Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e 01@minienm.nl

Datum
14 december 2016

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	13 december 2016 13:00
Vergaderplaats	Plesmanweg
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (vz.), art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e

1. Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e heet in het bijzonder art 5.1 lid 2 sub e van harte welkom. Het is haar laatste OGB-vergadering die ze namens de VNG bij zal wonen en hij bedankt haar dan ook voor haar inzet en de prettige samenwerking. Daarnaast geeft hij aan dat het voor art 5.1 lid 2 sub e zijn laatste OGB is in zijn rol als directeur EB.

2. Verslagen

De verslagen van de sessies van OGB / programmaraad van 4 en 13 oktober en het verslag van het OGB van 26 oktober worden vastgesteld. Bij het verslag van 4 oktober zullen de deelnemers worden toegevoegd.

3. Programmaplan

art 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op het programmaplan. Ze geeft aan dat het programmaplan met veel partijen samen is gemaakt en dat het programma een ontwikkel- en ontwerpaanpak kent. De kostenraming die in het programmaplan is opgenomen, is de 'best quess' op dit moment, benadrukt ze, en kent in deze fase dan ook nog de nodige onzekerheden.

Naar aanleiding daarvan geeft art 5.1 lid 2 sub e aan dat het van belang is dat het OGB ook de goede vragen stelt. Het is belangrijk dat de opdrachtgever duidelijk aangeeft wat echt nodig is. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het inderdaad goed is om scherp te krijgen wat de wensen vanuit de beleidskant zijn. Afgesproken wordt dat hier in het volgende OGB aandacht aan wordt besteed. Onderdeel hiervan zijn de concrete doelen van de doelenboom.

art 5.1 lid 2 sub e vindt dat er een grote slag is gemaakt met het programmaplan en stemt in met het voorstel om het programmaplan vast te stellen. Het proces laat zien dat het een meerwaarde heeft als opdrachtgever en opdrachtnemer dicht bij elkaar zitten. Er zijn wel een aantal onderwerpen die verder uitgewerkt moeten worden. Zo geeft hij aan wel zorgen te hebben over de kostenraming i.r.t. het budget. Het gat wordt niet zomaar opgelost, en het is moeilijk gevoel te krijgen wat de benoemde knopen voor resultaat gaan hebben en welke prikkels daarin zitten om kosten te besparen.

art 5.1 lid 2 sub e kan zich vinden in de lijn van art 5.1 lid 2 sub e. De insteek van kostenbeheersing blijft belangrijk, maar er blijft daarmee een gat. Daarover moet het gesprek gevoerd worden, en daar moet niet te lang mee worden gewacht. Het IPO wil wel de ambitie van scenario 3 vasthouden. De informatiehuizen zijn cruciaal. Het moet geen vrijblijvende discussie zijn, hij stelt voor meerdere scenario's uit te werken.

art 5.1 lid 2 sub e sluit zich aan en geeft aan dat het belangrijk is de bestuurders goed mee te nemen. In het BO moet het gat tussen raming en budget expliciet besproken worden, waarbij ook aandacht is voor het onderscheid in structurele en incidentele lasten.

art 5.1 lid 2 sub e stemt ook in met het programmaplan. Hij geeft aan dat de stapsgewijze aanpak waarbij de scope aangepast wordt op het budget een goede werkwijze is. Het is daarin wel lastig dat er in de voorfase al veel kosten moeten worden gemaakt, zoals nu bij de informatiehuizen het geval is.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er grote stappen zijn gemaakt met het programmaplan, maar dat het nu belangrijk is om het te gaan bewijzen in de praktijk.

art 5.1 lid 2 sub e stelt dat er veel vooruitgang is geboekt. Hij vindt het wel lastig om vat te krijgen op wat er daadwerkelijk opgeleverd wordt. Dat maakt het lastig om het verhaal inclusief de kosten te verdedigen. In het jaarplan moet de inhoud helder en concreet worden. Tot slot geeft hij aan dat het DSO een groot project wordt, wat het een en ander kan betekenen voor de governance. Daar wordt nog het gesprek over gevoerd.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de huidige spanning tussen raming en budget voldoende prikkels geeft om zo kostenbewust en kostenefficiënt mogelijk te werken. Het is belangrijk hier transparant over te zijn. Tegelijkertijd moeten we wel professioneel werken en dingen niet makkelijker of goedkoper maken dan ze zijn.

Hij geeft aan dat het verschil tussen budget en raming duidelijk benoemd en transparant is. Hij stelt voor elke vergadering te agenderen wat de stand van zaken is en of het nodig is om alternatieve scenario's te ontwikkelen. Hij geeft daarnaast aan te willen rapporteren over lifecycle kosten, zodat op basis daarvan de goede keuzes gemaakt kunnen worden. In het jaarplan voor 2017 wordt concreet aangegeven wat er aan producten opgeleverd wordt.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het moment van de formatie benut moet worden voor het claimen van extra budget. Als dat niet voldoende oplossing biedt, moeten we via de incrementele stapsgewijze benadering verder ontwikkelen. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt het belang van transparantie richting de opdrachtgever, zodat op basis van voldoende inzicht het gesprek gevoerd kan worden over de keuzes. Hij heeft dat inzicht nu niet altijd voldoende. Er is meer beeld nodig hoe de kostenraming eruit ziet.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de raming die er nu ligt niet genegeerd kan worden, want het is het beste wat er nu is. Duidelijk is wel dat het een nieuw project is met een onzeker pad. Binnen de bandbreedte die is aangeven, moet het project ontwikkeld worden. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de kostenraming geactualiseerd wordt in januari.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat concreetheid belangrijk is. In het jaarplan moet per functionaliteit uit het bolletjesschema in het programmaplan aangegeven worden wat de kosten daarvan zijn.

art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat het goed is dat het programmaplan er ligt, en dat dit vastgesteld kan worden in het bestuurlijk overleg. In de oplegger moet de onzekerheid over de raming en de manier waarop gestuurd wordt op het tekort duidelijk worden aangegeven. In het jaarplan moet dan komen wat er precies opgeleverd gaat worden voor welk bedrag. Daar moeten de nu genoemde knoppen handen en voeten krijgen en zal dan ook het eerste resultaat van het sturen op spanning zichtbaar moeten worden.

Beheer
Met betrekking tot het voorstel rondom beheer geeft art 5.1 lid 2 sub e aan dat dit een belangrijk vraagstuk is, wat snel moet worden opgepakt. Hij suggereert om het strategisch, tactisch en operationeel beheer in samenhang op te pakken door een interbestuurlijk samengestelde werkgroep, waarbij opdrachtgever en opdrachtnemer samen optrekken. art 5.1 lid 2 sub e sluit zich hierbij aan en benadrukt het belang van een onafhankelijke voorzitter van deze samen te stellen werkgroep.
Ook de overige aanwezigen delen de opvatting dat het één werkgroep moet worden die dit vraagstuk uit moet gaan werken.

art 5.1 lid 2 sub e stelt voor dat in het volgende OGB een voorstel voor de aanpak wordt geagendeerd.

Besluiten:

- In het volgende OGB wordt aan de hand van de concrete doelen aandacht besteed aan de vraag van de opdrachtgever.
- Het programmaplan wordt ambtelijk vastgesteld en geagendeerd in het bestuurlijk overleg van 18 januari.
- In het volgende OGB wordt het jaarplan 2017 geagendeerd. Daar wordt, gebaseerd op een geactualiseerde kostenraming, aangegeven wat precies wordt opgeleverd en wat de geschatte kosten van elk product zijn.
- Er wordt een overleg gepland met de opdrachtgevende partijen om over de spanning in de financiën door te spreken.

- Er wordt voor het OGB in februari door de opdrachtgever een voorstel geagendeerd over de aanpak en de kaders voor het beheer.

4. Risico's

Vanwege de tijd worden de risico's niet inhoudelijk besproken. Dit komt de volgende keer terug, waarbij het verzoek is eigenaren te benoemen bij de risico's en beheersmaatregelen.

Besluiten

- In het OGB in februari worden de risico's geagendeerd, met uitgewerkte beheersmaatregelen en eigenaren benoemd.

5. Werkgroep standaarden (in aanwezigheid van art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op het werk van de werkgroep. Er is onderzoek gedaan en er zijn praktijkproeven uitgevoerd. Duidelijk is dat alle partijen het werken aan standaarden willen oppakken.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het probleem kleiner is dan verwacht. Hij stelt voor de werkzaamheden van de werkgroep onder te brengen bij het programma. Dat is volgens hem efficiënter en bespaart kosten.
art 5.1 lid 2 sub e sluit zich daarbij aan. Het werk moet worden doorgezet, maar de werkgroep is niet de goede vorm. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan blij te zijn met het enthousiasme voor standaarden. Als de werkgroep een additionele aanvulling heeft wil hij die doorzetten, maar anders kan het in het programma worden opgepakt.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat wat er nu ligt, een goede stap is. Hij is voorstander van een vervolg van de werkgroep, waarbij een goede relatie met het programma en met de regelgeving geborgd moet worden.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt naar de begrippen en of de lijst die nu is aangeleverd vastgesteld kan worden en wat er dan nog meer nodig is. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat deze lijst het resultaat is uit twee provincies, en dat het in andere provincies en met de nieuwe regelgeving mogelijk anders is. Hij heeft ervaren dat een wendbare organisatie zoals de werkgroep meerwaarde heeft bij de aanpak van de standaarden.

art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat de werkgroep belangrijk werk heeft verricht, maar dat er geen draagvlak is voor een vervolg van deze werkgroep. Duidelijk is wel dat er nog werk ligt wat opgepakt moet worden, of als onderdeel van het programma of in een andere vorm. In het volgende OGB zal een voorstel liggen voor het vervolg.

Besluiten:

- In het volgende OGB wordt een voorstel geagendeerd voor de opgave en het vervolg van de aanpak van standaarden.

6. Informatiehuizen

art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat er een keuze gemaakt kan worden in het budget, het wordt goedkoper als er minder betrokkenheid is en er minder pilots worden uitgevoerd.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er met dit voorstel een stap wordt gezet richting scenario 3, maar dat het geld daarvoor niet geregeld is. Dat moet wel een bewuste keuze zijn. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het wel om veel geld gaat.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het verstandig en noodzakelijk is om nu stappen te zetten, maar dat het wel zo goedkoop mogelijk moet.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het sowieso voor het laagste budget moet. Er moet niet betaald worden voor wat nu al regulier werk is. En er ligt al veel, dat kan kosten besparen.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er eerder is afgesproken dat op basis van de analysefase een besluit zal worden genomen over het vervolg. De analyses zijn nu nog niet beschikbaar. Het is goed om een stap te zetten, maar dat moeten we wel zorgvuldig doen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de analyses eind dit jaar worden opgeleverd, maar dat continuïteit ook belangrijk is.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er voorlopig akkoord gegeven kan worden op het voorstel, maar dat de resultaten van de analyses nog terug moeten komen. Gekeken moet worden of het goedkoper kan. Op basis daarvan kan het voorstel aangepast worden. In het bestuurlijk overleg zal dit geagendeerd worden.
art 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor de geplande 0-meting. Dat is geen technische exercitie, maar een beleidsrijk vraagstuk. Bij lucht wordt bijvoorbeeld gekeken of alle informatievragen noodzakelijk zijn. De bestaande stromen zijn niet stabiel. De beleidszijde moet daarom leidend zijn bij de 0-meting. Afgesproken wordt dat de beleid nauw betrokken wordt bij de 0-meting.

art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat het voorstel moet leiden tot beslisinformatie over het al dan niet ontwikkelen van de informatiehuizen, waarbij per individueel huis een keuze gemaakt moet kunnen worden.

Besluiten:

- Het OGB geeft een voorlopig akkoord op de aanpak voor het ontwikkelen van plannen van aanpak en businesscases per huis, met een budget van 6,5 miljoen.
- In het OGB van februari worden de resultaten van de analysefase geagendeerd. Op basis van de uitkomsten van die analyses wordt gekeken of de aanpak aangepast moet worden en / of goedkoper kan.
- De 0-meting wordt uitgevoerd met een nauwe betrokkenheid van de betreffende beleidsonderdelen van de departementen.

7. Voortgangsrapportages

Bij de voortgangsrapportages worden, mede gezien de tijd, geen opmerkingen gemaakt.

8. Rondvraag en sluiting

-

Ondersteunende Unit

Beslisnotitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
06-02-2017

Onderwerp	Concrete doelen doelenboom
Agendanummer	4a
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	15-02-2017

Reden agendering:

In het programmaplan is een doelenboom opgenomen. Daarin zijn de concrete 'outcome' doelen nog niet ingevuld. Deze notitie doet daar voorstellen voor.

De voorstellen zijn in afstemming met de verschillende koepels ontwikkeld. Bespreking in het OGB is bedoeld om te bepalen of de geformuleerde doelen ambitieus genoeg zijn. Aan de ene kant moeten de doelen als realistisch worden ervaren, aan de andere kant moeten de doelen voldoende ambitieus zijn om te zorgen dat het maximale resultaat behaald wordt.

Gevraagde beslissing:

Stemt het OGB in met streven naar realisatie van de volgende doelen:

- bij inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben 100% van de provincies en het Rijk een omgevingsvisie conform eisen Ow
- Bij inwerkingtreding van de Ow hebben 80 gemeenten (20%) een omgevingsvisie conform eisen Ow, in 2022 is dat aantal gegroeid naar 300 (75%) en in 2024 naar 100%.
- Bij inwerkingtreding van de Ow heeft 100% van de provincies een omgevingsverordening conform eisen Ow.
- In 2021 heeft 100% van de waterschappen een waterschapsverordening conform eisen Ow
- In 2022 zijn 20% van de huidige bestemmingsplannen en de lokale verordeningen m.b.t. de fysieke leefomgeving omgezet in een omgevingsplan conform eisen Ow, in 2025 is dit aantal gegroeid tot 60% en in 2029 tot 100%.
- In 2017 hebben alle bevoegd gezagen een plan voor de implementatie van de Omgevingswet

Afstemming en adviezen

advies programmaraad: De programmaraad vindt dat in de doelen een goede balans zit tussen ambitie en realisme en adviseert deze vast te stellen.

Advies PBO: Advies PBO is overgenomen.

Vervolgtraject:

Na bespreking in het OGB zullen de doelen geagendeerd worden in het bestuurlijk overleg.
In deze notitie zijn alleen doelen geformuleerd voor een aantal kerninstrumenten. In Q1 en Q2 van dit jaar zullen ook concrete doelen voor de andere kerninstrumenten (projectbesluit, omgevingsvergunning, programam) en de beoogde gedragsverandering uitgewerkt worden, zodat deze beschikbaar zijn voor het opstellen van het jaarplan 2018.

Toelichting

Inleiding

In het programmaplan is een doelenboom opgenomen. Daarin is onderscheid gemaakt in *outcome*doelen en *output*doelen. De outcome doelen (beoogde maatschappelijke effecten) beschrijven wat we in de samenleving willen bereiken, en geven daarmee richting aan iedereen die bij de implementatie betrokken is. Het implementatieprogramma richt zijn activiteiten op het ondersteunen van het bevoegde gezag en specifiek benoemde doelgroepen die verantwoordelijk zijn voor het behalen van de beoogde maatschappelijke effecten. Het programma richt zich op output doelen.

De outcomedoelen zijn in het programmaplan beschreven, maar daarin nog niet concreet gemaakt. Deze notitie doet daar voorstellen voor. Door het vaststellen van deze doelen bepaalt de opdrachtgever de ambitie en wordt aan verwachtingenmanagement richting alle betrokken gedaan.

In het programmaplan is opgenomen dat jaarlijks via het jaarplan herijking en focusbepaling van het programma plaatsvindt. Voorafgaand hieraan zal ook elk jaar de doelenboom geactualiseerd worden.

Uitgangspunten bij vaststellen concrete doelen

- Concrete doelen sluiten aan bij de voorgestelde juridische overgangstermijnen (als deze termijn veranderen, worden mogelijk ook de doelen aangepast).
- Doelen moeten haalbaar zijn in uitvoeringspraktijk
- De monitor moet informatie kunnen bieden over de mate waarin de doelen bereikt worden, de doelen moeten dus meetbaar zijn.

Invulling concrete doelen

<u>Omgevingsvisie</u>

De volgende overwegingen gelden bij het vaststellen van de doelen met betrekking tot de omgevingsvisie:

- Conform het overgangsrecht moeten gemeenten uiterlijk 5 jaar na inwerkingtreding een omgevingsvisie hebben. Voor provincies en Rijk geldt geen overgangstermijn, voor hen is het hebben van een omgevingsvisie vanaf inwerkingtreding Ow verplicht.
- De omgevingsvisie is de start van de beleidscyclus en geeft daarmee idealiter inhoudelijk richting aan het omgevingsplan.
- In de praktijk zullen overheden niet altijd starten met de omgevingsvisie. De mate waarin overheden snel zullen starten met een omgevingsvisie is afhankelijk van de lokale context en de beleidsvragen die er bij een overheid spelen. Is er net een nieuwe visie (die nog niet voldoet aan eisen Omgevingsvisie) of ligt de focus op vraagstukken buiten de fysieke

leefomgeving, dan zullen overheden minder snel geneigd zijn te starten met een omgevingsvisie.
- De Omgevingsvisie is alleen zelfbindend. Er zijn dus geen directe gevolgen voor anderen als er geen visie is.
- Een omgevingsvisie kan al vooruitlopend op inwerkingtreding Ow worden opgesteld. Bijna alle provincies zijn hiermee al gestart. In het pilottraject voor een omgevingsvisie hebben in 2016 28 gemeenten meegedaan[1]. Daarnaast zijn verschillende gemeenten zelfstandig bezig met het opstellen van een omgevingsvisie.
- In vrijwel elk verandertraject is een beperkte groep voorlopers, (early adapters), die een innovatie snel invoeren. De grote massa volgt pas daarna. De verwachting is dat de implementatie van de Omgevingswet ook op die manier verloopt.
- In 2017 zijn er nationale verkiezingen. In 2018 zijn gemeenteraadsverkiezingen, in 2019 provinciale statenverkiezingen. Het zittende college zal in de meeste gevallen niet kort voor de verkiezingen een nieuwe visie vaststellen, en een nieuw college zal tijd nodig hebben om een visie te ontwikkelen. In de periode rond de verkiezingen zal er dus relatief weinig gebeuren.

Bovenstaande leidt tot de volgende doelen:

- bij inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de 12 provincies en het Rijk een omgevingsvisie conform eisen Ow
- Bij inwerkingtreding van de Ow hebben 80 gemeenten (20%) een omgevingsvisie conform eisen Ow, in 2022 is dat aantal gegroeid naar 300 (75%) en in 2024 naar 100%.

Dit betekent dat in 2018 alle provincies, het Rijk en een aantal gemeenten gestart moeten zijn met het opstellen van een omgevingsvisie. In de monitor zal de voortgang gemeten worden.

Omgevingsverordening en waterschapsverordening

De volgende overwegingen gelden bij het vaststellen van de doelen met betrekking tot de omgevingsverordening en de waterschapsverordening

- Er komt voor de provinciale verordening geen algemeen overgangsrecht, maar overgangsrecht voor specifieke onderdelen. Dat betekent dat alle provincies een omgevingsverordening conform eisen Ow moeten hebben bij inwerkingtreding.
- De omgevingsverordening heeft op sommige onderdelen doorwerking naar gemeenten en waterschappen, het is voor het opstellen van de waterschapsverordening en het omgevingsplan belangrijk dat er een omgevingsverordening is. Dat geldt uiteraard ook voor burgers en bedrijven die willen weten welke regels gelden.
- De overgangsperiode van de waterschapsverordening is afhankelijk van overgangsrecht van de provinciale verordening. Er zal daarnaast aangesloten worden bij de reguliere plancyclus uit het Europese recht. Er is nu nog geen overgangstermijn vastgesteld.
- De verkiezingen voor de provinciale staten en voor de waterschappen zijn in maart 2019. Het is niet aannemelijk dat vaststelling van een omgevingsverordening door de nieuwe staten tijdig lukt, veiligheidshalve

[1] In 2017 start een tweede tranche pilots omgevingsvisies. In maart 2017 sluit de inschrijving hiervoor.

moet de omgevingsverordening dan voor de verkiezingen vastgesteld worden.

Bovenstaande leidt tot de volgende doelen:

- Bij inwerkingtreding van de Ow heeft 100% van de provincies een omgevingsverordening conform eisen Ow.
- In 2021 heeft 100% van de waterschappen een waterschapsverordening conform eisen Ow

Dit betekent dat in 2018 alle provincies gestart moeten zijn met het opstellen van een omgevingsverordening. In de monitor zal de voortgang gemeten worden.

Omgevingsplan

De volgende overwegingen gelden bij het vaststellen van de doelen met betrekking tot de omgevingsplan:

- Het voorstel in de Invoeringswet is dat gemeenten 10 jaar na inwerkingtreding een omgevingsplan hebben conform de eisen en bedoeling van het nieuwe stelsel.
- De overgang naar het omgevingsplan is een complexe opgave. Het gaat om integratie van veel losse bestemmingsplannen, beheersverordeningen en lokale verordeningen in één plan, om nieuwe digitale standaarden en om nieuwe regels vanwege de vergrote afwegingsruimte en het loslaten van rijksregels.
- Gemeenten zullen daar gedurende een aantal jaar stapsgewijs naar toe groeien. Soms door per locatie een nieuw omgevingsplan vast te stellen, soms door bepaalde onderwerpen conform de bedoeling van de Omgevingswet in het omgevingsplan op te nemen.
- In vrijwel elk verandertraject is een beperkte groep voorlopers, (early adapters), die een innovatie snel invoeren. De grote massa volgt pas daarna. De verwachting is dat de implementatie van de Omgevingswet ook op die manier verloopt.
- Gemeenten kunnen nu al met de Crisis- en Herstelwet experimenteren met het omgevingsplan. Op dit moment doen ongeveer 100 gemeenten één of meerdere experimenten.

Bovenstaande leidt tot de volgende doelen:

- In 2022 zijn 20% van de huidige bestemmingsplannen en de lokale verordeningen m.b.t. de fysieke leefomgeving omgezet in een omgevingsplan conform eisen Ow, in 2025 is dit aantal gegroeid tot 60% en in 2029 tot 100%.

Bewustwording

Het jaar 2017 staat in het teken van bewustwording en verdieping. Deze fases lopen nog door in 2018, maar in 2017 zal een groot deel van de betrokken zich bewust moeten zijn van de verandering die de Omgevingswet vraagt. Daarom is het volgend doel geformuleerd.

- In 2017 hebben alle bevoegd gezagen een plan voor de implementatie van de Omgevingswet.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Oplegnotitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl,

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
<in te vullen door OZWE>

Bijlagen
Jaarplan 2017 "Aan de slag met de Omgevingswet"

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Jaarplan 2017 "Aan de slag met de Omgevingswet"
Agendanummer	4
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	15 februari 2017

Reden agendering:

In het programmaplan 2016 – 2019 is afgesproken dat er ieder jaar een jaarplan voorgelegd wordt aan het opdrachtgevend beraad. Het jaarplan 2017 geeft weer welke activiteiten en producten voor dit jaar worden ontwikkeld en welke veranderdoelstellling wordt beoogd. Het opdrachtgevend beraad heeft gevraagd dit jaarplan op 15 februari 2017 voor te leggen.

Gevraagde beslissing:

Vaststellen van het Jaarplan 2017 'Aan de slag met de Omgevingswet' met daarin uitgewerkt het outcome resultaat voor 2017 en de output van de onderdelen:

- Digitaal Stelsel Omgevingswet
- Invoeringsondersteuning & Informatiepunt
- Monitor

Het project Informatiehuizen is conform besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg van 18 januari jl in het jaarplan ingevoegd.

Afstemming en adviezen

Op 23 januari en 6 februari is het Jaarplan 2017 voorgelegd aan het PBO. Het PBO heeft positief geadviseerd.
Alle adviezen van het PBO zijn overgenomen en verwerkt. Wat betreft het advies om in het Jaarplan op te nemen wat moet worden opgeleverd aan de Tweede Kamer als het DSO wordt geclassificeerd als 'Groot Project', hiertoe wordt een voorstel opgesteld.
De OU adviseert het jaarplan vast te stellen en op basis daarvan opdracht te verlenen voor 2017. In het kader van sturen op spanning adviseert de OU niet het gehele geraamde bedrag beschikbaar te stellen. Via de voortgangsrapportages wordt de uitputting van het budget gevolgd.

Toelichting kostenraming[1]

In de raming in het jaarplan zijn ook de kosten opgenomen voor Informatiehuizen conform het in het Bestuurlijk Overleg van 18 januari jl. beschikbaar gestelde budget voor realisatie van het Werkplan 2017.

[1] De cijfers in het jaarplan zijn gebaseerd op de cijfers in de kostennota september 2016, d.d. 19 oktober 2016, versie 0.2.

Programma
Aan de slag met de Omgevingswet

Jaarplan 2017

feitelijk eindversie

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord 03

Inleiding 04

Jaartranche 2017 05

Doelen en doelenboom 06

Optelsom van interbestuurlijke collectieve ondersteuning 08

3 Brillen 10

Verdere noties 10

Tabel veranderopgave VNG 12

Tabel veranderopgave UvW 15

Tabel veranderopgave IpO 19

Tabel veranderopgave Rijk 22

Tabel output Invoeringsondersteuning 28

Tabel output Digitaal Stelsel Omgevingswet 38

Tabel output Informatiehuizen 40

Tabel Monitor 42

Tabel Financiën 44
> Beheersing kosten en sturen op spanning DSO 45

Overige producten 45
> Beheerorganisatie en overige zaken DSO 45
> Alternatieve scenario's (Plan B) 46
> Batenmanagement 46

Bijlage
Projectbeschrijvingen DSO en Deliverable Planning 48

Voorwoord

Overal in het land zijn mensen met elkaar aan de slag met de Omgevingswet. In 2017 biedt het programma Aan de slag met de Omgevingswet concrete ondersteuning om naast bewustwording ook verdieping in gang te zetten. Succesvol implementeren betekent per jaar een concreet werkplan maken en besluiten wat wij wel en niet doen. Interbestuurlijk hebben wij daarom met elkaar uitgebreid gesproken over de belangrijke vragen.

Met welke doelgroepen gaan wij in 2017 vooral aan de slag? Welke thema's behoeven de meeste ondersteuning vanuit het gezamenlijke programma? Met welke concrete instrumenten zijn de vele duizenden mensen in het land het meeste geholpen? Hoe zorgen wij ervoor dat wij in duidelijke stappen het Digitaal Stelsel Omgevingswet realiseren? De antwoorden op die vragen zijn leidend geweest voor dit jaarplan.

Welhaast alle mensen uit ons programma zijn dit jaar op vele plekken in het land te vinden om samen met gebruikers een succes te maken van de implementatie. Die samenwerking – binnen de brede beweging die de implementatie van de Omgevingswet aan het worden is – maakt het werken aan de realisatie van dit jaarplan ook zo ontzettend boeiend!

art 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e *Aan de slag met de Omgevingswet*

art 5.1 lid 2 sub e

→ *"Oefenen, oefenen, oefenen, zodat we straks als één overheid naar buiten treden."*

art 5.1 lid 2 sub e
Aan de slag met de Omgevingswet

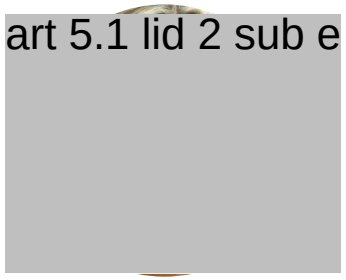

"2019 lijkt misschien nog ver weg, maar is al over 2 jaar. We zijn druk bezig met de kennisuitwisseling en hulpmiddelen over de kerninstrumenten, digitalisering en andere werken. We doen dit samen met professionals uit gemeenten. Ook halen we via de verschillende netwerken de behoeften en vragen op, wisselen gemeenten zelf kennis en praktijk-voorbeelden uit. We kiezen bewust voor een meervoudige aanpak om de variëteit die er is tussen kunnen faciliteren. In mijn contact met gemeenten zie ik dat zij achter de integrale benadering staan waarbij we als een overheid richting burgers en bedrijven samenwerken. Dit zal de kwaliteit van de besluitvorming vergroten en hopelijk ook versnellen."

art 5.1 lid 2 sub e
invoering Omgevingswet VNG

Inleiding

In 2015 heeft het parlement de Omgevingswet aangenomen. Deze wet is onderdeel van een grootschalige modernisering van het omgevingsrecht.
Dit stelsel beoogt 4 verbeterdoelen te realiseren:
- meer inzicht in, voorspelbaarheid van en gebruiksgemak van de regels van het
- omgevingsrecht;
- meer samenhang tussen beleid, besluitvorming en regelgeving over de fysieke leefomgeving;
- meer bestuurlijke afwegingsruimte;
- snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben gezamenlijk besloten de implementatie van de Omgevingswet samen integraal ter hand te nemen. In het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet zijn hierover de benodigde afspraken gemaakt.

Voor het programma is een meerjarig programmaplan 'Aan de slag met de Omgevingswet' opgesteld. Daarin wordt beschreven hoe er (samen) gewerkt wordt in het programma om de gestelde doelen te realiseren. Het fundament onder het programmaplan is een doelenboom. De doelenboom laat zien wat de doelen van het programma zijn en hoe de verschillende doelen zich tot elkaar verhouden. De doelenboom beschrijft zowel de beoogde 'outcome', dus de maatschappelijke baten van de Omgevingswet, als de beoogde 'output', dus de resultaten van het implementatieprogramma. Dit jaarplan beschrijft in meer detail wat er concreet in 2017 gerealiseerd gaat worden en welke maatschappelijke baten (outcome) daarmee dichterbij komen.

Het doel van dit jaarplan is om u in een oogopslag voor 2017 een beeld te geven van:
- het resultaat dat het programma én veranderopgaven gezamenlijk gaan bereiken;
- de focus op thema's en doelgroepen;
- welke producten en ondersteuning u van ons kan verwachten;
- en hoe dit bijdraagt aan het realiseren van de doelen uit de doelenboom.

Jaartranche 2017

In het Programmaplan zijn 4 veranderfasen gedefinieerd.

Veranderfases van de implementatie van de Omgevingswet

art 5.1 lid 2 sub e

→ *"Het is nu van belang de acties zoveel mogelijk als bestuurslagen gezamenlijk uit te voeren. Modern bestuur in de praktijk."*

art 5.1 lid 2 sub e
Omgevingswet Rijk

art 5.1 lid 2 sub e

→ *"Pilots, impact van de wet, samen met de regio. Kernbegrippen voor 2017, oefenend met de Omgevingswet. En niet te vergeten, leuk en leerzaam!"*

art 5.1 lid 2 sub e,
art 5.1 lid 2 sub e Omgevingswet IPO

Naast het doorzetten van "Bewustwording" staat 2017 in het teken van "Verbreden".

In de tabellen veranderopgaven, output invoeringsondersteuning, digitaal stelsel omgevingswet en informatiehuizen leest u welke concrete acties en producten dit jaar voorzien zijn en aan welk subdoel uit de doelenboom zij invulling geven.

Zij dragen bij aan het realiseren onderstaande outcome resultaten voor 2017:

BEWUSTWORDING:
We brengen de Omgevingswet onder de aandacht bij de door de veranderopgaven geprioriteerde doelgroepen. Dat doen we door ze te betrekken bij de ontwikkeling van producten, het organiseren van bijeenkomsten, opleidingen en communicatie. Eind 2017 is de komst van de Omgevingswet verder onder de aandacht gebracht van de betrokken doelgroepen.

VERBREDING:
We helpen de in 2016 betrokken doelgroepen verdere stappen te zetten in de Verbreding. Dat doen we door ze themagewijs passende producten en activiteiten te bieden en gezamenlijk de eerste stappen te zetten in de ontwikkeling van het DSO. Eind 2017 hebben betrokkenen stappen kunnen zetten in de verbreding en waarderen de producten en activiteiten van het programma.

Doelen en doelenboom

In 2017 ligt de focus in de doelenboom op:

Anders werken 1 a t/m g, kennis en kunde van wet en kerninstrumenten en dan met name omgevings-visie 2b, omgevingsplan, provinciale en waterschapsverordening 2d, omgevingsvergunning 2e en projectbesluit 2f en tenslotte op de doelen voor het Digitale Stelsel Omgevingswet.

Hiervoor is gekozen omdat:
> omgevingsvisie/plan en "Anders werken" de kern van de stelselherziening vormen;
> dit een logische combinatie van subdoelen is;
> de realisatie van deze subdoelen op het kritische pad liggen, gezien de beoogde outcome doelen die gerealiseerd moeten worden met behulp van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

art 5.1 lid 2 sub e

→ *"2017 is een echt doe-jaar. Het is tijd om concrete resultaten vanuit het deelprogramma DSO te laten zien; daar zijn alle betrokkenen erg aan toe. Als net aan boord gekomen nieuwe kapitein van het DSO-schip wens ik alle opvarenden daarbij een behouden vaart met mooie ontdekkingen tijdens de reis."*

art 5.1 lid 2 sub e
deelprogramma DSO

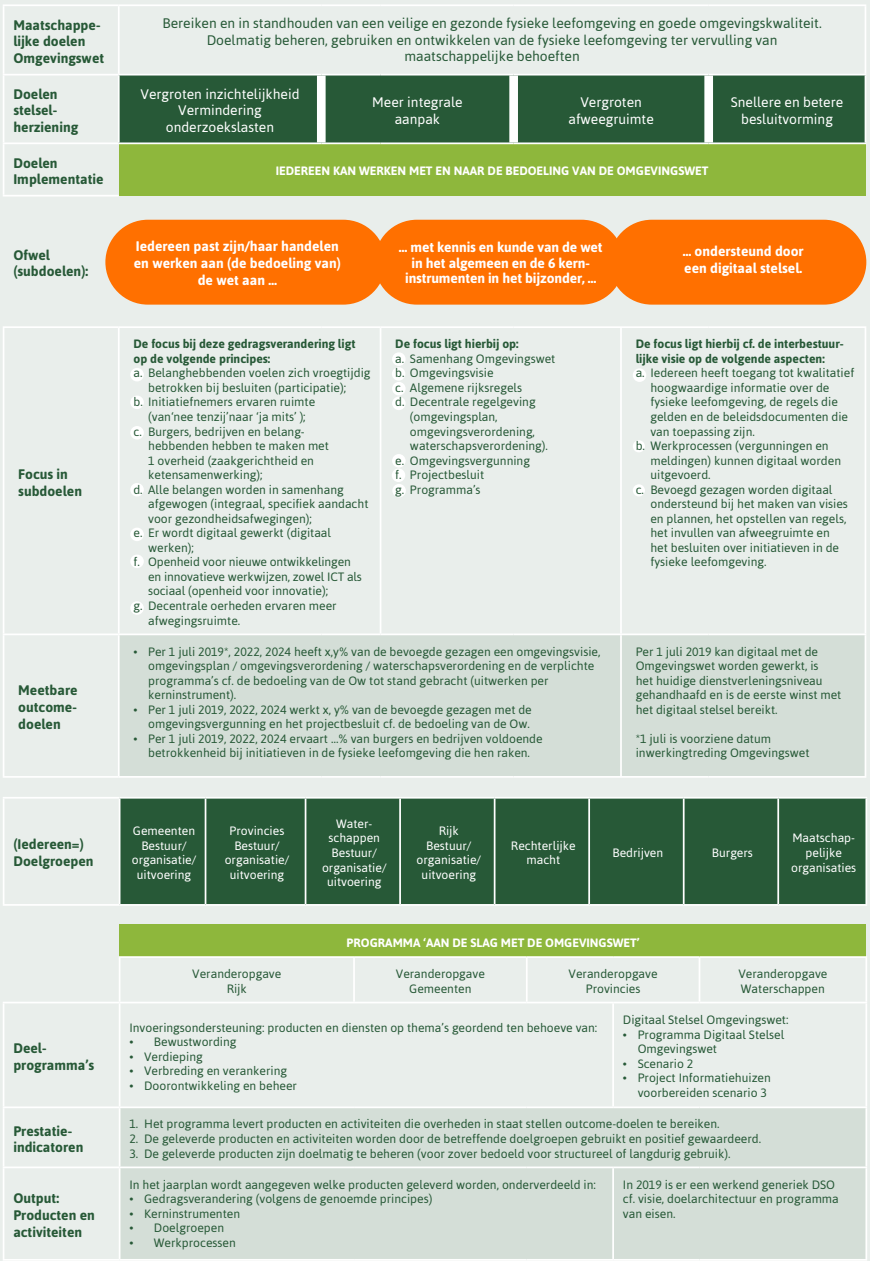

Doelenboom met maatschappelijke baten Omgevingswet en implementatieprogramma

art 5.1 lid 2 sub e

Optelsom van interbestuurlijke en collectieve ondersteuning

Het beoogde resultaat in 2017 is een resultante van de interbestuurlijke ondersteuning binnen het programma “Aan de slag met de Omgevingswet” én de collectieve ondersteuning waar de veranderopgaven binnen VNG, IpO, UvW en Rijk zelf in voorzien.

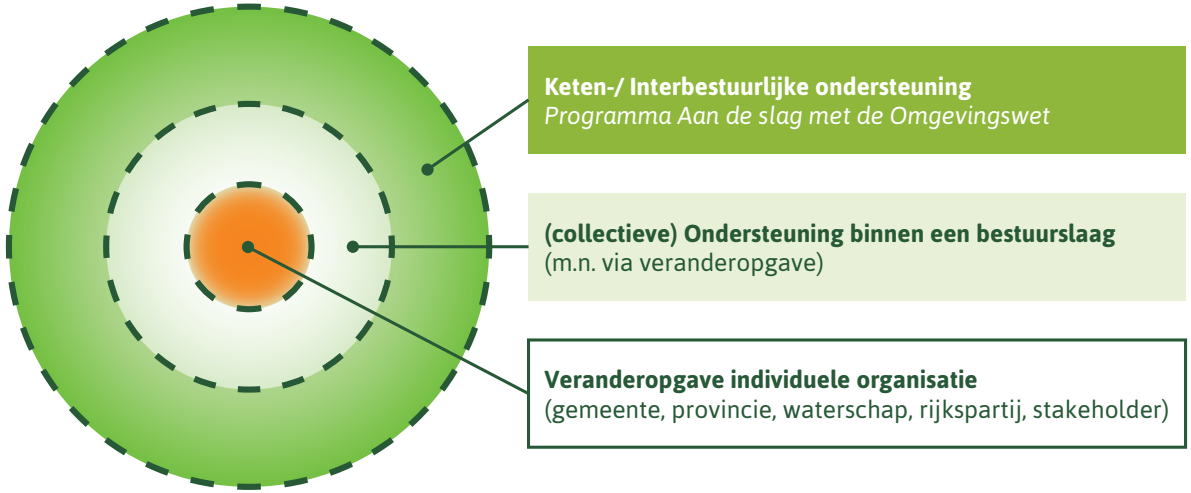

De verschillende ‘lagen’ van de veranderingen die nodig zijn voor een succesvolle implementatie van de Omgevingswet

Dit resultaat wordt bereikt door:

- een maximale samenhang tussen de twee buitenste ringen na te streven;
- continu afstemmen van vraag en aanbod;
- betrekken van doelgroepen bij ontwikkelingen;
- kort cyclisch werken;
- monitoren of de juiste ondersteuning wordt aangeboden en of ondersteuning door de doelgroep wordt gewaardeerd;
- individuele ondersteuning vanuit samenhang;
- generieke voorlichting, informatie en opleidingen.

→ *“Dit jaar treedt er een duidelijke verschuiving op van denken naar doen. Van kaderstellende besluitvorming naar praktische invoering. Voor de waterschappen betekent dit o.a. uitvoering geven aan de vervolgacties van de zelf uitgevoerde Impactanalyse, aandacht voor de organisatie en invoering van de informatievoorziening en het opstellen van bouwstenen voor de waterschapsverordening. Daarnaast starten we dit jaar met het trainen en opleiden van waterschapsmedewerkers. Bestuurders worden actief betrokken bij lopende en nieuwe ontwikkelingen”.*

art 5.1 lid 2 sub e
implementatie Omgevingswet UvW

art 5.1 lid 2 sub e

→ *"Dit jaarplan is bijzonder, omdat we samen als verschillende overheden onze werkzaamheden plannen. Vraag en aanbod worden daarbij goed afgestemd. Nieuwe werkvormen gezocht. Ik sta te trappelen om dit in de praktijk te brengen, "aan de slag".*

art 5.1 lid 2 sub e
deelprogramma Invoeringsondersteuning

Onderstaand plaatje geeft dit weer.

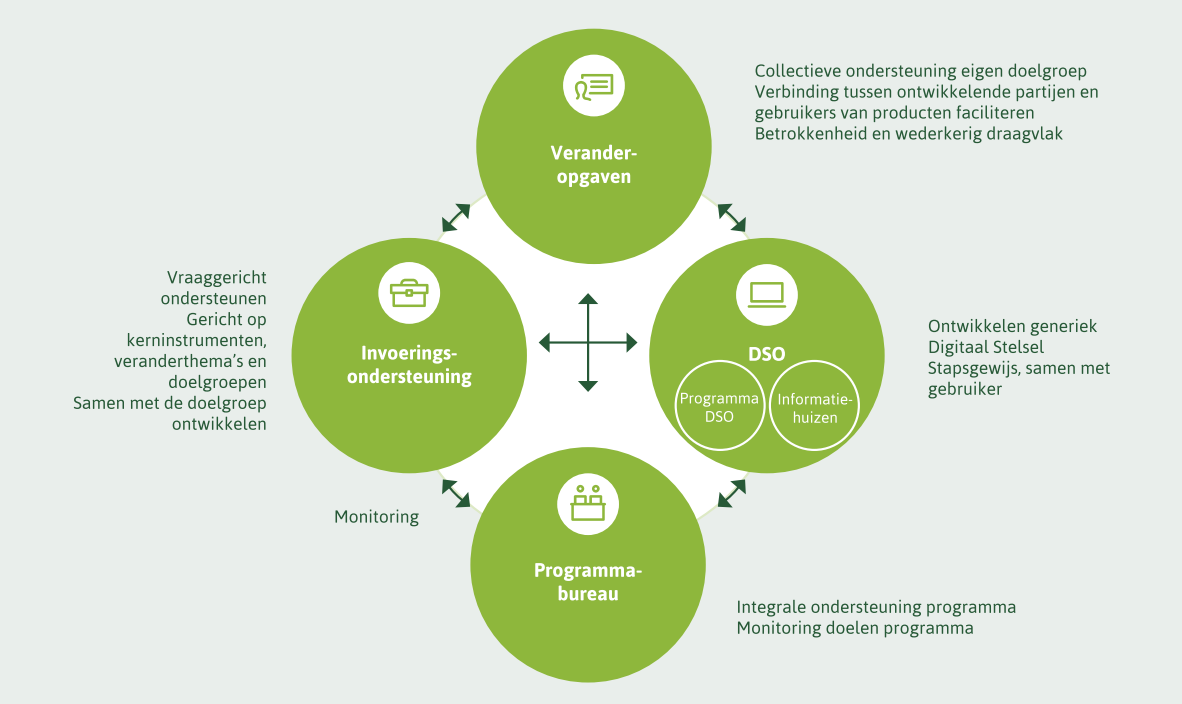

In samenhang realiseren van de benodigde verandering

Ieder kwartaal vinden er regiobijeenkomsten plaats. Op deze regiobijeenkomsten worden de resultaten rond de ontwikkeling van een Digitaal Stelsel Omgevingswet, het verkennen van de Informatiehuizen en het bieden van invoeringsondersteuning breed teruggekoppeld.
Deze bijeenkomsten worden ook gebruikt om input bij gebruikers op te halen voor de volgende fase van ontwikkeling en ondersteuning.

Er vindt in april en oktober een herijking van de raming plaats. Binnen het programma wordt gestuurd Uitgangspunt is dat onderuitputting van het budget een succes is mits het resultaat/output 2017 gerealiseerd is.

3 Brillen

Bij het programmeren van de ondersteuning wordt steeds door 3 verschillende “brillen” gekeken.

> vanuit het perspectief van de doelgroep: wat kan ik aan ondersteuning verwachten?
> vanuit het perspectief van het thema: wat is nodig om de doelen uit de doelboom te realiseren?
> vanuit perspectief van het instrument: welk instrument of bedrijfsverhaal (epic) zet ik in? Hoe sluit het instrument maximaal aan bij de vraag van de doelgroep om het thema/doel uit de doelenboom te realiseren?

Verdere noties

In dit jaarplan zijn de belangrijkste resultaten en mijlpalen opgenomen die op dit moment worden voorzien. De output is zo concreet en smart mogelijk benoemd en voorzien van een tijdsindicatie.
Een deel van de op te leveren output zal in loop van dit jaar mogelijk worden aangepast omdat:

> het karakter van de ontwikkelopgave binnen invoeringsondersteuning vraaggericht is;
> er nog inventarisaties naar ondersteuningsbehoefte door de veranderopgaven worden afgerond;
> er verkenningen naar de ondersteuningsbehoefte in de eerste helft van het jaar plaatsvinden;
> de inhoud van iedere volgende release (kwartaal) binnen het Digitale Stelsel Omgevingswet, aan het eind van iedere voorgaande release (kwartaal) wordt bepaald.

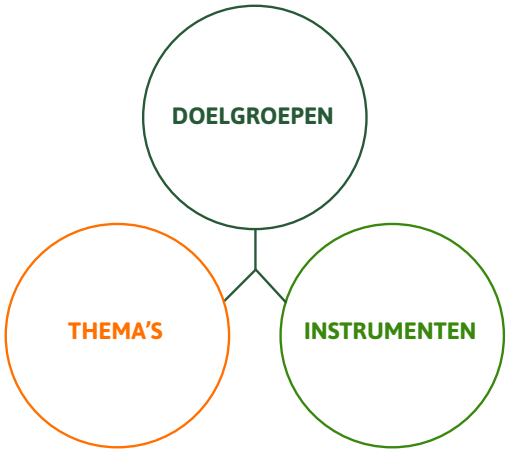

Aan het begin van ieder kwartaal is er een stollingsmoment waarop de veranderopgaven aangeven wat zij aan ondersteuning nodig hebben. Omdat de beschikbare capaciteit en middelen voor invoeringsondersteuning voor 2017 volledig is ingepland, kan dat er ook toe leiden dat er bijvoorbeeld prioriteiten moeten worden gesteld. Daarom wordt halverwege het jaar de planning van producten geactualiseerd. Dit gebeurt ook voor de andere programmaonderdelen.
Er vindt in april en oktober een herijking van de raming plaats. Uitgangspunt is dat onderuitputting van het budget een succes is mits het resultaat/output 2017 gerealiseerd is.

Toelichting tabellen Veranderopgaven

In de tabellen van de veranderopgaven is met verschillende kleuren aangegeven welke ondersteuning geboden wordt door de veranderopgave zelf en welke ondersteuning samen met het programma plaatsvindt. Tevens is voor iedere veranderopgave focus aangebracht in doelgroepen en thema’s voor 2017 en zijn de thema’s gekoppeld aan de doelen in de doelenboom. Zo ontstaat een integraal overzicht waarbij in een oogopslag helder wordt waarop sturing mogelijk is en welk ondersteuningsaanbod aan een specifieke doelgroep wordt aangeboden.

Tabellen veranderopgaven

VERANDEROPGAVE VNG

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
Thema's	**Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte (en financiën)**	**Participatie**	**Regionale samenwerking en ketensamenwerking (en bestuurlijke ambitie)**	**Vakmanschap en professionaliteit in anders werken**	**Veranderende rol van de raad**	**Dienstverlening en werkprocessen**	**(omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevings-vergunning en verplichte en niet-verplichte programma's**	**Digitalisering en informatievoorziening**	**oa communicatie / kennisdeling**
Doelenboom	**1b , 1c, 1d, 1f, 1g**	**1a, 1b, 1f**	**1b, 1c, 1g**	**1a, 1b, 1c, 1d, 1e , 1f, 1g**		**1b, 1c, 1e, 1f**	**2**	**1b, 1d, 1e, 3**	
Alle doelgroepen	Basiskennis financiële consequenties Ow	*De online inspiratiegids participatie (Q1)*	Kennis en instrumenten die helpen bij het bepalen van de bestuurlijke ambitie zoals het dialoogmodel	*Anders werken en Ow (met AenO fonds en Aan de slag) (Q1)*	*Basiskennis over de veranderende rol van de raad in algemene zin en wat dat vraagt richting de Ow (Q1-Q4), relatie participatieve democratie (Q1-Q4) en representatieve (democratic challenge) (Q1-Q4)*	*Kennis over klantreizen en serviceformules om klantgericht Ow vorm te geven (Q1)*	*Basisinformatie kerninstrumenten wet (Q2), basisinformatie Ow(Q2), generieke workshop Ow(Q2), generieke opleidingsmodules(Q2),* juridische routeplanner (Q1)	*Basisinformatie over het DSO (Q1)* en UIVO-CG (Q1) *en UIVO-I (Q1), de routeplanner digitalisering (Q1)*	Presentaties over de verschillende thema's uit jaarplan, Artikelen, Factsheets, Filmpjes, *Leerreis ism Aan de slag (Q2),* Juridische Routekaart doorontwikkelen, Routeplanner, *Games, Festival Vitale Leefomgeving ism VNG CS en Aan de slag (Q3), Pilots en experimenten ism Aan de slag (Q1-Q4), Roadshows (Q2), Schakeldag (Q2), Informatiepunt (Q1)*
Burgemeesters en wethouders	Financieel model irt bestuurlijke keuzes, Sessies over dilemma's bestuurlijke afwegingsruimte, kennis over integraal sturen en over portefeuilleverdeling	*Basiskennis over de rol van burgemeesters en wethouders irt participatie irt inhoudelijke keuzes (Q2)*	Actuele tafels voor burgemeesters ism NGB, *Generieke pesentaties over de Ow (Q1), Landelijke bestuurdersbijeenkomst (Q2), Vervolgbestuurderstafels (Q1),* Portefeuilleverdeling fysiek domein, Artikel voor het burgemeesterblad, Mindmap voor burgemeesters ism NGB, Cursus Omgevingswet voor beginnende burgemeesters, overige artikelen voor deze doelgroep op basis van specifieke thema's, workshops tijdens de jaarcongressen van de wethoudersvereniging en NGB	Deelcongres tijdens het VNG jaarcongres over anders werken irt Ow	Sessies voor raad en college rondom kerninstrumenten en de veranderende rollen		Basisinformatie toegespits op de rol van de burgemeesters irt de kerninstrumenten bijv. veiligheid ihkv omgevingsplan , op verzoek regionale bijeenkomsten of in samenwerking met NGB	Periodieke kennis over digitalisering en informatievoorziening (mogelijk via ledenbrieven), stuk en mogelijk workshop ALV en BALV	VNG ism wethoudersvereniging en NGB

In groen activiteiten VNG

In zwart activiteiten VNG en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE VNG (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
Thema's	**Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte (en financiën)**	**Participatie**	**Regionale samenwerking en ketensamenwerking (en bestuurlijke ambitie)**	**Vakmanschap en professionaliteit in anders werken**	**Veranderende rol van de raad**	**Dienstverlening en werkprocessen**	**(omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevings-vergunning en verplichte en niet-verplichte programma's**	**Digitalisering en informatievoorziening**	**oa communicatie / kennisdeling**
Raadsleden (en griffiers)	Presentaties/ workshops over bestuurlijke afwegingsruimte	*Basiskennis over de rol van raadsleden irt participatie irt inhoudelijke keuzes (Q2)*	Presentaties en workshopshos en game over het dialoogmodel en regionale samenwerking, mindmap, game, workshops over bestuurlijke ambities, Spoorboekje/roadmap, Online/informeertool, E-learning, informeren over belang AMvB's	Informeren over veranderende rol van de raad dmv presenaties en dialoogmodel, Deelcongres tijdens het VNG jaarcongres over anders werken irt Ow	Informeren over belang en effect AMvB's op raadsleden (toegespits op verandering van hun rol), griffiers mobiliseren en hen informeren over hun rol , *game, workshops over bestuurlijke ambities (Q1)*, Spoorboekje/ roadmap, Online/ informeertool, E-learning,		Basisinformatie over de rol van het raadslid irt omgevingsvisie en plan (o.a. ook kennisdelen van het project handvatten omgevingsplan), presentaties raad op zaterdag over kerninstrumenten en overige regionale bijeenkomsten	Periodieke kennis over digitalisering en informatievoorziening (mogelijk via ledenbrieven), stuk en mogelijk workshop ALV en BALV	VNG ism Raadslid.nu
Gemeentesecretarissen / directeuren	Financieel model irt bestuurlijke keuzes, Sessies over dilemma's bestuurlijke afwegingsruimte, kennis over integraal sturen en over portefeuilleverdeling	*Basiskennis over de rol van gemeentesecretarissen irt participatie irt inhoudelijke keuzes (Q2)*	In samenwerking met VGS verkennende workshops, Ambtelijke Top Conferentie (casus over regionale samenwerking), *Ontwikkelen van verschillende samenwerkingsvarianten, Gezamenlijke bijeenkomsten voor gemeentedirecteuren en directeuren Omgevingsdiensten (en eventueel GGD/VR) over samenwerking, kerninstrumenten en digitalisering (alles Q3)*	Deelcongres tijdens het VNG jaarcongres over anders werken irt Ow, werkatelier ism VGS	Veranderende rol gemeente irt samenleving en wat dat betekent voor raadsleden	Ambtelijke Top Conferentie (casus over dienstverlening), Meenemen in de uitkomsten van de klantreizen en serviceformules, Meenemen in de resultaten van de pilots nav klantreizen en serviceformules	Basisinformatie over de kerninstrumenten irt de integrale manier van werken, bijeenkomsten ism VGS	Periodieke kennis over digitalisering en informatievoorziening (mogelijk via ledenbrieven), stuk en mogelijk workshop ALV en BALV, betrekken bij collectief voorstellen digitalisering DSO en UIVO-I en UIVO-CG	VNG ism VGS en KING

In groen activiteiten VNG

In zwart activiteiten VNG en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE VNG (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
Thema's	**Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte (en financiën)**	**Participatie**	**Regionale samenwerking en ketensamenwerking (en bestuurlijke ambitie)**	**Vakmanschap en professionaliteit in anders werken**	**Veranderende rol van de raad**	**Dienstverlening en werkprocessen**	**(omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevings-vergunning en verplichte en niet-verplichte programma's**	**Digitalisering en informatievoorziening**	**oa communicatie / kennisdeling**
Programma-managers / projectleiders	*Werkatelier over bestuurlijke afwegingsruimte, Kennis van model financiële impact van de Omgevingswet, mogelijk dmv werkateliers samen met bijv. financieel specialisten,*	*Basiskennis over de rol van gemeente irt participatie irt inhoudelijke keuzes (Q2), werkatelier participatie (Q2)*	Basiskennis over hoe te komen bestuurlijke ambitie Ow (dialoogmodel)	*In samenwerking met AenO en Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers (Q2), In samenwerking met AenO ontwikkelen van leernetwerk (Q2)*	Veranderende rol gemeente irt samenleving en wat dat betekent voor raadsleden	*Helpen bij de impact van serviceformules voor de inrichting van de Ow (Q3), werkatelier klantreizen/ serviceformules en de relatie met dienstverlening (Q3)*	*Kennis over de kerninstrumenten adhv project handvatten omgevingplan (Q1), project omgevingsvisie (Q2), werkatelier over de kerninstrumenten en de juridische routeplanner (Q3), relatie kerninstrumenten en digitalisering en anders werken (Q3)*	*Resultaten van UIVO-CG en UIVO-I delen en inzichtelijk maken wat de opgave individueel is: Interbestuurlijke serviceformules, Ketenprocessen, Onderzoek Service Organisatie Regelbeheer, Ketenpilots, Innovatiespoor, Roadmap BG, Q2*	ROMnetwerk en ism G4/G32
Juristen / beleidsmedewerkers	*Opleveren overzicht van waar bestuurlijke afwegingsruimte mogelijk is*	*Basiskennis over de rol van gemeente irt participatie irt inhoudelijke keuzes (Q2), werkatelier participatie (Q2)*		*In samenwerking met AenO en Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers (Q4), In samenwerking met AenO ontwikkelen van leernetwerk (Q4)*	Kennis over kerninstrumenten en rol raad			*Inzicht (handreiking) waar kerninstrumenten en digitalisering elkaar raken (toepasbare regels), en wat dat vraagt van kerninstrumenten, betrokkenheid en inbreng juristen in ontwikkeling DSO Q3*	ROMnetwerk en G4/G32
Informatie-managers / dienstverleners		*Klantreizen/ serviceformules/ participatie*		*In samenwerking met AenO en Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers (Q4), In samenwerking met AenO ontwikkelen van leernetwerk (Q4)*		*Helpen bij de impact van serviceformules voor de inrichting van de Ow (Q3), werkatelier klantreizen/ serviceformules en de relatie met dienstverlening (Q3)*	*De vertaling van bouwstenen en staalkaarten naar informatievoorziening (zit in UIVO-CG en UIVO-I)*	Resultaten van UIVO-CG en **UIVO-I**, ateliersessies, inbreng en betrokkenheid DSO, leveranciersmanagement, routekaart digitalisering Ow en de ALV en BALV voorstellen rondom collectiviisering, workshops, congressen etc.	KING en ateliers en VDP, IMG, 100.000+, VIAG en Dataland, Geonovum
Samenwerking met uitvoerings-diensten (OD's, Veiligheids-regio's en GGD/GHOR)			*Basiskennis over hoe te komen bestuurlijke ambitie Ow (dialoogmodel) (Q2)*	*In samenwerking met AenO en Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers (Q4), In samenwerking met AenO ontwikkelen van leernetwerk (Q4)*		*Helpen bij de impact van serviceformules voor de inrichting van de Ow (Q3), werkatelier klantreizen/ serviceformules en de relatie met dienstverlening (Q3)*	De relatie tussen gemeenten en OD's tav de kerninstrumenten	Verbinding van informatiestroming van gemeenten en omgevingsdiensten en de resultaten van UIVO-CG en UIVO-I	VNG ism Omgevingsdienst.nl

In groen activiteiten VNG

In zwart activiteiten VNG en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE UNIE VAN WATERSCHAPPEN

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASIS-PRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	**Participatie**	**Regionale samen-werking en ketensamenwerking**	**Vakmanschap en professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en handhaving**	**Dienstverlening en werkprocessen**	**waterschaps-verordening, project-besluit, programma**	**Digitalisering en informatie-voorziening**	
	1b , 1c, 1d, 1f, 1g	**1a, 1b, 1f**	**1b, 1c, 1g**	**1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f, 1g**	**1b, 1f**	**1b, 1c, 1e, 1f**	**2d, 1b, 2F, 2G**	**1b, 1d, 1e, 3**	
Alle doelgroepen		*generieke bijeen-komsten Q2* *online inspiratiegids particiaptie, Q2*		*monitoring* *verkenning onder-steuningsbehoefte Q1, visiedocument mens en organisatie Q2, thema verankerd in leerreis Omge-vingswet Q3/4*					impactanalyse *publiceren basiscur-sus (sheetpresentatie) Q1, globaal oplei-dingsaanbod vanuit het programma in periode 2017-2019/ leerplan Omge-vingswet Q2, leerreis Omgevingswet: 1e fase gerond Q2,* *eerste versie 5 veranderprofielen Q1 , af eerste versie volgende 10 veran-derprofielen Q2* *informatiepunt, kennis rond integraal werken en kaart initi-atieven en voorbeeld Q1, IP 1.5 Q2 en IP 2.0 Q3/4* *praktijkbijeenkom-sten* *stimuleringsregeling coalities in de praktijk*
AB	handleiding strategie en visiebepaling bestuur*		*bestuurderstafels Q1,Q2, /landelijke bestuurlijke bijeen-komst Q2*				*verkenning en analy-se waterschapsveror-dening Q2*		
Dagelijks bestuurders	handleiding strategie en visiebepaling bestuur*						*verkenning en analy-se waterschapsveror-dening Q2*		
Secretaris/alge-meen directeur									

In groen activiteiten Unie van Waterschapppen

In zwart activiteiten Unie van Waterschappen en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE UNIE VAN WATERSCHAPPEN (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASIS-PRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	**Participatie**	**Regionale samen-werking en ketensamenwerking**	**Vakmanschap en professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en handhaving**	**Dienstverlening en werkprocessen**	**waterschaps-verordening, project-besluit, programma**	**Digitalisering en informatie-voorziening**	
Programma-managers/ projectleiders invoering Ow			*ondersteuning regio-nale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q 4*						*leerreis Omgevingswet* *roadshows Q2,3/4, schakeldag Q2* *routeplanner*
Beleidsadviseurs/ juristen	*kennis ontsluiten op de website over wat integraal werken inhoudt Q1; themabij-eenkomst "brede blik "Q2, pilots Q3 en34*						*verkenning en analy-se waterschapsveror-dening Q2*		*roadshows Q2,3/4, schakeldag Q2*
							verkenning onder-steuningsbehoefte projectbesluit in afstemming lopend initiatief van water-schappen, Rijkswater-staat en Prorail Q2		
							verkenning onder-steuningsbehoefte programma Q4		

In groen activiteiten Unie van Waterschapppen

In zwart activiteiten Unie van Waterschappen en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE UNIE VAN WATERSCHAPPEN (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASIS-PRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	**Participatie**	**Regionale samen-werking en ketensamenwerking**	**Vakmanschap en professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en handhaving**	**Dienstverlening en werkprocessen**	**waterschaps-verordening, project-besluit, programma**	**Digitalisering en informatie-voorziening**	
Informatie-managers						*aanscherping ambitieniveau status digitaal en zaakge-richt werken , kennis over klantreizen en serviceformules om klantgericht OW vorm te geven Q1,*		UIVO –w/i Q2	
								basisinformatie over DSO, routeplanner digitalisering Q1, plan voor sturing op gebruikersinbreng, comunicatie en moni-toring Q2, tweemaan-delijkse terugkoppe-ling Q3/4	
								thema's transitie, regie rondom release, Q1 voorstel aanpak transitie Q2 tweemaandelijkse terugkoppeling Q3/4	
						gedragen advies ondersteunen indivi-duele ondersteuning Q2,		*communicatieplan-ning aangepast op in-formatiebehoefte en agile ontwikeling Q1, communicatiestra-tegie uitgebreid met implementatie en transitieaspecten Q2, Iv deskundigen ervaren transparantie op voor hen relevante informatie m.b.t. ontwikkeling DSO*	
						helpen bij de impact van serviceformules, werkatelier klantrei-zen en/servicefor-mules en de relatie met dienstverlening Q3/Q4			
VTH			*VTH congres, slim samenwerken in de regio, Q2*		*verkenning thema Q2, eerste ervaringen vastgelegd in kennis-documenten*		*verkenning en analy-se waterschapsveror-dening Q2*		training
							verkenning onder-steuningsbehoefte projectbesluit in afstemming lopend initiatief van water-schappen, Rijkswater-staat en Prorail Q2		
							verkenning onder-steuningsbehoefte programma Q4		

In groen activiteiten Unie van Waterschapppen

In zwart activiteiten Unie van Waterschappen en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE UNIE VAN WATERSCHAPPEN (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASIS-PRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Participatie	Regionale samen-werking en ketensamenwerking	Vakmanschap en professionaliteit (anders werken)	Toezicht en handhaving	Dienstverlening en werkprocessen	waterschaps-verordening, project-besluit, programma	Digitalisering en informatie-voorziening	
Planvormers									
Projectleiders							*verkenning en analy-se waterschaps-verordening Q2*		
							verkenning onder-steuningsbehoefte projectbesluit in afstemming lopend initiatief van water-schappen, Rijkswater-staat en Prorail Q2		
							verkenning onder-steuningsbehoefte programma Q4		

In groen activiteiten Unie van Waterschapppen

In zwart activiteiten Unie van Waterschappen en programma “Aan de slag met de Omgevinswet”

VERANDEROPGAVE IPO

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
Thema's	**Integraal werken & bestuurlijke afwegingsruimte**	**Participatie**	**Regionale samenwerking & ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit**	**Toezicht en handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**Omgevingsvisie, -verordening/plan, -vergunning, projectbesluit, programma**	**Digitlisering en informatievoorziening**	
Doelenboom	**1b , 1c, 1d, 1f, 1g**	**1a, 1b, 1f**	**1b, 1c, 1g**	**1a, 1b, 1c, 1d, 1e , 1f, 1g**	**1b, 1f**	**1b, 1c, 1e, 1f**	**2b, 2d, ,1b, 2e, 2f, 2g**	**1b, 1d, 1e, 3**	
Alle doelgroepen	*kennis ontsluiten op de website over wat integraal werken inhoudt Q1* *pilots Q3/4*	*generieke bijeenkomsten Q2*		*verkenning ondersteuningsbehoefte Q1* *thema verankerd in leerreis Omgevingswet Q3/4* verdiepingssessies op verschillende thema's Q 1-Q4		aanpassen werkprocessen Q4 *aanscherping ambitieniveau en inventarisatie huidige status van digitaal en zaakgericht werken bij bevoegde gezagen Q1* *gedragen advies met betrekking tot het ondersteunen van individuele organisaties Q2* *impact scerviceformules, werkateliers klantreizen/serviceformules en de relatie met dienstverlening Q3/4*	*ontsluiten kaart van Nederland met initiaiteven en goede voorbeelden omgevingsvisie Q1*		impactanalyse Q4 pilots *publiceren basiscursus (sheetpresentatie) Q1, leerplan Omgevingswet/globaal opleidingsaanbod vanuit het programma in periode 2017-2019/ Q2* *informatiepunt, kaart initiatieven en voorbeeld Q1, IP 1.5 gereed Q2 en IP 2.0 gereed Q3/4* *routeplanner nieuwe versie Q2* *communities of practice start ondersteuning Q2* *roadshows bij overheden thuis Q2,Q 3/4* botsproeven Q 1-Q4 pilots
Provinciale Staten		*online inspiratiegids participatie Q2*	*bijeenkomsten algemeen bestuur*						

In groen activiteiten IpO

In zwart activiteiten IpO en programma "Aan de slag met de Omgevingswet"

VERANDEROPGAVE IPO (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
Thema's	**Integraal werken & bestuurlijke afwegingsruimte**	**Participatie**	**Regionale samenwerking & ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit**	**Toezicht en handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**Omgevingsvisie, -verordening/plan, -vergunning, projectbesluit, programma**	**Digitlisering en informatievoorziening**	
Gedeputeerde Staten		*online inspiratiegids participatie Q2*	*landelijke bestuurdersbijeenkomst Q1* *bestuurderstafels Q1 t/m Q4*						
Programmamanagers	*proeftuin aan de slag met de OW, gezondheid, omgevingsveiligheid en milieu onderwerpen deelnemende partijen bekend Q2, resultaten Q3*	*online inspiratiegids participatie Q2*	*ondersteuning regionale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q4*	*in samenwerking met Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers*	*verkenning doel, mijlpalen en activiteiten thema Q1, eerste ervaring kennisdocumenten Q3/4*		*ondersteuning provinciaal traject na consultatie presentatie model themabijeenkomst Q1* *verkenning vraagondersteuningsbehoefte omgevingsvergunning, Q1, projectbesluit Q2 en programma Q3/4* was wordt-lijst Q1 *pilots Omgevingsvisie* handreiking omgevingsverordening, Q2 training objectgericht schrijven Q 1-Q4 themabijeenkomst Omgevingsverordening Q1	*UIVO I* UIVO provincies Q2	regionale impactanalyses Q1-Q4 verdiepingssessies Q 1-Q4 *stimuleringsregeling coalities in de praktijk* *eerste versie 5 veranderprofielen Q1, leerreis Omgevingswet: 1e fase afgerond Q2, eerste versie volgende 10 veranderprofielen Q2* *leerkringen/-reizen Q1 t/m Q4*

In groen activiteiten IpO

In zwart activiteiten IpO en programma "Aan de slag met de Omgevingswet"

VERANDEROPGAVE IPO (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
Thema's	**Integraal werken & bestuurlijke afwegingsruimte**	**Participatie**	**Regionale samenwerking & ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit**	**Toezicht en handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**Omgevingsvisie, -verordening/plan, -vergunning, projectbesluit, programma**	**Digitlisering en informatievoorziening**	
Beleidsadviseurs/ juristen	*proeftuin aan de slag met de OW, gezondheid, omgevingsveiligheid en milieu onderwerpen deelnemende partijen bekend Q2, resultaten Q3*	*online inspiratiegids participatie Q2*	*ondersteuning regionale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q4*				*verkenning vraag gondersteunings-behoefte omgevingsvergunning Q1, projectbesluit Q2 en programma Q3/4* was wordt-lijst Q1 *pilots Omgevingsvisie* handreiking omgevings-verordening, Q2 training objectgericht schrijven Q1-Q4 themabijeenkomst Omgevings-verordening Q1	*UIVO I* UIVO provincies Q2	regionale impact-analyses Q 1-Q4 *leerkringen/-reizen Q1 t/m Q4*
Informatie & ICT			*ondersteuning regionale bijeenkomsten/netwerken Q1 t/m Q4*					*UIVO I* UIVO provincies Q2	*leerkringen/-reizen Q1 t/m Q4*
Vergunning-verleners		*online inspiratiegids participatie Q2*	*ondersteuning regionale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q4*	*in samenwerking Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers*	*verkenning doel, mijlpalen en activiteiten thema Q1, eerste ervaring kennisdocumenten Q3/4*			*UIVO I* UIVO provincies Q2	*leerkringen/-reizen Q1 t/m Q4*
Handhavers		*online inspiratiegids participatie Q2*	*ondersteuning regionale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q4*	*in samenwerking Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers*	*verkenning doel, mijlpalen en activiteiten thema Q1, eerste ervaring kennisdocumenten Q3/4*			*UIVO I* UIVO provincies Q2	

In groen activiteiten IpO

In zwart activiteiten IpO en programma "Aan de slag met de Omgevingswet"

VERANDEROPGAVE RIJK

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afweegruimte	**Participatie**	**Regionale/ Ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en Handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**algemene regels, omgevingsvergunning, projectbesluit, programma**	**Digitalisering en informatievoorziening**	
	1b , 1c, 1d, 1f, 1g	**1a, 1b, 1f**	**1b, 1c, 1g**	**1a, 1b, 1c, 1d, 1e, 1f, 1g**	**1b, 1f**	**1b, 1c, 1e, 1f**	**2c, 2, e, 2f, 2g**	**1b, 1d, 1e, 3**	
Alle doelgroepen	*kennis rond integraal werken publiceren op het Informatiepunt*	*online inspiratiegids participati Q1,*		*verkenning ondersteuningsbehoefte Q1,*	oriënterend onderzoek Veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg		oriënterend onderzoek Veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg	basisinformatie over DSO (Q1)	*landelijke bijeenkomsten voor nader te beaplen doelgroep Q3/4*
									publiceren basiscursus (sheetpresentatie) Q1, globaal opleidingsaanbod vanuit het programma in periode 2017-2019/ leerplan Omgevingswet Q2, leerreis Omgevingswet: 1e fase afgerond Q2,
				visiedocument mens en organisatie, werkateliers Q2,					*eerste versie 5 veranderprofielen Q1, eerste versie volgende 10 veranderprofielen Q2*
		ontsluiten basiskennis participatieve en representatieve democratie Q2		*thema verankerd in leerreis Omgevingswet Q3/4*				veranderopgave Rijk en routeplanner	*informatiepunt, kennis rond integraal werken en kaart initiatieven en voorbeeld Q1, IP 1.5 Q2 en IP 2.0 Q3/4*
									praktijkbijeenkomsten
		generieke bijeenkomsten Q2		oriënterend onderzoek Veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg					*routeplanner voorstel vervolg Q1*
									stimuleringstegeling coalisties in de praktijk
									regionale bijeenkomsten presentatie opbrengst en aanbod en ophalen vraag ondersteuningsbehoefte het ritme van het programma Q2,Q3/4

In groen activiteiten Rijk

In zwart activiteiten Rijk en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE RIJK (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afweegruimte	**Participatie**	**Regionale/ Ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en Handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**algemene regels, omgevingsvergunning, projectbesluit, programma**	**Digitalisering en informatievoorziening**	
Stuurgroep resp. MCO	afstemming en keuzes bij pilots		*bestuurderstafels Q1, Q2, /landelijke bestuurlijke bijeenkomst Q2*						Jaarplan Rijk 2017 in Stuurgroep agenderen
Management	voorbereiding keuzes en pilots		*bestuurderstafels Q1,Q2, /landelijke bestuurlijke bijeenkomst Q2, Ontwikkelen van samenwerkingsvarianten, gezamenlijke bijeenkomsten voor (gemeente)directeuren en directeuren Omgevingsdiensten (en eventueel GGD/ VR)over samenwerking, kerninstrumenten en digitalisering Q3/4*				betrokkenheid bij werksessies en documenten	werven senior users (Q1); afspreken sturingsmodel Veranderopgave mbt digitalisering (Q2); faciliteren besluitvorming over ambities (Q2)	

In groen activiteiten Rijk

In zwart activiteiten Rijk en programma “Aan de slag met de Omgevinswet”

VERANDEROPGAVE RIJK (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afweegruimte	**Participatie**	**Regionale/ Ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en Handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**algemene regels, omgevingsvergunning, projectbesluit, programma**	**Digitalisering en informatievoorziening**	
Projectleiders / managers implementatie OW	*proeftuin aan de slag met de OW, gezondheid, omgevingsveiligheid en milieu onderwerpen deelnemende partijen bekend Q2, resultaten Q3* *thema bijeenkomst brede blik op de omgevingswet Q2, pilots Q3/4*			*organiseren van meerdere werkateliers*	werkgroep en pilots		*verkenning vraag ondersteuningsbehoefte algemene regels Q2, omgevingsvergunning gereed Q1, programma Q3/4* *verkenning ondersteuningsbehoefte projectbesluit in afstemming lopend initiatief van waterschappen, Rijkswatetstaat en Prorail Q2*	Jaarplan Rijk afstemmen op punt van digitalisering (Q2); *regie-overleg digitalisering inrichten (Q1); routeplanner Rijk, verdieping digitalisering (Q1); transitieplannen delen en gezamenlijke acties benoemen (UIVO-Rijk. verbinden met andere UIVO's)*	
Beleidsmedewerkers	interdepartementale werkgroep *proeftuin aan de slag met de OW, gezondheid, omgevingsveiligheid en milieu onderwerpen deelnemende partijen bekend Q2, resultaten Q3*		interbestuurlijke werkgroep		werkgroep en pilots				

In groen activiteiten Rijk

In zwart activiteiten Rijk en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

VERANDEROPGAVE RIJK (VERVOLG)

	ANDERS WERKEN						KENNIS EN KUNDE VAN WET EN KERNINSTRUMENTEN	WERKEN MET HET DSO	GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING
	Integraal werken en bestuurlijke afweegruimte	**Participatie**	**Regionale/ Ketensamenwerking**	**Vakmanschap & professionaliteit (anders werken)**	**Toezicht en Handhaving**	**Dienstverlening & werkprocessen**	**algemene regels, omgevingsvergunning, projectbesluit, programma**	**Digitalisering en informatievoorziening**	
Vergunningverleners en toezichthouders			*ondersteuning regionale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q4*		oriënterend onderzoek Veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg *verkenning: doel, mijlpalen en activiteiten voor thema toezicht en handhaving gereed Q2, eerste ervaringen vastgelegd in kennisdocumenten Q3/4*			betrekken bij nadere impactbepaling (Q2); betrekken bij ontwikkeling DSO, gebruikspanels (Q1); bieden informatie en opstellen EPIC's (Q2)	
Informatiemanagers en IV-coördinatoren			*ondersteuning regionale bijeenkomsten/ netwerken Q1 t/m Q4*		*aanpassing werkprocessen*	*aanscherping ambitieniveau status digitaal en zaakgericht werken , kennis over klantreizen en serviceformules om klantgericht OW vorm te geven Q1 klantreizen en/serviceformules en de relatie met dienstverlening Q3/Q4* *gedragen advies ondersteunen individuele ondersteuning Q2* *helpen bij de impact van seviceformules, werkatelier* DSO, samenwerkingsruimte		uitwerken Routeplanner digitalisering (Q1); nadere impactanalyses; plan van aanpak maken voor Q3, Q4 en 2018, mogelijk in vorm van UIVO-Rijk	

In groen activiteiten Rijk

In zwart activiteiten Rijk en programma "Aan de slag met de Omgevinswet"

Output tabellen

art 5.1 lid 2 sub e

→ *"Ik maak me hard voor goede randvoorwaarden voor iedereen in ons programma. Want met goede randvoorwaarden kan iedereen nóg beter aan de slag met dit jaarplan. Beheersing op orde, de omgeving in beeld, met elkaar communiceren, iedereen draagt bij aan het succes van de implementatie."*

art 5.1 lid 2 sub e bedrijfsvoering

Toelichting tabel output Invoeringsondersteuning

In de tabel output Invoeringsondersteuning is dezelfde benaming aangehouden voor thema's als in de tabellen van de veranderopgaven. Zo kan eenvoudig een link gelegd kan worden met tabellen van de veranderopgaven. Een drietal thema's is apart geordend omdat bij deze thema's wordt verkend of deze thema's interbestuurlijk ondersteund gaan worden en welke ondersteuningsbehoefte er is.

OUTPUT INVOERINGSONDERSTEUNING

ONDERWERPEN	THEMA'S	Q1	Q2	Q3 EN Q4
ANDERS WERKEN (VOORHEEN GEDRAGSVERANDERING)	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	kennis ontsluiten op de website over wat integraal werken inhoudt	thema bijeenkomst 'een brede blik op leef-omgeving'	3 - 5 pilots integraal werken afgerond
			ontsluiten handreiking gezondheid en bege-leiden van doelgroepen	3 pilots gezondheid afgerond
			kennis/productportfolio met verschillende voorbeelden passend bij verschillende ambi-ties, leercommunity ingericht/ondersteund, bijdragen aan en organiseren van workshops (2)	bijdragen aan en organiseren van workshops (4)
			opleveren overzicht van waar bestuurlijke afwegingsruimte mogelijk is (inclusief "meng-paneel")	ontwikkelen game afwegingsruimte
				werkatelier over bestuurlijke afwegingsruimte en de financiële impact (oa met financiële specialisten)
			proeftuin Aan de slag met de OW, gezondheid, omgevingsveiligheid en milieu onderwerpen en deelnemende partijen bekend	resultaten proeftuinen
	Participatie		2 bijeenkomsten democratic challenge	oplevering resultaten experimenten democratic challenge
		online inspiratiegids participatie	in de inspiratiegids ontsluiten van basiskennis over de rol van burgemeesters. wethouders, raadsleden, gemeentesecretarissen, gemeente irt participatie irt inhoudelijke keuzes, tevens ontsluiten basiskennis in relatie tot participa-tieve en representatieve democratie	zie het bij Q2 gestelde
			generieke bijeenkomsten over participatie	
		start ontwikkelen klantreizen/serviceformules participatie	ontwikkelen klantreizen/serviceformules participatie	

OUTPUT INVOERINGSONDERSTEUNING (VERVOLG)

ONDERWERPEN	THEMA'S	Q1	Q2	Q3 EN Q4
ANDERS WERKEN (VOORHEEN GEDRAGSVERANDERING)	Regionale/ Ketensamenwerking	bestuurderstafels (2) continu: ondersteuning regionale bijeenkomsten (20 per kwartaal)	bestuurderstafels (2)	ontwikkelen van samenwerkingsvarianten, gezamenlijke bijeenkomsten voor (gemeente) directeuren en directeuren Omgevingsdiensten (en eventueel GGD/VR)over samenwerking, kerninstrumenten en digitalisering
			landelijke bestuurlijke bijeenkomst (voorjaar)	
			ontsluiten basiskennis over hoe te komen bestuurlijke ambitie Ow (dialoogmodel)	
			proef interbestuurlijke raadstafel + volksvertegenwoordigers	
	Vakmanschap en professionaliteit	werkateliers anders werken (in samenwerking met VNG , AenO en BZK) verkenning ondersteuningsbehoefte koepels	visiedocument Mens en Organisatie voortzetten werkateliers anders werken in samenwerking met AenO ontwikkelen van leernetwerk	thema verankerd oa in de leerreis Omgevingswet voortzetten werkateliers anders werken, In samenwerking met AenO verder ontwikkelen van leernetwerk
KENNIS EN KUNDE WET EN KERNINSTRUMENTEN	Omgevingsvisie	ontsluiten kaart van Nederland met initiatieven en goede voorbeelden	project omgevingsvisie,	
			bekendmaking thema's en actualiteiten van gemeenten en provincies die deelnemen aan pilots (bewustwording), start 10 pilots	tussentijdse resultaten pilots
		analyse verdere ondersteuningsbehoefte gereed		
	Decentrale regels, Omgevingsplan	twee eerste concepten van bouwstenen (kappen en uitweg) en staalkaarten (centrum stedelijk en bedrijventerreinen) gereed		oplevering van 3 bouwstenen en 3 staalkaarten en inzicht verkregen in de methode van het tot stand komen
		methodiek maken staalkaarten gereed	voorlichting doelgroepen	voorlichting doelgroepen
		beschrijving verbinding bouwstenen – staalkaarten gereed	community of practice	community of practice
		expertmeeting	presentaties Omgevingsplan	
			vertaling bouwstenen en staalkaarten naar informatievoorziening	vertaling bouwstenen en staalkaarten naar informatievoorziening
	Omgevingsverordening	(ondersteuning provinciaal traject, na consultatie presentatie van een model in een themabijeenkomst)		
	Waterschapsverordening		start werkzaamheden projectgroep en verkenning en analyse gereed.	concept structuur waterschapsverordening
	Algemene regels		verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	instrumenten gereed om bewustwording te bevorderen en verdieping te starten

OUTPUT INVOERINGSONDERSTEUNING (VERVOLG)

ONDERWERPEN	THEMA'S	Q1	Q2	Q3 EN Q4
KENNIS EN KUNDE WET EN KERNINSTRUMENTEN	Omgevingsvergunning	verkenning ondersteuningsbehoefte gereed		
	Projectbesluit		verkenning ondersteuningsbehoefte gereed in afstemming met lopend initiatief van waterschappen en Rijkswaterstaat en Prorail	
	Programma			verkenning ondersteuningsbehoefte gereed
DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET (DSO)	Werken met het DSO	basisinformatie over het DSO en UIVO-I , de routeplanner digitalisering,	plan voor sturing op gebruikersinbreng, communicatie en monitoring bij ontwikkeling DSO	tweemaandelijkse terugkoppeling gebruikersinbreng, communicatie en monitoring bij ontwikkeling DSO
		benoeming van belangrijke transitie en implementatie vraagstukken binnen programma aanbrengen van regie op communicatie, monitoring en gebruikersinbreng rondom release	voorstel voor aanpak transitie en implementatieknelpunten	tweemaandelijkse terugkoppeling implementatie DSO en daaraan gerelateerde vraagstukken
				inzicht (handreiking) waar kerninstrumenten en digitalisering elkaar raken (toepasbare regels), en wat dat vraagt van kerninstrumenten, betrokkenheid en inbreng juristen in ontwikkeling DSO
		communicatieplanning is aangepast op de geïnventariseerde informatiebehoefte bij doelgroepen (prioriteiten) en agile ontwikkeling	communicatiestrategie DSO uitgebreid met implementatie en transitie aspecten	IV deskundigen ervaren transparantie op voor hen relevante informatie m./b.t ontwikkeling DSO
VERKENNINGEN	Toezicht en handhaving		verkenning: doel, mijlpalen en activiteiten voor thema toezicht en handhaving gereed Bijdragen aan VTH congres	eerste ervaringen vastgelegd in kennisdocumenten
	Dienstverlening & werkprocessen	aanscherping ambitieniveau en inventarisatie huidige status van digitaal en zaakgericht werken bij bevoegde gezagen van digitaal en zaakgericht werken voor invoering van Omgevingswet per juli 2019 kennis over klantreizen en serviceformules om klantgericht Ow vorm te geven	gedragen advies met betrekking tot het ondersteunen van individuele organisaties Resultaten van UIVO-CG en UIVO-I delen en inzichtelijk maken wat de opgave individueel is: interbestuurlijke serviceformules, ketenprocessen, Onderzoek Service Organisatie Regelbeheer, Ketenpilots, Innovatiespoor, Roadmap BG	helpen bij de impact van serviceformules voor de inrichting van de Ow, werkatelier klantreizen/serviceformules en de relatie met dienstverlening
	Dialoog maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers	bestuurderstafel met de "groene 11" (natuur-. Milieu- en landschapsorganisaties	verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	
			overleg(gen) branche verenigingen en maatschappelijke middenveld	overleg(gen) branche verenigingen en maatschappelijke middenveld

OUTPUT INVOERINGSONDERSTEUNING (VERVOLG)

ONDERWERPEN	THEMA'S	Q1	Q2	Q3 EN Q4
GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING	Informatiepunt	continu aanpassingen in de content, met basis informatie over wet- en regelgeving, over kennisinstrumenten en over het programma. nieuwe versie van kaart van Nederland met goede voorbeelden en pilots gereed.	oplevering versie 1.5 van de website Aan de slag met de Omgevingswet en doorontwikkeling vraagafhandeling Informatiepunt generieke presentaties over de Omgevingswet ontsluiten	oplevering versie 2.0 van de website Aan de slag met de Omgevingswet en doorontwikkeling vraagafhandeling Informatiepunt
	Bijeenkomsten		roadshows bij overheden thuis voor brede doelgroep	roadshows bij overheden thuis voor brede doelgroep
			schakeldag (zomer)	twee landelijke bijeenkomsten voor nader te bepalen doelgroepen bijvoorbeeld volksvertegenwoordigers en projectleiders Omgevingswet
		3 praktijkbijeenkomsten	2 praktijkbijeenkomsten	4 praktijkbijeenkomsten
			organiseren van (wellicht 4) regionale bijeenkomsten, waarin de vraag wordt opgehaald en het aanbod wordt gepresenteerd ("het ritme van het programma")	als bij Q2, per kwartaal
	Opleidingen	publiceren basiscursus (sheetpresentatie)	globaal opleidingsaanbod vanuit het programma in periode 2017-2019/leerplan Omgevingswet, generieke opleidingsmodules ontwikkelen	
			leerreis Omgevingswet: 1e fase afgerond (met 4 leergroepen)	
		eerste versie 5 veranderprofielen: projectleider grote projecten fysieke leefomgeving manager beleidsmedewerker toezichthouder/handhaver vergunningverlener	eerste versie 10 veranderprofielen KCC-medewerker / baliemedewerker Technische medewerker / specialistisch adviseur jurist planvormer bestuurder informatiebeheerder (informatievoorziening/digitalisering) P & O medewerker (HRM+O) communicatiemedewerker wWijkregisseur casemanager	

OUTPUT INVOERINGSONDERSTEUNING (VERVOLG)

ONDERWERPEN	THEMA'S	Q1	Q2	Q3 EN Q4
GENERIEKE BASISPRODUCTEN EN ONDERSTEUNING	**Innovatieve tools en gaming**	routeplanner: voorstel vervolg	routeplanner: nieuwe versie gereed	Festival Vitale Leefomgeving ism VNG
		analyse verdere toepassing instrumenten zoals gaming		
	Praktijkondersteuning/stimulerings-regelicoalities in de praktijk	voortzetting praktijkondersteuning/ stimuleringsregeling coalities in de praktijk	evaluatie praktijkondersteuning	bijeenkomst/symposium resultaten
	Leren en ontwikkelen in de praktijk	resultaten Living lab Saxxion Hogeschool gedeeld via website en kennisbijeenkomst		
		opstarten Living labs Brabant en Utrecht		
			inventariseren en afstemmen voor het ontwik-kelen van curriculae	10 onderwijsinstellingen ondersteund om Ow aan te bieden aan studenten
		bijeenkomst met aan programma verbon-den wetenschappers		2e bijeenkomst met aan programma verbonden wetenschappers om reflectie te organiseren op de aanpak van het programma en te ondersteunen bij hun transitieopgave
			kenniskamer met bestuurders en kennis-instellingen om reflectie te organiseren op de aanpak van het programma en te ondersteunen bij hun transitieopgave	
				3 pilots met inzet kennisinstellingen
			uitreiking EB trofee 2016	nominaties EB trofee 2017 : Parelprojecten worden uitgelicht en inspireren andere uitvoeringsorganisaties
			community of practice start ondersteuning	
			ondersteunen strategische pilots ism partijen, w.o. VNG, EB (3)	ondersteunen strategische pilots ism partijen, w.o. VNG, EB (3)
	Individuele steun gemeenten en stroomlijnen van initiatieven	verkenning ondersteuningsbehoefte gereed en stroomlijning van initiatieven gereed		

Toelichting tabellen/figuren Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt binnen de volgende kaders ontwikkeld:

> Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024
> Globaal programma van Eisen Digitaal Stelsle Omgevingswet
> Doelarchitectuur Digitaal Stelsel Omgevingswet

Per 1 juli 2019 moet het huidige dienstverleningsniveau wordt geboden, ondersteund door een digitaal stelsel. In onderstaand figuur is weergeven hoe de doelen uit de doelenboom gekoppeld zijn via bedrijfsfuncties en functionaliteiten (features) aan projecten.

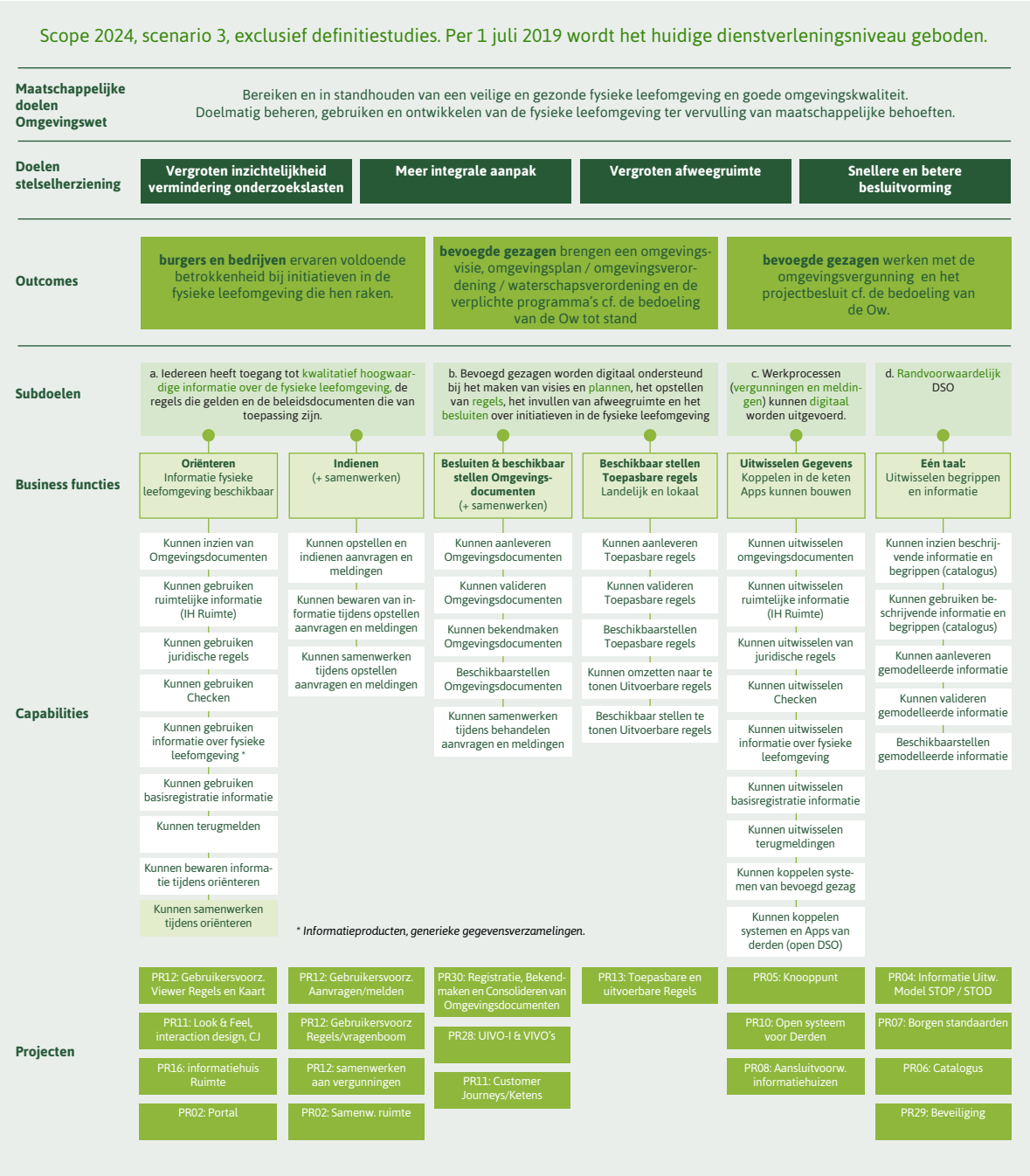

Figuur 6a Doelenboom - DSO Capabilities ondersteund door een digitaal stelsel

Om te borgen dat de gestelde doelen ook daadwerkelijk worden behaald, is de 'Metrokaart'[1] ontwikkeld. Hierin wordt aangegeven welke functionaliteit (features) er ieder kwartaal opgeleverd dient te worden om uiteindelijk bij het juiste eindpunt uit te komen. In 2017 moeten knooppunt 2 van het bestuursakkoord (landelijk toepasbare regels kunnen maken) en 3 (wettelijk minimum ondersteund) succesvol bereikt worden.

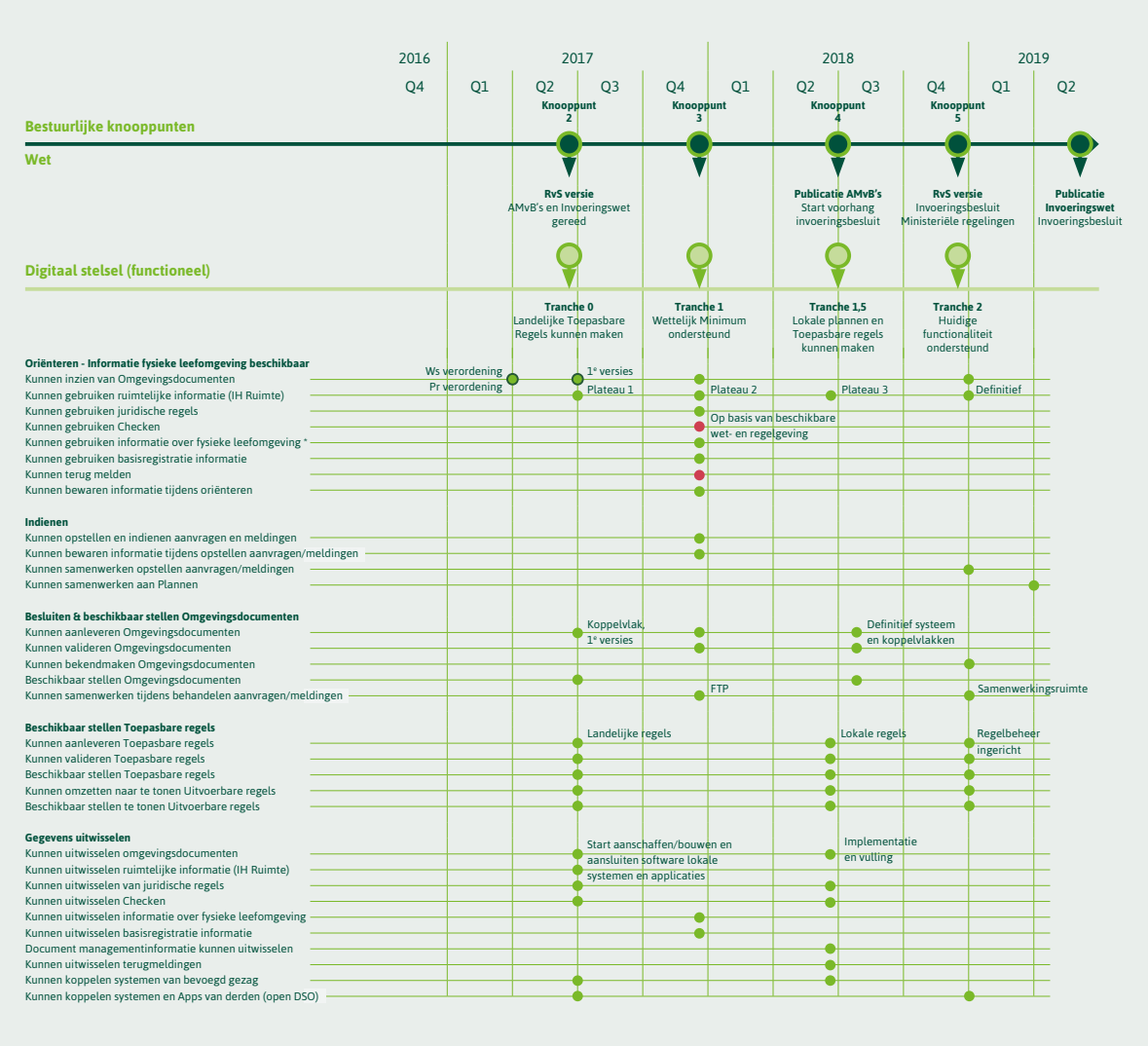

Figuur 6b

1 In het Programmaplan 2016-2019 is de Metrokaart op hoofdlijnen vastgesteld in het Jaarplan is deze verder uitgewerkt.

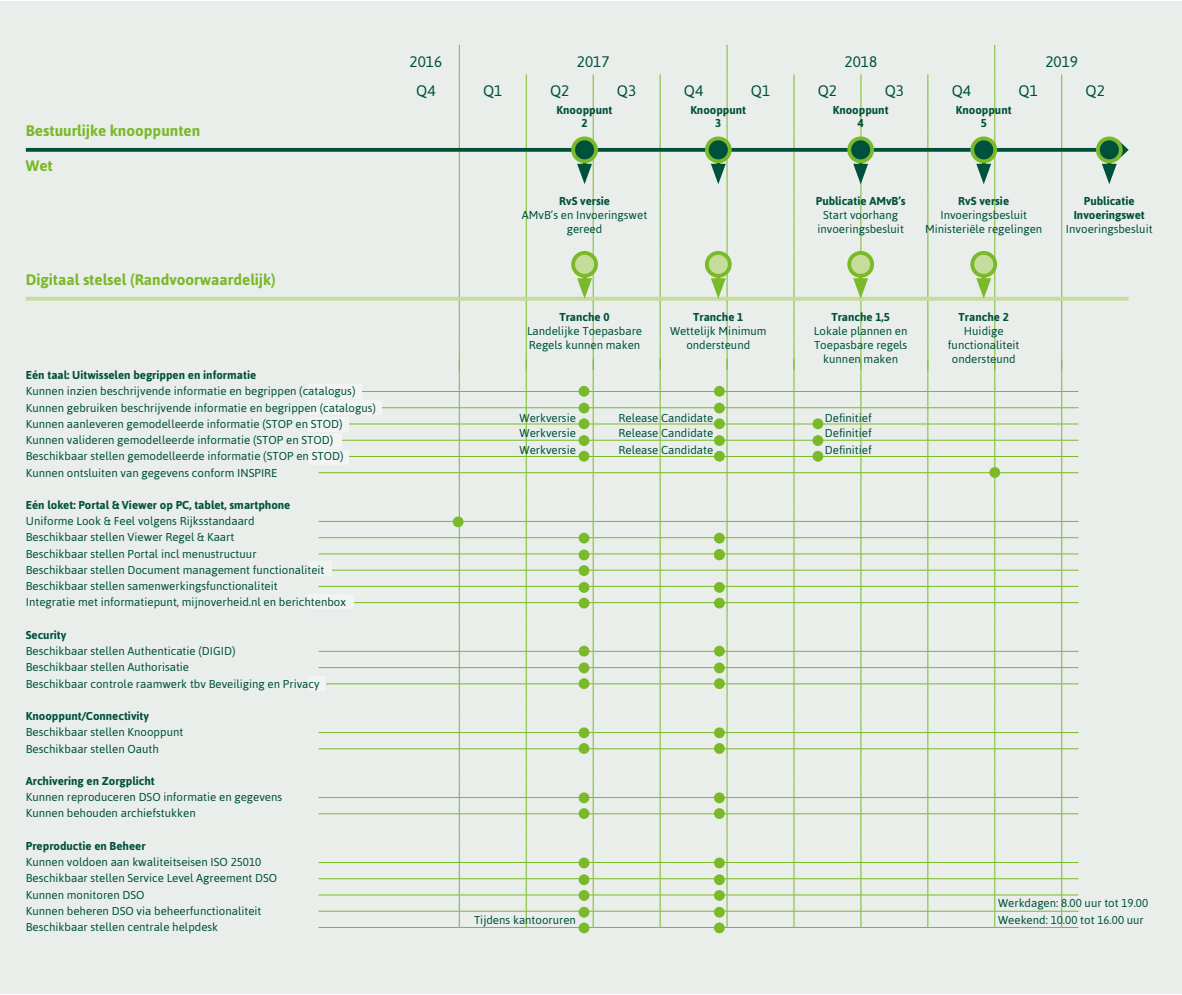

Figuur 6b (vervolg)

Ieder kwartaal wordt een release opgeleverd. Deze release bestaat uit meerdere bedrijfsverhalen (epics). In de tabel Output DSO zijn deze weergeven.

Voor dit eerste kwartaal zijn dit de volgende bedrijfsverhalen (epics):

- kunnen vastleggen, publiceren en ontsluiten van rijkswet- en regelgeving/kunnen vastleggen, publiceren en ontsluiten van een minimale decentrale verordening
- Kunnen doen en ontvangen van een eenvoudige melding of vergunningaanvraag van initiatiefnemer
- Kunnen zoeken en inzien minimale omgevingsdocumenten vanuit perspectief initiatiefnemer

Omdat het programma zich in een overgangsfase naar een Agile aanpak bevindt, zijn de projectplanningen nog gebaseerd op het opleveren van producten (deliverables) zie bijlage. De Agile aanpak kenmerkt zich er door dat aan eind van ieder kwartaal de bedrijfsverhalen (epics) voor de volgende release worden vastgesteld. Voor de eerste release zijn er bedrijfsverhalen maar de voor releases 2,3 en 4 zijn in de tabel nu nog de producten (deliverables) opgenomen. Uiteindelijk geven alle bedrijfsverhalen (epics) samen hetzelfde resultaat als alle producten (deliverables) samen. Aan het einde van het jaar wordt het wettelijk minimum ondersteund!

Naast de 4 releases die in 2017 worden opgeleverd wordt ook gewerkt aan het bouwen van het systeem zelf, de infrastructuur. Ook wordt al begonnen met werkzaamheden die nodig zijn om de vastgestelde knooppunten in 2018 te kunnen realiseren.

Over afwijkingen ten aanzien van de voorgestelde planning of de benodigde middelen op deze onderdelen wordt gerapporteerd en er zal worden voorgesteld hoe hiermee om te gaan. Geen bericht hierover in de voortgangsrapportage is goed bericht!

In de tabel output DSO zijn de belangrijkste zaken opgenomen die bijdragen aan het behalen van de twee knooppunten uit het bestuursakkoord in 2017 en kunnen voortkomen uit ViVO"s of UIVO's.

OUTPUT DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET

DEEL-PROGRAMMA DSO		Q1	Q2	Q3	Q4	TOTAAL
Releases	subdoelen doelenboom	release 1, bedrijfsverhalen (epics)	release 2 producten (deliverables)	release 3 producten (deliverables)	release 4 producten (deliverables)	
	3a iedereen heeft toegang tot een kwalitatief hoogwaardig informatie over de fysieke leef-omgeving, de regels die er gelden en de beleidsdocumenten die van toepassing zijn	kunnen zoeken en inzien minimale om-gevingsdocumenten vanuit perspectief initiatiefnemer	viewer regels en kaart Eerste concept gereed.			
		kunnen doen en ontvangen van een een-voudige melding of vergunningaanvraag van initiatiefnemer			functionaliteit opstellen aanvraag ver-gunning of doen van een melding	
					versie 1.0 van de aansluitdocumenten zijn 'goed genoeg' om Informatiehuis Ruimte in productie te kunnen aansluiten, conform de mijlpaal het bestuursakkoord	
	3c bevoegd gezagen worden digitaal ondersteund bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels en het invullen van afweegruimte en het besluiten over initiatieven in de leefomgeving	kunnen vastleggen, publiceren en ontsluiten van een minimale decentrale verordening	poc: toets praktische bruikbaarheid , registreren, bekendmaken en consoli-deren omgevingsdocumenten , op basis van generieke standaard omgevingsdo-cumenten (STOD) en officiële publicatie (STOP)versie 0.7		realiseren concept versie 0.8 van de standaarden omgevingsdocumenten (STOD) en officiële publicatie (STOP) Hierin verbeteringen t.o.v. vorige versie doorgevoerd n.a.v. uitkomsten uit de PoC	
		kunnen vastleggen, publiceren en ontslui-ten van rijkswet- en regelgeving	koppelvlak gereed functionaliteit om regels te maken	functionaliteit voor het maken van toe-pasbare regels in productie	vulling toepasbare Rijksregels ten be-hoeve van het uitvoeren van toepasbare regels in productie	
			functionaliteit Registratie eerste versie	start met het vullen van het maken van toepasbare regels met rijksregels	functionaliteit Registratie definitieve versie gereed	
			functionaliteit "Ontsluiten+bekend-maken" eerste versie		functionaliteit "Ontsluiten+bekend-maken" definitieve versie gereed	
					koppelvlak gereed: Functionaliteit om berichten vanuit andere systemen aan te kunnen	

OUTPUT DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET (VERVOLG)

DEEL-PROGRAMMA DSO		Q1	Q2	Q3	Q4	TOTAAL
	3b werkprocessen kunnen digitaal worden uitgevoerd		koppelvlak voor Bevoegd Gezagen eigen regels aan te sluiten op het regelbeheer gereed			
			beschrijving gereed werkwijze SOR (Service Organisatie Regelbeheer, organisatie/dienst om voor de bevoegde gezagen het regelbeheer uit te voeren)			
				aansluiting gereed op services voor identificatie en authenticatie (in- en uitloggen) (DigiD, eHerkenning)	toets gereed Machtigen (DigiD) en BIR (Baseline Informatiebeveiliging Rijksdiensten) compliancy (Secure code review, penetratie test) tests, uitkomsten testen en toets verwerkt (in compliance)	
				release, Probleem en incident management ingericht voor pré productie (exploitatie)		
Knooppunten Bestuurs-akkoord			landelijk Toepasbare Regels kunnen maken		wettelijk minimum ondersteund	
Totaal:		9,9	10,3	9,7	10,2	**40,1**

Toelichting tabel output Informatiehuizen

Eind 2016 is besloten om in 2017 met de Informatiehuizen aan de slag te gaan. In de tabel is de output per kwartaal weergegeven.

OUTPUT INFORMATIEHUIZEN

	Q1	Q2	Q3	Q4
informatiehuizen, m.u.v. informatiehuis ruimte scenario 1 en 2 (informatiehuis ruimte maakt onderdeel uit van DSO)	nulmeting:continuering huidige informatiestromen en financiering	pilots en proof of concepts om inzicht te krijgen in informatieproducten inzicht in benodigde (IT-) voorzieningen t.b.v. werking van het stelsel	businesscases kosten baten informatiehuizen inclusief scenario 3 informatiehuis ruimte	bestuurlijk voorstel of en welke informatiehuizen worden gerealiseerd

Toelichting tabel Monitor

De Monitor Omgevingswet verzamelt gegevens over de werking van het Programma, de ontwikkelingen bij het Bevoegd gezag en de realisatie van de vier verbeterdoelen, in aansluiting bij de doelenboom.

Werking programma
In 2017 wordt gestart met het structureel verzamelen van gegevens uit de uitvoeringspraktijk om zo inzicht te krijgen in de ondersteuningsbehoefte van doelgroepen, de mate waarin het aanbod van het programma aansluit op deze behoefte en de waardering van het aangebodene.

Voortgang Bevoegd gezag
De monitor is lerend van aard en ondersteunt overheden bij de implementatie. Met 'Vensters op de Omgevingswet' wordt aan overheden in Q1 een 'vergelijk en leer' concept aangeboden; een lerende monitor die deelnemers inzicht biedt in de eigen en elkaars voortgang. Vensters behandelt thema's als dienstverlening, werkprocessen, mens & organisatie en kosten & baten. De eerste leergang zal eind Q4 afgerond zijn.
Aanvullend op de inzichten vanuit Vensters geeft de monitor inzicht in de voortgang van de oplevering van de kerninstrumenten en implementatie van het DSO. Deze zullen in Q1 ontsloten worden via een online dashboard.

Verbeterdoelen
Om een uitspraak te kunnen doen over de realisatie van de verbeterdoelen worden tweejaarlijkse onderzoeken uitgevoerd onder de in doelenboom opgenomen doelgroepen, zoals initiatiefnemers en belanghebbenden.
In 2017 worden 4 nulmetingen uitgevoerd. De resultaten van de eerste onderzoeken worden in Q2 opgeleverd.

MONITOR

	PARAGRAAF ONDERZOEKSPLAN	Q1	Q2	Q3	Q4
I. Monitoring prestaties Programma					
Meten ondersteuningsbehoefte (actuele vragen en thema's)	5.1		●		
Sluit het aanbod van het programma aan op de vraag van de implementatiepraktijk?	3.6, 4.4, 5.2-5.4	●			
II. Voortgang Bevoegd Gezag					
Voortgang oplevering kerninstrumenten	4.1	●	●		
Ombouwfase i.h.k.v overgangsrecht	4.2	●			
Implementatie & gebruik DSO	4.5				
Vergelijk en leeronderzoek naar voortgang veranderopgave (o.a. werkprocessen, beleving medewerkers)	4.5-4.9				
			●		
III. Verbeterdoelen Omgevingswet			●		
Beleving Initiatiefnemers	3.1				●
Beleving Belanghebbenden	3.3				●
Beleving Rechterlijke macht	3.4				
Beleving Bedrijven (brancheorganisaties)	3.4				

Toelichting tabel Financiën

De cijfers in deze tabel zijn gebaseerd op de cijfers in de concept kostennota september 2016_v092.docx, documentnummer 0001-2-1826, d.d. 19 oktober 2016, versie 0.2. In de raming zijn ook de kosten opgenomen voor Informatiehuizen conform het in het Bestuurlijk Overleg van 18 januari jl. beschikbaar gestelde budget voor realisatie van het Werkplan 2017.

Het voorliggende jaarplan is ambitieus. We sturen bij het programma op de planning; het tijdig realiseren van de productie. We voorkomen vertraging bij DSO en als gevolg daarvan kostenstijging. Bij het sturen op de planning letten we op de kosten. We kijken of het soberder kan. Onder uitputting in 2017 is goed, mits de productie gerealiseerd wordt. Wel wordt eventuele onder uitputting zo vroeg mogelijk gemeld zodat deze in de begroting verwerkt kan worden.

KOSTENRAMING PROGRAMMA ONDERDELEN

PROGRAMMAONDERDELEN	2017
Investeringskosten voorzien (x1 mlj. in €)	
Deelprogramma DSO	40,1
Informatiehuizen: Kosten coördinatie/gemeenschappelijke voorziening plus realisatie informatiehuizen	7,5
Deelprogramma Invoeringsondersteuning	7,8
Informatiepunt	5,8
Totaal	**61,2**

RISICORESERVERING	2017
Investeringskosten voorzien (x1 mlj. in €)	
Voorzien onvoorzien DSO	7,4
Onvoorzien onvoorzien DSO	3,1
Totale risicoreservering	**10,5**

TOTALE INVESTERINGSKOSTEN 2017 INCLUSIEF BTW	71,7

Beheersing kosten en sturen op spanning DSO
De realisatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet krijgt vorm conform scenario 2 uit het Bestuursakkoord. De oorspronkelijk geraamde kosten voor het realiseren van scenario 1 en 2 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet waren veel lager dan de huidige € 104 miljoen. In het artikel 2 onderzoek was € 53 miljoen opgenomen. De komende jaren zal er gestuurd worden op de spanning tussen de huidige kostenraming en het beschikbare budget. Als dit effect heeft, wordt het bedrag dat resteert voor scenario 3 groter. Met de financiële afspraken als uitgangspunt zijn de volgende knoppen beschikbaar om dit te bereiken:

1. knop 1: kostenbesparing in continue bedrijfsvoering.
2. knop 2: scope.
3. knop 3: kwaliteit.
4. knop 4: tijd.
5. knop 5: geld.

In het programmaplan zijn deze knoppen verder uitgewerkt.

De opdrachtgever heeft de scope van het realiseren van scenario 1 en 2 vastgesteld. Voor de opdrachtnemer is van belang om goed te blijven sturen op de samenhang in het programma. Dit vormt een belangrijk toetsingskader voor de sturing op de spanning. Vanuit het programma kan binnen de kaders gestuurd worden op de volgende onderdelen:

a. de continue bedrijfsvoering van het gehele programma;
b. binnen de kaders sturen op de scope en kwaliteit van scenario 1 en 2 en het maken van voorstellen aan het opdrachtgevend beraad om af te wijken van de gevraagde scope en kwaliteit als hier in de uitvoering mogelijkheden voor blijken.

In het programmaplan zijn de onderdelen a en b uitgewerkt.

Overige producten

Beheerorganisatie en overige zaken DSO
Het programma heeft behoefte aan een tijdige inrichting van de beheerorganisatie om de pre-productie fase die nu binnen het programma wordt ingevuld over te dragen naar de permanente beheerorganisatie. De ondersteunende unit start begin 2017 een interbestuurlijke werkgroep die met een inrichtingsvoorstel komt voor het integraal beheer in de volle breedte, uitgaande van het wettelijke kader dat hiervoor geldt, de stelselverantwoordelijkheid van de Minister en de interbestuurlijke afspraken uit het bestuurs- en financiële akkoord. Het programma zal in 2017 actief bijdragen en deelnemen aan de genoemde werkgroep.

Tevens wordt in 2017 een voorstel rond rollen en taken (productowner) en acceptatiecriteria DSO opgeleverd, zijn beheerkosten in beeld gebracht en heeft de uitwerking plaatsgevonden van de vraag per wanneer onderdelen overgaan van pre-productie naar permanent beheer.

Alternatieve scenario's

In het CIO oordeel is aangegeven dat het van belang is dat er een alternatieve variant (“plan B”) uitgewerkt is, Betrek daarnaast marktpartijen bij de uitvoerbaarheid van de ontwikkelaanpak/stelselarchitectuur, het vormgeven van het open stelsel en het aandragen van alternatieve oplossingen

Op te leveren producten:

1 Een beschrijving van de minimum variant, met een beslismemo op basis waarvan de programmaraad dit als “aanvullend” product kan opdragen. (Q1)
2 Memo met feedback punten van ICT bedrijven op de gekozen ontwikkel aanpak DSO, voorstellen voor alternatieve oplossingen en een procesvoorstel om deze feedback en oplossingen gedurende de ontwikkelingsfase structureel te organiseren en waar nodig mee te nemen in de besluitvorming. (Q2)
3 Memo met feedback punten en ontwikkelkansen voor ICT bedrijven om de kansen te benutten en van het DSO als open stelsel voor derden. (Q2)

De memo’s onder punten 2 & 3 worden opgesteld op basis van een ICT haalbaarheidstoets, georganiseerd door ICT Nederland.

Batenmanagement

In het bestuurlijk overleg zijn afspraken gemaakt over de scenario’s van digitalisering die bepalend zijn voor de hoogte van de uiteindelijke baten/ besparingen. Het programmabureau zal onderzoek en monitoring uitvoeren voor de structurele rapportage aan het opdrachtgevend beraad, het bestuurlijk overleg en toezichthoudende instanties. De in dit programmaplan opgenomen doelenboom geeft het aangrijpingspunt om die afspraken te operationaliseren.
De projecten maken in hun plannen duidelijk hoe bijgedragen wordt aan de doelen en of en zo ja welke baten/ besparingen daar uit voortkomen. Op basis van een baten-logicamodel kan vervolgens een monitoring van deze batenrealisatie plaatsvinden.

Vergaderen / Kookstudio
ZAALVERHUUR
BBQ-party / Borrels
Het Gasfornuis
ACTU 102152 0

Bijlage

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING

De projecten hebben elk in hun PID vastgesteld wat zij zullen gaan ontwikkelen en opleveren in het jaar 2017. De belangrijkste producten daarvan staan in onderstaande tabel. Daarbij zijn de projectramingen per kwartaal opgenomen. De projectramingen in onderstaande tabel zijn exclusief de kosten voor project overstijgende zaken en de kosten voor projectbeheersing, communicatie, inkoop en “programma”-kosten zoals secretariaat, programmaraad etc. De ramingen in de tabel ‘Output DSO’ zijn inclusief deze kosten.

PR27	GEBRUIKERSGEGEVENS			
Businessfunctie	> **Onderzoek aansluitvoorwaarden Rijk**			
Projectomschrijving	Inventariseren wat aansluiten en werken met het DSO betekent voor het Rijk in haar rol als bevoegd gezag in termen van hun processen en hun informatiehuishouding.			
Strategische ontwikkelpartner	RWS			
Forecast 2017	KWARTAAL 1	KWARTAAL 2	KWARTAAL 3	KWARTAAL 4
Kwartaal deliverables	Rapport met oa beschreven hoe IT van de rijksorganisatie eruitziet, hoe het DSO aangesloten kan worden en wat men nodig heeft van het DSO.			
Kosten	€ 115.512,00	€ -	€ -	€ -
Overige	[...]			

PR12	GEBRUIKERSGEGEVENS			
Businessfunctie	> **Oriënteren** > **Indienen en verwerken besluit**			
Projectomschrijving	Ontwikkelen van gebruikerstoepassingen via welke gebruikers van het DSO in het centrale loket van het DSO met het DSO communiceren			
Strategische ontwikkelpartner	CIV			
Forecast 2017	KWARTAAL 1	KWARTAAL 2	KWARTAAL 3	KWARTAAL 4
Kwartaal deliverables	- 64 PoC Checken, indienen en inzien - 66 PoC Viewer regels en kaart	- 78 Opstellen aanvraag of melding (statisch) - 80 Viewer regels en kaart	- 78 Opstellen aanvraag of melding (statisch) - 79 Indienen aanvraag of melding - 80 Viewer regels en kaart - 81 Inzien omgevingsdocumenten	- 80 Viewer regels en kaart - 81 Inzien omgevingsdocumenten - 84 Opstellen aanvraag of melding (dynamisch)
Kosten	€ 701.588,75	€ 701.588,75	€ 701.588,75	€ 701.588,75
Overige	[...]			

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR28	**VERKENNING INFORMATIEVOORZIENING OMGEVINGSWET (I&M)**			
Businessfunctie	> **Gegevens uitwisselen**			
Projectomschrijving	Verdere verdieping en uitwerking (UIVO) door koepels, rijk en DSO om meer inzicht en/of diepgang te verkrijgen op de volgende onderwerpen/thema's: 1. Processen en informatievoorziening bij de bevoegde gezagen en hun ketenpartners 2. Organiseren van gebruik van informatievoorziening in de keten 3. Inrichting van de dienstverlening in de keten Dit inzicht moet leiden tot een scherpere vraag aan informatie en DSO producten.			
Strategische ontwikkelpartner	KOOP			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Aanvullende klantreizen (waar nodig) - Set uniforme procesbeschrijvingen met bijbehorende producten - Beschreven informatiebehoefte van Rijk, Provincies, Gemeenten, Waterschappen (inclusief Omgevingsdiensten) - Rapporten Visie, realisatie en invulling regelbeheer voor besluit in PR - Ketenpilots: ingerichte pilotsomgeving om (onderdelen of concepten van) het Digitaal Stelsel Omgevingswet en UIVO-I-resultaten vroegtijdig in de praktijk uit te proberen - Uitgewerkte Zaaktype Catalogus Omgevingswet, waarin niet enkel zaaktypen, maar ook de statussen, documenten, rollen, resultaattypen etc. zijn benoemd	- Het ontwerp van enkele serviceformules voor Bevoegd Gezagen door middel van validatie van uitgevoerde klantreizen - Producten- en Dienstencatalogus ketenprocessen voor de Omgevingswet (t.b.v. de bevoegde gezagen) - Beschrijving werkwijze SOR (Service Organisatie Regelbeheer, organisatie/ dienst om voor de bevoegde gezagen het regelbeheer uit te voeren) - Ketenpilot: pilots	- Drie ontwikkelde en geteste inter-bestuurlijke serviceformules voor ketendiensten op basis van klantreizen - Voorstel tot realisatie SOR (Service Organisatie Regelbeheer, organisatie/ dienst om voor de bevoegde gezagen het regelbeheer uit te voeren) - Ketenpilot: rapport pilots - Innovatiespoor waar bevoegde gezagen gezamenlijk en in nauwe samenwerking met de markt, onderwijs en wetenschap acties kunnen uitvoeren om tot nieuwe innovatieve producten te komen - Roadmap Bevoegd Gezag (Eisen, wensen en activiteiten die de bevoegd gezagen stellen aan het aansluiten op het DSO)	Nader te bepalen
Kosten	€ 311.361,65	€ 311.361,65		

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR04	INFORMATIE- EN UITWISSELINGSMODEL BESLUITEN			
Businessfunctie	> **Eén taal**			
Projectomschrijving	Ontwikkelen van één generieke standaard voor officiële overheidspublicaties met een specifieke toepassing voor Omgevingsdocumenten. De standaard bestaat uit: • Een informatiemodel (afspraken over welke gegevens er in de publicatie moeten staan); • Een berichtenmodel (afspraken over de manier waarop je die gegevens uitwisselt); • Een presentatiemodel (afspraken over hoe de publicatie eruit moet zien, zowel in kaartbeeld als in tekst).			
Strategische ontwikkelpartner	Geonovum			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	Essentiële standaarden gereed t.a.v. officiële overheidspublicaties gereed. Dit betreft de concept versie 0.7 uit het PID PR04. Deze standaarden worden vervolgens opgenomen in de Raad van State versie van de AMvB's om deze wettelijk te verankeren	Uitvoeren van de PoC met Project 30 ten einde de Concept versie 0.7 generieke standaard Officiële Publicaties (STOP) en de Concept versie 0.7 specifieke toepassing van de standaard voor omgevingsdocumenten (ST-OD) op praktische bruikbaarheid te toetsen	Realiseren concept versie 0.8 van de standaarden. Hierin verbeteringen t.o.v. vorige versie doorgevoerd n.a.v. uitkomsten uit de PoC, gebruikers en aan te vullen omgevingsdocumenten o.b.v. de prioriteitenlijst	Realiseren concept versie 0.8 van de standaarden. Hierin verbeteringen t.o.v. vorige versie doorgevoerd n.a.v. uitkomsten uit de PoC, gebruikers en aan te vullen omgevingsdocumenten o.b.v. de prioriteitenlijst
Kosten	€ 439.000	€ 439.000	€ 439.000	€ 439.000
Overige	[...]			

PR06	GEGEVENSCATALOGUS			
Businessfunctie	> **Eén taal**			
Projectomschrijving	Het project levert een bouwblok op waar een catalogus in onder gebracht kan worden. Deze catalogus beschrijft op eenduidige wijze alle wetgeving, regels, begrippen gegevens en informatiediensten, in relatie tot elkaar, waarin het DSO voorziet, opdat iedereen en alles in het DSO met dezelfde begrippen kan werken.			
Strategische ontwikkelpartner	Kadaster			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Functionaliteit voor opvoeren regels - Functionaliteit voor opvoeren datasets - Functionaliteit voor opvoeren producten (bijv. vergunningen)	Een showcase met: Wetgeving (AMVB) - plateau 1 o Regels o Dataset (DKK) o Product/dienst (KLIC) Zelfbedieningsfunctionaliteit en service voor het opvoeren of wijzigen van begrippen.	Fase 3: nader te bepalen	Fase 3: nader te bepalen
Kosten	€ 376.345,75	€ 376.345,75	€ 376.345,75	€ 376.345,75
Overige	[...]			

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR13	TOEPASBARE REGELS			
Businessfunctie	> **Toepasbare regels opstellen en uitvoeren**			
Projectomschrijving	Digitaal ontsluiten van wet- en regelgeving in het kader van de Omgevingswet. Voor het verbeteren van de begrijpelijkheid en de samenhang worden juridische teksten in omgevingsdocumenten vertaald naar begrijpelijke vragenbomen, de toepasbare regels. De toepasbare regels worden gestandaardiseerd aangeleverd, opgenomen en beschikbaar gesteld. De toepasbare regels worden uitvoerbaar gemaakt voor gebruik in de gebruikerstoepassingen van het Digitale Omgevingsloket en apps van derde partijen.			
Strategische ontwikkelpartner	CIV			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Inrichting van de functionele structuur voor het maken van toepasbare regels (de "Maken component") - Uitvoeren van de POC voor het - toepassen van regels; de "Uitvoerings-component"	- Koppelvlak analyse tool Maken component - Koppelvlak specificatie tool Maken component	- Functionaliteit voor het maken van toepasbare regels in productie - Start met het vullen van het maken van toepasbare regels met rijksregels	- Vulling toepasbare Rijksregels in Maken en Uitvoeren - Functionaliteit ten behoeve van het uitvoeren van toepasbare regels in productie - Koppelvlak: Functionaliteit om berichten vanuit andere systemen aan te kunnen leveren
Kosten	€ 1.569.279	€ 1.307.732,50	€ 1.046.186	€ 1.307.732,50
Overige	[...]			

PR30	REGISTRATIE, BEKENDMAKEN EN CONSOLIDEREN VAN OMGEVINGSDOCUMENTEN			
Businessfunctie	> **Omgevingsdocumenten opstellen en publiceren**			
Projectomschrijving	Voorzien in het register voor omgevingsdocumenten, opdat ontwerp- en vastgestelde omgevingsdocumenten vanuit dit register als open data ontsloten kunnen worden voor breed gebruik in het DSO.			
Strategische ontwikkelpartner	KOOP, Kadaster			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Koppelvlak BG - Registratie eerste versie - Ontsluiten + bekendmaken eerste versie	- Koppelvlak BG - Registratie eerste versie - Ontsluiten + bekendmaken eerste versie	- Ontsluiten + bekendmaken eerste versie - Registratie eerste versie	- Ontsluiten + bekendmaken definitieve versie - Registratie definitieve versie
Kosten	€ 1.141.097	€ 1.141.097	€ 1.141.097	€ 1.141.097
Overige	[...]			

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR02	WEBPORTAL + CMS			
Sluit aan bij de doelstelling	> **Eén taal**			
Projectomschrijving	Het ontwikkelen van het centrale loket waar via de gebruikerstoepassingen interactie hebben met de gebruikers van het DSO			
Strategische ontwikkelpartner	CIV			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Eerste inrichting Loket systeem - POC Beheer Portaal - POC Developer Portaal - Eerste inrichting CMS Content Management Systeem - POC Samenwerken (technische mogelijkheid om samen aan bepaalde zaken te kunnen werken) - POC Zoek machine (technische mogelijkheid om te kunnen zoeken)	- Eerste inrichting Loket systeem - POC Beheer Portaal - POC Developer Portaal - Eerste inrichting CMS Content Management Systeem - POC Samenwerken - POC Zoek machine	- Loket systeem - Eerste versie Beheer Portaal - Eerste versie Developer Portaal - Content Management Systeem - Eerste versie Samenwerken - Eerste versie Zoek machine	- Loket systeem - Beheer Portaal - Developer Portaal - Content Management Systeem - Eerste versie Samenwerken - Eerste versie Zoek machine
Kosten	€ 591.603,54	€ 591.603,54	€ 591.603,54	€ 591.603,54
Overige	[...]			

PR05	KNOOPPUNT			
Businessfunctie	> **Gegevens uitwisselen** > **Eén taal**			
Projectomschrijving	Het Knooppunt verbindt als 'logistiek dienstverlener' alle gebruikers, componenten en externe voorzieningen met elkaar opdat er sprake is van een samenhangend geheel: een stelsel, waarin dit alles met elkaar informatie kan uitwisselen.			
Strategische ontwikkelpartner	CIV			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- R1-1/4 Gegevens Aanbieden - R1-1/4 Gegevens Afnemen - R1-1/4 Integratie - R1-1/4 Beheer - R1-1/4 Governance - R1-1/4 Beveiliging	- R2-2/4 Gegevens Aanbieden - R2-2/4 Gegevens Afnemen - R2-2/4 Integratie - R2-2/4 Beheer - R2-2/4 Governance - R2-2/4 Beveiliging	- R3-3/4 Gegevens Aanbieden - R3-3/4 Gegevens Afnemen - R3-3/4 Integratie - R3-3/4 Beheer - R3-3/4 Governance - R3-3/4 Beveiliging	- R4-4/4 Gegevens Aanbieden - R4-4/4 Gegevens Afnemen - R4-4/4 Integratie - R4-4/4 Beheer - R4-4/4 Governance - R4-4/4 Beveiliging
Kosten	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Overige	[...]			

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR10	OPEN STELSEL VOOR DERDEN			
Businessfunctie	> **Gegevens uitwisselen**			
Projectomschrijving	Realiseer services met gangbare open standaarden waarmee marktpartijen gemakkelijk kunnen aansluiten.			
Strategische ontwikkelpartner	Kadaster			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- R1-1/2 Requirements voor de API Manager - R1-1/2 Requirements voor community - R1-1/3 Kaders, richtlijnen en standaarden voor projecten die services - R1-1/3 Project start architectuur voor technische ondersteuning community - R1-1/8 Community (comm. en marketing)	- R-2/2 Requirements voor de API Manager - R2-2/2 Requirements voor community - R2-2/3 Kaders, richtlijnen en standaarden voor projecten die services - R2-2/3Project start architectuur voor technische ondersteuning community - R2-2/8 Community (comm. en marketing)	- R3-3/3 Kaders, richtlijnen en standaarden voor projecten die services - R3-3/3 Project start architectuur voor technische ondersteuning community - R3-3/8 Community (comm. en marketing plan, stimuleringssessies, management en ondersteuning)	- R4-4/8 Community (comm. en marketing plan, stimuleringssessies, management en ondersteuning)
Kosten	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Overige	[...]			

PR08	AANSLUITVOORWAARDEN INFORMATIEHUIZEN			
Businessfunctie	> **Oriënteren**			
Projectomschrijving	Schept de voorwaarden waaronder informatiehuizen kunnen aansluiten			
Strategische ontwikkelpartner	[CIV, KOOP, Kadaster, Geonovum]			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Versie 0.5 van de aansluitdocumenten is geschikt voor aansluiten van 1ste tranche Informatieproducten van het Informatiehuis Ruimte (IHR) - Technische specificatie gegevens-uitwisseling Versie 0.5	- Versie 0.5 van de aansluitdocumenten is geschikt voor aansluiten van 1ste tranche Informatieproducten van het Informatiehuis Ruimte (IHR) - Technische specificatie gegevens-uitwisseling Versie 0.5	- Versie 1.0 van de aansluitdocumenten zijn 'goed genoeg' om Informatiehuis Ruimte in productie te kunnen aan-sluiten, conform de mijlpaal het bestuursakkoord. - Technische specificatie gegevens-uitwisseling	- Versie 1.0 van de aansluitdocumenten zijn 'goed genoeg' om Informatiehuis Ruimte in productie te kunnen aan-sluiten, conform de mijlpaal het bestuursakkoord. - Technische specificatie gegevens-uitwisseling
Kosten	€ 38.480	€ 38.480	€ 38.480	€ 38.480
Overige	[...]			

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR16	INFORMATIEHUIS RUIMTE			
Businessfunctie	> **Oriënteren**			
Projectomschrijving	Opzetten, invoeren en op het DSO aansluiten van het Informatiehuis Ruimte. Een op de gebruikersvraag en stelseleisen afgestemde producten en diensten aanbod voor het domein ruimte.			
Strategische ontwikkelpartner	Kadaster			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Overbruggingsfunctie 0.5 - Kwaliteitsborging 0.1	- Overbruggingsfunctie 0.5 - Kwaliteitsborging 0.1	- Overbruggingsfunctie 0.8 - Kwaliteitsborging 0.5	- Overbruggingsfunctie 0.8 - Kwaliteitsborging 0.5
Kosten	€ 336.163,33	€ 816.396,67	€ 864.420,00	€ 864.420,00
Overige	[...]			

PR07	PROCESMATIG BORGEN STANDAARDEN			
Businessfunctie	> **Eén taal**			
Projectomschrijving	Procesmatig sturen op besluitvorming, beheer en borging van (nieuw te ontwikkelen) DSO standaarden + inventariseren van de geadopteerde en nieuw te ontwikkelen standaarden per DSO-project.			
Strategische ontwikkelpartner	Kadaster			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	R1-1/2 lijst met standaarden vanuit welk DSO-project wanneer ontwikkeld worden en welke bestaande standaarden gebruikt gaan worden	R2-2/2 lijst met standaarden vanuit welk DSO-project wanneer ontwikkeld worden en welke bestaande standaarden gebruikt gaan worden	Document met werkafspraken over hoe het beheer van te ontwikkelen DSO standaarden vormgegeven gaat worden	- R4-1/3 In het Bestuurlijk Overleg bekrachtigde standaarden die binnen de DSO-projecten nieuw zijn ontwikkeld - R4-1/3 In beheer genomen standaarden die binnen de DSO-projecten nieuw zijn ontwikkeld - R4-1/3 Geborgde standaarden bv. via verankering in wetgeving of plaatsing op de pas-toe-leg-uit-lijst van het bureau forum standaardisatie
Kosten	€ 47.404	€ 47.404	€ 47.404	€ 47.404
Overige	[...]			

PROJECTBESCHRIJVINGEN DSO EN DELIVERABLE PLANNING (VERVOLG)

PR26	CENTRALE SERVICEORGANISATIE – BEHEER INRICHTEN			
Businessfunctie	> **Ondersteunend**			
Projectomschrijving	Het in brede zin organisatorisch en technisch (doen) inrichten van het integraal beheer en de exploitatie van het DSO.			
Strategische ontwikkelpartner	[CIV, KOOP, Kadaster, Geonovum] beheerpartners afhankelijk van besluitvorming			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables			Release, Probleem en incident management ingericht voor pré productie (exploitatie). Helpdesk of informatiepunt operationeel	Service Level Agreement opgesteld en geaccordeerd
Kosten	€ 50.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 200.000
Overige	[...]			

PR29	BEVEILIGING			
Businessfunctie	> **Eén taal**			
Projectomschrijving	Het in brede zin inrichten van de beveiliging van het gebruik van en de informatie opgeslagen in het DSO.			
Strategische ontwikkelpartner	CIV			
Forecast 2017	**KWARTAAL 1**	**KWARTAAL 2**	**KWARTAAL 3**	**KWARTAAL 4**
Kwartaal deliverables	- Services voor logging, auditing en berichtenarchivering - BIR compliancy (Secure code review, penetratie test) tests - Uitvoeren van Product Risico Analyse voor product Catalogus van PR06 als pilot.	- Services voor logging, auditing en berichtenarchivering - BIR compliancy (Secure code review, penetratie test) tests	- Services voor identificatie en authenticatie (in- en uitloggen) - (DigiD, eHerkenning) - BIR compliancy (Secure code review, penetratie test) tests	- Machtigen (DigiD) - BIR compliancy (Secure code review, penetratie test) tests - Uitgevoerde Privacy Impact Assessment (PIA) eenmaal per jaar - Uitvoeren/Actualiseren Business Impact Analyse (BIA) eenmaal per jaar
Kosten	€ 52.500	€ 105.000	€ 87.500	€ 105.000
Overige	[...]			

Dit is een uitgave van:
Programma Aan de slag met de Omgevingswet
www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl
Februari 2017

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet is een initiatief van
VNG, IPO, UvW en het Rijk.

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

notitie OGB

Datum
3 februari 2017

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Vaststelling lijst risico's
Agendanummer	4c
Datum	15 februari 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
Het OGB heeft in de vergadering van december verzocht om de lijst met risico's, eigenaren en beheersmaatregelen binnen het Programma in de februari vergadering te bespreken. De lijst met risico's waarvan het OGB eigenaar is, is hieraan toegevoegd. Beide lijsten dienen nog op elkaar te worden afgestemd. In de april vergadering zal één lijst met een top 10 van de risico's aan het OGB worden voorgelegd.

Gevraagde beslissing:

- Vaststelling van de lijst met risico's binnen het Programma en de lijst met risico's voor het OGB.
- Stemt u in met het benoemen van het OGB als eigenaar voor de risico's
    - De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht
    - De invoering van de wet loopt vertraging op.

Samenvatting:
- In het OGB van december zijn de risico's voor het Programma voorgelegd
- Voor deze lijst met risico's zijn nu de eigenaren en beheersmaatregelen benoemd.
- De lijst met risico's met oorzaken, gevolgen en maatregelen voor het OGB is aan deze lijst toegevoegd.
- De twee lijsten moeten nog op elkaar worden afgestemd. In de aprilvergadering zal één lijst met de top 10 risico's aan het OGB worden voorgelegd.

De top 10 risico lijst zal vervolgens in de kwartaalrapportages worden besproken en waar nodig aangepast.

Afstemming:
Er heeft afstemming plaatsgevonden tussen de OU en het Programmabureau

Advies programmaraad
- De lijst met risico's voor het Programma is vastgesteld in de Programmaraad

Advies PBO
- Één van de voorgestelde beheersmaatregelen betreft het doorlichten van de governancestuctuur. Hier wordt nog een stuk voor opgeleverd dat voorafgaand aan het besluitvorming in de PR en het OGB ook aan het PBO zal worden voorgelegd.

- Bij risico 1, maatregel 5 staat dat het budget wordt verhoogd. Binnen het PBO is discussie of dit een goede maatregel is om de budgetspanning te verminderen. Besloten wordt om dit toch even zo te laten staan en die opnieuw te bezien in april.

Risico Programma Aan de slag met de Omgevingswet 03-02-2017

In onderstaande tabel is de top 10 van de risico's weergegeven. De lijst met 10 risico's is afkomstig uit het Risicodossier van het Programma aan de slag met de Omgevingswet (Versie 1.6, Document-id: 0001-2-2396, 30-01-2017). Deze top 10 betreft de risico's met de grootste kans/impact.

	Risico's	**Eigenaar**	**Maatregelen**
1	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht.	Voorzitter OGB	1. Kostenbesparingen: creëren van kostenbewustzijn door onder meer periodieke rapportage over uitgaven versus prognoses (incl. visueel management) (directeur bedrijfsvoering). 2. Scope: a. scope verkleinen (opdrachtgever),b. ICT aanpak zodanig uitvoeren dat sprake is van werkende deelleveringen (programmamanager DSO). 3. Kwaliteit: a. streven naar eenvoud (programmamanager DSO), b. functionaliteit scenario 3 beperken (opdrachtgever). 4. Tijd: strak sturen op planning (programmamanager DSO. 5. Geld: verhogen van het beschikbare budget (opdrachtgever).
2	De deelnemers aan het programma varen een eigen koers door divergerende prioriteiten, belangen en baten. Hierdoor verliest het programma slagkracht. De kans op brede acceptatie en gebruik van producten neemt af.	Programmadirecteur aan de slag met de Omgevingswet	1. Actief stakeholdermanagement op alle interbestuurlijke niveaus (programmamanager IO). 2. Zorgen dat belangen van de verschillende partijen voor iedereen duidelijk zijn (programmadirecteur). 3. In de samenwerking tussen partijen continu werken en sturen op de samenhang tussen de verschillende onderdelen (programmaraad). 4. Kwalitatief goede producten opleveren (programmaraad). 5. Succesvolle pilots uitvoeren en bevlogen ambassadeurs van het programma tonen (programmamanager IO).
3	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de gebruikers.	Verandermanager Waterschappen namens de programmaraad	1. Nauwe afstemming met gebruikers door agile aanpak. 2. Kwaliteitstoetsing van opgeleverde producten.
4	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak.	Verandermanager Gemeenten namens de programmaraad	1. Actief stakeholdermanagement op alle interbestuurlijke niveaus. 2. Kwalitatief goede producten opleveren.

	Risico's	**Eigenaar**	**Maatregelen**
			3. Succesvolle pilots uitvoeren. 4. Goed verwachtingenmanagement, verrassingen voorkomen.
5	De invoering van de wet loopt vertraging op.	Voorzitter OGB	1. Waarborgen van de samenhang tussen DSO en inhoud/ planning van wet- en regelgeving (OU). 2. Uitwerken scenario's en raakvlakmanagement (OU). 3. Zorgen voor een flexibele programmaorganisatie, zodat kostentoename bij vertraging zoveel mogelijk beperkt blijft (programmadirectie).
6	De aansturing van het digitaliseringstraject schiet tekort (ICT moet ten dienste staan aan de wet en is geen doel op zich).	Programmamanager DSO	1. Niveau van IT beheersing (governance) vaststellen, ambitieniveau vaststellen en desgewenst bijsturen . 2. Ontwikkelen volwassen vraagzijde (programmaraad). 3. Digitalisering temporiseren als vraag en testen achterblijven (OGB).
7	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	Verandermanager Provincies namens de programmaraad	1. In de samenwerking tussen partijen continu werken en sturen op de samenhang tussen de verschillende onderdelen.
8	Het DSO is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	Verandermanager Rijk namens de programmaraad	1. Planning en voortgang actief monitoren en bijsturen als uitloop dreigt 2. Monitoring van de scope. Bij onder andere gewijzigde inzichten, nieuwe ontwikkelingen zal in overleg worden getreden met OG over de consequenties hiervan op de scope. Dit kan leiden tot bijstelling van de scope.
9	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	Programmamanager DSO	1. Onderzoek 'plan B'-alternatief om naar uit te wijken. 2. Voer proof-of-concept uit. 3. Handel nav audit van de ADR die momenteel gaande is naar de kwaliteit van het SP/CA. 4. Stel een gecommitteerde 'roadmap' op waarin DSO en SP gezamenlijk de visie en doelen van het SP formuleren en realiseren (SP bouwt wat DSO nodig heeft in partnership van langere termijn).
10	Het programma wordt door partijen (marktpartijen en dergelijke) gezien als goudpot en vehikel om op mee te liften.	Programmamanager invoeringsondersteuning namens de programmaraad	1. Duidelijkheid verschaffen over de verschillende ontwikkelingen van het programma's en projecten zodat bevoegd gezag goed geïnformeerd is t.o.v. marktpartijen (ter voorkoming van desinvesteringen).

Overzicht Risico's Opdrachtgever (OGB) van het Programma 'Aan de slag met de Ow' 03-02-2017

In onderstaande tabel wordt het risicodossier van het OGB weergegeven.

	Risico	Oorzaak	Gevolg	Maatregelen
1	**Veranderopgave** Implementatie binnen bevoegd gezag wordt niet tijdig gerealiseerd	1. Veranderopgave is niet afdwingbaar, maar zijn eigen verantwoordelijkheid van individuele organisaties. 2. DSO wordt door bevoegd gezag niet gevuld	1. Verbeterdoelen stelselherziening worden niet gehaald 2. De Minister kan haar systeemverantwoordelijkheid voor het DSO niet vervullen 3. Geen continuïteit in dienstverlening	1. Aan de hand van de resultaten van de Monitor Omgevingswet wordt in het OGB de voortgang van de veranderopgave besproken en voorstellen tot stimulering hiervan - indien noodzakelijk- besproken (PR, OU, 2017 en jaarlijks). 2. Verkennen van mogelijkheden en voorstellen van opname tot verplichting ´vullen DSO´ in wet- en regelgeving (OU, 2017) 3. Invoeringsondersteuning van DSO goed verankeren in Programmaplan (PR, wordt genomen)
2	**Financiën** Gemaakte financiële afspraken naar aanleiding van het Bestuursakkoord `ïmplementatie Omgevingswet` zijn niet toereikend.	3. De kosten van scenario 2 vallen hoger uit dan geraamd in art. 2 onderzoek. Programma stuurt op spanning tussen kosten en budget. 4. Naar aanleiding van onder andere de definitie studies kan gevraagd worden de scope van het DSO uit te breiden. Dit leidt tot extra kosten. 5. Door de stapsgewijze besluitvorming komen kosten / baten van scenario 3 onderdelen (o.a. Informatiehuizen) ook stapsgewijs beschikbaar, en is het totaalbeeld nog niet beschikbaar. Ook is het toewijzen van het budget aan de scenario 3 onderdelen nog niet uitgewerkt.	1. Niet voldoende budget beschikbaar, waardoor niet alle (toekomstige) ambities gerealiseerd kunnen worden. 2. Vertraagde besluitvorming door nieuwe discussie over financiële afspraken.	1. Besluiten op voorstellen voor versobering van de scope. Relatie met risico 1 van opdrachtnemer. 2. Stapsgewijs identificeren van ontwikkeling kostenraming (scenario 3) en daarover informeren (OU, 2017). 4. In Bestuurlijk Overleg agenderen van verdelen van financiële middelen over de scenario 3 onderdelen (OU, wordt genomen). 5. In BO agenderen van advies t.a.v vervolgstappen definitiestudies incl. kostenraming (OU, wordt genomen, 2017).
3	**Governance** Kaders (scope)	1. Governancestructuur op basis van bestuursakkoord is	1. Afstemming en besluitvorming vragen veel	1. Organiseren van bijeenkomsten voor interbestuurlijke afstemming DSO (OU, is

	Risico	Oorzaak	Gevolg	Maatregelen
	voor opdracht worden niet of niet voldoende vastgesteld.	ingewikkeld door interbestuurlijk opdrachtgever- en opdrachtnemerschap. 2. Betrokken partijen kenmerken zich door brede achterban die geraadpleegd dient te worden bij besluitvorming (betrokkenheid). 3. Rolverdeling OG / ON is niet altijd eenduidig.	tijd capaciteit. 2. Vertraging bij opdrachtverlening. 3. Opdracht niet voldoende helder waardoor tijdens ontwikkeling DSO nieuwe of andere eisen gesteld worden. Dat leidt tot vertraging of meerkosten.	genomen (Regiegroep)). 2. Opstellen voor mandaatregeling, incl escalatieproces in Programmaplan obv doorlichten governancestructuur (OU, 021116)
4	**Digitalisering** Wet- en regelgeving vereisen wijzigingen in het DSO tijdens de ontwikkeling / bouw daarvan.	1. Het overgangsrecht, andere delen van de invoeringswet en de ministeriele regelingen zijn nog niet uitgekristalliseerd 2. De dynamiek van het politieke traject: reacties uit consultatie of de debatten in het parlement leiden tot onverwachte aanpassingen. 3. Er is onvoldoende ruimte of capaciteit om vanuit DSO mee te denken bij totstandkoming regelgeving.	1. Vertraging door nieuwe eisen aan DSO. 2. Kwaliteit: Systeem voldoet niet of onvoldoende. 3. Extra kosten door reparatieslagen.	1. Waarborgen van de samenhang tussen DSO en inhoud/ planning van wet- en regelgeving (OU, wordt genomen 1e kwartaal 2017) 2. Uitwerken scenario's en raakvlakmanagement (OU, wordt genomen, 1e helft 2017)

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
7 februari 2017

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Besluitvorming adviesgroep governance toekomstig beheer
Agendanummer	5
Datum	7 februari 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
In het OGB van 16 december 2016 is aan de hand van het Programmaplan besloten om de uitwerking van het strategisch, tactisch en operationeel beheer in samenhang op te pakken door een interbestuurlijk samengestelde werkgroep, waarbij opdrachtgever en opdrachtnemer samen optrekken. Er wordt belang gehecht aan een onafhankelijke voorzitter.
Ook is afgesproken in het OGB van 15 februari 2017 een voorstel voor de aanpak te agenderen. Hierbij ontvangt u dit voorstel.

Gevraagde beslissing:
1. Instemming met de geformuleerde taakopdracht voor de adviesgroep die gevraagd wordt dit najaar een voorstel te doen voor de governance van het permanente beheer op strategisch, tactisch en operationeel niveau en voor de overgangsfase.
2. Per bevoegd gezag een lid voor te dragen en tijdens het OGB de leden van de adviesgroep vast te stellen.

Samenvatting en toelichting:
De geformuleerde taakopdracht geeft de te vormen adviesgroep een aantal kaders en achtergrond informatie mee voor de uitvoering van de opdracht. De opdracht bestaat uit 4 deelvragen:

1. Op strategisch niveau tot een of meer ontwerpen van de beheerorganisatie te komen met daarbinnen de keuzeopties benoemd
2. Op tactisch niveau verdere uitwerking van de beheerorganisatie per optie
3. Op hoofdlijnen een beschrijving van de beheerorganisatie op operationeel niveau ten behoeve van verdere uitwerking
4. Uitwerking van de overgangsfase

De adviesgroep heeft daarnaast de opdracht:

5. Draagvlak te creëren zowel bij de bestuurlijke partners als strategische ontwikkelpartijen
6. Ordentelijk te adviseren waarbij de genomen keuzes onderbouwd, getoetst aan meegegeven kaders en te herleiden zijn

Elk lid van de adviesgroep is verantwoordelijk voor het organiseren van inbreng en advisering uit de eigen achterban en het terugkoppelen van de uitkomsten uit de adviesgroep naar diezelfde achterban en dient hiertoe een structuur in te richten. Hierin dient volledige openheid en transparantie te worden nagestreefd, zodat het advies van de adviesgroep uiteindelijk gesteund en uitvoerbaar wordt geacht voor de achterbanraadpleging op het definitieve concept advies.
De voorzitter heeft de verantwoordelijkheid om de betrokkenheid van huidige en denkbare ontwikkelpartijen (o.a. Kadaster, RIVM, RWS, GEONOVUM, KOOP, KING en BIJ12) te borgen. Dit wordt op zodanige wijze ingericht dat de strategische ontwikkelpartijen periodiek worden geïnformeerd over de voortgang binnen de

adviesgroep en hun inbreng en advies wordt gevraagd over de haalbaarheid en volledigheid van het advies.

Afstemming:

De taakopdracht is met IPO, VNG, UvW en IenM voor besproken.

Standpunten:

het PBO adviseert positief mits in het voorstel wordt aangeven wat het beschikbaar budget is en in welke mate de bureaukosten e.d. binnen het beschikbaar budget vallen.

De programmaraad vindt het van belang dat

- de afspraken in het bestuursakkoord en financieel akkoord en de betrokkenheid van de partners daarin ook in deze werkgroep zijn afspiegeling kent;
- bij de inrichting en samenstelling van de werkgroep ook vertegenwoordigers zitting nemen die het beheer moeten gaan uitvoeren om zo te waarborgen dat er voorstellen worden ontwikkeld die uitvoerbaar zijn;
- er voldoende tempo gemaakt wordt in het belang van het toekomstig permanent beheer; bij het bouwen van het DSO is het goed om tijdig te weten wie de uiteindelijke beheerder wordt;
- de bevindingen uit de werkgroep zijn weerslag kunnen hebben voor de Invoeringswet.

Alternatief:

A. De adviesgroep te laten ondersteunen door meerdere werkgroepen die per thema worden ingericht en niet per bevoegd gezag

Voordelen Voorstel (werkgroepen per bevoegd gezag)	***Nadelen Voorstel (werkgroepen per bevoegd gezag)***
De adviesgroep heeft een zelfstandige en leidende rol	Er wordt meer inhoudelijke inbreng van de adviesgroepleden gevraagd
De werkgroepen per bevoegd gezag dienen om het lid van de adviesgroep van input te voorzien, maar hebben meteen een functie in het verwerven van draagvlak voor het voorstel	
Voordelen alternatief (meerdere werkgroepen onder de adviesgroep)	***Nadelen alternatief (meerdere werkgroepen onder de adviesgroep)***
Extra uitwerking en diepgaander advies	Extra belasting van de leden van de adviesgroep ivm coördinatie tussen de werkgroepen en het samenvoegen van de inbreng
	Zwaardere tijdsbelasting per bevoegd gezag en hoge kosten door de coördinatie en inbreng vanuit de afzonderlijke werkgroepen
	Risico is dat veel zaken worden ingevuld die beter passen bij de kwartiermakersfase

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub

M Tart 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum

2 februari 2017

memo

Bijlage bij agendapunt 5

Opdracht en inrichting Adviesgroep Governance Beheer DSO/Informatiepunt

Opdrachtgevend Beraad 15 februari 2017

Aanleiding

Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk het DSO ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. Het is daarbij belangrijk in lijn met de bestuurlijke en financiële afspraken gezamenlijk tot een voorstel te komen voor de toekomstige beheer- en exploitatie van het DSO en het informatiepunt.

In het OGB van 16 december 2016 is aan de hand van het Programmaplan besloten om de uitwerking van het strategisch, tactisch en operationeel beheer in samenhang op te pakken door een interbestuurlijk samengestelde werkgroep, waarbij opdrachtgever en opdrachtnemer samen optrekken. Er wordt belang gehecht aan een onafhankelijke voorzitter.

Ook is afgesproken in het OGB van 15 februari 2017 een voorstel voor de aanpak te agenderen.

In Q1 en Q2 2017 dient het voorstel voor de uitwerking van de beheerorganisatie door de adviesgroep te worden uitgewerkt. In oktober 2017 dient besluitvorming plaats te vinden, zodat

- tijdig met de inrichting kan worden begonnen voordat de eerste onderdelen gereed zijn om van de pre-productiefase[1] over te gaan naar de beheer- en exploitatiefase

[1] Binnen het programma wordt de nazorg en integratie van functionaliteiten geregeld die in de zogenoemde 'pré-productiefase' van het deelprogramma DSO worden ontwikkeld. Pré-productie zorgt ervoor dat de DSO-componenten die gereed komen, beschikbaar zijn en blijven om op voort te bouwen en om er experimenten en praktijktesten mee te doen. Zodoende kan het DSO stapsgewijs opgebouwd worden. Pré-productie biedt een passend beheer van de betreffende componenten met voldoende flexibiliteit en ondersteuning. Pré-productie is onderdeel van de programmafase en zal door de ontwikkelpartners worden uitgevoerd.

- de inrichting van de pre-productiefase binnen het programma aansluit op het permanente beheer en exploitatie
- dit ontwerp bij de fase van plan van aanpak en business case van de informatiehuizen mee kan worden genomen
- de financiële verrekening van beheer- en exploitatiekosten kan gaan lopen[2]
- eventuele juridische verankering via de invoeringsregelgeving kan worden meegenomen

De bijkomende kosten van de adviesgroep zullen door de OU worden gedragen (ca 50.000 euro e.e.a nader te specificeren na vaststelling van de adviesgroep). De bijdragen aan en inzet van vertegenwoordigers van bevoegd gezagen als leden van de adviesgroep worden geacht door de eigen organisatie te worden gefinancierd.

Doelstelling

De doelstelling is te komen tot zo mogelijk verschillende opties voor het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt die

a. op draagvlak kunnen rekenen
b. haalbaar zijn
c. passen binnen de kaders
d. toekomstbestendig zijn.

Deze opties worden voorgelegd aan de programmaraad en het OGB en ter formele besluitvorming aan het BO worden voorgelegd. Doel is op basis van het strategisch ontwerp een voorstel te doen voor de uitwerking op tactisch en operationeel niveau. Het gaat er om dat het Bestuurlijk Overleg uiteindelijk beslist tot het geven van een opdracht voor het inrichten van een beheerorganisatie (start kwartiermakersfase), op basis van de voorgestelde opties door de adviesgroep.

De Context

Met de governance van de beheerorganisatie wordt bedoeld het totale organisatiekundige ontwerp rond alle relevante vormen van beheer en exploitatie van het DSO en informatiepunt.

Er is een kader waarbinnen de adviesgroep haar werk doet en haar advies oplevert. Als kader gelden:

- Bestuursakkoord en Financieel Akkoord; in lijn met deze documenten wordt de interbestuurlijke betrokkenheid ook in de beheerorganisatie geborgd
- Visie, PvE en DA; dit betekent dat als onderdeel van de governance van de beheerorganisatie er een gecontroleerd proces van vraagsturing is, minimaliseren beheerlast, open stelsel[3] etc

[2] Hierover dient nog separaat in het OGB te worden besloten en betreft de uitwerking van voetnoot 4 uit het financieel akkoord

[3] Deze uitgangspunten zijn in de Visie op het DSO gedefinieerd. Bij het uitgangspunt 'er is een gecontroleerd proces van vraagsturing' past bijvoorbeeld dat de beheerorganisatie zorgt dat de vragen, behoeften en belangen van de gebruikers geborgd zijn bij de verdere ontwikkeling en het beheer van het stelsel. Bij het uitgangspunt 'open stelsel' past dat gegevens die niet wettelijk zijn geborgd via overeenkomsten met de beheerorganisatie van het DSO worden gedeeld.

- Het juridisch kader zoals hieronder toegelicht
- Het Rijksbeleidskader op het gebied van ICT, zoals het handboek ICT portfolio en op het terrein van toezicht en verantwoording van o.a. de Rekenkamer

Toelichting bij het juridisch kader

Het beoogde wettelijke kader is een juridische vertaling van de interbestuurlijke visie DSO. Hierin worden de verschillende verantwoordelijkheden toebedeeld. Deze verantwoordelijkheden bestaan onder andere uit:

- De minister van IenM is verantwoordelijk voor het vastleggen in de uitvoeringsregelgeving welke gegevens, gegevensverzamelingen, omgevingsdocumenten en informatieproducten met welke kwaliteit geleverd moeten worden en welke standaarden gelden.[4]
- De minister is verantwoordelijk voor de aanwijzing van andere bestuursorganen of rechtspersonen die de beheertaken krijgen voor het register omgevingsdocumenten, het informatiehuis of een generieke gegevensverzameling.
- In aansluiting op de bestaande landelijke voorzieningen, OLO en AIM, is het operationele beheer van de Landelijke voorziening opgedragen aan de minister van IenM[5] en zullen bij amvb ketenpartijen uitvoeringstaken toebedeeld krijgen.
- Ook is de verantwoordelijkheid van bestuursorganen als bronhouder wettelijk verankerd.

Voor de opdracht aan de adviesgroep gaat het er om dat het advies aansluit op deze wettelijk vast te leggen verantwoordelijkheidsverdeling en dat de manier waarop ketenpartijen samenwerken bij het doorontwikkelen en uitvoeren van het DSO wordt uitgewerkt, hoe de diverse rollen organisatorisch worden belegd en hoe centrale regie wordt georganiseerd. Tevens gaat het om het organiseren van het interbestuurlijke besluitvormingsproces over het niveau van dienstverlening, de prijs en het kwaliteitsniveau van het DSO.

[4] Het beoogde wettelijke kader brengt met zich mee dat de minister van IenM op strategisch, tactisch en operationeel niveau verantwoordelijkheden heeft die volgens het staats- en bestuursrecht niet overgedragen kunnen worden, voor de uitoefening van die verantwoordelijkheden vallen rechtsvormen zoals een ZBO of stichting af.

[5] Die deze taak onder zijn volledige verantwoordelijkheid laat uitvoeren door een uitvoeringsorganisatie.

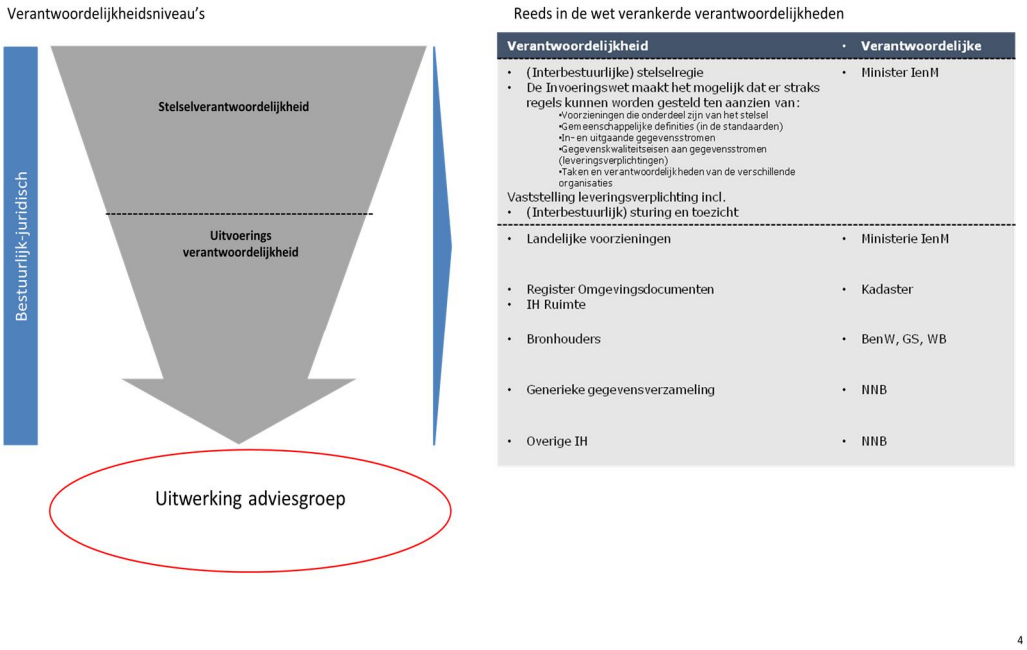

Figuur 1: Uitwerking adviesgroep binnen kader van wettelijk verankerde verantwoordelijkheden

Datum

2 februari 2017

Achtergrond informatie die de adviesgroep bij haar advies dient te betrekken

a. Onderzoeken en bewezen methodieken

Er is eerder onderzoek gedaan naar de inrichting van de beheerorganisatie door o.a. Twynstra Gudde en Berenschot[6]. Deze onderzoeken dienen als achtergrond informatie voor de adviesgroep.

Op het gebied van ICT beheer bestaan verschillende bewezen methodieken zoals ITIL, ASL en BiSL. Er wordt vanuit gegaan dat de adviesgroep hiervan gebruik maakt. NORA voor ketens is ook een informatief achtergronddocument.

b. Input vanuit de ontwikkeling van de invoeringsregelgeving

Er vindt binnen IenM met medewerking van het deelprogramma DSO uitwerking van de Invoeringsregelgeving plaats via themawerkgroepen parallel aan het werk van de adviesgroep. Voor 1 april zullen voor de inrichting van het beheer relevante uitkomsten uit de themawerkgroepen via de IenM vertegenwoordiger worden ingebracht bij de adviesgroep.

De concept invoeringswet ligt nu ter consultatie voor tot eind februari. De nadere uitwerking in het Invoeringsbesluit en de Invoeringsregeling vindt in 2017 plaats. De adviesgroep heeft de mogelijkheid om voorstellen te doen tot de verankering van het beheermodel in regelgeving, in samenwerkingsovereenkomsten of organisatiebesluiten.

c. Input vanuit het implementatieprogramma

Binnen het programma vinden voorbereidingen plaats ten behoeve van de inrichting van de pre-productiefase. Hiermee dient te worden afgestemd om een naadloze overdracht van beheertaken uit de tijdelijke beheerorganisatie te borgen, aan de hand van acceptatiecriteria en de toegepaste vormen van beheer.

[6] Het rapport van Berenschot is nog niet formeel vastgesteld en beschikbaar

Daarnaast is aansluiting nodig op architectuurprincipes die gelden binnen het programma wat betreft de rollen die daarin worden genoemd. De reeds aanwezige procesbeschrijvingen (DOP) zijn een goede basis voor het in kaart brengen van processen waar beheer en exploitatie geregeld moet worden.
Dit kan worden gevraagd aan de adviseur uit het implementatieprogramma die als raadgevend lid beschikbaar is voor de adviesgroep.

De opdracht van de adviesgroep

De adviesgroep wordt gevraagd haar opdracht in twee delen op te splitsen door eerst de hoofdlijnen van haar advies te schetsen en voor te leggen aan het BO van 31 mei en daarna met inachtneming van de besluitvorming in het BO dit advies verder uit te werken tot een volledig advies voor een nog te plannen BO in oktober.

De opdracht (en daarmee het (hoofdlijnen) advies) bestaat uit:

1. **Op strategisch niveau tot een of meer ontwerpen van de beheerorganisatie te komen met daarbinnen de keuzeopties benoemd**
   - Hoe geven we binnen de wettelijk voorziene verantwoordelijkheden de interbestuurlijke sturing en samenwerking van beheer vorm?
   - Hoe wordt de samenhang in het stelsel gewaarborgd? Welke coördinatiemechanismen gelden daarbij en wie kan deze taak uitvoeren?
   - Welke producten, processen en applicaties dient de beheerorganisatie DSO te beheren (de ‘wat’vraag) en welke vallen buiten de beheerorganisatie?[7]
   - Wie zou deze taken moeten uitvoeren en aansturen (de ‘ wie’vraag)?
   - Waar kan een beheerorganisatie DSO ondergebracht worden (de ‘waar’vraag)?
   - Welke randvoorwaarden zijn er mee te geven aan het operationele beheer?
   - Hoe kan de relatie met beleid worden ingericht?

2. **Op tactisch niveau verdere uitwerking van de beheerorganisatie per optie**
   - Welke beheertaken moeten worden uitgevoerd om de producten te beheren (de ‘hoe’vraag)?

[7] Er wordt vanuit gegaan dat het advies over de processen en taken zoals onderscheiden per beheerdomein in ITIL, ASL en BiSL uitspraken doet. Ook dient minimaal aan processen rond gecontroleerde vraagsturing, beheer en exploitatie van informatieproducten en het proces rond generiek toezicht aandacht te worden besteed.

- Hoe ziet de relatie met partijen binnen en buiten de beheerorganisatie er uit?
- Hoe kan de samenwerking formeel worden geregeld?
- Wat behoeft nog nadere uitwerking?

3. Op hoofdlijnen een beschrijving van de beheerorganisatie op operationeel niveau ten behoeve van verdere uitwerking

- Hoe ziet de relatie met partijen binnen en buiten de beheerorganisatie er uit?
- Wat behoeft nog nadere uitwerking?
- Aandachtspunt agile beheer

De eerste drie delen van de opdracht betreffen de invulling van het negenvlaksmodel zoals ontwikkeld door Rik Maes et al.

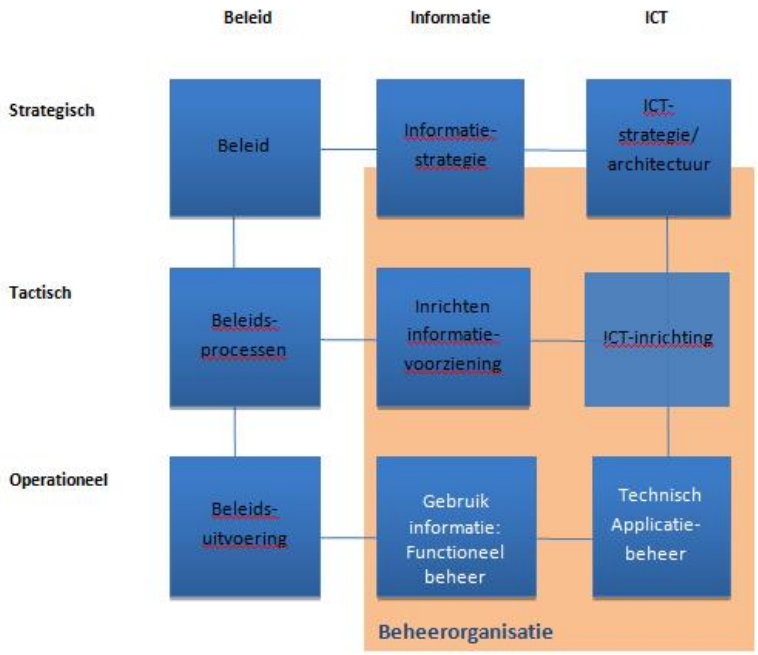

Figuur 2: visualisatie van de context van de opdracht uitgesplitst naar de niveaus uit het negenvlaksmodel van R. Meas et al.

4. Uitwerking van de overgangsfase

- Wat zijn organisatorische scenario's voor de overgangsfase (incl. de overgang van pre-productie naar Permanent Beheer)
- Hoe ziet de overgang tussen nieuw te ontwikkelen producten en opgeleverde producten/doorontwikkeling er uit?
- Wat zijn de nader uit te werken aandachtspunten?

De adviesgroep heeft daarnaast de opdracht om:

- Draagvlak te creëren zowel bij de bestuurlijke partners als strategische ontwikkelpartijen
- Ordentelijk te adviseren waarbij de genomen keuzes onderbouwd, getoetst aan meegegeven kaders en te herleiden zijn

Elk lid van de adviesgroep is verantwoordelijk voor het organiseren van inbreng en advisering uit de eigen achterban en het terugkoppelen van de uitkomsten uit de adviesgroep naar diezelfde achterban en dient hiertoe een structuur in te richten. Hierin dient volledige openheid en transparantie te worden nagestreefd, zodat het advies van de adviesgroep uiteindelijk gesteund en uitvoerbaar wordt geacht voor de achterbanraadpleging op het definitieve concept advies.

De voorzitter heeft de verantwoordelijkheid om de betrokkenheid van huidige en denkbare ontwikkelpartijen (o.a. Kadaster, RIVM, RWS, GEONOVUM, KOOP, KING en BIJ12) te borgen. Dit wordt op zodanige wijze ingericht dat de strategische ontwikkelpartijen periodiek worden geïnformeerd over de voortgang binnen de adviesgroep en hun inbreng en advies wordt gevraagd over de haalbaarheid en volledigheid van het advies.
De voorzitter draagt ook zorg voor het periodiek informeren van de opdrachtgever.

Om de betrokkenheid vanuit het implementatieprogramma te borgen zal vanuit het programma een adviseur als raadgevend lid worden aangewezen, die op verzoek van de adviesgroep wordt uitgenodigd inbreng te leveren en aanwezig te zijn bij vergaderingen van de adviesgroep. Deze adviseur zal tot taak hebben zorg te dragen voor de inbreng over beheer in de rapportage aan de Tweede Kamer in het kader van de aanwijzing van het programma DSO als groot project.[8]

<u>Mijlpalen</u>

Mijlpaal OGB 25 april	Hoofdlijnen advies met opties governance op strategisch en tactisch/operationeel niveau
Mijlpaal OGB 4 juli	Verdere uitwerking hoofdlijnen advies op Strategisch niveau
BO 31 mei	Hoofdlijnen advies
Mijlpaal OGB september	Verdere uitwerking hoofdlijnen advies op tactisch en operationeel niveau
September	Achterbanraadpleging
Mijlpaal BO oktober	Bestuurlijke bekrachtiging

[8] Na afronding van het adviestraject door de adviesgroep zal het beleggen van deze taak moeten worden meegenomen bij het opstellen van de opdracht voor de kwartiermaker.

Samenstelling adviesgroep

Voorzitter plus 4 deskundige leden op managementniveau samengesteld uit de vier ondertekende partijen van het Bestuursakkoord die:

- garanderen de deugdelijkheid van de adviezen
- creëren draagvlak voor de adviezen

De leden van de adviesgroep hebben zitting in de adviesgroep op basis van gelijkwaardigheid.

Daarnaast heeft de adviesgroep de mogelijkheid een extern adviseur in te huren ter voeding van haar adviezen. Er zal een ambtelijk secretaris ter beschikking worden gesteld vanuit IenM.

Gevraagde kennis en ervaring

Leden van de Adviesgroep
Ieder lid van de adviesgroep heeft kennis van en ervaring met:

- Organisatie van beheer- en exploitatie in het publieke domein
- De (juridische) kaders van de stelselherziening van het Omgevingsrecht, met name met betrekking tot het DSO
- Veranderprocessen bij de overheid over organisaties en bestuurlijke besluitvormingsprocessen heen

Voorzitter

- onafhankelijke opstelling ten opzichte van alle bestuurlijke partijen en ontwikkelpartners en daarmee tot mogelijke oplossingsrichtingen
- verbindend in de vertaling tot het advies met verschillende opties
- Ingevoerd in de Omgevingswet
- Sterk in netwerken
- Ingevoerd in alle bestuurlijke partijen

Bijlage

Datum

2 februari 2017

Profielschets Lid Adviesgroep Governance Beheer DSO/Informatiepunt

Conform het besluit in het OGB van 16 december 2016 wordt een Adviesgroep Governance Beheer ingericht. Deze adviesgroep start haar werkzaamheden half februari 2017 na het formele instellingsbesluit door het OGB. Er wordt gewerkt in opdracht van het OGB en de Programmaraad gezamenlijk. Voorzitter van de adviesgroep is nog niet bekend. Er wordt gezocht naar een onafhankelijk voorzitter. Er zal een ambtelijk secretaris worden aangesteld vanuit IenM. De adviesgroep kan worden ondersteund door een extern te werven adviseur met kennis van de thematiek.

Voor de adviesgroep zijn we op zoek naar een lid vanuit de Waterschappen, een lid vanuit de provincies, een lid vanuit de gemeenten en één lid vanuit Beleidskern IenM. De voorkeur gaat uit naar managers die kennis en ervaring hebben met ICT beheerorganisaties.

De leden van de adviesgroep dienen voldoende mandaat te krijgen om een zelfstandige, proactieve en sturende rol te kunnen vervullen, maar is ook verantwoordelijk voor het organiseren van inbreng en advisering uit de eigen achterban en het terugkoppelen van de uitkomsten uit de adviesgroep naar diezelfde achterban en dient hiertoe een structuur in te richten.

Kennis en ervaring

Ieder lid van de adviesgroep heeft kennis van en ervaring met:

- Organisatie van beheer- en exploitatie in het publieke domein
- De (juridische) kaders van de stelselherziening van het Omgevingsrecht, met name met betrekking tot het DSO
- Veranderprocessen bij de overheid over organisaties en bestuurlijke besluitvormingsprocessen heen

Competenties en vaardigheden

- Deskundigheid en ervaring met (ICT) beheer en exploitatie;
- Veranderbereidheid: Open staan voor vernieuwing van strategie, werkwijzen en bedrijfsvoering in de context van het Digitale Stelsel Omgevingswet;
- Beleidsmatig en strategisch denkvermogen: in staat zijn om zicht te krijgen en te houden op alle van belang zijnde beleidsvelden, raakvlakken en op de voor beheer relevante partijen;
- Procesgevoeligheid: het vermogen en de durf om voorstellen te doen binnen de gestelde kaders en om tot een gedragen resultaat te komen.
- Het uitstralen van vertrouwen en gezag om van daaruit een actieve leidende en verbindende rol te kunnen vervullen.

Samenstelling Adviesgroep

Voor het creëren van een gedragen voorstel voor de inrichting van de governance rond het beheer zal per adviesgroeplid ondersteuning nodig zijn vanuit de eigen organisatie en via de voorzitter zal afstemming met de strategische ontwikkelpartners (Kadaster, RIVM, RWS, GEONOVUM, KOOP, KING en BIJ12) plaats vinden.

Werkzaamheden

De werkzaamheden van de leden van de adviesgroep zullen minimaal een halve dag per week vragen in de periode tot oktober.

De werkzaamheden bestaan uit het vervullen van de opdracht middels:

- Het leveren van input ten behoeve van het advies
- Afstemming met de achterban door het organiseren van inbreng en advisering uit de eigen achterban en het terugkoppelen van de uitkomsten uit de adviesgroep

Bijlage tabel resultaten analyse Informatiehuizen 2016

IH	Opdracht / aandachtpunten nav rapportage 2015	Resultaat
Lucht	Vraagsturing / Informatieproducten	Rapportage aanvullende analyse: ▪ Gebruikersbehoefte: Op basis van o.a. aanvullende interviews, een workshop met stakeholders rond verkeersgegevens en bestudering van onderzoeken (provincie Flevoland) en praktijkervaring (Aerius) zijn met name de procesmatige aspecten van de gebruikersbehoefte goed in kaart gebracht. ▪ Werkagenda 2016-2018
	No regret	Aanvullende rapportage: ▪ Analyse Wet en Regelgeving ▪ Verder exploreren specifieke gebruikersbehoefte
Cultureel Erfgoed	governance, scope, vraagsturing/ informatieproducten en haalbaarheid (Ist/Soll/ Delta)	Rapportage Aanvullende analyse ▪ ontwikkelplan ▪ prioritering ▪ Fasering NB mbt governance zijn nadere gesprekken I&M/OCW voorzien
	No regret	Aanvullende Rapportage: ▪ gebruikersbehoefte (oa pilot Haarlem) ▪ Overzicht Informatieproducten + fasering in trances
Ruimte	scope en onderbouwing daarvan, fasering, governance en vraagsturing.	Rapportage aanvullende analyse: ▪ visie/scope ▪ informatieproducten ▪ stapsgewijze ontwikkeling ▪ notitie governance
	No regret	▪ aanscherping, afbakening en onderbouwing Informatieproducten ▪ Analyse Wet en Regelgeving
Water	governance, informatieproducten, scope en haalbaarheid (Ist	Rapportage aanvullende analyse: ▪ analyse scope en informatieproducten ▪ factsheets Informatieproducten

	/ Soll/ Delta)	▪ aanzet governance
	No regret	▪ Update/ aanvulling van lijst met potentiele informatieproducten (oplevering 24 feb) ▪ position paper: toegankelijke versie van de nadere en aanvullende analyse (oplevering eind feb) ▪ juridische analyse hoe de samenwerking tussen Waterschappen en RWS vorm gegeven kan worden in relatie tot het artikel in Ow over het toekennen van de taken van een informatiehuis (oplevering eind jan)
Geluid	Vraagsturing / Informatieproducten	Rapportage aanvullende analyse: ▪ Contouren informatiehuis 2018-2019 & 2024: welke data beschikbaar ▪ Beschrijving 'no regret werkpakket': data op orde (basis IP), Wettelijk verplichten IP, ontwikkellijst ▪ Werkagenda 2017 – 2019 ▪ verkenning & advies wegverkeersgegevens DSO
Externe veiligheid	Governance, vraagsturing/ informatieproducten, Haalbaarheid (Ist/ Soll/ Delta)	Rapportage aanvullende analyse: ▪ opzet van governance ▪ verkennende opzet risicoregister ▪ Pva basis ontwerp IH EV
Natuur	Vraagsturing/ Informatieproducten, gegevens/datasets	Rapportage aanvullende analyse: ▪ Verdiepende analyse datakwaliteit ▪ Governance Informatiehuis Natuur
Bodem	governance, vraagsturing/ informatieproducten, scope en haalbaarheid (Ist / Soll/ Delta)	Rapportage aanvullende analyse: ▪ analyse gebruikers behoefte (wet en gebruiker); Ist Soll Delta ▪ groslijst informatieproducten ▪ prioritering en factsheets IP ▪ eerste uitgangspunten governance
Bouw	gegevens/datasets, governance, visie/scope en vraagsturing/ informatieproducten	Rapportage aanvullende analyse ▪ Juridische analyse Wet en Regelgeving (vraagsturing/ informatieproducten) ▪ BIM standaarden onderzoek ▪ Overzicht Informatie-producten
Afval	Aanvullende analyse met focus op: governance, datasets/kwaliteitsniveau, vraagsturing/ informatieproducten, scope en haalbaarheid (Ist / Soll/ Delta)	Rapportage Aanvullende analyse. ▪ scope Informatiehuis: beleidsmatige verkenning ▪ vraag analyse en inventarisatie gebruikersbehoefte ▪ screening expliciete informatiebehoefte uit Wet en Regelgeving ▪ groslijst met potentiële Informatieproducten + toetsing stakeholders ▪ shortlist en eerste schets huis ▪ schets van groeipad ▪ eerste beeld governance Informatieproduct

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Besluitmemo Opdrachtgevend beraad

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
08-02-2017

Bijlagen
1. Aanbiedingsmemo RIVM resultaten analyse Informatiehuizen 2016
2. Overzichtstabel resultaten Informatiehuizen

Onderwerp	Analyserapporten Informatiehuizen 2016
Agendanummer	6
Akkoord indiener	
Actiehouder	
Datum	08-02-2017

Reden bespreking

In het bestuurlijke overleg Omgevingswet van 18 januari 2017 is het OGB gemandateerd om te starten met de fases van businesscases en plannen van aanpak, uitgaande van een positieve beoordeling van de analysefase.
De analyserapporten zijn in de programmaraad van 31 januari besproken. In de bijlagen vindt u de aanbiedingsmemo analyse Informatiehuizen 2016 van het RIVM met daarbij een overzichtstabel.

Voor alle opgeleverde analyse rapporten geldt dat er een verdiepende analyse heeft plaatsgevonden de volgende elementen (niet uitputtend): een probleemanalyse van het data- en informatielandschap van het betreffende werkveld, een (gros)lijst van mogelijke informatieproducten inclusief een eerste prioritering, het vraag–aanbod proces inclusief stakeholder analyses, een high level schets van het ontwikkelpad, samenhang met en aansluiten op de DSO keten, factsheet van 1 of meerdere informatieproducten. Op advies van het PBO zijn de rapporten gecheckt op de criteria zoals beschreven in de opdrachtbeschrijving.

De programmaraad stelt vast dat met het opleveren van de verdiepende analyserapporten de informatiehuizen aan hun opdracht(en) hebben voldaan en dat er een voldoende basis ligt voor het werkplan 2017, waarbij alle informatiehuizen zowel hun eigen ontwikkeltraject kunnen starten als nuttig bijdragen aan gezamenlijke huis overstijgende aspecten.

Besluitpunt 1
Gevraagde besluit Opdrachtgevend beraad

Akkoord te geven op de opgeleverde analyserapporten van de Informatiehuizen, en daarmee decharge te verlenen aan de opdrachtnemers van de analysefase.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De programmaraad en Ondersteunende Unit geeft op basis van de analyserapporten de volgende punten mee ter aanscherping van het goedgekeurde werkplan informatiehuizen 2017:

- Focus op een snelle nulmeting en op de werkpakketten uit het werkplan 2017 die een concreet overzicht bieden van de informatieproducten die worden gerealiseerd (wat, waarom, voor wie, hoe en wanneer). De nulmeting dient rekening te houden met 1) de gebruikers behoefte 2) het aanbod van informatieproducten en 3) wat er vanuit het beleidsdomein in relatie tot de omgevingswet is voorzien.
- Expliciete validatie van de behoefte aan informatieproducten: de informatieproducten die ieder huis in de eerste fase wil ontwikkelen dienen qua behoefte te worden gevalideerd bij de vraagkant, inclusief actieve betrokkenheid van het beleidsdomein.
- Borgen van de samenhang tussen de huizen als keten-onderdeel van een Digitaal Stelsel Omgevingswet. De huidige analyserapporten van de informatiehuizen tonen enige mate van ongelijksoortigheid. Het werkplan 2017 kan in combinatie met de referentie architectuur zorgen voor meer samenhang. Het is de opdracht aan de nieuwe projectmanager om de gewenste samenhang te realiseren onder meer door lessons learned en evaluatiepunten uit 2016 te benutten bij de uitvoering van het werkplan.

Besluitpunt 2
Gevraagde besluit Opdrachtgevend beraad

Akkoord gaan met de geformuleerde aanscherpingen op het werkplan Informatiehuizen 2017.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Agendanummer
Bijlage bij 6 resultaten analyse infohuizen
Akkoord indiener
art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder
art 5.1 lid 2 sub e
Datum

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M <invullen>
T <invullen>

Datum
<in te vullen door OZWE>

Bijlagen
<invullen>

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Reden agendering:
Resultaten analyses Informatiehuizen 2016.

Toelichting:

Achtergrond, werkzaamheden IHn 2016
De tien beoogd informatiehuizen hebben in 2016 een nadere analysefase doorlopen. Na de eerste analyses, in 2015, is begin 2016 besloten tot een verdieping daarvan. De Programmaraad heeft daartoe vervolgopdrachten verstrekt aan de 10 voorziene informatiehuizen, gericht op de uitwerking van resterende analysevragen.

Vier Informatiehuizen (Ruimte, Lucht, Water en Cultureel Erfgoed) hebben deze aanvullende analyse eind april opgeleverd. In de Programma Raad (PR) dd. 24 mei 2016 zijn de resultaten als voldoende beoordeeld en is vastgesteld dat deze IHn naar een volgende fase zouden kunnen overstappen (Plan van Aanpak/ Businesscase). Feitelijke besluitvorming daarover op bestuurlijk niveau is uitgesteld tot eind 2016, om tijd te hebben voor het ontwikkelen van een toetsingskader van de vervolgfase. Met het oog op de continuïteit en het vasthouden van momentum heeft het OGB op 28 juni ingestemd met het voorstel om de betreffende IHn in de verlengde analyse zgn no regret activiteiten uit te laten voeren (oa draagvlak stakeholders, visie DSO-Informatiehuis, indicatieve planning/schets eerste fase, risico's en beheersmaatregelen, informatiebehoefte uit concept AMvB's).
NB Het IH Ruimte maakt onderdeel uit van het deelprogramma DSO. De boven geschetste activiteiten zijn parallel geschakeld aan de uitwerking van het PID voor dit informatiehuis.

Voor de overige zes Informatiehuizen is, naar aanleiding van de besluitvorming in het OGB op 28 juni, aanvullend budget/opdracht verstrekt voor het afronden van de lopende analyse activiteiten (incl. analyse van de concept AmvB's).

Vervolg in 2017
Gelet op het belang van de samenhang (de meerwaarde van de informatiehuizen komt vooral voort uit de samenhang tussen de huizen en hun informatieproducten) heeft het OGB (dd 25 oktober) op verzoek van PR besloten om een voorstel te laten uitwerken voor de wijze waarop in 2017 toegewerkt kan worden naar bestuurlijke besluitvorming eind 2017. Dit heeft geresulteerd in een 'Werkplan Informatiehuizen 2017'. Het werkplan is op 13 december voorlopig goedgekeurd door het Opdrachtgevend Beraad onder voorbehoud van een positieve afronding van de analysefase van de Informatiehuizen.
Op 18 januari 2017 heeft het Bestuurlijk Overleg ingestemd met het doen uitvoeren van het Werkplan 2017 door de informatiehuizen, onder de voorwaarde van een positieve beoordeling van de analyseresultaten door het OGB.
In de voorliggende notitie worden de resultaten van de analyses weergegeven.

Resultaten analyses Informatiehuizen
De door de IHn opgeleverde resultaten zijn bezien tegen de achtergrond van de criteria die eind 2015 door I&M (als toenmalig opdrachtgever) zijn gehanteerd en die hebben geleid tot

specifieke focus in de vervolgopdrachten in 2016. Het betreft de criteria inrichting/governance, gegevens/datasets/kwaliteitsniveau, visie/scope, vraagsturing/informatieproducten, haalbaarheid (Ist-Soll-Delta). Op grond van deze criteria heeft ook de eerdergenoemde beoordeling in mei 2016 plaatsgevonden.

De resultaten laten zien dat er voldoende basis is gelegd om een vervolgstap te kunnen nemen. Er is aanvullende duidelijkheid verschaft over de informatieproducten die het informatiehuis beoogt te verschaffen (bijv. bij lucht, geluid, cultureel erfgoed, bodem), over de voorziene governance (bijv. water, ruimte, bouw), over de relevante datasets (natuur, afval, bodem), over de scope (bijv. ruimte, water, afval), over de haalbaarheid (water, afval, bodem) en over vraagsturing (bijv. externe veiligheid, natuur, bouw).

In de bijgaande tabel is een overzicht gegeven van de opdrachten en resultaten van elk Informatiehuis.

Volledigheidshalve: naast de nadere analyses hebben de informatiehuizen in 2016 een grote bijdrage geleverd aan een aantal gemeenschappelijke trajecten. Hieronder een overzicht:

Uitwerking Informatiehuis-overstijgende thema's:
- Referentiearchitectuur
- Gegevenskwaliteit
- Beeldende pilot
- Werkplan 2017

Bijdrage aan themawerkgroepen IenM/OU:
- Juridische verankering DSO/ Informatiehuizen
- Lagere Regelgeving
- Business case/ PvA

Anders:
- Reviewen: Visie DSO, Doelarchitectuur, Programma van Eisen, GAS'en, Invoeringswet, AMvB's.
- Deelname kwartiermakersoverleggen
- Presentaties/ voorlichting over Informatiehuizen

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 februari 2017

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Besluitvorming definitiestudies Zienswijze en bezwaar, Toezicht en handhaving en Interbestuurlijke aansluitvoorziening
Agendanummer	7
Datum	15 februari 2017

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Urgentie:

In het OGB van 31 mei is ingestemd met de uitwerking van de definitiestudies 'zienswijze en bezwaar', ' toezicht en handhaving' en ' interbestuurlijke aansluitvoorziening' vanuit een behoefte die bleek bij het opstellen van de interbestuurlijke Visie. De bespreking van de uitkomsten van de definitiestudie 'zienswijze en bezwaar' in het ogb van 25 oktober 2016 is uitgesteld in verband met de bespreking van het programmaplan.
De resultaten van alle drie de definitiestudies zijn nu gereed. Tijdens de voorbereiding op het OGB bleek dat VNG, IPO en UvW graag nog tijd willen om de vervolg stappen op basis van de definitiestudies met hun achterban af te stemmen. Het voorstel is deze vervolg stappen met de onderstaande inkleuring aan de achterban voor te leggen. Er is bij de formulering van de vervolg stappen uit gegaan van een minimale invulling bij inwerkingtreding om de impact op het programma en financiële consequenties minimaal te laten zijn.

Gevraagde beslissing:

1. Voorafgaand aan agendering in het OGB een achterbanconsultatie af te ronden op basis van het in deze notitie voorgestelde vervolg

Onderstaand de vervolgstappen om bij de achterbanconsultatie voor te leggen:

A. Instemming in het OGB met het geven van een vervolg aan Zienswijze en bezwaar door:
- In de Visie DSO opnemen dat het de ambitie is dat het DSO in 2024 het gehele proces van indiening en afhandeling van zienswijze en bewaar ondersteunt (scenario 3 uit definitiestudie).
- Het programma opdracht te geven om in Q2 2017 een impactanalyse op te leveren op het bij inwerkingtreding Ow minimaal digitaal mogelijk maken van het indienen van zienswijze en bezwaar via het DSO (scenario 1 uit de definitiestudie)

B. Wat betreft Toezicht en Handhaving in het OGB te besluiten tot:
- Het niet uitbreiden van de scope van DSO scenario 2 met functionaliteiten ten behoeve van toezicht en handhaving.
- de aanbevelingen uit deze definitiestudie mee te nemen bij de nog uit te voeren definitiestudie naar de samenwerkingsruimte
- Als individuele bevoegde gezagen en niet gezamenlijk de volgende randvoorwaarden op te pakken om toezicht en handhaving in het DSO bij inwerkingtreding te ondersteunen:
  - Een VTH-domeinbrede standaard af te spreken voor processen, begrippen, informatie en uitwisseling.
  - De al aanwezige VTH-informatiesystemen ("lokaal") uit te breiden met het begrip activiteit, zoals in de OW gedefinieerd .

C. Naar aanleiding van de definitiestudie interbestuurlijke aansluitvoorziening in het OGB te besluiten om:
- Het programma de opdracht te geven als onderdeel van de coördinatie van de veranderopgave de digitale veranderopgave ten gevolge van het invoeren van het Digitaal Stelsel Omgevingswet beter inzichtelijk te maken door per bestuurslaag:
  - Een model implementatieplan voor het aansluiten op het DSO-stelsel te maken, waarin de voorwaarden (digitale volwassenheid) ook expliciet worden benoemd.
  - Een inventarisatie uit te voeren van de digitale volwassenheid van de betrokken overheden, die ook de midoffice en backoffice alsmede de digitale attitude en digitale vaardigheden omvat.
- Binnen het programmaonderdeel van de Veranderopgaven het Programma te vragen regie te voeren op het ontstaan van samenwerkingsverbanden en marktinitiatieven m.b.t. voorportalen en dienstencentra t.b.v aansluiting op het DSO.

Afstemming:
Er heeft per definitiestudie afstemming met Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen plaats gevonden via de klankbordgroep en begeleidingsgroep.

Standpunten:
het PBO gaat akkoord met het procesvoorstel maar vraagt aandacht voor het feit dat het hier een voornemen betreft en nog geen te nemen besluit. Het PBO wijst verder op het risico dat met deze vervolgstappen het risico bestaat dat verwachtingen worden gewekt in de omgeving ten aanzien van de realisatie en vraagt hier aandacht voor.

De programmaraad adviseert om conform het voorstel een achterbanconsultatie te starten.

Verdere toelichting:

Wat is er al besloten
Drie onderwerpen uit de Visie, het PvE en de DA waren in het Bestuursakkoord buiten scope:
- Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezagen
- Indienen zienswijze en bezwaar
- Ondersteunen processen Toezicht en Handhaving

In het OGB van 26 april is besloten dat de onderdelen Ondersteunen processen Toezicht en Handhaving en Indienen zienswijze en bezwaar binnen de scope van scenario 3 vallen. Over het onderdeel Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezag moet besluitvorming nog plaatsvinden over het binnen scope van het DSO plaatsen.
Bij de besluitvorming over de definitiestudies dient expliciet te worden afgewogen of de voorkeursoptie bij inwerkingtreding gereed moet zijn of op een later moment voor 2024 wordt ontwikkeld.
Indien uit een definitiestudie een voorkeursoptie blijkt waarover het OGB besluit tot nadere uitwerking zal het programma opdracht worden gegeven tot het uitvoeren van een impactanalyse zodat impact op tijd, geld en scope van het programma kan worden bepaald.

Alternatief:

A. In dit OGB te besluiten tot extra acties naar aanleiding van de definitiestudies

Voordelen Voorstel (Later besluiten)	***Nadelen Voorstel (Later besluiten)***
Volledige achterbanconsultatie	De definitiestudie naar de samenwerkingsruimte wordt later opgetart
Voordelen alternatief (nu beslissen)	***Nadelen alternatief (nu besluiten)***
Eventuele wijzigingen kunnen eerder door het programma worden meegenomen in de ontwikkeling en realisatie. Dit voorkomt latere aanpassingskosten.	Extra belasting van het programma
Afronding van de opdracht en daarmee duidelijkheid richting achterban	Wellicht desinvestering met het oog op financiële besluitvorming aan het eind van 2017

Bijlage Samenvatting en toelichting per definitiestudie:

Definitiestudie Zienswijze en bezwaar

Er zijn in deze definitiestudie vier scenario's uitgewerkt en een nuloptie. Met 'oplopend' scenario neemt het aandeel in en de sturing op de voorziening vanuit het DSO toe, alsook de complexiteit van de technische oplossing.

Scenario 1:minimale variant waarbij het DSO uitsluitend als digitale postbus fungeert.
Scenario 2: het proces van indienen is navolgbaar en traceerbaar voor zowel de interne (BG) organisatie als de indiener zelf. Dit wordt in dit geval gefaciliteerd vanuit het DSO en vraagt dus om de mogelijkheid tot berichtenverkeer tussen DSO en BG.
Scenario 3: het DSO ondersteunt het gehele proces van indiening **en** afhandeling van zienswijze en bezwaar
Scenario 4: een transparant en digitaal proces maximaal door het DSO wordt ondersteund

Een omslagpunt in perspectief ligt tussen scenario 1-2 en 3-4 : de eerste twee zijn primair ingericht vanuit het perspectief van het bevoegd gezag, scenario's 3 en 4 zetten de eindgebruiker nadrukkelijker centraal.

De afweging of keuze voor een scenario als ambitieniveau kan op afzonderlijke basis worden gemaakt. Indien gewenst kunnen de aaneengeschakelde scenario's echter ook een 'groeimodel' zijn voor het opnemen van zienswijze en bezwaar in het DSO. Van belang bij het groeimodel is dat vanuit oogpunt van technische voorzieningen, implementatie en het vermijden van desinvesteringen bij voorbaat een keuze moet worden gemaakt voor het gewenste 'eindpunt' van de voorziening. Het moment waarop wordt gestart en het tempo waarin het groeipad wordt doorlopen, is echter aan te passen aan de realisatiemogelijkheden van het DSO-programma en het implementatievermogen van de bevoegd gezagen. Omdat het afhandelen van zienswijze en bezwaar algemene Awb-processen zijn, is de realisatie van de scenario's niet randvoorwaardelijk voor het kunnen invoeren van de omgevingswet. Daarnaast is het technisch mogelijk om de gewenste functionaliteit ook in latere fasen van het DSO-programma toe te voegen. Voor het faciliteren van de bestuurlijke keuze van de scenario's is een afwegingskader opgenomen.
De ambitie om uiteindelijk naar scenario 3 toe te groeien (het beslispunt) is gebaseerd op een afweging van noodzaak, haalbaarheid en behoefte, zoals die uit de definitiestudie blijkt.

Conform het bestuursakkoord ligt de prioriteit in de huidige fase bij het realiseren van een DSO met functionaliteiten die vergelijkbaar zijn met het huidig dienstverleningsniveau bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit is ook in lijn met het advies van de Gateway van september jl.
Een voorziening voor het indienen en afhandelen van zienswijzen en bezwaren is niet noodzakelijk voor het kunnen invoeren van de omgevingswet en is ook geen functionaliteit die momenteel in het Omgevingsloket (OLO) beschikbaar is. Het valt daarmee buiten scenario 2 van het bestuursakkoord.

Desondanks zijn er de volgende redenen om nu al een eerste, bescheiden, stap te zetten in het faciliteren van digitaal indienen:

- Het doet recht aan de één loket filosofie. Het valt niet goed uit te leggen

dat burgers en bedrijven voor het indienen van een aanvraag wel bij het omgevingsloket terecht kunnen, maar voor het reageren daarop niet.
- Het bieden van een centrale voorziening voor indienen van zienswijzen en bezwaren voorkomt dat partijen zelf in het kader van hun digitale agenda's loketten gaan realiseren.
- Het massaal mobiliseren van belanghebbenden dat mogelijk wordt met de huidige sociale media, leidt tot een stortvloed van reacties. Door deze naar een digitaal loket te leiden en als gestructureerd elektronisch bericht naar het bevoegd gezag te sturen, kunnen ze in de backofices efficiënter worden afgehandeld dan massale, ongestructureerde, reacties die in de vorm van briefpost of e-mail binnenkomen.
- De hiervoor genoemde voordelen treden al op bij scenario 1 uit de definitiestudie. Dit scenario heeft naar verwachting relatief weinig impact op het DSO omdat het aansluit op functies die al worden gerealiseerd. Scenario 1 hoeft ook geen impact te hebben op bevoegde gezagen die nog niet toe zijn aan digitaal werken. Omdat het DSO alleen de digitale envelop levert, kunnen deze bevoegde gezagen de digitaal ontvangen zienswijzen en bezwaren desnoods afdrukken en alsnog als briefpost verder in het proces verwerken. Ook de aansluitinspanning blijft beperkt omdat het bij scenario 1 slechts om een extra type digitaal bericht gaat dat past binnen het berichtenverkeer dat de bevoegde gezagen toch al voor afhandelen van via het Omgevingsloket ingediende vergunningaanvragen en meldingen moeten inrichten (aansluiten op het DSO-knooppunt).

De andere scenario's hebben een grotere impact op het DSO en op de backoffices van de bevoegde gezagen. De investeringen en transitiekosten zijn hoger en de scenario's leiden alleen tot de verwachte baten als de voor implementatie noodzakelijk aanpassingen in de backofficeprocessen en -systemen daadwerkelijk worden doorgevoerd. Dit legt dus meer druk op partijen die de komende jaren al zwaar worden belast.

Het ligt daarom voor de hand om pas later extra functionaliteit voor het afhandelen van zienswijzen en bezwaren aan het DSO toe te voegen. Hierbij speelt mee dat de scenario's 3 en 4 betrekking hebben op ketenoptimalisatie en daarmee moeten passen in een bredere visie op het beschikbaar stellen van centrale voorzieningen om samenwerking in de keten te ondersteunen.

Definitiestudie Toezicht en Handhaving

Uit de definitiestudie blijkt dat de informatievoorziening van het Toezicht en Handhavings-taakgebied nog niet in lijn is gebracht met de principes van de Ow en de in de Visie DSO genoemde principes. Om de processen onder toezicht en handhaving op het terrein van de Omgevingswet aan te kunnen laten sluiten op het DSO, is het nodig om de informatievoorziening van het taakgebied toezicht en handhaving in lijn te brengen met deze principes. Het gaat om:

- Een VTH-domeinbrede standaard voor processen, begrippen, informatie en uitwisseling.
- De al aanwezige VTH-informatiesystemen ("lokaal") worden uitgebreid met het begrip activiteit, zoals in de OW gedefinieerd.

Deze beide activiteiten zijn voorwaardelijk voor aansluiting van toezicht en handhavingsprocessen op het DSO en daarom nodig. Wanneer aan de voorwaarden is voldaan, is, vanuit een minimale invulling van de koppeling van

toezicht en handhaving aan het DSO, de aanbeveling aan het programma toe te voegen A. het ontsluiten van OW-meldingen (toegang bieden tot het register Ingediende Aanvragen en Meldingen) en B. in de architectuur expliciet duidelijkheid te verschaffen over welke front-, mid- en backoffice-functionaliteit wel en niet door het DSO wordt geboden, zodat de bevoegde gezagen beter kunnen bepalen wat hun eigen IT-transitieopgave is. De uitkomst uit deze definitiestudie heeft raakvlakken met de op basis van de eerste uitkomsten van de UIVO studie naar de samenwerkingsruimte, nog uit te voeren definitiestudie naar de samenwerkingsruimte. Daarom is het voorstel de aanbevelingen uit deze studie mee te nemen bij de definitiestudie naar de samenwerkingsruimte.

Definitiestudie Interbestuurlijke aansluitvoorziening:

Hoofdconclusie: geen aanleiding voor een *interbestuurlijke* aansluitvoorziening naast het DSO (knooppunt) en dus ook geen uitbreiding van de scope van het deelprogramma DSO. Het rapport is hierin heel helder:
"De uitkomsten van deze definitiestudie geven aanleiding voor aanpassing van de concepttekst die in de visie over het interbestuurlijk aansluitpunt is opgenomen om daarmee tot uitdrukking te brengen dat het realiseren van een centrale, interbestuurlijke aansluitvoorziening niet noodzakelijk noch wenselijk is, maar dat het tijdig aansluiten juist wordt bevorderd door een strategie van meerdere aansluitopties (op niveau bestuurslaag, regionaal, familiair/markt ingerichte voorportalen en dienstencentra) met als lange termijn streefbeeld voor 2024 een per bestuurslaag ingericht dienstencentrum met een op de gebruikersbehoefte toe te snijden aanbod aan kennis en informatiediensten.
De uitkomsten van de definitiestudie geven geen aanleiding tot het creëren van additionele, door het deelprogramma DSO te realiseren, centrale aansluitvoorzieningen".
Er wordt de aanbeveling gedaan om ongeacht de keuze voor regie op samenwerkingsverbanden binnen de lopende opgave van het Programma aan de slag met de omgevingswet:

- Het dienstenpakket van het deelprogramma invoeringsondersteuning uit te breiden. Dit programma ondersteunt nu alleen het invoeren van het werken volgens de wet en niet het invoeren van het werken met het DSO terwijl bij het uitvoeren van de studie bleek dat hier een duidelijke behoefte aan is. De behoefte aan deze extra ondersteuning bestaat uit het leveren van tweedelijns kennisdiensten aan zelfaansluiters en de verschillende regionale, en publieke en/of commerciële dienstencentra over het technisch aansluiten en het opstellen en aanleveren van toepasbare regels en het opstellen en aanleveren van omgevingsdocumenten.
- Als onderdeel van de coördinatie van de veranderopgave de digitale veranderopgave ten gevolge van het invoeren van het Digitaal Stelsel Omgevingswet beter inzichtelijk te maken door per bestuurslaag:
  - Een model implementatieplan voor het aansluiten op het DSO-stelsel te maken, waarin de voorwaarden (digitale volwassenheid) ook expliciet wordt benoemd.
  - Een inventarisatie uit te voeren van de digitale volwassenheid van de betrokken overheden, die ook de midoffice en backoffice alsmede de digitale attitude en digitale vaardigheden omvat.

Met digitale volwassenheid wordt bedoeld dat per bestuurslaag duidelijk is wat de referentiearchitectuur is voor de eigen architectuur t.b.v aansluiting op het DSO; Welke technische voorzieningen, standaarden e.d. zou de aansluitende gemeenten, provincie, waterschap en rijksorganisatie in 2019 al moeten

hebben op grond van bestaande wetgeving (bijvoorbeeld INSPIRE, wetten basisregistraties), eigen beleid rondom digitale dienstverlening (Digitaal 2017 Agenda 2020) en eerdere migratietrajecten (iNUP, decentralisatie sociaal domein).

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 s

M art 5.1 lid art 5.1 @minienm.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
19 januari 2017

Bijlagen
-

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Vervolg Standaardisatie
Agendanummer	8 (hamerpunt)
Datum	15 februari 2017

Memo over vervolg m.b.t. standaardisatie

Het OGB heeft in haar vergadering van december jl. geconcludeerd dat de werkgroep Standaardisatie in 2016 belangrijk werk heeft verricht, maar dat er geen draagvlak is voor een vervolg van deze werkgroep.

Inzet is om een deel van de werkzaamheden onder te brengen bij (één van de projecten onder) het DSO. Er resteert dan nog werk wat opgepakt moet worden, waarbij de vraag voorligt of dit als onderdeel van het programma moet worden opgepakt of dat voor die werkzaamheden – mede gelet op het belang van standaardisatie - een nieuwe *onafhankelijke Stuurgroep* wordt ingesteld. Deze stuurgroep zal dan uiteraard een beperkter takenpakket, een kleiner werkbudget en een andere rolopvatting hebben dan de werkgroep die in 2016 actief is geweest.

Op dit moment wordt deze opdracht van het OGB nog nader uitgewerkt, ook in overleg met het programma w.b. de onderdelen die daarbinnen kunnen worden opgepakt.

Dit betekent dat een concreet en uitgewerkt voorstel voor het vervolg m.b.t. standaardisatie aan het OGB van april zal worden voorgelegd.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Agendanummer	9a
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	08-02-2017

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
08-02-2017

Bijlagen
Q4

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Reden agendering:
Voortgangs- en verantwoordingsrapportage over het vierde kwartaal van 2016.

Gevraagde beslissing:
De rapportage over het vierde kwartaal van 2016 vast te stellen.

Financiële, organisatorische, kwaliteits-, proces en informatieaspecten:
Zie onder 'Toelichting'

Advies PBO:
Een concept van de voorliggende kwartaal rapportage van het programma "Aan de slag met de Omgevingswet" is voor advies voorgelegd aan het Programma Beheersingsoverleg (PBO). Het PBO heeft positief geadviseerd.

Toelichting:
Het jaar 2016 was het jaar van de bewustwording; overal in het land is deze bewustwording van de grond gekomen. Hier hebben de verschillende programmaonderdelen een waardevolle bijdrage aan geleverd. In de Q4 2016 is een aantal van de bereikte resultaten op het gebied van de veranderopgaven, informatiehuizen, invoeringsondersteuning en het DSO toegelicht. Ook wordt er een doorkijk gegeven naar de volgende periode. In de volgende kwartaalrapportages wordt gerapporteerd over de voortgang ten opzichte van het jaarplan 2017.

Aandachtspunten bij Q4 2016
Naast beheersing van de risico's zijn er aandachtspunt of issues waar vanuit het programma maatregelen op worden genomen. Het betreft de sturing op de budgetspanning alsmede de acceptatie van opleveringen vanuit DSO ten behoeve van de overgang naar de beheerfase. De aanpak van het programma ten aanzien van deze aandachtspunten staat beschreven in deze rapportage

Financiën
De realisatie 2016 is €26,2 miljoen. Het verschil met de prognose voor 2016 is tijdig onderkend, waardoor aanpassing van deze prognose heeft plaatsgevonden bij opdrachtverstrekking op het jaarplan en bij indiening van de najaarsnota.

Kwartaalrapportage Q4 2016

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voortgangsrapportage Q4

Colofon	
Datum	Februari 2017
Versie	Tbv OGB
Status	Definitief

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Leeswijzer 4
1. Indicatoren Dashboard Q4 2016 5
2. Voortgang 7
3. Openstaande besluiten 12
4. Scope 12
5. Issues 13
6. Risico's 14
7. Mutaties risicoreservering 16
8. Planning 16
8.1 Mijlpalen uit het jaarplan 2016 16
8.2 Bestuursmijlpalen 2016 en 2017 19
9. Budgetwijzigingen 19
10. Financieel beheer; realisatie 2016 20
11. Interne organisatie 22
12. Raakvlakmanagement 23

Voorwoord

Beste betrokkenen,

In 2016 is de bewustwording overal in het land van de grond gekomen, wat al in het derde kwartaal bleek na een eerste verkenning vanuit monitoring. Vanuit de teams van de veranderopgaves is volop geïnvesteerd in het verder versterken van hun contacten met de bestaande vaak uitgebreide netwerken in de eigen achterban. Wij merken dit ook in het netwerk van netwerken dat het programma faciliteert. Tussen oktober en december 2017 is de verbinding tussen de overheden – het netwerk van netwerken – zichtbaarder geworden. Dat netwerk is gebruikt om de gebruiker verder aan te takken op het programma. Uit alle activiteiten blijkt ook duidelijk dat veel mensen toe zijn aan de verdiepingsfase, hiervoor zijn de voorbereidingen najaar 2016 al begonnen.

Het netwerk van netwerken is ingezet om de gebruiker centraal te stellen bij projecten zoals de dit kwartaal opgeleverde Customer Journeys, de inspiratiegids participatie (met een oplevering van een eerste prototype), de gebruikerstoepassingen van het DSO en de op te zetten interbestuurlijke redactie van de website. Het UIVO als project om deze verbinding te versterken met alle overheden en het DSO is doorgezet. Vanuit het netwerk zijn in inmiddels 80 verzoeken tot praktijkondersteuning ingediend door coalities van overheden. En hebben wij bijgedragen aan praktijkbijeenkomsten, bijdrages aan bijeenkomsten van derden en een 2^{e} bijeenkomst voor marktpartijen. In november heeft de minister formeel de website inclusief vraagbeantwoording live gezet en wij merken gestage toename in het aantal bezoekers.

Interbestuurlijke teams zijn dit kwartaal aan de slag geweest met het faciliteren van de verdieping, met veel werk aan bijvoorbeeld een de basistraining, staalkaarten voor omgevingsplannen – en verordeningen, het toetsen van de uitkomsten van Customer Journeys bij verschillende overheden. Vanaf begin 2017 werkt het DSO kort-cyclisch en najaar 2016 is gebruikt om vanuit alle overheden, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld bij deze realisatie-fase nauw te betrekken. Resultaten van deze werkzaamheden worden voorjaar 2017 verwacht. In oktober hebben een Gamejam en een Hacketon plaats gevonden om innovatie en gaming rondom de digitalisering verder op te pakken wat in 2017 een vervolg krijgt.

In het najaar hebben wij programma-breed onze werkwijze en plannen inclusief risico's en financiering in het het programmaplan opgeschreven en in vele kleinere en in november een grote sessie met elkaar doorleefd. Het Opdrachtgevend beraad heeft dit in december goedgekeurd. Vanuit dit programmaplan zijn wij aan de slag gegaan met het jaarplan 2017 en hebben de belangrijkste thema's en doelgroepen en te realiseren producten voor het komende jaar vastgesteld.

Met vriendelijke groet,

art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e "Aan de slag met de Omgevingswet"

Leeswijzer

In deze rapportage wordt ingegaan op de voortgang van het project/(deel)programma. Uitgangspunt voor deze kwartaalrapportage is het vigerend jaarplan; de voortgang en behaalde resultaten worden hier tegen afgezet. Afgelopen kwartaal is geïnvesteerd in de ontwikkeling van een dashboard. Een eerste resultaat hiervan is opgenomen in hoofdstuk 1. Met het dashboard wordt op een aantal indicatoren de planning en de voortgang of de realisatie gepresenteerd. Hiermee is in één oogopslag te zien in welke mate het programma op koers ligt. Het dashboard wordt komende periode doorontwikkeld. In hoofdstuk 2 wordt per deelprogramma de voortgang in het achterliggende kwartaal beschreven evenals de doorkijk naar komende kwartaal. In de hoofdstukken 3 tot en met 12 wordt gerapporteerd over de stand van zaken ten aanzien van de beheersaspecten.

1. Indicatoren Dashboard Q4 2016

Het jaar 2016 stond in het teken van het creëren van fundament, structuur, bezetting, samenwerking, cultuur, kwaliteit en kennis. De structuur en werkwijze zijn geformuleerd en gedeeld middels het vastgestelde programmaplan en daarmee is de kwartiermakersfase afgerond. De bewustwording is overal in het land van de grond gekomen. Vanuit de veranderopgaves is volop geïnvesteerd in het verder versterken van hun contacten met de bestaande vaak uitgebreide netwerken in de eigen achterban.

Q4 2016

Financiën (1) Realisatie 2016 PIOW t.o.v. jaarplan *(bedragen in miljoenen)*

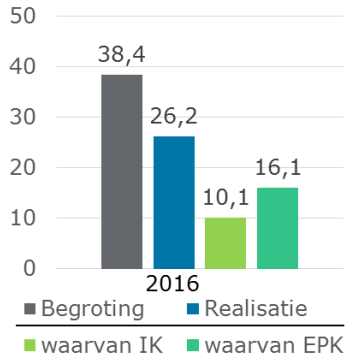

Verschil met de begroting heeft te maken met o.a. de vertraging in het verkrijgen van capaciteit, de efficiëntieslag die deelprogramma IO heeft gemaakt door aan te sluiten bij initiatieven in de regio's en het gegeven dat er minder IK kosten zijn gemaakt (1. tarief IK waar mee is gerekend is lager dan het normtarief, 2. IK bezetting later ingestroomd dan verwacht)

Financiën (2) Details realisatie per deelprogramma *(bedragen in miljoenen)*

Het OGB heeft op 28 juni ingestemd om de analysefase van IH te verlenen en daarvoor maximaal € 1mln beschikbaar te stellen vanuit beschikbare budget 2016.

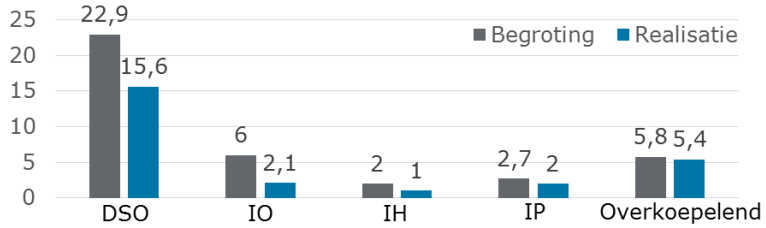

Kwaliteit

In Q4 2016 zijn de fundamenten voor interne kwaliteitszorg gelegd, waarbij de onderstaande zaken zijn opgeleverd. Q1 2017 focust op de BIT-toets

Inrichting kwaliteitsmanagementsysteem	✓
Verbeterlog voor opvolging bevindingen audits en reviews	✓
Methodiek interne auditplanning + overzicht reeds geplande audits	✓
Intern kwaliteitsmanagementplan	✓

Mijlpalen

Vanuit de Knooppunten 2 en 3 uit het bestuursakkoord zijn de volgende programmamijlpalen gedefinieerd voor (en onder de verantwoordelijkheid van) programma PIOW. De voortgang hierop wordt gemeten:

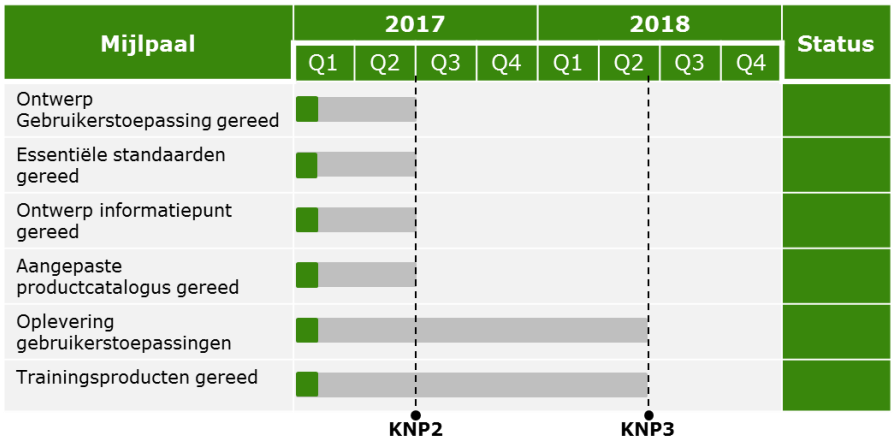

Toprisico's en issues

ID	Risico / Issue + acties	Eigenaar	Trend
R01	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht.	OGB	→
R02	De deelnemers aan het programma varen een eigen koers door divergerende prioriteiten, belangen en baten. Hierdoor verliest het programma slagkracht. De kans op brede acceptatie en gebruik van producten neemt af.	PD PIOW	→
R03	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de gebruikers	PR	→
I01	Spanning tussen begroting en raming	PD PIOW	→
I02	(Interbestuurlijke) acceptatie van opleveringen DSO nog niet geregeld	PD DSO	→

Legenda

- ↓ Trend: gaat omlaag
- → Trend: blijft gelijkt
- ↑ Trend: gaat omhoog
- *Conform jaarplan / onder controle*
- *(nog) niet onder controle, beheersing intern*
- Niet onder controle, escalatie

Update Monitor

In nevenstaande tabel is het aantal vigerende plannen opgenomen (bestemmingsplannen e.d.). De verwachting is dat het totaal aantal vigerende plannen (35.073) zal afnemen en het aantal plannen zoals deze onder de Crisis en Herstelwet (CHW) zijn opgesteld (5) zal toenemen. Ook de structuurplannen worden omgezet naar omgevingsvisies. De omzetting van vigerende plannen naar 'CHW plannen' en de omzetting van de structuurplannen naar omgevingsvisies zijn een maat om te monitoren in hoeverre overheden zijn voorbereid op de nieuwe Omgevingswet.

Totaal aantal vigerende plannen voor heel Nederland, opgedeeld naar Rijk, provincies en gemeenten	**35.073**
Waarvan opgesteld door Rijk	82
Waarvan opgesteld door Provincies	722
Waarvan opgesteld door Gemeenten	34.269
Totaal aantal vigerende CHW-plannen (plannen opgesteld onder de Crisis en Herstelwet met de afkorting CHW in de naam) voor heel Nederland	**5**
Totaal aantal vigerende structuurplannen voor heel Nederland	**656**

Toelichting bij de tabel:
Informatie aangeleverd door het Kadaster en gebaseerd op data in ruimteplannen.nl met als standdatum 31 december 2016. De plannen hierin dekt 75% van Nederland. Nader onderzocht wordt nog evt. dubbeltellingen etc.

Informatiepunt

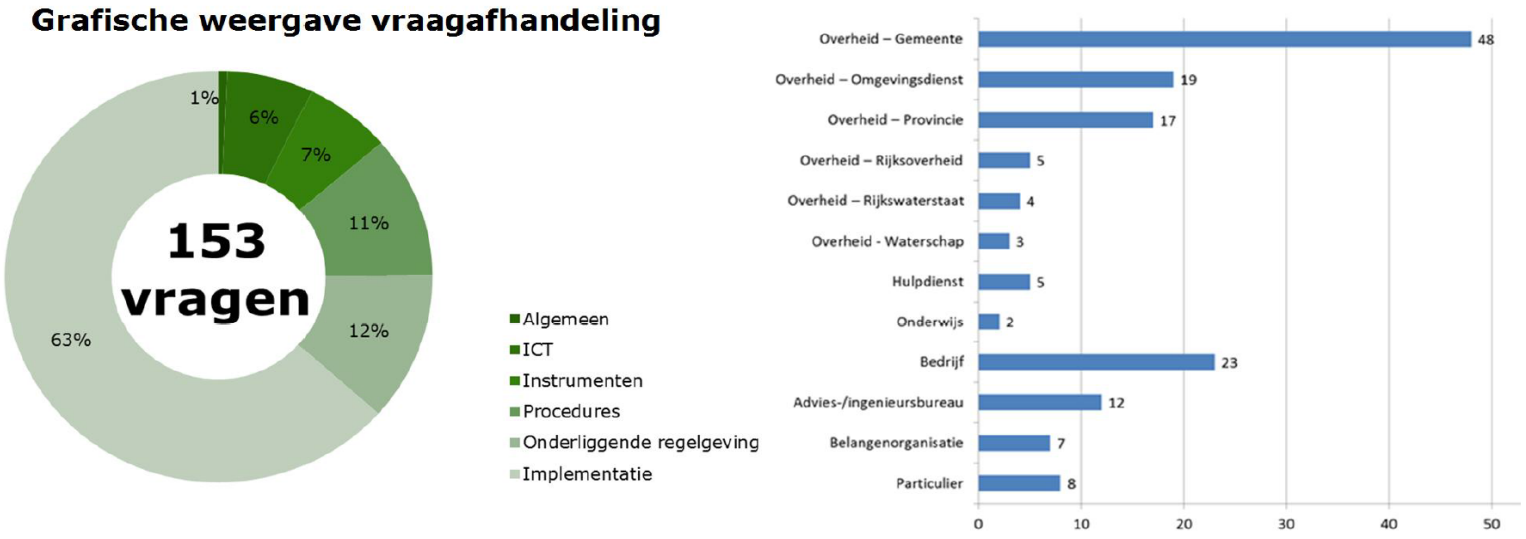

2.Voortgang

In onderstaande wordt per deelprogramma teruggeblikt op de behaalde resultaten in Q4 2016 en wordt een doorkijk gegeven naar het komende kwartaal.

Programmaraad

Programmaplan: Op 13 december 2016 is het Programmaplan ambtelijk vastgesteld door het Opdrachtgevendberaad (OGB) waarna het is geagendeerd voor het Bestuurlijk Overleg van 18 januari 2017. Met de vaststelling van het programmaplan in het OGB heeft ook de DG RWS vanuit zijn verantwoordelijkheid als coördinerend opdrachtnemer akkoord gegeven om van start te gaan met het programma “Aan de slag met de Omgevingswet”. Dit wetende dat er een budgettekort is. Met het OGB is op 13 december 2016 afgesproken om gezamenlijk te sturen op de budgetspanning. Het programma heeft een inspanningsverplichting de budgetspanning zo veel mogelijk terug te brengen.

Invoeringsondersteuning:

Doelenboom en thema’s: na de zomer is de doelenboom verder uitgewerkt. Aan de hand van de doelenboom heeft invoeringsondersteuning thema’s opgesteld die leidend zijn in 2017. In het vierde kwartaal zijn deze thema’s verder vormgegeven. In overeenstemming met de koepels zijn er per thema themakaarten/ projectkaarten ingevuld. Aan de hand van deze kaarten is een invulling gegeven aan het jaarplan 2017, welke activiteiten gaat IVO inzetten om dat doel te bereiken, welke middelen zijn daar voor nodig en welke dwarsverbanden zijn er met andere thema’s. Hierbij opgemerkt dat op basis van de vraag en behoefte van doelgroepen het jaarplan in de loop van 2017 nog herijkt wordt.

Participatie: op 1 december 2016 was een Ontwerpdag voor de inspiratiegids participatie in Utrecht met stakeholders. Dit heeft geleid tot een eerste versie van een prototype van de inspiratiegids participatie die op 19 december beschikbaar is gesteld op de website. In december zijn voor de Democratic Challenge zeven praktijken geselecteerd van gemeenten/bewoners/provincies die in aanmerking komen voor maatwerk procesondersteuning. Participatie is ook onderdeel van de nieuwe pilots omgevingsvisie-omgevingsplan die in 2017 van start gaan.

Evenementen: In Q4 zijn de Tweede kennismakingsdag voor marktpartijen en de Bestuurderstafel Zuid-Holland georganiseerd. Daarnaast is bijgedragen aan diverse regionale ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten in het land. De voorbereiding op een landelijke bestuurlijke bijeenkomst in het voorjaar 2017 en het vervolg van de roadshows zijn in volle gang. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor twee bestuurderstafels in februari 2017. Daarnaast zijn er in Q4 gesprekken geweest met BZK en A en O-fonds om de samenwerking te versterken.

Omgevingsvisie: De partij die de ondersteuning gaat bieden aan 10 pilots omgevingsvisie is geselecteerd.

Pilots en experimenten: Praktijkbijeenkomst 4 heeft plaatsgevonden, de voorbereiding voor praktijkbijeenkomsten 5-7 loopt. De film van praktijkbijeenkomst 1 t/m 3 is gepubliceerd. Naast living lab Saxion wordt er een start gemaakt met living lab Utrecht, Brabant. Er zijn vijf nominaties uitgereikt voor Eenvoudig Beter, de uitreiking van de trofee vindt plaats in april 2017. Er zijn verkenningen gedaan voor proeftuinen (gezondheid), twee communities of practice en voor een samenwerking met koplopers Omgevingswet (Rotterdam, Amsterdam, Eindhoven, Den Haag). Daarnaast zijn er adviserings-/ samenwerkingsgesprekken

geweest met de volgende partijen om pilots/ Community of Practice (CoP) te ondersteunen en lessons learned te ontsluiten: Ministerie I&M gezondheid, Rotterdam , Zuid Holland Zuid, GGD/GHOR Nederland, CoP Energieke samenleving (in Rotterdam Marconia, Herwijnen, Bommelwaard).

Praktijkondersteuning: Het programma Aan de slag met de Omgevingswet ondersteunt initiatieven uit de samenleving. Sinds de start in augustus 2016 zijn 80 aanvragen ingediend door verschillende gemeenten, provincies en omgevingsdiensten. Er is nog steeds veel interesse in de regeling. Daarom wordt deze in 2017 voortgezet. In totaal is vanuit deze initiatieven een bedrag van circa €700.000 aan financiële bijdrage gevraagd. Voor het volledige overzicht van de output van Invoeringsondersteuning wordt verwezen naar het jaarplan. Niet alle initiatieven worden gehonoreerd. Tot nu toe zijn twee initiatieven afgekeurd omdat ze niet voldeden aan de criteria voor praktijkondersteuning. Voor afgekeurde initiatieven wordt gekeken naar andere vormen van ondersteuning binnen het programma ‘Aan de slag met de Omgevingswet’ of bij andere partijen waar we mee samenwerken

Informatiepunt

Het Informatiepunt heeft in 2016 een aantal belangrijke mijlpalen gerealiseerd. Op 5 oktober vond de live-gang website informatiepunt 1.0 plaats en is gestart met de vraagbeantwoording en op 10 november is de Website Informatiepunt 10 november door de Minister geopend. De website wordt continue doorontwikkeld.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het jaar 2016 stond in het teken van het creëren van fundament, structuur, bezetting, samenwerking, cultuur, kwaliteit en kennis. Verschillende successen zijn behaald. De organisatiestructuur is neergezet en daarmee is de kwartiermakersfase afgerond. De structuur en werkwijze zijn geformuleerd en gedeeld middels het programmaplan 2016 – 2019. De architectuur is opgeschreven in GAS documenten. Ook de samenwerking is op allerlei fronten geïntensiveerd en structureel vormgegeven. Zowel met het overkoepelende programma, de overige deelprogramma’s, de strategische ontwikkelpartners en de veranderopgaven wordt gezorgd voor voldoende effectieve afstemming en betrokkenheid.

Met uitzondering van van PR26 – Inrichten Beheerorganisatie- zijn inmiddels alle DSO projecten gestart. De VIVO projecten zijn uitgevoerd en hebben de eerste scope en urgentie van de voorbereidingen van de bevoegd gezagen geschetst. De samenwerking tussen de VIVO´s is zo belangrijk geweest dat er nu een UIVO-i traject loopt. Daarnaast zijn de Customer journeys, domein overstijgende processen en het interaction design belangrijke afgeronde deliverables die het fundament zijn voor andere projecten. In juni kon tevens al een 1e versie van de gegevenscatalogus worden getoond. Binnen de projecten ligt de focus op architectuur en het realiseren van de eerste Proof of concepts of functionaliteit (zie onder).

Nr.	Naam PoC	Status	Start	Eind	Raakt de volgende DSO-Projecten
01	Valideren	Afgerond	15-03-16	09-06-16	PR30
02	Muteren en Consolideren	Afgerond	01-07-16	30-11-16	PR30
03	Authenticatie (Oauth)	Gestart	03-10-16	06-03-17	PR05; PR06
04	Regelbeheer	Afgerond	01-07-16	01-12-16	PR05; PR12; PR13
05	Viewer en Ontsluiten	Afgerond	17-08-16	31-12-16	PR11; PR12; PR16; PR30
06	Viewer regels en kaart	Gestart	25-07-16	10-04-17	PR12; PR16; PR30
07	Checken, Indienen en Inzien	Gestart	25-07-16	17-04-17	PR02; PR05; PR11; PR12; PR13; PR25

Kort Cyclisch werken: In de Q3 rapportage van het DSO is al aangegeven dat voor het deelprogramma de keuze is gemaakt om kort-cyclisch te gaan werken om zo met de complexiteit van het programma om te kunnen gaan door tussenproducten op te leveren die uiteindelijk naar het gewenste eindresultaat leiden. Door elk kwartaal (increment) een aantal bedrijfsverhalen (epics) te ontwikkelen, wordt de gebruiker centraal gesteld en kan de geleverde functionaliteit direct door pilotprojecten in de praktijk gebruikt worden. Een bedrijfsverhaal of user story voorziet in: “Als (gebruiker), wil ik (feature), zodat ik (reden waarom/achterliggende behoefte)”. Deze omslag zal onder andere zorgen dat de projecten meer focus hebben in de onderlinge afhankelijkheden, waardoor er vroegtijdig op risico’s en beter op samenwerking kan worden gestuurd om gezamenlijk de gewenste resultaten op te leveren. In Q4 2016 zijn zowel op programma niveau als projectniveau de voorbereidingen volledig in gang gezet om te zorgen dat iedereen vanaf begin 2017 vanuit hetzelfde startpunt vertrekt (PI-sessie 1) om op een succesvolle manier samen Agile te gaan werken.

Demo sessies: In december zijn er verschillende demo sessies geweest. Tijdens deze demo sessies worden aanwezigen meegenomen in wat er op dit moment is ontwikkeld en welke functionaliteiten er dus in de testomgeving zijn. Er is een vijftal demo’s gegeven over de volgende onderwerpen: de resultaten van de customer journeys, het register omgevingsdocumenten, de catalogus, de look & feel van het DSO en een eerste beeld van de gebruikerstoepassing. Deze demo’s werden met een opkomst van tussen de 30 en 70 personen zeer gewaardeerd.

Product-based planning & Raming: Voor 2017 is de planning uitgewerkt op basis van de producten die projecten gedefinieerd hebben in de PIDs. Deze matrix is opgenomen in het jaarplan 2017, en biedt ook een aanknooppunt voor de PI sessies om de sprints op zo’n manier te plannen dat wat er wordt gecreëerd ook bijdraagt aan de DSO doelen (en daarmee ook de overkoepelende programmadoelen). Ook op het gebied van requirements management heeft het programma een flinke slag gemaakt. Na het beschikbaar komen van het Programma van Eisen is er een check georganiseerd of de eisen herkenbaar en begrijpelijk waren; de feedback die hierop kwam is door de OU verwerkt. Vervolgens zijn de eisen ingevoerd in de requirements database, wat de mogelijkheid geeft ze aan kwartelen, projecten en capabilities te koppelen (Q1 2017).

Informatiehuizen

De Informatiehuizen hebben in Q4 veel inspanning geleverd om een werkplan 2017 op te stellen. Het OGB en het BO hebben het werkplan vastgesteld Daarnaast heeft Q4 in het teken gestaan van het afronden en opleveren van de analyse rapporten. Voor een tweetal huisoverstijgende thema's zijn rapporten opgeleverd: referentiearchitectuur en gegevenskwaliteit. Ook hebben Informatiehuizen een bijdrage geleverd aan thema werkgroepen (IenM) voor invulling van lagere regelgeving van OW. In 2017 starten de informatiehuizen met de plannen van aanpak en met de activiteiten zoals beschreven in het vastgestelde werkplan: o.a. met de nulmeting, opstellen van criteria om te bepalen welke informatieproducten in welke volgorde als eerste in aanmerking komen om gerealiseerd te worden, business case en aansluiting met het DSO.

Veranderopgaven

Veranderopgave gemeente
In het kader van netwerkopbouw heeft de VNG van 387 gemeenten (totaal 390) een contactpersoon voor de invoering van de Omgevingswet doorgekregen. Dit zijn over het algemeen de kwartiermakers, projectleiders of programmamanagers die aan de lat staan voor de integrale invoering van de Omgevingswet in hun gemeente (lokale veranderopgave). In het vierde kwartaal heeft een vervolg van de marktdag uit Q2 plaatsgevonden. Daarnaast is er ook intensiever verbinding gelegd met Platform 31 en wordt er op thema’s uit de werkconferentie als participatie, regionale samenwerking en beleidsvorming, met elkaar samengewerkt. In het vierde kwartaal zijn twee werkateliers georganiseerd in samenwerking met het AenO fonds. Tevens is een bijeenkomst met

gemeentesecretarissen georganiseerd en in samenwerking met VGS en met GGD/Ghor wordt uitgewerkt hoe rondom gezondheid samenwerking opgezet kan worden. Ook heeft een verkennende bijeenkomst plaatsgevonden om te kijken in hoeverre een bijdrage kan worden geleverd aan de decision toolbox van de GGD/GHOR. Ook is in het vierde kwartaal, in samenwerking met VNG, een bijeenkomst georganiseerd door de Vereniging Groninger Gemeenten. Het doel van deze bijeenkomst was verkennen in hoeverre de Groninger Gemeenten en de provincie kunnen samenwerken in aanloop naar de inwerkingtreding van de wet. In Q2 van 2017 zal een vervolgbijeenkomst plaatsvinden. In kwartaal vier is een start gemaakt met de netwerkanalyse. Dit wordt in kwartaal 1 van 2017 verder uitgewerkt evenals het concept netwerk van netwerken. De VNG heeft de o,a, volgende activiteiten ontplooid ten behoeve van het ophalen van de vragen voor de vraaggerichte invoeringsondersteuning: vraaggerichte themabijeenkomsten en sessies, Raadsacademy, werkateliers, opzetten digitale routeplanner, actief informeren over ontwikkelingen bij DSO, etc.. In kwartaal één 2017 zal onder meer de game worden opgeleverd, worden een aantal ateliersessies georganiseerd worden voor programmamanagers, worden de klantreizen en serviceformules opgeleverd, wordt de digitale routeplanner opgeleverd en wordt een Raad op zaterdag georganiseerd (deze bijeenkomst staat in het teken van de Omgevingswet). Na oplevering van het eindrapport VIVO op 15 april is in oktober gestart met fase 1 van UIVO-CG. Deze fase is te beschouwen als de inrichtingsfase van UIVO-CG, die parallel loopt aan de inrichting van UIVO-I (waarmee veel raakvlakken zijn), uitmondend in een Jaarplan 2017 en onderliggende projectkaarten eind februari 2017.

Veranderopgave Provincies

In 2016 lag de focus van het IPO-programma op kennis verwerven en delen van informatie. Het IPO-programmateam heeft daartoe vóór de zomer alle provincies bezocht en een provincie brede bijeenkomst georganiseerd met sprekers en workshops. Er vindt maandelijks overleg plaats met de provinciale programmaleiders en in november is bij alle provincies een verdiepende impactanalyse uitgevoerd. Binnen alle provincies ontstaan regio-overleggen/platforms waarin ketenpartners met elkaar overleggen over samenwerking in het kader van de Omgevingswet. Er is veel energie gestoken in de consultatiereactie van de provincies op de Amvb's, de aanvullingswet Grondeigendom en de aanvullingswet Natuur. En er is gestart met de ontwikkeling van een handreiking Omgevingsverordening die begin 2017 wordt opgeleverd. Op het gebied digitalisering is een belangrijke bijdrage geleverd aan het tot stand komen van de interbestuurlijke Visie, Doelarchitectuur en het Programma van Eisen. Verder is de Verkenning Informatiebehoefte Voor Omgevingswet (VIVO-provincies) uitgevoerd, waarmee invulling is gegeven richting DSO aan de informatiebehoefte van de provincies. De analysefase van de informatiehuizen Natuur en Externe Veiligheid is afgerond. Daarnaast is er gewerkt aan no regret activiteiten voor de informatievoorziening in de respectievelijke domeinen. Samen met andere informatiehuizen (onder andere Cultureel Erfgoed) is er actief gewerkt aan pilots, onder andere rond het Sloegebied in de provincie Zeeland. Eind vorig jaar is de impactanalyses voor de provincies afgerond. IPO is in 2016 van start gegaan met de UIVO voor provincies. In het eerste kwartaal leveren provincies de eerste versie van de Handreiking Omgevingsverordening op. Ten aanzien van invoeringsondersteuning worden er bestuurderstafels georganiseerd in Zeeland en Gelderland en gaan de provincies en het programma onder andere aan de slag met pilots, een strategisch leerplan, de doorontwikkeling van de routeplanner en een verkenning op de thema's/instrumenten VTH, omgevingsvergunning, projectbesluit en programma's.

Veranderopgave Rijk

Eind 2016 is de VIVO Rijk opgeleverd. Het vormt een bron voor activiteiten die in het Jaarplan 2017 worden opgenomen. Ter voorbereiding van het Jaarplan heeft de verandermanager met de secretaris van het team een ronde gemaakt langs de rijkspartijen. Mede op basis van die gesprekken hebben de projectleiders hun voorgenomen aanpak voor 2017 toegestuurd, als onderdeel van het concept-Jaarplan. Dat concept wordt eind januari 2017 in een uitgebreide sessie besproken en afgerond. De communicatieadviseur van het Veranderteam is gaan deelnemen aan het Tactisch Team Communicatie (TTC) van het programma. Daardoor is de onderlinge verbinding versterkt. Het Veranderteam Rijk heeft met begeleiding vanuit het implementatieprogramma een risicosessie belegd, waarbij de belangrijkste risico's voor het team en de veranderopgave zijn benoemd. In januari 2017 vindt een tweede sessie plaats, waarbij de beheersmaatregelen aan de orde komen. In het laatste kwartaal van 2016 hebben twee bijeenkomsten (projectleidersoverleg) plaatsgevonden waarbij het Veranderteam en de projectleiders met elkaar de voorgenomen veranderopgave hebben besproken. De bijeenkomsten vonden plaats in een

constructieve sfeer en bieden een basis van onderdelen van het Jaarplan 2017. Met de directie Interbestuurlijke Relaties (IR) van BZK zijn afspraken gemaakt over goede samenwerking tussen deze directie en het implementatieprogramma. IR heeft ervaring met decentrale overheden bij de decentralisatie van het sociaal domein.

Veranderopgave Waterschappen

In het vierde kwartaal is de aandacht uitgegaan naar bemensing en het functioneren van de werkgroep DSO waterschappen. Daarnaast is vanuit het Projectleidersoverleg Waterschappen en het Implementatieteam van de Unie van Waterschappen intensief contact onderhouden met (leden uit) de waterschapsnetwerken: de werkgroep middelen, het i-platform, het Landelijk Overleg Vergunningverlening en Handhaving, de werkgroep geo-informatica, de CopWa (community of practice waterschaps architecten), het DIWA-netwerk (netwerk documentaire Informatievoorziening), het Waterschapshuis en het huidige Informatiehuis Water. Ook is in Q4 2016 een start gemaakt met de voorbereiding van een Omgevingswetdag voor waterschappen in Q1 2017 en is een plan van aanpak opgesteld voor een concept-model waterschapsverordening. Tevens is een start gemaakt met een verdiepende Impactanalyse Omgevingswet voor Waterschappen. Oplevering van het eindrapport wordt in Q1 2017 verwacht. In het kader van digitalisering zijn er activiteiten uitgevoerd voor een tweetal vervolgtrajecten: UIVO-I (voor alle betrokken overheden gezamenlijk) en UIVO-W (de waterschappen gezamenlijk). Ook is door de waterschappen aan een groot aantal DSO-projecten een concrete bijdrage geleverd. O.a.: uitwerken regelbeheer, klantreizen en serviceformules, architectuur, vivo etc. . De waterschappen zijn doorgegaan met het leveren van een actieve bijdrage aan Programma Aan de slag met de Omgevingswet. Er nemen twee projectleiders deel aan het landelijke team Invoeringsondersteuning. De waterschappen nemen deel in het Tactische Team Communicatie . Tevens zijn zij nauw betrokken bij meerdere Roadshows en bestuurlijke rondetafelgesprekken. In het eerste kwartaal van 2017 worden de eerste resultaten UIVI-I en UIVO-W opgeleverd alsmede de Impactanalyse Omgevingswet Waterschappen. Voorts wordt een start gemaakt met het opstellen van een concept-model Waterschapsverordening en worden bijdragen geleverd aan de interbestuurlijke werkgroep bouwstenen Omgevingsplan en de interbestuurlijke werkgroep opstellen Inspiratiegids. Het bemensen van (interbestuurlijke) werkgroepen, projectgroepen, klankbordgroepen DSO en IVO etc. heeft hierbij prioriteit.

3. Openstaande besluiten

Er zijn geen openstaande besluiten.

4. Scope

Terugkijkend op het afgelopen kwartaal zijn er geen scopewijzigingen voorgelegd en goedgekeurd door het OGB.

Scopewijzigingsnr	Omschrijving	Impact geld	Impact tijd	Impact Scope

5. Issues

Op dit moment spelen de volgende issues:

Nr	Issue	Wijze van beheersing
1	Spanning tussen begroting en raming	Sturing op de budgetspanning op de variabelen scope, kwaliteit, tijd en geld 'knoppen' krijgt op de volgende wijze vorm: • Door het OGB (en evt. BO) proactief aan de hand van een strategische notitie in Q1 2017 over alternatieve scenario's voor het programma DSO te informeren. Opgeleverd wordt een beschrijving van de minimum variant –die als fallback zou kunnen dienen-, met een beslismemo. Op basis hiervan kan de programmaraad een besluit nemen om dit als een "aanvullend" product op te dragen. Afhankelijk van de aard en impact van de wijziging, kan besluitvorming door OGB en BO aan de orde zijn; • Bij de start en tussentijdse sturingsmomenten van projecten in het programma DSO per kwartaal door de PR, door het OGB en eventueel door het BO; • In de continue bedrijfsvoering van het gehele programma wordt kostenbewust gehandeld. • Eind 2017 wordt een go/no-go besluit voorbereid en voorgelegd ten aanzien van het daadwerkelijk ontwikkelen van de Informatiehuizen waarbij ook keuzes kunnen worden gemaakt om informatiehuizen niet of slechts deels te realiseren. • Bij het programma betrokken partijen trekken in aanloop naar het regeerakkoord samen op om aanvullend budget te bepleiten.
2	(Interbestuurlijke) acceptatie van opleveringen DSO nog niet geregeld	Er is een themawerkgroep 'Governance' samengesteld. De opdracht voor de themawerkgroep is om een beleid te definiëren voor de inrichting van het Integraal Beheer van het DSO. Dit gebeurt in het eerste kwartaal van 2017. Het Integrale Beheer zal uiterlijk bij inwerkingtrededing van de wet ingericht moeten zijn. Dat wil zeggen dat IB het stelsel zoals het nu gerealiseerd wordt geaccepteerd moet hebben. DSO verzorgt hiermee de continuïteit van het stelsel tot overdracht naar Integraal Beheer. Zolang er geen "acceptant" is van het DSO blijft het DSO verantwoordelijk en zal het tijdelijke beheer uitvoeren. Dit zal gebeuren tegen marktconforme standaarden (ITIL, BISL) zodat de transitie naar de Integrale Beheer Organisatie zonder grote inspanning/kosten kan plaatsvinden.

Twee issue die in de gerapporteerd zijn in Q3 zijn intussen opgelost: "De ontwikkelpartners voelen zich te weinig betrokken bij het programma" en "Niet elk project heeft een product eigenaar en sommige producteigenaren zijn niet verbonden aan één van de veranderopgaven." Betrokkenheid van de ontwikkelpartners geschiedt onder meer via de strategische partner overleggen. Overleggen met de strategische partners zijn gepland onder de noemer "overleg directeuren ontwikkelpartners". Het issue is met het plannen (en uitvoeren) van deze overleggen naar tevredenheid afgerond.

6. Risico's

In december 2016 zijn de belangrijkste risico's (zie onderstaande tabel) regulier door de Programmaraad behandeld. Hierbij zijn de maatregelen aangescherpt en waar mogelijk van een actiehouder voorzien. Tevens zijn de eigenaren van de risico's definitief vastgesteld. De risico-eigenaren zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van passende beheersmaatregelen en zullen deze in de komende periode indien nodig aanpassen. De toedeling van de risico's aan eigenaren is nog niet aan het OGB voorgelegd, dat zal plaatsvinden in Q1 2017. Er is een aanvang gemaakt om de risico's die binnen de koepels spelen in beeld te krijgen. Daartoe heeft een risicogesprek plaatsgevonden met de VNG én is vanuit de koepel "Rijk" een risicoworkshop gehouden. Een vervolg hierop zal plaatsvinden in Q1 2017.

	Risico's	Eigenaar	Maatregelen
1	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht.	Voorzitter OGB	1. Creëren van kostenbewustzijn door onder meer periodieke rapportage over uitgaven versus prognoses (incl. visueel management) (directeur BV). 2. Versobering van de scope (OGB, niet voor begin 2018) 3. Focus op het uitvoeren van werkzaamheden die binnen de scope passen en bijdragen aan de doelen/ efficiënt werken (programmamanager DSO) Toelichting: hier moeten de "knoppen" als beheersmaatregel worden opgenomen die ook voorkomen in het programmaplan
2	De deelnemers aan het programma varen een eigen koers door divergerende prioriteiten, belangen en baten. Hierdoor verliest het programma slagkracht. De kans op brede acceptatie en gebruik van producten neemt af.	Programmadirecteur aan de slag met de Omgevingswet	1. Actief stakeholdermanagement op alle interbestuurlijke niveaus (programmamanager IO). 2. In de samenwerking tussen partijen continu werken en sturen op de samenhang tussen de verschillende onderdelen (programmaraad). 3. Kwalitatief goede producten opleveren, 4. Succesvolle pilots uitvoeren en bevlogen ambassadeurs van het programma tonen (programmamanager IO).
3	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de gebruikers.	Verandermanager Waterschappen namens de programmaraad	1. Nauwe afstemming met gebruikers door agile aanpak. 2. Nauwe afstemming met opdrachtgevers. 3. Kwaliteitstoetsing van opgeleverde producten.
4	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak.	Verandermanager Gemeenten namens de programmaraad	1. Actief stakeholdermanagement op alle interbestuurlijke niveaus. 2. Kwalitatief goede producten opleveren. 3. Succesvolle pilots uitvoeren.

5	De invoering van de wet loopt vertraging op.	Voorzitter OGB	Nader te bepalen; hierbij rekening houden met voortgang van wetgevingsproces, o.a. Tweede Kamer besluitvorming.
6	De aansturing van het digitaliseringstraject schiet tekort (ICT moet ten dienste staan aan de wet en is geen doel op zich).	Programmamanager DSO	1. Niveau van IT beheersing (governance) vaststellen, ambitieniveau vaststellen en desgewenst bijsturen 2. Ontwikkelen volwassen vraagzijde (programmaraad). 3. Digitalisering temporiseren als vraag en testen achterblijven (OGB).
7	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	Verandermanager Provincies namens de programmaraad	1. Actief stakeholdermanagement op alle interbestuurlijke niveaus. 2. In de samenwerking tussen partijen continu werken en sturen op de samenhang tussen de verschillende onderdelen.
8	Het DSO is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	Verandermanager Rijk namens de programmaraad	1. Planning en voortgang actief monitoren en bijsturen als uitloop dreigt 2. Monitoring van de scope. Bij onder andere gewijzigde inzichten, nieuwe ontwikkelingen zal in overleg worden getreden met OG over de consequenties hiervan op de scope. Dit kan leiden tot bijstelling van de scope.
9	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	Programmamanager DSO	1. Onderzoek ‘plan B’-alternatief om naar uit te wijken. 2. Voer proof-of-concept uit. 3. Handel nav audit van de ADR die momenteel gaande is naar de kwaliteit van het SP/CA. 4. Stel een gecommitteerde ‘roadmap’ op waarin DSO en SP gezamenlijk de visie en doelen van het SP formuleren en realiseren (SP bouwt wat DSO nodig heeft in partnership van langere termijn).
10	Het programma wordt door partijen (gemeenten, provincies, marktpartijen en dergelijke) gezien als goudpot en vehikel om op mee te liften.	Programmamanager invoeringsondersteuning namens de programmaraad	1. Focus aanbrengen en parallel blijven ontwikkelen. 2. Goede afstemming tussen de verschillende ontwikkelingen/programma’s/projecten. 3. Goede verbinding met lobbyteam voor wat betreft wetstraject waardoor wijzigingen snel bekend zijn of kunnen worden beïnvloed.

7.Mutaties risicoreservering

Terugkijkend op het afgelopen kwartaal hebben er geen aanspraken op de post onvoorzien plaatsgevonden. In het komende kwartaal worden er geen aanspraken op de post onvoorzien verwacht. De totale post onvoorzien is 52.5 MEuro en heeft nog geen mutatie gehad.

8. Planning

8.1 Mijlpalen uit het jaarplan 2016

Mijlpalen 2016	Gepland	Verwacht	Toelichting
DSO			
Opleveren impactanalyse nieuwe visie	Q3 2016	Q3 2016	Gereed.
Besluit opnemen OLO3	Q2 2016	Q2 2016	Gereed
Opleveren Programma van Eisen	Q3 2016	Q3 2016	Gereed
Oplevering rapporten Verkenning Informatievoorziening Omgevingswet (VIVO)	Q2 2016	Q3 2017	Gereed: VIVO's zijn geleverd met uitzondering van VIVO-Rijk (Q1 2017)
Oplevering Customer Journeys	Q4 2016	Q4 2016	Gereed: de Customer Journeys zijn op 20-12-2016 goedgekeurd door de PR
Programmaplan DSO	Q4 2016	Q4 2016	Gereed
Regelbeheer – Start aanbesteding standaard tools	Q4 2016	Q4 2016	Gereed: offertes voor de analysetool zijn binnen en worden nu onderzocht door het team. Offertes voor de specificatietool komen binnen op 23 januari. POC is 1 maand vertraagd echter zal naar verwachting geen consequenties hebben voor de overall planning. Regelbeheer dus inderdaad van start gegaan Q4 2016 en loopt verder door.
Procesmatig borgen standaarden- Oplevering inzicht in standaarden en benodigde afspraken	Q4 2016	Q2 2017	Lijst met standaarden is ver gevorderd maar nog niet compleet, dit komt doordat er de komende maanden nog veel wordt gewerkt aan de GASsen. Daarnaast verkeren relevante projecten voor "standaarden" als PR10 (Open stelsel voor derden) en PR28 (Uitwerking Informatie Voorziening Omgevingswet) nog in de beginfase. In het nieuwe door de PR goedgekeurde faseplan is 30-6-2017 aangenomen als nieuwe plandatum.
Overkoepelend			
Voortgangsrapportage	Q1, Q2, Q3, Q4		Gereed.
Definitief Jaarplan 2016 incl. DSO	Q1 2016	Q1 2016	Gereed
Uitwerking Doelenboom ter behandeling in OGB	Q1 2016	Q4 2016	Doelen zijn vastgelegd in het Programmaplan 2016 -2019 zoals vastgesteld in het BO van 18 januari. De doelen zijn echter nog niet voldoende SMART,

			afgesproken is dat vanuit de OU voorstellen worden gedaan in het OGB van 15 februari om doelen meer SMART te maken.
Jaarplan 2017	Q4 2016	Q1 2017	Ivm afronding Programmaplan 2016-2019 is het behandelen van het Jaarplan uitgesteld tot het OGB van 15 februari.
Monitor: uitwerking aanpak monitor	Q1 2016	Q1 2016	Gereed
Monitor: eerste 0-meting/ Input 1ste monitor tbv rapportage Tweede Kamer	Q3 2016	Q3 2016	Een eerste verkenning over de stand van de implementatie van de Omgevingswet is bij alle projectleiders uitgevoerd en opgeleverd tbv OGB 13 september. Dit is als input gebruikt voor de rapportage aan de Tweede Kamer.
Netwerk uitbouwen, inrichten tbv input gebruikers			Klankbord groep overall is ingericht en leden zijn uitgenodigd. Van de strategische gebruikersraad digitalisering is de opzet opgesteld en goedgekeurd door de coördinerend opdrachtnemer en zijn de leden geselecteerd. Voor een klantenpanel voor het IP is een opzet gemaakt en ingebracht in de stuurgroep. Het DSO heeft met assistentie van omgevingsmanagers het betrekken van gebruikers in de overheden bij het DSO vorm gegeven, deze aanpak is goedgekeurd.Voor het DSO is aantakken bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld anders vorm gegeven via het kort cyclisch werken. Voor het DSO zijn voor gebruikerstoepassingen partijen uit bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld actief benaderd en in een voorbereidende sessie in november geïnformeerd, dit resulteert in actieve betrokkenheid van veel partijen.
Aansluiten op energieke samenleving			In Q4 is hiertoe een 2e marktdag georganiseerd. Daarnaast is bij invoeringsondersteuning capaciteit gekomen om de verbinding naar bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld te versterken
Actief verbinding leggen tussen ‘binnen’ & ‘buiten’			Media analyses in Q4 van offline, online en social media is voorbereid In het 4e kwartaal is een omgevingsdashboard gestart om signalen uit de omgeving ‘terug’ te geven aan het omgevingsteam (feedbackloop voor contacten met stakeholders).De huisstijl is doorontwikkeld en het delen van het ‘logo’ van het programma overheidsbreed is goedgekeurd, nadat meerdere overheden er om hebben gevraagd. Voor veel projecten is communicatie ondersteuning geboden.
Invoeringsondersteuning			
De volgende resultaten zijn dit jaar behaald bij Invoerings ondersteuning: - *9 starttafels met bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld (Bouw, Water, Natuur en landelijk gebied, verkeer en vervoer, milieu en energie, wonen en cultuur, juridische sector, onderwijs, wetenschap) (7 gepland voor 2016)* - *15 roadshows door het hele land met zo’n 1400 ambtenaren uit gemeenten, provincies, waterschappen, rijkspartijen en uitvoeringsorganisaties* - *Aan zo’n 70 regionale bijeenkomsten een bijdrage geleverd (8 gepland voor 2016)* - *5 bestuurderstafels geweest (Noord-Brabant, Overijssel, Noord-Holland, Flevoland, Zuid-Holland) (8 gepland)* - *Interbestuurlijke conferentie voor experts uit overheid, maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven Schakeldag (21 juni 2016)* - *2 Marktdagen plaats gevonden (27 juni 2016 en 31 oktober 2016) (1 gepland)* - *Prototype inspiratiegids participatie opgeleverd in co-creatie met betrokkenen* - *Routeplanner in de zomer opgeleverd die overheden, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld kan gebruiken bij het plannen werkzaamheden in aanloop naar inwerkingtreding van de wet* - *2 living labs, derde is in voorbereiding* - *1 verkennend werkatelier, Het doel was te verkennen voor welke inhoudelijke uitdagingen rond de introductie van de Omgevingswet in 2019 (thema’s) nieuwe werkwijzen, samenwerkings- en participatieprocessen nodig zijn.* - *1 startbijeenkomst Wetenschap*			

- *4 praktijkbijeenkomsten, de tweede praktijkbijeenkomst wordt herhaald vanwege groot succes.*
- *Zomerimpuls in aug (waarbij een gemeente is geholpen met een pilot en actuele en relevante vraagpunten zijn opgehaald).*
- *Game jam in november*
- *Informatiepunt is live gegaan op 5 okt.*
- *Ondersteuning van 29 regionale initiatieven (niet gepland in jaarplan 2016)*
-

Activiteiten uit het jaarplan 2016 die zijn komen te vervallen of vervangen zijn:

- Vervolg starttafels
- 10 werkateliers
- 2 inspiratieplatforms

Deze activiteiten zijn vervangen door meer roadshows, (adviserings-)gesprekken met verschillende organisaties als: 11 Universiteiten en Hoge scholen, organisatie Infrastructuur & Milieu, Jong Leefomgeving, Relevant (het overheidsnetwerk met alle kennis over externe veiligheid), GGD/ GHOR, veiligheidsregio, RIVM

De volgende resultaten zijn nog niet behaald:			
Strategisch leerplan	Q3 2016	Q1 2017	Aanbestedingsproces heeft meer tijd gekost dan op voorhand voorzien
basistraining	Q3 2016	Q1 2017	Verandering in het proces van opleveren is ingevoerd. Bij de basistraining is er tevens gekozen een aantal veranderingen in proces. Er is gekozen om eerst een algemene module op te leveren (i.p.v. alles in een keer) om sneller materiaal beschikbaar te hebben voor de doelgroepen. De eerste module is halverwege december opgeleverd en wordt eind januari gepubliceerd.
Community of practice	Q3 2016	Q4 2016	Gestart in Q4 2016
Pilots Omgevingsvisie	Q3 2016	Q4 2016	In Q4 is een partij geselecteerd die de pilots gaat begeleiden
Praktijkbijeenkomsten 4-7	Q3 2016	Q4 2016	gereed

8.2 Bestuursmijlpalen 2016 en 2017

	Mijlpalen Knooppunt 2		Gepland	Gerealiseerd/ verwacht	Toelichting
01	Ontwerp gebruikerstoepassingen gereed	●	Q2-2017	Q2-2017	
02	Essentiele standaarden gereed	●	Q2-2017	Q2-2017	
03	Ontwerp informatiepunt gereed	●	Q2-2017	Q2-2017	Conform de afspraak in het financieel akkoord wordt het IP volledig operationeel 1-1-2018 (half jaar voor inwerkingtreding wet). Inmiddels is de planning dat de inwerkingtreding wet medio 2019 is. Conform het bestuurlijk vastgestelde programmaplan wordt het informatiepunt gefaseerd opgeleverd in lijn met de voortgang van het wetgevingstraject. IP1.0 is in oktober 2016 geopend; in Q2 2017 wordt IP1.5 opgeleverd, eind 2017 is IP2.0 (knooppunt 3) gepland en eind 2018 IP3.0.
04	Aangepaste productcatalogus gereed	●	Q2-2017	Q2-2017	De productencatalogus dateert uit 2014 en is een inventarisatie van instrumenten die mogelijk kunnen worden ingezet voor de implementatie. Het programma heeft zich inmiddels verder ontwikkeld, dit heeft geleid tot het onlangs vastgestelde programmaplan. Centraal staat het bereiken van de doelen van de Omgevingswet via de doelenboom. We komen tot de juiste instrumentenkeuze door vraag en aanbod goed op elkaar af te stemmen. Enerzijds door in de praktijk op te halen waar behoefte aan bestaat en anderzijds de ontwikkeling van de amvb's en de invoeringswet door te vertalen naar het programma. Dit vraagt flexibiliteit, waarbij in het jaarplan is aangegeven wat we periodiek doen. In vergelijking tot de oorspronkelijke productencatalogus kan worden gesteld dat het gros van de instrumenten wordt ingezet, één en ander afhankelijk van het wetgevingstraject dat de input voor een aantal producten vormt, maar veelal op een andere manier dan destijds is voorzien. Het aanbod is dus aangepast op basis van de vraagsturing en de interbestuurlijke samenwerking. De instrumenten worden na vrijgave via het Informatiepunt ter beschikking gesteld.
	Mijlpalen Knooppunt 3				
05	Oplevering gebruikerstoepassingen	●	Q2-2018	Q2-2018	Deze mijlpaal is gekoppeld aan de publicatie van de amvb's en de start voorhang uitvoeringsbesluit alsmede de hierboven genoemde mijlpalen 01 en 02. Ook de trainingsproducten 06 dienen dan gereed te zijn.. Deze mijlpaal is bepalend voor het aansluiten van de digitale systemen op het landelijk netwerk
06	Trainingsproducten gereed	●	Q2-2018	Q2-2018	Als 05. Tevens is deze mijlpaal een voorwaarde om het informatiepunt operationeel te maken.

9. Budgetwijzigingen

Het afgelopen kwartaal zijn geen besluiten ten aanzien van budgetwijzigingen aan het OGB voorgelegd. Het programmaplan is wel opgeleverd. Het Programmaplan vormt de basis voor de budgetaanvraag. Beschikbaarstelling van het budget wordt in Q1 2017 geformaliseerd met een opdrachtverstrekking aan het programma.

10. Financieel beheer; realisatie 2016

Programma Aan de slag met Omgevingswet (mln euro, incl. btw)	Begroting jaarplan 2016 *	Prognose Q3 2016	Realisatie EPK	Realisatie IK	Realisatie 2016
Invoeringsondersteuning	6,0	2,3	0,8	1,3	2,1
Informatiepunt	2,7	1,9	0,3	1,7	2,0
Programma DSO	22,9	15	10,5	5,1	15,6
Nadere analyse Informatiehuizen	1,0 **	1,3	1,0	-	1,0
Overkoepelende activiteiten	5,8	4,4	3,4	2,0	5,4
Totaal programma	**38,4**	**24,9**	**16,1**	**10,1**	**26,2**

Toelichting:

Begroting is conform jaarplan 2016.
Realisatie EPK conform de SAP-uitputtingstand 11 januari 2017.
IK op basis van bronbestand capaciteit. Peildatum 2 januari 2017. Dit omvat medewerker die op IK-basis voor het programma werken.
Totaal realisatie bestaat uit 'Realisatie (EPK)' plus Realisatie IK (Extracomptabel).
*) In het jaarplan 2016 is een prognose opgenomen van €38,4mln. In de oplegnotitie bij het jaarplan is echter op basis van een bijgestelde prognose gevraagd om een budget beschikbaar te stellen van €31,8mln
**) Het OGB heeft op 28 juni ingestemd met het voorstel de analysefase van de informatiehuizen te verlengen en daarvoor vanuit het voor 2016 beschikbaar gestelde budget, maximaal € 1mln beschikbaar te stellen.

De realisatie 2016 sluit per peildatum 11 januari 2017 op €26,2mln. Dat realisatie niet helemaal aansluit bij de prognose uit de oplegnotitie bij het jaarplan komt omdat het verkrijgen van de benodigde capaciteit meer tijd heeft gekost dan voorzien. Als gevolg van de marktsituatie is een aantal rollen zoals architecten moeilijk te vervullen gebleken. Daarnaast heeft binnen het deelprogramma Invoeringsondersteuning een tactische aanpassing plaatsgevonden: eerder was voorzien dat vanuit IO zelf bijeenkomsten e.d. belegd en georganiseerd zouden worden. Besloten is echter om aan te sluiten bij initiatieven die door de regio en door anderen worden genomen. Hierdoor worden minder kosten gemaakt dan op voorhand voorzien.

De kasstromen van het programma zijn weergegeven in onderstaande tabel. Het volgende is relevant:

- het deelprogramma Invoeringsondersteuning loopt door tot in 2021;

- het deelprogramma DSO loopt door tot in 2019;
- Het OGB van 13 december 2016 heeft een voorlopig akkoord gegeven op de aanpak voor het ontwikkelen van plannen van aanpak en businesscases per huis, met een budget van 6,5 miljoen. Daarnaast worden in 2017 betalingen gedaan (prognose €1mln) ten behoeve van verplichtingen die in 2016 zijn aangegaan. Het totaal van het door het OGB toegekende budget alsmede de verplichtingen van 2016 die doorschuiven naar 2017 zijn in deze kasreeks verwerkt.
- De overkoepelende kosten (zoals in de tabel hiervoor opgenomen) als b.v. programmaraad en documentair informatiesysteem, zijn in onderstaande tabel omgeslagen naar de deelprogramma's. Daarom komen de gegevens in de tabellen hierboven en hieronder op totaal niveau wel overeen maar op deelprogramma niveau niet.

Kostenraming: kasstromen deelprogramma's (januari 2017)											
Programmaonderdelen	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***	***2020***	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***	***Totaal***
Investeringskosten voorzien (x 1 miljoen, in €):											
Deelprogramma DSO	0,9	19,7	40,1	31,4	12,1	-					104,2
Informatiehuizen: kosten coördinatie/ gemeenschappelijke voorzieningen	-	0,3	2,0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	2,3
Realisatie informatiehuizen	-	1,0	5,5	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	6,5
Deelprogramma Invoeringsondersteuning	1,1	2,7	7,8	8,6	7,1	5,6	2,1	-	-	-	35,0
Mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				1,7							1,7
Informatiepunt	-	2,5	5,8	-	-	-	-	-	-	-	8,3
Totaal	**2,0**	**26,2**	**61,2**	**41,7**	**19,2**	**5,6**	**2,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**157,9**
Prognose bij Q3 2016	0,9	27,2	54,7	41,7	19,2	5,6	2,1	0	0	0	151,4
Risicoreservering	***2015***	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***	***2020***	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***	***Totaal***
Investeringskosten onvoorzien (x 1 miljoen, in €):											
Voorzien onvoorzien (DSO)	-	-	7,4	5,6	2,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	15,3
Onvoorzien onvoorzien (programma)	-	-	3,1	6,2	8,7	8,7	6,2	3,1	1,1	0,3	37,4
Totale risicoreservering			**10,5**	**11,8**	**10,9**	**8,7**	**6,2**	**3,2**	**1,1**	**0,3**	**52,7**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**2,0**	**26,2**	**71,7**	**53,5**	**30,1**	**14,3**	**8,3**	**3,24**	**1,1**	**0,3**	**210,7**

11. Interne organisatie

Programma Aan de slag met omgevingswet	Realisatie 2016 (€mln)
IK kosten	10,1
EPK kosten	16.1
Totaal programma	**26,2**

Bij het opstellen van de prognose ten behoeve van de opdrachtbrief bij het jaarplan 2016 is uitgegaan van een voorziene IK inzet van € 12,06mln. Naar huidig inzicht komt de verwachtte inzet op IK uit op iets meer dan € 10mln. Het verschil is veroorzaakt doordat bij het opstellen van de prognose voor de IK is uitgegaan van het hoge normtarief voor IK inhuur. Het daadwerkelijke IK-inhuurtarief waar tegen is ingehuurd bleek gemiddeld lager te zijn dat het normtarief. Tweede verklaring is dat bij het opstellen van de prognose voor het benodigde IK budget is uitgegaan van een IK bezetting over heel 2016. In de praktijk bleek dat programmateamleden gedurende het jaar 2016 zijn ingestroomd en dus niet allemaal een heel jaar zijn ingezet.

In het eerste kwartaal van 2017 vindt een nauwgezette analyse plaats van de inzet en realisatie op IK in 2016. Bij de Q1 2017 worden de resultaten van deze analyse opgeleverd.

12. Raakvlakmanagement

Terugkijkend op het afgelopen kwartaal hebben ten aanzien van de stakeholders de volgende wijzigingen plaatsgevonden:

Nr	Wijziging	Toelichting
1	De samenwerking met EB is versterkt	Naast de reguliere overleggen is er overleg geweest om tot een gezamenlijke knooppunten planning te komen
2	De samenwerking met BZK is versterkt	Invoeringsondersteuning gaat in het veld en operationeel samenwerken aan een pilottraject ‘Proeftuinen’, daarnaast wordt binnenkort samen met de VNG en de rijks-veranderopgave, gesproken met BZK over samenwerking bij de implementatie.
3	Er is actief gezocht naar de verbinding met andere partijen	Zie onder voortgang

Vooruitkijkend naar het komend kwartaal worden ten aanzien van de stakeholders de volgende wijzigingen verwacht:

Nr	Wijziging	Toelichting
1	De dialoog met maatschappelijke organisaties, bedrijven, burgers en de Rechtelijke Macht wordt gestart	Er is een projectleider aangetrokken om het proces vorm te geven om inhoud te geven aan de dialoog met maatschappelijke organisatie, bedrijven, burgers en de Rechtelijke macht.

Terugkijkend op het afgelopen kwartaal hebben ten aanzien van de raakvlakken met andere onderdelen van het programma de volgende wijzigingen plaatsgevonden:

Nr	Wijziging	Toelichting
1	Samenwerking UIVO-I	De samenwerking met DSO en UIVO-I is geïntensiveerd, onder andere door deelname van Invoeringsondersteuning aan het MT DSO.

Kwartaalrapportage Q4 2016 Ondersteunende Unit « Implementatie Omgevingswet »

In deze kwartaalrapportage wordt gerapporteerd over de activiteiten cf. de indeling van het werkplan 2016:

1. Invoering(-sondersteuning)
2. Digitalisering (incl. definiëren van standaarden)
3. Beheersing van voortgang en risico's
4. Organisatie en samenwerking

1. Invoering(-sondersteuning)

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste mijlpalen/producten (zoals in het werkplan OU 2016 opgenomen) de stand van zaken weergegeven.

Wat	Wanneer	Stand van zaken
1. Implementatieprogramma		
a. advies t.b.v. vaststelling jaarplan 2016	April 2016	**Q1** Advies gegeven t.b.v. OGB 16/2, waarin dit jaarplan voor het onderdeel invoeringsondersteuning ook is vastgesteld.
b. advies t.b.v. vaststelling jaarplan 2017	Dec 2016	**Q2** Er is een concept doelenboom opgesteld waarin de doelen van de opdrachtgever voor het implementatieprogramma worden vastgelegd. De doelenboom wordt in oktober in het OGB geagendeerd. **Q3** Cf. aanbeveling uit de Gateway is samen met het Programma gewerkt aan enkele onderdelen van het Programmaplan (o.a. beheersing, scopemanagement). **Q4** samen met het Programma is verder gewerkt aan enkele onderdelen van het Programmaplan (o.a. beheersing, scopemanagement, doelenboom).
2. Informatiepunt		
a. Advies over décharge t.a.v. oplevering website Informatiepunt	Okt 2016	**Q3** Programma heeft website opgeleverd
b. Advies over goedkeuring werkafspraken met helpdesks binnen dit Informatiepunt	Juli 2016	**Q2** Programma heeft op de Schakeldag met partijen een startdocument ondertekend waarin het fundament is gelegd voor het maken van verdere afspraken om samen te werken. Startdocument is in lijn met Visie document Informatiepunt en Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken.
c. Advies over vaststellen ontwerp Informatiepunt	Dec 2016	**Q4** Dit wordt opgenomen in het jaarplan 2017, Deze wordt begin 2017 opgeleverd.
3. Producten invoeringsondersteuning		
a. Advies over vaststelling van de eerste versie van de productcatalogus	Dec 2016	**Q4** Dit wordt opgenomen in het jaarplan 2017, jaarplan is niet in 2016 opgeleverd.
4. Monitor implementatie en digitalisering		
a. Advies over voorstellen tot bijsturing/interventies in zowel ondersteuningsproducten als	4e kwartaal 2016	**Q2** Plan van aanpak is in OGB 31 mei besproken. **Q3** Er heeft een eerste verkenning

Wat	Wanneer	Stand van zaken
veranderopgave overheden		plaatsgevonden naar de voortgang van de transitie bij het bevoegd gezag.
b. Opstellen onderdeel implementatie t.b.v. Eenvoudig Beter-monitor aan Tweede Kamer	4e kwartaal 2016	**Q3** Kamerbrief is in oktober verzonden, hierin zijn de resultaten van de eerste verkenning opgenomen.
5. Communicatie over invoering		
Mijlpalen pm (niet opgenomen in Programmaplan 2016)	per kwartaal	Er vindt afstemming over Omgevingsmanagement plaats in overleg tussen Programmadirecteur, Hoofd OU en Omgevingsmanagers van Programma en directie Eenvoudig beter.

2. Digitalisering

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste mijlpalen/producten (zoals in het werkplan OU 2016 opgenomen) de stand van zaken weergegeven. In

Wat	Wanneer	Stand van zaken
1. Samenhang met Wet- en regelgeving		
a. Toetsen van en adviseren producten IenM:		
▪ Toets- en consultatieversie AMvB's	1 maart 2016	**Q1** Geadviseerd op totstandkoming van AmvB's en Invoeringswet **Q2** Toets- en consultatieversie zijn 1 juli opgeleverd
▪ Invoeringswet	1 mei 2016 juli/sep 2016	**Q2** Start van de consultatie van de Invoeringswet is conform de aangepaste planning nu voorzien op 1 november 2016. De consultatieversie wordt nu opgesteld. In de invoeringswet wordt de juridische borging van het digitaal stelsel opgenomen. Ook het in de Invoeringswet opgenomen overgangsrecht heeft een sterke relatie met het digitaal stelsel. De OU denkt mee over deze onderwerpen.
▪ Voorhang en consultatie van de AMvB's		**Q3** Afstemming naar aanleiding van de reacties op de Invoeringswet en de inhoud van de interbestuurlijke Visie.
▪ Opstellen regelgeving	2017	**Q4** Bijdragen aan uitwerking van digitaliseringsonderwerpen die worden geregeld in het Invoeringsbesluit, de Invoeringsregeling, in beleidskaders of in (inter)bestuurlijke afspraken ter voorbereiding van het opstellen van beleidskaders, rijksregelgeving en (inter)bestuurlijke- of beleidsafspraken.
▪ Indiening Invoeringswet en AMvB's bij RvS (= basis voor het bouwen en inrichten van de digitale systemen)	mei 2017	
b. Samenhang DSO en wet- en regelgeving		**Q3** Op diverse onderdelen legt de OU de verbinding tussen wet- en regelgeving en de implementatie. Het gaat om structurele en incidentele afstemming met ontwikkelpartners en IenM. ▪ In Q3 zijn bijv. overleggen en een botsproef over meervoudig bronhouderschap georganiseerd. ▪ Ook is de verbinding tot stand gekomen mbt de DSO-onderwerpen die in het invoeringsbesluit en de invoeringsregeling

Wat	Wanneer	Stand van zaken
		worden geregeld en de planning daarvan. Er zijn 7 themawerkgroepen ingericht, bestaande uit collega's van EB, HBJZ, Informatiehuizen en het Programma 'Aan de slag met de Ow'. Door deze themawerkgroepen worden beslisdocumenten opgeleverd over de beleidslijn die de basis is voor de teksten in de regeling, besluit en/of een beleidsaanpak. ▪ In overleg met het Nationaal Archief zal in 2017 een DUTO-scan (Duurzame toegankelijkheid) worden uitgevoerd.
2. Realisatie Digitaal Stelsel Omgevingswet		
a. Aanleveren Interbestuurlijk visiedocument, Doelarchitectuur en Bestuurlijke planning plateau 2018	1 april 2016	**Q1** Niet cf. planning gerealiseerd, maar 11 april opgeleverd. Conceptversie VD en DA in OGB van 26 april. **Q2** Interbestuurlijke visie, Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur zijn goedgekeurd in OGB van 18 mei. Impactanalyse is gestart en wordt besproken in OGB van september. Het Regieteam heeft nauw opgetrokken met het programma. In eerste instantie om het programma van de juiste informatie te voorzien, in tweede instantie heeft feedback vanuit het programma geleid tot aanpassingen in de drie documenten die de basis gaan vormen voor de opdracht. Nieuwe versies daarvan worden voorgelegd aan het OGB in oktober. Aangepaste planning wet- en regelgeving is in OGB van mei besproken en in BO vastgesteld. Tussen OU en Programma wordt afgestemd wat de gevolgen zijn van aangepaste planning wet- en regelgeving voor de planning van DSO, invoeringsondersteuning en veranderopgave (=opstellen integrale planning). Een aangepaste bestuurlijke planning wordt geagendeerd in het OGB van oktober (en het BO van november). **Q3** Het GPvE is gedurende de zomer uitgebreid doorgesproken met de requirementsmanager en aangepast in overleg met het deelprogramma DSO. Versie 1.0 van de Interbestuurlijke visie, het Globaal Programma van Eisen en versie 2.0 van de Doelarchitectuur zijn nogmaals voorgelegd aan de achterban en op basis daarvan aangepast. De documenten zijn ter vaststelling aangeboden in het OGB in oktober. OU heeft zorg gedragen dat het OGB en navolgend het BO de documenten heeft kunnen vaststellen. Hiermee is in aanvulling op de Wet- en regelgeving en het BA/FA een kaderstellende baseline ontstaan voor alle Programma activiteiten. **Q4** Vaststelling in OGB en BO in november. Gevolgd door vormgeving en publicatie in nieuwsbrief en website.
b. Toetsen en adviseren mijlpalen conform Jaarplan 2016		**Q2** jaarplan bevatte onvoldoende concrete mijlpalen. Afgesproken dat Q2 voortgangsrapportage van Programma concreet de stand van zaken weergeeft aan de hand van mijlpalen. **Q3** Binnen het programma is besloten om agile te gaan werken. In Q3 is (nav de Gateway) uitgebreid samengewerkt aan het programmaplan. De criteria van de BIT-toets en die van het opdrachtgeverschap binnen grote projecten waren daarbij leidend. **Q4** Samenwerking met programma aan programmaplan in het algemeen en op een aantal thema's: • Inrichten tijdelijk en structureel beheer • Scopemanagement • Agile werken en rol OGB/OU • Kostenraming • Batenmanagement • Governance Architectuur – review GAS' en
c. Uitvoeren definitiestudies, wijzigigingsmanagement		**Q3** Definitiestudie Zienswijzen en Bezwaar is opgeleverd. Besluitvorming in het OGB van oktober is uitgesteld tot het OGB in december. De definitiestudies Interbestuurlijke Aansluitvoorziening en Toezicht en Handhaving zijn aanbesteed en gestart. Wijzigingsmanagement (changemanagement) t.b.v. opdrachtgever is ingericht zodat monitoring mogelijk is op afwijkingen van de

Wat	Wanneer	Stand van zaken
		baselinedocumenten. **Q4** De definitiestudies Toezicht/Handhaving en Interbestuurlijk Aansluitpunt zijn opgeleverd.
3. Werkplan werkgroep standaardisatie		
a. Toetsen van en adviseren over werkplan	OGB jan 2016	**Q1** Werkplan is opgeleverd en besproken in OGB van 16 februari. De werkgroep standaardisatie is nu bemenst en aan de slag met het project semantiek.
b. Toetsen van en adviseren over voorstellen	Per kwartaal	**Q2** Naar aanleiding van de voortgangsrapportage van de werkgroep heeft het OGB haar zorgen geuit over de voortgang. De OU stuurt op de voortgang hetgeen zichtbaar moet zijn in de voortgangsrapportage in september. Het concept Plan van Aanpak van de werkgroep semantiek is opgesteld en met het OGB gedeeld. **Q3** Vanuit de OU is de opdracht aan de werkgroep begeleid en zijn diverse gesprekken geïnitieerd over de voortgang en resultaten van de werkgroep zodat het OGB hiervan op de hoogte kon worden gesteld. **Q4** Begeleiding werkgroep standaardisatie richting OGB december. Daar is voorgesteld om de huidige invulling en werkwijze van de werkgroep niet te continueren. In Q1 2017 wordt een voorstel voor nieuwe invulling en werkwijze opgesteld.
6. Transitie OLO3		
a. Opstellen transitieplan t.b.v. Minister van IenM	1e kwartaal	**Q1** t.b.v. besluitvorming in het OGB van 26 april over opname van OLO3 in het Programma DSO is overdrachtdocument opgesteld.
b. Informeren voortgang aan OGB		**Q2** Het project Olo3 is beëindigd. Kennis, kunde, halffabricaten, capaciteit en BOA budget is overgedragen. Het Bestuurlijk Overleg van 16 juni heeft besloten onderdelen van Olo3 binnen de sturing van DSO te ontwikkelen.
7. Bestuurlijke informatievoorziening		
a. Bijdragen aan Gateway review	1e kwartaal 2016	**Q1** Contact met Bureau Gateway is gelegd. Gateway wordt ingepland na VD, DA en PvE in OGB 26 april. **Q2** Gateway is gepland voor 1e week september **Q3** Gateway is uitgevoerd, organisatie door de OU
b. Bijdragen aan Bit-toets	okt 2016	**Q1** Met het programma wordt planning Bit-toetsen opgepakt. **Q2** voorbereidende gesprekken voor de BIT-toets. BIT-toets is voorzien na vaststelling Visie, PvE en DA in het OGB van oktober. **Q3** BIT is verplaatst naar Q1 2017 i.v.m. uitstellen vaststelling programmaplan **Q4** Start werkzaamheden BIT in overleg met IenM en Programma
8. Communicatie over digitalisering		
		Q1 Start na vaststelling jaarplan **Q2** De OU neemt deel aan het Tactisch Team Communicatie (TCC). Hierin wordt de communicatie vanuit het Programma afgestemd met de communicatie vanuit de koepels en de directie Eenvoudig Beter. Daarnaast vindt afstemming oer Omgevingsmanagement plaats in overleg tussen Programmadirecteur, Hoofd OU en Omgevingsmanager van Programma en directie Eenvoudig beter. **Q3** Communicatie over de kaderstellende documenten vindt plaats na vaststelling in bestuurlijke commissie van de Unie in december. In de tussentijd worden presentaties verzorgd aan de achterbannen, stuurgroepen en conferenties. **Q4** Visie, GPvE en Doelarchitectuur zijn te vinden op https://www.omgevingswetportaal.nl/actueel/nieuwsmail/nieuwsmail-nummer-47/kaders-ontwikkeling-dso **Q4** Er is een bijdrage geleverd aan een informatieblad en e-book DSO

Wat	Wanneer	Stand van zaken
		die zijn opgesteld in het kader van de consultatie van de Invoeringswet.https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/documenten/brochures/2017/01/informatiebladen-invoeringswet/informatieblad-dso

Hiernaast is veel werk verricht m.b.t. de Informatiehuizen

Q2

- Deelname OU aan expertsessie 13 juni jl. met de informatiehuizen.
- Advisering over behoud positieve energie en verlenging van de analysefase door PR.
- Advisering tbv opdrachtgever van Programma op uitvoering van 'no-regret' acties die de 'go/ no go' besluitvorming in het najaar kunnen ondersteunen. Voorgesteld de AmvB's te benutten voor het scherper in beeld brengen van de benodigde informatieproducten voor de Ow
- Overdracht EB activiteiten aan OU
- Opstellen lijst betrokken partijen/personen informatiehuizen
- Deelname aan Coördinatieoverleg PR en OU inzake IH'n

Q3

- Samen met het Programma en Kadaster is door OU gesproken over de rol en aanpak van het Infohuis Ruimte en is besluitvorming OGB voorbereid.
- Individuele gesprekken met/informatieoverdracht aan domeineigenaren BZK, OCW, IenM en EZ inzake Ow en Informatiehuizen.
- Afronden EB opdracht 3B en overdracht aan Programma.
- Deelname aan Coördinatieoverleg PR en OU inzake IH'n
- Bijeenkomsten Platform domeineigenaren (3x)
- In samenwerking met PR adviseur en RIVM uitwerken interne governance / besluitvormingslijnen voor de verschillende fases (welke rollen / verantwoordelijkheden hebben RIVM, programmaraad, huismeesters, OU, domeineigenaren enz. Op basis daarvan formuleren van voorstel positionering IH'n irt sturing PR en tekst Programmaplan.
- In overleg met EB, HBJZ, domeineigenaren, RIVM, PR adviseurs, CIO en kwartiermakers Informatiehuizen zijn criteria opgesteld tbv beoordeling PvA, Business case en Organisatievoorstel. Deze is vastgesteld in Ambtelijke Commissie Omgevingsrecht en geagendeerd in Programmaraad (aangehouden).
- Advisering afronden opdracht aan PR analyse fase IH'n en advisering vervolg opdracht van OGB aan PR voor opstellen PvA, BC en OV in 2017.
- Advisering richting coördinerend RIVM conceptwerkplan 2017
- Advisering EB inzake MR, Invoeringswet

Q4

- Voorbereiden en adviseren wijziging in governance IH'n
- Voorbereiden en adviseren werkplan 2017 9product break down), afronden analysefase en start PvA/Buca fase
- Bijeenkomst Platform domeineigenaren
- Deelname begeleidingscie's IH'n.
- Eerste verkenning waarde lessons learned, kennis, kunde en community Atlas van de Leefomgeving als input voor IH.

3. Beheersing van voortgang en risico's

In het derde kwartaal is binnen de OU de risico-inventarisatie opgesteld. Deze is afgestemd met de opstellers van de risicoparagraaf van het jaarplan/programmaplan.
In het werkplan 2017 worden de risico's ter vaststelling voorgelegd aan het OGB.

4. Organisatie en samenwerking

a. Organisatie

Art. 5 lid 1 sub d (IenM) is per september voor een half jaar benoemd als Senior Adviseur bedrijfsvoering binnen de OU.

b. Samenwerking met Programmaraad/Programmabureau
In het derde kwartaal is een bijeenkomst gehouden met het PB, de OU en de Programmaraad. Hierin stond de SWOT analyse van het implementatieprogramma centraal.
Er is wekelijks afstemming met de programmadirecteur en hoofd OU over alle activiteiten. Daarnaast vindt met betrokkenen afstemming plaats over invoeringsondersteuning, DSO activiteiten, architectuur, requirements en Informatiehuizen.

c. Voorbereiding agenda OGB en rol Programma-beheersingsoverleg
De agenda voor het OGB is gedurende het jaar voorafgaand aan het OGB afgestemd met de afzonderlijke leden van het OGB. Er wordt deelgenomen aan de Programma-beheersingsoverleg (PBO), georganiseerd door het Programmabureau.

5. Financiën

Totaal beschikbaar	**€**	**715.000,00**
In het eerste kwartaal zijn de volgende uitgaven gedaan		
Werkgroep Standaardisatie	€	218.000,00
Dwarskijkers Visiedocument en Programmaplan OU	€	10.500,00
In het tweede kwartaal zijn de volgende uitgaven gedaan		
Project Semantiek	€	122.000,00
Definitiestudie Toezicht en Handhaving en interbestuurlijke aansluiting	€	81.600,00
Definitiestudie Zienswijze en Bezwaar	€	36.900,00
Gateway Review Implementatie OW	€	23.100,00
Opstellen bestuurlijk voorstel Visiedocument	€	3.900,00
In het derde kwartaal zijn de volgende uitgaven gedaan		
Evaluatie totstandkoming financieel akkoord implementatie Ow	€	2.000,00
In het vierde kwartaal zijn de volgende uitgaven gedaan		
Groepsactiviteit ondersteunende unit 8 december	€	500,00
Totaal rest	**€**	**216.500,00**

Ondersteunende Unit Implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
secretaris OGB

M art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
30 januari 2017

agenda

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en tijd	15 februari 14.00 – 15.15 uur
Vergaderplaats	Plesmanweg, zaal F00.08

1. **Opening en mededelingen**
   - bit

2. **Verslag OGB 13 december**

Inspiratie

3. inspiratiegids participatie (mondeling)

Bespreekpunten

4. **vaststellen doelen en activiteiten 2017**
   - **a.** Concrete doelen doelenboom
   - **b.** Jaarplan 2017
   - **c.** risico's

5. **Werkgroep invulling beheer**

6. **Resultaten analyses informatiehuizen**

7. **Uitkomsten definitiestudies**

Hamerpunten

8. Voortgang Standaardisatie
9. Voortgangsrapportages
   a. Q4 programma
   b. Q4 OU

10. **Rondvraag en sluiting**

Ondersteunende Unit
Implementatie
Omgevingswet

Datum
14 december 2016

OGB	25-10-2016	Er wordt geen bestuurlijke adviescommissie voor de informatiehuizen ingesteld.
BO	10-11-2016	De visie, doelarchitectuur en programma van eisen worden door het BO vastgesteld
OGB	13-12-2016	Het programmaplan wordt ambtelijk vastgesteld en geagendeerd in het bestuurlijk overleg van 18 januari.
OGB	13-12-2016	In het volgende OGB wordt het jaarplan 2017 geagendeerd. Daar wordt, gebaseerd op een geactualiseerde kostenraming, aangegeven wat precies wordt opgeleverd en wat de geschatte kosten van elk product zijn.
OGB	13-12-2016	Er wordt voor het OGB in februari door de opdrachtgever een voorstel geagendeerd over de aanpak en de kaders voor het beheer.
OGB	13-12-2016	In het volgende OGB wordt een voorstel geagendeerd voor de opgave en het vervolg van de aanpak van standaarden.
OGB	13-12-2016	Het OGB geeft een voorlopig akkoord op de aanpak voor het ontwikkelen van plannen van aanpak en businesscases per huis, met een budget van 6,5 miljoen.
OGB	13-12-2016	In het OGB van februari worden de resultaten van de analysefase van de informatiehuizengeagendeerd. Op basis van de uitkomsten van die analyses wordt gekeken of de aanpak aangepast moet worden en / of goedkoper kan.
OGB	13-12-2016	De 0-meting van de informatiehuizen wordt uitgevoerd met een nauwe betrokkenheid van de betreffende beleidsonderdelen van de departementen.
BO	18-1-2027	Het programmaplan wordt vastgesteld, waarbij stevig gestuurd zal worden op het budget
BO	18-1-2027	Eind 2017 is er een nieuw go / no-go moment waarin keuzes moeten worden gemaakt over het vervolg. Met de stapsgewijze aanpak kan dan opnieuw besluitvorming plaatsvinden over wat wel en niet gerealiseerd kan worden.
BO	18-1-2027	Het OGB gemandateerd wordt om te starten met de fases van businesscases en plannen van aanpak van de informatiehuizen, uitgaande van een positieve beoordeling van de analysefase. Het essentieel is dat er daadwerkelijke keuzes worden voorbereid voor besluitvorming, waarin er opties moeten zijn om informatiehuizen slechts deels of niet te realiseren.
BO	18-1-2027	In het volgende BO criteria worden geagendeerd op basis waarvan eind 2017 besluitvorming over realisatie van informatiehuizen kan plaatsvinden

18-4-2016

Memo aan OGB

Aan
OGB

Van
art 5.1 lid 2 sub e
Ondersteunende Unit

CC
-

Betreft
Strategische issues
Visiedocument

Aanleiding

Vanuit de opdracht aan de Ondersteunende Unit om te komen tot een gedragen visiedocument is dit document tot stand gekomen. In het visiedocument is er voor vier onderwerpen nog behoefte aan verduidelijking, namelijk de “Meterkast”, Zienswijzen, Bezwaar & Beroep, Toezicht & Handhaving en de Samenwerkingsruime. In dit document worden de vier openstaande strategische issues behandeld die (1) verduidelijking behoefden (Waar gaat het over?), (2) duiding behoefden van de urgentie voor de bevoegde gezagen (Wat gaat er mis als we niets doen?), (3) duiding van de kansen die er gezien worden en (4) duiding van een realistische fasering / planning. Deze factoren leiden dan per strategisch issue tot een voorstel daaromtrent aan het Opdracht Gevend Beraad (OGB). Dat voorstel kan vervolgens, als het OGB het overneemt uiteraard, verwerkt worden in het visiedocument.

Deze memo is tot stand gekomen door over de vier strategische issues elk een werksessie van een ochtend te houden met vertegenwoordigers van VNG, IPO, Unie van Waterschappen en het ministerie van IenM gemodereerd door de Ondersteunende Unit. In deze vier sessies, die elk in een zeer prettige sfeer zijn voltrokken, is gediscussieerd over bovenstaande vier punten, leidend tot voorstellen aan het OGB.

Voor een aantal issues wordt het voorstel gedaan voor het starten van een definitiestudie. Bij positieve besluitvorming hierover zal de ondersteunende unit een voorstel voor opdrachtformulering en uitvoerder voor het OGB voorbereiden.

Overall kan worden opgemerkt dat het rondom alle punten vrijwel nooit over de techniek ging, maar altijd over processen en samenwerken. De gedane voorstellen zitten ook vrijwel altijd in die richting. Voor het vervolg van de implementatie van de Omgevingswet is dit naar onze mening ook een belangrijke vaststelling.

De “Meterkast”

“Samenwerken is een uitdaging!”
“Op het goede paard (knooppunt) wedden, is de kunst”

Voorstel aan het OGB

1. Gebruik de term “Meterkast” niet langer (in het visiedocument is dit inmiddels vervangen door “Aansluitvoorziening bevoegd gezag”)
2. Het DSO-knooppunt (met koppelvlak) maakt onderdeel uit van de scope van het digitaal stelsel Omgevingswet, de bevoegde gezagen sluiten daar in principe op aan met hun eigen knooppunten met als fallback-alternatief om direct aan te sluiten
3. Voer een definitiestudie uit naar de mogelijkheden voor ondersteuning aan bevoegde gezagen voor de ontwikkeling een ‘koppelvlak+’ en de fasering daarvan.

Toelichting

De ‘meterkast’, en met name de dikte ervan (“is er sprake van een dunne of een dikke meterkast”), stonden vooraf centraal in de eerste werksessie. Het bleek echter al snel niet meer te gaan om de ‘meterkast’ maar om knooppunten (in ruime zin, niet in architectuur-termen). In de Doelarchitectuur was al beschreven dat bevoegde gezagen of rechtstreeks kunnen aansluiten op het knooppunt van het DSO of via een eigen knooppunt. Er bleek grote overeenstemming dat via eenknooppunt aansluiten het bevoegd gezag kan ontzorgen. En hoewel de in de Blueprint verwachte knooppunten van de bevoegde gezagen er nog geenszins zijn, is het niet de verwachting dat daar de technische aspecten de boventoon zullen gaan voeren. “Daar komen we wel uit”, is de gedachte.

Want hoewel het over knooppunten ging, bleek al snel dat deze knooppunten in de ogen van de bevoegde gezagen veel meer het uiterlijk van een shared service center zouden moeten hebben (of dan in ieder geval “een knooppunt met toegevoegde waarde in extra diensten”). De termen intermediair, kenniscentrum, maar ook buffer voor serviceniveau-verschillen worden daarbij genoemd. Als kans werd daarbij ook gezien dat een dergelijk knooppunt kan helpen bij de aanlevering van data aan de Informatiehuizen (hoewel dit buiten de scope van het DSO is).

De urgentie omtrent deze knooppunten is hoog want het is de verwachting dat als daar geen werk van wordt gemaakt, de ambities van de Omgevingswet in termen van dienstverlening, tempo en reikwijdte niet worden gehaald en ook niet de gewenste termijnen voor het aansluiten van de bevoegde gezagen (rechtstreekse aansluitingen, als alternatief voor eigen knooppunten werd daarbij nog arbeids- en tijdsintensiever genoemd, waarbij ook de achterblijvers nauwelijks perspectief hadden op het halen van de aansluittermijnen, hetgeen weer invloed heeft op de in de wet genoemde ambities van landelijke dekking).

Als we dan praten over de inhoud van deze “knooppunten+” dan wordt opgemerkt dat samenwerking binnen de bestuurslagen lastig is. Een groot aantal gemeentelijke projecten, zoals de gezamenlijke midoffice of het burgerzakensysteem, laten dat zien. Ook bij de provincies lijkt er meer aandacht voor de eigen bedrijfsvoering van de individuele provincies dan oplossingen zoeken in de gezamenlijkheid (de Unie van Waterschappen ontbrak in deze discussie). Dat zijn geen oordelen maar vaststellingen.

Waar grote behoefte aan blijkt te zijn, is ondersteuning bij het inrichten van de “knooppunten+” en de aansluiting van de betreffende organisaties daarop. Ook de collectivisering van verschillende “shared services” zoals inrichten regelbeheer, archivering in e-depots of standaardoplossingen voor anonimiseren helpen de business case. In de definitiestudie moet aandacht zijn voor de gewenste en haalbare fasering van mogelijke ondersteuning.

Met de lessen uit het (recente) verleden in het achterhoofd is de gedachte aan shared services en niet aan het opleggen van centrale voorzieningen een logische en zal die ondersteuning dus niet gericht moeten zijn op initiatieven om binnen de bestuurslaag tot centrale oplossingen te komen. Dat is zowel bij gemeenten, provincies als waterschappen een moeizaam proces. Maar veeleer mikken op initiatieven tussen de bestuurslagen waar de energie van de procesharmonisatie op dit moment ook zit.

Zienswijzen, Bezwaar & Beroep

“De ontwikkelingen bij BZK zijn erg belangrijk voor dit onderwerp!”

Voorstel aan het OGB

4. Zienswijzen en Bezwaar maken onderdeel uit van de scope van het digitaal stelsel Omgevingswet, Beroep niet
5. De procesondersteuning van Zienswijzen en Bezwaar maken onderdeel uit van de procesondersteuning zoals die wordt gedefinieerd onder de kop “Samenwerkingsruimte” en is ook binnen scope
6. In nauw overleg met het ministerie van BZK bezien of er samenloop met en dus hergebruik mogelijk is van de voorzieningen die in het kader van de GDI worden ontwikkeld

Toelichting

Om bij het laatste onderdeel van Zienswijzen, Bezwaar & Beroep te beginnen: Beroep valt voor een groot deel buiten scope van het DSO. Echter, vanwege het KEI-programma, waarbij de Raad van State een systeem ontwikkeld voor digitaal procederen, én wetgeving die naar verwachting zal betekenen dat ook het Omgevingsdomein per januari 2018 op dat systeem zal moeten aansluiten, zal vanuit het DSO moeten worden gevolgd en geïnventariseerd wat dit betekent voor Beroep.

Zienswijzen en met name Bezwaar worden, door de bevoegde gezagen niet gezien als de meest voor de hand liggende instrumenten voor participatie. Participatie komt, naar hun mening, veel meer tot haar recht voordat formele procedures worden gestart, terwijl Zienswijze en Bezwaar pas aan bod komen tijdens de formele procedures en daarmee ook een rechtsbeschermend karakter hebben.Verder zijn zienswijzen en beroep beide producten in het kader van de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) en vallen als zodanig niet onder de scope van de Omgevingswet. Echter in de geest van de Omgevingswet is dat niet houdbaar. Zienswijzen komen in veel processen rondom een Omgevingsplan of –vergunning aan de orde: onder andere in de visie- en planvorming en bij de uitgebreide vergunningsprocedure. Ook is het niet goed uit te leggen waarom een vergunningaanvraag en –verlening wél maar een reactie daarop nu niet in scope van het DSO is.

Ook zijn Zienswijzen en Bezwaar beide belangrijke instrumenten van de ‘belanghebbenden’, één van de drie doelgroepen van de Omgevingswet. Deze doelgroep komt er in de ondersteuning van hun proces op dit moment erg karig van af in het DSO. Het ligt dus voor de hand om Zienswijzen en Bezwaar in scope te verklaren voor het DSO.

Daarmee is met name de procesondersteuning van Zienswijzen en Bezwaar een onderwerp dat moet worden meegenomen in het DSO. De “oplossing” daarvoor is geboden tijdens de werksessie ‘Samenwerkingsruimte’ (zie verderop in deze notitie). In de aldaar voorziene procesondersteuningsaanpak is ook plaats voor de processen Zienswijzen en Bezwaar. Sterker nog, de bevoegde gezagen vonden het ronduit noodzakelijk dat deze processen integraal ondersteund worden op dezelfde manier als de al voorziene processen. Aandachtspunt daarbij is nog wel de privacy (met name daar waar het gaat om de persoonsgegevens in de bijlagen bij een bezwaar of zienswijze).

Ook is het van belang om te volgen dat vanuit het ministerie van BZK een aantal ontwikkelingen gaande is dat hulp, of wellicht zelfs volledige oplossingen, kan bieden. In het kader van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) en de wetgeving daaromtrent in, onder andere, de AWB, worden bewegingen voorbereid richting gemeenschappelijke indieningskanalen waar zowel het DSO als de bevoegde gezagen gebruik van zouden kunnen gaan maken. Ook de veranderende bekendmakingsregels zouden een zelfde effect kunnen hebben. Het is dus zaak om vanuit het DSO de ontwikkelingen aldaar goed in het oog te houden en op het goede moment met “de casus Omgevingswet” komen om mee te liften op ontwikkelingen in dat domein. Het is dan wel zaak om die “casussen” al voorbereid te hebben om snel te kunnen acteren!

Over Zienswijzen en Bezwaar is het van belang om aandacht te besteden in de voorziene Impactanalyse op het visiedocument. Er is namelijk geen Definitiestudie voor voorzien, terwijl er wel impact is. Deze impact is voor een deel te vinden bij de bevoegde gezagen omdat zij in hun processystemen op dit ‘zaaktype’ zullen moeten gaan aansluiten. Maar er is ook impact bij het DSO omdat de mogelijkheid tot indienen van Zienswijzen en Bezwaar door belanghebbenden mogelijk moet zijn.

Toezicht & Handhaving

“Ik kan mijn werk nu niet goed doen!”

Voorstel aan het OGB

7. Toezicht- en Handhaving maakt onderdeel uit van de scope van het digitaal stelsel Omgevingswet. Op korte termijn zal bezien worden wat nodig om uitbreiding op langere termijn mogelijk te maken.
8. Een definitiestudie starten naar het op termijn beschikbaar maken van Toezicht- en Handhavingsinformatie in de lijn van InspectieView .

Toelichting

Vrijwel alle stukken rondom de Omgevingswet hebben het over de trits Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH), zo-ook het visiestatement in het visiedocument. Het wetsvoorstel VTH wordt ook opgenomen in de Omgevingswet. Het lijkt daarom heel logisch dat naast Vergunningverlening het DSO ook aandacht heeft voor Toezicht & Handhaving.

In de vraag wat het DSO moet bieden om Toezicht en Handhaving te ondersteunen, is het belangrijk onderscheid te maken in enerzijds het beschikbaar stellen van (toezicht & handhavings)-informatie en anderzijds het ondersteunen van processen.

Procesondersteuning

In de huidige situatie is er geen landelijk generiek systeem, zoals Olo voor het aanvragen van een vergunning, wat toezicht en handhavingsprocessen ondersteunt. Aan procesondersteuning voor Toezicht & Handhaving is op dit moment nog geen urgente behoefte, aldus de bevoegde gezagen. Laaghangend fruit is het harmoniseren van handhavingsprocessen tussen de verschillende overheidslagen. Daar wordt reeds op in gezet. Het ligt daarom voor de hand om de generieke digitale ondersteuning van Toezicht & Handhavings-processen als onderdeel van het DSO wel mee te nemenen deze binnen scope van het DSO te plaatsen, echter met een lage prioriteit (lees: later in de tijd). Zie hierover ook de opmerkingen in het kader van “Samenwerkingsruimte” hierna.

Toezicht & Handhavingsinformatie

Er zijn veel partijen betrokken bij Toezicht & Handhaving. De informatie daarvoor is nu echter gefragmenteerd. Er zijn veel bronhouders die elk een deel van de informatie hebben. Er is geen voorziening waar die informatie bij elkaar komt en toezichthouders kunnen elkaar

niet altijd makkelijk vinden. In het vinden van de ketenpartners en de benodigde (integrale) informatie gaat veel energie verloren. De komst van de Omgevingswet geeft een extra urgentie om hier een verbetering in aan te brengen. De Omgevingswet gaat uit van goede samenwerking tussen de verschillende overheden en door de verschuiving van ‘nee tenzij’ naar ‘ja mits’ komt er meer nadruk te liggen om Toezicht & Handhaving.

Op het gebied van toezicht- en handhavingsinformatie is dan ook veel winst te behalen. De stroom informatie die het Toezicht-proces nodig heeft, zal grotendeels moeten komen uit de nu al voorziene Huizen en hun informatieproducten. Bij de ontwikkeling van deze huizen alsook bij de overige componenten van het DSO zal Toezicht & Handhaving voldoende aandacht moeten krijgen. Door het luisteren naar hun ervaring, door het meenemen van hun standaarden en door het voldoen aan hun leveringswensen kan voor Toezicht en Handhaving grote winst worden geboekt.

Er is daarnaast behoefte aan het vastleggen en beschikbaar stellen van toezichts- en hadhavingsinformatie: wie is waar wanneer geweest en wat heeft hij daar aangetroffen? Er lijkt behoefte te zijn aan een *Informatiehuis Toezicht & Handhaving.* Het bestaande InspectieView Milieu is een voorbeeld van een tool die hierin mogelijk kan voorzien. Een groot deel van de overheden maakt echter nog geen gebruik van dit systeem, en bovendien is deze alleen gericht op milieu-informatie.

Fasering

De Omgevingswet kan in werking treden zonder een voorziening die toezicht- en handhavingsinformatie toegankelijk maakt. Tegelijkertijd kan de winst van de stelselherziening vergroot worden door op dit onderwerp stappen te zetten. De Omgevingswet geeft aanleiding om stappen te zetten in het toegankelijk maken van toezicht- en handhavingsinformatie en hierdoor de mogelijkheden om samen te werken te verbeteren. Daarmee is dit onderwerp onderdeel van scenario 3.

Net als bij de informatiehuizen wordt voorgesteld de besluitvorming stapsgewijs te laten verlopen. Het is nu gewenst om een definitiestudie te doen naar een op termijn , voor Toezicht & Handhaving in te zetten, toekomstvaste versie van een voorziening als InspectieView binnen het DSO. Daarin zullen de bevoegd gezagen aan moeten geven waar de behoefte ligt. In de definitiestudie moet in ieder geval aandacht besteed worden aan datavalidatie, privacy, open data-beleid, wie toegang heeft tot welke gegevens en welke doelgroepen de tool bedient. Van belang is ook dat de relatie met bestaande voorzieningen in kaart wordt gebracht. Op basis van de definitiestudie kan het besluit worden genomen om een businesscase te ontwikkelen. Bij een positieve businesscase kan een go / no-go besluit worden genomen tot de bouw van een voorziening.

Samenwerkingsruimte

“De werkers en de procesverbeteraars in de organisatie hebben elkaar nog niet gevonden”

Voorstel aan het OGB

1. Niet één samenwerkingsruimte ontwikkelen, maar onderscheid maken in verschillende typen samenwerkingsruimtes
2. Voor de samenwerking tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag aansluiten bij de functionaliteiten zoals voorzien in Olo3
3. Een definitiestudie doen voor samenwerkingsruimte gericht op een bredere scope voor procesondersteuning en informatie delen
4. Voor samenwerking in het kader van participatie inzetten op invoeringsondersteuning en bestaande digitale instrumenten: binnen DSO geen functionaliteiten voor ontwikkelen

Meerdere samenwerkingsruimtes

In het bestuursakkoord is de ‘samenwerkingsruimte’ benoemd als onderdeel van het DSO. Samenwerking heeft echter veel verschillende karakters en veel verschillende uitingsvormen en moet met verschillende functionaliteiten ondersteund worden. Er is dus geen sprake van één samenwerkingsruimte, maar van verschillende faciliteiten die samenwerking mogelijk moeten maken. Onderscheid kan worden gemaakt in:

1. Samenwerking in de keten, de workflow ondersteunen (procesondersteuning).
2. Informatie delen die nodig is zodat iedereen zijn aandeel in het proces kan leveren
3. Mogelijkheden om te overleggen, ideeën uitwisselen enz. (‘sparren’).

Daarnaast is er onderscheid te maken in de partijen die samenwerken. Er is sprake van samenwerking tussen bevoegd gezag en initiatiefnemers, samenwerking van bevoegd gezag met belanghebbenden en samenwerking tussen overheden onderling. Deze onderverdeling maakt duidelijk dat er in feite drie samenwerkingsruimtes te onderscheiden zijn.

In afbeelding hieronder pagina wordt dit weergegeven.

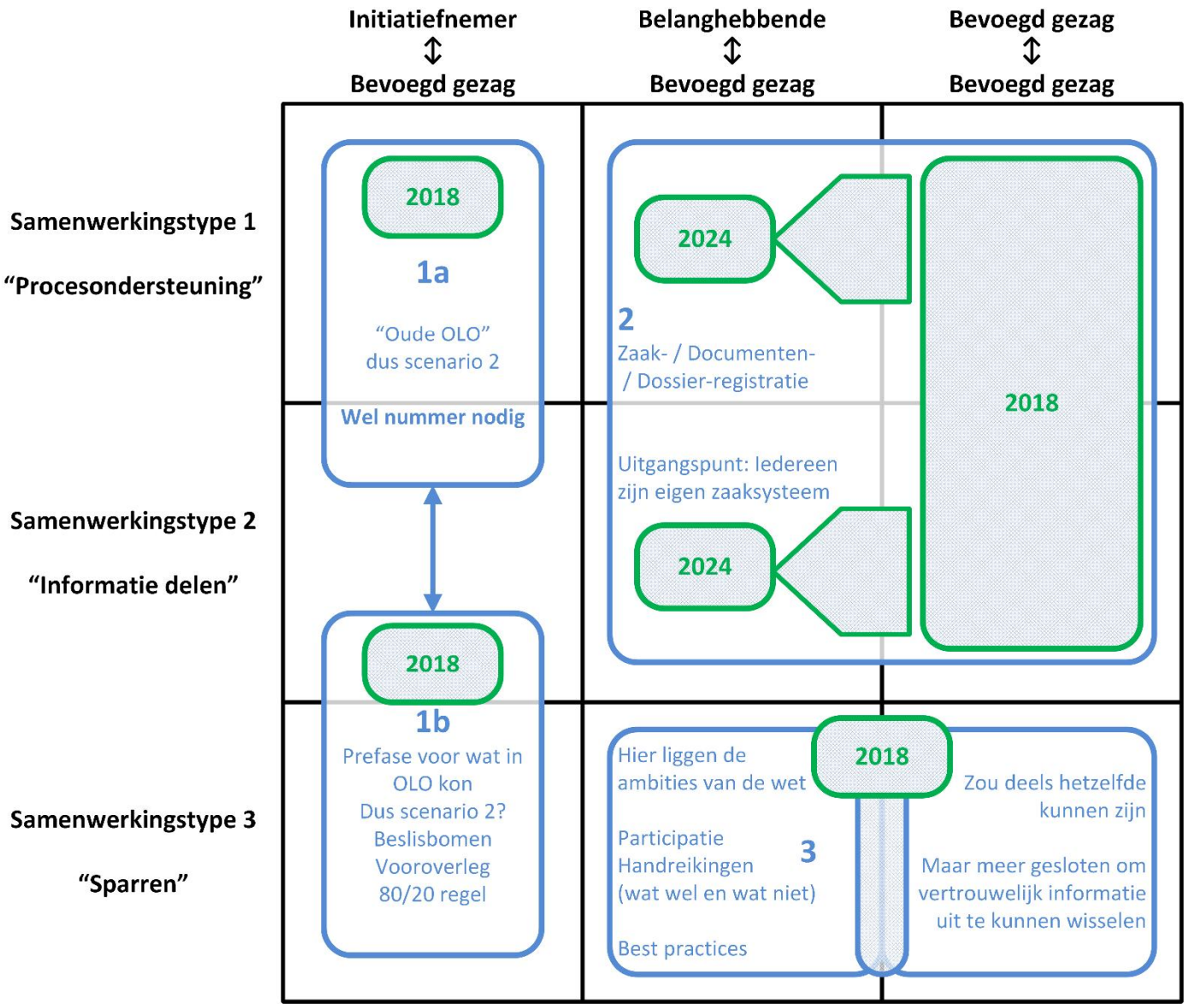

1. Samenwerking initiatiefnemer / bevoegd gezag

De samenwerking tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag is met name van belang bij vergunningverlening. In de specificaties van Olo3 zat een samenwerkingsruimte waarin documenten gedeeld en beschikbaar gesteld kunnen worden. Voorgesteld wordt dit over te

nemen in het DSO (=samenwerkingsruimte 1a). Initiatiefnemers en het bevoegd gezag zullen in veel gevallen ook met elkaar van gedachten willen wisselen en bijvoorbeeld documenten willen aanpassen (=samenwerkingsruimte 1b). Onderzocht moet worden wat er aanvullend aan de functionaliteiten van Olo3 daarvoor benodigd is.

2. Procesondersteuning en informatie delen.

De Omgevingswet gaat er vanuit dat overheden goed samenwerken. In veel processen hebben meerdere bevoegd gezagen een rol. Winst is te behalen in het digitaal ondersteunen hiervan. Zaakgericht Werken, wat onderdeel is van het bestuursakkoord, is daarvoor essentieel. Wat niet wordt voorzien is één systeem waarin alle overheden kunnen werken. Ieder bevoegd gezag zal zijn eigen zaaksysteem of ander procesondersteunend systeem hebben. Om samenwerken te faciliteren moet het DSO voorzien in een koppelvlak waarop de verschillende bevoegd gezagen kunnen aansluiten teneinde hun informatie met ketenpartners te kunnen delen en procesuitvoering af te kunnen stemmen. Inhoudelijk zal het DSO uitgebreid moeten worden met een Zaak- en Dossier-registratie. Deze voorziening zal op basis van zaaktypen informatie bieden over de uitvoering van de verschillende Omgevingswet-processen, ook de al eerder genoemde Zienswijzen en Bezwaar en mogelijk ook Toezicht & Handhavingsprocessen.

Om dit verder uit te werken is een definitiestudie noodzakelijk. Daarin moet nadrukkelijk aandacht zijn voor een groeipad. Niet elk bevoegd gezag zal, ondanks de daarover gemaakte afspraken, tijdig klaar zijn om zaakgericht (samen) te werken. Wel is het van belang om tijdig te starten met de ontwikkeling van dit onderdeel, om te voorkomen dat eigen oplossingen worden ontwikkeld voor het samenwerken aan processen (bij het wegvallen van Olo3).

3. Participatie / sparren

Een derde vorm van samenwerken is het sparren, het samen ontwikkelen van nieuwe ideeën. Het gaat dan om participatie aan de voorkant van het proces. Een van de aspecten waar in het kader van de Omgevingswet veel aandacht voor is. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat participatie vormvrij is en vele vormen kan aannemen. Het kan gaan om keukentafelgesprekken, living labs, internetconsultaties of facebookpagina's waar mensen kunnen reageren. Er zijn dan ook vele digitale voorzieningen denkbaar die hier een bijdrage aan kunnen leveren. En die zijn er ook al in veel verschillende vormen. Pleio wordt gebruikt, maar er worden ook tools gemaakt waarmee het omgevingsplan in 3D getoond kan worden. Voor dit onderdeel van samenwerking ligt de meerwaarde dan ook het in kaart brengen van deze goede voorbeelden ("best practices", deze zijn ook goed te gebruiken om positieve communicatie te realiseren) en het stimuleren van overheden om hier gebruik van te maken.

Dit is onderdeel van het deelprogramma invoering. Voorgesteld wordt in het kader van het DSO hier geen extra digitale voorzieningen voor te ontwikkelen (wat uiteraard niet betekent dat niet alles wat wel in het DSO aanwezig is, hiervoor gebruikt kan worden).

Fasering

In de figuur is ook aangegeven welke fasering de ontwikkeling van deze faciliteiten in het DSO zou moeten hebben. Dat is gedaan door de groene kaders. Nummers 1 lijkt binnen de scope van scenario 2 te liggen en daarmee te koersen op bij inwerkingstreding gereed. Voor 2 is het een groeimodel waarbij de Bevoegd Gezag naar Bevoegd Gezag–processen van Vergunningverlening, Zienswijzen en Bezwaar binnen scope voor 2018 liggen en de overige “verbindingen” alsmede Toezicht en Handhaving in een latere fase aan de orde kan komen.

Nummer drie wordt reeds opgepakt in het deelprogramma invoering.

Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Ondersteunende Unit

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e
@minienm.nl

Datum
19 april 2016

1. Oplegnotitie Visiedocument

OGB wordt gevraagd in te stemmen met het visiedocument als basis voor de impactanalyse. Op basis van de impactanalyse en uitwerking in het programmaplan kan definitieve besluitvorming plaatsvinden.

Ingediend door:
Ondersteunende Unit namens interbestuurlijk Regieteam Visiedocument

Standpunt Programmaraad
Geen opmerkingen ontvangen.

Context
Om de uitvoering van de Omgevingswet te ondersteunen wordt op basis van het Bestuursakkoord een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ontwikkeld. In het voorliggende visiedocument is het gewenste resultaat en effect van dit stelsel op hoofdlijnen op de langere termijn (2024) beschreven. Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de gezamenlijke ambitie waar met de ontwikkeling van het DSO naar toe wordt gewerkt. De visie is gericht op het "waarom" en het "wat", terwijl de invulling van het "hoe" aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet wordt overgelaten.

Deze visie wordt in een parallel traject nader uitgewerkt in het globaal Programma van Eisen en de Doelarchitectuur. Op basis van deze kaders en smart geformuleerde gewenste resultaten kan de opdrachtgever de opdracht formuleren en het resultaat meten.

Eerdere besluitvorming
Een eerste concept van het visiedocument is gemaakt door IenM (september 2015). Om het document conform de afspraken in het Bestuursakkoord "interbestuurlijk" te maken, is in het Opdrachtgevend Beraad in december 2015 opdracht gegeven tot inrichting van een tijdelijke Regiegroep.
Deze regiegroep kreeg als taak nieuwe interbestuurlijke versies van Visiedocument , globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur op te stellen en de fundamentele issues verder uit te werken tot heldere eisen en kaders voor het DSO.

Als inbreng voor het interbestuurlijk maken van de Visie is gebruik gemaakt van:

- Review van de Visie door de bevoegd gezagen in november 2015, aangeleverd 2 december
- Review van de Doelarchitectuur en Globale Architectuur Schetsen in november 2015 en verder ("strategische issues Architectuur")
- Expertmeetings EB in maart 2016
- Expertmeetings over scope vraagstukken in april 2016

Toelichting/ Samenvatting:
Deze nieuwe interbestuurlijke versie kenmerkt zich door:

- Een evenwichtiger perspectief: naast het perspectief van de eindgebruiker als initiatiefnemer of belanghebbende is ook het perspectief van de overheid als planvormer verder uitgewerkt.

- Het visiestatement :
  In *2024 ondersteunt het DSO gebruikers optimaal bij de uitvoering van processen voor planvorming, vergunningverlening, (toezicht en handhaving) op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings-) processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.*

- Meer ruimte voor technologische ontwikkelingen en innovatie bij de ontwikkeling van het DSO door bijvoorbeeld te sturen op inzet van het dynamisch omgevingsmodellen en voor te sorteren op een grotere rol van data en informatie bij besluitvorming.

- Bredere ondersteuning van processen en meer aandacht voor dienstverlening. Het DSO is een samenhangend geheel van voorzieningen dat in verbinding staat met haar omgeving. Het is onderdeel van de keten die de omgevingswet uitvoert. In deze keten werken de verschillende gebruikers samen.

- De aansluiting op wet- en regelgeving is verder uitgewerkt:

    - Consolidatie omgevingsdocumenten.
    - Governance huizen
    - Kwaliteitsborging gegevens en informatie
    - Historie bewaren

In de Visie, het PvE en de DA is een viertal onderwerpen die in het Bestuursakkoord nog buiten scope waren geel gemaakt. Het gaat om:

- De aansluitvoorziening voor bevoegd gezagen
- Indienen zienswijze en bezwaar
- Ondersteunen processen Toezicht en Handhaving
- Uitbreiding samenwerkingsruimte

Ondersteunende Unit

Datum

19 april 2016

Deze onderwerpen zijn geel gemaakt omdat apart besloten moet worden of ze onderdeel zullen worden van de scope 2024. Aan het OGB wordt hiervoor een aparte beslismemo voorgelegd.

In Hoofdstuk 8 van de visie is de "route ernaartoe" gedetailleerd en in relatie tot het bestuursakkoord uitgewerkt.

Visie
Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024

Versie 0.95 18 april 2016

Status
Definitieve besluitvorming over de Visie vindt interbestuurlijk plaats in OGB en BO.

Inhoud

Management samenvatting 4
Introductie 7
1 Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024 9
1.1 Leeswijzer 10
2 Stelselherziening omgevingsrecht en het Digitaal Stelsel 11
3 Gebruikers werken samen in het DSO 13
3.1 eindgebruikers 13
3.2 bevoegd gezagen 13
3.3 Samenwerking tussen gebruikers 14
4 Digitaal Stelsel Omgevingwet 16
4.1 De doelstellingen van het Digitaal Stelsel 16
4.2 Scope informatievoorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet 16
De reikwijdte van het DSO wordt afgebakend op drie onderwerpen: 16
4.3 Informatiegebied 16
Het informatiegebied van het DSO wordt als volgt afgebakend: 16
4.4 Functies en toepassingen 17
4.5 Technische infrastructuur 17
4.6 Stelselbrede kaders en uitgangspunten 17
4.7 Omgeving 21
4.8 Baten/effecten van het stelsel 21
5 Werking DSO 23
5.1 De beleidscyclus van de Omgevingswet 24
5.1.1 Digitaal beschikbaar maken van gegevens 24
5.1.2 Digitaal ondersteunen van processen 25
5.2 Eén toegangspunt voor eindgebruikers 25
5.3 Ontwikkeling en beheer van het stelsel 26
5.3.1 Borging kwaliteit 26
5.3.2 Vraagsturing 27
5.4 ICT voorzieningen: onderdelen en functies 28
5.4.1 Gebruikerstoepassingen 28
5.4.1.1 Oriënteren 28
5.4.1.2 Indienen 29
5.4.1.3 Samenwerken 29
5.4.1.4 Onderzoekshulp 30
5.4.1.5 Regelbeheer 30

5.4.2 Gegevensvoorzieningen 31
5.4.2.1 De Registratie van Omgevingsdocumenten 32
5.4.2.2 De Registratie Vergunningaanvragen en meldingen 34
5.4.2.3 Informatiehuizen 34
5.4.2.4 Generieke gegevensverzamelingen 35
5.4.2.5 Beschikbaarheid historische gegevens 36
5.4.2.6 Archivering 36
5.4.2.7 Dynamische omgevingsinformatie 36
5.4.3 (Technische) stelselinfrastructuur 37
5.4.3.1 De Stelselcatalogus 37
5.4.3.2 Stelselknooppunt DSO 37
5.5 Aansluiting bevoegd gezagen 38
6 Standaardisatie 40
7 Governance 41
8 De route er naar toe 44
8.1 Risicomanagement 46
9 Bijlagen 47
9.1 Wat stond er over DSO in het Bestuursakkoord? 47

Met geel gemarkeerd in de tekst: Onderwerp van besluitvorming op korte termijn/Bo juni 2016

MANAGEMENT SAMENVATTING

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet: Klaar voor de toekomst

Nog nooit hebben zo veel personen zoveel informatie kunnen krijgen over zaken in de fysieke leefomgeving. Die informatie groeit met ieder initiatief en iedere wijziging van beleid. Door de digitalisering kunnen zaken ook vrijwel altijd en overal en sneller worden gedaan. Dat stelt andere eisen aan de interactie tussen overheden, burgers, bedrijven en elkaar. Dat is waarom het gebruikersperspectief centraal staat bij de ontwikkeling en het beheer van het digitale stelsel. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet helpt zo om de processen in de leefomgeving van Nederland eenvoudiger en beter te maken.

In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet **gebruikers** optimaal bij de uitvoering van processen voor **planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving** via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings-)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.

De Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een nadere uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (2015) voor het onderdeel Digitalisering. De Visie beschrijft op hoofdlijnen het Digitaal Stelsel op de langere termijn (2024). Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de interbestuurlijke ambitie waar met de ontwikkeling van het DSO naar toe wordt gewerkt. De visie is gericht op het "waarom" en het "wat". De invulling van het "hoe" vindt plaat binnen het Programma Aan de slag met de Omgevingswet.

Met het vastleggen van de ambitie is met de Visie nog niet geregeld dat alle genoemde onderdelen er komen of hoe deze er uit komen te zien. Het is het perspectief om naar toe te werken. Het eindbeeld dat in deze Visie wordt beschreven is niet in één keer te bereiken. Dit vanwege financiële en organisatorische effecten en gevolgen. Minimaal zullen bij inwerkingtreding van de Omgevingswet die onderdelen zijn ontwikkeld, waarbij gebruikers vergelijkbaar met het huidige voorzieningsniveau worden ondersteund. Via gefaseerde besluitvorming zullen de onderdelen die Digitaal (samen)werken, Gebruikersperspectief, Vermindering onderzoekslast en Betrouwbare gegevens (met als gevolg minder procedures) mogelijk maken verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten.

De Visie vormt samen met de Doelarchitectuur en het Programma van Eisen de opdracht aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet.

De gebruiker centraal

Het stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal: het gebruikersperspectief. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar, naast initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegde gezagen kan een ieder gebruiker zijn. Iedereen die wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, welke regels gelden of gegevens beschikbaar zijn op een locatie heeft daar toegang toe. Ook kan iedereen die gebruikt maakt van de fysieke leefomgeving en/of daar activiteiten in onderneemt, de informatie vinden die nodig is.

Kern van het DSO

De Omgevingswet verbindt diverse bestaande wetten, processen en beleidssectoren. Dit moet ondermeer leiden tot eenvoudiger procedures en lagere kosten voor initiatiefnemers en bevoegd gezagen. Om dat goed te ondersteunen zal gestuurd worden op samenhang bij de digitalisering en is gekozen voor een stelselbenadering waarbij ketenpartners samenwerken. Alleen zo kunnen de doelstellingen van de Omgevingswet volledig worden ondersteund.

De samenhang binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet kenmerkt zich door:

1. Het koppelen van alle domeinen met betrekking tot de fysieke leefomgeving.
2. Het beschikbaar stellen van gegevens over de fysieke leefomgeving die voldoen aan de kwaliteitseisen Beschikbaar, Bruikbaar en Bestendig.
3. Het centraal stellen van vraagsturing. Het gebruikersperspectief bepaalt de inrichting van het digitaal stelsel.

Het digitaal stelsel is niet één groot ICT-systeem, het is een geordend en verbonden geheel van afspraken en ICT voorzieningen, registraties, gegevensverzamelingen en bronnen die nodig zijn om aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor processen zoals planvorming, vergunningverlening, toezicht en handhaving onder de Omgevingswet.

Het Digitaal Stelsel is gericht op:

- de uitvoering van de Omgevingswet en het helpen realiseren van de verbeterdoelen van deze wet. Daarmee is de reikwijdte van het stelsel beperkt gehouden tot de scope van de Omgevingswet: de fysieke leefomgeving.
- besluiten of andere rechtsfiguren die zijn aangewezen als omgevingsdocument, zoals omgevingsvergunningen, projectbesluiten, programma's en omgevingsplannen.
- Het leveren van goede en betrouwbare (basis)informatie.

De reikwijdte van het DSO wordt afgebakend op drie onderwerpen:

1. Het Informatiegebied: in welke gegevens en informatie voorziet het DSO?
2. De functies en toepassingen binnen het DSO: welke functionaliteit wordt aangeboden?
3. De technische infrastructuur: welke voorzieningen ondersteunen de technische werking van het DSO?

Het informatiegebied van het DSO wordt als volgt afgebakend:

- Het DSO voorziet in omgevingsdocumenten en andere bij AMvB aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen ten behoeve van de kerninstrumenten op grond van de Omgevingswet;
- Het DSO verstrekt informatie over de (kwaliteit) van de leefomgeving.

De functionele afbakening wordt gevormd door gebruikerstoepassingen die nodig zijn voor het ondersteunen van gebruikers en bevoegd gezagen bij de processen van de beheer- en ontwikkelcyclus van de leefomgeving.

Om het DSO te laten werken is er een technische infrastructuur die gegevens uit informatiehuizen, registers, basisregistraties etc. ontsluit. De gebruikerstoepassingen maken hiervan gebruik. Daarnaast bestaat de technische infrastructuur uit één of meer knooppunten en aansluitvoorzieningen die het werken in ketens mogelijk maken.

De werking van het DSO.

Het DSO is vraaggestuurd in de ontwikkeling en informatiegedreven in opbouw en samenhang.

Gegevens over de fysieke leefomgeving worden met de ondersteunende functies voor planvorming en vergunningverlening in 1 stelsel samengebracht. Een goed functionerend digitaal stelsel met kwalitatief deugdelijke informatie en praktische gebruiksmogelijkheden nodigt uit tot breed gebruik. Zo wordt het DSO vanzelf een 'sterk merk'. Hiervoor is het van belang om de kwaliteit van de gegevens en informatieproducten te borgen.

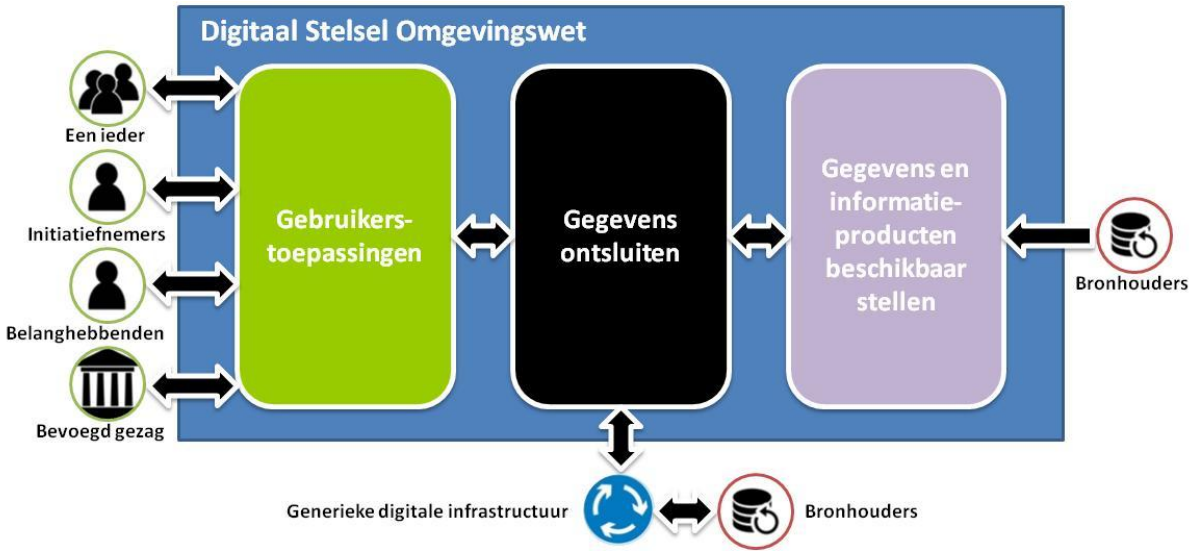

Status van de Visie

Doordat de Invoeringswet, de aanvullingswetten, de AMvB's en de Ministeriële Regelingen en de kaders voor de digitale overheid nog in ontwikkeling zijn, is deze versie van het document niet de laatste. Ook zijn er onderdelen waarover nog apart interbestuurlijke afstemming nodig is. In deze versie van de Visie zijn de onderdelen waar nog nadere besluitvorming over plaats vindt geel gearceerd. De Visie zal de komende jaren wanneer nodig na besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg worden aangevuld, bijvoorbeeld door genoemde ontwikkelingen in wet- en regelgeving die om aanpassingen vragen, door uitbreiding van de scope of door maatschappelijke ontwikkelingen. Op deze versie van de Visie heeft interbestuurlijke en interdepartementale afstemming plaats gevonden en vormt daarmee de basis voor de opdracht aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet.

INTRODUCTIE

2016

Eva en Daan hebben sinds een paar jaar een eigen bedrijf. De zaak loopt goed en het pand op een typisch bedrijventerrein uit de jaren ’80 wordt iets te klein. Ze hebben besloten het te verbouwen en er een verdieping bovenop te plaatsen. Maar ook het bouwen van een loods op het perceel is een mogelijkheid. Eva gaat uitzoeken wat er mag en onder welke voorwaarden. Ze heeft geen tijd om naar het gemeentehuis te gaan, dus probeert ze eerst via Internet aan informatie te komen. Via ruimtelijkeplannen.nl krijgt ze inzicht in het bestemmingsplan. Dat lijkt wel enige duidelijkheid te geven, maar op de website staat nog een lange lijst met andere regelgeving die misschien geldt: het Nationaal Waterplan, de Keur van het waterschap, een Actualisatie Provinciale Verordening, Provinciale Structuurvisie 2040, de Regeling Algemene Regels Ruimtelijke Ordening en zo nog zeker 15 andere besluiten. Bovendien geschreven in een taal die voor niet-juristen onbegrijpelijk is. Daarna moet Eva ook nog in de Activiteiten Internet Functie kijken om na te gaan welke milieuregels gelden.

Eva besluit de gemeente te bellen en vertelt wat de plannen zijn met het bedrijf. De gemeenteambtenaar is behulpzaam en belooft uit te gaan zoeken wat er mag en kan. Ze spreken af om over twee weken een afspraak te maken. De gemeenteambtenaar heeft nog niet alle informatie, want het blijkt toch wat complexer dan van te voren gedacht. Naast bouw- en milieuregels, moet ook rekening gehouden worden met bepaalde natuurwaarden, staat er een monumentale boom op het perceel, mag er niet zomaar geloosd worden op het riviertje dat tegen het perceel aan ligt en moet rekening worden gehouden met geluid- en stankoverlast. Het is niet zo eenvoudig om een uitspraak te doen, maar de ambtenaar denkt dat het wel kan. Hij adviseert Eva een “beginseluitspraak omgevingsvergunning” aan te vragen. Dat kost weliswaar wel wat geld en maximaal vier maanden doorlooptijd, maar het geeft wel de zekerheid onder welke voorwaarden de verbouwing mag beginnen. Daarna moet dan nog wel een daadwerkelijke omgevingsvergunning worden aangevraagd.

“Best wel ingewikkeld. En wat duurt dat allemaal lang!”, denkt Eva.

2016 – 2024

Al voor de inwerkingtreding van de omgevingswet zijn de gemeente, de provincie, het waterschap en het Rijk bezig met voorsorteren op deze grote verandering. Alle bevoegd gezagen starten met het interactief opstellen van een omgevingsvisie, ze werken hierin goed samen. In de visie van de gemeente wordt geconstateerd dat er behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein. De provincie wil voldoende watergebonden bedrijventerreinen op de schaarse plekken waar dit mogelijk is en de natuurwaarden beschermen. Het waterschap wil de veiligheid van het gebied borgen met goede waterkeringen. Op het moment dat de wet in werking treedt zijn alle regels van de provincie en het waterschap gebundeld in een nieuwe omgevings- en waterschapsverordening. De algemene regels van het rijk zijn gebundeld in enkele AMvB's. De gemeente houdt bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein (via een wijziging van het omgevingsplan) rekening met deze kaders. Zo mag het bedrijventerrein niet komen in de door de provincie aangewezen natuurgebieden, moet het deels gericht zijn op watergebonden bedrijven en heeft de gemeente rekening te houden met het riviertje dat door het beoogde gebied stroomt. In de periode tot 2024 bundelt de gemeente alle verdere bestemmingsplannen tot één omgevingsplan. Het omgevingsplan maakt het nieuwe bedrijventerrein mogelijk waarbij rekening is gehouden met het ernaast gelegen omgevingsplan

2024

Het gaat goed met het bedrijf van Eva en Daan. Zo goed zelfs dat ze besloten hebben op het nieuwe bedrijventerrein een heel nieuw pand te laten bouwen. De bovenste twee verdiepingen willen ze verhuren. Eva herinnert zich nog hoe ingewikkeld het negen jaar geleden was om alle informatie bij elkaar te verzamelen en laat het nu aan Daan. Hij schuift het zoeken naar informatie even voor zich uit en laat eerst het nieuwe pand ontwerpen. De architect ontwerpt in het BIM en nodigt Daan uit om het ontwerp samen in het dynamisch omgevingsplan te plaatsen en te toetsen wat de mogelijkheden zijn.

Via een overzichtelijke website klikt Daan op het perceel dat ze op het oog hebben en krijgt nadat hij een paar vragen heeft beantwoord tot zijn verbazing direct antwoord op de vraag of hun nieuwe bedrijf gebouwd mag worden. De voorwaarden staan er eigenlijk al bij. Daan stuurt het 3D model van het nieuwe pand naar de gemeente en maakt toch een afspraak met de gemeente. De gemeente is blij met haar ondernemers en legt de rode loper voor hen uit. Samen met een ambtenaar checken ze nogmaals het 3D model in de driedimensionale kaart van de gemeente. Het effect van het pand op de omgeving wordt direct zichtbaar. De ambtenaar legt uit dat in het systeem alle regels van rijk, provincie en waterschap samen met de gemeentelijke regels zijn vastgelegd. Op het scherm is heel overzichtelijk aangegeven welke regels precies voor dit perceel gelden, bijvoorbeeld in relatie tot het natuurgebied en de waterkeringen langs het riviertje. Met één druk op de knop wordt vervolgens duidelijk of het ontwerp aan alle voorwaarden voldoet. Daan krijgt het advies het pand wat te verplaatsen op het perceel, zodat het achterliggende natuurgebied minder last heeft van het geluid en het niet de waterkering raakt. Vervolgens kan de vergunning worden aangevraagd en ontvangen Eva en Daan de toestemming om binnen enkele weken te gaan bouwen in de Digitale Berichtenbox.

"Toch fijn! Je kan toch merken dat de overheid beter de klant centraal stelt en efficiënter kan werken.", denkt Daan.

Dit gebruikersperspectief staat centraal bij de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

1 VISIE DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET 2024

Het Doel van deze Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is een nadere uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet voor het onderdeel Digitalisering. De Visie beschrijft op hoofdlijnen het Digitaal Stelsel op de langere termijn (2024). Het is daarmee een bestuurlijke verankering van de gezamenlijke ambitie waar met de ontwikkeling van het DSO naar toe wordt gewerkt. De visie is gericht op het "waarom" en het "wat", terwijl de invulling van het "hoe" aan het Programma Aan de slag met de Omgevingswet wordt overgelaten.

Aanvullend op de Visie zijn twee andere kaderstellende documenten opgesteld. Ten eerste een globaal programma van eisen, dat een concretere uitwerking geeft van de resultaten zoals in de Visie beschreven en een vertaling geeft naar resultaten bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hierin zijn de eisen zoveel mogelijk SMART geformuleerd, zodat het voor de opdrachtgevers van het DSO ook mogelijk is om na te gaan in hoeverre de straks op te leveren resultaten voldoen aan de kaders. Ten tweede is een Doelarchitectuur opgesteld. De doelarchitectuur bevat de kaders voor het “hoe”. Met de doelarchitectuur maakt de opdrachtgever een keuze voor de uiteindelijke architectuur van het DSO. De Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet beschrijft de visie en reikwijdte van het DSO en is samen met het programma van eisen en de Doelarchitectuur het richtinggevend kader voor de opdracht aan het Programma Implementatie Omgevingswet.

Opdrachtgever voor deze drie documenten is het interbestuurlijk Opdrachtgevend Beraad voor de implementatie van de Omgevingswet.

In de Visie staat een goede digitale ondersteuning van de Omgevingswet centraal. Bij het tot stand komen van deze visie is de Omgevingswet aangenomen door de Eerste en Tweede Kamer. Er wordt echter nog gewerkt aan de invoeringswet, de AMvB’s en deMinisteriële Regelingen. Dat betekent dat er een wisselwerking plaats vindt tussen beide processen. De visie zal indien nodig nog worden bijgesteld door ontwikkelingen in het wet- en regelgevingproces, andersom wordt daarin ook rekening gehouden met nieuwe inzichten uit de interbestuurlijke visie.

Het visiestatement beschrijft zo kort en krachtig mogelijk de toekomstige situatie in 2024. De visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet is als volgt geformuleerd:

*In 2024 ondersteunt het Digitaal Stelsel Omgevingswet **gebruikers** optimaal bij de uitvoering van processen voor **planvorming, vergunningverlening en toezicht en handhaving** via kwalitatief goede informatie op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het DSO levert integraal inzicht en overzicht voor de gebruikers en maakt het mogelijk dat (besluitvormings)processen sneller en beter voorspelbaar verlopen.*

Alle onderwerpen die in de Visie worden uitgewerkt dragen bij aan de realisatie van de visie en daarmee aan de verandering die met de Omgevingswet wordt beoogd. Deze Visie beschrijft het wensbeeld in 2024. Wat er uiteindelijk daadwerkelijk door het Programma Aan de slag met de Omgevingswet aan producten wordt gerealiseerd wordt vastgelegd in het programmaplan.

Doordat het regelgevingsproces en de kaders voor de digitale overheid nog in ontwikkeling zijn, is deze versie van het document niet de laatste. Ook zijn er onderdelen waarvoor interbestuurlijke afstemming nodig is. In deze versie van de Visie zijn de onderdelen waar nog nadere besluitvorming over plaats vindt geel gearceerd. De Visie zal wanneer nodig na besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg worden aangevuld, bijvoorbeeld door genoemde ontwikkelingen in wet- en regelgeving die om aanpassingen vragen, door uitbreiding van de scope of door maatschappelijke ontwikkelingen.

1.1 LEESWIJZER

Na de inleiding volgt in hoofdstuk 2 de relatie tussen het DSO en de Stelselherziening Omgevingsrecht. Hierin is de wettelijke verankering van het DSO beschreven. In hoofdstuk 3 worden de gebruikers van het DSO beschreven. De gebruiker staat centraal bij de ontwikkeling en uitvoering van het DSO. In hoofdstuk 4 zijn de hoofdlijnen van het DSO omschreven aan de hand van de doelstellingen, scope, uitgangspunten en omgeving. In hoofdstuk 5 staat de werking van het DSO centraal. In hoofdstuk 6 volgen de standaarden. In hoofdstuk 7 de governance rond het DSO en in hoofdstuk 8 het proces hoe tot realisatie van het DSO wordt gekomen.

2 STELSELHERZIENING OMGEVINGSRECHT EN HET DIGITAAL STELSEL

Digitalisering is een onlosmakelijk onderdeel van de (invoering van de) Omgevingswet en nodig voor het kunnen behalen van de verbeterdoelen van de wet . De maatschappelijke doelen zijn in de Omgevingswet als volgt beschreven:

"De maatschappelijke doelen van de Omgevingswet zijn, met het oog op duurzame ontwikkeling, het in onderlinge samenhang: (a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Het is bovendien een zo eenvoudig mogelijke wet, met zo min mogelijk administratieve en bestuurlijke lasten."

Met de Omgevingswet en bijbehorende uitvoeringsregelgeving streeft de regering vier verbeterdoelen na:

1. Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht.
2. Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving.
4. Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving."

De verbeterdoelen kunnen alleen worden behaald door een gedegen digitalisering die er voor zorgt dat gebruikers doelgerichter en doelmatiger hun weg kunnen vinden in de mogelijkheden die de omgevingswet biedt voor activiteiten in de leefomgeving, zie 5.2 voor een verdere uitwerking.

Het DSO ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet en helpt de verbeterdoelen van deze wet te realiseren. Daarmee is de reikwijdte beperkt gehouden tot de scope van de Omgevingswet: de fysieke leefomgeving.

In de omgevingswet wordt in artikel 20.20 de basis gelegd voor het digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving. Het artikel is bij amendement toegevoegd en bepaalt de scope van informatie die in het stelsel wordt opgenomen en dat er sprake moet zijn van onafhankelijke kwaliteitsborging van die informatie.

Zo is geregeld dat in het digitaal stelsel omgevingsdocumenten en nader aan te wijzen gegevens of gegevensverzamelingen worden opgenomen. Ook zijn er "bij wet" twee landelijke voorzieningen. Eén voor omgevingsdocumenten (omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen, waterverordeningen, omgevingsverordeningen, projectbesluiten en evt. andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen besluiten of andere rechtsfiguren) [art 20.12] en één voor het indienen van een aanvraag (om een vergunning voor een besluit op grond van deze wet) en voor het doen van een melding [art 16.4]. Deze voorzieningen moeten overeenkomstig het amendement worden geïntegreerd in het digitaal stelsel.

In de Omgevingswet staan ook andere informatieverplichtingen, in de artikelen 20.8 tot en met 20.11. Er zijn regels over het aan een ieder beschikbaar stellen van bepaalde gegevens (20.8 en 20.9), er zijn verplichte (EU-)registers (20.11) en er zijn regels over de mogelijkheid om bij AMvB nog andere registers in te stellen (enkele zelfs bij wet verplicht) waarin monitoringsresultaten of gegevens als bedoeld in 20.6 worden opgenomen. Daarnaast worden in de artikelen 2.16 en 2.17 regels gesteld over het verbeelden van gegevens op kaarten en over het verplicht vaststellen door bestuursorganen van die kaarten.

De volledige tekst en toelichting van het amendement dat het digitaal stelsel heeft geregeld is hieronder opgenomen:

Nr. 89 NADER GEWIJZIGD AMENDEMENT VAN HET LID SMALING TER VERVANGING VAN DAT GEDRUKT ONDER NR. 76

Ontvangen 16 juni 2015

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

Na artikel 20.19 wordt een afdeling ingevoegd, luidende:

Afdeling 20.5 Digitaal stelsel van informatievoorziening

Artikel 20.20 (digitaal stelsel)

1. Er is een digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving.

2. In het digitaal stelsel worden omgevingsdocumenten als bedoeld in artikel 16.2 of andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen opgenomen.

3. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de onafhankelijke kwaliteitsborging en de beschikbaarstelling van de omgevingsdocumenten, gegevens of gegevensverzamelingen.

Toelichting

Verbeterde beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van gegevens moet bijdragen aan snellere besluitvorming en meer samenhangende en eenvoudiger regelgeving: twee belangrijke doelen van de Omgevingswet. Met dit amendement wordt zeker gesteld dat een samenhangend digitaal stelsel van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving tot stand zal worden gebracht. Verdere uitwerking zal plaatsvinden via de Invoeringswet. De landelijke voorzieningen bedoeld in artikel 16.4 en 20.12 zullen worden geïntegreerd in het digitaal stelsel.

Borging van de kwaliteit en beschikbaarheid van de in het stelsel opgenomen gegevens is van cruciaal belang. Het derde lid voorziet daarom in een grondslag om hierover bij algemene maatregel van bestuur regels te kunnen stellen. Bij de verdere uitwerking van de eisen rondom kwaliteit zal geborgd worden dat kwaliteitsbewaking binnen het stelsel functioneel gescheiden wordt van de gegevensverwerking.

3 GEBRUIKERS WERKEN SAMEN IN HET DSO

3.1 EINDGEBRUIKERS

Het stelsel stelt de vraag van de gebruikers centraal: het gebruikersperspectief. In de praktijk zijn allerlei soorten gebruikers denkbaar.

Allereerst zijn er de “eindgebruikers”. Zij opereren binnen de kaders en mogelijkheden van de Omgevingswet en daarop gebaseerde regelgeving. Ook een bevoegd gezag kan eindgebruiker zijn. De volgende typen eindgebruikers worden onderscheiden:

- ***Een ieder***: Iedereen die wil weten welke beleidsdocumenten van toepassing zijn, regels gelden of gegevens beschikbaar zijn op een locatie heeft daar toegang toe. Iedereen die gebruikt maakt van de fysieke leefomgeving en/of daar activiteiten uitvoert, kan de informatie vinden die nodig is.
- ***Initiatiefnemers***: Burger, bedrijf of overheidsorganisatie die iets wil in de fysieke leefomgeving. Ze willen aan de slag gaan met projecten of nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen. Bij initiatiefnemers staat centraal: het bereiken van het doel, zo snel mogelijk en met voldoende draagvlak.
- ***Belanghebbenden*****:** Burger of bedrijf dat (nadelige) invloed ondervindt van het initiatief van een ander of een besluit van een overheid. Zij probeert een project, plan, regels of beleid zodanig te beïnvloeden dat zij daar niet in negatieve zin door worden geraakt.

Tot slot onderscheiden we nog een andere belangrijke gebruiker:

- ***De Rechtelijke macht:***
  De rechtelijke macht is onafhankelijk van de wetgevende macht en doet uitspraken in geschillen. De uitspraken werken direct door op besluiten die via het digitaal stelsel worden ontsloten. Deze worden door de bronhouder verwerkt en gewijzigd aangeboden aan het stelsel. Daarnaast gebruikt de rechtelijke macht gegevens (omgevingsdocumenten) die beschikbaar zijn in het DSO bij rechtzaken.

3.2 BEVOEGD GEZAGEN

Bevoegd gezagen hebben een bijzondere positie in het stelsel van de Omgevingswet. Via de omgevingswet hebben zij “publiekrechtelijke” taken en bevoegdheden gekregen. Daarmee kunnen zij kaders instellen en wijzigen. Het uitvoeren van deze taken en bevoegdheden gebeurt door bestuursorganen. Hierbij hebben volksvertegenwoordigers en bestuurders (al dan niet gedelegeerd) verschillende rollen. Zij worden hier ondersteund door ambtenaren (zowel managers als inhoudelijke deskundigen). Bij bevoegd gezagen onderscheiden we de volgende rollen (en hoofdprocessen), die al dan niet in mandaat (of in opdracht) door anderen, zoals omgevingsdiensten, uitgevoerd kunnen worden:

- ***Beleid en regelopstellers en planbeoordelaars (planvormingsproces)***: Zij ontwerpen de kaders waarbinnen “eindgebruikers” moeten werken. Kaders kunnen ook getrapt verticaal doorwerken naar andere bevoegde bezagen. Daarnaast maken zij gebruik van informatie voor monitoring en evaluatie van beleid onder de Omgevingswet via informatievoorziening middels de Informatiehuizen.
- ***Vergunningverleners, toezichthouders en handhavers (uitvoeringsproces):*** Zij passen kaders toe waarbinnen "eindgebruikers" moeten werken. Vergunningverleners beoordelen of een aanvraag binnen de geldende regels past. Toezichthouders en handhavers gaan na of het

vergunde daadwerkelijk wordt gerealiseerd en of wat ze aantreffen “in het veld” wel overeenkomt met wat is toegestaan.

3.3 SAMENWERKING TUSSEN GEBRUIKERS

Samenspel met initiatiefnemers en belanghebbenden

De Omgevingswet stimuleert de samenwerking aan een betere leefomgeving tussen bevoegd gezagen, burgers en bedrijven. De rol van de overheid verschuift daarbij: zij gaat hierbij meer faciliteren, terwijl de verantwoordelijkheid en de zeggenschap wordt teruggegeven aan de initiatiefnemers. De nadruk gaat meer gelegd worden op planvorming en maatwerk. Ook zullen meer activiteiten vergunningvrij worden. Dit biedt kansen om de creativiteit van bewoners en ondernemers in te zetten voor het ontwikkelen van een prettige, veilige leefomgeving. De energie die nu vooral gericht is op reguleren, kan ingezet worden voor cocreatie en innovatie. Bevoegd gezagen zullen zich meer als partner en adviseur gaan opstellen.

Voor de dienstverlening is de gemeente normaal gesproken het eerste aanspreekpunt, al zullen ook andere bevoegd gezagen hiermee te maken hebben. Burgers en bedrijven zien één overheid en hebben geen hinder van de complexiteit van de noodzakelijke samenwerking tussen verschillende overheidsinstanties.

Initiatiefnemers en belanghebbenden kunnen zoveel mogelijk dienstverlening en informatievoorziening digitaal regelen. Voor burgers die geen gebruik kunnen of willen maken van internet organiseren overheden een vangnet in de vorm van bijvoorbeeld specifieke fysieke dienstverlening.

De volgende elementen zijn bij het inrichten van de dienstverlening van belang:

- *DSO is de basis voor dienstverlening*
  Het digitaal stelsel staat aan de basis van goede dienstverlening. Dienstverlening rondom de Omgevingswet is breder dan digitale dienstverlening. Er moet rekening mee worden gehouden dat niet iedereen alleen maar digitaal met het bevoegd gezag wil en kan communiceren. Het gaat ook om de afhandeling van de eerstelijnscontacten door een KCC, om persoonlijke, telefonische, online of schriftelijke contacten met ambtenaren in het ruimtelijk domein, om handhaving in de openbare ruimte, informatieavonden, cocreatie en overleg met de bevoegd gezagen. Het gaat tevens over snelheid, service, de manier van communiceren en samenwerken. De scope van dienstverlening rond de Omgevingswet en de wijzen van interactie verschillen. Het DSO is voor alle vormen van dienstverlening beschikbaar, waarbij een belangrijke voorwaarde is dat alle gebruikers over dezelfde informatie kunnen beschikken.
- *Uniforme centrale toegang en individuele websites per bevoegd gezag*
  In het kader van uniformiteit en integraliteit van dienstverlening wordt een initiatiefnemer op een zo eenduidig mogelijke manier geholpen . Door landelijke uniformering van diensten kunnen processen en systemen gestandaardiseerd worden. Het DSO biedt geüniformeerde diensten, gegevens en koppelvlakken. Kiest een bevoegd gezag voor het zelf inrichten van de dienstverlening, bijvoorbeeld via een eigen website, dan voldoet deze aan de afgesproken standaarden en wordt hierbij het DSO gebruikt.
- E*envoudige, automatisch af te wikkelen dienstverlening en ingewikkelde initiatieven*
  Burgers kunnen hun “standaard” dienstverlening (eenvoudige producten) gemakkelijk regelen en monitoren en hun eigen gegevens beheren. Voor eenvoudige vragen kan snel en bij voorkeur geautomatiseerd het antwoord worden gegeven. Bij grote projecten, of ingewikkelde initiatieven zal face-to-face contact noodzakelijk blijven. Tevens is het van belang dat niet iedereen voldoende ‘digivaardig’ is om zelf, via Internet, zijn Omgevingszaken met de overheid te leveren.

- *Informeel samenspel op basis van gelijkwaardigheid en formele contacten.*
  Veel processen in het kader van de Omgevingswet zijn geformaliseerd, zoals het verlenen van vergunningen, het maken van bezwaar bij vergunningaanvragen of het indienen van zienswijzen bij nieuwe plannen. De communicatie tussen bevoegd gezagen, initiatiefnemers en belanghebbenden is daarmee ook formeel van aard. Andere processen zijn dat niet, zoals informatieavonden, cocreatie, participatieve planvorming en informeel overleg met de overheid. De informatie die aanwezig is in het DSO is ook voor deze vormen van samenspel beschikbaar.

Samenwerking tussen bevoegd gezagen

Burgers en bedrijven zien één overheid, daarom mogen zij geen hinder ondervinden van het feit dat verschillende bevoegd gezagen samenwerken op verschillende momenten in de beleidscyclus van de Omgevingswet. Ook moet het voor met name professionele partijen die op verschillende locaties in Nederland actief zijn niet uitmaken in welke gemeente zij vergunningen aanvragen of bezwaar kunnen indienen.

Voor verschillende onderwerpen ontstaan informatieketens en is ondersteuning door het DSO vereist. De wijze waarop taken en verantwoordelijkheden binnen deze ketens zijn verdeeld, zal duidelijk moeten maken wie de regie heeft en wie een bijdrage moet leveren. Niet alleen bevoegd gezagen, maar ook andere partijen, zoals de omgevingsdiensten of veiligheidsregio's kunnen hierbij een rol hebben. Bevoegd gezagen maken hier afspraken over. Het samen, door ketenpartners, uitvoering geven aan de Omgevingswet vergt niet alleen voorzieningen bij en afspraken tussen ketenpartners. Ook gezamenlijke voorzieningen zoals samenwerkingsruimten en knooppunten zijn nodig. Daarbij maakt uniformering van bedrijfsprocessen, gegevens en koppelingen ketensamenwerking eenvoudiger.

Pm verwerking uitkomst besluitvorming over de samenwerkingsruimte

4 DIGITAAL STELSEL OMGEVINGWET

4.1 DE DOELSTELLINGEN VAN HET DIGITAAL STELSEL

De verbeterdoelen van de Omgevingswet zijn te vertalen naar de ondersteuning van de uitvoering van de wet met behulp van digitalisering. Voor het behalen van twee van de vier verbeterdoelen is een goed werkend DSO een randvoorwaarde:

- *Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht* vergt het vanuit het eindgebruikersperspectief aanbieden van een digitale omgeving (één Loket) waarbinnen vraaggestuurd informatie (indien gewenst op maat) wordt aangeboden en gebruikers in staat zijn initiatieven in de leefomgeving te ontplooien. Daarbij worden de gebruikers (zowel initiatiefnemers, belanghebbenden als bevoegd gezag) ondersteund in hun onderzoeken, beslissingen en procedures op basis van betrouwbare gegevens.
- *Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving* vergt digitale ondersteuning bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels en besluiten over initiatieven in de fysieke leefomgeving, zodat transparant en traceerbaar is hoe deze tot stand komen. Dit vergt een verregaand digitaal samenwerken door digitale uitwisseling van gegevens tussen de bevoegd gezagen onderling en met de initiatiefnemers en belanghebbenden.

De belangrijkste opgave voor de digitalisering is het leveren van inzichtelijkheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht. Daarmee levert digitalisering mogelijkheden op voor het versnellen en verbeteren besluitvorming.

Een goed werkend DSO draagt bij aan een samenhangende benadering en een actieve en flexibele aanpak bij beleid, regelgeving en besluitvorming voor het bereiken van doelen in de fysieke leefomgeving en levert daarmee een bijdrage aan de resterende twee verbeterdoelen van de wet.

- *Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving* wordt mede mogelijk door een goede digitale ondersteuning.
- *Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving* wordt mede mogelijke gemaakt door een goede digitale ondersteuning.

4.2 SCOPE INFORMATIEVOORZIENING DIGITAAL STELSEL OMGEVINGSWET

De reikwijdte van het DSO wordt afgebakend op drie onderwerpen:

1. Het Informatiegebied: in welke gegevens en informatie voorziet het DSO?
2. De functies en toepassingen binnen het DSO: welke functionaliteit wordt aangeboden?
3. De technische infrastructuur: welke voorzieningen ondersteunen de technische werking van het DSO?

4.3 INFORMATIEGEBIED

Het informatiegebied van het DSO wordt als volgt afgebakend:

- Het DSO voorziet in omgevingsdocumenten en andere bij AMvB aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen ten behoeve van de kerninstrumenten op grond van de

Omgevingswet;
- Het DSO verstrekt informatie over de (kwaliteit) van de leefomgeving.

4.4 FUNCTIES EN TOEPASSINGEN

De functionele afbakening wordt gevormd door centrale gebruikerstoepassingen die nodig zijn voor het ondersteunen van gebruikers en bevoegd gezagen bij de processen van de beheer- en ontwikkelcyclus van de leefomgeving.

4.5 TECHNISCHE INFRASTRUCTUUR

Om het DSO te laten werken is er een technische infrastructuur die gegevens uit informatiehuizen, registers, basisregistraties etc. ontsluit. De gebruikerstoepassingen maken hier gebruik van. Daarnaast bestaat de technische infrastructuur uit één of meer knooppunten en aansluitvoorzieningen die het werken in ketens mogelijk maken. Ook zijn gegevens waar mogelijk “open”voor derden toegankelijk.

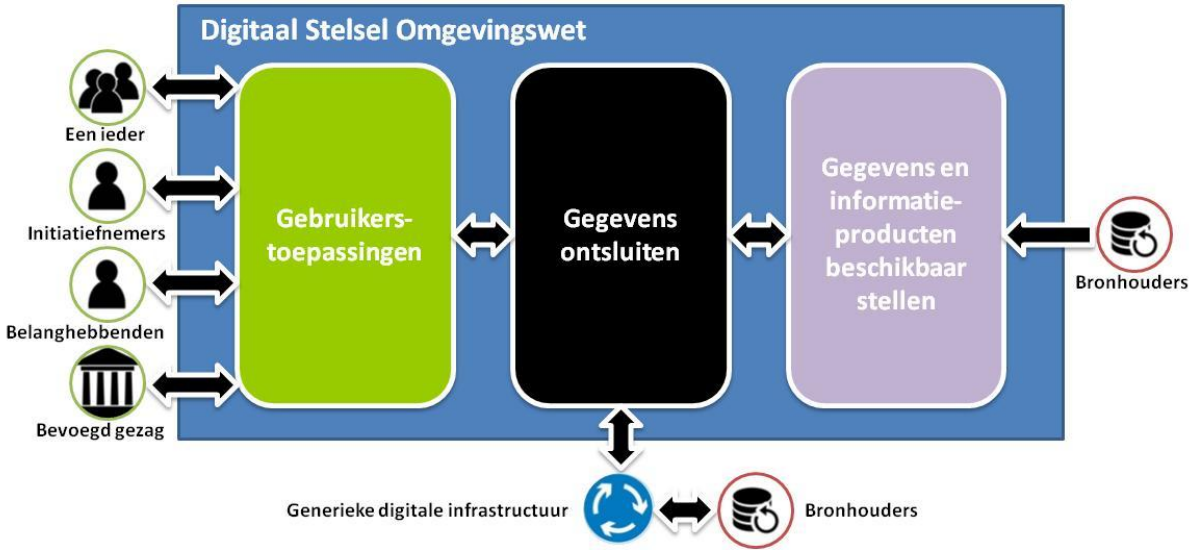

4.6 STELSELBREDE KADERS EN UITGANGSPUNTEN

Er zijn achttien richtinggevende uitgangspunten gedefinieerd voor de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel. Deze uitgangspunten zijn aanvullend op de wettelijke afspraken, het bestuursakkoord en het financieel akkoord.

[1]
Uitgangspunt: Het DSO is een samenhangend geheel
Omschrijving: Het digitaal stelsel is niet één groot ICT systeem. Het is een geordend en verbonden geheel van afspraken, ICT-voorzieningen en registraties, gegevens(-verzamelingen). Dit is nodig om met en tussen initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen informatie uit te kunnen wisselen. Dit gaat om het beschikbaar stellen of het raadplegen van informatie die nodig is voor de processen van de Omgevingswet. Het digitaal stelsel staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het e-overheidslandschap en heeft relaties met andere componenten, zoals de onderdelen van de GDI en specifieke toepassingen en processen bij bevoegd gezagen. Het DSO is onderdeel van vele informatieketens.

[2]
Uitgangspunt :Vraagsturing centraal
Beschrijving: Het DSO wordt ontwikkeld vanuit de vraag van gebruikers (een ieder, bevoegd gezag, initiatiefnemers en belanghebbenden). Het stelsel heeft alleen nut als het waarde toevoegt voor gebruikers. Hierop moet worden gestuurd. Het programma borgt dat de vragen en belangen van de gebruikers centraal blijven staan in de ontwikkeling en het beheer van het stelsel.

[3]

Uitgangspunt: Dienstverlening voor eindgebruikers staat centraal
Beschrijving: In essentie verandert en verbetert de Omgevingswet de dienstverlening voor gebruikers. Voor het slagen van de wet is dit een belangrijke succesfactor. Hierbij staat een aantal zaken centraal: informatie uit het stelsel is transparant (evenals de ICT-middelen die hierbij worden gebruikt). Aan gebruikerstoepassingen worden heldere kwaliteitseisen gesteld.

[4]
Uitgangspunt: Gelijke informatiepositie over de fysieke leefomgeving voor alle gebruikers
Beschrijving: De gegevens en informatie zijn voor alle gebruikers beschikbaar. Plannen, (verleende) vergunningen, informatie over de omgevingskwaliteit, statusinformatie (van meldingen, aanvragen, zienswijzen en bezwaren) zijn voor een ieder te bevragen. Vanwege wettelijke bepalingen (bijvoorbeeld privacy en andere belangen) kunnen andere gegevens echter wel worden afgeschermd, of zijn deze alleen voor geautoriseerde gebruikers te benaderen. Het is voor de gebruiker inzichtelijk wat de waarde (betekenis, kwaliteit, herkomst) is van de gegevens die worden geraadpleegd. Er bestaat de mogelijkheid om bevoegd gezagen hier nader op te bevragen.

[5]

Uitgangspunt: Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt interbestuurlijk en stapsgewijs ontwikkeld.
Omschrijving: Conform de aanbevelingen van de Commissie Elias zal het digitaal stelsel stapsgewijs worden ontwikkeld. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen de eerste onderdelen van de digitale ondersteuning voor de Omgevingswet in gebruik genomen worden. De ontwikkeling naar het eindbeeld loopt de jaren daarna door. De ontwikkeling van het DSO blijft beheersbaar doordat na inwerkingtreding van de wet componenten van het stelsel stapsgewijs zullen worden toegevoegd en hier steeds aparte besluitvorming over plaatsvindt.

[6]

Uitgangspunt: Investeringen in tijd en geld vinden plaats waar deze het meest renderen. (meest toegevoegde waarde)
Beschrijving: Om de doorlooptijd en kosten beheersbaar te houden wordt dit geoptimaliseerd. Binnen deze benadering geldt dat 80 procent van een systeem te ontwikkelen is in 20 procent van de tijd die nodig zou zijn om het volledige gewenste systeem te bouwen. Bij te ontwikkelen functionaliteit of te ontsluiten registratie wordt steeds afgewogen of de inspanning die het kost om deze te ontwikkelen functioneel nodig is en voldoende bijdraagt aan de doelstellingen van de Omgevingswet. Als voorbeeld: Activiteitensoorten met een zeer beperkt aantal vergunningaanvragen (installatie in een waterstaatswerk, of stortingactiviteiten op zee) vallen – zeker in eerste instantie - buiten de reikwijdte van de onderzoeksfunctie. Er wordt gestart met het ondersteunen van activiteiten, gegevens en processen die de grootste impact hebben.

[7]

Uitgangspunt : Batenrealisatie
Beschrijving : In de ontwikkeling van het DSO worden ook tussentijds baten gerealiseerd, zodat na iedere fase duidelijk is welke voordelen (tijd, geld, kwaliteit) er zijn behaald. Sturing hierop is nodig om te borgen dat de geraamde baten ook daadwerkelijk ontstaan en dat geraamde kosten niet worden overschreden. De reikwijdte van het DSO wordt strikt bewaakt en grote wijzigingen worden

altijd voorgelegd aan het bestuurlijk overleg. Bij aanpassing van de scope moeten de effecten op de business case duidelijk zijn

[8]
Uitgangspunt: Er is ruimte voor innovatie en flexibiliteit
Beschrijving: Tijdens de lange ontwikkelperiode van het DSO blijft er ruimte blijven voor aanpassingen van het ontwerp aan nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Deze zijn nu nog niet allemaal te voorzien, maar zullen veelal een disruptief karakter hebben. Flexibiliteit en ruimte voor het toepassen van innovaties is noodzakelijk. Het is ook hierom van belang om andere partijen (bedrijfsleven, onderwijs en wetenschap en maatschappelijke organisaties) te betrekken bij de ontwikkeling van het DSO en ruimte te bieden om hen mee te laten werken aan oplossingen voor gebruiksfuncties en het inwinnen, combineren en verstrekken van gegevens.

[9]

Uitgangspunt: Gegevens in het stelsel voldoen aan de kwaliteitseisen die bij algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld.
Beschrijving: Een goed functionerend digitaal stelsel met kwalitatief deugdelijke informatie en praktische gebruiksmogelijkheden nodigt vanzelf uit tot breed gebruik. Zo wordt het DSO vanzelf een 'sterk merk'[1]. Hiervoor is het van belang om de kwaliteit van de gegevens en informatieproducten te borgen. Die kwaliteitseisen worden generiek op AMvB-niveau vastgelegd en per gegevenssoort gespecificeerd in ministeriële regeling. Het gaat om uitwerking van criteria als beschikbaar, bruikbaar en bestendig, de 3B's. Een uitputtend gebruik van informatie uit het digitaal stelsel bij het vaststellen van omgevingsdocumenten wordt niet wettelijk verplicht gesteld

Aan de 3B's wordt invulling gegeven door daar aan de volgende eisen aan te stellen en deze per gegevenssoort nader te specificeren:

- Beschikbaarheid: Openheid, Duidelijkheid, Bereikbaarheid en Vindbaarheid.
- Bruikbaarheid: Actualiteit, Consistentie, Juistheid, Nauwkeurigheid, Volledigheid, Ondubbelzinnigheid, geo-gerefereerd.
- Bestendigheid: Deze eis heeft vooral betrekking op de informatiehuizen. Hiervoor geldt dat ondubbelzinnig moet zijn bepaald: Het werkterrein, de verantwoordelijk organisatie (huismeester), Processen ingericht, Producten- en Dienstenaanbod, Kwaliteitsborging, Financiering, Aansprakelijkheid en Herleidbaarheid. Uiteindelijk bepaalt de rechter of de gegevens ook echt bestendig zijn.

[10]

Uitgangspunt: Geen onderscheid in het gebruik van het DSO door overheden

Beschrijving: Het DSO is interbestuurlijk in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet. De functies van het DSO zijn toepasbaar voor alle overheden. Voor alle processen die de Omgevingswet raken wordt uniform gebruik gemaakt van de functies vanwege rechtsgelijkheid en transparantie.

[11]

Uitgangspunt: Gebruik van architectuurprincipes
Beschrijving: de principes en uitwerkingen van NORA en de daarvan afgeleide referentiearchitecturen EAR, GEMMA, WILMA en PETRA zijn ook van toepassing op de ontwikkeling van het DSO en op de aansluiting van bevoegd gezagen

[1] Voor Omgevingsdocumenten geldt vanuit de wet wel verplicht gebruik.

[12]

Uitgangspunt: Open stelsel

Beschrijving: Het DSO is een Open stelsel: Dit houdt in dat data in het kader van het Open Data beleid beschikbaar is voor derden, tenzij wettelijk anders is vastgelegd. Verder houdt dit in dat derde partijen gebruikerstoepassingen en gegevens als uitbreiding op het DSO mogen ontwikkelen, onder voorwaarden die door de governance van het DSO worden gesteld.

Niet alle gegevens zullen door bevoegd gezagen worden verzameld. Ook burgers en bedrijven hebben veel kennis van hun leefomgeving. Het gebruik van innovaties zoals Internet of Things, sensoren, open data maakt het voor alle gebruikers makkelijker om gegevens te verzamelen. Het DSO maakt het mogelijk dat ook deze gegevens gedeeld kunnen worden.

[13]

Uitgangspunt: Hergebruik van functies
Beschrijving: Het DSO bestaat uit een samenhangend geheel van bouwstenen. Deze bouwstenen kunnen door derde partijen hergebruikt worden.

[14]

Uitgangspunt: Standaardisatie
Beschrijving: Standaardisatie is nodig om het DSO te laten werken. Het gaat om standaardisatie op het gebied van semantiek, techniek en processen. Dit is nodig om het DSO en de gekoppelde informatieketens in de fysieke leefomgeving optimaal te laten functioneren. Standaardisatie ondersteunt de inhoudelijke beleidsvrijheid.

[15]

Uitgangspunt: Informatieveiligheid en privacybescherming zijn noodzakelijk
Beschrijving: Bij het ontwerpen van het DSO wordt vroegtijdig informatieveiligheid en privacybescherming meegenomen. Veiligheidseisen, ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatiesystemen worden tijdig vastgesteld. De Baseline Informatieveiligheid is ook op het DSO van toepassing. Voor wat betreft toegang wordt aangesloten bij de faciliteiten binnen de GDI. Privacy Impact Assessments (PIA) en beveiligingsrisicoanalyses geven richting aan specifieke privacy en security maatregelen. De verantwoordelijkheden voor strategische, tactische en operationele beveiligings- en privacyaspecten zijn te allen tijde eenduidig belegd. Er wordt een integraal controle raamwerk voor de DSO opgesteld waarin alle relevante beveiligings- en privacy aspecten worden opgenomen zodat helder is waar de DSO aan moet voldoen en hoe dit wordt geborgd.

[16]

Uitgangspunt: Traceerbaarheid rechtsgeldigheid in de tijd
Beschrijving: De gegevens in het DSO zijn traceerbaar voor later gebruik en controle. Verstrekte gegevens, waaronder informatieproducten, berichtenverkeer en data ten behoeve van vergunningverlening, zijn te allen tijde weer te achterhalen via het DSO.

[17]
Uitgangspunt: Minimaliseren beheerlast bronhouders en bevoegd gezagen
Beschrijving: Het DSO zorgt voor een zodanige inrichting van de koppelvlakken tussen DSO en bevoegd gezagen, dat de aansluitkosten en de beheerlast wordt geminimaliseerd.

[18]
Archivering
Bij het tot stand komen van het DSO wordt onderzocht welke onderdelen binnen het stelsel volgens de Archiefwet archiefplichtig zijn en niet uitgevoerd kunnen worden door het bevoegd gezag. In overleg met het programma Archief 2020 wordt een oplossing uitgewerkt.

4.7 OMGEVING

Bij de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt rekening gehouden met het verplicht gebruik van andere overheidsvoorzieningen. Het gaat om bijv. het gebruik van de Burgerservicecode, de Basisregistraties, de berichtenbox voor bedrijven, het Ondernemingsdossier en authenticatievoorzieningen. Daarnaast zal het DSO aansluiten bij de doelstellingen van Archief2020, Digitaal2017 en KEI (Kwaliteit en Innovatie rechtspraak).

Ook moet rekening worden gehouden met wetswijzigingen die (waarschijnlijk) nog voor het inwerkingtreden van de Omgevingswet plaatsvinden:

- De Algemene wet bestuursrecht (Awb) zal gewijzigd worden. In het kader daarvan krijgen burgers en bedrijven het recht op elektronisch zaken doen. Regels over elektronisch berichtenverkeer en bekendmaking worden aangepast. De wijziging van de bekendmakingregels is relevant voor de gehele OW en alle processen in de uitvoering (o.a. de fysieke terinzagelegging is niet meer mogelijk); hiertoe wordt een wijziging van de Awb, de Bekendmakingswet en van de organieke wetten voorbereid.
- Er zijn twee nieuwe wetten in voorbereiding: de Wet Generieke digitale infrastructuur (GDI) en een Wet elektronische identificatie en authenticatie. De Wet GDI is van belang voor de afbakening van functionaliteiten die DSO biedt: bestuursorganen die aan een burger of bedrijf een bericht verzenden, moeten dat in ieder geval doen via de GDI.

4.8 BATEN/EFFECTEN VAN HET STELSEL

Met het Digitaal Stelsel Omgevingswet zullen besparingen gerealiseerd worden, voor burgers en bedrijven, maar ook aan de kant van de bevoegd gezagen. Digitale ondersteuning zal ervoor zorgen dat processen beter, efficiënter en effectiever worden waardoor administratieve en onderzoekslasten zullen dalen. Dit gebeurt door het beschikbaar stellen van kwalitatief hoogwaardige informatie (3B's), het realiseren van gebruiksvriendelijke gebruikstoepassingen, het standaardiseren van gegevens, maar ook door de mogelijkheid dat er - via het digitaal stelsel - eenvoudig kan worden samengewerkt tussen alle betrokken partijen. Onderstaande beschrijving geeft een beeld welke baten, doelen en effecten met de wet worden beoogd.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet:

- levert een verbetering op voor burgers en bedrijven (initiatiefnemer, belanghebbende).
- ontzorgt het bevoegd gezag bij de uitvoering van de Omgevingswet.
- wordt georganiseerd en gefinancierd als één stelsel met een duidelijke regie.
- is realistisch en haalbaar door het gebruik van bestaande voorzieningen, kennis en ervaring en door de ontwikkeling in overzichtelijke stappen met go/no-go beslismomenten.

Het DSO draagt bij aan de doelen van de wet. Specifiek zijn de volgende baten voor het DSO gedefinieerd. Hierbij wordt een driedeling gehanteerd:

1. De algemene maatschappelijke baten van het DSO (sneller, beter, goedkoper, integraler)
2. de baten voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven)
3. de baten bij bevoegd gezagen (inclusief beheerbaten)

De algemene baten van het DSO

- Kortere procedures.
- Meer transparantie voor en over besluiten van de betrokken overheden.
- Gemakkelijker en sneller toegang tot gegevens via een centraal toegangspunt.
- Regels worden zodanig gepresenteerd dat deze begrijpelijk zijn.
- Door vraagsturing levert het DSO de informatie waar een gebruiker om vraagt.

- Besluitvorming is beter voorspelbaar. Daarmee wordt de rechtszekerheid bevorderd.
- De informatie uit het DSO houdt daadwerkelijk stand bij de Raad van State.

Baten voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven)

- Eindgebruikers kunnen voor alle Omgevingswet gerelateerde activiteiten terecht één loket. Het loket biedt functionaliteiten voor oriënteren, indienen.
- Voor communicatie met initiatiefnemers en belanghebbenden worden waar mogelijk bestaande digitale voorzieningen, zoals DigiD, EG-erkenning, Berichtenbox, Ondernemingsdossier, gebruikt zodat synergie wordt bereikt en de gebruiker het totaaloverzicht krijgt.
- Minder administratieve lasten voor initiatiefnemers
    - Initiatiefnemers krijgen bij 80% van de aanvragen inzicht in de aanvraagvereisten.
    - Communicatie met bevoegd gezagen kan door een initiatiefnemer of belanghebbende volledig digitaal worden afgehandeld. Het gaat hier om aanvragen, meldingen, maar ook zienswijzen en bezwaar.
- Sneller helderheid over de haalbaarheid van een initiatief (grotere voorspelbaarheid)
- Onderzoeksgegevens over de fysieke leefomgeving worden voor iedereen toegankelijk gemaakt. Dit voorkomt het onnodig doen van onderzoek.

Baten voor bevoegd gezagen

- Baten doordat het mogelijk wordt beter beleid te maken en processen t.a.v. de fysieke leefomgeving beter in te richten.
- Baten door het realiseren van een betere dienstverlening aan initiatiefnemers en belanghebbenden.
- Snellere doorlooptijden en betere afstemming tussen bevoegd gezagen via digitale voorzieningen, waardoor de kwaliteit van de besluitvorming verbetert.
- Baten door een efficiëntere bedrijfsvoering.
    - Minder digitale koppelingen betekent lagere beheerlasten.
    - Meer concurrentie en lagere kosten als processen en bijbehorende gegevensuitwisseling op gangbare open standaarden gebaseerd worden.
    - Collectief realiseren van functionaliteit voor één of meer bevoegd gezagen betekent lagere ontwikkel- en beheerkosten.

Een slim, vraaggericht en efficiënt opgezet DSO zal op termijn en per saldo meer voordelen en baten opleveren dan kosten. De belangrijkste baten gelden per saldo voor initiatiefnemers en belanghebbenden (burgers en bedrijven). Dit vraagt van de betrokken overheidsorganisaties een aanzienlijke investering voorafgaand aan de operationele beschikbaarheid van het volledig ontwikkelde DSO vanaf 2024, zowel in ontwikkeling van het DSO, het begeleiden en ondersteunen van de invoering alsook in de uiteindelijke exploitatie van het stelsel.

5 WERKING DSO

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een samenhangend stelsel van informatievoorzieningen. Het stelsel is gericht op het leveren van gebruikerstoepassingen en kwalitatief hoogwaardige gegevens en informatie die de processen van de Omgevingswet ondersteunen. Het staat in verbinding met haar omgeving; via DSO gebruikerstoepassingen met eindgebruikers, met bronhouders (vaak bevoegd gezagen), met de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) en met andere afnemers (open koppelvlakken). Het stelsel is robuust wat betreft veilig gebruik en open in het kunnen benutten van gegevens en services (open data en API's) door derden.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is onderdeel van de uitvoeringsketen van de omgevingswet. In deze keten werken de verschillende gebruikers samen: initiatiefnemers en de bevoegd gezagen (Gemeenten, Provincies, Waterschappen en het Rijk), belanghebbenden en anderen (een ieder) worden goed geïnformeerd en kunnen relevante informatie en gegevens vinden.). De keten verbindt processen in en informatie uit het DSO met de werkprocessen van de bevoegd gezagen en voorziet in het elektronisch berichtenverkeer met initiatiefnemers/belanghebbenden.

Het elektronisch berichtenverkeer tussen initiatiefnemers/belanghebbenden en bevoegd gezagen en tussen bevoegd gezagen onderling loopt deels via de GDI (o.a. berichtenbox). Doelstelling is dat de koppelvlakken van het DSO met GDI en bevoegd gezagen snel en efficiënt werken.

In de onderstaande plaat is de samenhang geschetst. De onderdelen worden in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

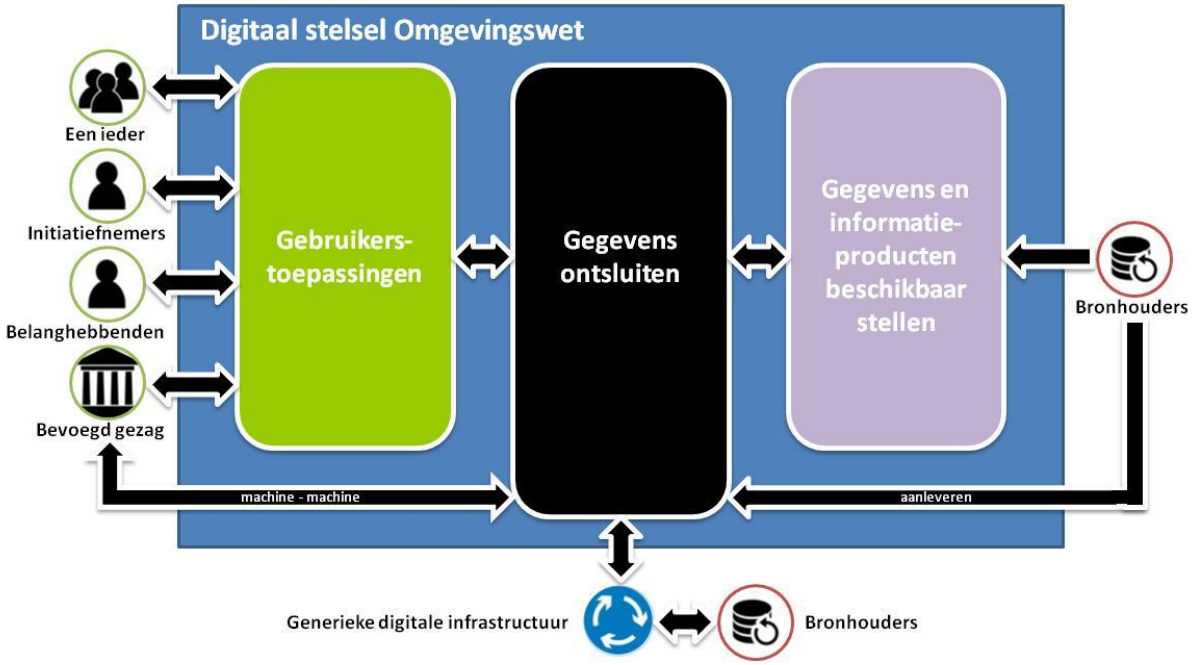

5.1 DE BELEIDSCYCLUS VAN DE OMGEVINGSWET

De Omgevingswet is opgebouwd rond een beheer- en ontwikkelcyclus voor de leefomgeving: de zogenaamde beleidscyclus. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving als geheel staat in de beleidscyclus centraal. Alle spelers in de fysieke leefomgeving, burgers, bedrijven en overheden dragen hieraan bij. De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt in toenemende mate bepaald door initiatieven in de samenleving. Overheden houden bij de uitoefening van de taken en bevoegdheden rekening te houden met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving. Hierdoor is de informatievoorziening door de gehele beleids- en uitvoeringsketen van belang.

In de beleids- en uitvoeringsketen worden voortdurend besluiten genomen over de fysieke leefomgeving die direct of indirect rechtsgevolgen hebben en dus van belang zijn voor andere betrokkenen in de keten. In de volgende afbeelding zijn per proces de bekendste besluiten weergegeven.

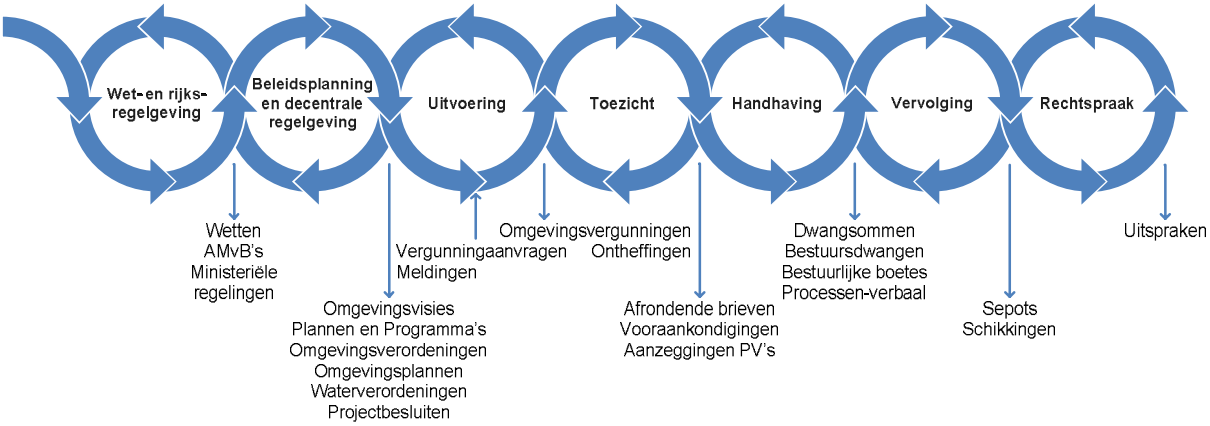

Bij het bepalen van de werking van het digitaal stelsel is onderscheid gemaakt tussen:

- het digitaal beschikbaar maken van gegevens uit de beleids- en uitvoeringsketen (zie ook het informatiegebied in par. 4.2) en
- het digitaal ondersteunen van de uitvoering van de (wettelijke) processen in de beleids- en uitvoeringsketen. (zie ook de functionele afbakening in par. 4.2)

5.1.1 Digitaal beschikbaar maken van gegevens

Het digitaal stelsel gaat het digitaal beschikbaar maken van omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) uit de beleids- en uitvoeringsketen ondersteunen. Met het digitaal beschikbaar maken zijn alle belanghebbenden, processen en procesondersteunende systemen geholpen. Allen krijgen dan toegang tot dezelfde gegevens. Het biedt bovendien kansen voor een betere belangenafweging en snellere besluitvorming. Dit wordt mogelijk doordat er in respectievelijk de AMvB's en Ministeriële Regelingen kwaliteitseisen worden gesteld aan de gegevensvoorzieningen en informatieproducten die via de informatiehuizen en registers in het digitaal stelsel beschikbaar zijn. Daardoor voldoen de gegevens en de informatie aan de 'drie B's': ze zijn eenvoudig beschikbaar, bruikbaar voor het beoogde doel en bestendig voor de rechter. Uitzonderingen daarop:

- Gerechtelijke uitspraken: Gegevens hierover worden door het betreffende bevoegd gezag aangeleverd aan het DSO en komen zo beschikbaar voor de eindgebruiker. Aan deze informatie kunnen geen inhoudelijke kwaliteitseisen worden gesteld.
- Gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties die niet in de context van het stelsel worden ingewonnen.

5.1.2 Digitaal ondersteunen van processen

Het digitaal stelsel gaat ook (beperkt) processen centraal digitaal ondersteunen (zoals een vergunningaanvraag). De bestuursorganen zijn en blijven ieder verantwoordelijk voor het digitaal ondersteunen van de 'eigen' interne processen. Als er toch behoefte blijkt te zijn aan het centraal digitaal ondersteunen van processen door het digitaal stelsel, dan zal daar per geval over besloten worden. Dit is mogelijk het geval wanneer partners in een keten moeten samenwerken om een proces uit te voeren. Decentrale processen worden in ieder geval ondersteund met de centrale beschikbaarheid van gegevens.

5.2 EÉN TOEGANGSPUNT VOOR EINDGEBRUIKERS

Voor eindgebruikers is er één punt dat toegang geeft tot alle digitaal beschikbaar gemaakte omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) en tot de digitaal ondersteunde processen. Dit om te voorkomen dat eindgebruikers hiervoor nog steeds van loket naar loket moeten gaan.

In het bestuursakkoord staat het als volgt beschreven: *Gebruikers kunnen via één loket straks een vergunning aanvragen of een melding doen en een omgevingsplan inzien.* En: *Ook wordt het bij de Wabo geïntroduceerde uitgangspunt van één loket verbreed naar het gehele fysieke domein. In de toelichting bij het amendement dat het DSO juridisch verankerde is tot slot ook bepaald dat de losse voorzieningen voor aanvraag, melding en kennis nemen van omgevingsdocumenten worden geïntegreerd in DSO.*

In de volgende afbeelding is weergegeven hoe één loket toegang geeft tot alle digitaal beschikbare gegevens (blauw) en tot de digitaal ondersteunde processen (rood).

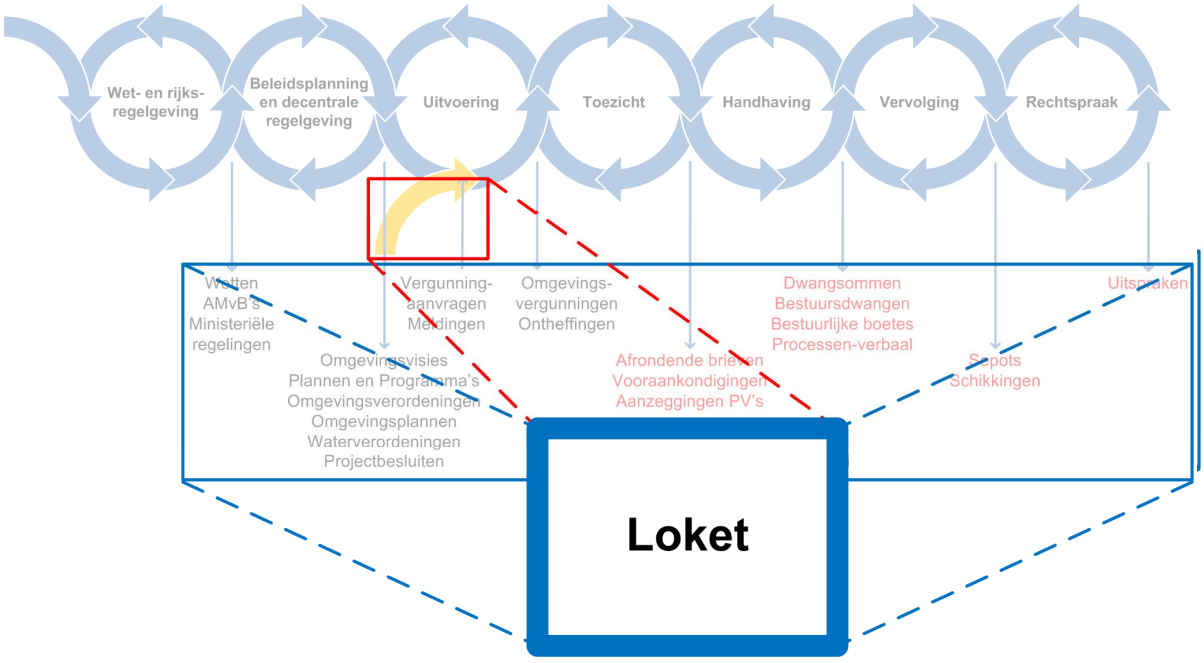

De digitale ondersteuning is in eerste instantie beperkt, zowel qua gegevens als qua processen. Het loket is echter zo opgezet dat het eenvoudig uitbreidbaar is.

5.3 ONTWIKKELING EN BEHEER VAN HET STELSEL

5.3.1 Borging kwaliteit

Borging technische- en proceskwaliteit

De benodigde kwaliteit van het DSO is voor alle onderdelen gedefinieerd en de realisatie ervan wordt gemeten en geëvalueerd. De eindgebruikers bepalen, naast de wettelijke kwaliteitseisen, in belangrijke mate wat de kwaliteit is van het DSO. De kwaliteit wordt beschreven voor alle onderdelen van het DSO:

1. De gegevens
2. De functionaliteit
3. De technische infrastructuur

Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande internationaal of nationaal erkende normenkaders, waarbij onderscheid gemaakt wordt in kaders voor de beschrijving van gegevens- of informatiekwaliteit en van de kwaliteit van de ICT (applicaties, systemen).

Gegevenskwaliteit

Op dit moment is al veel informatie beschikbaar, maar niet voor iedereen bereikbaar en niet altijd bestendig. Goede afspraken over de kwaliteit van bestaande en nieuwe informatie en hergebruik van rekenmodellen in het DSO zijn nodig. Het digitaal stelsel moet leiden verbetering van de kwaliteit van digitale gegevens. Alleen als de gegevens voldoende beschikbaar, bruikbaar en bestendig zijn (de zogenaamde 3B's), kunnen ze bijvoorbeeld in de plaats treden van nieuw onderzoek en daarmee onderzoekslasten verminderen. De beschikbaarheid van de juiste gegevens draagt ertoe bij dat burgers, bedrijven en bestuurders sneller en beter keuzes en afwegingen kunnen maken, omdat ze beter geïnformeerd zijn. Bovendien zal dan minder vaak onenigheid over gegevens bestaan en zal de waarde van de informatie minder vaak worden betwist voor de rechter of de Raad van State.

Voor alle gegevens en informatieproducten die de informatiehuizen aan het DSO leveren zijn er algemeen omschreven kwaliteitseisen. Deze worden in een algemene maatregel van bestuur (het Besluit Kwaliteit Leefomgeving) vastgelegd. Te denken valt aan het borgen dat elk gegeven opvraagbaar, machinaal uitleesbaar, verwerkbaar en controleerbaar is of dat metadata volgens een bepaalde standaard wordt meegeleverd. Om welke informatieproducten het precies gaat en welke specifieke kwaliteitseisen per product worden gesteld, is vastgelegd in de ministeriële regeling.

De informatiehuizen vervullen een belangrijke rol bij het definiëren en controleren van de kwaliteit van informatieproducten. De bronhouder (leverancier van gegevens aan een informatiehuis) zorgt ervoor dat zijn gegevens voldoen aan de standaarden en kwaliteitseisen. Controle hierop vindt plaats bij aanbieding aan het DSO. Daarbij vindt geen verificatie van de inhoudelijke of juridische juistheid van gegevens plaats. Uit de bevoegdheidsverdeling zoals neergelegd in de Omgevingswet volgt dat bronhouders verantwoordelijk zijn voor de inhoudelijke juistheid van hun gegevens. Het DSO neemt deze verantwoordelijkheid niet over.

Kwaliteit van de ICT (functionaliteiten van het DSO en technische infrastructuur)

De kwaliteit van de functionaliteit die het DSO realiseert (functies voor bijvoorbeeld oriëntatie, indienen) wordt beschreven aan de hand van een aantal parameters. Alleen als deze inzichtelijk zijn, weet de gebruiker in hoeverre het DSO bijdraagt aan een goede en betrouwbare procesondersteuning. Hierbij worden de verschillende onderdelen beschreven aan de hand van:

a. Functionele kwaliteit (zoals: mate van procesondersteuning, gebruikswaarde,
b. Technische kwaliteit (zoals: het technisch platform, schaalbaarheid, flexibiliteit, stabiliteit/betrouwbaarheid, wijze waarop het beheer is ingeregeld)

Aandachtpunt hierbij is de geboden kwaliteit van het hele stelsel. Als voorbeeld: een oriëntatie functie die 7x24 uur wordt aangeboden aan gebruikers, heeft alleen zin als ook de achterliggende informatiehuizen en technische infrastructuur deze beschikbaarheid kennen. Afspraken in de vorm van Service Level Agreements of Dienstverleningsafspraken op stelselniveau moeten borgen dat de kwaliteit van de afzonderlijke onderdelen en die van het samenhangend geheel wordt geborgd.

Terugmelding

Naast de meer technische borging van kwaliteit zal er, net als bij de basisregistraties, ook een mogelijkheid komen dat eindgebruikers een melding kunnen doen als ze een vermoeden hebben dat een gegeven *inhoudelijk* onjuist is. Door het kunnen doen van een terugmelding kan een inhoudelijke kwaliteitsborging ontstaan. In tegenstelling tot de basisregistraties zal het doen van een terugmelding niet verplicht zijn.

Als een eindgebruiker een terugmelding doet op een informatieproduct zal het stelsel ervoor moeten zorgen dat dit via de informatiehuizen bij de bronhouder komt waarop de terugmelding van toepassing is.

Een uitzondering op dit proces wordt gemaakt voor omgevingsdocumenten. Fouten in besluiten kunnen alleen via een besluitvormingsprocedure worden rechtgezet of door een uitspraak van de rechterlijke macht.

5.3.2 Vraagsturing

Essentieel in het stelsel is de vraagsturing. Bij de (door)ontwikkeling van het DSO moet worden voorzien in vraagsturing door een representatieve vertegenwoordiging van de (toekomstige) gebruikersgroepen. Er zijn diverse onderdelen waarvoor een gebruikersvertegenwoordiging moet worden ingericht.

- Vraagsturing Primaire Eindgebruikers (initiatiefnemers, belanghebbende en bevoegd gezag
  - de gebruikerstoepassingen (de mens – machine interface): de “eindgebruikers” via het ene toegangspunt (één Loket)
  - stelselknooppunt: (de machine – machine interface) vooral voor bevoegde gezagen met specifieke applicaties met toegang op basis van autorisatie
  - aansluitvoorziening bevoegd gezagen
- Vraagsturing secundaire gebruikers:
  - Data- en services afnemers (kunnen indirect gebruikers mee bediend worden): open koppelvlak: (machine – machine interface) toegang zonder autorisatie van open data
  - Informatiehuizen: Per informatiehuis (mogelijk per informatieproduct) door bronhouders, beleidsopdrachtgevers, materie-experts etc.). De informatiehuizen stemmen hun aanbod in eerste instantie af op de wettelijke eisen en vervolgens nemen zij ook de gebruikerswensen mee. Minimaal voor de generieke gegevensverzamelingen waarbij andere afnemende informatiehuizen zijn betrokken

Specifiek in de gebruikerstoepassingen zijn de initiatiefnemers en belanghebbenden die geen bevoegd gezag zijn. Geborgd moet worden dat ook zij betrokken zijn bij de ontwikkeling van het DSO. De ‘klantvraag’ moet hierbij centraal staan. Er is echter een grote diversiteit aan klantvragen (complex en eenvoudig) en in soorten betrokken partijen (inwoners, ondernemers, groeperingen, organisaties, professionals). Een inwoner heeft andere vragen en behoeften dan een ondernemer. Dienstverlening wordt effectiever als zij is toegesneden op het type initiatiefnemer en het type klantvraag.
Ook softwareleveranciers (specifiek voor gebruikers), app-bouwers, maatschappelijke belangenorganisaties, onderzoeksbureaus etc. worden tot de gebruikers in het kader van de vraagsturing gerekend. Zij zijn, in het kader van het open stelsel, afnemer van de gegevens en informatie en ontwikkelen daar nieuwe toepassingen mee.

5.4 ICT VOORZIENINGEN: ONDERDELEN EN FUNCTIES

Voor de realisatie van de functionele toepassingen van het DSO is er een nadere uitwerking in een doelarchitectuur. Belangrijke architectuur onderdelen hierbij zijn:

- De gebruikerstoepassingen (voor het ondersteunen van processen bij eindgebruikers).
- Het delen, uitwisselen en beschikbaar stellen/hebben van informatie (omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen)).
- De technische stelselinfrastructuur (om gegevens betekenisvol van A naar B te transporteren).

Deze drie onderdelen worden in deze paragraaf achtereenvolgens uitgewerkt:

5.4.1 Gebruikerstoepassingen

In de gebruikerstoepassingen staat het gebruikersperspectief centraal. De wensen en behoeften van de gebruikers zijn uitgangspunt voor de inrichting van een gebruikerstoepassing. Op basis van bestaande onderzoeken blijkt dat de gebruikerswensen zeer divers en per situatie en doelgroep verschillend zijn.

Een aantal globale wensen is wel al te onderscheiden:

- Alle benodigde informatie is op één plek te verkrijgen.
- Bij de informatie moet helderheid bestaan over de status van de informatie.
- De informatie moet via verschillende wegen benaderbaar en doorzoekbaar zijn (via bijv. adres, kaart, gebied, tekst, thema of het werken met synoniemen), met goede koppelingen tussen kaarten en bijbehorende teksten en toelichtingen.

Tussen gebruikertoepassingen zijn ‘slimme’ koppelingen nodig. Dat zorgt voor één centrale ingang die voor een gebruiker toegang geeft tot de verschillende functies. Bijvoorbeeld een functie voor een overzicht van de regels (in omgevingsdocumenten), een functie met informatie over de omgevingskwaliteit op één locatie of een indienfunctie voor de aanvraag van vergunningen

Het blijft andere partijen vrij staan om eigen gebruikerstoepassingen te bouwen die aansluiten op de open koppelvlakken van het stelsel. Een voorbeeld is bijv. een gebruiker die via een gemeenteloket een vergunning aanvraagt. De gebruiker merkt niet dat de gemeente componenten van het digitaal stelsel aanroept. Hij of zij wordt op dezelfde wijze door bijvoorbeeld vragenbomen geleid als in het centrale toegangspunt en de vergunningaanvraag wordt via het stelsel verzonden naar het bevoegd gezag.

Het centrale toegangspunt ontsluit de (hierna omschreven) functies die de eindgebruiker ondersteunen bij de processen *Oriënteren, Indienen* en *Samenwerken*.

De Onderzoekshulp is geïntegreerd in de functies *Indienen* en *Oriënteren* en is apart beschreven in paragraaf. 5.4.1.4.

In paragraaf 5.4.1.5 is *het regelbeheer* beschreven. *Regelbeheer* is een gebruikertoepassing die alleen gericht is op de doelgroep bevoegd gezagen.

5.4.1.1 Oriënteren

De oriëntatiefunctie levert informatie. De informatie moet zo overzichtelijk en begrijpelijk mogelijk aan de diverse doelgroepen worden gepresenteerd. Dat kan algemene informatie of “ruwe” gegevens zijn, maar ook informatie op maat. ‘Informatie op maat’ kan zo genoemd worden als een doelgroep op een gebruiksvriendelijke en efficiënte manier precies die informatie krijgen die nodig is, op het juiste moment en in de juiste vorm. Via de oriëntatiefunctie zijn alle omgevingsdocumenten (losse besluiten en ook geconsolideerd) raadpleegbaar, evenals andere informatie over de fysieke leefomgeving (uit informatiehuizen). Deze informatie kan ook benaderd worden vanuit de indienfunctie.

De functie biedt inzicht in de mogelijkheden en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op een locatie: “Wat mag waar?”. Het biedt geen rechtstreeks antwoord op de vraag: “Waar mag wat (bijv. waar kan ik windmolens plaatsen?”. Het oriënteren binnen de gebruikerstoepassing zal zich richten op basale functionaliteiten om in ieder geval alle informatie inzichtelijk te maken. Geavanceerde functionaliteiten kunnen derden (bijv. marktpartijen) gaan ontwikkelen en zich hier in specialiseren. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de gegevens die door het digitaal stelsel (open) beschikbaar wordt gesteld.

5.4.1.2 Indienen

De indienfunctie ondersteunt de gebruiker (zonder eigen voorzieningen en applicaties) in de vorm van een initiatiefnemer of belanghebbende bij het verstrekken en bundelen van de informatie aan het bevoegd gezag bij het indienen van vergunningaanvragen of meldingen. Via de indienfunctie kan ook een functionaliteit worden opgenomen voor het indienen van zienswijzen en bezwaar. Het indienen moet eenvoudig kunnen met hergebruik van binnen de overheid beschikbare informatie. Het gebruikersperspectief staat hierbij centraal.

Digitaal procederen (beroep instellen) behoort (vooralsnog) niet tot de scope van het DSO aangezien deze communicatie niet gericht is aan een bevoegd gezag, maar aan de rechterlijke macht (zij hebben hiervoor een eigen stelsel).

Bestuursorganen die aan een burger of bedrijf een elektronisch bericht verzenden, moeten dat in ieder geval doen via de GDI (de Generieke Digitale Infrastructuur). Daarnaast krijgen burgers en bedrijven het recht om elektronisch berichten aan de overheid te sturen. In het kader van de Omgevingswet kan een aanvraag of melding elektronisch worden ingediend. Artikel 16.1, tweede lid regelt dat in sommige gevallen elektronisch indienen verplicht is (bedrijven). Als een burger of bedrijf vrijwillig of verplicht elektronisch een aanvraag of melding indient, moet gebruik worden gemaakt van de betreffende (gebruikers)functionaliteit van het DSO. Bestuursorganen kunnen niet kiezen op welke wijze zij (in dit geval) een elektronisch bericht willen ontvangen, omdat de Omgevingswet hier voorziet in een specifieke regeling.

5.4.1.3 Samenwerken

De omgevingswet stelt hoge(re) eisen aan de processen bij bevoegde gezagen. Samenwerking tussen bevoegd gezagen onderling en tussen bevoegd gezagen, initiatiefnemers en belanghebbenden is belangrijk om snellere doorlooptijden en een grotere acceptatie te bereiken. Goede samenwerking in de keten is dan noodzakelijk waarbij alle partijen weten aan welke zaak zij werken en welke omgevingsdocumenten en gegevens over de fysieke leefomgeving er beschikbaar zijn.

De Omgevingswetketen is complex en vergt, om de doelen van de wet te realiseren, intensieve samenwerking tussen de betrokken partijen. Het aanbieden van ketenbrede samenwerkingsfunctionaliteit zorgt er voor dat de betrokken partijen met een minimum aan administratieve lasten hun rol kunnen pakken en dat de keten als geheel en efficiënter functioneert.

Samenwerking is nodig bij alle processen in de keten. Zowel voor planvorming, vergunningverlening als toezicht en handhaving wordt door gebruikers samengewerkt. Hiervoor zijn goede en breed geaccepteerde proces- en gegevensstandaarden nodig.

Voor de afhandeling van aanvragen werken organisaties samen aan het betreffende werkdossier (bijvoorbeeld bij advies- of instemmingsrecht van een ander bevoegd gezag). Het samenwerken door overheden onderling “achter de schermen” is niet relevant voor de eindgebruikers van het DSO. Overheden kunnen dit doen via een eigen “overheids” aansluitvoorziening tot de betreffende gebruikerstoepassing (indien centraal aanwezig) of via eigen applicaties gekoppeld aan centrale gegevensverzamelingen in het DSO (in dit geval de opslag van gegevens en bescheiden bij een aanvraag).

5.4.1.4 Onderzoekshulp

Het doel van de onderzoekshulp is om de eindgebruiker aan het begin van het proces zo snel en goed mogelijk, zonder uitgebreide onderzoekslasten, te informeren of een initiatief kansrijk is of niet. Om dit te bewerkstelligen biedt de onderzoekshulp vuistregels en tools. Dit zijn gebruiksvriendelijke instrumenten die snel aan kunnen geven of een plan of initiatief ergens wel of niet mogelijk is. Ook geeft de onderzoekshulp aan of voor het indienen van een aanvraag of melding nader onderzoek nodig is.

De onderzoekshulp kan daarbij doorverwijzen en gekoppeld worden aan toetsingsinstrumenten van de informatiehuizen. Wanneer er geen standaard toetsingsinstrumenten beschikbaar zijn worden waar mogelijk herbruikbare onderzoeksrapporten aangeboden. Indien die niet digitaal toegankelijk zijn doordat er rechten op rusten, wordt de gebruiker geïnformeerd dat een onderzoek is uitgevoerd en waar het rapport te krijgen is.

Het doel van de onderzoekshulp is tweeledig:

1. Voorkomen van onnodige aanvragen voor de omgevingsvergunning en het doen van een melding
2. Voorkomen van onnodig uitgebreid onderzoek voor een aanvraag om een omgevingsvergunning of het doen van een melding.

De onderzoekshulp kan geïntegreerd worden in andere functies, maar kan ook afzonderlijk benaderd worden.

5.4.1.5 Regelbeheer

Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk maken van regels uit omgevingsdocumenten voor eindgebruikers. Er zijn mogelijkheden om complexe juridische teksten te vertalen naar een intelligente (op maat) ontsluiting voor gebruikers. De regels kunnen daarmee makkelijker worden toegepast in een praktijksituatie.

Om regels meer te laten zijn dan alleen juridische tekst is het noodzakelijk om bij bevoegd gezagen een proces in te richten dat uitgebreider is dan het sec in juridisch zin vastleggen van regels. Dit proces noemen we regelbeheer. Bevoegd gezagen nemen besluiten waarin de regels voor activiteiten zijn vastgelegd om daarmee de kwaliteit van de leefomgeving regelen. Regelbeheer gaat over de levenscyclus van regels in besluiten (wet- en regelgeving, verordening en plan). Regelbeheer gaat van het “slim” opstellen van regels tot en met het intelligent (op maat) ontsluiten richting gebruikers. Regelbeheer bevat die functionaliteiten die nodig zijn om dit mogelijk te maken.

Het resultaat van regelbeheer, beter toepasbare regels, is alleen noodzakelijk voor direct werkende regels voor burgers en bedrijven (de "eindgebruikers"). Voor instructieregels (aan andere overheden) is het niet noodzakelijk om deze “anders” toepasbaar te maken omdat de doelgroep beperkt is (ambtenaren van overheidsorganisaties die omgevingsdocumenten maken) en deze bovendien professionals zijn.

Regels

Een direct werkende regel bestaat daarbij uit drie onderdelen: de norm (wat wordt geregeld), de aanduiding van het werkingsgebied waarop de regel betrekking heeft en een waarde. De aanduiding van het werkingsgebied en de waarde zijn van groot belang in het domein van de fysieke leefomgeving omdat bij het stellen van regels hierin veelvuldig wordt gedifferentieerd.

Regelbeheer kent drie stadia, waarbij activiteiten horen die al dan niet door het DSO worden ondersteund:

Stadium	Activiteiten
Opstellen	Het opstellen van juridische teksten. Dit is geen functie in het DSO. Wel wordt daarbij gebruik gemaakt van geüniformeerde begrippen die in het DSO worden gehanteerd. De juridische teksten worden ontsloten door het DSO
Toepassen	Het heeft de voorkeur dat al tijdens het opstellen van juridische teksten rekening wordt gehouden met de latere toepasbaarheid van de regels voor eindgebruikers. Dit kan door regels te analyseren en te vertalen in mechanismen die voor gebruikers te begrijpen zijn (bijv. een vragenboom). die zijn vastgelegd in omgevingsdocumenten
Ontsluiten	- Op het moment dat regels (waarvan een toepasbare variant beschikbaar is) in werking treden moeten de bijbehorende toepasbare regels ook aangeboden worden via het DSO en zijn gebruikerstoepassingen. Er is altijd een koppeling naar het oorspronkelijke besluit dat zelfstandig leesbaar aanwezig is.

De uitvoering

Het regelbeheer is een complex proces. Belangrijk element van dit stelsel is het ondersteunen van bevoegd gezagen in het ontwerpen van regels, de toepassing bij de kerninstrumenten van de wet en de ontsluiting van deze regels naar een ieder en initiatiefnemers. In het DSO is voorzien dat voor het bevoegd gezag Rijk functionaliteit beschikbaar is om in elk geval de rijksregels op deze manier toepasbaar te maken en aan te bieden (centraal regelbeheer). Andere bevoegd gezagen worden in de gelegenheid gesteld hun toepasbare regels via dezelfde voorziening toe te voegen of deze door een koppeling met eigen systemen beschikbaar te maken. Voorwaarde daarbij is dat de regels voldoen aan een nog vast te stellen standaard en regels maken gebruik van begrippen uit de gemeenschappelijke catalogus van het DSO.

Om regels uniform toe te passen in gebruikerstoepassingen wordt een facilitaire organisatie ingericht om bevoegd gezagen te helpen om regels naar toepasbare regels te vertalen (ondersteunen decentraal regelbeheer). Hoe de facilitaire organisatie in te richten, moet nader worden onderzocht. Dit kan tevens onderdeel zijn van het interbestuurlijk knooppunt/shared service organisatie dat bevoegd gezagen ontzorgd op een aantal aspecten.

De toepasbare regels worden ontsloten via een gebruikerstoepassing. Op dit moment is dat in de vorm van beslisbomen en formulieren. Ook de inzet van geavanceerde zoekmachines en kennissystemen moet daarbij overwogen worden.

5.4.2 Gegevensvoorzieningen

Binnen het DSO worden bepaalde gegevens van het informatiegebied van de omgevingswet centraal opgeslagen. Dit is enerzijds noodzakelijk omdat de gegevens centraal gecreëerd, verwerkt, gecombineerd en/of verrijkt worden. Anderzijds is het noodzakelijk om gegevens centraal beschikbaar te hebben vanwege performance redenen om aan de verwachtingen en eisen van de gebruikers te voldoen. Hiervoor heeft het DSO gegevensvoorzieningen

Belangrijke gegevensvoorzieningen zijn registers (omgevingsdocumenten en ingediende aanvragen en meldingen), informatiehuizen (voor gegevens en gegevensverzamelingen) en generieke gegevensverzamelingen. Daarnaast zijn er buiten het stelsel ook gegevensverzamelingen (o.a. basisregistraties) die relevant zijn voor het domein van de fysieke leefomgeving.

Voor gegevens in het DSO zijn een aantal generieke zaken van belang. Het gaat om het beschikbaar hebben van historische data, archivering (van gegevens die alleen of primair in het DSO zijn opgeslagen) en de mogelijkheid om met dynamische en driedimensionale omgevingsinformatie om te gaan (aangezien de werkelijkheid van de fysieke leefomgeving ook dynamisch is en meerdere dimensies heeft). De gegevensvoorzieningen van het DSO moeten rekening houden met onderstaande aspecten:

Dit onderdeel beschrijft de vier onderdelen van het DSO waarin gegevens worden beheerd en opgeslagen:

1. De Registratie van Omgevingsdocumenten
2. De Registratie van Omgevingsvergunningaanvragen
3. De Informatiehuizen (voor gegevens en gegevensverzamelingen)
4. De Generieke gegevensverzamelingen

In de daarop volgende paragrafen wordt achtereenvolgens beschreven dat het DSO historische gegevens beschikbaar moet stellen en dat onderdelen die vallen onder de wettelijke Archiveringsplicht duurzaam bewaard en toegankelijk moeten blijven en Tot slot is de inzet van het Dynamisch Omgevingsmodel in het DSO beschreven.

5.4.2.1 De Registratie van Omgevingsdocumenten

Omgevingsdocumenten

In artikel 20.12 van de Omgevingswet is de landelijke voorziening Omgevingsdocumenten ingesteld. Aan deze landelijke voorziening wordt binnen het DSO invulling gegeven door de Registratie Omgevingsdocumenten (ROD). De ROD maakt het mogelijk om besluiten met een grondslag in de Omgevingswet via gelinkte teksten of via de kaart te ontsluiten. De eindgebruiker kan zo zien welk beleid en welke regels op een locatie gelden.

In de ROD worden alle omgevingsdocumenten opgenomen. In de wet zelf zijn de belangrijkste instrumenten aangemerkt als omgevingsdocument. Bij AMvB zullen nog meer instrumenten die duidelijk meerwaarde kunnen hebben voor de gebruiker en waarbij ontsluiting technisch haalbaar wordt geacht worden aangemerkt (zie de lijst in het globaal Programma van Eisen). Dit zullen in ieder geval ook de ontwerpbesluiten van de omgevingsdocumenten zijn.

Wettelijke eisen aan omgevingsdocumenten

Het DSO moet het mogelijk maken om kennis te nemen van omgevingsdocumenten, zowel in tekst als op de kaart. Om breed en specifiek (her)gebruik van de omgevingsdocumenten mogelijk te maken moeten aan deze omgevingsdocumenten eisen worden gesteld. Het stellen van kwaliteitseisen kan door middel van standaarden. Dit zijn zowel technische standaarden en inhoudelijke standaarden (zonder de beleidsvrijheid te beperken). Via deze standaarden zullen onder andere informatiemodellen vastgelegd worden.

Het verwerken van wijzigingsbesluiten in de landelijke voorziening

Een bevoegd gezag heeft één Omgevingsvisie, één omgevingsverordening, één waterschapsverordening en één omgevingsplan voor het hele grondgebied. Dit betekent in de praktijk dat er veelvuldig wijzigingsbesluiten zullen worden genomen (op dat ene kerninstrument).

Wijzigingen kunnen meerdere vormen aannemen: waarden, werkingsgebieden, regels etc. kunnen los van elkaar of tegelijkertijd wijzigen. Wijzigingsbesluiten bestaan uit meerdere onderdelen. Eén deel is in ieder geval een gestandaardiseerd elektronisch bestand met wijzigingen. Dit bestand wordt eenmalig beschikbaar gesteld aan de landelijke voorziening (ROD) die vervolgens zorgt voor validatie, bekendmaking, publicatie, consolidatie en beschikbaar stellen via tekst en kaart aan de eindgebruiker.

Deze centrale voorziening heeft als voordeel dat de wijzigingen zeer snel zichtbaar zullen zijn voor de eindgebruiker. Formeel kunnen geen rechten worden ontleend aan deze centraal (geconsolideerde) versie in de ROD. Dat kan alleen aan de conform Awb (Algemene wetbestuursrecht) vastgestelde en bekendgemaakte integrale wijzigingsbesluiten. De centrale voorziening borgt echter een gestandaardiseerde automatische verwerking, zodat er in de praktijk geen verschil zal bestaan tussen de vastgestelde versie en de versie die via het DSO getoond wordt.

Voor bevoegd gezagen en belanghebbenden is het van belang om ook al inzicht te hebben in concept, ontwerp en vastgestelde (maar nog niet in werking getreden) besluiten (om hiermee een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van de (potentiële) wijziging). De centrale voorziening zal ook besluiten met deze status verwerken.

Meervoudig bronhouderschap van een omgevingsplan

Voor het Omgevingsplan geldt een bijzondere situatie. De gemeente is niet de enige bronhouder van het plan. Er sprake is van meervoudig bronhouderschap: wijzigingsbesluiten van de verschillende bevoegd gezagen worden bij inwerkingtreding direct en automatisch geconsolideerd in het centrale omgevingsplan.

Aanleiding is dat in de nieuwe situatie reactieve aanwijzingen en Projectbesluiten door Rijk, provincies en waterschappen en Gerechtelijke besluiten het omgevingsplan direct wijzigen. Opgeteld gaat het landelijk jaarlijks om honderden besluiten die rechtstreeks doorwerken in het omgevingsplan. Meestal gaat het dan om grote infrastructurele projecten of reactieve aanwijzingen. Ook voorontwerp en ontwerp worden in de landelijke voorziening opgenomen en worden op verzoek aan de eindgebruiker getoond.

Samenwerking in de voorbereidingsfase moet gefaciliteerd worden door middel van een centrale pilotomgeving[2] waarin bevoegd gezagen hun wijzigingsbesluiten kunnen testen en pre-valideren.

Onderwerp van onderzoek is nog hoe in de periode tussen vaststelling en inwerkingtreding voorkomen kan worden dat meerdere bevoegd gezagen tegelijk dezelfde objecten wijzigen. Die periode is weliswaar niet langer dan een aantal weken, maar er moet wel een oplossing gevonden worden. Deze oplossing kan technisch of organisatorisch van aard zijn.

Volledig beeld van omgevingsdocumenten in de overgangsfase

Vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen alle bestemmingsplannen bij wet onderdeel uit maken van het ene omgevingsplan per gemeente. In de huidig*e* landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl worden de Wro-instrumenten van Rijk, provincies en gemeenten (o.a. AMvB's, provinciale verordeningen en de bestemmingsplannen) op grond van de Wro opgeslagen, ontsloten en toegankelijk gemaakt voor een ieder. Ook de in voorbereiding zijnde ruimtelijke plannen beschikbaar. Andere landelijke en lokale regels worden ontsloten via resp. Wetten.nl en de CVDR.

De bestemmingsplannen zijn nog digitaal vastgesteld onder de Wro met oude RO-standaarden (IMRO) en maken onderdeel uit van het omgevingsplan. Het overgangsrecht bepaalt onder welke voorwaarden de oude bestemmingsplannen nog gewijzigd kunnen worden. In het algemeen zullen wijzigingen plaatsvinden in het nieuwe omgevingsplan op basis van de nieuwe standaarden. Zolang niet alle bestemmingsplannen zijn “vertaald/omgebouwd” naar het omgevingsplan zal het noodzakelijk blijven om de registratie achter de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl van de Wro beschikbaar te houden. Het maakt daarmee onderdeel uit van het DSO.

[2] Bedoeld is dat gemeente en provincie in een afgeschermde pilot/test/ontwikkelomgeving samenwerken indien een projectbesluit wordt voorbereid. Gemeente kan dan vast zien hoe het wordt en bij hun eigen besluitvorming hiermede rekening houden. Een dergelijke afgeschermde pilot/test/ontwikkelomgeving dient voor intern overheidsgebruik en heeft geen juridische status. Binnen RP.NL bestaat ook een pilotomgeving, ook zonder juridische status.

Deze situatie kan 5 tot 10 jaar na inwerkingtreding van toepassing zijn. Bij het raadplegen van de omgevingsdocumenten in een gebruikstoepassing zal een slimme oplossing gevonden moeten worden om deze langdurige hybride situatie eenvoudig en inzichtelijk aan een eindgebruiker te tonen.

5.4.2.2 De Registratie Vergunningaanvragen en meldingen

In artikel 16.4 van de Omgevingswet is de landelijke voorziening voor het indienen van een aanvraag en het doen van een melding ingesteld. Hierin worden de bij de aanvraag of melding verstrekte gegevens en bescheiden opgenomen. Aan deze landelijke voorziening wordt binnen het DSO invulling gegeven door de Registratie ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen.

De vergunningaanvraag en melding worden tijdelijk in het DSO opgeslagen, zodat het bevoegd gezag en andere bestuursorganen die betrokken zijn bij de beslissing over de aanvraag of bij de melding gebruik kunnen maken van deze landelijke voorziening. Het bevoegd gezag draagt zorg voor het beheer van de in de voorziening opgenomen gegevens en bescheiden en de toegangsverlening aan de andere bestuursorganen tot die gegevens en bescheiden.

Deze registratie maakt het mogelijk om de gegevens en bescheiden van de aanvrager of melder naar ter beschikking te stellen aan de bevoegd gezagen.

5.4.2.3 Informatiehuizen

Een informatiehuis is een bestuursorgaan of rechtspersoon die als wettelijke kerntaak krijgt om kwalitatief goede informatieproducten te vervaardigen die via de centrale gebruikersvoorziening worden beschikbaar gesteld. Hiervoor gebruikt het informatiehuis gegevens of gegevensverzamelingen die door bronhouders worden aangeleverd. Een informatiehuis organiseert de totale stroom van gegevens vanaf de data bij bronhouders tot aan de toegespitste informatieproducten voor gebruikers. Hiertoe maakt het huis gebruik van standaarden en kennisdeling. Een informatieproduct kan meerdere vormen aannemen. Dat kan bijv. een gestructureerde verzameling van door een informatiehuis gevalideerde gegevens of een toetsingsinstrument bedoeld om regels over de fysieke leefomgeving meetbaar te maken zijn. Alle informatieproducten moeten voldoen aan de stelselstandaarden.

Informatiehuizen hebben ook een belangrijke rol bij het ontwikkelen van kwaliteitseisen en informatieproducten in samenspraak met (representatieve organisaties van) bronhouders en afnemers.

Naast en in het verlengde van de wettelijke taken in het kader van DSO kunnen informatiehuizen ook informatie producten en diensten ontwikkelen en aanbieden in opdracht van derden, binnen de daarvoor geldende kaders.

Het huis kent een duidelijke sturing op de gemaakte afspraken door de 'huismeester'. Er wordt geborgd dat informatieproducten goed aansluiten op de vraag. Het huis beheert ook de toetsingsinstrumenten die horen bij het betreffende toetsingskader in de Omgevingswet. Deze beheersverantwoordelijkheid omvat de ontwikkeling en instandhouding van de ICT-hulpmiddelen voor de toepassing van de toetsingsinstrumenten. Deze toetsingsinstrumenten bestaan onder andere uit gestandaardiseerde rekenmodellen. De toetsingsinstrumenten kunnen via de onderzoekshulp in de gebruikerstoepassingen worden aangeroepen. Door al deze (keten)processen ontstaat een proces dat efficiënt verloopt en betrouwbare resultaten oplevert.

Het huis is zelf geen bronhouder. In principe zijn de informatieproducten de enige gegevens die het huis zelf produceert en opslaat.

Om als informatiehuis informatieproducten beschikbaar te mogen stellen aan het DSO, moeten de informatieproducten voldoen aan de bij AMvB vast te stellen kwaliteitseisen. Ook moet worden voldaan aan de aansluitvoorwaarden. Bij ministeriële regeling zal per huis worden gespecificeerd welke informatieproducten beschikbaar moeten worden gesteld. De huizen zullen binnen het

geschetste wettelijke kader zelf invulling geven aan de interne governance van hun werkprocessen en samenwerking met ketenpartners.

De beoogde informatiehuizen zijn voorzien voor de domeinen: Lucht, Water, Bodem & Ondergrond, Natuur, Externe Veiligheid, Geluid, Cultureel Erfgoed, Ruimte, Bouw en Afval.

De scope van de informatiehuizen is: het bijeenbrengen van de bij AMvB aangewezen gegevens of gegevensverzamelingen ten behoeve van de kerninstrumenten op grond van de Omgevingswet en het omzetten hiervan in op de vraag toegespitste informatieproducten. Denkbaar is dat gegevens die daarvoor verzameld worden ook voor andere doeleinden worden gebruikt. Bijvoorbeeld luchtgegevens die tevens gebruikt kunnen worden voor Europese rapportages.

Kerntaak is het produceren en beschikbaar houden van informatieproducten. De huizen zijn ervoor verantwoordelijk dat deze producten voldoen aan de daarvoor bij AMvB en regeling vastgestelde kwaliteitseisen. De bronhouders, zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van gegevens en gegevensverzamelingen aan informatiehuizen. De bronhouders zijn en blijven ervoor verantwoordelijk dat de gegevens en gegevensverzamelingen die zij beschikbaar stellen voldoen aan de daarvoor vastgestelde vorm- en kwaliteitseisen.

Het informatiehuis heeft kwaliteitsmanagementprocessen ingericht die leiden tot een continue verbetering van de kwaliteit van de geleverde informatieproducten en de daaraan ten grondslag liggende brongegevens en toetsingsinstrumenten.

De taken van de informatiehuizen worden neergelegd in de Omgevingswet. De aanwijzing van bestuursorganen of rechtspersonen als informatiehuis vindt plaats bij AMvB.

Complexe, samengestelde informatieproducten

Voor het beantwoorden van vragen waarbij voor het uiteindelijke antwoord informatieproducten van verschillende informatiehuizen moeten worden samengevoegd (samengestelde vragen) gelden de volgende uitgangspunten:

- De informatiehuizen leveren alleen informatieproducten voor hun eigen domein, d.w.z. ze leveren enkelvoudige antwoorden op basis van hun eigen toetsingsinstrumenten.
- De splitsing in vragen naar enkelvoudige informatieproducten en het samenstellen van de geleverde informatieproducten tot een antwoord dat aansluit op de vraag van de eindgebruiker, vindt plaats in de gebruikerstoepassingen of in de gegevensinfrastructuur.
- Informatiehuizen zijn wel zelf verantwoordelijk voor de integratie van gegevens uit toegepaste generieke gegevensverzamelingen en gegevens afkomstig van andere informatiehuizen die invoer zijn voor de in hun eigen domein gebruikte toetsingsinstrumenten. De betrokken collega informatiehuizen hebben in dat kader dezelfde rol en positie als de andere bronhouders van het betreffende huis.

5.4.2.4 Generieke gegevensverzamelingen

Naast het gebruik van de basisregistraties kent het stelsel zelf ook generieke gegevensverzamelingen. Dat zijn datasets die door meerdere informatiehuizen gebruikt worden en waar het generiek beschikbaar stellen van deze gegevens voor de informatiehuizen leidt tot efficiëntie. Onder andere doordat bronhouders maar eenmalig hoeven aan te leveren, de verwerkingsslagen bij informatiehuizen maar eenmalig hoeft te gebeuren, maar ook door verbetering van kwaliteit door eenduidigheid in definities binnen een gegevensset.

Te denken valt aan gegevensverzamelingen met populatiegegevens, verkeerstellingen weg- en rail, omgevingskenmerken, natuurroutenetwerken en toekomstscenario's.

De minister zal krachtens of bij wet van elk te bouwen gegevensverzameling een beheerder, aanstellen. De taken verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de beheerder worden geregeld in de wet.

5.4.2.5 Beschikbaarheid historische gegevens

Het DSO zal ervoor moeten zorgen dat gegevens die via het stelsel ontsloten zijn (geweest) beschikbaar blijven voor later gebruik. Gegevens hebben een bepaalde juridische status en/of spelen een rol in procedures en afwegingen om tot besluiten te komen. Het is wenselijk om te allen tijde te garanderen dat dit soort gegevens op een later moment op dezelfde manier beschikbaar zijn.

5.4.2.6 Archivering

Overal in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en bij bevoegd gezagen zal op basis van de Archiefwet 1995 informatie bewaard moeten worden. Alle zorgdragers (de bevoegd gezagen) hebben deze “archiefplicht”. Zij houden deze ook onder de nieuwe Omgevingswet. Het gaat hierbij niet alleen om de Omgevingsdocumenten zelf, maar ook om de wijze waarop deze bij de bevoegd gezagen tot stand komen (al dan niet in overleg met initiatiefnemers, belanghebbenden en andere bevoegd gezagen). Archivering in deze steeds complexer wordende ketens vraagt bijzondere aandacht.
Nagegaan moet worden in hoeverre de archiefplicht geldt voor de onderdelen van het DSO. Bijv. voor het Register Omgevingsdocumenten en de samenwerkingsruimte waarin het DSO voorziet. Vaak zullen de DSO-archiefbescheiden tijdelijk bewaard moeten worden, maar voor een aantal kan gelden dat ze langer bewaard moeten worden. Deze (digitale) archiefbescheiden dienen in dat geval duurzaam toegankelijk te blijven.

Het duurzaam toegankelijk houden van digitale informatie is voor veel bevoegd gezagen niet eenvoudig.

Specifieke aandachtspunten zijn:

1. Het eigenaarschap en de archiefplicht van samenwerkingsruimte en registers;
2. Het juridisch kader voor de archiefplicht bij mandateringen en overdrachten van taken;
3. Indien sprake is van een wettelijke verplichting, het behoud van de duurzame toegankelijkheid van gearchiveerde informatie, met name voor registers en complexe digitale informatieobjecten als omgevingsplannen;
4. Het behoud van authenticiteit van gearchiveerde informatie bij versiebeheer, vooral wanneer meer versies van 1 archiefstuk in verschillende omgevingen worden bewaard, bijvoorbeeld het origineel bij een zorgdrager en een afschrift in een register.

5.4.2.7 Dynamische omgevingsinformatie

De uitvoering van de Omgevingswet dient maximaal te worden ondersteund met dynamische en driedimensionale informatie.

3D informatie en daarop aansluitende rekenmodellen dragen op verschillende manieren bij aan de dienstverlening. Het leidt tot lagere onderzoekskosten, omdat direct aan de regels getoetst wordt. Ook de monitoring van reeds gerealiseerde ambities, die voor het realiseren van het omgevingsplan zo belangrijk is, wordt met het dynamisch 3D omgevingsinformatie efficiënter. Er ontstaat direct inzicht in de gebruiksruimte. Presentatie van plannen is veel inzichtelijker en herkenbaarder en besluiten worden beter onderbouwd.

Hoewel de mogelijkheden daartoe voor 2019 nog niet beschikbaar hoeven te zijn, zullen bij een latere uitwerking de voorzieningen moeten worden getroffen voor een door het DSO ondersteund dynamische 3D omgevingsinformatie.

Bij verdere ontwikkeling van het stelsel moet rekening gehouden worden met het dynamisch ruimtelijk model. De volgende punten zijn daarvoor van belang:

1. Een uniform dynamisch ruimtelijk model, dat dient voor het opstellen en monitoren van en voor een eerste toets aan het omgevingsplan;
2. Het vaststellen van standaarden voor de basisgegevens, die dit dynamisch ruimtelijk

omgevingsplan voeden, bijvoorbeeld door het doorontwikkelen naar een 3D-BGT;
3. Het rekening houden met de 3D-BGT bij het opstellen van de reken- en meetvoorschriften voor het uiteindelijke dynamisch ruimtelijk omgevingsplan;
4. Het vastleggen van kwaliteitscriteria om de nauwkeurigheid, betrouwbaarheid en bestendigheid van deze gegevens te borgen;
5. Reken- en meetvoorschriften, die worden opgenomen in de informatiehuizen, werken op basis van het dynamisch ruimtelijk model (met inbegrip van de daarin vervatte omgevingsdata). Zij zijn aangewezen voor toetsing van en aan het omgevingsplan;

5.4.3 (Technische) stelselinfrastructuur

De stelselinfrastructuur is een *infrastructurele* voorziening die de gebruikersvoorziening in staat stelt om gegevens en informatie uit informatiehuizen, registers, basisregistraties etc. te kunnen ontsluiten.

5.4.3.1 De Stelselcatalogus

Dankzij een stelselcatalogus kan een gebruiker relevante informatie vinden, ook zonder de exacte termen te kennen. Zowel een (geo-)specialist als een leek (burger, bedrijf en overheid) moeten via zoekfunctionaliteit in staat zijn om snel relevante gegevens en bijbehorende metadata te achterhalen.

De stelselcatalogus moet zoveel mogelijk aansluiten op bestaande catalogi. Zo zijn er metadatacatalogi voor datasets en services, zoals het nationaal en provinciaal geoegister; open data registers, zoals het open data portaal op overheid.nl; registers op websites van organisaties, zoals het KNMI en Rijkswaterstaat; services registers, zoals het Digikoppeling service register; registers voor semantische standaarden, zoals codelijsten, vocabulaires, ontologieën. Dit beperkt de beheerlast bij bronhouders. Het uitgangspunt is dat zij één keer hun informatie vastleggen in een catalogus.

Door duidelijk vast te leggen hoe begrippen zich tot elkaar verhouden wordt het mogelijk bestanden op elkaar aan te sluiten. Bovendien is er voor burgers en bedrijven herkenbaar welke gegevens die zij krijgen.

Afspraken maken tussen alle belanghebbenden over het op elkaar afstemmen van gegevens is daarom noodzakelijk. Dit begint bij de semantiek. Door de informatiemodellen voor omgevingsdocumenten , registraties en gegevensverzamelingen aan elkaar te linken worden de verschillen inzichtelijk, kunnen dubbelingen eruit worden gehaald en worden relaties tussen gerelateerde gegevens duidelijk en vindbaar.

Er worden verschillende technieken gebruikt om gegevens vindbaar te maken. Denk hierbij aan het vastleggen van synoniemen, het onderling linken van begrippen en het onderling relateren van informatie in de gegevenscatalogi.

5.4.3.2 Stelselknooppunt DSO

Het ontsluiten van gegevens is een infrastructurele voorziening die het DSO in staat stelt om gegevens uit informatiehuizen, registers, basisregistraties etc. te kunnen ontsluiten. De infrastructuur van het digitaal stelsel kent alleen machine-machine interfaces. Het gaat in ieder geval om de volgende ontsluitingen/koppelvlakken:

- Gegevens ontsluiten naar DSO gebruikersvoorziening/toepassing
- Gegevens ontsluiten voor voorzieningen (back office) van het bevoegd gezag
- Gegevens beschikbaar stellen via een open koppelvlak (voor derden)

Naast het routeren van de gegevensberichten, zijn er binnen de infrastructuur van het stelsel ook een aantal aanpalende voorzieningen nodig:

- Het ontsluiten van gegevens is een infrastructurele voorziening die het DSO in staat stelt om gegevens ut informatiehuizen, registers, basisregistraties etc. te kunnen ontsluiten. Het stelselknooppunt biedt de volgende functionaliteit:
  - Routering
  - Authenticatie en Autorisatie
  - Monitoring
  - Audittrail
- Het stelsel kan gegevens uitwisselen mits gewerkt wordt conform standaarden. Deze standaarden zijn randvoorwaardelijk voor het uitwisselen van gegevens.

Beschikbaarheid van gegevens via een knooppunt betekent ook dat gegevens en informatie zodanig zijn ontsloten dat gebruikers en systemen goed met deze informatie uit de voeten kunnen. Sommige applicatiebouwers kunnen gebruikers alleen goed ondersteunen als ze ook toegang hebben tot de achterliggende databestanden. Daarbij horen standaarden en het bieden van services (API's/services/download etc.).

5.5 AANSLUITING BEVOEGD GEZAGEN

Om een goede aansluiting (tijdig, efficiënt en effectief) van bevoegd gezagen op het DSO mogelijk te maken, is een (interbestuurlijke) aansluitvoorziening noodzakelijk. Deze voorziening maakt het voor bevoegd gezagen makkelijker om aan te sluiten en kan bevoegd gezagen op verschillende manieren ontzorgen. Communicatie via aansluitvoorzieningen is daarom een antwoord op de wederzijdse problematiek van afnemers en aanbieders van diensten. Zij hebben de potentie om voor bevoegd gezagen de complexiteit op technisch, functioneel en organisatorisch vlak te reduceren. Bundeling van losse aansluitingen is hiervoor een randvoorwaarde. De aansluitvoorziening levert de functionaliteit voor bevoegd gezagen op het gebied van het koppelen aan sectorale- en stelselvoorzieningen. De voorziening koppelt aan verschillende ketens en sectorale voorzieningen en biedt bevoegd gezagen toegang tot deze ketens en voorzieningen via gestandaardiseerde koppelvlakken en connectiviteit.

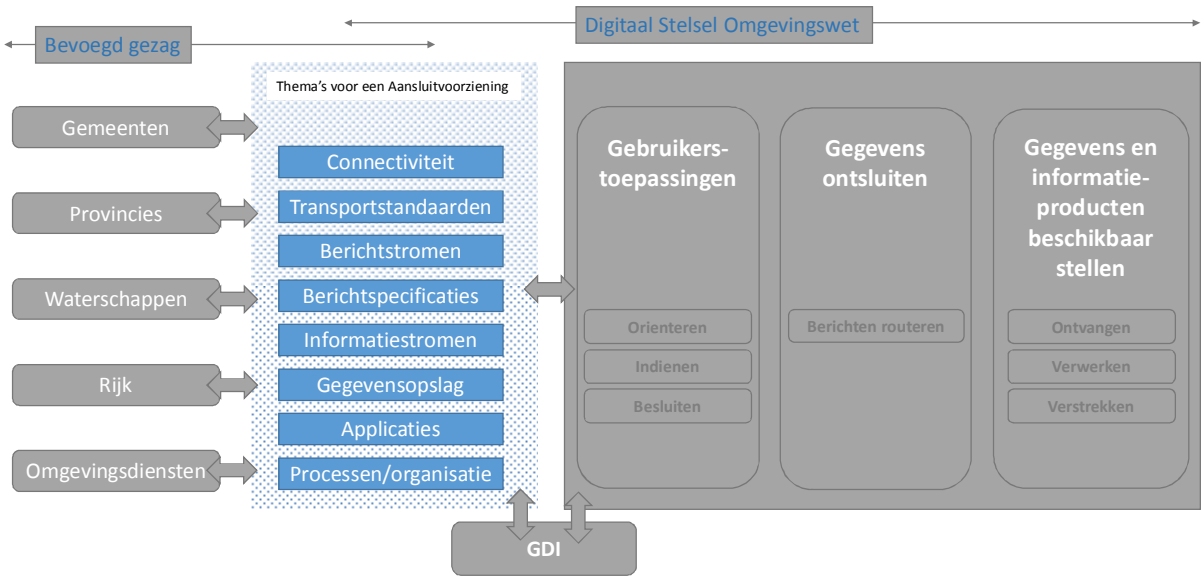

De precieze invulling van het interbestuurlijk knooppunt (of eventueel meerdere knooppunten) is op het moment van schrijven van dit visiedocument nog niet vastgesteld. Een aparte definitiestudie is hiervoor nodig. In onderstaand figuur staat aangegeven aan welke functionaliteit gedacht kan worden. In de minimale variant ondersteunt het knooppunt het berichtenverkeer tussen organisaties onderling. In de maximale variant is het knooppunt een shared service organisatie (een organisatie die organisaties ontzorgt bij zaken die ze anders ieder voor zich moeten uitvoeren/inregelen).

6 STANDAARDISATIE

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet kan niet zonder een optimale uitwisseling van informatie. Het is daarbij van belang om de juiste balans te vinden tussen standaardisatie en beleidsvrijheid. Het één is nodig om het Digitaal Stelsel te laten werken, het ander om de doelen van de Omgevingswet te realiseren. Een verkeerde invulling van standaardisatie kan leiden tot ongewenste gevolgen.

Standaardisatie is noodzakelijk voor het ondersteunen van de ketensamenwerking tussen de partijen die betrokken zijn bij het nemen van besluiten of bij de totstandkoming van andere rechtsfiguren die zijn aangewezen als omgevingsdocument. Het bevordert de rechtszekerheid omdat de inzichtelijkheid van wet- en regelgeving en daarmee de voorspelbaarheid toeneemt. Standaardisatie draagt bij aan het bereiken van minder uitvoeringskosten.

Standaardisatie vraagt samenwerking tussen partijen om vast te stellen welke mate van standaardisatie wenselijk is. Het gaat er om dat een eenmaal gekozen standaard ook wordt geïmplementeerd. Het zijn strenge afspraken tussen de belanghebbenden over de vorm waarin de informatie wordt aangeboden. Maar het werken conform standaarden kost in het begin ook tijd en geld en raken vaak aan belangen.

Voor de implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn er op veel gebieden standaarden nodig. Deze standaarden zijn onder te verdelen in de volgende hoofdcategorieën:

- Semantische standaarden
- Processtandaarden
- Technische standaarden
- Standaardaarden voor meet- en rekenmodellen

INSPIRE

- Bij het opstellen van de omgevingswet zijn Europese verplichtingen het uitgangspunt. Ook de INSPIRE richtlijn is zo'n verplichting. Voor optimale uitvoering van de wettelijke INSPIRE verplichting is nadrukkelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet van belang.
- Het DSO moet ervoor zorgen dat gegevens kunnen worden geleverd in het kader van INSPIRE. Dit betekent dat gegevensmodellen en technologie waar mogelijk rekening houden met INSPIRE eisen op het gebied van inhoud en ontsluiting. Daarnaast worden conform de Nederlandse implementatiestrategie zoveel mogelijk decentrale bronhouders ontlast als er al een centrale voorziening met dezelfde gegevens beschikbaar is.

Dit is het geval als:

- gegevens wettelijk verplicht beschikbaar moeten worden gesteld conform de Omgevingswet (bijvoorbeeld omgevingsdocumenten of andere registers)
- gegevens binnen de scope van het DSO in een informatiehuis worden verzameld (inclusief eventueel daarop volgende bewerkingen).

7 GOVERNANCE

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de besturing van het stelsel en daarnaast op de besturing van en binnen de informatiehuizen.

Governance van het Stelsel

Het digitaal stelsel in brede zin vraagt om een heldere en effectieve besturing. Verschillende componenten voor de ondersteuning van de dienstverlening en de beleidsprocessen bij bevoegd gezagen zijn bij diverse organisaties belegd. Het DSO ondersteunt het werken in informatieketens tussen diverse partijen. De besturing van het stelsel moet hierop gericht zijn.

De uitdaging waar alle betrokken partijen voor staan is het bewaken dat het digitaal stelsel een geordend en verbonden geheel van afspraken en ICT voorzieningen, registraties en gegevens(verzamelingen) wordt en blijft. Dit maakt de samenwerking op het terrein van ICT en informatie langdurig en intensief. Ketensamenwerking is niet alleen een kwestie van inhoud, procedures en formele afspraken. Minstens even belangrijk is het werken aan goede (informele) relaties en culturele aspecten van samenwerking. In deze Visie is vooral de procedurele dimensie nader uitgewerkt. Hierbij zijn een aantal zaken van belang:

- De minister is stelselverantwoordelijk voor het digitaal stelsel. Door de minister worden bestuursorganen of rechtspersonen aangewezen, die als kerntaak krijgen om informatieproducten te vervaardigen en daarvoor de gegevens(stroom) te beheren (informatiehuis). Zij zijn zelf verantwoordelijk voor de werking en instandhouding van de eigen voorzieningen die daarvoor nodig zijn.
- De minister is verantwoordelijk voor de goede werking van het stelsel als geheel: de landelijke voorzieningen, de gebruikerstoepassingen, de centrale infrastructuur, (toezicht op) de goede taakuitoefening door de beheerders van het register omgevingsdocumenten en van de generieke gegevensverzamelingen en door de informatiehuizen. De minister stelt regels die nodig zijn om de kwaliteit binnen het DSO te borgen. Daarmee wordt helderheid gegeven over welke partijen waarvoor verantwoordelijk zijn.
- In aanvulling hierop stelt de stelseleigenaar een commissie in die stelselbreed werkt. Deze kan de stelseleigenaar gevraagd of ongevraagd adviseren over de kwaliteitsborging van gegevens of processsen[3].
- De informatiehuizen kunnen binnen de wettelijke kaders hun eigen (interne) governance inrichten. In de Omgevingswet worden de taken en verantwoordelijkheden van de informatiehuizen vastgelegd. De aanwijzing van bestuursorganen of rechtspersonen als informatiehuis vindt bij AMvB plaats. Aan de aanwijzing gaat een proces vooraf waarin beoogde informatiehuizen een businessplan en plan van aanpak ontwikkelen dat door de minister van IenM als stelselverantwoordelijke zal worden getoetst. Toetspunten daarbij zijn of er een transparante interne governance structuur wordt gerealiseerd en of de werkprocessen zo worden ingericht dat kan worden vertrouwd op de continuïteit en de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke taken door het huis. Kwaliteitscriteria met betrekking tot de taakuitvoering zijn globaal en hebben betrekking op deskundigheid, besluitvaardigheid, verbondenheid en onafhankelijkheid.
- De borging van de kwaliteit van de gegevens in het digitaal stelsel is van groot belang. Gezien dit belang wordt een aparte functionaris aangewezen voor de datacomponenten binnen het

[3] In het amendement Smaling (SP) is bij de wetsbehandeling gevraagd om een stelselbrede onafhankelijke kwaliteitsborging.“stelselbreed werkende validatiecommissie” die zorgt voor de kwaliteitsborging van de informatiehuizen.

stelsel. Zowel in de opbouw van het stelsel, als beheerfase. Deze functionaris – vooralsnog Chief Data Officer genoemd - voert, vanuit een onafhankelijke positie, de regie en borgt de samenhang over de verschillende ontwikkelingen in het stelsel die een sterke datacomponent kennen.

- De stelselbesturing wordt ingericht op strategisch, tactisch en operationeel niveau.
- Besturing van het stelsel vindt plaats op het stelsel als geheel en op de voorzieningen afzonderlijk (gebruikerstoepassingen, technische infrastructuur en gegevensvoorzieningen (waaronder informatiehuizen).
- Vanuit deze besturing wordt de relatie bewaakt met de GDI door op regelmatige basis te overleggen met (het bureau van) de Digicommissaris.
- Er moet ruimte zijn voor inbreng van het perspectief van gebruikers. Het is noodzakelijk dat gebruikerswensen in beeld zijn en problemen op continue basis gemakkelijk worden gesignaleerd en opgelost. Dit geldt voor alle gemeenschappelijke toepassingen in het DSO.

In onderstaande figuur een eerste aanzet voor een governancestructuur van het DSO:

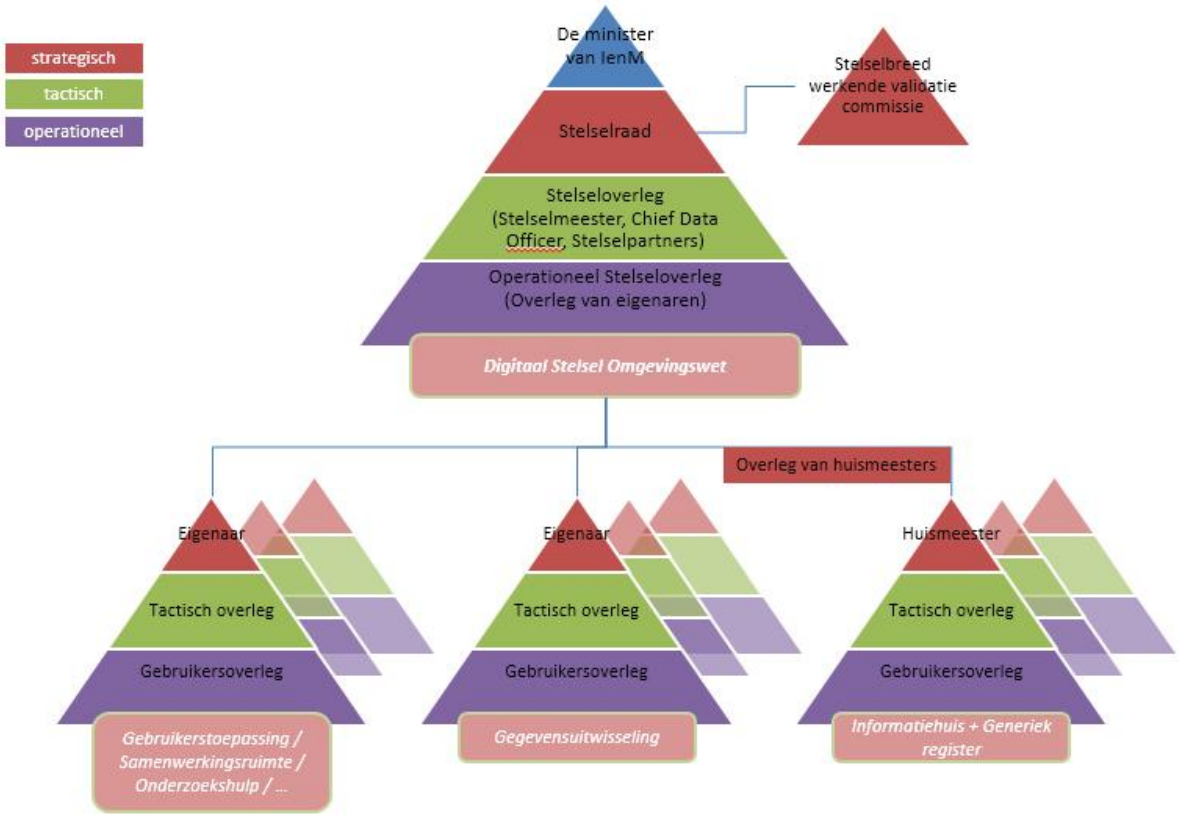

Governance van de informatiehuizen

Bij AMvB worden bestuursorganen of rechtspersonen aangewezen die verantwoordelijk worden voor de zorg, instandhouding en werking van een of meerdere informatiehuizen. Kerntaak is het produceren en beschikbaar houden van informatieproducten. De bronhouders zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van gegevens en gegevensverzamelingen aan informatiehuizen. De bronhouders zijn ervoor verantwoordelijk dat de gegevens en gegevensverzamelingen die zij beschikbaar stellen voldoen aan de daarvoor vastgestelde vorm- en kwaliteitseisen.

De informatiehuizen dienen binnen deze kaders hun eigen interne governance in te richten. Dat betekent dat partijen die een rol vervullen bij het aanleveren of afnemen van gegevens bekend zijn en duidelijkheid is over taken en verantwoordelijkheden, zoals het aanleveren van data, kwaliteitsaspecten of het beheren van informatieproducten/toetsinstrumenten. Er zijn een of

meerdere samenwerkstructuren ingericht waarin afspraken zijn gemaakt om de beoogde visie en doelstellingen van het informatiehuis te realiseren. Informatiehuizen kennen een huismeester (het eerste aanspreekpunt en opdrachtnemer), een kwaliteitsbewaker en een beheerder.
De samenwerking/governance is in lijn met de wettelijke verankering van het DSO in de invoeringswet, AMvB's en ministeriele regelingen.

8 DE ROUTE ER NAAR TOE

De Visie beschrijft het gezamenlijk eindbeeld van de digitale ondersteuning middels het DSO. Het eindbeeld voor 2024 is in het Bestuursakkoord aangeduid als scenario 3. Daarnaast zijn de scenario's 1 en 2 onderscheiden. Scenario 1 is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is. Scenario 2 is het wettelijk minimum met in standhouding van het huidig dienstverleningsniveau. De kern van scenario 2 is het dienstverleningsniveau van de drie bestaande voorzieningen ((RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO) te vertalen naar een integraal functionerend geheel. Dit is verder uitgewerkt in het Programma van Eisen. Scenario 3 is het gewenste eindbeeld en bevat aanvullend op scenario 2 o.a. de volgende onderdelen gericht op:

- Digitaal (samen)werken
- Gebruikersperspectief
- Vermindering onderzoekslast
- Betrouwbare gegevens (met als gevolg minder procedures)

De scenario's zijn aanvullend op elkaar. Scenario 3 omvat ook scenario 2 en deze laatste omvat ook scenario 1. Met de realisatie van scenario 3 in 2024 is het Digitaal Stelsel Omgevingswet volledig operationeel.

Dit eindbeeld is niet in één keer te bereiken. Dit vanwege financiële en organisatorische effecten en gevolgen. De elementen onder scenario 3 zullen verder worden onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten, hierbij zal ook worden bekeken of activiteiten al bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen worden opgepakt die baten generen of de overheden ontzorgen. De ontwikkeling van het digitaal stelsel wordt als een groeimodel gezien zoals in onderstaand figuur verbeeld.

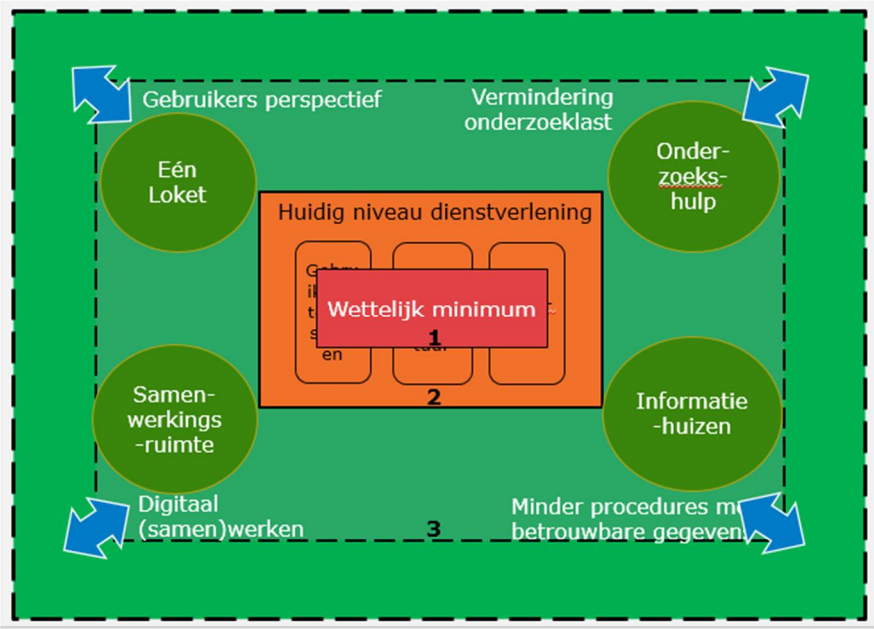

Om beheerst naar het eindbeeld toe te werken is een aantal uitgangspunten benoemd:

- Ontwikkeling en realisatie vinden gefaseerd plaats
- Via go/no-go beslismomenten worden de feitelijke besluiten genomen die de werkelijke

realisatie van scenario 2 en 3 bepalen

- Voor scenario 2 gaat het om uitvoeringsbesluiten over de uitwerking van scenario 2 en de beslissing over het toevoegen van het buiten scope element van de “meterkast”
- Voor scenario 3 gaat het om besluiten over:
    - Verdere doorontwikkeling van de samenwerkingsruimte
    - Verdere doorontwikkeling van 1 loket
    - De onderzoekshulp
    - Informatiehuizen
    - Toevoeging van issues die oorspronkelijk buiten scope waren, zoals toezicht en handhaving, zienswijze en bezwaar
- Scenario 1 is no-regret en dient altijd te worden gerealiseerd om inwerkingtreding van de Omgevingswet mogelijk te maken

Dit betekent voor de uitvoering van de realisatie van het DSO dat het van belang is dat de scenario’s 1,2 en 3 van het DSO en de daartoe behorende onderdelen onafhankelijk van elkaar te realiseren zijn. De ontwikkeling van het DSO zal plaats vinden via een aantal afgebakende fases van analyse naar businesscase en plan. De realisatie moet plaats vinden via haalbare en stabiele tussenstappen, plateaus. Deze plateaus moeten elk leiden tot een zelfstandig werkend geheel. Dit zorgt er voor dat de go/no-go beslissingen op zichzelf staan en het mogelijk maken tussentijds bij te sturen of zelfs te stoppen op een onderdeel, zonder dat de stappen die al doorlopen zijn voor niets zijn geweest.

Op dit moment is alleen fase 1 (to het moment van in werking treden van de wet) onderscheiden. Dit houdt in dat tenminste de onderdelen van scenario 2 eventueel aangevuld met onderdelen van scenario 3 zijn gerealiseerd afhankelijk van interbestuurlijke besluitvorming. Tot 2024 worden verdere fasen gerealiseerd in een stapsgewijze doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. In 2024 kent het digitaal stelsel de volledige functionaliteit die nodig is om de beoogde baten en effecten te bereiken.

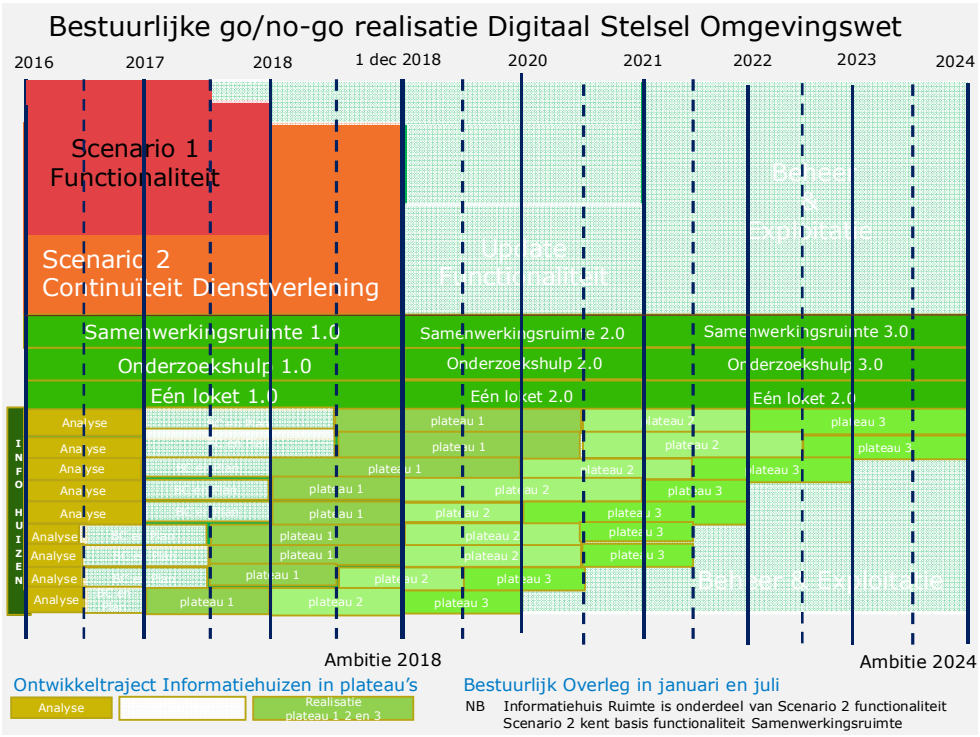

Omdat de Visie zich concentreert op het “wat” en niet op het “hoe” wordt de uitwerking van deze verschillende stappen belegd bij het programma DSO. De daarbij te nemen besluiten worden in een aparte besluitvormingskalander opgenomen. Voor besluitvorming over go/ no-go beslissingen wordt de halfjaarlijkse cyclus van het Bestuurlijk Overleg aangehouden.

Bij de gefaseerde besluitvorming wordt ook de overgang van huidige voorzieningen meegenomen. Dit speelt vooral bij de overgangstermijn voor Omgevingsplannen zie ook hoofdstuk 5. Eisen aan deze overgangsfase zijn dat de informatievoorziening op peil blijft en belanghebbenden dus niet te maken krijgen met beschikbaarheids en actualiteitsproblemen.

8.1 RISICOMANAGEMENT

De realisatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een omvangrijk project. Daarom worden diverse maatregelen getroffen om risico’s te beheersen. Hierbij worden de uitgangspunten gehanteerd die het Bureau ICT-toetsing (BIT) stelt.

Belangrijk is dat het digitaal stelsel niet één groot ICT-systeem is, maar een samenhangend stelsel van digitale voorzieningen. Eén van de uitgangspunten die gehanteerd worden is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten op generieke e-overheidsvoorzieningen en dat er geen nieuwe voorzieningen worden gebouwd als de bestaande goed functionerende voorzieningen toereikend zijn of kunnen worden aangepast. In lijn met de bevindingen van de commissie Elias staat daarbij de gebruiker centraal.

Het digitaal stelsel bouwt voor een deel door op voorzieningen waarmee in de praktijk al jarenlang ervaring is opgedaan. Daarbij valt te denken aan de mogelijkheid om langs elektronische weg een omgevingsvergunning aan te vragen (Omgevingsloket Online), een melding te doen (Activiteitenbesluit Internetfunctie) en een landelijke voorziening met kaartviewer die de regels van alle overheden op een locatie toont (vergelijkbaar met Ruimtelijkeplannen.nl).

Nieuw is dat er sprake is van een samenhangend geheel van informatievoorziening. Om tot een werkend geheel te komen zullen de verschillende betrokken partijen moeten samenwerken en zullen bestuursorganen hun digitale voorzieningen laten aansluiten op (onderdelen van) het digitaal stelsel, zodat de informatie kan worden doorgegeven aan de gebruiker.

In lijn met het BIT wordt de ontwikkeling van het digitaal stelsel gefaseerd opgepakt. Zoals in het bestuursakkoord implementatie is afgesproken, zal op basis van *business cases* en *go/no-go*-besluiten gezamenlijk met medeoverheden worden besloten hoe het digitaal stelsel exact wordt uitgewerkt en welke onderdelen wanneer functioneel moeten zijn. Hierbij wordt gewerkt met een plateauplanning en daarmee een fasering waarbij iedere stap leidt tot functionerende tussenproducten. Hierbij wordt telkens getoetst op bestuurlijke, organisatorische, technische en financiële haalbaarheid.

Zo zal ook deze Visie worden getoetst aan de hand van een impactanalyse door het programma DSO op technische en financiële haalbaarheid en via een Gatewayreview.

9 BIJLAGEN

9.1 WAT STOND ER OVER DSO IN HET BESTUURSAKKOORD?

Op 1 juli 2015 is een akkoord getekend waarin het Rijk, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken hebben gemaakt over de implementatie van de Omgevingswet. Daarin staat de volgende ambitie:

Partijen delen de ambitie om in 2024 alle relevante beschikbare informatie, zowel over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving als de gegevens over de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben en begrijpelijk te tonen. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een helder samenhangend digitaal stelsel.

In de bijlage bij het bestuursakkoord zijn drie scenario's opgenomen waarlangs de ontwikkeling van de digitalisering wordt beschreven.

Onderstaand plaatje is de visuele weergave van deze drie scenario's zoals geschetst in het Bestuursakkoord.

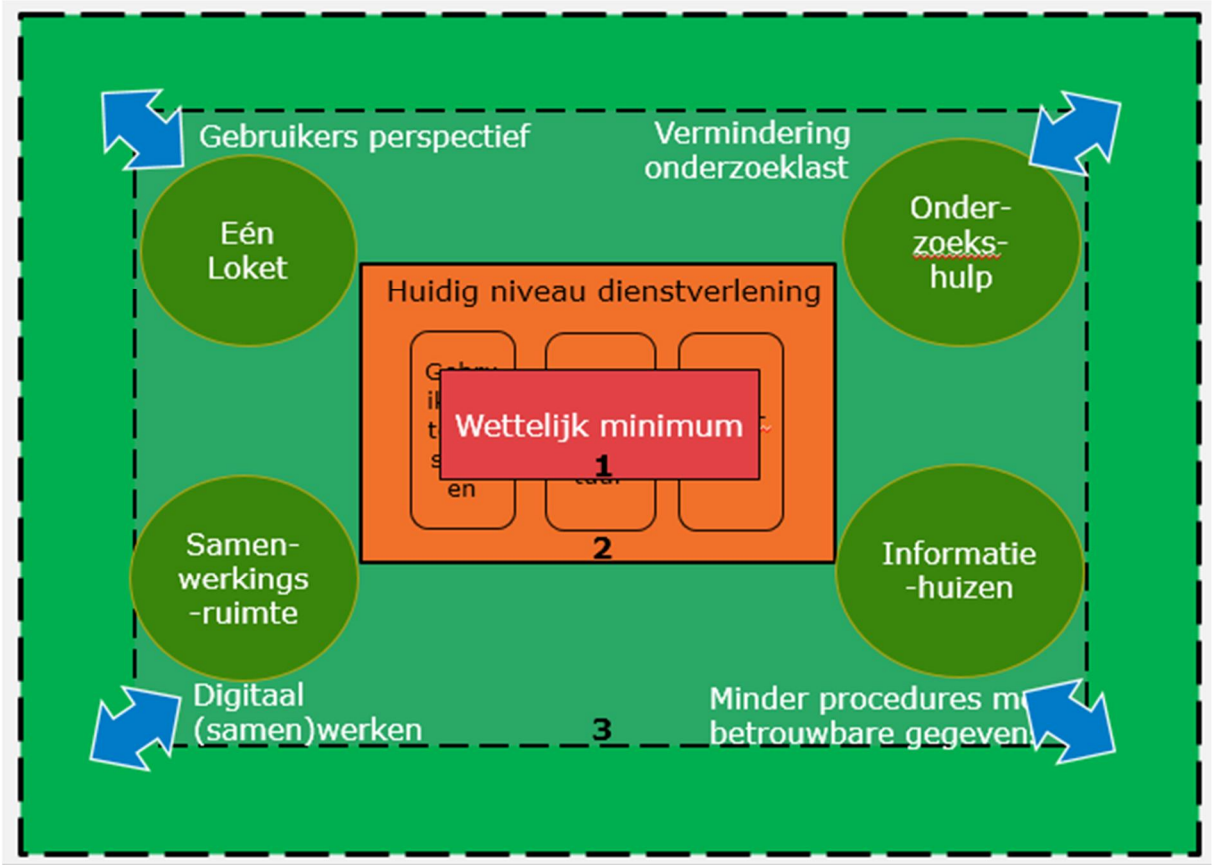

De drie scenario's genoemd in het Bestuursakkoord:

- Scenario 1 *Het wettelijk minimum*: is de realisatie van digitale ondersteuning die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal wettelijk noodzakelijk is;
- Scenario 2 *Het wettelijk minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau*: Als stap op weg hier naar toe *committeren partijen* zich aan de doelstelling om bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet, (2018) digitaal met de omgevingswet te werken, waarbij het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd blijft en de eerste winst met het digitaal stelsel wordt bereikt. Om dit dienstverleningsniveau te

handhaven onder de nieuwe Omgevingswet is het noodzakelijk om de drie bestaande voorzieningen (RuimtelijkePlannen.nl, AIM en OLO3) geïntegreerd te laten functioneren als één loket.

- Scenario 3 *Toewerken naar baten en ontzorging Omgevingswet*: In het derde scenario wordt naast het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau op basis van businesscases bekeken of er voor 2018 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet aanvullende activiteiten kunnen worden opgepakt die baten generen of de overheden ontzorgen. Een aantal onderwerpen wordt verder onderzocht op haalbaarheid en kosten en baten.

Naast concrete afspraken om dit voor elkaar te krijgen is het ook van belang om aan het begin van deze aanpassingen uitgangspunten over ‘standaarden’, digitaal zaakgericht werken en de informatiehuizen vast te leggen.

Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Ondersteunende Unit

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
M Tart 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e@minienm.nl

Datum
19 april 2016

2. Olo3 elementen binnen programma DSO

Voorstel

1. de realisatie van de met Olo3 beoogde elementen onder uw sturing te brengen en onderdeel te maken van uw opdracht aan het Programma Implementatie Omgevingswet.
2. Het Programma Implementatie Omgevingsweg te verzoeken de impact hiervan op te nemen in het programmaplan en voorzien van planning en benodigd budget op 10 mei aan u ter besluitvorming voor te leggen.

Ingediend door

Ondersteunende unit / IenM

Opmerkingen programmaraad

De notitie is in overleg met art 5.1 lid 2 sub e opgesteld.

Inleiding

In uw besprekingen en opdrachten bent u steeds uitgegaan van een tijdige beschikbaarheid van Olo3. Olo3 komt echter niet zelfstandig tot realisatie. Nu dit niet het geval is dient zich besluitvorming aan over de migratie van de Olo3 doelen en functionaliteiten naar de alternatieve route voor realisatie binnen het DSO.

Toelichting

Olo3 niet zelfstandig tot realisatie

Het project Omgevingsloket online versie 3 (Olo3) is de vervanging van het huidige loket in de versie 2. Deze werkzaamheden worden niet als zelfstandig project doorgezet. Deze beslissing is beheersmatig en beleidsinhoudelijk van aard en voor het grootste deel gebaseerd op het advies van het Bureau ICT Toetsing (BIT). Het BIT concludeert in zijn onderzoeksrapport dat de Omgevingswet Olo3 inhaalt, de verwachtingen mogelijk niet kan waarmaken en het doelmatiger is de sturing op Olo3 en de Omgevingswet te integreren.

Sinds het BIT advies is aanvullend gebleken dat Olo3 verder vertraagde en de executiekracht van het project Olo3 onvoldoende was om te komen tot een succesvolle en tijdige afronding van de startfase. Olo3 was - conform de aanbevelin-

gen van de Cie Elias - gefaseerd opgezet om bij aanvang zicht te krijgen op de eindresultaten en te toetsen of het project met de gecontracteerde leverancier in staat is die te leveren. Dit bleek niet het geval.

Gevolgen voor het stelsel
Het niet zelfstandig tot realisatie komen van Olo3 heeft gevolgen voor het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Immers, Olo3 leverde functionaliteit voor dit Digitaal Stelsel waarop het programma DSO kon voortbouwen. Er moest gekomen worden tot een gebruikersvriendelijk, stabiel, actueel, toekomstvast en flexibel en beheerbaar loket dat koppelingsmogelijkheden heeft met andere informatiebronnen van de overheid (connectiviteit) en dat anticipeert op de komst van de Omgevingswet. Deze Olo3 doelen en uitgangspunten zijn integraal onderdeel van de DSO.

Nu vast staat dat Olo3 - ook met een hersteltraject - niet tijdig gaat zijn, is het noodzakelijk de eerder aangebrachte organisatorische 'knip' tussen de bouw van Olo3 voor de huidige uitvoering van de Wabo en Waterwet en nakomende doorontwikkeling ten behoeve van de Omgevingswet, op te heffen.

Gezien de resterende tijdsspanne en de belangen van eindgebruikers (continuïteit, gebruikersvriendelijkheid) is het tevens noodzakelijk Olo3 (met Wabo en Waterwet) als tussenstap over te slaan en de effecten die met Olo3 beoogd werden, nu in de digitalisering van de Omgevingswet mee te nemen. De ten behoeve van Olo3 reeds gedane investeringen (ontwikkeling kennis, kunde) en de voor Olo3 binnen IenM gereserveerde middelen (ca 9 mln euro) zullen hiervoor ingezet blijven en zo effectiever besteed worden om de doelen te realiseren en vooral een tijdige beschikbaarheid voor de Omgevingswet te garanderen. Vooralsnog hoeven hierdoor geen additionele financiële afspraken gemaakt te worden. Ook inzake beheerskosten zijn er geen additionele financiële afspraken nodig. De onderdelen van Olo3 zouden immers altijd al onderdeel uitmaken van het DSO.

In het Bestuursakkoord is de ambitie afgesproken dat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet ten minste het huidige dienstverleningsniveau gehandhaafd blijft. De tijdige beschikbaarheid van de mogelijkheden tot het digitaal aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen en het ontsluiten van Omgevingsdocumenten zijn daarmee absolute minimum voorwaarden voor de inwerkingtreding van de wet. In de weg daarnaar toe wordt continuïteit naar gebruikers gewaarborgd door de huidige versies van het Omgevingsloket (Olo2) en AIM nog te behouden en waar nodig te verbeteren, tot het DSO gereed is.

Nieuwe route en risico's
Na het bekend worden van de vertraging van het project Olo3 is door het programma Implementatie Omgevingswet een alternatieve route voor de realisatie van de beoogde functionaliteiten van Olo3 verkend. Geconcludeerd is dat met inachtneming van de risico's en beheersmaatregelen er een maakbare en haalbare alternatieve variant mogelijk is.

Olo3 was opgezet binnen dezelfde architectuurkaders als het DSO. Functionaliteiten zoals loket, samenwerken, monitoring/managementinformatie zijn al onderdeel van de opzet van het stelsel. Opname van Olo3 leidt niet tot grote wijzigingen

in visie. Het leidt wel tot wijziging in DSO aanpak en vergroting van de daadwerkelijke bouwactiviteiten. De DSO aanpak wijkt vooral af van het project Olo3 op het onderdeel regelbeheer: in plaats van een geheel nieuwe regelbeheertool (maatwerk) te bouwen zoals bij Olo3 het geval was, maakt de alternatieve route gebruik van een combinatie van bestaande regelbeheerpakketten. Dit is voor regelbeheer een naar huidig inzicht een minder risicovolle en flexibelere aanpak.

Wel zijn er ook andere risico's, zoals het complexe inkooptraject en een mate van onzekerheid of alle in het Bestuursakkoord geformuleerde ambities ten aanzien van regelbeheer kunnen worden gerealiseerd. Meer algemeen dient zich het risico aan dat de invoering van de nieuwe wet nu samen gaat vallen met de invoering van het DSO. Beoogd was via Olo3 eerst eventuele ICT kinderziektes uit te groeien voordat de overstap naar de Ow gemaakt zou worden. Dit aspect dient in de uitwerking van de implementatiestrategie geadresseerd te worden. Tot slot kan Olo3 niet meer als terugvaloptie ingezet worden voor het geval de DSO zou vertragen. Wel is het zo dat nu het DSO nu met het wettelijk minimum als terugvaloptie ontwikkeld wordt.

Omdat het een risicovol traject blijft zal u via de Ondersteunende Unit stelselmatig over de voortgang geïnformeerd worden. Afwijkingen en wijzigingen worden aan u voorgelegd.

Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Ondersteunende Unit

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
@minienm.nl

Datum
19 april 2016

memo

Proces besluitvorming visiedocument en programmaplan

OGB wordt gevraagd in te stemmen met het beschreven proces

Ingediend door:
Ondersteunende Unit

Standpunt Programmaraad
Geen opmerkingen ontvangen.

Inleiding
In dit memo wordt het proces geschetst voor de besluitvorming over het visiedocument en het programmaplan. In de huidige fase van het project wordt parallel gewerkt aan de kaders door de opdrachtgever en de uitwerking daarvan door de opdrachtnemer. De sturing op het geheel door het opdrachtgevend beraad vraagt daarom om een zorgvuldig besluitvormingsproces. Daar worden in deze notitie voorstellen voor gedaan. Daarmee wordt de benodigde context gegeven voor de bespreking van beide documenten in het OGB van 26 april.

Wat is er de afgelopen maanden gedaan
Het Visiedocument Digitaal Stelsel Omgevingswet (VD) is een nadere uitwerking van de doelstellingen genoemd in het Bestuursakkoord voor het onderdeel Digitalisering. Het VD beschrijft de doelstellingen van het Digitaal Stelsel op de langere termijn (2024). Het visiedocument geeft daarmee de kaders voor de opdracht tot het ontwikkelen van het digitaal stelsel. Het visiedocument is uitgewerkt in een Doelarchitectuur (DA) en een globaal Programma van Eisen (PvE), die ook zullen worden gepresenteerd in het OGB. Het PvE beschrijft de gewenste resultaten van het Digitaal Stelsel voor 2018 bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet en voor de periode daarna.

In december 2016 heeft het opdrachtgevend beraad besloten tot nadere interbestuurlijke invulling van het toen voorliggende Visiedocument en Doelarchitectuur Daarom is een tijdelijke interbestuurlijke regiegroep ingesteld. De afgelopen maanden heeft de regiegroep de nieuwe visie uitgewerkt. Het resultaat is een interbestuurlijke visie 2024 die in het Opdrachtgevend beraad is geagendeerd.

Het visiedocument, de doelarchitectuur en het globaal programma van eisen beschrijven het 'wat' en geven de kaders van de opdrachtgever aan het programma DSO (de opdrachtnemer).

Parallel aan het werken aan het visiedocument, de doelarchitectuur en het programma van eisen is het programma opgestart op basis van de vorige versie van het visiedocument. Dit is noodzakelijk om voldoende tempo te houden. Het programma heeft een jaarplan opgesteld waarin het 'hoe' van het ontwikkelen van het digitaal stelsel is beschreven. Het jaarplan 2016 e.v. wat in het opdrachtgevend beraad gepresenteerd zal worden, is dus ook gebaseerd op het visiedocument van december 2016.

Besluitvorming over kaders en programmaplan
Om in 2018 een digitaal stelsel te hebben dat inwerkingtreding van de Omgevingswet ondersteunt, moeten de komende maanden de kaders en de uitwerking daarvan interbestuurlijk worden vastgesteld. Het doel is om in oktober definitief bestuurlijk vast te stellen wat er in 2019 in ieder geval gerealiseerd moet worden (zie alinea hieronder over verdere doorontwikkeling) en hoe dit zal worden gedaan en wat de kosten zijn. Om dit zorgvuldig te kunnen doen, wordt onderstaand besluitvormingsproces voorgesteld:

1. In het OGB van 26 april wordt het interbestuurlijke visiedocument besproken. Vraag die voorligt is of we het eens zijn dat dit op hoofdlijnen is wát we willen bereiken. Voor het uitdiepen van een aantal scope-issues wordt expliciet besluitvorming gevraagd. Het jaarplan van het programma zal worden toegelicht, maar daarover zal nog geen besluitvorming plaatsvinden.

2. In het OGB van 10 mei zal besluitvorming over het jaarplan (gemaakt op basis van de vorige versie van de visie in november) plaatsvinden. Op basis hiervan kan een opdracht voor de activiteiten van het programma tot vaststellen definitieve programmaplan in oktober worden verleend. Daarbij wordt op korte termijn nader overleg gevoerd over de activiteiten in het programmaplan die uitgevoerd worden tot vaststelling van een nieuw (op basis van de huidige visie uitgewerkt) programmaplan. Voorkomen moet worden dat er : 1. Activiteiten worden gestart die in strijd zijn met de nieuwe visie en veel rework kunnen veroorzaken en 2. Activiteiten niet worden gestart waardoor datum inwerkingtreding in gevaar komt

   Ook de uitwerking van het visiedocument in de doelarchitectuur en het programma van eisen zal besproken worden. Om de haalbaarheid te bepalen moet de impact van de interbestuurlijke visie, PvE en DA op tijd, geld en kwaliteit op het programma in kaart gebracht worden. Uit de impactanalyse moet blijken wat haalbaar bij inwerkingtreding van de Omgevingswet gerealiseerd kan worden. Het OGB van 10 mei wordt voorgesteld het programma DSO voor deze impactanalyse een opdracht te verlenen. Tot slot zal 10 mei ook een voorstel geagendeerd worden voor verdere uitwerking van de PvE door programma en Ondersteunende unit.

3. In het BO van 16 juni (ambtelijk voorbereid in het OGB van 31 mei) worden de kaders (het visiedocument / doelarchitectuur / PvE) besproken.

4. Op basis van het BO van 16 juni stelt het programma een aangepast programmaplan op.

Bestuurskern
Ondersteunende Unit

Datum
19 april 2016

5. Uit de resultaten van de impactanalyse en de uitwerking van het hoe in het programmaplan, kan worden vastgesteld of het voorgestelde 'wat' in het visiedocument past binnen de kaders van tijd, geld en kwaliteit zoals die interbestuurlijk zijn vastgesteld in het bestuursakkoord en de financiele afspraken. Op basis daarvan vindt definitieve besluitvorming plaats in het BO in oktober over het geheel op basis van Visiedocument / Doelarchitectuur / Programma van Eisen en het Programmaplan 2016-2019.

In de afbeelding is dit proces schematisch weergegeven.

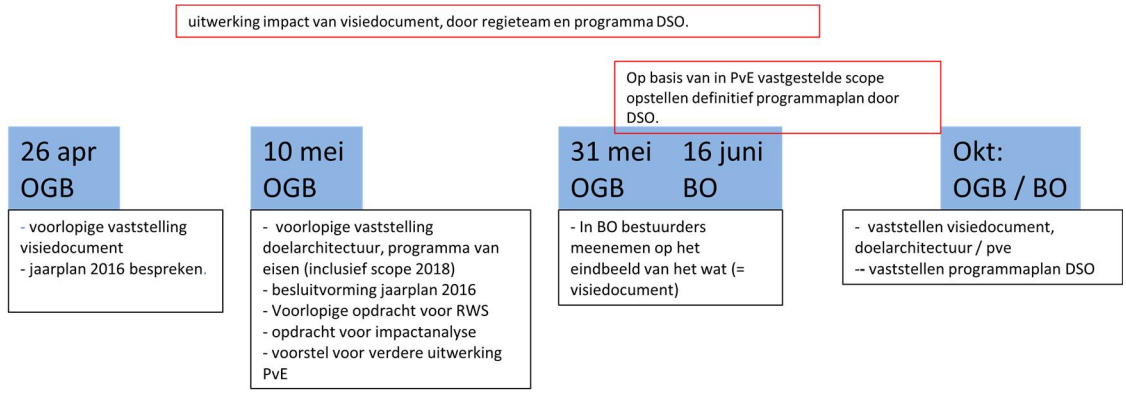

Verdere ontwikkeling van het stelsel.
Dit besluitvormingsproces is gericht op scenario 2 (handhaven huidige dienstverleningsniveau) uit het bestuursakkoord. Hiermee wordt de 'basis' van het digitaal stelsel zoals die gerealiseerd moet zijn bij inwerkingtreding van de Omgevingswet vastgelegd. Het in oktober vast te stellen programmaplan gaat alleen daarover.

Het visiedocument legt wel een eindbeeld voor het DSO vast, maar over de ontwikkeling daarvan wordt nu nog geen besluit gevraagd. In het bestuursakkoord is immers afgesproken dat er een getrapte besluitvorming zal plaatsvinden over de verdere ontwikkeling van het DSO. Er wordt pas gestart met uitbreidingen op de in het globaal Programma van Eisen uitgewerkte basis (zoals informatiehuizen of nieuwe functionaliteiten) als een uitbreiding een positieve businesscase kent en de uitwerking in een programmaplan door het programma past binnen de afgesproken kaders. Als er de komende jaren uitbreidingen worden voorgesteld die nu niet in de scope van het eindbeeld in het visiedocument zijn opgenomen, zal er ook besluitvorming over de financiering moeten plaatsvinden.

Kwartaalrapportage Q1 2016 Ondersteunende Unit « Implementatie Omgevingswet »

In deze kwartaalrapportage wordt gerapporteerd over de activiteiten cf. de indeling van het werkplan 2016:
1. Invoering(-ondersteuning)
2. Digitalisering (incl. definiëren van standaarden)
3. Beheersing van voortgang en risico's
4. Organisatie en samenwerking

1. Invoering(-ondersteuning)

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste mijlpalen/producten (zoals in het werkplan OU 2016 opgenomen) de stand van zaken weergegeven.

Wat	Wanneer	Stand van zaken Q1
1. Implementatieprogramma		
a. advies t.b.v. vaststelling jaarplan 2016	April 2016	Advies gegeven t.b.v. OGB 16/2, waarin dit jaarplan voor het onderdeel invoeringsondersteuning ook is vastgesteld (zie toelichting en advies onder tabel)
b. advies t.b.v. vaststelling jaarplan 2017	Dec 2016	Nog niet aan de orde
2. Informatiepunt		
a. Advies over décharge t.a.v. oplevering website Informatiepunt	Okt 2016	Nog niet aan de orde
b. Advies over goedkeuring werkafspraken met helpdesks binnen dit Informatiepunt	Juli 2016	Nog niet aan de orde
c. Advies over vaststellen ontwerp Informatiepunt	Dec 2016	Nog niet aan de orde
3. Producten invoeringsondersteuning		
a. Advies over vaststelling van de eerste versie van de productcatalogus	Dec 2016	Nog niet aan de orde
4. Monitor implementatie en digitalisering		
a. Advies over voorstellen tot bijsturing/interventies in zowel ondersteuningsproducten als veranderopgave overheden	Pm	Input op Plan van aanpak wat betreft eisen vanuit Bestuursakkoord en moties en toezegging tijdens kamerbehandeling. Plan van aanpak wordt in OGB 31 mei besproken
b. Opstellen onderdeel implementatie t.b.v. Eenvoudig Beter-monitor aan Tweede Kamer	4e kwartaal 2016 (jaarlijks)	Nog niet aan de orde
5. Communicatie over invoering Mijlpalen pm		Start na vaststelling jaarplan

Ad 1a. advies t.b.v. vaststelling jaarplan 2016
In OGB van 16 februari is het jaarplan 2016 onderdeel invoeringsondersteuning besproken en vastgesteld. Het OGB is akkoord gegaan met een gezamenlijk proces van vaststellen van de implementatiedoelen gericht op het verkrijgen van meer scherpte in de aanpak van de invoeringsondersteuning. Afspraak was dat voor het volgende OGB de leden van het OGB en de PR samen de doelenboom verder zouden afmaken, ter vaststelling in het OGB van 29 maart 2016. In voorbereiding hierop zijn sessies met OU en Programmabureau gehouden. Op dit moment is de stand van zaken en zijn de vervolgstappen onduidelijk.

Advies: OGB vraagt de ondersteunende unit samen met het programmabureau te komen tot een heldere doelenboom.

2. Digitalisering

In onderstaande tabel is voor de belangrijkste mijlpalen/producten (zoals in het werkplan OU 2016 opgenomen) de stand van zaken weergegeven.

Wat	Wanneer	Stand van zaken Q1
1. Samenhang met Wet- en regelgeving		Expertteam heeft op het snijvlak van digitalisering, beleid en wet beslisnotities opgeleverd voor besluitvorming binnen EB, stuurgroep en interbestuurlijk. Onderwerpen waren o.a. consolidatie, aanwijzing Omgevingsdocumenten, borging standaarden en overgangsrecht.
a. Toetsen van en adviseren producten IenM: • Toets- en consultatieversie AMvB's • Invoeringswet	 1 maart 2016 1 mei 2016	 Geadviseerd op totstandkoming van AmvB's en Invoeringswet Toets- en consultatieversie worden 1 juli opgeleverd
• Voorhang en consultatie van de AMvB's • Verwerken van reacties. • Indiening Invoeringswet en AMvB's bij RvS (= basis voor het bouwen en inrichten van de digitale systemen)	april/mei 2016 zomer 2016 20 dec 2016	Verplaatst naar juli/sep 2016 Verplaatst naar mrt/apr 2017 Indiening verplaatst naar mei 2017
2. Realisatie Digitaal Stelsel Omgevingswet a. Aanleveren Interbestuurlijk visiedocument, Doelarchitectuur en Bestuurlijke planning plateau 2018	1 april 2016	Niet cf. planning gerealiseerd, maar 11 april opgeleverd. Conceptversie VD en DA in OGB van 26 april (zie toelichting onder tabel). Bestuurlijke planning wordt in OGB van mei besproken.
b. Toetsen en adviseren mijlpalen conform Jaarplan 2016	pm (jaarplan volgt in april)	Nog niet aan de orde
3. *Werkplan werkgroep standaardisatie* a. Toetsen van en adviseren over werkplan	 OGB jan 2016	 Werkplan is opgeleverd en besproken in OGB van 16 februari. De werkgroep standaardisatie is nu bemenst en aan de slag met het project semantiek.
b. Toetsen van en adviseren over voorstellen	pm	
6. Transitie OLO3 a. Opstellen transitieplan t.b.v. Minister van IenM b. Informeren voortgang aan OGB	 pm pm	T.b.v. besluitvorming in het OGB van 26 april over opname van OLO3 in het Programma DSO is overdrachtdocument opgesteld.
7. Bestuurlijke informatievoorziening a. Bijdragen aan Gateway review	 1e kwartaal 2016	 Contact met Bureau Gateway is gelegd. Gateway wordt ingepland na VD, DA en PvE in OGB 26 april
b. Bijdragen aan Bit-toets	eind april 2016	Met het programma wordt planning Bit-toetsen opgepakt
8. Communicatie over digitalisering Mijlpalen pm		Start na vaststelling jaarplan

<u>Ad 2a. Aanleveren Interbestuurlijk visiedocument, Globaal Programma van Eisen & Doelarchitectuur en Bestuurlijke planning plateau 2018</u>

Onder coördinatie van de OU is gewerkt aan een interbestuurlijk visiedocument door een Regie- en een Architectenteam. Ten behoeve hiervan zijn o.a. interbestuurlijke werksessies georganiseerd over:

- wettelijke taken in het proces bekendmaken en consolidatie;
- proces ontwerpen, vaststellen, bekendmaken, consolideren en beschikbaar stellen van Projectbesluiten en Omgevingsplannen vanuit het perspectief van de bronhouder;
- standaardisatie lokale regels in relatie tot beleidsvrijheid;
- overgangsrecht.

Notie: bij het tot stand komen van het interbestuurlijke visiedocument hebben de interbestuurlijke afstemming en het betrekken van de achterban veel tijd gekost.

3. Beheersing van voortgang en risico's

De risico-inventarisatie wordt in het tweede kwartaal, en niet zoals in werkplan aangegeven in het eerste kwartaal, uitgevoerd. Deze moet nl. worden afgestemd met de risicoparagraaf van het jaarplan/programmaplan dat het programmabureau in april oplevert.

4. Organisatie en samenwerking

4.1 Organisatie

Het werkplan 2016 van de OU is opgeleverd en goedgekeurd in het OGB van februari 2016.

In het eerste kwartaal zijn de volgende vacatures binnen de Ondersteunende Unit ingevuld:

art 5.1 lid 2 sub e

Een totaal overzicht van alle medewerkers binnen de Unit is in de bijlage weergegeven.

4.2 Samenwerking met Programmaraad/Programmabureau

In het kader van nadere kennismaking heeft één sessie plaatsgevonden tussen de Programmaraad, het Programmabureau (PB) en de Ondersteunende Unit (OU). Daarnaast zijn meerdere bijeenkomsten geweest tussen de OU en het PB ter bevordering van de samenwerking. In het tweede kwartaal zal deze samenwerking concreter worden uitgewerkt.

4.3 Voorbereiding agenda OGB en rol Programma-adviesgroep

De agenda voor het OGB in het eerste kwartaal afgestemd met de afzonderlijke leden van het OGB. Er wordt deelgenomen aan een eerste bijeenkomst van de Programma-adviesgroep begin april (georganiseerd door het PB).

Financiën

Totaal beschikbaar	**€**	**715.000,00**
In het eerste kwartaal zijn de volgende uitgaven gedaan		
Werkgroep Standaardisatie	€	225.000,00
Dwarskijkers Visiedocument en Programmaplan OU	€	10.500,00
Totaal rest	**€**	**479.500,00**

Bijlage Bemensing en werkverdeling OU

Functie	Invulling	Omvang
Unithoofd	art 5.1 lid 2 sub e	0,6
Coördinerend beleidsmedewerker	art 5.1 lid 2 sub e	0,8
Coördinerend beleidsmedewerker digitalisering en wetgeving	art 5.1 lid 2 sub e	0,8
Beleidsmedewerker coördinatie besluitvorming	art 5.1 lid 2 sub e	0,5
Beleidsondersteuner	art 5.1 lid 2 sub e	0,8
Secretaris / Medewerker beheersing	art 5.1 lid 2 sub e	0,6
Omgevingsmanager	art 5.1 lid 2 sub e	0,4-0,6
Lead architect	art 5.1 lid 2 sub e	±0.5
CIO (voor zowel OU als PR)	art 5.1 lid 2 sub e)	±0,5
CFO (voor zowel OU als PR) Kwartiermakers tot 1 september	art 5.1 lid 2 sub e	±0,5
IV-deskundige	art 5.1 lid 2 sub e	±0,5
IV-deskundige	art 5.1 lid 2 sub e	± 0,5

Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Ondersteunende Unit

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e

+31 art 5.1 lid 2 sub e *minienm.nl*

Datum
19 april 2016

4. Voortgangsrapportage OU Q1

Voorstel: het OGB neemt kennis van de kwartaalrapportage Q1 2016 van de Ondersteunende Unit en vraagt de ondersteunende unit samen met het programmabureau te komen tot een heldere doelenboom.

Ingediend door
Ondersteunende Unit

Standpunt programmaraad
De Programmaraad vindt de opmerking t.a.v. de doelenboom te scherp geformuleerd. Het maken van de doelenboom is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van OGB en PR.

Context
In de kwartaalrapportage worden de activiteiten beschreven die zijn uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2016. Hierbij is de stand van zaken voor de belangrijkste mijlpalen/producten weergegeven.

Beslispunt
Voor het OGB is er één aandachtspunt van belang:

<u>Implementatiedoelen / doelenboom</u>
In OGB van 16 februari is het jaarplan 2016 onderdeel invoeringsondersteuning besproken en vastgesteld. Het OGB is akkoord gegaan met een gezamenlijk proces van vaststellen van de implementatiedoelen gericht op het verkrijgen van meer scherpte in de aanpak van de invoeringsondersteuning. Afspraak was dat voor het volgende OGB de leden van het OGB en de PR samen de doelenboom verder zouden afmaken, ter vaststelling in het OGB van 29 maart 2016. In voorbereiding hierop zijn sessies met OU en Programmabureau gehouden. Op dit moment is de stand van zaken en zijn de vervolgstappen onduidelijk.

opdrachtgevend beraad

ondersteunende unit

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e

@minienm.nl

Datum
27 mei 2016

memo

6. informatiehuizen

Voorstel

- De OU en de programmaraad te verzoeken uit te werken wat nodig is voor een goede bestuurlijke besluitvorming in oktober. over go – no / go besluitvorming m.b.t. de informatiehuizen
- Vooruitlopend op een go – no / go besluit in het najaar de huizen Ruimte, Lucht, water, Cultureel Erfgoed laten starten met no regret onderdelen van het plan van aanpak.

Ingebracht door:
OU en programmaraad

Context en eerdere besluitvorming
In het bestuursakkoord is afgesproken dat de informatiehuizen stapsgewijs ontwikkeld worden. Voor een overgang naar een nieuwe fase (plateau) is een go / no-go besluit in het bestuurlijk overleg noodzakelijk. De ontwikkeling kent de volgende fases:

1. Analyse
2. Plan van aanpak / businesscase
3. Realisatie (die ook uit verschillende deelfases kan bestaan)

voor elk volgend plateau worden stap 2 en 3 herhaald.

In het Bestuursakkoord van 1 juli 2015 is afgesproken dat voor de onderdelen van scenario 3, waaronder de informatiehuizen, aanvullend onderzoek nodig is. In dit kader heeft het Opdrachtgevend Beraad opdracht gegeven om een nadere analyse uit te voeren op de 10 voorziene informatiehuizen. In de nadere analyse is verzocht om 27 vragen rond inrichting, gegevens, kwaliteitsborging, vraagsturing en haalbaarheid binnen deze informatiehuizen te beantwoorden. In december 2015 zijn door de 10 voorziene Informatiehuizen analyserapporten opgeleverd.

In het OGB van februari is door het OGB besloten dat voor alle huizen een fase van nadere analyse nodig was*. Het programma heeft daar opdracht voor gekregen.* Daarnaast is besloten tot het uitwerken van randvoorwaarden en criteria voor de volgende fase van plan van aanpak en business case van een informatiehuis door de ondersteunende unit i.o. in afstemming met het in te stellen coördinatieoverleg.

Toelichting op voorstel

4 informatiehuizen (Ruimte, Lucht, water, Cultureel Erfgoed) hebben inmiddels een analyse opgeleverd met het verzoek om van de eerste fase (Analysefase) naar de tweede fase (Plan van Aanpak/ Businesscase) te mogen gaan. In de Programma Raad (PR) dd. 24 mei 2016 is gesproken over de doorgang van deze informatiehuizen naar de tweede fase. Hiermee samenhangend is ook gesproken over het toetsingskader van de vervolgfase (Plan van Aanpak/ Businesscase). Uitgangspunt is dat voor een goede besluitvorming een helder en gedragen toetsingskader (o.a. essentiële onderdelen van PVA/ BuCa) wordt meegestuurd bij een definitieve opdrachtverlening voor een vervolgfase. Omdat er nog onduidelijkheid bestaat over dit toetsingskader wordt voorgesteld om definitieve besluitvorming over het kader en de doorgang van de 4 informatiehuizen te laten plaatsvinden in het Bestuurlijke Overleg in oktober.

Voorgesteld wordt dat de komende periode door de ondersteunde unit en de programmaraad in samenwerking met de kwartiermakers van de informatiehuizen uitgewerkt wordt wat nodig is voor zorgvuldige bestuurlijke besluitvorming in oktober. In de uitwerking van de aanpak voor deze fase is het in ieder geval wenselijk dat:

- duidelijk wordt aan welke vereisten het Plan van Aanpak moet voldoen, aan welke beoordelingscriteria het plan door het OGB wordt beoordeeld op een go/nog tot uitvoering van het plan en dat dit worden gedragen door de betrokken partijen;
- de vraag wordt beantwoord wat onder een businesscase wordt verstaan, en welke uitgangspunten voor de businesscase gehanteerd worden.[1]

De informatiehuizen lucht, water, ruimte en cultureel erfgoed hebben hun analyses afgerond. Voorkomen moet worden dat het werken aan deze huizen stilvalt. Daarom wordt voorgesteld om vooruitlopend op definitieve besluitvorming in het bestuurlijk overleg in oktober voor deze informatiehuizen alvast te beginnen met het uitwerken van die onderdelen van het Plan van Aanpak waarvan het evident is (no regret) dat deze erin moeten komen. In de PR medio juni wordt vastgesteld welke specifieke onderdelen alvast kunnen worden uitgewerkt. Dit op basis van een advies van het Coördinerend Overleg.

[1] Voorzien wordt dat geen sprake kan zijn van een klassieke businesscase vanwege de samenhang van de informatiehuizen met de rest van het DSO.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Ondersteunende Unit

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e
@minienm.nl

Datum
19 april 2016

agenda

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en tijd	26 april 2016 10.00 - 14.30 uur
Vergaderplaats	Unie van Waterschappen

10.00 – 12.00 Bespreking (inclusief programmaraad)

10.00 – 10.30 inleiding, doel van bijeenkomst, context

10.30 – 11.30 presentatie visiedocument

11.30 - 12.00 presentatie jaarplan DSO

12.00 – 12.30 Lunch

12.30 – 14.30 Besluitvorming

0. verslag OGB
1. visiedocument en scope-issues
2. Olo3
3. vervolgproces
4. Kwartaalrapportages Q1 OU

Opdrachtgevend beraad

programmaraad

Datum

19 april 2016

oplegnotitie presentatie DSO

Doel bespreking: door middel van een sheet presentatie kennis nemen van het concept programmaplan Digitaal Stelsel Omgevingswet (April-versie)

Ingediend door
Programmaraad

Opmerkingen Ondersteunende Unit
Belangrijk punt van aandacht is de begroting. Tijdens het OGB zullen de resultaten van de externe review door Gartner worden besproken.

Context
- In december 2015 is besloten dat het Jaarplan/Programmaplan DSO op 1 april zou worden opgeleverd en ter besluitvorming aan het OGB zou worden aangeboden. Oorspronkelijk was gedacht dat dit plan zou worden aangepast aan een nieuw interbestuurlijk geaccordeerd Visiedocument.
- Over het nieuwe Visiedocument en de daaraan gekoppelde Doel architectuur en Programma van Eisen zal echter pas in het Bestuurlijk Overleg van juni worden besloten.

Toelichting bij het beslispunt
- Het concept programmaplan/Jaarplan 2016 van het Digitaal Stelsel Omgevingswet is gebaseerd op een intern IenM opgesteld Visiedocument van december 2015.
- Om een tijdige opstart van het programma mogelijk te maken zijn overbruggingsopdrachten gegeven en is gewerkt aan 'no-regret' activiteiten. Voor een aantal onderdelen (bv 'Regelbeheer') zou anders de opleveringsdatum niet bij 'in werking treden van de wet ' kunnen worden gerealiseerd.

Planning
Na een eerste bespreking op 26 april wordt er naar gestreefd om het volledige Jaarplan van het programma "Aan de slag met de Omgevingswet" op 10 mei ter besluitvorming aan OGB voor te leggen.
In oktober, na vaststelling van een interbestuurlijk Visiedocument, Doelarchitectuur en Programma van Eisen en de uitvoering van impactanalyses zal een aangepast programmaplan worden voorgelegd.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Bestuurskern
PD Eenvoudig Beter
Besluitvorming Beheersing

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
@minienm.nl

Datum
21 februari 2016

verslag

Betreft	Opdrachtgevendberaad
Vergaderdatum en tijd	16 februari 2016
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (IPO), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (UvW), art 5.1 lid 2 sub e (VNG), art 5.1 lid 2 sub e (IenM), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (verslag) (OU i.o.), art 5.1 lid 2 sub e (programmaraad)

1. Opening en mededelingen

Het IPO vraagt naar aanleiding van het verslag hoe het zit met ambassadeurs. Vanuit de programmaraad is hiervoor een voorstel in ontwikkeling. Dit wordt in een volgend opdrachtgevendberaad op de agenda gezet. De nieuwe adviescommissie onder EB staat hier los van, deze is niet gericht op de implementatie, en dient niet als begeleidingsgroep voor ambassadeurs.

Het verslag wordt goedgekeurd en vastgesteld.

Alle besluiten die in deze vergadering worden genomen zijn onder voorbehoud van financiële afspraken.

2. Stand van zaken OLO3

art 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting dat n.a.v. het BIT advies implementatie DSO en OLO3 met elkaar worden verbonden. Daarom vindt een transitie van OLO3 plaats. Tijdens deze vergadering ligt niet het formele besluit voor hoe het opdrachtgevend beraad aan kijkt tegen de samenvoeging. Besluitvorming loopt via het programmaplan. Bij bespreking van het programmaplan in het opdrachtgevendberaad zal worden aangegeven hoe de risico's en financiën zijn gedekt.
Er zal een apart opdrachtgevend beraad worden gepland samen met de programmaraad om een toelichting te geven op de ontwikkeling van het DSO (visiedocument en programmaplan). Ondersteunende unit i.o. zal dit inplannen.

3. Voortgangsrapportage Q4 / Eindrapportage programmaraad 2015

Er is verbetering zichtbaar in de vormgeving van de voortgangsrapportage. Aandachtspunt blijft het zoeken naar het juiste niveau, zodat detailsturing wordt voorkomen maar het opdrachtgevendberaad wel voldoende knoppen heeft om aan te draaien in de aansturing. Er mist nu nog scherpte in de rapportage.
Het profiel voor de vacature van verandermanager Rijk is goed gekeurd in de

interdepartementale stuurgroep omgevingsrecht.

4. Jaarplan invoering 2016

Er is geen sprake van een volledig geïntegreerd jaarplan. voor alle bevoegd gezagen zijn er aparte jaarplannen en dat zal zo blijven. Verzoek aan de programmaraad is wel tot optimale afstemming te komen en hier in 2016 extra aandacht aan te besteden.
Positief is dat steeds meer vraaggestuurd wordt gewerkt. Verzoek van de VNG om bij de bemensing van de helpdesk een open proces te doorlopen i.p.v. overheveling vanuit bestaande helpdesks van RWS. art 5.1 lid 2 sub kijkt dit na.
De doelenboom krijgt een centrale rol. De UvW zal deze nog afstemmen met hun projectleiders. Mogelijk volgen daar nog nieuwe doelstellingen uit. Die kunnen nog worden ingebracht. Het is een levend document en zal in de tijd nog kunnen worden aangepast. Over de uitwerking van de doelenboom zal een apart overleg van opdrachtgevend beraad samen met de programmaraad worden ingepland (actie art 5.1 lid 2 sub en art 5.1 lid 2 s)
Daarnaast is het belangrijk dat de relatie tussen wet- en regelgeving niet alleen goed wordt geborgd bij het DSO, maar ook bij de invoeringsondersteuning. Dit zal door de OU i.o. in overleg met de programmaraad worden opgepakt.
Het opdrachtgevendberaad stemt in met de concept-doelen met het voorbehoud vanuit de UvW en totdat de definitieve doelen gezamenlijk zijn vastgesteld.

Er is niet, zoals gevraagd in het OGB van december, een apart minimumscenario uitgewerkt. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat om intern het budget te verdedigen een betere onderbouwing nodig is.
De externe review heeft niet het resultaat opgeleverd wat we nodig hebben. Samen met de ondersteunende unit i.o moet worden bekeken hoe dat wel wordt verkregen. Suggestie van art 5.1 lid 2 sub is dat iemand van de ondersteunende unit i.o meeloopt.
Voor het deelprogramma DSO wordt ook weer een review gevraagd op het gevraagde budget. Hiervoor is PBLQ gevraagd. art 5.1 lid 2 s doet de suggestie dat een vergelijking wordt gemaakt met best-practices en bestaande projecten.

5. Informatiehuizen

De onderliggende rapporten per informatiehuis zijn openbaar gemaakt het overkoepelende conclusierapport nog niet.
art 5.1 lid 2 geeft een toelichting bij de beslispunten: het vierde beslispunt kan gezien worden als een onderdeel van beslispunt 2. Het budget (beslispunt 3) wordt beschikbaar gesteld door IenM
De programmaraad gaat richting het BO van half 2016 een vervolg geven aan de analysefase van de informatiehuizen binnen het gestelde budget van 500.000 euro en de kaders, zoals instellen van het coördinatieoverleg.
Voor het BO van half 2016 worden door de ondersteunende unit i.o. de criteria en randvoorwaarden uitgewerkt die gelden voor inhoudelijke besluitvorming over scenario 3 elementen DSO. Hierover vindt afstemming plaats in het coördinatieoverleg.
Voor het volgende opdrachtgevendberaad wordt schematisch uitgewerkt hoe de overlegstructuur rond de informatiehuizen er uit ziet. De ondersteunende unit i.o.

zal de lijst met deelnemers aan de begeleidingscommissies per huis delen, zodat eventuele toevoegingen kunnen worden gedaan.
Voor de UvW is het belangrijker of een informatiehuis goed kan functioneren dan het moment (tranche) van realisatie. Er vindt nog discussie plaats over het huismeesterschap voor het informatiehuis Water. Via het coördinatieoverleg wordt een nieuwe afspraak voorbereid.

6. Plan van aanpak monitor Omgevingswet

Het opdrachtgevendberaad pleit voor een monitor die lean en mean is gezien de belasting van de achterban. De uitwerking komt nog terug in het opdrachtgevendberaad via het plan van aanpak. Dan vindt ook besluitvorming over de kosten plaats. Verzoek is duidelijk de knoppen aan te geven voor besluitvorming o.a. m.b.t. real-time monitoring.

7. Werkplan werkgroep standaarden

Er wordt benadrukt vanuit de programmaraad dat de resultaten van de werkgroep standaarden van groot belang zijn voor de uitwerking van het DSO. Voortgang is dus van groot belang.
Het is een probleem om de juiste bemensing voor de werkgroep te krijgen. Het werkplan is niet concreet genoeg, anderzijds is het de wens dat nieuwe leden juist meedenken over het werkplan.
Er vindt een nader overleg plaats tussen art 5.1 lid 2 s en art 5.1 lid 2 s over de bemensing. De ondersteunende unit o.i. zal dit plannen. Er is een voorkeur voor mensen met voeten in de klei.

8. Werkplan 2016 Ondersteunende Unit

Het werkplan is akkoord. Aandachtspunt is de wisselwerking met de programmaraad. Voorkomen moet worden dat zaken dubbel gebeuren. Aan dit samenspel wordt aandacht besteed in een gezamenlijk traject onder leiding van Twynstra Gudde. Hier zal ook het werkplan een casus zijn om aan de hand daarvan de rollen en verantwoordelijkheden vast te stellen en te onderzoeken hoe met elkaar wordt samengewerkt. Mogelijk leidt dit nog tot aanpassing van het werkplan – dit komt dan terug in het OGB.
De VNG geeft aan dat er een reorganisatie plaats gaat vinden die mogelijk consequenties heeft voor de bemensing vanuit de VNG.
De vacature voor IV zalop korte termijn worden ingevuld door een kandidaat vanuit de UvW.

9. Korte evaluatie opdrachtgevend beraad

De leden van het opdrachtgevendberaad zijn tevreden over de voorbereiding zoals die nu plaats vindt. Een ieder is voldoende professioneel en er is voldoende ruimte om in het opdrachtgevendberaad fundamentele punten op tafel te leggen. Waar in de voorbereiding discussies kunnen worden weggenomen over de knoppen scope, tijd, geld en kwaliteit wordt dat als winst gezien.
Aandachtspunt blijft het organiseren van de aansluiting op de achterban. Dat wordt bemoeilijkt, omdat er weinig ervaring is met deze constructie van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.
Het succes zal liggen in het behouden van ruimte voor voortschrijdend inzicht. Niet eenmaal per jaar moeten de kaders worden vastgesteld vanuit opdrachtgeverszijde, maar het gaat er om een balans te vinden tussen koersvast zijn en flexibiliteit.

Vanuit de programmaraad wordt het winstpunt gezien om de voortgangsrapportage nog meer te gebruiken om OG en ON bij elkaar te brengen.

Rondvraag en afsluiting
Het volgende opdrachtgevendberaad is gepland op 29 maart. Op de agenda staan o.a. de beslisnotities voor het visiedocument DSO.
Er zal een extra OGB worden gepland eind april ten behoeve van besluitvorming over het visiedocument en programmaplan.
Er wordt naast het reguliere OGB' een extra themasessies gepland over de doelenboom.

Ondersteunende unit
implementatie Omgevingswet

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e
@minienm.nl

Datum
3 mei 2016

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad Implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en tijd	26 april 2016 10.00 - 14.00 uur
Vergaderplaats	UvW
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (EB), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (UvW), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (VNG), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (RWS), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (IPO), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (OU), art 5.1 lid 2 sub e (CIO).

Deel presentatie en bespreking

1. Inleiding, context, stand van zaken besluitvorming

art 5.1 lid 2 sub e geeft een presentatie over de context en het doel van de bespreking van de verschillende documenten in het OGB. (De presentatie is als bijlage bijgevoegd.)

Het OGB heeft verschillende vragen over de samenhang tussen de verschillende documenten en de manier waarop de besluitvorming wordt vormgegeven. Voor de volgende punten wordt expliciet aandacht gevraagd:

- Het OGB wil graag meer meegenomen worden in het besluitvormingsproces en de manier waarop besluitvorming over visie, programma van eisen, jaarplan enz. wordt vormgegeven. De systematiek en de samenhang tussen de stukken moet helder uiteengezet worden.
- De verschillende talen van bestuurders en vanuit digitalisering vraagt blijvende aandacht, een bestuurlijke vertaalslag is vaak nodig. Goede metaforen kunnen daarbij helpen.
- Het OGB wil graag expliciet zien welke producten wanneer (met name bij inwerkingtreding Omgevingswet) worden opgeleverd. Ook de kosten van de verschillende producten moeten inzichtelijk zijn.
- Een belangrijk uitgangspunt is dat elk op te leveren onderdeel op zichzelf bruikbaar is.

2. Presentatie Visiedocument

art 5.1 lid 2 sub e presenteert het interbestuurlijke visiedocument. (presentatie is als bijlage bijgevoegd). Naar aanleiding van de vragen en opmerkingen wordt door het OGB het volgende afgesproken:

- ‘een klik op de kaart’ is een aansprekende metafoor die in tegenstelling tot

het voorstel behouden moet blijven in het visiedocument.
- Over een aantal punten (bv aangepaste formulering scope) is expliciete besluitvorming nodig. In het volgende OGB op 18 mei zullen daarvoor beslispunten worden geagendeerd.
- Er moet daarbij ook expliciete besluitvorming plaatsvinden over de uitgangspunten. Daarbij geeft het OGB aan het huidige aantal van 18 uitgangspunten veel te vinden. Duidelijk moet worden welke uitgangspunten nieuw zijn ten opzichte van het bestuursakkoord.
- De visie is voor bestuurders behoorlijk technisch. Er zal daarom door een tekstschrijver een stuk in beleidstaal voor bestuurders gemaakt worden in de vorm van een apart product (actie OU)
- Hierbij moet ook aandacht zijn voor het besluitvormingsproces en de samenhang tussen de verschillende producten en de link met de scenario's uit het bestuursakkoord moet duidelijk zijn.
- In het bestuurlijk overleg van 16 juni kan de visie voorlopig bestuurlijk worden vastgesteld. Daarbij is de juiste framing van belang. Het visiedocument vloeit voort uit het bestuursakkoord waar overeenstemming over is. In de oplegger voor het bestuursakkoord moet duidelijk zijn waar al eerder besluitvorming over heeft plaatsgevonden.
- In het bestuurlijk overleg van oktober zal besluitvorming plaatsvinden over het hele pakket van visie, programma van eisen, doelarchitectuur, impactanalyse en programmaplan.

3. presentatie Jaarplan

art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e presenteren de belangrijkste punten uit het jaarplan. (De presentatie is als bijlage bijgevoegd). Naar aanleiding van vragen en opmerkingen wordt het volgende afgesproken:
- Het is belangrijk om expliciet aandacht te hebben voor vraagsturing.
- Het moet zichtbaar en transparant gemaakt worden dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande voorzieningen.
- Zeer belangrijk is dat bestuurders worden meegenomen in (het omgaan met) de onzekerheden. Het management van verwachtingen en de onzekerheidsmarge moet prioriteit zijn. Dat gaat om cultuur en communicatie en vraagt specifieke expertise. De ondersteunende unit zal hiervoor een aanpak ontwikkelen.
- Voor besluitvorming over het jaarplan in het OGB in mei moet expliciet inzichtelijk gemaakt worden wat de acties zijn die gebeuren en welke kosten daarbij horen.

Deel besluitvorming

art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e *en* art 5.1 lid 2 sub e *zijn hierbij niet aanwezig.*

1. Verslag OGB 16 februari 2016

Het verslag wordt vastgesteld.

2. Scope-issues visiedocument

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de meterkast een aansprekende term is en stelt voor die te blijven hanteren of in ieder geval een andere aansprekende term te zoeken. Afgesproken wordt om nog even te checken op een aansprekend alternatief maar anders de term meterkast aan te houden.

Naar aanleiding van vragen geeft art 5.1 lid 2 sub e aan dat de voorgestelde definitiestudies onder regie van de OU zullen plaatsvinden.

Met betrekking tot de voorstellen over toezicht en handhaving geeft art 5.1 lid 2 sub e aan geen voorstander te zijn van het voorstel om procesondersteuning later in de tijd op te pakken. Afgesproken wordt dat in de definitiestudies verschillende opties voor fasering worden meegenomen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het belangrijk is ook de verschillende rijkspartijen bij deze beslisnotities te betrekken.

Het OGB stemt in met de voorstellen in de notitie.

3. Olo3

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan vanwege de risico's aarzelend te zijn om Olo3 nu binnen het programma te brengen. art 5.1 lid 2 sub e sluit daarbij aan en geeft aan dat onvoldoende duidelijk is waarom de risico's nu weg zijn.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de risico's niet helemaal weg zijn. Wel belangrijk is dat de risico's beperkt worden doordat gebruik wordt gemaakt van bestaande pakketten voor regelbeheer. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan ook graag meer inzicht te willen in de reden waarom het huidige project niet goed is gegaan, maar ook geen alternatieven te zien voor het voorstel om Olo in het programma op te nemen.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt of de bedrag dat begroot is voldoende is. Aangegeven wordt dat dit de verwachting is. art 5.1 lid 2 sub e geeft ook het voorstel wellicht in het bestuurlijk overleg te willen agenderen.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan graag een begeleidend stuk te willen met daarin de risico's en de zwaartes daarvan. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan ook met bureau BIT te willen bespreken op welke manier we dit proces goed kunnen vormgeven.

Afgesproken wordt dat het voorstel opnieuw geagendeerd zal worden en dat er dan in de notitie aandacht moet zijn voor:
- historie van Olo 3, inclusief het BIT-advies over dit project en 'lessons learned'
- waarom Olo onmisbaar is in DSO.
- wat de risico's zijn, wat beheersmaatregelen zijn en hoe dat extern gecheckt kan worden.
- op welke onderdelen van DSO dit voorstel impact heeft.

4. Voortgangsrapportage Ondersteunende Unit

Er wordt ingestemd met het voorstel over de doelenboom. Van belang is wel om hier geen uitgebreide 'wetenschappelijke exercitie' van te maken.

Gevraagd wordt door art 5.1 lid 2 sub e naar de uitgaven van 2 ton voor de werkgroep standaardisatie. Toegelicht wordt dat dit voor het gehele project is. De onderbouwing daarvan zal worden opgestuurd.

5. Rondvraag en sluiting

Het volgende OGB op 18 mei zal op verzoek van art 5.1 lid 2 sub e een half uur later starten en in plaats van één uur anderhalf uur duren. art 5.1 lid 2 sub e is dit OGB verhinderd. Namens de VNG zal art 5.1 lid 2 sub e plaatsnemen in het OGB.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e
@minienm.nl

Datum
22 februari 2017

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	15 februari 2017
Vergaderplaats	Plesmanweg
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (UvW), art 5.1 lid 2 sub e (VNG), art 5.1 lid 2 sub e (IPO), art 5.1 lid 2 sub e (IenM), art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (RWS), art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (OU)

1. Opening en mededelingen

- art 5.1 lid 2 sub e is vanwege ziekte afwezig.
- De kickoff van het BIT is geweest. Nu volgt een inleesperiode van enkele weken. Daarna volgen interviews, mogelijk ook met de leden van het OGB. Voor een interview ontvangen OGB-leden een briefing.
- Het DSO is door de Tweede Kamer benoemd als groot project. Dat betekent dat er elk half jaar een rapportage naar de Kamer gaat. art 5.1 lid 2 sub e geeft hierop aan dat dit mogelijk ook consequenties heeft voor de governance van de implementatie en dus ook een relatie heeft met de opdracht om modellen uit te werken voor de rol en taken van de Ondersteunende Unit. De leden van het OGB geven aan de voorkeur te hebben zo min mogelijk aan de huidige governance te veranderen.
- art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat IenM bij Financiën bezig is met het krijgen van het DSO op de intensiveringslijst voor het regeerakkoord maar dat dit niet vanzelf gaat. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de UvW het DSO opneemt in zijn brief richting regeerakkoord, en dat hij het DSO ingebracht heeft bij het digi-overleg. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de verbinding met de digitale agenda belangrijk is. De hoge bedragen maken het wel kwetsbaar.
- art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat art 5.1 lid 2 sub e bij de VNG onder de indruk is geraakt van de energie en activiteiten rondom de implementatie. Hij wil daar in een volgend OGB graag een presentatie over geven.
- art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er een goed overleg is geweest met alle overheden over de formulering van de ministeriële verantwoordelijkheid voor het DSO in de Invoeringswet. De term ministeriele verantwoordelijkheid ligt gevoelig bij de VNG.

- art 5.1 lid 2 sub e deelt mee dat art 5.1 lid 2 sub e

2. Verslag OGB 13 december 2016

Het verslag wordt vastgesteld.

3. Presentatie inspiratiegids participatie

art 5.1 lid 2 sub e geeft een presentatie over de inspiratiegids participatie. Het is geen handboek soldaat, maar geeft voorbeelden en inspiratie waaruit geput kan worden. De inspiratiegids is gemaakt met veel partijen samen.
Het OGB is positief over de inspiratiegids. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat ook de verbinding met andere beleidsvelden gezocht kan worden. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt het belang van een lerende omgeving. art 5.1 lid 2 sub e suggereert om de participatiegids ook te delen met EZ.

4a. Concrete doelen doelenboom

Als uitwerking van de doelenboom in het programmaplan wordt voorgesteld om een aantal concrete outcome doelen vast te stellen. art 5.1 lid 2 sub e vraagt of het gaat om inspannings- of resultaatverplichtingen. Het gaat om inspanningsverplichtingen.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het doel voor de waterschapsverordening afhangt van het overgangsrecht van de provinciale verordening. Het is goed om dat expliciet te noemen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de doelen misschien niet ambitieus lijken, maar dat wel zijn. Het doel van 20% van de ca. 50.000 bestemmingsplannen is bijvoorbeeld heel veel. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het belangrijk is om te kijken naar de betekenis voor het DSO en de overgangsfase goed uit te werken. Hier zal bij de verdere uitwerking aandacht aan worden besteed.

Besluiten:

- Het OGB stemt in met het streven naar realisatie van de in de in de notitie genoemde doelen.

4b Jaarplan 2017

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er een mooi jaarplan ligt, dat beter en concreter is dat eerdere jaarplannen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan inhoudelijk te kunnen instemmen met het jaarplan, maar vraagt aandacht voor het tijdig gereed komen van producten binnen invoeringsondersteuning. Dan kan naar zijn mening door meer gebruik te maken van de netwerken die er al zijn. Afspraak wordt gemaakt dat art 5.1 lid 2 sub en art 5.1 lid 2 sub e hier over doorpraten.
art 5.1 lid 2 sub e vraagt hoe de 10 pilots voor de omgevingsvisies zich verhouden tot de vastgestelde concrete doelen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de 10 pilots gebaseerd zijn op samenwerking met gemeenten. Bezien kan worden hoe de omgevingsvisies meer gestimuleerd kunnen worden.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan het voorstel om niet het hele budget ter beschikking te stellen onhandig te vinden. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat bij andere projecten met budgetspanning er niet gekozen is voor het beschikbaar stellen van minder geld, maar dat er juist voor gekozen is om deze budgetspanning wel iedere keer te benoemen en om het er telkens over te hebben. Dat geeft naar zijn mening meer effectieve prikkels. Want het is wel belangrijk om dergelijke incentives te organiseren, benadrukt hij.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het wellicht geen charmante oplossing is, maar dat minder geld beschikbaar stellen wel een hele effectieve prikkel is.
art 5.1 lid 2 sub e ondersteunt deze inzet en geeft aan dat het belangrijk is dat er vanuit het programma ook keuzes worden voorgelegd om te besparen. Die moeten eigenlijk in elk OGB op tafel komen. art 5.1 lid 2 sub e is het hier mee eens en geeft aan dat op elk niveau de goede prikkels aanwezig moeten zijn om geld te besparen. Hij wil als opdrachtgever ook een signaal geven.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er eind 2017 meer inzicht is. Telkens keuzes voorleggen leidt ook af, en besparingsopties uitwerken kost tijd. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat dit ook door een klein apart groepje kan worden uitgewerkt.
Op basis van de gevoerde discussie concludeert art 5.1 lid 2 sub e dat in elk OGB het gesprek over de kosten en de besparingsopties gevoerd moet worden. Via de opdrachtbrief zal voor een half jaar budget aan het programma worden toegekend.
art 5.1 lid 2 sub e geeft nog aan dat goed gekeken moet worden of dat consequenties heeft voor het kunnen aangaan van verplichtingen m.b.t. inhuur/detachering van personeel. Dat zal gebeuren. Het is vanzelfsprekend niet de bedoeling dat er na een half jaar geen geld meer is.

Besluiten:
- Het OGB stelt het jaarplan vast.
- Er wordt voor een half jaar budget toegekend. Dan wordt bezien op basis van voortgangsrapportages en een actualisatie van de ramingen, wat benodigd is voor de tweede helft van het jaar.
- In elke vergadering komt het sturen op spanning en de stand van zaken van de uitputting expliciet terug.
- In het programma worden prikkels om te besparen ingebouwd.

4c Risico's

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het risico dat het sturen op spanning niet voldoende resultaat oplevert, belegd is bij de opdrachtgever. Materieel heeft de opdrachtnemer daar echter ook een grote verantwoordelijkheid, zo benadrukt hij. Dit kan wellicht slimmer geformuleerd worden om deze gedeelde verantwoordelijkheid beter tot uitdrukking te laten komen. Dat komt terug in het volgende OGB.

art 5.1 lid 2 sub e geeft naar aanleiding van het derde risico (in de tweede tabel) aan dat er zo min mogelijk gemorreld moet worden aan de huidige governance-structuur. Het risico met betrekking tot het standaard platform wordt niet door iedereen begrepen, dat heeft verdere uitleg nodig.

Besluiten:
- Een geactualiseerde risicolijst komt in april in het OGB. Dan zullen de huidige twee lijsten geïntegreerd worden en zal er voortaan dus één lijst met risico's zijn. Tevens zal gekeken worden naar een verduidelijkend gebruik van het begrip risico-eigenaar.

5. Werkgroep beheer

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er aanscherpingen mogelijk zijn op de notitie, maar dat we nu wel verder moeten. Het is belangrijk om de verbinding met andere activiteiten van de digitale overheid te leggen. Hij vraagt of genoemde

themagroepen parallel aan de werkgroep lopen. art 5.1 lid 2 sub e geeft hierop aan dat deze onder de werkgroep zouden komen.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat art 5.1 lid 2 sub e (art 5.1 lid 2 sub e) het voorzitterschap voor zijn rekening wil nemen. Het is daarbij belangrijk dat er een goede vicevoorzitter vanuit het Rijk komt.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan te kunnen instemmen met de opdracht. Hij geeft aan dat het belangrijk is dat de werkgroep meekrijgt dat de kosten zo laag mogelijk moeten zijn. Verder moet de scope helder zijn. art 5.1 lid 2 sub e suggereert dat het gaat over de hele stelselherziening. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de wetgeving een apart onderdeel is, dat niet onder deze werkgroep moet vallen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de scope het gehele DSO, dus inclusief de informatiehuizen is.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het IPO alleen akkoord kan gaan als de gelijkwaardigheid tussen de partijen beter tot uiting komt en dat duidelijk wordt dat de werkgroep input kan leveren voor de regelgeving. Verder geeft hij aan dat het tijdspad erg krap is.
art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat de opdracht met de genoemde aanpassingen vastgesteld kan worden.

Besluiten OGB

- De opdracht van de werkgroep wordt met de volgende aanscherpingen vastgesteld:
    - Relatie met andere digitaliseringstrajecten krijgt aandacht
    - Uitgangspunt is dat de beheerkosten zoveel mogelijk beperkt worden.
    - De scope is het gehele digitale stelsel (inclusief informatiehuizen) en het infopunt.
    - Het kader bevat de kaders van de verschillende overheden
- art 5.1 lid 2 sub e wordt voorzitter van de werkgroep beheer. Het is belangrijk dat er een goede verbinding is tussen de voorzitter en de rijksdeelnemer als vice-voorzitter.

6. Informatiehuizen

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan inhoudelijk akkoord te kunnen gaan met het voorstel. Het was wel een moeizaam proces. Hij stelt voor om met de leden van het OGB en van de programmaraad een benen op tafel sessie te organiseren om hierover door te praten.
art 5.1 lid 2 sub e kan ook instemmen met het voorstel, maar geeft wel aan dat er in zijn achterban spanning zit op het onderwerp informatiehuizen. Hij vraagt of de vervolgfase in tweeën kan worden geknipt door eerst een generiek kader voor de huizen te maken, en daarna specifiek per huis. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat vraag en aanbod beter met elkaar in verbinding moet worden gebracht. Daarvoor worden nu stappen gezet, door de sturing aan te passen en een onafhankelijke projectleider te benoemen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan de te zetten stappen te onderschrijven. Het is essentieel dat er samenhang ontstaat, maar het kan niet zo zijn dat het budget evenredig tussen de huizen verdeeld wordt.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het scherp moet zijn wat er einde van het jaar moet liggen. Dan is informatie nodig op basis waarvan keuzes kunnen worden gemaakt per informatiehuis en informatieproduct. Het is belangrijk dat het OGB kan sturen. Er zullen in het volgende OGB criteria voor de plannen van aanpak en businesscases worden vastgesteld. Het is daarnaast belangrijk dat de beleidsdomeinen goed zijn aangehaakt en er goede begeleidingscommissies per huis zijn.

Besluiten OGB:

- Het OGB geeft decharge op de opgeleverde analyserapporten.
- De opdracht voor het werkplan wordt op een aantal punten aangescherpt, dit wordt in de opdrachtbrief opgenomen.
- In het volgende OGB worden de criteria voor de plannen van aanpak en businesscases geagendeerd.

7. Definitiestudies

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er spanning op het budget zit, maar dat niks doen met de definitiestudies moeilijk te verkopen zal zijn. Hij stelt voor de achterbanconsultatie nu te starten en het proces netjes te doorlopen. Hij wil daar nu geen inkleuring aan meegeven, omdat die niet gedragen wordt.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het risico is dat er verwachtingen worden gewekt, terwijl er geen financiële ruimte is voor scope-uitbreidingen. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het belangrijk is dit richting de achterban te duiden. art 5.1 lid 2 sub is ook voorstander van een achterbanconsultatie met een open insteek, waarbij een zorgvuldige communicatie belangrijk. Goede uitleg is noodzakelijk.

Besluit OGB:

- Er zal voor de drie definitiestudies een achterbanconsultatie met een open insteek gestart worden.

8. Rondvraag en sluiting

-

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Notitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
9 mei 2017

Bijlagen

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Onderwerp	DSO realisatie Q1l 2017 - de resultaten op een rij
Agendanummer	2
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e /art 5.1 lid 2 sub e
Datum	16-05-2017

Reden agendering
Kennisgeving van de aanpak en resultaten van de DSO realisatie in Q1 2017.

Achtergrondinformatie
Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt via een Agile aanpak ontwikkeld. Dit houdt in dat er elk kwartaal door middel van bedrijfsverhalen (‘epics’) besloten wordt welke functionaliteit en technisch fundament er gedurende dat kwartaal (‘increment’) ontwikkeld wordt. De bijgaande presentatie heeft tot doel om het OGB mee te nemen in de resultaten die in het eerste kwartaal (increment) geboekt zijn.

De volgende onderwerpen komen aan bod:
- **Wat** is het Digitaal Stelsel Omgevingswet?
- Wat is de **aanpak:** hoe wordt het Digitaal Stelsel Omgevingswet gebouwd?
- Voorbeelden van datgene dat **is gerealiseerd** in het eerste kwartaal van 2017?

Het slidepack zal na de presentatie in het OGB verspreid worden onder de OGB leden.

Gevraagde beslissingen
Geen.

Financiële, organisatorische, kwaliteits- en procesaspecten
Geen.

Adviezen
Het PBO heeft opgemerkt dat de voorliggende presentatie een goede manier is om betrokken partijen op een toegankelijke manier in het proces mee te nemen.
De OU heeft geadviseerd om de presentatie op enkele punten verder aan te scherpen ten behoeve van de leesbaarheid (bijv. door het inkorten van de presentatie). De presentatie wordt naar aanleiding hiervan verkort en aangepast ten behoeve van de OGB vergadering op 16 mei.

2017

Colofon	
Datum	2017
Versie	Tbv PBO, PR en OGB
Status	Definitief concept

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Kwartaalrapportage Q1 2017

VOORTGANGSRAPPORTAGE ‘AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET’

Inhoudsopgave

Voorwoord 2
Leeswijzer 3
1. Voortgang & Planning 4
2. Scope 26
3. Risico’s 27
4 Financiën 30
5 Kwaliteit 35
6 Monitor Invoering Omgevingswet 36

Voorwoord

In 2017 begint de verdieping vorm te krijgen die nodig is om te leren werken met de Omgevingswet. De ambities van de wet zijn in beeld, het wordt tijd om deze om te zetten in de praktijk. Dat is ook te zien in de aard van het werk dit voorjaar. In het jaarplan 2017 hebben wij met elkaar afgesproken wat in het eerste kwartaal wordt gerealiseerd om die verdieping te faciliteren. Het plan maakt het makkelijk om aan te geven wat er tussen januari en eind maart 2017 is gebeurd.

Bij invoeringsondersteuning lopen er volop acties uit het jaarplan: er zijn bestuurderstafels georganiseerd, er zijn veel aanmeldingen voor pilots met Omgevingsvisies, de 1e versies van staalkaarten voor het Omgevingsplan zijn opgeleverd en er is een Basisgids Omgevingswet gemaakt. Er worden heel wat vragen beantwoord via onze website en de online communicatie is versterkt (Twitter, Linkedin). De inspiratiegids participatie is gerealiseerd en alle pilots en activiteiten rondom de implementatie zijn goed ontsloten op een kaart op onze website. Resultaten van dit kwartaal gaan wij delen in regionale slagsessies op vier plekken in het land met programmamanagers van alle overheden.

Het kort-cyclisch werken binnen het deelprogramma DSO is dit kwartaal begonnen en draait volop. Veel projecten en acties lopen zoals voorzien. Gebruikers vanuit gemeenten, provincies, waterschappen, rijkspartijen, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld doen mee in het realiseren van de software. We zien dat functionaliteiten concreet gebouwd worden en hoewel er zeker nog een en ander verbeterd kan worden, hebben we de koers te pakken.

De veranderopgaven zelf zijn ook volop aan de slag met ateliers, bijeenkomsten en producten specifiek voor bevoegd gezagen; zo wordt er gewerkt aan ondersteuning voor de provinciale omgevingsverordening en een financieel model voor gemeenten en zijn de rijksorganisaties gezamenlijk aan het werk.

Sturen op de spanning en het inrichten van integraal beheer vergen van ons allen continue aandacht, dat is ook terug te vinden in deze rapportage.

Qua ondersteuning op de terreinen van zowel gedrag, kennis van de wet en digitale ondersteuning (doelenboom) was dit kwartaal een stap vooruit maar vooral ook een stap de diepte in. Dat was ons plan en dat is gelukt.

art 5.1 lid 2 sub e

‘Aan de slag met de Omgevingswet’

Leeswijzer

Voor u ligt de eerste kwartaalrapportage van 2017. In deze kwartaalrapportage wordt verantwoording afgelegd over de voortgang op de mijlpalen en de activiteiten voor het eerste kwartaal zoals die zijn vastgelegd in het op 15 februari jl. door het Opdrachtgevend Beraad (OGB) vastgestelde Jaarplan 2017. In hoofdstuk één wordt verantwoording afgelegd over de voortgang op de geplande activiteiten en mijlpalen uit het jaarplan 2017. In hoofdstuk twee worden voorgenomen scopewijzigingen gepresenteerd. In hoofdstuk drie zijn de actuele toprisico’s alsmede de beheersmaatregelen die getroffen worden beschreven. Hoofdstuk vier heeft betrekking op de financiën. Zowel de meerjarenreeks, de realisatie 2016 alsmede de actuele prognose 2017 zijn hierin vastgelegd. Hoofdstuk vijf heeft betrekking op de wijze waarop het programma de kwaliteit op proces, product als systeemniveau borgt en de activiteiten die in dat kader worden ondernomen. Het afsluitende hoofdstuk zes gaat in op de Monitor Invoering Omgevingswet.

Legenda:

	‘conform jaarplan’
	‘(nog) niet onder controle, beheersing intern’
	‘niet onder controle, escalatie’

1. Voortgang & Planning

Het Programma ‘Aan de slag met de Omgevingswet’ werkt toe naar de inwerkingtreding van de wet in 2019. De ontwikkelde metrokaart geeft in de tijd weer wanneer welke bestuurlijke mijlpaal opgeleverd dient te worden om hier uiteindelijk aan te kunnen voldoen.

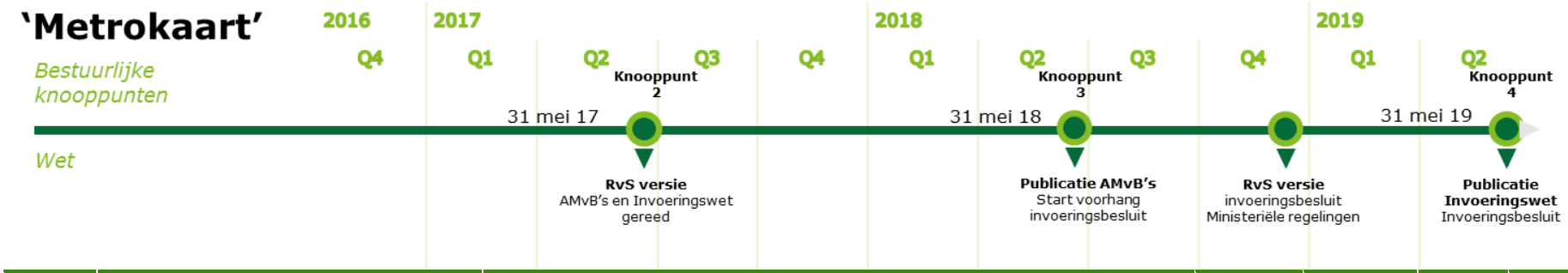

KNP	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
KNP2	Ontwerp gebruikerstoepassingen gereed	Eind 2016 is besloten over te gaan op een Agile werkwijze. Deze werkwijze kent een planningscyclus van 3 maanden, waardoor de release datum in juni valt. Onderdeel hiervan is dat de ontwerpen ook deels worden ontwikkeld, op basis van de ervaringen die tijdens de verschillende projecten worden gerealiseerd. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de vraagsturing en vindt continue verbetering plaats. De initiële ontwerpen zijn tijdig gereed.	Mei 2017	Juni 2017		
	Essentiële standaarden gereed	De planning van het project: Standaard officiële publicaties met specifieke toepassing voor omgevingsdocumenten” staat onder druk. Er is een tussenversie (07) opgeleverd, maar deze is op punten nog niet voldoende voor andere projecten om ontwikkelingen op af te ronden. Inmiddels wordt het projectteam versterkt om de impact en uitloop te reduceren. De verwachting is dat de mijlpaal gereed is aan het eind van PI 2. De status is op oranje gezet omdat de Agile werkwijze een planningscyclus kent van twaalf weken waardoor de producten die de komende periode door DSO worden ontwikkeld, dan ook gereed zijn aan het eind van het 2e kwartaal (30 juni 2017) in plaats van 31 mei 2017 zoals opgenomen in het bestuursakkoord. Dit heeft geen verdere consequenties voor de voortgang.	Mei 2017	Juni 2017		
	Ontwerp informatiepunt gereed	Het financieel akkoord gaat uit van een volledig operationeel IP op1-1-2018 (half jaar voor inwerkingtreding wet). Inwerkingtreding van de wet wordt medio 2019 voorzien. Conform het bestuurlijk vastgestelde programmaplan wordt het informatiepunt gefaseerd opgeleverd in lijn met de voortgang van het wetgevingstraject. IP1.0 is in	Mei 2017	Dec 2018		

		oktober 2016 geopend; in Q2 2017 wordt IP1.5 opgeleverd, eind 2017 is IP2.0 (knooppunt 3) gepland en eind 2018 IP3.0.				
	Aangepaste productcatalogus gereed	De productencatalogus dateert uit 2014 en is een inventarisatie van instrumenten die mogelijk kunnen worden ingezet bij de implementatie. Het programma heeft zich verder ontwikkeld, zoals vastgelegd in het programmaplan. Een uitgangspunt hierin is dat voor het ontwikkelen van instrumenten en producten periodiek vraag en aanbod worden afgestemd. Enerzijds door in de praktijk op te halen waar behoefte aan bestaat en anderzijds de ontwikkeling van de AMvB’s en de Invoeringswet door te vertalen naar het programma. Dit vraagt flexibiliteit, waarbij in het jaarplan is aangegeven wat we periodiek doen. In vergelijking tot de oorspronkelijke productencatalogus kan worden gesteld dat het gros van de instrumenten wordt ontwikkeld , maar veelal op een andere manier dan destijds voorzien. Het aanbod is dus aangepast op basis van de vraagsturing en de interbestuurlijke samenwerking. De instrumenten worden na vrijgave via het Informatiepunt ter beschikking gesteld.	Mei 2017	Nvt continu		
KNP3	Oplevering gebruikerstoepassingen	De mijlpaal “Oplevering gebruikerstoepassingen” (Knooppunt 3) staat onder druk omdat deze mijlpaal afhankelijk is van de Standaard Toepassing Overheidspublicaties (STOP)/Technische toepassing omgevingsdocument (TPOD) standaard. De ontwikkeling van de STOP/TPOD standaard kent een vertraging. Met een reeds in gang gezette versnelling wordt bekeken of de vertraging ingelopen kan worden en of het risico te beheersen is. Opgemerkt wordt dat de ontwikkeling van de STOP/TPOD-standaard op het kritieke pad ligt en meerdere afhankelijkheden kent, bijvoorbeeld met PR30.	Mei 2018	Mei 2018		
	Trainingsproducten gereed		Mei 2018			
KNP4*	Gebruikerstoepassingen operationeel	Gebruikerstoepassingen worden gefaseerd opgeleverd. Begin 2019 zullen de gebruikerstoepassingen naar verwachting operationeel zijn. Mei 2019 zullen deze toepassingen volledig aansluiten op het GPvE.	Mei 2019	Mei 2019		
	Informatiepunt operationeel	In het financieel akkoord is vastgelegd dat het IP volledig operationeel is per 1-1-2018. Inmiddels is de planning dat de inwerkingtreding wet medio 2019 is. Conform het bestuurlijk vastgestelde programmaplan wordt het informatiepunt gefaseerd opgeleverd in lijn met de voortgang van het wetgevingstraject. IP1.0 is in oktober 2016 geopend; in Q2 2017 wordt IP1.5 opgeleverd, eind 2017 is IP2.0 (knooppunt 3) gepland en eind 2018 IP3.0.	Mei 2019	Nvt gefaseerd		

Knooppunt 4* kent een afhankelijkheid van het wetgevingsspoor, meer concreet het Invoeringsbesluit. DSO werkt aan de hand van het concept Invoeringsbesluit de toepasbare regels uit. De verwachting is dat het concept Invoeringsbesluit zal afwijken van de definitieve versie. Om dit te kunnen verwerken in de toepasbare regels (en om de wet in gebruik te kunnen nemen) zal enkele maanden nodig zijn. Dit is afhankelijk van de wijzigingen en de mate waarop hierop geanticipeerd kan worden.

In onderstaande wordt per deelprogramma beschreven wat de voortgang is ten opzichte van de mijlpalen en activiteiten uit het jaarplan 2017.

Programmaraad

De Programmaraad heeft begin 2017 het Jaarplan 2017 opgeleverd. Dit is op 15 februari 2017 door het OGB vastgesteld. Het Jaarplan 2017 geeft richting aan de activiteiten die dit jaar zullen worden ontplooid. In de kwartaalrapportages wordt verantwoording afgelegd over de voortgang op de mijlpalen en de activiteiten uit het jaarplan. De Programmaraad neemt haar verantwoordelijkheid inzake het terugdringen van de budgetspanning. Aan de deelprogramma’s is gevraagd om maatregelen te definiëren om de budgetspanning terug te dringen en om over de effecten hiervan te rapporteren in deze kwartaalrapportage. Voor het deelprogramma DSO wordt gestuurd op het terugdringen van de budgetspanning door steeds te kijken waar het goedkoper kan, vooralsnog zonder afbreuk te doen aan de scope. Voor het deelprogramma Invoeringsondersteuning geldt dat er gekeken wordt naar effectiviteit en efficiency. Eventuele besparingen worden binnen Invoeringsondersteuning opnieuw ingezet. De programmaraad reflecteert periodiek kritisch op haar functioneren en treft waar nodig maatregelen om de eigen effectiviteit te vergroten, de verbinding vanuit de programmaraad naar het programma te optimaliseren en om als team meer te zijn dan de som der delen.

Het deelprogramma DSO zal mogelijk de status “Groot Project” verkrijgen. Dat betekent dat het project dient te voldoen aan de vereisten uit de Regeling Grote Projecten. Het houdt onder meer in dat één maal per half jaar verantwoording dient te worden afgelegd aan de Tweede Kamer. De kamer zal in een ‘uitgangspuntennotitie’ aangeven waar het programma zich over dient te verantwoorden. Wanneer de uitgangspuntennotitie kan worden verwacht is nog onbekend. Het succes van de implementatie van de Omgevingswet hangt niet alleen af van het DSO, daarom zullen in de rapportage de raakvlakken met het deelprogramma Invoeringsondersteuning, de Informatiehuizen en de veranderopgaven worden beschreven.

Invoeringsondersteuning

Algemeen

Het overall beeld is dat de meeste mijlpalen die gepland stonden voor het eerste kwartaal gehaald worden. Een aantal mijlpalen of activiteiten wordt in april opgeleverd. Het programma Invoeringsondersteuning is in het eerste kwartaal gestart met het werken op basis van de thema’s, waarbij effort is gestoken in het anders organiseren van de werkzaamheden om meer samenhang te krijgen binnen Ivo en de afstemming met DSO en de koepels.. Zo ingezet op een efficiëntere coördinatie tussen de thema's via een coördinatieoverleg binnen IVO. Daarnaast wordt op een aantal thema’s, zoals gewerkt aan het verkrijgen van meer inzicht in de ondersteuningsbehoefte van de veranderopgaven en overige doelgroepen. Op onderdelen is er een probleem in de bezetting, dit komt door omdat we de geraamde inzet nog niet overal ingevuld hebben en door uitval. Aan snelle en goede oplossingen wordt hard gewerkt en naar verwachting is begin Q2 de bezetting op orde. Dat betekent overigens geen extra capaciteitsvraag of kosten ten opzichte van de raming voor het jaarplan.

1. Anders Werken: De meest in het oog springende resultaten zijn de publicatie van de inspiratiegids en de qua waardering en opkomst succesvol verlopen bestuurderstafels in Zeeland en Gelderland. Na dit kwartaal, in april, is dit overigens voortgezet in een landelijke bestuurdersbijeenkomst, waarbij naast de minister zo'n 110 bestuurders aanwezig waren. Rond integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte moet nog duidelijker worden wat het ondersteuningsaanbod vanuit het programma kan zijn op inhoudelijke onderwerpen als gezondheid, veiligheid, energie, klimaat. Dit wordt voor de komende kwartaal nader verkend.

2. Kennis en Kunde kerninstrumenten: De mijlpalen van het thema omgevingsplan zijn voor het eerste kwartaal grotendeels behaald. Voor de pilots omgevingsvisie is veel animo; uit 28 ingediende initiatieven worden vooralsnog 10 pilots geselecteerd. Voor de overige thema's zijn de verkenningen gestart, waarmee de ondersteuningsbehoefte per doelgroep inzichtelijk wordt gemaakt.

3. Leren werken met DSO: Er is meer inzicht gekomen in de programma brede opgave voor het leren werken met DSO. Dit heeft gaandeweg geleid tot meer samenwerking tussen IVO, DSO en IP. De agile ontwikkelaanpak van het DSO, waarbij gebruikersbehoefte centraal staat, past goed bij de doelgroep-/ thema-aanpak van Invoeringsondersteuning. Voor het onderwerp Leren werken met DSO was in Q1 nog weinig capaciteit beschikbaar, terwijl er wel de nodige middelen gereserveerd zijn. In Q2 wordt invulling gegeven aan de benodigde inzet en kennis.

4. Generiek basisproducten en ondersteuning: Met het beschikbaar stellen van een kaart van Nederland met voorbeelden en pilots, delen van resultaten van het living lab en bijeenkomsten, is het leren van elkaar bevorderd. Om te zorgen dat overheden uniforme en juiste informatie over de Omgevingswet krijgen, heeft het Programma Aan de slag met de Omgevingswet een basisgids beschikbaar gesteld. Hierop zijn via het contactformulier al meer dan 120 reacties ontvangen en dit was in de maand maart het meest gezochte term. Producten worden via de website beschikbaar gesteld. Binnen het informatiepunt wordt geïnvesteerd in kennisopbouw ten behoeve van verdere uitleg van de wet- en regelgeving (o.a. AMvB's) later in het jaar. Voor de praktijkondersteuning / stimuleringsregeling zijn veel initiatieven aangemeld; in Q2 vindt een tussenevaluatie van de regeling plaats. De programma brede kwartaalbijeenkomsten /Slagsessies en de roadshows om kennis te delen en de vraag op te halen zijn in voorbereiding en starten in Q2.

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Kennis ontsluiten op de website over wat integraal werken inhoudt	Informatie is beschikbaar, maar moet nog getoetst worden door EB en koepels. Schuift naar begin Q2 zodra toetscapaciteit beschikbaar komt	Q1	Q2	Nee	
	Participatie	Online inspiratiegids participatie	Het prototype van inspiratiegids is in Q1 gereed gekomen en positief ontvangen. De gids wordt 12 april online gezet en continu aangevuld. Ten behoeve van de co-creatie zijn 6 'bouw'-bijeenkomsten in Q1 georganiseerd en is aangesloten bij bijeenkomsten van de G32.	Q1		Ja	
		Start ontwikkelen klantreizen/ serviceformules participatie	De bijdrage vanuit IVO is aangeleverd bij UIVO-i	Q1		Ja	
	Regionale/ Ketensamenwerking	Bestuurderstafels (2) Continu: ondersteuning regionale bijeenkomsten (20 per kwartaal)	2 Bestuurderstafels (Zeeland/Gelderland) hebben plaatsgevonden. Ondersteuning aan bijeenkomsten derden loopt	Q1		Ja/Continu	
	Vakmanschap en professionaliteit	Werkateliers anders werken verkenning ondersteuningsbehoefte koepels	4 Werkateliers georganiseerd. Verkenning ondersteuning i.o.m koepels loopt deels voor VNG. Waterschap/Provincie hebben aangegeven ondersteuningsbehoefte na het werken met pilots in Q3/Q4 in te vullen.	Q1	Deels IPO/UVW Q3/Q4	Deels	
de Wet en Ker nin	Omgevingsvisie	Ontsluiten kaart van Nederland met initiatieven en goede voorbeelden	Er is een start gemaakt met een pilots omgevingsvisie. Er zijn 28 initiatieven aangemeld, waarvan 10 worden geselecteerd. Daarnaast waren er aanmeldingen van 14	Q1		Ja	

			overheden die in de 2e ring willen leren. De kaart met initiatieven is beschikbaar en online.				
		Analyse verdere ondersteuningsbehoefte gereed	Ondersteuningsbehoefte moet op basis van de vraag van veranderopgaven uitgewerkt worden. Vanwege ziekte is de thematrekker tijdelijk afwezig, aan een snelle tijdelijke oplossing wordt gewerkt.. Consequenties van vertraging worden vooralsnog als beperkt ingeschat.	Q1	Ntb	Nee	
	Decentrale regels, Omgevingsplan	Twee eerste concepten van bouwstenen en staalkaarten gereed	Eerste concepten bouwstenen en staalkaarten gereed.	Q1		Ja	
		Methodiek maken staalkaarten gereed	Aanvullend op jaarplan wordt methodiek maken staalkaarten opgeleverd.	Q1		Ja	
		Beschrijving verbinding bouwstenen – staalkaarten gereed	Analyse wordt gemaakt om op basis van concepten uit Q1 tot aanbesteding van 3 opdrachten over te gaan, 1 bouwsteen (energie/milieuzonering) en 2 staalkaarten.	Q1		Ja	
		Expertmeeting	3 Expertmeetings staan gepland voor april	Q1	Q2	Deels	
	Omgevingsverordening	(Ondersteuning provinciaal traject, na consultatie presentatie van een model in een themabijeenkomst)	Geen output voorzien in Q1. Afspraak met provincie is gemaakt om interprovinciaal traject te ondersteunen	Q1		Ja	
	Omgevingsvergunning	Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	De verkenning is niet geleverd omdat er nog geen trekker is voor dit onderwerp. Deze wordt geleverd in Q2 en is nog niet kritiek. Wel wordt aanvullend op het jaarplan verkend met koepels en EB of er behoefte is aan een pilot.	Q1	Q2	Nee	
Digitaal stelsel omgevingswet	Werken met het DSO	Basisinformatie over het DSO en UIVO-I, de routeplanner digitalisering zijn beschikbaar op de website	De website is inmiddels aangevuld met basisinformatie DSO. Er is nu structurele samenwerking tussen IVO, DSO en IP over actualisatie op basis van de behoefte van doelgroepen . Eind Q2 levert UIVO-i bestuurlijk afgestemde content voor de routeplanner digitalisering. Planning publicatie is verschoven naar Q3.	Q1	Q3	Deels	
		Benoeming van belangrijke transitie en implementatie vraagstukken binnen programma aanbrengen van regie op communicatie, monitoring en gebruikersinbreng rondom release	De verkenning van de noodzakelijke inzet en prioriteiten (vraagstukken) is in april afgerond. Functie voor regie is ingevuld.	Q1	Q2	Deels	
		Communicatieplanning is aangepast op de geïnventariseerde informatiebehoefte bij doelgroepen (prioriteiten) en agile ontwikkeling	Eerste versie roadmap communicatie komt begin april beschikbaar. Deze bevat een portfolio van communicatiemiddelen (zoals de routeplanner) en boodschappen afgestemd op combinaties van mijlpalen en doelgroepen.	Q1		Ja	

Verkenningen	Dienstverlening & werkprocessen	Aanscherping ambitieniveau en inventarisatie huidige status van digitaal en zaakgericht weken bij bevoegde gezagen van digitaal en zaakgericht werken voor invoering van Omgevingswet per juli 2019 kennis over klantreizen en serviceformules om klantgericht OW vorm te geven	Verkenning zaakgericht werken wordt 2e week april opgeleverd	Q1	Q2	Deels	
	Dialoog maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers	Bestuurderstafel met de “groene 11”	Bestuurderstafel in februari gehouden. Heeft inzicht en draagvlak vergroot en zal worden opgevolgd met een concrete vraag naar ondersteuning.	Q1		Ja	
Generieke basisproducten en ondersteuning	Informatiepunt	Continu aanpassingen in de content met basis informatie over wet- en regelgeving, instrumenten en over het programma Nieuwe kaart van Nederland met voorbeelden en pilots gereed	Loopt, content voor programma en invoeringsondersteuning wordt doorlopend geplaatst. Uitleg wet- en regelgeving wordt momenteel doorontwikkeld. Moet nog getoetst worden door EB voor livegang. Wordt in overleg met EB live gezet, zodra toets capaciteit beschikbaar kom	Q1		Ja	
	Bijeenkomsten	3 Praktijkbijeenkomsten	Praktijkbijeenkomsten zijn gehouden, worden gestopt na Q1 en worden onderdeel roadshows en kwartaalbijeenkomsten / slagsessies	Q1		Ja	
	Opleidingen	Publiceren basiscursus (sheetpresentatie)	Algemene module is als de Basisgids gepubliceerd, doelgroep specifieke aanvullingen en uitwerkingen zijn in de maak. Er is een voorstel voor een pilot voor train-de-trainer in de maak, deze wordt momenteel afgestemd en eind Q1 moet het project gestart worden. Afronding pilot is voorzien in Q3	Q1			
		Eerste versie 5 veranderprofielen: projectleider grote projecten fysieke leefomgeving, manager, beleidsmedewerker, toezichthouder/handhaver, vergunningverlener	De eerste conceptuitwerking van deze 5 rollen zijn opgeleverd, eind maart worden deze verder uitgediept in een klankbord/werksessie	Q1		Ja	
	Innovatieve tools en gaming	Routeplanner: voorstel vervolg	Voorstel voor vervolg is nog niet afgerond en nog in bespreking. Het DSO-spoor is in ontwikkeling, hiervoor is vanuit UIVO-I een project opgestart waar IVO aan mee werkt. IVO is verantwoordelijk voor publicatie op de site (toevoegen aan de huidige routeplanner)	Q1	Q2		
		Analyse verdere toepassing instrumenten zoals gaming	De analyse is door capaciteitsgebrek nog niet gestart. De ontwikkeling van de Omgevingswetgame is wel gestart, wij begeleiden dit en ontwikkeling is in samenwerking met de Directie participatie van IenM.	Q1	Q2	Deels	

	Praktijkondersteuning / stimuleringsregelcoalities in de praktijk	Voortzetting praktijkondersteuning / stimuleringsregeling coalities in de praktijk	Beoordeling ingediende 80 initiatieven loopt. Besluit PR om voortzetting regeling in Q2 op basis van tussentijdse evaluatie te bezien	Q1		Ja	
	Leren en ontwikkelen in de praktijk	Resultaten Living Lab Saxxion Hogeschool gedeeld via website en kennisbijeenkomst	Resultaten Living Lab Saxion gereed voor communicatie. Pilot afgerond, succesvolle bijeenkomst, spin-off 3 nieuw initiatieven	Q1		Ja	
		Opstarten Living Labs Brabant en Utrecht	Gestart	Q1		Ja	
		Bijeenkomst met aan programma verbonden wetenschappers	Gehouden , een voorzet voor vervolg wordt geformuleerd	Q1		Ja	
	Individuele steun gemeenten en stroomlijnen initiatieven	Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed en stroomlijning van initiatieven gereed	Afspraken met AenO fonds over regeling individuele ondersteuning zijn in concept gereed en worden nog verder afgestemd.	Q1		Ja	

Ontwikkeling informatiepunt

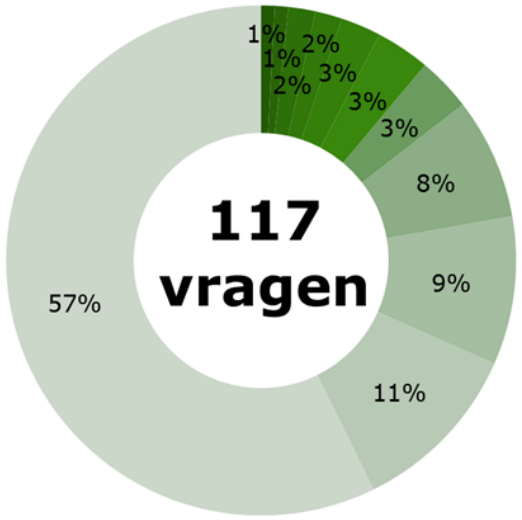

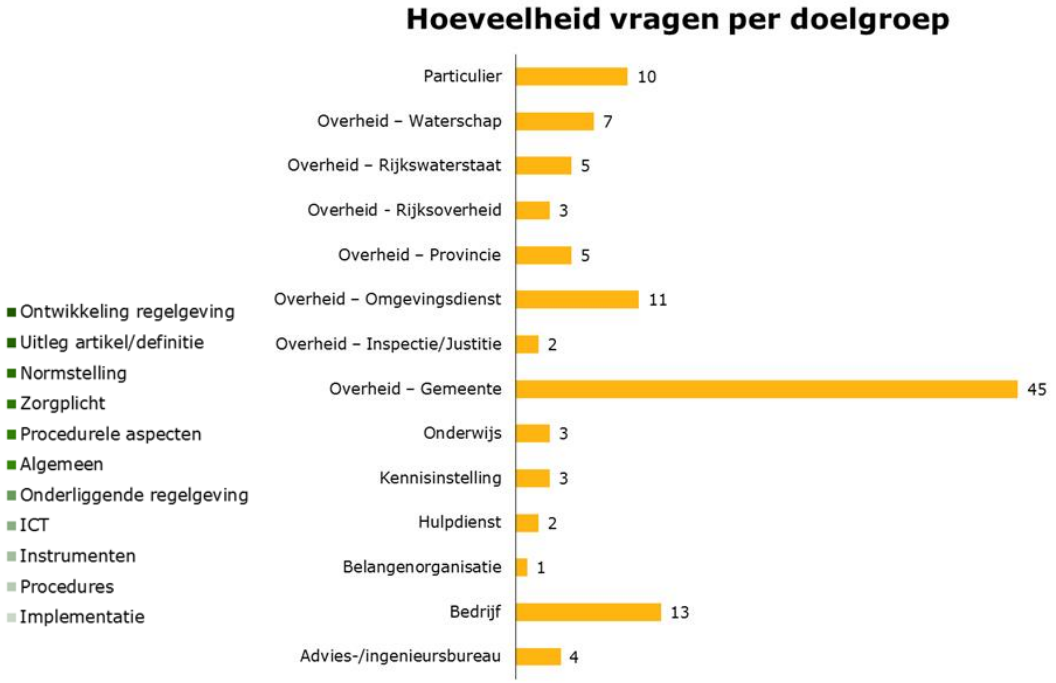

Toelichting ontwikkeling

Binnen het informatiepunt zijn diverse kennisteams opgestart met de contentproductie en vraagafhandeling. De teams moeten gesteld staan om rond het implementatiejaar een grote piek aan vragen te kunnen afhandelen. Op basis van de ervaringen met de bestaande informatiepunten van WVL en BZK is geschat dat het aantal vragen in de piekjaar de 100,000 zal overtreffen. Het aantal vragen dat wekelijks wordt ontvangen laat een voorzichtige stijging zien. In het laatste kwartaal van 2016 was een piek te zien ten aanzien van vragen over de stimuleringsregeling. Deze vragen nemen nu weer maf. Het aantal vragen over bijeenkomsten, de basisgids en inhoudelijke vragen over de wetgeving neemt toe. Er wordt op de website onder andere gezocht naar informatie over DSO, omgevingsvisie, programmaplan en de basisgids. In Q1 is iets meer dan 50% van de beoogde capaciteit ingevuld. Er is 25 fte betrokken. Omgerekend betekent dat indien er een vertraging optreed de huidige contentproductie grofweg dit ca. 150k euro per maand kost.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Eind 2018 dient volgens het Bestuursakkoord de ondersteuning van het Digitaal Stelsel Omgevingswet, incl. Informatiehuis Ruimte, gereed te zijn (een half jaar voor inwerkingtreding van de wet), zodat de uitvoerende overheden kunnen leren werken met het stelsel. Gereed betekent in dit geval het wettelijke minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau.

Het eerste kwartaal van 2017 is een start gemaakt met Agile werken. De eerste ervaringen met deze werkwijze laten meer richting, meer energie en meer samenwerking zien en hebben tot een positief resultaat geleid (nagenoeg alle functionaliteiten zijn geleverd). Verbeterpunten uit het eerste kwartaal worden meegenomen naar het volgende kwartaal. Mogelijke relaties worden eerder gesignaleerd en beheerst en de ontstane samenwerking zorgt ervoor dat, zij het in deze fase in een minimale vorm, de ketenwerking al is gedemonstreerd.

Door de integratie van de PI-Release planning en de bestuursmijlpalen- (netwerk) planning, houden we goed zicht op de effecten voor het kritieke pad. Er zijn diverse kritieke paden in beeld gebracht. Opgemerkt dient te worden dat dit gaat om een deterministische planning, waarin geen buffers zijn opgenomen.

Met de nieuwe werkwijze is het niet zo dat de projecten vlekkeloos verlopen. Zo kent de ontwikkeling van de STOP/TPOD standaard een vertraging. De ontwikkeling van deze standaard ligt op het kritieke pad ligt en kent ook meerdere afhankelijkheden, bijvoorbeeld met PR30. Met een reeds in gang gezette versnelling wordt bekeken of dit risico te beheersen is.

Het programma DSO heeft in het jaarplan voor 2017 per kwartaal de mijlpalen gedefinieerd. Het volgende overzicht geeft weer voor de mijlpalen van Q1 2017 wat er in Q1 is gedaan om deze mijlpalen te realiseren en wat de actuele status is.

Releases	Subdoel Doelenboom	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Release 1	3a iedereen heeft toegang tot kwalitatief hoogwaardig informatie over de fysieke leefomgeving, de regels die er gelden en de beleidsdocumenten die van toepassing zijn	Kunnen zoeken en inzien minimale omgevingsdocumenten vanuit perspectief initiatiefnemer	De realisatie van deze Epic, nr4 is gereed.	Q1	Q1		
		Kunnen doen en ontvangen van een eenvoudige melding of vergunningaanvraag van initiatiefnemer	De realisatie van de Epic, nr. 3 is gereed.	Q1	Q1		
	3c bevoegd gezagen worden digitaal ondersteund bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels en het invullen van afweegruimte en het besluiten over initiatieven in de leefomgeving	Kunnen vastleggen, publiceren en ontsluiten van een minimale decentrale verordening	Realisatie van deze Epics onderhevig aan grote afhankelijkheden tussen projecten. Hierdoor werd niet alle functionaliteit in Q1 opgeleverd. De niet opgeleverde functionaliteiten zijn (indien zo geprioriteerd) opnieuw ingepland in de EPICs van increment 2. De WSv en AMvB's zijn niet ingebouwd, met de komst van TPOD zal dit automatisch worden ingevuld. Voor de realisatie van de epics is een tijdelijke component gebruikt. Voor een provinciale verordening is de ketenwerking gedemonstreerd.	Q1	Q2		
		Kunnen vastleggen, publiceren en ontsluiten van rijkswet-en regelgeving	Zie opmerking hierboven.	Q1	Q2		
Bestuurs-akkoord	Bestuursakkoord > relevant voor DSO	Landelijk Toepasbare Regels kunnen maken	De Epics voor het tweede kwartaal zijn uitgewerkt en worden ter goedkeuring voorgelegd aan de programmaraad. De epics worden verwacht aan einde PI 2, wat 1 maand later is dan de feitelijke datum voor KNP2; 31 mei 2017.	Q2	Q2		
		Wettelijk minimum ondersteund	Geen bijzonderheden. Op planning	Q4	Q4		

Informatiehuizen

Algemeen beeld
De projectleider Informatiehuizen is begin maart begonnen. De Informatiehuizen zijn gestart met het uitvoeren van het goedgekeurde werkplan, onderverdeeld naar werkpakketten. De sturing op samenhang wordt (ook) onder de nieuwe projectleider bewaakt en waar nodig geïntensiveerd. De eerste acties betroffen het stellen van kaders en het zorg dragen voor uniforme beeldvorming ten aanzien van de op te leveren producten aan het einde van het jaar. Ook het creëren van draagvlak voor de verschillende onderwerpen betrof één van de speerpunten dit kwartaal. Dit wordt gecontinueerd in het volgende kwartaal. Prioritair zijn de nulmeting en de Business Cases, waarbij het leggen van een gemeenschappelijk fundament van uitgangspunten, werkwijzen en criteria van groot belang is. Afgelopen kwartaal is gewerkt aan de nulmeting, dit wordt voortgezet in het komende kwartaal. De insteek is om kort cyclisch te werken waardoor opdrachtgever, beleid, vraag en aanbod samen de weg kunnen bewandelen om optimale producten te leveren voor een bestuurlijke beslissing.

Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Nulmeting: continuering huidige informatiestromen en financiering	Aan het opzetten van de nulmeting wordt hard gewerkt. Er is voor gekozen om draagvlak te creëren voor de uitgangspunten van de nulmeting en voor de uitgangspunten van de business case. Dit kost meer tijd dan eerder voorzien in het werkplan. Echter dit zal het vervolg proces bespoedigen en hierdoor komt de oplevering van het bestuurlijk voorstel niet in gevaar.	Q1	Q2		

Veranderopgaven

De veranderopgaven werken ieder met de eigen doelgroep aan de verschillende opgezette thema’s voor het programma ‘Aan de slag met de Omgevingswet’. Per thema wordt voor iedere veranderopgave in de rapportage aangegeven wat de voortang op de mijlpalen en activiteiten uit het jaarplan is. Net als in het jaarplan is in de kwartaalrapportage onderscheid gemaakt tussen activiteiten die door de veranderopgaven zelf worden gerealiseerd (groen) en de activiteiten die in samenwerking tussen de veranderopgaven en het programma “Aan de slag met de Omgevingswet” worden gerealiseerd (zwart).

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Achtergrondinformatie

Het thema van het jaarplan 2017 is verbreden en verdiepen. Waar 2016 vooral in het teken van stond van de thema’s bewustwording en verkenning, wordt in 2017 vooral het thema ‘verbreden en verdiepen’ centraal gesteld. In Q1 is dan ook volop gestart met het voorbereiden en voeden van de diverse doelgroepen (bestuur, organisatie en keten) die zich strategisch voorbereiden op en verdiepen in de invoering van de Omgevingswet.

Resultaten Q1

Vanuit het onderdeel Netwerken heeft VNG ingezet op de optimalisering van de netwerken. VNG is aanwezig geweest bij diverse bijeenkomsten, zoals G32 programmamanagers, diverse, raadsledenbijeenkomsten, directeuren stedelijke ontwikkeling, directeuren publiekszaken, regiobijeenkomsten en bestuurderstafels. Er zijn 4 werksessies georganiseerd over het Financieel Dialoogmodel in de maand februari. Door het enorme aantal aanmelding is een extra vijfde sessie in maart gehouden. In totaal zijn er 282 deelnemers uit 194 verschillende gemeenten aanwezig geweest. Op het gebied van Invoeringsondersteuning lag de focus op participatie, financiën en kennisdeling over de veranderopgave met name aan raad en griffiers.

Raadsleden: Er is wederom een Raad op Zaterdag georganiseerd voor raadsleden, commissieleden, steunfractieleden, fractiemedewerkers, griffiers en griffiemedewerkers. Deze bijeenkomst stond in het teken van de nieuwe Omgevingswet in relatie tot de impact op de rol van raadsleden. Het programma was gericht op het delen van kennis en ervaring op het gebied van regionale samenwerking, participatie, de veranderopgave en het digitaliseringsvraagstuk. Er kwamen circa 105 deelnemers naar deze bijeenkomst. In april is een special in Limburg (160 aanmeldingen) en in september weer een landelijke Raad op Zaterdag.

Daarnaast is gefocust op een viertal activiteiten:

- Het formuleren van een inspirerend verhaal over de kansen van de Omgevingswet voor raadsleden. Dit gebeurt onder meer door nieuwe raadgevers voor raadsleden te maken en mee te werken aan een e-learning module over de Omgevingswet.
- Het in kaart brengen van bestaande netwerken en het opbouwen van nieuwe netwerken .Dit gebeurt onder meer door contacten te leggen met de VNG-commissie Raadsleden & Griffiers, de raadsledenvereniging en de griffiersvereniging. Doel is om tot concrete aanknopingspunten te komen voor samenwerking en versterking van de rol van de raad.
- Het identificeren van strong links en het verbinden aan programma door het opzetten van een training voor trainers om tot een pool van experts (raadsleden en griffiers) te komen die raden praktisch kunnen ondersteunen.
- Het inventariseren van de behoefte aan concrete invoerings- en transitieondersteuning bij raadsleden. Drie thema's blijken dominant, namelijk de veranderende rol van de raad, het samenspel tussen raad en college van B&W en regionale samenwerking. Op deze thema's wordt concreet aanbod ontwikkeld. Denk daarbij aan informatie/handreikingen op maat, input voor de inspiratiegids participatie en meedenken over monitoring (raadstool) van raadsbetrokkenheid.

Participatie: Vanuit VNG wordt actief mee gewerkt aan de inspiratiegids participatie. De inbreng is vooral gericht op het inbrengen van goede voorbeelden en het ontsluiten hiervan. Ook denkt VNG actief mee over de verhaallijn, opzet van het instrument en de communicatie daarover naar gemeenten.

Financiën: de afgelopen maanden is in nauwe verbinding met gemeenten een financieel dialoogmodel ontwikkeld dat is bedoeld om in huis het gesprek aan te gaan over de ambitie t.a.v. de Omgevingswet in relatie tot de kosten. In vier regionale bijeenkomsten is het financieel dialoogmodel toegelicht. Gemeenten zijn momenteel bezig met het in huis voeren van gesprekken om het model in te vullen om zo zicht te krijgen op investeringskosten, transitiekosten en exploitatiekosten. De komende periode leveren gemeenten de resultaten op aan elkaar zodat uitwisseling en leren mogelijk is. Een vervolgbijeenkomst is half mei gepland.

Veranderopgave: er zijn 17 presentaties en sessies gegeven over de veranderopgave aan themagroep G32, gemeenteraden, griffiers en burgemeesters. Provincie Noord- Holland en provincie Overijsel zijn geïnformeerd.

Onderzoek samenwerking ketenpartners: Ook is er een onderzoek naar de samenwerking gemeenten en omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en ggd/ghor gestart om zicht te krijgen op wat de Omgevingswet betekent voor de onderlinge manier van werken. In Q2 wordt de uitkomst van dit onderzoek verwacht

Dienstverlening & Omgevingswet: klantreizen en servicemodules: Dienstverlening is een belangrijk aspect voor het benutten van de kansen van de Omgevingswet. Afgelopen periode is er via persona's (klantprofielen), klantreizen en doordachte dienstverleningsconcepten verkend hoe van buiten naar binnen met de Omgevingswet het verschil gemaakt kan worden. Doel hierbij is om het gedachtegoed klantreizen te verbreden en het uitwerken van en opdoen van ervaring met serviceformules, te beginnen met snelserviceformules. De eisen die vanuit dit soort dienstverleningsconcepten ontstaan zijn belangrijk voor de ontwikkeling van het DSO en de Informatiehuizen.

Het onderdeel 'Digitalisering' valt uiteen in drie elementen:
- Gemeentelijke betrokkenheid bij DSO
- Uivo-cg
- Gemeentelijke visievorming op opgave digitalisering

Gemeentelijke betrokkenheid: Cees van Westrenen en Wimfred Grashoff hebben als business liaison managers (die de verbinding tussen de veranderopgave en het programma borgen) de afgelopen periode mensen vanuit gemeenten aan laten haken op DSO in stuurgroepen, werkgroepen, afstemming met gemeenten over epics op gang gebracht. In nauwe verbinding met business liaison managers van IPO en de Unie van Waterschappen. De betrokkenheid van gemeenten bij DSO neemt toe, al blijft het zoeken om voldoende inbreng, deskundigheid en betrokkenheid vanuit gemeenten richting DSO te organiseren. Dit is een groeiproces, maar cruciaal om het DSO straks te kunnen gebruiken in de gemeentelijke praktijk. Naast informatiemanagers is ook betrokkenheid vanuit het primaire proces van belang.

UIVO-CG: Het project Uitwerking Informatievoorziening Omgevingswet Collectief Gemeentelijk (UIVO-CG) is opgestart. Er wordt gefocust op:
1. Werkpakket Informatiehuizen,
2. Werkpakket Informatievoorziening,
3. Werkpakket Handvatten Omgevingsplan ,
4. Werkpakket Landelijk Register OBI, en

5. Werkpakket Analyse Wet- en regelgeving.

De eerste resultaten worden in Q2 2017 verwacht. Ook is er weer een ateliersessie georganiseerd waar 160 deelnemers met elkaar in gesprek gaan over deze thema's, uivo-i en DSO.

Klankbordgroep architectuur: Ter ondersteuning van de Business Liaison Architect wordt een klankbordgroep ingericht van zeven gemeentelijke informatie-architecten. Deze zullen architectuurdocumenten uit het programma DSO beoordelen en toetsen

Gemeentelijke visievorming: In maart is de VNG een onderzoek gestart naar de gemeentelijke behoeften / visie op het beheer van het DSO. Daarnaast is onderzoek naar de behoefte en afwegingkader van de informatiehuizen en de gegevens knooppunten opgestart. De resultaten worden eind Q2 2017 verwacht. Dit als input voor bestuurlijke besluitvorming in het najaar van 2017. Voor het programma 'Aan de Slag met de Omgevingswet' is de VNG naar roadshows gegaan, zijn kwartaalbijeenkomsten alsmede de landelijke bestuurdersbijeenkomst voorbereid. VNG heeft voorts deelgenomen aan de selectie van de pilots omgevingsvisie en zal actief betrokken zijn bij het vervolg. Daarnaast heeft het project staalkaarten en bouwstenen Omgevingsplan de nadrukkelijke aandacht. Eerste producten worden in april 2017 opgeleverd. Er zijn twee gemeentelijke leden aan de kernproef toegevoegd voor de koppeling naar de praktijk.

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Basiskennis financiële consequenties Ow	In 5 regionale bijeenkomsten waar ongeveer 200 gemeenten (programmamanager met financieel adviseur/controller) in totaal circa 350 mensen, zijn geweest is het financieel dialoogmodel toegelicht. Gemeenten kunnen met dit model intern in gesprek over de ambities en wat dat financieel betekent (investerings-, transitie-, exploitatiekosten)	Q1	Q1/Q2	Nee	
		Financieel model irt bestuurlijke keuzes, Sessies over dilemma's bestuurlijke afwegingsruimte, kennis over integraal sturen en over portefeuilleverdeling	Moet nog plaatsvinden	Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
		Presentaties / workshops over bestuurlijke afwegingsruimte	Moet nog plaatsvinden	Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
		Opleveren overzicht van waar bestuurlijke afwegingsruimte mogelijk is	*Zie tabel IVO mijlpaal intergraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte*				
	Participatie	Generieke presentaties over de omgevingswet	Op diverse bijeenkomsten voor gemeenten (bestuurders, managers, professionals) onderwerp participatie en regionale samenwerking in relatie	Q1	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	Regionale/						

	Ketensamenwerking		tot de omgevingswet in de vorm van interactieve workshop in dialoog gebracht. Naast basiskennis behoefte aan hoe doe je at, praktijkvoorbeelden, verdieping				
		Vervolg bestuurderstafels	*Zie tabel IVO mijlpaal bestuurderstafel*	Q1			
		Kennis en instrumenten die helpen bij het bepalen van de bestuurlijke ambitie zoals het dialoogmodel	In diverse sessies met gemeenten gesprek gefaciliteerd over de ambities en hoe je die kunt bepalen. Gemeenten kunnen met dit model intern in gesprek over de ambities. Vervolgactiviteiten worden verder verkend. Behoefte aan verdieping, hoe daarna uitvoering geven ambitie.	Q1	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		Actuele tafels voor burgemeesters i.s.m. NGB,	Moet nog plaatsvinden	Q2-Q3	Q2/Q3	Nee	
		Portefeuilleverdeling fysiek domein, Artikel voor het burgemeestersblad, Mindmap voor burgemeesters i.s.m. NGB, Cursus Omgevingswet voor beginnende burgemeesters, overige artikelen voor deze doelgroep op basis van specifieke thema's, workshops tijdens de jaarcongressen van de wethouders vereniging en NGB	In april verschijnt een artikel in het burgemeestersblad	Q2/Q3/Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
		Presentaties en workshops en game over het dialoogmodel en regionale samenwerking, mindmap, game, workshops over bestuurlijke ambities, Spoorboekje/roadmap, Online/informeer-tool, E-Learning, informeren over belang AMvB 's	In diverse sessies met gemeenten gesprek gefaciliteerd over de ambities en hoe je die kunt bepalen. Gemeenten kunnen met dit model intern in gesprek over de ambities en in de regio. Vervolgactiviteiten worden verder verkend. Behoefte aan verdieping, hoe daarna uitvoering geven ambitie. Ontwikkeling nieuwe tooling loopt achter op ambitie, capaciteitsprobleem	Q1/Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
		In samenwerking met VGS verkennende workshops, Ambtelijke Top Conferentie (casus over regionale samenwerking),	Verkennend gesprek plaatsgevonden. Activiteiten gaan gepland worden	Q2-Q3-Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
		Basiskennis over hoe te komen bestuurlijke ambitie Ow (dialoogmodel)	In diverse sessies met gemeenten gesprek gefaciliteerd over de ambities en hoe je die kunt bepalen. Gemeenten kunnen met dit model intern in gesprek over de ambities en in de regio. Vervolgactiviteiten worden verder verkend.	Q1/Q2/Q3	Q1/Q2/Q3	Nee	

	Vakmanschap en professionaliteit	Anders werken en OW (met AenO fonds en Aan de slag)	*Zie tabel IVO mijlpaal Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed en stroomlijning van initiatieven*	Q1	Q2	Nee	
		Deelcongres tijdens het VNG jaarcongres over anders werken irt Ow	Omgevingswet deelsessie is onderdeel van programmering VNG Congres	Q2	Q2	Nee	
		Informeren over veranderende rol van de raad d.m.v. presentaties en dialoogmodel Werkatelier i.s.m. VGS	Raadgevers over Omgevingswet en veranderende rol raadsleden geactualiseerd. Gesprekken gevoerd met griffiers en raadsleden over de behoeften. Diverse bijeenkomsten van raden ondersteunt.	Q1/Q2/Q3	Q1/Q2/Q3	Nee	
	Veranderende rol van de raad	Basiskennis over de veranderende rol van de raad in algemene zin en wat dat vraagt richting de OW	Diverse bijeenkomsten van raden ondersteunt. In Q2-Q3 via online omgeving basiskennis beschikbaar voor raadsleden via VNG Academy. Beschikbaar komen online module loopt vertraging op. Kwaliteit boven snelheid	Q2	Q2/Q3	Nee	
		Sessies voor raad en college rondom kerninstrumenten en de veranderende rollen	Diverse bijeenkomsten van raden ondersteunt. Kerninstrumenten onderdeel van alle presentaties voor raadsleden	Q1/Q2/Q3	Q1/Q2/Q3	Nee	
		Informeren over belang en effect AMvB’s op raads-leden (toegespitst op verandering van hun rol), griffiers mobiliseren en hen informeren over hun rol, *game, workshops over bestuurlijke ambities* Spoorboekje/roadmap, Online/informeertool, E-learning,	Diverse bijeenkomsten van raden ondersteunt. In Q2-Q3 via online omgeving basiskennis beschikbaar voor raadsleden via VNG Academy	Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
		Veranderende rol gemeente irt samenleving en wat dat betekent voor raadsleden	Raad op Zaterdag in Eindhoven die in het licht stond van Omgevingswet zijn diverse presentaties verzorgd over de veranderende rol van de raad, de inhoud van de Omgevingswet, participatie, regionale samenwerking etc. In september komt er waarschijnlijk een vervolg	Q1/Q3	Q3	Nee	
		Kennis over kerninstrumenten en rol raad	Raad op Zaterdag in Eindhoven die in het licht stond van Omgevingswet zijn diverse presentaties verzorgd over de veranderende rol van de raad, de inhoud van de Omgevingswet, participatie, regionale	Q1/Q3	Q3	Nee	

			samenwerking etc. In september komt er waarschijnlijk een vervolg				
	Dienstverlening en werkprocessen	Ambtelijke Top Conferentie (casus over dienstverlening), Meenemen in de uitkomsten van de klantreizen en serviceformules, Meenemen in de resultaten van de pilots nav klantreizen en serviceformules	Tijdens de Ambtelijke Top Conferentie van 22 maart vinden op het thema Omgevingswet vinden debatten, masterclass en ervaringsuitwisseling plaats	Q1	Q1	Ja	
Kennis en Kunde Wet en Kerninstrumenten	(Omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsvergunning en verplichte en niet verplichte programma's)	Juridische routeplanner	De juridische routeplanner is geactualiseerd en vindbaar via de VNG site	Q1	Q1	Ja	
		Kennis over de kerninstrumenten a.d.h.v. project handvatten omgevingsplan	Via VNG site aandacht geven aan handvatten omgevingsplan in juridisch routeplanner	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		Basisinformatie toegespitst op de rol van de burgemeesters irt de kerninstrumenten bijv. veiligheid ihkv omgevingsplan, op verzoek regionale bijeenkomsten of in samenwerking met NGB	Nog te plannen	Q2/Q3/Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
		Basisinformatie over de rol van het raadslid irt omgevingsvisie en plan (o.a. ook kennisdelen van het project handvatten omgevingsplan), presentaties raad op zaterdag over kerninstrumenten en overige regionale bijeenkomsten	Raadgevers Diverse bijeenkomsten van raden ondersteunt. Kerninstrumenten onderdeel van alle presentaties voor raadsleden	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		Basisinformatie over de kerninstrumenten irt de integrale manier van werken, bijeenkomsten ism VGS	Zie hierboven	Q2/Q3/Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
		De vertaling van bouwstenen en staalkaarten naar informatievoorziening (zit in UIVO-CG en UIVO-I)	Nader te bepalen		Q3-Q4	Nee	
		De relatie tussen gemeenten en OD's t.a.v. de kerninstrumenten	Verkenning is opgestart, resultaten in Q2	Q2	Q2	Nee	
Werken met Digitaal stelsel omgevingswet	Digitalisering en informatievoorziening	Basisinformatie over UIVO-CG	Via de websites van KING en VNG is basisinformatie te vinden. Elke 6 weken vindt er een werkartelier plaats. Communicatie naar doelgroep heeft aandacht	Q1	Q1	Nee	
		Periodieke kennis over digitalisering en informatievoorziening (mogelijk via ledenbrieven), stuk en mogelijk workshop ALV en BALV	Omgevingswet in programma VNG congres opgenomen Via ledenbrief informeren voor ALV in juni over stand van zaken Omgevingswet	Q2 en Q4	Q2 en Q4	Nee	
		Periodieke kennis over digitalisering en informatievoorziening (mogelijk via ledenbrieven), stuk en mogelijk workshop ALV en BALV,	Omgevingswet in programma VNG congres opgenomen Via brief naar de leden	Q2	Q2	Nee	

		betrekken bij collectief voorstellen digitalisering DSO en UIVO-I en UIVO-CG	gemeentesecretarissen en informatiemanager in Q2 informeren over stand van zaken				
		Resultaten van UIVO-CG en **UIVO-I**, ateliersessies, inbreng en betrokkenheid DSO, leveranciersmanagement, routekaart digitalisering Ow en de ALV en BALV voorstellen rondom collectivisering, workshops, congressen etc.	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		Verbinding van informatiestroming van gemeenten en omgevingsdiensten en de resultaten van UIVO-CG en UIVO-I	Onderdeel van UIVO- CG	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
Generieke Basisproducten en ondersteuning	oa communicatie / kennisdeling	Pilots en experimenten in samenwerking met Aan de slag	*Zie tabel IVO, diverse mijlpalen oa pilots omgevingsvisie*	Q1			
		Presentaties over de verschillende thema's uit jaarplan, Artikelen, Factsheets, Filmpjes, Juridische Routekaart door ontwikkelen, Routeplanner.	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		VNG ism wethouders vereniging en NGB	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		VNG i.s.m. Raadslid.nu	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		VNG i.s.m. VGS en KING	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		ROMnetwerk en i.s.m. G4/G32	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		KING en ateliers en VDP, IMG, 100.000+, VIAG en Dataland, Geonovum	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
		VNG i.s.m. Omgevingsdienst.nl	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	

Unie van Waterschappen

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Handleiding strategie en visiebepaling bestuur*	in Q1 verkenning gemaakt. Wordt voorgelegd aan PIO in Q2 Uitvoering in Q2	Q1	Q2		
	Participatie		deelname in themagroep participatie IVO	Q1		gereed	
	Regionale/ Ketensamenwerking	Bestuurderstafels	deelname waterschappen aan 2 bestuurderstafels	Q1		gereed	
		Ondersteuning regionale bijeenkomsten/netwerken	deelname en actieve bijdrage waterschappen aan regionale bijeenkomsten	Q1		doorlopend	
	Vakmanschap en professionaliteit	Verkenning ondersteuningsbehoefte	inventarisatie bij alle waterschappen naar stand van zaken en behoefte aan landelijke, waterschap collectief of individuele aanpak. Ook bijdrage aan landelijk programma bepaald en besloten.	Q1		gereed	
		Monitoring	Deelname				
	Toezicht en Handhaving						
Kennis en Kunde Wet en Kerninstrumenten	Waterschapsverordening, projectbesluit, programma		Projectleider is aangesteld	Q1		gereed	
Digitaal stelsel omgevingswet	Digitalisering en informatievoorziening	Basisinformatie over DSO, Routeplanner digitalisering	routeplanner digitalisering opgestart.	Q1			
Generieke Basisproducten en ondersteuning	o.a. communicatie / kennisdeling	Publiceren basiscursus	Gereed onder projectleiders verspreid, Nadere uitwerking voor waterschappen in concept.	Q1			
		Impactanalyse	impactanalyse uitgevoerd en geëvalueerd.	Q1		gereed	
		Leerreis Omgevingswet	behoefte aan deelname. Nog niet beschikbaar voor waterschappen				
		Training	voorstel voor een opleidingsplan waterschappen collectief in Q1	Q1	Q2		
		Eerste versie 5 veranderprofielen	nog niet beschikbaar , *zie ook tabel IVO mijlpaal Opleidingen*	Q1	Q2		

Interprovinciaal Overleg

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Participatie	Landelijke bestuurdersbijeenkomst		Q1			
	Regionale/ Ketensamenwerking	Bijeenkomsten algemeen bestuur					
		Verdiepingssessies op verschillende thema’s	Na elk programmaleidersoverleg (maandelijks) is een verdiepingssessie gepland. Al naar gelang de behoefte wordt gesproken over een door de provincies aangedragen onderwerp.	Q1	Heel 2017 maandelijks		
		In samenwerking met Programma Aan de slag organiseren van meerdere werkateliers					
	Toezicht en handhaving	Verkenning doel, mijlpalen en activiteiten thema		Q1			
Kennis en Kunde Wet en Kerninstrumenten	Omgevingsvisie, -verordening/plan, -vergunning, projectbesluit, programma	Was wordt-lijst	Behoefte aan update was-wordtlijst gepeild.	Q1			
		Training objectgericht schrijven	Training heeft plaatsgevonden op 9 maart bij provincie Flevoland.	Q1		gereed	
		Pilots Omgevingsvisie					
		Themabijeenkomst Omgevingsverordening	Bijeenkomst heeft plaatsgevonden op 29 maart in Utrecht	Q1		gereed	
Generieke Basisproducten en ondersteuning	oa communicatie / kennisdeling	Informatiepunt, kaart initiatieven en voorbeeld		Q1			
		Regionale impactanalyses	In Drenthe wordt een regionale impactanalyse voorbereid. Deze gaan naar verwachting plaatsvinden in Q2	Q1			
		Verdiepingssessies	Zie hierboven	Q1			
		Leerkringen/-reizen		Q1			
		Pilots	Binnen provincies lopen meerdere pilots		Doorlopend in 2017		
		Botsproeven	Binnen provincies lopen meerdere botsproeven	Q1	Doorlopend in 2017		

Rijk

Algemeen beeld
Het veranderteam Rijk heeft met de projectleiders van de rijkspartijen een concept-jaarplan 2017 voorbereid. Het is inmiddels besproken in het Ondersteuningsteam en komt eind maart in de Stuurgroep. Het jaarplan beschrijft een gezamenlijke ambitie van de rijkspartijen en zet lijnen uit om tot nadere concretisering te komen op belangrijke onderwerpen. Het geeft ook aan langs welke lijnen de VIVO Rijk verder wordt uitgewerkt. Het jaarplan is in deze fase nog onvoldoende concreet voor een onderbouwde claim qua geld en capaciteit. Die nadere uitwerking moet nu juist gaan plaatsvinden, zowel bij de individuele rijkspartijen als in gezamenlijkheid. Bij dat laatste komt vooral het veranderteam Rijk in beeld, dat op belangrijke thema’s een oriënterend onderzoek gaat doen en daar voorstellen voor verdere uitwerking aan koppelt. Daar zal ook de inschatting van de benodigde capaciteit e.d. bij horen.

Per 1 maart is een projectleider voor IenM van start gegaan. Het is belangrijk dat het centrale ministerie wat de stelselherziening betreft nu ook over een projectleider beschikt. OCW heeft iemand aangesteld die voltijds de implementatie in zijn pakket heeft. Het veranderteam Rijk heeft de risicosessie een vervolg gegeven en de mogelijke maatregelen verdeeld. Het team heeft ook een inspirerend werkbezoek gebracht aan bureau Tygron, om te bekijken hoe 3D in de fysieke leefomgeving uitpakt. Het veranderteam heeft op verzoek van EZ een bemiddelende rol gespeeld tussen EZ, DCMR, DSO en EB. Het gaat om een project van DCMR om de vergunningen voor zware industrie te digitaliseren. De gedeputeerde wil hier zijn nek voor uitsteken. Dit kan positieve olievlekwerking hebben voor rest van het land. Maar vergunningen zijn nog geen omgevingsdocumenten en DSO moet geen last krijgen van dit project. Er zijn inmiddels goede afspraken gemaakt, waarbij ook EB akkoord is.

De verandermanager Rijk heeft presentaties gegeven bij het directieteam van het Rijksvastgoedbedrijf en bij een groep vergunningverleners en handhavers van de ILT. Als lid van de Programmaraad heeft de verandermanager Rijk werkbezoeken aan Flevoland en ICTU bijgewoond, alsmede een bestuurdersbijeenkomst in Zeeland. De andere leden van het veranderteam hebben de banden met het implementatieprogramma versterkt, met name wat betreft communicatie, digitalisering en invoeringsondersteuning.

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële Planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Afstemming en keuzes bij pilots	Inventarisatie van pilots zal opgestart worden	Q1	Q2		
		Voorbereiding keuzes en pilots	Afhankelijk van voorgaande	Q2/3			
		Interdepartementale werkgroep	Het Veranderteam is namens het Rijk inmiddels aangehaakt	Q2		gereed	
	Regionale/ Ketensamenwerking	Ondersteuning regionale bijeenkomsten / netwerken		Q1			
		Interbestuurlijke werkgroep	Over de precieze vorm is nog geen duidelijkheid. Waarschijnlijk geen werkgroep maar vanuit pilots interbestuurlijke samenwerking opzetten	Q2			

	Vakmanschap en professionaliteit	Oriënterend onderzoek veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg		Q3			
	Toezicht en handhaving	Oriënterend onderzoek veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg		Q2			
		Werkgroep en pilots	Afhankelijk van resultaten onderzoek uit voorgaande punt	Q3-4			
		Aanpassing werkprocessen					
	Dienstverlening en werkprocessen	Helpen bij de impact van serviceformules					
		DSO, samenwerkingsruimte					
Kennis en Kunde Wet en Kerninstrumenten	Algemene regels, omgevingsvergunning, projectbesluit, programma	Oriënterend onderzoek veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg	Het Veranderteam Rijk zal hiertoe het initiatief nemen	Q1			
		Betrokkenheid bij werksessies en documenten	Geen rijksactie momenteel				
Digitaal stelsel omgevingswet	Digitalisering en informatievoorziening	Basisinformatie over DSO	Rijkspartijen worden allemaal bezocht door het architectuurteam, dit dekt maar een deel af. In het jaarplan Rijk en het proces daaromheen wordt een goede basis gelegd. Nieuwe projectleiders moeten ingewerkt (3x)	Q1	Q1		60%
		Werven senior users	Moeizaam proces, ook omdat de positie van de SU in de sturing onduidelijk is: wat kunnen we zeggen? Rijk is wel via Martin Bal vertegenwoordigd maar zonder goede inbedding	Q1	Q2		20%
		Betrekken bij ontwikkeling DSO gebruikerspanels (vergunningverleners / toezichthouders)	Vergunningsketen: 3 gebruikers (RWS, RVO, en RVB) maar 1 daarvan is een echte gebruiker.	Q1	Q2		30%
		Uitwerken Routeplanner digitalisering	Eerste sessie gehad, goed verlopen, er wordt gewerkt aan draagvlak voor de routeplanner. Ook als monitoringsinstrument voor de voortgang	Q1	Q2		20%
		Regie-overleg digitalisering inrichten	Is een aantal keren bij elkaar geweest. Moet versterkt worden, is een groeiproces	Q1	Q2		40%
		Routeplanner Rijk, verdieping digitalisering	Dit gaat via bezoeken van de architecten en via een aantal verdiepingssessies. Inzicht is nog ondiep en bij een paar mensen	Q1	Q2		40%
		Veranderopgave Rijk en routeplanner	Hier is nog geen gesprek over geweest.		Q2		10%

		Transitieplannen delen en gezamenlijke acties benomen (UIVO-Rijk verbinden met andere UIVO’s)	Nog geen actie geweest		Q2		10%
Generieke Basisproducten en ondersteuning	oa communicatie / kennisdeling	Jaarplan Rijk 2017 in Stuurgroep agenderen	Jaarplan is vastgesteld door de Stuurgroep op 30 maart 2017	Q1		gereed	
		Vaststellen communicatiestrategie, huisstijl en kernboodschap	Toegevoegd aan lijst	Q1			
Plan van Aanpak		Elke Rijkspartij stelt een Plan van Aanpak op	Toegevoegd aan lijst	Q1-Q3	Q2		

2. Scope

In het afgelopen kwartaal zijn er geen besluiten genomen met betrekking tot afwijkingsrapporten die een scopewijziging tot gevolg hebben.

Naar verwachting zullen er in Q2 wel afwijkingsrapportages worden opgeleverd. De meest concrete die op dit moment bekend is heeft betrekking op de beveiliging van DSO (PR29). Na het mandaat is conform het voorstel in het mandaat een fit-gap analyse uitgevoerd waaruit naar voren is gekomen dat er meer gebouwd moet worden dan tijdens het opstellen van het mandaat gedacht (geschatte omvang €3mln). Deze fit-gap analyse wordt momenteel nader onderzocht.

De komende periode worden de voornoemde afwijkingen beter in beeld gebracht met daarbij aandacht voor:

- Een (volledige) probleemanalyse
- Beheersmaatregelen
- Het te doorlopen proces om de beheersing te formaliseren.

Verwacht wordt de afwijkingsrapportages in Q2 2017 scherp te krijgen en – als nodig – door te leiden naar het OGB. Voor de hiervoor genoemde afwijking mbt beveiliging geldt dat uitgezocht wordt in hoeverre dit binnen de scope van DSO valt en indien het (deels) binnen de scope valt en zo ja of dit een onttrekking uit de risicoreservering betreft. Opgemerkt wordt dat het proces om gebruik te kunnen maken van de risicoreservering nog niet is uitgekristalliseerd.

3. Risico’s

In het eerste kwartaal zijn de programmaraadleden afzonderlijk geconsulteerd over de onderstaande risicolijst en de risico’s in het algemeen. Daaruit bleek betrokkenheid bij risicomanagement in algemene zin, en ook met betrekking tot ‘hoe het gaat’ in het programma. Naar aanleiding van feedback vanuit het OGB is de top-10 van risico’s aangepast. Hierbij zijn de risico’s van het Opdrachtgevend beraad samengevoegd met die van het Programma en zijn de beheersmaatregelen geactualiseerd. Dit heeft tot kleine wijzigingen geleid in de formulering van risico’s 2,4,6 en 10.

In het eerste kwartaal is het risicomanagement binnen het deelprogramma DSO en de afzonderlijke DSO-projecten verder vormgegeven. De belangrijkste projectrisico's worden nu maandelijks op DSO-niveau besproken en actief teruggekoppeld, zodat er risico gestuurd gewerkt wordt. Invoeringsondersteuning (IVO) heeft een andere structuur gekregen. Hier wordt het risicomanagement op aangesloten.

Nr	Risico omschrijving + impact	Eigenaar	Actuele beheersmaatregelen	Trend
1	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht.	Voorzitter OGB	1. Kostenbesparingen: creëren van kostenbewustzijn door onder meer periodieke rapportage over uitgaven versus prognoses (incl. visueel management) (directeur bedrijfsvoering). 2. Scope: a. scope verkleinen (opdrachtgever),b. ICT aanpak zodanig uitvoeren dat sprake is van werkende deelleveringen (programmamanager DSO). 3. Kwaliteit: a. streven naar eenvoud (programmamanager DSO), b. functionaliteit scenario 3 beperken (opdrachtgever). 4. Tijd: strak sturen op planning (programmamanager DSO). 5. Geld: verhogen van het beschikbare budget (opdrachtgever).	=
2	Individuele bevoegd gezag realiseert niet tijdig de eigen veranderopgave.	Exogeen	1. Aan de hand van de resultaten van de Monitor Omgevingswet wordt in het OGB de voortgang van de veranderopgave besproken en voorstellen tot stimulering hiervan - indien noodzakelijk- besproken (programmaraad). 2. In de samenwerking tussen partijen continu werken en sturen op de samenhang tussen de verschillende onderdelen (programmaraad). 3. Kwalitatief goede producten opleveren (programmaraad). 4. Succesvolle pilots uitvoeren (programmaraad)	=
3	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de gebruikers.	Verander-manager Waterschap-pen namens	1. Nauwe afstemming met gebruikers door agile aanpak (programmaraad). 2. Kwaliteitstoetsing van opgeleverde producten (programmaraad).	=

		de PR		
4	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak.	Verander-manager Gemeenten namens de PR	1. Organiseren van bijeenkomsten voor interbestuurlijke afstemming (programmaraad). 2. Kwalitatief goede producten opleveren (programmaraad) 3. Succesvolle pilots uitvoeren (programmaraad).	=
5	De invoering van de wet loopt vertraging op.	Voorzitter OGB	Het risico op vertraging van de invoering is groter geworden doordat er steeds meer juridische werksporen naast elkaar lopen en de afstemming tussen regelgeving en DSO veel aandacht vraagt. Daarnaast is de behandeling van de AMvB's in de Eerste Kamer nog niet afgerond. 1. Waarborgen van de samenhang tussen DSO en inhoud/ planning van wet- en regelgeving (ondersteunende unit). 2. Zorgen voor een flexibele programmaorganisatie, zodat kostentoename bij vertraging zoveel mogelijk beperkt blijft (programmaraad)	
6	Wet- en regelgeving vereisen wijzigingen in het DSO tijdens de ontwikkeling / bouw daarvan.	Programma manager DSO	1. Waarborgen van de samenhang tussen DSO en inhoud/ planning van wet- en regelgeving (ondersteunende unit) 2. Deelname van het programma DSO in werkgroepen die werken aan de regelgeving. 3. Zorgen voor een flexibele programmaorganisatie, zodat kostentoename bij wijziging zoveel mogelijk beperkt blijft (programmaraad)	=
7	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	Verander-manager Provincies namens de PR	1. In de samenwerking tussen partijen continu werken en sturen op de samenhang tussen de verschillende onderdelen. 2. Kennis van programmadirectie Eenvoudig Beter naar binnen halen bij Programma (programmaraad)	=
8	Het DSO is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	Verander-manager Rijk namens de PR	1. Planning en voortgang actief monitoren en bijsturen als uitloop dreigt (programmaraad) 2. Monitoring van de scope. Bij onder andere gewijzigde inzichten, nieuwe ontwikkelingen zal in overleg worden getreden met OGB over de consequenties hiervan op de scope. Dit kan leiden tot bijstelling van de scope (programmaraad).	=
9	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	Programma-manager DSO	1. Onderzoek 'plan B'-alternatief om naar uit te wijken (programmaraad). 2. Voer proof-of-concept uit (programmaraad). 3. Handel nav audit van de ADR die momenteel gaande is naar de kwaliteit van het SP/CA (programmaraad). 4. Stel een gecommitteerde 'roadmap' op waarin DSO en SP	=

			gezamenlijk de visie en doelen van het SP formuleren en realiseren (SP bouwt wat DSO nodig heeft in partnership van langere termijn) (programmaraad).	
10	Bevoegd gezag wordt benaderd door commerciële partijen die producten aanbieden die niet of niet voldoende aansluiten bij programma. Dit kan negatieve reputatie voor het programma en desinvesteringen voor Bevoegd gezag tot gevolg hebben.	Programma-manager IO namens de PR	1. Duidelijkheid verschaffen over de verschillende ontwikkelingen van het programma’s en projecten zodat bevoegd gezag goed geïnformeerd is t.o.v. marktpartijen (ter voorkoming van desinvesteringen) (programmaraad). 2. Programma definieert duidelijk marktstrategie (programmaraad).	=

4 Financiën

Budgetwijzigingen

Het afgelopen kwartaal zijn geen besluiten ten aanzien van budgetwijzigingen aan het OGB voorgelegd. Het Jaarplan 2017 is goedgekeurd door het OGB. Het Jaarplan vormt de basis voor de budgetaanvraag. Beschikbaarstelling van het budget wordt in Q1 2017 geformaliseerd met een opdrachtverstrekking aan het programma.

Meerjarenreeks verwachte uitgaven programma:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
	Gerealiseerd	Gerealiseerd	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose	Totaal hele periode
DSO	0,9	18,2	40,1	32,8	12,1				104,1
Informatiehuizen		1,0	7,8	PM	PM	PM	PM	PM	8,8
Invoeringsondersteuning	1,1	2,5	7,8	8,8	7,1	5,6	2,1		35,0
Informatiepunt		2,1	5,8	0,4					8,3
Mogelijke toevoeging budget uit informatiepunt				1,7					1,7
Totaal verwachte uitgaven	**2,0**	**23,85**	**61,5**	**43,7**	**19,2**	**5,6**	**2,1**	**0,0**	**157,9**

De bovenstaande financiële meerjarenreeks sluit aan bij de reeks zoals deze bij NJN 2016 is gepresenteerd. In april 2017 is de kostenraming van d.d. september 2016 geactualiseerd. De geactualiseerde kostenraming is nog niet verwerkt in de financiële informatie uit deze Q1 2017. De financiële cijfers en prognose zullen na besluitvorming over de geactualiseerde kostenraming van april 2017 vooreerst verwerkt worden in de Q2 2017.

Financiering

	2017 Beschikbaar budget in opdrachtbrief	2017 Totaal verwachte uitgaven	2017 Financieringstekort
DSO	34,1	40,1	-6,0
Informatiehuizen	6,4	7,8	-1,4*
Invoeringsondersteuning	6,6	7,8	-1,2
Informatiepunt	4,9	5,8	-0,9
Totaal verwachte uitgaven	**52,0**	**61,5**	**-9,5**

Met opdrachtbrief van 28 maart 2017, kenmerk IENM/BSK-2017/82606, heeft DG Milieu en Internationaal aan RWS financiering beschikbaar gesteld voor het jaar 2017 van €52mln. Zoals aangegeven bij NJN 2016 komen de verwachte uitgaven in 2017 uit op €61,5. Hierdoor ontstaat voor 2017 een financieringstekort van €9,5mln.

In het jaar 2016 vond de administratie onterecht geheel binnen het BLS bedrijf van RWS plaats. Er is besloten voor de EPK de administratie over te brengen naar het GVKA bedrijf. In de eerste helft van 2017 zal een conversie plaatsvinden. Daarnaast zijn correcties nodig. In feite heeft RWS vanuit het BLS bedrijf betalingen voorgeschoten in 2016. Deze betalingen hadden vanuit het GVKA plaats moeten vinden. Er zal nog een betaling plaats moeten vinden ter correctie van GVKA naar BLS bedrijf van Rijkswaterstaat van € 7,7 mln. Daarmee komt het financieringstekort voor 2017 hoger uit namelijk €17,2mln (= 52mln - 61,5mln - 7,7mln).

Ten aanzien van de Informatiehuizen:
Zoals in Q4 2016 gemeld, heeft het OGB van 13 december 2016 een voorlopig akkoord gegeven op de aanpak voor het ontwikkelen van plannen van aanpak en businesscases per huis, met een budget van 6,5 miljoen. Daarnaast worden in 2017 betalingen gedaan (prognose €1mln) ten behoeve van verplichtingen die in 2016 zijn aangegaan. Dit totaalbedrag is verwerkt in de verwachte uitgaven voor 2017. Wij gaan ervan uit dat het totaal van het door het OGB toegekende budget alsmede de verplichtingen van 2016 die doorschuiven naar 2017 beschikbaar blijven. Daarmee komt het financieringstekort zoals in de tabel hierboven aangegeven voor de informatiehuizen niet op €1,4 maar op €0,4mln*.

Resumerend komt het totale financieringstekort voor het jaar 2017 neer op €16,2mln.

Verwachte uitgaven:	€61,5
Bij opdrachtbrief beschikbaar gestelde financiering:	€52,0
Betaling van RWS GVKA aan RWS BLS:	€ 7,7
Financieringstekort	€17,2
Beschikbaar vanuit 2016 voor informatiehuizen 2017:	€ 1,0
Financieringstekort	€16,2

Sturen op budgetspanning:

Ten aanzien van sturen op spanning zijn verschillende maatregelen genomen. Deze richten zich enerzijds op een goede beheersing en kosten bewustzijn, anderzijds op het concreet realiseren van een reductie van kosten. De genomen acties zijn:

- De ontwikkeling van het DSO vindt stapsgewijs, met een Agile werkwijze plaats. Na ieder kwartaal worden de opgeleverde resultaten in een demo getoond en geëvalueerd en wordt het plan voor het komende kwartaal gepresenteerd.
- Maandelijks vindt een budgetrapportage plaats waarbij op basis van de kasstroom en de voortuitzichten per project een bijgestelde prognose eindstand wordt vastgesteld. Door dit ook door de projecten te laten uitvoeren, wordt binnen het gehele programma het kostenbewustzijn vergroot;
- Er is gestart met het combineren van functies binnen het DSO en het programma. Zo wordt dubbelling in taken voorkomen;
- De aansturing van de projecten gebeurt niet alleen vanuit het programma, maar ook vanuit de strategische ontwikkelpartners. Deze hebben aangegeven actief te zoeken naar mogelijkheden om de kosten van hun projecten beperkt te houden.

Daarnaast wordt binnen het programma gewerkt aan kostenbewustzijn en wordt gestuurd op de spanning tussen financiële dekking en de verwachte uitgaven.

Als onderdeel van de beheersing van de uitgaven hebben we met betrokken beheersers een inventarisatie van maatregelen om te sturen op spanning gehouden. Hierin zijn 37 maatregelen naar voren gekomen in de volgende categorieën:

- Afsluiten fasen binnen projecten
- Scope
- Capaciteitsmanagement
- Inkoop
- Voorspelbaarheid vergroten door inzicht en overzicht
- Verantwoordelijkheden sturing en beheersing helder
- Kosten besparen
- Bewustzijn vergroten

Als belangrijkste maatregelen zijn geselecteerd:

- *Sturen op de prijs en de hoeveelheid van capaciteit*
- *Projectfases expliciet afsluiten en meevallers en tegenvallers identificeren*
- *Cultuur bewaken van het niet zomaar accepteren van kostenverhogingen*
- *Informatie over cost drivers meer inzichtelijk maken*
- *Efficiëntie van processen verder verbeteren*
- *Diepgang van de scope van projecten analyseren en op basis daarvan keuzes maken (doen we de goede dingen op de goede manier).*

Financiële stand (x mln euro, incl. btw)				Per :	1-apr-17			
	Eindstand 2016 bij Q4 2016	Eindstand 2016 bij Q1 2017	Raming uitgaven 2017 NJN	EPK 2017				
	EPK	EPK	EPK	Aan te gane verplichtingen met kaseffect 2017	Aangegane verplichtingen	Betalingen	Prognose eindstand 2017	
Programma DSO	13,1	13,7	34,2	16,1	13,1	2,8	32,0	32,0
Invoeringsondersteuning	1,2	1,6	7,2	2,4	2,2	0,6	5,1	5,1
Informatiepunt	0,6	0,4	1,9	0,3	0,3	0,1	0,7	0,7
Informatiehuizen	1,2	1,0	5,6	4,6	2,7	0,1	7,4	7,4
Totaal programma	**16,1**	**16,7**	**48,9**	**23,4**	**18,2**	**3,6**	**45,2**	**45,2**

	Eindstand 2016 bij Q4 2016	Eindstand 2016 bij Q1 2017	Raming uitgaven 2017 NJN	IK 2017				
	IK	IK*	IK	Realisatie in FTE	Aangegane verplichtingen	Realisatie IK *	Prognose eindstand 2017	
Programma DSO	6,6	4,6	5,9	10,6	6,5	1,6	8,1	8,1
Invoeringsondersteuning	1,5	0,9	0,7	3,2	2,3	0,4	2,7	2,7
Informatiepunt	1,9	1,8	3,9	9,8	3,9	1,2	5,1	5,1
Informatiehuizen	0,1	0,0	1,9	0,1	0,4	0,0	0,4	0,4
Totaal programma	**10,1**	**7,2**	**12,3**	**23,6**	**13,1**	**3,2**	**16,3**	**16,3**

	Eindstand 2016 bij Q4 2016	Eindstand 2016 bij Q1 2017	Raming uitgaven 2017 NJN	Totaal (EPK en IK) 2017				
	Totaal	Totaal	Totaal	Aan te gane verplichtingen met kaseffect 2017	Aangegane verplichtingen	Besteed	Prognose eindstand 2017	
Programma DSO	19,7	18,2	40,1	16,1	19,6	4,4	40,1	40,1
Invoeringsondersteuning	2,7	2,5	7,8	2,4	4,5	1,0	7,8	7,8
Informatiepunt	2,5	2,1	5,8	0,3	4,2	1,3	5,8	5,8
Informatiehuizen	1,3	1,0	7,5	4,6	3,1	0,1	7,8	7,8
Totaal programma	**26,2**	**23,9**	**61,2**	**23,4**	**31,3**	**6,8**	**61,5**	**61,5**

*** IK eigen obv normtarief en IK inhuur obv werkelijke kosten**

Financieel beheer; realisatie 2016 en prognose 2017

Toelichting

- Ten aanzien van het budget voor DSO is op dit moment een onderuitnutting te zien in de kasreeks. De onderuitnutting is deels gepland omdat enkele projecten nog moeten starten (security en beheer) en enkele projecten zich in de opstart fase bevinden (regel en informatiehuizen). De kasstroom zal daarom naar verwachting toenemen. Het is nog te vroeg om de conclusie te trekken dat er een onderuitnutting voor 2017 lijkt te komen.
- In de Q4 2016 was de voorlopige realisatie 2016 opgenomen (€ 16,1mln EPK en 10,1mln IK). De eerste maanden van 2017 is een nadere analyse op de realisatie van zowel IK als EPK uitgevoerd. Geconstateerd is dat capaciteit in een aantal gevallen als IK stond geregistreerd, daar waar dit EPK had moeten zijn. Daarnaast blijkt dat vacatures in 2016 later dan verwacht ingevuld werden en dat de werkelijke tarieven voor IK inhuur vaak lager lagen dan de geprognotiseerde tarieven. De verschillen tussen de werkelijk gerealiseerde tarieven en de geprognosticeerde tarieven voor de EPK zijn geanalyseerd. Op basis van deze analyse kan voorzichtig geconcludeerd worden dat overall de gehanteerde tarieven naar beneden bijgesteld kunnen worden. Dit onder meer als gevolg van het toepassen van raamcontracten en het sterk sturen op het vergoeden van alleen de werkelijke kosten bij overheidspartners. De verlaging van het tarief geldt echter niet voor alle soorten inhuur. Nadere analyse is nodig om differentiatie toe te passen per deelprogramma. In Q1 2017 zijn de geconstateerde foutieve registraties gecorrigeerd. Dit resulteert in een realisatie 2016 van € 16,7mln EPK en € 7,2mln op IK, waardoor de totale realisatie voor 2016 uitkomt op €23,9mln.
- In 2016 is € 2 mln aan IK niet uitgeput maar wel aan het programma verstrekt. Dit bedrag wordt in 2017 door RWS ingezet vanuit de agentschapsreserve.
- Het programma verwacht dat de uitgaven voor IK voor 2017 wellicht € 4,1 mln hoger kunnen uitkomen dan bij VJN aangegeven is. Bij najaarsnota zal nader bepaald worden of extra middelen voor de IK aangevraagd worden waarbij uitgangspunt is dat de eerste € 1,5 mln door RWS opgelost wordt.

5 Kwaliteit

Vanuit het DSO-kwaliteitsregister zijn gerichte kwaliteitsverbeteracties doorgevoerd binnen DSO. De voornaamste is dat het kwaliteitsmanagement systeem van DSO is uitgebreid naar aanleiding van de Agile werkwijze. Geldende procedures zijn vastgelegd en op enkele aspecten na omgezet naar de Agile werkwijze.

Ten aanzien van het sturen van kwaliteit in de gewijzigde Agile werkwijze is het volgende nog onderhanden: Afstemming van door programma geleverde software op de wensen van gebruikers vindt plaats door middel van periodieke demonstraties aan gebruikers en opdrachtgevers op sprint-, systeem- en incrementniveau. Toetsing vindt verder plaats ten opzichte van een Definition of Done (DoD). Een DoD bevat de acceptatiecriteria waaraan een oplevering moet voldoen. Deze DoD bestaat op twee niveaus: projectniveau per sprint en op DSO-niveau per increment. Met name de DoD op DSO-niveau wordt in Q2 2017 verder uitgewerkt. Voor het testen van de functionaliteit in de gehele keten, is een testmanager aangesteld. Het programma testplan is nog in ontwikkeling. Vanuit de agile werkwijze is er al wel voortdurend focus op ketenbrede test, door de continue integratie die DSO-projecten met elkaar realiseren. Voor het nader afstemmen en (in)richten van technische omgevingsvraagstukken zijn acties door integratiemanagement opgestart. Dat is ook belangrijke input voor verdere visievorming en uitwerking van het beheervraagstuk.

De BIT-toets is medio februari gestart met een kickoff. Hierna is het BIT voorzien van de benodigde informatie en zijn er interviews/verdiepende sessies (ook met het SP/CA) gehouden op de verschillende niveaus in het programma. Naar verwachting zal het concept eindadvies van het BIT besproken kunnen worden in het Bestuurlijk overleg van 31 mei 2017.

Geplande Audits 2017
Voorbereidende toets op mate van gesteldheid status Groot Project.
Externe review op de kostenproducten van het hele programma.
Toets in hoeverre de samenwerking van het programma ‘Aan de slag met de Omgevingswet’ passend is bij de opgave van het programma en wat er te leren valt voor komende bestuurlijke programma’s.
Externe audit of de security voldoet in de zin van compliant aan de BIR (Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst).

6 Monitor Invoering Omgevingswet

Het monitorproject van het programma heeft in het eerste kwartaal van 2017 meerdere onderzoeken in voorbereiding en 16 onderzoeken in uitvoering. Van 6 onderzoeken worden de eerste resultaten in april verwacht, waaronder inzicht in de omzetting van de huidige visies en plannen naar de kerninstrumenten en het aantal verleende omgevingsvergunningen en meldingen. Voor deze onderdelen zijn ook meetbare outcome doelen opgenomen in de doelenboom.
Ook is begonnen met de werving van deelnemers voor een tweetal onderzoeken (initiatiefnemers en belanghebbenden). Voor deze onderzoeken hebben zich inmiddels 30 overheden aangemeld. Voor een klein deel van de onderzoeksprojecten hebben wij de eerste resultaten kunnen oogsten, zoals de oplevering van een betaversie van de vergunningenmonitor, een vacaturemonitor die de mogelijkheid biedt om analyses uit te voeren op een mogelijk veranderende vraag naar competenties, een eerste inventarisatie naar de mate waarin overheden aangesloten zijn op de generieke digitale infrastructuur om straks gebruik te kunnen maken van het Digitale stelsel en een eerste inzicht in het aantal vigerende plannen welke omgezet moeten worden naar kerninstrumenten.

Financieel overzicht:

Uitputting Monitor	2016	2017
Budget	**761.327**	**872.911**
Verplicht	737.519	0
Betaald	**570.958**	**0**

Toelichting: Contractering voor het jaar 2017 is in volle gang. Hierdoor is er nog geen uitputting op budget voor het jaar 2017.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaraad

Programmabureau

Notitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
@ art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl

Datum
21 april 2017

Bijlagen
Één (concept Q1 2017)

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Onderwerp	Kwartaalrapportage Q1
Agendanummer	3a
Datum	16 mei 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:
De kwartaalrapportage vaststellen

Toelichting:
Voor u ligt het concept van de eerste kwartaalrapportage van 2017. In deze kwartaalrapportage wordt verantwoording afgelegd over de voortgang op de mijlpalen en de activiteiten zoals die zijn vastgelegd in het op 15 februari j.l. door het Opdrachtgevend Beraad (OGB) vastgestelde Jaarplan 2017. Deze concept rapportage is op 18 april voor advies voorgelegd aan het PBO. Het PBO heeft enkele suggesties gedaan om de informatiewaarde van deze kwartaalrapportage aan te scherpen. Deze suggesties zijn overgenomen.

Resultaten
In dit eerste kwartaal zijn aansprekende resultaten behaald. In deze periode is de inspiratiegids gepubliceerd en hebben twee bestuurderstafels plaatsgevonden (in Gelderland en in Zeeland). Voor de pilots omgevingsvisie is veel animo, uit 28 ingediende initiatieven worden vooralsnog 10 pilots geselecteerd. Ook voor de praktijkondersteuning/stimuleringsregeling zijn veel initiatieven aangemeld. Om te zorgen dat overheden uniforme en juiste informatie over de Omgevingswet krijgen, heeft het Programma Aan de slag met de Omgevingswet een basisgids beschikbaar gesteld. Deze producten zijn via de website ter beschikbaar gesteld. Er worden heel wat vragen beantwoord via de website, online communicatie is versterkt (Twitter, Linkedin), en de voorbereiding voor de bestuurdersbijeenkomst op 12 april lopen goed met als resultaat onder meer de EB trofee, de inspiratiegids participatie en alle pilots en activiteiten rondom de implementatie goed ontsloten op een kaart op de website.

Het kort-cyclisch werken in het DSO is dit kwartaal begonnen en draait volop. Veel projecten en acties lopen zoals voorzien. Gebruikers vanuit gemeenten, provincies, waterschappen, rijkspartijen, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld doen mee in het bouwen. We zien dat functionaliteiten concreet gebouwd worden en hoewel er zeker nog weer een en ander verbeterd kan worden, hebben we de koers te pakken.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De veranderopgaves zelf zijn ook volop aan de slag met ateliers, bijeenkomsten en producten specifiek voor bevoegd gezagen, zo wordt er gewerkt aan ondersteuning voor de provinciale omgevingsverordening, een financieel model voor gemeenten, is er bij de waterschappen geïnventariseerd wat de behoefte is qua collectieve veranderaanpak en zijn ook de rijksorganisaties gezamenlijk aan het werk om zich voor te bereiden op de Omgevingswet.

Tevens is het Jaarplan 2017 op 15 februari j.l. door het OGB is vastgesteld, waarmee opdracht en budget voor het programma beschikbaar konden worden gesteld.

Resultaten sturen op verkleinen budgetspanning
Ten aanzien van sturen op spanning zijn verschillende maatregelen genomen. Deze richten zich enerzijds op een goede beheersing en kosten bewustzijn, anderzijds op het concreet realiseren van een reductie van kosten. De genomen acties zijn:

- De ontwikkeling van het DSO vindt stapsgewijs, met een Agile werkwijze plaats. Na ieder kwartaal worden de opgeleverde resultaten in een demo getoond en geëvalueerd en wordt het plan voor het komende kwartaal gepresenteerd. Zo kan besloten worden of de gelden voor het volgende kwartaal worden vrijgegeven. Hiermee wordt actief sturing gegeven aan het principe dat kosten alleen gemaakt worden wanneer deze voor de werking noodzakelijk zijn;
- Maandelijks vindt een budgetrapportage plaats waarbij op basis van de kasstroom en de voortuitzichten per project een bijgestelde prognose eindstand wordt vastgesteld. Door dit ook door de projecten te laten uitvoeren, wordt binnen het gehele programma het kostenbewustzijn vergroot;
- De aansturing van de projecten gebeurt niet alleen vanuit het programma, maar ook vanuit de strategische ontwikkelpartners. Deze hebben aangegeven actief te zoeken naar mogelijkheden om de kosten van hun projecten beperkt te houden.

Realisatie 2016
In de Q4 2016 was de voorlopige realisatie 2016 opgenomen (€ 16,1mln EPK en € 10,1mln IK). De eerste maanden van 2017 is een nadere analyse op de realisatie van zowel IK als EPK uitgevoerd. Geconstateerd is dat capaciteit in een aantal gevallen als IK stond geregistreerd, daar waar dit EPK had moeten zijn. Daarnaast blijkt dat vacatures in 2016 later dan verwacht ingevuld werden en dat de werkelijke tarieven voor IK inhuur vaak lager lagen dan de geprognotiseerde tarieven. De verschillen tussen de werkelijk gerealiseerde tarieven en de geprognosticeerde tarieven voor de EPK hebben we geanalyseerd. Op basis van deze analyse kan voorzichtig geconcludeerd worden dat overall de gehanteerde tarieven naar beneden bijgesteld kunnen worden. Dit onder meer als gevolg van het toepassen van raamcontracten en het sterk sturen op het vergoeden van alleen de werkelijke kosten bij overheidspartners. De verlaging van het tarief geldt echter niet voor alle soorten inhuur. Nadere analyse is nodig om differentiatie toe te passen per deelprogramma.

In Q1 2017 zijn de geconstateerde foutieve registraties gecorrigeerd. Dit resulteert in een realisatie 2016 van € 16,7 mln EPK en € 7,2 mln op IK, waardoor de totale realisatie voor 2016 uitkomt op € 23,9 mln.

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

DSO 'Groot Project'
Het deelprogramma DSO zal de status "Groot Project" verkrijgen. Dat betekent dat het project dient te voldoen aan de vereisten uit de Regeling Grote Projecten. Het houdt onder meer in dat minstens één maal per half jaar verantwoording dient te worden afgelegd aan de Tweede Kamer. De kamer zal in een 'uitgangspuntennotitie' aangeven waar het programma zich over dient te verantwoorden. Wanneer de uitgangspuntennotitie kan worden verwacht is nog onbekend. Het succes van de implementatie van de Omgevingswet hangt niet alleen af van het DSO, daarom zullen in de rapportage de raakvlakken met het deelprogramma Invoeringsondersteuning, de Informatiehuizen en de veranderopgaven worden beschreven.

Adviezen

PBO
Het PBO merkt op dat in de voortgangsrapportage bij DSO op 2 plekken een oranje status is gegeven bij de voorgang op de metrokaart. De risico's rondom standaarden liggen op het kritieke pad, zijn afhankelijk van exogene factoren en kunnen effect hebben op de doorlooptijd van de ontwikkeling van het DSO. In de rapportage wordt dit ook gemeld.

Er ligt nu een versie 0.7 van STOP. Deze versie kan wijzigen nav consultatie en beter inzicht in omgevingsdocumentontwerpen. Er zijn acties ondernomen waarmee het risico niet zodanig is dat dit rood wordt gescoord en dat er actie noodzakelijk is vanuit het OGB.

OU
Met inachtneming van de opmerkingen van het PBO adviseert de OU de voortgangsrapportage vast te stellen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

OGB

Programmabureau
Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
10-05-2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Onderwerp	Geactualiseerde kostennota
Agendanummer	3b
Datum	16 mei 2017

Reden agendering:
Halfjaarlijks wordt de kostenraming voor het Programma geactualiseerd. Door middel van deze notitie wordt u over de resultaten hiervan geïnformeerd. Tevens wordt de stand van zaken van de beheersing van het risico 'budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht' toegelicht en besproken.

Gevraagde beslissing:
Kennis te nemen van de samenvatting van de kostenraming per april 2017 (bijlage 1).

Financiële, organisatorische, kwaliteits-, proces en informatieaspecten:
De Kostennota van het Programma Invoering Omgevingswet, hierna aangeduid als Kostennota april 2017, geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma. Het betreft de gerealiseerde kosten in 2015 en 2016 en de te verwachten kosten van 2017 tot en met 2021.

De conclusie van de kostenraming april 2017 is:
- De raming sluit nog op hetzelfde bedrag als de raming van een half jaar geleden; er zijn mee- en tegenvallers voor DSO die grosso modo tegen elkaar wegvallen. Raming sluit nu, in deze fase van het programma DSO, op € 104,9 mln. Het sturen op spanning heeft vooralsnog dus niet tot het resultaat geleid dat de raming afneemt. Wel heeft het sturen op spanning tot resultaat gehad dat een aantal tegenvallers de raming niet hebben laten toenemen.
- De bandbreedte van de raming is afgenomen van 22% minder en 35% meer tot 19% minder en 30% meer.

  Voorbeelden plussen en minnen uit de samenvatting:
  - *Fout in eerdere raming van € 2 mln. (kunnen we vooralsnog opvangen binnen de raming. Mocht t.z.t. blijken dat dit toch niet het geval is, zal een voorstel voor onttrekking uit de risicoreservering volgen);*
  - *Licenties standaardplatform € 0,3 mln. minder.*

- In de kwartaalrapportage is in het hoofdstuk 4 financiën te zien dat in 2015 en 2016 voor DSO ca € 19 mln. is uitgegeven van de totaal geraamde ca € 104 mln.
- Er is, mede op advies PBO, gerekend met de gerealiseerde tarieven 2016 voor inhuur en detachering.
- In de raming is nog een reservering van € 2,5 mln. opgenomen (was € 5 mln.) voor impact nieuwe Visie en PvE (versie 0.86). Geadviseerd wordt deze vooralsnog te laten staan totdat impact PvE versie 1.0, vastgesteld in het BO van 10-11-2016, volledig is geabsorbeerd. Conclusies hierover kunnen pas

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

over een jaar getrokken worden en zijn afhankelijk van de lopende onderzoeken zoals de customer journey rechtelijke macht, archivering, tijdreizen en 3D.
- Hangpunt zijn nog de mogelijke investeringskosten voor het informatiepunt in 2018, dit wordt nu nader onderzocht en aparte besluitvorming hierover voorbereid. Op dit moment worden de investeringskosten in 2018 geschat op circa € 1,6 mln.

Adviezen:

Advies PBO.

Het PBO adviseert om 1) blijvend en actief te sturen op het terugdringen van de budgetspanning door onder meer het afbouwen van het DSO apparaat en de inzet van architecten, 2) leveranciers te prikkelen om goedkoper te gaan werken door een deel van de besparing ten goede te laten komen aan de leverancier zelf.

Advies OU

De geactualiseerde kostenraming, en de conclusie dat het sturen op spanning vooralsnog niet leidt tot een verlaging van de kosten, maakt dat er vooralsnog van het maximale afgesproken budget van € 150 mln., een budget resteert van bijna € 20 miljoen voor de realisatie van de informatiehuizen[1], mogelijke scope-uitbreidingen naar aanleiding van de definitiestudies en de verdere doorontwikkeling van het DSO in scenario 3.

Om alle ambities van het Bestuursakkoord daadwerkelijk te realiseren is extra budget nodig. Daarom is er ook een financiële claim ingediend bij het ministerie van Financiën. Ondanks inzet vanuit IenM is het digitaal stelsel echter niet opgenomen op de opgestelde intensiveringslijst, de door minFin opgestelde lijst met onderwerpen waarvoor extra middelen vrijgemaakt kunnen worden. Het is nu aan het nieuwe kabinet om extra middelen hier voor vrij te maken. Vooralsnog lijkt de kans echter klein dat de kabinetsformatie hiervoor iets oplevert.

Om het tekort te verkleinen blijft daarom het sturen op spanning door verlaging van de kosten noodzakelijk. Voorgesteld wordt om in een volgend OGB concrete keuzes voor mogelijke besparingen te agenderen.

Vervolgtraject:

De Kostennota april 2017 en onderliggende kostenraming worden na oplevering getoetst in een onafhankelijke review. De resultaten van de review worden aan het PBO en de Programmaraad aangeboden. Indien de resultaten van de review aanleiding geven tot wijzigingen dan wordt dit uiteraard aan het OGB gemeld.

Toelichting:

Ten opzichte van de raming van september 2016 is een analyse gemaakt van de wijzigingen die zich in het programma hebben voorgedaan. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de raming van september 2016 in essentie nog steeds valide is. De huidige actualisatie is een momentopname waarin niet alle nog te nemen beheersmaatregelen en inzichten zijn verwerkt. In de raming van april 2017 constateren we voornamelijk delta's die elkaar in evenwicht houden.

De scenario 3 activiteiten, de informatiehuizen, zijn niet geactualiseerd in het kader van deze raming. Er zijn geen nieuwe inzichten ten opzichte van de raming in het kader van het Jaarplan 2017.

1. Het resterende budget van 20 miljoen komt voort uit 150 miljoen – 104 miljoen scenario 2 – 18 miljoen investeringskosten – +- 7 miljoen voor analyses, businesscases en plannen van aanpak informatiehuizen.

Nu de in 2016 gerealiseerde tarieven van capaciteit beschikbaar zijn, worden deze gebruikt als baseline voor de raming. Voortaan wordt dan ook, daar mogelijk en waar geen specifieke afspraken over tarieven zijn gemaakt, geraamd met de gerealiseerde tarieven in plaats van met de normtarieven. Naast de capaciteit in fte zijn daardoor ook de tarieven onderhevig aan fluctuatie. Ten opzichte van het toepassen van normtarieven, zoals in de kostenraming van september 2016 is gedaan, levert dit op dit moment een lagere raming op van ongeveer 5 miljoen euro (totaal programma excl. DSO projecten). Ten behoeve van de actualisatie van september 2017 zullen de gerealiseerde tarieven opnieuw worden geanalyseerd. De eerste resultaten van 2017 laten overigens een stijging van de tarieven bij DSO zien.

De totale kosten van het DSO scenario 2 zijn geraamd op 104,9 miljoen euro. De kostenraming van april 2017 komt daarmee marginaal hoger uit dan die van september 2016. De bandbreedte is afgenomen van 22% minder en 35% meer (waarmee de bandbreedte in totaal 57% bedroeg), tot 19% minder en 30% meer (waarmee de bandbreedte nu 49% bedraagt).

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1: Samenvatting Kostennota april 2017

De Kostennota van het Programma Invoering Omgevingswet, hierna aangeduid als Kostennota april 2017, geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma. Het betreft de gerealiseerde kosten in 2015 en 2016 en de te verwachten kosten van 2017 tot en met 2021.
De scenario 3 activiteiten, de informatiehuizen, zijn niet geactualiseerd in het kader van deze raming. Er zijn geen nieuwe inzichten ten opzichte van de raming in het kader van het Jaarplan 2017. Verder geldt dat de einddata van programmaonderdelen uitgangspunt zijn voor de kostenraming.

Sturen op spanning
Op dit moment worden vanuit het programma verschillende maatregelen genomen, groot en klein welke bijdragen aan beheersing van het risico:

- In de voortgangsrapportages en –gesprekken van zowel projecten alsook de deelprogramma's heeft de uitputting en inzicht in financiën een prominente rol;
- Binnen het programma bundelen we expertisegebieden. Effect is minder versnippering en meer synergie;
- Ontwikkelpartners deelgenoot gemaakt van noodzaak tot sturen op spanning. Bij mogelijke tegenvallers denken we kritisch mee in het voorkomen hiervan. Dit heeft al in een aantal gevallen tot concrete besparingen (cq minder tegenvallers) geleid;
- We streven naar het 'minimum werkend niveau'. Bovendien zetten we bij de te behalen resultaten nadrukkelijk in op eenvoudige cases: bulk die potentieel grote resultaten bieden;
- We sturen intensief op het bewaken van de grenzen van de scope, niet meer dan gevraagd. Vragen die hier buiten vallen worden voorgelegd aan het OGB;
- Waar mogelijk onderzoeken we nadrukkelijk mogelijkheden tot hergebruik;
- We onderzoeken de mogelijkheid tot ontdubbelen van sturing, met als resultaten kortere stuurlijnen en de mogelijkheid om terug te gaan in capaciteit;
- De overgang op de agile werkwijze toont zeer bemoedigende resultaten. Het eerste kwartaal is succesvol afgerond met een aantal concrete deelleveringen;
- Het programma stuurt daarnaast nadrukkelijk op rust en rolvastheid. Dit leidt tot efficiënter werken en daardoor tot kostenreductie;
- Tot slot het kostenbewustzijn door het bespreekbaar maken van effectief en kostenbewust organiseren en uitvoeren van ons werk in het programma op alle fronten versterkt. Dit uit zich bijvoorbeeld in de huisvesting door gebruik te maken van tweedehands meubilair en het gebruik maken van door partners beschikbaar gestelde locaties.

Resultaten
Ten opzichte van de raming van september 2016 is een analyse gemaakt van de wijzigingen die zich in het programma hebben voorgedaan. Daaruit wordt geconcludeerd dat de raming van september 2016 nog steeds valide is. De huidige actualisatie is een momentopname waarin niet alle nog te nemen beheersmaatregelen en inzichten zijn verwerkt. We zien dus nog kansen om kosten te besparen. In de raming van april 2017 constateren we voornamelijk delta's die elkaar in evenwicht houden. Hieronder worden per onderdeel het resultaat en de belangrijkste verschilpunten besproken (zie ook **Tabel 1**).

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tabel 1: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten PIOW scenario 2 per april 2017 in vergelijking met raming september 2016 en taakstellend budget[2]

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €								
DSO	1,4	18,2	37,9	34,8	12,4	0,0	0,0	104,9
Invoeringsondersteuning	0,7	2,5	8,4	8,3	8,2	5,1	1,8	35,0
Mogelijke toevoeging budget uit informatiepunt	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8
Informatiepunt	0,0	2,1	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2
Totaal april 2017	**2,1**	**22,8**	**52,4**	**45,0**	**20,6**	**5,1**	**1,8**	**149,9**

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €								
Deelprogramma DSO	0,9	18,1	41,6	31,4	12,1	0,0		104,1
Deelprogramma Invoering	0,0	3,8	7,9	8,6	7,1	5,6	2,1	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				1,7				1,7
Informatiepunt	0,0	3,1	5,2	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3
Totaal september 2016	**0,9**	**24,9**	**54,7**	**41,6**	**19,2**	**5,6**	**2,1**	**149,1**

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €								
DSO	0,5	0,2	-3,7	3,5	0,4	0,0	0,0	0,8
Invoeringsondersteuning	0,7	-1,3	0,5	-0,2	1,1	-0,5	-0,2	-0,0
Mogelijke toevoeging budget uit informatiepunt	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Informatiepunt	0,0	-0,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Verschil raming april 2017 - september 2016	**1,2**	**-2,1**	**-2,3**	**3,3**	**1,4**	**-0,5**	**-0,2**	**0,8**

NB: de tabel bevat afrondingsverschillen.

2 De informatiehuizen zijn buiten de tabel gelaten. Zie hieronder voor de toelichting.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Verschillenanalyse DSO

Tabel 2: Verschillenanalyse DSO

Bedragen in euro's	*september 2016*	*april 2017*	*delta*
Investeringskosten in euro's:			
Projecten	€ 54,0	€ 56,1	€ 2,1
Algemeen	€ 21,0	€ 20,5	€ -0,5
Programmateam	€ 16,2	€ 15,6	€ -0,6
Toeslag PR&PB	€ 12,8	€ 12,7	€ -0,2
Totaal voorzien	**€ 104,1**	**€ 104,9**	**€ 0,8**

Bij de projecten zit het belangrijkste verschil in PR12. Bij de overheveling van de geraamde realisatiekosten van PR25 (€2 miljoen) naar PR12 zijn deze kosten abusievelijk niet in de totaalraming van september 2016 geland ondanks dat deze kosten wel voor PR12 waren gereserveerd. Wel waren er in de totaalraming van september 2016 kosten opgenomen voor PR25 die niet zijn gerealiseerd (€400k). Dit heeft voor PR12 per saldo een stijging van de raming met €1,6 miljoen als gevolg. De andere projecten laten plussen en minnen zien die elkaar in evenwicht houden. De afgeronde projecten hebben, op een na, lagere kosten gerealiseerd dan geraamd. Per saldo is de delta 2,1 miljoen euro groot.

De kosten van de projectoverstijgende directe kosten (Algemeen) vallen 0,5 miljoen euro lager uit dan in september 2016. De belangrijkste plussen en minnen zijn:

- Schrijven GAS'n 0,7 miljoen meer.
- Licenties standaardplatform 0,3 miljoen minder.
- Nazorg projecten per saldo 0,9 miljoen meer.
- Testen en integratie 0,3 miljoen meer door gestegen projectkosten.
- Impactanalyse 2,5 miljoen euro minder.

De kosten van het DSO-programmateam en het Programmabureau zijn per saldo met respectievelijk -0,6 en -0,4 miljoen euro afgenomen. De IK (Interne Kosten "ambtenaren") tarieven zijn gestegen ten opzichte van 2016 (indexatie). Een belangrijke reden voor de daling is dat de gerealiseerde tarieven voor inhuur en detacheringen lager bleken dan de normtarieven waarmee bij de start van het programma is gerekend. Risico bestaat dat door aantrekken van de markt ook de tarieven zullen stijgen.

Impactanalyse

Medio 2016 is de impact van de gewijzigde GPvE (versie 0.86) vastgesteld. In 2016 is geraamd met het maximum van 5 miljoen euro. Dit is teruggebracht tot het gemiddelde bedrag van 2,5 miljoen, wat door de projecten kan worden aangewend voor toename van de projectbegroting als gevolg van het gewijzigde GPvE. De impact is deels geabsorbeerd in de projecten. Vooral de delta 'archivering' is nog niet opgenomen. Dit was één van de grotere delta's. Enkele projecten kunnen na detaillering van de projectbegroting nog aanspraak maken op deze reservering. Totdat hier duidelijkheid over is blijft de raming van 2,5 miljoen euro gehandhaafd.

OLO3

DSO-projecten PR02, PR05, PR11, PR12 en PR13 hebben tezamen voor 7,1 miljoen euro OLO3 middelen opgenomen in hun projectbegrotingen. Dit is

exclusief risicoreservering. In de kostenraming van september 2016 waren de kosten voor toevoeging OLO3 functionaliteit geschat op tussen de 6,6 en 9 miljoen euro.

Informatiepunt
Hangpunt zijn nog de mogelijke investeringskosten voor het informatiepunt in 2018, hierover wordt apart besluitvorming voorbereid. Op dit moment worden de investeringskosten in 2018 geschat op circa € 1,6 mln.

Informatiehuizen
Voor de Informatiehuizen is in 2017 een bedrag van 7,8 miljoen euro geraamd. Dit is opgebouwd uit het voor 2017 toegekende budget van 6,5 miljoen euro plus het niet volledig in 2016 bestede budget van 2016. Er heeft in het kader van deze kostennota geen actualisatie van deze raming plaatsgevonden.

Risicoreservering
De risicoreservering van de in september 2016 geraamde DSO-deelprogramma risico's is afgenomen van 15,2 tot 7,4 miljoen euro na een kritische review van de (ernst van) de risico's. De projectrisico's maakten nog geen deel uit van de kostenraming september 2016. De risicoreservering in de kostenraming april 2017 is ten opzichte van september 2016 toegenomen door toevoeging van de in de PID's van de DSO-projecten geïdentificeerde, ontdubbelde, geanalyseerde en gekwantificeerde risico's tegen een waarde van 10,8 miljoen euro. De risicoreservering voorzien-onvoorzien bedraagt 18,2 miljoen euro.

Toegepaste tarieven
Nu de in 2016 gerealiseerde tarieven van capaciteit beschikbaar zijn, worden deze gebruikt als baseline voor de raming. Voortaan wordt dan ook, daar mogelijk en waar geen specifieke afspraken over tarieven zijn gemaakt, geraamd met de gerealiseerde tarieven in plaats van met de normtarieven. Naast de capaciteit in fte zijn daardoor ook de tarieven onderhevig aan fluctuatie. Ten opzichte van het toepassen van normtarieven, zoals in de kostenraming van september 2016 is gedaan, levert dit op dit moment een lagere raming op van ongeveer 5 miljoen euro (totaal programma excl. DSO projecten). Ten behoeve van de actualisatie van september 2017 zullen de gerealiseerde tarieven opnieuw worden geanalyseerd. De eerste resultaten van 2017 laten overigens een stijging van de tarieven bij DSO zien.

Totale kosten
De totale kosten van het Programma Invoering Omgevingswet scenario 2 zijn geraamd op 149,9 miljoen euro (zie **Tabel 1**). De kostenraming van april 2017 komt daarmee marginaal hoger uit dan die van september 2016 en valt ruim binnen de in september 2016 geraamde bandbreedte. De totale kosten van DSO komen uit op 104,9 miljoen euro, exclusief risicoreservering. De onderverdeling over de DSO-posten is te zien in **Figuur 1**. Daarin is de risicoreservering van 18,2 miljoen euro wel opgenomen, waarmee het totaal uitkomt op 123,1 miljoen euro (inclusief afrondingsfout).

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

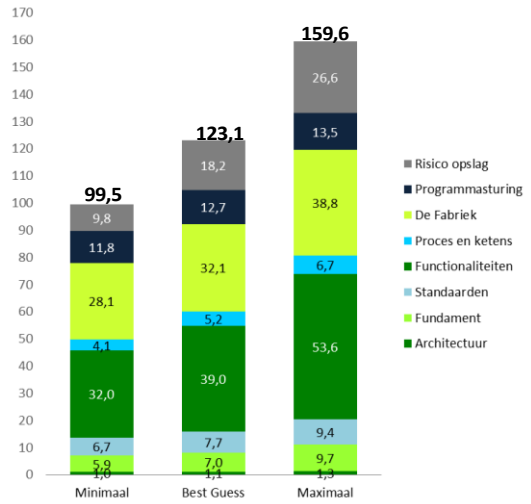

Component	beschrijving
Architectuur	• Architectuurkosten
Fundament	• PR02: Portal CMS • PR05: knooppunt • PR11: CJ en design
Standaarden	• PR10: Voorwaarden open stelsel voor derden • PR07: procesmatig borgen standaarden • PR04: Informatiemodel • PR08: Aansluitvoorwaarden IH • 50% impactanalyses
Functionaliteiten	• PR06: Gegevenscatalogus • PR12: Gebruikstoepassingen • PR13: Toepasbare regels • PR16: IH ruimte • PR30: Registreren, bekendmaken omgevingsdocument • 50% impactanalyses
Proces en ketens	• PR27: VIVO rijk • PR28: UIVO-I • PR22: VIVO waterschappen • PR23: VIVO provincies • PR26: Centrale serviceorganisatie beheer • PR29: DSO beveiliging • UIVO-i Rijk
'De Fabriek'	• Licenties • Communicatie & Omgevingsmanagement • Integratie & Testing • Technische gebruiksondersteuning • Nazorg projecten • DSO beheersing en management
Programmasturing	• DSO bijdrage programmabureau
Risico opslag	• Gekwantificeerde risico opslag

Figuur 1: Kostenopbouw DSO minimaal, best guess en maximaal

Bandbreedte raming
De bandbreedte van de totale investeringskosten van DSO is afgenomen. Het aandeel van de raming met bandbreedte neemt af met ieder jaar realisatie zonder bandbreedte. Ten opzichte van september 2016 is de bandbreedte van de investeringskosten van DSO afgenomen van 22% minder en 35% meer of 57% in totaal, tot 19% minder en 30% meer of 49% in totaal. Aangenomen dat minimum en maximum gebaseerd zijn op absolute ramingen, is dit de *possibilistische* bandbreedte die alle *mogelijke* uitkomsten omvat. Deze bandbreedte bedraagt 60 miljoen euro.

Externe Review
De Kostennota april 2017 en onderliggende kostenraming worden na oplevering getoetst in een onafhankelijke review.

Kosten toegerekend aan capabilities en business functies
Tenslotte zijn de DSO-kosten zonder risicoreservering en toeslag van PR&PB toegerekend aan de capabilities en via deze aan de business functies. Dit is een eerste grove inschatting. Het eerste kwartaal van 2017 is een start gemaakt met Agile werken. De eerste ervaringen met deze werkwijze laten meer richting, meer energie en meer samenwerking zien en hebben tot een positief resultaat geleid (nagenoeg alle functionaliteiten zijn geleverd). Verbeterpunten uit het eerste kwartaal worden meegenomen naar het volgende kwartaal. De kosten (gerealiseerd en verwacht), zijn inzichtelijk en zijn in relatie gezet tot de planningen uit PID's (de zogenaamde burnrate). Het is nu zaak om de komende periode nader te bekijken hoe deze kosten zich verhouden tot voortgang, efficiency en de kwaliteit van de opgeleverde functionaliteit.

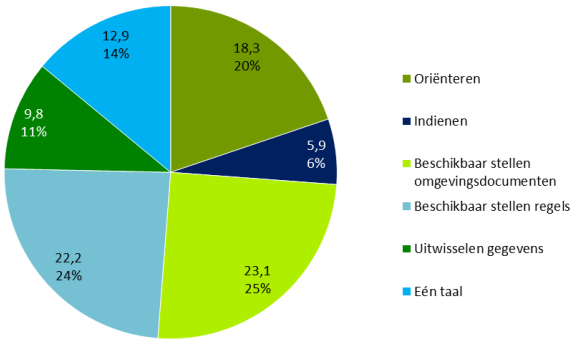

Figuur 2: Kosten toegekend aan de DSO business functies

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
Programma ADSMDO
M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 mei 2017

notitie OGB

Onderwerp	Afweegkader besluitvorming informatiehuizen
Agendanummer	4a
Datum	16 mei 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
Het OGB van 15 februari heeft een go gegeven op het opstellen van plannen van aanpak en business cases voor de informatiehuizen. De aanpak is erop gericht om eind 2017 een volgend go – no/go besluitvormingsmoment te hebben. Dan kunnen een aantal informatieproducten een go voor realisatie krijgen. Het bestuurlijk overleg heeft gevraagd om een afweegkader voor deze besluitvorming, op basis waarvan besloten kan worden welke informatieproducten een go krijgen. Dat afweegkader is extra relevant, omdat gezien het huidige budget waarschijnlijk slechts ruimte is om een beperkt aantal informatieproducten daadwerkelijk in de volgende fase te realiseren.
Deze notitie doet een voorstel voor een afweegkader op basis waarvan hierover eind 2017 besluitvorming kan plaatsvinden.

Gevraagde beslissing:
Instemmen met het afweegkader voor de besluitvorming over de vraag welke informatieproducten eind 2017 een go voor realisatie krijgen.

Het afweegkader ter besluitvorming voorleggen aan het bestuurlijk overleg op 31 mei a.s.

Vervolgproces:
Na bespreking in het OGB is het de bedoeling om het afweegkader in het bestuurlijk overleg vast te stellen. Op basis daarvan zal een verdere uitwerking / operationalisering van het afweegkader plaatsvinden, bijvoorbeeld over de vraag in hoeverre baten daadwerkelijk in financiële baten uit te drukken zijn. Deze vervolg uitwerking zal in een volgend OGB worden geagendeerd.

Afstemming:
De lijst met criteria is opgesteld door de programmaraad. Er is reactie gevraagd van de kwartiermakers informatiehuizen, de vraagzijde en beleidsvertegenwoordiging. De opmerkingen zijn zover als mogelijk verwerkt. Andere kunnen bij een verdere uitwerking worden meegenomen.

Adviezen:
OU: Vanwege de stijging van de kosten van fase 1 van het DSO (ondersteuning huidige dienstverleningsniveau), is er naar verwachting niet voldoende budget om voor alle informatieproducten die aan de randvoorwaarden voldoen een go voor realisatie te geven. Daarnaast kan ook de afweging gemaakt worden om budget in te zetten voor de doorontwikkeling van het DSO op andere onderdelen, zoals de samenwerkingsruimte. Het afweegkader moet daarom gebruikt kunnen worden om te kunnen prioriteren.

PBO: Door de beperkte tijd heeft niet het gehele PBO naar het voorstel kunnen kijken. De reacties die wel binnengekomen zijn laten zien dat de genoemde beoordelingscriteria ondersteund worden. Het afweegkader vraagt nog wel om meer uitwerking.

Toelichting:

Er zijn een aantal randvoorwaarden waarin informatieproducten moeten voldoen om een go te krijgen. Dit zijn:

- Er ligt per domein een gedegen Plan van Aanpak dat gebaseerd is op het kader zoals opgesteld binnen het project Informatiehuizen. Hiermee wordt geborgd dat de Plannen van Aanpak in een vergelijkbaar stramien met vergelijkbare onderdelen zijn opgesteld.
- Er ligt een uitgewerkte nulmeting en business case die conform de afgestemde werkwijze tot stand is gekomen. Deze geeft een gedegen duiding van zowel de kosten (zowel investerings- als beheerkosten) als de maatschappelijke en financiële baten. De businesscase is gericht op (gebundelde) informatieproducten en (bestaande) generieke informatievoorzieningen die toe (kunnen) leveren aan het DSO. Per informatieproduct wordt duidelijk aangegeven welke bijdrage (baten) wordt geleverd, waar mogelijk ook met duiding van de terugverdientijd.
- De continuïteit van de levering is duurzaam geborgd. Er is zicht op een robuuste inrichting en organisatie van de levering, onderhoud en governance voor het leveren van de (gebundelde) informatieproducten. Onderlinge organisatorische samenhang en die met het DSO is geduid en geborgd.
- Stakeholders zijn gekend en gecommitteerd.

Voorgesteld wordt om voor besluitvorming over de vraag welke informatieproducten een go krijgen, het volgende afweegkader te gebruiken:

- Volgt het product uit een wettelijke verplichting.
- Welke onderdelen leveren de meeste (financiële) baten op. Baten kunnen daarbij neerslaan bij de samenleving (burgers en bedrijven) en bij overheden. Uitgangspunt moet zijn dat het totaal zo groot mogelijk is.
- Gebruikersintensiteit/volume: kan zowel uitgedrukt worden in het aantal gebruikers als in het volume van (repetitieve) benutting door een beperkt aantal gebruikers zijn.
- Haalbaarheid en realiseerbaarheid van het product (roadmap van de productplanning) en de flexibiliteit die in de realisatie mogelijk is.
- Het kwaliteitsniveau van het product bij eerste levering en inzicht in waar kwaliteitsverbetering noodzakelijk is in de eerste vijf jaar na de eerste release.
- De aard van het product, enkelvoudig of samengesteld, synergie tussen de informatieproducten (-stromen) en de afhankelijkheden die het product kent met andere middelen en of processen ook buiten de OW.
- Inzicht in de kansen op mede-ontwikkeling van het product met marktpartijen, of continuering van bestaande partnerschappen. Daarbij wordt ook gekeken of er alternatieven (in de markt) zijn waarmee aan de informatiebehoefte kan worden voldaan.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat er sprake is van gefaseerde besluitvorming. Een onderdeel waarvoor nu in de eerste tranche geen go wordt gegeven, kan in een latere fase (als er meer budget beschikbaar komt) wel een go krijgen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Informatiehuizen

Oplegnotitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
E art 5.1 lid 2 sub @pblq.nl

Datum
09-05-2017

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Onderwerp	Stand van zaken informatiehuizen
Agendanummer	4b
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	16 mei 2017

Reden agendering:
Inhoudelijke voortgangsrapportage Informatiehuizen t.b.v. OGB van 16 mei 2017

Gevraagde beslissing:
Ter kennisname

Financiële, organisatorische, kwaliteits-, proces en informatieaspecten:
Betreft inhoudelijke voortgangsrapportage

Afstemming:
De gerapporteerde stand van zaken is het resultaat van het reguliere (maandelijkse) kwartiermakersoverleg (incl. vertegenwoordiging vraagzijde) waarin in gezamenlijkheid de werkzaamheden worden afgestemd.

Afstemming:
PBO: Het PBO adviseert om vanaf Q2 2017 de voortgangsrapportage van de Informatiehuizen in de overkoepelende kwartaalrapportage van het programma op te nemen en om op de informatiehuizen de project/programmabeheersing toe te passen en om over de risico's te rapporteren in de overkoepelende voortgangsrapportage. De PR zal deze adviezen verwerken in Q2.

OU: Voor de balans in de ontwikkeling van de informatiehuizen is een goede betrokkenheid vanuit zowel als de vraagzijde als de beleidszijde noodzakelijk. De borging hiervan, en vooral ook het proces of de regie op de proces, om dit in goede banen te geleiden, verdient de komende periode meer aandacht. Vooral ook gezien het krappe tijdpad t.a.v. de prioritaire werkpakketten en de noodzakelijke input en betrokkenheid van een ieder hierbij.

Vervolgtraject:
nvt

Toelichting:
-/-

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Inhoudelijke voortgangsrapportage Informatiehuizen t.b.v. OGB van 16 mei

Inleiding
Per 18 januari 2017 is het project Informatiehuizen een volgende fase ingegaan. Voor deze nieuwe fase is per 1 maart art 5.1 lid 2 sub e als projectleider aangetrokken. In 2016 is de analysefase (en nadere analysefase) van de verschillende beoogde informatiehuizen afgesloten waarbij de eerste schetsen van de 10 informatiedomeinen (ruimte, bouw, water, lucht, geluid, cultureel erfgoed, afval, natuur, bodem, externe veiligheid] zijn uitgewerkt en opgeleverd.

In december 2016 is door de kwartiermakers een gemeenschappelijk werkplan opgeleverd, dat dient als basis voor de werkzaamheden van de fase van business cases en plannen van aanpak (voorbereidings- en besluitvormingsfase) in 2017. Beoogd is mede op basis hiervan eind 2017 per informatieproduct / informatiehuis interbestuurlijk te kunnen besluiten over de realisatiefase (2018). De fase van business cases en plannen van aanpak wordt binnen het implementatieprogramma uitgevoerd in nauwe samenwerking met de relevante beleidsdepartementen en bevoegd gezagen.

Voortgang project informatiehuizen
In Q1 van 2017 zijn de verschillende werkpakketten uit het werkplan Informatiehuizen (december 2016) op gang gebracht. Het werkplan is in gezamenlijkheid met de projectgroep ook aangescherpt, geprioriteerd en geconcretiseerd op te leveren tussenresultaten in de periode tot en met juni 2017. Dit levert een basis op voor onderscheid naar:

- prioritaire werkpakketten die gedefinieerde tussenresultaten (producten) leveren in de periode tot aan juni 2017 (en doorkijk daarna). De prioritaire werkpakketten zijn in ieder geval (in samenhang met elkaar):
  - Nulmeting
  - Business Cases
  - Vraagsturing (koppeling met pilots)
- Reguliere werkpakketten
- werkpakketten waarvan de activiteiten meer procesgericht zijn. Veelal zijn dit de noodzakelijke afstemmingsactiviteiten met DSO en lopende projecten op het gebied van synergie IT, aansluitvoorwaarden, standaardisatie etc. Deze werkpakketten zijn samengevoegd tot één, vanuit het oogpunt van efficiency en wegens de grote onderlinge afhankelijkheden van de activiteiten.
- een beperkt aantal werkpakketten zijn niet prioritair in de periode tot aan juni 2017, deze worden in een aangepast tempo voortgezet of gepauzeerd om in een later stadium weer te worden opgepakt.

Voortgang prioritaire werkpakketten:
De werkpakketten met de hoogste prioriteit zijn de nulmeting, business case en vraagsturing / pilots. Deze hebben een samenhang met elkaar die met name gedefinieerd wordt door de initiële groslijst van informatieproducten in confrontatie met de vraagsturing (incl. portfolio / prioriteringsvraagstukken). Dit vormt de focus bij de uitwerking. De drie werkpakketten zelf worden afzonderlijk door de werkgroepen uitgevoerd, samenhang wordt geborgd door frequente uitwisseling van (tussen)resultaten.

Nulmeting:
De kick-off met de werkgroep is gehouden op 18 april. Er wordt nu gewerkt aan de vragenlijst die als leidraad gaat dienen bij de inventarisatie door de beleidsdepartementen i.s.m. kwartiermakers. Deze lijst is naar verwachting begin mei (in verband

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

met de vakantieperiode) klaar. Uitvoering is beoogd langs het stappenplan zoals geaccordeerd in de programmaraad van 18 april.
Uitvoeringsperiode : mei / juni.

Business Case
De uitwerking van de business case langs de methode van batenlogica voor zowel maatschappelijke als financiële baten is op gang gebracht. Hierbij is als uitgangspunt genomen om eerst een voorbeeld uit te werken voor de domeinen lucht /geluid en natuur om de batenlogica te concretiseren en beter grip te krijgen op de werkbaarheid en resultaat. Doel is om in mei de initiële voorbeelduitwerking te kunnen tonen en bespreken. Hierna kan worden opgeschaald naar de andere informatieproducten.
Uitvoeringsperiode:

- Voorbeelduitwerking en 1e toetsing : mei/juni
- Opschaling / verbreding : juni – sept / okt

Vraagsturing / Pilots
De uitwerking van de vraagsturing is gekoppeld aan vier epics / user stories, waaraan pilots zijn gekoppeld. Op deze wijze wordt verwacht vier concrete uitwerkingen / voorbeelden te kunnen leveren waarin een hele keten van vraag tot aanbod is doorlopen en geconcretiseerd op informatieproducten.
Uitvoeringsperiode voorbeelden : mei/juni
Uitvoeringsperiode totaal : mei – sept / okt

Alle drie de prioritaire werkpakketten staan op de rol om tussenresultaten te leveren voor de bijeenkomst van de programmaraad, kwartiermakers, beleidsvertegenwoordigers en vraagzijde op 14 juni als vervolg op de bijeenkomst van 4 april jongstleden. Op basis van de resultaten van (o.a.) deze werkpakketten wordt een prioriteringslijst van informatieproducten uitgewerkt die als 1e tranch kunnen dienen.
Uitvoeringsperiode : juni – sept / okt

Overige werkpakketten
De overige werkpakketten worden ook nader gepland op tussenactiviteiten, begroting en bemensing. De werkpakketten zelf kennen een eigen planning, maar worden overall wel beoogd in Q3 te worden afgerond.
Uitvoeringsperiode : juni – sept / okt

Plannen van Aanpak
De Plannen van Aanpak per (gebundeld) informatieproduct en Informatiehuis bieden uiteindelijk de basis voor besluitvorming eind 2017. In deze Plannen van Aanpak worden de resultaten van de werkpakketten (dus inclusief de Business Cases) integraal verwerkt en vertaald naar de ontwikkelopgave voor de realisatiefase, inclusief planning, begroting en productplanning / roadmap 2024. Om vanuit een vergelijkbaar kader te (kunnen) blijven werken wordt de lijst van criteria voor de Plannen van Aanpak en de inhoudsopgave in gezamenlijkheid met de kwartiermakers en Programmaraad vastgesteld. Dat biedt de leidraad voor de uitwerking van de Plannen van Aanpak.
Uitvoeringsperiode : juni – okt / nov

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
5 mei 2017

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Adviesgroep permanent beheer: procesvoorstel/aanpak
Agendanummer	5
Datum	16 mei 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
De adviesgroep governance permanent beheer is na instemming van het OGB met de taakopdracht (15 februari 2017) op 29 maart van start gegaan.
In de opdracht is opgenomen dat in het BO van 31 mei een hoofdlijnenadvies wordt geagendeerd als tussenproduct, zodat de basis waarop de adviesgroep haar advies gaat baseren is gedeeld en vastgesteld. Dit hoofdlijnenadvies heeft de vorm gekregen van een eerste indicatie van de denkrichting en is nog niet teruggelegd bij de achterban door de korte periode waarin de adviesgroep tot deze hoofdlijnennotitie moest komen. Afstemming met de achterban vindt parallel plaats met agendering in de programmaraad en het opdrachtgevendberaad. De adviesgroep had hier bij voorkeur een volgtijdelijk proces gevolgd, maar agendering in het BO is dermate wenselijk om vertraging te voorkomen dat voor deze parallelle afstemming is gekozen. Op deze manier worden de uitgangspunten waarmee de adviesgroep verder gaat werken geborgd.
Eind 2017 zal de adviesgroep haar eindadvies opleveren.

Gevraagde beslissing:

- Instemming met de beoogde werkwijze en denkrichting van de adviesgroep (zie bijlage) om tot het eindadvies te komen, waarbij inrichting van de governance via de principes van ketensamenwerking het uitgangpunt is.

Advies programmaraad
De programmaraad kan zich vinden in de voorgestelde procesvoorstel/aanpak zoals geschetst in de presentatie. Verder vraagt zij aandacht voor het verkennen van meerdere opties. De programmaraad blijft graag betrokken en biedt via de Veranderopgaves haar hulp aan om de achterbanconsultatie efficiënt te organiseren.

Aanleiding:
Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. Het is daarbij belangrijk in lijn met de bestuurlijke en financiële afspraken gezamenlijk tot een voorstel te komen voor de governance rond de toekomstige beheer- en exploitatie van het DSO en het informatiepunt. Daarbij speelt de behoefte van een tijdige inrichting van de beheerorganisatie om de pre-productie fase die nu binnen het implementatieprogramma Aan de slag met de Omgevingswet wordt ingevuld over te dragen naar de permanente beheerorganisatie.

In het OGB van 16 december 2016 is aan de hand van het Programmaplan besloten om de uitwerking van de governance van de beheer en exploitatie op strategisch, tactisch en operationeel niveau in samenhang op te pakken door een interbestuurlijk samengestelde adviesgroep, waarbij opdrachtgever en opdrachtnemer samen optrekken.

Hiertoe is de adviesgroep op 29 maart jl. van start gegaan.

Samenvatting:

De adviesgroep heeft de opdracht gekregen om tot zo mogelijk verschillende opties voor het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt te komen. Het advies moet

a. op draagvlak kunnen rekenen
b. haalbaar zijn
c. passen binnen de kaders
d. toekomstbestendig zijn

zodat over de governance van de beheerorganisatie, in de zin van het totale organisatiekundige ontwerp rond alle relevante vormen van beheer en exploitatie van het DSO en informatiepunt, eind 2017 interbestuurlijk kan worden besloten. Het Bestuurlijk Overleg kan vervolgens een opdracht geven voor het inrichten van een beheerorganisatie (start kwartiermakersfase).

In de bijlage is een indicatie gegeven van de werkwijze en de denkrichting waarlangs de adviesgroep wil gaan werken om tot het eindadvies te komen.
Er is een indicatieve inhoudsopgave opgenomen. Ook is het beoogde eindresultaat omschreven, is een indicatie van de scope van de opdracht aangeduid en zijn de uitgangspunten die de adviesgroep wil hanteren bij haar advies benoemd.
Belangrijk is het uitgangspunt dat de adviesgroep zal zoeken naar evenwicht tussen ten eerste de stelselverantwoordelijkheid van de minister en de verantwoordelijkheden van eigenaren en ten tweede de wettelijke voorzieningen enerzijds en bestuur/financiering van het stelsel (van de keten) anderzijds. Ten aanzien van de governance stelt de adviesgroep voor in haar advies de Nora architectuurprincipes rond ketensamenwerking centraal te stellen. Dit betekent dat:

- er wordt uitgegaan van een structuur voor ketensamenwerking met elementen als een ketenbestuur, een ketenmanager, een ketenbureau, besluitvormings- en overlegprocedures die de samenwerking regelt tussen entiteiten die hun zelfstandigheid als bestuursorgaan of organisatie ten opzichte van elkaar behouden.
- Er is niet sprake van een eenhoofdige hiërarchische leiding over een organisatie. De samenwerkingsvorm hoeft ook niet een juridische entiteit te hebben. Wel moet de samenwerkingsstructuur op niet vrijblijvende wijze zijn vastgelegd bv. Via een overeenkomst.
- De structuur is een hulpmiddel die de samenwerking ordent, waarbij de ketenmanager geen onderdeel van het operationele proces bij de ketenpartijen is, maar een linking pin tussen het strategische, tactische en operationele niveau.

Overig:

Leden adviesgroep
De adviesgroep bestaat uit een voorzitter en 4 deelnemers met kennis en ervaring met beheer en exploitatie, samengesteld uit de vier ondertekenende partijen van het Bestuursakkoord (zie bijlage).
De adviesgroep is daarnaast aangevuld met een secretaris, raadgevend adviseur vanuit het implementatieprogramma en een extern adviseur voor inhoudelijke voeding van de adviesgroep.

Afstemming
De adviesgroep is interbestuurlijk samengesteld. Dit betekent dat vertegenwoordigers vanuit alle bestuurslagen zijn vertegenwoordigd. Daarnaast

draagt elk lid van de adviesgroep zorg voor raadpleging en het informeren van de achterban. De voorzitter van de adviesgroep onderhoudt contact met de strategische ontwikkelpartners, zodat de betrokkenheid van huidige en denkbare ontwikkelpartijen (o.a. Kadaster, RIVM, RWS, GEONOVUM, KOOP, KING en BIJ12) wordt geborgd. Dit wordt op zodanige wijze ingericht dat de strategische ontwikkelpartijen periodiek worden geïnformeerd over de voortgang binnen de adviesgroep en hun inbreng en advies wordt gevraagd over de haalbaarheid en volledigheid van het advies.
De adviesgroep zal zo nodig tussentijds de stand van zaken en beslissingen voorleggen aan de programmaraad en/of het opdrachtgevendberaad.

Bijlage Leden adviesgroep

art 5.1 lid 2 sub e - voorzitter
art 5.1 lid 2 sub e - namens de gemeenten
art 5.1 lid 2 sub e - namens de provincies
art 5.1 lid 2 sub e - namens de waterschappen
art 5.1 lid 2 sub e - namens het Rijk

art 5.1 lid 2 sub e - secretaris
art 5.1 lid 2 sub e - raadgevend adviseur implementatieprogramma
art 5.1 lid 2 sub e - extern adviseur

Aan de slag met de Omgevingswet

Procesvoorstel/ Aanpak

adviesgroep Governance Permanent Beheer DSO en informatiepunt

5 mei 2017

Introductie

- In april is de adviesgroep gestart
- Opdracht aan de adviesgroep is:

tot zo mogelijk verschillende opties voor het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt te komen

- In deze sheets wordt een uitwerking gegeven van een eerste indicatie van de denkrichting van de adviesgroep om tot het eindadvies te komen aan de hand van:
  A. Een inhoudsopgave
  B. Beoogd eindresultaat
  C. Interpretatie van de scope van de opdracht
  D. Uitgangspunten die de adviesgroep wil hanteren
  E. Agenda voor uitwerking

Uitgangspunten opdracht

- De adviesgroep werkt met het kader zoals in de opdracht geformuleerd:
  - Bestuursakkoord en Financieel Akkoord; in lijn met deze documenten wordt de interbestuurlijke betrokkenheid ook in de beheerorganisatie geborgd
  - Visie, PvE en DA; dit betekent dat als onderdeel van de governance van de beheerorganisatie er een gecontroleerd proces van vraagsturing is, minimaliseren beheerlast, open stelsel etc
  - Het juridisch kader; de juridische vertaling van de interbestuurlijke visie DSO zoals in de concept Invoeringswet opgenomen
  - Bestaande beleidskaders op het gebied van ICT, zoals het handboek ICT portfolio en op het terrein van toezicht en verantwoording van o.a. de Rekenkamer

Daarnaast maakt de adviesgroep gebruik van informatie uit bestaande onderzoeken en lopende trajecten.

Zo wordt aangesloten op de conclusie uit het Berenschot advies over integraal beheer:

"Het onderbrengen van het beheer bij een bestaande organisatie die als host fungeert, op basis van een interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst, onzes inziens de beste organisatievorm voor het beheer."

A. Inhoudsopgave eindadvies

1. Inleidend
   a) Beoogde resultaten opdracht
   b) Scope
   c) Uitgangspunten

2. Governance
   a) Model
   b) Eigenaar/opdrachtgever/opdracht-nemer/gebruiker
   c) Verantwoordelijkheden Permanente Beheerorganisatie
      - Binnen de beheerorganisatie
      - Met de dataleveranciers: informatiehuizen/bronhouders
   d) Coördinatiemechanismen
   e) Risico's en risicobeheersing
   f) Relatie stelselverantwoordelijkheid

3. Dienstverlening in de keten
   a) (Niveau) dienstverlening
   b) Informatie-, data- en applicatiemanagement
   c) Kwaliteitsborging
   d) Privacy, informatiebeveiliging

4. Beheer en exploitatie DSO
   a) DSO
   b) informatiepunt
   c) Doorkijk naar operationeel niveau

5. Financiering
   a) Aansluiting bij afspraken financieel akkoord
   b) Aansluiting bij in kaart gebrachte beheerkosten
   c) Relatie met financieringsmechanismen

6. Fasering:
   a) Plateauplanning/stappen volwassenheid
   b) Pre productiefase

B. Beoogd eindresultaat opdracht adviesgroep

Het is de doelstelling om te komen tot het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt dat;

- Op draagvlak kan rekenen
- Haalbaar is
- Past binnen de kaders
- Toekomstvast is
- Basis biedt voor doorontwikkeling DSO en informatiepunt

Het ontwerp zal bestaan uit een organisatiekundig ontwerp rond alle relevante vormen van beheer en exploitatie van het DSO en het informatiepunt bestaande uit;

- Strategisch niveau ontwerp beheerorganisatie
- Tactische uitwerking beheerorganisatie
- Op hoofdlijnen beschrijving beheerorganisatie op operationeel niveau
- Uitwerking van governance voorstellen voor de transitie van pre-productie naar permanent beheer

C. Interpretatie scope van de opdracht

- Het ontwerp omvat het bestuur/regie van het digitale stelsel (keten) als geheel met alle onderdelen conform de visie DSO;
- Wat achter voordeuren van bronhouders, bevoegd gezag gebeurt valt buiten scope;
- Het informatiepunt is een integraal onderdeel van de ‘permanente beheerorganisatie’; er wordt aangesloten bij gemaakte afspraken over de inrichting van het informatiepunt
- Informatiehuizen vallen binnen scope voor zover het levering van informatieproducten betreft (denk aan kwaliteit en rekenregels).

Visualisatie van de scope DSO waar de beheerorganisatie betrekking op heeft

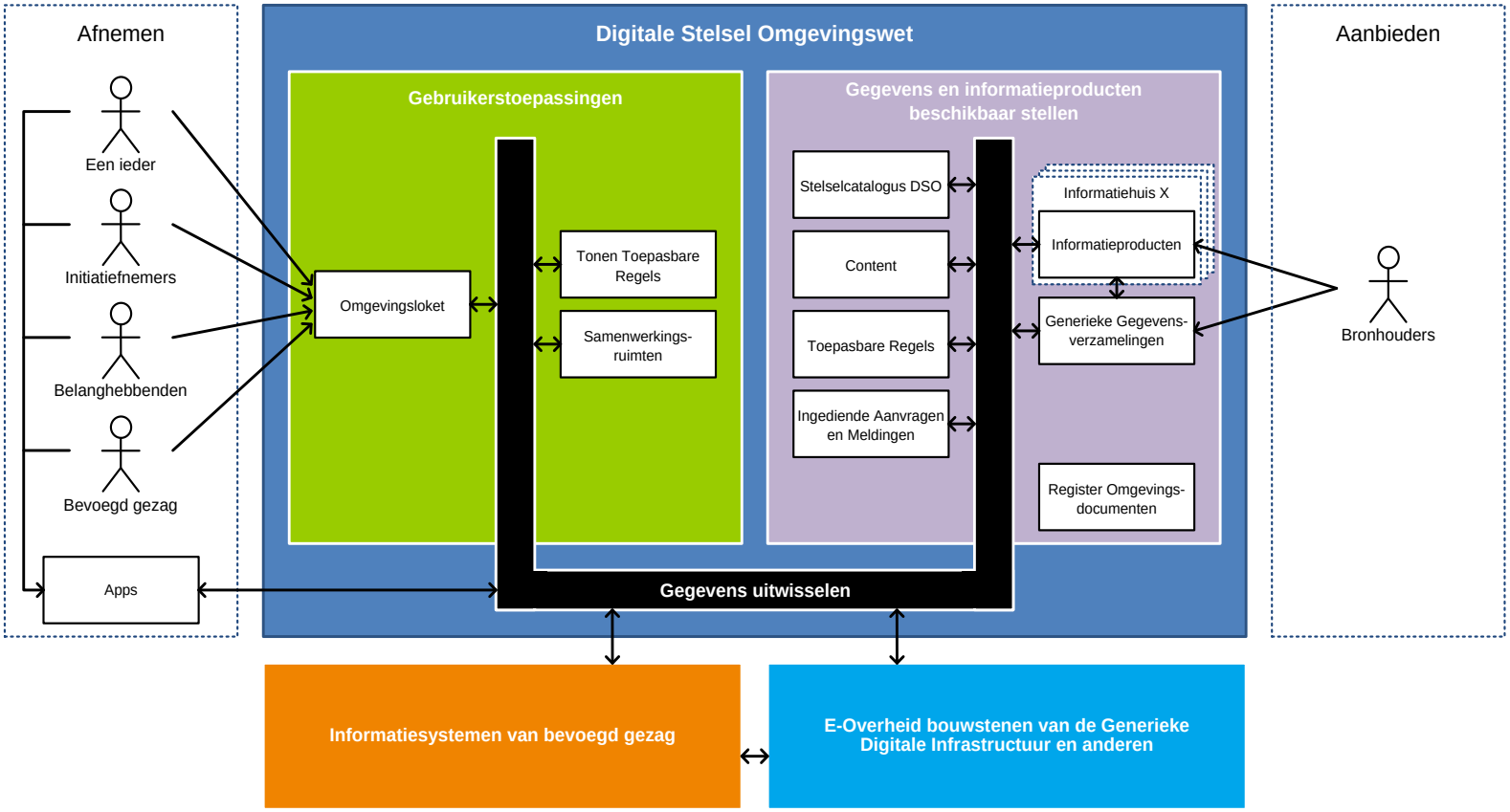

D1. Uitgangspunten gewenste situatie (1)

- Evenwicht noodzakelijk tussen stelselverantwoordelijkheid minister en verantwoordelijkheden eigenaren, wettelijke voorzieningen enerzijds en bestuur/financiering van het stelsel (van de keten) anderzijds;
- Architectuurprincipes voor ketensamenwerking zijn richtinggevend voor de inrichting van het beheer (overgenomen uit het NORA dossier: 'ketens de baas'):
  - De structuur voor ketensamenwerking met elementen als een ketenbestuur, een ketenmanager, een ketenbureau, besluitvormings- en overlegprocedures regelt de samenwerking tussen entiteiten die hun zelfstandigheid als bestuursorgaan of organisatie ten opzichte van elkaar behouden.
  - Er is niet sprake van een eenhoofdige hiërarchische leiding over een organisatie. De samenwerkingsvorm hoeft ook niet een juridische entiteit te hebben. Wel moet de samenwerkingsstructuur op niet vrijblijvende wijze zijn vastgelegd bv. Via een overeenkomst.
  - De structuur is een hulpmiddel die de samenwerking ordent, waarbij de ketenmanager geen onderdeel van het operationele proces bij de ketenpartijen is, maar een linking pin tussen het strategische, tactische en operationele niveau.

Uitgangspunten gewenste situatie (2)

- Autonomie van onderdelen in evenwicht met stelsel afspraken;
- Niet “one size fits all” variatie per onderdeel, met uitspraken over generiek en specifiek: sommige onderdelen integraal (bijvoorbeeld gebruikerstoepassing melden) en sommige onderdelen gedeeltelijk (bijvoorbeeld informatiehuis);
- Efficiënte inrichting om de exploitatie- en beheerkosten zoveel mogelijk te beperken.

D2. Uitgangspunten werkwijze adviesgroep

- Van strategisch naar operationeel
- Van globaal naar specifiek
- De leden van de adviesgroep zorgen voor afstemming met ‘hun’ achterban
- Dilemma’s uit de adviesgroep zullen worden voorgelegd ter besluitvorming aan het OGB en/of programmaraad
- De voorzitter zorgt voor de afstemming met de strategische ontwikkelpartners

E. Agenda voor uitwerking (1)

De adviesgroep zal in eerste instantie bezig gaan met de uitwerking van hoofdstuk 2 en 3 (sheet A):

- Een nadere uitwerking van het governance model
  - Governance duidt op de wijze van besturen, de gedragscode en het toezicht. Het model schetst het geheel aan 'inrichtingseisen' en maatregelen om op een consistente manier doelstellingen en beleid te realiseren.
- Het ontwerp van de governance:
  - Er wordt een topstructuur ingericht die recht doet aan de belangen van de interbestuurlijke partijen
  - Het sluit aan bij de principes voor 'ketensamenwerking'
  - De processen binnen de beheerorganisatie worden uitgewerkt, waarbij gebruik wordt gemaakt van de 'marktstandaarden': COBIT, BiSL, ASL en ITIL
  - De relevante rollen binnen de beheerorganisatie worden uitgewerkt. Waaronder:
    - Stelsel eigenaar, Stelsel regisseur, IV regisseur, Stelsel Beheerder, Stelsel Expert
    - IV Regisseur DSO voorzieningen, Exploitant DSO voorzieningen, Beheerder DSO voorzieningen, Kennisexpert DSO data & voorziening
    - Afnemer DSO Diensten, Gebruiker DSO Voorziening, Bronhouder DSO data & DSO Proces

Agenda voor uitwerking (2)

- Er wordt een indicatie van de omvang van de organisatie gegeven.
- Er wordt in ieder geval gekeken naar de processen rond vraagarticulatie, koppelvlakken, kwaliteitsborging, verantwoording en escalatie
- Er wordt gebruik gemaakt van goede voorbeelden en geleerde lessen uit andere trajecten

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
Ondersteunende Unit OGB
M art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
3 mei 2017

notitie OGB

Onderwerp	Uitkomsten definitiestudies
Agendanummer	6
Datum	16 mei 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
In het OGB van 31 mei 2016 heeft het OGB opdracht gegeven tot het uitvoeren van definitiestudies over zienswijze en bezwaar, toezicht en handhaving en de interbestuurlijke aansluitvoorziening. In het OGB van 15 februari is besloten over de uitkomsten van de definitiestudie een achterbanconsultatie bij de verschillende overheden te doen. Deze achterbanconsultatie is gereed. Op basis daarvan wordt nu een voorstel voor een vervolg aan het OGB voorgelegd. Vervolgstappen zijn erop gericht om eind dit jaar besluitvorming te hebben over wat er in de volgende stap van het DSO gerealiseerd gaat worden.

Voor het onderwerp samenwerkingsruimte is de voorziene definitiestudie niet uitgevoerd omdat dit onderwerp al aan de orde kwam in de tegelijk lopende UIVO. De UIVO is opgeleverd, deze notitie doet een voorstel voor het vervolg.

Gevraagde beslissing:
Zienswijze en bezwaar:

- Het programma Aan de slag met de Omgevingswet vragen om impact uit te werken van de mogelijkheid dat zienswijzen en bezwaren via het loket van het DSO worden ingediend en voor afhandeling worden doorgestuurd aan bevoegd gezag (minimale optie).
- Te besluiten dat digitale ondersteuning van afhandeling van zienswijzen en bezwaar door het DSO mogelijk voor de langere termijn een optie is, en dat nu niet verder uit te werken.

Toezicht en handhaving

- Op korte termijn geen nieuwe functionaliteiten (voor bijvoorbeeld werkstroomondersteuning) ontwikkelen binnen het DSO.
- Het programma vragen wat de impact is van het opstellen van het opstellen van een standaard voor de omgevingsvergunning.
- Het belang van toezicht en handhaving meenemen bij bredere voorzieningen zoals de informatiehuizen en de samenwerkingsruimte.
- Binnen de veranderopgaven bevorderen dat basisgegevens en bronbestanden binnen het VTH-domein op orde komen.

Interbestuurlijke aansluitvoorziening

- Een interbestuurlijke aansluitvoorziening wordt niet binnen het DSO ontwikkeld.
- Het belang benadrukken dat binnen het programma invoeringsondersteuning een model-implementatieplan gemaakt wordt voor het aansluiten op het DSO.

Samenwerkingsruimte

- Ter voorbereiding op besluitvorming in een volgend OGB, de OU en het programma vragen inzichtelijk te maken welke ambitie op het gebied van de samenwerkingsruimte op korte termijn tot de mogelijkheden behoort.

Afstemming:
Er heeft per definitiestudie overleg met Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen plaats gevonden via een klankbordgroep en begeleidingsgroep. Daarnaast is er binnen elke bestuurslaag een achterbanconsultatie geweest. Deze notitie is afgestemd met de trekkers van de achterbanconsultaties.

Adviezen:
Programmaraad: De Programmaraad adviseert in te stemmen met de voorstellen.

PBO: Naar oordeel van het PBO is het voorliggende voorstel verstandig; er wordt geen onbruikbare scope aan het programma toegevoegd. PBO adviseert wel om scherp te maken/te krijgen op welk moment de onderdelen van de definitiestudies die nu niet binnen scope vallen wel tot een scope uitbreiding zal gaan leiden.

Toelichting:
Een aantal keer wordt voorgesteld het programma Aan de Slag met de Omgevingswet te vragen een impactanalyse uit te voeren. Daarmee wordt bedoeld dat in beeld wordt gebracht wat de kosten zijn, wat de gevolgen zijn voor de planning en indien relevant wat risico's zijn. Op basis hiervan moet het OGB kunnen besluiten om opdracht te verlenen tot realisatie. Ingeschat wordt dat dit met een beperkte inzet in tijd (1 a 2 dagdelen) met een aantal experts bepaald kan worden.

Definitiestudie Zienswijze en bezwaar
Het ondersteunen van Zienswijze en bezwaar valt niet binnen het huidige dienstverleningsniveau. Er wordt echter wel breed gedeeld dat het logisch is om zienswijzen en bezwaar te koppelen aan de plek waar de betreffende omgevingsdocumenten beschikbaar zijn. Zienswijze en bezwaar zouden daarom logischerwijs onderdeel moeten zijn van het DSO.

Om te onderzoeken wat daarvoor mogelijkheden zijn, is een definitiestudie uitgevoerd. Er zijn hierin naast de nuloptie (niks doen) vier opties uitgewerkt. Met 'oplopend' scenario neemt het aandeel in en de sturing op de voorziening vanuit het DSO toe, alsook de complexiteit van de technische oplossing.

- Optie 1:minimale variant waarbij het DSO uitsluitend als digitale postbus fungeert.
- Optie 2: het proces van indienen is navolgbaar en traceerbaar voor zowel de interne (BG) organisatie als de indiener zelf. Dit wordt in dit geval gefaciliteerd vanuit het DSO en vraagt dus om de mogelijkheid tot berichtenverkeer tussen DSO en BG.
- Optie 3: het DSO ondersteunt het gehele proces van indiening **en** afhandeling van zienswijze en bezwaar
- Optie 4: een transparant en digitaal proces maximaal door het DSO wordt ondersteund

Een omslagpunt in perspectief ligt tussen optie 1-2 en 3-4 : de eerste twee zijn primair ingericht vanuit het perspectief van het bevoegd gezag, opties 3 en 4 zetten de eindgebruiker nadrukkelijker centraal.

Uit alle achterbanconsultaties blijkt begrip om klein te beginnen. Scenario 3 wordt door verschillende partijen als mogelijk eindbeeld gezien, maar het gaat te ver daar nu aan te beginnen. Het zou ook een verschil opleveren met de manier waarop DSO nu met de vergunning(-aanvraag) omgaat. Ook hier is het DSO slechts een postbus en op de langere termijn een publicatiekanaal voor de Omgevingsvergunning.

Daarnaast is het belangrijk te realiseren dan ook buiten het domein van de Omgevingswet sprake is van zienswijzen en bezwaar. De wens om scenario 3 uit de definitiestudie daadwerkelijk te realiseren, is afhankelijk van de vraag of er hiervoor een generieke e-overheid component ontwikkeld wordt. Voordat de afhandeling van zienswijze en bezwaar binnen het DSO ontwikkeld wordt, moet hierover meer duidelijkheid zijn.

Het voorstel is daarom om nu alleen een stap te zetten richting het mogelijk maken van het indienen van zienswijzen en bezwaar in het DSO, en het programma te vragen de impact daarvan te bepalen. Het alternatief is nu niks te doen. Er zijn de volgende redenen om nu wel een bescheiden stap te zetten:

- Het doet recht aan de één loket filosofie. Het valt niet goed uit te leggen dat burgers en bedrijven voor het indienen van een aanvraag wel bij het omgevingsloket terecht kunnen, maar voor het reageren daarop niet.
- Het bieden van een centrale voorziening voor indienen van zienswijzen en bezwaren voorkomt dat partijen zelf in het kader van hun digitale agenda's loketten gaan realiseren.
- De impact op het DSO en op de bevoegd gezagen is waarschijnlijk beperkt, omdat het aansluit op functies die al worden gerealiseerd.

Het is overigens ook bij dit minimale scenario van belang goede afstemming te zoeken met de ontwikkeling van generieke e-overheid voorzieningen, zodat hergebruik mogelijk blijft. Dit moet bij de uitwerking van de impact een nadrukkelijk aandachtspunt zijn.

Definitiestudie Toezicht en Handhaving

Uit de definitiestudie blijkt dat de informatievoorziening van het Toezicht en Handhavings-taakgebied nog niet in lijn is gebracht met de principes van de Ow en de in de Visie DSO genoemde principes. In lijn hiermee blijkt uit de achterbanconsultaties dat er nog een lange weg te gaan is voordat het DSO toezicht en handhaving adequaat kan ondersteunen. Het is daarom niet zinvol op korte termijn nieuwe functionaliteiten specifiek voor toezicht en handhaving op te nemen in het DSO.

Wel is het zo dat functionaliteiten die al binnen de scope van het DSO vallen, zoals een samenwerkingsruimte en de informatiehuizen, ook voor het domein van toezicht en handhaving relevant kunnen zijn. Het is daarom belangrijk om de uitkomsten van de definitiestudie mee te nemen bij de ontwikkeling van deze onderdelen. Een aandachtspunt is ook of bestaande voorzieningen zoals inspectieviews gerelateerd kunnen worden aan het DSO en/of de informatiehuizen.

Om de processen onder toezicht en handhaving op het terrein van de Omgevingswet aan te kunnen laten sluiten op het DSO, is het nodig om de informatievoorziening van het taakgebied toezicht en handhaving in lijn te brengen met deze principes. Het gaat om:

- Een VTH-domeinbrede standaard voor processen, begrippen, informatie en uitwisseling.
- De al aanwezige VTH-informatiesystemen ("lokaal") worden uitgebreid met het begrip activiteit, zoals in de OW gedefinieerd

Het register Bedrijfs- en objectinformatie, waarvoor in UIVO-kader reeds een eerste verkenning is gedaan, kan daarvoor een aanzet zijn.
Dit is een actie die in het kader van de veranderopgaven moet worden opgepakt.

Uit de achterbanconsultatie blijkt wel de wens om als eerste stap richting het ondersteunen van toezicht en handhaving de omgevingsvergunning als omgevingsdocument in het DSO op te nemen. De omgevingsvergunning is vanwege de werklast nu nog niet aangewezen als omgevingsdocument.

Voorgesteld wordt om nu aan het programma te vragen wat de impact (in kosten) is van het opstellen van een standaard c.q. informatiemodel voor de omgevingsvergunning. Als er een standaard is, kunnen omgevingsvergunningen al conform deze standaard gemaakt worden en kunnen bestuursorganen vooruitlopend op een toekomstige verplichting hiermee werken.

Definitiestudie Interbestuurlijke aansluitvoorziening

De definitiestudie concludeert dat de uitkomstenen *"geen aanleiding geven tot het creëren van additionele, door het deelprogramma DSO te realiseren, centrale aansluitvoorzieningen".* Het IPO en het rijk concluderen in aansluiting daarop dat er voor hen geen door het DSO te realiseren centrale aansluitvoorzieningen nodig zijn.

Dat betekent niet dat er geen aandacht moet zijn voor de aansluiting van de bevoegd gezagen op het DSO. Een goede aansluiting is essentieel voor het slagen van de implementatie. Een strategie van meerdere aansluitopties (bijv. per bestuurslaag of regionaal) kan het tijdig aansluiten bevorderen. Binnen de verschillende veranderopgaven lopen reeds verschillende onderzoeken naar soorten van aansluitvoorzieningen. Zo wordt binnen de waterschappen een sectoraal knoopppunt via het waterschapshuis als kansrijk ervaren en loopt er een traject via KING om het ontstaan van één gemeentelijk knooppunt / dienstencentrum te onderzoeken. Afstemming hierover binnen het programma is essentieel. Goede, eenduidig te interpreteren en te implementeren standaarden zijn cruciaal om de aansluiting zo eenvoudig mogelijk te maken.

Het programma invoeringsondersteuning biedt ondersteuning bij het leren werken met het DSO. In dat kader is er vraag bij de diverse bevoegde gezagen naar een model implementatieplan voor het aansluiten op het DSO-stelsel waarin de voorwaarden (digitale volwassenheid) ook expliciet worden meegenomen. Dit zit al in de scope van het programma, maar vanwege het grote belang wordt dat hier nog eens benadrukt. Ook is het belangrijk om in de monitor expliciet aandacht te besteden aan de 'digitale volwassenheid' van de bevoegd gezagen.

Samenwerkingsruimte

In het programma van eisen en daarmee in de huidige opdracht is het realiseren van een beperkte samenwerkingsruimte opgenomen. Het digitaal stelsel moet bij inwerkingtreding een samenwerkingsfunctionaliteit bevatten waarin initiatiefnemer en bevoegd gezag informatie uit kunnen wisselen. Het huidige dienstverleningsniveau wordt daarmee geborgd en ondersteund.

In de Uitwerking informatievoorziening Omgevingswet (UIVO) is door het programma een verkenning gedaan naar functionaliteiten die binnen een samenwerkingsruimte gewenst zijn. Deze zijn onder te verdelen naar:

- Delen van informatie
- Samen werken aan een resultaat
- Samen processen uitvoeren
- Samenbrengen van gebruikers
- Rechten en rollen van gebruikers

Een verdere uitwerking is noodzakelijk om voldoende beslisinformatie te hebben voor besluitvorming over de doorontwikkeling van de samenwerkingsruimte. Voorgesteld wordt dat in de komende periode de OU en het programma samen helder maken welke ambitie op het gebied van de samenwerkingsruimte op korte termijn tot de mogelijkheden behoort. Dit komt terug in een volgend OGB, zodat dit meegenomen kan worden in de besluitvorming eind dit jaar over de vraag welke onderdelen van scenario 3 in de volgende stap gerealiseerd worden.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
Senior Beleidsmedewerker

M art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
10 mei 2017

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad Implementatie omgevingswet
Vergaderdatum	16 mei 2017
Vergadertijd	09:00 - 10:30
Vergaderplaats	Min. IenM, Plesmanweg 1-6, 2597 JG Den Haag

09.00 – 09.15 uur

1. **Opening en mededelingen**
   a. Stand van zaken BIT-toets
   b. Verslag OGB 15-02-2017

09.15-09.40 uur

2. **Presentatie werkwijze DSO en opbrengst kwartaal 1** (mondeling)

09.40-09.55 uur

3. **Voortgang**
   a. Kwartaalrapportage Q1
   b. Voortgang sturen op spanning, geactualiseerde kostennota

09.55-10.10

4. **Informatiehuizen**
   a. beoordelingskader besluitvorming
   b. voortgang / stand van zaken (ter informatie)

10.10-10.20 uur

5. **Aanpak en denkrichting werkgroep beheer**

10.20 – 10.25 uur

6. **Uitkomsten definitiestudies**

10.25-10.30 uur

7. **Rondvraag en sluiting**

Voorlopige agendapunten volgend OGB (27 juni)

- Reactie op BIT-toets
- Marktstrategie
- Halfjaarlijkse herijking focus Invoeringsondersteuning
- Dragend Verhaallijn implementatieprogramma / narratief
- Beheerkosten informatiepunt
- Rol en taak OU
- Werkgroep beheer
- Opvolging werkgroep standaardisatie

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
22 februari 2017

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
secretaris OGB

M Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
22 mei 2017

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	16 mei 2017 09:00
Vergaderplaats	Min IenM
Deelnemers	Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d (IenM), Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d (Programma Aan de Slag), Art 5.1 lid 1 sub d (VNG), Art 5.1 lid 1 sub d (UvW), Art 5.1 lid 1 sub d (CIO), Art 5.1 lid , Art 5.1 lid 1 sub d (OU), Art 5.1 lid 1 sub d (IPO) (aanwezig vanaf agendapunt 5).

1. Opening en mededelingen

- Art 5.1 lid 1 sub d heet Art 5.1 lid 1 sub d welkom in het OGB.
- Art 5.1 lid 1 sub d deelt mee dat het BIT-advies op korte termijn verwacht wordt. Na ontvangst moet er snel een reactie naar de Tweede Kamer, het is van belang daar goed over af te stemmen en met een gezamenlijke reactie te komen.
- Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat er nagedacht wordt over het aanpassen van de planning. Daarover is al contact geweest met de OGB-leden. Er moet nog besluitvorming over plaatsvinden. Het OGB geeft aan dat in de communicatie duidelijk moet zijn dat vertraging niet door de implementatie wordt veroorzaakt.
- Art 5.1 lid 1 sub d schuift later aan bij het overleg.

2. Verslag OGB 15 februari 2017

Het verslag wordt vastgesteld.

3. Presentatie werkwijze DSO en opbrengst kwartaal 1.

Art 5.1 lid 1 sub d (programmamanager DSO) geeft een presentatie over de werkwijze van het DSO en de resultaten van het eerste kwartaal. De gebruikte sheets zijn als bijlage bij het verslag gevoegd.

Gevraagd wordt wat het DSO aan extra's oplevert ten opzichte van de huidige voorzieningen. Dit is onder andere:

- De drie huidige losse voorzieningen worden geïntegreerd tot één stelsel.
- Content en applicaties zijn van elkaar gescheiden, zodat wijzigingen makkelijker zijn door te voeren.
- Het DSO omvat het hele terrein van de Omgevingswet; de huidige voorzieningen ondersteunen alleen de Wabo en de Waterwet.

Het is belangrijk in de communicatie aandacht te geven aan wat de 'plus' van het DSO is ten opzichte van de huidige voorzieningen.
Gevraagd wordt naar het vervolg van de werkgroep standaarden. Aangegeven wordt dat in het volgende OGB, van juni a.s., hiervoor een voorstel op tafel zal liggen. Ook het belang van harmonisatie wordt benadrukt. Het werken daaraan is iets van de lange adem.

Besluit OGB:

- In het volgende OGB wordt een voorstel geagendeerd voor de aanpak van de standaarden (opvolging werkgroep standaarden).

4. Uitkomsten definitiestudies

De notitie doet op basis van de achterbanconsultatie een aantal voorstellen om een vervolg te geven aan de definitiestudies.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat het rijksstandpunt is dat, gezien het beperkte budget, scope-uitbreidingen nu niet verstandig zijn. Vervolgstudies of impactanalyses zijn dan ook niet zinvol.
Art 5.1 lid 1 sub d kan instemmen met de voorstellen. Voor zijn achterban is toezicht en handhaving wel een belangrijk onderwerp, wellicht nog belangrijker dan de informatiehuizen. Hij heeft daarom een 'goed verhaal' nodig wat we nu al doen voor VTH-diensten, welke huidige voorzieningen er al zijn en hoe die verbonden kunnen worden met het DSO.
Ook Art 5.1 lid 1 sub d kan instemmen met de voorstellen. Ook bij de waterschappen is wel de wens meer zicht te houden om ondersteuning voor toezicht en handhaving.
Art 5.1 lid 1 sub d benadrukt de samenhang met de spanning op de kosten. Ze pleit daarom ervoor eerst te doen wat nu de opdracht is, en niet meer te doen nu.
Art 5.1 lid 1 sub d concludeert dat gezien de kosten het niet wenselijk is om het DSO nu uit te breiden en voor nu een rem op extra's te zetten.

Besluit OGB:

- Er worden nu geen onderdelen aan de opdracht toegevoegd naar aanleiding van de definitiestudies, en er worden nu naar aanleiding van de definitiestudies geen onderzoeken of analyses gestart naar mogelijke uitbreidingen van de scope.
- De OU zal in kaart brengen welke huidige voorzieningen er zijn rondom Toezicht en handhaving en of deze mogelijk gekoppeld kunnen worden aan het DSO.

5. Voortgang

a. Voortgangsrapportage

Besluit OGB:

- De voortgangsrapportage wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

b. Geactualiseerde kostenraming

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat het sturen op spanning een lastige opgave is, wat niet in z'n geheel het tekort in het budget gaat oplossen. Hij vindt het belangrijk dat op korte termijn het gesprek wordt gevoerd hoe het ambitieniveau zich verhoudt tot de kosten. Dat is een verantwoordelijkheid van de opdrachtgever.
Art 5.1 lid 1 sub d deelt deze zorg, maar vraagt zich af wat een goed bespreekmoment is. Het BIT, een verschuiving in de planning en de formatie hebben mogelijk veel invloed. Het lijkt zinvol om dat in de discussie te betrekken.
Art 5.1 lid 1 sub d deelt de zorgen. Zijn achterban is terughoudend in het verhogen van het budget. Extra middelen toevoegen ligt lastig. Hij vindt het belangrijk dat er verschillende varianten op tafel komen, zodat er door het OGB ook echt gestuurd kan worden. Nu ontbreken vaak de keuzes. Ook Art 5.1 lid 1 sub d benadrukt dat het belangrijk is dat door het programma keuzes worden voorgelegd.

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat het BIT invloed zal hebben. Daarnaast houdt het sturen op spanning een keer op. Het is belangrijk dat zichtbaar wordt wat er nu al opgeleverd wordt.
Art 5.1 lid 1 sub d is ongelukkig met het resultaat van het sturen op spanning in het eerste kwartaal. Het is cruciaal dat helder wordt welke producten er geleverd worden en welke kosten daarbij horen. Hij wil graag scenario's waarmee geld kan worden bespaard. Die kunnen dan in een aparte sessie worden besproken.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat er tijd nodig is om scenario's uit te werken. Ze stelt voor dat in juni duidelijk wordt welke type vragen beantwoord kunnen worden, en dat die vragen daarna uitgewerkt worden.
Art 5.1 lid 1 sub d wil graag als insteek dat duidelijk is welke producten voor het beschikbare budget gerealiseerd kunnen worden. Daarmee wordt gefaciliteerd dat er gekozen kan worden. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat veel informatie al beschikbaar is.
Art 5.1 lid 1 sub d concludeert dat er vanuit bestaande opdracht naar besparingen moet worden gezocht, en dat hier niet te lang op gewacht moet worden. Anders kunnen er geen keuzes meer worden gemaakt.

Besluit OGB

- Het OGB wil graag op productenniveau inzicht in de kostenopbouw, bij besluitvorming moeten duidelijke keuzes voorgelegd worden.
- In het OGB van 27 juni komen de besparingsmogelijkheden op tafel. Komende week zal vanuit het programma aangegeven worden in hoeverre die opties in juni al uitgewerkt kunnen zijn.

6. Informatiehuizen

Art 5.1 lid 1 sub d licht toe dat er gevraagd is om een afweegkader, waarmee eind van het jaar besloten kan worden over de vraag welke informatieproducten in de eerste tranche gerealiseerd worden. Dit afweegkader is nu ten behoeve van het bestuurlijk overleg opgesteld, na het BO kan verdere uitwerking door het programma plaatsvinden. Art 5.1 lid 1 sub d vraagt of er nu gesproken wordt over informatieproducten in plaats van informatiehuizen.

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat er een wereld achter het onderscheid tussen informatieproducten en informatiehuizen zit. Bij de term informatiehuizen ontstaat soms het beeld van een villa, terwijl we niet willen sturen op grote organisaties. Art 5.1 lid 1 sub d pleit ervoor om de discussie te voeren op basis van de vraag welke informatieproducten gewenst zijn, en niet op basis van de vraag welke organisaties een informatiehuis hebben. Art 5.1 lid 1 sub d wil dat dergelijke keuzes niet impliciet worden gemaakt. Afgesproken wordt dat expliciet wordt gemaakt wat de verschillen zijn.

Art 5.1 lid 1 sub d vraagt zich af of het nu geagendeerde afweegkader voldoende gaat helpen in het bestuurlijk overleg. Er zullen einde van het jaar lastige keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld als blijkt dat een informatiehuis niet heel veel toegevoegde waarde heeft voor bijv. gemeenten, terwijl de gemeenten wel een groot deel van de kosten moeten betalen. Het huidige afweegkader heeft voor dergelijke keuzes nog beperkt toegevoegde waarde. Hij wil dit punt bij zijn bestuurlijke delegatie terugleggen.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat deze keuzes bij de opdrachtgever liggen. Art 5.1 lid 1 sub d benadrukt dat het veel over de baten gaat, maar dat ook de kosten belangrijk zijn. Een groot deel van de keuzes zullen verdelingsvraagstukken zijn.

Art 5.1 lid 1 sub d geeft daarnaast aan dat naast de opgenomen randvoorwaarden, ook het voldoen aan de kaderstellende regelgeving een randvoorwaarde is. Deze zal worden toegevoegd.

Art 5.1 lid 1 sub d is blij met het kader. Bij een aantal onderdelen kan de weging aangescherpt worden. Daar zijn door de UvW opmerkingen voor meegegeven. Deze zullen worden verwerkt.

Art 5.1 lid 1 sub d concludeert dat het afweegkader met de gemaakte aanvullingen vastgesteld kan worden. Er zal, mede in overleg met de VNG, bekeken worden of dit afweegkader voldoet voor het bestuurlijk overleg.

<u>Besluit OGB</u>

- Het afweegkader voor besluitvorming voor een go voor informatieproducten wordt vastgesteld, met de toevoeging dat gemaakte opmerkingen van de UvW worden verwerkt en dat het voldoen aan de rijksregelgeving als randvoorwaarde wordt toegevoegd.

7. Aanpak en denkrichting Beheer

Vanwege de tijd is dit agendapunt niet besproken. Afgesproken is dat eventuele bezwaren per mail doorgegeven worden.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
18 mei 2017

8. Rondvraag en sluiting

Art 5.1 lid 1 sub d deelt mee dat hij deelneemt aan een klankbordgroep van het Kadaster. Naar aanleiding daarvan geeft hij aan dat er zorgvuldige besluitvorming moet zijn over taken die kadaster en andere organisaties krijgen in het beheer.

Afgesproken wordt dat de agenda voor het bestuurlijk overleg schriftelijk gedeeld wordt.

Art 5.1 lid 1 sub d buiten reikwijdte

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

RWS INFORMATIE -

OGB

www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d

T Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
18 mei 2017

Bijlage(n)

memo

3a Kosten DSO

Dinsdag 16 mei jl. is de geactualiseerde kostennota van het programma "Aan de slag met de Omgevingswet" evenals de resultaten van het sturen op de spanning van het programma besproken in het OGB. De raming sluit nog op hetzelfde bedrag als de raming van een half jaar geleden; er zijn mee- en tegenvallers voor DSO die *grosso modo* tegen elkaar wegvallen. De raming sluit nu, in deze fase van het programma DSO, op € 104,9 mln. Het sturen op spanning heeft dus vooralsnog niet tot het resultaat geleid dat de hoogte van de raming afneemt.

Het Opdrachtgevend Beraad heeft naar aanleiding van de bespreking van bovenstaande gevraagd om besparingsmogelijkheden inzichtelijk te maken.

In voorliggend memo wordt het gevraagde inzicht verschaft.

Review op de kostenraming
Inmiddels is de review op de kostenraming (uitgevoerd door KPMG) afgerond. De doelstelling van deze review was het komen tot een objectief beeld van de kostennota en onderliggende kostenraming van het gehele programma.

Het beeld dat uit de review naar voren komt is dat de kostenraming goed en accuraat opgebouwd is. De conclusie is dat de investeringskosten voor DSO niet minder zullen worden dan de eerder afgegeven raming van € 104,9 mln. voor DSO scenario 2 bij ongewijzigd programma van eisen. Voorts is KPMG van mening dat de risicoreservering passend is (deze risicomarge van 35% voor scenario 2 is geen onderdeel van de raming).

Gezien de review is de conclusie dat om (voorlopig) minder investeringskosten te maken voor DSO geldt dat de scope voor DSO scenario 2 verminderd moet worden (knop Opdrachtgever zoals beschreven in programmaplan). Voor het draaien aan de knoppen van de Opdrachtnemer (zoals continue sturing op de bedrijfsvoering) geldt dat deze doorgevoerd moeten worden om te voorkomen dat DSO duurder wordt.

Sturen op spanning vanuit Programmaraad
In het Programmaplan zijn twee knoppen benoemd waar door het programma op wordt gestuurd:
a. de continue bedrijfsvoering van het gehele programma;
b. binnen de kaders sturen op de scope en kwaliteit van scenario 1 en 2.

Per knop is aangegeven hoe hier invulling aan wordt gegeven.

Ad a.) sturen op continue bedrijfsvoering van het gehele programma.
Nu het programma is ingericht en de kaders voor realisatie voor scope stabiel zijn kan, in lijn met de resultaten van de review door KPMG, worden gewerkt aan het afbouwen van een aantal ondersteunende functies. Denk hierbij aan risicomanagement en algemene advisering. Ditzelfde geldt voor de inrichting van de organisatie aansluitend bij de Agile werkwijze waarbij 'dubbele' sturingslijnen worden geëlimineerd. Het proces van afbouw op deze functies is inmiddels in gang gezet, het PBO is gevraagd over een half jaar te toetsen of afbouw inderdaad heeft plaatsgevonden.

Ad b.) binnen de kaders sturen op de scope en kwaliteit van scenario 1 en 2.
Binnen de 'Agile' werkwijze kan door de stapsgewijze oplevering van tussenresultaten meer direct en per stap worden (bij)gestuurd op de te leveren scope en kwaliteit. Dit wordt ook gedaan door het invoeren van een 3-maandelijkse cyclus van vaststellen van de opgave voor de komende periode, met als belangrijk aandachtspunt dat niet meer wordt gerealiseerd dan vanuit de opdracht noodzakelijk. Binnen de teams is dit nog verder verfijnd tot maandelijkse en tweewekelijkse ijkmomenten.

Sturen op spanning vanuit het OGB
In het programmaplan 2016 - 2019 is aangeven dat de opdrachtgever de volgende mogelijkheden heeft om te sturen :
1. aanpassen scope scenario 1 en 2;
2. scope en kwaliteit scenario 3;
3. verhogen van het beschikbare budget.

De raming van € 104,6 mln voor de realisatie van DSO-scenario 2 is onderzocht door QSM (2016) en KPMG (2017). Uit beide onderzoeken bleek dat deze raming reëel is. Reduceren van de investeringskosten voor scenario 2 zullen daarom gevonden moeten worden in het verminderen van de scope voor scenario 2. Er zijn twee zoekrichtingen bedacht die vooralsnog technisch haalbaar lijken:

1. Op dit moment bestaat het DSO uit de integratie van de drie voorzieningen OLO, AIM en Ruimtelijke Plannen met een verbreding naar de reikwijdte van de omgevingswet. Het eerste voorstel betekent dat de voorgenomen integratie wordt losgelaten; de bestaande systemen worden opnieuw gebouwd zodat deze aansluiten bij de omgevingswet. Dit voorstel houdt in dat er geen borging meer is van een integraal stelsel.
2. Voorstel twee houdt in dat de bouw van DSO gefaseerd wordt; het voorstel houdt in dat DSO zich richt op scenario 1 uit het Bestuursakkoord. door de ontwikkeling van het DSO anders te faseren en tot de inwerkingtreding van de wet alleen datgene te realiseren wat noodzakelijk is om de wet uit te voeren, kunnen in deze fase kosten worden bespaard, met name op het onderdeel regelbeheer en gebruikersvoorzieningen.

Opgemerkt wordt dat er voor DSO reeds kosten gemaakt zijn en verplichtingen zijn aangegaan. Dit houdt in dat door het wijzigen van de scope gestuurd kan worden op ca € 50 mln. van de geraamde 104,9 mln. Voor het overige deel geldt

dat dit is uitgegeven of is verplicht.

Advies vervolgstappen
Het OGB bevestigt dat de zaken zoals genoemd onder de kop “sturen op spanning door programmaraad” moeten worden doorgevoerd door het programma. Voorts is het advies om niet een besluit te nemen alleen gebaseerd op de kosten en het DSO.

T.a.v. Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
Senior Beleidsmedewerker
M Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
21 juni 2017

memo

3b routekaart besluitvorming

Voorstel:

- Voorstellen om complexiteit van DSO te reduceren en tegelijk mogelijk kosten te besparen uit te werken, zonder daarbij de eindambitie (scenario 3) uit beeld te verliezen.
- Kort na de zomer een sessie van een dagdeel met het OGB plannen om fundamentele keuzes voor de ontwikkeling van het DSO te bespreken.

Inleiding

Bij de ontwikkeling van het DSO zijn een aantal vraagstukken waarover de komende periode fundamentele keuzes gemaakt moeten worden. Het gaat om de volgende punten die keuzes vragen:

1. De spanning tussen het budget en de kosten. Er is onvoldoende budget om de verdere doorontwikkeling van het DSO te financieren. In het vorige OGB is daarom gevraagd om besparingsopties. Het blijkt dat substantiële besparingen gevolgen hebben voor de scope en het te behalen resultaat, en daarmee op gespannen voet (kunnen) staan met de beleidsdoelstellingen van de Omgevingswet. Zie hiervoor de separate notitie met de stand van zaken.

2. Het BIT: Het BIT komt naar verwachting met hun concept advies tijdens het zomerreces. Het advies lijkt zich te gaan richten op vergaande complexiteitsreductie bij de ontwikkeling van het DSO. Het advies van het BIT vraagt een adequate interbestuurlijke reactie. Het BIT komt naar verwachting met adviezen, die zowel inhoudelijk als politiek onontkoombare gevolgen kunnen hebben voor de aanpak van het DSO. De reactie op het advies van het BIT moet op korte termijn na ontvangt van het definitieve rapport naar de Kamer verstuurd worden.

3. Het verschuiving van de wetgevingsplanning. De minister heeft in de Eerste Kamer aangekondigd dat de planning van het wetgevingstraject wordt

herzien, waardoor de datum van inwerkingtreding naar achteren schuift. De komende maanden wordt de planning uitgewerkt, zodat het parlement in september over de datum van inwerkingtreding wordt geïnformeerd.

4. Besluitvorming informatiehuizen: Op dit moment worden de businesscases en plannen van aanpak voor de informatieproducten ontwikkeld. Deze leveren de benodigde beslisinformatie voor een bestuurlijk go – no/go moment waarin besloten moet worden welke informatieproducten wel en niet ontwikkeld worden. Besluitvorming is voorzien voor eind dit jaar.

Het voorstel is om deze aspecten in samenhang te bekijken. Conform het verzoek van het bestuurlijk overleg van 15 juni wordt daarvoor een 'spoorboekje' ontwikkeld. Deze notitie geeft de hoofdlijn daarvoor weer.

Samenhang:

Over de samenhang tussen de verschillende aspecten kan het volgende worden opgemerkt:

- Het BIT adviseert om de complexiteit te reduceren, dit kan een kleinere scope en daarmee een kostenbesparing betekenen. Tegelijk brengt een herziening van de aanpak mogelijk ook kosten met zich mee.
- De verschuiving van het wetgevingsproces heeft financiële effecten, latere inwerkingtreding betekent waarschijnlijk hogere kosten (programma moet langer in stand blijven).
- Een herziening van de aanpak om complexiteit te reduceren en / of kosten te besparen, kan gevolgen hebben voor de planning. Door de schuif in de wetgevingsplanning is die tijd er.
- Het resultaat van de keuzes op het gebied van kostenbesparingen, het BIT en de planning leiden tot een nieuw kostenplaatje voor het realiseren van scenario 2. Daarmee wordt inzichtelijk welke middelen resteren voor het doorontwikkelen van het DSO met onder andere de informatiehuizen. Dat is beslisinformatie voor het go – no/go moment hierover einde van het jaar.

Proces op hoofdlijnen

In het proces zijn twee belangrijke momenten.

1. September / oktober moet er een brief naar de Kamer met daarin:
    a. De planning van het wetgevingsproces
    b. De reactie op het advies van het BIT
2. Eind van het jaar vind een bestuurlijk go / no-go moment plaats over de te ontwikkelen informatieproducten, en daarmee dus de doorontwikkeling van het DSO. Dan moet een nieuwe opdracht en een bijgesteld programmaplan / jaarplan 2018 vastgesteld worden, op basis waarvan het

programma verder kan met het realiseren van het DSO wat nodig is bij inwerkingtreding.

Te zetten stappen op hoofdlijnen:

1. No regret acties zetten om kosten te besparen (reduceren indirecte kosten). Actie programma.
2. Uitwerken wetgevingsplanning (+ financiële consequenties), actie EB in afstemming met programma, september klaar
3. Uitwerken reduceren complexiteit nav BIT-advies. Dit kan bijvoorbeeld langs de lijn van het minimaliseren van elementen die binnen het DSO worden ontwikkeld richting datum van inwerkingtreding of het on hold zetten van de ontwikkeling van bepaalde onderdelen. Actie programma en OU.
4. Uitwerken wat er concreet moet zijn bij inwerkingtreding. Betekent herijking programma van eisen. Actie OU en programma.
5. Financiële effecten van planning en complexiteitsreductie in kaart brengen. Resultaat is herziene kostenraming. Actie programma.
6. Herziening programma-aanpak en planning DSO vanwege aanpassing programma van eisen en aanpassing wetgevingsplanning. Actie programma.
7. Criteria / afweegkader uitwerken op basis waarvan besluitvorming kan plaatsvinden. Er zal uitgewerkt worden wat het gebruikersperspectief is (welke gebruiker vinden we belangrijk) en het afweegkader voor besluitvorming over de informatiehuizen zal aangescherpt worden conform bespreking in het bestuurlijk overleg. Actie OU, september klaar.
8. Conform door OGB geaccordeerde aanpak doorwerken aan businesscases en plannen van aanpak ter voorbereiding op go – no / go besluitvorming einde van het jaar. Actie programma.
9. Uitwerken van de routekaart / besluitvormingskalender richting bestuurlijke besluitvorming einde van het jaar (Verzoek BO). Actie OU en programma.

NB. Deels zijn de stappen volgtijdelijk, deels worden de stappen parallel uitgevoerd.

Te maken keuzes:

1. **Ambitie en mogelijkheid tot doorontwikkeling overeind houden**

Een fundamentele herziening van de scope om kosten te besparen of complexiteit te reduceren, kan tot gevolg hebben dat het eindbeeld niet of alleen tegen substantieel hogere kosten gerealiseerd kan worden. In het bestuurlijk overleg is nadrukkelijk de wens uitgesproken dat de ambitie van scenario 3 uit het bestuursakkoord mogelijk moet blijven. Voorgesteld wordt daarom om bij bovenstaande stappen de volgende uitgangspunten te hanteren:

- Voorstellen om de complexiteit te reduceren of kosten te besparen, kunnen betekenen dat het DSO bij inwerkingtreding minder biedt dan nu voorzien.
- Voorstellen mogen er echter niet toe leiden dat de ambitie uit beeld raakt. We houden vast aan één loket, het stelsel moet uitgebouwd kunnen worden zodat de ambitie in beeld blijft.

Het alternatief is dat er gekeken wordt naar meer fundamentele keuzes, zoals het loslaten van de één loket gedachte. Dit kan mogelijk wel besparingen opleveren en de complexiteit reduceren. Het nadeel is dat het realiseren van de ambitie uit beeld raakt en de baten van de stelselherziening veel minder gerealiseerd worden.

2. Proces: begin september heisessie van dagdeel met OGB inplannen

De komende maanden wordt gestart met bovenstaande stappen. De verwachting is dat einde van de zomer het BIT-advies er is. Voorgesteld wordt om kort na de zomer een sessie van een dagdeel te plannen met de leden van het OGB (eventueel aangevuld met de programmaraad), zodat hoofdkeuzes daar met elkaar gedeeld en besproken kunnen worden. Het is van belang dat de reactie op het BIT die naar de Kamer wordt gestuurd interbestuurlijk gedeeld wordt. De voorgestelde sessie kan hiervoor gebruikt worden.

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 s

M Art 5.1 lid 1 sub d

T Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
13 juni 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Vervolg Standaardisatie
Agendanummer	4
Datum	27 juni 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
Het OGB heeft in haar vergadering van december 2016 het werk rondom de Werkgroep Standaarden aangehouden. Daarom ligt nu deze notitie voor met een mogelijke invulling voor het vervolg hiervan. Standaardisatie is essentieel voor het ontwerp, de werking en de acceptatie van de nieuwe Omgevingswet en het DSO.

Gevraagde beslissing:

- De Standaardisatie in te richten met de taken en werkwijze zoals in het onderdeel 'Governance van Standaardisatie in 2017' van deze notitie wordt beschreven (zie ook pag. 3), te weten:
    - Het vaststellen van de *Standaarden* die nodig zijn voor een goede werking van het stelsel te organiseren via de bestaande lijnen (de reeds ingestelde Architectuur Governance, en besluitvorming via PR in het OGB), en daarnaast voor onafhankelijk advies een bedrag van 50.000 Euro per jaar ter beschikking te stellen (vanuit werkbudget OU),
    - De programmaraad opdracht te geven voor het opstellen van een plan van aanpak (inclusief voorstel voor financiële middelen) voor de organisatie van de benodigde *Harmonisatie*. Het plan van aanpak moet de opgave in beeld brengen. Op basis van het plan van aanpak kan definitieve opdracht worden gegeven.

Op deze manier worden de *Standaardisatie* en de *Harmonisatie* interbestuurlijk bepaald, bewaakt en uitgevoerd binnen reeds bestaande gremia en met minimale overheadkosten.

Afstemming:
De notitie is afgestemd met:

- het deelprogramma DSO (Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub d)
- het deelprogramma Invoeringsondersteuning (Art 5.1 lid 1 sub d)
- een aantal voormalig leden van de werkgroep standaardisatie: Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d
- en met Art 5.1 lid 1 sub d (Logius), Art 5.1 lid 1 sub d (KING Gemeenten) en Art 5.1 lid 1 sub d (UvW).

Advies programmaraad
De PR kan instemmen met het voorstel voor het vaststellen van de Standaarden. Wat betreft het deel over Harmonisatie is het advies om op een later tijdstip met het OGB hierover in gesprek te gaan. Dit onderdeel vraagt om meer voorbereiding en afstemming wat betreft opdrachtformulering.

Advies PBO

Het PBO heeft uit het stuk begrepen dat de taak van het adviseren over standaardiseren wordt herbelegd; de werkgroep standaarden adviseerde het OGB over de standaarden. Deze adviestaak wordt over genomen door SAB. Het advies van het PBO is positief, maar merkt wel op

i. door het beleggen van de taak van het adviseren over de standaarden worden geen risico's geïntroduceerd bij DSO / het programma. Het adviseren over de standaarden mag geen verstorende werking betekenen voor DSO.
ii. Voor wat betreft voor het gevraagde PvA voor de harmonisatie geldt dat een inspanningsverplichting van het programma gevraagd wordt en niet een resultaatsverplichting.

Toelichting

Aanleiding: Doel en taak voormalige werkgroep standaarden

In het bestuursakkoord is afgesproken een werkgroep standaarden in te stellen met als taak *'de standaardisatie (model semantisch en technisch) aan te jagen en bestuurlijk te laten bekrachtigen in het bestuurlijk overleg'.*

Standaarden is een breed begrip waar veel dingen onder worden verstaan. In de visie op het DSO wordt onderscheid gemaakt in standaardisatie op het gebied van

- Semantische standaarden (begrippen)
- Informatiemodellen (voor o.a. omgevingsdocumenten)
- Processtandaarden
- Technische (uitwissel-)standaarden
- Standaarden voor meet- en rekenmodellen

Zowel het Programma Aan de Slag als de voormalige werkgroep hadden een taak op het gebied van standaardisatie. De standaarden die noodzakelijk zijn voor een goede werking van het stelsel worden door het programma gemaakt. Een belangrijk onderdeel hiervan zijn de informatiemodellen met de eisen aan omgevingsdocumenten (zoals omgevingsplan). Daarnaast vallen de meeste technische standaarden, en domein overstijgende processen hieronder: de keuze voor http als transportprotocol (bekend van het surfen op internet) is zo'n technische keuze, maar ook bijvoorbeeld het gebruik van GML als taal voor het beschrijven van geografische objecten.

Conform het in het OGB vaststelde werkplan bestond de taak van de werkgroep uit:
- het adviseren over de door het programma opgestelde standaarden
- het zelf uitvoeren van projecten op het gebied van met name semantiek.
- het aanjagen en stimuleren van standaardisatie.

De werkgroep had hiervoor een budget van 340.000 euro.

In de praktijk was de afbakening van de taak van de werkgroep en de relatie met het programma Aan de Slag niet altijd helder. Het OGB heeft besloten de werkgroep stil te leggen en gevraagd om een voorstel om de taken helder te beleggen.

Uitgangspunt is daarbij dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande gremia en dat de kosten waar mogelijk lager zijn dan de kosten voor de voormalige werkgroep.

Onderscheid Standaarden en Harmonisatie
Om te zorgen voor een betere afbakening van de verschillende taken wordt een onderscheid gemaakt tussen **Standaarden** die nodig zijn voor een goede werking van het stelsel, en **Harmonisatie.**

- **Standaardisatie:** dit zijn de geformaliseerde afspraken die nodig zijn om het stelsel te kunnen laten werken. Deze worden nu al binnen het programma opgesteld. Hieronder vallen de meeste technische standaarden, informatiemodellen en domein overstijgende processen: de keuze voor http als transportprotocol (bekend van het surfen op internet) is zo'n technische keuze, maar ook bijvoorbeeld het gebruik van GML als taal voor het beschrijven van geografische objecten.

- **Harmonisatie:** dit zijn afspraken en inspanningen die tot doel hebben om de binnen de bestuurlijke vrijheden en kaders, uniformiteit na te streven bij de uitvoering van de Omgevingswet. Harmonisatie heeft een directe band met de subdoelen 'iedereen past zijn handelen en werken aan, met kennis van de wet en instrumenten'. Het subdoel '1 overheid ' is hard en samenwerking in regio's en ketens wordt heel lastig zonder harmonisatie in semantische standaarden (inclusief definities van begrippen), werkprocessen, standaardisatie in meet- en rekenmodellen en zeker ook de omgevingsdocumenten. Zo zijn er in verschillende domeinen verschillende betekenissen van een 'steiger', en zal een aantal steigers in de ene gemeente een 'jachthaven' genoemd worden, maar ergens anders niet, bijvoorbeeld doordat er verschillende ondergrenzen worden gehanteerd voor het aantal ligplaatsen dat wordt gefaciliteerd.

Voorstel mbt Standaardisatie
Voor de governance van **Standaardisatie** hoeft niet veel te veranderen. De taak van het programma om standaarden op te stellen blijft ongewijzigd en standaarden dienen door het OGB te worden vastgesteld. De werkgroep had de taak om, vooruitlopend op vaststelling in het OGB, te adviseren over de standaarden. Dit advies vervalt met het stoppen van de werkgroep. Standaarden zijn echter essentieel voor het DSO en het slagen van de stelselherziening en kunnen grote (beleidsmatige of technische) consequenties hebben. Een goede besluitvorming met voldoende waarborgen is daarom belangrijk. Voorgesteld wordt om dit als volgt te organiseren, waarbij gebruik wordt gemaakt van de bestaande gremia:

- De standaarden worden door het programma geproduceerd binnen de door het OGB vastgestelde kaders. In de Doelarchitectuur (DA) en het Globaal Programma van Eisen (GPvE) worden uitspraken gedaan over te gebruiken standaarden (de kaders). De lijn is dat er zoveel mogelijk wordt gekozen voor reeds bestaande en beheerde standaarden die door het Forum Standaardisatie worden voorgeschreven ('comply').
- De te maken keuzes worden voorgelegd aan het Stelsel Architectuur Board (SAB), waar namens het OGB de Stelselarchitect (als voorzitter) en de CIO zitting hebben, naast de Lead Architect en de Kwaliteitsmanager van het Programma. Zij komen gezamenlijk tot een advies. Dit advies wordt vervolgens via de Programmaraad aan het OGB ter vaststelling voorgelegd.
- Vanwege de mogelijke beleidsmatige consequenties is brede advisering belangrijk. De Business Liaison Architecten (BLA's) vanuit de koepels worden door (wekelijks) overleg met de Stelselarchitect in het traject

betrokken - dit is dezelfde route als waarlangs andere architectuur-besluiten worden bekrachtigd.

- Het externe advies door de werkgroep vervalt, terwijl in sommige gevallen extern advies wel wenselijk is. Daarom wordt voorgesteld het SAB budget ter beschikking te stellen voor - waar nodig - onafhankelijke expertise of advies. Deze expertise is vaak complex van aard – het verleden leert dat er vaak meerdere experts per onderwerp geraadpleegd moeten worden. Advies kan bijvoorbeeld gevraagd worden bij het forum voor standaardisatie. Uitgaande van 5 expertvragen per jaar á €10.000,- komt dit uit op een bedrag van ongeveer € 50.000 per jaar. Dit geld wordt door het OGB, en vanuit het werkbudget van de OU, ter beschikking gesteld. De voorzitter van het SAB rapporteert aan het eind van ieder kwartaal aan het OGB over de besteding en de gevraagde adviezen. Het SAB is verantwoordelijk voor een correcte procesgang, zodat 'tunnelvisie' vanuit de techniek wordt voorkomen.

Vraagstukken rondom het beheer van de standaarden zijn onderdeel van het traject van de interbestuurlijke adviesgroep beheer.

Harmonisatie
Voor de implementatie van de Omgevingswet (en de uniforme uitstraling naar de gebruikers) is harmonisatie (bv. op het gebied van Semantiek en de Omgevingsdocumenten) belangrijk. Interbestuurlijke afstemming is hiervoor de basis. De Harmonisatie moet worden 'aangejaagd' om de doelen van de Omgevingswet te behalen. Harmonisatie heeft een directe band met het doel van het implementatieprogramma dat iedereen zijn of haar handelen aanpast met kennis van de Omgevingswet. Het subdoel '1 overheid' is belangrijk en samenwerking in regio's en ketens wordt heel lastig zonder harmonisatie in semantische standaarden (inclusief definities van begrippen), werkprocessen, standaardisatie in meet- en rekenmodellen en zeker ook de omgevingsdocumenten. Harmonisatie moet gebeuren door en tussen de verschillende overheidslagen is daarmee een belangrijk onderdeel van de veranderopgaven. Het lijkt daarmee logisch het eigenaarschap bij de verandermanagers te beleggen.

Harmonisatie is een breed begrip, wat veel kan omvatten en wat een meerjarige opgave is. Om hier een goed beeld van te krijgen, is een inventarisatie van de behoefte noodzakelijk. Er moet een methode ontwikkeld worden voor het vaststellen welke semantische begrippen en processen in aanmerking komen voor Harmonisatie (en, indien nodig, in te kunnen prioriteren). In het eindrapport van 2016 van de toenmalige Werkgroep zijn hiervoor voorstellen gedaan.

Op basis van bovenstaande wordt voorgesteld om de taken van de werkgroep om projecten op het gebied van met name semantiek en de taak om harmonisatie aan te jagen, te beleggen bij het programma Aan de Slag en te vragen hiervoor een plan van aanpak op te stellen.
Het plan van aanpak moet de volgende onderdelen bevatten.

- Inventarisatie van de behoefte: een methode voor het vaststellen welke semantische begrippen en processen in aanmerking komen voor Harmonisatie (en, indien nodig, in te kunnen prioriteren). In het eindrapport van 2016 van de toenmalige Werkgroep zijn hiervoor voorstellen gedaan.
- Inventarisatie wat er al is (bij de overheidspartners).

- Een structuur, waarin duidelijk aangegeven is wie verantwoordelijk is voor welke onderdelen en hoe de verschillende overheidspartners worden betrokken.
- Voortbrengingsproces van de resultaten en de vorm waarin de resultaten worden gepresenteerd.
- Het proces van het bestuurlijk vaststellen van de resultaten (inclusief interbestuurlijke consultatie).
- Een doelstelling (per jaar) waaruit blijkt in welke mate de Harmonisatie succesvol is. Dit kunnen zowel kwantitatieve als kwalitatieve KPI's zijn.
- Implementatie: geharmoniseerde semantische begrippen moeten worden opgevoerd in de Stelselcatalogus – zij zijn dan direct beschikbaar en leidend voor de verschillende gezagen.
- Verantwoording: het structurele proces van rapportage (aan de OGB) over voortgang en knelpunten.
- Een kostenschatting, waarbij de wens is dat de kosten lager zijn dan het budget van de eerdere werkgroep (340.000 euro).

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Notitie OGB

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
M Art 5.1 lid 1 sub d
@Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
8 juni 2017

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Voorbereiding verrekening beheer- en exploitatiekosten
Agendanummer	5
Datum	27 juni 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:
- Instelling van een interbestuurlijke werkgroep die voor het volgende OGB (oktober) scenario's uitwerkt over de financiële verrekening van beheer- en exploitatiekosten, zodat de adviesgroep governance permanent beheer met haar eindadvies hierop kan aansluiten.

Toelichting:
In het financieel akkoord is afgesproken dat "Voor de administratieve afhandeling van de verrekening van de uitvoeringskosten worden binnen 6 maanden nadere afspraken gemaakt bijvoorbeeld via benutting van het gemeente- en provinciefonds."
Een voorstel hierover is voor het OGB van 16 december 2016 aangehouden in afwachting van besluitvorming bij de afzonderlijke bestuurlijke partners en de inrichting van het permanente beheer.

Voor de adviesgroep die zich bezig houdt met het permanente beheer is duidelijkheid over de mogelijke scenario's voor de financieringsconstructie en daarvan afgeleid met welke uitgangspunten zij kan werken van belang, zodat daar op kan worden aangesloten in het eindadvies. De scenario's zijn voorbereidend op de uiteindelijke besluitvorming over het vormgeven van de structurele beheer- en exploitatie (financieel, organisatorisch, governance etc).

Relevante elementen voor de scenario's:
- de financiële constructie (via fonds of facturering) voor de ondertekenende partijen van het financieel akkoord
- het binnen of buiten de beheerorganisatie beleggen van de operationele taak van inning en verrekening van de beheer- en exploitatiegelden
- randvoorwaarden aan de met deze taak te belasten organisatie(s)
- en in het verlengde van voorgaande het proces van de financiële verantwoording, zodat de adviesgroep deze kan vertalen naar opties in haar governance voorstel.

Standpunt PBO:
Het PBO geeft een positief advies op het stuk voor het OGB.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Het betreft verdere uitwerking van het financieel akkoord. KPMG heeft in haar externe review geadviseerd dat de opdrachtgever zo snel mogelijk duidelijkheid verschaft over het beheer van DSO (de governance); de ervaring is dat deze duidelijkheid nodig is om kosten te besparen (ook investeringskosten DSO).

Standpunt programmaraad:
De PR adviseert om deze opdracht toe te voegen aan de adviesgroep beheer en de uitvoering ervan zo eenvoudig mogelijk te organiseren, bijvoorbeeld door een subwerkgroep onder de adviesgroep beheer in te richten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Informatiehuizen

Notitie OGB

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d

M Art 5.1 lid 1 sub d

Onderwerp	Voortgangsrapportage Informatiehuizen
Agendanummer	6
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub d
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub d
Datum	27 juni ’17

Datum
OGB 27 juni

Bijlagen
Voortgangsrapportage Informatiehuizen juni 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:
Periodieke inhoudelijke voortgangsrapportage Informatiehuizen (juni 2017) ten behoeve van OGB

Gevraagde beslissing:
Ter kennisname / vaststelling

Afstemming:
Het PBO is gekend in deze versie van de voortgangsrapportage. Opmerkingen relevant voor deze rapportage zijn verwerkt, signalering ten aanzien van betrokkenheid beleidsdirecties is doorgeleid naar de programmadirecteur / OU.

Aanleiding
Per 18 januari 2017 is het project Informatiehuizen een volgende fase ingegaan. In 2016 is de analysefase van de verschillende beoogde informatiehuizen afgesloten waarbij de eerste schetsen van de tien informatie-domeinen (ruimte, bouw, water, lucht, geluid, cultureel erfgoed, afval, natuur, bodem, externe veiligheid) zijn uitgewerkt en opgeleverd. In december 2016 is door de projectgroep een gemeenschappelijk werkplan opgeleverd voor 2017: de fase van business cases en plannen van aanpak (voorbereidings- en besluitvormingsfase). Beoogd is mede op basis hiervan eind 2017 per informatieproduct / informatiehuis interbestuurlijk te kunnen besluiten over de realisatiefase (2018). De fase van business cases en plannen van aanpak wordt binnen het implementatieprogramma uitgevoerd in nauwe samenwerking met de relevante beleidsdepartementen en bevoegde gezagen.

De voorlaatste inhoudelijke voortgangsrapportage dateert van 9 mei 2017, deze is aan de Programmaraad van 9 mei en het OGB van 16 mei 2017 aangeboden.

Voortgang project informatiehuizen : de werkpakketten
Het werkplan Informatiehuizen 2017 is in de eerste maanden van dit jaar in gezamenlijkheid met de projectgroep aangescherpt, geprioriteerd en geconcretiseerd op te leveren tussenresultaten in de periode tot en met juni 2017, met een doorkijk voor de tweede helft van dit jaar. Een aantal werkpakketten zijn samengevoegd, andere zijn geprioriteerd of juist even gepauzeerd. Resultante van dit proces zijn acht overgebleven werkpakketten, waarvan drie prioritair: de nulmeting, de business cases en de vraagsturing.

Nulmeting: De nulmeting heeft een lange aanloop gekend maar de gegevensverzameling en -duiding in samenwerking tussen beleidsdepartementen en uitvoeringsorganisaties (kwartiermakers) is inmiddels op gang. De

inventarisatiewerkzaamheden leveren vragen op in het werkproces, maar die kunnen vooralsnog goed door de projectgroep worden beantwoord. Als gevolg van de lange aanloop is er echter wel vertraging ontstaan. Alles wordt in het werk gesteld om de inventarisatie uiterlijk begin juli af te ronden, waarna de verwerking en rapportage van start kan en in de zomer kan worden afgerond. Als dit lukt is er relatief weinig effect op het verdere projectverloop.

Business Case: Het eerste onderdeel van de Business Case is de uitwerking van de batenlogica-modellering (kwalitatieve baten per informatieproduct). De methode is 'geoefend' op vijf informatieproducten. Het blijkt een goed toepasbare werkwijze die gestructureerd inzicht levert in de kwalitatieve batenrealisatie per informatieproduct. De zomermaanden worden benut om batenlogica-modellen voor de breedte aan (gebundelde) informatieproducten uit te werken. Streven is om dit eind augustus af te ronden. Daarna volgt de stap van kwantificering van baten waar mogelijk, de schets van uitvoeringsalternatieven en de uitwerking van de kosten. Tezamen vormen deze de Business Cases, die naar verwachting in oktober geleverd gaan worden.

Vraagsturing: De uitwerking van de vraagsturing is gekoppeld aan vier eindgebruikersvragen (zogenaamde epics), waaraan pilots zijn verbonden. Op deze wijze wordt verwacht vier uitwerkingen te kunnen leveren waarin een hele keten van vraag tot aanbod is doorlopen. De eindgebruikersvragen die worden uitgewerkt zijn:

- Proces Omgevingsplan (gemeente)
- Proces Bouwvergunning (gemeente)
- Proces Projectbesluit Infra (RWS)
- Proces Bedrijfsverplaatsing (initiatiefnemer en BG)

Naast de uitwerking van deze vraag – aanbodketens is de ambitie geformuleerd om de Plannen van Aanpak vergezeld te doen gaan van een (in totaal, overkoepelend) twee à drie demonstratiefilmpjes van werkende informatieproducten. Hierbij is de randvoorwaarde gesteld dat deze gekoppeld worden aan een gebruikersvraag **én** aan ten minste vier informatiestromen uit verschillende domeinen. Uitwerking hiervan geschiedt vanuit het project Informatiehuizen in nauwe samenwerking / afstemming met en steun van het deelprogramma DSO.

Overige werkpakketten: De overige werkpakketten zijn inmiddels ook op gang langs hun eigen planning en leveren in hun eigen ritme (tussen)resultaten. Gestuurd wordt op eindresultaten van alle werkpakketten per einde Q3. Urgent is daarin de verdere afstemming met aansluiting DSO. Deze wordt voor de zomer op gang gebracht.

Plannen van Aanpak: De Plannen van Aanpak per (gebundeld) informatieproduct en Informatiehuis bieden uiteindelijk de basis voor besluitvorming eind 2017. Net voor de zomer wordt een gemeenschappelijke start gemaakt met de Plannen van Aanpak, binnen het kader van de inmiddels door PR en OGB vastgestelde beoordelingscriteria. Deze aftrap leidt de werkzaamheden in om per Q4 de Plannen van Aanpak te leveren.

Financiën: er zijn geen bijzonderheden of afwijkingen voor het project op financieel gebied.

Risico's:
De twee belangrijkste risico's die op dit moment in beeld zijn:

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Planning: de overall planning staat onder druk wegens vertraagde start van het hele werkplan aan het begin van dit jaar en vertraging op het onderdeel nulmeting. Desondanks wordt het haalbaar geacht om eind van het jaar beslisinformatie te leveren. Blijvende aandacht voor planning en capaciteitslevering zowel binnen als buiten de projectomgeving is cruciaal.

Aanhaking/betrokkenheid beleidsdirecties & stakeholders : ondanks geïntensiveerde aandacht vanuit het project wordt geconstateerd dat de aanhaking en betrokkenheid van de omgeving (met name beleidsdirecties) nog niet op alle fronten voldoende is. Ook hier is blijvende aandacht nodig van binnen en buiten de projectomgeving, waar inmiddels actie op staat vanuit de OU.

Voorbereiding besluitvorming:
De vraagstukken rondom de informatieproducten en domeinen zijn complex. Er zijn vele organisaties bij betrokken, er ligt een forse technische opgave alsmede een opgave ten aanzien van organisatie, cultuur en samenwerking. Dat kan ook invloed hebben op het besluitvormingsproces. Om die reden wordt beoogd het OGB de komende maanden actief mee te nemen in de ontwikkelingen en (tussen)resultaten die leiden tot de eind 2017 voor te leggen beslisinformatie. Een voorstel voor dit proces wordt, in nauwe afstemming met de Programmaraad, voorbereid en na de zomervakantie voorgelegd.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
Senior Beleidsmedewerker

M Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
8 juni 2017

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad Implementatie omgevingswet
Vergaderdatum	27 juni 2017
Vergadertijd	15:30 - 17:00
Vergaderplaats	Unie van Waterschappen Koningskade 40 (Waterzaal)

1. **Opening en mededelingen**
2. **Verslag OGB 26-04-2017**
3. **Kostenbesparingen en besluitvorming**
   A. Stand van zaken kosten (ter informatie)
   B. Voorstel aanpak besluitvorming / roadmap (ter bespreking)
4. **Opvolging werkgroep standaarden (ter besluitvorming)**
5. **Voorbereiding verrekening beheer- en exploitatiekosten (ter besluitvorming).**
6. **Stand van zaken informatiehuizen (ter informatie)**
7. **Rondvraag en sluiting**

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
Secretaris OGB

M Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d @minienm.nl

Datum
4 oktober 2017

Verslag

Betreft	Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	2 oktober 2017
Vergadertijd	13:30 - 15:00
Deelnemers	Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d .
Afwezig	Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d .

1. Opening en mededelingen

-

Art 5.1 lid 1 sub d is afwezig, Art 5.1 lid 1 sub d levert inbreng namens Art 5.1 lid 1 sub d.

2. Verslagen

a. Verslag OGB 27 juni 2017

Art 5.1 lid 1 sub d vraagt naar de stand van zaken van de opvolging van de werkgroep standaardisatie voor het deel harmonisatie. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat het streven is dat dit de volgende keer op de agenda komt. Art 5.1 lid 1 sub d zegt dat daar ons uiterste best voor wordt gedaan. Art 5.1 lid 1 sub d, die lid was van de werkgroep, zal daarbij betrokken worden.

Het verslag wordt vastgesteld.

b. Verslag heidag OGB / PR 23 september 2017

Art 5.1 lid 1 sub d geeft, naar aanleiding van de passage dat DSO niet goed verbonden is met de uitvoering, aan dat het DSO wel verbonden is met de uitvoering. De verbinding tussen wet, uitvoering en DSO vraagt wel aandacht. Dit wordt in het verslag aangepast. Het verslag wordt met deze wijziging vastgesteld.

Art 5.1 lid 1 sub d vindt het verstandig dat bij de werkgroep governance ook iemand van de andere overheden deelneemt. Afgesproken wordt dat dit zal gebeuren. Opgemerkt wordt dat dit de werkgroep is die over governance en informatiestromen advies uitbrengt. Onderdeel van de werkgroep is ook de vraag

welke besluitvormingsinformatie op welke tafel moet liggen. Hier ligt een relatie met de omslag naar Agile werken

Proces komende periode

a. Besluitvormingskalender en aanpak.

Art 5.1 lid 1 sub d geeft een toelichting op de notitie, waarin uitgewerkt is welke onderwerpen op ons bord liggen en hoe die in de tijd gezet zijn.

Art 5.1 lid 1 sub d vraagt naar het moment waarop de strategische discussies kunnen worden gevoerd. Daar is ruimte voor nodig.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat het lastig is overzicht te krijgen, en dat de termen en stukken, met een aparte notitie van de coördinerend opdrachtnemer, wat verwarrend zijn. Art 5.1 lid 1 sub d legt uit dat haar notitie al geschreven was voor de heidag. Een aantal onderwerpen zijn daar al besproken.

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan de taskforce en de werkgroep governance er naast de lopende dingen bij zijn gekomen. Daar wordt nu inhoud opgehaald, op basis waarvan de strategische discussie kan plaatsvinden. Daarvoor zal een apart moment worden gepland na het OGB van 26 oktober en voor het OGB van 12 december. Art 5.1 lid 1 sub d merkt op dat het hierbij belangrijk is dat wetgeving en uitvoering en opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap hier dicht bij elkaar blijven.
Art 5.1 lid 1 sub d merkt naar aanleiding van de planning op dat het vanwege kerstvakantie belangrijk is een bestuurlijk overleg niet te snel in januari te plannen.

Over de opdracht aan de werkgroep m.b.t. implementatiemijlpalen vraagt Art 5.1 lid 1 sub d of dit gaat om mijlpalen op nationaal niveau. Dat is het geval.

Art 5.1 lid 1 sub d merkt in het kader van de adviesgroep beheer op dat er eerst gesproken moet worden over het model en de uitgangspunten, en daarna pas over de 'wie-vraag'. Het OGB deelt dit. Tegelijk is het belangrijk dat er snel zicht komt op welke partijen het beheer gaan doen, omdat dit nodig is als onderdelen van het DSO in beheer gaan. Dit zou eind van het jaar duidelijk moeten zijn. Afgesproken wordt dat Art 5.1 lid 1 sub d dit signaal aan de voorzitter van de adviesgroep doorgeeft.

Over de informatiehuizen geeft Art 5.1 lid 1 sub d aan dat hier een andere aanpak voor wordt gekozen. Dat moet snel in het OGB terugkomen. Dit komt op de agenda van het volgende OGB op 26 oktober. Daar is overigens ook een relatie met de taskforce.

Over de financiële effecten vraagt Art 5.1 lid 1 sub d of er ook gekeken wordt in taskforce naar effect van keuzes op exploitatie en beheerkosten en verschuiving van (investerings)kosten van centraal naar decentraal (waterbed) en live cycle .
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat de resultaten van de verschillende acties financiële consequenties hebben. Dat moeten we gezamenlijk in beeld krijgen, waarbij ook duidelijk moet zijn wat er in bestaande budgetten zit en wat niet. Daarbij moeten ook de effecten op langere termijn en voor alle partijen meegenomen.

Art 5.1 lid 1 sub d vraagt of er de 26e al besluiten genomen kunnen worden, als de financiële effecten dan nog niet geheel helder zijn. Art 5.1 lid 1 sub d geeft

aan dat er in op hoofdlijnen zicht nodig is, maar dat niet alles op de euro uitgewerkt kan worden.

b. Taskforce complexiteitsreductie

Opdracht

Art 5.1 lid 1 sub d licht toe dat de opdracht voor de taskforce bewust breed aangevlogen is, zodat de verbinding tussen DSO en wetgeving goed gelegd wordt. Op basis van verschillende vragen en opmerkingen wordt het volgende in de opdracht verduidelijkt:

- De verwachting blijft dat bij inwerkingtreding het huidig dienstverleningsniveau wordt ondersteund en dat doorontwikkeling mogelijk blijft. Daarvoor moet de minimale variant worden uitgewerkt. De taskforce heeft wel de ruimte om hier van af te wijken, maar moet dan helder argumenten en consequenties in beeld brengen, zodat hier beargumenteerd over besloten kan worden.
- Het gaat niet alleen om techniek, ook om de juridische en financiële aspecten. Er moet bijvoorbeeld ook gekeken worden naar de standaarden.
- Er wordt, mede n.a.v. een vraag van Art 5.1 lid 1 sub d geredeneerd vanuit gebruikersbelang. Ook het onderdeel van het BIT-advies over gebruikersbetrokkenheid is belangrijk.
- Doel moet risicoreductie zijn
- Ook de financiële consequenties en eventuele besparingen zijn belangrijk en moeten in beeld komen. Daarbij gaat het niet alleen om investeringskosten maar ook om beheerskosten en de kosten van wat nu al ontwikkeld is.

Werkwijze

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat de taskfore bij voorkeur een brede vertegenwoordiging kent met expertise en tijd om fulltime in een hok te zetten. De leden van de taskforce zullen informatie ophalen en afstemmen met hun achterban. Het is omwille van de snelheid belangrijk dat er enorme effort op zit. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan niet zomaar mensen beschikbaar te hebben. Afgesproken wordt dat iedereen in ieder geval één persoon vrijmaakt. Art 5.1 lid 1 sub d zal benaderd worden op de taskforce voor te zitten. Art 5.1 lid 1 sub d stelt voor om Art 5.1 lid 1 sub d te vragen de stuurgroep te trekken. Ook stelt hij voor Art 5.1 lid 1 sub d bij de taskforce te betrekken. Die is onafhankelijk en kan ook de verbinding leggen met de werkgroep governance. Ook stelt hij een onafhankelijke schrijver toe te voegen. Met deze voorstellen wordt ingestemd.
Afgesproken wordt dat alle partijen uiterlijk woensdag 4 oktober een naam van een deelnemer aanleveren.

3. Kwartaalrapportage

a. Oplegmemo coördinerend opdrachtnemer

Art 5.1 lid 1 sub d licht toe dat een deel van de vragen in de notitie al zijn ingevuld, omdat de memo al enkele weken oud is. Art 5.1 lid 1 sub d merkt op dat ze dit een bijzonder memo vindt, en niet weet hoe ze dit memo moet duiden of wat Art 5.1 lid 1 sub d er mee wilde bereiken. waarbij het prettig was als de inhoud met de programmaraadleden was besproken. Ze merkt op dat hiervoor deze memo's niet vanuit de coördinerende opdrachtnemer werden opgesteld en constateert dat er

geen helder beeld is van de opdrachtformulering voor de coördinerend opdrachtnemer.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat ze als 'host organisatie' het van belang vindt om de goede signalen aan het OGB af te geven. Afgesproken wordt dat de governance werkgroep ook de vraag naar de rol van de coördinerend opdrachtnemer en RWS als 'host organisatie'

Naar aanleiding van de voorstellen uit de memo neemt het OGB de volgende besluiten:

- Er zullen, als een nieuwe scope is vastgesteld, externe reviews worden gedaan naar de vraag of het BIT voldoende is geïmplementeerd.
- Het OGB stemt in met de koers dat voor IVO in 2017 minder wordt gerealiseerd vanwege de herplanning.
- Vooruitlopend op besluitvorming over het BIT de werkzaamheden vanaf Q4 2017 te richten op het realiseren van een DSO dat voldoet aan het door BIT geadviseerde minimum waarbij het DSO wel zodanig wordt gebouwd dat het mogelijk blijft om DSO in de toekomst stapsgewijs verder te ontwikkelen.

b. Oplegmemo en Q2

Art 5.1 lid 1 sub d licht toe dat de kwartaalrapportage er al even ligt, maar dat er na Q2 nog geen OGB is geweest.
Art 5.1 lid 1 sub d vraagt of er voor de volgende keer een managementsamenvatting kan worden geleverd. Art 5.1 lid 1 sub d sluit hierbij aan. Dit wordt afgesproken.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft een toelichting op de risico's die in de afgelopen periode groter zijn geworden. Het risico dat DSO niet voldoet aan de verwachtingen van de gebruikers is groter geworden vanwege de discussie over de scope-reductie. Een nieuw risico is dat niet tijdig duidelijk wordt wie de beheerder wordt van het DSO, terwijl hier wel duidelijkheid over nodig is.

Over het sturing op de standaarden geeft Art 5.1 lid 1 sub d aan dat ze hier met Art 5.1 lid 1 sub d over heeft afgesproken dat de sturing hierop steviger moet worden, ook vanuit de wetgeving.
Art 5.1 lid 1 sub d vindt dat dit een belangrijk onderwerp is, waarvoor ook aandacht gevraagd had mogen worden in de oplegnotitie. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan de opdracht voor het opstellen van de standaarden bij het programma ligt, en dat ze graag eerder had willen horen dat er problemen waren. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat het te lang duurt voor dergelijke punten op de juiste tafel komen. Volgens Art 5.1 lid 1 sub d speelt hier een rol dat ICT'ers en juristen niet altijd dezelfde taal spreken.

<u>Besluiten OGB:</u>

- De sturing op de standaarden en de beheersing van de risico's daarbij wordt geïntensiveerd, gezamenlijk vanuit programma en vanuit wetgever.
- Voorgangsrapportages worden in het vervolg voorzien van een duidelijke managementsamenvatting waarin ook aangeven wordt als er signalen van mogelijke problemen zijn.

4. Resultaten monitor

Art 5.1 lid 1 sub d concludeert dat uit de monitor blijkt dat het Rijk achterloopt met de implementatie ten opzichte van de andere partijen. Art 5.1 lid 1 sub d geeft

aan dat de rijkspartijen later zijn begonnen, maar dat hij de verwachting had dat er een been bijgetrokken was. Hij zal hier energie op zetten. Dit komt in een volgend overleg terug.

Besluiten OGB:

- Het OGB gaat akkoord met het openbaar maken van de monitor, inclusief de conclusies en de aanbevelingen van de programmaraad daarin.

5. Rondvraag

- Art 5.1 lid 1 sub d stelt voor een WhatsApp groep op te richten. Dit wordt gedaan.
- Art 5.1 lid 1 sub d nodigt iedereen uit voor een festival Omgevingswet vanuit de VNG op 15 november.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Informatieproducten

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon

M Art 5.1 lid 1 sub d

Onderwerp	Werkplan DSO Q4
Agendanummer	2a
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub d
Actiehouder	
Datum	6 september 2022

Datum
6 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Doel notitie en gevraagde beslissing

Wij vragen u op basis van deze notitie:

1. Kennis te nemen van hetgeen is opgeleverd door DSO in Q3 2017;
2. In te stemmen met het werkplan DSO voor Q4 oftewel de voorgenomen epics. Een epic is een afgebakend werkproces dat (gedeeltelijk of geheel) door DSO ondersteund wordt.

Inleiding

Binnen de Agile werkwijze is het gebruikelijk dat de opdrachtgever na afloop van een kwartaal kennis neemt van de opgeleverde producten en akkoord gaat met de voorgenomen 'epics' voor het komende kwartaal. Getracht zal worden vanaf heden de voorgenomen epics voor de aanvang van het kwartaal voor te leggen aan het OGB. Dit zal voor het volgende increment gebeuren in de OGB van 12 december 2017. In 2018 zal het ritme van het kort-cyclisch werken en de besluitvormingsmomenten van het OGB nog beter op elkaar afgestemd zijn. De afspraak tot op heden was dat twee weken na de start van een kwartaal werk bij DSO stopgezet zou kunnen worden, zodat maximaal 2 weken werk verloren zou gaan.

De keuze voor de PI-4 epics is vooraf bekrachtigd door de Programmaraad. Voor de Epics die voorgesteld worden geldt dat deze passen binnen het door het OGB vastgestelde globale programma van eisen (GPvE). Dit programma van eisen is de scope van DSO. Indien een epic wordt voorgesteld welke niet valt binnen de door het OGB vastgestelde scope, dan zal de werkwijze gehanteerd worden dat de vragende partij (zijnde de wetgever of een gebruiker) dit voorstel kan inbrengen in het OGB.

De keuze voor de epics die dit kwartaal worden gerealiseerd, is gemaakt op basis van:

- Wat technisch haalbaar is; de epics bouwen voort op wat in eerdere kwartalen gerealiseerd is;
- Op basis van de stand van zaken van de wetgeving; er bestaat een relatie tussen de wetgeving en de bouw van DSO;
- Inbreng van de Veranderopgaven, via de BLM-ers (business liaison managers die namens gemeenten, provincies, waterschappen en rijk de klantbehoefte vertegenwoordigen).

Tijdens de OGB-heidag van 23 september jl is aangegeven dat voorlopig doorgegaan wordt met de bouw van DSO conform de bestaande opdracht, waarbij

zoveel mogelijk no – regret onderdelen worden ontwikkeld. Het betreft hier uitsluitend 'must haves' uit het globaal programma van eisen.

Ad 1 : Resultaten Q3 DSO

Door DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. Van plan tot publicatie
2. Van idee tot afhandeling
3. Van vraag tot informatie

Hetgeen door DSO wordt ontwikkeld ondersteunt één of meerdere van bovenstaande ketens. Gedurende het afgelopen derde kwartaal zijn de volgende Epics gerealiseerd conform planning:

In de keten 'van plan tot publicatie':

- Omgevingsdocumenten op uniforme wijze kunnen aanleveren;
- Lokale toepasbare regels kunnen maken;
- Toepasbare regels een werkingsgebied kunnen meegeven.

In de keten 'van idee tot indiening' :

- Via de viewer kunnen zoeken en kijken naar geometrie van bestemmingsplannen en begrippen uit de Stelselcatalogus Omgevingswet;
- De coördinaten kunnen opgeven bij het opstellen van een aanvraag of melding.

In de keten 'van vraag naar informatie':

- In ruimtelijke plannen kunnen zoeken en filteren.

Daarnaast is de volgende ondersteunende functionaliteit ontwikkeld:

- Het kunnen gebruiken van een eerste versie van de Catalogus Omgevingswet. Daarmee kan eenieder begrippen op het gebied van de fysieke leefomgeving vinden en toevoegen aan de catalogus;
- Een eerste versie van de zogenaamde 'Styleguide'. Dit is een soort 'huisstijl app' waarmee het mogelijk is voor derden toepassingen te ontwikkelen met dezelfde look & feel als het centrale nieuwe Omgevingsloket. Dit is onderdeel van het "open stelsel".

Daarnaast wordt het ontwikkelaarsportaal gebouwd en in kleine kring getest. Dit maakt het mogelijk dat softwareleveranciers kunnen aansluiten op het DSO. Het landelijk beschikbaar stellen van het ontwikkelaarsportaal is niet gelukt (dat was wel de planning). Dit zal alsnog in het vierde kwartaal gebeuren, en leidt niet tot vertraging bij overige onderdelen van DSO.

De conclusie is dat er in Q3 wederom stappen zijn gemaakt in het realiseren van DSO. Vooralsnog blijft de planning van DSO dat de scope van DSO scenario 2 gerealiseerd kan worden in 10 tot 12 kwartalen.

Ad 2; (vierde kwartaal 2017)

Het doel is om in het vierde kwartaal door middel van praktijkproeven de werking van de drie ketens die hiervoor genoemd zijn, te testen. Hierdoor wordt duidelijk welke processen overheden zullen gaan inrichten om te kunnen werken met de omgevingswet en DSO. De oplevering van de resultaten van UIVO-i (Uitwerking

Informatievoorziening Omgevingswet-interbestuurlijk) in dit vierde kwartaal zal hier een bijdrage aan leveren; de behoefte van de gebruikers worden in deze projecten verder uitgewerkt.

Voor de interactie tussen bevoegd gezagen en DSO zijn standaarden ontwikkeld, waarvoor het consultatietraject loopt in het vierde kwartaal 2017 en het eerste kwartaal 2018. Het gaat hierbij om de volgende standaarden:

1. Standaard Overheids Publicaties (STOP) en Toepassingprofiel Omgevingsdocumenten (T-POD);
2. Standaard Toepasbare Regels (STTR) voor het aanleveren en uitwisselen van regels;
3. Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM) voor het uitwisselen van aanvragen / meldingen.

Het voornemen is om in het vierde kwartaal de volgende epics te ontwikkelen:

In de keten 'van plan tot publicatie':

- Kunnen aanleveren van vier soorten Omgevingsdocumenten (waterschapsverordening, omgevingsverordening, omgevingsplan en een rijksregel);
- Validatie of het Omgevingsdocument de juiste opzet en begrippen heeft;
- Ruwe versie van software maken waarmee een check wordt uitgevoerd of begrippen die staan in het Omgevingsdocument al bestaan of juist nog toegevoegd moeten worden aan de catalogus.

In de keten 'van idee tot afhandeling':

- Ondersteuning bieden bij het maken van een vragenboom, waarbij regels van verschillende overheden op een begrijpelijke manier worden weergegeven (gestapelde regelgeving);
- Het weer kunnen opvragen van een eerder ingediende vergunningsaanvraag;
- Een activiteit (zoals het kappen van een boom, het plaatsen van dakkapel op basis van 80/20) kunnen kiezen bij het indienen van een vergunningaanvraag of melding. De aanvrager krijgt de relevante vragen passend bij de activiteit voorgeschoteld. Deze aanvraag wordt bij het juiste bevoegd gezag BG aangeleverd. Wederom op basis van 80/20; complexe aanvragen worden niet geautomatiseerd bij het juiste bevoegd gezag aangeleverd.

In de keten 'van vraag naar informatie' betekent dit:

- Meer formats bestemmingsplannen beschikbaar maken via DSO (bestemmingsplan als pdf, webpagina)
- Een eerste informatieproduct Informatiehuis ruimte beschikbaar stellen via de catalogus.

Daarnaast wordt de volgende ondersteunende functionaliteit ontwikkeld:

- Het landelijk beschikbaar stellen van het ontwikkelaarsportaal. Dit stond gepland voor Q3. omgevingswet.overheid.nl/ontwikkelaarsportaal);
- omgevingswet.overheid.nl wordt gebouwd en werkt als homepage voor DSO;
- Eerste proeven doen met Authenticatie en Identiteitsmanagement. Dit betekent dat een gebruiker kan inloggen in DSO. De op deze wijze

verkregen identiteitsinformatie wordt vervolgens door DSO gebruikt om te bepalen wat de gebruiker mag en kan inzien en doen in het DSO.

Opdrachtgevend Beraad

Werkgroep implementatiemijlpalen

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d
M Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
6 september 2022

Onderwerp	Svz werkgroep implementatiemijlpalen
Agendanummer	3c
Datum	6 september 2022

Aanleiding

In het bestuurlijk overleg zijn eerder implementatiedoelen vastgesteld. De interbestuurlijke werkgroep implementatiemijlpalen (met vertegenwoordigers van de verschillende veranderopgaven, programmabureau, DSO, IVO en de OU) heeft, mede in de context van de herplanning, de opdracht deze implementatiemijlpalen verder uit te werken. Dit moet leiden tot concrete mijlpalen voor de komende jaren, waarbij de mijlpalen voor 2018 het meest concreet worden uitgewerkt. De mijlpalen zijn een belangrijk stuurmiddel waarmee het OGB op de voortgang van het gehele implementatieprogramma kan sturen. Deze notitie schetst de stand van zaken van de werkgroep.

gevraagde beslissing

- Kennis te nemen van de in deze notitie voorgestelde aanpak voor het uitwerken van de implementatiemijlpalen
- Kennis te nemen van de eerste beelden vanuit de werkgroep

Toelichting

Vasthouden aan eerder vastgestelde doelen voor de implementatie

De implementatiemijlpalen komen voort uit de doelenboom van het programma, zoals die vorig jaar door het OGB en het BO is vastgesteld.
In het bestuurlijk overleg zijn onderstaande concrete doelen vastgesteld als gewenste outcome van het programma. In het bestuurlijk overleg van juni 2016 is afgesproken dat de herplanning in principe geen invloed heeft op deze doelen. Inmiddels is de nieuwe planning bekend. De werkgroep stelt voor om, daar waar geen juridische beperkingen zijn, de planning voor doelen zo veel mogelijk te handhaven. De bijgestelde doelen zijn dan als volgt:

- Q1 2019 hebben 100% van de provincies een omgevingsvisie conform eisen Ow.
- Q2 2019 is de Nationale Omgevingsvisie gereed conform eisen Ow.
- Bij inwerkingtreding van de Ow hebben 80 gemeenten (20%) een omgevingsvisie conform eisen Ow, in 2022 is dat aantal gegroeid naar 300 (75%) en in 2024 naar 100%.
- Bij inwerkingtreding van de Ow heeft 100% van de provincies een omgevingsverordening conform eisen Ow. Medio 2019 heeft 50% van de provincies een concept omgevingsverordening conform eisen Ow.
- 2 jaar na inwerkingtreding heeft 100% van de waterschappen een Waterschapsverordening conform eisen Ow.
- In 2022 zijn 20% van de huidige bestemmingsplannen en de lokale verordeningen m.b.t. de fysieke leefomgeving omgezet in een

omgevingsplan conform eisen Ow, in 2025 is dit aantal gegroeid tot 60% en in 2029 tot 100%.

Verdere uitwerking
De vastgestelde mijlpalen worden verder uitgewerkt, zodat het OGB op basis hiervan de voortgang van de te behalen doelen van de stelselherziening kan volgen en hierop kan sturen.

Voor het behalen van de mijlpalen voor de kerninstrumenten worden drie fasen onderscheiden.

1. Fase van voorbereiden. Hierin worden onder andere handreikingen gemaakt, standaarden en basisfunctionaliteit ontwikkeld en bereidt het Bevoegd Gezag zich voor om te kunnen gaan oefenen met de kerninstrumenten.
2. Fase voorlopers maken kerninstrument: hierin zijn de benodigde handreikingen gereed, is waar dat nodig is de minimale functionaliteit binnen het DSO ontwikkeld om te kunnen oefenen en zijn de wettelijke kaders bekend. Voorlopers kunnen dan beginnen met het opstellen en vaststellen van een instrument. In deze fase kan geleerd worden van de voorlopers, en kunnen het DSO en bijvoorbeeld handreikingen die in concept beschikbaar zijn verder verbeterd worden. De fase van oefenen geldt nu bijvoorbeeld al grotendeels voor de omgevingsvisie, terwijl het omgevingsplan nog in de fase van voorbereiden zit (want wettelijke kaders nog niet vastgesteld enz.).
3. Fase iedereen stelt ter vaststelling kerninstrument op: in deze fase zijn alle bevoegd gezagen aan het werk met het opstellen van het kerninstrument. Het DSO is klaar om het instrument te ontsluiten. Deze fase eindigt als op basis van overgangsrecht alle overheden het betreffende kerninstrument conform eisen Omgevingswet hebben vastgesteld.

Elke overgang naar een nieuwe fase wordt als mijlpaal gedefinieerd. Om een dergelijke mijlpaal te kunnen realiseren moet aan voorwaarden worden voldaan. Deze worden als tussenmijlpalen uitgewerkt. Voor bijvoorbeeld de mijlpaal '*alle gemeenten kunnen een omgevingsplan vaststellen'* moet het ook mogelijk zijn deze digitaal te ontsluiten.
In de bijlage is uitgewerkt hoe dit er voor de waterschapsverordening uit kan zien. Voorstel is om op deze manier de implementatiemijlpalen verder uit te werken.

De uitkomsten van de taskforce complexiteitsreductie kunnen van invloed zijn op de inhoudelijke doelen en daarmee op de vast te stellen mijlpalen. Onzeker is bijvoorbeeld in hoeverre de omgevingsvisie via het DSO ontsloten moet worden. Als gekozen wordt voor minimale ontsluiting, zijn functionaliteiten van het DSO minder relevant voor de omgevingsvisie. Deels kan en wordt parallel gewerkt aan de implementatiemijlpalen en de taskforce, maar definitieve vaststelling van de timing van de te behalen mijlpalen kan pas als keuzes uit de taskforce bekend zijn.

Eerste inhoudelijke conclusies
Op basis van bovenstaande zal de werkgroep tussenmijlpalen definiëren. Daarvoor is nog tijd, input en besluitvorming op andere onderdelen (taskforce) nodig. Wel zijn de volgende beelden opgehaald.

- Om de ambities te halen met voldoende tijd om te kunnen oefenen met de decentrale regelgeving (omgevingsverordening en –plan en waterschapsverordening) is het gewenst om zo spoedig mogelijk werkende onderdelen van het DSO op te leveren om mee te kunnen gaan oefenen.
- Duidelijkheid over de wijze waarop kerninstrumenten via het DSO moeten worden ontsloten (uitwisselstandaarden) is urgent (met name voor de omgevingsverordening en visies). Dit is onder meer nodig voor provincies om een verordening op te stellen en voor het DSO om de benodigde functionaliteiten voor het ontsluiten te ontwikkelen.

Vervolg
In het OGB van 22 november zal een eerste uitwerking van implementatiemijlpalen worden geagendeerd. Daarvoor is overigens het tijdig aanleveren van input vanuit de verschillende overheden noodzakelijk. De mijlpalen voor 2018 zijn input voor het op te stellen jaarplan. Na besluitvorming over de voorstellen van de taskforce, zal verdere uitwerking van de mijlpalen plaatsvinden.
Hierbij krijgen ook kerninstrumenten die hierboven nog niet zijn uitgewerkt nog nadere invulling (projectbesluit, programma's en omgevingsvergunning). Jaarlijks zal op basis van de voortgang bezien worden of de benoemde mijlpalen herzien moeten worden, en zullen voor het volgende jaar concrete mijlpalen benoemd worden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage: voorbeelduitwerking waterschapsverordening

Hieronder is uitgewerkt hoe de mijlpalen voor de waterschapsverordening eruit kunnen zien. Dit is bedoeld om een beeld te geven hoe dat eruit zien, en op welke type mijlpalen het OGB dan stuurt. Deze zijn niet bedoeld om deze mijlpalen nu vast te stellen.

Mijlpalen:

1. *Vanaf Q1 2019 kunnen de waterschappen oefenen met het opstellen en digitaal ontsluiten van de waterschapsverodening en kunnen de voorlopers starten.*
2. *Vanaf Q1 2021 starten alle waterschappen met het opstellen van hun waterschapsverordening.*
3. *Q1 2023 hebben alle waterschappen hun waterschapsverordening opgesteld.*

Figuur 1: voorbeeld waterschapsverordening.

tussenmijlpalen

Voor het behalen van mijlpaal 1 is het volgende noodzakelijk.

Algemeen

- Handreiking waterschapsverordening gereed om te kunnen gaan oefenen met het opstellen (Q4 2018)

Vanuit Digitaal stelsel:

- BG heeft investeringsplannen voor software software vastgesteld en budget in de begroting opgenomen. ((Q3/Q4 2018)
- Procesbeschrijving voor het vullen van DSO en gebruikmaken van de catalogus gereed om te kunnen gaan oefenen en om contracten met softwareleveranciers te kunnen gaan maken (Q3 2018)
- Standaarden leveren voor softwareleveranciers om software te kunnen gaan ontwikkelen voor BG (Q4 2018)
- DSO is gereed om te kunnen oefenen met het vullen met regels (Q1 2019)
- Zaaktype Catalogus en Producten en Diensten Catalogus ingericht (Q4 2018), waarin alle zaaktypes en producten en diensten t.b.v. de Omgevingswet zijn opgenomen.

(kennis en kunde) vanuit de wet

- *Wet: Overgangsrecht bekend (Q2 2018)*
- *Wet: "Bruidschat" bekend (Q2 2018)*

Handelen en werken in geest van de wet

-

Voor het behalen van mijlpaal 2 is het volgende noodzakelijk.

…

Enz..

Aan de slag met de Omgevingswet

Nulmeting Informatievoorzieningen Omgevingswet

Eindrapport

Werkgroep nulmeting
Definitief
Datum: 4 oktober 2017

derubricering

Inhoudsopgave

1. **Doelstelling, aanleiding en aanpak**
2. **Scope en uitgangspunten**
3. **Financieringsstromen**
4. **Bevindingen & adviezen**
5. **Bijlagen**
    - I. **Vragenlijst**
    - II. **Binnen scope lijst**
    - III. **Buiten scope lijst**
    - IV. **Detailoverzicht informatievoorzieningen**

1. Doelstelling, aanleiding en aanpak

Doelstelling

Inzichtelijk maken van geldstromen (peiljaar 2015) voor bestaande informatievoorzieningen die te relateren zijn aan de uitvoering van de nieuwe omgevingswet.

Aanleiding

Voor de besluitvorming over de realisatie van informatie-producten voor DSO vanaf eind 2017 heeft het Opdracht-gevend Beraad behoefte aan een overzicht van de financiële middelen die nu worden ingezet voor bestaande informatievoorzieningen.

Dat overzicht biedt deze 'nulmeting', die voortkomt uit het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet, vastgesteld op 1 juli 2015 en het bijbehorende "Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht" van 22 april 2016.

Aanpak

- Kwartiermakers maken ieder een lijst van bestaande informatievoorzieningen met bijbehorende financiers.
- Lijsten zijn geanalyseerd op "binnen scope" informatievoorzieningen.
- Lijsten met informatievoorzieningen samenvoegen en uitsplitsen naar financiers.
- Vragenlijst en sjabloon opstellen voor aanleveren gegevens.
- Aanschrijven financiers.
- Verzamelen gegevens, waarbij kwartiermakers faciliteren.
- Onduidelijkheden in gegevens ophelderen en verzamelde gegevens samenvoegen.
- Rapport opstellen

2. Scope en uitgangspunten

Binnen scope

- Informatievoorziening bestond in 2015
- Zoals nu voorzien nodig voor informatieproduct(-en) na start Omgevingswet
- De informatievoorziening zal in een of andere vorm onderdeel gaan uitmaken van toekomstige informatieproducten.

Buiten scope:

- Basisregistraties
- Informatievoorzieningen waarvan financiers te talrijk zijn (gemeenten en/of provincies)
- Informatievoorzieningen gericht op andere wetgeving, bijvoorbeeld luchtvaart

Uitgangspunten

Peiljaar is 2015, tenzij anders vermeld

Begrotingscijfers, tenzij anders vermeld

Alleen kosten van beheer, exploitatie en onderhoud

Opmerking

Sommige informatievoorzieningen worden ook buiten de omgevingswet gebruikt. Er is gevraagd om het percentage voor gebruik binnen de Omgevingswet in te schatten. Deze inschatting is niet in de nulmeting opgenomen, vanwege de te geringe meetbaarheid.

3. Financieringsstromen[1,2,3]

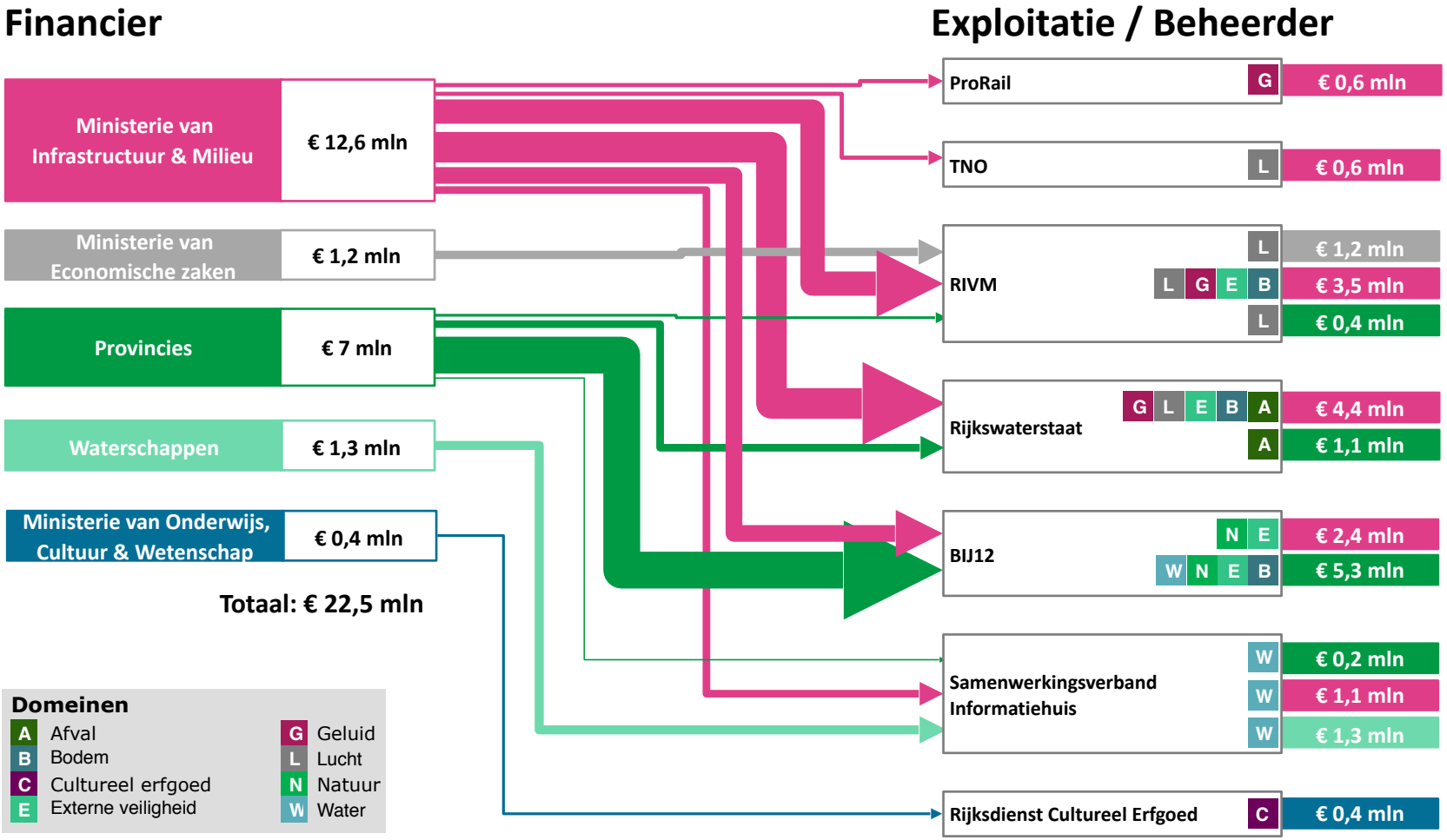

[1] Bedragen zijn afgerond op honderdduizenden
[2] Cijfers zijn indicatief, op basis van opgave vanuit de organisaties en niet op basis van financiële administratie(s)
[3] De aangeleverde cijfers zijn inhoudelijk afgestemd met de indieners

3. Financieringsstromen vanuit het Ministerie van Infrastructuur & Milieu[1,2,3]

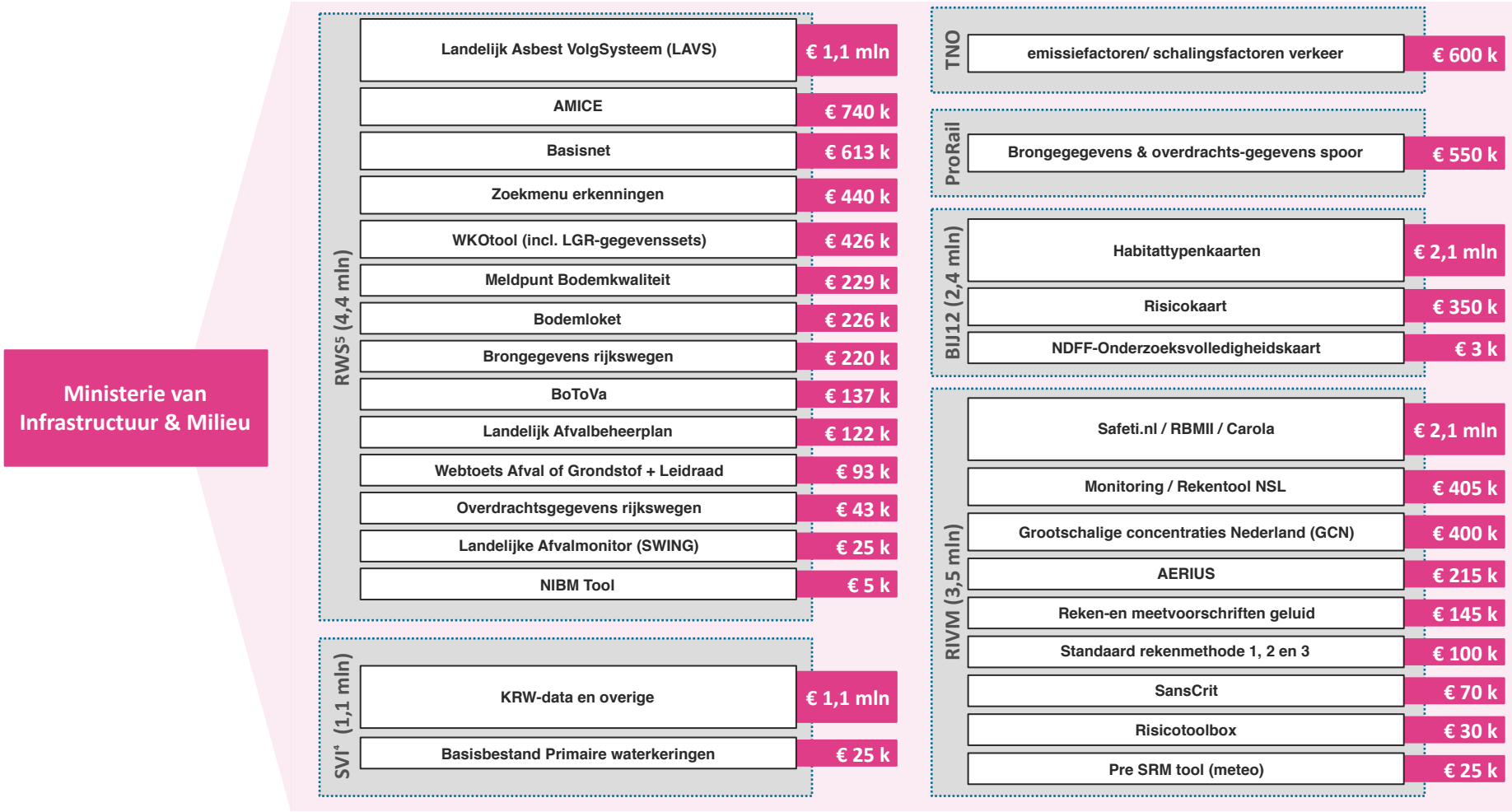

[1] Bedragen groter dan € 1 mln zijn afgerond op honderdduizenden
[2] Cijfers zijn indicatief, op basis van opgave vanuit de organisaties en niet op basis van financiële administratie(s)
[3] De aangeleverde cijfers zijn inhoudelijk afgestemd met de indieners
[4] SVI = Samenwerkingsverband Informatiehuis
[5] RWS = Rijkswaterstaat

3. Financieringsstromen vanuit de Provincies[1,2,3]

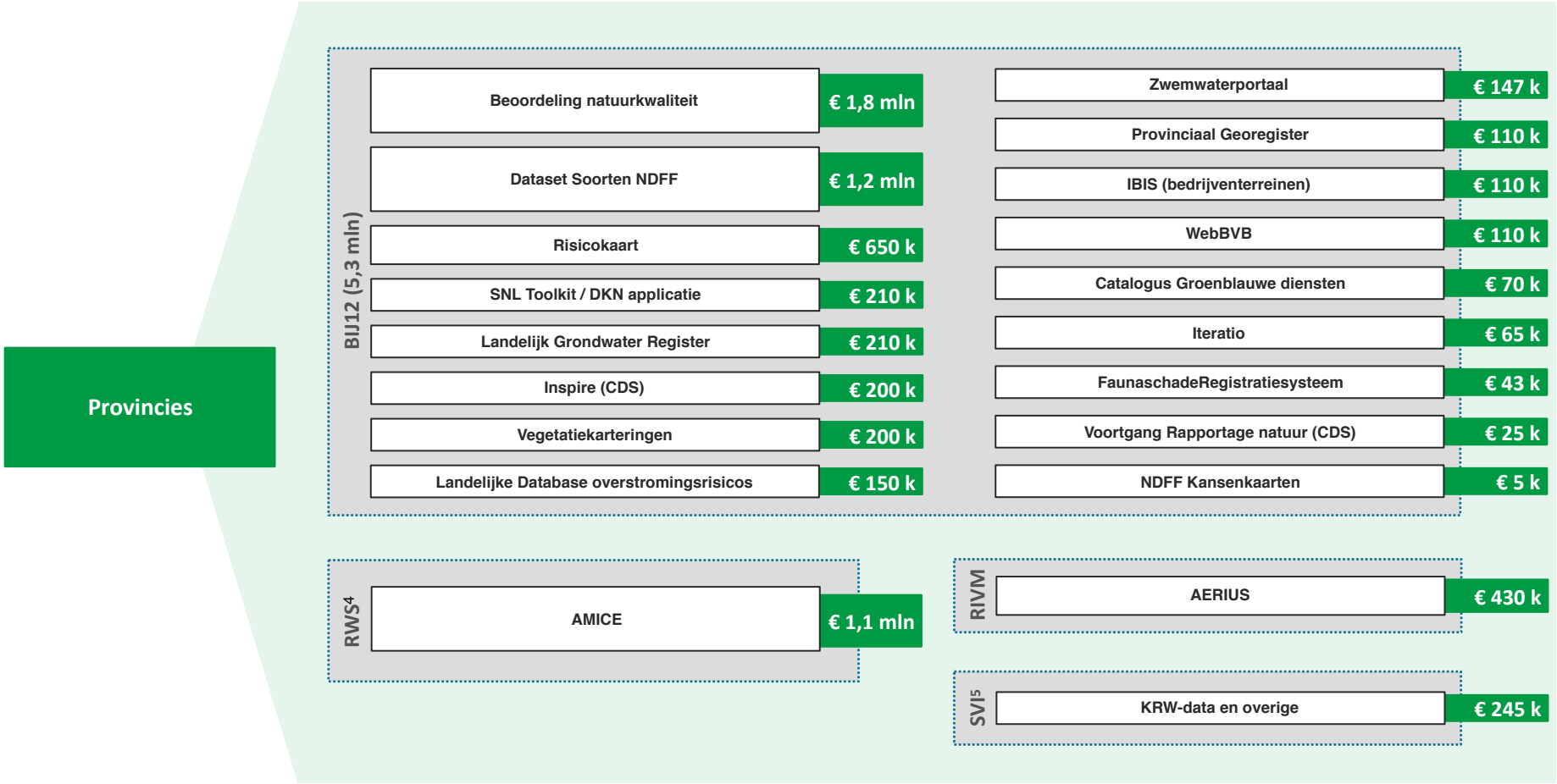

[1] Bedragen groter dan € 1 mln zijn afgerond op honderdduizenden
[2] Cijfers zijn indicatief, op basis van opgave vanuit de organisaties en niet op basis van financiële administratie(s)
[3] De aangeleverde cijfers zijn inhoudelijk afgestemd met de indieners
[4] RWS = Rijkswaterstaat
[5] SVI = Samenwerkingsverband Informatiehuis

3. Overige financieringsstromen[1,2,3]

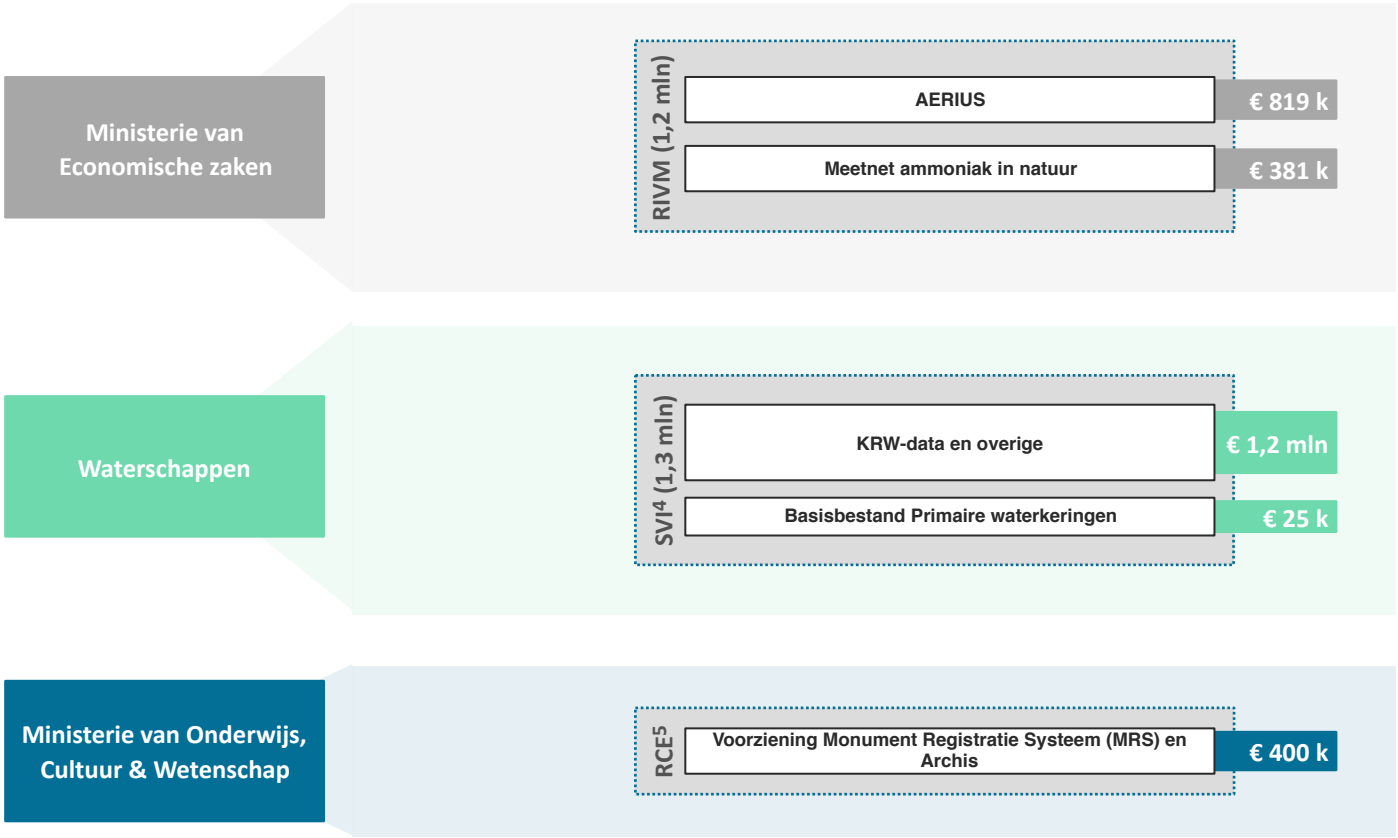

[1] Bedragen groter dan € 1 mln zijn afgerond op honderdduizenden
[2] Cijfers zijn indicatief, op basis van opgave vanuit de organisaties en niet op basis van financiële administratie(s)
[3] De aangeleverde cijfers zijn inhoudelijk afgestemd met de indieners
[4] SVI = Samenwerkingsverband Informatiehuis
[5] RCE = Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Bevindingen[1]

- Alle directies hebben gehoor gegeven aan het verzoek gegevens voor de nulmeting aan te leveren.
- Grotendeels zijn zowel de financier(s) als uitvoerende organisatie van de betreffende informatievoorziening betrokken bij de aanlevering van de gegevens, wat de validatie van de cijfers ten goede komt;
- Door de keuze voor begrotingscijfers 2015, is de kans op onjuiste cijfers beperkt, omdat deze gemakkelijker te verifiëren zijn. Nadeel is dat daardoor niet zichtbaar is wat de feitelijke kosten in dat jaar zijn geweest.
- De keuze voor het inventariseren op basis van de begroting 2015 en door (overwegend) zowel financiers als uitvoerders te bevragen, komt de plausibiliteit van de nulmeting ten goede omdat het duidelijk gedefinieerde cijfers betreft.
- De Nulmeting geeft op hoofdlijnen een plausibel beeld van de kosten in 2015 van de informatievoorzieningen binnen de scope, maar niet op detailniveau. De interpretatie welke kosten tot de categorie “exploitatie, beheer, onderhoud en instandhouding” behoren, varieert daarvoor te sterk tussen organisaties.
- De Nulmeting geeft geen actueel beeld. De situatie in 2015 hoeft niet representatief te zijn voor daaropvolgende jaren. Soms is de voorziening de jaren erna verbeterd, waardoor exploitatiekosten kunnen wijzigen. Ook zijn recentere informatievoorzieningen daarom niet binnen scope.
- Voor het opstellen van businesscases voor de informatieproducten zijn gedetailleerder en actuelere inzichten noodzakelijk. Bovendien zullen eventueel buiten-scope informatievoorzieningen moeten worden toegevoegd.
- De informatievoorzieningen die onderzocht zijn, vormen de belangrijkste groep voor de nieuwe Omgevingswet. Het is goed mogelijk dat ondanks alle zorgvuldigheid een enkele informatievoorziening in de lijst ontbreekt.
- Ook in de out-of-scope lijst staan informatievoorzieningen die voor de nieuwe Omgevingswet belangrijk zijn

[1] Mede gebaseerd op de bevindingen van KPMG

derubricering

Aan de slag met de Omgevingswet

BIJLAGEN

I. Gehanteerde vragenlijst
II. Binnen scope lijst
III. Buiten scope lijst
IV. Detailoverzicht informatievoorzieningen

Bijlage I: Gehanteerde vragenlijst

Zou u voor elk van de hierboven genoemde voorzieningen enkele vragen willen beantwoorden? Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- het peiljaar is 2015. Indien u in de daaropvolgende jaren grote wijzigingen heeft gehad of tot 2019 grote wijzigingen voorziet, dan kunt u dat aangeven.
- wij adviseren om begrotingscijfers te gebruiken, maar als het voor u gemakkelijker is en/of een beter beeld van de werkelijkheid schetst, dan gebruikt u de realisatie-cijfers.
- u kunt voor het beantwoorden de bijgevoegde sjabloon gebruiken. Dat heeft natuurlijk onze voorkeur, maar voelt u zich daartoe niet verplicht.
- alle bedragen zijn uitgedrukt in euro/jaar

Per informatievoorziening uit tabel 1 vragen wij u het volgende:

1. Hoe hoog waren in 2015 de kosten voor de categorieën
   a. exploitatie en beheer
   b. onderhoud en investeringen voor instandhouding van de informatievoorziening
   c. doorontwikkeling en verbetering van de informatievoorziening
2. Zijn er nog andere kostencategorieën die niet onder de zojuist genoemde 3 categorieën vallen? Zo ja, wat voor kosten waren dat en hoe hoog waren die in 2015?
3. Door wie werden deze kostencategorieën gefinancierd?
4. Wordt de voorziening voor doeleinden gebruikt die buiten de Omgevingswet vallen? Zo ja, is het deel dat aan de Omgevingswet is toe te rekenen hoog, midden of laag?
5. Wat was de bron (waren de bronnen) voor het beantwoorden van bovenstaande vragen?

Bijlage II: Binnen scope lijst (1/3)

Domein	Informatievoorziening
Afval	AMICE
Afval	Landelijk Afvalbeheerplan
Afval	Landelijk Asbest VolgSysteem (LAVS)
Afval	Landelijke afvalmonitor (SWING)
Afval	Webtoets Afval of Grondstof + Leidraad
Bodem	Bodemloket
Bodem	BoToVa
Bodem	Meldpunt Bodemkwaliteit
Bodem	NHI
Bodem	Noordzeeloket
Bodem	Provinciaal Georegister
Bodem	Risicotoolbox
Bodem	SansCrit
Bodem	ThermoGIS
Bodem	WKOtool (incl. LGR-gegevenssets)
Bodem	Zoekmenu erkenningen
Externe veiligheid	Basisnet
Externe veiligheid	Impuls Omgevingsveiligheid, Datainfrastructuur Omgevingsveiligheid
Externe veiligheid	Risicokaart
Externe veiligheid	Safeti.nl / RBMII / Carola
Geluid	Brongegegevens & overdrachtsgegevens spoor (intensiteiten, snelheden, treintype, verdeling dag/avond/nacht) EN Overdrachtsgegevens spoor (gegevens spoorbed) Voor zover het betreft "geluidregister spoor"
Geluid	Brongegevens rijkswegen (intensiteiten, snelheden, verdelingen, licht/middel/zwaar, verdelingen dag/avond/nacht)
Geluid	Overdrachtsgegevens rijkswegen (wegdekverharding, geluidschermen (locatie, hoogte, reflectie/absorptie))
Geluid	Reken- en meetvoorschriften geluid

Bijlage II: Binnen scope lijst (2/3)

Domein	Informatievoorziening
Lucht	AERIUS
Lucht	emissiefactoren/ schalingsfactoren landbouw
Lucht	emissiefactoren/ schalingsfactoren verkeer
Lucht	Grootschalige concentraties Nederland (GCN)
Lucht	Meetnet ammoniak in natuur
Lucht	Monitoring/ Rekentool NSL
Lucht	NIBM tool
Lucht	Pre SRM tool (meteo)
Lucht	Standaard rekenmethode 1, 2 en 3
Natuur	Beoordeling natuurkwaliteit
Natuur	Catalogus Groenblauwe diensten
Natuur	Centrale Vegetatie Databank
Natuur	Dataset Soorten NDFF
Natuur	EZ portaal Nederlandse soorten en gebieden, beschermde soorten
Natuur	FaunaschadeRegistratiesysteem (onderdeel van NatuurRegistratieSysteem)
Natuur	FF3000
Natuur	GISCC (RVO/GIS)
Natuur	Habitattypenkaarten
Natuur	IBIS (bedrijventerreinen)
Natuur	Inspire (CDS)
Natuur	Iteratio
Natuur	KRM-portaal + open dataportaal

Bijlage II: Binnen scope lijst (3/3)

Domein	Informatievoorziening
Natuur	Leefgebiedenkaarten
Natuur	Natura2000
Natuur	Natura2000 Kaartenmachine1
Natuur	Natuurbeheerplankaarten
Natuur	NDFF Kansenkaarten
Natuur	NDFF-Onderzoeksvolledigheidskaart
Natuur	Nederlandsesoorten.nl
Natuur	Netwerk Ecologische Monitoring , Staat van Instandhouding, Trend en Populatieomvang van soorten (landelijk,prov), soortinfo gebieden
Natuur	RVO soortenstandaarden
Natuur	SNL Toolkit / DKN applicatie
Natuur	Stichting LISA
Natuur	SynBioSys Portaal / Landelijke Vegetatie Databank
Natuur	Vegetatiekarteringen
Natuur	Voortgang Rapportage natuur (CDS)
Natuur	WebBVB
Water	Basisbestand Primaire waterkeringen
Water	KRW-data en overige
Water	Landelijk Grondwater Register
Water	Landelijke Database overstromingsrisicos
Water	Zwemwaterportaal:
Cultureel erfgoed	Voorziening Monument Registratie Systeem (MRS) en Archis

Bijlage III: Buiten scope lijst (1/3)

Domein	Naam informatievoorziening	Reden buiten scope
Geluid	Beperkingengebieden luchtvaart	Primair gericht op luchtvaart
Geluid	Geluidcontouren luchtvaart	Bestond in 2015 nog niet
Geluid	Brongegevens provinciale en waterschapswegen	Kosten praktisch niet te achterhalen vanwege grote aantal en organisaties
Geluid	Brongegevens gemeentelijke wegen	Kosten praktisch niet te achterhalen vanwege grote aantal en organisaties
Geluid	Geluidcontouren industrie	Kosten praktisch niet te achterhalen vanwege grote aantal en organisaties
Geluid	Overdrachtsgegevens provinciale en waterschapswegen	Kosten praktisch niet te achterhalen vanwege grote aantal en organisaties
Geluid	Overdrachtsgegevens gemeentelijke wegen	Kosten praktisch niet te achterhalen vanwege grote aantal en organisaties
Geluid	Omgevingsgegevens. Meest gebruikt: BAG en AHN	Generieke voorziening. Wordt al door Kadaster gedaan.
Geluid	Locatie gevoelige bestemmingen	Er bestaat met de komst van de Omgevingswet geen geluidsgevoelige bestemming meer alleen gevoelige bestemming. Hier moet voor geluid echter wel aan getoetst worden. Omdat het generiek wordt is het mijns inziens een generieke voorziening. Voor geluid echter wel essentieel!
Natuur	soortenprotocollen	Is geen informatievoorziening
Natuur	Rode Lijst van bedreigde Soorten	Is geen informatievoorziening
Natuur	derogatietabel	Is geen informatievoorziening
Bodem	Mijnbouwgebieden	Hoogstwaarschijnlijk zullen gemeenten deze gebieden via hun Omgevingsplannen gaan ontsluiten (https://www.bodemplus.nl/onderwerpen/wet-regelgeving/bbk/bouwsteffen/mijnbouwgebieden/)
Bodem	Gevalideerde bronditie B&O	Betreft brongegevens van diverse bronnen die door de "3B-trechter" zijn gegaan en daarna als platte data beschikbaar worden gesteld. Brongegevens zijn deelverzamelingen van bv. BRO, decentrale BIS systemen, etc. En daarmee veelal bronnen die voor dit onderzoek buiten scope zijn geplaatst en bovendien financieel te complex zijn om voor dit doel te analyseren.
Bodem	Register Ondergrondse objecten	Betreft aggregatie van diverse bronnen die gezamenlijk (als IP) inzicht geven in de ruimtelijke aanwezigheid van fysieke objecten (bouwwerken, kabels en leidingen, tunnels, buizen, funderingen etc.) in de ondergrond. Brongegevens zijn deelverzamelingen van bv. BAG, KLIC, BGT, BRO, etc. Dus veelal bronnen die buiten scope zijn geplaatst en bovendien financieel te complex zijn om voor dit doel te analyseren.

Bijlage III: Buiten scope lijst (2/3)

Domein	Naam informatievoorziening	Reden buiten scope
Bodem	verwachte milieuhygiënische bodemkwaliteit	Als gevolg van Aanvullingsbesluit Bodem nog niet bekend hoe hier invulling aan wordt gegeven. Mogelijk wordt het een instructieregel die gemeenten verplicht stelt een kaart hierover op te nemen in het Omgevingsplan. Nog te onduidelijk voor 0-meting.
Bodem	Landelijke Os kaart ("VEO Bommenkaart")	Is in ontwikkeling, nog geen nulmeting op mogelijk.
Bodem	Bodem epa	TEH is buiten scope, bestond bovendien nog niet in peiljaar 2015
Bodem	voormalige stortplaatsen	Betreft niet meer dan een tabel (Word-doc). Onduidelijk hoe deze informatie straks onder Ow ontsloten moet gaan worden.
Bodem	Wlpb (Winbaarheid/pijpleidingwet)	Wlpb gaat als wet op in een latere fase van de Ow. Parallel spoor
Bodem	Aardkundige waarden/ monumenten	PDOK/INSPIRE buiten scope
Bodem	BIDON	Bestaat nu niet
Bodem	Informatievoorziening bodemdaling	Bestaat nu niet, wordt onderdeel BRO
Lucht	Meetnet GGD Amsterdam	Is verdichting tov landelijk meetnet
Lucht	Meetnet DCMR	Is verdichting tov landelijk meetnet
Lucht	Meetnetten passieve samplers	Is verdichting tov landelijk meetnet
Lucht	additionele meetnetten ammoniak	Is verdichting tov landelijk meetnet
Lucht	Emissieregistratie	Emissieregistratie is vooral nodig voor nieuwe internationale verplichtingen. Invoering omgevingswet verandert niet veel aan opgave.
Lucht	Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit	Vooral nodig voor internationale verplichtingen.
Bouw	Kaders & richtlijnen	Verzorgd door marktpartijen
Bouw	Catalogussen materialen en producten	Verzorgd door marktpartijen
Bouw	Certificering en keurmerken	Verzorgd door marktpartijen

Bijlage III: Buiten scope lijst (3/3)

Domein	Naam informatievoorziening	Reden buiten scope
Ruimte	Landelijke voorziening bekend maken en beschikbaar stellen (LVBB)	nieuwe voorziening ihkv DSO
Ruimte	Relatie tussen rechtspraak.nl, RP.nl en LVBB	Bestaat nu niet
Ruimte	Historie bestand RP.nl	Bestaat nu niet
Ruimte	Beperkingen in BRK/Openbare Registers (Kadaster)	is onderdeel bas registratie BRK
Ruimte	Deel beperkingen -> Omgevingsdocument (LVBB)	is onderdeel bas registratie BRK
Ruimte	Onteigeningsbesluiten (aanvullingswet Grond)	nieuwe voorziening ihkv DSO
Ruimte	Stedelijke herverkaveling (aanvullingswet Grond)	nieuwe voorziening, nog te bepalen ihkv transitie Wkpb
Bouw	Registraties wettelijke informatieplichten Bouw	andere vorm van registreren gewenst. Is nu onderdeel van vergunning.
Bouw	Toetsinstrumenten	Verzorgd door marktpartijen
Bouw	Kaders & richtlijnen	Verzorgd door marktpartijen
Bouw	Catalogussen materialen en producten	Verzorgd door marktpartijen
Bouw	Certificering en keurmerken	Verzorgd door marktpartijen

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Afval

#	Informatievoorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	AMICE	Provincies	RWS	€ 1.110.045	Werkplan uitvoeringsorganisatie LMA & Jaarrekening Stichting LMA	Financier & exploitant	450k EUR aan doorontwikkelingskosten
1	AMICE	Min I&M	RWS	€ 740.030	Werkplan uitvoeringsorganisatie LMA & Jaarrekening Stichting LMA	Financier & exploitant	450k EUR aan doorontwikkelingskosten
2	Landelijk Afvalbeheerplan	Min I&M	RWS	€ 121.600	afdelingsplanning/BOA 2015	Financier & exploitant	
3	Landelijk Asbest VolgSysteem (LAVS)	Min I&M	RWS	€ 1.120.000	BOA	exploitant	502k EUR aan doorontwikkelingskosten
4	Landelijke afvalmonitor (SWING)	Min I&M	RWS	€ 25.180	Begroting 2015 LOAM EPK	exploitant	
5	Webtoets Afval of Grondstof + Leidraad	Min I&M	RWS	€ 93.476	Factuur Hosting webtoets; urenbegroting afdeling LOAM; inschatting afdeling LOAM	Financier & exploitant	

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Bodem

#	Informatievoorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	Bodemloket	Min I&M	RWS	€ 226.000	Ingevuld door RWS	Financier & exploitant	
2	BoToVa	Min I&M	RWS	€ 137.000	Samenwerkingsovereenkomst SIKB	Financier & exploitant	50k EUR aan doorontwikkelingskosten
3	Meldpunt Bodemkwaliteit	Min I&M	RWS	€ 228.982	Jaarplan 2015	Financier & exploitant	
4	NHI	Min I&M	Deltares	Informatie niet ontvangen binnen huidige tijdsbestek			
5	Noordzeeloket	Min I&M	RWS	Informatie niet gekwantificeerd	www.noordzeeloket.nl		Het Noordzeeloket maakt gebruikt van een aantal geo-datasets als bron. Welke van deze datasets tevens als bron zal fungeren voor IP's, zal nader gespecificeerd worden.
6	Provinciaal Georegister	Provincies	BIJ12	€ 110.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	70k EUR aan doorontwikkelingskosten
7	Risicotoolbox	Min I&M	RIVM	€ 30.000	www.risicotoolbox.nl	exploitant	
8	SansCrit	Min I&M	RIVM	€ 70.000	www.sanscrit.nl	exploitant	
9	ThermoGIS		TNO	Informatie niet ontvangen binnen huidige tijdsbestek			
10	WKOtool (incl. LGR-gegevenssets en Prov. Geoservices)	Min I&M	RWS	€ 426.049	SAP offerte	exploitant	48,790 EUR aan doorontwikkelingskosten
11	Zoekmenu erkenningen (incl. UBB en BORIS)	Min I&M	RWS	€ 440.494	Jaarplan 2015; IV-jaarplan 2015; Capaciteitsplanning 2015		40k EUR aan doorontwikkelingskosten

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Externe Veiligheid

#	Informatievoorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	Basisnet	Min I&M	RWS	€ 613.000	SAP boekingen t.b.v. tellingen vervoer gevaarlijke stoffen	Financier & exploitant	
2	Impuls Omgevingsveiligheid, Datainfrastructuur Omgevingsveiligheid	Provincies / IOV	Provincie Zuid Holland	€ -	Ingevuld door BIJ12		Informatievoorziening bestond in 2015 nog niet
3	Risicokaart	Min I&M	BIJ12	€ 350.000	jaarverslag 2015 (realisatie cijfers)	exploitant	Inclusief ISOR Register Overige Ramptypen & RRGS Risico Register Gevaarlijke stoffen
3	Risicokaart	Provincies	BIJ12	€ 650.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	Inclusief ISOR Register Overige Ramptypen & RRGS Risico Register Gevaarlijke stoffen
4	Safeti.nl / RBMII / Carola	Min I&M	RIVM	€ 2.129.000	Resultaatformulieren 2015 - eindversie van 20151215.xls	exploitant	

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Geluid

#	Informatievoorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	Brongegegevens & overdrachtsgegevens spoor (intensiteiten, snelheden, treintype, verdeling dag/avond/nacht) EN Overdrachtsgegevens spoor (gegevens spoorbed) Voor zover het betreft "geluidregister spoor"	Min I&M	ProRail	€ 550.000	Vanuit Beheersconcessie	exploitant	toetsingsinstrumentarium is niet meegenomen
2	Brongegevens rijkswegen (intensit+C10eiten, snelheden, verdelingen, licht/middel/zwaar, verdelingen dag/avond/nacht)	Min I&M	RWS	€ 220.000	Beheer brongegevens verkeersgegevens	Financier & exploitant	toetsingsinstrumentarium is niet meegenomen
3	Overdrachtsgegevens rijkswegen (wegdekverharding, geluidschermen (locatie, hoogte, reflectie/absorptie))	Min I&M	RWS	€ 43.000	Beheer overdrachtsgegevens rijkswegen	Financier & exploitant	toetsingsinstrumentarium is niet meegenomen
4	Reken- en meetvoorschriften geluid	Min I&M	RIVM	€ 145.000	opdracht 2015 aan Expertise Centrum Geluid RIVM	exploitant	

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Lucht

#	Informatie-voorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	AERIUS	Min EZ	RIVM	€ 819.450	RIVM project M/ 360008/14, M/360007/15 en M/360004/15	Financier & exploitant	Kosten op peiljaar 2017 Kosten meetnet ammoniak in natuur zijn apart vermeld Verdeelsleutel voor beheerkosten is bepaald door Min EZ (215k EUR min EZ, 215k EUR min IM, 430k EUR Provincies), niet gevalideerd met Min IM & Provincies
1	AERIUS	Min I&M	RIVM	€ 215.000	RIVM project M/ 360008/14, M/360007/15 en M/360004/15	exploitant	Kosten op peiljaar 2017 Verdeelsleutel voor beheerkosten is bepaald door Min EZ (215k EUR min EZ, 215k EUR min IM, 430k EUR Provincies), niet gevalideerd met Min IM & Provincies
1	AERIUS	Provincies	RIVM	€ 430.000	RIVM project M/ 360008/14, M/360007/15 en M/360004/15	exploitant	Kosten op peiljaar 2017 Verdeelsleutel voor beheerkosten is bepaald door Min EZ (215k EUR min EZ, 215k EUR min IM, 430k EUR Provincies), niet gevalideerd met Min IM & Provincies
2	emissiefactoren/ schalingsfactoren landbouw	Min EZ	RIVM	Informatie niet gekwantificeerd	WUR Onderzoek (apart gefinancierd)	exploitant	
3	emissiefactoren/ schalingsfactoren verkeer	Min I&M	TNO	€ 600.000	TNO Onderzoek (Paul Rijkse, Min i&M)	Financier & exploitant	
4	Grootschalige concentraties Nederland (GCN)	Min I&M	RIVM	€ 400.000	RIVM project M/ 240034/15	Financier & exploitant	
5	Meetnet ammoniak in natuur	Min EZ	RIVM	€ 381.250	RIVM project M/ 360006/15 (25 % van bedrag voor 4 jaar)	exploitant	
6	Monitoring/ Rekentool NSL	Min I&M	RIVM	€ 405.000	RIVM project M/ 240036/15	Financier & exploitant	
7	NIBM tool	Min I&M	RWS	€ 5.000	Opdrachtverlening RWS 2015 en RWS bronsystemen nulmeting samengevat	Financier & exploitant	
8	Pre SRM tool (meteo)	Min I&M	RIVM	€ 25.000	Onderdeel van RIVM project M/240017/15	Financier & exploitant	
9	Standaard rekenmethode 1, 2 en 3	Min I&M	RIVM	€ 100.000	Onderdeel van RIVM project M/240017/15	Financier & exploitant	

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Natuur (1/3)

#	Informatie-voorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	Beoordeling natuurkwaliteit	Provincies	BIJ12	€ 1.800.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
2	Catalogus Groenblauwe diensten	Provincies	BIJ12	€ 70.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
3	Centrale Vegetatie Databank	Provincies	Bij12	€ -	Ingevuld door BIJ12	exploitant	In 2015 uitsluitend voorbereiding
4	Dataset Soorten NDFF	Provincies	BIJ12	€ 1.200.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
5	EZ portaal Nederlandse soorten en gebieden, beschermde soorten	Min EZ	Alterra	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ	financier	
6	Faunaschaderegistratie systeem (onderdeel van NatuurRegistratieSysteem)	Provincies	BIJ12	€ 43.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	25k EUR doorontwikkelingskosten Onderdeel van NatuurRegistratieSysteem
7	FF3000	Provincies	BIJ12	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
8	GISCC (RVO/GIS)	Min EZ	RVO	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ	financier	
9	Habitattypenkaarten	Min I&M	BIJ12	€ 2.070.000	RWS bronsystemen nulmeting samengevat		
10	IBIS (bedrijventerreinen)	Provincies	BIJ12	€ 110.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
11	Inspire (CDS)	Provincies	BIJ12	€ 200.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
12	Iteratio	Provincies	BIJ12	€ 65.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Natuur (2/3)

#	Informatie-voorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
13	KRM-portaal + open dataportaal	Min EZ	?	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ	financier	
13	KRM-portaal + open dataportaal	Min I&M	?	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ	financier	
14	Landelijke meetnetten overig	Provincies	BIJ12	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door BIJ12	exploitant	Mogelijk ook van toepassing op andere domeinen.
15	Leefgebiedenkaarten	Provincies	BIJ12	€ -	Ingevuld door BIJ12	exploitant	In 2015 uitsluitend voorbereiding
16	Natura2000	Min EZ	Alterra	€ -	Ingevuld door BIJ12	financier	In 2015 uitsluitend voorbereiding
17	Natura2000 Kaartenmachine1	Min EZ	Alterra	€ -	Ingevuld door BIJ12	financier	In 2015 uitsluitend voorbereiding
18	Natuurbeheerplankaarten	Provincies	BIJ12	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
19	NDFF Kansenkaarten	Provincies	Bij12	€ 5.000	NDFF	exploitant	
20	NDFF- Onderzoeksvolledigheidskaart	Min I&M	BIJ12	€ 3.000	NDFF	exploitant	
21	Nederlandsesoorten.nl	Min EZ	Naturalis	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ	financier	
21	Nederlandsesoorten.nl	Min OCW	Naturalis	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ		
21	Nederlandsesoorten.nl	Naturalis	Naturalis	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ		
22	Netwerk Ecologische Monitoring , Staat van Instandhouding, Trend en Populatieomvang van soorten (landelijk,prov), soortinfo gebieden	Min EZ	?	Informatie niet ontvangen binnen huidige tijdsbestek			
23	RVO soortenstandaarden	BIJ12	RVO	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ (RVO.nl)		

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Natuur (3/3)

#	Informatie-voorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
24	SNL Toolkit / DKN applicatie	Provincies	BIJ12	€ 210.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	25k EUR doorontwikkelingskosten
25	Stichting LISA	Provincies	BIJ12	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
26	SynBioSys Portaal / Landelijke Vegetatie Databank	Min EZ	Alterra	Informatie niet gekwantificeerd	Ingevuld door Min EZ	financier	
27	Vegetatiekarteringen	Provincies	BIJ12	€ 200.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
28	Voortgang Rapportage natuur (CDS)	Provincies	BIJ12	€ 25.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
29	WebBVB	Provincies	BIJ12	€ 110.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	20k EUR doorontwikkelingskosten

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Water

#	Informatie-voorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	Basisbestand Primaire waterkeringen	Waterschappen	Samenwerkings verband Informatiehuis	€ 25.000	IHW jaarverslag 2015	exploitant	
1	Basisbestand Primaire waterkeringen	Min I&M	Samenwerkings verband Informatiehuis	€ 25.000	IHW jaarverslag 2015	exploitant	
2	KRW-data en overige	Provincies	Samenwerkings verband Informatiehuis	€ 245.003	IHW jaarverslag 2015	exploitant	
2	KRW-data en overige	Min I&M	Samenwerkings verband Informatiehuis	€ 1.102.514	IHW jaarverslag 2015	exploitant	
2	KRW-data en overige	Waterschappen	Samenwerkings verband Informatiehuis	€ 1.225.016	IHW jaarverslag 2015	exploitant	
3	Landelijk Grondwater Register	Provincies	BIJ12	€ 210.000	Verantwoordingsrapportage bijdrage beheer LGR 2015 (begroting)	exploitant	
4	Landelijke Database overstromingsrisicos	Provincies	BIJ12	€ 150.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	
5	Zwemwaterportaal:	Provincies	BIJ12	€ 147.000	Ingevuld door BIJ12	exploitant	

Bijlage IV: Detailoverzicht informatievoorzieningen - Cultureel Erfgoed

#	Informatie-voorziening	Financier	Exploitant	Kosten	Bron	Ingevuld door	Opmerking
1	Cultureel erfgoed	Voorziening Monument Registratie Systeem (MRS) en Archis	ministerie van OCW	Rijksdienst Cultureel Erfgoed	€ 400.000	begroting OCW/RCE	Financier & exploitant

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Informatieproducten

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
M Art 5.1 lid 1 sub d

Onderwerp	Stapsgewijze oplevering van informatieproducten
Agendanummer	4.
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub d
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub d
Datum	6 september 2022

Datum
6 september 2022

Bijlagen
Nulmeting

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Doel notitie en gevraagde beslissing

Wij vragen u op basis van deze notitie:

1. In te stemmen met de lijn dat eerst het *'wat'* van de informatieproducten wordt uitgewerkt en daarna het *'hoe'* aan bod komt;
2. In te stemmen met een stapsgewijze, kort-cyclische ontwikkeling van sets aan informatieproducten én stapsgewijze besluitvorming hierover. Deze aanpak is in lijn met BIT-advies om de informatieproducten incrementeel te ontwikkelen en past ook op het oorspronkelijke uitgangspunt van een gefaseerde realisatie;
3. Kennis te nemen van het positieve advies van het PBO over de uitgangspunten voor de businesscases, op basis waarvan gewerkt wordt aan het opstellen van de businesscases.
4. Kennis te nemen van:
   a) de resultaten van de uitgevoerde nulmetingen en het project hiervoor decharge te verlenen;
   b) het OGB wordt voorts gevraagd duidelijkheid te verschaffen over de beschikbaarheid van de middelen als in de nulmeting genoemd ten behoeve van de levering van informatieproducten in de toekomst.

Inleiding

In het Bestuurlijk Overleg (BO) van 18 januari 2017 is bepaald dat eind 2017 besloten wordt over de realisatie van de Informatiehuizen. Hierop heeft het BO het Opdrachtgevend Beraad (OGB) gemandateerd om te starten met de definitiefase van de Informatiehuizen. Hierin moet zijn opgenomen de uitwerking van de businesscases en plannen van aanpak per Informatiehuis waarmee daadwerkelijke keuzes worden voorbereid voor besluitvorming en waarin er opties moeten zijn om informatiehuizen slechts deels of niet te realiseren. Het BO heeft tevens opdracht gegeven een voorstel voor criteria uit te werken, op basis waarvan besluitvorming over realisatie van informatiehuizen kan plaatsvinden. Een voorstel voor een beoordelingskader is uitgewerkt en door het BO van 15 juni 2017 geaccordeerd. Met dien verstande dat een mogelijk verdere uitwerking en detaillering van dit beoordelingskader nog nodig zou kunnen zijn.

Het project Informatiehuizen staat niet op zichzelf. Er zijn inhoudelijke en procesmatige afhankelijkheden met andere onderdelen van het programma en met het Programma Eenvoudig Beter. Daarnaast zijn bij de uitvoering van het project steeds meer tussenresultaten geleverd en inzichten verkregen.

Belangrijke aspecten en inzichten hierbij zijn:

- Wetgevend kader is op onderdelen nog niet klaar.
  Nog niet alle uitgangspunten zijn al volledig helder en er is sprake van verschuiving in de tijd. Dit betekent een op onderdelen nog niet uitgekristalliseerde vraagdefinitie vanuit het wetgevend kader, die nodig is om de informatiebehoefte te concretiseren op het niveau van informatieproducten.
- Er zijn domein-overstijgende informatieproducten.
  Het is duidelijk dat een significant deel van de informatieproducten domein-overstijgend is en in samenhang met elkaar moet worden beschouwd en ontwikkeld. Dat is ook logisch vanuit de integraliteit van de Omgevingswet.
- Lijst met Informatieproducten blijft in ontwikkeling.
  Het is duidelijk dat de lijst van Informatieproducten niet statisch is, maar zich zal blijven (moeten) ontwikkelen. Dit vraagt om een flexibele werkwijze maar wel gefundeerd op goed ontwikkelde methodieken voor bijvoorbeeld de Business Case.
- Een toenemend inzicht dat er geen 'big bang' besluit over de informatieproducten kan worden genomen aangaande de realisatie maar dat een stapsgewijze benadering én besluitvorming beter past.

Bovenstaande, in combinatie met vertragingen binnen onderdelen van het project Informatiehuizen maakt dat ook de oorspronkelijke planning van de opdracht (levering beslisinformatie per december 2017) niet haalbaar wordt geacht.

De afhankelijkheden en verkregen inzichten hebben gevolgen voor de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de opdracht die het BO heeft gegeven. In deze notitie wordt een wijzigingsvoorstel gedaan en toegelicht voor de uitwerking van de opdracht die past op bovenstaande aspecten. Met deze notitie wordt tevens de resultaten van de uitgevoerde nulmeting aangeboden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting op gevraagde beslissing/wijzigingsverzoek

Ad 1.
De opdracht die het Bestuurlijk Overleg heeft gegeven neemt als startpunt de organisaties die informatieproducten leveren: de *informatiehuizen*, die informatieproducten ontwikkelen en leveren. Bij de uitwerking van de beslisinformatie over de realisatie van de informatie*huizen* is voor de zomer (2017) gebleken dat een focus op informatie*producten* effectiever is; welke informatiebehoefte hebben (eind)gebruikers en welke informatieproducten zijn daar het antwoord op (definitie van het 'wat'). Vanuit die behoeftestelling blijkt dat een aanzienlijk deel van de informatieproducten een domein-overstijgend karakter heeft; inzicht in bijvoorbeeld de 'milieugebruiksruimte' relateert aan vraagstukken op gebied van geluid, lucht en natuur(waarden). Mede door de samenvoeging van verschillende informatieproducten ontstaat meerwaarde voor (eind)gebruikers. Nadat in samenspraak inzichtelijk is gemaakt welke informatie voor welke processen nodig is wordt inzichtelijk gemaakt welke organisatie(s) en taakopdracht(en) hier het beste op passen en hoe dat wordt ingeregeld (definitie van het 'hoe'). De organisatiestructuur is hierbij volgend op de inhoud; *structure follows strategy*.

Deze aanpak wordt ondersteund door het BIT-advies van dit najaar en maakt stapsgewijze ontwikkeling en besluitvorming mogelijk. De voorgelegde aanpak past binnen de financiële kaders van de huidige opdracht: alle werkzaamheden (zowel al uitgevoerd als nog uit te voeren) vallen binnen het projectbudget van de opdracht en het werkplan informatiehuizen 2017, mits het budget voor 2017 over de jaargrens kan worden meegenomen (en dus niet als besparing wordt geboekt).

Ad 2.
Het Bestuurlijk Overleg van 18 januari 2017 heeft opdracht gegeven tot uitwerking van businesscases en plannen van aanpak op basis waarvan eind 2017 besluitvorming over realisatie van informatiehuizen kan plaatsvinden. In het voorgaande is voorgesteld om - in nadere uitwerking van de opdracht van het BO- eerst te starten met een inventarisatie van de informatiebehoefte en om daarna te bezien hoe die producten tot stand kunnen komen en wat de organisatorische consequenties daarvan zijn. In navolgende wordt de consequentie voor het besluitvormingsprcoes (inhoudelijke benadering en planning) uitgewerkt.

De complexiteit en dynamiek rond de informatieproducten (en omgeving) is groot en aan verandering onderhevig. Zo is de vraagdefinitie vanuit het wetgevend kader die nodig is om de informatiebehoefte te concretiseren op het niveau van informatieproducten nog niet op alle onderdelen uitgekristalliseerd. Daarnaast zal de komende jaren steeds beter doorgrond worden wat de impact van de Omgevingswet is. Met elkaar zullen we oefenen en leren hoe de Omgevingswet moet worden toegepast. De verwachting is dan ook dat in de loop van de jaren steeds scherper zal worden wat vanuit het wetgevend kader, wat vanuit beleidsdoelstelling én vanuit de processen van bevoegde gezagen en (eind)gebruikers bezien, de informatiebehoefte is.

Op dit moment ligt het dan ook niet in de rede om er naar te streven eind 2017/begin 2018 voor eens en voor altijd een besluit te nemen over de, weliswaar gefaseerde, realisatie van één limitatieve lijst aan informatieproducten (een 'big

bang'). Een gefaseerde, kort-cyclische aanpak en besluitvorming over de realisatie van informatieproducten past beter op de realiteit en de dynamiek in de omgeving en op de onzekerheden die er op dit moment zijn.

Voorgesteld wordt daarom om de informatieproducten stapsgewijs en in gezamenlijkheid met (eind)gebruikers, beleidsdirecties en gegevensleveranciers /uitvoeringsorganisaties te ontwikkelen én tot besluitvorming te brengen. Een kort-cyclische aanpak maakt de besluitvorming beheersbaar, sluit aan bij de Agile- werkwijze binnen het programma en leidt tot een effectievere inzet van de beschikbare middelen. Deze aanpak is in lijn met het advies van het BIT om informatieproducten incrementeel te ontwikkelen. De aanpak stelt in staat om te oefenen, lerend te ontwikkelen in interactie met de eindgebruikers en om tijdig bij te stellen waar nodig.

In deze aanpak wordt voorzien dat de verschillende onderdelen van het werkplan 2017 in een PvA gericht op informatieproducten worden gerapporteerd en verantwoord. Dit biedt een solide basis in systematieken en uitgangspunten om vervolgens de verschillende sets in stappen te definiëren, te onderbouwen en tot besluitvorming te brengen.

Het proces om te komen tot een voorstel voor een eerste set voor de realisatiefase wordt inmiddels voorbereid vanuit het project. In dit proces wordt een samenwerking voorzien met intensieve betrokkenheid van de Programmadirectie Eenvoudig Beter en de beleidsdirecties (definitie informatiebehoefte vanuit de Omgevingswet en vanuit de beleidsdoelstellingen) eindgebruikers (aan welke informatieproducten is het meest behoefte vanuit gebruikersperspectief in termen van hoogfrequent gebruik en/of reductie onderzoekslasten). Betrokkenheid van leveranciers/producenten van de informatieproducten is eveneens van groot belang, zij hebben de kennis om gedefinieerde informatiebehoeftes door te vertalen naar passende informatieproducten (inhoudelijk, technisch, financieel, procesmatig). De beoogde leveranciers van de informatieproducten maken tevens de kosten en de baten van de sets informatieproducten inzichtelijk. Deze benadering is in lijn met de uitgangspunten uit de brief aan de Tweede Kamer over de herplanning van de stelselherziening en de reactie op het BIT-advies. Op deze wijze kunnen 'steppings stones' worden gecreëerd die borgen dat in lijn met het BIT advies voldoende informatie in het stelsel beschikbaar komt van voldoende kwaliteit. Mogelijke voorbeelden zijn geluidssignaleringskaart, natuurwaarden/habitattypen en stikstofdepositie in relatie tot milieugebruiksruime.

Nadat dit proces doorlopen is, wordt naar verwachting begin 2018 een voorstel voor een eerste set te realiseren informatieproducten (ter besluitvorming ingebracht mèt de bijbehorende kosten en de voorziene baten. In 2018 kan besluitvorming plaatsvinden op basis van het (mogelijk nog nader te detailleren) afwegingskader met criteria zoals dat in het Bestuurlijk Overleg van 15 juni 2017 is vastgesteld.

De resultaatlevering van de opdracht voor het werkplan Informatiehuizen 2017 wordt, met de nieuwe insteek, voorzien voor eind Q1 2018.

De voorgelegde aanpak en planningswijziging past binnen de financiële kaders van de huidige opdracht: alle werkzaamheden (zowel al uitgevoerd als nog uit te

voeren) vallen binnen het projectbudget van de vigerende opdracht en het werkplan informatiehuizen 2017, mits het budget voor 2017 over de jaargrens kan worden meegenomen (en niet als besparing wordt geboekt) tot aan de afronding van het werkplan.

Om gevoel te krijgen bij wat informatieproducten zijn en wat mogelijk is voor het digitaal stelsel voor de Omgevingswet, worden in vierde kwartaal van 2017 enkele praktische voorbeelduitwerkingen gepresenteerd en gedeeld met eindgebruikers en opdrachtgevers. De voorbeelden dienen ter illustratie en inspiratie en kunnen een bijdrage leveren aan de aanscherping van de vraagarticulatie en betrokkenheid van eindgebruikers. Het zijn dus nadrukkelijk geen blauwdrukken van informatieproducten.

Ad 3.

Een laatste belangrijk onderdeel van het werkplan informatiehuizen voor 2017 is het opstellen van een business case voor de besluitvorming over de realisatie van de informatieproducten. De business case bestaat uit een aantal onderdelen: een kwalitatieve beschrijving van de voorziene maatschappelijke baten van de informatieproducten, een kwantificering van de voorziene maatschappelijke baten, een kostenraming van de te realiseren informatieproducten en een raming van de risicoreservering.

De uitgangspunten voor het maken van de business case zijn op schrift gezet en aan de Programmaraad en het Projectbeheersingoverleg (PBO) voorgelegd. Het PBO heeft geconstateerd dat er een zorgvuldig proces is doorlopen om te komen tot de uitgangspunten. Het PBO heeft er daarom vertrouwen in dat de goede uitgangspunten zijn gehanteerd en constateert dat er draagvlak voor deze uitgangspunten is. Het PBO adviseert dan ook positief over de voorgelegde uitgangspunten voor de business case. Voorstel is om op basis hiervan verder te werken aan de businesscases.

Ad 4.

Voor de besluitvorming over de realisatie van informatieproducten is inzicht nodig in de omvang van de financiële middelen voor alle informatievoorzieningen die te relateren zijn aan de uitvoering van het *huidige* omgevingsbeleid. Onder huidige informatievoorziening wordt verstaan:

- die bestond in 2015;
- die – zoals nu voorzien – nodig is voor de informatieproducten bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet;
- die onderdeel gaat uitmaken van toekomstige informatieproducten.

Om het gevraagde inzicht en overzicht te verschaffen is een zogenoemde nulmeting uitgevoerd. De gegevens voor deze nulmeting zijn verzameld en verwerkt tot een overzicht dat de huidige geldstromen in beeld brengt. Het rapport behorende bij de nulmeting is opgenomen in de bijlage. Om de informatieproducten onder het Digitaal Stelsel te kunnen leveren, dienen de financiële middelen die beschikbaar zijn voor de informatievoorzieningen/-producten die voortkomen uit het huidige omgevingsrecht gereserveerd en geoormerkt te worden. Het OGB wordt gevraagd duidelijkheid te verschaffen over de beschikbaarheid van de middelen als in de nulmeting genoemd ten behoeve van de levering van informatieproducten in de toekomst.

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 s

M Art 5.1 lid 1 sub c@minienm.nl

T Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
17 oktober 2017

Bijlagen
3

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Opvolging actie harmonisatie begrippen
Agendanummer	5
Datum	26 oktober 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Aanleiding
In het bestuursakkoord is afgesproken om een werkgroep standaardisatie om standaardisatie aan te jagen. Er is een werkgroep onder leiding van Art 5.1 lid 1 sub d Art 5.1 lid 1 s gestart, die in 2016 onder andere op basis van praktijkproeven heeft geïnventariseerd waar knelpunten op het gebied van semantische standaarden (begrippen) bestaan.

In het OGB van 13 december heeft het OGB besloten de werkgroep op te heffen. Reden was dat de relatie met de werkzaamheden van het programma Aan de Slag niet altijd helder was en het geheel aan activiteiten rondom standaarden goedkoper en efficiënter door het programma Aan de Slag met de Omgevingswet zouden kunnen uitgevoerd.

Er zijn verschillende type standaarden, en het aanjagen en vaststellen van standaarden bestaat uit verschillende onderdelen. Er zijn geformaliseerde afspraken nodig om het stelsel te kunnen laten werken. Dit gaat bijvoorbeeld om afspraken over de techniek (bijv. het gebruik van GML als 'digitale taal') of over de eisen die aan het omgevingsplan worden gesteld om te zorgen dat deze digitaal ontsloten kan worden (het toepassingsprofiel voor het omgevingsplan). In het OGB van juni 2017 is afgesproken dat de noodzakelijke standaarden door het programma worden opgesteld en door het OGB worden vastgesteld.

Naast het opstellen van deze noodzakelijke standaarden, is het voor het vergroten van de inzichtelijkheid en het verbeteren van het gebruiksgemak belangrijk dat er harmonisatie plaatsvindt van de begrippen die door de verschillende overheden worden gebruikt. Het voorstel is om het aanjagen hiervan te beleggen bij het programma. Het OGB van 27 juni heeft, voor hierover te willen besluiten, gevraagd de opdracht en ambitie daarvoor verder uit te werken. Deze notitie geeft daar invulling aan.

Gevraagde beslissing:
- Vraag het programma om als onderdeel van het jaarplan 2018 een voorstel te maken voor het harmoniseren van begrippen waar in praktijkproeven onduidelijkheid over is geconstateerd.
- Vraag het programma om als onderdeel van het jaarplan 2018 een voorstel te maken om met 'big data analyse' van de huidige ruimtelijke plannen en met enkele praktijkproeven in beeld te brengen waar semantische standaardisatie verder noodzakelijk is.

Afstemming:
De programmaraad is blij met het verder doorzetten van de taken rond harmonisatie. Daarbij is het niet de taak van het programma om zonder meer de

opdracht van de opgeheven werkgroep Standaarden wat betreft harmonisatie, over te nemen. De PR zal als onderdeel van het Jaarplan 2018 een voorstel formuleren waarin bezien wordt hoe we door informeren, faciliteren en stimuleren de opdracht om te komen tot Harmonisatie van begrippen, vorm kunnen geven.

toelichting:

Het harmoniseren van begrippen (Semantiek) is een onderwerp wat nu al actueel is bij de integratie van de wetten die samen de Omgevingswet gaan vormen. Juist daar is ook een eerste stap gemaakt, de juristen zijn gezamenlijk tot één lijst gekomen met begrippen en definities voor de AMvB's van de Omgevingswet. Deze lijst is het uitgangspunt. De grote uitdaging zal liggen in de verdere integratie naar regionale en lokale overheden en ook de koppeling met begrippen in de basisregistraties en de, ook weer regionale en lokale, informatieregisters. Het begrip steiger kan bijvoorbeeld op verschillende plekken en bij verschillende overheden verschillende betekenissen hebben.

De harmonisatie van begrippen is feitelijk niet noodzakelijk voor het DSO, maar heeft wel een positieve invloed op de invoering en de uiteindelijke werking van de Omgevingswet ten opzichte van de gebruikers. Gebruikers krijgen een consistenter beeld voorgeschoteld, hoeven minder keuzes te maken en een consistenter gebruik van begrippen is goed voor de beeldvorming rondom de bestuurlijke drukte rondom de Omgevingswet.

Het harmoniseren van begrippen is een traject waarvoor een lange adem nodig is. Hiervoor zullen meerdere jaren nodig zijn. Er is in deze fase niet voldoende inzicht om de totale opgave te definiëren. Daarom wordt voorgesteld te beginnen bij wat bekend is, en hier stapsgewijs verder aan te werken.

1. **Start maken met geïnventariseerde begrippen.**

De eerdere werkgroep standaardisatie heeft een aantal praktijkproeven gedaan om te zien waar in de praktijk problemen ontstaan met begripsverwarring. Op basis daarvan zijn lijsten met begrippen opgesteld waar harmonisatie zinvol is. Deels zijn dit beleidsrijke begrippen waar verwarring over is (41 begrippen geïdentificeerd), deels zijn dit beleidsarme begrippen waar verwarring over is (daarvan zijn nu 31 begrippen geïdentificeerd. Tot slot zijn er een aantal begrippen benoemd die geen eenduidige definitie hebben, maar waarbij dit vanwege het bieden van beleidsruimte ook niet wenselijk is. In de bijlage zijn deze lijsten opgenomen. Het voorstel is om aan het programma opdracht te geven te starten met harmonisatie van de geïdentificeerde begrippen. De uitkomsten kunnen gebruikt worden bij onder andere de ontwikkeling van de staalkaarten en de stelselcatalogus.

2. **Verder onderzoeken waar harmonisatie nodig is.**

Deze lijsten zijn opgesteld op basis van een aantal praktijkproeven. Op basis daarvan is het niet mogelijk om conclusies te trekken over omvang en noodzaak van semantische standaardisatie op landelijk niveau voor specifieke begrippen. Daarom wordt voorgesteld het programma te vragen hier verder onderzoek naar te doen. Aanbeveling, die ook door de werkgroep is gedaan, is om daarbij gebruik te maken van big data analyses van de huidige plannen. Dat maakt het mogelijk breder inzichtelijk te maken waar verschillende begrippen gehanteerd worden, en

waar harmonisatie nodig is. In aanvulling daarom kunnen praktijkproeven worden gedaan om te kijken waar in de praktijk verder tegenaan gelopen wordt. Mogelijk kan hierbij aangesloten worden bij lopende projecten vanuit Invoeringsondersteuning, zoals het opstellen van de staalkaarten voor het omgevingsplan. Op basis van de analyse kan het OGB besluiten al dan niet een volgende stap te zetten op het gebied van harmonisatie.

Vervolg
Het programma werkt een voorstel uit voor de aanpak van deze opgave. In het kader van besluitvorming over het jaarplan 2018 komt dit terug in het OGB.

Het OGB zal over de voortgang geïnformeerd worden door middel van de reguliere voortgangsrapportages.

Bijlage met geïnventariseerde begrippen.

Lijst 1 – Begrippen waar verwarring over is maar waar dat geen probleem is omdat ze bewust ruimte bieden (beleidsrijk, niet harmoniseren)

1. archeologische waarde
2. bovenlokaal belang
3. duurzaam
4. duurzaamheid
5. extensief
6. grootschalig
7. intensief
8. landschappelijke waarde
9. lokaal belang
10. maatschappelijk
11. regulier onderhoud
12. ruimtelijke kwaliteit
13. sociale belevingswaarde

Lijst 2a – Beleidsrijke begrippen waar verwarring over is en waar harmonisatie zinvol is (beleidsrijk, wel harmoniseren)

1. agrarisch
2. bedrijfswoning
3. bedrijventerrein
4. beperkingengebied
5. bergingsgebied
6. beschermingszone
7. centrumgebied
8. complexe bedrijven
9. dancing
10. detailhandel
11. detailhandel - grootschalige
12. detailhandel - internet
13. detailhandel - volumineuze
14. dienstverlening
15. evenement/festiviteit
16. horeca
17. huishouden
18. inwonen
19. inrichting

20. kantoor
21. kappen/vellen
22. kwetsbaar object
23. kwetsbare functie
24. maatschappelijke instelling
25. melding
26. openbare plaats
27. openbare weg
28. opslag
29. overslag
30. sport
31. stadsgezicht
32. stadsrand
33. standplaats
34. verblijfs/dagrecreatie
35. verkeer
36. watercompensatie
37. weg
38. wonen
39. woongebied
40. zorg
41. zorginstelling

Lijst 2b – Beleidsarme begrippen waar verwarring over is en waar harmonisatie zinvol is (beleidsarm, wel harmoniseren)

1. bebouwde kom
2. bouwwerk
3. bruto vloeroppervlakte
4. erf
5. handelsreclame
6. hoofdgebouw
7. hoofdwatersysteem
8. kavel / bouwperceel
9. kunstwerk
10. gebouw
11. grens land-water bodem
12. molenbiotopen
13. nutsvoorzieningen
14. openbare ruimte
15. openbaar water
16. openbare weg
17. oppervlaktewaterlichaam
18. parkeren
19. peil
20. put
21. schuur
22. terras
23. vetafscheider
24. waterberging
25. watergang
26. waterhuishoudkundige voorziening
27. waterkering

28. waterstaatkundige functie
29. waterstaatwerk
30. woning
31. zichtlijnen

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d

M Art 5.1 lid 1 sub d

T Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
10 oktober 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	Advies beheer DSO en informatiepunt
Agendanummer	6
Datum	26 oktober 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
De adviesgroep governance permanent beheer DSO en informatiepunt is gevraagd eind 2017 zijn advies op te leveren, zodat tijdig met de inrichting van het permanente beheer kan worden begonnen voordat de eerste onderdelen van het DSO gereed zijn om van de pre-productiefase over te gaan naar de beheer- en exploitatiefase.
Besluitvorming is nodig om:

- De kwartiermakersfase te kunnen starten (o.a. opstellen samenwerkingsovereenkomst bestuurlijke partners)
- Per bestuurlijke partner de financiële verrekening te organiseren (o.a. keuze factuur/verrekening fonds, verdeelsleutel binnen ieders eigen achterban)
- De inrichting van de pre-productiefase binnen het programma aan te laten sluiten op het permanente beheer en exploitatie (o.a. acceptatiecriteria, maar ook selecteren partijen)
- Eventuele juridische verankering te regelen

Voorafgaand aan oplevering van het eindadvies aan het BO van januari is een consultatieronde voorzien op basis waarvan in het OGB van 12 december een definitief voorstel richting het Bestuurlijk overleg kan worden vastgesteld.

Gevraagde beslissing:

- Ter voorbereiding op definitieve besluitvorming in het OGB van 12 december en het BO van januari de achterbannen te consulteren op het concept eindadvies waarin de inrichting van het beheer volgens de principes van ketensamenwerking de voorkeursoptie is.

Op basis van de voorkeur voor het model van ketensamenwerking zal door de Ondersteunende Unit en het programma voor het OGB van 12 december richtinggevende keuzes voor de ‘host organisatie’ en de uitvoerende partijen worden voorbereid ten behoeve van uitwerking voor het OGB van voorjaar 2018.

Afstemming:
De hoofdlijnen van het advies zijn afgestemd met:

- Strategische ontwikkelpartners
- Andere relevante actoren, zoals KING, Waterschapshuis, BIJ12
- Informeel met de eigen achterban door de leden van de adviesgroep

Toelichting

Aanleiding: Doel en taak adviesgroep beheer

Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk het DSO ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. Het is daarbij belangrijk in lijn met de bestuurlijke en financiële afspraken gezamenlijk tot een voorstel te komen voor de toekomstige beheer- en exploitatie van het DSO en het informatiepunt.

In het OGB van 16 december 2016 is aan de hand van het Programmaplan besloten om de uitwerking van het strategisch, tactisch en operationeel beheer in samenhang op te pakken door een interbestuurlijk samengestelde werkgroep, waarbij opdrachtgever en opdrachtnemer samen optrekken.
In het OGB van 15 februari 2017 is de opdracht voor de adviesgroep governance permanent beheer DSO en informatiepunt vastgesteld. De adviesgroep is in april van start gegaan, met als doel:
Te komen tot zo mogelijk verschillende opties voor het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt die

a. op draagvlak kunnen rekenen
b. haalbaar zijn
c. passen binnen de kaders
d. toekomstbestendig zijn.

Doel is op basis van het strategisch ontwerp een voorstel te doen voor de uitwerking op tactisch en operationeel niveau. Het gaat er om dat het Bestuurlijk Overleg uiteindelijk beslist tot het geven van een opdracht voor het inrichten van een beheerorganisatie (start kwartiermakersfase), op basis van de voorgestelde opties door de adviesgroep.

Het BO van 15 juni 2017 heeft ingestemd met de beoogde werkwijze en denkrichting van de adviesgroep.
De adviesgroep heeft meerdere varianten en voorbeelden van beheerorganisaties afgewogen. De denkrichting zoals gepresenteerd in het BO van 15 juni wordt in het eindadvies gepresenteerd als de voorkeursoptie. De voorkeur gaat uit naar het inrichten van de governance naar de principes van ketensamenwerking, waarbij een interbestuurlijk bestuur opdrachtgever is voor een ketenregieorganisatie. Bij de ketenregieorganisatie ligt de taak om regie te houden op het beheer van het DSO en informatiepunt. Er worden met uitvoerende partijen overeenkomsten gesloten vanuit de ketenregieorganisatie. Bij de ketenregieorganisatie liggen in principe geen operationele beheertaken. Deze liggen zo laag mogelijk bij de uitvoerende partijen. Dit model heeft de voorkeur, omdat de benadering van ketensamenwerking recht doet aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid die ook bij de beheerfase geldt, het past bij de publieke aard van het DSO en is een relatief eenvoudige vorm die op korte termijn kan worden ingericht. In de bijlage is het advies opgenomen.

Uitkomst opdracht financiële verrekening in relatie tot governance beheer

Op verzoek van het OGB van 8 juni 2017 heeft de adviesgroep governance permanent beheer DSO en informatiepunt (IP) via een interbestuurlijke werkgroep gekeken naar de financiële aspecten die de governance van het permanente beheer raken.
Het ging om beantwoording van de volgende vragen:

1. welke financiële verrekeningswijze (via fonds of facturering) de ondertekenende partijen van het financieel akkoord willen gaan hanteren om de beheer- en exploitatiekosten van het DSO en IP te voldoen (deze vraag is zo opgepakt dat is gekeken naar gevolgen voor de governance van het permanente beheer)
2. het binnen of buiten de beheerorganisatie beleggen van de operationele taak van inning en verrekening van de beheer- en exploitatiekosten
3. welke organisatie is beoogd voor de uitvoering van deze taak
4. en in het verlengde van voorgaande duidelijkheid over het proces van de financiële begroting en verantwoording, zodat helder is welke taken de adviesgroep dient mee te nemen in haar governancevoorstel.

Op basis van de uitkomsten van de werkgroep concludeert de adviesgroep dat zowel facturering als gebruik van de fondsen binnen de voorgestelde governance van het permanent beheer past mits het ook past bij de nog te maken keuze van de host-organisatie, uitgaande van de voorkeursvariant van de adviesgroep, zodat het ook aansluit op Staatssteun-, BTW- en rijksbegrotingsregels. Voorwaarde is ook dat facturering gebaseerd is op een eenvoudige verdeelsleutel en niet naar feitelijk gebruik. Zie bijlage voor een toelichting en de verschillende voor- en nadelen.
De adviesgroep adviseert de keuze voor facturering of verrekening aan de afzonderlijke bestuurlijke partners te laten.

Uitgaande van de voorkeursvariant van de adviesgroep om de beheerorganisatie in te richten via de beginselen van ketensamenwerking is het advies de taak van inning en verrekening binnen de ketenregieorganisatie te beleggen en bijvoorbeeld niet een apart incassobureau hiervoor in te richten.
Gezien de taak- en rolomschrijving gekoppeld aan de governance, in de voorkeursvariant van de adviesgroep, lijkt de ketenregieorganisatie de aangewezen organisatie voor de taak van inning en verrekening. Voordelen zijn daarbij de snelheid van handelen, de koppeling tussen mandaat en budget en de koppeling tussen financiële en inhoudelijke beheercyclus.

De werkgroep heeft keuzes en aandachtspunten benoemd voor de begrotingscyclus. Deze keuzes en aandachtspunten zullen door de adviesgroep na afronding van de besluitvorming worden meegegeven aan de kwartiermaker.

Vervolg

De leden van de adviesgroep dragen zorg voor de consultatie. Deze dient 15 november te worden afgerond. Vervolgens vindt door de adviesgroep een verwerkingsslag plaats op de uitkomsten van de consultatie. Parallel vindt de formele voorbereiding plaats om het standpunt te bepalen op het voorstel dat aan het OGB van 12 december wordt voorgelegd. Als er in het OGB en het BO overeenstemming is, kan gestart worden met de kwartiermakersfase. In het OGB van december zullen daarnaast richtinggevende keuzes worden voorgelegd om te komen tot de keuze voor de host organisatie en uitvoerende partijen/beheerders. Tevens wordt het OGB dan gevraagd akkoord te gaan met het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst en het organiseren van de financiële verrekening met de eigen achterban. De uitwerking van deze stappen zal vervolgens terugkomen in het OGB.

Bijlage Toelichting financiële verrekeningswijze in relatie tot governance beheer

Keuze facturering of verrekening via gemeente en provincie fonds

Gemeenten en provincies
Zoals voetnoot 4 in het financieel akkoord aangeeft is er nog een afspraak nodig over de verrekeningswijze van de beheer- en exploitatiekosten. Voor gemeenten en provincies is hier de keuze te maken tussen verrekening via het Gemeente- en Provinciefonds of facturering.
Vertaald naar de governance betekent facturering hogere afhandelingskosten en een verzwaring van de taken van het ketenregiebureau. Daar staat tegenover dat een grotere mate van flexibiliteit in de hoogte van de bedragen per jaar mogelijk is[1], die in de beginperiode wellicht gewenst is (afhankelijk van keuzes t.a.v. o.a. ontwikkeling DSO en risicoreservering).
Bij gebruik van het gemeente- en/of provinciefonds zal jaarlijks een bedrag voor de beheer- en exploitatie van het DSO en informatiepunt worden onttrokken aan de algemene uitkeringen van de fondsen. Dit is administratief eenvoudig en voorkomt een kostenverdeelprobleem: de individuele gemeenten en provincies dragen conform de verdeelmaatstaven van de algemene uitkeringen bij aan het Informatiepunt en het DSO. Voorwaarde die door BZK is gesteld is wel dat het stabiele bedragen zijn. Bij facturering speelt mee dat er een risico is op niet betalen. Wanneer deze afspraak wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst is dit risico verwaarloosbaar is de ervaring. Voorwaarde bij facturering is gebruik van een eenvoudige verdeelsleutel bijvoorbeeld naar inwonersaantal. Anders komt er een te zware taak bij de organisatie die de facturen opstelt te liggen.

Waterschappen
De waterschappen betalen op dit moment voor het gebruik van diverse basisregistratie en functionaliteiten van het Rijk via de 'Rijksfactuur'. BZK ontvangt jaarlijks aan het begin van een jaar van andere departementen de opgaven van de bedragen die bij de waterschappen in rekening moeten worden gebracht en de UvW maakt op basis van die opgaven een overzicht van de door ieder waterschap te betalen bedragen. De Unie kan voor de meeste bedragen zelf bepalen op welke wijze de kostenverdeling over de waterschappen plaatsvindt. UvW stuurt de waterschappen het totaaloverzicht toe. BZK maakt een factuur met per waterschap één bedrag op en stuurt deze toe. Voor betaling en inning gelden de regels uit de AWB.

Rijk

Het Rijksaandeel in de structurele middelen voor beheer en exploitatie worden geraamd op de begroting XII van IenM op artikel 13.05 Eenvoudig Beter. De Rijkspartijen maken onderling afspraken over de verdeling.

[1] De hoogte van het bedrag dat aan de fondsen wordt onttrokken kan niet jaarlijks worden gewijzigd

BIJLAGE bij OGB notitie bekrachtingen standaarden

GAS/DSO-project	Standaard	Versie	Toepassing, functie	Opgenomen op verplichte of aanbevolen lijst FS
PR05-Knooppunt	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	X509	RFC5280 en update RFC6818	Authenticatie van applicaties, gebruikers, systemen middels certificaten op het internet, zoals www, elektronische mail (beveiligd), gebruikers authenticatie en IPsec, SSL en TLS. DSO: Authenticatie Systemen en Gebruiker.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	GEO Standaarden	(1) het basismodel geo-informatie (NEN3610) - versie 2011; (2) ISO 19136:2007 Geographic information - Geography Markup Language (GML) - versie 2007; (3) Nederlands metadataprofiel op ISO 19115 voor geografie - versie 1.3.1; (4) Nederlands metadata profiel op ISO 19119 voor services - versie 1.2.1; (5) Nederlands profiel op ISO 19142 Geographic information - Web Feature Service - versie 1.1; (6) Nederlands	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Knooppunt uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

		profiel op ISO 19128 Geographic information - Web Map Server Interface - versie 1.1		
PR05-Knooppunt	SAML	2.0	Federatieve (web)browser-based single-sign-on (SSO) en single-sign-off. Dat wil zeggen dat een gebruiker na eenmalig inloggen via zijn browser toegang krijgt tot verschillende diensten van verschillende partijen. DSO: Authenticatie Gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	StUF	3.01	Uitwisseling van domein- of sectorspecifieke gegevens waarin ook basis- en/of zaakgegevens voorkomen en waarvoor geen andere (inter)nationale (XML-gebaseerde) berichtenstandaard is vastgesteld. DSO: Knooppunt uitwisseling formele berichten Bevoegd Gezag.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	StUF protocolbindingen 3.02	03.02	'StUF protocolbindingen' beschrijft de afspraken voor het gebruik van StUF in combinatie met drie manieren van transport: via bestandsoverdracht, via transport op basis van WSDL 1.1 met SOAP 1.1 en http(s) als onderliggend transportmechanisme of via transport op basis van Digikoppeling. DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	
PR05-Knooppunt	HTTPS	RFC 2818	Het beveiligen van de communicatie tussen clients (zoals browsers) en servers voor alle via het Internet benaderbare websites en webservices. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	TLS	1.2	Het met behulp van certificaten beveiligen van de verbinding (op de transportlaag) tussen client- en serversystemen of tussen serversystemen onderling, voor zover deze gerealiseerd wordt met internettechnologie. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	XSL	XLS family	Voor XML transformaties DSO: Voor XML transformaties.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	PKIoverheid	PvE 4.4	Het PKIoverheid-certificaat is een computerbestand dat fungeert als een digitaal paspoort. Certificaten worden gebruikt bij onder meer het bezoeken van beveiligde websites, het controleren van de elektronische ondertekening van berichten of documenten, en het bekijken van versleutelde informatie. DSO: Voor veilige communicatie.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid

PR05-Knooppunt	DigiD	n.v.t	DigiD is een veilig en betrouwbaar authenticatiemiddel voor uw online dienstverlening: DSO: Voor inloggen Burgers.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid
PR05-Knooppunt	eHerkenning	1.7 (er volgt nog overleg tussen het Rijk en het DSO over een eventueel hoger te hanteren versie)	Met het authenticatiesysteem eHerkenning is de online dienstverlening tussen overheden en bedrijven veilig, betrouwbaar en eenvoudig geregeld DSO: Voor inloggen Bedrijven en Bevoegd Gezag.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid
PR05-Knooppunt	Idensys	n.v.t.	Idensys is de nieuwe manier voor online identificatie in het burger- en consumentendomein. DSOL Voor inloggen Burgers, Bedrijven en Bevoegd Gezag.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid
PR05-Knooppunt	OAuth	2.0	Met OAuth 2.0 kunnen gebruikers of organisaties een programma of website toegang geven tot specifieke (privé)gegevens, die opgeslagen zijn op een ander systeem, zonder hun gebruikersnaam en wachtwoord uit handen te geven. Voor autorisatie werkt het Knooppunt intern op basis van OAuth. DSO: Voor toegang systemen.	Ja. Nog in behandeling zijn voor een status op de verplichte (pas toe of leg uit) lijst met open standaarden
PR05-Knooppunt	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens. DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	NEN-ISO/IEC 27001	2013	Specificeren van eisen voor het vaststellen, implementeren, uitvoeren, controleren, beoordelen, bijhouden en verbeteren van een gedocumenteerd Information Security Management System (ISMS) in het kader van de	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

			algemene bedrijfsrisico's voor de organisatie DSO: Voor beveiliging Stelsel.	
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	NEN-ISO/IEC 27002	2013	De standaard omvat "best practices" op het gebied van het organiseren van informatiebeveiliging voor een organisatie, bestaande uit het beheer van bedrijfsmiddelen, veilig personeel, toegangsbeveiliging, cryptografie, fysieke beveiliging en beveiliging van de omgeving, beveiliging in de bedrijfsvoering, communicatiebeveiliging, leveranciersrelaties, beheer van informatiebeveiligingsincidenten, informatiebeveiligingsaspecten van bedrijfscontinuïteitsbeheer, naleving en de acquisitie, ontwikkeling en het onderhoud van informatiesystemen. DSO: Voor beveiliging Stelsel.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	SKOS	18-08-2009	Het in een gestructureerde vorm op het Web publiek beschikbaar stellen van een 'niet geformaliseerd' Knowledge Organization System (KOS), met als doel kennis over de betekenissen en samenhang van de onderliggende begrippen te ordenen en toegankelijk te maken DSO: Vastleggen en publiceren kennis over begrippen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	TLS	1.2	Het met behulp van certificaten beveiligen van de verbinding (op de transportlaag) tussen client- en serversystemen of tussen serversystemen onderling, voor zover deze gerealiseerd wordt met internettechnologie. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	GEO Standaarden (o.a.NEN3610, GML)	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Informatiehuizen uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	XML-Schema	1.1	In XML-Schema kan men schema's maken voor bijvoorbeeld XML-documenten, waarmee deze documenten formeel worden gespecificeerd, en op grond waarvan zij kunnen worden gevalideerd, bijvoorbeeld door XML-validatoren DSO: Voor definitie uitwisseling	Nee

			gegevens tussen enkele DSO componenten.	
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	DCAT	16-01-2014	Beschrijven van datasets van op het internet gepubliceerde gegevenscatalogi ten behoeve van presentatie en gericht zoeken DSO: Publiceren informatieproducten.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	RDF	1.1	Gestructureerd via het Web ter beschikking stellen van gegevens door overheden, zodat de aanbieder of overige partijen (geautomatiseerd) deze gegevens kunnen koppelen. DSO: Publiceren van omgevingsdocumenten op het web.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	OWL	2	Het vastleggen van rijke en complexe kennis voor ontsluiting door computers, om de samenhang van die kennis te controleren of impliciete kennis expliciet te maken DSO: Vastleggen en publiceren kennis over omgevingsdocumenten.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	JSON-SCHEMA	5.0	Schema voor uitvoeren van validatie op JSON documenten DSO: Definitie gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	JSON-LD	1.0	Methode om Linked data over te dragen via JSON. Het streven was om zo eenvoudig mogelijk het bestaande JSON formaat om te zetten naar een semantisch formaat: JSON-LD. Zo kunnen gegevens op vergelijkbare wijze met de traditionele JSON worden gerealiseerd. DSO: Linked data gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	DQV	15-12-2016	Uitbreiding van DCAT om de kwaliteit van de gegevens te beschrijven DSO: Publiceren informatieproducten.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	ISO25012	2008-12	Model voor datakwaliteit DSO: Borging datakwaliteit.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	OAuth	2.0	Met OAuth 2.0 kunnen gebruikers of organisaties een programma of website toegang geven tot specifieke (privé)gegevens, die opgeslagen zijn op een ander systeem, zonder hun gebruikersnaam en wachtwoord uit handen te geven. Voor autorisatie werkt	Ja. Nog in behandeling zijn voor een status op de verplichte (pas toe of leg uit) lijst met open standaarden

			het Knooppunt intern op basis van OAuth DSO: Voor toegang systemen.	
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	PDF 1.7	ISO 32000-1:2008	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duiding van oorsprong of functierijkheid onderdeel zijn van het document en waarbij PDF/A-1 als standaard niet kan worden ingezet. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	HTTPS	RFC 2818	Het beveiligen van de communicatie tussen clients (zoals browsers) en servers voor alle via het Internet benaderbare websites en webservices. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.

PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	HTTPS	RFC 2818	Het beveiligen van de communicatie tussen clients (zoals browsers) en servers voor alle via het Internet benaderbare websites en webservices. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	PDF 1.7	ISO 32000-1:2008	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duiding van oorsprong of functierijkheid onderdeel zijn van het document en waarbij PDF/A-1 als standaard niet kan worden ingezet. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.

PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	Geo Webrichtlijnen	1.0	Om de toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie op websites te borgen, moeten overheidswebsites rekening houden met de webrichtlijnen. toepassen van geo-informatie vraagt - net als bijvoorbeeld het plaatsen van video materiaal - speciale aandacht. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Nee
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	WMTS	1.0.0	Standard protocol for serving pre-rendered georeferenced map tiles over the Internet DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Nee
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	TMS	1.0	A Tile Map Service (TMS) provides access to cartographic maps of geo-referenced data, not direct access to the data itself. DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen.
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	DMN	1.1	Voor het informatiemodel van het standaard koppelvlak toepasbare regels maakt PR13 gebruik van de standaard Decision Model and Notation (DMN) DSO: Aanlevering toepasbare regels bevoegd gezag.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

			meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	BWB	1.3.1	Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	JCDR	1.0	Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	ECLI	1.0	Identificatie van rechterlijke uitspraken, onder meer ter citatie. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

			basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	SKOS	18-08-2009	Het in een gestructureerde vorm op het Web publiek beschikbaar stellen van een 'niet geformaliseerd' Knowledge Organization System (KOS), met als doel kennis over de betekenissen en samenhang van de onderliggende begrippen te ordenen en toegankelijk te maken. DSO: Vastleggen en publiceren kennis over begrippen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	DMN	1.1	Voor het informatiemodel van het standaard koppelvlak toepasbare regels maakt PR13 gebruik van de standaard Decision Model and Notation (DMN) DSO: Aanlevering toepasbare regels bevoegd gezag.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	BWB	1.3.1	Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	JCDR	1.0	Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	ECLI	1.0	Identificatie van rechterlijke uitspraken, onder meer ter citatie. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen

PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	BWB	1.3.1	Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	ECLI	1.0	Identificatie van rechterlijke uitspraken, onder meer ter citatie. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Nederlands WFS profiel 1.1 op ISO 19142 voor Web Feature Services 2.0	1.1	Een Web Feature Service (WFS) is een web service interface voor het opvragen, aanleveren en bewerken van geografische vector data, afkomstig van databanken, gebruik makend van internet technologie DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit) - als onderdeel van de Geo Standaarden
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Nederlands profiel Web Map Service op ISO 19128 versie 1.1	1.1	Een Web Map Service (WMS) publiceert "kaarten" (dit betekent: een visuele voorstelling van de geografische en thematische data, niet de data zelf) op het web. DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit) - als onderdeel van de Geo Standaarden
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Web Map Tile Service (WMTS) Implementation Standard	1.0.0	Standard protocol for serving pre-rendered georeferenced map tiles over the Internet DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Nee

PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	JDCR	1.0	Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	OWMS	4.0	Metadateren van publieke overheidsinformatie op internet. DSO: Vastleggen metadata omgevingsdocumenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	PDF A1	NEN-ISO 19005-1:2005	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duurzame toegankelijkheid van belang is. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	PDF A2	ISO 19005-2, 2011	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duurzame toegankelijkheid van belang is en waarbij PDF/A-1 als standaard niet voldoet vanwege gebrek aan functionaliteit. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	SKOS	18-08-2009	Het in een gestructureerde vorm op het Web publiek beschikbaar stellen van een 'niet geformaliseerd' Knowledge Organization System (KOS), met als doel kennis over de betekenissen en samenhang van de onderliggende begrippen te ordenen en toegankelijk te maken. DSO: Vastleggen en publiceren kennis over begrippen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	ELI	2015	De European Legislation Identifier (ELI) is een techniek om binnen Europa alle nationale en Europese wetgeving te catalogiseren, zodat deze juridische informatie vlot online toegankelijk wordt DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Nee
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	RDF	1.1	Gestructureerd via het Web ter beschikking stellen van gegevens door overheden, zodat de aanbieder of overige partijen (geautomatiseerd) deze gegevens kunnen koppelen. DSO: Publiceren van omgevingsdocumenten op het web.	Ja. Aanbevolen
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	OWL	2	Het vastleggen van rijke en complexe kennis voor ontsluiting door computers, om de samenhang van die kennis te controleren of impliciete kennis expliciet te maken DSO: Vastleggen en publiceren kennis over omgevingsdocumenten.	Ja. Aanbevolen

PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	SPARQL	15-01-2008	SPARQL is een RDF zoektaal (Query Language) - die gebruikt wordt om RDF-gebaseerde data te bevragen middels zoekopdrachten DSO: Opvragingen van Linked data.	Nee

BIJLAGE B

*: GAS Aa

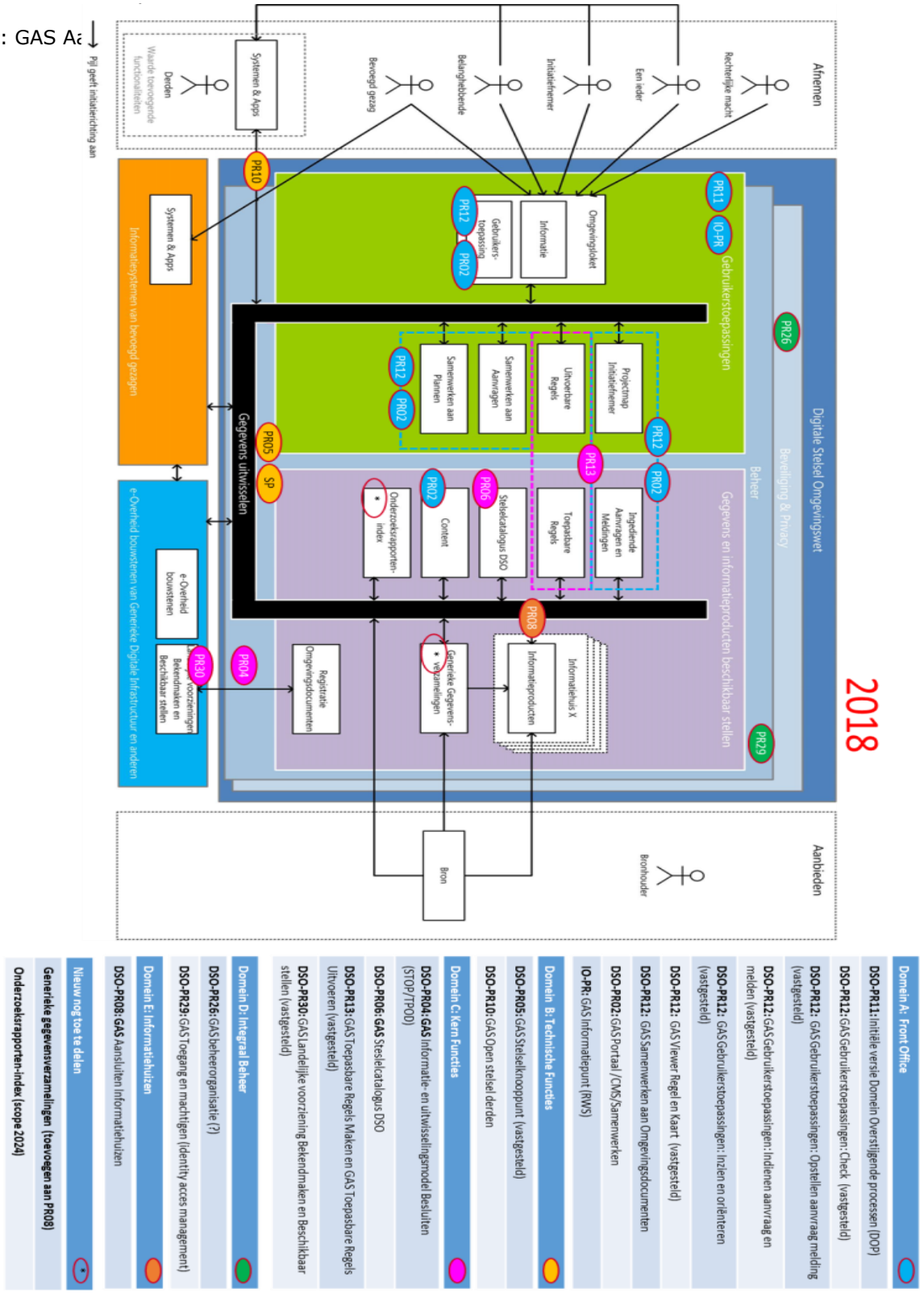

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Den Haag

Contactpersoon

Art 5.1 lid 1 sub d
Senior Beleidsmedewerker

M Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
5 oktober 2017

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	26 oktober 2017
Vergadertijd	10:45 - 12:15
Vergaderplaats	

1. **Opening**
   a. mededelingen
   b. Verslag OGB 2 oktober 2017

2. **Voortgang programma**
   a. Werkplan DSO Q4 (ter vaststelling)

3. **Stand van zaken lopende trajecten**
   a. Taskforce complexiteitsreductie (mondelinge toelichting Richard van Breukelen)
   b. Werkgroep governance (mondeling ter informatie)
   c. Werkgroep implementatiemijlpalen (ter informatie)

4. **Informatiehuizen** (ter besluitvorming)

5. **Opvolging actie harmonisatie** (ter besluitvorming)

6. **Advies Adviesgroep beheer** (ter besluitvorming)

7. **Hamerpunten**
   a. Bekrachtigen standaarden DSO (ter vaststelling)

8. **Rondvraag en sluiting**

Ter informatie bijgevoegd: herijking mijlpalen IVO Q3/Q4

Doorkijk naar volgende overleggen

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
5 oktober 2017

Strategische sessie 22 november

- resultaat taskforce complexiteitsreductie
- hoofdkeuzes governance
- Te behalen implementatiemijlpalen
- hoofdkeuzes aanpak en budget Invoeringsondersteuning (consequenties herplanning)

OGB 12 december

- Vaststellen variant op basis van taskforce
- Vaststellen voorstel voor inrichting permanent beheer
- Vaststellen governancestructuur
- Epics q1 2018

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

RWS INFORMATIE -

OGB

www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d

T Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
18 oktober 2017

Bijlage(n) 1

memo

Ter informatie; Invoeringsondersteuning herijking mijlpalen jaarplan Q3/Q4 2017

Aanleiding

Zoals afgesproken zouden voor Invoeringsondersteuning naast de doorlopende mijlpalen, er voor de tweede helft van 2017 mijlpalen nader worden bepaald op basis van de dan bekende behoefte. Met deze notitie willen we de leden van OGB informeren over uitgewerkte en gewijzigde mijlpalen ten opzichte van het jaarplan 2017.

Toelichting proces

In de zomer zijn prioritaire thema's voor Invoeringsondersteuning voor de tweede helft 2017 in de programmaraad besproken. Hierbij is afgesproken dat de vraagarticulatie wordt doorgeschoven naar het najaar, onder andere om rekening te kunnen houden met gevolgen van de herplanning en het BIT-advies. Voor het jaarplan 2018 zullen deze gevolgen programmaraad worden uitgewerkt. Omdat de Q3 reeds gestart was, is tussentijds doorgewerkt aan reeds gestarte activiteiten en is waar nodig een pas op de plaats gemaakt

Wijzigingen ten opzichte van het jaarplan

Conform afspraken hebben is samen met de veranderopgaven kritisch gekeken naar de mijlpalen voor de Q3 en Q4 en zijn de ambities op onderdelen bijgesteld. Het voorliggende resultaat is in de programmaraad van 7 oktober j.l. vastgesteld.

Samengevat zijn de belangrijkste wijzigingen

1. Anders werken – de lopende werkzaamheden op gebied van participatie en ketensamenwerking worden voortgezet. Overige activiteiten zijn afgeschaald of on hold gezet.
2. Kennis en kunde van de wet – betreft voornamelijk voortzetting van activiteiten die in Q1 en Q2 zijn gestart.
3. Werken met het DSO – in plaats van het ontplooien van nieuwe activiteiten gaat de aandacht nu vooral uit naar de samenhang en de rolverdeling gezien het interbestuurlijke karakter van het programma.
4. Generieke basisproducten en voorzieningen – ondersteunende activiteiten zijn grotendeels in lijn met voorgaande kwartalen, zij het minder intensief.

De voorgenomen activiteiten in Q3 en Q4 passen in het jaarbudget van IVO.

Datum
18 oktober 2017

In de bijgevoegde sheets is per thema inzichtelijk gemaakt wat de wijzigingen zijn t.o.v. het jaarplan. Zie hieronder de legenda:

Geen aanpassing t.o.v. jaarplan 2017

Nieuwe of nader uitgewerkte mijlpaal t.o.v. jaarplan 2017

Gewijzigde of gefaseerde mijlpaal uit het jaarplan 2017

Vervallen mijlpaal uit jaarplan 2017

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Bijlage bij Invoeringsondersteuning herijking mijlpalen jaarplan Q3/Q4 2017 (versie 18 oktober 2017)

Betekenis kolom wijziging t.o.v. jaarplan 2017

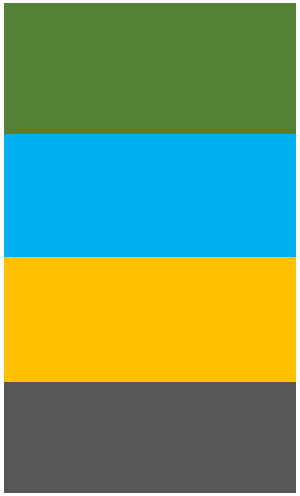

Geen aanpassing t.o.v. jaarplan 2017

Toevoeging/nieuwe of uitgewerkte mijlpaal t.o.v. jaarplan 2017

Gewijzigde of gefaseerde mijlpaal uit het jaarplan 2017

Vervallen mijlpaal uit jaarplan 2017

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Kennis en Kunde Wet en Kerninstrumenten

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Omgevingsvisie	Tussentijdse resultaten pilots	=	Geen specifieke doelgroepen meer benoemd	Q3/Q4	Q4	
Omgevingsplan	oplevering van 3 bouwstenen en 3 staalkaarten en inzicht verkregen in de methode van het tot stand komen	= Start uitwerking, eerste concept 4 staalkaarten	Gesplitst in 2 mijlpalen	Q3/Q4	Q4	
	Oplevering van 3 bouwstenen en 3 staalkaarten en inzicht verkregen in de methode van het tot stand komen	= Ontvangst offertes, start beoordeling		nvt	Q3	
	voorlichting doelgroepen	=		Q3/Q4	Q4	
	Community of practice	=		Q3/Q4	Q4	
Omgevings-Verordening	Geen					
Waterschaps-verordening	Concept structuur waterschapsverordening	Plan van aanpak vastgesteld	Uitvoering werkzaamheden per Q3 door projectleider Waterschappen	Q3/Q4	Q4	
Algemene regels	Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	= Gefaseerd naar Q3	Mijlpaal valt samen met de verkenning Toezicht en Handhaving , vanwege de grote overlap tussen beide verkenningen Verder is gestart met de pilot Oosterwold (Almere (stroomlijnen watervergunning en omgevingsverguning bouwen)	Q2	Q3	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Kennis en Kunde Wet en Kerninstrumenten

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Omgevings-Vergunning	Verkenning ondersteuningsbehoefte	= Gefaseerd	Scope opnieuw vastgesteld	Q1	Q4	
	Niet in jaarplan 2017 toegevoegd in Q3	Opzet 1 pilot vergunning van de toekomst		nvt	Q4	
Projectbesluit	Verkenning ondersteuningsbehoefte	=		Q3/Q4	Q4	
Programma	Verkenning ondersteuningsbehoefte	=		Q3/Q4	Q4	
Toezicht en handhaving	Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	= Gefaseerd naar Q3	Mijlpaal valt samen met de verkenning Toezicht en Handhaving , vanwege de grote overlap tussen beide verkenningen	Q2	Q3	
	Niet in jaarplan 2017 toegevoegd in Q3	Opzet Pilot stroomlijnen omgevings- en watervergunnignen Oosterwold		nvt	Q4	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Anders werken

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte (Joost)	Niet in jaarplan 2017 toegevoegd in Q2	Notitie integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	In Q2 geconstateerd dat behoefte is aan een notitie voor de heroriëntatie op de positionering van het thema. Op 7 september is de notitie besproken in de PR. De mijlpalen voor rest 2017 en 2018 zijn herijkt conform deze notitie.	n.v.t.	Q3	
	Niet in jaarplan 2017 toegevoegd in Q3	Gesprekken verander-opgaven en beleidsdomeinen over integraal werken	Toegevoegd obv Notitie integraal werken bespreking PR	n.v.t.	Q4	
	Kennis ontsluiten op de website over wat integraal werken inhoudt	= Gefaseerd van Q1 naar Q4	Alsnog realiseren in Q4, incl aandacht voor enkele beleidsdomeinen.	Q1	Q4	
	thema bijeenkomst 'een brede blik op leefomgeving'	Gefaseerd en vervalt als mijlpaal is continu	Komt terug bij slagsessies tijdens workshops. Geen separate bijeenkomsten	Q2	NVT	
	ontsluiten handreiking gezondheid en begeleiden van doelgroepen	= Gefaseerd van Q2 naar Q3	Gefaseerd: IenM zet in Q3 handreiking die in opdracht van hen gemaakt is online, wij verwijzen ernaar en bieden kennis op website aan op dit thema	Q2	Q3	
	leer community ingericht/ondersteund	Vervalt als mijlpaal is continu	Niet separaat inrichten maar koppelen aan kerninstrumenten	Q2	NVT	
	opleveren overzicht bestuurlijke afwegingsruimte (inclusief “mengpaneel)	= Gefaseerd van Q2 naar Q3 en afgeslankt	Er wordt in Q4 een basisvorm van het mengpaneel waar afwegingsruimte geleverd tbv verdieping cq gesprekken over dit thema in het land	Q2	Q4	
	proeftuin Aan de slag met de OW, gezondheid, omgevingsveiligheid en milieu onderwerpen deelnemende partijen bekend	= Gefaseerd van Q2 naar Q4	Het budget biedt ruimte voor 12 Proeftuinen. In Q2 zijn 4 proeftuinen gestart. Faciliteren dat geschikte doelgroepen zich aanmelden. Eind Q4 balans op maken obv vraag.	Q2	Q4	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Anders werken

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Nieuwe mijlpaal Q3 /Q4	Toelichting	Initiële planning	Prognose	Wijziging
	kennis/productportfolio met voorbeelden passend bij verschillende ambities	= Gefaseerd van Q2 en Q4, daarna continu	ervaringen pilots ontsluiten via aandeslagkaart en tabel tbv veranderopgaves (incl enkele beleidsdomeinen). Kennis delen op website met 'factsheets' in Q4	Q2.	Q4	
	Bijdrage aan en organiseren workshops	= Gefaseerd en afgeslankt,	Voor eind van jaar eerste bijdrage aan workshops. Daarna continu	Q2/3/4	Q4	
	Resultaten proeftuinen	= Gefaseerd van Q3/Q4 naar Q4 e.v.	Q4 en verder: als doelgroepen op deze thema's zich aanmelden, komen tzt resultaten beschikbaar, deze dan ontsluiten	Q3/Q4	Q4/2018	
Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte (Joost)	Ontwikkelen game afwegingsruimte	Vervalt	Evt. beperkt meelopen bij ontwikkelen mengpaneel	Q3/Q4	Nvt	
	werkatelier over bestuurlijke afwegingsruimte en de financiële impact	Vervalt	Dit is door veranderopgave gemeenten al opgepakt. Vanuit programma niet apart oppakken, behalve als ambitieniveau veranderopgaves hier wel om vraagt	Q3/Q4	Nvt	
	3-5 pilots integraal werken afgerond	Vervalt	Niet doen, behalve als ambitieniveau veranderopgaves hier om vraagt. Binnen pilots Omgevingsvisies en de ondersteuningsregeling is wel aandacht gegeven aan de thema's.	Q3/Q4	Nvt	
	3 pilots gezondheid afgerond	Vervalt	Niet doen, behalve als ambitieniveau veranderopgaves hier om vraagt.	Q3/Q4	Nvt	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Anders werken

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Participatie	in inspiratiegids ontsluiten van basiskennis over participatie	= Door ontwikkelen inspiratiegids, continu per kwartaal update	Uitwerking mijlpaal	Q3/Q4	Q4	
		Netwerkdag inspiratiegids participatie	Uitwerking mijlpaal	Nvt	Q4	
		Opleiden ambassadeurs voor participatie en Omgevingswet	Uitwerking mijlpaal	Nvt	Q3	
	Oplevering resultaten democratic challenge	= Gefaseerd van Q2 naar Q4		Q3/Q4	Q4	
Regionale/ Ketensamenwerking	Vraag gestuurd faciliteren en ondersteunen interbestuurlijke en regionale netwerken	In kaart brengen interbestuurlijke regionale netwerken	Uitwerking mijlpaal	Q3/Q4	Q3/Q4	
		Voorstel door ontwikkelen aanpak faciliteren interbestuurlijke regionale netwerken	Uitwerking mijlpaal	Nvt	Q4	
		Doorontwikkeling gespreksmodel	Uitwerking mijlpaal	Nvt	Q4	
		Evaluatie pilot regionale tafel volksvertegenwoordiging	Uitwerking mijlpaal	Nvt	Q3	
	Ontsluiten praktijkvoorbeelden regionale samenwerking via website	=		Q3/Q4	Q3/Q4	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Anders werken

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Mens en organisatie	Werkateliers anders werken verkenning ondersteuningsbehoefte koepels	=	Loopt. Verbinding met DSO wordt gemaakt.	Q3/Q4		
	Thema verankerd in de leerreis	=	Leerreis wordt momenteel aangeboden	Q3/Q4		
	Visiedocument Mens en Organisatie	Visie wordt een dynamisch groeidocument	Visie is gereed	Q2	Q4 Q3	
	Bijdragen aan MOOCS van AenO fonds	In Q3 toegevoegd	Reeds uitgevoerd	Nvt	Q3	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Werken met het DSO

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Werken met het DSO	terugkoppeling implementatie DSO en daaraan gerelateerde vraagstukken	Publicatie routeplanner en offerte voor beheer.	Betreft uitwerking initiële mijlpaal	Q3/Q4	Q3	
		Structurele vraagstukken implementatie benoemd in gezamenlijke notitie met VNG	Betreft uitwerking initiële mijlpaal	Q3/Q4	Q4	
	inzicht waar kerninstrumenten en digitalisering elkaar raken , en wat dat vraagt van kerninstrumenten, betrokkenheid en inbreng juristen in ontwikkeling DSO	Aanscherping vraagstukken in notitie voor DSO. Samenwerking op uitwerking kerninstrumenten en ontwikkeling DSO	Betreft uitwerking initiële mijlpaal	Q3/Q4	Q3	
		Bijdrage aan notitie VNG met strategische aanpak implementatie DSO. Werkafspraken voor uitwerking kerninstrumenten en ontwikkeling DSO	Betreft uitwerking initiële mijlpaal	Q3/Q4	Q4	
	IV deskundigen ervaren transparantie op voor hen relevante informatie m.b.t ontwikkeling DSO	Vervalt	Afspraken en acties overgedragen aan strategisch adviseur communicatie DSO op meest urgente witte vlekken	Q3/Q4	Nvt	
Dienstverlening & werkprocessen	helpen bij de impact van serviceformules voor de inrichting van de Ow, werkatelier klantreizen/serviceformules en de relatie met dienstverlening	Vervalt	Bijdragen aan opvolging UIVO-I met vraagarticulatie voor ondersteuning individuele organisaties. Beheer klantreizen inmiddels belegd door DSO bij WVL.	Q3/Q4	Nvt	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Generieke basisproducten en voorzieningen

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017		Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Bijeenkomsten	Slagsessies		=		Q3/Q4	Ieder kwartaal	
	Roadshows bij overheden thuis voor brede doelgroep		=		Q3/Q4	Ieder kwartaal	
	2 praktijkbijeenkomsten per kwartaal		In Q3 opgegaan in slagsessies		Q3/Q4	Nvt	
	Bijdragen aan bijeenkomsten derden		Bijdrage geleverd aan o.a. bodembeheerders,		N.v.t.	Continu	
Opleidingen	globaal opleidingsaanbod vanuit het programma in periode 2017-2019/leerplan Omgevingswet	Verzamelen en formuleren leerfilosofie / ontwikkelen leerplan	Cf afspraak in interbestuurlijke werkgroep Leren en ontwikkelen, gemeld in Q2	Q2	Q4		
	Start Pilot train de trainer Omgevingswet.	=	Gefaseerde mijlpaal als gemeld in Q2	Q1	Q3		
	leerreis Omgevingswet: 1e testfase afgerond	=	Gefaseerde mijlpaal als gemeld in Q2	Q2	Q4		
	eerste versie 10 veranderprofielen	Verkenning handreiking profielverandering	Gefaseerde mijlpaal als gemeld in Q2	Q2	Q3		

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Generieke basisproducten en voorzieningen

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Innovatieve tools en gaming	Routeplanner : voorstel vervolg-nieuwe versie	= Voorstel doorontwikkeling routeplanner bestaande digitale sporen (ism DSO/UIVO) en wettelijke spoor.	Gefaseerde mijlpaal als gemeld in Q2	Q1.	Q4.	
	Oplevering en inrichten beheer Omgevingswetgame (nav motie Smaling)	=	Gefaseerde mijlpaal als gemeld in Q2		Q3	
	Analyse toepassing instrumenten zoals gaming	Verkenning en gebruik innovatieve tools bij overheden en bepalen ondersteuningsbehoefte.	Uitwerking initieel ontwerp	Q3-Q4	Q4	
Praktijk-ondersteuning /stimuleringsregeling	evaluatie praktijkondersteuning	. =	Mijlpaal als gemeld in Q3	Q3	Q4	
	Symposium /bijeenkomst resultaten	Vervalt	Geen Separate bijeenkomsten meer in 2017 ivm budgetkrapte presentatie resultaten ia o.a. slagsessies	Q3	Nvt	
Individuele invoeringsondersteuning gemeente	Uitwerken Individuele invoeringsondersteuning	=	Regeling is beschikbaar ism. BZK. Instrument kan vraag gestuurd ingezet worden	Q3	Q4	
Informatiepunt	Oplevering 2.0 van de website en door ontwikkeling vraagafhandeling	=		Q4	Q4	

Herijking jaarplan invoeringsondersteuning Q3/Q4 2017

Generieke basisproducten en voorzieningen

Thema	Mijlpaal uit jaarplan 2017	Verandering Q3 /Q4	Toelichting wijziging	Initiële planning	Prognose	Wijziging
Leren en ontwikkelen in de praktijk	Onderwijsinstellingen ondersteund om OW aan te bieden aan studenten Ondersteunen strategische pilots		Er worden geen aparte kennispilots gestart naast de lopende pilots living labs	Q3/4		
	inventariseren en afstemmen voor het ontwikkelen van curricula	Doorlopend 2017	Betreft ondersteuning Living labs	Q2	Q4	
	Stage/onderzoek/afstudeer-event overheden en hoger onderwijs	= Studentenmarktdag		Q4	Q4	
	reflectie organiseren op de aanpak van het programma en te ondersteunen bij hun transitieopgave	Met VO behoefte /opdracht voor Wetenschappelijke reflectie formuleren (NSOB)	Aangepast obv themakaart.	Q2	Q4	
	2e bijeenkomst wetenschap; Coörporatieve leeromgeving/samenwerking met onderwijs en onderzoeksinstellingen (COMPOST)	gefaseerd	Vervolggesprek 28 sept. Kick off bijeenkomst uitgesteld.	Q3	Q4	
	kenniskamer met bestuurders en kennisinstellingen	Verkenning strategische kennisvragen door CO Verdaas	Adviesrol IVO in project IenM. Gefaseerde mijlpaal uit Q2, aangepast op basis van themakaart	Q3/Q4	Q4	
	Alle leerkringen (voorheen: community of practice) benut	=	Uitwerking initiële mijlpaal	Q3/4	Q4	
	Nominaties EB Trofee 2017	=		Q4	Q4	

ondersteunende Unit
Opdrachtgeven beraad
implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
1 november 2017

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	26 oktober 2017
Vergaderplaats	Unie van Waterschappen
Deelnemers	Artikel 5.1 lid 2 sub e (verslag).

1. Opening

a. Mededelingen

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat vanaf nu de minister van BZK verantwoordelijk is voor de Omgevingswet. Artikel 5.1 lid 2 sub e is voor nu de verantwoordelijke DG. Het is de bedoeling zoveel mogelijk verder te werken zoals we bezig waren zodat de medeoverheden hier zo weinig mogelijk van merken. Per onderwerp zal gekeken worden of een pas op de plaats nodig is. Zowel Artikel 5.1 lid 2 sub als Artikel 5.1 lid 2 sub e geven aan te verwachten dat de afspraken met het Rijk hierdoor niet veranderen.

Artikel 5.1 lid 2 sub e deelt mee dat dit de laatste keer is dat hij in het OGB is. Artikel 5.1 lid 2 su neemt zijn rol als CIO over. Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt commitment dat de CIO alle stukken mag inzien. Besloten wordt dat dit het geval is.

b. Verslag OGB 2 oktober 2017

Het verslag wordt vastgesteld.

2. Voortgang programma

a. Werkplan DSO Q4 (ter vaststelling)

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat conform de agile werkwijze, elke keer aan het OGB teruggelegd wordt wat er opgeleverd is, en wat het voorstel is om het volgende kwartaal te realiseren. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een korte toelichting op de resultaten.

Vanaf het volgende kwartaal zullen de keuzes vooraf aan het OGB worden voorgelegd, in het OGB van 12 december zullen de 'epics' voor Q1 2018 vastgesteld kunnen worden. Nu wordt nog gewerkt aan het technisch fundament, dat is no regret. Vanaf het volgende kwartaal is prioritering nodig. Met de vertegenwoordigers van de verschillende overheden zal gekeken worden wat de meeste businesswaarde oplevert. Het OGB moet hier dan 12 december over besluiten. Het is de bedoeling dit zo tastbaar mogelijk wordt uitgewerkt.

3. Stand van zaken lopende trajecten

a. Taskforce complexiteitsreductie

Artikel 5.1 lid 2 sub e is aangeschoven en geeft een mondelinge toelichting aan de hand van sheets. De sheets zijn als bijlage toegevoegd.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt naar de relatie met de scenario's uit het bestuursakkoord. De aansluiting daarmee is belangrijk voor het meenemen van de bestuurders. Afgesproken wordt dat de consequenties voor de scenario's inzichtelijk worden gemaakt.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt of de taskforce op basis van de inhoud met een advies richting het OGB komt. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat dit nu niet in de opdracht aan de taskforce zit, maar dat de taskforce daar wellicht wel toe bereid is.
Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor de kosten, waarbij het gaat over investeringskosten, beheerkosten en implementatiekosten. Artikel 5.1 lid 2 sub e sluit daarbij aan, hij wil graag dat voorstellen in kaart worden gebracht met zowel inhoudelijke als financiële gevolgen. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de taskforce de financiële effecten in de beperkte tijd alleen op hoog niveau kan inschatten.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt of bij het beoordelingscriterium 'bijdrage aan de maatschappelijke meerwaarde' onderscheid wordt gemaakt tussen meerwaarde voor het bevoegd gezag en meerwaarde voor burgers en bedrijven. Beide worden in kaart gebracht.

Artikel 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat bij de haalbaarheid ook gekeken moet worden naar risicoreductie. Dat is immers een belangrijk doel. Dit zal toegevoegd worden als beoordelingscriterium. Artikel 5.1 lid 2 sub e vult aan dat complexiteitsreductie niet mag leiden tot het doorschuiven van risico's in de tijd of naar andere partijen.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vindt het van belang dat de taskforce ook 'ademt met het veld'. Er moet rond het opleveren van het advies van de taskforce ruimte zijn voor het schakelen met de achterbannen. In de planning moet hier aandacht voor zijn, het helpt als het afstemmen met de verschillende achterbannen gecoördineerd gebeurt.
Artikel 5.1 lid 2 sub e wil als uitvoerder ook een toets kunnen doen op de uitvoerbaarheid en haalbaarheid. De tijd daarvoor is wel beperkt.

Artikel 5.1 lid 2 sub e concludeert op basis van het voorafgaande:

- Dat de aanpak van de taskforce in goede aarde valt.
- Dat de taskforce gevraagd wordt ook advies te geven aan het OGB.

- Dat effecten op de risico's als beoordelingscriterium wordt toegevoegd, waarbij ook verschuiving in tijd of partij aandacht krijgt.
- Er ruimte moet zijn om input op te halen in het veld, om de besluitvorming te faciliteren.
- Er zoveel mogelijk vastgehouden wordt aan de tijdsplanning, bestuurlijk overleg begin 2018 moet haalbaar zijn. In de planning moet ruimte zijn voor de opdrachtnemer om te kijken naar realiseerbaarheid.

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan, aan de slag te gaan met de gevraagde aspecten. Hij kan echter als voorzitter van de taskforce geen ruimte bieden voor afstemming met het veld, dat is voor hem niet haalbaar in de tijd. Besproken wordt dat ieder afzonderlijk taskforcelid een belangrijke rol heeft in het betrekken van zijn achterban. Dat is geen onderdeel van de gezamenlijke opdracht, maar in de stuurgroep taskforce zal besproken worden hoe dit wel gecoördineerd kan gebeuren, bijvoorbeeld met een standaardpresentatie.

b. Werkgroep governance

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op de stand van zaken van de werkgroep. De aanpak is als volgt:

- Helder in kaart brengen waarom we gekozen hebben voor huidige model
- Inventariseren probleempunten op concreet niveau
- Uitgangspunten en verbeterdoelen benoemen
- Modellen schetsen met plussen en minnen
- Uitmonden in praktische voorstellen.

In het OGB van 22 november zal een strategische discussie plaatsvinden over de hoofdkeuzes en uitgangspunten. De omhanging naar BZK raakt een deel van de governance. Daar moet rekening mee gehouden, maar er wordt nu doorgewerkt aan de onderdelen waarbij dat kan.

c. Werkgroep implementatiemijlpalen

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op de stand van zaken van de werkgroep.

Artikel 5.1 lid 2 sub e wil graag dat de voortgang van implementatie niet 1 op 1 gekoppeld wordt aan het DSO. Artikel 5.1 lid 2 sub e vindt het een nuttig stuk. Hij benadrukt dat het belangrijk is dat gemeenten gaan investeren in het transitiepad, nu de termijn om het omgevingsplan op te stellen korter is geworden vanwege de herplanning. Het oefenen met het omgevingsplan moet massaproductie worden. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het gesprek hierover gevoerd moet worden en vraagt de VNG dit op te pakken. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de koppeling met de wetgeving van belang is, daar zijn wellicht haakjes nodig. Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat er bij het behalen van de mijlpalen altijd een onzekerheidsmarge zit.
Artikel 5.1 lid 2 sub e wil graag de vaart erin houden. Het is belangrijk dat bepaalde afhankelijkheden inzichtelijk zijn omdat je daar niet omheen kunt. De provinciale verordening is bijvoorbeeld noodzakelijk voor het opstellen van de waterschapsverordening.

Artikel 5.1 lid 2 sub e concludeert dat doorgegaan wordt op het ingeslagen pad, en dat er additioneel een gesprek met de wetgeving zal plaatsvinden.

4. Informatiehuizen

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op de voorstellen om te redeneren vanuit informatieproducten en meer stapsgewijs te ontwikkelen.
Het OGB stemt in met deze twee voorstellen. Artikel 5.1 lid 2 sub e benadrukt daarbij dat er blijvend gewerkt moet worden met voldoende aandacht en betrokkenheid van de interbestuurlijke partijen, en dat de uitvoeringsorganisaties niet uit beeld moeten raken.

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat de PR en het PBO konden instemmen met de uitgangspunten voor de businesscases. De uitgangspunten voor de businesscases zijn hiermee akkoord, waarbij Artikel 5.1 lid 2 sub e aanvult dat de verslagen van de PR en het PBO zullen worden nagestuurd. Verder geldt dat de uitgangspunten van de businesscases opgevraagd kunnen worden.

Het OGB verleent decharge voor de opgeleverde 0-meting. Artikel 5.1 lid 2 s complimenteert voor het behaalde resultaat en geeft mee dat het belangrijk is voor haar achterban dat dit er nu ligt. Artikel 5.1 lid 2 sub e brengt in namens het Rijk dat de budgetten die nu beschikbaar zijn, niet één op één te vertalen zijn naar de situatie onder de Omgevingswet, maar ook voor de toekomst geborgd zullen worden voor de informatieproducten

5. Opvolging actie harmonisatie

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat gekozen wordt voor een pragmatische insteek. Artikel 5.1 lid 2 sub e vindt het belangrijk dit als programma op te pakken.
Harmonisatie is hard nodig voor het behalen van de verbeterdoelen. De zinnen over de noodzakelijkheid zijn verwarrend. Afgesproken is deze passage te schrappen.
Het OGB stemt in het met voorstel. Artikel 5.1 lid 2 sub e zegt dat dit opgepakt zal worden in het kader van het jaarplan. Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor de aansluiting met de juridische begrippen, de aanhaking van de rijkspartijen en hetgeen er al gebeurt bij gemeenten. Dit wordt in de uitwerking meegenomen.

6. Advies Adviesgroep beheer

concept

Artikel 5.1 lid 2 sub e concludeert dat het volgende wordt afgesproken:

- Het stuk van de adviesgroep krijgt een vertaalslag zodat het geschikt is voor de achterbanconsultatie.

- Het stuk wordt aangevuld met de punten van het IPO
- Er wordt wat meer tijd genomen voor de achterbanconsultatie, maar besluitvorming in het bestuurlijk overleg eind januari blijft het streven.
- De discussie over de overgang tussen bouw en beheer wordt geagendeerd.

Tot slot wordt ook waardering uitgesproken voor het werk van Artikel 5.1 lid 2 sub e en zijn adviesgroep.

7. Hamerpunten

a. Bekrachtigen standaarden DSO (ter vaststelling)

Dit punt wordt niet besloten, maar komt op een volgend OGB terug.

8. Rondvraag en sluiting

-

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub

M Artikel 5.1 lid 2 sub e

T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
10 oktober 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	Taskforce complexiteitsreductie
Agendanummer	3
Datum	22 november 2017

Aard van de behandeling:
Ter bespreking

Aanleiding

Het OGB heeft nav het BIT-advies DSO een taskforce complexiteitsreductie ingesteld. Deze taskforce heeft haar conceptadvies opgeleverd, dat voor een eerste bespreking in het OGB van 22 november is geagendeerd. Het conceptadvies is bijgevoegd. De voorzitter van de taskforce zal in het OGB het advies toelichten.

Doel van de bespreking nu is richting bepalen, op basis waarvan besluitvorming kan plaatsvinden in het OGB van 12 december.

Bespreekpunten
- Hoe kijkt het OGB aan tegen het voorstel voor het basisniveau voor het DSO bij inwerkingtreding in 2021, de knoppen om aan te draaien en de conclusies van de taskforce.
- Stemt het OGB in met het hieronder geschetste vervolgproces

Vervolgproces
De verschillende partijen wordt gevraagd om binnen een week aan te geven wat de eerste inschatting is van het voorgestelde basisniveau en de knoppen. Op basis hiervan zal voor zover nodig het advies van de taskforce aangepast worden. Parallel zal het programma een eerste inschatting van de impact maken.

In het OGB van 12 december wordt besproken:
- Of het OGB kan instemmen over het basisniveau
- Aan welke knoppen het OGB wil draaien
- Welke vervolgstappen nodig zijn en op welke manier het advies geïmplementeerd wordt binnen het DSO.

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
7 november 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	Stand van zaken werkgroep governance
Agendanummer	4
Datum	14 november 2017

Aard van de behandeling:
Ter bespreking

Urgentie:
De werkgroep governance is gevraagd voor het OGB van 12 december een voorstel voor de inrichting van de governance voor de stelselherziening op te stellen. In deze notitie wordt de stand van zaken weergegeven. Daarnaast wordt een aantal beslissingen van het OGB gevraagd.

In het OGB van 26 oktober is aangegeven dat de werkgroep als volgt gaat rapporteren:

- Helder in kaart brengen waarom we gekozen hebben voor huidige model
- Inventariseren probleempunten op concreet niveau
- Uitgangspunten en verbeterdoelen benoemen
- Modellen schetsen met plussen en minnen
- Uitmonden in praktische voorstellen.

In zijn rapport zal de werkgroep in het bijzonder adviseren over mandaten, rollen en informatie- en verantwoordingsstromen.

Gevraagde beslissing:

- Onderschrijft het OGB de geschetste probleempunten?
- Kan het OGB instemmen met de geformuleerde uitgangspunten?

Afstemming:
Afstemming van het rapport vindt plaats na besluitvorming in het OGB van 22 november. In dit proces zal de werkgroep een aantal gesprekken plannen met leden van het OGB.

Toelichting
De werkgroep heeft een eerste opzet gemaakt van de uitwerking. Hieronder komt de inhoud van de eerste twee paragrafen, probleempunten en uitgangspunten, aan bod.

Opmerking vooraf: het politieke besluit om het dossier over de stelselherziening van het omgevingsrecht naar BZK over te plaatsen is van invloed op de inrichting van de governance. De werkgroep kan dan ook pas een definitief voorstel opstellen als besluitvorming hierover gereed is.

1. Aanleiding

Tijdens de strategische heisessie van het OGB en de PR op 23 september j.l. is geconstateerd dat de governance niet optimaal is en dat deze onvoldoende aansluit bij de huidige fase van het programma. Tijdens de sessie is o.a. naar voren gebracht dat het in de huidige fase belangrijk is dat opdrachtgever en opdrachtnemer dicht bij elkaar staan en samen optrekken. Ook is nu niet helder waar de besluitvorming plaatsvindt. Verder zijn de mandaten onvoldoende duidelijk en zijn rapportage en informatiestromen niet samenhangend. Cultuur is onderkend als een belangrijk aspect van de governance.

De werkgroep governance is gevraagd hiervoor een voorstel uit te werken.

2. Probleem schets

De voornaamste problemen die worden ervaren zijn:

- Strategische besluitvorming te laag in de organisatie - *het OGB is onvoldoende in staat om te sturen omdat er te weinig strategische beslissingen aan het OGB worden voorgelegd.*
- Complexe en trage besluitvorming- *door lage frequentie OGB vergaderingen is agenda te vol en kan er geen goede bespreking van de stukken plaatsvinden. Verder kan er geen goede inhoudelijke bespreking worden gevoerd omdat de stukken niet tijdig worden opgeleverd en van onvoldoende kwaliteit zijn.*
- Mandaten en bevoegdheden van personen en taken van gremia zijn niet duidelijk – *worden de juiste beslissingen door de juiste personen in de juiste gremia genomen?*
- Onvoldoende samenhang en samenwerking tussen DSO, wetgeving en invoeringsondersteuning - *de raakvlakken tussen DSO, wetgeving en Invoeringsondersteuning worden onvoldoende gemanaged.*
- Onvoldoende samenhang tussen IVO en veranderopgaven - *veranderopgaven voelen zich onvoldoende ondersteund door IVO.*
- Onvoldoende zicht op de voortgang van de veranderopgaven – *voortgang van de veranderopgaven wordt te weinig besproken in het OGB en PR*.
- Rijkspartners voelen zich onvoldoende aangehaakt bij stelselherziening – *Verandermanager Rijk heeft te maken met een zeer diverse achterban die zich onvoldoende voelt meegenomen*.

3. Uitgangspunten

Tijdens de heisessie is geconstateerd dat cultuur een belangrijk, zo niet het belangrijkste, aspect van de governance is. Bij de verdere uitwerking van de governance zullen dan ook voorstellen worden gedaan om de 'zachte' cultuur kant van de governance te verbeteren.

Verder kunnen voor de inrichting van de nieuwe governance de volgende uitgangspunten worden geformuleerd:

- Sturing op samenhang van Invoeringsondersteuning, DSO, Veranderopgaves en wetgeving - *raakvlakken en afhankelijkheden worden in samenhang gestuurd.*
- Snelle, inhoudelijke en transparante besluitvorming – *op de frequent te houden vergaderingen worden stukken tijdig en van voldoende kwaliteit aangeleverd. De genomen besluiten zijn helder en worden duidelijk gecommuniceerd. Besluiten worden zo laag mogelijk in de organisatie genomen.*
- Korte escalatielijnen – *de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken van gremia en medewerkers* zijn duidelijk omschreven.
- Rollen en functies zijn gescheiden – *personen en gremia hebben geen dubbele petten*
- Strategische, tactische en operationele besluitvorming op het juiste niveau - *OGB is in staat om op strategisch niveau beslissingen te nemen. Voor*

alle niveaus is duidelijk waar de mandaten liggen. Op elk niveau is 1 persoon verantwoordelijk. horende de andere partijen.

- Er is een cultuur van samenwerken, sturen op vertrouwen en het minimaliseren van overleg

4. Vervolgstappen

De werkgroep zal een aantal mogelijk governance modellen op hoofdlijnen uitwerken.

- Deze modellen worden geagendeerd in het OGB van 12 december.
- Zo mogelijk vindt voor het OGB de achterbanconsultatie plaats.
- Nadat het OGB een keuze heeft gemaakt voor een model moet dit nog op detail worden uitgewerkt zoals:
    - alle mandaten moeten worden uitgewerkt;
    - werking van de agile werkwijze in de DSO;
    - vormgeving van gebruikersvertegenwoordiging.

Dienst
Ondersteunende Unit OGB

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

T Artikel 5.1 lid 2 sub e
E
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
14 november 2017

Kenmerk
Ons kenmerk

Bijlage(n)
aantal bijlagen

agenda

Onderwerp Strategische sessie Opdrachtgevend beraad / Programmaraad implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum en -tijd	22 november 2017 17:00
Vergaderplaats	Rijnstraat 8, zaal X.408

1. **Opening en mededelingen**
2. **Verslag OGB 26-10-2017**

3. **Taskforce complexiteitsreductie**

Bijgevoegd:
- Oplegnotitie
- Een beknopte versie van de tussenrapportage
- Een overall versie van de tussenrapportage, met uiteraard dus veel meer details en uitwerkingen. De bijlagensheets in de rapportage zijn op dit moment nog in bewerking (is in het rood weergegeven).

4. **Stand van zaken werkgroep governance**

Notitie bijgevoegd

5. **Gevolgen herplanning voor implementatieprogramma**

Mondeling

6. **Rondvraag en sluiting**

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
30 november 2017

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	22 november 2017 17:00
deelnemers	Artikel 5.1 lid 2 sub e

1. Opening en mededelingen

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan blij te zijn dat er ondanks de turbulentie hard doorgewerkt wordt.
Artikel 5.1 lid 2 sub e, de stelselarchitect, is voor het eerst aanwezig in het OGB.

2. Verslag OGB 26 oktober 2017

Naar aanleiding van het verslag geeft Artikel 5.1 lid 2 sub e aan meer tijd nodig te hebben om het voorstel voor de beheerorganisatie in zijn achterban af te stemmen en zijn bestuurders hier op mee te nemen.
Ook Artikel 5.1 lid 2 sub e heeft meer tijd nodig om de verschillende opties te bespreken.
Artikel 5.1 lid 2 sub e concludeert dat het een complex onderwerp is. Om te zorgen dat we hier een goede start mee maken, is het nodig dat we iets meer tijd nemen. Intussen moeten wel no-regret stappen gezet worden. Het onderwerp komt wel terug op het volgende OGB en zal geagendeerd worden in het BO begin 2018.

3. Gevolgen herplanning implementatieprogramma

Artikel 5.1 lid 2 licht toe dat de consequenties van de herplanning voor IVO, de veranderopgaven en DSO is samenhang bezien worden. Richting het OGB van 12 december worden de consequenties in beeld gebracht en keuzes voorgelegd hoe hier mee om te gaan.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt wat de verschillende opties voor invoeringsondersteuning zijn, en geeft aan dat daar binnen het IPO ook ideeën over zijn. Afspraak is dat die ideeën gedeeld worden en meegenomen worden in de uitwerking van opties voor invoeringsondersteuning.

4. Stand van zaken governance

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op de notitie. Deze is onder hoge tijdsdruk tot stand gekomen, waardoor niet alle werkgroepleden voldoende zijn meegenomen in de inhoud. Artikel 5.1 lid 2 sub e wil graag de governance in het volgende OGB ad fundum bespreken. Er zijn een aantal lastige vragen die dan open op tafel moeten komen, zonder dat daar al compromissen over gesloten zijn. Daar is steun voor van het OGB. Afgesproken wordt dat er een open stuk met verschillende scenario's door de werkgroep wordt gemaakt. De relatie met de overgang naar BZK hoeft vooralsnog niet meegenomen te worden omdat daar nog niet voldoende duidelijkheid over is. Als die er snel komt, kan dat alsnog meegenomen worden. Artikel 5.1 lid 2 sub e benadrukt er vanuit te gaan dat het Rijk altijd met één mond spreekt.

5. Taskforce complexiteitsreductie

Artikel 5.1 lid 2 sub e heeft een toelichting op de totstandkoming en inhoud van het advies van de taskforce.

- Het was een zeer ingewikkeld proces. Overzicht, inzicht en grip op samenhang was lastig. Maar uiteindelijk is hij aangenaam verrast door eindrapport
- Er ligt nu een tussenrapportage, een aantal open punten worden verder uitgewerkt.
- Er is gekeken vanuit het perspectief van het DSO als de landelijke voorziening en het DSO als het gehele stelsel. Die twee dingen lopen vaak door elkaar in het spraakgebruik.

Het gedeelde beeld over de inhoud van het DSO was te abstract. Er was geen harde ondergrens te geven, ook niet vanuit de wetgeving. De taskforce geeft daar nu invulling aan met het voorgestelde basisniveau, wat blijft binnen wettelijk minimum en huidig dienstverleningsniveau. Oproep vanuit de taskforce is om het basisniveau vast te stellen, zodat het voor hele keten duidelijk is. Dat geeft richting en voorkomt veel afstemming en overleg binnen het programma.

Het is belangrijk een heldere opdracht vast te stellen. De rol van het OGB als opdrachtgever is daarin belangrijk. Er moet een helder beeld zijn waar de opdrachtgever gelukkig van wordt, in producten en dienstverlening. Artikel 5.1 lid 2 sub e vindt dit een belangrijk onderwerp. De vraag hoe het opdrachtgeverschap leidt tot een werkbare opdracht zonder te veel onduidelijkheid voor de opdrachtnemer moet opgepakt worden. De opdracht is nu blijkbaar te abstract gebleven. Afgesproken wordt dit dat punt door de werkgroep governance meegenomen wordt.

Het voorgestelde basisniveau bevat een samenwerkingsruimte die uitvoeriger is dan in de huidige opzet. Dit is daarmee een scope-uitbreiding voor de landelijke voorziening, maar kan in de keten een reductie van de complexiteit geven.

Er zijn twee nog niet voldoende uitgewerkte punten die tot aanzienlijke verdere complexiteitsreductie kunnen leiden. Deze kunnen qua tijd en samenstelling niet door de taskforce opgepakt worden. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat goed gekeken moet

worden wat deze opties betekenen voor het ambitieniveau. Een van de opties is een samenvoegen van de LVVB en het ROD. In de architectuur zat daar al geen onderscheid tussen. Dit is uitgesplitst omdat er twee partijen bij betrokken zijn (Koop en Kadaster). Dit heeft dus geen inhoudelijke maar een politieke achtergrond. Is al langer bron van discussie en de moeite van het onderzoeken waard.

Alle OGB-leden spreken hun waardering uit voor het werk en het resultaat van de taskforce. Naar aanleiding van een aantal vragen wordt nog het volgende gewisseld:

- Het standaard platform is nog een openstaand punt wat door de taskforce opgepakt wordt.
- Er is een nadere analyse nodig, onder andere op de financiële effecten. Dat kan niet waargemaakt worden door de taskforce en is onderdeel van de impactanalyses die uitgevoerd worden. Advies is om dat projectmatig aan te pakken.
- Voor de activiteiten van het programma in het eerste kwartaal van 2018 is het verstandig nu de technische kern zo snel mogelijk af te bouwen, waarbij bewaakt moet worden dat het echt om de kern gaat. Dingen die niet in het basisniveau zitten, moeten nu niet opgepakt worden.

<u>Afspraken:</u>
Op basis van de bespreking worden de volgende afspraken gemaakt:

- De richting van het advies wordt door het OGB gesteund.
- Er wordt gestart met impactanalyses, zowel op het programma ADSMO, de wetgeving als de verschillende overheden. In het OGB van 12 december wordt eerste beeld geschetst. Artikel 5.1 lid 2 sub e en Artikel 5.1 lid 2 sub e trekken dit gezamenlijk.
- Er wordt brede 'snapsessie' georganiseerd om uitleg te geven over advies, is voor alle achterbannen gezamenlijk.
- De in het rapport geschetste extra opties voor complexiteitsreductie worden niet door de taskforce maar door een apart groepje uitgewerkt. De taskforce wordt gevraagd daar een procesvoorstel voor te leveren wat in de stuurgroep taskforce kan worden vastgesteld.
- In het OGB van 12 december worden afspraken gemaakt over het vervolgproces en de data van OGB en BO in januari / februari 2018.
- Er moet op basis van het geschetste basisniveau een ketenbrede implementatiestrategie en planning komen (actie Programma).
- Er wordt actie gezet om te komen tot een meerjarenplanning vanaf 2021 (actie Artikel 5.1 lid 2 sub e).
- Het programma doet een voorstel voor de activiteiten in Q1 die aansluiten op het basisniveau.
- De interactie tussen wetgeving en implementatie is cruciaal bij het vormgeven van bovenstaande acties.

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2017

notitie OGB

Onderwerp	Opties inrichting governance
Agendanummer	3
Datum	12 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter bespreking

Urgentie:
De werkgroep governance is gevraagd voor het OGB van 12 december een voorstel voor de inrichting van de governance voor de stelselherziening op te stellen. In deze notitie worden de problemen en uitgangspunten weergegeven. Op basis hiervan wordt een aantal bespreekpunten benoemd, en worden hiervoor opties en adviezen aangegeven.

Gevraagde beslissing:
- Herkent het OGB de geschetste problemen?
- Stemt het OGB in met de uitgangspunten?
- Het OGB wordt verzocht richtinggevende voorkeuren uit te spreken tussen de voorgestelde opties
- Kan de werkgroep governance in lijn met deze voorkeuren een voorstel voor de governance uitwerken?

Bij de uitwerking van het voorstel zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de verbinding met het Agile werken. Verder zullen naast de sturingslijnen ook de verantwoordingslijnen worden uitgewerkt.

Afstemming
Afstemming van het voorstel voor een governance model is nu nog niet aan de orde. Dit vindt op een later moment plaats.

Vooraf
Opmerking vooraf: het politieke besluit om het dossier over de stelselherziening van het omgevingsrecht naar BZK over te plaatsen is van invloed op de inrichting van de governance. De werkgroep kan dan ook pas een definitief voorstel opstellen als besluitvorming hierover gereed is.

1. Aanleiding

In het bestuursakkoord implementatie Ow is afgesproken dat alle partijen zich gezamenlijk inzetten voor een succesvolle implementatie van de Omgevingswet. Deze interbestuurlijke samenwerking op deze schaal is uniek en zal dan ook iedere dag opnieuw in de praktijk moeten worden vormgegeven. Het is dan ook belangrijk om met regelmaat te bezien of de governance en wijze van samenwerking nog past bij de fase waarin de invoering en implementatie van de Omgevingswet zich bevindt.
Tijdens de strategische heisessie van het OGB en de PR op 23 september jl. is geconstateerd dat de governance niet optimaal is en dat deze onvoldoende aansluit bij de huidige fase van het programma. Tijdens de sessie is o.a. naar voren gebracht dat het in de huidige fase belangrijk is dat de opdrachtgever en de opdrachtnemer, maar ook beleid en uitvoering, dicht bij elkaar staan en samen optrekken. Ook is nu niet helder waar welke besluitvorming plaatsvindt. Verder zijn de mandaten niet altijd even duidelijk en zijn rapportage en informatiestromen niet samenhangend. Cultuur is onderkend als een belangrijk aspect van de governance.

De werkgroep governance is gevraagd hiervoor een verbetervoorstel uit te werken.

2. Probleemschets

Bij de uitwerking van het voorstel voor de inrichting van de governance moet aandacht worden besteed aan de zaken die nu suboptimaal verlopen:

- Onderscheid in strategische, tactische en operationele besluiten is onvoldoende duidelijk.
- Besluitvorming is soms te traag en complex.
- Mandaten en bevoegdheden van personen en taken van gremia zijn onvoldoende duidelijk.
- Onvoldoende samenhang en samenwerking tussen DSO, wetgeving, invoeringsondersteuning en Veranderopgaven.
- Onvoldoende zicht op de voortgang van de veranderopgaven.
- De kwaliteit van de informatievoorziening is niet altijd van het juiste niveau
- Rijkspartners voelen zich onvoldoende aangehaakt bij stelselherziening.
- Er is op diverse plaatsen sprake van dubbele petten en dubbele sturing.

3. Uitgangspunten Bestuursakkoord

Om een goede governance in te richten, is het belangrijk om terug te gaan naar de afspraken uit het Bestuursakkoord. De essentiële afspraken waren de volgende (de complete lijst afspraken is in bijlage 1 weergegeven):

- de governance wordt georganiseerd langs de lijnen van verantwoordelijkheden: de minister van IenM handelt vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel. IPO, VNG en UvW handelen vanuit hun verantwoordelijkheid als belangenbehartigers van hun leden die net als IenM/Rijkswaterstaat als bevoegd gezag verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wet en een goede dienstverlening richting burgers en bedrijven;
- een sterk opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, met scheiding in rollen tussen partijen;
- In het model worden twee ‘kolommen’ onderscheiden: een besluitvormingskolom en een kolom van inhoudelijke sturing op de implementatie.
- De besluitvormingskolom besluit over de kaders die nodig zijn voor een goede inhoudelijke uitwerking.
- De inhoudelijke sturing heeft betrekking op de ‘dagelijkse’ sturing. Waarbij er naast twee speciale projecten een Programmaraad Implementatie (PR) is met twee deelstromen voor invoering en digitalisering.
- In het bestuurlijk overleg (BO) beslissen de deelnemende partijen, IPO, de VNG, de UvW en IenM gezamenlijk over opdrachten die worden verstrekt voor de ondersteuning van de invoering en ontwikkeling van het digitale stelsel.
- Het bestuurlijk overleg geeft het directeurenoverleg een mandaat als opdrachtgevend beraad (OGB), het OGB legt bestuurlijke beslispunten voor aan het bestuurlijk overleg.
- Escalatie van discussiepunten gaat via het directeurenoverleg naar het BO.
- Het OGB is de gedelegeerd opdrachtgever voor het implementatietraject. Hier wordt ook de relatie tussen invoeringspraktijk en (mogelijke aanpassing van) wetgeving gelegd. Voor concrete opdrachten wordt één opdrachtgevend directeur aangewezen.
- Op basis van besluitvorming over de resultaten van de kwartiermaker opdrachtgeverschap wordt vastgesteld of en hoe de operationele ondersteuning van het opdrachtgeverschap wordt ingericht en hoe de relatie wordt met de PR. Het OGB zal hierover een voorstel in het BO agenderen.
- De PR is een overleg tussen alle opdrachtnemende partijen, onder leiding van Rijkswaterstaat, met als doel het bewaken van samenhang tussen invoeringsondersteuning en ontwikkeling van het digitale stelsel, de

voortgang, het tijdig rapporteren van knelpunten in de uitvoering van de implementatie aan het OGB.

4. **Uitgangspunten**

Tijdens de heisessie is geconstateerd dat cultuur een belangrijk, zo niet het belangrijkste, aspect van de governance is. Meer specifiek gaat het hier over samenwerking en vertrouwen. Verder kunnen voor de inrichting van de nieuwe governance de volgende uitgangspunten worden geformuleerd:

- Sturing op samenhang van Invoeringsondersteuning, DSO, Veranderopgaves en wetgeving - *raakvlakken en afhankelijkheden worden in samenhang gestuurd.*
- Snelle, inhoudelijke en transparante besluitvorming – *op de frequent te houden vergaderingen worden stukken tijdig en van voldoende kwaliteit aangeleverd. De genomen besluiten zijn helder en worden duidelijk gecommuniceerd.*
- Mandaten worden zo vormgegeven dat besluiten zo laag mogelijk in de organisatie genomen kunnen worden. Korte escalatielijnen – *de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken van gremia en medewerkers zijn duidelijk omschreven.*
- *Duidelijkheid over rollen en functies. Deze zijn gescheiden – personen en gremia hebben geen dubbele petten*
- *Strategische,* tactische en operationele besluitvorming op het juiste niveau - *OGB is in staat om op strategisch niveau beslissingen te nemen. OGB wordt tijdig voorzien van kwalitatief goede informatie. Voor alle niveaus is duidelijk waar de mandaten liggen. Op elk niveau is 1 persoon verantwoordelijk. horende de andere partijen.*
- Er is een cultuur van transparante samenwerking en vertrouwen - *naast een helder onderscheid tussen het wat en het hoe en wie waarover gaat is de cultuur van samenwerking cruciaal. Wederzijds respect en de wil tot samenwerken zijn zeer belangrijk, in lijn met de geest van de Omgevingswet.*

5. Bespreekpunten en adviezen

Op basis van de uitgangspunten in het bestuursakkoord, de gedefinieerde problemen en de uitgangspunten, is er een 5-tal bespreekpunten. Deze bespreekpunten worden hieronder voorzien van opties.

Bespreekpunten
1.Scope, mandaat, samenstelling en frequentie van ieder orgaan
2. Sturing op samenhang wetgeving, beleid, invoeringsondersteuning, digitalisering en veranderopgaven
3. Vertegenwoordiging Koepels en Rijk
4. Taak en positionering van de advisering en ondersteuningslijnen
5. Cultuur, samenwerken en Transparantie

1. <u>Wat is de scope, mandaat, samenstelling en frequentie van ieder orgaan</u>

De belangrijkste besluitvormende organen binnen het gegeven mandaat van het BO zijn het OGB en de PR. BZK heeft het voornemen om een aparte programma DG voor de Omgevingswet aan te stellen.
Er is een aantal opties mogelijk om de besluitvorming te optimaliseren.

Opties versnellen besluitvorming

- OGB vergadert frequenter
- of PR krijgt meer mandaat
- of tussenvariant met Dagelijks Bestuur vanuit OGB

Uitgangspunt hierbij is dat OGB besluit over aanpassingen scope en prioritering en toekenning middelen op basis van jaarplannen voor IVO. Voor het DSO wordt gestuurd op Programma Increment plannen per kwartaal. PR stuurt binnen de vastgestelde scope op voortgang en samenhang.

2. Sturing op samenhang wetgeving, beleid, invoeringsondersteuning digitalisering en veranderopgaven

Operationeel niveau
De huidige situatie is dat de wetgeving, beleid, veranderopgaven en digitalisering in aparte programma's georganiseerd zijn, waar getracht wordt afstemming te zoeken. Het voorstel is in de Program Increments (PI's) de vier onderwerpen in samenhang te bezien. Dit wil zeggen dat voor de onderwerpen die digitalisering betreffen, de aspecten wetgeving, beleid, digitalisering en uitvoering gezamenlijk aan de slag gaan.

Tactisch niveau
Op dit moment worden de veranderopgaven en digitalisering wel besproken, maar nog niet in samenhang bepaald. Een integrale aanpak zou hierbij helpen. Het wetgevingstraject rondom digitalisering is geregeld in het MT Digi (MT EB + Programma). De samenhang tussen wetgeving, invoeringsondersteuning en veranderopgaven voor de niet-digitaliseringsonderdelen kan in de PR worden bewaakt. Voor de digitaliseringsonderdelen lijkt het logisch om op 1 plek de samenhang te bewaken.

Strategisch niveau
De wetgeving wordt interbestuurlijk afgestemd in het Directeurenoverleg Koepels Wetgeving en in het Bestuurlijk Overleg. Besluitvorming over wetgeving loopt via de interdepartementale Stuurgroep Omgevingsrecht en het CFEZIM. De vraag is of binnen het Directeurenoverleg wetgeving de wetgevingsonderwerpen in voldoende samenhang met invoeringsondersteuning en digitalisering worden besproken.

Opties verantwoordelijkheid samenhang tussen wetgeving, DSO, IVO en Veranderopgaven

- PR is verantwoordelijk –binnen de opdracht van het OGB- voor uitvoering DSO en IVO en zorgt voor afstemming tussen wetgeving, beleid, DSO, IVO en Veranderopgaven. In dit geval vindt afstemming over wetgeving en DSO plaats in het MT Digi.
- PR is verantwoordelijk voor de samenhang tussen IVO en Veranderopgaven. DSO valt rechtstreeks onder het OGB. Afstemming over wetgeving vindt plaats in het MT van de programma DG (wetgeving / implementatie en DSO zitten in dit MT).

3. Vertegenwoordiging Koepels en het Rijk

Daar waar de vertegenwoordiging van de koepels in de diverse overleggen goed is georganiseerd, lijkt dit voor de vertegenwoordiging van de Rijkspartijen minder het geval. Zo heeft de Verandermanager Rijk geen directe escalatiepartner in het

OGB. Naast de formele vertegenwoordiging speelt het cultuuraspect ook binnen de interdepartementale samenwerking. Hierdoor voelen de Rijkspartijen zich onvoldoende aangehaakt.

Optie verbeteren vertegenwoordiging Rijksoverheid

- een gedelegeerd opdrachtgever namens de Rijkspartijen aan te wijzen, die opdrachtgever is van de verandermanager Rijk. Deze persoon dient dan ook in het OGB plaats te nemen.

4. Taak en positionering van de advisering en ondersteuningslijnen

De adviserende en ondersteunende organen op dit moment zijn: de Ondersteunende Unit, overleg Architectuur, PBO, CIO en de ECF. Hieronder een aantal opties voor de OU. Bij het verder uitwerken van het voorstel worden ook de andere organen meegenomen.

Opties taken OU

- Beperking tot secretariaatsrolrol voor het OGB.
- Inrichting van een staf direct onder de voorzitter van het OGB om meer zaken op te pakken aan de opdrachtgevende kant en zo bij te dragen aan een sterk opdrachtgeverschap.

De inrichting van een staf direct onder de voorzitter van het OGB is aan de orde als het OGB het belangrijk vindt dat er een onafhankelijke adviesfunctie richting partijen is, die enerzijds de gezamenlijke belangen inzichtelijk kan maken, anderzijds inhoudelijk countervailing power kan leveren op de opgeleverde producten. Daarnaast zijn er onderzoeken die aan de opdrachtgevende kant verricht dient te worden, zoals bijvoorbeeld het laten uitvoeren van definitiestudies, het formuleren van opdrachten, GPvE en Doelarchitectuur.

5. Cultuur, samenwerken en transparantie

Interbestuurlijke samenwerking is nieuw voor alle partijen. Naast een helder onderscheid tussen het "wat" en het "hoe" en "wie waarover" gaat is de cultuur van samenwerking cruciaal. Wederzijds respect en de wil tot samenwerken zijn zeer belangrijk, en betekent ook, in lijn met de geest van de Omgevingswet, dat niet iedereen elke keer zijn zin kan krijgen. Dat noodzaakt tot de bereidheid van geven en nemen.
Verder is voor het programma belangrijk dat de opdrachtgevers zich als sponsors van opdrachtnemers opstellen: opdrachtgevers stellen realistische doelstellingen, zorgen voor heldere kaders en voor financiering, etc.

Kortom, het in de praktijk brengen van de gezamenlijkheid die in het Bestuursakkoord is afgesproken vereist van alle partijen inspanning, begrip, geduld en 'elkaars hand vasthouden'. Voor de toekomstige samenwerking moet gelden: respect voor elkaar en onderling vertrouwen

Dit alles dient door alle partijen in de dagelijkse praktijk/werkenderwijs te worden vormgegeven.

6. Vervolgstappen

- Na aanvulling van de adviezen door het OGB zal de werkgroep governance het voorstel voor de governance verder uitwerken, met voor- en nadelen.
- Deze zal ter besluitvorming aan het OGB voor worden gelegd op een zodanig moment dat de uitkomsten van de gesprekken met BZK er in verwerkt kunnen worden.

derubricering

4. Governance

Samenwerking is niet af te dwingen met een governance-model. Tijdens de totstandkoming van de Omgevingswet is al gebleken dat partijen constructief en met respect voor ieders verantwoordelijkheid samenwerken. De implementatie van de Omgevingswet luidt een nieuwe fase in waarbij partijen meer en meer initiatieven zullen starten richting eigen achterban. Regie op de samenhang tussen deze initiatieven, wat betreft inhoud en timing, is belangrijk om gezamenlijk toe te kunnen werken naar de inwerkingtreding van de wet.
Naast samenwerking is een duidelijke scheiding tussen opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap van belang om verantwoordelijkheden helder te houden. Het governance-model moet hier goede invulling aan geven.

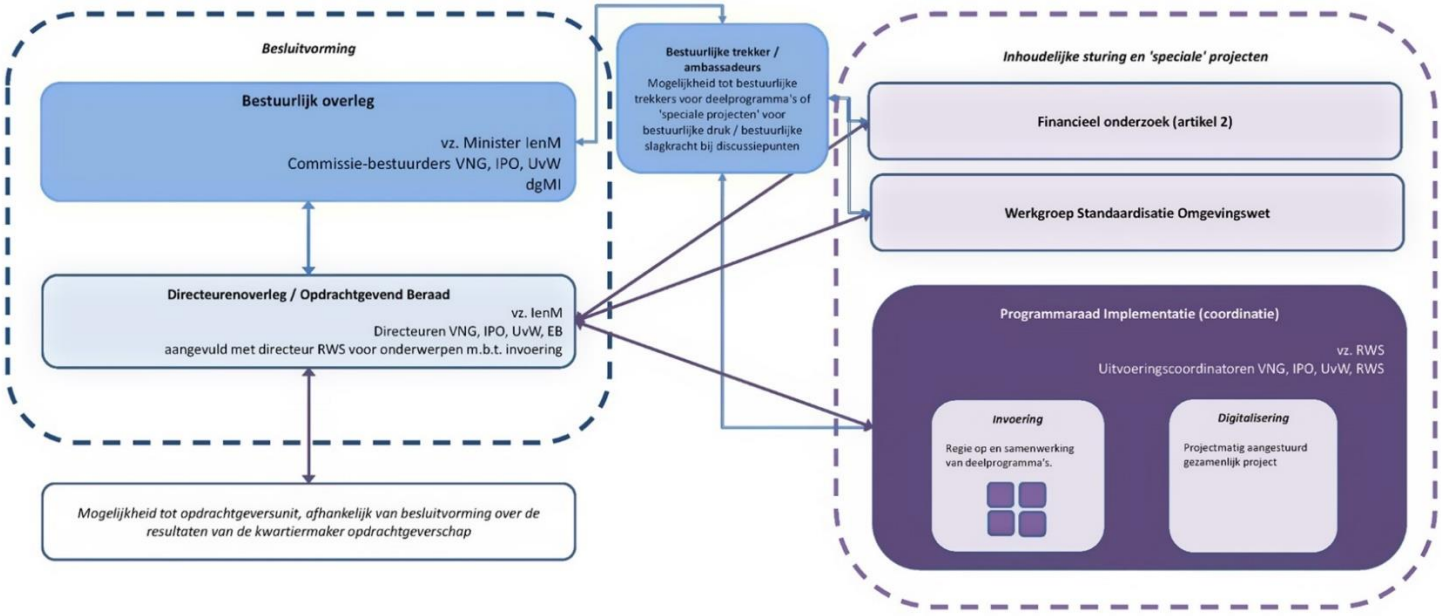

Bij de totstandkoming van het model is een aantal algemene uitgangspunten leidend geweest:

- de governance wordt georganiseerd langs de lijnen van verantwoordelijkheden: de minister van IenM handelt vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel. IPO, VNG en UvW handelen vanuit hun verantwoordelijkheid als belangenbehartigers van hun leden die net als IenM/Rijkswaterstaat als bevoegd gezag verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wet en een goede dienstverlening richting burgers en bedrijven.
- de governance wordt interbestuurlijk en interdepartementaal ingericht
- een sterk opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, met scheiding in rollen tussen partijen
- opdrachtgevers stellen realistische doelstellingen, heldere kaders en stellen zich op als 'sponsors' voor de opdrachtnemer(s)
- opdrachtnemers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma

In het model worden twee 'kolommen' onderscheiden:

1. een besluitvormingskolom
2. kolom van inhoudelijke sturing op de implementatie.

De besluitvormingskolom besluit over de kaders (opdrachtomschrijving, doelstellingen, beoogde outcome, financiën, capaciteit, planning) die nodig zijn voor een goede inhoudelijke uitwerking. De inhoudelijke sturing heeft betrekking op de 'dagelijkse' sturing. Waarbij er naast twee speciale projecten een Programmaraad Implementatie is met twee deelstromen voor invoering en digitalisering.

Onderstaand is per kolom nog een nadere toelichting gegeven:

Besluitvorming

- Het bestuurlijk overleg staat onder voorzitterschap van de minister van Infrastructuur en Milieu.
- In het bestuurlijk overleg beslissen de deelnemende partijen, IPO, de VNG, de UvW en IenM gezamenlijk over opdrachten die worden verstrekt voor de ondersteuning van de invoering en ontwikkeling van het digitale stelsel.
- Het bestuurlijk overleg kan uit zijn midden bestuurlijke trekkers aanwijzen voor uit te voeren (deel)opdrachten of 'speciale'projecten. Bestuurlijke trekkers kunnen, indien nodig, snel bestuurlijk bilateraal contact leggen en houden bestuurlijke druk op het proces.
- Het bestuurlijk overleg wordt ondersteund door een directeurenoverleg onder voorzitterschap van IenM.
- Het bestuurlijk overleg geeft het directeurenoverleg een mandaat als opdrachtgevend beraad, het directeurenoverleg legt bestuurlijke beslispunten voor aan het bestuurlijk overleg.
- Het bestuurlijk overleg komt ten minste bijeen op de in de bestuurlijke planning vastgestelde beslismomenten of zoveel vaker als een partij aangeeft daaraan behoefte te hebben teneinde tijdig sturing te kunnen geven.
- Partijen spreken minstens eenmaal per jaar een (informeel) bestuurlijk overleg af dat in het teken staat van reflectie op de voortgang van het Bestuursakkoord en de eventuele herijking van het akkoord aan de omstandigheden.
- Escalatie van discussiepunten gaat via het directeurenoverleg naar het bestuurlijk overleg.

Inhoudelijke sturing

- Het directeurenoverleg / opdrachtgevend beraad is de gedelegeerd opdrachtgever voor het implementatietraject. Hier wordt ook de relatie tussen invoeringspraktijk en (mogelijke aanpassing van) wetgeving gelegd. Voor concrete opdrachten wordt één opdrachtgevend directeur aangewezen.
- Op basis van besluitvorming over de resultaten van de kwartiermaker opdrachtgeverschap wordt vastgesteld óf en hoe de operationele ondersteuning van het opdrachtgeverschap wordt ingericht en hoe de relatie wordt met de Programmaraad Implementatie. Het Opdrachtgevend Beraad zal hierover een voorstel in het Bestuurlijk overleg agenderen.
- De Programmaraad Implementatie is een overleg tussen alle opdrachtnemende partijen, onder leiding van Rijkswaterstaat, met als doel het bewaken van samenhang tussen invoeringsondersteuning en ontwikkeling van het digitale stelsel, de voortgang, het tijdig rapporteren van knelpunten in de uitvoering van de implementatie aan het Opdrachtgevend Beraad.
- De werkgroep standaardisatie omgevingswet bestaat uit deskundigen die als opdracht hebben te komen tot voorstellen voor standaardisatie en harmonisatie van begrippen ten behoeve van de ontwikkeling van de digitale stelsel wordt aangestuurd door het directeurenoverleg/opdrachtgevend beraad.
- Het financiële onderzoek in het kader van artikel 2 van de Financiëleverhoudingswet[1] wordt belegd bij een begeleidingsgroep die direct rapporteert aan het directeurenoverleg.

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	CIO advies Taskforce
Agendanummer	
Datum	4 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Aanleiding
Tijdens het besluitvormende overleg van het Opdracht Gevend Beraad op 12 december 2017 staat het onderwerp "Eindrapport Taskforce complexiteitreductie" geagendeerd . Middels deze notitie wil de CIO van het interbestuurlijk stelsel voor de herziening van het omgevingsrecht de leden van het Opdracht Gevend Beraad graag adviseren over dit onderwerp.

Bespreekpunten
Na aanleiding van het BIT advies van september 2017 heeft het Opdracht Gevend Beraad besloten een taskforce in het leven te roepen met als doel om met voorstellen te komen om de complexiteit bij de ontwikkeling en vulling van het Digitaal Stelsel Omgevingwet aanzienlijk te reduceren. Deze taskforce, bestaande uit 15 verschillende specialisten, heeft in een periode van 6 weken verschillende "knoppen" geformuleerd waar het Opdracht Gevend Beraad aan kan draaien teneinde de complexiteit te reduceren.

CIO advies aan de leden van het Opdracht Gevend Beraad
Inhoudelijk hebben de belangrijkste specialisten van het programma hun kennis en expertise samengevoegd en zijn gekomen tot het voorliggende advies. Voor zover de CIO inhoudelijk kan overzien zijn deze advies zorgvuldig tot stand gekomen en is er ook in de achterban draagvlak voor de uitkomsten van de taskforce. Daarom is het advies procedureel van aard. Dit advies luidt als volgt:

1. ***Leg het eindrapport van de taskforce Complexiteitsreductie voor aan het BIT met de vraag of dit voldoende invulling geeft aan hun advies om de complexiteit te reduceren.***

De ultieme "proof of the pudding" is om het eindadvies van de taskforce voor te leggen bij het BIT met de vraag of de adviezen van de taskforce voldoende invulling geven aan het BIT advies tot reductie van de complexiteit. Zeker met de recente negatieve publiciteit over het BRP, de ontbrekende 200 miljoen Euro en de technische briefing van de tweede kamer commissie door het BIT.

Met name de technische briefing is aanleiding voor dit advies. Het is namelijk geen standaard processtap in het BIT proces maar komt alleen bij wijze van hoge uitzondering voor. Het is voor de derde keer in het vierjarige bestaan van het BIT dat een dergelijk briefing plaatsvindt. Dit betekent dat er veel politieke belangstelling voor de omgevingswet en daarmee is het politiek verstandig om het BIT te vragen om uitsluitsel.

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum: 1 december 2017

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	taskforce complexiteitsreductie
Agendanummer	4a
Datum	12 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter bespreking

Aanleiding
De taskforce complexiteitsreductie heeft zijn rapportage opgesteld en levert deze op aan het OGB. Deze notitie doet een voorstel voor een besluitvormingsproces over de rapportage.

Voorstel
- Decharge verlenen aan de taskforce complexiteitsreductie.
- Instemmen met het voorgestelde vervolgproces.

Proces
Er is inmiddels gestart met het in beeld brengen van de impact van het voorgestelde basisniveau van de taskforce. De impactanalyse bestaat uit een aantal onderdelen.

1. De impactanalyse op het (programma) ADSMO. De actie hiervoor ligt bij het deelprogramma DSO, in samenwerking met de OU. Er wordt onder andere gekeken naar de impact op de kosten, de planning, de opdracht, het beheer en de risico's.
2. De impact op de wetgeving, deze wordt door EB in beeld gebracht.
3. De impact op de verschillende bevoegd gezagen.

In het OGB van 12 december zal een eerste beeld van de impactanalyses worden gedeeld. De volledige resultaten van de impactanalyse moeten uiterlijk 15 januari gereed zijn, om bespreking in een BO half februari voor te bereiden.

Het voorstel is om, vergelijkbaar als bij de taskforce, een stuurgroep met een vertegenwoordiging uit het OGB in te richten voor de directe sturing op de impactanalyse en het voorbereiden van de besluitvorming. De stuurgroep bestaat uit Artikel 5.1 lid 2 sub e, Artikel 5.1 lid 2 sub e en Artikel 5.1 lid 2 sub e , Artikel 5.1 lid 2 sub e. In de stuurgroep zullen tussenresultaten van de impactanalyse besproken worden.

Op basis van de uitkomsten van de impactanalyses zal door de Ondersteunende Unit onder aansturing van de Stuurgroep een voorstel voor het vaststellen van een basisniveau (scope DSO bij inwerkingtreding) worden gemaakt en interbestuurlijk afgestemd.

Dit voorstel wordt in een OGB eind januari en een BO begin februari vastgesteld. Precieze data zijn afhankelijk van mogelijkheden in de agenda van de minister en andere bestuurders.

Zodra het basisniveau is vastgesteld, zullen het GPvE, het jaarplan DSO alsmede de lopende Epics waar nodig worden bijgesteld.

Taskforce Complexiteitsreductie Digitaal Stelsel Omgevingswet

Eindrapport

Datum	7 september 2022
Status	Ter vaststelling door OGB
Versie	1.0

Interprovinciaal Overleg ipo
Programma Aan de slag met de Omgevingswet
Rijksoverheid
UNIE VAN WATERSCHAPPEN
VNG

Colofon

Onderwerp	Eindrapport Taskforce complexiteitsreductie Digitaal Stelsel Omgevingswet
Versie	1.0
Opdrachtgever	Opdrachtgevend Beraad (OGB) Programma aan de Slag met de Omgevingswet
Contactpersoon	Artikel 5.1 lid 2 sub e Taskforce Artikel 5.1 lid 2 sub e Taskforce
Plaats	Den Haag
Datum	4 december 2017

Inhoud

1 Conclusies en samenvatting—5

2 Aanleiding en opdracht—8
2.1 Aanleiding—8
2.2 Opdracht—8
2.3 Aanpak Taskforce—9

3 Algemene bevindingen en strategie—11
3.1 Algemene bevindingen—11
3.1.1 Het 'wat' van het DSO—11
3.1.2 Governance—11
3.1.3 Architectuur—11
3.1.4 Ontwikkeling—12
3.1.5 Beweging in de context—12
3.1.6 Beheer—12
3.1.7 Implementatie(strategie)—12
3.2 Strategie—12

4 Voorstel basisniveau DSO-LV—14
4.1 Inleiding en beschrijving—14
4.1.1 Voorstel voor te hanteren basisniveau—14
4.1.2 Relatie ten opzichte van scenario 2 en 3 Bestuursakkoord—14
4.2 Kern van het basisniveau DSO-LV—15
4.3 In het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'—17
4.3.1 Omgevingsdocumenten—17
4.3.2 Standaarden voor informatie-uitwisseling—18
4.3.3 Stelselcatalogus—19
4.4 Het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'—20
4.4.1 Toepasbare regels—20
4.4.2 Inzicht in activiteit op een specifieke locatie—21
4.4.3 (Groeistrategie naar) een loket voor aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen—22
4.4.4 Samenwerken—23
4.5 Het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'—25
4.5.1 Gegevens en informatieproducten—25
4.6 Ter ondersteuning van het werken in een keten—26
4.6.1 Tijdreizen—26
4.7 Het basisniveau vanuit gebruikersperspectief—26
4.8 Aanvullende mogelijkheden voor complexiteitsreductie—27

5 De knoppen om aan te draaien—29
5.1 In het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'—31
5.1.1 Omgevingsdocumenten—31
5.1.2 Standaarden—32
5.1.3 Stelselcatalogus—32

5.2 In het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'—33
5.2.1 Toepasbare regels—33
Voor de Toepasbare regels kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:—33
5.2.2 Inzicht in regels voor een activiteit op een specifieke locatie—33
5.2.3 Eén loket—34
5.2.4 Samenwerken—34
5.3 In het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'—35
5.3.1 Gegevens en informatieproducten—35
5.4 In de ondersteuning van het werken in een keten—36
5.4.1 Tijdreizen—36

6 Benodigde inhoudelijke stappen voor en na inwerkingtreding—37
6.1 Voorbereiding in aanloop naar een basisniveau in 2021—37
6.1.1 In het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'—37
6.1.2 In het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'—37
6.1.3 In het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'—38
6.1.4 In de ondersteuning van het werken in een keten—38
6.2 Te zetten stappen naar de eindambitie ná inwerkingtreding—38

7 Randvoorwaarden en daarbij te zetten stappen in het kader van complexiteitsreductie—40
7.1 Governance—40
7.2 Samenhang tussen wetgeving en programma Aan de slag met de Omgevingswet—41
7.3 Beheer—41
7.4 Het beheer van het DSO-LV moet juridisch geborgd worden. Financiering—42
7.5 Inzet markt en/of het publieke domein—42
7.6 Perspectief van eindgebruikers—43
7.7 Niet-functionele eisen—43
7.8 Standaard Platform—44

Bijlagen—45
A. Beschrijving scenario's uit het Bestuursakkoord d.d. 1 juli 2015—45
B. Doelenboom Digitaal Stelsel Omgevingswet—46

1 Conclusies en samenvatting

De opdracht van het Opdrachtgevend Beraad (OGB) aan de Taskforce Complexiteitsreductie is tweeledig. In de eerste plaats: zorg in het kader van complexiteitsreductie voor een eenduidig beeld van wat een 'minimale invulling' van het Digitaal Stelsel voor de Omgevingswet (DSO) is op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet. En de tweede opdracht is: benoem de knoppen waar aan gedraaid kan worden, inclusief de consequenties daarvan.

Om de conclusies van de Taskforce te kunnen plaatsen benoemen we hier vooraf een paar algemene bevindingen:

- De eerste bevinding is dat het wettelijke kader voor de ontwikkeling van het DSO flexibel is opgezet. Het gevolg daarvan is dat daaruit geen harde ondergrens voor een minimale invulling voortvloeit. Hetzelfde geldt voor het uitgangspunt dat het niveau van dienstverlening bij inwerkingtreding vergelijkbaar moet zijn met het huidige dienstverleningsniveau. De Taskforce heeft geconstateerd dat hierdoor grote verschillen bestaan in de beelden over de 'minimale invulling' op het moment van inwerkingtreding. Dit leidt ertoe dat het ontbreekt aan een gemeenschappelijke focus binnen de ontwikkeling van het DSO.
- Een tweede belangrijke bevinding is dat de context van de ontwikkeling van het DSO niet stabiel is. Dit komt omdat een aantal cruciale randvoorwaarden nog niet of onvoldoende is ingevuld.

Op basis van deze algemene bevindingen en de analyse in de navolgende hoofdstukken in deze rapportage is de Taskforce tot de volgende conclusies gekomen:

Basisniveau DSO-LV

1. De Taskforce stelt voor bij inwerkingtreding (per 2021) het door de Taskforce geformuleerde basisniveau voor de landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV) te hanteren. Dat biedt een eenduidig beeld van de digitale dienstverlening op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

2. Het basisniveau DSO (DSO-LV) zoals voorgesteld door de Taskforce laat op onderdelen verschillen zien met scenario 2 uit het Bestuursakkoord, met name door: a) specificatie en inperking op het niveau van inhoud en fasering, en b) uitbreiding op het niveau van de invulling van de samenwerkingsfunctionaliteit en gegevens en informatieproducten.

3. Het basisniveau DSO-LV maakt doorontwikkeling naar scenario 3 uit het Bestuursakkoord mogelijk. De doorontwikkeling naar de eindambitie wordt meer gefaseerd en vraaggestuurd ingevuld.

Knoppen om aan te draaien

4. Indien beperking of verbreding van het basisniveau noodzakelijk wordt geacht, stelt de Taskforce voor om gebruik te maken van de in deze rapportage beschreven knoppen waaraan gedraaid kan worden. Dit kan op de volgende onderwerpen/functionaliteiten:
    a. Omgevingsdocumenten
    b. Standaarden

c. Stelselcatalogus
d. Toepasbare regels
e. Inzicht in activiteit op een specifieke locatie
f. Eén loket voor aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen
g. Samenwerken
h. Gegevens en informatieproducten
i. Tijdreizen

5. Ten opzichte van het basisniveau ziet de Taskforce in ieder geval nog twee mogelijkheden voor complexiteitsreductie: a) de ontkoppeling van de benodigde informatie voor bekendmaken en beschikbaarstellen en het leveren van services en b) een eenmalige gegevensopslag in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB) of het Register Omgevingsdocumenten (ROD). Voor beide mogelijkheden is nader onderzoek nodig.

Implementatiestrategie en tijdpad richting 2021

6. Om bij inwerkingtreding een werkend DSO te kunnen bieden moeten er no-regret stappen worden gezet, volgens een nog vast te stellen implementatiestrategie. De Taskforce adviseert die implementatiestrategie te ontwikkelen op basis van de in dit rapport opgenomen voorstellen voor te nemen stappen ter voorbereiding op het basisniveau bij inwerkingtreding.

7. Ook de partners in de keten kunnen en/of moeten al voorbereidingen treffen in hun eigen systemen en processen om in de toekomst aan te sluiten op het DSO-LV. Denk aan het voorbereiden op geo-digitaliteit en het borgen van de gegevenskwaliteit in de eigen (primaire) processen.

8. De marktpartijen die bijvoorbeeld de plansoftware van de bevoegd gezagen leveren dienen tijdig betrokken en geïnformeerd te worden over de voorstellen van de Taskforce en de keuzes die het OGB hierin maakt.

Randvoorwaarden

9. De Taskforce doet een aantal voorstellen voor randvoorwaarden die noodzakelijk zijn voor de stabiliteit van het programma DSO:
    a. Zorg via de governance voor heldere sturing, rollen en communicatie.
    b. Zorg voor een betere aansluiting tussen de wet- en regelgeving en het programma Aan de slag met de Omgevingswet.
    c. Voor een stapsgewijze transitie van ontwikkelen naar beheer en exploitatie moet het beheer tijdig worden georganiseerd.
    d. De financiële afspraken moeten worden geconcretiseerd naar de nieuwe aanpak.
    e. De Taskforce adviseert een strategie te ontwikkelen voor het betrekken van de markt op verschillende onderdelen van het DSO.
    f. De Taskforce adviseert te prioriteren op basis van het gebruikersperspectief.
    g. Vul in het Globaal Programma van Eisen (GPvE) de niet-functionele eisen aan.
    h. De Taskforce adviseert onderzoek te doen naar het Standaard Platform.

Vervolgstappen

10. Ná het besluit van het OGB over het voorstel van de Taskforce resteert een aantal onderwerpen waar de Taskforce zelf nog geen analyse van heeft kunnen maken. Het gaat om de volgende onderwerpen:
    - Opnieuw beoordelen van de functionaliteiten die oorspronkelijk buiten de huidige scope van het programma liggen, zoals toezicht en handhaving.
    - Technische oplossingen zoals LinkedData etc.
    - Strategie hoe met 3D moet worden omgegaan.
    - Hergebruik van bestaande applicaties/voorzieningen en/of standaarden.
    - Serviceorganisatie Regelbeheer.
    - Complexiteitsreductie bij kwaliteitsborging en bij de validatie van de gegevens en informatieproducten door en/of in de DSO-LV.

11. Onderzoek met impactanalyses wat de effecten van het voorstel van de Taskforce zijn, dus: welke gevolgen het voorstel heeft voor regelgeving, kosten, planning, gebruikers en de organisatie.

2 Aanleiding en opdracht

2.1 Aanleiding

Op 1 juli 2015 ondertekenden de voorzitters van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) en de Minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet. In het Bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt om de implementatie van de Omgevingswet integraal ter hand te nemen. Onderdeel van de implementatie is de ontwikkeling van een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), dat de processen onder de Omgevingswet digitaal ondersteunt.

Het Bestuursakkoord beschrijft drie scenario's voor dit digitale stelsel:

1. Scenario 1: Een DSO ter ondersteuning van het wettelijk minimum.
2. Scenario 2: Een DSO ter ondersteuning van het wettelijk minimum en met instandhouding van het huidig niveau van dienstverlening.
3. Scenario 3: Een DSO ter ondersteuning van het streefbeeld, waarin alle functionaliteiten beschikbaar zijn die helpen de doelen van de wet te realiseren en baten genereren.

Binnen het interbestuurlijk implementatieprogramma Aan de slag met de Omgevingswet is een deelprogramma ingericht dat samen met gebruikers het DSO-LV ontwikkelt.

Begin 2017 heeft de Minister van IenM het Bureau ICT-toetsing (BIT) gevraagd een toets uit te voeren op het deelprogramma voor het DSO. Het BIT herkent het streven om met het DSO de wetten en regels, het aanvragen van vergunningen en het doen van meldingen eenvoudig en inzichtelijk te maken voor burgers en bedrijven. Het BIT is echter ook kritisch over het DSO. Het BIT doet naar aanleiding daarvan suggesties voor aanpassing van de scope en werkwijze:

- Beperk het DSO tot een minimale invulling om het huidige dienstverleningsniveau te ondersteunen (reduceer de complexiteit).
- Betrek het bevoegd gezag meer bij de ontwikkeling van het DSO.

2.2 Opdracht

Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft op 23 september jl. vastgesteld dat het wenselijk is een Taskforce Complexiteitsreductie in te richten. De Minister heeft dit bevestigd in haar brief van 6 oktober. De opdracht aan de Taskforce is tweeledig:

1. Zorg voor een eenduidig beeld van wat een 'minimale invulling' van het DSO is op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet.
2. Benoem de knoppen om aan te draaien en maak duidelijk wat de consequenties zijn van deze knoppen.

Vanaf 9 oktober jl. heeft de Taskforce Complexiteitsreductie gewerkt aan zijn opdracht. De deelnemers hebben geparticipeerd op basis van hun expertise, dus niet als vertegenwoordigers van hun organisatie. De Taskforce bestaat uit de volgende personen:

- Artikel 5.1 lid 2 sub e (PBLQ)
- Artikel 5.1 lid 2 sub e (DSO), Artikel 5.1 lid 2 sub e (Informatieproducten), Artikel 5.1 lid 2 sub e (UvW), Artikel 5.1 lid 2 sub e (Rijk), Artikel 5.1 lid 2 sub e (IPO/provincie Overijssel), Artikel 5.1 lid 2 sub e (VNG), Artikel 5.1 lid 2 sub e (Rijk), Artikel 5.1 l

Artikel 5.1 lid 2 sub e (Rijk), Artikel 5.1 lid 2 sub e (IPO/provincie Zuid-Holland), Artikel 5.1 lid 2 sub e (Rijk), Artikel 5.1 lid 2 sub e (Rijk) en Artikel 5.1 lid 2 sub e (KING/VNG)
- Artikel 5.1 lid 2 sub e en Artikel 5.1 lid 2 sub e

In dit rapport presenteert de Taskforce zijn bevindingen en conclusies.

2.3 Aanpak Taskforce

De Taskforce heeft de volgende aanpak gevolgd om tot voorstellen te komen:

- *Algemene inzichten en mogelijkheden voor complexiteitsreductie.* Op basis van de lopende ontwikkeling van het DSO heeft de Taskforce enkele algemene inzichten en mogelijkheden voor complexiteitsreductie benoemd.

- *Basisniveau.* Vervolgens heeft de Taskforce een voorstel gemaakt voor een zogenoemd 'basisniveau' van het DSO. Dit is grotendeels gedaan op basis van:
    a. de definitie van het wettelijk minimum (op basis van de concept-Invoeringswet),
    b. de definitie van het huidig niveau van dienstverlening met als doel het handhaven van een niveau dat vergelijkbaar is met het huidig dienstverleningsniveau.

- *Uitgangspunten.* Vervolgens heeft de Taskforce vastgesteld wat de uitgangspunten zijn voor het onderzoeken van de knoppen om aan te draaien. Deze uitgangspunten zijn hieronder weergegeven en komen uit:
    a. de wettelijke kaders (inclusief de ontwerp-Invoeringswet en ontwerp-AMvB's), het Bestuursakkoord en aanverwante bestuurlijke kaders,
    b. het BIT-advies, de kamerbrief in reactie op BIT-advies en de opdrachtbrief aan de Taskforce.

Uitgangspunten voor Taskforce bij onderzoeken van 'knoppen om aan te draaien'
– Stel de behoefte van de gebruiker centraal. – Het DSO moet toekomstvast zijn. – Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het DSO minimaal het huidig niveau van dienstverlening leveren. – Breng waar mogelijk functies van het DSO al vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet 'live' en ontwikkel stapsgewijs door. – Maak waar mogelijk gebruik van bestaande voorzieningen. – Maak waar mogelijk gebruik van marktinitiatief. – Ontwikkel het DSO op basis van wat waarde oplevert.

- *Analyse doelenboom.* Daarna heeft de Taskforce de functies uit de doelenboom voor het DSO geanalyseerd en de functies benoemd die zich lenen voor complexiteitsreductie. Zie de bijlage voor de versimpelde versie van de doelenboom. Bij de analyse van de functies uit de doelenboom is gebruik gemaakt van de volgende vragen:
    a. Is deze functie per 1 januari 2021 nodig om te kunnen voldoen aan een basisniveau DSO?
    b. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk op inhoud?
    c. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk op tijdsplanning of -fasering?
    d. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk op techniek?

e. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk op wet- en regelgeving?
f. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk op organisatie en besturing?
g. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk via de veranderopgaven bij het bevoegd gezag?
h. Is voor deze functie vereenvoudiging mogelijk vanuit het gebruikersbelang?

Op basis van deze analyse heeft de Taskforce vastgesteld dat de volgende functies het meest relevant zijn voor complexiteitsreductie:

a. Omgevingsdocumenten
b. Standaarden
c. Stelselcatalogus
d. Toepasbare regels
e. Inzicht in regels voor een activiteit op een specifieke locatie
f. Eén loket
g. Samenwerken
h. Gegevens en informatieproducten
i. Tijdreizen

– *Knoppen.* Daarna heeft de Taskforce vastgesteld wat de 'knoppen' zijn waar aan gedraaid kan worden ten opzichte van een basisniveau DSO. Daarbij kan het gaan om aanpassingen ter inperking of juist uitbreiding van een basisniveau.

– *Toetsing van knoppen.* De gedefinieerde knoppen zijn vervolgens vanuit het perspectief van de Taskforce getoetst aan drie criteria:
  a. Toekomstvastheid: is de aanpassing in lijn met de ambitie uit het Bestuursakkoord?
  b. Bijdrage aan maatschappelijke meerwaarde: wat betekent de aanpassing voor gebruikers, zowel bevoegd gezag als eindgebruikers?
  c. Benutting van de markt: in hoeverre kan de (publieke) markt de aanpassing realiseren?

– *Consequenties.* De voorgaande stappen hebben een beknopt overzicht van knoppen opgeleverd. Voor zover dat nu in de tijd haalbaar was, heeft de Taskforce een eerste inschatting gemaakt van de belangrijkste consequenties, bijvoorbeeld op het gebied van planning, techniek en wet- en regelgeving[1].

[1] De Taskforce adviseert nadere impactanalyses uit te (laten) voeren naar de effecten van het voorstel van de Taskforce.

3 Algemene bevindingen en strategie

3.1 Algemene bevindingen

De Taskforce heeft in zijn onderzoek enkele algemene constateringen gedaan over de ontwikkeling en de inhoud van het DSO. Sturing op deze bevindingen door het OGB zal ten goede komen aan een eenduidig beeld van het DSO en stabiliteit in de omgeving en daarmee bijdragen aan complexiteitsreductie.

De algemene bevindingen hebben betrekking op het 'wat' van het DSO, de governance, de architectuur, de ontwikkeling, de beweging in de context, beheer en tot slot implementatie.

3.1.1 Het 'wat' van het DSO

- Op dit moment ontbreekt een scherp en gedeeld beeld over de inhoud van het DSO bij inwerkintreding. De wettelijke kaders en de bestaande voorzieningen geven geen scherpe invulling van wat het DSO minimaal bij inwerkingtreding per 1 januari 2021 moet bieden. Hier is een nadere uitwerking voor nodig op het niveau van content én het resultaat.
- De Taskforce heeft geconstateerd dat het taalgebruik over het DSO niet consistent is: de term DSO verwijst soms naar 'de centrale digitale voorzieningen', soms naar 'het complete stelsel waarin gebruikers moeten aansluiten op en gebruik maken van de (content in de) centrale voorzieningen'.

Perspectief op het Digitaal Stelsel Omgevingswet
De Taskforce heeft het volgende perspectief op het DSO gebruikt, waarbij voor beide perspectieven complexiteitsreductie mogelijk is: – het gaat om het DSO *als landelijke voorziening* (het DSO-LV), – én het gaat om het DSO *als stelsel* of ook wel keten, die loopt van de bronhouders via het DSO-LV naar gebruikers en vice versa.

3.1.2 Governance

- De Taskforce constateert dat de rolverdeling op strategisch, tactisch en operationeel niveau tussen stelseleigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer voor de ontwikkeling van het DSO onvoldoende expliciet is ingericht.
- De sturing op het samenspel tussen: scope/ resultaat, planning, resources en risico's is onvoldoende.
- De financieringsafspraken bij het Bestuursakkoord moeten worden geconcretiseerd, zodat deze (beter) passen bij de gefaseerde ontwikkeling en inbeheername van het DSO.

3.1.3 Architectuur

- De Taskforce constateert dat de architectuur voor het DSO in samenhang is opgesteld. Daardoor is het lastig de onderdelen van het DSO uiteen te rafelen en waar nodig te faseren.
- De Taskforce is van mening dat het goed zou zijn om een (externe) toets uit te laten voeren op de samenhang van de architectuurdocumenten, met de

focus op de inwerktreding. Mogelijk hebben de voorstellen van de Taskforce ook impact op de architectuur.

3.1.4 Ontwikkeling

- Er is reeds veel werk verzet in de ontwikkeling van de voorzieningen van het DSO. Tegelijkertijd constateert de Taskforce dat bij deze ontwikkeling veel flexibiliteit is ingebouwd, omdat de kaders en de context niet helder waren. Dit kwam onder meer door het parallelle verloop van de 'sporen' wet- en regelgeving, de opdracht aan het programma en de veranderopgaven. Dat heeft geleid tot de noodzaak om te werken vanuit aannames.
- Er is behoefte aan verbetering van de wisselwerking tussen wet- en regelgeving en het programma Aan de slag met de Omgevingswet.
- Bij de prioritering moet nadrukkelijker het perspectief van de eindgebruiker centraal worden gesteld.

3.1.5 Beweging in de context

- Zaken zoals de governance en de inrichting van het beheer van het DSO behoeven verbetering. Hier zijn enkele werkgroepen voor ingericht. Hun resultaten kunnen forse impact hebben op de context van het programma ADSMO en de ontwikkeling van het DSO. Hierdoor is de stabiliteit van en rondom het programma onvoldoende.

3.1.6 Beheer

- De Taskforce constateert dat aan opdrachtgeverszijde een regieorganisatie ontbreekt die het beheer van de op te leveren voorzieningen en bijbehorende producten en diensten van het DSO regelt.
- De Taskforce constateert dat het ontbreekt aan instrumenten voor beheer, zoals aansluitvoorwaarden.

3.1.7 Implementatie(strategie)

- Een ketenbrede implementatie- en transitiestrategie voor het aansluiten op en gebruiken van de voorzieningen van het DSO wordt gemist.

3.2 Strategie

Op basis van de bovenstaande algemene bevindingen heeft de Taskforce enkele uitgangspunten opgesteld voor een strategie om te komen tot complexiteitsreductie. Deze zijn bedoeld als handreiking voor het OGB. Het advies van de Taskforce geeft hier richting aan.

Het gaat om de volgende strategie:

- *Stel zo snel mogelijk vast wat het DSO-LV is en kan per inwerkingtreding op 1 januari 2021.* De Taskforce reikt hiervoor in deze rapportage een basisniveau voor het DSO-LV aan, evenals de knoppen die het OGB kan gebruiken om dit basisniveau verder in of aan te vullen.
- *Zorg dat bij veranderingen in de kaders voor het DSO(-LV), zoals regelgeving, gebruikerswensen en voortschrijdend inzicht, de focus op het basisniveau blijft liggen.* Dit is belangrijk om te voorkomen dat de complexiteit alsnog wordt vergroot.

- *Bepaal de stand van de knoppen*. Complexiteitsreductie kan via verschillende knoppen, namelijk door:
    - fasering van de realisatie van de voorzieningen in de tijd,
    - fasering van de in gebruikname van de voorzieningen,
    - beperking of juist uitbreiding van het basisniveau voor het DSO-LV per 2021,
    - beperking en/of fasering van de content,
    - aanpassing van de architectuur en de technische oplossingen voor de voorzieningen van het DSO.

  De Taskforce reikt hiervoor in dit rapport concrete suggesties aan, evenals de randvoorwaarden die daarvoor ingevuld moeten worden. Het is aan het OGB keuzes te maken in (het draaien aan) deze knoppen.

- *Focus ketenbreed op het toekomstvast ontwikkelen van die onderdelen van het DSO-LV die bijdragen aan het basisniveau*. Dat maakt het mogelijk om zo snel mogelijk met de implementatie te starten.

- *Pak de implementatie snel en gestructureerd op.* In aanloop naar de inwerkingtreding per 2021 is al veel voorbereiding mogelijk én noodzakelijk. Naast de meer technische ontwikkeling van het DSO-LV is op hoofdlijnen aan het volgende te denken:
    - 2018 is het voorbereidingsjaar om strategieën, voorzieningen, afspraken etc. klaar te zetten. Denk aan de benodigde standaarden, een regie(beheer)organisatie, het bepalen van de implementatiestrategie en het op- en vaststellen van een implementatieplan. Verder kan met pilots worden begonnen;
    - 2019 is het proefjaar, waar in de nadruk ligt op het vervolg van de pilots en simulaties. Op dit moment moet ook de meerjarenplanning voor ontwikkelen en beheren beschikbaar zijn;
    - 2020 is het implementatiejaar, waarin de veranderopgaven uiterlijk kunnen aansluiten op de landelijke voorziening van het DSO.

  De Taskforce reikt hiervoor in dit rapport concrete suggesties aan. Het is aan het OGB hier keuzes in te maken.

- *Besluit op korte termijn over randvoorwaarden.* De ontwikkeling van het DSO vraagt om stabiliteit. Hiervoor is op korte termijn besluitvorming nodig over in ieder geval de volgende randvoorwaarden:
    - de governance,
    - de samenhang tussen de (centrale en decentrale) wet- en regelgeving en het programma Aan de slag met de Omgevingswet,
    - een strategie voor de implementatie van DSO-LV en de transitie van de aansluitende partijen, inclusief de bijbehorende aanpak,
    - de inrichting en prioriteiten voor de regie(beheer)organisatie en de datum waarop deze organisatie operationeel moet zijn,
    - de financiering, zodat de bestaande afspraken beter aansluiten bij een gefaseerde ontwikkelaanpak en gefaseerde in beheername,
    - de inzet van de markt,
    - prioritering van ontwikkeling van het DSO-LV op basis van het gebruikersperspectief,
    - de niet-functionele eisen aan het DSO-LV,
    - het Standaard Platform.

  De Taskforce heeft op deze punten aanbevelingen uitgewerkt. Het is aan het OGB hier keuzes in te maken.

4 Voorstel basisniveau DSO-LV

4.1 Inleiding en beschrijving

4.1.1 Voorstel voor te hanteren basisniveau

De interbestuurlijke partners hebben de ambitie dat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet een DSO functioneert dat vergelijkbaar is met 'het huidig dienstverleningsniveau'. Er is echter geen eenduidig beeld van het huidige dienstverleningsniveau. Er is bijvoorbeeld onduidelijkheid in welke mate alle domeinen van de Omgevingswet worden ondersteund bij het aanvragen van vergunningen of doen van meldingen. Ook bestaat onduidelijkheid over het opnemen van alleen rijksregels of ook lokale regels.

Daarom doet de Taskforce het voorstel bij inwerkingtreding een basisniveau voor het DSO-LV als uitgangspunt te gebruiken. Zie onderstaand kader. Dit basisniveau:

- is geformuleerd op basis van de uitgangspunten in een aantal wettelijke en bestuurlijke kaderdocumenten. Denk aan de programmadefinitie GOAL, het Bestuursakkoord, het Globaal Programma van Eisen (GPvE), de Visie DSO 2024 en het Besluit van het OGB van 18 mei 2016;
- is bedoeld als een haalbare eerste stap, om op basis daarvan het DSO verder door te ontwikkelen.

Op onderdelen weerspiegelt het basisniveau niet per definitie een minimale of 'uitgeklede' invulling van het DSO-LV. De Taskforce constateert dat voor complexiteitsreductie het soms (juist) nodig is op specifieke onderdelen méér te doen.

→ Het basisniveau DSO-LV is te beschrijven als: 'Bij inwerkingtreding van de wet is technisch een systeem beschikbaar dat:
  - regels over de fysieke leefomgeving met een geografische component op een kaart toont,
  - het aanvragen van vergunningen, doen van meldingen en het voldoen aan informatieverplichtingen ondersteunt,
  - het mogelijk maakt om digitaal te checken of een vergunning of melding nodig is, waarbij de content beperkt is tot de (topactiviteiten van de) rijksregels en de zogenoemde 'bruidsschat'[2].

→ Er is een aantal knoppen om aan te draaien om het basisniveau DSO-LV aan te vullen of juist verder uit te kleden, elk met zijn eigen consequenties en risico's.

4.1.2 Relatie ten opzichte van scenario 2 en 3 Bestuursakkoord

In het Bestuursakkoord van juli 2015 is scenario 2 omschreven als 'het wettelijk minimum met instandhouding van de huidige dienstverlening' en scenario 3 als 'het

[2] De 'bruidsschat' wordt gehanteerd als term voor de set van regels die bij Invoeringsbesluit Omgevingswet (amvb) worden vastgesteld en die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege deel gaan uitmaken van het omgevingsplan zoals vanaf dat moment in elke gemeente geldt. Het gaat hier om regels die niet langer in de rijksregelgeving (deels bij wet, amvb en ministeriële regeling) worden gesteld, maar worden 'gedecentraliseerd' naar gemeenten. Om te voorkomen dat er door het niet langer van stellen van rijksregels een hiaat in regelgeving ontstaat en gemeenten al per direct nieuwe regels in het omgevingsplan zouden moeten vaststellen, is de constructie gekozen om de te decentraliseren regels over te hevelen naar het omgevingsplan. Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen gemeenten de desbetreffende regels zo nodig (gefaseerd en per locatie) aanpassen aan de lokale omstandigheden (wijzigen of intrekken).

toewerken naar baten en ontzorging Omgevingswet'. Zie bijlage A voor een volledige omschrijving.

Het voorstel van de Taskforce geeft een concrete invulling aan scenario 2 en maakt verdere doorgroei naar de eindambitie zoals beschreven in scenario 3 mogelijk. Het basisniveau DSO-LV zoals voorgesteld door de Taskforce laat op onderdelen wel verschillen zien met scenario 2 uit het Bestuursakkoord:

- ten eerste door specificatie en inperking op het niveau van inhoud, gebruik en diepgang en fasering in de tijd, deels al voor inwerkingtreding. Bij de beschrijving van het huidig dienstverleningsniveau in het Bestuursakkoord ontbrak deze specificatie;
- ten tweede door de mogelijke uitbreiding van het huidig dienstverleningsniveau bij inwerkingtreding wat betreft de invulling van de samenwerkingsfunctionaliteit en informatieproducten en –gegevens;
- ten derde door meer focus op content, organisatie en besturing;
- ten vierde door niet uit te gaan van een big-bang implementatie op het moment van inwerkingtreding maar een geleidelijke, vraaggestuurde ontwikkeling;
- ten vijfde doet de Taskforce verderop in dit hoofdstuk een onderzoeksvoorstel voor een scheiding in een 'wettelijk spoor' van bekendmaken en beschikbaarstellen van besluiten en een 'dienstverleningsspoor'.

4.2 Kern van het basisniveau DSO-LV

Het basisniveau zoals de Taskforce voorstelt is in onderstaande afbeelding weergegeven. Daarbij is een onderverdeling gemaakt naar de processen die het DSO-LV ondersteunt:

- Het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'.
- Het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'.
- Het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'.
- In de ondersteuning van het werken in een keten.

Het basisniveau

Keten 'van plan tot publicatie'

Omgevingsdocumenten

→ Minder omgevingsdocumenten

Standaarden

→ Beperking tot aangewezen omgevingsdocumenten
→ Minder diepgang

Stelselcatalogus

→ Focus op noodzakelijke begrippen
→ Optie tot additionele begrippen

Keten 'van idee tot afhandeling'

Toepasbare regels

→ Beperking tot topactiviteiten rijksregels en 'bruidsschat'

Regels op locatie

→ Beperken van de functie tot de locatie
→ Beperken van aantal bronnen dat wordt getoond

Eén loket

→ Eén loket naar bestaande voorzieningen (AIM, OLO, RP.NL)
→ Minder geïntegreerd tonen oude en nieuwe omgevingsplannen

Samenwerken

→ Functionaliteit voor vergunningverlenings- en meldingsprocessen die bevoegd gezag overstijgen

Keten 'van vraag naar informatie'

Gegevens en informatieproducten

→ Ontsluiten technisch gereed maken
→ Gegevens en informatieproducten die noodzakelijk zijn voor basisniveau
→ Groeimodel van data naar informatieproducten

Ter ondersteuning van werken in de keten

Tijdreizen

→ Beperking tot omgevingsdocumenten en 'timestamps'

Deze onderdelen worden in de volgende paragrafen toegelicht. Per paragraaf is tevens toegelicht waar de ontwikkeling van de betreffende functionaliteit op het moment van schrijven (al) staat en wat de relatie met het Globaal Programma van Eisen (GPvE) is.

4.3 In het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'

4.3.1 Omgevingsdocumenten

Bepaalde besluiten kunnen bij wet of AMvB als omgevingsdocument worden aangewezen. Wanneer dat het geval is zijn de werkingsgebieden, die in deze documenten met geo-coördinaten zijn vastgelegd, via het DSO met een viewer te raadplegen. Dit kan in de vorm van tekst naar kaart en kaart naar tekst. Dit is een voortzetting van het huidig dienstverleningsniveau via ruimtelijkeplannen.nl.

De Taskforce ziet mogelijkheden voor complexiteitsreductie door een keuze te maken in welke besluiten als omgevingsdocument moeten worden aangewezen. En door een keuze te maken of alle documenten bij inwerkingtreding via het DSO moeten worden ontsloten via de wettelijk gestelde eisen (namelijk: de standaarden STOP/TPOD).

Het uitgangspunt van de Taskforce is dat besluiten waarin geen werkingsgebieden met geo-coördinaten zijn vastgelegd (besluiten zonder geo-contour) geen omgevingsdocument zijn. Deze besluiten kunnen op de gebruikelijke wijze via de reguliere bekendmakingsregels bekend worden gemaakt en beschikbaar worden gesteld op www.overheid.nl. De besluiten die langs deze generieke lijn bekend worden gemaakt en beschikbaar worden gesteld moeten overigens worden opgemaakt volgens de huidige standaard die wordt toegepast bij www.overheid.nl (OPxml-standaard[3]).

Besluiten die zijn aangewezen als omgevingsdocumenten moeten zijn opgemaakt volgens de (te ontwikkelen) STOP-standaard en een op dat besluit toegesneden (te ontwikkelen) toepassingsprofiel. De Taskforce stelt voor de volgende documenten, waarin werkingsgebieden met geo-coördinaten zijn vastgelegd, in ieder geval bij inwerkingtreding beschikbaar te stellen via het DSO als omgevingsdocument:

- het 'bruidsschatdeel' voor het Omgevingsplan en de Waterschapsverordening,
- Omgevingsregeling,
- Omgevingsverordening,
- één onderdeel BKL, namelijk: kustfundament.

Verder is het voorstel het DSO-LV bij inwerkingtreding technisch gereed te hebben (met inbegrip van de benodigde toepassingsprofielen) voor het tonen van twee aanvullende omgevingsdocumenten: de Waterschapsverordening niet zijnde het bruidsschatdeel en het Omgevingsplan niet zijnde de bruidsschat (met inbegrip van specifieke wijzigingsbesluiten van het omgevingsplan, namelijk het voorbereidingsbesluit, projectbesluit en de reactieve interventie).

De overige documenten waarin werkingsgebieden met geo-coördinaten zijn vastgelegd en die niet direct als omgevingsdocument worden aangewezen, kunnen later worden aangewezen en toegevoegd aan het DSO.

[3] De standaard-XML voor overheidspublicaties.

Het basisniveau op het gebied van de omgevingsdocumenten samengevat:
- Het aantal omgevingsdocumenten dat bij inwerkingtreding via het DSO-LV wordt getoond (inclusief hun status) is beperkt tot het zogenoemde 'bruidsschatdeel' voor het Omgevingsplan en de Waterschapsverordening, de Omgevingsregeling, de Omgevingsverordening en één onderdeel van het BKL, namelijk het kustfundament.
- Het DSO is bovendien technisch gereed om twee aanvullende documenten te tonen: de Waterschapsverordening niet zijnde het bruidsschatdeel en het Omgevingsplan niet zijnde de bruidsschat.

Stand van zaken DSO-LV:
- Er wordt op dit moment aan de TPOD-standaarden van de voor het basisniveau beoogde omgevingsdocumenten gewerkt.
- Omgevingsdocumenten op basis van de nu ontwikkelde standaarden kunnen worden aangeleverd, gevalideerd en getoond in een viewer.

Relatie met het GPvE:
- In het basisniveau DSO-LV worden bij inwerkingtreding minder omgevingsdocumenten aangewezen en getoond.

4.3.2 Standaarden voor informatie-uitwisseling

Het toepassen van standaarden voor informatie-uitwisseling is van groot belang voor het DSO. Alle overheidspublicaties worden op dit moment opgemaakt volgens OPxml-standaarden voor bekendmaking en beschikbaarstelling op www.overheid.nl. Voor de planologische regelgeving geldt een uitzondering. Deze regelgeving wordt opgemaakt in IMRO[4]-standaarden en ontsloten via www.ruimtelijkeplannen.nl. Er wordt gewerkt aan nieuwe generieke standaarden voor overheidspublicaties: de Standaard voor Officiële Publicaties (STOP). Deze standaard ondersteunt de functies opstellen, vaststellen, bekendmaken en beschikbaar stellen van officiële publicaties. Naast de algemene standaard STOP krijgt ieder domein een eigen toepassingsprofiel. Voor de Omgevingswet is dat het Toepassingsprofiel Omgevingsdocumenten (TPOD).[5] Door standaardisatie zijn stelselcomponenten, informatiesystemen in gebruik bij bevoegd gezagen, informatiesystemen aangeboden door de markt en apps in staat informatie te verwerken, deze op gelijke wijze te tonen en om deze informatie uit te wisselen.

De Taskforce stelt voor het aantal het aantal toepassingsprofielen te beperken tot de aangewezen omgevingsdocumenten bij inwerkingtreding (en de overige te faseren).

Ook stelt de Taskforce voor de verplicht toe te voegen annotaties van de STOP/TPOD-standaarden in diepgang en structuur te beperken tot die annotaties die nodig zijn voor bekendmaken en beschikbaarstellen. Dat betekent dat geen annotaties verplicht worden gesteld die dienen voor andere processen, zoals vragenbomen en op activiteit gestuurde bevraging van besluiten. Het voorstel is ook af te spreken na welke termijn de ondersteuning van een oude versie van een standaard (IMRO) beëindigd wordt.

[4] IMRO staat voor Informatiemodel Ruimtelijke Ordening.
[5] Naast de STOP- en TPOD-standaarden worden in de context van de Omgevingswet nog twee andere standaarden ontwikkeld. Het gaat om de STTR (Standaard Toepasbare Regels): een standaard om toepasbare regels (vragenbomen) uit te kunnen wisselen. En de STAM (Standaard Aanvragen en Meldingen): een standaard om aanvragen en meldingen geautomatiseerd te kunnen verwerken.

Het basisniveau voor de standaarden samengevat:
- De STOP-standaard en de toepassingsprofielen zijn beperkt tot het ondersteunen van bekendmaken en beschikbaarstellen van officiële overheidspublicaties. De diepgang is beperkt tot structuurelementen en annotaties die hiervoor nodig zijn.
- Het aantal Toepassingsprofielen is bij inwerkingtreding beperkt tot de circa zes aangewezen Omgevingsdocumenten.

Stand van zaken DSO-LV:
- De STOP-standaard is ontwikkeld tot versie 0.8. Volgens planning wordt in januari 2018 versie 0.85 opgeleverd. De algehele planning loopt tot oktober 2018.
- In de huidige scope bevat de STOP-standaard al niet meer dan structuurelementen: de overige informatie inclusief de geometrie maakt onderdeel uit van TPOD.
- Naast de standaarden STOP en TPOD wordt ook gewerkt aan een standaard voor Toepasbare Regels (STTR) en een standaard voor het aanleveren van aanvragen en meldingen (STAM, in feite een opvolger van StUF-LVO).

Relatie met het GPvE:
- Het voorgestelde basisniveau op de standaarden past binnen het GPvE.

4.3.3 Stelselcatalogus

De Stelselcatalogus heeft drie functies: een begrippenlijst (het opnemen, opvragen en met elkaar in verband brengen van in omgevingsdocumenten gebruikte begrippen), een verwijsindex naar informatiebronnen (tonen wat beschikbaar is aan services en gegevens en informatieproducten) en de verbinding tussen regels, toepasbare regels, gegevens en informatieproducten.

De techniek voor de Stelselcatalogus is al gereed. De implementatie en het gebruik ervan zijn nog niet geregeld.

Het achterliggende doel van de Stelselcatalogus is om het gebruik van gestandaardiseerde en geharmoniseerde begrippen te ondersteunen en de effectiviteit van de informatie-uitwisseling te bevorderen. De Taskforce stelt voor om per 2021 de Stelselcatalogus te vullen met:
1. Een groep van begrippen die zijn gedefinieerd in de wet, AMvB's en Omgevingsregeling.
2. Een groep van begrippen die niet in de wet maar binnen de diverse domeinen zijn gestandaardiseerd (zoals de AQUO).

Verder is het voor bevoegd gezagen mogelijk zelf begrippen toe te voegen. In dat geval is het aan te bevelen hiervoor een helder afstemmingsproces en aanleverproces in te richten.

Het basisniveau voor de Stelselcatalogus samengevat:
- De inhoud is beperkt tot twee soorten van begrippen: a) verplichte termen die gedefinieerd zijn in de wet, AMvB's en omgevingsregelingen en b) termen uit geaccepteerde standaarden.
- Het is voor bevoegd gezagen mogelijk begrippen toe te voegen.

Stand van zaken DSO-LV:
- De technische basis van de Stelselcatalogus werkt. Er kunnen begrippen in worden opgenomen en deze kunnen worden gevalideerd en gebruikt.

- De Stelselcatalogus wordt nog doorontwikkeld, bijvoorbeeld op het geautomatiseerd verwerken van een set begrippen en het verwerken van activiteiten.

Relatie met het GPvE:
- Het basisniveau DSO-LV betekent een specificatie van de op te nemen begrippen in de Stelselcatalogus ten opzichte van het GPvE, onder andere door de inperking naar het aantal omgevingsdocumenten.

4.4 Het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'

4.4.1 Toepasbare regels

Toepasbare regels is de term die gehanteerd wordt voor een functie waarmee:
- een gebruiker via vragenbomen een check kan doen op een eventuele vergunningplicht, meldingsplicht en informatieplicht en
- de benodigde indieningsvereisten (lees: de bijlagen die moeten worden meegestuurd) direct in het aanvraagformulier voor een omgevingsvergunning worden opgenomen.

Onder het huidig dienstverleningsniveau zijn toepasbare regels beperkt tot Wabo (vergunningvrij bouwen in het OLO), Wet Milieubeheer (Activiteitenbesluit in het AIM) en de Waterwet (watervergunning) via het OLO. Het voorstel van de Taskforce is het aantal op te stellen toepasbare regels te beperken tot de regels voor topactiviteiten (de meest voorkomende activiteiten), voor zowel rijksregels als de eerder al genoemde bruidsschat.

Voor de activiteiten die niet als topactiviteit zijn aangewezen wordt een gebruiker bij inwerkingtreding niet door toepasbare regels ondersteund bij zijn check of vergunningaanvraag. De vergunningaanvraag kan wel via het DSO elektronisch worden ingediend.
Dit basisniveau betekent voor de gebruiker dat het serviceniveau bij inwerkingtreding tijdelijk voor een aantal activiteiten minder kan zijn dan nu het geval is. Er wordt immers een inperking naar de topactiviteiten voorgesteld.

De ervaren achteruitgang kan worden geminimaliseerd door te focussen op de meest voorkomende activiteiten, door de bruidsschat voor de topactiviteiten te voorzien van toepasbare regels, door voorbereidend werk door bevoegd gezagen om toepasbare regels te maken voor de eigen regelgeving en door geïntensiveerde gebruikersondersteuning (zoals tijdelijk extra klantcontact ondersteunen).

Met de Omgevingswet wordt een aantal regels gedecentraliseerd. Het Rijk kan voor die regels geen toepasbare regels (meer) maken. Voor de zogenoemde bruidsschat kan bij inwerkingtreding wel eenmalig door het Rijk in toepasbare regels worden voorzien.

Het basisniveau voor de toepasbare regels samengevat:
- Het aantal is beperkt tot de regels over topactiviteiten (de meest aangevraagde vergunningen, meest ingediende meldingen of meest voorkomende activiteiten) voor de rijksregels en de zogenoemde 'bruidsschat'.
- Het DSO is technisch gereed voor het tonen van lokale toepasbare regels van bevoegde gezagen.

Stand van zaken DSO-LV:
- In technische zin kunnen toepasbare regels al worden gemaakt. Dit kan op twee manieren: via zogenoemde 'harvesting' uit documenten of via de STOP/TPOD-standaarden.
- Vanaf januari 2018 wordt gewerkt aan het vullen van het DSO-LV met de toepasbare regels op basis van de rijksregels. De werkwijze daarvan is inmiddels gereed.

Relatie met GPvE:
- Het basisniveau past binnen het GPvE.

4.4.2 Inzicht in activiteit op een specifieke locatie

Dit onderwerp heeft betrekking op het op de kaart begrijpelijk (laten) zien wat ergens kan en mag. Met het bekendmaken en beschikbaar stellen van besluiten is ook de raadpleegbaarheid van besluiten gewaarborgd: bij omgevingsdocumenten kunnen per locatie de geldende regels worden getoond en andersom kan van elke regel het werkingsgebied worden getoond. Een aanvullende mogelijkheid die het DSO beoogt te bieden is de bevraagbaarheid van regelgeving op basis van een activiteit die men op een locatie wil gaan verrichten.

Met een zoekfunctie op basis van een activiteit en locatie kan een gebruiker zich oriënteren welke regels uit de op de locatie geldende besluiten voor de desbetreffende activiteit van toepassing zijn. Een gebruiker krijgt op deze manier, op basis van de regels die in meerdere besluiten zijn vastgesteld, inzichtelijk of en onder welke voorwaarden die activiteit mogelijk is. Deze ambitie maakt dat de gevraagde functionaliteit verder gaat dan het alleen laten zien van de regels die op een bepaalde locatie per besluit van toepassing zijn, zoals nu voor ruimtelijke regels wordt gedaan via ruimtelijkeplannen.nl.

De Taskforce stelt voor deze functionaliteit wel mogelijk te maken, maar in eerste instantie te beperken. De Taskforce stelt voor dat het DSO in 2021 op basis van een locatie toont welke regels daar gelden voor geselecteerde omgevingsdocumenten. Via de STOP-standaarden met de toepassingsprofielen (TPOD) kan hierin worden voorzien. Dit betekent dat de regels die op een locatie gelden worden getoond, ongeacht de activiteit; het uitfilteren van niet-relevante regels kan alleen gedaan worden voor regels die op de betreffende locatie niet van toepassing zijn. Deze functionaliteit is op termijn uit te bouwen naar het doorzoekbaar maken op activiteit.

Het basisniveau voor het inzicht in een activiteit op een locatie is samengevat:
- Beperk de oriëntatiefunctie tot de locatie, zonder een filter op andere eigenschappen zoals activiteit.
- Beperk het aantal bronnen dat wordt getoond in de viewer tot de omgevingsdocumenten.

Stand van zaken DSO-LV:
- Regels kunnen technisch in een viewer worden getoond op basis van een filter op locatie en op activiteit.
- De regels die nu getoond kunnen worden zijn technisch uit omgevingsdocumenten te halen, maar nog niet uit andere bronnen.

Relatie met GPvE:

- Het basisniveau is minder dan wat via het GPvE bij inwerkingtreding wordt gevraagd. Dit komt omdat in het GPvE ook wordt uitgegaan van een selectie naar activiteit.

4.4.3 (Groeistrategie naar) een loket voor aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen

Om per 2021 te kunnen komen tot één loket met faciliteiten als het ontsluiten van omgevingsdocumenten, het indienen van aanvragen, melden, het voldoen aan informatieverplichtingen en het ontsluiten van gegevens en informatieproducten is een groeistrategie vereist die zo snel mogelijk van start gaat. Het doel is een geleidelijke overgang van de huidige voorzieningen naar het nieuwe loket.

De Taskforce stelt voor het nieuwe loket *in aanloop naar* inwerkingtreding te starten met een 'landingspagina' met in ieder geval een viewer en waar mogelijk links naar de huidige voorzieningen (OLO, AIM en ruimtelijkeplannen.nl). Ook links naar andere voorzieningen die informatie over de leefomgeving bevatten kunnen toegevoegd worden aan deze landingspagina. Denk aan de Watertoets, Atlas voor de Leefomgeving, PDOK, Nationaal Georegister etc, maar deze zijn niet gevalideerd. Gaandeweg kunnen hier nieuwe onderdelen van het DSO aan worden toegevoegd.

Bij inwerkingtreding van de wet vervallen de huidige voorzieningen OLO, AIM en een groot deel van ruimtelijkeplannen.nl.

De viewer van ruimtelijkeplannen.nl kan mogelijk al vóór inwerkingtreding van de wet worden uitgefaseerd, onder de voorwaarde dat de volledige content van ruimtelijkeplannen.nl beschikbaar is via de viewer van het DSO-LV. Dan is bij inwerkingtreding een aparte link naar de viewer via de genoemde 'landingspagina' niet meer nodig.

De complexiteitsreductie is hier het hanteren van een groeiscenario, waarbij de gebruiker al kan wennen aan het op één plek beschikbaar hebben van de functionaliteit en informatie voor het oriënteren, checken en indienen.

Als de omgevingswet in werking treedt beschikken alle gemeenten over een omgevingsplan van rechtswege. Dat omgevingsplan van rechtswege bestaat uit de planologische regelgeving (onder andere vastgelegd in bestemmingsplannen, inpassingsplannen en beheersverordeningen) en enkele andere gemeentelijke verordeningen (delen van de erfgoedverordening en de verordening voor afvloeiend hemelwater en grondwater). Uiterlijk tot het einde van de overgangsfase in 2029 hebben gemeenten de tijd deze regelgeving samenhangend te bundelen in het nieuwe stelsel van het omgevingsplan. Dat geldt ook voor de gemeentelijke regelgeving over de fysieke leefomgeving die nog in andere verordeningen is vastgelegd. Ook die regelgeving moet in de overgangsfase worden overgeheveld naar het nieuwe stelsel van het omgevingsplan. Zolang de regels nog niet in het nieuwe stelsel van het omgevingsplan zijn opgenomen, blijft het huidige 'versnipperde' stelsel van regels bestaan. Het merendeel van de planologische regelgeving wordt momenteel ontsloten via www.ruimtelijke plannen.nl. Een deel van de overige verordeningen is raadpleegbaar op www.overheid.nl of een gemeentelijke website.

De overbruggingsfunctie voor ruimtelijke plannen, waarbij in één kaartlaag omgevingsdocumenten uit het ROD en de WRO-instrumenten uit het huidige ruimtelijkeplannen.nl worden getoond, kan volgens de Taskforce worden vereenvoudigd.

Voor de overgangssituatie stelt de Taskforce voor de informatie uit ruimtelijkeplannen.nl te ontsluiten zonder vergaande integratie met de nieuwe documenten uit de ROD. Ook is het voorstel de ontsluiting van de huidige ruimtelijke plannen zo simpel mogelijk te houden en dit zoals in de huidige situatie van kaart naar tekst raadpleegbaar te houden. Daarmee blijft de raadpleegbaarheid van ruimtelijkeplannen.nl op het zelfde niveau als in de huidige situatie.

Het basisniveau voor (het groeimodel naar) één loket is samengevat:
- Er is één loket met faciliteiten voor het ontsluiten van omgevingsdocumenten, het indienen van aanvragen/melden/voldoen aan informatieverplichtingen en het ontsluiten van gegevens en informatieproducten.
- Beperk de wijze waarop de bestaande WRO-instrumenten via de overbruggingsfunctie worden ontsloten (ruimtelijkeplannen.nl).

Stand van zaken DSO-LV:
- Als eerste onderdelen van het DSO-LV komen de Stelselcatalogus, een viewer en de API-store technisch beschikbaar in 2018. Deze kunnen in een 'landingspagina' worden opgenomen, samen met links naar bestaande voorzieningen zoals OLO, AIM, en ruimtelijkeplannen.nl
- Ruimtelijkeplannen.nl kan op dit moment deels in de viewer worden getoond. Het gaat dan om bestemmingsplannen in IMRO2012 modellering en XML formaat. In de komende tijd staat meer vulling vanuit ruimtelijkeplannen.nl op de planning.
- Voor de overbruggingsfunctie is een ontwerp gemaakt waarbij in één datalaag, die wat betreft structuur gelijk is aan de TPOD-standaard, vigerende plannen worden getoond uit zowel ruintelijkeplannen.nl als het Register Omgevingsdocumenten (ROD). In het eerste kwartaal van 2018 start de realisatie van de overbruggingsfunctie.

Relatie met het GPvE:
- Het voorstel voor het loket past binnen het GPvE.
- Wat betreft de overbruggingsfunctie wordt bij het basisniveau minder functionaliteit voorgesteld dan in het GPvE.
- Het basisniveau wat betreft het raadplegen van ruimtelijkeplannen.nl is een aanscherping van de in het GPvE hierover gestelde eis.

4.4.4 Samenwerken

In de Visie op het DSO is een samenwerkingsruimte voorzien. Het huidige OLO voorziet in een beperkte samenwerkingsfunctionaliteit gericht op het aanvragen van omgevingsvergunningen door de initiatiefnemer. Die stelt initiatiefnemers in staat om concepten alvast met het bevoegd gezag te delen. Ook kan het bevoegd gezag de ruimte gebruiken om bijvoorbeeld aanvullende documenten te vragen.

Onder de Omgevingswet is het gewenst dat meer faciliteiten worden geboden, zodat de samenwerkingsruimte 'samen werken' mogelijk maakt. De vanuit het basisniveau voorgestelde samenwerkingsruimte is gericht op samenwerking tussen bevoegd gezagen bij vergunningverlening en voor het opstellen van omgevingsplannen.

Het belang voor de bevoegde gezagen is dat de samenwerkingsruimte onder andere helpt bij het halen van de achtweken termijn voor afhandeling van de vergunning en de samenwerking bij planvorming.

Het voorstel van de Taskforce is om per 2021 via of door het DSO vijf basisfunctionaliteiten voor samenwerking aan te bieden en daarna verder uit te bouwen. Het gaat om: delen van informatie, autorisatie, afstemmen over het ketenproces, samenwerken aan resultaat en afstemmen over de besluitvorming. Bij inwerkingtreding zijn deze functionaliteiten uitsluitend gericht op het ondersteunen van samenwerken tussen bevoegd gezagen, dus nog niet op het ondersteunen van de samenwerking met en/of tussen initiatiefnemers.

Dit voorstel heeft gevolgen voor het DSO-LV, de mate waarin hangt af van de rol van de markt en publieke samenwerking[6], en vergt ook een majeure inspanning van de bevoegde gezagen, met name om te komen tot procesharmonisatie. Dit wordt in de volgende alinea's nader toegelicht.

Het bieden van de voorgestelde samenwerkingsfaciliteit is geen reductie van de complexiteit van de DSO-LV. Het is wel een mogelijkheid om de complexiteit in de *keten* sterk te reduceren. Het gaat om functies die door hun aard gemeenschappelijk georganiseerd moeten worden omdat:

- deze de verantwoordelijkheid van een individueel bevoegd gezag overstijgen;
- deze vragen om een uniforme structuur en/of inrichting;
- het aanbod van het DSO een sterk faciliterende/ontzorgende functie kan hebben voor uitvoering van processen in de keten van de fysieke leefomgeving;
- eenvoud van beheer en waarborgen voor beveiliging van voorzieningen in de keten wordt ondersteund.

Om de gewenste basisfunctionaliteiten technisch te kunnen faciliteren moeten twee randvoorwaarden zijn ingevuld:

- Ten eerste is voor samenwerking in de keten procesharmonisatie binnen en tussen bevoegd gezagen vereist.
- Ten tweede moet de zaaktype- en producttypecatalogus gereed zijn.

Om deze randvoorwaarden en de daarvan afgeleide technische voorzieningen op de datum van inwerkingtreding beschikbaar te hebben is een strak gestuurd groeipad vereist. Te beginnen met het invullen van de randvoorwaarden en vervolgens het prioriteren in de samenwerkfunctionaliteiten. Daarbij ligt de prioriteit bij het door bevoegd gezagen kunnen samenwerken aan omgevingsplannen (met elkaar delen en de planning afstemmen) en kunnen samenwerken bij vergunningverlening (ondersteunen van het advies met instemming).

Het basisniveau voor samenwerken is samengevat:

- Er is een samenwerkingsfunctionaliteit via of door het DSO beschikbaar waarmee samenwerking door het verantwoordelijke bevoegd gezag met een ander betrokken bevoegd gezag wordt gefaciliteerd. Dit is bedoeld voor de vergunningverlenings- en meldingsprocessen die een bevoegd gezag overstijgen.
- Samenwerking kan per 2021 door het delen van informatie, autorisatie, afstemmen van het ketenproces, samenwerken aan resultaat en afstemmen over de besluitvorming.

[6] Zie hiervoor ook de paragraaf over de relatie met de markt

Stand van zaken DSO-LV:
- Er is in het DSO-LV nog nauwelijks iets voor een samenwerkingsruimte gerealiseerd.
- Er staan voor het eerste kwartaal van 2018 verschillende verkenningen gepland om een goed beeld van de behoefte te krijgen.

Relatie met het GPvE:
- In het GPvE waren de eisen met betrekking tot samenwerking nog niet vastgesteld (geel gearceerd).
- Het basisniveau is een inperking van de eisen die zijn opgenomen in het GPvE. Dit komt omdat het basisniveau alleen betrekking heeft op indienen en niet op oriënteren en alleen op samenwerken tussen bevoegd gezag en niet met de initiatiefnemer.

4.5 Het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'

4.5.1 Gegevens en informatieproducten

In de Omgevingswet wordt bepaald dat via de landelijke voorziening van het DSO drie typen informatie worden ontsloten: omgevingsdocumenten, andere (bron)gegevens en informatieproducten. Dit vormt de content van het stelsel.

Volgens de Taskforce is de belangrijkste complexiteitsreductie bij gegevens en informatieproducten om in lijn met het OGB-besluit de ontwikkeling van gegevens en informatieproducten langs een gefaseerde, kort-cyclische aanpak én besluitvorming te benaderen. Hierbij worden gegevens en informatieproducten stapsgewijs en in gezamenlijkheid met gebruikers, beleidsdirecties en gegevensleveranciers/ uitvoeringsorganisaties ontwikkeld en tot besluitvorming gebracht. Complexiteitsreductie wordt zowel bereikt op de inhoud (klein beginnen, no regrets) als op de bijdrage aan het stelsel (content maakt de werking mogelijk).

Het basisniveau voor gegevens en informatieproducten is samengevat:
- De landelijke voorziening is gereed voor het ontsluiten van gegevens en informatieproducten.
- In uiterlijk 2021 worden de gegevens en informatieproducten ontsloten die noodzakelijk zijn voor het basisniveau van het DSO. Over deze gegevens- en informatieproducten wordt nog besloten.

Stand van zaken DSO-LV:
- Aan het einde van 2017 is een informatieproduct aangesloten, namelijk een beperkt deel van de overbruggingsfunctie. In het eerste kwartaal van 2018 staat doorontwikkeling van de overbruggingsfunctie gepland.
- De aansluitvoorwaarden voor informatieproducten zijn op dit moment bij belanghebbenden ter review aangeboden.

Relatie met GPvE:
- In het GPvE is op basis van het Bestuursakkoord bij inwerkingtreding alleen een informatiehuis Ruimte voorzien. Het basisniveau is daarmee een uitbreiding van het GPvE als besloten wordt tot ontsluiting van de voor het basisniveau noodzakelijke informatieproducten en gegevens.
- Het GPvE voorziet in het technisch kunnen aansluiten van informatieproducten en gegevens bij inwerkingtreding; dit is in lijn met het basisniveau.

4.6 Ter ondersteuning van het werken in een keten

4.6.1 Tijdreizen

Tijdreizen is met het oog op de fysieke leefomgeving een belangrijke functie. Het is niet alleen belangrijk om te weten wat de actuele situatie is, maar ook wat de situatie in het verleden was. De bestuursrechter toetst namelijk over het algemeen *ex tunc*: vanuit het toenmalige, dus de feitelijke en juridische situatie zoals deze destijds was.

De Taskforce stelt voor de functionaliteiten voor tijdreizen bij inwerkingtreding te beperken tot omgevingsdocumenten en tot 'wat gold op datum x' (zogenoemde *timestamps*) en tijdreizen op ondergronden per 2021 (nog) niet mogelijk te maken. Voor de overige besluiten met algemeen verbindende voorschriften die via overheid.nl beschikbaar worden gesteld is via die website voorzien in tijdreizen. Voor gegevens en informatieproducten geldt dat tijdreizen onderdeel moet zijn van de besluitvorming over deze gegevens en informatieproducten.

Stand van zaken DSO-LV:
- Op dit moment kunnen timestamps worden toegevoegd

Relatie met GPvE:
- Het voorgestelde basisniveau is een achteruitgang ten opzichte van de eisen uit het GPvE. Dit komt omdat geen tijdreizen op ondergrond wordt voorgesteld noch antwoord wordt gegeven op de vraag 'wat zag ik toen?'.

Het basisniveau voor tijdreizen is samengevat:
- De gegevens die nodig zijn voor het zogenoemde 'tijdreizen' zijn opgenomen in de standaard voor omgevingsdocumenten.
- De functionaliteiten voor tijdreizen zijn beperkt tot omgevingsdocumenten en bij inwerkingtreding beperkt tot 'wat gold op datum x' (zogenoemde *timestamps*). Tijdreizen op ondergronden is niet mogelijk.

4.7 Het basisniveau vanuit gebruikersperspectief

In de ontwikkeling van het DSO staat het gebruikersperspectief centraal. Ook het basisniveau is vanuit gebruikersperspectief te beschrijven. De gebruiker heeft hier afhankelijk van de situatie verschillende vormen: initiatiefnemer, bevoegd gezag, een ieder, belanghebbende, rechterlijke macht.
Door het basisniveau te hanteren kan een gebruiker bij inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 via het DSO:
- een vergunning aanvragen, een melding doen of aan een informatieverplichting voldoen,
- voor de meest voorkomende situaties (ook wel 'topactiviteiten' genoemd, aan te wijzen door het bevoegd gezag) slimme formulieren gebruiken,
- voor in ieder geval de rijksregels en de regels die met de bruidsschat onderdeel worden van het omgevingsplan, checken of een vergunning nodig is voor de topactiviteiten,
- de geldende regelgeving raadplegen via een digitaal loket. De besluiten met regels waarvan het werkingsgebied met geo-contouren is vastgelegd en die voldoen aan de standaard STOP en het specifieke toepassingsprofiel, zijn met een viewer te raadplegen. Per regel wordt op de kaart het werkingsgebied getoond en andersom worden 'met een klik op de kaart' de op die locatie geldende regels getoond,

- bij het raadplegen van de regelgeving gebruik maken van 'tijdreizen': voor zover de besluiten zijn aangewezen als omgevingsdocument worden de daarin opgenomen regels getoond die golden op een aangegeven datum,
- de gegevens en informatieproducten raadplegen die zijn toegevoegd aan het DSO, met een bekende/geduide gegevenskwaliteit. Of gegevens en informatieproducten vinden indien ze via het DSO-LV vindbaar zijn gemaakt op het web,
- in een samenwerkingsruimte kunnen bevoegd gezagen samenwerken bij het afhandelen van een vergunningaanvraag of melding. Ook kan het bevoegd gezag met andere bevoegd gezagen samenwerken aan een omgevingsplan of wijziging daarvan. De bescherming van persoonsgegevens moet geborgd zijn.

4.8 Aanvullende mogelijkheden voor complexiteitsreductie

Doordat een aantal onderwerpen uit het basisniveau DSO-LV in samenhang zijn bekeken ziet de Taskforce een aantal aanvullende mogelijkheden voor complexiteitsreductie.

Volgens de Taskforce is het in de eerste plaats mogelijk een functionele splitsing te maken tussen het 'wettelijk' bekendmaken en beschikbaar stellen van besluiten versus het 'gebruiksvriendelijk' ontsluiten van deze besluiten, bijvoorbeeld met toepasbare regels en slimme bevraagbaarheid. Kortom, een splitsing tussen:

- Informatie die nodig is voor het ondersteunen van het proces voor de wettelijke verplichting tot bekendmaken en beschikbaar stellen en het leveren van functies voor het aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen en het kunnen voldoen aan informatieverplichtingen.
- Zogenoemde 'serviceproducten' ter ondersteuning van het oriënteren door de gebruiker op de regelgeving (toepasbare regels met vergunningcheckers via vragenbomen en activiteitgerichte bevraagbaarheid van besluiten).

In de huidige opzet van het DSO vormen omgevingsdocumenten met de daarin opgenomen annotaties (via de standaarden STOP/TPOD) de basis voor zowel de wettelijke functionaliteiten (bekendmaken en beschikbaarstellen van omgevingsdocumenten en één loket voor indienen van aanvragen, meldingen en voor het voldoen aan andere wettelijke informatieverplichtingen) als voor de services die wenselijk zijn om gebruikers te ondersteunen.

Deze verwevenheid maakt het stelsel in zijn ontwerp zeer samenhangend, maar door die samenhang ook complex en kwetsbaar. Tevens belast deze vormgeving de wettelijke verplichtingen onnodig. In het voorgestelde basisniveau wordt deze verwevenheid doorgeknipt, zodat bij inwerkingtreding:

- onafhankelijk van de door het DSO-LV te bieden services, voldaan kan worden aan de wettelijke verplichtingen tot bekendmaken en beschikbaar stellen,
- omgevingsdocumenten (besluiten die regels bevatten met werkingsgebieden) voldoen aan een standaard die beperkt is tot de voor bekendmaking en beschikbaarstelling noodzakelijke structuurelementen en annotaties,
- een loket beschikbaar is voor het elektronisch indienen van aanvragen en meldingen of het voldoen aan informatieverplichtingen (dit kan wettelijk gezien eenvoudig worden vormgegeven, maar ook als serviceproduct op een uitgebreide gebruiksvriendelijke wijze),

– onafhankelijk van de wettelijke plichten, de services die wenselijk en nodig zijn om gebruikers te ondersteunen stapsgewijs en volgens een vooraf vastgestelde implementatiestrategie vraaggestuurd worden toegevoegd.[7]

De splitsing oftewel het 'opknippen' ziet er in beeld als volgt uit:

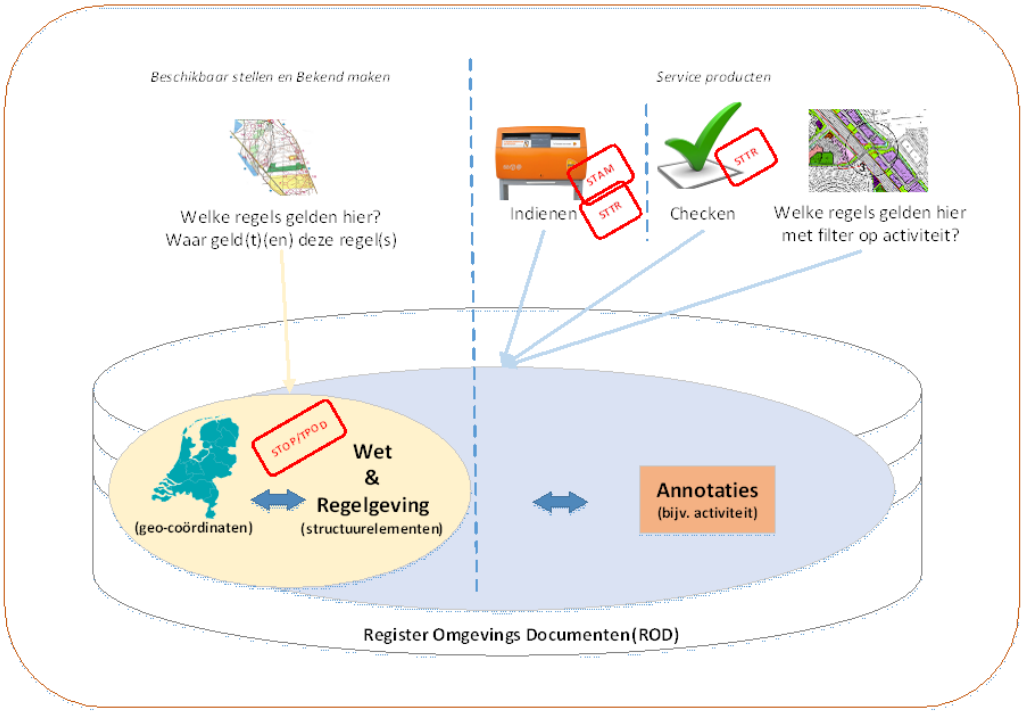

De Taskforce benadrukt dat deze splitsing nader onderzoek vraagt naar de mogelijkheid en impact.

In het verlengde van deze splitsing constateert de Taskforce dat er veel overlap bestaat tussen de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB) en het Register Omgevingsdocumenten (ROD). De Taskforce stelt daarom voor ook te onderzoeken op welke wijze tot eenmalige gegevensopslag gekomen kan worden.

Het basisniveau op het gebied van de splitsing samengevat:

– Er wordt een splitsing gemaakt tussen;
  - informatie via omgevingsdocumenten die nodig is voor het wettelijke proces van bekendmaken en beschikbaarstellen en informatie die nodig is voor het aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen of het voldoen aan andere wettelijke informatieverplichtingen, en
  - zogenoemde 'serviceproducten' ter ondersteuning van het oriënteren door de gebruiker.

[7] Terzijde wordt opgemerkt dat toepasbare regels en activiteitgerichte bevraagbaarheid van besluiten evengoed mogelijk is bij niet-omgevingsdocumenten.

5 De knoppen om aan te draaien

De Taskforce heeft geconstateerd dat aan meerdere knoppen gedraaid kan worden om het basisniveau voor het DSO-LV aan te passen. Daarbij kan het OGB zowel méér als minder doen ten opzichte van het basisniveau. Het is aan het OGB om hier op basis van zijn expertise en prioriteiten keuzes in te maken.

De knoppen zien er in één beeld als volgt uit:

De knoppen om aan te draaien
Keten 'van plan tot publicatie'
Omgevingsdocumenten
→ Voor alle omgevingsdocumenten TPOD's
→ Na 2021 vulling gefaseerd verplichten
Standaarden
→ Uitbreiden van annotaties
→ Afgeleid van knoppen voor 'Omgevingsdocumenten'
Stelselcatalogus
→ Afgeleid van knoppen voor 'Omgevingsdocumenten'
Keten 'van idee tot afhandeling'
Toepasbare regels
→ Alleen machinerie beschikbaar
→ Geen regels voor 'bruidsschat'
→ Uitbreiden aantal topactiviteiten
Regels op locatie
→ Functie gefaseerd beschikbaar stellen
Eén loket
→ Groeimodel via landingspagina-functie
→ Link naar bestaande voorzieningen
→ Volledige integratie van voorzieningen
Samenwerken
→ Gefaseerd uitbreiden naar functies en rollen
→ Door markt laten ontwikkelen van functies
Keten 'van vraag naar informatie'
Gegevens en informatieproducten
→ Meer gegevens of informatieproducten
→ Gegevens of informatieproducten van hogere kwaliteit en integraliteit
Tijdreizen
→ Tijdreizen op basis van historie
→ Tijdreizen op meer functies, gegevens en gebruikerstoepassingen
Ter ondersteuning van werken in de keten

De (onderdelen van de) figuur worden in de volgende paragrafen toegelicht.

5.1 In het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'

5.1.1 Omgevingsdocumenten

Voor de Omgevingsdocumenten kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:

- Het aantal Omgevingsdocumenten. Wijs bijvoorbeeld bij inwerkingtreding meer besluiten als Omgevingsdocument aan waarin regels met geo-contouren (werkingsgebieden) zijn vastgelegd. Het gaat om:
  - Omgevingsvisie, indien daar geo-coördinaten in zitten
  - Omgevingsplan (daarbij inbegrepen projectbesluit, voorbereidingsbesluit en de reactieve interventie), en in dit verband de mededeling van de buitenplanse afwijkvergunning
  - Omgevingsregeling
  - Omgevingsverordening
  - Instructie over omgevingsplan (en omgevingsverordening, projectbesluit)
  - Waterschapsverordening
  - Peilbesluit
  - Legger
  - Geluidsbelastingkaart
  - Zwemwaterlocaties
  - één onderdeel uit BKL: kustgebieden[8]
- Inhoud van de Omgevingsdocumenten. Een knop is het loskoppelen van de Omgevingsdocumenten (en daarmee de standaarden) van toepasbare regels. Zie ook de paragraaf 'Toepasbare regels'.
- Fasering van de implementatie van het basisniveau voor de Omgevingsdocumenten. Knoppen zijn dan:
  - Vóór inwerkingtreding: eventueel kan in deze fase al met concept-omgevingsdocumenten via pilots geoefend worden. Dit betekent dat al tijdig de stabiele en gedragen versie van de STOP/TPOD-standaard beschikbaar is. Ook moet de migratie van de bruidsschat half 2019 voltooid zijn.
  - Bij inwerkingtreding: de Taskforce heeft voorgesteld om bij inwerkingtreding als basisniveau het bruidsschatdeel voor het Omgevingsplan en de Waterschapsverordening, de Omgevingsregeling, de provinciale Omgevingsverordening en één onderdeel uit BKL, namelijk kustgebieden te ontsluiten. Ook heeft de Taskforce in het basisniveau voorgesteld het Register Omgevingsdocumenten (ROD) geschikt te maken voor opname van de andere omgevingsdocumenten die onder het overgangsrecht vallen. Dit betreft de Waterschapsverordening (mogelijk 2 jaar overgangstermijn, nog niet geregeld) en het Omgevingsplan, niet zijnde de bruidsschat.
  - Ná inwerkingtreding: in deze fase kan bijvoorbeeld gewerkt worden aan het geschikt maken van het ROD voor opname van de resterende omgevingsdocumenten. Dit kan gefaseerd uitgevoerd worden.

[8] Tenzij blijkt dat het mogelijk is de aanwijzing van het kustfundament met geo-coördinaten in de ministeriele regeling op te nemen.

Het beperken van het aantal omgevingsdocumenten bij inwerkingtreding en het faseren in de tijd heeft met name consequenties voor de aanlevering door het bevoegd gezag en de ontwikkeling binnen het programma van de TPOD's. Dit beïnvloedt de haalbaarheid, planning en de veranderopgaven in positieve zin. De gebruiker krijgt door deze knoppen minder inzicht in de regels die op een locatie gelden.

5.1.2 Standaarden

Voor de standaarden kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:

- Het aantal op te stellen standaarden. Zo is het mogelijk het aantal standaarden te beperken tot de door de Taskforce aangewezen omgevingsdocumenten en de overige te faseren. Deze knop hangt één-op-één samen met de knop voor het aantal omgevingsdocumenten.
- Diepgang van structuur. Minder diepgang maakt zowel het opstellen van STOP en toepassingsprofielen als het aanleveren van omgevingsdocumenten minder complex. De diepgang kan beperkt worden tot structuurelementen (hoofdstuk, paragraaf, enz.), structuurelementen kunnen koppelen aan geo-contour (werkingsgebied(en)) of timestamps voor tijdreizen.
- Het aantal verplichte annotaties. Beperk bijvoorbeeld het aantal verplichte annotaties tot dat wat nodig is voor bekend maken en beschikbaarstellen (kaart-tekst, tekst-kaart). De Taskforce ziet een splitsing tussen deze verplichte en gewenste annotaties voor servicefaciliteiten (zoals toepasbare regels en slimme bevraagbaarheid). De basis van de standaard voor overheidspublicaties vormt de STOP. Deze wordt voor besluiten met geo-coördinaten aangevuld met een specifiek toepassingsprofiel, ten behoeve van bekendmaken en beschikbaar stellen. Voor de servicefaciliteiten dient de STOP aangevuld te kunnen worden met een annotatiestandaard. Dit valt buiten het besluit en kan gefaseerd worden ontwikkeld en van inhoud worden voorzien. De Taskforce stelt voor een aparte annotatiestandaard op te stellen ten behoeve van de servicefaciliteiten.
- Beperkte geldigheid. Maak indien gewenst de keuze om na inwerkingtreding van een nieuwe versie van de standaard (toepassingsprofielen), de vorige (oude) versie nog maar een beperkte tijd te ondersteunen. Bijvoorbeeld een jaar.

De consequentie van de voorgestelde knoppen is dat aan de basisstandaard (STOP) een aparte annotatievoorziening moet kunnen worden gekoppeld. Ook werkt het voorstel door in de nu al ontwikkelde DSO-onderdelen.

5.1.3 Stelselcatalogus

Voor de Stelselcatalogus kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:

- Uitbreiding van het aantal begrippen. Neem bijvoorbeeld alleen begrippen op als er een belang is vanuit doorzoekbaarheid, bevraagbaarheid en uitwisselbaarheid van de verplichte omgevingsdocumenten. Via een nog te ontwikkelen gezamenlijke invoeringsstrategie kan de Stelselcatalogus verder stapsgewijs en gecontroleerd gevuld worden.
- Beperk de inhoud van de Stelselcatalogus. Start met het opnemen van de begrippen die gedefinieerd zijn in de Omgevingswet, AMvB's en de Omgevingsregeling.
- Fasering. Kies er bijvoorbeeld voor de Stelselcatalogus met een goede basis te vullen en vervolgens te zorgen dat een beheerorganisatie op basis van gebruik de kwaliteit bewaakt.

Bij het draaien aan de knoppen voor de stelselcatalogus dient rekening gehouden te worden met de gewenste mate van gebruik, bijvoorbeeld algemeen beschikbare techniek kan het open gebruik van de Stelselcatalogus stimuleren, en de gewenste mate van uniformering.

5.2 In het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'

5.2.1 Toepasbare regels

Voor de Toepasbare regels kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:

- Maak toepasbare regels alleen technisch mogelijk. In dit geval wordt de keuze gemaakt om alleen de machinerie beschikbaar te stellen om de toepasbare regels te kunnen maken en gebruiken. De invulling kan dan gefaseerd plaatsvinden. Het aantal toepasbare regels is daarmee nul bij inwerkingtreding. Dit is wat betreft de Taskforce een terugvaloptie.
- Het aantal toepasbare regels. Breid bijvoorbeeld de geprioriteerde lijst van activiteiten, de 'top-x' uit. De top-x kan op basis van vraagsturing bepaald worden. Of bevorder de ontwikkeling van andere, aanvullende toepasbare regels (bijvoorbeeld voor de decentrale regelgeving), bijvoorbeeld door modelverordeningen en standaarden te ontwikkelen.
- Beperk de inhoud. Om de complexiteit van de landelijke voorziening voor het DSO laag te houden is een knop een aantal beperkingen te hanteren bij inwerkingtreding. Bijvoorbeeld:
    - Genereer niet automatisch toepasbare regels.
    - Laat aanvragen en meldingen waarvoor de routering niet eenduidig kan worden vastgesteld, op basis van GEO-locatie naar de desbetreffende gemeente doorsturen. Daarnaast kan de indiener altijd zelf bepalen waar de aanvraag of melding wordt ingediend.
    - Overweeg als bevoegd gezag organisatorische maatregelen voor toepasbare regels, zoals de inzet van marktpartijen en/of het inrichten van een Service Organisatie Regelbeheer.

Het continueren van het huidig niveau van dienstverlening is voor decentrale regels zowel bij als na inwerkingtreding met name afhankelijk van de lokale bevoegde gezagen. Zie de eerder gemaakte opmerking in de paragraaf 'Toepasbare regels'.

NB. Toepasbare regels zijn gebaseerd op juridische regels. Start een traject om te bevorderen dat juridische regels zo vorm worden gegeven, dat het makkelijker is om te voorzien in toepasbare regels. Zorg daarbij dat de beleidsvrijheid niet wordt beperkt (objectbenadering, standaardverordeningen/ staalkaarten).

5.2.2 Inzicht in regels voor een activiteit op een specifieke locatie

Voor de functie waarin een gebruiker regels kan inzien voor een activiteit op een specifieke locatie, kan aan de volgende knop gedraaid worden:

- Uitbouwen van de functie. Dit kan op verschillende manieren:
    - Door meer dan alleen de omgevingsdocumenten te tonen bij het oriënteren. Denk aan andere besluiten niet zijnde omgevingsdocumenten, gegevens en informatieproducten, kennisgevingen van vergunningaanvragen etc.
    - Door regels zowel op locatie als op activiteit doorzoekbaar maken. Dit laatste kan facultatief zijn ter ondersteuning van bevoegd

gezagen die meer willen bieden. Hiervoor moet dan wel een standaard gereed zijn.
- Deze gebruikersfunctie gefaseerd beschikbaar stellen.

De consequenties van een aantal knoppen is dat de gebruiksvriendelijke bevraagbaarheid in het begin minder wordt dan de ambitie (scenario 2) uit het bestuursakkoord. Dit komt omdat de regelgeving ongefilterd op activiteit wordt getoond en daardoor meer regels te zien zijn en het een en ander dus minder overzichtelijk kan overkomen.

Het ambitieniveau blijft op termijn mogelijk, maar dan fasegewijs en losgekoppeld van de huidige standaard. Het kritisch pad dat daarvoor geldt wordt doorgeknipt. Door de splitsing is een gedoseerde, vraag-gestuurde aanpak en doorontwikkeling mogelijk.

5.2.3 Eén loket

Voor het ene loket kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:
- Inhoud van de aan te bieden informatie. De minst vergaande optie is het aanbieden van een 'eenvoudige' website (een 'startpagina' of 'landingspagina') aan eindgebruikers met informatie en links naar de huidige voorzieningen. Een verdergaande optie is het aanbieden van een website aan eindgebruikers met informatie en ondersteuning van de processen over de volle breedte van de Omgevingswet, met volledige integratie van bestaande én nieuwe omgevingsdocumenten (in lijn met scenario 2 uit het Bestuursakkoord).
- Vereenvoudigen van de functionaliteit waarmee de planologische regelgeving – die momenteel wordt ontsloten door www.ruimtelijkeruimtelijke.nl – via een overbruggingsfunctie in het DSO wordt getoond. De meest eenvoudige optie is om de content van www.ruimtelijkeplannen.nl helemaal niet te ontsluiten in het DSO. Een andere optie is om in het DSO te voorzien in een link naar www.ruimtelijkeplannen.nl. Er zijn ook opties waarbij de inhoud van www.ruimtelijkeplannen.nl samenhangend wordt getoond met de omgevingsplannen, maar de Taskforce adviseert daar van af te zien. Los van de te kiezen opties geldt dat het nodig is dat de inhoud van www.ruimtelijkeplannen.nl beschikbaar blijft. Dat biedt de mogelijkheid ook terug in de tijd (tijdreizen) te bekijken hoe de planologische regelgeving op een eerder moment luidde.
- Fasering. Kies eventueel voor een actieve ontwikkelstrategie voor een groeimodel. In dat model staat het stap voor stap ontwikkelen centraal, inclusief testen bij gebruikers.

Eindgebruikers krijgen op basis van deze knoppen niet in één keer te maken met een heel nieuw Omgevingsloket. Zij worden stap voor stap meegenomen in de doorontwikkeling. Voor het huidige implementatieprogramma betekent het een andere fasering dan voorzien. Er is sprake van scope-uitbreiding door in de fase tot 2021 ook bestaande voorzieningen via het nieuwe Omgevingsloket te faciliteren. De gefaseerde aanpak leidt tot een verminderde complexiteit bij invoering.

5.2.4 Samenwerken

Op het gebied van de samenwerkfunctionaliteit kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:
- Inhoud: er zijn variaties mogelijk op de volgende onderdelen:

    - de functie die door samenwerking wordt ondersteund;
    - de doelgroepen die door samenwerking worden ondersteund;
    - de functionaliteiten die worden geboden voor samenwerking.
- Geleidelijk functionaliteit toevoegen. Voeg bijvoorbeeld na inwerkingtreding vraaggestuurd nieuwe functionaliteiten aan de samenwerkruimte toe.
- Inschakeling markt. Zorg er bijvoorbeeld voor dat marktpartijen op de basisfunctionaliteit van de samenwerkingsruimte kunnen aansluiten en doorbouwen.

Doordat er een api-strategie[9] is, is het mogelijk om deze functionaliteiten bij marktpartijen neer te leggen. Dit komt de uniformiteit, flexibiliteit en beheersbaarheid ten goede. Afhankelijk van de positionering van de samenwerkingsruimte zal nadere regelgeving nodig kunnen zijn (via invoeringsregelgeving).

NB. De consequenties zijn afhankelijk van de positionering van de samenwerkingsfunctionaliteit (wel of niet onderdeel van de DSO-LV), de exacte samenwerkingsmogelijkheden (wie heeft toegang tot welke informatie) en de keuze waarin bij de ontwikkeling van het DSO-LV wordt samengewerkt met de markt.

5.3 In het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'

5.3.1 Gegevens en informatieproducten

De besluitvorming over gegevens en informatieproducten verloopt via een separaat spoor. Bij die besluitvorming kan aan de volgende knoppen worden gedraaid:

- Aantal gegevens en informatieproducten/ omvang van sets. Voeg bijvoorbeeld meer gegevens en informatieproducten toe. Maak de sets dan niet te groot.
- Fasering van de inhoud van de gegevens en informatieproducten. Baseer bijvoorbeeld de keuzes op te ontwikkelen gegevens en informatieproducten voor de eerste jaren op diegene die nodig/ nuttig zijn bij de inwerkingtreding van de wet. Denk aan noodzakelijke gegevens of informatieproducten om omgevingsdocumenten te kunnen ontsluiten of indienen mogelijk te maken.
- Groeimodel en gebruik bestaande voorzieningen. Veel gegevens of informatieproducten zijn er al en hebben alleen een meer of mindere mate van be- en opwerking nodig. Onderzoek bijvoorbeeld om welke gegevens en voorzieningen het gaat en richt een groeimodel in. Soms voldoet het beschikbaar stellen via de juiste standaard al.
- Eisen aan de data- en informatiekwaliteit. Laat bijvoorbeeld de eisen die worden gesteld aan kwaliteit 'groeien' in de tijd.
- Organisatie. Organiseer bijvoorbeeld de ontwikkeling van en sturing op zowel het stelsel als de content afzonderlijk van elkaar.

Het incrementeel en stapsgewijs ontwikkelen geeft beheersmatige plannings- en bijstellingsmogelijkheden.

[9] Alle functionaliteit en gegevens van het digitaal stelsel worden in principe als zogenaamde Application Programming Interface (API) aangeboden. De bouwers van het digitale stelsel maken zelf ook gebruik van deze API's. Op basis hiervan kunnen anderen diensten ontwikkelen. Bijvoorbeeld leveranciers die producten maken voor landelijke of regionale overheden. Of appbouwers die andere doelgroepen willen bedienen.

Na besluitvorming over de aanwijzing van gegevens en informatieproducten voor ontsluiting via de DSO-LV is onderzoek gewenst naar complexiteitsreductie bij de validatie van de gegevens en informatieproducten door/in de DSO-LV.

5.4 In de ondersteuning van het werken in een keten

5.4.1 Tijdreizen

Op het gebied van tijdreizen kan aan de volgende knoppen gedraaid worden:

- Gefaseerd mogelijk maken van tijdreizen, gericht op specifieke 'use cases'. Begin bijvoorbeeld alleen met tijdreizen in Omgevingsdocumenten naar het verleden. Vervolgens kan deze functie uitgebreid worden naar:
    - Tijdreizen in de indieningsvereisten naar het verleden.
    - Tijdreizen in toepasbare regels naar het verleden.
    - Tijdreizen in ondergronden.
    - Tijdreizen in gegevens en informatieproducten.
    - Tijdreizen in Omgevingsdocumenten naar de toekomst.

Het voorstel van de Taskforce maakt een vraaggestuurde ontwikkeling mogelijk. Een basis voor tijdreizen in de informatiemodellen, standaarden en omgevingsdocumenten is wel noodzakelijk, omdat deze informatie nauwelijks achteraf toe te voegen is. Ook de verschillende tijd- en datumvelden in omgevingsdocumenten moeten vanaf het begin worden gevuld, omdat deze informatie later nauwelijks goed te reproduceren is.

Een nadelige consequentie van een minder vergaande implementatie van tijdreizen is dat het mogelijk voor problemen in de vergunningensfeer kan zorgen, bijvoorbeeld wanneer bij discussie over de vraag wat op een bepaald moment in het loket zichtbaar was. Dit is geen verschil ten opzichte van de huidige situatie.

6 Benodigde inhoudelijke stappen voor en na inwerkingtreding

6.1 Voorbereiding in aanloop naar een basisniveau in 2021

In aanloop naar de inwerkingtreding per 2021 is al veel voorbereiding nodig én mogelijk om het basisniveau te kunnen realiseren. Hieronder worden de benodigde stappen vóór 2021 beschreven. Deze planning helpt het OGB om op de realisatie van het basisniveau DSO-LV te sturen. De verdere uitwerking en concretisering van deze stappen is de verantwoordelijkheid van het OGB.

6.1.1 In het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: 'van plan tot publicatie'

De volgende stappen zijn nu al nodig:

- Omgevingsdocumenten:
  - Stel medio 2018 de standaarden vast voor de omgevingsdocumenten die bij inwerkingtreding beschikbaar moeten zijn.
  - Voer in 2019 pilots uit en bereid de bruidsschat voor.
  - Draag er zorg voor dat omgevingsdocumenten waarvoor overgangsrecht geldt, zo snel mogelijk beschikbaar zijn bij inwerkingtreding.
  - Maak in 2019 in afstemming met de bevoegd gezagen een planning voor de overige nog aan te wijzen omgevingsdocumenten.
  - Zet sturing op het gebruik van de door het programma ontwikkelde templates/staalkaarten bij het opstellen van omgevingsdocumenten.

- Standaarden:
  - Stel medio 2018 de benodigde standaarden (STOP en toepassingsprofielen, alsook de STTR en STAM) beschikbaar.
  - Zorg dat in 2019 de planning voor de standaarden voor de overige omgevingsdocumenten gereed is.

- Stelselcatalogus:
  - Stel de Stelselcatalogus beschikbaar per eind 2018, zodat de bevoegde gezagen via de veranderopgaven de Stelselcatalogus kunnen gaan implementeren en gebruiken.
  - Vul de Stelselcatalogus met standaardbegrippen per bevoegd gezag, zoals de AQUO-standaard voor waterbeheerders.

6.1.2 In het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: 'van idee tot afhandeling'

De volgende stappen zijn nu al nodig:

- Toepasbare regels:
  - Stel een stabiele en gedragen versie van de STTR op en maak een keuze voor een standaard geo-coördinatenstelsel.
  - Bereid inhoudelijk de topactiviteiten op het niveau van de rijksregels en bruidsschat voor (zoals de werkingsgebieden).
  - Breng de toepasbare regels via pilots technisch in werking om de keten te testen, inclusief de verbreding naar de Omgevingswet. Voer

praktijkproeven voor de toepasbare regels van andere bevoegd gezagen uit.
- Stel een strategie op om het opstellen van toepasbare regels te stimuleren.

– Inzicht in regels voor een activiteit op een specifieke locatie:
  - Experimenteer in de vorm van een pilot.

– Eén loket:
  - Ontsluit de huidige voorzieningen eind 2018 via het loket, beperkt tot een startpagina/landingspagina. Neem in dit loket behalve beschikbare componenten zoals de viewer en de Stelselcatalogus links op naar de huidige voorzieningen OLO, AIM en ruimtelijkeplannen.nl en neem eventueel ook links op naar andere voorzieningen op het terrein van de fysieke leefomgeving.

– Samenwerken:
  - Stuur op procesharmonisatie binnen de bevoegd gezagen als randvoorwaarde voor het inrichten van de samenwerkfunctionaliteit.
  - Stel een zaaktype- en productdienstencatalogus op een laat deze door bevoegd gezagen bestuurlijk vaststellen vóór eind 2018.
  - Richt een zaaktype- en productendienstencatalogus in als onderdeel van de begrippencatalogus.

6.1.3 In het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: 'van vraag tot informatie'

De volgende stappen zijn nu al nodig:
– Gegevens en informatieproducten:
  - Neem een besluit over de gegevens en informatieproducten die per 2021 noodzakelijk zijn voor het basisniveau van het DSO-LV.
  - Maak met de bron(nen) voor deze in 2021 te ontsluiten gegevens en informatieproducten afspraken over levering en kwaliteit.
  - Stel de technische voorzieningen en aansluitvoorwaarden beschikbaar per 2019.
  - Voer in 2019 pilots met gegevens en/of informatieproducten uit.

6.1.4 In de ondersteuning van het werken in een keten

De volgende stappen zijn nu al nodig:
– Tijdreizen:
  - Neem in de standaarden en omgevingsdocumenten de juiste informatie voor tijdreizen op.

NB: de genoemde data moeten worden afgestemd met de werkgroep Implementatiemijlpalen en zullen moeten worden vertaald in een 'Roadmap'.

6.2 Te zetten stappen naar de eindambitie ná inwerkingtreding

De focus van de Taskforce ligt op het dienstverleningsniveau op moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet per 2021 en het pad ernaar toe.

De ambitie zoals beschreven in het Bestuursakkoord uit 2015 blijft inhoudelijk bestaan. Op basis van het voorstel van de Taskforce wordt deze ambitie veel meer gefaseerd en vraaggestuurd ingevuld. Hiervoor is het nodig dat meerjarig wordt gepland, ook voor de periode ná 2021.

Het advies van de Taskforce is hiervoor vanaf 2018 in een meerjarenplanning de inhoudelijke ambities voor de jaren na 2012 vast te stellen, bijvoorbeeld voor de specificatie van welke andere omgevingsdocumenten per wanneer worden aangewezen. Deze specificatie dient uiteraard ook te worden gemaakt voor de andere onderwerpen waarover de Taskforce adviseert, zoals toepasbare regels, het digitaal loket, de Stelselcatalogus, de samenwerkruimte etc. De meerjarenplanning zal van grof naar fijn moeten worden aangescherpt in de tijd en waar nodig worden gewijzigd door ontwikkelingen in de omgeving.

7 Randvoorwaarden en daarbij te zetten stappen in het kader van complexiteitsreductie

De aansluiting door bevoegd gezagen op het DSO als stelsel en als landelijke voorziening vraagt om stabiliteit. Het is van groot belang dat de ontwikkeling van het DSO(-LV) in stabiel vaarwater komt. Hiervoor is op korte termijn besluitvorming nodig over in ieder geval de volgende randvoorwaarden:

- de governance,
- de samenhang tussen wetgeving en het programma Aan de slag met de Omgevingswet,
- de inrichting en prioriteiten voor de regie(beheer)organisatie en de datum waarop deze organisatie operationeel moet zijn,
- de financiering, zodat de bestaande afspraken beter aansluiten bij een gefaseerde ontwikkelaanpak en gefaseerde inbeheername,
- de inzet van de markt of publieke samenwerking,
- het betrekken van gebruikers,
- helderheid over niet-functionele eisen, gegevenskwaliteit en archivering (het duurzaam toegankelijk houden van informatie),
- het gebruik van het Standaard Platform.

De Taskforce heeft met het oog op complexiteitsreductie voor deze punten enkele aanbevelingen uitgewerkt. Zie de volgende paragrafen. De invulling van deze randvoorwaarden is noodzakelijk om per 2021 met het DSO(-LV) van start te gaan. Het is aan het OGB hier keuzes in te maken.

7.1 Governance

Zorg voor heldere sturingsprincipes:

- Stuur veel meer op outcome en definieer dat: wat moet er zijn bij inwerkingtreding, wat daarna en wat daarvoor al?
- Rond de transitie naar de ‘agile’ werkwijze af en bouw de restanten van de zogenoemde ‘waterval ontwikkelmethode’ zo snel mogelijk af.

Zorg dat rollen scherp zijn en dat daarnaar gehandeld wordt:

- Iedere participant moet weten welke rol hij geacht wordt te spelen op welk moment en daar moet hij ook naar handelen.
- Zorg op alle niveaus voor een goede rolverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Het OGB heeft als gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever de taak te bewaken dat het beoogde resultaat binnen de gestelde kaders wordt behaald. De programmaraad bepaalt hoe aan de outcome invulling wordt gegeven.
- Het OGB moet beter ondersteund worden in de opdrachtgevende rol waarin het (vooral) moet sturen op resultaten (het ‘wat’) en bijbehorend budget en planning. Advisering vanuit het perspectief van de opdrachtnemer of vanuit de achterban van het OGB-lid is onvoldoende. Het OGB-lid moet sturen op het functioneren van het stelsel als geheel en de landelijke voorziening van het DSO in het bijzonder.
- Maak met elkaar heldere afspraken over hoe het eigenaarschap voor het DSO en DSO-LV moet worden ingericht.
- Stel een kader op voor de gebruikersinbreng, uitgesplitst in een kader voor de eindgebruiker en voor bevoegd gezagen in hun rol als gebruiker.

Wees expliciet in waar je het met elkaar over wilt hebben:
- Zorg voor een eenduidige richting aan de discussie en ontwikkeling van het DSO. Het besluit over dit rapport van de Taskforce moet daar aan bijdragen.
- Maak onderscheid in de communicatie over het DSO als landelijke voorziening (DSO-LV), en het DSO als stelsel (DSO). Gebruik daarvoor expliciet andere termen.
- Stuur niet alleen op het tijdig opleveren van de landelijke voorziening van het DSO, stuur ook op het gebruik van en de content in het DSO al ruim voor de inwerkingtreding per 1 januari 2021.

7.2 Samenhang tussen wetgeving en programma Aan de slag met de Omgevingswet

Breng meer samenhang aan tussen ontwikkeling wet- en regelgeving en het implementatieprogramma:
- Op dit moment staat de ontwikkeling van de wet- en regelgeving op centraal en decentraal niveau nog te veel 'los' van de ontwikkeling van het DSO. Het Bestuurlijk Overleg en het OGB wordt geadviseerd de verantwoordelijkheid op te pakken om de samenhang tussen deze sporen te bewaken en te organiseren.
- De samenhang en wisselwerking tussen de sporen dient vertaald te worden naar de aanpak en organisatie.

Ontwikkel regelgeving praktijk- en digitaalgericht:
- Houd bij het ontwerpen van wet en regelgeving zoveel mogelijk rekening met de digitaliseerbaarheid van die wet- en regelgeving, zoals bij het toepasbaar maken van regels, de opbouw van artikelen en werkingsgebied en formulering.
- Voer experimenten uit met het samen met gebruikers en vanuit de praktijk opstellen van wet- en regelgeving.

7.3 Beheer[10]

Zorg voor helderheid over inrichting, start en positionering van de beheerorganisatie:
- De producten die het programma oplevert moeten landen bij een organisatie voor beheer en exploitatie. Er moet worden vastgesteld of het product voldoet aan de gestelde eisen, of de uitkomsten van eventuele pilots en de ketentest goed zijn verwerkt en of de implementatievoorbereiding op orde is. Het is zaak dit zo snel mogelijk in te richten en op te starten, bij voorkeur per medio 2018. Dit zorgt voor stabiliteit in de context van het programma DSO.

Bepaal de prioriteiten bij het inrichten van beheer:
- Een aantal essentiële zaken moet ingeregeld worden:
    - Het opstellen van de acceptatie-eisen voor de ontwikkelde producten.
    - Het opstellen en inregelen van een overdrachtsprotocol voor de overdracht van ontwikkeling naar beheer.
    - Het opstellen van een visie op doorontwikkeling, beheer en implementatie van voorzieningen.

[10] Deze paragraaf is deels gebaseerd op de input vanuit de adviesgroep Beheer, ingesteld door het OGB en het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

- Het uitwerken van het contentbeheer.
- Het uitwerken van met de operationele opdrachtnemers (technisch beheer) te sluiten serviceniveauovereenkomsten.
- Het uitwerken van een releasematige aanpak en releaseplanning voor het onderhoud van al opgeleverde voorzieningen in een jaarcyclus.
- Het uitwerken van een releasematige aanpak en planning voor de uitbreiding van al opgeleverde voorzieningen in een meerjarencyclus.
- Het opstellen van aansluitvoorwaarden en SLA's voor overheids- en externe partijen die gebruik willen gaan maken en levering van de centrale voorzieningen.
- Een implementatiestrategie in het kader van beheer.

Zorg voor interbestuurlijke aansturing, samenhang en overzicht en stabiliteit in de overgang:

- Voor samenhang en overzicht is het van belang dat opdrachtgeverstaken (functioneel beheer, contentbeheer, beheer van standaarden en dergelijke op strategisch en tactisch niveau) in één hand worden gelegd: bij een organisatie voor beheer.
- De opdrachtgevers moeten een gelijkwaardige positie hebben in de sturing van deze organisatie en de prioritering van de activiteiten. Daarbij is de eis dat het ketenbelang voorgaat boven het organisatiebelang.
- Het is aan de organisatie voor beheer om te bepalen waar het (technisch) beheer op operationeel niveau wordt belegd. Bij die keuze is stabiliteit een zwaarwegend criterium.
- Er is een implementatiestrategie in het kader van beheer nodig. Daarbij hoort welke stappen bevoegde gezagen kunnen zetten ter voorbereiding op de aansluiting op het DSO-LV.

7.4 Het beheer van het DSO-LV moet juridisch geborgd worden. Financiering

Zorg voor duidelijkheid over de start van de verrekening beheer- en exploitatiekosten:

- De Taskforce constateert dat het mogelijk en wenselijk is (delen) van DSO-LV zo snel mogelijk vóór 1 januari 2021 in gebruik te nemen. De startdatum voor de beheerkosten komt daarmee vóór de inwerkingtredingsdatum te liggen.
- De ontwikkelkosten lopen ook na de inwerkingtreding per 2021 door vanwege de fasering in de oplevering en het uitbouwen van de centrale voorzieningen.
- De financieringsafspraken in het Bestuursakkoord moeten worden geconcretiseerd, zodat deze passen bij de gefaseerde aanpak van de ontwikkeling en in beheername van het DSO.

7.5 Inzet markt en/of het publieke domein

De Taskforce constateert dat mogelijke complexiteitsreductie bereikt kan worden door de markt beter te betrekken. Dit kan de private sector zijn of samenwerking in het publieke domein.

Er zijn meerdere mogelijkheden voor het betrekken van de markt of voor samenwerking in het publieke domein (met inachtneming van aanbestedingsregels):

- Bij het bouwen van onderdelen van de landelijke voorziening.

- Bij het stimuleren en aansluiten van componenten binnen het DSO-LV.
- Bij het zorgen dat de huidige leveranciers kunnen werken met de API's.

Op de volgende onderwerpen kan de markt en/of het publieke domein een rol spelen:

- Samenwerkingsruimte
- Viewer
- Informatieproducten
- Toepasbare regels

Zorg dat hiervoor de volgende stappen worden gezet:

- Ontwikkel een marktstrategie.
- Richt leveranciersmanagement in.
- Vraag aan de ontwikkelpartners expliciet welke marktonderzoeken zij gedaan hebben.
- Zorg voor een voorziening waar marktpartijen hun software kunnen laten accrediteren.
- Stimuleer de innovatiekracht van de markt.
- Zorg voor een roadmap van beschikbare services en een test- of demo-omgeving om aan de slag te gaan.

Recent heeft een ICT-markttoets plaatsgevonden waarbij marktpartijen zinvolle uitspraken hebben gedaan over waar zij al goed aansluiting vinden op het programma en wat daar wordt gerealiseerd waar zij kansen zien voor verbetering. Het verslag van deze bijeenkomst kon niet meer in deze rapportage verwerkt worden, maar wij adviseren gebruik te maken van deze aanbevelingen om beter gebruik te maken van de mogelijkheden die de markt biedt.

7.6 Perspectief van eindgebruikers

De zogenoemde 'klantreizen' die in het traject Uitwerking InformatieVoorziening Omgevingswet – Interbestuurlijk (UIVO-I) zijn opgesteld, kunnen helpen het DSO beter aan te sluiten op de wensen van eindgebruikers. Aan de hand van deze klantreizen is een prioritering mogelijk van functionaliteit en content die ontwikkeld moet worden om in de behoefte van gebruikers te voorzien. Dat kan helpen om de complexiteit in de tijd gezien hanteerbaar te maken. In het programma voor de ontwikkeling van het DSO-LV zou per project beoordeeld moeten worden of een project voldoende aansluit op de gebruikersbehoefte.

7.7 Niet-functionele eisen

In het Globaal Programma van Eisen (GPvE) staat een aantal voorwaarden aan het DSO die niet direct in de applicaties terug te zien zijn. Dit zijn de zogenoemde niet-functionele eisen. Die kunnen gelden voor producten, voor diensten/dienstverlening en voor het stelsel. Onder niet-functionele eisen worden ook privacy, cybersecurity, mededinging, gegevenskwaliteit en het duurzaam toegankelijk houden van informatie (archivering) bedoeld.

In het GPvE is geen totaaloverzicht van niet-functionele eisen opgenomen. De Taskforce adviseert daarom deze lijst zo snel mogelijk compleet te maken en te toetsen aan de ontwikkelingen van de wet- en regelgeving:

- Geef helderheid over de kwaliteitseisen voor gegevens en informatieproducten (welke eisen en vereist kwaliteitsniveau) en bouw het kwaliteitsniveau stapsgewijs verder op.

– Zorg voor concrete afspraken over wat minimaal in de DSO-LV gerealiseerd moet worden om aan de zorgplicht voor archivering te voldoen.

7.8 Standaard Platform

Het Standaard Platform (SP) heeft tot doel het beheer van de ICT-infrastructuur te automatiseren. Het Centraal Aansluitpunt (CA) moet het mogelijk maken veilig en laagdrempelig aan te kunnen sluiten op (basis)registraties, gegevens uit te wisselen met overige systemen en/of partijen en gegevens uit/van eigen systemen te ontsluiten.

Het huidige gebruik van het Standaard Platform zorgt op twee manieren voor complexiteit: het platform is nog sterk in ontwikkeling en het Kadaster ontwikkelt op zijn eigen platform.

Het advies van de Taskforce is het gebruik (van de componenten) van het Standaard Platform en Centraal Aansluitpunt te onderzoeken. Het voorstel van de Taskforce is een onafhankelijk onderzoek uit te laten voeren naar de stabiliteit van het Standaard Platform en de mogelijkheid van aansluiting daarop en in hoeverre het wenselijk is om op verschillende platforms naast elkaar te blijven ontwikkelen. Op basis daarvan kan medio 2018 een besluit worden genomen over de (herbevestiging van de) keuze over het gebruik en aansluiting op het SP.

Bijlagen

A. Beschrijving scenario's uit het Bestuursakkoord d.d. 1 juli 2015

Scenario 1: Het wettelijk minimum
Het eerste scenario is het wettelijk minimum, dit bevat de ICT-ondersteuning die gereed moet zijn om de Omgevingswet in werking te kunnen laten treden. Het wettelijk minimum toont de inhoud van de Omgevingswet zoals die is vastgesteld op 1 juli 2017. Dit houdt in dat een aanvraag of melding elektronisch ingediend moet kunnen worden. Omdat in de Omgevingswet meerdere wetten worden geïntegreerd, wordt ook van de aanvragen en meldingen verwacht dat deze de breedte van de nieuwe wet ondersteunen. Het bevoegd gezag moet gebruik maken van een landelijke voorziening voor het ontvangen van een elektronische aanvraag of melding. Daarnaast moeten omgevingsdocumenten als elektronisch bestand worden vastgesteld. Er moet een landelijke voorziening zijn waar eenieder via de elektronische weg kennis kan nemen van omgevingsdocumenten, de voorziening geeft een geometrische verbeelding van de regels of besluiten weer met toelichting. Dit is een achteruitgang ten opzichte van het huidige niveau dienstverlening.

Scenario 2: Het wettelijk minimum met instandhouding van de huidige dienstverlening
In scenario 2 wordt het huidige niveau van dienstverlening gehandhaafd. Omdat in de Omgevingswet meerdere wetten worden geïntegreerd, wordt ook van de digitale voorzieningen verwacht dat deze de breedte van de nieuwe wet ondersteunen. Dit houdt in dat in elk geval de drie bestaande voorzieningen, OLO, AIM en Ruimtelijkeplannen.nl gekanteld moeten worden tot één voorziening.

Dit betekent dat een gebruiker straks op een kaart kan klikken en kan zien welke regels gelden voor die locatie. Om te kunnen klikken en tonen welke regels gelden, moeten omgevingsdocumenten en (de)centrale regels digitaal beschikbaar zijn en met behulp van regelbeheer worden ontsloten. Ook kan er een digitale check op vergunning- en meldingplichten worden gedaan. Daarnaast zijn de technische standaarden ontwikkeld en semantische standaardisatie uitgevoerd die nodig is voor de inwerkingtreding van de wet. De gegevens ten behoeve van de ruimtelijke plannen zijn ontsloten.

Scenario 3: Toewerken naar baten en ontzorging Omgevingswet
In het derde scenario wordt naast het handhaven van het huidige dienstverleningsniveau op basis van businesscases bekeken of er aanvullende activiteiten kunnen worden opgepakt die baten generen of de overheden ontzorgen. Voorgesteld wordt om voor 2018 de volgende onderwerpen verder uit te werken en businesscases en impactanalyses op de regelgeving te maken.

B. Doelenboom Digitaal Stelsel Omgevingswet

De doelenboom voor het DSO is hieronder versimpeld weergegeven.

Doelen stelselherziening	Vergroten inzichtelijkheid en vermindering onderzoekslasten	Meer integrale aanpak	Vergroten afwegingsruimte	Snellere en betere besluitvorming
Doelen implementatie	Iedereen kan werken met en naar de bedoeling van de Omgevingswet			
Subdoelen	Iedereen past zijn handelen en werken aan (de bedoeling van) de wet aan …	… met kennis en kunde van de wet en de zes kerninstrumenten in het bijzonder …		*… ondersteund door een digitaal stelsel.*

De focus van het hierboven genoemde subdoel 'ondersteund door een digitaal stelsel' is vervolgens als volgt uitgewerkt:

Sub-doelen	Iedereen heeft toegang tot kwalitatief hoogwaardige informatie over de fysieke leefomgeving, de regels en de beleidsdocumenten.	Het bevoegd gezag wordt digitaal ondersteund bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels, het invullen van de afwegingsruimte en het besluiten over initiatieven.		Werkprocessen kunnen digitaal worden uitgevoerd		Een randvoor-waardelijk DSO.
Functies	Oriënteren	Indienen (en samenwerken)	Besluiten en beschikbaar stellen van omgevings-documenten (en samen-werken)	Beschik-baar stellen van toepasbare regels	Uitwisselen gegevens	Eén taal

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	CIO advies Programma Increment 5, Q1 2018
Agendanummer	
Datum	4 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Inleiding
Tijdens het besluitvormende overleg van het Opdracht Gevend Beraad op 12 december 2017 staat het onderwerp "Notitie EPICS Program Increment 5, Q1 2018" geagendeerd . Middels deze notitie wil de CIO van het interbestuurlijk stelsel voor de herziening van het omgevingsrecht de leden van het OpdrachtGevend Beraad adviseren over dit onderwerp.

Overwegingen
Het programma DSO doet middels de notitie een voorstel voor de scope voor PI-5, Q1 2018. In verschillende gesprekken met vertegenwoordigers van het programma DSO is duidelijk geworden dat het programma maximale inspanning heeft geleverd om in de scope voor PI-5 zoveel als mogelijk de zogenaamde "no regret" activiteiten op te nemen.

Zo heeft het programma alle features uit de backlog volgens de MoSCoW principe gelabeld en vervolgens alleen die features geselecteerd die vallen binnen de categorie "Must Have". Features uit andere criteria zijn buiten scope geplaatst.

Ook heeft het programma zoveel als mogelijk geanticipeerd op de concept adviezen van de taskforce en blijven ze bijna volledig binnen de kaders van dit advies. Het binnen deze kaders blijven betekent echter ook dat er al wordt geanticipeerd op uitbreiding van de samenwerkingruimte. Dit doet het programma door een vooronderzoek op te starten naar de consequenties voor bijvoorbeeld de eisen en de architectuur. Dit is een uitbreiding ten opzichte van de scope van het huidige Globaal Programma van Eisen. Het is echter wel in lijn met het advies van de taskforce omdat het volgens de onderbouwing van de taskforce complexiteit reduceert in de samenwerking tussen bevoegde gezagen. Het OGB moet zich hier goed van bewust zijn.

Op 2 punten gaat het programma verder dan de kaders van het BIT advies. Ten eerste bij het opstellen van zowel juridische als toepasbare regels. Daar wordt namelijk al gewerkt met het meegeven van een activiteit. Ten tweede bij het combineren van landelijke en locale regels in de vragenbomen. Voor een deel wordt dat veroorzaakt doordat het programma DSO al in eerdere Programma Incrementen gestart met deze Epics en wordt daar nu aan doorgewerkt.

Verder zullen de activiteiten in PI5 vooral gericht zijn op het stabiliseren van de basis en het werkend krijgen van de verschillende ketens.

Tot slot nog wat overweging over het proces van de jaarplannen in relatie tot de scope van Programma increment 5. De overgang naar een Agile werkwijze betekent dat er kort cyclisch besluitvorming plaats moet vinden

over scope, tijd en geld. Er is gekozen voor een cyclus per kwartaal. Deze werkwijze is op operationeel niveau geïmplementeerd maar op strategisch bestuurlijk niveau nog niet.

CIO advies

Het CIO advies aan de leden van het OGB is tweeledig. Enerzijds op de inhoud voor PI-5, anderzijds op het proces rondom goedkeuring Programma incrementen vs. Jaarplannen.

Op basis van bovenstaande overweging is het advies voor de leden van het Opdracht Gevend Beraad voor de inhoud van PI-5 als volgt:

1. ***Geef akkoord op de voorgestelde scope voor Program Increment 5, Q1 2018;***
2. ***Overweeg om akkoord te geven op het verder uitwerken van de eisen en architectuur voor de samenwerkingruimte omdat de behoefte hieraan groot is. Houdt hierbij wel rekening met het feit dat dit een uitbreiding is van het bestaande Globaal Programma van Eisen, dat hier nog geen formele besluitvorming over heeft plaatsgevonden en er geen impactanalyses op bijvoorbeeld de financiële consequenties zijn gemaakt;***
3. ***Geef géén akkoord op het toevoegen van de twee onderdelen die niet binnen de kaders van de taskforce vallen te weten: het meegeven van activiteiten aan juridische en toepasbare regels en het combineren van landelijke en lokale regels aan beslisbomen. Geef opdracht aan het programma DSO om deze epics te vervangen door epics die wel binnen de kaders van het DSO en de taskforce blijven.***

Voor wat betreft het proces voor goedkeuring van de Programma Incrementen vs. goedkeuring op basis van jaarplannen en PID’s luidt het advies aan de leden van het OGB als volgt:

4. ***Pas de Agile werkwijze ook op bestuurlijk niveau consequent toe en geef expliciet goedkeuring voor de scope, en daarmee toekenning van het budget, voor Programma Increment 5, Q1 2018.***
5. ***Houd de concept jaarplannen 2018 aan en geef de werkgroep Governance expliciet opdracht om een voorstel te doen hoe de Agile werkwijze ook op strategisch bestuurlijk niveau geïmplementeerd moet worden.***

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	CIO advies beheer
Agendanummer	4 Adviesgroep beheer
Datum	3 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Aanleiding
Tijdens het besluitvormende overleg van het Opdracht Gevend Beraad van 12 december 2017 staat het onderwerp "Adviesgroep beheer" geagendeerd . Middels deze notitie wil de CIO van het interbestuurlijk stelsel voor de herziening van het omgevingsrecht de leden van het Opdracht Gevend Beraad graag adviseren over dit onderwerp.

Bespreekpunten
In het document van de adviesgroep staan een aantal concrete adviezen te weten:

- De adviesgroep heeft een voorkeur voor een publieke rechtsvorm en interbestuurlijke sturing.
- De adviesgroep heeft voorkeur voor een nieuwe organisatie op basis van interbestuurlijk eigenaarschap en interbestuurlijke sturing, vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.
- Voor het vervolg adviseert de adviesgroep een kwartiermaker aan te stellen die op basis van een duidelijke opdracht de ketenregie organisatie vorm geeft.
- Daarbij is het negenvlaksmodel (ontleend aan Artikel 5.1 lid 2 sub e) gebruikt als referentiemodel.
- De adviesgroep heeft voorkeur voor een lichte invulling van de ketenregie organisatie met een zwaar kwaliteitsniveau.
- De adviesgroep heeft voorkeur voor het onderbrengen van de nieuwe organisatie voor de regie op het beheer op basis van een samenwerkingsovereenkomst bij een bestaande 'host'.
- De sturing van de organisatie wordt interbestuurlijk ingevuld.

Tevens vraagt de adviesgroep het OGB de volgende besluiten te nemen:

- in te stemmen met de verschillende adviezen
    - keuze voor een publieke rechtsvorm in de vorm van een nieuwe ketenregie organisatie, die op basis van een interbestuurlijke samenwerkingsovereenkomst wordt ingericht en interbestuurlijk bestuurd.
    - Onderbrenging van die nieuwe organisatie bij een host o.b.v objectieve criteria
    - Aansturing van de ketenregie organisatie via een Raad van bestuur model
    - Invulling van de taken en rollen van de ketenregie organisatie

- In te stemmen met de vervolgstap: het aanstellen van een kwartiermaker die:
    - de samenwerkingsovereenkomst uitwerkt,
    - de keuze voor een host voorbereidt en
    - vervolgens de ketenregie organisatie gaat vormgeven en de overgangssituatie.

CIO advies aan de leden van het Opdracht Gevend Beraad

Het CIO advies aan de leden van het Opdrachtgevend beraad is tweeledig. Enerzijds wordt geadviseerd over de inrichting van de toekomstige ketenregie organisatie, anderzijds over het aanwijzen van de partijen die de komende jaren het operationeel technisch beheer uitvoeren inclusief de eisen die daaraan worden gesteld.

Voor wat betreft het advies over de toekomstige ketenregie organisatie adviseert de CIO het volgende:

1. ***Het voorstel van de werkgroep beheer vast te stellen als richtinggevend document voor de verdere inrichting van een ketenregie organisatie;***
2. ***Akkoord te gaan met het voorstel om, op basis van dit richtinggevende document, een kwartiermaker aan te stellen voor de volgende fase. Deze kwartiermaker moet aantoonbaar uitgebreide ervaring hebben met het inrichten van ketenregie organisaties in complexe en politiek gevoelige omgevingen. Eventueel kan het OpdrachtGevend Beraad overwegen om deze opdracht aan een gerenommeerde marktpartij te gunnen.***
3. ***De kwartiermaker opdracht te geven dit richtinggevende document verder uit te werken met als aanvullende opdracht om zowel binnen als buiten de (Rijks-)overheid "Best Practices" te onderzoeken en deze aantoonbaar te integreren in het definitieve voorstel voor de inrichting van de ketenregie organisatie. Hierbij moet voldoende aandacht gegeven worden aan het integreren van de gebruikersbetrokkenheid op operationeel, tactisch en strategisch niveau;***
4. ***Het gekozen negenvlaksmodel als framework te hanteren. Dit betekent dat het niet volledig wordt geïmplementeerd maar dat alleen die elementen uit het framework welke daadwerkelijk waarde toevoegen worden geïmplementeerd;***
5. ***Het voorstel voor de host organisatie concreet te toetsen op haalbaarheid. De reden voor dit advies is dat er in het eindrapport een aantal scenario's voor host organisatie wordt gedaan waarvan het op zijn minst twijfelachtig is of de benoemde organisaties überhaupt de ambitie hebben de ketenregie organisatie te hosten.***

Aanvullend op bovenstaande CIO adviezen ontbreekt in het eindrapport van de werkgroep een uitspraak over het operationeel technisch beheer. Met het operationeel technisch beheer wordt de kolom rechts onder in het negenvlaksmodel bedoeld. Op dit moment is de ontwikkeling van de

verschillende ICT componenten uit het Digitaal Stelsel Omgevingswet belegd bij 5 strategisch ontwikkelpartijen. Deze partijen zijn: Rijkswaterstaat (CIV), Kadaster, Geonovum, KOOP en RIVM. De behoefte vanuit deze partijen en het programma DSO aan zekerheid over beheer is groot. Dit is onder andere van belang omdat de toekomstige beheerpartijen een belangrijke rol hebben in Agile werkwijze en deze belangen op dit moment onvoldoende worden behartigd. Ook zorgt deze onzekerheid ervoor dat de strategische ontwikkelpartners nu nog veel met (relatief dure) externe inzet werken in plaats van met (goedkoper) eigen personeel. Tot slot zijn er op dit moment geen duidelijke kaders meegegeven over de beheersbaarheid van de te ontwikkelen software. Daarom luidt het CIO advies aan het OpdrachtGevend Beraad als volgt:

6. ***Wijs de huidige strategische ontwikkelpartners voor een periode van minimaal 3 jaar aan voor het technisch operationeel beheer van de ICT componenten die ze op dit moment ontwikkelen;***
7. ***Geef de strategische beheerpartners opdracht om de relatief dure externe inhuur terug te dringen en, waar mogelijk, te vervangen door interne medewerkers.***
8. ***Voeg aan de architectuurkader toe dat de te ontwikkelen software inter-operabel is. Daarmee creëer je de mogelijkheid om na die periode van minimaal 3 jaar te kiezen voor een andere beheerpartij;***
9. ***Voeg aan de architectuurkader toe dat alle strategische ontwikkelpartners aantoonbaar maken dat de software die ze ontwikkelen beheersbaar en onderhoudbaar is. Dat kan bijvoorbeeld door eisen te stellen op het gebied van SIG sterren classificatie. Er zijn echter ook andere manieren denkbaar. Daarmee borg je dat de kosten voor het toekomstig beheer marktconform zijn en blijven.***

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub

M Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
6 december 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	Governance permanent beheer DSO en informatiepunt
Agendanummer	5
Datum	12 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter bespreking

Aanleiding

Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk het DSO ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. Het is daarbij belangrijk in lijn met de bestuurlijke en financiële afspraken gezamenlijk tot een voorstel te komen voor de toekomstige beheer- en exploitatie van het DSO en het informatiepunt.

De adviesgroep governance permanent beheer DSO en informatiepunt heeft in principe zijn advies over de governance van de beheer- en exploitatie afgerond.

In het OGB van 26 oktober is besloten dat ter voorbereiding op definitieve besluitvorming de achterbannen worden geconsulteerd op het concept eindadvies van deze adviesgroep. Het IPO heeft per brief d.d. 22 november jl. aangegeven meer tijd te willen voor de achterbanraadpleging en een externe review. De UvW heeft aangegeven ook meer tijd nodig te hebben voor de achterbanraadpleging.

Tegelijk zijn er redenen om wel stappen te zetten. De taskforce adviseert om zo snel mogelijk te starten met het inrichten en opstarten van een organisatie voor beheer en exploitatie, bij voorkeur per medio 2018 en de financieringsafspraken te concretiseren, zodat deze passen bij de gefaseerde aanpak van de ontwikkeling en in beheer name van het DSO. Ook ontwikkelingen van het programma geven aanleiding om vervolgstappen te zetten. Voor het programma ADSMO is dat relevant om op kosten bij de ontwikkelpartijen te kunnen sturen, om via heldere acceptatiecriteria vanuit beheer rework te voorkomen en om onderdelen die op korte termijn klaar zijn ook beschikbaar te kunnen stellen voor pilots en de markt, zodat die ook tijdig kan aansluiten.
In het OGB is tot slot afgesproken dat dit onderwerp op de agenda van het bestuurlijk overleg begin februari komt.

Bespreekpunt
Welke voorbereidende activiteiten rond beheer kunnen vooruitlopend en voorbereidend op besluitvorming worden opgestart?

Voorbereidende activiteiten
Er zijn verschillende activiteiten die vooruitlopend en voorbereidend op besluitvorming kunnen worden opgepakt.

- Afronding rapport adviesgroep governance permanent beheer DSO en informatiepunt, zodat decharge kan worden verleend (adviesgroep)
- De Taskforce adviseert om stapsgewijs onderdelen live te brengen, waardoor de overgang van de huidige ontwikkel / pre-productiefase naar de fase van permanent beheer stapsgewijs verloopt. Ter voorbereiding op besluitvorming kan verder uitgewerkt worden wat opties zijn voor deze overgang (OU / Programma).
- Voorzien is dat er twee fases nodig zijn voor de inrichting van een beheerorganisatie:
    1. Ontwerp/onderzoeksfase mbt openstaande punten
    2. Inrichtingsfase (formateursfase)

  Definitieve besluitvorming over de beheerorganisatie volgt na het advies

van de informateur/kwartiermaker na fase 1.
Ter voorbereiding op de start hiervan kan een opdracht worden voorbereid voor een kwartiermakers/informateursfase (OU).
- Voorbereiding besluitvorming over positie huidige ontwikkelpartijen. (OU/Programma ADSMO)
- Een planning maken met andere voorbereidende activiteiten, zoals het opstellen van de verschillende overeenkomsten in het kader van beheer.

Te nemen besluiten in een later OGB:
- De adviesgroep beheer decharge verlenen voor de opdracht
- Een kwartiermakers/informateursfase te starten.
- De keuze voor de host-organisatie via een transparant proces te laten verlopen en de kwartiermaker vragen hier een voorstel voor te doen
- Een principebesluit te nemen op de door het programma ADSMO voorgestelde varianten voor de overgang van pre-productie naar permanent beheer
- Het besluit over de datum waarop de verrekening van beheer- en exploitatiekosten in gaat
- De kwartiermaker/informateur vooralsnog onder te brengen bij de OU.

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum: 1 december 2017

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	Proces besluitvorming taskforce complexiteitsreductie
Agendanummer	6
Datum	12 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Aanleiding
Het programma ADSO heeft het jaarplan inclusief oplegnotitie geagendeerd in het OGB. Het voorstel van de programmaraad aan het OGB is om

1. In te stemmen met dit voorlopig Jaarplan 2018;
2. In te stemmen met een actualisatie van dit jaarplan, naar verwachting in Q2 2018, uitgaande dat voor het einde van Q1 besluitvorming over de (herijkte) opdracht en middelen in het OGB heeft plaatsgevonden;
3. Voorlopig een budget ad € 45 mln. voor 2018 beschikbaar te stellen. Dit omdat het onzeker is of rekeningen die eind 2018 ontvangen worden nog hetzelfde jaar betaald kunnen worden. Zo nodig zal bij najaarsnota aanvullend kasbudget (tot maximaal 59,2 mln. aangevraagd worden);
4. In te stemmen met het benodigde budget ad € 4,6 mln. voor het project Informatieproducten, voortvloeiende uit het besluit betreffende de Informatieproducten zoals genomen in het OGB van 26 oktober jl. Aanvullend geldt dat € 3,3 mln van het in 2017 beschikbaar gestelde budget schuift door naar 2018.

De programmaraad wil graag, ondanks de onzekerheid die er thans is, een opdracht om in 2018 mee te starten zodat het werk doorgaat. Dit wordt toegelicht in de oplegnotitie.

Voorstel OU
1. Nu geen jaarplan vaststellen in het OGB
2. Voor een nieuw jaarplan op te stellen, in Q1 2018 aan het OGB keuzes voor te leggen over de Invoeringsondersteuning en het infopunt binnen de kaders zoals in deze notitie geschetst.
3. Op basis van besluitvorming over deze keuzes en besluitvorming over de taskforce complexiteitsreductie, een integraal jaarplan op te stellen waarin de activiteiten en beoogde resultaten binnen het DSO, de veranderopgaven en Invoeringsondersteuning in samenhang bezien kunnen worden.
4. Werkzaamheden moeten niet tijdelijk stilgelegd worden. De coördinerend opdrachtgever en de coördinerend

opdrachtnemer te vragen zorg te dragen voor voldoende financiële middelen om de benodigde activiteiten in Q1 2018 uit te voeren.

Toelichting

1. Nu geen jaarplan vaststellen

Er zijn nog verschillende onderdelen onduidelijk. Een jaarplan vaststellen dat vooruitloopt op deze besluitvorming creëert onduidelijkheid. Het voorliggende jaarplan vraagt onder andere extra middelen voor de informatiehuizen en maakt impliciete keuzes in de manier waarop de herfasering wordt verwekt. Het jaarplan is daarmee niet beleidsarm, waardoor het vaststellen daarvan onduidelijkheid geeft voor alle partijen. Ook het PBO adviseert nu geen jaarplan vast te stellen.

2. Kaders keuzes Invoeringsondersteuning en Infopunt

Q1 2018 moeten twee notities worden gemaakt, één voor IVO en één voor IP.

Invoeringsondersteuning

Uitgangspunten

1. binnen budget van 35 M totale kosten, dus nog uit te voeren werkzaamheden kosten maximaal 22 M (resterend budget).
2. Aandeel indirecte kosten in totale kosten zo laag mogelijk
3. Activiteiten moeten maximaal bijdragen aan gestelde doelen IVO:
   a. versterken kennis van de wet:
   - ondersteuning van het halen van de implementatiemijlpalen d.w.z. uitleg van de werking van het stelsel;
   - het ontsluiten van de kennis: focus op samenhang tussen de kerninstrumenten en de interbestuurlijke samenwerking.

   b. ondersteuning implementatie van DSO
4. Samenhang met activiteiten veranderopgaven moet inzichtelijk zijn.

Te leveren product:

Gevraagd wordt om een lijst met onderwerpen waarop inzet wordt gedaan en daarbij benodigde middelen op te stellen, zodat het OGB kan prioriteren welke onderdelen wel en welke niet door IVO uitgevoerd kunnen worden. Daarbij is de vraag om een aantal opties voor de investeringen per jaar (bijvoorbeeld optie om budget gelijkmatig over jaren te verdelen en een optie om de inzet in het jaar / de jaren voor inwerkingtreding te laten toenemen).

Informatiepunt

Uitgangspunten:

1. Extra kosten vanwege herplanning zo minimaal mogelijk
2. afname aandeel indirecte kosten in totale kosten
3. prioritering in werkzaamheden, bekeken vanuit expertise van het programma (wat is nodig?) als gebruikers (wat wordt gevraagd?)
4. Activiteiten moeten maximaal bijdragen aan gestelde doelen IP:
   A. Uitleg van de Omgevingswet en –regelgeving
   - Kennisfunctie (kennisontwikkeling, -deling en -borging)
   - Helpdesk wet en DSO (uitvoering en beheer)

B. Website programma, incl. beheer (betaald door IVO)

Te leveren product:
Een notitie met:

a. een scenario waarbij de huidige bezetting zo snel mogelijk tot een minimum wordt afgebouwd (+- 10 fte), zodat de kosten zo laag mogelijk zijn.
b. Afgezet tegen een scenario waarbij de huidige inzet gecontinueerd wordt (is al beschikbaar).

In beide scenario's moet inzichtelijk wat de werkzaamheden zijn, welke fte's daarbij horen en welke kosten. Kosten moeten in de juiste jaren worden geplaatst.

Doorontwikkelen helpdeks en programmawebsite maken hier geen onderdeel van uit.

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Jaarplan 2018
Agendanummer	6

Datum
Bijlagen
Jaarplan 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:

Als afgeleide van het vastgestelde Programmaplan, levert het programma "Aan de slag met de Omgevingswet" ieder jaar een Jaarplan op. Met het jaarplan wordt inzichtelijk gemaakt welke producten en mijlpalen worden gerealiseerd en tegen welke kosten. Het jaarplan vormt daarmee tevens de onderbouwing van de budgetaanvraag. Het vastgestelde jaarplan en het daarop beschikbaar te stellen budget, vormen de grondslag voor het programma om aan de slag te kunnen gaan.

De volgende zaken maakt dat er onzekerheid is over de invulling van de activiteiten van volgend jaar:

- Besluitvorming naar aanleiding van de adviezen van de taskforce complexiteitsreductie;
- Afspraken die gemaakt moeten worden tussen de ministeries van IenW en BZK over de financiële middelen voor 2018 ev;
- De dekking van kosten die gemoeid zijn met de vertraging van de wetgeving;

De verwachting is dat het enige tijd duurt voordat er duidelijkheid is over bovenstaande punten. Het programma wil echter – voordat deze duidelijkheid er is – graag begin volgend jaar op een beheerste wijze verder gaan met activiteiten die als 'no regret' kunnen worden beschouwd. Vandaar dat het jaarplan 2018 voorgelegd wordt. Indien hiermee wordt ingestemd, hoeven de werkzaamheden niet tijdelijk stilgelegd te worden. De voorkeur van de Programmaraad is voorliggend beleidsarm programmaplan, waarbij niet vooruitgelopen wordt op besluitvorming die gaat komen rondom complexiteitsreductie, herfasering en beheer, vast te stellen.

Gezien de onzekerheid stelt het programma voor het jaarplan vast te stellen, waarbij de volgende nuancering geldt: het OGB kan de opdracht voor 2018 bij gewijzigde (waaronder maar niet uitsluitend politieke of financiële) inzichten bijstellen of stopzetten. Indien werkzaamheden

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

(tijdelijk) worden stopgezet houdt de opdrachtgever rekening met reeds aangegane verplichtingen.

Voorgesteld besluit:
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd om:

1. In te stemmen met dit voorlopig Jaarplan 2018;
2. In te stemmen met een actualisatie van dit jaarplan, naar verwachting in Q2 2018, uitgaande dat voor het einde van Q1 besluitvorming over de (herijkte) opdracht en middelen in het OGB heeft plaatsgevonden;
3. Voorlopig een budget ad € 45 mln. voor 2018 beschikbaar te stellen. Dit omdat het onzeker is of rekeningen die eind 2018 ontvangen worden nog hetzelfde jaar betaald kunnen worden. Zo nodig zal bij najaarsnota aanvullend kasbudget (tot maximaal 57,5 mln. aangevraagd worden);
4. In te stemmen met het benodigde budget ad € 4,6 mln. voor het project Informatieproducten, voortvloeiende uit het besluit betreffende de Informatieproducten zoals genomen in het OGB van 26 oktober jl. Aanvullend geldt dat € 3,3 mln van het in 2017 beschikbaar gestelde budget schuift door naar 2018.

Toelichting
In het Jaarplan 2018 zijn – conform de Agile werkwijze - vooralsnog alleen globale (product)mijlpalen en activiteiten van de deelprogramma's Invoeringsondersteuning (IVO) en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) én de (product)mijlpalen van het project Informatieproducten opgenomen. De activiteiten in het voorlopig Jaarplan 2018 zijn gebaseerd op de huidige opdracht met dien verstande dat de activiteiten in lijn zijn gebracht met de herplanning van het wetgevingstraject. Ongeacht de richtinggevende besluitvorming eind begin 2018 door de opdrachtgever zullen deze werkzaamheden voorlopig onverkort doorgang vinden. De veranderopgaven hebben aangegeven pas na deze besluitvorming de koers en mijlpalen voor 2018 te kunnen uitwerken. Om deze reden zijn er ook nog geen (product)mijlpalen vanuit de Veranderopgaven in dit Jaarplan 2018 opgenomen.

In afwachting van de richtinggevende besluitvorming wordt voorgesteld om het jaarplan in de loop van 2018 te actualiseren; naar verwachting in Q2 2018. Op dat moment zal ook meer duidelijk zijn hoe de overgang en governance van het programma naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vorm zal worden gegeven.

Met de actualisatie kunnen de (product)mijlpalen vanuit de Veranderopgaven aan het Jaarplan 2018 worden toegevoegd en kunnen de (product)mijlpalen van de deelprogramma's IVO en DSO en van het project Informatieproducten worden aangescherpt voor zover dat als

gevolg van de eerder genoemde besluitvorming nodig is. In lijn met de Agile werkwijze, worden mijlpalen ook periodiek aangescherpt en worden wijzigingen in de (product)mijlpalen ook via de kwartaalrapportages verantwoord. de.

Informatiepunt (IP)
Het informatiepunt omvat de volgende functionaliteiten:

a) Landelijke helpdesk voor vragen over regelgeving en landelijke ICT-voorzieningen;
b) Website/kennisportaal waarop informatie over de wet, invoeringsondersteuning en digitale voorzieningen beschikbaar zijn;
c) Klachtenmeldpunt waar burgers, bedrijven en overheden klachten kwijt kunnen over zowel de implementatie als de toepassing en bruikbaarheid van de Omgevingswet in de praktijk.

Voor het IP is bij het financieel akkoord een budget van € 10 mln beschikbaar voor de opbouwfase. Voor het totaal van ontwikkeling en beheer van het IP is € 45 mln voorzien t/m 2024 (conform bestuursakkoord pagina 21). Van het budget van € 10 mln is eind 2017 € 6 mln uitgegeven. Er resteert dus € 4 mln. Door de vertraging van de wetgeving met anderhalf jaar is € 4 mln onvoldoende om het IP tot een half jaar voor de nieuwe ingangsdatum van de wet (start beheerfase) verder op te bouwen en in de lucht te houden. Vanaf de ingangsdatum van de wet gaat de beheerfase van het IP in.

Eerder dit jaar heeft het OGB – gezien de vertraging in wetgevingsspoor – ingestemd met het voorstel van de coördinerend opdrachtnemer om de beoogde groei naar 38 fte voorlopig te stoppen. Eind 2017 zijn er bij het IP 28 fte. in dienst. Het IP is opgebouwd conform de opdracht; IP moet een half jaar voor inwerkingtreding wet operationeel zijn. De opbouwfase is door de vertraging van de wet inmiddels opgerekt van 2 naar 5 jaar t.o.v. hetgeen in het financieel akkoord is voorzien. Op basis van het huidig ambitieniveau is voor de fase totdat beheer in gaat € 6,8 mln extra nodig (dus bovenop de € 10 mln).
Scenario's zijn:

1. Huidig ambitieniveau IP handhaven (meerkosten € 6,8 mln tot beheer ingaat, waarbij de totale kosten voor ontwikkeling en beheer samen t/m 2024 binnen het plafond van € 45 mln blijven).
2. IP stopzetten per 2018 en indien gewenst een jaar voor inwerkingtreding versneld opschalen. Effect: bij herstart lager dienstverleningsniveau dan de geboden dienstverlening voor het huidig stelsel, forse kosten voor afbouw van het IP.

Een scenario waarbij gevraagd wordt om het ontwikkelbudget van € 10 mln uit te smeren over de jaren tot inwerkingtreding is niet haalbaar. Dit scenario betekent dat de € 10 mln genoeg moet zijn voor 5 jaar ipv voor 2,5 jaar. Thans bestaat het IP uit 28 fte. Geraamd is dat het IP in 2018 € 3,9 mln uitgeeft.

Het OGB wordt niet gevraagd nu een keuze te maken uit één van de hiervoor beschreven scenario's, omdat de verwachting is dat geen

duidelijkheid kan worden gegeven of budget is om de vervangingskosten te dragen. Ongeacht de keuze voor een scenario is er volgend jaar € 3,9 mln nodig om o.a. de salarissen te betalen. Voorgesteld wordt de afspraak zoals eerder gemaakt in het OGB aangaande het IP te continueren. Dit houdt in dat voorlopig geen medewerkers worden aangenomen / vervangen bij vertrek, maar dat voorlopig niet actief wordt gestuurd op afbouw van de zittende medewerkers.

Invoeringsondersteuning (IVO)
Van het budget van € 35 mln is eind 2017 nog € 22 mln beschikbaar. Het initieel vastgestelde budget van € 35 miljoen wordt "uitgehold" doordat vaste kosten (monitor, communicatie en programmabrede kosten) langer doorlopen als gevolg van het naar achter schuiven van de invoeringsdatum van de wet.

De programmaraad stuurt 2018 op een sobere invulling van IVO. Kern van het werk is het ontsluiten van kennis, uitleggen van de betekenis van de wet en de kerninstrumenten en de samenhang hiertussen en met de regelgeving in wording, mijlpalen ambities en knooppuntenplanning DSO. Verder gaat IVO 7 fte terug in omvang (was 26 fte), te realiseren in 2018.

Veranderopgaven (VNG/IPO/UvW/Rijk)
De vertragingskosten waar de veranderopgaven mee geconfronteerd worden zijn nog niet becijferd. Voor deze kosten geldt dat nog geen duidelijkheid bestaat over de dekking hiervan. Begin 2018 zal in het OGB gesproken moeten worden over de consequenties van de vertraging van de wetgeving en zal een integrale afweging gemaakt moeten worden over de activiteiten van alle onderdelen van het programma aan de slag met de Omgevingswet.

DSO
Voor DSO is becijferd wat de vertragingskosten zijn. Hierbij is uitgegaan van de opdracht zoals deze nu nog luidt (DSO scenario 2). Er is dus geen rekening gehouden met wijzigingen van de scope van DSO nav de taskforce.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

OGB

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Oplegnotitie OGB

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
<in te vullen door Artikel 5.1>

Bijlagen
1. Notitie bekrachtigen standaarden DSO
2. Oplegger t.b.v. OGB

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Bekrachtigen Standaarden DSO
Agendanummer	7
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	14 september 2017

Aanleiding document:
Tijdens het OGB van juni 2017 is gevraagd om de lijst van Standaarden die gebruikt worden in het DSO in het OGB vast te stellen.

Doel:
De Standaarden in het DSO, zoals in de Bijlage vastgelegd, te bekrachtigen.

Toelichting
In het OGB is afgesproken dat de in het DSO gebruikte standaarden interbestuurlijk worden vastgesteld.

Het Programma Aan de Slag met de Omgevingswet heeft daartoe een lijst met gebruikte standaarden opgesteld. Deze lijst bevat niet alleen de Standaarden en de projecten/DSO componenten waarín ze gebruikt worden, maar ook waarvóor ze gebruikt worden.

Het belangrijkste deel van de standaarden zijn (een implementatie van) standaarden die door het Forum Standaardisatie worden aanbevolen voor de Nederlandse Overheid. Het Forum Standaardisatie hanteert hiervoor een zogenaamd Pas Toe Of Leg Uit-regime. De bijlage toont aan dat DSO voor het overgrote deel gebruik maakt van voorgeschreven open standaarden, voor zover relevant!

Het gaat dus om bestaande standaarden. Het (her)gebruiken hiervan is in lijn met het BIT-advies.

Vervolg:
De standaarden opgenomen in bijlagen geven de stand van zaken weer zoals vastgesteld in de Stuurgroep van PR07 van maart 2017. Het overzicht wordt periodiek bijgewerkt. Eind dit jaar wordt een geactualiseerd overzicht aangeboden aan de Programmaraad ter doorgeleiding naar het OGB.

Op termijn zullen ook de door het DSO ontwikkelde standaarden worden opgenomen op deze lijst, bijvoorbeeld:
- de STOP standaard (STandaard voor Overheids Publicaties) en de daaruit voortvloeiende implementaties t.b.v. het definiëren van de diverse (omgevings-)documenten die van belang zijn voor het ondersteunen van de Omgevingswet. Dit is de TPOD standaard (ToepassingsProfiel

OmgevingsDocumenten). Hiermee is het DSO direct gebruiker van de STOP standaard;
- de STTR standaard (Standaard Toepasbare Regels).

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Afstemming:
De lijst met Standaarden is geproduceerd door het project PR07 en is gebaseerd op de standaarden benoemd vanuit de architectuurlijn. Dit project wordt interbestuurlijk uitgevoerd.

BIJLAGE bij OGB notitie bekrachtingen standaarden

GAS/DSO-project	Standaard	Versie	Toepassing, functie	Opgenomen op verplichte of aanbevolen lijst FS
PR05-Knooppunt	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	X509	RFC5280 en update RFC6818	Authenticatie van applicaties, gebruikers, systemen middels certificaten op het internet, zoals www, elektronische mail (beveiligd), gebruikers authenticatie en IPsec, SSL en TLS. DSO: Authenticatie Systemen en Gebruiker.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	GEO Standaarden	(1) het basismodel geo-informatie (NEN3610) - versie 2011; (2) ISO 19136:2007 Geographic information - Geography Markup Language (GML) - versie 2007; (3) Nederlands metadataprofiel op ISO 19115 voor geografie - versie 1.3.1; (4) Nederlands metadata profiel op ISO 19119 voor services - versie 1.2.1; (5) Nederlands profiel op ISO 19142 Geographic information - Web Feature Service - versie 1.1; (6) Nederlands	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Knooppunt uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

		profiel op ISO 19128 Geographic information - Web Map Server Interface - versie 1.1		
PR05-Knooppunt	SAML	2.0	Federatieve (web)browser-based single-sign-on (SSO) en single-sign-off. Dat wil zeggen dat een gebruiker na eenmalig inloggen via zijn browser toegang krijgt tot verschillende diensten van verschillende partijen. DSO: Authenticatie Gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	StUF	3.01	Uitwisseling van domein- of sectorspecifieke gegevens waarin ook basis- en/of zaakgegevens voorkomen en waarvoor geen andere (inter)nationale (XML-gebaseerde) berichtenstandaard is vastgesteld. DSO: Knooppunt uitwisseling formele berichten Bevoegd Gezag.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	StUF protocolbindingen 3.02	03.02	'StUF protocolbindingen' beschrijft de afspraken voor het gebruik van StUF in combinatie met drie manieren van transport: via bestandsoverdracht, via transport op basis van WSDL 1.1 met SOAP 1.1 en http(s) als onderliggend transportmechanisme of via transport op basis van Digikoppeling. DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	
PR05-Knooppunt	HTTPS	RFC 2818	Het beveiligen van de communicatie tussen clients (zoals browsers) en servers voor alle via het Internet benaderbare websites en webservices. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	TLS	1.2	Het met behulp van certificaten beveiligen van de verbinding (op de transportlaag) tussen client- en serversystemen of tussen serversystemen onderling, voor zover deze gerealiseerd wordt met internettechnologie. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR05-Knooppunt	XSL	XLS family	Voor XML transformaties DSO: Voor XML transformaties.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	PKIoverheid	PvE 4.4	Het PKIoverheid-certificaat is een computerbestand dat fungeert als een digitaal paspoort. Certificaten worden gebruikt bij onder meer het bezoeken van beveiligde websites, het controleren van de elektronische ondertekening van berichten of documenten, en het bekijken van versleutelde informatie. DSO: Voor veilige communicatie.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid

PR05-Knooppunt	DigiD	n.v.t	DigiD is een veilig en betrouwbaar authenticatiemiddel voor uw online dienstverlening: DSO: Voor inloggen Burgers.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid
PR05-Knooppunt	eHerkenning	1.7 (er volgt nog overleg tussen het Rijk en het DSO over een eventueel hoger te hanteren versie)	Met het authenticatiesysteem eHerkenning is de online dienstverlening tussen overheden en bedrijven veilig, betrouwbaar en eenvoudig geregeld DSO: Voor inloggen Bedrijven en Bevoegd Gezag.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid
PR05-Knooppunt	Idensys	n.v.t.	Idensys is de nieuwe manier voor online identificatie in het burger- en consumentendomein. DSOL Voor inloggen Burgers, Bedrijven en Bevoegd Gezag.	Nee, maar wel een voorziening die deel uitmaakt van de infrastructuur van de digitale overheid
PR05-Knooppunt	OAuth	2.0	Met OAuth 2.0 kunnen gebruikers of organisaties een programma of website toegang geven tot specifieke (privé)gegevens, die opgeslagen zijn op een ander systeem, zonder hun gebruikersnaam en wachtwoord uit handen te geven. Voor autorisatie werkt het Knooppunt intern op basis van OAuth. DSO: Voor toegang systemen.	Ja. Nog in behandeling zijn voor een status op de verplichte (pas toe of leg uit) lijst met open standaarden
PR05-Knooppunt	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens. DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen.
PR05-Knooppunt	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	NEN-ISO/IEC 27001	2013	Specificeren van eisen voor het vaststellen, implementeren, uitvoeren, controleren, beoordelen, bijhouden en verbeteren van een gedocumenteerd Information Security Management System (ISMS) in het kader van de	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

			algemene bedrijfsrisico's voor de organisatie DSO: Voor beveiliging Stelsel.	
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	NEN-ISO/IEC 27002	2013	De standaard omvat "best practices" op het gebied van het organiseren van informatiebeveiliging voor een organisatie, bestaande uit het beheer van bedrijfsmiddelen, veilig personeel, toegangsbeveiliging, cryptografie, fysieke beveiliging en beveiliging van de omgeving, beveiliging in de bedrijfsvoering, communicatiebeveiliging, leveranciersrelaties, beheer van informatiebeveiligingsincidenten, informatiebeveiligingsaspecten van bedrijfscontinuïteitsbeheer, naleving en de acquisitie, ontwikkeling en het onderhoud van informatiesystemen. DSO: Voor beveiliging Stelsel.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	SKOS	18-08-2009	Het in een gestructureerde vorm op het Web publiek beschikbaar stellen van een 'niet geformaliseerd' Knowledge Organization System (KOS), met als doel kennis over de betekenissen en samenhang van de onderliggende begrippen te ordenen en toegankelijk te maken DSO: Vastleggen en publiceren kennis over begrippen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	TLS	1.2	Het met behulp van certificaten beveiligen van de verbinding (op de transportlaag) tussen client- en serversystemen of tussen serversystemen onderling, voor zover deze gerealiseerd wordt met internettechnologie. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	GEO Standaarden (o.a.NEN3610, GML)	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Informatiehuizen uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	XML-Schema	1.1	In XML-Schema kan men schema's maken voor bijvoorbeeld XML-documenten, waarmee deze documenten formeel worden gespecificeerd, en op grond waarvan zij kunnen worden gevalideerd, bijvoorbeeld door XML-validatoren DSO: Voor definitie uitwisseling	Nee

			gegevens tussen enkele DSO componenten.	
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	DCAT	16-01-2014	Beschrijven van datasets van op het internet gepubliceerde gegevenscatalogi ten behoeve van presentatie en gericht zoeken DSO: Publiceren informatieproducten.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	RDF	1.1	Gestructureerd via het Web ter beschikking stellen van gegevens door overheden, zodat de aanbieder of overige partijen (geautomatiseerd) deze gegevens kunnen koppelen. DSO: Publiceren van omgevingsdocumenten op het web.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	OWL	2	Het vastleggen van rijke en complexe kennis voor ontsluiting door computers, om de samenhang van die kennis te controleren of impliciete kennis expliciet te maken DSO: Vastleggen en publiceren kennis over omgevingsdocumenten.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	JSON-SCHEMA	5.0	Schema voor uitvoeren van validatie op JSON documenten DSO: Definitie gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	JSON-LD	1.0	Methode om Linked data over te dragen via JSON. Het streven was om zo eenvoudig mogelijk het bestaande JSON formaat om te zetten naar een semantisch formaat: JSON-LD. Zo kunnen gegevens op vergelijkbare wijze met de traditionele JSON worden gerealiseerd. DSO: Linked data gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	DQV	15-12-2016	Uitbreiding van DCAT om de kwaliteit van de gegevens te beschrijven DSO: Publiceren informatieproducten.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	ISO25012	2008-12	Model voor datakwaliteit DSO: Borging datakwaliteit.	Nee
PR08-Aansluiten Informatiehuizen	OAuth	2.0	Met OAuth 2.0 kunnen gebruikers of organisaties een programma of website toegang geven tot specifieke (privé)gegevens, die opgeslagen zijn op een ander systeem, zonder hun gebruikersnaam en wachtwoord uit handen te geven. Voor autorisatie werkt	Ja. Nog in behandeling zijn voor een status op de verplichte (pas toe of leg uit) lijst met open standaarden

			het Knooppunt intern op basis van OAuth DSO: Voor toegang systemen.	
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	PDF 1.7	ISO 32000-1:2008	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duiding van oorsprong of functierijkheid onderdeel zijn van het document en waarbij PDF/A-1 als standaard niet kan worden ingezet. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Checken	HTTPS	RFC 2818	Het beveiligen van de communicatie tussen clients (zoals browsers) en servers voor alle via het Internet benaderbare websites en webservices. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.

PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	HTTPS	RFC 2818	Het beveiligen van de communicatie tussen clients (zoals browsers) en servers voor alle via het Internet benaderbare websites en webservices. DSO: Veilige communicatie verbindingen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Inzien en oriënteren	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Gebruikerstoepassing Opstellen aanvraag/melding	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Indienen aanvraag / melding	PDF 1.7	ISO 32000-1:2008	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duiding van oorsprong of functierijkheid onderdeel zijn van het document en waarbij PDF/A-1 als standaard niet kan worden ingezet. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	Cascading Style Sheets (CSS)	2.1	CSS maakt een op een relatief eenvoudige wijze een uniforme opmaak van websites mogelijk. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.

PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	Digitoegankelijk (EN 301 549 met WCAG 2.0)	1.1.2 / 2.0	EN 301 549 is van toepassing op webgebaseerde informatie-, interactie-, transactie- en participatiediensten. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	Geo Webrichtlijnen	1.0	Om de toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie op websites te borgen, moeten overheidswebsites rekening houden met de webrichtlijnen. toepassen van geo-informatie vraagt - net als bijvoorbeeld het plaatsen van video materiaal - speciale aandacht. DSO: Gebruik websites door minder digivaardige gebruikers.	Nee
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	GEO Standaarden	2011, 2007, 1.3.1, 1.2.1, 1.1, 1.1 (zie ook PR05)	Uitwisseling van geografische informatie tussen organisaties, waarbij de ruimtelijke dimensie van significant belang is. DSO: Oriënteren tonen en uitwisseling van GEO informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	WMTS	1.0.0	Standard protocol for serving pre-rendered georeferenced map tiles over the Internet DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Nee
PR12-Gebruikerstoepassingen - GAS Viewer Regel + Kaart	TMS	1.0	A Tile Map Service (TMS) provides access to cartographic maps of geo-referenced data, not direct access to the data itself. DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	HyperText Markup Language (HTML)	5.0	HTML is een taal waarmee vastgelegd kan worden hoe webpagina's opgemaakt moeten worden. DSO: Opmaak portalen.	Ja. Aanbevolen.
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen.
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	DMN	1.1	Voor het informatiemodel van het standaard koppelvlak toepasbare regels maakt PR13 gebruik van de standaard Decision Model and Notation (DMN) DSO: Aanlevering toepasbare regels bevoegd gezag.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

			meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	CMIS	1.1	Het toegankelijk maken van ongestructureerde gegevens in content repositories van Content Management Systemen (CMS'en) en Document Management Systemen (DMS'en) met als doel deze gegevens uit te wisselen met andere CMS en DMS systemen. DSO: Toegang en opslag van documenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	BWB	1.3.1	Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	JCDR	1.0	Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	ECLI	1.0	Identificatie van rechterlijke uitspraken, onder meer ter citatie. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Uitvoeren	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)

			basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	SKOS	18-08-2009	Het in een gestructureerde vorm op het Web publiek beschikbaar stellen van een 'niet geformaliseerd' Knowledge Organization System (KOS), met als doel kennis over de betekenissen en samenhang van de onderliggende begrippen te ordenen en toegankelijk te maken. DSO: Vastleggen en publiceren kennis over begrippen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	XML	1.0	Voor het presenteren en ontsluiten van gestructureerde gegevens DSO: Voor uitwisseling gegevens tussen enkele DSO componenten.	Ja. Aanbevolen
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	DMN	1.1	Voor het informatiemodel van het standaard koppelvlak toepasbare regels maakt PR13 gebruik van de standaard Decision Model and Notation (DMN) DSO: Aanlevering toepasbare regels bevoegd gezag.	Nee
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	BWB	1.3.1	Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	JCDR	1.0	Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	ECLI	1.0	Identificatie van rechterlijke uitspraken, onder meer ter citatie. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen

PR13-Toepasbare Regels; GAS Toepasbare Regels Maken	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	BWB	1.3.1	Elektronische verwijzing naar (delen van) geconsolideerde wetten en regelingen met het doel om deze met anderen te delen. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Digikoppeling standaarden (WUS, ebMS + GB)	2.0	Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden: 1. DK ebMS standaard voor meldingen tussen informatiesystemen 2. DK WUS standaard voor de bevraging van informatiesystemen 3. DK GB standaard voor de uitwisseling van grote berichten DSO: Aansluiten Bevoegd gezag.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	ECLI	1.0	Identificatie van rechterlijke uitspraken, onder meer ter citatie. DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Nederlands WFS profiel 1.1 op ISO 19142 voor Web Feature Services 2.0	1.1	Een Web Feature Service (WFS) is een web service interface voor het opvragen, aanleveren en bewerken van geografische vector data, afkomstig van databanken, gebruik makend van internet technologie DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit) - als onderdeel van de Geo Standaarden
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Nederlands profiel Web Map Service op ISO 19128 versie 1.1	1.1	Een Web Map Service (WMS) publiceert "kaarten" (dit betekent: een visuele voorstelling van de geografische en thematische data, niet de data zelf) op het web. DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit) - als onderdeel van de Geo Standaarden
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Web Map Tile Service (WMTS) Implementation Standard	1.0.0	Standard protocol for serving pre-rendered georeferenced map tiles over the Internet DSO: Presentatie geo informatie via viewer in browser.	Nee

PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	JDCR	1.0	Identificatie van geconsolideerde decentrale regelgeving en een gestandaardiseerde manier om hiernaar elektronisch te verwijzen met het doel om deze met anderen te delen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	OWMS	4.0	Metadateren van publieke overheidsinformatie op internet. DSO: Vastleggen metadata omgevingsdocumenten.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	PDF A1	NEN-ISO 19005-1:2005	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duurzame toegankelijkheid van belang is. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	PDF A2	ISO 19005-2, 2011	Het uitwisselen en publiceren van niet- of beperkt-reviseerbare documenten, waarbij duurzame toegankelijkheid van belang is en waarbij PDF/A-1 als standaard niet voldoet vanwege gebrek aan functionaliteit. DSO: Publiceren documenten zoals vergunningsaanvragen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	SKOS	18-08-2009	Het in een gestructureerde vorm op het Web publiek beschikbaar stellen van een 'niet geformaliseerd' Knowledge Organization System (KOS), met als doel kennis over de betekenissen en samenhang van de onderliggende begrippen te ordenen en toegankelijk te maken. DSO: Vastleggen en publiceren kennis over begrippen.	Ja. Verplicht (pas toe of leg uit)
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	ELI	2015	De European Legislation Identifier (ELI) is een techniek om binnen Europa alle nationale en Europese wetgeving te catalogiseren, zodat deze juridische informatie vlot online toegankelijk wordt DSO: Ontsluiten van juridische informatie.	Nee
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	RDF	1.1	Gestructureerd via het Web ter beschikking stellen van gegevens door overheden, zodat de aanbieder of overige partijen (geautomatiseerd) deze gegevens kunnen koppelen. DSO: Publiceren van omgevingsdocumenten op het web.	Ja. Aanbevolen
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocumenten	OWL	2	Het vastleggen van rijke en complexe kennis voor ontsluiting door computers, om de samenhang van die kennis te controleren of impliciete kennis expliciet te maken DSO: Vastleggen en publiceren kennis over omgevingsdocumenten.	Ja. Aanbevolen

PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	JSON	RFC 7159 uit maart 2014	Objectnotatie voor het uitwisselen van datastructuren. Bijvoorbeeld in webapplicaties die asynchroon gegevens ophalen van de webserver. DSO: Gegevens uitwisselformaat voor services intern en via open stelsel.	Ja. Aanbevolen
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	Profiel voor REST		Voor het uitwisselen van open data zullen veel REST gebaseerde services worden gebruikt. Alle stelsel API's zijn op het Stelselknooppunt beschikbaar. Het belangrijkste principe van REST is het scheiden van de API in logische resources ("dingen"). Een resource is een object met een type, bijbehorende data, relaties met andere resources en een aantal operaties om deze te bewerken. DSO: Voor transport gegevens over Internet.	Nee
PR30-Registratie, bekendmaken en consolideren van omgevingsdocu-menten	SPARQL	15-01-2008	SPARQL is een RDF zoektaal (Query Language) - die gebruikt wordt om RDF-gebaseerde data te bevragen middels zoekopdrachten DSO: Opvragingen van Linked data.	Nee

BIJLAGE B

*: GAS Aa

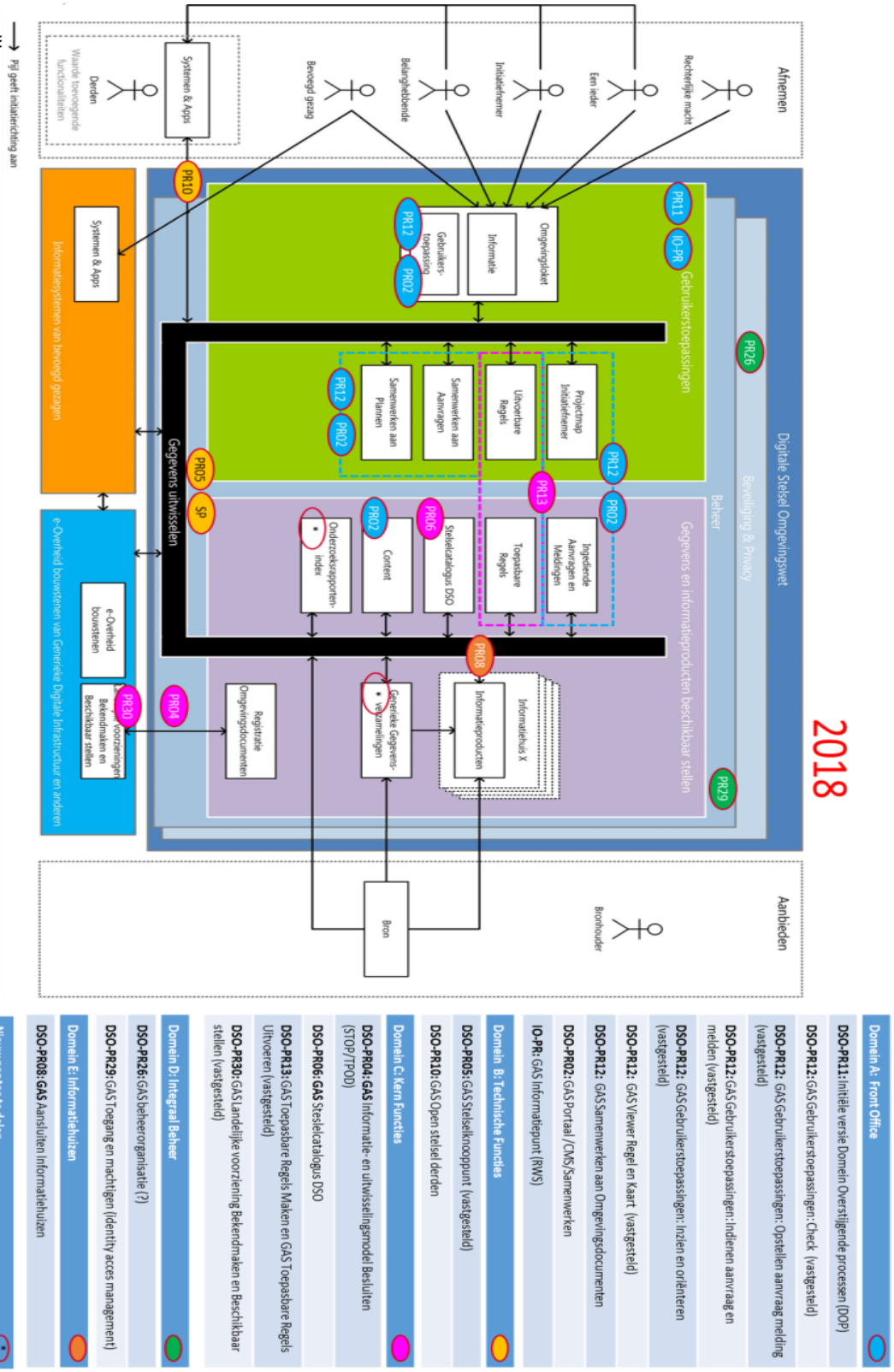

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	CIO advies Standaarden
Agendanummer	
Datum	4 december 2017

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Inleiding
Tijdens het besluitvormende overleg van het OpdrachtGevend Beraad op 12 december 2017 staat het onderwerp "Standaarden" geagendeerd . Middels deze notitie wil de CIO van het interbestuurlijk stelsel voor de herziening van het omgevingsrecht de leden van het OpdrachtGevend Beraad adviseren over dit onderwerp.

Aanleiding
Deze lijst met standaarden is tijdens de bijeenkomst van 26 oktober jl. aan het OpdrachtGevend Beraad aangeboden ter goedkeuring. Het stuk is van de agenda gehaald omdat er vanuit het bevoegde gezag Rijk nog onvoldoende duidelijkheid was om akkoord te geven. Nu ligt het stuk wederom voor ter goedkeuring.

Overwegingen
Deze lijst staat niet op zichzelf maar is een extractie van alle standaarden die in de verschillende architectuur documenten zoals de doelarchitectuur, Globale Architectuur Schets en de Onderliggende Architectuur Schetsen zijn opgenomen. Deze documenten zijn, conform werkwijze en mandaat uit het document "Architectuur Governance" van 4 oktober 2016, in 2016 en 2017 vastgesteld door de Stelsel Architectuur Board. Deze werkwijze betekent dat de Business Liaison Architecten van de bevoegde gezagen hun achterban meenemen in de beoordeling en goedkeuring van de architectuur documenten en geeft de Stelsel Architectuur Board het mandaat om deze documenten goed te keuren. Complicerende factor hierbij is dat het document "Architectuur Governance", voor zover te achterhalen, nooit formeel is vastgesteld door het OpdrachtGevend Beraad.

Deze standaarden zijn tot stand gekomen door intensieve samenwerking en afstemming met het forum standaardisatie. Door het programma is bewust gekozen voor toekomstvaste standaarden. Dat is nodig omdat het DSO een stelsel van ICT systemen is dat binnen nu en 3 jaar in productie genomen wordt en zeer waarschijnlijk een levensduur van minimaal 10 tot 15 jaar heeft. Daardoor is de noodzaak om te kiezen voor toekomstbestendige standaarden groot. De consequentie daarvan zou kunnen zijn dat er bevoegde gezagen zijn die in hun legacy systemen nog gebruik maken van "oudere" standaarden die minder toekomstvast zijn. Gezien het belang van deze standaarden, en de mogelijke consequenties die deze met zich meebrengen, is door het programma DSO besloten om deze nogmaals aan het OGB voor te leggen ter goedkeuring.

CIO advies

Het advies van de CIO is tweeledig, enerzijds procedureel en anderzijds inhoudelijk.

Inhoudelijk luidt het advies als volgt:

1. ***Geeft akkoord op de lijst met standaarden zodat het programma DSO door kan met de ontwikkeling van het Digitale Stelsel Omgevingswet;***
2. ***Geef de partijen die willen aansluiten op het DSO en nu hun zorgen hebben geuit over de gekozen standaarden voldoende tijd om een comply of explain exercitie te doorlopen en in het geval van een explain impactanalyses op te stellen. Door deze procedure te doorlopen kan specifiek gemaakt worden welke standaarden uitdagingen opleveren, wat hiervan de consequenties zijn en hoe hiermee om te gaan.***

Procedureel luidt het advies als volgt:

3. ***Geef expliciet opdracht aan de werkgroep Governance om in het eindadvies een voorstel te doen hoe om te gaan met de Architectuur Governance. Geef het document "Architectuur Governance" mee aan de werkgroep als richtinggevend.***

Opdrachtgevend Beraad

Voortgang Q3 2017

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voortgang Q3 2017 programma "Aan de slag met de Omgevingswet"
Agendanummer	8

Datum
Bijlagen
Q3-voortgangsrapportage

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:

Conform de opdrachtbrief 2017 levert het programma "Aan de slag met de Omgevingswet" ieder kwartaal een rapportage op, met daarin de verantwoording over de mijlpalen uit het jaarplan 2017. Hierbij wordt de rapportage van Q3 2017 aangeboden aan het OGB. In deze oplegnotitie wordt een toelichting gegeven vanuit de programmaraad.

Voorgesteld besluit:

Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd om in te stemmen met de Q3-voortgangsrapportage 2017 (zie bijlage 1);

Toelichting Programmaraad

Veranderopgaven en invoeringsondersteuning

In het derde kwartaal zijn de werkzaamheden ter ondersteuning van de implementatie van de Omgevingswet met veel energie voortgezet. De inspanningen van de veranderopgaven en invoeringsondersteuning zijn erop gericht om partijen bekend te maken met de Omgevingswet, met de ontwikkeling en toepassing van de instrumenten van de Omgevingswet en met de wijze van samenwerken en participatie die past bij de Omgevingswet. Het zijn belangrijke stappen om voorbereid te zijn op het moment dat de wet in werking zal treden. Tal van activiteiten zijn in dit kader ontplooid. Zo hebben vele bijeenkomsten plaatsgevonden met bijvoorbeeld de G32 en de G4, met programmamanagers, met raadsleden en met Omgevingsdiensten. Voor wat betreft de ontwikkeling van de instrumenten onder de Omgevingswet, is een plan van aanpak "handreiking waterschapsverordening" opgesteld en zijn voor de instrumenten 'projectbesluit' en 'programma' verkenningen opgesteld. Medio september zijn ambassadeurs en pioniers opgeleid om met de inspiratiegids participatie en andere gespreksmaterialen het gesprek aan te gaan over participatie in de Omgevingswet. In de zomermaanden heeft tevens een oriëntatie plaatsgevonden op de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt voor de werkwijze van professionals in de publieke sector.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Aan de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is het afgelopen kwartaal weer hard gewerkt. De doelen die gesteld waren bij start van Q3 zijn grotendeels behaald. Zaken die niet volledig af zijn worden doorgeschoven naar het volgende kwartaal. Het betreft hier met name activiteiten ter voorbereiding op volgende kwartalen. Voor wat betreft de ontwikkeling van het

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is het afgelopen kwartaal een grote slag gemaakt met het benoemen van de raakvlakken tussen DSO en de andere deelprogramma's, op een dieper niveau dan dat ze tot op heden bekend waren. Binnen DSO worden concrete resultaten gehaald maar er zijn ook aandachtspunten. Tot en met Q2 2017 hebben zich nog geen majeure financiële problemen voor gedaan bij DSO; in de Q2 rapportage is ook terug te zien dat er nog geen onttrekkingen uit de post onvoorzien zijn gedaan. Echter, in de Q2 is wel aangegeven een aantal projecten te kampen heeft met afwijkingen en dat deze in Q3 beter in beeld gebracht worden. De ontwikkeling van DSO is in een fase gekomen waarin risico's zich voordoen en duidelijk wordt welke onderdelen complexer zijn dan eerder voorzien. In de Q3 2017 wordt een aantal tegenvallers gemeld, waarvan de consequenties inclusief de scenario's voor bekostiging in nauw overleg met het PBO worden uitgewerkt. In de Q3 is in dit kader aandacht geschonken aan SP/CA (standaard platform / centraal aansluitpunt), langere looptijd dan voorzien van het project PR04 (ontwikkeling standaarden) en hogere kosten dan geraamd bij de ontwikkelpartner RWS CIV.

Het beeld is vooralsnog dat, ondanks de hiervoor genoemde tegenvallers, de ontwikkeling van DSO scenario 2 (de huidige scope) nog steeds past binnen de raming inclusief risicoreservering (€ 104,9 mln. aangevuld met een risicoreservering van 35%). Doordat de ontwikkeling van het DSO de komende kwartalen steeds concreter zal worden, zal er de komende kwartalen ook meer duidelijkheid komen over de daadwerkelijke impact van de verschillende risico's.

Informatieproducten
Inmiddels wordt niet meer gesproken over Informatiehuizen maar over Informatieproducten. Eerst wordt het 'wat' uitgewerkt, daarna het 'hoe'. Het project heeft - conform het Werkplan dat eind 2016 door het OGB is vastgesteld - in het derde kwartaal een aantal belangrijke mijlpalen behaald. Het concept rapport nulmeting is opgeleverd en ter finale toetsing voorgelegd aan de beleidsdirecties. Inmiddels is in het vierde kwartaal de rapportage aan het OGB aangeboden. Er zijn flinke stappen gemaakt met betrekking tot de Business Case. De kwartiermakers vanuit de informatiedomeinen hebben samen met een flink aantal betrokken de maatschappelijke baten van de informatieproducten (die thans in beeld zijn) kwalitatief beschreven. Daarnaast zijn de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van de business case op schrift gesteld. Voorts zijn nog een aantal tussenproducten gerealiseerd. Het betreft tussenproducten die bedoeld zijn als bouwsteen voor het op te leveren voorstel voor het vervolg van het project Informatieproducten.

BIT-advies en herplanning
In het derde kwartaal zijn de bevindingen vanuit de BIT-toets opgeleverd. Deze bevindingen nopen tot herbezinning. Er is door het OGB eind september een taskforce ingesteld die komende maanden uitwerking zal geven aan de adviezen vanuit het BIT. De resultaten hiervan worden in Q4 2017 verwacht. Ook de herplanning van de transitie naar een nieuw stelsel omgevingsrecht zal consequenties hebben voor alle deelprogramma's van het Programma 'Aan de slag met de Omgevingswet', onder meer in financiële zin. Ook deze consequenties worden komende maanden uitgewerkt en in Q4 2017 opgeleverd. Deze ontwikkelingen laten onverlet dat vanuit het programma ook komende tijd wordt doorgewerkt en stappen worden ondernomen om Nederland voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Kwartaalrapportage Q3 2017

VOORTGANGSRAPPORTAGE 'AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET'

Voorwoord

In het derde kwartaal zijn de activiteiten ter ondersteuning van de implementatie van de Omgevingswet met veel energie voortgezet. Het doel: partijen bekend maken met de Omgevingswet, met de ontwikkeling en toepassing van de instrumenten van de Omgevingswet en met de wijze van samenwerken en participatie die past bij de Omgevingswet. Er vonden veel bijeenkomsten plaats met bijvoorbeeld de G32 en de G4, programmamanagers, raadsleden en omgevingsdiensten. Verder is gestart met de eerste ideeën voor handreikingen voor de nieuwe (kern)instrumenten, zoals de waterschapsverordening en het projectbesluit. Medio september zijn ambassadeurs en pioniers opgeleid om met onder andere de Inspiratiegids Participatie het gesprek aan te gaan over participatie in de Omgevingswet. Ook heeft in de zomermaanden een oriëntatie plaatsgevonden op de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt voor de werkwijze van ambtelijk professionals.

Ook aan de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is het afgelopen kwartaal weer hard gewerkt. De doelen die gesteld waren bij start van Q3 zijn grotendeels behaald. Er zijn ‘vroege versies’ van de belangrijke standaarden Standaard Officiële Publicaties (STOP) en Standaard Toepasbare Regels (STTR) opgeleverd. Dit maakt het mogelijk om een eerste omgevingsdocument (een Waterschapsverordering) door de keten heen te laten lopen en te tonen op de kaart. Voor het eerst zijn landelijke en lokale regels geïntegreerd getoond in een vragenboom, en worden de relevante regels per locatie getoond. Enkele zaken, vooral technisch van aard, die niet volledig af zijn worden doorgeschoven naar het volgende kwartaal. Er is een grote stap gemaakt in het realiseren van één test- en acceptatieomgeving, waar de projecten stuk voor stuk naartoe migreren. Dit maakt het geïntegreerd testen en tonen van het DSO mogelijk. Tegelijkertijd zijn er aandachtspunten. De ontwikkeling van het DSO is in een fase gekomen waarin duidelijk wordt hoe de initiële plannen uit de initiatiefase zich verhouden tot de huidige ontwikkelfase. Dit leidt onder meer tot nieuwe en verbeterde inzichten. Dit heeft geleid tot afwijkingen met consequenties voor tijd en geld.

Inmiddels spreken we over informatieproducten in plaats van over informatiehuizen. Het project Informatieproducten heeft in het derde kwartaal een aantal belangrijke mijlpalen behaald. Het conceptrapport ‘Nulmeting’ is opgeleverd en in het vierde kwartaal wordt deze rapportage aan het OGB aangeboden. Er zijn flinke stappen gemaakt met de business case voor de informatieproducten. De maatschappelijke baten van de informatieproducten (die nu in beeld zijn) zijn kwalitatief beschreven. Daarnaast zijn de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van de business case opgesteld.

In het derde kwartaal zijn de bevindingen van de BIT-toets opgeleverd. Deze bevindingen sturen aan op een herbezinning op het digitaal stelsel nodig is. Het OGB heeft besloten een Taskforce in te stellen die komende maanden aan de slag gaat met de adviezen van het BIT. De resultaten hiervan worden eind Q4 verwacht. Deze taskforce valt niet binnen de opdracht van het programma, maar het programma levert wel capaciteit voor de taskforce.

Begin oktober is duidelijk geworden dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt voorzien voor 1 januari 2021. De herplanning van de inwerkingtreding zal consequenties hebben, onder meer financieel. Deze consequenties worden komende maanden uitgewerkt en eind Q4 2017 opgeleverd. Deze ontwikkelingen laten uiteraard onverlet dat het programma actief doorgaat met de ondersteuning van de implementatie van de Omgevingswet.

Artikel 5.1 lid 2 sub e ,
Artikel 5.1 lid 2 sub e ‘Aan de slag met de Omgevingswet’

Inhoudsopgave

#	Item	pagina
1	Voortgang & planning	
	Metrokaart	4
	Invoeringsondersteuning	5
	Informatiepunt	11
	Digitaal stelsel voor de Omgevingswet	14
	Informatieproducten	17
	Veranderopgave VNG	19
	Veranderopgave UvW	29
	Veranderopgave IPO	31
	Veranderopgave Rijk	34
2	Scope	37
3	Risico’s	38
4	Financiën	41
5	Kwaliteit	46
6	Monitor Invoering Omgevingswet	47

Leeswijzer

Voor u ligt de derde kwartaalrapportage van 2017. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de ondersteuning bij de implementatie van de Omgevingswet.

De kern staat in hoofdstuk één, waarin de voortgang op de geplande activiteiten en mijlpalen uit het Jaarplan 2017 aan bod komt. In hoofdstuk komen de voorgenomen scopewijzigingen aan bod. In hoofdstuk drie zijn de actuele (top)risico's en de beheersmaatregelen beschreven. Hoofdstuk vier heeft betrekking op de financiën. Zowel de meerjarenreeks als de actuele prognose voor 2017 zijn hierin vastgelegd. Hoofdstuk vijf gaat over de wijze waarop het programma de kwaliteit op zowel proces-, product- als systeemniveau borgt en de activiteiten die in dat kader worden ondernomen. Het afsluitende hoofdstuk zes gaat in op de Monitor Invoering Omgevingswet.

In dit rapport wordt de volgende legenda gebruikt:

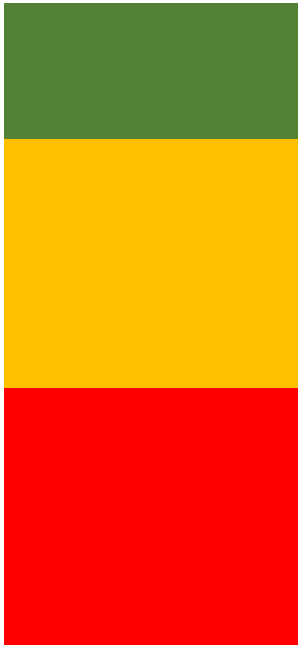

Activiteit/mijlpaal ligt op koers conform afgesproken doelstelling, opleverdatum, budget en/of scope.

Er wordt afgeweken van de afgesproken opleverdatum (ook als gevolg van exogene factoren), budget en/of scope. Dit heeft (mogelijk) consequenties voor de realisatie van de deelprogramma-doelstellingen. Er treden risico's of issues op die tot gevolg kunnen hebben dat zonder bijsturen de deelprogramma-doelstelling niet gehaald wordt. De afwijking, risico of issue kan binnen het deelprogramma worden opgelost.

Er wordt afgeweken van de afgesproken opleverdatum (ook als gevolg van exogene factoren), budget en/of scope. Dit heeft consequenties voor de realisatie van de project- en programmadoelstellingen. Bijsturing of -stelling is noodzakelijk. Er treden risico's of issues op die tot gevolg kunnen hebben dat zonder bijsturen de project- en programmadoelstellingen niet gehaald worden. De afwijking, risico of issue kan niet binnen het project opgelost worden.

1. Voortgang en planning – Metrokaart

Vooraf
De planning van de inwerkingtreding van de wet is ver schoven met ca. anderhalf jaar. De metrokaart – zoals opgenomen in het programmaplan 2016 - 2019 ADSMO - is afgeleid van het bestuursakkoord. In het bestuursakkoord zijn relatieve knooppunten ten opzichte van de inwerkingtreding van de wet opgenomen. De in het jaarplan 2017 opgenomen mijlpalen zijn destijds daaruit afgeleid en concreet gemaakt, maar nog niet geactualiseerd ten opzichte van de verschuiving van de wet. Dit in verband met ook mogelijke gevolgen van de doorwerking van het BIT-advies. In dit hoofdstuk van de Q-rapportage wordt gerapporteerd over de nog niet geactualiseerde mijlpalen in het jaarplan 2017. In de rapportage worden stoplichten gebruikt die aangeven of er wordt afgeweken van de afgesproken opleverdatum (ook als gevolg van exogene factoren), budget en/of scope. Hierdoor kan een verkeerd beeld ontstaan van de voortgang ten opzichte van de inwerkingtreding van de wet. In de toelichting zal worden aangegeven wat de status is ten opzichte van de initiële planning, tevens zal de huidige context benoemd worden.

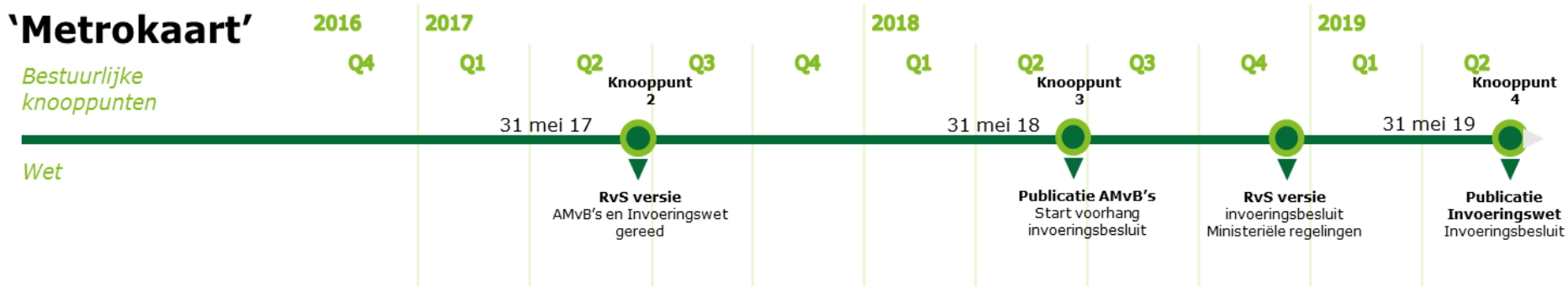

KNP	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
2	Ontwerp gebruikerstoepassingen gereed	Deze mijlpaal is reeds afgerond	Mei 2017		Juni 2017	
	Essentiële standaarden gereed	De planning van het project 'Standaard officiële publicaties met specifieke toepassing voor omgevingsdocumenten (STOP)' stond onder druk (ontwikkelen van de standaarden is een exogeen risico voor het programma). Dit heeft geleid tot nieuwe afspraken betreffende prioritering de komende periode. Daarnaast is het consultatie traject gestart. De hiervoor opgeleverde standaard is het fundament voor de huidige software ontwikkeling.	Mei 2017	Juni 2017	Juli 2017	
	Ontwerp informatiepunt gereed	Gerealiseerd in oktober 2016.	Mei 2017	Okt 2016	Okt 2016	

1. Voortgang en planning – Metrokaart

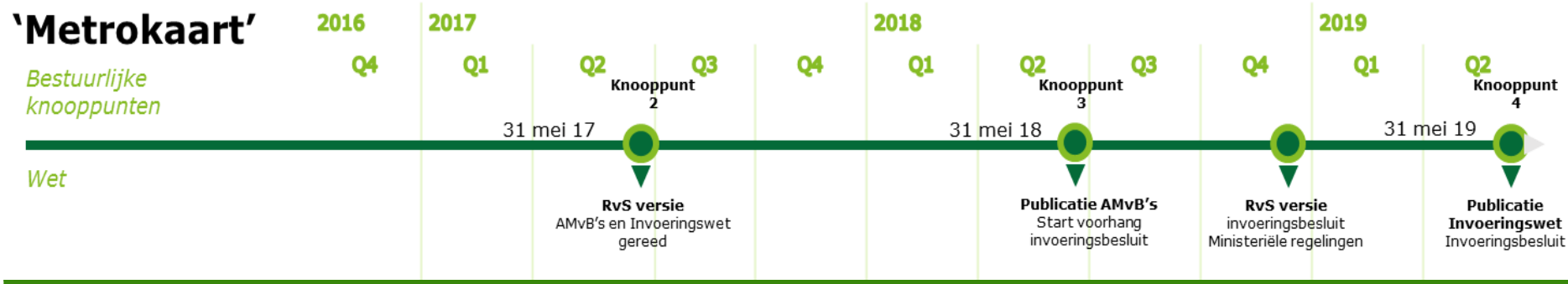

KNP	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
3*	Oplevering gebruikerstoepassingen	De mijlpaal 'Oplevering gebruikerstoepassingen' (zoals oriënteren, opstellen en indienen) is zoals benoemd in de Q2 2017 verschoven naar april 2019, als gevolg van het later beschikbaar komen van de Standaard Toepassing Overheidspublicaties (STOP)/Toepassingsprofiel omgevingsdocument (TPOD). Een van de oorzaken die hieraan ten grondslag ligt is de benodigde afstemming met verschillende rijkspartijen (exogeen risico).	Mei 2018	April 2019		
	Trainingsproducten gereed	Trainingsproducten worden gefaseerd ter beschikking gesteld. Op basis van de voortgang van het wetgevingstraject en het digitale stelsel en de feedback van de toekomstige gebruikers worden producten verder ontwikkeld.	Mei 2018	N.v.t gefaseerd		Nvt
4	Gebruikerstoepassingen operationeel	De mijlpaal 'Gebruikerstoepassingen operationeel' is afhankelijk van het invoeren van zaakgericht werken. In het jaarplan 2017 was hiervoor een 1 op 1 relatie opgenomen; er kan pas gestart worden met zaakgericht werken na oplevering van Knooppunt 3. In het Bestuursakkoord is opgenomen dat de veranderopgaven hier één jaar de tijd voor krijgen waarmee knooppunt 4 verschuift naar april 2020.	Mei 2019	April 2020		
	Informatiepunt operationeel	Het Financieel Akkoord gaat uit van een volledig operationeel Informatiepunt op 1-1-2018 (half jaar voor e oorspronkelijke inwerkingtreding wet). Inwerkingtreding van de wet is verschoven naar begin 2021. Daarom zal het Informatiepunt gefaseerd worden opgeleverd en worden – op cruciale vacatures na – geen mensen meer aangenomen.	Mei 2019	Nvt gefaseerd		Nvt

* De mijlpaal "Borgen Standaarden" (oplevering PR07) zal hier worden toegevoegd. En er is hierbij een 1 op 1 relatie is met de verschuiving van het inwerking treden van de wet. Dit leidt ten opzichte van de initiële mijlpaal tot 22 maanden vertraging. Een eerste beeld van de financiële consequenties van de fasering van de wet zijn door het programma ingebracht bij de besluitvorming over de fasering. Als de nieuwe knooppunten zijn vastgesteld, kunnen de consequenties (tijd, geld, risico's) hiervan nader in beeld gebracht worden.

1. Voortgang en planning – Invoeringsondersteuning

Algemene toelichting

Algemeen

Terugblik

Het deelprogramma Invoeringsondersteuning heeft naar aanleiding van de herplanning van de wetgeving en de uitwerking van het jaarplan een herbezinning gedaan op de koers en de uit te voeren interbestuurlijke activiteiten. In overleg met de veranderopgaven zijn de mijlpalen voor de tweede helft van 2017 vastgesteld. In Q4 wordt de besluitvorming door het OGB over de strategische keuzes voor 2018 en verder voorbereid. Met name voor de onderwerpen 'anders werken' en 'werken met DSO' is op onderdelen een pas op de plaats gemaakt. Op de reeds gestarte activiteiten wordt goede voortgang geboekt. Daarbij springen een aantal positief gewaardeerde bijeenkomsten en de aanbesteding van staalkaarten voor omgevingsplannen in het oog. Daarnaast is in Q3 vanuit de kerninstrumenten en het Informatiepunt verder ingezet op de versterking van de samenwerking met het deelprogramma DSO.

Vooruitblik

In Q4 worden de resultaten geoogst van allerlei activiteiten in 2017. Zo worden eind 2017 voor de pilots omgevingsvisies en de staalkaarten de eerste conceptresultaten verwacht. Ook worden enkele verkenningen opgeleverd, evenals een update van de Participatiegids, de leerreis en de resultaten van de zogenoemde *Democratic Challenge*. De resultaten van diverse pilots en experimenten worden op de website inzichtelijk gemaakt in de vorm van een overzichtskaart en factsheets. Daarnaast wordt de tussenevaluatie van de stimuleringsregeling afgerond. De Omgevingswetgame "Buurtje Bouwen", een app voor middelbare scholieren, wordt beschikbaar gesteld en gelanceerd. Verder wordt met twee provincies gestart met een pilot voor "train de trainer", die begin 2018 wordt afgerond.

Er is sprake van een bewuste onderuitputting bij Invoeringsondersteuning als gevolg van de aangekondigde herplanning van het wetgevingstraject. Voor het Informatiepunt geldt dat de uitgaven zoveel mogelijk worden beperkt, onder meer door een vacaturestop.

Kennis en kunde en Kern-instrumenten

De Europese aanbesteding van de vier staalkaarten voor omgevingsplannen loopt volgens planning. Diversiteit in consortia en samenwerking zijn extra gewaardeerd, om daarmee zoveel mogelijk verschillende bureaus te bereiken. Dit is gelukt: er zijn acht aanbiedingen van verschillende consortia ontvangen. Definitieve vergunning is naar verwachting op 31 oktober, waarna op 6 november de startbijeenkomst plaatsvindt. In Q3 zijn voor de pilotdeelnemers van het instrument omgevingsvisies diverse sessies georganiseerd, waaronder de Omgevingsdag. Ook hebben intervisiesessies plaatsgevonden, waar cases van deelnemers zijn besproken. Voor de overige kerninstrumenten lopen verkenningen naar de ondersteuningsbehoefte. Daarnaast wordt onder andere samengewerkt in een beperkt aantal pilots. Vanuit de pilots is aangegeven dat ook voor 2018 behoefte is aan continuïteit in de geboden expertise van het programma.

Anders Werken

De activiteiten op het gebied van participatie en regionale samenwerking verlopen volgens het jaarplan. In september is een dag georganiseerd voor het trainen van ambassadeurs en pioniers voor participatie. Op basis van een notitie voor de Programmaraad is voor het thema integraal werken een aantal activiteiten *on hold* gezet, met name voor activiteiten gericht op pilots en ontwikkelen van tools. Een aantal overige activiteiten is afgeschaald. In Q4 wordt met name ingezet op het ophalen van leerervaringen uit pilots. Voor het thema mens en organisatie wordt samengewerkt met het AenO fonds en worden onder meer MOOCS (grootschalige webinars) en werkateliers georganiseerd.

Leren werken met DSO

In Q3 is de Routeplanner digitalisering opgeleverd en beschikbaar gesteld op de website. De samenwerking tussen het deelprogramma DSO en de trekkers van het omgevingsplan, de omgevingsvisie en het projectbesluit is versterkt. De thematrekkers hebben een bijdrage geleverd aan de keuzes en oplevering van de DSO-functionaliteit. Met de VNG, het project UIVO-I en het deelprogramma DSO wordt gesproken over de rolverdeling en strategische keuzes voor implementatie van het DSO.

Generieke basis-producten en ondersteuning

De bijeenkomsten die vanuit het programma worden georganiseerd, zoals de Slagsessies en Roadshows, bieden meer verdieping en zijn hoger gewaardeerd dan in het eerste halfjaar. Daarnaast zijn opnieuw bijdragen geleverd aan diverse bijeenkomsten van derden, zoals de Dag van de Omgevingswet.
Bij de bijeenkomsten blijkt veel vraag te zijn naar competentieprofielen. Om daarvoor een eerste aanzet te bieden is de interactieve gespreksstarter Veranderprofielen opgeleverd. Die wordt in Q4 op de website geplaatst.

1. Voortgang en planning – Invoeringsondersteuning

Kennis en kunde van de wet en Kerninstrumenten

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Omgevingsplan	Ontvangst offertes en start beoordeling	De Europese aanbesteding voor de levering van vier staalkaarten loopt volgens planning. Er zijn acht aanbiedingen van verschillende consortia ontvangen, die in oktober door een interbestuurlijk team zijn beoordeeld. Voorlopige gunning heeft plaatsgevonden. Definitieve vergunning is naar verwachting op 31 oktober, met daarna op 6 november de startbijeenkomst.	nvt	Q3	Q3	
Algemene regels	Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	Deze mijlpaal valt samen met de verkenning Toezicht en Handhaving. Vanwege de grote overlap tussen beide verkenningen zijn deze samengevoegd. Verder is gestart met de ondersteuning van de pilot Oosterwold van de gemeente Almere en waterschap Zuiderzeeland (stroomlijnen watervergunning en omgevingsvergunning bouwen). De gemeente en het waterschap hebben de doorlooptijd van de pilots verlengd tot eind 2018 en het programma gevraagd om gedurende de looptijd ondersteuning te verlenen.	Q2	Q4	Nee	
Toezicht en handhaving	Verkenning ondersteuningsbehoefte gereed	Deze mijlpaal valt samen met de verkenning Algemene Regels. Vanwege de grote overlap tussen beide verkenningen zijn deze samengevoegd. Het organiseren en afnemen van interviews heeft meer tijd gevraagd. Op 30 oktober vindt een landelijke bijeenkomst plaats ter afronding van het onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte.	Q2	Q4		
Dialoog maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers	Overleg(gen) branche verenigingen en maatschappelijke middenveld	Continu ieder kwartaal op basis van bespreking in de Programmaraad.	Q3/Q4	Q3 en Q4		

1. Voortgang en planning – Invoeringsondersteuning

Anders werken

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Notitie over integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte in Programmaraad	Op 7 september is de notitie besproken in de Programmaraad. De mijlpalen voor de rest van 2017 en 2018 zijn herijkt conform deze notitie.	Nvt	Q3	Ja	
	Ontsluiten handreiking gezondheid en begeleiden doelgroepen	De handreiking is ontsloten op de website en via verschillende netwerken verspreid.	Q2	Q3	Ja	
	Ontwikkelen game afwegingsruimte	Mijlpalen vervallen met als onderliggende redenen: • Het initiële jaarplan voorzag in de start van diverse pilots op het terrein van integraal werken • Dat de inzet op dit thema (als ook andere thema's voor anders werken) meer gericht en ten dienste komt te staan aan de activiteiten/mijlpalen van de kennis en kunde van de wet en de kerninstrumenten • Dat in overleg met de vertegenwoordigers van de veranderopgaves geconcludeerd is dat er op dit moment geen behoefte is aan specifieke pilots en instrumenten specifiek gericht op anders werken • Dat er nu een behoefte is om nu eerst de leerervaringen en kennis op te halen bij de verschillende lopende pilots en experimenten	Q3/Q4	nvt		
	Werkatelier bestuurlijke afwegingsruimte en financiële impact		Q3/Q4	nvt		
	3-5 pilots integraal werken afgerond		Q3/Q4	nvt		
	3 pilots gezondheid afgerond		Q3/Q4	nvt		
Participatie	In Inspiratiegids ontsluiten van basiskennis over participatie	Continue aanvulling van de Inspiratiegids participatie met inspiratie, kennis en praktijkvoorbeelden. In Q3 zijn de ondersteunende werkzaamheden voor redactie en ontwikkeling van de gids tot eind 2018 ingekocht. De eerste grootschalige update volgt in Q4.	Q3/Q4	Q3	Continu	
	Opleiden ambassadeurs voor participatie en Omgevingswet	Op 19 september zijn ambassadeurs en pioniers opgeleid om met de Inspiratiegids participatie het gesprek aan te gaan over participatie in de Omgevingswet.	Q3/Q4	Q3	Ja	

1. Voortgang en planning – Invoeringsondersteuning

Anders werken

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Regionale/ Ketensamenwerking	In kaart brengen interbestuurlijke regionale netwerken	Notitie met inventarisatie regionale netwerken is besproken in de Programmaraad.	Q3/Q4	Q3/Q4	Ja	
	Ontsluiten praktijkvoorbeelden regionale samenwerking via website	Een aantal praktijkvoorbeelden is in beeld. Deze moeten nog uitgewerkt worden en ontsloten via de website.	Q3/Q4	Q3/Q4	Nee	
	Evaluatie pilot regionale tafel volksvertegenwoordiging	Evaluatie afgerond. De notitie met de resultaten van de evaluatie van de pilot volksvertegenwoordigers gaat in oktober naar de Programmaraad.	Nvt	Q3	Nee	
Mens en Organisatie	Werkateliers anders werken verkenning ondersteuningsbehoefte koepels	In uitvoering. Er is nu vraag naar drie werkateliers. Dit wordt voorbereid in samenwerking met het AenO fonds.	Q3/Q4	Q3		
	Thema Mens en Organisatie verankerd in de leerreis	In de leerreis die door de VNG Academy wordt aangeboden is het thema Mens & Organisatie verankerd.	Q3/Q4	Q3	ja	
	[In Q3 toegevoegd] Bijdragen aan MOOCS Anders Werken	Deze bijdragen zijn opgeleverd en worden door verschillende organisaties gebruikt.	Nvt	Q3	Ja	

1. Voortgang en planning – Invoeringsondersteuning

Werken met het DSO

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Werken met het DSO	Publicatie Routeplanner/ Roadmap en offerte voor beheer	De Roadmap is gepubliceerd op de website. De opdracht tot het maken van een offerte schuift door naar Q4.	Q3/Q4	Q3	Deels	
	Inzicht waar kerninstrumenten en digitalisering elkaar raken en wat dat vraagt van kerninstrumenten, betrokkenheid en inbreng juristen in de ontwikkeling van het DSO	Inmiddels is er overleg tussen trekkers van het omgevingsplan, de omgevingsvisie en het projectbesluit. De thematrekkers hebben een bijdrage geleverd aan de keuzes en oplevering van DSO-functionaliteit. Met de trekkers wordt nu gewerkt aan een factsheet per kerninstrument om de relaties met het DSO in beeld te brengen.	Q3/Q4	Q3	Ja	
	IV-deskundigen ervaren transparantie over de voor hen relevante informatie voor de ontwikkeling van het DSO	Vervalt. Afspraken en acties zijn overgedragen aan de strategisch adviseur communicatie DSO op de meest urgente witte vlekken. Vanuit VNG wordt de behoefte aan informatie en ondersteuning bij de implementatie van het DSO geïnventariseerd.	Q3/Q4	Nvt		
Dienstverlening & werkprocessen	Helpen bij de impact van serviceformules voor de inrichting van de Omgevingswet, werkatelier klantreizen/ serviceformules en de relatie met dienstverlening	Vervalt. De VO's komt zelf met plan voor opvolging van UIVO-I en met vraagarticulatie voor ondersteuning van individuele organisaties. Het beheer van de klantreizen is inmiddels belegd. UIVO-I werkt zelf aan zogenoemde 'serviceformules'.	Q3/Q4	Nvt		

1. Voortgang en planning – Invoeringsondersteuning

Generieke basisproducten en voorzieningen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Bijeenkomsten	Slagsessies	De programmabrede Slagsessies 2 en 3 zijn opnieuw succesvol georganiseerd. De sessies zijn hoger gewaardeerd dan in de eerste ronde, onder andere door meer verdieping en het interactieve karakter.	Q3/Q4	Ieder kwartaal		
	Roadshows bij overheden thuis voor brede doelgroep	De Roadshows zijn goed bezocht en gewaardeerd. De bijeenkomsten zijn meer thema- en regionaal gericht en sluiten daarmee beter aan op de behoefte. De Roadshows gaan door tot eind 2017.	Q3/Q4	Ieder kwartaal		
	Twee praktijkbijeenkomsten per kwartaal	Vervallen; deze zijn in Q3 opgegaan in de Slagsessies.	Q3/Q4	Nvt		
	Bijdragen aan bijeenkomsten derden	Er zijn onder ander bijdragen geleverd aan het Omgevingscongres van de Stichting Omgevingsplatform, het Rijnmondberaad Omgevingswet en het BZK-congres over het programma Prettig contact met de overheid.	N.v.t.	Continu		
Opleidingen	Start Pilot Train de trainer Omgevingswet	Eind Q3 gestart. Er is een pilotgroep in Groningen en één in Noord-Brabant. De pilot wordt in Q1 2018 afgerond met een evaluatie.	Q1	Q3	Ja	
	Verkenning handreiking profielverandering	Gespreksstarter ‘Veranderprofielen’ is in Q3 opgeleverd en gepubliceerd op de website.	Q2	Q3	Ja	
Innovatieve tools en gaming	Oplevering en inrichten beheer Omgevingswetgame (n.a.v. motie Smaling)	De Omgevingswetgame ‘Buurtje Bouwen’ is opgeleverd inclusief een (docenten- en leerlingen-)handleiding. Het beheer en onderhoud wordt in Q4 uitgewerkt. Op 10 november a.s. wordt de game via een *soft launch* voor testdoeleinde beschikbaar gemaakt. Eind Q1 2018 wordt de game officieel gelanceerd.	Q2	Q3	Ja	
Leren en ontwikkelen in de praktijk	Onderwijsinstellingen ondersteund om Omgevingswet aan te bieden aan studenten. Ondersteunen strategische pilots.	Vervallen; er worden geen aparte kennispilots gestart naast de lopende pilots met de living labs.	Q3/4	Nvt		

1. Voortgang en planning – Informatiepunt

Algemene toelichting

Voortgang algemeen
Conform het OGB is er gestopt met het aannemen van mensen voor het Informatiepunt. Ondanks de herfasering van de wet, kan er met de huidige bezetting nuttig werk worden verricht. Bijvoorbeeld op het gebied van ontsluiten content, doorontwikkeling website, als op het gebied van samenwerking .
In juli is conform de planning de oplevering van versie 1.5 van het Informatiepunt op de website Aan de slag met de Omgevingswet grotendeels bereikt. Alleen de eerste set content over de AMvB's lag toen nog ter autorisatie bij het ministerie van IenM. Die review is in Q3 doorgegaan en eind september opgeleverd. De teksten worden nu afgerond en geplaatst.

In Q3 is intensief gewerkt aan het implementeren van het nieuwe informatiemodel 'Onder de motorkap'. Daarmee kan de gebruiker bij Informatiepunt versie 2.0 gebruik maken van gefilterd zoeken op basis van steekwoorden. Dit informatiemodel is randvoorwaardelijk voor het verbeteren van de navigatie op de website.

Ondertussen wordt gewerkt aan de oplevering van Informatiepunt 2.0 (gepland voor 1 december 2017). Informatiepunt 2.0 bevat nieuwe manieren om te zoeken. Verder wordt de (wets-) content gaandeweg uitgebreid. Dit is ingericht als continu proces, waarbij met het ministerie van IenM en via de interbestuurlijke redactieraad goed wordt afgestemd over wanneer welke content ontwikkeld wordt.

Klanttevredenheid
De klanttevredenheid voor de website is voldoende/ ruim voldoende. De waardering is licht toegenomen van bijna 3 sterren (van de 5) in Q2 naar 3,2 sterren in Q3. De klanttevredenheid over de vraagafhandeling is ruim voldoende tot goed met een 7,5 (in Q2 was dat een 7,9).

Vanaf Q4 wordt via gebruikersonderzoek input opgehaald om de optimale navigatie op de website te kunnen bepalen. De navigatie en opbouw van de 'voorkant' van de website wordt vervolgens in Q1 of Q2 van 2018 op basis van die gebruikersfeedback verder verbeterd.

Samenwerking
De samenwerking met de deelprogramma DSO en IVO is geïntensiveerd. In Q4 wordt onderzocht hoe het Informatiepunt als gebruiker optimaal kan aansluiten op de Stelselcatalogus voor de Omgevingswet. De voorwaarde hiervoor is dat duidelijkheid ontstaat over de wijze van gebruik en het beheer van de ingevoerde begrippen.

Productie
De contentproductie is in het derde kwartaal toegenomen van 575 naar 675 pagina's. Er staat bijvoorbeeld content voor de Routeplanner en de AMvB's klaar die medio oktober ontsloten wordt. Er zijn ook pagina's verwijderd, bijvoorbeeld wanneer bleek dat de content beter op een andere manier aangeboden kon worden. De prognose was om in 2017 ongeveer 4000 items (zo'n 2000 pagina's) te schrijven waarbij het accent lag op de tweede helft van 2017. In Q2 is deze prognose bijgesteld tot 1000 pagina's, mede op basis van het later beschikbaar komen van de AMvB's. In de komende periode wordt ingezet op het verbreden en verdiepen van de content over de AMvB's en de Invoeringswet. Ook wordt de content van het Omgevingswetportaal in afstemming met het ministerie van IenM toegevoegd of verwerkt in de content van het Informatiepunt.

Het aantal helpdeskvragen blijft achter bij prognose. De prognose voor 2017 was 3000 vragen en dat is in Q2 bijgesteld naar 700. Of het aantal van 700 realistisch is, zal moeten blijken en is afhankelijk van de aandacht die de herfasering van de wet en het BIT-advies krijgen. Vooralsnog lijkt het aannemelijk dat het aantal vragen achter blijft. Door de vervroegde telefonische bereikbaarheid (van december 2017 naar 29 juni 2017) wordt het Informatiepunt nu ook telefonisch gevonden. Het aantal bezoekers op de website is stabiel gebleven. Het totaal aantal paginaweergaven is naar boven de 100.000 gestegen.

1. Voortgang en planning – Informatiepunt

Mijlpalen en productiegegevens

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Informatiepunt	Nieuw; additionele werkzaamheden Informatiepunt	Er zijn verbindingen gelegd met het deelprogramma DSO, met name vanwege de oplevering van de eerste producten van het digitale stelsel. Daarvoor moet het Informatiepunt gebruikersondersteuning inrichten.	2018	Q3	Nee	
		Telefonische bereikbaarheid is gerealiseerd vanaf 29 juni 2017. Deze mijlpaal is op verzoek van het programma en de stuurgroep Informatiepunt vervroegd.	Q4	Q2	Ja	

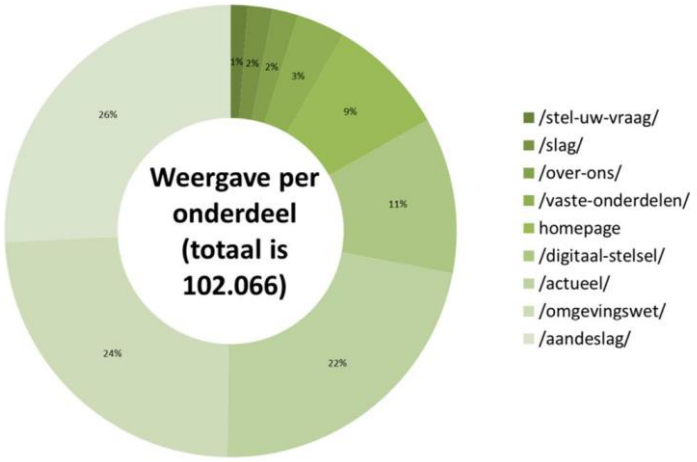

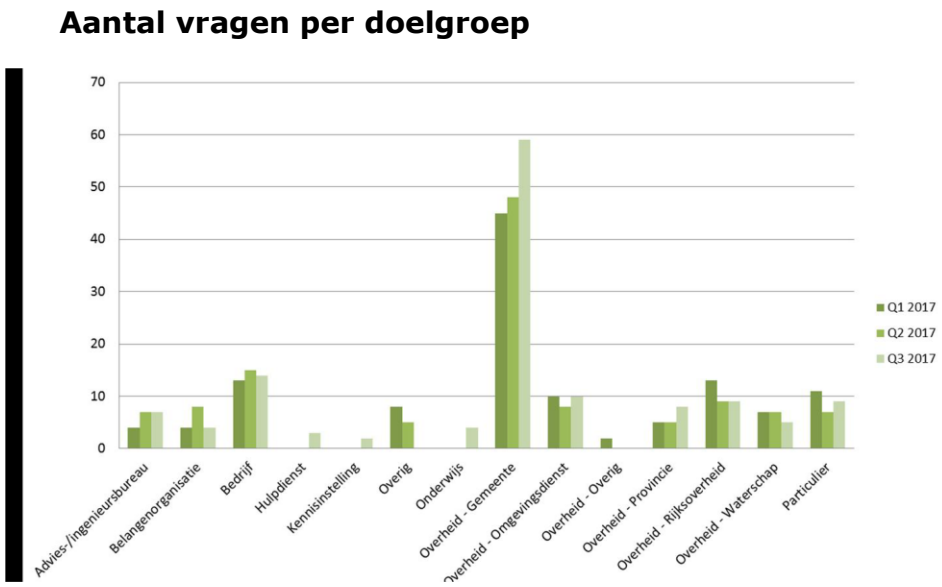

1. Voortgang en planning – Digitaal stelsel voor de Omgevingswet

Algemene toelichting

Een half jaar voor inwerkingtreding van de wet dient de bouw en ondersteuning van het digitaal stelsel gereed te zijn, zodat de uitvoerende overheden kunnen leren werken met het digitaal stelsel. Gereed betekent in dit geval: het wettelijke minimum met instandhouding van het huidige dienstverleningsniveau. Inmiddels heeft de Minister aan de Tweede Kamer een nieuwe planning van de wet gepresenteerd. De inwerkingtreding van de wet staat nu gepland voor 1 januari 2021. Dit betekent dat DSO in juni 2020 gereed moet zijn, dit is een jaar later dan de 10 kwartalen (t/m juni 2019) waarmee nu gepland wordt. Tevens heeft het Bureau ICT-toetsing een advies over het digitaal stelsel gepresenteerd. Daarin wordt onder meer geadviseerd de complexiteit te reduceren en de gebruikersinbreng te vergroten. Een Taskforce onderzoekt hoe aan de adviezen gevolg gegeven kan worden.

In het derde kwartaal is de stapsgewijze manier van werken, de zogenoemde ‘agile’ werkwijze, wederom succesvol toegepast. De werkwijze is gericht op het gecontroleerd en fasegewijs realiseren van functionaliteiten binnen ketens. In het derde kwartaal is het deelprogramma voor het digitaal stelsel onverminderd op snelheid gebleven en zijn wederom concrete resultaten behaald, die zowel VO, IVO als DSO zelf helpen om de ondersteuning benodigd voor de nieuwe wet te begrijpen en ontwerpen. (zie bijlage). Denk hierbij aan vroege versies van uitwisseling standaarden, tijdreizen in omgevingsdocumenten, een eerste omgevingsdocument door de keten heen halen en begrippen kunnen zien in de catalogus. In Q3 is het mogelijk geworden de toepasbare regels die relevant zijn voor een gekozen locatie te zien, en daarnaast om lokale aan landelijke regels toe te voegen . Ook zijn er grote stappen gemaakt om vigerende bestemmingsplannen in de viewer te tonen. In het project UIVO-i is het onderzoek Service Organisatie Regelbeheer opgeleverd, dat in combinatie met de Serviceformules de visie op toepasbare regels en vragenbomen verscherpt heeft.

Er is een aantal tegenvallers in financiële zin te melden. Het gaat hier onder meer om het SP/CA (standaard platform / centraal aansluitpunt), langere looptijd dan voorzien van het project PR04 (ontwikkeling standaarden) en hogere kosten dan geraamd bij de ontwikkelpartner RWS CIV. In het hoofdstuk “Scope” zal hier dieper op in worden gegaan. Aangezien op project- en deelprogramma DSO niveau geen enkele risico-reservering is opgenomen, zullen deze ten laste komen van de generieke risicoreservering.

Het afgelopen kwartaal is een grote slag gemaakt met het benoemen van de raakvlakken tussen het deelprogramma DSO en de andere deelprogramma’s. Onder meer wordt gezamenlijk aan de herijking van de planning gewerkt. In deze planning kunnen de raakvlakken tussen het DSO en de veranderopgaven worden uitgewerkt. Daarnaast zijn de raakvlakken tussen wetgeving en digitalisering nader uitgewerkt en besproken met betrokkenen. Deze raakvlakken brengen grote risico’s met zich mee op gebied van tijd en geld. Het komende kwartaal zal hier verder op worden doorgepakt en zal bekeken worden hoe de raakvlakken beter gezamenlijk gemanaged kunnen worden en hoe dit meegenomen kan worden de rapportages aan bijv. MT DIGI, PR en OGB.

Er is gewerkt aan de werkwijze van de pre-productiefase (kortom: het tijdelijk beheer van opgeleverde functionaliteiten). Een groot risico is dat het permante beheer van het digitale stelsel nog niet is georganiseerd. Indien dit niet tijdig gereed is, kan dit zorgen voor een stijging van de kosten.

In Q3 is een eerste praktijkproef uitgevoerd. Hiermee is het belang van het uitvoeren van praktijkproeven nog duidelijk geworden; het samen (ontwikkelaars en gebruikers) ontdekken van de toekomstige situatie en de behoeften hierbij. In Q4 2017 zijn 8 praktijkproeven gepland. Voor een succesvolle implementatie is het van belang dat er kundige gebruikers betrokken worden bij deze praktijkproeven. Echter, voor alle betrokkenen is de omgevingswet nieuw. Beperkte kennis van gebruikers over de toekomstige praktijk, kan ertoe leiden dat DSO functionaliteit ontwikkelt die niet past. Vroegtijdige praktijkproeven ondervangen dit risico.

1. Voortgang en planning – Digitaal stelsel voor de Omgevingswet

Subdoel Doelenboom	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
3c Het bevoegd gezag wordt digitaal ondersteund bij het maken van visies en plannen, het opstellen van regels en het invullen van afweegruimte en het besluiten over initiatieven in de leefomgeving	Functionaliteit Registratie eerste versie	Er is nog geen eerste versie van de functionaliteit beschikbaar om omgevingsdocumenten te registreren. Deze ontwikkeling was vertraagd door de latere oplevering van een minimale versie van de standaard voor omgevingsdocument (STOP).	Q2	Q4	Nee	
	Functionaliteit “Ontsluiten+bekendmaken” eerste versie	Idem als hierboven.	Q2	Q4	Nee	
	Functionaliteit voor het maken van toepasbare regels in productie	De basisconfiguratie was op 1 juli beschikbaar, hiermee konden toepasbare regels worden gemaakt. Na 1 juli moest nog verder geconfigureerd worden en aangepast zodat het op het SP/CA kan worden uitgerold. Deze verdere configuratie heeft vertraging opgelopen. De tool zal in PI4 definitief worden opgeleverd. Er is al begonnen met het maken van toepasbare regels, er is inmiddels al ruime ervaring mee opgedaan	Q2	Q2	Ja	
	Start met het vullen van het maken van toepasbare regels met rijksregels	Door de uitloop van de oplevering van de benodigde tooling zal er pas in Q3 gestart worden. De tussenliggende tijd wordt besteed aan het uitvoeren van cases met bevoegd gezagen om de bevoegd gezagen mee te nemen in de ontwikkelingen rond Toepasbare regels.	Q3	Q3	Nee	

1. Voortgang en planning – Digitaal stelsel voor de Omgevingswet

Subdoel Doelenboom	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
3b Werkprocessen kunnen digitaal worden uitgevoerd	Koppelvlak voor bevoegd gezag om aan te sluiten op de service voor regelbeheer is gereed	*Het koppelvlak v0.8 was gereed eind Q3,deze versie geldt als minimum om BG's te laten aansluiten*. Ondertussen is het besef ontstaan dat er een standaard nodig is voor het koppelvlak: STTR (standaard toepasbare regels). Deze standaard is op dit moment in consultatie.	Q2	Q3	Nee	
	Aansluiting gereed op services voor identificatie en authenticatie (in- en uitloggen) (DigiD, eHerkenning)	In Q4 wordt inlogservice opgeleverd, er wordt ook een POC uitgevoerd hoe de informatie/data binnen DSO loopt.	Q3	Q4	Nee	
	Beschrijving gereed van werkwijze SOR (Service Organisatie Regelbeheer). Dit is de organisatie/ dienst om voor de bevoegde gezagen het regelbeheer uit te voeren.	Deze mijlpaal is eind augustus afgerond. Het vervolgtraject is op dit moment nog niet in gang gezet, besluitvorming hierover wordt meegenomen in reactie op de taskforce.	Q2	Q3	Ja	
	Release, Probleem en incident management ingericht voor pré productie (exploitatie).	De eerste functionaliteiten zijn in pre-productie genomen.	Q3	Q3		
Mijlpaal: Bestuursakkoord > relevant voor DSO	Wettelijk minimum ondersteund	Ook in Q3 heeft DSO zich gefocussed op het ontwikkelen van 'no regret' functionaliteit, waarbij het realiseren van de wettelijk minimum functionaliteit voorop stond. Technisch gezien biedt DSO de eerste basis voor dit wettelijk minimum, dit wordt in volgende increments gecontinueerd.	Q4	Q2-18	Nee	

1. Voortgang en planning – Informatieproducten

Algemene toelichting en aandachtspunten

In het derde kwartaal is volop uitvoering gegeven aan de activiteiten uit het werkplan 2017. Begin september is het conceptrapport Nulmeting aan de Programmaraad opgeleverd en is de eindrapportage ter finale toetsing voorgelegd aan de beleidsdirecties. De rapportage is daarna afgerond. In het vierde kwartaal wordt de rapportage aan het programmabeheersingsoverleg (PBO) voorgelegd. Daarna zal het rapport aan het OGB worden aangeboden.

Er zijn flinke stappen gemaakt met de business case. De kwalitatieve maatschappelijke baten van de informatieproducten die nu in beeld zijn, zijn uitgewerkt in zogenaamde batenlogica-modelleringen. Deze zijn verzameld en vastgelegd in een rapportage. Daarnaast zijn de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van de business case opgesteld. Deze bieden de basis voor de verdere uitwerking van de business case, op zowel de kwantificering van de baten als op de uitwerking van de kostenramingen.

De werkgroep IT-voorzieningen heeft in kaart gebracht wat de opgave is om de aansluiting te kunnen maken tussen de bronhouders, de organisaties die informatieproducten maken en uiteindelijk het DSO. Ook is in het derde kwartaal een verdiepingsslag gemaakt op de referentiearchitectuur. Daarnaast is uitwerking gegeven aan de harmonisatie- en standaardisatieopgave. Ook de werkgroep Vraagsturing/ vraagarticulatie is met een tussenresultaat gekomen en heeft de nog te uit te voeren activiteiten aangescherpt. Dit alles tezamen is bijeengebracht in een tussenrapportage. Hierin staan de tussenproducten die de bouwsteen vormen voor het in het vierde kwartaal op te leveren voorstel voor het vervolg van het project Informatieproducten.

Door het BIT-advies dat in het derde kwartaal is opgeleverd, de vertraging die is ontstaan in het wetgevingstraject én het inzicht dat een aanzienlijk aantal informatieproducten een domein overstijgend karakter hebben is het noodzakelijk een andere aanpak te ontwikkelen om te komen tot besluitvorming over de informatieproducten. Daarom wordt in Q4 2017 een wijzigingsvoorstel op de oorspronkelijk van het Bestuurlijk Overleg ontvangen opdracht aan de opdrachtgevers voorgelegd ter besluitvorming. Dit wijzigingsvoorstel gaat uit van een benadering van stapsgewijze realisatie en stapsgewijze besluitvorming van sets van informatieproducten.

Gelijktijdig aan de uitwerking van de onderdelen van het werkplan is sinds de zomer gewerkt aan de ontwikkelen van een viertal demo’s (proof of concepts) die de (werkende) illustratie zijn van informatieproducten (let op: het zijn geen blauwdrukken). De demo’s bieden inzicht in de toegevoegde waarde van de informatiecontent in het stelsel, omdat ze op praktijkvoorbeelden zijn geënt. De voorbeelden dragen hiermee bij aan de concretisering van de informatieproducten en kunnen helpen bij de aanscherping van de vraagarticulatie. De *proof of concepts* worden deels in samenwerking met het digitale stelsel ontwikkeld, integreren tenminste vier informatiedomeinen per demo en worden in de tweede helft van oktober opgeleverd.

1. Voortgang en planning – Informatieproducten

Voortgang mijlpalen

Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Nulmeting: continuering huidige informatiestromen en financiering	De conceptrapportage over de nulmeting is in Q3 afgerond, afgestemd en zal worden opgeleverd aan het OGB in Q4. Met de uitgevoerde nulmeting is in beeld gebracht wat de omvang is van de financiële middelen voor alle informatievoorzieningen voor de uitvoering van het huidige omgevingsbeleid. In het vierde kwartaal wordt de definitieve nulmeting voorgelegd aan de Programmaraad en het projectbeheersingsoverleg (PBO). Daarna wordt het rapport aangeboden aan het OGB (dit is voorzien voor eind oktober).	Q1	Q3	Ja	
Pilots en Proof of Concepts om inzicht te krijgen in informatieproducten	In Q2 zijn vier *proof of concepts* gedefinieerd die de (werkende) illustratie moeten leveren (geen blauwdrukken) van informatieproducten. Dit draagt bij aan de concretisering van de informatieproducten en de vraagarticulatie. De *proof of concepts* worden deels in samenwerking met het digitale stelsel ontwikkeld, bundelen tenminste vier informatiedomeinen en worden in de tweede helft oktober opgeleverd.	Q2	Q4	nee	
Inzicht in benodigde (IT-) voorzieningen voor de werking van het stelsel	Vanuit het project vindt afstemming plaats over de aansluiting bij het digitale stelsel en bronhouders, de referentiearchitectuur en de technische aspecten van standaarden. Deze werkzaamheden worden komende kwartalen gecontinueerd om scherper inzicht te krijgen in de benodigde IT-voorzieningen. Resultaten en conclusies worden vastgelegd in de rapportage aan het einde van het jaar.	Q2	Q4	nee	
Bestuurlijk voorstel of en welke informatieproducten worden gerealiseerd	In Q4 wordt een procesvoorstel aan het OGB voorgelegd voor een gewijzigde aanpak om te komen tot stapsgewijze ontwikkeling van én besluitvorming over te realiseren informatieproducten. De voorbereidingen zijn gestart in Q3.	Q4	Q4	nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Algemene toelichting

De VNG is ook dit kwartaal weer volop zichtbaar aanwezig geweest bij diverse bijeenkomsten, onder meer voor programmamanagers bij de G32- en G4-gemeenten. Ook waren er diverse raadsledenbijeenkomsten, een klantcafé Omgevingswet etc. Ook heeft de VNG de commissieleden Ruimte en Wonen bijgepraat over de laatste ontwikkelingen en heeft een Taskforce bijeenkomst plaatsgevonden. In de maand september was er een drukbezochte Raad op Zaterdag in de gemeente Utrecht.

Op het gebied van Invoeringsondersteuning lag de focus op regionale samenwerking (met name samenwerking tussen gemeenten en omgevingsdiensten), de veranderende rol van de wethouder, het in kaart brengen van de bestuurlijke afwegingsruimte en kennisdeling over de veranderopgave. In Q3 is veel aandacht geweest voor het BIT-rapport en de doorwerking daarvan. Daarnaast heeft de VNG een verkenning uitgevoerd naar de consequenties van het verschuiven van de invoeringsdatum.

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Algemene toelichting

Onderdeel	Toelichting
Raadsleden	In het derde kwartaal heeft de VNG acht presentaties voor raadsleden en griffiers gegeven en is een aantal bijeenkomsten georganiseerd, waaronder de Raad op Zaterdag in Utrecht. Daarnaast zijn twee Raadgevers gepubliceerd (over de omgevingsvisie en regionale samenwerking) en heeft de VNG een handreiking uitgebracht over de rol van de gemeenteraad bij afwijking van het omgevingsplan. Ook dit kwartaal zijn diverse blogs en tweets verschenen over de rol van de raad in het kader van de Omgevingswet. Daarnaast is veel aandacht besteed aan het in kaart brengen van bestaande en nieuwe netwerken voor het programma. Het netwerk van ambassadeurs is daar de vertaalslag van. Verder heeft de VNG geïnventariseerd welke behoefte er is aan concrete invoerings- en transitieondersteuning voor raadsleden en griffiers. Dit heeft geresulteerd in een omgevingswet-menukaart (met presentaties, raadgevers, e-learning etc.)
Burgemeesters	In het derde kwartaal zijn voorbereidingen getroffen voor de volgende reeks artikelen in het burgemeestersblad. Daarnaast is een verkenning gedaan naar het snel in positie brengen van de nieuwe wethouders rondom de Omgevingswet na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Dit onderzoek heeft geleid tot het rapport 'Bestuurders aan zet, de Omgevingswet als uitdaging'. Dit rapport zal in Q4 gepubliceerd worden.
Managers	In het derde kwartaal is veel tijd besteed aan de doorontwikkeling van de tool voor invoeringsstrategieën en de checklist voor de invoering van het digitaal stelsel. De oplevering heeft vertraging opgelopen. Half december zullen deze producten worden opgeleverd (was gepland voor half september). Ook is hard gewerkt aan het festival voor programmamanagers en hun kernteam, dat in november zal plaatsvinden. In het vierde kwartaal zal weer een brief worden verstuurd naar de gemeentesecretarissen en in afschrift naar de programmamanagers over de stand van zaken en welke producten, diensten en activiteiten beschikbaar zijn voor gemeenten.
Informatiemanagers	De omslag van de watervalmethode naar 'agile' werken vraagt om een goede verankering van gebruikers in de ontwikkeling van het DSO. De BLM-ers (de business liaison managers, die de verbinding tussen de veranderopgave en het programma borgen) hebben de afgelopen periode gewerkt aan een betere verbinding met het gemeentelijk veld en met de G4, G32, VIAG, IMG100.000+ etc. Inmiddels is de betrokkenheid bij de relevante projecten van het DSO versterkt en wordt via een Strategische Agenda meer invloed genomen op de ontwikkelingen. Inmiddels zijn voor informatiemanagers enkele kernproducten opgeleverd (waaronder een checklist informatievoorziening), die ondersteuning bieden bij de lokale veranderopgave op het gebied van informatievoorziening.
Kerninstrumenten	In het derde kwartaal is de basis gelegd van het juridische kader van de omgevingsvisie (kortom: wat zijn de juridische gevolgen?). Dit wordt verder uitgewerkt in Q4. Ook wordt de beleidskant uitgelicht en is een eerste versie beschikbaar van een uitgebreide factsheet over de omgevingsvisie. Daarnaast is sterk geïnvesteerd in de verbinding met het DSO en de kerninstrumenten en met het project staalkaarten omgevingsplan. Daarnaast is de juridische routekaart weer geactualiseerd en is gewerkt aan een aantal kernachtige documenten die inzicht geven in hoe de Raad van State (RvS) kijkt naar relevante aspecten die van toepassing zijn onder de Omgevingswet. Als laatste is een verkenning gedaan naar 'Wat ziet de raad?' (digitaal) als zij een omgevingsvisie en plan opstellen.
Participatie	Thema speelt bij raadsleden, colleges en programmamanagers. In het derde kwartaal is weinig specifieke aandacht geweest voor dit thema.
Opleidingen	In het derde kwartaal is het bordspel van het dialoogmodel gelanceerd in een nieuw jasje (printable versie). Ook is de leerreis gestart met vier leergroepen van ongeveer 20 programmamanagers. Daarnaast heeft de VNG Academy in opdracht van VNG aan een basismodule Omgevingswet gewerkt. Deze zal in het vierde kwartaal gegeven worden. Als laatste is de e-learning als onderdeel van het leerplatform voor raadsleden gelanceerd en vond de eerste sessie van het 'leerplein' plaats (dit is een meerdaagse modulaire opleiding). Deze sessie ging over samenhangend werken en werd gegeven aan 15 programmamanagers.

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Algemene toelichting

Onderdeel	Toelichting
UIVO-CG:	Het project Uitwerking Informatievoorziening Omgevingswet Collectief Gemeentelijk (UIVO-CG) is op volle sterkte. Van alle geplande architectuurproducten zijn inmiddels gepubliceerde versies opgeleverd. Deze worden incrementeel doorontwikkeld. De checklist informatievoorziening biedt gemeenten concrete handvatten voor het plannen en uitvoeren van de lokale veranderopgave op het gebied van informatievoorziening voor de Omgevingswet. Dit instrument laat ook het samenhangend gebruik zien van alle producten die UIVO-CG nu en in de toekomst oplevert. De belangrijkste ontwikkelingen in Q3 zijn: • Het project Collectiviteit heeft een afwegingskader, een sourcingskader en de eerste versie van een Visie op Collectiviteiten ontwikkeld. In Q4 worden deze producten gebruikt om keuzen te maken over de gewenste collectieve voorzieningen en wordt de relatie met de Taskforce Samen Organiseren gelegd. • De aanloop is genomen naar een versterking van het pilotspoor (dat in 2018 krachtig wordt uitgebouwd). Steeds meer gemeentelijke pilots worden gepubliceerd op de Pilotstarter en de benoeming & prioritering van kernvraagstukken helpt om gericht pilots te initiëren en te begeleiden. Ook is een zestal koplopergemeenten bereid gevonden om op diverse onderdelen van de Omgevingswet (zoals het maken van Omgevingsplannen en het beproeven van informatieproducten) het voortouw te nemen met praktische experimenten en pilots. • Er is gestart met de planmatige aanpak van het modelleren van de ‘bulkproducten’, met als doel te zorgen dat veel gemeenten hun bulkaanvragen digitaal (ondersteund) kunnen afhandelen bij inwerkingtreding van de wet. • De omslag van ‘weten’ naar ‘kunnen en doen’ (het motto van 2018) wordt met diverse producten gemaakt . Voorbeelden hiervan zijn de Checklist Informatievoorziening en de notities over de kerninstrumenten, die worden uitgebreid met concrete instructies over wat gemeenten nu al kunnen doen. • Focus en sturing op de informatieproducten die het eerst worden ontwikkeld met criteria voor gemeentelijke prioriteiten. • Start van een *mock-up* voor de serviceformules, zodat tastbaarder wordt hoe in de praktijk de dienstverlening met deze formules vorm zal krijgen. • Steeds sterkere samenhang tussen de verschillende projecten van UIVO-CG, bijvoorbeeld: (1) Analyse Wet- en Regelgeving levert input voor de bedrijfsarchitectuur; (2) modellering van de bulkproducten levert de inhoud achter de snelserviceformule; (3) Bedrijfs- en Informatieanalyse in combinatie met Collectiviteiten zorgt voor de leveranciersstrategie; (4) Pilots & Praktijkbeproevingen sluit steeds sterker aan op de incrementdemo’s en business epics van DSO; (5) verwerking van de resultaten van de serviceformules in de architectuurproducten. • Het netwerk voor de ontwikkeling en (expert-)validaties van producten is uitgebreid. • De Klankbordgroep Architectuur is ingewerkt en de Tactische Toetsgroep van gemeenten ondersteunt de inventarisatie, selectie en uitwerking van Collectieve Voorzieningen. • De Ateliersessie van september was opnieuw goed bezocht (>150 deelnemers). Naast gemeenten komen ook omgevingsdiensten, provincies en waterschappen in toenemende mate naar de bijeenkomsten toe.

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Algemene toelichting

Onderdeel	Toelichting
UIVO-I	Samen met de andere koepels werkt de VNG aan de Uitwerking Informatievoorziening Omgevingswet Interbestuurlijk (UIVO-I). VNG is voor dit programma coördinerend projectleider. In dit programma wordt vooral gefocust op de samenwerking in de interbestuurlijke ketens bij de planvorming en vergunningverlening. Zes werkpakketten staan centraal: Werkpakket Interbestuurlijke serviceformules, Werkpakket Ketenprocessen en informatievoorziening, Werkpakket Serviceorganisatie Regelbeheer, Werkpakket ketenpilots, Werkpakket Innovatiespoor en tot slot het Werkpakket Roadmap Bevoegde Gezagen (BG).
Klankbordgroep architectuur	Deze klankbordgroep is inmiddels goed ingewerkt en neemt steeds meer sturing op de DSO-projecten. Daarnaast toetst deze groep de belangrijkste architectuurproducten van UIVO-CG op inhoudelijke kwaliteit en praktische bruikbaarheid.
Gemeentelijke visievorming	Berenschot heeft een rapportage over het gemeentelijk perspectief op beheer opgeleverd. Deze rapportage is belangrijk voor de gemeentelijke vertegenwoordiger in de interbestuurlijke werkgroep beheer. Ook de rapportage over de visie van gemeenten op de informatiehuizen en de behoefte van gemeenten is opgeleverd.
Kennisdeling	Er zijn 26 presentaties en sessies gegeven over de veranderopgave en de digitaliseringsopgave aan de themagroep G32, gemeenteraden, griffiers en burgemeesters. De provincie Noord-Holland en provincie Overijssel zijn geïnformeerd. Daarnaast is veel tijd besteed in Q3 aan de voorbereidingen van het festival op 15 november a.s. De VNG gaat een aantal programmamanagers volgen en interviewt hen maandelijks om de ontwikkeling van de invoering van gemeenten inzichtelijk te maken. In september is Anne Langenesch gevolgd, de programmamanager van de gemeente Zaanstad. In Q4 blijven we haar volgen en gaan we ook de programmamanager van de gemeente Hilversum volgen. Ook heeft de VNG (in samenwerking met AenOfonds en Aan de slag met de Omgevingswet) meegewerkt aan het publiceren van vier MOOCS (grootschalige webinars). De raadsledenpagina op de VNG-site is vernieuwd.
Onderzoek samenwerking ketenpartners	Het onderzoek naar de samenwerking tussen gemeenten en omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en GGD/GHOR is opgeleverd in de vorm van een drietal blogs. Deze worden in Q4 gepubliceerd en worden aangevuld met een praatplaat om de dialoog tussen gemeenten en omgevingsdiensten op gang te brengen over de kansen en belemmeringen van hun samenwerking. Ook deze wordt in Q4 uitgebracht.
Gemeentelijke betrokkenheid	De *business liaison managers* (die de verbinding tussen de veranderopgave en het programma borgen) hebben de afgelopen periode mensen vanuit gemeenten aan laten haken op het DSO in stuur- en werkgroepen. Dit hebben zij gedaan in nauwe verbinding met *business liaison managers* van IPO en de Unie van Waterschappen. De Strategische Agenda geeft samenhang en richting aan de inbreng van gemeentelijke betrokkenen. Daarnaast blijven de Ateliersessies (elke zes weken, 150 deelnemers) een belangrijk platform voor gezamenlijke ontwikkeling en validatie van producten voor informatievoorziening. Andere gremia voor inbreng van gemeenten (naast de vakorganisaties) zijn de Klankbordgroep Architectuur en de Tactische Toetsgroep (voor collectieve voorzieningen).

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Voortgang mijlpalen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Basiskennis financiële consequenties Omgevingswet	In vijf regionale bijeenkomsten waar ongeveer 200 gemeenten en in totaal circa 350 mensen (programmamanagers met financieel adviseur/controller) zijn geweest is het financieel dialoogmodel toegelicht. Gemeenten kunnen met dit model intern in gesprek over de ambities en wat dat financieel betekent (investerings-, transitie-, exploitatiekosten).	Q1	Q1/Q2	Ja	
	Financieel model in relatie tot bestuurlijke keuzes, sessies over dilemma's bestuurlijke afwegingsruimte, kennis over integraal sturen en over portefeuilleverdeling	Dit gaat hoogstwaarschijnlijk niet meer plaatsvinden.Er is nog geen vraag naar, blijkt ook uit onderzoek onder wethouders. Wel vinden over afzonderlijke onderwerpen sessies plaats, maar niet direct in relatie tot een financieel model.	Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
	Presentaties/ workshops over bestuurlijke afwegingsruimte	De VNG heeft meerdere workshops verzorgd op dit thema. Deze workshops waren onderdeel van de verkenning naar de ruimte die de wet gaat bieden.	Q2/Q3	Q2/Q3	Ja	
	Opleveren overzicht van waar bestuurlijke afwegingsruimte mogelijk is	In Q3 is dit verkend. De uitwerking van de verkenning vindt plaats in Q4.	nvt	Q3/Q4	Nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Voortgang mijlpalen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Participatie	Generieke presentaties over de omgevingswet	Op diverse bijeenkomsten voor gemeenten (bestuurders, managers, professionals) is het onderwerp participatie en regionale samenwerking in relatie tot de omgevingswet besproken. Naast basiskennis is behoefte aan hoe doe je dat, praktijkvoorbeelden en verdieping.	Q1	Q1/Q2/Q3/ Q4	Nee	
	Kennis en instrumenten die helpen bij het bepalen van de bestuurlijke ambitie zoals het dialoogmodel	In Q2 en Q3 heeft de VNG gewerkt aan de doorontwikkeling van het dialoogmodel door verschillende invoeringsstrategieën uit te werken. Oplevering is half december.	Q1	Q1/Q2/Q3/ Q4	Nee	
	Actuele tafels voor burgemeesters sanen met het NGB	Heeft niet plaatsgevonden in Q3. Het NGB is trekker en heeft nog geen activiteiten voorzien voor Q4 op dit punt, hij ziet de urgentie nog niet.	Q2-Q3	Q2/Q3	Nee	
Regionale/ Keten-samenwerking	Portefeuilleverdeling fysiek domein, Artikel voor het burgemeesterblad, Mindmap voor burgemeesters samen met het NGB, Cursus Omgevingswet voor beginnende burgemeesters, overige artikelen, workshops tijdens jaarcongressen van de wethoudersvereniging en het NGB	Er is gewerkt aan een artikel voor in het burgemeesterblad over regionale samenwerking (in relatie tot veiligheid en gezondheid). Dit wordt in het vierde kwartaal gepubliceerd.	Q2/Q3/Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
	Presentaties en workshops en game over het dialoogmodel en regionale samenwerking, mindmap, game, workshops over bestuurlijke ambities, Spoorboekje/roadmap, Online/informeertool, E-Learning, informeren over belang AMvB ’s	In Q2 en Q3 heeft de VNG gewerkt aan de doorontwikkeling van het dialoogmodel door verschillende invoeringsstrategieën uit te werken. Oplevering is half december. Samen met het deelprogramma Invoeringsondersteuning is een game over ambitiebepaling ontwikkeld. Opgeleverd en beschikbaar via de website.	Q1/Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
	In samenwerking met VGS verkennende workshops, Ambtelijke Topconferentie	Ambtelijke Topconferentie heeft plaatsgevonden in Q2. In Q3 hebben geen activiteiten plaatsgevonden met de VGS. Wel zal de VNG aanwezig zijn bij een bijeenkomst voor 100.000+ gemeenten in het vierde kwartaal.	Q2-Q3-Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
	Basiskennis over hoe te komen tot een be-stuurlijke ambitie Omgevingswet (dialoogmodel)	In Q2 en Q3 heeft de VNG gewerkt aan de doorontwikkeling van het dialoogmodel door verschillende invoeringsstrategieën uit te werken. Oplevering is half december	Q1/Q2/Q3	Q1/Q2/Q3	Nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Voortgang mijlpalen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Vakmanschap en professionaliteit	Deelcongres tijdens het VNG jaarcongres over anders werken	Omgevingswet deelsessie heeft plaatsgevonden als onderdeel van programmering VNG Congres. Circa 50-60 bestuurders zijn met elkaar in dialoog gegaan aan de hand van stellingen.	Q2	Q2	Ja	
	Informeren over veranderende rol van de raad door presentaties en dialoogmodel Werkatelier samen met de VGS	De VNG heeft diverse bijeenkomsten van raden ondersteund. In Q4 wordt dit gecontinueerd.	Q1/Q2/Q3	Q1/Q2/Q3	Nee	
Veranderende rol van de raad	Basiskennis over de veranderende rol van de raad in algemene zin en wat dat vraagt richting de Omgevingswet	Er zijn twee raadgevers gepubliceerd en een handreiking over de rol van de raad bij afwijking van het omgevingsplan. Ook is een leerplatform gestart en meerdere blogs en tweets gepubliceerd. Basiskennis blijven we faciliteren in Q4.	Q2	Q2/Q3	Nee	
	Sessies voor raad en college rondom kerninstrumenten en de veranderende rollen	Diverse bijeenkomsten van raden ondersteund. Kerninstrumenten zijn onderdeel van alle presentaties voor raadsleden. Ook is een netwerk van ambassadeurs opgericht bestaande uit raadsleden en griffiers.	Q1/Q2/Q3	Q1/Q2/Q3	Nee	
	Informeren over belang en effect AMvB's op raadsleden, griffiers mobiliseren en hen informeren over hun rol, game, workshops over bestuurlijke ambities, spoorboekje/ roadmap, online/informeertool, e-learning	Diverse bijeenkomsten van raden ondersteund over veranderende rol, niet specifiek AmvB's. Het aantal bijeenkomsten wordt minder in verband met de raadsverkiezingen. Vanaf Q3 is ook via online omgeving basiskennis beschikbaar voor raadsleden.	Q2/Q3	Q2/Q3	Nee	
	Veranderende rol gemeente in relatie tot samenleving en wat dat betekent voor raadsleden	Dit thema komt tijdens alle bijeenkomsten/presentaties voor raadsleden aan de orde.	Q1/Q3	Q3	Nee	
	Kennis over kerninstrumenten en rol raad	Raadgevers, online leerplatform, artikelen, blogs.	Q1/Q3	Q3	Nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Voortgang mijlpalen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsvergunning en verplichte en niet verplichte programma's	Juridische routeplanner	De juridische routeplanner is geactualiseerd en vindbaar via de VNG website. Dit wordt elk kwartaal geactualiseerd	Q1	Q1	Ja	
	Kennis over de kerninstrumenten met het project Handvatten omgevingsplan	Via de VNG-website is aandacht gegeven aan handvatten voor het omgevingsplan. Er is ook al een factsheet over de omgevingsvisie in de juridische routekaart. Deze factsheet wordt nu uitgebreid.	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	Basisinformatie toegespitst op de rol van de burgemeesters in relatie tot de kerninstrumenten, op verzoek regionale bijeenkomsten of in samenwerking met het NGB	Nog te plannen. Er wordt een artikel gepubliceerd in het burgemeestersblad over regionale samenwerking in relatie tot veiligheid en gezondheid.	Q2/Q3/Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
	Basisinformatie over de rol van het raadslid in relatie tot de omgevingsvisie en plan, presentaties Raad op Zaterdag over kerninstrumenten en overige regionale bijeenkomsten	De VNG heeft twee raadgevers gepubliceerd (over de omgevingsvisie en regionale samenwerking) en een handreiking over de rol van de raad bij afwijking van het omgevingsplan. Dit komt ook aan de orde tijdens alle presentaties en bijeenkomsten.	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	Basisinformatie over de kerninstrumenten in relatie tot de integrale manier van werken, bijeenkomsten samen met de VGS	In het derde kwartaal zijn er geen bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met de VGS.	Q2/Q3/Q4	Q2/Q3/Q4	Nee	
	De vertaling van bouwstenen en staalkaarten naar informatievoorziening (zit in UIVO-CG en UIVO-I)	*On hold*.				

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Voortgang mijlpalen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Digitalisering en informatie-voorziening	Basisinformatie over UIVO-CG	Via de websites van KING en VNG is basisinformatie te vinden. Elke zes weken vindt een werkartelier plaats. Alle uitkomsten worden op GEMMA Online en de KING-website gepubliceerd.	Q1	Q1	Nee	
	Periodieke kennis over digitalisering en informatievoorziening (mogelijk via leden-brieven), stuk en mogelijk workshop ALV en BALV, betrekken bij collectief voorstellen digitalisering DSO en UIVO-I en UIVO-CG	De Omgevingswet is in het programma voor het VNG congres opgenomen. Via ledenbrief zijn leden geïnformeerd over de stand van zaken Omgevingswet. Mogelijk kan hier tijdens de BALV (in november) nog aandacht aan worden besteed. In november ook tijdens een lunchbijeenkomst voor commissieleden.	Q2	Q2	Nee	
	Resultaten van UIVO-CG en UIVO-I, ateliersessies, inbreng en betrokkenheid DSO, leveranciersmanagement, routekaart digitalisering Omgevingswet en de ALV en BALV voorstellen rondom collectivisering, workshops, congressen etc.	Permanent proces.	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	Verbinding van informatiestroming van gemeenten en omgevingsdiensten en de resultaten van UIVO-CG en UIVO-I	Onderdeel van UIVO-CG.	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave VNG

Voortgang mijlpalen

Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Communicatie / kennisdeling	Presentaties over de verschillende thema's uit jaarplan, artikelen, factsheets, filmpjes, Juridische routekaart doorontwikkelen, Routeplanner.	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	VNG in samenwerking met wethoudersvereniging en NGB	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	VNG in samenwerking met Raadslid.nu	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	VNG in samenwerking met VGS en KING	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	ROMnetwerk en in samenwerking met G4/G32	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	VNG in samenwerking met KING, VDP, IMG, 100.000+, VIAG en Dataland, Geonovum	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	
	VNG in samenwerking met Omgevingsdienst.nl	Permanent proces	Q1/Q2/Q3/Q4	Q1/Q2/Q3/Q4	Nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave UvW

Algemene toelichting

In Q3 zijn de waterschappen actief aangesloten op de themagroepen voor het wettelijk instrumentarium. Onder meer is een plan van aanpak voor de handreiking waterschapsverordening opgesteld. Daarin is aandacht voor het proces van ontwikkeling van een ‘omgevingswetproof’ waterschapsverordening. De uitvoering van dit plan van aanpak wordt gestart met een bestuurlijke discussie over de strategische inzet van het instrumentarium. Voor de instrumenten projectbesluit en programma zijn verkenningen opgesteld en wordt aansluiting met het deelprogramma Invoeringsondersteuning gezocht.

Daarnaast gaan de waterschappen actief aan de slag met het thema participatie: koplopers delen hun ervaringen en er is een ambassadeur benoemd om participatie bij waterschappen onder de aandacht te brengen en zo nodig voor ondersteuning te zorgen.

Om het anders werken, cultuurverandering en kennisontwikkeling een stimulans te geven wordt een HR-netwerkdag voor professionals op het gebied van organisatieontwikkeling, veranderkunde en leerontwikkeling georganiseerd. Professionals ontmoeten elkaar om ervaringen met elkaar te delen, kennis te nemen van methodieken en ontwikkelingen en eventuele nadere samenwerking te zoeken.

Waterschappen zoeken actief aansluiting bij regionale netwerken. Een aantal waterschappen fungeert als koploper, gekoppeld aan specifieke thema’s. Verder zoeken de waterschappen naar een gezamenlijke structuur van rapporteren en begroten, zodat de inspanningen beter vergelijkbaar zijn en de waterschappen beter van elkaar kunnen leren.

De waterschappen zoeken elkaar op om samen initiatieven samen op te pakken. Daarbij is de uitdaging om de blik te verbreden naar het interbestuurlijke niveau en aansluiting te vinden bij het deelprogramma Invoeringsondersteuning.

1. Voortgang en planning – Veranderopgave UvW

Voortgang mijlpalen

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Handleiding strategie en visiebepaling bestuur*	Waterschappen organiseren zelf – voorafgaand aan de uitvoering van het plan van aanpak handreiking waterschapsverordening – een bestuurlijke discussie over de strategische inzet van het instrumentarium. Input van Invoeringsondersteuning kan gewenst zijn.	Q1	Q4	nee	
	Regionale/ Ketensamenwerking	Ondersteuning regionale bijeenkomsten/netwerken	Deelname en actieve bijdrage van waterschappen aan regionale bijeenkomsten.	Q1	nnb	Door-lopend	
	Toezicht en Handhaving	Netwerkdag T@H Rijkswaterstaat en waterschappen Zuid-Nederland		nnb	Q3	ja	
	Mens en organisatie	HR-netwerkdag	Waterschappen organiseren in samenwerking met Invoeringsondersteuning een HR-netwerkdag waarin professionals op het gebied van leerontwikkeling en veranderkunde bij waterschappen elkaar ontmoeten en kennis en ervaring uitwisselen.	nvt	Q4	nee	
Digitaal stelsel omgevingswet	Digitalisering en informatievoorziening	Basisinformatie over DSO, Routeplanner digitalisering	Routeplanner digitalisering opgestart.	Q1	nnb	Nee	
Generieke Basisproducten en ondersteuning	Communicatie / kennisdeling	Publiceren basiscursus	Gereed. Onder projectleiders verspreid, nadere uitwerking voor waterschappen in concept gereed.	Q1	nnb	Gereed	
		Leerreis Omgevingswet	Behoefte aan deelname.	nnb	Q2	ja	
		Training	Voorstel voor een opleidingsplan waterschappen collectief in Q1.	Q1	Q2	Q4	
		Roadshow	Waterschap Vallei en Veluwe heeft op 5 oktober samen met het programma Aan de slag met de Omgevingswet een Roadshow georganiseerd.	Q3	Q3	ja	
Kennis en kunde van de wet en kerninstrumenten	Waterschaps-verordening	Plan van aanpak gereed	Projectorganisatie inventariseert visie en behoefte van alle waterschappen en maakt een plan van aanpak.	Q1	Q2	ja	
	Projectbesluit	Verkenning en pva gereed in Q3	Plan van aanpak Projectbesluit gereed, aansluiting bij thema projectbesluit Invoeringsondersteuning. Uitvoering in 2018	Nvt	nvt	lopend	
	Programma	In Q3 verkenning	Verkenning plan van aanpak Programma in Q4. Aansluiting met thema ‘programma’ van Invoeringsondersteuning.	Nvt	nvt	lopend	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave IPO

Algemene toelichting

Het jaar 2017 staat voor de provincies in het teken van oefenen met de wet. We zetten in op minimaal één pilot per provincie, waarbij verbinding wordt gelegd tussen het juridische, digitale en organisatorische spoor van de implementatie. Centraal in deze pilots staat de informatiebehoefte.

Het IPO-programmateam is de schakel tussen initiatieven in de provincies, bij andere overheden of binnen het deelprogramma Invoeringsondersteuning. We zullen zoveel mogelijk ons oor te luisteren leggen bij de provincies en inspringen op hun behoeften aan ondersteuning bij hun initiatieven. Als provincies behoefte hebben aan ondersteunende instrumenten zullen we de vraag inbrengen bij het deelprogramma Invoeringsondersteuning of ze zo nodig zelf ontwikkelen samen met de provincies. Initiatieven van provincies zullen we zoveel mogelijk koppelen aan activiteiten van het deelprogramma Invoeringsondersteuning bij andere overheden en ervoor zorgen dat kennis en ervaringen bij die overheden bekend zijn bij provincies. Dit om te voorkomen dat provincies voor alles zelf het wiel moeten uitvinden en om ketensamenwerking te bevorderen.

Highlights Q3 2017:

- De provincies startten in Q3, in opdracht van de Kring van provinciesecretarissen en onder begeleiding van Deloitte, met de ontwikkeling van de financiële monitor voor provincies. De monitor is op korte termijn bedoeld om de transitiekosten van de provincies in kaart te brengen. 2017 geldt daarbij als nulmeting. De verwachting is dat de monitor Q4 gereed is.
- Tijdens een tweedaagse in Leeuwarden op 6 en 7 september hebben de provinciale programmamanagers en het IPO-Programmateam nagedacht over de fasering van de wet, het BIT-advies, het tekort op het DSO en de consequenties hiervan voor het interprovinciale en provinciale programma's rond de implementatie van de wet. De tweedaagse levert input voor het jaarplan 2018 en bepaalt mede de interne en de externe voor de komende periode.
- Op 27 september vond de Roadshow Zeeland plaats met als thema Gezondheid, veiligheid en milieu. De inhoud van de Roadshow werd geheel verzorgd door de provincie Zeeland. Er waren 5 werksessies aan de hand van fictieve casussen.
- De NAVIGATOR is ontwikkeld: een website die provincies gaat helpen om hun eigen veranderopgave op het gebied van digitalisering en informatievoorziening beter op te kunnen pakken. http://www.navigatorprovincies.nl/.

1. Voortgang en planning – Veranderopgave IPO

Voortgang mijlpalen

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Regionale/ ketensamenwerking	Verdiepingssessies op verschillende thema's	Na elk programmaleidersoverleg (maandelijks) is een verdiepingssessie gepland. Al naar gelang de behoefte wordt gesproken over een door de provincies aangedragen onderwerp. Verdiepingssessies zijn gehouden over klantreizen, anders werken, pilots, bedrijfsprocessen en serious gaming.	Q1-4	Heel 2017 maandelijks	Loopt	
		In samenwerking met programma aan de slag organiseren van meerdere werkateliers	Werkatelier Friesland heeft plaatsgevonden. Werkatelier Drenthe in voorbereiding.	Q1 – Q4	nnb	Gereed loopt	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave IPO

Voortgang mijlpalen

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Kennis en kunde wet en kerninstrument en	Omgevingsvisie, -verordening/plan, -vergunning, projectbesluit, programma	Was-wordt-lijst	Er wordt gewerkt aan een uitbreiding van de was-wordt-lijst.	Q1	Q3	Loopt	
		Pilots omgevingsvisie	Expertdag heeft in Q3 plaatsgevonden. Provincie Gelderland en Zuid-Holland nemen deel.		Q3 – Q4	Loopt	
Generieke basisproducten en ondersteuning	Oa communicatie / kennisdeling	Informatiepunt, kaart initiatieven en voorbeeld	Namens de provincies neemt BIJ12 deel aan de redactieraad.	Q1	Heel 2017	Loopt	
		Regionale impactanalyses	In Drenthe is een werkatelier voorbereid dat begin oktober plaatsvindt (zie: organiseren werkateliers).	Q1	Q4	Loopt	
		Verdiepingssessies	In onder meer de provincies Friesland, Groningen, Noord-Brabant, Limburg en Zuid-Holland hebben verdiepende impactanalyses (op onderdelen) plaatsgevonden. De resultaten worden verzameld als input voor het IPO-jaarplan 2018.	Q1	Heel 2017	Loopt	
		Leerkringen/-reizen	De belangstelling voor de Leerreizen vanuit de provincies is niet overweldigend.	2016	Q3 2017 start	Loopt	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave Rijk

Algemene toelichting

Het Rijk is goed gevorderd in de aanvankelijke inhaalslag die gemaakt moest worden in de voorbereidingen op de Omgevigswet. Alle rijkspartijen zijn aangehaakt en de projectleiders hebben in toenemende mate een beeld van de veranderopgaven van hun organisaties. Ook de aansluiting met de experts op het gebied van informatievoorziening en het DSO-domein heeft een impuls gekregen.

Het blijft bij het zetten van stappen van belang om oog te houden voor de eventuele gevolgen die een nieuw kabinet met zich meebrengt, de gevolgen van het BIT-advies, de herfasering van de Omgevingswet en de resultaten van de werkgroep Governance. Met deze onzekerheden in het achterhoofd is de zomer gebruikt om de individuele werkplannen op te leveren, op basis waarvan ook de gezamenlijkheid in de veranderopgaven kan worden benoemd. Ondertussen staat ook de uitvraag voor de plannen in 2018 op de rol, zodat gewerkt kan worden aan het gezamenlijke Jaarplan 2018. Zodoende wordt steeds meer structuur, focus en gemeenschappelijkheid aangebracht.

De randvoorwaarden voor een slagvaardige implementatie, zoals de governance en financiering, hebben de laatste maanden veel aandacht gekregen. Definitieve keuzes zijn hierin nog niet gemaakt. In het laatste kwartaal van dit jaar zullen hierover naar verwachting knopen worden doorgehakt. Daarnaast is ingezet op de verbinding tussen de rijksimplementatie en het deelprogramma Invoeringsondersteuning.

Ook is de zomer gebruikt voor een oriëntatie op de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt voor de werkwijze van de ambtenaar. Daartoe is in kaart gebracht wat er reeds aan programma's en initiatieven loopt op dit terrein. Het laatste kwartaal zal in het teken staan van de vertaling van deze inventarisatie in gevraagde acties. Daarnaast zijn of gaan meerdere rijkspartijen bezig met pilots, casussen en bijeenkomsten om te oefenen, om te leren of om de kennisoverdracht te bevorderen.

1. Voortgang en planning – Veranderopgave Rijk

Voortgang mijlpalen

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Anders werken	Integraal werken en bestuurlijke afwegingsruimte	Afstemming en keuzes bij pilots	Zie hieronder.	Nnb	nnb	nee	
		Voorbereiding keuzes en pilots	Dit staat nog op de rol; hangt ook samen met de samenwerking die momenteel vorm krijgt rondom pilots over het projectbesluit.	Q4	nnb	nee	
	Regionale/ Ketensamenwerking	Ondersteuning regionale bijeenkomsten / netwerken	Er is in september een sessie georganiseerd om afspraken te maken over de aansluiting bij het project ketenprocessen. Standpunt is bepaald.	Q3	nnb	nee	
		Interbestuurlijke werkgroep	Geen concrete acties.	nnb	nnb	nee	
	Vakmanschap en professionaliteit	Oriënterend onderzoek veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg	Er ligt een inventarisatie van vergelijkbare projecten op het terrein van de werkwijze van de ambtenaar. Dit wordt verder opgepakt in Q4.	Q3	Q4		
	Toezicht en handhaving	Oriënterend onderzoek veranderteam Rijk: in kaart brengen stand van zaken met voorstel voor vervolg	Er is nog niet veel aandacht voor dit onderwerp vanwege het feit dat dit voorlopig buiten de scope van het digitale stelsel geplaatst is. Toezicht en handhaving zijn echter wel belangrijk, bijvoorbeeld bezien vanuit de interbestuurlijke samenwerking.	nnb	nnb	nee	
		Aanpassing werkprocessen	Afhankelijk van oriënterend onderzoek op dit thema.	nnb	nnb	nee	
		Werkgroep en pilots	Afhankelijk van oriënterend onderzoek op dit thema.	Q3-4			
	Dienstverlening en werkprocessen	DSO, samenwerkingsruimte	Er zijn informatiekundige afspraken gemaakt; de eerste stap is gezet.	nnb	nnb	nee	
Kennis en kunde van de wet en Kerninstrumenten	Algemene regels, omgevingsvergunning, projectbesluit, programma	Betrokkenheid bij werksessies en documenten	Het Rijk is op projectniveau betrokken bij het projectbesluit en AMVB/OR. Het ministerie van EZ heeft in samenwerking met andere rijkspartijen eind augustus een sessie georganiseerd over het projectbesluit.	nnb	nnb	nee	

1. Voortgang en planning – Veranderopgave Rijk

Voortgang mijlpalen

Onderwerp	Thema	Mijlpaal	Toelichting op voortgang	Initiële planning	Prognose	Gereed	Status
Digitaal stelsel omgevingswet	Digitalisering en informatievoorziening	Basisinformatie over DSO	Hier wordt nog steeds aan gewerkt op een steeds dieper niveau. Resultaat dat wordt nagestreefd is een strategiedocument en specifieke interventies per rijkspartij	Q1	Q4	nee	
		Werven senior users	We gaan de veranderopgave opnieuw inrichten op dit aspect, in relatie tot de aangepaste sturing.	Q1	Q4	nee	
		Betrekken bij ontwikkeling digitaal stelsel: gebruikerspanels (vergunningverleners / toezichthouders)	Vergunningsketen: drie gebruikers (RWS, RVO en RVB), maar slechts één daarvan is een echte gebruiker. Plan-publicatie: DGRW is goed aangehaakt, dit moet rijksbreed worden. Vraag naar informatie: er is een aantal epics opgestart.	Q1	Q2	nee	
		Uitwerken Routeplanner digitalisering	Er is inmiddels een generiek document gemaakt met onderliggende tabellen die de impact op rijkspartijen moeten duiden. Het tijdsaspect moet eind dit jaar worden toegevoegd.	Q1	Q4	nee	
		Regie-overleg digitalisering inrichten	Dit overleg is goed op weg. Uitbreiding met werkgroepen staat nu op de agenda. Extra capaciteit voor het business liaison management wordt ook geworven. Het overleg wordt richting eind van het jaar opnieuw ingericht met een frisse focus.	Q1	Q4	nee	
		Routeplanner Rijk, verdieping digitalisering	Dit gaat via bezoeken van de architecten en via een aantal verdiepingssessies. Inzicht bevat nog witte vlekken, deels op te lossen door het programma, deels door de rijkspartijen zelf.	Q1	Q2	nee	
		Veranderopgave Rijk en routeplanner	Er is geen vraag naar. Iedere partij heeft een eigen routeplan.	nnb	Q2	ja	
		Transitieplannen delen en gezamenlijke acties benoemen (UIVO-Rijk verbinden met andere UIVO's)	Binnen het rijk is verbinding, interbestuurlijk nog weinig.	nnb	Q2	nee	
Generieke basisproducten en ondersteuning	oa communicatie / kennisdeling	Start werkgroep Communicatie Omgevingswet Rijk, Rijksbrede casus Energietransitie, het verhaal van het Rijk en de Omgevingswet, woordvoeringslijnen		Q3	nnb	nee	

2. Scope

Scope
In het afgelopen kwartaal zijn geen scopewijzigingen besproken dan wel geaccordeerd.

Mee- en tegenvallers
Zoals ook gemeld in de Q2 2017 is er sprake van een aantal afwijkingen (tijd en geld) bij de DSO-projecten. Deze afwijkingen zijn al grotendeels geaccordeerd door de stuurgroepen van de betreffende projecten en het PTO (managementteam DSO). Echter, formele besluitvorming over deze afwijkingen heeft nog niet plaatsgevonden. Het is essentieel om besluitvorming over deze afwijkingen eind 2017 afgerond te hebben zodat de opdracht (huidig en voor 2018) voor de projecten in lijn is met de (voorgenomen) werkzaamheden van de projecten. In enkele gevallen zijn de projecten echter aan het werk zonder formele bijstelling van de opdracht. Het dilemma hierbij is dat de effecten van het nu niet starten met de bijstellingen consequenties zal hebben voor andere projecten en dat – in het ultieme geval - het stopzetten van de betreffende projecten zal leiden tot kennisverlies en opstartkosten voor het beëindigen en opnieuw aangaan van inhuurcontracten (in een krappe markt).

Zoals ook besproken in het projectbeheersingsoverleg(PBO) van 16 november 2017 is het de bedoeling om in 2018 naast de verbeterde governance van DSO ook te komen tot een meer pragmatische invulling van het proces van opdrachtverlening. Een voorstel hiervoor is in voorbereiding. In lijn met de agile werkwijze wordt gedacht om tijd en geld voor de ontwikkeling “vast te zetten” in een jaaropdracht. Per kwartaal worden de werkzaamheden geprioriteerd en wordt opdracht verleend. Indien er sprake is van tegenvallers (het niet binnen het kwartaal realiseren van hetgeen waar opdracht voor gegeven is) kan bekeken worden of deze tegenvallers kunnen worden opgevangen door te versnellen (of te compenseren door meevallers in tijd), uitloop te accepteren dan wel minder functionaliteit te leveren.

Afwijkingen met impact op het budget die in Q4 gemeld zullen worden zijn:

Project	Beschrijving	Bandbreedte afwijking
PR30	Registratie, Bekendmaken en Consolideren van Omgevingsdocumenten	€0 – €500.000 [1)]
PR04	Standaard STOP/TPOD	€1.000.000 – €1.500.000 [1)]
PR29	Beveiliging en privacy	€2.000.000 - €3.000.000 1 en 2
PR12	Gebruikerstoepassingen	€2.000.000 – €3.000.000 [2)]
PR05	Standaard Platform/Centraal Aansluitpunt	€3.000.000 – €5.000.000 [1)]
Rijkswaterstaat CIV/WVL	Algemene kosten	€500.000 - €1.000.000 [1)]

1) Hiervoor zal een aanspraak op de risicoreservering gedaan worden

2) Het gaat hierbij om een DSO-budgetneutrale wijziging

3. Risico’s

Algemene toelichting

In totaal is de mogelijke impact van de risico’s in de top-10 voor het programma afgelopen gelijk gebleven. Van het totaal aan risico’s zijn drie risico’s gestegen, drie andere risico’s zijn gedaald.

Er is een nieuw risico in de top 10 gekomen:
- De verhuizing van de verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet van het ministerie van IenM naar BZK zorgt mogelijk voor het vertrek van sleutelfiguren, mogelijke herprioritering en mogelijk verlies van continuïteit.

Tegelijk is er ook een risico uit de top 10 gevallen:
- Het risico van het afnemen van de actiebereidheid als gevolg van de vertraging van het wetgevingstraject, is samengevoegd met risico 4.

3. Risico’s

Top 10 risico’s

#(oud)	Risico	Trend	Opmerkingen/maatregelen	Eigenaar
1 (1)	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht	=	Afgelopen periode: 1. Iedereen binnen het programma is bewust van het krappe budget en handelt hier naar. 2. Afbouwen organisatie. 3. Voorstellen voor vermindering scope gedaan. Komende periode: 1. Aanpassen scope naar aanleiding van fasering wet en advies BIT. 2. Zie risico 5 voor verdere maatregelen.	Artikel 5.1 lid 2 sub e (exogeen voor programma)
2 (2)	Individuele bevoegd gezag realiseert niet tijdig de eigen veranderopgave.	↓	Per saldo is meer implementatietijd ontstaan door verschuiving van de datum van inwerkingtreding van de wet. Er is meer ruimte om te oefenen en voor pilots. Spannend is wel of we de langere spanningsboog kunnen vasthouden.	Artikel 5.1 lid 2 sub e
3 (3)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de gebruikers.	↓	Door genomen maatregelen in de afgelopen periode kan het risico omlaag: • Het BIT-advies en de Taskforce Complexiteitsreductie zorgen voor meer bewustzijn op het gebied van gebruikersbetrokkenheid. • Agile-werken betrekt gebruikers en focust op het leveren van resultaat en op vraaggestuurd werken. • De klankbordgroep maakt het mogelijk om met gebruikers in gesprek te gaan op strategisch niveau.	Artikel 5.1 lid 2 sub e
4 (4)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie	↑	Risico omhoog wegens vertraging van de wet. Speciale aandacht is er voor: • Bevoegd gezag dat wat verder weg staat van het implementatieproces, maar wel budgetten moet verstrekken. • De nieuwe deadline ligt ver weg en de feitelijke implementatie begint dan pas. Voor veel bestuurders loopt hun zittingsperiode dan weer af.	Artikel 5.1 lid 2 sub e
5 (5)	Scopediscussie DSO onvoldoende stabiel omdat voortdurend gezocht wordt naar versoberingen. Gevolg is een DSO dat niet aansluit bij de behoefte van de gebruiker	↑	Risico omhoog: De kans bestaat dat het OGB niet tijdig besluit over een nieuwe scope. Ook is een risico dat de scenario’s van de Taskforce lang(er) op zich laten wachten of ruimte laten voor interpretatie. Tevens is het zo dat als gevolg van het BIT wordt bekeken waar de scope van het DSO kleiner/simpeler gemaakt kan worden. Het gevolg hiervan is dat de ‘overige’ onderdelen van het DSO relatief duurder zullen worden. Een versimpeling van de scope levert naar verwachting dus maar een kleine besparing op.	Artikel 5.1 lid 2 sub e

3. Risico’s

Top 10 risico’s

#(oud)	Risico	Trend	Opmerkingen/maatregelen	Eigenaar
6 (6)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	=	Er is veel bewustzijn binnen Programmaraad, maar samenwerken gaat nooit vanzelf.	Artikel 5.1 lid 2 sub e namens Programmaraad
7 (7)	Het DSO is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	=	Er is meer tijd vanwege de herplanning van het wetstraject, maar nog steeds beperkte tijd voor het invullen van het DSO nádat de wet in werking treedt.	Artikel 5.1 lid 2 sub e
8 (8)	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	=	De aansluiting DSO-SP/CA is verbeterd, maar nog wel een black box. Voor nu is het wachten op een advies van de CIO. De verhuizing van de verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet naar het ministerie van BZK brengt ook onzekerheden met zich mee. Dit is verder uitgewerkt in het nieuwe risico (10).	Exogeen (Artikel)
9 (9)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht doordat niet duidelijk is wie DSO gaat beheren.	↓	Besluitvorming vanuit adviesgroep komt eraan, dus dit risico kan omlaag. Het risico is nog steeds actueel, want het is nog niet zeker of dat advies dit jaar gereed is.	Exogeen (Artikel)
10(nw)	Verhuizing Omgevingswet en Programma naar BZK zorgt voor, vertrek sleutelfiguren DSO, herprioritering delen DSO en verlies van continuïteit.	↑	Nieuw risico als gevolg van de aangekondigde verplaatsing van de verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet naar het ministerie van BZK. Dit risico heeft zich na de peildatum van de Q3 voorgedaan	Exogeen (Artikel)
X (10)	*Door de vertraging van het wetgevingstraject neemt de urgentie en actiebereidheid bij de Bevoegde Gezagen af*	✗	*Het risico is samengevoegd met risico 4.*	

4. Financiën

Budgetwijzigingen

Het afgelopen kwartaal zijn geen besluiten over budgetwijzigingen aan het OGB voorgelegd.

In augustus 2017 is de prognose eindstand 2017 voor kas en verplichtingen budget geactualiseerd ten behoeve van de Najaarsnota 2017. De onderstaande financiële meerjarenreeks sluit aan bij deze reeks. Er is sprake van een bewuste onderuitputting bij Invoeringsondersteuning als gevolg van de aangekondigde herplanning van het wetgevingstraject. Voor het Informatiepunt geldt dat de uitgaven zoveel mogelijk worden beperkt, onder meer door een vacaturestop.

Totale uitgaven	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	**Totaal hele periode**
Programma DSO	1,4	18,2	35,1	35,7	14,5	0	0	0	**104,9**
Informatieproducten	0	1	3,1	3,4	0	0	0	0	**7,5**
Invoeringsondersteuning	0,7	2,5	7,0	9,0	8,2	5,1	2,5	0	**35,1**
Informatiepunt	0	2,1	3,5	2,6	0	0	0	0	**8,2**
Mogelijke toevoeging budget uit Informatiepunt	0	0	0	1,8	0	0	0	0	**1,8**
Totaal programma	**2,1**	**23,8**	**48,7**	**52,5**	**22,7**	**5,1**	**2,5**	**0**	**157,4**

Risico reservering	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	**Totaal hele periode**
Voorzien onvoorzien (DSO +Informatiepunt)	0	0	0	0	0	0	0	0	**18,2**
Onvoorzien onvoorzien (programma)	0	0	0	0	0	0	0	0	**34,4**
Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	**52,6**

Totaal	**211,2**

4. Financiën

Financiële stand per 1 oktober 2017

EPK 2017	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro
	NJN 2016	Opdrachtbrief 2017	Aan te gane verplichtingen met kaseffect 2017 EPK	Aangegane verplichtingen EPK	Betalingen EPK	**Prognose eindstand 2017 EPK**
Programma DSO		28,2	0	13,6	13,2	**26,8**
Invoeringsondersteuning		4,5	0	2,7	3,4	**6,1**
Informatiepunt		1,0	0	0,2	0,5	**0,6**
Informatieproducten		6,0	0	2,0	1,7	**3,7**
Totaal programma	**48,9**	**39,7**	**0**	**18,4**	**18,8**	**37,2**

IK 2017	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro
	NJN 2016	Opdrachtbrief 2017		Aangegane verplichtingen	Realisatie IK eigen tegen normtarief en IK inhuur tegen werkelijk tarief	**Prognose eindstand 2017 IK**
Programma DSO		5,9		1,9	4,6	**6,5**
Invoeringsondersteuning		2,1		0,4	1,1	**1,5**
Informatiepunt		3,9		0,8	2,4	**3,3**
informatieproducten		0,4		0,1	0,2	**0,3**
Totaal programma	**12,3**	**12,3**		**3,2**	**8,3**	**11,6**

Totaal (EPK en IK) 2017	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro
	NJN 2016	Opdrachtbrief 2017	Aan te gane verplichtingen met kaseffect 2017 EPK	Aangegane verplichtingen EPK en IK	Betalingen EPK en IK	**Prognose eindstand 2017 Totaal**
Programma DSO	40,1	34,1	0	15,5	17,7	**33,2**
Invoeringsondersteuning	7,8	6,3	0	3,1	4,5	**7,6***
Informatiepunt	5,8	4,9	0	0,9	2,9	**3,8**
Informatieproducten	7,5	6,4	0	2,0	1,9	**4,0**
Totaal programma	**61,2**	**52,0**	**0**	**21,5**	**27,1**	**48,7**

*De prognose eindstand geeft een betrouwbaar beeld van de kostenniveau over 2017. Met de overgang in 2017 van BLS naar het GVKA zijn niet de kosten leidend maar de daadwerkelijke (kas-) uitgaven per begin december. Omdat een deel van de kosten over 2017 pas begin 2018 wordt gefactureerd zal een deel van de aangegane verplichting worden doorgeschoven naar naar 2018 en zal de prognose in de Q4 nog lager worden. Daarnaast zijn de effecten van een aantal reeds ingezette acties pas zichtbaar in 2018.

4. Financiën

Toelichting

Het Jaarplan 2017 is goedgekeurd door het OGB. Het jaarplan vormt de basis voor de budgetaanvraag. Beschikbaarstelling van het budget is op 28 maart 2017 geformaliseerd met een opdrachtverstrekking aan Rijkswaterstaat. De opdrachtverstrekking aan het programma heeft plaatsgevonden op 8 juni 2017 met een opdrachtbrief met kenmerkrwS-2017/24399. Het afgelopen kwartaal zijn geen besluiten over budgetwijzigingen aan het OGB voorgelegd.

Met de opdrachtbrief van 28 maart 2017 (kenmerk IENM/BSK-2017/82606), heeft de DG Milieu en Internationaal aan Rijkswaterstaat financiering beschikbaar gesteld voor het jaar 2017 van €52 mln. Hiervan is €39,7 mln beschikbaar voor EPK en €12,3 mln beschikbaar voor IK. Omdat in 2016 €2mln aan IK niet is uitgeput maar wel aan het programma verstrekt is, wordt in 2017 feitelijk een bedrag van €10,3 mln overgeboekt aan het programma.

In het jaar 2016 vond de administratie achteraf gezien onterecht geheel binnen het BLS-bedrijf van Rijkswaterstaat plaats. Er is een correctie uitgevoerd voor de EPK de administratie over te brengen naar het GVKA-bedrijf. Er heeft een betaling plaats gevonden ter correctie van het GVKA- naar het BLS-bedrijf van Rijkswaterstaat van € 8,9 mln.

Het ijkmoment van de Q3 rapportage is 1 oktober 2017. Op dat moment werd gewerkt aan de conversie van BLS naar GVKA. Na 1 oktober zijn acties gestart om op bestellingenniveau aanpassingen door te voeren om aan te sluiten op de GVKA werkwijze en sturingswijze. Bij BLS wordt op kosten gestuurd en bij GVKA op uitgaven (betalingen). In de tabel financiële stand per 1 oktober worden in de kolom “aangegane verplichtingen” totaalbedragen gerapporteerd waarin echter kaseffecten zijn opgenomen voor 2018.

EPK

De prognose eindstand voor EK (kas) is	€ 36,4 mln.
Beschikbaar is middels de opdrachtbrief	€ 39,7 mln.

Aangezien niet het volledig beschikbare budget uit de opdrachtbrief overgeboekt was in SAP is bij NJN 2017 voor 6,5 mln kasruimte en voor 9,5 mln verplichtingenruimte aangevraagd.

De prognose eindstand EPK komt lager uit door verschuiving van posten bij DSO naar 2018.

IK

De prognose eindstand voor IK is	€ 11,7 mln.	
Beschikbaar is middels de opdrachtbrief	€ 10,3 mln.	(€12,3mln - €2mln)
Benodigde extra middelen IK	€ 1,4 mln.	(Daarbij is het uitgangspunt dat de eerste €1,5 mln door RWS opgelost wordt.)

In oktober 2017 zal de kostennota geactualiseerd worden. Deze actualisatie in lichte vorm zal als baseline dienen voor de nog komende uitwerkingen van de gevolgen van het BIT-advies en de herfasering. Prijsontwikkelingen zullen in deze bijstelling worden meegenomen (bijv. hogere inhuurtarieven)

4. Financiën

Toelichting

Er wordt gestuurd op capaciteitsinzet. Besparingen zijn naar verwachting nodig om op totaalniveau aan het einde van de periode niet duurder te worden.

Na de opstartfase van het programma is het mogelijk gebleken om de projectbeheersing van de deelprogramma's en de projectbeheersing van het programmabureau deels in elkaar te schuiven. Dit heeft geleid tot efficiency en minder inzet. Dit heeft effect op de capaciteitsinzet. Voor een aantal rollen is de benodigde inzet afgenomen. Dit zijn onder andere:

- Risicomanager
- Adviseur planning
- Adviseur planning en control
- Adviseur beheersing, kaders en werkwijzen
- Adviseur inkoop
- Coördinator inkoop
- Scope manager
- Manager kwaliteitszorg

De grafiek hiernaast geeft het verloop van het aantal FTE programma op basis van maandelijkse cijfers capaciteitsmanagement:

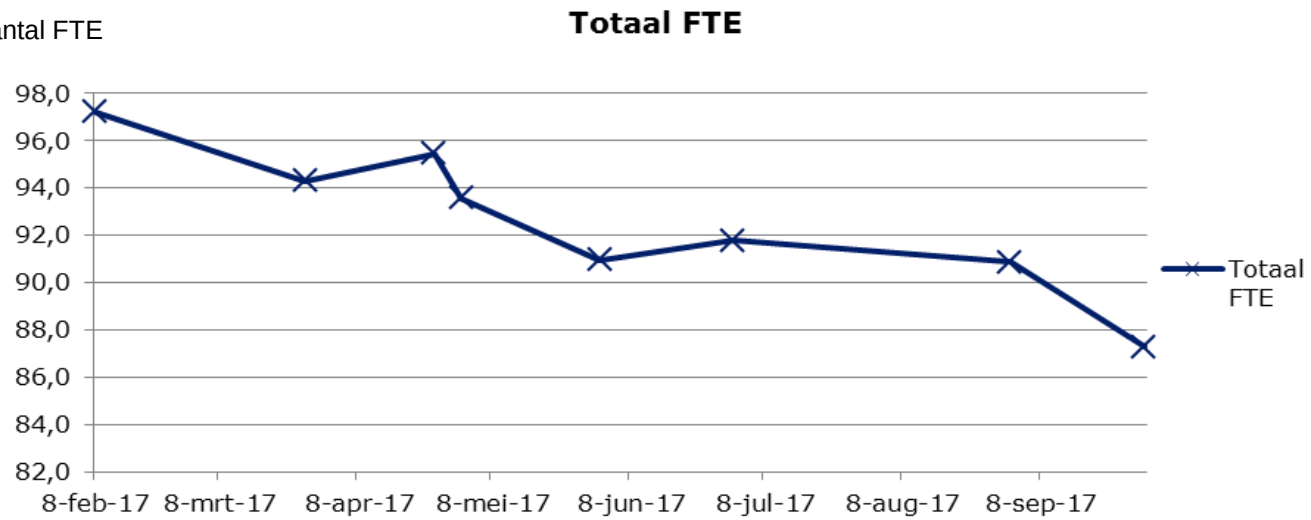

4. Financiën

Verloop ramingen en risico reservering

Verloop kostenraming DSO scenario 2 (mln.)	Raming september 2016	Raming april 2017
Minimale variant raming (incl. Risico's)	€93,9 (89,7+4,2)	€99,5 (89,7+9,8)
Best guess variant raming (incl. Risico's)	€119,3 (104,1+15,2)	€123,1(104,9+18,2)
Maximale waarde raming (incl. Risico's)*	€162,7 (136,5+26,7)	€159,1(133+26,6)

Verloop raming versus budget DSO(mln.)	Stand Q1 (ex. Risico)	Stand Q2 (ex. Risico)	Stand Q3 (ex. Risico)
Budget scenario 2 en 3 (ex. Risico reservering)	€132 (150-18)	€132 (150-18)	€132 (150-18)
Raming scenario 2 (ex. Risico reservering)	€104,1	€104,9	€104,9
Resterend scenario 3 (ex. Risico reservering)	**€28**	**€27**	**€27**

Verloop risicoreservering DSO (mln.)	Initiële risicobudget	Onttrekking Q1	Stand Q1	Onttrekking Q2	Stand Q2	Onttrekking Q3	Stand Q3
	€28,4	€0	€28,4	€0	€28,4	€0	€28,4
Risico reservering scenario 3	€24,1	€0	€24,1	€0	€24,1	€0	€24,1
Totaal	**€52,5**	**€0**	**€52,5**	**€0**	**€52,5**	**€0**	**€52,5**

Toelichting op risicoreservering:
Er zijn nog geen onttrekkingen uit de risicoreservering geformaliseerd.
Onderstaande afwijkingen doorlopen het proces. De consequenties inclusief de scenario's voor aanvullende bekostiging worden in nauw overleg met het PBO uitgewerkt.

DSOCHG-042 Afwijking PR04 Standaard Officiële Publicaties	€ 650.000**
DSOCHG-041 Afwijking Algemene kosten CIV WVL	€ 800.000**
PR05, Knooppunt, opties en impact wordt in kaart gebracht	€ 3 – 5 mln.
PR30	€ 400.000

** Voor ICT-projecten blijkt het lastig om een goede schatting af te geven in een kostenraming. Dit blijkt uit het rapport Grip op ICT van de Commissie Elias (2014). De commissie stelt verder onder meer dat van een ruime meerderheid van de complexe ICT-projecten, de initiële raming ruim werd overschreven.*

***Dit betreft de afwijking in 2017. Impact in 2018 wordt nader onderzocht.*

5. Kwaliteit

De BIT-toets is uitgevoerd en in september opgeleverd. Het concept BIT-advies is naar de Minister van IenM verzonden voor hoor- en wederhoor. Het BIT-advies met de reactie van de Minister is begin oktober 2017 aan de Kamer gezonden. Een Taskforce zal zich nu richten op de opvolging en reactie op het BIT-advies. Dit zal met name gaan over de mogelijkheden voor het reduceren van de complexiteit.

Op termijn gaat een voorbereidende toets op de mate van gesteldheid voor de status Groot Project plaatsvinden. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart en zullen worden afgerond in lijn met de besluitvorming over de status.

Verder staat op de planning een toets van in hoeverre de samenwerking binnen het programma passend is bij de opgave van het programma en wat er te leren valt voor komende interbestuurlijke programma's. De eerste interviews zijn gehouden en een concept plan van aanpak door de Auditdient Rijk (ADR) is in de maak. De verwachting is dat deze toets eind 2017 afgerond kan worden.

Binnen het deelprogramma DSO is een verdergaande verbetering van de SAFE Agile werkwijze voorbereid en deels reeds doorgevoerd. Dit is inclusief de daarvoor benodigde governance en processen en het uitdragen en afstemmen hiervan met de bevoegde gezagen, de ontwikkelpartners en het programma Aan de Slag met de Omgevingswet. Deze werkwijze wordt het komende kwartaal geeffectueerd. Daar waar relaties zijn met de programmabrede governance vindt afstemming met de Taskforce plaats.

Verder wordt de DSO projectbaseline geactualiseerd en is de beschikbaarheid en het gebruik van Sharepoint als documentmanagementruimte verbeterd. Met het oog op de acceptatie van opleveringen zijn stappen gezet in het per kwartaal helderder verwoorden waar een oplevering aan moet voldoen, is de teststrategie nader uitgewerkt en zijn voorbereidingen getroffen voor het explicieter gebruik van acceptatiecriteria. In lijn met de verdergaande Agile werkwijze en ook met het oog op het vergroten van de acceptatie is de gebruikersinbreng vergroot.

6. Monitor Invoering Omgevingswet

Algemene toelichting

Het Monitorproject van het programma heeft in het derde kwartaal vier onderzoeken afgerond. De onderzoeksresultaten zijn verwerkt in de halfjaarlijkse monitorrapportage. Deze is in september opgeleverd en besproken in het OGB. De uitgebreide resultaten van de onderzoeken (zoals databestanden en rapporten) zijn ontsloten op de website van het programma.

Met de afronding van de vier onderzoeken zijn – op één onderzoek na – alle nulmetingen uitgevoerd die voor de inwerkingtreding van de wet uitgevoerd moeten worden. Eén daarvan is een onderzoek onder ‘overige belanghebbenden’, dus partijen die potentieel geraakt worden door het initiatief van een ander. Aan dit onderzoek hebben meer dan 8.900 mensen deelgenomen. Mensen zijn enthousiast en zijn graag bereid om hun mening te geven. Dat is goed teken voor de betrouwbaarheid van de opgeleverde resultaten.

Inmiddels wordt een aantal onderzoeken regulier uitgevoerd, zoals klanttevredenheidsonderzoeken na iedere bijeenkomst van het deelprogramma Invoeringsondersteuning. Dit geldt ook voor de halfjaarlijkse inventarisatie naar de voortgang van de implementatie onder 450 overheden (gemeente, rijk, waterschappen en provincies). De uitkomsten leveren het programma waardevolle input op voor een tijdige bijsturing.

Daarnaast heeft het Monitorteam een eerste versie van ‘Vensters op de Omgevingswet’ opgeleverd. Met dit concept wordt vorm gegeven aan 'invoering als lerend concept’ (conform de MvT par 9.2 pg 348). De komende maanden zal het concept in samenwerking met de koepels en inhoudelijke experts bij de overheden in een pilot verder ontwikkeld worden.

Financieel overzicht:

Jaar	Verplicht	Realisatie	Realisatie in %	Prognose eindstand
2016	€ 770.886	€ 770.886	100	€ 770.886
2017	€ 1.179.294	357.015	30	1.200.000
2018	-	-	-	-
Totaal	**€ 1.899.954**	**€ 1.062.676**	**56**	**€ 1.970.886**

Toelichting op financieel overzicht:
Op het moment van schrijven is voortgangsrapportage Monitor goedgekeurd en worden de betalingen verricht. Hierna zal uitputting op meer dan 60% zijn.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
28 november 2017

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	12 december 2017
Vergadertijd	10.15 – 11.45 uur
Vergaderplaats	Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag, zaal W.515

1. **Opening en mededelingen**
2. **Verslag OGB 22-11-2017**

3. **Governance**

4. **Digitaal stelsel**
   a. Eindrapport taskforce complexiteitsreductie en vervolgproces
   b. Impact taskforce op hoofdlijnen (mondeling)
   c. Epcis Q1

5. **Adviesgroep beheer**

6. **Jaarplan 2018**

7. **Vaststellen standaarden**

8. **Voortgang (Hamerpunt)**
   a. Voortgangsrapportage Q3
   b. Ter informatie: Herziene kostenraming

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Programmabureau/
Programmaraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
28 november 2017

Bijlagen
Samenvatting actualisatie kostenraming per oktober 2017

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Onderwerp	Geactualiseerde kostenraming per oktober 2017
Agendanummer	8b (ter kennisname)
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	28 november 2017

Reden agendering:

Per oktober 2017 is, conform afspraken, de kostenraming voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet geactualiseerd. Middels bijgevoegde samenvatting van de kostenraming per oktober 2017, voldoen we aan deze afspraak.

In plaats van een volledige kostennota wordt in de actualisatieronde volstaan met een korte samenvattende kostennota als begeleiding bij de kostenraming. Deze samenvatting wordt hierbij ter kennisname aan het Opdrachtgevend Beraad aangeboden.

De actualisatie van de kostenraming oktober 2017 is het nul-scenario waartegen de nog komende ramingen ten aanzien van scopewijziging en herfasering van de wetgeving, afgezet worden. In deze geactualiseerde kostenraming die nu voorligt zijn de kosten voor de herfasering dus niet meegenomen.

Conclusies DSO:

De belangrijkste conclusie is dat de kostenraming van DSO scenario 2 inclusief risicoreservering in oktober 2017 per saldo wederom uitkomt op 142 miljoen euro, evenveel als in april 2017.

In deze geactualiseerde kostenraming wordt de herijking afgezet tegen de baseline van de investeringskosten van €104,9 miljoen (exclusief risico-opslag van 35 %).

Een bedrag van 2,1 miljoen euro behoort niet tot de raming van DSO scenario 2 maar van DSO scenario 3.

Door de scopereductie daalt de baseline feitelijk tot €102,8 miljoen, maar door een herijking van de tarieven, stijgt deze weer naar €104,9 miljoen exclusief risico-opslag. Het is toeval dat dit bedrag wederom hetzelfde is!

Door het optreden van risico's zijn de geraamde investeringskosten van DSO met €6,6 mln gestegen tot €111,6 mln.

Dekking daarvan wordt voorzien door onttrekking aan de risicoreservering met een zelfde bedrag.

Het verloop van de verwachte investeringskosten is als volgt:

Investeringskosten DSO totaal voorzien	111,6	
Dekking:		
Middelen scenario 2	104,9	
Baseline april 2017		104,9
Scopereductie		-2,1
Claim afwijking tarieven		2,2
Onttrekking Risicoreservering	6,6	

Financiële, organisatorische, kwaliteits-, proces en informatieaspecten:

De actualisatie van de kostenraming in oktober 2017 biedt een herijking op tarieven en geeft straks een zuivere verschillenanalyse als de scope wordt bijgesteld n.a.v. de task force complexiteitsreductie. Nadat er duidelijkheid is over BIT en planning wordt er een nieuwe raming opgesteld. De voorliggende raming houdt dus geen rekening met vertragingskosten.

Toelichting:

De kostenraming oktober 2017 geeft de stand van zaken op de peildatum van 1 oktober 2017 en vergelijkt deze met de raming van peildatum 1 april 2017.

De samenvatting van de actualisatie van de kostenraming van het Programma Invoering Omgevingswet, hierna aangeduid als Kostenraming oktober 2017, geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma. Het betreft de gerealiseerde kosten in 2015, 2016 en 2017 tot en met het derde kwartaal, de prognose eindstand 2017 en de te verwachten kosten tot einde programma.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De belangrijkste conclusie is dat de kostenraming van DSO scenario 2 inclusief risicoreservering in oktober 2017 per saldo wederom uitkomt op 142 miljoen euro, evenveel als in april 2017.

Dit neemt niet weg dat er boven de streep veranderingen hebben plaatsgevonden. De belangrijkste zijn:

- De begin 2017 ingeboekte kostenbesparing op capaciteit op programmaniveau en bij DSO is inmiddels gerealiseerd.
- De tarieven zoals die gecontracteerd zijn liggen 2 miljoen euro hoger dan waarvan uitgegaan werd in de vorige raming. Dit was al aangekondigd in de kostenraming van april 2017. De gevolgen van de hogere tarieven worden opgevangen in een extra budgetclaim (IBOI).
- Bij DSO zijn risico's opgetreden met financiële gevolgen in 2018 en 2019 van in totaal bijna 7 miljoen euro. Na nadere besluitvorming zal hiervoor een beroep worden gedaan op de risicoreservering die daardoor in dezelfde mate afneemt.
- Nader onderzoek in de opdracht DSO heeft aan het licht gebracht dat een bedrag van 2 miljoen euro niet behoort tot de raming van DSO scenario 2 maar tot de raming van DSO scenario 3.
- Voor Informatiepunt zijn dit keer wel kosten opgenomen voor 2018. Dit leidt tot een verhoging van de kostenraming met bijna 2 miljoen euro tot 10 miljoen.
- De overgang van een batenlastenstelsel naar een kasverplichtingenstelsel heeft bij alle programmaonderdelen geleid tot een aanzienlijke verschuiving van kosten van 2017 naar 2018. Dit wordt veroorzaakt door een verschil in sturing op kosten in het batenlastenstelsel en sturing op uitgaven in het kasverplichtingenstelsel.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Samenvatting Actualisatie Kostenraming Oktober 2017 Programma Invoering Omgevingswet

Versie 0.9 voor bespreking in PR

Datum 22 november 2017
Status Concept

Colofon en versiebeheer

Versienummer	0.9 concept voor bespreking in PR
Locatie	Den Haag, Koningskade
Contactpersoon	Ajold Muntinghe
Bijlage(n)	1
Auteur	Ton Tijdink

Bijbehorende raming: Totaalraming PIOW oktober 2017_v09

Versie	Auteur	Status	Datum	Toelichting
0.1	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	01-11-17	Concept voor MPB
0.8	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	21-11-17	Concept voor PR (geen tussenversies)
0.9	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	22-11-17	Concept voor PR, commentaar op 0.8 verwerkt, tabel verschillen-analyse DSO toegevoegd

Managementsamenvatting

Deze samenvatting van de actualisatie van de kostenraming van het Programma Invoering Omgevingswet, hierna aangeduid als Kostenraming oktober 2017, geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma. Het betreft de gerealiseerde kosten in 2015, 2016 en 2017 tot en met het derde kwartaal, de prognose eindstand 2017 en de te verwachten kosten tot einde programma.

De belangrijkste conclusie is dat de kostenraming van DSO scenario 2 inclusief risicoreservering in oktober 2017 per saldo wederom uitkomt op 142 miljoen euro, evenveel als in april 2017.

Dit neemt niet weg dat er boven de streep veranderingen hebben plaatsgevonden. De belangrijkste zijn:

- De ingeboekte kostenbesparing op capaciteit op programmaniveau en bij DSO is inmiddels gerealiseerd en heeft een positief effect op de kostenraming.
- De tarieven zoals die gecontracteerd zijn liggen 2 miljoen euro hoger dan waarvan uitgegaan werd in de vorige raming. Dit was al aangekondigd in de kostenraming van april 2017. De gevolgen van de hogere tarieven worden opgevangen in een extra budgetclaim (IBOI).
- Bij DSO zijn risico's opgetreden met financiële gevolgen in 2018 en 2019 van in totaal bijna 7 miljoen euro. Na nadere besluitvorming zal hiervoor een beroep worden gedaan op de risicoreservering die daardoor in dezelfde mate afneemt.
- Nader onderzoek in de opdracht DSO heeft aan het licht gebracht dat een bedrag van 2 miljoen euro niet behoort tot de raming van DSO scenario 2 maar van DSO scenario 3 en gezien de herkomst (IH Ruimte) na nadere besluitvorming beschikbaar gesteld kan worden aan de ontwikkeling van informatieproducten.
- Voor Informatiepunt zijn dit keer wel kosten opgenomen voor 2018. Dit leidt tot een verhoging van de kostenraming met bijna 2 miljoen euro tot 10 miljoen. Van een 'mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt' is dan ook geen sprake meer.
- De overgang van een batenlastenstelsel naar een kasverplichtingenstelsel heeft bij alle programmaonderdelen geleid tot een aanzienlijke verschuiving van kosten van 2017 naar 2018. Dit wordt veroorzaakt door het verschil in sturen op kosten bij batenlastenstelsel en sturen op uitgaven bij het kasverplichtingenstelsel.

Uitgangspunten

De uitgangspunten voor deze actualisatie, zoals verwoord in '6.1 aanbiedingsnotitie PR uitgangspunten kostenraming okt 2017 v2', zijn vastgesteld in de Programmaraad van 3 oktober 2017. De meeste uitgangspunten zijn ten opzichte van april 2017 gelijk gebleven. De belangrijkste uitgangspunten worden hieronder vermeld. Voor de volledige lijst met uitgangspunten wordt verwezen naar de aanbiedingsnotitie.

De kostennota

- De kostenraming oktober 2017 geeft de stand van zaken op de peildatum van 1 oktober 2017 en vergelijkt deze met de raming van peildatum 1 april 2017.
- In plaats van een volledige kostennota wordt in de actualisatieronde volstaan met een korte samenvattende kostennota als begeleiding bij de kostenraming.
- De samenvatting van de kostennota en de kostenraming oktober 2017 zijn geagendeerd voor het OGB van 12-12-2017.
- De kostennota gaat ook in op:
    - Het volgen van de voortgang van de realisatie van de producten ten opzichte van de besteding van het budget
    - De ontwikkeling van het kostenbewustzijn in het programma
    - De (voor)genomen efficiency maatregelen en verdere opties om kosten te besparen.
    - De mate waarin de adviezen van KPMG zijn verwerkt.
- De kostennota oktober 2017 geeft inzicht in de kosten van DSO-functionaliteiten en capabilities in samenhang met de kosten van de projecten, zoals begroot in de PID's, de projectoverstijgende kosten en de DSO-programmateam activiteiten.
- De kostenraming betreft de investeringskosten van Invoeringsondersteuning (IVO), Informatiepunt (IP) en DSO volgens scenario 2, zoals beschreven in het Programmaplan 2016 – 2019.

Het programmaplan bestrijkt een looptijd van 2016 t/m 2019. De kostenraming heeft betrekking op alle sinds 2015 gerealiseerde kosten plus de verwachte kosten tot het einde van de looptijd van de deelprogramma's:

- DSO wordt op 1 juli 2019 opgeleverd
- Programmaraad en -bureau stoppen eind 2019
- Monitor loopt langer door, maar wordt tot eind 2019 door het programma bekostigd ten behoeve van scenario 2
- IVO eindigt halverwege 2021, waarbij de inzet vanaf 2019 afloopt
- De investeringskosten voor het IP lopen tot en met 2017 conform Financieel Akkoord. De investeringskosten in 2018 zijn onderwerp geweest van nader onderzoek en zijn ten gevolge daarvan opgenomen in deze raming.

Advies van KPMG op de kostenraming april 2017

De kostenraming sluit aan bij de resultaten van de review van de kostenraming van april 2017, zoals verwoord in de eindrapportage van KPMG en beoogt het uitvoeren van de aanbevelingen ervan te ondersteunen. De aanbevelingen zijn:

- Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in.
- Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie.
- Reduceer de indirecte kosten.

Scope

- De kosten van de informatiehuizen worden toegerekend aan scenario 3 en zullen daarom separaat van de kostenraming van scenario 2 worden gepresenteerd.
- De kosten van de voorbereiding van de besluitvorming over de informatiehuizen in 2017 worden geactualiseerd op basis van gegevens over de realisatie.
- DSO Scenario 2 en scenario 3 kennen een eigen kostenraming.

- De veranderopgaven en transitiekosten van de overheden zijn geen onderdeel van de scope van de raming.
- De kosten van een zorgvuldige transitie van DSO-producten naar beheer behoren uitdrukkelijk wel tot de scope.

DSO specifiek
- Een positief saldo na fase eindafrekeningen projecten wordt binnen DSO hergebruikt voor opvang van extra uitgaven (bijv. inschattingsfouten), niet zijnde risicogerelateerde- of scopewijzigingen.

Van belang is verder nog op te merken dat de levenscycluskosten voor de producten die binnen het programma worden ontwikkeld behoren niet tot de scope van de kostenraming behoren. Niettemin zal er met spoed een afzonderlijke raming van de levenscyclus moeten worden gemaakt. Dit conform het advies van KPMG.

Tarieven
De kostenraming oktober 2017 is gebaseerd op contracttarieven. Dit zijn de tarieven op basis waarvan alle capaciteit in het programma is gecontracteerd. Inmiddels zijn deze tarieven bekend en vervalt de noodzaak om met normtarieven te werken. Dit is vooral relevant voor inhuur in mindere mate voor detachering en niet voor RWS interne capaciteit (IK). Voor IK worden de normtarieven van het betreffende jaar gehanteerd, zowel voor realisatie als raming. In de kostenraming van april 2017 is het in 2016 gerealiseerde tarief gehanteerd. In de kostenraming oktober 2017 kan het rekentarief flexibel worden aangepast, zodat de gevolgen van prijsverschillen en hoeveelheidsverschillen eenvoudig kunnen worden blootgelegd.

Resultaten

Algemeen

Deze samenvatting geeft inzicht in de stand van zaken per 1 oktober 2017 en in de wijzigingen die zich in het programma hebben voorgedaan sinds de kostenraming van april 2017. Ook de kostenraming van oktober 2017 is een momentopname. Verder moet over enkele in deze raming opgenomen wijzigingen nog nadere besluitvorming plaatsvinden met mogelijke gevolgen voor de raming.

Evenals in de kostenraming van april 2017 is geconstateerd, blijkt dat de raming van september 2016 in essentie nog steeds valide is (zie Figuur 1). In Tabel 1 is te zien dat de totale investeringskosten voor scenario 2 uitkomen op 186,4 miljoen euro. Uit Tabel 2 blijkt dat dit per saldo 0,1 miljoen euro lager is dan in april 2017. Boven de streep zijn de belangrijkste verschillen het gevolg van een verschuiving van kosten van 2017 naar 2018. De overschakeling van het batenlastensysteem naar een kasverplichtingensysteem is de belangrijkste oorzaak hiervan. De belangrijkste verschillen worden hieronder per programmaonderdeel toegelicht.

Tabel 1: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten PIOW scenario 2 per oktober 2017

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €								
Deelprogramma DSO	1,4	18,2	32,5	40,0	19,5			111,6
Deelprogramma Invoering	0,7	2,5	7,7	8,2	8,3	5,6	2,0	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,0				0,0
Informatiepunt	0,0	2,1	3,8	3,9	PM	PM	PM	9,8
Totaal	**2,1**	**22,8**	**44,0**	**52,1**	**27,7**	**5,6**	**2,0**	**156,3**

Risicoreservering	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten onvoorzien in miljoen €								
Beroep op risicoreservering per oktober 2017				-4,4	-2,2			-6,6
Totale risicoreservering sinds april 2017								36,7
Resterende risicoreservering	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-4,4**	**-2,2**	**0,0**	**0,0**	**30,1**

Totale investeringskosten inclusief BTW								**186,4**

De kosten van Programmaraad en Programabureau minus Monitor en Communicatie zijn naar rato verdeeld over de programmaonderdelen (niet de informatiehuizen).

De kosten van Monitor zijn voor 75% toegedeeld aan Invoering en voor 25% aan DSO.

De kosten van Communicatie zijn voor 60% toegedeeld aan Invoering en voor 40% aan DSO.

De kosten van de informatiehuizen behoren tot scenario 3 en zijn derhalve niet meegenomen.

De totale risicoreservering is bepaald als 35% van het totale investeringsbedrag voor DSO van april 2017.

NB: de tabel bevat afrondingsverschillen.

Tabel 2: Verschillen oktober 2017 – april 2017

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €								
Deelprogramma DSO	0,0	0,0	-5,5	5,2	7,0			6,7
Deelprogramma Invoering	0,0	0,0	-0,7	-0,1	0,1	0,5	0,2	0,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				-1,8				-1,8
Informatiepunt	0,0	0,0	-2,3	3,9				1,6
Totaal	**0,0**	**0,0**	**-8,5**	**7,2**	**7,1**	**0,5**	**0,2**	**6,5**

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €								
Beroep op risicoreservering per oktober 2017				-4,4	-2,2			-6,6
Totale risicoreservering sinds april 2017								0,0
Resterende risicoreservering	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-4,4**	**-2,2**	**0,0**	**0,0**	**-6,6**

Totale investeringskosten inclusief BTW								**-0,1**

NB: de tabel bevat afrondingsverschillen.

Verschillenanalyse DSO

Indirecte kosten
De indirecte kosten bestaan uit de begroting van het DSO Programmateam en de toedeling vanuit Programmabureau en Programmaraad, Monitor en de communicatiekosten.

De capaciteitsbegroting van het DSO Programmateam laat ondanks een fte reductie een stijging zien van 2,4 miljoen euro. In de raming van april 2017 zijn de gemiddelde in 2016 gerealiseerde tarieven gehanteerd als rekentarief om de capaciteit van 2017 tot en met 2019 te ramen. In de kostenraming oktober 2017 is dit verscherpt door de contracttarieven te hanteren. Nu er in 2017 een stabiel team is ontstaan bieden de contracttarieven de beste voorspellende waarde. De contracttarieven vallen hoger uit dan de in 2016 gerealiseerde tarieven met een stijging van de totale kosten tot gevolg. Deze stijging had nog 1,2 miljoen euro hoger kunnen zijn als er geen maatregelen waren genomen om de capaciteit van het programmateam te reduceren met een totaal van 5,5 fte vanaf 2017 t/m 2019. In de raming van april 2017 waren daarnaast reeds maatregelen ingeboekt om de capaciteitsbegroting te reduceren met 6,7 fte. Ook deze maatregelen zijn geeffectueerd waardoor in totaal een reductie van 12,2 fte is gerealiseerd. De toegedeelde overkoepelende kosten zijn met 0,3 miljoen euro afgenomen. Samengevat leidt dit tot een afwijking van 2,1 miljoen euro op de indirecte kosten. Zie onderstaande tabel voor een schematische weergave.

Tabel 3: Verschillenanalyse indirecte kosten

Raming	FTE	Tariefsoort	Programmateam	Toeslag PR & PB	Indirecte kosten totaal
Aprilraming 2017	106,4*	Rekentarief 2016	€ 15.613.988	€ 13.112.490	€ 28.726.477
Oktoberraming 2017	100,9	Contracttarief	€ 18.017.110	€ 12.846.729	€ 30.863.839
Delta	**-5,5**		**€ 2.403.123**	**€ -265.761**	**€ 2.137.362**

**Binnen deze 106,4 fte was al een maatregel ingeboekt om de capaciteitsbegroting te reduceren met 6,7 fte. Het vertrekpunt was 113,1 fte.*

Directe kosten
De directe kosten bestaan uit de projectkosten en de projectoverstijgende kosten.

De projecten laten een stijging van 5,8 miljoen euro te zien. Een deel van de projectoverstijgende kosten was sinds september 2016 en april 2017 bestemd om nader toe te delen aan de projecten. Sinds voorjaar 2017 is hier een begin mee gemaakt en is er netto 2,4 miljoen euro verschoven vanuit de projectoverstijgende kosten naar de projecten. Als gevolg van fase afsluitingen is er een meevaller van 0,7 miljoen euro. Op totaalniveau gezien leidt dit tot een afwijking van 6 miljoen euro. Deze is als volgt opgebouwd:

- Bij PR05 is een risico opgetreden waardoor de projectraming stijgt met +/- 4 miljoen euro. Over de definitieve oplossingsrichting vindt nog besluitvorming plaats.
- Er is er een afwijking van 0,8 miljoen euro op de algemene kosten van de projecten van RWS. Deze kosten waren abusievelijk niet in de projectbegrotingen opgenomen.
- Er zijn ten gevolge van risico's afwijkingen opgetreden bij PR04 (0,6 miljoen euro), PR29 (0,3 miljoen euro) en PR30 (0,4 miljoen euro). PR29 bevat een verschuiving van 2,2 miljoen euro vanuit de post Test & Integratie (uit de projectoverstijgende kosten) ten behoeve van Security testen. Samen met de afwijking moet hier nog besluitvorming over plaatsvinden. Ook over de afwijking van PR30 moet nog besluitvorming plaatsvinden.
- Het informatieproduct Overbruggingsfunctie van PR16 Informatiehuis Ruimte behoort tot de scope van scenario 2. De andere voorgenomen informatieproducten van IH Ruimte zijn na onderzoek ondergebracht in de scope van scenario 3. De kostenbesparing van deze scopereductie bedraagt 2,1 miljoen euro. Omdat in scenario 3 de informatieproducten alsnog ontwikkeld moeten worden, wordt geadviseerd dit bedrag beschikbaar te houden voor het onderdeel Informatiehuizen van scenario 3.

De kosten van de projectoverstijgende directe kosten vallen 1,7 miljoen euro lager uit dan in april 2017. Dit komt met name door verschuivingen, maar er is ook een afwijking opgetreden van 0,4 miljoen euro. De belangrijkste plussen en minnen zijn:

- Gebruikersvergoeding, een nieuwe post van 0,6 euro naar aanleiding van een besluit van de Programmaraad hierover. Deze kosten zijn verschoven vanuit projectbegrotingen. In april 2017 is hieraan ten onterechte reeds 0,4 miljoen euro aan een projectbegroting onttrokken. Dit leidt nu tot een toename van 0,4 miljoen euro. De kosten worden hiervan gemonitord. Later wordt naar aanleiding van de aanspraak op deze vergoeding bezien of deze reservering naar beneden kan worden bijgesteld.
- Communicatie bedraagt 0,5 miljoen euro minder. Deze kosten zijn verschoven naar Programmaniveau en landen vervolgens via een verdeelsleutel weer binnen DSO.
- Testen en integratie zijn 2,2 miljoen euro minder als gevolg van een verschuiving van deze kosten naar PR29 – DSO Beveiliging ten behoeve van Security testen.
- Impact Delta's GPvE 0.86 is 0,4 miljoen euro minder als gevolg van opname in projectbegrotingen. Er resteert nog 2 miljoen euro op deze post. Eind 2017 vindt een herijking plaats waarmee deze reservering volgens huidige verwachting met 0,4 miljoen euro kan worden verlaagd.

DSO totaal

In totaal wijkt de DSO raming exclusief risicoreservering 6,7 miljoen euro af van de raming van april 2017, maar past deze nog steeds binnen de raming van 142 miljoen euro inclusief de resterende risicoreservering. In Figuur 1 is goed te zien dat de totale geraamde kosten van DSO niet afwijken van april 2017 en nauwelijks van september 2016. De totale risicoreservering is bepaald als 35% van de investeringskosten van DSO in april 2017, te weten 36,7 miljoen euro. Binnen de projectoverstijgende kosten is 1,1 miljoen euro aan meevallers opgenomen. Er moet nog besluitvorming plaatsvinden over de inzet van deze meevallers. In huidige raming tellen deze meevallers dus vooralsnog op bij de totale kosten. Binnen de raming wordt ervan uitgegaan dat ter bekostiging van de afwijking een beroep wordt gedaan op de risicoreservering. Besluitvorming hierover zal echter voor elke afwijking separaat plaatsvinden. Als dit resulteert in een beroep op de risicoreservering van 6,6 miljoen euro dan resteert een risicoreservering van 30,1 miljoen euro. In Figuur 1 is dit te zien als een afname van de risicoreservering.

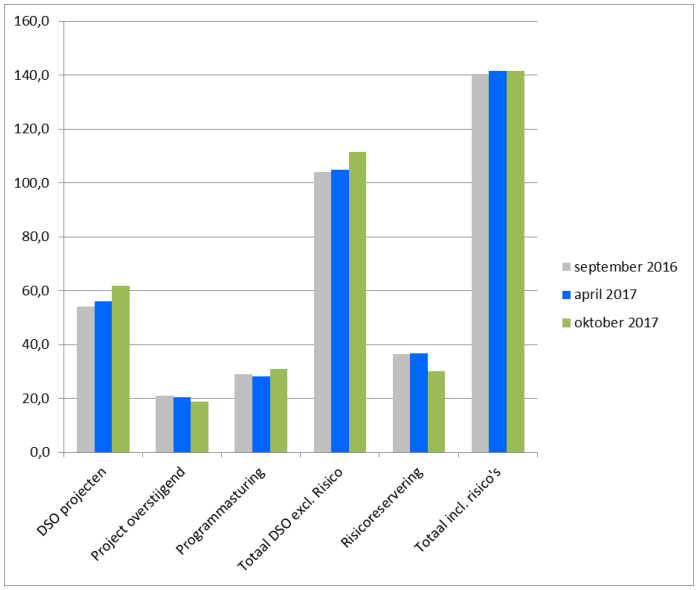

Figuur 1: Kostenramingen DSO sinds september 2016

Bandbreedte
De bandbreedte van de totale investeringskosten van DSO is afgenomen. Het aandeel van de raming met bandbreedte neemt af met ieder jaar realisatie zonder bandbreedte. Ten opzichte van april 2017 is de bandbreedte van de investeringskosten van DSO afgenomen van 19% minder en 30% meer of 49% in totaal tot 20% minder en 26% meer of 46% in totaal in oktober 2017. De bandbreedte is afgenomen door het effect van voortgeschreden realisatie. Figuur 2 laat de opbouw van de kosten van DSO zien alsmede de bandbreedte.

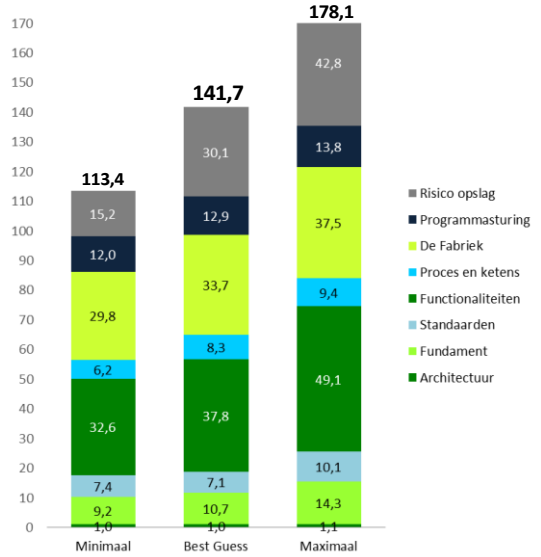

Component	beschrijving
Architectuur	• Architectuurkosten
Fundament	• PR02: Portal CMS • PR05: knooppunt • PR11: CJ en design
Standaarden	• PR10: Voorwaarden open stelsel voor derden • PR07: procesmatig borgen standaarden • PR04: Informatiemodel • PR08: Aansluitvoorwaarden IH • 50% impactanalyses
Functionaliteiten	• PR06: Gegevenscatalogus • PR12: Gebruikstoepassingen • PR13: Toepasbare regels • PR16: IH ruimte • PR30: Registreren, bekendmaken omgevingsdocument • 50% impactanalyses
Proces en ketens	• PR27: VIVO rijk • PR28: UIVO-I • PR22: VIVO waterschappen • PR23: VIVO provincies • PR26: Centrale serviceorganisatie beheer • PR29: DSO beveiliging • UIVO-i Rijk
'De Fabriek'	• Licenties • Communicatie & Omgevingsmanagement • Integratie & Testing • Technische gebruiksondersteuning • Nazorg projecten • DSO beheersing en management
Programmasturing	• DSO bijdrage programmabureau
Risico opslag	• Gekwantificeerde risico opslag

Figuur 2: Kostenopbouw DSO minimaal, best guess en maximaal

Kosten toegerekend aan capabilities en business functies

Evenals in april 2017 zijn de DSO-kosten zonder risicoreservering en toeslag van PR&PB toegerekend aan de capabilities en via deze aan de business functies (zie Figuur 3 en Tabel 4). Na inrichting van een Agile-beheersingsinstrumentarium conform het advies van KPMG kan dit nader gedetailleerd worden.

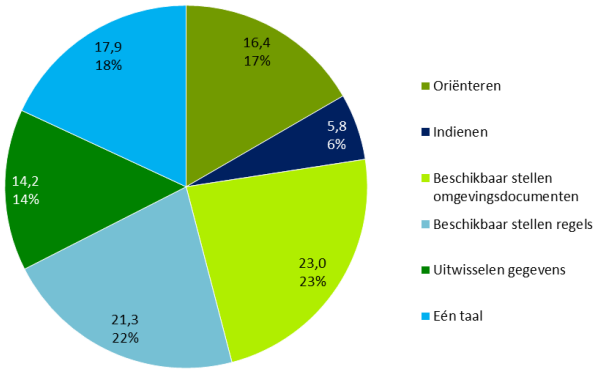

Figuur 3: Kosten toegekend aan de DSO business functies

Invoeringsondersteuning
Voor Invoeringsondersteuning is een separate notitie voor het OGB in de maak. Hierin wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingsrichtingen binnen Invoeringsondersteuning en de effecten daarvan op besteding van het nog beschikbare budget. In de kostenraming oktober 2017 zijn ten opzichte van april enkel de effecten van de realisatie en prognose eindstand, inclusief de verschuivingen veroorzaakt door de overgang van een batenlastenstelsel naar kasverplichtingen stelsel, verwerkt en naar rato geëxtrapoleerd naar de jaartranches in de periode 2018 - 2021. In de raming van Invoeringsondersteuning is tevens voorzien in een bedrag van 0,5 miljoen euro voor de vervaardiging van een website door Informatiepunt.

Informatiepunt
De kostenraming van Informatiepunt sluit aan bij de 'Notitie Financiering informatiepunt in 2018', zoals behandeld in de Programmaraad van 14 november 2017. Belangrijkste verschil met de kostenraming van april 2017 is de raming van kosten voor het jaar 2018. Verder heeft er een verschuiving van kosten van 2017 naar 2018 plaatsgevonden. Per saldo is de raming van de totale kosten toegenomen tot bijna 10 miljoen euro, waardoor er voor Invoeringsondersteuning geen 'mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt' meer overschiet. Omdat het onderhouden en bouwen van de website van het programma later is toegevoegd aan de werkzaamheden van het Informatiepunt worden deze separaat vanuit het programmadeel invoeringsondersteuning gefinancierd en gedekt.

Overige bevindingen

Informatiehuizen

De realisatie van kosten in 2016 plus de prognose eindstand van 2017 bedragen tezamen 4,3 miljoen euro. Er schuift 3,2 miljoen euro door naar 2018. De totale geraamde kosten bedragen 7,5 miljoen euro. Deze kosten hebben betrekking op de voorbereiding van de besluitvorming over het in ontwikkeling nemen van informatieproducten in 2018 en verder.

De voorbereiding en ontwikkeling van informatieproducten behoren tot scenario 3 en worden hier verder niet gedetailleerd besproken. NB: in de kostenraming is derhalve geen realisatiebudget ten behoeve van scenario 3 opgenomen.

Externe Review

De Kostennota april 2017 en onderliggende kostenraming zijn getoetst in een review door KPMG. De aanbevelingen zijn:
- Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in.
- Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie.
- Reduceer de indirecte kosten.

Deze aanbevelingen zijn ter harte genomen en hebben geleid tot acties die deels al tot in de kostenraming traceerbare resultaten hebben geleid.

De business functies worden gerealiseerd door capabilities en deze vervolgens weer door het ontwikkelen van features afgeleid uit het Globaal Programma van Eisen. De volledige backlog aan features wordt medio november opgeleverd. Vervolgens schatten de DSO-projectteams de omvang van de ontwikkelinspanning van de aan hen toegedeelde features. Hierdoor kan een nauwere relatie worden gelegd met de planning en de kostenraming van de ontwikkeling van de business functies dan tot nu toe (zie Figuur 3) mogelijk was.

De Adviesgroep permanent beheer brengt binnenkort advies uit en richt zich daarbij op de governance, rollen, toezichtrelaties en kaders waarbinnen permanent beheer wordt georganiseerd. Het advies richt zich niet op de wijze waarop beheer door leveranciers wordt uitgevoerd, waarbij wel het uitgangspunt is geformuleerd dat er een hoge mate van autonomie bij leveranciers voordelen biedt. Dit advies is medio oktober besproken met de ontwikkelpartners van DSO. Geadviseerd wordt voor medio 2018 een eerste kostenraming te maken van de te verwachten beheerkosten. Voor oplevering van DSO medio 2019 kan deze raming dan nog een keer herzien worden.

De reductie van de indirecte kosten is hierboven reeds besproken.

Tabel 4: Kostentoerekening aan capabilities en business functies

Bedrijfsfuncties	x mln euro/functie	Capabilities	x 1.000 euro/capability
Oriënteren Informatie over de fysieke leefomgeving beschikbaar	16,4	Kunnen gebruiken van Omgevingsdocumenten	1.533
		Kunnen gebruiken juridische regels	1.533
		Kunnen gebruiken Checken	1.533
		Kunnen gebruiken informatie over de fysieke leefomgeving *	1.533
		Kunnen gebruiken basisregistratie informatie	1.533
		Kunnen terugmelden informatie over de fysieke leefomgeving	1.533
		Kunnen bewaren informatie tijdens oriënteren	1.533
		Kunnen samenwerken tijdens oriënteren	1.533
		Kunnen gebruiken ruimtelijke informatie (IH Ruimte)	4.175
Indienen (+ samenwerken)	5,8	Kunnen opstellen en indienen aanvragen en meldingen	1.460
		Kunnen bewaren van informatie tijdens opstellen aanvragen en meldingen	1.460
		Kunnen samenwerken tijdens opstellen aanvragen en meldingen	1.460
		Kunnen valideren indieningsvereisten	1.460
Besluiten & beschikbaar stellen Omgevingsdocumenten (+ samenwerken)	23,0	Plan-informatie kunnen uitwisselen	3.292
		Regel-informatie kunnen uitwisselen	3.292
		Zaak/FO/BO-informatie kunnen uitwisselen	3.292
		Document management-informatie kunnen uitwisselen	3.292
		Vergunnings-systemen kunnen koppelen	3.292
		Open stelsel: Apps tegen DSO kunnen ontwikkelen	3.292
		Informatie-huizen kunnen koppelen	3.292
Beschikbaar stellen Toepasbare regels Landelijk en lokaal	21,3	Kunnen maken Toepasbare regels	4.258
		Kunnen aanleveren Toepasbare regels	4.258
		Kunnen valideren Toepasbare regels	4.258
		Beschikbaarstellen Toepasbare regels	4.258
		Beschikbaar stellen te tonen Uitvoerbare regels	4.258
Uitwisselen Gegevens Koppelen in de keten Apps kunnen bouwen	14,2	Kunnen opvragen omgevingsdocumenten	1.286
		Kunnen opvragen ruimtelijke informatie (IH Ruimte)	3.928
		Kunnen opvragen aanvragen en meldingen	1.286
		Kunnen opvragen van toepasbare regels en checken	1.286
		Kunnen opvragen informatie over fysieke leefomgeving	1.286
		Kunnen opvragen basisregistr.	1.286
		Kunnen doorleveren van terugmeldingen	1.286
		Kunnen koppelen systemen van bevoegd gezag	1.286
		Kunnen koppelen systemen en Apps van derden (open DSO)	1.286
Eén taal: Uitwisselen begrippen en informatie	17,9	Kunnen aanleveren beschrijvende informatie en begrippen (catalogus)	2.975
		Kunnen inzien + valideren beschrijvende informatie en begrippen (catalogus)	2.975
		Kunnen beschikbaar stellen beschrijvende informatie en begrippen	2.975
		Kunnen aanleveren gemodelleerde informatie	2.975
		Kunnen inzien + valideren gemodelleerde informatie	2.975
		Beschikbaarstellen gemodelleerde informatie	2.975

Bijlage: Aanvullende analyses DSO

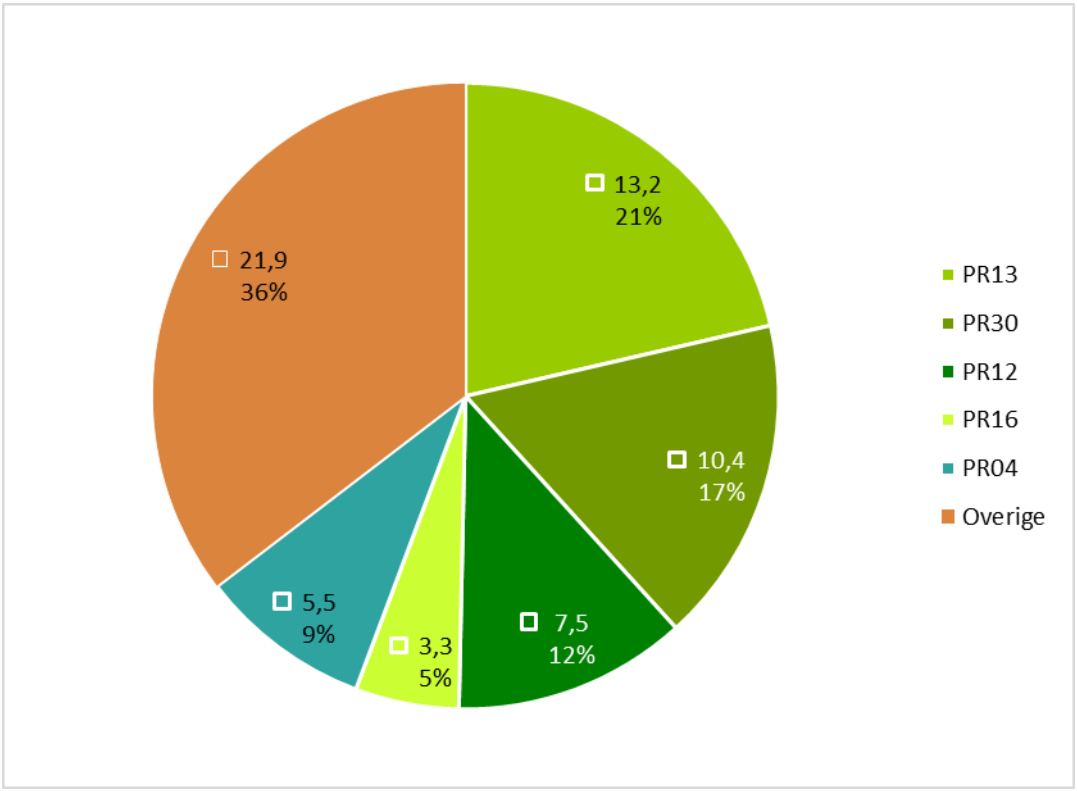

Figuur 4: De top-5 grootste projecten

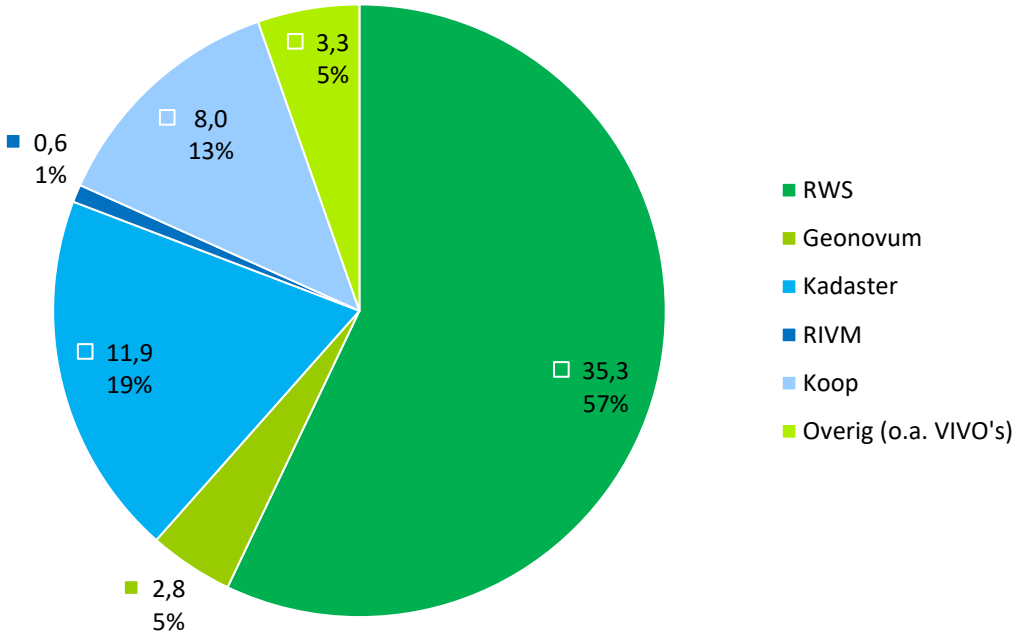

Figuur 5: Verdeling kosten per ontwikkelpartner

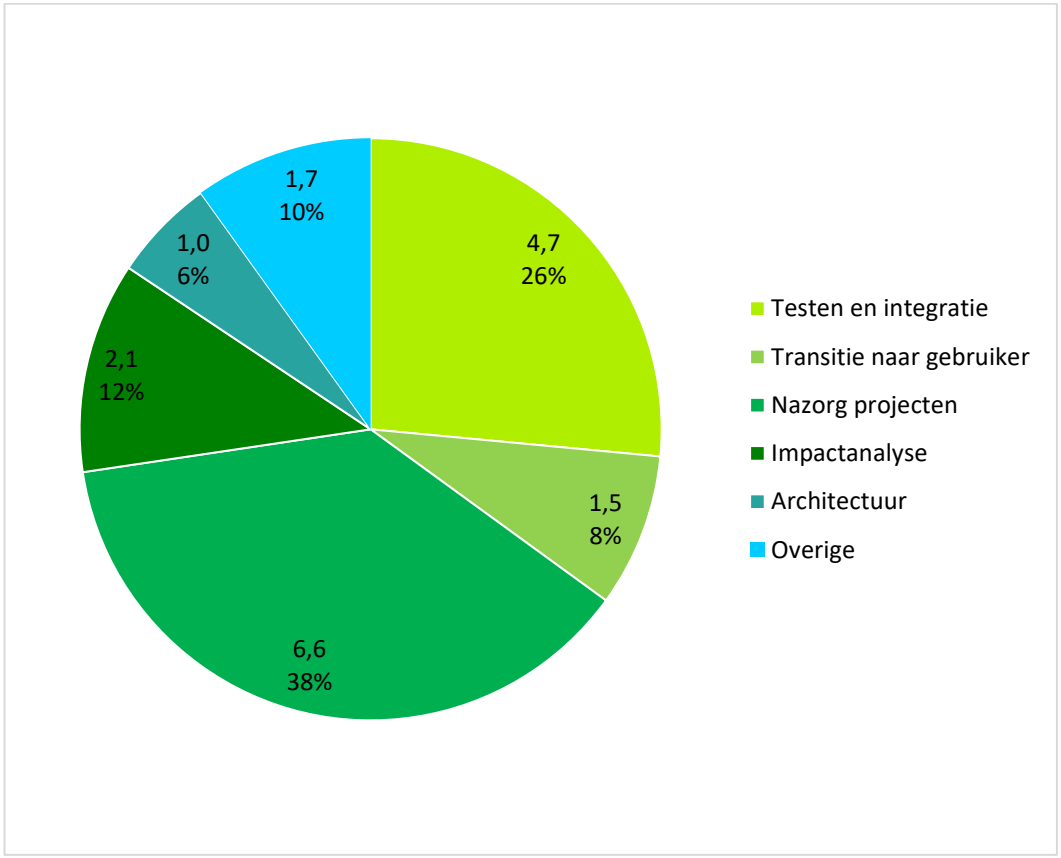

Figuur 6: DSO projectoverstijgende directe kosten

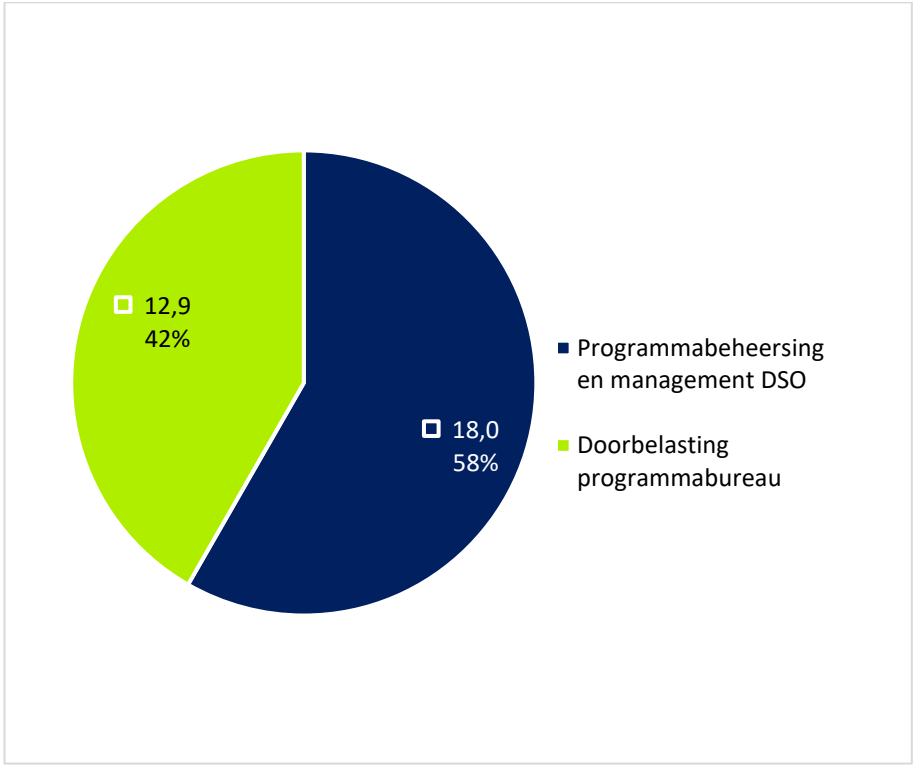

Figuur 7: Beheersingskosten DSO

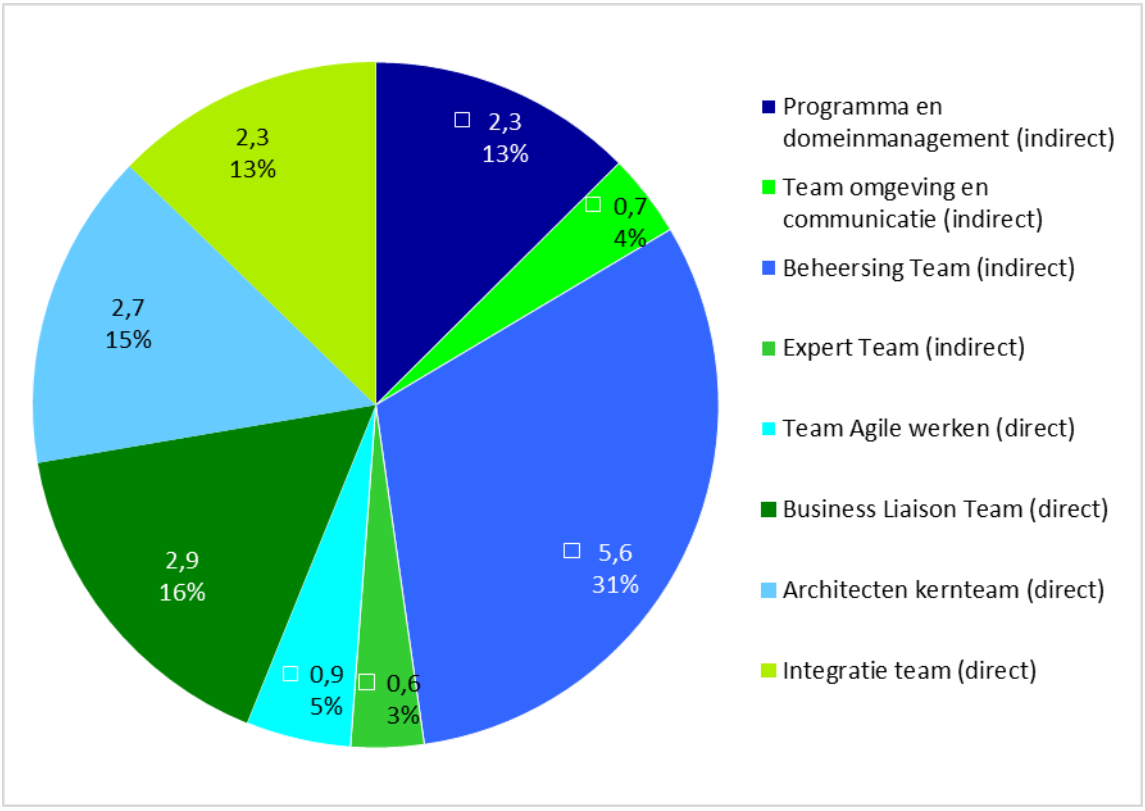

Figuur 8: DSO Programmabeheersing

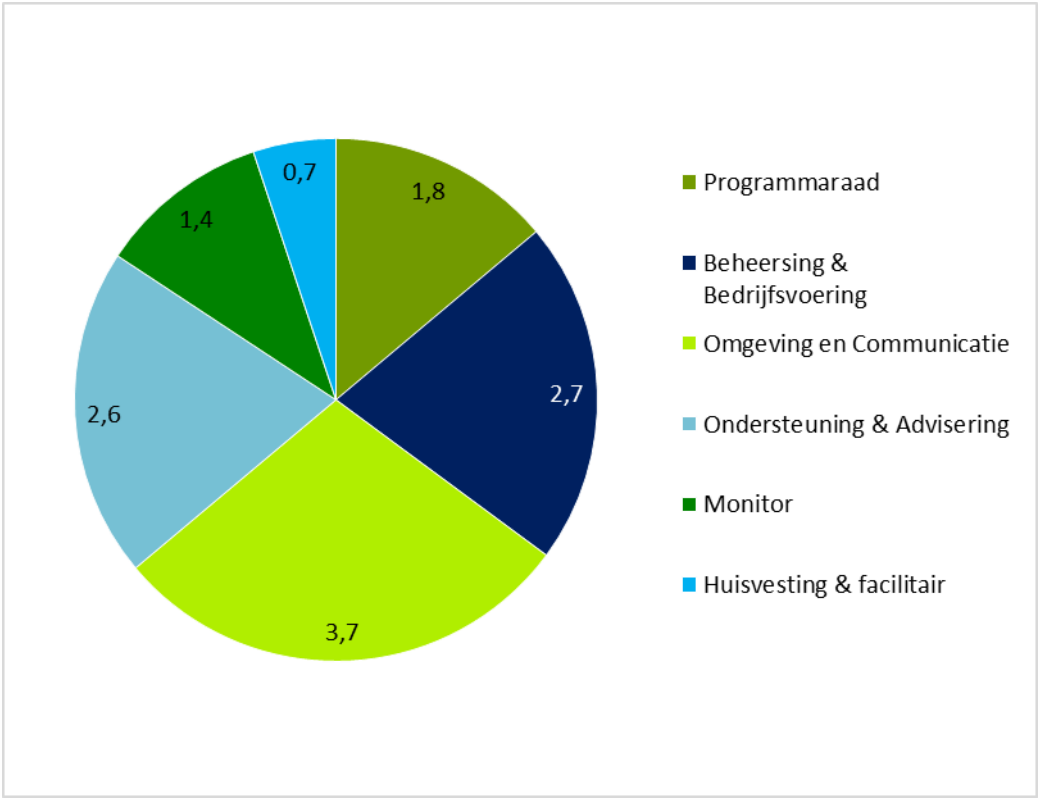

Figuur 9: Doorbelasting PR&PB aan DSO

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
20 december 2017

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	12 december 2017 10:30
Vergaderplaats	Rijnstraat, Den Haag
Deelnemers	Artikel 5.1 lid 2 sub e (verslag).

1. **Opening en mededelingen**
- Artikel 5.1 lid 2 sub e en Artikel 5.1 lid 2 sub e zijn vanwege ziekte afwezig.
- De begroting van het ministerie op het gebied van wonen, ruimte en de Omgevingswet is in de Kamer besproken. Er zijn daar weinig vragen over de Omgevingswet gesteld.

2. **Verslag OGB 22-11-2017**

Er worden opmerkingen gemaakt over de afspraken over de aanpak van de impactanalyses. Dat komt later in het overleg aan de orde.
Het verslag wordt vastgesteld.

3. **Governance**

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan de hand van sheets een toelichting. Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt voor dat de werkgroep een rondje maakt langs de verschillende partijen, en op basis daarvan een voorstel maakt, zodat in een volgend OGB knopen kunnen worden doorgehakt. Voorstellen over rapportagelijnen en mandaten moeten daar onderdeel van zijn. Vraag is om drie modellen te maken, één beschrijving van de huidige situatie, één model dat de huidige situatie verbetert en een meer ingrijpend model met beschrijving van de ideale situatie. Een actie die nu wordt ingezet, is het verbeteren van de projectbeheersing aan de kant van de opdrachtgever (OU).

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
20 december 2017

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat hij een voorkeur heeft voor het OGB en de Programmaraad als een soort stuurgroep in elkaar te schuiven. Gezamenlijkheid is cruciaal.
Artikel 5.1 lid 2 sub e benoemt dat in het agile werken, de opdrachtgevers wellicht vaker bij elkaar moeten komen. Dat beeld wordt gedeeld.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het bestuursakkoord voor de rijkspartijen leidend is, waarbij is afgesproken dat de governance wordt georganiseerd langs de lijnen van de verantwoordelijkheden, waarbij de minister handelt vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel en IPO, VNG en UvW handelen vanuit hun verantwoordelijkheid als belangenbehartigers van hun leden die net als IenM/Rijkswaterstaat als bevoegd gezag verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wet en een goede dienstverlening richting burgers en bedrijven. Daarnaast moet er een sterk opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap zijn, met scheiding in rollen tussen partijen. De interne rijksafstemming blijft voor het rijk een aandachtspunt.
Artikel 5.1 lid 2 geeft aan dat voor haar belangrijk is dat duidelijk is wat vraaggestuurd werken inhoudt.
Deze punten worden meegenomen in de uitwerking van de modellen.

4. **Digitaal stelsel**

a. Eindrapport taskforce complexiteitsreductie en vervolgproces

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat het eindrapport de uitwerking is van de al eerder gepresenteerde sheets, met slechts beperkte wijzigingen.
Artikel 5.1 lid 2 sub e is blij met het advies. Het biedt goede handvatten om aan de slag te gaan. Een formele stap richting het BIT is wat hem betreft niet nodig.
Artikel 5.1 lid 2 sub e is ook blij met wat er ligt. De eerste signalen uit zijn achterban zijn positief. Hij vraagt naar de uitwerking van de gebruikersbetrokkenheid (het tweede advies van het BIT). Hij stelt voor de besluitvorming voor te bereiden op basis van de uitkomsten van de impactanalyses, zodat er één informatiestroom is.
Artikel 5.1 lid 2 sub e is ook positief over het resultaat. Venijn zit in de vraag wat we er nu mee gaan doen. Het draaien aan de knoppen zal gevolgen hebben voor de gebruikers. Een deadline van 15 januari voor de impactanalyses is voor hem krap.
Artikel 5.1 lid 2 sub e is ook blij dat we zover gekomen zijn. Ze vindt het belangrijk dat de impact in samenhang bekeken wordt.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft ook complimenten aan de taskforce. Een eerste beeld van de impactanalyse van het rijk laat zien dat het digitalisering van de regelgeving wellicht eenvoudiger wordt. De Invoeringswet kan ook juridisch vereenvoudigd worden.

De volgende afspraken worden gemaakt:

- De taskforce wordt decharge verleend.
- Het additionele onderzoek naar splitsing van het beschikbaar stellen van regelgeving en extra services, is inmiddels afgerond. De uitkomsten zullen worden rondgestuurd en maken onderdeel uit van de impactanalyses.
- Het rapport is openbaar, waarbij in de status duidelijk moet zijn dat er nog besluitvorming over moet plaatsvinden.
- De uitkomsten van de taskforce worden niet formeel aan het BIT teruggelegd, er zal informeel contact zijn.
- In het volgende OGB komt een voorstel vanuit de Programmaraad voor het verbeteren van de gebruikersbetrokkenheid (naar aanleiding van BIT-advies).
- De impactanalyse wordt uitgevoerd op het basisniveau. Als er iets over het draaien van de knoppen gezegd kan worden, wordt dat meegenomen.

- De impactanalyses moeten afgerond zijn voordat besluitvorming kan plaatsvinden. De planning is gericht op besluitvorming in de tweede helft van februari.
- Naar aanleiding van een verzoek van Artikel 5.1 lid 2 sub e zal Artikel 5.1 lid 2 contact opnemen met Artikel 5.1 lid 2 sub voor een aanvullende opdracht om ook te kijken naar de opdrachtnemerskant.

b. Epcis Q1

Artikel 5.1 lid 2 verduidelijkt dat de epics blijven binnen het basisniveau zoals dat door de taskforce is voorgesteld. De onderdelen die daarbuiten vallen, zijn er afgehaald. Het CIO-advies was gebaseerd op een eerdere versie, de adviezen van de CIO zijn verwerkt in het voorliggende voorstel.

Het OGB stemt daarmee in met de epics voor Q1 2018.

5. **Adviesgroep beheer**

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht het voorstel toe. Het is belangrijk om snel duidelijkheid te krijgen over de toekomstige beheerorganisatie, terwijl de processen om tot goede besluitvorming te komen niet verstoord moeten worden. Voorstel is daarom om een informateur of verkenner aan te wijzen die no regret stappen kan zetten.

Artikel 5.1 lid 2 sub e ziet ook het belang om stappen te zetten. Besluitvorming kan pas plaatsvinden als het totaal helder is. Hij stelt voor om vanwege het grote belang van gemeenten bij dit onderwerp, een verkenner te zoeken vanuit de VNG.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het onderwerp bij zijn bestuurders nog niet op enthousiasme kan rekenen. Hij kan zich wel vinden in een verkenner, als daarbij geen onomkeerbare stappen worden gezet.
Artikel 5.1 lid 2 sub e is akkoord met een verkenner. Intussen werkt het IPO aan het uitwerken van alternatieven voor het advies van de adviesgroep. Deze zullen gedeeld worden. Hij kan zich erin vinden als de ontwikkelpartners snel duidelijkheid krijgen, maar wil de termijn voor nu maximaal drie jaar houden.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het Rijk wel meer tempo had willen maken, en instemt met de stappen die de verkenner kan zetten. Ze wil de adviezen van de CIO over de interoperabiliteit en het aantoonbaar maken dat de software beheersbaar en onderhoudbaar is overnemen.

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het uitstel van duidelijkheid over de beheerorganisatie extra kosten met zich mee gaat brengen. Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat daar nu geen conclusie over getrokken kan worden, en dat die kosten dan eerst in kaart zouden moeten worden gebracht.

Het volgende wordt afgesproken:

- Er wordt een verkenner aangesteld die start met no regret vervolgstappen. Er wordt een voorstel gemaakt door de OU voor een opdracht voor de verkenner die het volgende OGB terugkomt. De VNG doet een suggestie voor een persoon.
- Het onderwerp beheer wordt ook geagendeerd voor het bestuurlijk overleg.
- Het idee is om de strategische ontwikkelpartners voor maximaal drie jaar aan te wijzen voor het technisch operationeel beheer van de onderdelen die ze nu ontwikkelen. De verkenner zal daarover in gesprek gaan met de strategische ontwikkelpartners. Dit zal onderdeel worden van de opdracht aan de verkenner.

- In het architectuurkader wordt door toegevoegd dat de software interoperabel is (actie lead-architect).
- Als eis in het architectuurkader wordt toegevoegd dat de strategische ontwikkelpartners aantoonbaar maken dat de software die ze maken beheersbaar en onderhoudbaar is (actie lead-architect).

6. **Jaarplan 2018**

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat een jaarplan voor de opdrachtnemer nodig is, maar dat er vanwege financiële perikelen geen vaststelling mogelijk is. Er moet wel zorggedragen worden dat er voor Q1 middelen zijn.
Artikel 5.1 lid 2 geeft aan dat er vanwege rechtmatigheid wel een opdracht nodig is en vraagt hoe dat vormgegeven kan worden. Ze wil wel het voorstel rondom informatieproducten terugnemen, omdat daar eerst bestuurlijke besluitvorming over moet plaatsvinden. Artikel 5.1 lid 2 sub e vindt het onderscheid tussen informatiehuizen en informatieproducten lastig en wil daar graag in het volgende OGB bij stil staan. Hiervoor zal een stuk worden gemaakt door de OU en het programma.

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het nu niet mogelijk is om besluiten te nemen en een jaarplan vast te stellen. Hij vindt het voorstel zoals dat in de oplegnotitie door de OU gedaan is, een goed voorstel. Artikel 5.1 lid 2 sub e sluit hierbij aan en benadrukt dat er eerst keuzes aan het OGB moeten worden voorgelegd, voordat besloten kan worden over een jaarplan.

Artikel 5.1 lid 2 sub e roept op om de besluiten in samenhang te bespreken en wil daarvoor eerst een implementatiestrategie maken. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de opdrachtnemer duidelijkheid nodig heeft. Hij moet die duidelijkheid ook geven richting de ontwikkelpartners.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vindt dat er wel voortgang moet zijn en dat we besluitvorming stapje voor stapje moeten doen. Hij heeft nu niet de mogelijkheid om een klap op het budget voor het hele jaar te geven.
Het volgende wordt afgesproken:

- Het jaarplan wordt nu niet vastgesteld.
- Er wordt voor gezorgd dat er voldoende financiële middelen komen zodat het programma niet helemaal stilvalt.
- In het volgend OGB worden keuzes voorgelegd op basis waarvan later het jaarplan kan worden vastgesteld. Deze worden door het programma in afstemming met de OU voorbereid.

7. **Vaststellen standaarden**

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt naar de relatie met het vaststellen van standaarden door het nationaal beraad. Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat de standaarden die nu worden voorgesteld ook zijn goedgekeurd door het nationaal beraad (forum voor standaardisatie).
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er door een aantal rijkspartijen nog een impactanalyse wordt gedaan op de vraag op welke manier en wanneer ze aan deze standaarden kunnen voldoen. Dit moet in een aantal maanden worden afgerond.

De standaarden worden met deze opmerking bekrachtigd door het OGB.

8. **Voortgang**

a. **Voortgangsrapportage Q3**

Naar aanleiding van de voortgangsrapportage wordt afgesproken dat de volgende keer in het OGB een presentatie gegeven zal worden over de resultaten van het DSO (verkorte versie van de functionele demo).

b. **Ter informatie: Herziene kostenraming**

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt of ondanks de FTE-reductie de kosten zijn toegenomen. Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat er in de vorige begroting een minpost was opgenomen, en dat de daarbij behorende taakstelling is behaald.

9. **Rondvraag en sluiting**

Opdrachtgevend Beraad

Voortgang Q42017

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voortgang Q4 2017 programma "Aan de slag met de Omgevingswet"
Agendanummer	4a

Datum
Bijlagen
Q4-voortgangsrapportage

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:

Conform de opdrachtbrief 2017 levert het programma "Aan de slag met de Omgevingswet" ieder kwartaal een voortgangsrapportage op, met daarin de verantwoording over de mijlpalen uit het jaarplan 2017. De vierde kwartaalrapportage (Q4 2017) wordt bij deze aangeboden.

De huidige rapportage is gebaseerd op formats en mijlpalen uit het jaarplan 2017. Bij bespreking in de PR is geconstateerd dat deze in de huidige opzet te omvangrijk is. Voor Q1 zal de rapportage in lijn met deze wens van de PR, de lopende opdracht voor 2018 en wensen vanuit BZK worden aangepast.

Dit memo bevat een samenvatting van de rapportage. De rapportage kan op verzoek ter inzage en beschikking worden gesteld. Opgemerkt wordt dat voor DSO een uitgebreidere toelichting is opgenomen in het eveneens geagendeerde memo "DSO terugblik PI4".

Voorgesteld besluit:

Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd om kennis te nemen van deze samenvatting en de in deze notitie genoemde zorgen.

Toelichting Programmaraad

In het vierde kwartaal zijn aansprekende resultaten behaald, maar het betrof ook een kwartaal met veel onzekerheid en dynamiek in de omgeving van het programma, wat zijn doorwerking heeft binnen het programma.

Voor wat betreft de *resultaten* van het programma is in 2017 een breed scala aan producten ontwikkeld en zijn activiteiten in gang gezet om de doelgroepen voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet, de werking- en de consequenties ervan. Deze inspanningen sorteren het beoogde effect. Door de inspanning vanuit *invoeringsondersteuning en de veranderopgaven* is vanuit de doelgroepen grote belangstelling om deel te nemen in de netwerken van deskundigen die ontstaan rond de kerninstrumenten, zoals omgevingsvisie en omgevingsplan. Daarnaast blijkt uit de feedback dat de kennis over (het systeem van) de wetgeving nog schaars is en doelgroepen nog grote stappen moeten zetten om te kunnen werken met de wet. Uit de klanttevredenheidonderzoeken blijkt dat de wijze waarop de verschillende doelgroepen worden ondersteund tot tevredenheid stemt.

Voor het deelprogramma *DSO* hebben de inspanning in Q4 geleid tot het opleveren van concrete functionaliteiten in de 3 ketens: 1) 'van plan tot publicatie', 2) 'van idee tot afhandeling' en 3) 'van vraag naar informatie'. Daarnaast is er een 5-tal praktijktesten uitgevoerd. Deze testen hebben een validerend karakter en geven inzichten in de werking van de ketens.

De website www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl is met hulp van het *Informatiepunt* doorontwikkeld en aangevuld met veel nieuwe informatie over de AMVB's en producten en informatie voor overheden en andere belanghebbenden die aan de slag willen met de Omgevingswet. De website wordt positief gewaardeerd. Voor de landelijke *nieuwsbrief Kwartslag* zijn bij 2e oplage in 2 maanden al 3300 abonnees. Uit de statistieken blijkt dat beide uitgaven goed zijn gelezen.

Voor het project *Informatieproducten* geldt dat er stappen zijn gezet. Zo is de nulmeting in oktober door het OGB vastgesteld en is er conform planning begonnen aan het opstellen van de eindrapportage.

Bovenstaande resultaten geven aan dat de gekozen werkwijze in combinatie met een onverminderde inzet, vruchten afwerpen. Gegeven de huidige dynamiek en toenemende complexiteit is dit echter geen vanzelfsprekendheid.

Vanuit de veranderopgaven en de deelprogramma's is niet alleen volop ingezet om de doelstellingen, productie en mijlpalen uit het Jaarplan 2017 te realiseren; de programma-organisatie heeft in het afgelopen kwartaal – net zoals in eerdere kwartalen - moeten inspelen op de *dynamiek vanuit de omgeving* van het programma. Zo heeft het onttrekken van inzet uit de productie geleid tot onvoorziene kosten (ten minste 0,3 mln.) voor o.a. de taskforces en aanvullende advisering. Deze kosten zijn niet voorzien in het huidig budget en hierdoor gaat een deel van de efficiencywinsten door optimalisatie van de werkprocessen teniet. Daarnaast vraagt dit ook inzet van sleutelfunctionarissen, waarbij dit deels ten koste gaat van de te leveren producten. Niet alleen bij het programmabureau maar bijvoorbeeld ook bij Invoeringsondersteuning loopt het aantal fte's fors terug. Over geheel 2017 is de bezetting ca 20% afgenomen.
Bij de overgang naar het Ministerie van BZK is onzekerheid ontstaan over de opdrachtverlening. Hierdoor zijn en worden werkzaamheden getemporiseerd (Invoeringsondersteuning) en is vanuit de ontwikkelpartners aangedrongen op tijdige opdrachtverlening zodat zij de contracten met de medewerkers tijdig kunnen verlengen en kunnen werken op basis van een formele opdracht.

Bovengenoemde ontwikkelingen en onzekerheden hebben geleid tot vertraging in de besluitvorming over lopende issues zoals het tijdelijk- en het permanent beheer, intensivering van gebruikersbetrokkenheid en consequenties van de herfasering voor invoeringsondersteuning en het informatiepunt Omgevingswet. Binnen deze context is het juist nu van belang om bij doelgroepen het urgentiebesef en draagvlak te behouden. Indien op een later moment kennis, draagvlak, urgentiebesef en netwerken opnieuw moeten worden opgebouwd, dreigen efficiencyverlies en stijging van de kosten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Alhoewel het begrijpelijk is dat de (ingrijpende) veranderingen enige tijd nodig hebben (en dit ook kansen met zich mee kan brengen), neemt als gevolg van bovengenoemde ontwikkelingen het risicoprofiel toe. In de bijlage van dit memo is de risico top-10 opgenomen die dit weergeeft. Het is dan ook van groot belang dat de benodigde randvoorwaarden voor een beheerste uitvoering van het programma zo snel als mogelijk worden ingevuld, snelle besluitvorming vanuit het OGB op genoemde issues is dan ook gewenst.

Kerncijfers Financiën
Uitgaven 2017

Totaal (EPK en IK) 2017	x mln euro	x mln euro	x mln euro	x mln euro
	Prognose Jaarplan 2017	Opdrachtbrief 2017	Betalingen EPK en IK	**Eindstand 2017 Totaal**
Programma DSO	40, 1	34,1	34,7	**34,7**
Invoeringsondersteuning	7,8	6,3	6,8	**6,8**
Informatiepunt	5,8	4,9	4,0	**4,0**
Informatieproducten	7,5	6,4	2,9	**2,9**
Totaal programma	**61,2**	**52,0**	**48,4**	**48,4**

Het toegekende budget in de opdrachtbrief 2017 is lager dan in het jaarplan 2017 als benodigd budget is aangevraagd. Gedurende het jaar is gestuurd op budgetspanning en realisatie van de opdrachtbrief. Dit bedrag is feitelijk gerealiseerd alleen door betalingsstop eind 2017 is een bedrag van ca €5 mln. doorgeschoven naar 2018.

Onderstaande tabel laat het verloop van de uitgaven zien en geeft het resterende nog uit te geven bedrag per deelprogramma aan:

Totale uitgaven (IK en EPK)	Budget	Realisatie 2015 - 2016	Realisatie 2017	Realisatie totaal	Rest
Totaal Programma DSO	**141,6**	**13,9**	**34,7**	**48,5**	
- Scope DSO	104,9	13,9	34,7	48,5	56,4
- Risicoreservering (35% van 104,9)	36,7		6,6	6,6	30,1
Informatieproducten	7,5	1,0	2,9	3,9	3,6
Invoeringsondersteuning	35	2,8	6,8	9,6	25,4
Informatiepunt	10	1,9	4,0	5,9	4,1
Totaal programma	**194,1**	**19,6**	**48,4**	**67,9**	**89,5**

Ten aanzien van het restbudget dient bovenop de genoemde overloop van betalingen uit 2017 (€ 5 mln.) ook rekening te worden gehouden met doorlopende contractuele verplichtingen uit 2017.

Bijlage: ontwikkeling risicoprofiel

#(oud)	Risico	Trend	Opmerkingen/maatregelen	Eigenaar
1 (1)	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht	↑	**Afgelopen periode:** 1. Iedereen binnen het programma is bewust van het krappe budget en handelt hier naar. 2. Door ingezette kostenreductie is het mogelijk de meerkosten voor de taskforce (circa 0,3 mln.) en het uitwerken van consequenties herfasering binnen het jaarbudget 2017 te dekken 3. Raming van de huidige opdracht is stabiel gebleven over 2017 4. Voorstellen voor vereenvoudigen scope zijn uitgewerkt door de taskforce complexiteitsseductie. 5. Als gevolg van de overgang naar BZK bestaat onrust en onzekerheid over het toekomstige budgetten. Risico is dat partijen als ook opgebouwd draagvlak voor de implementatie afneemt. Dit heeft als gevolg dat het risico stijgt. **Komende periode:** 1. Opstellen impactanalyse nav taskforce en scenario's voor invoeringsondersteuning 2. Besluitvorming over aanpassen scope en budget naar aanleiding van fasering wet een advies BIT 3. Zie risico 5 voor verdere maatregelen.	Voorzitter OGB (exogeen voor programma)
2 (2)	Individuele bevoegd gezag realiseert niet tijdig de eigen veranderopgave.	=	Per saldo is meer implementatietijd ontstaan door verschuiving van de datum van inwerkingtreding van de wet. Er is meer ruimte om te oefenen en voor pilots. Daartegenover verwachten we dat de herfasering ook zal leiden tot het uitsmeren van budgetten voor de implementatie over een langere periode, waardoor per saldo de huidige inspanningen afnemen zonder aanvullend budget.	Programma-directeur
3 (3)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de gebruikers.	↑	• Het BIT-advies en de Taskforce Complexiteitsreductie zorgen voor meer bewustzijn op het gebied van gebruikersbetrokkenheid. • Dit zorgt er ook voor dat de functionaliteit van het DSO mogelijk minder wordt en dat het daardoor mogelijk niet meer voldoet aan de verwachtingen. • Daarnaast is het Agile-werken geïmplementeerd, dit betrekt gebruikers en focust op het leveren van resultaat en op vraaggestuurd werken. • Het uitblijven van de besluitvorming over budgetten vertraagt de inrichting van de praktijkproeven en extra inzet van gebruikers vanuit de bevoegde gezagen.	Programma-manager DSO
4 (4)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie	↑	Risico omhoog wegens vertraging van de wet en onzekerheid over het vervolg. Aandacht is nodig voor: • Bevoegd gezag dat wat verder weg staat van het implementatieproces, maar wel (additionele) budgetten moet verstrekken. • De nieuwe deadline ligt ver weg en de feitelijke implementatie begint dan pas. Voor veel bestuurders loopt hun zittingsperiode dan weer af. • Het verder uitsmeren en/of reduceren van budgetten voor ondersteuning invoering en implementatie leidt tot minder aandacht voor gewenste gedragsverandering, terwijl ingezet zou moeten worden op behoud van het draagvlak en ondersteuning van opgebouwde netwerken.	Programma-directeur
5 (5)	Scopediscussie DSO onvoldoende stabiel omdat voortdurend gezocht wordt naar versoberingen. Gevolg is een DSO dat niet aansluit bij de derubricering an de gebruiker	=	Ter opvolging van het BIT wordt bekeken waar de scope van het DSO kleiner/simpeler gemaakt kan worden. Het besluitvormingstraject ten aanzien van de scope wordt zorgvuldig doorlopen en in combinatie met de onzekerheid over budgetten leidt dit tot vertraging. Een versimpeling van de scope levert naar verwachting dus maar een kleine besparing op.	Voorzitter OGB

#(oud)	Risico	Trend	Opmerkingen/maatregelen	Eigenaar
6 (6)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	=	Er is veel bewustzijn binnen Programmaraad, maar samenwerken gaat nooit vanzelf. De ADR rond in Q1onderzoek naar samenwerking af.	Verandermanager Provincies namens Programmaraad
7 (7)	Het DSO is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	=	Er is meer tijd vanwege de herplanning van het wetstraject, maar nog steeds beperkte tijd voor het invullen van het DSO nádat de wet in werking treedt. De opdrachtgever heeft nog niet een formele nieuwe planning en/of opdracht verstrekt op basis van de herfasering.	Programma-manager DSO
8 (8)	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	=	De aansluiting DSO-SP/CA is verbeterd, maar nog wel een black box. Vertrouwen en draagvlak voor SP/CA moet groeien. Risico dat de kosten te hoog oplopen is groot. Adviesgroep serviceniveau permanent beheer heeft nog geen serviceniveau gedefinieerd en de planning hiervan is nog niet af. Voor nu is het wachten op een advies van de CIO. De verhuizing van de verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet naar het ministerie van BZK brengt ook onzekerheden met zich mee. Dit is verder uitgewerkt in het nieuwe risico (10).	Voorzitter OGB
9 (9)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht doordat niet duidelijk is wie DSO en IP gaat beheren.	↑	De adviesgroep heeft geleverd maar er is nog geen zicht op besluitvorming over de inrichting van de permanente beheerorganisatie Het risico is nog steeds actueel, want het is nog niet zeker of dat advies dit jaar gereed is.	Exogeen (VZ OGB)
10(10)	Verhuizing Omgevingswet en Programma naar BZK zorgt voor, vertrek sleutelfiguren DSO, herprioritering delen DSO en verlies van continuïteit.	↑	Nieuw risico als gevolg van de aangekondigde verplaatsing van de verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet naar het ministerie van BZK. Dit risico manifesteert zich in onzekerheid over de beschikbare budgetten en heeft impact op diverse bovenstaande risico's.	Exogeen (VZ OGB)

Onderwerp	Toelichting basisniveau / knop	Impact complexiteit DSO-LV	Impact financien DSO-LV tot inwerking treding Geen impact: 0 euro Gering: < 100k€ Middel: 100k - 1M€ Groot: > 1M€	Impact tov dienstverleningsniveau huidige opdracht DSO (scenario 2)	Impact t.o.v. huidige dienstverleningsniveau (OLO, RP-online etc)	Impact architectuur (toekomstvast, uitbreidbaar naar scenario 3)	Hoe ver is het al af?	Randvoorwaarden

Omgevingsdocumenten	**Basisniveau:** • Het aantal omgevingsdocumenten dat bij inwerkingtreding via het DSO-LV wordt getoond (inclusief hun status) is beperkt tot: o het zogenoemde 'bruidsschatdeel' voor het Omgevingsplan en de Waterschapsverordening o de Omgevingsregeling, o de Omgevingsverordening, o één onderdeel van het BKL, namelijk het kustfundament. • Het DSO is bovendien technisch gereed om twee	**Geen wijziging in complexiteit:** STOP-TPOD. STOP: deze blijft hetzelfde ongeacht het aantal omgevingsdocumenten. TPOD's: dit voorstel leidt niet tot minder complexiteit, maar wel minder werk omdat er minder van hoeven te worden opgesteld. **Meer complexiteit:** mogelijk het meenemen van de bruidsschat (is nu onzeker omdat inhoud onduidelijk is), opknippen projectbesluit en paralelle voorzieningen. De bruidsschat zit momenteel niet in scope en is ook nog niet af, wij kunnen nu niet inschatten hoe ingewikkeld het	Landelijke regels minus bruidsschat: zijn al inbegroot, dus geen impact op de financien. Meenemen bruidsschat: deze is nu niet voorzien en niet begroot. Wat het meenemen van de bruidsschat in DSO precies gaat behelzen is onduidelijk. Minder TPOD's: middelgrote financiele impact (goedkoper) op de korte termijn, middelgrote tot grote	Initiatiefnemer heeft niet op 1 plek alle informatie over de leefomgeving, hij moet toch weer op meerdere plaatsen naar informatie gaan zoeken. Dit is een achteruitgang tov scenario 2. Wij verwachten wel dat uiteindelijk alle beoogde omgevingsdocumenten zullen worden aangewezen en er ook een TPOD voor komt, het is dus uitstel van scenario 2 en geen afstel. Het	Waterschapsverordeningen zitten nu niet in OLO/RP.nl, voor het overige komt dit voorstel overeen met wat er via de huidige techniek beschikbaar wordt gesteld. De inhoud wordt wel uitgebreider, omdat het omgevingsplan over meer onderwerpen gaat dan in het huidige recht het geval is. Als besloten zou worden om de bruidsschat niet mee te nemen en deze buiten de scope van het DSO te laten, vindt er een achteruitgang plaats ten opzichte van de huidige	Zolang STOP gebaseerd blijft op alle 24 omgevingsdocumenten is dit toekomstvast en uitbreidbaar. TPOD's kunnen gefaseerd ontwikkeld worden zonder dat er iets mis gaat. Voor de bruidsschat moet de architectuur nog uitgewerkt worden, hier zal impact zijn maar deze is nog onbekend.	STOP: 69% af, IMTP: 49 % TPOD's: voor de gevraagde 6 61% **-** TP AMVB 60% - TP MR 60% - TP Omgevingsvisie 60% - TP Omgevingsplan 70% - TP Omgevings VO 65% - TP WaterschapsVO 60% - TP Projectbesluit 50% - TP Instructieregels GS 10% - TP Voorber.besluit 40% - TP Programma 75% - TP Instructie	STOP moet geschikt blijven voor alle 24 omgevingsdocumenten. Voor bruidsschat moet opdracht worden verleend en financiering beschikbaar gesteld. Opdrachtgever moet definieren wat bruidsschat inhoudt, hoe dit vorm gaat krijgen en wat hiervoor de eisen zijn (wat wordt aangepast in het GPvE). Voor meenemen bruidsschat moeten adequate middelen ter beschikking worden gesteld. Juridische informatie over de

	aanvullende documenten te tonen: o de Waterschapsverordening niet zijnde het bruidsschatdeel, o het Omgevingsplan niet zijnde het bruidsschatdeel.	meenemen daarvan IT-technisch gaat worden. V.w.b. het projectbesluit: dit wordt als gevolg van dit voorstel in stukken verdeeld, omdat het 'omgevingspland eel' aan TPOD omgevingsplan moet gaan voldoen en ook als wijziging van het omgevingsplan zichtbaar moet zijn, en de rest niet. Parallelle voorzieningen: naast DSO-LV moeten er mogelijk langer andere voorzieningen in stand gehouden worden, omdat de zaken die geen omgevingsdocument worden wel bekendgemaakt en ontsloten	impact (duurder) op de lange termijn. Als er nu 6 TPODs afgebouwd worden en het project STOP-TPOD dan stopt, wordt op de korte termijn een besparing van ongeveer €785000 gerealiseerd. Echter, om DSO-LV door te ontwikkelen en scenario 3 te verwezenlijken zijn wel alle beoogde TPODs nodig. Dat betekent dat hetzij het project	meenemen van de bruidsschat was niet voorzien in scenario 2, dit is dus meerwerk en leidt tot een hoger dienstverleningsniveau voor de onderdelen die in de bruidsschat zitten dan in scenario 2 vervat is.	situatie. Deze regelgeving wordt nu namelijk wel door OLO/AIM ontsloten.		0% **LVBB 50%, ROD 60%**	leefomgeving wordt gefaseerd via STOP/TPOD standaarden toegevoegd of beschikbaar gesteld via wetten.nl, er hoeven geen nieuwe andere kanalen te worden gebouwd.

		moeten worden. Dit werkt voor gebruikers in elk geval complexiteitsverhogend, en leidt mogelijk ook tot meer technische complexiteit v.w.b. de digitale relatie met DSO. Als ervoor gekozen wordt e.e.a. wel te ontsluiten via het DSO zonder aanwijzing tot omgevingsdocument werkt dit juist complexiteitsverhogend voor DSO-LV. Complexiteitsreductie kan wel worden gerealiseerd door alle omgevingsdocumenten van een werkingsgebied te voorzien (bijv de EEZ), zodat in elk geval alle regels op dezelfde manier kunnen worden	STOP-TPOD langer in stand moet blijven, hetzij een ander de ontwikkeling van de TPODs op zich moet nemen. De ontwikkelkosten voor de overige TPODs worden hierdoor waarschijnlijk hoger. Bovendien zullen er voor de bevoegde overheden mogelijk extra beheerkosten zijn, doordat er langer parallelle voorzieningen in de lucht moeten worden					

		bevraagd. De TF wekt onterecht de indruk met dit voorstel dat de complexiteitsreductie nodig is omdat het niet mogelijk is tot een standaard en tot software te komen om alle 24 soorten omgevingsdocumenten bekend te maken en beschikbaar te stellen. Dat is niet het geval: voor de voorgestelde 6 omgevingsdocumenten zal de TPOD naar verwachting zodanig rijk zijn dat daarmee ook de andere omgevingsdocumenten opgesteld kunnen worden. De beperking zit vooral in het TP+deel: de specifieke semantiek voor	gehouden (voor het ontsluiten van alles wat niet als omgevingsdocument wordt aangewezen). Als omgevingsdocumenten met een geocontour die niet worden aangewezen moeten worden opgenomen in ruimtelijkeplannen.nl leidt dit tot hogere kosten ivm het langer beschikbaar houden van deze voorzieningen het langer moeten gebruiken van oude plansoftwa					

		de overige omgevingsdocumenten. De verwachting is daarom dat overheden die de voorgestelde 6 omgevingsdocumtenten moeten aanleveren aan LVBB technisch gereed zullen zijn om alle soorten omgevingdsdocumenten te verwerken. Door ook deze stroom tot de voorgestelde 6 te beperken krijgen zij en LVBB met achterliggende systemen te maken met extra complexiteit, omdat de overige documetnen via de huidige ICT aangeleverd moeten worden. Deze loopt achter bij de nieuwe standaard. De	re voor bevoegde gezagen, en het langer onderhouden van bestaande RO-standaarden. De verwachting is dat dit op jaarbasis leidt tot middelgrote financiele impact (duurder) voor de duur dat er gefaseerd wordt en er parallelle voorzieningen nodig zijn.					

		documenten oude stijl zijn ook niet te gebruiken in DSO-LV vanwege de afwijkende standaard. Dat betekent dat er ofwel bruggen tussen oude en nieuwe IT gebouwd moeten worden, of er een migratieprobleem ontstaat op het moment dat de overige soorten naar de nieuwe standaard moeten worden overgebracht. Het heeft dan ook de voorkeur om overheden in staat te stellen ook de overige omgevingsdocumenten via de LVBB bekend te maken en beschikbaar te stellen via het generieke deel van de standaard (STOP en TP).						

	Knop: ● Het aantal omgevingsdocumenten, bijvoorbeeld: wijs bijvoorbeeld bij inwerkingtreding meer besluiten als omgevingsdocument aan	Aanwijzen van meer omgevingsdocumenten leidt niet tot meer complexiteit bij DSO-LV. Deze knop bepaalt vooral de hoeveelheid werk, niet de complexiteit daarvan.	Past binnen huidige opdracht, er is daarom geen financiele impact. Dit is op de korte termijn wel duurder dan het voorgestelde basisniveau, omdat nu meer TPODs moeten worden vastgesteld, maar dit valt geheel binnen de huidige financiele scope van DSO-LV. Het aansluiten van BG op het DSO wordt enerzijds minder	Meer omgevingsdocumenten = meer richting scenario 2, dit ging uit van 24 omgevingsdocumenten	Vooruitgang tov huidig OLO/AIM/RP, de initiatiefnemer krijgt meer informatie op 1 plek			

			complex door het reduceren van het aantal, maar anderzijds complexer door de stapsgewijze transitie. De totale aansluitkosten zullen daardoor vele malen hoger zijn. Daarnaast grote impact op de aanleverde systemen bij de bevoegde gezagen.					
	Knop: Fasering van de implementatie van het basisniveau voor de omgevingsdocumenten,	Het faseren van de implementatie van het basisniveau kan ertoe leiden dat daarbinnen langer met verschillende varianten oude	Er is al een eerste haalbaarheidsstudie voor TPOD-varianten uitgevoerd. De optie fasering					

	bijvoorbeeld vóór, bij en na inwerkingtredingsdatum	en nieuwe formaten van eenzelfde soort document moet kunnen worden gewerkt. Dit is complex en voor DSO-LV niet goed werkbaar. Je stapt voor een soort document (bijvoorbeeld: het omgevingsplan) of over op STOP-TPOD en wijst het als omgevingsdocument aan, waarna iedereen met de desbetreffende standaard gaat werken, of je doet het niet. Waar wel fasering in mogelijk is, is in de content. Er zou bijvoorbeeld variatie kunnen worden aangebracht in de mate van detaillering en in de verplichtingen,	verder uitwerken heeft geen effect op de kosten - mits eea in een praktijkproef meegenomen kan worden, want in dat geval kan werk met werk gemaakt worden. De baten liggen vooral bij de gebruikende overheden, die hiermee in de invoering kunnen varieren. Voor DSO-LV is er geen financiele impact.					

		bijvoorbeeld meer/minder verplichte annotaties. Dat heeft geen gevolgen voor de standaard zelf maar kan wel de werklast bij het bevoegd gezag verminderen.						
Standaarden	**Basisniveau•** De STOP-standaard en de toepassingsprofielen (TPOD) zijn beperkt tot het ondersteunen van bekendmaken en beschikbaarstellen van officiële overheidspublicaties. De diepgang is beperkt tot structuurelementen en annotaties die hiervoor nodig zijn.• Het	De standaard (STOP) is al voor het grootste deel compleet. Wij gaan er vanuit dat dit werk niet wordt weggegooid, maar alleen nog niet allemaal gebruikt wordt in de TPOD's.Echter, het voorstel van de TF lijkt mogelijk wel aan de magere kant voor het functioneren van DSO-LV. Om DSO-LV goed te laten werken is minimaal het volgende nodig. De	Aangezien niet duidelijk is wat het voorstel van de TF precies behelst is het lastig de financiele impact hiervan in te schatten.	Er kan voor gebruikers geen informatie op maat meer geleverd worden. Dit was in scenario 2 wel voorzien. Dit komt met name door het weglaten van annotaties. Dit heeft ook impact op marktpartijen: het wordt voor hen moeilijker om nuttige toepassinge	De betrouwbaarheid van gegevens voor gebruikers gaat mogelijk achteruit tov huidig OLO/AIM/RP. In hoeverre dit het geval is, hangt af van elke elementen wel en welke niet verplicht worden gesteld in de TPODs. Het TF-voorstel is te onduidelijk om hier een precieze inschatting	De architectuur is op dit punt uitbreidbaar. Minimaal nodig: verbeelding (onveranderlijke weergave), waardenlijsten + bedrijfsregels, en doorgroei mogelijkheid.Als je annotaties weglaat wordt de bruikbaarheid van de OD voor de service-onderdelen aangetast. Om deze te laten werken moet	STOP en TPOD zijn tov van dit voorstel 120% af, m.a.w. we hebben al meer gebouwd dan hier gevraagd wordt. Zie verder onder de regel 'omgevingsdocumenten'.	Hetzij alsnog opnemen verbeeldingsstandaard, waardenlijsten en bedrijfsregels, hetzij uitdrukkelijk accepteren van de consequenties voor bekendmaking en betrouwbaarheid en hier een alternatief voor regelen (voor bekendmaking) of een disclaimer voor opnemen (voor

	aantal toepassingsprofielen (TPOD) is bij inwerkingtreding beperkt tot de circa zes aangewezen omgevingsdocumenten.	verbeeldingsstandaard is nodig om juridisch bekend te kunnen maken, de waardenlijsten en bedrijfsregels zijn nodig voor het waarborgen van de gegevenskwaliteit van DSO-LV. Het is onduidelijk of in het voorstel van de TF al deze elementen gerealiseerd worden. Daarbij komt dat er in een aantal gevallen al werk is gedaan dat verder gaat dan het door de TF voorgestelde basisniveau. Dit moet als het voorstel gevolgd wordt weer ontvlochten worden, daar zitten deze elementen namelijk al wel in. Dit is complexiteitsver		n te bouwen. De kwaliteit van de juridische omgevingsinformatie die wordt geleverd wordt daardoor mogelijk lager dan voorzien in scenario 2	van te kunnen geven.	dit via post-processing of mutatie weer worden toegevoegd door het bevoegd gezag (zie beneden).		betrouwbaarheid). Wil het stelsel goed gaan werken dan moet een ambitieus bevoegd gezag die ambities er idealiter ook in kwijt kunnen, en moet de basis dus geschikt zijn om zowel de minimale als de maximale variant te gebruiken.Duidelijkheid over de relatie tussen functie en activiteit. Meerdere implementatie snelheden kunnen ondersteunen (basis + geavanceerd). Alle Omgevings-documenten kennen een geo-contour. Er zullen dus geen

		hogend.Bovendien leidt het voorstel van de TF ertoe dat het DSO minder service kan bieden aan de gebruiker. Zo kan er niet automatisch een een link gelegd worden tussen de vragenboom en de onderliggende juridische regel in het LVBB. Dit betekent dat dit hetzij bij het maken van toepasbare regels weer moet worden toegevoegd (en er dus werk verschuift in plaats van verdwijnt), hetzij dat de gebruiker er qua dienstverlenings niveau op achteruit gaat tov de huidige situatie.						omgevings-documenten uitgesloten worden obv dit criterium.

	Knop: Het aantal op te stellen standaarden, bijvoorbeeld: breid het aantal standaarden uit.	Wij interpreteren dit voorstel in die zin, dat er meer TPODs worden opgesteld. Dit is niet complexiteitsverhogend. Meer of minder TPODs betekent voor programma DSO een grotere of kleinere hoeveelheid werk, maar heeft geen effect op de technische complexiteit van DSO-LV. Het opstellen van meer TPODs leidt wel tot het genereren van meer waarde voor de gebruiker, met andere woorden: we kunnen een groter gedeelte van scenario 2 alsnog realiseren. Het is goed mogelijk om hier in de komende periode per kwartaal op basis van	Wij interpreteren dit voorstel in die zin dat er meer TPODs worden opgesteld. Dit is meer werk en dus duurder dan het opstellen van minder TPODs, maar past wel binnen de huidige scope en begroting. Draaien aan deze knop heeft zo bezien dus geen financiele impact.	Het opstellen van meer TPODs betekent dat we dichter bij het afgesproken dienstverleningsniveau in scenario 2 kunnen komen.				

		business cases over te beslissen.						
	Knop: • Diepgang van structuur.	Het verrijken van de standaard met minimaal de verbeeldingsstandaard, de waardenlijsten en de bedrijfsregels is essentieel voor de werking van het DSO (zie boven). Het is onduidelijk of het voorstel van de TF deze elementen wel of niet behelst. Als dat niet zo is, dan adviseren wij dringend deze wel toe te voegen, omdat anders het functioneren van DSO-LV onder druk komt te staan.	Geen. De waardenlijsten en bedrijfsregels zijn al voor een flink deel af, het alsnog niet doen zorgt er wel voor dat gedaan werk niet wordt gebruikt, maar leidt niet tot meer of minder kosten. De verbeeldingsstandaard past binnen de huidige financiering. Waardenlijsten en bedrijfsreg	Zonder de verbeeldingsstandaard, de waardenlijsten en de bedrijfsregels is het niet mogelijk scenario 2 te realiseren. De Taskforce adviseert om de diepgang van het STOP/TPOD informatiemodel te beperken tot structuurelementen. Veel gebruikersbehoeften om content uit omgevingsdocumenten te kunnen	Zonder verbeeldingsstandaard, waardenlijsten en bedrijfsregels gaat de betrouwbaarheid van gegevens uit het DSO achteruit tov de hudige situatie (OLO/AIM/RP)			

			els zijn noodzakelijk om bij scenario 2 in de buurt te komen. De kosten zitten niet in de technische voorzieningen, maar in het vaststellen en het content beheer. Voor de verbeeldingsstandaard ligt dit beperkt anders. Deze standaard moet niet te iteratief worden ontwikkeld omdat anders de kosten kunnen oplopen.	gebruiken, bijv. in de keten 'van vraag tot informatie', kunnen in dat geval niet worden ondersteund. Dit betekent dat het dienstverleningsniveau uit scenario 2 niet geheel bereikt kan worden. Met name slimme innovatieve toepassingen door marktpartijen op basis van DSO-services blijven mogelijk onderbenut of achterwege. Het ROD wordt hierdoor				

				suboptimaal ontsloten.				
	Knop: • Het aantal verplichte annotaties.	Heeft geen impact op de complexiteit van DSO-LV. De standaard wordt uitgebreid, dit heeft vooral gevolgen voor de bevoegde overheden die met de standaard moeten werken, voor hen ligt de lat hoger als er meer annotaties verplicht worden gesteld. Verplichte annotaties zijn wel belangrijk	Geringe financiele impact. Annotaties binnen besluit zitten al in de standaard en zijn in de huidige financiele scope voorzien, annotaties buiten besluit zijn niet meegenom en.	Het verhogen van het aantal verplichte annotaties betekent meer mogelijkhed en voor de service-onderdelen van het DSO. Er is een minimumaa ntal verplichte annotaties nodig om deze				

		voor de service-onderdelen van het DSO. Om deze te laten werken, is een aantal verplichte annotaties nodig (zie beneden). Bovendien leidt het verminderen van het aantal verplichte annotaties tot verschuiving van werk: niet annoteren bij de bron leidt tot het moeten annoteren om servicefunctionaliteit te realiseren, bijvoorbeeld om toepasbare regels te kunnen maken. Als het bevoegd gezag e.e.a. later overneemt moet dit werk mogelijk opnieuw doen.		uberhaupt te laten werken (zie beneden), maar voor de in scenario 2 bedachte functionaliteit is meer dan dat nodig.				
	Knop: Geldigheid.	Dit voorstel behelst het beperken van de tijd dat een oude standaard nog ondersteund	Hoe langer een oude versie ondersteund wordt, hoe hoger	Geen.	Geen, gesteld dat het DSO-LV dit dienstverlenings niveau bereikt.	Geen		

		wordt. Voor het DSO-LV heeft dit een positieve impact op de complexiteit, immers, er hoeven minder lang verschillende oude formaten te worden ondersteund. Het verhoogt wel de werkdruk aan de zijde van de bevoegde gezagen.	de beheerkosten. Het korter ondersteunen van oude standaarden leidt dus tot lagere kosten.Het langer operationeel houden van rp.nl en beheren van IMRO heeft nu per jaar al een impact groot. Over een langere periode worden deze kosten mogelijk hoger.					

Stelselcatalogus	**Basisniveau** • De inhoud is beperkt tot twee soorten van begrippen: o a) verplichte termen die gedefinieerd zijn in de wet, AMvB's en omgevingsregelingen en o b) termen uit geaccepteerde standaarden. • Het is voor bevoegd gezagen mogelijk begrippen toe te voegen.	Heeft geen impact op de complexiteit van het DSO-LV, mits er geen zaken hoeven te worden afgebouwd. Het vullen van de catalogus met begrippen helpt een goed gebruik van het DSO stimuleren. De scope van het DSO of de technische complexiteit wordt hierdoor niet geraakt. Door een catalogus te hebben, bieden we leveranciers en BG de kans om waarden en begrippen uit de catalogus te gebruiken in hun applicaties.	Heeft geen impact op de financien, omdat het werk aan DSO-zijde al af is. De technische kant is klaar, dit voorstel heeft alleen betrekking op de content en die wordt niet door DSO geleverd.	Op het niveau van DSO-LV is er geen impact tov scenario 2. We zijn bij scenario 2 wel uitgegaan van harmonisatie van begrippen, dat gebeurt in deze variant niet meer - het is aan bevoegde gezagen overgelaten of zij willen harmoniseren of niet.	Tov OLO/AIM/RP kan er een veelheid aan gebruikte begrippen ontstaan omdat alle bevoegde gezagen deze mogen toevoegen zonder verplichte standaardisatie.	Geen impact op de architectuur, deze blijft hetzelfde. NB: de catalogus is breder dan alleen begrippen:informatiemodellen, services, informatieproducten, activiteiten, waardenlijsten, …	Catalogus is meer dan 100% af cf basisniveau.	Geen, is af cf basisniveau
	Knoppen: Het aantal begrippen, bijvoorbeeld: breid het aantal	Heeft geen impact op de complexiteit van DSO-LV	Het aantal begrippen in de catalogus heeft geen financiele	Het in het bovenstaande gesignaleerde risico op het ontstaan		geen		

	begrippen in de Stelselcatalogus uit. De inhoud van de stelselcatalogus, de fasering van de inhoud van de stelselcatalogus.		impact op DSO-LV.	van een veelheid aan verschillende begrippen wordt verkleind als meer uniforme begrippen worden vastgesteld.				

Toepasbare regels	**Basisniveau** • Het aantal is beperkt tot de regels over topactiviteiten (de meest aangevraagde vergunningen, meest ingediende meldingen of meest voorkomende activiteiten) voor de rijksregels en de zogenoemde 'bruidsschat'. • Het DSO is technisch gereed voor het tonen van lokale toepasbare regels van bevoegde gezagen.	De bruidsschat zit momenteel niet in de scope van DSO-LV en de wetgeving mbt de bruidsschat is ook nog niet af. Het is onbekend welke gevolgen deze zal hebben. Reductie van toepasbare regels naar Top X activiteiten heeft geen consequenties voor de ontwikkeling of technische complexiteit van het DSO. Wel leidt het in potentie tot een kleinere hoeveelheid werk voor het PR13 team dat de toepasbare rijksregels maakt: er hoeven minder toepasbare regels te worden gemaakt. Hoe groot deze reductie is,	Bruidsschat zit niet in scope DSO-LV. Wat het meenemen van de bruidsschat voor DSO-LV behelst is bovendien onduidelijk. Daarom is het niet mogelijk de financiele impact hiervan adequaat in te schatten. Deze zal bovendien afhankelijk zijn van de keuzes die ihkv het al of niet meenemen van de bruidsschat door het OGB worden gemaakt	Minder toepasbare regels tov scenario 2, er is geen ondersteuning voor de niet-topactiviteiten en activiteiten die niet in OLO/AIM zitten. De bruidsschat leidt tot meer toepasbare regels, deze was in scenario 2 nog niet meegenomen.	Als de bruidsschat wordt meegenomen, zijn de effecten tov het dienstverlening sniveau van OLO en AIM relatief beperkt, alleen de niet-topactiviteiten worden niet langer ondersteund (maar deze worden ook minder vaak gebruikt). Hoe groot de impact precies wordt, hangt wel af van de definitie van een topactiviteit: als veelgebruikte activiteiten niet worden meegenomen is de impact voor de gebruiker groot. Ook	Geen, dit voorstel tast de structuur van het stelsel niet aan.	De technische infrastructuur die nodig is om toepasbare regels op rijksniveau te kunnen maken is goeddeels af. Met het maken van content (toepasbare regels) is begonnen op basis van no regret, er wordt voorzichtig gestart met activiteiten die zeker topactiviteit zullen zijn obv de criteria die de TF hanteert.	Voor meenemen bruidsschat moet opdracht worden verleend en financiering beschikbaar gesteld. Opdrachtgever moet definieren wat bruidsschat inhoudt, hoe dit vorm gaat krijgen en wat hiervoor de eisen zijn (wat wordt aangepast in het GPvE). Het moet duidelijk zijn hoe landelijke en lokale regels samen gaan werken, anders kan dit ook niet technisch mogelijk gemaakt worden. Hiervoor is duidelijkheid vanuit de bevoegd

		hangt af van de gemaakte keuzes bij het aanwijzen van topactiviteiten. Echter, ook niet-topactiviteiten moeten digitaal kunnen worden aangevraagd. Toevoegen van een eenvoudige formulierentool naast toepasbare regels voor niet-topactiviteiten leidt tot extra complexiteit tov de huidige situatie. Bovendien is niet zeker of dit wel goedkoper is. De bruidschat leidt mogelijk tot extra functionaliteit in DSO als het wenselijk is dat lokaal bevoegd gezagen de bruidschat regels kunnen 'kopieren' en aanpassen. Hier is nader	(moet de inhoud van de bruidsschat alleen zichtbaar worden of worden er ook toepasbare regels voor gemaakt en zo ja voor hoe veel activiteiten , moet eea modulair door lokale overheden gewijzigd kunnen worden of niet etc). De rest van het voorstel leidt tot mogelijk lagere kosten, omdat er mogelijk minder toepasbare regels hoeven te		kan de impact sterk verschillen per doelgroep, afhankelijk van de gemaakte keuzes bij het vaststellen van de lijst topactiviteiten door het OGB. Als de bruidsschat niet wordt meegenomen is er voor gebruikers een flinke achteruitgang, het merendeel van de meest aangevraagde en gecheckte activiteiten komt nl uit de bruidsschat. Het TF-advies zegt bovendien niets over de functie 'voorschriften en maatregelen' uit het huidige AIM. Deze			gezagen nodig.

		onderzoek voor nodig.	worden gemaakt. Als de ambitie wel blijft om voor alle regelgeving toepasbare regels te maken, verschuiven deze kosten naar de beheerfase. Voor het maken van de content voor toepasbare rijksregels (vullen van de technische functionaliteit) is €4 miljoen beschikbaar. Er is nu nog maar een verwaarloosbare hoeveelheid van dit bedrag		wordt veel gebruikt, als die niet terug komt in het basisniveau is de impact voor gebruikers dus groot.			

			gebruikt. Zou gekozen worden voor significant minder topactiviteiten, dan zou dit bedrag lager uit kunnen komen. Deze keuze hoeft echter niet nu te worden gemaakt: voorgesteld wordt om cf de AGILE werkwijze per kwartaal sets met te ontwikkelen toepasbare regels voor topactiviteiten aan te wijzen, op basis van door het					

			OGB vast te stellen criteria. Het is niet zeker dat het maken en gebruiken van een generieke formulieren tool voor niet-topactiviteiten goedkoper is dan het maken van toepasbare regels hiervoor.					

	Knop: Mogelijkheden voor het maken van toepasbare regels, bijvoorbeeld: maak het alleen nog technisch mogelijk	De complexiteit zit hem in het technisch mogelijk maken voor alle bevoegde overheden om werkende toepasbare regels te maken. Meer of minder content leidt niet tot meer of minder complexiteit.	Bulk van de kosten cf huidige scope zit in het vullen, niet in het technisch mogelijk maken. Meer vulling = meer geld, minder vulling = minder geld. Het alleen technisch mogelijk maken van toepasbare regels levert een middelgrote tot grote besparing op bij DSO-LV, maar leidt ertoe dat de kosten voor het vullen volledig bij de bevoegde overheden	Alleen technisch mogelijk maken en niet vullen is een achteruitgang tov scenario 2 en het basisniveau.	Alleen technisch mogelijk maken is een achteruitgang tov OLO/AIM	Geen, dit voorstel tast de structuur van het stelsel niet aan.		

			terecht komen. Dit is dus feitelijk een kostenverschuiving en geen besparing. Verder is de vraag in hoeverre er voor het bouwen van de 'haakjes' waaraan lokaal bevoegd gezag zijn toepasbare regels moet gaan ophangen een relatie is met rijksregelgeving, en de vraag of daar al of niet toepasbare regels voor worden gemaakt. V.w.b. de bruiddscha					

			t is hier bijvoorbeeld waarschijnlijk sprake van. Wat dit betekent voor de financien indien er minder rijksregels worden gemaakt is niet goed in te schatten.					
	Knop: • Het aantal toepasbare regels, bijvoorbeeld: breid de geprioriteerde lijst van topactiviteiten uit.	Dit levert meer werk op voor het vullen van het systeem dan het voorgestelde basisniveau, maar heeft geen effect op de complexiteit ervan.	Bulk van de kosten cf huidige scope zit in het vullen, niet in het technisch mogelijk maken. Meer vulling = meer geld, minder vulling = minder geld voor DSO-LV. Uitgaande	Scenario 2 gaat uit van 100% vulling, meer regels = meer richting scenario 2	OLO/AIM kent toepasbare regels voor de hele Wabo/Waterwet/WRO (dus niet alleen topactiviteiten), daar sluit dit voorstel dichter bij aan.	Geen, dit voorstel tast de structuur van het stelsel niet aan.		

			van hetzelfde uiteindelijke dienstverleningsniveau bepaalt de stand van deze knop vooral de kostenverdeling tussen DSO-LV en bevoegde overheden: wat DSO-LV bouwt hoeven de bevoegde overheden niet te maken en vice versa.					
	Knop: Inhoud, bijvoorbeeld: hanteer een aantal beperkingen voor (het opstellen van) toepasbare regels bij	Het is onduidelijk wat het verschil is tussen deze knop en de knop mbt aantal. Wel kan ook hier gezegd worden dat dit meer/minder werk voor het vullen oplevert,	Zie boven					

	inwerkingtreding	maar geen impact heeft op de complexiteit van het systeem						
Regels op locatie	**Basisniveau** • Beperk de oriëntatiefunctie tot de locatie, zonder een filter op andere eigenschappen zoals activiteit. • Beperk het aantal bronnen dat wordt getoond in de viewer tot de omgevingsdocumenten.	Impact op de complexiteit van het DSO: omdat de technische functionaliteit van een filter op activiteit al deels is ontwikkeld levert het weglaten daarvan nauwelijks een complexiteitsreductie op in de DSO-LV. Niet filteren op activiteiten betekent in de praktijk dat de gebruiker bij een klik op de kaart in de oriëntatiefunctie letterlijk alle regels te zien krijgt die op een locatie gelden, ongeacht of deze voor zijn situatie relevant zijn. Een andere kwestie is dat	De vulling van deze functie (daadwerkelijk door bevoegd gezag annoteren op activiteit van de omgevingsdocumenten die moeten worden ontsloten via het DSO) is nog niet af, maar de techniek wel. Er is dus geen impact op de technische ontwikkelkosten / kosten voor DSO-LV. Wel	Achteruitgang tov scenario 2. Zonder filter op activiteit kan de gebruiker bij het orienteren niet sorteren op wat wel en niet voor hem relevant is, maar krijgt hij alle geldende regelgeving te zien. Dit gemis wordt groter naarmate er minder vragenbomen worden geboden via toepasbare regels (zie topactiviteiten).	Voorstel is redelijk overeenkomstig met het huidige niveau van dienstverlening uit OLO/AIM/RP.nl, gesteld dat nog wel zichtbaar blijft welk omgevingsplan geldt op een specifieke locatie.	Geen impact op de architectuur, mits wel gebouwd wordt cf huidig ontwerp (want dan is de functionaliteit uitbreidbaar en dus toekomstvast.	Het mechanisme om te kunnen filteren op activiteit in DSO is al grotendeels ontworpen, dit is alleen nog niet geimplementeerd. Dit moet nog verder gerealiseerd worden. Techniek is 70% af.	Wanneer het toch wenselijk wordt gevonden om geen activiteitenfilter toe te passen adviseren wij om de raadpleegfunctie nog verder te vereenvoudigen en de gebruiker uitsluitend te informeren over de plannen of besluiten die op een bepaalde plek gelden, zonder de regels daarbinnen apart te noemen. Dit is vergelijkbaar met het huidige RP.nl. Om e.e.a.

		het filter op activiteiten en de bijbehorende annotaties ook nodig zijn voor het checken en indienen. De filterfunctie op activiteit is zoals gezegd technisch deels al gereed.	wordt reeds verricht en betaald werk niet gebruikt als er geen filter op activiteit gemaakt wordt en vervalt er een mogelijkheid dit in de toekomst alsnog te doen, bovendien zijn er wel consequenties als reeds gedaan werk ongedaan gemaakt moet worden. De kosten van de filterfunctie die ongebruikt blijft zijn middelgroot, rond de					uitbreidbaar te houden moet wel gebouwd worden cf. huidig ontwerp (want anders kan je niet alsnog naar scenario 2 of 3). Om het filteren op activiteit te kunnen laten werken is randvoorwaardelijk dat verplicht geannoteerd wordt op activiteit.

			€300.000 euro					
	Knoppen: • Inhoud van de functie, bijvoorbeeld door de functie uit te bouwen met meer zoekmogelijkheden. • Fasering, bijvoorbeeld door de functie gefaseerd uit te bouwen en aan te bieden.	Gefaseerd aanbieden: het later alsnog inbouwen van deze filterfunctionaliteit stuit op 2 problemen: enerzijds omdat de werking en het interaction design van de viewer wezenlijk verandert, anderzijds omdat dan alsnog de informatie moet worden						

		toegevoegd aan alle gemaakte OD's/juridische regels						
Één loket	**Basisniveau** • Er is één loket met faciliteiten voor het ontsluiten van omgevingsdocumenten, het indienen van aanvragen, melden, voldoen aan informatieverplichtingen en het ontsluiten van gegevens en informatieproducten.• Beperk de wijze waarop de bestaande WROinstrumenten via de overbruggingsfunctie worden ontsloten (ruimtelijkeplannen.nl).	ad 1. Het voorstel van de taskforce is om een landingspagina te ontwikkelen met huidige voorzieningen, die gaandeweg worden vervangen met bruikbare onderdelen van het DSO. Dit is een valide knop die de complexiteit van het DSO niet raakt (op het maken van de pagina na), maar die wel de eindgebruiker meeneemt op weg naar de inwerkingtreding. Voor het DSO programma is dit zinvol, omdat een degelijke	Het maken van een landingspagina heeft een geringe impact op de financien, mits op deze pagina alleen gelinkt wordt naar pagina's van anderen (soort startpagina). Er is wel een grote impact op de beheerlast, deze wordt hoger. De landingspagina werkt alleen goed	Het maken van een landingspagina is niet opgenomen in scenario 2. Het levert naar verwachting wel meer waarde op voor de gebruikers. Het niet integreren van RP.nl met de rest van de inhoud levert tov scenario 2 een achteruitgang op, scenario 2 voorzag wel integratie van alle informatie, inclusief die	Mits de volledige inhoud van RP.nl ontsloten blijft, is er geen inhoudelijke achteruitgang tov huidig OLO/AIM/RP.nl. Wel moet voor omgevingsplannen in 2 voorzieningen gekeken worden in plaats van 1: de gebruiker moet zelf in DSO en RP.nl kijken.	Doorgroei en uitbouw is nog steeds mogelijk, dus geen impact	Landingspagina is nieuw en moet dus nog gebouwd worden. Er is al wel een proof of concept uitgevoerd, dus we weten wel hoe het gebouwd zou moeten worden. De viewer kan nu zowel gegevens uit LVBB als uit RP.nl tonen, maar niet integreren. Als alleen voor beide tonen gekozen wordt, is	Om een landingspagina te kunnen ontwikkelen is nodig dat hier een duidelijke en specifieke opdracht voor wordt verleend. Op basis van het TF-advies kunnen wij dit nu niet bouwen, dit is niet duidelijk en nauwkeurig genoeg over wat verlangd wordt. Om complexiteitsreductie op Ruimtelijke Plannen goed te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat de volledige

		landingspagina een extra mogelijkheid creëert om gebruikers zich bewust te laten worden van het verschil tussen de oude en de nieuwe situatie. Ad 2. Op dit moment wordt 80% van de inhoud van RP.nl al gepresenteerd via de overbruggingsfunctie, dit kan sec getoond worden in de viewer. Voor de functionaliteit kunnen nog wel meer en minder complexe technische keuzes gemaakt worden (bijvoorbeeld in hoeverre de inhoud van RP.nl en die van de nieuwe voorzieningen samen worden getoond). Deze complexiteit in	als het beheer van de links goed geregeld is, ook bij de bevoegd gezagen (waar naartoe gelinkt wordt). Het niet maken van een geintegreerde overbruggingsfunctie leidt tot lagere ontwikkelkosten voor DSO-LV. Deze impact wordt middelgroot geschat. De geschatte maximale besparing is enkele tonnen. Dit komt omdat je	uit de overbruggingsfunctie.			deze functionaliteit goeddeels af. De landingspagina moet ontwikkeld worden binnen de voorziene portal functionaliteit, zodat doorgroei mogelijk blijft. Hierbij is de aanname bovendien dat beheerportaal en open stelsel doorgaan zoals alsgesproken.	inhoud van Ruimtelijke plannen wordt ontsloten via het DSO. Dat is namelijk de voorwaarde waaronder de bestaande frontend functionaliteit van Ruimtelijke Plannen kan worden uitgefaseerd, hetgeen zowel een kosten- als een complexiteitsreductie betekent.

		de techniek heeft een belangrijke relatie met het overgangsrecht en de keuzes die daarin gemaakt worden: de keuzes in het overgangsrecht zijn zeer bepalend voor hoe complex eea wordt in DSO. In Q1 2018 levert het DSO een proof of concept op van de Overbruggingsfunctie. Dit zal verschillende scenario's opleveren die een meer of juist minder compleet beeld geven en wisselen in complexiteit. Het voorstel is dat naar aanleiding van deze POC een keuze gemaakt wordt over het al dan niet implementeren van een geïntegreerde	een groot deel van het werk dat voor de overbruggingsfunctie gedaan wordt toch moet doen, ook als geen geintegreerde versie wordt gemaakt (zoals RP ontsluiten). Daarnaast moeten zaken ook anders gedaan worden als niet wordt gekozen voor een geintegreerde overbruggingsfunctie - er moet een alternatieve oplossing worden geboden. Nog steeds					

		overbruggingsfunctie en de reikwijdte daarvan.	moet in het loket immers een antwoord komen op de vraag wat ergens de regels zijn.					

	Knop: • Inhoud van de aan te bieden informatie, variërend van een 'landingspagina' tot een website met informatie en ondersteuning van de processen over de volle breedte van de Omgevingswet, met volledige integratie van bestaande én nieuwe omgevingsdocumenten	Wanneer gekozen wordt voor integratie van bestaande en nieuwe omgevingsdocumenten op een nieuwe pagina, wordt gevraagd om nieuwe functionaliteit, die nu niet in de scope zit. Dit leidt tot meer complexiteit. Zie verder bovenstaande. Voor overige infomatie op de portal geldt dat deze via een content management systeem, dat de portal voedt, zonder programmeerwerk gemakkelijk aan te vullen of verrijken is. Er kan gevarieerd en gefaseerd worden in welke mate volledige integratie van	Enige besparing mogelijk op ontwikkelkosten, als meest complexe overgangsrechtelijke scenario's niet ondersteund hoeven te worden, maar nog onbekend hoeveel. Er is een analyse gemaakt van scenario's. In het huidige increment wordt een Proof of Concept gemaakt waarin deze scenario's worden uitgewerkt. Dit levert een goed	Indien functionaliteit DSO minder is dan huidig RP, kan huidig dienstverleningsniveau niet worden gehandhaafd en zal website RP ook na 2021 beheerd moeten worden. Gebruiker moet dan naar twee loketten regels die over hetzelfde gaan Indien er geen geintegreerd beeld wordt gegeven van bestaande / nieuwe omgevingsdocumenten, zal de gebruiker	Indien minder effort wordt gestoken in exoten uit huidig RP in DSO onder te brengen, zal website RP (in afgeslankte vorm) nog wat langer in de lucht moeten blijven na 2021 om deze te kunnen ontsluiten.	De architectuur en onderliggend platform van de overbruggingsfunctie maakt het mogelijk flexibel om te gaan met meer of mindere mate van integratie. Hierdoor kan dit goed gefaseerd worden en 'klein' worden begonnen met integratie van bestaand/nieuw.	Functionaliteit om huidige RP te ontsluiten is grotendeels gereed. Voor integratie bestaand/nieuw is (geslaagde) PoC uitgevoerd.	Keuzes maken (ihkv transitiepan RP) in hoeverre effort gestoken moet worden in ontsluiten van 'exoten' uit RP Meest complexe overgangsrechtelijk scenario (themagewijs wijzigen van bestaande regels in bestemmingsplannen) uitsluiten in Iw

		bestaande en nieuwe omgevingsdocumenten gerealiseerd wordt. Er zijn ook keuzemogelijkheden in hoeverre effort wordt gestoken in ontsluiting van 'exotische' planvormen uit de Wro waarvoor geen/kort overgangsperiode geldt.	beeld op van de impact en daarmee ook ontwikkelkosten. De overbruggingsfunctie kun je dan dus dunner of dikker ontwikkelen, waarbij kosten tegen dienstverlening moeten worden afgewogen. De andere kant is overigens ook van belang: hoe kun je er in het overgangsrecht voor zorgen dat er niet onnodig complexe situaties tussen oude en	zelf moeten uitzoeken wat waar geldt en daarvoor mogelijk ook in twee (in opzet geheel verschillende) systemen moeten kijken.				

			nieuwe plannen ontstaan? Ook daar valt wellicht nog het nodige te halen: als de regelgeving in het overgangsrecht eenvoudiger is dan heeft dat ook gevolgen voor het DSO en veel belangrijker nog: voor burgers en bedrijven. NB: bedenk hierbij dat deze scenario's nu in beeld komen. Het is dus niet zo dat in het GPVE de					

			“meest complexe variant” was opgenomen en dat nu gekeken wordt of dat minder kan. Er moet een afweging komen tussen dienstverlening, tijd en geld en de oplossing die daar het beste bij past. Middelgrote besparing (100-200k€) op ontwikkelkosten als geen effort gestoken wordt in exoten, zoals ontsluiten					

			van omgevings visies in bijzondere vorm en het aanpassen aan alle mogelijke kwaliteiten van geleverde data.					
	Knop: • Vereenvoudigen van de functionaliteit waarmee de planologische regelgeving – die momenteel wordt ontsloten door www.ruimtelijkeplannen.nl – via een overbruggingsfunctie in het	Voor de functionaliteit van de overbruggingsfunctie kunnen nog meer en minder complexe keuzes gemaakt worden. In Q1 2018 levert het DSO een proof of concept op van de Overbruggingsfunctie. Dit zal verschillende	Zie boven. Middelgrote verhoging beheerkosten als website RP nog lang na 2021 in lucht moet blijven.	Indien functionaliteit DSO minder is dan huidig RP, kan huidig dienstverleningsniveau niet worden gehandhaafd en moet website RP voor altijd beheerd worden.	Indien minder effort wordt gestoken in exoten, zal website RP (in afgeslankte vorm) nog wat langer in de lucht moeten blijven na 2021	Er is een reeds een toekomstvaste oplossing gerealiseerd om inhoud in RP te ontsluiten in het DSO cf aansluitvoorwaarden. Dit alsnog schrappen, belemmert uitbreiding naar scenario	huidige ruimtelijke plannen: > 80% gereed	Keuzes maken (ihkv transitiepan RP) in hoeverre effort gestoken moet worden in ontsluiten van 'exoten' uit RP

	DSO wordt getoond.	scenario's opleveren die een meer of juist minder completer beeld geven en wisselen in complexiteit. Het voorstel is dat naar aanleiding van deze POC een keuze gemaakt wordt over het al dan niet implementeren van een geïntegreerde overbruggingsfunctie en de reikwijdte daarvan. Voor overbruggingsfunctie en viewer: nauwelijks lagere complexiteit, aangezien functionaliteit grotendeels af is. Wel kan worden overwogen minder effort te steken in exoten / specifieke functionaliteit.		Gebruiker moet dan naar twee loketten regels die over hetzelfde gaan		3, ook voor andere informatieproducten.		

		Mn verbeelden vormvrije Wro plannen (structuurvisies, verordeningen) ivm geen/korte overgangsperiode en koppeling RP-Bekendmakingen						
	Knop: Fasering, bijvoorbeeld door uit te gaan van een groeimodel.	Een groeimodel is goed mogelijk vwb de overbruggingsfunctie, obv de uitkomsten van de PoC fase 1.Ovewogen kan worden de meest complexe overgangsrechtelijke scenario's bij voorkeur juridisch uit te sluiten en/of specifieke functionaliteit daarvoor, pas later te realserenEr is in PI 1 t/m 5 reeds een toekomstvaste basis gelegd om technisch gezien relatief	Zie boven.	Ontsluiten van omgevingsdocumenten die samenhangen met huidige ruimtelijke plannen was onderdeel van taakstelling IHR / scenario 2.Indien er geen geintegreerd beeld wordt gegeven van bestaande / nieuwe omgevingsdocumenten, zal de gebruiker	Geen	De architectuur van de overbruggingsfunctie is reeds ingericht op het flexibel kunnen voorzien in verschillende combinaties van oud en nieuw. Hierdoor is een groeimodel goed mogelijk.	PoC uitgevoerd. Uitkomst: techniek geen belemmering; keuzes mbt overgangs-rechtelijke scenario's nodig	Meest complexe overgangsrechtelijk scenario (themagewijs wijzigen van bestaande regels in bestemmingsplannen) uitsluiten in Iw

		eenvoudig combinaties te kunnen maken van bestaande en nieuwe omgevingsdocumenten. Dit maakt dat flexibel gekozen uit scenario's dmv een 'cafetariamodel'. PR16 werkt dit uit in PI-5		zelf moeten uitzoeken wat waar geldt en daarvoor mogelijk ook in twee (in opzet geheel verschillende) systemen moeten kijken.				
Samenwerken	**Basisniveau:** • Er is een samenwerkingsfunctionaliteit via of door het DSO beschikbaar waarmee samenwerking door het verantwoordelijke bevoegd gezag met een ander betrokken bevoegd gezag wordt gefaciliteerd. Dit is bedoeld voor de vergunningverlenings- en	De door de TF voorgestelde functionaliteit zit naar onze inschatting nu niet in scope van het DSO en het meenemen ervan zal alleen al daarom tot een toename van functionaliteit leiden. Wat op dit moment in de scope van DSO zit is alleen een heel eenvoudige functionaliteit om aanvragen en meldingen te kunnen delen, hetgeen de TF	Meerwerk, voor zover meer gevraagd wordt dan de simpele functionaliteit die nu wel in scope zit. Om adequaat de precieze financiele impact te kunnen inschatten is meer duidelijkheid nodig over de gevraagde	Is een uitbreiding tov scenario 2, daar zit dit nu niet in.	OLO kent nu een beperkte samenwerkingsfunctionaliteit. Het is een combinatie van behandelmodule en samenwerkingsfuncitonaliteit. De behandelmodule wordt weinig gebruikt, de samenwerkingsfunctionaliteit wel. Hier kunnen aanvragen worden	Architectuur hiervoor moet nog ontworpen en uitgewerkt worden. Kan implicaties hebben voor ontwerp van bestaande voorzieningen zoals het LVBB.	0% want nieuw	Er moet een helder interbestuurlijk beeld zijn van wat nodig is mbt samenwerkingsfunctionaliteit, en dit moet vertaald worden in een aanpassing van het GPvE. Dit moet beschikbaar zijn voordat begonnen wordt aan de uitwerking van het GAS

	meldingsprocessen die een bevoegd gezag overstijgen.	vraagt lijkt meer te zijn dan dat. Op dit moment is onvoldoende uitgewerkt hoe deze functionaliteit er uit zou moeten zien, waardoor een duiding van de omvang en complexiteit niet goed mogelijk is. Wel verwachten wij dat een samenwerkingsfunctionaliteit voor vergunningen en meldingen, waar de TF op lijkt te doelen, minder complex zal zijn dan eenzelfde functionaliteit voor plannen en visies. Het is onduidelijk of de TF alleen doelt op samenwerking tussen bevoegde gezagen aan vergunningen en meldingen, of ook samenwerking	functionaliteit.		opgeslagen en becommentarieerd door verschillende bevoegde overheden (mn delen van informatie en annoteren van documenten). OLO ondersteunt nu ook al samenwerking tussen de aanvrager en diens adviseurs. Ook hier is dus sprake van een uitbreiding.			

		tussen de aanvrager en diens adviseurs (= samenwerken aan initiatieven). Het eerder uitgevoerde UIVO-i onderzoek geeft inzicht in de verschillende facetten van samenwerkingsfunctionaliteit. Een prioritering/keuze is nodig om nadere uitspraken te kunnen doen. Samenwerking bij plannen wordt niet door STOP-TPOD ondersteund, het vindt vooral plaats in het planproces zelf bij en tussen overheden. Zeker bij meervoudig bronhouderschap (zoals bij het omgevingsplan) is vroegtijdig delen van						

		informatie en doorwerking bepalen essentieel. Hierover moeten goede afspraken tussen overheden gemaakt worden. Het invoegen van een samenwerkingsfunctionaliteit voor plannen zal naar verwachting extra eisen aan de STOP-TPOD-standaard introduceren en dus leiden tot meer complexiteit. Deze toename aan complexiteit moet worden afgewogen tegen de verwachte complexiteitsreductie aan de zijde van de bevoegde gezagen.						

	Knoppen: In houd van de samenwerkfunctionaliteit. - Fasering, bijvoorbeeld door geleidelijk functionaliteit toe te voegen. • Inschakeling markt voor bijvoorbeeld het uitbouwen van de samenwerkingsfunctionaliteit	Wat op dit moment al in de scope van DSO zit is alleen een hele eenvoudige functionaliteit om aanvragen en meldingen te kunnen delen. Hetgeen de TF vraagt lijkt meer te zijn dan dat. Ook voor de samenwerkingsfunctionaliteit geldt: buy before make, de kans is aanzienlijk dat de markt hier oplossingen voor beschikbaar heeft, zeker indien gekozen wordt voor een relatief simpele samenwerkingsfunctionaliteit. De uitdaging zal liggen in de connecties tussen de afzonderlijke oplossingen (om vendor lock in te voorkomen) en de connectie met DSO. Dit vraagt						

		mogelijk om nieuwe standaarden en coordinatie door DSO. Mocht er voor gekozen worden om één marktoplossing centraal aan te bieden, houdt dan rekening met een Europees aanbestedingstraject met een doorlooptijd van circa 1 jaar. De mogelijkheden om dit via de markt op te lossen hangen onder meer af van de manier waarop het DSO geacht wordt om te gaan met de verschuiving van de inwerkingtredingsdatum van de wetgeving. Als DSO moet blijven koersen op einddatum 1 juli 2019 dan is het al niet						

		mogelijk om hiervoor een Europees aanbestedingstraject geheel te doorlopen.						
Gegevens en informatieproducten	**Basisniveau:** • De landelijke voorziening is gereed voor het ontsluiten van gegevens en informatieproducten. • In uiterlijk 2021 worden de gegevens en informatieproducten ontsloten die noodzakelijk zijn voor het basisniveau van het DSO-LV. Over deze gegevens- en informatiepro	De scope/complexiteit van het DSO wordt niet geraakt door meer of minder informatieproducten, er vanuit gaande dat we 1 manier hebben waarop deze ontsloten worden. Wel ervaren wij op dit moment moeite met het voorbereiden op verschillende soorten informatieproducten omdat bruikbare voorbeelden of use cases ontbreken. Het	Voor het basisniveau voorzien wij geen impact op de financien van DSO-LV, zit nu al in de scope. Als er informatieproducten en gegevens worden aangewezen die ontsloten moeten worden op een manier die niet in de huidige	Geen impact, de scope wijzigt niet tov scenario 2. Wel laten we een kans liggen om meerwaarde voor gebruikers te realiseren door concepten van of reeds bestaande informatieproducten niet via DSO te ontsluiten. Het 'oefenen' met het onstluiten van concept	Geen impact	We gaan er nu vanuit dat er maar 1 manier nodig is om te ontsluiten. Hierover is nog veel onduidelijk. Als later blijkt dat er meerdere functionaliteiten gebouwd moeten worden heeft dit impact op de architectuur (die moet worden aangepast of nieuw ontworpen)	De inhoud van RP.nl wordt nu voor 80% ontsloten, overbruggingsproduct is nog niet af. Van de aansluitvoorwaarden is een eerste versie af, maar die zijn vooral gericht op Informatiehuis Ruimte. Het is onbekend of die ook voldoende zijn voor de rest, omdat onbekend is	Tijdig duidelijkheid over eventuele verschillende manieren van ontsluiten, indien nodig voor basisniveau LV. Dit is nu nog onduidelijk. Nodig zijn bruikbare voorbeelden en use cases. Ook moet het OGB duidelijkheid geven over welke gegevens en informatieproducten noodzakelijk

	ducten wordt nog besloten.	realiseren van enkele verschillende informatieproducten kan helpen om de ontwikkeling van DSO minder complex te maken. Mocht naderhand blijken dat er meerdere manieren nodig zijn om te ontsluiten, dan levert dit extra complexiteit op.	architectuur past, dan is er wel financiele impact. Het is niet op voorhand te zeggen hoe groot deze zal zijn.	versies of reeds bestaande informatieproducten biedt meerwaarde voor gebruikers, en geeft zicht op wat het DSO gaat brengen, en biedt kennis en ervaring hoe dit te doen.			welke gegevens of informatieproducten worden aangewezen en wat wordt beslist over de vorm waarin deze worden vastgelegd.	zijn voor het basisniveau. Dit is nu nog niet vasgesteld.
	Knoppen: aantal gegevens en informatieproducten / omvang van sets- Fasering van de inhoud- groeimodel en gebruik bestaande voorzieningen - organisatie	De inzet van meer informatieproducten en -bronnen levert meer gebruikersgemak op vanwege de mogelijkheid van voorinvullen. Deze vragen hoeft de gebruiker dan niet meer te beantwoorden.						

Tijdreizen	**Basisniveau:** • De gegevens die nodig zijn voor het zogenoemde 'tijdreizen' zijn opgenomen in de standaard voor omgevingsdocumenten. • De functionaliteit en voor tijdreizen zijn beperkt tot omgevingsdocumenten en bij inwerkingtreding beperkt tot 'wat gold op datum x' (zogenoemde timestamps). Tijdreizen op ondergronden is niet mogelijk.	Wij gaan er vanuit dat het basisniveau bestaat uit tijdreizen in de aangewezen omgevingsdocumenten en ook de beschikbare inhoud van RP.nl. Bovendien is het nodig dat wel overal de juiste tijdinformatie wordt opgenomen, omdat als dit niet gebeurt tijdreizen in de toekomst ook lastig realiseerbaar is. Niet in basisniveau zit tijdreizen in de stelselcatalogus. Wij lezen hier wel in dat het tijdreizen zoals nu al in de LVBB zit mogelijk blijft - dat dit er moet zijn is nu al wetteljk verplicht. Met deze	Tijdreizen in de stelselcatalogus is goeddeels af, dit schrappen heeft dus geen impact op de financien (gesteld dat e.e.a. niet hoeft te worden omgebouwd maar gewoon niet gebruikt wordt). Schrappen van tijdreizen op indienen heeft wel impact, eerste inschatting is middelgroot.	Tijdreizen binnen de stelselcatalogus is opgenomen in scenario 2. Dit zou nu dus buiten scope komen te vallen. Bij tijdreis vragen moet het BG terugvallen op de eigen systemen en gegevens om de overige informatie in te zien. Cf de huidige scope wordt tijdreizen ook ondersteund door Indienen bij het aanvullen van een reeds ingediende aanvraag mbt de	Geen impact, want tijdreizen in RP.nl en LVBB blijft net als nu mogelijk.	Geen impact (architectuur is gereed), mits het tijdreizen opgenomen blijft in de informatiemodellen en registraties. Als deze gereed zijn voor tijdreizen blijft het stelsel toekomstbestendig en uitbreidbaar.	50%	In de basis moeten alle zaken waarvoor ooit tijdreizen zal worden aangeboden er nu al geschikt voor zijn. Als deze mogelijkheid pas later wordt toegevoegd levert dit veel extra complexiteit op.

		interpretatie heeft dit voorstel het effect van een complexiteitsreductie, omdat er nu geen verschillende filters hoeven te worden gebouwd voor de verschillende vormen van tijdreizen. Omdat de benodigde basisinformatie (time stamps) wel wordt vastgelegd is het technisch goed mogelijk deze functionaliteit te faseren. Een vraag is wel of hiermee nog aan de minimale eisen vanuit de gebruikers wordt voldaan en welke voorbereidingen op andere manieren van tijdreizen toch nu al getroffen moeten worden.		indieningsvereisten. Dan zou je dus ook kunnen tijdreizen in de toepasbare regels. Dat kan met het voorgestelde basisniveau niet mer. Er vindt dus achteruitgang plaats tov scenario 2.				

	Knop: Gefaseerd mogelijk maken van tijdreizen. Breid de functie bijvoorbeeld uit naar tijdreizen in: o indieningsvereisten o toepasbare regels o ondergronden. o gegevens en informatieproducten. o omgevingsdocumenten naar de toekomst	Het niet ondersteunen van tijdreizen (bij indienen) vermindert de complexiteit van DSO-LV, maar heeft wel als consequentie dat initiatiefnemers de ingediende aanvragen niet kunnen aanvullen in het geval de regels gewijzigd zijn. Netto wordt de complexiteit dus niet verminderd want je verschuift deze naar BG-en. Bovendien is het verstandig onderscheid te maken tussen 'rekening houden met tijdreizen in het fundament' en ' het maken van functionaliteit in het Loket die je hiermee kan ondersteunen'. Als we nu geen begin- en						

		einddata bijhouden dan is de benodigde aanpassing tbv tijdreisfunctionaliteit later groter en dus duurder. Wanneer je dit wel doet doet kun je bijv eerst alleen ‘ aanvullen’ als functionaliteit aanbieden en later wellicht andere functionaliteiten.						
Ontkoppelen standaard voor publiceren en overige diensten DSO	De STOP standaard toespitsen op alleen publicatie (en dus geen overige diensten), de overige diensten worden in de TPOD-standaarden opgenomen. De balans tussen STOP en TPOD verschuift dus	De samenvatting zoals in het formulier voor de impactanalyses is opgenomen dekt de lading van het advies van de werkgroep niet. Wat volgens ons door de TF is voorgesteld is het volgende: het meer uit elkaar halen van het juridische spoor en het service-spoor. De werkgroep	Middelgrote impact op de financien, volgens een eerste ruwe inschatting. Echter, het is nog onduidelijk wat de omvang en complexiteit is van de benodigde wijzigingen in de	Geen impact op scenario 2, niveau van dienstverlening verandert niet door dit voorstel.	Geen.	Groot, dit vereist een gedeeltelijk herontwerp van de architectuur.	Het door de TF voorgestelde basisniveau is nog niet af, er is ook nog niet naar splitsing van juridisch en service-spoor gekeken (en de latere werkgroep heeft hier ook tegen	Vanuit het juridisch kader moet tijdig helder zijn wat wel en niet vereist is voor publicatie (en dus in STOP en niet in TPOD moet worden opgenomen) Helderheid nodig t.a.v. impact annotaties op besluiten. Kan je alleen de

	in de richting van TPOD.	nadere onderzoeksvragen heeft geconstateerd dat dat niet mogelijk is. Het is wel mogelijk om alles wat bekendgemaakt moet worden via de LVBB te laten lopen (het juridische spoor). Hiervoor is aantal verplichte annotaties nodig. Maar wil het servicespoor ook goed werken, dan moeten daar wel van meet af aan een minimaal aantal verplichte annotaties voor worden toegevoegd. Wat er aan de voorkant verplicht geannoteerd moet worden hangt af van het gekozen serviceniveau. Alles wat	techniek en het ontwerp van DSO-LV. Het is dus lastig de precieze impact van dit voorstel te schatten, de kans bestaat dat deze hoger is dan nu wordt ingeschat.				geadviseerd).	metadata vervangen zonder het besluit te beinvloeden?

		juridisch moet worden vastgelegd moet meteen met het besluit mee, alles wat alleen nodig is voor service kan in theorie later worden toegevoegd (via post-processing of door het muteren van de geconsolideerde regelgeving). Het mogelijk maken van post-processing zit nu niet in de scope van het DSO en leidt tot meer complexiteit. Bovendien is dan waarschijnlijkeen extra standaard nodig om de service informatie in op te nemen. Daarna is er nog LVBB vs ROD: het alleen opnemen van geconsolideerde plannen t.b.v. dienstverlening						

		in het Omgevingsloket. Beide is mogelijk, maar de verhouding tussen LVBB en ROD wijzigen is anders dan nu ontworpen. Dit zal dus impact hebben, maar hoe groot deze is hangt af van de omvang / complexiteit van de benodigde wijzigingen.						
Overlap tussen LVBB en ROD verminderen	Er schijnt nu overlap te zijn tussen LVBB en het ROD. Besluiten die ook omgevingsdocumenten zijn worden in beide registers opgeslagen	De TF heeft geconstateerd dat er veel overlap is tussen LVBB en ROD. De werkgroep nadere onderzoeksvragen heeft geconcludeerd dat er weliswaar inhoudelijk dezelfde dingen staan in LVBB en ROD, maar dat deze beide verschillende functionaliteit ondersteunen en	geen impact op de financien	Geen impact op scenario 2, niveau van dienstverlening verandert niet door dit voorstel.	Geen impact tov huidig niveau OLO/AIM/RP.nl	geen	nvt	De functie van het ROD moet adequaat geborgd worden. De taak om het ROD bij te houden voor Kadaster moet zo omschreven zijn dat dit genoeg is om de beoogde werking van het DSO te borgen. Op dit punt sluiten wij ons aan bij

		dat dit nuttig en noodzakelijk is. Deze conclusie onderschrijven wij. De werkgroep adviseerde wel om naast LVBB niet ook nog ROD als tweede authentiek regiser aan te wijzen, maar dit maakt voor de technische complexiteit niet uit.						het advies van de werkgroep.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Notitie

Oplegnotitie impactanalyse vanuit programma Aan de Slag met de Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
5 febr 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Inleiding en leeswijzer

Deze notitie bevat de hoofdpunten van de impactanalyse op de aanbevelingen van de Taskforce Complexiteitsreductie namens het programma Aan de Slag met de Omgevingswet. Voor programma DSO en programma Invoeringsondersteuning dient deze notitie als oplegger bij de bijgevoegde Excelsheets. Hierin wordt meer in detail per voorstel van de Taskforce aangegeven wat de impact ervan is op de diverse aspecten die relevant zijn voor het desbetreffende programma, zowel wat betreft het voorgestelde basisniveau als wat betreft de knoppen waaraan gedraaid kan worden door het OGB. Voor het project Gegevens en Informatieproducten is geen aparte analyse in Excel gemaakt, omdat de implicaties van het Taskforce-rapport voor dit project slechts beperkt zijn. De notitie is opgedeeld in drie hoofdstukken: 1 per onderdeel van ADSMO (DSO, Gegevens en Informatieproducten en Invoeringsondersteuning).

De inbreng namens programma DSO is afgestemd met de ontwikkelpartners (KOOP, RIVM, Kadaster, GeoNovum en RWS). Zij staan achter de inhoud van de impactanalyse namens het programma.

1 Hoofdpunten impactanalyse programma DSO op aanbevelingen Taskforce

- *Een belangrijke uitkomst van de taskforce voor het programma is dat voor alle betrokkenen duidelijkheid is ontstaan over de lopende opdracht. Tevens is duidelijk wat het voorstel van de taskforce behelst.*
- *DSO-LV zoals voorgesteld door de taskforce is technisch realiseerbaar.*
- *Weinig technische complexiteitsreductie bij DSO vanwege handhaven eindambitie. Meer complexiteitsreductie is mogelijk als eindambitie aangepast wordt. Bijvoorbeeld door een andere invulling van het meervoudig bronhouderschap.*
- *Voorgestelde scope-uitbreidingen DSO-LV t.o.v. de huidige opdracht voor samenwerkingsruimte en bruidsschat) zijn nog niet voldoende gedefinieerd en gespecificeerd voor de realisatiefase. Derhalve nog geen impactanalyse mogelijk.*
- *Beheersing van complexiteit binnen het programma lijkt wel mogelijk in de totale keten door fasering van content en implementatie / ingebruikname producten.*
- *Gegeven het gelijk blijven van de eindambitie en de technische componenten die DSO-LV levert en de robuustheid die daarvoor nodig is betekent dat er slechts een beperkte netto besparing mogelijk is. Die besparing moet uit de content van nog te leveren producten komen, maar is deels een kostenverschuiving (bijvoorbeeld: nu minder TPODs).*
- *Complexiteitsreductie door basisniveau DSO-LV levert een aantal verschillen op met scenario 2:*
    - *minder content bij oplevering*
    - *verschillen tussen bevoegde overheden door fasering content en gebruik*

    - *minder mogelijkheden om te filteren, selecteren en sorteren voor eindgebruikers.*
- *Indien de bruidsschat wordt meegenomen is er geen verschil met het huidige feitelijke dienstverleningsniveau van OLO/AIM/RP.nl (zie toelichting op pag 5).*
- *Maatregelen om de impact op dienstverleningsniveau aan gebruikers te beperken zijn:*
    - *Maak filteren op activiteit mogelijk en voer dit voor zoveel mogelijk omgevingsdocumenten in*
    - *Breng de bruidsschat binnen de scope van het digitaal stelsel en neem deze mee bij het maken van een keuze m.b.t. topactiviteiten*
    - *Werk met meer omgevingsdocumenten en maak daar ook TPODs voor, maar maak het nog niet verplicht deze te gebruiken voor bevoegde overheden. Dit zou een prioriteit kunnen zijn bij doorontwikkeling, zodat voorlopers bij de bevoegde overheden ervoor kunnen kiezen meer waarde voor gebruikers te bieden door meer soorten documenten en daarmee meer informatie via het DSO te ontsluiten. Dit kan op facultatieve basis. Fasering van ingebruikname en niveau van verplichtendheid (eerst facultatief beschikbaar stellen en pas later gebruik verplichten) levert risicobeheersing binnen de keten op en levert voorlopers de kans op meer gebruikswaarde te genereren*
- *Randvoorwaarden moeten wel aanwezig zijn om DSO te realiseren, waarvan de belangrijkste:*
    - *helderheid in de opdrachtgeving (wat moet gebouwd – zodat het direct in de realisatiefase kan worden opgepakt).*
    - *helderheid over het beheer en de exploitatie*
    - *Voldoende middelen om DSO-LV te realiseren*
    - *voldoende betrokkenheid gebruikers.*

  Indien aan deze randvoorwaarden voldaan wordt, kan dit tot kostenbesparing aan de zijde van programma ADSMO leiden. Overigens betekent het bieden van meer helderheid in de opdrachtgeving, beheer en exploitatie wel meer werk aan de zijde van de opdrachtgever, en dus een kostenverschuiving.

Programma DSO heeft tot op heden de opdracht om DSO scenario 2 te realiseren. Sinds het BIT-advies is bij het vaststellen van de werkpakketten per kwartaal (conform agile werkwijze) gefocust op het realiseren van functionaliteiten die in het licht van het BIT-advies als no regret kunnen worden gezien, voor zover dit mogelijk was; inmiddels zijn er beperkt onderdelen van DSO gerealiseerd die vallen binnen de scope van de opdracht (DSO scenario 2) maar buiten de scope van het voorstel van de taskforce voor DSO-LV. Als randvoorwaarde die meegeven is door de opdrachtgever geldt dat de gebouwde functionaliteiten uitbouwbaar moet zijn naar de eindambitie, oftewel scenario 3. Deze randvoorwaarde was ook van toepassing voor de Taskforce en de impactanalyse.

Een belangrijke uitkomst van de taskforce voor het programma is dat voor alle betrokkenen duidelijkheid is ontstaan over de lopende opdracht. Tevens is duidelijk wat het voorstel van de taskforce behelst.
In het verleden is gebleken dat er bij de partijen die betrokken zijn bij het DSO-LV verschillende beelden leefden rond wat precies verstaan moest worden onder scenario 2, en wat programma DSO in deze fase wel en niet zou moeten realiseren. Uit het Taskforcerapport blijkt deze onduidelijkheid over scenario 2 ook.

Basisniveau DSO-LV en voorgestelde knoppen zijn technisch realiseerbaar
Het programma DSO concludeert dat het door de Taskforce voorgestelde basisniveau voor DSO-LV gerealiseerd kan worden, mits voldaan wordt aan een aantal randvoorwaarden. De belangrijkste zijn duidelijkheid over de extra scope (welke samenwerkingsfunctie moet er precies komen, op welke manier en met welke omvang dient de bruidsschat meegenomen te worden) en het tijdig beschikbaar stellen van een haalbare planning en de daarbij behorende middelen. Daarbij constateert het programma DSO dat doorvoeren van de adviezen van de Taskforce betekent dat in een aantal gevallen reeds gebouwde functionaliteit nog niet (volledig) benut wordt .

Geen/weinig technische complexiteitsreductie bij DSO-LV vanwege handhaven eindambitie
De voorstellen van de Taskforce leiden slechts beperkt tot een reductie in de technische complexiteit van het DSO-LV. De belangrijkste reden hiervoor is dat het eindbeeld (scenario 3 uit het Globaal Programma van Eisen) wordt gehandhaafd. Dit betekent dat alle functionaliteit van het basisniveau uitbreidbaar moet zijn richting de gewenste functionaliteit in scenario 3. Zonder een nadere keuze van de opdrachtgever met betrekking tot het ambitieniveau van het eindbeeld kan de technische complexiteit van DSO-LV niet verder worden teruggebracht.

De Omgevingswet en de bijbehorende AMvB's en invoeringswetgeving bevatten een aantal beleidskeuzes die leiden tot complexiteit aan de zijde van DSO-LV. Het programma DSO ziet in aanvulling op het Taskforce rapport mogelijkheden om de complexiteit van het stelsel te reduceren c.q. te beheersen door andere keuzes te maken via de invoeringswet (zie bijlage 1 voor een voorbeeld), met name door te kiezen voor een nadere invulling van het meervoudig bronhouderschap. Bovendien levert het feit dat verschillende (detail-) keuzes binnen het wetgevingstraject nog niet gemaakt zijn en/of hierover nog niet is besloten aanvullende onzekerheid op voor het DSO en daarmee extra complexiteit in de realisatie. Dit geldt onder meer voor het overgangsrecht.

Voorgestelde scope-uitbreidingen (samenwerkingsruimte en bruidsschat) zijn niet gedefinieerd, als deze voldoende gespecificeerd zijn moet een nadere impactanalyse gemaakt worden ten behoeve van besluitvorming in het OGB
Een aantal voorstellen van de Taskforce leidt vermoedelijk tot verbreding en/of wijziging van de scope maar zijn onvoldoende scherp geformuleerd om daar de impact voor DSO-LV goed van te kunnen inschatten. Dit geldt voor de voorgestelde samenwerkingsfunctionaliteit en voor het voorstel om de bruidsschat mee te nemen. De opdrachtgever zal door middel van besluitvorming duidelijkheid moeten geven over de gewenste scope-uitbreiding en wat er precies aan gewenste functionaliteit binnen DSO-LV wordt verwacht. Het gaat bijvoorbeeld om: welke functionaliteit moet een samenwerkingsruimte precies bieden? In het geval van de bruidsschat gaat het daarbij niet alleen om de vraag of hier toepasbare regels voor gemaakt worden door programma DSO, en zo ja, voor welke activiteiten dat gebeurt, maar ook om de manier waarop en door wie deze worden toegevoegd en onderhouden en met name om het mechanisme waarmee een lokaal bevoegd gezag uiteindelijk de toepasbare regels in de bruidsschat kan vervangen door eigen toepasbare regels. Dit laatste is belangrijk om de complexiteit te kunnen inschatten. Op basis van deze nadere duidelijkheid van de opdrachtgever kan vervolgens een meer nauwkeurige impactanalyse worden uitgevoerd door het programma DSO.

Voor de samenwerkingsfunctionaliteit wordt inmiddels door de koepels – in afstemming met DSO - gewerkt aan het verkrijgen van deze duidelijkheid. Hierbij wordt ook gekeken naar andere mogelijkheden dan realisatie door programma DSO. Ook voor deze functionaliteit geldt: buy before make, de kans bestaat dat de markt hier oplossingen voor beschikbaar heeft, zeker indien gekozen wordt voor een relatief simpele samenwerkingsfunctionaliteit. Voor de bruidsschat zou een vergelijkbare exercitie kunnen worden opgestart. De beleids- en ontwerpkeuzes met betrekking tot de bruidsschat zijn niet puur juridisch en beleidsmatig maar hebben invoerings-, transitie- en digitaliseringsaspecten. Daarmee raken deze direct aan de DSO-LV en de invoering en daarmee aan de veranderopgaven en de systemen bij de overheden. Daarom signaleert programma DSO dat vroegtijdige betrokkenheid van onze kant en vanuit de veranderopgaven bij het maken van beleidskeuzes met betrekking tot de bruidsschat kan voorkomen dat er onbewust keuzes worden gemaakt die leiden tot onnodige extra complexiteit of hogere kosten aan de zijde van DSO-LV. Op dit moment is deze onvoldoende geborgd.

<u>Beheersing van complexiteit binnen programma DSO lijkt wel mogelijk in de totale keten door fasering van content en implementatie / ingebruikname producten</u>
De voorstellen van de Taskforce leiden op bepaalde plaatsen wel tot een reductie in wat de Taskforce ketencomplexiteit noemt. Er kan met name aan de zijde van de bevoegde overheden op de korte termijn een vermindering van de werklast plaatsvinden op het gebied van te hanteren (technische) standaarden. Deze korte termijn reductie zou naar mening van het programma DSO zelfs nog groter kunnen door een nog sterkere fasering. Zo kan binnen standaarden worden gefaseerd met betrekking tot het verplicht maken van de diverse onderdelen van de standaard. Binnen de TPOD omgevingsplan kan bijvoorbeeld wel de functionaliteit filteren op activiteit zijn opgenomen, en dus de mogelijkheid op activiteit te annoteren, maar dit hoeft niet meteen verplicht voor alle omgevingsplannen te worden voorgeschreven. Ook kan ervoor worden gekozen om standaarden voor toekomstige omgevingsdocumenten wel vast te ontwikkelen en het gebruik ervan, inclusief ontsluiting van deze documenten in het DSO-LV, mogelijk te maken, maar dit nog niet voor alle overheden te verplichten. Op die manier kunnen voorlopers binnen de bevoegde overheden wel vast gebruik maken van de mogelijkheden die DSO-LV biedt om meerwaarde voor gebruikers te genereren, zonder dat dit een onevenredige belasting voor andere overheden oplevert. Bovendien kunnen de *lessons learned* vervolgens weer benut worden voor de verdere doorontwikkeling van het systeem.

Hoewel programma DSO op de korte termijn een lastenreductie aan de zijde van de bevoegde overheden signaleert, zal door het handhaven van het eindambitieniveau de totale inspanning voor zowel DSO-LV als de bevoegde overheden gelijk blijven. De keerzijde van deze reductie op de korte termijn is een verminderde gebruiksvriendelijkheid van DSO-LV. Bovendien leidt het faseren binnen de keten mogelijk tot de noodzaak voor DSO-LV om meerdere implementatiesnelheden bij verschillende overheden te ondersteunen. Voor zover dit technisch mogelijk is (bijvoorbeeld: er zit een grens aan de hoeveelheid verschillende bestandsformaten die ondersteund kan worden) leidt dit mogelijk tot meer inspanning aan de zijde van het programma DSO. Het gaat hierbij om documenten die vallen onder het overgangsrecht en derhalve nog niet aan de standaarden hoeven te voldoen.

Gegeven het gelijk blijven van de eindambitie en de technische componenten die DSO-LV levert en de robuustheid die daarvoor nodig is betekent dat er slechts een beperkte besparing mogelijk is
De totale investeringskosten van DSO-LV scenario 2 zijn geraamd op € 142 miljoen incl. risicoreservering. Op het budget dat reeds is uitgegeven en de onderdelen die worden gerealiseerd tot en met PI5 zijn geen bezuinigingen meer mogelijk (€ 55 miljoen). De besparingen die mogelijk zijn, zitten in de producten die nog geleverd moeten worden. Voor de ontwikkeling van DSO-LV t/m medio 2019 is €87 miljoen begroot, inclusief een risicoreservering van €35 miljoen. Volgens de impactanalyse van programma DSO is op sommige punten een besparing mogelijk als gevolg van de voorstellen van de Taskforce. Voor andere onderwerpen leidt het voorstel van de Taskforce juist tot extra uitgaven, bijvoorbeeld omdat extra functionaliteit moet worden ontwikkeld of reeds ontwikkelde functionaliteit moet worden gewijzigd. Indien de scope verminderd wordt op de punten waarop de Taskforce dit adviseert, en indien de opdrachtgever ervoor kiest om in tegenstelling tot het Taskforce-advies de scope niet uit te breiden (dus: geen samenwerkingsruimte en niet meenemen van de bruidsschat), dan levert dit de volgende financiële consequenties op voor DSO-LV (uitgesplitst per knop):

Knop	**Financiële impact voorstellen Taskforce**
Omgevingsdocumenten	Nu de gevraagde 6 TPODs afbouwen en daarna het project STOP-TPOD stoppen levert op de korte termijn een besparing op van €785k. Echter, het alsnog ontwikkelen van de overige 18 TPODs wordt waarschijnlijk duurder en schuift door naar de beheerfase.
Standaarden	Financiële impact onduidelijk, omdat precieze implicaties voorstel Taskforce niet helder zijn.
Stelselcatalogus	Geen financiële impact, technische kant van het werk is al af.
Toepasbare regels	Geen financiële impact op technische functionaliteit, deze blijft gelijk. Mogelijk enige besparing op de begrote €4 miljoen voor het maken van content voor toepasbare regels obv rijksregelgeving, afhankelijk van te maken keuzes m.b.t. hoeveelheid topactiviteiten. Mogelijk extra kosten voor maken generieke indientool (i.p.v. vragenbomen), dit is nu nog onduidelijk.
Regels op locatie	Geen financiële impact, functionaliteit filteren op activiteit is al af.
1 loket (landingspagina en simpeler overbruggingsfunctie)	Landingspagina cf. voorstel Taskforce zit niet in scope, kost naar verwachting maximaal €100k extra. Op overbruggingsfunctie kan maximaal enkele tonnen worden bespaard (PoC hierover loopt, keuzes moeten nog gemaakt worden in OGB). Besparing ligt in: - niet integreren overbruggingsfunctie - complexere overgangsrechtelijke scenario's niet ondersteunen - exoten (zoals complexe formaten) niet ondersteunen
Samenwerken	Niet in scope, zie beneden
Gegevens en informatieproducten	Geen impact op de financiën
Tijdreizen	Tijdreizen in de stelselcatalogus is goeddeels af, dit schrappen heeft dus geen impact op de financiën (gesteld dat e.e.a. niet hoeft te worden omgebouwd maar de ontwikkelde functionaliteit gewoon niet gebruikt wordt). Schrappen van tijdreizen op indienen heeft wel impact, de eerste inschatting is een mogelijke besparing van €100k tot €1 miljoen.
Ontkoppelen LVBB-	Omdat waarschijnlijk extra functionaliteit voor postprocessing moet

ROD	worden gebouwd en het ontwerp van DSO-LV v.w.b. de verhouding LVBB/ROD gewijzigd moet worden is er middelgrote impact op de financiën (€100k-€1mio extra). Risico is dat dit hoger wordt omdat onvoldoende duidelijk is wat precies gewijzigd moet worden.

Uit dit overzicht en de bijgevoegde Excelsheet blijkt dat besparing op de techniek niet of nauwelijks mogelijk is, omdat het eindambitieniveau niet wordt aangepast en de voorzieningen uitbreidbaar moeten zijn richting scenario 3. De besparingen die wel te realiseren zijn komen met name uit de content van DSO-LV: minder TPODs en minder toepasbare regels voor rijksregelgeving. Daarnaast is een aantal mogelijke besparingen nog onduidelijk, omdat er nu onvoldoende informatie aanwezig is om deze goed in te schatten. Deze worden dus op PM gezet. De totale mogelijke besparing komt neer op € 1 miljoen (redelijk hard te maken, zie boven) plus PM.

De aanbevelingen van de Taskforce leiden daarnaast op een aantal punten tot een verschuiving van kosten in de tijd waardoor deze buiten de huidige ontwikkelfase vallen maar wel binnen de totale kosten van scenario 3 blijven. Zo betekent het faseren van de aanwijzing van omgevingsdocumenten en het maken van de bijbehorende standaarden (TPODs) op de korte termijn minder werk en dus lagere kosten voor DSO-LV, maar gaat het totale bedrag wat nodig is om alle 24 beoogde omgevingsdocumenten uiteindelijk mee te nemen in het DSO hierdoor niet omlaag.

Indien aan de belangrijkste randvoorwaarden (helderheid over opdrachtgeving, beheer en exploitatie, voldoende middelen om DSO te realiseren en voldoende gebruikersbetrokkenheid) wordt voldaan kan dit mogelijk tot verdere kostenbesparing aan de zijde van programma ADSMO leiden. Overigens betekent het bieden van meer helderheid in de opdrachtgeving, beheer en exploitatie wel meer werk aan de zijde van de opdrachtgever, en dus een kostenverschuiving.

Complexiteitsreductie door basisniveau DSO-LV levert een aantal verschillen op met scenario 2:

- minder content bij oplevering
- verschillen tussen bevoegde overheden door fasering content en gebruik
- minder mogelijkheden te selecteren en te sorteren voor eindgebruikers.

De in het rapport van de Taskforce benoemde knoppen voor complexiteitsreductie LV-DSO zijn herkenbaar. Het programma DSO heeft per knop uit het Taskforce-rapport naar de impact gekeken. Hierbij is zowel het verschil tussen het aanbevolen basisniveau en scenario 2 bekeken als het verschil tussen het aanbevolen basisniveau en het huidige feitelijke dienstverleningsniveau van OLO, AIM en ruimtelijkeplannen.nl. Het programma DSO heeft nog geen inzicht in de vraag hoe afzonderlijke complexiteit reducerende maatregelen op componenten van de DSO-LV op elkaar inwerken.

Het programma DSO constateert dat de aanbevelingen van de Taskforce tot gevolg hebben dat het totale dienstverleningsniveau zoals beoogd in scenario 2 (fase 1, Must en Should have eisen) van het GPvE niet meer gehaald wordt. Een deel van de beoogde meerwaarde voor gebruikers en initiatiefnemers zal in 2021 niet gerealiseerd zijn. Hoe groot deze impact is, hangt af van de keuzes die in het OGB gemaakt worden. Zo leidt het inperken van het aantal omgevingsdocumenten en dus het aantal STOP/TPOD standaarden bijvoorbeeld

tot een grotere afname van meerwaarde voor gebruikers dan het faseren van het verplicht gebruiken van deze standaarden of het optioneel gebruiken van onderdelen van de standaard.

Mogelijk ook verschil met huidig dienstverleningsniveau OLO/AIM/RP.nl (vooral afhankelijk van al of niet meenemen bruidsschat)
Daarnaast vindt in een beperkt aantal gevallen mogelijk achteruitgang voor gebruikers plaats ten opzichte van het dienstverleningsniveau van de huidige voorzieningen OLO, AIM en RP.nl. Hoe groot deze achteruitgang is, hangt af van de keuzes die de opdrachtgever maakt op basis van de aanbevelingen van de Taskforce. Als bijvoorbeeld gekozen wordt om de bruidsschat niet mee te nemen, zal het programma geen vragenbomen maken (digitale ondersteuning) voor 8 van de 10 meest aangevraagde activiteiten via OLO en AIM. Ook de uiteindelijke keuze voor welke activiteiten worden aangewezen als topactiviteit is bepalend voor de vraag of er een achteruitgang ten opzichte van OLO en AIM plaatsvindt en zo ja, voor wie. Deze ondersteunen nu alle activiteiten die via de Wabo geregeld worden, hier wordt via de topactiviteiten een selectie uit gemaakt. De impact voor gebruikers is afhankelijk van het resultaat van deze selectie.

Maatregelen om de impact op dienstverleningsniveau aan gebruikers te beperken
Het programma DSO heeft in zijn impactanalyse maatregelen geïdentificeerd waarmee het OGB de impact op het dienstverleningsniveau aan gebruikers kan beperken. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Maak filteren op activiteit mogelijk en voer dit voor zoveel mogelijk omgevingsdocumenten in
  Ook wanneer slechts 6 omgevingsdocumenten worden aangewezen leidt een klik op de kaart *zonder* filter op activiteiten ertoe dat de gebruiker mogelijk overladen wordt met informatie en moeilijk kan vinden wat voor hem relevant is. De technische functionaliteit voor het filteren op activiteiten is al gereed. Door het in elk geval mogelijk te maken voor voorlopende bevoegde overheden om hierop te annoteren kunnen zij meerwaarde voor gebruikers realiseren. De meerwaarde gaat nog verder omhoog wanneer dit verplicht wordt.
- Breng de bruidsschat binnen de scope van het digitaal stelsel en neem deze mee bij het maken van een keuze m.b.t. topactiviteiten voor toepasbare regels
  Zie eerdere opmerking over de bruidsschat
- Werk met meer potentiële omgevingsdocumenten en maak daar ook TPODs voor, maar maak het nog niet verplicht deze te gebruiken voor bevoegde overheden.
  Dit zou een prioriteit kunnen zijn bij doorontwikkeling, zodat voorlopers bij de bevoegde overheden ervoor kunnen kiezen meer waarde voor gebruikers te bieden door meer soorten documenten en daarmee meer informatie via het DSO te ontsluiten. Dit kan op facultatieve basis.

Verdere aandachtspunten DSO voor besluitvorming in OGB

Het programma DSO wil het OGB een aantal aandachtspunten meenemen ten behoeve van de besluitvorming naar aanleiding van de impactanalyses.

Reeds geïmplementeerde complexiteitsreductie t.o.v. BIT-advies
Ten opzichte van de geschetste situatie in het BIT-advies heeft programma DSO al de nodige complexiteitsreductie doorgevoerd. In de uitvoering heeft programma DSO continu aan complexiteitsbeheersing gedaan, dit is een kenmerk van de Agile-werkwijze in het programma. Met name een effectief architectuurproces

draagt hieraan bij. Daarnaast nam een deel van de complexiteit af doordat het BIT-advies inmiddels door de praktijk was ingehaald (bijvoorbeeld: oordeel BIT was gebaseerd op nog ongedefinieerde opdracht, nader gedefinieerd onderdeel is veel minder complex te realiseren). Er is steeds gezocht naar oplossingen waarbinnen de complexiteit te beheersen is. Zo is er bij het maken van de tooling voor de toepasbare regels eerder al voor gekozen te werken met een aantal componenten standaard software om de benodigde functionaliteit te realiseren. Hierbij zijn de eisen aangepast aan wat in standaard pakketten mogelijk is. Dit is technisch aanzienlijk minder complex en leidt tot minder risico's.

Gevolgen van verschuiving inwerkingtredingsdatum Omgevingswet
De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet is naar achteren geschoven tot 2021. De impact op het programma van deze planningsschuif is mogelijk groter dan die van de complexiteitsreductie. Tot nu toe heeft het DSO geen gewijzigde opdracht gekregen naar aanleiding hiervan. DSO heeft wel richting nodig op dit onderwerp vanuit het OGB. Een voorbeeld waar dit binnen de huidige planning mogelijk voor een knelpunt kan zorgen is als de samenwerkingsfunctionaliteit binnen scope komt. Sturen op een einddatum van 2019 voor DSO-LV betekent dat hier in de praktijk geen marktbenadering voor gekozen kan worden omdat er te weinig tijd is voor een aanbesteding.

Agile werkwijze
Het DSO kent een AGILE werkwijze. Kenmerkend hiervan is dat –binnen de gegeven kaders- steeds per kwartaal een plan wordt gemaakt op basis van de geldende inzichten. Per kwartaal worden resultaten opgeleverd waarbij die resultaten die de meeste waarde toevoegen prioriteit krijgen. Deze aanpak is het afgelopen jaar effectief gebleken en geeft vanuit de werkwijze ook de mogelijkheid om risico's te beheersen waardoor ook een complexe scope op gecontroleerde wijze gerealiseerd kan worden. Inherent aan AGILE is dat gaandeweg het traject doorlopend en kort cyclisch wordt bekeken of de geleverde producten nog voldoen aan de wensen en het ambitieniveau van de opdrachtgevers. Deze werkwijze zal ook voor de opdrachtgever behulpzaam zijn bij het realiseren van het basisniveau DSO-LV.

Gebruikersbetrokkenheid
In de tweede helft van 2017 is het technisch fundament van DSO gerealiseerd. Om de landelijke voorziening echter als een uurwerk te laten samenwerken met de lokale processen (de stelselgedachte) is intensieve interactie met de praktijksituatie noodzakelijk; betrokkenheid van experts en (ervarings-) deskundigen uit het veld is nodig om de teams richting te geven. Het BIT heeft hier in zijn advies ook aandacht voor gevraagd. Om aan deze aanbevelingen gevolg te geven is separate besluitvorming in het OGB nodig: dit is niet meegenomen in het rapport van de Taskforce en dus ook niet in deze impactanalyse.

Wettelijke borging ROD-functionaliteit (taken Kadaster)
Uit het onderzoek van de werkgroep nader onderzoek LVBB-ROD is gebleken dat er weliswaar overlap zit in de inhoud van LVBB en ROD, maar dat deze elk zijn ontworpen en worden ontwikkeld voor specifieke doelen met specifieke functionaliteiten. De inhoudelijke overlap is nuttig en noodzakelijk voor het goede functioneren van het DSO, en er is geen sprake is van overlap in functionaliteiten. De beoogde ROD functionaliteit is wel noodzakelijk om het DSO te laten werken en moet op een adequate wijze wettelijk worden geborgd: als het OGB wenst dat het Kadaster deze taken uitvoert, dan moet het daar wettelijke opdracht toe

hebben. Indien dit niet wordt geregeld zal dit mogelijk leiden tot substantiële meerkosten.

Randvoorwaarden realisatie DSO

De Taskforce heeft in haar advies aandacht voor een aantal randvoorwaarden die noodzakelijk zijn voor een succesvolle realisatie van het DSO. De randvoorwaarden gaan o.a. over governance, betere aansluiting tussen de wet- en regelgeving, tijdig organiseren beheer en financiën. Wij herkennen en onderschrijven die noodzaak. Om het DSO succesvol te kunnen realiseren zal aan de volgende voorwaarden voldaan moeten zijn[1]:

1. Overeenstemming tussen alle partijen over ambitie, scope, tijdlijnen en beschikbare financiële middelen.
2. Een betere onderlinge afstemming tussen beleid, wetgeving, implementatie en digitalisering. Dilemma's die in de digitalisering pas naar voren komen moeten vlot door beleid en wetgeving worden opgepakt, onderwerpen zoals het overgangsrecht moeten in één keer samen met beleid, wetgeving, digitalisering en uitvoering/implementatie ontworpen worden i.p.v. sequentieel. Het gevolg van een betere afstemming aan opdrachtgeverszijde geeft een scherpe specificatie van de opdracht waardoor er in de realisatiefase minder overleg en afstemming nodig is. Dit kan aan de zijde van DSO-LV tot lagere kosten leiden, maar betekent dat er meer werk verzet moet worden aan de opdrachtgeverskant. Dit betekent dus feitelijk een verschuiving van kosten.
3. Helderheid over beheer en exploitatie. Doordat er nog geen helderheid is over beheer en exploitatie van het DSO kan hier bij de ontwikkeling niet goed op geanticipeerd worden. Er zijn per april twee toepassingen (viewer en stelselcatalogus) op te leveren die over kunnen naar de beheerfase, maar er is nog geen beheerorganisatie. Zonder beheerorganisatie komen de kosten bij DSO-LV terecht als er wel beheer nodig is. Tijdelijk beheer, waarvoor DSO-LV mensen zal moeten inhuren, is relatief duur. Bovendien kan nu niet geanticipeerd worden op acceptatiecriteria van de beheerder. Dit leidt mogelijk tot extra kosten voor DSO-LV leidt. Het niet tijdig ingericht hebben van beheer heeft daarnaast negatieve gevolgen op de (beoogde gefaseerde) invoering van het DSO.
4. Daadwerkelijk effectieve inbreng van gebruikers bij de realisatie van het DSO. Dit resulteert in een DSO dat aansluit op de uitvoeringspraktijk en in draagvlak in die uitvoeringspraktijk voor het DSO.
5. Een breed gedragen implementatiestrategie. De technische realisatie van DSO is niet voldoende om de ambitie van de wet te kunnen bereiken. Een geslaagde invoering vereist nauwe samenhang tussen wet- en regelgeving, anders werken, kerninstrumenten en het DSO. Hiervoor is het nodig dat er een implementatiestrategie is, met focus op en middelen voor praktijkproeven, een proef- en demo-omgeving, et cetera.
6. Een programma governance die dienstbaar is aan het bereiken van de ambitie van de Omgevingswet, en daarmee ook dienstbaar is aan het succes van de realisatie van het DSO. Hierbij horen, heldere mandatering en adequate en voldoende snelle besluitvorming.

[1] Overgenomen uit document "Randvoorwaarden succesvolle realisatie Digitaal Stelsel Omgevingswet", 5 december 2017.

2 Impact van de Taskforce-voorstellen op project Gegevens en Informatieproducten

- *De huidige manier van werken van het project Gegevens en Informatieproducten past goed bij de aanbevelingen die de Taskforce heeft gedaan, deze hebben dan ook een neutrale impact op dit project.*

Voor het project Gegevens en Informatieproducten is alleen gekeken naar de aanbevelingen van de Taskforce die daarover gaan. Kort samengevat beveelt de Taskforce aan om het DSO technisch gereed te maken voor het ontsluiten van gegevens en informatieproducten, en om de gegevens en informatieproducten die noodzakelijk zijn voor het basisniveau van DSO-LV uiterlijk in 2021 te ontsluiten.

De huidige manier van werken van het project Gegevens en Informatieproducten past goed bij de aanbevelingen die de Taskforce heeft gedaan, deze hebben dan ook een neutrale impact op dit project. Het project Gegevens en Informatieproducten heeft inmiddels een roadmap opgeleverd, waarin de totale groslijst van mogelijke informatieproducten vervat is. De vastgestelde manier van werken op basis van business cases stelt het OGB in staat per informatieproduct te bepalen of het noodzakelijk is voor het realiseren en goede functioneren van het basisniveau van DSO-LV. Daarnaast kan steeds bij de PvA ook beoordeeld worden en of het programma DSO de meest aangewezen partij is om e.e.a. te realiseren, of bijvoorbeeld de markt of een publiek/private samenwerkingsvorm. Hierdoor worden de krachten zo veel mogelijk gebundeld en de kosten / baten zo veel mogelijk geoptimaliseerd. Deze manier van werken past geheel in de lijn van de aanbevelingen van de Taskforce en het BIT.

3 Hoofdpunten impactanalyse Invoeringsondersteuning en Informatiepunt op voorgesteld basisniveau Taskforce

- *Herprioritering activiteiten IVO nodig*
- *Mogelijk dubbel werk bij bevoegd gezagen als standaard voor omgevingsvisie en programma's later beschikbaar komt*
- *Versnippering informatie leidt tot meer en complexere vragen bij bevoegde overheden en Informatiepunt*
- *Minder vereenvoudiging gebruik digitaal loket en wijziging digitaal stelsel in meerdere stappen*
- *Vergt intensivering van communicatie om verwachtingen te managen*

Voor invoeringsondersteuning (IVO) betekent het doorvoeren van het taskforceadvies dat de geplande activiteiten opnieuw geprioriteerd moeten worden binnen het budget zoals opgenomen in het bestuursakkoord (€ 35 mln).

Omgevingsvisies en Programma's als kerninstrumenten kunnen al voor inwerkingtreding worden vastgesteld. Om te voorkomen dat koplopers deze documenten op een later moment aan nieuwe standaarden moeten aanpassen is het van belang dat standaarden voor de genoemde kerninstrumenten ruim voor inwerkintreding gereed zijn. Dit om dubbele werkzaamheden bij bevoegd gezagen te voorkomen.

Minder digitale ondersteuning en de combinatie van én faseren van toepasbare regels en omgevingsdocumenten én beperken van de overbruggingsfunctie binnen de context van de transitie van een omgevingsplan van rechtswege naar een volledig omgevingsplan leidt ertoe dat een initiatiefnemer en bevoegd gezag noodzakelijke informatie van meerdere plekken moet halen. Dit leidt tot meer en

complexe vragen bij het Informatiepunt, waarbij beantwoording van de vragen niet altijd mogelijk is. Afhankelijk van de gekozen fasering zal deze situatie voortbestaan.

Uit de monitoringonderzoek onder belanghebbenden en initiatiefnemers is gebleken dat zij het minst te spreken zijn over de actualiteit, juistheid en volledigheid van de informatie voor het doen van een aanvraag. Voor wat betreft de vergunningcheck en indienen van een aanvraag via het OLO geven initiatiefnemers aan dat het proces 'moeilijk en inspannend is en ontbreekt vooral aan procedurele informatie'. Het TF voorstel voor toepasbare regels, regels op locatie en één loket leidt ertoe zal deze situatie niet verbetert. Ook wordt er niet tegemoet gekomen aan de wens vanuit het bedrijfsleven om in één keer op een goed werkend stelsel over te gaan en niet steeds met nieuwe wijzigingen geconfronteerd te worden.

De langere en voor initiatiefnemers complexere overgangssituatie betekent dat communicatie en geboden ondersteuning geïntensiveerd moet worden om de verwachtingen bij bestuursorganen, bedrijven en belangenorganisaties te managen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage I – Voorbeeld complexiteitsreductie via wetgeving

Meervoudig bronhouderschap

Op dit moment zit de Omgevingswet zo in elkaar, dat het noodzakelijk is dat meerdere overheden tegelijkertijd kunnen werken aan wijzigingen in het omgevingsplan. Het projectbesluit, de reactieve aanwijzing en het voorbereidingsbesluit zijn alle drie besluiten die op grond van de Omgevingswet rechtstreeks het omgevingsplan wijzigen. Dit meervoudig bronhouderschap van het omgevingsplan leidt op meerdere fronten tot verhoging van complexiteit aan de zijde van het DSO. Omdat er met meerdere bevoegde gezagen tegelijkertijd gewijzigd kan worden in het omgevingsplan moet er een manier komen waarop bepaald kan worden wat op elk gegeven moment de enige authentieke geldende versie van een omgevingsplan is. Er ontstaan bovendien meer koppelvlakken, ook tussen bevoegde overheden – provincie en Rijk moeten een plan van de gemeente kunnen wijzigen. Dit leidt ook tot meer ketencomplexiteit, immers, er zullen afspraken gemaakt moeten worden over het verwerken van en besluiten over wijzigingen (bijvoorbeeld: hoe werkt het als een gemeente een wijziging van zijn omgevingsplan X in procedure heeft, en de provincie neemt in de tussentijd een voorbereidingsbesluit over hetzelfde gebied wat dit omgevingsplan ook wijzigt?). Echter, het meervoudig bronhouderschap en de daarmee verbonden complexiteit vloeit in zijn geheel voort uit een beleidskeuze aan de zijde van de wetgever voor het rechtstreeks laten wijzigen van het omgevingsplan door provincies en Rijk, en niet uit een harde juridische of ICT-technische noodzakelijkheid die ook los van deze beleidskeuze zou bestaan.

De noodzaak van meervoudig bronhouderschap voor het omgevingsplan en de daaraan gerelateerde technische complexiteit in DSO-LV kan volledig vermeden worden door in de Omgevingswet aan te sluiten op de systematiek van de huidige Wet Ruimtelijke Ordening en het huidige Ruimtelijkeplannen.nl. In de Omgevingswet zou dan vastgelegd worden dat het projectbesluit, de reactieve aanwijzing en het voorbereidingsbesluit het omgevingsplan van rechtswege overrulen en binnen een bepaalde periode door de gemeente daarin moeten zijn verwerkt. Een belangrijke reden om voor meervoudig bronhouderschap te kiezen was de informatiepositie van de gebruiker: op dit moment zijn nog niet verwerkte reactieve aanwijzingen, voorbereidingsbesluiten en Tracébesluiten (de voorloper van het projectbesluit) niet zichtbaar in ruimtelijkeplannen.nl, terwijl er voor gebruikers wel beperkingen uit voortvloeien. Om dit probleem op te lossen is het echter niet nodig om deze besluiten rechtstreeks te laten ingrijpen in het omgevingsplan. De informatiepositie van de gebruiker zou hetzelfde kunnen blijven als met meervoudig bronhouderschap van het omgevingsplan het geval zou zijn door projectbesluiten, reactieve aanwijzingen en voorbereidingsbesluiten apart zichtbaar te laten zijn bij raadpleging van DSO-LV, naast het omgevingsplan. Deze besluiten zouden gedurende de periode die de gemeente nodig heeft om ze in het omgevingsplan te verwerken bijvoorbeeld via een aparte kaartlaag kunnen worden ontsloten, die over het omgevingsplan heen wordt geprojecteerd in gebieden waar dit van toepassing is.

Het beter aansluiten bij de huidige systematiek van de Wet Ruimtelijke Ordening en ruimtelijkeplannen.nl is bovendien geheel in lijn met de aanbevelingen van het BIT en de Taskforce Complexiteitsreductie. Waar deze afwijken van de huidige opdracht van programma DSO (scenario 2) gaat het in vrijwel alle gevallen om een voorstel wat meer lijkt op het huidige feitelijke dienstverleningsniveau van OLO, AIM en ruimtelijkeplannen.nl.

Impact van het rapport van de Taskforce en het extra onderzoek complexiteitsreductie op beleid en wetgeving

Voor besluitvorming in het OGB moet de impact worden bepaald van de uitkomsten van de Taskforce en van het extra onderzoek complexiteitsreductie, op onder andere beleid en wetgeving. Van de Taskforce en de uitkomsten van het extra onderzoek, is een samenhangende beleidssamenvatting als bijlage bijgevoegd.

De resultaten van de impactanalyse op beleid en wetgeving zijn hieronder op hoofdlijnen weergegeven.

Omgevingsdocumenten: in het basisniveau minder omgevingsdocumenten

Impact op beleid

Voor bekendmaking en beschikbaarstelling van besluiten waarin geocoördinaten zijn opgenomen, zijn in beginsel geen bijzondere regels meer nodig in de Omgevingswet. Deze besluiten worden net als besluiten zonder geocoördinaten via de generieke lijn bekendgemaakt en beschikbaar gesteld (officiële publicaties, via de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB)). De regels voor bekendmaken en beschikbaarstellen zullen worden gegeven bij of krachtens de Bekendmakingswet[1]. Dat betekent dat het niet meer nodig is om deze besluiten aan te wijzen als omgevingsdocument. Evenmin is een wettelijke regeling van een register omgevingsdocumenten nodig.

Impact op regelgeving

In beginsel[2] geen bijzondere regels nodig in de Omgevingswet over bekendmaking en beschikbaarstelling. Dit vergt aanpassing van de Invoeringswet (Project digitalisering in de regelgeving), Aanvullingswet Geluid en Natuur (Team Aanvullingswet GenN), het Omgevingsbesluit (Project digitalisering in de regelgeving i.s.m. Team Omgevingsbesluit).
In het Project digitalisering in de regelgeving vindt reeds nadere beleidsmatige en wetstechnische afstemming plaats intern BZK, in verband met aansluiting van de regeling voor juridische borging van het DSO op de (wijzigingen van) de Bekendmakingswet en Algemene wet bestuursrecht.

Standaarden voor omgevingsdocumenten:

Minder Toepassingsprofielen ontwikkelen en vaststellen

Impact op beleid

Aanvullend op het advies van de Taskforce moeten in het basisniveau, vanaf inwerkingtreding, voor de volgende documenten Toepassingsprofielen beschikbaar zijn:

- ✓ Omgevingsvisie: een visie is weliswaar vormvrij maar kan geocoördinaten bevatten. Bovendien wordt van de vaststelling van een omgevingsvisie een kennisgeving gedaan;
- ✓ Projectbesluit: bevat geocoördinaten en wordt met toepassing van 3.4 Awb voorbereid;
- ✓ Besluit tot aanwijzing van Natura 2000-gebieden (Aanvullingswet natuur): deze besluiten bevatten geocoördinaten;

[1] De Bekendmakingswet en de Algemene wet bestuursrecht zullen worden gewijzigd in het kader van Digitale overheid (BZK). In het traject Invoeringswet, waarin het DSO wordt geregeld, zal over de wetstechnische uitwerking nadere afstemming plaatsvinden intern BZK (POW/EB-Project digitalisering in de regelgeving).
[2] Indien geen bekendmaking of kennisgeving of mededeling is voorgeschreven, moet worden bezien of dit alsnog kan/moet worden voorgeschreven. STOP/TP moet de vereisten bevatten die nodig zijn voor de statussen ontwerp(basis)besluit, vastgesteld besluit, wijzigingsbesluit (ontwerp en vastgesteld), alsmede voor geconsolideerde versies voor zover deze verplicht zijn op grond van de Bekendmakingswet (verplicht voor besluiten die algemeen verbindende voorschriften of beleidsregels bevatten).

- ✓ Besluit tot aanwijzing van bijzondere nationale natuurgebieden (aanvullingswet natuur): deze besluiten bevatten geocoördinaten;

- ✓ Niet direct bij inwerkingtreding, maar op nader te bepalen moment:

    - Inrichtingsbesluit voor landinrichtingsbesluiten (aanvullingswet Grond)
    - Geluidsbelastingkaart: bevat kaartbeelden (geo) van de geluidsbelasting op locaties, digitale ontsluiting is nodig op grond van EU richtlijn.
    - Vaststelling van geluidsproductieplafonds (Aanvullingswet geluid): Gpp's bevatten geometrie in de vorm van puntlocaties en zijn normatief van aard;

Impact op regelgeving

De specifieke toepassingsprofielen (TP) voor de besluiten/rechtsfiguren op grond van de Ow kunnen met gebruikmaking van de generieke grondslag uit de Bekendmakingswet, via de Invoeringsregeling/Aanvullingsregeling worden vastgesteld (Project digitalisering in de regelgeving i.s.m. intern BZK)[3].

Omdat de vast te stellen toepassingsprofielen per besluit kunnen verschillen, zal het nog nodig zijn om (zonder gebruik van de term omgevingsdocumenten) de besluiten/rechtsfiguren aan te kunnen wijzen waarvoor het betreffende toepassingsprofiel geldt. Of die aanwijzing op niveau van amvb of regeling moet geschieden, wordt bezien (Project digitalisering in de regelgeving - Invoeringswet). Aanwijzing geschiedt in ieder geval niet op wetsniveau, derhalve kan 16.2 Ow grotendeels vervallen.

Minder diepgaand annoteren

Impact op beleid

Inperking van de verplichte inhoud van de toepassingsprofielen.

Impact op de regelgeving

TP+ regelt de annotaties/metadata die primair nodig zijn voor de DSO-services. Dergelijke eisen in de toepassingsprofielen die primair dienen voor het DSO (d.w.z. niet noodzakelijk voor bekendmaken en beschikbaar stellen) behoeven nog steeds een grondslag in de Omgevingswet (Invoeringswet)[4].

Een aantal juridische aspecten waar bij de ontwikkeling van de standaard rekening mee moet worden gehouden: TP+ annotaties moeten kunnen worden gedaan, zonder opnieuw een wijzigingsbesluit te hoeven nemen (‘buiten besluit-annotaties); in de standaard moet een voor de gebruiker duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen TP-eisen en TP+; bij validatie op een bekend te maken of beschikbaar te stellen besluit kan alleen worden afgekeurd op TP-eisen, voor het niet voldoen aan TP+ eisen kan bijvoorbeeld een signalering worden afgegeven aan het bevoegd gezag.

- ***Stelselcatalogus***:

Impact op beleid

[3] Systematiek: STOP inclusief het toepassingsmechanisme is generiek en wordt op grond van de Bekendmakingswet vastgesteld – de domeinspecifieke toepassingsprofielen voor besluiten op grond van de Omgevingswet, worden via ministeriële regeling op grond van de Omgevingswet vastgesteld. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de grondslag in de Bekendmakingswet.

[4] Dit is vergelijkbaar met de regeling van STTR: er is geen wettelijke plicht tot aanlevering van een vragenboom (niet juridische maar toepasbare regel), maar als deze wordt aangeleverd moet deze voldoen aan de standaard. Die standaard wordt voorgeschreven op basis van een grondslag in de Omgevingswet.

Begrippen uit besluiten die beschikbaar zijn in de LVBB, kunnen worden opgenomen in de stelselcatalogus. De stelselcatalogus heeft geen verplichtend karakter. Het niet beschikbaar zijn van een begrip in de catalogus kan er niet toe leiden dat het besluit niet bekend wordt gemaakt/beschikbaar wordt gesteld. Bij validatie in de LVBB moet hiermee rekening worden gehouden (zie ook het punt standaarden).

Impact op de regelgeving

Beperkt. Aangezien de begrippencatalogus (als onderdeel van de stelselcatalogus) wordt gepresenteerd als onderdeel van DSO-LV, waarvoor de Minister uitvoeringsverantwoordelijkheid draagt: bezien moet worden of en op welke wijze de verantwoordelijkheid voor het beheer van de opgenomen begrippen moet geborgd (afspraken in het kader van de beheerorganisatie en Project digitalisering in de regelgeving).

Toepasbare regels en regels op één locatie

Impact op beleid

Geen impact op de functionaliteit: in DSO LV blijft een loket beschikbaar voor aanvragen/melden/voldoen aan informatieverplichtingen. Voor de topactiviteiten zal een gebruiksvriendelijke ondersteuning beschikbaar zijn en voor de minder gangbare activiteiten zal de ondersteuning beperkter zijn of minder gebruiksvriendelijk.

Impact op regelgeving

Beperkt. De impact zit vooral op de inhoud van de standaarden.

Overig: Er kan niet meer worden uitgegaan van het volledig centraal ‘automatisch’ genereren van een elektronisch formulier voor aanvragen/melden. Dat formulier moet wel beschikbaar zijn in DSO LV. Geregeld moet worden wie verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen van het formulier of voor het beschikbaar stellen van informatie voor het formulier op basis van de grondslag in de Omgevingswet (Invoeringswet/Project digitalisering in de regelgeving). Van belang is dat daarbij ook gekeken wordt naar de verantwoordelijkheid van formulieren voor de decentrale vergunningenstelsels.

Samenwerken

Impact op beleid

Ten behoeve van het samenwerken aan het omgevingsplan en t.b.v. de vergunningprocedure (advies en instemming) is een samenwerkingsvoorziening wenselijk.

Impact regelgeving

Impact is afhankelijk van de positionering van de samenwerkingsvoorziening en de keuzes hierover moeten worden afgestemd op tijdpad Invoeringswet/Invoeringsbesluit. Om de impact te kunnen bepalen is voorts duidelijkheid nodig over o.a. de architectuur en exacte functionaliteit van de samenwerkingsvoorziening. Ook is in een vervolgstap een PIA/BIA nodig. Hieronder wordt uitgegaan van twee juridisch mogelijke opties (Project digitalisering in de regelgeving/Invoeringswet):

1. Als de samenwerkruimte geen onderdeel wordt van DSO LV, maar een voorziening is van bevoegd gezag (bijv. door publieke samenwerking) en als zodanig aansluit op DSO LV:

   Via het Invoeringsbesluit worden regels gesteld over de verstrekking van persoonsgegevens. Er zal een PIA (Pr29) nodig zijn om o.a. te bepalen welke (persoons)gegevens vanuit DSO moeten worden uitgewisseld met die samenwerkingsruimte en welke mogelijkheden er zijn voor dataminimalisatie, beveiliging ed. In het Invoeringsbesluit zal, als nut en noodzaak van uitwisseling van persoonsgegevens met zo’n externe ruimte is aangetoond, zo nodig nadere regeling moeten worden getroffen voor die uitwisseling.

2. Als de samenwerkingsruimte net als de nu bestaande mogelijkheden voor samenwerking in DSO LV (functionaliteit indienen/aanvragen), een component wordt van DSO LV, dan moet deze component binnen de wettelijke kaders van de Ow (Iw, regeling van het DSO in afdeling 20.5 Ow) worden vormgegeven: met name relevant zijn de toedeling van de verantwoordelijkheid voor het beheer van de content in de samenwerkingsruimte en voor de verwerking van persoonsgegevens in de samenwerkingsruimte en de beveiliging.

Gegevens en Informatieproducten

Impact op beleid

Kan nog niet worden bepaald. Onderzoek naar de noodzaak van het ontsluiten van gegevens en informatieproducten vanuit beleidsperspectief vindt nog plaats (EB-inventarisatie).

Impact op regelgeving

In de Invoeringswet moet worden uitgegaan van de mogelijkheid om informatie (waaronder gegevens of verrijkte gegevens) te ontsluiten via DSO LV en geen verplichting. E.e.a. is verder afhankelijk van nadere beleidsafwegingen en verwerking Raad van State advies.

Tijdreizen

Impact op beleid

Tijdreizen is en blijft mogelijk in de LVBB.

Tijdreizen naar de toekomst is wenselijk als het gaat om ontwerpbesluiten waarin geocoördinaten zijn opgenomen.

Impact regelgeving

Annotaties voor tijdreizen in besluiten zijn al opgenomen in STOP/TP (nodig voor bekendmaken en beschikbaarstellen).

Als tijdreizen naar de toekomst toe verplicht moet worden, moet de standaard hierin voorzien (STOP/TP).

Ontvlechting wettelijk spoor van bekendmaken en beschikbaarstellen – DSO services

Impact op beleid

Besluiten met geocomponent kunnen net als besluiten zonder geocomponent, op de reguliere wijze bekend worden gemaakt en beschikbaar worden gesteld.

Impact op regelgeving

Regels over beschikbaarstelling van besluiten (omgevingsdocumenten) voor ontsluiting via DSO LV, moeten worden aangepast/afgestemd op de Bekendmakingswet (Invoeringswet/Invoeringsbesluit-Project digitalisering in de regelgeving). De regeling van een formeel register omgevingsdocumenten vervalt. De nodige ontsluiting van besluiten uit de generieke BZK-voorziening (LVBB)wordt als onderdeel van het basisniveau DSO LV in de regelgeving geborgd als publieke taak (Kadaster). De gevolgen voor de inhoud van de standaarden zijn reeds vermeld in deze notitie.

Bijlage: Beleidssamenvatting: gevolgen van de Taskforce en het aanvullende onderzoek naar complexiteitsreductie voor het DSO-LV

1. Bekendmaken en beschikbaarstellen

Besluiten (en andere rechtsfiguren) waarvan kennisgeving en/of mededeling moet plaatsvinden, worden op de landelijke voorziening voor bekendmaken en beschikbaarstellen (LVBB-www.overheid.nl) bekendgemaakt en beschikbaar gesteld. Een besluit waarin regels met een werkingsgebied door geocoördinaten worden begrensd, wordt in de LVBB met een viewer getoond.[5]

Voor de Omgevingswet en het DSO betekent dit dat er geen omgevingsdocumenten worden aangewezen en er evenmin een register omgevingsdocumenten wordt gebouwd. Het LVBB vormt het register. Voor bekendmaken en beschikbaarstellen vloeien de eisen voort uit de generieke wetgeving (Bekendmakingswet). Onderdeel daarvan is dat de besluiten in een voorgeschreven standaard worden aangeleverd en een geconsolideerde versie beschikbaar wordt gesteld van besluiten met algemeen verbindende voorschriften en beleidsregels. Bij het raadplegen van de geconsolideerde versie in de LVBB is tijdreizen mogelijk.

Besluiten worden aangeleverd in de bestaande standaard (OP-XML). Besluiten met geo-coördinaten (zoals omgevingsplan[6], omgevingsverordening, waterschapsverordening, Omgevingsregeling, omgevingsvisie) moeten echter worden aangeleverd in de nieuw te ontwikkelen generieke STOP-standaard en een specifiek toepassingsprofiel (TP). Op termijn zullen de STOP/TP standaarden ook voor alle andere besluiten worden toegepast. De standaarden (STOP/TP) bevatten niet meer eisen dan nodig voor het bekendmaken en beschikbaarstellen van de afzonderlijke besluiten en de geconsolideerde versies daarvan. Er dienen structuur-annotaties en 'wetstechnische gegevens' te worden aangegeven (zoals welk orgaan bij welk besluit het geraadpleegde onderdeel heeft vastgesteld). Annotaties voor servicevoorzieningen van het DSO-LV zijn niet verplicht. Deze annotaties kunnen echter wel vrijwillig (ook naderhand) "buiten besluit" worden toegevoegd aan de geconsolideerde versies.

2. Aanvragen om besluiten, meldingen en informatieverplichtingen

Op grond van de Omgevingswet wordt voorzien in een landelijke voorziening voor het kunnen aanvragen van omgevingsvergunningen, maatwerkvoorschriften, het doen van meldingen en het kunnen verstrekken van gegevens en bescheiden ter voldoening aan informatieverplichtingen. Deze voorziening wordt (als voortzetting van het OLO) gebouwd in het DSO-LV.

De standaarden voor het bekendmaken en beschikbaarstellen zijn (zoals aangegeven onder 1) beperkt tot eisen voor het bekendmaken en beschikbaarstellen. Afgezien wordt van verplichte annotaties ten behoeve van DSO-LV services. Dit heeft tot gevolg dat bij inwerkingtreding wordt afgezien van 'intelligente aanvraagformulieren', die op basis van annotaties in de decentrale regelgeving per locatie op maat zouden worden gegenereerd. Bij aanvang wordt voor elke onderscheidenlijke vergunningplichtige activiteit een generiek (landelijk uniform) onderdeel van het aanvraagformulier gebouwd.[7] Ook voor meldingsplichten en informatieverplichtingen worden generieke indieningsformulieren gebouwd. Als (op termijn) decentrale besluiten (vrijwillig) worden voorzien van hiertoe benodigde annotaties, kunnen (op termijn) 'intelligente' onderdelen van het aanvraagformulier worden ingebouwd. Het DSO-LV moet hierop kunnen inspelen.

3. Toepasbare regels (vragenbomen/vergunningcheckers)

Vanuit de behoefte aan het behoud van een basisniveau van dienstverlening wordt in het DSO-LV gericht voorzien in 'vragenbomen' voor veel voorkomende en geraadpleegde activiteiten (zogenoemde top-x activiteiten) uit de rijksregels. Hiermee wordt de AIM voor het Activiteitenbesluit en de vergunningchecker uit de OLO voor vergunningvrij bouwen voor de nieuwe rijksregels in het Bal en het Bbl voortgezet.

---

[5] Regels in een besluit die verwijzen naar werkingsgebieden die in een ander besluit met geocoördinaten zijn vastgelegd worden door de LVBB niet in samenhang getoond. Zo worden regels in het Bal en Bkl die alleen betekenis hebben in werkingsgebieden die in de Omgevingsregeling met geocoördinaten zijn aangewezen, niet samenhangend getoond.

[6] Met inbegrip van projectbesluit, voorbereidingsbesluit en reactieve interventie.

[7] Bezien kan worden of de decentrale overheden onderdelen van het aanvraagformulier aanleveren voor decentrale vergunningenstelsels.

Door de decentrale overheden kunnen 'vragenbomen' worden toegevoegd voor (onderdelen van) de decentrale regelgeving. Zo kan de vergunningchecker voor activiteiten uit de waterschapsverordening (thans watervergunning) uit de OLO worden voortgezet. Het DSO-LV moet deze mogelijkheid bieden en geeft hiervoor een standaard.

4. Inzicht in activiteit op een specifieke locatie (regels op maat, satéprikker)

Het basisniveau zoals de Taskforce adviseert beperkt zich tot bovenstaande onderdelen.[8] Dat betekent dat er bij aanvang geen intelligente zoekvoorziening is. Zo is er geen voorziening met een zoekfunctie, waarmee men zich op basis van een activiteit en locatie kan oriënteren op de vraag welke regels uit de op de locatie geldende besluiten voor de desbetreffende activiteit van toepassing zijn. Deze functionaliteit kan op termijn wel mogelijk worden, voor zover besluiten hiertoe worden geannoteerd.

- *Consequenties voor raadpleging van Bal en Bbl:* het niet annoteren van een omgevingsplan op 'afwijkende maatwerkregels' betekent dat een burger zelf in het omgevingsplan moet kijken of er van het Bal of Bbl afwijkende maatwerkregels gelden. Als wenselijk wordt geacht dat het Bal en Bbl samenhangend met afwijkende maatwerkregels uit een omgevingsplan in het DSO-LV wordt getoond, vergt dit een plicht tot annotatie van de desbetreffende maatwerkregels in het omgevingsplan. Daarbij zullen ook het Bal en het Bbl in de standaard STOP/TP moeten worden aangeleverd in het LVBB.
- *Consequenties voor raadpleging van de Omgevingsregeling:* het niet annoteren van het Bkl en Bal maakt dat bij de in de Omgevingsregeling aangewezen gebieden niet de bijbehorende regels uit het Bal en instructieregels uit het Bkl worden getoond. Als dat toch wenselijk wordt geacht moeten het Bkl en Bal in de standaard STOP/TP worden aangeleverd en daartoe worden geannoteerd. Het Rijk kan hier (zonder wettelijke plicht) voor zorgen.

5. Overig

- Stelselcatalogus: het DSO-LV voorziet in een stelselcatalogus waarin bevoegde gezagen hun begrippen en omschrijvingen kunnen opnemen. Het Rijk vult de stelselcatalogus bij aanvang alleen met de begrippen die worden gedefinieerd in de Ow, de amvb's en de Omgevingsregeling.
- Samenwerkingsruimte: het DSO-LV voorziet in een mogelijkheid waarin bevoegde gezagen bij vergunningverlening hun adviezen en instemmingsbesluiten kunnen uitwisselen. Het DSO-LV voorziet in een functionaliteit waarin bevoegde gezagen voorgenomen besluiten tot vaststelling van een omgevingsplan (incl. projectbesluiten en voorbereidingsbesluiten) kunnen uitwisselen.
- Gegevens en informatieproducten: het DSO-LV is geschikt voor het ontsluiten van gegevens en informatieproducten. Vanaf 2021 worden alleen de gegevens en informatieproducten ontsloten die noodzakelijk zijn voor het basisniveau van het DSO-LV. Over deze gegevens- en informatieproducten wordt nog besloten.

→ [8] Zie blz 14 van het rapport: Het basisniveau DSO-LV is te beschrijven als: 'Bij inwerkingtreding van de wet is technisch een systeem beschikbaar dat:
  - regels over de fysieke leefomgeving met een geografische component op een kaart toont,
  - het aanvragen van vergunningen, doen van meldingen en het voldoen aan informatieverplichtingen ondersteunt,
  - het mogelijk maakt om digitaal te checken of een vergunning of melding nodig is, waarbij de content beperkt is tot de (topactiviteiten van de) rijksregels en de zogenoemde 'bruidsschat'.

Expert Impactanalyse vanuit het Gemeentelijk Veld
Concept
Datum: 08 februari 2018
Auteurs: Werkgroep Impactanalyse: Artikel 5.1 lid 2 sub e . De werkgroep bestaat uit professionals van VNG, G4 en G32.

Inleiding
Dit is een expert analyse van de impact van het rapport van de Taskforce Complexiteitsreductie DSO. Een belangrijke conclusie van dit rapport is dat er duidelijkheid is gekomen over de DSO-LV. Ook is duidelijk dat de impactanalyse een proces is dat meeloopt met de “increments” van de (agile)ontwikkeling). Op grond van dat “impactanalyse-proces” zal waar nodig worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en behoeften (flexibiliteit).
Deze eerste stap in de impactanalyse is begin december gestart met een eerste inventarisatie voor de expert aanpak Impactanalyse Taskforce Rapport voor het gemeentelijk veld. Deze expert aanpak is uitgevoerd door een werkgroep geformeerd met vertegenwoordigers vanuit verschillende disciplines en achtergrond. Deze werkgroep heeft de input vanuit de eerste inventarisatie gebruikt om een analyse uit te voeren en het advies te formuleren voor de Integrale impactanalyse vanuit alle betrokken partijen. Ook bij de andere betrokken partijen is een dergelijke analyse uitgevoerd. Zie onderstaande figuur voor het overzicht van de onderscheiden betrokken partijen.

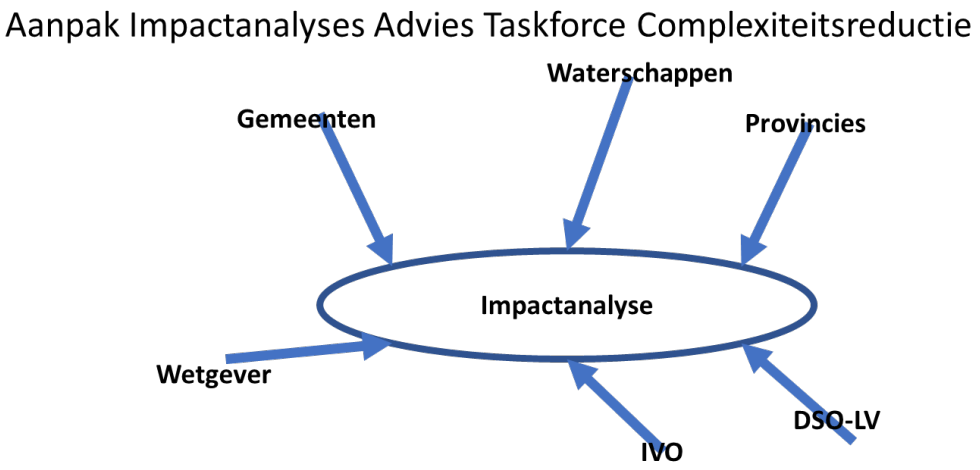

Dit document vormt de input vanuit het gemeentelijk veld in de coördinatiegroep voor de interbestuurlijke impactanalyse. Onderstaand geven we onze algemene conclusies vanuit de bedoelingen van de wet. In deze impactanalyse is de impact van het basisniveau DSO-LV gerelateerd aan de doelen van de wet (ad g). In de bijlage zijn de inhoudelijke reacties uit het gemeentelijk veld opgenomen in de daarvoor aangereikte matrix die gebaseerd is op het rapport van de Taskforce. Vanuit alle betrokken partijen wordt zo’n matrix gevuld.

Waarom hebben we het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nodig?
De Omgevingswet gaat in op 1 januari 2021. Deze wet gaat helpen de fysieke leefomgeving te verbeteren. Doelen van de wet zijn daarbij:

- Meer afwegingsruimte voor gemeenten om lokaal te besluiten over de leefomgeving;

- Groter inzicht van betrokkenen in wat wel en niet waar mag (initiatiefnemers en belanghebbenden);
- Snellere en betere besluitvorming: door betere informatie beschikbaar vanuit alle benodigde bronnen (basisregistraties, informatieproducten, etc.);
- Meer integrale aanpak: samenhangende benadering in beleid, regelgeving en besluitvorming over de leefomgeving.

Met de Omgevingswet kunnen gemeenten in het fysieke domein hét verschil maken. Er is meer ruimte voor lokale afwegingen. Hierdoor kunnen gemeenten meer maatwerk leveren en de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren. De Omgevingswet biedt (juridische) instrumenten om bijvoorbeeld energietransitie en klimaatadaptie mogelijk te maken. Inwoners en bedrijven profiteren hier van door meer participatie bij de beleidsvoorbereiding en de besluitvorming. Hiervoor is een adequate (digitale) ondersteuning nodig die zorgt voor een gelijke informatiepositie van alle betrokkenen (alle bevoegde gezagen, initiatiefnemers en belanghebbenden). Dit wordt gerealiseerd met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) dat bestaat uit de landelijk beschikbare landelijke voorziening DSO-LV, de mogelijk te ontwikkelen collectieve gemeentelijke voorzieningen en de specifiek gemeentelijke (of andere bevoegde gezagen) voorzieningen.
In schema:

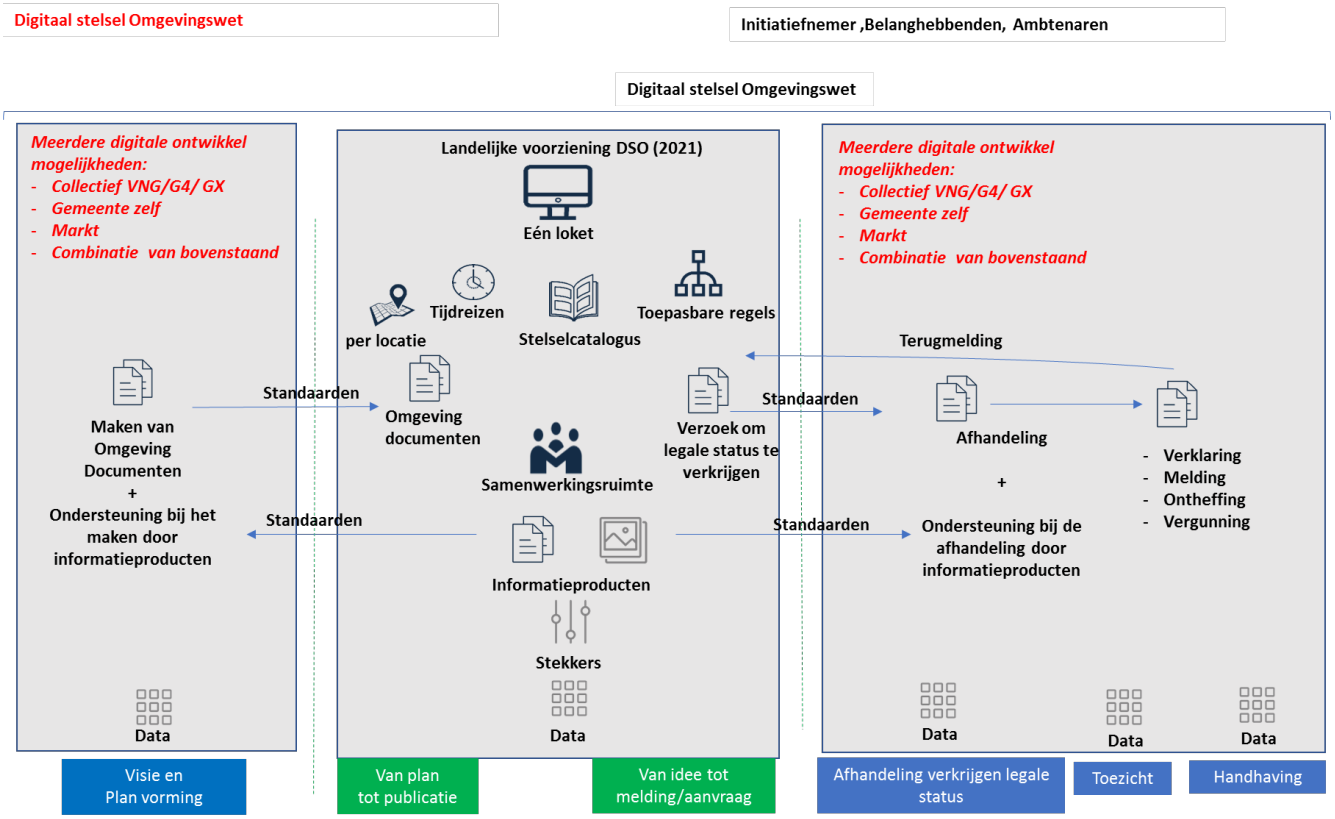

Analyse impact Taskforce adviezen

Dit is een eerste expert analyse van de impact van het rapport van de Taskforce Complexiteitsreductie DSO vanuit het gemeentelijk veld. Het belangrijkste resultaat van de Taskforce is de duidelijkheid over de DSO-LV (DSO-Landelijke Voorziening). Ook is duidelijk dat de impactanalyse een proces is dat mee moet lopen met de “increments” van de Agile ontwikkeling. Met dat “impactanalyse-proces” kan tijdig worden bijgestuurd.

In deze eerste stap is vanuit verschillende bronnen input verzameld. Er zijn interviews uitgevoerd met vertegenwoordigers van G4, G32, VIAG, IMG, VDP, etc. Er is een schriftelijke uitvraag gedaan bij vertegenwoordigers vanuit de ontwikkelprogramma's bij VNG en VNG-realisatie. Er is een Webinar georganiseerd en verschillende bijeenkomsten van de werkgroep. Uit al deze bronnen is de informatie verzameld die als basis heeft gediend voor deze analyse. Onze algemene conclusies daaruit, hebben we onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

a. Uitgangspunten: wat zijn de vertrekpunten voor onze analyse;
b. Startpositie: hoe kijken wij aan tegen de basis van de DSO-LV die geldt als vertrekpunt in 2021 en voor de doorontwikkeling van het gehele digitaal stelsel, na 2021
c. Governance: welke besturing hoort bij de gewenste ontwikkelingen;
d. Alternatieve uitvoeringsmogelijkheden: welke mogelijkheden zien wij buiten de scope van het advies van de Taskforce;
e. Randvoorwaarden: welke randvoorwaarden moeten zijn ingevuld om de DSO-LV in zijn context goed bruikbaar te maken en te houden;
f. Consequenties voor beheer en exploitatie en de volgtijdelijkheid daarin;
g. Basisniveau DSO-LV gerelateerd aan de doelen van de wet.

Daarnaast hebben wij het algemeen aangereikte format voor de analyse gevuld vanuit het gemeentelijk perspectief (zie bijlage).

Ad a. Uitgangspunten:

Voor deze analyse hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. DSO-LV is het centraal ontwikkelde deel van het Digitaal Stelsel Omgevingswet, dat zorgt voor uitwisseling van informatie tussen de aangesloten partijen, voor de eenduidige publicatie en ontsluiting van de benoemde omgevingsdocumenten en voor het indienen van aanvragen en meldingen;
2. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een open stelsel waarin informatie ontsloten wordt en waarop alle betrokken partijen (bevoegde gezagen, burgers, ondernemers, leveranciers/markt van software en informatie, etc.) kunnen aansluiten via "Services (API's)". De data, "stekkers" en services maken het mogelijk om content en collectieve voorzieningen voor werkprocessen (zie ad 3) aan het stelsel als geheel toe te voegen. Dit vraagt om duidelijk gedefinieerde (uitwisselings)standaarden en koppelvlakken, een duidelijk gedefinieerd gegevenslandschap, goede afspraken over beveiliging en autorisatie, etc..
3. DSO-LV zoals dat door de Taskforce als uitgangspunt is genomen, is een kleine centrale voorziening. Alle content en werkprocessen zijn de verantwoordelijkheid van de betrokken partijen, in eerste instantie de bevoegde gezagen, in tweede instantie ook alle betrokken gebruikers: burgers en ondernemers. Samen vormen ze het digitaal stelsel Omgevingswet. Het benoemde Basisniveau DSO-LV 2021 vormt ook de basis voor de doorontwikkeling in de jaren daarna.
4. Om alle ambities uit het Bestuursakkoord te kunnen realiseren is een Ontwikkelagenda/groeipad nodig tot 2024. Het basisniveau DSO-LV biedt daarvoor de eerste basis bij inwerkingtreding van de wet, maar een actieve doorontwikkeling in functionaliteit en vooral in content is noodzakelijk.

Ad b. Startpositie

Het digitaal stelsel omgevingswet zal in de komende jaren stapsgewijs vorm gaan krijgen. Hiervoor zijn inspanningen nodig op verschillende vlakken. Onderstaande figuur geeft hiervan een overzicht voor wat betreft de ontwikkeling van DSO-LV. Dit is het door de Taskforce geformuleerde basisniveau van de DSO-LV. Naast deze landelijke ontwikkeling zullen bij de betrokken Bevoegde Gezagen voorzieningen ontwikkeld moeten worden, collectief en/of individueel. Deze ontwikkelingen zijn voor deze impactanalyse niet expliciet uitgewerkt (voert te ver), maar worden met name in de bijgevoegde matrix wel kwalitatief geduid.

Voor gemeenten zijn de volgende inspanningen nodig om op 2021 van start te kunnen gaan met het werken conform de uitgangspunten en principes van de omgevingswet:

1) Beschikbaar stellen van de omgevingsvisie en de beschikbare omgevingsplannen: minimaal de gedigitaliseerde bestemmingsplannen én voor de koplopers de omgevingsplannen nieuwe stijl. Waar mogelijk hebben gemeenten in 2021 al gemeentelijke omgevingsvisies ontwikkeld in de geest van de nieuwe wet.
2) Standaarden: de aanleveringsstandaarden voor de benoemde 6 omgevingsdocumenten zijn medio 2018 al beschikbaar gesteld om ingepast te worden in de infrastructuur van gemeenten (en softwareleveranciers).
3) Stelselcatalogus: technisch gezien is de stelselcatalogus al in 2018 beschikbaar. De benodigde vulling vanuit gemeentelijk perspectief kan dan ook al gestart worden. Harmonisatie en standaardisatie van begrippen (ook in de keten, aansluitend/voortbouwend op wat al beschikbaar is) is in de periode tot 2021 noodzakelijk om het gebruik door burgers en ondernemers (initiatiefnemers en

betrokkenen) te vergemakkelijken en voor een gelijke informatiepositie (begrijpelijk/transparant).

4) Toepasbare regels: voor de topactiviteiten (op basis van 80/20 regel te bepalen) zijn die beschikbaar gesteld binnen DSO-LV. Alle overige toepasbare regels kunnen al vanaf 2019 worden ontwikkeld voor de specifieke gebieden van de bevoegde gezagen.
5) Regels op locatie: kunnen worden bekeken waar dat door gemeenten in annotaties is voorbereid. Dit is een activiteit die gericht is op de gebruikersvriendelijkheid en het voorziene eindperspectief (klik op de kaart).
6) Eén-loket: in de aanloop naar de beschikbaarheid van het nieuwe Omgevingsloket worden de huidige voorzieningen al veel eerder op één plek getoond (overbruggingsfunctie). Dit om al te wennen aan het werken vanuit één digitale omgeving. In 2021 is het nieuwe integrale omgevingsloket beschikbaar.
7) Samenwerkingsruimte: in de initiële doelen voor 2021 is deze beschikbaar voor ketensamenwerking bij zowel planvorming- als vergunningsprocessen. Mogelijke toepassing in de initiatieffase/vooroverleg/voorportaal moet onderzocht worden.
8) Informatieproducten/data: beschikbaarheid wordt opgebouwd vanuit de behoefte. Beginnend met de informatie die benodigd is voor de bulkproducten/topactiviteiten, en van daaruit verder uitgebouwd. Standaardisatie in het gegevenslandschap is hiervoor een belangrijke voorwaarde. Moeten we vanuit gemeentelijk perspectief collectief oppakken.
9) Tijdreizen: in een eerste vorm mogelijk. Op basis van behoefte wordt dit verder uitgewerkt.

Ad c. Governance

De governance DSO moet worden ingericht in de ‘geest van de omgevingswet’. De governance zal zich moeten richten op de grenzen van de uitvoering en realisatie, zoals deze bij de complexiteitsreductie is begrensd en de daarop aan te sluiten voorzieningen van bevoegde gezagen. Dit betekent dat ook de impactanalyse in een permanent proces moet worden ingericht. Daarbij willen gemeenten aan de voorkant van het proces een samenwerking organiseren waarbinnen een permanente dialoog mogelijk is over de volgende stap(pen). Kleinere stappen, kleinere besluiten. Deels precies gedefinieerd en ‘blauw’ uitgerold, deels in een gezamenlijk onderzoeksproces (groen/wit). Deze vorm van governance doet recht aan de opgave waar we voor staan en zorgt ook voor ervaring met het werken in een (digitale) samenwerkingsruimte.
De huidige governance voor het DSO is verankerd in de huidige programmaorganisatie en de huidige voorstellen voor het organiseren van het beheer. Vanuit gemeentelijk perspectief is meer betrokkenheid gewenst bij deze sturing. Bij de verdere uitwerking van de governance van het beheer is het gemeentelijk perspectief van groot belang. Vanuit Samen Organiseren kunnen gemeenten de juiste positie kiezen en de inbreng in de sturing vormgeven.
Voor het beheer (en (door)ontwikkeling) van de benodigde (collectieve) functionaliteiten buiten DSO-LV en content vanuit gemeentelijk perspectief is een adequate governance noodzakelijk, die zal moeten zwaluwstaarten met de governance DSO-LV. De principes en governance van “Samen Organiseren” zijn hierbij leidend binnen het gemeentelijk veld. Dit is nog betrekkelijk nieuw en moet verder worden vormgegeven.

In UIVO-I is met betrokkenheid van gemeenten uitgewerkt hoe de samenwerking in de keten vorm kan krijgen. Behalve zaakgericht werken in de keten, is het ook nodig begrippen in de planvorming te harmoniseren en processen waar mogelijk te uniformeren en goed aan te sluiten op de serviceformules in de dienstverlening. Waar mogelijk willen gemeenten collectieve oplossingen ontwikkelen. In het programma voor invoering Omgevingswet (ADSMO) zal de implementatie op dit onderdeel moeten worden versterkt.
De ontwikkeling van DSO-LV volgt een incrementele ontwikkelmethode (agile), met een per kwartaal vast te stellen programmaplanning. Door gemeenten wordt bijgedragen in het formuleren van informatiebehoeften en worden praktijkgevallen opgevoerd om de ontwikkeling van DSO te sturen. In de komende tijd wordt dit geïntensiveerd, ook voor oplossingen die binnen ketens noodzakelijk zijn om met de Omgevingswet te kunnen werken. Het ritme van deze ontwikkeling dient ook te worden gevolgd in een permanent proces van impactanalyse/risicoanalyse om waar nodig bij te kunnen sturen.

Binnengemeentelijk is de inrichting van de governance rond data, services (op basis van stekkers DSO LV) en content noodzakelijk. Deze binnengemeentelijke governance kan via collectief ontwikkelde principes worden ingericht, maar is een gemeentelijke opgave.
De governance over de ontwikkeling en het beheer van de DSO-LV, de collectief gemeentelijke voorzieningen en de gemeentelijke voorzieningen zijn communicerende vaten. Dit vraagt een gezamenlijke opgave voor afstemming, om dit samen te ontwikkelen in het ritme van de 3 maandelijkse agile cycli.
Beheer is een geheel = samen ontwikkelen. Keuzes die gemaakt worden voor ontwikkeling hebben invloed op het beheer DSO-LV en ook op collectief gemeentelijke voorzieningen en gemeentelijke voorzieningen. Het is van groot belang deze samenhang te blijven bewaken in de sturing en natuurlijk ook in de financiële consequenties (waterbed effect ligt op de loer).

Ad d. Alternatieve uitvoeringsmogelijkheden
De Taskforce heeft zich bij zijn voorstellen voor complexiteitsreductie erg nauw gefocust op de huidige plannen en huidige ideeën over oplossingen. Wij zien de volgende belangrijke knoppen waaraan **ook** kan worden gedraaid om de uiteindelijke doelen van de Omgevingswet te bereiken:

1. Gezamenlijke “Agile” invoeringsstrategie voor het DSO is nodig om de uiteindelijk doelen van de omgevingswet te kunnen halen. De Taskforce stipt dit wel aan, maar werkt het niet uit. Met praktijkproeven om te lever voor grootschalig gebruik, vanuit gemeentelijk perspectief is dit een van de belangrijkste slagingsfactoren. De ketenafhankelijkheid van alle partijen is hierbij in het geding. Dit vraagt om een gedeelde strategie en regie, die dynamisch mee-ontwikkelt met de Agile aanpak van DSO, gericht op oefenen en opdoen van ervaring, waaraan nu nog te weinig aandacht is besteed.
2. Open stelsel ((technische) standaarden, stekkers, data). De openheid van het stelsel zal het lange termijn succes van het werken in de geest van de omgevingswet bepalen. De huidige min of meer gesloten ontwikkeling van componenten vormt hiervoor daarom een risico. Meer focus op openheid van standaarden, data en aansluitmogelijkheden is noodzakelijk. De Taskforce noemt die wel, maar slechts in de marge. Voor de werking van het totale stelsel zijn de mogelijkheden voor inbreng van innovatie vanuit burgers en bedrijven van groot belang (zie ook resultaten van uitgevoerde Hackatons).
3. Gebruik ervaringen uit klantreizen bij de verdere ontwikkeling van de verschillende onderdelen. De taskforce besteed hier niet expliciet aandacht aan. Met de klantreizen input

komt meer focus op de uiteindelijke gebruikers, en op het uiteindelijk doel van de hele operatie: gemak, gelijke (begrijpelijke en transparante) informatiepositie voor burgers en bedrijven.

4. Om binnen het DSO met de DSO-LV te kunnen werken zal veel aandacht moeten worden besteed aan het gebruik van de benodigde informatie. Om deze reden moeten gemeenten (collectief en/of individueel) veel tijd en energie stoppen in het bepalen van de benodigde Informatieproducten en het beschikbare gegevenslandschap. Binnengemeentelijke en buitengemeentelijke bronnen zullen moeten worden geraadpleegd. Daarvoor zijn voorzieningen nodig, die maar gedeeltelijk in de DSO-LV beschikbaar komen.
5. Nader onderzoek naar het gebruik van de LVBB/ROD/KOOP moet duidelijk maken of deze voorzieningen allemaal benodigd zijn. Mogelijk is het gebruik van de LVBB voor alle overheidsbesluiten een optie die te prefereren is boven het definiëren van omgevingsdocumenten en een daarvoor benodigd ROD. Van 24 naar 0 i.p.v. 6 omgevingsdocumenten. Dit is een opmaat naar een stelsel van “omgevingsbesluiten”.
6. In zijn algemeenheid is het noodzakelijk te kijken naar het gebruik van innovatieve technologieën bij ontwikkelingen met een zo langlopende horizon als de Omgevingswet. Als voorbeeld hiervoor: niet alleen werken met een geformaliseerde set van begrippen, vastgelegd in een stelselcatalogus (pre-coördinatie), maar ook via innovatieve technologieën (machine-learning/AI voorzieningen) toegankelijk maken en ontsluiten van de al beschikbare informatie (kijk b.v. naar ideeën uit de Hackatons). Dit voorkomt veel energieverlies en frustratie rondom standaardisatie trajecten…..
7. Niet onderzocht, maar mogelijk wel een risico is het Standaardplatform voor de ontwikkeling en exploitatie van het DSO. Nu nog dreigen er bij de ontwikkeling meerdere platforms gehandhaafd te worden. Nader onderzoek moet uitwijzen of de daaraan gerelateerde risico’s voor de toekomst, met name in beheer en exploitatiefase acceptabel is en wat daarvan de gevolgen zijn voor de kosten die voor het grootste deel door gemeenten gedragen gaan worden (70%).
8.

Nb: Het draaien aan knoppen gebeurt alleen op verzoek van dan wel na goedkeuring van de koepels en Rijk

Ad e. Randvoorwaarde om de DSO-LV in zijn context goed bruikbaar te maken en te houden.

1. Kwaliteits- en risicomanagement zijn tijdens de ontwikkeling van (grote) systemen van groot belang. Dit is voor de ontwikkeling van de DSO-LV ingericht, maar moet de hele keten gaan afdekken. Dit om te borgen dat het uiteindelijke DSO een samenhangend geheel van voorzieningen wordt, dat tegen redelijke kosten kan worden beheerd en geëxploiteerd. Dit is door de Taskforce niet expliciet benoemd. Maar vanuit het gemeentelijk perspectief is dit een voorwaarde. Gemeenten zijn tenslotte voor het grootste deel verantwoordelijk voor de uiteindelijke kosten van het beheer en de exploitatie.

Ad f. Beheer en exploitatie

Het inrichten van het beheer en de exploitatie van het DSO is een gezamenlijke opgave voor alle betrokken interbestuurlijke partners. De adviesgroep heeft voor de governance hiervan een gedegen rapport uitgebracht. Gezien de ontwikkelingen en ook het advies van de Taskforce zijn snelle stappen noodzakelijk om dit te gaan regelen. Dit om de al beschikbare onderdelen van het

DSO-LV in exploitatie te nemen en daarmee de randvoorwaarden te bieden voor het gemeentelijk veld om met praktijkproeven aan de slag te gaan en de eerste content in het DSO te gaan brengen. Ook bij de sturing op het beheer en de exploitatie bepleiten wij een goed ingeregeld interactief proces. Ook al omdat gemeenten voor een groot deel verantwoordelijk zijn voor de kosten van het beheer. Het is in alle gevallen noodzakelijk dat er een beheersbaar ontwikkelingsproces wordt gedefinieerd om de verschillende onderdelen van het beheer en de exploitatie in de goede volgorde en met de goede proporties in te vullen. Vanuit gemeentelijk perspectief is het van belang ook het beheer van collectief gemeentelijke voorzieningen en individueel gemeentelijke voorzieningen mee te nemen. Dit aspect dient in de invoeringsstrategie een plaats te krijgen.

Ad g. Basisniveau DSO-LV gerelateerd aan de doelen van de wet
Toelichting
Bij de waardering van de voorstellen van de Taskforce vormen de na te streven maatschappelijke doelen van de Wet de referentie. Daarbij waarderen we die vanuit het gezichtspunt van de individuele gemeente of van de betrokken burger(s) en ondernemer(s). Voor het overzicht geven wij in onderstaande tabel de score in drie categorieën:
+: Positief effect: helpt bij de realisatie van de wet door:

1. goed gebruik van de bestuurlijke afwegingsruimte,
2. gelijke, transparante, informatiepositie,
3. mogelijkheden voor goede/snelle dienstverlening aan burgers en bedrijven,
4. participatiemogelijkheden bij planvorming en vergunningverlening.

0: Neutraal effect: geen duidelijk oordeel over bijdrage aan realisatie van de wet.
-: Negatief effect: minder mogelijkheden om de doelen van de wet te bereiken.
?: Onbekend effect, op basis van de huidige informatie is geen inschatting te geven.

Knop	Afwegings-ruimte	Informatie-positie	Dienst-verlening	Participatie	Toelichting	Advies
	+	0	+	0	Fasering van de hoeveelheid omgevingsdocumenten geeft ruimte voor een goede voorbereiding van omgevingsplan nieuwe stijl (meer focus). Met de beschikbaarheid van digitale plannen en verordeningen is het begin van goede dienstverlening gemaakt.	Akkoord, mits er een groeistrategie komt, waarin ook ruimte komt voor de vergunning als omgevings-document

Knop	Afwegings-ruimte	Informatie-positie	Dienst-verlening	Participatie	Toelichting	Advies
Standaarden → Beperking tot aangewezen omgevingsdoc → Minder diepgang	+	-	-+	0-	Minder standaarden betekent meer vrijheid voor individuele gemeenten Als de wijze van annoteren goed wordt ondersteund en hiervoor in het DSO functionaliteiten worden opgenomen kan dit de dienstverlening verbeteren.	Akkoord, mits een strategie wordt opgesteld voor het groeipad na 2021
Stelselcatalogus → Focus op noodzakelijke begrippen → Optie tot additionele begrippen	+	-	-	0	De stelselcatalogus biedt mogelijkheden om de informatiepositie en de dienstverlening te verbeteren. Maar dat betekent dat er een collectieve harmonisatie van begrippen nodig is in het gemeentelijk veld. Met de inzet van AI kunnen de doelen waarschijnlijk sneller worden bereikt	Akkoord Onderzoek inzet innovatieve technologieën noodzakelijk
Toepasbare regels → Beperking tot topactiviteiten rijksregels en 'bruidsschat'	+	0	0	?	Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de regelgeving en moeten zelf een afweging maken of ze meer of minder regels via vragenbomen beschikbaar maken. Dat is voor de informatiepositie en de dienstverlening van groot belang. Collectieve aanpak heeft de voorkeur.	Akkoord, een duidelijke groeistrategie nodig

Knop	Afwegings-ruimte	Informatie-positie	Dienst-verlening	Participatie	Toelichting	Advies
Regels op locatie → Beperken van de functie tot de locatie → Beperken van aantal bronnen dat wordt g	+	-	-	?	De regelgeving kan niet gefilterd worden op “activiteit” waardoor initiatiefnemers geconfronteerd worden met alle regelgeving op één plek en zelf moeten uitzoeken wat op hun situatie van toepassing is. Dit heeft negatieve gevolgen voor de informatiepositie en de dienstverlening.	Akkoord; Basisniveau uitbreiden met een (globale) annotatie voor activiteit.
Eén loket → Eén loket naar bestaande voorzieningen (AIM, OL → Minder geïntegreerd tonen oude en nieuwe omge	?	+	+	0	Door het loket al voor inwerkingtreding te openen kunnen gemeenten zelf al oefenen. Dit stimuleert het verandertraject. Al tijdens de invoering is er een betere informatiepositie en dienstverlening	Akkoord
Samenwerken → Functionaliteit voor vergunningverl en meldingsprocessen die bevoeg gezag overstijgen	+	+	+	+	Ondersteuning van het samenwerken in de keten leidt tot betere benutting van de afwegingsruimte in de planvorming. Goede samenwerking tussen overheden versterkt de dienstverlening en is efficiënter.	Akkoord
Gegevens en informatieproducten → Ontsluiten technisch gereed maken → Gegevens en informatieproducten die noodzakelijk zijn voor b → Groeimodel van data naar informatieproducten	0	-	+	0	Beginnen met een beperkte set houdt het overzichtelijk. Fasering geeft ook de mogelijkheid tot spreiding van het werk. Dit heeft ook een positief effect op de informatiepositie en de dienstverlening.	Akkoord Mits de overbrug-gingsfunctie voor ruimtelijke plannen in stand blijft

Knop	Afwegings-ruimte	Informatie-positie	Dienst-verlening	Participatie	Toelichting	Advies
Tijdreizen → Beperking tot omgevingsdocume 'timestamps'	0	-	-	0	Van belang is dat het mogelijk is te zien welke regels wanneer van toepassing waren. Dit in verband met rechtszekerheid. Dit is met name van belang op het moment dat verschillende bevoegd gezagorganisaties besluiten willen doorvoeren in een omgevingsplan, zoals projectbesluit of voorbereidingsbesluit (meervoudig bronhouderschap).	Akkoord, mits doorzoek-baarheid beperkt tot documenten vanaf 2021, of later wanneer zij voor het eerst in het DSO geplaatst zijn.
Splitsen standaard 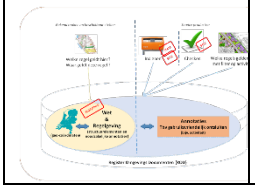	?	?	?	?	Het splitsen van de standaard kan leiden tot vereenvoudiging van het aanleverproces.Hier is nog wel een nadere uitwerking op nodig.	Nader onderzoeke

Resultaten Expert – impactanalyse Provincies (Advies complexiteitsreductie DSO)

Versie 5 februari na bespreking coordinatiegroep 5 februari 2018 als voorbereiding op besluitvorming in OGB

Proces

Een werkgroep met leden uit diverse provincies heeft de initiële analyse gemaakt. Deze is besproken met de inhoudelijke specialisten (PRODO), programmaleiders implementatie Ow en met vertegenwoordigers van de Omgevingsdiensten. Binnen alle provincies zijn de uitkomsten besproken en heeft het volgende beeld opgeleverd.

Inhoudelijk

Indien de onderstaande **randvoorwaarden** worden overgenomen dan is het basisniveau zoals gedefinieerd in het advies acceptabel voor de provincies (na ambtelijke afstemming). In de notitie zijn die als volgt aangegeven:

1. **Randvoorwaarden** die ingevuld **moeten** zijn.
    - **aanbevelingen** waarvan het wenselijk is dat ze worden overgenomen of nadere **toelichting**

Algemeen

1. De **Omgevingsvisie** bevat geoinformatie en voldoet aan de criteria zoals geformuleerd in het advies en moet daarom een “Omgevingsdocument” zijn
    - Dwz er moet minstens een toepassingsprofiel voor beschikbaar..
    - Dit komt voort uit de behoefte dat de omgevingsvisie het vertrekpunt is voor de beleidscyclus, en dus vindbaar moet zijn bij de andere ruimtelijke besluiten. Er moet dus een (eenvoudig) toepassingsprofiel voor zijn, dat past dan nog steeds bij vormvrije besluiten.
    - **Aanbeveling** maak ook een generiek toepassingsprofiel dat ruimte biedt aan andere kleinere besluiten, zodat er ruimte blijft om deze decentraal door te ontwikkelen.

- De ***Omgevingsvergunning*** is in de huidige planning van het DSO bij inwerkingtreding van de wet niet voorzien als Omgevingsdocument. Maar moet wel zo snel mogelijk Omgevingsdocument worden.
    - De taskforce heeft hierover niet geadviseerd. Enkele provincies hebben aangegeven dit moment van heroverweging te willen benutten om hier meer prioriteit aan te geven omdat er binnen de keten ‘van idee naar afhandeling’ veel winst te behalen valt binnen het stelsel met het standaardiseren van de vergunningen.

2. **Publicatiestandaarden Besluiten** (ontvlechting juridisch – DSO). De provincies kunnen akkoord gaan met de conclusies van het nader onderzoek indien de onderstaande **randvoorwaarden worden overgenomen:**
        - Het besluit moet bekend gemaakt in een identiek objectgericht machineleesbaar formaat (XML) als waarin het is vastgesteld. Ook geen verschil in formaat (transformatie) bekendmaking en bron DSO ontsluiting. **De keten is van begin tot eind objectgericht. Bekendmaken in PDF is dan geen optie**.
        - Het besluitdeel (STOP + TP) is beveiligd onveranderlijk en fysiek gescheiden van service-annotaties (TP+) die wel gewijzigd mogen worden, cq apart bestand.
        - De service-annotaties (TP+) zijn op besluitdeel (TP) gebaseerd.
        - Beide onderdelen worden via hetzelfde kanaal aangeleverd.
        - Bevoegd gezag werkt objectgericht en levert dat aan.
    - Het is ongewenst dat dit eerst wordt omgezet naar regelgericht voor publicatie en vervolgens voor hergebruik weer moet worden omgezet naar objectgericht. Maak de keten van begin tot eind objectgericht. Dat maximaliseert de kans op hergebruik voor verschillende doelen.
    - Houd de mogelijkheid open om de DSO viewer in de eerste fase specifiek voor de officiële bekendmaking van (voorheen) omgevingsdocumenten te benutten.

3. Welke **regels** van toepassing zijn is bij IWT alleen nog op locatie geselecteerd beschikbaar en nog niet op activiteit gericht. Dit is voor de provincies acceptabel indien het eindbeeld blijft dat er selectie op activiteit mogelijk is.
    - De impact voor het dienstverleningsniveau naar de initiatiefnemer is zeker aanwezig; het (nog) niet duidelijk zijn welke regels er gelden voor welke activiteit kan leiden tot meer vraag aan omgevingsdiensten en provincieloketten.
    - Anderzijds is het opstellen, implementeren en beheren van regels op activiteit niveau complex en arbeidsintensief en is voor IWT niet reeeel.
    - **Aanbeveling**:
        - Bij in werking treding nog niet gelijk verplicht te starten met regels op locatie op activiteit niveau (cfm basisniveau) maar het wel mogelijk maken
        - Het is een serieuze optie om op hoofdgroepen (activiteit) dit wel te implementeren, bijvoorbeeld bouwactiviteiten, diverse gebruiksactiviteiten….
        - Nieuwe technieken geven t.z.t. ellicht nieuwe mogelijkheden die eenvoudiger te implementeren en beheren zijn, neem daar ook tijd voor en bevorder het experimenteren hiermee door bijv bevoegd gezagen.
4. **Samenwerking**; zaakafhandeling (vergunningverlening) & planvorming zijn twee andere werelden die totaal andere functionaliteit vergen; hou dat dan ook gescheiden in het DSO.
5. Er moet **een voorportaal voor het publiceren van plannen** zijn zoals ook nu beschikbaar in Ruimtelijkeplannen.nl.
    - De Ow besluiten zijn complex van aard met de geoinformatie e.d. en er is veelal sprake van meervoudig bronhouderschap, daarom is het cruciaal dat de plannen voor publicatie goed getest kunnen worden. Zorg daarom voor een goede preview van het conceptbesluit in een (besloten) omgeving van het LVBB (zoals nu huidige situatie bij Ruimtelijke plannen.nl)
    - Het hebben van een **samenwerkingsruimte voor het afhandelen van zaken** (vergunningverlening) is gewenst. Let wel: de gevraagde functionaliteit in de sw ruimte moet goed afgestemd worden en beperkt blijven tot “noodzakelijk”. Een relatie met de producten- en diensten catalogus en/of zaaktype catalogus is daarbij het vertrekpunt.. Nader overleg met VNG voor de juiste definities is noodzakelijk.
6. **Het naar voren halen van gegevens & informatieproducten** is positief, maar vraagt wel positiebepaling provincies. Het heeft impact op de staande afspraken in het bestuursakkoord en het financieel akkoord hierover moeten aanvullende afspraken worden gemaakt.
7. **Ten aanzien van tijdreizen** zal per informatieproduct zal moeten worden vastgesteld wat de meeste efficiënte manier is om dat te doen (binnen het informatieproduct, of als “afslag” binnen het eigen archief van het BG).
    - De ene oplossing heeft meer impact voor de provincies (bevoegde gezagen) dan de andere, oa wel/niet zelf archiveren, meer/minder ontzorgd zijn; De voorkeur vanuit perspectief bevoegd gezag is om het zoveel mogelijk dit binnen het betreffende informatieproduct te regelen.
    - Veel impact op ontwikkelen en beheren informatieproducten
    - De keuze voor de tijdreismethodiek moet bij voorkeur uniform zijn en niet sterk verschillen per informatieproduct, dan wordt het een zoekplaatje voor de gebruiker.
8. Ten aanzien van het voorgestelde basisniveau zijn er geen opmerkingen ten aanzien van: Stelselcatalogus, Toepasbare regels, 1 Loket

Algemeen

9. Het **bestuursakkoord** kan op onderdelen of in zijn geheel ter discussie komen te staan, nadere invulling en/of uitwerking van het akkoord is nodig tenminste ten aanzien van de financiering.

10. **Een gedragen implementatiestrategie** vaststellen zowel ten aanzien van beheer als doorontwikkeling na in werking treding is een cruiale stap
11. De **governance** binnen het programma DSO als de aansturing van het stelsel moet worden geactualiseerd wil het prgramma succesvol kunnen doorstarten.
    - Dit heeft met name betrekking op de rollen van het rijk en de rolinvulling binnen DSO-LV, maar is cruciaal voor het slagen van het DSO-LV en daarmee cruciaal voor het hele stelsel.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

IVCO

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
12 februari 2018

Impact analyse taskforce rapport door IVCO

Impactanalyse rijkspartijen op taskforce adviezen

Hierbij de analyse vanuit het IV coördinatoren overleg omgevingswet (IVCO) voor wat betreft de aanbevelingen voor een basis niveau DSO en de aanbevelingen voor randvoorwaarden en implementatie. Voor *beide onderwerpen* is met rijkspartijen gekeken naar de impact op de primaire processen van de organisaties en tevens is er de impact op dienstverlening naar buiten bezien. Dit laatste is vooral het perspectief van BZK als de beheerder van de huidige voorzieningen ruimtelijke plannen.nl, OLO2 en AIM.

A. Conclusies Basis niveau

Het perspectief om naar de impact te kijken is enerzijds vanuit de (**huidige) dienstverlening** en anderzijds vanuit de **bedrijfsvoering** van individuele rijkspartijen.
Het perspectief dienstverlening is nog verder uitgewerkt in het document rijksstandpunt.

Hoofdlijn impact
Dienstverlening: Het huidige dienstverleningsniveau wordt niet gehaald en daarom willen rijkspartijen (BZK, beheerder huidige voorzieningen) aanpassingen op het basisniveau doen.

Bedrijfsvoering rijkspartijen: de impact voor de eigen bedrijfsvoering van rijkspartijen is gering vanwege het feit dat er professionele gebruikers zijn dus hier is draagvlak voor het basisniveau. De gevraagde inspanning is beheersbaar (minder te (geo)digitaliseren).

Toelichting

Onderscheid aanbrengen LVBB en ROD

- Belangrijke randvoorwaarde is wettelijke inkadering van deze registers.

Omgevingsdocumenten

a) Vind een oplossing om de regels uit de AMvB 's te relateren aan de werkingsgebieden in de omgevingsregeling. Omdat dit (deels, nu de regels in Barro) het huidige dienstverleningsniveau is en een hoge toegevoegde waarde heeft voor de eindgebruiker. Weeg die af tegen inspanning voor de vulling, efficiency c.q. toekomstvastheid van vastlegging en complexiteit.
b) Beperkingengebieden uit aanvullingswetten moeten ook worden opgenomen in de omgevingsregeling en dus middels TPOD standaarden worden ontsloten (voorbeelden Natura 2000 en (tijdelijke) toegang beperkende besluiten).

Projectbesluit

c) *Voor* vaststelling van de standaarden dient afstemming zijn gedaan met de standaard voor het omgevingsplan.

d) We doen dit via de ontwikkeling van de TPOD met andere bevoegd gezagen en we kijken daar ook naar hoe we de andere onderdelen van het projectbesluit kunnen publiceren.
e) Middels een toets moet de uitvoerbaarheid worden aangetoond. Waar knelpunten worden vastgesteld worden partijen (EB,DSO, Bevoegd gezagen) gevraagd om te komen met oplossingen.
f) Publicatie middels de TPOD en wijzigen omgevingsplanregels kan vanaf 2021. Wanneer partijen dit in de volle breedte willen doen (uiterlijk 2029 wanneer het wettelijk verplicht is) stemmen we af in een implementatie strategie.

"RWS is niet akkoord met het basisniveau. RWS wil of alle onderdelen van het besluit publiceren, of helemaal niets. Reden is dat belangrijke werkingsgebieden (uit onderdeel 1 en 3) niet in beeld zijn voor initiatiefnemers of belanghebbenden als alleen delen die te maken hebben met het omgevingsplan gepubliceerd worden"

Standaarden

- Impact van minder annoteren is laag ten opzichte van het huidige dienstverleningsniveau. Om incrementeel door te kunnen ontwikkelen overweeg nu al ruimte te maken voor extra annotaties in de standaarden.

Catalogus

- Rijkspartijen willen graag hun begrippen in de catalogus opnemen. Dit stond al gepland.

Toepasbare regels

- Rijkspartijen staan achter het idee van topactiviteiten maar willen een goed proces gevoerd rondom de afweging welke toepasbare regels beschikbaar moeten zijn bij de inwerkingtreding. Het huidige dienstverleningsniveau kent namelijk veel meer vragenbomen (OLO2, AIM, erfgoed, waterwet etc.) dan in de huidige lijst met topactiviteiten staat. Tegelijk zijn er andere activiteiten die wellicht meer waarde toevoegen dan de huidige dienstverlening. Informatie over tijdsbeslag van toevoegen van vragenbomen daarvoor is essentieel.

Samenwerkingsfunctionaliteit

- Samenwerken is belangrijk rondom vergunningen omdat de rollen van rijkspartijen veranderen. De wijze waarop rijkspartijen dat wensen te ondersteunen in relatie tot de soorten aanvragen en de interactie van de organisatie met de omgeving en met ICT/DSO is verschillend. Er zijn ook al processen en voorzieningen in de huidige situatie. De impact zal dan verschillend zijn en kan groot zijn. Dit onderwerp moet samen met het primaire proces verder worden uitgewerkt onder coördinatie van het OGB omdat het hier om een aanvullende opdracht gaat. De rol van de markt hierin is ook een factor.

Regels op locatie

- Bij minder annoteren op activiteit worden service producten minder mogelijk. Minder werk voor het rijk echter de meerwaarde van DSO/ROD boven LVBB komt dan (zeker in het begin) ter discussie te staan. De overbruggingsfunctie is hier een ander groot aandachtspunt omdat deze de rechtspositie helder maakt in de overgangsperiode. Vanuit dienstverlening wil het rijk de meer functionaliteit.

Informatieproducten

- De vraagarticulatie vanuit rijkspartijen levert niet een grote extra vraag op als het gaat om informatie geleverd via het DSO. Kantekening daarbij is dat deze vraagarticulatie nog maar pas op gang is gekomen en dat via het project informatieproducten de aanbodkant moet demonstreren dat leveringen efficiënter kunnen. Rijkspartijen zijn bereid mee te gaan in verder afstemmingen over de informatie behoefte en mogelijke incrementele ontwikkeling daarvan, echter de of en hoe informatie in het DSO komt en niet via de huidige voorzieningen blijft lopen is echt nog nader te bezien. Hierbij wordt ook het mogelijk verschuiven van bevoegdheden voor het leveren van bestendige informatie als een bezwaar gezien.

Overige aanbevelingen

- *Incorporatie van aanvullingswetten:* Bijvoorbeeld de regelgeving met betrekking tot natuur is integraal van toepassing op alle soorten activiteiten die in de Omgevingswet zijn onderkend. Het is van belang om rekening te houden met een volledige en correcte implementatie van de natuurwetgeving in het DSO. De inbedding daarvan in de Omgevingswet vindt plaats via de Aanvullingswet Natuur en onderliggende regelgeving. Voldoende aandacht hiervoor is nodig om zeker te

stellen dat de bescherming van de fysieke leefomgeving – een van de doelstellingen van de Omgevingswet – afdoende wordt gediend.

B. Conclusies planning en randvoorwaarden

De Taskforce Complexiteitsreductie doet voorstellen voor planning en randvoorwaarden. Met betrekking tot de planning zegt de Taskforce het volgende:

- In aanloop naar de inwerkingtreding per 2021 is al veel voorbereiding mogelijk én noodzakelijk. Naast de meer technische ontwikkeling van het DSO-LV is op hoofdlijnen aan het volgende te denken:
    - 2018 is het voorbereidingsjaar om strategieën, voorzieningen, afspraken etc. klaar te zetten. Denk aan de benodigde standaarden, een regie(beheer)organisatie, het bepalen van de implementatiestrategie en het op- en vaststellen van een implementatieplan. Verder kan met pilots worden begonnen;
    - 2019 is het proefjaar, waar in de nadruk ligt op het vervolg van de pilots en simulaties. Op dit moment moet ook de meerjarenplanning voor ontwikkelen en beheren beschikbaar zijn;
    - 2020 is het implementatiejaar, waarin de veranderopgaven uiterlijk kunnen aansluiten op de landelijke voorziening van het DSO.

De impact voor het Rijk van deze voorstellen is een meer geleidelijke invoering voor betrokken bevoegd gezagen en snelle helderheid over aansluit strategieën en voorwaarden. Daarnaast is de impact voor het Rijk dat eerder dan voorzien moet worden gestart met de inrichting van het beheer en de ketenregie. Mensen, middelen en afspraken moeten in 2019 klaar staan om in dat jaar zinvolle pilots te kunnen uitvoeren en nog in staat te zijn in 2020 eventuele aanscherpingen te verrichten. Voor de bevoegd gezagen binnen het Rijk is het voordeel dat zij eerder weten wat de rechten en plichten zijn en hoe zij moeten aansluiten op de landelijke voorziening van het DSO. Om die aansluiting optimaal te laten zijn, stelt dat eisen aan het programma en de op te zetten beheerorganisatie:

- Bevriezen van ontwikkelingen en vanaf 2019 releasematige aanpassingen. Dat geeft een stabiele basis voor het maken van de aansluiting.
- Afronden en bevriezen van de DSO-architectuur in 2018, in lijn met de geldende ambitie voor de lange termijn.
- Heldere afspraken over financiering: het beheer zal in z'n kosten en z'n opzet transparant moeten worden om bestuurlijk houdbaar te blijven. Het Rijk als stelselverantwoordelijke kan zich niet veroorloven dat er onduidelijkheid ontstaat tussen de financiële middelen ten behoeve van ontwikkeling en ten behoeve van beheer.
- Optimale aanwending van competenties. De ontwikkeling van een product als de landelijke voorziening van het DSO stelt andere eisen aan medewerkers dan het (inrichten van-) beheer daarvan. Dat laatste vraagt bijvoorbeeld kennis van de interne werkprocessen van de beherende organisaties en van de bestuurlijke en juridische consequenties van eventuele gebreken. Dat is in z'n aard een geheel andere klus en competentie dan het ontwikkelen en testen van nieuwe producten. Anders gezegd: een ontwikkelaar maakt een "machine" en een exploitant of beheerder maakt er met andere kennisvelden een fabriek van die daadwerkelijk kan "inkopen", "produceren" en "verkopen".

Rijkspartijen stellen de volgende eisen aan de inzet voor het programma in de komende periode:

- Door eerder beheer-rollen aan te wijzen wordt er functiescheiding gecreëerd tussen de projectmatige ontwikkeling en de releasematige beheer.
- Er wordt goed gekeken naar de competenties van betrokken medewerkers die in 2018 al worden betrokken bij (de inrichting van-) exploitatie en beheer.
- Het financieel kader van ontwikkeling en beheer wordt onderscheiden door middel van een "afnemende" begroting voor ontwikkeling en een "oplopende" begroting voor beheer en exploitatie.
- Er wordt naast technische inhoud in het kader van beheer aandacht besteed aan implementatiestrategie, aansluitvoorwaarden en Sla's.

Indien het voorgaande niet adequaat wordt geregeld, wordt het DSO naar het oordeel van het IVCO niet beheersbaar in gebruik genomen en is onvoldoende voldaan aan de aanbevelingen van de taskforce.

Bijlage: impactanalyse rijkspartijen op basisniveau taskforce

Leeswijzer: deze uitgebreide impactanalyse is in een later stadium samengevoegd met die van EB en daarna niet meer bijgewerkt. Er kunnen dus onjuistheden in staan.

1. Omgevingsdocumenten

Impact basisniveau

Dienstverlening/ DSO landelijke voorziening

- Als niet alle opvolgers van de huidige ruimtelijke plannen (zie bijlage 2) via de LVBB bekend worden gemaakt en beschikbaar gesteld via een TPOD (dus regels en geo gerelateerd) gaat dienstverlening achteruit. Dat is "lastig uit te leggen" aangezien er forse investeringen gedaan zijn.
- De gebruiker moet meerdere bronnen (LVBB en DSO) raadplegen om de relevante regels te vinden, dat is minder dan scenario 2 (alles via DSO).
- Het niet opnemen van de AMvB 's in een Tpod terwijl er wel een relatie bestaat tussen de regels in de AMvB 's en de beperkingengebieden (OR) maakt het niet (goed) mogelijk deze regels in verband te brengen.
- Het slechts gedeeltelijk opnemen van het projectbesluit in het DSO (het deel dat betrekking heeft op het omgevingsplan) geeft een onvolledig beeld van de direct werkende regels van dit besluit en is ook minder dan de huidige dienstverlening.
- Met de huidige voorstellen wordt het huidig dienstverleningsniveau (OLO en RP.nl) in ieder geval zeker tijdelijk niet gewaarborgd. (Oa. De beperking van een filter op perceelniveau en niet ook op activiteit is onaanvaardbaar, dit leidt tot een aanzienlijke teruggang in gebruikersgemak. De gebruiker moet de regels te veel zelf gaan interpreteren. In ieder geval gedurende de transitieperiode moet de gebruiker regels zoeken in RP.nl en in het DSO loket waar alleen de aangewezen omgevingsdocumenten staan. Voorgesteld wordt een zeer beperkte set besluiten aan te wijzen waardoor de burger de overige niet aangewezen besluiten zelf op onder andere Overheid.nl dan wel andere websites van bevoegde gezagen moet vinden. Nu kun je als gebruiker in principe alles van RP.nl vinden dat gekoppeld is aan de huidige Wro.

Rijkspartijen

- De overheid heeft als planmaker minder werk indien minder TPOD's worden gemaakt (NOVI, Programma, deel van projectbesluit)
- Uitvoeringsorganisaties zoals RWS, ProRail, RVB en RVO ervaren geen impact op hun werkzaamheden zolang alle besluiten digitaal beschikbaar worden gesteld zoals ook in de huidige situatie.
- Het Rijk heeft veel professionele gebruikers die weinig moeite hebben de nodige informatie te vinden. Daar komt bij dat veel informatie ook niet in de huidige ruimtelijkeplannen(.nl) te vinden is.
- Onder meer de aanwijzingsbesluiten voor Natura 2000-gebieden en toegangsbeperkingen zullen via de Aanvullingsregelgeving Natuur vóór 2021 onder de Omgevingswet worden gebracht. Deze moeten wel tijdig via het DSO kunnen worden ontsloten om naleving van de natuurregelgeving te waarborgen. Projectbesluit : het basis niveau is dat alleen het deel van het projectbesluit dat het deel van het omgevingsplan wijzigt. Dit deel zal dan in een TPOD worden opgenomen. Aandachtspunten zijn o.a. hoe dat deel (dat het omgevingsplan wijzigt) bepaald wordt, het mogelijke verschil van granulariteit (detaillering geo en geluidsinformatie) in projectbesluit en omgevingsplan en de rol van vergunningen en een projectbesluit. Dat moet verder worden onderzocht in de werkgroepen rondom standaarden.
- Het standaardiseren van het projectbesluit wordt met het basisniveau haalbaarder. We kunnen later meer elementen toevoegen.
- Ander aandachtspunt is dat het projectbesluit ook deel van het beperkingengebied wijzigen. In dat geval zal dit conform de standaard voor het

beperkingengebied/Omgevingsregeling moeten worden aangeleverd. Impact is dus afhankelijk van verdere besluitvorming en/of duiding van Taskforce advies.

Implementatieaspecten

- Uitvoeringsorganisaties zoals ProRail hebben wel behoefte aan een duidelijke visie wanneer wat wordt ontwikkeld. Zij willen niet gedurende een lange tijd op onzekere wijze aan het implementeren (aanpassen) blijven.
- Houd rekening met de doorlooptijd van het toevoegen van een omgevingsdocument. Plan toevoegingen aan de lijst minimaal 3 jaar vooruit: 1 jaar bouw, 1 jaar pilot, 1 jaar implementatie.

Conclusies en aanbevelingen

1) Voorkom teruggang ten opzichte van huidige dienstverlening
a) Teruggang in dienstverlening is moeilijk te verkopen en een groot aandachtspunt omdat dit samenvalt met een overgangsperiode waarin er meerdere loketten zijn. We willen daarom in ieder geval alle plannen die nu in RP.nl voorzien van een TPOD, al is die "light". Zodanig kan er in LVBB het verband gelegd worden tussen regels en werkingsgebied.

b) Omdat voor het rijk regels in AMvB staan en werkingsgebieden in OR dient er een oplossing gevonden te worden om de regels uit AMvB te tonen. Dit ook om te komen tot het huidige niveau van dienstverlening.

2) Projectbesluit basis niveau is akkoord maar ook nader onderzoeken
Er zijn een aantal zaken die nog niet helder zijn en dit komt omdat het TPOD projectbesluit pas net op gang is. Laat dit (kort) doorlopen om de fasering van TPOD's voor te stellen.

3) Impact rijkspartijen niet groot
Vanuit de rijkspartijen met professionele gebruikers is alleen de wens om het huidige dienstverleningsniveau te handhaven, dus alle besluiten netjes publiceren.

4) Aandacht voor implementatie
Als er incrementeel wordt ontwikkeld: geef een heldere visie c.q. planning wanneer welke plannen worden voorzien van een TPOD en welke activiteiten daar aan vast zitten.

2. Standaarden

Impact basisniveau

Dienstverlening

- Minder extra annotaties (TP+) beperkt de doorzoekbaarheid van omgevingsdocumenten. Scenario 2 wordt dan niet gehaald. Het programma denkt na over een 'postprocessor' om flexibel annotaties toe te kunnen voegen.
- Niet kunnen filteren op activiteit geef een hele hoop regels op een bepaalde plek (ook de milieuregels) het is nog niet helder of dit minder onwerkbaar is dan de huidige situatie (waar je ook veel regels ziet). Dit onder andere omdat we de inhoud van bruidsschat niet precies kennen.

Rijkspartijen

- Minder annotaties toevoegen aan omgevingsdocumenten is minder werk. Echter er zijn ook annotaties nodig voor het opstellen van toepasbare regels en die moeten gerelateerd worden aan juridische regels. Dus het werk moet wel ergens gedaan worden.
- Minder standaarden ontwikkelen is minder werk voor rijkspartijen omdat er meegedacht moet worden. Geen standaard leidt wel tot meer overgangssituaties die dan weer bedacht moeten worden.
- Meer werk zit in allerlei overgangssituaties accommoderen (wetgeving)
- Oplossing wordt gevraagd voor tonen van regels bij de beperkingengebieden. EB geeft aan dat dit in scope is.

Conclusies en aanbevelingen
Bereid alleen technisch voor op meer dienstverlening
Dienstverlening zoals is toegezegd in scenario 2 wordt niet mogelijk met het basisniveau. We kunnen meer diensten toevoegen wanneer kosten en baten beter in beeld zijn. De technische voorzieningen zouden dan wel ingebouwd moeten worden en dit moet ook juridisch mogelijk zijn.

3. Stelselcatalogus

Impact basisniveau
Dienstverlening
- De stelselcatalogus speelt een rol in de validatiestraat (check op opgevoerde begrippen) en begripsharmonisatie op een later moment. De baten voor wat betreft de toepassing voor de rijksregels zijn nog niet goed in beeld.

Rijkspartijen
- Begrippen uit AMvB's opnemen komt tegemoet aan wensen rijkspartijen (OCW/RCE/ BZK)

Conclusies en aanbevelingen
Voorbeeldrol stelselcatalogus
Pak als rijkspartijen de voorbeeldrol om consistent begrippen op te voeren in de stelselcatalogus en onderling afspraken te maken over harmonisatie.

Werk de bedoeling achter de stelselcatalogus uit voor rijksregels en hoe het DSO deze kan gebruiken uit om juridische en toepasbare regels toegankelijker te maken.

4. Toepasbare regels

Impact basisniveau
Dienstverlening
- Indien alleen topactiviteiten worden meegenomen is er minder dienstverlening dan in de huidige situatie en scenario 2

Rijkspartijen
- Minder toepasbare regels leidt tot minder inspanning voor planmakers van rijkspartijen in 2018-2020
- Minder toepasbare regels leidt bij uitvoeringsorganisaties tot meer onvolledige aanvragen en meer administratieve lasten voor de behandeling daarvan.
- Koppeling van toepasbare regels aan de locatie leidt in principe tot aanvragen die nog meer op maat zijn en is dus efficiënter voor initiatiefnemer en behandelaar.
- RWS, ProRail en EZ regelgeving met betrekking tot beperkingen vallen niet onder topactiviteiten. Voor WBR – beperkingengebied droog -betekent dit een verlaging van het serviceniveau. Voor beperkingengebied nat is dit afhankelijk van de al/niet overzetting van huidige Waterwet annotaties naar het DSO. Voor spoor, energie en natuur is het een teruggang ten opzichte van scenario 2.
- Voor de RCE is het van belang dat de rijksmonumentenactiviteit ook als zijnde een topactiviteit wordt aangemerkt.

Conclusies en aanbevelingen
Akkoord, maar beter afwegen wat topactiviteiten zijn
Rijkspartijen staan achter het idee van topactiviteiten maar willen een goed proces gevoerd rondom de afweging welke toepasbare regels beschikbaar moeten zijn bij de inwerkingtreding. Het huidige dienstverleningsniveau kent namelijk veel meer vragenbomen dan in de huidige lijst met topactiviteiten staat. Informatie over tijdsbeslag van toevoegen van vragenbomen daarvoor is essentieel.

Geef aan hoe de gefaseerde uitbreiding van het aantal toepasbare regels wordt georganiseerd (beheerfase). En welke mogelijkheid er is om zelf regels toe te voegen.

5. Regels op locatie

Impact basisniveau

Dienstverlening
- Alleen kunnen oriënteren op regels en geo-component en niet op activiteit zorgt ervoor dat de gebruiker een grote hoeveelheid aan regels krijgt te zien, waar hij zijn eigen activiteit nog moet uit proberen te filteren.
- Via toepasbare regels kunnen oriënteren op (top) activiteit en niet op geo-component geeft dan wel weer de regels voor de activiteit maar niet de relatie met de locatie.
- Voorgesteld wordt om deze te beperken. Het is onverstandig de scope van de overbruggingsfunctie tussen oud en nieuw systeem te beperken omdat het voor de gebruiker daarmee niet inzichtelijk is welke regels gelden voor een perceel of gebied. Doel was volledig geïntegreerd oude en nieuwe regels te laten zien. Nu zal dat fragmentarisch te zien zijn. Daarmee komt de rechtspositie van de burger in het geding omdat er dan geen volledige juridische weergave is.

Rijkspartijen
- Minder werk voor de planmakers van rijkspartijen, echter de VTH-processen van uitvoeringsorganisaties worden zo minder ondersteund. Impact daarvan is nog niet goed te overzien.
- Er is wel een duidelijke wens om ook vergunningen op locatie te tonen, dan moet daar ook een TPOD voor gemaakt. De vraag is wanneer dit soort zaken in beeld kunnen komen.

Conclusies en aanbevelingen
Schets een helder traject voor de ontwikkeling van dienstverlening
Bij minder annoteren op activiteit worden service producten minder mogelijk. De meerwaarde van DSO boven LVBB komt dan ter discussie te staan. Maak dan wel duidelijk dat er binnen het DSO ook gewerkt is aan LVBB in relatie tot verantwoording van investeringen.

Het uiteindelijke beeld dat er voor een activiteit op een bepaalde locatie een verband wordt gelegd tussen de juridische regels en de toepasbare regels wordt niet direct gehaald. Dit betekent dat het niet mogelijk is om dynamische formulieren afhankelijk van de locatie te genereren. Maak helder of dit met incrementele doorontwikkeling nog te halen is.

6. *Een* loket

Impact basisniveau
Dienstverlening
- De overgangssituatie van de huidige ruimtelijke plannen naar omgevingsdocumenten betekent langdurig informatie in 2 bronnen en dus een achteruitgang voor gebruikers. Minder geïntegreerd tonen van oude en nieuwe plannen (overbruggingsfunctie) is daarom niet wenselijk. Anders is het voor de gebruiker echt heel moeilijk om te bepalen waar nu wat geldt.

Rijkspartijen
- Kunnen hun eigen informatiebronnen en documenten eenvoudig koppelen aan een landingspagina

Eerder benoemd

7. Samenwerken

Impact basisniveau
Dienstverlening
- Aanvullend op huidige niveau en scenario 2

- Meer mogelijkheden tot samenwerking voor het vergunningproces en ook voor het planproces is een complexiteitsvermeerdering voor de ontwikkeling van het DSO.

Rijkspartijen

- Uitvoeringsorganisaties zo als EZK/RVO/SODM hebben b.v. baat bij samenwerken in vergunningverlening. Met name rondom de samenwerking met gemeenten en provincies.
- RCE geeft aan dat in de interactie met de gemeenten behoefte is aan een faciliteit.
- Voor RWS is dit minder hard nodig, powerbrowser (RWS) biedt de digitale voorzieningen. Een digitale ruimte kan samenwerking vergemakkelijken en ondersteunen maar is lang niet de enige voorwaarde voor samenwerking en procedureversnelling. Ligt o.m. bij de veranderopgaven voor de diverse overheden/bevoegde gezagen. Samenwerking is belangrijk, maar de nut of noodzaak om dat generiek, landelijk digitaal te ondersteunen is er o.i. niet. Wel moet worden gekeken naar het aansluiten op DSO wat betreft samenwerken en digitale voorzieningen.
- ProRail geeft aan dat een samenwerkings- functionaliteit complicerend is vanwege het feit dat er een extra systeem bijkomt, echter dat er uiteraard wel behoefte is aan samenwerking.

Conclusies en aanbevelingen
Samenwerken is belangrijk rondom vergunningen omdat de rollen van rijkspartijen veranderen. De wijze waarop rijkspartijen dat wensen te ondersteunen met ICT/DSO is verschillend. Er zijn ook al processen en voorzieningen in de huidige situatie. in relatie tot de soorten aanvragen en de interactie van de organisatie met de omgeving. De impact zal dan verschillend zijn en kan groot zijn.

Dit onderwerp moet samen met het primaire proces verder worden uitgewerkt onder coördinatie van het OGB omdat het hier om een aanvullende opdracht gaat. Marktbenadering is hierbij belangrijk.

8. Gegevens en informatieproducten

Impact basisniveau

Dienstverlening

- Duidelijk is dat de voorziene baten (vermindering onderzoeks-lasten) door DSO basisniveau niet zullen worden gegenereerd. Zie artikel 2 review business case
- Het verband tussen gegevens nodig voor inwerkingtreding, het leveren daarvan via DSO en de impact op dienstverlening is nog niet helder.

Rijkspartijen

- Vermindering onderzoeks-lasten geldt ook voor rijkspartijen in de planvormingsfase. Die wordt dan niet gerealiseerd.

Conclusies en aanbevelingen
De vraagarticulatie vanuit rijkspartijen levert niet een grote extra vraag op als het gaat om informatie geleverd via het DSO. Kantekening daarbij is dat deze vraagarticulatie nog maar pas op gang is gekomen en dat via het project informatieproducten de aanbodkant moet demonstreren dat leveringen efficiënter kunnen. Rijkspartijen zijn bereid mee te gaan in verder afstemmingen over de informatie behoefte en mogelijke incrementele ontwikkeling daarvan, echter de of en hoe informatie in het DSO komt en niet via de huidige voorzieningen blijft lopen is echt nog nader te bezien. Hierbij wordt ook het mogelijk verschuiven van bevoegdheden voor het leveren van bestendige informatie als een bezwaar gezien.

9. Tijdreizen

Impact basisniveau

RWS als bronhouder

- De door RWS aan te leveren Omgevingsdocumenten moeten voorzien zijn van gegevens die nodig zijn voor 'tijdreizen'. Dat kan eenvoudig door inwerkingsdatum te vermelden en gebruik te maken van dezelfde mogelijkheid in wetten.nl, overheid.nl
- Niet noodzakelijk dat DSO daar extra ondersteuning biedt

10) Scheiding van LVBB en ROD

Voorstel is om het ROD als service te positioneren en alleen het LVBB in te zetten om de rechtpositie te bepalen.

Impact
Hier is uitgebreid over gesproken hetgeen tot de conclusie heeft geleid dat alleen de wettelijke verankering van de ontstane situatie geregeld moet worden.

Bijlage 1: omgevingsdocumenten en basis niveau
(basisniveau in geel, hier worden TPOD standaarden voor gemaakt)

1. Ontwerp omgevingsvisie (Ob, art. 12.4, onder l)
2. Omgevingsvisie (Ow, art. 16.2)
3. Ontwerp omgevingsplan (Ob, art. 12.4, onder l)
4. Omgevingsplan (Ow, art. 16.2)
5. Besluit in verband met bijzondere betrokkenheid GS bij een omgevingsplan (Ob, art. 12.4, onder h)
6. Ontwerp waterschapsverordening (Ob, art. 12.4, onder l)
7. Waterschapsverordening (Ow, art. 16.2)
8. Ontwerp omgevingsverordening (Ob, art. 12.4, onder l)
9. Omgevingsverordening (Ow, art. 16.2)
10. Ontwerp programma (Ob, art. 12.4, onder l). Als Waterplan/BPRW/KRW maatregelen hier ook onder vallen is RWS ook verantwoordelijk voor aanlevering
11. Voornemen verkenning uit te voeren (Ob, art. 12.4, onder f)
12. Ontwerp voorkeursbeslissing (Ob, art. 12.4, onder l)
13. voorkeursbeslissing (Ob, art. 12.4, onder g)
14. Ontwerp projectbesluit (Ob, art. 12.4, onder l)
15. Projectbesluit (Ow, art. 16.2)
16. Algemene maatregel van bestuur (Ob, art. 12.4, onder a)
17. Ministeriële regeling (Ob, art. 12.4, onder a)
18. Instructie over een omgevingsplan, omgevingsverordening of projectbesluit (Ob, art. 12.4, onder b)
19. Ontwerp legger waarop afd. 3.4 Awb van toepassing is (Ob, art. 12.4, onder l)
20. Legger (Ob, art. 12.4, onder c)
21. Ontwerp peilbesluit (Ob, art. 12.4, onder l)
22. Peilbesluit (Ob, art. 12.4, onder d)
23. Voorbereidingsbesluit (Ob, art. 12.4, onder e)
24. Geluidbelastingkaart (Ob, art. 12.4, onder i)
25. Besluit tot beëindiging of verlening van een experiment (Ob, art. 12.4, onder j)
26. Ontwerp aanwijzing zwemlocaties (Ob, art. 12.4, onder l)
27. Aanwijzing zwemlocaties (Ob, art. 12.4, onder k)

Bijlage 2: huidige dienstverlening ruimtelijke plannen
Ruimtelijke plannen op ruimtelijkeplannen.nl:

- voorbereidingsbesluit
- bestemmingsplan
- inpassingsplan
- rijkbestemmingsplan
- uitwerkings- en wijzigingsplan
- exploitatieplan
- beheersverordening
- buiten toepassingverklaring beheersverordening
- projectbesluit
- omgevingsvergunning
- tijdelijke ontheffing buitenplans
- reactieve aanwijzing
- gerechtelijke uitspraak
- bestemmingsplan artikel 10

- uitwerkingsplan artikel 11
- wijzigingsplan artikel 11

Zoekmogelijkheden m.b.t. ruimtelijke plannen:

- Locatie
- Naam plan
- IMRO nummer

- Criteria (o.a. plantype en status)

Impactanalyse adviezen taskforce bij de waterschappen

Proces impactanalyse:
De impactanalyse bij de waterschappen is een globale analyse gebaseerd op expert judgement. Op 11 januari 2018 is de concept analyse besproken met de projectleiders van de waterschappen. Op 15 januari 2018 is de input opgehaald bij het programmateam van de Unie van Waterschappen, op 26 januari is de Adviesraad Implementatie Omgevingswet Waterschappen geconsulteerd, waarna op 30 januari de definitieve impactanalyse is afgerond. Het Bestuur van de Unie is op 26 januari op de hoogte gebracht van het lopende traject en over de hoofdlijnen van de impactanalyse zoals uitgevoerd door de waterschappen (geen besluitvorming).

De analyse is tijdens dit proces (ambtelijk) afgestemd met de partners uit het Bestuursakkoord (Rijk, IPO, VNG, UvW) en het programma ADSMO. Zodat een gezamenlijk besluit voorgelegd wordt aan het OGB van 22 februari 2018.

Referentie afwegingskader:
De waardering van de adviezen moeten afgezet zijn tegen een referentie op basis waarvan een effect ingeschat kan worden. Deze referentie is bij veel mensen/partijen anders en lopen nog al eens door elkaar. Als referentie voor deze impactanalyse van/door de waterschappen is de huidige opdracht van het DSO gehanteerd, wat overeenkomt met scenario 2 uit het bestuursakkoord en de "must-haves" en "could-haves" uit het Globaal Programma van Eisen. Dit referentiepunt gelieve niet te verwarren met de huidige (feitelijke/actuele) praktijk .

Algemene constateringen:
- Het scherp definiëren van het basisniveau is goed, dit is een gemarkeerde mijlpaal op weg naar het realiseren van de ambitie uit het Bestuursakkoord dat onverminderd overeind blijft (besluit OGB/BO);
- Fasering aanbrengen in de ontwikkeling is noodzakelijk;
- Benoem het groeipad waarin per knop helder wordt aangegeven wanneer welke activiteiten worden ondernomen, zodat de ambitie uit het Bestuursakkoord gerealiseerd kan worden; leg dit groeipad/ontwikkeltraject naar de eindambitie toe gelijktijdig met de impactanalyses voor aan het OGB/BO
- Maak goede financiële uitvoeringsafspraken die aansluiten bij de agile werkwijze. Maak duidelijk wanneer onderdelen van de LV-DSO gereed komen en worden overgeheveld van de fase van ontwikkelen naar de fase van beheer Maak duidelijk wie, wat, wanneer betaald.

Toelichting weging knoppen:
De waardering van de knoppen zijn gedaan vanuit het perspectief van de individuele waterschappen. De score is in drie categorieën:
+: Positief effect, dus minder complex, minder duur en betere dienstverlening van een waterschap aan burgers en bedrijven.
0: Neutraal effect.
-: Negatief effect, dus complexer, duurder en vermindering van dienstverlening van een waterschap aan burgers en bedrijven.
?: Onbekend effect, op basis van de huidige informatie is geen inschatting te geven.

Impact per knop per waterschap tov huidige opdracht van het programma DSO-LV

Knop	Complexi-teit	Financiën	Dienst-verlening	Toelichting	Advies
Omgevingsdocumenten → Minder omgevingsdocumenten	+	+	-	In het begin minder werk, later meer. Fasering geeft ruimte voor een goede voorbereiding. De kosten kunnen daarmee gespreid worden, maar burger krijgen later pas alle informatie via één loket.	Akkoord, mits er een voorstel komt waarin staat welke omgevingsdocumenten na 2021 worden ondersteund en volgens welk tijdpad dit wordt opgepakt.
Standaarden → Beperking tot aangewezen omgevingsdocumenten → Minder diepgang	+	+	-	Er hoeven minder annotaties gemaakt te worden, maar de informatie is minder gestructureerd, waardoor het minder goed te vinden is voor gebruikers	Akkoord, mits een strategie wordt opgesteld hoe het groeipad voor ontwikkeling na 2021 eruit ziet.
Stelselcatalogus → Focus op noodzakelijke begrippen → Optie tot additionele begrippen	0	+	0	In het basisniveau zit de AQUO standaard. Het opvoeren van eigen begrippen buiten deze standaard om wordt lastiger, maar gebruiken van de AQUO begrippen eenvoudiger. De beheerlast wordt geringer.	Akkoord

Knop	Complexi-teit	Financiën	Dienst-verlening	Toelichting	Advies
Toepasbare regels → Beperking tot topactiviteiten rijksregels en 'bruidsschat'	0	0	0	Waterschappen zijn zelf verantwoordelijk voor de regelgeving en moeten zelf een afweging maken of ze meer of minder regels via vragenbomen beschikbaar maken. De activiteiten uit de bruidsschat die niet onder topactiviteiten vallen is wel een vermindering van dienstverlening. Dit is waarschijnlijk maar een gering aantal.	Akkoord
Regels op locatie → Beperken van de functie tot de locatie → Beperken van aantal bronnen dat wordt getoond	+	0	-	Technisch kunnen activiteiten toegevoegd worden aan documenten en kan hierop gefilterd worden. Het voorstel van de TF houdt in dat het niet verplicht gesteld wordt deze annotaties toe te voegen door het BG. Geen annotaties toevoegen door BG maakt dat het minder moeilijk is om een document te publiceren en dat maakt het minder duur. Maar de dienstverlening gaat hier wel door achteruit. Gebruikers krijgen veel niet op de activiteit gebonden informatie aangeboden en moeten daarin dan alsnog zelf hun weg vinden. Gebruikers worden minder ontzorgd, waardoor meer ondersteuning aan burgers en bedrijven geboden moet worden door de waterschappen. Dit leidt tot extra kosten.	Akkoord, mits heldere afspraken gemaakt worden wanneer de annotaties wel verplicht worden gesteld. (groeipad)
Eén loket → Eén loket naar bestaande voorzieningen (AIM, OLO, RP.NL) → Minder geïntegreerd tonen oude en nieuwe omgevingsplan	+	-	+	Door het loket al voor inwerkingtreding te openen kunnen waterschappen en andere gebruikers zelf al oefenen wat dit voor hen betekend. Hierdoor kan er effectiever het verandertraject uitgevoerd worden. De kosten worden wel eerder gemaakt.	Akkoord, mits er goede financieringsafspraken worden gemaakt en een groei/ontwikkelpad naar de eindambitie wordt geschetst.
Samenwerken → Functionaliteit voor vergunningverlenings- en meldingsprocessen die bevoegd gezag overstijgen	+	0	+	Ondersteuning bij samenwerking maakt samenwerken gemakkelijker. Goede samenwerking tussen overheden versterkt de dienstverlening in de keten en is efficiënter. Samenwerken is echter ook (soms) wel ingewikkeld en kost tijd. Zo heft het positieve effect van efficiënter werken het negatieve effect van investeren in samenwerking globaal op.	Akkoord, mits er goede financieringsafspraken worden gemaakt.

Knop	Complexi -teit	Financiën	Dienst- verlening	Toelichting	Advies
	+	0	+	Beginnen met een beperkte set houdt het overzichtelijk. Fasering geeft ook de mogelijkheid tot spreiding van het werk. Een deel van de Informatieproducten worden wel naar voren gehaald, waardoor er in het begin meer kosten zijn, maar doordat er ook eerder (maatschappelijke) opbrengsten zijn, heft dit elkaar globaal op.	Akkoord, mits er goede financieringsafspraken worden gemaakt.
	+	+	0	Van belang is dat het mogelijk is te zien welke regels wanneer van toepassing waren. Dit in verband met rechtszekerheid. Het is dan niet nodig om in documenten van voor 2021 te zoeken.	Akkoord, mits doorzoekbaarheid is beperkt tot documenten vanaf 2021, of later wanneer zij voor het eerst in het DSO geplaatst zijn.
Splitsen standaard 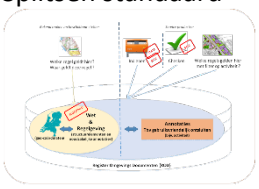	?	?	?	Het splitsen van de standaard mag niet leiden tot meerdere aanleverpunten voor omgevingsdocumenten. Hoe de verder technisch inrichting binnen de landelijke voorziening verloopt heeft weinig impact op de waterschappen	Akkoord, mits dit niet leidt tot meerdere aanleverpunten voor omgevingsdocumenten

Standpunt basisniveau taskforce per knop per bevoegd gezag

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Omgevingsdocumenten → Minder omgevingsdocumenten	Akkoord Omgevingsplan is voor gemeenten van groot belang en is hier onderdeel van	- De Omgevingsvisie moet als omgevingsdocument worden aangemerkt. - De Omgevingsvergunning is in de huidige planning van het DSO bij inwerkingtreding van de wet niet voorzien als Omgevingsdocument. De taskforce heeft hierover niet geadviseerd. Enkele provincies hebben aangegeven dit moment van heroverweging te willen benutten om hier meer prioriteit aan te geven omdat er binnen de keten 'van idee naar afhandeling' veel winst te behalen valt binnen het stelsel met het standaardiseren van de vergunningen.	Akkoord, mits er een voorstel komt waarin staat welke omgevingsdocumenten na 2021 worden ondersteund en volgens welk tijdpad dit wordt opgepakt.	Akkoord, mits - Omgevingsvisie (incl Novi) wordt toegevoegd aan het basisniveau als extra omgevingsdocument; - Er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan voor het projectbesluit, zoals het betrekken van het bevoegd gezag bij de ontwikkeling van de standaard van het projectbesluit en het doen van een uitvoerbaarheidstoets voordat de standaard wordt vastgesteld.	**Dienstverleningsniveau:** er wordt bij inwerkingtreding voor gebruikers minder informatie op één plek ontsloten dan voorzien in scenario 2: 6 ipv 24 omgevingsdocumenten. De vermindering in meerwaarde voor gebruikers die hierdoor plaats vindt kan (deels) worden opgevangen door de standaarden zo veel mogelijk af te maken, maar het gebruik (al of niet deels) nog niet te verplichten. Op die manier kunnen voorlopers onder bevoegde gezagen meer informatie via DSO ontsluiten richting gebruikers, zonder dat dit belastend is voor andere overheden. Het minder informatie op één plek ontsluiten en het faseren van het beschikbaar komen van informatie leidt tot meer vragen en behoefte aan ondersteuning aan de zijde van gebruikers dan voorzien. **Kosten:** Nu de gevraagde 6 TPODs afbouwen en daarna het project STOP-TPOD stoppen levert op de korte termijn een besparing op van €785k. Echter, het alsnog ontwikkelen van de overige 18 TPODs wordt waarschijnlijk duurder en schuift door naar de beheerfase. **Techniek:** Zolang STOP gebaseerd blijft op alle 24 omgevingsdocumenten is dit voorstel toekomstvast en uitbreidbaar. TPOD's kunnen gefaseerd ontwikkeld worden zonder dat er iets mis gaat. De impact op de techniek is dus neutraal.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Standaarden → Beperking tot aangewezen omgevingsdocumenten → Minder diepgang	Akkoord. Advies taskforce vraagt wel om afbakening van de genoemde mate van diepgang.	Geen opmerkingen	Akkoord, mits een strategie wordt opgesteld hoe het groeipad voor ontwikkeling na 2021 eruit ziet.	Akkoord	**Dienstverlening:** De standaard (STOP) is al voor het grootste deel compleet. Wij gaan er vanuit dat dit werk niet wordt voor niets is maar voorlopig nog niet volledig gebruikt wordt in de TPOD's. Om DSO-LV goed te laten werken is minimaal het volgende nodig. De verbeeldingsstandaard is nodig om plannen juridisch bekend te kunnen maken, de waardenlijsten en bedrijfsregels zijn nodig voor het waarborgen van de gegevenskwaliteit van DSO-LV. Het is onduidelijk of in het voorstel van de TF al deze elementen gerealiseerd worden. Het effect van het voorstel van de TF op het dienstverleningsniveau is dat er voor gebruikers minder informatie op maat geleverd wordt. Dit was in scenario 2 wel voorzien. Dit komt met name door het weglaten van annotaties. Om de beschikbare invoeringsondersteuning optimaal te benutten heeft het meerwaarde als de standaarden voor Omgevingsvisie en Programma vroegtijdig beschikbaar zijn, aangezien deze kerninstrumenten ook al voor inwerkingtreding opgesteld kunnen worden en IVO de standaarden dan mee kan nemen. **Kosten:** de scope van het voorstel van de TF is niet scherp gedefinieerd. Hierdoor is de financiële impact niet goed in te schatten. **Techniek:** De architectuur is op dit punt uitbreidbaar. Minimaal nodig voor goede werking DSO: verbeelding (onveranderlijke weergave), waardenlijsten + bedrijfsregels, en doorgroei mogelijkheid. Mits dit wel gerealiseerd wordt, is de impact op de techniek neutraal.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Stelselcatalogus → Focus op noodzakelijke begrippen → Optie tot additionele begrippen	Akkoord Op dit punt meer inzetten op innovatie zoals AI	Geen opmerkingen	Akkoord	Akkoord	**Dienstverleningsniveau:** Op het niveau van DSO-LV is er geen impact tov scenario 2 of OLO/AIM/RP. We zijn bij scenario 2 wel uitgegaan van harmonisatie van begrippen, dat gebeurt in deze variant niet meer - het is aan bevoegde gezagen overgelaten of zij willen harmoniseren of niet. Dit heeft wel impact op de invoeringsondersteuning: bevoegde overheden gaan mogelijk elk met eigen begrippenlijsten werken, en ondersteuning bij harmonisering van begrippen zit nu niet in scope IVO. **Kosten:** Heeft geen impact op de financiën, omdat het werk aan DSO-zijde (technische kant) al af is. Dit voorstel heeft alleen betrekking op de content en die wordt niet door DSO geleverd. **Techniek:** geen impact, deze is al af en blijft hetzelfde.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Toepasbare regels → Beperking tot topactiviteiten rijksregels en 'bruidsschat'	Akkoord Mits overeenstemming over topactiviteiten en bruidsschat	Geen opmerkingen	Akkoord	Akkoord, mits - De voorschriften en maatregelen uit AIM worden meegenomen in de selectie van topactiviteiten.	**Dienstverlening:** Er komen waarschijnlijk minder toepasbare regels tov scenario 2, want er is geen ondersteuning met vragenbomen voor de niet-topactiviteiten en activiteiten die buiten OLO/AIM vallen worden in voorstel TF niet meegenomen bij selectie topactiviteiten. Hoe groot deze impact is hangt af van waar de grens wordt gelegd v.w.b. topactiviteiten. De bruidsschat leidt waarschijnlijk tot meer toepasbare regels, deze was in scenario 2 nog niet meegenomen. Wordt de bruidsschat niet meegenomen, dan ontstaat verschil t.o.v. OLO/AIM/RP.nl, omdat de meest aangevraagde activiteiten in OLO uit de bruidsschat komen. Daarom lijkt het raadzaam de bruidsschat wel mee te nemen bij de ontwikkeling van het digitaal stelsel en hier nader onderzoek naar te doen. Verschillen in dienstverlening, met name t.o.v. huidig OLO/AIM/RP.nl, zullen naar verwachting leiden tot extra informatie- en ondersteuningsbehoefte aan de zijde van gebruikers. **Kosten:** Geen financiële impact op technische functionaliteit, deze blijft gelijk. Mogelijk enige besparing op de begrote €4 miljoen voor het maken van content voor toepasbare regels obv rijksregelgeving, afhankelijk van te maken keuzes m.b.t. hoeveelheid topactiviteiten. Bruidsschat zit niet in de huidige scope, en is in het TF voorstel nog onvoldoende uitgewerkt. Zodra de scope is bepaald kan de financiële impact van het meenemen hiervan adequaat worden ingeschat. Mogelijk extra kosten voor maken generieke indientool voor niet-topactiviteiten (i.p.v. vragenbomen), dit is nu nog onduidelijk. **Techniek:** meenemen bruidsschat kan hier impact op hebben afhankelijk van de keuzes die hierbij worden gemaakt. Werken met topactiviteiten heeft geen impact op de techniek. Maken van een generieke formulierentool voor niet-topactiviteiten zit nu niet in scope en is mogelijk complexiteitsverhogend.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Regels op locatie → Beperken van de functie tot de locatie → Beperken van aantal bronnen dat wordt getoond	Akkoord mits functionaliteit beschikbaar is, groeistrategie voor de content	Welke regels van toepassing zijn, is bij inwerkingtreding van de Omgevingswet nog niet op activiteit gericht. Dit is voor de provincies acceptabel indien het eindbeeld blijft dat er selectie op activiteit mogelijk is.	Akkoord, mits heldere afspraken gemaakt worden wanneer de annotaties wel verplicht worden gesteld. (groeipad)	Akkoord Aandachtspunt: - Het in samenhang tonen van regels uit AMvB in relatie tot beperkingengebieden uit omgevingsregeling mogelijk wordt gemaakt.	**Dienstverleningsniveau:** Niet filteren op activiteiten betekent in de praktijk dat regels niet overzichtelijk gepresenteerd worden bij klikken op de kaart, hetgeen ten koste gaat van de oriëntatiefunctie. De gebruiker krijgt dan letterlijk alle regels gepresenteerd die op een locatie gelden, ongeacht of deze voor zijn activiteit relevant zijn of niet. Het filter op activiteiten en de bijbehorende annotaties zijn bovendien ook nodig voor het checken en indienen. Gelet op het voorgaande lijkt het raadzaam om de functionaliteit 'filteren op activiteit' wel beschikbaar te stellen, maar het annoteren op activiteit nog niet te verplichten. Naarmate informatie minder geordend en gefilterd aangeboden wordt bij gebruikers, zal het aantal vragen bij bevoegd gezag en IP toenemen. **Kosten:** Geen financiële impact, functionaliteit filteren op activiteit is al af. **Techniek:** geen impact op de techniek, tenzij voorstel TF betekent dat reeds gebouwde functionaliteit (zoals filter op activiteit) ook weer moet worden afgebroken.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
	Akkoord maar besluitvorming ahv voorstel programma	Geen opmerkingen	Akkoord, mits er goede financieringsafspraken worden gemaakt.	Akkoord	**Dienstverleningsniveau:** 1)Het voorstel van de taskforce is om een landingspagina te ontwikkelen met huidige voorzieningen, die gaandeweg worden vervangen met bruikbare onderdelen van het DSO. Dit is een knop die de complexiteit van het DSO niet raakt (op het maken van de pagina na), maar die wel de eindgebruiker meeneemt op weg naar de inwerkingtreding. Voor het DSO programma is dit zinvol, omdat een degelijke landingspagina een extra mogelijkheid creëert om gebruikers zich bewust te laten worden van het verschil tussen de oude en de nieuwe situatie. 2) Op dit moment wordt 80% van de inhoud van RP.nl al gepresenteerd via de overbruggingsfunctie. Voor de functionaliteit kunnen nog wel meer en minder complexe technische keuzes gemaakt worden (bijvoorbeeld in hoeverre de inhoud van RP.nl en die van de nieuwe voorzieningen samen worden getoond). In Q1 2018 levert het DSO een *proof of concept* op van de Overbruggingsfunctie. Dit zal verschillende scenario's opleveren die een meer of juist minder compleet beeld geven en wisselen in complexiteit en in het geleverde dienstverleningsniveau. Besluitvorming hierover volgt in het OGB. Een minder geïntegreerde overbruggingsfunctie leidt tot meer behoefte aan informatie en ondersteuning aan de zijde van gebruikers. **Kosten:** Landingspagina cf. voorstel Taskforce zit niet in scope, kost naar verwachting maximaal €100k extra voor DSO-LV. Op de overbruggingsfunctie kan maximaal enkele tonnen worden bespaard (keuzes nog te maken o.b.v. voormelde PoC). Besparing ligt in: - niet integreren overbruggingsfunctie - complexere overgangsrechtelijke scenario's niet ondersteunen - exoten (zoals complexe formaten) niet ondersteunen

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Samenwerken → Functionaliteit voor vergunningverlenings- en meldingsprocessen die bevoegd gezag overstijgen	Akkoord, mits gaat om vergunning-verlening, planvorming en toegang derden	Samenwerking: zaakafhandeling (vergunningverlening etc) en planvorming zijn twee andere werelden die totaal andere functionaliteit vergen; hou dat ook gescheiden in het DSO.	Akkoord, mits er goede financieringsafsprake n worden gemaakt.	Akkoord	**Dienstverleningsniveau:** De door de TF voorgestelde functionaliteit zit nu niet in scope van het DSO en het meenemen ervan zal tot een toename van functionaliteit en dus het dienstverleningsniveau leiden. Wat op dit moment in de scope van DSO zit is alleen een heel eenvoudige functionaliteit om aanvragen en meldingen te kunnen delen, hetgeen de TF vraagt lijkt meer te zijn dan dat. Op dit moment is onvoldoende uitgewerkt hoe deze functionaliteit er uit zou moeten zien, waardoor een duiding van de omvang en complexiteit niet goed mogelijk is, evenals effect op het dienstverleningsniveau. Invoering van een nieuwe samenwerkingsfunctionaliteit en daarvoor benodigde procesharmonisatie vergt ondersteuning van gebruikers. **Kosten:** Meerwerk, voor zover meer gevraagd wordt dan de simpele functionaliteit die nu wel in scope zit. Nader uitwerking is nodig voor een goede inschatting kan worden gemaakt van de precieze impact. **Techniek:** voor zover het gaat om samenwerken buiten huidige scope DSO-LV moet techniek nog ontworpen worden en is dit voorstel dus in potentie complexiteitsverhogend. Wat het precieze effect is, kan zonder nadere duidelijkheid over de gewenste functionaliteit niet goed worden ingeschat.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
	Akkoord met aanpak en groeimodel. Voorwaarde is dat m.b.t. informatieproducten ingezet wordt op standaarden voor gegevensuitwisseling Verbetering van governance en gebruikersinbreng is hier voorwaarde	Het eerder ontwikkelen van gegevens en informatieproducten is positief, maar vraagt wel positiebepaling van provincies. Het heeft impact op de staande afspraken in het bestuursakkoord en vraagt om aanvullende afspraken in het financieel akkoord.	Akkoord, mits er goede financieringsafspraken worden gemaakt.	Akkoord	**Dienstverleningsniveau:** de door de TF voorgestelde aanpak komt overeen met de aanpak voor project Gegevens en Informatieproducten die tweede helft 2017 is goedgekeurd in het OGB. In vergelijking daarmee is er dus geen achteruitgang in dienstverleningsniveau. Er is ook geen impact in vergelijking met huidig OLO/AIM/RP.nl. **Kosten:** Voor het basisniveau voorzien wij geen impact op de financiën van DSO-LV, zit nu al in de scope. Voor project Gegevens en Informatieproducten (de content) wordt per product d.m.v. een business case een go/no go aan OGB gevraagd. Dit wijzigt niet door dit voorstel, impact op kosten is neutraal. **Techniek:** geen impact op de techniek, tenzij later mocht blijken dat er informatieproducten zijn die een andere technische manier van ontsluiten nodig hebben dan hetgeen nu gerealiseerd wordt.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Tijdreizen → Beperking tot omgevingsdocumenten en 'timestamps'	akkoord	Ten aanzien van tijdreizen zal per informatieproduct zal moeten worden vastgesteld wat de meeste efficiënte manier is om dat te doen (binnen het informatieproduct, of als "afslag" binnen het eigen archief van het BG).	Akkoord, mits doorzoekbaarheid is beperkt tot documenten vanaf 2021, of later wanneer zij voor het eerst in het DSO geplaatst zijn.	Akkoord	**Dienstverleningsniveau:** Tijdreizen binnen de stelselcatalogus is opgenomen in scenario 2. Dit zou nu dus buiten scope komen te vallen. Wat in dit voorstel gerealiseerd wordt, is tijdreizen i.o.m. huidig feitelijk dienstverleningsniveau LVBB en RP.nl (tevens het wettelijk benodigde minimum). Om dienstverleningsniveau uitbreidbaar te houden richting scenario 3 is wel nodig dat overal de juiste tijdinformatie wordt opgenomen, zodat tijdreizen voor andere functionaliteiten in de toekomst ook realiseerbaar is. **Kosten:** Tijdreizen in de stelselcatalogus is goeddeels af, dit schrappen heeft dus geen impact op de financiën (gesteld dat e.e.a. niet hoeft te worden omgebouwd maar de ontwikkelde functionaliteit gewoon niet gebruikt wordt). Schrappen van tijdreizen op indienen heeft wel impact, de eerste inschatting is een mogelijke besparing van €100k tot €1 miljoen. **Techniek:** dit voorstel betekent een complexiteitsreductie, omdat er nu geen verschillende filters hoeven te worden gebouwd voor de verschillende vormen van tijdreizen. Indien de benodigde basisinformatie (time stamps) wel wordt vastgelegd is het technisch goed mogelijk deze functionaliteit te faseren – hij blijft dan uitbreidbaar naar scenario 3.

Knop	Gemeenten	Provincies	Waterschappen	Rijk	Programma DSO
Splitsen standaard en ontkoppelen LVBB en ROD 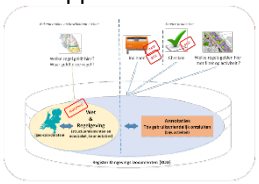	Nadere onderzoeken hoe dit vorm kan krijgen en impact beter in beeld brengen. Onderzoeken of aantal omgevingsdocument en naar 0 toegebracht kan worden (uitgaande dat wettelijke verplichte zaken met STOP en LVBB afgedekt kunnen worden)	Randvoorwaarden ontvlechting juridisch - DSO: - Het besluit moet bekend gemaakt in een identiek objectgericht machineleesbaar formaat (XML) als waarin het is vastgesteld. Ook geen verschil in formaat (transformatie) bekendmaking en bron DSO ontsluiting. De keten is van begin tot eind objectgericht. Bekendmaken in PDF is dan geen optie. - Het besluitdeel (STOP + TP) is beveiligd onveranderlijk en fysiek gescheiden van service-annotaties (TP+) die wel gewijzigd mogen worden, cq apart bestand. - De service-annotaties (TP+) zijn op besluitdeel (TP) gebaseerd. - Beide onderdelen worden via hetzelfde kanaal aangeleverd. - Bevoegd gezag werkt objectgericht en levert dat aan. Het is ongewenst dat dit eerst wordt omgezet naar regelgericht voor publicatie en vervolgens voor hergebruik weer moet worden omgezet naar objectgericht. Maak de keten van begin tot eind objectgericht. Dat maximaliseert de kans op hergebruik voor verschillende doelen. Houd de mogelijkheid open om de DSO viewer in de eerste fase specifiek voor de officiële bekendmaking van (voorheen) omgevingsdocumenten te benutten	Niet akkoord. Eerst helderheid over exacte effecten voor waterschappen.	Akkoord - De hiervoor nodige ontsluiting van informatie uit het LVBB ten behoeve van DSO-LV wordt als onderdeel van het basisniveau DSO-LV in de regelgeving vastgelegd als publieke taak (van het Kadaster).	**Dienstverleningsniveau:** Wat volgens ons door de TF is voorgesteld mbt LVBB en ROD is het volgende: het meer uit elkaar halen van het juridische spoor en het service-spoor. De werkgroep nadere onderzoeksvragen heeft geconstateerd dat dat niet mogelijk is. Het is wel mogelijk om alles wat bekendgemaakt moet worden via de LVBB te laten lopen (het juridische spoor). Hiervoor is aantal verplichte annotaties nodig. Maar wil het servicespoor ook goed werken, dan moet daar wel een minimaal aantal verplichte annotaties voor worden toegevoegd. Wat er aan de voorkant verplicht geannoteerd moet worden hangt af van het gekozen serviceniveau. Alles wat juridisch moet worden vastgelegd moet meteen met het besluit mee, alles wat alleen nodig is voor service kan in theorie later worden toegevoegd (via post-processing of door het muteren van de geconsolideerde regelgeving). Het mogelijk maken van post-processing zit nu niet in de scope van het DSO en leidt tot meer complexiteit**.** Als OGB wil dat Kadaster taken in servicespoor verricht, moet dit aan wettelijk takenpakket Kadaster worden toegevoegd. **Kosten:** omdat waarschijnlijk extra functionaliteit voor postprocessing moet worden gebouwd en het ontwerp van DSO-LV v.w.b. de verhouding LVBB/ROD gewijzigd moet worden is er middelgrote impact op de financiën (€100k-€1mio extra). Risico is dat dit hoger wordt omdat onvoldoende duidelijk is wat precies gewijzigd moet worden. **Techniek:** ontwerp DSO-LV moet aangepast worden, zie boven. Dit maakt de techniek niet per se complexer, maar noopt wel tot een gedeeltelijk herontwerp.

Onderdeel	Basisniveau DSO-LV	Vermindering complexiteit		Besparing		Effect realisatie/implementatie		Dienstverlening	Beheermaatregel		Standpunt VNG
		DSO-LV	Gemeenten	DSO-LV	Gemeenten	DSO-LV	Gemeenten	Gemeenten	Gemeenten	VNG	
Van plan tot publicatie											
Omgevingsdocumenten	Van 24 naar 6 omgevingsdocumenten	Nee, nu minder werk, zelfde hoeveelheid werk. Werk wordt verplaatst naar periode na 2021	Nee, nu minder werk, zelfde hoeveelheid werk in de toekomst. M.n. omgevingsvisie en programma	Incidenteel voordeel tot 2021, nadeel na 2021 (= werk en kosten na 2021)	Incidenteel voordeel tot 2021, nadeel na 2021 (= werk en kosten na 2021)	Positief, betere focus en daarmee meer zekerheid DSO-LV op tijd gereed	Positief, rijksregels en bruidsschat worden door Rijk gedaan. Focus gemeenten op omgevingsvisie en omgevingsplan	Minder informatie via DSO	Op andere wijze de informatie ontsluiten, bijvoorbeeld via links	Koppeling met project Staalkaarten leggen en met omgevingsvisie	Akkoord Omgevingsplan is voor gemeenten van groot belang en is hier onderdeel van
Standaarden	Minder diepgang. Beperking verplichte annotaties nodig voor bekendmaken, geen andere annotaties	Nee, minder verplichte metadata velden betekent niet dat het minder complex wordt voor DSO-LV. Ook niet-verplich	Nee, enerzijds minder metadata verplicht toevoegen aan documenten, anderzijds blijft voor toegankelijkheid en presentatie van	Nee, huidige standaard STOP/TPOD moet worden herzien. Betekent op de korte termijn meer werk.	Nee, enerzijds minder werk om verplichte annotaties aan te leveren, anderzijds zijn (meer) annotaties nodig en zinvol t.b.v. inzichtelij	Afbakening wat minimaal nodig is voor 2021 is positief	Enerzijds positief, beperking van verplichte annotaties bakent de minimale implementatie inspanning voor	Gemeenten hebben ruimte om mate van diepgang omgevingsdocumenten voor eigen gemeente te bepalen en te realiseren (service orientatie)	Lokaal gemeentelijke regelgeving op de eigen website presenteren.	- Proces organiseren rondom standaarden: diepgang, verplicht / niet-verplicht. - Wijze van annoteren generiek ondersteunen richting gemeenten. Koppeling met project staalkaarten leggen.	Akkoord. Advies taskforce vraagt wel om afbakening van de genoemde mate van diepgang.

		te velden moeten gedefinieerd en gerealiseerd worden	informatie annotaties nodig.		kheid voor burgers en ondernemers en informatie vindbaar te laten zijn in het loket bij balie, telefoon en website		gemeente af. Geeft ruimte om stapsgewijze verbetering te realiseren. Anderzijds risico, dat inzichtelijkheid voor burgers en bedrijven onvoldoende verbetert.			Via College van Dienstverlening standaardiseren en harmoniseren	
Stelselcatalogus	Alleen begrippen uit wetgeving en geaccepteerde standaarden	Nee, minder begrippen is minder content, de "machinerie" moet gewoon gemaakt worden.	Nee.	Neutraal	Neutraal, opgave voor gemeenten om eigen begrippen te harmoniseren blijft en is nodig om dienstverlening te	Neutraal, technische basis stelselcatalogus is al gereed	Geen effect	Enerzijds krijgen gebruikers minder begrippen te zien, wat duidelijker is, anderzijds kunnen niet alle situaties met deze begrippen beschreven	-	Voor gemeenten standaard begrippen gaan ontwikkelen Via College van Dienstverlening standaardiseren en harmoniseren	Akkoord Op dit punt meer inzetten op innovatie zoals AI

					verbeteren			worden, wat dus "gaten" oplevert			
Van idee tot afhandeling											
Toepasbare regels	Beperken tot topactiviteiten uit Rijksregels en bruidsschat	Nee, minder regels is minder content, de "machinerie" moet gewoon gemaakt worden.	Nee, gemeenten moeten eigen regels invoeren en toepasbaar maken	Nee, functionaliteit DSO-LV moet gemaakt worden. Wie gaat deze regels opstellen? Komt dit bij het Rijk te liggen?	Nee, geen effect. Gemeenten moeten zelf voor de topactiviteiten regels toevoegen. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om dit collectief op te pakken	Neutraal (?); inzicht in planning DSO-LV 2018-2021	Vraagt om inzicht in topactiviteiten en bruidsschat (en dit is er nog niet).	Tussen het moment van inwerkingtreding van de wet en het moment dat gemeenten de eigen regels toepasbaar heeft gemaakt, worden gebruikers minder goed ondersteund.	De overgangstermijn zo beperkt mogelijk houden	Via College van Dienstverlening vanuit Beweging Samen Organiseren generiek gebruiken van toepasbare regels	Akkoord Mits overeenstemming over topactiviteiten en bruidsschat

Regels op locatie	Alle van toepassing zijnde regels over de leefomgeving worden getoond en niet gefilterd naar activiteit	Ja, minder vergaande standaard	Nee, enerzijds minder verplichte metadata toevoegen aan documenten, anderzijds meer inspanningen verrichten om op andere manieren ingelanden te informeren.	Ja, minder verplichte metadata velden ontwerpen DSO-LV functionaliteit "filteren op activiteit" is al gereed. Wat betekent dit advies?	Nee, enerzijds minder werk om metadata aan te leveren, anderzijds meer werk om informatie te verstrekken die niet meer vindbaar is in het loket	Positief, betere focus en daarmee meer zekerheid DSO-LV op tijd gereed	-	Verslechtering omdat er niet meer gefilterd kan worden op activiteiten. Alle regelgeving voor locatie op een rij, hierdoor moet een burger zelf maar uitzoeken welke regels op zijn activiteit van toepassing zijn.	Lokaal gemeentelijke regelgeving op de eigen website presenteren.		Aanhouden tot impact vanuit DSO op tafel ligt. Helder is dat gemeenten per 1/1/2021 niet direct een omgevingsplan zullen hebben waar dit mogelijk is. Hiervoor is ook de tijd tot 2029. Functionaliteit moet beschikbaar zijn, groeistrategie voor de content, dan akkoord.
Één loket	Groeipad voor inwerkingtreding wet.	Nee, is meer werk omdat dit niet in scope zat	Ja, door al voor inwerkingtreding te zien hoe het DSO ontwikkeld kan er makkelijker invulling	Nee, meer kosten	Neutraal	?	Ja, doordat er meer met echte onderdelen van het DSO geoefend kan worden	De gebruiker hoeft niet in één keer te wennen aan een nieuw DSO, maar went geleidelijk aan de nieuwe	nvt		Akkoord. DSO levert voorstel hiervoor, dan besluitvorming

			gegeven worden aan de eigen implementatie					functionaliteit.			
Samenwerken	Meer samenwerking mogelijk maken	Nee, is scope versnelling	Ja, doordat samenwerking bij vergunning verlening gefaciliteerd wordt, kunnen behandeltermijnen eenvoudiger gehaald worden	Nee, is versnelling, dus meer kosten	Ja, doordat samenwerking bij planvorming en vergunning verlening gefaciliteerd wordt, kunnen behandeltermijnen eenvoudiger gehaald worden			Snellere besluiten op aanvragen.	-	Actief participeren in ontwikkeling Praktijkproeven inrichtingen op samenwerking sproces keten Ketenwerkprocessen vaststellen (harmonisatie tussen organisaties)	Akkoord, uitgaande dat het hier gaat om zowel vergunning verlening en meldingen, planvorming (in de keten) én toegang voor derden ivm participatie
Van vraag tot informatie											

Gegevens en informatieproducten	Groeimodel	Nee, is uitbreiding van GPvE	Neutraal.	Nee	Nee, de informatie moet op wat voor wijze dan ook beschikbaar gesteld worden o.a. via basisregistraties en gemeentelijke (kern)registraties	DSO moet impact hiervan bepalen	Basisregistraties moeten kwalitatief goed zijn. Basis op orde	Minder toegankelijke informatie in het DSO waardoor gebruikers toch nog moeten gaan "shoppen"	Gemeenten stellen zelf informatie beschikbaar, dit is dan wel gefragmenteerde informatie.	Uitgangspunten/standaarden voor beschikbaar stellen en opbouw informatie zo snel mogelijk vaststellen en delen. Anders wildgroei en latere inspanning om weer bij elkaar te brengen. Oftewel: het gaat om een stelsel. Dus stelsel afspraken zo snel mogelijk organiseren.	Aanpak van groeimodel ligt voor de hand. Voorwaarde (standpunt VNG) is dat m.b.t. informatieproducten ingezet wordt op standaarden voor gegevensuitwisseling voor niet-basisregistraties. Verbetering van governance en gebruikersinbreng is hier voorwaarde.
Tijdreizen	Beperken tot omgevingsdocumenten en Timestamps	Ja, minder metadata en varianten voor tijdreizen ontwikkelen	Ja, minder metadate toevoegen	Ja, Minder werk	Ja, minder werk			Gebruikers blijven verantwoordelijk voor hun eigen bewijslast bij informatie (niet zijnde omgevingsdocumenten) in het loket.			Akkoord

Aanvullende mogelijkheden complexiteitsreductie											
Ontkoppelen van de (1) wettelijke functionaliteiten en de (2) diensten/services die wenselijke en nodig zijn voor gebruikers	De STOP standaard definieert wat wettelijk (verplicht) nodig is voor publicatie. Voor de service-onderelen aanvullende standaard (niet-verplicht) opstellen bedoeld voor (verbetering van) dienstverlening aan burgers en bedrijven	Ja, onderscheid tussen wettelijken service maakt realisatie en implementatie beter beheersbaar en geeft mogelijkheden te faseren. Punt sluit aan op 'Standaarden, minder diepgang'. Zie verder onder 'Standaarden'.	Zie verder onder 'Standaarden'							Procces organiseren rondom standaarden & functionaliteit: diepgang, verplicht / niet-verplicht.	Nadere onderzoeken hoe dit vorm kan krijgen en impact beter in beeld brengen. Onderzoeken of aantal omgevingsdocumenten naar 0 toegebracht kan worden (uitgaande dat wettelijke verplichte zaken met STOP en LVBB afgedekt kunnen worden)

Overlap tussen LVBB en ROD verminderen	Er schijnt nu overlap te zijn tussen LVBB en het ROD. Besluiten die ook omgevingsdocumenten zijn worden in beide registers opgeslagen	Nader te bepalen. Potentieel risico omdat dit herontwerp van het DSO kan vragen.		Nader te bepalen door DSO	Nee			Voor een gebruiker moet het niet uitmaken of de informatie die hij ziet, op twee plekken is opgeslagen.	Nader te bepalen		Lijkt een reeele optie. Zie advies werkgroep; impact is nog onvoldoende duidelijk. Vervolgonderzoek (notitie) verder uit laten werken door DSO.

Onderdeel	**Knoppen om aan te draaien**	**Toelichting**	**Standpunt VNG**	
Van plan tot publicatie				
Omgevingsdocumenten	Aantal Omgevingsdocumenten			
	Inhoud Omgevingsdocumenten			
	Fasering implementatie			
Standaarden	Beperking aantal standaarden			
	Minder diepgang structuur			
	Beperking verplichte annotaties			
	Beperkte geldigheid			
Stelselcatalogus	Uitbreiding aantal begrippen			
	Beperking inhoud catalogus			
	Fasering			
Van idee tot afhandeling				
Toepasbare regels	Alleen technisch mogelijk			
	Uitbreiding aantal toepasbare regels			
	Beperking inhoud			
Regels op locatie	Uitbouwen functie			
	Gefaseerd beschikbaar stellen			
Één loket	Inhoud aan te bieden informatie			
	Vereenvoudiging functionaliteit			

	Fasering			
Samenwerken	Variaties op functie, doelgroepen en/of functionaliteiten			
	Geleidelijk functionaliteit toevoegen			
	Inschakeling markt			
Van vraag tot informatie				
Gegevens en informatieproducten	Aantal gegevens en informatieproducten			
	Fasering inhoud gegevens en informatieproducten			
	Groeimodel en gebruik bestaande voorzieningen			
	Groeimodel eisen aan data- en informatiekwaliteit			
	Organisatie (en sturing)			
Tijdreizen	Fasering tijdreizen			

Randvoorwaarden	**Advies Taskforce**	**Toelichting**	**Voorstel maatregel**		**Standpunt VNG**	
			Interbestuurlijk	**VNG**		
Governance	Heldere sturingsprincipes					
	Rollen scherp en naar handelen					
	Expliciet in discussie en communicatie					
Samenhang wetgeving en AdSmO	Samenhang					
	Ontwikkel praktijk- en digitaal gericht					
Beheer	Helderheid over beheerorganisatie					
	Bepaal prioriteiten bij inrichten beheer					
	Interbestuurlijke aansturing					
Financiering	Duidelijkheid over verrekening beheer- en exploitatiekosten					
Inzet markt en/of publiek domein	Meerdere mogelijkheden inzet markt					
	Onderwerpen: samenwerkingsruimte, viewer, informatieproducten, toepasbare regels					
	Stappen zetten					
Perspectief eindgebruiker	Prioritering aan de hand van klantreizen					
Niet-functionele eisen	Compleet maken lijst niet-functionele eisen					
Standaard platform	Onafhankelijk onderzoek Standaard Platform: stabiliteit, mogelijkheid aansluiting en verschillende platforms naast elkaar					

Knop	Toelichting		inhoudelijke impact				Financiële impact		voorstellen voor draaien aan de knoppen	Vragen/opmerkingen	risico/kans	
		gevolg	de initatiefnemer en belanghebbende	impact op informatie punt	impact op invoering ondersteuning	communicatie	IP	IVO				
1. Omgevingsdocumenten	Omgevingsdocumenten bij inwerking treden beperken tot omgevingsregeling, kustfundament BKL en omgevingsregeling en bruidschat en gereed voor onsluiten waterschapsverordening en omgevingsplan inclusief reactieve interventie, voorbereidingsbesluit, projectbesluit (dat deel dat het	Overige documenten die eerder wel waren aangewezen als Omgevingsdocument zijn dan alleen te vinden bij inwerking treden te vinden op www.officielebekendmakingen.nl. Dit wijkt niet af van de huidige situatie.	De initatiefnemers en belanghebbenden vinden opvolgers van huidige besluiten zoals omgevingsvisies en programma's (met deels nieuwe namen) op locaties waarop deze visies en plannen nu ook al ontsloten worden. In de	Faseren leidt tot meer vragen (want minder transparantie) en meerdere keren aanpassen (en extra) op de website. Elke nieuwe toevoeging van OD's leidt tot (kleine) piek in vraagaanbod.	ondersteuning invoering is tot in werking treden is beperkt tot omgevingsdocumenten basisniveau		middel toename	geen noemenswaardige afname, want meenemen van ondersteuning invoering digitale dienstverlening kan nu eenvoudig worden meegenomen	Overwegen om Omgevingsvisies en programma's toe voegen als omgevingsdocmenten die in ieder geval (maar het liefst eerder) bij in werking treden deel uit maken van het DSO, overwegen om geocoordinaten kustfundament op te nemen in de omgevingsregeling net zoals	Het op een digitale locatie hebben van met name omgevingsvisies, omgevingsplannen, omgevings/waterschapsverordeningen en programma's die onderling samenhang en soms ook juridisch doorwerken, ondersteunt het verbeterdoel de samenhangen de benadering van de leefomgeving en inzichtelijkheid. Het ondersteunen bij de	Het risico bestaat dat bij later wel ontsluiten van overige omgevingsdocumenten in het DSO, de omgevingsdocumenten op 2 plekken staan en het onduidelijker wordt waar je wat kunt vinden. Er is een kans dat oude links leiden naar achterhaal de documenten. Dat	

	omgevingsplan wijzigt)		jaren na inwerkingtreden zullen zij voor deze documenten naar een nieuwe locatie moeten worden geleid. Deze informatie is nu op meerdere plekken te vinden en dat is bij inwerking treden ook het geval. Dit is niet conorm scenario 2.						dat bij beperkingengebiedactiviteiten het geval is en wereld en cultureel erfgoed	invoering van de omgevingsdocumenten kan nu eenvoudig worden meegenomen. Bedrijfsleven heeft eerder aangegeven liever in een keer een grote aanpassing te verwerken dan meerdere achter elkaar.	komt het verbeterdoel inzichtelijkheid niet ten goede.	

2. Standaarden	STOP beperken tot bekendmaken en beschikbaarstellen overheidspublicaties en minder diepgang TPOD beperken tot 6 omgevingsdocumenten	Omgevingsvisies, programma's en alle andere omgevingsdocumenten die niet bij inwerking treden zijn voorzien als omgevingsdocument, maar die wel voor (of in eerste periode na) inwerkingtreding zijn vastgesteld moeten mogelijk worden aangepast als gevolg van de standaarden die later worden ontwikkeld.	zal er niets van merken, het gaat over techniek	Eenduidigheid in opbouw tussen publicaties van verschillende overheden kleiner (t.o.v. scenario 2), waardoor minder eenvoudig generieke (niet-dossiergebonden) dienstverlening geleverd kan worden via website en bij vraagbeantwoording. Als standaard alsnog ingesteld, dan aanpassen kennis en informatie IP.	ondersteuning invoering is beperkt tot standaarden basisniveau aangewezen omgevingsdocumenten bij inwerkingtreding		geringe toename	geen noemenswaardige afname, want meenemen van ondersteuning invoering digitale dienstverlening kan nu eenvoudig worde meegenomen	Overwegen om nu wel alle standaarden te ontwikkelen en de functionaliteit om te ontsluiten in het DSO beschikbaar stellen. Dit om te voorkomen dat werk moeten worden overgedaan en regionale samenwerking (samenwerken vanuit zelfde 'taal') te ondersteunen en stimuleren.		Mogelijk dat reeds vastgestelde omgevingsvisies en bijvoorbeeld programma's aan een nieuwe standaard moeten worden aangepast. Kans om ervaring van reeds in ontwikkeling genomen standaarden te leren en met "meer ervaringsdeskundige gebruikers nieuwe standaarden te ontwikkelen in samenwerking met de gebruikers. Dat kan leiden tot	

											een beter gedragen standaard.	
3.Stelselcatalogus	Alleen begrippen uit rijksregelgeving en geaccepteerde standaarden + mogelijk maken voor bevoegde gezagen om begrippen toe te voegen mits hiervoor een helder afstemmingsproces en aanleverproces bestaat	tussen de verschillende kerninstrumenten van bestuursorganen is samenhang en juridische doorwerking. Begrippen zullen desalniettemin gebruikt worden, wel of niet afgestemd. Dit wijkt niet af van de huidige praktijk. Er kunnen dan veel extra 'begippenlijsten/bibliotheken' ontstaan. Want het IP, maar ook bevoegd gezagen willen	Initiatiefnemer en belanghebbende kan nu worden geconfronteerd worden met verschillende uitleg van begrippen die decentraal worden gebruikt, dat kan straks ook.	Het IP zal zelf gebruikte begrippen aan de bezoeker/afnemer van hun diensten willen toelichten. Ook als ze niet in catalogus staan. Dat betekent aparte functionaliteit ontwikkelen. Of IP dan stelselcatalogus ook gaat gebruiken is de vraag. Maakt het complexer (welke begrip			gering toename: vooral eenmalig. Als IP een rol moet gaan spelen in harmonisatie- en afstemproces, doorvanuit permanent beheer organisatie verza	middele toename: begeleiden van een afstemmingsproces en aanleverproces is geen rekening gehouden bij het ramen van de 35 miljoen.		Wie gaat de ingevoerde begrippen beheren? Is gebruik van stelselcatalogus verplicht? (ivm genoemd risico)	let op: er kunnen dan extra 'begippenlijsten/bibliotheken' ontstaan. Want bevoegd gezagen willen mogelijk gebruikte begrippen aan de bezoeker/afnemer van hun diensten toelichten dus die gaan eigen begrippenlijsten bouwen en ontsluiten. En dan bestaat risico dat de stelselcatalogus ook	

		mogelijk ook gebruikte begrippen aan de bezoeker/afnemer van hun diensten toelichten die niet geharmoniseerd zijn. Dus die gaan eigen begrippenlijsten bouwen en ontsluiten.		staat waar).			melen inter bestuurlijk gewenste begrippenoid -> dan groter				niet voor de wettelijke begrippen gebruikt wordt, want waarom zou je dan twee systemen naast elkaar gaan gebruiken.	
4. Toepasbare regels	1.Beperken tot topactiviteiten uit Rijksregelsen bruidsschat = minder dan nu in AIM	milieubelastende activiteiten die nu wel worden ondersteund door het AIM worden straks niet meer ondersteund door het DSO	Omdat in de omgevingswet initiatiefnemers verplicht zijn digitaal aan te vragen, zal dit bij in werking treden ook mogelijk zijn. Het basisniveau van de	Leidt door onduidelijkheid (welke aanvraag waar en op welke manier) tot meer vragen. Primair bij (KCC's) bevoegd gezag, en daardoor ook bij IP.	enerzijds extra ondersteuning nodig voor bedrijfsleven om zich voor te bereiden op de overgangssituatie om de impact te beperken anderzijds minder vraagbo	aandacht bij de communicatie voor inwerken treden en naar de politiek	middel toename	onbekend - afhankelijk van hetgeen dat tot topactiviteit benoemd wordt		Omdat de taskforce niet concretiseert wat topactiviteiten zijn, is het niet mogelijk de impact goed in te schatten. Het merendeel van de aangevraagde activiteiten in OLO zijn echter aan bouwen gelieerde activiteiten.	Afbreukrisico draagvlak stelselherziening, want niet alleen wordt tijdens de transitieperiode van het omgevingsplan de inzichtelijkheid slechter tov de huidige siutatie. Ook is er	

			taskforce betekent dat initiatiefnemers en belanghebbenden voor zaken die geen topactiviteit zijn ondersteund zullen worden. Bij het niet in stand houden van het OLO en AIM, is er geen mogelijkheid om in het DSO voorschriften voor deze activiteiten op te vragen. Dit is een verslechtering van de digitale dienstverlening,		men is minder ondersteuning nodig voor invoering						een digitale achteruitgang als het gaat om het achterhalen welke regels van toepassing zijn. En wordt de mogelijkheid voor ondersteunen met vraagbomen beperkt voor het digitaal aanvragen van vergunningen en het doen van meldingen. Gemiste kans: voor in werking treden kan nog gebruik gemaakt worden van data uit de monitor om keuzes te maken welke regels in	

			maar wel in lijn met de eerdere in scenario 2 gemaakte keuze								welke regio zinvol zijn te digitaliseren.	
	2. nog geen lokale toepasbare regels	lokale regels die nu nog in OLO worden ondersteund worden dat bij in werking treden niet meer, maar dat is ook niet voorzien in scenario 2	initatiefnemers zullen niet met vraagbomen ondersteund worden bij het aanvragen van een kapvergunningaan vraag. Dit is een verslechtering van de huidige dienstverlening omdat dit in OLO nu		enerzijds ondersteuning nodig voor bedrijfsleven om zich voor te bereiden op de overgangssituatie om de impact te beperken anderzijds minder vraagbomen is minder ondersteuning nodig		(laag) middel toename					

			wel het geval is. Dit maakt echter geen onderdeel uit van scenario 2 globaal programma van eisen (zie hoofdstuk 6). Indien in afwijking met het basisniveau gekozen wordt om ook de bruidschat niet met vragenbomen te ondersteunen vindt een verdere verslechtering plaats. Dit treft een groot aantal		voor invoering							

			initiatiefnemers.									
5. Regels op locatie	Van toepassing zijnde regels over de leefomgeving worden getoond en niet gefilterd naar activiteit + beperken getoonde bronnen tot omgevingsdocumenten	Dit voordeel van DSO-voorzien in scenario 2-nog niet zichtbaar bij in werken treden.	Mogelijk verwachten de initiatiefnemers en belanghebbenden voor alle regels (meer dan nu) in het DSO terecht te kunnen. Sommige regels uit de regio die wel van toepassing zijn op de activiteit,	Ook voor generieke vraagbeantwoording vanuit IP is het lastiger om overzicht te hebben.		goed de verwachtingen managen	middel toename	geen invoering ondersteuning begroot maar kan worden meegenomen. grote impact, bij de oorspronkelijk raming voor de 35 miljoen is hier geen rekening mee gehouden				

			zijn niet zichtbaar. Andere die niet van toepassing zijn op de activiteit, zijn wel zichtbaar. Ook zijn regels beperkt tot regels uit omgevingsdocumenten. Op zich is dit nu niet anders maar wijkt wel af van scenario 2.									

6. Één loket	Voor omgevingsdocumenten, indienen, ontsluiten info. Overbruggingsfunctie beperken	Regels zijn op 2 plekken zichtbaar in tegen stelling tot hetgeen in scenario 2 is afgesproken.	Van 2021 tot 2029 zijn soms nog de "oude" regels uit het omgevingsplan van rechtswege van kracht en soms de nieuwe regels uit het omgevingsplan nieuwe stijl. De overbruggingsfunctie zou ervoor zorgen dat zowel oud als nieuw op 1 digitale plek vindbaar zou zijn, dat worden er nu 2. Het wordt lastiger voor de	Bij geen digitale ondersteuning, zal meer ondersteuning van het IP gevraagd worden. Het IP heeft echter ook geen overzicht dus kunnen moeilijker antwoord geven. Dit kan leiden tot een imagoschade.	meer ondersteuning nodig om partijen voor te bereiden op de tranisitie periode		middel toename	geen			Tijdens deze transitieperiode worden ook gefaseerd omgevingsdocumenten toegevoegd \ook de omgevingsdocumenten gefaseerd. Dit in combinatie met de beperkte toepasbare regels zorgt voor veel onzekerheden. Een landingspagina lost dit niet zomaar op!	

			initatiefnemer en belanghebbende in deze ingewikkelde transitieperiode van het omgevingsplan om digitaal duidelijkheid te krijgen welke regels van kracht zijn op een locatie.									
7. Samenwerken	Samenwerkruimte gericht op samenwerking tussen bevoegd gezagen bij vergunningsleverlening en	ambtenaren zijn in staat om na indiening samen te werken aan de behandeling van de aanvraag	de complexiteit neemt enigszins af, de samenwerkfunctionaliteit is echter	uitleg nodig over de werking van de samenwerkingfunctionaliteit	Ervaring leert dat procesharmonisatie een lastige en taaie opgave is		middel	onbekend, afhankelijk van ambitieniveau - bij de oorspronkelijk raming	We zien meer meerwaarde aan de voorkant voor de planvorming en bij het voorovoerl	de samenwerkfunctionaliteit is echter vooral nodig bij meervoudige/ complexe aanvragen. De vraag is in hoeveel		

	meldingen. Randvoorwaarden: procesharmonisatie + zaaktype&producttypecatalogus gereed		vooral bruikbaar bij complexe aanvragen. De vraag is in hoeveel situaties dit werkelijk relevant is.					voor de 35 miljoen is hier geen rekening mee gehouden	eg bij de vergunning verlening.	situaties dit werkelijk relevant is.		
8. Gegevens en informatieproducten	Groeimodel voor het ontsluiten van informatieproducten.	Eerder dan in scenario 2 voorzien zichtbaar krijgen van informatieprcuten.	tov de huidige situatie informatieprodutcten eerder zichtbaar	Impact v0or IP afhankelijk van invoeringsondersteuning en communicatie hierover				geen invoeringsondersteuning begroot. Impact afhankelijk van de ondersteuningsvraag				

9. Tijdreizen	Beperken tot omgevingsdocumenten en Timestamps (wat gold op moment x)	Belanghebbenden en initiatiefnemers kunnen niet zien hoe de situatie er in het verleden uitzag. Dat is niet anders dan nu.		moet op meerdere locaties zoeken om te achterhalen wat er op moment x gold (en kan niet zien of er al een 'voorneme n' gepublicee rd was. Geen verbeterin g tov huidige situatie. meer bronnen raadplege n bij afhandele n vragen			gerin g	geen				
Ontkoppelen standaard voor publiceren en overige diensten DSO												
Overlap tussen LVBB en ROD												

verminderen											

Impactanalyse TF-DSO door IPO VERSIE 2 februari 2018

Versie na bespreking coordinatiegroep 5 februari 2018 t.b.v. besluitvorming in OGB

Onderwerp	Impact op BG en Uitvoeringspartners	Impact op eindgebruikers	Opmerkingen en randvoorwaarden	Advies / Standpunt provincies
Omgevingsdocumenten	De omgevingsvisie is niet integraal toegankelijk met de overige omgevingsdocumenten. Complexiteit voor processen BG en uitvoeringspartners neemt toe. Omgevingsvergunning is van belang voor inzicht in de actuele geldende situatie. Deze is niet actueel en integraal toegankelijk. Complexiteit komt bij uitvoering terecht.	Beleidsregels voor ontwikkelingen niet integraal toegankelijke met geconsolideerde regelgeving.		- De Omgevingsvisie moet als omgevingsdocument worden aangemerkt. - De Omgevingsvergunning is in de huidige planning van het DSO bij inwerkingtreding van de wet niet voorzien als Omgevingsdocument. De taskforce heeft hierover niet geadviseerd. Enkele provincies hebben aangegeven dit moment van heroverweging te willen benutten om hier meer prioriteit aan te geven omdat er binnen de keten ‘van idee naar afhandeling’ veel winst te behalen valt binnen het stelsel met het standaardiseren van de vergunningen.
Standaarden	Maakt het voor het opstellen eenvoudiger, maar voor bevragen, beheer en wijzigingen complexer (integrale verordening bestaat uit zeer veel artikelen uit veel sectoren). Serviceproducten later toevoegen wanneer de druk van besluitvorming eraf is lijkt vragen om problemen.	Servicedelen die maar deels (facultatief) zijn ingevuld bieden onduidelijkheid bij bevraging.	Integraal overzicht besluit (dus ook op digitale kaart) moet mogelijk zijn.	Geen opmerkingen
Stelselcatalogus	Oplossing met 3 soorten begrippenparen lijkt voor de provincies te kunnen werken. Het niet meer toevoegen van juridische begrippen in catalogus beperkt complexiteit.		Harmonisatie is een lang proces en is eerst intern (inter)provinciaal al een opgave. De richting is om de Handreiking Omgevingsverordening hier een rol in te laten vervullen en de geharmoniseerde begrippen te laten landen in waardenlijsten bij van de standaarden (TP). Rol catalogus is daarin beperkt (faciliteren waardenlijsten). De twee informatiehuizen kunnen uit de voeten met deze beschrijving.	Geen opmerkingen
Toepasbare regels	Het volume lijkt voor provincies heel laag en lijk daardoor voor provincies geringe impact te hebben.		Provincies moeten een standpuntbepalen of ze toepasbare regels willen gaan gebruiken. Daarbij is het de vraag of het handig is zelf het wiel uit te vinden of samen op te trekken. Gemeenten zijn van plan een centrale serviceorganisatie op te starten. Is het logisch dat provincies het zelfgaan doen of daarbij aan te sluiten?	Geen opmerkingen. Overweeg of het wenselijk is om een indeling in hoofdgroep kan zorgen voor een eerste grove selectie op bijvoorbeeld, bouw, gebruik bouwerken etc.
Regels op locatie	Maakt het voor planproces eenvoudiger. Minder werk omdat minder brondata hoeft te worden aangeleverd. Minder informatie omdat minder brondata wordt ontsloten.	Maakt het voor gebruikers als vergunningverleners of toezichthouders niet gemakkelijker. Minder dienstverlening aan initiatiefnemer doordat meer regels worden getoond dan nodig. Minder informatie omdat minder brondata wordt ontsloten.	Later toevoegen van filters vraagt om het met terugwerkende kracht toevoegen van content om een filterfunctie eenduidig te laten werken. Bij een plus op het basisniveau zijn de volgende opties te onderzoeken: activiteiten ontsluiten op hoofdgroepenniveau; teksten op activiteiten doorzoekbaar te maken.	Welke regels van toepassing zijn, is bij inwerkingtreding van de Omgevingswet nog niet op activiteit gericht. Dit is voor de provincies acceptabel indien het eindbeeld blijft dat er selectie op activiteit mogelijk is.
Een loket	Geen, het proces voor uitvoering VTH en planvorming is nu ook gescheiden. Dat zal voor de provincies zo blijven.	Door de fasering van de vernieuwing van het loket kan de gebruiker geleidelijk wennen. Verwachting is dat de gebruiker in zijn life-events niet veel last heeft van de stapsgewijze vernieuwing van het loket. Door beperking van de overbrugging moet de gebruiker meer zoeken naar informatie om integraal beeld te krijgen (in RP en in DSO)	Aparte viewers voor initiatiefnemer (eenvoudig) en bevoegd gezag (geavanceerd) is een optie. Doelgroepen hebben nu al aparte loketten. Een optie is om op basis van life-events de doelgroepen loketfuncties aan te bieden. Daarmee maak je het systeem wel complexer, dit is een plus op het basisniveau.	Geen opmerkingen

Samenwerken	Lijkt voor provincies geringe impact te hebben Financiering • rol voor de G4? De uitbouw van de samenwerkingsfunctionaliteit bij VTH heeft impact op de uitvoeringsdiensten. De ondersteuning van samenwerking in het planproces is niet voorzien, dat is beperkte functionaliteit die wel nodig is bij inwerkingtreding.		Samenwerken in het kader van planvorming richt zich op preview en delen van besluit in conceptfase. Concreet is het een (afgesloten) kopie-omgeving van het LVBB. Samenwerken bij VTH richt zich op uitbouw van de huidige samenwerkingsfuncties in OLO. Leg daarbij de focus op informatie-uitwisseling, maak het niet groter dan strikt noodzakelijk. Scheid oplossing voor VTH van oplossing voor planproces, vraagt andere functionaliteit. Het laatste is niet enorm veel functionaliteit, maar wel anders dan voor VTH. Inzet van marktoplossingen is nu al voorzien, is geen verandering.	Samenwerking: zaakafhandeling (vergunningverlening etc) en planvorming zijn twee andere werelden die totaal andere functionaliteit vergen; hou dat ook gescheiden in het DSO.
Gegevens en infoproducten	Weinig directe impact .	Weinig directe impact	In het oorspronkelijke plan zouden de Informatiehuizen pas in 2024 operationeel zijn (muv Ruimte). Het advies van de TF over het basisniveau bij inwerkingtreding heeft hier dus in principe geen impact op. Het advies wél te bezien of er noodzakelijke gegevens en informatieproducten zijn die vanaf de start gebruikt moeten kunnen worden onderschrijven wij, maar het is niet heel duidelijk welke criteria er gehanteerd worden voor “noodzakelijk zijn voor het basisniveau DSO”. Wij zien op dit moment voor de provincies geen producten die aan dit criterium voldoen . Echter, om te voorkomen dat er verdere vertraging ontstaat adviseren wij we af te spreken welke gegevens/infoproducten in welke tranches wanneer gereed moeten komen. Het verschuiven van kwartier maken en ontwikkelen vanuit inhoudelijke domeinen (Informatiehuizen) naar losse informatieproducten heeft een vacuüm gecreëerd waarin meerdere partijen tegelijk willen gaan sturen, er onvoldoende helderheid is en onvoldoende diffuse aansturing, plus een gebrek aan nieuwe discussies over financiële middelen en prioritering. Onhelder is ook wie de prioritering hiervan vast kan stellen en wie daarin wat moet doen (maw wie is opdrachtgever en wie is opdrachtnemer). Het ontbreekt dus aan een heldere governance en een implementatiestrategie. De ontwikkeling wat verder afzetten van het programma DSO-LV, zoals de TF adviseert, zou een eerste aanzet zijn om hierin lijn te gaan aanbrengen. Vanuit de optiek van de provincies is het van belang dat voor de domeinen Natuur en Externe Veiligheid hoe dan ook snel tot bruikbare informatieproducten gekomen gaat worden. Daarnaast zijn de domeinen water, bodem en ruimte voor ons van belang gezien onze kerntaken en huidige informatie voorzieningen in portfolio.	Het eerder ontwikkelen van gegevens en informatieproducten conform besluitvorming in het OGB is positief, maar vraagt wel positiebepaling van provincies. Het heeft impact op de staande afspraken in het bestuursakkoord en vraagt om aanvullende afspraken in het financieel akkoord.

Tijdreizen	Standaaard voor omgevingsdocumenten: geen impact voor provincies.	Geen antwoord op de vraag 'wat zag ik?' (beschikbaarheid van informatie), terwijl de benodigde data al is vastgelegd. Geen tijdreizen mogelijk voor gecombineerde informatie uit omgevingsdocumenten en andere informatie.	Zorg dat systematiek voor 'wat gold toen?' en 'wat zag ik?' eenduidig wordt toegepast, waar noodzakelijk. Bepaal per informatieproduct welke vorm van historie nodig is (formeel, registratief, juridisch), bepaal de impact en neem daar een besluit over. Bij een plus op het basisniveau is de volgende optie te onderzoeken: in het VTH proces de initiatiefnemer de mogelijkheid bieden geraadpleegde informatie in een eigen archief te consolideren als authentiek bewijsmateriaal voor gebruik later in het proces. Het idee van een pdf kunnen maken voor het eigen archief lijkt dan een te onderzoeken idee Verwachtingen tav tijdreizen in IP's moet (zo eenduidig mogelijk) zijn verhelderd	Ten aanzien van tijdreizen zal per informatieproduct zal moeten worden vastgesteld wat de meeste efficiënte manier is om dat te doen (binnen het informatieproduct, of als "afslag" binnen het eigen archief van het BG).
ontvlechting juridisch - DSO	Wanneer het formele besluit niet objectgericht en schaalbaar is, gaan we 10 jaar terug in de tijd. Hiermee worden onze formele processen complexer: geen integrale vergelijking en discussies bij RvS over lijndiktes; niet meer van deze tijd.			Randvoorwaarden ontvlechting juridisch - DSO: - Het besluit moet bekend gemaakt in een identiek objectgericht machineleesbaar formaat (XML) als waarin het is vastgesteld. Ook geen verschil in formaat (transformatie) bekendmaking en bron DSO ontsluiting. De keten is van begin tot eind objectgericht. Bekendmaken in PDF is dan geen optie. - Het besluitdeel (STOP + TP) is beveiligd onveranderlijk en fysiek gescheiden van service-annotaties (TP+) die wel gewijzigd mogen worden, cq apart bestand. - De service-annotaties (TP+) zijn op besluitdeel (TP) gebaseerd. - Beide onderdelen worden via hetzelfde kanaal aangeleverd. - Bevoegd gezag werkt objectgericht en levert dat aan. Het is ongewenst dat dit eerst wordt omgezet naar regelgericht voor publicatie en vervolgens voor hergebruik weer moet worden omgezet naar objectgericht. Maak de keten van begin tot eind objectgericht. Dat maximaliseert de kans op hergebruik voor verschillende doelen. Houd de mogelijkheid open om de DSO viewer in de eerste fase specifiek voor de officiële bekendmaking van (voorheen) omgevingsdocumenten te benutten

VER

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Inleiding

Tijdens het besluitvormende overleg van het Opdracht Gevend Beraad van 22 februari 2018 staan onder agendapunt 5 Digitaal stelsel de notities "5b. Vervolg Taskforce", "5c. ontwikkelstrategie" en "5d. gebruikersbetrokkenheid" geagendeerd. Middels deze notitie wil de CIO van het interbestuurlijk stelsel voor de herziening van het omgevingsrecht, in samenwerking met de stelsel architect omgevingsrecht, de leden van het Opdracht Gevend Beraad adviseren over dit onderwerp.

Overwegingen

De onderwerpen "vervolg taskforce", "ontwikkelstrategie" en "gebruikersbetrokkenheid" benoemd onder agendapunt 5 hebben grote samenhang en afhankelijkheid van elkaar.

Tot op heden is binnen het programma gesproken over termen als "wettelijk minimum" en "scenario 1, 2 en 3". Als gevolg van de taskforce is nu de term "basisniveau" ontstaan. Dit basisniveau kan bezien worden als het eerste plateau wat het programma DSO medio 2019 moet realiseren. Echter is het dan wel noodzakelijk dat er middels de ontwikkelstrategie zo spoedig mogelijk duidelijkheid komt over hoe de daaropvolgende plateaus eruit komen te zien.

Het document "ontwikkelstrategie" is in een zeer laat stadium aangeleverd. Hierdoor is het niet mogelijk om hier een goed inhoudelijk onderbouwd advies op te geven. Wel is het mogelijk om hier een procesmatig advies op te formuleren.

Het document "gebruikersbetrokkenheid" geeft richting over hoe de gebruikersbetrokkenheid in de toekomst ingevuld kan worden. De besluitvorming die wordt gevraagd gaat echter over de vraag of er überhaupt versterking moet komen en hoe deze te financieren. Dit terwijl de urgentie voor het vergroten van de gebruikersbetrokkenheid hoog is.

CIO advies

De CIO adviseert de leden van het opdrachtgevend beraad het volgende:

Algemeen:

1. ***De besluitvorming over de impactanalyses en de ontwikkelstrategie in samenhang plaats te laten vinden;***

Notitie vervolg taskforce:

2. ***Een overall prioritering aan te brengen in de grote hoeveelheid vervolgacties op de taskforce;***

Notitie 5c ontwikkelstrategie

3. ***Akkoord te geven op het samenstellen van een interbestuurlijke werkgroep om de ontwikkelstrategie op te stellen;***
4. ***Het opstellen van de ontwikkelstrategie/ontwikkelagenda hoog te prioriteren en in samenhang te bezien met de implementatiestrategie;***

Notitie 5d gebruikersbetrokkenheid

5. ***Te kiezen voor scenario 1 of 2 en daarmee invulling te geven aan het advies van het BIT en de gebruikersbetrokkenheid zo spoedig mogelijk te vergroten;***
6. ***Niet alleen aandacht te hebben voor gebruikerskant van het bevoegd gezag maar ook de gebruikersbetrokkenheid in de vorm van burgers en ondernemers uit te breiden;***

Ondersteunende Unit OGB
implementatie Omgevingswet

Den Haag

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
13 februari 2018

memo

5a Overzichtsnotitie Besluitvorming rondom DSO

Bij inwerkingtreding (en soms eerder) moeten een aantal zaken met betrekking tot het DSO geregeld zijn:

1. De landelijke voorziening DSO (DSO-LV) moet technisch gereed zijn om gebruikers op acceptabele wijze te ondersteunen
2. Het DSO moet gevuld zijn met voldoende inhoud (regels, plannen, besluiten enz.) om het geheel bruikbaar te maken
3. Alle bevoegd gezagen moeten aangesloten zijn op het DSO-LV, en moeten met het DSO kunnen werken
4. Er moet een beheerorganisatie zijn omdat het DSO-LV beheerd moet worden zodat aangesloten gebruikers ook daadwerkelijk gebruik kunnen blijven maken van het DSO

Om dit te kunnen realiseren dient een aantal randvoorwaarden te worden ingevuld. Onder andere in het rapport van de taskforce is hier aandacht voor gevraagd.

a. De governance, waaronder de samenhang tussen wetgeving en het programma Aan de Slag met de Omgevingswet moet verbeterd worden.
b. De betrokkenheid van de gebruikers bij de ontwikkeling van het DSO moet voldoende geborgd zijn (advies BIT).
c. De financiering moet geregeld zijn. De taskforce adviseert de financiële afspraken te concretiseren, zodat de bestaande afspraken beter aansluiten bij een gefaseerde ontwikkelaanpak en gefaseerde in beheername.
d. Er moet een strategie zijn voor de inzet van de markt.
e. Helderheid over niet-functionele eisen, gegevenskwaliteit en archivering (het duurzaam toegankelijk houden van informatie)
f. Het gebruik van het standaard platform.
g. De kaders / opdracht voor het programma Aan de Slag moeten helder zijn, en opdrachtverlening op basis van een jaarplan moet plaats kunnen vinden.

Op al deze onderdelen moet nog het nodige gebeuren, zijn nog de nodige keuzes te maken en is besluitvorming nodig. Deze notitie gaat in op de stand van zaken, de te maken keuzes en de daar uit volgende besluitvormingsagenda voor de komende periode.

Vaststellen scope en doel: Wat moet DSO bij inwerkingtreding en daarna kunnen
De mate van dienstverlening (wat kan de gebruiker) is afhankelijk van de vraag welke technische mogelijkheden het DSO biedt, en welke informatie via het DSO daadwerkelijk ontsloten wordt door de aangesloten partijen. In het bestuursakkoord is afgesproken dat het niveau van dienstverlening bij inwerkingtreding gelijkwaardig moet zijn aan het huidige dienstverleningsniveau. Dit is uitgewerkt in de interbestuurlijke visie op het DSO, de Doelarchitectuur en het globaal programma van eisen. Er is door de taskforce geconcludeerd dat de beelden over de invulling hiervan uiteenlopen. De taskforce heeft een voorstel gedaan voor een basisniveau, waarmee ingevuld is wat het DSO bij inwerkingtreding minimaal moet kunnen, welke inhoud daar bij hoort en wat een eerste stap is op basis waarvan verdere doorontwikkeling kan plaatsvinden. Het basisniveau is daarmee een invulling van scenario 2 uit het bestuursakkoord. In het OGB van 22 februari en het bestuurlijk overleg van 8 maart wordt door besluitvorming over het gewenste basisniveau de gezamenlijke ambitie bij inwerkingtreding vastgesteld. Zie hiervoor de notitie bij agendapunt 5b.

Er is nog een aantal onderdelen waar de komende tijd verder uitwerking nodig is, voordat hierover besluitvorming kan plaatsvinden. (zie verder notitie opvolging taskforce). Dit gaat om:
- Natura 2000 en aanwijzen bijzondere natuurgebieden als omgevingsdocument bij inwerkingtreding
- Samenwerkingsruimte
- Bruidsschat
- Dienstverleningsniveau tijdens overgangsfase

Voorgesteld wordt om deze onderwerpen verder uit te werken, zie de tabel onder aan deze notitie.

Bouwen, implementeren en beheren gaan hand in hand
Het DSO wordt kortcyclisch gebouwd (‘agile’). Na elk kwartaal wordt gedemonstreerd wat er is ontwikkeld, en wordt met alle betrokken ontwikkelpartijen en overheden bepaald wat er het volgende kwartaal wordt gebouwd. Hierdoor wordt steeds dát geleverd wat de meeste waarde toevoegt binnen de kaders van Visie, Doelarchitectuur en Globaal Programma van Eisen. De ‘fabriek’ draait nu een jaar op volle toeren. Er zijn tien kwartalen voorzien om de landelijke voorziening te ontwikkelen, er wordt nu gewerkt aan het vijfde kwartaal (“Program Increment”). Op dit moment kunnen de kernprocessen in de basis worden uitgevoerd. Zo is het mogelijk om een eenvoudige versie van een waterschapsverordening te bekijken, kan een eenvoudige aanvraag voor brandveilig gebruik ingediend worden en kunnen de eerste omgevingsdocumenten door overheden aangeleverd worden aan de landelijke voorziening. De komende kwartalen worden die kernprocessen steeds verder verbeterd en uitgebreid. In de huidige planning is voorzien dat het technische deel van de DSO-LV juli 2019 gereed. De content in de vorm van de Rijks wet- en regelgeving dient uiterlijk een half jaar voor inwerkingtreding van de wet stabiel te zijn en aan het DSO-LV te zijn aangeboden.

Door de kortcyclische werkwijze kunnen voor inwerkingtreding al delen opgeleverd worden. Er kan mee geoefend worden door overheden, en stapsgewijs kan het DSO gevuld worden met regelgeving. Er is daarmee geen harde grens in de tijd tussen de technische ontwikkeling, het implementeren en aansluiten daarvan op voorzieningen van de bevoegd gezagen, het ontsluiten van

regelgeving en het beheren van het DSO. Het implementeren begint niet pas als de techniek klaar is, en het (door)ontwikkelen van de techniek eindigt niet half 2019.

In 2018 worden al onderdelen opgeleverd door het programma. Gebruik van deze onderdelen in een pilot omgeving helpt bevoegd gezag bij de implementatie en kan de functionaliteiten optimaliseren. Gebruik in de zin van testen, is voorzien in de preproductiefase binnen de ontwikkeling door het programma DSO. Gebruik van onderdelen door gebruikers na de pre-productie dient via tijdelijk beheer te worden geregeld. Er moet nog besluitvorming plaatsvinden over de tijdelijke beheersituatie, het moment waarop onderdelen overgaan naar tijdelijk beheer, waar deze taak wordt belegd en hoe dit wordt vorm gegeven, en uiteindelijk ook de permanente beheersituatie.

De Taskforce adviseert om de stappen die te zetten zijn tot aan inwerkingtreding uit te werken in een implementatiestrategie, dus voor de periode tot aan 2021. Dit betreft wanneer welke techniek vanuit DSO-LV gereed is, de stappen bij bevoegd gezag (bijvoorbeeld het maken van leveranciersafspraken om te kunnen aansluiten, consultatie van standaarden), wanneer welke inhoud beschikbaar is (inclusief deelstappen) en welke ondersteuning wordt geboden vanuit programma ADSMO. De implementatiestrategie heeft tot doel dat onderlinge relaties duidelijk zijn, in de tijd op elkaar aansluiten en alle betrokken partijen helderheid hebben over de implementatie tot inwerkingtreding van de Omgevingswet. De implementatiestrategie wordt door het programma ADSMO uitgewerkt en in het OGB van maart geagendeerd.

Dit leidt er toe dat de volgende onderdelen de komende periode uitgewerkt moeten worden:

1. Een planning wanneer welke onderdelen van het DSO opgeleverd worden
2. Een implementatiestrategie, de hoofdlijnen daarvan worden besproken in het OGB van 27 maart.
3. Een voorstel voor een tijdelijke beheerorganisatie. Zie hiervoor de notitie onder agendapunt 7.
4. Een ontwikkelstrategie, waarin een leidend kader wordt opgesteld voor de doorontwikkeling van het DSO na realisatie van het basisniveau. Zie daarvoor de notitie bij agendapunt 5c.

Randvoorwaarden

a. Governance

Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft in september 2017 een werkgroep Governance ingesteld met de opdracht mogelijke keuzes voor invulling van de governance uit te werken. In december 2017 heeft deze werkgroep Deloitte gevraagd een onafhankelijk advies op te stellen.

Deloitte heeft op basis van een documentenstudie en een interviewronde, een probleemanalyse gemaakt van de huidige governance. Het concept rapport is op 12 februari ter validatie toegezonden aan alle geïnterviewden.

De keuze voor een nieuwe governance is een belangrijk onderwerp en dit vraagt voldoende bespreektijd. Deze tijd is niet beschikbaar in dit OGB. Bespreking van het governance rapport vindt dan ook plaats op een ander moment zodat de OGB leden ruime gelegenheid hebben zich hierop voor te bereiden.

b. Verbeteren gebruikersbetrokkenheid

Het tweede advies van het BIT is om de gebruikersbetrokkenheid te verbeteren. Dat is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van het DSO. Het programma ADSMO heeft hiervoor een voorstel gemaakt. Zie de notitie bij agendapunt 5d.

c. Financiering

Zoals hierboven beschreven is er parallel sprake van ontwikkeling en beheer, en vindt de overgang naar beheer gefaseerd en al voor inwerkingtreding plaats. De afspraken uit het bestuursakkoord over de financiering van het beheer houden hier geen rekening mee. De taskforce concludeert daarom dat de financieringsafspraken in het bestuursakkoord moeten worden geconcretiseerd. Daarnaast is duidelijk dat de maximaal toegezegde investering van 150 miljoen niet voldoende is voor de financiering van scenario 3. Tot slot vindt binnen het Rijk in het kader van de voorjaarnota besluitvorming plaats over financiering van de stelselherziening.

Voorgesteld wordt om te gaan werken aan de benodigde concretisering van de financiële afspraken en daarvoor een groepje met deelnemers van alle partijen in het leven te roepen. De huidige afspraken staan daarbij niet ter discussie.

d. Strategie voor inzet van de markt.

De taskforce adviseert een marktstrategie te ontwikkelen. Het programma ADSMO heeft een markstrategie. Ook heeft er een ICT-markttoets plaatsgevonden. Daaraan hebben marktpartijen meegewerkt die gebruik gaan maken van het DSO voor het (door)ontwikkelen van standaardsoftware ten behoeve van de Omgevingswet. De uitkomsten daarvan en de markstrategie zullen in het OGB van 27 maart geagendeerd worden.

e. Helderheid over niet-functionele eisen

Er zijn een aantal voorwaarden aan het DSO die niet direct terug te zien zijn in de applicaties, de zogenaamde niet-functionele iesen. Dat gaat bijvoorbeeld om eisen over privacy, cybersecurity en gegevenskwaliteit. Deze zijn nog niet volledig uitgewerkt. De taskforce vraagt hier aandacht voor. Er wordt gewerkt aan een invulling hiervan. Deze worden verwerkt in een nieuwe versie van het globaal programma van eisen (zie hieronder).

f. Het gebruik van het standaard platform.

Het Standaard Platform (SP) heeft tot doel het beheer van de ICT-infrastructuur te automatiseren. Het Centraal Aansluitpunt (CA) moet het mogelijk maken veilig en laagdrempelig aan te kunnen sluiten op (basis)registraties, gegevens uit te wisselen met overige systemen en/of partijen en gegevens uit/van eigen systemen te ontsluiten.
De Taskforce heeft geadviseerd onderzoek te doen naar het huidige gebruik van het Standaard Platform, zodat helderheid ontstaat over de stabiliteit van het Standaard Platform en de mogelijkheid van aansluiting daarop en in hoeverre het wenselijk is om op verschillende platforms naast elkaar te blijven ontwikkelen. Het voorstel is om eerst door het programma in kaart te brengen of en waar er knelpunten zijn.

g. Proces nieuwe kaders en opdracht

Na het vaststellen van het basisniveau moet deze vertaald worden in een aangepaste opdracht aan het programma. De opdracht zal scherper worden geformuleerd op basis van de interbestuurlijke besluitvorming over de adviezen van de Taskforce. Afstemming tussen alle opdrachtgevende partijen is nodig. De opdracht blijft een kader en minimum niveau voor het programma waarvan de invulling op een Agile werkwijze plaatsvindt om op deze manier functionaliteit te ontwikkelen die aansluit bij de wensen van de gebruikers.

Het geheel aan documenten wat de opdracht vormt en wat de basis voor de bijgestelde opdracht vormt zijn

- Visie. Op basis van eerdere besluiten (Visie 2024 blijft overeind) behoeft deze geen bijstelling.
- Globaal Programma van Eisen (GPvE): bevat het basisniveau aan functionaliteit (wat moet het DSO-LV kunnen) en dient bijgesteld te worden op basis van de besluiten rondom de Taskforce adviezen.
- Doelarchitectuur (DA): bevat het ontwikkelkader (hoe) en dient analoog aan het GPvE bijgesteld te worden op punten
- Globaal Content Model: Dit is een nieuw document en bevat de inhoud die in het stelsel moet worden opgenomen om dit betekenis te geven voor gebruikers. Het bevat daarmee de afspraken ten aanzien van juridische regels (omgevingsdocumenten), toepasbare regels, decentrale inhoud van de stelselcatalogus en informatieproducten. Dit is inclusief Rijksregels en eventuele afspraken rondom de bruidsschat.
- Opdrachtbrief: bevat het proces en randvoorwaarden waarlangs de opdracht wordt verstrekt.

Na besluitvorming in het OGB en het BO zullen het globaal programma van eisen en de doelarchitectuur aangepast worden. Na interbestuurlijke afstemming en consultatie zullen GPvE en DA in het OGB worden vastgesteld. Dit is urgent, omdat op basis van de bijgestelde eisen besloten kan worden over de activiteiten die in het volgende kwartaal (PI6) door het programma zullen worden uitgevoerd. In het OGB van juni zal definitieve besluitvorming over de opdracht voor de tweede helft van 2018 plaatsvinden.

Het Globaal content model zal een vergelijkbaar traject volgen. Door dit echter als apart onderdeel van de opdracht te positioneren kan hier wat meer tijd voor genomen worden.

Een aandachtspunt in bovenstaand proces is dat de concept versies van de documenten nog geen eisen en/of architectuur t.a.v. de samenwerkingsruimte zullen bevatten omdat daarvoor nog uitwerking nodig is. Ook de uitwerking van de bruidschat en het dienstverleningsniveau kan leiden tot aanvullende eisen. Dit betekent dat deze eisen na vaststelling alsnog zullen worden toegevoegd en na de zomer ter besluitvorming worden aangeboden aan het OGB / BO.

Overzicht acties en producten komende periode:

Wat	***Wie***	***Wanneer***
Uitwerking inhoudelijke punten:		
a. Samenwerkingsruimte	Programma ADSMO, Interbestuurlijke vertegenwoordiging, trekker OU	OGB 12 juni
a. Bruidsschat	EB, bevoegd gezag en programma	OGB 25 april
b. Dienstverleningsniveau overgangsfase	Interbestuurlijke groep, trekker OU	2019
Herziening Globaal programma van Eisen, Doelarchitectuur en nieuwe opdracht Jaarplan 2018-2019 Hierin wordt ook concretisering van de niet functionele eisen meegenomen.	OU in afstemming met alle overheden	OGB 12 juni
Implementatiestrategie	Programma ADSMO	OGB 27 maart
Ontwikkelstrategie	Interbestuurlijke groep, trekker OU	Starten na OGB 12 juni, afronden najaar 2018
Verbeteren governance, inclusief samenhang wetgeving en ADSMO	Wg Governance	OGB 27 maart??
de inrichting van de (tijdelijke) beheerorganisatie	Verkenner	Voortgang telkens in OGB, resultaat in OGB 12 juni
Concretisering financieringsafspraken, financiering DSO	Interbestuurlijke groep, trekker OU	najaar
Strategie voor de inzet van de markt,	Programma ADSMO	OGB 27 maart
BIT-advies 2: het betrekken van gebruikers,	Voorstel programma ADSMO	OGB 22 februari
het gebruik van het Standaard Platform	Rijk als stelselverantwoordelijke	

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Urgentie:
Met het instellen van de Taskforce complexiteitsreductie is opvolging gegeven aan het advies van het Bureau ICT-toetsing (BIT) om het DSO te beperken tot een minimale invulling van het huidige niveau van dienstverlening, en van daaruit gecontroleerd verder te bouwen.
Besluitvorming over de uitkomsten van de Taskforce in het BO van 8 maart is nodig om het advies van de Taskforce te effectueren en vanuit opdrachtgeversperspectief om de opdracht aan het programma ADSMO niet te vertragen, maar bij te stellen.

De meerwaarde van het rapport van de Taskforce bestaat uit verduidelijking van wat de landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV) minimaal is bij inwerkingtreding van de Omgevingswet, welke content er in zal zitten, welke stappen door bevoegd gezag zelf moeten worden gezet om die content te leveren en om aan te sluiten. Nu is voor betrokken partijen duidelijk *wat* geleverd moet worden.

Ook is een belangrijke meerwaarde dat naast reductie van complexiteit bij de bouw van het technische deel van het DSO-LV, er reductie van complexiteit in de keten plaats vindt bij het implementeren van de adviezen van de Taskforce. Daarnaast biedt opvolging van het advies van de Taskforce duidelijkheid over doorgroei door de voorgestelde herfasering en duidelijkheid op de randvoorwaarden. Deze duidelijkheid betekent een belangrijke risicoreductie. Doorgroei naar de gezamenlijk geformuleerde eindambitie als streefbeeld voor het DSO in de toekomst blijft ook bij acceptatie van de onderstaande beslispunten mogelijk.

De opdracht van het programma DSO loopt in principe tot halverwege 2019. Bij vaststelling van het hieronder voorgestelde basisniveau voor het DSO bij inwerkingtreding van de wet, zal dit basisniveau technisch gereed zijn halverwege 2019 blijkt uit de impactanalyse van het programma onder de randvoorwaarde dat er voldoende financiële middelen zijn en er voldoende stabiliteit is in de wetgeving. De content in de vorm van de Rijks wet- en regelgeving dient uiterlijk een half jaar voor inwerkingtreding van de wet stabiel te zijn en voor het DSO-ĹV beschikbaar te zijn.

Proces:
Naar aanleiding van het BIT-advies om te komen tot een minimale invulling van het DSO bij inwerkingtreding en zodoende complexiteit te reduceren is een Taskforce ingesteld die met voorstellen is gekomen. Het eindresultaat van de Taskforce is 12 december aan het OGB aangeboden. Aanvullend heeft een werkgroep het voorstel van de Taskforce over de splitsing tussen de landelijke voorziening bekend maken en beschikbaar stellen (LVBB) en het Register Omgevingsdocumenten (ROD) verder uitgewerkt.
Vervolgens zijn verschillende impactanalyses op basis van expert judgements op het voorstel van de Taskforce en de werkgroep over de splitsing uitgevoerd, in onderlinge samenhang en in afstemming met de achterban van de verschillende partijen. Een speciaal hiertoe ingerichte stuurgroep, met voorbereiding van een interbestuurlijke coördinatiegroep en de programmaraad, heeft hierop toegezien.

Ter voorbereiding op besluitvorming in het BO, wordt het OGB gevraagd te besluiten op het te hanteren basisniveau van het DSO-LV. De besluitvorming zal worden vertaald naar een aangepaste opdracht (GPvE en doelarchitectuur) en door het

programma worden door vertaald in een jaarplan voor 2018 en vraagt daarnaast om doorvertaling naar de verschillende bevoegd gezagen, zodat het basisniveau in de gehele keten wordt gerealiseerd. In het OGB van 27 maart wordt daarom de implementatiestrategie[1] geagendeerd die deze voorbereidende stappen bij bevoegd gezag en het programma ADSMO expliciteert.

De besluiten over het basisniveau van de Taskforce zijn n.a.v. de impactanalyses (zie bijlagen voor de afzonderlijke impactanalyses en de conclusies in tabel vorm) in vier blokken verdeeld.

Deel 1: besluitvorming over het n.a.v. de impactanalyses *ongewijzigd* overnemen van onderdelen uit het basisniveau
Deel 2: besluitvorming over het n.a.v. de impactanalyses aanpassen van onderdelen uit het basisniveau
Deel 3: besluitvorming over algemene beslispunten n.a.v. deel 1 en 2
Deel 4: besluitvorming over onderwerpen waar nader onderzoek nodig is

De Taskforce heeft naast het basisniveau ook over een aantal randvoorwaarden geadviseerd. Zie de algemene beslisnotitie voor het vervolg en de uitwerking op deze randvoorwaarden.

Conclusie Stuurgroep Impactanalyses:

Namens het OGB heeft een stuurgroep in januari en februari zich intensief bezig gehouden met de directe sturing op de impactanalyses en het voorbereiden van de besluitvorming voor het OGB.
De belangrijkste conclusies die de stuurgroep trekt zijn:

1) Wanneer nu wordt besloten over het basisniveau, wordt er een belangrijke en goede stap gezet in de richting van complexiteitsreductie.

De voorstellen zijn een belangrijke stap in het werkend krijgen van het DSO stelsel, op weg naar de eindambitie ter ondersteuning van de wet en dragen op die manier bij aan risicoreductie. Om de ambitie uit het bestuursakkoord te behouden is het wel nodig dat helderheid wordt gegeven over de ontwikkelstappen van het digitaal stelsel, nadat het (nieuwe) basisniveau is opgeleverd half 2019.
Er wordt met de vaststelling van dit basisniveau tegemoet gekomen aan een belangrijk advies van het BIT om niet een te grote stap in een keer te zetten. Deze werkwijze sluit tevens aan bij de afspraken uit het bestuursakkoord om het DSO stapsgewijs te ontwikkelen.
De complexiteitsreductie wordt met name bereikt:

- op het niveau van de wet: loskoppeling van de wettelijke component van bekendmaken en beschikbaar stellen van besluiten van het onderdeel van het DSO waar de 'service' aan de gebruiker wordt geleverd. Die service onderdelen zijn eerst eenvoudig, maar kunnen steeds worden verbeterd;
- in de keten door een gefaseerde vulling: vóór het moment van inwerkingtreding hoeven de overheden veel minder digitale bewerkingen te doen op minder besluiten, verordeningen en plannen om het DSO te kunnen laten werken. Dit scheelt veel werk vooraf, en maakt het mogelijk om de inhoud van het DSO gefaseerd te vullen, ook na inwerkingtreding. Dit zorgt voor een geleidelijke groei van de service aan de gebruiker en een spreiding van de workload bij de overheden;
- technisch bij de ontwikkeling van DSO-LV: o.a. door de fasering van de ontwikkeling van de digitale standaarden waar documenten die worden aangeboden aan het DSO aan moeten voldoen. De totstandkoming van die standaarden is een uitgebreid en zorgvuldig proces, omdat alle overheden hier mee moeten kunnen werken. We beginnen voorzichtig met een

[1] De implementatiestrategie bevat de te nemen stappen ter voorbereiding op het basisniveau bij inwerkingtreding zie voor een uitgebreide beschrijving de overall notitie

beperktere set aan standaarden en aan omgevingsdocumenten die beschikbaar zijn in het DSO, die in de tijd worden uitgebouwd.

Al met al is er volgens de stuurgroep sprake van een wezenlijke risicoreductie en daarmee

a. een grotere kans op een werkend DSO-LV in 2019.
b. Een werkend DSO in de ketenprocessen bij bevoegd gezag en voor andere gebruikers bij inwerkingtreding van de wet
c. Reductie van de kans op kostenoverschrijdingen

2) Het financiële effect is gering (ca 2 mln)

Naast de effecten op de complexiteit van het systeem, is er bij de impactanalyses ook gekeken naar de effecten op de financiën. De conclusie daarvan is dat dit effect gering is (ca. 2 mln). De reden daarvoor is dat we bij het bouwen rekening houden met de gewenste ambitie, zoals uitgewerkt in de Visie op het DSO. Conform het bestuursakkoord streven we gefaseerd naar een hoog ambitieniveau (scenario 3). Dat betekent dat de basis van de digitale infrastructuur toch al gebouwd moet worden of in ieder geval de mogelijkheid heeft tot verdere uitbouw. Daarom zijn de besparingen die de voorstellen van de taskforce opleveren, beperkt.

3) Risico op verlaging dienstverleningsniveau

Een laatste punt van aandacht betreft het effect van de maatregelen op het dienstverleningsniveau bij inwerkingtreding. Op dit moment is niet uit te sluiten dat het dienstverleningsniveau vermindert. De mate van de achteruitgang is afhankelijk van de inzet van het bevoegd gezag om tijdig de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet vorm te geven (bijvoorbeeld het maken van omgevingsplannen en toepasbare regels). Hoe sneller van die instrumenten gebruik wordt gemaakt, hoe sneller het DSO is gevuld en hoe beter de dienstverlening aan gebruikers is.
Het advies van de Stuurgroep is wanneer DSO-LV half 2019 gereed is een check te doen op de impact op het dienstverleningsniveau met de kennis van dat moment. Als dan blijkt dat het dienstverleningsniveau teveel daalt, dan is er nog tijd om dat op te vangen via bijvoorbeeld doorontwikkeling van DSO-LV of flankerend beleid door een bevoegd gezag zelf.

De stuurgroep benadrukt dat het toevoegen van extra onderdelen vanuit de onderzoekspunten uit deel 4 consequenties heeft voor de keten en voor het programma ADSMO en adviseert hier terughoudend mee om te gaan.

Afstemming:

Naast afstemming via het ingestelde interbestuurlijke coördinatieteam en de stuurgroep hebben de bevoegd gezagen als de achterban van Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen input geleverd voor de impactanalyses.
De impactanalyse van het programma is in de programmaraad afgestemd evenals het ogb-voorstel.

derubricering

Deel 1 Besluitvorming over het n.a.v. de impactanalyses ongewijzigd overnemen van onderdelen uit het basisniveau

Gevraagde beslissing:

1. Instemmen met het opleveren van een basisniveau DSO-LV, zoals door de Taskforce voorgesteld op de volgende punten:
A. Standaarden incl. voor de extra omgevingsdocumenten (zie beslispunt X)
B. Stelselcatalogus
C. Eén loket
D. Gegevens en informatieproducten; aanwijzing van de specifieke gegevens en informatieproducten is nog onderwerp van separate besluitvorming
E. Tijdreizen

Toelichting:

1. Het volgen van het basisniveau zoals door de Taskforce voorgesteld op de volgende punten

A. Standaarden

De Taskforce stelt voor:

1. De STOP-standaard en de toepassingsprofielen (TPOD) zijn beperkt tot het ondersteunen van bekendmaken en beschikbaarstellen van officiële overheidspublicaties. De diepgang is beperkt tot structuurelementen en annotaties die hiervoor nodig zijn.
2. De toepassingsprofielen (TPOD) zijn bij inwerkingtreding beperkt tot de aangewezen Omgevingsdocumenten (zie beslispunt 6 welke omgevingsdocumenten dat zijn).

Daarbij heeft de Taskforce ook aangegeven dat medio 2018 de benodigde standaarden beschikbaar moeten zijn en dat in 2019 de planning voor de standaarden voor de overige omgevingsdocumenten gereed is. Dit dient in de implementatiestrategie te worden meegenomen. Via de implementatiestrategie kunnen afspraken worden gemaakt over het doorontwikkelen en aansluiten op al bekende standaarden.

Alle partijen ondersteunen het voorstel van de Taskforce. Uit de impactanalyses van alle partijen blijkt dat op vrijwillige basis de activiteit in de annotatie moet kunnen worden toegevoegd. Het toepassingsprofiel moet dit dus mogelijk maken. Zie bespreekpunt ‘regels op locatie’.

Op basis van de informatie van de taskforce schat het programma in dat de consequenties voor techniek, tijd en geld minimaal zullen zijn. Uit de impactanalyse van het programma blijkt dat de standaard minimaal de verbeeldingsstandaard (overeenkomstige verbeelding tekst en geo), de waardenlijsten (toegestane waarden bijvoorbeeld status met als mogelijke waarden “voorontwerp, definitief, etc.”) en de bedrijfsregels (conditionele voorwaarden) moet bevatten om DSO-LV te laten werken.

derubricering

B. Stelselcatalogus

De Taskforce stelt voor:

1. De inhoud van de stelselcatalogus te beperken tot twee soorten van begrippen: a) verplichte termen die gedefinieerd zijn in de wet, AMvB's en Omgevingsregelingen en b) termen uit geaccepteerde standaarden
2. Het is voor bevoegde gezagen mogelijk begrippen toe te voegen

Deze strategie wordt door alle partijen gedeeld. De impact op het programma is laag omdat de catalogus al technisch gereed is. Het vraagt wel een inspanning van de gezamenlijke bevoegd gezagen om het harmonisatieproces goed te organiseren binnen de eigen koepel danwel rijksoverheid en hier interbestuurlijk duidelijke afspraken over te maken en een helder afstemmingsproces en aanleverproces in te richten.[2]

Advies vanuit de impactanalyses is de volgende punten mee te nemen bij de implementatiestrategie:

- Start binnen de koepels en de rijksoverheid een proces op voor het harmoniseren van begrippen;
- Richt interbestuurlijk een helder afstemmings- en harmonisatieproces in waarmee begrippen in de stelselcatalogus opgenomen kunnen worden.

C. 1 loket

De Taskforce stelt voor:

1. Er is één loket voor het ontsluiten van omgevingsdocumenten, het indienen van aanvragen, melden, voldoen aan informatieverplichtingen en het ontsluiten van gegevens en informatieproducten.
2. Beperk de wijze waarop de bestaande WRO-instrumenten via de overbruggingsfunctie worden ontsloten (ruimtelijkeplannen.nl).

Alle partijen ondersteunen het voorstel van de Taskforce.

De grootste impact van dit voorstel zit in de beperking van de integratie tussen de oude (RP.nl) en nieuwe (DSO-LV) besluiten. Dit kan betekenen dat het voor de gebruiker minder inzichtelijk en daarmee tijdens de overgangsperiode extra werk betekent om te bepalen welke ruimtelijke regels er op een bepaalde locatie gelden. Om dit effect te beperken kan bekeken worden of extra maatregelen mogelijk zijn. In Q1 voert het programma een proof of concept uit zodat een keuze gemaakt kan worden over de reikwijdte van een geïntegreerde overbruggingsfunctie.

Uit de impactanalyse van het programma blijkt dat de kosten voor het maken van een landingspagina cf. voorstel Taskforce naar verwachting laag (<100k€) zijn. Wel dient rekening gehouden te worden met extra beheerlasten, omdat de links naar pagina's van andere overheden die op de landingspagina staan wel moeten blijven werken, dit is onderhoudsgevoelig. Op de overbruggingsfunctie kan maximaal enkele

[2] Nav van het opheffen van de werkgroep standaardisatie heeft het OGB het programma deze opdracht gegeven:

- Vraag het programma om als onderdeel van het jaarplan 2018 een voorstel te maken voor het harmoniseren van begrippen waar in praktijkproeven onduidelijkheid over is geconstateerd.
- Vraag het programma om als onderdeel van het jaarplan 2018 een voorstel te maken om met 'big data analyse' van de huidige ruimtelijke plannen en met enkele praktijkproeven in beeld te brengen waar semantische standaardisatie verder noodzakelijk is.

derubricering

tonnen worden bespaard. Dat zit hem met name in minder integratie, het niet ondersteunen van relatief complexe overgangsrechtelijke scenario's en het niet ondersteunen van relatief zeldzame documentvormen. Op dit moment wordt er een Proof of Concept uitgevoerd met betrekking tot de overbruggingsfunctie. Deze aspecten worden hierbij betrokken. Dit zal verschillende scenario's opleveren die een meer of juist minder compleet beeld geven (wat wel/niet integreren, wat wel/niet ondersteunen) en wisselen in complexiteit. Het voorstel is dat naar aanleiding van deze POC door het OGB een keuze gemaakt wordt over de mate van integratie van de overbruggingsfunctie en de reikwijdte daarvan. Voor de techniek hebben beide voorstellen geen impact ten opzichte van scenario 2.

D. Gegevens en informatieproducten.

Het basisniveau voor gegevens en informatieproducten zoals door de Taskforce is voorgesteld:

1. De landelijke voorziening is gereed voor het ontsluiten van gegevens en informatieproducten.
2. In uiterlijk 2021 worden de gegevens en informatieproducten ontsloten die noodzakelijk zijn voor het basisniveau van het DSO. Over deze gegevens- en informatieproducten wordt nog besloten.

Alles partijen onderschrijven het belang van de voorgestelde strategie. Er zijn nog wel diverse onderwerpen uit te werken zoals financiering en beheer. Maar daar zal separaat over worden besloten. Er is een onderscheid te maken tussen het ontsluiten van informatieproducten door het DSO-LV enerzijds en het maken en vullen met informatie anderzijds. Indien de aangeleverde informatieproducten blijven binnen de huidige architectuur is dit binnen scope van DSO-LV. Het voorstel van de Taskforce heeft geen consequenties voor het programma, omdat vooralsnog geen aanpassing van de techniek is voorzien. Het maken en vullen van de informatieproducten verloopt via een apart besluitvormingsproces. De selectie van de eerste fase van informatieproducten is in voorbereiding en zal separaat aan het OGB worden aangeboden.

E. Tijdreizen

De Taskforce stelt voor:

- De gegevens die nodig zijn voor het zogenoemde 'tijdreizen' zijn opgenomen in de standaard voor omgevingsdocumenten.
- De functionaliteiten voor tijdreizen zijn beperkt tot omgevingsdocumenten en bij inwerkingtreding beperkt tot 'wat gold op datum x' (zogenoemde *timestamps*). Tijdreizen op ondergronden is niet mogelijk.

Het hanteren van het basisniveau van de Taskforce voor tijdreizen betekent dat:

1. de gegevens die nodig zijn voor het zogenoemde 'tijdreizen', zien wat de situatie in het verleden was, zijn opgenomen in de standaard voor omgevingsdocumenten en verplicht worden gevuld.
2. De functionaliteiten voor tijdreizen zijn beperkt tot omgevingsdocumenten, dus de nieuwe besluiten onder de Omgevingswet die als omgevingsdocument worden aangewezen, en bij inwerkingtreding beperkt tot 'wat gold op datum x' (zogenoemde *timestamps*).
   Tijdreizen op ondergronden is bij inwerkingtreding net als nu niet mogelijk.
3. Ten aanzien van tijdreizen op gegevens en informatieproducten zal per gegevens set of informatieproduct moeten worden vastgesteld wat de meeste efficiënte manier is om dat te doen.

Voor het programma betekent dit een scopereductie, omdat tijdreizen binnen vragenbomen bij het indienen en informatieproducten was voorzien, maar nu niet ontwikkeld hoeft te worden. Eerste inschatting van de financiële consequentie is middelgroot (100k- 1mln€). Hierbij moet echter nog wel een slag om de arm worden gehouden, omdat dit afhankelijk is van de wettelijke vereiste dat een reeds ingediende aanvraag aangevuld moet kunnen worden op basis van de indieningsvereisten die golden ten tijde van de initiële aanvraag. Hiervoor moet een nader te bepalen oplossing gerealiseerd worden.
Tijdreizen in de stelselcatalogus is op basis van dit voorstel niet meer nodig. Dit betekent geen consequenties voor het programma, omdat dit goeddeels al gereed is.
Het basisniveau komt overeen met het huidige dienstverleningsniveau van LVBB en ruimtelijkeplannen.nl. Doordat de basisinformatie via de standaard wordt geleverd (time stamps) blijft doorontwikkeling van deze functionaliteit mogelijk.

Deel 2 Besluitvorming over het n.a.v. de impactanalyses aanpassen van onderdelen uit het basisniveau

Gevraagde beslissing:

2. Te besluiten tot een aanpassing van het basisniveau voor DSO-LV zodat het door de tasforce geformuleerde basisniveau voor omgevingsdocumenten per datum inwerkingtreding van de wet via DSO-LV wordt getoond, maar ook de Omgevingsvisie, incl NOVI omdat die geo-coördinaten zal bevatten.

3. In te stemmen met het procesvoorstel en de scope om te komen tot topactiviteiten voor het maken van toepasbare regels voor rijksregelgeving. Dit betekent:

A. Procesvoorstel: ontwikkeling van de op voordracht van het Rijk in overleg met bevoegd gezag, geprioriteerde toepasbare regels mee te nemen in de reguliere Program Increment planning per kwartaal van DSO-LV

B. Scope: de topactiviteiten die nu in OLO/AIM zitten krijgen prioriteit waarbij de volgende criteria gelden:

- frequentie
- aard van gebruik (door niet-professionals)
- complexiteit van onderliggende regelgeving
- beschikbaarheid juridische regels

4. Te besluiten tot aanpassing van het basisniveau van de Taskforce, zodat voor regels op locatie de functionaliteit 'filteren op activiteit' wel wordt gerealiseerd en beschikbaar gesteld, maar het annoteren op activiteit niet wordt verplicht

5. In te stemmen met de door de Taskforce en werkgroep voorgestelde splitsing tussen LVBB en ROD onder de volgende randvoorwaarden die in het GPvE dienen te worden vastgelegd:

- Het besluit moet op dezelfde manier bekend worden gemaakt als het niveau waarin het is op- en vastgesteld door het bevoegd gezag.
- Het proces van opstellen, besluiten en bekendmaken is efficiënt en zonder informatieverlies.
- Het juridische besluitdeel (tekst en werkingsgebieden) is beveiligd onveranderlijk en daarmee gescheiden van het servicedeel.
- Er wordt via één kanaal aangeleverd

Toelichting:

derubricering

2. Omgevingsdocumenten; Omgevingsvisie toevoegen

De Taskforce stelt voor:

A. De volgende omgevingsdocumenten worden bij inwerkingtreding via het DSO-LV getoond (inclusief hun status):
    - het zogenoemde 'bruidsschatdeel' voor het Omgevingsplan en de Waterschapsverordening,
    - de Omgevingsregeling,
    - de Omgevingsverordening,
    - één onderdeel van het BKL, namelijk het kustfundament.
B. DSO-LV is technisch gereed om extra documenten te tonen:
    - de Waterschapsverordening niet zijnde het bruidsschatdeel,
    - het Omgevingsplan niet zijnde het bruidsschatdeel (met inbegrip van specifieke wijzigingsbesluiten van het omgevingsplan, namelijk het voorbereidingsbesluit, projectbesluit en de reactieve interventie)

Alle partijen ondersteunen deze minimale set van omgevingsdocumenten.
Aanvullend wordt voorgesteld ook de Omgevingsvisie inclusief de NOVI als omgevingsdocument toe te voegen.

Aandachtspunt is het projectbesluit.

Het basisniveau stelt dat de ondersteuning voor het projectbesluit bij inwerkingtreding beschikbaar moet zijn en dat alleen het deel dat het omgevingsplan wijzigt ingevuld hoeft te worden als omgevingsdocument. Het deel met vergunningen moet niet ingevuld worden (dit is nu ook geen omgevingsdocument).
Gedurende de impactanalyse van het Rijk is gebleken dat er nog de nodige onduidelijkheden zijn op de invulling van het projectbesluit. Daarom kan er door het Rijk alleen mee worden ingestemd onder de volgende voorwaarden:

1. Voor vaststelling van de standaard voor het projectbesluit dient afstemming te zijn geweest met de standaard voor het omgevingsplan.
2. Afstemming vindt plaats via de ontwikkeling van de TPOD met andere bevoegd gezagen en dan wordt ook gekeken hoe de andere onderdelen van het projectbesluit kunnen worden gepubliceerd.
3. Middels een toets moet de uitvoerbaarheid worden aangetoond. Waar knelpunten worden vastgesteld worden partijen (EB,DSO, Bevoegd gezagen) gevraagd om te komen met oplossingen.
4. Publicatie middels de TPOD en wijzigen omgevingsplanregels kan vanaf 2021. Wanneer partijen dit in de volle breedte willen doen (uiterlijk 2029 wanneer het wettelijk verplicht is) wordt meegenomen in de ontwikkelstrategie.

derubricering

3. Procesvoorstel, scope en criteria aanwijzen top-activiteiten voor toepasbare regels

De Taskforce stelt voor:
- Het aantal toepasbare regels bij inwerkingtreding is beperkt tot de regels over topactiviteiten (de meest aangevraagde vergunningen, meest ingediende meldingen of meest voorkomende activiteiten) voor de rijksregels en de zogenoemde 'bruidsschat'.
- Het DSO is technisch gereed voor het tonen van lokale toepasbare regels van bevoegde gezagen.

Alle partijen kunnen zich vinden in het voorstel van de Taskforce. Bespreekpunt is het proces en de scope om tot de topactiviteiten te komen.

Proces
Voorgesteld wordt om het maken van toepasbare regels te laten meelopen in de AGILE werkmethode van programma DSO. Dit betekent dat per kwartaal vooraf aan de Program Increment planning van DSO-LV een set van activiteiten door het Rijk is vastgesteld in afstemming met bevoegd gezag en het programma waaraan het komende kwartaal gewerkt gaat worden voor het maken van toepasbare regels door het programma.

Scope
Het programma DSO heeft nu de opdracht om DSO-LV te vullen v.w.b. de topactiviteiten voor rijksregels. Bij instemming met het voorstel van de Taskforce wordt prioriteit gelegd bij activiteiten uit rijksregels die nu ook via OLO/AIM (inclusief maatregelen en voorschriften AIM) worden ontsloten. Overige Rijksregels zoals beperkingengebiedactiviteiten Rijkswegen, worden toegevoegd mits ze aan de andere criteria voldoen:

1) zit het nu in OLO/AIM: voorgesteld wordt om in eerste instantie te focussen op de activiteiten uit het huidige OLO/AIM die gecheckt of ingediend worden door burgers en MKB. Activiteiten uit Rijksregels die niet binnen het huidige OLO/AIM vallen worden alleen meegenomen als deze hoog scoren op de andere criteria en dit niet ten koste gaat van de meest gebruikte content van OLO en AIM.
2) frequentie van gebruik: activiteiten die vaak worden aangevraagd of gemeld krijgen een hogere prioriteit.
3) aard van gebruik: activiteiten die vaak door burgers of MKB-bedrijven worden aangevraagd of gemeld krijgen een hogere prioriteit dan activiteiten die vooral door overheden of grote bedrijven worden aangevraagd of gemeld. De sloopactiviteit krijgt dus voorrang boven de chemische fabriek.
4) complexiteit van onderliggende wetgeving: om een effectieve vragenboom te kunnen maken die voor gebruikers behapbaar is en een duidelijk antwoord oplevert, moet de wetgeving niet al te complex zijn. Dit criterium zal met name een rol spelen bij de vergunningen/maatregelencheck (ben ik vergunningplichtig of moet ik maatregelen nemen). Het is alleen zinvol deze te maken voor gevallen waarbij het mogelijk is met vragenbomen een heldere uitkomst te genereren (dan moet er bijvoorbeeld niet een vraag in hoeven te zitten als: wordt voldaan aan het criterium van een goede ruimtelijke ordening). Vragenbomen voor aanvragen / melden zijn doorgaans minder complex, zolang de indieningsvereisten voldoende duidelijk zijn.

derubricering

5) beschikbaarheid van voldoende stabiele versie van de juridische regels m.b.t. de activiteit: voorgesteld wordt om pas over te gaan tot het maken van toepasbare regels wanneer er een voldoende stabiele versie van de desbetreffende regelgeving beschikbaar is. Zolang dit niet het geval is, is de kans groot dat regels later weer moeten worden aangepast.

Met dit voorstel wordt in grote lijnen aangesloten op het dienstverleningsniveau zoals geformuleerd in scenario 2 van het GPvE (de 80/20-aanpak).

De bovenstaande criteria worden in eerste instantie gehanteerd voor het maken van toepasbare regels op grond van rijksregelgeving, maar kunnen ook benut worden bij het prioriteren door bevoegde overheden v.w.b. de toepasbare regels die zij zelf moeten maken. Bevoegde overheden zijn zelf verantwoordelijk voor het maken van toepasbare regels voor activiteiten die niet via rijksregelgeving gereguleerd worden en die activiteiten uit rijksregelgeving die niet zijn aangewezen als topactiviteit. Dit valt niet binnen de opdracht van programma DSO

Over topactiviteiten die afkomstig zijn uit de bruidsschat wordt een apart beslispunt voorgesteld (zie punt 11)

4. Regels op locatie; vrijwillig annoteren op activiteit

De taskforce stelt voor:

1. Beperk de oriëntatiefunctie tot de locatie, zonder een filter op andere eigenschappen, zoals activiteit;
2. Beperk het aantal bronnen dat wordt getoond in de viewer tot de omgevingsdocumenten.

Uit de impactanalyses van Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen blijkt dat de noodzaak voor het uiteindelijk kunnen zoeken en filteren op activiteit in de omgevingsdocumenten breed wordt onderschreven, de noodzakelijke functionaliteit hiervoor moet dan ook aanwezig zijn. In tegenstelling tot de Taskforce die stelt alleen oriënteren op locatie mogelijk te maken is het voorstel gebruikers ook op activiteit te kunnen laten oriënteren. Dit betekent dat het mogelijk moet zijn op activiteit te annoteren in het toepassingsprofiel dat bij de standaard op een omgevingsdocument hoort. Het gaat bijvoorbeeld om annoteren op hoofdactiviteiten, zoals bouwen, slopen, lozen etc. Door overheden niet direct te verplichten, gebruik te maken van deze mogelijkheid, krijgen voorlopers de gelegenheid te oefenen en richting te geven aan de doorontwikkeling, waardoor overheden die later aanhaken kunnen profiteren van de eerder geleerde lessen. Voor een goed implementatieproces is een vooraf vastgelegde groeistrategie noodzakelijk. Ook met het oog op het vergroten van het gebruikersgemak.

Gelet op het voorgaande stellen alle partijen voor om de functionaliteit ‘filteren op activiteit’ in elk geval wel te realiseren en beschikbaar te stellen, maar het annoteren op activiteit niet te verplichten.

Uit de impactanalyse van het programma blijkt dat de gevolgen voor de techniek en besparingen minimaal zijn aangezien de functionaliteit nu voor 70% gerealiseerd is.

Advies voor de implementatiestrategie:

- De aanpak voor het annoteren op activiteit interbestuurlijke af te stemmen.

derubricering

5. De splitsing tussen LVBB en ROD onder randvoorwaarden doorvoeren

De Taskforce stelt voor:
- Er wordt een splitsing gemaakt informatie via omgevingsdocumenten die nodig is voor het wettelijke proces van bekendmaken en beschikbaar stellen en informatie die nodig is voor het aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen of het voldoen aan andere wettelijke informatieverplichtingen, en
- zogenoemde 'serviceproducten' ter ondersteuning van het oriënteren door de gebruiker.

In het rapport van de Taskforce zijn in paragraaf 4.8 suggesties gedaan voor aanvullende complexiteitsreductie met daarbij de opmerking dat nader onderzoek nodig was voor de besluitvorming. Dat onderzoek heeft plaats gevonden en de resultaten zijn verwoord in de notitie "Uitkomsten werkgroep nadere onderzoeksvragen inzake ontvlechten van het wettelijk spoor van bekendmaken en beschikbaar stellen enerzijds en de DSO-services anderzijds". De conclusie van het nadere onderzoek is dat de splitsing mogelijk is.

Het principe van de splitsing staat niet ter discussie. De impact van de splitsing is door de overige bevoegd gezagen lastig te maken, omdat het onduidelijk is wat de splitsing nu feitelijk voor de partijen gaat betekenen. Op de punten die nog onduidelijk zijn hebben de partijen voorwaarden benoemd.
Indien aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan kan door de bevoegd gezagen ingestemd worden met de voorgestelde splitsing:`

- Het besluit moet bekend gemaakt op hetzelfde objectgerichte digitaliseringsniveau als waarin het is op- en vastgesteld door het bevoegd gezag. Er mag geen achteruitgang van raadpleegbaarheid (bijvoorbeeld inzoomen of bevragen) of informatieverlies plaatsvinden bij bekendmaking. Dit voorkomt juridische onduidelijkheid.
- Het proces van opstellen, besluiten en bekendmaken is efficiënt en zonder informatieverlies. Het omzetten van objectgericht naar regelgericht voor publicatie en vervolgens weer naar objectgericht voor raadplegen voldoet daar niet aan.
- Het juridische besluitdeel (tekst en werkingsgebieden) is beveiligd onveranderlijk en daarmee gescheiden van het servicedeel, dat een dynamisch beheer kent.
- Het juridisch besluitdeel en het servicedeel worden via hetzelfde kanaal aangeleverd

De splitsing betekent inherent een verschuiving van wettelijke taken. De benodigde ontsluiting van informatie uit het LVBB ten behoeve van DSO-LV wordt als onderdeel van het basisniveau DSO-LV in de regelgevingvastgelegd als publieke taak (van het Kadaster). De wettelijke taken rond de LVBB (door KOOP) zijn al geregeld.

Technisch zal het huidig ontwerp van de LVBB moeten worden aangepast aan de splitsing. Ook het niet verplicht stellen van annotaties, bijv op activiteit, betekent dat een extra proces ondersteund moet worden, namelijk het later toevoegen van annotaties. De financiële impact wordt door het programma geschat op middel (100k€ - 1mln€).

derubricering

Deel 3 Besluitvorming over algemene beslispunten

Gevraagde beslissing:

6. Te besluiten tot het via de OU aanpassen van het GPvE en Doelarchitectuur en een Globaal Content Model (CGM) op te stellen in een interbestuurlijk proces voor mei 2018 waarin de hiervoor genomen beslissingen over het basisniveau zijn verwerkt.
7. Te besluiten tot het opleveren van een jaarplan 2018/2019 door het programma ADSMO voor mei 2018 waarin de genomen beslissingen over het basisniveau zijn verwerkt en waarin expliciet is gemaakt wanneer deze onderdelen gereed zijn. Tot oplevering jaarplan wordt al in lijn met deze besluitvorming gewerkt (program increment Q2).
8. Instemmen met het in principe ter beschikking stellen van onderdelen uit DSO-LV voor gebruikers, zodra deze gereed zijn voor inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit valt onder tijdelijk beheer en hierover dienen aparte afspraken te worden gemaakt m.b.t. governance en financiering. (zie aparte beslisnotitie)
9. Te besluiten tot het door het programma ADSMO laten opleveren van het technische deel van het basisniveau (DSO-LV) per 1 juli 2019

6. Aanpassing GPvE en Doelarchitectuur (DA) en opstellen Globaal Content Model (CGM)

De opdracht voor de ontwikkeling van het DSO bestaat uit de Visie, Globaal Programma van Eisen (GPvE) en Doelarchitectuur (DA).
Na het vaststellen van het basisniveau moet deze vertaald worden in een aangepaste opdracht aan het programma. In een interbestuurlijk proces zullen GPvE en DA worden aangepast voor besluitvorming in het OGB van mei.
De aanbevelingen van de Taskforce betekenen een duidelijke splitsing tussen ontwikkeling van de techniek en van de content. De opdracht voor de ontwikkeling van het technische deel landt in het GPvE en DA. Voorstel is voor de inhoud die beschikbaar komt aan de opdracht een nieuw document toe te voegen, het Globaal Content Model (GCM). Dit geeft duidelijkheid aan het programma welke inhoud/content wanneer beschikbaar komt en dus technisch ondersteund dient te worden. Dit document bevat de inhoud die in het stelsel moet worden opgenomen om DSO-LV betekenis te geven voor gebruikers. Het bevat daarmee de afspraken ten aanzien van juridische regels (omgevingsdocumenten), toepasbare regels, decentrale inhoud van de stelselcatalogus en informatieproducten. Dit is inclusief Rijksregels en eventuele afspraken rondom de bruidsschat. Deze informatie komt uit de implementatiestrategie. Het GCM zal dan ook parallel aan de implementatiestrategie door de OU in een interbestuurlijk proces met betrokkenheid van het programma ADSMO worden opgesteld.

7. Jaarplan 2018/2019

Het programma ADSMO werkt op basis van een programmaplan en jaarplan. Voor 2018 is nog geen nieuw jaarplan vastgesteld in afwachting van besluitvorming over de opvolging van het BIT-advies. Na besluitvorming over het hieronder voorgestelde basisniveau bij inwerkingtreding en parallel aan aanpassing van GPvE en doelarchitectuur wordt het programma gevraagd dit in het jaarplan te verwerken. Het gaat hierbij om de opdracht behorende bij de realisatie van de Landelijke Voorziening DSO (LV-DSO). Voorafgaand aan vaststelling van het jaarplan zal al in lijn met de besluitvorming in het OGB over het basisniveau worden gewerkt.

derubricering

8. Gebruik van onderdelen die gereed zijn in een pilotomgeving

De Taskforce heeft in haar rapport aangegeven dat in aanloop naar de inwerkingtreding per 2021 is al veel voorbereiding nodig én mogelijk om het basisniveau te kunnen realiseren. In 2018 worden al onderdelen opgeleverd door het programma. Gebruik van deze onderdelen in een pilot omgeving helpt bevoegd gezag bij de implementatie en kan de functionaliteiten optimaliseren. Gebruik in de zin van testen, is voorzien in de preproductiefase binnen de ontwikkeling door het programma DSO. Gebruik van onderdelen door gebruikers na de pre-productiefase dient via tijdelijk beheer te worden geregeld. Zie hiervoor de aparte beslisnotitie over tijdelijk beheer.

9. Oplevering van het technische basisniveau (DSO-LV) per 1 juli 2019

De Taskforce stelt voor bij inwerkingtreding (per 2021) het door de Taskforce geformuleerde basisniveau voor de landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV) te hanteren, zodat er een eenduidig beeld van de digitale dienstverlening op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet is. Het programma heeft de opdracht om het technische deel van het DSO ten behoeve van ondersteuning van de Omgevingswet bij inwerkingtreding (fase 1 uit het GPvE) op te leveren per 1 juli 2019. Via deze notitie wordt een basisniveau voorgesteld voor het DSO-LV. De impactanalyse van het programma wijst uit dat oplevering van het basisniveau ook per juli 2019 mogelijk is. Voorstel is de datum van 1 juli 2019 te blijven hanteren voor oplevering van het technische deel van het basisniveau van DSO-LV.

derubricering

Deel 4 Besluitvorming over onderwerpen waar nader onderzoek nodig is voordat deze aan het basisniveau worden toegevoegd

Gevraagde beslissing:

10. Te besluiten tot nader onderzoek op de volgende omgevingsdocumenten:
A. toevoeging van Natura 2000 en Aanwijzing bijzondere nationale natuurgebieden als omgevingsdocument bij inwerkingtreding.
B. Kennis te nemen van verzoek van de Provincies tot herprioritering van de omgevingsvergunning en dit expliciet mee te nemen in de implementatiestrategie (2018-2021). De provincies zullen hiertoe het initiatief nemen.

11 Te besluiten tot nader onderzoek op het onderwerp ondersteunen van samenwerking door:
A. Opdracht te verstrekken aan de Ondersteunende Unit voor het opstellen van een business case met betrekking tot het ondersteunen van samenwerking (zie bijlage voor de opdracht).
B. Instemming met het meenemen van 'samenwerken aan plannen' en 'samenwerken bij behandelen aanvraag/melding' bij de businesscase, maar 'het samenwerken aan initiatieven' niet mee te nemen.
C. Nader onderzoek te laten doen door het programma DSO hoe invulling kan worden gegeven aan het creëren van een voorportaal voor de preview van omgevingsdocumenten

12. Te besluiten tot nader onderzoek naar meenemen bruidsschat bij ontwikkeling digitaal stelsel (inclusief toepasbare regels) en de directie EB vragen dit via interbestuurlijke afstemming en in afstemming met het programma op te pakken.

13. Te besluiten tot de inrichting van een interbestuurlijke werkgroep die na oplevering van het technische basisniveau van DSO-LV ten behoeve van het dienstverleningsniveau gaat uitwerken welk aanvullend flankerend beleid nodig is om het dienstverleningsniveau in de praktijk aan particulieren, het MKB en andere (maatschappelijke) ondernemers in de overgangsperiode zoveel als mogelijk in stand te houden.

Toelichting:

10. Onderzoek toevoeging omgevingsdocumenten bij inwerkingtreding

Vanuit de impactanalyse van het Rijk wordt voorgestelde Natura 2000 en Aanwijzing bijzondere nationale natuurgebieden vanuit de aanvullingswet natuur ook aan te wijzen als omgevingsdocument bij inwerkingtreding, omdat ze voldoen aan de criteria van de taskforce voor het basisniveau, zoals de noodzaak bij inwerkingtreding en het tonen van geo-coördinaten. Deze documenten waren echter niet in scope en zijn daarom door het programma niet in de impactanalyse meegenomen. Voorstel is om te onderzoeken op welke wijze Natura 2000 en de aanwijzing bijzondere nationale natuurgebieden het beste ontsloten kunnen worden via de LVBB en het DSO-LV en hiervan de impact te bepalen.

derubricering

De omgevingsvergunning is bij inwerkingtreding van de wet niet voorzien als omgevingsdocument, omdat het niet gestandaardiseerd is, privacygevoelige informatie kan bevatten en vanuit intellectueel eigendom. Daarom was het in eerste instantie als te complex beoordeeld als omgevingsdocument bij inwerkingtreding. Vanuit de impactanalyse provincies is geagendeerd om dit moment van heroverweging te benutten om meer prioriteit te geven aan de positie van de omgevingsvergunning. Er is binnen de keten 'van idee naar afhandeling' veel winst te behalen binnen het stelsel met het standaardiseren van de vergunningen. Dit zal vanuit de provincies worden opgestart en moet een expliciet onderdeel zijn van de implementatiestrategie.

11.Ondersteunen samenwerken

De taskforce stelt voor:

- Er is een samenwerkingsfunctionaliteit via of door het DSO beschikbaar waarmee samenwerking door het verantwoordelijke bevoegd gezag met een ander betrokken bevoegd gezag wordt gefaciliteerd. Dit is bedoeld voor de vergunningverlenings- en meldingsprocessen die een bevoegd gezag overstijgen.
- Samenwerking kan per 2021 door het delen van informatie, autorisatie, afstemmen van het ketenproces, samenwerken aan resultaat en afstemmen over de besluitvorming.

Bij het Rijk, Provincies, Gemeenten en Waterschappen wordt de door de tasforce geconstateerde behoefte aan samenwerkingsfunctionaliteit gedeeld. Het realiseren van ondersteuning ten behoeve van samenwerking wordt als meerwaarde gezien. De complexiteit in het stelsel (breder dan DSO-LV) wordt verminderd, omdat samenwerken eenvoudiger wordt en de dienstverlening aan burgers en bedrijven wordt versterkt omdat overheden elkaar sneller en beter weten te vinden. Wel lopen de beelden uit elkaar als het gaat over wat er concreet gerealiseerd moet worden en wanneer, bv een samenwerkingsruimte, services, standaarden enz. In het Globaal Programma van Eisen is een beperkte vorm van samenwerken beschreven, maar vanuit de bevoegde gezagen komt een roep voor betere ondersteuning. De impact daarvan is pas te bepalen als bekend is welke vorm van ondersteuning nodig is en op welke wijze dat kan worden gerealiseerd. Daarom wordt voorgesteld de Ondersteunende Unit opdracht te verstrekken een business case op te stellen waarin meerdere opties worden uitgewerkt op basis van input van experts uit de overheden en een marktverkenning. In lijn met het advies van de Taskforce wordt in de businesscase 'samenwerken aan initiatieven' niet meegenomen. Zie de bijlage voor een verdere uitwerking van de opdracht voor de business case. De business case geeft antwoord op de volgende vragen:

1. Wat zijn de geprioriteerde eisen aan samenwerking voor het samenwerken aan plannen?
2. Wat zijn de geprioriteerde eisen aan samenwerken aan vergunningen en meldingen?
3. Welke bestaande systemen worden nu gebruikt en welke marktproducten zijn al beschikbaar die invulling geven aan bovenstaande eisen?
4. Wat is daarmee extra nodig om invulling te geven aan deze geprioriteerde eisen?
5. Wat zijn de kosten en de (maatschappelijke) baten indien deze behoefte wordt ingevuld door het DSO-LV?
6. Wat zijn de geleerde lessen vanuit de huidige samenwerkingsvoorzieningen (bv OLO) met betrekking tot het gebruik hiervan?
7. Wat zijn de gevolgen van de gekozen variant voor privacy, security en verantwoordelijkheid voor zowel de techniek als de content?

derubricering

Ook wordt onderzoek voorgesteld naar het realiseren van een zg. "voorportaal". In de huidige situatie is er bij ruimtelijkeplannen.nl de mogelijkheid van een preview in een (besloten) omgeving. In de visie (p36 en 37) is opgenomen "*Voor bevoegd gezagen en belanghebbenden is het van belang om ook al inzicht te hebben in concept, ontwerp en vastgestelde (maar nog niet in werking getreden) besluiten om hiermee een goede inschatting te kunnen maken van de effecten van de (potentiële) wijziging)*" en in het GPVE (p. 32) is opgenomen "*Naast ontwerpen en vastgestelde en bekendgemaakte omgevingsdocumenten is het ook mogelijk om concept omgevingsdocumenten (voor bekendmaking) beschikbaar te stellen voor samenwerking*." Dit is nu niet in scope bij het programma DSO-LV. De omgevingsbesluiten zijn computer-leesbare documenten die een specifieke opslag en viewer vragen. Ze wijzigen (geautomatiseerd) een regeling, waarbij er veelvuldig parallelle besluitvormingsvormingsprocessen zullen lopen en er sprake kan zijn van meervoudig bronhouderschap. Het is daarom cruciaal dat er voor degelijke besluiten een centrale (samenwerk)omgeving is voor de test (preview-/pilotomgeving), het publiceren van niet formele statussen (concept, voorontwerp) en de afstemming bij parallelle besluitvormingsprocessen en gedeeld bronhouderschap (bijvoorbeeld projectbesluit), waarin alle actuele besluiten en regelingen beschikbaar zijn. Het is daarom van belang dat het programma DSO nader onderzoek doet hoe deze functionaliteit vormgegeven moet worden en wat daar de consequenties van zijn.

12. Meenemen bruidsschat[3] bij ontwikkeling toepasbare regels en DSO-LV

De Taskforce heeft op diverse punten in zijn rapport geadviseerd de bruidsschat mee te nemen bij de ontwikkeling van DSO-LV. Het begrip 'bruidsschat' komt nu niet voor in de opdracht voor DSO-LV. Bij het opstellen van het GPvE is destijds nog geen rekening gehouden met het meenemen hiervan (ook omdat toen nog niet bekend was dat er een bruidsschat zou komen). Daarnaast betreft de bruidsschat 'content' en deze is minder goed op zijn plaats in een GPvE. Daarom zit het meenemen van de bruidsschat nu niet in de scope van het DSO-LV. Het meenemen van de bruidsschat bij de ontwikkeling van het digitaal stelsel heeft gevolgen voor:

- Toepasbare regels: welke topactiviteiten uit bruidsschat zullen worden meegenomen bij het maken van toepasbare regels (en wie gaat dat doen: Rijk of gemeentes)? Wat gebeurt er met de activiteiten waar geen toepasbare regel voor wordt gemaakt (generiek formulier? Wie maakt dat? In hoeverre ondersteunen via checken en indienen?).
- De functionaliteit: de vraag moet beantwoord worden hoe en waar de regels uit de bruidsschat ontsloten worden in DSO-LV.
  De regels worden vastgesteld via de procedure van een rijks-amvb, maar juridisch zijn het 380 setjes omgevingsplanregels. Hoe moet deze content zichtbaar gemaakt worden voor gebruikers (wel of niet in de viewer? Wel of niet in overbruggingsfunctie? Etc.) Ook zijn er technische keuzes te maken v.w.b. het maken van toepasbare regels: komen er bijvoorbeeld 380 identieke lokale setjes of 1 set rijksregels? En wat zijn de wijzigingsmogelijkheden voor lokale

[3] De 'bruidsschat' wordt gehanteerd als term voor de set van regels die bij Invoeringsbesluit Omgevingswet (amvb) worden vastgesteld en die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege deel gaan uitmaken van het omgevingsplan zoals vanaf dat moment in elke gemeente geldt. Het gaat hier om regels die niet langer in de rijksregelgeving (deels bij wet, amvb en ministeriële regeling) worden gesteld, maar worden 'gedecentraliseerd' naar gemeenten. Om te voorkomen dat er door het niet langer van stellen van rijksregels een hiaat in regelgeving ontstaat en gemeenten al per direct nieuwe regels in het omgevingsplan zouden moeten vaststellen, is de constructie gekozen om de te decentraliseren regels over te hevelen naar het omgevingsplan. Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen gemeenten de desbetreffende regels zo nodig (gefaseerd en per locatie) aanpassen aan de lokale omstandigheden (wijzigen of intrekken).

derubricering

overheden van die toepasbare (bijvoorbeeld alleen als 1 blok kunnen vervangen of ook binnen die module losse regels kunnen wijzigen)?
- De content van DSO-LV en van de wetgeving m.b.t. de bruidsschat: welk deel van de content (toepasbare regels, inhoud omgevingsplan) wordt door programma DSO in DSO-LV gezet en welk deel is de verantwoordelijkheid van de gemeentes? En in welke vorm wordt de content gemaakt (als stukjes omgevingsplan, bijvoorbeeld met een plankaart)? Welke keuzes zijn te maken v.w.b. digitaliseerbaarheid van de te maken wetgeving (wordt bijvoorbeeld geïnvesteerd in digitaliseerbare teksten of niet)?

Het is raadzaam te onderzoeken hoe de bruidsschat kan worden meegenomen bij de ontwikkeling van het digitaal stelsel, omdat anders niet zeker is dat 8 van de 10 meest aangevraagde activiteiten in OLO via vragenbomen wordt ondersteund en dat delen van nieuwe omgevingsplannen die wel juridisch gelden niet zichtbaar zijn via de viewer in DSO. Daarom wordt voorgesteld dit nader onderzoek nu interbestuurlijk op te pakken en hiervoor opdracht te verlenen aan de programmadirectie Eenvoudig Beter, in samenwerking met programma DSO. Daarbij moet in elk geval gekeken worden naar de voormelde punten op het gebied van functionaliteit, content en toepasbare regels. Ook moet nader worden bezien wie wat ontwikkelt in relatie tot de planning van de regelgeving in de bruidsschat[4].

13. Voorkomen achteruitgang dienstverlening in de overgangsperiode

Er heeft met de impactanalyses een eerste verkenning plaatsgevonden naar de impact van de taskforcevoorstellen op het dienstverleningsniveau aan particulieren, het MKB en andere (maatschappelijke) ondernemers als zij activiteiten in de fysieke leefomgeving willen ontplooien in de overgangsperiode t/m 2029, die op dit moment vooral aangewezen zijn op de digitale ondersteuning in www.ruimtelijkeplannen.nl, het AIM en het OLO (Voor grote bedrijven is de aanname gepleegd dat zij op dit moment veel minder zullen werken met de faciliteiten uit het AIM en het OLO en zij ook financieel zich makkelijker door deskundigen kunnen laten ondersteunen). Geconstateerd werd dat grosso modo voor deze gebruikers eenzelfde dienstverleningsniveau m.b.t. het zich oriënteren en doen van meldingen en aanvragen van vergunningen mogelijk is, maar dat dit wel afhankelijk is van:
- De wijze van inrichting van de kaart-viewer in het DSO in combinatie met de overbruggingsfunctie. Hier zal een helder programma van minimale eisen voor opgesteld moeten worden, om in de overgangsperiode eenzelfde dienstverleningsniveau als nu te garanderen.
- Dat in de invoeringswet/invoeringsbesluit heldere regels komen voor het stellen van regels voor locaties in het nieuwe omgevingsplan in het DSO, wanneer er voor die locatie ook nog regels op basis van het omgevingsplan van rechtswege gelden (geen nieuwe regels in het DSO voor een locatie, als deze de werking van de regels in het omgevingsplan van rechtswege beïnvloeden. Dan moeten de regels voor de locatie, of een gebied, helemaal over naar het DSO in een omgevingsplan nieuwe stijl, dit om de inzichtelijkheid voor gebruikers in stand te houden).
- De mate waarin decentrale overheden vragenbomen (toepasbare regels) gaan ontwikkelen om de huidige OLO-2 functionaliteiten via vragenbomen in het DSO in stand te houden, die (straks) in belangrijke mate decentraal zijn, en de door het Rijk ter beschikking gestelde vragenbomen voor de topactiviteiten gaan aanpassen, indien zij zelf bouw-, milieu-, en veiligheidsregels of anderszins regels in het Omgevingsplan gaan opnemen die afwijken van de rijksregels en de bruidschatregels of die regels tot een onjuiste uitkomst van die rijksvragenbomen zouden leiden (t.a.v.

[4] Cf. planning gaan de regels van het Invoeringsbesluit in oktober 2018 in consultatie.

bijvoorbeeld te nemen maatregelen, het meldings- of vergunningplichtig zijn, of de in te dienen gegevens bij een melding of een vergunningaanvraag).
- De wijze waarop gemeenten het omgevingsplan van rechtswege (dat in ruimtelijkeplannen.nl zit) gaan omzetten naar een omgevingsplan nieuwe stijl, om de combinatie van het omgevingsplan van rechtswege en het omgevingsplan nieuwe stijl zo inzichtelijk mogelijk te houden voor de gebruikers.
- De wijze waarop belangrijke niet-omgevingsdocumenten voor initiatiefnemers maar ook voor belanghebbenden (in het kader van zienswijze, bezwaar en beroepsprocessen) straks vindbaar zijn (zoals visies, programma's e.d.).

Voor het behouden van het huidig niveau van dienstverlening is het belangrijk dat bij het reguliere ontwikkelproces van bijvoorbeeld de viewer en vragenbomen de inbreng van de eindgebruikers goed wordt meegenomen.
Daarnaast zal het op onderdelen nodig zijn om extra flankerend beleid te ontwikkelen, bijvoorbeeld om initiatiefnemers bij de niet-topactiviteiten te ondersteunen (bijv. via een helpdesk). Ook kan het nodig zijn dat decentrale overheden ondersteuning van het Rijk krijgen om inzicht te krijgen in wat aan kennis nodig is om de rijksvragenbomen van het Rijk aan te passen, wanneer men zelf regels in het Omgevingsplan gaat opnemen die de werking van de door het Rijk opgestelde vragenbomen gaan beïnvloeden.

Aan het OGB wordt voorgesteld om na oplevering van het technische deel van het basisniveau van DSO-LV in 2019 een interbestuurlijke werkgroep (met ook praktijkkennis) in te richten welk aanvullend flankerend beleid nodig is om het dienstverleningsniveau **in de praktijk** aan particulieren, het MKB en andere (maatschappelijke) ondernemers in de overgangsperiode zoveel als mogelijk in stand te houden.

derubricering

Bijlage Voorstel uitvoeren businesscases samenwerkingsruimte

Aanleiding
Bij het Rijk, Provincies, Gemeenten en Waterschappen wordt de door de taskforce geconstateerde behoefte aan samenwerkingsfunctionaliteit breed gedeeld. Het realiseren van ondersteuning ten behoeve van samenwerking wordt als meerwaarde gezien. Door het ondersteunen van een samenwerkingsfunctionaliteit kan de complexiteit in het stelsel als geheel (breder dan DSO-LV) worden verminderd. Samenwerken wordt eenvoudiger en de dienstverlening aan burgers en bedrijven wordt versterkt omdat overheden elkaar sneller en beter weten te vinden.
De realisatie van een uitgebreide(re) samenwerkingsruimte is echter niet in de opdracht opgenomen. Daarnaast lopen de beelden uit elkaar als het gaat over wat er dan concreet gerealiseerd moet worden. Spreken we over een samenwerkingsvoorziening, of eerder services en standaarden om bestaande voorzieningen te kunnen koppelen? Het uitgevoerde UIVO-i onderzoek biedt een fundament, maar het is op dit moment niet mogelijk om een overkoepelend beeld van de eisen -incl. de prioriteiten- te definiëren en daarmee de impact van het voorstel van de Taskforce te bepalen. Om tot goede besluitvorming te kunnen komen wordt voorgesteld businesscases op te stellen waarin per type samenwerking de eisen, prioriteit en voorkeursoplossing wordt uitgewerkt op basis van input van experts uit alle overheden en een marktverkenning.

Randvoorwaarde
Voor het kunnen opstellen van de businesscases is het absoluut noodzakelijk dat er experts vanuit BG enkele dagdelen kunnen meewerken in februari/maart 2018.

Afstemming
Dit voorstel is opgesteld in samenwerking met het programma Aan de Slag met de Omgevingswet, en de BLM's van de koepels door de OU.

Toelichting
De samenwerkingsfunctionaliteit ziet op de volgende domeinen:
1. Samenwerken aan plannen - samenwerken met andere bevoegde gezagen door planvormer. Plannen laten reviewen door andere bevoegde gezagen.
2. Samenwerken aan initiatieven - participatietraject complex initiatief door initiatiefnemer. Als initiatiefnemer belanghebbenden betrekken bij het uitwerken van een complex initiatief. *De Taskforce stelt voor dit onderdeel van de samenwerkingsruimte bij inwerkingtreding nog niet te realiseren.*
3. Samenwerken bij behandelen aanvraag/melding - als vergunningverlener samenwerken met adviseurs en andere bevoegde gezagen.

derubricering

Beoogd resultaat
Per domein waarop wordt samengewerkt (maken van plannen, behandelen van een aanvraag of melding, en eventueel initiatieven) een business case waarin op basis van eisen, wensen en prioriteiten kosten en (maatschappelijke) baten zijn ingeschat. In de BC wordt

- een overzicht gegeven van de wensen incl. prioritering
- een afweging gemaakt tussen aan de ene kant de eisen en de wensen en aan de andere kant de oplossingen die er in de markt zijn
- een Fit GAP-analyse gemaakt tussen de marktoplossingen en de eisen/wensen
- mogelijke oplossingen/varianten voor de Fit Gap gedefinieerd
- van de varianten zijn de kosten en (maatschappelijke) baten beschreven
- een globaal tijdspad geschetst en activiteiten benoemd om de business case tot uitvoering te laten komen bij een positief besluit.
- voorstel voor een aanpassing van het GPvE en de Doelarchitectuur als onderdeel van een te wijzigen opdracht

Per domein waarop wordt samengewerkt wordt een beslisnotitie voor het OGB opgesteld waarop een concreet besluit genomen kan worden.

Uitgangspunten
Uitgangspunten bij het formuleren van de eisen en wensen zijn:

- analyse van het huidige gebruik van de samenwerkingsruimte
- UIVO-studies gericht op de samenwerkingsfunctionaliteit
- advies van de taskforce
- input van de koepels
- er wordt per domein gewerkt aan een business case gelet op het verschil in focus en omdat per domein andere experts zijn betrokken.

Kosten opstellen van de businesscases voor de domeinen samenwerken aan plannen en samenwerken bij behandelen aanvraag/melding
Voor de businesscases worden geen out of pocket kosten voorzien, wel een inzet van uren aan de zijde van de OU, programma DSO en de bevoegde gezagen. Deze zijn hieronder als dagen aangegeven.

Activiteit	**toelichting**	**Investering**
Analyse	Analyse van huidig gebruik samenwerkingsruimte en formuleren vraagstelling	6 dagen programma DSO 2 dagen OU
Expertsessies (4)	Voor de twee benoemde domeinen (planvorming, behandelen) in totaal 2 sessies van een halve dag met experts (halve dag voorbereiding per sessie door de experts). Uitgangspunt is 2 experts per koepel.	48 dagen koepels/Rijk 12 dagen programma DSO 6 dagen OU
marktverkenning	Benaderen leveranciers van pakketten die meest gebruikt worden om te onderzoeken welke functionaliteit al geboden wordt en/of hoe makkelijk gewenste functionaliteit ingepast kan worden	6 dagen DSO
Bezoeken van BG's	Bevragen BG waar al met samenwerkingssystemen gewerkt wordt naar ervaringen en wensen	3 dagen koepels/Rijk 3 dagen DSO
Business case op hoofdlijnen	Beschrijving uitgevoerde verkenningen Beschrijving mogelijke oplossingen en voorkeursscenario Architectuurschets voorkeursscenario Globale eisen voorkeursscenario Globale kosten en baten Globale planning uitvoeringstraject	4 dagen koepels/Rijk 15 dagen programma DSO 3 dagen OU
Overhead	Organisatie, overleggen, voorbereiden besluitvorming	8 dagen programma DSO 6 dagen OU
Totaal*		**55 dagen koepels /Rijk** **50 dagen programma DSO** **15 dagen OU**

derubricering

*De inzet vanuit de koepels/Rijk wordt door de koepels/Rijk zelf bekostigd omdat de inzet past binnen de in de PR afgesproken ondergrens van ca. 50 uur per persoon, per half jaar.
De inzet van programma DSO kan binnen de huidige capaciteit van PI 5 worden uitgevoerd; hierop is reeds geanticipeerd. De inzet van OU kan binnen de huidige capaciteit worden uitgevoerd.

Doorlooptijd samenwerken aan plannen, samenwerken bij behandelen aanvraag/melding

- Concept businesscases gereed eerste week april
- OGB 25 april - bespreking businesscases
- OGB 12 juni – besluitvorming over realisatie

Kosten opstellen van de businesscases voor het domein samenwerken aan initiatieven

Activiteit	**toelichting**	**Investering**
Analyse	Analyse van huidig gebruik samenwerkingsruimte en formuleren vraagstelling	3 dagen programma DSO 1 dag OU
Expertsessies (2)	2 sessies van een halve dag met experts (halve dag voorbereiding per sessie door de experts). Uitgangspunt is 2 experts per koepel.	24 dagen koepels/Rijk 6 dagen programma DSO 3 dagen OU
marktverkenning	Benaderen leveranciers van pakketten die meest gebruikt worden om te onderzoeken welke functionaliteit al geboden wordt en/of hoe makkelijk gewenste functionaliteit ingepast kan worden	3 dagen programma DSO
Bezoeken van BG's	Bevragen BG waar al met samenwerkingssystemen gewerkt wordt naar ervaringen en wensen	1,5 dagen koepels/Rijk 1,5 dagen programma DSO
Business case op hoofdlijnen	Beschrijving uitgevoerde verkenningen Beschrijving mogelijke oplossingen en voorkeursscenario Architectuurschets voorkeursscenario Globale eisen voorkeursscenario Globale kosten en baten Globale planning uitvoeringstraject	2 dagen koepels/Rijk 7,5 dagen programma DSO 1,5 dagen OU
Overhead	Organisatie, overleggen, voorbereiden besluitvorming	4 dagen programma DSO 3 dagen OU
Totaal*		**27,5 dagen koepels /Rijk** **25 dagen programma DSO** **7,5 dagen OU**

*De inzet vanuit de koepels/Rijk wordt door de koepels/Rijk zelf bekostigd omdat de inzet past binnen de in de PR afgesproken ondergrens van ca. 50 uur per persoon, per half jaar.
De inzet van programma DSO kan binnen de huidige capaciteit van PI 6 worden uitgevoerd. De inzet van OU kan binnen de huidige capaciteit worden uitgevoerd.

Doorlooptijd samenwerken aan initiatieven

- Concept businesscase gereed derde week mei
- OGB 12 juni -bespreking businesscase
- OGB na de zomer - besluitvorming over realisatie

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum: 13 februari 2018

notitie OGB

Onderwerp	ontwikkelstrategie
Agendanummer	5c
Datum	22 februari 2018

Aard van de behandeling:
Ter bespreking

Aanleiding
De taskforce doet een voorstel voor een basisniveau van de landelijke voorziening van het digitaal stelsel bij inwerkingtreding. In het bestuursakkoord en de interbestuurlijke visie is een ambitie tot verdere doorontwikkeling (scenario 3) afgesproken. In het OGB is afgesproken en richting de Kamer is gecommuniceerd dat deze overeind blijft. Er is afgesproken in het OGB om een ontwikkelstrategie voor de ontwikkeling van het digitaal stelsel te maken. Dit sluit aan op de aanbeveling uit de taskforce om vanaf 2018 in een meerjarenplanning de inhoudelijke ambitie voor de jaren na realisatie van het basisniveau vast te stellen.

Voorstel
- Instemmen om ontwikkelstrategie in 2018 interbestuurlijk verder uit te werken op basis van de hieronder voorgestelde principes.

Toelichting
De ontwikkeling van het DSO stopt niet als het basisniveau gerealiseerd is.
Na ontwikkeling van het basisniveau, zal het DSO stapsgewijs uitgebreid worden, zoals dat is afgesproken in het bestuursakkoord. Verdere ontwikkeling vindt plaats doordat de technische mogelijkheden worden uitgebreid en doordat er meer content wordt toegevoegd. De ontwikkelstrategie is daarmee agenderend voor alle partijen. Het geeft perspectief op de doorontwikkeling van de landelijke voorziening en geeft inzicht in het werk / de transitieopgave bij het bevoegd gezag. Doordat ontwikkeling stapsgewijs plaatsvindt, is tussentijdse sturing mogelijk. Het OGB en het BO prioriteren telkens wat de meest gewenste uitbreiding op een bepaald moment is.

Deze notitie gaat in op uitgangspunten en proces van de ontwikkelstrategie. Interbestuurlijke uitwerking over de inhoud moet nog plaatsvinden. Conform het advies van de taskforce zal dit in 2018 plaatsvinden.

Leidende principes
Prioritering vindt plaats op basis van de volgende leidende principes:
1. Welke behoefte hebben de eindgebruikers
2. Wat draagt het meest bij aan de doelen van de stelselherziening,
    a. Snellere en betere besluitvorming
    b. Vergroten inzichtelijkheid, vermindering onderzoekslasten
    c. Meer integrale aanpak
    d. Vergroten afweegruimte
3. Is er een positieve businesscase, wegen de baten op tegen de kosten
4. Zijn gebruikers (bevoegd gezagen) in staat om uitbreiding te implementeren

Knoppen taskforce
Keuzes en prioritering van de doorontwikkeling kan gemaakt worden op basis van de knoppen van de taskforce. Hieronder wordt daarvan een beeld geschetst, wat verder uitgewerkt zal worden.

Omgevingsdocumenten en standaarden
Het aantal omgevingsdocumenten is in het basisniveau beperkt, en kan stapsgewijs uitgebreid worden. Een standaard voor een omgevingsdocument wordt centraal gemaakt, waarna bevoegd gezagen aan zet zijn om omgevingsdocumenten conform die standaarden op te stellen.

In het basisniveau is het mogelijk om de waterschapsverordening en het omgevingsplan als omgevingsdocument te ontsluiten, maar zullen deze nog niet door bevoegd gezagen gereed zijn. Doorontwikkeling vindt dus al plaats doordat er in de overgangsperiode steeds meer omgevingsplannen en verordeningen als omgevingsdocument in het DSO beschikbaar komen.

Een tijdpad voor het ontsluiten van andere omgevingsdocumenten is belangrijk. Vanuit de provincies is aangegeven dat de omgevingsvergunning prioriteit heeft om na het basisniveau zo snel mogelijk als omgevingsdocument te worden aangegeven.

stelselcatalogus
Voor de stelselcatalogus is voorlopig geen technische doorontwikkeling voorzien. Wel kunnen er in de toekomst meer begrippen opgenomen worden in de stelselherziening. Hiervoor is harmonisatie van begrippen noodzakelijk. Eerste stap is een strategie hoe hier invulling aan kan worden gegeven. Het OGB heeft reeds verzocht aan het programma ADSMO om hier in het kader van het jaarplan 2018 een voorstel voor te doen.

Toepasbare regels
In het basisniveau worden alleen toepasbare regels gemaakt voor de zogenaamde topactiviteiten van de rijksregels. Hiervoor vindt prioritering plaats. Op basis van deze prioritering zal mogelijk het aantal activiteiten waarvoor toepasbare regels worden gemaakt verder worden uitgebreid. Hierdoor kunnen gebruikers voor meer activiteiten via het invullen van vragen in het DSO checken of ze een vergunning nodig hebben en via slimme formulieren een vergunning aanvragen / melding doen. Hiervoor is geen technische uitbreiding van de mogelijkheden nodig.

Belangrijke stap is om een strategie te ontwikkelen om het gebruik van toepasbare regels door decentrale overheden te stimuleren. Dit kan onderdeel uitmaken van de implementatiestrategie.

Regels op locatie
In het basisniveau is de oriëntatiefunctie beperkt tot een filter op locatie. De gebruiker kan daarmee niet per activiteit filteren welke regels voor hem van toepassing zijn. Technisch is het al wel mogelijk om te filteren op activiteit.

Om het zoeken op activiteit mogelijk te maken, moeten aan omgevingsdocumenten annotaties worden toegevoegd. Dat betekent een forse werklast voor bevoegd gezagen. Annotaties zijn nu niet verplicht. In de implementatiestrategie kunnen afspraken worden gemaakt hoe overheden gestimuleerd worden dat te doen.

Samenwerkingsruimte
Voor de samenwerkingsruimte is verdere uitwerking nodig van het voorstel van de taskforce. Zie hiervoor de separate notitie.

Informatieproducten
Over informatieproducten vindt nu besluitvorming plaats via een separaat traject.

Tijdreizen
Voor tijdreizen is een vraaggestuurde ontwikkeling mogelijk. Tijdreizen kan uitgebreid worden zodat het mogelijk wordt om ook indieningsvereisten, toepasbare regels, ondergronden e.d.. uit het verleden terug te zien in het DSO. In de huidige situatie kan dit ook niet, het heeft niet de eerste prioriteit.

Overige uitbreidingen
Naast de knoppen zoals door de taskforce gedefinieerd, zijn er andere mogelijkheden om het Digitaal stelsel verder uit te breiden. Dan is er niet zozeer sprake van doorontwikkeling van het bestaande, maar van een fundamentele uitbreiding van de scope en mogelijkheden van het DSO.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Het mogelijk maken dat zienswijzen en bezwaren via het digitaal stelsel worden ingediend en afgehandeld.
- Het domein van toezicht en handhaving verder ondersteunen, bijvoorbeeld door het vastleggen van toezichts- en handhavingsinformatie (welke controle is wanneer geweest), het ondersteunen van handhavingsprocessen.

Dit zijn mogelijkheden voor de toekomst. Prioriteit heeft nu het verder doorontwikkeling van onderdelen die al in het DSO zitten.

Raakvlakken
Er zijn een aantal raakvlakken, waarover parallel aan het verder uitwerken van de ontwikkelstrategie keuzes moeten worden gemaakt:

- Het vaststellen van het basisniveau van het DSO landelijke voorziening
- De beschikbare middelen. De middelen waarover in het financieel akkoord afspraken zijn gemaakt (150 miljoen investeringskosten), zijn grotendeels nodig voor de ontwikkeling van het basisniveau. Er zullen aanvullende afspraken moeten worden gemaakt over middelen voor doorontwikkeling.
- De inrichting van de beheerorganisatie, en daarmee de verhouding tussen ontwikkeling en beheer.

Vervolgproces
De ontwikkelstrategie moet in 2018 verder uitgewerkt worden zodat er een meerjarige planning ontstaat voor de periode na realiseren van het basisniveau. Deze zal van grof naar fijn moeten worden aangescherpt in de tijd. Waar nodig moeten wijzigingen plaats kunnen vinden door ontwikkelingen bij de realisatie en implementatie van het DSO en in de omgeving.

Voorgesteld wordt om een interbestuurlijk groepje de opdracht te geven de ontwikkelstrategie verder vorm te geven, en in de tweede helft van 2018 ter besluitvorming aan het OGB en het BO voor te leggen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Programmaraad

Beslisnotitie

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M

T

Onderwerp	Versterken gebruikersbetrokkenheid bevoegd gezagen in ontwikkeling DSO
Agendanummer	5.d
Akkoord indiener	Verandermanagers rijk, provincies, waterschapen, gemeenten
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	13 februari 2018

Datum
13-02-2018

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aanleiding

Het BIT rapport beveelt aan om de gebruikersbetrokkenheid bij de ontwikkeling van het DSO te versterken. Het OGB heeft de veranderopgaven gevraagd hiervoor voorstellen te doen, in afstemming met het programma DSO en Invoeringsondersteuning (IVO). De voorliggende notitie geeft invulling aan dat verzoek en richt zich hierbij specifiek op gebruikersbetrokkenheid vanuit de bevoegd gezagen; de gebruikersbetrokkenheid vanuit burgers en bedrijven valt buiten scope van deze notitie.

We vertrekken daarbij niet vanaf 'nul': In de afgelopen jaren hebben de Business Liaison Managers en de Business Liaison Architecten, samen met gebruikersgroepen, UIVO-I etc. richting kunnen geven aan de ontwikkeling van het DSO. Nu de contouren hiervoor staan, komt het erop aan de invulling daarvan te laten aansluiten bij de dagelijkse praktijk van meer dan 400 overheidsorganisaties en duizenden professionals. Tegelijkertijd moeten zij meegenomen worden in de nieuwe werkwijzen als gevolg van de Omgevingswet. Dit is een forse opgave, maar noodzakelijk om de risico's, zoals geschetst in paragraaf 1, zo klein mogelijk te maken.

Behandelvragen

De hoofdvragen aan het OGB zijn de volgende:

- Onderschrijft u de noodzaak om de gebruikersinbreng vanuit de bevoegd gezagen te versterken als belangrijke randvoorwaarde voor een werkend DSO én de urgentie om dat nu te doen?
- Deelt u de geschetste oplossingsrichtingen?

Zo ja:

- Welke keuze maakt u voor het beschikbaar stellen van benodigde middelen: her-allocatie binnen het programma ADSMO of aanvullende financiering?
- Geeft u opdracht aan het programma ADSMO om de voorstellen uit te werken en op te nemen in het jaarplan 2018, zodanig dat in *Program Increment 6* (Q2-2018) de eerste concrete stappen gezet kunnen worden en waarbij nauwe samenwerking tussen DSO, Veranderopgaven en IVO uitgangspunt is.

Advies programmaraad
PR adviseert het OGB om scenario 1 te kiezen, er vanuit gaande dat de benodigde middelen die nodig zijn om de herplanning van de wet op te vangen bij de implementatie, beschikbaar zullen zijn. Een goede gebruikersbetrokkenheid vanuit de praktijk is een vorm van invoeringsondersteuning die nodig is om van de wet en het DSO dat daarbij een belangrijke ondersteuning biedt, een succes te maken. Scenario 0 wordt ontraden.

Advies OU
- De OU onderschrijft de noodzaak voor het versterken van de gebruikersbetrokkenheid en adviseert daar snel stappen in te zetten.
- De OU benadrukt het belang van inbreng door burgers en bedrijven en adviseert het programma te vragen daar op korte termijn, een voorstel voor te ontwikkelen (binnen het huidige budget).
- Over de financiering adviseert de OU het volgende:
    - De OU ziet ook als optie dat het organiseren van de inhoudelijke inbreng door de verschillende partijen (versterken rollen gebruiksinbreng) ook ten laste van de verschillende partijen komt.
    - De OU adviseert te kiezen voor scenario 1, en de benodigde middelen voor de praktijkproeven en UIVO-I te financieren uit het bestaande budget.

1. De essentie van deze notitie
Het programma ADSMO loopt aanzienlijke risico's indien de gebruikersinbreng niet op korte termijn fors versterkt wordt: dit zal de ontwikkeling vertragen (de projecten moeten wachten op besluiten van de gebruikersorganisatie) en bovendien zal het DSO zeer waarschijnlijk minder goed aansluiten bij de behoeften in onze organisaties, met als gevolg:
- Minder draagvlak bij achterban (uiterste: geen acceptatie)
- Hogere kosten in de primaire processen (eromheen werken)
- Hogere beheerlasten (wijzigingen en aanvullingen)
- Slechtere dienstverlening (onvoldoende ondersteuning van burger en bedrijf)
- Verminderd behalen van de doelen van de wet vanwege verwevenheid juridisch stelsel en digitale stelsel

2. Gebruikersbetrokkenheid als succesfactor voor het ontwikkelen van informatievoorziening
Informatievoorziening raakt tot in de haarvaten verweven met de wijze waarop we ons werk doen. Áls de gebruikers niet het stuur nemen bij het definiëren van de informatievoorziening, dan wordt de informatievoorziening onvermijdelijk sturend (en beperkend!) voor de inrichting van werkprocessen. Dit is dé achilleshiel van ieder ICT-gerelateerd verandertraject en de reden dat gebrek aan gebruikersbetrokkenheid een in de literatuur veelgenoemde faalfactor voor ICT-projecten is.

Wat nodig is, is van buiten naar binnen denken en werken. Niet vanuit het DSO maar vanuit de inhoud van het werk en de professionals die daar dagelijks mee bezig zijn bij al die gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, provincies en rijkspartijen. Deze professionals in het veld willen worden geholpen en geïnspireerd door een werkend DSO, waar je echt wat aan hebt in je eigen werkpraktijk. Alleen dan kan de veranderopgave qua digitalisering succesvol verlopen en het doel van de wet behaald worden.

3. De afbakening van gebruikersbetrokkenheid gehanteerd in deze notitie

Gebruikersbetrokkenheid ziet toe op:

1) Vraagsturing (welke functionaliteit is nodig en moet wanneer ontwikkeld worden?)
2) Inbreng van kennis en expertise uit de praktijk (hoe moet functionaliteit eruit zien om goed aan te sluiten bij de praktijk en behoeften van gebruikers?)
3) Verwachtingsmanagement en acceptatie (hoe bewerkstelligen we een realistisch beeld over het DSO, hoe organiseren en borgen we een (formeel) acceptatieproces waarin eindgebruikers goed vertegenwoordigd zijn?)
4) Praktijkproeven (hoe kunnen we (deel)opleveringen van functionaliteit beproeven in realistische situaties, in samenhang met andere instrumenten).
5) Ondersteunen van de implementatiekracht van het programma (wat moet wanneer geregeld worden zodat gebruikers de functionaliteiten van het digitaal stelsel tijdig en effectief kunnen gebruiken?)

Gebruikersbetrokkenheid heeft nauwe relaties (en soms zelfs overlap) met aanpalende werkvelden als de veranderopgaven, DSO-implementatie, invoeringsondersteuning, programmacommunicatie, leveranciersmanagement en inrichten (functioneel) beheer. Het is aan het Programma ADSMO om dit zo effectief en efficiënt mogelijk in samenhang te sturen.

4. De uitdagingen bij het inrichten van gebruikersbetrokkenheid in de context van het DSO

4a: Ophalen goede inbreng

Vanzelfsprekend moet gebruikersinbreng kunnen bouwen op medewerkers uit de primaire processen met hoge kwaliteiten: die beschikken over voldoende kennis en expertise, die zich het gedachtengoed van de Omgevingswet voldoende eigen hebben gemaakt en kunnen denken buiten de huidige kaders. Om deze personen betrokken te krijgen is het van belang het DSO te positioneren als een wezenlijk element in het primaire proces en als een belangrijke kans voor de veranderopgave c.q. transitie-uitdaging (en dus niet als 'ICT-ding').

4b: Organiseren van het proces en sturen op convergentie

Net zomin als '*de* burger' bestaat in het maatschappelijk debat, bestaat '*de* gebruiker' in het vormgeven van informatievoorziening. Het gebruikersveld is een arena met veel verschillende betrokkenen, visies en ideeën. De uitdaging is te komen tot convergentie van deze ideeën, keuzes makend en prioriterend, verbinding leggend tussen de vastgestelde ambitie & strategie enerzijds en ervaring & inzicht uit de operatie anderzijds, met behoud van creativiteit en innovatiekracht.

Dit betekent dat, naast kundige medewerkers uit het primair proces, óók behoefte is aan voldoende capaciteit en kunde voor het regelen en aansturen van dit proces, voor het maken van zorgvuldige analyses en afwegingen, waarbij de uiteenlopende belangen en perspectieven in ogenschouw worden genomen en gewogen (business analisten).

Het voorgaande geldt in het bijzonder in de context van het DSO. Allereerst vanwege het grote, heterogene en interbestuurlijke gebruikersveld. Maar vooral omdat het DSO betrekking heeft op een *nieuwe werkelijkheid* die zich nog moet vormen. Met het gezamenlijk opstellen van de belangrijkste kaders in 2016 (visie, programma van eisen en doelarchitectuur) heeft dit proces weliswaar op hoofdlijnen zijn beslag gekregen, maar in de uitwerking daarvan speelt het bovenstaande in minstens even grote mate.

4c: Het interbestuurlijk perspectief

Interbestuurlijke afstemming moet nadrukkelijk onderdeel zijn van gebruikersinbreng. Alle bestuurslagen moeten immers met het DSO werken en daarnaast stelt de omgevingswet ook nieuwe, hogere eisen aan interbestuurlijke samenwerking, hetgeen consequenties heeft voor het DSO. In 2017 werd daarom het project UIVO-I uitgevoerd, dat zich richtte op interbestuurlijke vraagstukken met betrekking tot processen, dienstverlening en informatievoorziening. Met het beëindigen van dit project bestaat er momenteel geen vehikel meer voor dergelijke interbestuurlijke opgaven.

4d: Beproeven van (tussen)resultaten in samenhang

Gebruikersbetrokkenheid behelst naast de specificerende rol (zie boven) ook het toetsen van ontwikkelde nieuwe instrumenten in de praktijk. De keuze voor een kortcyclische, agile ontwikkelwijze van het DSO *is alleen zinvol* als tussentijdse opleveringen telkenmale beproefd kunnen worden in praktijksituaties, in samenhang met de (beoogde)processen, met reële content, met de nieuwe

juridische kaders en met andere software gebruikt in de keten. Alleen op deze wijze kan daadwerkelijk feedback én feedforward ontstaan. Feedback aan de ontwikkelaars (‘maken we het goede’) en aan de wetgever (‘werken de juridische kaders’); feedforward voor implementatie en ‘opschalen’ naar andere gebruikers. Kortom, ‘Learning by doing’.

5. Waarom is versterken van gebruikersinbreng NU noodzakelijk?
Zoals reeds gezegd in de aanleiding is sinds het begin van het DSO invulling gegeven aan gebruikersbetrokkenheid. En dit is zichtbaar in de resultaten tot op heden. Toch volstaat het niet om op deze voet voort te gaan. De conclusie van het BIT op dit vlak wordt ieder increment meer voelbaar.

De reden hiervoor is deze: tot op heden realiseerde het DSO de grote lijnen: de infrastructuur, de basis voor functionaliteiten. Het GpvE bood voldoende diepgang. Nu gaat het DSO verder, nog steeds binnen GpvE (en de kaders van de taskforce), maar wel concreter ingevuld. Nu moet gezorgd worden dat het echt gaat passen! Dat betekent een zwaardere inspanning dan in de eerste incrementen en onder een hogere tijdsdruk. Zo zijn voor het huidige ‘Program Increment’ 5 (Q1-2018) zo’n 35 taken geïdentificeerd die vragen om gewogen input en stellingname vanuit het gebruikersveld. Momenteel is er feitelijk slechts 1,5 FTE beschikbaar per bestuurslaag (BLM en BLA) om deze vragen in gesprek te brengen in het eigen veld en binnen maximaal één DSO increment een gedragen en gewogen antwoord op deze vragen terug te brengen naar DSO, inclusief interbestuurlijke afstemming. Hierin kan momenteel onvoldoende worden voorzien. Ook de beschikbare capaciteit voor praktijkproeven is onvoldoende.

Program Increment 6 (Q2-2018) is een kantelpunt in die zin dat de inbreng van gebruikers cruciaal wordt voor wat er uiteindelijk wordt gerealiseerd aan werkbare functionaliteit. Als de gebruikersbetrokkenheid niet nu wordt versterkt valt ontwikkeling van DSO óf stil óf wordt er ontwikkeld op grond van aannames of eigen ideeën met alle risico’s van dien. Ook wordt dan op dit punt geen gevolg gegeven aan de oproep en het advies uit het BIT-rapport.

6 . Voorstellen voor het versterken van gebruikersinbreng
Versterken gebruikersbetrokkenheid vraagt de volgende maatregelen:

1. <u>Aanpassen processen en werkwijzen binnen het programma</u>
   De synergie tussen de programmaonderdelen (DSO, VO, UIVO-cx, UIVO-I, Informatiehuizen en IVO) kan worden versterkt door de onderlinge samenwerking meer te richten naar de afzonderlijke proces-ketens in het domein van de fysieke leefomgeving. Daarmee wordt het mogelijk elkaars kennis en elkaars netwerken in de gebruikersorganisatie(s) beter te benutten.
2. <u>Versterken van de rollen van BLM, business analist, senior user en, materiedeskundigen/experts.</u>
   Door zowel de inhoudelijke als de organiserende rollen te versterken is de gebruikersorganisatie beter in staat om de grote hoeveelheid (ontwerp)vragen die samenhangen met de ontwikkeling van het DSO te beantwoorden, met de gewenste inhoudelijke diepgang/kwaliteit en sturing op (interbestuurlijke) eenduidigheid (zie par. 4a resp. 4b)
3. <u>Aanzienlijke intensivering van de uitvoering van praktijkproeven</u>
   Met een structurele en stevig neergezette lijn van praktijkproeven, die voortbouwen op elkaars resultaten, kan invulling worden gegeven aan de

behoefte om (tussen)resultaten van het programma *in samenhang* te beproeven. Dit ten behoeve van zowel feedback als feedforward (zie par. 4d). Dit vraagt binnen de veranderopgaven en IVO om substantiële capaciteit om de proeven te organiseren en om de ervaringen te verwerken, en aan de zijde van het DSO om deze te ondersteunen.

4. Vervolg geven aan UIVO-I voor interbestuurlijke vraagstukken
   Dit behelst een aantal projectmatige activiteiten, gericht op onder meer het verder uitwerken en borgen van de ketenprocessen, de producten-dienstencatalogus, de zaaktypecatalogus en de interbestuurlijke serviceformules.

Concretisering van deze voorstellen kan plaatsvinden na besluitvorming over de bekostiging, waarna beoordeling van de plannen (vanzelfsprekend) mogelijk is.

7. Voorlopige raming van benodigde middelen

Gezamenlijk vragen de bovengenoemde maatregelen een aanvullend budget van ca. 4 miljoen euro jaarlijks tot de oplevering van het DSO-LV (daarna moet gebruikersinbreng worden meegenomen in de ontwikkelagenda DSO). Dit komt overeen met ca. 6% van de totale jaarlijkse ADSMO-begroting.

Dit bedrag is gebaseerd op de volgende ramingen
- Versterken rollen gebruikersinbreng : 1,2 miljoen
- Praktijkproeven keten en DSO-LV : 1,5 miljoen
- Vervolg UIVO-I : 1,3 miljoen

Eén en ander, zoals reeds aangegeven in paragraaf 6, uit te werken in plannen; deels in het jaarplan, deels per increment.

8. Scenario's voor het versterken van de gebruikersinbreng

In het bestuursakkoord is afgesproken dat de ontwikkeling van het DSO-LV wordt betaald door het Rijk en dat de bevoegd gezagen de kosten van eigen transitie dragen. Dit betekent forse investeringen in de eigen lokale informatievoorziening en nieuwe collectieve voorzieningen (DSO-Cx) om het DSO Stelsel te laten werken. Daarbij komt dat alle partijen bijdragen aan de beheerkosten van het DSO-LV. Aansluitend bij deze afspraak kunnen de volgende scenario's kunnen worden onderscheiden voor het beschikbaar stellen van de benodigde middelen:

Scenario 0: Geen versterking.
Dit scenario betekent afwijken van het advies van het BIT en accepteren van de daaraan verbonden risico's.

Scenario 1: Intensiveren van de gebruikersinbreng vanuit herallocatie van middelen binnen het huidige budget van Aan de slag met de Omgevingswet.
Dit scenario betekent dat de benodigde middelen worden vrijgemaakt binnen de totale financiële ruimte die aan het programma ADSMO ter beschikking wordt gesteld t/m de oplevering van DSO-LV.

Scenario 2: Beschikbaar stellen van aanvullende middelen ten behoeve van gebruikersinbreng
Dit scenario betekent een extra investering van het Rijk teneinde de uitvoering van het BIT-advies mogelijk te maken.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Invoeringsondersteuning

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M
T

Datum
OGB 22 februari'18
Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Invoeringsondersteuning
Agendanummer	6
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e / Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	9 februari '18

Reden agendering:
In de vorige OGB vergadering van 12 december jl. is afgesproken dat er in een volgend OGB drie scenario's voor invoeringsondersteuning zullen worden voorgelegd. Deze notitie geeft daar invulling aan.

Gevraagde beslissing:
Aan het OGB wordt gevraagd een reactie te geven op de geschetste scenario's.

Advies Programmaraad:
De PR heeft voorkeur voor scenario 3, maar adviseert om besluiten over inhoud, budget en voortgang IVO in samenhang te doen met andere onderdelen van het programma (scope DSO en effecten daarvan), en ook nadat duidelijkheid is ontstaan over het totale budget.

Advies OU:
Er zijn momenteel geen extra middelen beschikbaar. De OU adviseert daarom nu niet uit te gaan van extra middelen, maar vast te houden aan het bedrag uit het bestuursakkoord. De OU adviseert om in samenhang met de discussie over de implementatiestrategie en de governance te bezien hoe de middelen het best over de jaren heen verdeeld kunnen worden.

Toelichting:
Deze notitie gaat over interbestuurlijke invoeringsondersteuning bij de Omgevingswet. Wat is nodig om succesvol te implementeren? Het gaat in deze notitie niet over de vraag in welke vorm dit georganiseerd moet worden; deze vraag kan op een volgend moment nog onderwerp van gesprek zijn. Het programma Aan de slag met de Omgevingswet staat voor samenwerking in de keten. Dit is immers noodzakelijk om tot goede visies, plannen en uitvoering te komen. Het beeld van één overheid. We staan samen voor ferme opgaven. Zoals in het bestuursakkoord staat, is invoeringsondersteuning nodig voor:

1. goed uitleggen van het systeem van de wet en de kerninstrumenten. De kennis hierover is nog schaars en het systeem nog in ontwikkeling;
2. komen tot een goede implementatie van het digitale stelsel, vanuit de wensen van de praktijk en de inhoud.

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet kent drie budgetten (conform bestuursakkoord):

1. €150 mln voor de ontwikkeling van DSO
2. € 35 mln voor invoeringsondersteuning (IVO)
3. € 10 mln voor het opzetten van een Informatiepunt (IP)

De monitor was voorzien vanaf 2017 tot inwerkingtreding wet. Door de herplanning loopt deze langer door. Dit gaat ten koste van het IVO budget. Dit geldt ook voor andere structurele programmakosten die worden betaald uit een bijdrage van DSO en IVO. Zonder extra budget kan er daarom als gevolg van die vertraging minder invoeringsondersteuning geboden worden dan voorzien in het Bestuursakkoord. Het voorstel is om – net als voor EB en de juristen – extra budget beschikbaar te stellen voor IVO om zo de vertragingskosten deels te kunnen opvangen. Ook als er extra budget beschikbaar komt voor IVO (de programmaraad stelt voor het budget van IVO te verhogen met € 6 mln, zie verderop in dit document) geldt dat scherp aan de wind moet worden gevaren en waarschijnlijk niet alle ambities gerealiseerd kunnen worden.

Er is inmiddels (vanaf medio 2017) geanticipeerd op de ontwikkelingen, waardoor de uitgaven voor Invoeringsondersteuning de afgelopen periode zijn beperkt met instemming van het OGB. Vanaf 2016 tot en met heden is € 13 mln van de € 35 mln besteed. De formatie is in een half jaar met 8 fte teruggegaan naar 19 fte omdat de invoering van de wet is uitgesteld. Binnen die 19 fte wordt door een team van coördinatoren (5 fte) projecten aangestuurd die òf direct door de markt worden uitgevoerd òf door medewerkers vanuit de overheden (14 fte). Voor deze aanpak is bewust gekozen om zo de vraag aan te scherpen, de benodigde kennis in huis te halen en vooral ook om de opgedane kennis dichtbij te houden. Op deze manier worden bijvoorbeeld de staalkaarten voor de kerninstrumenten ontwikkeld.

Invoeringsondersteuning is voor de veranderopgaven bij de waterschappen, provincies, gemeenten, het rijk, burgers en bedrijven belangrijk voor de volgende zaken:

Toegezegd aan de Kamer
- Participatie (gebruikersbetrokkenheid burgers en bedrijven)
- Gaming (oefenen via een game met de Omgevingswet)
- Monitor (worden de doelen van de wet gehaald?)

BIT
- Gebruikersbetrokkenheid DSO
- Praktijkproeven (werkt DSO zoals gedacht?)
- Implementatie-ondersteuning DSO
- Ontwikkelen van een basiscursus DSO

Raad van State
- Ondersteuning bij kerninstrumenten
- Ondersteuning DSO

Doelen van de wet
- Staalkaarten; hoe kun je het omgevingsplan in samenhang vormgeven?
- Afwegingsruimte; hoe geef je invulling aan de bestuurlijke afwegingsruimte?
- Hoe leg je je ambities goed en juridisch houdbaar vast in het Omgevingsplan?
- Hoe geef je invulling aan participatie en wat is de rol van bestuur en raad?
- Pilots / praktijktoetsen, om ervoor te zorgen dat instrumenten aansluiten bij de ideeën en ambitie van de wetgever t.a.v. kerninstrumenten (werkt het in de uitvoeringspraktijk?).Hoe kom je tot een vernieuwende en integrale aanpak, bijvoorbeeld bij het maken van de Omgevingsvisies;
- Zorgen voor verbinding tussen wetskennis, kerninstrumenten en DSO

- Investeren in werkend krijgen stelsel Omgevingswet door slimme en hechte verbinding DSO-wet-kerninstrumenten en veranderopgaven en integrale implementatiestrategie.

Communicatie algemeen (naar burgers en bedrijven)
- Campagne voor inwerkingtreding wet
- Website met algemene informatie

De programmaraad ziet als gevolg van de vertraging van de wetgeving de volgende drie scenario's voor invoeringsondersteuning:

1. Uitsmeren van het huidige budget over meerdere jaren: dit is mogelijk, maar dan is het nodig om samen keuzen te maken. Focus op wat in Bestuursakkoord is afgesproken: uitleggen van wet en invoering DSO. In de praktijk betekent dit minder ondersteuning dan dat nu gebeurt vanwege invoeringsondersteuning. Het jaarbudget voor invoeringsondersteuning wordt namelijk minder (met ca € 3 mln per jaar). Dit betekent dat slechts een deel van de onderdelen a t/m h gerealiseerd kunnen worden (en daarmee minder dan de ambitie in het Bestuursakkoord:
    a. Temporiseren in ontwikkelen van kerninstrumenten zoals staalkaarten omgevingsplan, mogelijk zelfs niet alle onderdelen op kunnen pakken. Focus op theoretische modellen. Leidt tot vertraging in uitvoering bij gemeenten, gebrek aan input/inspiratie én samenhang tussen kerninstrumenten
    b. minder uitleg wet/stelsel waardoor minder kennis in praktijk
    c. Geen of weinig mogelijkheid tot praktijktoetsen, met als risico dat uitwerking niet of onvoldoende aansluit bij ideeën/ambitie wetgever over kerninstrumenten én/of uitvoeringspraktijk
    d. Zwakke verbinding tussen wetskennis, kerninstrumenten en DSO
    e. Mogelijk structurele kosten monitor en communicatie onder druk
    f. Minimale inspanning moties kamer
    g. Geen of beperkte gebruikersbetrokkenheid burgers en bedrijven
    h. Negatieve uitstraling i.v.m. gewekte verwachtingen bij gemeenten, provincies, waterschappen, rijk, marktpartijen, burgers, bedrijven

2. Niet meer geld wel andere verdeling geld in tijd; nu verminderen van de inzet van invoeringsondersteuning en intensiveren in 2020, net voor inwerking wet. Deze keuze houdt in:
    a. Dit gaat uit van klassieke, traditionele implementatie, past niet bij transitieopgave Omgevingswet, meer bedoeld voor 'uitrol'
    b. Staat op gespannen voet doelen wet en agile aanpak DSO
    c. Geen praktijkproeven, pilots, oefenmogelijkheden
    d. Geen georganiseerde verbinding tussen wetskennis, kerninstrumenten en DSO
    e. Geen of zeer beperkte gebruikersbetrokkenheid burgers en bedrijven in 2018 en 2019;
    f. Mogelijk structurele kosten monitor en communicatie onder druk
    g. Wijken af wat is aangekondigd (punt h zoals hierboven genoemd geldt hier ook. De overheden hebben aangegeven de tijd die er is tot inwerkingtreding van de wet (vertraging van de wetgeving) te willen benutten om te oefenen. Dit scenario biedt geen ondersteuning om te oefenen.
    h. Half jaar voor inwerkingtreding communicatiecampagne naar overheden, burgers en bedrijven

3. De extra kosten samenhangend met de vertraging van de wetgeving deels compenseren: € 6 miljoen toevoegen aan budget invoeringsondersteuning, om zo de afspraken uit het bestuursakkoord na te kunnen komen en de benodigde invoeringsondersteuning op peil te houden. Ook nu geldt dat de focus ligt op hetgeen in Bestuursakkoord is afgesproken: uitleggen van wet, kerninstrumenten en invoering DSO maar wel in de benodigde verbinding en toetsing met praktijk. Invoeringsondersteuning zal producten leveren afgeleid van de hiervoor beschreven onderdelen in de notitie en deze verwerken in haar Jaarplan.

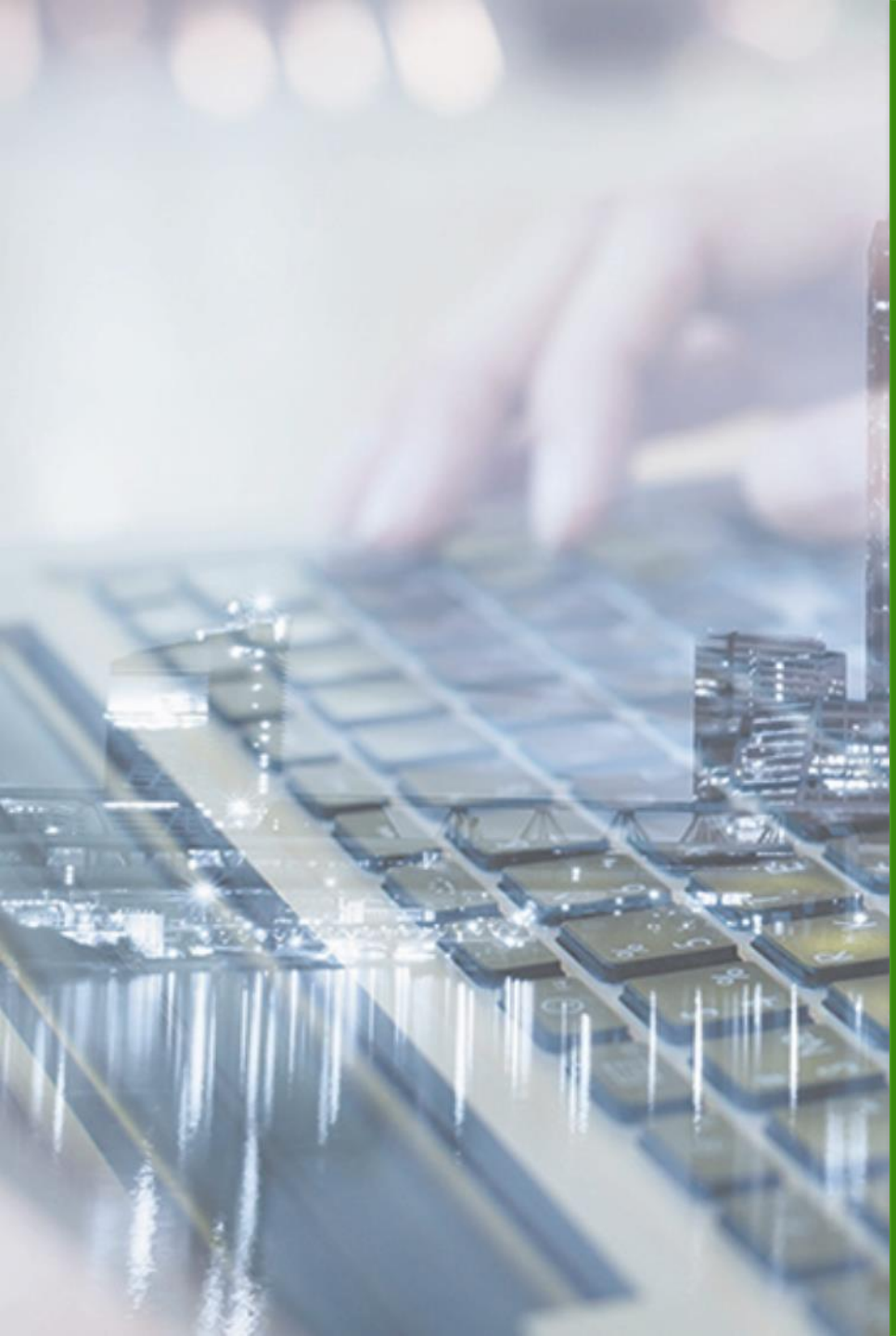

Eindadvies governance permanent beheer DSO en informatiepunt

December 2017

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Inrichting van de beheerorganisatie – mogelijke opties	10
Advies	18
Uitwerking advies – de beheerorganisatie	26
Uitwerking advies – ophanging van de ketenregieorganisatie	41
Uitwerking advies – omvang ketenregieorganisatie	45
Uitwerking advies – besluitvorming en escalatie	49
Uitwerking advies – overgang ontwikkeling naar permanent beheer	53
Bijlage	60

Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

Allereerst wordt in de inleiding de opdracht van de adviesgroep gepresenteerd, met daarbij een schets van de achtergrond, context en scope van het advies. Ook staan in de inleiding de vragen die de adviesgroep in dit advies beantwoordt. Het volgende hoofdstuk gaat in op de verschillende mogelijke organisatievormen voor de beheerorganisatie. Hierop volgt in het derde hoofdstuk het advies van de adviesgroep ten aanzien van de inrichting van het beheer van het DSO en een verantwoording van de totstandkoming van het advies. Ook bevat het advies een aantal zaken die in de opdracht van een kwartiermaker voor de beheerorganisatie opgenomen zouden moeten worden.

Het advies wordt in de hoofdstukken daarna verder uitgewerkt. Het vierde hoofdstuk gaat in op de rollen en taken die de beheerorganisatie heeft te vervullen. Het vijfde hoofdstuk gaat nader in op de vormgeving en totstandkoming van de beheerorganisatie. Het zesde hoofdstuk geeft een eerste indicatie van de omvang die de beheerorganisatie zou kunnen hebben. Het zevende hoofdstuk beschrijft hoe binnen het DSO escalatie en toezicht kunnen worden ingevuld en welke rol de beheerorganisatie daarbij heeft. Tenslotte gaat het achtste hoofdstuk in op de overgangsperiode waarin DSO en beheerorganisatie nog niet volledig tot stand gekomen zijn, maar er al wel een invulling aan het beheer gegeven moet worden.

Inleiding

Aanleiding

Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk het DSO ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. Het is daarbij belangrijk in lijn met de bestuurlijke en financiële afspraken gezamenlijk tot een voorstel te komen voor de toekomstige beheer- en exploitatie van het DSO en het informatiepunt.

In het OGB van 16 december 2016 is aan de hand van het Programmaplan besloten om de uitwerking van het strategisch, tactisch en operationeel beheer in samenhang op te pakken door een interbestuurlijk samengestelde werkgroep, waarbij opdrachtgever en opdrachtnemer samen optrekken.

In het OGB van 15 februari 2017 is de opdracht voor de adviesgroep governance permanent beheer DSO en informatiepunt vastgesteld. De adviesgroep is in april van start gegaan.

Het BO van 15 juni 2017 heeft ingestemd met de beoogde werkwijze en denkrichting van de adviesgroep.

In het BO van januari 2018 dient besluitvorming plaats te vinden aan de hand van opties, zodat:

- tijdig met de inrichting kan worden begonnen voordat de eerste onderdelen gereed zijn om van de pre-productiefase over te gaan naar de beheer- en exploitatiefase
- de inrichting van de pre-productiefase binnen het programma aansluit op het permanente beheer en exploitatie
- dit ontwerp bij de fase van plan van aanpak en business case van de informatiehuizen mee kan worden genomen
- tijdig de financiële verrekening van beheer- en exploitatiekosten kan gaan lopen
- eventuele juridische verankering via de invoeringsregelgeving kan worden meegenomen.

Binnen het programma wordt de nazorg en integratie van functionaliteiten geregeld die in de zogenoemde ‘pré-productiefase’ van het deelprogramma DSO worden ontwikkeld. Pré-productie zorgt ervoor dat de DSO-componenten die gereed komen, beschikbaar zijn en blijven om op voort te bouwen en om er experimenten en praktijktesten mee te doen. Zodoende kan het DSO stapsgewijs opgebouwd worden. Pré-productie biedt een passend beheer van de betreffende componenten met voldoende flexibiliteit en ondersteuning. Pré-productie is onderdeel van de programmafase en zal door de ontwikkelpartners worden uitgevoerd. Daarmee wordt invulling gegeven aan de aanbeveling in het BIT-advies dat al voor inwerkingtreding onderdelen live zouden moeten worden gebracht, zodat toegevoegde waarde kan worden aangetoond en bruikbaarheid kan worden getest.

Doelstelling adviesgroep

De gezamenlijke overheden hebben een adviesgroep ingericht die de opdracht heeft gekregen de inrichting van het permanent beheer van het DSO nader te verkennen.

Deze heeft als doelstelling te komen tot zo mogelijk verschillende opties voor het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt die:

- op draagvlak kunnen rekenen
- haalbaar zijn
- passen binnen de kaders
- toekomstbestendig zijn.

Deze opties worden voorgelegd aan de programmaraad en het OGB en ter formele besluitvorming aan het BO. Doel is op basis van het strategisch ontwerp een voorstel te doen voor de uitwerking op tactisch en operationeel niveau op basis waarvan het Bestuurlijk Overleg uiteindelijk kan beslissen tot het geven van een opdracht voor het inrichten van een beheerorganisatie (start kwartiermakersfase), op basis van de voorgestelde opties door de adviesgroep.

De adviesgroep bekijkt de governance van het permanent beheer op drie niveaus, die met elkaar samenhangen

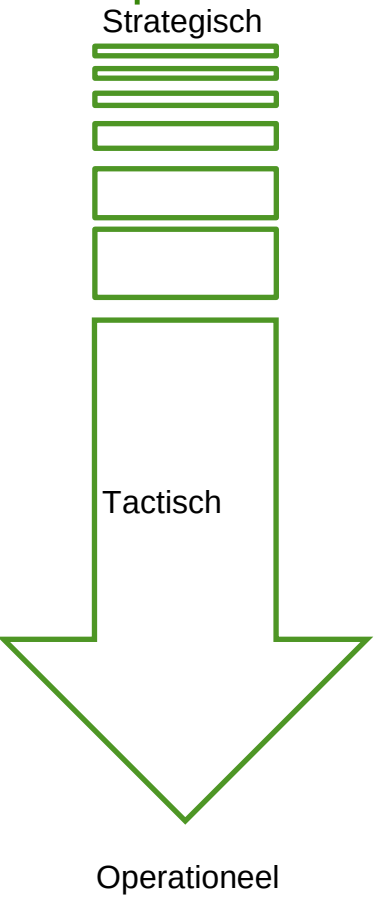

(Interbestuurlijke) sturing van het stelsel

Organisatie / inrichting van het beheer

Verhouding en rolopvatting beheerder t.o.v. rest stelsel

Inrichting processen, taken en rolinvulling

Continue interactie

Richtinggevende vragen

- Wie sturen er?
- Hoe wordt de stelselverantwoordelijkheid ingevuld?

- Hoe richten we de beheerorganisatie in?
- Welke organisatievorm kiezen we daarvoor?

- Wat doet de beheerorganisatie? Alleen coördineren of heeft deze zelf ook uitvoeringstaken? Welk mandaat krijgt het?
- Hoe verhoudt de beheerorganisatie zich tot de rest van het stelsel?

De adviesgroep hanteert een aantal uitgangspunten voor de uitwerking van het beheer

- De stelselverantwoordelijkheid voor het DSO berust bij de Minister.
- De uitvoeringsverantwoordelijkheid ligt decentraal en is zoveel mogelijk gedepolitiseerd
- Opdrachtverstrekking voor het beheer geschiedt door één opdrachtgevend beraad, waarin alle bevoegd gezagen vertegenwoordigd zijn
- Het beheer wordt georganiseerd op basis van onderling vertrouwen
- Er wordt een evenwicht gezocht tussen gezamenlijke taken en taken bij de verschillende bevoegde gezagen
- Het beheer wordt georganiseerd op basis van een subsidiariteitsprincipe: taken worden uitgevoerd op dat niveau waar zij het beste kunnen worden uitgevoerd. Dat betekent dat hetgeen op operationeel niveau kan worden uitgevoerd ook daar wordt gedaan.
- Het DSO is een publiek stelsel (dus geen publiek-privaat stelsel, zoals bij eHerkenning en de PGB)
- Uitgegaan wordt van onderlinge afstemming en interbestuurlijke samenwerking
- Het beheer dient over een heldere P&C cyclus te beschikken
- Er wordt een helder onderscheid gemaakt tussen ontwikkeling en beheer
- Toezicht en controle worden goed geborgd: borging toezicht/controle op kwaliteit (in- en/of extern) en toezicht vanuit opdrachtgevende rol interbestuurlijk overleg/OGB. waarbij recht kan worden gedaan aan de verschillende belangen.

Scope van het beheer

Het DSO stelt in samenhang informatie en functionaliteiten beschikbaar ten bate van de processen van de Omgevingswet. Het stelsel is de som der delen. Het DSO is **een samenhangend geheel**. Het is een **geordend** en **verbonden geheel** van afspraken, gebruikerstoepassingen, voorzieningen en registraties. Het gaat om het beschikbaar stellen of het raadplegen van informatie en functionaliteit die nodig is voor de processen van de Omgevingswet. De activiteiten van het beheer van het DSO zijn erop gericht dit mogelijk te maken.

Scope:
Het beheer van het DSO richt zich op het **blauwe vlak** in de afbeelding (het DSO). Er is verbinding met afnemers en aanbieders en met gelieerde (IT-)stelsels maar daar voert de beheerorganisatie geen regie over. Het informatiepunt is onderdeel van het beheer. Op pagina 50 wordt de verhouding tussen de beheerorganisatie en het informatiepunt beschreven.

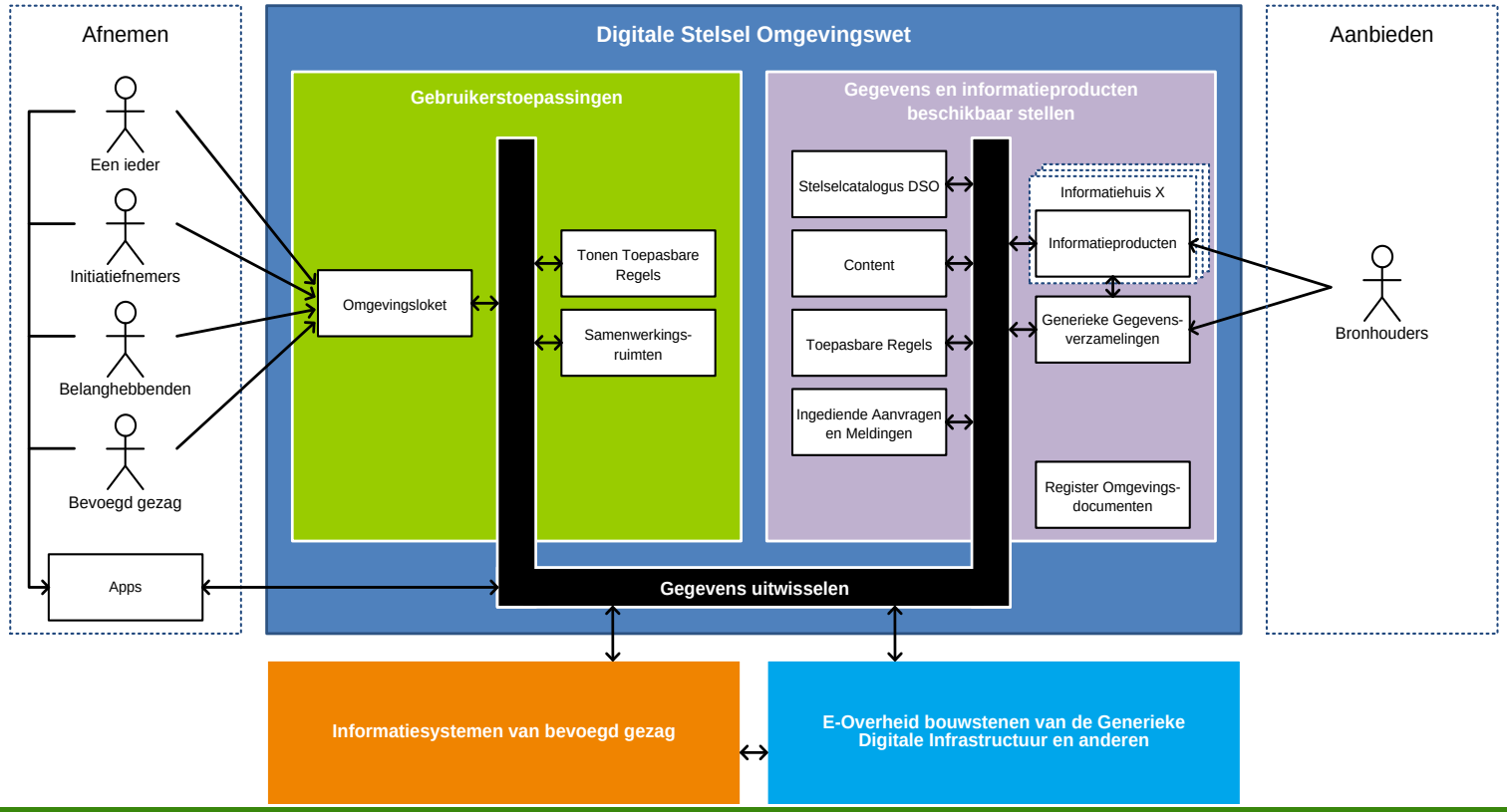

Scope van het beheer

Het DSO, zoals dat hiervoor met het blauwe vlak is aangeduid, bestaat in de eindsituatie (scenario 3 bestuursakkoord) uit:

- Een technische voorziening (DSO-Landelijke voorziening),
  - die regels over de fysieke leefomgeving met een geografische component op een kaart toont (via een viewer),
  - het aanvragen van vergunningen, doen van meldingen en het voldoen aan informatieverplichtingen ondersteunt (via een loket),
  - het mogelijk maakt om digitaal te checken of een vergunning of melding nodig is (via toepasbare regels).
- Een aantal aanvullende stelsel-componenten die gericht zijn op het beschikbaar maken van relevante gegevens en informatie voor gebruikers van het DSO:
  - Het register omgevingsdocumenten (ROD) (tenzij nav de Taskforce anders wordt besloten)
  - Informatiehuis ruimte
  - Informatieproducten en gegevens (nog onderwerp van besluitvorming)
  - Eventueel bestaat het DSO ook uit andere gebruikerstoepassingen als die niet onderdeel uitmaken van DSO-LV. Dit kan gelden voor bijvoorbeeld een samenwerkingsruimte, maar ook andere diensten zoals customer journeys.

Het DSO ondersteunt de volgende processen:

- Het ketenproces waarin het bevoegd gezag zijn regelgeving bekend wil maken en ontsluiten via het DSO: ‘van plan tot publicatie’.
- Het ketenproces waarin een gebruiker regels wil opzoeken in tekst en kaart en wil aanvragen, melden en voldoen aan informatieverplichtingen: ‘van idee tot afhandeling’.
- Het ketenproces waarin een gebruiker informatie over de fysieke leefomgeving wil opzoeken en gebruiken: ‘van vraag tot informatie’.
- 'het werken in een keten'.

Inrichting van de beheerorganisatie – mogelijke opties

Het DSO is een keten. Er is een ketenregieorganisatie nodig om het beheer van die keten te organiseren

De adviesgroep ziet het DSO als een keten van toepassingen, taken, rollen en actoren.

Er is sprake van een keten als:

- Er een intensieve samenwerking is tussen gelijkwaardige partners. Die samenwerking gaat verder dan alleen een klant-leverancier relatie.
- De samenwerking betrekking heeft op een deelgebied en niet op alle terreinen van de betrokken organisatie (dan zou een fusie aan de orde zijn).
- Als het gaat om kernprocessen die niet af te scheiden zijn (anders zou een joint venture of een SSC mogelijk zijn).
- Als de samenwerking langdurig is (en dus niet incidenteel of eenmalig).

Het DSO voldoet aan deze voorwaarden. Om de DSO-keten optimaal te laten functioneren dient ketensamenwerking tot stand te worden gebracht en beheerd. Daarin speelt de beheerorganisatie een belangrijke rol. Om die reden kiest de adviesgroep als uitgangspunt voor het permanent beheer voor een ketenregieorganisatie. In de hierop volgende pagina’s wordt ingegaan op mogelijke organisatievormen voor de ketenregieorganisatie.

Sturing van het stelsel is afhankelijk van de wijze waarop uitvoering wordt ingericht en de vraag wie er stuurt

Er zijn vele organisatievormen te bedenken en verschillende manieren om die organisaties aan te sturen. Het eerste onderscheid dat daarin gemaakt kan worden is dat tussen markt en overheid. In Nederland zijn er publieke en private rechtsvormen. Die aansturing kan gebeuren door één partij, dan zou het Rijk voor de hand liggen, of door meerdere partijen / interbestuurlijk. Afhankelijk van de gekozen rechtsvorm en de wijze van aansturing geldt een ander *sturend principe*. Daarmee doelen we op de basis van de aansturing, het document op grond waarvan de beheerorganisatie haar taken uitvoert en waar afspraken in staan die de relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer beheersen.

Wanneer wordt gekozen voor een private rechtsvorm zijn er drie manieren om vanuit de overheid te sturen:

- Door middel van een concessie.
- Door middel van aandeelhouderschap (vennootschapsrecht).
- Door middel van wetgeving.

Wanneer gekozen wordt voor een publieke rechtsvorm is het sturend principe verschillend. Wanneer het Rijk de beheerorganisatie aanstuurt zal een wet vaak de basis van de aansturing zijn. Een alliantie / interbestuurlijke organisatie wordt vaak ingericht op basis van een samenwerkingsovereenkomst. Daarin staan niet alleen afspraken met de beheerorganisatie maar ook onderlinge afspraken.

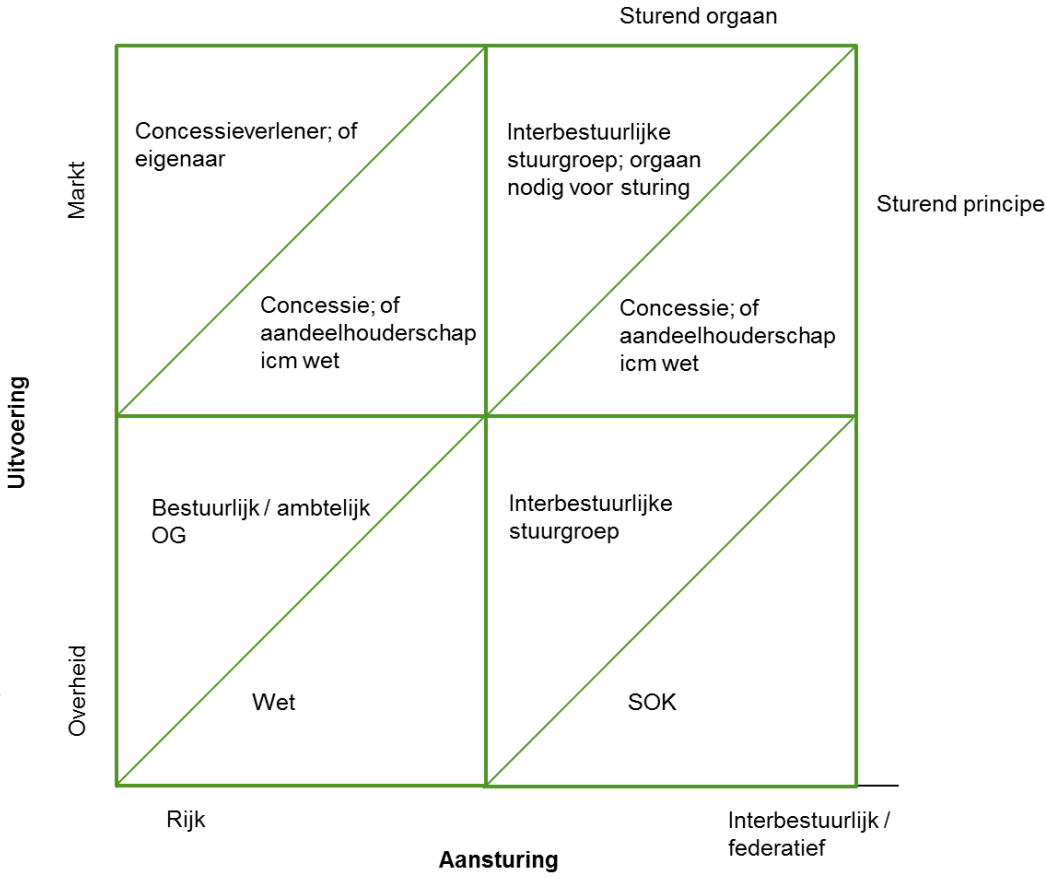

Het best toepasbare organisatiemodel voor de ketenregieorganisatie is afhankelijk van de gewenste wijze van sturing en praktische overwegingen

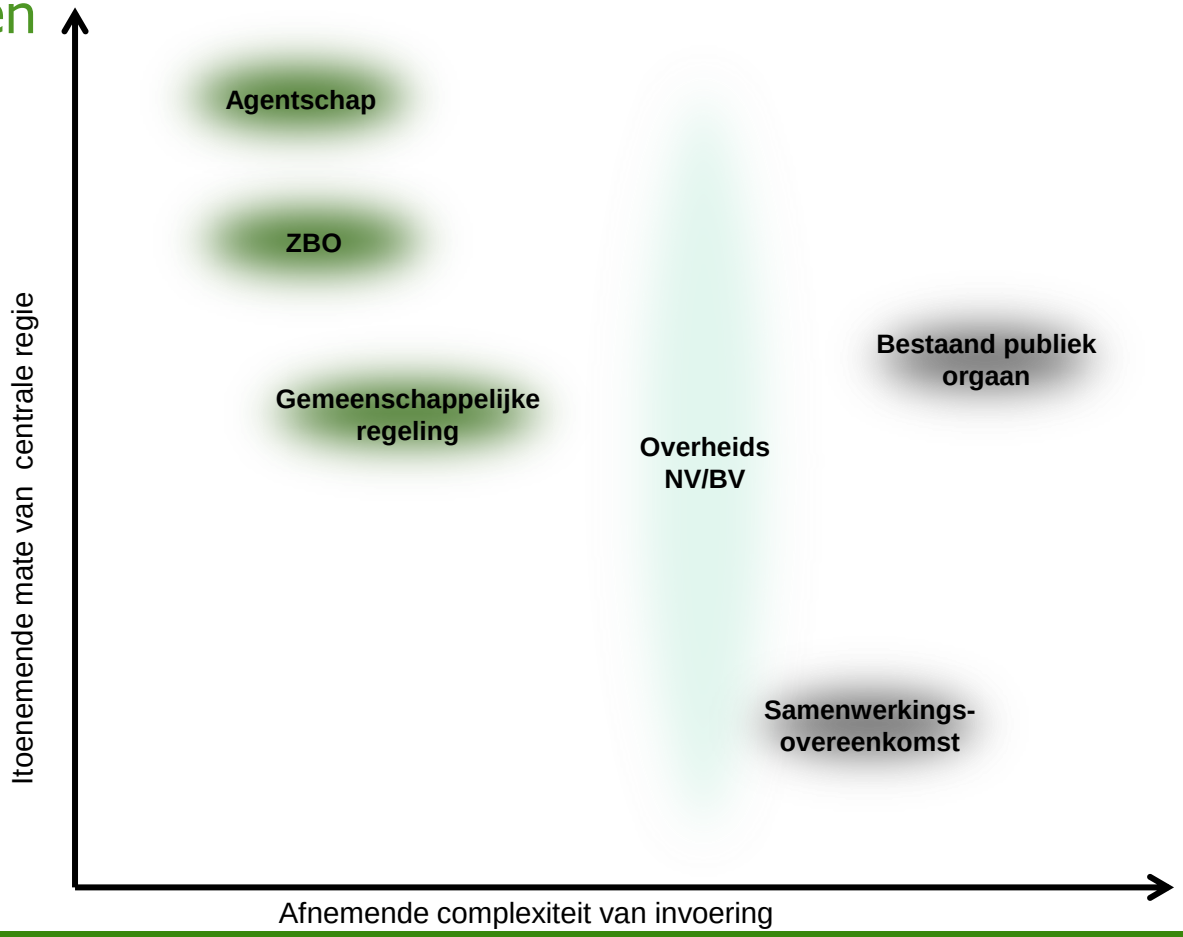

Organisatievormen voor de ketenregieorganisatie

Op basis van een Agentschap

Een agentschap is een intern verzelfstandigd in de uitvoering werkzaam dienstonderdeel van een ministerie dat een eigen sturingsmodel en financiële administratie heeft.

Afnemers betalen voor de producten en diensten die agentschappen aan hen leveren. Met die inkomsten moeten de agentschappen hun kosten dekken. Hierdoor komt al snel het vraagstuk van doorbelasten van geleverde diensten kijken.

De inrichting van een agentschap geschiedt middels een aanvraag bij de minister van Financiën en vervolgens een besluit van de ministerraad. Daarna dient het voorgenomen besluit ter kennisgeving aan de Tweede Kamer te worden aangeboden.

Aan de inrichting van een agentschap is een aantal voorwaarden verbonden, waaronder de voorwaarde dat het in te richten agentschap een verwachte omzet of verwachte ontvangsten heeft van meer dan €50 miljoen op jaarbasis.

De formele procedure voor instelling van een agentschap kan zomaar een jaar in beslag nemen. Dat staat nog los van de organisatorische opgave die vermoedelijk ook zeer groot is.

Een agentschap is bedoeld voor uitvoering van taken die aan een minister zijn opgedragen.

VB: Rijkswaterstaat, RIVM, Logius

Op basis van een ZBO

Een ZBO is een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij de wet, krachtens de wet bij algemene maatregel van bestuur of krachtens de wet bij ministeriële regeling met openbaar gezag is bekleed, en dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister. Een ZBO staat wat verder af van het kerndepartement dan een agentschap.

Dat wil zeggen dat een ZBO een juridische, publiekrechtelijke basis dient te hebben. Of er moet al een wet bestaan die als basis voor de oprichting van de ZBO kan dienen óf er dient een wet te worden gemaakt voor oprichting van de ZBO. De Omgevingswet zou wellicht als juridische basis kunnen dienen, de ZBO voor beheer van het DSO zou dan bij AmvB of MR kunnen worden ingericht. De concept Invoeringswet biedt hier nu geen basis voor.

Er zijn voorwaarden voor het instellen van een ZBO:

- Er moet behoefte zijn aan onafhankelijke oordeelsvorming op grond van specifieke deskundigheid.
- Er dient sprake te zijn van strikte regelgebonden uitvoering, of
- Participatie van maatschappelijke organisaties in verband met de aard van de bestuurstaak moet bijzonder worden aangewezen.

Dit geldt ook voor reeds ingestelde ZBO's die taken erbij krijgen!

Instelling van een ZBO volgt de procedure die een ministeriele regeling of AmvB ook volgt. Een MR kan in enkele maanden worden aangenomen, een AmvB kost meer tijd. Ook de organisatorische opgave van inrichting van een ZBO is vermoedelijk zeer groot. Een

VB: Luchtverkeersleiding, Kadaster

Op basis van een samenwerkingsovereenkomst, als onderdeel van een bestaande organisatie die als 'host' fungeert

Deze organisatievorm betreft (idealiter) een alliantie met als basis een samenwerkingsovereenkomst tussen de interbestuurlijke partners.

Een samenwerkingsovereenkomst geeft geen rechtspositie. Wil het samenwerkingsverband toch juridische verplichtingen (vb. aannemen personeel) aangaan dan moet het functioneel binnen een bestaande (publieke) organisatie opgehangen te worden. Deze bestaande organisatie functioneert dan als 'host'. Een voorbeeld van een dergelijke organisatie is de Nationale Databank Wegverkeer (NDW) die functioneel ondergebracht is bij Rijkswaterstaat.

Medewerkers kunnen binnen deze vorm formeel in dienst van de host-organisatie zijn en er kan ook gebruik worden gemaakt van de (digitale) infrastructuur en kantoorruimte van de bestaande organisatie. Medewerkers kunnen ook gedetacheerd worden vanuit deelnemende organisaties.

De sturing van de organisatie wordt interbestuurlijk ingevuld, bijvoorbeeld door middel van een interbestuurlijke Raad van Toezicht of een Stuurgroep. De host heeft inhoudelijk gezien niets te zeggen over de beheerorganisatie en kan alleen 'huisregels' opstellen waar de beheerorganisatie zich aan dient te houden. Huisregels gaan bijvoorbeeld over aanbestedingsprocedures, personeelsbeleid, financiële administratie, enzovoorts.

In onze optiek blijft de systeemverantwoordelijkheid van de minister en haar verantwoordelijkheid voor de beheerorganisatie geborgd.

Het is relatief eenvoudig om een dergelijke organisatie op te richten. Er is geen wet voor nodig. Wel moet het oplossen van verschillen van inzicht en escalatie binnen deze vorm goed worden geregeld en eventueel juridisch worden vastgelegd.

VB: NDW / NBD

Op basis van een Gemeenschappelijke regeling

Op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen kan een *gemeenschappelijke* regeling worden ingericht. Dat is in feite een (publiekrechtelijke) overeenkomst tussen meerdere bestuursorganen die taken en bevoegdheden overdragen aan een centrale organisatie.

Deze kan al dan niet eigen rechtspersoonlijkheid hebben. In geval de regeling rechtspersoonlijkheid heeft betreft het een *openbaar lichaam.*

Een openbaar lichaam heeft een dagelijks bestuur, een algemeen bestuur en een voorzitter en kan interbestuurlijk worden ingericht. Ook het Rijk kan er aan deelnemen, bij besluit van de minister. Daarbij worden doorgaans echter geen taken overgedragen maar alleen middelen.

Doorgaans hebben gemeenschappelijke regelingen geen nationale scope maar betreffen zij een bepaald gebied dat de grenzen van één gemeente /provincie/waterschap overstijgt.

De wet gemeenschappelijke regelingen biedt geen model voor samenwerking tussen rijk en koepels. Een gemeenschappelijke regeling kan wel worden gesloten tussen rijk en gemeenten, provincies en waterschappen voor het uitvoeren van gemeenschappelijke taken. Dat zou betekenen dat ca. 450 partijen in de regeling zouden moeten zitten.

VB: GGD's, Omgevingsdiensten

Op basis van een bestaand publiek orgaan, dat het ketenbureau er als taak bij krijgt

Het is mogelijk om het beheer van het DSO bij een bestaande organisatie te brengen / een bestaande organisatie met het beheer te belasten. Deze organisatie krijgt er dan (in feite) een taak bij.

Er wordt binnen deze variant gebruik gemaakt van de bestaande (organisatie en ICT) infrastructuur en de bestaande sturingslijnen.

Het interbestuurlijk aansturen van de beheertaak wanneer deze bij een bestaande organisatie is ondergebracht zal mogelijk lastig blijken. Er kan een samenwerkings-overeenkomst/ convenant worden afgesloten op basis waarvan de beheerorganisatie haar taak uitvoert, maar er is toch altijd sprake van hybride sturing. De opdrachtnemer / beheerder is immers naast opdrachtnemer ook onderdeel van het functiehuis van de organisatie dat het beheer moet uitvoeren.

Het onderbrengen van het beheer bij een bestaande organisatie is eenvoudig te realiseren.

VB: Kadaster ,RWS, RIVM

Als overheids-BV of NV

Een overheids- (of staats-) NV of BV is een Naamloze of Besloten Vennootschap die geheel of deels in eigendom is van de overheid. Dat wil zeggen dat de aandelen in handen zijn van de overheid.

Deze vorm wordt vaak onder de publieke sturingsarrangementen geschaard maar dat is niet het geval. Het gaat om een private vorm omdat de organisatie private rechtspersoonlijkheid heeft en op basis van het privaatrecht (m.n. Vennootschapsrecht) wordt aangestuurd. De NV/BV-vorm is geeigend voor het voeren van een onderneming. Dit betekent dat er een dienst wordt aangeboden waar een financiële vergoeding tegenover staat.

Ten bate van de discussie komt het arrangement hier wel aan de orde.

Oprichten van een BV of NV is betrekkelijk eenvoudig en kan bij notariële akte. Aandelen (en dus sturing) kunnen bij één overheid berusten of verdeeld zijn over meerdere eigenaren. Op die manier kan ook de (interbestuurlijke) aansturing worden georganiseerd. De Tweede Kamer dient akkoord te gaan met de oprichting van een overheids- BV of NV waarbij het Rijk (mede-)eigenaar is.

Het vennootschapsrecht beperkt wel de mate waarin de aandeelhouder kan sturen. In principe kan dit alleen via de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering en tevens slechts op een beperkt aantal aspecten van de organisatie. Middels een (door de aandeelhouder te benoemen) raad van commissarissen kan wel toezicht worden uitgeoefend.

VB: NS, ProRail, BNG

Andere privaatrechtelijke vormen

- Stichting
- Vereniging
- Rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT)

Centraal bij RWT's staat het begrip rechtspersoon. Dit is afkomstig uit het privaatrecht. In de Comptabiliteitswet wordt het begrip RWT omschreven als "rechtspersonen voor zover die een bij of krachtens de wet geregelde taak uitoefenen en daarmee geheel of gedeeltelijk worden bekostigd uit de opbrengst van bij of krachtens de wet ingestelde heffingen.''

In al deze vormen wordt een nieuwe rechtspersoon in het leven geroepen met een eigen bestuurstructuur conform het burgerlijk wetboek die de mogelijkheden van rechtstreekse interbestuurlijke sturing vanuit een BO, onder eindverantwoordelijkheid van de minister beperken.

VB: ICTU, Geonovum, VNG

Advies

De adviesgroep kiest voor een publieke rechtsvorm en interbestuurlijke sturing

De adviesgroep heeft, zoals hierboven is weergegeven, gekeken naar verschillende publieke en private organisatievormen op basis waarvan het beheer zou kunnen worden ingericht en deze tegen elkaar afgewogen. Daarbij is gekeken naar de volgende criteria:

- aansluiting bij de uitgangspunten
- complexiteit van invoering
- draagvlak
- aansturing
- duurzaamheid / robuustheid
- financiën
- flexibiliteit

De overweging van de adviesgroep per organisatievorm is in de bijlage bij dit advies gevoegd. Op deze pagina wordt ingegaan op de overweging in algemene zin.

De adviesgroep kiest voor een publieke en niet voor een private rechtsvorm, omdat een publieke vorm beter aansluit bij het publieke karakter. Het gaat om beheer van een publieke voorziening die gratis aan een ieder ter beschikking wordt gesteld. Ook wordt voor publieke aansturing gekozen vanwege het belang van het beheer van het DSO en omdat binnen een publieke rechtsvorm een betere invulling kan worden gegeven aan interbestuurlijke sturing en een interbestuurlijke verantwoordelijkheid. Bovendien is het belangrijk om in dit stadium van ontwikkeling van het DSO als overheden goed de vinger aan de pols te houden qua taken en financiering van de beheerorganisatie.

Mogelijk kan na verloop van tijd alsnog worden gekeken of privatisering van de regie op het beheer opportuun is. Maar private aansturing sluit in principe niet aan bij de aard van de taken van een ketenregieorganisatie DSO: regie op een keten van partijen die wettelijke taken uitvoeren en brengt het risico met zich mee dat interbestuurlijke aansturing op te grote afstand van beheer komt.
Het voorstelde governancemodel biedt de ruimte om in het kader van interbestuurlijk ketenbeheer zakelijke afwegingen te maken over de mate waarin marktpartijen worden ingeschakeld bij de uitvoering van publieke taken. Hetzelfde geldt voor het bieden van ruimte voor aanvullende commerciële dienstverlening door marktpartijen (het zgn. open stelsel).

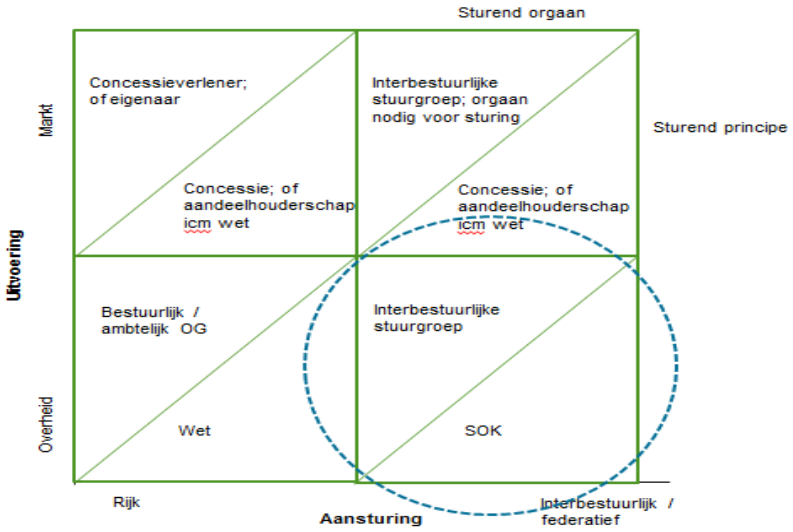

Mogelijke publieke organisatievormen ketenregieorganisatie

Bestaand publiek orgaan

- De ketenregie wordt in deze vorm bij een bestaande publieke organisatie belegd die er ook verantwoordelijk voor is.
- Bestaande organisatie krijgt stevige rol in het stelsel.
- Interbestuurlijk aansturen mogelijk lastig.

Agentschap

- Zeer grote organisatorische opgave.
- Je creëert een nieuwe speler van formaat.
- Bestuursrechtelijk complex om in te voeren.
- Vraag is of beheerorganisatie aan voorwaarden voor oprichting agentschap voldoet.
- Deze vorm sluit niet aan op de taken van DSO-ketenbeheer: interbestuurlijk aangestuurde ketenregie over uitvoerende taken die over verschillende bestuursorganen zijn verdeeld

ZBO

- Zeer grote organisatorische opgave.
- Je creëert een nieuwe speler van formaat.
- Bestuursrechtelijk complex om in te voeren.
- Sluit niet aan bij de aard van de taken van een ketenregiebureau, omdat deze geen uitoefening van openbaar gezag inhouden en ook niet aan een van de instellingscriteria voldoen.

Samenwerkings-overeenkomst

- Eenvoudiger om in te voeren, resultaat onderhandelingen.
- Mogelijk om afspraken later nader uit te werken en evt. juridisch te borgen.
- Mogelijk om gemeenschappelijke organisatie bij bestaande organisatie die als host fungeert onder te brengen.

Gemeen-schappelijke regeling

- Sluit niet aan bij de taken. De wgr biedt een grondslag voor samenwerking tussen gemeenten, waterschappen, provincies en rijk bij de uitvoering van wettelijke taken van deze bestuursorganen. Het DSO-ketenbeheer omvat geen wettelijke taken van gemeenten, waterschappen en provincies.
- Lastig om in te voeren en lastig bestuurbaar
- Veel partijen moeten GR sluiten

De adviesgroep kiest voor een nieuwe organisatie, die op basis van interbestuurlijk eigenaarschap wordt ingericht en bestuurd. Dit wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst

De adviesgroep kiest ervoor om, invulling gevende aan het interbestuurlijk karakter van de organisatie door middel van een samenwerkingsovereenkomst, een nieuwe organisatie op te richten. Dit met het oog op het belang van interbestuurlijke aansturing en eigenaarschap van het stelsel. Dat is, meent de adviesgroep, niet geborgd als een bestaande organisatie verantwoordelijk wordt voor (de regie op) het beheer.

Meerdere publieke rechtsvormen blijven dan over. Het inrichten van een Agentschap of ZBO is complex en tijdrovend en wellicht zelfs onmogelijk. Bovendien zijn deze rechtsvormen te zwaar voor het type organisatie dat de adviesgroep voor ogen heeft voor de regie op het beheer van het DSO. Een gemeenschappelijke regeling stuit op belangrijke praktische bezwaren. Bijvoorbeeld het gegeven dat alle betrokken bevoegd gezagen (+/- 450) de regeling moeten sluiten. Koepels zijn geen bevoegd gezag en kunnen daarom geen Gemeenschappelijke Regeling sluiten.

De meest opportune vorm is daarom een meer informele organisatie op basis van een samenwerkingsovereenkomst.

In een dergelijke samenwerkingsovereenkomst kunnen de verschillende bestuurslagen vertegenwoordigd worden door hun bestuurlijke koepels. Bovendien is een dergelijke organisatie relatief eenvoudig en snel in te richten. Een nadeel is dat een dergelijke organisatie van zichzelf geen rechtsvorm heeft.

De adviesgroep stelt voor de beheerorganisatie daarom onder te brengen bij een ‘host’, die de (juridische) infrastructuur levert zodat de beheerorganisatie personeel kan aannemen, aanbestedingen kan doen, kantoor- en ICT faciliteiten heeft, enzovoorts. Aangezien de host inhoudelijk niets te zeggen heeft over de beheerorganisatie is interbestuurlijke sturing en eigenaarschap in deze vorm goed geborgd.

Risico’s bij deze manier van inrichten van het beheer zijn onder andere het adequaat kunnen reageren op de afhankelijkheden in de keten, van leveranciers tot bevoegd gezagen tot bronhouders tot bestuur, de positie ten opzichte van de host organisatie en de mogelijkheid van politisering binnen de ketenregieorganisatie. Deze risico’s dienen via de samenwerkingsovereenkomst te worden geadresseerd. Het advies is ook het functioneren van de ketenregieorganisatie te evalueren.

Het advies is een interbestuurlijk aangestuurde ketenregieorganisatie in te richten die een coördinerende rol vervult

Een interbestuurlijk aangestuurde ketenregieorganisatie draagt zorg voor het beheer van het DSO

De adviesgroep adviseert om gezamenlijk een interbestuurlijke ketenregieorganisatie in te richten die als taak krijgt het organiseren van het beheer van het DSO. De interbestuurlijke ketenregieorganisatie betreft een publieke organisatievorm.

De minister blijft stelselverantwoordelijk, maar de verantwoordelijkheid over het stelsel wordt zoveel mogelijk interbestuurlijk ingevuld

De ketenregieorganisatie wordt in gezamenlijkheid door de verschillende overheden aangestuurd, in een interbestuurlijk overleg. Desondanks blijft de minister, in lijn met de Omgevingswet en de invoeringswet, stelselverantwoordelijk. Insteek van de interbestuurlijke partners is echter dat men er gezamenlijk uitkomt.

De ketenregieorganisatie wordt, voor wat betreft de dagelijkse operatie, bestuurd door een gezamenlijke Raad van Bestuur. Daarin nemen de vier overheidslagen zitting. De Raad van Bestuur maakt onderdeel uit van de ketenregieorganisatie en kan direct sturing geven aan de ketenregieorganisatie, zowel op inhoud als bedrijfsvoering.

De ketenregieorganisatie, wordt op basis van een samenwerkingsovereenkomst opgericht en wordt ondergebracht bij een bestaande organisatie die als 'host' fungeert

Als basis voor de samenwerking zal een samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld. Op grond van deze overeenkomst wordt de ketenregieorganisatie opgericht.

De adviesgroep adviseert om geen nieuwe publieke rechtspersoon op te richten, maar de ketenregieorganisatie onder te brengen bij een bestaande organisatie die als 'host' fungeert. Dat betekent dat de ketenregieorganisatie gebruik kan maken van de faciliteiten en infrastructuur van de host, maar dat de host alleen huisregels kan stellen en verder geen zeggenschap heeft over de ketenregieorganisatie.

De ketenregieorganisatie vervult zelf geen operationele taken maar speelt een coördinerende rol. Daarbij kiezen we voor een hoog kwaliteitsniveau.

De ketenregieorganisatie stelt en bewaakt de kaders en besteedt zoveel mogelijk taken uit aan externe partijen. De organisatie blijft klein en kiest in de basis voor een reactieve invulling. Wel is een belangrijke eis aan de invulling van de ketenregieorganisatie dat de kwaliteit van personeel en dienstverlening hoog moet zijn.

De ketenregieorganisatie heeft primair een regisserende en coördinerende spilfunctie (ketenmanager). Ten aanzien van de informatielevering, de kwaliteit van de data en digitale voorzieningen vervult de ketenregieorganisatie een kader stellende rol.

We adviseren een kwartiermaker aan te stellen die op basis van een duidelijke opdracht de ketenregieorganisatie vorm geeft

Het advies zoals dat in deze rapportage is opgesteld vormt de basis van de verdere uitwerking van het beheer van het DSO. Het is daarmee *richtinggevend*. De verdere *inrichting* van het beheer, en uiteindelijk ook de *verrichting*, moet nog plaatsvinden.

De adviesgroep stelt voor hier op korte termijn een kwartiermaker voor aan te stellen die met een gezamenlijke opdracht van de interbestuurlijke partners verdere invulling geeft aan de in dit advies gekozen richtingen. De kwartiermaker moet de opdracht krijgen de contouren van een ketenregieorganisatie die in deze rapportage zijn gegeven verder concreet uit te werken en vervolgens de ketenregieorganisatie daadwerkelijk tot stand te brengen.

De opdracht aan de kwartiermaker zou tenminste moeten bestaan uit de volgende taken:

- Het voorbereiden, opstellen en ondertekening gereed maken van een samenwerkingsovereenkomst tussen de vier bevoegd gezagen die als basis dient voor de ketenregieorganisatie.
- Het doen van een onderbouwd voorstel voor de host-organisatie.
- Uitwerken en operationaliseren van de ketenregieorganisatie, inclusief het zorg dragen voor de bemensing. Daarbij hoort ook een inschatting van benodigde competenties, kennis en capaciteitsbehoefte.
- Het uitwerken en voorstellen van een verrekeningswijze voor de financiering van de ketenregieorganisatie, inclusief het verkrijgen van draagvlak en instemming hiervoor bij de betrokken overheidspartijen.
- Na verloop van tijd: het voorbereiden en vervullen van de regie over het beheer, voor zover onderdelen van het DSO al gereed zijn.

De kwartiermaker zou ondersteund moeten worden door een klein maar slagvaardig programmabureau. De opdracht van de kwartiermaker loopt tot X/X/2019, wanneer DSO scenario 2 gereed zou moeten zijn. Op dat moment moet ook de ketenregieorganisatie er staan.

Verantwoording

De adviesgroep beheer ging van start met een heldere taakopdracht: het verkennen van de inrichting van de governance voor het permanent beheer DSO en informatiepunt. Daar werden de volgende voorwaarden aan gesteld: de adviesgroep moest komen tot zo mogelijk verschillende opties voor het ontwerp van de beheerorganisatie DSO en het informatiepunt die a) op draagvlak kunnen rekenen, b) haalbaar zijn, c) passen binnen de kaders en d) toekomstbestendig zijn. In dit adviesrapport is daar een invulling aan gegeven.

De adviesgroep heeft rol en taakinvulling van de beheerorganisatie verkend en beschreven. Er zijn verschillende opties voor de inrichting van de beheerorganisatie DSO en IP gepresenteerd. Aangegeven is welke van die opties, naar de mening van de adviesgroep, op draagvlak kunnen rekenen. Er is gebruik gemaakt van, en voortgebouwd op, bestaande kaders. De adviesgroep heeft gebruik gemaakt van eerdere rapportages over het beheer van het DSO door Twynstra Gudde en Berenschot en het NORA-dossier ‘ketens de baas’.

De adviesgroep heeft de volgende werkwijze gehanteerd om te kunnen komen tot dit advies:

- Er is gewerkt en gedacht van strategisch naar operationeel.
- De adviesgroep heeft de beheerorganisatie eerst globaal verkend en is vervolgens op onderdelen meer specifiek geworden.
- De voorzitter van de adviesgroep heeft gezorgd voor afstemming met de strategische ontwikkelpartners (o.a. RIVM, RWS en Kadaster).
- Afstemming met de verschillende betrokken organisaties is voortdurend gezocht. Hiervoor waren de leden van de adviesgroep, die bestond uit vertegenwoordigers van de vier bestuurslagen, verantwoordelijk. In een brede sessie met betrokken partijen is een conceptversie van dit rapport besproken. De aanwezigen volgden de denkwijze van de adviesgroep. Aandachtspunten waren: zorgdragen voor goede startvoorwaarden ketenmanager, kenmerken voor de ketenmanager, balans tussen beheersen en ontwikkelen binnen de ketenregieorganisatie, de relatie met de netwerksamenleving waarin bevoegd gezag steeds vaker niet bronhouder zijn, betrokkenheid van gebruikers, de escalatiemechanismen en toezicht.

Er is rekening gehouden met het karakter van het DSO als stelsel en het beoogde wettelijk kader voor het DSO waarin verantwoordelijkheden en taken zijn verdeeld over ketenpartijen met een stelselverantwoordelijkheid van de minister van IenM en interbestuurlijke besturing en financiering. Dat heeft geleid tot een keuze voor een samenwerkingsmodel, interbestuurlijk en interorganisatorisch.

Dit model is vervolgens ontworpen met behulp van (1) het negenvlaksmodel waarin de drie kolommen de voor DSO relevante functies wetgeving en beleid, beheer digitaal stelsel en uitvoering van wettelijke taken in DSO representeren en de drie rijen voor elk van deze functies het strategisch, tactisch en operationeel niveau en (2) principes voor ketenbesturing (ontleend aan het NORA-dossier Ketens de baas).

Governance journeys

De adviesgroep heeft ten bate van de totstandkoming van dit advies een aantal *governance journeys* uitgevoerd. Aan de hand van die governance journeys zijn mogelijke beheersituaties langsgelopen en ingevuld. Zo kwamen er vragen aan de orde als: welke coördinatie mechanismen gelden, hoe ziet de stelselverantwoordelijkheid eruit en wat is de relatie met de beleidsprocessen in de keten?

De adviesgroep heeft de volgende governance journeys uitgevoerd:

1. Gebeurtenissen bij de gebruiker/klant:

- ***Gebruiker wordt geconfronteerd met tegenstrijdige informatie.***
- *Klant heeft aanvullende vragen die (nog) niet vanuit DSO wordt geleverd.*
- *Indienen van een vergunningaanvraag en besluit wel/geen vergunning door bevoegd gezag.*

2. Gebeurtenissen vanuit stelseleigenaar:

- *Aanpassingen in wet- en regelgeving met impact op DSO.*
- *Toevoegen of uitfaseren van informatieproducten.*
- ***'Kwaliteits' incident in de informatieverstrekking onder verantwoordelijkheid van DSO, met een rechterlijke uitspraak en politiek/publicitaire uitstraling.***

3. Gebeurtenissen tussen de uitvoerende organisaties en de beheerorganisatie:

- ***Formuleren en bewaken van de samenwerkingsafspraken.***
- ***De interventieladder: issue tussen de broneigenaren, informatiehuizen en beheerorganisatie.***
- ***Portfoliomanagement: samenhang/samenloop van 'verbeter' projecten tussen de uitvoerende diensten.***
- *Op omgevingsplannen komen tegengestelde wijzigingen.*

Een uitwerking van de vetgedrukte governance journeys is in de bijlage van dit advies opgenomen. Ter illustratie van de positie van de ketenregieorganisatie is hier een voorbeeld opgenomen met betrekking tot toepasbare regels.

Ter illustratie van de positie van de ketenregieorganisatie is hier een voorbeeld opgenomen met betrekking tot toepasbare regels

Toepasbare regels is de term die gehanteerd wordt voor een functie waarmee:

- een gebruiker via vragenbomen een check kan doen op een eventuele vergunningplicht, meldingsplicht en informatieplicht en
- de benodigde indieningsvereisten (lees: de bijlagen die moeten worden meegestuurd) direct in het aanvraagformulier voor een omgevingsvergunning worden opgenomen.

De volgende situatie zal zich voordoen na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Gemeente X heeft een nieuw omgevingsplan vastgesteld. De regels uit dit Omgevingsplan worden door de betreffende gemeente omgezet in toepasbare regels (eventueel met gebruik van een tool). De toepasbare regels worden aangeboden aan de landelijke voorziening van het DSO. Daar worden de toepasbare regels in de techniek van het DSO verwerkt, zodat bij een vergunningcheck de gebruiker op een begrijpelijke manier wordt geholpen. Om te zorgen dat dit proces zonder problemen verloopt zijn de taken en verantwoordelijkheden via SLA's en de samenwerkingsovereenkomst vastgelegd.

De partij die verantwoordelijk is voor de landelijke voorziening DSO beheert deze op operationeel niveau (een te delegeren taak door de nog aan te wijzen Minister, waarbij die partij de taak kan uitbesteden).

De ketenmanager houdt regie via de in de SLA af te spreken werkwijze en momenten o.a. via het jaarplan, monitoring etc. Bij goed functioneren van dit proces en de voorzieningen zal de beheertaak met name op operationeel niveau liggen en zeer beperkt op tactisch niveau bij het ketenregiebureau.

Uitwerking advies - de beheerorganisatie

Het negenvlaksmodel betreft een schematisch overzicht van de totale governance rondom het DSO

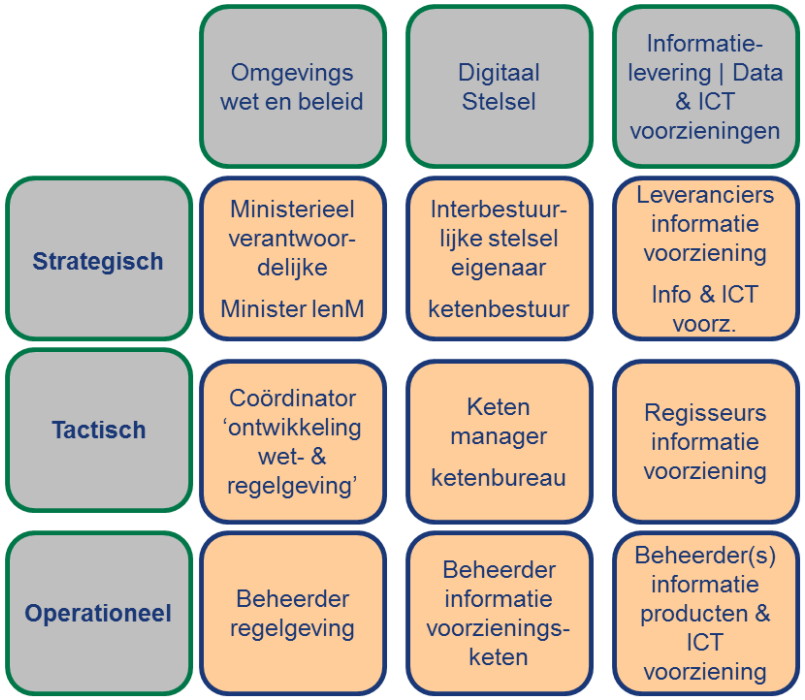

Het negenvlaksmodel biedt een overzichtelijke structuur voor ketensamenwerking. Deze structuur, met elementen als een ketenbestuur, een ketenmanager, een ketenbureau, besluitvormings- en overlegprocedures regelt de samenwerking tussen entiteiten die hun zelfstandigheid als bestuursorgaan of organisatie ten opzichte van elkaar behouden.

Er is geen sprake van een eenhoofdige hiërarchische leiding over een organisatie. De samenwerkingsvorm hoeft ook niet een juridische entiteit te hebben. Wel moet de samenwerkingsstructuur op niet-vrijblijvende wijze zijn vastgelegd in bijvoorbeeld een overeenkomst.

De structuur is een hulpmiddel die de samenwerking ordent, waarbij de ketenmanager geen onderdeel van het operationele proces bij de ketenpartijen is, maar een *linking-pin* tussen het strategische, tactische en operationele niveau.

Hoewel de minister stelselverantwoordelijk is wordt het eigenaarschap, en de feitelijke verantwoordelijkheid over het stelsel, interbestuurlijk ingevuld. Daarvoor zal een Interbestuurlijk Overleg (IBO) worden ingericht.

De ketenmanager / ketenbureau (kern van de ketenregieorganisatie) vervult vooral taken op het tactische niveau en legt de verbinding tussen het DSO en Omgevingswet en –beleid enerzijds en informatielevering anderzijds. Op de volgende slides gaan we nader op de ketenregieorganisatie en haar rollen en taken in.

De ketenregieorganisatie is regisseur en spin-in-het-web van het Digitaal Stelsel

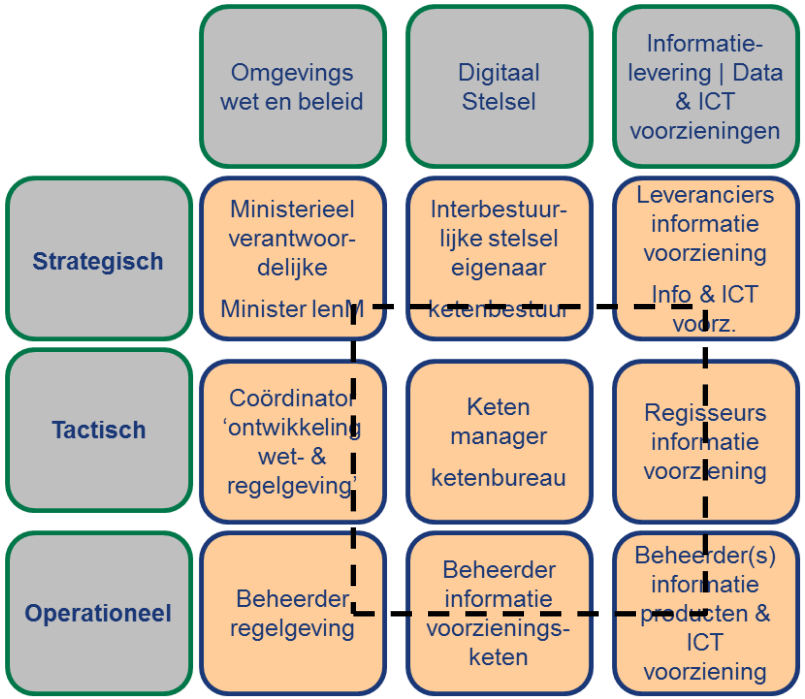

- De ketenregieorganisatie heeft vooral een regisserende en coördinerende spilfunctie (ketenmanager).
- De ketenregieorganisatie verbindt het strategische, tactische en operationele niveau, heeft een signalerende rol t.a.v. beleid en regelgeving en een adviserende rol ten aanzien van het beheer.
- Betrokkenheid van gebruikers wordt behalve bij uitvoerende partijen ook binnen de ketenregieorganisatie geborgd op zowel strategisch en tactisch niveau.
- Ten aanzien van de informatielevering, de kwaliteit van de data en digitale voorzieningen vervult de ketenregieorganisatie een kaderstellende rol.
- Uitvoeringsverantwoordelijkheden worden zoveel mogelijk op operationeel niveau belegd
- Technisch, functioneel en contentbeheer vindt zowel op tactisch (binnen de ketenregieorganisatie) als operationeel niveau (bij uitvoerende partijen) plaats.

De ketenregieorganisatie draagt verantwoordelijkheid voor in ieder geval de volgende taken:

- Postfolio-, financieel- en risicomanagement
- Zorgdragen voor de koppelingen/interfaces tussen verschillende onderdelen van het DSO.
- Procesregie voeren, spin-in-het-web van het DSO.
- Signaleren en oplossen van fouten/problemen met betrekking tot de koppelingen in het stelsel.
- Borgen beheer standaarden stelsel.

Binnen het totale beheer van het DSO moeten zeven besturingsrollen worden geborgd

- Beslissende rol: besluitvorming over kaders, organisatie en beleid, budgethouder.
- Strategische rol: advies over strategische mogelijkheden en toepassing van digitale voorzieningen.
- Regisserende rol: afstemming tussen vraag (afnemers) en aanbod (digitale dienstverleners).
- Aanbiedende rol: als leverancier leveren van ontwikkeling en beheer van digitale voorzieningen.
- Vragende rol: de afnemer van de digitale voorzieningen.
- Innovatieve rol: stimuleren van digitale innovaties en adviseren over externe ontwikkelingen.
- Controlerende rol: controle op de uitvoering van beleid, het nakomen van richtlijnen, toetsen op standaarden en evalueren en controleren van de uitvoering.

In de bijlage bij dit rapport is een voorbeeld opgenomen van hoe deze verschillende rollen in relatie tot het beheer van het DSO kunnen worden ingevuld.

De ketenregieorganisatie richt zich vanuit het midden op de horizontale en verticale relaties

De rollen van de ketenregieorganisatie die op de vorige pagina zijn beschreven zijn in de afbeelding over het negenvlaksmodel gelegd. De afbeelding laat zien welke rollen de ketenregieorganisatie vervult richting de andere onderdelen van het negenvlaksmodel.

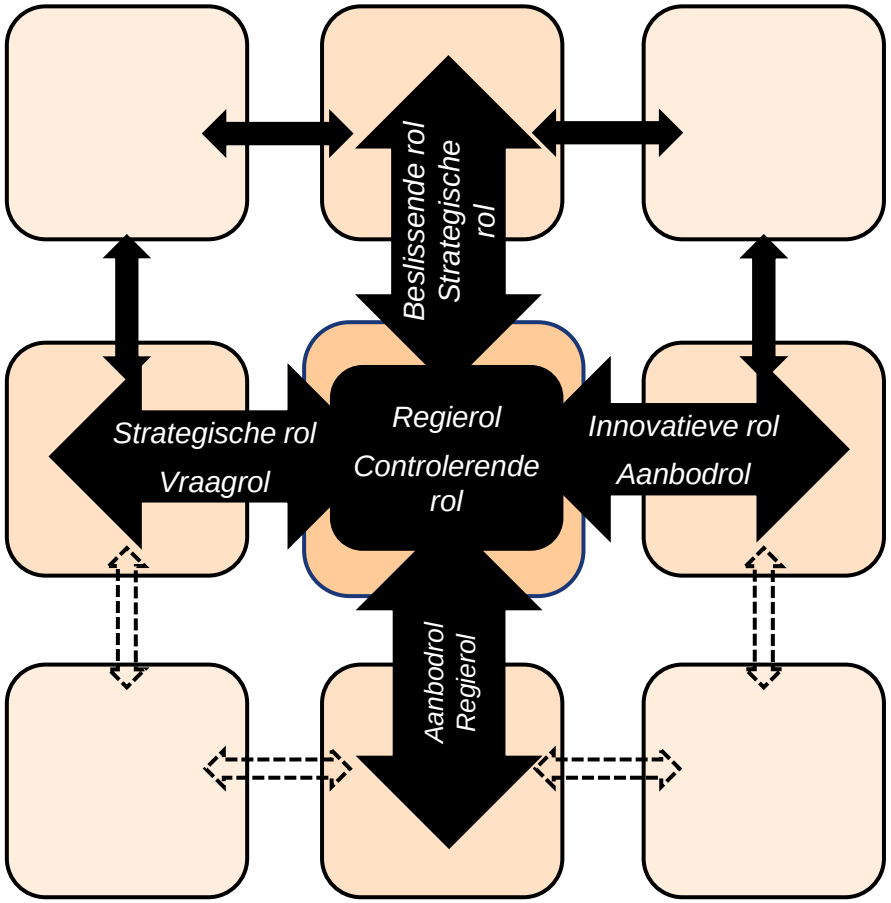

Afbakening taken ketenregieorganisatie: licht of zwaar?

De ketenregieorganisatie heeft primair een regisserende en coördinerende spilfunctie (ketenmanager). Ten aanzien van de informatielevering, de kwaliteit van de data en digitale voorzieningen vervult de ketenregieorganisatie een kaderstellende rol.

De keuze ligt voor op welke wijze de ketenregieorganisatie invulling zou moeten geven aan deze verantwoordelijkheid:

- **Licht:** de regieorganisatie stelt en bewaakt de kaders en besteedt zo veel mogelijk taken uit aan externe partijen. De organisatie blijft klein en kiest in de basis voor een reactieve invulling.
  Voordelen: "lean" organisatie, inzetten brede, gespecialiseerde deskundigheid, blik van buiten naar binnen, onafhankelijk toezicht.
- **Zwaar:** de regieorganisatie voert (een deel van) de operationele taken zelf uit, bijvoorbeeld delen van het beheer, de toezicht op kwaliteit en standaarden. De organisatie handelt vanuit een proactieve rolopvatting en is groter van omvang.
  Voordelen: deskundigheid in huis, wisselwerking kennis en sturing, continuïteit kennis.

De keuze voor de "lichte" of "zware" variant ligt enerzijds in zijn algemeenheid voor, als basisprincipe onder de inrichting van de ketenregieorganisatie. Anderzijds is het mogelijk om hierin per rol te differentiëren, bijvoorbeeld door de lichte variant als algemeen principe te hanteren, maar daarbij specifieke rollen of verantwoordelijkheden van af te wijken.

Advies: de adviesgroep kiest voor een lichte invulling van de ketenregieorganisatie met een zwaar kwaliteitsniveau.

De *beslissende rol* ligt in principe buiten de ketenregieorganisatie

Invulling rol door ketenregieorganisatie en ketenpartners

De beslissende rol ligt formeel bij de minister. Materieel is het Interbestuurlijk overleg de plek waar deze rol wordt ingevuld. De beslissende rol ligt daarmee buiten de ketenregieorganisatie. Afhankelijk van de keuze van besturingsmodel (RvT vs. RvB) kan een deel van deze beslissingsbevoegdheid gemandateerd worden aan het Opdrachtgeversberaad en dus binnen het ketenbestuur worden geplaatst zoals in het 9-vlaks model aangegeven. In het "RvB model" is het opdrachtgeversberaad onderdeel van de ketenregieorganisatie, als een *executive board*. Bij het RvT model is het mandaat voor de ketenregieorganisatie primair bedrijfsmatig, de inhoudelijke sturing ligt daarin bij het Opdrachtgeversberaad die als "RvT" functioneert. Binnen de kaders, het mandaat en de budgetruimte van de opdracht voert de ketenregieorganisatie in alle gevallen de volgende taken uit:

- Formuleren van een visie op ontwikkeling van DSO.
- Bewaken van de gewenste bedrijfs-, informatie- en technische architectuur.
- Organiseren continuïteit en risicomanagement.
- Prioriteitstelling in projecten aan de hand van portfoliomanagement.
- Bewaken van het budget, opstellen jaarplan en begroting.

De beslissende rol

De beslissende rol omvat de besluitvorming over de inrichting van de digitale functie en het digitale beleid. Hieronder valt het vaststellen van de (toekomstige) architectuur (het "streefbeeld"), het digitale besturingsmodel en bijbehorende organisatie, prioriteiten, standaarden en richtlijnen. Deze rol bepaalt de koers, is budgethouder voor integrale opdrachten en wordt daarbij ondersteund en geadviseerd door anderen in de organisatie.

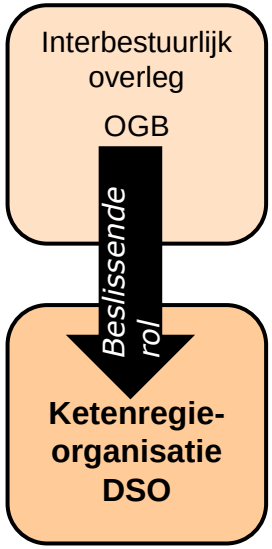

De beslissende rol kan deels worden gemandateerd aan een RVT of een RVB

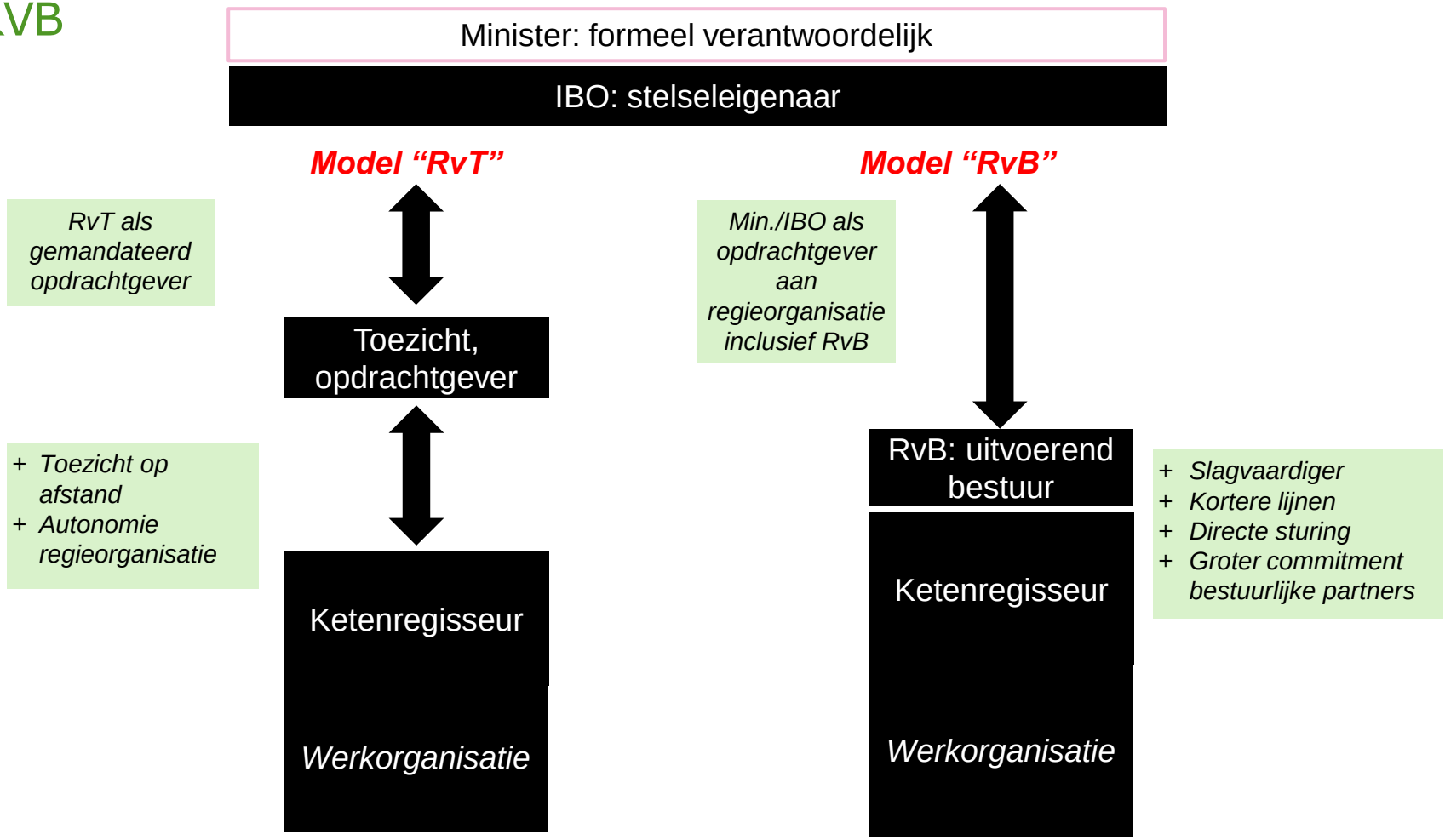

We adviseren om het model "RvB" te hanteren bij de uitwerking van toezicht en opdrachtgeverschap

Het DSO is een stelsel dat de betrokkenheid van alle partijen vraagt om optimaal te kunnen functioneren, ook in het beheer. De stelselverantwoordelijkheid voor het DSO ligt formeel bij de minister. In de praktijk wordt deze verantwoordelijkheid gezamenlijk uitgeoefend via het interbestuurlijk overleg; dat is het gremium waar besluitvorming plaatsvindt over kaders en randvoorwaarden van het DSO en waar het opdrachtgeverschap is belegd.

De wijze waarop dit opdrachtgeverschap wordt ingevuld kent in beginsel twee varianten:

1. Model "RvT"

Het opdrachtgeverschap wordt gemandateerd aan een Raad van Toezicht, waarin de bestuurlijke partners vertegenwoordigd zijn. De RvT is opdrachtgever en houdt toezicht op de ketenregieorganisatie. Daarmee komt de ketenregieorganisatie op afstand en kan deze (m.n. waar het gaat om bedrijfsvoering) binnen de kaders van de opdracht autonoom opereren. Sturing op inhoud en belangen geschiedt via de RvT.

2. Model "RvB"

Het opdrachtgeverschap blijft bij de minister en het Interbestuurlijk overleg. Van daaruit wordt een opdracht verstrekt aan de ketenregieorganisatie, waarvan een Raad van Bestuur onderdeel uitmaakt. Het RvB kan direct sturing geven aan de ketenregieorganisatie, zowel op inhoud als bedrijfsvoering.

Weging

Beide modellen kennen elk specifieke voordelen. Het belangrijkste verschil tussen de twee modellen is het mandaat voor het OGB en de ketenregieorganisatie.

In het RvT-model wordt het opdrachtgeverschap gemandateerd aan het opdrachtgeversberaad. De RvT heeft in die constellatie een ruim mandaat, en het mandaat voor ketenregieorganisatie is beperkter. Vanuit zijn rol als opdrachtgever en toezichthouder is de overlegfrequentie van de RvT laag. Er wordt afstand bewaard van de dagelijkse uitvoeringspraktijk.

In het RvB-model blijft het opdrachtgeverschap bij het interbestuurlijk overleg, maar is het mandaat voor de ketenregieorganisatie, waarvan de RvB als "executive board" onderdeel uitmaakt, ruimer omdat er geen toezichthoudend orgaan tussen zit. In dit model is de overlegfrequentie van de RvB hoger en wordt er meer inhoudelijke betrokkenheid gevraagd. Deze directere sturing zorgt voor een groter draagvlak bij de bestuurlijke partners.

Advies

Op basis van de voor- en nadelen van beide modellen is de adviesgroep van oordeel dat het Raad van Bestuursmodel is te verkiezen boven het Raad van Toezichtmodel. In een later stadium kan dit worden heroverwogen.

In de *strategische rol* adviseert de ketenregieorganisatie aan het interbestuurlijk overleg en vervult het een signalerende functie t.a.v. beleid, wet- en regelgeving.

De strategische rol

De strategische rol richt zich primair op de rol en de functie van het digitale stelsel. Vanuit deze rol en functie beschouwt de strategische rol de mogelijkheden die informatietechnologie biedt om vernieuwing en versnelling mogelijk te maken. Daarnaast adviseert en signaleert de strategische rol over de consequenties van ontwikkelingen in wet- en regelgeving. De strategische rol adviseert het bestuur over de te voeren strategie en over de randvoorwaarden voor een goede uitvoering van die strategie. Tot deze rol behoort ook het intern én extern uitdragen van de geformuleerde strategie.

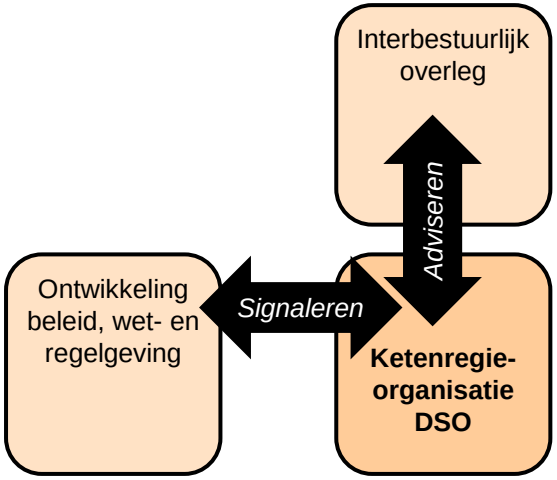

Invulling rol door beheersorganisatie en ketenpartners

De ketenregieorganisatie DSO houdt de context waarbinnen het digitaal stelsel zich ontwikkelt voortdurend in het oog. De organisatie adviseert aan het bestuur over kansen en consequenties van ontwikkelingen in technologie, wet- en regelgeving en over de wijze waarop het stelsel optimaal kan worden georganiseerd en geregisseerd. Afhankelijk van de keuze voor een lichte of zware variant behoren de volgende taken tot de verantwoordelijkheid van de ketenregieorganisatie:

- Adviseren over strategie en standaarden.
- Adviseren over de randvoorwaarden voor de uitvoering van de doelstellingen.
- Adviseren over de na te streven architectuur van het stelsel, waaronder de beheerarchitectuur van het stelsel.
- Adviseren over vernieuwing van de bedrijfsvoering door toepassing van nieuwe technologie.
- Adviseren over de 'best fit' en de 'koersvastheid' van informatievoorziening.
- Signaleren van kansen en consequenties bij ontwikkelingen in beleid, wet- en regelgeving.

In de uitoefening van deze rol wordt de ketenregieorganisatie gevoed door de afnemers, gebruikers, ontwikkelaars en beheerders van het stelsel en door de bestuurlijke partners die verantwoordelijk zijn voor beleid en regelgeving. De regie blijft bij de ketenregieorganisatie.

In de *regierol* verbindt de ketenregieorganisatie het bestuur, de afnemers en de leveranciers.

De regierol

De regierol zorgt voor de juiste balans tussen strategische belangen en de mogelijkheden binnen tijd en budget. De regierol is de spil binnen de driehoek: bestuur – afnemer en leverancier. Zowel bestuur, afnemer als leverancier moeten aangestuurd en geholpen worden om een optimale afstemming tussen vraag en aanbod mogelijk te maken. Deze afstemmingsrol noemen wij de regierol.

De regierol bevindt zich te midden van de andere rollen en geeft binnen de vastgestelde kaders het spel tussen vraag en aanbod vorm. De regierol onderhoudt contact met het bestuur, leveranciers en andere stakeholders. Verder is de regierol verantwoordelijk voor het bewaken van de integraliteit van de uitvoering.

De regierol richt zich vooral op de strategische en tactische relatie met de relevante partijen en stuurt aan de hand van optimale afstemming van beleid, uitvoering en controle (van kwaliteit en kosten).

Invulling rol door ketenregieorganisatie en ketenpartners

De regierol is een kerntaak van de ketenregieorganisatie. De andere rollen zijn direct aan deze rol gerelateerd. De belangrijkste taken van de regierol zijn:

- Adviseren van het bestuur en de relevante partijen.
- Bewaken integraliteit uitvoering.
- Opdrachtgeverschap en servicelevelmanagement.
- Kennis onderhouden van digitale processen.
- Vertalen behoefte relevante partijen.

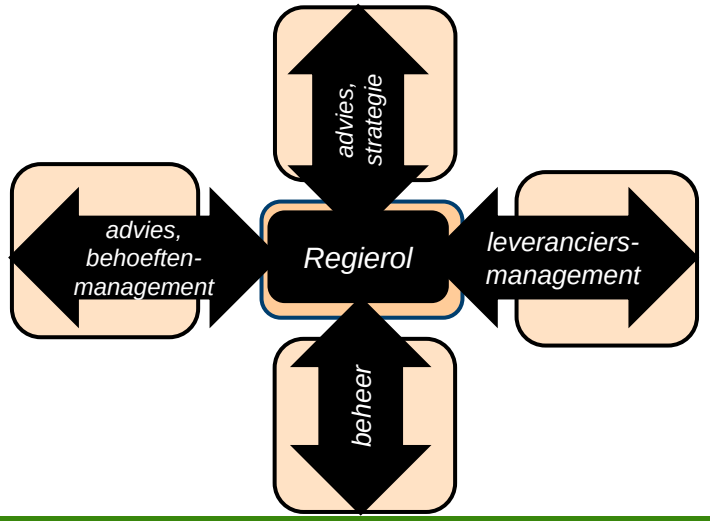

In de *aanbodrol* stuurt de ketenregieorganisatie met SLA's op beheer en ontwikkeling van het DSO

De aanbodrol

De aanbodrol bestaat grofweg uit ontwikkeling en beheer. Het omvat het technische beheer van de infrastructuur en toepassingen, het adviseren over en (in opdracht van de afnemers, op basis van een goedgekeurd plan) uitvoeren van alle inkoop op het terrein van de infrastructuur en toepassingen en, tot slot, het uitvoeren van het projectmanagement voor vernieuwingen in de technische en applicatie infrastructuur. Het gaat bij deze rol om technische beheerfunctie aangevuld met centrale beheertaken en projectmanagementtaken in het kader van systeemontwikkeling. Om de kwaliteit hoog en de kosten laag te houden wordt er intensief samengewerkt met de afnemer.

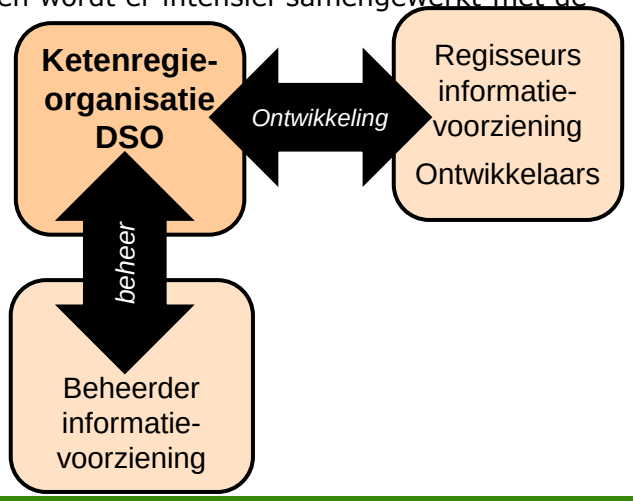

Invulling rol door ketenregieorganisatie en ketenpartners

De ketenregieorganisatie vult de aanbodrol in aan de hand van SLA's met leveranciers (beheerders en ontwikkelaars van de informatievoorzieningen). Daarin worden de randvoorwaarden, kaders en kwaliteitscriteria vastgelegd. Het is vervolgens aan de leveranciers om daar concreet invulling aan te geven: het beheer, performance, ondersteuning en ontwikkeling.

Voor de ketenregieorganisatie beperkt de aanbodrol zich tot het tactische niveau, met de volgende taken:

- Opstellen en beheren SLA's (diensten niveau overeenkomsten).
- Projectmanagement m.b.t. realisatie projecten, voor zover de ketenregieorganisatie deze projecten zelf initieert.

Op het operationele niveau wordt de aanbodrol ingevuld door leveranciers en ketenpartners. Zij werken, op basis van een opdracht of SLA vanuit de ketenregieorganisatie, aan o.a. het beheer van de infrastructuur en applicaties, servicedesk-ondersteuning en ontwikkeling van nieuwe toepassingen.

In de vraagrol is de ketenregieorganisatie verantwoordelijk voor afstemming en bundeling van ervaringen en behoeften van de gebruikers

De vraagrol

De vraagrol omvat het afstemmen en afgestemd houden van de digitale voorzieningen op de vraag en behoeften van de afnemers van het DSO. Een verzakelijking van de sturing kan plaatsvinden aan de hand van SLA's. De mate waarin deze rol op die manier bij ketenpartners wordt belegd hangt mede af van de keuze voor een "lichte" of "zware" variant voor de ketenregieorganisatie.

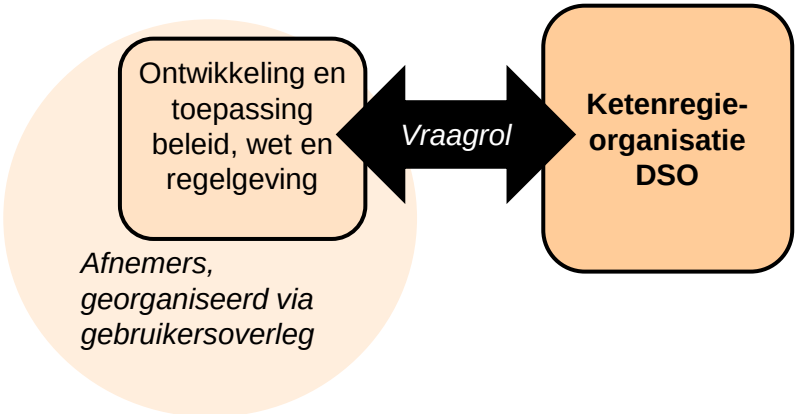

De inbreng van gebruikers is cruciaal voor goed beheer. De adviesgroep stelt daarom voor een gebruikersoverleg in te richten. Het is aan de kwartiermaker hier verder invulling aan te geven.

Invulling rol door ketenregieorganisatie en ketenpartners

De ketenregieorganisatie is verantwoordelijk voor de afstemming en bundeling van ervaringen en behoeften van gebruikers en het vertalen daarvan in eisen aan de digitale dienstverlening (behoeftenmanagement). Dit kan worden ingevuld aan de hand van een gebruikersoverleg.

Voor de invulling van deze rol is het nodig om te streven naar volledigheid en kwaliteitsbeheersing van informatievoorziening en de ondersteunde processen en systemen. Dit geschiedt grotendeels via de SLA's: daarin worden de voorwaarden en werkprocessen voor vraagbundeling vastgelegd. Uiteraard hebben ook de gebruikers zelf een verantwoordelijkheid in het articuleren van hun vraag.

Taken:

- Bundelen van vraag en behoeften van gebruikers.
- Vertalen van behoeften in eisen aan digitale dienstverlening.
- Bijdragen aan totstandkoming van SLA's en bewaking van de realisatie van de SLA's.

In de *innovatieve rol* stimuleert en kadert de ketenregieorganisatie innovaties

De innovatieve rol

De innovatieve rol omvat het stelselmatig en systematisch in kaart brengen van relevante innovaties op digitaal gebied. Hierbij wordt onder andere gekeken naar ontwikkelingen in de techniek en ontwikkelingen in functionele toepassingen bij andere organisaties. De innovaties kunnen leiden tot aanpassingen in de infrastructuur en de organisatie- en eenheid overstijgende toepassingen.

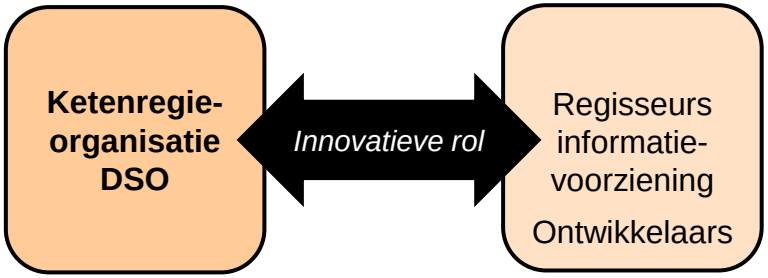

Invulling rol door ketenregieorganisatie en ketenpartners

De invulling van de innovatieve rol gebeurt in beginsel via de functionele lijn. De beheersorganisatie houdt regie op deze rol door kaders te stellen voor innovaties en/of specifieke innovaties actief te stimuleren, bijvoorbeeld via een prijsvraag. In alle gevallen geldt dat innovaties die buiten de regie van de beheersorganisatie worden ontwikkeld, niet door de beheersorganisatie worden overgenomen of gefinancierd. Daarbij horen de volgende taken:

- Systematisch oriënteren op innovaties.
- Initiëren en aanjagen van (specifieke, nader te beschrijven) innovaties, via een opdracht of een prijsvraag.
- Acceptatiecriteria formuleren waarbinnen innovaties toegelaten kunnen worden (via SLA).

Door invulling te geven aan de controlerende rol borgt de ketenregieorganisatie dat het DSO blijft functioneren

De controlerende rol

De controlerende rol omvat de controle op de uitvoering van beleid, kaders, standaarden en richtlijnen en daaropvolgend, bij niet navolgen, eventueel sanctionering. Strategie, doelstellingen en regels vragen om controle op de naleving; dit geldt evenzeer voor het digitale terrein. Tevens is sanctionering en feedback nodig wanneer regels niet worden nageleefd. Daarmee omvat de controlerende rol in feite de gehele plan-do-check-act cyclus.

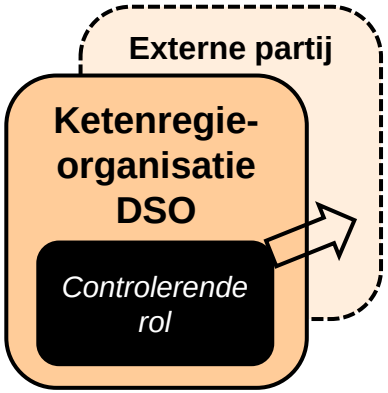

Invulling rol door ketenregieorganisatie en ketenpartners

De regie op de controlerende rol ligt bij de ketenregieorganisatie. Daarbij horen de volgende taken:

- Regisseren, als secretaris, de totstandkoming van de projectenportfolio.
- Toetsen van investeringen.
- Handhaven van standaarden, kaders en richtlijnen, waaronder kwaliteitseisen en kaders m.b.t. privacybescherming, informatiebeveiliging en archivering.
- Bewaken van de naleving van de architectuur, waaronder de beheerarchitectuur.
- Evalueren en controleren van de uitvoering.
- Ondersteunen ketenpartners en gebruikers bij afwijkingen met feedback.
- Adviseren aan de beslissende rol bij afwijkingen.

De uitvoerende partijen en ketenpartners op operationeel en tactisch niveau hebben hier uiteraard zelf ook een belangrijke rol in. Controle vindt plaats op meerdere niveaus.

Uitwerking advies – ophanging ketenregieorganisatie

Een nieuwe organisatie op basis van een samenwerkings-overeenkomst, die wordt ondergebracht bij een bestaande 'host' – wat is het?

Deze organisatievorm betreft (idealiter) een alliantie met als basis een samenwerkingsovereenkomst tussen de interbestuurlijke partners.

Een samenwerkingsovereenkomst geeft geen rechtspositie, daarom dient deze organisatie functioneel binnen een bestaande (publieke) organisatie opgehangen te worden. Deze bestaande organisatie functioneert dan als 'host'. Een voorbeeld van een dergelijke organisatie is de Nationale Databank Wegverkeer (NDW) die functioneel ondergebracht is bij Rijkswaterstaat.

Medewerkers kunnen binnen deze vorm formeel in dienst van de host-organisatie zijn en er kan ook gebruik worden gemaakt van de (digitale) infrastructuur en kantoorruimte van de bestaande organisatie. Medewerkers kunnen specifiek voor deze organisatie worden geworven of kunnen worden gedetacheerd vanuit de interbestuurlijke partners.

De host heeft inhoudelijk gezien niets te zeggen over de beheerder en kan alleen 'huisregels' opstellen waar de beheerder zich aan dient te houden. Huisregels gaan bijvoorbeeld over aanbestedingen, personeelsbeleid, enzovoorts. De sturing van de organisatie wordt interbestuurlijk ingevuld.

De systeemverantwoordelijkheid van de minister en haar verantwoordelijkheid voor het beheer blijft geborgd.

Het is relatief eenvoudig om een dergelijke organisatie op te richten. Er is geen wet voor nodig. Wel moet het oplossen van problemen en escalatie binnen deze vorm goed worden geregeld en eventueel juridisch worden vastgelegd.

Mogelijke hosts:

- VNG/KING
- Rijkswaterstaat
- Kadaster
- RIVM
- Geonovum
- Bij12
- Logius
- Het waterschapshuis
- (…)

Het advies is om, op basis van een aantal criteria, de host te kiezen

De adviesgroep ziet verschillende overwegingen die meespelen wanneer het gaat om het kiezen van de host-organisatie waarbinnen de ketenregieorganisatie wordt opgehangen.

Wat een rol kan spelen is dat het grootste deel van de beheerkosten door decentrale overheden, en dan met name de gemeentes, worden betaald. Dat kan ervoor pleiten dat de host in gemeenteland (bijvoorbeeld KING) gezocht moet worden. Aan de andere kant is ook de relatie met het ministerie waar de stelselverantwoordelijkheid is belegd evident.

In onze optiek moet er worden uitgegaan van criteria bij de keuze van de host. De partij die daar het beste toe geëquipeerd is zou als host moeten gaan optreden. Hier kan een beheervergoeding tegenover staan.

Daarbij hoort ook de overweging dat het zijn van host in principe niet veel zou moeten voorstellen: de host krijgt geen extra zeggenschap en krijgt er in feite slechts extra plichten en risico's bij. Er dient geborgd te zijn dat de host niet juridische en financiële risico's loopt door zijn hostschap bijv. bij aanbestedingen. Wel is er aandacht nodig voor het kunnen ontstaan van functievermenging en moet dus de noodzaak worden bezien van functiescheiding.

Het is van belang dat de onafhankelijkheid van de ketenregieorganisatie ten opzichte van de host verzekerd is.

Dat in overweging nemende zijn er een aantal criteria waar de host aan moet voldoen:

- Draagkracht: de host moet over voldoende omvang en draagkracht beschikken om over bijvoorbeeld een volwaardig aanbestedingssysteem te beschikken.
- Dienstbaarheid: de host moet zich willen schikken in een rol waarin zij alleen als host fungeert en, buiten de huisregels om, niets te zeggen heeft over de beheerder.
- Draagvlak: de host moet op het vertrouwen van de samenwerkingspartners kunnen rekenen.
- Ervaring: het helpt wanneer de host ervaring heeft met dit soort constructies en al vaker als host is opgetreden.
- Relatie met het fysieke domein: enige relatie met het fysieke domein ligt voor de hand.
- De mogelijkheid om publieke financiering van de uitvoering van het beheer via de host te laten plaatsvinden.

We zien een aantal onderwerpen waar in een SOK in ieder geval invulling aan zou moeten worden gegeven

In de samenwerkingsovereenkomst (SOK) moeten in ieder geval afspraken komen ten aanzien van:

- Doelstelling (nastreven van het collectief belang).
- Taken/bevoegdheden/mandaat (waarover kunnen al dan niet bindende besluiten worden genomen?)
- De leden van de RvB: waarbij recht wordt gedaan aan ieders belang. Zo kan een lid worden benoemd namens het Rijk, een namens de gemeenten en een namens de gezamenlijke waterschappen en provincies
- Duur (onbepaalde tijd).
- Benoemen, schorsen, ontslaan van deelnemers in diverse gremia/organen (bestuur/raad van toezicht/overlegorganen) en de (onafhankelijke) voorzitter.
- Stemverhouding (*one man one vote*, gericht op consensus).
- Rapportagelijnen.
- Escalatiemechanismen.
- Financiering (procesgeld) en kostenverdeelsleutel (bv. naar rato).
- Wijziging, opheffing, toetreding.

Vanuit juridisch perspectief is het bovendien van belang om de volgende aandachtspunten voor ogen te houden:

- Personeel (onafhankelijke positie binnen host, aanstellen, detacheren).
- Toekomstbestendigheid (toetreding; betrekken van andere partijen).
- Periodieke evaluatie.

Een helder mandaat

Binnen het DSO werken veel partijen met elkaar samen. Interbestuurlijke afstemming wordt nu per bestuurslaag georganiseerd. Op strategisch niveau is het van belang dat de vertegenwoordigers van iedere bestuurslaag met mandaat spreken. Hoewel het de verantwoordelijkheid van iedere bestuurslaag is om zelf vanuit de achterban mandaat te krijgen om besluiten te nemen, stelt de adviesgroep voor daar in de SOK afspraken over te maken. In de SOK moet tevens het mandaat van de ketenregieorganisatie worden beschreven.

Uitwerking advies – Omvang ketenregieorganisatie

Overzicht taken ketenregieorganisatie

Beslissende rol
- Formuleren van een visie op ontwikkeling van DSO.
- Bewaken van de gewenste bedrijfs-, informatie- en technische architectuur.
- Organiseren continuïteit en risicomanagement.
- Prioriteitstelling in projecten (portfoliomanagement).
- Bewaken van het budget en opstellen van het jaarplan en de begroting.

Strategische rol
- Adviseren over strategie, standaarden en randvoorwaarden.
- Adviseren over de na te streven architectuur van het stelsel, waaronder de beheerarchitectuur.
- Adviseren over vernieuwing van de bedrijfsvoering door toepassing van nieuwe technologie.
- Adviseren over de 'best fit' en de 'koersvastheid' van informatievoorziening.
- Signaleren van kansen en consequenties bij ontwikkelingen in beleid, wet- en regelgeving.

Regierol:
- Bewaken integraliteit uitvoering.
- Opdrachtgeverschap en servicelevelmanagement.
- Kennis onderhouden van digitale processen.
- Vertalen behoefte relevante partijen.

Aanbodrol en vraagrol
- Bijdragen aan de totstandkoming van SLA's en bewaking van de realisatie van de SLA's.
- Projectmanagement m.b.t. realisatie projecten, voor zover de ketenregieorganisatie deze projecten zelf initieert.
- Bundelen van vraag en behoeften van gebruikers.
- Vertalen van behoeften in eisen aan digitale dienstverlening.

Innovatieve rol
- Systematisch oriënteren op innovaties.
- Initiëren en aanjagen van (specifieke, nader te beschrijven) innovaties, via een opdracht of een prijsvraag.
- Acceptatiecriteria formuleren waarbinnen innovaties toegelaten kunnen worden (via SLA).

Controlerende rol
- Secretaris voor totstandkoming van de projectenportfolio.
- Toetsen van investeringen.
- Handhaven standaarden, kaders, richtlijnen, waaronder privacybescherming, informatiebeveiliging en archivering.
- Bewaken van de naleving van de (beheer)architectuur.
- Evalueren en controleren van de uitvoering.
- Ondersteunen ketenpartners en gebruikers bij afwijkingen met feedback.
- Adviseren aan de beslissende rol bij afwijkingen.

Omvang ketenregieorganisatie: groeimodel

Omvangrijk en divers takenpakket

Ondanks de keuze voor een "lichte" invulling van de ketenregieorganisatie ligt er een omvangrijk en divers takenpakket. Te denken valt aan:

- Adviseren op inhoud, innovatie en organisatorische kwesties.
- Ontwikkelen van kaders, randvoorwaarden en standaarden.
- Procesmanagement en regie van de samenwerking met en tussen ketenpartners.
- Opstellen en beheren van SLA's.
- Controleren van de uitvoering van bovenstaande.

(zie de vorige pagina voor een compleet overzicht).

Groeimodel

Deze taken zullen niet allemaal vanaf de startsituatie even zwaar moeten worden ingevuld. De ketenregieorganisatie kent een opbouwfase van enkele jaren waarin de huidige ontwikkelpartijen het tijdelijk beheer veelal voor hun rekening nemen. De ketenregieorganisatie heeft vooral een coördinerende en regisserende rol. Na enkele jaren zal de ketenregieorganisatie op steeds meer onderdelen ook het (tijdelijke dan wel permanente) beheer overnemen.

Omvang organisatie

Een exacte inschatting van de organisatieomvang is in dit stadium nog niet te geven en hangt sterk af van het ambitieniveau en de keuzes die worden gemaakt in de kwartiermakersfase (onder meer over vaste staf en inhuur/flexibele schil). Het advies strekt er toe te kiezen voor een 'lichte' ketenregieorganisatie die geen operationele taken uitvoert maar wel een hoog ('zwaar') kwaliteitsniveau moet borgen. Onderdeel van de opdracht van de kwartiermaker is om dit verder uit te werken en te bepalen hoe groot de ketenregieorganisatie zou moeten zijn. We verwachten dat in de kwartiermakersfase ca. 10 fte nodig.

Wanneer de ketenregieorganisatie volledig operationeel is zal een grotere formatie nodig zijn.

Ter illustratie is een indicatie van de formatie van referentie organisaties weergegeven, waarbij de bandbreedte in vaste formatie varieert.

- Ketenbureau loonaangifteketen: 7 vaste medewerkers, aangevuld met gedetacheerden vanuit de vaste partners (drie partners, die veel zelf doen).
- NDW: ca. 20 vaste medewerkers, (alleen verkeersdata en slechts met 19 partners/bronhouders).
- BKWI: ca 50 vaste medewerkers
- Beheer huidige voorzieningen OLO, RP.nl en AIM: ca 15 fte

Het informatiepunt (IP) is geen onderdeel van de ketenregieorganisatie, maar werkt er wel nauw mee samen.

Simultaan aan het DSO wordt een informatiepunt ontwikkeld. Dit is onderdeel van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Het informatiepunt heeft de volgende functies:

1. Inhoudelijke uitleg wet – en regelgeving (helpdesk en website)
2. Signalenmeldpunt , monitoring en rapportage
3. Kennisfunctie (kennisdelen en kennisborging)
4. Helpdesk gebruikerstoepassingen DSO
5. Beheren programmawebsite incl. helpdesk

Onderdeel 5 houdt op na afloop van het programma. Onderdeel 1-4 zijn permanente taken van het informatiepunt.

De kern van het informatiepunt wordt gevormd door de Helpdesk Bouwregelgeving (BZK), Helpdesk Water en de helpdesken van Bodem+ en Infomil (allen Rijkswaterstaat). Daarnaast werkt het informatiepunt samen met een groot aantal deskundige ketenpartners. Zij zorgen gezamenlijk voor een gecoördineerde informatieverstrekking over de volle breedte van de wet- en regelgeving.

Primaire doelgroep van het informatiepunt zijn professionals van overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Het informatiepunt is sinds oktober 2016 open en wordt verder uitgebouwd in lijn met de programma-activiteiten en het gereed komen van de regelgeving. Een half jaar voor inwerkingtreding van de wet, is het informatiepunt volledig operationeel. Het blijft in die vorm operationeel tot drie jaar na inwerkingtreding. Voor de periode daarna moeten nog afspraken worden gemaakt over de permanente taken van het informatiepunt.

Bij het informatiepunt kunnen vragen worden gesteld over de Omgevingswet. Het gaat om niet-dossiergebonden vragen zoals: hoe regel ik in het Omgevingsplan integraal de toedeling van functies en activiteiten voor een brede school? Voor de beantwoording van dossiergebonden vragen staan de (regionale) overheden aan de lat.

- In lijn met het advies om beheer en exploitatie van het DSO via de principes van ketensamenwerking in te richten is het advies van de adviesgroep om ook de governance van beheer en exploitatie van het informatiepunt op dezelfde manier in te richten wat betreft de activiteiten die betrekking hebben op het DSO. Dit betekent dat met het informatiepunt ook een overeenkomst gesloten zal worden vanuit de ketenregieorganisatie waarin afspraken worden gemaakt over de functies 1 t/m 4 voor zover betrekking op het DSO.
- Als helpdesk vervult het informatiepunt onder andere een functie bij de signalering van problemen in de keten van het DSO. De kwartiermaker/ketenregieorganisatie dient hierover concrete afspraken met het informatiepunt in opbouw te maken, bijvoorbeeld in een SLA.
- Als helpdesk vervult het informatiepunt onder andere ook een functie bij het signaleren van het beleidsbereik en beleidsvernieuwing. Hier is een terugkoppelingsmechanisme nodig tussen het informatiepunt en de omgevingswet en het beleid aan de linkerzijde van het 9-vlaks model. De ketenregieorganisatie voert hier geen regie op.
- Om de interbestuurlijke (financiële) betrokkenheid bij de andere functies, voor zover die geen betrekking hebben op het DSO, tot uitdrukking te brengen is een keuze te maken om voor interbestuurlijke besluitvorming en escalaties ook gebruik te maken van de governance van de ketenregieorganisatie of dat dit op een andere wijze wordt georganiseerd. Dit dient nader te worden bekeken. Het van belang de samenhang in de sturing van het IP en DSO te borgen.

Uitwerking advies – besluitvorming en escalatie

Het signaleren van problemen met betrekking tot het DSO

Ten aanzien van het signaleren van problemen met het functioneren van de DSO keten vervult de ketenregieorganisatie twee taken.

1. **Het signaleren en adresseren van problemen in de beheerketen**

Dit betreft het signaleren van problemen bij uitvoeringsorganisaties met een wettelijke taak waarmee vanuit het stelselbeheer ook dienstverleningsovereenkomsten/SLA's worden afgesloten. Formeel ligt de sturings-/toezichtbevoegdheid bij de minister. Materieel zal deze worden belegd bij de ketenbeheerorganisatie. Aandachtspunt daarbij is dat de RvB geen juridische entiteit is waaraan mandaat kan worden verleend om rechtshandelingen te verrichten. Dat kan wel aan personen zoals de voorzitter en de manager van het ketenbureau, afhankelijk van het mandaat.

2. **Besluitvorming bij problemen in aanverwante ketens**

Dit betreft het signaleren van fouten of problemen in de levering van gegevens aan- of het leggen van verbindingen met het DSO. Medeoverheden worden verplicht om brongegevens en omgevingsdocumenten die aan standaarden en kwaliteitseisen voldoen te leveren. Hierop is generiek interbestuurlijk toezicht van toepassing. Wel wordt de uitoefening daarvan geconcentreerd bij de minister van IenM (dus niet getrapt via de provincies).

De ketenregieorganisatie heeft hierbij een signalerende en faciliterende rol, waarmee het externe toezicht faciliteert. De ketenregieorganisatie kan niet optreden richting medeoverheden.

De medeoverheden zijn volgens het wettelijk kader zelf verantwoordelijk voor het op orde houden van hun interne kwaliteit. Daarbij kunnen zij vanuit het stelselbeheer worden ondersteund bv. door terugmeldingen van fouten of andere feedbackmechanismen zoals bestandvergelijkingen en benchmarks.

Besluitvorming en escalatie

Uitgangspunt: besluitvorming in gezamenlijkheid

Het belangrijkste uitgangspunt voor de wijze waarop de bestuurlijke partners de besluitvorming organiseren is dat in alle gevallen wordt gestreefd naar gezamenlijkheid. De wijze waarop daar invulling aan wordt gegeven varieert.

Op het **operationele niveau** ligt de verantwoordelijkheid primair bij de ketenpartners en leveranciers zelf. De ketenregieorganisatie bewaakt of alle partijen zich aan de protocollen en standaarden houden en signaleert indien er conflicten of inconsistenties ontstaan. Indien dit niet via afstemming en regie kan worden weggenomen, is de directeur van de ketenregisseur verantwoordelijk om hierop te handelen.

Op het **tactische niveau** is de ketenregieorganisatie primair aan zet. Indien op dit niveau geschillen ontstaan, binnen de ketenregieorganisatie of in de afstemming met ketenpartners, escaleert het niveau van besluitvorming naar de Raad van Bestuur van de ketenregieorganisatie. De RvB neemt in beginsel 'collegiaal' besluiten (afhankelijk van het mandaat).

Indien de RvB niet tot consensus komt, óf indien sprake is van zeer **strategische**/bestuurlijke kwesties, wordt een besluit aan het interbestuurlijk overleg voorgelegd, voorzien van een advies van de RvB.

Besluitvorming bij strategische geschillen

Indien sprake is van een geschil tussen de bestuurlijke partners, waarover ook in het interbestuurlijk overleg geen overeenstemming kan worden gevonden, kan het uitgangspunt van besluitvorming in gezamenlijkheid niet langer worden gehandhaafd.

In dat geval is de minister formeel verantwoordelijk en in de positie om een knoop door te hakken. In dergelijke gevallen wordt echter ook interbestuurlijk en gezamenlijk gezocht naar oplossingen. Ten behoeve van de voorbereiding van die oplossingen wordt een interventieladder doorlopen, waarvoor qua proces gebruik wordt gemaakt van de ketenregieorganisatie. Via de interventieladder worden oplossingen gezocht voor structurele en of ernstige tekortkomingen binnen aan het DSO gerelateerde diensten.

Daarnaast wordt voorgesteld om een onafhankelijke "stelseladviesraad" in te stellen, met deskundigen zonder rol en verantwoordelijkheid in het stelstel. Zij kunnen bij geschillen een (zwaarwegend) advies aan de minister geven, waarbij rekening wordt gehouden met ieders belang. Een dergelijke adviesraad kan bovendieneventueel op structurele basis de kwaliteit van het DSO bewaken en daarover adviseren.

Niveaus van besluitvorming en escalatie

Uitwerking advies – overgang ontwikkeling naar permanent beheer

Strategische overwegingen bij de overgang van ontwikkeling naar permanent beheer

Ontwikkeling van DSO voorzieningen is een verantwoordelijkheid van de programma organisatie of andere aangewezen ontwikkelorganisaties. Beheer, doorontwikkeling en instandhouding van de voorzieningen die tot de scope van het DSO behoren zijn verantwoordelijkheden van de ketenregieorganisatie. De uitvoerende beheertaken worden belegd bij uitvoeringsorganisaties.

Het DSO wordt 'Agile' ontwikkeld en 'Agile' geïmplementeerd bij bevoegd gezagen. In kort cyclische ontwikkelsprints worden operationeel werkende deelproducten opgeleverd waarmee met de gebruikersgroep experimenten en praktijktesten plaatsvinden.

'Agile' ontwikkeling staat voor wendbaarheid en snel kunnen inspelen op nieuwe wensen. Beheer staat voor continuïteit en beschikbaarheid van de dienstverlening. Deze twee invalshoeken moeten elkaar in het DSO beheer versterken en niet tegenwerken. Dit houdt in dat al tijdens de ontwikkeling rekening gehouden moet worden met de eisen van toekomstig beheer en dat de beheerprocessen voldoende wendbaar moeten zijn om ruimte te bieden aan kort cyclische 'Agile' doorontwikkeling en beheer van voorzieningen. De ketenregieorganisatie speelt een centrale rol bij het mogelijk maken van 'Agile' beheer.

De overgang van 'Agile' ontwikkeling naar 'Agile' beheer vereist een verandertraject met focus op samenwerking, communicatie, voortdurende integratie en kwaliteitsborging. Programmaorganisatie en ketenregieorganisatie zorgen er in nauw overleg voor dat de governance mechanismen, de functionaliteit, het financieel management en ondersteunende structuren zoals informatievoorziening, beveiliging en processen goed gepland, geïmplementeerd, getest en in beheer genomen kunnen worden.

De eerste jaren zal sprake zijn van een hybride situatie, waarbij sommige DSO voorzieningen nog in ontwikkeling zijn, sommige voorzieningen tijdelijk beheerd worden en sommige voorzieningen al in permanent beheer zijn. Afhankelijk van de fase waarin een voorziening verkeert moet beslist worden waar het beheer het beste belegd kan worden.

De rol van acceptatiecriteria bij de overgang van ontwikkeling naar permanent beheer

Onderdeel van de na te streven architectuur van het DSO is de beheerarchitectuur*. Op basis van de beheerarchitectuur worden acceptatiecriteria geformuleerd voor het in beheer nemen van nieuwe voorzieningen. De acceptatiecriteria overstijgen de individuele producten en diensten binnen het DSO en waarborgen de kwaliteit en samenhang van de informatieketens.

De acceptatiecriteria waarborgen zowel de continuïteit en beschikbarheid van de DSO voorziening als de mogelijkheid om deze kort cyclisch 'Agile' te kunnen doorontwikkelen en in beheer te nemen.

Een soepele overgang is gebaat bij het zo vroeg mogelijk in het ontwikkelproces integreren van de acceptatiecriteria voor het beheer. Op deze manier wordt tijdens de ontwikkeling reeds rekening gehouden met het toekomstig beheer en kunnen de toekomstige beheerders meedenken met de ontwikkeling.

Na afronding van de ontwikkeling wordt bij de definitieve acceptatie van de nieuwe DSO voorziening bepaald of de verantwoordelijkheid voor de voorziening over gaat van de programmaorganisatie naar de beheerorganisatie.

Tijdpad overgang van ontwikkeling naar beheer

De komende jaren is het DSO nog volop in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de te realiseren voorzieningen als voor de ketenregieorganisatie. In de tussentijd moeten keuzen gemaakt worden voor het in beheer nemen van (deel-) producten, diensten en soms volledige voorzieningen. Daarbij moet steeds bepaald worden in welke mate deze voldoen aan de acceptatiecriteria en welke organisatie de meest gerede partij is om het beheer te voeren.

Huidig

Ontwikkeling van het DSO en tijdelijk beheer ligt bij het programma Aan de Slag met de Omgevingswet.

1 januari 2018 – X/X/2019 - kwartiermakersfase

Het is, in lijn met het BIT-advies, van belang om snel een (tijdelijke) beheerorganisatie in het leven te roepen zodat zaken die gereed zijn in beheer genomen kunnen worden. De ketenregieorganisatie is nog in oprichting. De bestaande ontwikkelpartijen zullen daarom het beheer van delen van het DSO die al gereed zijn uitvoeren. In nauwe samenwerking tussen ontwikkelaars en toekomstige beheerders wordt gewerkt aan het voldoen aan de acceptatiecriteria en het voorbereiden van het permanente beheer. De ketenregieorganisatie in oprichting dient de acceptatiecriteria vast te stellen.

De kwartiermaker dient toegang te hebben tot hetgeen in de programmaorganisatie die het DSO ontwikkelt voor beheer word ingezet. Eén van de vragen die de kwartiermaker in de eerste fase van zijn/haar taak dient te beantwoorden is de vraag wanneer de ketenregieorganisatie de regie op het beheer van het programma overneemt.

Vanaf X/X/2019

De ketenregieorganisatie is operationeel en wordt verder ingericht. Hierbij kan de regie op het beheer van de ontwikkelde DSO voorziening die nog niet volledig voldoet aan de acceptatiecriteria wel worden overgedragen aan de permanente ketenregieorganisatie. De voorziening wordt dan nog niet volledig in productie genomen. Tijdens deze overgangssituatie kan de voorziening worden afgerond door de uitvoerende partij in een apart pré productie omgeving (‘quarantaine model’), totdat voldaan wordt aan de acceptatiecriteria. Dit is ter beoordeling van de ketenregieorganisatie.
Hiervoor krijgt de ketenregieorganisatie dan een specifieke opdracht en budget. Hierdoor kan gericht gewerkt worden aan het voldoen aan de acceptatiecriteria. Aandachtspunt is dat de voorziening nog niet ‘breed’ kan worden uitgerold, omdat niet alle voorwaarden voor permanent beheer zijn ingevuld.

1/1/2021

De Omgevingswet treedt in werking en het DSO moet een inhoudelijk werkend stelsel zijn. Het DSO wordt na 2021 nog verder doorontwikkeld, zodat invulling wordt gegeven aan de ambities van de Omgevingswet. Parallel vindt ontwikkeling plaats buiten de beheerorganisatie.

In aanloop naar inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de ketenregieorganisatie steeds meer DSO taken overnemen

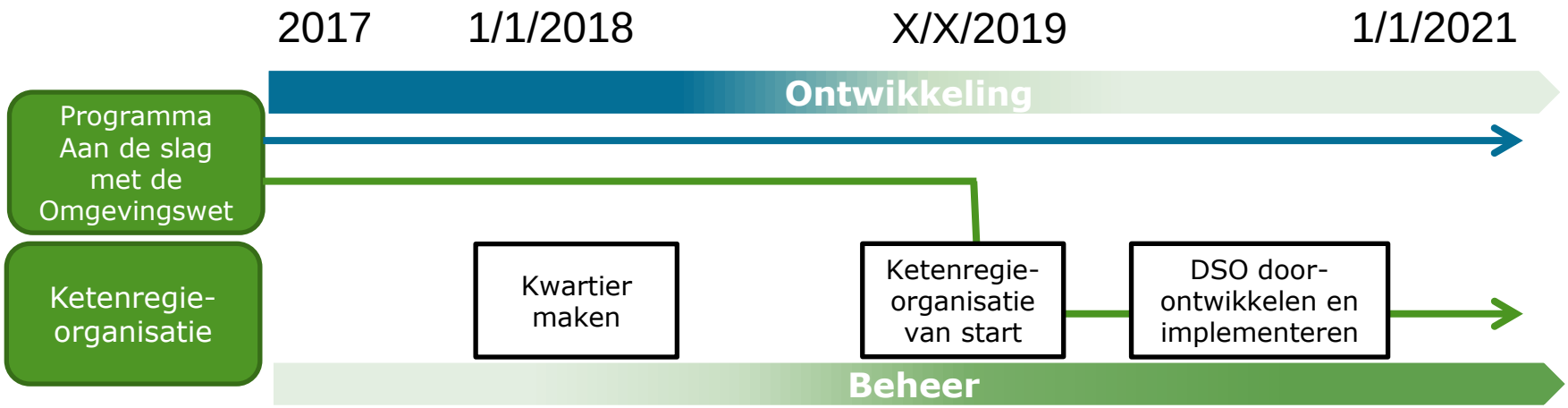

Acceptatie criteria bij overgang tussen nieuw te ontwikkelen producten en opgeleverde producten/doorontwikkeling

Voor de definitie van de acceptatiecriteria worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De acceptatiecriteria zijn afgeleid van de architectuurprincipes voor beheer die gedeeld worden door alle ketenpartijen die betrokken zijn bij het DSO.
- De acceptatiecriteria sluiten aan bij de kwaliteitscriteria die gesteld zijn aan de DSO voorzieningen.
- De acceptatiecriteria vormen een generieke lijst voor alle voorzieningen binnen het DSO beheer, waarbij voor elke voorziening daar waar nodig specifiekere criteria worden gesteld.
- De acceptatiecriteria zijn geformuleerd in concrete, meetbare (SMART) grootheden en zijn praktisch van aard, zodat snel en eenduidig bepaald kan worden of een voorziening in beheer kan worden genomen.
- De lijst met acceptatiecriteria is dynamisch en zal naar verwachting regelmatig worden bijgesteld. Belangrijk is om de acceptatiecriteria nu zo snel mogelijk, reeds bij de experimenten en pilots, te gaan gebruiken, en daarna te gaan perfectioneren op basis van de opgedane ervaring.

De hoofdelementen van de algemene acceptatiecriteria zijn:

- Governance
- Kosten/Baten
- Gegevenskwaliteit
- Standaarden
- Beveiliging
- Naleving
- Architectuur en Techniek

Naast de lijst met algemene acceptatiecriteria kan tevens een lijst met technische acceptatiecriteria gedefinieerd worden die als input dient voor de functionele acceptatietest door de uitvoeringsorganisaties.

Besluitvormingsproces bij de overgang van ontwikkeling naar permanent beheer

Besluitvorming over de scope van de door de ketenregieorganisatie in beheer te nemen DSO voorzieningen wordt op het hoogste interbestuurlijke niveau genomen. Materieel is dat het IBO. De ketenregieorganisatie bereidt de besluitvorming hierover in samenspraak met de interbestuurlijke ketenpartners voor.

Besluitvorming over de overgang van ontwikkeling van een DSO voorziening naar beheer vindt plaats door het IBO. Het besluit wordt voorbereid door de ketenregieorganisatie, in samenspraak met de programmaorganisatie of andere betrokken ontwikkelpartijen. Daarbij worden de overeengekomen acceptatiecriteria als uitgangspunt gebruikt.

Besluitvorming over de te hanteren acceptatiecriteria vindt plaats door de RvB van de ketenregieorganisatie. Indien over bepaalde criteria geen overeenstemming bereikt kan worden, kan dit worden voorgelegd aan het IBO. Het ketenbureau bereidt de besluitvorming voor in samenspraak met de programmaorganisatie.

Bijlage

Leden van de adviesgroep

Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	namens de gemeenten
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	namens de provincies
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	namens de waterschappen
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	namens het Rijk
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	Artikel 5.1 lid 2 sub e programma ADSMO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	-	extern adviseur

Voor en nadelen – bestaand publiek orgaan

Criterium	+	-
Aansluiting bij uitgangspunten	• Interbestuurlijk. • Heldere en beproefde procedures, kwaliteitsborging gegarandeerd.	• Interbestuurlijke aansturing is lastig. • Betalen en bepalen niet in evenwicht.
Complexiteit van invoering	• Minst complex, alle organisatie-infrastructuur bestaat al.	
Draagvlak		• Partijen gunnen het elkaar wellicht niet. • Bestuurlijke koepels vrezen dat hun belang niet genoeg geborgd is in de uitvoering.
Aansturing	• Heldere aansturing binnen IenM. • Snellere besluitvorming.	• Hybride sturing. • Mogelijk lastig om te sturen op efficiency. • Risico dat het beheer steeds groter wordt gemaakt. • Beheerorganisatie is zelf machtsfactor van belang. • Sterke afhankelijkheid van besluitvorming van de moederorganisatie (bv. aanbesteding, inhuur externen, overhead, P&C-cyclus).
Duurzaamheid / robuustheid	• Zeer robuust.	
Financiën		• Potentieel kosten opdrijvend.
Flexibiliteit		• Eindmodel ligt vast.
Overig		

Voor en nadelen – Agentschap

Criterium	+	-
Aansluiting bij uitgangspunten		• Interbestuurlijke aansturing agentschap is zonder precedent. • Betalen en bepalen niet in evenwicht.
Complexiteit van invoering		• Langdurige en ingewikkelde procedure. • Ketenmanager DSO voldoet slechts onder zeer specifieke condities qua rolinvulling/taken/budget aan condities voor agentschap. • Organisatorische opgave van inrichting agentschap is zeer groot.
Draagvlak		• Waarschijnlijk geen draagvlak voor i.v.m. gebrek aan interbestuurlijke sturing.
Aansturing	• Systeemverantwoordelijkheid minister helder ingevuld. • Heldere, beproefde verantwoordingslijnen. • Sterke sturing op efficiency/ doorbelasting. • snellere besluitvorming.	• Agentschap is machtsfactor van belang. • Risico ongecontroleerde groei / 'mission creep'.
Duurzaamheid / robuustheid	• Agentschap is een robuuste organisatievorm.	
Financiën		• Potentieel kosten opdrijvend.
Flexibiliteit		• Eindmodel ligt vast.
Overig		

Voor en nadelen – ZBO

Criterium	+	-
Aansluiting bij uitgangspunten		• Interbestuurlijke aansturing ZBO is zonder precedent. • Betalen en bepalen niet in evenwicht.
Complexiteit van invoering		• Wetgevingstraject is nodig. • Organisatorische opgave van inrichting ZBO is zeer groot.
Draagvlak	• ZBO is meer onafhankelijk van minister dan agentschap. Maakt dat er mogelijk meer draagvlak voor is.	• Interbestuurlijke sturing is ingewikkeld.
Aansturing	• Snellere besluitvorming.	• Onafhankelijke rol zorgt voor ingewikkelde sturingsrelaties. • ZBO is machtsfactor van belang. • Risico inefficiëntie. • Risico ongecontroleerde groei/'mission creep'.
Duurzaamheid / robuustheid	• ZBO is een robuuste organisatievorm.	
Financiën		• Kosten opdrijvend.
Flexibiliteit		• Eindmodel ligt vast.
Overig		• Afhankelijk van taak/rolinvulling ketenmanager niet mogelijk (er dient openbaar gezag te worden uitgeoefend).

Voor en nadelen – Samenwerkingsovereenkomst met ‘host’

Criterium	+	-
Aansluiting bij uitgangspunten	• Interbestuurlijk. • Verdeling bijdrage/besluitvorming kan in overleg geregeld worden.	
Complexiteit van invoering	• Relatief eenvoudig.	
Draagvlak	• Doordat partijen gezamenlijk besluiten over voorwaarden is er veel draagvlak.	
Aansturing		• Uiteenlopende belangen sturende partijen. • Mogelijkheid ‘freerider’-gedrag. • Slagkracht / doorzettingsmacht niet automatisch geregeld.
Duurzaamheid / robuustheid		• Niet zonder meer geborgd. Dienen aparte afspraken over te worden gemaakt.
Financiën		
Flexibiliteit		
Overig		

Voor en nadelen – Gemeenschappelijke regeling

Criterium	+	-
Aansluiting bij uitgangspunten	• Interbestuurlijk. • Afspraken in lijn met 'wie betaalt bepaalt mogelijk'	Bestuurders zijn lid DB, politiek wordt daarmee DSO binnen gebracht.
Complexiteit van invoering		• Gemeenschappelijke regelingen moeten tussen bevoegd gezagen worden gesloten. Dat betekent +/- 450 deelnemers. • Moet langs Tweede Kamer. • Feitelijk alleen taakoverdracht vanuit Rijk, bestuursrechtelijke exoot.
Draagvlak	• Bekende vorm voor provincies en gemeenten.	
Aansturing	• Wijze van aansturing bij Wet geregeld.	• GR'en staan niet allemaal bekend om slagkracht en efficiency.
Duurzaamheid / robuustheid	• Redelijk robuust, ontbinden GR is gedoe.	
Financiën		
Flexibiliteit		
Overig		

Voorbeeld rolinvulling ketenregieorganisatie: Stelselcatalogus

Voor het uitwerken en beheren van de stelselcatalogus ligt de verantwoordelijkheid bij de ketenregieorganisatie, met name vanuit de regierol. De invulling van deze verantwoordelijkheid kan zowel in de "lichte" als in de "zware" variant worden vormgegeven. In de eerste variant legt de ketenregieorganisatie deze taak via een SLA neer bij een uitvoerende partij. In de tweede variant voert de ketenregieorganisatie de werkzaamheden (deels) zelf uit. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande instituties en structuren. Een voorbeeld hiervan is het woordenboek uit AQUO, dat integraal wordt overgenomen in de stelselcatalogus. Het huidige Informatiehuis water blijft verantwoordelijk voor de inhoud. De verantwoordelijkheid voor de totale stelselcatalogus (meer dan de begrippen uit het waterdomein) blijft bij de ketenregieorganisatie.

In dit voorbeeld is de regieorganisatie in zijn verschillende rollen op de volgende manieren aan zet. De mate waarin deze taken worden belegd bij uitvoerende partijen kan variëren, afhankelijk van de keuze voor een "lichte" of "zware" inrichting van de ketenregieorganisatie:

- De *beslissende rol*: vaststellen van de gegevensdefinities door OGB/Interbestuurlijk overleg, op voorstel van de ketenregieorganisatie.
- De *adviserende rol*: Opdrachtgeversberaad en interbestuurlijk overleg adviseren over de begrippen. Signaleren en adviseren op aanpassingen en inconsequenties in beleid en wetgeving.
- De *regierol*: afstemmen begrippen met input van leveranciers, afnemers en bestuurlijke partners.
- De *aanbodrol*: opnemen gebruik stelselcatalogus als voorschrift/randvoorwaarde in SLA's.

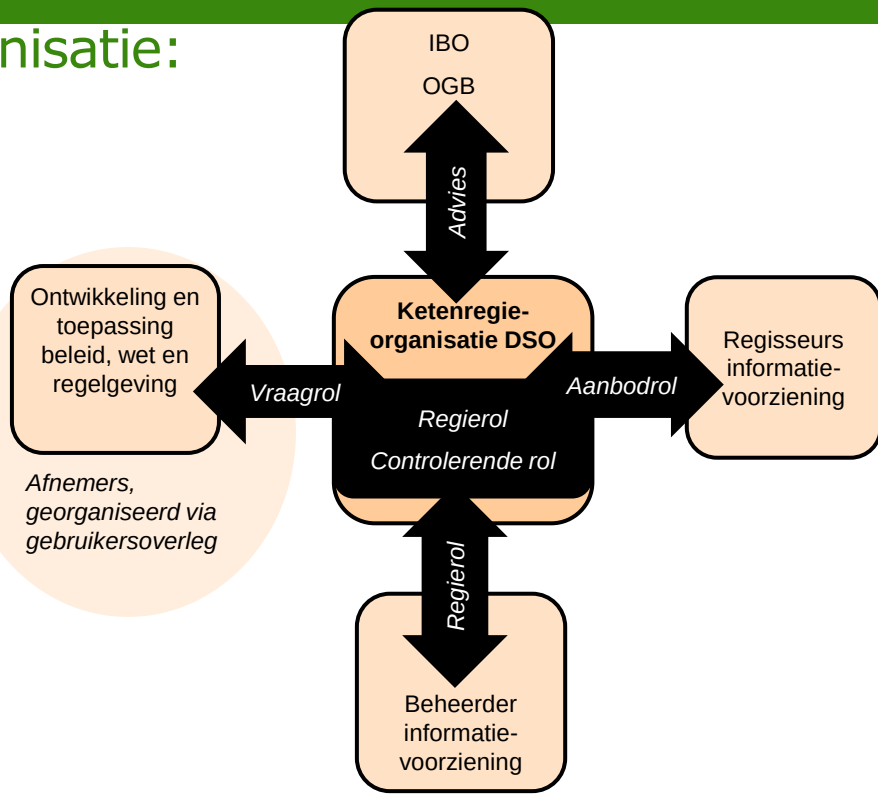

- De *vraagrol*: inventariseren en bundelen behoeften afnemers van de stelselcatalogus in DSO.
- De *innovatieve rol*: ontwikkelingen onderzoeken en implementeren waarbij de stelselcatalogus beter toegankelijk wordt.
- De *controlerende rol*: handhaven van de content, evalueren en controleren, adviseren bij afwijkingen.

Governance journey 1.1 - tegengestelde informatie (1/2)

Omschrijving event:

1.1 Gebruiker doet informatie opvraag en wordt (op dat moment) geconfronteerd met tegengestelde informatie. Beide informatieproducten hebben een kwaliteitsstempel.

Welke rollen worden door dit event geraakt/hoe verloopt het proces?

1.Gebruiker gaat op zoek naar de reden en wordt hierbij via een geautomatiseerde vragenlijst ondersteund. Gebruiker wordt uiteindelijk doorgeleid naar een telefoonnummer van een helpdesk.

2.Gebruiker neemt bij voorkeur contact op met de helpdesk, meestal is dit de betreffende gemeente (stelselbeheerder). Mogelijkheden zijn:

- Helpdesk bij de direct betrokken gemeente of bevoegd gezag (vragen worden daar geregistreerd, afhandeling wordt daar bewaakt).
- Helpdesk bij het informatiepunt (vraag wordt doorgeleid naar de betreffende gemeente, afhandeling wordt hier niet bewaakt).

3.Issues die niet bij de stelselbeheerder kunnen worden opgelost, worden door de stelselbeheerder doorgeleid naar de tweedelijns helpdesk (de beheerder van de informatievoorzieningsketen).

- De werkzaamheden van de stelselbeheerder (gemeente) vallen buiten scope van DSO-beheer. Aanname: de beheerder van de informatievoorzieningsketen heeft in principe GEEN rechtstreeks contact met de gebruiker.
- Issues die worden doorgezet naar beheer van de IV-keten zijn ‘bron overstijgend’ en/of 'informatieproducent-overstijgend’. Bij beheer IV-keten wordt de vraag geregistreerd (voor bewaking afhandeling en managementinformatie).

  Aanname: Beheer IV-keten/ketenbureau (?) heeft inhoudelijke ‘overall’ deskundigheid van de informatieproducten (in hun samenhang), de infrastructuurvoorzieningen en gebruikerstoepassingen.

4. Complexere vragen worden door het ketenbureau geregistreerd en doorgezet (zie GJ 3.3 portfoliomanagement). Doorzetten van de vraag is afhankelijk van het type vraag. Er zijn drie mogelijkheden:
   1. Technisch: leverancier infrastructuurvoorzieningen of ‘gebruikerstoepassingen’.
   2. Informatiekwaliteit: informatieproducenten.
   3. Inhoudelijk: via bevoegd gezagen (*de vraag uit deze governance journey is een inhoudelijke vraag, nl. tegengestelde data*).
5. Complexere vragen worden IV beheerder uitgezet bij één á twee (of meer) informatieproducenten of bronhouders met het verzoek dit in overleg binnen de gestelde termijnen op te lossen (zie 3.1: SLA opstellen voor levering van de noodzakelijke informatieproducten door informatieproducenten).
6. Ketenmanager rapporteert periodiek over de voortgang van de afhandeling van de vraag.
7. De ketenmanager bewaakt de afhandeling van de vragen.

Aanname: de ketenmanager wordt ondersteund door een ketenbureau. Twee mogelijkheden:

- De ketenmanager bewaakt de kwaliteit van de oplossing (inhoudelijke architecten).
- De ketenmanager bewaakt alleen de tijdigheid van de oplossing (geen inhoudelijke architecten, wel stelsel architecten die weten bij welke bron/informatiehuis welk probleem moet worden opgelost).

Governance journey 1.1 - tegengestelde informatie (2/2)

8. Als de regisseurs informatievoorziening geen (tijdige) overeenstemming bereiken:
   - Partijen geven zelf aan dat ze het niet eens kunnen worden en escaleren.
   - Of: de termijn verstrijkt en de regisseur rapporteert over openstaande issues.
   - Aanname: Ketenmanager schakelt een ‘onafhankelijke deskundige’ in, die bindend mag rapporteren.
   - Vraag: is er een stelseleigenaar op directeuren niveau?
9. Ketenmanager rapporteert naar de interbestuurlijke stelseleigenaar.
10. Beheerder IV-keten koppelt het antwoord terug naar de stelselbeheerder en sluit de vraag.

Evaluatie van deze governance journey

1. Ketenmanager heeft géén uitvoerende taak in het proces.

2. Ketenmanager evalueert en doet analyse van de rapportages (van de helpdesk).

3.Ketenmanager verstrekt opdrachten (namens stelseleigenaar).

4.Ketenmanager kan interveniëren door zelfstandig (optimalisatie projecten) te definiëren (portfoliomanagement).

Governance Journey 2.3 - ‘Kwaliteits’ incident in de informatieverstrekking onder verantwoordelijkheid van DSO, met een rechterlijke uitspraak en politiek/publicitaire uitstraling

Omschrijving event:

Door een storing heeft een vitale schakel in de keten (enige tijd) niet gefunctioneerd. Het bevoegd gezag heeft wel de correcte gegevens aangeleverd. Gevolg is dat in een groot aantal gevallen informatie is verstrekt op basis waarvan de gebruiker te goeder trouw verder is gegaan. Groep gebruikers is naar de rechter gestapt en maakt bezwaar/eist compensatie. Het is aantoonbaar dat de fout is ontstaan door een storing in het Digitale stelsel. Na intern onderzoek blijkt dit al minstens 100 keer te zijn gebeurd. De rechter stelt gebruikersgroep in het gelijk.

Welke rollen worden door dit event geraakt/hoe verloopt het proces?

1. Onder verantwoordelijkheid van de ketenmanager is samen met regisseurs informatievoorziening onderzoek gedaan.
2. De ‘storing’ is inmiddels verholpen.
3. De ketenmanager heeft een analyse uitgevoerd en een onderzoeksrapport opgesteld (binnen 2 werkdagen).
4. Dit rapport wordt aangeboden aan de interbestuurlijke stelsel eigenaar.
5. Interbestuurlijk stelseleigenaar informeert de Minister en organiseert de informatieverstrekking naar de pers.

Aanname: De stelselverantwoordelijke is partij in deze gerechtelijke procedure.

Governance journey 3.1 – SLA opstellen

Omschrijving event:

Het opstellen van een SLA voor levering van de noodzakelijke informatieproducten.

Welke rollen worden door dit event geraakt/hoe verloopt het proces?

1. De te leveren informatieproducten worden eerst in de ketensamenwerking ontwikkeld.
    - Aanname: De ketenmanager wordt ondersteund door het ketenbureau.
2. De afspraken worden formeel door de coördinator 'ontwikkeling' wet- en regelgeving in de uitvoeringsregelgeving vastgelegd.
3. De stelseleigenaar geeft de ketenmanager opdracht om de afspraken uit te werken naar een set afspraken en 'service niveaus'.
    - Kan de stelseleigenaar contractpartij zijn?
4. Ter uitvoering daarvan komen er overeenkomsten (SLA's voor de voorzieningen en GLO's voor de informatieproducten) tussen stelseleigenaar en de leverancier van de informatievoorziening (die de wettelijke taak krijgt het informatieproduct te leveren).
    - Aanname:
        - De ketenmanager coördineert dit proces maar is niet zelf partij bij de overeenkomst (dat zijn de opdrachtgever en de opdrachtnemer).
        - Vanuit het stelsel worden geen afspraken met individuele bronhouders gemaakt. De verplichtingen van medeoverheden als bronhouder worden als uitkomst van het ontwikkelingsproces van informatieproducten in de uitvoeringsregelgeving vastgelegd.
5. De verplichtingen van (andere) bronhouders worden door informatieproducenten in overeenkomsten met die bronhouders vastgelegd.
    - Aanname: dit valt buiten de scope van 'DSO'.
6. De ketenmanager heeft opdracht om de afspraken te bewaken en hierover periodiek te rapporteren (service level management).
    - Aanname: onderdeel van deze afspraken is dat informatieproducenten met elkaar werkafspraken maken over doorontwikkeling en het oplossen van knelpunten/issues die zich gedurende de uitvoering voordoen.
7. De ketenmanager bundelt de rapportages; op basis van de verantwoording die de leveranciers informatievoorziening afleggen.

Aanname: de ketenmanager kan zelfstandig audits bij leveranciers (laten) uitvoeren.

Governance journey 3.2 – interventieladder

Omschrijving event:

De interventieladder bij een issue tussen de bronhouders, informatieproducenten en beheerorganisatie.

Welke rollen worden door dit event geraakt/hoe verloopt het proces?

1. De ketenmanager rapporteert bij herhaling dat een 'issue' niet of niet tijdig wordt opgelost (GJ 3.1 SLA en GJ 3.3 portfoliomanagement)
2. De ketenmanager vraagt een toelichtings- en oplossingsvoorstel van betrokken regisseurs informatievoorziening.
    - Aanname: de ketenmanager laat zich ondersteunen door een stelsel expert (architect)'.
    - Twee mogelijkheden:
        1. Regisseurs informatievoorziening komen met een plan om het 'probleem' op te lossen, voortgang wordt bewaakt.
        2. Regisseurs informatievoorziening zijn het niet met elkaar eens over probleemeigenaar of te volgen weg. (*Deze governance journey gaat hierover).*
3. Ketenmanager rapporteert het issue bij de stelseleigenaar en voegt een advies/oplossingsrichting toe.
    - Aanname: gezien de vergaderfrequentie en het strategisch niveau zal niet rechtstreeks met de stelseleigenaar worden gecommuniceerd, maar met een tussenlaag. Een 'interbestuurlijk directeurenoverleg'.
4. Stelsel eigenaar geeft aanwijzing(en) en geeft de ketenmanager opdracht om op uitvoering toe te zien.
5. Ketenmanager bewaakt de uitvoering conform de aanwijzing.
6. Ketenmanager zorgt dat de aanwijzing wordt verwerkt in de afspraken (addendum op SLA's) zodat dit voor de toekomst duidelijk is.

Governance journey 3.3 – portfoliomanagement

Omschrijving event:

Portfoliomanagement: samenhang/samenloop van verbeterprojecten tussen uitvoerende diensten.

Welke rollen worden door dit event geraakt/hoe verloopt het proces?

1. Leveranciers informatievoorziening zijn dagelijks bezig met doorvoeren van verbeteringen in de informatieproducten, de ICT infrastructuurvoorzieningen en gebruikerstoepassingen. Verbetervoorstellen kunnen overal vandaan komen (wet- beleid, gesignaleerde knelpunten/fouten door gebruikers, regulier onderhoud). Leveranciers informatievoorziening hebben hiervoor hun eigen processen, afspraken en budgetten. In een (beperkt) aantal gevallen zal een verbeterproject op verzoek van DSO plaatsvinden. Over die gevallen gaat deze 'governance journey'.
2. Het verbeterproject moet worden uitgevoerd door twee informatieproducenten (als het verbeterproject door één informatieproducent wordt uitgevoerd dan zal door het 'ketenbureau' toezicht op uitvoering volgens gemaakte afspraken plaatsvinden).
3. Het ketenbureau vraagt de twee 'regisseurs informatievoorziening' om gezamenlijk een business case en een projectplan op te stellen.
4. De regisseurs informatievoorziening bieden de documenten aan bij het ketenbureau.
5. Ketenmanager beoordeelt documenten aan de hand van een objectieve 'set criteria':
   a. Passend binnen de stelselarchitectuur.
   b. Passend bij de andere (lopende) projecten (omvang).
   c. Passend binnen de budgetkaders.
   d. Realistische planning door beide leveranciers informatievoorziening 'getekend'.
6. Als bij de start of gedurende de uitvoering van het verbeterproject van deze 'set criteria' wordt afgeweken, dan zal het ketenbureau:
   a. De twee regisseurs informatievoorziening vragen om een wel passend alternatief voorstel.
   b. Als dit niet lukt zal de ketenmanager dit met alle betrokkenen bespreken in het portfolio board.
   c. Aanname: als dit niet lukt zal de ketenmanager dit escaleren naar een 'niet betrokken deskundige' (onder aansturing van het ketenbestuur).
7. De ketenmanager rapporteert regelmatig over het portfolio aan verbeterprojecten aan de interbestuurlijk stelseleigenaar.

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M
Artikel 5.1 lid 2 sub e@minbzk.nl

T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
22 februari 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	CIO advies opdracht verkenner
Agendanummer	
Datum	22 februari 2018

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Inleiding
Tijdens het besluitvormende overleg van het Opdracht Gevend Beraad van 22 februari 2018 staat onder agendapunt 7 de opdracht voor de verkenner geagendeerd. Middels deze notitie wil de CIO van het interbestuurlijk stelsel voor de herziening van het omgevingsrecht ,in samenwerking met de stelsel architect omgevingsrecht, de leden van het Opdracht Gevend Beraad adviseren over dit onderwerp.

Overwegingen
De urgentie voor duidelijkheid over de beheerorganisatie is groot. Het programma DSO staat op het punt om de eerste werkende componenten op te leveren maar heeft geen “landingsbaan” waar deze kunnen landen.

Het interbestuurlijke speelveld van de omgevingswet is groot en complex. De inwerktijd van nieuwe medewerkers is hierdoor langer dan gemiddeld. De beoogde inzet van 3 maanden en 3 dagen per week lijkt dan ook niet toereikend voor het uitvoeren van deze opdracht.

CIO advies
De CIO adviseert de leden van het opdrachtgevend beraad het volgende:

1. ***Akkoord te geven om per direct de opdracht voor de verkenner te verstrekken;***
2. ***Te overwegen om de verkenner meer tijd te geven teneinde een kwalitatief goed resultaat op te leveren.***

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
9 februari 2018

notitie OGB

Onderwerp	Beheer en exploitatie DSO en Informatiepunt
Agendanummer	7
Datum	22 februari 2018

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:
1. Instemmen met de opdracht voor de Verkenner ter voorbereiding op de tijdelijk beheer situatie (zie bijlage)

2. De adviesgroep governance beheer en exploitatie decharge te verlenen

Urgentie:
Gelet op de agile werkwijze bij de ontwikkeling van het DSO-LV, komen in 2018 steeds meer onderdelen gereed. Deze onderdelen moeten op tactisch niveau overgedragen worden aan een regievoerende en coördinerende beheerder, zodat er met deze onderdelen gewerkt kan worden. Tevens zal deze beheerder een lacune in de huidige agile-werkwijze moeten opvullen door het stellen van acceptatievoorwaarden en toetsen daarop. In het OGB van 12 december is besloten bij de huidige ontwikkelpartners in principe het tijdelijk beheer op operationeel niveau te beleggen.

In 2018 komen de volgende onderdelen van het DSO-LV gereed:
- Ontwikkelaarsportaal en API store
- Standaarden (STOP, STOD IMTP TPOD)
- Viewer
- Functionaliteit voor het maken toepasbare regels
- Functionaliteit voor het uitvoeren van vragenbomen
- ROD & overbruggingsfunctie RP
- Customer journeys (geen ICT)

Vanaf dat moment kunnen deze in principe door eindgebruikers worden gebruikt, alleen moet dan wel geborgd zijn dat deze onderdelen voldoen aan de acceptatiecriteria voor beheer, dat ondersteuning bij vragen en feedback ten aanzien van verbeterpunten is ingericht en duidelijk is wie verantwoordelijk is voor het beheer van deze onderdelen. Hierbij moet een onderscheid worden gemaakt naar beheer op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

Het voor inwerkingtreding van de Omgevingswet gebruiken van de onderdelen die gereed zijn heeft als voordeel dat organisaties met bevoegd gezag hun eigen systemen er op kunnen aansluiten, er mee kunnen oefenen, leveranciersafspraken kunnen maken en het onderdeel verder kan worden geoptimaliseerd.
Bij het niet inrichten van beheer zullen deze onderdelen “op de plank” worden gelegd. Dit brengt als risico met zich mee dat de huidige ontwikkelpartners hogere kosten in rekening brengen, omdat er meer gebruik wordt gemaakt van externe inhuur door de onzekere positie, later rework nodig is vanuit nu onbekende eisen

vanuit beheer, onduidelijkheid is voor marktpartijen die terughoudend zullen zijn met voorbereidingen.

De Adviesgroep governance beheer en exploitatie en de Taskforce complexiteitsreductie adviseren beide om zo snel mogelijk te starten met het inrichten en opstarten van een organisatie voor beheer en exploitatie, bij voorkeur per medio 2018 en de financieringsafspraken te concretiseren, zodat deze passen bij de gefaseerde aanpak van de ontwikkeling en in beheer name van het DSO.

Om tijdig gebruik mogelijk te maken is in het OGB van 12 december afgesproken een verkenner aan te stellen die no-regret stappen kan voorstellen, zoals de te hanteren acceptatiecriteria voor het in beheer nemen van onderdelen die gereed zijn.
In het OGB van 12 december is ook afgesproken dat dit onderwerp op de agenda van het bestuurlijk overleg in maart terugkomt.

Toelichting:

1. De opdracht voor de verkenner

In het laatste OGB is afgesproken dat er een verkenner wordt aangesteld die start met no regret vervolgstappen. In de bijlage is de opdracht aan de verkenner opgenomen. De VNG doet tijdens de vergadering een suggestie voor een persoon die past bij deze opdracht. De second opinion die door het IPO wordt uitgevoerd is eind maart gereed. De uitkomsten kunnen na bespreking in het OGB aan de verkenner worden meegegeven.

Op dit moment lijkt er geen draagvlak voor de inrichting van het permanente beheer, daarom is de opdracht voor de verkenner gericht op het uitdenken van een tijdelijke beheersituatie, zodat opgeleverde delen van het DSO-LV uiterlijk per 1-1-2019 in tijdelijk beheer kunnen gaan. Over de duur van de tijdelijke beheersorganisatie zal nog nadere besluitvorming moeten plaatsvinden in het OGB.
Dit tijdelijk beheer is gericht op het kunnen oefenen door gebruikers ten behoeve van de implementatie. Feedback wordt meegenomen ter verbetering van die onderdelen. Daarom is het nodig dat de verantwoordelijkheid voor dit tijdelijke beheer dicht tegen het ontwikkelprogramma DSO en de huidige governance structuur wordt aangebouwd. De principe keuze uit het OGB van 22 december 2017 voor de huidige ontwikkelpartners als tijdelijke beheerders op operationeel niveau past hierbij.

2. Adviesgroep governance beheer en exploitatie decharge verlenen

Het OGB wordt verzocht om de adviesgroep governance beheer en exploitatie decharge te verlenen. Het rapport van de adviesgroep governance permanent beheer en exploitatie DSO en informatiepunt is als bijlage toegevoegd. Naar aanleiding van de consultatie is in het rapport nog extra informatie ingevoegd over de scope van het beheer, een illustratie van de werkwijze van het ketenregiebureau en is de positie van het informatiepunt verduidelijkt.

Vervolgproces:

De verkenner wordt gevraagd elk OGB de stand van zaken terug te koppelen en beslispunten te agenderen (zie de opdracht). De verkenner dient zijn opdracht drie maanden na zijn/haar aanstelling af te ronden, zodat daarna indien nodig de kwartiermakersfase kan starten en voor 2019 kan worden afgerond.
De noodzaak tot een kwartiermakersfase zal afhankelijk zijn van de voorstellen van de verkenner.

Afstemming:
Voorbereid in afstemming met VNG.
De opdracht voor de verkenner is afgestemd met de leden van de programmaraad.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bestuurlijk Overleg

Informatieproducten

Oplegnotitie Bestuurlijk Overleg

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Stapsgewijze ontwikkeling Informatieproducten
Agendanummer	
Akkoord indiener	
Actiehouder	
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

In het OGB van 26 oktober heeft besluitvorming plaatsgevonden over de informatieproducten. Deze besluitvorming is nog niet geaccordeerd door het bestuurlijk overleg. Deze notitie dient om het bestuurlijk overleg mee te nemen.

Doel notitie en gevraagde beslissing

Met deze notitie wordt het Bestuurlijk Overleg geïnformeerd over de inzichten die afgelopen periode zijn ontstaan over de 'Informatiehuizen' en de 'Informatieproducten'. Op basis van deze inzichten heeft het OGB op 26 oktober 2017 besluiten genomen die leiden tot een nadere uitwerking van de aanpak van het project. Met deze notitie wordt het Bestuurlijk Overleg geïnformeerd over de genomen besluiten en de gevolgen hiervan. Indien het Bestuurlijk Overleg zich kan vinden in de lijn van OGB, wordt gevraagd om de volgende door het OGB genomen besluiten te bekrachtigen:

1. In te stemmen met de lijn dat eerst het *'wat'* van de informatieproducten wordt uitgewerkt en daarna het *'hoe'* aan bod komt;
2. In te stemmen met een stapsgewijze besluitvorming over én ontwikkeling van sets aan informatieproducten. Deze aanpak is in lijn met BIT-advies om de informatieproducten incrementeel te ontwikkelen.

De door het Opdrachtgevend Beraad genomen besluiten zijn een nadere uitwerking van opdracht die het Bestuurlijk Overleg op 18 januari 2017 aan het Opdrachtgevend Beraad heeft geven. De opdracht luidde om te starten met de fases van businesscases en plannen van aanpak, waarbij er opties moeten voorliggen om huizen niet of slechts deels te ontwikkelen.

Inleiding

In het Bestuurlijk Overleg van 18 januari 2017 is bepaald dat eind 2017 besloten zou worden over de realisatie van de Informatiehuizen. Hierop heeft het BO het Opdrachtgevend Beraad gemandateerd om te starten met de definitiefase van de Informatiehuizen. Hierin moet zijn opgenomen de uitwerking van de businesscases en plannen van aanpak per Informatiehuis waarmee daadwerkelijke keuzes worden voorbereid voor besluitvorming en waarin er opties moeten zijn om informatiehuizen slechts deels of niet te realiseren. Het BO heeft tevens opdracht gegeven een voorstel voor criteria uit te werken, op basis waarvan besluitvorming over realisatie van informatiehuizen kan plaatsvinden. Een voorstel voor een beoordelingskader is uitgewerkt en door het BO van 15 juni 2017 geaccordeerd. Met dien verstande dat een mogelijk verdere uitwerking en detaillering van dit beoordelingskader nog nodig zou kunnen zijn.

Ad 1)
De opdracht die het Bestuurlijk Overleg heeft gegeven neemt als startpunt de organisaties die informatieproducten leveren: de *informatiehuizen*. Bij de uitwerking van de beslisinformatie over de realisatie van de informatie*huizen* is voor de zomer (2017) gebleken dat het vanuit vraagsturing meer voor de hand ligt om de informatie*producten* als uitgangspunt te nemen. Daarbij wordt eerst geïnventariseerd wat vanuit beleidsdoelstellingen, wetgeving en gebruikersperspectief de informatiebehoefte is; welke informatiebehoefte hebben (eind)gebruikers en welke informatieproducten zijn daar het antwoord op (het 'wat').

Vanuit die behoefte blijkt dat een aanzienlijk deel van de informatieproducten een domein-overstijgend karakter heeft; inzicht in bijvoorbeeld de 'milieugebruiksruimte' relateert aan vraagstukken op gebied van geluid, lucht en natuur(waarden). Mede door de samenvoeging van verschillende informatieproducten ontstaat meerwaarde voor (eind)gebruikers. Nadat inzichtelijk is welke informatie voor welke processen en gebruikersgroepen nodig is, wordt inzichtelijk hoe de realisatie van de informatieproducten organisatorisch het beste kan worden ingeregeld en juridisch moet worden verankerd (het 'hoe'). De organisatiestructuur is hierbij volgend op de inhoud; *structure follows strategy*. Deze werkwijze sluit aan bij de bespreking in het Bestuurlijk Overleg van d.d. 18 januari 2017. In dit overleg is besproken om de mogelijkheid te behouden om informatiehuizen samen te voeren als dit vanuit de inhoud van de informatieproducten logisch is.

Ad 2.
De complexiteit en dynamiek in de omgeving van de informatieproducten is groot. Wetgeving die nodig is om de informatiebehoefte te bepalen is bijvoorbeeld nog niet op alle onderdelen uitgekristalliseerd. Komende jaren zal steeds beter doorgrond worden wat de impact van de Omgevingswet is. Met elkaar zullen we oefenen en leren hoe de Omgevingswet moet worden toegepast. De verwachting is dan ook dat in de loop van de jaren steeds scherper zal worden wat vanuit het wetgevend kader, wat vanuit beleidsdoelstelling én vanuit de processen van bevoegde gezagen en (eind)gebruikers bezien, de informatiebehoefte is. Bovenstaande maakt dat de oorspronkelijke planning van de opdracht (levering beslisinformatie per december 2017) niet haalbaar is. Het ligt daarnaast niet in de rede om er naar te streven voor eens en voor altijd een besluit te nemen over realisatie van één limitatieve lijst aan informatieproducten (een 'big bang'). Een gefaseerde aanpak en besluitvorming over de realisatie van informatieproducten past beter op de dynamiek in de omgeving en de ervaringen die we komende jaren met elkaar op gaan doen.

Het OGB heeft daarom besloten de informatieproducten stapsgewijs en in gezamenlijkheid met (eind)gebruikers, beleidsdirecties en gegevensleveranciers /uitvoeringsorganisaties te ontwikkelen én tot besluitvorming te brengen. Een stapsgewijze aanpak maakt de besluitvorming beheersbaar, sluit aan bij de Agile-werkwijze binnen het programma en leidt tot een effectievere inzet van de beschikbare middelen. Deze aanpak is in lijn met het advies van het BIT om informatieproducten incrementeel te ontwikkelen. De aanpak stelt in staat om te oefenen, lerend te ontwikkelen en om tijdig bij te stellen waar nodig.

Programma
Aan de slag met de Omgevingswet

Het project heeft in samenwerking met betrokkenen vanuit beleid, gebruikers en aanbieders een voorstel uitgewerkt voor een eerste set te realiseren informatieproducten. Voor deze eerste set van informatieproducten worden plannen van aanpak uitgewerkt. De plannen van aanpak voor deze eerste set worden eind Q1 2018 opgeleverd en daarna ter besluitvorming voorgelegd. Tezamen met de plannen van aanpak wordt het verantwoordingsdocument over het Werkplan 2017 opgeleverd.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Gegevens &
informatieproducten

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
7 september 2022

Bijlagen
Lijst van 1e set

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Onderwerp	Definitie 1e set van gegevens & informatieproducten
Agendanummer	8
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	7 september 2022

Doel notitie:

Deze notitie wordt ter informatie aangeboden aan het Opdrachtgevend Beraad (OGB). Beslisinformatie over de Informatieproducten wordt eind Q1 2018 opgeleverd en ter besluitvorming aan het OGB van 25 april a.s. voorgelegd. De beslisinformatie bestaat in de kern uit plannen van aanpak van de in *deze* notitie opgenomen Informatieproducten. De te verwachten baten en de kosten van de informatieproducten zullen onderdeel uitmaken van deze plannen van aanpak.

Context

In het OGB van 26 oktober 2017 is besloten tot een wijziging van het werkplan Informatiehuizen 2017. Essentie van de wijziging is dat de uitwerking van de gevraagde beslisinformatie zich richt op de te ontwikkelen informatieproducten (het wat) en volgordelijk op de organisatorische vormgeving (het hoe). Hierbij worden informatieproducten –na besluitvorming- stapsgewijs ontwikkeld.

Voorliggende notitie bevat een voorstel voor de eerste set van informatieproducten. Voor deze eerste set van informatieproducten worden plannen van aanpak uitgewerkt. De Plannen van Aanpak voor deze eerste set worden eind Q1 2018 opgeleverd en daarna voor besluitvorming voorgelegd.

Voorstel 1e set : afstemming & criteria:

Om te komen tot de eerste lijst van informatieproducten is de afgelopen maanden een intensief afstemmingsproces gelopen. Hierbij zijn vertegenwoordigers van de verschillende perspectieven en stakeholders betrokken om de informatiebehoefte en prioritering te definiëren:

- Wetgevend perspectief (EB) : wat is nodig bij de inwerkingtreding van de wet
- Vraagzijde Rijk (beleidsdirecties)
- Vraagzijde Koepels
- Aanbodzijde: wat kunnen de kennis- & uitvoeringsorganisaties bieden

Een samengestelde groep met vertegenwoordigers uit bovenstaande perspectieven is een aantal keren bij elkaar geweest om de eerste set samen te stellen[1]. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende criteria:

- Het informatieproduct is nodig / gewenst bij inwerkingtreding van de Wet en heeft daarmee prioriteit
- Er is sprake van een groot gebruiksvolume aan de vraagkant
- Het informatieproduct draagt bij aan de doelen van de wet

[1] De groep heeft bestaan uit Artikel 5.1 lid 2 sub e

- Er is (naar verwachting) sprake van een positieve balans in baten/kosten
- Het informatieproduct wordt gezien als haalbaar en realiseerbaar in relatie tot (beheersbaarheid) van kosten en risico´s.

Naar oordeel van de samengestelde groep voldoet de eerste set aan de geformuleerde criteria en aan ´no regret´. Dat wil zeggen dat deze producten zinvol en prioritair zijn. Volgende sets van informatieproducten zullen ook moeten voldoen aan bovenstaande criteria.

De gehanteerde criteria zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals die in het voorjaar van 2017 zijn vastgesteld door het BO en in verdere afstemming zijn vormgegeven met betrokken partijen. Toepassing van deze lijst criteria is echter geen geautomatiseerd mathematisch model; er is in de afstemming ook gebruik gemaakt van expert judgement van de vertegenwoordigers van de verschillende stakeholders. De Programmaraad steunt het gelopen proces en de voorgestelde set. De Programmaraad is zich er hierbij van bewust dat één unaniem standpunt namens alle partijen in het proces niet tot nauwelijks mogelijk is. De vraag is ook of dat nodig is, zolang iedereen zich maar in onderdelen kan herkennen en andere prioritaire informatiebehoeftes in navolgende sets aan bod komen. Dat houdt niet in dat andere geluiden of zienswijzen niet mogelijk zijn. Die kunnen leiden tot aanpassingen, of meegenomen worden in het proces van samenstelling en besluitvorming voor navolgende sets. De samenstelling van de voorgestelde eerste set van informatieproducten is als tabel opgenomen op het laatste blad van deze notitie.

Vervolgproces

De eerste set dekt niet de gehele (geprioriteerde) informatiebehoefte af, die zou daarmee te omvangrijk worden. Stapsgewijs ontwikkelen vraagt om vervolgstappen waar opnieuw in afstemming met elkaar keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld voor de tweede, derde en navolgende sets van gegevens en informatieproducten. Het gaat hierbij zowel om inhoud (welke gegevens & informatieproducten) als om timing (wanneer welke set). Beoogd wordt om dit proces inhoudelijk te baseren op de roadmap aan informatieproducten (groslijst). Zie onderstaande figuur. De wijze van organisatie van dit proces zal in afstemming met OU (namens Rijk) en koepels worden vormgegeven, waarbij ieders betrokkenheid ook in de realisatiefase is geborgd.

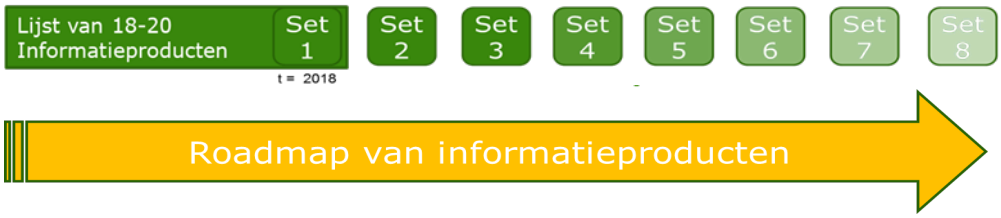

Programma
Aan de slag met de Omgevingswet

Domein	Informatieproduct	Toelichting informatieproduct
Afval	Geïnventariseerde asbestobjecten op een locatie (koppeling info uit het LAVS aan de sloopmelding uit het OLO (straks DSO)).	Bij de aanvraag voor een sloopvergunning of melding moet de initiatiefnemer of de asbestinventarisatie indienen, maar liever het controlenummer opgeven waarmee de gemeente kan nagaan of deze inventarisatie ook volgens de regels door de onafhankelijke asbest-deskundige is ingediend in het Landelijke Asbest VolgSysteem. Zodat de handhavers eenvoudig kunnen volgen of geinventariseerde asbest volgens de Wm-regels wordt gesloopd, afgevoerd of verwerkt.
Afval	ZZS indicatie in afvalstoffen	Bij de aanvraag omgevingsvergunning moet getoetst worden of bij een activiteit afvalstoffen worden betrokken/verwerkt. Hierbij moet rekening gehouden worden met ZZS aanwezig én verwerking overeenkomstig Landelijk Afvalbeheersplan (LAP).
Cultureel erfgoed	Beschermde Objectstatus	Bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning moet de aanvrager aangeven of sprake is van een Rijksmonument
Geluid	Reken- en meetvoorschriften	De reken- en meetvoorschriften.
Geluid	Brongegevens spoor	De brongegevensspoor
Lucht	AERIUS	Bij wijzigingen van het omgevingsplan en omgevingsvergunningen moet de initiatiefnemer berekenen hoeveel stikstofdepositie het initiatief veroorzaakt op de omliggende natuurgebieden
Lucht	Generieke invoergegevens lucht	Bij omgevingsvergunningen en wijzigingen van het omgevingsplan moet de initiatiefnemer de luchtkwaliteitsberekeningen uitvoeren met de generieke invoergegevens luchtkwaliteit
Ruimte	Begrenzing EEZ (= exl. economische zone)	Valt het initiatief binnen de grenzing van onze EEZ, dan is een omgevingsvergunning of melding nodig?
Ruimte	Publiekrechtelijke beperkingen	Het informatieproduct publiekrechtelijke beperkingen zorgt ervoor dat bij vergunningverlening of wijziging van een omgevingsplan, de geldende publiekrechtelijke beperkingen in beeld zijn bij de afweging of het wel mogelijk of zinvol is. Dit betreft in totaal ca. 40 soorten beperkingbesluiten, zoals aanwijzingen tot gemeentelijk monument of voorkeursrecht en provinciale bodembeschermingsbesluiten
Veiligheid	Risico-veroorzaker	Het leveren van de gegevensdiensten van de risico veroorzakers ((complexe) risicovolle activiteiten) conform art 10.1/ 10.3 en bijlage VII en VIIA van het BKL, conform aansluitvoorwaarden DSO. Gestart wordt met het opzetten van het informatiemodel Externe Veiligheid. Omdat het een omvangrijk IP betreft wordt dit thema gewijs, incrementeel opgebouwd, te beginnen met de Buisleidingen gevaarlijke inhoud. Elk thematisch deelincrement is daarbij ook afzonderlijk te gebruiken.
Veiligheid	Risico-ontvanger	Het leveren van gegevensdiensten van de risico ontvangers ((zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen, locaties en EV-populaties), conform definities BKL bijlage VI, conform aansluitvoorwaarden DSO, opgebouwd uit diverse landelijke kern registraties en Basisregistraties. Deze dataset valt ook binnen Informatiemodel Externe Veiligheid i.o.
Water	Kaart rioolsysteem	Kan de initiatiefnemer zijn bouwkeet, bedrijfsgebouw, zelfbouwkavel of kampeerterrein aansluiten op het riool? Waar liggen de buizen (x,y,z)? Wat zijn de aansluitpunten (x.y,z)? Type en materiaal riool?
Water	Grondwaterkwaliteit en -kwantiteit	Voor bouwputbepalingen voor funderingen, kelders, bodemsaneringen, zwembaden, fietstunnels en (spoorweg)onderdoorgangen heeft de initiatiefnemer een vergunning nodig van het waterschap. De initiatiefnemer heeft voor de aanvraag nodig : |grondwaterstanden |kwelkaart | wegzijzingskaart | bestaande infiltraties | stijghoogtes ten opzichte van NAP en maaiveld |stroomsnelheden met de fluctuaties | bestaande grondwateronttrekkingen | omliggende warmte- en koudeopslagen
Water	Oppervlakte waterkwaliteit en -kwantiteit	Voor het vergraven van sloten of het leggen van duikers voor wegen of fietspaden heeft de initiatiefnemer een wijziging van het omgevingsplan en een omgevingsvergunning aan te vragen. Door de klimaatverandering stellen droogte en zware neerslag steeds meer eisen aan de waterafvoer bij verharding door wegen, bestrating en huizenbouw. Voor het indienen van plannen heeft de initiatiefnemer nodig: | de ligging van de watergangen |de ligging van kunstwerken met inbegrip van vistrappen | de dieptes per watergang |de ecologische waarden van de oever -> buiten de legger ? | de stroomsnelheden | de capaciteit van gemalen.
Bodem	WKO-tool	Onder toepassing van de omgevingswet kan de WKO tool omgevormd worden tot een afwegingstool voor planontwikkeling m.b.t. energiesystemen in de ondergrond.
Natuur	Effectenindicator Soorten	Deze bestaande tool levert aan initiatiefnemers en gemeenten in de oriëntatiefase bij een (beoogde) ingreep op een geselecteerde locatie direct informatie over de mogelijk negatieve effecten op soorten. Dit informatieproduct zal in fases worden doorontwikkeld zodat het conform de kwaliteitseisen van de aansluitvoorwaarden binnen DSO kan worden toegepast. Hiervoor zullen delen van de tool in fases als zelfstandig bruikbare informatieproducten worden opgeleverd. Hieronder vallen de verspreidingsgegevens en kansenkaarten van soorten binnen Nederland, de informatie over wettelijk en lokaal beschermde soorten en een link naar de maatregelenindicator.
Natuur	Begrenzing Natuur in NL (NNN plus)	Dit informatieproduct geeft in de eerste fase op de kaart alleen de buitengrenzen van bestaande natuurgebieden in NL weer. Daarna wordt het stapsgewijs mogelijk de verschillende onderdelen met duiding op de kaart weer te geven.
Bouw	Integrale maat- en locatiegegevens	Doel van het informatieproduct is: duidelijkheid creëren tussen initiatiefnemer en overheid over de afmetingen van een ontwikkelingslocatie door slim combineren van bestaande data uit basisregistraties als BRK, BGT en BAG.
Bouw	Inventarisatie veranderingen bouwwerken	Dit product stelt gemeenten in staat om gericht controles op mogelijk vergunningplichtige bouwwerken uit te voeren en vergunningsvrije bouwwerken op te nemen in diverse registraties zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en de WOZ op basis van het werkelijke bouwwerk te berekenen. [overigens hierbij opgemerkt dat hier ook marktpartijen actief zijn en reeds (deel)oplossingen bieden).

Dienst
Ondersteunende Unit
implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
14 november 2017

agenda Onderwerp

Vergaderdatum en -tijd	26 februari 2018 16:30 – 18.00
Vergaderplaats	Min. BZK, Turfmarkt 147, Den Haag (Aletta Jacobszaal, 8e etage)

1. Opening en mededelingen
2. Verslag OGB 12 december 2017

3. Stand van zaken / reactie op brief over financiële situatie (mondeling)

4. Resultaten 2017 (mondelinge toelichting
a. Ter kennisname: Voortgangsrapportage Q4
b. Ter kennisname: Terugblik DSO Q4 2017

5. Digitaal stelsel
a. Besluitvorming over DSO
b. Uitkomsten impactanalyse / voorstel voor basisniveau DSO
c. Ontwikkelstrategie na basisniveau
d. Verbetering gebruikersbetrokkenheid

6. Invoeringsondersteuning

7. Beheer

8. Informatiehuizen
   a. Definitie 1e set van gegevens & informatieproducten
   b. Bijlage ter informatie: conceptnotitie voor bestuurlijk overleg over besluitvorming OGB oktober

9. Agenda Bestuurlijk overleg 8 maart

10. Rondvraag en sluiting

t.i. advies werkgroep governance

Contactpersoon

Artikel 5.1 lid 2

M T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub @minienm.nl

Datum

16 januari 2018

Bijlage bij agendapunt 7

Opdracht verkenner tijdelijk beheer en exploitatie DSO/IP

Opdrachtgevend Beraad 22 februari 2018

Aanleiding

Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk het DSO ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. Het is daarbij belangrijk in lijn met de bestuurlijke en financiële afspraken gezamenlijk tot een voorstel te komen voor de vormgeving van beheer- en exploitatie van het DSO en het informatiepunt.

In het OGB van 22 november 2017 is besloten om in navolging van de adviesgroep governance permanent beheer een verkenner aan te wijzen die bezig gaat met no-regret vervolgstappen.

Deze opdracht voor de verkenner heeft tot doel het uitwerken van een tijdelijke beheersituatie, zodat opgeleverde delen van het DSO-LV uiterlijk per 1-1-2019 in tijdelijk beheer kunnen gaan.

Dit tijdelijk beheer is gericht op het kunnen oefenen door gebruikers ten behoeve van de implementatie en optimalisatie van de ontwikkelde onderdelen, feedback wordt meegenomen ter verbetering van die onderdelen. Daarom is het nodig dat de verantwoordelijkheid voor dit tijdelijke beheer dicht tegen het ontwikkelprogramma DSO en de huidige governance structuur wordt aangebouwd.

Tijdsplanning

De opdracht voor de verkenner wordt geagendeerd in het OGB van 22 februari. Het BO wordt op 8 maart geïnformeerd.

Na vaststelling van de opdracht door het OGB geldt een doorlooptijd van 3 maanden en is afronding van de opdracht door de verkenner beoogd voor het OGB van juni.

Na deze verkenningsfase kan afhankelijk van de uitkomsten een kwartiermaker worden aangesteld om de tijdelijke beheerorganisatie in te richten.

Over de duur van de tijdelijke beheersorganisatie zal nog nadere besluitvorming moeten plaatsvinden in het OGB. De verkenningsperiode dient om de governance, financiering, taken en verantwoordelijkheden van het tijdelijk beheer vast te stellen.

Financiering

De verkenner en eventuele kwartiermaker worden in principe financieel ondersteund vanuit het budget van de ondersteunende unit voor een periode van maximaal 9 maanden tot 1-1-2019. Ondersteuning vanuit de verschillende partijen is voor rekening van de desbetreffende partij. De financiering van het tijdelijk beheer is nog niet geregeld. Dit is onderwerp van besluitvorming.

Doelstelling en opdracht

Deze verkenningsfase heeft tot doel op pragmatische wijze de ontwerp- en onderzoeksvragen die er zijn ten aanzien van de tijdelijke beheersituatie te beantwoorden en de nodige voorbereidingen te treffen voor tijdelijk beheer. In het bijzonder gaat het om de regie- en coördinatiefunctie voor tijdelijk beheer, zodat er een ontvangende partij kan fungeren voor het ontwikkelende project DSO.

De verkenner wordt gevraagd::

A. Het OGB te adviseren op opties voor de vormgeving van het tijdelijk beheer (tot inwerkingtreding Omgevingswet) rekening houdend met
    - De gemaakte keuze om in principe huidige ontwikkelpartijen als tijdelijke beheersorganisaties op operationeel niveau aan te wijzen.
    - De stelselverantwoordelijkheid en gedeelde (interbestuurlijke) verantwoordelijkheid van alle partijen

B. Besluitvorming in het OGB voor te bereiden op de volgende onderwerpen:
    - voorstel voor de vormgeving van het tijdelijk beheer en indien nodig de opdracht en de voordracht voor de kwartiermaker n.a.v. A. Inclusief:
        - juridisch-organisatorische aspecten van het tijdelijk beheer op tactisch en operationeel niveau, zoals de vormgeving, de randvoorwaarden, de hosting en de relatie met de hostingorganisatie (inclusief aansprakelijkheid).
    - een voorstel te maken voor het kiezen van de host organisatie voor het tijdelijk beheer (regie op de vijf ontwikkelpartners) via een transparant proces
    - een procesvoorstel voor de financiële verrekening t.b.v de bijdrage aan de beheer- en exploitatiekosten
    - opstellen (outline) verschillende overeenkomsten in het kader van beheer (zie bijlage) incl. inhoudelijke richting wat betreft de onderwerpen onder eerste opsommingsstreepje

C. Het OGB daarnaast ook te adviseren op
    1. escalatiemechanismen
    2. financiële mechanismen, inclusief beheersing budgetten
    3. relatie met het informatiepunt

De punten onder A waarop de verkenner wordt gevraagd het OGB te adviseren richting te bepalen kunnen in een eerste fase door de verkenner worden opgepakt. De voorstellen genoemd onder B dienen gezien hun belang en benodigde tijd daarna prioriteit te krijgen en daarna de punten onder C.

Er wordt door het IPO een second opinion uitgevoerd op het voorstel van de adviesgroep governance permanent beheer. Deze is eind maart gereed. De uitkomsten worden besproken in het OGB en de verkenner neemt hier kennis van ten behoeve van de uitvoering van zijn opdracht.

Werkwijze

De verkenner borgt interbestuurlijk draagvlak voor zijn voorstellen via regelmatige afstemming met de diverse stakeholders. Besluitvorming vindt plaats via de lijn PR, OGB en zo nodig BO. Van de verkenner wordt elk OGB een stand van zaken en beslispunten verwacht op de hiervoor genoemde onderwerpen.

Voor de inhoudelijke voorbereiding van de voorstellen wordt een begeleidingsgroep ter beschikking gesteld, waarvoor iedere partij uit het bestuursakkoord een deelnemer afvaardigt. Indien nodig kan de verkenner aanvullend een beroep doen op specialistische kennis bij de verschillende partijen, bijvoorbeeld met betrekking tot bestuurlijk-juridische aspecten en financiën. De verkenner kan gebruik maken van de leden van de voormalige interbestuurlijke adviesgroep governance beheer als klankbordgroep.

Randvoorwaarden

De verkenner voert zijn werkzaamheden uit onder de volgende randvoorwaarden:

- Voorstellen die de verkenner doet moeten:
  - op draagvlak kunnen rekenen
  - haalbaar zijn
  - de relatie aangeven met de onderstaand genoemde achtergrond informatie
  - toekomstbestendig zijn.
- Als te hanteren achtergrond informatie dienen:
  - Het eindrapport van de adviesgroep governance beheer- en exploitatie DSO en informatiepunt en de rapporten die hieraan ten grondslag hebben gelegen
  - Zo mogelijk, de second opinion die IPO uitvoert
  - Bestuursakkoord en Financieel Akkoord; in lijn met deze documenten wordt de interbestuurlijke betrokkenheid ook in de beheerorganisatie geborgd
  - Visie, GPvE en DA; dit betekent dat als onderdeel van de governance van de beheerorganisatie er een gecontroleerd proces van vraagsturing is, beheerlast wordt geminimaliseerd, open stelsel[1] is etc

[1] Deze uitgangspunten zijn in de Visie op het DSO gedefinieerd. Bij het uitgangspunt 'er is een gecontroleerd proces van vraagsturing' past bijvoorbeeld dat de beheerorganisatie zorgt dat de vragen, behoeften en belangen van de gebruikers geborgd zijn bij de verdere ontwikkeling en het beheer van het stelsel. Bij het

    - Het juridisch kader
    - De verschillende beleidskaders op het gebied van ICT, zoals het handboek ICT portfolio en op het terrein van toezicht en verantwoording van o.a. de Rekenkamer
- De werkzaamheden dienen dusdanig afgerond te zijn dat de kwartiermaker deze zo nodig 1-op-1 kan overnemen na bestuurlijke instemming op de voorstellen.
- De voorstellen moeten ook zorgen dat de pre-productiefase binnen het programma aansluit op pre-productie en exploitatie

uitgangspunt 'open stelsel' past dat gegevens die niet wettelijk zijn geborgd via overeenkomsten met de beheerorganisatie van het DSO worden gedeeld.

Bijlage

Profielschets

Datum
16 januari 2018

De verkenner

De verkenner wordt ingezet om de vormgeving van het tijdelijk beheer te verkennen en voor te bereiden, maar ook draagvlak voor zijn voorstellen te bevorderen. Er worden de volgende competenties, vaardigheden en kennis en ervaring gevraagd.

Competenties en vaardigheden

- Het uitstralen van vertrouwen en gezag om van daaruit een actieve leidende en verbindende rol te kunnen vervullen met name richting bestuurlijke partijen (rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) en ontwikkelpartijen (Kadaster, RIVM, RWS, GEONOVUM, KOOP, KING en BIJ12).
- Beleidsmatig en strategisch denkvermogen: in staat zijn om zicht te krijgen en te houden op alle van belang zijnde beleidsvelden, raakvlakken (en op de voor beheer) relevante partijen;
- Procesgevoeligheid: het vermogen om (innovatieve) voorstellen te doen om tot een gedragen resultaat te komen;
- Deskundigheid en ervaring met strategisch vraagstuk van (beheer en exploitatie) Informatievoorziening in een interbestuurlijke context;
- Politiek-bestuurlijk gevoel en het in staat zijn om draagvlak bij de verschillende partijen te verwerven voor de voorstellen.

Kennis van en ervaring met:

- Opzetten en vormgeven van interbestuurlijke samenwerking in een stelsel
- Organisatie van beheer- en exploitatie in het publieke domein, keten samenwerking en afspraken- en standaardenstelsels
- Veranderprocessen bij de overheid over organisaties en bestuurlijke besluitvormingsprocessen heen
- Onafhankelijke opstelling ten opzichte van betrokken bestuurlijke partijen en ontwikkelpartners en daarmee tot mogelijke oplossingsrichtingen
- In staat partijen te verbinden aan/met voorstellen aan het OGB
- Ingevoerd in de betrokken bestuurlijke partijen

Affiniteit met het stelsel OW en DSO

Werkzaamheden

De werkzaamheden zullen minimaal drie dagen per week vragen voor een periode van drie maanden.

Bijlage Besluitvorming OGB over de verkenner

Datum
16 januari 2018

OGB 12 december

5. Adviesgroep beheer

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht het voorstel toe. Het is belangrijk om snel duidelijkheid te krijgen over de toekomstige beheerorganisatie, terwijl de processen om tot goede besluitvorming te komen niet verstoord moeten worden. Voorstel is daarom om een informateur of verkenner aan te wijzen die no regret stappen kan zetten.

Artikel 5.1 lid 2 sub e ziet ook het belang om stappen te zetten. Besluitvorming kan pas plaatsvinden als het totaal helder is. Hij stelt voor om vanwege het grote belang van gemeenten bij dit onderwerp, een verkenner te zoeken vanuit de VNG.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het onderwerp bij zijn bestuurders nog niet op enthousiasme kan rekenen. Hij kan zich wel vinden in een verkenner, als daarbij geen onomkeerbare stappen worden gezet.
Artikel 5.1 lid 2 sub e is akkoord met een verkenner. Intussen werkt het IPO aan het uitwerken van alternatieven voor het advies van de adviesgroep. Deze zullen gedeeld worden. Hij kan zich erin vinden als de ontwikkelpartners snel duidelijkheid krijgen, maar wil de termijn voor nu maximaal drie jaar houden.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het Rijk wel meer tempo had willen maken, en instemt met de stappen die de verkenner kan zetten. Ze wil de adviezen van de CIO over de interoperabiliteit en het aantoonbaar maken dat de software beheersbaar en onderhoudbaar is overnemen.

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het uitstel van duidelijkheid over de beheerorganisatie extra kosten met zich mee gaat brengen. Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat daar nu geen conclusie over getrokken kan worden, en dat die kosten dan eerst in kaart zouden moeten worden gebracht.

Het volgende wordt afgesproken:

- Er wordt een verkenner aangesteld die start met no regret vervolgstappen. Er wordt een voorstel gemaakt door de OU voor een opdracht voor de verkenner die het volgende OGB terugkomt. De VNG doet een suggestie voor een persoon.
- Het onderwerp beheer wordt ook geagendeerd voor het bestuurlijk overleg.
- Het idee is om de strategische ontwikkelpartners voor maximaal drie jaar aan te wijzen voor het technisch operationeel beheer van de onderdelen die ze nu ontwikkelen. De verkenner zal daarover in gesprek gaan met de strategische ontwikkelpartners. Dit zal onderdeel worden van de opdracht aan de verkenner.
- In het architectuurkader wordt door toegevoegd dat de software interoperabel is (actie lead-architect).
- Als eis in het architectuurkader wordt toegevoegd dat de strategische ontwikkelpartners aantoonbaar maken dat de software die ze maken beheersbaar en onderhoudbaar is (actie lead-architect).

Deloitte.

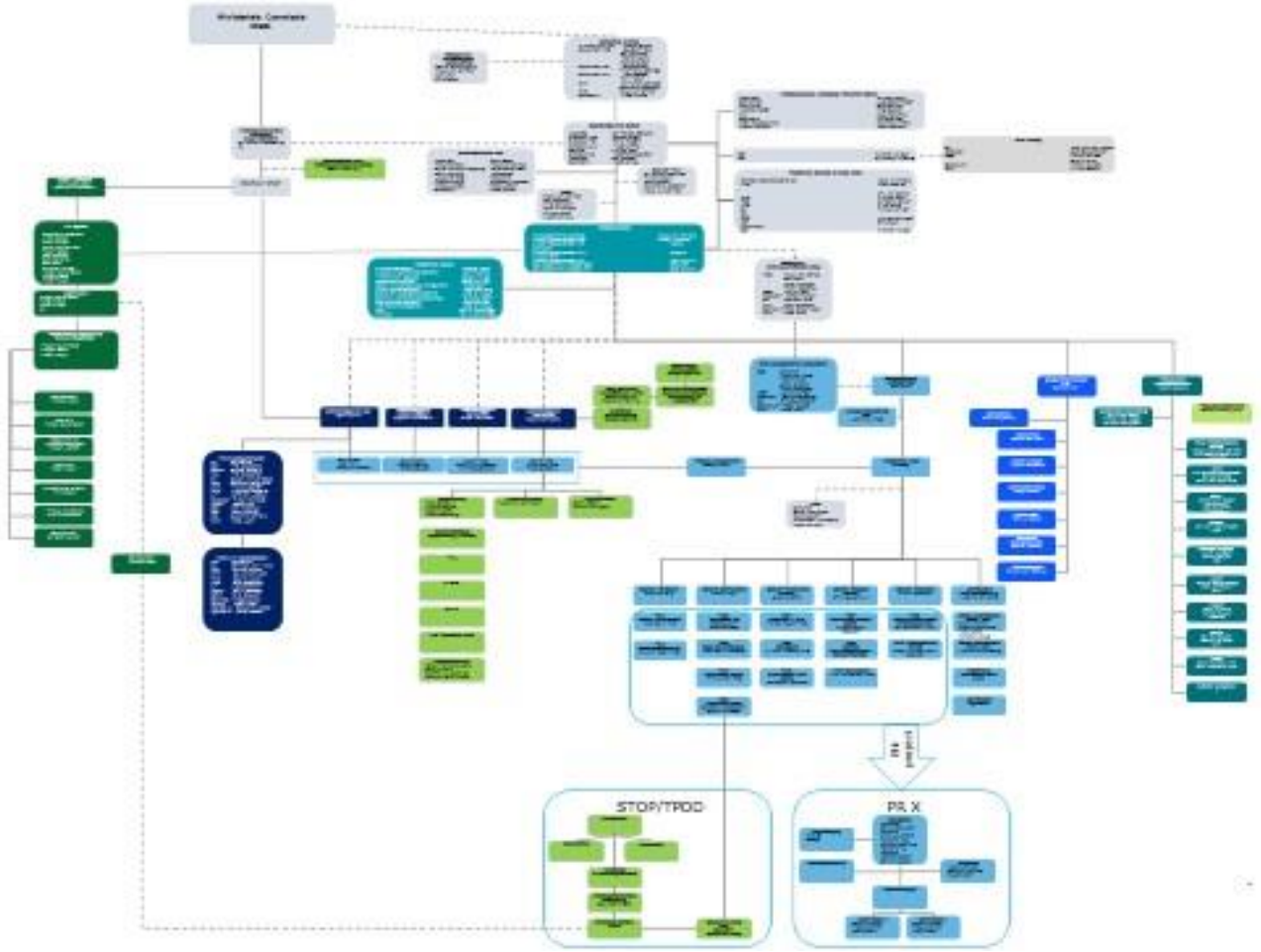

Advies Governance Omgevingswet

Versimpelen en Samenwerken

14 februari 2018, Den Haag

(Bron afbeelding: deel van de huidige governance)

1. Ons advies

1. Ons advies: Versimpelen en Samenwerken

Governance goed bedacht, in de loop der tijd te veel hulpconstructies en te weinig tijd genomen om de werking met elkaar door te spreken.

Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft in september 2017 vastgesteld dat het wenselijk is om de governance van de Omgevingswet opnieuw tegen het licht te houden. De ingestelde werkgroep Governance heeft in januari aan Deloitte gevraagd om een onafhankelijk advies te geven over de aanpassing en invulling van de governance.

In het CIO-oordeel uit 2016 is geconstateerd dat de invoering van de Omgevingswet een zeer complex programma is. Door deze complexiteit is er geen best practice om dit goed te organiseren. Er is "no best way of organizing". Onze analyse is dat de basisopzet van de goverance goed is, alleen dat er in de loop der tijd een overdaad aan hulpconstructies zijn ontstaan waardoor een ordentelijke besluitvorming onmogelijk is geworden. Tevens is er te weinig tijd genomen om met elkaar stil te staan bij de werking van de huidige governance. De problemen zitten zowel in de besluitvormings- als in de sturingskolom (*verticale governance*), in de samenwerking tussen wetgeving, beleid en implementatie (*horizontale governance*) en in de samenwerking met de bestuurlijke partijen (*netwerk governance).* Door de overgang naar het ministerie van BZK en de komst van de nieuwe programma DG is nu het moment om een aantal duidelijke keuzes te maken en daarmee verbeteringen in de huidige governance door te voeren.

De titel van ons adviesrapport heet "**Versimpelen en Samenwerken**".

1. **Versimpelen**: we adviseren om de governance op hoofdlijnen te laten staan, maar wel enkele verbeteringen door te voeren. Deze adviezen hebben wij verwerkt in een verbeterd governance model. Wij adviseren U om dit model met elkaar te doorgronden, besluiten te nemen over onze adviezen en de governance verder uit te werken.

2. **Samenwerken**: op operationeel niveau is er sprake van een goede samenwerking tussen diverse partijen. Wel vinden wij dat er een vergadercultuur is ontstaan van afstemmen op alle niveaus. Ons advies is om op operationeel niveau een goede samenwerking op te zoeken, maar de interbestuurlijke besluitvorming alleen aan de top te organiseren. Daarnaast dient wetgeving, beleid en implementatie dichter bij elkaar te worden georganiseerd. Met het vormen van de nieuwe programmadirectie wordt deze scheiding ook doorbroken. Daarbij zou nog meer gebruik gemaakt kunnen worden van de kracht van de interbestuurlijke partners. Wij adviseren u om een goed gesprek met elkaar te hebben over welke verwachtingen en belangen iedereen heeft en hoe je elkaar kunt versterken, bijvoorbeeld in een goed begeleide sessie.

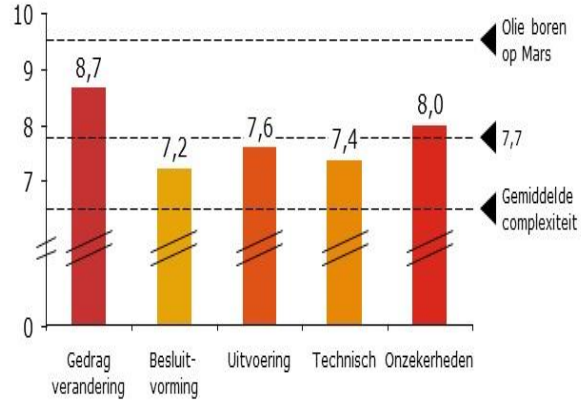

Complexiteit (CIO-oordeel 2016)

© 2017 Deloitte The Netherlands

1. Opdracht en aanpak

Na een grondige documentenstudie en interviewronde zijn adviezen gegeven over structuuraanpassingen en investeringen in cultuur.

Opdracht

Het document is opgebouwd uit de volgende vier onderdelen.

- **Huidig governance model met 7 constateringen**. Conform de opdracht hebben we het huidige globaal governance model inzichtelijk gemaakt. In het model zijn 7 constateringen over de huidige governance opgenomen. Deze constateringen zijn gebaseerd op een documentenstudie en de interviewronde. Aanvullend geeft dit onderdeel inzicht in de achterliggende oorzaken en symptomen.
- **Verbeterd governance model, gebaseerd op 12 adviezen**. Er is een verbeterd governance model uitgewerkt waarbij 12 concrete adviezen van ons in dit model zijn verwerkt. De adviezen zijn gedetailleerd beschreven, inclusief de voor- en nadelen. De besluitvorming voor het verbeterde governance model is uitgewerkt.
- **Investeringen in cultuur, gebaseerd op 6 adviezen**. Aanvullend is aandacht besteed aan cultuur in relatie tot de governance structuur.
- **Greenfield governance model**. Ten slotte is een Greenfield governance model uitgewerkt. Voor dit governance model is ook de besluitvorming nader uitgewerkt en is een "was-wordt" lijst opgesteld waarin de oorspronkelijk beoogde governance structuur is vergeleken met het Greenfield governance model.

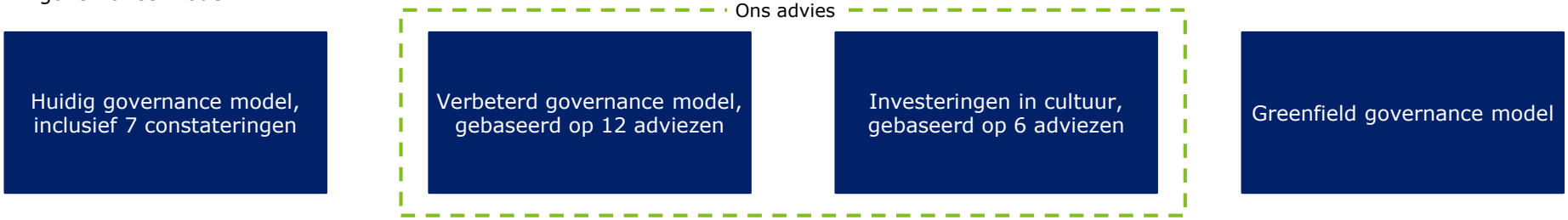

De interviews en het advies zijn opgesteld langs de lijnen: Sturing en Rapportage, Advisering en Ondersteuning en Cultuur, Samenwerking en Transparantie. In de interviews en bij de uitwerking hebben wij onze best practices op het gebied van programmasturing en op organisatieverandering gebruikt. In hoofdstuk 6 is een overzicht opgenomen met geclusterde review opmerkingen. In de bijlagen vind u meer informatie over deze best practies en de onderzoeksopzet.

Aanpak

© 2017 Deloitte The Netherlands

2. Huidig governance model

2. Huidig governance model: overzicht inclusief constateringen

De werking van de huidige governance geeft problemen in de samenwerking waardoor hulpconstructies zijn ontstaan.

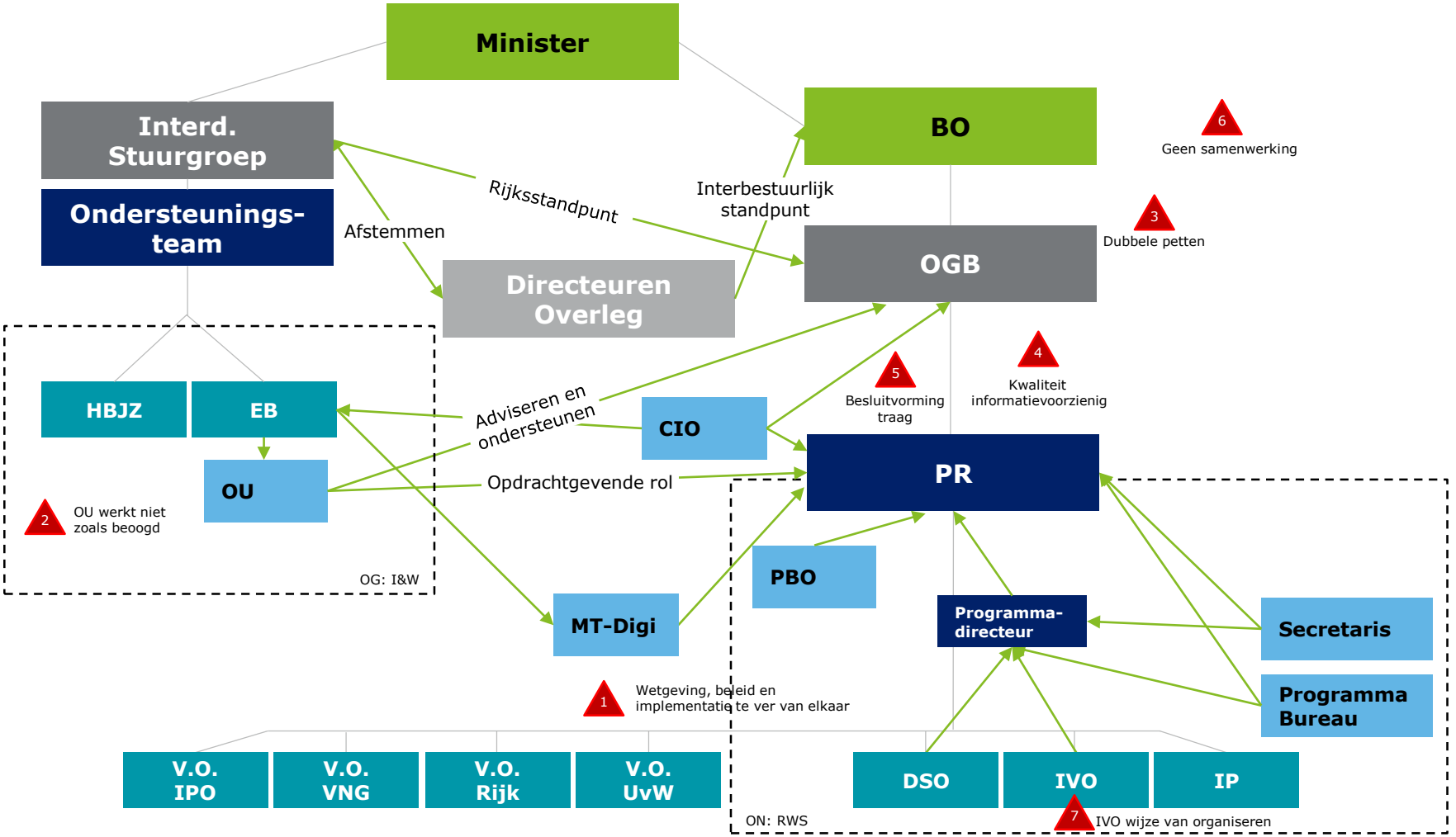

© 2017 Deloitte The Netherlands

2. Huidig governance model: overzicht constateringen en oorzaken

Vanuit de documentenstudie en interviews blijkt dat de huidige governance meerdere oorzaken kent.

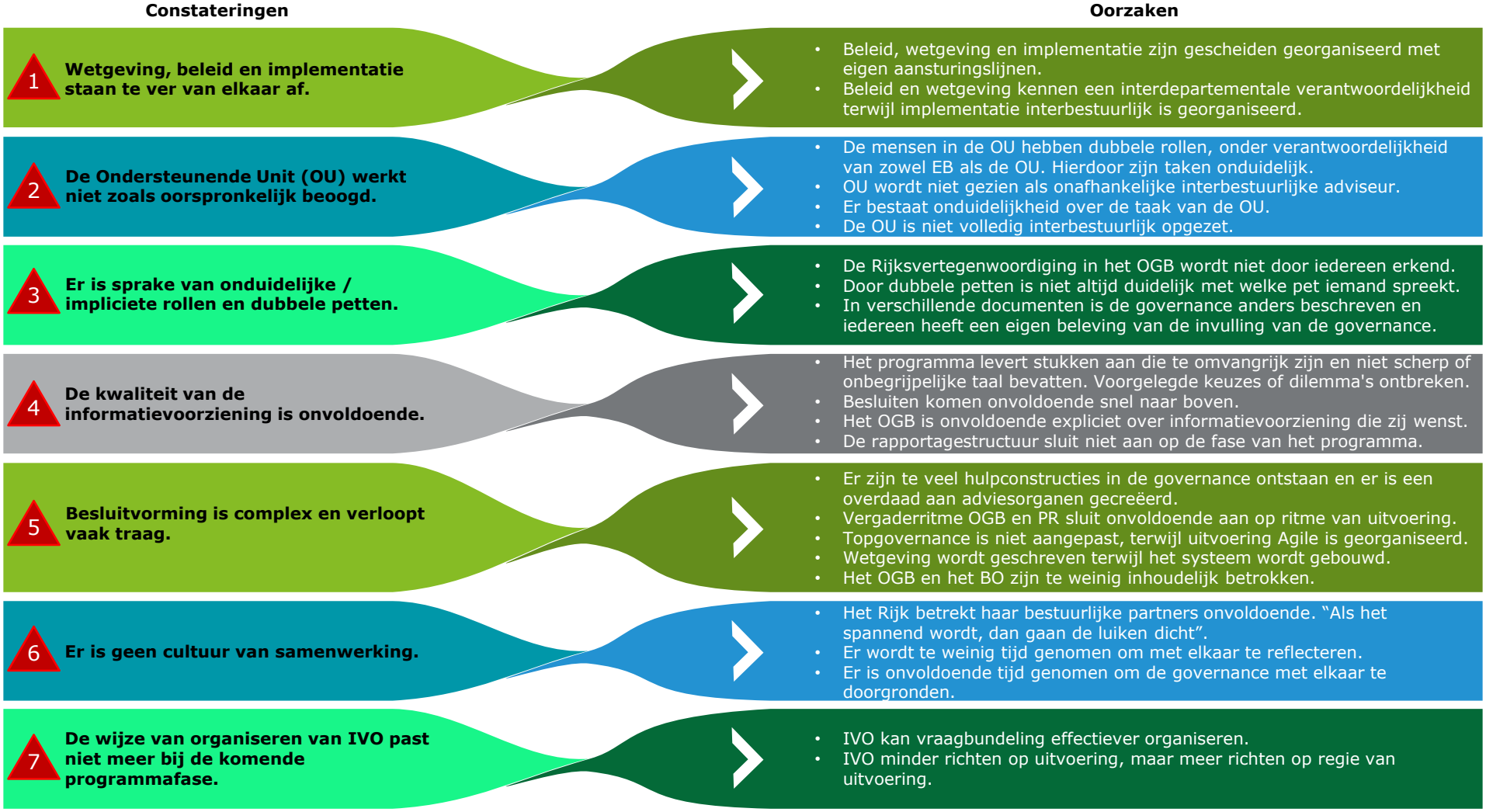

© 2017 Deloitte The Netherlands

2. Huidig governance model: overzicht symptomen

Onderstaande genoemde citaten uit de interviews zijn voorbeelden van de beleving van de huidige governance.

Adviezen worden door de OU vanuit één perspectief (Rijk) met het OGB gedeeld.

Het OGB besteed veel tijd aan positionering en strategie, vergadert te weinig, staat te veel op afstand van de uitvoering en neemt beperkt de tijd om de inhoud tot zich te nemen.

Het OGB heeft niet scherp waar voorstellen vandaan komen (PR of OU) en wat de standpunten (voors en tegens) zijn van de verschillende partijen. Er worden geen dilemma's voorgelegd.

Het OGB en de PR staan te ver van elkaar af. Ook is de rolverdeling en scheiding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer is niet duidelijk.

Het gaat wel steeds beter. Het OGB wordt inhoudelijk meegenomen, is als opdrachtgever beter geïnformeerd en is daardoor meer in staat om de PR scherp te houden.

We zijn slecht gestart, maar inmiddels zijn we gewend aan de opdrachtnemer-opdrachtgever relatie. De rolverdeling tussen beiden wordt steeds duidelijker.

Er is geen samenwerkingscultuur en gedeeld eigenaarschap. Partijen zijn zich onvoldoende bewust dat er sprake is van een keten.

OGB-leden voelen zich op een onjuiste wijze geïnformeerd, omdat veel operationele stukken worden voorgelegd, waar soms nog discussie over bestaat en die vaak onbegrijpelijke taal bevatten.

Wetgeving is onvoldoende / onduidelijk vertegenwoordigd in het OGB en de PR.

Partijen zijn onvoldoende transparant en samenwerkend op de momenten dat het spannend wordt ("de luiken gaan dicht"). Dit schaadt het vertrouwen.

De OU is onduidelijk gepositioneerd. Het is niet duidelijk of deze ten diensten staat van de opdrachtgever / voorzitter OGB of het gehele OGB.

Het creëren van draagvlak is achterin het besluitvormingsproces georganiseerd. Het OGB wordt door de OU laat in staat gesteld om een positie in te kunnen nemen en de juiste beslissingen te kunnen nemen.

Er is te weinig verbinding tussen wetgeving en de ontwikkeling van het DSO.

De inbreng van het Rijk is onduidelijk georganiseerd. Het Rijk is betrokken als verantwoordelijke voor de wet, maar kent geen duidelijke bestuurlijke vertegenwoordiging in het OGB om Rijksbelangen (V.O. Rijk) te behartigen.

Sturing en Rapportage

Advisering en Ondersteuning

Cultuur, Samenwerken en Transparantie

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Verbeterd governance model

3. Verbeterd governance model; overzicht inclusief verbeteringen

Op basis van 12 adviezen zijn verbeteringen doorgevoerd in het huidige governance model.

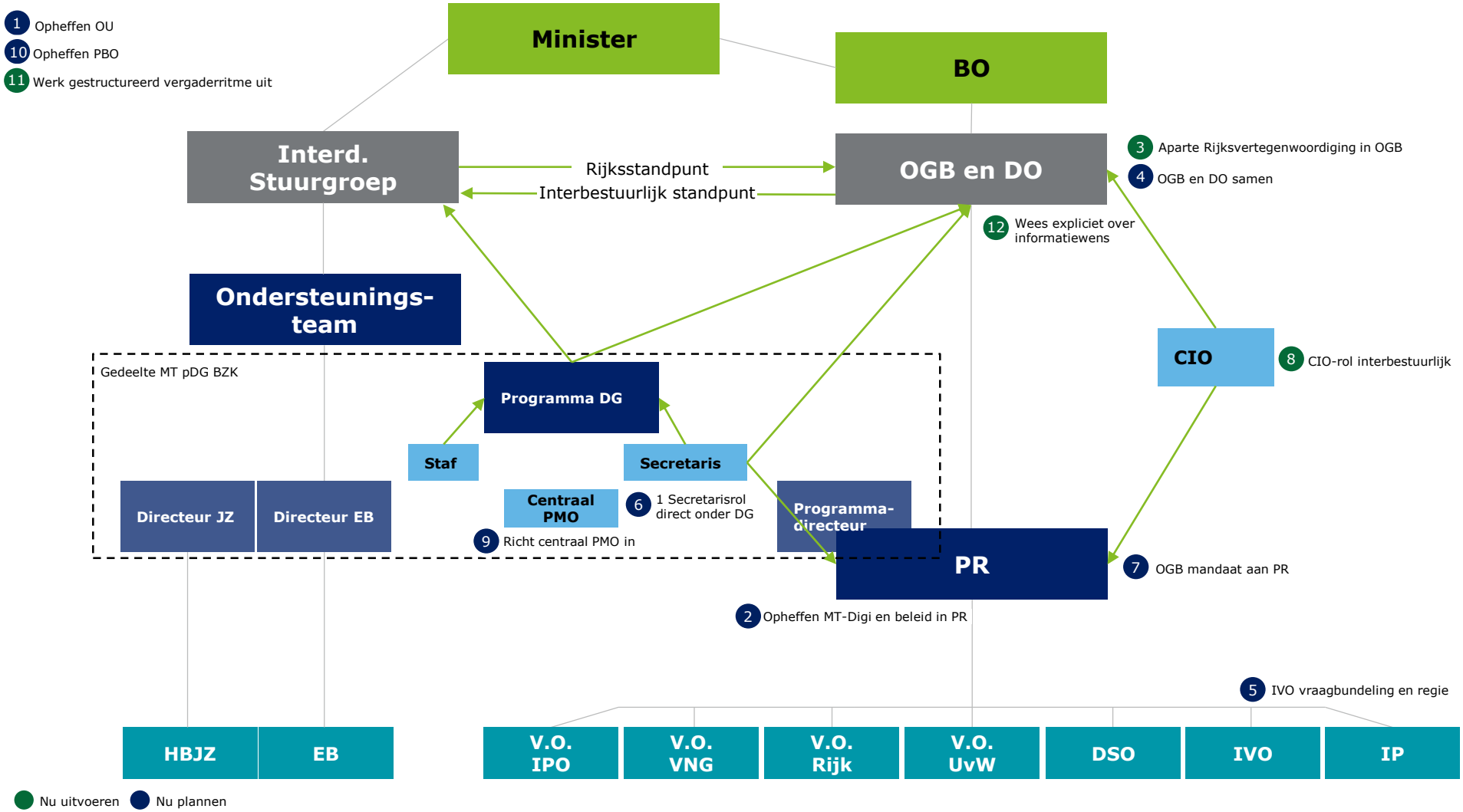

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Verbeterd governance model – strategievertaling

Het OGB geeft kaders, stelt aanpak en jaarplannen vast. Het PR stelt de scope van de increments vast.

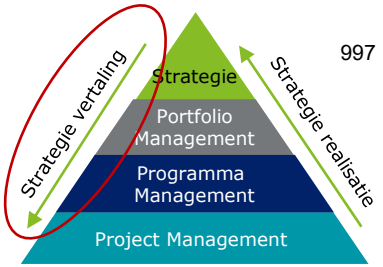

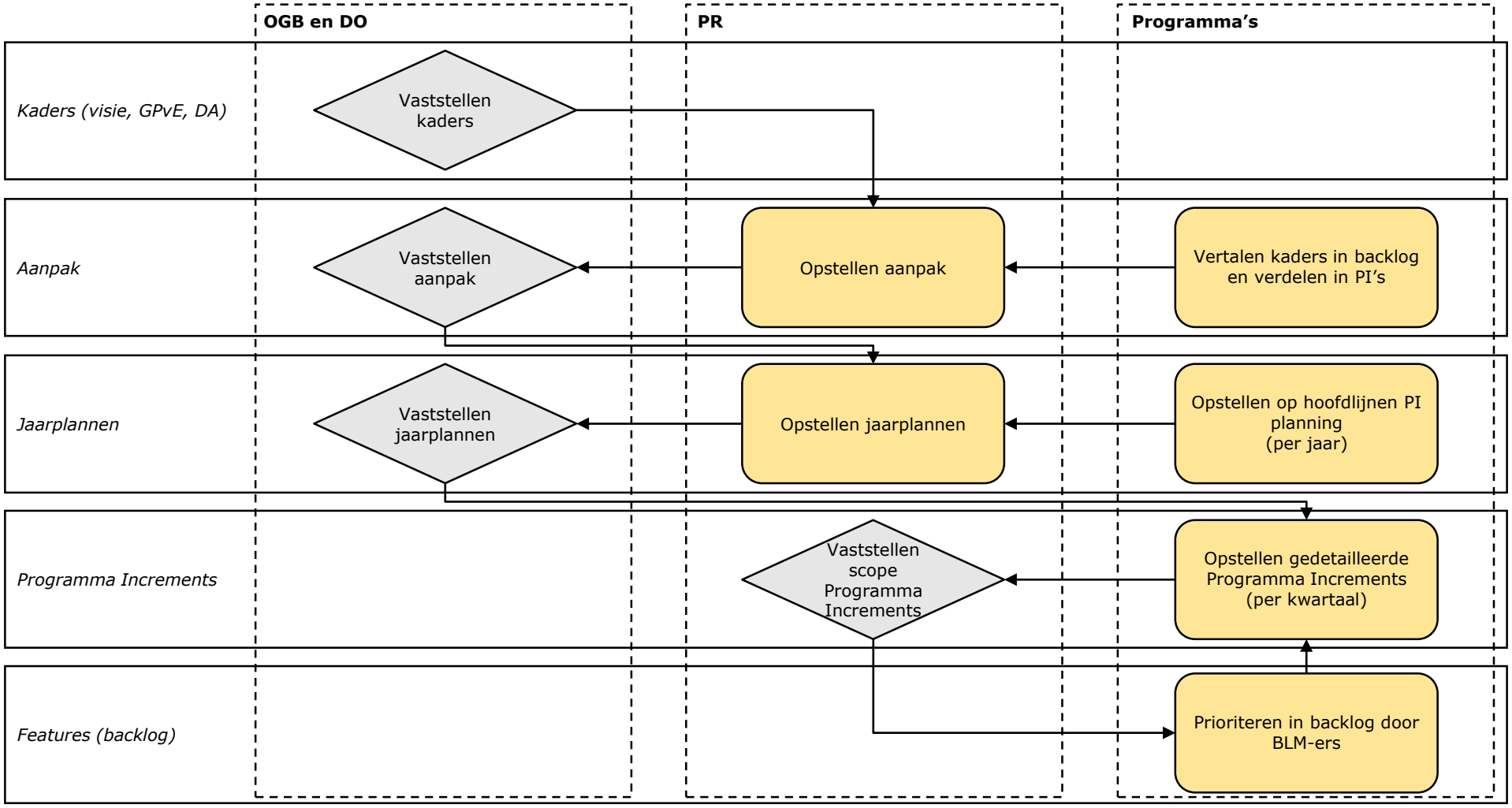

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Verbeterd governance model – strategierealisatie

Escalatie bij financiële/scope afwijkingen of gevoelige issues en heldere rapportagestructuur.

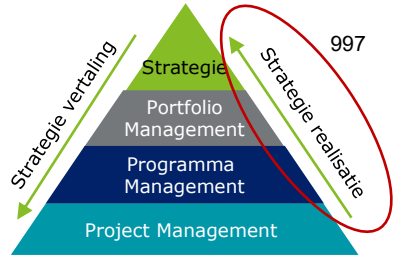

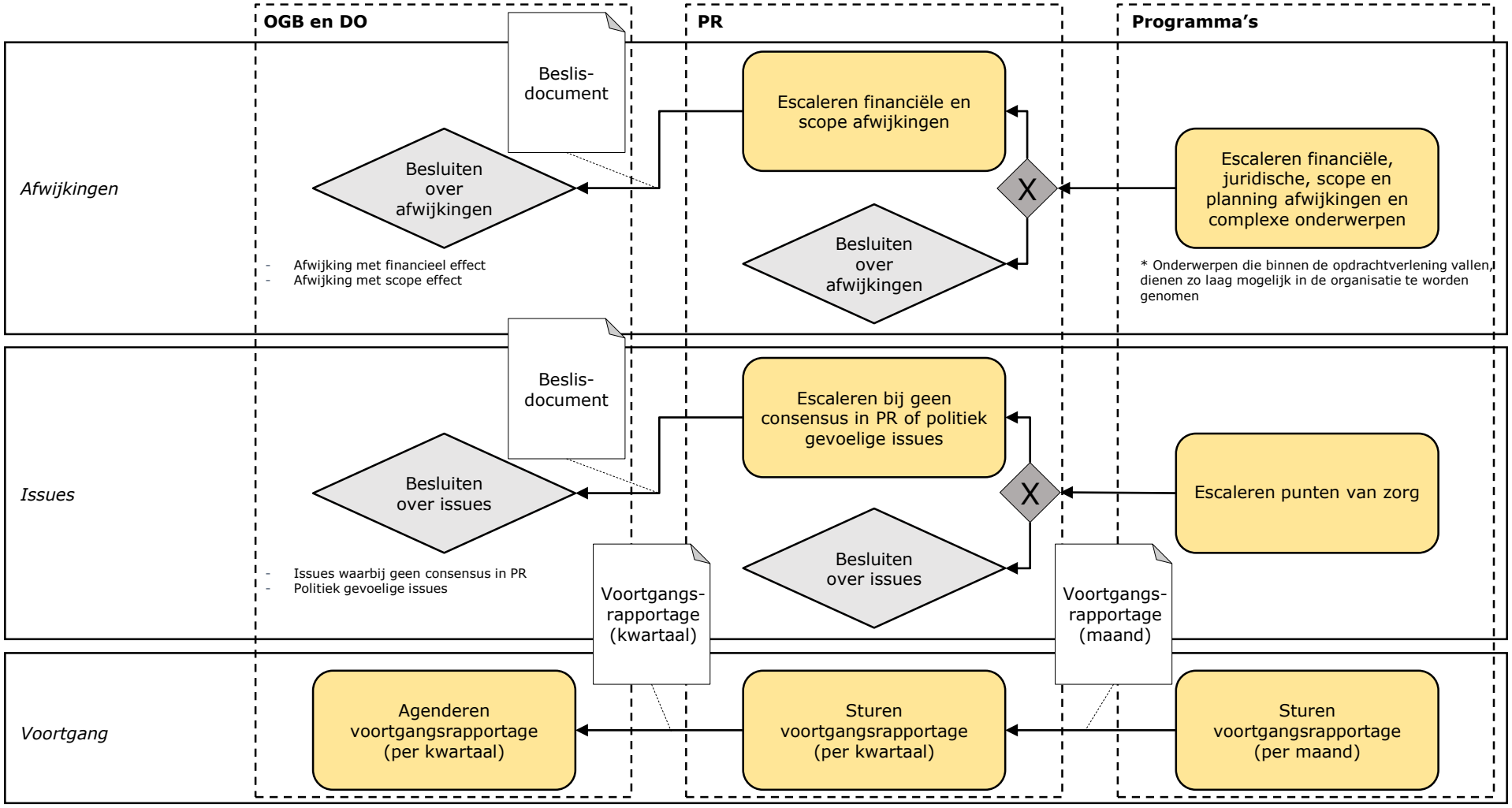

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Ons advies: verbeterd governance model

Onze 12 adviezen zijn hieronder gedetailleerd uitgewerkt en per advies zijn de voor- en nadelen beschreven.

1. Hef de Ondersteunende Unit op en borg deze in andere structuren.

De OU is niet ingericht zoals bedoeld en functioneert daardoor niet zo oorspronkelijk beoogd. Het advies is om de OU op te heffen en te borgen in staf van de DG en een secretarisrol. In de staf zit naast de reguliere advisering vanuit het CIO- en FEZ-office, ook de stelselarchitect. Tevens wordt hier countervailing power georganiseerd ter advisering aan de DG.

+ Geen discussie meer over draagvlak of onafhankelijkheid OU.
+ Geen inzet meer nodig van opdrachtgevers voor het bemensen van de OU.
+ Leidt tot een efficiëntere governance.
+ Versnelt de besluitvorming.
+ Aansluiting BZK-model.

– Een aantal OU functies komen te vervallen. Er is bijvoorbeeld geen gezamenlijke advisering en ondersteuning meer richting het OGB. Dit vraagt om capaciteit bij alle partijen om hun OGB-lid zelf voor te bereiden en te adviseren.

2. Hef het MT-Digi op en neem vertegenwoordiging vanuit beleid op in de PR.

Het MT-Digi is een voorbeeld van een gremium dat in de loop der jaren als hulpconstructie is ontstaan. Ten behoeve van efficiëntie en een snellere besluitvorming wordt geadviseerd om het gremium op te heffen. Het noodzakelijke gevolg is dat een vertegenwoordiging vanuit beleid moet worden opgenomen in de PR. Het is belangrijk om op te merken dat beleid een interbestuurlijk karakter krijgt, wat leidt tot een onzuiver onderscheid tussen afstemmen en interbestuurlijk besluiten.

+ Leidt tot een efficiëntere governance.
+ Versnelt de besluitvorming.
+ Versterkt de samenhang tussen wetgeving, beleid en implementatie.

– Het opnemen van een vertegenwoordiging vanuit beleid in de PR zorgt voor een onzuiver onderscheid tussen afstemmen en interbestuurlijk besluiten.

3. Voeg een aparte Rijksvertegenwoordiging toe in het OGB.

Door de bestaande dubbele petten in het OGB is het nu niet altijd duidelijk met welke pet iemand spreekt. Er bestaat bijvoorbeeld onduidelijkheid over de manier waarop de inbreng van het Rijk in het OGB is georganiseerd en wie het Rijk vertegenwoordigd. Geadviseerd wordt om een aparte vertegenwoordiging vanuit het Rijk toe te voegen in het OGB.

+ Geen dubbele petten discussie meer.
+ Eén duidelijke Rijksvertegenwoordiging vanuit de Stuurgroep Rijk in het OGB.
+ De uitvoeringcoördinator Rijk in de PR krijgt een duidelijke “escalatiepartner” in het OGB.

– De mogelijkheid dat het Rijk met twee verschillende monden praat in het OGB.

Nu uitvoeren Nu plannen

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Ons advies: verbeterd governance model

Onze 12 adviezen zijn hieronder gedetailleerd uitgewerkt en per advies zijn de voor- en nadelen beschreven.

4. Voeg het Directeurenoverleg samen met het OGB.

De samenstelling van het Directeurenoverleg is grotendeels hetzelfde als het OGB. Het zou een vereenvoudiging zijn om deze twee overleggen samen te voegen. Het is in het kader van dit advies wel belangrijk om op te merken dat er een verschil bestaat van verantwoordelijkheden. Het Directeurenoverleg is verantwoordelijk voor het bepalen van een interbestuurlijk standpunt (afstemmen) en het OGB is besluitvormend.

+ Leidt tot een efficiëntere governance.
+ Versnelt de besluitvorming.
+ Versterkt de samenhang tussen wetgeving, beleid en implementatie.

– Directeurenoverleg is van nature een afstemmings- en het OGB een interbestuurlijk besluitvormingsorgaan. Samenvoegen leidt tot een onzuiver onderscheid.

5. Concentreer IVO op vraagbundeling en de regievoering op het (extern) uitzetten van opdrachten.

Geadviseerd wordt om IVO te concentreren op vraagbundeling en de regievoering op het (extern) uitzetten van opdrachten. Producten worden aangeboden en diensten worden verleend door bijvoorbeeld één van de bestuurlijke partijen, andere overheidsonderdelen of externe partijen.

+ Efficiënter door optimaal gebruik van de aanwezige kennis, capaciteit en ervaring van derden.
+ IVO staat dichterbij de andere programma's.
+ Flexibel en kostenbesparend.

– Zorgt voor een afhankelijkheid van derden. De aansturing en controle van deze partijen moet worden georganiseerd.

6. Stel één sterke secretaris aan en positioneer deze direct onder de verantwoordelijkheid van de programma DG.

Het programma beschikt over meerdere secretarisrollen. Ten behoeve van vereenvoudiging is het advies om deze rollen samen te voegen en één sterke secretaris aan te stellen voor het hele programma. Positioneer de secretaris direct onder de verantwoordelijkheid van de programma DG en houdt deze o.a. verantwoordelijk voor de vastlegging van besluiten en acties, de agendering en voorbereiding (OGB-leden worden zo niet overvallen) en de terugkoppeling.

+ Duidelijke positionering secretarisrol.
+ Versnelt de besluitvorming door een eenduidige rapportagelijn, bijvoorbeeld richting de PR en het OGB.
+ Verbetert de kwaliteit van informatievoorziening. De secretaris treedt op als de expert / het centraal aanspreekpunt voor secretariële werkzaamheden.

– De positie van de secretaris kan tot gevolgen hebben dat deze binnen de invloedsfeer komt van de programma DG waardoor er geen sprake meer is van een "secretaris van het collectief".

Nu uitvoeren Nu plannen

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Ons advies: verbeterd governance model

Onze 12 adviezen zijn hieronder gedetailleerd uitgewerkt en per advies zijn de voor- en nadelen beschreven.

7. Geef een sterk mandaat vanuit het OGB aan de PR voor de operationele sturing.

Besluitvorming is complex en verloopt vaak traag. De uitvoering is Agile gaan werken, terwijl de topgovernance niet is aangepast. Met name de uitvoering ervaart de nadelen van deze verschillende manieren van werken. Het advies is om vanuit het OGB een sterk mandaat te geven aan de PR voor de operationele sturing. Dit betekent o.a. concreet dat het OGB de kaders vaststelt, de stand van zaken/voortgang monitort (per kwartaal) en de PR laat beslissen over Programma Increments.

+ Versnelt de besluitvorming; het OGB stuurt op outcome en de PR op output.
+ Verbetert de kwaliteit van de besluitvorming, het OGB heeft momenteel niet de inhoudelijke kennis/expertise om operationeel te kunnen sturen.
+ Voorkomt dat het OGB gaat micro managen (c.q. beslissen over PI's).
+ Sluit aan op het huidige OGB vergaderritme.

– Zorgt voor een afstand tussen het OGB en de uitvoering.

8. Houdt de CIO-rol interbestuurlijk.

In het huidige model adviseert de stelsel-CIO eigenstandig en op onafhankelijke wijze het OGB en de PR. Dit sluit aan op het interbestuurlijk opdrachtgeverschap van het programma. Geadviseerd wordt om dit model te behouden. Het is belangrijk om op te merken dat dit niet in lijn is met het "BZK-model" waarin de stelsel-CIO onder de verantwoordelijkheid valt van- en rapporteert aan de programma DG.

+ Conform interbestuurlijk opdrachtgeverschap.
+ Duidelijke positionering CIO-rol. De stelsel-CIO kan eigenstandig en op onafhankelijk wijze adviseren richting het OGB en de PR.
+ Draagvlak vanuit het programma voor een interbestuurlijke CIO.

– Niet in lijn met het BZK-model waarin de CIO onder de verantwoordelijkheid valt van- rapporteert aan de programma DG.

9. Richt een centraal PMO office in voor het gehele programma.

Er is nu geen centraal PMO office dat zorgt voor de samenhang tussen wetgeving/beleid en implementatie rondom o.a. omgevingsmanagement, communicatie en inkoop. Een PMO office kan ondersteuning bieden bij besluitvorming, beheersing (planning, kosten, risico's etc.) en informatievoorziening over de stand van zaken, bijvoorbeeld aan de hand van dashboards en rapportages. In het huidige situatie zijn deze activiteiten decentraal belegd. Het advies is om dit in een centraal PMO office onder te brengen.

+ De kwaliteit van de informatievoorziening en besluitvorming verbetert door het gebruik van rapportages en dashboards.
+ Een centraal PMO office versterkt de samenhang tussen- en regievoering op wetgeving, beleid en implementatie en biedt inzicht in de afhankelijkheden.
+ Efficiënter doordat activiteiten niet decentraal maar centraal zijn ondergebracht.

– Leidt tot een onzuiver onderscheid tussen afstemmen (wetgeving/beleid) en interbestuurlijk besluiten (implementatie).

Nu uitvoeren Nu plannen

© 2017 Deloitte The Netherlands

3. Ons advies: verbeterd governance model

Onze 12 adviezen zijn hieronder gedetailleerd uitgewerkt en per advies zijn de voor- en nadelen beschreven.

10. Hef het PBO op.

Het PBO is in lijn met het governancemodel 'Grote Projecten' van het ministerie van IenW ingericht en is een afstemmingsorgaan dat het OGB en de PR zou moeten adviseren op het gebied van beheersing en bedrijfsvoering (o.a. planning, financiën). In de praktijk blijkt het PBO onvoldoende waarde toevoegend. Ook ontbreekt de samenhang met wetgeving. Geadviseerd wordt om het op te heffen. Vanwege de overgang naar BZK is nu het moment om dit door te voeren in de huidige governance.

+ Leidt tot een efficiëntere governance.
+ Versnelt de besluitvorming.

– De advisering van de PR en het OGB op het gebied van beheersing en bedrijfsvoering komt te vervallen.

11. Werk een gestructureerd vergaderritme uit voor het hele programma.

Besluitvorming verloopt traag en complex. Geadviseerd wordt om een gestructureerd vergaderritme uit te werken. Concreet betekent dit dat onder andere de BO, OGB, PR en PMT overleggen beter op elkaar moeten aansluiten, dat het vergaderritme aansluit op het ritme van de Programma Increments van het digitale stelsel (DSO) en dat alle vergaderingen voor het komende 1,5 jaar zijn ingepland. Het is ook belangrijk dat het OGB vaker vergadert dan dat nu het geval is.

+ Versnelt de besluitvorming en daardoor een minimale vertraging voor de ontwikkeling van het DSO.
+ Versterkt de samenhang tussen wetgeving, beleid en implementatie.
+ Verbetert de kwaliteit van de informatievoorziening.
+ Zorgt voor een eenduidige rapportagelijn (zowel richting de PR als het OGB).

– Vaker vergaderen betekent dat OGB-leden meer de tijd en capaciteit moeten vrij maken.

12. Maak als OGB expliciet hoe de informatievoorziening dient te verlopen.

Het advies aan het OGB is om gezamenlijk te bepalen hoe de informatievoorziening moet verlopen en hoe besluiten moeten worden voorgelegd. Maak onderscheid in besluitvormings-/sturings- en rapportagelijnen. Investeer in een nieuwe en begrijpelijke rapportagestructuur over de stand van zaken (inclusief milestones, planningen, stoplichten), werk een rapportageritme uit en zorg ervoor dat dilemma's aan het OGB worden voorgelegd inclusief voor- en nadelen en de opvattingen van partijen.

+ De kwaliteit van de informatievoorziening en besluitvorming verbetert door het gebruik van standaard rapportages en dashboards.
+ Versnelt de besluitvorming.
+ Efficiënter doordat de informatievoorziening gestructureerd verloopt.

– Vraagt om commitment, tijd en capaciteit van OGB-leden om gezamenlijk vast te stellen hoe de informatievoorziening dient te verlopen.

Nu uitvoeren Nu plannen

© 2017 Deloitte The Netherlands

4. Investeringen in cultuur

4. Ons advies: investeringen in cultuur

Om een cultuurverandering te realiseren, moet er aandacht worden besteed aan het “hoe” in het kunnen-willen model.

Een constateringen is dat er geen samenwerkingscultuur is. De “luiken dicht-discussie” is een voorbeeld. De problemen zitten zowel in de besluitvormings- als in de sturingskolom (*verticale governance*), in de samenwerking tussen wetgeving, beleid en implementatie (*horizontale governance*) en in de samenwerking met de bestuurlijke partijen (*netwerk governance).* In de besluitvormings- en sturingskolom (*verticale governance*) is op alle niveaus (BO, OGB, PR en programma’s) een cultuur van veelvuldig afstemmen ontstaan. Dit kan worden doorbroken door te investeren in cultuur op:

1. Strategisch niveau (in het BO en het OGB) waar samenwerken een voorwaarde is voor **interbestuurlijke besluiten**.
2. Operationeel niveau waar opdrachtgevers, ontwikkelpartners, toekomstige gebruikers en andere betrokken partijen goed naar elkaar moeten **luisteren** ten behoeve van de implementatie van de Omgevingswet.

Om deze cultuurverandering te realiseren, moet er aandacht worden besteed aan het “hoe” in het kunnen-willen model (tools, systemen en governance en gedrag). Cultuur en gedrag zijn essentieel voor een succesvolle werking en invulling van de governance structuur. “*Cultuur komt voor structuur*”.

13. Neem tijd om het verbeterd governance model met elkaar te doorgronden.

Geadviseerd wordt om het verbeterd governance model met elkaar te doorgronden. Gebruik elkaars krachten, heb een goed gesprek over welke verwachtingen en belangen iedereen heeft en hoe je elkaar kunt versterken, bijvoorbeeld in een goed begeleide sessie over cultuurverandering en verbetering.

14. Neem meer tijd voor reflectieve gesprekken in het OGB.

Het OGB moet meer tijd nemen voor reflectie. Voer over inhoudelijke kwesties een goed gesprek over elkaars belangen en maak afwegingen. Een moet een cultuur ontstaan waarin partijen elkaar kunnen aanspreken op de voortgang, ondanks de bestuurlijke scheiding.

15. Wijs OGB-leden tijdelijk aan als inhoudelijke specialisten voor complexe onderwerpen.

Het advies is om OGB-leden voor complexe onderwerpen (zoals BIT-advies, financiën, tasforce complexiteitreductie) tijdelijk aan te wijzen als inhoudelijke specialisten. Zij informeren andere OGB-leden over de voortgang en de stand van zaken, nemen eventueel zelf een besluit en verantwoorden zich daar later over richting het OGB.

16. Houdt demo’s in het BO en OGB en vergroot inhoudelijke kennis en expertise.

Het OGB staat nu te veel op afstand van de uitvoering en neemt beperkt de tijd om de inhoud tot zich te nemen. Het advies is om in het OGB (en het BO) op structurele basis demo’s te houden over de voortgang en ontwikkeling van het DSO. Zo wordt de inhoudelijke kennis en expertise van OGB en BO-leden vergroot.

17. Zorg voor een integrale huisvesting.

Vanwege de waarschijnlijke overgang van ADSMO naar het ministerie van BZK speelt er op termijn een nieuw huisvestingsvraagstuk. Geadviseerd wordt om te zorgen voor een integrale huisvesting van de programmaonderdelen wetgeving, beleid en implementatie. Op dit moment staan deze onderdelen te ver van elkaar af.

18. Zorg dat de voorzitters van het OGB en de PR white label zijn, dus horende alle partijen en geen standpunt zelf innemen.

In veel interviews is genoemd hoe belangrijk het is dat er een “white label” krachtige voorzitter is. Onafhankelijk, horende alle partijen en zelf geen standpunt innemend. Indien er geen consensus kan worden bereikt dan wordt geadviseerd om het issue voor te leggen aan een hoger governance orgaan.

© 2017 Deloitte The Netherlands

5. Greenfield governance model

5. Greenfield governance model

Op basis van een documentenstudie en de interviews is een Greenfield governance model uitgewerkt.

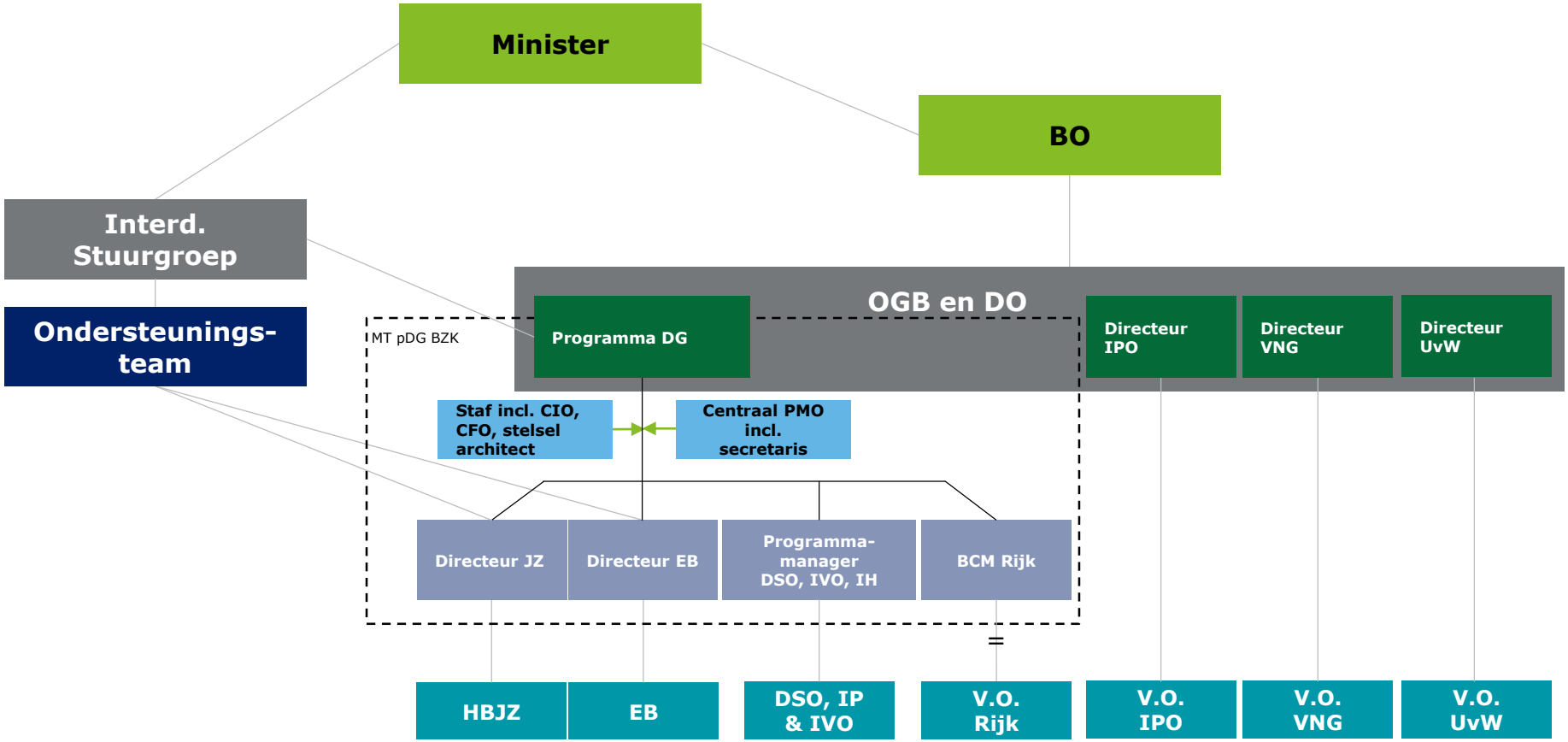

© 2017 Deloitte The Netherlands

5. Greenfield governance model

De “was-wordt” lijst vergelijkt de oorspronkelijk beoogde governance structuur met het Greenfield governance model.

Onderwerp	Was	Wordt: Greenfield governance model
Interbestuurlijk opdrachtgever-schap	Conform het Bestuursakkoord is het OGB ingesteld als gedelegeerd opdrachtgever voor het implementatietraject.	In het Greenfield governance model zijn wetgeving, beleid en implementatie gelijkwaardige partners en gepositioneerd onder de verantwoordelijkheid van de programma DG. De programma DG heeft een positie in het OGB, samen met de directeuren van de VNG, IPO en de UvW.
Programmaraad (PR)	In het Bestuursakkoord staat beschreven dat de PR een overleg is tussen alle opdrachtnemende partijen, onder leiding van Rijkswaterstaat, dat als doel heeft om de samenhang te bewaken tussen IVO, de ontwikkeling van het digitale stelsel (DSO), de voortgang, het tijdig rapporteren van knelpunten in de uitvoering van de implementatie aan het OGB.	In het Greenfield governance model is de PR opgeheven. De afstemming gebeurt op operationeel niveau en de interbestuurlijke besluitvorming vindt plaats in het OGB. De samenhang tussen wetgeving, beleid en implementatie wordt binnen programmaDG bewaakt.
DSO, IVO en Informatie-producten	Er zijn 3 aparte programma’s: DSO, IVO en IP die allen door een verschillende programmamanager worden aangestuurd.	Programma DSO, IVO en IP zijn samengevoegd tot een integraal programma onder aansturing van een programmamanager. De programmamanager is gepositioneerd onder de programma DG. De informatievoorziening richting het OGB, bijvoorbeeld over de voortgang van de ontwikkeling van het digitale stelsel, vindt plaats via de programma DG.
Adviserende en ondersteunende organen	Afgesproken is om een aantal adviserende en ondersteunende organen in te stellen en deze interbestuurlijk in te richten. De bedoeling was dat deze organen OGB-leden onafhankelijk zouden adviseren en ondersteunen.	In het Greenfield governance model zijn een aantal ondersteunende en adviserende organen samengevoegd en ondergebracht in de staf. In de staf komt naast de CIO en de FEZ-advisering ook de stelselarchitect en een adviseur.
Rijksvertegen-woordiging	Rijkspartijen hebben gezamenlijk afgesproken om zich door één iemand vanuit de Interdepartementale Stuurgroep te laten vertegenwoordigen in het interbestuurlijke OGB.	In het Greenfield governance model is een aparte Rijksvertegenwoordiger opgenomen in het programmaDG, die tevens de verandermanager is. Het Rijk wordt vertegenwoordigd door programmaDG.
Centraal PMO office	In het huidige governance model zijn verschillende ondersteunende rollen en activiteiten decentraal belegd en verspreid over wetgeving, beleid en implementatie. Voorbeelden zijn planning, projectbeheersing, communicatie, inkoop en omgevingsmanagement.	In het Greenfield governance model is een centraal PMO office ingericht voor sturing en zorgen voor samenhang tussen wetgeving/beleid en implementatie rondom o.a. omgevingsmanagement, communicatie en inkoop. Ook biedt een centraal PMO office ondersteuning bij de besluitvorming, beheersing (planning, kosten, risico’s etc.) en informatievoorziening. Als laatste is hier de secretarisfunctie in opgenomen.
Secretarisrol	In het huidige governance model zijn aparte secretarissen ingesteld, bijvoorbeeld voor het OGB en de PR. Deze zijn onder andere verantwoordelijk voor de juiste agendering en verslaglegging.	Ten behoeve van vereenvoudiging is in het Greenfield governance model één sterke secretaris opgenomen voor het gehele programma en deze is opgenomen in het centrale PMO.

© 2017 Deloitte The Netherlands

6. Overzicht review

6. Overzicht review

In dit overzicht zijn alle geclusterde opmerkingen opgenomen, waarbij is aangegeven wat wel en niet is verwerkt.

Opmerking	Ons antwoord
Heroverweeg bewoordingen, nuanceer of onderbouw deze.	We hebben een aantal teksten anders geformuleerd.
Positionering van het Directeurenoverleg.	De positionering is aangepast. Er is een lijn getekend naar het BO en een afstemming met de Interdepartementale Stuurgroep toegevoegd.
Toevoegen randvoorwaarden bij het Greenfield governance model.	We herkennen dat randvoorwaarden goed ingevuld moeten worden, bijvoorbeeld een zuivere besluitvorming in het programma en tijdige escalatie. Wij adviseren om dit mee te nemen in de discussie over dit stuk.
Positionering van de OU niet correct.	Dit is de huidige werking van het model. In de praktijk is de OU anders gepositioneerd dan oorspronkelijk beoogd.
Mandaten zijn moeilijk te ontcijferen in de goverance modellen.	Uitwerking mandaten is voor de verdere uitwerking van de governance binnen het programma.
Er is voorbij gegaan aan de governance van de interbestuurlijke partijen.	Eens, het doel was niet om een volledig beeld van de governance te schetsen maar het terug te brengen tot de kern. Wij herkennen dat er bij de interbestuurlijke partijen een eigen governance is waarvan wij denken dat deze correct werkt. Zowel in het verbeterde governance model als in het Greenfield model is het essentieel dat de eigen advieslijnen binnen de koepelpartijen blijven bestaan.
Door alles te concentreren bij enkele personen ontstaat er kwetsbaarheid en kans op interpretatie-problematiek en eenzijdigheid van de informatie aanlevering of missende informatie.	Eens, binnen de staf dient een sterke countervailing power te worden georganiseerd.
Samenwerking tussen wetgeving/beleid en implementatie en dubbele petten problematiek is op meerdere fronten.	Eens, in ons model hebben wij zoveel mogelijk integratie proberen te tekenen. De kern is: organiseer het samen waar dat kan en regel het apart waar een samenwerking niet nodig is.
Het lijkt erop dat het werk van IVO gekritiseerd wordt terwijl de resultaten goed zijn en goed worden beoordeeld.	Wij hebben andere nuances aangebracht in de tekst. In de interviews is het onderwerp IVO vrij regelmatig op tafel gekomen. Onze professionele mening is alleen gericht op de wijze van organiseren en niet op de inhoud. Naar aanleiding van de interviews blijven wij van mening dat er ontevredenheid zit over de vraagbundeling en de wijze van organiseren van de uitvoering. Wij realiseren ons dat dit niet alleen het probleem van IVO is, maar van het hele programma.
In de uitwerking is van de voorstellen is weinig nuance opgenomen.	Dit stuk moet inspireren tot een goed gesprek. Ons advies is om de governance met elkaar verder uit te werken.

© 2017 Deloitte The Netherlands

6. Overzicht review

In dit overzicht zijn alle geclusterde opmerkingen opgenomen, waarbij is aangegeven wat wel en niet is verwerkt.

Opmerking	Ons antwoord
Ik mis een reflectie op wat er gaande is bij de aanleiding.	Wij hebben aangegeven dat het een zeer complex programma is. Omgevingswet is uniek in zijn opgave. Dit vraagt om een governance die hierbij past, die interbestuurlijk is, inspeelt op de setting waar wetgeving, DSO, implementatie parallel in ontwikkeling zijn in een onzeker en onoverzichtelijk speelveld.
Wie is de opdrachtgever voor dit onderzoek?	Olaf Cornielje is namens de werkgroep Governance de opdrachtgever voor dit onderzoek.
Wat suggereert de stippellijn in het huidige governance model?	Wij laten op dit punt het verschil zien tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.
In het procesmodel (strategievertaling) lijkt het een top-down benadering, terwijl de praktijk wederkerig is.	Eens, dit punt herkennen wij. Wij hebben getracht het formele proces in kaart te brengen.
Opmerkingen over de voordelen voor concentratie IVO.	Dit advies hebben we genuanceerd.
Meer mandaat voor de PR lijkt haaks te staan op vaker vergaderen OGB.	In onze visie is dat niet zo. In het OGB moet meer tijd worden genomen voor reflectieve gesprekken terwijl in de PR operationele sturing kan plaatsvinden.
Hoe is de selectie van de respondenten tot stand gekomen?	In de opdrachtverlening is gespecifieerd welke personen wij moesten interviewen. Wij hebben een aantal personen extra geïnterviewd om meer informatie te verkrijgen. Daarnaast hebben we ook een aantal personen informeel gesproken.
Door DO in positie te brengen wordt een complexiteit toegevoegd i.p.v. weggehaald.	Dit lijkt ons een onderwerp voor het bespreken van het stuk.
Interbestuurlijke besluitvorming alleen aan de top is juist funest voor de ontwikkeling van het DSO.	In ons voorgestelde model laten wij duidelijk zien dat interbestuurlijke besluiten inderdaad aan de top moeten worden genomen voor issue of afwijkingen. Wat wij ook zeggen is dat er een sterk mandaat ligt laag in de programma organisatie. Wij stellen voor om alleen te escaleren bij financiële, juridische, scope en planning afwijkingen en complexe onderwerpen. Daarmee zeggen wij impliciet dat al het overige besloten kan worden laag in de organisatie.
Geen aandacht voor reeds ingezette initiatieven om OGB en PR dichter bij elkaar te zetten.	Onze mening is dat dit de afgelopen tijd zeker gewerkt heeft om het OGB beter in positie te krijgen.
Veel oude sturing gericht op escalaties in plaats van vertrouwen.	Ons advies kent twee belangrijke componenten. Enerzijds structuuraanpassingen en anderzijds cultuur versterken. Naar onze mening geven wij handvatten om hier het gesprek met elkaar over te hebben. Het advies is een middel om een cultuurverandering te realiseren.
Eén secretaris zorgt pas echt voor een pettenprobleem.	Naar onze mening zorgt dit juist voor uniforme ondersteuning.

© 2017 Deloitte The Netherlands

6. Overzicht review

In dit overzicht zijn alle geclusterde opmerkingen opgenomen, waarbij is aangegeven wat wel en niet is verwerkt.

Opmerking	Ons antwoord
BLM-ers prioriteren is onjuist.	In onze visie heeft de BLM-er het beste zicht op de prioritering. Wie de uiteindelijke besluiten neemt, is een onderwerp voor nadere uitwerking.
Wat is het onderwerp van deze governance? Is dat het geheel van de stelselherziening van de OW (beleid en wetgeving, veranderopgaven bij de overheden, DSO IVO en IP) of maar een deel daarvan?	Wij focussen ons op het geheel, maar ten behoeve van de overzichtelijkheid en de problemen en adviezen hebben wij bepaalde keuzes gemaakt in de governance.
In het advies wordt niet gesproken over de beheerfase van het DSO.	Dit is geen onderdeel geweest van de opdracht.
Wat betekent de interbestuurlijkheid van de CIO?	Naar onze mening is de CIO adviseur over alle partijen heen en kan eigenstandig adviseren richting diverse partijen.
Strategische Klankbordgroep Digitalisering is niet getekend.	Voor de leesbaarheid van de rapportage hebben wij de keuze gemaakt om deze niet op te nemen.
Complexiteit is bepaald op basis van het CIO-oordeel van twee jaar geleden en verouderd.	Naar onze mening is de complexiteit niet veranderd.
In de pDG staat nu de BCM rol getekend waardoor een ongelijkheid bestaat ten opzichte van andere BCM-ers.	Dit punt herkennen wij. Het advies is om dit mee te nemen in de discussie over dit stuk.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen

Bijlagen: de investering-waarde matrix

Bij de uitwerking is voor het prioriteren van onze 12 adviezen gebruik gemaakt van de investering-waarde matrix als conceptueel kader.

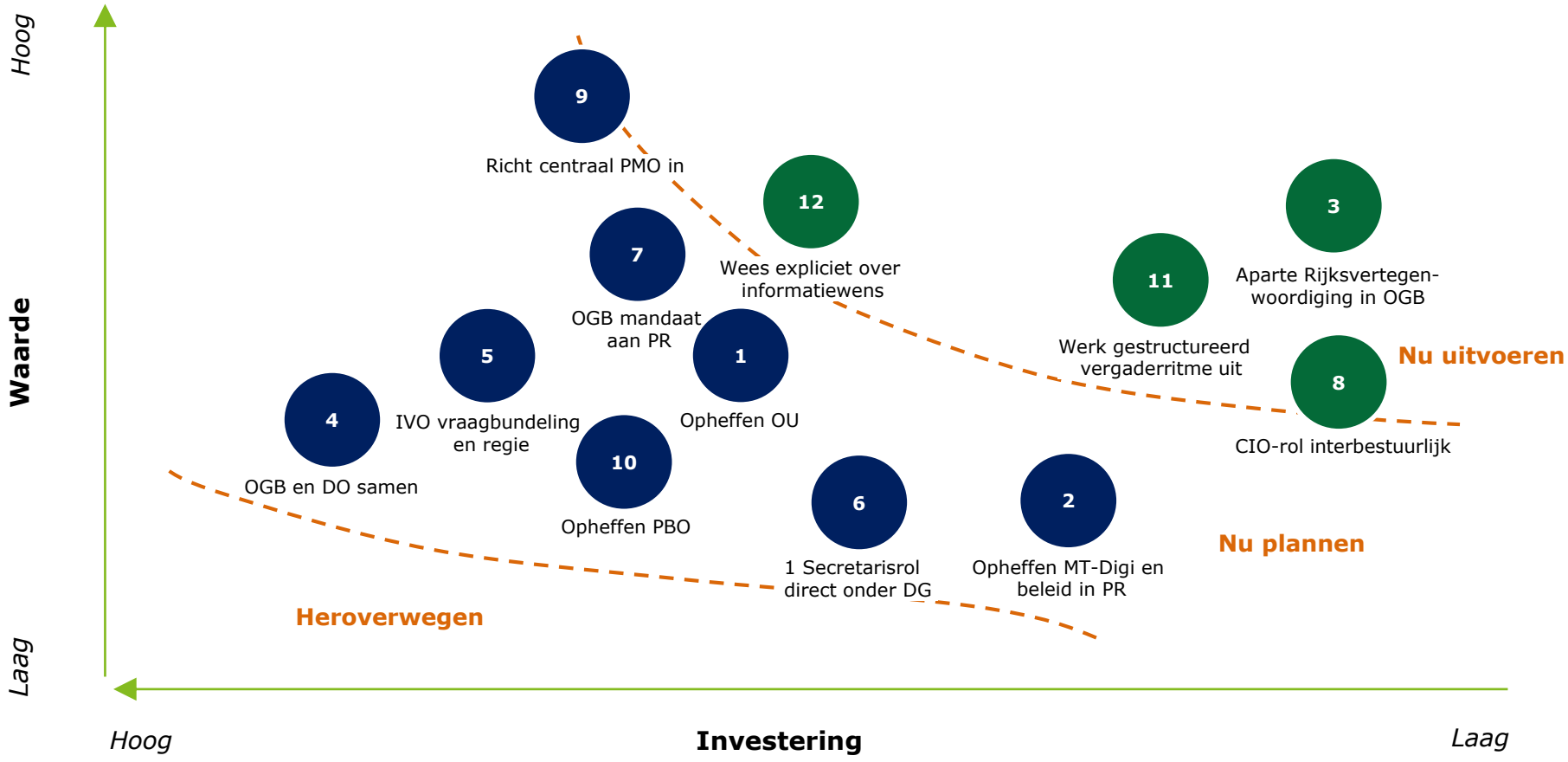

*Waarde is gemeten langs drie assen: efficiëntie, kwaliteit besluitvorming en snelheid besluitvorming.
Investeringen zijn gedefinieerd langs tijd, capaciteit, acceptatievermogen en risico's.

Nu uitvoeren Nu plannen

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: best practices

Bij het uitwerken van de opdracht hebben wij de governance getoetst aan onze best practices.

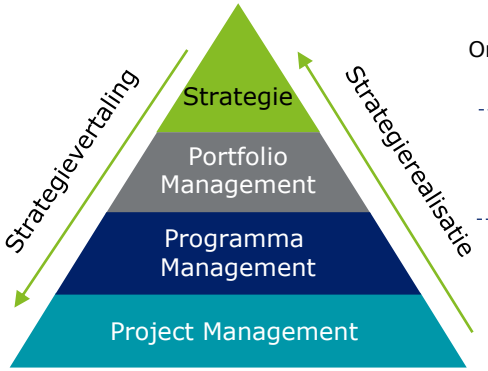

Ontwikkel een visie en concretiseer deze in doelstellingen.	Wat zijn de 'juiste' dingen om te doen?
Vertaal de strategie in een portfolio van projecten.	Doen we (genoeg van) de juiste dingen?
Coördineer en implementeer op een geïntegreerde en samenhangende wijze de portfolio van programma's. Waarborg dat de projecten op tijd en binnen budget de gewenste resultaten opleveren.	Doen we de dingen op de 'juiste' wijze?

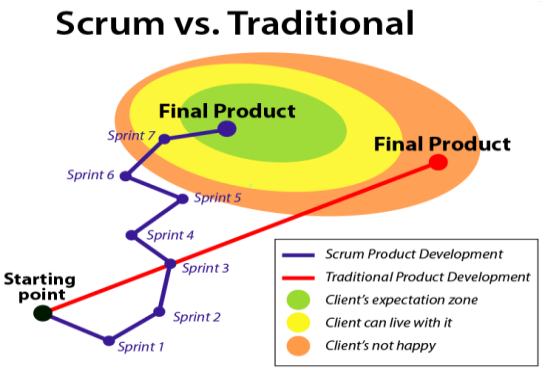

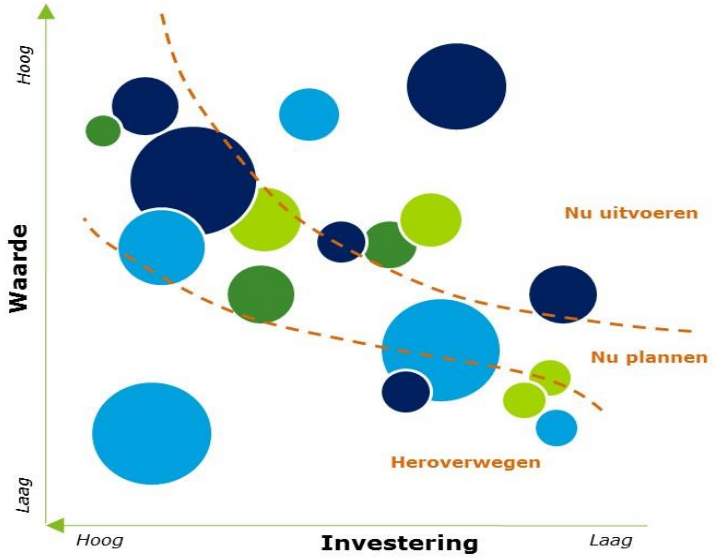

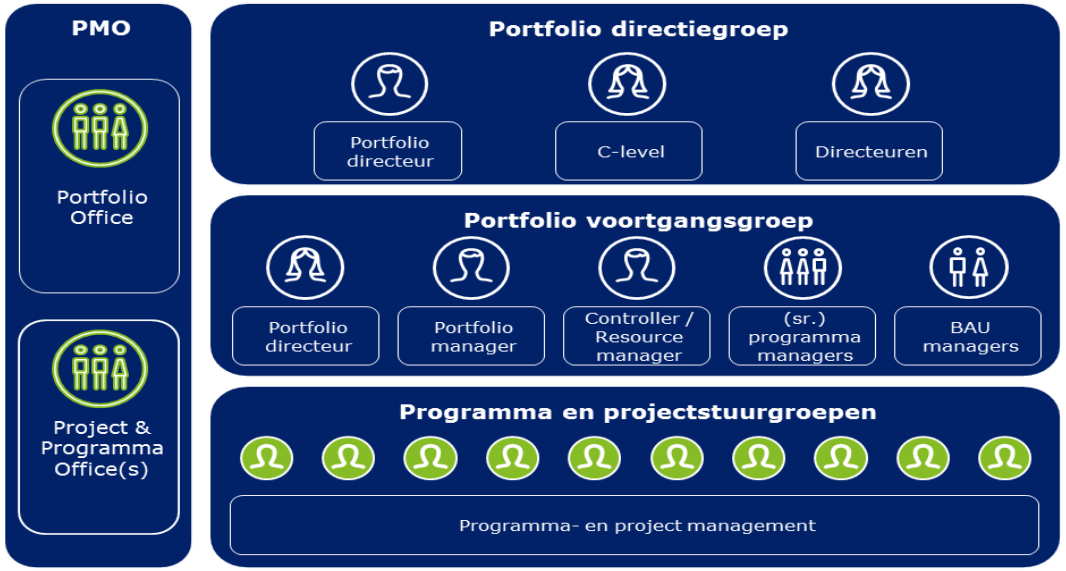

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: best practices

Om een project of een verandering te realiseren, moet er aandacht worden geschonken aan ‘kunnen’ en ‘willen’.

Kunnen | **Willen**

Voorwaarde:

0

- De **waarde** van de verandering/het programma moet volkomen helder zijn: waarom doen we het en wat willen we bereiken?
- Formele en informele **leiders** die in staat zijn om de condities voor succes te creëren.

Wat

1 Helder gearticuleerd **manifest & plan** (purpose, visie, strategie, activiteiten).

Wie

3 Voldoende (beschikbare) **mensen** met de juiste kennis, vaardigheden en houding, werkend binnen een effectief organisatiemodel.

Hoe

5 Effectieve **methoden, processen, systemen en technologie**. Incl. risicomanagement en governance.

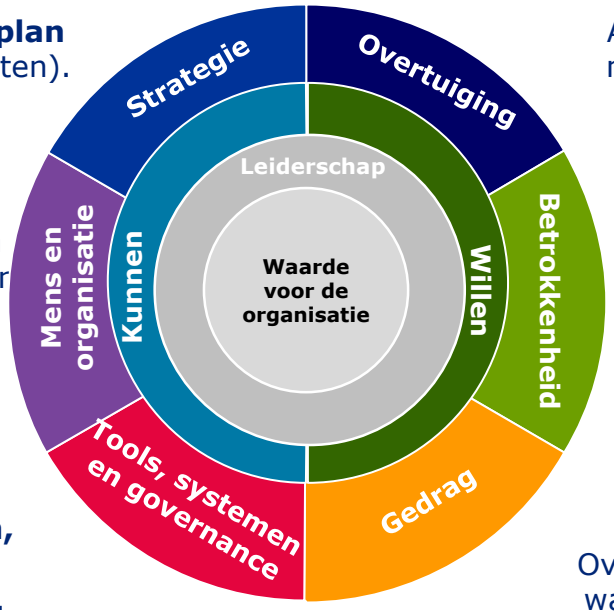

Wat

2 Actieve **commitment** aan het manifest, de visie en het plan.

Wie

4 Persoonlijke **connectie** met de organisatie en het programma.

Hoe

6 **Cultuur & gedrag** Overeenstemming over de wijze waarop men “de dingen gedaan krijgt”.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: governance Bestuursakkoord

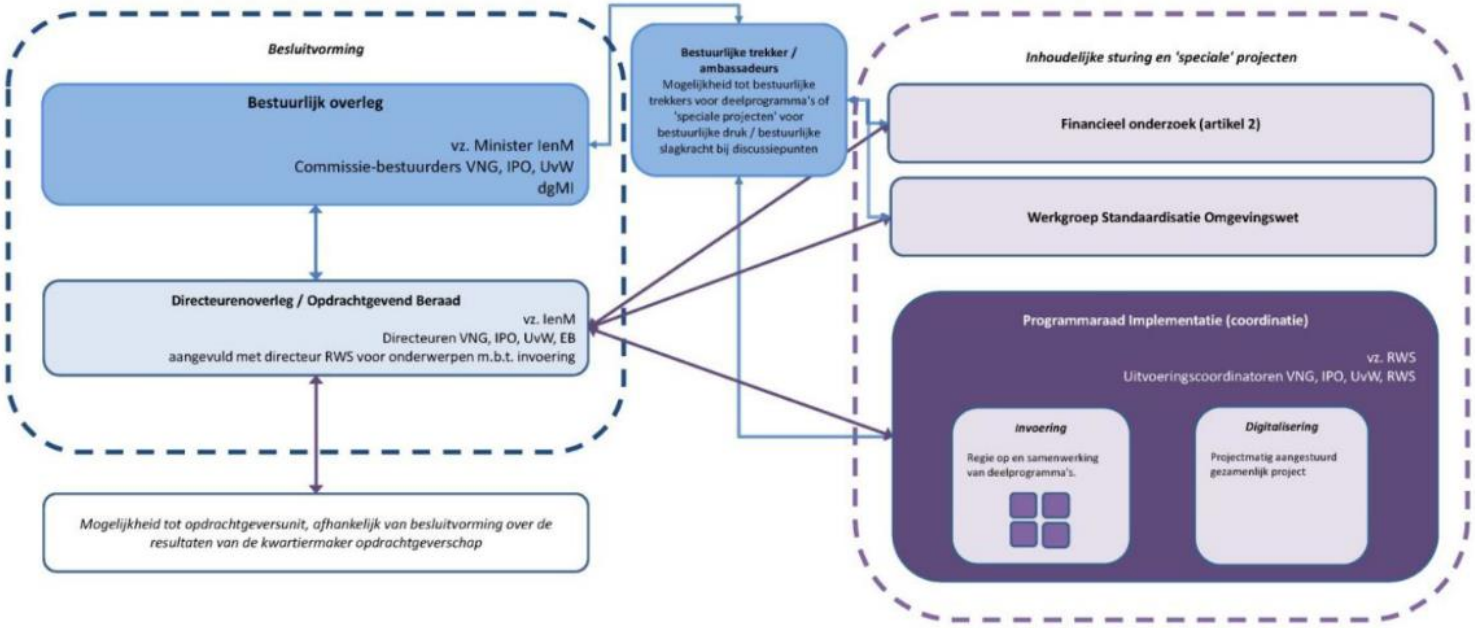

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: governance Programmaplan

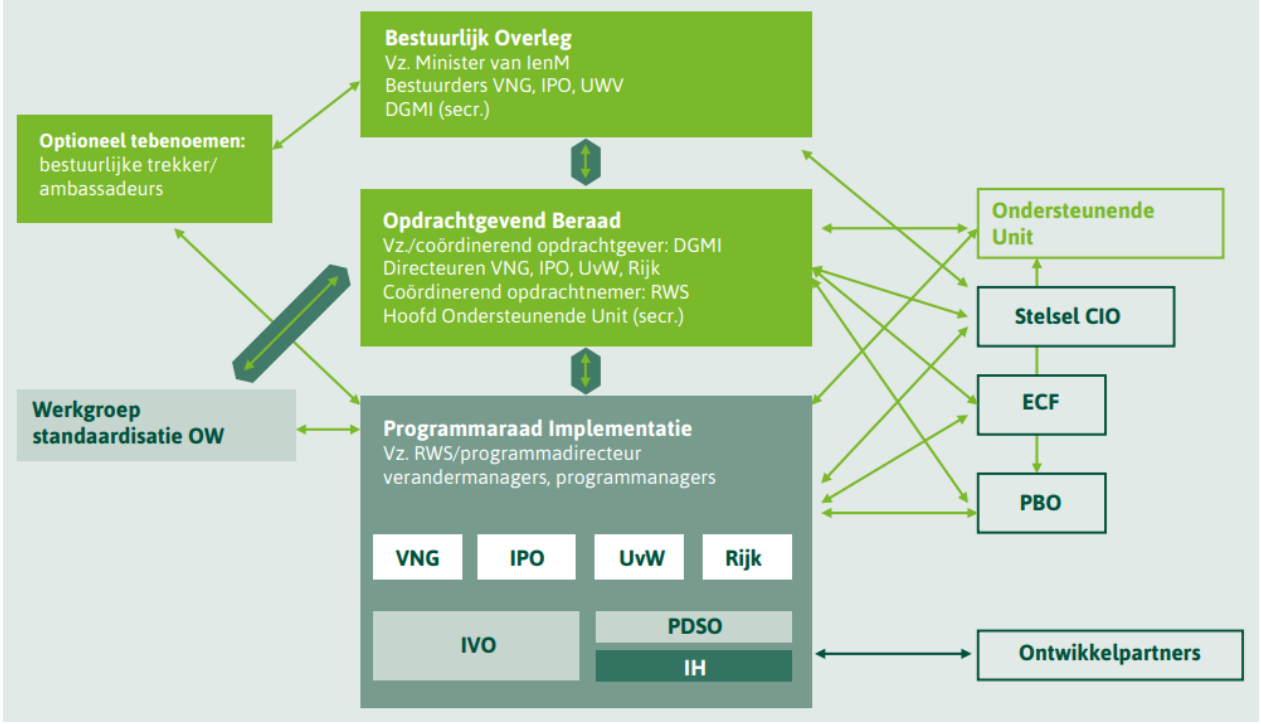

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: respondentenlijst en gebruikte documenten

Naam	Organisatie
Artikel 5.1 lid 2 sub e	RWS
Artikel 5.1 lid 2 sub e	VNG
Artikel 5.1 lid 2 sub e	IPO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	CIO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	EB
Artikel 5.1 lid 2 sub e	ADSO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	UvW
Artikel 5.1 lid 2 sub e	BZK
Artikel 5.1 lid 2 sub e	VNG
Artikel 5.1 lid 2 sub e	IVO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	UvW
Artikel 5.1 lid 2 sub e	BZK
Artikel 5.1 lid 2 sub e	BZK
Artikel 5.1 lid 2 sub e	ADSO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	IenW
Artikel 5.1 lid 2 sub e	Gemeente Lelystad
Artikel 5.1 lid 2 sub e	Provincie Overijssel
Artikel 5.1 lid 2 sub e	IenW
Artikel 5.1 lid 2 sub e	IPO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	DSO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	ADSO
Artikel 5.1 lid 2 sub e	ADSO
Artikel 5.1 lid 2 sub	BZK

#	Documentenstudie
1.	Agile werkwijze in governance omgevingswet
2.	Agile DSO
3.	Bestuursakkoord
4.	Memo ITO over Voortgangsrapportage
5.	Programmaplan ADSO
6.	Presentatie Governance (v0.5 en v0.7)
7.	Memo Governance tbv OGB 13-12-2017
8.	Governance Rijk
9.	Positie en taken Ondersteunende Unit
10.	Opdrachtomschrijving herziening Governance
11.	Verslag OGB op 17-12-2017
12.	Taken en inzet leden OU
13.	Governance model Grote Projecten
14.	Randvoorwaarden succesvolle realisatie DSO
15.	DSO overlegsoorten (v0.6)
16.	DSO rollen en verantwoordelijkheden (v13)
17.	DSO governance verbeterd (v10.4)
18.	Governance DSO (v5)
19.	CIO-oordeel v1.0 oktober 2016
20.	Programmaplan 2016-2019

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: aanpak gedetailleerd

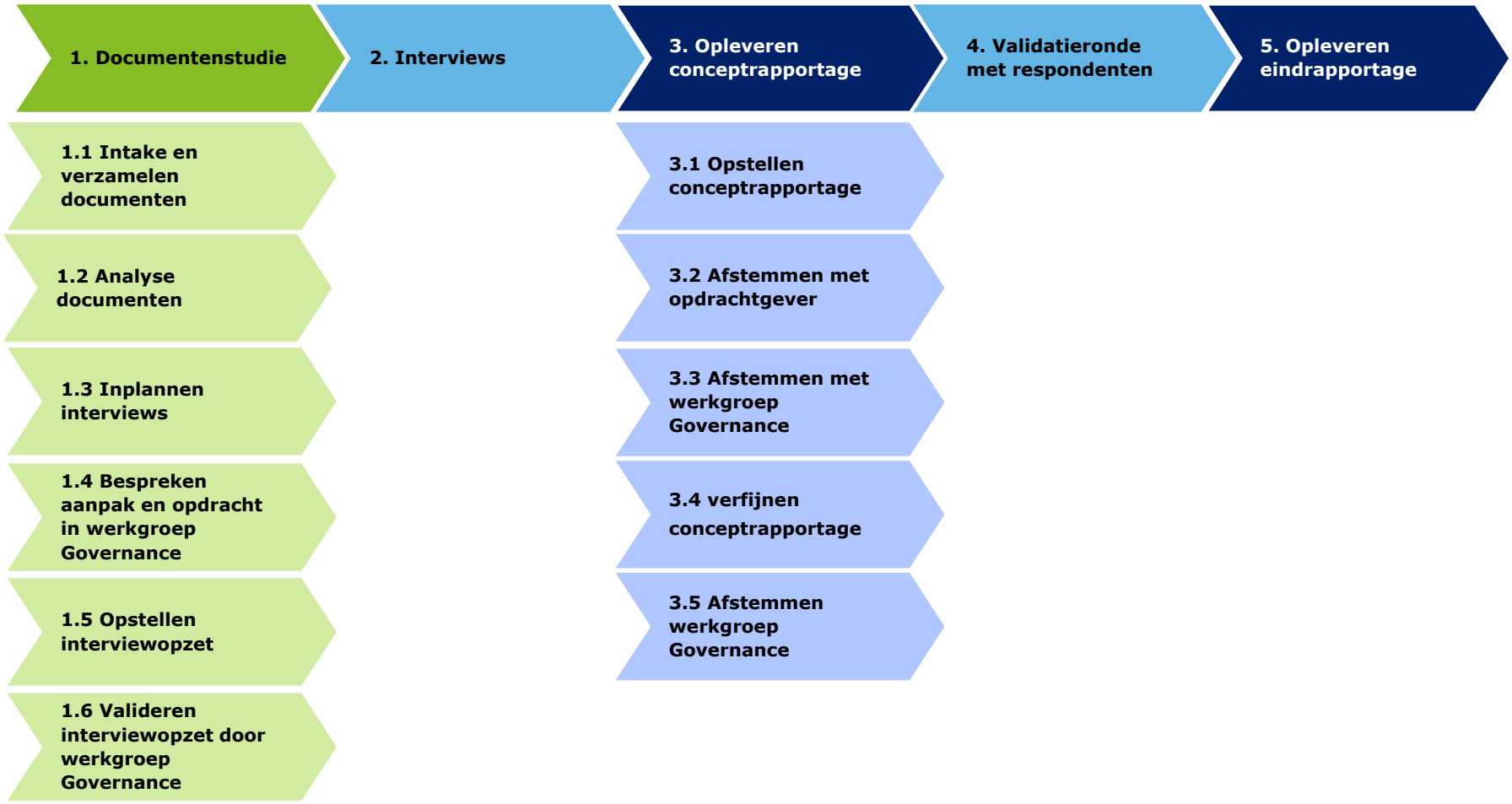

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: interviewopzet

Inhoud

1. **Introductie**
   a. Voorstelronde
   b. Doel van het interview
2. **Probleemanalyse**
   a. Open vragen
   b. Toetsen stellingen
3. **Verbeterpunten langs de lijnen/onderwerpen**
   a. Sturing en Rapportage
      i. Open vragen
      ii. Toetsen uitgangspunten en oplossingsrichting
   b. Advisering en Ondersteuning
      i. Open vragen
      ii. Toetsen uitgangspunten en oplossingsrichting
   c. Cultuur, Samenwerken en Transparantie
      i. Open vragen
      ii. Toetsen uitgangspunten en oplossingsrichting
4. **Vervolgproces**

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: interviewopzet

1. Introductie

- Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft op 23 september 2017 vastgesteld dat het wenselijk is om de governance van het programma ADSMO opnieuw tegen het licht te houden. Met governance worden zowel de sturings- als verantwoordingslijnen bedoeld.
- In het daaropvolgende OGB is afgesproken dat de daartoe ingestelde werkgroep Governance een interviewronde houdt alvorens een rapportage op te stellen.
- Op 19 december 2017 is in de werkgroep Governance besloten om hiervoor een externe partij in te schakelen. De interviews vinden plaats in januari 2018.

Doel van het interview

- Het doel van ieder interview is tweeledig:
    1. Analyseren van problemen over de governance aan de hand van open vragen en het toetsen van stellingen; en
    2. Bespreken van verbeterpunten aan de hand van open vragen en het toetsen van uitgangspunten en oplossingsrichtingen langs de lijnen/onderwerpen:
        i. Sturing en Rapportage
        ii. Advisering en Ondersteuning
        iii. Cultuur, Samenwerken en Transparantie
- Aanvullend wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de verbinding met het Agile werken binnen het programma.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: interviewopzet

2. Probleemanalyse

Open vragen

- Waar zitten volgens u de grootste knelpunten in de governance?
- Waarom moet volgens u de governance worden herzien?

Toetsen stellingen

- Onderscheid in strategische, tactische en operationele besluiten is onvoldoende duidelijk.
- Besluitvorming is soms te traag en complex.
- Mandaten en bevoegdheden van personen en taken van gremia zijn onvoldoende duidelijk.
- Onvoldoende samenhang en samenwerking tussen DSO, wetgeving, invoeringsondersteuning en Veranderopgaven.
- Onvoldoende zicht op de voortgang van de veranderopgaven.
- De kwaliteit van de informatievoorziening is niet altijd van het juiste niveau.
- Rijkspartners voelen zich onvoldoende aangehaakt bij stelselherziening.
- Er is op diverse plaatsen sprake van dubbele petten en dubbele sturing.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: interviewopzet

3. Verbeterpunten: Sturing en Rapportage

Open vragen

- Moet de governance worden aangepast? Zo ja, op welke punten moet de governance worden aangepast?
- In hoeverre is het Bestuursakkoord leidend voor de governance?

Toetsen uitgangspunten en oplossingsrichting

WIJZE VAN STURING

- Er dient te worden gestuurd op samenhang tussen wetgeving, digitalisering en veranderopgaven (implementatie).
- Ieder spoor kent een Programmadirecteur/Manager of er is één overkoepelende Programmadirecteur.
- Er is sprake van een sterk opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap (RWS als coördinerend opdrachtnemer), met scheiding in rollen tussen partijen of er is sprake van een programmasturing.
- Er is sprake van een duidelijke scheiding tussen sturing en verantwoording binnen het programma en richting de lijnorganisatie.

STRUCTUUR EN SCHEIDING PROGRAMMARAAD / OGB

- De PR heeft volledig mandaat om binnen de kaders (gesteld door het OGB) te sturen.
- Het OGB is verantwoordelijk voor het aanpassen van de kaders en het versnellen van de ontwikkeling of het OGB stelt de increments vast.
- Versnellen besluitvorming: het OGB vergadert frequenter of de PR krijgt meer mandaat of een tussenvariant met een Dagelijks Bestuur vanuit het OGB.

AANSTURING DSO / IVO

- Het DSO en IVO worden aangestuurd door de PR of door een Programmadirecteur of rechtstreeks door een OGB-lid.

RANDVOORWAARDEN

- Op elk niveau is 1 persoon verantwoordelijk, horende de andere partijen.
- Escalatielijnen zijn kort. Strategische, tactische en operationele besluitvorming dient op het juiste niveau genomen te worden. Dus strategisch op het niveau van OGB en operationeel zo laag mogelijk.
- Er moet worden aangesloten op de bestaande P&C cyclus van organisaties om dubbele rapportagelijnen te voorkomen.
- Het OGB kent een model van portefeuillehouders met OGB-leden die voor een bepaald onderwerp verantwoordelijk zijn.

RAPPORTEREN

- De PR legt verantwoording af aan het OGB en is verantwoordelijk voor het (tijdig) rapporteren van eventuele knelpunten omtrent financiën, doelstellingen en de voortgang van de sporen wetgeving, implementatie en het DSO.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: interviewopzet

3. Verbeterpunten: Advisering en Ondersteuning

Open vragen

- In hoeverre is het Governancemodel Grote Projecten van het Ministerie van IenW leidend voor de governance?
- Waar dienen de adviserende en ondersteunende organen (Ondersteunende Unit, Architectuur, PBO, CIO en ECF) te worden opgenomen in de governance?

Toetsen uitgangspunten en oplossingsrichting

- De adviserende en ondersteunende organen hebben een onafhankelijke adviesfunctie richting de PR (en vervolgens het OGB) of adviseren alleen het OGB.
- De taak van de Ondersteunde Unit wordt beperkt tot een secretariaatsfunctie voor het OGB of het krijgt een staffunctie om faciliterende zaken op te pakken of het kan adviserend optreden richting de OGB.
- De Ondersteunde Unit is verantwoordelijk voor de ondersteuning en advisering aan de voorzitter van het OGB (opdrachtgever) of het ondersteunt en adviseert ook de overige OGB-leden.
- De Ondersteunende Unit valt rechtstreeks onder de opdrachtgever of het krijgt een andere positie binnen de governance.
- Er dient zowel een ECF als een CIO te worden benoemd of beide controlrollen moeten worden gecombineerd.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Bijlagen: interviewopzet

3. Verbeterpunten: Cultuur, Samenwerken en Transparantie

Open vragen

- Hoe ervaart u de onderlinge samenwerking tussen de betrokken partijen en hoe kan dit worden verbeterd?
- In hoeverre belemmert de huidige governance de samenwerking binnen het programma?
- Welke gevolgen heeft het Agile werken binnen het programma voor governance en samenwerking?

Toetsen uitgangspunten en oplossingsrichting

- Er moet duidelijkheid zijn over rollen en functies. Deze zijn gescheiden – personen en gremia hebben geen dubbele petten.
- Binnen de gehele keten dient te worden samengewerkt. Veranderopgaven, Wetgeving en DSO zijn gelijkwaardig en kennen een duidelijke samenhang.
- Binnen het programma kunnen partijen elkaar aanspreken op de voortgang en de gerealiseerde resultaten ondanks de bestuurlijke scheiding.
- Het is wenselijk om de huidige samenwerking tussen partijen te formaliseren.
- Het programma kent een cultuur van samenwerking en besluiten worden uitsluitend unaniem genomen of er wordt gestuurd op resultaten.

© 2017 Deloitte The Netherlands

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postadres Postcode Plaats

VERTROUWELIJK
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e Programma Aan de Slag met de Omgevingswet
Koningskade 4
2596 AA Den Haag

Dienst
Eenvoudig beter

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
T Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e@minienm.nl

Kenmerk
2018-0000067139

Uw kenmerk
Uw kenmerk

Bijlage(n)
Bijlage

Datum

Betreft Opdrachtbrief werkzaamheden 1 maart t/m 30 juni 2018

Geachte Artikel 5.1 lid 2 sub e,

Bij deze verleen ik u de opdracht tot het uitvoeren van de werkzaamheden zoals in deze brief gemeld. Dit onder verwijzing naar de regeling Agentschappen. De aanvang van de opdracht is 1 maart 2018 en de einddatum is uiterlijk 30 juni 2018.

Algemeen

Recent heeft u een opdrachtbrief ontvangen voor het uitvoeren van werkzaamheden van 1 januari t/m 28 februari 2018. In het Opdrachtgevend Beraad (OGB) en het daarop volgende Bestuurlijk Overleg zullen naar verwachting eind februari/begin maart keuzes worden gemaakt over de scope, onder andere op basis van het advies van de taskforce complexiteitsreductie en de Stuurgroep Begrotingsvoorbereiding. Daarnaast zullen keuzes worden gemaakt over de mate van invoeringsondersteuning (incl. het Informatiepunt). Voorjaarsbesluitvorming omtrent de financiële claim kan ook leiden tot aanvullende besluitvorming over de toekomst en scope van dit programma. Deze opdracht wordt verstrekt onder de voorwaarde dat de consequenties van de gemaakte keuzes door het OGB en BO z.s.m. binnen het implementatieprogramma worden doorgevoerd. Zo nodig ontvangt u hiervoor een aangepaste opdracht. Gelet op de voorwaardelijkheid van deze opdracht wordt u dan ook verzocht terughoudend om te gaan met het aangaan van verplichtingen.

Werkzaamheden maart t/m juni 2018

De uit te voeren werkzaamheden zijn de noodzakelijke werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd teneinde te voorkomen dat het Programma moet worden stopgezet. Ten aanzien van de werkzaamheden voor Program Increment 6 geldt de voorwaarde dat de scope hiervoor nog door het OGB moet worden bepaald. Deze scopebepaling kan niet leiden tot meerkosten.

Algemeen

- Opstellen werkplan voor de overige kwartalen van 2018, na besluitvorming in het OGB en BO eind februari/begin maart 2018, onder andere over het advies van de taskforce en de keuzes t.a.v. Invoeringsondersteuning, Informatiepunt en de Monitor.

derubricering

Dienst
Organisatie

Kenmerk
Ons kenmerk

Ook hiervoor geldt dat de Voorjaarsbesluitvorming nog tot wijzigingen kan leiden.

DSO

- Uitvoeren Epics voor de maand maart Q1 en Q2, passend binnen het basisniveau zoals door de taskforce geadviseerd, cf. notitie geaccordeerd in het OGB van 12 december en werkzaamheden uitvoeren in het kader van pre-productie.

Invoeringsondersteuning

- Activiteiten m.b.t. de kerninstrumenten en ondersteuning van de invoer van DSO.

Informatiepunt

- Uitleg wet- en regelgeving en vertaling naar de praktijk door content te ontwikkelen.

Monitor

- Opleveren kwartaalmonitor.

Verplichtingenbudget en kasbudget
Voor het uitvoeren van de bovenstaande werkzaamheden van 1 maart t/m 30 juni stel ik een bedrag van maximaal €13,8 miljoen beschikbaar.

Verplichtingen en kasbudget (in miljoenen)		
Projecten ontwikkelpartners RWS, overig (Ontwikkeling)	€	5,60
Overige kosten DSO	€	3,80
Detacheringen/inhuur (IVO, Overkoepelend)	€	2,30
Diverse kleine productinkopen (IVO, IP, Overkoepelend)	€	1,40
Communicatie	€	0,30
Monitor	€	0,40
Totaal verplichtingen en kasbudget	€	13,80

Betaling
De kosten voor uitvoering van deze Opdrachtovereenkomst worden betaald door Opdrachtgever. Betaling door Opdrachtgever aan Opdrachtnemer geschiedt vooraf op basis van de afspraken uit deze Opdrachtovereenkomst. Betalingen door Opdrachtgever vinden plaats onder vermelding van een duidelijke omschrijving door Opdrachtnemer. Na afronding van de opdracht vindt een nacalculatie plaats op basis van de werkelijke kosten.
Bovenstaand bedrag zal worden gefactureerd aan de opdrachtgever.

derubricering

Dienst
Organisatie

Kenmerk
Ons kenmerk

Na bovengenoemde besluitvorming door het OGB en BO kan een plan voor de rest van 2018 worden opgesteld, met mogelijke houdbaarheid tot Voorjaarsbesluitvorming.

IK budgetten
Voor de personele inzet van RWS rondom omgevingswet wordt een aparte opdracht opgesteld. De intentie is de IK opdracht voor 2 februari 2018 te tekenen.

Met vriendelijke groet,
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postadres Postcode Plaats

VERTROUWELIJK
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e Programma Aan de Slag met de Omgevingswet
Koningskade 4
2596 AA Den Haag

Dienst
Eenvoudig beter

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
T Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e@minienm.nl

Kenmerk
IENW/BSK-2018/29315

Uw kenmerk
Uw kenmerk

Bijlage(n)
Bijlage

Datum 06 FEB. 2018

Betreft Opdrachtbrief werkzaamheden omgevingswet 1 januari t/m 30 juni 2018 voor personele inzet RWS

Geachte Artikel 5.1 lid 2 sub e,

Bij deze verleen ik u de opdracht tot het uitvoeren van de werkzaamheden zoals in deze brief gemeld. Dit onder verwijzing naar de regeling Agentschappen. De aanvang van de opdracht is 1 januari 2018 en de einddatum is uiterlijk 30 juni 2018.

Algemeen
Zoals aangekondigd in de opdrachtbrief 'werkzaamheden 1 maart t/m 30 juni 2018', kenmerk 2018-0000 067 139, betreft deze brief de personele inzet van RWS rondom de Omgevingswet.

IK budget
Voor de personele inzet van 1 januari t/m 30 juni 2018 stel ik een bedrag van maximaal € 6,6 miljoen beschikbaar.

Programmaonderdeel	**fte**	**kosten in mln euro**	**taken**
Overkoepelende taken	13,2*	1,69	Programmadirecteur, directeur bedrijfsvoering, HR ondersteuning, financiën, omgevingsmanagement en communicatie, programma-beheersing, kosten- en baten management, monitor
DSO			
Overkoepelend DSO	3,75	0,45	Raakvlakmanager, leadarchitecten, adviseur agile werken
Overkoepelend DSO opdracht CIV	3,3	0,44	Domeinmanager, inkoopadvies en programmabeheersing

derubricering

Programmaonderdeel	**fte**	**kosten in mln euro**	**taken**
Overkoepelend DSO opdracht WVL	2,90	0,39	Domeinmanager, strategisch adviseur, inkoopadvies en programmabeheersing
Inhoud DSO opdracht WVL	11,31	1,47	Opleveren PI 5 maand maart en PI 6
Inhoud DSO opdracht CIV	19,27	3,41	Opleveren PI 5 maand maart en PI 6
IVO			
Overkoepelend IVO	6,1	0,74	Werken aan kerninstrumenten, begeleiden landelijke bijeenkomsten, Omgevingsmanagement en beheersing
Inhoud opdracht WVL	5,8	0,70	Werken aan kerninstrumenten, overdracht kennis wet, ondersteuning DSO
Informatiepunt			
Inhoud opdracht WVL	26,9	3,60	Overdracht kennis wet, schrijven webcontent
Informatieproducten			
Inhoud opdracht WVL (Q1 2018)	1,77	0,20	Afronden van de werkzaamheden cf. opdracht jan-feb 2018
Totaal RWS CIV	**22,6**	**3,9**	
Totaal RWS WVL	**50,7**	**6,6**	
Totaal ADSMO	**21**	**2,6**	
TOTAAL 2018	**94,3**	**13,10**	

**Hiervan 11,75 FTE overkoepelende taken in de overdracht aan ministerie van Binnenlandse zaken.*

Verantwoording
De uitputting van de bovengenoemde programmaonderdelen dient nauwkeurig te worden gemonitord door middel van de kwartaalrapportages. In deze kwartaalrapportages dient ook de voortgang van het Programma te worden aangegeven, d.w.z. de bereikte resultaten en uitgevoerde werkzaamheden zoals gemeld in deze brief.

Betaling
De kosten voor uitvoering van deze Opdrachtovereenkomst worden betaald door Opdrachtgever. Betaling door Opdrachtgever aan Opdrachtnemer geschiedt vooraf op basis van de afspraken uit deze Opdrachtovereenkomst. Betalingen door Opdrachtgever vinden plaats onder vermelding van een duidelijke

derubricering

derubricering

Dienst
Organisatie

Kenmerk
2018-0000085722

omschrijving door Opdrachtnemer. Na afronding van de opdracht vindt een nacalculatie plaats op basis van de werkelijke kosten.
Bovenstaand bedragen zullen worden gefactureerd aan de opdrachtgever.

Met vriendelijke groet,
Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Artikel 5.1 lid 2 sub e

Geprint met Digidoc 2 op 02-02-2018, 12:18

Verzoekoverzicht

Werkmap

Onderwerp: Aan de Slag met de Omgevingswet IK budget
Nummer: 2018-0000004585
Werkstroom: Paraferen Algemeen

Algemeen taakverzoek

02/02 geprint CP
2/2 TA: graag printen voor dgBW (cc pdgBW en MinBZK)

Verzendverzoek

Behandelfase

Stap 0001	Behandelen
Behandelaar:	Asrafali, Tariq Anwar
Afdeling:	Bureau DGBW
Start:	02-feb-2018, 12:12
Einde:	02-feb-2018, 12:14
Beslissing:	_overdragen

Stap 0001	Overdragen
Van:	Asrafali, Tariq Anwar
Afdeling:	Bureau DGBW
Naar:	DGBW
Afdeling:	DGBW
Start:	02-feb-2018, 12:14

Stap 0001.1	Delen
Deler:	DGBW
Afdeling:	DGBW
Gedeelde:	PBA/Digitale Balie
Afdeling:	PBA
Start:	02-feb-2018, 12:16
Deelverzoek:	2/2 TA: graag printen voor dgBW (cc pdgBW en MinBZK)

1000
Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
M Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
T Artikel 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 februari 2018

notitie OGB

Onderwerp	Advies governance Omgevingswet
Agendanummer	Ter informatie
Datum	22 februari 2018

Aard van de behandeling:
Ter informatie

Toelichting
Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft in september 2017 een werkgroep Governance ingesteld met de opdracht mogelijke keuzes voor invulling van de governance uit te werken. In december 2017 heeft deze werkgroep Deloitte gevraagd een onafhankelijk advies op te stellen.

Deloitte heeft op basis van een documentenstudie en een interviewronde, een probleemanalyse gemaakt van de huidige governance. Het concept rapport is op 12 februari ter validatie toegezonden aan alle geïnterviewden.

De keuze voor een nieuwe governance is een belangrijk onderwerp en dit vraagt voldoende bespreektijd. Deze tijd is niet beschikbaar op 22 februari. Bespreking van het governance rapport vindt dan ook plaats in de strategische sessie van het OGB zodat de OGB leden ruime gelegenheid hebben zich hierop voor te bereiden.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
5 maart 2018

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	26 februari 2018 16:30
Vergaderplaats	Min BZK, Den Haag
Deelnemers	Artikel 5.1 lid 2 sub e (verslag).

1. **Opening en mededelingen**

Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt zichzelf voor als de nieuwe programma DG Omgevingswet. Hij geeft aan dat de Omgevingswet formeel is omgehangen naar BZK, en dat de inrichting van het programma DG nog verder uitgewerkt wordt. Duidelijk is dat het DG zal bestaan uit Eenvoudig Beter, Aan de Slag en de NOVI. Ook de verandermanager Rijk valt onder het programma DG. De inrichting hangt samen met de opvolging van het governancerapport van Artikel 5.1 lid 2 sub e. Afgesproken wordt over de governance op korte termijn in klein comité over door te praten. Artikel 5.1 lid 2 sub e benadrukt daarbij dat de ophanging van het interbestuurlijke programma ADSMO ook interbestuurlijk besproken moet worden.

Afspraken:
Er wordt op korte termijn een overleg met de OGB-leden gepland om door te praten over de governance.

2. **Verslag OGB 26-02-2018**

Het verslag wordt vastgesteld.

3. **Stand van zaken / reactie op brief over financiële situatie**

Er is vanuit de VNG, het IPO en de UvW een brief gestuurd naar de minister waarin zorgen over de financiële situatie worden geuit. Er is een reactie vanuit de minister gestuurd, deze wordt rondgestuurd naar de OGB-leden.

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat er voldoende middelen zijn tot eind van het jaar, maar dat er voor daarna geld bij moet komen. Daarover loopt besluitvorming in het traject rondom de voorjaarsnota. Begin mei zal daar meer duidelijkheid over zijn.
Artikel 5.1 lid 2 sub i

4. **Resultaten 2017**

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een korte toelichting op de stand van zaken bij het DSO en de behaalde resultaten. De technische basis is gelegd. In het 4e kwartaal zijn 5 praktijkproeven met andere overheden gedaan, daaruit bleek dat de ketens in de minimale basis werken van A tot Z. Deze werkwijze heeft zich bewezen, de volgende kwartalen wordt daarop doorgegaan.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan de hand van een aantal sheets een toelichting op Invoeringsondersteuning. De sheets zijn als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat er een uitgebreide Q4 rapportage is, waarnaar goed is gekeken door PBO en OU. Hieruit blijkt dat de mijlpalen voor invoeringsondersteuning veelal zijn gehaald. Voor het DSO is 86% van de voornemens geleverd als wordt gekeken naar de functionaliteit. Dat is een acceptabele score die gemiddeld is voor een Agile-project. Het OGB herkent zich in dit beeld en geeft het programma decharge voor 2017. Er is daarmee verantwoording afgelegd.

5. **Digitaal stelsel**

a. Besluitvormingsagenda

Artikel 5.1 lid 2 sub e wil graag de verschillende acties in samenhang en interbestuurlijk oppakken. Hij suggereert om daarvoor net als bij de taskforce een externe onafhankelijke voorzitter te zoeken. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het belangrijk is om interbestuurlijk dingen uit te werken. Afgesproken wordt dat hij het traject rondom de samenwerkingsruimte trekt. De uitwerking van de bruidschat in relatie tot het DSO wordt door het Rijk getrokken vanwege de directe relatie met de uitwerking van de regelgeving.

In het kader van de governance zal ook de vraag aan de orde komen hoe de nog niet belegde acties het best kunnen worden opgepakt.

Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt naar het nut en de rol van het programma van eisen. Artikel 5.1 l geeft aan daar behoefte aan te hebben, zodat duidelijk is wat er gevraagd wordt. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het vanuit goed opdrachtgeverschap nodig is een scherp eindbeeld te hebben waarnaar toe gewerkt wordt. De doelarchitectuur en

het PvE zullen n.a.v. de besluitvorming in het bestuurlijk overleg over het basisniveau via bestaande structuur interbestuurlijk worden uitgewerkt.

b. Voorstel voor basisniveau

Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op het gevoerde proces. Er zijn door alle partijen impactanalyses uitgevoerd. De voorstellen voor het OGB zijn interbestuurlijk en onder regie van een stuurgroep afgestemd. Er is dus een goed proces gevoerd. Hij kan op basis daarvan met de voorstellen instemmen. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat voor het IPO de omgevingsvisie als omgevingsdocument, digitale ondersteuning voor samenwerking, ondersteuning van het huidige dienstverleningsniveau en het zo snel mogelijk digitaal ontsluiten van de omgevingsvergunning belangrijk zijn. Dit zit goed in de voorstellen, het IPO kan dus instemmen. Artikel 5.1 lid 2 sub e is ook akkoord met de voorstellen in de beslisnotitie. Hetzelfde geldt voor Artikel 5.1 lid 2 sub e namens de rijkspartijen. Ze vraagt daarbij aandacht voor de bruidsschat, dit is belangrijk voor het dienstverleningsniveau.

Artikel 5.1 lid 2 sub e deelt mee dat dit onderwerp ook is besproken in de Strategische gebruikersraad. Aandachtspunten van de gebruikersraad zijn:

- Vergeet het bedrijfsleven als gebruiker niet.
- Er is duidelijkheid nodig over standaarden.
- Zorg voor goede informatie op één plek.
- Informatie over vergunningen zou beschikbaar moeten zijn.
- Markt heeft al ervaring met toepasbare regels en ook met samenwerkingsfunctionaliteit. Maak daar gebruik van.

Artikel 5.1 lid 2 sub e zit in de Gebruikersraad. Hij deelt mee dat hij overweegt om hier geen deel meer aan te nemen, om zijn rol als opdrachtgever zuiver te kunnen houden.

c. Ontwikkelagenda

De uitwerking van de ontwikkelagenda wordt meegenomen in de besluitvorming over de organisatie van de verschillende acties.

d. Verbetering gebruikersbetrokkenheid

Artikel 5.1 lid 2 sub e benadrukt het belang van betrokkenheid van burgers en bedrijven. Het programma wordt gevraagd hier een voorstel voor de maken.Alle deelnemers zien het belang van de verbetering van de gebruikersbetrokkenheid en stemmen in met de aanpak, maar nog niet met het financiële voorstel. Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat het logisch is dat praktijkproeven door het gezamenlijke programma georganiseerd en gefinancierd worden maar vraagt of de betrokkenheid in menskracht niet door alle partijen zelf gefinancierd kan worden. Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat mensen soms een vergoeding voor hun inzet nodig hebben. Het is nu niet duidelijk wat er precies wordt gevraagd. Afgesproken wordt dat een voorstel voor de financiering in het volgende OGB terugkomt.

<u>Besluiten:</u>

- Het OGB stemt in met de voorstellen over het basisniveau van de taskforce zoals in de geagendeerde notitie voorgesteld.
- Het Globaal Programma van Eisen en de Doelarchitectuur worden conform de besluiten over de taskforce geactualiseerd.
- Artikel 5.1 lid 2 sub e trekt de voorbereiding van de besluitvorming over de wensen rondom de samenwerkingsruimte.
- De uitwerking van de bruidsschat wordt door het Rijk getrokken, met interbestuurlijke afstemming.

- De manier waarop de openstaande acties verder worden georganiseerd, komt aan bod bij de discussie over de governance.
- Het OGB stemt in met de voorstellen om de gebruikersbetrokkenheid te verbeteren, een voorstel voor de financiering komt terug in het volgende OGB. Het programma ADSMO wordt gevraagd ook een voorstel voor de gebruikersbetrokkenheid van burgers en bedrijven op te stellen.

6. **Invoeringsondersteuning**

Artikel 5.1 lid 2 sub e licht toe dat er drie scenario's zijn opgeleverd. Onderdeel daarvan is de financiering van de gebruikersbetrokkenheid die deels uit het budget van IVO zou moeten komen. Zonder het totale financiële plaatje is het lastig hier besluiten over te nemen. Er vindt daarom nu geen besluitvorming plaats. Artikel 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht te besteden aan een scenario waarbij invoeringsondersteuning vanuit regionale netwerken wordt georganiseerd.

7. **Beheer**

Er is een voorstel voor een opdracht aan een verkenner ter vaststelling geagendeerd. Het is belangrijk dat hier snel stappen op worden gezet. Er worden onderdelen van het DSO opgeleverd, en er is een organisatie nodig die het beheer daarvan op zich neemt.

Artikel 5.1 lid 2 sub e kan instemmen met de opdracht. Het is urgent, maar hij vraagt zich af of een tijdpad tot de zomer haalbaar is. Ook omdat het IPO nog met een second opinion komt. Artikel 5.1 lid 2 sub e is ook akkoord met de opdracht, en stelt ook voor om wat meer tijd te nemen (tot september). Artikel 5.1 lid 2 sub e sluit daarbij aan.

Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat er snel stappen moeten worden gezet. In 2021 gaat de wet in. Minimaal een jaar van tevoren moet alles stabiel zijn om te kunnen oefenen en aan te sluiten. Iets meer tijd voor de verkenner mag als dat noodzakelijk is, maar er moet wel voortgang in zitten.

Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat er binnenkort al producten 'van de lopende band afkomen'. Die moeten beheerd worden. Hij stelt voor dat het programma dat voorlopig doet. Deze kosten zitten niet in de raming en zullen worden bijgehouden. Daar wordt mee ingestemd.

De VNG heeft een kandidaat voor de verkenner. Artikel 5.1 lid 2 sub e heeft nog een gesprek met hem. Ook Artikel 5.1 lid 2 sub e wil hem graag nog spreken. Het IPO en de UvW kunnen instemmen met de kandidaat.

<u>Besluiten</u>

- De adviesgroep governance beheer en exploitatie krijgt dechargé
- De opdracht voor de verkenner tijdelijk beheer wordt vastgesteld, de termijn wordt verlengd tot september of zoveel eerder als mogelijk. De voorgang wordt telkens tussentijds in het OGB besproken.
- Het OGB gaat onder voorbehoud van een gesprek met Artikel 5.1 lid 2 sub e akkoord met de door de VNG voorgedragen kandidaat.
- Tot het moment waarop (onderdelen van) het DSO door een beheerorganisatie in beheer worden genomen, wordt het tijdelijk beheer gedaan door het programma DSO. Hiervoor wordt een

kostenadministratie bijgehouden omdat het programma hier nu geen financiering voor heeft.

8. Informatiehuizen

De geagendeerde notitie schetst de stand van zaken van het project informatieproducten. In Q1 worden de resultaten van de huidige opdracht opgeleverd, deze worden in het OGB van april geagendeerd. Het BO van 8 maart wordt meegenomen in de veranderde aanpak waartoe het OGB in november 2017 al heeft besloten.
Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er niet voor alle informatieproducten draagvlak is bij de rijkspartijen. Daarnaast is het van belang om scherper te definiëren wat een informatieproduct is. Nu komen er te veel dingen op één hoop, waardoor besluitvorming onduidelijk is.
Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt dat organisaties belangrijk blijven voor het beheer van informatie. Alle informatie vanuit één centrale organisatie laten beheren is lastig. De informatiehuizen moeten daarom niet door de achterdeur verdwijnen. Artikel 5.1 lid 2 stelt dat dit past binnen de aanpak. Het gaat om de vraag welke organisatie het best een taak kan doen.

9. Agenda Bestuurlijk overleg 8 maart

Op basis van dit overleg staan in het kader van de implementatie de volgende punten op het bestuurlijk overleg:

- Financiële situatie
- Opvolging BIT (basisniveau en gebruikersbetrokkenheid)
- Informatieproducten
- Verkenner Beheer

Artikel 5.1 lid 2 sub e stelt voor een korte geannoteerde agenda te maken. Dit wordt afgesproken. Artikel 5.1 lid 2 sub e wil ook graag stil staan bij de vormgeving van de bestuurlijk overleggen binnen BZK. Artikel 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat daar een nota over naar de minister gaat. Denkrichting is om één bestuurlijk overleg voor alle onderwerpen op het fysiek domein te organiseren.

10. Rondvraag en sluiting

-

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Invoeringsondersteuning

Notitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M

T

Datum
21 maart 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Uitgangspunten implementatiestrategie en DSO
Agendanummer	3
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e & Artikel 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e & Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	26 maart 2018

Reden agendering

Om te komen tot een goede implementatie van de wet en het DSO wordt momenteel gewerkt aan een meer in samenhang en meer gedetailleerde implementatiestrategie. Het opstellen van een implementatiestrategie is een van de aanbevelingen van de taskforce.

Met een aantal OGB leden is afgelopen weken gesproken wat de uitgangspunten en verwachtingen zijn. Reden van agendering van deze notitie is het OGB meenemen in de redeneerlijnen. De implementatiestrategie zal in de komende maanden verder worden uitgewerkt en vóór de zomer van 2018 aan het OGB worden voorgelegd.

Toelichting

Om hier invulling aan te geven hebben alle partners in het implementatieprogramma aangegeven behoefte te hebben aan ***integrale roadmap.*** In de monitor is deze behoefte ook geuit. Enerzijds een roadmap om aan te geven wat wanneer beschikbaar komt en wat dus per veranderopgave gereed moet zijn vanuit de wet gezien, maar ook de afhankelijkheid met de eigen lokale ambitie.

Deze integrale roadmap moet ook dusdanig uitgewerkt worden dat duidelijk wordt binnen het programma wie waarvoor en wanneer aan de lat staat. Daarmee ontstaat inzicht in elkaars activiteiten, op welke activiteiten samengewerkt moet worden. Deze roadmap wordt daarmee een sturingsinstrument voor het OGB om de voortgang te bewaken. De increment-planningen zijn vervolgens de kwartaalplanningen waarmee de roadmap gedetailleerd vorm en inhoud krijgen. Deze roadmap is een product van alle partners en wordt dan ook gezamenlijk vorm gegeven de komende maanden.

Cruciaal onderdeel van de roadmap en het verbeteren van de gebruikersinbreng is het ***inrichten van praktijkproeven en pre-implementatie tot 2019***. Dit is een integrale verantwoordelijkheid. Het DSO zal meer vanuit de procesketen worden ontwikkeld en beproefd. De praktijkproeven zullen daartoe vanuit de procesketen worden opgepakt. Daarnaast willen we stimuleren dat overheden (eventueel regionaal) in kleine stappen en met opgeleverde deelproducten van het DSO aan de slag gaan. Dit is een belangrijke rol voor de veranderopgave om dit op te pakken. Met welk kerninstrument en welk product zal per veranderopgave verschillend zijn en vraagt dus een gedifferentieerde aanpak. Hiermee kunnen overheden zelf voorkomen dat de implementatie een big bang operatie wordt. De wijze waarop dit vorm kan krijgen en hoe de ondersteuning eruit ziet wordt komende maanden uitgewerkt.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tot slot ***de implementatieperiode 2019-2020.***
De periode 2019-2020 staat in het teken van het klaar stomen en aansluiten door alle bevoegd gezagen op het DSO. Hiervoor zullen in de komende maanden een aantal uitgangspunten worden ontwikkeld, die met name de relatie weergeven met de beheerorganisatie.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaraad

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Oplegnotitie OGB

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e
Artikel 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
M Artikel 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voornemens Q2 2018 Programma Aan de slag met de Omgevingswet inclusief Digitaal Stelsel Omgevingswet
Agendanummer	4
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

Doel notitie en gevraagde beslissing

Het tot stand brengen van 'werkende ketens' staat in 2018 centraal. Dit betekent dat de werkwijze, de kerninstrumenten, de landelijke voorziening, de lokale applicaties en de ondersteuning naadloos op elkaar aan moeten sluiten. In de voorbereiding van de werkzaamheden voor Q2 2018 zijn de voornemens die de veranderopgaven, invoeringsondersteuningen DSO-Landelijke Voorziening hebben met het Digitaal Stelsel, met elkaar in verband gebracht en gematcht. Het resultaat is een gemeenschappelijk doel, richting en ritme, waarin de activiteiten die binnen de teams ondernomen worden elkaar aanvullen en versterken.
Deze notitie beschrijft het doel en de richting die het programma in Q2 in wil slaan om tot werkende ketens te komen.

Wij vragen u op basis van deze notitie:

1. Kennis te nemen van het voorgenomen doel en richting voor Q2 2018, volledig in lijn met het Basisniveau zoals besproken in het OGB op 26 februari 2018;

Doel Q2 2018

'Werkende ketens'. Bevoegd gezagen (BG), koepels, invoeringsondersteuning en DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV) intensiveren dit kwartaal de samenwerking. Terwijl het *Basisniveau* van de landelijke voorziening verder wordt uitgebouwd, komt er vanuit de veranderopgaven (nog) meer zicht op wat er lokaal en overkoepelend moet gebeuren. Leveranciers van BG'en, die hun applicaties moeten aansluiten op de landelijke voorziening, spelen hier een sleutelrol in. Het ondersteunen van BG bij het selectie- en aanbestedingsproces (door veranderopgaven) én het ondersteunen van leveranciers via het Open stelsel (door en als onderdeel van DSO-LV) is dan ook belangrijk. Daarnaast wordt dit kwartaal onder regie van de opdrachtgever (met ondersteuning van OU) een voorstel geschreven voor de samenwerkingsfunctionaliteit ter besluitvorming door het OGB.

Programma DSO werkt met drie productieketens, waarin wordt samengewerkt tussen meerdere projectteams die onderdelen maken van dezelfde set eindproducten. Het gaat om de ketens ***Van Plan tot Publicatie*** (ruwweg: wat is er nodig om een omgevingsplan of een daarmee vergelijkbaar besluit voor te bereiden, vast te stellen en te publiceren), ***Van Idee tot Afhandeling*** (ruwweg:

wat is er nodig om te bekijken of je een vergunning / melding nodig hebt, deze aan te vragen en hem te verlenen) en ***Van Vraag tot Informatie*** (ruwweg: wat is er nodig om een antwoord te vinden op vragen als: waar mag ik hier een huis bouwen). Voor de drie ketens zijn de volgende doelen geformuleerd voor Q2 2018:

In de keten **Plan tot Publicatie** zullen door team Invoeringsondersteuning (IVO) en de veranderopgaven verkenningen gestart worden voor het werken aan wat in de landelijke voorziening van DSO nodig is om een omgevingsvisie en een projectbesluit te kunnen voorbereiden en vaststellen. Voor het werken aan wat nodig is om een omgevingsplan vast te stellen is in de afgelopen kwartalen al veel gebeurd: dit is immers het belangrijkste instrument in deze keten. Naast het werk wat DSO-LV heeft verzet (dat gaat vooral over het hoe: hoe komt een omgevingsplan in DSO tot stand en maak je dat geldig bekend) is het project Staalkaarten gedraaid. Dit verkende allerlei mogelijkheden op het gebied van de inhoud van het omgevingsplan (dus: wat kun je als gemeente allemaal met het plan, welke 'smaken' zijn er). In het komende kwartaal worden de resultaten van deze beide exercities bij elkaar gebracht en zal de werkwijze rondom het omgevingsplan vorm krijgen.

Het hart van deze hele keten is de standaard (STOP-TPOD[1]) waaraan plannen en andere besluiten (zoals de omgevingsvisie en het projectbesluit) moeten voldoen om te kunnen worden ontsloten via het DSO. Over deze standaard is momenteel een consultatie gaande, waarbij de uitvoeringspraktijk de gelegenheid krijgt te beoordelen of daadwerkelijk met deze standaard gewerkt kan worden en wat de gevolgen voor de eigen organisatie daarvan zullen zijn. Deze wordt in Q2 afgerond. Bovendien wordt de functionaliteit gebouwd die nodig is om juridische regels in omgevingsdocumenten, zoals het omgevingsplan, te kunnen wijzigen en om het resultaat daarvan in geconsolideerde vorm (als één doorlopende tekst) weer te geven.

Voor al het werk in de keten Van Plan tot Publicatie wordt nauw samengewerkt met programmadirectie Eenvoudig Beter (EB), omdat er op het gebied van wetgeving en beleid ook nog een aantal keuzes gemaakt moet worden die gevolgen hebben voor DSO en vice versa.

In de keten **Idee tot Afhandeling** wordt het mogelijk om juridische regels per locatie op activiteit te zoeken in de viewer Regels en Kaart. Er wordt een model gemaakt die de route van de gebruiker in het omgevingsloket nabootst: dit wordt met ('échte') gebruikers getest. Ook wordt dit kwartaal gestart met het *oriënteren via vragenbomen* (=checken). Deze vragenbomen worden voor de topactiviteiten opgesteld; dat zijn de meest voorkomende activiteiten uit de huidige praktijk.

Er wordt een verkenning uitgevoerd naar de implicaties van de Bruidsschat.

Vanuit IVO zal uitgewerkt worden welke gebiedsgerichte informatie er nodig is rondom wat vergund is en wat de feitelijke situatie is. Ook wordt verkend hoe omgevingsdocumenten te wijzigen naar aanleiding van een vergunningverlening.

[1] STandaard Officiële Publicaties, ToepassingsProfiel OmgevingsDocumenten

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tot slot wordt de impact analyse op de nieuwe standaard Aanvragen/Melden (STAM) uitgevoerd. Deze standaard definieert het koppelvlak om vergunnings-aanvragen en meldingen af te leveren bij het bevoegd gezag.

De keten **Vraag tot Informatie** bevat momenteel uitsluitend informatieproducten met betrekking tot Ruimte. Komend kwartaal wordt als proef gestart met het gebruiken en tonen van drie reeds bestaande informatiebronnen via de DSO-LV. Dit maakt het mogelijk om de concepten rondom informatieproducten te toetsen en levert waardevolle feedback voor de eerder opgestelde aansluitvoorwaarden.

Voorgenomen praktijkproeven

Ook in Q2 2018 is een cruciale rol weggelegd voor praktijkproeven. Praktijkproeven stimuleren en faciliteren de samenwerking tussen BG, hun leveranciers van applicaties en DSO-LV. Daarnaast zijn praktijkproeven hét instrument om te valideren of datgene wat bedacht en gebouwd is, werkt en de doelen van de wet ondersteunt. Deze zullen in toenemende mate *Interbestuurlijk* en *Integraal* (gehele ketens) van opzet zijn. De DSO-LV standaarden diensten, waarvan in dit kwartaal een 0.9 versie beschikbaar komt, worden in praktijkproeven getest.

Voorgenomen praktijkproeven Q2 en Q3 2018 (BE = Business Epic)	VO-R[2]	VO-G	VO-P	VO-W	IVO	DSO-LV	Beleid/ wet
Integraal: & interbestuurlijk Verschillende soorten omgevingsdocumenten in één gebied kunnen maken (**Flevoland**?). Inclusief en verkenning van samenwerkingsfunctionaliteit		X	X	X	X	X	
Praktijkproef omgevingsplan, ism staalkaarten en PR04 (het project waarin de standaarden worden gedefinieerd), nader uit te werken (BE05 +07) • Beproeven STOP/TPOD 0.86, met de nadruk op kansen/beperkingen van vaste inhoudsopgave, dynamische werkingsgebieden en annoteren • Beproeven omwerken omgevingsplan **Den Bosch** en **Breda** • Beproeven samenhang omgevingsplan met catalogus • Voorbereiden latere praktijkproeven met leveranciers		X			X	X	X
Praktijkproef met betrekking tot een activiteit met verschillende bevoegd gezagen (BE05+07); **Waterschap Drents Overijsselse Delta** samen met de **Provincie Gelderland** en **Rijkswaterstaat (Proef afvalverwerking)**	X		X	X		X	
Pilot met de **catalogus** met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (BE05)	X						X?
Proef **interactie lokale regels**, DSO-LV en vergunningschecker (?, Geodan) (BE09)				X		X	
Proef met lokale vragenbomen (**Delfland**/MOXIO, applicatie REDI) indienen bij DSO-LV, vergelijken uitkomsten conclusieservice. Mogelijk uitbreiding naar gemeente Den Haag (BE09)				X		X	
3e pilot toepasbare regels: **Den Haag - Westland - Rotterdam**: bijbehorend bouwwerk en kapvergunning (lokale regels, BE09)		X				X	
Mogelijk: BLITSS (Zaandam) (BE09) Mogelijk: praktijkproef **Meppel** icm Geodan, Roxit, of anderen (status?)		X				X	

[2] VO-R, VO-G, VO-P, VO-W staat voor Veranderopgave Rijk resp. Gemeenten, Provincies, Waterschappen

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voorgenomen praktijkproeven Q2 en Q3 2018 (BE = Business Epic)	VO-R[2]	VO-G	VO-P	VO-W	IVO	DSO-LV	Beleid/ wet
Vervolg proef **Binckhorst/Chemelot** (PI-5, P-> P) : wat ziet de initiatiefnemer? Hoe kan hij een aanvraag indienen? (BE 13 + 14)	X	x				X	
Natuurvergunningen voor LNV -> gesprek binnen LNV/RVO (BE14 + 22)	X		X?				
proef afhandelen aanvraag: ontvangen verzoek, ophalen inhoud van de aanvraag, behandelen aanvraag. Met name verkenning/ proces. Wellicht veehouderij of natuur (BE14 + 22)	X		X		X		
ontvangst aanvraag inclusief ophalen info in zaak/VTH systeem (SAW@) **RWS – meerdere waterschappen (**BE14 + 22)	X			x		X	
Proef met afhandelen aanvraag, geautomatiseerd verwerken in zaaksysteem van bevoegd gezag (Waternet, Genetics) (BE22)				X		X	
Verbinding maken met lopende traject Gegevens Knooppunt Groningen ergens in de keten van Vraag tot Informatie (BE19-21)			X			X	
Open stelsel: verkenning met aansluiten loketten: MOVO, LAVS, GDI en RVO loketten	X					X	

Status invulling randvoorwaarden voor realisatie en beheer

Financiële middelen
Inmiddels is budget voor DSO-LV en in beperkte mate voor IVO zeker gesteld tot juli 2018. De voorgenomen werkzaamheden passen in het beschikbare budget. Hiermee zijn de verplichtingen jegens de ontwikkelpartners Kadaster, RWS, BZK-KOOP, Geonovum en RIVM voor Q2 2018 gedekt.

Aangezien de ontwikkelpartners eind april hun (inhuur-)contracten ten aanzien van Q3 dienen te verlengen of op te zeggen en daarvoor ook nieuwe opdrachtbrieven naar de ontwikkelpartners moeten worden opgesteld is het belangrijk dat begin april uitsluitsel komt voor de financiering van de tweede helft van 2018. Zoals aangegeven in het vorige OGB worden beheerkosten voor afgeronde componenten die gereed zijn voor overdracht naar een definitieve beheerorganisatie separaat bijgehouden. Hetzelfde geldt voor de kosten die gemoeid zijn met voorbereidende werkzaamheden omtrent samenwerkingsfunctionaliteit en Bruidsschat.

CIO Advies
De CIO adviseert positief ten aanzien van deze voornemens, met de volgende opmerkingen:

- Samenwerkingsfunctionaliteit betreft in Q2 2018 een inventarisatie en business case, die ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het OGB
- Het gebruiken/tonen van drie bestaande informatiebronnen betreft het aantonen dat DSO gevuld kan worden met informatieproducten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Invoeringsondersteuning

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

M

T

Datum
21 maart 2018

Bijlagen
geen

Onderwerp	Marktstrategie
Agendanummer	5
Akkoord indiener	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	Artikel 5.1 lid 2 sub e
Datum	26 maart 2018

Reden agendering:

De Taskforce heeft in haar rapport geadviseerd een strategie te ontwikkelen voor het betrekken van de markt op verschillende onderdelen van het DSO en dit als een randvoorwaarde genoemd. Binnen het programma s een dergelijke markstrategie beschikbaar.

De markt speelt een belangrijk rol bij in het realiseren van de implementatiedoelen uit de doelenboom van het programmaplan. Doel van agendering is om het OGB via een presentatie te informeren over:

1. wat hebben we van de markt nodig
2. hoe de markt zich nu ontwikkelt/wat marktpartijen doen
3. wat nodig is richting marktpartijen

Toelichting

Bij de activiteiten die het programma cq veranderopgaven overwegen te ondernemen spelen steeds twee vragen: :

- is er een rol voor de overheid of voor de markt?
- is er regie of juist vertrouwen nodig?

De keuzes met betrekking tot de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Landelijke voorziening (DSO LV) zijn bij de start van het programma reeds gemaakt. De presentatie laat de overwegingen zien die hieraan ten grondslag hebben gelegen.

Verder wordt antwoord gegeven op de hierboven gestelde vragen voor activiteiten voor andere aspecten van het DSO (zoals software die verschillende overheden gebruiken), voor activiteiten in het kader van opleidingen en rondom adviesbureaus (voor ruimtelijke plannen en visies).

Ook wordt stilgestaan bij de aanbevelingen van de taskforce complexiteitsreductie en de aanbevelingen van de ICT haalbaarheidstoets (november 2017) en de acties die als gevolg daarvan uitgevoerd zijn cq gepland staan.

In de programmaraad is afgesproken de marktstrategie een dynamisch document te laten zijn wat halfjaarlijks wordt geactualiseerd.

Dienst
Ondersteunende Unit
implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
Artikel 5.1 lid 2 sub e

Artikel 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
14-03-2018

agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum en -tijd	27 maart 2018 13:30 – 15.00
Vergaderplaats	IPO, Carbonarazaal

1. Opening en mededelingen
2. Verslag OGB 26 februari 2017
3. Implementatiestrategie
4. Epics PI6
5. Marktstrategie
6. Rondvraag en sluiting

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
28 maart 2018

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	27 maart 2018 13:30
Vergaderplaats	IPO, Den Haag
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (verslag).

1. **Opening en mededelingen**

art 5.1 lid 2 sub e meldt dat art 5.1 lid 2 sub e is begonnen als verkenner tijdelijk beheer. Hij start met individuele gesprekken met de OGB leden. De voortgang zal in het volgend OGB worden besproken. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de second opinion van het IPO 27 maart gereed is.
art 5.1 lid 2 sub e meldt dat de financiering van de gebruikersbetrokkenheid in de reguliere halfjaarlijkse actualisering van de kostenraming wordt meegenomen zodat in een keer over het totale plaatje kan worden besloten. Dit wordt in april aan het OGB voorgelegd. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de VNG hier al wel mee bezig is.
Tenslotte meldt art 5.1 lid 2 sub e dat er eind april mogelijk meer informatie is over de beschikbare financiën.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat art 5.1 lid 2 sub e als waarnemend manager IVO is benoemd, art 5.1 lid 2 sub e blijft voorlopig nog 2 dagen betrokken bij IVO.

Afspraken:
In april wordt in het OGB de geactualiseerde kostenraming voorgelegd, inclusief financiering van gebruikersbetrokkenheid. *Nb. Na afloop van de vergadering blijkt dat deze in juni wordt geagendeerd.* Ook zal dan de voortgang van de verkenner op de agenda staan.

2. **Verslag OGB 26 februari 2018**

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
5 maart 2018

T.a.v. onderdeel 5.d verbeteren gebruikersbetrokkenheid: art 5.1 lid 2 sub e wil graag expliciet opgenomen zien dat de VNG hiermee bezig is.
N.a.v. onderdeel 7 beheer: art 5.1 lid 2 sub e wil graag aandacht voor de overgang van het tijdelijk beheer naar permanent beheer. Voor het overige wordt het verslag vastgesteld.

3. **Implementatiestrategie**

art 5.1 lid 2 sut geeft een toelichting op de uitgangspunten. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat vooral gebruik moet worden gemaakt van de initiatieven van de VNG en het IPO. art 5.1 lid 2 sub e vindt de term implementatiestrategie verwarrend, we zijn toch al lang bezig met de implementatie. Hij pleit voor een duidelijke, simpele roadmap aan de hand waarvan de voortgang kan worden bewaakt. Dit betreft zowel de collectieve voortgang als de voortgang per koepel. art 5.1 lid 2 sub e sluit aan bij art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e. Verder vindt art 5.1 lid 2 sub e het belangrijk dat wordt aangegeven hoe 'het in de keten werkt' in 2019. De implementatiestrategie moet daarnaast vooral ook worden doorgezet naar de ontwikkelstrategie.
art 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor de betrokkenheid van het Rijk, zowel vanuit de domeinen als de wetgeving. De knip in de doorontwikkeling is lastig omdat nog niet bekend is hoeveel geld er is. art 5.1 lid 2 sub e vraagt naar de reikwijdte van de implementatiestrategie: wat gebeurt er bijvoorbeeld met de bestaande informatieproducten zoals die van het RIVM. art 5.1 lid 2 sub e onderschrijft dit belang. Verder wil art 5.1 lid 2 sub e dat zo concreet mogelijk wordt aangegeven wanneer wat kan worden opgeleverd. Hoe worden bijvoorbeeld verordeningen of omgevingsplannen gevuld en vragenbomen gemaakt. Ook het BIT en de gebruikersbetrokkenheid moet aan de orde komen.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het juridisch instrumentarium van de Ow de reikwijdte bepaalt, dit is ook de opdracht van het Programma. Hoewel de informatieproducten geen onderdeel uitmaken van de opdracht van het programma – want dit is fase 2 van het DSO- worden ze wel voor een deel meegenomen. Verder zullen ook alvast grove mijlpalen voor de ontwikkelstrategie worden opgenomen. De implementatiestrategie zal, net als in het Bestuursakkoord, duidelijke mijlpalen en tijdslijnen voor de wetgeving, DSO, Veranderopgaves en IVO bevatten.
art 5.1 lid 2 sub e wil dat in het volgend OGB een inhoudelijk gesprek over de implementatiestrategie plaatsvindt. Op ieder OGB overleg moet de stand van zaken aan de hand van de implementatiestrategie worden besproken.

Afspraken:
De opmerkingen van de OGB leden worden verwerkt in de implementatiestrategie. In april wordt in het OGB de implementatiestrategie inhoudelijk behandeld. De implementatiestrategie komt bij elke OGB vergadering op de agenda.

4. **Epics PI6**

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de aansluiting op de uitvoeringspraktijk steeds belangrijker wordt. In de Epics spelen IVO en de Veranderopgaven dan ook een steeds grotere rol. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat duidelijkheid over de financiën in april belangrijk is, gelet op de te verstrekken opdrachten aan de ontwikkelpartners voor de 2e helft 2018. art 5.1 lid 2 sub e meldt dat deze duidelijkheid door het Rijk moet worden gegeven. Verder geeft hij aan dat er geld is voor heel 2018.

art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e vinden de praktijkproeven nuttig omdat ze veel informatie geven over de stand van zaken in het land. art 5.1 lid 2 sub e heeft behoefte aan een demonstratie van het DSO, liefst aan de hand van een casus. art 5.1 lid 2 sub e nodigt de OGB leden uit om bij de demonstraties bij de koepels aanwezig te zijn. art 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor het bedrijfsleven, met name het MKB. art 5.1 lid 2 sub e heeft al contact met art 5.1 lid 2 sub e over aansluiting met het DSO. In hoeverre hier acties op kunnen worden ondernomen hangt af van besluitvorming of hier geld aan kan worden besteed. art 5.1 lid 2 sub e vraagt of er ruimte is om de keten 'van vraag tot informatie' eerder beschikbaar te maken voor het publiek. art 5.1 lid 2 zal dit inzichtelijk maken en de gevolgen hiervan zullen ook worden opgenomen in de implementatiestrategie.

Afspraken:
De OGB leden sluiten aan bij de DSO demonstraties bij de koepels.
Het beschikbaar stellen van de keten 'vraag tot informatie' wordt inzichtelijk gemaakt in de implementatiestrategie.

5. **Marktstrategie**

art 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting.
Bij de VNG is er volop regie op de leveranciersmarkt. Dit was er al, bijvoorbeeld voor zaaksystemen, en het DSO sluit hierop aan. art 5.1 lid 2 sub e wil hier graag bij aansluiten. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat uitwisseling van kennis zeker mogelijk is, maar dat aansluiting niet mogelijk is omdat het andere leveranciers betreft. art 5.1 lid 2 sub e meldt dat de provincies het ieder voor zich regelen.

art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat de aanbestedingsvoorwaarden belangrijk zijn zodat de markt zo open mogelijk wordt benaderd. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat duidelijkheid over de Landelijke Voorziening nodig is. art 5.1 lid 2 sub e vindt het lastig om de markt nu te benaderen terwijl er bestuurlijk nog zoveel besluiten moeten worden genomen, bijvoorbeeld over informatieproducten. Daarnaast speelt de financiële onduidelijkheid een majeure rol. Volgens hem gaan marktpartijen hier niet op inspelen zolang die onduidelijkheid er is. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het uitgangspunt is en blijft dat het DSO er op 1 januari 2021 is. art 5.1 lid 2 sub e zet zich in voor de maximale hoeveelheid financiële middelen, waarbij een beperkte hoeveelheid middelen een reële optie is.
art 5.1 lid 2 sub e meldt dat een open stelsel belangrijk is zodat de markt de rest eventueel kan oppakken. art 5.1 lid 2 sub e meldt dat de overheid in ieder geval de basis levert. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het bestuursakkoord ter discussie zal worden gesteld als er minder geld beschikbaar komt.

8. Rondvraag en sluiting

Op het strategisch OGB van 25 april zullen de volgende onderwerpen worden besproken:

- Inhoudelijke bespreking van de implementatiestrategie
- Verkenner tijdelijk beheer
- Governance *n.b. na afloop van de vergadering is besloten dit in een aparte sessie te bespreken*
- Informatieproducten
- Financiën

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Halfjaarrapport
2017 Monitoring

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voortgang 2e halfjaar 2017 programma Aan de slag met de Omgevingswet
Agendanummer	5
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	25-04-2017

Datum
17-04-2018

Bijlagen
Halfjaarrapport 2017 Monitoring

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet presenteert met trots het halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet. De monitor is een belangrijk instrument. Het meet in hoeverre de doelen van alle samenwerkende partijen gerealiseerd worden en biedt de benodigde informatie om bij te sturen waar nodig.

De rapportage is feitelijk van karakter; waarbij het eerste hoofdstuk de conclusies en voorgestelde acties weergeeft naar aanleiding van de monitor zoals verwoord door de programmaraad. Het OGB wordt gevraagd:

1. Of de conclusies zoals verwoord door de programmaraad worden onderschreven, of trekt het OGB andere conclusies?
2. Of het OGB de acties zoals voorgesteld door de programmaraad onderschrijft, of dat het OGB op een andere wijze wil bijsturen?

Toelichting:

Halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet

Het Halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet beschrijft, conform opdracht, per eind 2017 de stand van zaken op drie hoofdvragen:

1. Levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet de gewenste ondersteuning en doet het programma dat goed?
2. Boekt het bevoegd gezag voldoende voortgang met de implementatie van de wet om op tijd klaar te zijn voor de invoering?
3. Wordt de Omgevingswet een succes, ofwel worden de beleidsdoelen van de stelselherziening gerealiseerd?

De basis voor de monitoring zijn onder andere de (sub)doelen uit het Programmaplan 2016-2019, de separaat door het Opdrachtgevend Beraad vastgestelde prestatie-indicatoren en de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Ook heeft de Tweede Kamer enkele moties aangenomen met specifieke monitoringsbehoeften

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Conclusies halfjaarrapport 2e helft 2017

Op basis van de monitorgegevens concludeert de Programmaraad het volgende:

A. De overheden verlaten de fase van bewustwording en maken de omslag naar doen. Dit sluit aan bij de volgende programmafase van verdieping en verbreding.
B. In deze verdiepingsfase van invoering van de Omgevingswet bestaat onder betrokkenen een toenemende behoefte aan kennis en expertise van wet en kerninstrumenten.
C. De betrokkenen bij de overheden geven aan dat het uitstel van het inwerking treden van de wet en de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen leiden tot een verlies van (bestuurlijke) aandacht voor de veranderopgave.
D. Overheden werken steeds intensiever met elkaar samen bij de ontwikkeling van de kerninstrumenten.
E. Bij overheden bestaat niet altijd een helder beeld van de faciliteiten die het digitaal stelsel Omgevingswet gaat bieden.
F. De gemiddelde waardering van bijeenkomsten van het programma is hoog met een rapportcijfer van ruim een 7.

Voorstellen voor vervolg

De conclusies leiden tot de volgende voorstellen voor het vervolg:

A. Voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet en aan de Veranderopgaven: de programmaraad zal een aanbod van activiteiten en ondersteuning actualiseren zodat het passend is bij de huidige fase van verdiepen en verbreden. Er wordt nadrukkelijk ingezet op activiteiten zoals praktijkproeven, een integrale roadmap voor de implementatie en maatwerkaanbod in bijeenkomsten, toegespitst op de behoeften van specifieke doelgroepen in deze verdiepingsfase.

B. Het verspreiden van kennis is essentieel. Doordat steeds meer mensen actief bezig zijn met de implementatie, neemt de behoefte aan specifieke kennis toe. Op dit moment is deze diepgaandere kennis zeer schaars en met name aanwezig binnen de directie Eenvoudig Beter. Het is belangrijk dat Eenvoudiger Beter, het programma Aan de Slag samen werken aan het verspreiden en benutten van deze kennis in het land.

C. Communicatie over nut en urgentie van tijdige voorbereiding blijft belangrijk. Faciliteer en stimuleer (door onder andere de aandacht van de minister) bestuurders om lokaal momentum weer op te pakken.

D. Goede interbestuurlijke samenwerking op de ontwikkeling van de kerninstrumenten vraagt aandacht. Het programma Aan de Slagzal dit stimuleren en daar ondersteuning op bieden.

E. De communicatie over het digitaal stelsel, de samenhang van de verschillende faciliteiten en de stappen die overheden kunnen nemen in voorbereiding op de aansluiting, wordt geïntensiveerd.

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Halfjaarrapportage 2e helft 2017
Monitor Implementatie Omgevingswet

Datum 11 april 2018
Status Versie 0.99

Colofon

Projectnaam	Halfjaarrapportage 2e helft 2017 Monitoring Implementatie Omgevingswet
Versienummer	0.99
Locatie	Den Haag
Projectleiders	art 5.1 lid 2 sub e
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e / art 5.1 lid 2 sub e

Inhoud

Colofon—3

Programmaraad: conclusies en voorstellen voor bijsturing—7
Conclusies—**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Voorstellen voor vervolg—**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Inleiding—8
Monitor Invoering Omgevingswet—8
Leeswijzer—8

1 Ondersteuning door het programma—9
1.1 Tevredenheid aangeboden activiteiten is licht toegenomen—9
1.2 Bereik onder doelgroepen is toegenomen maar kan nog beter—10
1.3 Bereik activiteiten bij functiegroepen kan beter—11
1.4 Betrokkenen hebben behoefte aan duidelijkheid over wat zij moeten doen—12

2 Voortgang bij het bevoegd gezag—14
2.1 Transitie wordt steeds breder opgepakt—14
2.2 Vertrouwen in tijdige implementatie is licht toegenomen—15
2.3 Nog niet iedereen aan de slag met kerninstrumenten—16
2.4 Toename in plaats van afname in aantallen ruimtelijke plannen zichtbaar—19
2.5 Voorbereiding invoering digitaal stelsel (DSO) is aandachtspunt—21
2.5.1 Beperkte toename in organisaties die bezig zijn met een planning voor de digitaliseringsopgave—22
2.5.2 Voorbereidingen op het digitaal stelsel zijn nog beperkt—22
2.6 Aansluiting op het digitale stelsel (DSO) nog steeds grootste zorgpunt—23

3 Voortgang verbeterdoelen Omgevingswet—25
3.1 Referentiepunten verbeterdoel 1: vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak—25
3.1.1 De gebruiker kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden—25
3.1.2 Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces—25
3.1.3 Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven—27
3.1.4 Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen—28
3.1.5 Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag—30
3.2 Referentiepunten verbeterdoel 2: Samenhangende benadering—30
3.2.1 De kerninstrumenten zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen—30
3.2.2 Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven intensiever betrokken—30
3.3 Referentiepunten verbeterdoel 3: vergroten bestuurlijke afwegingsruimte—31
3.3.1 'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur—31
3.3.2 Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie—31
3.3.3 Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in op een locatie of voor een functie—31
3.4 Referentiepunten verbeterdoel 4: Verbeteren en versnellen van de besluitvorming—31
3.4.1 De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter—32
3.4.2 Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de besluiten—32
3.4.3 De doorlooptijd van vergunningaanvragen neemt af—33
3.4.4 Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel—33

Programmaraad: conclusies en voorstellen voor bijsturing

Op basis van dit rapport trekt de Programmaraad enkele conclusies. Ook stelt de Programmaraad enkele voorstellen voor (bij)sturing voor.

Conclusies
Op basis van de monitorgegevens concludeert de Programmaraad het volgende:

A. De overheden verlaten de fase van bewustwording en maken de omslag naar doen. Dit sluit aan bij de volgende programmafase van verdieping en verbreding.
B. In deze verdiepingsfase van invoering van de Omgevingswet bestaat onder betrokkenen een toenemende behoefte aan kennis en expertise van wet en kerninstrumenten.
C. De betrokkenen bij de overheden geven aan dat het uitstel van het inwerking treden van de wet en de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen leiden tot een verlies van (bestuurlijke) aandacht voor de veranderopgave.
D. Overheden werken steeds intensiever met elkaar samen bij de ontwikkeling van de kerninstrumenten.
E. Bij overheden bestaat niet altijd een helder beeld van de faciliteiten die het digitaal stelsel Omgevingswet gaat bieden.

Voorstellen voor vervolg
De conclusies leiden tot de volgende voorstellen voor het vervolg:

A. Voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet en aan de Veranderopgaven: Ontwikkel een ondersteuningsaanbod passend bij de nieuwe fase van verdiepen en verbreden. Zet daarbij nog nadrukkelijker in op activiteiten zoals praktijkproeven, een integrale roadmap voor de implementatie en maatwerkaanbod in bijeenkomsten, toegespitst op de behoeften van specifieke doelgroepen in deze verdiepingsfase.

B. Voor de directie Eenvoudig Beter en het programma Aan de slag met de Omgevingswet: Organiseer het breder beschikbaar stellen van kennis en expertise van wet en kerninstrumenten. Op dit moment is deze diepgaandere kennis zeer schaars en met name aanwezig binnen de directie Eenvoudig Beter. Het programma dient deze kennis te benutten en te verspreiden in het land.

C. Voor het Ministerie van BZK, de Veranderopgaven en het programma Aan de slag met de Omgevingswet: Intensiveer de communicatie over nut en urgentie van tijdige voorbereiding. Faciliteer bestuurders om lokaal momentum weer op te pakken.

D. Voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet: Zorg voor goede interbestuurlijke samenwerking op de ontwikkeling van de kerninstrumenten.

E. Voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet en aan de Veranderopgaven: Intensiveer de communicatie over het digitaal stelsel, de samenhang van de verschillende faciliteiten en de stappen die overheden kunnen nemen in voorbereiding op de aansluiting.

Inleiding

Monitor Invoering Omgevingswet
Het interbestuurlijke programma Aan de slag met de Omgevingswet heeft in zijn taakstelling de opdracht gekregen de invoering van de Omgevingswet te monitoren[1]. Dit gebeurt vanuit het project Monitor Invoering Omgevingswet aan de hand van drie hoofdvragen:

1. Levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet de gewenste ondersteuning en doet het programma dat goed?
2. Boekt het bevoegd gezag voldoende voortgang met de implementatie van de wet om op tijd klaar te zijn voor de invoering?
3. Wordt de Omgevingswet een succes, ofwel weten we met elkaar de beleidsdoelen van de stelselherziening te realiseren?

Deze halfjaarlijkse monitorrapportage beschrijft de stand van zaken op deze drie hoofdvragen per eind 2017. De basis voor de monitoring zijn de (sub)doelen uit het Programmaplan 2016-2019, de separaat door het opdrachtgevend beraad vastgestelde prestatie-indicatoren en de verbeterdoelen van de Omgevingswet.

Uit de monitorgegevens kan worden geconcludeerd dat zowel het programma als de overheden geleidelijk vooruitgang boeken, maar dat specifieke ontwikkelingen meer aandacht behoeven.

De monitorrapportage is in eerste instantie bedoeld voor het opdrachtgevend beraad, de programmaraad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Zij kunnen de resultaten gebruiken voor het (bij)sturen van hun ondersteuningsinspanningen bij de implementatie van de wet.

Leeswijzer
In hoofdstuk 1 tot en met 3 zijn per hoofdvraag (zie hierboven) de beschikbare monitorresultaten gepresenteerd. Daarbij is het volgende onderscheid te maken:

- Hoofdstuk 1 en 2 rapporteren concreet over het 'wat' van de voortgang. Om de lezer te helpen is door het team Monitoring Implementatie Omgevingswet steeds een duiding gegeven van wat uit de resultaten is af te lezen. Het staat de lezer uiteraard vrij om zelf (andere) conclusies te trekken.
- Hoofdstuk 3 beschrijft wat er uit een aantal nulmetingen is gekomen met betrekking tot de hypthesen die zijn gesteld over de gebieden waarop het succes van de wet zichtbaar kan worden gemaakt.

De gepresenteerde resultaten zijn in sommige gevallen voorzien van grafieken en schermafdrukken uit het online dashboard van de monitor. Lezers kunnen meer achtergrondgegevens, dwarsdoorsneden en analyses terugvinden of zelf uitvoeren op www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl/feiten_en_cijfers.

1 Het Planbureau voor de Leefomgeving rapporteert separaat over de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet i.c. de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Ook de ontwikkeling van het digitaal stelsel kent een eigen cyclus van monitoring.

1 Ondersteuning door het programma

De eerste vraag die centraal staat in de monitoring is de mate waarin het programma de juiste dingen doet en hoe de activiteiten worden gewaardeerd. Deze informatie is van belang voor het aanscherpen van het aanbod van het programma en het eventueel ontwikkelen van nieuwe producten en diensten, zodat die (nog) beter aansluiten bij de behoeften van de doelgroepen van het programma.

De conclusie die kan worden getrokken is: ***het programma is steeds beter in staat om aan de vraag van de doelgroepen te kunnen voldoen, maar er is nog verbeterpotentieel.***

Deze conclusie lichten wij in de volgende paragrafen toe.

1.1 Tevredenheid aangeboden activiteiten is licht toegenomen

Sinds begin 2017 worden alle deelnemers aan de door het deelprogramma Invoeringsondersteuning (IVO) georganiseerde activiteiten gevraagd hoe ze de inhoud en de interactie van de bezochte activiteit hebben gewaardeerd.

De gemiddelde waardering van de bijeenkomsten van het programma in de 2e helft van 2017 was het rapportcijfer 7,24 voor de inhoud en 7,17 voor de vorm. Van de deelnemers vond 84% de opgedane kennis goed toepasbaar. Per bijeenkomst zou gemiddeld 82% van de deelnemers de bijeenkomst ook aanbevelen aan collega's.

Gemiddelde waardering bijeenkomsten programma Aan de slag met de Omgevingswet 1e & 2e halfjaar 2017

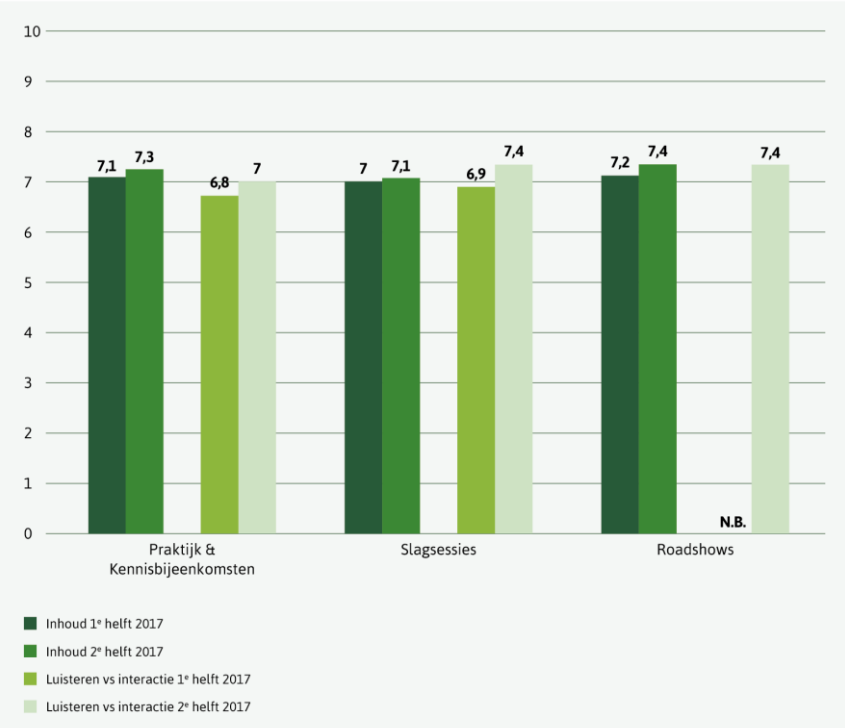

Figuur 1.1: Gemiddelde waardering bijeenkomsten programma Aan de slag met de Omgevingswet 1e en 2e helft 2017.

Ten opzichte van de 1e helft van 2017 is bij alle soorten bijeenkomsten en zowel op inhoud als vorm een lichte toename van de waardering zichtbaar.

Tevredenheid over website programma is redelijk tot goed
Er is eind 2017 bij een groep deelnemers aan een ateliersessie en kwartaaldemonstratie DSO gevraagd naar hun ervaringen met de website van het programma[2]: 96% kende de website en 60% had de site meer dan drie keer bezocht. Slechts 6% gaf aan op de site niet te kunnen vinden wat ze zochten. Ongeveer een derde vond slechts deels wat ze zochten. Het gemiddelde rapportcijfer dat men gaf voor overzichtelijkheid, uiterlijk, inhoud en gebruiksgemak lag rond de 7,2.

1.2 Bereik onder doelgroepen is toegenomen maar kan nog beter

Sinds begin 2017 wordt systematisch gemeten wie en hoeveel mensen de door het IVO georganiseerde bijeenkomsten bezoeken. Hiermee kan een indruk worden gekregen van de vraag of het programma alle beoogde overheidsorganisaties weet te bereiken.

In totaal zijn van 1 juli tot 31 december 2017 2370 mensen op in totaal 19 door het deelprogramma IVO georganiseerde en gemonitorde bijeenkomsten/activiteiten geweest, zoals kennis-, praktijk- en netwerkdagen, roadshows, summerschool en slagsessies. De schakeldag alleen was al goed voor 57% van het aantal deelnemers dat de 2e helft is bereikt. Ter vergelijking, in de eerste helft wist het programma 985 mensen naar 11 door het deelprogramma IVO georganiseerde en gemonitorde bijeenkomsten te trekken.

Over het gehele jaar 2017 zijn er 31 door IVO georganiseerde bijeenkomsten in de monitor meegenomen. Dit gaf het volgende beeld van het landelijke bereik onder gemeenten:

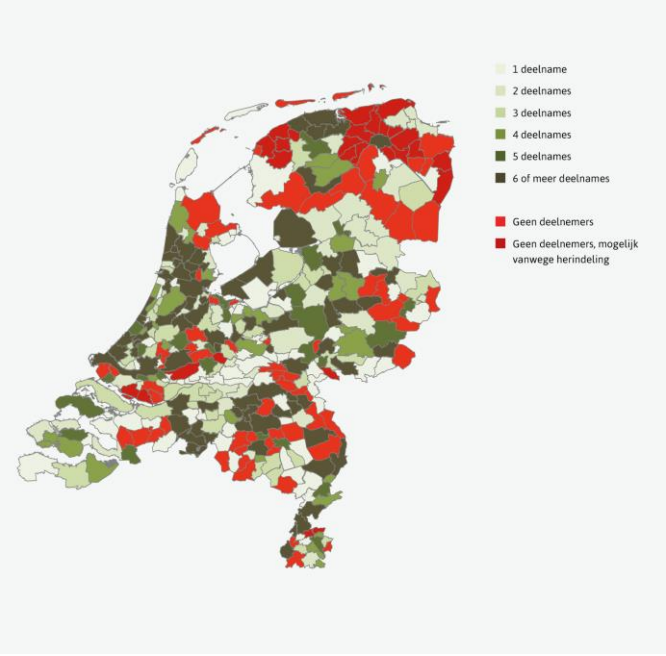

Figuur 1.2: Bereik door IVO georganiseerde bijeenkomsten onder overheidsorganisaties 2017.

2 Rapportage publieksonderzoek Aandeslagmetdeomgevingswet.nl – ateliersessie 18 december 2017, d.d. 25-1-2018 v1.1 Bureau de Uitkomst| Dennis Beckers, uitgevoerd in opdracht van IVO.

Figuur 1.2 laat zien dat er 61 gemeenten (ca 16%) aan geen van de 41 gemonitorde activiteiten hebben meegedaan. Vooral in de noordelijke provincies lijkt de aansluiting van gemeenten op de activiteiten van het programma nog beperkt. Opvallend is dat het overgrote deel van de gemeenten die niet hebben geparticipeerd (rood gekleurd) wel een bij het programma bekende projectleider/contactpersoon Omgevingswet hebben. Het overgrote deel van deze groep gemeenten had een omvang onder de 50.000 inwoners.

Er zijn in 2017 wel meer bijeenkomsten geweest, onder andere georganiseerd door de afzonderlijke veranderopgaven, waaraan het programma een bijdrage heeft geleverd[3]. De deelname aan deze overige bijeenkomsten is niet systematisch gevolgd en dus niet in deze bereikgegevens meegenomen. Het streven is om in de monitor ook meer zicht te krijgen op het bereik en de waardering van deze overige bijeenkomsten, zodat meer op synergie kan worden gestuurd tussen de veranderopgaven en het programma.

Aanwezigheid bij programma bekende contactpersonen is beperkt
Er is ook een analyse gedaan in hoeverre de bij het programma bekende contactpersonen bij de verschillende overheidsorganisaties - de veronderstelde trekkers van de veranderopgaven m.b.t. de invoering van de Omgevingswet bij hun organisatie - bij de programma-activiteiten betrokken zijn geweest. Hieruit komt naar voren dat deze mensen zelf relatief weinig op bijeenkomsten aanwezig zijn. Van de contactpersonen bij de gemeenten is circa 37% in 2017 bij één of meer van de gemonitorde bijeenkomst geweest. Van de gemeentelijke samenwerkingsverbanden (ambtelijke fusies en potentiële herindelingen) is 35% van de contactpersonen in 2017 bij één of meer bijeenkomsten geweest en van de waterschappen heeft 38% deelgenomen. Trekkers bij de provincies en de rijksinstanties zijn relatief nog het meest betrokken. Bij de provincies is 58% van de contactpersonen in 2017 op programmabijeenkomsten gesignaleerd. Bij het Rijk was dat 57%.

Een verklaring voor de lage opkomst onder contactpersonen bij gemeenten kan liggen in het feit dat 52% van de gemeenten in 2017 van contactpersoon is gewisseld. Bij de samenwerkingsverbanden was dat 31% en bij het Rijk 38%. Onder provincies en waterschappen waren er in 2017 geen mutaties in de contactpersonen.

1.3 Bereik activiteiten bij functiegroepen kan beter

In tegenstelling tot het vorige halfjaar kon per soort sessie minder goed worden vastgesteld in hoeverre de doelgroep van een activiteit ook bij de activiteit aanwezig was. Wel kan worden geconcludeerd, dat verhoudingsgewijs minder mensen van het programma zelf bij de activiteiten aanwezig waren (gemiddeld 9%).

3 Totaal hebben er in Q1 t/m Q4 130 bijeenkomsten plaatsgevonden waarvan 39 georganiseerd door het deelprogramma IVO. Aan 41 bijeenkomsten heeft het programma deelgenomen en 50 georganiseerd door derden waarbij soms iemand van het programma aanwezig was.

Bereik functiegroep, uitgedrukt als percentage van het totaalaantal deelnemers aan programma-activiteiten heel 2017

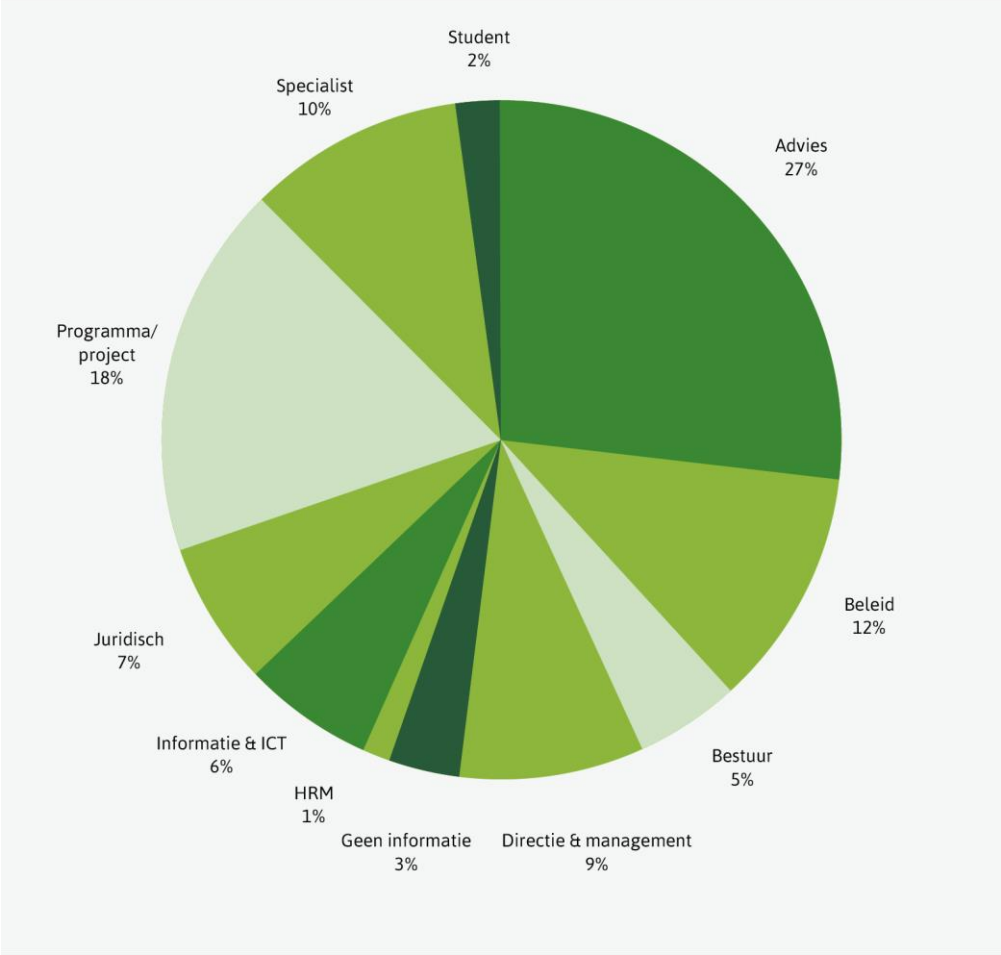

Figuur 1.3: Bereik functiegroep, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal deelnemers aan programma-activiteiten heel 2017.

Voor de beide aan het digitaal stelsel gerelateerde activiteiten was het bereik onder deelnemers met een rol in de informatievoorziening en ICT bijvoorbeeld minder dan een kwart (i.c. 23% voor de Ateliersessie UIVO en 21% voor de kwartaaldemo DSO). Omdat er de tweede helft van 2017 vanuit het programma geen specifieke activiteiten voor bestuurders waren is deze doelgroep met slechts 1,3% relatief ondervertegenwoordigd onder de bereikte functies (ter vergelijking in de 1e helft van 2017 was dat nog 16%).

1.4 Betrokkenen hebben behoefte aan duidelijkheid over wat zij moeten doen

In november 2017 is onder alle betrokken project- en programmamanagers bij gemeenten, provincies, waterschappen en rijksinstanties geïnventariseerd op welke onderwerpen zij ondersteuning bij de invoering van de Omgevingswet zouden willen krijgen. Daar kwam het volgende overzicht uit:

Ondersteuningsbehoefte bij implementatie Omgevingswet

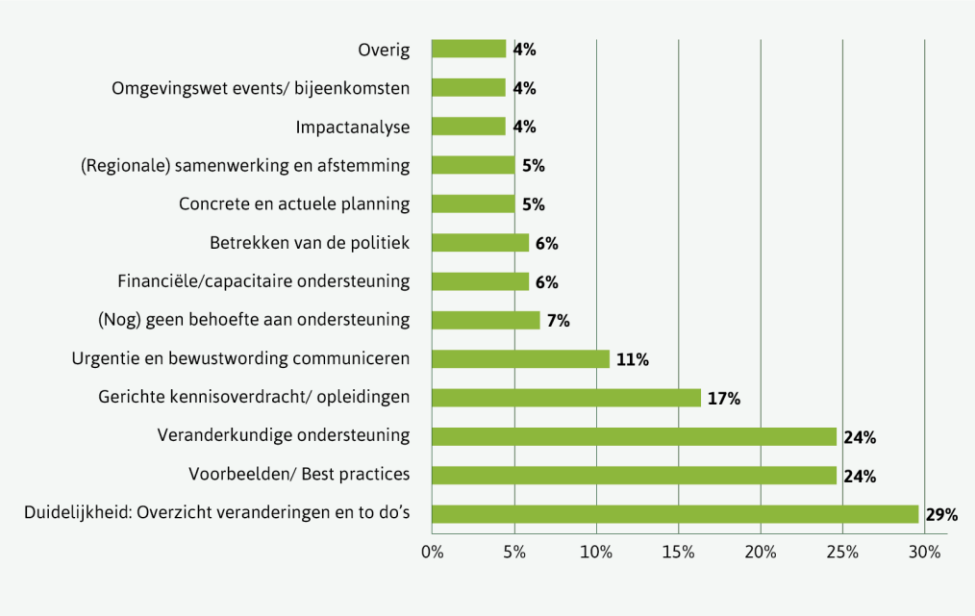

Figuur 1.4: Ondersteuningsbehoefte bij implementatie Omgevingswet.

Net als een half jaar eerder bestaat in de huidige fase van de invoering van de Omgevingswet vooral behoefte aan inzicht in wat gedaan moet worden en voorbeelden van hoe daar invulling aan kan worden gegeven. De behoefte aan concrete voorbeelden en best practises is daarnaast gestegen van 19% in Q2 naar 24% in Q4. Dat deverschillende overheden verder zijn in hun bewustwording is te zien aan de toenemende behoefte aan veranderkundige ondersteuning (van 15,4% naar 24%) en gerichte kennisoverdracht en opleidingen (van 7% naar 17%). De behoefte aan financiële/capacitaire ondersteuning is mogelijk mede door het uitstel van de wet licht afgenomen (van 9 naar 6%). De behoefte aan ondersteuning bij regionale samenwerking is nog steeds klein en gelijk gebleven op ca 5%.

Ongeveer 4% van de respondenten noemt expliciet de organisatie van Omgevingswet-events en –bijeenkomsten als ondersteuningsbehoefte.

Uit een verkenning door het Instituut voor de Fysieke Veiligheid (IFV) van de behoeften onder veiligheidsregio's uit juni 2017 kwam een vergelijkbaar beeld naar voren. Daarin werd onderscheid gemaakt naar behoeften op nationaal en regionaal niveau[4]:

BEHOEFTEN OP REGIONAAL NIVEAU	BEHOEFTEN OP NATIONAAL NIVEAU
Netwerken en samenwerking (n=7)	Handreiking/instrument (n=16) met betrekking tot:
Handreiking (n=6)	• Invulling adviesrol (n=8)
Financiering (n=5)	• DSO (n=4)
Uitwisseling best practices (n=4)	• Wetgeving (n=3)
	• Personeel (n=1)
Informatisering/ Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) (n=4)	Opleiding/kennisoverdracht (n=9)
	Standpunt/visie (n=8)
Rollen en taken (n=4)	Afstemming/overzicht (n=8)
Personeelsplan (n=2)	Belangenvertegenwoordiging (n=3)
Opleiding (n=2)	Financiering (n=2)

4 Rapport Omgevingswetgeving: Verkenning stand van zaken en behoeftes in de veiligheidsregio's, projectresultaat fase 1, juni 2017, Instituut voor Fysieke Veiligheid.

2 Voortgang bij het bevoegd gezag

De tweede vraag die centraal staat in de monitoring is de voortgang van de implementatie bij het bevoegd gezag. Deze informatie is van belang voor het (bij)sturen op het op tijd klaar zijn vóór de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De conclusie die kan worden getrokken is**: Vorderingen zijn zichtbaar al laat uitstel van de wet zijn invloed gelden.**

Deze conclusie lichten wij in de onderstaande paragrafen toe.

2.1 Transitie wordt steeds breder opgepakt

Het programma heeft samen met de veranderopgaven routeplanners opgesteld. Daarin staat globaal aangegeven waar het bevoegd gezag in de periode 2016-2019 mee bezig zou moeten zijn met het oog op de voorbereidingen op de Omgevingswet[5]. In een beslisdocument over kritische prestatie-indicatoren in relatie tot de doelenboom van het programma heeft het Opdrachtgevend Beraad aanvullend ingestemd met het volgende streefdoel: 'In 2017 hebben alle bevoegd gezagen een plan voor de implementatie van de Omgevingswet'.[6]

In november 2017 zijn alle betrokken project- en programmamanagers bij het bevoegd gezag opnieuw gevraagd aan te geven met welke voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet zij bezig zijn. Uit de resultaten komt onder meer naar voren dat ten tijde van de inventarisatie circa 40% van de betrokken overheden een organisatiebreed invoeringsprogramma heeft opgezet, 38% daar nog mee bezig is en 14% daar plannen toe heeft. Circa 7% is nog niet bezig met het organiseren van de implementatie. Het percentage opgestelde plannen is daarmee licht toegenomen ten opzichte van de vorige halfjaarrapportage. Het totale percentage overheden dat bezig is met de organisatie vertoont echter een lichte teruggang (van 96% naar 93%). Dit kan zowel te maken hebben met de toename van het aantal deelnemers aan de inventarisatie als met het uitstel van de wet. Vergelijkbare percentages gelden voor de mate waarin het bevoegd gezag bezig is met een planning voor de invoering.

De oorspronkelijke doelstelling om te zorgen dat in 2017 ieder bevoegd gezag een invoeringsplan heeft, lijkt daarmee niet volledig gehaald. Mede omdat het van kracht worden van de wet sinds de vorige rapportage met anderhalf jaar is uitgesteld, en het overgrote deel wel al bezig is met de voorbereidingen, hoeft dit nog niet als zorgwekkend te worden opgevat. Een nadere analyse van de groep achterblijvers kan desalniettemin wenselijk zijn.

5 De routeplanners zijn te vinden op https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/invoeringsondersteun/zelf-aan-de-slag/routeplanner/.
6 Beslisnotitie OGB: Concrete doelen in doelenboom, d.d. 15-2-2017.

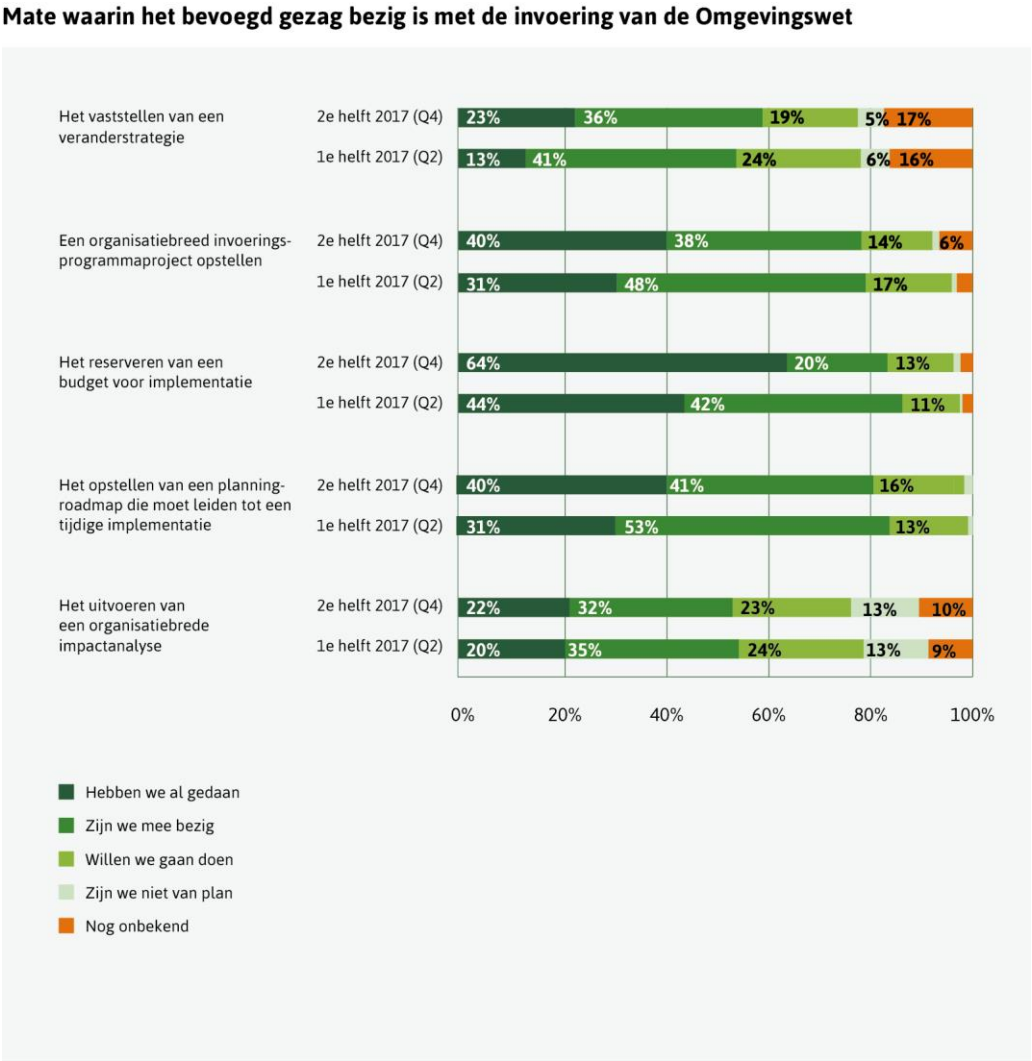

Figuur 2.1: Mate waarin het bevoegd gezag bezig is met de invoering van de Omgevingswet.

Op het terrein van de mogelijke activiteiten in hun invoeringsprogramma (oppakken van pilots, werkprocessen, functieprofielen, medewerkerscommunicatie e.a. is over de gehele linie een lichte progressie van enkele procenten waar te nemen.

2.2 Vertrouwen in tijdige implementatie is licht toegenomen

Sinds de vorige halfjaarrapportage is de invoeringsdatum van de Omgevingswet verschoven van medio 2019 naar 1-1-2021. Kort na het bekend worden van de nieuwe datum is opnieuw gevraagd in hoeverre de projectleiders en programmamanagers er vertrouwen in hebben dat hun organisatie op tijd klaar is met de voorbereidingen op de wet. Het vertrouwen in een voortvarende invoering is ten opzichte van de uitvraag in april 2017 licht toegenomen.

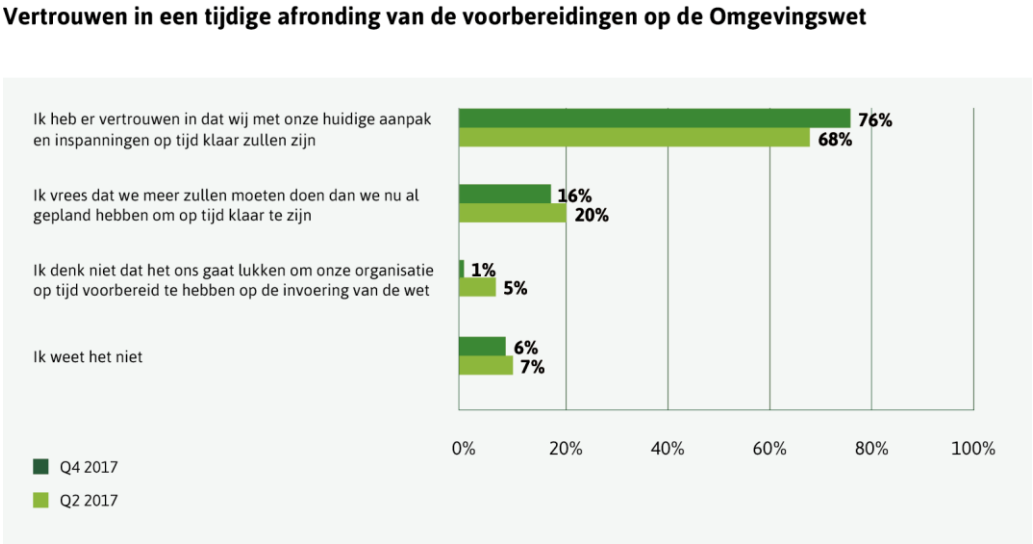

Figuur 2.2: Vertrouwen in een tijdige afronding van de voorbereidingen op de Omgevingswet.

2.3 Nog niet iedereen aan de slag met kerninstrumenten

In het Opdrachtgevend Beraad zijn begin 2017 doelen afgesproken voor de oplevering van de belangrijkste kerninstrumenten[7]. Deze doelen zijn nog niet formeel bijgesteld sinds het uitstellen van de invoeringsdatum van de wet met anderhalf jaar. Een deel van de doelen zal naar verwachting echter niet veel veranderen:

1. bij inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben 100% van de provincies en het Rijk een omgevingsvisie conform eisen Omgevingswet,
2. bij inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben 80 gemeenten (20%) een omgevingsvisie conform eisen Omgevingswet, in 2022 is dat aantal gegroeid naar 300 (75%) en in 2024 naar 100%,
3. bij inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft 100% van de provincies een omgevingsverordening conform eisen Omgevingswet,
4. in 2021 heeft 100% van de waterschappen een waterschapsverordening conform eisen Omgevingswet,
5. in 2022 zijn 20% van de huidige bestemmingsplannen en de lokale verordeningen over de fysieke leefomgeving omgezet in een omgevingsplan conform eisen Omgevingswet, in 2025 is dit aantal gegroeid tot 60% en in 2029 tot 100%.

In de inventarisatie onder betrokken project- en programmamanagers bij het bevoegd gezag is ook in november 2017 gevraagd in hoeverre zij bezig zijn met de ontwikkeling van de nieuwe kerninstrumenten.

Ongeveer 31% van de organisaties heeft inmiddels een ambitieniveau vastgesteld over wat men met de invoering wil bereiken. Meer dan driekwart daarvan koppelt hieraan ambities op het vlak van duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie. Twee derde geeft aan de invoering van de wet onder andere te willen gebruiken voor het realiseren van ambities op het vlak van uitnodigingsplanologie en deregulering. Opvallend is de beperkte animo om de lokale afwegingsruimte te gaan gebruiken voor het aanscherpen (33%) of versoepelen (47%) van normen uit de bruidsschat[8]. Ook gezondheidsdoelen en

7 Beslisnotitie OGB: Concrete doelen doelenboom, d.d.15-2-2017.
8 I.c. de landelijke regels die vanaf het van kracht worden van de wet van rechtswege onderdeel worden van het omgevingsplan en daardoor aangepast kunnen worden door gemeenten.

veiligheidsdoelen zijn nog relatief weinig genoemd in de vastgestelde ambitieniveaus.

Medio 2017 heeft het Instituut voor de Fysieke Veiligheid onder de 25 veiligheidsregio's een vergelijkbaar inventarisatie-onderzoek uitgevoerd[9]. Ongeveer 36% van de veiligheidsregio's had toen al een visie of ambitie geformuleerd ten aanzien van de invoering van de wet.

Mate waarin wordt gewerkt aan omgevingsvisie uitgesplitst per bestuurslaag

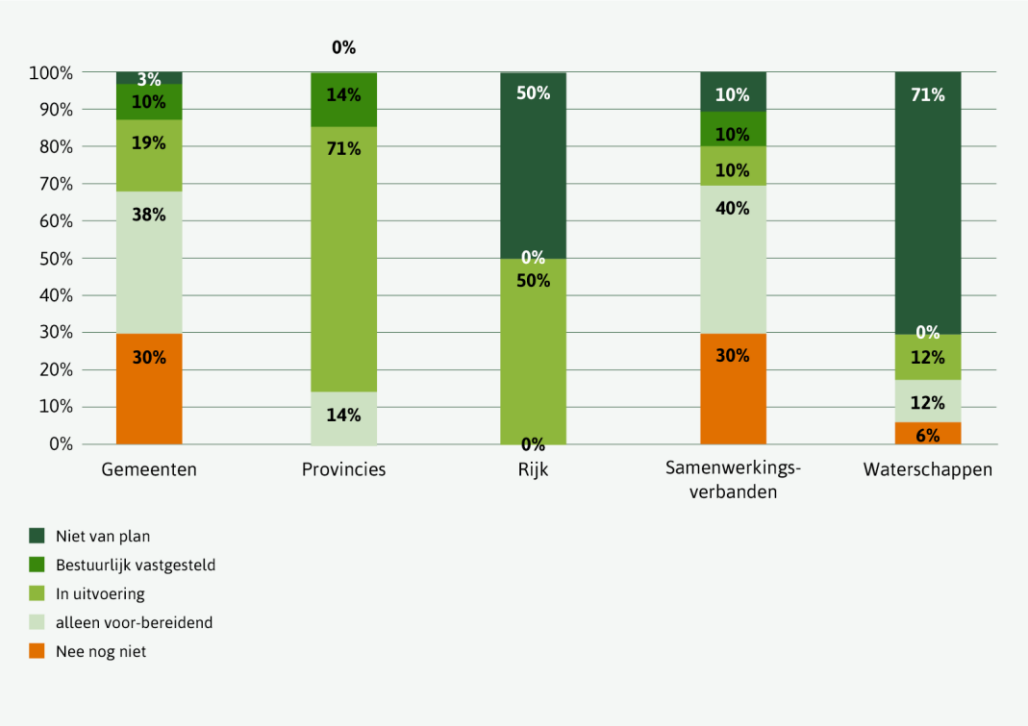

Figuur 2.3: Mate waarin wordt gewerkt aan omgevingsvisie uitgesplitst per bestuurslaag.

Ongeveer 2/3e van de gemeenten heeft aangegeven bezig te zijn met een omgevingsvisie (57%) of heeft deze al vastgesteld (10%). Dit is een aanzienlijke vooruitgang ten opzicht van een halfjaar eerder toen pas 25% bezig was met een omgevingsvisie. De provincies zijn bijna allemaal bezig met een visie. Een kwart heeft de visie zelfs al vast laten stellen en gepubliceerd.

Waterschappen hebben formeel geen plicht om een omgevingsvisie op te stellen. Toch heeft circa 20% het voornemen om dit middel te gebruiken om de belangen van water in de ruimtelijke inrichting expliciet te maken.

De stand van de voorbereidingen op omgevingsplannen, omgevingsverordeningen en waterschapsverordeningen was als volgt:

9 Rapport 'Omgevingswetgeving: Verkenning van de stand van zaken en behoeftes in de veiligheidsregio's, projectresultaat fase 1', Instituut voor Fysieke Veiligheid, juni 2017

Mate waarin wordt gewerkt aan omgevingsplan of verordening uitgesplitst per bestuurslaag

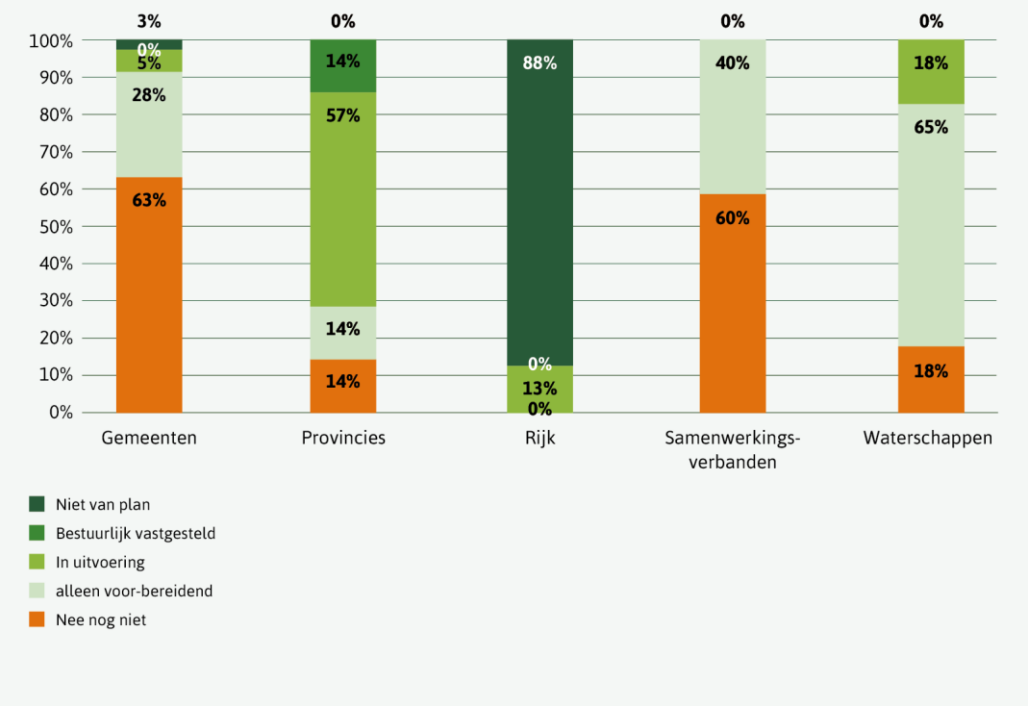

Figuur 2.4: Mate waarin wordt gewerkt aan omgevingsplan of verordening uitgesplitst per bestuurslaag.

Ongeveer 32% van de gemeenten heeft de ontwikkeling van een omgevingsplan in voorbereiding of in uitvoering. Dit is boven verwachting voor de fase waarin gemeenten zich bevinden en een bescheiden toename ten opzichte van het vorige halfjaar toen nog 25% aangaf te werken aan een omgevingsplan. Het halen van de eerder gestelde doelen voor gemeenten (doelen 2 en 5) lijkt daarmee goed haalbaar.

Bij de provincies geeft 71% aan concreet bezig te zijn met een omgevingsverordening en is nog eens 14% bezig met de voorbereidingen. Dit is ook de doelgroep die het meest vertrouwen heeft in de tijdige afronding van de voorbereidingen (zie paragraaf 2.2).

Van de waterschappen werkt circa 82% inmiddels aan een nieuwe waterschapsverordening. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van april 2017. Opvallend is ook dat 22% van de waterschappen ook het opstellen van een omgevingsvisie ter hand heeft genomen alhoewel zij daartoe geen wettelijke plicht hebben. Het percentage waterschappen dat met een visie bezig is, is het afgelopen halfjaar echter niet gestegen.

Op decentrale.regelingen.overheid.nl hebben vooralsnog alleen de gemeenten Houten/Wijk bij Duurstede en Bladel een omgevingsvisie gepubliceerd. De provincies Drenthe (2017), Gelderland (2017), Groningen (2016), Limburg (2014) en Overijssel (2017) hebben op deze website al een omgevingsverordening gepubliceerd. Dit is geen verandering ten opzichte van de vorige halfjaarrapportage.

Verder zegt circa 39% van de gemeenten en 11% van de waterschappen bezig te zijn met een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte op basis van het

experimenteerartikel uit de Crisis- en Herstelwet. Dit is een bijna een verdubbeling sinds een half jaar eerder. Circa 4% van de gemeenten geeft aan al een dergelijk plan te hebben vastgesteld. Momenteel zijn nog steeds 35 bedrijventerreinen en -gebieden aangewezen als ontwikkelingsgebied waarvoor een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte mag worden opgesteld. Op de website ruimtelijkeplannen.nl waren eind 2017 twee van dergelijke plannen gepubliceerd.

Interbestuurlijke samenwerking bij opstellen visies en plannen is aandachtspunt
In november 2017 is de programmamanagers en projectleiders bij de verschillende overheden specifiek gevraagd of zij andere overheden/ketenpartners al betrekken bij hun visie en planvorming.

Samenwerking met andere overheden in het kader van de invoering van de Omgevingswet

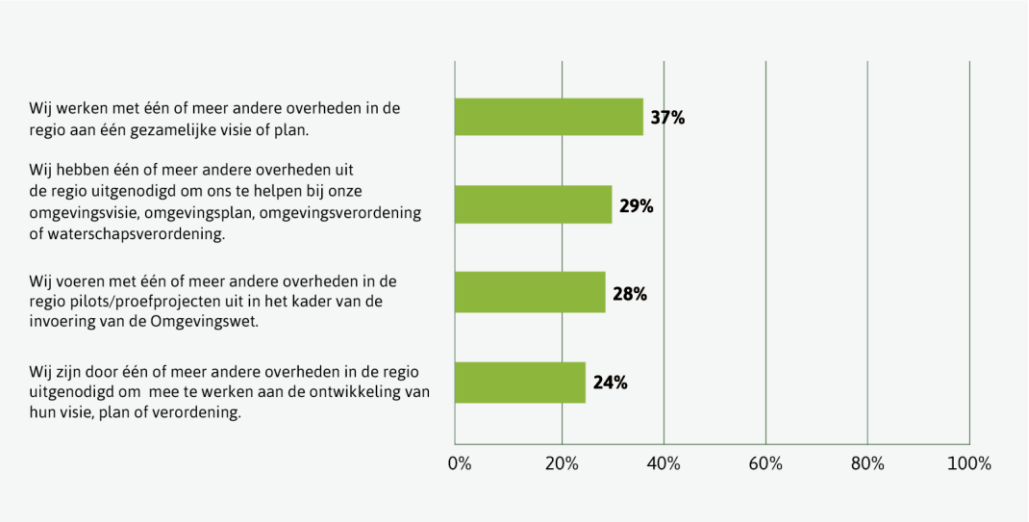

Figuur 2.5: Interbestuurlijke samenwerking bij visie- en planvorming

De gedachte van ketenafstemming bij de eigen beleidsvorming wordt vooralsnog beperkt in de praktijk gebracht. Een minderheid heeft afstemming gezocht of verzoeken tot afstemming ontvangen bij de verschillende visie- en planvormingstrajecten. Zelfs als de bovenstaande antwoorden worden toegespitst op de gemeenten die aangeven daadwerkelijk bezig te zijn met een omgevingsvisie blijkt dat 60% geen andere overheden heeft uitgenodigd bij dit beleidsproces. Bij degenen die al bezig zijn met een omgevingsplan heeft 35% aangegeven nog geen andere overheden te hebben uitgenodigd bij de planvorming.

2.4 Toename in plaats van afname in aantallen ruimtelijke plannen zichtbaar

Een belangrijke indicator voor de mate waarin de omzetting van ‘oude’ plannen in ‘nieuwe’ kerninstrumenten vordert is de mate en snelheid waarmee het aantal bestaande plannen wordt vervangen door nieuwe omgevingsplannen en -visies. Om dit te kunnen analyseren is gebruik gemaakt van alle vigerende (op het moment van meting geldende) plannen op ruimtelijkeplannen.nl.

In het Programmaplan 2016-2019 zijn doelstellingen opgenomen voor hoe snel de omzetting zou moeten vorderen voor een succesvolle invoering van de wet. Deze doelstellingen zijn afgezet tegen de afloopterminen van de vigerende plannen (volgens de huidige Wet op de ruimtelijke ordening, die stelt dat een bestemmingsplan iedere 10 jaar herzien moet worden).

Ook voor de inwerkingtreding van de wet ligt een afname van het aantal vigerende plannen in de lijn der verwachtingen. De nog vast te stellen bestemmingsplannen in deze periode zouden een schaalvergrotende en opschonende werking moeten hebben waarbij veel kleine plannen worden samengevoegd en postzegelplannen worden ingepast.

Aantal ruimtelijke (deel)plannen met directe werking voor burgers

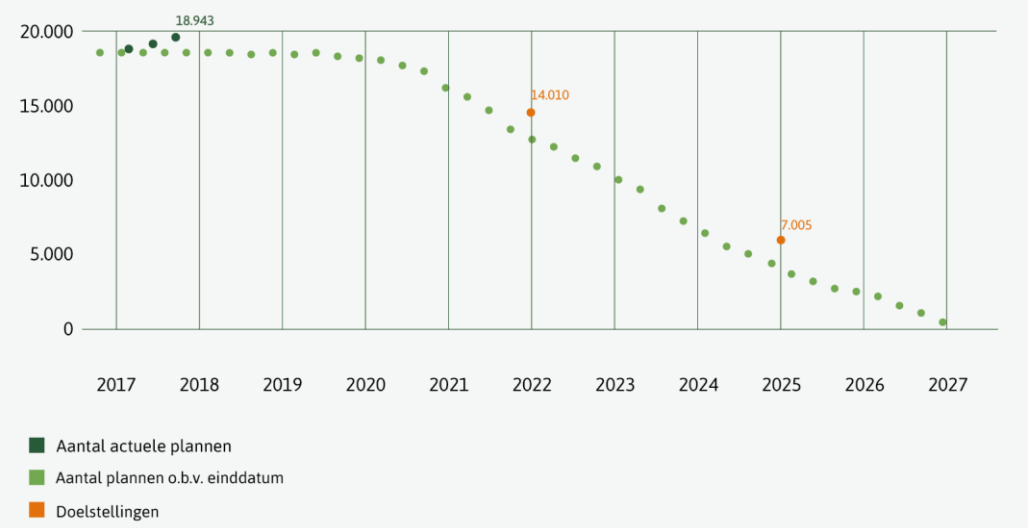

	Stand per 31-12-2017			
TYPE PLAN	**GEMEENTE**	**PROVINCIE**	**RIJK**	**TOTAAL**
Bestemmingsplan	16.002	7	3	16.012
Wijzigingsplan	1.716	1		1.717
Gerechtelijke uitspraak	568	23		591
Uitwerkingsplan	370			370
Inpassingsplan		125	60	185
Reactieve aanwijzing		33		33
Exploitatieplan	22	6		28
Aanwijzingsbesluit	6			6
Voorbereidingsbesluit	1			1
Totaal	**18.685**	**195**	**63**	**18.943**

Figuren 2.6: Werkelijke (groene lijn) en geprognotiseerde afname van ruimtelijke plannen met directe doorwerking, op basis van de afloopdatum van deze plannen (groene stippellijn) en de doelstellingen van het programma (oranje stippen).

Sinds de aantallen actueel geldende plannen op ruimtelijkeplannen.nl wordt gevolgd is een toename van meer dan 8% in 2017 zichtbaar in plaats van een afname. Opvallend is het aantal plannen dat wordt gepubliceerd met een vaststellingsdatum van meer dan 10 jaar oud. Als verklaring voor deze trend wordt onder andere gedacht aan de effecten van het voornemen van de minister om in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet de wettelijke plicht om bestemmingsplannen binnen tien jaar te herzien op te schorten. De oude plannen zouden met de invoering direct een geldig onderdeel worden van het van rechtswege ingestelde omgevingsplan.

Het aantal indirect werkende plannen die op moeten gaan in ca 400 'nieuwe' omgevingsvisies heeft zich sinds de vorige halfjaarrapportage medio 2017 als volgt ontwikkeld (stand per 31-12-2017):

TYPE PLAN	GEMEENTE	PROVINCIE	RIJK
Amvb			258
Provinciale verordening		890 (+25,5%)	
Reactieve aanwijzing		47 (-37,3%)	
Regeling			258
Structuurvisie	490 (-6,3%)	208 (0%)	1080 (0%)
Totaal aantal	**490**	**1.145**	**1.596**

Waterschappen
Volgens de gegevens op decentrale.regelgeving.overheid.nl gelden de volgende aantallen keuren, algemene regels, leggers en wegenverordeningen die deels of geheel op moeten gaan in 21 nieuwe waterschapsverordeningen:

SOORT REGELGEVING	AANTAL PER EIND 2017	VERSCHIL TOV 1e HELFT 2017	BIJ AANTAL WATER-SCHAPPEN	TOELICHTING
Keuren	72	+1 (+1,4%)	21	Een belangrijk deel betreft verouderde versies, plus aparte keuren van recent samengevoegde waterschappen.
Algemene regels	108	+2 (+1,9%)	18	Waterschap Limburg heeft hiervan 51 verschillende Algemene regels gepubliceerd.
Leggers	68	+1 (+1,5%)	8	Waterschap Brabantse Delta is goed voor 53 van de gepubliceerde leggers.
Wegen-verordeningen	4	0	3	
Totaal	**252**	**+4 (+1,6%)**		

Per saldo is tegen de verwachting in het aantal vigerende ruimtelijke documenten bij de waterschappen in de afgelopen halfjaarperiode toegenomen in plaats van afgenomen.

2.5 Voorbereiding invoering digitaal stelsel (DSO) is aandachtspunt

In het kader van de nieuwe wet moet het bevoegd gezag documenten en gegevens kunnen uitwisselen met het digitale stelsel voor de Omgevingswet (DSO). De monitor volgt verschillende aspecten van de digitaliseringsopgave bij het bevoegd gezag. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de voorbereidingen op de invoering van het digitale stelsel nog beperkt zijn. In de volgende paragrafen lichten we dit toe.

2.5.1 *Beperkte toename in organisaties die bezig zijn met een planning voor de digitaliseringsopgave*

Aan alle betrokken project- en programmamanagers bij het bevoegd gezag is gevraagd in hoeverre hun organisatie bezig is met de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). Onder meer is gevraagd of de organisatie een plan heeft opgesteld waarin is doordacht wat wanneer moet gebeuren.

Sinds de uitvraag in april 2017 is er een kleine toename van overheden die een concreet plan van aanpak hebben vastgesteld voor hun digitaliseringsopgave m.b.t. de aansluiting op het digitaal stelsel (van 2% naar 8%). Opvallend is echter ook dat het aandeel organisaties dat zegt nog niet te weten of en wanneer ze de aansluiting op het digitaal stelsel te organiseren is toegenomen van 13% naar 19%. Dit kan deels te maken hebben met een hogere respons in de ronde van november 2017 ten opzichte van die van april 2017. Het uitstel van de wet kan hier echter mogelijk ook een rol in spelen.

Mate waarin het bevoegd gezag bezig is met het plannen van hun digitaliseringsopgave in het kader van aansluiting op het DSO

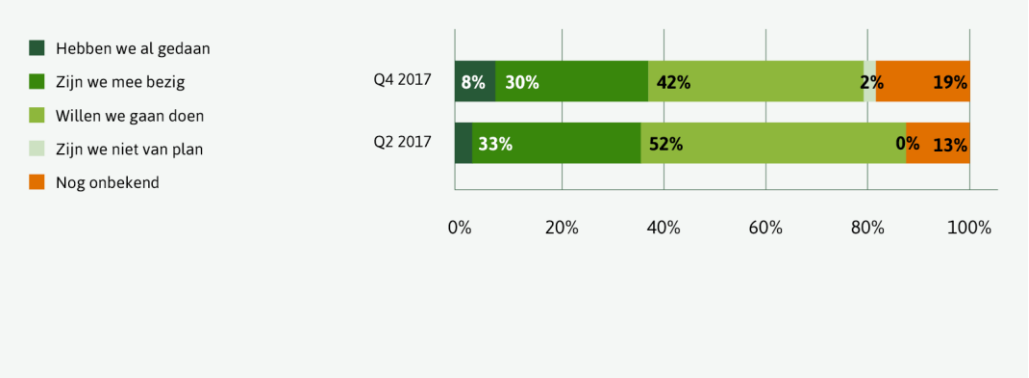

Figuur 2.7: Mate waarin het bevoegd gezag bezig is met het plannen van hun digitaliseringsopgave in het kader van de aansluiting op het DSO

2.5.2 *Voorbereidingen op het digitaal stelsel zijn nog beperkt*

In november 2017 zijn de programmamanagers en projectleiders bij de verschillende overheidsorganisaties ook gevraagd nader aan te geven hoe en waarmee zij de voorbereidingen op het DSO ter hand nemen. Zie figuur 2.8:

Wijze waarop het bevoegd gezag bezig is met de voorbereiding op hun digitaliseringsopgave in het kader van de aansluiting op het DSO

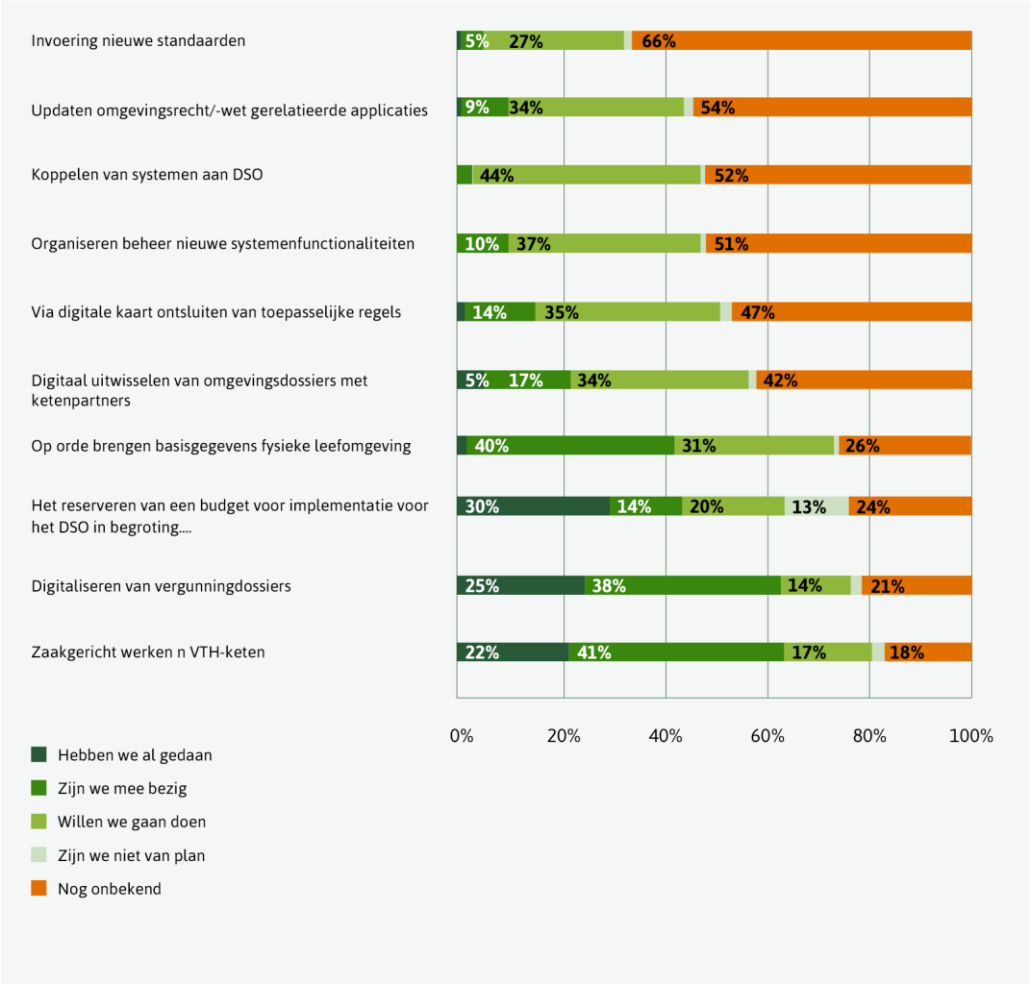

Figuur 2.8: Wijze waarop het bevoegd gezag bezig is met de voorbereidingen op hun digitaliseringsopgave in het kader van de aansluiting op het DSO

De voorbereidingen op het DSO zijn nog relatief beperkt. Opvallend is ook dat 13% (zelfs 14% van de gemeenten) aangeeft in 2018 geen geld voor het DSO te reserveren. Ook het grote aandeel van organisaties die nog niet weet of ze hun beleid gaan vertalen naar voor computers interpreteerbare toepasbare regels is aanzienlijk.

Het feit dat de vorderingen sinds de vorige halfjaarrapportage beperkt zijn en hier en daar zelfs een achteruitgang laten zien, doet de noodzaak toenemen meer aandacht te gaan geven aan de opgave die overheden op dit vlak hebben.

2.6 Aansluiting op het digitale stelsel (DSO) nog steeds grootste zorgpunt

Aan de betrokken project- en programmamanagers bij het bevoegd gezag is gevraagd wat in de huidige fase van de invoering de grootste uitdagingen en/of knelpunten zijn.

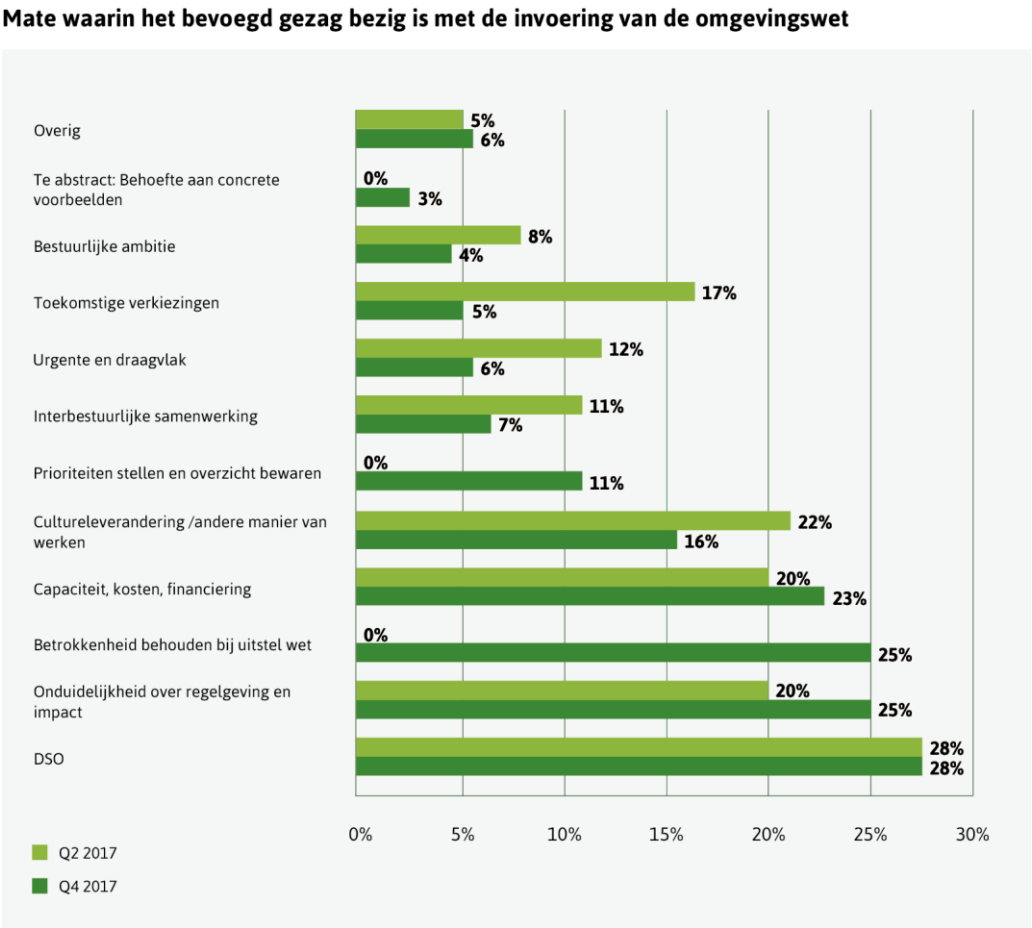

Figuur 2.9: Knelpunten en uitdagingen in de huidige fase van invoering bij het bevoegd gezag.

Uit de antwoorden komt naar voren dat de voorbereidingen op het werken met het digitale stelsel (DSO) net als een half jaar eerder de meest voorkomende zorg is.

Door het uitstel van de wet is er ten opzichte van het eerste halfjaar van 2017 een nieuwe zorg bij gekomen en dat is het bewaren van draagvlak en behoud van momentum nu de Omgevingswet is uitgesteld. Opvallend is ook dat zorgen over de inhoud van de regelgeving en de impact op de organisatie is toegenomen. Dit kan te maken hebben met een bredere bewustwording over de impact van de nieuwe regels. Ook zorgen over gebrek aan capaciteit en middelen worden iets vaker dan een half jaar geleden genoemd. Opvallend vaak wordt dit genoemd in verband met het wegvallen van de urgentie door het uitstellen van de wet.

Op een aantal vlakken zijn de zorgen van de respondenten afgenomen ten opzichte van een half jaar eerder. Zo wordt de cultuuromslag minder als een uitdaging genoemd, is interbestuurlijke samenwerking minder een zorgpunt en maakt men zich minder zorgen over de op stapel staande verkiezingen bij de gemeenten. Ook lijkt men de bestuurlijke ambities met meer vertrouwen tegemoet te zien.

3 Voortgang verbeterdoelen Omgevingswet

De derde vraag die centraal staat in de monitoring is de voortgang van de beleidsdoelen van de Omgevingswet. Bij de ontwikkeling van de nieuwe Omgevingswet zijn vier doelen geformuleerd waaraan het succes van de wet kan worden afgemeten:

1. Vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak
2. Samenhangende benadering
3. Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte
4. Verbeteren en versnellen van de besluitvorming

Conclusie voortgang verbeterdoelen Omgevingswet: **Nulmetingen bieden steeds meer zicht op het verbeterpotentieel dat met de invoering kan worden bereikt**

In de monitor is inmiddels een basis gelegd voor meten van het succes van de wet. Hiervoor is per verbeterdoel een aantal verwachtingen geformuleerd. Op basis van deze verwachtingen heeft de monitor op een aantal onderdelen de huidige situatie in kaart gebracht: de 0-situatie. Deze 0-metingen kunnen later als referentiepunten gebruikt worden om uitspraken te doen over de mate waarin de doelen van de wet worden gerealiseerd. Voor zover de inmiddels uitgevoerde nulmetingen een referentiepunt bieden voor het bepalen van het succes van de wet na invoeringsdatum, zijn de resultaten hieronder opgenomen.

3.1 Referentiepunten verbeterdoel 1: vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht meetbaar te maken:

VERWACHTINGEN	
1.1	De gebruiker (de initiatiefnemer, de belanghebbende en het bevoegd gezag) kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden.
1.2	Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces.
1.3	Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven.
1.4	Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen.
1.5	Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag.

3.1.1 De gebruiker kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden

Hiervoor is nog geen geschikte nulmeting uitgevoerd.

3.1.2 Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces

De mate waarin initiatiefnemers minder inspanningen hoeven te leveren zal worden gevolgd aan de hand van:

- de afname van aantallen vergunningen waarop het bevoegd gezag eigen beleid kan voeren door al dan niet regels over de vergunningplicht te stellen in het omgevingsplan.

Begin 2018 waren en nog geen representatieve monitorgegevens beschikbaar over het aantal vergunningen en meldingen waaraan het bevoegde gezag zelf extra voorschriften verbindt.

- de verhouding tussen enkelvoudige en meervoudige aanvragen: naar verwachting zullen initiatiefnemers meer gebruik maken van de mogelijkheid om aanvragen op te splitsen:

Uit analyse van de in 2015 ingediende omgevingsvergunningaanvragen op het OLO blijkt dat ca 14,1% van de aanvragen een combinatie van meerdere vergunning plichtige activiteiten omvatte. In bijna 80% was sprake van een combinatie van een bouwactiviteit met een andere activiteit. In ca 24% van de combinaties was spraken van een combinatie met de activiteit 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'.

- het hergebruik van bij aanvraag benodigde locatie-onderzoeken

Begin 2018 waren en nog geen representatieve monitorgegevens beschikbaar over het aantal bij vergunningaanvragen opgevraagde locatie-onderzoeken.

- de afname van indieningsvereisten bij aanvragen

Begin 2018 waren er nog geen representatieve monitorgegevens beschikbaar over de hoeveelheden indieningsvereisten. Wel is een analyse gedaan op de mate waarin aanvragen niet in behandeling kunnen worden genomen omdat de aanvrager niet tijdig in staat was om de aanvraag te completeren (i.c. percentage niet-ontvankelijke aanvragen). Dat was eind 2017 gemiddeld ca 1,9%.

- de beleving van initiatiefnemers over het gemak van het indienen van aanvragen.

Initiatiefnemers geven de vergunningverlenende overheden momenteel gemiddeld een 5,7 als rapportcijfer voor de dienstverlening[10].

Waardering dienstverlening per organisatie

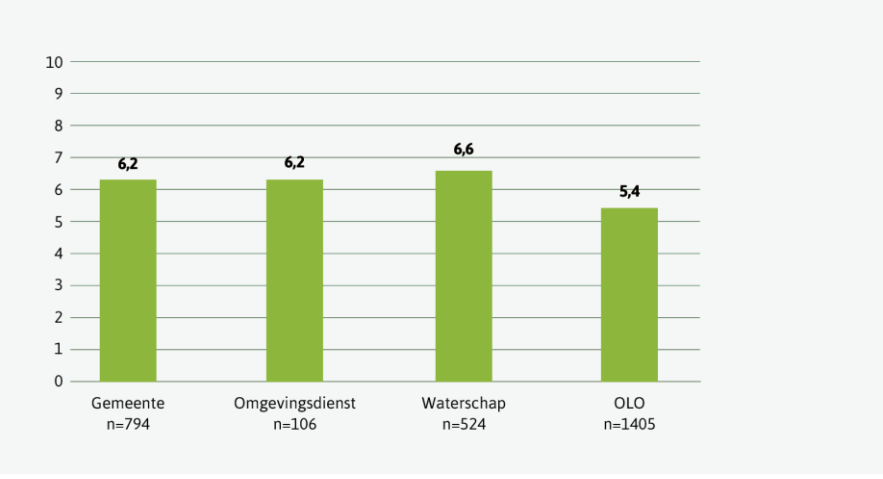

Figuur 3.1: Waardering dienstverlening per organisatie

10 Rapport Omgevingsdienstverlening vanuit het perspectief van initiatiefnemers. Monitor invoering Omgevingswet, Nulmeting klantreis en dienstverlening, HAN/CfES, December 2017

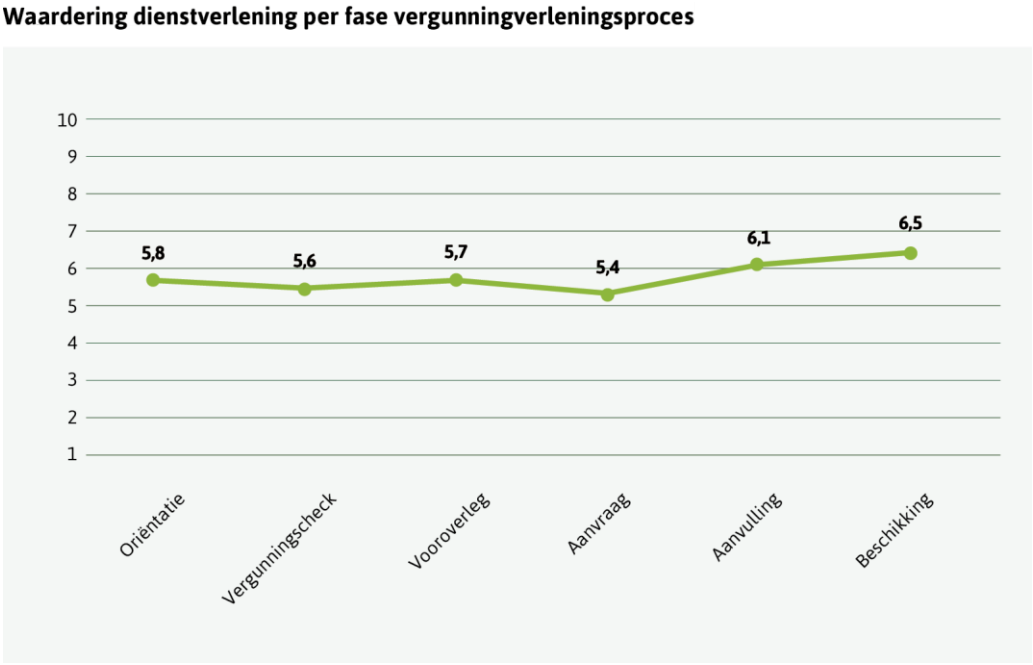

Figuur 3.2: Waardering dienstverlening per fase vergunningverleningsproces

3.1.3 *Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven*

Op basis van de gepubliceerde vergunningaanvraagbeschikkingen[11] op de gemeenschappelijke voorziening voor officiële bekendmakingen (GVOP) is een inschatting gemaakt van de huidige kansen dat een omgevingsvergunningaanvraag ook vergund wordt. Dit levert het volgende beeld op:

11 Ten tijde van de meting was ongeveer één derde van de overheden relatief consequent in het publiceren van hun omgevingsrecht gerelateerde bekendmakingen en beschikkingen via de landelijke voorziening GVOP.

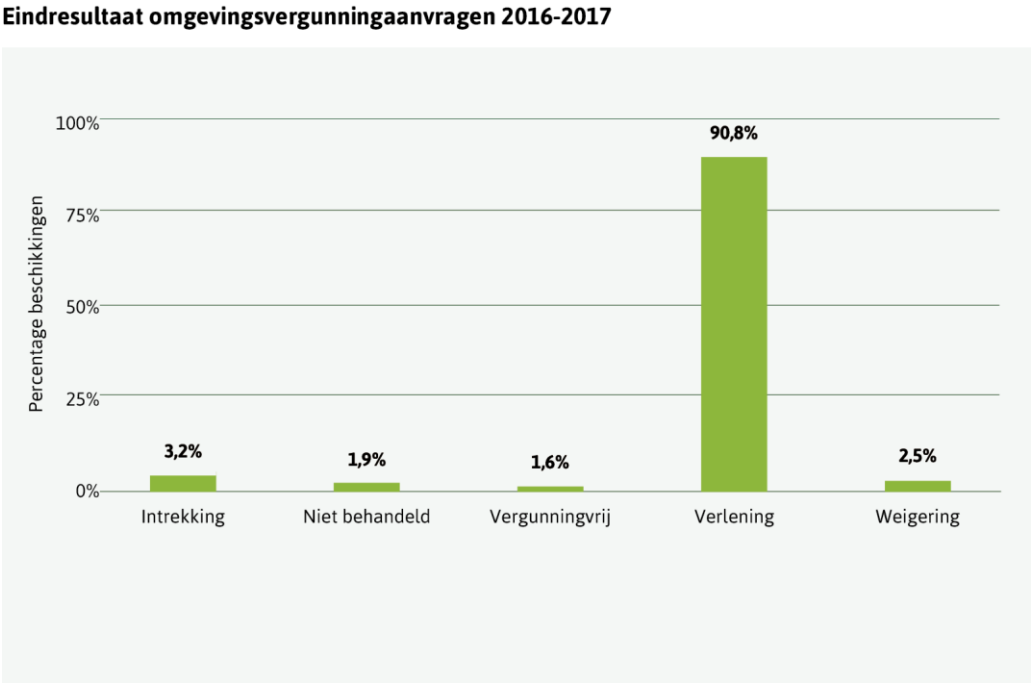

Figuur 3.3: Eindresultaat omgevingsvergunningaanvragen 2016-2017

Ongeveer 9,8% van de aanvragen leidt momenteel niet tot een bevredigend resultaat voor de initiatiefnemers. Opvallend is dat momenteel 1,6% van de aanvragen niet leidt tot een vergunningbeschikking omdat het initiatief vergunningvrij is. Deze categorie zou onder een duidelijker en voorspelbaarder omgevingsrecht volledig weg moeten vallen. Ook in de andere categorieën zou een duidelijke afname zichtbaar moeten worden.

De komende periode zal ook via andere instrumenten worden getest in hoeverre de bevindingen van de analyse op de gegevens uit de Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties een representatief beeld geven over de uitval.

3.1.4 Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen

De nulmeting op de jurisprudentie start naar verwachting in de loop van 2018. Vooralsnog beschikken we nog niet over representatieve gegevens over aantallen bezwaar en beroepsprocedures in verhouding tot de aantallen vergunningaanvragen.

Uit een belevingsonderzoek in 2017[12] onder belanghebbenden die zienswijzen en bezwaarschiften indienen tegen initiatieven van derden kwam het volgende beeld naar voren:

12 Rapport Monitor Omgevingswet Belanghebbenden: Nulmeting, I&O-research, september 2017

	TOTAAL
Ik vond de tijd die ik moest investeren in het proces acceptabel	42%
Men hield zich aan gemaakte afspraken	34%
Het was makkelijk om met de juiste personen in contact te komen	32%
Ik kreeg het gevoel dat ik serieus werd genomen	30%
De afhandeling is efficiënt verlopen	24%
Het bezwaar/ de zienswijze is snel afgehandeld	24%
De ondersteuning bij het juist indienen van bezwaar/ de zienswijze was voldoende	23%
Ik ben tijdens de afhandeling goed op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen	21%
Ik heb meer begrip gekregen voor de afwegingen die de overheid moet maken	12%
n	846

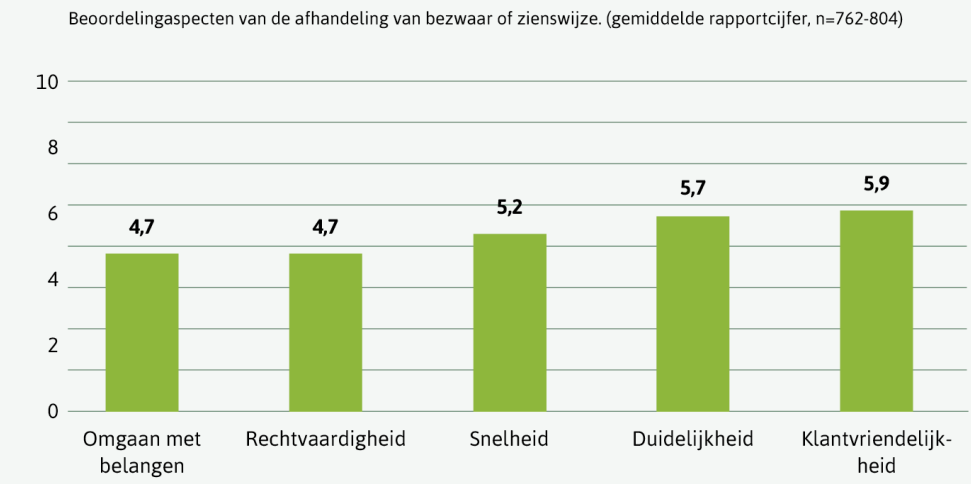

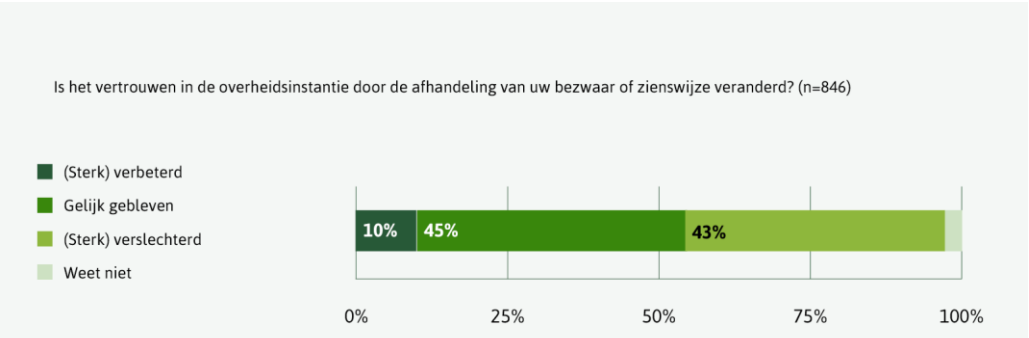

Figuur 3.4: Waardering en effecten van afhandeling bezwaarschriften en zienswijzen op belanghebbenden

Op basis van de uitkomsten van het belevingsonderzoek onder belanghebbenden kan worden geconcludeerd dat de huidige mogelijkheden om belangen te behartigen in het omgevingsrecht nog ruimte bieden voor verbetering.

3.1.5 *Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag*
Representatieve gegevens over het huidige aantal klachten en handhavingsverzoeken waren begin 2018 nog niet beschikbaar.

3.2 Referentiepunten verbeterdoel 2: Samenhangende benadering

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel 'Samenhangende benadering' meetbaar te maken.

VERWACHTINGEN	
2.1	De kerninstrumenten omgevingsvisies, omgevingsplannen en omgevingsverordeningen zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen.
2.2	Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven vaker en intensiever betrokken bij planvorming en individuele initiatieven.

3.2.1 *De kerninstrumenten zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen*
Het voorgenomen onderzoek naar de kwaliteit van nieuwe visies en plannen is nog niet gestart.

3.2.2 *Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven intensiever betrokken*
Het voorgenomen onderzoek naar de kwaliteit van nieuwe visies en plannen en de motivering die daarin is opgenomen over de wijze en mate van participatie is nog niet gestart.

In 2017 is wel een nulmeting uitgevoerd naar de beleving onder belanghebbenden. Hieruit kwamen onder andere de volgende uitkomsten naar voren over de manieren waarop belanghebbenden invloed kunnen uitoefenen op plannen van derden die invloed hebben op hun leefomgeving:

BIJ PLANNEN OVER DE FYSIEKE LEEFOMGEVING	TOTAAL
Worden belanghebbenden gestimuleerd om mee te denken	56%
Worden belanghebbenden op tijd betrokken	49%
Wordt voldoende naar de inbreng van belanghebbenden geluisterd	31%
Krijgen belanghebbenden voldoende ruimte om ideeën /plannen uit te voeren	31%
n	1.431

Beleving belanghebbenden bij participatietrajecten

Figuur 3.5: Beleving belanghebbenden bij participatietrajecten

3.3 Referentiepunten verbeterdoel 3: vergroten bestuurlijke afwegingsruimte

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel 'Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte' meetbaar te maken.

VERWACHTINGEN	
3.1	'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur waardoor het vertrouwen in overheden stijgt.
3.2	Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie.
3.3	Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in (maatwerkregels en maatwerkvoorschriften) op een locatie of voor een functie.

3.3.1 'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur

Indien goede initiatieven meer de ruimte krijgen zou dat onder het huidige stelsel onder andere zichtbaar moeten zijn in het aantal keren dat het bevoegd gezag meewerkt aan een verzoek om af te wijken van de regels (lees: aan een afwijking van het bestemmingsplan). In 2016 werd via het OLO in totaal 8.560 keer een vergunning aangevraagd voor de activiteit 'Handelen in strijd met regels RO' (7,4% van het totale aantal omgevingsvergunningaanvragen).

Onder het nieuwe stelsel vervalt deze activiteit en wordt die vervangen door een omgevingsplanactiviteit. Er wordt daarom nog nagedacht over hoe het streven naar het ruimte geven aan goede initiatieven zichtbaar kan worden gemaakt.

3.3.2 Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie

In 2015 bevatte 7,4% van alle omgevingsvergunningaanvragen die via het OLO binnen zijn gekomen een vergunningaanvraag voor de activiteit 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening. In komende rapportages zullen gegevens worden toegevoegd over de jaren die daarna zijn gekomen.

3.3.3 Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in op een locatie of voor een functie

Bij navraag onder de projectleiders en programmamanagers invoering Omgevingswet in november 2017 komt naar voren dat de overheden die al ambities ten aanzien van de invoering van de wet hadden geformuleerd, de ambities omtrent het gebruik van lokale afwegingsruimte voor het versoepelen van normen nog beperkt zijn. Slechts 47% heeft bescheiden of grote ambities op dit vlak. 5% geeft aan expliciet geen ambities te hebben. De rest weet het nog niet. Ongeveer 58% heeft bescheiden of grote ambities om maatwerkregels toe te passen. 4% heeft die ambities expliciet niet.

Over het nader meetbaar maken van deze doelstelling wordt de komende periode nog nagedacht.

3.4 Referentiepunten verbeterdoel 4: Verbeteren en versnellen van de besluitvorming

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om te bepalen of de besluitvorming beter en sneller verloopt onder het nieuwe stelsel.

VERWACHTINGEN	
4.1	De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter. De mutatiegraad is hoger.
4.2	Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de genomen besluiten.
4.3	De doorlooptijd van vergunningaanvragen bij de reguliere en uitgebreide procedure neemt af.
4.4	Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel.

3.4.1 *De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter*
Representatieve gegevens over de huidige doorlooptijden van planvormingsprocessen waren begin 2018 nog niet beschikbaar.

3.4.2 *Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de besluiten*
In 2017 is een onderzoek uitgevoerd onder dienstverleners en de knelpunten die ze ervaren bij de huidige uitvoering van hun omgevingsrechttaken[13]. Daaruit kwam het volgende beeld naar voren (zie figuur 3.6)

Beleving vergunningverleningsproces door dienstverleners

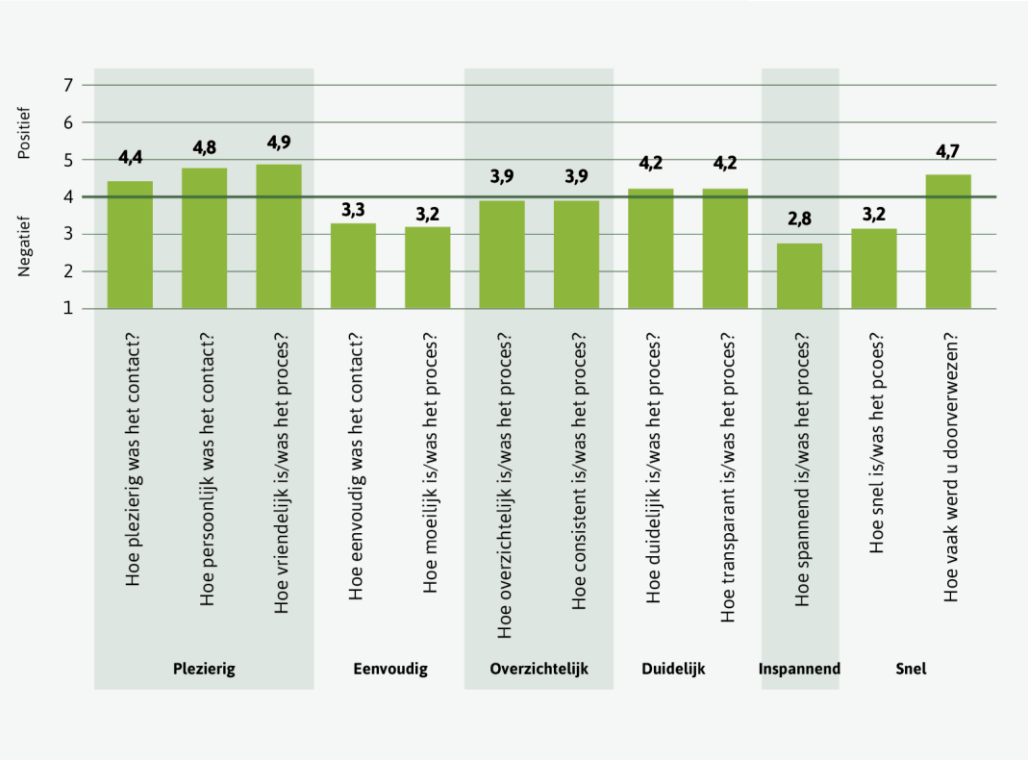

Figuur 3.6: Beleving vergunningverleningsproces door dienstverleners

De dienstverleners ervaren het contact met initiatiefnemers over het algemeen als plezierig, persoonlijk en vriendelijk. Ze vinden het proces als geheel duidelijk en transparant. Er wordt niet te vaak doorverwezen. Tegenover deze positieve

13 Rapport Dienstverlening Omgevingsvergunningen vanuit het perspectief van de Dienstverleners: Nulmeting inrichting en uitvoering, HAN/CfES, december 2017

ervaringen staan ook negatieve evaluaties. Zo vindt meer dan de helft van de dienstverleners het proces en de contacten (enigszins, erg of heel erg) onoverzichtelijk en moeilijker dan verwacht. De invullers hebben niet het gevoel dat hun dienstverlening snel is. Maar liefst 80 % van de invullers ervaart de geleverde dienstverlening bij Vergunningen als (enigszins, erg of heel erg veel) inspannender dan verwacht.

Dienstverleners zijn minder positief over het werkproces 'Vergunningen' dan over hun dienstverlening bij het werkproces 'Vooroverleg'.

3.4.3 De doorlooptijd van vergunningaanvragen neemt af

Er is begin 2018 nog geen representatieve meting van de huidige doorlooptijden van de behandeling van vergunningaanvragen beschikbaar.

3.4.4 Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel

Representatieve gegevens over het huidige gebruik van de mogelijkheid tot uitstel waren begin 2018 nog niet beschikbaar.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmaraad

Beslisnotitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
17-04-2018

Bijlagen
Verantwoordingsrapportage

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	**Informatieproducten**
Indiener programmaraad	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	12 april 2018
Doel nota	O Meningvormend O Koersbepalend **O Besluitvormend** O Ter informatie O Anders:

Toelichting
Begin 2017 heeft het Bestuurlijk Overleg Omgevingswet (dd. 18 januari 2017) het programma Aan de slag met de Omgevingswet de opdracht gegeven voor de definitiefase van het project Informatiehuizen. Beoogd resultaat van de definitiefase is het leveren van beslisinformatie ten behoeve van de realisatiefase van de eerste set van informatieproducten. Deze beslisnotitie markeert de oplevering van alle eindresultaten van de definitiefase, bestaande uit een verantwoordingsrapportage, 7 deelrapporten en 19 plannen van aanpak. De Programmaraad heeft de producten in ontvangst genomen en besproken.

De Programmaraad uitte eensgezind zijn complimenten over de resultaten en over het feit dat dit integrale eindproduct in samenwerking tussen alle partijen tot stand is gekomen. Naast een inhoudelijke opgave kan fase 2 van het project namelijk ook getypeerd worden als een zeer intensieve interbestuurlijke opgave, die met succes is doorlopen. Een proces waarbij stakeholders nader tot elkaar kwamen en wederzijds begrip is toegenomen.

Aan het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd om:
- Op basis van de eindresultaten (zie totaaloverzicht verderop in deze beslisnotitie) decharge te verlenen aan het programma Aan de slag met de Omgevingswet voor de definitiefase (fase 2) van het project Informatieproducten/informatiehuizen.
- Opdracht te geven om voor het volgende OGB en met het oog op bestuurlijke besluitvorming voorstel te maken voor het vervolg, en het risico te bespreken hoe kan worden voorkomen dat opgebouwde kennis, kunde en energie verloren gaat.

Resultaten
De eindresultaten van de definitiefase geven een duidelijk beeld welke informatieproducten een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de doelen van de Omgevingswet en in welke prioriteitsvolgorde. Waarbij geldt dat de 1e set van 19 informatieproducten hierin het meest geconcretiseerd is en de ´doorkijk´ op langere termijn (portfolio / groslijst van alle informatieproducten) meer een kapstok biedt voor de realisatiefase. Belangrijkste bijstelling in de uitvoering van

de werkzaamheden is geweest dat de volgorde bij de uitwerking van de beslisinformatie (Business Cases, Plannen van Aanpak) is gewijzigd naar eerste het wat (informatieproducten) en volgorderlijk het ´hoe´ (organisatorische vormgeving, Informatiehuizen). Daarnaast is de oriëntatie op de realisatiefase ingestoken op ontwikkelen EN besluiten in kleine stapjes. Maar die aanpak past dan ook op de koers om stapsgewijs te ontwikkelen.
Er is concreet gemaakt hoe de voor de uitvoering van de Omgevingswet benodigde gestructureerde informatie eruit ziet, welke effecten ervan te verwachten zijn en welke baten dat oplevert voor de verschillende doelgroepen. Tevens zijn bestaande financieringsstromen in beeld gebracht en zijn aansluit- en standaardisatieopgaven in beeld gebracht. De uitgewerkte demo´s hebben een wenkend perspectief neergelegd van hoe informatieproducten in de nabije toekomst kunnen bijdragen aan de doelen van de Omgevingswet en de werking van het DSO. Naast het resultaat hebben de demo´s vooral ook laten zien hoe snel en effectief samenwerking tussen de domeinen tot stand komt en tot synergie leidt bij concrete ´omgevings´ vraagstukken.
De nulmeting van financiële stromen van bestaande gegevensvoorzieningen is op tijd en naar tevredenheid van zowel opdrachtgever als beleidsverantwoordelijken afgerond. Er is van 67 informatievoorzieningen getoont wat de bijbehorende geldstromen in 2015 waren. De totale geldstroom bedroeg toen 22,5 miljoen euro. De resultaten moeten wel met nuance worden beschouwd: niet alle in beeld zijnde voorzieningen zijn onderzocht.

Advies programmaraad
De Programmaraad constateert ten aanzien van de definitiefase dat het gevraagde is opgeleverd en vraagt het Opdrachtgevend Beraad decharge te verlenen aan het programma. Er is draagvlak voor de eerste set van 19 informatieproducten, waarbij wordt opgemerkt dat het Rijk ten aanzien van 6 informatieproducten[1] nog kanttekeningen plaatst.

De programmaraad signaleert een risico dat kennis, kunde, energie en betrokkenheid die in de definitiefase is opgebouwd verloren zal gaan in de periode tot besluitvorming over de realisatiefase van de informatieproducten door het bestuurlijk overleg.

Advies Programma Beheersoverleg
Het PBO adviseert positief over het verlenen van decharge. Met het oog op de realisatiefase adviseert het PBO vanuit het oogpunt van beheersbaarheid / minimaliseren van risico's te zijner tijd klein te beginnen (met enige informatieproducten). Dit mede om de aandacht die vanuit DSO voor dit traject nodig is te beperken.

Advies Ondersteunende Unit
Decharge te verlenen conform het voorstel van de programmaraad en het PBO. De OU stelt voor een besluitvormingsproces te organiseren zodat in het OGB en het BO in juni besluitvorming over het vervolg kan plaatsvinden, in samenhang met de financiering en de wettelijke verankering in de Invoeringswet.

[1] Het gaat om de volgende zes informatieproducten: Rijksmonumentenregister, Reken- en meetvoorschriften geluid, Brongegevens Spoor, Gegevens asbestinventarisatie sloopmelding, ZZS indicatie in afvalstoffen, Effectenindicator-soorten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Overzicht van opgeleverde resultaten definitiefase (incl. investeringskosten realisatie per informatieproduct eerste set)

De eindresultaten van de definitiefase bestaan uit: een verantwoordings-rapportage (zie bijlage bij deze notitie), 9 deelrapportages en 19 plannen van aanpak gerelateerd aan de eerste set van 19 informatieproducten. Zie de overzichten hieronder. De investeringskosten die hieronder staan aangegeven zijn een raming van de kosten voor de realisatiefase van het betreffende informatieproduct. De businesscase van de informatieproducten leidt tot een positief saldo van 1,7 miljard euro (de verwachtingswaarde). Dit betreft de volledige set informatieproducten. Met een zekerheid van 70% kan gezegd worden dat de baten zullen liggen tussen de 1,4 miljard euro en 2,2 miljard euro. De betreffende documenten zijn op aanvraag beschikbaar.

Opgeleverde Resultaten Definitiefase	Investeringskosten
Verantwoordingsrapportage	Nvt
Deelrapportage werkpakket Nulmeting	Nvt
Deelrapportage Werkpakket Vraagsturing	Nvt
Deelrapportage Werkpakket Gegevenskwaliteit (incl. handreiking) en verslag werkgroep	Nvt
Deelrapportage Werkpakket Business Case	Nvt
Deelrapportage Werkpakket IT-voorzieningen	Nvt
Deelrapportage Werkpakket Standaardisatie en informatiemodellering	Nvt
Deelrapport 3B route incl. oplegnotitie	Nvt
Tussenrapportage batenlogicamodellen informatieproducten	Nvt
Referentiearchitectuur	Nvt
Plan van aanpak Gegevens asbestinventarisatie sloopmelding (1)	866.600
Plan van aanpak ZZS indicatie in afvalstoffen (2)	340.000
Plan van aanpak Rioolsysteem (3)	400.000
Plan van aanpak Oppervlaktewatersysteem (kwantiteit) (4)	400.000
Plan van aanpak Grondwatersysteem (kwantiteit) (5)	590.000
Plan van aanpak Integrale maat- en locatiegegevens (6)	425.000
Plan van aanpak Inventarisatie verandering bouwwerken (7)	525.000
Plan van aanpak Publiek rechtelijke beperkingen (8)	431.000
Plan van aanpak Exclusieve economische zone (9)	124.000
Plan van aanpak Risico ontvangers (buisleidingen gevaarlijke inhoud) (10)	150.000
Plan van aanpak Risico ontvangers (kwetsbare locaties en gebouwen) (11)	500.000
Plan van aanpak Rijksmonumentenregister (12)	Geen doorbelaste kosten
Plan van aanpak Begrenzinge natuurgebieden in Nederland (NNN-plus) (13)	180.000
Plan van aanpak Effectenindicator-soorten (14)	360.000
Plan van aanpak WKO afwegingssystematiek (15)	557.000
Plan van aanpak AERIUS (16)	180.000
Plan van aanpak Generieke gegevens Lucht (17)	230.000
Plan van aanpak Reken- en meetvoorschriften geluid (18)	150.000
Plan van aanpak Brongegevens spoor (19)	420.000

Financiële verantwoording definitiefase project informatieproducten

Hieronder staat de prognose realisatie (95% definitief) voor de definitiefase weergegeven. Deze is verdeeld naar de vijf posten zoals ook benoemd in het Werkplan Informatiehuizen 2017. Het overzicht is gebaseerd op de realisatie, de aangegane verplichtingen en de prognose (nazorg en afstemming) tot en met juni. Voor de definitiefase (fase 2) van het project Informatiehuizen was een budget beschikbaar gesteld van € 6,5mln. de financiële prognose komt uit op een totaalbedrag van €4,3 mln. Dit betekent dat er naar verwachting €2,2mln.

resteert. Een nadere toelichting op onderstaand overzicht is opgenomen in de Verantwoordingsrapportage (hoofdstuk 13).

	Financiële prognose o.b.v. realisatie en verplichtingen (95% definitief)					
Cat.		**1/1/2017 - 31/12/2017**	**1/1/2018 - 31/3/2018**	**Nog te ontvangen facturen**	**Totaal**	
1	Individuele opdrachten I-Huizen incl. ophogingen	€ 1.619.548	€ 638.322	€ 487.928	€	2.745.798
2	Informatiehuizen - overkoepelende werkzaamheden	€ 558.096	€ 269.434	€ 119.785	€	947.315
3	Inbreng bevoegd gezag	**geen doorbelaste kosten**		€ -	€	-
4	Inzet PL, PMO, regieteam incl. nazorg en afstemming	€ 224.511	€ 142.074	€ 142.361	€	508.946
5	Ondersteuning / inzet Programmabureau	€ 60.654	€ 15.163	€ -	€	75.817
	Totaal	**€ 2.462.809**	**€ 1.064.993**	**€ 750.074**	**€**	**4.277.876**

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Verantwoordingsrapportage uitvoering Werkplan Informatiehuizen 2017

Versie RWS-ZH/ARA/2008/09

Datum 12 april 2018
Status Versie OGB

Colofon

Projectnaam	Informatiehuizen (werkplan 2017)
Versienummer	1.0
Locatie	Den Haag
Projectleider	art 5.1 lid 2 sub e
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	3 bijlagen in rapport 9 deelrapportages beschikbaar 19 Plannen van Aanpak informatieproducten
Auteurs	Regieteam en Kwartiermakers

Inhoud

Colofon—3

1 Voorwoord—7

2 Inleiding—8

3 Organisatie en werkwijze—10
3.1 Projectgroep en regieteam—10
3.2 Werkpakketten—10
3.4 Afstemming met de project- en programmaomgeving—12
3.5 Een veranderende omgeving, een veranderend perspectief—13

4 Nulmeting—14
4.1 Doel—14
4.2 Resultaten—14
4.3 Betekenis—15

5 Vraagsturing—16
5.1 Doel—16
5.2 Resultaten—16
5.3 Betekenis—17

6 Gegevenskwaliteit—18
6.1 Doel—18
6.2 Resultaten—18
6.3 Betekenis—19

7 De business case: kosten & baten in beeld—20
7.1 Doel—20
7.2 Resultaten—20
7.3 Betekenis—21

8 IT voorzieningen (synergie)—23
8.1 Doel—23
8.2 Resultaten en betekenis—23
8.3 Vervolgactiviteiten en aanbevelingen—25

9 Standaardisatie en informatiemodellering—26
9.1 Conclusies—26
9.2 Aanbevelingen—27

10 Bonbons / pilot-demo's—28
10.1 Inleiding—28
10.2 De uitgewerkte voorbeelden / demo's—28
10.2.1 Plaatsing Warmte Koude Opslag (WKO-systeem)—28
10.2.2 Zoeken vestigingslocatie datacentrum Groningen—29
10.2.3 Soest 2.0—30
10.2.4 Geïntegreerde invoer –vergunningaanvraag veehouderij—31 **11 Doorkijk naar de toekomst: Portfolio & Roadmap informatieproducten—33**
11.1 Resultaten—33
11.2 Betekenis Roadmap—33

11.3 Aanbeveling—33

12 Op weg naar de realisatiefase : de eerste set—34

13 Financiën—36
13.1 Activiteiten—36
13.2 Producten—36
13.3 Eindprognose—37

14 Conclusies en aanbevelingen—39
14.1 Conclusies—39
14.2 Aanbevelingen—40

15 Tot slot—42

1 Voorwoord

Voor u ligt de verantwoordingsrapportage van de eindresultaten van de uitvoering van het ´Werkplan Informatiehuizen 2017´ zoals dat door het Programma Aan de Slag met de Omgevingswet in opdracht van het BO (18-01-2017) is uitgevoerd. Met de resultaten van de verschillende werkpakketten uit het werkplan wordt de onderbouwing geleverd voor de besluitvorming over de realisatiefase van de gegevens en informatieproducten. De Plannen van Aanpak voor de eerste set van informatieproducten bieden hiervoor de uitgewerkte beslisinformatie op basis waarvan een start kan worden gemaakt met de realisatiefase.

Wat in 2014 is begonnen als conceptuele metafoor van een Laan van de Leefomgeving met daarlangs Informatiehuizen als leverende instanties voor informatie aan het digitale stelsel Omgevingswet (DSO), is inmiddels geconcretiseerd tot een roadmap met sets van gegevens & informatieproducten die stapsgewijs op grond van de prioriteiten van de omgevingswet en haar eindgebruikers tot realisatie kunnen worden gebracht. Er is enorm veel inspanning gepleegd om deze concretisering uit te werken. Voorliggende verantwoordingsrapportage is slechts het samenvattende topje van de ijsberg: alle achterliggende deelrapporten zijn in bijlagen als zelfstandig leesbare rapportages beschikbaar.

Veel dank ben ik verschuldigd aan de kwartiermakers-groep die met niet aflatende ambitie, energie en inzet mede uitvoering hebben gegeven aan de onderdelen van het werkplan. Tevens ben ik dank verschuldigd aan mijn regieteam dat enorm heeft geholpen in het coördineren en bundelen van het vele werk dat in het afgelopen jaar is verzet. En vanzelfsprekend dank ik het Programmabureau en de Programmaraad voor de reflectie, begeleiding en sturing bij de totstandkoming van dit eindresultaat van fase 2.

Na afronding van de definitiefase kijken we vooruit naar de realisatiefase (fase 3). Een faseovergang in een project brengt altijd een afsluiting en een nieuw begin met zich mee. Van belang is die overgang soepel te laten verlopen, om de bereikte resultaten ook te kunnen consolideren. En hoewel het dossier Omgevingswet een moeilijke fase doorgaat, ben ik er van overtuigd dat met het werk dat hier is opgeleverd een waardevol fundament is gelegd onder de informatiestromen die uiteindelijk als benzine voor de motor van het DSO moeten gaan fungeren en daarmee de uitvoering van de wet in de praktijk zal ondersteunen.

art 5.1 lid 2 sub e

2 Inleiding

Begin 2017 heeft het Bestuurlijk overleg Omgevingswet (18-01-2017) het Programmabureau ´Aan de Slag met de Omgevingswet' (ADSMO) opdracht gegeven de definitiefase van de Informatiehuizen in uitvoering te nemen. Dit is de fase die voorziet in de levering van beslisinformatie in de vorm van Plannen van Aanpak voor de gegevens en informatieproducten die een belangrijk onderdeel vormen van de informatiecontent van het stelsel. De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de kwartiermakers-groep in samenwerking met en onder coördinatie van het regieteam en de projectleider die door het Programma is aangesteld (zie verder hoofdstuk 3 organisatie en werkwijze).

Het digitale stelsel omgevingswet (DSO) heeft gegevens en informatieproducten van goede kwaliteit over de fysieke leefomgeving nodig om meerwaarde te kunnen leveren. Tezamen met de omgevingsdocumenten vormen (bron)gegevens & informatieproducten de inhoudelijke componenten van het stelsel. Deze ondersteunen hiermee alle gebruikers bij het bepalen van mogelijkheden, rechten en plichten op basis van de juiste feitelijke omgevingsinformatie op een specifieke locatie.

De essentie van Informatieproducten is dat het gevalideerde, bewerkte of gecombineerde verzamelingen van gegevens zijn voor een gespecificeerd gebruik binnen het kader van de omgevingswet, die voldoen aan een bekend en overeengekomen kwaliteitsniveau. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan beschikbare milieugebruiksruimte op het gebied van stikstofdepositie in relatie tot de aanvraag van een nieuwe veestal, ruimtelijk optimale inpassing van een weguitbreiding, of mogelijkheden tot woningbouw in relatie tot ondergrond en actuele geluidsbelasting. Het belang van de content in het stelsel is ook benoemd in de brief van de minister aan de Tweede Kamer[1].

Sommige bestaande gegevensvoorzieningen die nu ook al worden gebruikt bij onder andere vergunningverlening en planvorming kunnen direct worden benut in het DSO, zoals bijvoorbeeld de basisregistraties. Veel andere moeten worden aangepast aan de nieuwe eisen van de Omgevingswet door bewerking, verrijking of combinatie met andere gegevensbestanden, alvorens ze geschikt zijn voor gebruikerstoepassingen van het DSO. Gegevens kunnen hierbij vanuit verschillende databronnen en organisaties afkomstig zijn: bevoegde gezagen, uitvoeringsorganisaties, verenigingen en/of bedrijven. Deze bewerkte of verrijkte gegevens worden 'informatieproducten' genoemd. De mate van bewerking of verrijking hangt sterk af van de vraag en toepassing, er geldt niet ´one size fits all´. Sommige vragen kunnen toe met eenvoudig opgewerkte gegevens, andere gebruikerstoepassingen vragen om meer uitgebreide bewerkte en bijvoorbeeld gemodelleerde gegevens. In die gevallen waar een hogere mate van kwaliteit en toepasbaarheid gewenst of noodzakelijk is kan dit via tussenstappen worden bereikt (groeimodel). Prioritair bij de ontwikkeling zijn die gegevens & informatieproducten die wettelijk verplicht zijn, dan wel nodig zijn bij eindgebruikers voor de uitvoering van de wet.

Welke gegevens en informatieproducten prioritair zijn, hoe deze worden uitgewerkt en ingebed in de technische omgeving van het DSO en hoe de kosten/baten voor de informatieproducten zich verhouden is uitgewerkt in de definitiefase. De onderlegger

1 Kamerbrief herplanning stelselherziening omgevingsrecht en reactie op BIT-advies, dd. 6 oktober 2017

voor de activiteiten van de definitiefase is gevormd door het werkplan Informatiehuizen 2017. In dit werkplan zijn 13 werkpakketten opgenomen, met onderwerpen variërend van de technische aspecten als aansluitvoorwaarden, datakwaliteit en standaardisatie, tot aan organisatorische en financiële aspecten in vraagsturing, ketensamenwerking en kosten/baten business cases. Ook is gekeken waar samenwerking tussen de uitvoeringsorganisaties tot synergievoordelen leidt. De resultaten van de werkpakketten vormen samen met de uitgewerkte Plannen van Aanpak voor de 1e set de beslisinformatie zoals gevraagd in de opdracht.

Voorliggend rapport is de verantwoordingsrapportage waarin organisatie, werkwijze en samengevatte resultaten van alle werkpakketten worden toegelicht. Zoals in het voorwoord gesteld zijn de samengevatte resultaten slechts het topje van de ijsberg. Voor achterliggende analyses, methodieken, uitwerkingen en deelresultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportages per onderdeel die als afzonderlijke deelrapporten gelijktijdig aan deze rapportage zijn geleverd.

Leeswijzer
Het voorwoord en de inleiding vormen de introductie van deze rapportage. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de organisatie en werkwijze bij de uitvoering van het project. Hoofdstuk 4 tot en met 11 zijn de samenvattende resultaten van de verschillende werkpakketten en deelrapportages, voor een overzicht wordt verwezen naar de inhoudsopgave. Hoofdstuk 13 legt in het kort verantwoording af over de financiën en kostenbeheersing van het project, dit is dan in aanvulling op de reguliere kwartaalrapportages vanuit het programma. In hoofdstuk 14 volgen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen. In het laatste hoofdstuk ´tot slot´ reflecteert het regieteam op het proces in de bredere omgeving en geeft handreikingen voor punten van aandacht.

Bijlagen bij verantwoordingsrapportage;

1. Samenstelling Kwartiermakersgroep en het regieteam
2. Roadmap
3. 1e set van informatieproducten

Deelrapportages:

1. Werkpakket Nulmeting
2. Werkpakket Vraagsturing;
    - Epic 3
    - Epic 4
3. Werkpakket Gegevenskwaliteit en verslag werkgroep
4. Werkpakket Business Case
5. Werkpakket IT-voorzieningen
6. Werkpakket Standaardisatie en informatiemodellering

7. Handreiking bij gegevenskwaliteit in de Omgevingswet
8. Deelrapport 3B route incl. oplegnotitie
9. Tussenrapport batenlogicamodellen informatieproducten
10. Referentiearchitectuur

3 Organisatie en werkwijze

3.1 Projectgroep en regieteam

De in het Werkplan Informatiehuizen 2017 beschreven activiteiten zijn primair uitgevoerd door de kwartiermakers-groep. Deze groep is voor een belangrijk deel

samengesteld uit kwartiermakers van de kennis- en uitvoeringsorganisaties die zoals vastgelegd in het bestuursakkoord en het financieel akkoord beoogd zijn om gegevens en informatieproducten te gaan leveren aan het DSO. Het gaat hierbij om zes organisaties: het Interprovinciaal Overleg (IPO), het Kadaster, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), Rijkswaterstaat (RWS), RIVM en de Unie van Waterschappen. Naast de kwartiermakers zijn in de kwartiermakers-groep ook de vertegenwoordigers vanuit elk van de bevoegde gezagen als vast lid opgenomen, navolgend wordt kortheidshalve steeds de term kwartiermakers-groep gebruikt. In aanvulling op deze vaste samenstelling is waar nodig externe deskundigheid ingehuurd. Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd onder sturing en coördinatie van het regieteam dat onder leiding heeft gestaan van de overall projectleider, tevens lid van het regieteam. Het regieteam bewaakte het overzicht over het veld, stemde intensief af met Programma en Programma-omgeving (stakeholders), integreerde resultaten tot voor besluitvorming geschikte stukken en organiseerde de maandelijkse projectgroep overleggen. Stukken die ter besluitvorming aan de Programmaraad zijn gestuurd zijn in het proces overal waar de tijd het toeliet vooraf met de kwartiermakers afgestemd. De praktijk heeft geleerd dat dit niet in alle gevallen haalbaar was. Vanzelfsprekend is ook in die gevallen steeds gehandeld vanuit belang project, programma en betrokken organisaties. In bijlage 1 is een lijst opgenomen met de samenstelling van de kwartiermakers-groep en het regieteam, de betrokken personen en hun rollen.

3.2 Werkpakketten

Voor elk van de (bundeling van) werkpakketten is een werkgroep ingericht. Doorgaans was in de werkgroepen elk van de betrokken kwartiermakende organisaties vertegenwoordigd, zodat een brede inbreng vanuit de inhoudelijke informatie- en beleidsdomeinen was geborgd. In elk van de werkgroepen was ook een lid van het regieteam aanwezig. Daarnaast is gebruik gemaakt van kennis en expertise van het programmabureau Aan de Slag met de Omgevingswet, in het bijzonder voor het werkpakket business case. De werkgroepen stemden af met de overige kwartiermakers en het regieteam en waren verantwoordelijk voor de eindrapportage van het betreffende werkpakket. Het opereren in dergelijke werkgroepen heeft de onderlinge samenwerking versterkt, waarmee een verdere samenwerking in de aankomende realisatiefase mogelijk is gemaakt.

De volgende werkpakketten zijn in 2017 tot resultaat gebracht volgens onderstaand overzicht, voor een uitgebreidere proces- en resultaatbeschrijving wordt verwezen naar desbetreffende hoofdstukken in deze rapportage, of de achterliggende deelrapportages voor uitgebreidere beschrijvingen.

- *Nulmeting*: De nulmeting heeft tot doel gehad het inzichtelijk maken van reeds aanwezige geldstromen voor bestaande informatievoorzieningen die naar verwachting nodig zijn / benut kunnen worden voor de uitvoering van de nieuwe Omgevingswet.
Afzonderlijke deelrapportage beschikbaar.

- *Vraagsturing:* Het gebruikersperspectief neemt een belangrijke plaats in binnen de nieuwe Omgevingswet. Het werkpakket Vraagsturing heeft tot doel gehad om (eind)gebruikers te betrekken bij de vraagarticulatie ten behoeve van de definitie, prioritering en ontwikkeling van informatieproducten.
Afzonderlijke deelrapportages beschikbaar.

- *Gegevenskwaliteit*: De werkgroep Gegevenskwaliteit had als primair doel om inzicht te creëren op de volgende onderwerpen:
  - De relatie tussen de 3 B's (bruikbaar, beschikbaar, bestendig) en datakwaliteit in de verschillende domeinen
  - De afspraken die met bronhouders moeten worden gemaakt over de 3'B's
  - Een ontwikkelplan datakwaliteit per informatiehuis, eventueel voorafgegaan door verdiepte analyse datakwaliteit, inclusief een rolbeschrijving van bevoegde gezagen

  Afzonderlijke deelrapportage beschikbaar.

- *Business Case, kosten/baten analyses:* De business case geeft inzicht in de te verwachte (maatschappelijke) baten en de voorziene kosten van informatieproducten. Met oplevering van de uitgewerkte kwalitatieve baten en de business case wordt in de gevraagde beslisinformatie voorzien.

  Afzonderlijke deelrapportage beschikbaar.

- *IT-voorzieningen (synergie):* De oorspronkelijke werkpakketten "Aansluiten DSO", "Aansluiten Bronhouders" en "Synergie IT-voorzieningen" zijn onder deze titel samengevoegd tot één samenhangend nieuw werkpakket. Het onderdeel "Gegevenskwaliteit", dat oorspronkelijk deel uitmaakte van "Aansluiten Bronhouders", is hierbij tot een apart, zelfstandig werkpakket gemaakt. Het doel van het werkpakket IT-voorzieningen was inzicht te krijgen in de gemeenschappelijkheid en samenwerkingsmogelijkheden in het licht van efficiency en synergie ten aanzien van (naar verwachting) benodigde IT-voorzieningen en de omvang van aansluitopgaves van bronhouders en het DSO.

  Afzonderlijke deelrapportage beschikbaar.

- *Standaardisatie en informatiemodellering:* Binnen het werkpakket standaardisering en informatiemodellering is uitgewerkt hoe groot de standaardisatieopgave is per domein, en over de domeinen heen. Per dataset is gekeken naar eventuele raakvlakken met de andere informatiedomeinen, welke standaarden er al worden gebruikt, welke reeds bestaande basisregistraties relevant zijn, en van hoeveel bronhouders er sprake is.

  Afzonderlijke deelrapportage beschikbaar.

- *Pilots / demo´s*

  Om meer inzicht en gevoel te krijgen voor wat informatieproducten eigenlijk zijn en hoe ze eruit zouden kunnen komen te zien zijn er, in additie op het werkplan, een viertal demo´s ontwikkeld. Het gaat hierbij in dit stadium nog niet om 'blauwdrukken' van uitgewerkte informatieproducten maar om voorbeelden van hoe het zou kunnen werken.

- *Roadmap / Portfolio*

  In het werkplan Informatiehuizen 2017 zijn twee werkpakketten opgenomen die zijn gericht op een doorkijk naar de toekomst: portfolio voor informatieproducten en de roadmap. Deze werkpakketten zijn in elkaar geschoven met als belangrijkste resultante een prioriteringsraamwerk en een groslijst van informatieproducten die in de tijd zijn uitgezet: de roadmap.

- *Overige werkpakketten*

  Naast bovenstaande werkpakketten bevatte het werkplan 2017 ook nog de werkpakketten ontwikkelaanpak, ketensamenwerking en lagere regelgeving. Deze onderdelen zijn vooral gericht op (onderlinge) afstemming en leveren van input in diverse gerelateerde projecten en processen (DSO, juridische werkgroepen e.d.) en zijn om die reden niet in afzonderlijke deelrapportages opgenomen.

3.4 Afstemming met de project- en programmaomgeving

De Omgevingswet kent een breed scala van betrokken partijen en stakeholders, wat zich doorvertaald naar de interbestuurlijke programmaomgeving en de onderdelen daarvan. Zo ook voor dit project. Om tot gedeelde verwachtingen én tot de hierboven beschreven producten te komen, is nauwe afstemming tussen betrokken actoren noodzakelijk geweest. Onderstaand de belangrijkste afstemmingsprocessen.

- De projectleider vormde de schakel tussen de kwartiermakers en de besluitvormende niveaus van Programmaraad en Opdrachtgevend Beraad. De projectleider overlegde op regelmatige basis met Art 5.1 lid 1 sub e programmadirecteur en portefeuillehouder in de Programmaraad, en met het programmabureau, ter voorbereiding van de besluitvorming.

- De projectleider fungeerde tevens als 'gezicht' van het project naar buiten toe, hetgeen vorm kreeg door o.a. presentaties op landelijke congressen, ateliersessies, Schakeldagen etc. Uiteraard zijn ook de kwartiermakers en regieteamleden belangrijke ambassadeurs geweest in een groot aantal bijeenkomsten.

- Eens per maand organiseerde het regieteam een bijeenkomst waarin kwartiermakers ervaringen uitwisselden en gezamenlijke onderwerpen en (tussen)resultaten bespraken. De vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen waren bij deze bijeenkomsten aanwezig, evenals een vertegenwoordiging vanuit het programmateam DSO. Deze bijeenkomsten werden o.a. door de werkgroepen gebruikt om input uit de bredere groep op te halen en (tussen)resultaten te toetsen. Ook fungeerden deze bijeenkomsten als platform voor informatieoverdracht m.b.t. bijvoorbeeld regelgeving, aansluiting bij DSO en besluitvormingsprocessen. Deze bijeenkomsten hebben zoveel mogelijk plaatsgevonden op wisselende locaties. Locaties van de betrokken uitvoerings- en kennisorganisaties.

- Kwartiermakers werkten met de ketenpartners in hun (beleids-)domein aan de verdere vormgeving van hun informatiehuis en informatieproducten. Daarbij werd ook samengewerkt met de bevoegde gezagen, en met vertegenwoordigers van de betrokken beleidsdirecties bij de betrokken ministeries.

- Gedurende de uitvoering van het werkplan 2017 heeft op intensieve basis afstemming en samenwerking plaatsgevonden met de programmadirectie Eenvoudig Beter (ministerie I&M, resp. BZK). Dit werkte twee kanten op: enerzijds hebben kwartiermakers en leden van het regieteam meegewerkt aan producten van EB ter voorbereiding van onder andere wetgeving, visievorming, gegevens(kwaliteit) en standaarden. Anderzijds schoof een vertegenwoordiger van EB regelmatig aan bij het regieteam, om processen af te stemmen en te verbinden. Hierbij zij expliciet opgemerkt dat ondanks deze intensieve afstemming lang niet altijd duidelijk is geweest langs welke sturings- en besluitvormingslijnen de afspraken liepen of zouden moeten hebben lopen. Het is zeker aan te bevelen hier in een vervolgfase meer duidelijkheid in te bieden.

- Voor de nadere invulling van de lagere regelgeving van de Omgevingswet (AMVB's en Ministeriële Regelingen) heeft Eenvoudig Beter/ HBJZ Juridische themawerkgroepen ingericht. Deze werkgroepen zijn interdisciplinaire samengesteld bestaande uit personen van zowel het ministerie als het uitvoerend implementatie programma. Kwartiermakers en regieteamleden hebben deelgenomen in aan vijf (cursief) van de zeven werkgroepen. Er zijn zeven themagroepen: *Standaarden*, *Kwaliteit*, *Gegevens en*

Informatieproducten, Techniek, *Privacy en Veiligheid*, *Governance* en Elektronische indienen.

3.5 Een veranderende omgeving, een veranderend perspectief

De opdracht die het Bestuurlijk Overleg heeft gegeven neemt als startpunt de organisaties die informatieproducten leveren: de *informatiehuizen*. Bij de uitwerking van de beslisinformatie is voor de zomer (2017) gebleken dat een focus op informatie*producten* als startpunt effectiever is; welke informatieplichten gelden op grond van de wet, welke informatiebehoefte van (eind)gebruikers is hieraan gekoppeld en welke informatieproducten zijn daar het antwoord op (definitie van het 'wat'). Vanuit die behoeftestelling blijkt dat een aanzienlijk deel van de informatieproducten een domein-overstijgend karakter heeft; inzicht in bijvoorbeeld de 'milieugebruiksruimte' relateert aan vraagstukken op gebied van geluid, lucht, ruimte en natuur(waarden). Door afstemming en koppeling of soms zelfs samenvoeging van van verschillende informatieproducten ontstaat meerwaarde voor (eind)gebruikers.

Bovenstaande neemt niet weg dat om gegevens en informatieproducten (gevalideerd) te kunnen samenstellen, leveren en het beheer ervan in te regelen organisaties nodig zijn. Deze organisaties hebben hierbij onder andere als taak om de informatie producten te (laten) vervaardigen, de exploitatie daarvan te verzorgen en de kwaliteit, beschikbaarheid en validiteit van de gegevens en informatieproducten te borgen. Daarnaast staan ze aan de lat om de relatie met de bronhouders en afnemers te organiseren. De term ´Informatiehuizen´ is de metafoor voor deze organisatorische aspecten. Het gaat hierbij om bestaande kennis- en uitvoeringsorganisaties met erkende domeinkennis en veelal om bestaande relaties met bronhouders. Het gaat echter wel om (deels) nieuwe en additionele werkprocessen die zijn afgestemd op de (nieuwe) taken. Samenwerking tussen leverende organisaties ligt hierbij voor de hand. Nadat in samenspraak inzichtelijk is gemaakt welke informatie voor welke processen nodig is wordt inzichtelijk gemaakt welke organisatie(s) en taakopdracht(en) hier het beste op passen en hoe dat wordt ingeregeld (definitie van het 'hoe'). De organisatiestructuur is hierbij volgend op de inhoud, maar van evident belang.

Op basis van bovenstaande is in het najaar van 2017 een wijzigingsvoorstel ingediend bij het OGB voor de werkwijze bij de uitvoering van het werkplan, welk voorstel door het OGB van 26 oktober 2017 is bekrachtigd. Dat heeft geleid tot de volgende aanpassingen:

- **Inhoud:** de basis onder de uitwerking van de beslisinformatie (Business Cases, Plannen van Aanpak) is verlegd van het ´hoe´ (organisatorische vormgeving, Informatiehuizen) naar het ´wat´ (uitwerking gegevens & informatieproducten die ten dienste staan aan (de eindgebruikers van) het DSO)
- **Ontwikkelen in kleine stapjes (Agile):** met gegevens & informatieproducten als basis voor de uitwerking wordt het beter mogelijk de realisatiefase stapsgewijs met setjes van informatieproducten te sturen en te besluiten. Dit komt de haalbaarheid en beheersbaarheid van realisatie sterk ten goede en ligt in lijn met de adviezen van het BIT en de TaskForce en de algemene werkwijze binnen het programma.
- **Planning:** de planning van de oplevering van beslisinformatie en daarmee afronding van fase 2 is verschoven van eind 2017 naar eind maart 2018, mede in verband met de verlate start van het project.

Deze wijzigingsvoorstellen liggen goed in lijn met het BIT advies en de resultaten van de Taskforce complexiteitsreductie (zie eindrapportage Taskforce).

4 Nulmeting

4.1 Doel

De nulmeting had tot doel het inzichtelijk maken van geldstromen voor bestaande informatievoorzieningen die naar verwachting inhoudelijk nodig zijn voor de uitvoering van de nieuwe omgevingswet. Dit inzicht biedt vooral houvast voor het borgen van geldstromen van belangrijke informatievoorzieningen en kan als referentie informatie dienen voor de business case van te ontwikkelen informatieproducten. Het uitvoeren van een nulmeting is daarom ook genoemd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet, vastgesteld op 1 juli 2015 en het bijbehorende "Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht" van 22 april 2016.

Gekozen is om het jaar 2015 als peiljaar te nemen in de verwachting dat dit ten goede komt aan de doorlooptijd van de nulmeting. Er is om dezelfde reden niet gestreefd naar 100% nauwkeurigheid en volledigheid. De nulmeting is zodanig uitgevoerd dat ze herhaalbaar is.

4.2 Resultaten

Er is van 67 informatievoorzieningen uitgezocht wie in 2015 deze voorzieningen financierden en wat de bijbehorende geldstromen waren. De totale geldstroom bedroeg toen 22,5 miljoen euro. In figuur 1 is dit gevisualiseerd.

Figuur 1

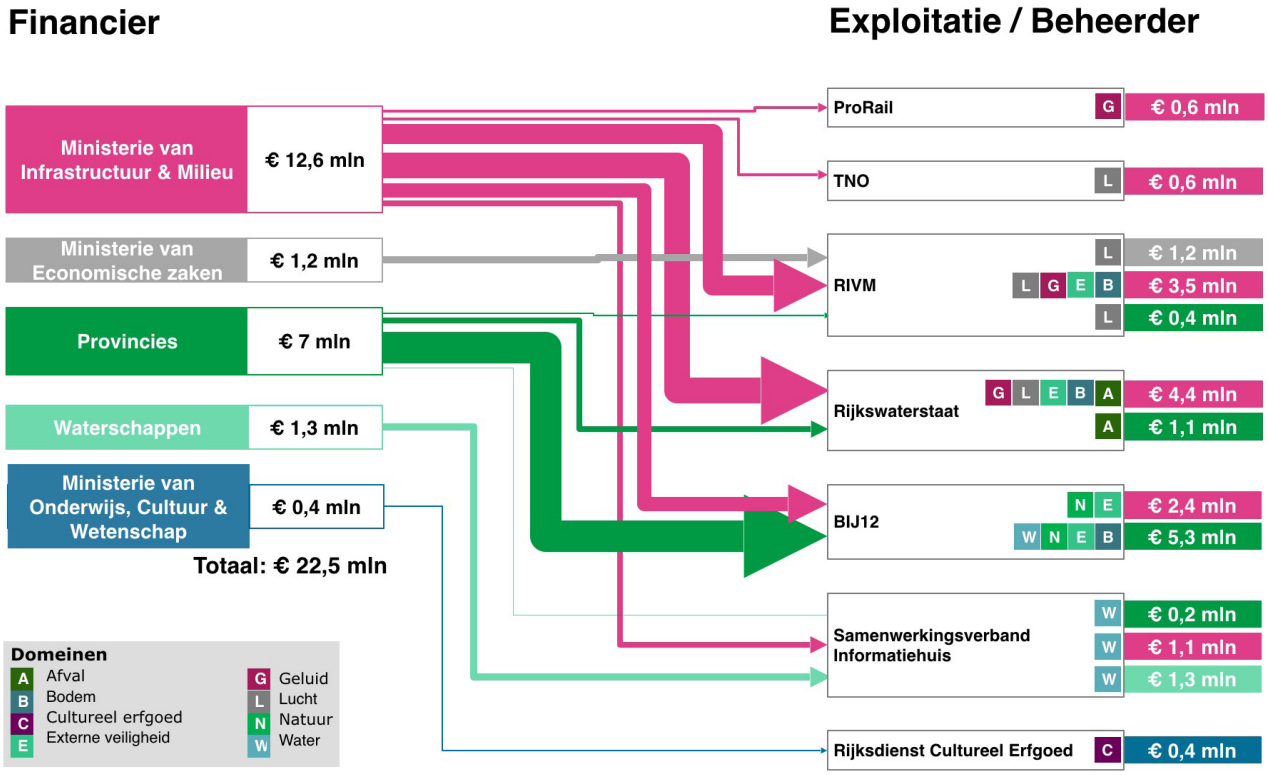

[1] Bedragen zijn afgerond op honderdduizenden
[2] Cijfers zijn indicatief, op basis van opgave vanuit de organisaties en niet op basis van financiële administratie(s)
[3] De aangeleverde cijfers zijn inhoudelijk afgestemd met de indieners

Naast de genoemde 67 informatievoorzieningen zijn 44 mogelijk relevante informatievoorzieningen niet in de nulmeting meegenomen. Daarvoor waren uiteenlopende reden zoals een te gefragmenteerde financieringsstructuur of een intensieve betrokkenheid van marktpartijen.

4.3 Betekenis

De nulmeting heeft het inzicht gebracht dat beoogd was. Toch is het noodzakelijk om er een aantal nuanceringen in aan te brengen die het gebruik van de resultaten van de nulmeting in de juiste context plaatsen.

Allereerst heeft de keuze om 2015 als referentiejaar te gebruiken er aan bijgedragen dat de doorlooptijd van dit werkpakket niet onnodig lang was. Desondanks heeft het verzamelen en verifiëren van de data 4 in plaats van de ingeschatte 2 maanden in beslag genomen. Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, hoeft de situatie uit 2015 niet meer representatief te zijn.

De verzamelde cijfers zijn door de betrokken organisaties aangeleverd aan de hand van een zo duidelijk mogelijke omschrijving en afbakening. Toch is het onvermijdelijk dat verschillen in interpretatie optreden. Daarom zijn de geldstromen op hoofdlijnen plausibel, maar mogen ze niet in absolute zin gebruikt worden. Voor het opstellen van een business case, bijvoorbeeld, zijn waarschijnlijk gedetailleerdere en nauwkeurigere cijfers nodig.

De 67 informatievoorzieningen die onderzocht zijn, vormen de belangrijkste groep voor de nieuwe Omgevingswet. Het is goed mogelijk dat ondanks alle zorgvuldigheid een enkele informatievoorziening in de lijst ontbreekt. In ieder geval bevat de lijst met 44 niet onderzochte informatievoorzieningen ook onderdelen die voor de nieuwe Omgevingswet belangrijk zijn. De redenen om die 44 informatievoorzieningen niet in dit onderzoek mee te nemen zijn uiteenlopend, zoals “bestond nog niet in 2015”, “onderdeel van basisregistratie” en “gefragmenteerde financiering”. De cumulatieve financieringsstroom in 2015 is dus groter dan de gevisualiseerde 22,5 miljoen euro.

NB: het één op één overnemen van de huidige voorzieningen in DSO is niet zonder meer mogelijk. De meeste voorzieningen zullen technisch moeten worden omgewerkt en verbeterd naar een informatieproduct om binnen DSO de informatie gestandaardiseerd en kwalitatief geborgd te kunnen aanbieden. Ook zal – gezien meervoudige doelbinding van de huidige voorzieningen, de bestaande voorziening niet ineens vervallen bij het vervaardigen van een informatie product. Voorbeeld: zwemwater.nl heeft naast een vergunde – zwemlocatie register ook een publieke informatie functie in het badseizoen. Gegevens over zwemwater locaties in een informatieproduct, gekoppeld aan het DSO, vervangen deze functie niet op voorhand.

Voor een uitgebreidere beschrijving en toelichting op de resultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportage.

5 Vraagsturing

5.1 Doel

Het werkpakket Vraagsturing had tot doel om gebruikers te betrekken bij de ontwikkeling van informatieproducten. Het gebruikersperspectief neemt een belangrijke plaats in binnen de nieuwe Omgevingswet. De bedoeling was om zowel

gebruikers binnen de overheid als burgers en bedrijven in het werkpakket te betrekken.

Begin 2017 is besloten om vanwege overlappende werkzaamheden het werkpakket Pilots samen te voegen met het werkpakket Vraagsturing. Met pilots werd beoogd samen met gebruikers te ontdekken wat het digitaal stelsel Omgevingswet in gaat houden en wat hun informatiebehoefte is.

Vraagsturing is gestart rond een aantal kerninstrumenten waar we de grootste economische dan wel maatschappelijke impact verwachten. Nadien zou de aandacht ook naar andere onderdelen van de nieuwe omgevingswet verbreed worden, zoals meldingen, omgevingsvisie en toezicht & handhaving. De start betrof de kerninstrumenten:

- Omgevingsvergunning (bouw)
- Omgevingsvergunning (milieu)
- Projectbesluit
- Omgevingsplan

Voor elk onderwerp is een epic beschreven en zijn met gebruikers gesprekken gevoerd over welke informatie zij hiervoor nodig verwachten te hebben. Daarbij was de verwachting dat in deze gesprekken ook een prioriteit in de informatiebehoefte onderbouwd kon worden.

5.2 Resultaten

Elke epic van dit werkpakket heeft een lijst opgeleverd met tientallen informatievoorzieningen die op dit moment in gebruik zijn en naar verwachting ook in de nieuwe Omgevingswet nodig zullen zijn voor de kerninstrumenten "omgevingsplan", "omgevingsvergunning (bouw, milieu)" en "projectbesluit". Sommige interviews gaven ook zicht op nieuwe informatieproducten. In de lijsten is ook een inschatting van de geïnterviewde partijen opgenomen over het belang van een bepaalde informatievoorziening.

Centrale vraag in de interviews was: "Welke informatiebehoefte heeft u bij het opstellen van een projectbesluit of een omgevingsplan of bij het beoordelen van een omgevingsvergunning?". Hoewel de vraag voorgelegd is aan mensen die met de voorlopers van deze kerninstrumenten ruime ervaring hebben, bleek het voor hen lastig om hem genuanceerd te beantwoorden. Een aantal observaties geeft een indicatie wat daarvan de oorzaak kan zijn:

- De benodigde kennis is niet bij één persoon aanwezig.
- Er is geen vastgelegde procedure voor het opstellen van een plan/besluit of voor het beoordelen van een procedure. Dat maakt beschrijven van hoe het opstellen/beoordelen gebeurt moeilijk.
- De geïnterviewden bleken onvoldoende beeld te hebben hoe de nieuwe Omgevingswet hun werk zou kunnen gaan veranderen. De inzichten gaan dus vooral over de huidige werkwijze.
- Het werkveld is breed en complex. Toch is een groot deel van de informatiebehoefte overzichtelijk in kaart is gebracht. Dit resultaat is door meerdere organisaties beoordeeld, waardoor ze bruikbaar zijn voor huidige en toekomstige werkprocessen.
- De geïnterviewden hebben slechts een beperkte tijd beschikbaar voor de gesprekken en eventueel huiswerk. De voortgang werd in een aantal gevallen

ernstig belemmerd door plotselinge prioriteit voor andere werkzaamheden van één of meerdere kennisdragers.

- Veel informatiebehoefte zit in bestaande voorzieningen. Het belang om die beschikbaar te stellen via DSO zit in de beschikbaarheid, vindbaarheid en eenduidigheid van de informatie.

De eerste 4 epics hebben om hiervoor genoemde redenen een langere doorlooptijd gehad dan verwacht. Daardoor heeft het werkpakket Vraagsturing zich moeten beperken tot het omgevingsplan, omgevingsvergunning en projectbesluit.

5.3 Betekenis

In het werkpakket Vraagsturing is veel informatie opgehaald over informatievoorzieningen die op dit moment gebruikt worden voor vergunningverlening en planvorming. In sommige situaties is daarbij ook nog het onderscheid gemaakt welke informatie noodzakelijk is en welke gewenst is. Er zijn nog een aantal inzichten die we graag hadden verworven:

- Verandert de nieuwe Omgevingswet iets aan de informatiebehoefte en zo ja, hoe?
  De verwachting is dat er meer behoefte zal ontstaan aan monitoring-informatie, omdat de Omgevingswet de mogelijkheid biedt meer vergunningvrij te regelen. Daarmee ontstaat meer behoefte om periodiek te controleren hoeveel van de gebruiksruimte wordt benut.

- Het raadplegen van welke informatievoorzieningen kost nu de meeste (doorloop)tijd?

- Wat is er nodig om die informatie toegankelijker te maken?

Door de werkgroep is veel werk verricht met het bevoegd gezag. Graag had de werkgroep ook de informatiebehoefte bij initiatiefnemers (burgers, bedrijven, belanghebbenden) onderzocht. Een belangrijke doelstelling van de nieuwe Omgevingswet is dat informatie niet alleen toegankelijk(-er) wordt, maar ook begrijpelijk(-er). Dat is nog niet onderzocht, omdat de aandacht eerst uitging naar het afronden van de eerste 4 epics. Gezien de ervaring met de beperkte kennis bij het bevoegd gezag over de consequenties van de Omgevingswet denken we dat het verstandiger is dit pas nader te onderzoeken als gebruikers al met het nieuwe Omgevingsloket kunnen werken.

Om de productie van informatieproducten daadwerkelijk te sturen is de verzamelde informatie nog niet geschikt, maar geeft hij vooral een beeld wat gebruikt wordt. Waarom bepaalde informatievoorzieningen worden geraadpleegd, of men daar gemakkelijk vindt wat men zoekt en of er een verbetering nodig is, zijn vragen die nog onbeantwoord zijn. Antwoord op deze vragen kan naar verwachting het beste en snelste worden gevonden door bij de realisatiefase voldoende gebruikersbetrokkenheid te borgen.

Voor een uitgebreidere beschrijving en toelichting op de resultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportages van de epics. De rapportages van epic 1 en 2 zullen worden nageleverd.

6 Gegevenskwaliteit

6.1 Doel

De werkgroep gegevenskwaliteit had als doel om inzicht te creëren op de volgende onderwerpen:

- De relatie tussen de 3 B's en gegevenskwaliteit
- De afspraken die met bronhouders moeten worden gemaakt over de 3'B's
- Een ontwikkelplan gegevenskwaliteit per informatiehuis, eventueel voorafgegaan door verdiepte analyse gegevenskwaliteit, inclusief een rolbeschrijving van het Bevoegd Gezag.

6.2 Resultaten

Gegevenskwaliteit blijkt een complex begrip te zijn, omdat het een verzamelterm is voor een veelheid aan indicatoren die "de kwaliteit" van data bepalen. De werkgroep heeft zich daarom eerst gericht op het samenstellen van een kwaliteitsraamwerk (zie figuur 2). Dit raamwerk bestaat uit 9 kwaliteitsdimensies die met indicatoren zijn onderbouwd. Een uitvoerige omschrijving is te vinden in het rapport "Gegevenskwaliteit in de Omgevingswet - een raamwerk voor gegevens en informatieproducten".

Figuur 2

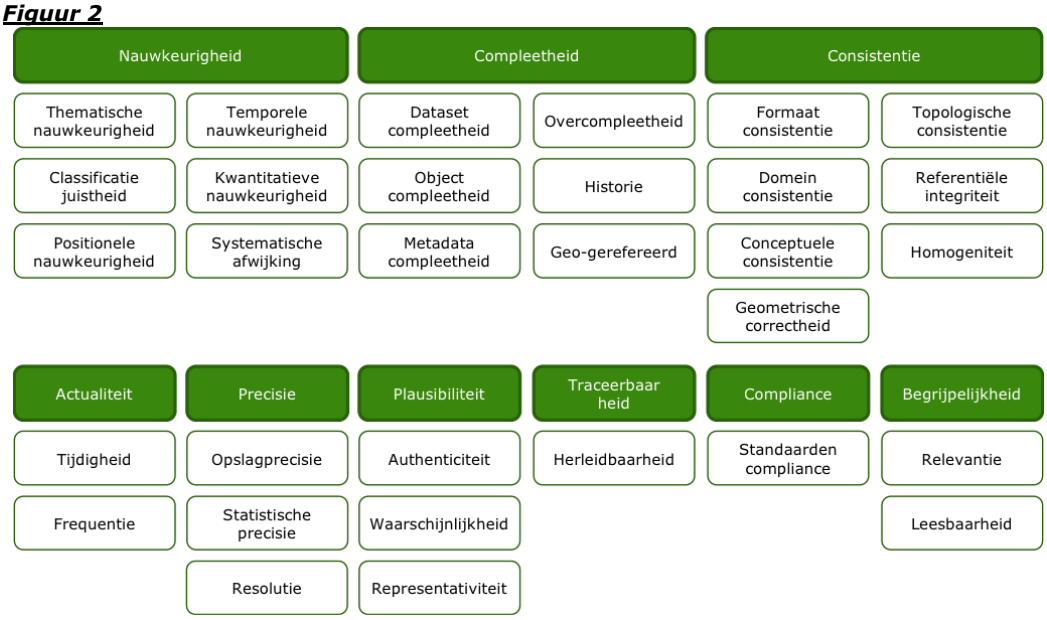

Het rapport biedt handvatten voor het beschrijven en verbeteren van de gegevenskwaliteit in de context van de Omgevingswet. Het combineert bestaande ISO standaarden zoals ISO 25012, ISO 25025, ISO 19157, ISO 5725 en ISO 19115. Daarmee is het geschikt voor een breed spectrum aan soorten informatie: administratieve informatie, geo-informatie en statistische/meet-informatie. Daarnaast is de relatie gelegd tussen de kwaliteitsindicatoren uit dit raamwerk en de 3B's (Beschikbaarheid, Bruikbaarheid en Bestendigheid). Het kwaliteitsraamwerk is formeel door het programma Eenvoudig Beter geadopteerd als kader voor het beschrijven van gegevenskwaliteit in de regelgeving.

Naast het genoemde rapport is een aparte handreiking opgesteld met als titel "Gegevenskwaliteit in de Omgevingswet - een verdere handreiking" (zie deelrapportage), gericht op personen die aan de slag moeten met het onderwerp

gegevenskwaliteit. Met een voorbeelduitwerking is geïllustreerd hoe het kwaliteitsraamwerk in de praktijk kan werken. Naast deze uitwerking bevat de handreiking ook andere praktische hulpmiddelen zoals:
- een stappenplan voor het opstellen van een verbeterplan;
- een voorstel voor het borgen van gegevenskwaliteit in metadata;
- richtlijnen voor het verbeteren van de kwaliteit van informatiemodellen.

Voor de praktische toepassing van het kwaliteitsraamwerk in de plannen van aanpak voor de informatieproducten is een beknopte instructie voor de kwartiermakers van de Informatiehuizen opgesteld, inclusief een voorbeeld uitwerking voor informatiehuis ruimte.

Inzicht in de huidige gegevenskwaliteit en de bruikbaarheid van de huidige bronnen voor toepassingen in de processen onder de Omgevingswet is voor een aantal domeinen opgetekend in de notitie "Resultaten 3B route dec 2017" (zie deelrapportage). De laatste stap in deze analyse beschrijft de gegevenskwaliteit van de huidige bronnen in de toekomstige situatie.

Het onderdeel "afspraken met bronhouders" is niet uitgewerkt. Dit komt enerzijds doordat de werkzaamheden van de werkgroep een aantal maanden werden onderbroken, anderzijds omdat de focus van het project Informatiehuizen in september 2017 is verschoven van "Informatiehuizen" naar "informatieproducten".

6.3 Betekenis

Gegevenskwaliteit is een breed begrip. Het kwaliteitsraamwerk biedt een overzichtelijke manier om dit brede begrip uit te drukken in een beperkt aantal parameters. De bijbehorende indicatoren zorgen er voor dat een parameter systematisch ingeschaald kan worden. Hiermee is een gemeenschappelijke en gedragen taal voor gegevenskwaliteit ontstaan. Het maakt de omschrijvende termen van "de 3B's" concreet en meetbaar.

De documenten waarin de resultaten van dit werkpakket zijn beschreven, zijn zo zorgvuldig mogelijk opgesteld. De betrokken informatiehuizen en verschillende deskundigen zijn tijdens en na het opstellen ervan geconsulteerd. De resultaten stellen iedereen in staat om gegevenskwaliteit voor informatieproducten te onderzoeken en de gewenste of vereiste verbeteringen te omschrijven. Er is een gemeenschappelijke taal voor gegevenskwaliteit ontstaan.

Gegevenskwaliteit is een kernonderdeel van de Omgevingswet; het gaat over betere informatie over de leefomgeving. Er staat dan ook nog veel te doen op het onderwerp. Informatiehuizen zullen per informatieproduct zicht moeten creëren op de huidige gegevenskwaliteit, de eisen voor de toekomst en de stappen die daarvoor gezet moeten worden. Een deel van deze informatie zal ook moeten worden vastgelegd in de nog op te stellen ministeriële regelingen behorend bij de informatieproducten. Het betreffende ministerie zal activiteiten initiëren voor het opstellen van deze regelingen. In de realisatiefase van Informatieproducten zal met het bovenstaande rekening gehouden moeten worden.

Voor een uitgebreidere beschrijving en toelichting op de resultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportage.

7 De business case: kosten & baten in beeld

7.1 Doel

In het Bestuurlijk Overleg (BO) van 18 januari 2017 is besloten om het Opdrachtgevend Beraad (OGB) van het Programma "Aan de slag met de Omgevingswet" mandaat te verlenen om te starten met het opstellen van business cases en plannen van aanpak ten behoeve van besluitvorming over de realisatie van de Informatieproducten per eind 2017.

De werkgroep 'Business case' van het project Informatiehuizen had de opdracht tot het uitwerken en opleveren van de business case. De opdracht is in twee delen uitgevoerd:
1. Een algemene business case van een volledige set van informatieproducten
2. Een kosten-batenanalyses van de eerste 19 informatieproducten.
Dit laatste deel is onderdeel van de betreffende plannen van aanpak van de 19 informatieproducten. Hierna volgt een samenvatting van het eerste deel van de opdracht: de resultaten van de algemene business case. Doel ervan is inzicht te geven in de verwachte (maatschappelijke) kosten en baten van het gebruik van een totale set van via DSO beschikbaar gestelde informatieproducten door initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezag.

7.2 Resultaten

De kwantitatieve business case volgt op de kwalitatieve analyse die gerapporteerd is onder de titel 'Tussenrapportage batenlogicamodellen informatieproducten' van september 2017 en bijbehorende uitgangspuntennotitie (zie deelrapportage). De kwantificering van de baten is volgens plan verlopen als top-down raming. Voor een betrouwbare bottom-up kostenraming moet redelijk goed vaststaan wat er moet gebeuren om elk informatieproduct te ontwikkelen. Dat bleek alleen mogelijk te zijn voor de eerste set van 19 informatieproducten. Daarom is gekozen voor een topdown raming van de kosten van de volledige lijst van informatieproducten. Deze kostenraming is daarom relatief uitgevoerd: informatieproducten werden op volgorde van kosten gerangschikt en gerelateerd aan een informatieproduct waarvan de kosten bekend zijn. Hiervoor diende het informatieproduct Overbruggingsfunctie van Informatiehuis Ruimte (PR16 van ADSMO), waarvan de ontwikkelkosten zijn geraamd op 2,3 miljoen euro. Het was daarmee het op één na kostbaarste informatieproduct in de rij en fungeerde als bovengrens voor de kostenraming van de overige informatieproducten. Dit maakt de relatieve kostenraming betrouwbaarder, omdat de onder- en bovengrens vastliggen.

In Tabel 1 is de contante waarde van de kosten en baten voor overheid en markt samengevat. De berekening is gedaan voor een minimaal, een midden en een maximaal scenario. In het midden scenario leidt de business case van de informatieproducten tot een positief saldo van afgerond 1,7 miljard euro met een baten/kostenratio van 6,2. Deze ratio wil zeggen dat tegenover elke geïnvesteerde euro er 6,2 euro aan maatschappelijke baten staan. Dit is relatief hoog voor dit type business cases. Er is sprake van een grote spreiding in uitkomsten. In de minimale variant met alleen maximale kosten en minimale baten leidt de business case tot een negatief saldo van -0,4 miljard euro en een baten/kostenratio van 0,7. Anderzijds, in de maximale variant met alleen meevallers (maximale baten en minimale kosten) leidt de business case tot een positief saldo van 3,0 miljard euro en een baten/kostenratio van 14,9.

Tabel 1: De contante waarde (in miljoen euro's) van de kosten en baten van informatieproducten voor overheid en markt. Tijdshorizon is 2018 tot 2039, discontovoet bedraagt 3%.

x 1.000.000	Business case 2018		
	Minimaal	Gemiddeld	Maximaal
Kosten	€ 1.202	€ 324	€ 215
Baten	€ 804	€ 2.000	€ 3.196
Saldo	€ -398	€ 1.676	€ 2.982
Ratio	0,7	6,2	14,9

NB: exclusief aansluitkosten bronhouders

Indien alleen naar de overheden wordt gekeken dan leidt de business case gemiddeld tot een uitkomst waarbij de baten nog steeds de kosten overtreffen. Het saldo komt gemiddeld uit op afgerond + 0,9 miljard euro met een baten/kostenratio van 3,7. In de minimale variant staat tegenover elke geïnvesteerde euro slechts 0,40 euro aan maatschappelijke baten. In de maximale variant is sprake van een positief saldo van 1,7 miljard euro. De baten/kostenratio is 9,0.

De orde van grootte van het saldo van de business case komt overeen met het onderzoek uit 2015[2]. Dit laat voor 'scenario 3' van het DSO een positief saldo zien van 1,1 miljard euro. De baten/kostenratio kwam in 2015 uit op 2,2. De belangrijkste verschillen met het onderzoek uit 2015 zijn:

- De binnen de scope percentages van de totale werklast komen lager uit
- Het percentage besparing op de werklast is iets hoger genomen
- Er zijn faalkosten becijferd voor het bedrijfsleven
- De investeringskosten vallen substantieel lager uit door concrete IP'n te beschouwen in plaats van informatiehuizen
- De investeringskosten zijn exclusief DSO 'scenario 3' functionaliteit
- Er is een risicotoeslag becijferd
- Er zijn geen transitiekosten becijferd, maar in plaats daarvan is een PM-post opgenomen voor investeringen door bronhouders
- De beheerkosten als percentage van de investeringskosten zijn hoger geraamd, waarbij geen rekening is gehouden met synergie met beheer van bestaande voorzieningen
- Baten en kosten zijn in een bandbreedte opgenomen.

De cijfers, op basis waarvan de kwantitatieve business case is gemaakt met topdown geraamde baten en kosten, konden niet gevalideerd worden door kwartiermakende organisaties samen met het bevoegde gezag. Daarvoor is eerst bestuurlijk draagvlak nodig.

7.3 Betekenis

Deze business case geeft een globaal inzicht in het vermogen tot waardecreatie voor gebruikers van informatieproducten die beschikbaar worden gesteld in het DSO. Deze business case bouwt voort op het 'Rapport Validatie kosten en baten digitalisering Omgevingswet' van december 2015 en kan als nadere invulling ervan worden gezien. Het onderzoek in 2015 vond plaats op het niveau van informatiehuizen. In dit onderzoek hebben we de analyse op het niveau van informatieproducten gedaan. Ook zijn de baten met betrekking tot de percentages werklast en besparing op de werklast door overheden en bedrijfsleven bijgesteld naar meer realistische waarden. Veranderopgaven en transities van overheden als

2 Rapport Validatie kosten en baten digitalisering Omgevingswet 03122015_def, TG, doc-id 0001-6-526.
gebruiker van informatieproducten behoren niet tot de business case. De aansluitopgaven van overheden als bronhouders voor informatieproducten zijn als PM-post opgenomen. Hun eventueel benodigde inspanningen kunnen wel worden geïdentificeerd, zoals in het werkpakket IT-voorzieningen is gedaan, maar nog niet worden gekwantificeerd. Uit deze business case is vooralsnog gebleken dat er met grote kans sprake is van waardecreatie door inzet en gebruik van een volledige set van informatieproducten, echter ook dat de verhouding tussen kosten en baten nog onzeker is; de spreiding van de resultaten is daarom groot.

Wij bevelen aan om de eerste en volgende sets van informatieproducten op te nemen in de stapsgewijze besluitvorming van het programma. Zo wordt bevorderd dat de meest waardevolle informatieproducten als eerste worden ingevoerd en als eerste hun baten gaan opleveren. Ook wordt zo bevorderd dat informatieproducten tegen zo laag mogelijke kosten worden opgeleverd; er worden minimaal werkbare informatieproducten opgeleverd die vervolgens gericht worden verbeterd. Dit vergroot de kans op succes van de business case.

Er is nog niet voorzien in een realisatiemonitor. Wij bevelen aan om een aantal jaren na oplevering van de eerste sets van informatieproducten de realisatie van kosten en baten te volgen en daartoe gebruik te maken van het door PIOW vastgestelde proces hiervoor

Ook bevelen wij aan deze business case beschikbaar te houden voor vervolgonderzoeken, waaronder een eventueel gewenste validatie door kwartiermakers en bevoegd gezag in de bestuurlijke samenwerking.

Voor een uitgebreidere beschrijving en toelichting op de resultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportage (bijlage).

8 IT voorzieningen (synergie)

8.1 Doel

Het doel van dit werkpakket was inzicht te krijgen in de gemeenschappelijkheid ten aanzien van (naar verwachting) benodigde IT-voorzieningen op drie aspectgebieden:

1. Het leveren van gegevens door bronhouders ten behoeve van het creëren van Informatieproducten;
2. Het feitelijk creëren en beheren van informatieproducten.
3. Het aansluiten op de DSO ten behoeve van de levering van informatieproducten;

Belangrijk onderdeel van dit werk was het leveren van bouwstenen die nodig zijn voor het opstellen van de plannen van aanpak en de *business cases* van de individuele informatieproducten c.q. groepen van informatieproducten. Met name omdat de IT-voorzieningen een belangrijk deel van de kosten zullen vormen, potentieel veel IT-voorzieningen in de keten van gegevens en informatieproducten gedeeld kunnen worden en de kosten per informatieproduct dus potentieel lager kunnen zijn naar gelang meerdere informatieproducten worden gerealiseerd.

De beoogde resultaten van dit werkpakket waren:

- Een verder uitgewerkte *referentiearchitectuur* tot applicatiefuncties op hoofdlijnen, zowel ten behoeve van uitwerken eigen mogelijke ontwikkelopgave als om te bepalen welke onderdelen de maker van het informatieproduct zelf

doet en wat het elders wil beleggen (hetzij gemeenschappelijk – bijvoorbeeld met andere organisaties – hetzij als centrale stelselcomponent).

- Een overzicht van welke benodigde IT-voorzieningen zodanig gemeenschappelijk zijn dat het doelmatiger is deze collectief te organiseren en/of te beleggen binnen het centrale deel van het DSO. Het gaat daarbij om IT-voorzieningen ten behoeve van de volgende aspectgebieden:
  1. Het leveren van gegevens door bronhouders ten behoeve van het creëren van Informatieproducten;
  2. Het feitelijk creëren en beheren van informatieproducten;
  3. Het aansluiten op de DSO ten behoeve van de levering van informatieproducten.

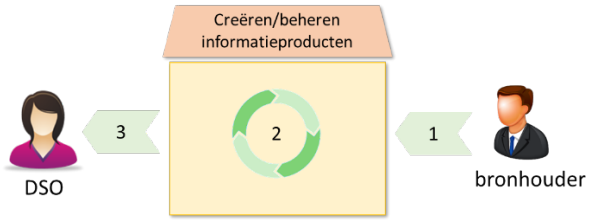

De drie aspectgebieden waarop het onderzoek zich richtte

8.2 Resultaten en betekenis

Referentiearchitectuur informatiehuizen

De door ons beschreven applicatie-architectuur vormt een uitwerking van de reeds eerder opgestelde referentiearchitectuur en geeft aan hoe bedrijfsfuncties c.q. bedrijfsprocessen worden ondersteund met geautomatiseerde systemen om informatieproducten te maken. De modellen kunnen als communicatiemiddel worden gebruikt waarmee een eenduidige taal wordt gebruikt in gesprekken over wat een informatiehuis doet, welke informatievoorziening nodig zijn en hoe de samenhang is met partijen in de keten. De modellen vormen ook een checklist die informatiehuizen zelf kunnen gebruiken om te bepalen welke systemen en functionaliteiten nodig zijn om informatieproducten te kunnen leveren, hoe informatiestromen moeten lopen en waar mogelijke synergie (en hergebruik) met andere informatiehuizen (c.q. moederorganisaties) bestaat. Praktisch gezien kan dat onder meer door bestaande systemen te plotten op de platen, waardoor inzicht ontstaat in eventuele omissies of 'mismatches'.

De complete referentiearchitectuur bestaat uit aparte documenten: een presentatie met uitleg, overzichten en diagrammen en een begeleidende spreadsheet met definities. Deze architectuur is een krachtig hulpmiddel bij het (verder) ontwikkelen van nieuwe of bestaande informatieproducten. (zie deelrapportage)

Aansluitopgave bronhouderskant

Om inzicht te krijgen in de aansluitopgave aan de kant van de bronhouders in relatie tot informatieproducten is een inventarisatie uitgevoerd bij de kwartiermakers en/of de projectleiders van werkpakketten. Daarbij is gebruik gemaakt van de lijst met 19 geprioriteerde informatieproducten die door de Programmaraad in december 2017 is vastgesteld. De door ons gebruikte spreadsheet inventariseert het verband tussen beoogde informatieproducten, de naar verwachting daarbij behorende brongegevens en de partijen waar deze brongegevens vandaan zou moeten komen (bronhouders of groepen van bronhouders).

Op basis van de resultaten van dit deel van ons onderzoek concluderen we dat er bij de geprioriteerde informatieproducten naar verwachting een groot deel van de aansluiting van bronhouders via bestaande intermediaire voorzieningen zal verlopen en dat de verwachte aansluitopgave bij die voorzieningen – op een beperkt aantal

gevallen na – *gemiddeld* tot *laag* zal zijn. Met name in de gevallen waar een *individuele aansluitopgave* voor bronhouders wordt voorzien, dient vroegtijdig overleg tussen betrokken partijen te worden gevoerd. *Tijdreizen* en *responsetijden* zijn bij de aansluitopgave aan bronhouderskant expliciet genoemd als potentieel sterk verzwarende aspecten.

Aansluitopgave DSO
Om inzicht te krijgen in de aansluitopgave aan de kant van het DSO, hebben we bij de kwartiermakers en/of de projectleiders van de informatiehuizen een tweede inventarisatie uitgevoerd. Daarbij hebben we voor ieder geïnventariseerd informatieproduct (ook weer van de lijst van 19 geprioriteerde producten) per aansluitvoorwaarde gevraagd naar een aantal kenmerken: de huidige status, het verwachte realisatiemoment, het interne (binnen de eigen organisatie) synergiepotentieel, het externe (tussen organisaties) synergie-potentieel en de verwachte impact van iedere aansluitopgave.

Onze conclusie op basis van de resultaten van ons onderzoek is dat de aansluitvoorwaarden op het DSO voor veel betrokkenen nog een betrekkelijk *terra incognita* zijn, een terrein waar nog maar weinig over bekend is en waar weinig praktijkervaring mee is opgedaan. De mate waarin de voorwaarden reeds praktisch zijn geïmplementeerd of concreet in ontwikkeling zijn, is (buiten DSO project 16) beperkt. De inschatting over het van toepassing zijn van de diverse voorwaarden verschillen sterk per informatieproduct. Dit geldt ook voor de mate waarin synergie door samenwerking wordt verwacht. Bij dit laatste lijkt het erop dat reeds opgedane praktijkervaring leidt tot hogere verwachtingen van het synergie-potentieel. De overall impact van de aansluitvoorwaarden (dus de moeite die men verwacht om de aansluiting te kunnen realiseren) wordt over het algemeen gemiddeld tot laag ingeschat. Als relatief zware aansluitvoorwaarden komen naar voren: *tijdreizen, brongegevens als open data, INSPIRE* en *voorbereiding 3D.*

Synergie bij creëren en beheren Informatieproducten
Dit betreft het synergiepotentieel voor wat betreft de IT-voorzieningen binnen de leverende organisatie, die zorgen voor creatie en beheer van informatieproducten. Door de omslag van het project naar een primaire focus op het 'wat' en de opstap naar een meer stapsgewijze werkwijze van realisatie van informatieproducten, is pas in late fase concreter geworden welke eerste set producten plannen van aanpakken worden geschreven. Daardoor is prioriteit gegeven aan de aansluitopgaves van informatieproducten i.r.t. bronhouders en DSO, waar een groter synergiepotentieel zit. Zodoende is het niet mogelijk geweest om tijdig inspanning te leveren op dit onderwerp. Echter bij de start van de realisatiefase, als besloten is welke informatieproducten als eerste worden ontwikkeld, kan hier vanaf het begin aandacht voor zijn op basis van de huidige resultaten.

8.3 Vervolgactiviteiten en aanbevelingen

In de periode tussen eind maart 2018 en de (nog onbekende) doorstart van de activiteiten kan worden gewerkt aan: een nadere uitwerking van technische standaarden, een verkenning naar toepassen van bestaande (bewezen) technieken versus meer innovatieve technieken en onderzoek naar het synergie mogelijkheden bij interne IT-systemen irt ontwikkeling/beheer van informatieproducten (aspectgebied 2).

Het verdient aanbeveling om de gehanteerde aanpak en de daarbij ontwikkelde instrumenten actief te blijven gebruiken, bijvoorbeeld door de inventarisatie resultaten jaarlijks te herijken. Daarnaast zou de onderbouwing – en daarmee ook de acceptatie – van de informatieproducten sterk worden bevorderd door een

vertaling naar de concrete toepassing en bij de ontwikkeling van informatieproducten nog nadrukkelijker een koppeling te leggen naar de vraagzijde.

Voor een uitgebreidere beschrijving en toelichting op de resultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportage (bijlage).

9 Standaardisatie en informatiemodellering

Het resultaat van het werkpakket standaardisatie en informatiemodellering is het verkrijgen van een eerste beeld van de standaardisatieopgave die de ontwikkeling van informatieproducten met zich meebrengt. In dit onderzoek is specifiek gekeken naar de beschikbare datasets die relevant zijn voor de ontwikkeling van informatieproducten per domein. Als input voor het onderzoek is informatie opgehaald bij de verschillende domeinen door middel van vragenlijsten en het afnemen van interviews. Bepaald is hoe groot de standaardisatieopgave is. Zowel specifiek per domein als over de domeinen heen. Per dataset is gekeken naar raakvlakken met de andere informatiehuizen, welke standaarden (zoals bijvoorbeeld NEN3610) er al worden gebruikt, welke reeds bestaande basisregistraties relevant zijn, en van hoeveel bronhouders sprake is.

Raakvlakken met andere domeinen.
Uit de analyse blijkt dat er veel raakvlakken bestaan tussen de domeinen onderling. Er wordt veel gebruik gemaakt van elkaars data. Hoe er van elkaars data gebruik gemaakt wordt is echter niet in alle gevallen bekend. Dit zou op attribuutniveau verder moeten worden uitgezocht (NB dat kost veel inspanning).
Gebruik Informatiemodellen
De analyse laat zien dat binnen de domeinen gebruik gemaakt wordt van informatiemodellen uit de NEN3610 reeks, maar het gebruik is per domein verschillend. Het gebruik verschilt per dataset. Voorgesteld wordt om in een vervolgfase een verdere uitdieping te verrichten.
Gebruik Basisregistraties
Uit het onderzoek en de interviews blijkt dat er binnen de domeinen en over de domeinen heen gebruikt wordt gemaakt van de objecten uit basisregistraties. Daardoor is de inhoud van die betreffende attributen in ieder geval eenduidig en hetzelfde.
Indicatie aantallen bronhouders
Het aantal bronhouders geeft een indicatie voor de te verwachten hoeveelheid werk per domein. Immers hoe meer afspraken (SLA's of DNO's) er gemaakt moeten worden hoe meer inspanning dit kost. En hierbij geldt dat met hoe meer partijen afspraken gemaakt moeten worden, hoe complexer de governance is. Afspraken moeten gemaakt worden over de inhoud van het datamodel. De analyse laat logischerwijs zien dat de gemeenten veruit de grootste bronhouder is binnen de domeinen gevolgd door provincie, waterschappen en tenslotte het rijk.

9.1 Conclusies

- Er wordt binnen de domeinen gebruik gemaakt van informatiemodellen uit de NEN3610 reeks (basismodel voor uitwisseling van geo-informatie), maar het gebruik is per domein verschillend. Het gebruik verschilt per dataset. Uit de interviews is gebleken dat sommige standaarden er wel zijn, maar in sommige gevallen verouderd zijn, en/of weinig gebruikt worden. Ook zijn er nog domeinen waar geen standaard is. Dit vergt een nader onderzoek per domein en per informatiemodel
- Binnen de domeinen wordt veel gebruik gemaakt van de basisregistraties, met BAG, BGT en BRK als meest gebruikte basisregistraties. Dat heeft tot gevolg dat er op dit vlak al het e.e.a. gestandaardiseerd is.
- Er zijn veel raakvlakken tussen de domeinen onderling. Er wordt veel gebruik gemaakt van elkaars data. Hoe er van elkaars data gebruik gemaakt wordt is echter niet in alle gevallen bekend. Soms is de data uit het ene domein input voor rekenmodellen (denk aan het wegennet dat input is voor geluidscontouren) de output van die rekenmodellen wordt dan weer als dataset beschikbaar

gesteld. Hoe van elkaars data gebruik gemaakt zou op attribuutniveau moeten worden uitgezocht, en dat kost veel inspanning

- niet in alle gevallen bekend of bij het *uitwisselen* van data over de domeinen heen, gebruik gemaakt wordt van bestaande informatiemodellen. Ook is niet bekend of een informatiemodel dat in één domein wordt gebruikt ook in andere domeinen wordt gebruikt.

9.2 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Beleg de verantwoordelijkheid voor standaardisatie expliciet: afstemming is nodig tussen project Informatiehuizen en domeineigenaren (de beleidsdirecties: de betreffende OW-domein beleidsverantwoordelijke) over invulling van de verantwoordelijkheden over informatiestandaarden.
- Stem af met Geonovum over INSPIRE compliance nadere afstemming tussen Geonovum en kwartiermakers is nodig om te bepalen in hoeverre en wanneer geldt voor informatieproducten.
- Diep de relatie tussen domeinen verder uit voor een subset van gekozen informatieproducten en diep de impact per domein verder uit. Resultaat is een beschrijving van de objecttypen en attributen waarop verdere afstemming noodzakelijk is. Daarnaast zou er ook zicht moeten komen op de relaties tussen objecttypen.
- Test de werkwijze. Laat de datamodelleurs uit het domein de werkwijze voor een beperkte set objecten doorlopen en evalueer hoe dit werkt.

Voor een uitgebreidere beschrijving en toelichting op de resultaten wordt verwezen naar de afzonderlijke deelrapportage (bijlage).

10 Bonbons / pilot-demo’s

10.1 Inleiding

‘The proof of the pudding is in the eating’. En dat geldt zeker ook voor de Informatieproducten: met alle denkkracht die is gezet op het uitwerken van de inhoud en werking van een potentieel informatieproduct, ligt steeds het risico op de loer dat het in abstracties blijft hangen. Om die reden is kort voor de zomer van 2017 door het projectmanagement de uitdaging neergelegd bij de kwartiermakers om te komen tot werkende demo’s van informatieproducten in de context van de Omgevingswet. Waarbij het in dit stadium nog niet kan gaan om ‘blauwdrukken’ maar echt om illustraties van hoe het zou kunnen. Als voorwaarde bij de voorstellen voor demo’s is gesteld dat er minstens 4 informatiedomeinen in vertegenwoordigd zouden zijn. Die uitdaging is prima opgepakt: binnen korte tijd waren er meerdere voorstellen binnen die allemaal tot demo’s hebben geleid.

10.2 De uitgewerkte voorbeelden / demo’s

In totaal zijn er door de kwartiermakers 4 gemeenschappelijke demo’s uitgewerkt:

- Het plaatsen van een warmte koude opslag (WKO-systeem) ○ Het zoeken van een vestigingslocatie voor een datacentrum Groningen ○ Soest 2.0, een viewer om bestaande regelgeving te ontsluiten welke anticipeert op de Omgevingswet
- Geïntegreerde invoer - vergunningaanvraag veehouderij

Deze worden achtereenvolgens kort toegelicht.

10.2.1 Plaatsing Warmte Koude Opslag (WKO-systeem)

WKO (warmte-koudeopslag) is een vorm van hernieuwbare energie ("bodemenergie") waarbij warmte of kou kan worden opgeslagen in de bodem en in een later stadium benut. Omgevingsinformatie is van belang om ongewenste effecten als het doorboren van afsluitende ondergrondse kleilagen, aantasting natuur- of archeologische waarden of bijvoorbeeld onbedoelde verspreiding van bodemverontreiniging te voorkomen.

Het huidige digitale tool is een quickscan. Het ontwikkelde demo-informatieproduct heeft deze tool doorontwikkeld tot een geografische afwegingstool. Hierbij wordt enerzijds de initiatiefnemers in de oriëntatiefase geïnformeerd over aandachtsgebieden, zoals bodemverontreiniging, aardkundige waarden, archeologie, natuur etc.). Anderzijds kan het bevoegd gezag informeren over de mogelijkheden van bodemenergie, waarbij de systematiek een hulp kan zijn bij het formuleren van uitnodigingsbeleid, wat zijn plek vindt in bijvoorbeeld Omgevingsvisie en/of Omgevingsplan.

Bij de uitwerking van de demo is aandacht besteed aan het zoveel mogelijk aansluiten bij de gebruikerstoepassingen van het DSO en bij Toepasbare Regels (TR). Op onderdelen is voor de gegevensvoorziening ook gebruik gemaakt van PDOK.

Bij deze pilot zijn de volgde informatiedomeinen betrokken: Water, Natuur, Ruimte, Cultureel Erfgoed en Bodem.

De demo is digitaal beschikbaar via http://omgevingswetviewer.azurewebsites.net/

10.2.2 Zoeken vestigingslocatie datacentrum Groningen

De Informatiehuizen Water, Natuur, Bodem, Externe Veiligheid en Cultureel Erfgoed hebben samen met de Provincie Groningen en Waterschap Noorderzijlvest een pilot uitgevoerd. Uitvoerende partij is ESRI, een internationaal opererende organisatie op het gebied van GIS (Geographic Information System). Voor de uitwerking van de pilot is gebruik gemaakt van een fictieve casus over de optimale locatiekeuze voor een datacentrum in de provincie Groningen.

Hoe werkt de locatiezoeker?
De pilot is een webapplicatie om initiatiefnemer en bevoegde gezagen te ondersteunen bij de locatiekeuze voor een datacentrum, in deze casus zijn de beschikking over zoet koelwater, en de mogelijkheid de restwarmte aan te bieden aan een lokale vraag naar warmte belangrijke randvoorwaarden aan de locatie. De locatie wordt bepaald aan de hand van een kaart waarin meerdere criteria kunnen worden meegewogen (multicriteria-analyse).
Als je de locatiezoeker opgestart, heb je grofweg drie opties:

1. Locatiegeschiktheid berekenen - Dit onderdeel biedt o.a. de mogelijkheid om een veelheid van domeinen/thema's en de aspecten die daar bij horen meer of minder mee te laten wegen. Het resultaat is een kaart waarop met behulp van kleuren de geschiktheid van de locatie wordt weergegeven.
2. Wat is in de buurt? - Dit onderdeel is voor het analyseren van objecten in de nabije omgeving van een gekozen locatie. Het resultaat is een lijst met objecten

inclusief de afstand van het object tot de ingegeven plaats of het ingetekende onderdeel.
3. Toevoegen van data - Dit onderdeel is voor het toevoegen van data. Dit kunnen eigen data of die van derden zijn.

Andere functionaliteiten in de applicatie zijn het toevoegen van bestemmingsplaninformatie, het opvragen van omgevingsinformatie en het toevoegen van extra databronnen.

Hieronder een voorbeeld van het berekenen van de locatiegeschiktheid (optie 1).

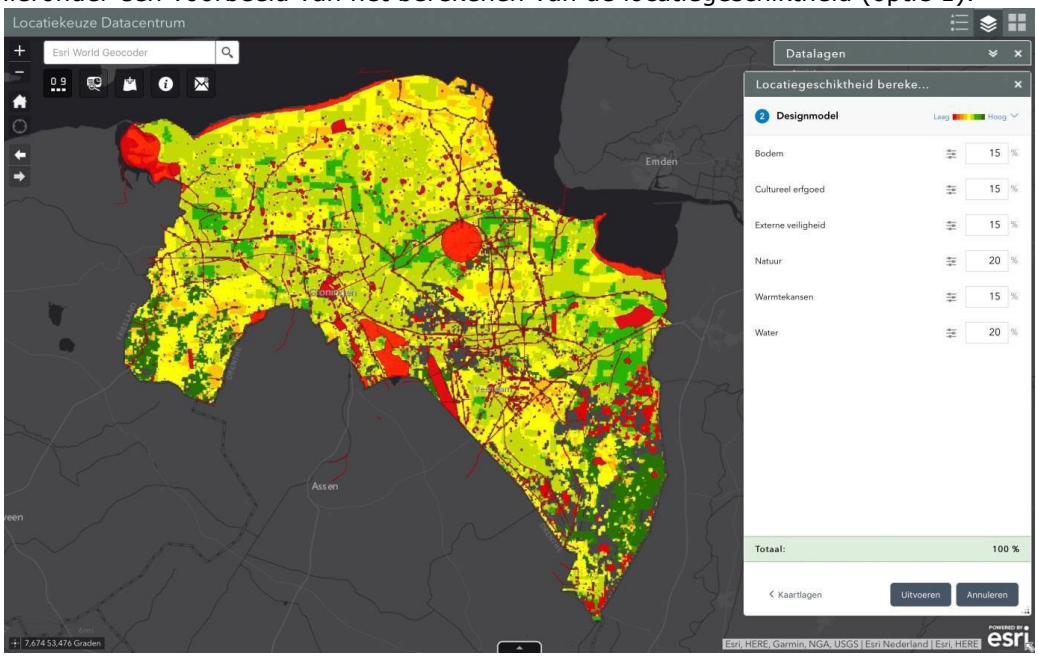

Weergave van de locatiegeschiktheid in groen vanuit de gecombineerde datalagen voor Bodem,Cultureel Erfgoed, Externe Veiligheid, Natuur, Warmtekansen en Water.
De gebruikte data zijn niet getoetst aan de kwaliteitseisen van het DSO. Hetzelfde geldt voor een toets op volledigheid. De webapplicatie is uitsluitend bedoeld om inzicht te vergaren, er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

De demo is digitaal beschikbaar via http://leefomgeving-overheid.opendata.arcgis.com/

10.2.3 Soest 2.0

Samen met de gemeente Soest hebben de informatiehuizen Afval, Geluid, Ruimte en Bouw " Soest 2.0" ontwikkeld. Dit prototype is doorontwikkeld op basis van Bèta-lab Soest. Door het gebruiken van de omgevingsplanner ontstaat inzicht in de vestigings-, bouw- en gebruiksmogelijkheden op percelen.
Hiervoor is gebruik gemaakt van Bèta-lab Soest. Dit Bèta-lab is een platform, dat met behulp van een vragenboom, omgevingsinformatie kan ontsluiten aan (internet) gebruikers (bevoegd gezag, belanghebbende, adviseur en eenieder).In samenwerking met gemeente Soest is deze verrijkt met prototype informatieproducten:

- Asbest data (LAVS) *Informatiehuis Afval & Grondstoffen*
- Bouwdossier (beperkte set) *Informatiehuis Bouw*
- Geluidscontouren en geluidskaarten *Informatiehuis Geluid*
- Overbruggingsfunctie ruimtelijke plannen *Informatiehuis Ruimte*

Er is gebruik gemaakt van reeds beschikbare data in (basis)registraties en aangevuld met regionale databronnen van de gemeente Soest, RIVM en RWS.

In de omgevingsplanner is het mogelijk gemaakt om op verschillende schaalniveaus de informatieproducten te tonen. Dat kan op perceel, buurt/wijk, stad. Hierdoor ontstaat waardevolle informatie voor de burger en voor de beleidsmaker. De status van de locatie, geldende beperkingen en inzicht in de mogelijkheden worden door de omgevingsplanner begrijpelijk voor een ieder getoond.

Dit project heeft gekeken naar de wensen van de verschillende gebruikers en met deze uitkomsten is gekeken wat er inhoudelijk en technisch mogelijk is door huidige data te bundelen en anders te visualiseren. Het prototype geeft inzicht in de bouw- en gebruikersmogelijkheden op een perceel en daarmee samenhangende regelgeving. Met andere woorden, het geeft antwoord op de vraag welke mogelijkheden zijn er voor verdere ontwikkeling op mijn locatie kijkend naar de *lokale* ruimtelijke, milieu- en bouwregels.
De gebruiker krijgt hiermee inzicht in de status van de betreffende locatie, weet welke beperkingen er gelden, waar rekening mee moet worden gehouden en geeft zicht op de mogelijkheden die er zijn voor verdere ontwikkeling.

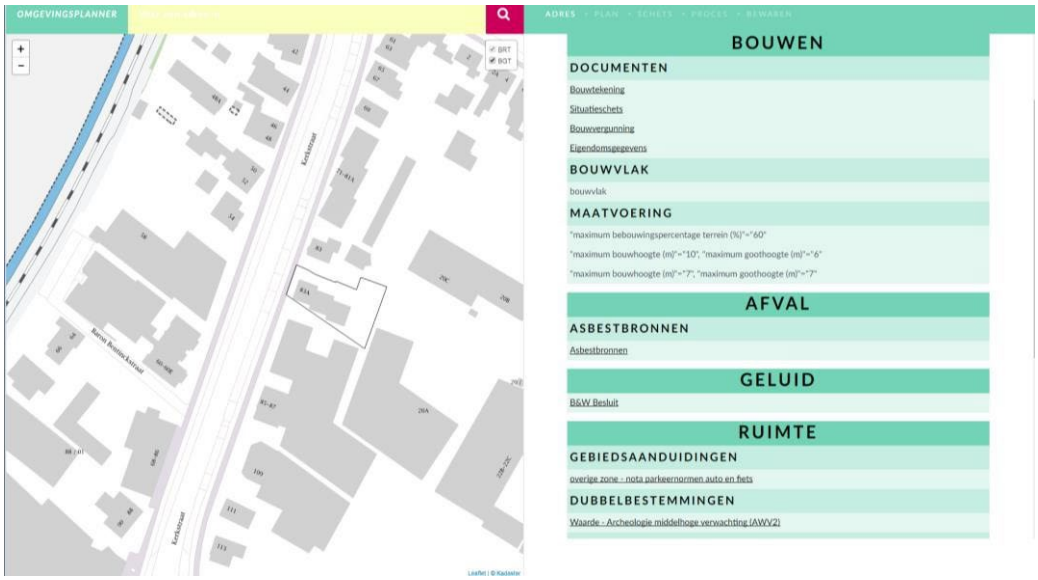

De demo is digitaal beschikbaar via http://omgevingsplanner.kadaster.semaku.com

10.2.4 Geïntegreerde invoer –vergunningaanvraag veehouderij

De vergunningverlening is een omvangrijk proces met vele informatiestromen. Bij de beoordeling van intensieve veehouderijen spelen meerdere milieueffecten, waaronder lucht, natuur en geluid. Voor de beoordeling van de milieueffecten van agrarische bedrijven moet vaak meermaals dezelfde set aan gegevens (bv. stal- en terreinkenmerken) in verschillende instrumenten worden ingevoerd. Bijvoorbeeld voor de geur- en geluidsbelasting, de resulterende fijnstofconcentratie en de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit meermaals invoeren is niet alleen omslachtig maar kost ook veel tijd en kan tot onnodige fouten leiden. Bovendien is vaak onduidelijk welke gegevens voor emissies of stalkenmerken gebruikt dienen te worden, welke het meest actueel zijn, en de informatie staat her en der.

Met deze pilot is verkent wat de mogelijkheden zijn om de benodigde invoer voor een intensieve veehouderij te vergemakkelijken

De leidende vragen in deze pilot waren:

1. Welke informatie kunnen we al vooraf invullen in een instrument, o.b.v. wetten, locatie, plannen?
2. Welke informatie moet de initiatiefnemer echt zelf invullen?
3. Hoe kan het bevoegd gezag zo veel mogelijk informatie uit de vergunningaanvraag hergebruiken?

Deze pilot is geïnitieerd vanuit het Informatiehuis Lucht en gebaseerd op wensen die vanuit het veld zijn opgehaald via interviews en bijeenkomsten. Deze pilot is in samenwerking uitgevoerd met UIVO-I , waar het is geselecteerd als ketenpilot. Naast het domein lucht zijn ook de domeinen geluid en natuur onderdeel van deze pilot.

Resultaten:

- Procesmodel vergunningverlening veehouderij welke zicht geeft op de informatiestromen tussen agrariër, adviseur en vergunningverlener in de onderzoeks- en beoordelingsfase van een vergunning. Dit wordt uitgewerkt tot user stories. (eerste versie opgeleverd)
- Overzicht van benodigde invoergegevens (initieel) ter berekening van fijnstofconcentraties, geur en stikstofdepositie. Uitbreiding naar overzicht van invoergegevens voor geluid en natuur. (eerste versie opgeleverd)
- Ordening van invoergegevens in een Unified Modeling Language (UML). Deze dient als opstap naar een informatiemodel (IM) en kan een eerste inzicht verschaffen in koppelingen met DSO.
- Een informatiemodel voor een veehouderij/landbouwactiviteit.
- Schetsen van een invoerscherm waarmee vervolgens fijnstof, geur en stikstofdepositie kan worden berekend (functioneel ontwerp)
- Een klikmodel/ serie mock-ups van één invoer voor landbouwactiviteiten. Het klikmodel dient als een middel om ook met het bredere publiek, beleidsmakers en DSO te communiceren over de gewenste vormgeving van een geïntegreerde invoer.

De demo is digitaal beschikbaar via
http://rivm.stainlessmedia.com/gecombineerdeinvoer/

11 Doorkijk naar de toekomst: Portfolio & Roadmap informatieproducten

In het werkplan Informatiehuizen 2017 zijn twee werkpakketten opgenomen die zijn gericht op een doorkijk naar de toekomst: portfolio voor informatieproducten en de roadmap. In de periode eind maart - begin mei heeft de werkgroep 'portfolio voor informatieproducten' gewerkt aan een prioriteringsraamwerk voor de informatieproducten. In het vervolg op de werkgroep is een roadmap tot stand gekomen op basis van een 'groslijst' van informatieproducten. Deze groslijst is het resultaat van voorgestelde informatieproducten uit de analyse-fase van het project Informatiehuizen, aangevuld met voortschrijdend inzicht dat in 2017 is ontstaan.

11.1 Resultaten

Het prioriteringsraamwerk, dat opgeleverd is als excel-bestand, bestaat uit drie perspectieven : realiseerbaarheid, wetgeving en vraagkant. Hierbij zijn ook wegingscriteria meegegeven. Het perspectief realiseerbaarheid bevat bijvoorbeeld de mate van inhoudelijke standaardisatie, beschikbaarheid en de robuustheid van de aanleverketens. Het perspectief wetgeving bevat onder andere: expliciete voorschrijving in Omgevingswet/AMvB/Indieningsvereisten en impliciete voorschrijving als bronbestand kerninstrument, onderdeel van een register of monitoringsgegevens. Het perspectief vraagsturing bevat bijvoorbeeld: frequentie van gebruik, mate van inzetbaarheid bij kerninstrumenten en mate van maatschappelijke waarde/economische impact. Verdere toepassing van het prioriteringsraamwerk heeft niet meer plaatsgevonden. Na de fase van oplevering van het raamwerk heeft het regieteam besloten om een pas op de plaats te maken gezien de ontwikkelingen en discussies buiten onze projectomgeving over (prioritaire) informatieproducten. In een latere fase zijn de informatieproducten van de groslijst door het collectief van kwartiermakers uitgezet in 10 tijdvakken (roadmap), in de veronderstelling dat circa twee keer per jaar een besluit wordt genomen tot de realisatie van een volgende set informatieproducten (zie bijlage 2).

11.2 Betekenis Roadmap

De gepresenteerde roadmap moet zeker niet gezien worden als een vaststaand, in beton gegoten lijst. De roadmap geeft een beeld van de nu voorziene informatieproducten met een inschatting van planning voor de start van de ontwikkeling van de producten. Dit op basis van huidige inzichten. De roadmap is echter dynamisch en zal bij elke increment opnieuw worden bezien en bijgesteld op de basis van nieuwe inzichten en wensen. Geadviseerd wordt om bij invulling van de incrementen steeds een goede mix van type informatieproducten op te voeren. Zodat zowel snel producten kunnen worden opgeleverd als ook tijdig wordt gestart met de (complexe)producten die een grotere doorlooptijd hebben. Daarnaast is aan te bevelen om bij de invulling van incrementen rekening te houden met aansluiting bij de ontwikkelingen (incrementen) van het DSO.

11.3 Aanbeveling

<u>Beheer roadmap in vervolgfase</u>

Ervaring met de groslijst leert dat het proces van beheer en verspreiding goed moet worden ingeregeld. Voor de vervolgfase wordt aanbevolen om de roadmap op een centrale plaats, voorzien van datum en versienummer, beschikbaar te stellen. Daarnaast wordt aanbevolen om de roadmap actief rond te sturen in de eerste week van elk kwartaal. Waarbij wordt aangegeven welke mutaties zijn doorgevoerd tov de vorige versie.

<u>Frequentie opstart van een increment</u>

Aanbevolen wordt om in de vervolgfase elk halfjaar een increment te laten starten.

12 Op weg naar de realisatiefase : de eerste set

Om te komen tot de voordracht van de 1e lijst van informatieproducten is eind 2017 een intensief afstemmingsproces gelopen waar vertegenwoordigers van de verschillende perspectieven en stakeholders zijn gekend om de informatiebehoefte en prioritering te definiëren:

- Wetgevend perspectief (EB): wat is nodig bij de inwerkingtreding van de wet
- Vraagzijde Rijk (beleidsdirecties)
- Vraagzijde Koepel(s), waarbij in de laatste afstemmingsronde (volgend op OGB besluit 26/10) alleen vertegenwoordiger KING/VNG fysiek heeft deelgenomen Aanbodzijde: wat kunnen de beoogde informatiehuizen bieden

Een samengestelde groep met vertegenwoordigers uit bovenstaande perspectieven is een aantal keren bij elkaar geweest om de 1e set samen te stellen[3]. Hierbij is ook het verrichte voorwerk en de eerder gedefinieerde sets meegenomen. Er is hierbij gebruik gemaakt van de volgende criteria:

- Het informatieproduct is nodig / gewenst bij inwerkingtreding van de Wet en heeft daarmee prioriteit
- Er is sprake van een groot gebruiksvolume aan de vraagkant
- Het informatieproduct draagt bij aan de doelen en uitvoering van de wet
- Er is (naar verwachting) sprake van een positieve balans in baten/kosten Het informatieproduct wordt gezien als haalbaar en realiseerbaar in relatie tot (beheersbaarheid) van kosten en risico´s.

Naar oordeel van de samengestelde groep voldoet de 1e set aan de geformuleerde criteria en aan ´no regret´, dat wil zeggen dat deze producten in hun gedefinieerde vorm zinvol en prioritair zijn. Volgende sets van informatieproducten die nu nog niet zijn gedefinieerd of geselecteerd, zullen ook moeten voldoen aan bovenstaande criteria.

De gehanteerde criteria zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals die in het voorjaar van 2017 zijn vastgesteld door het BO en in verdere afstemming zijn vormgegeven met betrokken partijen. Toepassing van deze lijst criteria is echter geen geautomatiseerd mathematisch model; er is in de afstemming ook gebruik gemaakt van expert judgement van de vertegenwoordigers van de verschillende stakeholders. De Programmaraad steunt het gelopen proces en de voorgestelde set en legt deze ter besluitvorming aan het OGB voor, waarna uitwerking in Plannen van Aanpak per informatieproduct plaatsvindt per einde maart 2018. De Programmaraad is zich er hierbij van bewust geweest dat één unaniem standpunt namens alle partijen in het proces niet tot nauwelijks mogelijk is. De vraag is ook of dat nodig is, zolang iedereen zich maar in onderdelen kan herkennen en andere prioritaire informatiebehoeftes in navolgende sets aan bod komen. Dat houdt niet in dat andere geluiden of zienswijzen niet mogelijk zijn. Die kunnen leiden tot aanpassingen, of meegenomen worden in het proces van samenstelling en besluitvorming voor navolgende sets. De samenstelling van de voorgestelde 1e set van informatieproducten is als tabel opgenomen in bijlage 3.

Vervolgproces

De 1e set dekt niet de gehele (geprioriteerde) informatiebehoefte af, die zou daarmee te omvangrijk worden. Stapsgewijs ontwikkelen vraagt om vervolgstappen waar opnieuw in afstemming met elkaar keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld voor de tweede, derde en navolgende sets van gegevens en informatieproducten. Het gaat hierbij zowel om inhoud (welke gegevens & informatieproducten) als om timing (wanneer welke set). Beoogd wordt om dit

proces inhoudelijk te baseren op de roadmap aan informatieproducten (groslijst). Zie figuur 3. De wijze van organisatie van dit proces zal in afstemming met alle

3 De groep heeft bestaan uit art 5.1 lid 2 sub e

stakeholders moeten worden vormgegeven, waarbij ieders betrokkenheid ook in de realisatiefase is geborgd.

Figuur 3

13 Financiën

Ten behoeve van het project Informatieproducten/Informatiehuizen is in de periode 2016-2018 in totaal €7,5mln budget beschikbaar gesteld. In 2016 zijn door de zogenoemde "Informatiehuizen" (de organisaties die de informatieproducten leveren) analyses opgesteld, de hiermee gemoeide kosten bedroegen €1mln. Op basis van de analyses en het voorstel voor het vervolg, heeft het Bestuurlijk Overleg (BO) van 18 januari 2017 het Opdrachtgevend Beraad (OGB) mandaat gegeven om plannen van aanpak en business cases te ontwikkelen. Hiervoor heeft het OGB €6,5mln beschikbaar gesteld. Dit budget is benut voor de totstandkoming van de producten als voor de daartoe noodzakelijke procesafstemming en -begeleiding. In het navolgende wordt op beiden aspecten een nadere toelichting gegeven.

13.1 Activiteiten

Onder de algemene activiteiten die zijn uitgevoerd binnen het project vallen onder meer de projectleiding, de activiteiten van het regieteam en de overkoepelende kosten voor de inhuur van externe deskundigheid en/of ondersteuningskosten van het programmabureau. Ondere andere geldt dit bijvoorbeeld voor de inzet van KPMG bij de nulmeting, het toepassen en uitwerken van de ´3B-route´ systematiek voor een vijftal additionele informatiedomeinen (de andere 5 hebben dit in 2016 reeds gedaan) en de inhoudelijke coördinatie bij het werkpakket IT voorzieningen (synergie). Daarnaast is er veel inspanning geweest voor procesafstemming en begeleiding.

Bij de uitvoering van het werkplan Informatiehuizen 2017 zijn vele actoren betrokken zoals de achterliggende organisaties voor de informatiehuizen, de opdrachtgevers, vertegenwoordiging van de eindgebruikers, beleidsdirecties , de programma-organisatie "Aan de slag met de Omgevingswet" en verschillende marktpartijen. Om tot gedeelde verwachtingen én tot de hierboven beschreven resultaten te komen, is nauwe afstemming tussen betrokken actoren noodzakelijk geweest. Het betreft bijvoorbeeld de afstemming tussen het projectteam/de kwartiermakers en de respectievelijke 'Informatiehuizen' (de moederorganisaties). De kwartiermakers hebben een belangrijke, procesmatige bijdrage geleverd door de verbinding te leggen tussen het project en de eigen organisatie. Daarnaast hebben de kwartiermakers binnen hun eigen organisaties een bijdrage geleverd aan bewustwording en voorbereiding op de komst van de Omgevingswet.

Afstemming was eveneens nodig tussen het regieteam en de kwartiermakers en het regieteam en de vertegenwoordigers van de beleidsdirecties, de opdrachtgever en de eindgebruikers (t.b.v. het opstellen van de eerste set te realiseren informatieproducten). De hoeveelheid tijd die voor procesafstemming en begeleiding benodigd is geweest mag gegeven de grote hoeveelheid betrokkenen alsmede de complexiteit niet worden onderschat.

13.2 Producten

Om tot de gevraagde eindproducten te komen, is eind 2016 een (gemeenschappelijk) Werkplan opgesteld, welk begin 2017 is vastgesteld en in opdracht is gegeven aan het programma Aan de Slag met de Omgevingswet. De uitvoeringsperiode van dit werkplan besloeg de periode eind Q1 2017 – eind Q1 2018. Als eindproducten van dit werkplan zijn de volgende eindproducten geleverd:

Verantwoordingsrapportage werkplan IH 2017
In het voorliggende rapport is naast de werkwijze, organisatie en financiële verantwoording een samenvattende beschrijving opgenomen van alle onderliggen werkpakketten en verrichtte activiteiten. Met deze rapportage legt de projectleider

en het regieteam verantwoording af voor de onder het werkplan verrichte activiteiten.

Deelrapportages individuele werkpakketten
Gelijktijdig aan de verantwoordingsrapportage zijn alle deelrapportages geleverd van de individuele werkpakketten. Deze deelrapportages gaan uitgebreider in op alle bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten onder de verschillende werkpakketten. De deelrapportages zijn zelfstandig leesbaar en in de vorm van bijlagen als product geleverd. Het gaat hierbij om de volgende deelrapporten / werkpakketten:

- Nulmeting
  [dit is het enige projectonderdeel / eindproducten waar reeds in december 2017 décharge op is verleend door het OGB]
- Werkpakket Vraagsturing
- Gegevenskwaliteit en verslag werkgroep
- Business Case & tussenrapport batenlogicamodellen informatieproducten
- IT-voorzieningen
- Standaardisatie en informatiemodellering
- Handreiking bij gegevenskwaliteit in de Omgevingswet
- Deelrapport 3B route incl. oplegnotitie
- Referentiearchitectuur

Demo's
om een concreet beeld te verkrijgen van wat een informatieproduct kan zijn en wat een (eind)gebruiker er mee zou kunnen, zijn bij wijze van illustratie (het betreft geen blauwdrukken) vier demo's van verschillende informatieproducten ontwikkeld. Het betreft 'samengestelde' informatieproducten waar tenminste vier informatiedomeinen betrokken waren. Ook dit zijn derhalve eindproducten van het werkplan.

Eerste lijst informatieproducten en beknopte Plannen van Aanpak
Conform besluitvorming in het OGB van oktober 2017 is een eerste lijst met 19 informatieproducten samengesteld. Voor het gelopen proces en de definitie van die eerste set wordt verwezen naar desbetreffend hoofdstuk. Van deze 19 informatieproducten is bij de eindlevering ook een beknopt Plan van Aanpak (met globale kostenraming) uitgewerkt. Deze kunnen de basis vormen voor besluitvorming.

13.3 Eindprognose

Van het totaal beschikbare projectbudget van €6,5mln wordt geprognotiseerd dat voor de uitvoering en afronding van het Werkplan 2017 met de gevraagde beslisinformatie een kleine €4,3 mln zal worden gerealiseerd. In onderstaande tabel staat de prognose realisatie (95% definitief) voor de definitiefase weergegeven. Deze is verdeeld naar de vijf posten zoals ook benoemd in het Werkplan Informatiehuizen 2017 en de opdrachtformulering. Het overzicht is gebaseerd op de realisatie, de aangegane verplichtingen en de prognose inzet regieteam (nazorg en afstemming) tot en met juni. Dat betekent dat er naar verwachting per juni 2018 van het totaal beschikbaar budget €2,2 mln resteert.

	Financiële prognose o.b.v. realisatie en verplichtingen (95% definitief)				
Cat.		**1/1/2017 - 31/12/2017**	**1/1/2018 - 31/3/2018**	**Nog te ontvangen facturen**	**Totaal**
1	Individuele opdrachten I-Huizen incl. ophogingen	€ 1.619.548	€ 638.322	€ 487.928	€ 2.745.798

2	Informatiehuizen - overkoepelende werkzaamheden	€ 558.096	€ 269.434	€ 119.785	€ 947.315
3	Inbreng bevoegd gezag	**geen doorbelaste kosten**		€ -	€ -
4	Inzet PL, PMO, regieteam incl. nazorg en afstemming	€ 224.511	€ 142.074	€ 142.361	€ 508.946
5	Ondersteuning / inzet Programmabureau	€ 60.654	€ 15.163	€ -	€ 75.817
	Totaal	**€ 2.462.809**	**€ 1.064.993**	**€ 750.074**	**€ 4.277.876**

Hierbij zij opgemerkt dat op moment van schrijven van dit verantwoordingsdocument nog niet alle activiteiten zijn afgerond en ook niet alle facturen van de uitgevoerde activiteiten zijn ingediend. Met de huidige inzichten wordt de prognose met een onzekerheidsmarge van 5% afgegeven.

14 Conclusies en aanbevelingen

14.1 Conclusies

De eindresultaten van de definitiefase geven een duidelijk beeld welke informatieproducten een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de doelen van de Omgevingswet en in welke prioriteitsvolgorde. Waarbij geldt dat de 1e set van 19 informatieproducten hierin het meest geconcretiseerd is en de ´doorkijk´ op langere termijn (portfolio / groslijst van alle informatieproducten) meer een kapstok biedt voor de realisatiefase. Belangrijkste bijstelling in de uitvoering van de werkzaamheden is geweest dat de volgorde bij de uitwerking van de beslisinformatie (Business Cases, Plannen van Aanpak) is gewijzigd naar eerste het wat (informatieproducten) en volgorderlijk het ´hoe´ (organisatorische vormgeving, Informatiehuizen). Daarnaast is de oriëntatie op de realisatiefase ingestoken op ontwikkelen EN besluiten in kleine stapjes. Maar die aanpak past dan ook op de koers om stapsgewijs te ontwikkelen.

Er is concreet gemaakt hoe de voor de uitvoering van de Omgevingswet benodigde gestructureerde informatie eruit ziet, welke effecten ervan te verwachten zijn en welke baten dat oplevert voor de verschillende doelgroepen. Tevens zijn bestaande financieringsstromen in beeld gebracht en zijn aansluit- en standaardisatieopgaven in beeld gebracht. De uitgewerkte demo´s hebben een wenkend perspectief neergelegd van hoe informatieproducten in de nabije toekomst kunnen bijdragen aan de doelen van de Omgevingswet en de werking van het DSO. Naast het resultaat hebben de demo´s vooral ook laten zien hoe snel en effectief samenwerking tussen de domeinen tot stand komt en tot synergie leidt bij concrete ´omgevings´ vraagstukken.

De nulmeting van financiële stromen van bestaande gegevensvoorzieningen is op tijd en naar tevredenheid van zowel opdrachtgever als beleidsverantwoordelijken afgerond. Er is van 67 informatievoorzieningen getoont wat de bijbehorende geldstromen in 2015 waren. De totale geldstroom bedroeg toen 22,5 miljoen euro. De resultaten moeten wel met nuance worden beschouwd: niet alle in beeld zijnde voorzieningen zijn onderzocht.

De werkzaamheden aan de business case hebben waardevolle methodieken opgeleverd (o.a. batenlogicamodelleringen) die de kosten/baten aspecten van de realisatie van informatieproducten beschrijven en inzichtelijk maken en mee kunnen worden gewogen bij de beslissingen over de realisatie. De ontwikkelde methodieken zijn niet alleen bruikbaar voor de thans in beeld zijnde informatieproducten, maar ook voor toekomstige, nog nieuw te definiëren informatieproducten (bijvoorbeeld op het gebied van energie, klimaat, verkeer en/of gezondheid). De cijfers, op basis waarvan de kwantitatieve business case is gemaakt met top-down geraamde baten en kosten, konden niet gevalideerd worden door kwartiermakende organisaties en het bevoegde gezag. Daarvoor is eerst bestuurlijk draagvlak nodig.

In het werkpakket Vraagsturing is veel informatie opgehaald (bij eindgebruikers) over huidige informatievoorzieningen voor vergunningverlening / planvorming en welke informatiebehoefte daaruit valt te destilleren voor het toekomstige stelsel. Dat heeft waardevolle verbindingen en inzichten opgeleverd, maar ook is gebleken dat het lastig is om onderdelen al echt te concretiseren in een situatie waarin wet en stelsel nog tot werking moeten komen. Het is vooral een pleidooi om in de realisatiefase werkenderwijs met de (eind)gebruikers de antwoorden te vinden (inhoud en vorm) door gebruikersbetrokkenheid vanaf het begin van realisatie te borgen.

In technische zin is inzicht verkregen in de voorzieningen die nodig zijn om de informatieproducten te realiseren en aan te sluiten op het DSO. De mate waarin de aansluitvoorwaarden reeds praktisch zijn geïmplementeerd of concreet in ontwikkeling zijn, is (buiten DSO project 16) beperkt, iets wat als logisch kan worden gezien in een planvormingsfase. De mate waarin synergie door samenwerking wordt verwacht verschilt sterk per persoon en per domein. Al lijkt het er wel op dat reeds opgedane praktijkervaring leidt tot hogere verwachtingen van het synergie-potentieel. De overall impact van de aansluitvoorwaarden (dus de moeite die men verwacht om de aansluiting te kunnen realiseren) wordt over het algemeen gemiddeld tot laag ingeschat.

Naar verwachting zal een groot deel van de aansluiting van bronhouders van de geprioriteerde informatieproducten via bestaande intermediaire voorzieningen verlopen en de verwachte aansluitopgave bij die voorzieningen – op een beperkt aantal gevallen na – is *gemiddeld* tot *laag*. Met name in de gevallen waar een *individuele aansluitopgave* voor bronhouders wordt voorzien, dient vroegtijdig overleg tussen betrokken partijen te worden gevoerd. *Tijdreizen* en *responsetijden* zijn bij de aansluitopgave aan bronhouderskant expliciet genoemd als potentieel sterk verzwarende aspecten.

Gegevenskwaliteit is een kernonderdeel van de Omgevingswet, het gaat over betere informatie over de leefomgeving, maar dat is een breed begrip. Het ontwikkelde kwaliteitsraamwerk biedt een overzichtelijke manier om dit brede begrip uit te drukken in een beperkt aantal inzichtelijke parameters, waarmee ook een gemeenschappelijke taal voor gegevenskwaliteit is ontstaan. De bijbehorende indicatoren zorgen er voor dat een parameter systematisch ingeschaald kan worden, maar ook gewenste of vereiste verbeteringen kunnen worden omschreven.

Op het gebied van standaardisatie en informatiemodellering is een beeld verkregen van welke standaardisatieopgave sprake is in de verschillende domeinen en bij de verschillende datasets. Duidelijk is dat over een breed scala van toepassingen gebruik wordt gemaakt van gestandaardiseerde informatiemodellen, basisregistraties en ook dat er met regelmaat van ´elkaars´ data (tussen domeinen) gebruik wordt gemaakt. Tegelijkertijd is duidelijk geworden dat er nog veel nader uitgezocht moet worden om dit onderwerp verder te brengen. Het ligt voor de hand om dit waar mogelijk te koppelen aan de realisatiefase van informatieproducten.

Mede op basis van de onderliggende resultaten van de werkpakketten wordt de definitiefase afgesloten met een voorstel voor de 1e set van 19 informatieproducten die prioritair en zinvol worden geacht volgens de daarvoor gehanteerde criteria. De Plannen van Aanpak van deze 19 informatieproducten bieden inzicht in de inhoud, de betekenis en de indicatieve kosten van de realisatie van deze informatieproducten en bieden daarmee de beslisinformatie voor het eerste increment om te komen tot realisatie.

14.2 Aanbevelingen

De belangrijkste aanbeveling is om de afronding van de definitiefase daadwerkelijk aan te grijpen om de omslag te maken van denken naar doen: de tijd is rijp om de informatieproducten zoals ze nu zijn uitgewerkt uit hun abstractie te halen door te starten met de realisatie van de eerste set. Alleen op die wijze wordt inzichtelijk en tastbaar op welke wijze de informatiecontent gaat stromen richting het DSO. En zodoende gaat bijdragen aan de doelstellingen van de omgevingswet: meer integrale informatie, van een hogere kwaliteit, met eenvoudigere en kortere procedures en een voor iedereen gelijke informatiepositie in het proces. Dit wordt niet bereikt in één dag, maar er is voldoende grond voor het zetten van de eerste stappen.

In lijn met het BIT advies, het besluit van het OGB van 26 oktober 2017 en de huidige werkwijze binnen het programma wordt aanbevolen de realisatiefase ook daadwerkelijk stapsgewijs op te pakken, met oog voor de prioriteiten en perspectieven van de vragende partijen en vanzelfsprekend de verwachte baten. Op deze wijze zijn budget en risico´s goed te beheersen. Door de eerste en opvolgende sets van informatieproducten op te nemen in de stapsgewijze besluitvorming van het programma wordt bevorderd dat de meest waardevolle informatieproducten als eerste worden ontwikkeld, aangesloten en als eerste hun baten gaan opleveren. Ook wordt zo bevorderd dat informatieproducten tegen zo laag mogelijke kosten worden opgeleverd; er worden minimaal werkbare informatieproducten opgeleverd die vervolgens gericht worden verbeterd. Dit vergroot de kans op succes van de business case.

Aanbevolen wordt een projectorganisatie in te regelen bij de realisatiefase die qua omvang past bij het uit te voeren werk. Met nadruk wordt gesteld dat hierbij ook moet worden geborgd dat het ´lerend ontwikkelen´, en dus het delen van de kennis die wordt opgedaan met elkaar effectief wordt vormgegeven. Het gaat dus niet alleen om om uitvoeringskracht.

Van essentieel belang bij de realisatiefase is dat er vanaf de start een intensieve verbinding wordt gelegd bij de ontwikkeling van de informatieproducten met de eindgebruikers. Verbinding met en ervaringen van de ontwikkeltrajecten van DSO bieden hier veel mogelijkheden voor.

Met de voorgenomen werkwijze van stapsgewijs ontwikkelen en besluiten in setjes van informatieproducten moet voor ogen worden gehouden dat de realisatiefase ook vraagt om een coördinatieproces voor de iteratieve definitie van vervolgsets van informatieproducten en de besluitvorming daarover. Dat biedt tevens de aanknopingspunten om de uitvoerings- en kennisorganisaties die in beeld zijn om de informatieproducten te gaan leveren EN te gaan beheren voldoende aangehaakt te houden bij het proces van ontwikkeling. Want er is hierin natuurlijk wel iets veranderd met het afronden van de definitiefase. Voorkomen moet worden dat het kind met het badwater wordt weggegooid of wel dat alle bereikte resultaten nu buiten beeld raken.

Ten aanzien van het proces wordt aanbevolen vooraf veel meer duidelijkheid te creëren en duidelijke afspraken te maken bij welke gremia op welk moment procesafstemming plaatsvindt en welke mandaten hiervoor nodig zijn. Zorg derhalve voor heldere opdrachtverlening en eenduidige sturings- en verantwoordingslijnen. Ook duidelijke en afgebakende financieringsafspraken horen hierbij.

15 Tot slot

Met de afronding van deze verantwoordingsrapportage en alle daarbij behorende deelrapportages komt er een eind aan de definitiefase (fase 2) van het project Informatiehuizen / Informatieproducten. Een jaar lang is er door een groot aantal betrokkenen heel hard gewerkt aan de uitwerking van alle onderdelen van het werkplan 2017 en de plannen van aanpak voor de 1e set van informatieproducten. De opgave was aanzienlijk en complex: levering van beslisinformatie inclusief kosten/baten onderbouwing voor gegevens en informatieproducten die een belangrijk onderdeel vormen van de informatiecontent van het DSO en ondersteunend zijn aan het functioneren van de Omgevingswet.

Inhoudelijk is deze opgave al bijzonder complex geweest. Daar komt echter bij dat ook de omgeving van het project een zeer complexe factor is. Het interbestuurlijke karakter brengt veel verschillende perspectieven en belangen met zich mee die er allemaal toe doen. Daarnaast speelt mee dat ook de context van de Omgevingswet en het ontwikkelingstraject van DSO bij momenten sterk dynamisch is en beïnvloed wordt door bijvoorbeeld het BIT-advies en de daarop volgende taskforce. Dat heeft voor de werkzaamheden van het Werkplan 2017 ingehouden dat er geen sprake is geweest van een rechte lijn van A naar B. Actieve inhoudelijke bijstelling en flexibiliteit bij de uitvoering van de werkonderdelen, zonder het einddoel (leveren beslisinformatie) uit het oog te verliezen, is noodzakelijk geweest. Belangrijkste bijstelling in de uitvoering van de werkzaamheden is geweest dat de volgorde bij de uitwerking van de beslisinformatie (Business Cases, Plannen van Aanpak) is gewijzigd naar eerste het wat (informatieproducten) en volgorderlijk het ´hoe´ (organisatorische vormgeving, Informatiehuizen). Daarnaast is de oriëntatie op de realisatiefase ingestoken op ontwikkelen EN besluiten in kleine stapjes.

Er kan niet worden ontkend dat er in het afgelopen jaar substantieel tijd is gaan zitten in de processen van afstemming, het opstellen en toelichten van beslisnotities en het zorgen dat er een meer eensluidend beeld ontstaat over de informatieproducten en de weg ernaar toe om ze te maken. Niet altijd zijn de sturingslijnen tussen de verschillende actoren in besluitvormingsprocessen helder geweest of helder gevolgd. Iets wat begrijpelijk is in een zo complexe interbestuurlijke omgeving. Dit vraagt dan ook relatief veel procestijd. Maar er is ook ´procestijd´verloren gegaan omdat er soms onduidelijkheid bleef bestaan over de projectmatige oplevering van resultaten gepland in de tijd die bij nader inzien niet bleken te passen op de (lange) voorbereidingsprocedures van de besluitvormingscyclus. Regelmatig zijn stukken op het laatste moment geschreven. Consequentie daarvan was dat de stukken voor de Programmaraad niet altijd op bevredigende en tijdige wijze heeft kunnen afstemmen met de kwartiermakersgroep.

Het regieteam kijkt met voldoening naar de resultaten die samen met de kwartiermakers zijn bereikt. Ondanks de vertraagde start is het gelukt om de projectmatige eindlevering van fase 2 met niet meer dan een kwartaal te verschuiven in de tijd, waarmee de geplande doorlooptijd van de werkzaamheden eigenlijk conform planning is geweest. Daarnaast zijn de eindresultaten van het project geleverd ruim binnen het ter beschikking gestelde projectbudget.

Met dank aan de intensieve inzet van kwartiermakers, vertegenwoordigers van bevoegde gezagen en externe deskundigen is in een sterk dynamische en complexe omgeving de gevraagde resultaten in de vorm van beslisinformatie opgeleverd., Dit vormt de basis waarvan de volgende stap in het proces kan worden gezet. De stap naar realisatie is niet alleen gerechtvaardigd op basis van alle inspanningen die zijn gepleegd en tot voorliggend resultaat heeft geleid. Het biedt vooral ook het lonkend perspectief om daadwerkelijk het DSO stapsgewijs te gaan vullen en de prioritaire informatiebehoeften van de eindgebruikers in te lossen. Beter vandaag dan morgen.

Bijlage 1

derubricering | CONCEPT |
2017

Verantwoordingsrapportage uitvoering Werkplan Informatiehuizen

Bijlage 2

Tijdvak	IH	IP	Type	inschatting doorlooptijd	opmerking
T1	Afval	ZZS indicatie afvalstoffen	2-afhankelijke IP	1 jaar	in ontwikkeling
T1	Bodem	BiDON (Kwaliteitsgegevens)	1-zelfstandig IP		
T1	Bodem	WKO Tool/ Afwegingssytematiek (= bonbon)	2-afhankelijke IP		
T1	Bodem	NGE (Bommenkaart)	1-zelfstandig IP		
T1	Bodem	Sanscrit	1-zelfstandig IP		
T1	Bouw	Vergunningvrije bouwwerken	1-zelfstandig IP	9 maanden	
T1	Geluid	Reken- en meetvoorschriften (geintegreerd rekentool) (71)	2-afhankelijke IP	4 jaar	Geel / rood (cat 2 of 3)
T1	Geluid	Geluid invoergegevens provinciale wegen tbv geluidsberekeningen (68)	2-afhankelijke IP	4 jaar	Geel / rood (cat 2 of 3)
T1	Geluid	Geluidinvoergegevens algemeen tbv geluidsberekeningen (70)	2-afhankelijke IP		
T1	Lucht	NIBM-tool	3-Q&A	kort	
T1	Lucht	Aerius	3-Q&A	kort	
T1	Natuur	Wet beschermde soorten per N2K-gebied (2D)	1-zelfstandig IP	6 maanden	
T1	Natuur	Beschermde soorten per prov (2C)	1-zelfstandig IP	6 maanden	
T1	Natuur	Externe werking N2000 (1B)	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T1	Ruimte	Publiekrechtelijke beperkingen (fase1)	2-afhankelijke IP	9 maanden	
T1	Ruimte	Historie ruimtelijke plannen	2-afhankelijke IP	6 maanden	
T1	Water	Oppervlaktewatersysteem (kwantiteit)	2-afhankelijke IP	3 jaar	
T1	Water	Grondwatersysteem (kwantiteit)	2-afhankelijke IP	3 jaar	
T1	Water	Rioolsysteem	2-afhankelijke IP	2 jaar	
T1	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Buisleidingen EV (10,11)	2-afhankelijke IP	1 jaar	Voorgesteld IP voor increment 1
T1	Afval	Gegevens asbestinventarisatie sloopmelding	1-zelfstandig IP	1 jaar	bestaand
T1	Bodem	Register ondergrondse objecten	1-zelfstandig IP		
T1	Bodem	Risicotoolbox	1-zelfstandig IP		
T1	Bodem	Zoekmenu erkenningen	1-zelfstandig IP		
T1	Bouw	Onderlegger voor maatgegevens	1-zelfstandig IP	9 maanden	
T1	Geluid	Geluid-invoergegevens (hoofd) spoorwegen tbv geluidberekeningen		4 jaar	
T1	Geluid	Geluid-invoergegevens tbv geluidsberekeingen (66)	2-afhankelijke IP	4 jaar	Geel / rood (cat 2 of 3)
T1	Geluid	Verkeergegevens (73)	2-afhankelijke IP		
T1	Natuur	Begrenzing kaart (1A)	2-afhankelijke IP	6 maanden	
T1	Natuur	Aanwijzingsbesluit N2K	1-zelfstandig IP	1 jaar	
T1	EV	Risico veroorzakers - Samengesteld Hoofdproduct: activiteiten met (complexe) EV risico's BKL Bijl VI en art 10-1/ 10-3 (10, 11)	2-afhankelijke IP	3-4 jaar	Informatiemodel IMEV gestart in 2017
T1	EV	Risico ontvangers (alle) kwetsbaar cfm Bkl bijlage VII als samengestelde service obv kern/basisregistraties (20)	2-afhankelijke IP	9 maand	Informatiemodel IMEV start in 2017; voorgesteld IP voor increment 1
T2	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Tankstations (10,11)	2-afhankelijke IP	2-3 jaar	
T2	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Overige EV-relevante wegen (10,11)	2-afhankelijke IP	3 jaar	
T2	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling: Rest van de Inrichtingen, opslagen etc (10, 11)	2-afhankelijke IP	2-3 jaar	Rest categorie. Wordt nader verbijzonderd incrementele uitvoeringsplannen
T2	Bodem	Registratie open WKO Systemen	1-zelfstandig IP		
T2	Bodem	Omgevingsscan (omgevingsvisie)	2-afhankelijke IP		
T2	Bodem	Zettingsgevoeligheidskaart	3-Q&A		
T2	Bodem	BoToVa	1-zelfstandig IP		
T2	Bodem	Nationale informatievoorziening bodemdaling	2-afhankelijke IP		
T2	Bodem	WKPB	3-Q&A		
T2	Bodem	WKO-potentiekaart	2-afhankelijke IP		
T2	Bodem	Aardbewegingsgevoeligheidskaart	2-afhankelijke IP		
T2	Bodem	Registratie gesloten bodemenergiesystemen	1-zelfstandig IP		
T2	Bouw	1e stap bouwdossier --> wettelijke informatieplichten	3-Q&A	3 jaar	

derubricering | CONCEPT |
2017

Verantwoordingsrapportage uitvoering Werkplan Informatiehuizen

Tijdvak	IH	IP	Type	inschatting doorlooptijd	opmerking
T2	Lucht	Geur	3-Q&A	2 jaar	
T2	Lucht	NSL rekentool (opt met Aerius)	3-Q&A	kort (met Aerius 2-3 jaar)	
T2	Lucht	Emissiefactoren lucht	1-zelfstandig IP	kort	
T2	Lucht	SRM 1,2,3	3-Q&A	1 jaar	
T2	Natuur	Effect + maatregel indicatoren (2E)	3-Q&A	2 jaar	
T2	Natuur	Actuele soortverspreiding	2-afhankelijke IP	2 jaar	
T2	Ruimte	Besluiten (AvW) Grondeigendom	2-afhankelijke IP	6 maanden	
T2	Ruimte	Gerechtelijke uitspraken mbt plannen	1-zelfstandig IP	3 maanden	
T2	Water	Waterkwaliteit	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T2	Water	Grondwaterkwaliteit	2-afhankelijke IP	2 jaar	
T2	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Basisnet EV (10,11)	2-afhankelijke IP	3 jaar	
T2	EV	Risico veroorzakers aandachtsgebieden: brand (12), explosie (13), gifwolk (14) tbv risico veroorzakers cfm BKL (IP EV10/11)	2-afhankelijke IP	2-3 jaar, compleet na 2029	Voorbereiding start 2017 in IOV, Operationeel na 2021. Doorloop tot 2029 ivm overgangsrecht gemeentelijke plannen
T2	EV	Risico ontvangers (alle) kwetsbaar cfm Bkl bijlage VII uitbreiding service met mutatieservice (20)	2-afhankelijke IP	6 maand	Dit Moet direct volgen op service product risico ontvangers
T2	EV	Populatieservice EV (30), hulp toepassing in het kader van risico ontv	1-zelfstandig IP	6 maand	Komt ook beschikbaar als zelfstandige cat 2 = service. 2018 in productie - 2021 Ow Proof en in beheer IHEV
T3	Afval	ZZS Handreiking Risicobeoordeling	1-zelfstandig IP	9 maanden	in ontwikkeling
T3	Bodem	Bodemloket	1-zelfstandig IP		
T3	Bouw	Vergunning (beschikking)	3-Q&A	3 jaar	
T3	Natuur	Verleende vergunningen (3b)	3-Q&A	10 jaar	
T3	Natuur	Factsheets + gedragscodes etc (3c)	1-zelfstandig IP	1 jaar	
T3	Natuur	Kansenkaarten (2b)	2-afhankelijke IP	2 jaar	
T3	Natuur	Beschermde habitat toests per N2000-gebied	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T3	Ruimte	Verleende Omgevingsvergunningen (planalogische afwijking)	2-afhankelijke IP	9 maanden	IP wel beschreven in analysefase niet in groslijst
T3	Ruimte	Thematische doorsneden (obv andere IP's)	2-afhankelijke IP	9 maanden	
T3	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Windturbines (10, 11)	2-afhankelijke IP	2 jaar	
T3	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Luchthavens (10, 11)	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T3	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Defensie + zoneringen (10, 11)	2-afhankelijke IP	2 jaar	
T3	EV	Risico veroorzakers - deelverzameling Vuurwerk (10, 11)	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T4	Afval	Landelijk Afvalbeheerplan LAP	1-zelfstandig IP	6 maanden	bestaand
T4	Afval	Sectorplannen LAP	2-afhankelijke IP	9 maanden	bestaand
T4	Afval	Routekaart vergunningverlening Afval	2-afhankelijke IP	6 maanden	nieuw
T4	Bodem	Voormalige stortplaatsen	1-zelfstandig IP		
T4	Bodem	HBB	1-zelfstandig IP		
T4	Bodem	Geothermie potentiekaart	2-afhankelijke IP		
T4	Bouw	Vergunningaanvraag en melding	2-afhankelijke IP	9 maanden	
T4	Geluid	Geluidcontouren en geluidproductieplafonds industrielawaai	2-afhankelijke IP	3 jaar	
T4	Natuur	Centrale opslag bestaand (3a)	3-Q&A	4 jaar	
T4	Ruimte	Aangevraagde Omgevingsvergunning	2-afhankelijke IP	6 maanden	IP wel beschreven in analysefase niet in groslijst
T4	Ruimte	Privaatrechtelijke Beperkingen	3-Q&A	8 maanden	IP wel beschreven in analysefase niet in groslijst
T4	Ruimte	Leegstand(s monitor)	2-afhankelijke IP	2 maanden	IP wel beschreven in analysefase niet in groslijst
T4	Ruimte	Pachtregistratie	3-Q&A	8 maanden	IP wel beschreven in analysefase niet in groslijst
T4	Water	Emissie-Immissie toets	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T4	Water	Klimaatbestendigheid	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T4	Water	Kaart met waterkeringen	1-zelfstandig IP	2 jaar	
T4	EV	Signaleringskaart EV landsdekkend (41)	1-zelfstandig IP	1 jaar	Dit product kan Incrementeel opbouwen, afhankelijk van data aanbod. Vanaf 2021 via IHEV
T4	EV	Risico veroorzakers voorschriftengebieden (15)	2-afhankelijke IP	2-3 jaar, compleet na 2029	Voorbereiding start 2017 in IOV, Operationeel na 2021. Doorloop tot 2029 ivm overgangsrecht gemeentelijke plannen

Verantwoordingsrapportage uitvoering Werkplan Informatiehuizen

Tijdvak	IH	IP	Type	inschatting doorlooptijd	opmerking
T5	Afval	Handreiking Eural	3-Q&A	6 maanden	bestaand
T5	Afval	Leidraad Afval of Niet	3-Q&A	3 maanden	bestaand
T5	Afval	Data afvalinzameling en verwerking	1-zelfstandig IP	12 maanden	nieuw
T5	Afval	Toets Afval of Niet	1-zelfstandig IP	6 maanden	bestaand
T5	Bodem	Thermogis	2-afhankelijke IP		
T5	Bodem	(G)-Bis data	1-zelfstandig IP		
T5	Bodem	Overige Alterra datasets	1-zelfstandig IP		
T5	Bodem	Nationaal Hydrologisch Instrumentarium	2-afhankelijke IP		
T5	Bodem	Gemeentelijke BIS-data	1-zelfstandig IP		
T5	Bodem	Regis	2-afhankelijke IP		
T5	Bodem	RIVM meetnet gegevens	1-zelfstandig IP		
T5	Bodem	LGR	1-zelfstandig IP		
T5	Bodem	Stochastische Ondergrond Schematisatie	2-afhankelijke IP		
T5	Bodem	(a.s.) BRO gegevenssets Ow gevalideerd	1-zelfstandig IP		
T5	Bouw	Bouwdossier- bouwtekeningen	3-Q&A	2 jaar	
T5	Ruimte	Planologische gebruiksruimte (woningbouw, bedrijven)	3-Q&A	4 maanden	IP wel beschreven in analysefase niet in groslijst
T5	Ruimte	Grondeigendom	3-Q&A	6 maanden	
T6	Afval	Handreiking AV-beleid en AO/IC	1-zelfstandig IP	3 maanden	bestaand
T6	Afval	Register Rechtsoordelen Afval-of-Niet	1-zelfstandig IP	6 maanden	nieuw
T6	Afval	Standpunten afval issues	3-Q&A	6 maanden	nieuw
T6	Afval	Overzicht "wat-vind-ik-waar"	1-zelfstandig IP	9 maanden	nieuw
T6	Afval	BREF-documenten / BBT-conclusies	2-afhankelijke IP	6 maanden	bestaand
T6	Bodem	Ontgronding en zandwinplassen	1-zelfstandig IP		
T6	Bodem	Klic (ligging kabels en leidingen)	1-zelfstandig IP		
T6	Bodem	Noordzeeloket	2-afhankelijke IP		
T6	Bouw	Toetsingsinstrumenten	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T6	Natuur	1e Habitat kaart NL	3-Q&A	4 jaar	
T7	Afval	Meerkostentoest afvalscheiding bedrijven	1-zelfstandig IP	3 maanden	bestaand
T7	Bouw	Catalogie materialen en producten	1-zelfstandig IP	1 jaar	
T7	Geluid	Geluidcontouren windturbines	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T7	Geluid	Toetsingskaders: normen en lokaal beleid	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T7	Geluid	Signaleringskaart geluid	3-Q&A	1 jaar	
T7	Geluid	Geluidsgevoelige locaties (IHB)	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T7	Geluid	Geluidcontouren en beperkingsgebieden luchtvaart	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T8	Afval	Jurisprudentie verwerking afvalstoffen	1-zelfstandig IP	6 maanden	bestaand
T8	Bodem	verwachte milieuhygiënische bodemkwaliteit	2-afhankelijke IP		
T8	Bodem	Graafmeldingen (Klic)	2-afhankelijke IP		
T8	Bodem	Graafmeldingen (Moor)	1-zelfstandig IP		
T8	Bouw	Certificering en keurmerken	2-afhankelijke IP	1 jaar	
T9	Afval	Afvalverwerkers op kaart	2-afhankelijke IP	9 mnd	nieuw
T9	Afval	Afvalbeleidsregels op kaart	2-afhankelijke IP	9 maanden	nieuw
T9	Afval	LMA informatieproducten	2-afhankelijke IP	1 jaar	bestaand
T9	Bouw	Kaders en richtlijnen	2-afhankelijke IP	1 jaar	

Bijlage 3

Domein	Informatieproduct	Toelichting informatieproduct
Afval	Geïnventariseerde asbestobjecten op een locatie (koppeling info uit het LAVS aan de sloopmelding uit het OLO (straks DSO)).	Bij de aanvraag voor een sloopvergunning of melding moet de initiatiefnemer of de asbestinventarisatie indienen, maar liever het controlenummer opgeven waarmee de gemeente kan nagaan of deze inventarisatie ook volgens de regels door de onafhankelijke asbest-deskundige is ingediend in het Landelijke Asbest VolgSysteem. Zodat de handhavers eenvoudig kunnen volgen of geïnventariseerde asbest volgens de Wm-regels wordt gesloopd, afgevoerd of verwerkt.
Afval	ZZS indicatie in afvalstoffen	Bij de aanvraag omgevingsvergunning moet getoetst worden of bij een activiteit afvalstoffen worden betrokken/verwerkt. Hierbij moet rekening gehouden worden met ZZS aanwezig én verwerking overeenkomstig Landelijk Afvalbeheersplan (LAP)
Cultureel erfgoed	Beschermde Objectstatus	Bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning moet de aanvrager aangeven of sprake is van een Rijksmonument
Geluid	Reken- en meetvoorschriften	De reken- en meetvoorschriften.
Geluid	Brongegevens spoor	De brongegevensspoor
Lucht	AERIUS	Bij wijzigingen van het omgevingsplan en omgevingsvergunningen moet de initiatiefnemer berekenen hoeveel stikstofdepositie het initiatief veroorzaakt op de omliggende natuurgebieden
Lucht	Generieke invoergegevens lucht	Bij omgevingsvergunningen en wijzigingen van het omgevingsplan moet de initiatiefnemer de luchtkwaliteitsberekeningen uitvoeren met de generieke invoergegevens luchtkwaliteit
Ruimte	Begrenzing EEZ (= excl. economische zone)	Valt het initiatief binnen de grenzing van onze EEZ, dan is een omgevingsvergunning of melding nodig?
Ruimte	Publiekrechtelijke beperkingen	Het informatieproduct publiekrechtelijke beperkingen zorgt ervoor dat bij vergunningverlening of wijziging van een omgevingsplan, de geldende publiekrechtelijke beperkingen in beeld zijn bij de afweging of het wel mogelijk of zinvol is. Dit betreft in totaal ca. 40 soorten beperkingbesluiten, zoals aanwijzingen tot gemeentelijk monument of voorkeursrecht en provinciale bodembeschermingsverordening
Veiligheid	Risico-veroorzaker	Het leveren van de gegevensdiensten van de risico veroorzakers ((complexe) risicovolle activiteiten) conform art 10.1/ 10.3 en bijlage VII en VIIA van het BKL, conform aansluitvoorwaarden DSO. Gestart wordt met het opzetten van het informatiemodel Externe Veiligheid. Omdat het een omvangrijk IP betreft wordt dit thema gewijs, incrementeel opgebouwd, te beginnen met de Buisleidingen gevaarlijke inhoud. Elk thematisch deelincrement is daarbij ook afzonderlijk te gebruiken
Veiligheid	Risico-ontvanger	Het leveren van gegevensdiensten van de risico ontvangers ((zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen, locaties en EV-populaties), conform definities BKL bijlage VI, conform aansluitvoorwaarden DSO, opgebouwd uit diverse landelijke kern registraties en Basisregistraties. Deze dataset valt ook binnen Informatiemodel Externe Veiligheid i.o.
Water	Kaart rioolsysteem	Kan de initiatiefnemer zijn bouwkeet, bedrijfsgebouw, zelfbouwkavel of kampeerterrein aansluiten op het riool? Waar liggen de buizen (x,y,z)? Wat zijn de aansluitpunten (x.y,z)? Type en materiaal riool?
Water	Grondwater (kwantiteit)	Voor bouwputbepalingen voor funderingen, kelders, bodemsaneringen, zwembaden, fietstunnels en (spoorweg)onderdoorgangen heeft de initiatiefnemer een vergunning nodig van het waterschap. De initiatiefnemer heeft voor de aanvraag nodig : |grondwaterstanden |kwelkaart | wegzijzingskaart | bestaande infiltraties | stijghoogtes ten opzichte van NAP en maaiveld |stroomsnelheden met de fluctuaties | bestaande grondwateronttrekkingen | omliggende warmte- en koudeopslagen
Water	Oppervlaktewater (kwantiteit)	Voor het vergraven van sloten of het leggen van duikers voor wegen of fietspaden heeft de initiatiefnemer een wijziging van het omgevingsplan en een omgevingsvergunning aan te vragen. Door de klimaatverandering stellen droogte en zware neerslag steeds meer eisen aan de waterafvoer bij verharding door wegen, bestrating en huizenbouw. Voor het indienen van plannen heeft de initiatiefnemer nodig: | de ligging van de watergangen |de ligging van kunstwerken met inbegrip van vistrappen | de dieptes per watergang |de ecologische waarden van de oever -> buiten de legger ? | de stroomsnelheden | de capaciteit van gemalen.
Bodem	WKO-tool	Onder toepassing van de omgevingswet kan de WKO tool omgevormd worden tot een afwegingstool voor planontwikkeling m.b.t. energiesystemen in de ondergrond.
Natuur	Effectenindicator Soorten	Deze bestaande tool levert aan initiatiefnemers en gemeenten in de oriëntatiefase bij een (beoogde) ingreep op een geselecteerde locatie direct informatie over de mogelijk negatieve effecten op soorten. Dit informatieproduct zal in fases worden doorontwikkeld zodat het conform de kwaliteitseisen van de aansluitvoorwaarden binnen DSO kan worden toegepast. Hiervoor zullen delen van de tool in fases als zelfstandig bruikbare informatieproducten worden opgeleverd. Hieronder vallen de verspreidingsgegevens en kansenkaarten van soorten binnen Nederland, de informatie over wettelijk en lokaal beschermde soorten en een link naar de maatregelenindicator.
Natuur	Begrenzing Natuur in NL (NNN plus)	Dit informatieproduct geeft in de eerste fase op de kaart alleen de buitengrenzen van bestaande natuurgebieden in NL weer. Daarna wordt het stapsgewijs mogelijk de verschillende onderdelen met duiding op de kaart weer te geven.
Bouw	Integrale maat- en locatiegegevens	Doel van het informatieproduct is: duidelijkheid creëren tussen initiatiefnemer en overheid over de afmetingen van een ontwikkelingslocatie door slim combineren van bestaande data uit basisregistraties als BRK, BGT en BAG.
Bouw	Inventarisatie veranderingen bouwwerken	Dit product stelt gemeenten in staat om gericht controles op mogelijk vergunningplichtige bouwwerken uit te voeren en vergunningsvrije bouwwerken op te nemen in diverse registraties zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen en de WOZ op basis van het werkelijke bouwwerk te berekenen. [overigens hierbij opgemerkt dat hier ook marktpartijen actief zijn en reeds (deel)oplossingen bieden)

Dienst
Ondersteunende Unit
implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
12-04-2018

agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum en -tijd	25 april 2018 15:00 – 17.30 uur
Vergaderplaats	Min IenW - Rijnstraat 8 te Den Haag - zaal W 411 (04.A.040)

1. Opening en mededelingen
2. Verslag OGB 27 maart 2018
3. Stand van zaken financiering (mondeling)
4. Verkenning beheer (mondeling in aanwezigheid van Ben Koopman)
   Ter info bijgevoegd: second opinion IPO
5. Resultaten halfjaarlijkse monitor
6. Informatieproducten
7. Implementatiestrategie (mondeling)
8. Rondvraag en sluiting

Ter informatie:
- Terugblik Q1 2018 DSO
- Voornemens Q2 2018

Eindrapportage begeleidingscommissie second opinion IPO

26 maart 2018

art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (extern teamlid), art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (extern teamlid), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (art 5.1 lid 2 sub e)

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Toets alternatieven
7. Stress test alternatieven
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie en opvolging BIT-advies

Bijlage – separaat

Aanleiding

- **Omgevingswet: vermoedelijke inwerkingtreding 2021.**
- → **Artikel 20.20 (digitaal stelsel Omgevingswet en doelen)** Er is een digitaal stelsel Omgevingswet.
- → **Artikel 20.21 (kwaliteitsborging)**.
- → **Artikel 20.22 (onderdelen digitaal stelsel)**.
- **Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet** (1 juli 2015) tussen rijk, provincies, gemeenten, waterschappen:
  - Digitalisering onlosmakelijk verbonden met de invoering van de nieuwe Omgevingswet;
  - Ambitie om in 2024 DSO compleet te hebben;
  - Digitale voorziening wordt eenduidig bestuurd en gefinancierd.

Tijdlijn

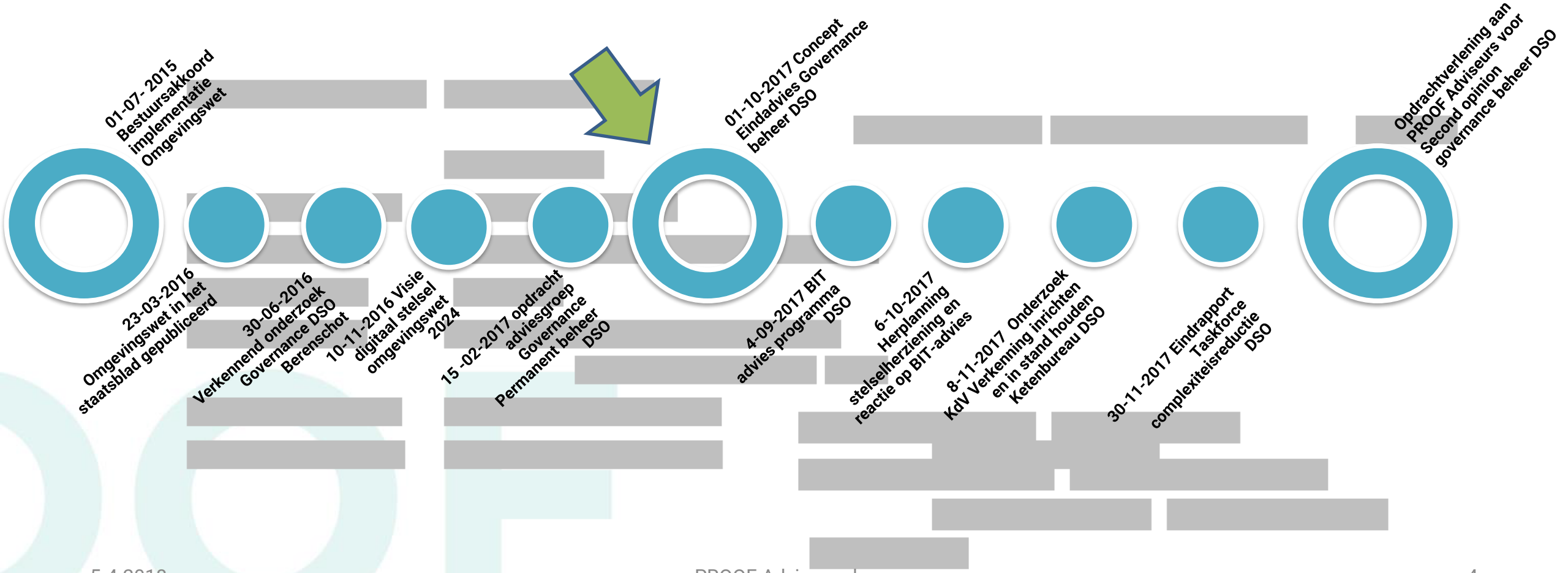
01-07-2015
Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet
23-03-2016
Omgevingswet in het staatsblad gepubliceerd
30-06-2016
Verkennend onderzoek Governance DSO
Berenschot
10-11-2016 Visie digitaal stelsel omgevingswet 2024
15-02-2017 opdracht adviesgroep Governance Permanent beheer DSO
01-10-2017 Concept Eindadvies Governance beheer DSO
4-09-2017 BIT advies programma DSO
6-10-2017
Herplanning stelselherziening en reactie op BIT-advies
8-11-2017 Onderzoek KdV Verkenning inrichten en in stand houden Ketenbureau DSO
30-11-2017 Eindrapport Taskforce complexiteitsreductie DSO
Opdrachtverlening aan PROOF Adviseurs voor Second opinion governance beheer DSO

Opdracht aan PROOF

- Second opinion op het advies van de adviesgroep:
  - Is de gekozen governance-vorm daadwerkelijk de enig mogelijke onder het wettelijk stelsel of zijn er (beter) passende governance-vormen?
- Betrek het negenvlaksmodel en het ketenregievraagstuk;
- Betrek ook stress-test scenario's cq. customer journey;
- Betrek het BIT-advies.

Fasering onderzoek

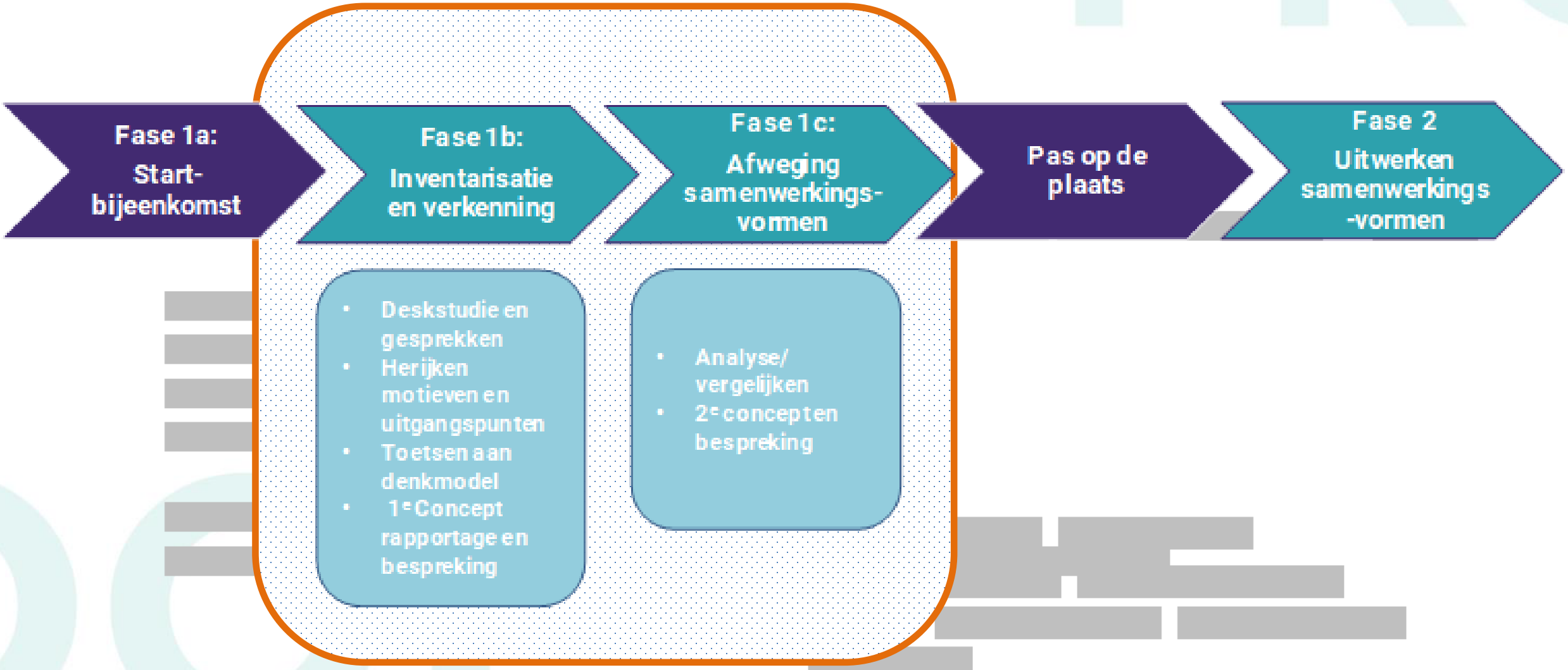

Onderzoeksactiviteiten

- ✓ Startbijeenkomst
- ✓ Deskstudie
- ✓ Interviews:
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e Flevoland, gedelegeerd opdrachtgever programmateam Omgevingswet). Ook aanwezig art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e (Senior beleidsadviseur);
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e (art 5.1 lid 2 sub e implementatie Omgevingswet provincie Overijssel);
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e , voorzitter adviesgroep beheer DSO);
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e (art 5.1 lid 2 sub e Berenschot, auteur van de rapporten over beheer DSO);
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e , lid van de adviesgroep beheer DSO). Ook aanwezig art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e Prov. Noord Holland);
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e implementatie omgevingswet IPO);
  - ✓ art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e Ministerie I&M, art 5.1 lid 2 sub e adviesgroep beheer DSO).

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Stress test
7. Hoe verder
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie en opvolging BIT-advies

Bijlage – separaat

Hoofdconclusies (1)

- **Succesvolle ketenregie voor het DSO is sterk afhankelijk van verdere (verdiepende) uitwerking** van het rapport van de adviesgroep. Het gaat daarbij grotendeels om punten die geen invloed hebben op de keuze tussen governance-modellen, maar wel van fundamenteel belang zijn voor de wijze van samenwerking, zoals financiële afspraken, zeggenschap, mandaat, (samen)werkprocessen en acceptatie van DSO IT-voorzieningen.
- De voorstellen die door de Taskforce Complexiteitsreductie zijn gedaan zijn voor een deel fundamenteel van aard en geven richting voor opvolging van het BIT-advies. Het draagvlak ervan is onbekend en het effect op de complexiteit, haalbaarheid, tijd, geld, wenselijkheid et cetera is nog niet duidelijk. Dit dient nader concreet gemaakt te worden.
- **Een belangrijke vraag is of het governance-model 'samenwerkingsovereenkomst' slechts ziet op de 'ketenregie' of ook op 'ICT beheer' en 'primair proces DSO'.**
- **Het voorkeursmodel 'samenwerkingsovereenkomst' is een navolgbaar advies,** gelet op:
  - het feit dat in andere vergelijkbare stelsels een soortgelijke constructie is gekozen (tevredenheid met het model in die stelsels is niet onderzocht);
  - de uitgangspunten snelheid en flexibiliteit;
  - de ijkpunten die opgenomen zijn in de invoeringswet.

Hoofdconclusies (2)

- **Het voorkeursmodel is niet het enige passende model** gelet op wet, bestuursakkoord etc. Daarbij geldt ook dat ijkpunten die nu in het wetsvoorstel zijn opgenomen in beginsel nog veranderbaar zijn.
- Onze belangrijkste bevindingen ten aanzien van het voorkeursmodel:
  - uitgangspunt publieke aansturing is navolgbaar. Er lijkt ook verwarring te bestaan tussen privaatrechtelijke vormgeving en uitbesteding aan private partijen (i.t.t. uitvoering door publieke partijen);
  - het beoogde stelsel is hybride en mengt publiekrechtelijke taakopdracht obv wet voor 'ICT beheer' en 'primair proces DSO' met een privaatrechtelijke samenwerking voor 'ketenregie';
  - de voorkeursvorm zelf is **privaatrechtelijk en steunt daarmee niet op de veronderstelling dat louter publieke samenwerking ook een publiekrechtelijke vormgeving** vereist;
  - het advies maakt ons inziens onvoldoende (expliciet) onderscheid tussen governance sec en de vraag of daarmee op een bestaande of een nieuwe organisatie wordt gedoeld.
- Om te komen tot een selectie van passende vormen hebben wij alle denkbare alternatieve vormen onderworpen aan een toets op motieven', 'uitgangspunten' en 'consequenties'. De daaruit volgende passende vormen hebben wij aan een drietal stress-test scenario's onderworpen.

Hoofdconclusies (3)

- Op de toegepaste motieven is er geen verschil tussen de denkbare vormen. Dit is wel zo voor uitgangspunten en consequenties. Kanttekening daarbij is dat alle uitgangpunten en consequenties daarbij even zwaar hebben gewogen. **Het is uiteraard mogelijk een rangorde aan te brengen in uitgangspunten en/of consequenties**. Dit kan gevolgen hebben voor de vraag welk model het meest passend is.
- De minst voor de hand liggende alternatieve vormen blijken het agentschap, de uitbesteding aan private partijen en het gemeenschappelijk orgaan al dan niet met centrumconstructie. Het beste scoren federatieve modellen die bottom-up worden opgericht, zoals de privaatrechtelijke rechtspersonen en de rechtspersonen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De voorkeursvariant samenwerkingsovereenkomst scoort minder goed dan de federatieve modellen, maar beter dan de overige.
- Als een nadere verdieping wenselijk is, dan ligt een **vergelijking van de volgende modellen het meest voor de hand:**
  - **de samenwerkingsovereenkomst** (+ wetgeving);
  - **een RWT met federatieve elementen;**
  - **een verplichte gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie), en**
  - **een overheidsvennootschap.**

Hoofdconclusie (4)

- Bij een nadere vergelijking kan ook te worden betrokken dat de varianten **in de tijd achter elkaar kunnen worden geplaatst.** Hierbij is het goed te bedenken dat, in de tijd gezien, het belang van sommige variabelen kan toenemen dan wel afnemen. Als voorbeeld kan gekeken worden naar snelheid/flexibiliteit in relatie tot robuustheid. Op de korte termijn kan snelheid/flexibiliteit belangrijker zijn dan robuustheid, maar voor de langere termijn kan gelden dat robuustheid steeds belangrijker wordt. Gaandeweg de tijd kan het meest wenselijke model dan ook veranderen naar één van de alternatieven.
- Bij de vergelijking van de adviesgroep is nu in het midden gebleven naar welke taken is gekeken. Lezing van het advies samen met het wetsvoorstel van de Invoeringswet leidt tot de conclusie dat het **voorkeursmodel ziet op een samenwerkingsovereenkomst voor de regietaak en dat ICT beheer en primair proces via wettelijke aanwijzing worden geregeld**. Zelfs zonder verdere vergelijking blijkt een integraal verhaal over de drie taken nodig.
- Het **negenvlaksmodel en de grondplaat** kunnen in elk governance-model worden toegepast, de formele bevoegdheden en verantwoordelijkheden verschillen dan wel.

Advies (1)

- Wij **adviseren** (als eerste stappen voor) de nadere uitwerking van ketenregie, zoals ten aanzien van financiële afspraken, zeggenschap, mandaat, (samen)werkprocessen en acceptatie van DSO IT-voorzieningen op te laten nemen in de opdracht van de verkenner.
- Wij **adviseren** voordat er keuzes worden gemaakt ten aanzien van mogelijkheden voor complexiteitsreductie, de effecten ervan – op de complexiteit, haalbaarheid, tijd, geld, wenselijkheid et cetera – op het DSO nader te concretiseren en deze verder uit te werken.
- Wij **adviseren** terughoudendheid bij de opvolging van de suggestie van de TF dat complexiteitsreductie soms alleen behaald kan worden door op sommige onderdelen meer te doen dan strikt noodzakelijk voor scenario 2. Dat zou voor enkele mogelijkheden het geval kunnen zijn, maar wij adviseren u op de minimale variant te blijven sturen.
- Wij **adviseren** tussen de samenwerkingspartners centraal/decentraal duidelijkheid te creëren over de vraag of de concept–Invoeringswet, die ziet op de taken ICT-Beheer en Primair Proces, een uitgangspunt vormt voor de governance ten aanzien van de derde taak – ketenregie, of dat voor alle drie de taken (een) model(len) ontworpen moeten worden. Kort gezegd, we **adviseren** hoe dan ook een visie op een samenhangend model voor de drie taken met elkaar te delen.

Advies (2)

- Wij **adviseren** om**,** ook indien de discussie over het geschikte model nu niet wordt heropend, na verloop van een (vooraf te bepalen) proefperiode werking van het model te evalueren. Hierbij kan ook worden gewerkt met een mogelijkheid voor ‘doorontwikkeling’ waardoor verschillende modellen in plaats van naast elkaar ook achter elkaar geplaatst kunnen worden.
- Wij **adviseren** om, indien een vergelijking wordt gemaakt (nu of na verloop van een proefperiode), de volgende modellen te vergelijken:
  - **de samenwerkingsovereenkomst** (+ wetgeving);
  - **een RWT met federatieve elementen;**
  - **een verplichte gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam of bedrijfsvoeringsorganisatie),** en
  - **een overheidsvennootschap.**
- Wij **adviseren** bij de uitwerking van (alternatieve) voorkeursmodel(len) de grondplaat en het negenvlaksmodel te hanteren.

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
   - Zie uitgebreide samenvatting in de bijlage
4. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
5. Toets alternatieven
6. Stress test alternatieven
7. Benodigde nadere inrichting ketenregie en opvolging BIT-advies

Bijlage – separaat

Bevindingen bij het advies (1)

- Het advies zet een stap van mogelijke tot denkbare vormen. Denkbaar worden geacht – naast voorkeursvorm Samenwerkingsovereenkomst – een Gemeenschappelijke regeling, Agentschap, bestaand publiek orgaan, ZBO. ***Wij merken hierbij op dat:***
  - *het onderscheid tussen deze vormen niet conceptueel zuiver is: bestaand publiek orgaan is geen onderscheiden vorm van de overige vormen. Nieuw of bestaand is een onderscheid dat bij meer van de modellen kan worden gemaakt;*
  - *bij gemeenschappelijke regeling had onderscheid moeten worden gemaakt tussen openbaar lichaam, bedrijfsvoeringsorganisatie, gemeenschappelijk orgaan en centrumregeling;*
  - *de variant van een publiekrechtelijke RWT zonder ZBO status (model SBB) is ten onrechte niet mee genomen evenals een verplichte GR (model Veiligheidsregio).*
- Overheids–BV en -NV vallen af omdat privaatrechtelijke constructies worden gezien als niet passend bij de publieke taken. ***Wij merken hierbij op:***
  - *bij de redenering lopen de variant privatisering en het gebruik van privaatrechtelijke vormen voor louter publieke samenwerking door elkaar;*
  - *de voorkeursvariant is ook privaatrechtelijk, dus indien men privaatrecht ongeschikt vindt, valt deze ook af.*

Bevindingen bij het advies (2)

- De voorkeursvariant komt uit de vergelijking met andere passende varianten obv de volgende criteria:
  - aansluiting bij uitgangspunten;
  - complexiteit van invoering;
  - draagvlak;
  - aansturing;
  - duurzaamheid;
  - financiën;
  - flexibiliteit.

Wij merken hierbij op:

- *niet alle vormen worden aan alle criteria getoetst;*
- *in de eindafweging wegen flexibiliteit en complexiteit van invoering het sterkst, maar dat is niet expliciet gemaakt aan de voorkant.*

Bevindingen bij het advies (3)

Voorkeursmodel

- Interbestuurlijk aangestuurde keten-regieorganisatie draagt zorg voor beheer DSO.
- Minister blijft stelselverantwoordelijk, maar verantwoordelijkheid over het stelsel zoveel mogelijk interbestuurlijk ingericht. Dit gebeurt door middel van een interbestuurlijk ingevulde raad van bestuur. Die kan sturing geven op inhoud en bedrijfsvoering.
- Dit alles op basis van een samenwerkingsovereenkomst en ondergebracht bij een 'host'. De host biedt rechtspersoonlijkheid voor o.m. werkgeverschap, inkoop/privaatrechtelijke rechtshandelingen en huisvesting. Host heeft inhoudelijk niets te zeggen over de beheerder, kan alleen 'huisregels' opstellen.
- Beheerder vervult zelf geen operationele taken, maar speelt coördinerende rol → ketenregie.
- Mogelijke hosts worden genoemd in advies, zowel op niveau rijk als ook samenwerkingsverbanden decentrale overheden.

Wij merken hierbij op

- *Relevant is of het voorkeursmodel de invoeringswet als uitgangspunt hanteert en zich toespitst op de taak 'ketenregie' of dat ook op de taken 'ICT beheer' en 'primair proces' wordt gedoeld;*
- *Ook indien de invoeringswet als uitgangspunt wordt gehanteerd, is dit niet het enig mogelijke model, wel een passend model en een vaak toegepast model.*

De invoeringswet (1)

- Art. 20.20: er is een digitaal stelsel Omgevingswet. Dat heeft als doel onder meer het voorzien van informatie over de fysieke leefomgeving door het elektronisch ontsluiten van:
  - omgevingsdocumenten bedoeld in art. 16.2;
  - bij amvb aangewezen gegevens, en
  - digitale informatieproducten als bedoeld in artikel 20.31.
- Art. 20.21: bij amvb worden regels gesteld over de onafhankelijke kwaliteitsborging van de omgevingsdocumenten, gegevens of gegevensverzamelingen.
- Art. 20.23 (lid 2 en 3): de minister draagt zorg voor de inrichting, instandhouding, werking en beveiliging van de landelijke voorziening. Bij ministeriële regeling kunnen hier nadere regels over worden gesteld.

De invoeringswet (2)

- Art. 20:31: bij amvb worden bestuursorganen of rechtspersonen aangewezen die één of meer van de volgende taken uitvoeren:
  - het vervaardigen van digitale informatieproducten;
  - het beschikbaar stellen van ontvangen gegevens en digitale informatieproducten of andere aangewezen gegevens.
- Bij ministeriële regeling:
  - wordt bepaald welke digitale informatieproducten worden vervaardigd;
  - kunnen regels worden gesteld over het beschikbaar houden van de ontvangen gegevens;
  - kunnen uitvoeringstechnische of administratieve regels worden gesteld over de uitvoering van taken, en
  - regels betreffende de standaardisatie;
  - …

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
   - Zie uitgebreide versie in Bijlage
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Toets alternatieven
7. Stress test alternatieven
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie

Bijlage – separaat

De passende vorm (1): Denkmodel Proof

Voor de goede orde: dit is ons gebruikelijke denkmodel voor het vinden van de passende vorm. Dit is niet per sé beter dan de werkwijze van de adviesgroep maar wel de grondslag voor onze analyse in de second opinion.

De beste vorm bestaat niet, louter een passende vorm. Die heeft te maken met het waarderen van motieven, uitgangspunten, consequenties in onderlinge samenhang.

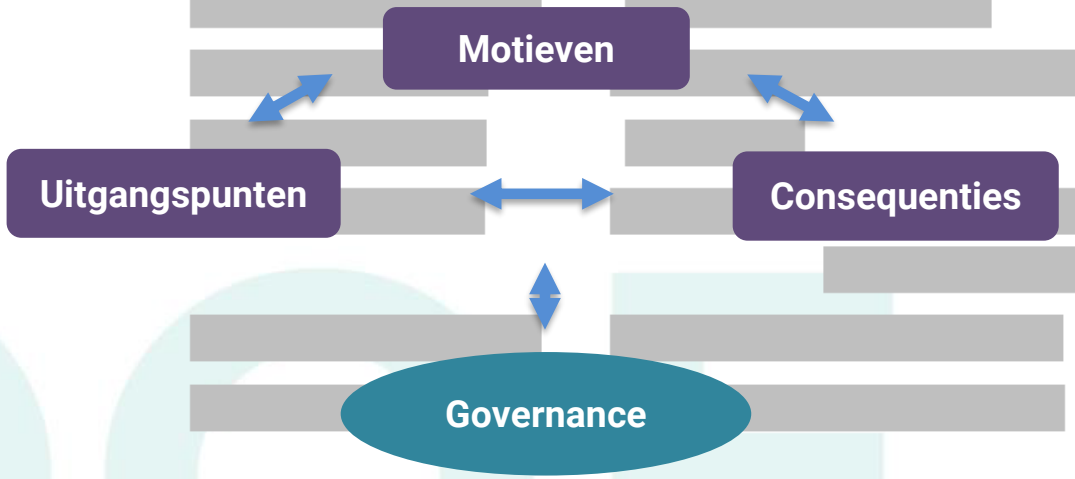

Motieven zijn de doelstellingen voor de rechtsvorm.
Uitgangspunten zijn de randvoorwaarden van samenwerkingspartners en stakeholders die daarbij gelden.
Consequenties zijn geen keuzes, maar de gevolgen van een bepaalde governance. Deze worden bepaald door de bestaande wet- en regelgeving.

Motieven en uitgangspunten (na herijking)

- De Omgevingswet
- Eén loket (ontschotting)
- Efficiency
- Vermindering administratieve lasten

- **Gezamenlijkheid/evenwichtigheid**
- **Toekomstbestendigheid/robuustheid**
- **Vertrouwen en draagvlak**
- **Snelheid/flexibiliteit**
- **Publiek beleggen taak**
- Eenvoud/ overzichtelijkheid /Transparantie (heldere P&C cyclus)
- Ministeriële verantwoordelijkheid
- Subsidiariteit
  - Decentrale uitvoeringsverantwoordelijkheid
  - Nabijheid
- Innoverend vermogen
- Gedepolitiseerd (ambtelijke aansturing)
- Helder onderscheid ontwikkeling en beheer
- Kwaliteit/Stabiliteit systeem

Consequenties (na herijking)

- Kwaliteit/stabiliteit systeem
- Zeggenschap
  - Eigenaarschap
  - Opdrachtgeverschap
  - Politieke verantwoordelijkheid
- Gevolgen ketenpartijen
- Juridische houdbaarheid/rechtmatigheid
  - Europees recht/Aanbestedingsrecht
- Aansprakelijkheid
- Personeel
- Financieel

Governance grondplaat 2nd opinion

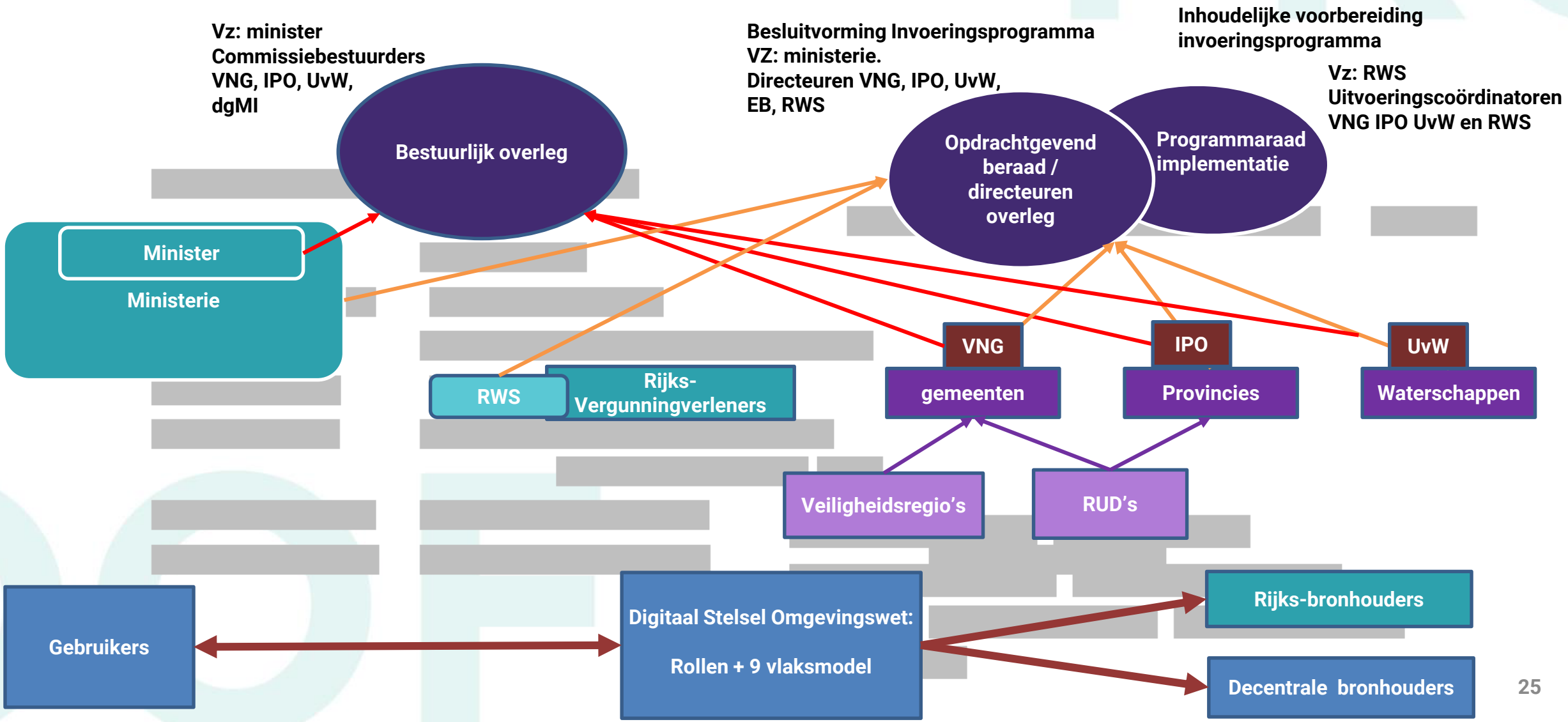

Grondplaat negenvlaksmodel 2n opinion

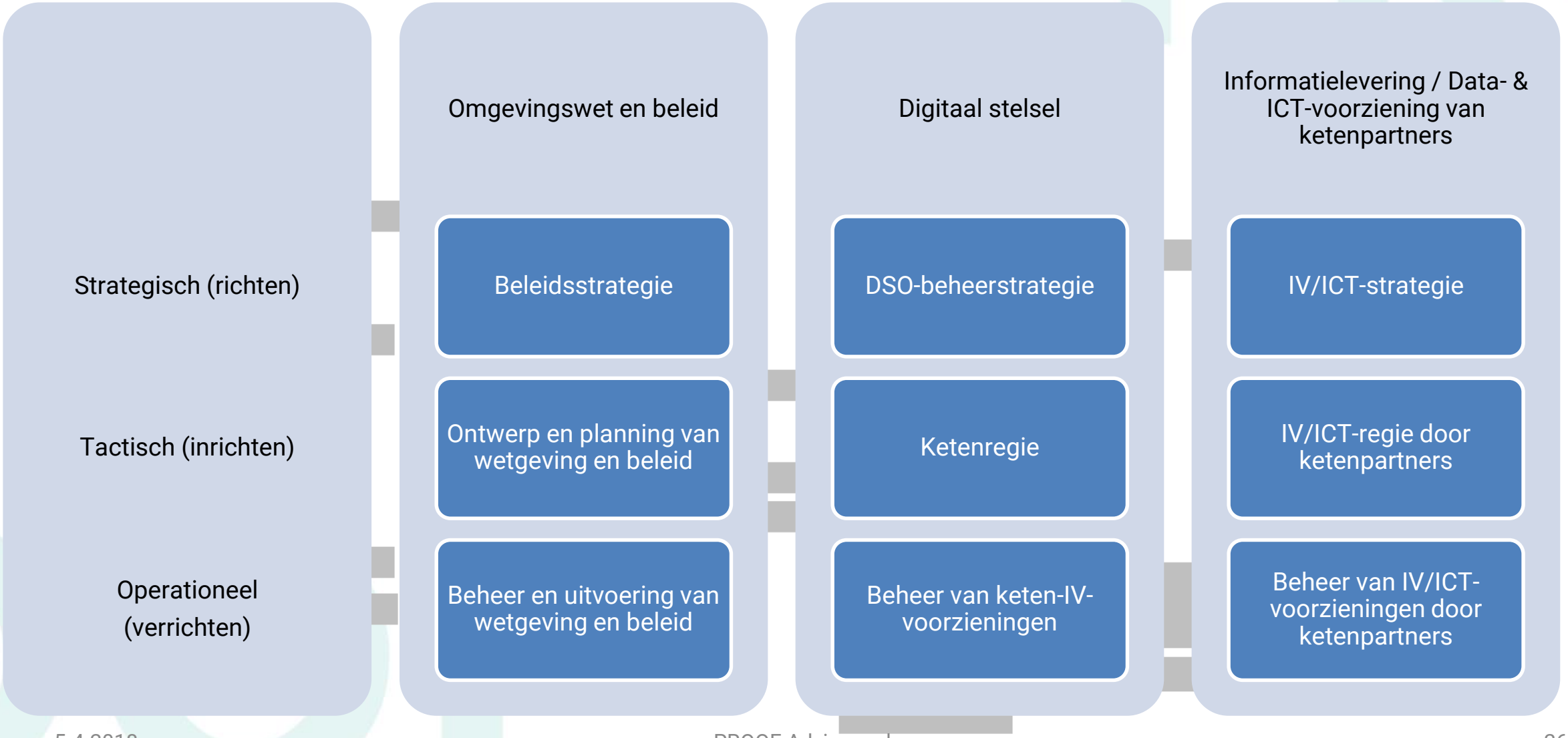

Grondplaat negenvlaksmodel - rollen

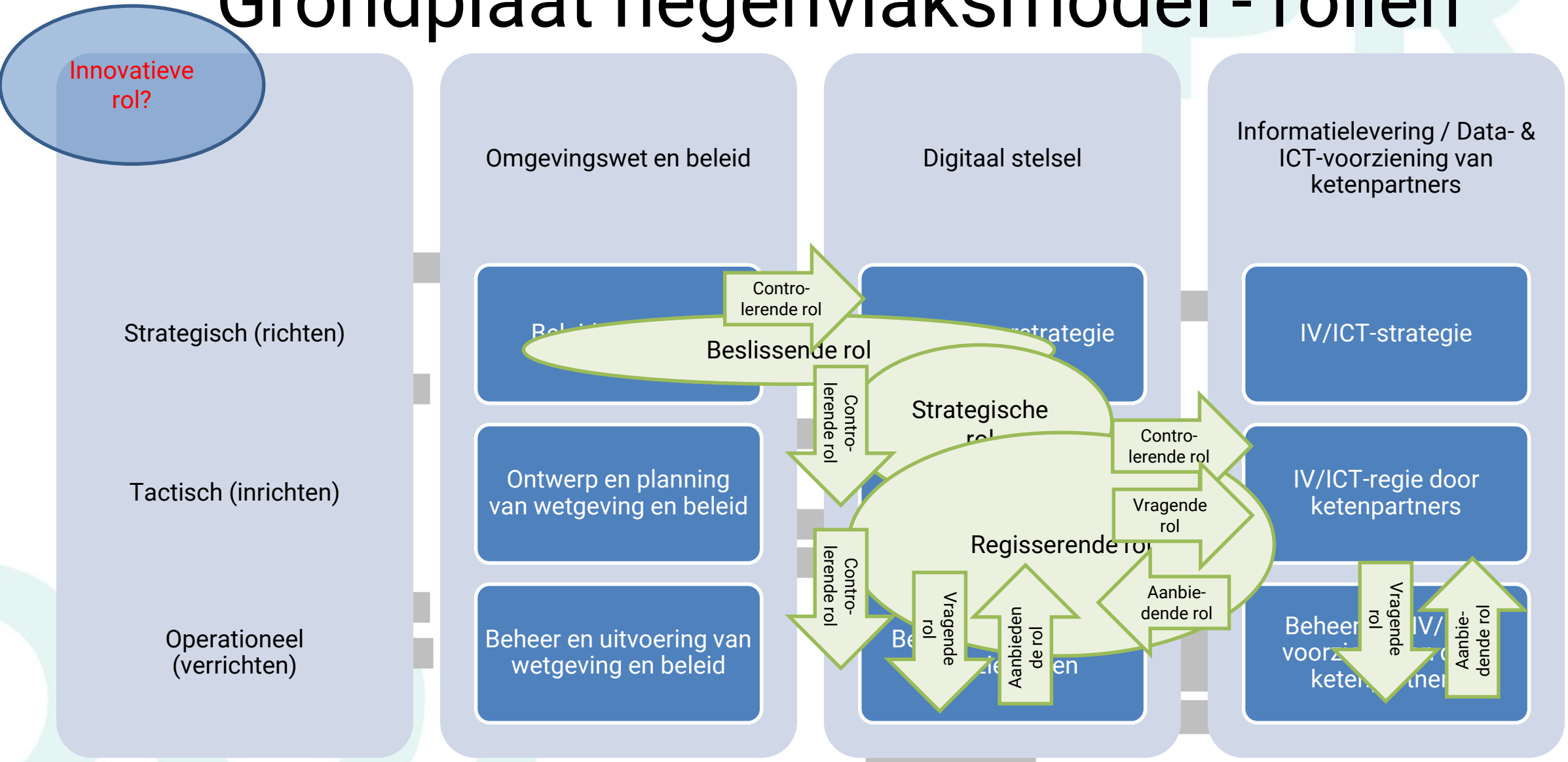

Rollen bij samenwerking

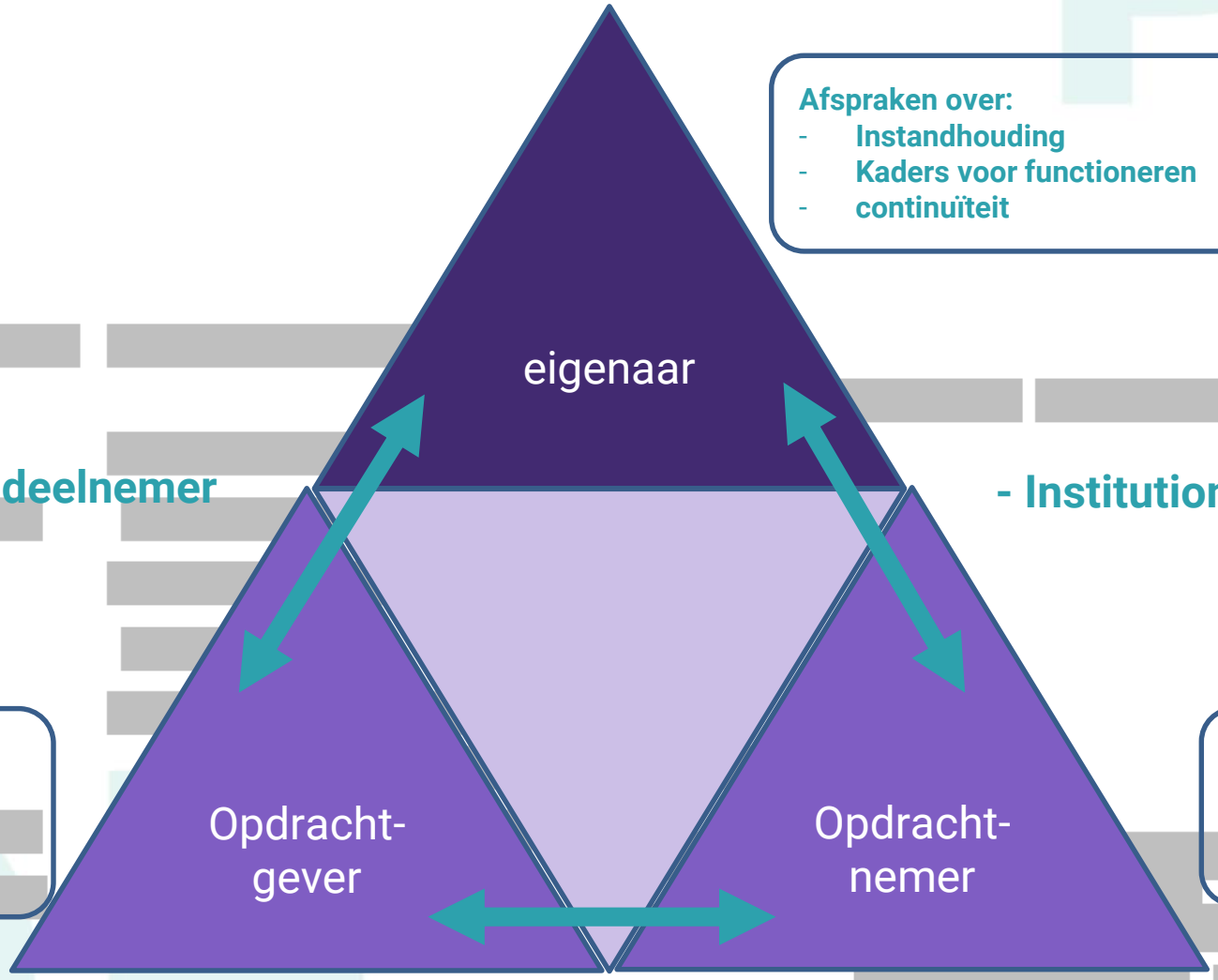

Afspraken over:
- Instandhouding
- Kaders voor functioneren
- continuïteit

Intern deelnemer

- Institutioneel kader

Afspraken over:
- Leveringen
- Prestatienormen
- Rapportages
- Relatiebeheer

Afspraken over:
- Aard en omvang dienstverlening
- Mate van standaardisatie
- Wijze van dienstverlening

Dienstverleningsovereenkomst

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Toets alternatieven
7. Stress test alternatieven
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie

Bijlage – separaat

Alternatieve modellen

	Agentschap/ ambtelijke dienst	Publiekrechtelijk ZBO met eigen rp	Publiek-rechtelijke RWT	Overheids-NV/BV	Overheids-stichting of vereniging/ coöperatie	Wgr: Openbaar lichaam, BVO	Wgr: Gem. orgaan (al dan niet met centrumconstructie)	Samen-werkingsovereenkomst	Uitbesteding aan markt
	(Wettelijk stelsel		Wettelijk stelsel)	(Privaatre.	RWT)				
Principes	Top-down Centraal Publiek	Top-down Centraal Publiek	Top-down Centraal Publiek	Bottom-up Centraal of decentraal Publiek	Bottom-up Centraal en/of decentraal Publiek	Bottom-up Decentraal Publiek	Bottom-up Decentraal Publiek	Bottom-up Decentraal Publiek	Bottom-up of top-down Decentraal/ centraal Publiek-Privaat
Federatief opdrachtgeverschap mogelijk?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, maar niet aan het orgaan	Ja	Ja
Federatief eigenaarschap mogelijk?	Nee	Nee, maar..	Ja, deels….	Ja	Ja, maar…	Ja, per definitie	Ja, per definitie	Ja, per definitie	Ja, maar…
Uitvoering door bestaande organisatie mogelijk?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja, per definitie	Ja gedeeltelijk
Voorbeeld	RWS, TenderNed	Huur-commissie	SBB	BNG, NS, (DNB)	IPO, VNG, UvW	Wshuis, VR's	Verschillende	NDW, Nationale BwwD	
Stelselverantwoordelijkheid	Makkelijk	Makkelijk	Makkelijk	Mogelijk/Makkelijk	Mogelijk/Makkelijk	Mogelijk/Makkelijk	Mogelijk/Makkelijk	Mogelijk	Mogelijk

Vergelijkbare stelsels

- **Wij hebben vergeleken met**
  - SUWI Net
  - Nationale Databank Wegverkeer (NDW)
  - Nationale bewegwijzeringsorganisatie
  - Samen organiseren
- **We hebben ook betrokken de vormgeving en ontstaan van**
  - *Agentschappen/ambtelijke diensten*
    - TenderNed
    - RWS
  - *ZBO's en RWT's*
    - Huurcommissie
    - Centraal Administratiekantoor (CAK)
    - Staatsbosbeheer
    - De Nederlandse Bank
  - *Samenwerkingsverbanden en overige organisaties*
    - Bank Nederlandse Gemeenten
    - VNG, IPO, UvW
    - Waterschapshuis, KING en BIJ12
    - Veiligheidsregio's

Bevindingen vergelijking andere stelsels

- Voorkeursmodel Adviesgroep is vaker toegepast: publieke taakopdracht en samenwerkingsovereenkomst voor federatieve samenwerking.
- Ook in andere modellen kan aan combinatie van ministeriele verantwoordelijkheid, centrale taakuitvoering en federatieve besturing worden voldaan.
- In veel stelsels vindt een (organische) doorontwikkeling plaats.

Financiën

- Er zijn grofweg twee verschillende financiële stelsels:
  - vaste verdeelsleutel;
  - afname naar gebruik.
- Daarnaast is een combinatie mogelijk van de bovengenoemde twee:
  - vaste verdeelsleutel voor een afgesproken basisvoorziening, en
  - kosten naar gebruik voor overige voorzieningen/dienstverlening.

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Toets alternatieven
   - Zie uitgebreide tabel Bijlage
7. Stress test alternatieven
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie en opvolging BIT-advies

Bijlage – separaat

Toets van modellen (1)

- De motieven werken niet discriminerend voor de verschillende modellen.
- Vergeleken op de belangrijkste uitgangspunten komen de federatieve modellen (overheidsvennootschappen en overige privaatrechtelijke rechtspersonen en rechtspersonen Wgr) als beste uit de bus gevolgd door de RWT en de samenwerkingsovereenkomst. Agentschap en ZBO scoren minder goed. Het slechtst scoren centrumconstructie en uitbesteding.
- Op de consequenties scoren de federatieve modellen (overheidsvennootschappen en overige privaatrechtelijke rechtspersonen en rechtspersonen Wgr) ook het beste, de samenwerkingsovereenkomst scoort net als uitbesteding en iets beter dan centrumconstructie en RWT. Het minst goed scoren agentschap en ZBO.
- In de scores is geen onderscheid in waardering tussen de verschillende criteria.
- De belangrijkste uitgangspunten kunnen haaks op elkaar staan. Dit geldt bijvoorbeeld voor snelheid/flexibiliteit versus toekomstbestendigheid/duurzaamheid.

Toets van modellen (2)

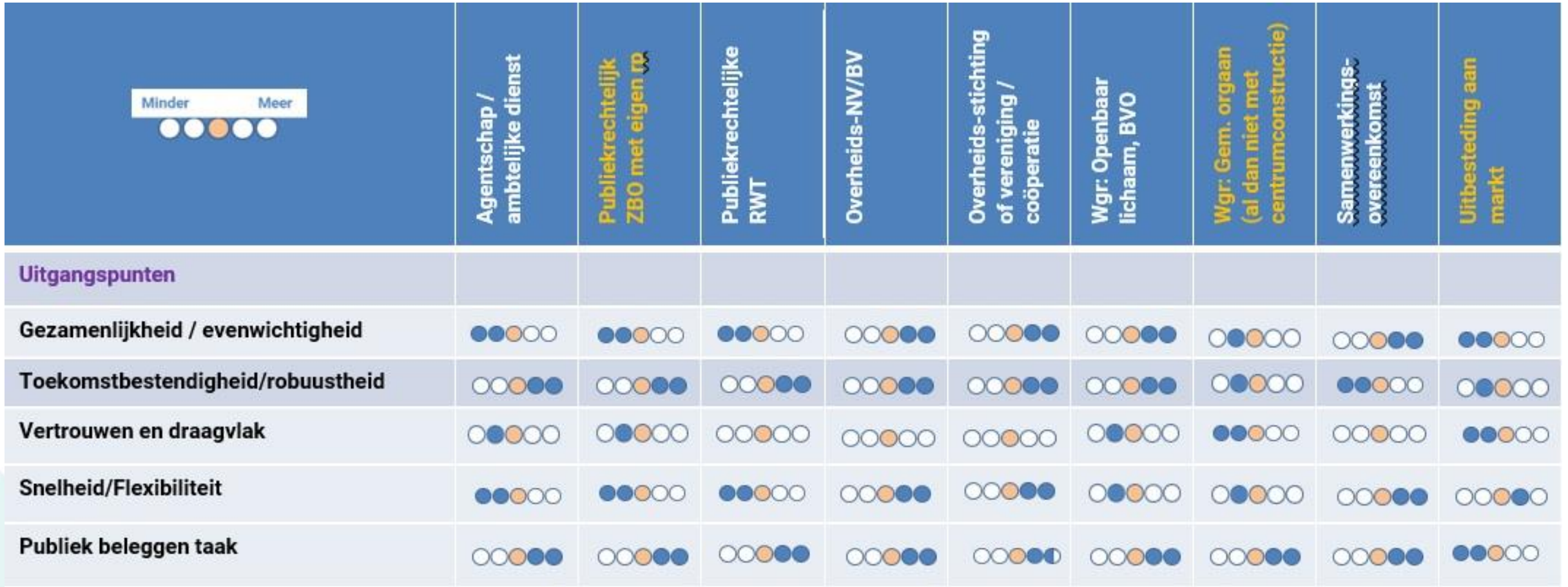

Toetsen van modellen – uitgangspunten

- **Gezamenlijkheid/evenwichtigheid** komt het beste tot zijn recht in modellen waarin elk van de partijen in het bestuur is vertegenwoordigd (*federatief eigenaarschap*). Dit is het makkelijkst bij de *bottom-up* organisaties maar kan ook bij een ZBO of RWT. Bij uitbesteding aan de markt valt eigenaarschap weg.
- **Toekomstbestendigheid/duurzaamheid** komt het beste tot zijn recht in modellen waarbij er sprake is van rechtspersoonlijkheid met duidelijke institutionele kaders die dit borgen. Dus niet bij uitbesteding of samenwerkingsovereenkomst.
- **Vertrouwen en draagvlak** hebben wij niet bij alle deelnemers kunnen toetsen. Op basis van de gesprekken lijken agentschap, ZBO, uitbesteding markt en centrumconstructie het minste vertrouwen te geven en draagvlak te hebben. Bij enkele andere vormen zoals het de samenwerkingsovereenkomst, de vennootschappen en de rechtspersonen op basis van de Wgr zijn er uiteenlopende visies. Voor opvattingen over de nieuwe RWT zijn er aanknopingspunten.
- **Snelheid en flexibiliteit** staat als uitgangspunt haaks op de meeste publiekrechtelijke vormen. De privaatrechtelijke vormen zijn veelal sneller en meer flexibel vorm te geven. Daarbij is een samenwerkingsovereenkomst eenvoudiger vorm te geven dan een rechtspersoon
- **Publiek beleggen taak** is bij alle modellen mogelijk, uitgezonderd de uitbesteding aan de markt. Voor de stichting, als sub-variant op privaatrechtelijke vormgeving geldt dat de publieke aansturing lastiger is vorm te geven vanwege het ledenverbod.

Toetsen van modellen - consequenties

- **Zeggenschap** ziet enerzijds op de organisatie die de taak uitvoert in de vorm van **eigenaarschap**. Zeggenschap is maximaal voor eigenaren. Alleen in de modellen die *federatief eigenaarschap* mogelijk maken heeft iedere samenwerkingspartner die maximale zeggenschap. Bij de centrale modellen is dit beperkt, maar kan wel vorm worden gegeven bij een ZBO of RWT. Bij een samenwerkingsovereenkomst of uitbesteding is er geen zeggenschap op de organisatie. **Politieke verantwoordelijkheid** hangt samen met dit **eigenaarschap**.
- **Zeggenschap** ziet anderzijds ook op de taak zelf in de vorm van **opdrachtgeverschap**. Zeggenschap is maximaal voor alle opdrachtgevers. Dit kan bij alle modellen, mits ook daarvoor DVO's worden gesloten. Slechts bij het gemeenschappelijk orgaan is dit beperkt.
- **Juridische houdbaarheid en aanbestedingsrecht** lijkt alleen bij de ZBO tot problemen te leiden omdat de ZBO niet juridisch niet houdbaar lijkt. De taken passen niet bij een van de dwingende oprichtingsmotieven uit de Kaderwet ZBO's. Wel zijn de taken van het DSO in alle gevallen aanbestedingsplichtig. In de meeste modellen kan een uitzondering worden gecreëerd. In een nader geval kan het aanbestedingsrecht worden toegepast (bij uitbesteding). In het geval van de federatieve modellen zijn zeker twee uitzonderingen in te roepen (oa inbesteding), bij ZBO of RWT kan hier mogelijk voor worden gezorgd. Waar inbesteding niet mogelijk is, is mogelijk de zogenaamde horizontale samenwerking in te roepen.

Toetsen van modellen – consequenties (2)

- **Aansprakelijkheid** ligt in de meer centraal vormgegeven modellen bij de rijksoverheid dan wel bij de ZBO of RWT. Bij de vennootschappen en stichting/vereniging ligt aansprakelijkheid in beginsel afgescheiden bij die rechtspersoon. Bij de modellen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen staan de deelnemers altijd garant voor de financiële gezondheid van de rechtspersoon. Dit geldt ultimo ook voor de financiële gevolgen van aansprakelijkheid. Bij uitbesteden, besteed je ook de aansprakelijkheid in beginsel uit. De opdrachtnemer draagt het risico. Bij een samenwerkingsovereenkomst is dit niet direct helder en moet je dit expliciet regelen om onduidelijkheden daarover te voorkomen.
- **Personeel** dat toekomstig werkzaam ten behoeve van de taak/taken, zal nu ambtenaar zijn. Wanneer impact voor personeel groter is – qua wijziging arbeidsvoorwaarden – valt de score minder positief uit, en andersom. Het slechtst scoort uitbesteding aan markt omdat het veel onzekerheid meebrengt en verlies ambtenaarschap. Voor private rechtspersonen geldt dat personeel afstand moet doen van ambtenaarschap. Een samenwerkingsovk vraagt om detachering bij host, en leidt tot wisselend personeelsbestand en minder eenduidige aansturing want twee ‘werkgevers’ (materieel/functioneel). Positief scoren de publieke rechtspersonen, personeel kan in dienst en blijft ambtenaar.
- **Financieel** is geen onderscheidende consequentie omdat het in alle modellen mogelijk is om met de verschillende financieringsmodellen te werken.

Toetsen van modellen – Bevindingen (1)

- De toets laat zien dat de federatieve modellen, die bottom-up worden georganiseerd het best scoren, indien verder geen rangorde wordt aangebracht tussen de uitgangspunten en consequenties.
- De variant ZBO lijkt juridisch niet haalbaar, omdat niet aan de instellingsgronden voor een ZBO op grond van de Kaderwet ZBO kan worden voldaan. De variant uitbesteding valt af indien men vasthoudt aan de publieke aansturing. De varianten agentschap en centrumconstructie scoren niet erg voordelig. Het belangrijkste nadeel van de centrumconstructie lijkt dat slechts één decentrale overheid echt eigenaar is. Bij het agentschap is juist alleen de minister eigenaar.
- De samenwerkingsovereenkomst scoort beter dan de meeste modellen, maar niet beter dan de federatieve modellen. Echter, zij scoort duidelijk beter op snelheid/flexibiliteit. Denkbaar is dus dat de samenwerkingsovereenkomst op korte termijn wenselijker is dan een vorm met rechtspersoon.
- Voor zover daarbij het uitgangspunt van publiekrechtelijke samenwerking wordt geëerbiedigd, blijven alleen de vormen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen over. Dan valt dus ook de samenwerkingsovereenkomst weg. De vraag is echter of hier niet eigenlijk verwarring is met het uitgangspunt ‘publieke samenwerking’ gelet op de uitkomst van het advies van de adviesgroep. Alleen de uitbesteding aan de markt is, uitgezonderd de gezamenlijkheid van de uitbesteding, geen vorm van publieke samenwerking.

Toetsen van modellen – Bevindingen (2)

- Een RWT-variant met federatieve elementen zou een compromis kunnen zijn tussen federatief maar toch top-down. Een verplicht openbaar lichaam of BVO kan een compromis zijn tussen bottom-up en toch centraal.
- Bij de privaatrechtelijke varianten lijkt zich geen duidelijke voorkeur af te tekenen tussen de rechtspersonen. Aangezien federatieve vormgeving het makkelijkst is bij vennootschappen en verenigingen/coöperaties liggen die meer voor de hand dan stichtingen. In de vergelijking met de Wgr varianten voegen echter alleen de vennootschappen iets toe (scheiding van bestuur en eigenaarschap). Daarom liggen die vennootschappen bij privaatrechtelijke *bottom up* vormgeving meer voor de hand.
- Indien men nadere vergelijking wil ligt een nadere vergelijking van de samenwerkingsovereenkomst met een RWT met federatieve elementen, een verplichte GR, en een overheidsvennootschap het meest voor de hand. Hierbij zou ook moeten worden betrokken dat de varianten in de tijd achter elkaar kunnen worden geplaatst.

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Toets alternatieven
7. Stress test alternatieven
   - Zie uitgebreid in Bijlage
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie en opvolging BIT-advies

Bijlage – separaat

Stresstest – Enkele scenario's

Drie scenario's gekozen die doorontwikkeling, beheer en keteninteractie belichten

- Voor 3 scenario's, die doorontwikkeling, beheer en keteninteractie belichten, is onderzocht hoe het geadviseerde governance-model zich 'gedraagt' onder stress:
  1. *De prioritering van een groot aantal wijziging(svoorstell)en / (benodigde) doorontwikkelingen vanuit verschillende ketenpartners, wat kan leiden tot additionele investeringen van ketenpartners.*
  2. *Geleidelijk oplopende kosten van het beheer van DSO als gevolg van toenemende functionele omvang van de te beheren (maatwerk) keteninformatievoorzieningen (financiering/verdeling van extra kosten onder ketenpartners); Dit in relatie tot discussies met ICT-beheerorganisaties inzake standaard versus maatwerkdienstverlening en mogelijke gedwongen winkelnering.*
  3. *Er is sprake van een hack of (andere) acute continuïteitsproblemen ten aanzien van het DSO.*
- Aandachtspunt bij deze stress scenario's is dat de benodigde diepgang van de uitwerking ketenregie in DSO-advies nog ontbreekt. Een belangrijk deel van de governance van het DSO is nu simpelweg nog niet in voldoende detail bepaald. Hierdoor is bij de uitwerking van deze stresstest interpretatie nodig voor het bepalen van de verwachte handelwijze.
- Per scenario is (in de bijlage) de (verwachte) handelwijze van het DSO-beheer beschreven, binnen het geadviseerde governance-model. In de volgende slides zijn de risico's en aanbevelingen voor nadere inrichting van de governance per stress scenario beschreven.

Stresstest – Samenvatting Scenario 1

Prioritering van wijzigingen en doorontwikkelingen door ketenpartners

- *Belangrijke risico's:*
  - wanneer op voorhand geen goede afspraken worden gemaakt over de kaders waarbinnen prioritering van wijzigingen plaatsvindt, dan kan dit tot onenigheid tussen ketenpartners leiden;
  - ketenpartners met 'diepere zakken' en dominante stemverhoudingen kunnen mogelijk meer wijzigingen inbrengen, laten doorvoeren of juist wijzigingsvoorstellen van andere ketenpartners tegenhouden.

- *Aanbevelingen voor nadere uitwerking ketenregie:*
  - maak concrete en gedragen afspraken tussen ketenpartners over toelating, prioritering en financiering van wijzigingsvoorstellen en evalueer de uitvoering ervan periodiek, in ieder geval na afloop van de tijdelijk beheerfase;
  - vereis dat bij ieder wijzigingsvoorstel (groot en klein) een elementaire business case wordt opgesteld, waarin de (inhoudelijk) wijziging wordt toegelicht, alsmede de impact op het DSO, de (incidentele en structurele) kosten en de baten.

Stresstest – Samenvatting Scenario 2

Geleidelijk oplopende kosten van het beheer van DSO door toenemende omvang

- *Belangrijke risico's:*
  - het is nog onduidelijk of de huidige afgesproken plafondbedragen voor het beheer van DSO voldoende zijn voor adequaat beheer ervan.
- *Aanbevelingen voor nadere uitwerking ketenregie:*
  - in de financieringsafspraken moet rekening worden gehouden met groei van de beheerkosten en de wijze van toerekening daarvan aan ketenpartners:
    - toerekening aan ketenpartners conform de afgesproken vaste verdeelsleutel voor verschillende types meerkosten;
    - toerekening aan één of meerdere specifieke ketenpartners, wanneer door ketenpartners zelf wijzigingsvoorstellen worden gedaan;
  - evalueer op basis van het voorgaande iedere twee jaar of de kostenverdeelsleutel nog voldoende passend is;
  - gedwongen winkelnering bij een specifieke partij dient te worden voorkomen en er dient juist te worden gezocht naar een passende ICT-beheerorganisatie;
  - het is van belang om bij de inrichting van het governance-model en eventuele keuze voor een hostorganisatie rekening te houden met de (on)mogelijkheden om in alle vrijheid een passende ICT-beheerorganisatie te kunnen kiezen.

Stresstest – Samenvatting Scenario 3

Er is sprake van een hack of (andere) acute continuïteitsproblemen ten aanzien van het DSO

- *Belangrijke risico's:*
  - het mandaat van de ketenregieorganisatie in calamiteitensituaties moet duidelijk en vastgelegd zijn (bijvoorbeeld in welke situaties is de ketenregieorganisatie gerechtigd om de keteninformatievoorzieningen plat te leggen);
  - een ketenbreed calamiteitenplan voor het DSO moet gemaakt zijn, up-to-date zijn en bekend zijn bij de ICT-leverancier, ketenregieorganisatie en alle ketenpartners en hun IV/ICT-beheerders;
  - (IV/ICT-beheerders van) alle ketenpartners moeten direct weten of en wanneer gedurende een calamiteit zij bepaalde acties moeten ondernemen, bijvoorbeeld om een koppelvlak te herstellen, en moeten personeel paraat hebben om deze uit te voeren.

- *Aanbevelingen voor nadere uitwerking ketenregie:*
  - zorg dat een goed calamiteitenplan wordt opgesteld, afgestemd en afgesproken tussen alle ketenpartners voordat de Omgevingswet van kracht wordt. Neem daarin in ieder geval bovengenoemde risico's mee.

Stresstest binnen de modellen (1)

- Bij situaties zoals beschreven in de stresstesten reageren de verschillende modellen anders.
- Voor de verschillende (voorkeurs)modellen (overheids-vennootschap, verplichte GR, RWT met federatieve elementen en samenwerkingsovereenkomst) is hierna visueel weergegeven hoe de modellen werken onder situaties van stress.
- Hierin zijn de beslissende rol, de strategische rol en de regisserende rol verwerkt.

Stresstests binnen de modellen (2)

Overheids-vennootschap (BV/NV)

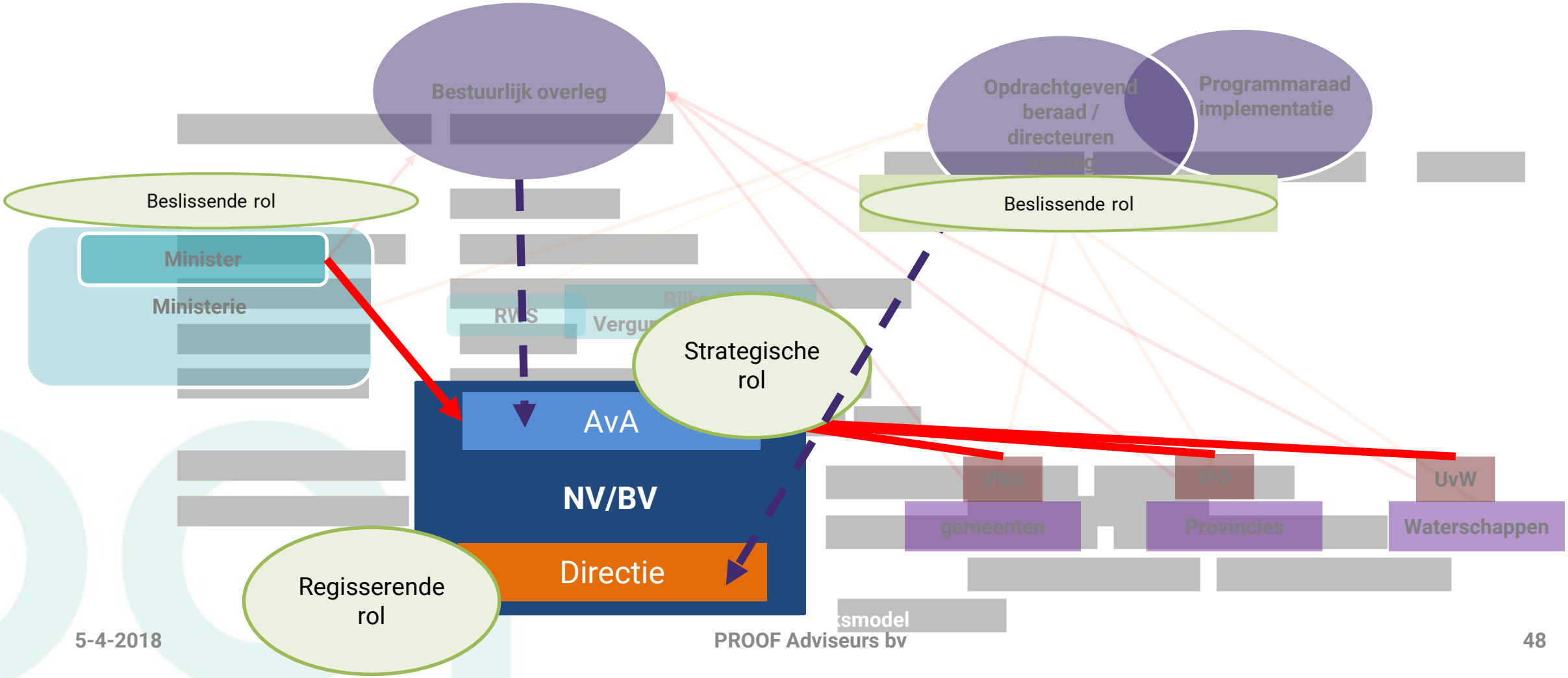

Stresstest binnen de modellen (3)

Verplichte GR (openbaar lichaam getekend, kan op BVO zijn)

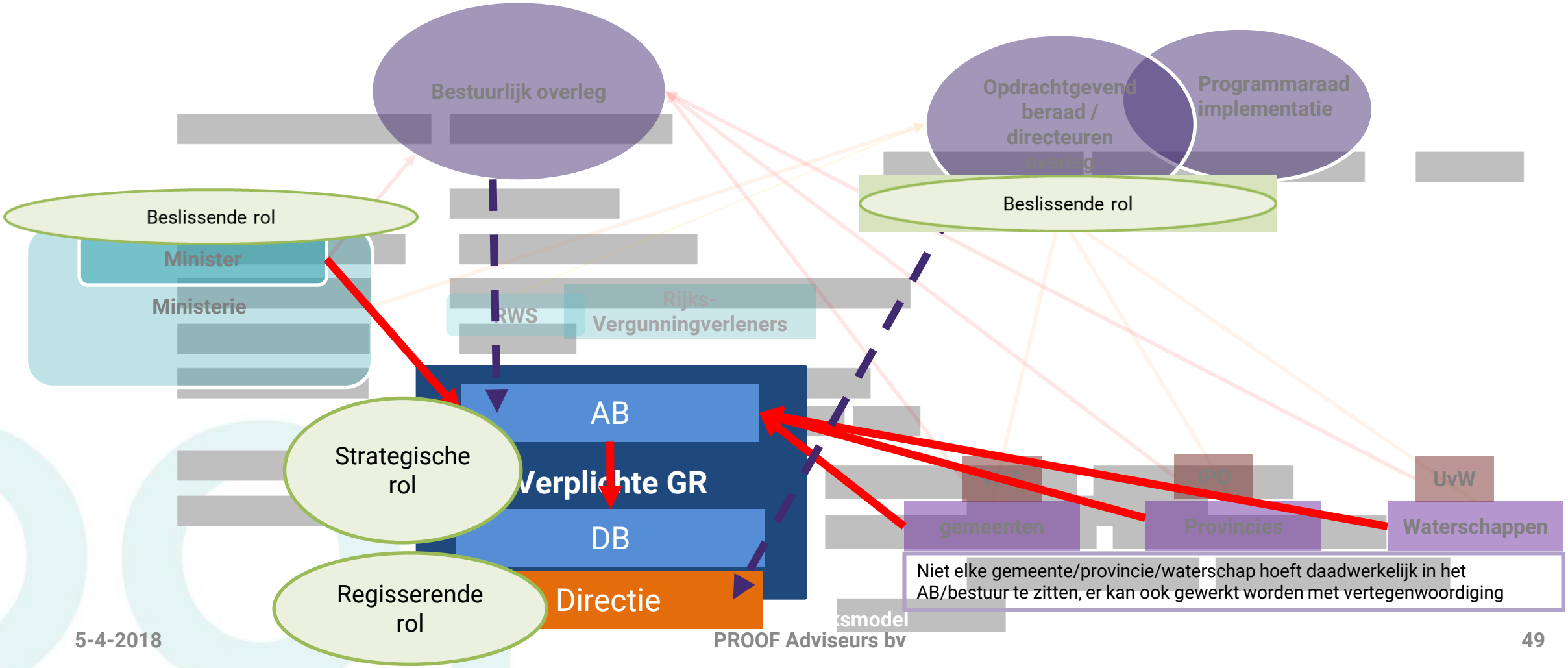

Stresstest binnen de modellen (4)

RWT met federatieve elementen

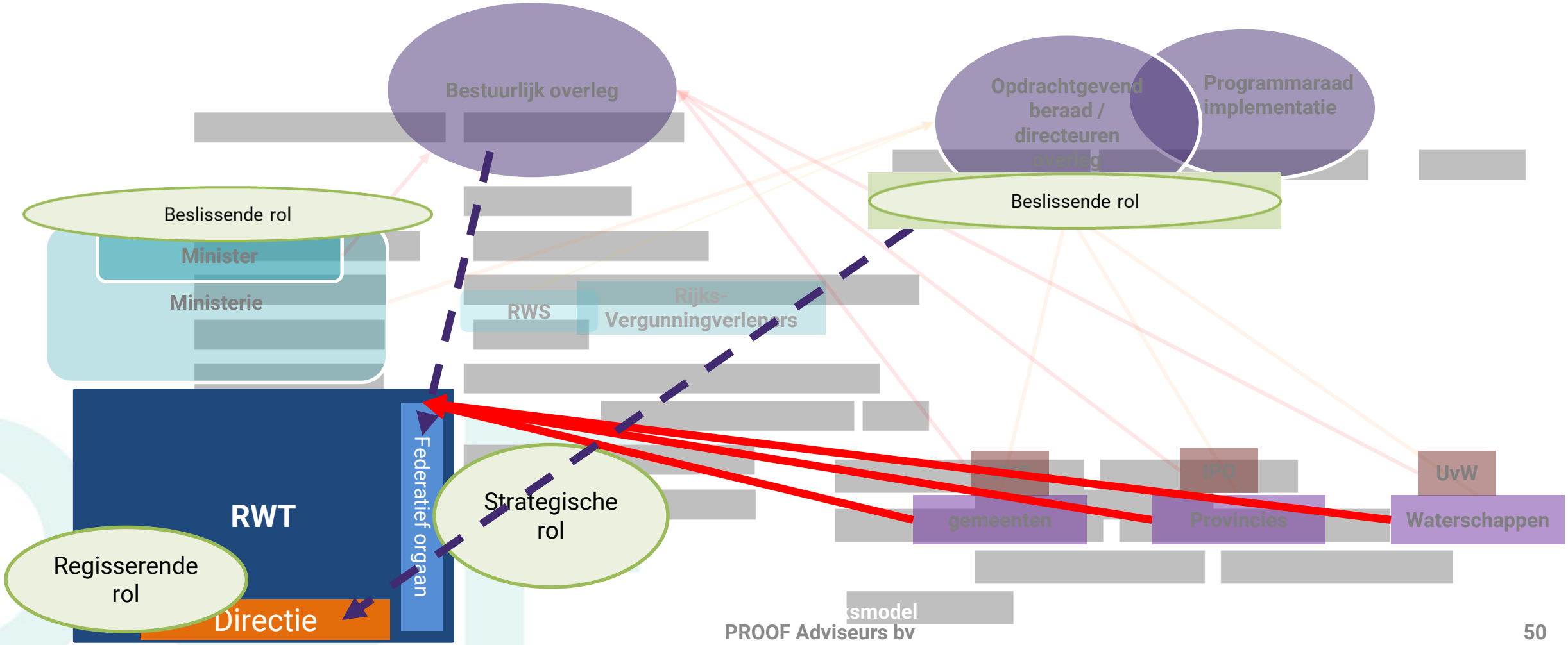

Stresstest binnen de modellen (5)

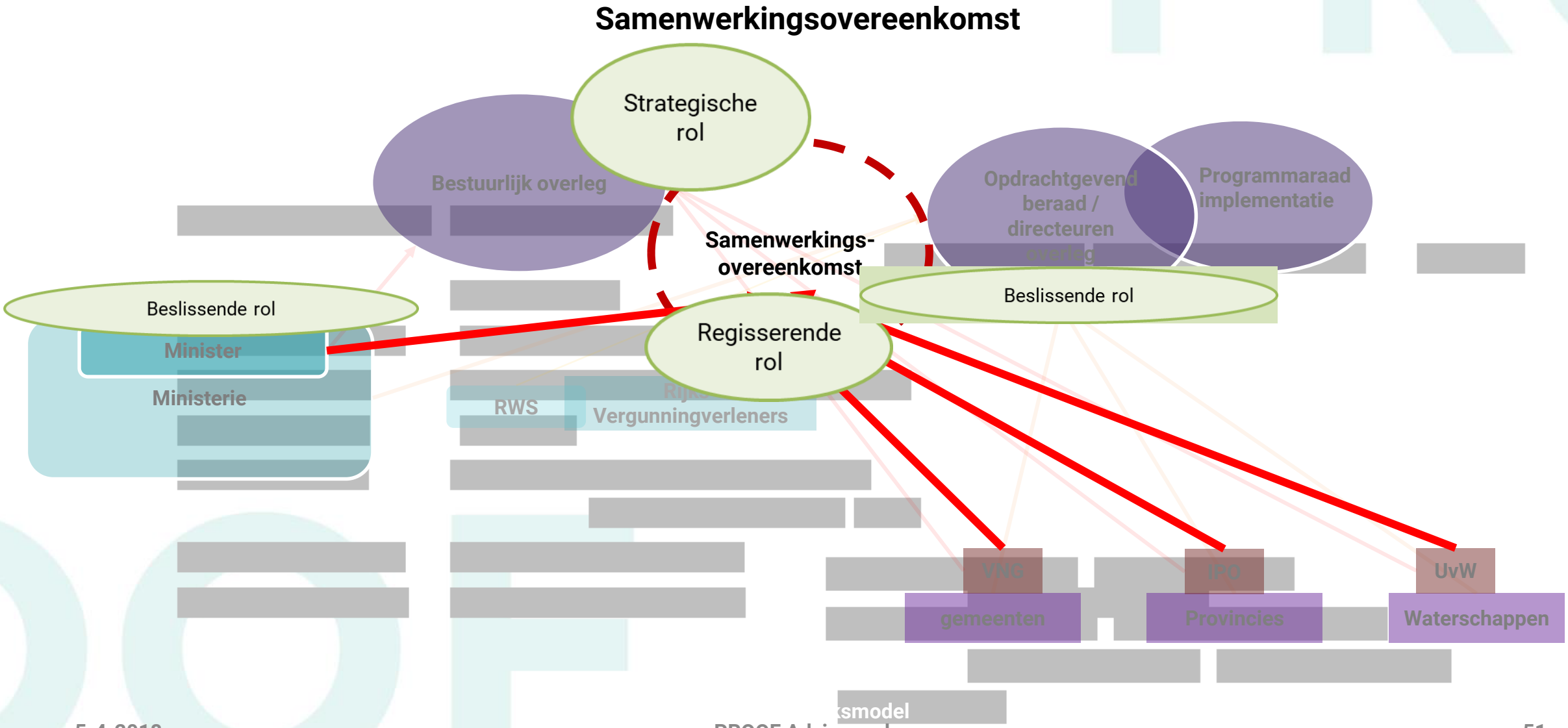

Agenda

1. Aanleiding en Opdracht second opinion
2. Hoofdconclusies en advies
3. Onderwerp van de 2nd opinion advies van de werkgroep
4. Denkmodel Proof en Grondplaat
5. Alternatieve modellen en vergelijkbare stelsels
6. Toets alternatieven
7. Stress test alternatieven
8. Benodigde nadere inrichting ketenregie en opvolging BIT-advies
   - Zie uitgebreid in bijlage

Bijlage – separaat

Benodigde nadere inrichting van ketenregie (1)

Het advies van de adviesgroep ontbeert nog aantal belangrijke elementen van ketenregie:

- Het advies van de adviesgroep is bedoeld om een opmaat te vormen voor verdere inrichting ervan door de nog aan te stellen verkenner en daarna kwartiermaker. Enkele belangrijke processen/afspraken die een grote rol spelen in de succeskans van het beheer van het DSO zijn *nog niet* beschreven. Enkele voorbeelden zijn:
  - *financieel:* financiële afspraken inzake beheerkosten zijn slechts op hoofdlijnen gemaakt en onbekend is of het totaal van deze maximale beheerslast voldoende is om het DSO adequaat te beheren;
  - *governance:* de zeggenschapsverdeling (stemverhouding) van ketenpartners over de ketenregieorganisatie en het exacte mandaat van de ketenregieorganisatie en de actoren/gremia daaromheen moeten nog worden bepaald. Ook de keuze voor (type van) hostorganisatie is nog niet gemaakt;
  - *processen:* wijze van gezamenlijke vraagarticulatie ten aanzien van de dienstverlening van de ketenregieorganisatie, wijzigingen aan het DSO (changes) en doorontwikkeling van het DSO (projecten) moet nog worden bepaald;
  - *acceptatie:* acceptatiecriteria vanuit gebruikers- en beheerdersperspectief ten aanzien van de op te leveren DSO-functionaliteit moeten zo snel mogelijk worden opgesteld, zowel voor functionele als niet-functionele aspecten. Ook om het DSO niet te omvangrijk te laten worden.
- De eerste onderdelen van het DSO zullen in de loop van 2018 worden opgeleverd en zullen dan ook in (tijdelijk) beheer genomen dienen te worden.

Benodigde nadere inrichting van ketenregie (2)

Ook de conceptopdracht van de verkenner ontbeert nog enkele elementen van ketenregie

- In februari 2018 is een conceptopdracht voor een nader aan te stellen verkenner opgesteld (ca. 3 maanden). Deze opdracht omvat verkenningen ten aanzien van:
  - de vormgeving van het tijdelijk beheer;
  - de hosting en een voorstel voor een transparant proces om de host organisatie te kiezen;
  - een procesvoorstel voor de financiële verrekening van de beheer- en exploitatiekosten;
  - escalatiemechanismen;
  - financiële mechanismen, inclusief beheersing budgetten.
- In deze opdracht zijn de volgende belangrijke inrichtingsaspecten nog niet meegenomen:
  - acceptatiecriteria voor beheer en gebruik ten aanzien van opgeleverde functionaliteiten:
    - Onafhankelijke acceptatie vanuit beheerperspectief is vooral van belang als de huidige ontwikkelaar ook (in ieder geval de eerste drie jaar) het beheer gaat uitvoeren.;
  - benodigde budgetten voor beheer en exploitatie van de voorgenomen omvang van DSO-functionaliteit;
  - de wijze waarop vraagarticulatie gaat worden vormgegeven;
  - de zeggenschapsverdeling (stemverhouding) van ketenpartners/bestuurslagen over de ketenregieorganisatie;
  - Het exacte mandaat van de ketenregieorganisatie en de actoren/gremia daaromheen.

Opvolging BIT-advies (1)

Taskforce adviseert inzake mogelijkheden voor complexiteitsreductie; draagvlak niet bekend

- Het BIT advies, dat door de Taskforce Complexiteitsreductie ter hand is genomen, ziet op:
  - het sterk reduceren van de scope van het programma;
  - het beperken van het DSO tot wat strikt noodzakelijk is om het huidige niveau van dienstverlening te handhaven;
  - het in kleinere stappen doorontwikkelen van het DSO na invoering van de Omgevingswet;
  - een goede dialoog met de bevoegde gezagen.
- Wat opvalt is dat de (opdracht aan de) TF niet in gaat op het tweede deel van het BIT-advies, namelijk het versterken van de invloed van het bevoegd gezag.
- De leden van de TF hebben echter geparticipeerd op basis van hun expertise, niet als vertegenwoordigers van hun bronhoudende/gebruikende organisatie. Er is dus geen uitspraak over draagvlak mogelijk. Risico is dus verwijdering van bevoegde gezagen in tegenstelling tot BIT Advies.

Opvolging BIT-advies (2)

Verdere concretisering en verduidelijking Taskforce adviezen is noodzakelijk

- De TF geeft voor complexiteitsreductie de zogenoemde ‘knoppen om aan te draaien’ en identificeert aanvullende mogelijkheden voor complexiteitsreductie. De effecten hiervan op de complexiteit, haalbaarheid, tijd, geld, wenselijkheid, etc. zijn echter niet of slechts op hoofdlijnen beschreven. Het rapport laat derhalve veel punten open, waardoor besluitvorming over welke complexiteitsreducties door te voeren zonder nader onderzoek niet mogelijk is.
- De TF stelt meent dat complexiteitsreductie soms alleen behaald kan worden door op sommige onderdelen meer te doen dan strikt noodzakelijk voor scenario 2 en wijkt daarmee af van het BIT-advies. Wij bevelen aan hiermee behoudend om te gaan.
- De TF presenteert ook een aantal algemene bevindingen waar onduidelijkheid over bestaat of nadere invulling ontbreekt, waarvan sommige fundamenteel van aard zijn, zoals het ontbreken van zoals het ontbreken van *“…een scherp en gedeeld beeld over de inhoud van het DSO bij inwerkintreding…”*.
- Het betreft punten zoals op het gebied van het ‘wat’ van het DSO, governance, architectuur, beheer en implementatie(strategie). Nadere invulling van deze punten vinden wij essentieel voor het welslagen van het DSO.

Memo

Aan
art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e

Van
art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e

Datum
Bunnik, 16 april 2018

Betreft
Management-oplegger second opinion op Eindadvies governance permanent beheer DSO

Onderzoek en aanpak

In opdracht van het IPO is door PROOF Adviseurs een second-opinion uitgevoerd op het 'Eindadvies governance en permanent beheer DSO en informatiepunt' van de Landelijke Adviesgroep Omgevingswet. De onderzoeksvraag was om te onderzoeken of het geadviseerde voorkeursmodel het enige mogelijke is onder het wettelijk stelsel, of dat er beter passende modellen zijn.

Bij de beantwoording zijn naast wetgeving en best practises van samenwerkingsmodellen in de publieke sector ook betrokken het negenvlaksmodel, het vraagstuk met betrekking tot ketenregie, het BIT-advies en verschillende stress-scenario's. Na deskstudie en interviews is in nauw overleg met de begeleidingscommissie de eindrapportage tot stand gekomen. Deze oplegger vat de belangrijkste conclusies en adviezen samen. Voor de onderbouwing ervan verwijzen wij naar het onderliggende eindrapport met bijlagen.

We hebben het onderzoek uitgevoerd in twee fases. In de inventarisatiefase hebben wij documenten bestudeerd en sleutelfiguren gesproken met als doel een beeld te vormen van de totstandkoming van het Eindadvies en motieven, uitgangspunten, belangrijkste consequenties en alternatieve modellen te inventariseren. Op basis van die inventarisatie hebben wij in de analyse-fase ons eigen denkmodel voor het vinden van een passend governancemodel toegepast.

Hoofdconclusies

Op basis van de door ons toegepaste analyse komen wij tot de volgende hoofdconclusies:

- Het advies van de Adviesgroep is navolgbaar. Het construct waarbij een aantal taken wettelijk zijn geregeld en de verschillende betrokken overheden op basis van een samenwerkingsovereenkomst met elkaar samenwerken is in vergelijkbare stelsels vaker toegepast.
- Opvallend is dat het advies zich in onvoldoende mate verhoudt tot de concept-wettekst van de Omgevingswet. Onduidelijk is of de concept-wettekst als uitgangspunt is gehanteerd of dat deze als gevolg van het advies moet worden beschouwd. De DSO taken die krachtens de concept-wettekst door regelgeving kunnen worden opgedragen zijn niet geëxpliciteerd.
- Het advies steunt op een aantal aannames en keuzes, die niet allen expliciet zijn gemaakt. Dit ondermijnt de overtuigingskracht van het advies. Ons inziens is het geadviseerde voorkeursmodel niet het enige mogelijke model voor de governance van het DSO. Drie alternatieven zijn denkbaar. Welke daarvan de voorkeur verdient is sterk afhankelijk van de prioritering en onderlinge weging van motieven, uitgangspunten en consequenties, als toetsingskader voor de vier modellen.

- De drie denkbare alternatieven voor de samenwerkingsovereenkomst + wettelijke taakopdracht, zijn: een overheidsvennootschap van alle betrokken overheden, een (verplichte) gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam voor alle betrokken overheden en tot slot een rechtspersoon met wettelijke taak (met federatief orgaan). In alle gevallen kan met getrapte vertegenwoordiging van de decentrale overheden worden gewerkt.
- Opgemerkt dient te worden dat in het rapport sprake is conceptuele onduidelijkheid ten aanzien van privaatrecht en privaat taakbeheer. De voorkeursvorm samenwerkingsovereenkomst zelf is een privaatrechtelijk instrument. Privaatrecht kan zeer zeker een geschikt instrument zijn voor zuiver publieke samenwerking, die onderscheiden moet worden van uitbesteding aan private partijen. Het door het rapport gehanteerde uitgangspunt over publiek taakbeheer verdient hier aanscherping.

Voor succesvol ketenbeheer is hoe dan ook uitwerking nodig op punten die grotendeels geen invloed hebben op de keuze tussen de verschillende governance-modellen. Deze punten zijn van fundamenteel belang voor de samenwerking tussen de betrokken partijen maar blijven buiten beschouwing in het adviesrapport. Te denken valt aan financiële afspraken en afspraken over zeggenschap, mandaatverlening, (samen)werkprocessen en acceptatie van DSO IT-voorzieningen. Daarnaast dient nader geconcretiseerd te worden wat het effect is van de voorstellen van de Taskforce Complexiteitsreductie.

Een eventuele diepgaande vergelijking van de samenwerkingsovereenkomst + wettelijke taakopdracht met de bovengenoemde alternatieve modellen zou moeten plaatsvinden aan de hand van vooraf bepaalde uitgangspunten, motieven en consequenties. Dit met toepassing van het negenvlaksmodel, de door ons getekende grondplaat en stress-scenario's. Het belang van sommige variabelen (uitgangspunten/consequenties) kan in de tijd gezien toenemen dan wel afnemen. Zo kan 'robuustheid' in de tijd belangrijker worden dan 'snelheid en flexibiliteit'. Daarmee verandert gaandeweg de tijd wellicht het meest wenselijke model.

Adviezen

Wij adviseren in ieder geval om het voorgestelde voorkeursmodel nog voor inwerkingtreding van de invoeringswet integraal uit te werken voor de drie taken 'ketenregie', 'ICT-beheer' en 'primair proces DSO'. Hierbij moet dan ook de wettelijke taakopdracht overeenkomstig de Invoeringswet worden betrokken.

We adviseren hoe dan ook te bepalen om het model, dat voor de beginfase wordt gekozen, na een beginfase van drie jaar te (laten) evalueren. Die periode loopt dan synchroon met de beoogde drie jaar voor de beginfase bij het technische beheer, het zogenoemde tijdelijk beheer.

Wij adviseren om bij een vergelijking tussen het voorgestelde voorkeurmodel en de alternatieven, vooraf gezamenlijk uitgangspunten, motieven en consequenties, het negenvlaksmodel, de grondplaat en stress stress-scenario's te bepalen. Dit staat los van de vraag of die vergelijking plaatsvindt vóór de inwerkingtreding van de invoeringswet en/of na een vooraf bepaalde evaluatieperiode.

Wij adviseren om in de opdracht voor de verkenner op te nemen dat er nadere voorzieningen worden genomen voor uitwerking van ketenregie. Voordat er keuzes worden gemaakt over mogelijkheden tot complexiteitsreductie, dient onzes inziens ook eerst geconcretiseerd te worden wat de effecten ervan zijn op het DSO voor wat betreft complexiteit, haalbaarheid, tijd, geld, wenselijkheid et cetera. Er dient daarom terughoudend omgegaan te worden met de suggestie van de Taskforce dat complexiteitsreductie alleen behaald kan worden door op sommige onderdelen meer te doen dan strikt noodzakelijk is voor scenario 2. Wij adviseren daarom te blijven sturen op de minimale variant.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaraad

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Oplegnotitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
M art 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Terugblik Digitaal Stelsel Omgevingswet Q4 2017
Agendanummer	Ter informatie
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Doel notitie en gevraagde beslissing

Wij vragen u op basis van deze notitie:

1. Kennis te nemen van hetgeen is opgeleverd door DSO in Q1 2018;
2. Kennis te nemen van de praktijkproeven die zijn uitgevoerd.

Inleiding

Op 27 maart heeft het DSO tijdens de kwartaaldemonstratie getoond welke nieuwe mogelijkheden er tijdens het eerste kwartaal van 2018 ontwikkeld zijn. Deze bijeenkomst werd door de ruim 150 aanwezige vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels met 7,9 beoordeeld.
Deze notitie geeft een kort overzicht van de opgeleverde functionaliteit en opgedane inzichten. Deze passen binnen het vastgestelde globaal programma van eisen en sorteerden al voor het op basisniveau zoals onlangs vastgesteld (conform het kwartaaldoel 'Stabiliteit in de Basis'). Wij zijn te allen tijde bereid om u de bijbehorende demo te geven.
De resutaten van PI5/Q1 worden opgenomen in de programmabrede Q-rapportage, die de komende week wordt opgesteld.

De resultaten PI-5/Q1 2018 - functioneel

Door DSO wordt gewerkt aan 3 ketens:

1. **Van plan tot publicatie:** het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels)
2. **Van idee tot afhandeling**: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen
3. **Van vraag tot informatie:** het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie

De standaarden, services, gebruikersvoorzieningen en inhoud die door het DSO worden ontwikkeld ondersteunen één of meerdere van de bovenstaande ketens. Gedurende het afgelopen vijfde increment zijn de volgende functionaliteiten gerealiseerd conform planning:

In de keten **'van plan tot publicatie'**:
Begrippen inzien in de stelselcatalogus:

- Er is een oefenversie van de stelselcatalogus Omgevingswet beschikbaar gekomen, gevuld met de begrippen uit de AQUOlex standaard: https://pre.omgevingswet.overheid.nl/catalogus

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Omgevingsdocumenten opstellen en publiceren/bekendmaken:

- De standaard Overheidspublicaties en Toepassingsprofielen v0.85 is beschikbaar gekomen en de consultatie gestart
- Het publicatieproces is aangevuld met nieuwe functionaliteit en is robuuster geworden. De basis voor ondersteuning is ingericht en concepten worden in de viewer getoond aan de indiener.
- Het is mogelijk de omgevingsdocumenten/juridische regels die aan DSO-LV aangeboden worden te valideren.
- Na succesvolle validatie kan de indiener via een code zijn conceptplan zien en controleren vóórdat de rest van de wereld dit kan zien (experimenteel).
- Omgevingsdocumenten/juridische regels kunnen foto's en illustraties bevatten.
- de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen publiceert het omgevingsdocument op de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving (CVDR) van Binnenlandse zaken, waarin alle lokale wetgeving op bekend wordt gemaakt.
- Bij problemen in de validatie kan het bevoegd gezag ondersteuning krijgen van een helpdesk, die beschikt over beheertooling.

Toepasbare Regels/vragenbomen opstellen:

- De standaard Toepasbare Regels v0.8 is beschikbaar gekomen en gecommuniceerd om feedback te ontvangen
- Bij het maken van vragenbomen kunnen vragenbomen hergebruikt worden, zoals bijvoorbeeld de algemene set (aanvrager, project, etc)
- Ook kunnen regels gegroepeerd worden en in overzichtelijke stappen getoond worden aan de eindgebruiker
- Er vindt verifiëring plaats van de toepasbare regels die aan DSO-LV aangeboden worden
- Via een Regelviewer heeft de regelmaker inzicht in de regelstructuur

In de keten **'van idee tot afhandeling'**:

Viewer Regel en Kaart:

- Er is een oefenversie van de Viewer Regel en Kaart beschikbaar gekomen: https://pre.omgevingswet.overheid.nl/content/orienteren
- Eenieder kan in de Viewer het plan, de regels en de werkingsgebieden zien. Van regels naar kaart en van kaart naar regels

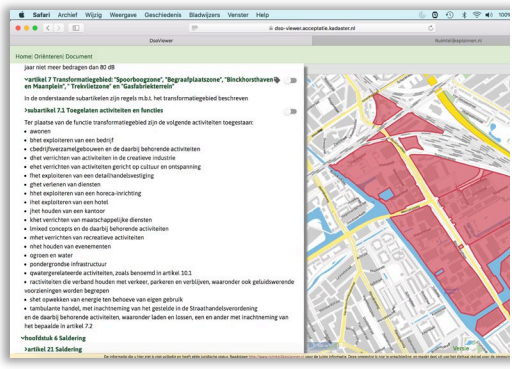

Binckhorst: het plan, de regels en de werkingsgebieden. Het gebied heeft

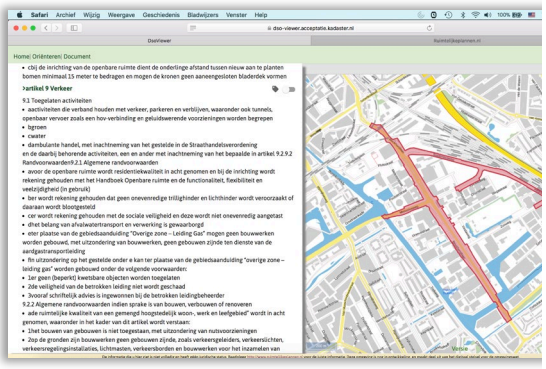

…doorsneden door een gebied met functie 'verkeer'.

functie 'transformatiegebied'

- In de oefenversie van de Viewer Regel en Kaart zijn alle op dit moment beschikbare omgevingsdocumenten én bestemmingsplannen per locatie te vinden.

Opstellen en Indienen van een aanvraag of melding:

- De gebruikerstoepassing 'opstellen aanvraag' werkt volgens het beoogde ontwerp (links het eerdere scherm, rechts in het beoogde ontwerp):

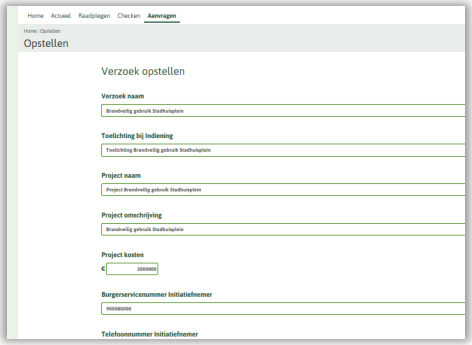

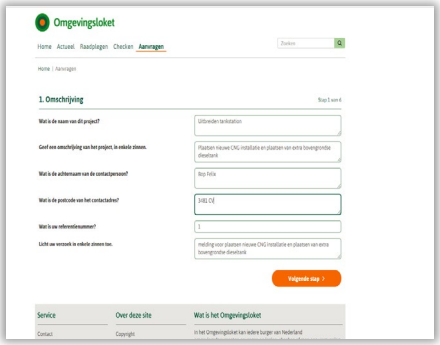

Scherm in Q4 2017 *En Q1 2018: het beoogde ontwerp*

- DSO-LV toont of verbergt vragen op basis van eerder gegeven antwoorden.
- De eerste rijksregels worden momenteel gemaakt om de huidige functionaliteit van Activiteiten Internet Module (AIM) in het omgevingsloket aan te bieden.
- De standaard Aanvraag en Melden v0.8 is beschikbaar gekomen en gecommuniceerd zodat feedback uit het veld kan worden verzameld
- Onderzoek naar centrale samenwerkingsfunctionaliteit is gestart. Er heeft een tweetal expertsessies plaatsgevonden waarin de behoefte nader besproken is.

In de keten **'van vraag naar informatie'** betekent dit:

- Circa 90% van de bestemmingsplannen ontsloten via DSO
- Op het Ontwikkelaarsportaal is een eerste service (koppelvlak) Ruimtelijke Plannen beschikbaar gesteld. Hiermee is voor het eerst voor ontwikkelaars in technische zin een informatieproduct beschikbaar om mee te experimenteren.
- De verbeelding van Ruimtelijke Plannen in de viewer is nu gebaseerd op de echte standaarden hiervoor (SLD)
- Tweede fase Proof of Concept van de Overbruggingsfunctie (deze overbrugt informatie uit vigerende bestemmingsplannen en nieuwe omgevingsdocumenten:
    - Publiceren van plannen in de IMRO standaard in het formaat van STOP/TPOD,
    - Verkenning naar de mogelijkheden van een geïntegreerde verbeelding van oud en nieuw (o.a. met Vector Tiling)
    - Verdere uitwerking scenario's van het overgangsrecht voor de Overbruggingsfunctie (o.a. bruidsschat)

- Aansluitvoorwaarden: in het programma is een lijst geprioriteerde informatieproducten opgesteld waarvoor plannen van aanpak ter besluitvorming door het OGB worden voorbereid. Op basis van deze set is een verkenning gestart waarmee de reikwijdte van de Aansluitvoorwaarden verbreed wordt naar andere domeinen.

Daarnaast is de volgende ondersteunende functionaliteit ontwikkeld:

- Er is een oefenversie van het ontwikkelaarsportaal beschikbaar gekomen: https://pre.omgevingswet.overheid.nl/ontwikkelaarsportaal/. Dit geeft leveranciers de mogelijkheid kennis op te doen hoe hun applicaties te koppelen aan het DSO-LV.
- Op 13 februari is er een goedbezochte leveranciersdag gehouden. De aanwezigen beoordeelden de bijeenkomst met een 7.7.
- Eerste authenticatie functionaliteit is gebouwd
- Eerste Duurzame Toegankelijkheidsscan is uitgevoerd (=Archivering)
- Ontwerp hoe de gebruiker het omgevingsportaal doorloopt is gestart

De resultaten PI-5/Q1 2018 - technisch

Het thema van het vijfde increment van was 'Stabiliteit in de Basis'. **'Stabiliteit':** focus op gerealiseerde functionaliteit **aanvullen en verstevigen**:

1. De basis functionaliteit in de ketens verstevigen.
2. Steeds meer stappen in de ketens sluiten geautomatiseerd op elkaar aan
3. Code reviews en penetratie test met positief resultaat
4. API/URI strategie is omarmd door Forum Standaardisatie

In PI-5 is overall 83% van de voorgenomen activiteiten verricht. Binnen Agile wordt een leveringspercentage van 80-90% als een goede score gezien; er is altijd sprake van enige weerbarstigheid, voortschrijdend inzicht en onzekerheid. Er is geen eenduidige thematiek te zien in datgene dat niet opgeleverd is, over het algemeen betreft het echte '*leftovers'*. Deze worden vrijwel allemaal in PI-6 alsnog opgepakt.

De resultaten PI-5/Q1 2018 - praktijktesten

Zoals bekend is het aantal praktijkproeven beperkt geweest in het vijfde increment, vanwege beperkte capaciteit om dit te coördineren (zie OGB notitie 'versterken gebruikersbetrokkenheid'. Toch is er een vijftal praktijkproeven gehouden, waarvan de resultaten bij de kwartaaldemo getoond zijn:

1. Bestemmingsplan Verbrede Reikwijdte (in het kader van de Crisis & Herstelwet) als omgevingsplan aanbieden aan DSO
(Casus Binckhorst, Gemeente Den Haag)

1. Het plan Binckhorst kan worden uitgedrukt in STOPv0.75 en worden getoond in de viewer. Dit leidde tot relevante vragen rondom de standaard.
2. De viewer toont het verband tussen regels en kaart. De combinatie van een écht omgevingsdocument met de viewer maakt duidelijk wat kan en welke vragen er nog zijn.
3. Het gebruik van de standaard, de structuur van het omgevingsplan, de annotatie en de manier waarop de viewer werkt bepalen gezamenlijk hoe gebruiksvriendelijk de juridische regels getoond kunnen worden. Met het beschikbaar komen van de viewer kan het leertraject hoe dit te doen starten.

2. Koppeling maken tussen lokaal en DSO-LV/ Vragenbomen geautomatiseerd aanleveren aan DSO-LV

(Casus Waterschap Drents Overijsselse Delta, Waternet)

1. Het leggen van de technische koppeling tussen Waternet en DSO-LV heeft voeten in de aarde (veelal beveiliging issues) gehad. Er komt een bevindingenrapport om de leerpunten te delen.
2. De 'Regels ontvangen' service werkt in de testomgeving van het DSO project. Vanwege de problemen onder punt 1 is de test met het Bevoegd Gezag nog niet positief afgerond. Het verifiëren van de door het Bevoegde Gezag aangeleverde regels werkt correct.
3. De hele keten van het opleveren van regels, het verifiëren van de regels tot het geautomatiseerd verwerken ervan en de hierbij gebruikte systemen en (netwerk) techniek kent veel schakels. Het kost doorlooptijd om deze allen op 'groen' te krijgen.

De inzichten uit deze praktijkproef zijn waardevol bij volgende koppelingen tussen BG'en en DSO-LV.In Q2 wordt deze praktijkproef alsnog afgerond.

3. Inzet van DSO-LV componenten bij de wens van het Rijk om mogelijke fouten in de geometrie vroegtijdig te signaleren.

(*Casus Rijk, Ministerie van BZK, programma Eenvoudig Beter)*

1. DSO kan de informatie-uitwisseling over grenzen van het Rijk op een praktische manier faciliteren.
2. De decentrale overheden kunnen feedback geven aan het Rijk op de grenzen en bijbehorende regels.
3. Door hergebruik van bestaande componenten kon deze toepassing met een beperkte inspanning en in korte tijd gerealiseerd worden.

Let op:
De aanpak met applicatie PDOK (Publieke Dienstverlening op de Kaart) en hyperlinks is alleen bruikbaar in deze eenmalige toepassing, voor DSO functies zoals oriënteren zijn Omgevingsdocumenten conform de STOP/TPOD standaard nodig.

4. Het maken van Rijksregels voor de milieumelding (CNG en bovengrondse tankopslag)

(Rijk, Ministerie van I&W)

1. De eerste rijksregels worden gemaakt om AIM functionaliteit in het omgevingsloket aan te bieden.
2. De achterliggende sets regels kunnen op allerlei niveaus hergebruikt worden. De regels kunnen in stappen gebundeld worden (classificatie)
3. De initiatiefnemer kan meerdere onderwerpen per activiteit melden.
4. Het loket begint vorm te krijgen. In het komend kwartaal gaan we de werking met gebruikers testen.

5. Casus afvalverwerking. Doel van de casus is een raadpleging van geldende regels, op die gebieden waar een initiatief zich bevindt. De regels komen uit meerdere omgevingsdocumenten.

(Provincie Gelderland, Waterschapsverordening Vallei en Veluwe, Drents Overijsselse Delta, Gemeente Heerde)

1. Het is noodzakelijk om de semantiek van activiteiten af te spreken tussen diverse bevoegd gezagen

2. Keuzevragen rondom activiteit, in de viewer te selecteren. Moeten dit juridische begrippen zijn of ook "gebruikersvriendelijke" begrippen? Er is ervaring opgedaan dat 100% inzicht in alle geldende regels moeilijk is. Verder onderzoek is nodig hoe hiermee om te gaan.
3. Hoe worden de regels geformuleerd en gekoppeld aan activiteiten.

De resultaten PI-5/Q1 2018 - financieel

In december is het OGB akkoord gegaan met de voorgenomen Epics van PI-5 in Q1 2018. Vervolgens is in januari na PI planningsessie de scope voor de ontwikkeling van het DSO-LV in dit Program Increment vastgesteld en is opdracht verleend aan de Ontwikkelpartners. Van de geraamde kosten in Q1 (€8,3M) wordt €7.9M aan kosten gemaakt. Hierbinnen zit een stijging van €275K aan ontwikkelingskosten van het DSO. Dit wordt binnen Q1 gecompenseerd door een verschuiving en een kleinere uitgave aan programmakosten.
De verwachting is dat het DSO programma binnen de kaders blijft uit de opdrachtbrieven tot en met juni. Een integraal overzicht van de programmabrede financiën wordt opgenomen in de Q1-rapportage.

De resultaten Q1 2018 - leerpunten

Ook dit kwartaal is in het kader van 'Continu verbeteren' afgesloten met een Retrospective bijeenkomst met direct betrokkenen. Zie hieronder een deel van de conclusies:

Wat ging goed

1. Betere afstemming teams onderling
2. PO-SYNCH dagen lopen goed
3. Voorbereiding increment demo goed
4. Start intense samenwerking met IVO en VO werpt nu al vruchten af

Wat ging minder goed

1. Angst voor afrekening acceptatie - nog teveel gevraag om criteria/specificatie. Men wil nog teveel traditioneel model. Durft niet te vertrouwen op wat men ziet. Dit is een discussie die loopt moet samen met BLM iets op gevonden worden. Vaste acceptatie aanpak organiseren..
2. Gebruikersbetrokkenheid. Dit wordt wel gedaan, maar er is en duidelijke wens voor opschaling, met name richting MKB.
3. Onduidelijke rol BLM - Gebruikers weten vaak niet waar ze moeten zijn voor wat

Wat ging niet goed

1. Demo moet geen doel op zich worden, laat zien wat je hebt.
2. Nog te veel workarounds (in standaarden). Wekt mogelijk onterechte verwachtingen.
3. Praktijkproeven eerder starten en coördinatie daarop versterken

Verbeterpunten

1. Acceptatie standaard in de kwartaalcyclus opnemen
2. Standaard Platform: bottlenecks oplossen
3. Per team de mogelijkheid bekijken om meer leveranciers en vooral het bedrijfleven te benaderen als gebruikers

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaraad

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Oplegnotitie OGB

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
M art 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voornemens Digitaal Stelsel Omgevingswet Q2 2018
Agendanummer	Ter informatie
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Doel notitie

Het tot stand brengen van 'werkende ketens' voor de uitvoering van de omgevingswet staat in 2018 centraal. Dit betekent dat de werkwijze, de kerninstrumenten, de landelijke voorziening, de lokale applicaties en de ondersteuning naadloos op elkaar aan moeten sluiten. Het DSO-LV is nu halverwege de ontwikkelperiode van 10 kwartalen (incrementen). In de voorbereiding van Q2 2018 is door de veranderopgaven, invoeringsondersteuning en DSO-landelijke voorziening samengewerkt om focus te bepalen. Dit mondt uit in een samenhangend geheel van te ondernemen activiteiten, te bouwen techniek en uit te voeren praktijkproeven.
Welke focus brengen we aan? Wat zijn de belangrijkste afspraken die tijdens de PI planning sessie op 3 en 4 april gemaakt zijn? Deze notitie geeft u een beeld wat de veranderopgaven, invoeringsondersteuning en DSO-LV in Q2 2018 ondernemen om tot 'werkende ketens' te komen.

Wij vragen u op basis van deze notitie:

1. Kennis te nemen van het voorgenomen detail werkplan voor Q2 2018. Dit plan is volledig in lijn met het Basisniveau zoals besproken in het OGB op 26 februari 2018;
2. Kennis te nemen van de punten die de komende maanden ter besluitvorming aan het OGB zullen worden voorgelegd.

Doel Q2 2018

'It takes two to tango'. Bevoegd gezagen (BG), koepels, invoerings-ondersteuning en DSO Landelijke Voorziening intensiveren dit kwartaal de samenwerking. Terwijl het *Basisniveau* van de landelijke voorziening verder wordt opgebouwd, komt er vanuit de veranderopgaven meer zicht op wat er lokaal en overkoepelend moet gebeuren, zoals ook genoemd in het BIT-advies. Invoeringsondersteuning verkent ondertussen de werking van de kerninstrumenten Visie en Projectbesluit. Door eerste versies van de kerninstrumenten als de rijksregels, het omgevingsplan en de omgevingsverordening in DSO-LV te laden en via de Viewer te tonen, vergroten we de kennis hoe dit werkt en wat de gebruiker ziet in het loket. Dit geldt ook voor de vragenbomen/toepasbare regels.

De huidige scope van DSO-LV zal mogelijk wijzigen vanwege recente ontwikkelingen. Dit kwartaal wordt samen met de Opdrachtgever, waarbij de

opdrachtgever het voortouw heeft, een aantal voorstellen geschreven die ter besluitvorming aan het OGB worden voorgelegd:

1. Besluit over de aanpassing van DSO-LV ten behoeve van samenwerkingsfunctionaliteit;
2. Besluit over de aanpassing van DSO-LV n.a.v. de Bruidsschat;
3. Besluit over de reikwijdte van de overbruggingsfunctie in DSO-LV;
4. Besluit wat de topactiviteiten zijn die per 1-1-2021 in het omgevingswetloket beschikbaar zijn voor 'oriënteren via vragenbomen'

Daarnaast hopen alle partijen op een spoedige duidelijkheid omtrent het aanbieden en gebruiken van informatieproducten in DSO-LV, gezien de benodigde doorlooptijd en mankracht voor nadere analyse, ontwerp, inbouw en test.

Praktijkproeven

Praktijkproeven zijn hét instrument om te valideren of datgene wat bedacht en gebouwd is, werkt en de doelen van de wet ondersteunt. Daarnaast stimuleren en faciliteren praktijkproeven de samenwerking tussen bevoegd gezag, hun leveranciers en DSO-LV. In Q2 en Q3 2018 zal een reeks nieuwe Praktijkproeven starten. Deze zijn overwegend *Interbestuurlijk* en *Integraal* (gehele ketens) van opzet, zodat de samenloop tussen de processen, de kerninstrumenten en toepasbare regels van verschillende bestuurslagen getoetst kan worden.

Leveranciers van bevoegd gezagen, die hun applicaties moeten aansluiten op de landelijke voorziening, spelen hier vaak een sleutelrol in. Het opstellen van een markstrategie (door IVO), het ondersteunen van bevoegd gezag bij het selectie- en aanbestedingsproces (door veranderopgaven) én het ondersteunen van leveranciers via het Open stelsel (door DSO-LV) is dan ook cruciaal. De DSO-LV standaarden en services, waarvan in Q2 nieuwe versies beschikbaar komen, worden na consultatie via de proeven in de praktijk getest.

Voornemens per Keten

Programma DSO werkt met drie productieketens, waarin wordt samengewerkt tussen meerdere projectteams die onderdelen maken van dezelfde set eindproducten. Het gaat om de ketens:

- ***Van Plan tot Publicatie***: deze keten ondersteunt het proces om tot een omgevingsdocument (juridische regels) te komen, vast te stellen en te publiceren en in te zien;
- ***Van Idee tot Afhandeling***: deze keten ondersteunt het proces voor de initiatiefnemer om te bekijken of hij een vergunning / melding moet doen en het bevoegd gezag om deze aanvraag af te handelen;
- ***Van Vraag tot Informatie***: deze keten ondersteunt het proces om de nieuwe omgevingsdocumenten in samenhang met bestaande ruimtelijke plannen en eventueel andere ruimtelijke informatie te laten zien, zodat eenieder zich een steeds duidelijker beeld kan vormen wat er op een locatie speelt.

Voor de drie ketens zijn de volgende voornemens geformuleerd voor Q2 2018:

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Keten: Van plan tot publicatie

Opstellen Omgevingsdocument (BE05)
Beleid & Proces

- **Mini conferentie** over het annoteren, presenteren, en het maken van een samenhangende planning. Hierbij komen ook de zorgen en verwachtingen van partijen over en weer aan bod
- bepalen welke **interactiepatronen** met het DSO er bestaan bij het opstellen van een omgevingsdocument (in samenwerking met leverenaciers)
- Procesanalyse opstellen provinciale Omgevingsverordening
- Verkenning naar Visie en Projectbesluit
- de samenwerkingsfunctionaliteit rond conceptplannen in kaart te brengen
- use cases opstellen voor het gebruik van de catalogus

Techniek:

- Service (API) voor het **opvoeren en wijzigen van begrippen** in de catalogus
- focus op Omgevingsplan, omgevingsverordening, Waterschapsverordening en AmvB/MR en wijzigingsbesluit
- STOP standaard V0.95 inclusief verbeeldingsstandaard en resultaten consultatie (die op v0.85 plaatsvindt). De Service is nog gebaseerd op STOP 0.90
- Start met **muteren en consolideren** zodat omgevingsdocumenten gewijzigd kunnen worden. Dit zal zeker tot in PI-7 voorduren.

Praktijkproeven (PI-6 en PI-7)

- wat ziet de initiatiefnemer? Is dit betekenisvol? Sluit dit aan bij de bedoelingen van de gemeente (Casus Binckhorst-gemeente Den Haag)
- Omgevingsdocumenten/juridische regels van meerdere bevoegd gezagen in één gebied voor één activiteit tonen (Casus Afvalwaterverwerking - Provincie Gelderland, diverse gemeenten/waterschappen)
- Opstellen Omgevingsplan – Staalkaarten – STOP/T-POD met 5 gemeenten. Crux hier is laten zien dat er verschillende manieren van modelleren en structureren zijn die met de standaard gecodeerd kunnen worden, maar dat variatie wel effect heeft op de mensleesbaar en ook op de machineleesbaarheid (indien annoteren achterwege gelaten wordt)
- Opstellen provinciale Omgevingsverordening – (Provincie Zuid Holland)
- Voorbeelden Omgevingsplan: keuzemogelijkheden mbt structuur en annoteren

** *praktijkproeven op basis van STOP/TPOD v0.90*

Bekendmaken en beschikbaar stellen Omgevingsdocument (BE07)
Beleid & Proces

- Geen specifieke acties

Techniek

- Architectuur herpositionering betere positionering van Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) en het Register Omgevingsdocumenten
- Implementatie STOP/T-POD v0.9 standaard en toepassingsprofielmechanisme
- Muteren en consolideren ten behoeve van het ontvangen, valideren en registreren van (wijzigingen op) omgevingsdocumenten:

  - LVBB Validatieservice uitbreiden met muteren/consolideren
  - LVBB Previewservice en portaal (wijzigings-)besluit met geometrie in viewer
  - LVBB Registratieservice voor initiele documenten en wijzigingsbesluiten
  - Bekendmaking met geometrie in viewer
  - CVDR regeling met geometrie in viewer (stretched goal)
- "filteren op activiteit" (stretched goal) afhankelijk van insteek mbt annoteren na 16/4

Praktijkproeven

- De omgevingsdocumenten die in de verschillende praktijkproeven worden opgesteld worden in de ROD geladen zodat die in de viewer getoond kunnen worden.

Gebiedsoriëntatie door de Planmaker (BE01)
Oriënteren via Regels en Kaart (viewer) (BE11)
Beleid & Proces

- Workshop Viewer Regels en Kaart tijdens ateliersessie 26 april

Techniek:

- Gebruikersfeedback verwerken
- Verbeelding van omgevingsdocumenten en bestemmingsplannen verbeteren
- Datakwaliteit bestemmingsplannen vergroten
- Functionaliteit om direct een specifiek omgevingsdocument op te roepen
- Proof of Concept met overbruggingsfunctie tussen bestemmingsplannen en omgevingsdocumenten
- filteren op activiteit noemen (stretched goal)

Praktijkproeven

- Tonen resultaten Casus Binckhorst: (gemeente Den Haag)
- De omgevingsdocumenten/juridische regels van meerdere bevoegd gezagen in één gebied voor één activiteit tonen (Casus Afvalwaterverwerking - Provincie Gelderland, diverse gemeenten en waterschappen
- Tonen van de voorbeeld omgevingsplannen: laten zien wat het effect van annoteren is in de viewer

Keten: van idee tot afhandeling

Opstellen Vragenbomen/toepasbare regels (BE09)
Beleid & Proces

- Wat zijn de 'topactiviteiten' die via 'oriënteren via vragenbomen' beschikbaar zijn? Voorbereiden besluitvorming.
- Invloed Bruidsschat op Toepasbare Regels duidelijk krijgen. Keuzes ter besluitvorming voorleggen

Techniek

- Ontwerp oplossing voor AIM functionaliteit 'Voorschriften en Maatregelen'
- Viewer op de Registratie Toepasbare Regels uitbreiden (met zoeken en het tonen van de regels zelf)
- Het Rijk aansluiten op de Registratie Toepasbare Regels
- Afleiding Bevoegd gezag bouwen

Praktijkproeven

- Eigen toepasbare regels inladen in DSO-LV en conclusie uit DSO-LV gebruiken (Delfland, applicatie REDI)
- Eigen toepasbare regels inladen in DSO-LV en conclusie uit DSO-LV gebruiken (Vergunningschecker)
- Opstellen vragenboom/toepasbare regels Bomenkap en Belendend bouwwerk (Gemeenten Den Haag, Westland en Rotterdam)

Oriënteren via Vragenbomen (Checken) (BE10)
Beleid & Proces

- Wat zijn de 'topactiviteiten' die via 'oriënteren via vragenbomen' beschikbaar zijn? Voorbereiden besluitvorming.
- Invloed Bruidsschat op Toepasbare Regels duidelijk krijgen. Keuzes ter besluitvorming voorleggen
- Verkenning naar het 'gebruikersgericht vragen formuleren'

Techniek

- Ontwerp van de schermen en de interactie:
    - Klikmodel voor het kiezen van (bedrijfs)werkzaamheden
    - Schermontwerp voor het opstellen van een aanvraag voor meerdere activiteiten
    - Klantreizen binnen de Omgevingswet portaal. De rol van annotatie duidelijker maken: veel acties zijn alleen mogelijk indien (vooraf, tijdens of achteraf) annotaties worden toegevoegd.
    - Start met de bouw van de gebruikersfunctionaliteit!
    - Voorinvullen van een vraag -> registerbevraging rijksmonumenten

Praktijkproeven

- Het tonen van het resultaat van de praktijkproeven rondom vragenbomen in het loket

Opstellen vergunningaanvraag of melding (BE13)
Indienen vergunningaanvraag of melding (BE14)
Ontvangen vergunningaanvraag of melding (BE22)
Proces/Beleid

- Impact analyse Standaard Aanvraag en Melden/notificatie, zoals beschreven in het bestuursakkoord
- Procesanalyse Natuurvergunning afhandelen (Provincies)
- Onderzoek naar benodigde Samenwerkingsfunctionaliteit tbv besluitvorming

Techniek:

- Na het bundelen van vragen in stappen en groepen kan nu ook de vraagvolgorde bepaald worden
- Ontdubbelen van vragen (binnen één bevoegd gezag)
- Nieuwe versie van de notificatie dat er een aanvraag/melding is gedaan aan het bevoegd gezag
- Automatisch testen van de gebruikerstoepassingen implementeren voor een uitgebreide selectie van platformen en browsers.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Praktijkproeven

- Zaak starten en vullen met een aanvraag/melding vanuit DSO-LV (RWS en diverse waterschappen, zaaksysteem Saw@)
- Zaak starten en vullen met een aanvraag/melding vanuit DSO-LV (Gemeente Amersfoort)

Keten: van vraag tot informatie

Inwinnen data en ingangscontrole door Informatiehuis (BE19)
Bewerken brondata tot informatieproduct door informatiehuis (BE20)
Beschikbaar stellen informatieproduct door Informatiehuis (BE21)

Proces/Beleid

- Invloed bepalen van de Bruidsschat op bestemmingsplannen, omgevingsdocumenten en juridische regels.
- Voorbereiding besluit ver de reikwijdte van de overbruggingsfunctie

Techniek:

- Informatiehuis Ruimte; kwaliteit bestemmingsplannen vergroten
- Informatiehuis Ruimte: kwaliteitsdashboard
- Informatiehuis Ruimte: bepalen 'leidend plan'
- Informatiehuis Ruimte: overbruggingsfunctie v1.0

Praktijkproeven

- Gebruik rijksmonumentenregister in DSO-LV ten behoeve van toepasbare regels (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed[1])
- Verkenning 'van bronhouder tot loket' inclusief aansluitvoorwaarden (Casus Waterkwantiteit)
- Verkenning werking en fasering 'informatieproducten als eigen voorziening' (Casus: AERIUS)

Voortgang en Financien

In onderstaande tabel zijn de investeringskosten voor Q2 2018 weergegeven. Hierbij zijn ook de pré-productiekosten opgenomen. De consequenties van Q2 2018 zijn op basis van de huidige inzichten in kaart gebracht. Ten opzichte van de raming leidt dit tot een stijging van de kosten met €364k binnen de post ontwikkeling van het DSO. Dekking hiervan is mogelijk binnen de huidige raming als gevolg van lagere programmakosten en meevallers als gemeld in de raming van oktober 2017.

Onderdelen	**Kosten**
Ontwikkeling	€ 5.960.049
Programmateam DSO, Toedeling PB | PR | Monitor | Communicatie	€ 2.126.836
Pré-productie	€ 1.271.443
Totaal	**€ 9.358.328**

Tabel 1. Investeringskosten Q2 2018

In Q2 2018 zal als gevolg van recente OGB besluiten een deel van de beschikbare capaciteit ook ingezet moeten worden op onderstaande onderdelen:

- onderzoeken naar de Bruidsschat en Samenwerkingsfunctionaliteit;

[1] NB: Met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed is nog nader overleg nodig over de vraag of zij aan deze praktijkproef kunnen en willen meewerken.

- voorziene intensivering van de gebruikersbetrokkenheid en praktijkproeven.

Deze aanvullende werkzaamheden worden naast de normale ontwikkelingswerkzaamheden uitgevoerd.

Met het in kaart brengen van de consequenties van Q2 2018 hebben de ontwikkelpartners ook een doorkijk gegeven vanaf Q3 2018 en verder op basis van het huidige inzicht. Bij de update van de raming in april/mei worden de effecten op de kosten van Q2 2018 en de doorkijk verwerkt voor zover de benodigde informatie beschikbaar is. Het totale effect op de raming en de voorgestelde dekking wordt tijdens de voorbereiding aan het OGB voorgelegd.

AGENDA Werksessie OGB-leden OW

Datum: 28 mei 2018 van 8.15 tot 10.15 uur
Locatie: Kamer Z22.36 Mount Scenery, BZK, Turfmarkt
Betreft: Bespreking tussenresultaten deelopdrachten van duo's over financiën, organisatie beheer en acceptatieproces

---

Beste OGB-leden,

Afgelopen weken is hard gewerkt aan de opdrachten die we samen hebben afgesproken. Aanstaande maandag bespreken we de eerste tussenresultaten. Doel is dat we in een open gesprek met elkaar de onderwerpen verkennen en op basis van die bespreking richting geven voor de nadere uitwerking in de vorm van voorstellen voor de volgende sessie op 11 juni aanstaande.

Het programma voor maandag is als volgt:

1. Korte toelichting agenda en gespreksleiding Ben
    - Aanpak en planning fase 2 verkenning

2. Toelichting en bespreking tussenresultaten deelopdrachten
    - Financiën, art 5.1 lid 2 sub en art 5.1 lid 2 sub e (presenteert)
    - Opties voor organiseren Beheer, art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e (presenteert)
    - Acceptatieproces, art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub (presenteert)

3. Tussenconclusies en vervolg richting werksessie OGB 11 juni
    - Samen

Hieronder nog als reminder de planning en de afgesproken aanpak.

3 deelopdrachten:

1. **Acceptatie** producten DSO Lv; proces, criteria, protocol, hoe en wie, escalatieladder
2. Verkennen mogelijke **scenario's** (tijdelijk) beheer en uitgangspunten/randvoorwaarden voor permanent beheer
3. **Financiering**: Kosten beheer, dekking, mogelijkheden opbrengsten te genereren, financiële kaders voor doorontwikkeling

Aanpak:

- Elke opdracht in duo-schap oppakken.
    - 1. art 5.1 lid 2 sub en art 5.1 lid 2 sub e
    - 2. art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
    - 3. art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub
- 2 voorbereidende werksessies in komende 6 weken met tussentijdse resultaten en oplossingsrichtingen
- Oplossingsrichtingen zijn opmaat naar uitgewerkt voorstel beheer na de zomer t.b.v. besluitvorming in september 2018

Tijdlijn fase 2 verkenning beheer DSO

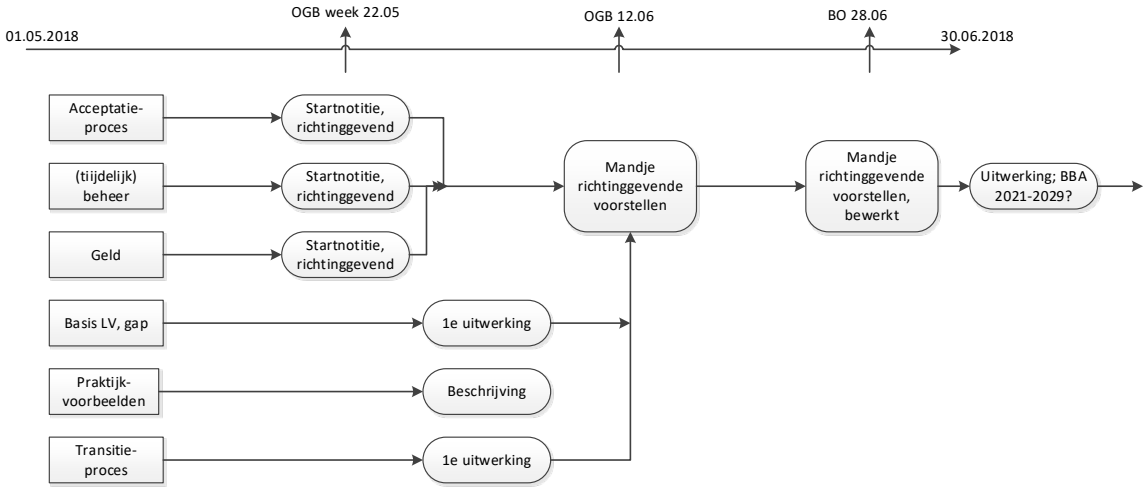

VERKENNING BEHEER DSO

Memo

Aan:	OGB 28 mei 2018
Van:	Duo art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e, Verkennersteam
Datum:	23 mei 2018
Onderwerp:	Notitie beheervraagstuk DSO met eerste verkenning van scenario's

Leeswijzer

Deze notitie is opgesteld ten behoeve van de werksessie van het OGB op 28 mei 2018.
In deze notitie komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De opdracht en het beoogde resultaat
2. De complexiteit van de context voor beheer
3. Een beschrijving van wat beheer is en wat de bijbehorende taken zijn
4. De uitgangspunten voor de keuzes van het beheermodel
5. De vier varianten voor de besturing en organisatie van beheer
6. Besluitvorming in stappen en het afwegingskader voor de keus tussen de varianten
7. De fasering in beheertaken en organisatie voor de verschillende perioden
8. De aansturing en management van de doorontwikkeling van het LV basisniveau naar niveau scenario 3
9. Het beheer van het Informatiepunt: PM ***nog uitwerken***

1. Opdracht en beoogd resultaat

Opdracht:

- Werk scenario's uit voor de organisatie van het beheer van DSO-LV
- Maak daarbij onderscheid tussen het strategisch, tactisch en operationeel beheer van LV, afzonderlijk en in samenhang.
- Stel afwegingskader op, met onderscheidende kenmerken en consequenties, om keuzeproces over scenario's te faciliteren.
- Indien van toepassing, breng fasering in beheerstaken en organisatie voor periode tot gereedkomen DSO-LV, de periode tot inwerkingtreding van de wet en voor daarna

Resultaat:

Bespreking van opties en richtinggevende keuze, via OGB-sessies 28 mei en 11 juni, in BO 28 juni 2018 over voorkeursvariant voor beheer. Uitwerking volgt nadien. Het vraagstuk van beheer heeft een nadrukkelijke relatie met de financiële vraagstukken die er nog liggen. Vooral het verkrijgen van enige zekerheid van het rijk over de investeringsmiddelen voor afbouw van DSO-LV naar scenario 3 is voor de andere partijen een belangrijke conditie voor oplossing van dit vraagstuk.

2. Complexiteit van de context voor beheer

DSO moet straks functioneren voor meer dan 400 bevoegde gezagen en vele duizenden belanghebbenden en gebruikers. De bevoegde gezagen worden voor de uitvoering van hun publieke taak afhankelijk van de bedrijfszekerheid, stabiliteit en toegankelijkheid en stabiliteit van de Landelijke voorziening en gebruikers moeten erop kunnen rekenen dat de informatie die opgenomen is actueel, juist en compleet is. Daarmee is het belang van een goed werkend DSO meteen duidelijk. Dat stel hoge eisen aan de technische en functionele aspecten en de kwaliteit van het beheer van DSO Lv. Het feit dat LV bestaat uit tenminste 5 losse componenten die afzonderlijk moeten kunnen functioneren, wat de verantwoordelijkheid is van de resp. beheerorganisaties, maar ook in zijn samenhang ongestoord moet functioneren, waarvoor de tactische beheerorganisatie verantwoordelijk is, vergroot de complexiteit. Ten derde zorgt het feit dat DSO een schakel wordt in een grotere keten van informatievoorziening in het ruimtelijk domein een extra complexiteit vanwege de afhankelijkheden die er zijn met andere landelijke informatiebronnen (LVVB bijv.) Ten vierde is de besturing complex vanwege de combinatie van de ministeriële verantwoordelijkheid voor het stelsel enerzijds en de afspraken deze (in elk geval financieel) interbestuurlijk vorm te geven anderzijds. Deze laatste complexiteit komt uitgebreid aan de orde in deze notitie.

3. Wat is beheer en wat zijn de taken?

Voor beheer van IT wordt veelal uit gegaan van het negenvlaksmodel (zie rapport werkgroep advies beheer). We brengen daar voor de overzichtelijkheid de volgende ordening in aan:

A. Strategisch beheer = bestuurlijke sturing op beheeropgaaf

Taken vanaf nu:

- Bepalen van de strategie omtrent tactische en operationele beheervraagstukken
- Beslissen over de inrichting, governance en betaling van het tactisch en operationeel beheer
- Contracteren en aansturen van het tactisch beheer
- Pm

B. Tactisch beheer = managen op de uitvoering

Taken in de verschillende fasen:

1. Vanaf inwerkingtreding wet (2021- en verder):
    - Organiseren functioneren DSO Lv als eigen stelsel van voorzieningen
    - Organiseren netwerk van DSO-gebruikers, primair bevoegde gezagen
        - Stimuleren gebruik
        - Organiseren vraagarticulatie gebruikers, vertalen vraag gebruikers naar aanbod operationele beheerders
    - Organiseren functioneren DSO in de keten
        - Managen van de afhankelijkheden van andere landelijke voorzieningen
    - Aansturen operationeel beheer
        - Aanbesteden, contracteren, aansturen en bewaken kosten operationeel beheer
        - Toe zien op adequate gebruikersondersteuning door operationeel beheer
    - Pm
2. Periode tot gereedkomen DSO-LV (nu tot medio 2019) en tot aan inwerkingtreding wet 1/1/21:

- Zo snel mogelijk als onderdelen DSO gereedkomen en na acceptatie ervan deze toegankelijk maken voor bevoegde gezagen als gebruikers en het publiek.
- Al die activiteiten die nodig zijn om DSO -LV in samenhang te laten functioneren, de bevoegd gezagen voor te bereiden op aansluiting op DSO-LV c.q. hen DSO al te laten gebruiken.
- Vanuit beheerverantwoordelijkheid gesprekspartner voor programmaorganisatie op gereedkomen voorzieningen LV voor gebruik
    - bewaken samenhang onderdelen DSO-LV en functioneren van het geheel,
    - bewaken samenhang DSO-LV en bestaande voorzieningen bevoegde gezagen,
    - toezien op werking koppelvlakken en aansluiting bevoegde gezagen,
    - toezien op beleggen verantwoordelijkheid en treffen voorbereidingen voor inrichten gebruikersondersteuning bevoegde gezagen.
- Aanjagen van het gebruik van DSO door bevoegde gezagen en hen daarbij ondersteunen.
- Organiseren en mogelijk ook uitvoeren acceptatie- en overdrachtsproces,
- Na gereedkomen onderdelen deze in tijdelijk beheer geven via contractering met beheerpartijen
- Bewaken kosten operationeel beheer.

C. Operationeel beheer = doen van de uitvoering

Taken:

- In stand houden, onderhouden en exploiteren van –delen van- DSO-LV met bijbehorende ondersteunende dienstverlening aan bevoegde gezagen als gebruikers.

4 . Wat zijn uitgangspunten voor keuzen beheermodel?

- BA en FA, waarbij wij er vanuit gaan dat in het FA met het begrip uitvoeringskosten (structurele kosten) de kosten van strategisch, tactisch en operationeel beheer worden bedoeld en dat de methodiek van betaling en vaststelling hoogte van de bedragen nog punt van gesprek is (zie voetnoot 4 FA).
- Minister is en blijft stelselverantwoordelijke en daarmee bestuurlijk eindverantwoordelijke voor DSO LV. ***nader uitzoeken en uitwerken om ruimte en beperkingen aan te geven**
- Goed functionerend DSO LV is gezamenlijk belang van alle overheden als gebruikers.
- Basisniveau LV is per 1 januari 2021 voor 400 bevoegde gezagen volledig operationeel. Zo veel mogelijk daarvoor al live en gereed voor gebruik.
- Gemaakte keuzes omtrent rol- en verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van strategisch en tactisch beheer worden door de vier overheden vastgelegd, bijvoorbeeld in een Bestuursakkoord Beheer DSO.

Kenmerken en consequenties varianten:
Bij het beschrijven de varianten besteden we telkens aandacht aan de volgende kenmerken: verantwoordelijkheidsverdeling, de kostenverdeling, de risicoverdeling en de vormgeving.
Bij de consequenties beoordelen en beschrijven we de gevolgen van de betreffende variant voor zover relevant op de onderdelen zeggenschap, methodiek van betalen, fiscale aspecten en aanbestedingsregels.

5. Vier basisscenario's voor de besturing en organisatie van beheer.

De vier basisscenario's
Er zijn voor de besturing (strategisch beheer) twee basiskeuzen:

- de overheden doen het strategisch beheer samen of
- 1 overheidspartij die namens allen de verantwoordelijkheid voor het strategisch beheer op zich neemt.

Terzijde: onder het begrip 'overheidspartij vatten we nu ook even de koepels van overheden (VNG, IPO, UvW), terwijl deze in juridische niet als overheidspartij kwalificeren.

Voor tactisch beheer zijn er ook twee basiskeuzen:

- aanwijzen bestaande organisatie of
- oprichten van nieuwe organisatie.

De vraag bij welke bestaande organisatie het tactisch beheer ondergebracht zou kunnen worden, komt aan de orde wanneer voor die variant wordt gekozen.

In onderstaande visualisatie zijn deze basiskeuzes samengebracht.

De keuzen voor het operationeel beheer zijn daarvan onafhankelijk en primair door de tactische beheerder te maken. De tactische en strategische beheerder zullen uiteraard bij de start daar met elkaar goede afspraken over moeten maken. (zie ook paragraaf 8). We schetsen voor elk van de modellen de kenmerken en consequenties hierna kort.

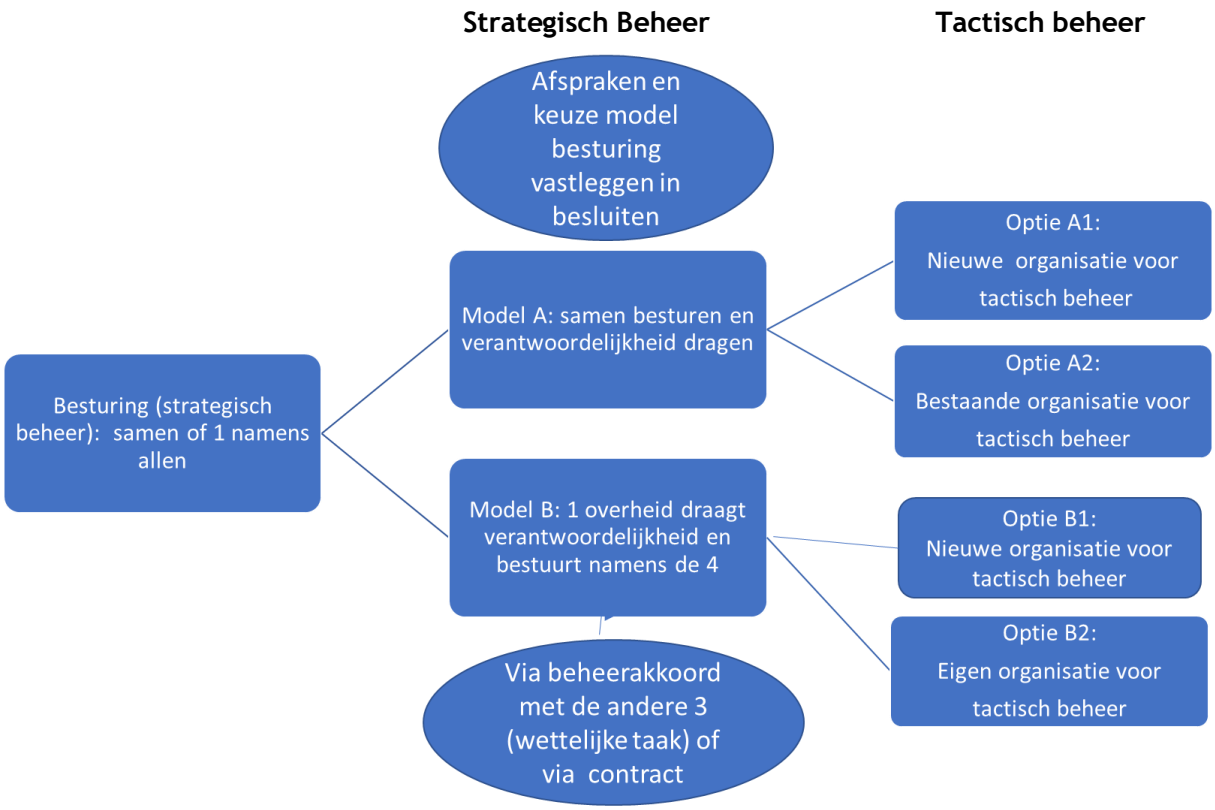

5.1 Allereerst de hoofdkeuzen voor besturing (strategisch beheer)

Model A: Samen besturen en verantwoordelijkheid dragen
In deze variant zijn de vier overheden gezamenlijk verantwoordelijk voor het strategisch beheer, beslissen zij samen, betalen zij samen de kosten van het tactisch en operationeel beheer en dragen zij samen de daaraan verbonden risico's.

De uitvoering van het strategisch beheer gebeurt door een hiervoor in te stellen en nader juridisch vorm te geven interbestuurlijk gremium dat stuurt op het tactisch beheer. Van hieruit worden de strategische vraagstukken gezamenlijk bestuurd en wordt gezamenlijk gestuurd op de organisatie die belast wordt met het tactisch beheer. De intensiteit van de besturing hangt af van de variant die voor het uitvoeren van het tactisch beheer gekozen wordt.

Kenmerken:
- Interbestuurlijke samenwerking wordt in dit model als norm doorgetrokken in samen beheren.
- Dit model gaat uit van gezamenlijk eigenaarschap is zeggenschap en besturing van het tactisch beheer van DSO-LV en afstemming met de rest van het stelsel. In alle door eerdere rapporten voorgestelde governancemodellen tot nu toe is dit model van besturing min of meer automatisch en klakkeloos als uitgangspunt genomen.
- Interbestuurlijke samenwerking is hier vertaald in gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen als eigenaren voor de kosten en risico's van het beheer.
- De mate van betrokkenheid van de vier overheden bij de organisatie die het tactisch beheer uitvoert varieert naar gelang de keus of hiermee een nieuwe of een bestaande organisatie belast wordt en hoe de besturing juridisch wordt vormgegeven.

De consequenties beoordelen we als volgt:
- De trits belang, betaling en zeggenschap is hier lineair vertaald.
- Gedeeld en gevoeld eigenaarschap; de verbinding tussen DSO-LV en bevoegd gezagen is gemakkelijk te organiseren.
- Iedereen loopt risico's en accepteert dus onzekerheden. Deze worden gedeeld, maar zullen door partijen willen worden begrensd naar de mate van aandeel in betaling en maximum afgesproken bedragen in FA. Voor situaties daarboven en daarbuiten zijn nadere afspraken over het te hanteren besluitvormingsmodel nodig.
- Complexe besturing door meer partijen van bedrijfsvoerings- en beheervraagstuk.
- Door verschil in belang is wijze van besluitvorming lastig te regelen: consensusmodel zal voor vraagstukken met financiële risico's door VNG en Rijk naar verwachting niet aantrekkelijk zijn en tegelijkertijd is zeggenschap naar rato van belang ook lastig, zelfs bij gekwalificeerde meerderheid om 'alleen-macht' van VNG te voorkomen. Dat zal leiden tot een complex (gedifferentieerd en gekwalificeerd) besluitvormingsmodel.
- Geen eenvoudig en voor de hand liggend juridisch vehikel beschikbaar voor aangaan van gezamenlijke interbestuurlijke verantwoordelijkheid en aangaan van verplichtingen dwars door 'Huis van Thorbecke' heen[1].
- Rol en positie van besturing vanuit het strategisch beheer naar het tactisch beheer hangt af van juridische rechtsvorm, publiekrechtelijk of privaatrechtelijk: bijv. OGB-beraad, stuurgroep, RvT, RvC of RvB model.

[1] In 2017 hebben BZK en VNG samen een verkennend onderzoekje gedaan naar de mogelijkheid van een nieuwe juridisch samenwerkingsvehikel voor gezamenlijke uitvoeringsvraagstukken. Die verkenning heeft niets opgeleverd.

- Mogelijk lastig professionele ruimte te verschaffen aan tactisch beheerder en afstand te bewaren: risico voor bestuurders van ingezogen worden in operatie. Daardoor professionele en zakelijke beheer mogelijk belemmerd.

Model B: 1 overheid stuurt en neemt verantwoordelijkheid namens allen
Dit model gaat uit van 1 overheid die namens de anderen de verantwoordelijkheid voor het strategisch beheer op zich neemt. In deze variant is dus één van de vier overheden mede namens de andere overheden verantwoordelijk voor en beslissingsbevoegd over het strategisch beheer. De andere overheden geven hiervoor gezamenlijk een opdracht (d.m.v. een privaatrechtelijke overeenkomst) aan de vierde overheidspartij, of het wordt via een wettelijke aanwijzing (publiekrechtelijk) geregeld.
In de eerste sub variant gaan de vier overheden een contract met elkaar aan en wordt 1 overheid gemandateerd om als opdrachtgever namens de anderen op te treden. Daarmee krijgt deze overheidspartij via een contract een opdracht van de anderen.
In de andere sub variant wordt via een wettelijke regeling 1 overheid verantwoordelijk gemaakt voor de beheertaak en sluiten de vier overheden met elkaar een beheerakkoord over geld, gebruikersinbreng, etc. *** Kan een vereniging bij wet worden aangewezen als uitvoerder – of is daar een overeenkomst de enige route?- uitzoeken***

Kenmerken
In dit model is een van de vier overheidspartijen mede namens de andere drie overheidspartijen belast met het strategisch beheer.

- Het is een eenvoudig model, waarin de verantwoordelijkheid helder is toebedeeld aan 1 overheidspartij met eenduidige zeggenschap over en sturing op het tactisch beheer.
- Deze overheidspartij betaalt de kosten en zal afspraken met de anderen moeten maken over het dragen van de risico's.
- Geen nieuw juridisch vehikel nodig in de zin van een nieuwe organisatie; daarmee ook eenvoudiger om eigen organisatie in te zetten en bestaande sturingslijnen van betreffende overheidspartij te hanteren.
- Professionele en zakelijke sturing op het tactisch beheer op afstand van beleid en politiek mogelijk.
- Financiële bijdrage technisch eenvoudig via taakmutatie uit fondsen te putten voor gemeenten en provincies in geval van aanwijzing van rijk als strategische beheerpartij. Voor waterschappen aanvullende afspraken nodig, voor andere rijkspartijen/gebruikers dan de strategisch beheerpartij via de rijksbegrotingssystematiek te regelen *** uitzoeken***.
- In geval een andere overheidspartij of namens hen een koepel verantwoordelijkheid neemt voor strategisch beheer gaat financiële route van bijdragen via facturering.

De consequenties beoordelen we als volgt:

- Een van de vier overheden oefent exclusief zeggenschap uit over het strategisch en tactisch beheer en draagt de daaraan verbonden kosten. Doorbreken van trits belang, betaling, zeggenschap. Vooral betalen zonder directe zeggenschap is voor overheden lastig. De andere overheidspartijen zullen hun risico's of aandeel deels of geheel als het ware op voorhand (bij contract of wet) willen afkopen. Heeft mogelijk effect van nieuwe onderhandelingen over financiën en mogelijk behoefte bijdrage financieel te securiseren: risico afdekking c.q. zekerheden kopen afruilen tegen geen zeggenschap.
- Onderlinge samenwerking en onderling vertrouwen wordt niet op de proef gesteld maar ingeruild voor stevige afspraken en overdracht van de taak met bijbehorende zeggenschap aan die ene overheidspartij.

- Creëert dus noodzaak van concrete afspraken met andere overheden over hun belang bij goed werkend DSO en eisen in de vorm van een contract of in de vorm van een beheerakkoord, waarin wordt vastgelegd dat andere overheden jaarlijks meepraten over opdracht.
- De verbinding tussen DSO-LV en bevoegd gezagen moet door aanvullende afspraken worden geborgd, bijvoorbeeld via contracten met de uitvoeringsorganisaties van de koepels.
- Het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigenaarschap voor instandhouding DSO hangt af van inhoud contractuele afspraken en onderlinge samenwerking; risico van handen er vanaf trekken.

5.2 keuzemogelijkheden en modellen voor tactisch beheer

De keuze voor tactisch beheer bestaat uit 2 hoofdkeuzen: een nieuwe organisatie oprichten of een bestaande organisatie van een van de vier overheden aanwijzen die als uitvoerder van het tactisch beheer optreedt.
De keuze hangt allereerst en primair af van het te kiezen besturingsmodel voor strategisch beheer. Als wordt gekozen voor model B (1 overheidspartij namens allen) voor strategisch beheer, dan ligt het niet voor de hand dat er een nieuwe organisatie wordt opgericht voor het tactisch beheer. De dan aangewezen overheidspartij zal dan een eigen organisatie inzetten. De keuze voor een nieuwe organisatie ligt dus eigenlijk alleen voor de hand in de optie Samen besturen. Zo houden we in de combinatie van de vormgeving van strategisch en tactisch beheer drie basismodellen over. Deze werken we hierna uit.

Optie A 1. Samen besturen en een nieuwe organisatie

Dit model laat zich als volgt visualiseren.

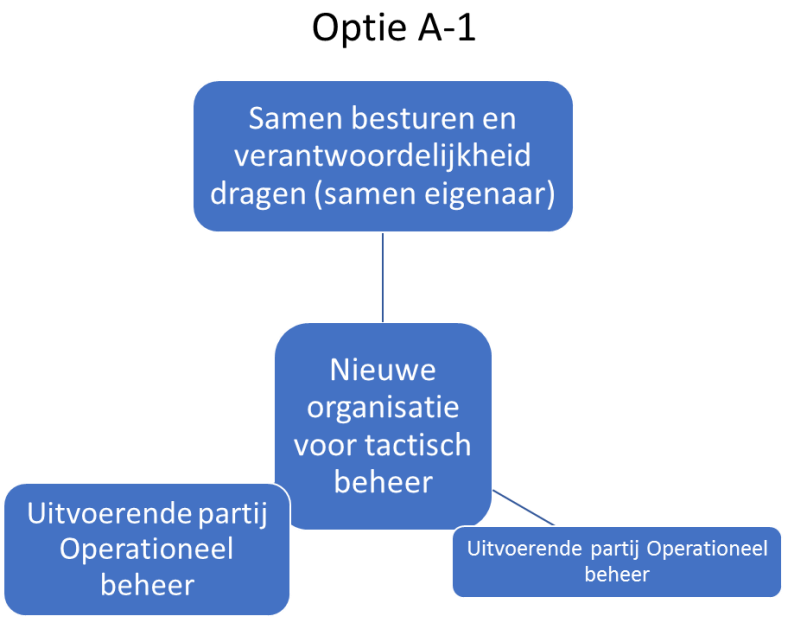

Kenmerken
In dit model richten de vier overheidspartijen samen een nieuwe organisatie op die belast wordt met het tactisch beheer, dragen gezamenlijk de kosten ervan en houden deze organisatie in stand. Er moet dan een construct gekozen worden om als vier overheden het samen besturen en verantwoordelijkheid nemen vorm te geven. Het als vier overheden samen besturen en verantwoordelijkheid nemen voor het strategisch beheer kan in de vorm van een bestuurlijk convenant of vergelijkbare oplossing; een rechtspersoon is op zich niet nodig.

Voor de nieuwe organisatie die belast wordt met het tactisch beheer moet een rechtsvorm met bijbehorende governance worden gekozen. Rechtspersoonlijkheid is nodig gezien het feit dat zij aan het economisch verkeer moet kunnen deelnemen, bijv. om te kunnen contracteren met de organisaties die het operationeel beheer uitvoeren. In het advies van de werkgroep Beheer is dit punt opgelost door de hostorganisatie daarvoor juridisch verantwoordelijk te maken. (Zie verderop).

Vastlegging van afspraken omtrent de taak en governance van de nieuwe organisatie gebeurt in de statuten van de rechtspersoon. Vanuit deze rechtspersoon wordt het opdrachtgeverschap in de vorm van sturing en contractering naar de organisaties die belast zijn met het operationeel beheer geregeld.

De consequenties beoordelen we als volgt:
Zoals hiervoor al betoogd ontbreekt naar ons oordeel voor samenwerkende overheden uit de verschillende delen van het Huis van Thorbecke op het terrein van gezamenlijke besturing (strategisch beheer) een toepasselijk en praktisch juridisch samenwerkingsvehikel voor de uitvoering van taken. Niet voor niets zijn de adviezen van PROOF en Berenschot op dat punt niet eenduidig of eenvoudig. Bovendien lijken in deze adviezen de vormgeving van het strategisch beheer versus de vormgeving van het tactisch beheer niet altijd consequent te worden onderscheiden, terwijl dat wel relevant is voor het keuzeproces.

De in deze adviezen genoemde opties zijn beperkt en hebben alle problematische kanten:
- Een overheid NV of BV leidt automatisch door de fiscale beoordeling als onderneming tot VPB en BTW heffingen. Dat heeft veel nadelen en bezwaren.
- De overheden die de opdracht verstrekken aan de nieuwe organisatie kwalificeren als aanbestedende diensten. Op deze opdrachtverstrekking is derhalve de aanbestedingsregelgeving van toepassing. De vraag is of een beroep kan worden gedaan op een van de uitzonderingsgronden zodat de opdracht 1 op 1 kan worden verleend.
- Een GR met uitvoerende taken, waaronder aanbestedingen doen, is nauwelijks bestuurbaar wanneer 400 bevoegde gezagen daarin moeten deelnemen. Bovendien is deelname in een GR door rijkspartijen uitzonderlijk en ingewikkeld; dat vergt een zwaar besluitvormingstraject op Rijksniveau.
- Een agentschap is onderdeel van een ministerie en kan dus niet als vorm voor gezamenlijke besturing worden gekozen.
- Een ZBO zou naar nieuwe inzichten een optie kunnen zijn. In een onderzoek naar herpositionering van de ZBO's wordt gepleit voor geschikt maken van een ZBO voor gemeenschappelijke uitvoering van taken op afstand van de minister[2].

- [2] Het onderzoek geeft ook een weg aan om dit te regelen voor bestaande en eventueel nieuwe ZBO's: "Indien een ZBO taken uitvoert voor meerdere departementen of meerdere overheden, dient één van de betrokken departementen of overheden op te treden als eigenaar. Deze eigenaar neemt de zorg voor de kwaliteit en continuïteit voor zijn rekening. Als het ZBO voor

Een ZBO is volgens de kaderwet een bestuursorgaan van de centrale overheid dat (bij wet, amvb of ministeriele regeling) met openbaar gezag is bekleed en niet hiërarchisch onder de minister valt. De vraag is nog wel of dit een taak is die is te kwalificeren als openbaar gezag (ingrijpt op rechten en plichten van burgers en bedrijven) en daarmee door een ZBO kan worden gedaan.

De door de werkgroep beheer geadviseerde governancevorm is een moedige poging om, in de bijna onmogelijkheid om het juridisch eenvoudig te regelen, een creatieve weg te vinden. Dat leidt naar ons oordeel ook weer tot een aantal aandachtspunten en mogelijke bezwaren:

- Een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) als juridisch kader voor het gezamenlijke strategische en tactisch beheer is tamelijk licht voor de aard van de opdracht, de financiële operatie en de risico's. Zeker voor het ketenbureau en de hostorganisatie om op te vertrouwen in geval van conflicten tussen overheidspartijen onderling.
- De hostorganisatie komt in een lastig parket: wel juridisch verantwoordelijk, maar niet inhoudelijk; dat lijkt een weinig aantrekkelijk perspectief voor een neutrale partij. Voor een belanghebbende partij zal de neiging om mee te sturen groot zijn.
- Directe betrokkenheid in dagelijkse professionele sturing van overheden door een sturingsmodel met een OGB van overheden dat als RvB dagelijks stuurt en daardoor wellicht te dicht op ketenmanager zit. De ketenmanager kan gemangeld worden door ketenbestuur en de Host. Er is geen escalatieniveau voor conflicten, anders dan de SOK.
- Voor het ketenbureau (manager) is er geen of weinig handelingsvrijheid en bevoegdheid en daardoor ontbreken van slagkracht.

Een niet nader onderzocht model is de stichting. Deze vorm wordt regelmatig toegepast voor samenwerking tussen overheden en maatschappelijke organisaties en lijkt voor samenwerking tussen rijk en verenigingen van overheden (koepels) ook geschikt en eenvoudig in te stellen als rechtsvorm (juridische jas) voor een professionele tactische beheerorganisatie op afstand. De stichting wordt geïnstrueerd door statuten en strategisch aangestuurd door een gebundelde taakopdracht van de vier overheden vanuit het strategisch beheerniveau, met een jaarlijkse budget- en verantwoordingsplicht en intern gecontroleerd door een kleine RvT namens de vier overheden. Dit is een heldere en elegante vorm waarin overheden sturen buiten de interne governance van de stichting in de vorm van een opdracht (jaarplan) en budget). Er zijn veel voorbeelden van rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT) die de vorm van een stichting hebben, voor een uitvoerende taak op alle beleidsterreinen. Het beleid van het rijk t.a.v. een oprichting van een stichting voor een publieke taak is echter: nee, tenzij[3]. Het rijk huldigt de beleidsopvatting dat voor een publieke taak een publieke voorziening moet worden getroffen. Vanuit het rijksbeleid zal deze vorm dan ook niet gemakkelijk zijn in te stellen.

---

meer overheidslagen werkt en door het Rijk in het leven geroepen is, ligt het voor de hand om de eigenaarsrol te beleggen bij de minister, die deze rol in de praktijk bij mandaat zal opdragen aan de (eventueel plaatsvervangend) secretaris-generaal. In deze rol doen de risico's van belangentegenstellingen tussen de diverse overheden waarvoor taken worden uitgevoerd, zich minder gevoelen. Eventueel kan de betrokkenheid van andere opdrachtgevers (andere departementen of andere overheden) vormgegeven worden in aparte overleggremia, waarin de eigenaar wordt ondersteund in zijn rol. Het feit dat het ZBO voor meerdere departementen of overheden werkt, uit zich in meerdere opdrachtgevers, die hun opdrachten na overleg met het ZBO vastleggen in opdrachtgeversbrieven of andere documenten. Het is de taak van het ZBO en van de eigenaar om daarbij te bewaken dat de optelsom van opdrachten uitvoerbaar is."[2]

[3] Beleidskader voor oprichting van stichtingen, ministerie van Financiën, 2007. **Nog checken op actualiteit*** Bovendien geldt de twee wegen leer.

Model A-2: Samen besturen en een opdracht aan een bestaande organisatie

Dit model laat zich als volgt visualiseren.

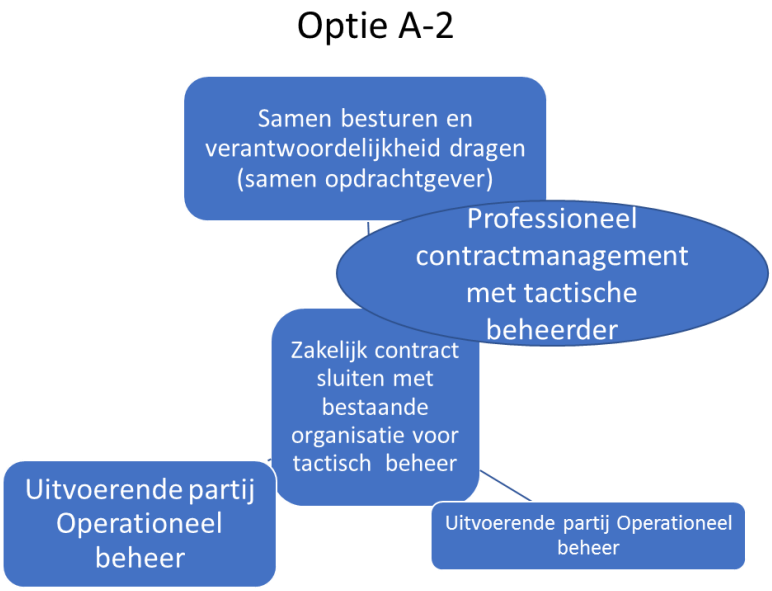

Kenmerken
In dit model voert een bestaande organisatie (van een van de overheden) in gezamenlijke opdracht van de vier overheden de tactische beheertaak uit. In dit model worden nadere afspraken gemaakt tussen de 4 overheden over de te vertrekken opdracht en onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling. Vastlegging van deze afspraken gebeurt in een contract tussen de vier overheden samen en de tactische beheerder.

De consequenties beoordelen we als volgt:
De strategische sturing van de bestaande organisatie die verantwoordelijk wordt voor het tactisch beheer geschiedt door een zakelijke opdracht en een toedeling van een budget door de vier overheden samen. Voor de overheid die eigenaar is van de bestaande organisatie zijn er 2 rollen: eigenaar en opdrachtgever. Die rollen moeten worden gescheiden. Dit model staat of valt met de mate waarin de vier overheden het vertrouwen hebben dat deze organisatie de taak dedicated uitvoert en er geen conflicterende sturingslijnen zijn door de eigenaar van de organisatie. Dit model kan in de praktijk op bezwaren stuiten, omdat veelal de eigenaars c.q. hiërarchische lijn in de aansturing van de organisatie dominant is en daardoor er een belangenconflict kan ontstaan en de andere overheden zich niet goed bediend voelen. In het eerder genoemde onderzoek stelt ABD topconsult de hiervoor beschreven oplossingen voor dit probleem voor in het geval een ZBO wordt aangewezen.

In de praktijk kan de behoefte ontstaan dat 1 overheid wordt aangewezen als penvoerder en coördinerend opdrachtgever, ondersteund (door de eigen organisatie) voor het voeren van professionele contractmanagement naar de tactische beheerder en de coördinatie naar de andere overheden. In die situatie worden nadere afspraken gemaakt over de vraag bij welke

beslissingen de overheid die belast is met de coördinatie de andere overheden tussentijds betrekt en op welke wijze: consulteren, overleggen, of overeenstemming bereiken.

Er zijn al wel voorbeelden dat rijksuitvoeringsorganisaties in opdracht van en betaald door andere overheden taken uitvoeren (bijvoorbeeld de SVB die voor gemeenten de PGB uitvoert).

Ook in deze variant spelen de twee bij de vorige variant gesignaleerde vraagpunten: de Btw-heffing en de aanbestedingsvraag.

Model B-2: 1 overheid namens allen en bestaande organisatie

Kenmerken
In dit model wordt zowel de verantwoordelijkheid voor het strategisch beheer als het tactisch beheer in handen gelegd van één en dezelfde overheidspartij die deze twee opdrachten mede namens de drie andere overheidspartijen uitvoert. Deze overheidspartij is verantwoordelijk en beslissingsbevoegd, betaalt de kosten en draagt de risico's (deels of geheel). De andere overheidspartijen besteden het strategisch en tactisch beheer als het ware uit aan die ene overheidspartij, betalen daarvoor een financiële bijdrage en zien af van zeggenschap.

In deze variant ligt het voor de hand dat de overheidspartij die verantwoordelijk wordt voor het beheer het tactisch beheer binnen de eigen organisatie en hiërarchie belegt en stuurt volgens de geldende sturingslijnen; bij het Rijk via een departementale directie, ZBO of Agentschap, bij de andere overheden binnen de verenigingsstructuur van de betreffende

koepel. Het oprichten van een aparte rechtspersoon (model B1) kan overigens ook, maar lijkt ons zoals opgemerkt theoretisch van aard.

De consequenties beoordelen we als volgt:
Dit is het meest eenvoudige model vanuit zakelijke sturing gezien, maar het lastigst vanuit het gevoel van gemeenschappelijkheid en vertrouwen. Zie ook toelichting onder model B. pag. 6). In dit model zal maximaal geïnvesteerd moeten worden in heldere afspraken in een beheerakkoord tussen de vier overheden over het eisenpakket dat de andere overheden stellen aan het beheer en over zekerheden over goede behartiging van de belangen van de overige overheden, zowel aan de voorkant en onderweg in:

- Borgen van gebruikersbetrokkenheid, input en samenwerking voor het goed laten werken van het gehele DSO,
- Samenwerking/afspraken met organisaties die collectief het gebruik en samenwerking binnen de verschillende overheidskolom managen, zoals VNG/VNG-realisatie, Unie/Waterschapshuis, IPO/Bij12, waarbij de vormgeving hiervan voor de gebruikers aan Rijkszijde nog bijzonder punt van aandacht is.
- Regelen van de financiële bijdragen van de andere overheidspartijen in de kosten van het tactische en het operationele beheer. De andere overheden zullen hun bijdragen gefixeerd willen zien nu ze zelf niet mee sturen.

Het verschil met de vorige optie (als 1 overheid penvoerder wordt) is principieel, maar kan materieel gering zijn als er goede afspraken worden gemaakt over inbreng en betrokkenheid van de andere overheden bij de jaarlijkse opdrachtverstrekking.

In deze optie zijn er 2 voor de hand liggende invullingen: Rijk (BZK met een eigen ZBO, zoals Kadaster) of de grootste financiële belanghebbende: de gemeenten (VNG met een eigen organisatieonderdeel, VNG-realisatie.)

5.3 Keuzes voor operationeel beheer

De keuze voor de operationeel beheerpartijen is vanuit zakelijk oogpunt en professionele ruimte een aangelegenheid van de tactische beheerder. Het is evenwel nodig in het geval er een bestaande organisatie voor tactisch beheer wordt aangewezen en deze organisatie ook een deel van het operationeel beheer gaat doen aanvullende afspraken (zekerheden, voorzieningen) te maken om te voorkomen dat het belang van het DSO als geheel ondergeschikt wordt aan het “eigen” organisatiebelang. Aandachtspunt is ook de machtspositie die ontstaat in de keten voor de organisatie die met deze beide rollen is belast.

6. Besluitvorming in stappen

Zoals hiervoor aangegeven liggen er in het keuzeproces over de permanente oplossing voor het beheervraagstuk achtereenvolgens 2 hoofdvragen en twee afgeleide vragen voor:

Hoofdvragen:

1. Samen strategisch beheer doen of dit opdragen aan één overheidspartij, mede namens de andere overheidspartijen.
2. Tactisch beheer beleggen bij een nieuwe organisatie of een bestaande organisatie.

Vervolgvragen: :

3. Bij strategisch beheer over laten aan één overheidspartij, welke overheidspartij wil dat?
4. Bij tactisch beheer beleggen bij bestaande organisatie, welke organisatie kan dat?

6.1. Afwegingskader voor de keus tussen de varianten
De volgende criteria vormen samen het afwegingskader voor de keus tussen de hoofdvarianten voor strategisch en tactisch beheer en de beantwoording van de afgeleide vragen; zo nodig kan worden gedifferentieerd naar belang van het criterium bij de keus voor strategisch beheer resp. tactisch beheer en/of kan aan bepaalde criteria een ander gewicht worden gehangen.

Criteria voor keuze hoofdvarianten
- Transparante, consistente en werkbare oplossing voor geheel van beheervraagstuk op drie niveaus
- Toekomstbestendige oplossing, in termen van garantie op continuering van de opdracht
- Relatie (weinig) zeggenschap hebben – (veel) zekerheden krijgen in balans
- Bestuurlijk commitment, betrokkenheid en invloed als gebruiker geborgd
- Zakelijke aansturing en slagvaardig management op operationeel beheer geborgd
- Kostenefficiënte oplossing
- Professioneel opdrachtgeverschap doorontwikkeling DSO-LV geborgd
- Aanbestedingsproof, fiscaal proof construct (Btw, Vpb)
- Politiek-bestuurlijk haalbare oplossing

Criteria voor aanwijzing tactische beheerorganisatie
- Professionaliteit en ervaring met complexe beheervraagstukken in netwerken en ketens
- Betrokken organisatie is op tijd geëquipeerd om de taak mede namens de andere overheidspartijen op een adequaat niveau uit te voeren
- Betrokken organisatie die zowel tactisch als operationeel beheer doet is in staat verantwoordelijkheden tussen tactisch beheer en operationeel beheer goed te scheiden
- Inrichtings- en overdrachtsproces tactisch beheerorganisatie is tijdig en beheersbaar te doorlopen
- Kostenefficiënte oplossing en beperken bestuurlijke drukte.

We hebben in dit stadium de criteria nog niet losgelaten op de opties. Het lijkt ons van belang eerst de opties eens goed te wisselen met elkaar op 28 mei en te kijken of het mogelijk is de twee hoofdvragen van een richtinggevende uitspraken te voorzien in samenhang met de vervolgvragen.

7. Fasering in beheerstaken en organisatie voor periode tot gereedkomen DSO-LV (nu tot medio 2019), de periode tot inwerkingtreding van de wet (01.01.2021) en voor daarna

Pm. Afhankelijk van keuzen en nader uit te werken daarna.

Er ontstaat steeds meer behoefte en urgentie om vanuit gebruik- en beheerperspectief te sturen c.q. sturing te ontvangen. Dat zal alleen maar toenemen. De huidige ontwikkelpartijen zijn voorlopig door het OGB beoogd om het tijdelijk operationeel beheer te doen van hun aandeel in DSO Lv.

Dat betekent dat het programma langzamerhand in een situatie komt van “manager” van beheersvraagstukken. Navraag leert dat er nu door het programma al afspraken zijn gemaakt met de ontwikkelpartners voor beheer in de pre-productiefase. We begrijpen dat er dringend behoefte bestaat deze verantwoordlelijkheid z.s.m. over te dragen omdat:

- er in de afspraken al snel over de periode na medio 2019 wordt gesproken, en dat buiten het mandaat ligt van het programma;

- het onderdeel van (tijdelijk) beheerafspraken is, waar nu inhoudelijk op vooruit wordt gelopen;
- het programma middelen heeft voor pre-productie tot 2019, maar voor gebruikersbeheer en functioneel beheer geen middelen en mankracht heeft.

De beslissing over het tactisch beheer als het operationeel beheer is urgent om het ontwikkelproces van DSO Lv niet te vertragen c.q. te frustreren in termen van kwaliteitsverlies, onnodig hoge kosten en weglek van menskracht, kennis en energie. Vanuit het Rijk is de uitdrukkelijke wens op tafel gelegd op 1 januari 2019 een tactische beheerorganisatie werkend te hebben.
Wanneer de besluitvorming over het permanent beheer alsnog meer tijd mocht vergen lijkt afzonderlijke besluitvorming over de tijdelijke oplossing onontkoombaar om te zorgen voor adequaat beheer op korte termijn.

8. Aansturing en management doorontwikkeling naar scenario 3

We benoemen dit punt kort. Het maakt formeel geen deel uit van de beheeropgave. We benoemen kort de raakvlakken. Deze taak is nu belegd bij de programma-organisatie. Het gaat hier om een specifieke opgaaf voor de vier overheden gezamenlijk die tevens elementen van strategisch, tactisch en operationeel beheer bevat. Nu al en dat zal alleen maar toenemen.

Voor de doorontwikkeling van het basisniveau LV naar het niveau uit scenario 3 lijkt daarom het uitgangspunt: gezamenlijk besluiten, van belang om te continueren. De belangrijkste reden is dat besluitvorming hierover direct verbonden is met de inhoudelijke behoeften vanuit de uitvoering en de omvang van de kosten van het operationeel beheer. Dit vereist consensus tussen de vier overheidspartijen, omdat zij gezamenlijk voor de (meer)kosten van beheer opdraaien. De keuze om de aansturing van het proces van doorontwikkeling van de basisvoorziening Lv door een programma-organisatie (in de volgende fase) of door de tactische beheersorganisatie te laten vervullen is nog een te maken keuze. Ook het moment van de start van de doorontwikkeling en het tempo zijn nog nader te bepalen.

9. Informatiepunt

beheer ervan nog uitzoeken

VERKENNING BEHEER DSO

Memo /

Aan:	OGB
Van:	art 5.1 lid 2 sub e & art 5.1 lid 2 sub e, duo trekkers art 5.1 lid 2 sub e & art 5.1 lid 2 sub e, team verkenning
Datum:	24 mei 2018
Onderwerp:	Startnotitie acceptatieproces DSO LV, 2e versie t.b.v. OGB plenair

Leeswijzer

In deze notitie komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De opdracht
2. Het beoogde resultaat
3. De context
4. Doel, aard en aanpak acceptatieproces
5. Een eerste uitwerking van de vier deelopdrachten

1. Opdracht

1. Werk het proces, de criteria en de kwaliteitseisen die de bevoegde gezagen stellen uit waarlangs zij als toekomstige gebruikers en betalers gezamenlijk componenten van DSO LV die opgeleverd worden -en uiteindelijk het geheel- toetsen, testen en accepteren voor gebruik. Laat hierin de volgende vijf kernvragen terug komen:
    1. Krijgen we geleverd conform afspraak?
    2. Werkt het in de uitvoeringspraktijk bij 400 bevoegde gezagen?
    3. Is het efficiënt en flexibel te beheren?
    4. Werkt het technisch, in relatie tot de beheeropgave?
    5. Kan het onderdeel (en daarna het geheel van DSO-LV) in gebruik worden genomen en kan een beheer-gereed verklaring worden afgegeven?

2. Werk de verantwoordelijkheidsverdeling voor het acceptatieproces, het gremium dat het acceptatieproces uitvoert en het daarvoor benodigd mandaat, in afstemming met de voorstellen die worden ontwikkeld voor regie op tijdelijk beheer, en de planning uit.

3. Werk een escalatieladder uit voor situaties waarin ontwikkelaars en toekomstige gebruikers van mening verschillen over de werkbaarheid van de component en het geheel. Neem hierbij een mogelijke rol van het Gateway bureau BZK mee.

4. Benoem mogelijke knelpunten in relatie tot het proces van acceptatie

2. Resultaat

Richtinggevend voorstel en besluit via OGB in BO over acceptatieprotocol, escalatieladder, set van acceptatiecriteria en planning voor de losse componenten en het geheel.

3. Context

Op dit moment worden binnen het programma DSO onder regie van RWS vijf onderdelen van de basisvoorziening DSO LV ontwikkeld door verschillende partijen. DSO LV c.q. de resp. onderdelen ervan moeten uiterlijk vanaf 1 januari 2021 gereed zijn voor gebruik door ca. 400 bevoegde gezagen en gebruik kunnen maken van LVBB, GDI etc. Onderdeel van het bouwproces is het uitvoeren van tests en demo-sessies met de bevoegde gezagen. Het streven is om z.s.m. na oplevering van de onderdelen deze al beschikbaar en zichtbaar te maken voor de gebruikers.

De verschillende onderdelen worden volgens de planning van de programmaorganisatie in de periode tussen nu en 1 juli 2019 successievelijk opgeleverd en kunnen dan in gebruik worden genomen en beheerd. Nu zijn daar voorlopig de ontwikkelpartners voor aangewezen. Zo hebben de ruim 400 bevoegde gezagen minimaal 1,5 jaar de tijd voor de (technische) aansluiting, het vullen van DSO LV met eigen content en de organisatorische aanpassingen die nodig zijn om in en met DSO te kunnen werken.

De onderdelen (te specificeren in producten) die reeds/op korte termijn klaar zijn en het acceptatieproces kunnen gaan doorlopen zijn:

- Stelselcatalogus
- Standaarden (toepassingsprofielen omgevingsdocumenten)
- Viewer
- Customer journeys

Het acceptatieproces vormt de schakel tussen het opleveren van het product door de bouwer en het in operationeel beheer geven ervan aan de betreffende organisatie (dat kan dezelfde zijn als de bouwer). In deze schakel is tot nu toe niet voorzien. Dit is op korte termijn wel nodig en urgent om te zorgen dat een product in gebruik kan worden genomen om er als bevoegde gezagen/gebruikers mee te oefenen en daarnaast ook gebruikt kan worden in de ontwikkeling van andere producten , om tijd te hebben om te leren, te voorkomen dat een product veroudert en om te zorgen dat bij het oefenen van gebruik ondersteuning kan worden aangeboden vanuit het programma.

4. Doel, aard en aanpak acceptatieproces

Doel van het acceptatieproces is:

- Vast te stellen dat het geleverde onderdeel van DSO-LV (product) voldoet aan de gestelde technische, functionele en gebruikerseisen en –in tweede instantie- dat DSO-LV als geheel voor alle bevoegd gezagen functioneert conform de bedoeling.
- Decharge te verlenen aan de programmaorganisatie resp. bouwer.
- Vast te stellen dat het product gereed is voor overdracht en zo het overdrachtsmoment naar de operationeel beheerder te markeren, op basis van de afspraken over de manier van overdracht en uitvoering van de operationele beheertaak die overigens nog gemaakt moeten worden (gebeurt in de opdracht tijdelijk beheer).

Voor de inrichting van het acceptatieproces zijn twee omstandigheden van belang, die maken dat we voor een maatwerk oplossing kiezen:

1. *De gekozen Agile werkwijze bij het ontwikkelen van de verschillende producten van DSO-LV*. Gezien de gekozen werkwijze en de betrokkenheid daarbij vanuit de bevoegde gezagen (BLM-ers) zien we het acceptatieproces als het sluitstuk van een proces van co-creatie tussen de ontwikkelpartijen enerzijds en de bevoegde gezagen anderzijds. Dit betekent dat de acceptatie het formele sluitstuk is van het ontwikkelproces, maar materieel acceptatie al tijdens het proces is meegenomen.
2. *De dubbeling van rollen.* De (bundeling van de) bevoegde gezagen hebben zowel de rol van opdrachtgever als toekomstig gebruiker, de ontwikkelpartij is tevens de beoogd operationeel beheer partij. Dit vereist zorgvuldige invulling van de verschillende rollen, waarbij een onafhankelijke oordeelsvorming van de beoogde beheerpartij over het product dat door de eigen organisatie ontwikkeld is, geborgd wordt.

In het acceptatieproces maken we per product dat opgeleverd wordt een onderscheid in drie beoordelingen:
1. De technisch functionele kant van het product
2. De inrichting van het overdrachtsproces van het product van de ontwikkelpartij naar beheerpartij
3. De vraag of de beheerpartij klaar is voor in beheer neming.

Dit proces (fase 1) mondt uit in een voorlopige goedkeuring van het betreffende product en het voorgenomen overdrachtsproces; op basis hiervan vindt de overdracht plaats en start het tijdelijk operationeel beheer[1].
Wanneer alle producten opgeleverd zijn volgt (fase 2) een beoordeling van de werking van het geheel aan producten, zowel binnen DSO-LV als in de keten. Deze laatste stap mondt uit in een definitieve goedkeuring van de verschillende producten en DSO-LV als geheel.

De beoordeling van het technisch/functionele kant van een product gebeurt op basis van het vastgestelde GPvE en Doelarchitectuur. Dit is de eerste stap in het acceptatieproces. Feitelijk is dit een formele toets op het resultaat van het gezamenlijke ontwikkeltraject, waarin tussentijds met medewerking van de BLM-ers al is getoetst op het GPvE, DA en de opdrachtbrief. De conclusie van deze stap zal in de praktijk gezien de keuze om Agile te ontwikkelen niet zwart-wit zijn maar de vorm aan nemen van: “accepteren mits” (binnen een bepaalde periode wel aan de criteria wordt voldaan/bepaalde corrigerende maatregelen zijn genomen/….enz. en/of “accepteren want” (we weten dat niet voldaan is aan bepaalde criteria en we accepteren de risico’s/gevolgen want… , “of we weten dat op korte termijn de voorziening kan worden opgewaardeerd”. Per keer dient dus beoordeeld te worden of het betreffende criterium relevant is en of het niet voldoen aan het criterium een probleem of showstopper is.
Het acceptatieteam zal bij de beoordeling van de technisch/functionele kant gebruik maken van de tussentijdse (toets) gegevens en acceptatie per increment door de programmaorganisatie DSO.

Voor de beoordeling van de manier waarop het overdrachtsproces vorm wordt gegeven en de vraag of de beheerorganisatie er klaar voor staat zal het acceptatieteam een beroep doen op de beoogde (tijdelijke) operationele beheerorganisatie.

Wanneer de operationele beheerorganisatie bekend is zal die een grotere rol krijgen in het acceptatieproces op de volgende punten:
- Doet de technisch/functionele toets en beoordeelt beheerbaarheid met waarborg van functiescheiding t.o.v. ontwikkelen

[1] Voor de consequenties voor de afspraken over de betaling zie de notitie Financiële aspecten.

- Is primair verantwoordelijk voor inrichting proces overdracht product en maakt daarover afspraken met ontwikkelpartij, onder regie tactisch beheer
- Is verantwoordelijk voor inrichting beheer in eigen organisatie

Het acceptatieproces is niet alleen een formele stap in het ontwikkelproces maar ook het moment om als OGB de in gebruik name naar buiten toe uit te dragen en op die manier gebruik te stimuleren.

5. Uitwerking van de vier deelopdrachten

Ad 1: acceptatieproces, criteria en kwaliteitseisen

Acceptatieproces
Het voorstel is het proces van acceptatie langs achtereenvolgens de volgende stappen te laten verlopen:

Voorfase; tot 1 juli 2018
Toetsingskader uitwerken per onderdeel en op het geheel: wat waren de eisen waaraan getoetst kan worden? Hieronder, zie kopje criteria, staat een eerste aanzet hiervoor.

Fase 1; 1 juli 2018 – 1 juli 2019, acceptatie per onderdeel

1. Betreffend product wordt door de bouwer via de programmaorganisatie opgeleverd aan de aan te wijzen “acceptatiegroep” (zie verderop).
2. Acceptatiegroep vraagt de beoogde organisatie voor (tijdelijk) operationeel beheer om een oordeel over (i) de technisch/functionele aspecten. (ii) de beheerbaarheid van het onderdeel in opgeleverde staat en eventuele aanbevelingen bij een onvoldoende positief oordeel om dat wel te kunnen geven en (iii) de vraag of de beheerkosten passen binnen budget. Ingeval de beoogde beheerorganisatie dezelfde is als de bouwer, borgt deze intern de noodzakelijke check and balances om tot een onafhankelijk oordeel over de acceptatie te komen.
3. Acceptatiegroep maakt een beoordeling van het opgeleverde overdrachtsplan en checkt bij de toekomstige beheerorganisatie hoe ver de voorbereidingen over in beheer neming zijn. Hier vindt een dialoog over plaats.
4. Acceptatiegroep voegt de bevindingen ad 2 en 3 samen tot een advies aan het OGB over de vraag of het product voorlopig kan worden goedgekeurd en overgedragen kan worden naar de (tijdelijke) beheerorganisatie.
5. OGB besluit over het advies van de acceptatiegroep.
6. OGB besluit wordt gecommuniceerd met bouwer en beheerpartij. Ingeval het besluit is dat nog niet geaccepteerd kan worden gebeurt dat onder vermelding van de op te lossen punten ‘onderhanden werk’. In dat geval doorloopt de verbeterde versie van het product of overdrachtsproces op een later moment de voorliggende stappen opnieuw.

- OGB evalueert t.b.v. toekomstige opdrachtverlening en de inrichting van het acceptatieproces

7. *Deelopdracht tijdelijk beheer bereidt op een parallel spoor intussen afspraken omtrent uitvoering operationele beheer met betreffende organisatie voor, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (wat wordt er van de beheerorganisatie al verwacht?).*

Fase 2, 1 juli – 31 december 2019; acceptatie op het geheel

8. Acceptatiegroep , of indien deze beschikbaar is de (tijdelijke) tactische beheerorganisatie, beoordeelt wanneer het laatste onderdeel voorlopig is goedgekeurd , de werkbaarheid en beheerbaarheid van DSO-LV als geheel. Bij een positief oordeel wordt de voorlopige goedkeuring van een product omgezet in definitieve goedkeuring van het product en wordt het geheel van DSO-LV geaccepteerd. Bij een afwijzend oordeel worden de op te lossen punten 'onderhanden werk' terug gelegd bij de ontwikkelaar(s) die daarvoor verantwoordelijk gehouden kan worden en wordt de verbeterde versie opnieuw in procedure gebracht.
9. Acceptatiegroep adviseert over definitief oordeel aan OGB
10. OGB besluit over definitieve goedkeuring producten en DSO-LV als geheel .
11. OGB besluit wordt gecommuniceerd met bouwers met dechargeverlening
12. OGB besluit wordt gecommuniceerd met beheerorganisaties.
13. *Afspraken omtrent operationeel beheer –op basis van de uitkomsten van stap 7- worden door deelopdracht tijdelijk beheer schriftelijk vastgelegd per beheerorganisatie.*
14. De feitelijke overdracht van bouwer naar beheerder vindt plaats.

<u>Typen criteria; eerste aanzet</u>

De acceptatie heeft op verschillende onderdelen plaats en heeft betrekking op zowel de opleverende instantie als de in beheer nemende partij:

1. Technisch/functioneel ; de eisen aan (de objecten van beheer van) de informatievoorziening. Het gaat dan om beantwoording van vragen als:
    a. Wordt qua architectuur , functionaliteit en performance opgeleverd conform het GPvE en Doelarchitectuur en eventuele opdrachtbrieven? (Deze check wordt tijdens het ontwikkelproces tussentijds ook al gedaan).
    b. Wordt in de voorziening aan de gestelde technische eisen voldaan? (Deze check wordt tijdens het ontwikkelproces ook tussentijds al gedaan).
    c. Is het onderdeel als af te zonderen component (geen silo-oplossing) gebouwd waardoor flexibiliteit in beheer mogelijk is?
    d. Is het onderdeel daadwerkelijk beschikbaar voor alle bevoegde gezagen?
    e. Is de connectiviteit (koppelvlakken) met de systemen van de bevoegde gezagen aan de kant van het product ('het stopcontact') geborgd? Waar blijkt dat uit? Is het getest en werkte het?
    f. Is het onderdeel feitelijk te gebruiken?

2. Overdracht; de eisen op het gebied van te treffen maatregelen om de overdracht van ontwikkelen naar beheer (transitie/implementatie) efficiënt en effectief uit te voeren. Het gaat dan om beantwoording van vragen als:
    g. Is de overdracht adequaat voorbereid? Is er een overdrachtsplan en planning beschikbaar, waarin ook de risico's in beeld zijn en de daarvoor te treffen beheersmaatregelen ?
    h. Kan de beheerorganisatie het product zonder nadere maatregelen tijdig in beheer nemen en kan dat efficiënt? Is er bijvoorbeeld een productbeschrijving/handreiking beschikbaar?
    i. Zijn met de beheerorganisatie de zakelijke afspraken rond over het beheer en de kosten?

3. Organisatie; de eisen aan de beheerorganisaties
    a. Is de beheerorganisatie adequaat toegerust voor het beheer?
    b. Is beveiliging van systemen en gegevens geborgd?
    c. Is de noodzakelijke individuele gebruikersondersteuning op een adequaat niveau ingericht? (Gebruikersondersteuning op collectief niveau is een taak van invoeringsondersteuning/tactische beheerorganisatie).

De acceptatiegroep, of indien deze beschikbaar is de (tijdelijke) tactische beheerorganisatie, is verantwoordelijk voor de beoordeling aan de hand van de door de leverende of ontvangende instantie overhandigde informatie. De acceptatiegroep hanteert bij de beoordeling van het geheel aan opgeleverde voorzieningen de volgende aanvullende criteria;

a. Kunnen de verschillende onderdelen digitaal met elkaar communiceren?
b. Is het geheel aan onderdelen voldoende stabiel om in hun onderlinge samenhang te functioneren?
c. Werkt het geheel van DSO-LV in de keten?

Ad 2; verantwoordelijkheden, organisatie

Het uitvoeren van het acceptatieproces gebeurt onder verantwoordelijkheid van de vier overheden c.q. het collectief van de bevoegde gezagen in hun hoedanigheid van opdrachtgever en als toekomstige gebruikers en betalers vertegenwoordigd in het OGB, totdat het strategisch en tactisch beheer tijdelijk of permanent is ingericht. Besluitvorming over acceptatie van onderdelen en uiteindelijk het geheel vraagt aparte agendering in het OGB. In verdergaande vorm kan ook de setting van het OGB worden aangepast, in die zin dat nu de rol van gebruiker en opdrachtgever leidend is. Dat kan zich onder andere uiten in een andere vorm van agendering, invulling van het voorzitterschap en besluitvorming.

Varianten voor uitvoeren acceptatietest

In bovenstaande beschrijving is er vanuit gegaan dat een acceptatiegroep voor de korte termijn de opdracht krijgt het acceptatieproces uit te voeren. Het gaat dan om een aparte acceptatiegroep met 2 vertegenwoordigers van resp. Rijk, VNG, IPO en UvW op basis van expertises per bevoegd gezag of hun koepels of ondersteuningsorganisaties (Waterschapshuis, BIJ 12, VNG Realisatie, Logius?) (1 gebruiker op inhoud, 1 informatie annex technisch onderlegd medewerker/expert GPVE/DA), onder leiding van een onafhankelijke deskundige derde, totaal 10 leden.

Alternatieven zijn:

a) Een bestaande overheidspartij (uit het bereik van de vier overheden) aanwijzen.
b) Een onafhankelijke derde partij (bijv. bureau Gateway BZK of adviesbureau) aanwijzen.
c) Indien van toepassing aansluiten bij voorstellen van het duo tijdelijk beheer over aan te wijzen organisatie voor tactisch beheer

Het voorstel is op korte termijn een acceptatiegroep in te richten en daarna te kiezen voor c) wanneer het tactisch (tijdelijk) beheer is ingericht.

Ad 3; escalatieladder

Aan de hand van de uitkomst uit het acceptatieproces kan diegene die verantwoordelijk is voor het acceptatieproces beoordelen of een product aan de eisen voldoet en of de getroffen voorbereidingen ten aanzien van de overdracht en het operationeel beheer voldoende zijn. Hier vindt een afweging plaats op basis van relevantie van de drie hiervoor genoemde typen

criteria. In het voorstel wordt deze afweging voorlopig binnen het acceptatieteam en op een later moment door de tactisch beheerorganisatie gemaakt. Zij geven een Go-No go advies aan het OGB.

Het is belangrijk aan de voorkant een voorziening te treffen voor het geval er discussie ontstaat over de vraag of er geaccepteerd kan worden of niet.
Wanneer er verschil van inzicht ontstaat tussen de vier overheidspartijen als opdrachtgever en/of toekomstig gebruiker is het, passend bij de interbestuurlijke samenwerkingsverhoudingen, aan het OGB om hiervoor via verdiepend overleg een oplossing te vinden.
Het voorstel is verder af te spreken dat onoverbrugbare verschillen van mening tussen de toekomstige gebruikers als collectief enerzijds en de bouwer en/of de beheerorganisatie anderzijds over de vraag of een onderdeel resp. het geheel geaccepteerd en/of in beheer genomen kan worden, worden beslecht door middel van een onafhankelijk, bindend oordeel van een derde instantie, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan bureau Gateway van BZK.

Ad 4; **Grootste knelpunten die we tot nu toe zien**
Uit de gevoerde gesprekken en bestudeerde grote hoeveelheid documenten halen we de volgende knelpunten. Deze managementproblemen moeten parallel aan het acceptatieproces z.s.m. worden opgelost.

Om aangesloten te zijn op DSO LV en het op de beoogde manier te kunnen gebruiken moeten de individuele bevoegde gezagen de nodige acties uitvoeren. Voor een deel worden deze acties vanuit de resp. koepels geïnitieerd en/of uitgevoerd. De uit te voeren acties hebben betrekking op de technische aansluiting, het inhoudelijk vullen en de veranderkundige opgave *** nog verder uitwerken in afstemming met klankbordgroep en met de te maken implementatiestrategie***.

Een groot knelpunt blijkt het ontbreken van planning wanneer de verschillende producten worden opgeleverd een heldere instructie voor de softwareleveranciers van de bevoegd gezagen: wat moeten zij doen om het bevoegd gezag aan te sluiten op DSO en voorbereid en klaar te zijn voor gebruik (‘de stekker’).. De roep om duidelijkheid op dit punt in de vorm van een concreet draaiboek is sterk. Vraag is of de roadmap die het programma nu ontwikkelt daarin voldoende voorziet.

Ook als knelpunt is genoemd het ontbreken van afspraken over gebruikersondersteuning. Vooronderstelling is dat deze taak bij de toekomstige operationele beheerorganisatie ligt. Zo is dat ook meegenomen in de startnotitie financiële vraagpunten.

Een ander knelpunt, al voor het acceptatieproces lijkt te zijn dat de architectuurplaat nog niet stabiel is en het PvE nog niet aangepast is aan de beslissingen van OGB en BO over de basisvoorziening LV per 1 januari 2021. Zo ontbreekt een helder toetsingskader voor de beoordeling van de vraag of de bouwer oplevert wat is afgesproken met als risico dat daar voortdurend discussie over ontstaat. Besluitvorming over het nieuwe GPVE en DA is voorzien in het OGB van 12 juni as, maar aansluiting bij de activiteiten door de ontwikkelpartijen is onbekend.

Een ander knelpunt is de onduidelijkheid over de doorontwikkeling tussen medio 2019 en 2021 en daarmee hoe dat in het acceptatieproces wordt meegenomen. Dit hangt samen met de financiële discussie en de mate van volledigheid van het DSO medio 2019.

VERKENNING BEHEER DSO

Memo

Aan:	OGB sessie
Van:	OGB duo. art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e & art 5.1 lid 2 sub e, team verkenning
Datum:	24 mei 2018
Onderwerp:	Startnotitie financiering DSO LV

Leeswijzer

Deze notitie is opgesteld ten behoeve van de werksessie van het OGB van 28 mei aanstaande. In deze notitie komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De opdracht
2. De kosten van beheer
   - Raming van kosten van beheer
   - Afspraken met ontwikkelpartners
   - Nadere afspraken over dekking tot 2021
3. Verrekening en dekking van kosten
4. Budget voor ontwikkeling en doorontwikkeling
5. Samenvattende conclusies

- Bijlagen 1-3.

1. De opdracht

1. Geef inzicht in de kosten van beheer (zo mogelijk uitgesplitst naar operationeel beheer en strategisch/tactisch beheer) DSO Lv en Informatiepunt voor periode tot 2021 en voor periode na inwerkingtreding van DSO-LV Basis.
2. Ga na welke afspraken er gemaakt zijn of kunnen worden over de jaarlijkse kosten en betaling ervan met partijen die ontwikkeling/pre-productie/tijdelijk beheer doen en voor welke periode die afspraken gelden.
3. Werk oplossingsrichtingen uit voor de financiële verrekening en dekking van de kosten van beheer in de fases van tijdelijk en permanent beheer, en de mogelijkheden om opbrengsten te genereren. Besteed daarbij aandacht aan de route via GF en PF/facturering.
4. Maak inzichtelijk welk budget nog beschikbaar is voor doorontwikkeling op het moment dat het basisniveau van DSO-LV uitontwikkeld is en werk de financiële kaders voor doorontwikkeling naar scenario 3 uit, zowel qua benodigde investering en financiering als qua effect op de operationele beheerkosten in de eindsituatie.

De 4 vragen van de opdracht werken we hieronder uit. We bouwen het zo feitelijk mogelijk op door een overzicht te geven van de eerder gemaakte financiële afspraken op dat punt en door zo concreet mogelijk feitelijke financiële informatie te vermelden. De voorlopige cijfers hebben we hieronder verwerkt.

2. Inzicht kosten beheer

Voor een goed begrip van de kosten en om de vervolg vraag te kunnen beantwoorden wie welke kosten draagt is het nodig eenduidige definities te hanteren van de typen kosten en de fases en onderdelen waar ze betrekking op hebben.

Tot nu werd uitgegaan van de volgende indeling.

- Kosten Pre-productie
- Kosten Tijdelijk beheer
- Kosten Permanent beheer basisniveau
- Kosten permanent beheer scenario 3

We hebben aan het programma gevraagd om ramingen af te geven voor deze kosten. Dan blijkt dat het onderscheid, zoals hiervoor beschreven, in de praktijk moeilijk is te maken. In overleg met het programma komen we tot een andere indeling: de verschillende kostensoorten van beheer afgezet tegen de jaren:

1. Technisch en applicatiebeheer:
   - instandhouding van de informatiesystemen (apparatuur, programmatuur),
   - afschrijvingen/vervanging,
   - up to date houden van de voorziening en correctief onderhoud en nieuwe releases
2. Management en aanjagen van gebruik:
   - stimuleren en managen gebruik en organiseren van gebruikersondersteuning (support, helpdesk)
3. Functioneel beheer:
   - instandhouding van de functionaliteit van de informatievoorziening.
   - Ondersteuning en evaluatie van het gebruik en reageren op nieuwe wensen die tot wijzigingen kunnen leiden,
   - Opschaling van infrastructuur met toename gebruik,
   - Licentiekosten

(Zie bijlage 1 voor een nadere uitleg en beschrijving van definities).

Technisch en applicatiebeheer gaat al op de korte termijn gelden voor onderdelen die gereed zijn voor gebruik. Dit is nodig om van die voorzieningen ook gebruik te maken bij de ontwikkeling van andere onderdelen bijvoorbeeld bij praktijkproeven. Dit is nog op kleine schaal en wordt door het programma gefinancierd tot 1 januari 2019 onder de noemer preproductiekosten. De beheerkosten onder 2 en 3 gaan ook op korte termijn lopen, maar zijn dus nog niet gedekt.
We hebben in onderstaande tabel een eerste globale en indicatieve raming opgenomen die is afgegeven door het programma. De cijfers zijn gemiddelden.

Beheer DSO-LV basis in fasen en kostensoorten	Type kosten		2017	2018	2019	2020	2021-
Technisch beheer	Vaste kosten		0.6	3.7	4	4.5	4.5
Managen van ingebruikname	Eenmalige kosten gerelateerd aan invoering		0.5	1	1	1	1
Kosten van gebruik	Variabele kosten, naar rato van gebruik: snelle toename door opschaling gebruik (content) en aantal aanlsuitingen (vooral gemeenten)		0	5.2	3 - 5	6.5- 15.0	6.5 - 15.0
Totale beheerkosten			1.1	9.9	8.0 - 10.0	12 - 20.5	12 - 20.5
Bandbreedte kosten	Bandbreedte kosten: afhankelijk van performanceniveau/ nadere keuzes/inkoopproces.				2	8.5	8.5
waarvan gedekt door programma	4.3						
Totaal kosten tijdelijk beheer DSO-LV (2017-2021)	26.7 - 37.2						

Zie de tabel in bijlage 1 voor een uitgebreider overzicht van de verschillende kostensoorten van beheer afgezet tegen de jaren.

2.1 Analyse en conclusies

Wat zien we in de tabel:

- De kosten van beheer nemen snel toe met de jaren vanaf nu en worden gestabiliseerd bij inwerkingtreding
- Er is ruimte voor sturing op de kosten, afhankelijk van mate van doorbelasting van andere voorzieningen en het performanceniveau:
    - De kosten van LVBB drukken voor 40% op de variabele kosten van gebruik. LVBB belast alle kosten door aan DSO.
    - De kosten van het O-loket drukken voor 25% op variabele kosten. Een langere responsetijd en serviceniveau kunnen de kosten drukken.
    - Dat geldt ook beheer standaarden: samenvoegen van beheer standaarden bij 1 ipv 2 organisaties.
    - Kosten zijn afhankelijk van de onderhandeling/inkoopproces
    - We hebben gevraagd om andere parameters waarop je kan sturen.
    - We begrijpen dat de mate van gebruikersondersteuning ook een groot effect heeft op de variabele kosten en de wijze waarop dat georganiseerd wordt (inzet van medewerkers bevoegde gezagen of niet).
- De structurele operationele beheerkosten van DSO-LV basis bedragen in deze opstelling in een bandbreedte: circa 12 tot 20,5 miljoen per jaar
- Er staat inmiddels € 2 mln. op de lat aan kosten voor de voorbereiding van tijdelijk beheer; hiervoor is nog geen afspraak over de financiering gemaakt.
- Voor de periode van 2017 tot 2021: bij inwerkintreding wet bedragen deze kosten getotaliseerd 31 tot 41,5 miljoen (excl. Governance en informatiepunt). Daarvan is 4,3 miljoen door programma nu gedekt.
- Kosten tactisch beheer DSO komen hier nog boven op en zijn afhankelijk van het te kiezen organisatie beheer scenario. Schatting circa 2 miljoen in het geval van een ketenregieorganisatie. In geval van een bestaande organisatie is dat onderhandelbaar.

- Conform het financieel hoofdlijnenakkoord worden de kosten voor het informatiepunt ook verrekend tussen de gebruikers. De structurele beheerkosten zijn nog niet bekend en

zullen ook sterk afhangen van de wijze van organisatie en te hanteren serviceniveau in de toekomstige situatie (Nu RWS). De 10 miljoen ontwikkelkosten uit het FA zijn eind 2018 besteed. Tot inwerkingtreding is naar schatting dan nog 6,8 miljoen nodig.

Voor de betaling van de kosten van permanent beheer gelden de volgende financiële afspraken. Deze zijn destijds begroot op basis van de indicatieve cijfers voor:

- Digitaliserings scenario 2 maximaal: Rijk: € 5 mln/jr, Provincies: 1,6 mln/jr, Gemeenten: 18 mln/jaar, Waterschappen: 1,3 mln/jr ; in totaal max. 25,9 miljoen per jaar.

Op basis van deze eerste cijfers van het programma kunnen we voorlopig eerste conclusies trekken over omvang van kosten en de verhouding met eerder gemaakte afspraken. De eerste ramingen lijken daar onder te blijven.[1]

2.2 Afspraken ontwikkel/pre-productie/tijdelijk beheerpartijen

Voor de ontwikkelfase en preproductiefase zijn met ontwikkelpartijen samenwerkingsovereenkomsten gesloten. In het OGB zijn de volgende afspraken gemaakt over de rol van de ontwikkelpartijen en financiering in de tijdelijk beheer situatie:

> *"Het idee is om de strategische ontwikkelpartners voor maximaal drie jaar aan te wijzen voor het technisch operationeel beheer van de onderdelen die ze nu ontwikkelen. De verkenner zal daarover in gesprek gaan met de strategische ontwikkelpartners. Dit zal onderdeel worden van de opdracht aan de verkenner." (*OGB 17 december 2017)
> "*Tot het moment waarop (onderdelen van) het DSO door een beheerorganisatie in beheer worden genomen, wordt het tijdelijk beheer gedaan door het programma DSO. Hiervoor wordt een kostenadministratie bijgehouden omdat het programma hier nu geen financiering voor heeft". (*OGB februari 2018)

Uit het voorgaande is af te leiden dat er nu door het programma al afspraken zijn gemaakt met de ontwikkelpartners voor beheer in de pre-productiefase. We begrijpen dat er dringend behoefte bestaat deze verantwoordelijkheid z.s.m. over te dragen omdat:

- er in de afspraken al snel over de periode na medio 2019 wordt gesproken, en dat buiten het mandaat ligt van het programma
- het onderdeel van (tijdelijk) beheerafspraken is, waar nu inhoudelijk en financieel op vooruit wordt gelopen
- het programma middelen heeft voor pre-productie alleen in 2018, maar voor gebruikersbeheer en functioneel beheer geen middelen en mankracht heeft.

2.3 De kosten van beheer voorafgaand aan inwerkingtreding van de wet.

Door de agile methode is er geen digitale overgang van bouwen en ontwikkelen naar beheren. Onderdelen van DSO komen eerder klaar en moeten onderhouden worden, opdat ze niet weer verouderen voor de start en opdat ze (op kleine schaal) al bruikbaar zijn bij de ontwikkeling van andere onderdelen of selectieve gebruikersgroepen. Daarnaast is er behoefte om DSO-LV in de fase tussen gereedkomen en inwerkintreding van de wet al te laten werken, het gebruik er van te

[1] Op basis van de besluitvorming over complexiteitsreductie spreken we niet meer over scenario 2 maar over DSO-LV basis. De doorontwikkeling naar eindambitie (Digitaliserings scenario 3) kent de volgende bijdragen van respectievelijk maximaal: Rijk: € 11 mln/jaar, Provincies: € 3,3 mln/jaar, Gemeenten € 40 mln/jaar, Waterschappen € 2,7 mln/jaar. Samen 57 miljoen euro. Dat is nu niet aan de orde

ondersteunen, stimuleren en positief in de markt te zetten. Dat vraagt managementaandacht en sturing op gebruik en het vraagt beslissingen over de organisatie en mate van gebruikersondersteuning en dimensionering van de onderdelen op verwacht gebruik. Kortom beheer en vooral transitiemanagement van bouwen naar beheer.

Zoals in de tabel te zien lopen de kosten elk jaar op. De verwachting is wel dat hoe langer wordt gewacht met gericht en daadwerkelijk daarop sturen hoe duurder het wordt.

Wie draagt deze kosten? Het BA/FA is daar niet precies genoeg over, omdat destijds werd uitgegaan van gelijktijdigheid: van gereedkoming DSO en in werkintreding van de wet. Dat betekent dat voor de kosten van het beheer vanaf oplevering van onderdelen in tijdelijk beheer en beheer van DSO LV als geheel werkend systeem *tot aan inwerkingtreding van de wet* aanvullende afspraken moeten worden gemaakt, omdat het FA daar niet geheel in voorziet.

Er is een aantal opties:

A. *Rijk betaalt tot 2021:*
   - De kosten voor tijdelijk beheer, die nu al gemaakt worden bij het gereed komen van onderdelen, tot aan inwerkingtreding van de wet per 1-1-2021 door het Rijk te laten betalen met daarbij de ruimte voor het rijk om het DSO-LV in tijdelijk beheer te geven voor die periode

B. *Rijk betaalt tot medio 2019. Daarna kosten verdelen volgens verdeelsleutel:*
   - De kosten voor tijdelijk beheer, die nu al gemaakt worden bij het gereed komen van onderdelen, tot aan gereedkoming van DSO-LV in zijn geheel medio 2019 door het Rijk te laten betalen met daarbij de ruimte om die onderdelen in tijdelijk beheer te geven voor die periode.

C. *De kosten worden vanaf nu al gedeeld:*
   - De kosten voor tijdelijk beheer in lijn met de verdeelsleutel uit het FA te verdelen over de vier partijen, en eventueel voor de tijd die nodig is om het te regelen door het Rijk te laten voorschieten en later te verrekenen.

D. *DSO niet nu al in beheer nemen:*
   - De onderdelen die gereed zijn van het DSO-LV niet in tijdelijk beheer te nemen en dus niet voor gebruik ter beschikking te stellen. Dit geeft al problemen bij de ontwikkeling van overige functionaliteiten, omdat die er dan ook niet gebruik van kunnen maken.

Voorstel: dit vraagstuk als onderdeel van het gehele pakket oplossen, mede in relatie tot vertrouwen en reëel commitment op realiseren van ambitieniveau 3.

3. Oplossingsrichtingen verrekening en dekking kosten tactisch en operationeel beheer

3.1 Verrekening

Bij het ingaan van de afspraken uit het financieel hoofdlijnenakkoord dienen er ook praktische zaken te zijn geregeld, zoals hoe de verrekening plaats vindt. In het hoofdlijnenakkoord financiële afspraken is het volgende principe besluit voor de verrekening afgesproken:

De Rijksoverheid draagt de investeringskosten, iedere partij draagt zelf de transitiekosten en de uitvoeringskosten1 van de gezamenlijke voorzieningen worden gedeeld. Betrokken partijen behouden zelf de besparingen die optreden door de invoering van de stelselherziening.

Alle bevoegde gezagen dragen aan de hand van een procentuele verdeelsleutel bij aan de uitvoeringskosten (structurele kosten) van het informatiepunt en het digitale stelsel. Deze verdeelsleutel is berekend aan de hand van de huidige werklast in het 'domein' van de Omgevingswet van betrokken overheden. Dit leidt tot de volgende verdeelsleutel: Rijk: 19%, Provincies: 6%, Gemeenten: 70%, Waterschappen: 5%.
Om de kosten voor het digitale stelsel beheersbaar te houden wordt aan dit percentage een maximale bijdrage voor de structurele kosten van het centrale deel van het digitale stelsel en het informatiepunt gekoppeld.

Om aan deze verdeling uitwerking te geven zijn in het kader van de adviesgroep governance permanent beheer in 2017 twee opties ingebracht in het OGB: of via facturering of via verrekening via provincie en gemeentefonds, waarbij de waterschappen altijd gebruik maken van facturering. In de OGB-notitie is het volgende advies opgenomen:

"*Op basis van de uitkomsten van de werkgroep concludeert de adviesgroep dat zowel facturering als gebruik van de fondsen binnen de voorgestelde governance van het permanent beheer past mits het ook past bij de nog te maken keuze van de host-organisatie, uitgaande van de voorkeursvariant van de adviesgroep, zodat het ook aansluit op Staatssteun-, BTW- en rijksbegrotingsregels. Voorwaarde is ook dat facturering gebaseerd is op een eenvoudige verdeelsleutel en niet naar feitelijk gebruik. Zie bijlage voor een toelichting en de verschillende voor- en nadelen. De adviesgroep adviseert de keuze voor facturering of verrekening aan de afzonderlijke bestuurlijke partners te laten. Uitgaande van de voorkeursvariant van de adviesgroep om de beheerorganisatie in te richten via de beginselen van ketensamenwerking is het advies de taak van inning en verrekening binnen de ketenregieorganisatie te beleggen en bijvoorbeeld niet een apart incassobureau hiervoor in te richten.*
Gezien de taak- en rolomschrijving gekoppeld aan de governance, in de voorkeursvariant van de adviesgroep, lijkt de ketenregieorganisatie zowel bij facturering als via de fondsen de aangewezen organisatie voor de taak van inning en verrekening. Voordelen zijn daarbij de snelheid van handelen, de koppeling tussen mandaat en budget en de koppeling tussen financiële en inhoudelijke beheercyclus." (OGB 26 oktober 2017)

Het OGB heeft hier destijds geen besluit over genomen.

Analyse en conclusies

De verrekening is te beschouwen als een technische kwestie en is prima op te lossen, nadat er keuzes zijn gemaakt voor de beheerorganisatie. De keuze voor tactisch beheer heeft wel invloed op de mogelijkheden van inning van de kosten van beheer. In aanvulling op het in 2017 aan het OGB voorgestelde (zie ook bijlage 1) is daarover op te merken dat de route van uitname uit het Provincie- en gemeentefonds **alleen** kan als er een taakmutatie plaatsvindt naar het Rijk. Dat betekent dat het rijk dan verantwoordelijk is voor de taak en het budget wordt overgeheveld naar de rijksbegroting. De andere mogelijkheden van uitname zijn met ingang van 2017/2018 stopgezet. Blijft over facturering voor alle andere gevallen dat het rijk de taak niet wettelijk (alleen) krijgt. De VNG kan dat (eenvoudig) laten aansluiten bij de methodiek van het fonds GGU. Er is wel een besluit nodig over de grondslag van inning; voor de hand liggend is het inwonertal. Het IPO zal zelf facturen moeten sturen aan de provincies of hen rechtstreeks laten betalen jaarlijks. De waterschappen kunnen aansluiten bij huidige route van "Rijksfactuur".

De conclusie is dat de wijze van verrekening afhangt van de keuze voor de organisatie van het beheer. Alleen in de optie dat het rijk het beheer formeel gaat doen is de route via de fondsen

een optie. Dan moet er geen wisseling zijn in bedragen. Een keer uitname voor een bepaald bedrag en het Rijk is dan vervolgens verantwoordelijk.

Vraag: **Hoe kijken VNG/ gemeenten, IPO/provincies en Unie/waterschappen naar de opties? Uitname als model doet 1 keer pijn: is dat een probleem in het licht van de grote getallen of is het een rimpeling? Facturering doet elk jaar pijn.**

Verder is het vooral een technische kwestie die we oplossen als we weten wat operationeel beheer kost en wie het gaat doen. Onderwerp heeft nu geen extra aandacht nodig.

3.2 Mogelijkheden voor dekking van de kosten uit leges

In de afgelopen periode speelde ook de vraag of er mogelijkheden zijn om tot dekking van de kosten van individuele partijen te komen, bijvoorbeeld via leges of het vergroten van het lokaal belastinggebied. In het FA zijn er in algemene zin afspraken gemaakt (zie kader onderstaand), maar niet toegespitst.

De basisaanname is dat de kosten van beheer opwegen tegen de besparing van kosten die optreden als gevolg van invoering van de wet.

De mogelijkheden om aanvullend leges te heffen liggen politiek-bestuurlijk niet gemakkelijk en zijn in elk geval voor gemeenten zelf beperkt, omdat de wettelijke ruimte beperkt is voor aanvullende heffingen en omdat er al een teruggang komt in inkomsten uit leges door meer vergunning vrije activiteiten. Dat maakt afroming onaantrekkelijk. We stellen voor de mogelijkheden van dekking van beheerkosten uit leges hiermee te laten rusten.

Dan blijft alleen over de mogelijkheid om gebruikers (niet overheden) rechtstreeks te laten betalen voor diensten van DSO-LV. Voor basisdienstverlening is dat in strijd met de uitgangspunten. Voor aanvullende dienstverlening, waarin de beheerder of marktactiviteiten ontplooit of extra's levert aan bedrijven waar behoefte aan is, kan daarvoor mogelijk een vergoeding worden gevraagd tegen kostendekkend tarief (mededingingsrecht). Zoals het Kadaster dat al doet.

Dat zijn inkomsten die kunnen worden gebruikt voor dekking van kosten beheer en/of voor verdere investeringen in scenario 3. Wat vinden de OGB-leden van dat laatste en het druist niet in tegen de afspraken dat rijk investeert? Er zijn in dat verband dan een aantal opties, die wellicht kunnen worden voorgelegd, als ook verkend is welke inkomstenmogelijkheden dit geeft:

1. Ambitie handhaven en uitsmeren in de tijd met extra geld van voorjaarsnota's Rijk.
2. Ambitie handhaven en financieren met inkomsten DSO (doorbelasten diensten)
3. Mix van 2 en 3.

De ambitie beperken wordt niet als optie gezien.

Het voorstel is:

1. **Leges als dekking laten rusten**
2. **Optie van verwerven inkomsten voor aanvullende diensten bespreken en eventueel nader verkennen en bestuurlijk voorleggen**
3. **Vervolgens bij selectie van beheerorganisatie DSO-LV eis meenemen van competentie verwerven inkomsten door de operationele beheerorganisatie voor aanvullende diensten**

Ter informatie hebben we in bijlage 3 nog de overige afspraken uit het FA opgenomen, waaronder die van in beeld brengen van alle financiële effecten van de wet een half jaar voor invoering.

4. Kosten en budget ontwikkeling DSO: basis en doorontwikkeling naar scenario 3

In het financieel hoofdlijnenakkoord zijn de volgende afspraken gemaakt over de investeringskosten:

> *'De Rijksoverheid draagt de investeringskosten van het digitale stelsel, de invoeringsondersteuning en het informatiepunt.*
> *2. De investeringskosten voor het digitale stelsel hangen samen met het uiteindelijk gerealiseerde digitale stelsel. De maximale investeringskosten zijn eenmalig € 150 mln. op basis van de inschattingen voor digitaliseringsscenario 3.* ***Wanneer dit bedrag in beeld komt zullen partijen conform afspraak 10 met elkaar in gesprek gaan om te zoeken naar oplossingen.***
> *3. Er wordt gekozen voor een compleet pakket aan invoeringsondersteuning, zoals dat in de programmadefinitie 3 invoering is opgenomen. De maximale investeringskosten voor de invoeringsondersteuning worden vastgesteld op eenmalig € 35 mln.*
> *4. De maximale investeringskosten voor het informatiepunt zijn eenmalig € 10 mln.*
> *5. Vanuit het belang van snellere en betere besluitvorming over de fysieke leefomgeving en ter stimulering van onder andere het digitaal zaakgericht werken, het gebruik van nieuwe standaarden en andere doelgroepspecifieke implementatievraagstukken met betrekking tot zaak- en ketengericht werken bij de afzonderlijke partijen wordt in totaal eenmalig € 18 miljoen extra ter beschikking gesteld. De Unie van Waterschappen kan aanspraak maken op maximaal € 5 mln. van het beschikbare budget en de VNG op maximaal € 13 mln. van het beschikbare budget. Hiervoor wordt binnen 6 maanden een stimuleringsregeling opgesteld die betreffende partijen in staat stelt om zo veel mogelijk zelf over de toedeling hiervan te beslissen.'*

Voor de 150 miljoen investeringskosten DSO geldt het volgende financiële overzicht:

Gemaakte kosten	56,9
Geraamde kosten Basisniveau DSO-LV	111,6
Te ramen kosten voor upgrade naar Scenario 3	- Informatieproducten/stimulering: PM - Samenwerkingsfunctionaliteit: PM (volgens art 2-onderzoek: 5 mln) - Loket: PM (art 2 onderzoek: geen geld) - Onderzoekshulp: PM (art 2 onderzoek: 3 mln) - Upgrade basisniveau naar scenario 2: PM - Organisatie/overheadkosten: PM
Beschikbaar budget voor upgrade (bij het beschikbaar zijn van 150 mln en excl risico's)	16,4 miljoen (150-18-5-111,6)

4.1 Analyse en conclusies

Door 111 miljoen basisniveau, 18 miljoen subsidie en 5 miljoen informatieproducten is er beperkt budget van de 150 miljoen over voor upgrade, namelijk 16,4 miloen euro. In deze cijfers is de risicoreservering niet meegenomen (26 miljoen). Met risicoreservering wordt bedoeld het bedrag dat voor onvoorziene risico's nodig is. Hier is pas later rekening mee gehouden en dus nooit in Fa

meegenomen. Dit geld was uiteindelijk bij IenM wel gereserveerd, maar niet meegekomen naar BZK.
Ten slotte. In de gesprekken is gebleken dat het overeind houden van de ambities en financieel mogelijk maken daarvan een belangrijke voorwaarde is voor het kunnen oplossen en regelen van het beheervraagstuk. Het rijk zal daarover uitsluitsel moeten bieden de komende weken, zo mogelijk al de 28e. De inzet van het rijk is om nu de financiering te regelen voor afbouwen van DSO-LV basis en het komende jaar(en) bij voorjaarnota de middelen voor de upgrade naar scenario 3 te verwerven.

5. Samenvattende conclusies

1. Door de agile ontwikkelmethode gaan de kosten van beheer eerder lopen dan na afronding DSO; vanaf 2017 al. Deze bedragen tot aan inwerkingtreding wet circa 26 tot 37 miljoen euro.
2. Voor de dekking er van moeten nadere afspraken worden gemaakt.
3. Het is van belang dat er zsm sturing plaats vindt vanuit beheer op de te maken keuzes en daarmee op beperking van de kosten van beheer
4. De kosten van structureel beheer na inwerkingtreding wet worden nu geraamd op 12 tot 21 miljoen per jaar. Deze blijven daarmee binnen de maximale ramingen van het FA.
5. Voor de dekking van de kosten van beheer lijken leges geen begaanbare route
6. Voor aanvullende dienstverlening van DSO-Lv kan overwogen worden een tariefstructuur mogelijk te maken om de kosten van doorontwikkeling cq beheer deels mee te vergoeden.
7. Voor het oplossen van het beheervraagstuk tussen de partners in zowel financiële als organisatorische zin is duidelijkheid nodig over het voortzetten van de investeringen door het rijk voor upgrade DSO-Lv naar de eindambitie (scenario 3 uit het Bestuursakkoord).

Bijlage 1: Tabel kostensoorten beheer uitgezet naar jaren en definities Beheer

1. Eerste indicatieve raming van kosten van beheer DSO-LV

Beheer DSO-LV basis in fasen en kostensoorten	Type kosten		2017	2018	2019	2020	2021-
Technisch beheer:	Vaste kosten		0.6	3.7	4	4.5	4.5
Correctief onderhoud							
Preventief onderhoud							
"Realisatie"infrastructuur	Oefen, Test en Acceptatie omgevingen						
Managen van ingebruikname:	Eenmalige kosten gerelateerd aan invoering		0.5	1	1	1	1
Stimulering gebruik							
Lab, oefen en consultaties							
"Invoering"omgevingen	Aansluit, oefen en trainingomgeving						
Kosten van gebruik:	Variabele kosten, naar rato van gebruik: snelle toename door opschaling gebruik (content) en aantal aanlsuitingen (vooral gemeenten)		0	5.2	3 - 5	6.5- 15.0	6.5 - 15.0
Kosten licenties en capaciteit							
Gebruikers ondersteuning							
"Productie" infrastructuur	"(pre)Productie omgeving						
Kosten aan derden	Bijv. kosten CA voor koppelingen, GDI, etc.						
Totale beheerskosten			1.1	9.9	8.0 - 10.0	12 - 20.5	12 - 20.5
Bandbreedte kosten	Bandbreedte kosten: afhankelijk van performanceniveau/ nadere keuzes/inkoopproces. LVBB is 40% kosten en O-loket 25%				2	8.5	8.5
waarvan gedekt door programma	4.3						
Totaal kosten tijdelijk beheer en opstarten DSO-LV	26.7 - 37.2						

2. Definities Beheer: kostensoorten en fases

In het kader van beheer en exploitatie wordt er tot nu toe gewerkt met de volgende definities die vooral betrekking op de fasering :

- pre-productie: beheer tot gereedkoming DSO medio 2019:
  "*Binnen het programma wordt de nazorg en integratie van functionaliteiten geregeld die in de zogenoemde 'pré-productiefase' van het deelprogramma DSO worden ontwikkeld. Pré-productie zorgt ervoor dat de DSO-componenten die gereed komen, beschikbaar zijn en blijven om op voort te bouwen en om er experimenten en praktijktesten mee te doen. Zodoende kan het DSO stapsgewijs opgebouwd worden. Pré-productie biedt een passend beheer van de betreffende componenten met voldoende flexibiliteit en ondersteuning. Pré-productie is onderdeel van de programmafase en zal door de ontwikkelpartners worden uitgevoerd."* (bron programmaplan/opdracht aan adviesgroep permanent beheer)
- Tijdelijk beheer: beheer vanaf gereedkoming en tot aan in werkintreding wet
- Permanent beheer: beheer vanaf 2021

Een andere definitie is dat tijdelijk beheer betrekking heeft op die situatie dat er nog geen permanente beheersorganisatie is aangewezen: als tijdelijke voorziening dus.

Typen kosten

Wat betref de kosten is in het Financieel hoofdlijnen akkoord de volgende definitie opgenomen:
Uitvoeringskosten: *structurele kosten die samenhangen met het gebruik, onderhoud en door-ontwikkeling van het digitale stelsel en de informatiepunten alsmede de kosten van de bevoegde gezagen bij het werken met en conform de wet*. (bron FA)

Doordenkend op het gemaakte onderscheid zou je kosten moeten kunnen toewijzen aan elk van de fasen:

- Kosten Pre-productie:
- Kosten Tijdelijk beheer:
- Kosten Permanent beheer basisniveau:
- Kosten permanent beheer scenario 3:

We hebben aan het programma gevraagd om ramingen af te geven voor deze kosten. Dan blijkt dat dit onderscheid in de praktijk moeilijk is te maken. In overleg met het programma komen tot een andere indeling: de verschillende kostensoorten van beheer afgezet tegen de jaren:

1. Technisch en applicatiebeheer:
   - instandhouding van de informatiesystemen (apparatuur, programmatuur),
   - afschrijvingen/vervanging,
   - up to date houden van de voorziening en correctief onderhoud en nieuwe releases
2. Management en aanjagen van gebruik:
   - stimuleren en managen gebruik en organiseren van gebruikersondersteuning (support, helpdesk)
3. Functioneel beheer:
   - instandhouding van de functionaliteit van de informatievoorziening.
   - Ondersteuning en evaluatie van het gebruik en reageren op nieuwe wensen die tot wijzigingen kunnen leiden,
   - Opschaling van infrastructuur met toename gebruik,

Bijlage 2: Overige afspraken uit FA

Overige afspraken uit FA

22. ***Gemeenten en provincies zullen voldoende mogelijkheden krijgen om de kosten van publieke voorzieningen te verhalen bij plankostenprocedures. Hiervoor zal de wetgever, in overleg met de VNG en IPO, voorstellen ontwikkelen.*** *Ook spreken partijen af dat op grond van de nog uit te werken AMvB's de mogelijkheden voor gemeenten en provincies om bij ontwikkeling de kosten van overheidsvoorzieningen - die op basis van het huidig recht vallen onder bovenwijkse voorzieningen en bovenplanse verevening - te verhalen bij de ontwikkelaars, in stand blijven.*

23. Als uit de hierboven beschreven trajecten oplossingen voor gemeenten en/of provincies komen en de redeneringen die daaronder liggen op vergelijkbare wijze van toepassing zijn op de legesproblematiek van de waterschappen, dan wordt een vergelijkbare oplossing van toepassing op de waterschappen.

Het huidige stelsel van omgevingsrecht met 26 sectorale wetten, meer dan 100 AMvB's en meer dan 100 ministeriële regelingen heeft ook de financiering van het stelsel complex gemaakt. ***Dat noopt tot een herbezinning op de financiering van een nieuw stelsel van omgevingsbeleid, waarbij de kostendekkendheid vanuit leges worden meegenomen.***

24. Uiterlijk september 2016 formuleren partijen gezamenlijk een onderzoeksvoorstel naar ***alternatieve financieringsmogelijkheden voor het fysieke domein uitgaande van het nieuwe stelsel omgevingsrecht.*** *Bij dit onderzoek zal ook nadrukkelijk het effect van de bredere ontwikkeling van minder vergunningverlening en meer toezicht en handhaving worden meegenomen. Het onderzoek moet leiden tot een concreet voorstel voor de nieuwe kabinetsperiode.*

"Partijen treden in onderling overleg wanneer één van de partijen motiveert en onderbouwt dat significant buiten de scope van het bestuursakkoord en deze financiële afspraken wordt getreden. De principe-afspraak over de kostenverdeling blijft van kracht bij het zoeken naar oplossingen in een gesprek over het maken van additionele afspraken.

1. Voor ieder te ontwikkelen onderdeel van het digitaal stelsel worden onderzoeken (zoals businesscases) naar de haalbaarheid, risico's, gevolgen, investeringskosten, exploitatiekosten en eventuele besparingen uitgevoerd, zodat go/no go beslissingen tijdig in consensus genomen kunnen worden en het stelsel fasegewijs, beheersbaar en verantwoord wordt ontwikkeld en geïmplementeerd. Besluitvorming vindt plaats in een bestuurlijk overleg tussen IenM, VNG, IPO en UvW.

2. ***In ieder geval een half jaar voor inwerkingtreding van de wet worden de financiële consequenties van de gehele stelselwijziging in beeld gebracht. Tenzij partijen op dat moment gezamenlijk besluiten dat voldoende informatie aanwezig is, of aanvullend onderzoek op dat moment niet meer inzicht biedt, wordt onderzoek verricht naar de financiële effecten van de invoeringswet, aanvullingswetten en AMvB's (onderdelen B en C van het financiële onderzoek). Hierbij worden ook de consequenties van de verschuiving van vergunningverlening naar algemene regels in beeld gebracht en tevens de financiële effecten van de invoeringsondersteuning en digitale stelsel (A en D van het financiële onderzoek) onderzocht****.*

3. In ieder geval een half jaar voor inwerkingtreding van de wet vindt overleg plaats zodat het geheel van financiële consequenties, zoals op dat moment bekend, in ogenschouw kan worden genomen. Dit kan aanleiding geven om nadere afspraken te maken over de begrenzing van de afgesproken bedragen (kosten en bespaarde kosten) of de ambitie in de uitvoering.

4. Vijf jaar ná inwerkingtreding van de wet zal er een evaluatie worden uitgevoerd naar de gehele stelselwijziging.

Bijlage 3: Uitgangspunten en bronnen

Belangrijkste uitgangspunten met kanttekeningen over actualiteit:

BA en FA:

- Voor het streefbeeld voor het DSO is de inschatting dat de baten van de stelselherziening groter zullen zijn dan de kosten van het DSO en dat deze baten beschikbaar blijven voor de bevoegde gezagen die deze realiseren.
- De uit het Hooflijnenakkoord geldende financiële afspraken.
- De uitvoeringskosten starten bij gereedkoming DSO en inwerkingtreding wet.
  Kanttekening: Deze afspraak moet nader worden ingevuld, nu daar tijdsverschil tussen zit.

Achtergrond informatie/bronnen

- Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken (2016 interbestuurlijk vastgesteld)
- OGB verslag waarin wordt gesproken over het beleggen van tijdelijk beheer bij ontwikkelpartijen met opdracht aan de verkenner dit verder uit te werken (2017 en 2018 OGB vastgesteld)
- Onderzoek transitiekosten (2017 gemeenten, provincies, waterschappen)
- Eindrapport adviesgroep governance permanent beheer incl. financiële werkgroep (2017 OGB decharge verleend)
- Eventuele afspraken en overeenkomsten ontwikkelpartijen; ***nog uit te zoeken***

Bijlage 4: notitie voor OGB oktober 2017 van werkgroep advies beheer

Keuze facturering of verrekening via gemeente en provincie fonds

Gemeenten en provincies

Zoals voetnoot 4 in het financieel akkoord aangeeft is er nog een afspraak nodig over de verrekeningswijze van de beheer- en exploitatiekosten. Voor gemeenten en provincies is hier de keuze te maken tussen verrekening via het Gemeente- en Provinciefonds of facturering. Vertaald naar de governance betekent facturering hogere afhandelingskosten en een verzwaring van de taken van het ketenregiebureau. Daar staat tegenover dat een grotere mate van flexibiliteit in de hoogte van de bedragen per jaar mogelijk is[2], die in de beginperiode wellicht gewenst is (afhankelijk van keuzes t.a.v. o.a. ontwikkeling DSO en risicoreservering). Bij gebruik van het gemeente- en/of provinciefonds zal jaarlijks een bedrag voor de beheer- en exploitatie van het DSO en informatiepunt worden onttrokken aan de algemene uitkeringen van de fondsen. Dit is administratief eenvoudig en voorkomt een kostenverdeelprobleem: de individuele gemeenten en provincies dragen conform de verdeelmaatstaven van de algemene uitkeringen bij aan het Informatiepunt en het DSO. Voorwaarde die door BZK is gesteld is wel dat het stabiele bedragen zijn. Bij facturering speelt mee dat er een risico is op niet betalen. Wanneer deze afspraak wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst is dit risico verwaarloosbaar is de ervaring. Voorwaarde bij facturering is gebruik van een eenvoudige verdeelsleutel bijvoorbeeld naar inwonersaantal. Anders komt er een te zware taak bij de organisatie die de facturen opstelt te liggen.

Waterschappen

De waterschappen betalen op dit moment voor het gebruik van diverse basisregistratie en functionaliteiten van het Rijk via de ‘Rijksfactuur’. BZK ontvangt jaarlijks aan het begin van een jaar van andere departementen de opgaven van de bedragen die bij de waterschappen in rekening moeten worden gebracht en de UvW maakt op basis van die opgaven een overzicht van de door ieder waterschap te betalen bedragen. De Unie kan voor de meeste bedragen zelf bepalen op welke wijze de kostenverdeling over de waterschappen plaatsvindt. UvW stuurt de waterschappen het totaaloverzicht toe. BZK maakt een factuur met per waterschap één bedrag op en stuurt deze toe. Voor betaling en inning gelden de regels uit de AWB.

Rijk

Het Rijksaandeel in de structurele middelen voor beheer en exploitatie worden geraamd op de begroting XII van IenM op artikel 13.05 Eenvoudig Beter. De Rijkspartijen maken onderling afspraken over de verdeling.

[2] De hoogte van het bedrag dat aan de fondsen wordt onttrokken kan niet jaarlijks worden gewijzigd

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
17 mei 2018

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	12 juni 2018
Vergadertijd	16.00 – 17.30 uur
Vergaderplaats	Min IenW Rijnstraat 8 te Den Haag - zaal W 411 (04.A.040)

1. **Opening en mededelingen**
2. **Verslag OGB 26-04-2018**

3. **Implementatiestrategie / roadmap**

4. **Informatie in het DSO**

5. **Digitaal stelsel**
   a. Bruidschat
   b. Overbruggingsfunctie
   c. Vaststelling PvE en DA
   d. Topactiviteiten (ter informatie)
   e. *S*amenwerkingsruimte *(Ter informatie)*

6. **Kamerbrief voortgang implementatie**

7. **Agenda bestuurlijk overleg** (mondeling)

8. **Voortgang (ter informatie)**
   a. Voortgangsrapportage Q1 2018
   b. Geactualiseerde kostennota

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
1 mei 2018

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	25 april 2018 15:00
Vergaderplaats	Rijnstraat, Den Haag
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (verslag). art 5.1 lid 2 sub e (vanaf agendapunt 4) art 5.1 lid 2 sub e (bij agendapunt 5)

1. Opening en mededelingen

buiten reikwijdte

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er een Algemeen overleg in de Tweede Kamer over de stelselherziening is geweest. Daar was veel aandacht voor het DSO en de implementatie. Er wordt een brief naar de Kamer voorbereid, waarin onder andere de monitor, de topactiviteiten en de financiële situatie aan de orde zullen komen. Afgesproken wordt om de inhoud van de brief in het OGB van 12 juni en het bestuurlijk overleg te bespreken.

2. Verslag OGB 27-03-2018

art 5.1 lid 2 sub e benoemt dat in het verslag staat dat uitgangspunt is dat het DSO er 1-1-2021 moet zijn, terwijl het DSO-LV half 2019 opgeleverd moet worden. Dit wordt in het verslag aangepast.
art 5.1 lid 2 sub e geeft n.a.v. het verslag aan dat de financiering van de gebruikersbetrokkenheid meegenomen wordt bij verwerking van de uitkomsten van de voorjaarsnota.

art 5.1 lid 2 sub e meldt dat de uitwerking van de samenwerkingsruimte, waar hij trekker van is, in het volgend OGB geagendeerd zal worden.

3. Stand van zaken financiën

art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat de uitkomsten van besluitvorming over voorjaarsnota 1 juni openbaar worden. Op basis daarvan wordt in het OGB besproken wat prioriteiten zijn. Het bestuursakkoord blijft in stand. art 5.1 lid 2 sub e stelt dat er een relatie ligt met de financiering van het beheer. De afspraken dat het Rijk de investeringskosten betaalt, en de beheerkosten door de andere overheden worden betaald, zijn niet los van elkaar te zien.

4. Verkenner tijdelijk beheer

art 5.1 lid 2 sub e is aanwezig om aan de hand van sheets een toelichting te geven op zijn aanpak om te komen tot een voorstel voor de inrichting van het tijdelijk beheer. De sheets zijn als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Aan de orde komt onder andere dat de beeldvorming over het DSO niet altijd positief is. Helderheid over wat het DSO gaat kunnen en wat de stand van zaken is, is belangrijk. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het de uitdaging is om verbinding te maken tussen de strategische sturing en de werkvloer. Hij krijgt vanuit de mensen die dagelijks met het DSO bezig zijn, positieve signalen, maar bestuurders hebben dat beeld niet direct. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat dit ook geldt voor het IPO. Geconcludeerd wordt dat het lastig blijft om uit te leggen wat het DSO concreet wordt. Hier is blijvende aandacht voor nodig.

Het OGB stemt in met de voorgestelde aanpak en is positief dat er een versnelling in het proces wordt aangebracht en dat het eigenaarsschap meer bij de OGB-leden komt te liggen.
Er worden drie duo's gevormd die een thema gaan uitwerken:
Acceptatiecriteria: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
Scenario's voor (tijdelijk beheer): art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
Financiering: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e .

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan goed te moeten kijken naar de belasting van de mensen die aan het DSO werken, als er in korte tijd veel extra werk verzet moet worden.

Het streven is om in het BO van 28 juni de resultaten te bespreken. art 5.1 lid 2 sub e stelt dat in het BO eerst herbevestiging van het bestuursakkoord nodig is, en dat een verdere stap misschien al te veel is. art 5.1 lid 2 sub e sluit zich daarbij aan.

art 5.1 lid 2 sub e licht kort de second opinion van het IPO toe. Er is nu aan het bureau gevraagd om de verschillende modellen te rangschikken op voor- en nadelen. Afgesproken wordt dat dit een separaat traject binnen het IPO blijft, dat input kan leveren voor het traject wat nu wordt ingezet. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er vanuit de juridische invalshoek bezwaren zijn tegen een aantal modellen die in de second opinion zijn voorgesteld. Afgesproken wordt dat deze bezwaren gedeeld worden.

art 5.1 lid 2 sub e *verlaat de vergadering.*

5. Implementatiestrategie.

art 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op de stand van zaken van het opstellen van de implementatiestrategie (sheets zijn als bijlage toegevoegd).

art 5.1 lid 2 sub e stelt dat de roadmap belangrijk is om grip te hebben op het implementatieproces. De roadmap moet zicht geven op de vraag wat de verschillende verantwoordelijkheden zijn, zodat elk OGB-lid kan sturen op de onderdelen waar hij / zij voor verantwoordelijk is. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat inzicht in de integraliteit en samenhang tussen de verschillende sporen essentieel is.

art 5.1 lid 2 sub e benoemt dat de aansluiting van de verschillende systemen van alle overheden op het DSO een belangrijk aandachtspunt is. De ervaring van eerdere trajecten leert dat leveranciers veel tijd nodig hebben om bij alle partijen de systemen tijdig te leveren. Dit zorgpunt wordt gedeeld. Het is belangrijk om snel helderheid te bieden aan marktpartijen, zodat zij aan de slag gaan / kunnen.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt of ook de Crisis- en herstelwet wordt meegenomen en suggereert te kijken of bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte al via het DSO ontsloten kunnen worden.
art 5.1 lid 2 sub e suggereert om als eis te stellen dat er eind Q3 een concreet onderdeel van DSO live wordt gebracht. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het ook politiek belangrijk is om mijlpalen te kunnen vieren en zichtbare resultaten te kunnen laten zien.

art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat dit een belangrijk traject is, waar het OGB graag capaciteit voor wil leveren. De implementatiestrategie adresseert belangrijke vragen, die nu snel geconcretiseerd moeten worden. Een uitwerking van de roadmap zal geagendeerd worden voor het volgende OGB.

6. Monitor

Er wordt zonder verdere bespreking ingestemd met de voorgestelde conclusies en acties uit de oplegmemo. art 5.1 lid 2 sub e wil graag dat de monitor aansluit op de op te stellen roadmap, zodat er meer sturingsinformatie is. Dit wordt afgesproken. art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat de monitor verder wordt toegespitst op de agile aanpak van het programma.

7. Informatieproducten

art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat het project informatieproducten veel resultaten heeft opgeleverd. Het voorstel is om nu decharge te verlenen. Inhoudelijke discussie over het vervolg wordt voor het volgende OGB voorbereid. Conclusie is in ieder geval dat niet alles tegelijk kan, er moeten kleine stapjes gezet worden. De resultaten zijn gereviewd door KPMG. Daaruit blijkt dat validatie van de businesscases in het vervolg nodig is. Het rapport van KPMG wordt in de week na het OGB opgeleverd.

art 5.1 lid 2 sub e vindt dat er een lezenswaardig rapport is opgeleverd. Dat is allemaal voorwerk, er is nog niks daadwerkelijk ontwikkeld. De constellatie was erg complex. Belangrijk is dat we dit spoor voeding blijven geven, zodat de vakspecialisten gecommitteerd blijven. Hij wil zorgen dat mensen zelf informatieproducten gaan ontwikkelen.

art 5.1 lid 2 sub e stelt dat de ontwikkeling van informatieproducten belangrijk is voor gemeenten, omdat hier de baten zitten. Hij wil graag een besluit nemen om van start te gaan, en stapje voor stapje de meest waardevolle informatie ontsluiten. Hij vraagt aandacht voor een goed vervolg, omdat hij op basis van de nu geagendeerde informatie geen besluit kan nemen.
Ook art 5.1 lid 2 sub e wil graag snel een besluit nemen over het vervolg, anders loopt de energie weg.
art 5.1 lid 2 sub e stelt dat het nodig is om helder te krijgen wat precies met informatieproducten bedoeld wordt. Hij concludeert dat er nog veel onduidelijkheid en spraakverwarring is.

Het OGB geeft decharge aan het project. Het vervolg komt op de agenda van het volgende OGB (12 juni).
Omdat art 5.1 lid 2 sub e het overleg eerder moest verlaten, is de inbreng van het IPO op dit onderwerp als bijlage bij het verslag gevoegd.

8. Rondvraag en sluiting

-

Input IPO informatieproducten

Hiervoor willen wij graag de motie Verheijen, ingediend in de Eerste Kamer, aanhalen. In dit licht bekeken zijn de ontwikkelingen op zijn mist te categoriseren als "zorgelijk". Met de wijze van omgaan met Informatiehuizen en het structureel "verkleinen" van de ambitie – van Informatiehuizen naar Informatieproducten naar 19 infoproducten, en what next, worden niet de vorderingen gehaald die nodig zijn voor een adequate implementatie van het digitale stelsel omgevingswet (DSO).

De provincies staan nog steeds volwaardig achter de ambitie om goede informatie te leveren, zowel voor de twee domeinen waarvoor zij zich hebben gecommitteerd als voor de overige acht domeinen. Informatie is essentieel voor het kunnen sturen in het ruimtelijke domein op maatschappelijke opgaven: of het nu gaat over een gezonde en veilige leefomgeving, de energietransitie of een vitaal platteland.

De vraag die ons in toenemende mate bezig houdt is: Leidt deze route dan tot een digitaal stelsel, dat op tijd toegankelijk is voor burgers en wel op zodanige wijze dat er sprake is van juiste en actuele informatie waarop het bevoegd gezag haar besluiten kan baseren?

Het knelpunt dat nu gevoeld wordt is financieel. De discussie die men nu probeert te voeren cq. af te houden is echter kwalitatief. Hoewel op veel vlakken (business case, afspraken bestuursakkoord) blijkt dat de ambitie nog steeds ligt bij het leveren van goede informatie en de meerwaarde nog steeds wordt gezien in het georganiseerd investeren in kwaliteit en beschikbaarheid (dmv informatiehuizen) van actuele omgevingsinformatie, wordt de discussie kleiner en kleiner gemaakt of zelfs niet gevoerd om het financiële probleem maar niet te hoeven benoemen.

Voorts wordt in voorliggende notitie gesproken over het risico van kennisverlies. Dit risico is ons inziens hier en daar al opgetreden en zal zich versnellen bij ongewijzigd perspectief.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
5 maart 2018

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend
Beraad

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Notitie OGB

Onderwerp	Roadmap
Agendanummer	3
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering
Op 25 april is in het OGB een presentatie gegeven over de concept roadmap, als onderdeel van de implementatiestrategie Omgevingswet. Doel van de roadmap is om de belangrijkste strategische planningsitems en afhankelijkheden inzichtelijk te maken. In de roadmap worden de mijlpalen van het wetgevingstraject, kerninstrumenten, DSO-LV, beheer, implementatie en vier veranderopgaven in tijd geordend. Op basis daarvan kunnen dan de afhankelijkheden en risico's geanalyseerd worden.

art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e zullen tijdens het OGB van 12 juni de bijgestelde versie van de roadmap toelichten. Bespreekpunten voor het OGB zijn:
- Helpt de roadmap het OGB bij het hebben en houden van het overzicht en het sturen op de (afhankelijkheden en mijlpalen) van de invoering van de Omgevingswet?
- Deelt het OGB de opzet van het proces tot reguliere actualisering van de roadmap.

De huidig versie van de roadmap is in samenspraak met EB, DSO-LV, IVO en de BLM-ers van de veranderopgaven tot stand gekomen. Afstemming in bredere kring (binnen DSO-LV, team, EB, IVO en de achterbannen van de veranderopgaven) dient nog plaats te vinden de komende weken .

advies Programmaraad
Akkoord met agendering met dien verstande dat de roadmaps van de veranderopgaven op dit moment "ter informatie" worden voorgelegd aan het OGB.

Aanleiding en context
In 2017 is besloten het DSO niet meer "waterval" maar "agile" (d.w.z. stapsgewijs) te ontwikkelen. Dit om beter aansluiting te kunnen houden met een praktijk die nog (lang) niet is uitgekristalliseerd. Daarmee kwam in 2017 ook de vraag op tafel naar een bijpassende implementatiestrategie. Biedt de agile ontwikkeling van het DSO kansen om ook agile te implementeren? En hoe gaan we dat dan organiseren? En wie heeft daarbij welke rol? En wat is de relatie naar de andere onderdelen van de transitie? Tevens hebben het BIT-rapport en de taskforce geleid tot de nodige wijzigingen.

Een vertegenwoordiging van de Programmaraad (i.c. art 5.1 lid 2 sub , art 5.1 lid 2 sub , art 5.1 lid 2 s en art 5.1 lid 2) heeft eind 2017 aan een tijdelijk team bestaande uit art 5.1 lid 2 sub e (IVO), art 5.1 lid 2 su (DSO) en art 5.1 lid 2 sub e (VNG) gevraagd hierover een notitie te schrijven met daarin aanbevelingen over de implementatiestrategie voor het DSO. Dit leidde tot een drietal lijnen:
1. Ontwikkel een integrale roadmap met een vertaalslag per veranderopgave;

2. Ontwikkel een gezamenlijke aanpak om in de periode 2018-2019 integraal te beproeven van wat nodig is voor de invoering en ook om agile te (kunnen) implementeren; Dit gebeurt o.a. aan de hand van praktijkproeven en zaken echt te beproeven om zo werkende software voor het werkproces te krijgen, om zo burgers/bedrijven goed te kunnen bedienen. Hiervoor is een goede gebruikersparticipatie noodzakelijk bij het beproeven en testen nodig.
3. Voor 2019-2021 wordt vervolgens een marsroute uitgestippeld om de implementatie op operationeel niveau te ondersteunen. Daarbij hoort de ontwikkeling van een transitiescenario over hoe van oud naar nieuw stelsel gemigreerd kan worden.

Proces
De implementatiestrategie (inclusief roadmaps) is een gezamenlijk actie van DSO-LV, IVO, de wetgever en de veranderopgaven. Focus voor de uitwerking moet in eerste instantie liggen op wat de DSO-LV, de wetgever en veranderopgaven minimaal per 1-1-2021 gereed moeten hebben ten aanzien van de werking met de kerninstrumenten en de werking van het dso. De wetgeving en het DSO-LV zijn daarbij randvoorwaardelijk.

Roadmap als sturingsinstrument
Doel van de roadmap is om het OGB een instrument in handen te geven met de belangrijkste strategische planningsitems en afhankelijkheden om te kunnen sturen waar nodig. Daarmee wordt in kaart gebracht wat de mijpalen zijn en welke afhankelijkheden en risico's er zijn. De roadmap is ook behulpzaam bij het sturen op de samenhang binnen de programmaraad en voor programmamanagers bij veranderopgaven.

Periodiek actualiseren en gevolgen
De roadmap wordt elk kwartaal geüpdatet op basis van de laatste ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht vanuit wetgeving, DSO-LV en de praktijk bij de veranderopgaven. De huidige opzet van de roadmap kent nog geen methodische onderbouwing of structureel beheerproces. De uitkomst(en) van deze roadmap worden ter informatie gedeeld en dienen als vertrekpunt voor een stabiele versie van de roadmap.

De programmaraad zal eventuele knelpunten in planning, scope onduidelijkheid, uitvoerbaarheid signaleren en daar waar binnen de eigen ruimte en mandaten oplossen. Issues die daar buiten vallen zullen aan het OGB worden voorgelegd. Voor alle knelpunten geldt dat ze actieve sturing van programmaraadsleden vragen en verantwoording aan het OGB. Deze punten worden meegenomen in kwartaalrapportages aan het OGB.

Uit het ontwikkelproces van dit eerste concept roadmap zijn potentiële issues of knelpunten naar voren gekomen waarop in samenhang een antwoord of oplossing voor moet worden gezocht tussen wetgever, DSO-LV, IVO en de veranderopgaven. Deze worden de komende periode nader uitgewerkt tot een voorstel voor oplossingen of beheersmaatregelen, tijdsperiode en actiehouder. Voor een deel is dit al in gang gezet, of lopen hier ook al acties op.

Potentiele issues/knelpunten zijn:
- Ontwikkeling/besluitvorming/communicatie standaarden
- Planning wet en realisatie kerninstrumenten veranderopgaven, specifiek die kerninstrumenten waarvoor geen overgangstermijn is, denk aan omgevingsverordening van de provincies en/of vergunning.

- Oefenen en beschikbaar stellen DSO-producten in relatie tot beheer- en transitievraagstukken
- Coördinatie en sturing gebruikersbetrokkenheid (incl bedrijfsleven)

Daarnaast is er een aantal uitzoekpunten, die de nodige samenhang en samenwerking in uitwerking vraagt omdat de uitkomsten veel effect heeft op een van de partners en van grote invloed is op de implementatie. Deze zullen terugkomen in de programmaraad, waarin een laatste stand van zaken wordt weergegeven. De uitzoekpunten zijn in bijlage 1 opgenomen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

BIJLAGE 1: uitzoekpunten

Wat	Trekker	Wie betrekken	Wanneer gereed?
Precieze betekenis/impact bruidsschat i.r.t. DSO voor en na inwerkingtreding	EB	VO'en, IVO en DSO	Q4 2018
Bepalen van de topactiviteiten (incl aanvullingsbesluiten); vertaling toepasbare regels mede ook in relatie bedrijfsleven/consequenties VO	EB	DSO, VO'en, IVO	Q4 2018
Kaders voor publicatie van omgevingsdocumenten voorafgaand aan datum inwerkingtreding	EB	VO'en, IVO en DSO	Q4 2018
Doorwerking van de overbruggingsfunctie i.r.t. transitiescenario van veranderopgave	DSO	VO'en, IVO en EB	Q2 2019 (einde DSO)
Voorbereiding op vergunningprocedure (wat moet er gebeuren, bij wie en wanneer)	VO'en samen	DSO, IVO en EB	Q4 2018
Afstemming producten roadmaps centraal en per veranderopgave: goede afstemming activiteiten en sturing op samenhang.	VO-en en DSO	DSO en VO-en	Q3 2018
Afstemming implementatie Omgevingswet/DSO in relatie tot andere rijksprioriteiten activiteiten (participatie, prioriteiten regeerakkoord)	EB	VO en IVO	Q3 2018

Aan de slag met de Omgevingswet

Roadmap invoering Omgevingswet

Presentatie voor het Opdrachtgevend Beraad

4 juni 2018

Inleiding roadmap

- Inzicht in wie, wat, wanneer
- Vervaardigd door de gezamenlijke BLM’ers van het programma
- Focus op 1-1-2021 = datum inwerkingtreding OW
- Eerst de hoofdlijnen en ambitie(s), daarna uitdetaillering (roadmap) per VO
- Afsluitend de belangrijkste aandachts- en uitzoekpunten voor het vervolg

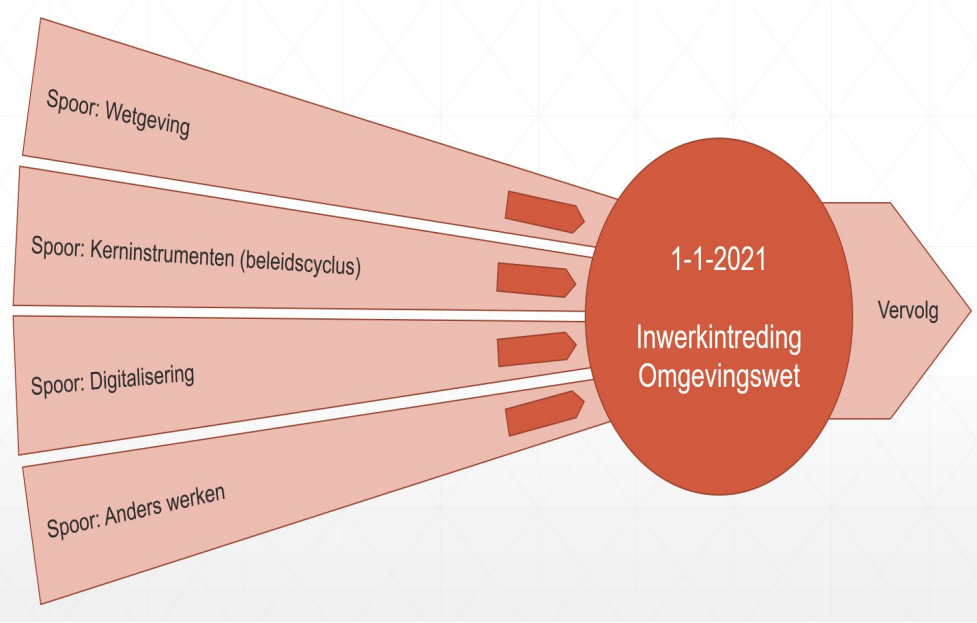

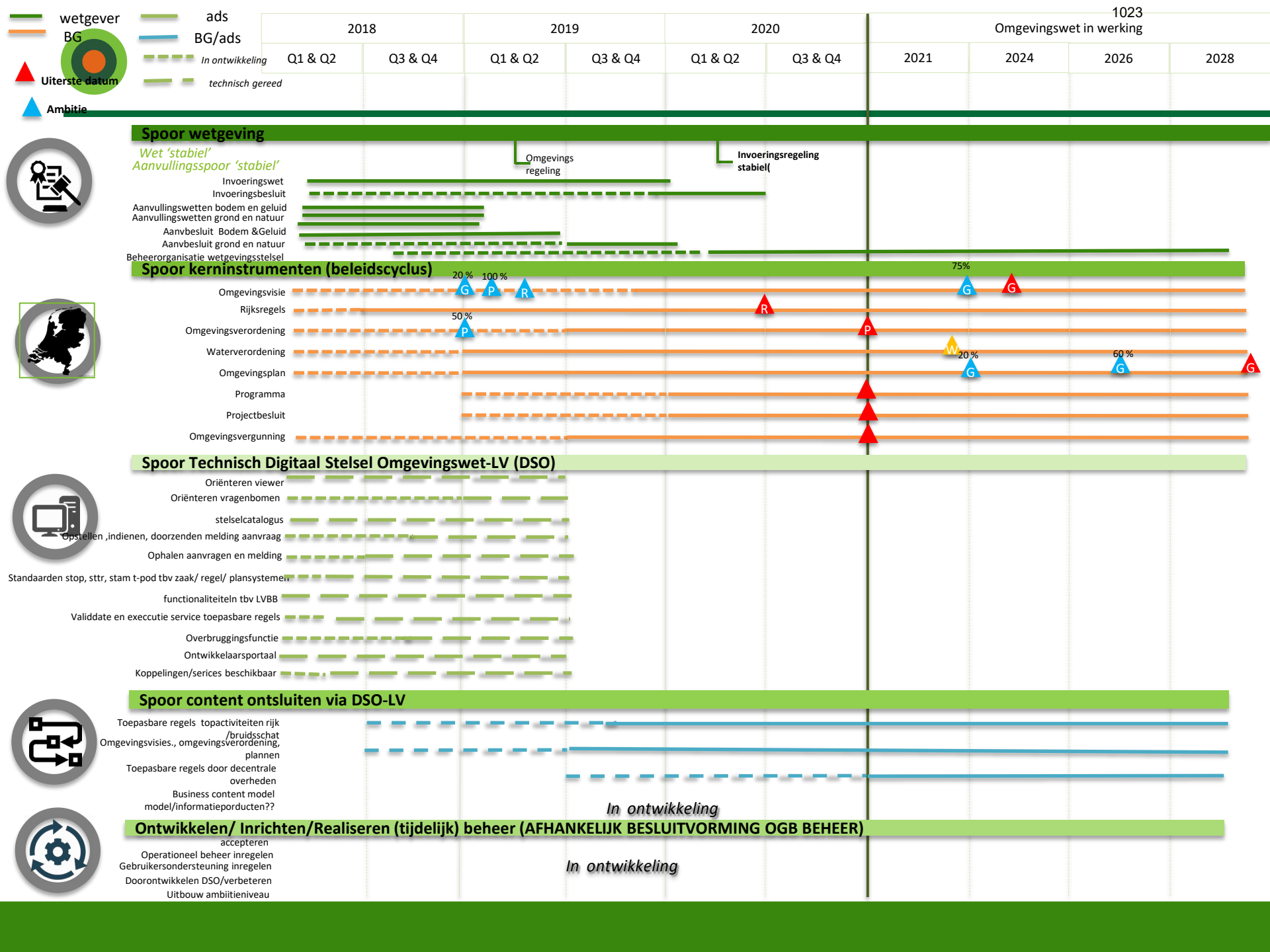
wetgever
BG
ads
BG/ads
In ontwikkeling
technisch gereed
Uiterste datum
Ambitie
2018
2019
2020
1023
Omgevingswet in werking
Q1 & Q2
Q3 & Q4
Q1 & Q2
Q3 & Q4
Q1 & Q2
Q3 & Q4
2021
2024
2026
2028
Spoor wetgeving
Wet 'stabiel'
Aanvullingsspoor 'stabiel'
Omgevings regeling
Invoeringsregeling stabiel(
Invoeringswet
Invoeringsbesluit
Aanvullingswetten bodem en geluid
Aanvullingswetten grond en natuur
Aanvbesluit Bodem &Geluid
Aanvbesluit grond en natuur
Beheerorganisatie wetgevingsstelsel
Spoor kerninstrumenten (beleidscyclus)
20 %
100 %
75%
Omgevingsvisie
Rijksregels
50 %
Omgevingsverordening
Waterverordening
20 %
60 %
Omgevingsplan
Programma
Projectbesluit
Omgevingsvergunning
Spoor Technisch Digitaal Stelsel Omgevingswet-LV (DSO)
Oriënteren viewer
Oriënteren vragenbomen
stelselcatalogus
Opstellen ,indienen, doorzenden melding aanvraag
Ophalen aanvragen en melding
Standaarden stop, sttr, stam t-pod tbv zaak/ regel/ plansystemen
functionaliteiteln tbv LVBB
Validdate en execcutie service toepasbare regels
Overbruggingsfunctie
Ontwikkelaarsportaal
Koppelingen/serices beschikbaar
Spoor content ontsluiten via DSO-LV
Toepasbare regels topactiviteiten rijk /bruidsschat
Omgevingsvisies., omgevingsverordening, plannen
Toepasbare regels door decentrale overheden
Business content model
model/informatieporducten??
In ontwikkeling
Ontwikkelen/ Inrichten/Realiseren (tijdelijk) beheer (AFHANKELIJK BESLUITVORMING OGB BEHEER)
accepteren
Operationeel beheer inregelen
Gebruikersondersteuning inregelen
Doorontwikkelen DSO/verbeteren
Uitbouw ambiitieniveau
In ontwikkeling

wetgever
BG
Uiterste datum
ads
BG/ads
Technisch gered
In ontwikkeling

1023

2018		2019		2020		Omgevingswet in werking			
Q1 & Q2	Q3 & Q4	Q1 & Q2	Q3 & Q4	Q1 & Q2	Q3 & Q4	2021	2024	2026	2028

Implementatie wet en DSO (interbestuurlijk en per vo)

- Helpdesk
- Toepasbare wetskennis in proces/inhoud per vo en interbestuurlijk
- Ondersteunen bij oefenen/ontwikkelen kerninstrumenten /digitaliseren door BG.
- Aansluiten/inregelen ICT en proces
- Doorontwikkelen/leren kerninstrumenten

Inschattingsplanning Omgevingswet

Opgesteld 19 december 2017 Ymke Hofhuis Fabie Vrisekoop

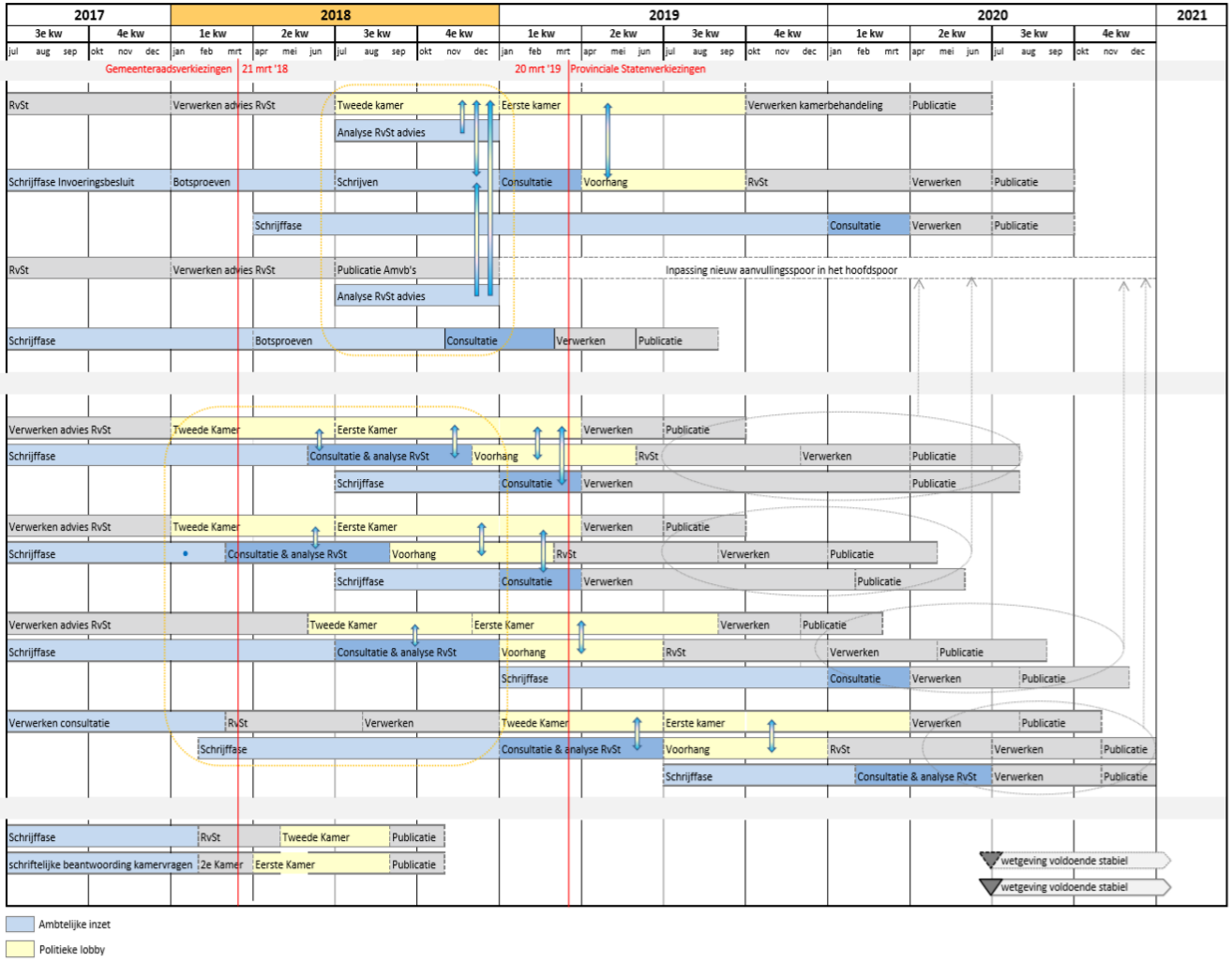

Aandachtspunten 2018
Het wordt heel intesnsief in 2018, vooral in Q3 en Q4! Er zullen verbanden moeten worden gelegd tussen de verschillende lopende trajecten en zal er veel ambtelijke inzet nodig zijn op de politieke lobby.

Aanvullingsspoor 1e en 2e kw 2018:
Terwijl de TK behandeling van Aanvullingswetten Geluid en Bodem plaats vindt, vindt ook gelijktijdig de consultatie van Aanvullingsbesluit Bodem plaats.

Hoofdspoor/Aanvullingsspoor 3e en 4e kw 2018:
Terwijl de consultatie van het Aanvullingsbesluit Geluid en Natuur plaats vindt, vindt ook de Tweede Kamerbehandeling van de Invoeringswet en de Aanvullingswet Natuur plaats en de Eerste Kamer behandeling van de Aanvullingswetten Geluid en Bodem.

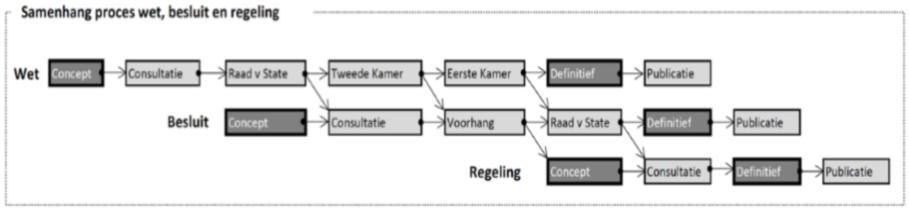

Wat moet er tenminste staan voor 1-1-2021?

Rijkspartijen
- Rijk als wetgever (incl ontwikkelaar toepasbare regels): digitaliseren van regels (topactiviteiten)/
- Beperkingengebieden (beheren ?)
- Vergunning-/melding aanvraag digitaal kunnen ontvangen en behandelen.
- Nationale omgevingsvisie is gepubliceerd (NOVI)
- Advies met instemming: advies kunnen geven (verzoeken digitaal kunnen ontvangen)
- Rijk als initiatiefnemer (projecten): opstellen/maken/publiceren projectbesluit indien van toepassing
- Beheer van wetgevingsstelsel en digitale voorzieningen is ingeregeld
- Aanpassen kennis/werkprocessen toezicht en handhaving

Provincies
- Alle provincies zijn in staat omgevingsverordeningen op te stellen, te wijzigen en te publiceren.
- Elke provincie heeft een omgevingsvisie en omgevingsverordening vastgesteld.
- Alle provincies en Omgevingsdiensten die in opdracht van de provincies taken uitvoeren kunnen via het DSO vergunningaanvragen en meldingen ontvangen.
- Burgers en bedrijven kunnen voor topactiviteiten checken of er een vergunning nodig is.
- Aanpassen kennis/werkprocessen toezicht en handhaving

Waterschappen
- De waterschappen zijn in staat via het DSO vergunningaanvragen en meldingen te ontvangen voor alle activiteiten.
- De waterschappen zijn in staat samen te werken ten behoeve van de afhandeling van vergunningaanvragen.
- Burgers en bedrijven zijn in staat voor de bruidsschat en topactiviteiten een check te doen of deze activiteit vergunningplichtig is, danwel op een andere wijze gereguleerd wordt.
- Aanpassen kennis/werkprocessen toezicht en handhaving

Gemeenten
- Alle gemeenten zijn in staat Omgevingsvisies, programma's en omgevingsplannen te maken, wijzigen en via het DSO te publiceren.
- Gemeenten hebben hun regelbeheer op orde (i.v.m. toepasbare regels en vragenbomen)
- Gemeenten (en hun uitvoeringsorganisaties) zijn voorbereid op de gewijzigde vergunningprocedure (van 26 naar 8 weken)
- Gemeenten (en hun uitvoeringsorganisaties) kunnen via het DSO vergunningaanvragen en meldingen ontvangen en behandelen.
- Burgers en bedrijven kunnen voor topactiviteiten checken of er een vergunning nodig is.
- Burgers en bedrijven hebben op een overzichtelijke wijze digitaal toegang tot alle regels die tot het tijdelijk omgevingsplan behoren.
- Aanpassen kennis/werkprocessen toezicht en handhaving

Provincies 1/2

					2018				2019				2020				2021	
Thema	Mijlpalen	Actor	mijlpaal		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
	De landelijke geldende indieningsverseisten voor de omgevingsvergunning zijn bekend	EB	?															
	Overgangsrecht is voldoende beschreven en stabiel	EB	?															
	Aanvullingsspoor Grondeigendom	EB	Q3 2019								◆							
	Aanvullingsspoor Geluid is gereed	EB	Q3 2020												◆			
	Aanvullingsspoor Bodem is gereed	EB	Q2 2020											◆				
	Aanvullingsspooor Natuur is gereed	EB	Q4 2020													◆		
Harmoniseren en beheren van provinciale begrippen	Uitvoeren praktijkproeven	Provincies	Q4 2019									◆						
	Opzetten beheer van de begrippen	Provincies	Q4 2019									◆						
	Beheer begrippen in Stelselcatalogus	Provincies	Q4 2020													◆		

Provincies 2/2

Thema	Mijlpalen	Actor	mijlpaal	2018 Q1	2018 Q2	2018 Q3	2018 Q4	2019 Q1	2019 Q2	2019 Q3	2019 Q4	2020 Q1	2020 Q2	2020 Q3	2020 Q4	2021 Q1	2021 Q2
Implementatie Beleidscyclus en kerninstrumenten	**Algemeen**																
	Samenwerkingsvormen en afspraken met ketenpartners en uitvoeringsorganisaties helder	Provincies	Q1 2020									◆					
	transitiescenario (juridisch) voor regelgeving en vergunningverlening		Q1 2019					◆									
	afspraken met ketenpartners aangaande duurzame toegankelijkheid/archivering	Provincies	Q3 2019							◆							
	Omgevingsvisie																
	Provincies hebben Omgevingsvisies opgesteld, conform omgevingswet en standaarden	Provincies	Q3 2020										◆				
	Omgevingsverordening																
	Geactualiseerde versie Handreiking Omgevingsverordening	Provincies	Q4 2018				◆										
	Provincies hebben Omgevingsverordeningen opgesteld, conform omgevingswet en standaarden	Provincies	Q4 2020												◆		
	Verwerken aanvullingspoor in verordeningen	Provincies	?														
	Programma																
	Provincies kunnen (verplichte programma's) opstellen conform omgevingswet en standaarden	Provincies	1-1-2021													◆	
	Projectbesluit																
	Provincies kunnen projectbesluiten opstellen conform omgevingswet en standaarden	Provincies	1-1-2021													◆	
	Omgevingsvergunning																
	Zaakgericht werken voor VTH ingericht; zaaktypecatalogus geimplementeerd	Provincies/ Omgevingsdiensten	Q3 2020											◆			
	Toezicht en handhaving																
	TH-processen zijn ingericht	Provincies/ Omgevingsdienst	Q3 2020											◆			
	Monitoring en evaluatie																
	processen zijn ingericht	Provincies	Q3 2020											◆			
DSO-Provincies	Digitaliseringsopgave in kaart gebracht (navigator)	Provincies	Q4 2018				◆										
	Aangesloten op landellijke bouwstenen(bv. Berichtenbox, Mijn overheid, Digikoppeling, DROP)	Provincies	Q4 2019								◆						
	Aangesloten op DSO Bouwstenen	Provincies	Q4 2019								◆						
	Aanpassingen van plansystemen gereed	Provincies	Q3 2020											◆			
	Aanpassingen van VTH applicaties en zaaksystemen gereed	Provincies	Q3 2020											◆			

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Thema	Mijlpalen	Actor	mijlpaal
Anders Werken	Opleidingen	UvW/WS	nvt
	Trainingen	UvW/WS	nvt
	Praktijkproeven	UvW/WS	nvt
Regelgeving	De bruidsschat is bekend	EB	Q4 2018
	De topactiviteiten voor de waterschappen zijn benoemd	UvW	Q1 2019
	Handreiking WsV gereed	UvW	Q4 2018
	De topactiviteiten en de bruidsschat zijn juridisch beschreven in een generieke waerschapsverordening	UvW	Q4 2019
	De topactiviteiten en de bruidsschat zijn in toepasbare regels verwoord	UvW	Q4 2019
Één taal	Besluit genomen voor het hanteren van één taal	IHW/ Ws	Q4 2018
	Beheer en ontwikkelproces ingericht voor begrippen in het waterdomein	IHW	Q4 2018
	Interbestuurlijk afspraken gemaakt over het hanteren van één taal	UvW	Q2 2019
	Interbestuurlijk Zaaktypecatalogus en Producten/Dienstencatalogus geïmplementeerd	Ws	Q3 2019
Werkingsgebieden	Waterschappen hebben hun beperkingengebieden actueel vastgesgteld	Ws	Q3 2019
	Waterschappen hebben werkingsgebieden aan de de regels uit generieke waterschapsverordening gekoppeled	Ws	Q1 2020
Processen en procedures	Proces voor het opstellen en wijzigen van de waterschapsverordening en werkingsgebieden actueel houden ingericht	Ws	Q1 2020
	Interbestuurlijke ketenprocessen in de eigen procesketen geimplementeerd	Ws	Q4 2019
	Zaakgericht werken voor VTH ingericht	Ws	Q1 2020
	Proces en mandaten aanpassen wsv op basis van aangevraagde en verleende vergunningen/ meldingen (real time actuele werkingsgebieden)	Ws	Q3 2020
	Samenwerkingsafspraken gemaakt met de bestuurlijke partners	Ws	Q3 2020
	Zaaktypecatalogus Omgevingswet geimplementeer	Ws	Q4 2019
Applicaties	Aanpassingen van Vergunningen systeem gereed	HWH/Ws	Q4 2020
	Besluit om gezamenlijk software voor opstellen WsV en TR aan te schaffen via bv HWH	HWH/Ws	Q4 2018
	Software opstellen WsV en TR aangeschaft	HWH/Ws	Q4 2019
	Inrichten en vullen software Wsv en TR voor wat betreft de bruidsschat en topactiviteiten	HWH/Ws	Q2 2020
Infrastructuur/techniek	Informatie arcitectuur gereed voor delen van informatie via DSO.	Ws	Q3 2019
	De DSO standaarden zijn stabiel	DSO	Q1 2019
	Voldoen aan de standaaarden van het DSO	Ws	Q4 2020
	Aangesloten op het stelselknooppunt via digikoppeling	Ws	Q3 2020
	Aangesloten op de GDI (bv. Berichtenbox, Mijn overheid)	Ws	Q4 2020
	Uiterlijk 1 januari 2021 kan het waterschap via het DSO vergunningaanvragen en meldingen ontvangen, kan samengewerkt worden bij afhandeling en kunnen burgers en bedrijven voor topactiviteiten checken of er een vergunning nodig is	Ws	Q4 2020

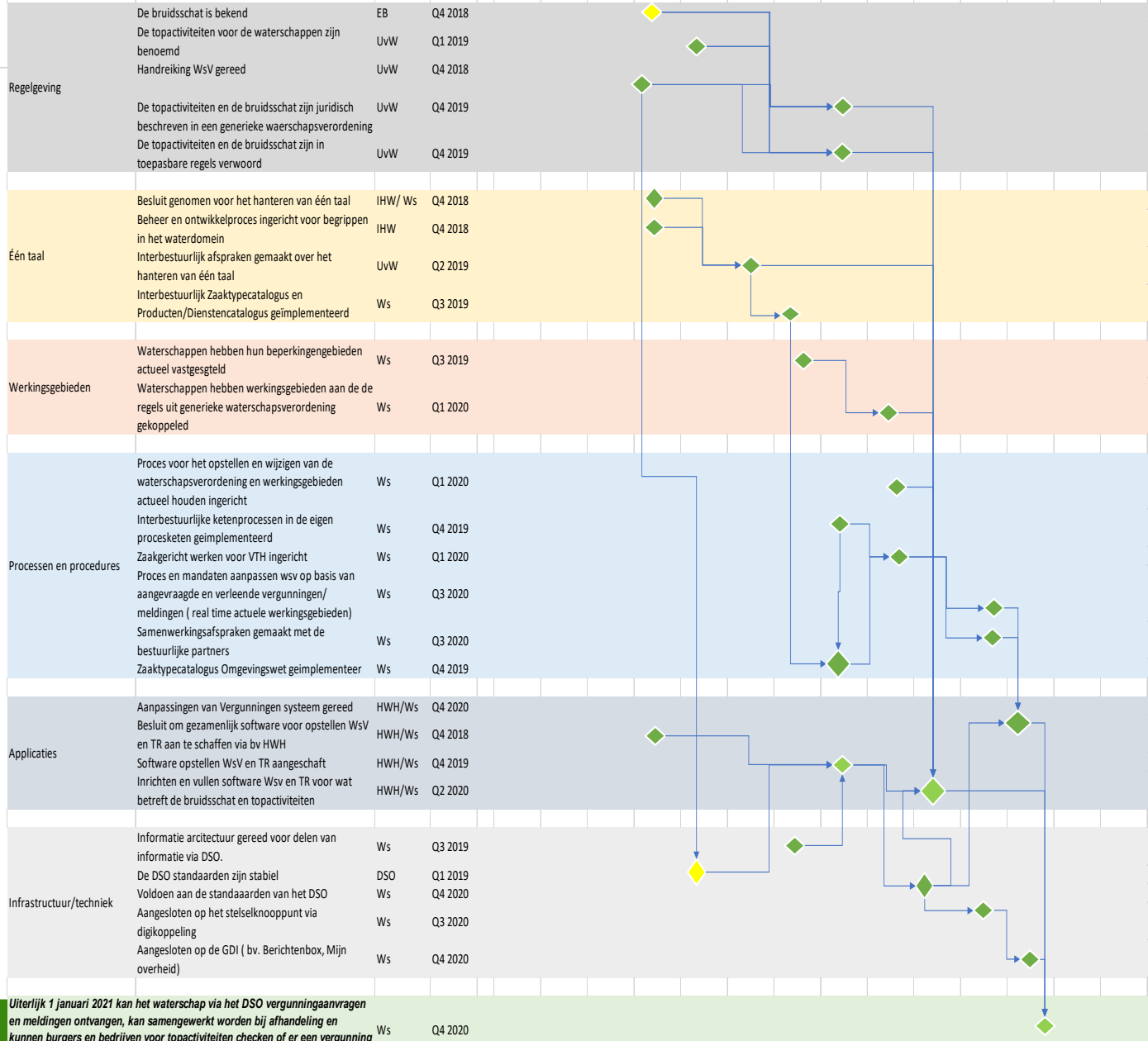

Gemeenten 1/3

Thema	Mijlpalen	Actor	mijlpaal
Regelgeving	Bruidsschat is bekend	EB	Q4 2018
	De topactiviteiten voor de gemeenten zijn benoemd	CG	Q4 2018
	De landelijk geldende indieningsverseisten voor de omgevingsvergunning zijn bekend	EB	
	Overgangsrecht is voldoende beschreven en stabiel	EB	
	Transitiewet Omgevingsrecht gereed		
	Bruidsschat is juridisch beschreven in staalkaarten en model-regels die zijn opgenomen in DSO-LV	EB/CG	Q4 2019
	De topactiviteiten binnen de bruidsschat zijn verwoord in model-toepasbare regels en opgenomen in het DSO-LV	EB	Q4 2019
Harmoniseren en beheren van gemeentelijke begrippen	10 praktijkproeven en implementatietrajecten uitgevoerd	CG	Q3 2019
	Proeven met moderne technologieën (technieken á la goo	CG	Q2 2019
	Beleid ten aanzien van eenduidig gebruik van begrippen vastgesteld		Q3 2019
	Harmonisatie eerste tranche begrippen (inventarisatie en opstellen definities t/m besluitvorming)	CG	Q2 2019
	Interbestuurlijke afstemming (proces, inhoudelijk tav eerste tranche)	CG	Q2 2019
	Harmonisatie tweede tranche begrippen (invenatrisatie en opstellen definities t/m besluitvorming)	CG	Q1 2020
	Opzetten beheer van de begrippen (proces, werkwijzen)	CG	Q4 2019
	Beheerorgabnisatie operationeel	CG	Q4 2020

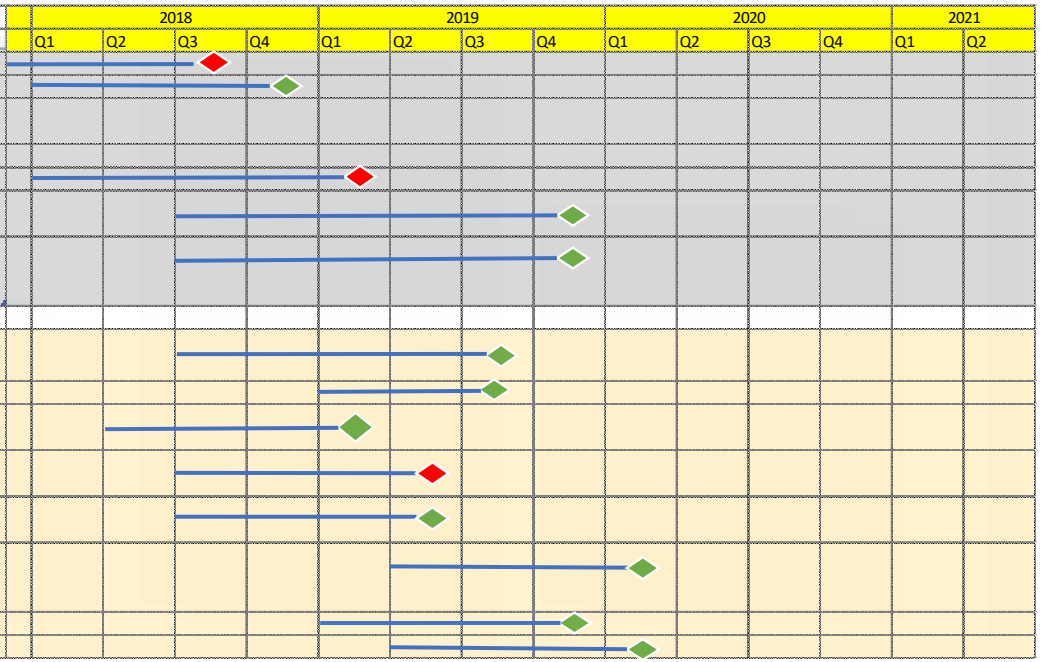

Gemeenten 2/3

Thema	Mijlpalen	Actor	mijlpaal
Implementatie Beleidscyclus en kerninstrumenten	**Algemeen**		
	Ambitie en strategie m.b.t. Omgevingswet zijn bepaald (kompas en dialoogmodel verandertypen)	Gem	Q4 2018
	Alle regelgeving mbt fysieke leefomgeving binnen gemeente in beeld	Gem	Q4 2018
	Samenwerkingsvormen en afspraken met ketenpartners zijn helder (regionaal en waar noodzakelijk landelijk)	Gem	Q2 2019
	Dienstverleningsvisie is bepaald (klantreizen, serviceformules)	Gem	Q1 2019
	Transitiescenario (juridisch) voor regelgeving en vergunningverlening is beschikbaar		Q1 2019
	Afspraken gemaakt met ketenpartners over duurzame toegankelijkheid/archivering	CG/Gem	Q4 2019
	Participatiebeleid is Omgevingswet-proof gemaakt en doorgevoerd in processen voor omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunning	Gem	Q4 2020
	Praktijkproeven (verzameling proeven en experimenten, gericht op goed functionerende beleidscyclus, werking instrumenten in samenhang, etc))	CG/Gem	Q4 2020
	Omgevingsvisie		
	Eisen tav instrument 'omgevingsvisie' zijn bekend	EB	Q2 2018
	Beleid, strategie en beoogde organisatie en ketensamenwerking voor omgevingsvisie is bepaald		
	Gemeenten kunnen omgevingsvisie opstellen, conform omgevingswet en standaarden, met inbegrip van werkwijzen voor integraal afwegen.	Gem	Q2 2020
	Omgevingsplan		
	Besluit aangaande inzet bruidschat binnen gemeente is genomen	Gem	Q1 2020
	Strategie en ambities voor de opzet van het omgevingsplan zijn vastgesteld (gebiedsgericht werken, open/gesloten normen, wijze van toepassing staalkaarten etc etc)		
	Proces voor het opstellen en wijzigen van het omgevingsplan is ingericht, inclusief competenties	Gem	Q4 2020
	Proces voor regelbeheer (opstellen vragenbomen) is ingericht, inclusief competenties	Gem	Q2 2020
	digitalisering van die regelgeving die valt onder het omgevingsplan van rechtswege (reglegeving naast de bruidsschat en RP die voor OW gedigitaliseerd moet worden)	Gem	Q4 2020
	Programma		
	Eisen tav instrument 'programma' zijn bekend	EB	Q3 2018
	Gemeenten kunnen verplichte programma's opstellen conform omgevingswet	Gem	?
	Omgevingsvergunning		
	Beleid, strategie en beoogde organisatie en ketensamenwerking van Vergunningprocessen bepaald		
	Vergunning processen ingericht/aangepast op omgevingswet (incl. zaakgericht werken, zaaktypecatalogus)	Gem	Q2 2020
	Toezicht & handhaving		
	Beleid, strategie en beoogde organisatie en ketensamenwerking van T&H processen bepaald		
	Processen toezicht & handhaving zijn Omgevingswet-proof ingericht	Gem	Q3 2020
	Monitoring & evaluatie		
	Processen monitoring & evaluatie zijn Omgevingswet-proof ingericht	Gem	Q3 2020

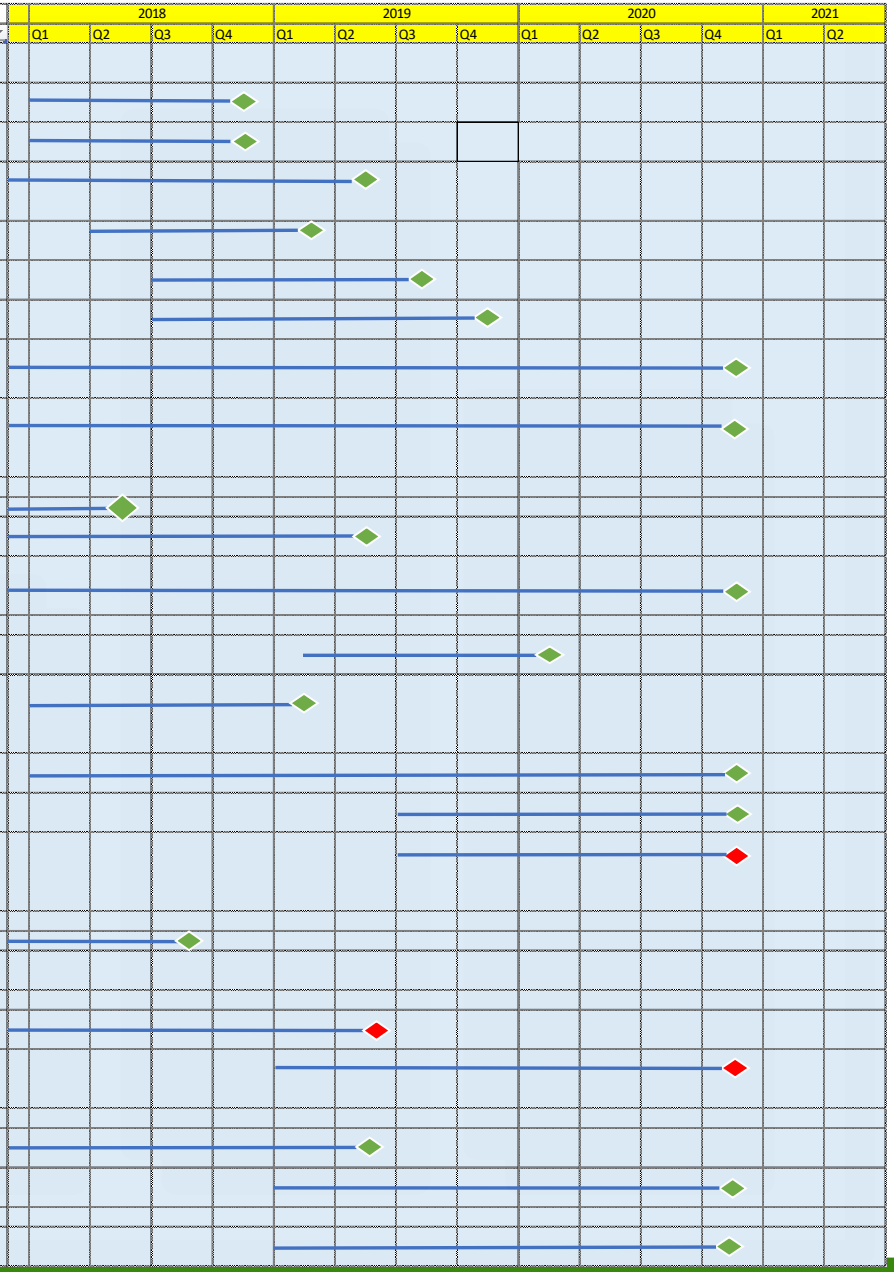

Gemeenten 3/3

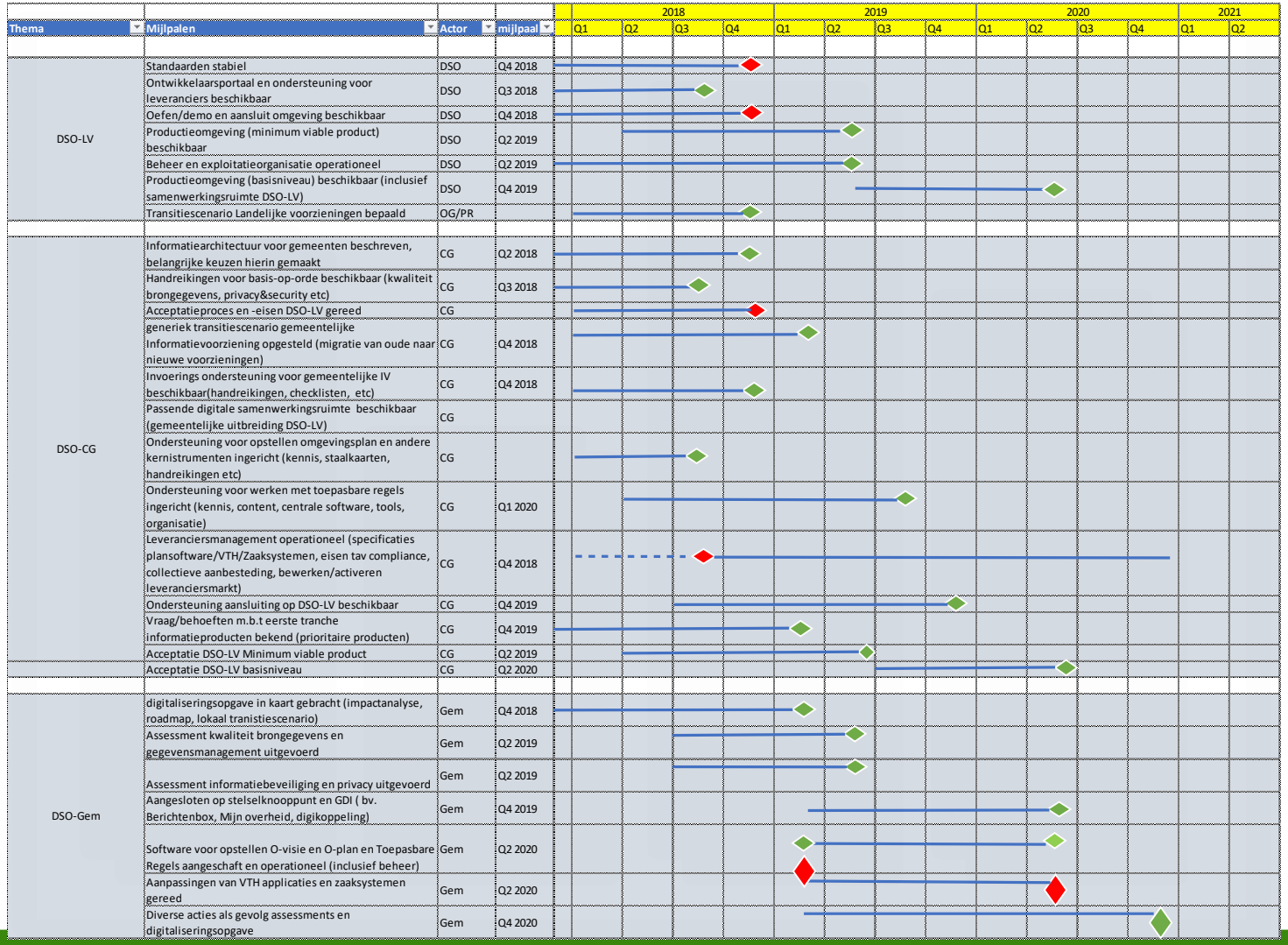

Thema	Mijlpalen	Actor	mijlpaal
DSO-LV	Standaarden stabiel	DSO	Q4 2018
	Ontwikkelaarsportaal en ondersteuning voor leveranciers beschikbaar	DSO	Q3 2018
	Oefen/demo en aansluit omgeving beschikbaar	DSO	Q4 2018
	Productieomgeving (minimum viable product) beschikbaar	DSO	Q2 2019
	Beheer en exploitatieorganisatie operationeel	DSO	Q2 2019
	Productieomgeving (basisniveau) beschikbaar (inclusief samenwerkingsruimte DSO-LV)	DSO	Q4 2019
	Transitiescenario Landelijke voorzieningen bepaald	OG/PR	
DSO-CG	Informatiearchitectuur voor gemeenten beschreven, belangrijke keuzen hierin gemaakt	CG	Q2 2018
	Handreikingen voor basis-op-orde beschikbaar (kwaliteit brongegevens, privacy&security etc)	CG	Q3 2018
	Acceptatieproces en -eisen DSO-LV gereed	CG	
	generiek transitiescenario gemeentelijke Informatievoorziening opgesteld (migratie van oude naar nieuwe voorzieningen)	CG	Q4 2018
	Invoerings ondersteuning voor gemeentelijke IV beschikbaar(handreikingen, checklisten, etc)	CG	Q4 2018
	Passende digitale samenwerkingsruimte beschikbaar (gemeentelijke uitbreiding DSO-LV)	CG	
	Ondersteuning voor opstellen omgevingsplan en andere kernistrumenten ingericht (kennis, staalkaarten, handreikingen etc)	CG	
	Ondersteuning voor werken met toepasbare regels ingericht (kennis, content, centrale software, tools, organisatie)	CG	Q1 2020
	Leveranciersmanagement operationeel (specificaties plansoftware/VTH/Zaaksystemen, eisen tav compliance, collectieve aanbesteding, bewerken/activeren leveranciersmarkt)	CG	Q4 2018
	Ondersteuning aansluiting op DSO-LV beschikbaar	CG	Q4 2019
	Vraag/behoeften m.b.t eerste tranche informatieproducten bekend (prioritaire producten)	CG	Q4 2019
	Acceptatie DSO-LV Minimum viable product	CG	Q2 2019
	Acceptatie DSO-LV basisniveau	CG	Q2 2020
DSO-Gem	digitaliseringsopgave in kaart gebracht (impactanalyse, roadmap, lokaal tranistiescenario)	Gem	Q4 2018
	Assessment kwaliteit brongegevens en gegevensmanagement uitgevoerd	Gem	Q2 2019
	Assessment informatiebeveiliging en privacy uitgevoerd	Gem	Q2 2019
	Aangesloten op stelselknooppunt en GDI (bv. Berichtenbox, Mijn overheid, digikoppeling)	Gem	Q4 2019
	Software voor opstellen O-visie en O-plan en Toepasbare Regels aangeschaft en operationeel (inclusief beheer)	Gem	Q2 2020
	Aanpassingen van VTH applicaties en zaaksystemen gereed	Gem	Q2 2020
	Diverse acties als gevolg assessments en digitaliseringsopgave	Gem	Q4 2020

Rol	Mijlpalen	Verantwoor	Trekker	mijlpaal
Rijk als wetgever: *opstellen en publiceren wetgeving*	AmvB/OR publiceren		EB	2018-Q4
	Beperkingen-gebieden publiceren binnen de OR			
	Bruidsschat gepubliceerd			
	Toepasbare regels (top en bruidsschat)			
	Rijksbegrippen in de catalogus			
	Aanvullingswetten			
	Toepasbare regels aanvullingswetten			
	Input standaard OR geleverd en standaard stabiel			
	Standaarden opgenomen in bekendmakingswet	EB	BZK	
	Regelgeving gepubliceerd	DG's	EB	
Rijk als plannen maker: *opstellen en publiceren plannen*	NOVI gepubliceerd in huidige voorziening	NOVI	BZK/NOVI	2019-Q2
	Input geleverd voor standaard voor Visies	NOVI	?	
	NOVI gepubliceerd in DSO-LV	NOVI	?	
	Input standaard projectbesluit geleverd	RWS/EZK/Prorail	?	2018-Q4
	Project-besluiten kunnen gepubliceerd worden	RWS/EZK/Prorail	?	2020-Q4
	Eigen toepasbare regels rijkspartijen zijn opgesteld	Beleids DG's	?	?
	(eerste) plannen en toepasbare regels gepubliceerd		?	2021-Q1
Rijk als bevoegd gezag: *behandelen vergunningaanvragen en meldingen*	*Processen en procedures*	BG rijk		2018-Q1
	Impact (interbestuurlijke) procesgang en systemen bepaald	BG rijk	?	2018-Q4
	Beproeven procesgang middels pilots	BG rijk	?	2018-Q4
	Afspraken over *een* taal met ketenpartners	BG rijk	?	
	Ambitiebepaling processen en systemen	BG rijk	?	2019-Q2
	Zaakgericht werken geimplementeerd	BG rijk	?	2020-Q1
	Samenwerkingsafspraken gemaakt met de bestuurlijke partners	BG rijk	?	2019-Q2
	Applicaties en techniek	*BG rijk*	*?*	
	Input leveren DSO-LV	*BG rijk*		
	Standaarden stabiel	*DSO*	*DSO*	*2019-Q3*
	Impact op koppelvlakken en loketten bepaald	*BG rijk*	*?*	*2020-Q1*
	Loketten aangepast	*BG rijk*	*?*	
	Vergunningensystemen gereed	*BG rijk*	*?*	
	Aansluitproeven processen en digitaal	*BG rijk*	*?*	*2020-Q3*
	Interbestuurlijke processen en systemen in de eigen keten werkend	*BG rijk*		*2021-Q1*
Rijk als bronhouder: *aanleveren data en informatie*	Weten wat aansluitvoorwaarden zijn voor bronhouders	RWS/Prorail/EZK	Vo rijk	2018-Q3
	Voldoen aansluitvoorwaarden voor verplichte producten (nu geen)	RWS/Prorail/EZK	RP	2019-Q2
	Aanleveren beperkingen gebieden	RWS/Prorail/EZK	EB	
	Besluitvorming over informatie in DSO	RWS/Prorail/EZK	?	2019-Q2
	Besluitvorming over informatieproducten	RWS/Prorail/EZK	?	2018-Q4
	Samenstellen informatieproduct	RWS/Prorail/EZK	RP	2018-Q3
	Bronnen ontsloten en informatie geleverd		RP	2021-Q1
Rijk als beheerder: *beheren processen en systemen*	*Beheer wetgeving*			
	Stelselverantwoordelijkheid voorstel			
	Processen ontwerpen voor beheer wetgeving			
	Beheerorganisatie gereed voor rijksregels en plannen			
	Beheer DSO-LV			
	Verkenner beheer levert op			
	Kwartiermaker start			
	Start beheerfase DSO-LV			
	Rijksinput vormgeven beheerfase			
	Start beheer DOS –LV en standaarden			
	Beheer plan en regelsystemen			
	Besluit over gemeenschappelijke voorzieningen publicatiesoftware			
	Inrichten (gemeenschappelijke) voorzieningen (SOR rijk)			
	Pilots met software			
	Beheer beperkingengebieden			
	Beheer publicatie software			
	Start beheer gedigitaliseerde regels			

Planning van EB hiervoor gebruiiken

Nog geen planning en eigenaar voor

Planning EB

Nog geen planning en eigenaar voor

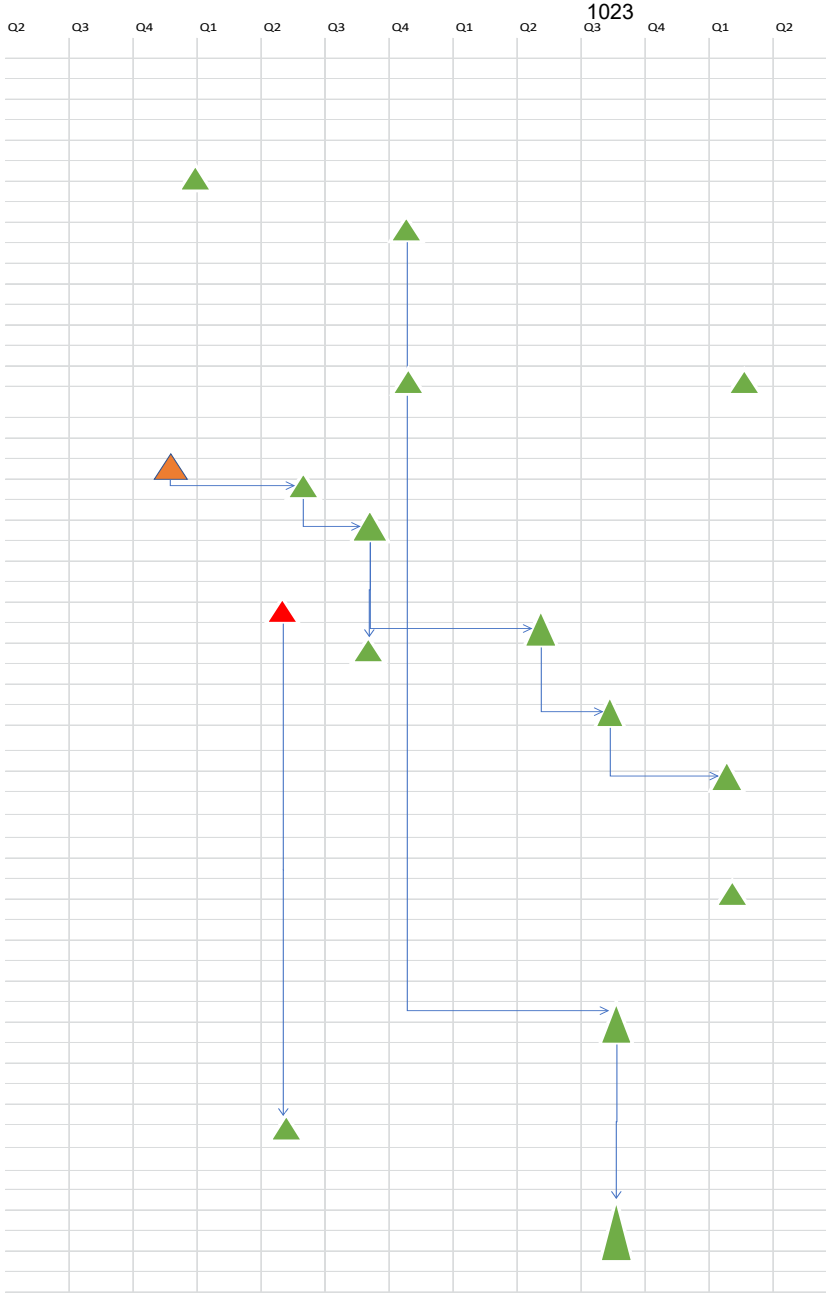

Potentiele issues

- Ontwikkeling/besluitvorming/communicatie standaarden
- Tijdspad wetgeving en tijdige realisatie kerninstrumenten door BG
- Oefenen en beschikbaar stellen DSO-producten in relatie tot beheer- en transitievraagstukken
- Gebruikersbetrokkenheid (inclusief bedrijfsleven)

Uitzoekpunten

Wat	Trekker	Wie betrekken	Wanneer gereed?
Precieze betekenis/impact bruidsschat i.r.t. DSO voor en na inwerkingtreding	EB	VO'en, IVO en DSO	Q4 2018
Bepalen van de topactiviteiten (incl aanvullingsbesluiten); vertaling toepasbare regels mede ook in relatie bedrijfsleven/consequenties VO	EB	VO'en, IVO en DSO	Q4 2018
Kaders voor publicatie van omgevingsdocumenten voorafgaand aan datum inwerkingtreding	EB	VO'en, IVO en DSO	Q4 2018
Doorwerking van de overbruggingsfunctie i.r.t. transitiescenario (en andersom)	DSO	VO'en, IVO en EB	Q2 2019 (einde DSO)
Voorbereiding op verkorte vergunningprocedure (wat moet er gebeuren, bij wie en wanneer)	VO'en samen	DSO, IVO en EB	Q4 2018
Afstemming producten roadmaps centraal en per veranderopgave: goede afstemming activiteiten en sturing op samenhang.	VO-en en DSO	DSO en VO-en	Q3 2018
Afstemming implementatie Omgevingswet/DSO in relatie tot andere rijksprioriteiten activiteiten (participatie, prioriteiten regeerakkoord)	EB	VO en IVO	Q3 2018

Vervolg Roadmap

- Elk kwartaal update; via kwartaalrapportage terugkoppeling
- Elke veranderopgave heeft eigen roadmap;

Tot slot: Roadmap onderdeel implementatiestrategie

- Inrichten Beheer/Implementatie/DSO nauwe samenhang
- Inrichten/uitvoeren implementatiestrategie richten op:
  - *kennisoverdracht* met *toepasbare* wetskennis kerninstrumenten en dso (inclusief benodigde processen);
  - o*ndersteunen* oefenen/ontwikkelen. Afstemmen en sturing op wie doet wat binnen interbestuurlijke.
  - Kennis op basis van praktijk; aandacht voor transitievraagstuk
- Via tijdslijnen:
  - Oplossen/uitwerken kernvraagstukken o.a. aan de hand praktijkproeven;
  - Oefenen 2018-2019
  - Inrollen 2019-2021

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum: 12 juni 2018

notitie OGB

Onderwerp	Informatie in het DSO
Agendanummer	4
Datum	12 juni 2018

Aanleiding

De ambitie uit het bestuursakkoord is om relevante informatie via het DSO te ontsluiten en zo beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van informatie te verbeteren. Beoogd is zo bij te dragen aan snellere besluitvorming en meer samenhangende en eenvoudigere regelgeving. Dit is belangrijk voor het realiseren van de doelen van de stelselherziening. De ambitie uit het bestuursakkoord staat voor het OGB en het BO overeind.

Het BIT heeft echter geadviseerd om nog niet te starten met informatiehuizen, en alleen te beginnen met wat noodzakelijk is voor inwerkingtreding. De taskforce heeft geadviseerd om alleen die informatie via het DSO te ontsluiten die noodzakelijk is voor het basisniveau. Tegelijk is er wel de wens om stappen te zetten richting de eindambitie. De voorstellen in deze notitie geven daar invulling aan.

In het project Gegevens en informatieproducten is al veel en nuttige beslisinformatie opgeleverd. In het OGB van 25 april 2018 is decharge verleend aan het project. Daarbij is geadviseerd en geconcludeerd dat niet alles tegelijk kan, maar alle partijen wel kleine stapjes willen zetten om dit spoor voeding te blijven geven en te zorgen dat partijen aan de slag kunnen gaan met de ontwikkeling van ontsluiten van informatie. Ook in het licht van het feit dat sommige content (informatie) langere ontwikkeltijden zal kennen om in de juiste vorm beschikbaar te komen. Tegelijk bleek uit het project dat de governance aanscherping behoeft en is de financiering onzeker.

Voorstel

Het OGB wordt verzocht in te stemmen met:

a. Beleidslijn informatie DSO-LV
   Opvolging te geven aan het project gegevens en informatieproducten binnen Aan de Slag op basis van de volgende beleidslijn:
   1. De ambitie uit het bestuursakkoord is leidend, daar wordt stapsgewijs naar toe gewerkt.
   2. de beleidsverantwoordelijke is verantwoordelijk om de informatie ter beschikking te (laten) stellen.

b. Regie op content DSO
   Het is binnen Aan de slag nodig om regie te voeren op de informatie die via het DSO ontsloten wordt en te stimuleren dat de informatie waar vanuit de gebruiker behoefte aan is beschikbaar wordt gesteld en via het DSO ontsloten wordt.
   Aan de hand van aantal concrete voorbeelden uitwerken hoe de financiering en governance rondom de informatie kan worden vormgegeven. Het gaat hier niet om de realisatie van de desbetreffende voorbeelden.

Toelichting

Beleidslijn informatie DSO-LV

Uit de afgeronde definitiefase naar gegevens en informatieproducten blijkt dat veel van die informatie over de fysieke leefomgeving - vanuit verschillende beleidsdoelen - al wordt verzameld en ontsloten.

Het gaat om veel verschillende type informatie zoals bijvoorbeeld:

- Regels over de fysieke leefomgeving (zoals een bestemmingsplan)
- Werkingsgebieden en objecten (zoals waar een monument staat of waar natura2000 gebieden liggen).
- Informatie over de kwaliteit van de leefomgeving (zoals informatie over de bodemkwaliteit of meetmethoden zoals Aerius).

Deze informatie wordt reeds op diverse plaatsen en op verschillende manieren ter beschikking gesteld. De komst van de Omgevingswet en het DSO an sich betekent niet dat bij inwerkingtreding de reeds beschikbare informatie en verantwoordelijkheid daarvoor wijzigt. De desbetreffende beleidsverantwoordelijke is en blijft verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de informatie, de wijze waarop dit gebeurt, voor de juistheid en voor de kwaliteit van de informatie. Die verantwoordelijkheid kan liggen bij een rijkspartij, maar ook bij gemeenten, provincies of waterschappen.

Het is daarom niet noodzakelijk om in de wetgeving te bepalen welke informatie via het DSO-LV moet worden ontsloten. Alleen de informatie die absoluut noodzakelijk is voor de werking van het DSO zal worden aangewezen. Vooralsnog gaat dat alleen om het ontsluiten van de besluiten over de fysieke leefomgeving (die via de LVBB en het huidige ruimtelijkeplannen.nl ontsloten worden / zijn. Dit sluit aan bij de adviezen van het BIT, de Raad van State en de besluitvorming over de taskforce.

De ambitie uit het bestuursakkoord blijft echter overeind. Het is en blijft de bedoeling om relevante informatie via het DSO te ontsluiten en zo beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van informatie te verbeteren. Dit is ook belangrijk voor de baten van de stelselherziening.

De uitgangssituatie is daarvoor vaak verschillend:

- Er is al veel informatie digitaal beschikbaar, maar deze is in veel gevallen nog niet geschikt om de eindgebruiker te faciliteren en nog niet geschikt om via het DSO te ontsluiten Deze informatie moet vaak nog wel geschikt gemaakt worden voor ontsluiting in het DSO.
- Er is ook informatie die nog niet op één plek beschikbaar is en / of waar de kwaliteit onvoldoende is.
- In sommige gevallen vraagt de ontsluiting van de informatie via het DSO aanpassingen / extra functionaliteit van het DSO-LV.

Ook de manier waarop informatie via het DSO ontsloten kan worden is verschillend. Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- Alleen een link naar de informatie
- Informatie wordt alleen via de viewer ontsloten
- Informatie wordt in het DSO gecombineerd met andere informatie (via API)
- Informatie is voor heel Nederland beschikbaar, of alleen voor een beperkt deel (bijvoorbeeld een deel van de gemeenten).

In veel gevallen kan / moet in een groeipad gestart worden met een minder gebruiksvriendelijke vorm, waarbij toegewerkt wordt naar de uiteindelijke ambitie.

De verantwoordelijkheden zijn daarbij als volgt:

- De beleidsverantwoordelijke verzamelt informatie ten behoeve van haar beleidsdoelstelling en stelt deze informatie ter beschikking. De stelselherziening / ontwikkeling van het DSO verandert daar niks aan.
- Vanuit het DSO-LV worden de aansluitvoorwaarden opgesteld. Voor sommige informatie (producten) zal het zo zijn dat het DSO-LV aanpassingen moet doen / nieuwe functionaliteiten moeten ontwikkelen.
- Vanuit het programma Aan de Slag wordt regie gevoerd, moeten hierover afspraken worden gemaakt met de beleidsverantwoordelijken en wordt de gebruiksvriendelijke ontsluiting gestimuleerd en gefaciliteerd.

Regie op content DSO

Binnen het programma moet regie worden gevoerd op de content die via het DSO ontsloten wordt. De vraag vanuit de gebruiker zal vaak verder gaan dan het 'aanbod' van informatie vanuit de verschillende beleidsverantwoordelijken. Er is inzet nodig om de benodigde stappen richting eindambitie te zetten.

Het voorstel is om als opvolging van het project gegevens en informatieproducten binnen het programma Aan de Slag de verantwoordelijkheid neer te leggen om regie te voeren. Het gaat o.a. om de verschillende beleidsverantwoordelijke te stimuleren de door de gebruiker gewenste informatie beschikbaar te stellen, bij te dragen aan het geschikt maken voor het ontsluiten van de informatie via het DSO-LV en daarover afspraken te maken met de verschillende partijen.

De vormgeving van het stimuleringsprogramma vraagt nog verdere uitwerking waarin onder andere het volgende moet worden uitgewerkt:

- Een interbestuurlijke uitwerking van de stapsgewijze ontwikkeling en prioritering van de content in het DSO (global content model)
- De benodigde en beschikbare middelen
- De wijze van organiseren van het 'stimuleringsprogramma informatie in het DSO-LV'.

De uitkomsten van de definitiefase en de plannen van aanpak voor 19 informatieproducten geven al veel informatie voor bovenstaande fase en zullen daarbij meegenomen worden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend
Beraad

Notitie OGB

Onderwerp	Digitalisering van de bruidsschat
Agendanummer	5a
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	7 september 2022

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @rijksoverheid.nl
M art 5.1 lid 2 sub e

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

1. Inleiding

De besluitvorming over de bruidsschat is opgesplitst in twee delen:

- Juridische aspecten;
- Digitaliseringsaspecten.

De juridische aspecten zijn verwoord notitie 'Bruidsschat – juridische aspecten' en worden voorgelegd aan het OT, SG, directeurenoverleg en meegezonden aan het OGB ter informatie.
In dit memo staan de besluiten over de wijze waarop de digitalisering van de bruidsschat wordt gerealiseerd. Het memo wordt voorgelegd aan het OGB.
Naast de juridische en de digitaliseringsaspecten heeft de bruidsschat een relatie met twee andere onderwerpen:

- Topactiviteiten en toepasbare regels
  Conform eerder OGB-besluit wordt de bruidsschat meegenomen bij het bepalen van de topactiviteiten;
- Overbruggingsfunctionaliteit.
  Dit onderwerp wordt apart geagendeerd in het OGB. Hierin zal worden meegenomen hoe de bruidsschat wordt gevisualiseerd in het DSO-LV naast de andere besluiten.

2. Gevraagde besluiten

Het OGB wordt gevraagd akkoord te gaan met de wijze van het digitaliseren van de bruidsschat, te weten:

1. iedere gemeente krijgt een omgevingsplan met de regels uit de bruidsschat, conform de standaarden;
2. ieder waterschap krijgt een verordening met de regels uit de bruidsschatregels, conform de standaarden;
3. de plannen en verordeningen worden via de LVBB beschikbaar gesteld en via het DSO-LV ontsloten. De omgevingsplannen en waterschapsverordeningen worden niet bekendgemaakt.

EB is verantwoordelijk voor het omzetten van de eerste stukjes omgevingsplannen en waterschapsverordeningen conform de standaard (STOP/TP) en het beschikbaar stellen via de LVBB. De nadere uitwerking en uitvoering zal in nauwe samenwerking met de koepels plaatsvinden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

3. Toelichting

3.1 Wijze van digitalisering van de bruidsschat
In het basisniveau DSO-LV
Op basis van de juridische keuzes rond de bruidsschat krijgen de gemeenten en waterschappen via het Invoeringsbesluit een aantal rijksregels toebedeeld. De provincies krijgen geen bruidsschat.
In het basisniveau DSO-LV staat beschreven dat bij inwerkingtreding de omgevingsplannen en de waterschapsverordeningen met het bruidsschat deel beschikbaar moeten zijn.

Alternatieven
In de vertaling van de regels uit de bruidsschat in het Invoeringsbesluit naar de individuele omgevingsplannen en waterschapsverordeningen zijn een aantal mogelijkheden.

Mogelijke alternatieven:
a. We beperken ons tot het publiceren van de bruidsschat via het invoeringsbesluit (IB). De bruidsschat is alleen zichtbaar op wetten.nl (niet in DSO-LV) en tevens niet in de vorm van omgevingsplan / waterschapsverordening.
b. We maken één omgevingsplan en één waterschapsverordening, ieder met een landelijk dekkend werkingsgebied.
c. We maken 380 omgevingsplannen en 21 waterschapverordening inclusief hun werkingsgebieden in samenwerking met de gemeenten en waterschappen.

Het voorgestelde besluit is om te kiezen voor variant c.
Dit draagt het beste bij aan de doelstellingen van vindbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van gedecentraliseerde regels. Daarnaast draagt het bij aan lastenverlichting voor bevoegd gezag en uniformiteit.

In onderstaande tabel worden de argumenten voor en tegen beide alternatieven kort samengevat.

Argumenten voor	***Argumenten tegen***
Voorstel (= Alternatief C) • 380 eerste stukjes van het omgevingsplan met daarin de bruidsschat wordt door de betrokken partijen als voorkeursoptie gezien wat betreft gebruiksvriendelijkheid en vindbaarheid. • Bevoegd gezagen worden ontlast en krijgen een mooie basis om op voort te bouwen. • Het maken van 380 kopieën is technisch haalbaar en wordt niet (extra) bewerkelijk geacht.	***Voorstel (= Alternatief C)*** • Er gaat mogelijk een minder prikkelende werking van uit. • Er zijn nog diverse uitzoekpunten bij dit voorstel wat betreft de uitvoering (eerste inschatting: geen onoverkomelijke zaken).

Argumenten voor	Argumenten tegen
Alternatief A • Dit alternatief levert voor het Rijk geen inspanning • Maximaal in lijn met beleidsvrijheid voor bevoegd gezagen • Mogelijke prikkel voor bevoegd gezagen om direct zelf aan de slag te gaan teneinde de burger te informeren	***Alternatief A*** • Weinig gebruiksvriendelijk; slechts een link naar een ongespecificeerde verzameling regels in plaats van informatie op maat • Achteruitgang kenbaarheid en vindbaarheid van de bruidsschat. Geldt nog sterker voor waterschapsverordening, waar geen overbruggingsfunctie voor is. • Zichtbaar maken van door gemeenten gewijzigde bruidsschatregels zeer complex; onduidelijkheid voor gebruikers over wat nog wel/ niet van de oorspronkelijke bruidsschat van toepassing is. • Handmatig beheer van de links naar de regelgeving in de overbruggingsfunctie en wetten.nl (bewerkelijk). • Gemiste kans om mooie basis te leggen waar gemeenten en waterschappen op voort kunnen bouwen.
Alternatief B • Levert voor het Rijk minder inspanning • In lijn met beleidsvrijheid voor bevoegd gezagen • Prikkel voor bevoegd gezagen om direct zelf aan de slag te gaan teneinde de burger te informeren	***Alternatief B*** • Voornaamste nadeel is dat de uitvoering hiervan veel ingewikkelder is dan iedere gemeente/ waterschap een eigen setje, inclusief hogere beheerlast. • Vereist aangepaste opdracht met scope-uitbreiding DSO-LV • Wijzigingen zijn complex en geven dubbel werk voor bevoegd gezagen: vraagt een aanpassing van zowel werkingsgebied van de landelijke regels als publiceren van de eigen nieuwe regels met juiste werkingsgebied • Doorwerking fouten: Foutieve aanpassing van de landelijke regels door gemeente A (bijv. werkingsgebied) kunnen gevolgen hebben voor gemeente B • Moeilijk zichtbaar te maken met klik-op-de-kaart. • Bewerkelijkheid voor gemeenten nodigt niet uit tot aanpassen bruidsschatregels. • Gemiste kans om mooie basis te leggen waar gemeenten en waterschappen op voort kunnen bouwen.

3.2 Afstemming met de koepels
Door de voorgestelde werkwijze bij het digitaliseren van de bruidsschat worden de gemeenten en waterschappen feitelijk voorzien van het eerste stukje omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van de omgevingswet respectievelijk een eerste stukje waterschapsverordening.

Gelet op de belangen zal dit in nauwe samenwerking met de koepels worden gerealiseerd. In de nadere uitwerking zal bekeken worden of de voorgestelde werkwijze voldoet of dat er aanpassingen in de uitwerking nodig zijn. Daarnaast zal de planning inzicht moeten geven in de beschikbare tijd voor de digitalisering van de bruidsschat.

3.3 Benodigde acties voor de digitalisering van de bruidsschat
Om uitvoering te geven aan het vormgeven van de 380 omgevingsplannen en 21 waterschapsverordeningen zijn er globaal twee acties nodig:

a. De definitieve tekst van de bruidsschat moet worden omgezet in de STOP/TP-standaard.
b. Het beschikbaar stellen van de bruidsschat als 380 omgevingsplannen en 21 waterschapsverordeningen.

De verantwoordelijkheid van beide acties ligt bij EB als onderdeel van het project Digitalisering VAN de regelgeving. Hiertoe zal een plan van aanpak worden opgesteld in samenwerking met de koepels.

Het voornemen is om het omzetten van de bruidsschat mee te nemen bij de praktijkproef STOP-TPOD i.o.v. het Rijk, die in het derde kwartaal van 2018 plaats zal vinden.

Financiering
De extra kosten voor het digitaliseren van de bruidsschat worden momenteel in kaart gebracht. Naar verwachting zijn de kosten binnen het budget van EB op te vangen. Indien blijkt dat de kosten substantieel hoger uitvallen dan nu verwacht, zal dit onderwerp opnieuw worden geagendeerd.

In de bijlage staat een nadere uitwerking van de acties bij de digitalisering van de bruidsschat.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage Acties digitalisering bruidsschat

Bij het bepalen van de planning, actiehouders en financiering zullen de volgende onderwerpen worden meegenomen in samenwerking met de koepels, het Programma DSO-LV en KOOP:

Omgevingsplan

Algemene informatie

- Bepalen van de benodigde initiële inhoud / basisinformatie / metadata van het omgevingsplan in algemene zin;

Regels bruidsschat

- Verdeling van de bruidsschat in het nieuwe deel / tijdelijke deel aan de hand van het criterium 'regel voldoet wel / niet aan de wet';
- Omzetten van de huidige vorm van de bruidsschat naar de vereiste vorm voor de regels in het nieuwe deel;

Gemeentelijke contouren

- Uitzoeken welke bron gebruikt gaat worden voor het bepalen van de 380 gemeentelijke contouren;

Werkwijze aanmaken omgevingsplan in STOP/TP:

- Uitzoeken op welke plek/ hoofdstuk de bruidsschat in het omgevingsplan komen
- Uitzoeken hoe de conversie van de bruidsschat naar STOP/TP plaatsvindt, o.a. welke software geschikt is
- Plaatsen van de bruidsschat in het omgevingsplan conform STOP/TP. Eerste test omgevingsplan in praktijkproef juni 2018.
- Uitzoeken hoe de visualisatie van de bruidsschat het beste vorm kan krijgen in DSO-LV.
- Uitwerken hoe 380 kopieën van de omgevingsplannen inclusief de gemeentelijke contouren gemaakt kunnen worden

Bekendmaken en beschikbaar stellen

- Uitzoeken hoe de 380 omgevingsplannen in de LVBB geplaatst moeten worden en of deze 380 omgevingsplannen bekend gemaakt moeten/mogen worden.

Ontsluiten in DSO-LV

- Bepalen hoe de 380 omgevingsplannen via het DSO worden ontsloten

Waterschapsverordening

- Bepalen of deze werkwijze ook te hanteren is voor de waterschapsverordening, of waar een aangepaste werkwijze nodig is. Reeds bekende uitzonderingen:
  - Er is geen bruidsschat deel voor het tijdelijk deel van de waterschapsverordening;
  - De standaard (STOP/TP) voor de waterschapsverordening heeft een andere planning en wordt later opgeleverd
  - Er zijn mogelijk aanvullende gebiedsaanduidingen nodig (tekstueel, niet in geo) voor aangewezen wateren naast de waterschapsgrenzen (check bij Simon Handgraaf).

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend
Beraad

Notitie OGB

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
M art 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Besluitvorming Overbruggingsfunctie
Agendanummer	5b
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Samenvatting

De huidige bestemmingsplannen (en ook andere ruimtelijke plannen) worden op dit moment ontsloten op ruimtelijkeplannen.nl. Deze plannen zijn ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog geldig. Nieuwe plannen en regelgeving op grond van de Omgevingswet zullen via het digitaal stelsel ontsloten worden. In de overgangsfase gelden dus zowel oude als nieuwe plannen. Om te zorgen dat burgers en bedrijven één samenhangend beeld krijgen van alle regels die gelden, worden de regels uit ruimtelijkeplannen.nl ook via het digitaal stelsel ontsloten. Daarvoor is de overbruggingsfunctie.

De taskforce heeft geadviseerd om de scope van de overbruggingsfunctie opnieuw te bezien. Omdat toen net een verkenning was gestart is besloten op basis daarvan besluitvorming te vragen aan het OGB. Die verkenning is nu afgerond. De verkenning laat zien dat de overbruggingsfunctie technisch goed te realiseren is en meerkosten gering zijn.

Inmiddels is vanuit het denken over de overgangsfase ook duidelijk binnen welke scenario's gemeenten de overgang van een bestemmingsplan naar een omgevingsplan kunnen vormgeven. Uit de verkenning blijkt dat de verschillende scenario's digitaal ondersteunt kunnen worden, uitgezonderd het scenario waarin gemeenten niet voor een heel gebied, maar alleen voor een specifiek thema een huidig bestemmingsplan willen aanpassen. In de memorie van toelichting van de Invoeringswet is opgenomen dat dit scenario onwenselijk is.

Doel notitie en gevraagde beslissing

Wij vragen u op basis van deze notitie:

1. Kennis te nemen van de inzichten die de Proof of Concept van de Overbruggingsfunctie hebben opgeleverd;
2. In te stemmen met de realisatie van de Overbruggingsfunctie met de voorgestelde aanscherping in de scope:
    a. De zogenaamde 'themagewijze wijziging' van het omgevingsplan in de overbruggingsfunctie wordt uitgesloten voor regels die ook al in het oude bestemmingsplan voorkomen om zo de gebruikersvriendelijkheid te borgen en digitale opgave behapbaar te houden.
    b. Tijdens de overgangsperiode kunnen Wro-plannen zowel op basis van de RO-standaarden als op basis van STOP/TPOD worden verbeeld. Tevens kunnen de vormvrije Wro-plannen te tonen.
    c. De Bruidsschat wordt ontsloten als onderdeel van omgevingsplan, maar wordt daarbinnen wel goed herkenbaar gehouden.

d. Historie Ruimtelijke Plannen wordt in het meest eenvoudige scenario gerealiseerd conform de eis uit het GPvE (ROD13).

Dit is een beperkte uitbreiding van de scope, die voortkomen uit het bekend worden van de consequenties van het overgangsrecht. Netto effecten van de voorstellen bedragen ongeveer 1,5-2,5 ton.

Aanleiding

In het OGB van 13 september 2016 is besloten om door het Informatiehuis Ruimte en daarmee binnen de scope van het Programma DSO een Overbruggingsfunctie als informatieproduct te ontwikkelen, waarmee gebruikers van het DSO in één samenhangend beeld inzicht krijgen in de regels uit omgevingsdocumenten en regels uit omgevingsdocumenten van rechtswege (vooral vigerende bestemmingsplannen). Op deze manier kunnen de consequenties van het overgangsrecht voor de informatiepositie van burgers en bedrijven beperkt blijven. Dit "eerste informatieproduct" is opgenomen in de planning van het Informatiehuis Ruimte als onderdeel van het programma DSO.

In het najaar van 2017 heeft de Taskforce geadviseerd om opnieuw naar de scope van de Overbruggingsfunctie te kijken, omdat deze mogelijk erg complex zou kunnen worden. Omdat echter op dat moment juist een verkenning door het project was gestart naar de mogelijkheden, is aan het OGB geadviseerd (en is conform besloten) om op basis van een Proof of Concept te besluiten tot een passend scenario, met als minimale variant de huidige informatie uit Ruimtelijkeplannen.nl apart tonen in het DSO (dus niet in één samenhangend beeld met omgevingsbesluiten), en als maximale variant alle (eventueel complexe) scenario's uit het overgangsrecht ondersteunen.

Gevolgd proces

In Q4 2017 en Q1 2018 is een Proof of Concept uitgevoerd door een team met specialisten uit verschillende betrokken DSO projecten (informatiehuis Ruimte, Viewer, PR30, PR04, Geonovum). Resultaten ervan zijn breed gedeeld binnen het DSO en gevalideerd door een gebruikersvertegenwoordiging. Daarnaast zijn afgelopen maanden informerende sessie georganiseerd voor diverse stakeholders (EB, Programmaraad, VNG). Met BZK (EB en DRO) heeft afstemming plaatsgevonden over de voorstellen m.b.t. reikwijdte en overgangsrechtelijke scenario's.
Volgens de oorspronkelijke planning zou het project PR16 in de komende periode aan de Overbruggingsfunctie werken. Het is daarom nodig dat er op dit moment een besluit wordt genomen over de reikwijdte hiervan.

Inzichten uit de Proof of Concept Overbruggingsfunctie

De conclusie uit de Proof of Concept is dat de Overbruggingsfunctie technisch goed realiseerbaar is en voor de gebruiker daadwerkelijk een samenhangend beeld van geldende planologische regels oplevert tijdens overgangsperiode.

De Proof of Concept heeft drie vragen beantwoord:

1. *Welke overgangsrechtelijke scenario's kunnen zich voordoen en in welke mate zijn die door het DSO effectief en efficiënt te ondersteunen?*

Op basis van analyse van onder meer de concepttekst en toelichting van de Invoeringswet art. 5.2.3 zijn tien verschillende scenario's ontleed die zich in beginsel kunnen voordoen. Zeven van de tien zijn zonder problemen goed te ondersteunen. Twee (waaronder bruidsschat) vragen bijzondere aandacht, voor één scenario worden problemen voorzien: als een gemeente haar omgevingsplan themagewijs wil wijzigen, waarbij regels aan de orde zijn die ook al in oude bestemmingsplannen voorkomen. Technisch gezien kan dit wel worden verwerkt, maar voor de gebruiker levert zit een onoverzichtelijk geheel op. Zonder op het terrein van de wetgeving te komen is deze constatering gedeeld met EB. Inmiddels duidelijk geworden dat dit laatste scenario ongewenst is en heeft EB als beleidslijn geformuleerd:

Het is niet de bedoeling dat thema's zoals opgenomen in het bestemmingsplan (bijvoorbeeld de dubbelbestemming archeologisch waardevol gebied) worden overgeheveld van het tijdelijk deel van het omgevingsplan naar het nieuwe deel van het omgevingsplan, zonder dat de zogenaamde primaire bestemmingen van deze gronden en de overige bij deze locaties behorende regels ook mee over gaan naar het nieuwe deel van het omgevingsplan. Wanneer dit wel gebeurt zou de regeling voor een specifieke locatie deels in het tijdelijk deel blijven staan en deels in het nieuwe deel komen. Dat is niet de bedoeling.

De Memorie van Toelichting op de Invoeringswet Omgevingswet en de Nota van Toelichting van het Omgevingsbesluit worden voor dit onderwerp verder verduidelijkt.

2. *In hoeverre is het 'overbruggen' zowel informatiekundig/semantisch als in een kaartrepresentatie mogelijk.*

Via een overkoepelend semantisch model blijkt het goed mogelijk de inhoud van oude en nieuwe plannen aan elkaar te relateren. Op die manier is het mogelijk oude plannen (conform de IMRO standaard) in de jas van de nieuwe standaard STOP/TPOD uit te drukken[1]. Daarnaast is via een eenvoudige PoC zichtbaar gemaakt hoe oud en nieuw in een kaartbeeld in de DSO viewer eruit zien en dat het mogelijk is oude plannen zowel op basis de oude verbeeldingsstandaard als op basis van het nieuwe presentatiemodel van het Omgevingsplan te verbeelden.

3. *Zijn zowel 'oude' plannen als nieuwe omgevingsplannen technisch gezien via eenzelfde API service te ontsluiten?*

Het blijkt goed mogelijk om in één API-service zowel oude als nieuwe plannen te ontsluiten. Componenten van het DSO waarin de API service wordt gebruikt (viewer, derden via API store) hoeven maar met één API te communiceren en weinig kennis te hebben van achterliggende opbouw. Dit vereenvoudigt sterk de implementatie verder in de keten.

Relatie met de ontwikkeling van de wetgeving

Eenvoudig Beter beoogt op dit moment om de noodzakelijke verankering voor de Overbruggingsfunctie op te nemen in de Invoeringswet c.q. het Invoeringsbesluit. Met het verschijnen van de MvT Invoeringswet in het najaar van 2017 (specifiek par. 5.2.3) is er meer inzicht gekomen over de gevolgen van het overgangsrecht voor omgevingsplannen.

[1] NB: Dit heeft op een aantal tafels de vraag opgeroepen of niet toch gekozen had moeten worden voor uitbreiding van IMRO i.p.v. STOP/TPOD. De mogelijkheid voor semantische relaties is echter vooral mogelijk omdat IMRO slechts een subset van de concepten bevat.

De inzichten uit het overgangsrecht en de uitwerking van de manier waarop de Bruidsschat haar beslag moet krijgen in het DSO maken dat de urgentie om een goede Overbruggingsfunctie in het DSO op te nemen steeds duidelijker wordt. De Minister heeft daarnaast in de Kamer al een aantal malen de Overbruggingsfunctie genoemd, onder meer in de Nota van Antwoord Eerste Kamer over de afschaffing van de actualiseringsplicht. De overbruggingsfunctie staat hiermee als zodanig niet ter discussie, maar dat neemt niet weg dat er nog keuzes te maken zijn waarbij de reikwijdte van de overbruggingsfunctie wordt afgewogen tegen de daarmee beoogde dienstverlening. Deze worden onderstaand toegelicht.

Reikwijdte van de Overbruggingsfunctie

Nu de vraag beantwoord is of de Overbruggingsfunctie technisch haalbaar is komt de vraag aan de orde welke reikwijdte de Overbruggingsfunctie zou moeten hebben, ofwel: welke situaties moet de Overbruggingsfunctie ondersteunen?

a) *Moet de Overbruggingsfunctie de meest complexe situaties uit het overgangsrecht moet ondersteunen, of ligt er ergens een grens waarbij de gebruiker toch naar de totale regelset wordt verwezen?*

In de Overbruggingsfunctie is geen complexe functionaliteit nodig om onderkende overgangsrechtelijke scenario's te ondersteunen. Wel is te zien dat in het meest complexe overgangsrechtelijke scenario, waarbij gemeenten themagewijs het Omgevingsplan willen wijzigen op thema's die ook al in oude bestemmingsplannen waren opgenomen. Zeker wanneer in de oude situatie sprake is van "parapluplannen" voor bepaalde thema's kan technisch niet meer sluitend worden bepaald wat nu de geldende regels zijn en krijgt de gebruiker alle (soms tientallen) plannen te zien. Daar kan een gebruiker nauwelijks wijs uit worden. Aan het ministerie is de overweging meegegeven deze mogelijkheid juridisch uit te sluiten.

b) *De vraag is hoe omgegaan moet worden met verbeelding van Wro-plannen, waaronder specifiek vormvrije Wro-plannen. Deze laatste plannen (structuurvisies e.d.) kennen een specifieke verbeelding per plan.*

Uit de Proof of Concept is gebleken dat door inzet van moderne technologie, de Wro-plannen zowel conform de huidige RO-standaarden als via het in ontwikkeling zijnde presentatiemodel STOP/TPOD zijn uit te verbeelden, zonder noemenswaardige impact. Het voorstel is dan ook dit mogelijk te maken.

Daarnaast is gebleken dat structuurvisies in huidige vorm na inwerkingtreding van de wet nog geldig kunnen zijn (bij KB te bepalen periode). Juridisch worden deze weliswaar gelijk gesteld aan omgevingsvisies, maar technisch bestaan ze nog in oude vorm in RP.nl. Het kan bijvoorbeeld gaan om sectorale structuurvisies van het rijk die in eerste instantie nog niet opgaan in de NOVI. Dit maakt het noodzakelijk deze plannen met hun juiste verbeelding gedurende de overgangsperiode in het DSO te kunnen tonen.

c) *Op welke manier wordt de Bruidsschat in het DSO ondersteund door de Overbruggingsfunctie?*

Het voornemen is om de Bruidsschat in de LVBB op te nemen als onderdeel van het Omgevingsplan per gemeente en Waterschapsverordening per waterschap. Als dit voorstel wordt overgenomen is er in de Overbruggingsfunctie geen aanpassing

nodig om deze regels te kunnen ontsluiten. Voorwaarde is wel dat dit Bruidsschat deel van de plannen nu en in de toekomst goed herkenbaar blijft[2] als Bruidsschat.

d) Tijdreizen en historie

Het ontsluiten van de historie van Ruimtelijke Plannen zat niet in de oorspronkelijke opdracht van het project[3]. Daarnaast heeft de Taskforce geadviseerd tijdreizen te beperken tot het meest eenvoudige scenario ("wat gold er toen"). Met het oog op gebruik door de rechtelijke macht, maar ook situaties zoals planschadegevallen, vergunningverlening, bezwaar en beroep en hahdhaving, is het kunnen teruggrijpen op eens geldende plannen vaak nodig en was om die reden ook opgenomen in het GPvE (eis ROD13).
Inmiddels is duidelijk dat de overbruggingsfunctie dit technisch zonder veel impact kan ondersteunen, waarbij wel de beperking is dat pas sinds 2016 in Ruimtelijkeplannen.nl historie wordt bewaard.

e) Afwijkingsvergunningen

Op dit moment wordt bij EB nog nagedacht over de manier waarop in de overgangsfase met afwijkingsvergunningen moet worden omgegaan. Deze maken op dit moment deel uit van de voorziening Ruimtelijkeplannen.nl. Mogelijk blijft dat nog een tijd zo gedurende de overgangsfase. Om de dienstverlening op het bestaande niveau te houden kunnen deze afwijkingsvergunningen worden ontsloten in het DSO. Deze ontsluiting vindt plaats op documentniveau (dus een geografische contour met daaraan gekoppeld de vergunning). In het DSO zijn hiervoor geen technische aanpassingen nodig.

Zaken die buiten scope blijven

Met deze voorstellen wijzigt de scope van het project in beperkte mate. Een aantal zaken was in de oorspronkelijke opdracht al buiten scope en blijft dat ook in dit voorstel:

- Plannen en besluiten die geen rechtsvoorganger hebben in de voorziening Ruimtelijkeplannen.nl, zoals de Keur en de Legger van waterschappen en APV en welstandsregels van de gemeente.
- Volledige ondersteuning van huidige vormvrije Wro-plannen met specifieke functionaliteit zoals nu aanwezig in Ruimtelijkeplannen.nl.
- Plannen die nu als PDF zijn gepubliceerd in Ruimtelijkeplannen.nl kunnen niet op regel niveau worden ontsloten in de Overbruggingsfunctie. Deze zijn wel beschikbaar, maar kunnen alleen als document worden getoond.
- Historie van voor 2016 is niet nu beschikbaar in Ruimtelijkeplannen.nl en kan derhalve ook niet worden getoond. Aanvulling van deze plannen is nu niet voorzien.

Overzicht van de reikwijdte van de Overbruggingsfunctie

De Overbruggingsfunctie is met de voorgaande overwegingen in de voorgestelde scope in staat om het volgende te tonen:

- Een samenhangend beeld van omgevingsdocumenten (inclusief de bruidsschat) en omgevingsdocumenten van rechtswege, voor zover deze

[2] Via bijvoorbeeld metadata in de STOP/TPOD standaard.

[3] Het ontsluiten van historie betreft nadrukkelijk niet het overnemen of faciliteren van de verplichting van bronhouders om vervallen plannen conform Archiefwet duurzaam te archiveren.

rechtsvoorgangers hebben in de Wro en deel uitmaken van de bestaande voorziening Ruimtelijkeplannen.nl.
- De bestemmingsplannen uit Ruimtelijkeplannen.nl worden zoveel mogelijk op regelniveau ontsloten, zodat van kaart naar tekst en van tekst naar kaart kan worden gezocht. Voor een beperkt deel van de plannen (ordegrootte 10%) is dat niet mogelijk omdat er sprake is van afwijkingen in de structuur of plannen in PDF vorm.
- Structuurvisies en bepaalde andere plannen in Ruimtelijkeplannen.nl kunnen ook onder overgangsrecht vallen en nog geldigheid hebben na inwerkingtreding van de wet. Deze worden daarom ook in de Overbruggingsfunctie getoond. Dit betreft vormvrije Wro-plannen die alleen op documentniveau kunnen worden ontsloten.
- Verbeelding van Wro plannen kan zowel op basis van de oude verbeeldingsstandaard als op basis van de STOP/TPOD structuur.
- Afwijkingsvergunningen kunnen worden getoond op documentniveau.
- Historie is vanaf 2016 beschikbaar in de database van Ruimtelijkeplannen.nl (NB: Ruimtelijkeplannen.nl kan deze vervallen plannen op dit moment niet laten zien, ze zijn alleen aanwezig). Deze historie kan op basis van het meest eenvoudige tijdreizen-scenario (in overeenstemming met het Taskforce advies) worden getoond.

Financiële en planningsconsequenties

De financiële consequenties van dit voorstel zijn per saldo beperkt. De netto effecten van de voorstellen bedragen ongeveer 1,5-2,5 ton. Deze uitbreiding hangt met name samen met het bekend worden van de consequenties van het overgangsrecht. Bij vaststelling van het PID in maart 2017 was reeds voorzien dat hierop een herijking nodig zou zijn.
In het project wordt onderzocht hoe zoveel mogelijk de realisatie binnen de huidige doorlooptijd van het programma kan plaatsvinden.

Risicobeheersing

Om tot beheerste realisatie van de Overbruggingsfunctie te komen zijn de volgende randvoorwaarden aan de orde:
- Dit voorstel gaat er van uit dat iedere gemeente en ieder waterschap de regels uit de bruidschat krijgt in een omgevingsplan / waterschapsverordening. Als een andere oplossing wordt gekozen dan heeft dit gevolgen voor de mogelijkheden van de Overbruggingsfunctie om de Bruidsschat te ontsluiten.
- Het is van belang dat de STOP/TPOD standaard spoedig stabiel wordt, omdat anders steeds aanpassingen aan de API-service moeten worden gerealiseerd.
- Er is spoedig een definitief besluit nodig over de oplossing voor de ontvlechting van de LVBB en het ROD, omdat dit een belangrijke bron is voor de Overbruggingsfunctie.

Mogelijkheden voor doorontwikkeling

Met enige regelmaat komt de vraag op tafel of de Overbruggingsfunctie niet een bredere set plannen en regels kan ontsluiten, bijvoorbeeld uit de CVDR[4]. De gebruiker krijgt immers nu bij inwerkingtreding van de wet nog altijd geen compleet beeld van wat ergens kan en mag.
Het voorstel is dit nu niet op te nemen om de complexiteit van de Overbruggingsfunctie beperkt te houden. Het is wel mogelijk in het kader van doorontwikkeling de Overbruggingsfunctie uit te breiden.

Zoals gezegd is de historie in de huidige voorziening Ruimtelijkeplannen.nl beperkt tot de periode vanaf 2016. Er zijn echter wel mogelijkheden denkbaar om data van voor 2016 terug te halen en toe te voegen aan Ruimtelijkeplannen.nl, bijvoorbeeld uit oude backups. Technisch is dit goed te realiseren, maar op het gebied van data kunnen zich wel verschillende problemen voordoen. Het voorstel is daarom om dit nu niet in de scope van het project op te nemen, maar desgewenst als doorontwikkeling verder te onderzoeken. Naarmate de tijd vordert zal het wel steeds lastiger worden deze oude plannen nog te ontsluiten.

[4]Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving

Globaal Programma van Eisen

Digitaal Stelsel Omgevingswet – Landelijke Voorziening (LV)

Versie 1.99

04 juni 2018

Status
Dit is een versie waarin de wijzigingen sinds versie 1.0 zijn verwerkt. Deze versie gaat uit van het eindrapport van de Taskforce Complexiteitsreductie en het daarbij behorende besluit van het OGB, Visie versie 1.0 en is afgestemd met de Doelarchitectuur 3.0.

DOCUMENT INFORMATIE

Revisies

Datum	Versie	Samenvatting van wijzigingen	Door
10-05-2016	0.83	Versie voor het OGB behorende bij visie 0.98	art 5.1 li art 5.1 lid 2 s,
30-05-2016	0.84	Versie voor warme overdracht naar Programma	art 5.1 li art 5.1 lid 2,
20-06-2016	0.85	Versie voor impact analyse door het Programma	Regieteam
18-08-2016	0.86	Versie na concretisering met koepels	art 5.1 li, Regieteam
22-09-2016	0.90	Versie na concretisering met programma	art 5.1 li, Regieteam
11-10-2016	0.99	In BO vast te stellen versie	art 5.1 li. art 5.1 lid 2, Regieteam
10-11-2016	1.0	Door BO vastgestelde versie	
27-02-2017	1.1	Voorgestelde wijzigingen verwerkt	art 5.1 li
12-12-2017	1.2	Conceptrapport taskforce verwerkt, tijdreizen en NFR verwerkt	art 5.1 li
Maart – mei 2018	1.2x	Commentaar op basisniveau eisen verwerkt; versie voor besluitvorming OGB	art 5.1 li. Regieteam
02-06-2018	1.91	Commentaar verwerkt vanuit koepels	art 5.1 li
04-06-2018	1.99	Definitief concept voor OGB	art 5.1 li, Regieteam

INHOUDSOPGAVE

Document informatie **2**
Inhoudsopgave **3**
1 Inleiding **5**
1.1 Status 5
1.2 Visie, Globaal Programma van Eisen, Doelarchitectuur en Globaal Content Model 5
1.3 Gebruik van het GPvE 6
1.4 Gebruikte methodiek bij prioritering 6
1.5 Reikwijdte 6
1.6 Leeswijzer 7
2 Kaders en standaarden **9**
2.1 Kaders Omgevingswet 9
2.2 Stelsel brede kaders en uitgangspunten 9
2.3 Uitgangspunten Taskforce 10
2.4 Architectuurprincipes 10
2.5 Standaarden binnen het stelsel 10
2.6 Archivering en zorgplicht 10
2.7 INSPIRE 11
2.8 Open data en fair use van data 12
2.9 Beheer 13
3 Gebruikerstoepassingen **16**
3.1 Eén loket 16
Informatiepunt 19
3.2 Oriënteren (informatie op maat) 19
Raadplegen OW-Besluiten 20
Regelhulp 24
Raadplegen informatie over de fysieke leefomgeving 25
3.3 Indienen 26
Indienen zienswijze en bezwaar 31
3.4 Onderzoekshulp 31
3.5 Samenwerking 32
4 Gegevensvoorzieningen **35**
4.1 OW-Besluiten 35
4.2 Toepasbare regels 38
4.3 Ingediende vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten 39
4.4 Leveranciers van omgevingsinformatie 40

4.5 Generieke gegevensverzamelingen 41
4.6 Driedimensionale omgevingsinformatie 42
4.7 Dynamische omgevingsinformatie 42
5 Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling 43
5.1 Stelselcatalogus Omgevingswet 43
5.2 Stelselknooppunt DSO-LV 45
6 Regelbeheer 47
7 Bijlage A: Bestaande dienstverlening 48
7.1 Omgevingsloket.nl 48
7.2 Ruimtelijkeplannen.nl 48
7.3 Activiteiten Internet Module 49
8 Bijlage C: Overzicht verplichte gegevens via het DSO 50
8.1 Externe veiligheid 50
8.2 Waterveiligheid 50
8.3 Beschermen van de gezondheid van het milieu 51
8.4 Cultureel erfgoed 51
8.5 De reserverings- en beperkingsgebieden uit de Ministeriële Regeling 51
9 Bijlage D: Handreiking Open data en Inspire plicht 53

1 Inleiding

1.1 Status

Dit Globaal Programma van Eisen voor de Landelijke Voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (GPvE DSO-LV) is dd. xxxxxx juni 2018 vastgesteld in het Bestuurlijk Overleg en in hiërarchie ondergeschikt aan de Omgevingswet en uitwerkingen daarvan (wettelijke grondslag), het Bestuursakkoord en de Visie. Op openbaar gemaakte wettelijke grondslagen moet geanticipeerd worden; deze gaan voor Visie en GPvE. Een lijst van relevante wet- en regelgeving is in 1.4 opgenomen. Het GPvE DSO-LV beschrijft de functionele en niet-functionele eisen die aan de werking van het DSO-LV worden gesteld en is kader stellend voor de ontwikkeling van het DSO-LV.

Sinds het vaststellen zijn diverse wijzigingen in dit document verwerkt waaronder verduidelijkingen en aanscherpingen vanuit .de opdrachtnemer. De belangrijkste wijziging in deze versie betreft echter het verwerken van de adviezen van de Taskforce Complexiteitsreductie; ingesteld naar aanleiding van het BIT-advies en de besluiten van het OGB naar aanleiding daarvan.

1.2 Visie, Globaal Programma van Eisen, Doelarchitectuur en Globaal Content Model

Wat betreft het digitaal stelsel wordt onderscheid gemaakt tussen de landelijke voorziening (DSO-LV) en alle andere systemen, zoals systemen van de bevoegde gezagen, systemen van bronhouders en systemen van softwareleveranciers en ketenpartners die interactie hebben met onderdelen van het DSO-LV. Daarnaast heeft het DSO als geheel stelsel, maar ook als DSO-LV, interactie met de landelijke bouwstenen van de Nederlandse overheid. Het Globaal Programma van Eisen DSO-LV (GPvE DSO-LV) vormt samen met de Visie en de Doelarchitectuur het kader voor het ontwikkelen, realiseren en beheren van de Landelijke Voorziening van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO-LV). (DSO-LV) en (daarmee) de mogelijkheden van andere systemen in het DSO (DSO-LV). De Visie beschrijft op hoofdlijnen de gewenste situatie in 2024 en stelt een aantal uitgangspunten vast die bij de verdere ontwikkeling richtinggevend zijn.

Het GPvE maakt deel uit van de opdracht die door de partijen bij het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet als opdrachtgever (Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten) wordt verstrekt. Deze opdracht heeft de oplevering van een werkend en in beheer genomen stelsel als doel. Het GPvE, als volgende stap na de Visie, komt tot een verdere invulling van de functionele en niet-functionele eisen die aan het DSO-LV worden gesteld (het ‘wat’). Het beschrijft daarmee de behoefte van de opdrachtgever voor het DSO-LV, zonder daarbij te veel in detail te treden of uitwerking te geven. De term ‘globaal’ betekent dat het document voldoende invulling moet geven om het inhoudelijk het proces van opdrachtgeverschap in te vullen. In dat proces worden afspraken gemaakt over de nadere uitwerking van de eisen en de sturing op en bewaking van de opgeleverde resultaten.

Het GPvE hangt nauw samen met de Doelarchitectuur. Daarin wordt op globaal niveau de architectuur van het Digitaal Stelsel Omgevingswet beschreven volgens welke de functionele en niet-functionele eisen uit dit GPvE DSO gerealiseerd moeten worden (het ‘hoe’). De Doelarchitectuur is daarmee de eerste stap richting te realiseren oplossing(en). Een belangrijk verschil tussen Doel Architectuur en GPvE is de temporele scope. Het GPvE maakt onderscheid tussen het basisniveau (noodzakelijk voor inwerkingtreding) en eisen voor daarna terwijl de Doel Architectuur de eindsituatie beschrijft.

Het GPvE beschrijft de functionele en niet-functionele eisen die aan het DSO-LV worden gesteld. Het is een uitwerking van hoofdstuk 5 van de Visie met de nadruk op de paragraaf ICT-voorzieningen: onderdelen en functies. Naast de in dit globaal programma opgenomen eisen behoren daartoe ook het ontwerp van de beheerorganisatie en de beheerprocessen. Het vullen van het DSO-LV met OW-Besluiten (voorheen omgevingsdocumenten), toepasbare regels en ruimtelijke informatie, de aansluiting van bevoegd gezagen en de informatievoorziening en ICT bij bevoegd gezagen vallen buiten dit GPvE maar zijn uiteraard wel nodig om het DSO als stelselstelselstelsel te laten werken. De eisen en randvoorwaarden aan (maar ook planning en beschikbaarheid van) de inhoud van het stelselstelselstelsel zijn voorzien voor een Globaal Content Model – GCM (voorzien voor de zomer 2018). Zodra dit beschikbaar komt zullen de eisen ten aanzien van de inhoud van

het stelsel uit dit document verplaatst worden naar het GCM. Ter herkenning zijn de content eisen grijs gearceerd in deze versie.

In het kader van de huidige dienstverlening (Omgevingsloket Online - OLO 2 met inachtneming van de voorgestelde verbeteringen richting OLO3, Activiteiten Internet Module – AIM en Ruimtelijkeplannen.nl) bestaan al specificaties en programma's van eisen. Het DSO-LV integreert functionaliteiten van deze bestaande voorzieningen maar niet die voorzieningen zelf en kent een breder bereik dan de bestaande voorzieningen. Bij het tot stand komen van dit GPvE hebben de (specificaties van de) huidige voorzieningen als bron gediend voor het vaststellen van het huidige dienstverleningsniveau. Er wordt echter bewust niet naar de (specificaties van) bestaande voorzieningen verwezen tenzij onderdelen daarvan nadrukkelijk als onderdeel van het DSO-LV worden gezien omdat het bereik van het DSO-LV breder is dan die van elk van de bestaande voorzieningen afzonderlijk. In bijlage A staat een overzicht van de huidige functionaliteiten van de bestaande voorzieningen.

1.3 Gebruik van het GPvE

Het GPvE DSO-LV heeft tot doel een zorgvuldige basis te bieden voor een nadere specificatie en realisatie van het DSO-LV. Het is wat de opdrachtgever op hoofdlijnen wil. Het moet daarom compleet zijn, de juiste mate van gedetailleerdheid hebben en gedragen worden door de toekomstige gebruikers. Gedetailleerde gebruikerseisen en -wensen passen slechts beperkt in het GPvE, deze worden meegenomen bij de verdere uitwerking door de opdrachtnemer. In dit GPvE zijn, naast de feitelijke eisen zoals opgenomen in de tabellen, ook informatieve toelichtingen opgenomen. De eisen in de tabellen zijn leidend bij wat gerealiseerd zal moeten worden.

Het programma ontwikkelt het DSO-LV via een Scrum / Agile ontwikkelmethode. Bij deze methode wordt geen gebruik gemaakt van een gedetailleerd Programma van Eisen. Het GPvE zoals dat in dit document beschreven is vormt daarmee dan ook geen einddoel van de ontwikkeling maar geeft wel de ondergrens aan de functionaliteit van het DSO-LV die verwacht wordt om het in gebruik te kunnen nemen. De opdrachtnemer verantwoord richting de opdrachtgever hoe het GPvE in detail is ingevuld. De manier van verantwoorden is onderdeel van de governance.

1.4 Gebruikte methodiek bij prioritering

Bij de uitwerking van de eisen is oorspronkelijk (versie 1.0), conform het bestuursakkoord, aangegeven of deze behoren tot het wettelijk minimum (scenario 1) en of zij al deel uitmaken van de bestaande dienstverlening (scenario 2) / dan wel een verdere doorontwikkeling betreffen (scenario 3). Deze eisen zijn daarbij vertaald naar eisen aan 'fase 1' (inwerkingtreding) en 'fase 2' (tot 2024). Voor elke eis is daarbij een zogenaamde MoSCoW prioritering gesteld.

Naar aanleiding van de Taskforce complexiteitsreductie is scenario 2 verder gespecificeerd tot een basisniveau. Dit basisniveau is noodzakelijk om de inwerkingtreding mogelijk te maken. Deze eisen dienen dan ook gerealiseerd te worden. Daarnaast zijn er eisen die niet binnen het basisniveau vallen maar onderdeel zijn van de doorontwikkeling. Omdat de oorspronkelijke scenario's geen toegevoegde waarde meer hebben is deze niet meer opgenomen in dit document en is de MoSCoW prioritering vervangen door een aanduiding of eisen onderdeel van het basisniveau zijn ('J') of niet ('N' – doorontwikkeling). Daarnaast is aangegeven of een eis voortkomt uit een wettelijke verplichting ('J*'). In veel gevallen zijn eisen uit wettelijke verplichtingen zogenaamde 'raamwerk' eisen die verder zijn uitgewerkt in specifieke eisen. Om het stelsel in werking te kunnen laten treden moeten alle eisen met aanduiding 'J' en 'J*' worden gerealiseerd.

1.5 Reikwijdte

Het resultaat van de opdracht moet een werkend stelsel zijn. Dit document beperkt zich tot de eisen aan de ICT-voorzieningen binnen de Landelijke Voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet ((het DSO-LV).) of ter realiseren zaken die buiten het DSO-LV gepositioneerd zijn (LVBB). De randvoorwaarden die nodig zijn om te komen tot een werkend stelsel, zoals de inrichting van beheerbeheer, een helpdesk en ondersteuning bij de implementatie (van/in systemen) bij lokale bevoegde gezagen zijn niet meegenomen in dit GPvE.

Volgens de visie wordt het informatiegebied van het DSO-LV als volgt afgebakend:

- Het ontsluiten van elektronische besluiten met een grondslag in de Omgevingswet (OW-Besluiten)

- Het ontsluiten van informatie over de (kwaliteit van de) fysieke leefomgeving. Dit wordt afgebakend door bij AMvB en MR aangewezen informatie ten behoeve van de instrumenten op grond van de Omgevingswet. Het kan hier ook gaan op informatie die via het proces van vraagsturing worden opgenomen in het DSO en gefinancierd worden door de opdrachtnemer dan wel door de nog op te richten beheerorganisatie DSO. Ook deze informatie en de bijbehorende kwaliteitseisen worden opgenomen in de ministeriële regeling.
- Ook overige gegevens(verzamelingen) over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving kunnen via het DSO worden ontsloten, voorwaarde hierbij is dat zij voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen[1], die contractueel moeten worden vastgelegd. Ook hier is expliciete, gefaseerde besluitvorming noodzakelijk.

Volgens de Visie worden de volgende processen ondersteund:

- Planvorming
- Vergunningverlening
- Raadplegen van informatie over de fysieke leefomgeving

Door het OGB is besloten de volgende processen voorlopig niet in beschouwing te nemen:

- Toezicht en handhaving.
- Zienswijze en bezwaar

De doelgroep van het conform GPvE gerealiseerde DSO-LV is 'eenieder' die via het DSO-LV beschikbare informatie wil uit beleidsplannen, regelgeving (OW-Besluiten) en over de (kwaliteit van de) fysieke leefomgeving (via gebruikerstoepassingen en koppelvlakken) zonder dat daarvoor ingelogd hoeft te zijn. Verbijzonderingen van 'eenieder' zijn de eindgebruiker typen initiatiefnemers, belanghebbenden, bevoegd gezag, en rechterlijke macht.

- Initiatiefnemers
- Belanghebbenden
- Bevoegd gezag:
    - Beleid- en regelopstellers en planbeoordelaars (planvormingsproces)
    - Vergunningverleners, toezichthouders en handhavers (uitvoeringsproces)
- Rechterlijke macht

Daarnaast dient er nog rekening gehouden te worden met 'derden'. Dit is een diverse groep, met als kenmerk dat deze niet via de DSO-LV gebruikerstoepassingen in het loket van het DSO-LV gebruik maakt, maar dat ook doet via technische mogelijkheden die het DSO-LV biedt. Ruimtelijke informatie en functionaliteiten die voor eenieder open beschikbaar zijn kunnen (onder voorwaarden) door partijen hergebruikt worden (bijvoorbeeld app bouwers). Daarnaast zijn er partijen (waaronder ook softwareleveranciers) die toepassingen maken waarmee ze geautoriseerde gebruikers (initiatiefnemer, belanghebbende of bevoegd gezag) in die rol ondersteunen. Dit soort toepassingen is door de gebruiker gemachtigd en kan dus onder voorwaarden voor en namens die gebruiker aansluiten op het DSO-LV om daarmee ook toegang te krijgen tot specifieke ruimtelijke informatie en functionaliteiten die voor die gebruiker beschikbaar zijn.

Het DSO faciliteert conform de Visie alle vormen van dienstverlening dus ook niet specifieke digitale dienstverlening. In dit GPvE DSO-LV ligt de nadruk op eisen aan de landelijke ICT-voorzieningen en de informatiestromen in het stelsel.

1.6 Leeswijzer

In navolging en aansluitend op de Visie zijn de eisen als volgt geordend:

- Kaders en standaarden
- Gebruikerstoepassingen
- Gegevensvoorzieningen

[1] Uitzondering hierop zijn gerechtelijke uitspraken en gegevens uit basisregistraties en andere kernregistraties die wettelijk zijn benoemd en waaraan in de wet kwaliteitseisen worden gesteld

- Stelsel infrastructuur
- Regelbeheer

Verder is nog een aantal bijlagen toegevoegd.

- Bijlage A bevat de huidige dienstverlening.
- Bijlage B bevat de lijst van aangewezen OW-Besluiten zoals deze in eerste instantie in de bekendgemaakte Omgevingswet stonden (en in het Ontwerp Omgevingsbesluit).
- Bijlage C bevat een overzicht van wettelijke verplichte gegevens over de fysieke leefomgeving zoals bekend bij het opstellen van dit document.
- Bijlage D bevat een eerste indeling van gegevens die in de context van het DSO als open kunnen worden beschouwd

Bij elke eis is een verwijzing opgenomen (indien beschikbaar) naar de bovenliggende bron in wetgeving of Visie. Bij de wet wordt verwezen naar de wet zelf, het artikel en lid waarin de basis van de eis ligt. Het kan gaan om:

a. Omgevingswet (OW)
b. Omgevingsbesluit (OB))
c. Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)
d. Bekendmakingswet (BKW)
e. Wet Hergebruik Overheidsinformatie (WHO)
f. Wetsvoorstel Digitale Overheid (voorheen Wet Generieke Digitale Infrastructuur) – in ontwerp (GDI)
g. Archiefwet 1995 (AW)
h. Implementatiewet EG-richtlijn infrastructuur ruimtelijke informatie (IWIRI)
i. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) als opvolger van de WBP

Het benoemen van een wettelijke verplichting kan op twee gronden gebeuren bij de eisen. De eerste zijn de eisen die in een wet direct aan een digitale voorziening worden gesteld. De andere grond zijn proceseisen die in de wet aan het proces van bijvoorbeeld indienen worden genoemd en daarmee dus een directe weerslag hebben op de uitvoering van een dergelijk proces door een digitale voorziening. Beide gronden zijn in dit document aangemerkt als een wettelijke grondslag om een eis te realiseren (J*).

Besluit digitale toegankelijkheid overheid – in ontwerp (BDT). Bij verwijzing naar de Visie is enerzijds verwezen naar de kaders uit de Visie (zie ook 2.2 Stelsel brede kaders en uitgangspunten). De verwijzing bevindt zich steeds tussen vierkante [haken]. Daarnaast wordt verwezen naar de paragraaf uit de Visie waar meer informatie te vinden is. Daarbij wordt op het laagst mogelijke niveau verwezen. Bij een dergelijk verwijzing dienen alle bovenliggende paragrafen meegelezen te worden (i.c. een verwijzing naar 5.2.2.3 refereert aan de teksten in de inleiding van hoofdstuk 5 en paragrafen 5.2 en 5.2.2).

In dit GPvE is een aantal teksten GEEL gemarkeerd. Het gaat hier om onderwerpen waarvan wel is vastgesteld dat deze tot het DSO behoren maar waar de nadere uitwerking nog niet heeft plaatsgevonden. De genoemde eisen zijn dan ook indicatief en nog niet definitief vastgesteld. Daarnaast is een aantal teksten GRIJS gemarkeerd. Het gaat om onderwerpen die thuishoren in een nog op te stellen Globaal Content Model (GCM) en die te zijner tijd uit het GPvE naar het GCM overgedragen zullen worden. Tot slot wordt er momenteel een beheer organisatie ingericht. Eisen die beter passen in de afspraken tussen opdrachtgever en beheerorganisatie zijn GROEN gemaakt en zijn in feite acceptatiecriteria die beter in de overdracht naar beheer passen dan in dit GPvE.

2 Kaders en standaarden

In dit hoofdstuk zijn de kaders en standaarden opgenomen die gelden voor het stelsel als geheel. Zij zijn afkomstig uit de Visie. Daarnaast zijn de standaarden opgenomen die voor het stelsel als geheel ontwikkeld moeten worden. Standaarden binnen specifieke processen zijn opgenomen in de Doel Architectuur en de daarbij behorende Lijst Standaarden.

2.1 Kaders Omgevingswet

De Omgevingswet bevat op hoofdlijnen de volgende kaders waaraan het DSO moet voldoen:

- Eisen betreffende het wettelijke minimum van de digitale informatieverschaffing. Die eisen zijn in dit document als zodanig aangeduid.
- Aanwijzen van verplichte informatie (gegevensverzamelingen, toetsinstrumenten, publicaties of rapportages) m.b.t. de fysieke leefomgeving zoals op dit moment in de ontwerp AMvB's worden voorzien (bij vaststelling van de AMvB's en MR's kan dit nog wijzigen). Zie Bijlage C.
- Kwaliteitseisen aan informatie ten behoeve van de 3B's (Bestendigheid, Bruikbaarheid en Beschikbaarheid) zoals vastgelegd in AMvB's of MR's.

2.2 Stelsel brede kaders en uitgangspunten

De Visie hanteert de volgende stelsel brede kaders en uitgangspunten:

HET DSO STELT DE GEBRUIKER CENTRAAL

[A1] Het DSO is een samenhangend geheel
[A2] Vraagsturing staat centraal
[A3] Dienstverlening aan eindgebruikers is leidend.
[A4] Er is een gelijke informatiepositie over de fysieke leefomgeving voor alle gebruikers

HET DSO WORDT GECONTROLEERD EN TOEKOMSTGERICHT ONTWIKKELD

[B1] Het Digitaal Stelsel Omgevingswet wordt interbestuurlijk en stapsgewijs ontwikkeld.
[B2] Investeringen vinden plaats waar deze het meest renderen.
[B3] Batenrealisatie
[B4] Minimaliseren beheerlast bronhouders en bevoegd gezagen
[B5] Er is ruimte voor innovatie en flexibiliteit
[B6] Locatiegerichte, dynamische en 3D informatie

HET DSO IS BETROUWBAAR EN TOEGANKELIJK

[C1] informatie die via het stelsel wordt ontsloten voldoet aan de in de bijbehorende regelgeving vastgestelde kwaliteitseisen en standaarden.
[C2] Het gebruik van het DSO is voor alle overheden gelijk.
[C3] Open stelsel
[C4] Toegankelijkheid in de tijd
[C5] Archivering

HET DSO WORDT ONDER ARCHITECTUUR ONTWIKKELD

[D1] Gebruik van referentiearchitecturen
[D2] Hergebruik van functies
[D3] Standaardisatie
[D4] Informatieveiligheid en privacybescherming zijn noodzakelijk

Deze kaders en uitgangspunten komen op uiteenlopende manieren aan bod bij het ontwikkelen van het stelsel. In dit document komen ze aan bod voor zover ze leiden tot concrete eisen aan functies van het stelsel.

2.3 Uitgangspunten Taskforce

Naar aanleiding van het BIT-advies op het DSO in september 2017 is er een interbestuurlijke taskforce samengesteld. Deze heeft op 4 december 2017 rapport uitgebracht. Op 8 maart 2018 is bestuurlijk het te hanteren basisniveau voor het DSO bij inwerkingtreding vastgesteld, waaronder het basisniveau voor het DSO-LV per 1 juli 2019. De resultaten van deze besluitvorming zijn in deze versie van het GPvE verwerkt.
In lijn met de uitgangspunten die de Taskforce heeft benoemd, worden de volgende uitgangspunten uit de Visie voor de ontwikkeling van DSO-LV opnieuw bekrachtigd:

- Stel de behoefte van de gebruiker centraal.
- Het DSO moet toekomst vast zijn.
- Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het DSO minimaal het huidig niveau van dienstverlening leveren.
- Breng waar mogelijk functies van het DSO al vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet 'live' en ontwikkel stapsgewijs door.
- Maak waar mogelijk gebruik van bestaande voorzieningen.
- Maak waar mogelijk gebruik van marktinitiatief.
- Ontwikkel het DSO op basis van wat waarde oplevert.

2.4 Architectuurprincipes

Enkele van uitgangspunten uit 2.2 hebben betrekking op werken onder architectuur. Die hebben consequenties voor de wijze waarop het DSO-LV wordt ingericht. In overheidsland is en wordt architectuur op diverse niveaus beschreven en toegepast. Zo zorgt de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) voor ontwerprichtlijnen en een toetsingskader op een overheid breed niveau. Ten behoeve van het DSO wordt in de Doelarchitectuur met oplossingsrichtingen, architectuurkeuzen en -kaders (principes) richting gegeven aan de uitwerking van de DSO-onderdelen.

Tijdens de ontwikkeling en realisatie van het stelsel zal gestuurd en getoetst worden op het voldoen aan de oplossingsrichtingen, architectuurkeuzen en -kaders (principes) conform 'pas toe of leg uit'.

2.5 Standaarden binnen het stelsel

Binnen het stelsel te hanteren standaarden maken onderdeel uit van de ontwikkeling van het DSO. Deze standaarden vormen een voorwaarde voor het realiseren van de voorzieningen en worden waar mogelijk geselecteerd uit bestaande standaarden (zie ook de doelarchitectuur) of specifiek ontwikkeld waar dat noodzakelijk is.

2.6 Archivering en zorgplicht

Mogelijk zal door digitale voorzieningen binnen het DSO op basis van de Archiefwet 1995 informatie Duurzaam Toegankelijk (DuTo) bewaard moeten worden. Het gaat hierbij om informatie die tot stand komt binnen het DSO-LV, niet om hoe informatie tot stand komt bij de bevoegde gezagen. Samen met het Nationaal Archief wordt momenteel door opdrachtgever en opdrachtnemer onderzocht welke informatie binnen het DSO onder de Archiefwet 1995 valt (DuTo scan). Tijdens de ontwikkeling van het stelsel wordt onderzocht welke voorzieningen daarvoor binnen het DSO-LV ontwikkeld moeten worden.

Tussen archivering, historie, logging, kwaliteit van gegevens en audit-trail bestaat een nauw verband. In deze paragraaf worden vooral de eisen beschreven die bovenop de al elders gedefinieerde eisen komen en die specifiek voor zorgplicht gelden. Het DSO-LV ondersteunt in feite Duurzaam Toegankelijk 'by design'. Elders in dit document staan aanvullende eisen die gesteld worden aan gegevens, berichten en gebruikerstoepassingen waar het de nadere uitwerking van 'duurzaam toegankelijk' en 'zorgplicht' betreft.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis Niveau
ARC01	Informatie en gegevens die in digitale voorzieningen van het DSO-LV tot stand komen worden op een digitaal duurzame manier opgeslagen (dat wil zeggen dat dezelfde informatie en gegevens zoals beschikbaar gesteld door de registers, gegevensvoorzieningen en registraties binnen het DSO-LV ook na enige jaren nog op exact dezelfde manier gereproduceerd kunnen worden)	AW 21.1	[C5]	J*

ARC02	Er wordt een generiek zorgplicht raamwerk opgesteld waarmee per stelselcomponent bepaald kan worden voor welke informatieobjecten (waaronder OW-besluiten, gegevensverzamelingen, informatieservices, berichten, gebruikerstoepassingen) de zorgplicht geldt (en welke partij deze zorgplicht heeft) en welke maatregelen hierbij horen. Maatregelen zijn gebaseerd op zorgplichtniveaus die op hun beurt weer bepalen welke maatregelen genomen moeten worden voor het Duurzaam Toegankelijk maken van de informatie. Voor het bepalen van de maatregelen wordt aangesloten bij de bestaande werkwijze en diensten van het Nationaal Archief.	-	[C5]	J*
ARC03	Archiefstukken moeten vernietigd kunnen worden na het aflopen van de bewaartermijn.	AW 2	[C5]	J*
ARC04	Opgenomen in doelarchitectuur			
ARC06	Archivering van informatie en gegevens door digitale voorzieningen binnen het DSO-LV betreft tenminste die informatieobjecten die als eerste ontstaan binnen het DSO-LV (dus niet van buiten het DSO-LV worden aangeleverd) en geen onderdeel zijn van het reguliere proces van het BG (en daardoor niet als vanzelf door het BG gearchiveerd kunnen worden). Het bepalen welke gegevens dit betreft en welke partij de zorgdrager is, is onderdeel van het zorgplicht controleraamwerk (zie eis ARC02)	AW 3	[C5]	J*
ARC05	Opgenomen in doelarchitectuur			
ARC07	Leveranciers van omgevingsinformatie en generieke gegevensverzamelingen zijn zelf verantwoordelijk voor het duurzaam en toegankelijk archiveren van informatieobjecten ten behoeve van de juridische onweerlegbaarheid conform de opgestelde selectielijst en het zorgplicht raamwerk. Het betreft hier nadrukkelijk niet de onderliggende gegevens die van bronhouders zijn verkregen (maar juist/daarentegen wel de procesgegevens die hierbij horen)	AW 3	[C5]	J*

2.7 INSPIRE

Een van de beleidsprincipes is het vermijden van overlap bij het verstrekken van gegevens. Dit principe gaat onder andere op voor de overlap tussen de Omgevingswet en INSPIRE. Een gedeelte van de geo-informatie die voor de Omgevingswet noodzakelijk is (bijvoorbeeld de OW-Besluiten) valt ook onder de EU INSPIRE-richtlijn (2007/2/EG). Het toepassen van dit 'non-overlap' principe betekent dat het DSO-LV-bronhouders zo veel mogelijk ontzorgt door het mogelijk te maken informatie eenmalig aan te leveren waarna de Inspire verplichtingen via de Landelijke Voorzieningen lopen en de uitvoering/invulling gecombineerd worden met andere verplichtingen en inspanningen in het kader van het DSO-LV.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
INS01	Ontsluiting van gegevens conform INSPIRE vereisten via het DSO-LV naar eenieder indien: • Gegevens verplicht beschikbaar moeten worden gesteld conform de Omgevingswet of onderdeel zijn van een generiek DSO-register of gegevensvoorziening en tevens aangemerkt worden of zijn in het kader van de INSPIRE-richtlijn. • Andere gegevens dan hierboven bedoeld beschikbaar worden gesteld door een leverancier van omgevingsinformatie in het kader van de Omgevingswet en tevens aangemerkt worden of zijn in het kader van de INSPIRE-richtlijn. • Er geen andere landelijke voorziening is aangewezen om deze informatie te ontsluiten.	IWIRI 2.1	[A4] 6	J

INS02	Gegevens die conform INS01 onder de INSPIRE-richtlijn vallen en via het DSO beschikbaar worden gesteld, worden volgens de INSPIRE-serviceniveaus geleverd. NB: vooralsnog gaat het om de OW-Besluiten. Deze zijn formeel aangemerkt via een brief (Kadaster en Rijkswaterstaat).	IWIRI	[C3]	J*
INS03	Neem bij het opstellen van de informatiemodellen voor het DSO alle verplichte kenmerken mee die voor de overlappende INSPIRE-verplichting noodzakelijk zijn tenminste op een zodanige manier dat met deze gegevens daadwerkelijk, eventueel na een transformatie, aan de INSPIRE-verplichting voldaan kan worden.	-	[D3] 6	J
INS04	Neem bij het opstellen van de informatiemodellen voor het DSO een zo groot mogelijk aantal, bij een overlappende INSPIRE-verplichting behorende optionele kenmerken mee. Het gaat om die kenmerken die in het kader van het DSO toegevoegde waarde hebben en zodanig dat deze gegevens daadwerkelijk, eventueel na een transformatie, ook via INSPIRE beschikbaar gesteld kunnen worden	-	[D3] 6	N
INS05	In aanvulling op INS03 en INS04, leidt, waar mogelijk het informatiemodel af van de desbetreffende Inspire verplichting (data specificatie).	-	[D3] 6	N
INS06	Indien een informatiemodel zoals bedoeld in INS03 en INS04 niet volledig is afgeleid uit een Inspire data specificatie zoals bedoeld in INS05 dan wordt ook de vertaling van het desbetreffende informatiemodel naar de desbetreffende Inspire data specificatie beschikbaar gesteld.	-	[D2]	J
INS07	Vervallen			

2.8 Open data en fair use van data

Om haar publieke taak goed uit te kunnen voeren produceert en verzamelt de overheid veel informatie. De overheid bevordert hergebruik van die overheidsinformatie onder andere door deze als open data proactief beschikbaar te stellen.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
OPD01	Eenieder kan op publieksvriendelijke wijze kennisnemen van gegevens die onder de Aarhus verplichting vallen voor zo ver die gegevens al via het DSO-LV beschikbaar zijn en als milieu-informatie kunnen worden aangemerkt. NB: Uitbreiding van de beschikbare informatie verloopt via vraagarticulatie. Het DSO-LV vervangt daarmee niet a priori andere voorzieningen voor de kennisneming en ontsluiting van milieu-informatie	OW 20.9	[A4]	J*
OPD02	Als open data worden conform het open databeleid voor hergebruik beschikbaar gesteld de informatie in DSO-LV die openbaar is of kan worden gemaakt en waarop geen beperkingen rusten zoals Intellectueel eigendomsrecht. Het betreft hier informatie die is aangewezen voor ontsluiting via DSO-LV en in DSO-LV opgenomen toepasbare regels. NB: Het gaat daarbij niet om aanvragen, meldingen of andere gegevens en bescheiden die met gebruik van de landelijke voorziening worden ingediend bij het bevoegd gezag, tenzij deze krachtens de OW zijn aangewezen.	WHO 3.1	[A4]	J
OPD03	De gegevens worden tenminste op een dusdanige manier beschikbaar gesteld dat er voldaan wordt aan de juridische kaders (wet Hergebruik overheidsinformatie en het bij amendement invoegde lid van artikel 20.8, van de Omgevingswet) en de afspraken die gemaakt zijn in het kader van de Noda (Nationale Open Data Agenda).	WHO	[C3]	J

OPD04	Opgenomen in de Doel Architectuur			
OPD05	De gegevens worden om niet (gratis) beschikbaar gesteld aan eenieder zonder aanmelden, met beperkte capaciteit en zonder gegarandeerde serviceniveaus op basis van fair use. Zie ook de Inspire eisen voor aanvullende eisen aan Inspire datasets	WHO 9.1	[C3]	J
OPD06	Open data uit digitale voorzieningen binnen het DSO-LV wordt minimaal vindbaar gemaakt door de metadata primair te publiceren via het Nationaal Georegister (data met een geografische component) of data.overheid.nl (alle data met en zonder een geografische component) NB: Data is ook vindbaar via de Stelselcatalogus Omgevingswet. Zie verder ook de eisen die hierbij horen.	WHO 5.1	[D2]	J

2.9 Beheer

De eisen in dit document zijn geformuleerd vanuit het oogpunt van de eindgebruikers. Naast de eindgebruikers kent het DSO-LV gebruikers in de rol van beheerder die de digitale voorzieningen binnen het DSO-LV beheren. Het beheer van de digitale voorzieningen binnen het DSO-LV bestaat uit een set afspraken, processen en een organisatorische inrichting met de bijbehorende governance, binnen de vastgelegde wettelijke kaders. De voor de gebruikers bij Bevoegd Gezag en beheerorganisatie benodigde beheerfuncties zijn in dit GPvE beperkt uitgewerkt. Die zullen voor een groot deel afgeleid moeten worden uit de eisen van eindgebruikers.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
BEH01	De digitale voorzieningen binnen het DSO-LV voldoen aan de kwaliteitseisen van softwareproducten volgens het raamwerk uit ISO 25010. Hiertoe wordt door opdrachtnemer een nader ingevuld raamwerk opgesteld waarin deze kwaliteitseisen op basis van de gebruikersbehoeften nader gespecificeerd worden tot op component niveau.	-	[A3] 5.7.1	J*
BEH02	In het kader van beheer wordt er door de beheerpartij een Service Level Agreement (SLA) opgesteld met daarin voor de verschillende diensten tenminste afspraken over: performance (in relatie tot verwachte volumes), servicedesk, incident management, change management en probleem management conform algemeen gebruikte ICT-beheerstandaarden.	-	[B4] 5.7.1	J*
BEH03	Er is functionaliteit beschikbaar waarmee het gebruik van digitale voorzieningen binnen het DSO-LV operationeel gemonitord kan worden ten behoeve van beheer van die voorzieningen en ook voor beleidsdoeleinden ten behoeve van de ontwikkeling van het DSO-LV. NB: Het gaat hier met name om het type aanvragen wat bijvoorbeeld wordt gedaan (volume). De exacte inhoud van een bericht valt niet onder de hier genoemde monitoring	-	[A2]	J
BEH04a	Het loket is onder normale omstandigheden 24 uur per dag, 7 dagen per week open, m.u.v. gepland onderhoud. Alle gebruikerstoepassingen zijn dan voor alle gebruikers beschikbaar tenzij er gepland onderhoud of een calamiteit is.	-	[A3] 3.2	J
BEH04b	Het aantal geplande onderhoudsmomenten per jaar is kleiner of gelijk aan 5	-	[A3] 3.2	J
BEH05	De centrale helpdesk is open tijdens het service window, zijnde van 999.00 uur tot 171717.00 uur op werkdagen.	-	[A3] 3.2	J
BEH06a	Het beschikbaarheidswindow van het loket is van 06.00-24.00 uur, 7 dagen per week. NB: Dit is het window waarin de beschikbaarheid ook daadwerkelijk gegarandeerd wordt volgens normen die in een Service Level Agreement	-	[A3] 3.2	J

	worden vastgelegd. Buiten deze tijden kan het loket ook normaal gebruikt worden maar met een potentieel verminderde beschikbaarheid			
BEH06b	Het beschikbaarheidswindow van het knooppunt is 24 uur per dag, 7 dagen per week. NB: Dit is het window waarin de beschikbaarheid ook daadwerkelijk gegarandeerd wordt volgens de normen zoals genoemd in dit document.	-	[A3] 3.2	J
BEH07a	Gedurende het beschikbaarheidswindow zoals genoemd in BEH06a en b zijn de voorzieningen minimaal 99,8% van de tijd beschikbaar.	-	[A3] 3.2	J
BEH07b	Onderhoud wordt zoveel mogelijk buiten het beschikbaarheidswindow uitgevoerd.	-	[A3] 3.2	J
BEH07c	Buiten het beschikbaarheidswindow zoals genoemd in BEH06a is het loket minimaal 99.5% van de tijd beschikbaar uitgezonderd gepland onderhoud.	-	[A3] 3.2	J
BEH07d	De duur van het geplande onderhoud is opgenomen in de SLA	-	[A3] 3.2	J
BEH08	Er is functionaliteit beschikbaar waarmee de digitale voorzieningen binnen het DSO-LV beheerd kunnen worden (bijvoorbeeld het beheer van stamgegevens, aanpassen van gebruikersinstellingen, toekenning van rechten)	-	[B4]	J*
BEH09	De beheerfunctionaliteiten voor de digitale voorzieningen binnen het DSO-LV zijn centraal ontsloten op een dusdanige wijze dat decentrale overheden hiermee die onderdelen waartoe zij voor het beheer geautoriseerd zijn daadwerkelijk kunnen beheren.	-	[A2]	J
BEH10	Er is functionaliteit beschikbaar waarmee beheerders fouten kunnen oplossen en terug kunnen gaan naar een eerdere uitgangssituatie en zaken kunnen herstellen.	-	[B4]	J
BEH11	Alle gebruikers kunnen beroep doen op een centrale helpdesk voor problemen of incidenten met betrekking tot de juiste werking van de ICT-voorzieningen en gebruikerstoepassingen in het loket.	-	[B4] 3.2	J
BEH12a	Er is een door de gebruikers geaccepteerde norm vastgesteld voor zowel eenvoudige als complexe verwerking.	-	[A3]	J
BEH12b	Indien een eenvoudige of complexe verwerking langer duurt de norm wordt feedback aan de gebruiker gegeven.	-	[A3]	J
BEH12c	Er is een door derden geaccepteerde norm vastgesteld voor service aanroepen bij zowel normale als bij piekbelasting. Hierbij is tevens vastgesteld wat de maximale piekbelasting mag zijn.	-	[A3]	J
BEH13	Het aantal gebruikers en de daarbij behorende performance van het omgevingsloket is vastgesteld en is gebaseerd op het huidige gecombineerde gebruik van OLO, RP.NL en AIM inbegrepen een factor voor groter toekomstig gebruik door opname van meer content Bij het aantal gebruikers wordt onderscheid gemaakt tussen niet-ingelogde gebruikers (informatievraag en datavraag), ingelogde gebruikers (doen van een aanvraag, melding of informatieplicht) en service afnemende gebruikers (via systemen van derden). Daarnaast wordt bij ingelogde gebruikers onderscheid gemaakt tussen Bevoegd Gezag en initiatiefnemer. Bij het vaststellen van het aantal service afnemende gebruikers wordt gekeken naar vergelijkbare services waaronder PDOK waar het data afname betreft.	-		J
BEH14	De fair use workload van het gebruik door derden beïnvloedt niet de workload van de gebruikerstoepassingen.	-	[A3]	J
BEH15	Afwijkend gedrag van gebruikers van de gebruikerstoepassingen waarvoor niet hoeft te worden ingelogd mag geen invloed hebben op de	-	[A3]	J

	gebruikerstoepassingen waarvoor wel moet worden ingelogd zoals indienen. NB: Afwijkend gedrag betreft dat gedrag wat vanuit de reguliere use cases niet verwacht mag worden zoals bijvoorbeeld het opvragen van grote hoeveelheden gegevens of het herhalen van dezelfde zoekvraag.			
BEH16	Eindgebruikers dienen zonder training en zeer beperkte helpondersteuning de basistaken binnen gebruikerstoepassingen te kunnen uitvoeren.	-	[A3]	J
BEH17	Complexiteit kan voor de gebruiker worden verborgen indien dit voor de specifieke taakuitoefening niet relevant is.	-	[A3]	J
BEH18	Er is een norm opgesteld voor het maximale dataverlies bij calamiteiten die dusdanig is dat er in reguliere gevallen beperkt dataverlies is buiten de laatste sessie die door een gebruiker is uitgevoerd.	-	[D4]	J
BEH19	De gebruikerstoepassingen en koppelvlakken bevatten op iedere parameterlijst of invoerveld validatie om (invoer-) fouten te voorkomen.			J
BEH20	Er is een voor de gebruiker duidelijke zichtbare scheiding van vertrouwde en niet vertrouwde zones.	-	[D4]	J
BEH21	Onderdeel van de SLA is een classificatie van de prioriteit van incidenten.	-	[A3]	J
BEH22	Er wordt van activiteiten een logbestand bijgehouden waarin dusdanige loggegevens worden bijgehouden dat storingen technisch geanalyseerd kunnen worden.			J
BEH23	Software voldoet kwalitatief aan de SIG/TÜViT (of daarmee vergelijkbaar) kwalificatie van 4 uit 5 sterren.			J

3 Gebruikerstoepassingen

Een gebruiker van de gebruikerstoepassingen binnen het DSO-LV moet ervan uit kunnen gaan dat de informatie die wordt aangeboden juist en actueel is. De informatie wordt ook zo veel mogelijk en daar waar dit kan, aangeboden in een vorm die begrijpelijk is voor het merendeel van de gebruikers. Het aanbieden van die informatie gebeurt in ieder geval via één web portaal waarin alle gebruikerstoepassingen zijn ondergebracht en waar mogelijk zijn geïntegreerd. Daarnaast zijn de gebruikerstoepassingen herbruikbaar in andere portalen. Dit resulteert in toepassingen voor bijvoorbeeld het kunnen raadplegen van OW-Besluiten of het kunnen indienen van omgevingsvergunningaanvragen en meldingen. Hierdoor kan een gebruiker efficiënt informatie tot zich nemen en door een aanvraag of melding proces worden geleid.

Voor het realiseren van de eisen gelden de kaders uit hoofdstuk 2 waaronder Wetgeving, de Visie en de Doel Architectuur. Dit betekent onder andere dat voor het Omgevingsloket geen specifieke functies worden ontwikkeld indien daarvoor e-overheid bouwstenen beschikbaar zijn. Wel mag de gebruiker verwachten dat deze functies geïntegreerd via het Omgevingsloket worden aangeboden. Bij het formuleren van de eisen is geen rekening gehouden met de herkomst van functies: DSO-LV of daarbuiten. Indien e-overheidsbouwstenen slechts den dele voldoen dan wordt er eerst gekeken of deze geschikt gemaakt kunnen worden. Is dit niet mogelijk dan wordt dat deel van de functie ontwikkeld.

De eisen die volgen uit de kaders hebben een generiek karakter en worden niet bij alle beschreven functies herhaald. Denk bijvoorbeeld aan het vooraf automatisch invullen van al bij de overheid bekende gegevens.

De invulling van de kolommen Wet, Visie, Basisniveau is in de inleiding toegelicht.

3.1 Eén loket

De eindgebruiker vindt informatie die nodig is voor de uitvoering van de Omgevingswet in één loket. Voor dit loket gelden de volgende algemene eisen die daarmee ook gelden voor alle gebruikerstoepassingen die onderdeel uitmaken van het loket en de daarbij behorende infrastructuur.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
LOK01	Alle gebruikerstoepassingen en de benodigde informatie voor alle doelgroepen van het DSO zijn toegankelijk via één loket (‘in minimale vorm een (‘landingspagina’); deze is onderdeel van het DSO-LV	OW	[A1] 5.1 TF	J*
LOK01a	Het loket biedt via een landingspagina tenminste toegang naar de huidige voorzieningen (OLO, AIM en Ruimtelijkeplannen.nl) zolang deze relevant zijn.	-	[A1] TF	J
LOK01b	Daar waar een DSO-LV gebruikerstoepassing de rol van een huidige voorziening volledig heeft overgenomen wordt de (verwijzing naar de) huidige voorziening vervangen door de desbetreffende gebruikerstoepassing	-	[A1] TF	J
LOK01c	Naast de huidige voorzieningen en/of de DSO-LV gebruikerstoepassingen kan het loket ook toegang bieden (doorverwijzen of “linken”) naar andere IV-voorzieningen in het domein van de Omgevingswet.	-	[A3] TF	N
LOK01d	Het loket geeft toegang tot ondersteunende informatie over wet (Informatiepunt) en digitale voorzieningen (helpdesk)			J
LOK02	Het loket is opgezet vanuit gebruikersperspectief met inachtneming van verschillende typen gebruikers.	-	[A3] TF	J
LOK03	Het loket voldoet aan de Digitale toegankelijkheid (webrichtlijnen) van de Nederlandse overheid en is voorbereid op de webrichtlijnen van de Europese Unie zoals uitgewerkt in het ‘Besluit Digitale toegankelijkheid overheid’.	BDT	[D3] 6	J*
LOK04	Het loket heeft een uniforme look en feel die in alle gebruikerstoepassingen terugkomt.	-	[A3]	J

LOK05	Het loket en de daarin ontsloten gebruikerstoepassingen zijn gesteld in de Nederlandse taal inclusief de daarbij behorende speciale karakters en getalsnotatie.	-	[A3]	J
LOK06	De informatie die in het loket wordt aangeboden (met uitzondering van door bevoegde gezagen aangeboden juridische content via gegegevensvoorzieningen) is begrijpelijk voor eenieder met taalniveau B1. NB: doel is om in het bijzonder het loket, fysieke leefomgeving informatie en toepasbare regels voor een zo groot mogelijk deel van de gebruikers bruikbaar te maken. NB2: deze eis slaat niet op de (juridische inhoud van de) OW-Besluiten zelf of rapporten NB3: Informatie die alleen wordt ontsloten voor professionele gebruikers mag ook worden ontsloten in een taalniveau en taalgebruik wat passend is bij die professionele groep gebruikers.	-	[A3]	J
LOK07a	Het loket ontsluit informatie op basis van locatie. Locatie kan o.a. betrekking hebben op adres, postcode, kadastraal perceel, xy coördinaten (“klik op de kaart”)	OW	[B6B6 B6]	J*
LOK07b	In aanvulling op LOK07a wordt informatie ook ontsloten via het zoeken met een lijn of vlak geometrie met geo-coordinaten. NB: Deze manier van zoeken geeft steeds de regels die horen bij de werkingsgebieden die door een lijn of vlak worden doorsneden (‘intersect’) of binnen de geometrie vallen (‘within’)	-	[B6]	J
LOK08	Het loket en de daarin ontsloten gebruikerstoepassingen zijn geschikt voor het grondgebied van Nederland en het daaraan grenzende Nederlands Continentaal Plat (NCP). Gezamenlijk begrenst in de Exclusieve Economische Zone. NB de in het Caribische gebied gelegen gemeenten vallen hier nadrukkelijk buiten.	-	[B6B6 B6]	J
LOK09a	Het loket biedt zoveel mogelijk gebruikers alle relevante en technisch mogelijke gebruikerstoepassingen aan op elk willekeurig moment en plaats op de pc. Er wordt gestreefd naar maximale ontsluiting van het loket voor elk afzonderlijk type device en platform zonder dat hiervoor add-ons of plug-ins hoeven te worden geïnstalleerd.	-	[A3]	J
LOK09b	In aanvulling op LOK09a biedt het loket zoveel mogelijk gebruikers alle relevante en technisch mogelijke gebruikerstoepassingen aan op elk willekeurig moment en plaats op andere platformen dan de pc zoals tablet en smartphone. Er wordt gestreefd naar maximale ontsluiting van het loket voor elk afzonderlijk type device en platform zonder dat hiervoor add-ons of plug-ins hoeven te worden geïnstalleerd.	-	[A3]	N
LOK10	Gebruikerstoepassingen zijn waar mogelijk geïntegreerd. Denk aan het kunnen bevragen van informatie over de fysieke leefomgeving tijdens het opstellen van een aanvraag. NB: dit hangt af van de beschikbare informatie en de mate waarin deze ondersteunend zijn.	-	[A3] 3.2	J
LOK11	Bekende gegevens van de gebruiker gaan niet verloren. Bij inloggen is het mogelijk gegevens te bewaren en bij het opnieuw inloggen kunnen ingevoerde (en tevens opgeslagen) gegevens worden gebruikt.	-	[A3] 5.2.1	J

LOK12	De gebruikerstoepassingen vullen binnen de Overheid beschikbare gegevens uit de basisregistraties vooraf in.	-	[D2] 5	J
LOK13	In aanvulling op LOK 12 vullen de gebruikerstoepassingen andere binnen de overheid beschikbare gegevens vooraf in. Dit geldt voor zover gegevens (centraal) voor dit doel beschikbaar worden gesteld. NB: Het zal hier veelal gaan om gegevens uit (generieke) gegevensverzamelingen of andere landelijk aangewezen gegevensbronnen niet zijnde een basisregistratie.	-	[D2]	N
LOK14	Het loket beschikt bij alle getoonde informatie over een terugmeldfunctie waarbij een ingelogde gebruiker bij gerede twijfel over de juistheid van de gegevens of toepasbare regels via het DSO-LV een terugmeldbericht naar de desbetreffende bronhouder kan sturen. Het moet mogelijk zijn om geografische informatie op te nemen als onderdeel van de terugmelding door bijvoorbeeld aan te kunnen geven op welke manier een specifieke geometrie niet correct is. NB: Een terugmelding over gegevens uit een basisregistratie wordt gedaan via de daartoe geëigende terugmeldvoorziening maar wordt bij voorkeur wel aangeroepen en/of gevoed vanuit de generieke terugmeldvoorziening van het loket. NB2: Een reactie op een OW-Besluit wordt voor het vaststellen gedaan via een zienswijze; daarna verwoord het document de juridische juistheid en wordt het document niet meer aangepast anders dan door een nieuwe vastgestelde versie. OW-Besluiten vallen hiermee dus buiten de terugmeldfunctie. NB3: Bij complexe producten kan het zijn dat de melding gerouteerd moet worden voordat deze bij de bronhouder komt.	20.30 IW-	[C1] 5.7.1	N
LOK15	De gebruikerstoepassingen voldoen aan de privacywetgeving voor de toegang tot informatie. Om dit te borgen wordt er een integraal controle raamwerk opgesteld waarin alle relevante beveiligings- en privacyaspecten worden opgenomen.	WBP AVG	[D4]	J*
LOK16	Inloggen is alleen nodig voor toegang tot informatie of handelingen waarvoor daadwerkelijk identificatie nodig is. Het loket ondersteunt daarvoor waar nodig een beveiligde inlogfaciliteit.	WBP AVG 11.1	[D4] 5.2.1	J*
LOK17	Het loket hanteert in principe de online identificatie van de Nederlandse Overheid (momenteel: DigiD voor burgers en eHerkenning voor bedrijven, toekomstig Idensys). Voor gebruikers die zich niet via de genoemde online identificatiekunnen identificeren is een alternatief beschikbaar om het loket te kunnen gebruiken. Denk aan niet-ingezetenen zonder toegang tot Idensys en buitenlandse bedrijven zonder eHerkenning.	GDI	[D2] 5	J
LOK18a	Een gebruiker kan namens een ander een aanvraag doen als gemachtigde.		[D2] 5	J
LOK18b	Een gebruiker kan iemand anders machtigen om namens hem te handelen binnen de context van een specifieke actie of project binnen het DSO-LV. NB: het gaat hier om het machtigen van natuurlijke personen onderling, niet-natuurlijke personen onderling en tussen niet-natuurlijke en natuurlijke personen (bijvoorbeeld een huiseigenaar die zijn aannemer namens hem machtigt een vergunning aan te vragen)	GDI	[D2] 5	N

	NB2: Er is een rijksbrede oplossing voor machtigen waar hergebruik van zou moeten worden gemaakt.			
LOK19	Een gebruiker of de daarvoor gemachtigde hoeft slechts eenmalig in (en uit) te loggen voor alle gebruikerstoepassingen binnen het loket (single sign-on) waartoe deze gebruiker rechten heeft op basis van zijn identificatie.	-	[A3]	J
LOK20	Vervallen.			
LOK21a	Het loket verwijst naar de berichtenboxen (Mijnoverheid voor particulieren en Berichtenbox voor bedrijven of de opvolgers daarvan).	-	[D2] 5	J
LOK21b	Het loket geeft, na eenmalig inlogen in het loket, toegang tot de berichtenboxen (Mijnoverheid voor particulieren en Berichtenbox voor bedrijven of de opvolgers daarvan).	-	[D2] 5	N
LOK21c	Het loket integreert de berichtenboxen van de overheid (Mijnoverheid voor particulieren en Berichtenbox voor bedrijven of de opvolgers daarvan).	-	[D2] 5	N
LOK23	Het loket integreert attenderingsservices van Overheid.nl of de opvolgers daarvan en sluit aan op andere bestaande overheid brede voorzieningen waar dat relevant en mogelijk is.	-	[D2] 5	N
LOK24	De gebruikerstoepassingen zijn benaderbaar en (naadloos) inpasbaar in tenminste andere overheidsloketten zodanig dat deze door tenminste andere overheidsloketten hergebruikt kunnen worden. Denk aan diensten, gegevens, koppelvlakken.	-	[C3] 3.2	J
LOK25	Het Omgevingsloket zelf ondersteunt het historisch versiebeheer van de userinterface van het loket. Met welke functionaliteit werd een bepaald stuk informatie op een bepaald moment getoond. Hierbij wordt ook vastgelegd op welk moment de informatie daadwerkelijk zichtbaar is geweest. NB Deze eis gaat nadrukkelijk niet over gegevensverzamelingen, informatieproducten, toepasbare regels of (Generieke) gegevensverzamelingen. Dit wordt nader uitgewerkt in het kader van het archief eisen.	-	[C5]	N

Informatiepunt

Het Informatiepunt Omgevingswet is verantwoordelijk voor het opbouwen, borgen en delen van specialistische kennis en vraagafhandeling over de Omgevingswet en - regelgeving. Het werkt daartoe nauw samen met de Invoeringsondersteuning en DSO-LV en met het programma Eenvoudig Beter. Het informatiepunt is verantwoordelijk voor de online uitleg van wet- en regelgeving ten behoeve van bevoegd gezagen (aandeslagmetdeomgevingswet.nl) en het runnen van de helpdesk alsmede de helpdesk van het digitaal stelsel. En specifiek het DSO-LV. Het verzorgt beheer, doorontwikkeling en inhoud van de verschillende kanalen.

Omdat het Informatiepunt een aparte opdracht is zijn er in dit GPvE geen eisen opgenomen ten aanzien van het Informatiepunt.

3.2 Oriënteren (informatie op maat)

Het DSO-LV voorziet in het ontsluiten van: OW-Besluiten, en Informatie over de (kwaliteit van de) fysieke leefomgeving (dit wordt afgebakend door bij AMvB en MR aangewezen informatie ten behoeve van de instrumenten op grond van de Omgevingswet) en overige gegevens over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Het aan een gebruiker op efficiënte wijze beschikbaar stellen van juiste, volledige en actuele informatie (oriënteren) vereist een opzet waarmee gegevens gebruikt kunnen worden om op het juiste moment te bepalen of een bepaalde activiteit mogelijk is op een specifiek locatie waardoor zo goed mogelijk gebruik wordt gemaakt van informatie. Een algemeen streven van de Omgevingswet is de actualiteit van beschikbaar gestelde gegevens steeds verder te verhogen.

Optimaal gebruik van geografische informatie vergroot de efficiëntie waarmee gebruikers juiste en volledige informatie verkrijgen. Immers, hoe beter die informatie beschikbaar is, des te beter de communicatie over en weer met de gebruiker kan worden gestuurd en/of des te minder vragen er hoeven te worden gesteld. De informatie moet zo eenvoudig mogelijk te vinden zijn en zo overzichtelijk en begrijpelijk mogelijk aan de diverse doelgroepen worden gepresenteerd. Anticiperen op veranderingen in die informatie moet mogelijk worden gemaakt.

In deze paragraaf wordt afzonderlijk aandacht geschonken aan:

- Raadplegen OW-Besluiten
- Raadplegen begrijpelijk gemaakte regels (vragenbomen)
- Raadplegen informatie over de fysieke leefomgeving

Raadplegen OW-Besluiten

Deze sub paragraaf gaat over het vinden en raadplegen van OW-Besluiten (besluit en de bekendmaking daarvan) en geconsolideerde regeling) inclusief de omgevingsvisie. Naast de OW-Besluiten komen ook de regelhulp en de kennisgevingen van vergunningaanvragen aan de orde.

Deze functie bouwt voort op de huidige functionaliteit van Ruimtelijkeplannen.nl en overheid.nl... Bij verdere uitwerking van de eisen moet de bestaande en voorziene functionaliteit van deze voorzieningen betrokken worden zodat gebruikers tenminste kunnen blijven rekenen op de huidige functionaliteit en de geregistreerde beperkingen opgelost worden. Het doel is dat gebruikers via deze functie informatie op maat krijgen uit OW-Besluiten (beleidsplannen, regelgeving en andere besluiten) zodat zij weten wat er mogelijk is op een locatie en welke regels daar gelden. Door te oriënteren kunnen de wettelijke documenten met een expliciete geografische component (werkingsgebied) getoond worden. Overige wet- en regelgeving zonder ruimtelijke component is en blijft vooralsnog primair raadpleegbaar via wetten.nl en de centrale voorziening decentrale regelgeving.

Overgangssituatie

In deze functie wordt het mogelijk de nieuwe OW-Besluiten zoals benoemd in de omgevingswet gecombineerd te raadplegen met de zogenaamde OW-Besluiten van rechtswege zoals de bestaande planologische regelgeving in de overgangsperiode zal heten. Het gaat specifiek over ruimtelijke plannen waaronder bestemmingsplannen, inpassingsplannen, enkele gemeentelijke verordeningen waaronder delen van de erfgoedverordening en de verordening voor afvloeiend hemelwater en grondwater voor zover deze in Ruimtelijke Plannen.nl zijn opgenomen (RP.NL). De OW-Besluiten van rechtswege zullen daarbij voldoen aan de huidige RO-standaarden terwijl de nieuw te maken OW-Besluiten voldoen aan de nieuwe standaarden die hiervoor binnen het DSO worden ontwikkeld. Naast de OW-Besluiten van rechtswege zal een deel van de bestaande regelgeving op nationaal niveau beschikbaar gesteld worden als zogenaamde 'bruidsschat'. In OW-besluiten in de (omgevingsplannen en waterschapsverordeningen) in de nieuwe standaarden. Samen met de OW-Besluiten (omgevingsplannen) van rechtswege zorgen zij ervoor dat er geen 'regel vacuüm' ontstaat bij inwerkingtreding.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
ORN01	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de juridisch geldende regels zoals vastgelegd in desbetreffende OW-Besluiten (besluit (en de bekendmaking daarvan) en geconsolideerde regeling).	AWB 3.11 OW 16.3 OW 20.12	[A4] 5.2.2 TF	J*
ORN02	Via deze functie kan eenieder de plaats op het internet vinden waar het (conform de daarvoor geldende wettelijke vereisten vastgestelde en beschikbaar gesteld besluit via bijvoorbeeld bekendmaking of kennisgeving zijnde) OW-Besluit (ook ontwerpbesluiten) wordt ontsloten inclusief de daarbij behorende wettelijke motivering.	AWB 3.11	[A4] 5.2	J*
ORN03	Opgenomen in ORN02			

ORN04	Via deze functie kan eenieder zowel via tekst als via kaart de geconsolideerde en vigerende OW-Besluiten en waar van toepassing de daarin opgenomen regels die van toepassing zijn raadplegen. Daarbij kan van tekst naar kaart worden gegaan en omgekeerd.		[A3] 5.2.2 TF	J*
ORN05a	In aanvulling op ORN 04 kan eenieder zowel via tekst als via kaart - naast 2D ook in 3D - OW-Besluiten en de daarin opgenomen regels die van toepassing zijn raadplegen. Daarbij kan van tekst naar kaart worden gegaan en omgekeerd.		[A3] 5.2.2	N
ORN05b	In aanvulling op ORN 04 kan eenieder zowel via tekst als via kaart – kennisgevingen van vergunningaanvragen raadplegen (rekening houdend met beperkingen om informatie digitaal beschikbaar te kunnen stellen op basis van algemene regels rondom openbaarmaking, bescherming van de privacy en intellectuele eigendom). Daarbij kan van tekst naar kaart worden gegaan en omgekeerd.		[A3] 5.2.2	N
ORN06a	In aanvulling op ORN01 kan eenieder ook kennisnemen van de inhoud en de status van het ontwerp van (wijzigings)besluit en een (wijzigings)besluit wat is vastgesteld maar nog niet in werking is getreden. NB: Door onder andere meervoudig bronhouderschap en parallelle procedures kunnen op 1 locatie tegelijkertijd meerdere wijzigingsbesluiten onderhanden zijn met elk een eigen status. NB2: Dit is inclusief de omgevingsvisie	-	[C4] 5.2.2 5.3.2 TF	J*
ORN06b	In aanvulling op ORN06a kan eenieder ook kennisnemen van het effect op in werking zijnde regels in OW-Besluiten van het ontwerp van (wijzigings)besluit en een (wijzigings)besluit wat is vastgesteld maar nog niet in werking is getreden. NB: Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt welke regels er precies wijzigen als de besluiten geldig worden. NB2: In feite gaat het hier over 'tijdreizen' naar de toekomst waarbij de situatie zoals die zal gelden op basis van genomen maar nog niet in werking zijnde besluiten.	-	[C4] 5.2.2 5.3.2	N
ORN07	In deze functie wordt de status (ontwerp, vastgesteld, in werking, in werking in beroepsperiode, onherroepelijk) van een regel op een locatie zoals bedoeld in ORN06a en b duidelijk getoond.	-	[C4] 5.3.2	J
ORN08	Waar relevant en bekend wordt de periode tussen vaststelling en inwerkingtreding van OW-Besluiten duidelijk getoond.	-	[C4] 5.3.2	J*
ORN09a	Deze functie ondersteunt tijdreizen (wat gold er toen – 'ex tunc'). Eenieder kan kennisnemen van de geconsolideerde, toen vigerende, situatie ten aanzien van de OW-Besluiten (regeling) op een willekeurig moment in het verleden vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet. NB Dit gaat niet over de huidige Ruimtelijke Plannen conform de huidige RO Standaarden (die van rechtswege in het worden omgezet). Deze eis is alleen van toepassing op nieuw aangeleverde OW-Besluiten conform STOP / TP-standaarden bij / vanaf inwerkingtreding.	IW	[C4] 5.3.1 TF	J*
ORN10	Deze functie ondersteunt historie (wat zag ik toen). Eenieder kan kennisnemen van de OW-Besluiten (geconsolideerde regeling) met de status zoals die op een bepaald moment in het verleden opgenomen waren. De overweging hierachter is dat rekening moet worden gehouden dat wat getoond wordt niet actueel of juist is. NB Dit gaat dus niet over de huidige Ruimtelijke Plannen.	-	[C4] 5.3.1	N

ORN11a	Via de 'Overbruggingsfunctie' kan eenieder, in de overgangssituatie, de in werking zijnde OW-Besluiten van rechtswege (voor zover opgenomen in ruimtelijkeplannen.nl volgens de RO-standaarden) evenals de 'bruidsschat' en OW-Besluiten volgens de nieuwe standaarden welke beschikbaar komen na inwerkingtreding van kaart naar tekst raadplegen. NB: Dit is inclusief de omgevingsvisie	IW?	[A1] 5.2.2 TF	J*
ORN11b	Via deze functie kan eenieder, in de overgangssituatie, de in werking zijnde OW-Besluiten van rechtswege (voor zover opgenomen in ruimtelijke plannen volgens de RO Standaarden) naast OW-Besluiten en de bruidsschat volgens de nieuwe standaarden welke zijn toegevoegd na inwerkingtreding raadplegen. Raadplegen is mogelijk tekst naar kaart en van kaart naar tekst en op een dusdanige manier dat voor de gebruiker inzichtelijk is welke regels gelden.	-	[A1] 5.2.2	N
ORN12	Via deze functie kan eenieder de regels uit het oude Ruimtelijkeplannen.nl (OW-Besluiten van rechtswege) eenvoudig raadplegen in combinatie met de regels die via de nieuwe standaarden in het DSO-LV zijn opgenomen.	-	[A4] 5.3.2	N
ORN13	Deze functie toont als eerste het geconsolideerd beeld van regelingen gebaseerd op alle in werking zijnde (wijzigings)besluiten, daarna kan gekozen worden voor het geconsolideerd beeld van (wijzigings)besluiten met een andere status. NB: Dit betreft een nadere aanduiding in welke volgorde (rangorde) de besluiten verbeeld worden.	-	[A3] 5.2.2 5.3.2	N
ORN14	In aanvulling op ORN12 wordt bij het beeld van alle in werking zijnde OW-Besluiten gesignaleerd of en zo ja welke (wijzigings)besluiten onderhanden zijn.	-	[A3] 5.2.2 5.3.2	N
ORN15	Via deze functie kan eenieder zoeken op basis van een locatie en een overzicht opvragen van gevonden relevante OW-Besluiten, bekendmakingen en kennisgevingen van vergunningaanvragen. Daarbij worden niet relevante regels (regels die niet voldoen aan de gekozen locatie) uitgefilterd.	-	[A3] 5.2.2 TF	J
ORN15a	In aanvulling op ORN15 kan, naast locatie, ook gezocht worden op activiteit.	-	[A3] 5.2.2 TF	J
ORN16	Via deze functie kan eenieder zoeken (en vinden) op basis van flexibele zoekcriteria of filters in OW-Besluiten, in regels die van toepassing zijn, in bekendmakingen en kennisgevingen van vergunningaanvragen. Zoeken op niet juridische begrippen (begrippen uit het 'dagelijks' gebruik) moet daarbij mogelijk zijn. NB voor het zoeken op niet-juridische begrippen wordt inzet van de stelselcatalogus en daarin opgenomen synoniemen naar juridische begrippen voorzien.	-	[A3] 5.2.2	N
ORN17	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de regels die van toepassing zijn en deze op een gestandaardiseerde wijze hergebruiken in eigen ICT-systemen beschikbaar van eenieder (rekening houdend met beperkingen om informatie digitaal beschikbaar te kunnen stellen op basis van algemene regels rondom openbaarmaking, bescherming van de privacy en intellectuele eigendom).	WHO 5.1	[C3] 5.1	J
ORN18	Onderdeel geworden van ORN05b.			
ORN19	Via deze functie heeft eenieder toegang tot functionaliteit waarmee men zich kan abonneren op attenderingen op kennisgevingen (waaronder bekendmakingen) t.a.v. OW-Besluiten, vergunningaanvragen.	-	[D2]	J

	NB: Hiervoor worden de algemene attenderingsservices gebruikt die mede gevoed worden door de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB)).)			
ORN20	Via deze functie kan eenieder zich abonneren op statuswijzigingen van OW-Besluiten (besluiten en regelingen). Hiervoor wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande attenderingsservices die, waar nodig, naadloos worden geïntegreerd. Zie eis LOK10. NB: Hiervoor worden de algemene attenderingsservices gebruikt die mede gevoed worden door de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen gebruikt (LVBB)	AWB 3.12	[D2]	J
ORN21a	De attendering zoals bedoeld in ORN19 en ORN20 vindt plaats op basis van locatie (coördinaat, adres, gemeente). Zie eis LOK23. NB: Hiervoor worden de algemene attenderingsservices gebruikt die mede gevoed worden door de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen gebruikt (LVBB)	-	[D2]	J
ORN21b	In aanvulling op ORN21a kan de attendering ook plaats vinden op basis van activiteit.	-	[D2]	N

ORN22	Eenieder kan OW-Besluiten en regels die van toepassing zijn geautomatiseerd overhalen en hergebruiken in het eigen systeem. Dat kan door individuele documenten rechtstreeks via een functie in een gebruikerstoepassing als gestandaardiseerd formaat te downloaden en te hergebruiken maar ook door het DSO-LV via gestandaardiseerde services op het stelselknooppunt DSO-LV te benaderen en zo de gegevens in het eigen systeem te hergebruiken (rekening houdend met beperkingen om informatie digitaal beschikbaar te kunnen stellen op basis van algemene regels rondom openbaarmaking, bescherming van de privacy en intellectuele eigendom). Voor hergebruik zijn de gegevens geconsolideerd en voor meerdere bevoegd gezagen (gecombineerd) beschikbaar in dezelfde standaard als waarin deze door het Bevoegd gezag zijn aangeleverd. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt NB: Het gaat erom dat de OW-Besluiten in de nieuwe standaarden (STOP / TP formaat) herbruikbaar zijn voor enerzijds downloaden en anderzijds hergebruik in systemen van derden en dat daar een laagdrempelige interface voor is.	WHO 3.1	[C3] 5.16	N
ORN23	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de metadata bij een OW-Besluit conform de daarvoor beschikbare standaarden zoals het Nederlands metadata profiel op ISO 19115 geografie, zoals gepubliceerd door Geonovum.	WHO 5.1	[C1] 5.2 5.7.1	J

ORN24	Via deze functie kan eenieder op een locatie zowel via kaart als via tekst, naast de informatie uit de OW-Besluiten en regels die van toepassing zijn, ook - geïntegreerd - de relevante informatieproducten over de fysieke leefomgeving raadplegen die aangewezen zijn bij wet (AMvB, MR), zoals bedoeld in Raadplegen informatie over de fysieke leefomgeving.	-	[A1] 5.1	N
ORN25	Via deze functie kan eenieder bij het oriënteren (of indienen van een aanvraag of melding) de regelhulp aanroepen. Zie Regelhulp.	-	[A1] 5.1	N
ORN25a	Via deze functie kan eenieder bij het oriënteren (of indienen van een aanvraag of melding) de onderzoekshulp aanroepen. Zie Onderzoekshulp	-	[A1] 5.1	N

ORN25b	Via deze functie kan eenieder bij het oriënteren (of indienen van een aanvraag of melding) informatie over de fysieke leefomgeving raadplegen. Zie Informatie fysieke leefomgeving.	-	[A1] 5.1	J

Regelhulp

Een specifieke manier om regels uit OW-Besluiten op maat te ontsluiten (zoeken en vinden) voor gebruikers is die via vragenbomen en begrijpelijk gemaakte regels. Dit houdt in het op basis van activiteit en locatie kunnen doorlopen van vragenbomen om vast te stellen welke regels van toepassing zijn en te bepalen of er vergunning- en meldingsplichten zijn. Bij het opstellen van vragenbomen spelen regelbeheer en toepasbare regels een rol op zowel rijksniveau als decentraal niveau. Doel van toepasbare regels is de gebruiker via een zo beperkt aantal begrijpelijke vragen te leiden naar welke regels gelden en een conclusie of er een plicht is. Toepasbare regels zijn vertalingen van juridische regels en de samenhang daartussen. Deze vertaling kan op een aantal niveaus plaatsvinden; onder toepasbare regels worden al deze niveaus geschaard. De onderkende niveaus zijn: bepalen welke regels (met bijvoorbeeld te nemen maatregelen) van toepassing zijn, bepaling van plichten, bepaling indieningvereisten (inclusief noodzakelijke bijlagen). Toepasbare regels zijn een versimpeling van de juridische regels en om deze reden is de conclusie voorzien van een disclaimer.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
RGH01	Met deze functie kan eenieder op basis van activiteiten en locatie plichten (waaronder vergunning-, melding- en informatieplichten) bepalen voor zover hiervoor toepasbare regels beschikbaar zijn. Hierbij wordt waar relevant rekening gehouden met de verschillende typen gebruikers. NB: Een mogelijke uitkomst kan ook een totaal verbod of het ontbreken van een plicht (toegestaan) zijn.	-	[A4] 5.2.2	J
RGH02	In deze functie kunnen, in aanvulling op RGH01, gebruikers bij vragen ook de onderliggende juridische regels raadplegen via de opgenomen koppeling tussen juridische en vragenbomen (zie ook Toepasbare Regels)	-	[A1]	N
RGH03	Via deze functie kan eenieder op basis van specifieke zoekcriteria en locatie alle geldende vragenbomen vinden. NB: Specifieke zoekcriteria kunnen activiteiten / werkzaamheden zijn maar ook een branche of type bedrijf. Zie ook Regelbeheer.	-	[A3] 5.2.2	J
RGH03a	Het is mogelijk om, in aanvulling op RGH03, in de toekomst van toepassing zijnde regels te vinden.	-	[C4]	N
RGH04a	Via deze functie kan eenieder de resultaten opslaan, zowel de doorlopen vragenbomen, ingevulde antwoorden als het eindresultaat. Dit kan achteraf aantonen wat de uitkomst bij beantwoording van een bepaalde vraagstelling op enig moment was. De resultaten worden dusdanig vastgelegd dat deze direct op te slaan / af te drukken zijn en voorzien van een eenduidig datum – tijdstempel.	-	[C4] 5.2.1 5.3.1	J
RGH04b	In aanvulling op RGH04a kan eenieder de resultaten op een dusdanige manier opslaan dat deze voor hergebruik binnen het loket op een later moment ook toepasbaar zijn. Voor het opslaan moet ingelogd worden conform de eisen bij het loket. Zie ook de eisen bij LOK10 (wat zag ik toen).	-	[C4] 5.2.1 5.3.1	N
RGH04c	Het is mogelijk om vragenbomen die in het verleden golden te vinden.	-	[C4]	N
RGH04d	In aanvulling op RGH04b worden bij het verder gaan met opgeslagen gegevens altijd de vragenboom voor het moment van verder gaan met de aanvraag of melding toegepast. De gebruiker krijgt een melding als er vragen zijn aangepast ten aanzien van de opgeslagen situatie.		[A3]	J

RGH04e	In aanvulling op RGH04d is het mogelijk om te zien welke van toepassing zijnde vragen sinds de laatste aanvraag zijn gewijzigd.	-	[C4]	N
RGH04f	Bij een van toepassing zijnde vraag wordt, indien bekend, aangegeven dat deze in de toekomst zal wijzigen.	-	[C4]	N
RGH05	In deze functie worden de resultaten voorzien van een disclaimer of proclaimer waarin tenminste is opgenomen dat 'aan de uitkomsten kunnen geen rechten worden ontleend'. NB onderliggende reden is dat vragenbomen een conclusie geven op basis van een versimpeling van de juridische regels.	-	[A4]	J

Raadplegen informatie over de fysieke leefomgeving

Deze functie geeft toegang tot informatie over de fysieke leefomgeving (voorheen: informatieproducten waaronder reken- en toetsmodellen, en gevalideerde gegevensverzamelingen) van externe bronhouders. Dat betreft tenminste de wettelijke verplichte informatie over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Het doel is dat gebruikers met deze functie op maat informatie kunnen vinden over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie. Deze informatie kunnen zij weer relateren aan op die locatie geldende regels. Via vraagsturing vindt in de loop van de tijd verdere invulling van het aanbod plaats.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis Niveau
RIF01	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de informatie die betrekking heeft op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en die via omgevingswetgeving en een gecontroleerd proces van vraagsturing zijn aangewezen en voldoen aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen waarop door de aanleverende partij wordt gevalideerd (ten behoeve van de 3B's).	OW	[A4] 5.2.1 5.3.5	J*
RIF02	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van in andere wetgeving dan de omgevingswet geregelde informatie en gegevensverzamelingen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving die via het DSO-LV beschikbaar wordt gesteld. In dat geval hoeft er niet bijv. een overeenkomst tot levering te zijn onder de omgevingswet, en kwaliteit wordt niet in kader van omgevingswet bepaald. NB Ook in deze gevallen wordt de kwaliteit beschreven in de metadata. NB2: Hoewel hier geen formele overeenkomst van levering is worden er wel afspraken gemaakt over het aanleveren en dienen deze gegevens te voldoen aan de overige aansluitvoorwaarden.	-	[C3] 4.3 5.2.1 5.3.5	N
RIF03	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van informatie in de vorm van resultaten van reken en toetsmodellen.	-	[A4] 5.2.2.1	J
RIF04	Via deze functie kan eenieder zowel via tekst als via kaart kennisnemen van informatie over de fysieke leefomgeving voor zover deze zich daartoe lenen.	-	[A4] 5.2.2.1	N
RIF05	Via deze functie kan, in het geval van informatie die gebaseerd is op samengestelde informatie, eenieder kennisnemen van de onderliggende gegevens waarop de samengestelde informatie gebaseerd is.	-	[A4]	N
RIF06	Via deze functie kan eenieder informatie over de fysieke leefomgeving combineren, bijvoorbeeld door kaarten over elkaar heen leggen. Dat kan informatie uit verschillende bronnen zijn.	-	[A3] 5.2.2.1	N
RIF06a	De informatie kan naar keuze getoond worden op een vooraf ingesteld aantal ondergronden van bekende kwaliteit waaronder de basisregistraties (grootschalige) Topografie en Kadaster.	-	[D2]	J

	NB: er kan ook gekozen worden om bijvoorbeeld landelijke luchtfoto's of het AHN als ondergrond te gebruiken bij het tonen van gegevens.			
RIF07	Via deze functie kan eenieder informatie over de fysieke leefomgeving zoeken en vinden op locatie (adres, klikken op de kaart, gebied) en fysiek domein (bijvoorbeeld water, lucht enzovoort). Daarbij wordt gebruik gemaakt van koppelingen tussen kaarten, bijbehorende teksten en toelichting voor zover ondersteund door de informatie.	-	[A3] 5.2.2. 1	N
RIF08	Via deze functie kan eenieder de resultaten van een raadpleging of zoekopdracht naar informatie over de fysieke leefomgeving later op exact dezelfde manier herhalen door bijvoorbeeld zijn zoekopdracht op te slaan. Voor het opslaan moet worden ingelogd. (Hiermee moet de vraag beantwoordt kunnen worden: 'Welke informatie is wanneer aan wie geleverd?')	-	[C4] 5.2.1 5.3.1. 1	N
RIF09	Deze functie ondersteunt historie (wat zag ik toen). Eenieder kan kennisnemen van informatie zoals die op een bepaald moment in het verleden beschikbaar waren via of bij een leverancier van omgevingsinformatie. NB: Het gaat hier om de geleverde informatie exclusief de eventueel achterliggende bron (voor verwerking door de leverancier).	-	[C4] 5.3.1. 1	N
RIF10	Via deze functie kan eenieder informatie zoeken en vinden via de Stelselcatalogus Omgevingswet.	-	[A1] 5.2	N
RIF11	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de toelichting (metadata) bij informatie over de fysieke leefomgeving conform metadata standaarden passend bij de aard van de informatie ontsloten (bijvoorbeeld voor geografische gegevens het Nederlands metadata profiel op ISO 19115 geografie, 1.3.1 zoals gepubliceerd door Geonovum).	WHO 5.1	[C1] 5.2 5.7.1	J
RIF12	Eenieder kan informatie die zich daartoe leent geautomatiseerd overhalen en hergebruiken in het eigen systeem. Dat kan door gegevens op een gestandaardiseerde wijze rechtstreeks via een functie in een gebruikerstoepassing te downloaden en te hergebruiken maar ook door het DSO-LV via gestandaardiseerde services te benaderen op het stelselknooppunt DSO-LV en zo de gegevens in het eigen systeem te hergebruiken NB: Het overhalen betreft brongegevens die ten grondslag aan de ruimtelijke informatie hebben gelegen. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt.	WHO 3.1 5.1	[C3] 5.1 6	N
RIF13	Via deze functie kan eenieder informatie over de fysieke leefomgeving raadplegen of een onderzoekshulp aanroepen. Zie Onderzoekshulp.	-	[A1] 5.1	N
RIF14	Via deze functie kan eenieder vanuit informatie de bijbehorende en van toepassing zijn de regels tonen (zie ook oriënteren). NB: Het gaat hier om het beantwoorde van de vraag: Waar kan deze informatie van toepassing zijn?) De essentie van deze eis is dat je vanuit de gegevens over de fysieke leefomgeving naar regels kunt (waar deze gegevens bij gebruikt kunnen worden).	-	[A1] 5.1	N

3.3 Indienen

Bij het indien proces wordt de initiatiefnemer of belanghebbende (zonder eigen voorzieningen en applicaties) door deze functie ondersteund bij het verzamelen en verstrekken van informatie voor het indienen van vergunningaanvragen, meldingen of informatieplichten bij het bevoegd gezag.

Ook bij indienen gelden de kaders van het stelsel. Dit betekent onder andere dat al binnen de overheid beschikbare gegevens bij een aanvraag, melding of informatieplicht automatisch vooraf worden ingevuld. Ook

wordt gebruik gemaakt van de berichtenboxen van de GDI. De generieke eisen die al onder 3.1 één loket zijn opgenomen worden niet herhaald. Denk aan het moeten inloggen om te kunnen indienen.

Het kunnen werken met een werkmap ligt aan de basis van een goede ondersteuning van de processen rond indienen van aanvragen, meldingen en informatieplichten.

Indienen aanvragen, meldingen en informatieplichten

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
IND01	Deze functie is in het kader van de omgevingswet de landelijke voorziening voor het doen van elektronische aanvragen en meldingen en informatieplichten.	AWB	[A3]	J*
IND02	Via deze functie kan elektronisch ingediend of gedaan worden: a. een aanvraag om een omgevingsvergunning, b. een melding c. het verstrekken van gegevens en bescheiden (informatieplicht), d. het verstrekken van een aanvraag voor een maatwerkvoorschrift, of e. een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen. NB: Dit zijn dus de meldingen en aanvragen die voortkomen uit een plichtbepaling volgens de Omgevingswet en besluiten met een grondslag in de Omgevingswet.	OB 12.1	[A3]	J*
IND02a	In aanvulling op IND02 is het mogelijk om een conceptaanvraag op basis van toekomstige toepasbare regels (voor zover opgenomen binnen het DSO-LV) voor te bereiden.) voor te bereiden.	-	[A3]	N
IND03	In deze functie kan een initiatiefnemer een vergunningaanvraag, melding of informatieplicht inclusief bijlagen elektronisch bij het bevoegd gezag indienen. NB: Het kan hier gaan om een aanvraag die nog niet helemaal volledig is en in een later stadium nader wordt aangevuld met bijvoorbeeld aanvullende bijlagen.	OW 16.1 OB 12.2	[C4] 5.2.1	J*
IND04	Bijlagen conform de lijst pas-toe-of-leg-uit en gangbare standaarden en die voldoen aan de archiefregeling worden geaccepteerd bij aanvragen, meldingen of informatieplichten. De definitieve lijst wordt geregeld via de ministeriele regeling. Gedacht kan worden aan: •Foto's en gescande documenten: PNG, TIFF •Digitale documenten: ODT 1.2, PDF/A-1, PDF/A-2 •Tekeningen: PDF/A-2, SVG •Spreadsheet: CSV, ODS 1.2, PDF/A Daarnaast worden tenminste de volgende (niet formele) gegevens bijlagen ondersteund: •Digitale documenten: DOC, DOCX, PDF 1.7 •Foto's en gescande documenten: JPEG •Geografische bestanden (2D en 3D): GML 3.3.1, ESRI SHAPE (inclusief aanvullende metabestanden •Tekeningen: DXF, PDF 1.7 •Bim-bestanden (2D en 3D): IFC en IFCXML •Spreadsheet: XLS, XLSX •Data: XML en RDF •Lozingsrisico's: SDF	AWB 2.15	[D3] 6	J
IND04a	In aanvulling op IND04 is het mogelijk de lijst met gangbare bestandsformaten te beheren en zodoende bijvoorbeeld extra bestandtypen te kunnen accepteren bij een aanvraag.	-	[D3]	N

IND05	In deze functie hoeft een initiatiefnemer bij het invullen van een formulier waarvoor toepasbare regels beschikbaar zijn alleen relevante vragen te beantwoorden. Interactief wordt een formulier met begrijpelijke en relevante invulvelden (indieningsvereisten) (inclusief het zo eenvoudig mogelijk kunnen aangeven van de locatie) samengesteld.	-	[A3] 5.2.1	N
IND06	In deze functie wordt een initiatiefnemer bij het invullen van een formulier, op basis van de (eerdere of bij de regelhulp) ingevulde informatie, daar waar relevant en beschikbaar, geholpen met ruimtelijke informatie op maat. NB: Denk hierbij bijvoorbeeld aan het vooraf invullen van de monumentenstatus op basis van het opgegeven adres vanuit het monumentenregister of van adres en persoonsgegevens vanuit de basisregistraties.	-	[A1] 5.1	N
IND07	In deze functie wordt een initiatiefnemer bij het invullen van een formulier daar waar relevant en beschikbaar, geholpen door een onderzoekshulp die, op basis van ingevulde informatie en beschikbare informatie over de fysieke leefomgeving, aangeboden wordt wanneer deze van toepassing is. Zie ook Onderzoekshulp. NB: Denk hierbij ook aan het kunnen aanroepen van een (verplicht) rekenmodel met specifieke gegevens waarna het resultaat van de berekening in het formulier (de aanvraag/melding of informatieplicht) kan worden overgenomen.	-	[A1] 5.1	N

IND08a	Deze functie toont de indiener automatisch op een zo efficiënt mogelijke wijze wat het juiste bevoegd gezag en/of behandelende organisatie is.	OW	[C2]	J*
IND08b	In aanvulling op IND08a kan de indiener van een aanvraag, melding of informatieplicht in alle gevallen een eventueel automatisch gekozen bevoegd gezag zelf aanpassen naar het, naar zijn inzicht, juiste bevoegd gezag. Hierbij wordt gekozen uit lijst met mogelijke bevoegde gezagen die horen bij de locatie waarover de aanvraag, melding of informatieplicht gaat. NB: Indien verkeerd gekozen wordt zorgt het ontvangende bevoegd gezag voor het routeren naar het juiste Bevoegd Gezag via IND10b NB2: Het kan zijn dat er meerdere bevoegde gezagen zijn zoals bij een aanvraag die leidt tot meerdere omgevingsvergunning zoals bv bij de activiteit water.	OW	[C2] TF	J*
IND08c	Indien het niet mogelijk is een bevoegd gezag te bepalen dan wordt in aanvulling op IND08a aan de indiener de gemeente waarbinnen de aanvraag (hoofdzakelijk) valt als bevoegd gezag voorgesteld. NB: Via IND08b kan de aanvrager deze bevoegd gezag suggestie veranderen. NB2: Het bepalen van de gemeente gebeurt op basis van de geografische locatie van de aanvraag. De gemeente waarbinnen de aanvraag merendeels valt (> 50%) wordt hierbij gekozen.	-	[B4] TF	J
IND08d	Voor zover efficiënt automatisch af te leiden wordt aan een overheid die een adviesrecht met instemming heeft een notificatie gestuurd dat er een aanvraag is ingediend waarop zij adviesrecht heeft.		[B4]	N
IND09	Bij de bepaling van de suggestie van het juiste Bevoegde Gezag zoals bedoeld in IND08a wordt rekening gehouden met de locatie, gekozen activiteit en ‘magneet activiteiten’ zoals bedoeld in de Omgevingswet (een magneet activiteit is een activiteit waarbij het Bevoegd Gezag voor	OW	[C2]	J*

	deze activiteit de afhandeling voor zijn rekening neemt ook als er andere activiteiten zijn waardoor deze op grond van die activiteit geen bevoegd gezag zou zijn. De andere Bevoegde gezagen worden in dit geval gezien als adviseurs).			
IND10a	Bij het indienen bij Bevoegde Gezag zoals bedoeld in IND08a van de aanvraag of melding wordt rekening gehouden met het feit dat een Bevoegd Gezag een andere instantie kan aanwijzen voor de afhandeling van de aanvraag, melding of informatieplicht.	OW	[C2]	J*
IND10b	In aanvulling op IND08b en IND08c, kan, een bevoegd gezag een aanvraag of melding welke onterecht aan hem is gerouteerd alsnog routeren naar het juiste bevoegd gezag.	OW	[C2]	J*
IND11a	Deze functie stuurt op het moment van elektronisch indienen van een aanvraag, melding of informatieplicht in het DSO-LV (via de gebruikerstoepassing of het knooppunt DSO-LV) een elektronisch bewijs van verzending gedateerd op het moment van eerste valide ontvangst in het DSO-LV via de berichtenboxen van de overheid aan de indiener van het verzoek indien deze heeft aangegeven berichten via deze voorziening te willen ontvangen. NB Dit bewijs is voor de indiener toegankelijk via de LV Omgevingsloket. Zie eis LOK21.	OW 16.1	[C4] 5.2.1	J*
IND11b	Naast het elektronische bewijs van verzending zoals genoemd in IND11 is het mogelijk een bewijs van ontvangst direct na het indienen op het scherm te tonen en voor later gebruik op te slaan.	AWB	[C5]	J*
IND11c	Naast het officiële bewijs van ontvangst zoals genoemd in IND11 kan een attenderings mail worden verzonden aan de indiener als diens e-mailadres bekend is en deze geen aansluiting op de Berichtenbox heeft.	-	[A3]	J
IND11d	Het is mogelijk om een ingediende aanvraag, melding of informatieplicht op het scherm te tonen en voor later gebruik op te slaan op een dusdanige manier dat deze eenvoudig leesbaar kan worden afgedrukt.		[A3]	J
IND12	Het bevoegd gezag kan een vergunningaanvraag, melding of informatieplicht die via een ander kanaal is ontvangen dan via het DSO-LV alsnog ambtshalve opvoeren. Zie ook eis RVM04	-	[A4]	J
IND13	Vervallen			
IND14	Na indienen kan de initiatiefnemer de vergunningaanvraag, melding of informatieplicht inclusief de daarbij behorende bijlagen niet meer als zodanig wijzigen zonder dat deze opnieuw wordt ingediend. Wel kan een reeds ingediende vergunningaanvraag opnieuw ingediend of ingetrokken worden.	AWB 2.13 OW 16.1 OB 12.2	[C4] 5.2.1	J*
IND15	In deze functie kan een initiatiefnemer, al dan niet na een verzoek van bevoegd gezag (verstuurd via een e-overheidsbouwsteen) om aanvulling, ook later aanvullingen bij een eerdere aanvraag of informatieplicht elektronisch indienen. Deze aanvulling wordt onderdeel van de eerder ingediende aanvraag of informatieplicht NB Deze aanvulling betreft ook de noodzakelijke bijlagen die bij de aanvraag of informatieplicht horen. NB2: Het is juridisch niet mogelijk een melding aan te vullen.	OB 12.2	[A1] 5.2.1	J*
IND16	Via het loket kan een initiatiefnemer de beschikking op zijn aanvraag inzien in de digitale voorzieningen van de overheid. Zie ook eis LOK21.	-	[D2] 5.2	N
IND17	Via het loket heeft een initiatiefnemer toegang tot ingediende aanvragen, meldingen en informatieplichten. Zie ook eis LOK21	-	[D2] 5.2	N

IND18	Een ingediende aanvraag of melding en informatieplicht moet gedurende het gehele indien- en behandelproces voor zover dit zich binnen DSO-LV afspeelt en de gehele levensduur te volgen zijn.	-	[C4] 5.3.1	N
IND19	Van een ingediende aanvraag, melding of informatieplicht worden in een audit-trail de relevante handelingen vastgelegd die plaats vinden binnen de context van het DSO-LV.	-	[C4] 5.3.1	J
IND20	Via het loket kan een initiatiefnemer de statuswijzigingen van een ingediende aanvraag, melding of informatieplicht inzien. Zie ook eis LOK21	-	[A3] 5.2	N
IND21	Via deze functie heeft een initiatiefnemer de beschikking over een omgeving (MijnOmgevingsloket) met al zijn werkmappen en de daarin opgenomen (concept) aanvragen en meldingen inclusief alle bijbehorende bijlagen en onderliggende stukkenstukken.	-	[A3] 5.2.1	J
IND22	Deze functie hanteert de werkmap voor het per project bundelen van de informatie van een of meer vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten die nog niet ingediend zijn door de initiatiefnemer ('het formulier').	-	[A3] 5.2.1	J
IND23	In deze functie kan een initiatiefnemer een (concept) formulier opstellen inclusief bijlagen en opslaan in de projectmap.	-	[A3] 5.2.1	J
IND23a	In aanvulling op IND23. Indien een initiatiefnemer verder gaat met het opstellen van een aanvraag of overgaat tot indienen dan gelden de op dat moment van toepassing zijn de regels voor de aanvraag. Indien de van toepassing zijnde regels zijn gewijzigd tussen het moment van opslaan en het moment van vervolgen van de aanvraag dan krijgt de initiatiefnemer een melding dat de indieningsvereisten gewijzigd zijn. Zie ook IND02a	-	[C4]	J
IND23b	In aanvulling op IND23a is het mogelijk om te zien welke van toepassing zijnde indieningsvereisten (invulvelden) sinds het opslaan zijn gewijzigd.	-	[C4]	N
IND23c	Bij het opstellen van een aanvraag wordt de initiatiefnemer erop gewezen dat een specifieke van toepassing zijnde regel in de toekomst zal wijzigen indien deze informatie bekend is.	-	[C4]	N
IND24	In deze functie kan een initiatiefnemer informatie uit zijn werkmap (inclusief eventuele bijlagen) via het starten van een samenwerkmap beschikbaar stellen voor samenwerken. Zie ook de Samenwerkingsfunctie.	-	[A1] 5.1 TF	N
IND25	In deze functie kan het bevoegd gezag en/of de behandelende organisatie via het starten van een samenwerkmap een vooroverleg, ingediende aanvraag, melding of informatieplicht beschikbaar stellen voor samenwerken. Zie Samenwerkingsfunctie.	-	[A1] 5.1 5.2.2 5.3.4	J
IND26	Het bevoegd gezag kan een ingediende vergunningaanvraag, melding of informatieplicht inclusief bijlagen naar het eigen systeem overhalen. Dit geldt ook voor de aangevulde vergunningaanvraag. Statuswijzigingen blijven wel zichtbaar voor de indiener. Zie ook de eisen aan het stelselknooppunt.	-	[C2] 5.1	J
IND27	Er kan vanuit deze functie aan een aangesloten systeem een bewijs van ontvangst gestuurd worden dat een aanvraag of melding is ontvangen door het DSO-LV en vanaf daar gerouteerd zal worden zoals een aanvraag die via de gebruikerstoepassingen is gedaan. Het gaat daarbij om een melding aan het systeem waarvandaan de aanvraag of melding is	-	[C3]	J

	geïnitieerd dat de aanvraag of melding die daar gestart is ook daadwerkelijk is ontvangen en verwerkt. NB: Een voorbeeld hiervan is het kenbaar maken van gecompleteerde en ingediende asbestmeldingen aan de betrokken systemen in de asbestketen			
IND28	Derden kunnen onder voorwaarden systemen aansluiten voor het aanleveren van meldingen en aanvragen. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt.	-	[A3] 5.1	J
IND29	Onderzoeken die door een initiatiefnemer zijn bijgevoegd bij een aanvraag, melding of informatieplicht kunnen hergebruikt worden in de onderzoekshulp (voor zover wordt voldaan aan de eisen in de wet hergebruik). Daarvoor wordt de relevante metadata zo veel mogelijk automatisch afgeleid uit het formulier en vastgelegd in een centrale index zodat deze onderzoeken beschikbaar zijn in de onderzoekshulp nadat de aanvraag-, melding of informatieplicht is ingediend, op de aanvraag is beschikt én door Bevoegd Gezag de metadata is gevalideerd. Zie ook de eisen bij de stelselcatalogus.	-	[A3]	N

Indienen zienswijze en bezwaar

De gedachte achter deze functie is het kunnen aanbieden van een doorlopend proces aan de belanghebbende voor besluiten waar een zienswijze of bezwaar mogelijk is. Er is hiervoor een definitiestudie uitgevoerd welke niet verder in behandeling is genomen. Hierdoor vervallen de voorlopig opgenomen eisen.

3.4 Onderzoekshulp

De onderzoekshulp heeft als doel het voorkomen van foutieve of onvolledige aanvragen, meldingen of informatieplichten bij het indienen en het voorkomen van onnodig uitgebreid onderzoek. De onderzoekshulp is de verbindende functie tussen:

- Wat de initiatiefnemer of andere gebruiker wil
- Wat de regels verplichten Wat informatie aan antwoorden kan geven (toetsingsinstrumenten, rekenmodellen, gegevensverzamelingen)

De onderzoekshulp biedt het de initiatiefnemer en bevoegd gezag op een eenvoudige en gebruiksvriendelijke manier inzicht in de gegevens en afwegingsfactoren die in elk geval nodig zijn om in te dienen en een besluit te nemen. Ook kan de onderzoekshulp bij de planvorming de onderzoekslast voor het bevoegd gezag reduceren door beschikbare onderzoeken inzichtelijk te maken. Het gebruik van de onderzoekshulp is niet verplicht en aan de uitkomsten ervan kunnen geen rechten ontleend worden.

Onderzoeken die door een initiatiefnemer zijn bijgevoegd bij een aanvraag of melding kunnen door andere gebruikers hergebruikt worden via de onderzoekshulp, onder de voorwaarde dat dit open data zijn. Daarvoor wordt de relevante metadata zo veel mogelijk automatisch afgeleid uit de gegevens die zijn ingediend en vastgelegd in een centrale index zodat deze onderzoeken beschikbaar zijn in de onderzoekshulp nadat de aanvraag, melding of informatieplicht is ingediend, op de aanvraag is beschikt én de relevante metadata door Bevoegd Gezag is gevalideerd. De onderzoekshulp toont vervolgens de relevante onderzoeken aan de gebruikers. Indien de onderzoeken niet toegankelijk zijn doordat de informatie niet openbaar is of doordat er bijvoorbeeld intellectueel eigendomsrechten op rusten van de aanvrager of van een door hem ingeschakelde partij, wordt de gebruiker geïnformeerd dat een onderzoek is uitgevoerd en waar informatie over het onderzoek (bijvoorbeeld een rapport) te krijgen is.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
ONH01	De onderzoekshulp ondersteunt eenieder bij het bepalen of een initiatief kansrijk is of niet.	-	[A4] 5.2.2	N

ONH02	De onderzoekshulp biedt op basis van ingevulde antwoorden op vragen (vanuit vragenbomen, formulieren (met indieningsvereisten) via het DSO-LV beschikbare informatie, beschikbare relevante informatie gebaseerd op generieke gegevensverzamelingen, informatieproducten en gevalideerde gegevensverzamelingen (en onderzoeksrapporten. Informatieproducten kunnen in dit kader ook toetsingsinstrumenten of rekenmodellen.	-	[A3] 5.1	N
ONH02a	In aanvulling op ONH02, indien het gaat om onderzoeksrapporten die niet direct toegankelijk zijn dan wordt de gebruiker geïnformeerd waar informatie over het rapport te verkrijgen is.	-	[A3] 5.1	N
ONH03	De onderzoekshulp kan worden opgeroepen door de functie informatie op maat/regelhulp maar overlapt deze niet	-	[D2]	N
ONH04	Eenieder kan de onderzoekshulp gebruiken los van een aanvraag, melding of informatieplicht.	-	[A3] 5.2.2	N
ONH05	In de onderzoekshulp worden de resultaten voorzien van een disclaimer of proclaimer waarin tenminste is opgenomen dat aan de uitkomst van de onderzoekshulp geen rechten kunnen worden ontleend.	-	[A4]	N
ONH06	Indien de onderzoekshulp gegevens(verzamelingen) heeft gevonden, kan de initiatiefnemer de verwijzing naar deze gegevens(verzamelingen) bij de aanvraag, melding of informatieplicht voegen. Daarnaast kunnen ook verwijzingen naar bestaande onderzoeksrapporten bijgevoegd worden (zie ook eis IND29).	-	[C4] 5.1	N
ONH07	Indien de onderzoekshulp toetsingsinstrumenten of rekenmodellen heeft gevonden biedt de initiatiefnemer met de onderzoekshulp het gevonden toetsingsinstrument of rekenmodel aan bijvoorbeeld de initiatiefnemer aan om uit te voeren met de eveneens gevonden gegevens. Daarbij worden tevens in de aanvraag/melding ingevulde gegevens vooraf automatisch ingevuld.	-	[C4] 5.1	N
ONH08	De gebruiker kan het resultaat van de onderzoekshulp bij de aanvraag, melding of informatieplicht (mededeling) voegen.	-	[C4] 5.1	N
ONH09	Systemen van derden kunnen onder voorwaarden via services op het stelselknooppunt DSO-LV aansluiten op de onderzoekshulp. Zie ook Stelselknooppunt.	WHO 3.1	[C3] 5.1	N

3.5 Samenwerking

Bij de processen planvorming, vergunningaanvraag (incl. melding en informatieplicht) en het behandelen van een vergunningaanvraag is veelal sprake van samenwerking tussen meerdere partijen. Het DSO-LV gaat deze samenwerking ondersteunen door een functie voor samenwerking aan te bieden. Uitgangspunt is dat deze functie voor samenwerking geen vervanging is van de systemen van bevoegd gezagen en een tijdelijk karakter heeft totdat de samenwerking niet meer noodzakelijk is. Vanuit dit tijdelijke karakter kent een samenwerking een initiator en een aantal samenwerkende partijen. De initiator van de samenwerking (initiatiefnemer of bevoegd gezag) is de procesverantwoordelijke en verantwoordelijk voor het aanmaken afsluiten en archiveren van de werkmappen waarmee wordt samengewerkt. Afspraken over welke informatieonderdeel wordt van bijvoorbeeld een aanvraag of melding worden tussen initiatiefnemer en de partij die het document verstrekt gedaan. Daarna worden deze onderdeel van de aanvraag of melding en de daarbij behorende voorwaarden en eisen.

Bij het formuleren van de eisen is uitgegaan van een generieke opzet van de functie voor samenwerking. Procesverantwoordelijken, waartoe behoren initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen, kunnen deze voor de volgende processen in gebruik nemen:

- Planvorming,
- Oriënteren, opstellen van aanvragen en meldingen inclusief het indienen daarvan,
- Behandelen aanvragen en meldingen (voorbereiden besluitvorming),

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
SAM01	In deze functie kunnen bevoegd gezagen samenwerken tijdens de voorbereidingsfase van het besluitvormingsproces om te zien wat het effect is van een wijzigingsbesluit op de bestaande OW-Besluiten. In deze 'preview' omgeving kunnenkunnenkunnen 'concept' versies worden getoond van OWOWOW-Besluiten die nog niet bekend gemaakt of gepubliceerd zijn (status is niet 'ontwerp' of 'vastgesteld'). Het gaat om functies die beschreven zijn in de eisen ORN 4, ORN 6a en ORN06b en eventueel ORN07 maar dan voor concepten. Het BG kan anderen autoriseren voor toegang of kiezen voor toegang zonder autorisatie tot deze preview omgeving. De geautoriseerde ontvangen een notificatie dat er een nieuw OW-Besluit geplaatst is. Het 'concept' document wordt getoond in samenhang met de meest recente versie van de andere OW-Besluiten waartoe de gebruiker geautoriseerd is. Als onderdeel van het concept OW-Besluit kunnen ook de daarbij behorende bijlagen en onderliggende documenten gedeeld worden. NB: Deze eis wordt momenteel inhoudelijk verder uitgewerkt voor besluitvorming in het OGB. NB: deze vorm van samenwerken vereist een objectgerichte omgeving (zoals beschreven in de ORN eisen) met viewer en is daarmee anders dan de werkmappenstructuur Het bevoegd gezag start deze samenwerking Zie ook de ORN-eisen in het algemeen over wat zichtbaar zou moeten zijn van een OW-besluit.	-	[A3] 5.2.1 TF	J
SAM02	Deze functie ondersteunt tenminste het samenwerken van eenieder t.b.v. oriënteren, opstellen en indienen zoals geïnitieerd door een initiatiefnemer.	-	[A3] 5.2.2	J
SAM03	Deze functie ondersteunt tenminste het samenwerken van partijen t.b.v. het behandelen van aanvragen en meldingen zoals ontvangen door het bevoegd gezag inclusief het vooroverleg tussen het bevoegd gezag en andere partijen. NB: bevoegd gezag start deze samenwerking	-	[A3] 5.2.2	J
SAM04a	In deze functie kan bevoegd gezag als (procesverantwoordelijke) per ondersteunde processtap een samenwerking starten.	-	[A3] 5.2.2	J
SAM04b	In deze functie kan een initiatiefnemer als (procesverantwoordelijke) per ondersteunde processtap een samenwerking starten.	-	[A3] 5.2.2	N
SAM05	In deze functie kan de procesverantwoordelijke met eenieder (inclusief belanghebbenden, andere bevoegde gezagen en de rechterlijke macht) samenwerken aan een samenwerkmap.	-	[A3] 5.2.2	J
SAM06a	In deze functie kan de procesverantwoordelijke een samenwerkmap met eenieder delen (via (autoriseren). Diegene waarmee de samenwerkmap gedeeld is kan de samenwerkmap dan inzien en de handelingen uit SAM07a-e verrichten.	-	[A3] 5.2.2	J

SAM06b	Voor samenwerking mappen zoals bedoeld in SAM03 is het noodzakelijk andere bij een aanvraag betrokken Bevoegde Gezagen te autoriseren in het kader van het lezen van aanvragen.	-	[A4]	N
SAM07a	In deze functie kan de procesverantwoordelijke informatie uitwisselen met iedere geautoriseerde betrokkene. Een gerechtigde kan dus ook zelf informatie aan de samenwerkmap toevoegen.	-	[A3] 5.2.2 TF	J
SAM07b	In deze functie kan iedere betrokkene selectief andere betrokkenen notificeren dat er informatie voor hen beschikbaar is. Het is mogelijk om in de notificatie aan te geven wat de gewenste actie is.	-	[A3] 5.2.2	J
SAM07c	In deze functie kan iedere betrokkene reageren in de werkmap (bijvoorbeeld op beschikbare documenten of de reacties van anderen op beschikbare documenten of wijzigingen in die documenten (discussie voeren, forum)	-	[A3] 5.2.2	N
SAM07d	In deze functie kunnen daartoe geautoriseerden samen aan een enkel document werken waarbij inzichtelijk is wie welke wijzigingen aan een document heeft aangebracht. Uitgangspunt is dat de documenten in een gangbaar, bewerkbaar tekstformaat zijn opgesteld. Indien documenten niet in bewerkbaar zijn dan is het wel mogelijk om aantekeningen op de documenten te maken maar niet om deze daadwerkelijk te bewerken. De hiertoe geëigende formaten worden in overleg opgesteld.	-	[A3] 5.2.2	N
SAM07e	Zolang de samenwerkmap beschikbaar is kan de iedere betrokkene zien tot welke documenten en welke notificaties en discussies hij / zij toegang heeft.	-	[A3] 5.2.2	J
SAM08a	De procesverantwoordelijke kan de toegangsrechten van iedere betrokkene per map regelen en beheren.	-	[A3] 5.2.2	J
SAM08b	De procesverantwoordelijke kan de toegangsrechten van iedere betrokken per document regelen en beheren.	-	[A3] 5.2.2	N
SAM09	In deze functie kan de procesverantwoordelijk een samenwerkmap binnen een processtap overdragen aan een andere procesverantwoordelijke. Denk aan het overdragen van de samenwerkmap van bevoegd gezag naar de Omgevingsdienst.	-	[C2]	J
SAM10	In deze functie kan de procesverantwoordelijke een samenwerkmap sluiten en verwijderen. Hij dient daarbij zelf te zorgen voor archivering. Het DSO-LV ondersteunt de overdracht van de inhoud van de samenwerkmap ten behoeve van archivering.	-	[A3]	N
SAM11	Het is voor de procesverantwoordelijke mogelijk de samenwerking af te sluiten en de relevante delen in eigen archieven onder te brengen (te archiveren buiten het DSO-LV).	-	[C5] 5.2.2	J*
SAM12	Systemen van derden kunnen onder voorwaarden via services op het stelselknooppunt DSO-LV geautomatiseerd informatie uitwisselen met de functie voor samenwerking. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt.	-	[C3] 5.2.2	N

4 Gegevensvoorzieningen

Bij de gebruikerstoepassingen is al aangegeven welke informatie het DSO dient te leveren. In dit hoofdstuk is aangegeven welke gegevensvoorzieningen daarvoor nodig zijn. De eisen aan de gegevensvoorzieningen hangen dan ook samen met de eisen aan de gebruikerstoepassingen, maar ook sluiten decentrale bevoegde gezagen met systemen aan op gegevensvoorzieningen van het DSO-LV, maar soms ook via de LVBB.

De informatie die de gebruikerstoepassingen tonen is voor een deel afkomstig uit externe bronnen en voor een deel binnen het DSO-LV. Gegevens (informatieobjecten) uit digitale voorzieningen binnen het DSO-LV:

- OW-Besluiten
- Toepasbare regels
- Ingediende omgevingsvergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten
- Informatie over de fysieke leefomgeving inclusief toetsinstrumenten en rekenmodellen
- Gegevens-over-gegevens (in de Stelselcatalogus Omgevingswet)
- Onderzoeksrapporten (zoals bijgevoegd bij vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten)

Gegevens die beheerd worden buiten het DSO-LV maar structureel gebruikt worden binnen het DSO:

- LVBB OW-Besluiten (doorlevering aan DSO-LV)
- Gegevens over de fysieke leefomgeving (informatieproducten en gevalideerde gegevensverzamelingen)
- Basisregistraties
- Kennisgevingen (waaronder bekendmakingen)
- Onderzoeksrapporten (zoals extern vastgelegd)

Inhoudelijke eisen aan de gegevens zijn veelal al bij de gebruikerstoepassingen opgenomen. In dit hoofdstuk gaat het om de overige eisen, vaak vormvereisten.

4.1 OW-Besluiten

OW-Besluiten (wijzigingsbesluit, geconsolideerde regeling) kunnen beleid of regels bevatten over de leefomgeving, toelichtingen op de regels en de werkingsgebieden van de regels. Naast complete OW-Besluiten moeten in het loket ook informatie (in dit geval regels) op maat gezocht en gevonden kunnen worden. Om dit mogelijk te maken, gelden de onderstaande eisen. Daartoe zijn uit de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) in het DSO-LV die OW-Besluiten objectgericht opgenomen waarvan de regels van geo-coordinaten (werkingsgebieden) zijn voorzien met de daarbij behorende toelichting. OW-Besluiten waarin geen werkingsgebieden (en dus geen geo-coordinaten) zijn opgenomen zijn en worden voorlopig ontsloten via de huidige reguliere OPxml standaarden op www.overheid.nl. Het aantal OW-besluiten dat via de LVBB gaat lopen zal op termijn groeien. Naast ontwerpen en vastgestelde en bekendgemaakte OW-Besluiten (bijlage B) is het ook mogelijk om concept OW-Besluiten (in de fase voor bekendmaking) beschikbaar te stellen voor samenwerking. Daarvoor zijn bij de samenwerking aparte eisen opgenomen.

Bij inwerkingtreding van de omgevingswet en gedurende de overgangstermijn is sprake van twee ‘typen’ OW-Besluiten. Ten eerste de zogenaamde OW-Besluiten van rechtswege (dat wil zeggen de huidige ruimtelijke plannen die in naam OW-Besluiten zijn geworden maar nog met de Wro standaarden en procedures zijn opgesteld) en de feitelijke OW-Besluiten ‘nieuwe stijl’. Het DSO-LV (via de overbruggingsfunctie) zal logisch gezien beide typen OW-Besluiten bevatten. In dit document zijn de OW-Besluiten van rechtswege aangeduid als ‘ruimtelijke plannen’ terwijl de feitelijke OW-Besluiten qua inhoud én vorm ook als zodanig zijn aangeduid.

In het kader van de Omgevingswet wordt er regelgeving verlegd van centraal naar decentraal niveau. In dit kader wordt vaak de term ‘bruidsschat’ gehanteerd als term voor de set van regels die bij Invoeringsbesluit Omgevingswet (AMvB) worden vastgesteld en die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet van rechtswege deel gaan uitmaken van respectievelijk het omgevingsplan en waterschapsverordening zoals vanaf dat moment in elke gemeente en waterschap geldt. Het gaat hier om regels die niet langer in de rijksregelgeving (deels bij wet, AMvB en ministeriële regeling) worden gesteld, maar worden ‘gedecentraliseerd’ naar gemeenten en

waterschappen. Om te voorkomen dat er door het niet langer van stellen van rijksregels een hiaat in regelgeving ontstaat en gemeenten al per direct nieuwe regels in het omgevingsplan of waterschapsverordening zouden moeten vaststellen, is de constructie gekozen om de te decentraliseren regels over te hevelen naar het omgevingsplan en de waterschapsverordening. Vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen gemeenten of waterschappen de desbetreffende regels zo nodig (gefaseerd en per locatie) aanpassen aan de lokale omstandigheden (wijzigen of intrekken). De bruidsschat is een verantwoordelijkheid van het Rijk en niet van het DSO-LV) en valt daarmee dus buiten dit GPvE.

In bijlage B zijn de op dit moment bekende OW-Besluiten opgenomen.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
ROD01	Onderdeel lijst standaarden			
ROD02	Onderdeel lijst standaarden			
ROD02a	Bij inwerkingtreding is er voor de standaard een toepassingsprofiel voor de volgende OW-Besluiten: - omgevingsplan - Waterschapsverordening - ministeriele regeling- Omgevingsregeling incl. het kustfundament - Omgevingsverordening - Omgevingsvisie NB: dit is een eis die aan de LVBB en DSO-LV gesteld wordt	OW	[B2B 2B2] TFTF TF	J*
ROD02b	Er is een toepassingsprofiel wat aanlevering van de volgende OW-Besluiten technisch mogelijk maakt: Omgevingsplan en waterschapsverordening inclusief voorbereidingsbesluit, projectbesluit en reactieve interventie voor zover ze OW-besluit wijzigen NB: De bruidsschat zal naar alle waarschijnlijkheid gelijk in het toepassingsprofiel voor het omgevingsplan en de waterschapsverordening worden geplaatst. NB2: het is mogelijk dat ook de kennisgeving van de buitenplanse omgevingsplanvergunning hiertoe gaat behoren NB: dit is een eis die aan de LVBB en DSO-LV gesteld wordt	-	[B2] TF	J
ROD03	Onderdeel lijst standaarden			
ROD03a	Het toepassingsprofiel geeft de noodzakelijke elementen (waaronder structuur en annotaties) voor besluit, regeling en bekendmaking aan.	BW	[B2B 2B2] TFTF TF	J*
ROD03b	Onderdeel van het toepassingsprofiel is een nadere beschrijving welke informatie bij de regels aangeleverd kan worden (zoals annotaties buiten die noodzakelijk zijn voor het publiceren en bekendmaken) om functionaliteit te kunnen bieden zoals slim zoeken, filteren, selecteren en combineren in het loket en mogelijk het geautomatiseerd converteren van juridische regels naar toepasbare regels.	-	[B2B 2B2] TFTF TF	J
ROD04	Voor elk type OW-Besluit (toepassingsprofiel) is een voorbeeld in technische vorm beschikbaar (voorbeeldbestand) inclusief de daarbij behorende toelichting. Deze wordt door opdrachtnemer opgesteld.	-	[A3] 5.3.2	J
ROD05	Het is mogelijk om een (nieuw) OW-Besluit wat geo-coordinaten bevat en wat conform de generieke structuur en het 'eigen' toepassingsprofiel (eisen ROD01 en ROD02) is vormgegeven in het LVBB vast te leggen (ook als dit in 3D is).	OW	[C3] 5.3.2	J

	NB: Een Bevoegd Gezag kan alleen besluiten aanleveren waartoe zij gerechtigd is qua type, werkingsgebied en regels. NB2 Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.			
ROD05a	In het LVBB worden OW-Besluiten opgenomen die werkingsgebieden bevatten die voorzien zijn van geo-coordinaten (geometrie). NB: Besluiten zonder geo-coordinaten worden vooralsnog via de huidige standaarden gepubliceerd op www.overheid.nl NB2: Er vindt geen informatieverlies plaats bij het vastleggen. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	-	[D2] TF	J
ROD05b	Voor het aanleveren van OW-Besluiten wordt in de LVBB de vigerende standaard ondersteund én minimaal nog twee jaar de voorgaande versie van de standaard. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	-	[D2] TF	J
ROD06	Bevoegde gezagen kunnen via de LVBB concept-OW-Besluiten valideren tegen de geldende standaarden en business rules. Zij zorgen zelf voor valide OW-Besluiten. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	-	[C1] 5.3.2 5.7.1	J
ROD08a	Bevoegde gezagen kunnen via de LVBB de inhoud van concept-OW-Besluiten op inhoud controleren alvorens deze bekendgemaakt worden. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	-	[C1] 5.3.2 5.7.1	J
ROD06a	In aansluiting op LOK08b is het mogelijk om in een aan te leveren OW-Besluit minimaal of coördinaten in ETRS89 lengte en breedte coördinaten te gebruiken (EPSG::4258) of in het Rijksdriehoekstelsel - RD (EPSG::28992) te gebruiken	BKL OB	[B6]	J*
ROD07	Door bij de wet daartoe gerechtigde bestuursorganen aangeleverde (wijzigings)besluiten worden (conform het toepassingsprofiel) gevalideerd en vastleggen in de LVBB. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	-	[C2] 5.3.2 5.7.1	J
ROD08	Binnen een OW-Besluit als dat volgens de OW via de LVBB aangeleverd moet worden, kunnen statuswijzigingen voorkomen zonder dat de inhoud van dat OW-Besluit wijzigt. Het is mogelijk om alleen de statuswijziging van een dergelijk OW-Besluit door te geven zonder een volledig nieuwe aanlevering / validatie van dat OW-Besluit. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	-	[A3]	J
ROD09	Statuswijzigingen van een OW-Besluit worden in de historie bij het OW-Besluit vastgelegd.	-	[C4]	J
ROD10	Systemen van bevoegde gezagen kunnen onder voorwaarden OW-Besluiten waartoe zij gerechtigd zijnen welke voldoen aan de generieke structuur en het 'eigen' toepassingsprofiel, aanleveren bij één aanleverpunt. Deze OW-Besluiten (ontwerp, vastgesteld) hebben een wettelijke status (in werking getreden, nog in werking te treden, onherroepelijk etc.). Achter dat aanleverpunt vindt zowel de validatie en formele bekendmaking en publicatie plaats (als dat aan de orde is) als de beschikbaarstelling aan (de gebruikerstoepassingen van) het DSO-LV.	-	[C2] 5.1 5.3.2	J

	NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.			
ROD11	De (inhoud van de) registratie van RO-instrumenten (Ruimtelijkeplannen.nl) achter de huidige landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl van de Wro (deze worden bij inwerkingtreding OW-Besluiten van rechtswege) blijft beschikbaar tot een nader te bepalen datum als (logisch) onderdeel van de landelijke registratie van OW-Besluiten. Deze datum is nader te bepalen via de eisen die gesteld worden vanuit enerzijds de overgangswetgeving, anderzijds de rechterlijke macht en tot slot de zorgplicht vanuit archivering.	OW 16.3 En over-gangs-wetge ving	[A1] 5.3.2	J*
ROD12	Wijzigingen van Ruimtelijkeplannen.nl moeten tot een nader te bepalen datum volgens RO Standaarden aangeleverd en getoond kunnen worden (en daarmee beschikbaar zijn).	wetge ving	[C2] 5.3.2	J*
ROD13	Bevoegde gezagen kunnen eens geldende, maar nu vervallen, ruimtelijke plannen volgens de huidige RO Standaarden aanleveren ten behoeve van de rechterlijke macht (Raad van State). NB: Eenieder kan deze plannen dan digitaal raadplegen conform de eisen bij Oriënteren.	-	[C2] 5.3.2	N
ROD14	Het integreren van de huidige Ruimtelijkeplannen.nl en de OW-Besluiten tot één beeld is onderdeel van de taakstelling aan het Kadaster.	-	[A3]	J*

4.2 Toepasbare regels

Juridische teksten zijn niet altijd begrijpelijk voor gebruikers. Ook de samenhang tussen regels is vaak niet eenvoudig vast te stellen. Voor het verbeteren van de begrijpelijkheid en de samenhang worden de juridische teksten in OW-Besluiten gericht op burgers en bedrijven vertaald naar begrijpelijke vragenbomen. Dat noemen we toepasbare regels. De toepasbare regels worden gestandaardiseerd aangeleverd, opgenomen en beschikbaar gesteld. De toepasbare regels worden uitvoerbaar gemaakt voor gebruik in de gebruikerstoepassingen voor o.a.:

- Het op maat kunnen vinden en tonen van de regels die van toepassing zijn
- Het bepalen van vergunning- en meldingsplichten.
- Het bepalen van de formulieronderdelen die ingevuld moeten worden.
- Het bepalen van de bijlagen die bij het formulier gevoegd moeten worden.

Het toepassen van decentrale regels in bovenstaande voorbeelden kan in samenhang met landelijke (rijks) regels maar ook op zichzelf staand.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
RTR01	Opgenomen in lijst standaarden			
RTR02	In toepasbare regels is het mogelijk om links op te nemen naar het onderdeel van het OW-Besluit waarop de toepasbare regel gebaseerd is. Het moet hierbij mogelijk zijn om naar ieder niveau in een OW-Besluit (hoofdstuk, artikel, lid en onderdeel) te kunnen verwijzen. Een toepasbare regel kan hierbij aan 0, 1 of meer juridische regels gekoppeld zijn. Deze links dienen duurzaam toegankelijk te blijven (stabiel te zijn) en machine leesbaar.	-	[A1] 5.1	J
RTR03	Toepasbare regels ondersteunen tijdreizen (zie ook ORN09 en ORN10) zodat in een overgangssituatie van oude naar nieuwe regelgeving na inwerkingtreding van de omgevingswet zowel de nieuwe als de bestaande regelgeving beschikbaar blijft. Als bij een toepasbare regel de geldigheid van een bovenliggende regel buiten de geldigheid van zowel de actuele als de overgangsperiode valt dan wordt deze als 'vervallen' gemarkeerd	-	[C4]	N

RTR04	Het is mogelijk bij een toepasbare regel aan te geven of deze een bovenliggende toepasbare regel van een ander bevoegd gezag aanvult, wijzigt of vervangt. Omgekeerd zal er ruimte moeten zijn om onderliggende regels toe te voegen.	-		J
RTR05	Een (set van) toepasbare regel(s) wordt altijd gekoppeld aan een bovenliggende regel (dus een nadere detaillering van een decentraal bevoegd gezag op een rijksregel is gekoppeld aan die rijksregel). Daar waar de (set van) regel(s) op zichzelf staat wordt deze gekoppeld aan een juridische activiteit (dus als er bijvoorbeeld geen rijksregel is wordt de set decentrale regels toch gekoppeld aan een specifieke activiteit). NB: Activiteiten moeten (in het OW besluit) gedefinieerd zijn om een koppeling mogelijk te maken.	-	[A3]	J
RTR06	In toepasbare regels is het mogelijk om links op te nemen zodat verwezen kan worden naar gegevensverzamelingen en begrippen.	-		J
RTR07a	In de gegevensvoorziening Toepasbare regels kunnen bevoegde gezagen toepasbare regels opvoeren (‘uploaden’) die voldoen aan de juiste standaard.	-	[C2] 5.3.3 5.6 5.7.1	J
RTR07b	Voor het aanleveren van toepasbare regels wordt de vigerende standaard ondersteund én minimaal nog twee jaar de voorgaande versie van de standaard.	-	[D3]	J
RTR08	In de gegevensvoorziening Toepasbare regels kunnen, in aanvulling op RTR07, systemen van derden, mits geautoriseerd, onder voorwaarden via services op het stelselknooppunt geautomatiseerd toepasbare regels opvoeren die voldoen aan de juiste standaard	-	[C2] 5.3.3 5.6 5.7.1	J

4.3 Ingediende vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
RVM01	In de gegevensvoorziening opnemen van vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten (inclusief bijlagen) vindt plaats op het moment van indienen via het loket of systemen van derden.	-	[C4] 5.3.4	J
RVM02	In de gegevensvoorziening zijn relevante gegevens van de ingediende vergunningaanvraag, de melding en informatieplichten tot een nader te bepalen datum beschikbaar voor het bevoegd gezag.	-	[C4]	J
RVM03	In de gegevensvoorziening kan het bevoegd gezag een vergunningaanvraag, melding of informatieplicht die via een ander kanaal is ontvangen dan via het DSO-LV alsnog ambtshalve toevoegen op basis van tenminste een beperkte set metadata (wie, wat, waar) maar ook als volledige aanvraag. Deze aanvraag of melding krijgt een aanvullende status ‘ambtshalve’ naast de reguliere ‘proces’ status. Zie ook de eisen bij Indienen.	-	[A4]	J
RVM04	Opgenomen in de Lijst Standaarden.			
RVM05	Opgenomen in Doel Architectuur en Lijst Standaarden.			
RVM06a	Indien aan de gegevensvoorziening een aanvraag, melding of informatieverplichting via een aangesloten systeem wordt aangeboden die niet voldoet aan de daaraan gestelde eisen dan wordt een foutmelding teruggestuurd naar het verzendende systeem en de aanvraag, melding of informatieplicht in zijn geheel geweigerd. (zie ook RVM06b).	-	[D3D 3D3]	J
RVM06b	Indien het mogelijk is om een aanvraag, melding of informatieplicht zoals bedoeld in RVM06a aan te vullen en deze daarmee alsnog in behandeling te nemen, In dit geval wordt geen foutmelding teruggestuurd maar een melding dat de aanvraag in een projectmap is	-	[D2]	N

	opgenomen en na aanvulling via de gebruikerstoepassing indienen alsnog kan worden ingediend.			

4.4 Leveranciers van omgevingsinformatie

De Leveranciers van omgevingsinformatie (voorheen Informatiehuizen) zijn onderdeel van het DSO itt.b.v. de governance als zij bij wet zijn aangewezen, zij het met een zelfstandige positie in de ICT-infrastructuur. Zij dragen zorg voor het leveren van informatie over de fysieke leefomgeving via zelf ontwikkelde en beheerde producten. De leveranciers zelf maken feitelijk geen deel uit van het DSO-LV zoals beschreven in dit GPvE maar er worden wel -wettelijke- eisen (aansluitvoorwaarden) gesteld aan deze leveranciers zodat de deze binnen het stelsel gebruikt kunnen worden. Welke afspraken een leverancier maakt met haar onderliggende bronhouders of met andere leveranciers valt buiten het bereik van dit GPvE.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
IHN01	De aangesloten leveranciers van omgevingsinformatie leveren in de regelgeving vastgestelde informatie uit het eigen informatiedomein die voldoen aan de kwaliteitseisen (zoals in AMvB's en MR's opgenomen) en de aansluitvoorwaarden. De informatie ondersteunt daarbij, waar van toepassing, tijdreizen (zie ook ORN09 en ORN10). NB: De aansluitvoorwaarden houdt rekening met het type informatie en zijn per type informatie uniform.	-	[C1] 5.3.5 TF	J
IHN02	Bij ministeriele regeling zijn kwaliteitseisen vastgelegd (ten behoeve van de 3B's) waaraan informatie moeten voldoen. Elke aangesloten leverancier is zelf verantwoordelijk voor de doorvertaling van deze kwaliteitseisen (het maken van afspraken over) naar externe bronhouders zodat de leverancier zelf kan blijven voldoen aan de kwaliteitseisen van de informatie die zij levert (eis IHN01). De kwaliteit is beschreven in de metadata.	-	[C1] 5.3.5 5.7.1	J
IHN03	De aangesloten leveranciers stellen informatie beschikbaar als open data of bieden open koppelvlakken aan tenzij hiertegen wettelijke beperkingen zijn. Zie ook eisen bij Open Data.	-	[D2] 5.1 5.3.5	J
IHN04	De informatie is waar relevant gekoppeld aan de basisregistraties, tenminste BAG, BGT, BRT, BRK	-	[D2]	J
IHN05	De informatie wordt voorbereid op koppeling met de toekomstige 3D BGT / BAG	-	[D2]	N
IHN06	Generieke gegevensverzamelingen worden door de aangesloten leveranciers verplicht gebruikt voor het opstellen van informatie (waar die van toepassing zijn)	-	[C2] 5.3.5	N
IHN07	Een aangesloten leverancier is in staat terugmeldingen te ontvangen op informatie en deze te verwerken dan wel te laten verwerken door de bronhouders met als doel de kwaliteit van de informatie te verhogen.	-	[C1]	N
IHN08	De aangesloten leveranciers kunnen bewerkte informatie opslaan. Onbewerkte, informatie van externe bronhouders wordt beheerd bij de bron. De bronhouder is verantwoordelijk voor het beheren en aanleveren van valide informatie.	-	[C4] 5.3.5	N
IHN09	De aangesloten leveranciers stellen informatie geautomatiseerd en op uniforme, gestandaardiseerde wijze, beschikbaar via services op het stelselknooppunt.	-	[D2] 5.1	J
IHN10	De wijze waarop onderliggende informatie bewerkt is tot (samengestelde) informatie is vastgelegd in de metadata waarbij de onderliggende informatie tenminste vindbaar en waar van toepassing ook als Open Data beschikbaar is via het DSO.	-	[C3]	N
IHN11	In een nog nader uit te werken governance en proces (uit te werken in overleg tussen de (aangesloten) leveranciers, het DSO-LV, de	-	[A2] 5.3.5	N

	toekomstige beheerorganisatie en de opdrachtgever) wordt bepaald waar de eindverantwoordelijkheid ligt voor samengestelde informatie. Deze eindverantwoordelijke organisatie(s) splitst samengestelde informatievragen in specifieke verzoeken aan de betrokken leveranciers en heeft de regie op het combineren van (deel) informatie tot samengestelde informatie.			
IHN12	Opgenomen in de Doel Architectuur			
IHN13	Opgenomen in de Doel Architectuur en lijst standaarden.			
IHN14	Als onderdeel van de aansluitvoorwaarden hebben de leveranciers de informatie inclusief de daarbij behorende metadata, begrippen en informatiemodellen toegankelijk gemaakt via de Stelselcatalogus Omgevingswet waarbij is gelet op samenhang tussen informatie binnen de eigen organisatie en informatie van andere leveranciers. Met samenhang wordt onder andere bedoeld dat gegevens niet dubbel worden opgenomen en dat de betekenis ondubbelzinnig is vastgesteld.	-	[D3] 5.3.5	J
IHN15	Opgenomen in de Doel Architectuur			
IHN16	Als onderdeel van de aansluitvoorwaarden hebben de leveranciers de informatie beschreven in de Stelselcatalogus Omgevingswet.	-	[C1] 5.2	J
IHN17	Aangesloten Informatie is voor eenieder beschikbaar: het informatiedomein, de leverancier, de processen, het producten- en dienstenaanbod, de kwaliteitsborging, de dienstverleningsniveaus, de financiering, de aansprakelijkheid en de herleidbaarheid.	-	[C1]	J

4.5 Generieke gegevensverzamelingen

De Generieke gegevensverzamelingen zijn onderdeel van het DSO zij het met een zelfstandige positie. Zij dragen zorg voor het leveren van gevalideerde gegevensverzamelingen over de fysieke leefomgeving. Generieke gegevensverzamelingen zijn verzamelingen van gegevens die veelvuldig binnen het digitaal stelsel worden gebruikt, maar niet tot één specifiek Informatiedomein behoren, zoals railverkeergegevens, wegverkeergegevens, verkeersregister en populatie gegevens. Generieke gegevensverzamelingen vallen juridisch gezien binnen het digitaal stelsel, maar qua architectuur niet. Generieke gegevensverzamelingen zijn bronnen, vergelijkbaar met e-Overheid bouwstenen als wetten.nl en basisregistraties. De gegevens die door deze bronnen beschikbaar worden gesteld, voldoen aan de kwaliteitseisen die wettelijk zijn vastgelegd in de 'eigen' wetgeving. Indien er een van toepassing zijnde generieke gegevensverzameling beschikbaar is, wordt deze door leveranciers gebruikt bij het samenstellen van informatie. Generieke gegevensverzamelingen worden tevens als open data beschikbaar gesteld via het DSO-LV indien zij voldoen aan de voorwaarden voor Open Data. Het is nog niet duidelijk welke generieke gegevensverzamelingen nodig zullen zijn; dit volgt uit de nadere analyse van de leveranciers en de daarbij behorende informatieproducten.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
GEN01	De Generieke gegevensverzamelingen hebben aanlevervoorwaarden voor bronhouders beschikbaar.	-	[D3]	J
GEN02	Een Generieke gegevensverzameling is in staat terugmeldingen te ontvangen en deze te verwerken dan wel te laten verwerken door de bronhouders met als doel de kwaliteit te verhogen.	-	[C1]	N
GEN03	De Generieke gegevensverzamelingen moeten gegevens geautomatiseerd en op uniforme, gestandaardiseerde wijze, beschikbaar stellen aan eenieder via services op het stelselknooppunt. NB: Dit geldt ook voor de eventuele uitwisseling met leveranciers van omgevingsinformatieproducten en gevalideerde gegevensverzamelingen. De Generiek gegevensverzameling is daarbij verantwoordelijk voor het aanleveren van gevalideerde gegevens.	-	[C2] 5.1	N
GEN04	Eenieder kan kennisnemen van een toelichting (metadata) bij generieke gegevensverzamelingen conform metadata standaarden passend bij de aard van de gegevensverzameling ontsloten	WHO 5.1	[C1] 5.2 5.7.1	N

	(bijvoorbeeld voor geografische gegevens het Nederlands metadata profiel op ISO 19115 geografie zoals gepubliceerd door Geonovum).			
GEN05	Opgenomen in Doel Architectuur en Lijst Standaarden.			
GEN06	Opgenomen in Doel Architectuur en Lijst Standaarden.			

4.6 Driedimensionale omgevingsinformatie

Op termijn dient ook driedimensionale leefomgeving informatie via het DSO-LV beschikbaar gesteld te kunnen worden. Bij de uitwerking van voorzieningen dient al vanaf het begin rekening gehouden te worden met deze doorontwikkeling. Dit kan door vooraf de nodige standaarden vast te stellen of te ontwikkelen.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
3D-01	Opgenomen in Doel Architectuur en Lijst Standaarden.			
3D-03	Opgenomen in Doel Architectuur en Lijst Standaarden.			
3D-04	Als onderdeel van de aansluitvoorwaarden zijn er kwaliteitscriteria (ten behoeve van de 3B's) voor het beschikbaar stellen van driedimensionale leefomgeving informatie via het DSO-LV;	-	[C1] 5.2 5.7.1	N

4.7 Dynamische omgevingsinformatie

Dynamisch (3D) modellering moet het mogelijk maken om van een initiatief de geldende kaders en effecten te verkennen. M.b.v. een dynamisch model van het initiatief en alle beschikbare actuele leefomgeving informatie kan door 'te spelen' de meest optimale plaats of "vorm"(van de activiteit) gezocht worden qua effecten, regels, enz. Hierdoor kan middels simulatie bepaald worden welke scenario's of alternatieven van een initiatief mogelijk zijn. Op termijn dient ook dynamische informatie via het loket en DSO-LV beschikbaar gesteld te kunnen worden via bijvoorbeeld de informatie over de fysieke leefomgeving. Bij de uitwerking van voorzieningen dient al vanaf het begin rekening gehouden te worden met deze doorontwikkeling. Dit kan door vooraf de nodige standaarden vast te stellen of te ontwikkelen.

Hiervoor zal nog een aanvullende definitiestudie worden uitgevoerd.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
DYN01	Opgenomen in Doel Architectuur en Lijst Standaarden.			

5 Stelselinfrastructuur voor gegevensuitwisseling

5.1 Stelselcatalogus Omgevingswet

De Stelselcatalogus Omgevingswet (SOW) is de primaire informatiebron voor samenhangende informatie over begrippen die binnen het DSO gebruikt worden, welke gegevensverzamelingen er via het DSO-LV beschikbaar zijn (gegevenscatalogus) en waar ze op welke manier te bevragen zijn (servicecatalogus). Wetgeving, regels, begrippen, informatieproducten en services zijn in de Stelselcatalogus Omgevingswet met elkaar verbonden (gelinkt). Daardoor kunnen gebruikers gegevens uit het stelsel eenvoudig inpassen in hun eigen werkprocessen. De Stelselcatalogus Omgevingswet kan ook gezien worden als een 'verwijsindex'. De gegevens die de Stelselcatalogus Omgevingswet bevat worden ook wel "metagegevens" genoemd: gegevens-over-gegevens. De Stelselcatalogus Omgevingswet is de plaats binnen het DSO waar alle metagegevens te vinden zijn. Alle gegevens zelf, waaronder bijvoorbeeld de toepasbare regels, gegevensverzamelingen, informatieproducten en de OW-Besluiten zijn opgenomen in de andere gegevensvoorzieningen binnen het DSO.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
SOW01	In de Stelselcatalogus Omgevingswet (SOW) onderdeel Gegevenscatalogus zijn tenminste die begrippen opgenomen die gedefinieerd zijn in de wet, AMvB's en Omgevingsregeling evenals de activiteiten en gebeurtenissen die functioneren als de 'ophanghaakjes' voor (decentrale) toepasbare regels.	-	[C1] 5.2 TF	J
SOW01a	In de Stelselcatalogus Omgevingswet (SOW) onderdeel Gegevenscatalogus kunnen alle overige begrippen zoals die uit beleid, OW-Besluiten, toepasbare regels (anders dan de 'ophanghaakjes'), informatieproducten en andere gegevensverzamelingen binnen het DSO samengebracht worden. NB: Denk hierbij aan door koepels al geharmoniseerde begrippen zoals uit bestaande standaarden.	-	[C1] 5.2 TF	J
SOW01b	In de Stelselcatalogus Omgevingswet (SOW) onderdeel Gegevenscatalogus zijn tenminste die begrippen samengebracht die functioneren als de 'ophanghaakjes' voor (decentrale) toepasbare regels. NB: Toepasbare regels (incl. functionele structuur) maken geen onderdeel uit van de SOW maar hebben hun eigen gegevensvoorziening.	-	[C1] 5.2	J
SOW01c	Het is mogelijk om begrippen automatisch vanuit OW-Besluiten toe te voegen aan de SOW ('harvesten'). Daarbij worden de definities van gelijke begrippen van hetzelfde bevoegde gezag vervangen (met inachtnemen van versiebeheer).	-	[C1]	N
SOW02	Begrippen: De SOW / Gegevenscatalogus biedt de mogelijkheid begrippen aan elkaar te relateren. Tenminste de mogelijkheid om synoniemen en hiërarchie (bovenliggende en onderliggende) van de begrippen vast te leggen en te raadplegen.	-	[C1] 5.4.1	J
SOW03	Informatiemodellen: De SOW / Gegevenscatalogus biedt de mogelijkheid om informatiemodellen die de structuur van de gegevensverzamelingen beschrijven vast te leggen en te raadplegen.	-	[C1] 5.4.1	J
SOW04	Gegevensverzamelingen: Eenieder kan via de Stelselcatalogus Omgevingswet beschrijvingen (metadata) vinden van alle informatieproducten en gegevensverzamelingen over de fysieke leefomgeving die via de leveranciers van omgevingsinformatie beschikbaar worden gesteld.	-	[A4] 5.4.1	J

SOW05	De SOW/Producten en dienstencatalogus biedt de mogelijkheid om producten en diensten (waaronder webservices), vast te leggen en te raadplegen. De technische beschrijvingen van de webservices kunnen in het SOW/Serviceregister worden vastgelegd en geraadpleegd	-	[C3] 5.4.1	N
SOW06	De SOW / Onderzoeksrapportenindex biedt de mogelijkheid om relevante onderzoeksrapporten vast te leggen en te raadplegen. De bij een vergunningaanvraag of melding meegeleverde metadata van de relevante onderzoeksrapporten wordt vastgelegd in de Onderzoeksrapportenindex en kan daarbij verwijzen naar een als zodanig aangemerkte bijlage van een melding of vergunningaanvraag ofwel naar een externe bron (buiten het DSO)	-	[D2]	N
SOW07	De Stelselcatalogus Omgevingswet stelt alle informatie zoals bedoeld in eisen SOW02 t/m SOW06 uit de verschillende onderdelen van de SOW aan eenieder beschikbaar zodat deze in samenhang getoond kan worden inclusief de onderlinge relaties tussen die informatie.	-	[A4]	J
SOW08	De SOW biedt de mogelijkheid om relaties tussen de inhoud van de onderdelen van de catalogus samen te brengen en te tonen en zo een integraal beeld te bieden. NB: Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de volgende relaties: • Begrippen (die voorkomen in regels) kunnen worden gerelateerd aan hogere en andere regels, informatiemodellen en gegevensverzamelingen. De relatie tussen begrippen en gegevensverzamelingen gaat om het vindbaar maken (steekwoorden) van de benodigde gegevens. • De relaties tussen informatiemodellen onderling, tussen informatiemodellen en bijbehorende gegevensverzamelingen • De relaties tussen de gegevensverzamelingen en de bijbehorende producten en diensten (services) kunnen ook worden vastgelegd.	-	[C1] 5.2	J
SOW09	Van toevoegingen, wijzigingen en verwijderingen van begrippen worden gegevens bijgehouden die tijdreizen mogelijk maken inclusief een logging en een audit-trail.	-	[C4] 5.2	N
SOW10	Het is inzichtelijk welke status de begrippen hebben (bijvoorbeeld concept, decentraal, geharmoniseerd, wettelijk vastgesteld).	-	[C4] 5.2	J
SOW11	Geautoriseerden kunnen specifieke in de catalogus zelf vastgelegde informatie zoals bedoeld in de eisen SOW02 t/m SOW06 toevoegen, verwijderen (niet meer na publicatie van de gegevens) en wijzigen in de verschillende onderdelen van de Stelselcatalogus Omgevingswet als daarbij tenminste blijvend aan de voorwaarden voor opname wordt voldaan (gegevens moeten valide blijven).	-	[C2]	J
SOW12	Een verantwoordelijke voor specifieke informatie zoals bedoeld in de eisen SOW02 t/m SOW06 in de verschillende onderdelen van de Stelselcatalogus Omgevingswet kan in het kader van beheer van die informatie andere partijen autoriseren voor (gedeelten van) die specifieke informatie.	-	[A3]	N
SOW13	Invoer die is voorbereid in de verschillende onderdelen van de SOW door een geautoriseerde kan door of namens de verantwoordelijke van die invoer worden vrijgegeven. NB: Tot de wijziging is vrijgegeven is deze niet zichtbaar voor niet-geautoriseerde gebruikers.	-	[A3]	N
SOW14	Geautoriseerde gebruikers kunnen zien wie wanneer welke wijziging heeft gedaan.	-	[C5]	N

SOW15	De Stelselcatalogus Omgevingswet leidt niet tot (nieuwe) invoer van gegevens die al in andere catalogi of gegevensbronnen binnen het DSO-LV (of LVBB) zijn opgenomen maar hergebruikt de informatie uit andere, bestaande, catalogi zoals data.overheid.nl en het Nationaal Georegister.	-	[D2] 5.4.1	N

5.2 Stelselknooppunt DSO-LV

Het Stelselknooppunt DSO-LV is een infrastructurele voorziening die gegevens uit gegevensvoorzieningen, gebruikerstoepassingen, leveranciers van omgevingsinformatieproducten en gevalideerde gegevensverzamelingen, basisregistraties etc. en informatiesystemen bij bevoegde gezagen en derden (eenieder) op een gestandaardiseerde manier kan uitwisselen. Het stelselknooppunt DSO-LV kent alleen machine-machine interfaces.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
KNP01	Opgenomen in de Doel Architectuur			
KNP02	Via het Stelselknooppunt DSO-LV zullen systemen van het bevoegd gezag, initiatiefnemers, belanghebbenden en de rechterlijke macht onder voorwaarden via services geautomatiseerd gegevens uitwisselen. NB: Veelal zullen deze systemen door derden worden geleverd en aangesloten. Zie ook de beheer eisen voor nadere eisen aan de voorwaarden waaraan zowel het loket als de ontsloten services moeten voldoen.	-	[C3] 5.4.2	J
KNP03	Via het Stelselknooppunt DSO-LV zullen systemen van derden via een open koppelvlak (middels services) geautomatiseerd vrij beschikbare gegevens afnemen (als eenieder). NB: Dit houdt onder andere in dat voor het afnemen van open data niet ingelogd hoeft te worden. Zie verder ook de eisen bij Open Data.	WHO 3.1	[C3] 5.4.2	J
KNP04	Het Stelselknooppunt DSO-LV heeft functionaliteit voor routering die ervoor zorgt dat gegevens bij de juiste organisatie worden afgeleverd op opgehaald.	AWB 2.14	[C4] 5.4.2	J*
KNP05	Indien een bericht wordt ontvangen wordt deze gevalideerd tegen de bij het bericht behorende uitwisselingsregels. Indien valide wordt het bericht gerouteerd (eis KNP04). Indien niet valide wordt het bericht geweigerd. De weigering en de daarbij behorende fout(melding) wordt teruggemeld aan het verzendende systeem.	-	[A4]	J
KNP06	Het Stelselknooppunt DSO-LV heeft functionaliteit voor authenticatie en autorisatie t.b.v. de uitwisseling van gegevens en het gebruik van functies van het stelselknooppunt. NB: Hiervoor wordt dezelfde functionaliteit voorzien als bij LOK17 en LOK18 maar dan via Digikoppeling en PKI-Overheid wanneer het om aansluitende systemen in plaats van personen gaat.	AWB 2.16	[D4] 5.4.2	J*
KNP07	In nadere aanvulling van eis KNP06 wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van 'identity propagation' zodat ook een aansluitend systeem zich maar één keer hoeft te identificeren. Wel kan het mogelijk zijn dat voor bepaalde toepassingen aanvullende autorisatie noodzakelijk is.	-	[A3]	N
KNP08	Het Stelselknooppunt DSO-LV heeft functionaliteit voor archivering van uitgewisselde elektronische berichten met rechtsgevolgen om de juridische onweerlegbaarheid van de uitwisseling te ondersteunen. NB: Zie ook de eisen die ten aanzien van archivering worden gesteld.	AWB 2.17	[C4] 5.4.2	J*

KNP09	Het DSO-LV heeft functionaliteit voor een audit-trail voor het eigen aandeel in de mutaties en gebeurtenissen zodat achteraf kan worden herleid welke elektronische berichten wanneer tussen welk organisaties of systemen zijn uitgewisseld en met welk resultaat. De audit-trail voldoet aan de eisen van enerzijds de zorgplicht voor archivering en anderzijds de juridische onweerlegbaarheid zoals gesteld door de rechterlijke macht en uitgewerkt in de BIR 2012 (H10.10).	AWB 2.17	[C4] 5.4.2	J*
KNP09a	In aanvulling op KNP09 geldt het eerste moment van ontvangst van een bericht op het knooppunt als het moment waarop dit 'onweerlegbaar' ontvangen is door het DSO-LV.	AWB	[C5]	J*
KNP09b	In aanvulling op KNP09a; dit moment is het formele moment van indienen van een aanvraag, melding of informatieplicht via de aangesloten systemen van derden en voor de gebruikerstoepassing indienen binnen het DSO-LV NB Dit moment valt normaliter ook samen met het verzenden van de melding aan (de systemen van) het Bevoegd Gezag dat er een aanvraag, melding of informatieplicht is ontvangen. Het is tevens het moment waarop de initiatiefnemer zijn aanvraag bij de (landelijke) voorziening van het Bevoegd Gezag indient.	AWB	[C5]	J*
KNP10	De audit-log bestanden zijn beschikbaar voor geautoriseerde beheerders om beheertaken te kunnen uitvoeren. NB: Indien informatie benodigd is door de rechterlijke macht wordt deze op ad-hoc basis opgevraagd.	AWB 2.17	[C4] 5.4.2	J*

6 Regelbeheer

Regelbeheer heeft als doel het inzichtelijk maken van regels uit wet- en regelgeving en OW-Besluiten voor eindgebruikers. Daarvoor worden juridische teksten van het Rijk vertaald naar begrijpelijke en toepasbare regels voor de 'topactiviteiten'. De regels kunnen daardoor door de eindgebruikers makkelijker worden toegepast op hun praktijksituatie. De vertaalde regels worden als toepasbare regels opgenomen in de gegevensvoorziening Toepasbare regels.

Toepasbare regels zijn bedrijfsregels die worden ontsloten via services op het stelselknooppunt en gebruikt in gebruikerstoepassingen binnen het loket als vragenboom of interactief formulier. Dat gebruik kan onder andere zijn in de vorm van vragenbomen en intelligente formulieren. Zie ook Toepasbare regels.

Nr	Eis	Wet	Visie	Basis niveau
RBH01	Vervallen			
RBH02	Vervallen			
RBH03	Bevoegd gezag Rijk kan met regelbeheer de logische structuur van direct werkende rijkswet- en regels op een voor de gebruiker begrijpelijke wijze omzetten in toepasbare regels en deze geschikt maken om op te voeren in de gegevensvoorziening Toepasbare regels.	-	[A3] 5.6	J
RBH04	Decentrale bevoegd gezagen kunnen met regelbeheer de logische structuur van hun lokale regelgeving gericht op burgers en bedrijven op een voor de gebruiker begrijpelijke wijze omzetten in toepasbare regels en deze geschikt maken om op te voeren in de gegevensvoorziening Toepasbare regels via de functionaliteit uit RBH03. NB: Het gaat hier om de tooling die in RBH03 primair voor het Rijk wordt ontwikkeld. Deze wordt niet specifiek voor de decentrale overheid ontwikkeld maar zou hier wel door hergebruikt kunnen worden.	-	[C2] 5.6	N
RBH05	De direct werkende rijksregels worden vanuit de regelbeheer tooling aangeleverd conform de standaarden voor toepasbare regels aan de gegevensvoorziening toepasbare regels. Selectie van de regels is op basis van 'topactiviteiten' de burgerbindende rijksregels en regels naar volume, frequentie en haalbaarheid. Hiervoor dient nader met opdrachtgever afgestemd te worden over welke activiteiten en werkzaamheden de regels initieel worden opgenomen. NB: Gedachte is dat met ten hoogste 20% van de regels tenminste 80% van de aanvragen (meest ingediende meldingen en aanvragen) via toepasbare regels afgehandeld kan worden.	-	5.6 TF	J
RBH05a	Het rijk zorgt ervoor dat de relevante rijksregels en bruidsschat zijn omgezet naar toepasbare regels voor de geselecteerde topactiviteiten	-	TF	J

7 Bijlage A: Bestaande dienstverlening

7.1 Omgevingsloket.nl

Olo2 bevat de volgende kenmerken:

- Burgers en bedrijven hebben de mogelijkheid om, 24 uur per dag, digitaal en waar dan ook:
    - Zich te oriënteren op de omgevingsvergunning, de watervergunning, meldingen Waterwet en gerelateerde Wabo-meldingen.
    - Na te gaan of voor een voorgenomen project een Omgevingsvergunning of Watervergunning moet worden aangevraagd (of melding gedaan) en welke informatie moet worden meegeleverd met de aanvraag.
    - Een aanvraag of melding op te stellen en in te dienen. De aanvraag of melding wordt door het loket bij het meest waarschijnlijke bevoegde gezag (gemeente, waterbeheerder, provincie of rijksorganisatie) ingediend.
    - De diverse vergunningen en meldingen voor hetzelfde project kunnen in één keer worden aangevraagd. In dat geval wordt de aanvraag gesplitst in afzonderlijke aanvragen en meldingen die ieder naar het meest waarschijnlijke bevoegd gezag worden gestuurd. De relatie tussen de aanvragen en meldingen blijft behouden.
    - Een aanvraag of melding te delen met een betrokkene of bevoegd gezag voordat de aanvraag of melding daadwerkelijk wordt ingediend. De aanvrager kan hiermee advies inwinnen over het opstellen van de aanvraag of melding.
    - Aanvullingen op een al eerder ingediende aanvraag in te dienen.
    - Statusinformatie over de aanvraag (als het bevoegd gezag de status bijhoudt) in te zien.
    - De toegevoegde bestanden in te zien met een viewer bij het opstellen en na het indienen.
- Behandelende overheden en adviseurs hebben de mogelijkheid om, 24 uur per dag, digitaal en waar dan ook:
    - Aanvragen en meldingen digitaal te ontvangen, te behandelen (beoordelen, doorzetten naar adviesorganisatie voor advies, communiceren met aanvrager bv bij benodigde aanvullingen en beschikking), en het dossier over te halen naar hun eigen systeem om te archiveren.
    - Statusinformatie over de aanvraag bij te houden.
    - Een audit trail in te zien waarin wordt bijgehouden wie, wat en wanneer met het dossier doet.
    - Een aanvraag over te zetten naar een ander bevoegd gezag.
    - Een viewer waarmee de ingediende rapporten, foto's en tekeningen kunnen worden bekeken en voorzien van commentaar. Alle bij de behandeling betrokken organisaties kunnen de opmerkingen van de ander inzien. De opmerkingen kunnen uiteindelijk ook aan de aanvrager worden getoond.
    - Een beheermodule waarin het Bevoegd Gezag:
        - Diverse lokale instellingen kunnen beheren, zoals gebruikersbeheer, Organisatie instellingen (zoals de wijze waarop de organisatie met het loket wil communiceren), of omgevingsloket wordt gebruikt voor communicatie naar aanvrager, enz.
        - Lokaal bepaalde varianten aan de vergunningcheck en aanvraagformulier toevoegen.
        - Kan instellen of zij aanvragen uitbesteedt/doorstuurt naar een behandeldienst/andere overheidsorganisatie.
        - Alle ingediende aanvragen en bijlagen naar het eigen systeem over te halen via een ftp-verbinding.

7.2 Ruimtelijkeplannen.nl

Dienstverlening Ruimtelijkeplannen.nl (samengevat)

- Website met de volgende informatie:
    - Wro-instrumenten met een geometrische verbeelding van de regels of besluiten met de daarbij behorende toelichting (waren bestemmingsplannen, structuurvisies en algemene

regels van gemeentes, provincies en Rijk)

- Functies: eenieder kan:
    - Centrale opslag van door de bronhouder aangeboden OW-Besluiten
    - Zoeken naar OW-Besluiten via de kaart
    - Zoeken naar OW-Besluiten via postcode en huisnummer of andere criteria
    - Raadplegen OW-Besluiten als kaart en als tekst
    - Raadplegen kennisgeving/bekendmaking bij een OW-Besluit
    - Geattendeerd worden op de publicatie van een nieuw OW-Besluit (attenderingsservices)
    - De locatie vinden van het bronbestand bij het bevoegd gezag (index functie)
    - Gebruik maken van GIS-services (WMS/WFS) van de inhoud van de landelijke voorziening
    - GML's en andere bronbestanden met de inhoud downloaden van de landelijke voorziening
    - Kan een OW-Besluit valideren tegen standaarden
    - Koppeling met bronhouder OW-Besluiten tbv aanleveren (vervangt OW-Besluit plaatsen en OW-Besluit afnemen)

7.3 Activiteiten Internet Module

Dienstverlening AIM (samengevat)

- Controleren of een melding of vergunning nodig is in het kader van het Activiteitenbesluit:
    - Omgevingsvergunning milieu
    - Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM)
    - Watervergunning
    - Watermelding
    - Melding Activiteitenbesluit
- Melding opstellen en online bij provincie of gemeente indienen
- Inzicht krijgen in milieuregels en maatregelen:
    - Bepalen om welk 'type' bedrijf het gaat (A, B of C)
    - Vragenboom op maat per bedrijf (profiel)
    - Artikelen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling welke van toepassing zijn
    - Voorschriftenpakket "op maat" voor het betreffende bedrijf
    - Controleren of er naast de melding Activiteitenbesluit een Omgevingsvergunning milieu, Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM), Watermelding en/of een Watervergunning nodig is.
- Bewaren ingevoerde gegevens om later verder te gaan.

8 Bijlage C: Overzicht verplichte gegevens via het DSO

Voorbehoud: dit overzicht is gemaakt op grond van de consultatieversie van het Besluit kwaliteit leefomgeving(Bkl).

8.1 Externe veiligheid

Artikel 5.5 (toepassingsgebied kwetsbare objecten en activiteiten met externe veiligheidsrisico's)

1. De (beperkt) kwetsbaar of zeer kwetsbare objecten in bijlage VII bij het Besluit kwaliteit leefomgeving
2. De activiteit met (complexe) externe veiligheidsrisico's in bijlage VIII bij het Besluit kwaliteit leefomgeving

Artikel 5.14 militaire objecten voor munitieopslag en civiele objecten met explosieven

3. Gebieden met een extern veiligheidsrisico rondom een militair object voor munitieopslag of een civiel object met explosieven, zijn de locaties, genoemd in bijlage IX, waarvan de geometrische begrenzing bij ministeriële regeling is vastgelegd.

Artikel 5.15 (brand-, explosie- en toxiciteitsaandachtsgebied)

In een omgevingsplan worden de brandaandachtsgebieden, een explosieaandachtsgebieden en toxiciteitsaandachtsgebieden aangewezen

Artikel 5.16 (locaties met bouwvoorschriften)

De locaties met bouwvoorschriften voor brand en explosies worden bij omgevingsplan aangewezen

Artikel 5.19 (veiligheidsrisicogebied)

De veiligheidrisicogebieden worden bij omgevingsplan aangewezen

Artikel 5.20 (gevolgen Seveso-inrichting voor infrastructuur)

4. De seveso-inrichtingen (RRGS).

Artikel 5.21 (belemmeringenstrook buisleiding)

5. De buisleidingen als bedoeld in bijlage VIII, onderdeel B, onder 1, onder c, bij het Besluit kwaliteit leefomgeving (Risicoregister).

8.2 Waterveiligheid

Artikel 5.1 (weging van het waterbelang)

6. Overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten
7. Peilbesluit

Artikel 5.22 (voorkomen van belemmeringen voor primaire waterkeringen)

8. Leggers(Zie ook bij artikel 5.1),
9. De (zandige) primaire waterkering in het kustfundament

Artikel 5.25 (activiteiten in het kustfundament)

Het kustfundament (zoals aangewezen in het Bkl)

Artikel 5.26 (aanwijzing rivierbed grote rivieren)
Het rivierbed van de grote rivieren of te wel de gebieden binnen de buitenkruinlijn, zoals vastgelegd ministeriële regeling

Artikel 5.27 (aanwijzing reserveringsgebieden grote rivieren)
De gebieden zoals bij ministeriële regeling vastgelegd

Artikel 5.33 (beperkingen landaanwinning en bouwwerken)
Het gebied begrensd bij ministeriële regeling

8.3 Beschermen van de gezondheid van het milieu

Artikel 5.35 (luchtkwaliteit op aangewezen locaties)
10. de generieke invoergegevens:
a. een overzicht van de grootschalige concentratiegegevens van zwaveldioxide, stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM2,5 en PM10), lood, koolmonoxide, ozon en benzeen van het voorafgaande kalenderjaar;
b. een overzicht van de prognoses van de grootschalige concentratiegegevens van zwaveldioxide, stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM2,5 en PM10), lood, koolmonoxide, ozon en benzeen voor alle kalenderjaren volgend op het voorafgaande kalenderjaar tot en met het jaar 2030;
c. een overzicht van de emissiefactoren per voertuigkilometer van zwaveldioxide, stikstofoxiden, stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM2,5 en PM10), koolmonoxide en benzeen van het voorafgaande kalenderjaar;
d. een overzicht van de prognoses van de emissiefactoren per voertuigkilometer van zwaveldioxide, stikstofoxiden, stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM2,5 en PM10), lood, koolmonoxide en benzeen voor alle kalenderjaren volgend op het voorafgaande kalenderjaar tot en met het jaar 2030;
e. de meteorologische gegevens van het voorafgaande kalenderjaar en de tienjarige gemiddelde meteorologische gegevens;
f. de ruwheidskaart;
g. een overzicht van de grootschalige dubbeltellingcorrectiegegevens van stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM2,5 en PM10) en ozon van het voorafgaande kalenderjaar;
h. een overzicht van de prognoses van de grootschalige dubbeltellingcorrectiegegevens van stikstofdioxide, zwevende deeltjes (PM2,5 en PM10) en ozon voor alle kalenderjaren volgend op het voorafgaande kalenderjaar tot en met het jaar 2020;
i. een overzicht van de emissiefactoren per dier per jaar van zwevende deeltjes (PM10).

Artikel 5.40 (uitzondering op niet in betekenende mate luchtkwaliteit)
De locaties, genoemd in bijlage XIV bij dit besluit.

Artikel 5.45 (Geluid) en artikel 5.52 (trillingen algemeen)
De geluidsgevoelige objecten (Omgevingsplan
11. De geluidsbelastingkaarten

Artikel 5.56 (vaststellen bebouwingscontour geur)
Bebouwingscontour geur (Omgevingsplan.)

8.4 Cultureel erfgoed

Artikel 5.58 (behoud cultureel erfgoed)
12. archeologische verwachtingskaarten
13. begrenzing Rijksmonumenten (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Artikel 5.59 (behoud werelderfgoed)
14. Begrenzingen werelderfgoed (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

8.5 De reserverings- en beperkingsgebieden uit de Ministeriële Regeling

Artikel 5.61 (geen bouwwerken)
Autowegen, autosnelwegen en hoofdspoorwegen

Artikel 5.65 (geen belemmerende activiteiten)
Buisleidingen van nationaal belang

Artikel 5.69 (geen belemmeringen compensatie Maasvlakte 2)
Aanleg- en natuurcompensatiegebieden

Artikel 5.75 (beperkingen reserveringsgebied parallelle Kaagbaan)
Kaagbaan

Artikel 5.77 (geen belemmering gebruik militaire objecten)
Militaire objecten en gebieden

Artikel 5.83 (waarborging locaties grootschalige elektriciteitsopwekking)
Locaties elektriciteitsvoorziening

Artikel 5.87 (voorkomen belemmeringen scheepvaart)
Vrijwaringszones rijksvaarwegen

Artikel 5.89 (instructieregel lokale spoorwegen binnen vervoerregio's)
Aangewezen lokale spoorwegen

PM
§ 5.1.2.7 Veiligheid rond luchthavens
§ 5.1.3.3 Geluid rond luchthavens
§ 5.1.3.4 Bodemkwaliteit
§ 5.1.4.2 Waddenzee en waddengebied
§ 5.1.4.3 Ladder voor duurzame verstedelijking

9 Bijlage D: Handreiking Open data en Inspire plicht

Data in DSO	**Open?**	**Inspire?**	**Toelichting**
OW-Besluiten	Ja	Ja	Opgenomen in landelijke voorziening "**Bekendmaken en publiceren**"."."
Toepasbare regels	Ja	Nee	Op basis van afgesproken standaarden beschikbaar stellen.
Ingediende omgevingsvergunningaanvragen en meldingen	Deels	Nee	Valt deels onder vertrouwelijk/privacy./IE-rechtelijke bescherming. Mogelijk kan tegelijk een publiceerbare versie gegenereerd worden. Pas open na bekendmaking besluit op de aanvraag of kennisgeving van de ontvangen melding door BG.
Informatieproducten bestaande uit verrijkte gegevens	Ja	Deels	Uitgaande van gestructureerde datasets. Inspire plicht hangt af van aanmerking.
Informatieproducten bestaande uit toetsingsinstrumenten en rekenmodellen	Deels	Nee	Hangt af van de structuur. Betreffen deze informatieproducten executables of gestructureerde data. Executables zullen niet (zonder meer) open zijn.
Informatieproducten bestaande uit alleen gegevens van externe bronhouders	Nee	Nee	Niet via DSO. In principe door externe bronhouder rechtstreeks als open data aan te bieden.
Generieke gegevensverzamelingen (gebruikt in informatieproducten)	Ja	Deels	Uitgaande van gestructureerde datasets. Inspire plicht hangt af van aanmerking.
Stelselcatalogus Omgevingswet	Deels	Nee	Begrippen, informatiemodellen en metadata zijn open.
Basisregistraties	Deels	Deels	Verschillend per basisregistratie. In ieder geval niet via DSO maar door bronhouder/ verstrekker. Inspire plicht is extern geregeld d.m.v. aanmerking.
Kennisgevingen	Deels	Nee	Dit is afhankelijk van de specifieke regeling. Niet via DSO maar wel binnen bereik daarvan.

notitie OGB en programmaraad

Onderwerp	Doelarchitectuur 3.0 en GPvE 2.0
Agendanummer	5c
Datum	12 juni 2018

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Aanleiding

In het BO van december 2016 zijn de doelarchitectuur versie 2.0 (DA) en het Globaal programma van Eisen vastgesteld. Deze documenten vormen de opdracht aan het programma DSO. In het GPvE wordt vastgesteld wat de minimaal op te leveren functionaliteit voor het DSO-LV is wat bij oplevering door het programma in 2019 er moet zijn.

De doelarchitectuur is het kaderdocument voor alle besluiten die genomen worden rondom de Architectuur en de ontwerpen van oplossingen binnen het DSO-LV en het aansluiten van de Bevoegd Gezagen op het DSO-LV.

Er is een afstemmingsproces geweest met alle betrokken partijen. De opmerkingen op het GPvE zijn verwerkt. Uit de review van de doelarchitectuur zijn nog aan aantal openstaande die verwerkt moeten worden. Voorgesteld wordt dat de architecten mandaat krijgen om de openstaande punten uit de doelarchitectuur aan te passen

Daarmee wordt nu aan het OGB voorgesteld de geactualiseerde versies van het DA (DA3) en het Globaal programma van eisen (GPvE2) vast te stellen. Het GPvE2 en DA3 zijn in onderlinge afstemming aangepast. Dat geeft duidelijkheid en richting / sturing aan de ontwikkeling van het DSO.

De aanpassingen in beide documenten vloeien voort uit de eerdere besluitvorming van het OGB en het BO. Vaststelling van beide documenten betekent dan ook niet dat eerdere keuzes heroverwogen worden, het gaat nu om een uitwerking van de eerder genomen besluiten. Vaststelling is nodig om verschillende interpretaties van de genomen besluiten te voorkomen en een heldere opdracht te hebben.

Gevraagd besluit van het OGB

Het GPvE2 vast te stellen zodat deze fungeert als minimaal op te leveren functionaliteit voor het DSO-LV bij oplevering door het programma in 2019.

De bijgewerkte versie van de doelarchitectuur als kader voor het programma DSO voorlopig vaststellen.
De leadarchitect en de architecten van de verschillende overheden mandaat te geven om openstaande opmerkingen in de doelarchitectuur te verwerken en indien nodig keuzes daaruit voor te leggen aan het OGB.

Toelichting op DA3 en GPvE2

De belangrijkste aanpassingen zijn (zie voor het verdere overzicht de bijlage):

- Het besluit om DSO-LV te onderscheiden van het DSO als stelsel heeft vrij grote gevolgen gehad voor de DA; versie 2 ging vaak over het gehele DSO, het onderscheid tussen het DSO als stelsel en het DSO-LV leidde tot een

revisie van het gehele document. Voor het GPvE2 speelt dit minder een rol omdat deze zich al op de functionaliteit van het DSO-LV richtte.

- Verder hebben de rolwisseling en positieveranderingen van LVBB en ROD een grote wissel getrokken op de DA en GPvE – het gaat dan niet alleen om de componenten zelf maar zeker ook over de onderliggende 'refinement' rondom het hele begrip en (wettelijke) proces rondom besluiten – dit is dus een combinatie van Taskforce advies en het ontwikkelen van nieuwe inzichten.
- Het vervallen van de termen Informatiehuis, Informatieproduct en Omgevingsdocument heeft gevolgen gehad. Deze en andere termen zijn door nieuwe inzichten vervallen en in sommige gevallen veranderd in andere termen.
- Tot slot heeft het agile werken in het DSO-programma ervoor gezorgd dat er een continue samenwerking is tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. De uitwerking in het daadwerkelijk realiseren van onderdelen heeft nieuwe details opgeleverd die nu in beide documenten zijn verwerkt

Proces en draagvlak

DA3

DA3 is gebaseerd op de vastgestelde DA van december 2016 (DA 2.0). Tussen december 2016 en mei 2018 zijn vele beslissingsnotities, architectuurbesluiten en OGB besluiten gevallen (zoals de besluiten rondom het BIT advies en de Taskforce Complexiteitsreductie). Al deze besluiten zijn verwerkt in DA3, zie de lijst aan het eind van deze notitie.

DA3 is geschreven door het Architectenteam aan de Opdrachtgeverskant: de Stelselarchitect DSO en de BLA's van de verschillende koepels (IPO, UvW, VNG, Rijk). De oplevering van het concept heeft plaatsgevonden op 24 mei en is daarna in diverse consultatierondes behandeld. Ook het Programma ADSO heeft in deze Consultatie meegedaan. Er zijn nog een punten die verder uitgewerkt worden. Die gaan onder andere over:

- De rol en plek van de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaarstellen
- De mate van detailniveau
- Een consistent gebruik van begrippen

GPvE2

GPvE2 is gebaseerd op de vastgestelde GPvE van december 2016 (GPvE 1.0). Tussen december 2016 en mei 2018 is er veelvuldig afgestemd met de projecten in het programma over de specifieke uitwerking van eisen. Daarnaast is in diezelfde periode het Taskforce rapport verschenen. Al deze input is verwerkt in het onderliggende GPvE2, zie de lijst aan het eind van deze notitie. Begin april was er een conceptversie.

Deze is de afgelopen maanden gereviseerd door een regieteam met alle betrokken partijen onder leiding van de IV-deskundige DSO uit de Ondersteunende Unit. In het regieteam zaten vertegenwoordigers van IPO, UvW, VNG, Rijk en Eenvoudig Beter. Deze vertegenwoordigers waren verantwoordelijk voor de afstemming in hun eigen achterban.

Vervolg / wijzigingsproces
Het kan nodig zijn om het Globaal programma van eisen en / of de doelarchitectuur te wijzigen:

- Besluitvorming in het OGB, bijvoorbeeld over de samenwerkingsruimte, kan leiden tot nieuwe eisen.
- In de realisatie door het programma DSO kunnen nieuwe vragen opkomen of kan blijken dat de bouw van het DSO vraagt om eisen te heroverwegen. Momenteel zijn hiervoor twee vragen relevant:
    - Het aansluiten van systemen van derden, i.c. het LAVS
    - Het juridisch indienproces in relatie tot het DSO-LV en de AWB. Dit vraagt om nader onderzoek van de juridische vs technische mogelijkheden.
- Het opstellen van het Globaal Content Model en onderhoud daarvan leidt tot aanpassing van het GPvE in redactionele zin (verwijderen van eisen rondom content) maar kan ook leiden tot wijziging van bestaande eisen doordat helderder wordt welke content precies met welke functionaliteit ondersteund dient te gaan worden.

Daarom wordt voorgesteld een wijzigingsproces in te richten, dat aansluit bij de aanpak van het programma. Per kwartaal zal bezien worden of een wijziging van het programma van eisen noodzakelijk is, en zal hiervoor afstemming en besluitvorming georganiseerd worden.

Bijlage 1: onderwerpen van veranderingen DA3

Technische aanpassingen

- Onderscheid aanbrengen tussen DSO-breed (ecosysteem) en DSO-LV.
- Vervangen ieder voorkomen van het woord 'DSO' door de juiste term.
- In de DA duiden van de termen uit de Visie die onderweg gewijzigd zijn.
- Informatie over regelgeving
    - Daaronder vallen ook overzichten met 'regels op maat' en 'checks' gefilterd op activiteit en locatie.
- Informatie over de fysieke leefomgeving.
- Informatieproducten: informatie over de fysieke leefomgeving.
- Informatiehuizen: leverancier van informatie over fysieke leefomgeving.
- Werkgroep Standaarden niet noemen in Doelarchitectuur.

Inhoudelijke aanpassingen:

- Opstellen en aanleveren van besluiten
- Verwerken aangeleverde besluiten (rol LVBB/ROD aanpassen)
- Informatie (-huizen, -producten etc.)
- Oriënteren
- Toepasbare regels Checken en Indienen
- Bijlagen (bestandsformaten) bij Indienen
- Indienen via systemen van derden
- Informeren initiatiefnemer (indienen & behandeling) (IND20, LOK21)
- Tijdreizen
- Terugmelden
- Samenwerken
- Stelselknooppunt
- Archivering / DUTO scan
- INSPIRE
- Open data en fair use
- Beveiliging
- Informatiepunt
- Globaal Content Model André
- Functionele structuur Toepasbare Regels

Aanvullende onderwerpen

- GCM (Globaal Content Model) - verwijzing
- Overall Roadmap
- DSO en stelselmatig modelleren, uit metapatroon (document PV 'DSO en toe te passen methode voor stelselmatige informatiemodeleren - 20180310')

Bijlage 2: onderwerpen van veranderingen GPvE2

Technische aanpassingen

- Onderscheid aanbrengen tussen DSO-breed (ecosysteem) en DSO-LV.
- Vervangen ieder voorkomen van het woord 'DSO' door de juiste term.
- Informatieproducten: informatie over de fysieke leefomgeving.
- Informatiehuizen: leverancier van informatie over fysieke leefomgeving.
- Omgevingsdocumenten: Besluiten op basis van de Omgevingswet (‘OW-Besluiten’)
- Werkgroep Standaarden niet noemen.
- Markeren toekomstige Globaal Content Model Eisen
- Markeren mogelijke acceptatiecriteria voor het (tijdelijk) beheer

Inhoudelijke aanpassingen:

- Aanpassen prioritering (basisniveau vs 2 fases met MoSCoW) en verwijderen scenario’s uit Bestuursakkoord
- Eisen gesplitst om de ontwikkelmomenten beter in kaart te brengen
- Toekomstige samenhang met GCM geschetst
- Aanpassingen in (toekomstige) wetgeving GDI, AWB en Bekendmakingswet verwerkt
- Opstellen en aanleveren van besluiten
- Tijdstippen van indienen scherper geformuleerd
- Verwerken aangeleverde besluiten (rol LVBB/ROD aanpassen)
- Bijlagen (bestandsformaten) bij Indienen
- Tijdreizen aanpassen aan Taskforce
- Voorlopige eisen aan tijdreizen bij toepasbare regels aangescherpt in samenspraak met Programma
- Opnemen niet functionele eisen
- Voorlopige eisen op basis van business case Samenwerken opnemen
- Standaarden en architectuur eisen verplaatst naar DA3
- Voorlopige eisen Informatiepunt verwijderd
- Voorlopige eisen aan Zienswijze en Bezwaar verwijderd

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaonderdeel

DSO

Notitie

5d Topactiviteiten

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl
art 5.1 lid 2 sub e

Datum
30 mei 2018

Inleiding

Het OGB wordt gevraagd om kennis te nemen van de werkvoorraad van de aangewezen topactiviteiten voor het maken van toepasbare regels voor het derde en vierde kwartaal (Q3 & Q4) van 2018. Daarnaast wordt een doorkijk gegeven naar het vervolgproces ten aanzien van de topactiviteiten.

Voor de volledigheid: Het gaat in deze notitie over het toepasbaar maken van de regelgeving vanuit het Rijk, niet over de toepasbaar maken van de regelgeving van decentrale overheden.

Toelichting

1. De werkvoorraad van de aangewezen topactiviteiten voor het maken van toepasbare regels voor het derde en vierde kwartaal van 2018.

Context
In het OGB-stuk "Vervolg impactanalyse Taskforce complexiteitsreductie" (26-2-2018) is de scope van het aantal toepasbare regels bij inwerkingtreding beperkt door prioriteit te geven aan de regels over zogeheten 'topactiviteiten'. Daar wordt onder verstaan: de meest aangevraagde vergunningen, meest ingediende meldingen of meest voorkomende activiteiten voor de rijksregels die nu ook via OLO & AIM worden ontsloten en de 'bruidsschat'.

Op 26 februari jl. heeft het OGB besloten dat per kwartaal door het Rijk in afstemming met bevoegd gezagen en het programma een set van activiteiten wordt vastgesteld waarvoor het kwartaal daarna toepasbare regels gemaakt gaan worden.

Werkvoorraad
Bij deze notitie is een lijst van topactiviteiten voor het derde en vierde kwartaal van 2018 gevoegd (bijlage 1). Deze lijst is samengesteld aan de hand van de criteria[1] zoals vastgesteld door het OGB van 26 februari 2018.

Bij deze lijst zijn de volgende zaken relevant:
- Vanwege het criterium van stabiliteit van de regelgeving bestaat de huidige lijst met name uit activiteiten die gedekt worden door het Besluit activiteiten leefomgeving (BAL) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (BKL);
- De lijst aan topactiviteiten is groter dan het aantal dat daadwerkelijk in Q3 en Q4 zal en kan worden uitgevoerd. Dit is om te zorgen voor bewegingsvrijheid bij onvoorziene omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer bepaalde beoogde regelteksten nog niet beschikbaar zijn om toepasbaar te maken;

[1] *Criteria: frequentie van gebruik van de regel, soort gebruiker, complexiteit van de regel, stabiliteit van de regel*

- Naast de 'basisstappen' in het maken van toepasbare regels voor topactiviteiten (checken, melden en verstrekken van informatie) wordt in Q3 en Q4 voor een aantal topactiviteiten een begin gemaakt met een drietal andere werkzaamheden:
    - Het maken van toepasbare regels voor de voorschriften en maatregelen voor garagebedrijf, tankstation, tuinbouwbedrijf en veehouderij. Hiermee krijgt een gebruiker inzicht in de voorschriften (juridische regels) die gelden voor de activiteiten die hij uitvoert en krijgt hij een overzicht van de maatregelen (juridische regels vertaald in begrijpelijke acties) die daarvoor moeten worden genomen;
    - Het omzetten van de toepasbare regels in begrijpelijke taal (B1-verrijking);
    - Het voorbereiden van het maken van generieke formulieren voor niet-topactiviteiten, aangezien DSO-LV digitale mogelijkheden moet bieden voor *alle* activiteiten, niet alleen topactiviteiten. In Q4 wordt aan een basisontwerp gewerkt. Vervolgens wordt er in de eerste helft van 2019 gekeken naar verdere ontwikkelmogelijkheden.

2. *Vervolgproces*

In het najaar wordt het vervolgproces rondom het maken van toepasbare regels voor topactiviteiten in het OGB geagendeerd. In het bijzonder wordt dan een en ander voorgelegd over de continuïteit van het deelproject 'Toepasbare Regels' (PR13). Daarbij moet onder ander worden gedacht aan:

a. Aanpak topactiviteiten na Q3/Q4.
   Op basis van de ervaringen met het maken van toepasbare regels in 2018 en de bijbehorende kengetallen een doorkijk geven naar het verdere proces 2019 - 2021
b. Continuïteit van het deelproject 'Toepasbare regels'.
   Het maken van toepasbare regels loopt door tot de inwerkingtreding per 1-1-2021. Het programma DSO zal volgens de huidige planning medio 2019 stoppen. Er zal daarom moeten worden gekeken hoe de continuïteit van het project kan worden geborgd, welke governance passend is.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1 Werkvoorraad Topactiviteiten Q3-Q4

Afmaken topactiviteiten van lijst Q1 en Q2:

1. Telen van gewassen in open lucht
2. Telen van gewassen in kassen
3. Aanmaken of transporteren van gewasbeschermingsmiddelen, biociden of bladmeststoffen
4. Reinigen van verpakkingen voor biologisch geteelde gewassen
5. Reinigen van verpakkingen voor niet-biologisch geteelde gewassen
6. Assimilatiebelichting
7. Composteren en opslaan van groenafval
8. Reinigen van voertuigen, werktuigen en apparatuur voor agrarische activiteiten
9. Lozen van grondwater bij ontwatering
10. Lozen van afvalwater van kassen
11. Lozen drainwater bij substraatteelt in kas
12. Lozen drainagewater bij grondgebonden teelt in kas

Verwerken wijzigingen uit publicatieversie van BAL en BBL voor aantal topactiviteiten van lijst Q1 en Q2:

1. Slopen van een bouwwerk of gedeelte daarvan
2. Gebruik van bouwwerken
3. Wasstraat of wasplaats
4. Mechanisch bewerken van diverse materialen
5. Reinigen, lijmen en coaten van metalen
6. Mechanisch bewerken van diverse materialen
7. Lassen van metalen
8. Solderen van metalen
9. Onderhouden of repareren van apparaten, voertuigen, vaartuigen en spoorvoertuigen
10. Voor derden onderhouden, wassen of ombouwen van motorvoertuigen
11. Reinigen, lijmen of coaten van metalen
12. Lozen vanaf een wasstraat
13. Tanken en opslaan van LPG
14. Bieden van gelegenheid voor het tanken van voertuigen
15. Tanken en opslaan van LNG
16. Tanken van CNG
17. Tanken en opslaan van waterstof
18. Grootschalig tanken
19. Lozen bij het tanken van voertuigen
20. Bouwen in een beperkingengebied met betrekking tot een waterstaatswerk in beheer bij het Rijk niet zijnde Noordzee
21. Bouwen in een beperkingengebied met betrekking tot een waterstaatswerk in beheer bij het Rijk zijnde Noordzee
22. Toepassen van grond of baggerspecie in het beperkingengebied met betrekking tot dat waterstaatswerk in beheer bij het Rijk niet zijnde Noordzee
23. Toepassen van grond of baggerspecie in het beperkingengebied met betrekking tot dat waterstaatswerk in beheer bij het Rijk in de Noordzee
24. Bouwen of in stand houden van een uitstroomvoorziening, voor het brengen van stoffen, water of warmte op een oppervlaktewaterlichaam
25. Bouwen of in stand houden van een uitstroomvoorziening, voor het brengen van stoffen, water of warmte in de Noordzee,
26. Bouwen of in stand houden van een uitstroomvoorziening, voor het lozen van huishoudelijk afvalwater in de Noordzee

27. Bouwen of in stand houden van een uitstroomvoorziening, voor het lozen van huishoudelijk afvalwater in een beperkingengebied met betrekking tot een waterstaatswerk in beheer bij het Rijk niet zijnde Noordzee
28. Onttrekken van water aan een oppervlaktewaterlichaam
29. Onttrekken van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het Rijk
30. In de bodem brengen van water, ter aanvulling van het grondwater, in samenhang met het onttrekken van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening

Uitwerken extra topactiviteiten uit het BAL voor:

Milieubelastende en lozingsactiviteiten bij opslag- en transportbedrijven, groothandel en containeroverslag:

1. Opslag- en transportbedrijf, groothandel en containeroverslag:
2. Opstellen van voertuigen, opleggers of aanhangers met gevaarlijke stoffen
3. Laden en lossen van schepen
4. Opslaan, mengen, scheiden en verdichten van bedrijfsafval of gevaarlijk afval voorafgaand aan inzameling of afgifte

Milieubelastende en lozingsactiviteiten bij metalektrobedrijven:

1. Metaalproductenindustrie
2. Aanbrengen van lagen op metalen
3. Smelten en gieten van metalen
4. Stralen van metalen
5. Schoonbranden van metalen
6. Etsen en beitsen van metalen
7. Proefdraaien van verbrandingsmotoren
8. Oplosmiddeleninstallatie
9. Vullen van gasflessen met propaan of butaan

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e

T <invullen>

Datum
31 mei 2018

Bijlagen
<invullen>

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie OGB

Onderwerp	Businesscase Samenwerkingsfunctionaliteit
Agendanummer	5e
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	1 juni 2018

Aard van de behandeling
Ter informatie

Gevraagde beslissing:
Goedkeuring voor verdere uitwerking Business Case en rapportage na de zomer

Toelichting:
In het OGB van 26 februari jl. is naar aanleiding van het advies van de Taskforce complexiteitsreductie besloten een Business Case op te laten stellen voor het uitbreiden van de scope van het DSO-LV met functionaliteit voor samenwerken aan plannen en samenwerken aan behandelen van vergunningen.

In de afgelopen periode is door een interbestuurlijke werkgroep geïnventariseerd welke functionele eisen gesteld worden aan de samenwerkingsruimte voor de twee ketens maken van plannen en behandelen van vergunningen. Deze zijn afgestemd met gebruikers uit het veld en besproken om inzicht te krijgen in de te verwachten baten. Op dit moment is er wel een duidelijk beeld van de functionele eisen, maar nog geen adequate kwantificering van de te verwachten baten.

Voor de realisatie zijn 3 opties beschreven en is een eerste inschatting gedaan van de kosten. Deze dient nog nader te worden uitgewerkt.

In de zomerperiode zal de werkgroep een nadere analyse uitvoeren van de kosten en baten aspecten van de verschillende samenwerkingsfunctionaliteiten. Op basis hiervan verwachten we na de zomer een goede kwantificering te hebben van zowel de kosten als de baten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend
Beraad

Notitie OGB

Digitaal Stelsel
Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Onderwerp	Kamerbrief voortgang implementatie
Agendanummer	6
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

1. Inleiding
De kamer wordt via de reguliere voortgangsbrief geïnformeerd over de voortgang van de implementatie.

2. Gevraagde besluiten

Kan in de brief worden aangegeven dat de bestuurlijke partners de inhoud van de brief ondersteunen?

3. Toelichting
- De Programmaraad is gevraagd te reageren op een concept van de brief. Opmerkingen van de PR zijn verwerkt.
- Besluitvorming van het OGB op 12 juni kan van invloed zijn op de inhoud van de brief. In de brief is aangegeven voor welke passages dat geldt.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Eerste kwartaalrapportage 2018

Datum 24 mei 2018
Status Definitief

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	1.00
Locatie	Den Haag, Koningskade 40
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	-

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 8

3 Besluitvorming en governance 9

4 Scope 10

5 Voortgang 12
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 12
5.2 Invoeringsondersteuning 16
5.3 Informatiepunt 17
5.4 Informatieproducten 21
5.5 Monitor 22
5.6 Veranderopgave Gemeenten 23
5.7 Veranderopgave Waterschappen 24
5.8 Veranderopgave Provincies 25
5.9 Veranderopgave Rijk 26

6 Financiën 28
6.1 Uitgaven eerste kwartaal 2018 28
6.2 Realisaties ten opzichte van totaalraming 28
6.3 Toelichting 28

7 Kwaliteit 31
7.1 Opdrachtverstrekking & Governance 31
7.2 Gebruikersbetrokkenheid 31
7.3 Realisatie 31
7.4 Auditoverzicht 31

8 Risico's 33
8.1 Ontwikkelingen 33
8.2 Top interne programmarisico's 34
8.3 Top externe programmarisico's 35
8.4 Uit de top risico's 36

9 Bijlage 1: overzicht DSO 17% 37

1 Inleiding

Dit document vormt de eerste kwartaalrapportage van 2018 van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet. Deze rapportage kent een andere structuur dan de kwartaalrapportages die het programma tot op heden heeft opgeleverd. Hiermee wordt vooruitgelopen op de geïntegreerde kwartaalrapportage van het programma Eenvoudig Beter en het implementatie-programma Aan de slag met de Omgevingsgwet. De integratie en gelijkschakeling van de losse rapportages is naar verwachting na het tweede kwartaal van 2018 afgerond. Hierbij zal er ook een basisrapportage komen, waarmee in de kwartaalrapportages hoofdzakelijk op de afwijkingen ten opzichte van het jaarplan zal worden gerapporteerd.

Op 12 december 2017 besloot het Opdrachtgeverd Beraad (OGB) om geen jaarplan vast te stellen voor 2018. Achtergrond van dat besluit was dat op basis van het advies van de Taskforce Complexiteitsreductie nog keuzes gemaakt moesten worden door Opdrachtgevend Beraad en Bestuurlijk Overleg in het eerste kwartaal van 2018. Deze keuzes hebben een weerslag op een jaarplan. Gegeven de druk op het traject en het feit dat werkzaamheden niet tijdelijk stilgelegd konden worden zijn voor de eerste twee kwartalen van 2018 aan het programma deelopdrachten verstrekt. Bij gebrek aan een jaarplan zijn de losse deelopdrachten voor deze eerste kwartaalrapportage van 2018 een belangrijke ‘baseline’ waarop gerapporteerd wordt.

De hoofdstukken en paragrafen die volgen geven inzicht in de voortgang van het programma door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de vier belangrijke deelprogramma’s: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), Informatieproducten, Invoeringsondersteuning (IVO) en het Informatiepunt. Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico’s voor het programma. Ook wordt ingegaan op de veranderopgave bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk.

De peildatum van deze rapportage is 1 april. Relevante ontwikkelingen die na peildatum plaatsvinden worden in de oplegnotitie geadresseerd conform de werkwijze Regeling Grote Projecten.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van gedragsverandering, kennis en kunde en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit vier deelprogramma's: Invoeringsondersteuning en Informatiepunt (gedragsverandering en kennis en kunde) en Digitaal Stelsel Omgevingswet en Informatieproducten (digitale ondersteuning). Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

In jaarplannen geeft de Programmaraad invulling aan de concrete werkplannen voor de verschillende deelprogramma's en projecten. Zoals reeds vermeld is er voor 2018 nog geen vastgesteld jaarplan.

3 Besluitvorming en governance

Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft in september 2017 een werkgroep Governance ingesteld met de opdracht mogelijke keuzes voor invulling van de governance uit te werken. In december 2017 heeft deze werkgroep Deloitte gevraagd een onafhankelijk advies op te stellen. Deloitte pleit voor versimpelen en samenwerken: op hoofdlijnen kan de huidige governance blijven staan. Wel dienen er enkele verbeteringen te worden doorgevoerd. Dit betekent dat de hoofdlijnen zoals vastgesteld in het Bestuursakkoord overeind blijven als uitgangspunt voor de interbestuurlijke samenwerking. Door Deloitte is verder geconstateerd dat er op operationeel niveau goed wordt samengewerkt tussen diverse partijen maar dat er een vergadercultuur is ontstaan van afstemmen op alle niveaus. Zij adviseren dan ook om de interbestuurlijke besluitvorming alleen aan de top te organiseren. Daarnaast dienen wetgeving, beleid en implementatie dichter bij elkaar te worden georganiseerd. Het advies van Deloitte is in maart door de programma DG Omgevingswet besproken met de directeuren van VNG, IPO, UvW en het Rijk. Het OGB zal naar verwachting in juni een besluit nemen over de inrichting van de governance. Ook de precieze inrichting van het DG Omgevingswet zal de komende tijd nog vorm krijgen.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet, het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het programmaplan 2016-2019. Voor het DSO specifiek is een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur. Eind 2017 is als gevolg van onder andere de herplanning van de wetgeving, de onzekerheid over de beschikbaarheid van budgetten, het BIT-Advies en de adviezen van de Taskforce Complexiteitsreductie geconstateerd dat een herijking van de opdracht nodig is. Naar aanleiding hiervan moesten Opdrachtgevend Beraad en Bestuurlijk Overleg in het eerste kwartaal nog keuzes maken ten aanzien van de herijking van de opdracht. Om die reden is er voor 2018 geen vastgesteld jaarplan.

Gegeven de druk op het traject kunnen de werkzaamheden van het programma niet tijdelijk stilgelegd worden. De opdrachtgever (BZK) heeft drie deelopdrachten verstrekt voor het programma voor de eerste twee kwartalen van 2018, gericht op de noodzakelijke werkzaamheden om het programma 'in de lucht' te houden.

Het Opdrachtgevend Beraad heeft in februari besloten het basisniveau van dienstverlening vast te stellen. Dit vormt de basis voor een bijgesteld Globaal Programma van Eisen en een Globaal Content Model. Beide documenten zullen waarschijnlijk door het OGB in juni worden vastgesteld. De belangrijkste gevolgen voor de scope van DSO-LV (landelijke voorziening) zijn:

- De verhouding tussen Landelijke Voorziening Bekend maken en Beschikbaar stellen (LVBB) en het Register Omgevingsdocumenten (ROD) wordt aangepast. Deze worden ontvlochten en er is één formele publicatieroute (LVBB). Dit leidt tot aanpassingen in het GPvE en een gedeeltelijk herontwerp;
- De beperking van het aantal omgevingsdocumenten en daarmee het aantal standaarden (TPOD's) dat moet worden ontwikkeld;
- Een beperktere invulling van de content van de Stelselcatalogus. Alleen wettelijke begrippen en geen standaardisatie van begrippen van lokale overheden;
- Een kleiner aantal toepasbare regels. Focus op topactiviteiten (veelvuldige aanvragen of raadplegingen door particulieren) die goed te digitaliseren zijn;
- Een landingspagina met een overzicht van alle voorzieningen van DSO-LV en met verwijzingen naar andere voorzieningen;
- Geen tijdreizen in de Stelselcatalogus en toepasbare regels.

Uit de impactanalyse van het deelprogramma DSO blijkt dat de voorstellen van het basisniveau van dienstverlening een beperkte impact hebben op de scope van het DSO wat betreft de technische functionaliteit. Achtergrond is dat de te realiseren voorzieningen uitbreidbaar moeten zijn naar het uiteindelijke ambitieniveau (scenario 3 uit het oude GPvE). Er is met name gesneden in het vullen van het DSO-LV. Een gefaseerde vulling waarbij minder content beschikbaar is bij inwerkingtreding. Ook de geschatte impact op financiën en planning wordt voor DSO-LV als beperkt ingeschat.

Momenteel worden door het programma een geactualiseerde roadmap en een jaarplan voor de overige kwartalen van 2018 ontwikkeld. Hierin worden de gevolgen van de herplanning van de wetgeving en de besluitvorming van het Opdrachtgevend

Beraad over het basisniveau meegenomen. In het tweede kwartaal wordt ook besluitvorming over de beschikbare budget en het al dan niet toevoegen van onder andere de bruidsschat1 en samenwerkingsruimte aan de scope van het DSO verwacht. In opdracht van het OGB worden de opties voor de bruidsschat en samenwerkingsfunctionaliteit onderzocht. Deze onderwerpen zullen impact hebben op financiën en planning van het programma.

1 De regels die via het Invoeringsbesluit door het Rijk in omgevingsplannen en waterschapsverordeningen worden gevoegd vormen de 'bruidsschat'.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels)
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie

In de opdrachtbrieven is voor DSO gevraagd om per keten de geplande Epics voor het kwartaal te realiseren, passend binnen het basisniveau zoals door de Taskforce is geadviseerd en geaccordeerd door het OGB op 12 december 2017. Voor het OGB van 25 april is per memo 'Terugblik PI-5' een uitgebreide beschrijving gegeven van de opgeleverde functionaliteiten. Deze passen binnen het voor PI-5 vigerende globaal programma van eisen en passen grotendeels in het basisniveau zoals vastgesteld door OGB op 26 februari jl.

Gegeven het kwartaaldoel 'Stabiliteit in de Basis' lag de focus in PI-5 met name op het aanvullen en verstevigen van de functionaliteiten en het verder automatiseren van opeenvolgende stappen. Hieronder staan per keten de in het oog springende resultaten.

Van plan tot publicatie

- Begrippen kunnen inzien in de stelselcatalogus; er is een oefenversie van de stelselcatalogus Omgevingswet beschikbaar gekomen, gevuld met de begrippen uit de AQUOlex (water) standaard. De oefenversie is beschikbaar via: https://pre.omgevingswet.overheid.nl/catalogus;
- De standaard Overheidspublicaties en Toepassingsprofielen (STOP) v0.85 is beschikbaar gekomen en de consultatie gestart;
- Het is mogelijk de omgevingsdocumenten/ juridische regels die aan DSO-LV aangeboden worden te valideren;
- De standaard Toepasbare Regels v0.8 is beschikbaar gekomen en gecommuniceerd om feedback te ontvangen.

Van idee tot afhandeling

- Er is een oefenversie van de Viewer Regel en Kaart beschikbaar gekomen: https://pre.omgevingswet.overheid.nl/content/orienteren;
- In de oefenversie van de Viewer Regel en Kaart zijn alle op dit moment beschikbare omgevingsdocumenten én bestemmingsplannen per locatie te vinden;
- De standaard Aanvraag en Melden v0.8 is beschikbaar gekomen en gecommuniceerd zodat feedback uit het veld kan worden verzameld.

Van vraag naar informatie

- Circa 90% van de bestemmingsplannen is ontsloten via DSO;

- Op het Ontwikkelaarsportaal is een eerste service (koppelvlak) Ruimtelijke Plannen beschikbaar gesteld. Hiermee is voor het eerst voor ontwikkelaars in technische zin een informatieproduct beschikbaar om mee te experimenteren.

In lijn met de het BIT-advies om de gebruikersinbreng te versterken is ondanks het ontbreken van voldoende capaciteit en middelen een beperkt aantal praktijkproeven gehouden, te weten:

1. Bestemmingsplan Verbrede Reikwijdte (in het kader van de Crisis & Herstelwet) als omgevingsplan aanbieden aan DSO (Casus Binckhorst, Gemeente Den Haag)
2. Koppeling maken tussen lokaal en DSO-Landelijke Voorziening/ Vragenbomen geautomatiseerd aanleveren aan DSO-LV (Casus Waterschap Drents Overijsselse Delta, Waternet)
3. Inzet van DSO-LV componenten bij de wens van het Rijk om mogelijke fouten in de geometrie vroegtijdig te signaleren. (Casus Rijk, Ministerie van BZK, programma Eenvoudig Beter)
4. Het maken van Rijksregels voor de milieumelding (CNG en bovengrondse tankopslag) (Rijk, Ministerie van I&W)
5. Casus afvalverwerking een raadpleging van geldende regels, op die gebieden waar een initiatief zich bevindt. De regels komen uit meerdere omgevingsdocumenten. (Provincie Gelderland, Waterschapsverordening Vallei en Veluwe, Drents Overijsselse Delta, Gemeente Heerde)

De proeven hebben waardevolle inzichten en leerpunten opgeleverd en zijn op 27 maart tijdens de kwartaaldemonstratie getoond. Deze bijeenkomst werd door de ruim 150 aanwezige vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels met 7,9 beoordeeld.

In het eerste kwartaal (PI-5) is overall 83% van de voorgenomen activiteiten verricht. Zie bijlage 1 voor een overzicht van de 17% die niet opgeleverd is in het eerste kwartaal. Binnen Agile wordt een leveringspercentage van 80-90% als een goede score gezien; er is altijd sprake van enige weerbarstigheid, voortschrijdend inzicht en onzekerheid. Er is geen eenduidige thematiek te zien in datgene dat niet opgeleverd is, over het algemeen betreft het echte 'left overs'. Deze worden vrijwel allemaal in het tweede kwartaal (PI-6) alsnog opgepakt.

5.1.2 Overige (ondersteunende) activiteiten

In het verlengde van de werkzaamheden voor de Epics is gewerkt aan de volgende activiteiten/ onderwerpen:

- Er is een oefenversie van het *ontwikkelaarsportaal* beschikbaar gekomen: https://pre.omgevingswet.overheid.nl/ontwikkelaarsportaal/. Dit geeft leveranciers de mogelijkheid kennis op te doen hoe hun applicaties te koppelen aan het DSO-LV;
- Op 13 februari is er een goedbezochte *leveranciersdag* gehouden. De aanwezigen beoordeelden de bijeenkomst met een 7.7;
- Naar aanleiding van de recente besluiten door het OGB van februari is in het eerste kwartaal een start gemaakt met de het in kaart brengen van:
    - De impact van de bruidsschat en de samenwerkingsruimte op de opdracht voor DSO;
    - De mogelijkheden om de gebruikersinbreng te intensiveren;
    - De gevolgen van het (langer) tijdelijk in beheer nemen /pre-productie van opgeleverde componenten vooruitlopend op de start van het permanente beheer.

Bij halfjaarlijkse actualisatie van de kostenraming in mei worden effecten waar mogelijk meegenomen.

5.1.3 *Overall werkvoorraad en voortgang*

Per kwartaal wordt de inschatting van benodigde werkzaamheden uitgewerkt in een werkvoorraad (backlog) conform de Agile werkwijze. De backlog bevat samenhangende werkpaketten (features), die gekoppeld zijn aan functionaliteiten van het DSO. Aan de hand van de wijzigingen in de backlog kan meer zicht worden geboden in de stabiliteit en voortgang van de werkzaamheden.

Met de teams van de ontwikkelpartners is in het eerste kwartaal veel effort gestoken in het aanvullen en verbeteren van de backlog. Hierbij is ook een eerste inschatting gemaakt of werkpakketten tot het door het OGB vastgestelde basisniveau behoren (bottum-up). Tabel 1 geeft een eerste overzicht van het aantal features per begin april.

Tabel 1: totaal aantal features, inschatting basisniveau

	Basisniveau	Overig/ onbekend	Totaal
Totaal	1261	158	1419
Gevalideerd	138	7	
Geïmplementeerd	281	42	
Gepland in huidig increment	220	36	
Voorgesteld	622	73	
% gereed (geïmplementeerd of gevalideerd)	33,2%	31,0%	

Het totale werkpakket wordt richting oplevering steeds nauwkeuriger en stabieler. Omdat nog geen rekening wordt gehouden met de *omvang* van features geeft de tabel geen absoluut overzicht over de voortgang van de werkzaamheden. Uit de tabel komt wel naar voren dat:

- De werkvoorraad in de backlog goed aansluit op het vastgestelde basisniveau. Meer dan 90% van de huidige features zijn aan te merken als basisniveau.
- Van minder dan 10% van de features het (nog) niet te duiden is of dit tot het basisniveau behoort. Hiervan is 31% gerealiseerd. De eerste indruk is dus dat een beperkte hoeveelheid werk is verricht dat niet tot het basisniveau behoort. Doordat het basisniveau pas gedurende het eerste kwartaal is vastgesteld – en daarvoor reeds vier kwartalen ontwikkeld is – was dat niet te voorkomen.

Per eind eerste kwartaal is ca 50% van de features gesized en voorzien van een relatieve ureninschatting (S t/m XL). In het tweede kwartaal wordt dit verder doorgezet. Tabel 2 vat de stand van zaken samen.

Tabel 2: sizing features, ureninschatting

			Ureninschatting				
	Features zonder urenschatting	Features met urenschatting	Gevalideerd	Geïmplementeerd	Gepland in huidig increment	Voorgesteld	Totaal
Basisniveau	615	647	22014	22083	19863	60123	124082

Overig	111	47	324	1292	3972	3145	8733
Totaal	726	694	1420				

De resultaten tot nu toe laten zien dat – hoewel het beeld nog niet volledig is – enkele ontwikkelteams onder tijdsdruk lijken te staan. Doordat er steeds meer zicht komt op de omvang van de actuele werkvoorraad en de capaciteit per ontwikkelteam, kan worden ingeschat wat binnen de komende incrementen tot 1 juli 2019 gerealiseerd kan worden. Zo heeft dit binnen de kaders van opdracht en budget geleid tot bijsturing door het uitbreiden de omvang van ontwikkelteams voor de gebruikerstoepassingen en extra increments voor de teams die werken aan de standaarden. Omdat dit binnen de scope van de opdracht en mandaat van het programma past wordt dit via via de kwartaalrapportages en wijzigingen in de kostennota verantwoord. Vooruitlopend op een regulier voortgangsoverleg DSO met de OG (dit is nu niet ingeregeld) , is dit recent op hoofdlijnen mondeling gemeld bij de bespreking van de stand van zaken kostenraming mondeling aan de programma DG. Maatregelen ten aanzien van tijdstruk worden gepland. In het volgende kwartaal wordt gewerkt aan het completeren van het beeld en het in kaart brengen van de consequenties. Voor individuele projecten waar de sizing is uitgevoerd, zijn in overleg met de ontwikkelpartner al wel maatregelen genomen omdat de 'gap' tussen gerealiseerde en nog uit te voeren werkzaamheden te groot was. Dit betrof de projecten 2 (omgevingsloket) en 12 (ontwikkeling gebruikerstoepassingen en webportal), waarbij enerzijds de ontwikkelpartner is gevraagd om de teamcapaciteit te verhogen en anderzijds een minimaal product te definiëren.

5.1.4 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's

Met het vaststellen van het basisniveau door het Opdrachtgevend Beraad is in het eerste kwartaal een belangrijke stap genomen in het aanscherpen van de opdracht. Het DSO-programma heeft in het afgelopen kwartaal aanzienlijke stappen gezet, onder andere met het opleveren van de Viewer Kaart/Regel, het Ontwikkelaarsportaal en de Stelselcatalogus. Deze geven de bevoegd gezagen en hun leveranciers de kans op vroegtijdig ervaring op te doen met het DSO en hier ook feedback op te leveren. Het is daarnaast ook belangrijke functionaliteit om praktijkproeven uit te voeren. Deze Praktijkproeven, die in toenemende mate interbestuurlijk zijn en integraler van aard, zijn de manier om de ontwikkelde functionaliteit in de praktijk te valideren, de werking van de wet en de ondersteuning daarvan te exploreren. De ervaring die hiermee wordt opgedaan is van groot belang voor een brede implementatie.

Daartegenover staan nog onzekerheden over de governance, de tijdige beschikbaarheid van een toekomstige beheerder, de beschikbare financiële middelen in 2019 en daarna en in het verlengde hiervan ook de beperkte mogelijkheden om gebruikersinbreng te intensiveren. Inbreng van toekomstige gebruikers en het kunnen oefenen met de stabiele en gedragen Omgevingsdocumenten zijn belangrijke randvoorwaarden om per 1 juli 2019 tot de oplevering van een technisch functionerend en waardevol DSO te komen Ook liggen er nog wensen vanuit het OGB om de bruidsschat, samenwerkingsfunctionaliteit en mogelijk nog Informatieproducten aan de scope van het DSO toe te voegen. Met de beperkingen van budget en capaciteit voorzien we als gevolg van voorgaande ontwikkelingen op dit moment vooral risico's door het uitblijven van voldoende interactie met toekomstige gebruikers bij de ontwikkeling van de DSO-producten en de Standaarden. Intensivering hiervan samen met de wens om onderwerpen toe te voegen aan de scope zal zonder aanvullende middelen leiden tot verdere druk op de leverbare functionaliteit per 1 juli 2019.

5.2 Invoeringsondersteuning

Het deelprogramma Invoeringsondersteuning heeft dit kwartaal veel geoogst op het vlak van kennisontwikkeling rondom kerninstrumenten, een beweging die in 2017 is ingezet. Het gaat hierbij om zowel producten als verkenningen. De verkenningen waren met name gericht op het uitzoeken van de interbestuurlijke werking van de kerninstrumenten. Er is een groot aantal interbestuurlijke bijeenkomsten georganiseerd gericht op het delen van kennis en ervaringen onder honderden deelnemers die vanuit gemeenten, provincies en waterschappen bezig zijn met de implementatie van de Omgevingswet. Dit stelt het deelprogramma Invoeringsondersteuning in staat om het komende jaar – het jaar van de verdieping – de verschillende Veranderopgaven te ondersteunen en bij te staan met degelijke kennis, ervaringen en best practices over implementatie en gebruik van de kerninstrumenten.

5.2.1 Producten

In het eerste kwartaal heeft het deelprogramma Invoeringsondersteuning verschillende producten opgeleverd:

- Een rapportage van zo'n dertig pilots Omgevingsvisies, waaruit duidelijk bleek dat je dit samen met partners moet doen, niet alleen, en dat je nu beter kan beginnen omdat fouten nu nog kunnen.
- Het opleveren van handvatten voor het omgevingsplan:
    - Ontwikkeling van vier staalkaarten, een soort inspiratiedocument om een stukje van een Omgevingsplan op een bepaald thema te kunnen maken
    - Het inzet van een community van zo'n 160 mensen uit de praktijk die online mee konden lezen met de staalkaarten waarvan zo'n vijftig mensen ook tijdens bijeenkomsten hebben gereflecteerd op de concepten
- Het actualiseren en beschikbaar houden van de inspiratiegids participatie en de eindrapportage '10 spiegelpunten' waarbij praktisch toepasbare lessons learned worden aangeboden
- De resultaten van de pilots in het najaar van 2017 ontsluiten via de Aandeslagkaart
- Het uitvoeren van een casestudie Weelzicht
- Het gespreksmodel regionale samenwerking is aangevuld met mogelijke gespreksonderwerpen in de tijd.
- Er is een train-de-trainer pilot uitgevoerd in de provincies Groningen en Noord-Brabant, waarbij trainers zijn opgeleid. Er zich inmiddels meer dan 400 cursisten aangemeld.
- Er is een interbestuurlijk strategisch leerplan opgeleverd, op basis van een gedeelde leerfilosofie.
- De bestuurlijke praatplaat bestuurlijke afwegingsruimte is opgeleverd, als vervolg op het mengpaneel van Eenvoudig Beter.
- Het ondersteunen van RVO met kennisoverdracht over Omgevingswet en start van een community of practice

5.2.2 Verkenningen

In het eerste kwartaal zijn verschillende verkenningen uitgevoerd, ten behoeve van acties en activiteiten in 2018 uit te voeren:

De 'Verkenning ondersteuningsbehoefte toezicht en handhaving algemene regels en eenvoudige vergunningen', waar bleek dat bij complexe bedrijven met name vergunningsverleners hulp bij kennisoverdracht zoeken, en dat toezicht en handhaving minder steun behoeft. Verder bleek noodzaak dat T&H betrokken wordt

bij planvorming en behoefte aan een digitale samenwerkingsruimte om toezichts- en handhavingsinformatie te delen.

De Verkenning ondersteuningsbehoefte tussenstand' in het kader van het projectbesluit, waarbij rijkspartijen (RWS) al gevorderd zijn, en uitdaging is de impact van het projectbesluit op het Omgevingsplan verder in beeld te krijgen.

Opleveren in het kader van het kerninstrument programma 'verkenning ondersteuningsbehoefte', waar bleek dat dit instrument veel andere kerninstrumenten 'raakt' in de bredere beleidscyclus en dat concrete voorbeelden van belang zijn.

5.2.3 Bijeenkomsten

In totaal heeft Invoeringsondersteuning aan 34 bijeenkomsten zelf of met andere partijen samen georganiseerd. Aan zeven bijeenkomsten is een bijdrage geleverd in de vorm van presentaties en bij zeven bijeenkomsten waren mensen van Invoeringsondersteuning aanwezig voor het beantwoorden van vragen. Hieronder een overzicht van de bijeenkomsten die in het eerste kwartaal zijn (mede) georganiseerd.

- Vier slagsessies met workshops over bestuurlijke afwegingsruimte, hoe een Omgevingsplan eruit kan zien, programma-management en met digitalisering aan de slag, en marge ook twee introductiecursussen over de Omgevingswet en het DSO
- Vier roadshows: over kortere vergunningsverlening (Assen), regels en maatwerk (Tilburg), landelijke netwerken vs. regionale afweging (Den Bosch) en energietransitie en ruimtelijke kansen (Dordrecht)
- A en O werkateliers HRM waarbij het 'anders werken in de geest van de Omgevingswet' wordt toegelicht aan bestaande HRM-teams die via de A&O fondsen van gemeenten, provincies en waterschappen
- Vier leerkringen, gekoppeld aan de kerninstrumenten: omgevingsplan van de regio Leiden e.o. afgerond; regio Zwolle met thema 'omgevingsvisie'; provincie Zuid-Holland en omgevingsdiensten over 'toezicht en handhaving'.
- Eenmalige werksessie COMPOST
- Deelname aan het bestuurlijk Veluweberaad en publicatie van een advies (Co Verdaas) over kennisinfrastructuur in relatie tot de Omgevingswet en andere transities
- Vier interbestuurlijke werkgroepen met als onderwerp het Projectbesluit.
- Bijdrage aan de tweede ronde interbestuurlijke leerreis Omgevingswet met de VNG Academy
- Proeftuinen in de gemeente Goirle en de provincie Noord-Brabant.
- Ambassadeursbijeenkomsten.

5.2.4 *Conclusie t.a.v. voortang en risico's*

Het deelprogramma Invoeringsondersteuning heeft in het eerste kwartaal veel geoogst door de beweging die in 2017 is ingezet op het vlak van kennisontwikkeling rondom kerninstrumenten. Echter, de blijvende druk op de financiën brengt het risico met zich mee dat Invoeringsondersteuning onvoldoende slagkracht heeft. Zie ook het hoofdstuk risico's verderop in deze rapportage.

5.3 Informatiepunt

Op dit moment heeft het informatiepunt nog financiering tot en met eind 2018. Een oplossing voor 2019 en 2020 moet er nog komen.

5.3.1 Uitleg wet en regelgeving & kennisfunctie

Het Informatiepunt Omgevingswet is verantwoordelijk voor het opbouwen, borgen en delen van specialistische kennis en vraagafhandeling over de Omgevingswet en -regelgeving. Het werkt daartoe nauw samen met de programmaonderdeel Invoeringsondersteuning en Digitaal Stelsel en met het programma Eenvoudig Beter. Het informatiepunt is verantwoordelijk voor de online uitleg van wet- en regelgeving ten behoeve van bevoegd gezagen (aandeslagmetdeomgevingswet.nl) en het runnen van de helpdesk alsmede de helpdesk van het digitaal stelsel. Het verzorgt beheer, doorontwikkeling en inhoud van de verschillende kanalen. Dit doet zij aan de hand van analyse van gebruikersstatistieken en in nauwe afstemming met de koepels (VNG, IPO, UvW) en met de directie Eenvoudig Beter.

Wat betreft de website stond het eerste kwartaal in het teken van het ontwikkelen van aparte onderdelen voor de wetsinstrumenten en belangrijke thema's (zoals participatie en gezonde leefomgeving). Ook is een groot aantal pagina's over (wijzigingen in) milieubelastende activiteiten voorbereid. Voor de creatie van content is in het eerste kwartaal een nieuwe werkwijze geïntroduceerd. Rondom 7 thema's zijn interdisciplinaire teams gestart, waarmee belangrijke slagen gemaakt zijn op het gebied van ontwikkelen in samenhang. Deze nieuwe werkwijze betekent dat themateams in perioden van een kwartaal werken. De inhoud van het thema, de kernboodschappen en waar de accenten liggen worden vooraf met EB en met Invoeringsondersteuning besproken en afgestemd. Tijdens het kwartaal wordt de content aan de hand van leervragen van gebruikers vormgegeven. De teams verbinden zowel nieuwe als bestaande content op de site.

In verband met het opstarten van deze werkwijze en om de tijdsbelasting voor EB en IVO te beperken, is de voorbereidingssessie voor het eerste en het tweede kwartaal gecombineerd. De thema's waar in het eerste en tweede kwartaal content voor ontwikkeld wordt, zijn:

- de samenhang van de wetsinstrumenten,
- de omgevingsvisie,
- omgevingsplan,
- participatie,
- bouw,
- digitalisering,
- starten met de Ow,
- milieubelastende activiteiten, en
- water.

Een aantal voorbeelden van concrete resultaten in het eerste kwartaal zijn o.a. de ingang Wetsinstrumenten waarin de samenhang tussen de instrumenten en de instrumenten per bestuurslaag beschreven wordt; ook is de relatie tussen participatie en de wetsinstrumenten op de website beschreven. Er is een ingang Thema's gemaakt op de website, met onder andere nieuwe informatie over integraal werken. Er is content over omgevingsvergunning, maatwerkvoorschrift en instructie opgeleverd. Ook is het concept zorgplicht beschreven. Er is ook informatie ontsloten over de milieubelastende activiteiten in het BAL; over beperkingengebieden waterstaatwerk en weg.

De teams ontwikkelen niet alleen content voor de website maar delen ook actief kennis, door bijvoorbeeld het geven van workshops of het beantwoorden van vragen.

5.3.2 Informatiepunt en Invoeringsondersteuning (IVO)

Het informatiepunt werkt nauw samen met het deelprogramma Invoeringsondersteuning en heeft in het eerste kwartaal bijgedragen aan de volgende bijeenkomsten, pilots en projecten:

- Pilot ''Train de trainer' waarin opzet en instrumenten wet, activiteiten en casussen zijn behandeld en trainingsvaardigheden aan de orde komen om de deelnemers van bevoegde gezagen (gemeenten, waterschappen, provincies, Rijk en omgevingsdiensten) voor te bereiden als interne trainer van hun eigen organisatie.
- Inhoudelijke bijdrage verkenningen projectbesluit en programma
- Inhoudelijke bijdrage aan eindrapport pilots omgevingsvisie
- Inbreng en presentaties bij vier Slagsessies en vier Roadshows
- Actualisatie van de Routeplanner en de Basisgids
- Begeleiding pilot Chemelot in Geleen op verzoek van EB.
- Reactie op rapportage 'Water in Ow''
- Presentatie bij projectleidersoverleg waterschappen
- Presentatie Landelijk geurcongres 2018 over Omgevingsplan
- Presentaties en behandeling casussen over milieu in het omgevingsplan, Besluit activiteiten leefomgeving en de bruidsschat bij netwerk Afvalwater, Agrarisch en Activiteitenbesluit met vergunningverleners en handhavers van vooral omgevingsdiensten
- Inbreng kennis bouw bij bijeenkomst Platform 31
- Organisatie trainingsdagen om kennisniveau binnen IVO en IPOw verder te vergroten

5.3.3 Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

De samenwerking met DSO is in het eerste kwartaal geïntensiveerd voor het ontwikkelaarsportaal (livegang eind maart). Met betrokken ontwikkelpartners is de dienstverlening ingeregeld voor vragen over viewer (incl. pré-consultatie), stelselcatalogus, ontwikkelaarsportaal en knooppunt. Er is een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling brede implementatiestrategie, de User Interaction design en samenhang portalen. Er is meegewerkt aan de voorbereiding van PI6.

5.3.4 Kwaliteit dienstverlening en gebruikersstatistieken

Eind maart is binnen IP gestart met de werksessies 'DOE MEE met het IP'. De Ow brengt verandering mee voor onze klanten maar ook voor ons. De veranderingen in wet- en regelgeving, een andere manier van werken, houding en gedrag. Meer samenwerking, meer integrale benadering en kortere doorlooptijden. Het werken binnen deze nieuwe context vraagt om meer flexibiliteit en anders kijken naar de omgeving.

Uit klanttevredenheidsonderzoek van de website en vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het eerste kwartaal een waarderingscijfer van 7 gaven met een tevredenheid van groter van 83%.

Onderstaande figuren geven een overzicht van de doelgroepen van het Informatiepunt, de meest geraadpleegde onderdelen en trends in populaire downloads.

Figuur 1: doelgroepen informatiepunt eerste kwartaal 2018

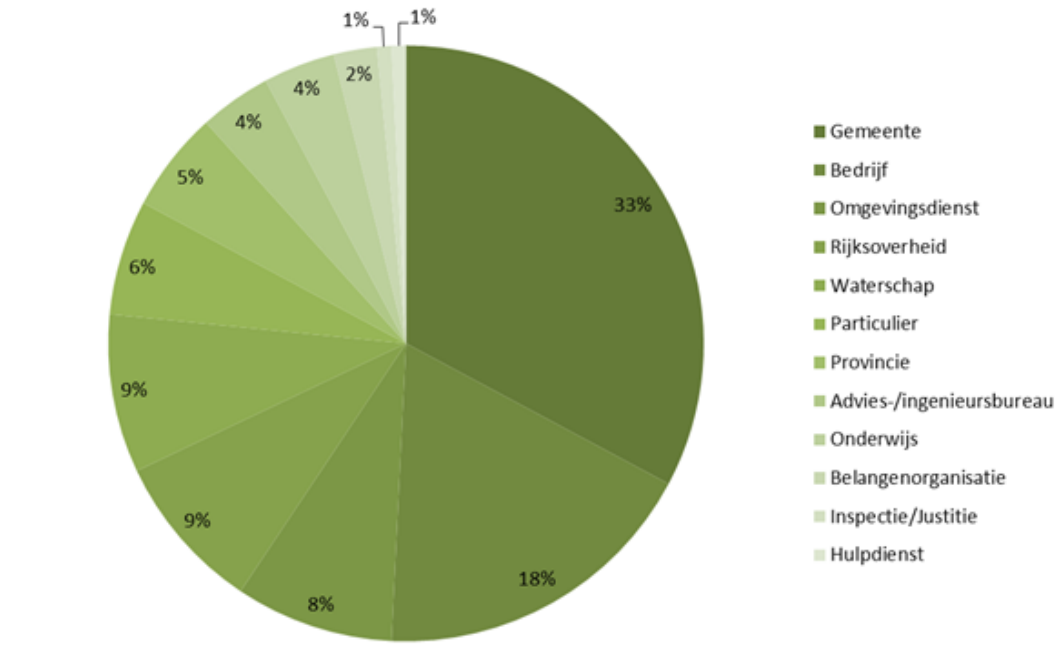

Figuur 2: weergave per onderdeel Informatiepunt eerste kwartaal 2018

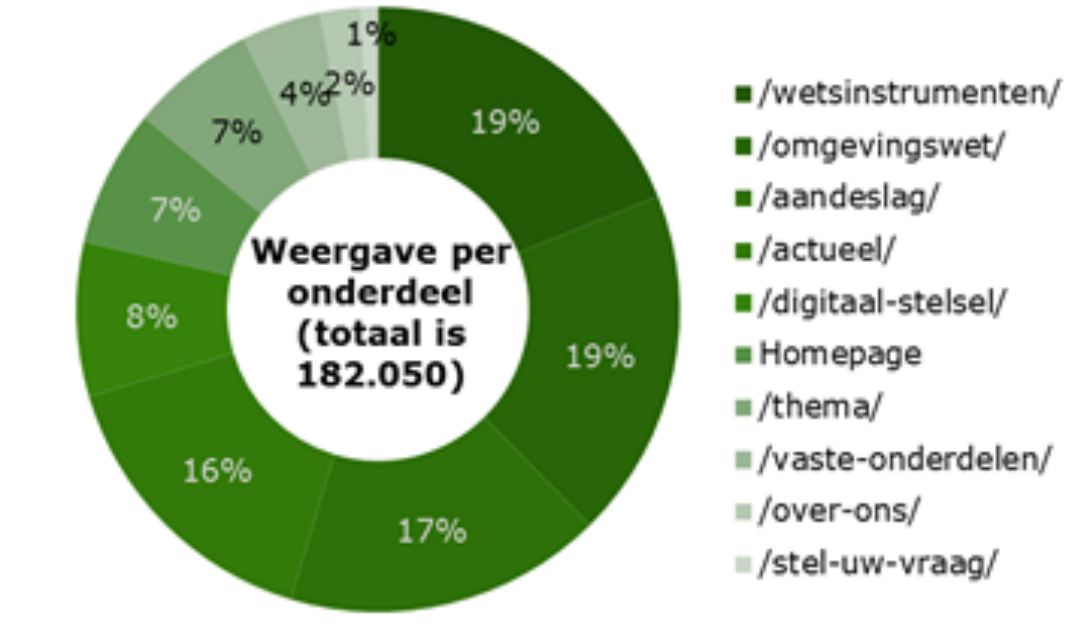

Figuur 3: ontwikkelingen in populaire downloads eerste kwartaal 2018

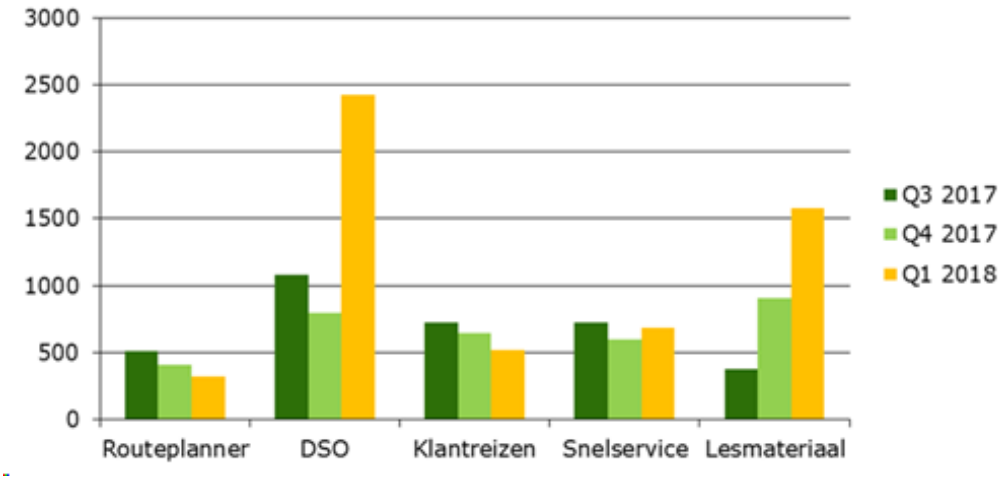

5.4 Informatieproducten

Het digitale stelsel omgevingswet (DSO) heeft gegevens en informatieproducten van goede kwaliteit over de fysieke leefomgeving nodig om meerwaarde te kunnen leveren. Tezamen met de omgevingsdocumenten vormen (bron)gegevens & informatieproducten de inhoudelijke componenten van het stelsel. Deze ondersteunen alle gebruikers bij het bepalen van mogelijkheden, rechten en plichten op basis van de juiste feitelijke omgevingsinformatie op een specifieke locatie. Welke gegevens en informatieproducten prioritair zijn, hoe deze worden uitgewerkt en ingebed in de technische omgeving van het DSO en hoe de kosten/baten voor de informatieproducten zich verhouden is uitgewerkt in de definitiefase. Voor het project Informatieproducten stond het eerste kwartaal van 2018 in het teken van de afronding van de definitiefase (fase 2) van het project. Het 'Werkplan Informatiehuizen 2017' zoals door het programma Aan de Slag met de Omgevingswet in opdracht van het Bestuurlijk Overleg (18 januari 2017) is daarmee uitgevoerd. In het werkplan waren 13 werkpakketten opgenomen, met onderwerpen variërend van de technische aspecten als aansluitvoorwaarden, datakwaliteit en standaardisatie, tot aan organisatorische en financiële aspecten in vraagsturing, ketensamenwerking en kosten/baten business cases. Ook is gekeken waar samenwerking tussen de uitvoeringsorganisaties tot synergievoordelen leidt. Met de resultaten van de verschillende werkpakketten uit het werkplan wordt de onderbouwing geleverd voor de besluitvorming over de realisatiefase van de gegevens en informatieproducten. De uitgewerkte Plannen van Aanpak voor de eerste set van informatieproducten bieden hiervoor in meer detail de beslisinformatie op basis waarvan een start kan worden gemaakt met de realisatiefase. De volledige oplevering bestaat uit een verantwoordingsrapportage, 7 deelrapporten, 4 demo's en 19 plannen van aanpak. Zie onderstaand overzicht. Op basis van de opgeleverde eindresultaten is decharge gevraagd aan de Programmaraad.

Opgeleverde Resultaten Definitiefase Informatieproducten
Verantwoordingsrapportage
Deelrapportage werkpakket Nulmeting
Deelrapportage Werkpakket Vraagsturing
Deelrapportage Werkpakket Gegevenskwaliteit (incl. handreiking) en verslag werkgroep
Deelrapportage Werkpakket Business Case
Deelrapportage Werkpakket IT-voorzieningen
Deelrapportage Werkpakket Standaardisatie en informatiemodellering

Deelrapport 3B route incl. oplegnotitie
Tussenrapportage batenlogicamodellen informatieproducten
Referentiearchitectuur
Vier demo's (bonbons)
Plan van aanpak Gegevens asbestinventarisatie sloopmelding (1)
Plan van aanpak ZZS-indicatie in afvalstoffen (2)
Plan van aanpak Rioolsysteem (3)
Plan van aanpak Oppervlaktewatersysteem (kwantiteit) (4)
Plan van aanpak Grondwatersysteem (kwantiteit) (5)
Plan van aanpak Integrale maat- en locatiegegevens (6)
Plan van aanpak Inventarisatie verandering bouwwerken (7)
Plan van aanpak Publiekrechtelijke beperkingen (8)
Plan van aanpak Exclusieve economische zone (9)
Plan van aanpak Risico ontvangers (buisleidingen gevaarlijke inhoud) (10)
Plan van aanpak Risico ontvangers (kwetsbare locaties en gebouwen) (11)
Plan van aanpak Rijksmonumentenregister (12)
Plan van aanpak Begrenzingen natuurgebieden in Nederland (NNN-plus) (13)
Plan van aanpak Effectenindicator-soorten (14)
Plan van aanpak WKO-afwegingssystematiek (15)
Plan van aanpak AERIUS (16)
Plan van aanpak Generieke gegevens Lucht (17)
Plan van aanpak Reken- en meetvoorschriften geluid (18)
Plan van aanpak Brongegevens spoor (19)

5.4.1 *Conclusies t.a.v. voortgang en risico's*

Fase 2 van het deelprogramma Informatieproducten is opgeleverd. Besluitvorming over fase 3 heeft nog niet plaatsgevonden. Over het vervolg van het deelprogramma wordt besluitvorming voorbereid door de Ondersteunende Unit (OU) ten behoeve van het OGB op 12 juni. Doordat het deelprogramma in de tussenliggende periode feitelijk stilligt, zijn er zorgen over de continuiteit van de ontwikkeling van informatieproducten en het verlies van opbebouwde capaciteit en kennis.

5.5 Monitor

Het Monitorproject van het programma heeft in het eerste kwartaal de halfjaarrapportage over de 2e helft 2017 opgeleverd. In het rapport zijn onder andere de resultaten van het in november uitgevoerde inventarisatieonderzoek naar de voortgang van de implementatie onder overheden opgenomen. De uitkomsten leveren het programma waardevolle input op voor een tijdige bijsturing. Op basis van de resultaten heeft de Programmaraad conclusies getrokken en heeft het Opdrachtgevend Beraad voorstellen voor een vervolg gedaan. Over de realisatie van deze voorstellen zal in de volgende halfjaarrapportage gerapporteerd worden. Het rapport over de 1e helft 2018 wordt in juli opgeleverd.

In dezelfde periode is aan ICTU opdracht verstrekt om de monitoring het komende jaar uit te voeren. De uitvoering beperkt zich tot de basistaken zoals opgenomen in het plan van aanpak monitoring 2018-2021. Met de koepels, het rijk en de deelprogramma's wordt verkend op welke wijze deze uitvoering een bijdrage kan leveren aan de eigen monitoringbehoefte.

De afgelopen periode zijn deelnemers geworven worden voor de uitvoering van Vensters. Het aantal overheden dat tot nu toe voornemens heeft om deel te nemen is zodanig klein, dat we verwachten dat het concept niet met succes van de grond zal komen. Het monitorteam ziet zich daarom genoodzaakt andere alternatieven te gaan verkennen om aan de gewenste monitorgegevens te komen.

5.6 Veranderopgave Gemeenten

Het jaar 2018 staat in het teken van 'doen en ervaren'. De belangrijkste clusters van activiteiten voor 2018 zijn: netwerk van netwerken, vraaggerichte invoeringsondersteuning (kerninstrumenten en anders werken) en informatievoorziening.

5.6.1 Netwerk van netwerken

Het programma werkt via het principe 'netwerk van netwerken'. We benutten zoveel mogelijk de bestaande netwerken, bouwen de benodigde netwerken op en verbinden netwerken met elkaar. In het eerste kwartaal heeft de focus gelegen op de doelgroep raadsleden en griffiers in verband met de verkiezingen in maart. Er zijn meerdere presentaties gegeven, een webinar voor griffiers en een aantal blogs zijn gepubliceerd (3). In januari heeft tevens eens bijeenkomst plaatsgevonden met de leden van de Taskforce invoering Omgevingswet (zij geven advies t.b.v. de voortgang van ons programma).

5.6.2 Invoeringsondersteuning

5.6.2.1 Kerninstrumenten

In aanloop naar de concept NOVI zijn een aantal producten opgeleverd waar de VNG op heeft gereageerd. Ook heeft er een Ronde Tafel plaatsgevonden, Gerdo Grootheest nam zitting namens de VNG. De VNG heeft zich ook actief ingezet binnen de stuurgroep voor de pilots Omgevingsvisie. Het eindrapport is eind maart opgeleverd. Aan het eind van het eerste kwartaal zijn de eerste tranche staalkaarten opgeleverd.

5.6.2.2 Anders Werken

In het eerste kwartaal lag de focus met name op het thema financiën. Het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet is doorontwikkeld in samenwerking met Deloitte. De nieuwe versie is inmiddels opgeleverd. In het tweede kwartaal worden vier regiosessies georganiseerd en een webinar voor de uitrol van het nieuwe model. Daarnaast is een verkenning gedaan naar de transitie- en invoeringskosten voor het collectief van gemeenten in samenwerking met Deloitte. De uitkomsten van deze verkenning zijn verwerkt in een factsheet voor gemeenten. Daarnaast is het 'Omgevingswetkompas' gepubliceerd op de website van de VNG. In het kompas staan de denkstappen en keuzes bij de invoering van de Omgevingswet benoemd. We beschrijven daarin de stappen om te komen tot een samenhangende invoeringsstrategie die aansluit bij de ambities en de maatschappelijke opgaven. Als laatste zijn drie programmamanagers geïnterviewd over hen bevindingen tijdens het implementatietraject. De VNG volgt hen in deze zoektocht om andere gemeenten te inspireren. Ook andere praktijkvoorbeelden zijn uiteraard weer belicht, bijv. uit Katwijk en Zwolle.

5.6.2.3 Bijeenkomsten en opleidingen

In het eerste kwartaal hebben meerdere bijeenkomsten plaatsgevonden waar het thema Omgevingswet is behandeld (18), waaronder tijdens het VNG Realisatie Congres. Op het gebied van opleidingen is de introductiecursus Omgevingswet van start gegaan. Daarnaast heeft de leerreis in samenwerking met het programma Aan de slag met de Omgevingswet weer een vervolg gekregen en wordt de e-learning voor raadsleden geactualiseerd.

5.6.3 Informatievoorziening

Het project DSO collectief gemeentelijk (DCS-cg) legt in 2018 de nadruk op '(samen) doen en leren' en het bevorderen van samenhang. In maart heeft een

ateliersessie plaatsgevonden. Deze werd door 120 personen bezocht. De eerste begeleide pilots op kernvraagstukken zijn gestart. Tevens werken we nu versneld toe naar keuzen voor Collectiviteiten. Einde van het eerste kwartaal is een notitie opgesteld met voorstellen, die in het tweede kwartaal naar besluitvorming zullen worden geleid. Tenslotte ligt de oplevering van deliverables op schema. Belangrijke opleveringen in het eerste kwartaal (selectie):

- Nieuwe versies van Checklist en Handreiking nulmeting en de bedrijfs- en informatiearchitectuur.
- De lijst met voor gemeenten meest relevante informatieproducten.
- Aanpak IV-functionaliteit Omgevingswet (collectiviteiten).
- Notitie kerninstrument Programma.
- Usability-onderzoek Aanvraag Dakkapel.

5.6.4 Gemeentelijke visievorming

Naar aanleiding van de uitkomsten Taskforce Complexiteitsreductie DSO zijn impactanalyses uitgevoerd. Daarnaast heeft de VNG (in samenwerking met gemeenten) een reactie geschreven op de consultatie Standaarden voor Omgevingsdocumenten (STOP TPOD).

5.7 Veranderopgave Waterschappen

Voor de waterschappen bestaat geen grote overkoepelende organisatie voor de implementatie van de omgevingswet. Er is een klein team bestaande uit een programmamanager en een tweetal deeltijd-BLM'ers. Dit team organiseert de betrokkenheid van waterschappers bij het interbestuurlijk programma én bevordert samenwerking van waterschappen op een aantal items. Hieronder staan de activiteiten in het eerste kwartaal beschreven.

1.1.1 Waterschappen gezamenlijk

UiVo-W: Regionale bijeenkomsten gebruik toolkit UIVO-W

- Uitwerking en presentatie van de methode functioneel classificeren als methodiek voor de waterschapsverordening
- Uitwerking en presentie begrippenlijst t.b.v. het instrumentarium
- Uitwerking en presentatie van benodigde kennis, vaardigheden en competenties in relatie tot DSO.

Resultaat: een door alle waterschappen gedeeld beeld van de opgave op digitaliseringsgebied en de beschikbaarstelling van hulpmiddelen. Oplevering Toolkit en startmoment implementatie.

Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject; (eerste en tweede kwartaal)

Waterschappen hebben met elkaar afgesproken gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject op te stellen. Dat behelst:

- Projectvoorstel geaccordeerd in het projectleidersoverleg
- 4 regiosessies in de maand mei voor HR-professionals om het proces te doorleven en input op te halen.
- Oplevering routekaart in juni.

Resultaat in juni: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang. Voor de routekaart wordt ook informatie van het programma gebruikt. De routekaart wordt als input geleverd voor de roadmaps van het programma/DSO.

Bevorderen regionale samenwerking door sturen op leren van pilots en het werken met ambassadeurs. Dit a.d.h.v. koplopers waterschappen (eerste tot en met vierde kwartaal)
Bespreking van verkenningen van de verschillende kerninstrumenten en ervaringen met Pilots in PIO (projectleidersoverleg waterschappen).
In het eerste kwartaal is naast het informatieve gedeelte in het bijzonder aandacht besteed aan:

- De eerste verkenningen vanuit de interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, in het bijzonder: Omgevingsvisie, -verordening, -programma, projectbesluit en de daaruit voortvloeiende acties voor waterschappen.
- Ervaringen met pilots, en in het bijzonder de Pilot Omgevingsvisie Leiden, en de handreiking samenwerken aan integrale omgevingsvisies met water

Kennisontwikkeling
Bevordering kennisuitwisseling juridisch specialisten omgevingswet Unie van Waterschappen en IP
Bevorderen kennisuitwisseling beleidsstrategen en juristen. Organisatie van regionale bijeenkomsten

1.1.2 Interbestuurlijk

Handreiking verordening: interbestuurlijke werkgroep
Deelresultaten eerste kwartaal:

- Brede verkenning instrumentarium waarin sturingsmogelijkheden met de inzet van de instrumenten wordt aangeboden.
- Inhoudsopgave
- Verkenning en presentatie methode functioneel classificeren
- Samenstelling van drie deelwerkgroepen: werkgroep zorgplichten; werkgroep activiteiten en werkgroep onderhoudsplichten.

Kennisontwikkeling:
organisatie van en bijdrage aan en uitvoering van Train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessies omgevingswet door eigen mensen.

Participatie
Bijdrage aan het stuurwiel volksvertegenwoordigers (participatie)

Nominaties Aan de slag trofee
Beoordelen en meebeslissen nominaties

Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW ('leercommunities') bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie. Inclusief de feedbackloop ('halen en brengen bij de waterschappen') en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal)

5.8 Veranderopgave Provincies

De provincies hebben, op basis van de financiële monitor, in kaart gebracht hoeveel er in 2016 is uitgegeven aan transitiekosten. De analyse hiervan is zowel met de Kring van provinciesecretarissen als met de andere Koepels besproken. De provincies hebben deelgenomen aan de werkgroepen Participatie, Regionale/ Ketensamenwerking, Leren en Ontwikkelen, Omgevingsvisies, Mens en Organisatie en het Overleg Vertegenwoordigers Veranderopgaven waarin de interbestuurlijke

aanpak voor het landelijk programma Aan de slag met de Omgevingswet met de koepels wordt afgestemd.

Maandelijks vindt een programmaleidersoverleg plaats om kennis en ervaringen te delen, onderwerpen te bespreken en beslissingen te nemen. Elke maand is er sprake van een thema-verdiepingssessie. De onderwerpen voor het eerste kwartaal: interbestuurlijk project Uitvoering Informatievoorziening Omgevingswet, positionering en strategie, Implementatiestrategie DSO.

Het team Handreiking Omgevingsverordening is gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe handreiking in 2018, die eind van dit jaar verschijnt. Samen met de VNG en de Unie van Waterschappen heeft het IPO concrete voorstellen ingediend om de gebruikersbetrokkenheid bij het DSO te vergroten. Dit was een van de belangrijke aanbevelingen uit het BIT-rapport. De provinciale routeplanner (NAVIGATOR) is geactualiseerd en wordt veelvuldig geraadpleegd. Verder is er een breed gedragen provinciale reactie opgesteld ten aanzien van de standaarden t.b.v. omgevingsdocumenten en hebben de kwartiermakers van de informatiehuizen Externe Veiligheid en Natuur vier plannen van aanpak opgeleverd voor het realiseren van informatieproducten.

5.9 Veranderopgave Rijk

Ondanks de onzekerheden rond belangrijke zaken als BIT-advies, Taskforce Complexiteitsreductie, de governance, de financiën, de verschuiving van de invoeringsdatum en de overgang naar BZK, hebben de rijkspartijen voor 2018 een jaarplan opgesteld met de voorgenomen activiteiten die twee of meer rijkspartijen (interdepartementaal) willen oppakken dan wel die de rijkspartijen met de andere bestuurslagen (interbestuurlijk) willen uitvoeren. Het Jaarplan 2018 is in de Stuurgroep omgevingsrecht vastgesteld.

Elke rijkspartij heeft een eigen werkplan opgesteld met de voorgenomen acties binnen de eigen organisatie. De Stuurgroep omgevingsrecht heeft de wens uitgesproken inzicht te krijgen in die individuele aanpak, zodat van elkaar kan worden geleerd en de partijen elkaar onderling wellicht kunnen helpen. Sommige rijkspartijen hebben binnen hun eigen organisaties kennisbijeenkomsten en roadshows georganiseerd. In brede zin wordt deelname aan bijeenkomsten van Aan de slag gestimuleerd.

Maandelijks treffen het Veranderteam Rijk en de projectleiders van de rijkspartijen elkaar in het Projectleidersoverleg (PIOR), om af te stemmen, afspraken te maken, ervaringen uit te wisselen en inhoudelijke onderwerpen te bespreken. In het IVCO zijn de rijkspartijen vertegenwoordigd om met elkaar te spreken over de ontwikkelingen m.b.t. het DSO en het standpunt van het Rijk daaromtrent voor te bereiden. De deelname van het Rijk aan de Taskforce BIT is gevoed en begeleid vanuit het IVCO.

De rijkspartijen die het aangaat (RWS, EZK, ProRail, IenW) hebben samengewerkt in de analyses en proeven rond het projectbesluit. Zij hebben ook deelgenomen aan de interbestuurlijke werkgroep rond het projectbesluit, getrokken vanuit het programma Aan de slag.

In het PIOR is een werkgroep Toezicht & Handhaving opgericht. In het kader van de beleidscyclus van de Omgevingswet een belangwekkend thema. De werkgroep bereidt een werkconferentie voor in derde kwartaal.

Met de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO) is besproken hoe de integrale benadering van de RVO bij een gebiedsgerichte aanpak na de zomer geconfronteerd kan worden met de verkokerde werkwijze bij de Haagse ministeries. Een meer samenhangende Haagse aanpak zou sterk helpen in de uitvoering en past in de geest van de Omgevingswet.

De NOVI is voor het Rijk momenteel het meest in het oog springende kerninstrument. In het nieuwe programma-directoraat-generaal bij BZK zit de directie-NOVI, samen met Eenvoudig Beter en Aan de slag. De lijnen zijn nu zeer kort, zodat we elkaar over en weer kunnen versterken. Het nieuwe DG is onlangs feestelijk van start gegaan. Onderdeel daarvan was kennismaking met art 5.1 lid 2 sub e .

6 Financiën

6.1 Uitgaven eerste kwartaal 2018

Tabel 3: totaal (EPK en IK*) 2018

	x mln euro Prognose jaarplan 2018(niet vastgesteld)	x mln euro Opdrachtbrief 2018 1e half jaar	x mln euro Realisatie EPK en IK	x mln euro Resteert na Q1 tov opdracht brief
Programma DSO	39,9	22,5	9,4	**13,1**
Invoeringsondersteuning	5,8	5	2,4	**2,6**
Informatiepunt	3,9	2,1	0,9	**1,2**
Informatieproducten	7,9	0,6	1,1	**-0,5**
Totaal programma	**57,5**	**30,2**	**13,8**	**16,4**

** IK = Interne kosten, EPK = Externe product kosten*

6.2 Realisaties ten opzichte van totaalraming

Tabel 4: totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming (EPK en IK) 2018

	x mln euro Totaal raming	x mln euro Realisatie 2015 - 2017	x mln euro Realisatie 2018	x mln euro Realisatie totaal	x mln euro Nog te realiseren
Totaal Programma DSO (incl. risicoreservering)	**141,6**	**47,5**	**9,4**	**56,9**	**84,7**
Scope DSO	104,9	46,6	8,5	55,1	49,8
Opgetreden risico's	6,6	0,9	0,9	1,8	4,8
Restant risicoreservering	*30,1*				*30,1*
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*				
Informatieproducten	7,5	3,9	1,1	5,0	2,5
Invoerings-ondersteuning	35,0	9,1	2,4	11,5	23,5
Informatiepunt	10,0	5,8	0,9	6,7	3,3
Totaal programma	**194,1**	**66,3**	**13,8**	**80,1**	**114,0**

6.3 Toelichting

Bovenstaande financiële kerncijfers betreffen de realisatie eerste kwartaal 2018 en het verloop per programmaonderdeel over de gehele periode. Hierin zijn de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2017 per 1 april 2018 opgenomen. Hierbij is uitgegaan van de huidige scope van het programma.

Binnen het programma Aan de slag met de Omgevingswet wordt onderscheid gemaakt tussen interne kosten (IK) en externe product kosten (EPK) conform de financieringsstromen binnen Rijkswaterstaat. Voor het jaar 2018 heeft het programma deelopdrachten ontvangen. Deel 1 betreft de EPK budget voor de maanden januari en februari 2018. Deel 2 betreft de EPK voor de maanden maart tot en met juni 2018 en deel 3 betreffend de IK voor de eerste helft van het jaar 2018. De realisatie ten opzichte van de opdrachtbrieven is 47% voor de EPK en 41% voor de IK.

Vanaf 2017 is een krimp in de kosten van de deelprogramma's te zien. Hierover is reeds in de kwartaalrapportages van 2017 gerapporteerd. Het jaarplan 2018 (opgesteld in december 2017) was terughouden doch doelmatig opgesteld. Op de vlakken van advisering en ondersteunende taken is het programma momenteel onderbezet. Hierdoor mist het programma soms slagkracht om te kunnen voldoen aan vragen en behoeften. Om kwaliteit te kunnen leveren is er beperkt extra capaciteit nodig. Binnen het programma wordt terughoudend omgegaan met werven gedurende de overdracht van werkzaamheden naar BZK. Na voltooiing van de overdracht naar BZK zal gekeken worden in hoeverre er versterking nodig is.

Ten aanzien van de risicoreservering voor DSO is er sprake van 6,6 mln opgetreden risico's die ten laste van de risicoreservering worden gebracht. Hiervan is een bedrag van 1,8 reeds gerealiseerd. Resteert nog te realiseren 4,8 mln. Dit bedrag is reeds toegedeeld in de kostenraming en zal worden gerealiseerd.

Door Invoeringsondersteuning worden het eerste half jaar conform opdrachtbrief relatief meer uitgegeven omdat het eerste kwartaal producten worden opgeleverd en betaald die reeds vroeg in 2017 aanbesteed zijn. Het tweede half jaar zullen deze afnemen omdat nauwelijks nieuwe opdrachten zijn aangegaan en de effecten van de terugloop in personele omvang dan effect krijgen.

Ten aanzien van de Informatieproducten is het eerste kwartaal 2018 gewerkt aan de afronding van de definitiefase. In april 2018 wordt een beslisnotitie aangeboden aan het OGB die de oplevering van alle eindresultaten van de definitiefase, bestaande uit een verantwoordingsrapportage, 7 deelrapporten en 19 plannen van aanpak, markeert. Over een vervolg van de Informatieproducten wordt nog besloten. Ten aanzien van de informatieproducten laat de tabel een overschrijding zien van 0,5 mln. Dit wordt veroorzaakt door de betalingenstop van eind vorig jaar. De financiële planning over het totaal is binnen de opdracht van het OGB gebleven.

Eind 2017 was er sprake van een verplichtingen- en betalingsstop. Dit heeft tot gevolg gehad dat in januari 2018 een relatief groot bedrag aan openstaande facturen zijn betaald; totaal zo'n 5 miljoen (Digitaal Stelsel Omgevingswet 3,6 miljoen; Invoeringsondersteuning 0,7 miljoen; Informatiepunt 0,2 miljoen en Informatieproducten 0,3 mln). Het betreft facturen die eind 2017 zijn ontvangen maar door de betalingsstop niet konden worden betaald. Deze facturen zijn begin januari 2018 betaald. De betalingsstop van eind 2017 was het gevolg van krap plannen van kasgeld om uit voorzorg geen kasbudget over te houden.

In het jaar 2018 worden verplichtingen vastgelegd in de projectadministratie bij Rijkswaterstaat. Kosten en uitgaven worden in het eerste half jaar van 2018 geregistreerd bij Rijkswaterstaat en gefactureerd aan Binnenlandse Zaken met verwijzing van de (bovenstaande) opdrachtbrieven. Het totaalbedrag dat einde eerste kwartaal gefactureerd wordt aan Binnenlandse Zaken bedraagt:

EPK	11,1 mln euro
IK	2,7 mln euro
Totaal	13,8 mln euro

Per april zal de halfjaarlijkse update van de kostenraming plaatsvinden. Deze bevat een toelichting van mutaties (mee- en tegenvallers) ten opzichte van de vorige kostenraming van oktober 2017.

Eind tweede kwartaal zal de conversie van de administratie van Rijkswaterstaat naar Binnenlandse Zaken in SAP plaatsvinden.

7 Kwaliteit

Onderstaande kwaliteitsparagraaf is opgesteld vanuit de onafhankelijke kwaliteitsmanager van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet.

7.1 Opdrachtverstrekking & Governance

Op basis van de door Taskforce Complexiteitsreductie opgeleverde rapportage naar aanleiding van het BIT-advies heeft het OGB besloten dat, met behoud van de ambities van het omgevingsstelsel op langere termijn, op dit moment het basisniveau uitgangspunt voor realisatie is. Daarmee ontstaat meer richting voor de uit te voeren opdracht. Verdere uitwerking van de precieze implicaties en vertaling ervan naar een programma-jaarplan is nodig. In het eerste kwartaal is de financiële zekerheid van het programma tot en met het tweede kwartaal van 2018 geborgd. Voor het vervolg is de in het tweede kwartaal uitkomende voorjaarsnota leidend.

Er is in het eerste kwartaal een voorstel tot optimalisatie van de programma-brede governance gedaan. De uitwerking ervan moet nog verder vorm krijgen. Aandachtspunt daarbij is het interbestuurlijke karakter van het programma te behouden zodat er voldoende draagvlak in de breedte is.

7.2 Gebruikersbetrokkenheid

De initiatieven om meer praktijkproeven te organiseren met bevoegde gezagen en de organisatorische gebruikersbetrokkenheid bij de bevoegde gezagen uit te breiden zijn met het OGB besproken. De daartoe benodigde middelen zijn nog niet zeker gesteld. Binnen het programma wordt de noodzaak tot verdergaande gebruikersinbreng steeds duidelijker. In het eerste kwartaal zijn diverse praktijkproeven uitgevoerd om proces, werking en functionaliteit met elkaar te beproeven. Dit zal in komende kwartalen worden uitgebreid. Verder is in het eerste kwartaal intensiever samengewerkt tussen DSO, Invoeringsondersteuning en de Veranderopgaven. Met als doel om gezamenlijk richting te geven aan komend kwartaal, en als opmaat naar verdergaande samenwerking en beter op elkaar afgestemde prioriteiten, in een bij de stapsgewijze werkwijze passend ritme.

7.3 Realisatie

Het deelprogramma DSO heeft de eerste tastbare producten van het digitale stelsel opgeleverd als oefenversie: de stelselcatalogus met begrippen uit de AQUO-standaard en AMvB's in de keten van plan tot publicatie; de "Viewer regel en kaart" in de keten van idee tot afhandeling; Het ontwikkelaarsportaal als ondersteunende functionaliteit. Daarmee krijgt de stapsgewijze oplevering van het digitale stelsel concreet vorm. Het proces rondom releasen kan op basis van deze ervaring verder ingeregeld worden.

7.4 Auditoverzicht

Vanuit het programma-Auditoverzicht zijn twee reviews afgerond: Een externe codereview security op enkele DSO-projecten bij ontwikkelpartner RWS, waaruit blijkt dat er duidelijk een groeiend securitybewustzijn is met verbetering van kennisdeling en ontwikkelprocessen en dat het nu zaak is continue toetsing, hardening en automatisering te organiseren. Ook is een duurzame toegankelijkheids-scan (DUTO) uitgevoerd op de DSO-keten "Van idee tot afhandeling" die tot aanvullende eisen kan leiden. Nog niet afgeronde toetsen zijn "de mate van gesteldheid voor status Groot Project" en "In hoeverre is de samenwerking binnen het programma passend bij de opgave van het programma en

wat valt er te leren voor komende interbestuurlijke programma's". De eerste audit is stilgelegd door het ministerie van IenW vanwege de overgang naar het ministerie van BZK. De tweede wordt naar verwachting in het tweede kwartaal afgerond.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

Het hete hangijzer van de programmarisico's in het eerste kwartaal blijft de onzekerheid omtrent de financiën. Het budgetprobleem heeft doorwerking in tal van andere risico's, zoals draagvlak bij bestuurders en het aansluiten op wensen van gebruikers. Risico is dat DSO minder waarde oplevert dan waar gebruikers, bestuurders en politiek op rekenen. Voor komend kwartaal is de besluitvorming omtrent de financiering van gebruikerstesten belangrijk.

In de risico top 10 is vanaf deze kwartaalrapportage onderscheid gemaakt tussen interne programmarisico's en externe risico's. Op die laatste heeft het programma zelf een beperkte invloed.

De voorgenomen governance-opzet brengt voor het programma risico's met zich mee. Met name het borgen van het interbestuurlijke karakter van het programma, de slagvaardigheid van besluitvorming en stabiliteit van de financiën zien wij onzekerheden. Het wijzigen van de governance brengt risico's met zich mee voor DSO. Met name het interbestuurlijke karakter/ opdrachtgeverschap van het programma wordt voor DSO als belangrijk ervaren.

Ook de aansluiting van het stelsel op de uitvoeringspraktijk is een kritisch onderdeel, waar veel risico zit. Onzekerheden zien wij bijvoorbeeld bij de besluitvorming over financiën over de intensivering van de gebruikersinbreng, als ook over het managen van verwachtingen bij de gebruikers. Er zijn op dit gebied al veel maatregelen genomen, zoals breder inzetten van de kwartaaldemonstratie. Indien het komend kwartaal besluitvorming omtrent de financiering van gebruikersinbreng uitblijft kan dit binnen de prioritering van werkzaamheden tot keuzes leiden die ten koste kunnen gaan van de op te leveren functionaliteiten van het DSO.

Besluitvorming over tijdelijk en permanent beheer van het DSO is voor het programma een extern risico. Als actuele beheersmaatregel voor dit risico geldt dat een verkenner namens het OGB een advies opstelt voor tijdelijk beheer van het DSO voor maximaal 3 jaar.

De besluiten van het OGB over het voorgestelde basisniveau van de Taskforce Complexiteitsreductie over de landelijke voorziening DSO LV heeft positieve impact gehad op risico's aangaande tijdig opleveren van het DSO en helderheid over de scope. Hierbij wel opgemerkt dat de besluiten ook deels een uitbreiding van de scope betreffen en de gevolgen van dit besluit in het komende kwartaal nog in de raming verwerkt moeten worden.

Risico's als gevolg van de overgang van de Omgevingswet en het programma naar Binnenlandse Zaken worden op dit moment niet meer als toprisico gezien. De overgang verloopt goed, de bestuurders zijn erg betrokken en het afhaken van veel mensen is uitgebleven.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen	eigenaar
1 (3)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie	⇧	Risico neemt toe doordat besluiten over de governance het interbestuurlijk karakter aantasten en de voortdurende druk op de financiën. Aanpassingen aan de governance vragen om extra aandacht om het interbestuurlijke karakter te behouden. Maatregelen: Vragen aan Programma DG voor focus in de governance op snelle en stabiele besluitvorming, financiële stabiliteit en inzet van de SG waar nodig.	Programma -directeur
2 (2)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	⇧	Risico neemt toe: Gebruikersinbreng niet op niveau, rol senior users onduidelijk, reductie kan doorslaan en onduidelijkheid over wat DSO LV aan functionaliteit en inhoud levert. Ook heeft de Taskforce LV nog niet de gewenste duidelijkheid op het gebied van gebruikersinbreng gebracht. Gevolg van dit risico is significant minder waarde van het DSO bij oplevering. Genomen maatregelen Communicatie: de kwartaaldemo van DSO wordt gewaardeerd en op meerdere plekken gegeven. Maatregelen tweede kwartaal: Inzetten op doorontwikkeling DSO na oplevering in 2019. en verkrijgen financiële toezegging van het OGB voor gebruikerstesten.	Programma manager DSO
3 (1)	Individuele bevoegd gezag realiseert niet tijdig de eigen veranderopgave.	=	Per saldo gelijk. Verhogend is de onzekerheid rond Voorjaarsnota en overgang BZK. Verlagend is het ontwikkelen van implementatie strategie, tools en roadmap en herijking door overgang BZK.	Veranderm anagers Programma raad
4 (4)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het	⇩	Risico neemt af door genomen maatregelen: integraal werken	Verander-manager

	programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.		heeft impuls gekregen door implementatiestrategie en keten/kanteling. Ook de Audit van ADR is positief. Wel zorgt de voortdurende onzekerheid omtrent ambitie en geld ervoor dat partijen mogelijk handelen in eigen belang i.p.v. de gemeenschappelijke ambitie.	Provincies namens Programma raad
5 (5)	Het DSO-LV en content is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	⇩	Risico neemt af door genomen maatregelen: Onderscheid LV en overige onderdelen. DSO is op koers voor oplevering medio 2019. Onzekerheid blijft wel bestaan over het omgaan met gebruikersaantallen, beveiliging, tijdig maken van toepasbare regels	Programma manager DSO

8.3 Top externe programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen	eigenaar
1 (1)	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht	⇧	Het risico neemt toe. door de voortdurende onzekerheid over beschikbare middelen en het risico dat budget voor informatieproducten pas na 2019 beschikbaar komt. Dit kan leiden tot afhaken van bestuurders en handelen van partijen in eigenbelang in plaats van de gemeenschappelijke ambitie. Ook komt de continue levering van DSO-productie in gevaar. Genomen maatregelen: Kosten van DSO zijn waar mogelijk gereduceerd (de door het programma zelf opgelegde taakstelling van in totaal € 2,3 mln. is gerealiseerd). Maatregelen tweede kwartaal: Extra middelen beschikbaar stellen via Voorjaarsnota.	Voorzitter OGB
2 (4)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht doordat niet duidelijk is wie DSO en IP gaat beheren en hoe de financiering verdeeld wordt.	=	De adviesgroep heeft geleverd maar er is nog geen zicht op besluitvorming over de inrichting van de permanente beheerorganisatie. Ook is er het risico van een patstelling tussen	Voorzitter OGB

			stakeholders over wie welk deel van het permanente beheer gaat financieren. Genomen maatregelen: DSO verzorgt het tijdelijk beheer totdat er meer duidelijkheid is. Maatregel: Verkenner vanuit OGB maakt een voorstel voor tijdelijk beheer van maximaal 3 jaar	
3 (2)	Scopediscussie DSO onvoldoende stabiel omdat voortdurend gezocht wordt naar versoberingen. Gevolg is een DSO dat niet aansluit bij de behoefte van de gebruiker	⇩	Risico neemt af door genomen maatregelen: Besluitvorming Taskforce heeft rust gebracht en scope DSO is stabiel tot juli 2019 door besluit BO. Wel kan de combinatie van én ontwikkelen van regelgeving én bouwen van een DSO LV én bouwen van DSO ertoe leiden dat de scope voortdurend wordt aangepast.	Voorzitter OGB
4 (3)	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	=	Risico blijft bestaan en geeft zog bij DSO-teams. De overgang naar BZK heeft de situatie niet overzichtelijker gemaakt. Actie tweede kwartaal: objectief en onafhankelijk onderzoek naar SP. Bijvoorbeeld door CIO BZK in opdracht van programma DG.	Voorzitter OGB

8.4 Uit de top risico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen	eigenaar
X (6)	Verhuizing Omgevingswet en Programma naar BZK zorgt voor vertrek sleutelfiguren DSO, her-prioritering delen DSO en verlies van continuïteit.	x	Risico is niet weg, maar geen top 10 risico meer.	Exogeen (VZ OGB)

9 Bijlage 1: overzicht DSO 17%

In het eerste kwartaaal (PI-5) zijn de meeste functionele zaken van DSO zoals gepland opgeleverd. Zie ook de notitie over PI-5. De features die opgeleverd zijn worden in de program backlog op 'accepted' gezet na beoordeling door product management. De zaken die niet zijn opgeleverd houden de status 'open' en worden over het algemeen meengenomen in het volgende increment. In de terugkoppeling na ieder incement worden niet alleen de features die gerealiseerd zijn, maar ook de zaken die niet gelukt zijn/doorgeschoven worden aan bod komen.

De volgende zaken zijn vanuit het eerste kwartaal (PI-5) niet gerealiseerd en doorgeschoven:

Keten Plan tot Publicatie
- Verbeelding van geometrieën en Informatie uit IH Ruimte in de Viewer. Hier is een goede slag mee gemaakt maar wordt verder afgemaakt in PI-6 en verder (verbeelding in de keten);
- Inzicht verkrijgen in het proces van planvorming, inclusief gebruik catalogus. Hier is mee gestart maar behoeft verdere uitwerking.

Keten Idee tot Afhandeling
- Praktijkproef Waternet: het automatisch uploaden van toepasbare regels in DSO-LV. Ondanks dat met man en macht werken lukte dit niet meer om dit in PI-5 werkend te krijgen. (Inmiddels is het overigens geslaagd);
- Externe review Standaard Toepasbare Regels: er is meer tijd genomen en gegeven voor deze review, deze wordt in PI-6 afgerond (en resultaten verwerkt);
- Inloggen met eHerkening: inloggen met username/password is gebouwd. E-herkenning schuift door naar PI-6.

Keten Vraag tot Informatie
- Kwaliteitsdashboard informatiehuis ruimte implementeren;
- Transformatie ondersteunen STOP v0.1, schuift door naar PI-6;
- Handmatig STOP/STOD data laden in de overbruggingsfunctie;
- PR12-V verbeelden IHR met geometrie met SLD bestand deel 3 (aanduidingen tonen);
- Aansluitprotocol Informatieproducten v0.5;
- Overbruggingsfunctie gebruiken in de Viewer (is inmiddels ingebouwd).

Overig
Traditioneel bevinden de meeste doorgeschoven acties zich in de zogenaamde 'blauwe briefjes'. Dit betreft uitzoekklussen, analyses, ontwerpen en architectuuractiviteiten, die vaak lastiger planbaar zijn vanwege afstemming en besluitvorming. Hier staan zaken op als:
- Technische werking leveren van verbeeldingen;
- PR29(lead), 02, 12, 05 Uitwerken ontwerp Identity propagation voor gebruikerstoepassing (rest POC IAM);
- PR02 Automatische regressietest inrichten;
- AR TS Conceptueel model toetsen met PR04, pR06, PR13, PR16, en PR30 ;
- AR BLA/DA NIEUW! GPvE / DA actualisatie obv OGB besluit dd2702
- Architectuur impact UIVO's per BG
- Reikwijdte tijdreizen bepalen per ip/iv
- Functionele vraag vanuit planmakers (BG's / vivo)
- Update GAS Cataloguus / PR06 -SAT AR Doorwerking om besluitvorming nav Taskforce
- TS Update Gas LVBB/PR30
- PR05: penetratietest bevindingen verwerken

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @rws.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 juni 2018

Bijlagen
Samenvatting kostenraming per april 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Samenvatting Kostennota Programma Aan de slag met de Omgevingswet april 2018
Indiener programmaraad	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	4 juni 2018
Doel nota	O Meningvormend O Koersbepalend x Besluitvormend **O Ter informatie** O Anders:

Aanleiding
Per april 2018 is, conform afspraken, de kostenraming voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet geactualiseerd.
Middels bijgevoegde samenvatting van de kostenraming per april 2018, voldoen we aan deze afspraak.

Net als in oktober 2017 wordt in de actualisatieronde volstaan met een korte samenvattende kostennota als begeleiding bij de kostenraming. Deze samenvatting wordt hierbij ter vaststelling aan het Opdrachtgevend Beraad aangeboden.

Voorgesteld besluit
Het Opdrachtgevend Beraad word gevraagd kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage.

Toelichting
Deze samenvatting van de Kostennota april 2018 geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet (ADS) per datum 1 april 2018. Het betreft de gerealiseerde kosten van 2015 tot en met 2017 en de verwachte kosten vanaf 2018 tot het einde van het programma.

Daarnaast geeft deze samenvatting inzicht in de wijzigingen die zich in het programma hebben voorgedaan sinds de kostenraming van oktober 2017. Ook de kostenraming van april 2018 is een momentopname. Verder moet over enkele in deze raming opgenomen wijzigingen nog nadere besluitvorming plaatsvinden met mogelijke gevolgen voor de raming.

De belangrijkste conclusie is dat, wanneer niet wordt gerekend met een latere ingangsdatum van de omgevingswet, de kostenraming van het PIOW inclusief risicoreservering uitkomt op 185,5 miljoen euro. Dit is 0,9 miljoen euro minder dan in oktober 2017. De kostenraming van DSO laat eveneens een stabiel beeld zien: inclusief risicoreservering komt deze uit op 140 miljoen euro en is daarmee terug op het niveau van september 2016.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Indien uitgaande van invoering van de omgevingswet per 1 januari 2021, ervoor wordt gekozen om IVO, IP en PR&PB anderhalf jaar langer voort te zetten dan is daarvoor 6,8 miljoen euro extra benodigd voor IP, bovenop de 10 miljoen uit het bestuursakkoord. Hiervoor moet alternatieve financiering worden gezocht.
IVO blijft op 35 miljoen gemaximeerd. Voor IP is bovendien een risicoreservering voorzien van 10% van het investeringsbedrag ofwel 1,7 miljoen euro.

Er is 2 miljoen minder besteed aan de voorbereiding van de informatieproducten dan eerder geraamd. Het heeft de voorkeur van de Programmaraad om het resterende bedrag in te zetten voor de realisatie van de informatieproducten.

De kosten van het DSO-team zijn ondanks tariefstijgingen verder teruggebracht. Daarnaast is er scherper onderscheid gemaakt tussen directe en indirecte activiteiten. De activiteiten van het Architecten kernteam, het team Agile werken, het Business liaison team en het Integratie team worden beschouwd als directe kosten, omdat ze direct bijdragen aan de productontwikkeling. Het aandeel indirecte kosten van het DSO-team en de toegerekende kosten van PR&PB komt daardoor uit op 23 miljoen euro ofwel 20% van de totale voorziene kosten van 112 miljoen euro. Dit representeert deels een besparing en kostenvermijding, deels een verdeling van de kosten die meer recht doet aan het onderscheid tussen directe en indirecte kosten.

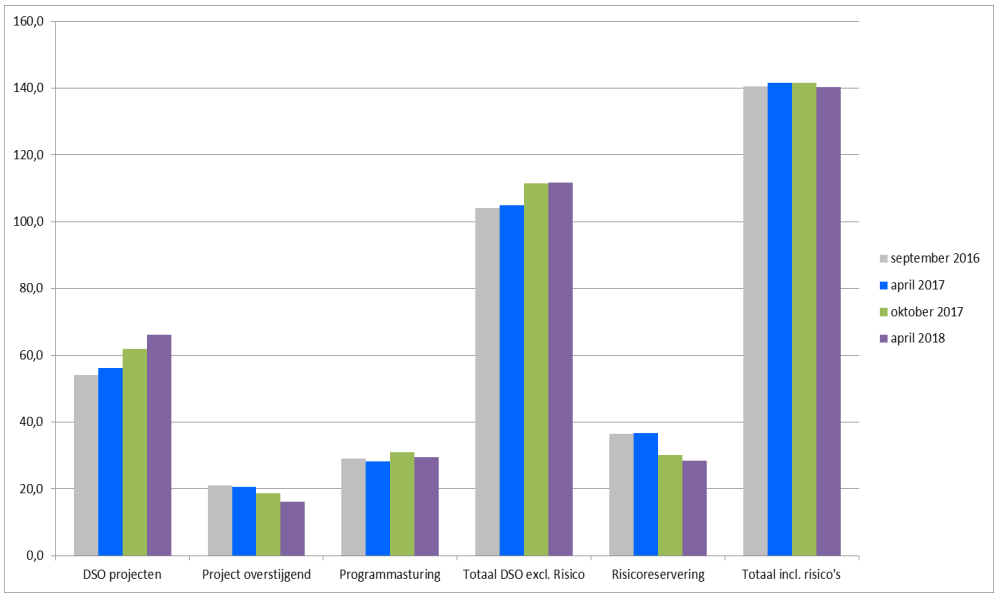

Figuur 1: Kostenramingen DSO sinds september 2016

Twee sporen

- De kostenraming april 2018 werkt twee sporen uit:
  - Spoor 1: Actualisatie kostenraming, waarin de uitgangspunten van de raming oktober 2017 worden gehandhaafd;
  - Spoor 2: Effecten vertraging wetgeving en DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV);
  - Zodanig dat het verschil tussen spoor 2 en spoor 1 inzicht geeft in de impact van de vertraging van de inwerkingtreding en de beslissing van het BO over het DSO-LV.
- De Omgevingswet treedt in werking op 1 januari 2021, waardoor een tijdskloof ontstaat van anderhalf jaar met de oorspronkelijke looptijden in spoor 1.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

In Tabel 1 is de actualisatie van de kostenraming waarbij de uitgangspunten van de raming oktober 2017 worden gehandhaafd te zien dat de totale investeringskosten van het ADS uitkomen op 185,6 miljoen euro. Uit tabel 2 blijkt dat dit per saldo 0,8 miljoen euro lager is dan in oktober 2017.

De kosten van DSO inclusief resterende risicoreservering bedragen 140,6 miljoen euro. Evenals in de kostenraming van oktober 2017 is geconstateerd, blijkt dat de raming van september 2016 voor DSO in essentie nog steeds valide is.

Tabel 1: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten ADS per april 2018 (spoor 1)

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €									
Deelprogramma DSO	1,4	18,2	27,8	38,2	26,5	0,0	0,0	0,0	112,1
Deelprogramma Invoering	0,7	2,5	7,6	6,2	8,1	6,6	3,3	0,0	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,8					0,8
Informatiepunt	0,0	2,1	3,2	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Totaal informatiepunt	0,0	2,1	3,7	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0	9,1
Totaal	**2,1**	**22,8**	**39,0**	**48,7**	**34,6**	**6,6**	**3,3**	**0,0**	**157,1**

Risicoreservering	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten onvoorzien in miljoen €									
Beroep op risicoreservering				-5,5	-2,7				-8,2
Totale risicoreservering sinds april 2017									36,7
Resterende risicoreservering	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-5,5**	**-2,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**28,5**

Totale investeringskosten inclusief BTW	**2,1**	**22,8**	**39,0**	**43,2**	**31,8**	**6,6**	**3,3**	**0,0**	**185,6**

De kosten van Programmaraad en Programabureau minus Monitor en Communicatie zijn naar rato verdeeld over de programmaonderdelen.

De kosten van Monitor zijn voor 75% toegedeeld aan Invoering en voor 25% aan DSO.

De kosten van Communicatie zijn voor 60% toegedeeld aan Invoering en voor 40% aan DSO.

De totale risicoreservering is bepaald als 35% van het totale investeringsbedrag voor DSO van april 2017.

De tabel bevat afrondingsverschillen.

Tabel 2: Verschillen april 2018 – oktober 2017 (spoor 1)

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €									
Deelprogramma DSO	0,0	0,0	-4,7	-1,8	7,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Deelprogramma Invoering	0,0	0,0	-0,1	-2,0	-0,1	1,0	1,3	0,0	0,1
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,8					0,8
Informatiepunt	0,0	0,0	-0,1	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,6
Totaal	**0,0**	**0,0**	**-4,9**	**-3,4**	**6,8**	**1,0**	**1,3**	**0,0**	**0,8**

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €									
Beroep op risicoreservering				-1,1	-0,5				-1,6
Totale risicoreservering sinds april 2017									0,0
Resterende risicoreservering	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-1,1**	**-0,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-1,6**

Totale investeringskosten inclusief BTW	**0,0**	**0,0**	**-4,9**	**-4,5**	**6,3**	**1,0**	**1,3**	**0,0**	**-0,8**

Het Informatiepunt beheert de programmawebsite inclusief helpdesk. Dat valt buiten de oorspronkelijke opdracht van 10 miljoen euro uit het bestuursakkoord. Afspraak is dat de kosten hiervoor door IVO gedragen worden.

De belangrijkste verschillen in de jaartranches zijn het gevolg van een verschuiving van kosten van 2016 naar 2017, van 2017 naar 2018 en van 2018 naar 2019. De overschakeling van het batenlastensysteem naar een kasverplichtingensysteem is de belangrijkste oorzaak hiervan. De belangrijkste inhoudelijke verschillen worden hieronder per programmaonderdeel toegelicht.

VERKENNING BEHEER DSO

Rapportage uitgevoerde verkenning beheer DSO

Uitgebracht aan het Opdrachtgevend Beraad DSO

5 juli 2018

Team verkenning beheer DSO o.l.v. art 5.1 lid 2 sub e

Inleiding

In de afgelopen twee maanden is in een intensief proces tussen het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van waterschappen en begeleid door een door het BO ingestelde verkenner nagedacht over de beste wijze van organiseren van het toekomstig beheer van DSO Landelijke voorziening (hierna DSO-LV) en voor zover mogelijk het Informatiepunt.

De opdracht van het BO en het OGB een verkenning uit te voeren naar de gesignaleerde vraagpunten rondom het beheer van DSO-LV is opgedeeld in drie fasen en drie deelonderwerpen.

Fase 1 betrof de oriëntatie: het in kaart brengen van de contouren van de opdracht en het voeren van gesprekken met stakeholders. Op basis van een analyse van de aangetroffen situatie is aan het OGB een voorstel voor de aanpak van fase 2 van de verkenning uitgebracht. Het OGB heeft op 25 april 2018 met deze aanpak ingestemd. Op basis daarvan is de afgelopen weken gewerkt aan het uitwerken van de belangrijke vraagstukken rondom het beheer.
In de kern gaat dat over:

- de organisatie van het beheer,
- de kosten van het beheer en de verrekening ervan
- en het acceptatieproces als belangrijke tussenstap in de transitie van het ontwikkelen van een onderdeel van het DSO LV naar het in beheer nemen ervan.

Daarnaast is het voor het succesvol afspraken maken over beheer van belang gebleken dat er vertrouwen is dat het Rijk de afspraken uit het Financieel Akkoord na komt en blijft investeren in de ontwikkeling van het DSO-LV. Ook is vertrouwen nodig op de afspraak uit het Bestuursakkoord dat verdere uitbouw van DSO naar het gewenste eindbeeld de gezamenlijke ambitie blijft. In dat kader is gewerkt aan het maken van een factsheet voor het bestuur en management van bevoegde gezagen over wat het DSO eigenlijk is, wat bevoegde gezagen er in de praktijk aan hebben en wat het verschil is tussen het basisniveau dat op 1 januari 2021 operationeel is en het ambitieniveau uit het Bestuursakkoord.
Bij dat laatste is vastgesteld dat dit ambitieniveau (scenario 3) nog globaal op voorzieningenniveau beschreven is (samenwerkingsruimte, informatiehuizen bijv.) maar nog geladen moet worden met een betekenis-gevende beschrijving van wat de betreffende voorzieningen nu precies inhouden. Dat is ook nodig om een investeringsraming te maken die weer nodig is om bij volgende Voorjaarsnota's eventueel middelen beschikbaar te krijgen voor de uitbouw. Deze uitwerking moet de komende periode interbestuurlijk worden opgepakt en afgerond voor besluitvorming in het BO in het najaar mede ten behoeve van bespreking in het kabinet over dekking van doorgroei DSO-LV naar de eindambitie.

Tot slot hebben we de contouren van het proces met bijbehorende tijdlijn voor het in beheer nemen van ontwikkelde voorzieningen uitgewerkt. Dit vraagt de komende periode nog om verdieping in afstemming met de programmaorganisatie.

De drie kernthema's, de organisatie van het beheer, de kosten van tijdelijk beheer en het acceptatieproces, zijn uitgewerkt in een intensief proces, waarin leden van het OGB in verschillende duo's onder begeleiding van de verkenner gewerkt hebben aan een analyse van het betreffende vraagstuk en varianten voor oplossingen hebben uitgewerkt.

Deze zijn besproken en gewogen in het OGB en hebben uiteindelijk geleid tot gezamenlijk gedragen richtinggevende adviezen over deze onderwerpen die op 28 juni 2018 aan het BO worden gepresenteerd. Aan het BO wordt gevraagd tot richtinggevende keuzes te komen. Deze

kunnen na raadpleging van de achterbannen in september 2018 aan het BO worden voorgelegd voor definitieve besluitvorming. De adviezen van het OGB en de resultaten van de verkenning zijn opgenomen in de oplegger voor het BO van 28 juni 2018. De adviezen worden door de leden van het OGB als uitkomst van het constructieve samenwerkingsproces gezamenlijk aan het BO aangeboden.

Besluitvorming in het najaar van 2018 is een belangrijk moment in het proces rondom de invoering van de Omgevingswet, omdat dan duidelijkheid ontstaat over de transitiefase van bouwen naar beheren en gebruiken van het DSO-LV. Aan een periode van onzekerheid en mogelijk tanend vertrouwen of het lukt om DSO-LV financieel rond te krijgen en de afgesproken ambities overeind te houden, komt zo hopelijk dit najaar een eind. Vanaf dan kunnen we met hernieuwd gevoel van vertrouwen en inzet gezamenlijk verder werken aan de realisatie van de invoering van de Omgevingswet.

Deze concept rapportage bevat de weerslag van het werk van de verkenner. In deel A wordt het vraagstuk van de organisatie van het beheer behandeld, in deel B de kosten van het beheer en de verrekening ervan en in deel C het acceptatieproces. In Bijlage 3 hebben we de aanpak van het proces als verantwoording beschreven.

Deze concept versie kan gebruikt worden bij de voorbereiding in eigen kring van het Bestuurlijk overleg op 28 juni 2018. Dit concept wordt na het BO van 28 juni aangevuld met de uitkomsten van dat overleg tot de definitieve rapportage.
Met het uitbrengen van de definitieve rapportage begin juli 2018 wordt fase 2 van de verkenning afgerond. De voorbereiding op de inrichting van beheer kan daarna beginnen als het BO daar op 28 juni mandaat voor geeft.

A. Organisatie van beheer

In dit deel, dat gaat over de best bruikbare oplossing voor het vraagstuk van de organisatie van het beheer van DSO-LV, komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De opdracht en het beoogde resultaat
2. De complexiteit van de context voor beheer
3. Een beschrijving van wat beheer is en wat de bijbehorende taken zijn
4. De uitgangspunten voor de keuzes van het beheermodel
5. De vier varianten voor de besturing en organisatie van beheer
6. Besluitvorming in stappen en het afwegingskader voor de keus tussen de varianten
7. Tot slot

Deze onderwerpen zien op de organisatie van het beheer van DSO-LV, basisniveau. Aan het uitwerken van het vraagstuk van het beheer van het Informatiepunt wordt nog gewerkt.

1. Opdracht en beoogd resultaat

Opdracht:

- Werk scenario's uit voor de organisatie van het beheer van DSO-LV.
- Maak daarbij onderscheid tussen het strategisch, tactisch en operationeel beheer van DSO-LV, afzonderlijk en in samenhang.
- Stel afwegingskader op, met onderscheidende kenmerken en consequenties, om keuzeproces over scenario's te faciliteren.
- Indien van toepassing, breng fasering in beheerstaken en organisatie voor periode tot gereedkomen DSO-LV, de periode tot inwerkingtreding van de wet en voor daarna.

Proces:

Bespreking van opties en richtinggevende keuze, via OGB-sessies 28 mei, 11 juni en 20 juni 2018, in BO 28 juni 2018 over de voorkeursvariant voor beheer voorbereid door het afgesproken OGB-duo.

2. Complexiteit van de context voor beheer

DSO-LV moet straks functioneren voor meer dan 400 bevoegde gezagen en vele duizenden belanghebbenden en gebruikers. De bevoegde gezagen worden voor de uitvoering van hun publieke taak afhankelijk van de bedrijfszekerheid, stabiliteit en toegankelijkheid van de Landelijke voorziening en gebruikers moeten erop kunnen rekenen dat de informatie die opgenomen is actueel, juist en compleet is. Daarmee is het belang van een goed werkend DSO-LV meteen duidelijk. Het maakt dat hoge eisen worden gesteld aan de technisch functionele aspecten en de kwaliteit van het beheer van DSO-LV. Het feit dat DSO-LV bestaat uit tenminste 5 losse componenten die gezamenlijk moeten kunnen functioneren, wat de verantwoordelijkheid is van de resp. beheerorganisatie(s) op operationeel niveau, maar ook in zijn samenhang met leveranciers van informatie en gebruikers als stelsel ongestoord moet functioneren vergroot de complexiteit. Ten derde zorgt het feit dat het DSO een schakel wordt in een grotere keten van informatievoorziening in het ruimtelijk domein een extra complexiteit vanwege de afhankelijkheden die er zijn met andere landelijke informatiebronnen (LVVB bijv.) Ten slotte is de besturing complex vanwege de combinatie van de ministeriële

verantwoordelijkheid voor het stelsel enerzijds en de interbestuurlijke (financiële) zeggenschap anderzijds. Deze laatste complexiteit komt uitgebreid aan de orde in deze notitie.

3. Wat is beheer en wat zijn de taken?

In onze verkenning naar het beheervraagstuk hebben we het rapport van de werkgroep governance permanent beheer onder leiding van de heer R. Hoek als vertrekpunt genomen. Dat rapport gaf veel houvast door de gevolgde redeneerlijn en uitwerking op basis van het voor beheer van IT veelal gebruikte negenvlaksmodel. Dit stelde ons in staat de volgende stap in het denkproces naar de best passende vorm voor het beheer van DSO-LV te zetten. Daarbij hebben we gepoogd de commentaren die op het advies van de werkgroep gegeven zijn, de veranderde context en de verbeterpunten die wij zelf zagen mee te nemen.

De belangrijkste wijziging ten opzichte van het advies van de werkgroep bestaat eruit dat wij de knip ten aanzien van de interbestuurlijke besturing van het opdrachtgeverschap van DSO-LV hoger leggen dan de werkgroep doet, door kaderstelling uit het strategisch beheer te halen en als principe te kiezen dat kaderstelling -in lijn met het Bestuursakkoord- altijd interbestuurlijk gebeurt. Daarbij blijft het eigenaarschap van DSO-LV behoren tot de stelstelverantwoordelijkheid van de Minister.

De knip zo leggen maakt het mogelijk ook voor wat betreft het strategisch beheer de keuze te maken tussen samen interbestuurlijk doen of een van de betrokken overheidspartijen vragen dat mede namens de andere overheden te doen. Daarmee wordt ook een onderscheid mogelijk gemaakt tussen eigenaarschap en opdrachtgeverschap in de uitoefening van de beheertaak. Deze knip leidt tot een nadere ordening in onze aanpak, die toegesneden is op de situatie van DSO-LV, rekening houdend met de hiervoor geschetste complexiteit, die maakt dat deze casus moeilijk vergelijkbaar is met andere situaties waarin sprake is van gezamenlijk beheer van voorzieningen door verschillende overheidspartijen. Overigens spelen er rond beheer meer vraagstukken dan meegenomen in de verkenning, zoals aanpassing en dus ook beheer van de voorzieningen bij bevoegd gezagen en het beheer van wet- en regelgeving waaronder het toepasbaar maken van regels via bijvoorbeeld een serviceorganisatie. Dit advies richt zich primair op DSO-LV.
De ordening voor DSO-LV die wij in dit advies gebruiken ziet er als volgt uit:

A. Interbestuurlijke kaderstelling op beheer
Taken vanaf nu zijn:

- Bepalen van de strategie en vaststellen van de condities voor het tactisch en operationeel beheer,
- Beslissen over de inrichting en governance van het tactisch beheer,
- Beslissen over de gewenste kwaliteit en omvang van de budgetten en betaling voor het tactisch en operationeel beheer.

B. Strategisch beheer = uitvoeren en managen van de beheeropgaaf
Taken vanaf nu:

- Opdracht verlenen en aansturen van het tactisch beheer
- Onderhouden van contacten met medeoverheden over de uitvoering en verantwoording afleggen over (kwaliteit en kosten van) het beheer
- Pm.

C. Tactisch beheer = managen op de uitvoering

Taken in de verschillende fasen:

1. Vanaf inwerkingtreding wet (2021- en verder):
    - Organiseren functioneren DSO-LV als eigen stelsel van voorzieningen
    - Organiseren netwerk van DSO-gebruikers, primair bevoegde gezagen
        - Stimuleren gebruik
        - Organiseren vraagarticulatie gebruikers, vertalen vraag gebruikers naar aanbod operationele beheerders
    - Organiseren functioneren DSO-LV in de keten
        - Managen van de afhankelijkheden van andere landelijke voorzieningen
    - Opdracht geven en aansturen operationeel beheer
        - Aanbesteden, opdracht geven, aansturen en bewaken kosten operationeel beheer
        - Toe zien op adequate gebruikersondersteuning door operationeel beheer.
    - Adviseren strategisch beheerder
    - Pm

2. Periode tot gereedkomen DSO-LV (nu tot medio 2019) en tot aan inwerkingtreding wet 1 januari 2021:
    - Zo snel mogelijk als onderdelen DSO-LV gereedkomen en na acceptatie ervan deze toegankelijk maken voor bevoegde gezagen als gebruikers en het publiek.
    - Al die activiteiten die nodig zijn om DSO-LV in samenhang te laten functioneren, de bevoegd gezagen voor te bereiden op aansluiting op DSO-LV c.q. hen DSO-LV al te laten gebruiken.
    - Vanuit beheerverantwoordelijkheid gesprekspartner voor programmaorganisatie op gereedkomen voorzieningen DSO-LV voor gebruik
        - bewaken samenhang onderdelen DSO-LV en functioneren van het geheel,
        - bewaken samenhang DSO-LV en bestaande voorzieningen bevoegde gezagen,
        - toezien op werking koppelvlakken en aansluiting bevoegde gezagen,
        - toezien op beleggen verantwoordelijkheid en treffen voorbereidingen voor inrichten gebruikersondersteuning bevoegde gezagen.
    - Aanjagen van het gebruik van DSO-LV door bevoegde gezagen en hen daarbij ondersteunen.
    - Organiseren en mogelijk ook uitvoeren acceptatie- en overdrachtsproces,
    - Na gereedkomen onderdelen deze in tijdelijk beheer geven via opdrachtverlening aan operationele beheerpartijen
    - Bewaken kosten operationeel beheer.

D. Operationeel beheer = doen van de uitvoering

Taken:

- In stand houden, onderhouden en exploiteren van –delen van- DSO-LV met bijbehorende ondersteunende dienstverlening aan bevoegde gezagen als gebruikers. Kan deels worden uitbesteed aan private partijen.

4 . Wat zijn de kaders en uitgangspunten voor keuzen beheermodel?

Over beheer van DSO-LV zijn in eerdere stukken verschillende kaders opgenomen; deze hebben wij in de verkenning ook gehanteerd. Deze zijn:

- Bestuursakkoord (BA) en Financieel akkoord (FA), waarbij wij er vanuit gaan dat in het FA met het begrip uitvoeringskosten (structurele kosten) de kosten van strategisch, tactisch en operationeel beheer worden bedoeld en dat de methodiek van betaling en vaststelling hoogte van de bedragen nog punt van gesprek is (zie voetnoot 4 FA).
- Minister van BZK is en blijft stelselverantwoordelijke en daarmee bestuurlijk eindverantwoordelijke voor DSO-LV.
- Een goed functionerend DSO-LV is een gezamenlijk belang van alle overheden als gebruikers.
- Basisniveau DSO-LV is per 1 januari 2021 voor 400 bevoegde gezagen volledig operationeel. Zo veel mogelijk daarvoor al live en gereed voor gebruik.

Interbestuurlijke kaderstelling als basis

Wij voegen aan deze al vastgelegde kaders een belangrijk uitgangspunt toe, namelijk dat interbestuurlijke kaderstelling op het opdrachtgeverschap op beheer in alle modellen en varianten een verantwoordelijkheid van de overheidspartijen gezamenlijk is, gezien de afspraak dat elk van de partijen meebetaalt aan de kosten van de uitvoering. De afspraken die de betrokken overheden ter uitvoering van deze interbestuurlijke verantwoordelijkheid met elkaar maken, worden vastgelegd in een Beheerakkoord (publiekrechtelijke variant) of Beheerovereenkomst (privaatrechtelijke variant).
In bedoeld document wordt een relatie gelegd met de Invoeringswet en worden afspraken voor vier jaar, met een jaarlijkse evaluatie voor mogelijke bijstelling, gemaakt over:

- de inhoud van de beheertaak, de eisen die worden gesteld aan een adequate uitvoering ervan en het daarbij behorende mandaat,
- het aanwijzen van de tactische beheerorganisatie, in elk geval bij de start en mogelijk ook bij voorgenomen wisseling,
- de instrumenten waarmee op het realiseren van de doelstelling van de wet kan worden gestuurd,
- de financiën en de route van betaling,
- de rechten en plichten van partijen,
- de inrichting van de samenwerking met het oog op een optimale werking van DSO-LV, incl. de borging dat en de wijze waarop bevoegde gezagen als gebruikers betrokken worden,
- spelregels voor overleg en besluitvorming, incl. de zeggenschapsverhouding, de onderwerpen waarover voorafgaande overeenstemming nodig is en de geschillenregeling bij het uitblijven ervan,
- de frequentie en wijze van verantwoording,
- de duur van de afspraak, de evaluatie en de condities voor verlenging of opzegging. (Voor een eerste inventarisatie zie bijlage 1).

Interbestuurlijke kaderstelling invullen en dat vastleggen in een Beheerakkoord gaat dus in alle in paragraaf 5 uitgewerkte varianten vooraf aan het uitvoeren van de beheeropgaaf zelf.

5. Vier basisscenario’s voor de organisatie van het strategisch en tactisch beheer.

Voor het strategisch beheer en het tactisch beheer zijn verschillende modellen mogelijk; deze worden hierna aan de hand van vier basisscenario’s uitgewerkt.

Bij het beschrijven van de basisscenario's besteden we telkens aandacht aan de volgende kenmerken: de verantwoordelijkheidsverdeling, de risicoverdeling en de vormgeving.
Bij de consequenties beoordelen en beschrijven we de gevolgen van het betreffende scenario voor zover relevant op de onderdelen zeggenschap, methodiek van betalen, fiscale aspecten en aanbestedingsregels. We gaan hierbij uit van de basisscenario's in hun ultieme vorm en laten tussenvarianten voor nu buiten beschouwing. Dat geldt ook voor de (in onze ogen theoretische) variant waarin meer organisaties met het tactisch beheer worden belast, omdat daarmee de eenduidige sturing op het operationeel beheer verloren gaat.
Bij alle scenario's is van belang dat de Invoeringswet de keuze die interbestuurlijk wordt gemaakt mogelijk maakt; dat is een bijzonder punt van aandacht in het wetgevingstraject.

De vier basisscenario's
Er zijn voor het strategisch beheer twee basiskeuzen:

- de overheden doen het strategisch beheer samen of
- 1 overheidspartij die namens allen het strategisch beheer op zich neemt.

Terzijde: onder het begrip 'overheidspartij vatten we ook de koepels van overheden (VNG, IPO, UvW), terwijl deze in juridische zin niet als overheidspartij zijn te kwalificeren.

Voor tactisch beheer zijn er ook twee basiskeuzen:

- aanwijzen bestaande organisatie of
- oprichten van nieuwe organisatie.

De vraag bij welke bestaande organisatie het tactisch beheer ondergebracht zou kunnen worden, komt aan de orde wanneer voor die variant wordt gekozen.

In onderstaande visualisatie zijn deze basiskeuzes samengebracht.

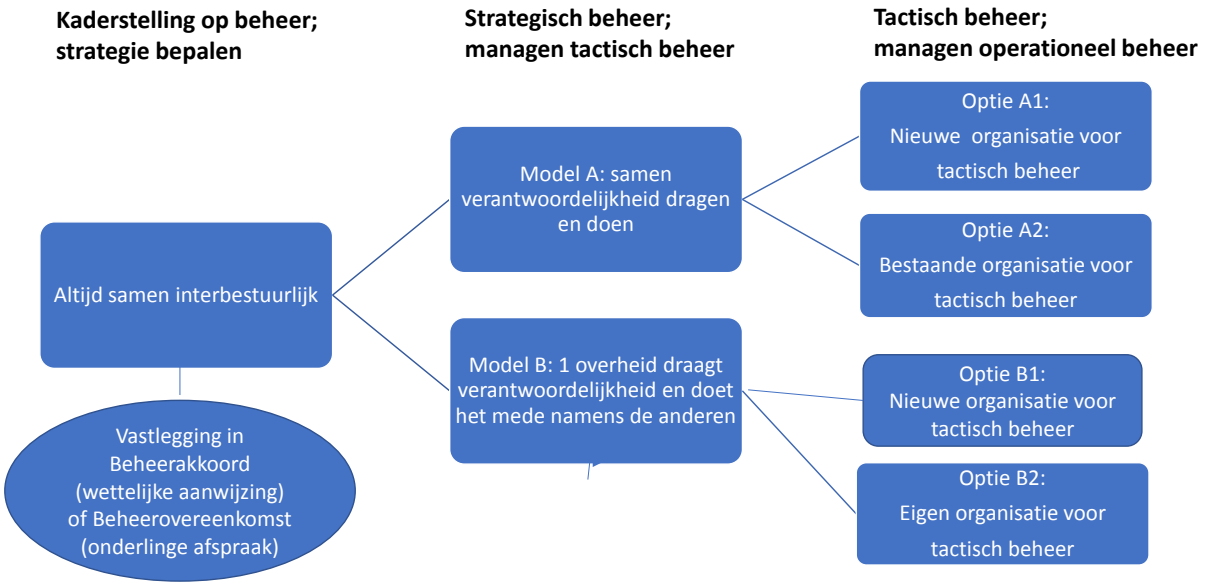

De keuzes voor de partijen die belast worden met het operationeel beheer staan los van deze varianten voor het strategisch en tactisch beheer. Deze partijen worden door de tactische beheerpartij gekozen, rekening houdend met de wettelijke aanwijzingen die mogelijk voor

sommige beheerpartijen al gelden. Hierover zullen voorafgaand aan hun beslissing goede afspraken moeten worden maken met alle betrokken overheden, die vastgelegd worden in een Beheerovereenkomst of Beheerakkoord.

We schetsen voor elk van de modellen de kenmerken en consequenties hierna kort.

5.1 Allereerst de hoofdkeuzen strategisch beheer

Model A: Samen verantwoordelijkheid dragen
In dit model nemen de vier overheden gezamenlijk de verantwoordelijkheid op zich voor het strategisch beheer en dragen zij samen de daaraan verbonden (financiële) risico's.

De uitvoering van het strategisch beheer gebeurt door een hiervoor in te stellen en nader juridisch vorm te geven interbestuurlijk gremium dat stuurt op het tactisch beheer en de organisatie die belast wordt met het tactisch beheer. De intensiteit van de besturing hangt af van de variant die voor het uitvoeren van het tactisch beheer gekozen wordt.

Kenmerken:
- Interbestuurlijke samenwerking wordt in dit model als norm doorgetrokken in samen uitvoeren van het strategisch beheer.
- Dit model gaat uit van gezamenlijk eigenaarschap = zeggenschap en besturing van het tactisch beheer van DSO-LV en afstemming met de rest van het stelsel. In alle door eerdere rapporten voorgestelde governancemodellen tot nu toe lijkt dit model van besturing impliciet of expliciet als uitgangspunt genomen te zijn.
- De mate van betrokkenheid van de vier overheden bij de organisatie die het tactisch beheer uitvoert varieert naar gelang de keus of hiermee een nieuwe of een bestaande organisatie belast wordt en hoe de besturing juridisch wordt vormgegeven.

De consequenties beoordelen we als volgt:
- De trits belang, betaling en zeggenschap is hier lineair vertaald.
- Gedeeld en gevoeld eigenaarschap voor het organiseren en aansturen van het tactisch beheer; de verbinding tussen DSO-LV en bevoegd gezagen is gemakkelijk te organiseren.
- Iedereen loopt vanuit dat gedeeld eigenaarschap risico's en accepteert dus onzekerheden over het tactisch (en ook voor operationeel) beheer. Deze worden gedeeld, maar zullen door partijen willen worden begrensd naar de mate van hun aandeel in de betaling en de maximum afgesproken bedragen in FA. Voor situaties daarboven en daarbuiten zijn nadere afspraken over het te hanteren besluitvormingsmodel nodig.
- Complexe besturing door meer partijen van bedrijfsvoerings- en beheervraagstuk.
- Door verschil in belang is wijze van besluitvorming lastig te regelen: consensusmodel zal voor vraagstukken met financiële risico's door VNG en Rijk naar verwachting niet aantrekkelijk zijn en tegelijkertijd is zeggenschap naar rato van belang ook lastig, zelfs bij gekwalificeerde meerderheid om 'alleen-macht' van VNG te voorkomen. Dat zal leiden tot een complex (gedifferentieerd en gekwalificeerd) besluitvormingsmodel.
- Geen eenvoudig en voor de hand liggend juridisch vehikel beschikbaar voor aangaan van gezamenlijke interbestuurlijke verantwoordelijkheid en aangaan van verplichtingen dwars door 'Huis van Thorbecke' heen[1].

[1] In 2017 hebben BZK en VNG samen een verkennend onderzoekje gedaan naar de mogelijkheid van een nieuwe juridisch samenwerkingsvehikel voor gezamenlijke uitvoeringsvraagstukken. Die verkenning heeft niets opgeleverd.

- Rol en positie van besturing vanuit het strategisch beheer naar het tactisch beheer hangt af van juridische rechtsvorm, publiekrechtelijk of privaatrechtelijk: bijv. OGB-beraad, stuurgroep, RvT, RvC of RvB model.
- Mogelijk lastig professionele ruimte te verschaffen aan tactisch beheerder en afstand te bewaren: risico voor bestuurders van ingezogen worden in operatie. Daardoor professionele en zakelijke beheer mogelijk belemmerd.

Model B: 1 overheid voert uit en neemt verantwoordelijkheid namens allen
Dit model gaat uit van 1 overheidspartij die namens de anderen het strategisch beheer op zich neemt, binnen de afgesproken kaders die vastgelegd zijn in een Beheerakkoord of Beheerovereenkomst. In deze variant is dus één van de vier overheden mede namens de andere overheden belast met dat strategisch beheer: d.w.z. beslissingsbevoegd voor het organiseren van en sturen op het tactisch beheer. De andere overheden geven hiervoor gezamenlijk een opdracht in mandaat aan de vierde overheidspartij, of het wordt via een wettelijke aanwijzing geregeld. Overigens; wanneer BZK als zodanig wordt aangewezen zijn beide instrumenten niet nodig want zit het al besloten in haar stelselverantwoordelijkheid en bindt zij zich voor wat betreft de uitvoering door middel van het Beheerakkoord of de Beheerovereenkomst.
In de eerste sub variant gaan de vier overheden een contract (beheerovereenkomst) met elkaar aan en krijgt 1 overheid de opdracht en het mandaat om vanuit de strategische beheerverantwoordelijkheid als opdrachtgever namens de anderen op te treden naar de tactische beheerder.
In de andere sub variant wordt via een wettelijke regeling 1 overheid verantwoordelijk gemaakt voor de strategische beheertaak en daarmee het opdrachtgeverschap met mandaat naar de tactisch beheerder en wordt dit vastgelegd in het Beheerakkoord dat zij sluiten over de kaderstelling op het strategisch beheer.

Kenmerken
In dit model is een van de vier overheidspartijen mede namens de andere drie overheidspartijen belast met het uitvoeren van het strategisch beheer.

- Het is een eenvoudig model, waarin deze verantwoordelijkheid helder is toebedeeld aan 1 overheidspartij met eenduidige zeggenschap over het organiseren van en de sturing op het tactisch beheer. Voordeel is dat er niet geschoven kan worden met verantwoordelijkheden tussen overheden.
- Deze overheidspartij neemt de financiële verantwoordelijkheid voor het tactisch (en operationele) beheer op basis van een vooraf vastgelegd taakstellend budget en zal afspraken met de anderen moeten maken over het dragen van de risico's.
- Geen nieuw juridisch vehikel nodig in de zin van een nieuwe organisatie; daarmee ook eenvoudiger om eigen organisatie in te zetten en bestaande sturingslijnen van betreffende overheidspartij te hanteren.
- Professionele en zakelijke sturing op het tactisch beheer op afstand van beleid en politiek mogelijk.
- Financiële bijdragen kunnen desgewenst[2] technisch eenvoudig -via interbestuurlijke afspraak- uit fondsen voor gemeenten en provincies worden geput in geval van aanwijzing van een Rijkspartij als strategische beheerpartij. Voor waterschappen zijn aanvullende afspraken nodig, voor andere rijkspartijen/gebruikers dan de strategisch beheerpartij via de rijksbegrotingssystematiek te regelen.
- In geval een andere overheidspartij of namens hen een koepel verantwoordelijkheid neemt voor het strategisch beheer is uitname uit GF en PF niet mogelijk en gaat de route van bijdragen via facturering.

[2] Gemeenten en/of provincies kunnen ook in deze variant kiezen voor de route van facturering

De consequenties beoordelen we als volgt:

- Onderlinge samenwerking en onderling vertrouwen wordt niet op de proef gesteld maar ingeruild voor stevige afspraken en overdracht van de taak met bijbehorende zeggenschap aan die ene overheidspartij.
- Creëert dus noodzaak van concrete afspraken met andere overheden over hun belang bij goed werkend DSO-LV en de eisen die aan de uitvoerende partij worden gesteld, in de vorm van een Beheerovereenkomst of in de vorm van een Beheerakkoord, waarin ook wordt vastgelegd hoe andere overheden jaarlijks kunnen mee praten over de opdrachtuitvoering. De uitvoering gebeurt dus niet in volstrekt isolement door de opdrachtnemende overheidspartij, maar met betrokkenheid van de andere overheden.
- Een van de vier overheden oefent directe zeggenschap uit over het organiseren van en de sturing op het tactisch beheer op basis van vooraf vastgelegde kaders en budgetten. Mogelijk behoefte bijdrage financieel te securiseren. Betekent het doorbreken van trits belang, betaling, zeggenschap. Vooral betalen zonder directe zeggenschap is voor overheden lastig. De andere overheidspartijen zullen hun risico's deels of geheel als het ware op voorhand (bij contract of wet) willen afkopen. Heeft mogelijk effect van nieuwe onderhandelingen: risicoafdekking c.q. zekerheden kopen afruilen tegen geen zeggenschap.
- De praktische invulling van de verbinding tussen DSO-LV en bevoegd gezagen vice versa die volgt uit regelgeving moet door aanvullende afspraken worden geborgd, bijvoorbeeld via contracten met de uitvoeringsorganisaties van de koepels.
- Het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid voor instandhouding DSO-LV hangt af van inhoud gemaakte afspraken en onderlinge samenwerking; risico van handen er vanaf trekken.

5.2 keuzemogelijkheden en modellen voor tactisch beheer

De keuze voor het doen van het tactisch beheer bestaat uit 2 hoofdkeuzen: een nieuwe organisatie oprichten of een bestaande organisatie van een van de vier overheden aanwijzen die als uitvoerder van het tactisch beheer optreedt.
Deze keuze heeft een relatie met het te kiezen besturingsmodel voor het strategisch beheer. In de combinatie van de vormgeving van strategisch en tactisch beheer zijn er aldus vier basismodellen. Deze werken we hierna uit.

Optie A 1. Samen strategisch beheer doen en een nieuwe organisatie

Dit model laat zich als volgt visualiseren.

Optie A-1

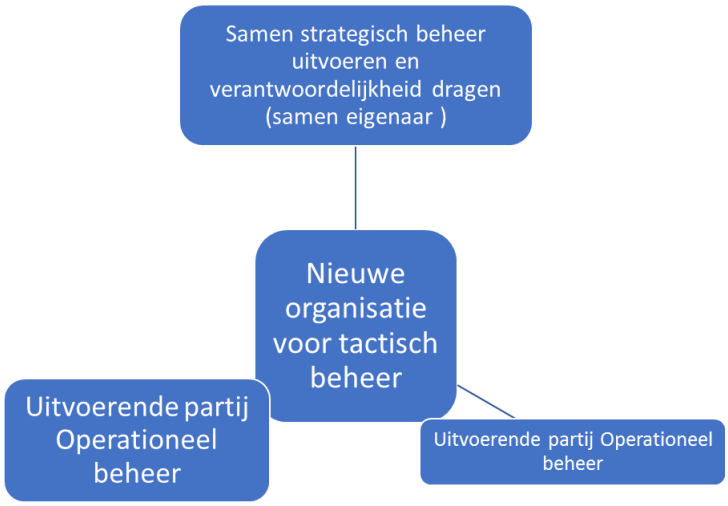

Kenmerken
In dit model zijn de vier overheidspartijen samen verantwoordelijk voor het strategisch beheer en daarmee de sturing op het tactisch beheer. Zij richten samen een nieuwe organisatie op die belast wordt met het tactisch beheer, dragen gezamenlijk de kosten ervan en houden deze organisatie in stand. Dit binnen de kaders die vastgelegd zijn in de Beheerovereenkomst of het Beheerakkoord.

Voor de nieuwe organisatie die belast wordt met het tactisch beheer moet een rechtsvorm met bijbehorende governance worden gekozen. Rechtspersoonlijkheid is nodig gezien het feit dat zij aan het economisch verkeer moet kunnen deelnemen, bijv. om te kunnen contracteren met de organisaties die het operationeel beheer uitvoeren. In het advies van de werkgroep Beheer is dit punt opgelost door de hostorganisatie daarvoor juridisch verantwoordelijk te maken. (Zie verderop). Vastlegging van afspraken omtrent de taak en governance van de nieuwe organisatie gebeurt in de statuten van de rechtspersoon. Vanuit deze rechtspersoon wordt het opdrachtgeverschap in de vorm van sturing en opdrachtverlening aan de organisaties die belast zijn met het operationeel beheer geregeld.

De consequenties beoordelen we als volgt:
Zoals hiervoor al betoogd ontbreekt naar ons oordeel voor samenwerkende overheden uit de verschillende delen van het Huis van Thorbecke op het terrein van gezamenlijk strategisch beheer een toepasselijk en praktisch juridisch samenwerkingsvehikel voor de uitvoering van taken. Niet voor niets zijn de adviezen van PROOF die in opdracht van het IPO een second opinion heeft uitgevoerd op het advies van de commissie Beheer DSO -met als conclusie dat het uitgewerkte model kan maar niet het enige bruikbare model is- en van Berenschot op dat punt niet eenduidig of eenvoudig.

Bovendien wordt in deze adviezen, anders dan in het advies van de adviesgroep governance permanent beheer DSO en Informatiepunt, de vormgeving van het strategisch beheer versus de vormgeving van het tactisch beheer niet altijd consequent onderscheiden. Dit onderscheid, evenals het afzonderen van de kaderstellende verantwoordelijkheid op interbestuurlijk niveau is van wezenlijk belang in het keuzeproces voor de beheeropgaaf.

Er is eigenlijk geen direct voor de hand liggend organisatie vehikel beschikbaar voor interbestuurlijke uitvoeringstaken. De in eerdere adviezen genoemde opties hebben alle problematische kanten:

- Een overheid NV of BV als rechtsvorm, waarin alle bevoegd gezagen of namens hen de koepels en het rijk participeren naar rato van belang. Als van de onderneming alle bevoegde gezagen aandeelhouder worden moet daarover op individueel niveau besloten worden. Dat levert een bureaucratisch en tijdrovend proces op met het risico op differentiatie tussen de verschillende (groepen) aandeelhouders. Een variant is dat de koepels aandeelhouder worden. Het gaat bij DSO-LV om het onder eindverantwoordelijkheid van de stelselverantwoordelijke Minister en dus met publieke waarborgen omkleed uitvoeren van een publieke taak, namelijk het met algemene middelen beheren en gratis beschikbaar stellen van een stelsel van landelijke voorzieningen waarvan verschillende overheidspartijen eigenaar zijn. Het gaat dus niet om een economische activiteit waarbij tegen betaling diensten worden verleend. De eisen van het Rijk voor deelneming in een overheidsonderneming zijn op dit punt streng en belemmerend. Omdat de overheidsNV direct kwalificeert als ondernemer speelt het vraagstuk van de Btw- en Vpb heffing; mogelijk kan een beroep worden gedaan op enige vrijstelling, maar of dat slaagt, hangt af van de beslissing van de betreffende inspecteurs. Een voordeel van een NV en BV is beperking van risico's door beperkte aansprakelijkheid. Dat voordeel is relatief in geval van het DSO, omdat een faillissement verstrekkende gevolgen heeft voor het functioneren van het stelsel en daarmee de taakuitvoering en dienstverlening van de bevoegde gezagen. In geval van een publieke faciliteit is dat eigenlijk geen optie.
- Een GR is voor beheer DSO gezien de aard van de taak niet een voor de hand liggende vorm. Het bestuur van de GR bestaat uit benoemde of gekozen bestuurders; dat kan op grond van de WGR niet top-ambtelijk worden ingevuld. De vraag is of dat passend is voor de sturen op een beheeropgaaf. Bovendien is een GR met uitvoerende taken, waaronder aanbestedingen doen, nauwelijks bestuurbaar wanneer 400 bevoegde gezagen daarin moeten deelnemen en leidt het tot enorme bestuurlijke drukte. Er zijn dan hulpconstructies nodig om het bestuurbaar te houden maar die zullen altijd de zeggenschap van de deelnemers beperken. Bovendien is deelname in een GR door rijkspartijen uitzonderlijk en ingewikkeld; dat vergt een zwaar besluitvormingstraject op Rijksniveau. Het biedt geen zekerheid op de financiering en het afdekken van risico's; de deelnemers zijn op grond van de WGR namelijk gehouden gezamenlijk tekorten aan te vullen.
- Een agentschap is onderdeel van een ministerie en kan dus niet als vorm voor gezamenlijke besturing worden gekozen.
- Een ZBO zou naar nieuwe inzichten een optie kunnen zijn. In een onderzoek naar herpositionering van de ZBO's wordt gepleit voor geschikt maken van een ZBO voor gemeenschappelijke uitvoering van taken op afstand van de minister[3].

- [3] Het onderzoek geeft ook een weg aan om dit te regelen voor bestaande en eventueel nieuwe ZBO's: "Indien een ZBO taken uitvoert voor meerdere departementen of meerdere overheden, dient één van de betrokken departementen of overheden op te treden als eigenaar. Deze eigenaar neemt de zorg voor de kwaliteit en continuïteit voor zijn rekening. Als het ZBO voor meer overheidslagen werkt en door het Rijk in het leven geroepen is, ligt het voor de hand om de eigenaarsrol te beleggen bij de minister, die deze rol in de praktijk bij mandaat zal opdragen aan de (eventueel plaatsvervangend) secretaris-generaal. In deze

- De overheden die de opdracht verstrekken aan de nieuwe organisatie kwalificeren als aanbestedende diensten. Op deze opdrachtverstrekking is derhalve de aanbestedingsregelgeving van toepassing. De vraag is of een beroep kan worden gedaan op een van de uitzonderingsgronden zodat de opdracht 1 op 1 kan worden verleend.

Een ZBO is volgens de kaderwet een bestuursorgaan van de centrale overheid dat (bij wet, AMvB of ministeriele regeling) met openbaar gezag is bekleed en niet hiërarchisch onder de minister valt. De vraag is nog wel of dit een taak is die is te kwalificeren als openbaar gezag (ingrijpt op rechten en plichten van burgers en bedrijven) en daarmee door een ZBO kan worden gedaan.

De door de werkgroep Beheer geadviseerde governancevorm is een serieuze poging om, in de bijna onmogelijkheid om het juridisch eenvoudig te regelen, een passende vorm te vinden voor het interbestuurlijk besturen van de beheeropgave. Dat leidt naar ons oordeel ook weer tot een aantal aandachtspunten en mogelijke bezwaren:

- Een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) als juridisch kader voor het gezamenlijk doen van het strategisch beheer en het sturen op het tactisch beheer is tamelijk licht voor de aard van de opdracht, de financiële omvang van het beheer en de risico's. Zeker voor het ketenbureau en de hostorganisatie om op te vertrouwen in geval van conflicten tussen overheidspartijen onderling.
- De hostorganisatie komt in een lastig parket: wel juridisch verantwoordelijk, maar niet inhoudelijk; dat lijkt een weinig aantrekkelijk perspectief voor een neutrale partij. Voor een belanghebbende partij zal de neiging om mee te sturen groot zijn.
- Directe betrokkenheid in dagelijkse professionele sturing van overheden door een sturingsmodel met een OGB van overheden dat als RvB dagelijks stuurt en daardoor wellicht te dicht op de ketenmanager zit. De ketenmanager kan gemangeld worden door ketenbestuur en de Host. Er is geen escalatieniveau voor conflicten, anders dan de SOK.
- Voor het ketenbureau (manager) is er geen of weinig handelingsvrijheid en bevoegdheid en daardoor zal het hen ontbreken van slagkracht.

Een niet nader onderzocht model is de stichting. Deze vorm wordt regelmatig toegepast voor samenwerking tussen overheden en maatschappelijke organisaties en lijkt voor samenwerking tussen Rijk en verenigingen van overheden (koepels) ook geschikt en eenvoudig in te stellen als rechtsvorm (juridische jas) voor een professionele tactische beheerorganisatie op afstand. De stichting wordt geïnstrueerd door statuten en strategisch aangestuurd door een gebundelde taakopdracht van de vier overheden vanuit het strategisch beheerniveau, met een jaarlijkse budget- en verantwoordingsplicht en intern gecontroleerd door een kleine RvT namens de vier overheden. Dit is een heldere en elegante vorm waarin overheden sturen buiten de interne governance van de stichting in de vorm van een opdracht (jaarplan) en budget). Er zijn veel voorbeelden van rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT) die de vorm van een stichting hebben, voor een uitvoerende taak op alle beleidsterreinen. Bijvoorbeeld Logius. Het beleid van het Rijk t.a.v. een oprichting van een stichting voor een publieke taak is echter: nee,

---

rol doen de risico's van belangentegenstellingen tussen de diverse overheden waarvoor taken worden uitgevoerd, zich minder gevoelen. Eventueel kan de betrokkenheid van andere opdrachtgevers (andere departementen of andere overheden) vormgegeven worden in aparte overleggremia, waarin de eigenaar wordt ondersteund in zijn rol. Het feit dat het ZBO voor meerdere departementen of overheden werkt, uit zich in meerdere opdrachtgevers, die hun opdrachten na overleg met het ZBO vastleggen in opdrachtgeversbrieven of andere documenten. Het is de taak van het ZBO en van de eigenaar om daarbij te bewaken dat de optelsom van opdrachten uitvoerbaar is."[3]

tenzij[4]. Het Rijk huldigt de beleidsopvatting dat voor een publieke taak een publieke voorziening moet worden getroffen. Vanuit het rijksbeleid zal deze vorm dan ook niet gemakkelijk zijn in te stellen.

Model A-2: Samen strategisch beheer doen en een opdracht aan een bestaande organisatie

Dit model laat zich als volgt visualiseren.

Optie A-2

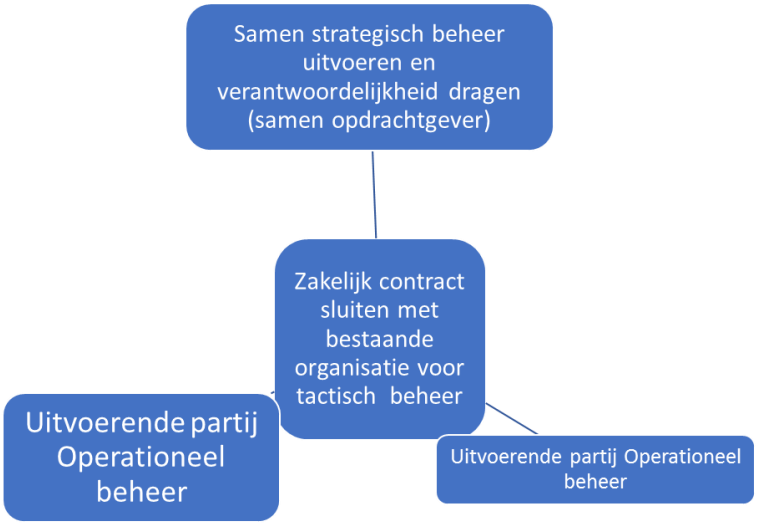

Kenmerken
In dit model voert een bestaande organisatie (van een van de overheidspartijen) in gezamenlijke opdracht van de vier overheden de tactische beheertaak uit. In dit model worden ook nadere afspraken gemaakt tussen de vier overheden die verantwoordelijk zijn voor het strategisch beheer over de te verstrekken opdracht, het mandaat en onderlinge verantwoordelijkheidsverdeling voor de opdrachtverlening tussen de vier overheden samen en de tactische beheerder.

De consequenties beoordelen we als volgt:
~~D~~de sturing op de bestaande organisatie die verantwoordelijk wordt voor het tactisch beheer geschiedt door de overheden samen in de vorm van een zakelijke opdracht en een toedeling van een budget. Voor de overheidspartij die eigenaar is van de bestaande organisatie zijn er twee rollen: eigenaar en opdrachtgever. Die rollen moeten worden gescheiden. Dit model staat of valt met de mate waarin de vier overheden het vertrouwen hebben dat deze organisatie de taak dedicated uitvoert en er geen conflicterende sturingslijnen zijn door de eigenaar van de organisatie. Dit model kan in de praktijk op bezwaren stuiten, omdat veelal de eigenaars- c.q. hiërarchische lijn in de aansturing van de organisatie dominant is en daardoor er een belangenconflict kan ontstaan en de andere overheden zich niet goed bediend voelen. In het

[4] Beleidskader voor oprichting van stichtingen, ministerie van Financiën, 2007.

eerder genoemde onderzoek stelt ABD topconsult de hiervoor beschreven oplossingen voor dit probleem voor in het geval een ZBO wordt aangewezen.

In de praktijk kan de behoefte ontstaan dat 1 overheid wordt aangewezen als penvoerder en coördinerend opdrachtgever, ondersteund (door de eigen organisatie), voor het voeren van professionele contractmanagement naar de tactische beheerder en de coördinatie naar de andere overheden. In die situatie worden nadere afspraken gemaakt over de vraag bij welke beslissingen de overheid die belast is met de coördinatie de andere overheden tussentijds betrekt en op welke wijze: consulteren, overleggen, of overeenstemming bereiken.

Er zijn al wel voorbeelden dat rijksuitvoeringsorganisaties in opdracht van en betaald door andere overheden taken uitvoeren (bijvoorbeeld de SVB die voor gemeenten de PGB uitvoert).

Ook in deze variant spelen de twee bij de vorige variant gesignaleerde vraagpunten: de Btw-heffing en de aanbestedingsvraag.

Model B-1: 1 overheid namens allen en nieuwe organisatie

Dit model laat zich als volgt visualiseren.

Optie B-1

Kenmerken
In dit model belegt de overheidspartij die verantwoordelijk wordt voor de uitvoering van het strategisch beheer en daarmee voor de sturing op het tactisch beheer deze taak bij een nieuw op te richten organisatie. Voor de nieuwe organisatie die belast wordt met het tactisch beheer moet een rechtsvorm met bijbehorende governance worden gekozen. Rechtspersoonlijkheid is nodig gezien het feit dat zij aan het economisch verkeer moet kunnen deelnemen, bijv. om te kunnen contracteren met de organisaties die het operationeel beheer uitvoeren.

Vastlegging van afspraken omtrent de taak en governance van de nieuwe organisatie gebeurt in de statuten van de rechtspersoon. Vanuit deze rechtspersoon wordt het opdrachtgeverschap in de vorm van sturing en opdrachtverlening aan de organisaties die belast zijn met het operationeel beheer geregeld.

De consequenties beoordelen we als volgt:
Dit is het meest theoretische model. De kans lijkt niet groot dat de overheid die wordt aangewezen een nieuwe organisatie gaat oprichten. De kans is veel groter dat er een bestaande organisatie wordt aangewezen die geschikt is voor deze taak. Voor de tactische sturing is dit niet het meest kostenefficiënte model omdat er een nieuwe organisatie opgericht moet worden. Daar komt bij dat het personeel dat nodig is voor een adequate taakuitvoering schaars is en moeilijk te vinden zal zijn.

Het leidt bovendien tot meer complexiteit in de aansturing vanuit het strategisch beheer; daarvoor moeten aparte voorzieningen getroffen worden. In dit model zal maximaal geïnvesteerd moeten worden in heldere afspraken in een Beheerovereenkomst of Beheerakkoord tussen de vier overheden over het eisenpakket dat de andere overheden stellen aan het tactisch beheer en over zekerheden over goede behartiging van de belangen van de overige overheden, zowel aan de voorkant en onderweg in:

- Borgen van gebruikersbetrokkenheid, input en samenwerking voor het goed laten werken van het gehele DSO, bijvoorbeeld via een Programma- of Gebruikersraad,
- Samenwerking/afspraken met organisaties die collectief het gebruik en samenwerking binnen de verschillende overheidskolommen managen, zoals VNG/VNG-realisatie, Unie/Waterschapshuis, IPO/Bij12, waarbij de vormgeving hiervan voor de gebruikers aan Rijkszijde nog bijzonder punt van aandacht is.
- Regelen van de financiële bijdragen van de andere overheidspartijen in de kosten van het tactische en het operationele beheer. De andere overheden zullen hun bijdragen gefixeerd willen zien nu ze zelf niet mee sturen.

Model B-2: 1 overheid namens allen en bestaande organisatie

Dit model laat zich als volgt visualiseren.

Optie B 2

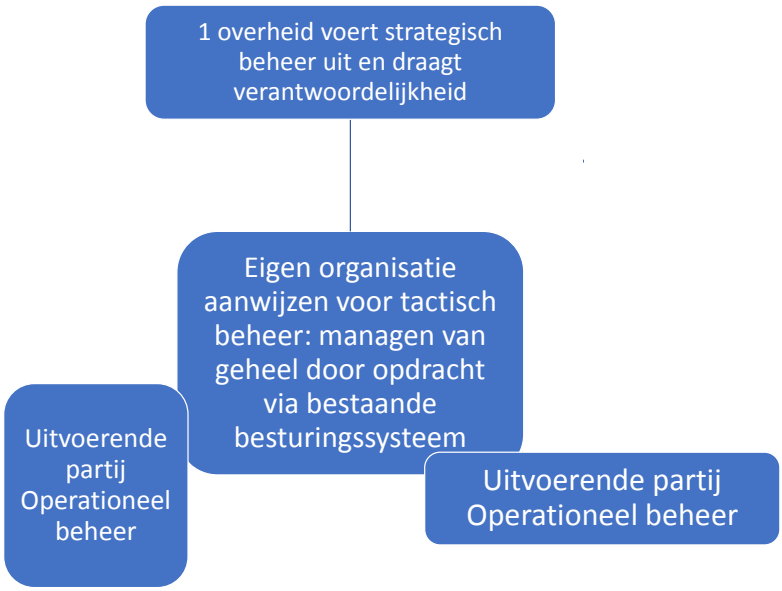

Kenmerken
In dit model belegt de overheidspartij die verantwoordelijk wordt voor de aansturing van het tactisch beheer deze taak binnen de eigen organisatie en hiërarchie en stuurt er volgens op langs de geldende sturingslijnen; bij het Rijk via een departementale directie, ZBO of Agentschap, bij de andere overheden binnen de verenigingsstructuur van de betreffende koepel.

De consequenties beoordelen we als volgt:
Dit is het meest kostenefficiënte en eenvoudige model vanuit zakelijke sturing gezien, maar het lastigst vanuit het gevoel van gemeenschappelijkheid en vertrouwen. Zeker in dit model zal maximaal geïnvesteerd moeten worden in heldere afspraken in een Beheerovereenkomst of Beheerakkoord tussen de vier overheden over het eisenpakket dat de andere overheden stellen aan het tactisch beheer en over zekerheden over goede behartiging van de belangen van de overige overheden, zowel aan de voorkant en onderweg in:

- Borgen van gebruikersbetrokkenheid, input en samenwerking voor het goed laten werken van het gehele DSO, bijvoorbeeld via een Programma- of Gebruikersraad,
- Samenwerking/afspraken met organisaties die collectief het gebruik en samenwerking binnen de verschillende overheidskolom managen, zoals VNG/VNG-realisatie, Unie/Waterschapshuis, IPO/Bij12, waarbij de vormgeving hiervan voor de gebruikers aan Rijkszijde nog bijzonder punt van aandacht is.
- Regelen van de financiële bijdragen van de andere overheidspartijen in de kosten van het tactische en het operationele beheer. De andere overheden zullen hun bijdragen gefixeerd willen zien nu ze zelf niet mee sturen.

In dit model zijn er twee voor de hand liggende invullingen: Rijk (BZK voor het strategisch beheer met een eigen ZBO voor het tactisch beheer) of de grootste financiële belanghebbende: het collectief van gemeenten (VNG voor het strategisch beheer met een eigen organisatieonderdeel, VNG-realisatie, voor het tactisch beheer.)

5.3 Keuzes voor operationeel beheer

De keuze voor de operationeel beheerpartijen is vanuit zakelijk oogpunt en professionele ruimte een aangelegenheid van de tactische beheerder die handelt binnen de kaders die interbestuurlijk gesteld zijn. Het is evenwel nodig in het geval er een bestaande organisatie voor tactisch beheer wordt aangewezen en deze organisatie ook een deel van het operationeel beheer gaat doen aanvullende afspraken (zekerheden, voorzieningen) te maken om te voorkomen dat het belang van het DSO als geheel ondergeschikt wordt aan het “eigen” organisatiebelang. Aandachtspunt is ook de machtspositie die ontstaat in de keten voor de organisatie die met deze beide rollen wordt belast.

6. Afwegingskader en besluitvorming in stappen

Zoals hiervoor aangegeven liggen er in het keuzeproces over de permanente oplossing voor het beheervraagstuk achtereenvolgens 2 hoofdvragen en twee afgeleide vragen voor:

Hoofdvragen:

1. Samen strategisch beheer doen of dit opdragen aan één overheidspartij, mede namens de andere overheidspartijen.
2. Tactisch beheer beleggen bij een nieuwe organisatie of een bestaande organisatie.

Vervolgvragen:

3. Bij strategisch beheer de uitvoering over laten aan één overheidspartij, welke overheidspartij wil dat?
4. Bij tactisch beheer beleggen bij bestaande organisatie, welke organisatie kan dat?

6.1. Afwegingskader voor de keus tussen de varianten

Onderstaand werken we de criteria uit die samen het afwegingskader vormen voor de keus tussen de hoofdvarianten voor strategisch en tactisch beheer en de beantwoording van de vervolgvragen.

Organisatie strategisch beheer

Voor de keus omtrent de organisatie van het strategisch beheer stellen we de volgende set van criteria voor die we in onderstaand overzicht meteen scoren op de twee hoofdmodellen.

Strategisch beheer	Samen besturen	1 managet namens allen
Relatie (weinig) zeggenschap hebben – (veel) zekerheden krijgen in balans	Voor allen veel invloed en zeggenschap, tegenover accepteren gezamenlijke verantwoordelijkheid en bijbehorende onzekerheden en risico's. Gezien groot verschil in financieel belang is besluitvormingsmodel gebaseerd op consensus c.q. o.b.v. meerderheid lastig.	Voor opdrachtgevende overheden zekerheden via contract te regelen: minder directe zeggenschap en meer zekerheid. Afspraken over jaarlijkse opdrachtverstrekking en budget: na overleg en in consensus. Voor opdrachtnemende overheidspartij spiegelbeeldige situatie.
Professionele aansturing en slagvaardig, zakelijk management op tactisch beheer geborgd.	Is niet vanzelfsprekend; vraagt om nadere maatregelen (penvoerderschap bijv.).	Eenduidig opdrachtgeverschap en aansturing biedt inherent meer kansen op zakelijk en slagvaardig management.
Bestuurlijk commitment, betrokkenheid en invloed als gebruiker, ook over de uitbouw naar ambitieniveau BA, geborgd.	Is vanzelf aan de orde via gezamenlijke besturing.	Is goed mogelijk. Moet voor de opdrachtgevende overheden geregeld worden via de opdrachtverlening. Hangt van invulling contract en opdrachtnemende overheid af of invloed en betrokkenheid aan de voorkant en tussentijds goed is geborgd.
Kostenefficiënte oplossing.	Risico van voortdurend overleg en discussie en suboptimale oplossingen vanwege uiteenlopende belangen en keuzes.	Biedt inherent meer kansen en kan bevorderd worden via contractuele afspraken over maximum budget en de mogelijkheid om eenduidig en scherp sturen op de kosten van de te wijzen organisatie.

Uit deze scoretabel kunnen we het volgende afleiden.
Op elk van de criteria scoort het model van 1 overheid beter dan gezamenlijk besturen, behalve op het punt van betrokkenheid en invloed. Voor het strategisch beheer lijkt de keus voor 1 overheid dus meer kansen te bieden op professioneel sturen en zakelijk managen en kosten efficiëntie. Het model 1 overheidspartij doet het strategisch beheer mede namens de anderen is eenvoudiger vorm te geven dan in het model gezamenlijk doen. Keerzijde is dat er dan minder invloed is op het tactisch beheer, omdat je niet altijd samen aan tafel zit. Cruciaal is in dat model het vertrouwen in de overheidspartij die de opdracht krijgt en de vaardigheid

van deze organisatie dat vertrouwen te honoreren door de opdrachtgevende overheden invloed te geven op de beslissingen die voor hen van belang zijn.
De keuze van het model 1 overheid laat ook zien dat de overheden een van de uitgangspunten van de Omgevingswet (1 overheid vanuit burgerperspectief) opvolgen.

Wanneer gekozen wordt voor het model 1 overheidspartij mede namens de anderen is de vraag aan de orde welke overheidspartij daarvoor de meest gerede partij is. Hier zijn twee logische partijen in beeld:

- BZK als stelselverantwoordelijke
- Het collectief van gemeenten, via hun koepel VNG (als vereniging) als grootste belanghebbende betaler.

De keuze voor BZK past goed bij haar stelselverantwoordelijkheid voor de Omgevingswet, de fase waarin het programma en invoeringstraject zich op dit moment bevindt en wat er nog moet gebeuren richting 2021 voor wat betreft het realiseren van het basisniveau van DSO-LV. Het biedt daarmee tevens de kans om een stevige verbinding te maken tussen deze opgave en de uitbouw van DSO-LV naar het ambitieniveau uit het Bestuursakkoord. Het is een eenduidige, kostenbewuste en relatief eenvoudig en snel te realiseren oplossing, gezien ook de urgentie om beheer op te pakken en omdat het Rijk beschikt over organisaties die dit kunnen.
Het opent ten slotte de mogelijkheid desgewenst de constructie van de financiering via de fondsen voor gemeenten en waterschappen te volgen. Dat is een eenvoudige manier die ook rust en stabiliteit brengt omdat het een jaarlijks terugkerende discussie met leden van de koepels voorkomt over de hoogte van de betaling en daarmee het nut en de noodzaak van het DSO-LV.

De keuze voor het collectief van gemeenten in de vorm van de VNG is vanuit het aanmerkelijke belang dat zij heeft bij een goed functionerend DSO-LV ook goed te motiveren. Zij vertegenwoordigt 380 bevoegde gezagen die samen 70% van de beheerkosten betalen. Het benadrukt gevoelsmatig mogelijk ook meer de interbestuurlijke verantwoordelijkheid voor het beheer van DSO-LV omdat BZK niet alle verantwoordelijkheden krijgt. Het vereist wel aanpassing binnen de VNG-verenigingsstructuur, waarbij de andere overheidspartijen de zekerheid zullen willen hebben niet in hun belangen te kunnen worden geschaad door besluitvorming in de ALV van de vereniging. Inherent aan deze keus is verder dat facturering nodig is en dat levert uitvoeringskosten en mogelijk debiteurenrisico op in relatie tot inning van andere facturen door VNG (GGU en contributie) en is zeker in de eerste jaren kwetsbaar. Een belangrijk afwegingspunt is de vraag of de VNG beschikt over een organisatie die in staat is deze opdracht snel en adequaat op te pakken. Inmiddels lijkt duidelijk dat deze mogelijke rol een principiële afweging vraagt binnen de VNG waarvoor tijd nodig is.

Een optie is ook een onderscheid te maken tussen de partij die het strategisch beheer op de kortere termijn doet, stel vanaf begin 2019 tot eind 2022 omdat DSO-LV nog in ontwikkeling is en de komende jaren nog aanzienlijke investeringen door het Rijk zullen worden gedaan, en daarna via een evaluatie mogelijk een andere overheidspartij die rol overneemt omdat DSO-LV dan stabiel is en al een jaar werkt. Voor de hand liggend is dan dat BZK begint. In het derde jaar, 2021, kan een evaluatie plaats vinden met de mogelijkheid om de uitvoering van het strategisch en tactisch beheer (niet de stelselverantwoordelijkheid ervoor) na 4 jaar op een nader te bepalen wijze, rekening houdend met relevante wet- en regelgeving, o.a. op het terrein van aanbesteding, over te dragen aan het collectief van gemeenten, die de VNG vragen deze taak voor hen te doen. De financiering vanuit de fondsen (indien gekozen) moet dan vervangen worden door een facturatiestelsel en de andere overheidspartijen, inclusief het Rijk,

moeten dan met de VNG een overeenkomst van opdracht sluiten en mandaat geven voor de uitvoering.

Organisatie tactisch beheer

Voor de keus omtrent de organisatie van het tactisch beheer stellen we de volgende set van criteria voor die we in onderstaand overzicht meteen scoren op de twee in discussie zijnde modellen.

Organisatie tactisch beheer	Nieuwe organisatie	Bestaande organisatie
Professionaliteit en ervaring met complexe beheervraagstukken in netwerken en ketens.	Afwezig; daarmee risico van falen navenant.	Op voorhand vast te stellen of aan deze kwalificatie wordt voldaan; daarmee onderdeel keuzeproces.
Betrokken organisatie is op tijd geëquipeerd om de taak op een adequaat niveau uit te voeren.	Is een risico en hangt sterk af van de beschikbare voorbereidingstijd die kort zal zijn gezien de urgentie en het kunnen vinden van gekwalificeerd personeel dat schaars is.	Geen garantie, maar wel gecalculeerd risico van te maken.
Ingeval betrokken organisatie zowel tactisch als operationeel en/of strategisch beheer doet is deze in staat verantwoordelijkheden tussen vormen van beheer goed te scheiden.	Zal in de praktijk niet aan de orde zijn. Risico is dat de (coördinerend) operationele beheerders veel sterker zijn dan de nieuwe tactische beheersorganisatie.	Is te regelen, vraagt wel om nauwkeurige, harde afspraken over knip tussen rolinvulling eigenaar, opdrachtgever en/of opdrachtnemer.
Kostenefficiënte oplossing en beperken bestuurlijke drukte.	Niet op voorhand op te sturen: opstart- en invoeringskosten; geen eigen vermogen om tegenvallers op te vangen. Kans kostenefficiency wel reëel omdat dit vanaf het begin leidraad van handelen kan zijn bij de inrichting. Vergt wel extra bestuurlijke aandacht via governance i.v.m. opbouw organisatie.	Kostenefficiency kan contractueel geborgd worden met deze organisatie. Kan via offerteproces goed worden afgedwongen. Mogelijkheid van inzet eigen vermogen en behalen synergie tussen tactisch en operationeel beheer.

Uit deze scoretabel kunnen we het volgende afleiden. Voor tactisch beheer gebruik maken van een bestaande organisatie levert meer kans op succes op van een snelle implementatie met minder risico's. Het is een meer bedrijfszekere en kostenbewuste oplossing. Aanwezige expertise van medewerkers en ervaring met het managen van complexe netwerk- en ketenafhankelijkheden worden zo benut evenals ervaring met de aansturing van operationele beheerpartijen. In geval van kiezen van een bestaande organisatie is het van belang dat deze wanneer deze ook een rol vervult in het operationeel beheer, in staat is het tactisch beheer

vanuit het belang van het geheel uit te voeren, onder terzijdestelling van het eigen belang als operationele beheerorganisatie.

Wanneer gekozen wordt voor een bestaande organisatie is de vraag aan de orde welke dat in beginsel zouden kunnen zijn. Genoemd zijn Logius, RWS, Kadaster en VNG Realisatie. De keus uit de genoemde partijen zou hier gemaakt kunnen worden op basis van een nader uit te werken objectief selectieproces dat uitgevoerd wordt met betrokkenheid van alle overheidspartijen. De criteria die hiervoor genoemd zijn zouden hierbij meegegeven kunnen worden als toetsingskader. Overigens, VNG Realisatie lijkt de komende jaren nog niet in staat deze rol te kunnen vervullen. Met het oog op toekomst zou zij niettemin in het selectieproces meegenomen kunnen worden (nulmeting).

7. Tot slot

Er ontstaat steeds meer behoefte en urgentie om vanuit gebruik- en beheerperspectief te sturen c.q. sturing te ontvangen. Dat zal alleen maar toenemen. De huidige ontwikkelpartijen zijn voorlopig door het OGB beoogd om het tijdelijk operationeel beheer te doen van hun aandeel in DSO-LV.

Dat betekent dat het programma langzamerhand in een situatie komt van “manager” van beheervraagstukken. Navraag leert dat er nu door het programma al afspraken zijn gemaakt met de ontwikkelpartners voor beheer in de pre-productiefase. We begrijpen dat er dringend behoefte bestaat deze verantwoordlelijkheid z.s.m. over te dragen omdat:

- er in de afspraken al snel over de periode na 2018 wordt gesproken, en dat buiten het mandaat ligt van het programma;
- het onderdeel van (tijdelijk) beheerafspraken is, waar nu inhoudelijk op vooruit wordt gelopen;
- het programma middelen heeft voor pre-productie in 2018, maar voor gebruikersbeheer en functioneel beheer geen middelen en mankracht heeft.

De beslissing over zowel het tactisch beheer als het operationeel beheer is urgent om het ontwikkelproces van DSO-LV niet te vertragen c.q. te frustreren in termen van kwaliteitsverlies, onnodig hoge kosten en het weglekken van menskracht, kennis en energie. Vanuit BZK is daarom de uitdrukkelijke wens op tafel gelegd op 1 januari 2019 een tactische beheerorganisatie werkend te hebben.

Wanneer de principe keus voor de organisatie van het strategisch en tactisch beheer is gemaakt is het zaak toe te werken naar een start per 1 januari 2019 en vooruitlopend en z.s.m. een kwartiermakersteam beheer in te stellen, dat onder directe verantwoordelijkheid van het OGB belast wordt met het uitwerken, inrichten en inregelen van het gekozen beheerarrangement. Mogelijk kan deze functie gecombineerd worden met het managen van het acceptatieteam (zie hiervoor deel C).

B. Kosten van beheer

In dit deel van de rapportage komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De kosten van beheer
   - Raming van kosten van beheer
   - Afspraken met ontwikkelpartners
   - Nadere afspraken over dekking tot 2021
   - Kosten voor doorontwikkeling
2. Verrekening en dekking van kosten
3. Samenvattende conclusies

1. Inzicht kosten beheer en exploitatie

Om tot afspraken over beheer te komen is toegewerkt naar een gedeeld inzicht in de kosten van beheer en inzicht in de beschikbare middelen, zodat ook de vervolgvraag kan worden beantwoord wie en per wanneer de kosten voor (tijdelijk) beheer en exploitatie draagt.

Voor een goed begrip van de kosten is het nodig eenduidige definities te hanteren van de typen kosten en de fases en onderdelen waar ze betrekking op hebben. Tot nu werd uitgegaan van de volgende indeling:

- Kosten Pre-productie
- Kosten Tijdelijk beheer tot aan inwerkingtreding
- Kosten Permanent beheer basisniveau
- Kosten Permanent beheer scenario 3

We hebben aan het programma gevraagd om ramingen af te geven voor deze kosten. Dan blijkt dat het onderscheid, zoals hiervoor beschreven, in de praktijk moeilijk is te maken. In overleg met het programma komen we tot een andere indeling, namelijk de verschillende kostensoorten van beheer afgezet tegen de jaren:

1. Technisch en applicatiebeheer:
   - instandhouding van de informatiesystemen (apparatuur, programmatuur),
   - afschrijvingslasten ten behoeve van vervangingsinvesteringen,
   - up to date houden van de voorziening en correctief onderhoud en nieuwe releases
2. Content beheer landelijke voorziening;
   - inhoudelijke wijzigingen o.a. bij het loket, catalogus
3. Management en aanjagen van gebruik:
   - stimuleren en managen gebruik en organiseren van gebruikersondersteuning (support, helpdesk)
4. Gebruik; functioneel beheer:
   - instandhouding van de functionaliteit van de informatievoorziening.
   - ondersteuning en evaluatie van het gebruik en reageren op nieuwe wensen die tot wijzigingen kunnen leiden,
   - opschaling van infrastructuur met toename gebruik,
   - licentiekosten.

(Zie bijlage 2 voor een nadere uitleg en beschrijving van definities).

Technisch beheer en applicatiebeheer gaat al op de korte termijn gelden voor onderdelen die gereed zijn voor gebruik. Dit is nodig om van die voorzieningen ook gebruik te kunnen maken bij de ontwikkeling van andere onderdelen en bijvoorbeeld bij praktijkproeven. Dit is nog op kleine schaal en wordt door het programma gefinancierd tot 1 januari 2019 onder de noemer preproductiekosten. De beheerkosten onder 2, 3 en 4 hiervoor gaan ook op korte termijn lopen, maar zijn dus nog niet gedekt.

We hebben in onderstaande tabel een eerste globale en indicatieve raming opgenomen die is afgegeven door het programma en besproken is met experts, onder andere uit de klankbordgroep. De cijfers zijn in miljoenen euro's op 0,5 afgerond en gemiddelden.

Beheer DSO-LV basis in fasen en kostensoorten	Type kosten		2017	2018	2019	2020	2021-
Technisch beheer	Vaste kosten		0.5	4	4	5	5
Content beheer LV	Aflopende kosten				1,5	1	0,5
Managen van ingebruikname	Eenmalige kosten gerelateerd aan invoering		0.5	1	1	1	1
Kosten van gebruik	Variabele kosten, naar rato van gebruik: snelle toename door opschaling gebruik (content) en aantal aanlsuitingen (vooral gemeenten)		0	5	3 - 5	6.5- 15.0	6.5 - 15.0
Totale operationele beheerkosten DSO-LV			1	10	9.5 - 11.5	13.5 - 22	13 - 21 .5
Bandbreedte kosten	Bandbreedte kosten: afhankelijk van performanceniveau/ nadere keuzes/inkoopproces.				2	8.5	8.5
Beheerkosten Informatiepunt (IP)					PM	PM	PM
Totale tactische beheerkosten					0 - 2	0 - 2	0 - 2
Totaal kosten tijdelijk beheer DSO-LV (2017-2021) excl. IP	34 - 48.5						
waarvan gedekt door programma	4.3						

In deze cijferopstelling is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- aansluitkosten (aansluitvoorziening en ondersteuning) zijn zoals afgesproken voor rekening van de bevoegde gezagen,
- een dienstverleningsniveau en gebruikersondersteuning van de operationele beheerorganisaties op een gemiddeld niveau "zilver",
- de kosten voor doorontwikkeling naar de eindambitie uit het Bestuursakkoord zijn investeringen die voor rekening van het Rijk komen,
- Dekking kosten beheer Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB) wordt apart geregeld en zitten daarom niet in de cijferopstelling. Hierover moet binnen BZK nog wel een besluit genomen worden.

Analyse en conclusies

Wat zien we in de tabel:

- De kosten van beheer nemen snel toe met de jaren vanaf nu en worden gestabiliseerd bij inwerkingtreding. Daarbinnen zijn kosten van gebruik in 2018 relatief hoog omdat dan de benodigde technische voorzieningen gerealiseerd moeten worden. De kosten van content beheer zijn in de eerste periode hoger omdat bevoegde gezagen ondersteund zullen moeten worden met het uploaden van hun content.

- Er is ruimte voor sturing op de kosten, afhankelijk van mate van de voorzieningen (bijvoorbeeld hoeveel oefenomgevingen je aanbiedt), het dienstverleningsniveau, de mate van gebruikersondersteuning en de organisatie daarvan, de aansluit-implementatiestrategie en het te volgen inkoop/aanwijzingsproces. Dit vereist besluitvorming op ten minste het niveau van het OGB, zodat de bandbreedte wordt ingeperkt.
- De structurele operationele beheerkosten van DSO-LV basis bedragen in deze opstelling in een bandbreedte: circa 13 tot 21,5 miljoen per jaar.
- Er staat inmiddels € 2 mln. op de lat aan kosten voor de voorbereiding van tijdelijk beheer; hiervoor is nog geen afspraak over de financiering gemaakt.
- Voor de periode van 2018 tot 2021, bij inwerkintreding wet bedragen deze kosten over de drie jaren getotaliseerd 34 tot 48,5 miljoen euro (excl. Informatiepunt). Daarvan is 4,3 miljoen door het programma nu gedekt. Resteert te dekken 29,7 tot 44,2 mln.
- Kosten tactisch beheer DSO zijn, afhankelijk van het te kiezen organisatie beheer scenario, naar schatting circa maximaal 2 miljoen. In geval van een bestaande organisatie is dat onderhandelbaar, daarom is een minimum van 0 euro per jaar gehanteerd.
- Conform het financieel hoofdlijnenakkoord worden de kosten voor het Informatiepunt ook verrekend tussen de gebruikers. De structurele beheerkosten zijn nog niet bekend en zullen ook sterk afhangen van de wijze van organisatie en te hanteren serviceniveau in de toekomstige situatie (nu RWS). De 10 miljoen ontwikkelkosten voor het Informatiepunt uit het FA zijn eind 2018 besteed. Tot inwerkingtreding is naar schatting dan nog 6,8 miljoen nodig.

Voor de betaling van de kosten van permanent beheer gelden de volgende financiële afspraken. Deze zijn destijds begroot op basis van de indicatieve cijfers voor:
Digitaliserings scenario 2 maximaal: Rijk: € 5 mln./jaar, Provincies: € 1,6 mln./jaar, Gemeenten: € 18 mln./jaar, Waterschappen: € 1,3 mln./jaar; in totaal max. € 25,9 miljoen per jaar.

Op basis van deze cijfers over de omvang van de beheerkosten in combinatie met het voorstel over het snel inregelen van het tactisch beheer zodat er op deze kosten kan worden gestuurd maakt het mogelijk de afspraak te maken dat de beheerkosten gemaximaliseerd worden op het totaal bedrag uit het Financieel Akkoord van € 25,9 mln. per jaar voor het basisniveau.[5]

1.2 Afspraken ontwikkel/pre-productie/tijdelijk beheerpartijen

Voor de ontwikkelfase en preproductiefase zijn met ontwikkelpartijen samenwerkingsovereenkomsten gesloten. In het OGB zijn de volgende afspraken gemaakt over de rol van de ontwikkelpartijen en financiering in de tijdelijk beheer situatie:

*"Het idee is om de strategische ontwikkelpartners voor maximaal drie jaar aan te wijzen voor het technisch operationeel beheer van de onderdelen die ze nu ontwikkelen. De verkenner zal daarover in gesprek gaan met de strategische ontwikkelpartners. Dit zal onderdeel worden van de opdracht aan de verkenner." (*OGB 17 december 2017)

[5] Op basis van de besluitvorming over complexiteitsreductie spreken we niet meer over scenario 2 maar over DSO-LV basis. De doorontwikkeling naar eindambitie (Digitaliserings scenario 3) kent de volgende bijdragen van respectievelijk maximaal: Rijk: € 11 mln./jaar, Provincies: € 3,3 mln./jaar, Gemeenten € 40 mln./jaar, Waterschappen € 2,7 mln./jaar. Samen € 57 mln./jaar. Dat is nu niet aan de orde.

*"Tot het moment waarop (onderdelen van) het DSO door een beheerorganisatie in beheer worden genomen, wordt het tijdelijk beheer gedaan door het programma DSO. Hiervoor wordt een kostenadministratie bijgehouden omdat het programma hier nu geen financiering voor heeft". (*OGB februari 2018)

Uit het voorgaande is af te leiden dat er nu door het programma al afspraken zijn gemaakt met de ontwikkelpartners voor beheer in de pre-productiefase die in een aantal gevallen al vanaf najaar 2018 gaan lopen. We begrijpen dat er dringend behoefte bestaat deze verantwoordelijkheid z.s.m. over te dragen omdat:

- er in de afspraken over beheer al snel over de periode vanaf 2019 wordt gesproken, en dat buiten het mandaat ligt van het programma,
- het onderdeel van (tijdelijk) beheerafspraken is, waar nu inhoudelijk en financieel op vooruit wordt gelopen,
- het programma alleen middelen heeft voor pre-productie en voor gebruikersbeheer en functioneel beheer geen middelen en mankracht heeft.

Voor het behoud van continuïteit is het voorstel de huidige ontwikkelpartners ook als operationele beheerpartij te benaderen in de in deel A van deze rapportage voorgestelde kwartiermakersfase. In die periode dient desbetreffende partij aan te tonen dat ze in staat is het onderdeel van DSO-LV in beheer te nemen en tegen welke kosten.

1.3 De kosten van beheer voorafgaand aan inwerkingtreding van de wet.

Door de agile methode is er geen 1 op 1 overgang van bouwen en ontwikkelen naar beheren. Onderdelen van DSO komen eerder klaar en moeten onderhouden worden, opdat ze niet weer verouderen voor de start en opdat ze (op kleine schaal) al bruikbaar zijn bij de ontwikkeling van andere onderdelen of selectieve gebruikersgroepen. Daarnaast is er behoefte om DSO-LV in de fase tussen gereedkomen en inwerkintreding van de wet al te laten werken, het gebruik ervan te ondersteunen, te stimuleren en positief in de markt te zetten. Dat vraagt managementaandacht en sturing op gebruik en het vraagt beslissingen over de organisatie en mate van gebruikersondersteuning en dimensionering van de onderdelen op verwacht gebruik. Kortom beheer en vooral transitiemanagement van bouwen naar beheer, met als belangrijke tussenstap de acceptatie (zie hiervoor deel C van deze rapportage).

Zoals in de tabel te zien lopen de kosten van beheer elk jaar op. De verwachting is wel dat hoe langer wordt gewacht met gericht en daadwerkelijk daarop sturen hoe duurder het wordt.
Wie draagt deze kosten? Het BA/FA is daar niet precies genoeg over, omdat destijds werd uitgegaan van gelijktijdigheid van gereed komen DSO-LV en in werkintreding van de wet. Dat betekent dat voor de kosten van het beheer vanaf oplevering van onderdelen in tijdelijk beheer en beheer van DSO-LV als geheel werkend systeem *tot aan inwerkingtreding van de wet* aanvullende afspraken moeten worden gemaakt, omdat het FA daar niet in voorziet.
Er zijn verschillende opties om deze kosten te verrekenen over partijen met als uitersten 'het Rijk betaalt alles tot inwerkingtreding' of 'partijen betalen meteen mee'.
Voorstel is dat partijen met elkaar in gesprek gaan over de dekking van deze kosten op een voorstel van het OGB. De afspraak die hierover wordt gemaakt, kan dan worden vastgelegd in het op te stellen Beheerakkoord.

1.4 De kosten voor doorontwikkeling

In de gesprekken is gebleken dat het overeind houden van de ambities en financieel mogelijk maken daarvan een belangrijke voorwaarde is voor het kunnen oplossen en regelen van het beheervraagstuk. Na vaststelling van de voorjaarsnota 2019 is duidelijk geworden dat het Rijk de financiering op zich zal nemen voor het afbouwen van DSO-LV basis en het komende jaar(en) bij voorjaarnota de middelen voor de upgrade naar het ambitieniveau uit het Bestuursakkoord zal proberen te verwerven.

2. Verrekening en dekking kosten tactisch en operationeel beheer

2.1 Verrekening

Bij het ingaan van de afspraken uit het financieel hoofdlijnenakkoord dienen er ook praktische zaken te zijn geregeld, zoals hoe de verrekening plaats vindt.
Om aan deze verdeling uitwerking te geven zijn in het kader van de adviesgroep governance permanent beheer in 2017 twee opties ingebracht in het OGB: of via facturering of via verrekening via provincie en gemeentefonds, waarbij de waterschappen altijd gebruik maken van facturering.

Uit de verkenning blijkt dat de verrekening als een technische kwestie is te beschouwen en prima is op te lossen, nadat er keuzes zijn gemaakt voor de beheerorganisatie. Uitname vraagt een stabiel bedrag. De keuze voor tactisch beheer heeft wel invloed op de mogelijkheden van inning van de kosten van beheer. Het gebruik van gemeente- en provinciefonds is mogelijk als er interbestuurlijke overeenstemming bestaat over kostenverdeling over de overheden (zoals met het financieel akkoord over DSO het geval is). Ook dan kan er overigens door het collectief van provincies en/of gemeenten voor gekozen worden de route van uitname niet te volgen en voor facturatie te kiezen. De waterschappen kunnen aansluiten bij de huidige route van de “Rijksfactuur”.

2.2. Mogelijkheden voor dekking van de kosten uit leges

In de afgelopen periode speelde ook de vraag of er mogelijkheden zijn om tot dekking van de kosten van individuele partijen te komen, bijvoorbeeld via leges of het vergroten van het lokaal belastinggebied. De basisaanname is dat de kosten van beheer opwegen tegen de besparing van kosten die optreden als gevolg van invoering van de wet.

Wanneer een bevoegd gezag meer leges gaat heffen als gevolg van de komst van het DSO zou het een optie zijn deze extra inkomsten af te romen ter dekking van de kosten van het DSO. Dit gaat echter tegen het Financieel Akkoord in. Daar komt bij dat de mogelijkheid om leges te verhogen wettelijk beperkt is[6], het door ieder bevoegd gezag zelf moet worden geregeld, het politiek-bestuurlijk niet gemakkelijk is en ondersteuning door het DSO maar beperkt toe te rekenen lijkt aan vergunningverlening. Daarnaast neemt het aantal vergunningen af door de komst van de Omgevingswet -en daarmee de inkomsten van vooral gemeenten. De optie om de kosten te dekken uit leges lijkt daarmee beperkt.
De mogelijkheid om gebruikers (niet overheden) rechtstreeks te laten betalen voor aanvullende dienstverlening die mogelijk op termijn via DSO-LV wordt geleverd, kan later worden bezien, maar is nu niet aan de orde.

[6] Het bevoegd gezag kan leges heffen indien bij de diensten die zij verlenen sprake is van een aanwijsbaar individueel belang. Hiervan is sprake bij vergunningen. Bij het vaststellen van de tarieven van leges dient sprake te zijn van kostendekkendheid, de tarieven mogen niet hoger zijn dan de kosten rechtvaardigen, lager mag wel.

3. Samenvattende conclusies

1. Door de agile ontwikkelmethode, het volgens planning opleveren van DSO-LV en het uitstel van de invoering van de wet gaan de kosten van beheer vanaf 2018 al lopen. Deze bedragen tot aan inwerkingtreding wet zijn circa € 34 tot € 48,5 mln., waarvan € 4,3 mln. is gedekt.
2. Voor de dekking van het ontbrekende deel gaan partijen met elkaar in gesprek.
3. Het is van belang dat er z.s.m. sturing plaats vindt vanuit beheer op de te maken keuzes en daarmee op beperking van de kosten van beheer.
4. Op basis van deze cijfers over de geraamde omvang van de beheerkosten in combinatie met het voorstel over het snel inregelen van het tactisch beheer zodat er op deze kosten kan worden gestuurd, lijkt het mogelijk de afspraak te maken dat de structurele beheerkosten gemaximaliseerd worden op het maximale bedrag uit het Financieel Akkoord van € 25,9 mln. per jaar voor het basisniveau.
5. Voor de dekking van de kosten van beheer lijken leges geen begaanbare route.
6. Voor aanvullende dienstverlening van DSO-LV kan op termijn een verkenning overwogen worden om een tariefstructuur mogelijk te maken om de kosten van doorontwikkeling c.q. beheer deels mee te dekken.

C. Acceptatieproces

In dit deel komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De context
2. Doel, aard en aanpak acceptatieproces
3. Verantwoordelijkheden, organisatie
4. Vervolg

1. Context

Op dit moment worden binnen het programma DSO onder regie van het programma vijf onderdelen van de basisvoorziening DSO-LV ontwikkeld door verschillende partijen. DSO LV c.q. de resp. onderdelen ervan moeten uiterlijk vanaf 1 januari 2021 gereed zijn voor gebruik door ca. 400 bevoegde gezagen en gebruik kunnen maken van de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstelling (LVBB), Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) etc. Onderdeel van het bouwproces is het uitvoeren van tests en praktijkproeven met enkele bevoegde gezagen, waardoor op kleine schaal blijkt of en hoe een voorziening werkt. Het DSO-LV wordt agile, dat wil zeggen in kleine stapjes met steeds werkende tussenproducten ontwikkeld. Het streven is om z.s.m. na oplevering van de onderdelen deze al beschikbaar en zichtbaar te maken voor de gebruikers.

De verschillende onderdelen worden volgens de planning van de programmaorganisatie in de periode tussen nu en medio 2019 successievelijk opgeleverd en kunnen dan in gebruik worden genomen en beheerd. Nu zijn daar voorlopig de ontwikkelpartners voor aangewezen. Zo hebben de ruim 400 bevoegde gezagen de tijd voor de (technische) aansluiting, het vullen van DSO-LV met eigen content en de organisatorische aanpassingen die nodig zijn om vanaf 1 januari 2021 in en met DSO te kunnen werken.

De onderdelen die reeds/op korte termijn klaar zijn en het acceptatieproces kunnen gaan doorlopen zijn:

- Stelselcatalogus
- Standaarden
- Viewer
- Customer journeys

Het acceptatieproces vormt de schakel tussen het opleveren van het product door de bouwer en het in operationeel beheer geven ervan aan de betreffende organisatie (dat kan dezelfde zijn als de bouwer). In deze schakel is tot nu toe niet voorzien. Dit is om verschillende redenen op korte termijn wel nodig en urgent.
Het accepteren en in gebruik nemen van een product maakt het mogelijk dat:

- bevoegde gezagen/gebruikers ermee kunnen oefenen in gebruik en kunnen beginnen er inhoudelijke informatie in te plaatsen en de programmaorganisatie daarbij kan ondersteunen;
- het betreffende product gebruikt kan worden voor het ontwikkelen van andere producten;
- er beheer wordt gevoerd op het product waarmee het onderhouden en verbeteren belegd is en voorkomen wordt dat een product veroudert.

2. Doel, aard en aanpak acceptatieproces

Doel van het acceptatieproces is:

- Vast te stellen dat het geleverde onderdeel van DSO-LV (product) voldoet aan de gestelde technische, functionele en gebruikerseisen en beheerbaar is en –in tweede

instantie- dat DSO-LV als geheel voor alle bevoegd gezagen functioneert conform de bedoeling.
- Decharge te verlenen aan de programmaorganisatie resp. bouwer.
- Vast te stellen dat het product gereed is voor overdracht en zo het overdrachtsmoment naar de operationeel beheerder te markeren, op basis van de afspraken over de manier van overdracht en uitvoering van de operationele beheertaak.

Het acceptatieproces is niet alleen een formele stap in het ontwikkelproces maar ook een belangrijk markeringsmoment om de in gebruik name naar buiten toe uit te dragen en op die manier het gebruik door bevoegde gezagen te stimuleren. Het OGB zal hierin een actieve rol nemen.

Voor de inrichting van het acceptatieproces zijn twee omstandigheden van belang, die een maatwerk oplossing nodig maken:
1. *De gekozen Agile werkwijze bij het ontwikkelen van de verschillende producten van DSO-LV*. Gezien de gekozen werkwijze en de betrokkenheid daarbij vanuit de bevoegde gezagen (BLM-ers) zien we het acceptatieproces als het sluitstuk van een proces van co-creatie tussen de ontwikkelpartijen enerzijds en de bevoegde gezagen anderzijds. Dit betekent dat de acceptatie het formele sluitstuk is van het ontwikkelproces, maar materieel acceptatie al tijdens het proces is meegenomen.
2. *De dubbeling van rollen*. De (bundeling van de) bevoegde gezagen hebben zowel de rol van opdrachtgever als toekomstig gebruiker, de ontwikkelpartij is tevens de beoogd operationeel beheer partij. Dit vereist zorgvuldige invulling van de verschillende rollen, waarbij een onafhankelijke oordeelsvorming van de beoogde beheerpartij over het product dat door de eigen organisatie ontwikkeld is, geborgd wordt.

In het acceptatieproces maken we per product dat opgeleverd wordt een onderscheid in drie beoordelingen:
1. De technisch-functionele kant van het product.
2. De inrichting van het overdrachtsproces van het product van de ontwikkelpartij naar beheerpartij.
3. De vraag of de beheerpartij klaar is voor in beheer neming.

Voor elke beoordeling worden vooraf beoordelingscriteria vastgesteld.

Het acceptatieproces (fase 1) mondt uit in een voorlopige goedkeuring van het betreffende product en het voorgenomen overdrachtsproces; op basis hiervan vindt de overdracht plaats en start het operationeel beheer[7]. Deze fase loopt volgens de huidige inzichten van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Op een parallel spoor bereidt de overheidspartij die verantwoordelijk is voor het tactisch beheer intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie voor, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (fase 2).

Wanneer alle producten opgeleverd zijn volgt (fase 2) een beoordeling van de werking van het geheel aan producten, zowel binnen DSO-LV als in de keten. Deze laatste stap mondt uit in een definitieve goedkeuring van de verschillende producten en DSO-LV als geheel. Deze fase loopt volgens de huidige inzichten uitgaande van oplevering op 1 juli van DSO-LV van 1 juli t/m 31 december 2019.

[7] Voor de consequenties voor de afspraken over de betaling zie de notitie Financiële aspecten.

Op een parallel spoor maakt de overheidspartij die verantwoordelijk is voor het tactisch beheer intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie definitief en legt deze vast.

Uitgaande van deze planning kunnen de bevoegde gezagen vanaf 1 januari 2019 beginnen met oefenen op onderdelen en hebben zij vanaf 1 januari 2020 tot de ingangsdatum van de wet, 1 januari 2021, een periode van een jaar om met DSO-LV verder te oefenen en het te vullen met de eigen regelgeving.

3. Verantwoordelijkheden, organisatie, verschillen van inzicht oplossen

Het uitvoeren van het acceptatieproces gebeurt onder verantwoordelijkheid van de vier overheden c.q. het collectief van de bevoegde gezagen in hun hoedanigheid van opdrachtgever en als toekomstige gebruikers en betalers, vertegenwoordigd in het OGB. Dit is van belang vanuit de interbestuurlijke samenwerkingsgedachte, om draagvlak te verwerven voor de beslissing om een voorziening te accepteren en de betekenis die dat heeft te doorleven. Dat commitment maakt het vervolgens mogelijk de deelnemers aan het OGB in te zetten als ambassadeur van het DSO naar hun resp. achterbannen met als oogmerk te bevorderen dat zij DSO gaan vullen met inhoudelijke informatie en gaan gebruiken.

Besluitvorming over acceptatie van onderdelen en uiteindelijk het geheel is daarmee een belangrijke stap vanuit een breder perspectief en vraagt daarom ook om aparte agendering in het OGB, waarbij de setting wordt aangepast, in die zin dat nu de rol van gebruiker en opdrachtgever leidend is. Dat kan zich onder andere uiten in een andere vorm van agendering, invulling van het voorzitterschap en besluitvorming.

Goedkeuring van de acceptatiebesluiten van het OGB vindt plaats in het BO uit oogpunt van het verwerven van bestuurlijk draagvlak voor de beslissing en legitimiteit naar de resp. achterbannen. Dat helpt de OGB en de BO deelnemers vervolgens in hun ambassadeursrol naar die achterbannen.

Totdat de organisatie die belast wordt met het tactisch beheer operationeel is, wordt de uitvoering van het acceptatieproces opgedragen aan een acceptatiegroep, die werkt in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het OGB. In deze groep zitten vertegenwoordigers van resp. Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen op basis van expertises per bevoegd gezag of hun koepels of ondersteuningsorganisaties (bv. Waterschapshuis, BIJ 12, VNG Realisatie, Logius) (bv. 1 gebruiker op inhoud, 1 informatie annex technisch onderlegd medewerker/expert GPVE/DA), onder leiding van een onafhankelijke deskundige voorzitter, totaal maximaal 10 leden. Rondom deze kerngroep kunnen op onderdelen expertgroepjes gevormd worden die het kernteam voeden en ondersteunen. Het kernteam geeft een Go-No go advies aan het OGB. Wanneer besloten zou worden (in het spoor Inrichting beheer) na de zomer een kwartiermaker aan te stellen voor het inrichten van het tactisch beheer kan daar ook het beste het trekkerschap van het acceptatieteam worden belegd. Het acceptatieproces is onderdeel van het proces van in beheer nemen en loopt mee met de overige financieringsafspraken over beheer, waarbij de personele inzet in het acceptatieteam voor eigen rekening van elk van de partijen is.

Het is belangrijk aan de voorkant een voorziening te treffen voor het geval er discussie ontstaat over de vraag of er geaccepteerd kan worden of niet.
Wanneer er verschil van inzicht ontstaat tussen de vier overheidspartijen als opdrachtgever en/of toekomstig gebruiker is het, passend bij de interbestuurlijke

samenwerkingsverhoudingen, aan het OGB om hiervoor via verdiepend overleg een oplossing te vinden.
Het voorstel is verder af te spreken dat onoverbrugbare verschillen van mening tussen de toekomstige gebruikers als collectief enerzijds en de bouwer en/of de beheerorganisatie anderzijds over de vraag of een onderdeel resp. het geheel geaccepteerd en/of in beheer genomen kan worden, worden beslecht door middel van een onafhankelijk, bindend oordeel van een derde instantie, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan bureau Gateway van BZK.

4. Vervolg

Wanneer wordt ingestemd met vorenstaande voorstellen wordt als eerste stap het acceptatieteam samengesteld. Het initiatief hiervoor gaat uit van het OGB. Met deze groep wordt het acceptatieproces en de daarbij te gebruiken criteria verder uitgewerkt. Daarbij wordt de programmaorganisatie intensief betrokken om aanwezige kennis te benutten en dubbel werk te voorkomen.

Bijlage 1: inventarisatie onderwerpen voor Beheerovereenkomst/Beheerakkoord

Uitgangspunt is dat de kaderstelling op beheer in alle modellen gezamenlijk en dus interbestuurlijk wordt gedaan. Dit zou geregeld kunnen worden in een Beheerovereenkomst of Beheerakkoord dat de overheidspartijen gezamenlijk afsluiten en waarin op hoofdlijnen de volgende zaken worden geregeld:

- Preambule:
    - Basis ligt in de Invoeringswet
    - Overwegingen en grondslag gemaakte keus organisatie van beheer
    - Herbevestiging afspraak uit BA dat over uitbouw LV basisvoorziening naar ambitieniveau BA op inhoud, investeringsvolume, tempo en effect beheerkosten, gezamenlijk wordt besloten
- Afspraken omtrent inhoud beheertaak
    - Opdrachtverlening aan strategisch beheerorganisatie en mandaat
    - Opdrachtverlening aan tactisch beheerorganisatie en mandaat
    - Borgen werking DSO-LV als samenhangend stelsel
    - Borgen werking DSO-LV in de keten
    - Instrumenten om doelstelling Omgevingswet te realiseren
- Financiële afspraken
    - Beschikbare budgetten voor beheer
    - Bandbreedte kostenstijging beheer bij realiseren ambitieniveau BA
    - Route van betaling; fondsen of facturatie
- Onderlinge rechten en plichten van partijen
    - Volgend uit Bestuursakkoord en Financieel Hoofdlijnenakkoord
- Samenwerkingsafspraken voor optimale werking DSO LV
    - Praktische afspraken over kwaliteit gegevenslevering door bevoegde gezagen
    - Instellen gebruikersraad en borgen betrokkenheid ervan bij belangrijke beslissingen over gebruik
    - Eén aanspreekpunt voor tactische beheerorganisatie
    - Koepels werken namens hun leden mee aan mogelijk maken efficiënte uitvoering beheertaak
- Te stellen eisen aan adequate uitvoering beheertaak
    - Sturing op prijs, kwaliteit en innovatie
    - Scheiding rollen eigenaar en mede opdrachtgever
- Spelregels, overleg en verantwoordingsafspraak
    - Proces van besluitvorming, incl. de zeggenschapsverhouding
    - Onderwerpen waarover voorafgaande overeenstemming moet worden bereikt
    - Periodiek overleg
    - Afspraak over geschilbeslechting
    - Wijze en frequentie verantwoording
- Looptijd, evaluatie, verlenging en opzegging
    - Vooralsnog afspraak voor 4 jaar (2019 – 2022)
    - Evaluatie in 3^{e} jaar, optie aanwijzen andere partij, wijze besluitvorming daarover
    - Consequenties van opzegging en ontvlechting.

Bijlage 2: **Definities Beheer: kostensoorten en fases**

In het kader van beheer en exploitatie wordt er tot nu toe gewerkt met de volgende definities die vooral betrekking op de fasering:

- pre-productie: beheer tot gereedkomen DSO medio 2019:
  "Binnen het programma wordt de nazorg en integratie van functionaliteiten geregeld die in de zogenoemde 'pré-productiefase' van het deelprogramma DSO worden ontwikkeld. Pré-productie zorgt ervoor dat de DSO-componenten die gereed komen, beschikbaar zijn en blijven om op voort te bouwen en om er experimenten en praktijktesten mee te doen. Zodoende kan het DSO stapsgewijs opgebouwd worden. Pré-productie biedt een passend beheer van de betreffende componenten met voldoende flexibiliteit en ondersteuning. Pré-productie is onderdeel van de programmafase en zal door de ontwikkelpartners worden uitgevoerd." (bron programmaplan/opdracht aan adviesgroep permanent beheer)
- Tijdelijk beheer: beheer vanaf gereedkomen en tot aan in werkintreding wet
- Permanent beheer: beheer vanaf 2021

Een andere definitie is dat tijdelijk beheer betrekking heeft op die situatie dat er nog geen permanente beheersorganisatie is aangewezen: als tijdelijke voorziening dus.

Typen kosten

Wat betref de kosten is in het Financieel hoofdlijnen akkoord de volgende definitie opgenomen:

Uitvoeringskosten: *structurele kosten die samenhangen met het gebruik, onderhoud en door-ontwikkeling van het digitale stelsel en de informatiepunten alsmede de kosten van de bevoegde gezagen bij het werken met en conform de wet*. (bron FA)

Doordenkend op het gemaakte onderscheid zou je kosten moeten kunnen toewijzen aan elk van de fasen:

- Kosten Pre-productie:
- Kosten Tijdelijk beheer:
- Kosten Permanent beheer basisniveau:
- Kosten permanent beheer scenario 3:

We hebben aan het programma gevraagd om ramingen af te geven voor deze kosten. Dan blijkt dat dit onderscheid in de praktijk moeilijk is te maken. In overleg met het programma komen tot een andere indeling: de verschillende kostensoorten van beheer afgezet tegen de jaren:

1. Technisch en applicatiebeheer:
   - instandhouding van de informatiesystemen (apparatuur, programmatuur),
   - afschrijvingen/vervanging,
   - up to date houden van de voorziening en correctief onderhoud en nieuwe releases
2. Management en aanjagen van gebruik:
   - stimuleren en managen gebruik en organiseren van gebruikersondersteuning (support, helpdesk)
3. Functioneel beheer:
   - instandhouding van de functionaliteit van de informatievoorziening.
   - Ondersteuning en evaluatie van het gebruik en reageren op nieuwe wensen die tot wijzigingen kunnen leiden,
   - Opschaling van infrastructuur met toename gebruik,

Bijlage 3: Aanpak en Verantwoording

Pm

VERKENNING BEHEER DSO

Plan van aanpak

Aan:	OGB
Van:	Verkenner/procesmanager en waarnemend programmadirecteur ADS
Datum:	6 juli 2018
Onderwerp:	(Proces-)management voorbereiding start beheer DSO per 1 januari 2019

1. De aanleiding en opdrachten

De aanleiding om dit plan van aanpak op te stellen is tweeledig:

a. De in het BO van 28 juni 2018 verkregen bestuurlijke instemming op de richting waarin de organisatie van beheer DSO-LV wordt vormgegeven en de opdracht om definitieve besluitvorming hierover en over de hiermee annex zijnde vraagstukken kosten tijdelijk beheer en uitbouw DSO-LV in het najaar van 2018 voor te bereiden.
b. De conclusie van het OGB van 20 juni 2018, volgend uit de rapportage van de verkenner, dat het urgent is om al op korte termijn het managen op het tijdelijk beheer DSO-LV en de kosten ervan op te pakken.
c. De afspraak van 20 juni van het OGB om voor de vakantie nog een voorstel voor vervolg te bespreken met rollen en taken.

Uit deze aanleiding volgen twee opdrachten voor de komende periode.

Voor de uitvoering van de opdracht die volgt uit de besluitvorming in het BO van 28 juni wordt een procesmanager aangesteld. Vanuit opgebouwd vertrouwen en in het belang van continuïteit en snelheid, wordt de verkenner gevraagd deze rol te gaan vervullen. Hij wordt ondersteunt door een compact procesteam. Het uitvoeren van belangrijke delen van het werk activiteiten zal worden belegd bij de programmadirectie en/of andere onderdelen van BZK en zal een beroep worden gedaan op menskracht van de betrokken koepelorganisaties, zoals de programmamanagers en leden van de klankbordgroep. Dat bleek in de vorige fase goed te werken. Het werk gebeurt ook dan onder verantwoordelijkheid van de procesmanager.

Ter opvolging van de aanbeveling van de verkenner en het besluit daarover van het OGB van 11 juni wordt binnen de programmadirectie ADS een nieuw team managen beheer ingesteld. Deze krijgt als opdracht de komende periode, in ieder geval tot de tactische beheerorganisatie functioneert, te gaan managen op het beheer, de te maken keuzes voor te bereiden, te gaan sturen op de kosten en in dat kader besluiten te nemen of voor te bereiden voor het OGB. De bemensing van dit team, dat onder leiding staat van een projectleider, weerspiegelt de beoogde manier van interbestuurlijk samenwerken en gebeurt daarom zo veel mogelijk vanuit de betrokken overheden via detachering of anderszins.

Beide opdrachten hebben een zodanige samenhang en samenloop in de uitvoering, dat ervoor gekozen is daarvoor één integraal Plan van aanpak op te stellen. Dit ligt nu als gezamenlijk

product van de verkenner in de nieuwe rol van procesmanager voorbereiding organisatie beheer DSO en de programmadirecteur ADS ter bespreking voor.
Zij worden ieder voor een deel verantwoordelijk voor de uitvoering van dit integrale Plan van aanpak en op onderdelen helpen zij elkaar bij de uitvoering van werkzaamheden. Zij laten zich in directe zin ondersteunen door resp. een compact procesteam en het binnen de programmadirectie in te stellen team managen beheer. Hun samenwerking zal intensief zijn en ook beide teams werken nauw samen. Om dat stevig te verankeren in het dagelijkse werk is de aangewezen projectleider management beheer ook lid van het procesteam en is er frequent afstemmingsoverleg tussen de procesmanager en de programmadirecteur Implementatie. Dit werken we verder uit in paragraaf 2.

In de aanpak wordt het komend halfjaar gaandeweg toegewerkt naar herstel van de reguliere werkwijze die er was voordat de verkenning startte. Dat betekent dat werksessies van het OGB nog gebruikt worden om voorstellen over de belangrijke bestuurlijke punten uit te werken, maar de bespreking van de voortgang van de opdrachtuitvoering die volgt uit dit Plan van aanpak en de besluitvorming over de uitgewerkte voorstellen plaats vindt in het reguliere overleg van het OGB.

Leeswijzer
In paragraaf 2 werken we de opdracht en verdeling van verantwoordelijkheden uit.
Paragraaf 3 bevat een beschrijving van de resp. 5 onderdelen op de elementen doel, activiteiten en werkwijze.
In paragraaf 4 staat de organisatie van de uitvoering en de integrale planning op hoofdlijnen.

2. De opdrachtuitvoering, verdeling verantwoordelijkheden

De opdracht behelst het onder verantwoordelijkheid van het OGB managen van het proces van integrale voorbereiding van in beheer name DSO-LV per 1 januari 2019. Start op 1 juli 2018 en op 1 januari 2019 klaar.

De opdracht bestaat uit vijf onderdelen. Dat zijn:
A: Organisatie en governance beheer DSO-LV
B: Financiële aspecten
C: Uitbouw DSO-LV
D: Informatiepunt
E: Beheermanagement

Elk onderdeel bestaat uit een of meer activiteiten; dat werken we in paragraaf 3 uit.

De procesmanager wordt belast met het procesmanagement op de onderdelen A, B en D.
De programmadirecteur ADS wordt belast met het managen van onderdeel E.
Onderdeel C wordt in eerste aanleg gezamenlijk opgepakt. Als het feitenonderzoek afgerond is er duidelijk is wat de volgende stap in het proces wordt, wordt er besloten over de toedeling van de verantwoordelijkheid daarvoor, waarbij het voor de hand ligt hiermee de programmadirecteur ADS te belasten.

Dit is de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling voor de uitvoering van de resp. onderdelen. Waar de programmadirecteur de procesmanager helpt en vice versa staat dat in paragraaf 3.

3. De uit te voeren activiteiten

We benoemen hier de hoofdactiviteiten en lichten deze kort toe. Dat zijn achtereenvolgens:

A. Organisatie beheer

A1. Opstellen Uitwerking BA op Beheer (UBAB).

Doel:

In najaar 2018 de bereikte interbestuurlijke overeenstemming over governance en kaderstelling op beheer concretiseren en vertalen in beheerafspraken en bekrachtigen door ondertekening uitwerking BA in Beheer

Activiteiten en fasering

- Uitwerken van door BO 28 juni richtinggevend gekozen beheerarrangement (B2) op onderdelen inhoudelijke taken, verantwoordelijkheidsverdeling, governance, configuratie die past bij verschillende opties voor beleggen tactisch en operationeel beheer, checks and balances binnen departement BZK.
- Uitwerken in bouwstenen UBAB
- Uitwerken concept UBAB
- Laten vaststellen eindconcept UBAB in OGB en BO
- Achterbanconsultatie over eindconcept UBAB
- Laten accorderen definitieve versie UBAB door OGB en BO
- Laten ondertekenen UBAB door bestuurlijke vertegenwoordigers

Werkwijze

Deze deelopdracht wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid en leiding van de procesmanager door een in te stellen interbestuurlijke werkgroep UBAB, waarin leden van het procesteam en een vertegenwoordiger van elke overheidspartij op het niveau van de programmamanager of deze zelf participeert. Er wordt een interactieve gespreksronde georganiseerd met de verschillende overheidspartijen over de ingrediënten voor het UBAB en hun eigen aandachtspunten, gevolgd door het uitwerken van een 1^{e} concept UBAB door de werkgroep. Aan dat eerste concept wordt de weken erna door het OGB geschaafd en verbeterd om uiteindelijk een bespreekrijpe concept eindversie op te leveren. Deze concept eindversie wordt besproken in het OGB en BO en daarna vrij gegeven voor consultatie in de resp. achterbannen ter voorbereiding van definitieve accordering ervan. Als sluitstuk wordt het UBAB definitief vastgesteld en ondertekend.

Stappenplan en planning

De hiervoor geschetste werkwijze leidt tot het volgende stappenplan, waarlangs het UBAB in nauwe samenspraak met en betrokkenheid van representanten van de betrokken overheidspartijen onder verantwoordelijkheid van de OGB-leden tot stand wordt gebracht. Dat is nodig om gaandeweg te werken aan draagvlak en vertrouwen en er zeker van te zijn dat de uiteindelijke vastlegging in het UBAB van de interbestuurlijke afspraken over de organisatie, governance en betaling van het beheer DSO het sluitstuk is van een zorgvuldig doorlopen proces, waarin alle belangen en wensen op een evenwichtige wijze zijn besproken en afgewogen.

Dit stappenplan is naar de inzichten van nu opgesteld; mogelijk kan het sneller of juist minder snel qua stappen en/of in de tijd doorlopen worden. De beschikbaarheid van de OGB-leden en de leden van de werkgroep UBAB in de vakantieperiode zal hierbij mede een rol spelen, maar ook het feit dat we niet weten of we nog lastige punten tegen komen die om extra overlegmomenten vragen.

Activiteit	**Uitvoering**	**Moment overleg/ besluitvorming**
Startfase; 1 – 20 juli 2018		
Vaststellen aanpak, instellen werkgroep, aanwijzen leden	OGB	Werksessie 11 juli
Uitwerken gekozen beheerarrangement	Procesteam	2e – 4e week juli
Startbijeenkomst werkgroep, opdracht, aanpak en basisstukken	Procesteam	3e week juli
Fase verzamelen bouwstenen UBAB; 21 juli – 30 augustus 2018		
Voorwerk op elementen UBAB	Procesteam	3e week juli – 1e week augustus
Gesprekken OGB-leden + programmamanagers; toetsen voorwerk, ophalen ingrediënten en aandachtspunten	Procesteam	4e week juli – 1e week september
Fase opstellen UBAB*; 1 september – 8 oktober 2018*		
Eerste concept uitwerking UBAB	Werkgroep	1e + 2e week september
Gesprek duo schap OGB 1e concept UBAB	Procesteam	2e week september
Werksessie OGB bespreken 1e concept	OGB	3e week september
Uitwerken 1e concept tot eindconcept	Werkgroep	4e week september
Werksessie OGB bespreking concept	OGB	1e week oktober
Fase consulteren en finaliseren UBAB; 9 oktober – 15 december 2018		
Bespreken concept UBAB met advies OGB, ophalen mandaat verder werken	BO	2e week oktober
Gesprek duo schap resultaat bespreking BO, vaststellen eindversie, voorbereiden consultatie achterbannen	Procesteam	3e week oktober
Consultatie achterbannen eindversie UBAB	Leden OGB	20 oktober- 20 november

Activiteit	Uitvoering	Moment overleg/ besluitvorming
Verwerken uitkomsten achterbanberaad, afronden tekenversie UBAB en ondertekenen	OGB/BO	4e week november – 1e week december

Consultatieproces koepelorganisaties en equivalenten aan Rijkszijde

Vastgesteld is, dat het uit een oogpunt van zorgvuldigheid en adequate bestuurlijke betrokkenheid van groot belang is dat de leden van het OGB voldoende tijd en ruimte krijgen om hun achterbannen mee te nemen in de gekozen oplossingsrichting en de uitwerking ervan in de vorm van het uiteindelijk af te sluiten Uitwerking BA op Beheer (UBAB) en enkele onderliggende stukken/keuzes/besluiten. Daarvoor wordt de volgende aanpak in twee stappen voorgesteld, waarbij elk OGB-lid een eigen best passende werkwijze kan kiezen. Uiteraard is het van belang dat de leden van het OGB tussentijds verbinding en indien nodig ruggenspraak houden met (delen van) de resp. achterbannen.

Activiteit	Basismateriaal	Periode
Consultatie over bestuurlijke instemming op richting organisatie beheer (variant B2)		
Ruimte voor consultatie besturen koepels en betrokken onderdelen Rijk	-Rapportage verkenning -Richtinggevend besluit BO 28 juni 2018	15 juli – medio september
Terugkoppeling over verloop/resultaat in resp. OGB en afhankelijk uitkomst in BO begin oktober	-Kort overzicht	2e helft september/2e week oktober
Consultatie over concept UBAB		
Aanbieden eindversie UBAB en eventueel (n.t.b.) onderliggende stukken door OGB aan achterbannen	-Eindversie UBAB	20 oktober – 20 november
Uitkomsten achterbanberaad doornemen	-Definitieve versie	4e week november

A2. Uitwerken beheeropdracht aan BZK

Doel:

- Duidelijkheid over de opdracht die vanuit interbestuurlijke kaderstellende niveau aan BZK gegeven wordt om het strategisch beheer mede namens de andere overheidspartijen uit te voeren.

Activiteiten:

- Opdrachtbrief opstellen voor BZK
- OGB opdrachtbrief laten vaststellen
- Opdrachtbrief interbestuurlijk laten ondertekenen

Werkwijze:
Procesteam stelt op basis van de inhoud van het UBAB in interactie met BZK concept opdrachtbrief uitvoeren strategisch beheer op, sondeert de hoofdlijnen ervan tussentijds bij de leden van het OGB (niet afkomstig van BZK) en legt de eindversie ter besluitvorming voor aan OGB en BZK.

A3. Proces van selectie van tactische beheerder en operationele beheerders

Doel:

- Op transparante en navolgbare wijze komen tot de keus voor de tactische beheerorganisatie voor DSO-LV en de operationele beheerorganisatie(s) voor DSO-LV en de verschillende onderdelen ervan.

Hoofdlijnen procedure (stappen, activiteiten en fasering) voor zowel tactisch als operationeel beheer

- Selectieproces en criteria uitwerken en laten vaststellen in OGB
- Vooronderzoek doen naar potentieel in aanmerking komende partijen
- Preselectie van deze partijen maken op basis van vastgestelde criteria OGB
- Uitvoeringstoets incl. offertetraject doorlopen
- Keuze bepalen en voorleggen aan OGB ter instemming en aan BO ter bekrachtiging
- Uitwerken van beheeropdrachten op operationeel niveau, opstellen overeenkomsten

Dit proces start op basis van de bestuurlijke overeenstemming in het BO over de richting waarin de organisatie van het beheer wordt vorm gegeven en wordt doorlopen onder voorbehoud van definitieve besluitvorming.

Werkwijze
Deze deelopdracht wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de procesmanager waarbij belangrijke delen van het werk worden uitgevoerd door het team managen beheer of andere organisatieonderdelen van BZK, met nadrukkelijke betrokkenheid van de andere overheidspartijen. De projectleider managen beheer kiest hiervoor in overleg met de procesmanager een passende werkvorm.

Het selectieproces bestaat uit de volgende stappen die voor 1 december 2018 worden afgerond, waarbij stap 1A en 1B parellel aan elkaar worden gezet, gezien de tijdsdruk die is:

1A. starten vooronderzoek bij potentieel in aanmerking partijen, te weten Logius, RWS, Kadaster en VNG Realisatie
1B. Uitwerken hoofdlijnen selectieproces en criteria
2. Beoordelen ingediende proposities, delen concept bevindingen met organisaties en eventueel bijstellen uitkomsten vooronderzoek beheer.
3. Eerste bespreking preselectie vooronderzoek beheer in OGB

4. Uitvraag en uitvoering Uitvoeringstoets en uitwerking aanbieding door beoogde beheerpartij(en)
5. Voordracht beheerpartij(en) aan OGB op basis van gereviewde uitvoeringstoets en offerte
6. Besluit OGB en bekrachtiging door BO
7. Opdrachtverlening en contractering gekozen beheerpartijen.

Gezien de ambitie om 1 januari 2019 te kunnen starten met de beheeropgaaf stellen we voor om het vooronderzoek (stap 1A) deze zomer te starten, parallel aan de verdere uitwerking van het proces (1b). Daarvoor wordt een vragenlijst opgesteld die wordt afgestemd met leden van de Programmaraad en het OGB.
Over de uitwerking van de hoofdlijnen van het selectieproces en de te gebruiken criteria (stap 1B) worden de leden van de Programmaraad en het OGB in de zomer geconsulteerd zodat hierover meteen begin september een beslissing kan worden genomen.

B. Financiële aspecten

B1. Kosten tijdelijk beheer

Doel:

- Afspraak maken over omvang en betaling kosten tijdelijk beheer in de periode tot inwerkingtreding wet, 1 januari 2021.

Activiteiten:

- Varianten uitwerken voor verdeling van deze kosten, waarvan de omvang in beeld wordt gebracht door het team managen beheer.
- Consultatieronde organiseren onder individuele leden OGB over varianten op zoek naar draagvlak voor best haalbare variant
- Op basis van uitkomsten consultatieronde voorstel voor OGB en BO uitwerken

Werkwijze:
Deze deelopdracht wordt uitgevoerd door het procesteam. Het vaststellen van de omvang van de tijdelijke beheerkosten en de validatie van de cijfers op hardheid wordt gedaan door het team managen beheer.

B2. Kosten structureel beheer

Doel:

- Overeenstemming over omvang kosten structureel beheer in de periode na 1 januari 2021 dat als taakstellend budget wordt vastgelegd in I en wijze van betaling.

Activiteiten:

- Voorstel uitwerken voor fixeren taakstellend budget en wijze van betaling ervan; in voorstel ook uitwerken welke afspraken opgenomen worden in het UBAB na accordering van het voorstel
- Consultatieronde organiseren onder individuele leden OGB over concept voorstel
- Op basis van uitkomsten consultatieronde voorstel aan OGB en BO uitbrengen
- Na besluitvorming afspraken in UBAB verwerken

Werkwijze:
Deze deelopdracht wordt uitgevoerd door het procesteam. Het vaststellen van de omvang van de structurele beheerkosten en de validatie van de cijfers op hardheid wordt gedaan door het team managen beheer.

C. Uitbouw DSO-LV

C1: Feitenonderzoek afspraken tot op heden

Doel:

- Gedeeld beeld ontwikkelen van inhoud en gemaakte afspraken over uitbouw DSO-LV naar scenario 3 BA als basis voor verder handelen.

Activiteiten

- Elementen voor uitbouw op inhoud analyseren a.d.h.v. BA en Visiedocument DSO en besluitvorming PR, OGB en BO over deze elementen in kaart brengen
- Tussenrapportage opstellen met conclusies, bespreken in OGB
- Feitenonderzoek afronden
- Eindrapportage opstellen, incl. voorstel voor vervolg incl. (prioriteitstelling en plateauplanning
- Besluitvorming over eindrapportage en voorstel vervolg organiseren in OGB en BO
- Factsheet voor lokale managers afronden
- Na besluitvorming gemaakte afspraken in I verwerken.

Werkwijze
Procesteam voert deze deelopdracht uit en consulteert tussentijds programmamanagers en leden OGB over hun beelden en verwachtingen.

C2: Uitvoeringsplan uitbouw DSO-LV en investeringsraming opstellen

Doel:

- Interbestuurlijk overeenstemming bereiken over prioriteitstelling, planning realisatie, benodigde investeringen en impact op kosten permanent beheer van elementen uitbouw DSO-LV basisniveau naar ambitieniveau BA

Activiteiten en werkwijze

[@nader uit te werken op basis van de uitkomsten van deelopdracht C1.]

D. Informatiepunt

Doel:

- Overeenstemming over organisatie beheer, governance en kosten Informatiepunt

Activiteiten:

- Voorstel functie en taken Informatiepunt uitwerken
- Voorstel uitwerken voor fixeren taakstellend budget en wijze van betaling ervan
- Voorstel organisatie beheer uitwerken
- Besluitvorming in OGB en BO over voorstellen organiseren
- Besluiten meenemen in uitwerking UBAB (deelopdracht A1).

Werkwijze:
Deze deelopdracht wordt uitgevoerd door het procesteam, in nauwe samenspraak met vertegenwoordigers van alle overheidspartijen. Het vaststellen van de omvang van de kosten en de validatie van de cijfers op hardheid wordt gedaan de programmadirectie ADS. De op te stellen voorstellen maken zoveel mogelijk onderdeel uit van de voorstellen die in de deelopdrachten A en B uitgewerkt worden, dit tenzij er bijzondere aanleiding is aparte voorstellen over het Informatiepunt te agenderen.

E. Beheermanagement

E1. Uitwerken routekaart transitieproces ontwikkelen naar in beheer neming

Doel:

- Vastleggen van de verantwoordelijkheden van de huidige programmaorganisatie en toekomstige beheerorganisatie in de verschillende fase van de transitie tussen 1 juli 2019 en 1 januari 2021.

Activiteiten:

- In kaart brengen te doorlopen stappen in transitieproces van ontwikkelen naar in beheer nemen

- Eerstverantwoordelijke per stap identificeren, rekening houdend met besluitvorming over governance van beheer en de gevolgen daarvan voor de situatie na 1 januari 2019
- Routekaart opstellen
- Besluitvorming over routekaart organiseren in OGB

Werkwijze:
Team managen beheer voert deze deelopdracht uit, in samenspraak met degene die binnen de programmaorganisatie verantwoordelijk is voor het ontwikkelprogramma DSO-LV, de landelijke roadmap en de resp. programmamanagers die een roadmap voor implementatie van de bevoegde gezagen opstellen.

E2; managen van beheervraagstukken die zich de komende periode voor doen.

Doel:

- Grip krijgen op opkomende beheervraagstukken
- Gaan sturen op tijdelijk beheer, de te maken keuzes voor beheer en daarmee ook concretisering van de kosten van beheer en op beperking van deze kosten.

Activiteiten:

- Keuzes over beheer voorleggen aan OGB
- Nadere uitwerking knoppen om te sturen op beheerkosten
- Voorbereiding voorlopige beheeractiviteiten
- Managen van acceptatieproces:
    - Facilitering team; mandaat regelen
    - Acceptatieproces en -criteria verder uitwerken i.o.m. programma
    - Opstart en begeleiding
- Toezien op aansluiting in de keten (LVBB, PDOK)

Werkwijze:
De werkzaamheden worden uitgevoerd door het team managen beheer, in overleg en afstemming met de procesmanager en het procesteam vanwege de samenhang die er is met deelopdracht B1.

4. Organisatie van het project

4.1. Opdrachtgeverschap en duo's
OGB is als geheel opdrachtgever. Dagelijks aanspreekpunt en gedelegeerd opdrachtgever is derubricering als programma-DG. Er wordt maandelijks tijd gereserveerd in het OGB om de voortgang in de uitvoering van dit Plan van aanpak te bespreken.

In de aanpak wordt het komend halfjaar gaandeweg toegewerkt naar herstel van de reguliere werkwijze die er was voordat de verkenning startte. Dat betekent dat bespreking van de voortgang van de opdrachtuitvoering die volgt uit dit Plan van aanpak, de besluitvorming over de uitgewerkte voorstellen en hetgeen omtrent het managen van beheer besloten moet worden plaats vindt in het reguliere overleg van het OGB.

We vinden het tegelijkertijd belangrijk het uitwerken van de verschillende bestuurlijke punten die er liggen, zoals het opstellen van het UBAB (deelproject A1), voorstellen maken over kosten beheer en betaling (deelproject B1 en B2) en voorstel maken over uitbouw DSO-LV (deelproject C1), in nauwe interactie met de leden van het OGB te doen. Dit vanuit de gedeelde interbestuurlijke verantwoordelijkheid voor de inhoud van de oplossingen en ook omdat dit in de vorige fase goed bleek te werken. Daarvoor willen we de werkvorm van werksessies van het OGB gepast gebruiken en stellen we voor de werkwijze met duo-portefeuilles te continueren in de vorm van eerste aanspreekpunt/ portefeuilles.
Onze suggestie is dat als volgt te doen, waarmee we de continuïteit met de vorige fase kunnen borgen:

- UBAB: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
- Financiën: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
- Uitbouw DSO-LV: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e.

4.2. Procesmanager en procesteam
We werken met een klein procesteam (3 leden), onder leiding van de procesmanager, dat de regie en coördinatie op de uitvoering van het Plan van aanpak doet, stuurt op voortgang in de uitvoering van de verschillende onderdelen en de samenhang en betrokkenheid en het gedeeld eigenaarschap bewaakt. Voor succes van de operatie (per 1 januari 2019 tactische beheerorganisatie operationeel) is een zorgvuldige aanpak met betrokkenheid van alle partijen cruciaal. Daar stuurt de procesmanager bij uitstek op. Het procesteam is van iedereen en zorgt voor goede betrokkenheid van elk van de partijen op elk van de niveaus.

Voor de opdrachtuitvoering is de volgende expertise nodig:

- procesmanagement
- beheerexpertise: inhoudelijk, financieel
- juridische expertise, contractering
- kennis van en verbinding met bevoegde gezagen

Deze is voor een belangrijk deel beschikbaar in het procesteam en wordt waar nodig aangevuld met expertise uit de verschillende overheidspartijen, onder andere uit de programmaraad en de klankbordgroep die dit voorjaar is ingesteld, maar ook daarbuiten, en/of door externe deskundigen. Met de programmaraad en klankbordgroep zullen we bespreken hoe we hier het beste invulling aan kunnen geven.

4.3. Planning op hoofdlijnen
De planning voor het 2e halfjaar 2018 ziet er op hoofdlijnen als volgt uit. Dit is ‘work in progress’; we zullen steeds inspelen op de actualiteit waar dat nodig is voor een goed resultaat. Afhankelijk van die actualiteit en de omvang en complexiteit van de te behandelen onderwerpen kunnen in sommige maanden meerdere werksessies van het OGB nodig blijken of juist minder omdat de behandeling van sommige onderwerpen even goed plaats kan vinden in

reguliere OGB-overleggen. Welk instrument, werksessie of regulier overleg OGB, in een bepaalde situatie het best bruikbaar is zal steeds worden afgestemd tussen de procesmanager en programmadirecteur ADS.

Maand	Werksessies/reguliere overleg OGB	Besluitvorming BO
Juli	-Plan van aanpak procesmanagement -Tussenrapportage feitenonderzoek scenario uitbouw DSO-LV -Opstarten acceptatieproces -Aanpak selectie beheerorganisaties	
Augustus	-Tussenstand kosten beheer -Tussenproduct opstellen UBAB -Routekaart in beheer neming -Tussenstand voorstel Informatiepunt	
September	-Eindrapportage feitenonderzoek uitbouw DSO, voorstel voor vervolg -Uitkomst achterbanconsultatie inrichting organisatie beheer -Omvang kosten tijdelijk beheer, varianten voor betaling bespreken -Omvang kosten permanent beheer, taakstellend budget, route betaling -Concept UBAB uitwerken	
Oktober	-Integraal voorstel BO over kosten beheer + betaling -Eindrapportage feitenonderzoek uitbouw DSO, voorstel voor vervolg -Eindconcept UBAB	-Integraal voorstel kosten beheer, taakstellende budgetten, betaling -Eindrapportage feitenonderzoek uitbouw DSO, voorstel vervolg -Eindconcept UBAB
November	-Eerste uitkomsten acceptatieproces voorzieningen DSO -Opdrachtbrief strategisch beheer BZK -Uitkomsten selectieproces tactische en operationele beheerpartijen	
December	-Verwerking uitkomsten consultatieronde in tekenversie UBAB	-Tekenversie UBAB accorderen

4.4. Begroting van kosten

In de begroting voor de uitvoering van het Plan van aanpak worden de kosten van het procesteam voor de periode 1 juli 2018 – 31 december 2018 en eventueel andere in die periode benodigde ondersteuning van extern opgenomen. Vooralsnog wordt voor de twee externe leden van het procesteam uitgegaan van een tijdsbesteding van gemiddeld 2 dagen per week per persoon voor deze periode.
Deze begroting wordt uitgewerkt nadat dit Plan van Aanpak vastgesteld is.

VERKENNING BEHEER DSO

Memo

Aan:	OGB
Van:	Team vervolgverkenning
Datum:	6 juli 2018
Onderwerp:	Tussenrapportage feitenonderzoek scenario 3

Aanleiding

In de werksessie van het OGB van 11 juni 2018 is afgesproken een historisch feitenonderzoek te doen naar de afspraken van partijen omtrent het ambitieniveau voor het DSO (scenario 3 uit het Bestuursakkoord). Bij dit feitenonderzoek zijn het visiedocument, het BA en verslagen van overleggen van de Programmaraad, het OGB en het BO betrokken. In de bijlage is een voorlopig overzicht opgenomen van de aangetroffen discussies, afspraken en besluiten.
Het feitenonderzoek is nog niet geheel afgerond, maar wel voldoende ver om in deze rapportage de tussenstand te presenteren en voorlopige conclusies te trekken. Deze informatie dient als onderlegger voor het gesprek in de werksessie van het OGB van 11 juli as. over de vraag wat er, in het perspectief van de definitieve besluitvorming over de organisatie en governance van het beheer en de te sluiten Interbestuurlijke Uitwerking van het Bestuursakkoord op Beheer(IUBAB) dit najaar, aan nadere uitwerking in de vervolgverkenning nodig is om over het vraagstuk uitbouw DSO-LV in dat IUBAB(proces)afspraken te kunnen maken.

Elementen scenario 3

In het Bestuursakkoord is destijds afgesproken dat op basis van businesscases en go/no-go besluiten gezamenlijk wordt besloten hoe het digitale stelsel exact wordt uitgebouwd en hierbij te werken met ‘plateaus’ van uitwerking. Inmiddels is het basisniveau van DSO-LV, zoals dat per 1 januari 2021 moet functioneren, vastgesteld en gaat het om de uitbouw van dat niveau naar het uiteindelijke ambitieniveau dat beoogd is in het Bestuursakkoord.

Vanuit het Bestuursakkoord en de Visie voor 2024 worden de volgende elementen genoemd als (mogelijk) onderdeel van scenario 3:

1. Informatiehuizen; leveren betrouwbare, beschikbare en bestendige op de vraag toegespitste informatieproducten[1] vanuit de ruwe data die in een domein beschikbaar is. Deze informatieproducten worden via DSO-LV ontsloten.
2. Samenwerkingsruimte; een of meer voorzieningen die samenwerking tussen bevoegd gezagen onderling en tussen bevoegd gezagen en initiatiefnemers mogelijk maken, zodat partijen weten aan welke zaak zij werken, wat de status is en welke documenten er zijn (inclusief status). Doel is om snellere doorlooptijden te bereiken.
3. Onderzoekshulp; voorziening die zorgt voor inzicht welke informatie en/of onderzoeken nodig is om te besluiten op een vergunningaanvraag en de voorziening geeft informatie over reeds verricht onderzoek (voor zover dit open data is). Doel is het voorkomen van

[1] In de Visie zijn informatieproducten als volgt omschreven: een door het informatiehuis samengesteld digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen en standaarden. Het heeft meerwaarde ten opzichte van de aan het huis geleverde gevalideerde gegevens(verzamelingen).

onnodige aanvraagvereisten en onderzoek bij zowel de vergunningaanvraag als de melding.

4. Regelbeheer; Er is een digitale voorziening nodig voor het maken van beslisbomen en locatiegebonden regels voorzien van geo-coördinaten om informatie op maat te presenteren voor gebruikers. Om ervoor te zorgen dat informatie in de voorziening actueel is, moet het beheer van regels en het beheer van beslisbomen digitaal ondersteund worden — hiervoor wordt gebruik gemaakt van regelbeheer. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het maken en beheren en ontsluiten van decentrale regels via landelijke voorzieningen, is een landelijke voorziening voor regelbeheer beoogt. Doel is via het loket van het DSO-LV gebruikers zo snel mogelijk inzicht te geven in wat waar mag.
5. Standaardisatie; Standaardisatie is noodzakelijk voor uitwisseling van gegevens, een randvoorwaarde voor zaakgericht werken en het bevordert de rechtszekerheid. Doorontwikkeling van DSO-LV maakt nieuwe standaarden nodig, bijvoorbeeld bij het digitaal ondersteunen van regelbeheer.
6. Eén loket; verfijning van het loket dat gebruikt wordt om een vergunning aan te vragen of een melding te doen en een omgevingsplan in te zien. Doel is vergroten van de gebruiksvriendelijkheid.
7. Ondersteuning toezicht en handhaving; beoogd is via DSO-LV aan te sluiten op de processen rond toezicht en handhaving en hiervoor ook relevante informatie via het DSO-LV te ontsluiten
8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar; beoogd is dat gebruikers ook via het DSO-LV zienswijze in kunnen dienen en bezwaar kunnen maken
9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezag; een voorziening die het voor bevoegd gezagen makkelijker maakt om aan te sluiten op DSO-LV.
10. Ondersteunen dynamische informatie; zorgen dat DSO-LV met dynamische, wisselende/bewegende, informatie kan omgaan c.q. het kan weergeven.

Besluitvorming over scenario 3 samengevat

De Visie op het DSO had een aantal onderwerpen in zich die a. buiten scope waren en nog besluitvorming vroegen of b. binnen scope waren maar waarop nog verdere uitwerking nodig was voordat erover besloten kon worden en het aan de opdracht aan het ontwikkelprogramma kon worden toegevoegd.

a. Binnen scope

De onderwerpen 1 tot en met 6, Informatiehuizen, samenwerkingsruimte, Onderzoekshulp, Regelbeheer, Standaardisatie en één loket, waren al in het Bestuursakkoord genoemd en daarmee binnen scope. De onderwerpen zijn in 2016/2017 in meer of mindere mate verder uitgewerkt in projecten of vooronderzoeken, zoals definitiestudies.
In het OGB van 16 mei 2017 is naar aanleiding van de definitiestudies, besloten om gezien de financiële situatie geen onderdelen aan de opdracht van het programma DSO toe te voegen en geen onderzoeken of analyses te starten naar mogelijke uitbreidingen van de scope.
Op het onderwerp Informatieproducten is wel een vervolgproject gestart binnen het programma ADSMO. Er wordt op dit moment een voorstel voor een vervolgproces op de ontsluiting van informatie via het DSO-LV (voorheen informatiehuizen/producten, 1) voorbereid. Op de Samenwerkingsruimte is naar aanleiding van de Taskforce complexiteitsreductie na het BIT advies een businesscase gestart; deze is nog niet gereed. Op beide heeft nog geen besluitvorming in het OGB plaats gevonden.

b. Buiten scope

De onderwerpen ondersteuning ‘toezicht en handhaving’ (7) en ‘zienswijze en bezwaar’ (8) zijn na besluitvorming in het OGB (26 april 2016) binnen scope van het DSO geplaatst en vervolgens zijn hier definitiestudies op uitgevoerd. In het OGB van 16 mei 2017 is ook voor deze onderwerpen besloten hiervoor geen aanvullende opdracht aan het programma te geven en dit dus voorlopig niet bij de ontwikkeling mee te nemen. De interbestuurlijke aansluitvoorziening (meterkast) (9) is niet binnen scope geplaatst (OGB april 2016), maar vertaald naar een opdracht voor de Veranderopgaven.
Het onderwerp dynamische informatie (10) is nooit verder uitgewerkt.

Voorlopige conclusies

Na het Bestuursakkoord is het DSO verder uitgewerkt in de Visie en vervolgens in het GPvE en de Doelarchitectuur. De besluitvorming over doorontwikkeling naar scenario 3 is niet via een strak tijdspad met een vaste werkwijze verlopen. Door veranderingen in de context, het BIT advies, en het onvoldoende voldoen aan randvoorwaarden, zoals beschikbare middelen, verliep de besluitvorming ook niet altijd consistent.
Over geen enkel onderdeel van scenario 3 is het eindbeeld vaststaand of is al definitief besloten. Het advies van de Taskforce Complexiteitsreductie adviseert een vervolg te geven aan de samenwerkingsruimte (2) en de ontsluiting van informatie via het DSO-LV (9).

	7, Ondewerpen buiten scope in de Visie		
	OGB	26-4-2016	
	OGB	25-10-2016	Drie onderwerpen uit de Visie, het PvE en de DA waren in het Bestuursakkoord buiten scope: • Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezagen • Indienen zienswijze en bezwaar • Ondersteunen processen Toezicht en Handhaving In het OGB van 26 april is besloten dat de onderdelen Ondersteunen processen Toezicht en Handhaving en Indienen zienswijze binnen de scope van scenario 3 vallen. Over het onderdeel Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezag moet besluitvorming nog plaatsvinden over het binnen scope van het DSO plaatsen. Bij de besluitvorming over de definitiestudies dient expliciet te worden afgewogen of de voorkeursoptie bij inwerkingtreding gereed moet zijn of op een later moment voor 2024 wordt ontwikkeld. Na de besluitvorming over de voorkeursoptie voor de uitwerking van het onderwerp van een definitiestudie zal het programma opdracht worden gegeven tot het uitvoeren van een impactanalyse zodat impact op tijd, geld en scope van het programma kan worden bepaald.
	OGB	16-5-2017	In het OGB van 31 mei 2016 heeft het OGB opdracht gegeven tot het uitvoeren van definitiestudies over zienswijze en bezwaar, toezicht en handhaving en de interbestuurlijke aansluitvoorziening. In het OGB van 15 februari is besloten over de uitkomsten van de definitiestudie een achterbanconsultatie bij de verschillende overheden te doen. Deze achterbanconsultatie is gereed. Op basis daarvan wordt nu een voorstel voor een vervolg aan het OGB voorgelegd. Vervolgstappen zijn erop gericht om eind dit jaar besluitvorming te hebben over wat er in de volgende stap van het DSO gerealiseerd gaat worden. Voor het onderwerp samenwerkingsruimte is de voorziene definitiestudie niet uitgevoerd omdat dit onderwerp al aan de orde kwam in de tegelijk lopende UIVO. De UIVO is opgeleverd, deze notitie doet een voorstel voor het vervolg. Over samenwerkingsruimte: Een verdere uitwerking is noodzakelijk om voldoende beslisinformatie te hebben voor besluitvorming over de doorontwikkeling van de samenwerkingsruimte. Voorgesteld wordt dat in de komende periode de OU en het programma samen helder maken welke ambitie op het gebied van de samenwerkingsruimte op korte termijn tot de mogelijkheden behoort. Dit komt terug in een volgend OGB, zodat dit meegenomen kan worden in de besluitvorming eind dit jaar over de vraag welke onderdelen van scenario 3 in de volgende stap gerealiseerd worden.

VERKENNING BEHEER DSO

Memo

Aan:	OGB
Van:	Team vervolgverkenning
Datum:	6 juli 2018
Onderwerp:	Voortgangsbericht opstarten acceptatieproces

Vooraf

In de werksessie van het OGB van 11 juni 2018 is ingestemd met het voorstel over de inrichting en verantwoordelijkheidsverdeling voor het acceptatieproces dat de brug slaat tussen het ontwikkelen en in beheer nemen van onderdelen van DSO-LV. Het BO is hierover en over haar rol op het geheel aan het eind van dit acceptatieproces op 28 juni 2018 geïnformeerd. Op verschillende momenten is vastgesteld dat het van belang is dit proces nu snel te starten.

Bemensing en opdracht acceptatieteam

De uitvoering van het acceptatieproces gebeurt op basis van het op 11 juni geaccordeerde voorstel onder verantwoordelijkheid van het OGB door een hiervoor specifiek in te stellen acceptatieteam. Dit acceptatieteam bestaat uit vertegenwoordigers van resp. Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen op basis van expertises per bevoegd gezag of hun koepels of ondersteuningsorganisaties (bv. Waterschapshuis, BIJ 12, VNG Realisatie, Logius) (bv. 1 gebruiker op inhoud, 1 informatie annex technisch onderlegd medewerker met ervaring met acceptatieprocessen, en/of kennis van GPVE/DA), onder leiding van een onafhankelijke deskundige derde, totaal maximaal 10 leden.

De opdracht voor het acceptatieteam is tweeledig:

1. In de maanden juli en augustus als acceptatieteam de acceptatiecriteria verder uit te werken (totaal ca 5 dagen).
2. Vanaf september zal het team gevraagd worden op onderdelen het acceptatieproces te doorlopen (ca 6 dagen per onderdeel verspreid over ca drie maanden).

Op 5 juni is de OGB leden per mail gevraagd namen van hun vertegenwoordigers aan te wijzen. Bij deze de reminder dat voor of uiterlijk op 11 juli te doen, zodat we dan een beeld hebben van de totale samenstelling en kunnen beoordelen of dit voldoende evenwichtig en geëquipeerd is voor de opdracht die moet worden uitgevoerd.

Over de invulling van het voorzitterschap moet ook snel besloten worden. In het voorstel wordt uitgegaan van een onafhankelijke persoon. Op een later moment is de suggestie gedaan de directeur Informatiebeleid/CIO van de VNG als grootste belanghebbende partner te vragen deze rol op zich te nemen. Hierover moet ook een besluit genomen worden.

Nadere uitwerking acceptatieproces

In het OGB van 11 juni is afgesproken het toen voorgelegde acceptatieproces op hoofdlijnen nader uit te werken. Belangrijk aandachtspunt daarbij was de afbakening met het werk van de programmaorganisatie, om te voorkomen dat we dubbel werk doen en om recht te doen aan het feit dat de agile manier van ontwikkelen van voorzieningen beperkingen stelt aan het accepteren ervan. Aan deze afbakening wordt de komende weken een nadere uitwerking gegeven. Het resultaat hiervan wordt besproken met het acceptatieteam.

Facilitering acceptatieteam

In het Plan van aanpak voor het managen van het vervolgproces van voorbereiding van de start van het beheer DSO per 1 januari 2019 is het instellen ven een team managen beheer binnen de programmadirectie opgenomen. Vanuit dit team wordt het acceptatieteam gefaciliteerd. Vanuit dit team wordt op korte termijn een startbijeenkomst met het acceptatieteam belegd om de aanpak van het acceptatieproces en de acceptatiecriteria door te spreken.

VERKENNING BEHEER DSO

Memo / concept

Aan:	Leden OGB
Van:	art 5.1 lid 2 sub e
Datum:	6 juli 2018
Onderwerp:	Agenda en bespreekpunten werksessie 11 juli 2018

Beste leden van het OGB,

Op 11 juli komen we bij elkaar om de aanpak van de volgende fase te bespreken waarin het managen van het interbestuurlijke proces van integrale voorbereiding van in beheer name DSO-LV per 1 januari 2019 centraal staat. In afstemming met Art 5.1 lid 1 sub e heb ik daarvoor een integraal plan van aanpak opgesteld.

Verder willen we het vervolg op het BO bespreken, het acceptatieteam opstarten en de voortgang van verschillende lopende activiteiten bespreken.

Dat leidt tot het volgende agendavoorstel:

0. Opening en verslag 20 juni 2018

1. Vervolg op BO 28 juni
   A. Vaststellen rapportage verkenner en dechargeverlening
   B. Bespreken beoogd proces van consultatie achterbannen over de bereikte bestuurlijke overeenstemming over de richting van de organisatie van het beheer

2. Plan van aanpak volgende fase
   A. Bespreking inhoudelijke aanpak
   B. Aanstellen procesmanager
   B. Instelling team managen beheer
   C. Accorderen verantwoordelijkheidsverdeling
   D. Opstarten voorfase selectieproces tactische en operationele beheerpartijen

3. Feitenonderzoek uitbouw DSO-LV naar scenario 3 Bestuursakkoord
   A. Tussenrapportage met voorlopige conclusies
   B. Werkafspraken over opstellen eindrapportage

4. Acceptatieproces
   A. Nadere duiding opdracht
   B. Samenstelling team, aanwijzen voorzitter

5. Wat verder ter tafel komt

Toelichting op de verschillende agendapunten

1. Vervolg op BO 28 juni 2018

We kunnen terug kijken op een goed verlopen BO, waarin de bestuurders ingestemd hebben met de in de rapportage van de verkenning uitgewerkte richting voor het inrichten van het beheer DSO en de governance.

We hebben in de rapportage van de verkenning nog enkele kleine wijzigingen van vooral redactionele aard aangebracht. Dit document kan dienen als onderlegger voor het vervolg, waarin we gaan werken aan het opstellen van de Interbestuurlijke Uitwerking van het BA op beheer (hierna UBAB). Een wat lange term misschien, maar deze is gekozen om te vermijden dat het beeld ontstaat dat er een nieuw Bestuursakkoord gemaakt wordt.

Voorstel
1. Rapportage vaststellen
2. Verkenner dechargeren

Over het proces van consultatie van de bestuurlijke achterbannen over de bereikte bestuurlijke overeenstemming over de richting waarin het beheer DSO vorm gegeven wordt is in het BO wel gesproken, maar zijn geen expliciete conclusies getrokken noch afspraken gemaakt.

Bespreekpunten
- Wat moet er met de rapportage van de verkenning gebeuren? Wordt deze verspreid en zo aan wie?
- Wat is verder de conclusie over vormgeving van een mogelijke consultatieronde over de uitkomsten van het BO?

2. Plan van aanpak volgende fase

De aanleiding om dit plan van aanpak op te stellen is tweeledig:

a. De in het BO van 28 juni 2018 verkregen bestuurlijke instemming op de richting waarin de organisatie van beheer DSO-LV wordt vorm gegeven en de opdracht definitieve besluitvorming hierover en over de hiermee annex zijnde vraagstukken kosten tijdelijk beheer en uitbouw DSO-LV in het najaar van 2018 voor te bereiden.
b. De conclusie van het OGB van 11 juni 2018, dat het urgent is om al op korte termijn het managen op het tijdelijk beheer DSO-LV en de kosten ervan op te pakken.
c. De afspraak van 20 juni van het OGB om voor de vakantie nog een voorstel voor vervolg te bespreken met rollen en taken.

Uit deze aanleiding volgen twee opdrachten voor de komende periode.

Voor de uitvoering van de opdracht die volgt uit de besluitvorming in het BO van 28 juni wordt een procesmanager aangesteld. Vanuit opgebouwd vertrouwen en in het belang van continuïteit en snelheid, wordt de verkenner gevraagd deze rol te gaan vervullen. Hij wordt ondersteund door een compact procesteam. Het uitvoeren van belangrijke delen van het werk zal worden belegd bij de programmadirectie en/of andere onderdelen van BZK en er zal een beroep worden gedaan op menskracht van de betrokken koepelorganisaties, zoals de

Verandermanagers en leden van de klankbordgroep. Dat bleek in de vorige fase goed te werken. Het werk gebeurt ook dan onder verantwoordelijkheid van de procesmanager.

Ter opvolging van de aanbeveling van de verkenner en het besluit daarover van het OGB van 11 juni wordt binnen de programmadirectie ADS een nieuw team managen beheer ingesteld. Deze krijgt als opdracht de komende periode, in ieder geval tot de tactische beheerorganisatie functioneert, te gaan managen op het beheer, de te maken keuzes voor te bereiden, te gaan sturen op de kosten en in dat kader besluiten te nemen of voor te bereiden voor het OGB. De bemensing van dit team, dat onder leiding staat van een projectleider, weerspiegelt de beoogde manier van interbestuurlijk samenwerken en gebeurt daarom zo veel mogelijk vanuit de betrokken overheden via detachering of anderszins.

Beide opdrachten hebben een zodanige samenhang en samenloop in de uitvoering, dat ervoor gekozen is daarvoor één integraal Plan van aanpak op te stellen. Dit ligt nu als gezamenlijk product van de verkenner in de nieuwe rol van procesmanager voorbereiding organisatie beheer DSO en de programmadirecteur ADS ter bespreking voor.
Zij worden ieder voor een deel verantwoordelijk voor de uitvoering van dit integrale Plan van aanpak en op onderdelen helpen zij elkaar bij de uitvoering van werkzaamheden. Zij laten zich ondersteunen door resp. een compact procesteam en (onder andere) het binnen de programmadirectie in te stellen team managen beheer o.l.v. van een projectleider. Het instellen van dit team managen beheer en het aanwijzen van de verantwoordelijke projectleider is nodig gezien de omvang van de beheervragen die de komende maanden om een antwoord vragen (zie onderdeel E van het Plan van aanpak) en het belang vanaf nu strak te gaan sturen op de kosten van (tijdelijk) beheer.

De samenwerking tussen de procesmanager en programmadirecteur zal intensief zijn en ook beide teams werken nauw samen. Om dat stevig te verankeren in het dagelijkse werk is er frequent afstemmingsoverleg tussen de procesmanager en de programmadirecteur en is het de bedoeling de aangewezen projectleider management beheer ook lid van het procesteam te laten zijn.

De opdracht behelst het onder verantwoordelijkheid van het OGB managen van het proces van integrale voorbereiding van in beheer name DSO-LV per 1 januari 2019. Start op 1 juli 2018 en op 1 januari 2019 klaar.

De opdracht bestaat uit vijf onderdelen. Dat zijn:
A: Organisatie en governance beheer DSO-LV
B: Financiële aspecten
C: Uitbouw DSO-LV
D: Informatiepunt
E: Beheermanagement

Elk onderdeel bestaat uit een of meer activiteiten; deze worden in het Plan van Aanpak uitgewerkt op de elementen doel, activiteiten en werkwijze.

De procesmanager wordt belast met het procesmanagement op de onderdelen A, B en D.
De programmadirecteur ADS wordt belast met het managen van onderdeel E.

Onderdeel C wordt in eerste aanleg gezamenlijk opgepakt. Als het feitenonderzoek afgerond is er duidelijk is wat de volgende stap in het proces wordt, wordt er besloten over de toedeling van de verantwoordelijkheid daarvoor, waarbij het voor de hand ligt hiermee de programmadirecteur ADS te belasten.
Verder bevat het Plan een beschrijving van de organisatie van de uitvoering en de integrale planning op hoofdlijnen. Het komend halfjaar wordt gaandeweg toegewerkt naar herstel van de reguliere werkwijze die er was voordat de verkenning startte. Dat betekent dat bespreking van de voortgang van de opdrachtuitvoering die volgt uit het Plan van aanpak, de besluitvorming over de uitgewerkte voorstellen en hetgeen omtrent het managen van beheer besloten moet worden plaats vindt in het reguliere overleg van het OGB.

We vinden het tegelijkertijd belangrijk het uitwerken van de verschillende bestuurlijke punten die er liggen, zoals het opstellen van het UBAB (deelproject A1), voorstellen maken over kosten beheer en betaling (deelproject B1 en B2) en voorstel maken over uitbouw DSO-LV (deelproject C1), in nauwe interactie met de leden van het OGB te doen. Dit vanuit de gedeelde interbestuurlijke verantwoordelijkheid voor de inhoud van de oplossingen en ook omdat dit in de vorige fase goed bleek te werken. Daarvoor willen we de werkvorm van werksessies van het OGB weer gebruiken en stellen we voor de werkwijze met duo's te continueren in de vorm van eerste aanspreekpunt/ portefeuilles.
Onze suggestie is dat als volgt te doen, waarmee we de continuïteit met de vorige fase kunnen borgen:

- UBAB: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
- Financiën: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e
- Uitbouw DSO-LV: art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e.

Voorstel
Het voorstel is dit Plan van aanpak vast te stellen en daarmee
1. te besluiten een procesmanager aan te stellen
2. het instellen van het team managen beheer binnen de programmadirectie te bevestigen
3. de uitgewerkte verantwoordelijkheidsverdeling voor de opdrachtuitvoering te bekrachtigen
4. in te stemmen met het voorstel omtrent de werkwijze inclusief het continueren van het werken met duo-portefeuilles

Een van de activiteiten uit het Plan van aanpak is het proces van selectie van tactische en operationele beheerpartijen (A3). Dit is een activiteit waarvan eerder in het OGB onderkend is dat deze belangrijk en urgent is en snel gestart moet worden vanwege de verwachte doorlooptijd in relatie tot de ambitie het tactisch beheer op 1 januari 2019 ingeregeld te hebben.

Dit selectieproces start op basis van de bestuurlijke overeenstemming in het BO over de richting waarin de organisatie van het beheer wordt vormgegeven en wordt doorlopen onder voorbehoud van definitieve besluitvorming.

Het selectieproces bestaat uit de volgende stappen die voor 1 december 2018 worden doorlopen, waarbij stap 1A en 1B parellel aan elkaar worden gezet, gezien de tijdsdruk die er is:

1a. starten vooronderzoek bij potentieel in aanmerking partijen, te weten Logius, RWS, Kadaster en VNG Realisatie
1b. Uitwerken hoofdlijnen selectieproces en criteria
2. Beoordelen ingediende proposities, delen concept bevindingen met organisaties en eventueel bijstellen uitkomsten vooronderzoek beheer.
3. Eerste bespreking preselectie vooronderzoek beheer in OGB
4. Uitvraag en uitvoering Uitvoeringstoets en uitwerking aanbieding door beoogde beheerpartij(en)
5. Voordracht beheerpartij(en) aan OGB op basis van gereviewde uitvoeringstoets en offerte
6. Besluit OGB en bekrachtiging door BO
7. Opdrachtverlening en contractering gekozen beheerpartijen.

Gezien de ambitie om 1 januari 2019 te kunnen starten stellen we voor om het vooronderzoek (stap 1A) deze zomer te starten, parallel aan de verdere uitwerking van het proces (1b). Daarvoor wordt een vragenlijst opgesteld nu die wordt afgestemd met leden van de Programmaraad en het OGB.
Over de uitwerking van de hoofdlijnen van het selectieproces en de te gebruiken criteria (stap 1B) worden de leden van de Programmaraad en het OGB in de zomer geconsulteerd zodat hierover meteen begin september een beslissing kan worden genomen.

Voorstel

Groen licht geven voor het starten van stap 1a, parallel aan het uitwerken het gehele selectieproces en te gebruiken criteria (stap 1b) en daarover begin september in het OGB een besluit te nemen.

3. Feitenonderzoek uitbouw DSO-LV naar scenario 3 BA

In het OGB van 11 juni is vastgesteld dat er geen concreet uitgewerkt plan ligt over wat het ambitieniveau met DSO zoals afgesproken in het BA nu precies inhoudt, wat dat aan investeringen vraagt en tot welke beheerkosten dat leidt, en hoe en in welk tempo dat niveau bereikt gaat worden. Omdat zelfs de beelden over wat dat ambitieniveau behelst al verschillen is afgesproken een feitenonderzoek te starten over wat er de afgelopen jaren besproken en mogelijk ook besloten is over dat ambitieniveau.
De tussenrapportage is beschikbaar en ligt nu ter bespreking voor.

Bespreekpunten
1. Geeft de tussenrapportage de gewenste informatie en beoogde inzicht, ergo kunnen we op deze manier door werken richting een eindrapportage?
2. Welke reflecties roepen de conclusies op?
3. Is het een goede werkwijze om de eindrapportage die eind augustus afgerond wordt te voorzien van een voorstel aan het OGB over het vervolgproces om te komen tot een prioriteitstelling en plateauplanning en de procesafspraak die hierover opgenomen wordt in het UBAB?

4. Opstarten acceptatieproces

In het OGB van 11 juni zijn besluiten genomen over de inrichting van het acceptatieproces op hoofdlijnen en is afgesproken in afstemming met de programmaorganisatie te komen tot een nadere uitwerking van dit proces. Het feit dat we het acceptatieproces starten en de rol die

daarin voorzien is voor het BO (aan het eind op het geheel) is gecommuniceerd met het BO van 28 juni. In het Plan van Aanpak is uitgewerkt dat het acceptatieproces wordt gefaciliteerd vanuit het team managen beheer (punt E3).

Voorstel
De nadere uitwerking van het proces en vooral de afbakening tussen de programmaorganisatie en het acceptatieteam is beschikbaar en bijgevoegd. Het voorstel is hiermee in te stemmen.

De komende weken willen we starten met de voorbereiding van- het acceptatieproces op de eerste opgeleverde voorzieningen. Voorwaarde daarvoor is dat het acceptatieteam samengesteld is en een voorzitter aangewezen is.

Voorstel
1. Als OGB-leden bevorderen dat de namen van de leden uiterlijk 15 juli bekend zijn.
2. Besluiten over de invulling van het voorzitterschap. Daarvoor loopt een sondering en wordt ter plekke een suggestie gedaan.

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e 9
art 5.1 lid 2 sub e @minienm.nl

Datum
28 maart 2018

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet - Strategische sessie Governance
Vergaderdatum en –tijd	5 juni 2018
Vergaderplaats	BZK, Den Haag
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e (verslag).

De discussie over de governance vond plaats aan de hand van het stuk dat door BZK is opgesteld naar aanleiding van o.a. het Deloitte rapport over governance en de bijdragen van de governance-werkgroep, waaraan ook de medeoverheden hebben deelgenomen. In dit verslag zijn de grote lijnen uit deze discussie weergegeven.

Bestuurakkoord
Allen bevestigen de uitgangspunten van het Bestuursakkoord:
- de implementatie is een gezamenlijke opgave,
- elke partij heeft de inspanningsverplichting ten aanzien van de eigen veranderopgave, en zorgt voor de aansluiting van zijn achterban op het DSO-LV,
- de Minister van BZK handelt vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel.

De samenwerking zoals afgesproken in het Bestuursakkoord moet in stand worden gehouden. art 5.1 lid 2 sub e wil hierbij binnen de context van de gezamenlijkheid zoals die uit het Bestuursakkoord voortvloeit de verantwoordelijkheden helder maken: als DG Omgevingswet is hij de eerstverantwoordelijke voor de bouw van het DSO-LV binnen de kaders van beschikbaar budget en de planning, en de vertegenwoordigers van de koepels en het Rijk zijn eerstverantwoordelijk om binnen de grenzen van hun mogelijkheden bij te dragen aan de Veranderopgaven bij de bevoegd gezagen (als inspanningsverplichting). Overkoepelend willen we samen verantwoordelijkheid dragen en sturing geven aan een succesvolle implementatie van de Omgevingswet. Het beleggen van de eindverantwoordelijkheid voor de bouw van DSO-LV bij de DG OW is in lijn met het CIO-oordeel van het Rijk. En bovendien

stond het al in het Bestuursakkoord, dus wij herbevestigen deze verantwoordelijkheden.
Allen zijn het erover eens dat er een DSO-LV moet worden gebouwd waarop door alle partijen wordt aangesloten en dat door alle partijen wordt gewenst en gebruikt, en waar ook draagvlak voor is om conform het Bestuursakkoord en Financieel Akkoord financieel aan bij te dragen (bijdrage aan beheer van het DSO-LV en de kosten in eigen organisaties). Dit maakt de samenwerking op alle niveaus zo belangrijk. Allen herbevestigen deze noodzakelijke samenwerking bij de bouw van het DSO-LV. Iedereen is van mening dat de inhoudelijke strategische besluitvorming over het DSO-LV in het OGB moet plaatsvinden.

Structuur
Allen zijn akkoord om de bestaande gremia, met uitzondering van de ondersteunende unit, te handhaven en de gewenste werkwijze duidelijk te maken. De taken van de OU worden overgebracht naar het Programma Aan de Slag, zodat er beter kan worden samengewerkt met het Programma én de Programmaraad.
Iedereen begrijpt dat de eerste verantwoordelijkheid voor het DSO-LV bij art 5.1 lid 2 sub e ligt. Het coördinerend opdrachtgeverschap lag al bij het Rijk. Het OGB moet evenwel niet als vrijblijvend Beraad van Opdrachtgevers gaan functioneren. Iedereen onderschrijft nogmaals het belang van de interbestuurlijke samenwerking om de doelstelling en ambitie van de implementatie te bereiken. Het OGB is de borging van die gezamenlijke doelstelling en ambitie, daarnaast heeft iedereen de individuele verantwoordelijkheid richting zijn eigen achterban.

OGB
Iedereen is akkoord dat er een aparte Rijksvertegenwoordiger in het OGB plaatsneemt, naast art 5.1 lid 2 sub e als vertegenwoordiger van de wetgeving. Zo zijn alle partijen op juiste wijze vertegenwoordigd.
Interbestuurlijke samenwerking is noodzakelijk om de implementatie tot een succes te maken. Besluiten worden dan ook in het OGB na inbreng van alle leden genomen. De OGB leden benadrukken dat er een stelsel moet worden gebouwd waar alle partijen gebruik van kunnen maken. De OGB leden zijn hier dan ook ieder medeverantwoordelijk voor. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het DSO-LV ligt logischerwijze bij de DG OW gelet op de stelselverantwoordelijkheid van de Minister.
Werkwijze
De OGB leden willen inhoudelijke besluiten nemen in het OGB, op basis van alternatieven en hun voor- en nadelen. Daarnaast willen zij met regelmaat de voortgang van zowel DSO-LV, IVO als de Veranderopgaven met bijbehorende handelingsperspectieven bespreken om deze zo verder te brengen. De OGB leden willen hierin graag worden voorbereid én ondersteund door de voorbereiding vanuit de Programmaraad. De OGB leden onderstrepen het belang van de Programmaraad. Het is ook goed wanneer de PR leden aanwezig zijn bij de OGB vergadering, dit zorgt voor de juiste verbinding tussen het OGB en de PR.

Programmaraad
De PR heeft verschillende rollen:
- de begeleiding en voorbereiding van de besluitvorming in het OGB
- de verbinding tussen en sturing op de Veranderopgaven van de verschillende bevoegd gezagen, IVO, DSO-LV en wetgeving
- voorbereiding van keuzes van de door partijen gewenste volgorde van functionaliteiten in de bouw van het DSO-LV (program increments).

Werkwijze
Binnen de PR ligt de nadruk op samenwerking en afstemming. Dit bevordert de synergie tussen de Veranderopgaven, DSO-LV en IVO. Bij de begeleiding en voorbereiding van de besluitvorming in het OGB fungeert de PR als voorportaal zoals dat ook bij het Rijk staande praktijk is voor alle besluitvorming in het kabinet. Sinds jaar en dag is er een succesvol proces waarin het ambtelijk voorportaal verantwoordelijk is om ordelijke besluitvorming voor te bereiden richting onderraden waarin ministers ondersteund door ambtenaren komen tot besluitvorming door het kabinet. Stukken worden ingebracht door individuele leden van het voorportaal of in sommige gevallen door alle leden, binnen het voorportaal besproken en gezamenlijk wordt getoetst of zij klaar voor besluitvorming zijn. Het voorportaal zelf brengt geen stukken in. Het voorleggen van de verschillen, met argumenten voor en tegen, wordt door de OGB leden van groot belang geacht omdat er dan afgewogen keuzes kunnen worden gemaakt in het OGB. In geval van consensus kan het vervolgens een hamerstuk zijn, is er geen consensus dan liggen de bespreekpunten goed op tafel. De Programmaraad kan agendering in het OGB niet blokkeren, maar in de regel worden stukken in het OGB wel altijd eerst in de Programmaraad besproken. Goede stukken zorgen voor gemakkelijker besluitvorming in het OGB. Dit zorgt voor snellere besluitvorming en dus voortgang.

Het OGB stelt voor om binnen de PR het voorzitterschap te rouleren. Na de definitieve besluitvorming over de governance zal art 5.1 lid 2 sub e dit bespreken in de PR. De art 5.1 lid 2 sub e blijft daarbij, vanuit haar verantwoordelijkheid voor de secretariaatsrol van het OGB, verantwoordelijk voor de kwaliteit van de stukken en de stukkenstroom naar het OGB.

Afspraak
Het verslag van deze bijeenkomst zal door de OGB leden worden besproken in hun achterban. Definitieve besluitvorming zal z.s.m. plaatsvinden, met het oog op het BO eind juni, waar de governance dan kan worden herbevestigd

Samenvatting
*Structuren***:**
- De gremia binnen de huidige governance blijven bestaan, met uitzondering van de ondersteunende unit. De OU taken worden overgeheveld naar het programma.

Samenstelling gremia:
- Vertegenwoordiger wetgeving wordt toegevoegd aan PR
- Aparte Rijksvertegenwoordiger wordt toegevoegd aan OGB

Wat wordt verduidelijkt in de werkwijze:
- DG OW is eerstverantwoordelijk voor de bouw van het DSO-LV binnen budget en planning
- PR heeft twee functies: voorportaal voor besluitvorming in OGB, en afstemming en bespreking van voortgang van de veranderopgave
- Besluitvorming in BO en OGB, voorbereiding en afstemming in PR
- Voortgang DSO-LV, IVO en Veranderopgaven wordt gemonitord en waar nodig bijgestuurd in BO, OGB én PR

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
secretaris OGB
Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
18 september 2018

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	26 september 2018
Vergadertijd	15.00 – 16.30 uur
Vergaderplaats	Volgt

1. Opening en mededelingen

2. Verslag vorige OGB (12 juni 2018)

2.1. Concept Verslag – Opdrachtgevend beraad – 12 juni 2018

3. Roadmap

3.1. Notitie Roadmap

4. Hoofdkeuzes invoeringsondersteuning

4.1. Beslisnotitie scenario invoeringsondersteuning

5. Stand van zaken beheer

5.1. Rapportage feitenonderzoek scenario 3 en vervolgproces
- *5.1.1. Oplegmemo*
- *5.1.2. Rapportage feitenonderzoek scenario 3 en vervolgproces*
- *5.1.3. Bijlage: overzicht afspraken en besluiten scenario 3*
- *5.1.4. Bijlage: sheets betreffende informatiehuizen/ informatieproducten*

5.2. Selectieproces tactische beheerorganisatie
- *5.2.1. Memo vooronderzoek selectie Tactische Beheerorganisatie*
- *5.2.2. Rapport beoordeling potentiële partijen tactisch beheer DSO-LV en Informatiepunt*

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
28 november 2017

6. Digitaal stelsel

6.1. Verwachting DSO-LV per januari 2019

6.2. Notitie Reactie opdrachtnemer op bèta versie (vergaderstuk 6.1)

6.3. Bepaling bevoegd gezag in DSO

6.4. Samenwerkingsruimte
- *6.4.1. Oplegmemo Samenwerkingsruimte*
- *6.4.2. Bijlage: Kwantificering Baten Businesscase Samenwerkingsruimte*
- *6.4.3. Bijlage: Businesscase Samenwerken Behandelen Vergunningen*
- *6.4.4. Bijlage: Businesscase Samenwerken aan Plannen*

6.5. Vaststellen Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur

7. Voortgang

7.1. Oplegmemo

7.2. Voortgangsrapportage Q2 2018

8. Hamerpunten

8.1. Governance
- *8.1.1. Oplegmemo Interbestuurlijke samenwerking en governance*
- *8.1.2. Interbestuurlijke samenwerking en governance implementatie Omgevingswet*

8.2. Ter kennisname: uitgangspunten actualisatie kostenraming oktober 2018

8.3. Monitor Implementatie Omgevingswet
- *8.3.1. Oplegmemo*
- *8.3.2. Halfjaarrapportage Monitor*

9. Rondvraag en sluiting

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d

M Art 5.1 lid 1 sub d
E e Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
18 sept 2018

verslag

Betreft	Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum en -tijd	12 juni 2018 15:00
Vergaderplaats	Rijnstraat, Den Haag
Deelnemers	Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub , Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub , Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub d , Art 5.1 lid 1 sub d, Art 5.1 lid 1 sub d (verslag). Art 5.1 lid 1 sub d (bij agendapunt 3)

1. Opening en mededelingen

Art 5.1 lid 1 sub d deelt mee dat de VNG en EB hebben afgesproken dat het moment waarop gemeenten een omgevingsvisie moeten hebben, blijft staan op 2024.

Art 5.1 lid 1 sub d deelt mee dat er een strategische klankbordgroep digitalisering is geweest, waar ook stukken die nu op de agenda staan, zijn besproken. Hij zal bij de bespreking de input uit de klankbordgroep inbrengen.

2. Verslag OGB 26-04-2018

Het verslag wordt vastgesteld. Art 5.1 lid 1 sub d benadrukt dat het stuk met een juridische analyse van de second opinion van het IPO over het beheer niet is besproken, maar alleen is meegestuurd met het verslag.

3. Implementatiestrategie / roadmap

Art 5.1 lid 1 sub d geeft een korte toelichting op de roadmap. Dit is een versie op basis van een eerste aanzet van de roadmaps van alle partijen. Deze zijn nog in ontwikkeling. Art 5.1 lid 1 sub d geeft een toelichting op de meegestuurde sheets.

Art 5.1 lid 1 sub d is blij met de roadmaps, omdat de mijlpalen vanuit de veranderopgaven de mijlpalen voor het DSO mede bepalen. In de roadmap zijn voor het DSO geen mijlpalen na half 2019 opgenomen. Dan moet nog wel werk worden gedaan, waaronder de doorontwikkeling. Dit vraagt aandacht, ook in relatie tot de discussie over het beheer.

Art 5.1 lid 1 sub d is blij met de roadmap. Hij merkt op dat het bepalen van mijlpalen een inspanningsverplichting betreft, voor zover er afhankelijkheden zijn van andere partijen.

Art 5.1 lid 1 sub d vraagt of de roadmap ook helpt om inzicht te krijgen in de voortgang bij gemeenten. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan de monitor hier inzicht in geeft. De roadmap voorziet ook in een behoefte bij gemeenten aan inzicht in wat er gedaan moet worden.

Art 5.1 lid 1 sub d beaamt dat de roadmap ook helpt om het gesprek aan te gaan met de achterban. Het werkt als sturingsinstrument. Art 5.1 lid 1 sub d vult aan dat er vanuit de mijlpalen kritische afhankelijkheden ontstaan. Daarvoor is nog wel een uitwerkingsslag nodig.

Ook Art 5.1 lid 1 sub d is blij met de roadmap. De roadmap van het Rijk heeft nog een forse uitwerkingsslag nodig.

Art 5.1 lid 1 sub d benoemt dat de klankbordgroep blij is met de roadmap, en ook behoefte heeft aan een roadmap voor het MKB. Art 5.1 lid 1 sub d stelt dat er nog gekeken wordt naar de rol van het programma hierin.

Art 5.1 lid 1 sub d concludeert het volgende:

- Er is veel waardering voor het werk dat is gedaan
- Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen roadmap en gaat aan de slag met een verdiepingsslag.
- Dat komt in het volgende OGB in september terug, inclusief een verdieping van de integrale roadmap op basis van de roadmaps van alle partijen.
- De roadmap is een sturingsinstrument en wordt verbonden aan de voortgangsrapportage.
- De communicatie over de roadmap is belangrijk, hoe dat gebeurt wordt verder uitgewerkt.

4. Informatie in het DSO

concept

concept

Programmadirectie Aan de Slag

Datum
18 september 2018

5. Digitaal stelsel

a. Bruidschat

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat dit voorstel financiële effecten voor EB heeft, en dat daar nog naar gekeken wordt. Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan goede samenwerking op dit onderwerp belangrijk te vinden.
Het OGB stemt in met het voorstel.

b. Overbruggingsfunctie

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat de extra kosten die met dit voorstel samenhangen, binnen de raming kunnen worden opgelost.
Het OGB stemt in met het voorstel.

c. Vaststelling PvE en DA

Vanuit het IPO zijn er mogelijk nog opmerkingen waar per mail op teruggekomen wordt.
Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat de VNG nog in gesprek is met de achterban. Dat geldt ook voor de rijkspartijen.

Het OGB stemt in met het voorstel om het PvE en de DA voorlopig vast te stellen zodat het programma DSO op basis van deze documenten kan werken. In september zal een geactualiseerde versie worden vastgesteld en zal een permanent wijzigingsproces worden ingericht.

d. Topactiviteiten (ter informatie)

Er worden geen opmerkingen op het stuk gemaakt.

e. *S*amenwerkingsruimte *(Ter informatie)*

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat de VNG na de zomer met een uitwerking komt.

6. Kamerbrief voortgang implementatie

concept

7. Agenda bestuurlijk overleg (mondeling)

Afgesproken wordt dat met betrekking tot implementatie Omgevingswet de volgende punten in het BO worden geagendeerd:

- Notitie met stand van zaken
- Beheer
- Kamerbrief over voortgang implementatie.

8. Voortgang (ter informatie)

a. Voortgangsrapportage Q1 2018
b. Geactualiseerde kostennota

Er zijn geen opmerkingen op beide documenten.

9. Rondvraag en sluiting

Art 5.1 lid 1 sub d stelt voor dat het jaarplan van Ivo voor de tweede helft van het jaar schriftelijk afgedaan wordt door het OGB. In de programmaraad is afgesproken dat er een taakstellend budget geldt voor dit jaar en dat principiële keuzes voor de jaren daarna in september in het OGB besproken worden.

Art 5.1 lid 1 sub d vraagt aandacht voor het verslag over de governance. Daar kan iedereen mee instemmen. Op basis daarvan wordt het governancevoorstel aangepast en zal het in de Programmaraad besproken worden. Daarna kan het in het OGB worden vastgesteld (eventueel via een schriftelijke ronde als de Programmaraad eensluidend positief adviseert).

Art 5.1 lid 1 sub d geeft aan dat Art 5.1 lid 1 sub d gevraagd is om namens de rijkspartijen aan het OGB deel te nemen. De andere leden van het OGB stemmen daar mee in.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend
Beraad

Notitie OGB

Onderwerp	Roadmap
Agendanummer	3.1
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub d
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub d
Datum	7 september 2022

Datum
7 september 2022

Bijlagen

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Voorstel
Het OGB wordt gevraagd kennis te nemen van proces en inhoud roadmap

Reden agendering
In het OGB van juni is een concept integrale roadmap besproken. De integrale roadmap is opgebouwd op basis van input van gedetailleerde roadmaps van EB, veranderopgaven (rijk, IPO, UvW, VNG), DSO en beheer. Bij het ontwikkelen van de integrale roadmap gaven deze partijen aan het aangeleverde als eerste werkversie te beschouwen en dat ze hun versies graag nog wilden toetsen op juistheid, volledigheid, correctheid. Afgesproken is dat in september weer teruggekoppeld zou worden aan het OGB wat de stand van zaken is.

Stand van zaken roadmaps
- EB, Veranderopgaven, beheer en DSO zijn vanuit ieders verantwoordelijkheid voor het eigen onderdeel in de integrale Roadmap (de eigen roadmap) aan de slag gegaan met een validatie slag. De veranderopgaven hebben dit in nauw contact gedaan met hun achterbannen. Op dit moment leidt dit **niet** tot inhoudelijke aanpassingen van de integrale roadmap.
- De afstemming met de achterban heeft tegelijkertijd geleid tot een verdere verdieping van wat iedere veranderopgave concreet te doen staan. Die input en inzichten zijn vertaald naar meer operationele planningen voor de werkzaamheden **binnen** de veranderopgaven zowel collectief en individueel. Er zal dit eind jaar een koppeling worden gelegd tussen de monitoring en de roadmap.
- Proces van afstemming in de zomer: De VNG heeft intensief feedback opgehaald bij haar achterban. Dit heeft geleid tot een behoorlijk verdergaande detaillering van de roadmap gemeenten, waarin helder wordt wat wanneer moet gebeuren en wat van wie verwacht kan worden. Ook de Unie heeft met haar projectleiders nauwe afstemming gehad en de projectleiders hebben aangegeven op basis van deze roadmap goed te kunnen werken. Vanuit het IPO is afstemming geweest met de provincies, zij willen graag nog een concretisering slag maken. En ook binnen het rijk is de roadmap gevalideerd.

Benoemde potentiële issues juni 2018

- Bij de behandeling van het OGB in juni is een aantal potentiële issues benoemd, namelijk:
    - Ontwikkeling/besluitvorming/communicatie standaarden. Inmiddels is opdracht gegeven om eind dit jaar stabiele versies van standaarden op te leveren. In het volgende OGB worden de belangrijkste keuzes in de standaarden ter besluitvorming voorgelegd.
    - Tijdspad wetgeving en tijdige realisatie kerninstrumenten door BG. Tussen team DSO en EB is een aantal gesprekken gevoerd en een ander helder gemaakt. Tussen veranderopgaven en EB is regelmatig overleg over de voortgang van de wetgevingsproducten.
    - Oefenen en beschikbaar stellen DSO-producten in relatie tot beheer- en transitievraagstukken. Er wordt in kaart gebracht wat er nodig is. Binnen het programma zal nader moeten worden afgestemd wie welke rol heeft.
    - Gebruikersbetrokkenheid (inclusief bedrijfsleven). Detaillering roadmap heeft inzicht gegeven in praktijkproeven. Tevens wordt er een duidelijke afspraak gemaakt per praktijkproef wie welke rol heeft. Ook wordt bezien hoe het bedrijfsleven meer betrokken kan worden bij de ontwikkeling van het DSO en de implementatie van de wet. Hierover volgt bij een volgend OGB een beslisnotitie.

Conclusies

- Uit de toetsing in de zomer blijkt nog nadrukkelijker dat de opgaven van de verschillende veranderopgaven erg verschillend zijn. Dat geldt ook voor de rollen die de koepels en het rijk hierin vervullen naar hun achterbannen.Tevens blijkt dat er gemeenschappelijke vraag/uitzoekpunten zijn rond de volgende thema's:
    - Samenwerking (maatwerk per regio):
        - bij omgevingsverordening, waterschapsverordening-omgevingsplan
        - bij het inrichten van vergunningverlening en toezicht en handhaving: tussen bevoegd gezagen/adviserende overheden, omgevingsdiensten, veiligheidsdregio's en gezondheidsdiensten.
    - Transitie: er zijn veel vragen over wat moet er gebeuren om bij inwerkingtreding de transitie goed te laten verlopen. Denk aan aspecten als lopende aanvragen, bruidsschat, bestaande en nieuwe ICT-voorzieningen.
    - Omzetten en digitaliseren van documenten (omgevingsdocumenten die nu reeds ter voorbereiding van de wet worden gemaakt/vastgesteld, maar ook bestaande documenten): wat betekent dit voor de werkwijze en aanpak bij nieuwe omgevingsdocumenten?

Voorstel Roadmap structureel inbedden

- De integrale roadmap is een strategisch sturingsinstrument voor het OGB en wordt verbonden aan de voortgangsrapportage, om zo inzicht te krijgen in de voortgang en zicht te geven op de samenhang. De benoemde hoofdmijlpalen van de veranderopgaven zullen worden meegenomen in de monitor. Met programmaraadsleden zullen hier afzonderlijke afspraken

over worden gemaakt. De integrale roadmap met mijlpalen komt 1 keer per half jaar terug in het OGB. De volgende keer zal dus zijn eind 2018/begin 2019.

- De binnen de eigen veranderopgaven opgestelde verdiepingen van de roadmaps worden per kwartaal geactualiseerd door resp. de veranderopgaven, EB en DSO zelf op basis van de feedback uit het land, en op basis van de feedback die voortkomt uit de resultaten van de eerdere kwartaalplanningen. Dus o.a. ook de praktijkproeven. De bijgestelde detailroadmaps worden 2 weken voor de preplanningssessies besproken. Daarbij worden de feedbackresultaten ook besproken.

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Invoeringsondersteuning

Datum
19 september 2018

Bijlagen
Geen

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Notitie Opdrachtgevend Beraad

Onderwerp
Agendanummer Scenario's Invoeringsondersteuning
Agendapunt 4.1
Akkoord indiener Art 5.1 lid 1 sub d
Actiehouder Art 5.1 lid 1 sub d Art 5.1 lid 1 sub d
Datum
19 september 2018

Reden agendering:

Door de verschuiving van de invoeringsdatum naar 1 januari 2021 is de strategie van het deelprogramma Invoeringsondersteuning (IVO) aan herijking toe. De vraag is:

- hoe de beschikbare resterende middelen van € 17 mln zo doelmatig mogelijk kunnen worden ingezet, en
- of er redenen zijn om de looptijd van de Invoeringsondersteuning aan te passen.

Om deze vragen te beantwoorden zijn de resultaatsgebieden van Invoerings-ondersteuning in een aantal scenario's in beeld gebracht.

Gevraagde beslissing OGB

- Het OGB wordt gevraagd in te stemmen met de volgende lijn: de Invoeringsondersteuning loopt door tot 2 jaar na inwerkingtreding van de wet, niet met steeds dezelfde intentie maar met een piek in 2020. Het budget wordt besteed aan de voorgestelde resultaatsgebieden; deze krijgen hun concrete invulling bij de jaarprogrammering en de daarmee gepaard gaande financiële uitwerking.

Toelichting

Bij de uitwerking van het Bestuursakkoord van 2015 was de gedachte dat het programma Invoeringsondersteuning doorloopt tot 2 jaar na inwerkingtreding van de wet, toen voorzien voor 2019. Met het verschuiven van de invoeringsdatum naar 2021 rijst de vraag hoe de resterende middelen worden ingezet: uitputten tot 2021 (daarmee blijft de gemiddelde investering per jaar hetzelfde), of doorgaan tot 2023 (dus 2 jaar na inwerkingtreding van de wet). Daar bij voorjaarsnota geen extra middelen zijn overgemaakt, betekent dit laatste dat er in de voorgaande jaren minder middelen beschikbaar zijn.

Scenario's

Bij de inzet van de middelen voor het programma Invoeringsondersteuning zijn twee hoofdkeuzes te maken.

1. Einddatum programma Invoeringsondersteuning?
   a. Invoeringsondersteuning stopt op 1 januari 2021, bij invoering van het stelsel
   b. Invoeringsondersteuning loopt door tot 2 jaar na invoering van het stelsel

2. Hoe vindt de verdeling van middelen plaats over de resterende looptijd?
   a. Gelijkmatige verdeling over de resterende looptijd;
   b. Ongelijkmatig verdeling: intensivering van Invoeringsondersteuning vlak voor invoering.

Advies Programmaraad:

In de Programmaraad zijn de voor en nadelen van de verschillende scenario's besproken.
Op basis hiervan adviseert de programmaraad om het Programma Invoeringsondersteuning door te laten lopen tot 2023. De grootste behoefte aan Invoeringsondersteuning wordt voorzien in 2020, het jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding. Daar zal dan ook de piek liggen van de inspanningen. Maar ook in 2021 en 2022 zal de behoefte aan ondersteuning nog voorhanden zijn, en dan met name op de volgende terreinen:

- door laten lopen van de publiekscampagne die in 2020 start;
- monitoring van de onderdelen voortgang van de implementatie en effecten van de stelselherziening;
- interbestuurlijke vraagstukken die pas de eerste jaren invoeringsdatum in beeld komen. Ervaringen in het sociale domein leren dat het zinvol is om een beperkt budget (max. € 1 mln per jaar) beschikbaar te hebben voor interbestuurlijke vraagstukken die pas de eerste jaren invoeringsdatum in beeld komen.

Consequenties van dit voorstel

- geen middelen meer beschikbaar voor programmaraad vanaf 2021: Op dit moment wordt de programmaraad betaald uit een opslag uit de programma's DSO en Invoeringsondersteuning. Hiervoor zijn per 1 januari 2021 geen middelen meer beschikbaar. Dat betekent dat indien dan nog behoefte bestaat aan het laten voortbestaan van de programmaraad, daarvoor andere middelen gevonden moeten worden.
- geen middelen meer beschikbaar voor Business Liaison Managers Invoeringsondersteuning van de vier koepels vanaf 2021: Ook voor deze functie geldt dat bij behoefte hier op een andere manier financiering voor zal moeten gevonden.

Resultaatsgebieden/taken Invoeringsondersteuning

Uitgaande van het Bestuursakkoord en de doelen in het programmaplan zijn de resultaatsgebieden/taken voor Invoeringsondersteuning als volgt:

- het uniform uitleggen van de wet, van de kerninstrumenten en het DSO LV;
- het bieden van ondersteuning bij het borgen van de interbestuurlijke samenhang (waar raken de veranderopgaven elkaar, bijvoorbeeld in de keten van bevoegd gezag);
- het bieden van ondersteuning bij de 'regie' op het geheel van de implementatie (ervoor zorgen dat alle aspecten van de Omgevingswet tijdig aan bod komen bij alle opgaven)
- het voorzien in algemene informatie aan publiek en bestuur vanuit ministeriële stelselverantwoordelijkheid
- het bieden van ondersteuning bij het implementeren, het werkend krijgen van het (digitale) stelsel

Alternatief
Het alternatief is om Invoeringsondersteuning volledig te stoppen bij invoeringsdatum.

Argumenten voor	*Argumenten tegen*
Voorstel (beperkt middelen na 1-1-2021) • Ook na inwerkingtreding zullen er transitievraagstukken zijn, dit voorstel reserveert hier middelen voor • De monitor moet ook na inwerkingtreding doorlopen (is toezegging aan de Kamer).	***Voorstel (beperkt middelen na 1-1-2021)*** • Er zijn minder middelen voor Invoeringsondersteuning in 2019 en 2020
Alternatief (geen middelen na 1-1-2021) • Er zijn meer middelen voor IVO in 2019 en 2020, sluit aan op pieken in de roadmaps. • Stoppen van Invoeringsondersteuning bij inwerkingtreding is een natuurlijk moment.	***Alternatief (geen middelen na 1-1-2021_*** • En zijn geen middelen om transitievraagstukken na inwerkingtreding op te pakken en er is geen budget voor monitoring. • Het is minder effectief om een publiekscampagne voor invoering te starten te starten omdat deze ook na inwerkingtreding zou moeten doorlopen om te beklijven.

Vervolg
Na besluitvorming over dit voorstel in het OGB moeten de verdere activiteiten worden geprogrammeerd.
Conform het Bestuursakkoord vindt ieder jaar op hoofdlijnen een programmering voor Invoeringsondersteuning plaats. Ieder kwartaal wordt -in lijn met de agile werkwijze rond DSO LV- de programmering nader gedetailleerd.
Input voor deze programmering vormen de roadmaps, monitoringsresultaten, signalen vanuit het veld, voortgang wetgevingsspoor, resultaten van verkenningen.

Na vaststelling van het voorliggende voorstel in het OGB worden consequenties voor de organisatie en de huidige bemensing uitgewerkt.

Achtergrondinformatie
Oorspronkelijk was het de gedachte om Invoeringsondersteuning aan te bieden tot en met 2021 (twee jaar na invoering), met een sterke afbouw in de periode na invoeringsdatum. Dit is overigens niet een afspraak die formeel is vastgelegd in het "Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet" of het daaropvolgend "Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht".
Er was conform afspraak in het Bestuursakkoord 35 miljoen euro beschikbaar. Daarvan resteert door de uitgaven de afgelopen jaren, nog bijna 17 miljoen.

Relatie met Informatiepunt en doorontwikkeling/uitbouw DSO-LV
Invoeringsondersteuning is bedoeld voor de periode rondom inwerkingtreding van de wet. Voor de permanente ondersteuning van gebruikers na inwerkingtreding is er het Informatiepunt. Het Informatiepunt richt zich voornamelijk op de uniforme uitleg van wet, kerninstrumenten en DSO LV. Het informatiepunt is een structurele voorziening. In het Bestuursakkoord zijn daar ook aparte afspraken over gemaakt (eenmalig 35 miljoen voor Invoeringsondersteuning en naast een

eenmalig bedrag voor de benodigde investeringen voor het Informatiepunt een verdeelsleutel voor de structurele kosten).
Een goed werkend Informatiepunt is noodzakelijk voor een goede start van de implementatie. Dat staat echter los van deze notitie. Besluitvorming over financiering en werking van het Informatiepunt loopt via een apart traject.

Na inwerkingtreding is het de bedoeling om het DSO-LV verder te ontwikkelen en uit te breiden naar scenario 3. Daarvoor zal dan ook te zijner tijd Invoeringsondersteuning nodig zijn. Het voorliggende voorstel voorziet hier niet in. Het is van belang dat het OGB tijdig nadenkt op welke wijze na 1 januari 2021 ondersteuning wordt gefinancierd op de verdere doorontwikkeling en uitbouw van het DSO LV (bijvoorbeeld scenario 3, informatieproducten, samenwerkingsruimte) en de ondersteuning van de regie op de implementatie hiervan.

1046
Contactpersoon

M Art 5.1 lid 1 sub d
T Art 5.1 lid 1 sub d

Datum
19 september 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie OGB

Onderwerp	Rapportage feitenonderzoek scenario 3 en vervolgproces
Agendanummer	5.1.1
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub d
Datum	19 september 2018

Aard van de behandeling
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:
Het OGB wordt gevraagd:

- Te constateren dat het feitenonderzoek oplevert dat het eindbeeld DSO nader geoperationaliseerd dient te worden
- Het feitenonderzoek vast te stellen en opdracht te geven voor opstart van nieuw integraal proces voor uitbouw DSO naar eindbeeld
- Dat de inspanningen van de afgelopen jaren laten zien dat voor de vervolgaanpak er meer aandacht voor processturing nodig is, zowel op geheel als op de onderdelen van de uitbouw.
- De opdracht voor verder operationaliseren van uitbouw DSO (scenario 3 bestuursakkoord) zowel op inhoud als op aanpak en sturing, te beleggen bij programmadirecteur Aan de slag met Ow (Art 5.1 lid 1 sub d)
- In te stemmen met uitwerking van de opdracht langs de volgende lijnen:
  1. Het Opstellen van een plan van aanpak met proces, organisatie en beschrijving voor 'operationalisering scenario 3'.Oplevering 15 december
  2. Het uitwerken van een plan van aanpak met inhoudelijke beschrijving voor 'operationalisering scenario 3' (inhoudelijke duiding, prioriteiten, inschatting investeringskosten, voorstel strategie claim min FIN). Oplevering 1 maart
  3. Het inhuren van projectleider en samenstellen van klein hoogwaardig interbestuurlijk samengesteld projectteam

Context en doel:
In het OGB van 11 juni is afgesproken een historisch feiten-onderzoek te doen naar de afspraken van partijen omtrent het ambitieniveau voor het DSO (scenario 3 uit het Bestuursakkoord). Dit in het perspectief van de definitieve besluitvorming over de organisatie en governance van het beheer en de te sluiten interbestuurlijke Uitwerking van het Bestuursakkoord op Beheer (UBAB) dit najaar, en wat er aan nadere uitwerking nodig is om over het vraagstuk uitbouw DSO-LV in dat UBAB(proces) afspraken te kunnen maken. Het feitenonderzoek is onderdeel van het PvA 'vervolgproces voorbereiding start beheer DSO'. Dit PvA en een tussenrapportage van het feitonderzoek is behandeld in het OGB van 11 juli. De voorliggende rapportage en de aanpak voor

vervolg is besproken met de programmadirecteur en de verandermanagers.

Toelichting:

Bijlage:

1. Memo‘Feitenonderzoek scenario 3 en vervolg’
2. Excel ‘ Overzicht afspraken en besluiten scenario 3’
3. Sheets betreffende Informtiehuizen / Informatieproducten

VERKENNING BEHEER DSO

Memo

Aan: OGB
Van: Team procesmanagement voorbereiding beheer
Agendanr: 5.1.2.
Datum: 13 september 2018
Onderwerp: Rapportage feitenonderzoek scenario 3

Aanleiding

In de werksessie van het OGB van 11 juni 2018 is afgesproken een historisch feitenonderzoek te doen naar de afspraken van partijen omtrent het ambitieniveau voor het DSO (scenario 3 uit het Bestuursakkoord). Bij dit feitenonderzoek zijn het visiedocument, het BA en verslagen van overleggen van de Programmaraad, het OGB en het BO betrokken. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de aangetroffen discussies, afspraken en besluiten.
Het feitenonderzoek is hiermee in principe afgerond. Deze informatie dient als onderlegger voor het gesprek in de werksessie met de verandermanagers Implementatie Omgevingswet op 17 september as. over de vraag rond prioriteitstelling in en proces uitwerking van het vraagstuk uitbouw DSO-LV. Dit in het perspectief van de definitieve besluitvorming over de organisatie en governance van het beheer en de te sluiten interbestuurlijke Uitwerking van het Bestuursakkoord op Beheer (UBAB) dit najaar, en wat er aan nadere uitwerking nodig is om over het vraagstuk uitbouw DSO-LV in dat UBAB(proces)afspraken te kunnen maken.

Uit de tweegesprekken met de directeuren en de verandermanagers is gebleken dat in ieder geval de onderwerpen Informatiehuizen en Samenwerkingsruimte als elementen met bijzondere prioriteit worden gezien en vanuit de UvW ook ‘toezicht en handhaving’ en ‘zienswijze en bezwaar’.

Elementen scenario 3

In het Bestuursakkoord is destijds afgesproken dat op basis van businesscases en go/no-go besluiten gezamenlijk wordt besloten hoe het digitale stelsel exact wordt uitgebouwd en hierbij te werken met ‘plateaus’ van uitwerking. Inmiddels is het basisniveau van DSO-LV, zoals dat per 1 januari 2021 moet functioneren, vastgesteld (BO maart 2018 obv advies Taskforce complexiteitsreductie) en gaat het om de uitbouw van dat niveau naar het uiteindelijke ambitieniveau dat beoogd is in het Bestuursakkoord.

Vanuit het Bestuursakkoord en de Visie voor 2024 worden de volgende elementen genoemd als (mogelijk) onderdeel van scenario 3:

1. Informatiehuizen/ontsluiten van informatie via het DSO; leveren betrouwbare, beschikbare en bestendige op de vraag toegespitste informatieproducten[1] vanuit de ruwe data die in een domein beschikbaar is. Deze informatieproducten worden via DSO-LV ontsloten. Zie ook bijgeleverde sheets voor stand van zaken besluitvorming.

[1] In de Visie zijn informatieproducten als volgt omschreven: een door het informatiehuis samengesteld digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen en standaarden. Het heeft meerwaarde ten opzichte van de aan het huis geleverde gevalideerde gegevens(verzamelingen).

2. Samenwerkingsruimte; een of meer voorzieningen die samenwerking tussen bevoegd gezagen onderling en tussen bevoegd gezagen en initiatiefnemers mogelijk maken, zodat partijen weten aan welke zaak zij werken, wat de status is en welke documenten er zijn (inclusief status). Doel is om snellere doorlooptijden te bereiken.
3. Onderzoekshulp; voorziening die zorgt voor inzicht welke informatie en/of onderzoeken nodig is om te besluiten op een vergunningaanvraag en de voorziening geeft informatie over reeds verricht onderzoek (voor zover dit open data is). Doel is het voorkomen van onnodige aanvraagvereisten en onderzoek bij zowel de vergunningaanvraag als de melding.
4. Regelbeheer; Er is een digitale voorziening nodig voor het maken van beslisbomen en locatiegebonden regels voorzien van geo-coördinaten om informatie op maat te presenteren voor gebruikers. Om ervoor te zorgen dat informatie in de voorziening actueel is, moet het beheer van regels en het beheer van beslisbomen digitaal ondersteund worden — hiervoor wordt gebruik gemaakt van regelbeheer. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het maken en beheren en ontsluiten van decentrale regels via landelijke voorzieningen, is een landelijke voorziening voor regelbeheer beoogt. Doel is via het loket van het DSO-LV gebruikers zo snel mogelijk inzicht te geven in wat waar mag.
5. Standaardisatie; Standaardisatie is noodzakelijk voor uitwisseling van gegevens, een randvoorwaarde voor zaakgericht werken en het bevordert de rechtszekerheid. Doorontwikkeling van DSO-LV maakt nieuwe standaarden nodig, bijvoorbeeld bij het digitaal ondersteunen van regelbeheer.
6. Eén loket; verfijning van het loket dat gebruikt wordt om een vergunning aan te vragen of een melding te doen en een omgevingsplan in te zien. Doel is vergroten van de gebruiksvriendelijkheid.
7. Ondersteuning toezicht en handhaving; beoogd is via DSO-LV aan te sluiten op de processen rond toezicht en handhaving en hiervoor ook relevante informatie via het DSO-LV te ontsluiten
8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar; beoogd is dat gebruikers ook via het DSO-LV zienswijze in kunnen dienen en bezwaar kunnen maken
9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezag; een voorziening die het voor bevoegd gezagen makkelijker maakt om aan te sluiten op DSO-LV.
10. Ondersteunen dynamische informatie; zorgen dat DSO-LV met dynamische, wisselende/bewegende, informatie kan omgaan c.q. het kan weergeven.

Besluitvorming over scenario 3 samengevat

In het Bestuursakkoord worden elementen genoemd als (mogelijk) onderdeel van scenario 3 (a). Daarnaast zijn (op basis van voortschrijdend inzicht) aanvullende onderwerpen genoemd in de visie (b).

a. Onderwerpen scenario 3 bestuursakkoord

De onderwerpen 1 tot en met 6, Informatiehuizen, samenwerkingsruimte, Onderzoekshulp, Regelbeheer, Standaardisatie en één loket, waren al in het Bestuursakkoord genoemd. De onderwerpen zijn in 2016/2017 in meer of mindere mate verder uitgewerkt in projecten of vooronderzoeken, zoals definitiestudies.
In het OGB van 16 mei 2017 is naar aanleiding van de definitiestudies, besloten om gezien de financiële situatie geen onderdelen aan de opdracht van het programma DSO toe te voegen en ook geen onderzoeken of analyses te starten naar mogelijke uitbreidingen..

Op het onderwerp Informatieproducten is wel een vervolgproject gestart binnen het programma ADSMO. Een voorstel voor het vervolgproces op het onderwerp Informatieproducten

(op basis van beleidslijn DSO-LV) is ingebracht in het OGB van 12 juni jl. Tijdens de behandeling in het OGB is deze notitie echter teruggenomen met de afspraak dat via de PR een nieuw voorstel wordt ingebracht. Deze actie om te komen met een nieuw voorstel voor het vervolg van het onderwerp informatieproducten heeft de aandacht van het programma Aan de slag, maar heeft nog niet concreet tot resultaat geleverd.
In het OGB 12-06-2018 is akkoord gegeven op het realiseren van de overbruggingsfunctie welke functioneert bij inwerkingtreding van de wet (01-01-2021). Hiermee wordt invulling gegeven aan het Informatiehuis Ruimte.

Op de Samenwerkingsruimte is naar aanleiding van de Taskforce complexiteitsreductie na het BIT advies een businesscase gestart door de VNG; voorzien is dat de businesscase wordt besproken in het OGB op 26 september as.

b. Aanvullende onderwerpen in de Visie

Voor de onderwerpen ondersteuning 'toezicht en handhaving' (7) en 'zienswijze en bezwaar' (8) zijn definitiestudies op uitgevoerd, (besluitvorming OGB 26 april 2016). In het OGB van 16 mei 2017 is voor deze onderwerpen besloten hiervoor geen aanvullende opdracht aan het programma te geven en dit dus voorlopig niet bij de ontwikkeling mee te nemen. De interbestuurlijke aansluitvoorziening (meterkast) (9) is vertaald naar een opdracht voor de Veranderopgaven.
Het onderwerp dynamische informatie (10) is nooit verder uitgewerkt.

Conclusies

Na het Bestuursakkoord is het DSO-LV verder uitgewerkt in de Visie en vervolgens in het GPvE en de Doelarchitectuur. De besluitvorming over doorontwikkeling naar scenario 3 is niet via een strak tijdspad met een vaste werkwijze verlopen. Door veranderingen in de context, het BIT advies enhet advies van de Taskforce complexiteitsreductie en het onvoldoende voldoen aan randvoorwaarden, zoals beschikbare middelen, verliep de besluitvorming ook niet altijd consistent.
Over geen enkel onderdeel van scenario 3 is het eindbeeld vaststaand of is al definitief besloten. Het advies van de Taskforce Complexiteitsreductie adviseert een vervolg te geven aan de samenwerkingsruimte (2) en de ontsluiting van informatie via het DSO-LV (1).
Uit verkenningsgesprekken met de verandermanagers is gebleken dat hier vanuit hen ook de prioriteit ligt om als eerste op te pakken in de tijd.

Het vervolg

In de besluitvorming over de verkenning is in het OGB en het BO vastgesteld dat voor de uitbouw naar scenario 3 procesafspraken nodig zijn om de verzekeren dat de ambitie overeind blijft en wordt vertaald in een concreet plan met investeringen en prioriteiten.
In het voorliggende concept- beheersarrangement is daarover de volgende tekst opgenomen:

Uitbouw DSO-LV basisniveau naar eindbeeld BA gaat conform afspraak gewoon door:
Partijen blijven vanuit een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid werken aan realisatie van het ambitieniveau DSO volgens scenario 3, zoals dat opgenomen is in het BA en FA. Het Rijk blijft verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de middelen die nodig zijn voor de investering (als inspanningsverplichting), alle overheden gezamenlijk voor de kosten van beheer en exploitatie. Partijen stellen daarvoor uiterlijk 1 maart 2019 een plan met prioriteiten en investeringen vast. Besluiten over uitbouw DSO LV basisvoorziening naar ambitieniveau volgens scenario 3 uit het BA op inhoud, investeringsvolume, tempo en effect

beheerkosten worden gezamenlijk en in consensus in interbestuurlijk verband van het OGB Beheer en het BO genomen.

Geconstateerd kan worden dat het feitenonderzoek oplevert dat het eindbeeld DSO nader geoperationaliseerd dient te worden. Bij de vervolgaanpak dient meer aandacht te zijn voor processturing. Geadviseerd wordt om de opdracht voor verdere operationalisering van uitbouw DSO-LV, voor zowel inhoud, aanpak en sturing, centraal te beleggen bij programma directeur Aan de Slag met Ow. Geadviseerd wordt om de uitwerking van de opdracht volgens de volgende lijnen vorm te geven:

1. Het Opstellen van een plan van aanpak met proces, organisatie en beschrijving voor 'operationalisering scenario 3' .Oplevering 15 december
2. Het uitwerken van een plan van aanpak met inhoudelijke beschrijving voor 'operationalisering scenario 3' (inhoudelijke duiding, prioriteiten, inschatting investeringskosten, voorstel strategie claim min FIn). Oplevering 1 maart,
3. Het inhuren van projectleider en samenstellen van klein hoogwaardig interbestuurlijk samengesteld projectteam

1. Informatiehuizen

Stand van zaken (1/2)

- 18-05-2016 OGB afgesproken wordt dat het informatiehuis Ruimte op dezelfde manier als de andere informatiehuizen te behandelen. Ondanks dat het onderdeel is van scenario 2. Over het informatiehuis Ruimte dient in het BO expliciet besluitvorming plaats te vinden.

- 13-12-2016 OGB geeft voorlopig (iav analyse rapporten feb) akkoord op de aanpak voor het ontwikkelen van PvA en BuCa per informatiehuis (= werkplan project informatiehuizen2017) met budget 6,5 miljoen.

- 15-02-2017 OGB decharge analyse rapporten; de opdracht voor het werkplan project informatiehuizen wordt op aantal punten aangescherpt

- 16-05-2017 OGB het afweegkader voor besluitvorming voor een go voor informatieproducten wordt vastgesteld

- 08-03-2018 BO stemt in met *de lijn dat eerst het 'wat' van de informatieproducten wordt uitgewerkt en daarna het 'hoe' aan bod komt;* en *met een stapsgewijze besluitvorming over én ontwikkeling van sets aan informatieproducten. Deze aanpak is in lijn met BIT-advies om de informatieproducten incrementeel te ontwikkelen.*

- 25-04-2018 OGB geeft decharge op project Informatiehuizen (voor 19 informatieproducten de plannen van aanpak + oplevering resultaten werkplan 2017 (inclusief eerder door OGB vastgestelde 0 meting rond financiering reeds bestaande voorzieningen)

Informatiehuizen

stand van zaken (2/2)

- 12-06-2018 OGB stemt in met realisatie Overbruggingsfunctie (Informatieproduct Informatiehuis Ruimte)

- 12-06-2018 OGB behandeling notitie 'Informatie DSO'. OGB wordt verzocht in te stemmen met (beleidslijn DSO-LV): Opvolging te geven aan het project gegevens en informatieproducten binnen Adsmo op basis van de volgende beleidslijn:
  1. De ambitie uit het bestuursakkoord is leidend, daar wordt stapsgewijs naar toe gewerkt. de beleidsverantwoordelijke is verantwoordelijk om de informatie ter beschikking te (laten) stellen.
  2. Regie op content DSO: Het is binnen Aan de slag nodig om regie te voeren op de informatie die via het DSO ontsloten wordt en te stimuleren dat de informatie waar vanuit de gebruiker behoefte aan is beschikbaar wordt gesteld en via het DSO ontsloten wordt. Aan de hand van aantal concrete voorbeelden uitwerken hoe de financiering en governance rondom de informatie kan worden vormgegeven. Het gaat hier niet om de realisatie van de desbetreffende voorbeelden
  - ➢ <u>De notitie wordt teruggenomen, via PR zal met een nieuw voorstel worden gekomen.</u>

- 18-06 PR verslag: terugblik 12 juni OGB: geen middelen voor doorontwikkeling van informatieproducten (fase 2/scenario 3). In OGB is afgesproken dat er vanuit programma een voorstel komt hoe nu verder.

- 18-06 PR Afgesproken wordt om tekst jaarplan aan te passen met strekking ambitie blijft onverkort van kracht (…) belangrijk kennis wordt behouden (…) geen middelen uit de claim beschikbaar (…) tot middelen beschikbaar wel regie op traject informatieproducten/informatiehuizen (…) In het OGB van 12 juni is afgesproken dat er vanuit het programma Aan de slag een voorstel komt hoe verder te gaan met Informatieproducten.

VOORBEREIDING INRICHTING BEHEER DSO

Memo

Aan:	OGB
Van:	Team vervolgverkenning
Datum:	19 september 2018
Onderwerp:	Vooronderzoek selectie Tactische Beheerorganisatie

Aanleiding

Een van de activiteiten uit het Plan van aanpak van de procesmanager voorbereiding inrichting beheer DSO-LV en Informatiepunt is het proces van selectie van de tactische beheerorganisatie. Zoals in het OGB van 11 juli vastgesteld wordt dit proces in twee fases doorlopen. De eerste fase betreft een uitvraag aan vier partijen, RWS, Kadaster, VNG Realisatie en Logius, om een inschatting te kunnen maken van de bereidheid en mate van geschiktheid van de partijen om het tactisch beheer op zich te nemen. Deze fase heeft plaats gevonden in dialoog met de indienende partijen. Het procesteam onder leiding van Art 5.1 lid 1 sub e ondersteund door KPMG heeft de ingediende voorstellen beoordeeld. De interbestuurlijke klankbordgroep heeft geadviseerd op de selectiecriteria en de beoordeling van de door partijen ingediende reacties op de uitvraag. Met bespreking van het beoordelingsrapport in dit OGB wordt deze fase afgerond.

De tweede fase betreft een uitvoeringstoets en een offerte wat moet leiden tot de definitieve keuze voor de tactische beheerorganisatie. Deze moet vervolgens bekrachtigd worden in het OGB en BO eind dit jaar. Dit met het oog op start van het tactisch beheer per 1 januari 2019.

Bespreekpunten OGB

1. Instemmen met de conclusie op basis van het beoordelingsrapport dat het Kadaster, als enige van de vier partijen in deze fase heeft laten zien bereid en geschikt te zijn om per 1 januari het tactisch beheer DSO op zich te nemen.
2. Instemmen om als BZK in de rol van toekomstig opdrachtgever van de tactische beheerorganisatie met Kadaster het vervolgproces te starten om via de vier voorziene stappen, zoals onderstaand beschreven, te komen tot een voorstel aan het OGB en BO voor de aanwijzing van de tactische beheerorganisatie.
3. Bespreking van de uitkomst van de Commissie van Wijzen en de positie van RWS in de vervolgfase. In de week voorafgaand aan het OGB van 26 september zal met RWS en de eigenaar van RWS contact zijn om duidelijkheid te krijgen over de positie van RWS om het tactisch beheer op zich te nemen naar aanleiding van het advies van de Commissie van Wijzen die door dgRWS is gevraagd hierover te adviseren. In het OGB zal hierover worden teruggekoppeld.
4. De positie van Logius als onderaannemer van de tactische beheerorganisatie. Advies is in het vervolgproces de tactische beheerorganisatie te wijzen op de mogelijkheid van Logius als onderaannemer op onderdelen en hierin de eigenaar te betrekken.
5. Instemmen met het geschetste vervolgproces.

Advies

Op basis van de door de vier partijen aangeleverde informatie en de beoordeling op basis van die informatie, zie de bijlage met het integrale beoordelingsrapport, is het advies van het procesteam om als BZK in de hoedanigheid van toekomstig opdrachtgever van de aan te wijzen tactische beheerorganisatie met het Kadaster het vervolgproces in te gaan.

De kern van het advies is om als opdrachtgever met het Kadaster de volgende fase van het selectieproces in te gaan is als volgt:

Het Kadaster is van de vier partijen de enige die op dit moment aangeeft bereid te zijn alle onderdelen van het tactisch beheer op zich te willen nemen per 1-1-2019, geen zwaarwegende voorwaarden aan haar bereidheid verbindt, ruimte biedt voor samenwerking en ruim voldoende blijk van geschiktheid geeft.

Het advies is aan BZK als opdrachtgever om de uitkomst uit dit vooronderzoek met de eigenaren van Kadaster, Logius en RWS te bespreken om te zien of hun organisaties daarop kunnen aansluiten. RWS heeft aan het begin van het proces om te komen tot de selectie van de tactische beheerorganisatie aangegeven advies te vragen aan een Commissie van Wijzen over de keuze van de positie bij het tactisch beheer van DSO-LV en Informatiepunt. In het gesprek met RWS en de eigenaar kan dit in samenhang worden meegenomen.

Logius heeft in zijn rapportage aangegeven bereid te zijn tot een specifieke bijdrage aan het tactisch beheer in een rol als onderaannemer per het eerste kwartaal van 2019. Deze bijdrage betreft:

- coördinatie van de governance
- beheer van afspraken en standaarden
- ondersteunen van vraag en aanbod bij platforms
- aansluit coördinatie in ketens

Op deze onderdelen geeft Logius blijk van ruime ervaring en een heldere visie. Gezien de geschiktheid en bereidheid van Logius op onderdelen wordt geadviseerd in het verdere proces de tactische beheerorganisatie te wijzen op de mogelijkheid om als tactische beheerorganisatie een samenwerking met Logius te verkennen.

Toelichting

De overwegingen ter onderbouwing van het advies om als opdrachtgever op basis van de rapportages van de partijen voor Kadaster te kiezen, zijn als volgt:

- Het Kadaster heeft op alle beoordelingscriteria een hogere of even hoge score behaald dan de overige partijen.
- Het Kadaster heeft van de vier partijen die de uitvraag beantwoord hebben de grootste mate van bereidheid getoond in haar beantwoording. Niet alleen is het Kadaster bereid om het volledige tactisch beheer per 1-1-2019 op zich te nemen, uit de beantwoording blijkt een sterke mate van toewijding om de rol van tactisch beheerder succesvol in te willen vullen en hier mede vorm aan te geven.
- Daarbij schetst het Kadaster een duidelijk beeld over het tempo waarmee de transitie van beheer tot 1-1-2021 plaats kan vinden en toegewerkt kan worden naar een situatie van stabiel beheer.
- Het Kadaster geeft aan dat de rol van tactisch beheerder goed past in haar ambities, zoals vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan.

- Het Kadaster schetst een helder beeld van de benodigde betrokkenheid van interbestuurlijke, ontwikkel- en uitvoeringspartners bij het tactisch beheer en komt hierbij met concrete voorstellen. Dit betreft onder meer het behouden van de huidige ontwikkelpartners als operationele beheerpartijen en het betrekken van de koepels en uitvoeringsorganisaties van medeoverheden bij het stakeholdermanagement. Daarbij zoekt het Kadaster een warme overdracht van ontwikkeling naar beheer.
- Het Kadaster heeft een duidelijke visie op het tactisch beheer geformuleerd die concreet en specifiek is gemaakt voor DSO-LV en het Informatiepunt. Daarbij denkt het Kadaster in haar beantwoording actief mee over de invulling van de rol van tactisch beheerder en doet hier concrete suggesties voor.
- Het Kadaster verbindt een aantal spelregels aan haar bereidheid welke constructief geformuleerd zijn. Deze spelregels bieden voldoende perspectief om in de volgende fase met het Kadaster te bespreken en te adresseren.
- Het Kadaster geeft ruim voldoende blijk van haar ervaring met tactisch beheer, het DSO en de fysieke leefomgeving. Hierbij stelt het Kadaster voor het tactisch beheer in een separate entiteit binnen het Kadaster onder te brengen om de vanuit checks and balances benodigde scheiding met operationeel beheer te borgen.

Vervolg proces

Het vervolg wordt in lijn met de fase waarin de ontwikkeling en de inrichting van het beheer zich nu bevinden via een dialoogmodel ingericht en zal nauwe interactie vragen tussen de beoogd tactisch beheerder, de eigenaar, BZK als toekomstig opdrachtgever en ontwikkelprogramma DSO en vraagt afstemming met andere keten- en netwerkpartijen. Dit vervolg valt onder de verantwoordelijkheid van de door het OGB aangestelde procesmanager voorbereiding inrichten Beheer, Art 5.1 lid 1 sub e. De interbestuurlijke klankbordgroep zal ook in dit vervolgproces betrokken blijven.
Het proces omvat de volgende stappen om te komen tot een voordracht aan het OGB:

- Het in samenwerking met de potentiele tactische beheerpartij uitwerken van het takenpakket van de tactisch beheerder
- Een toets met externe review op de geschiktheid en gereedheid op 1 januari 2019 van de potentiele beheerpartij
- Het nader bespreken en afstemmen van condities die de tactische beheerorganisatie formuleert voor de opdrachtgever en aandachtspunten voor de tactische beheerorganisatie
- Het uitvragen van een formele aanbieding en offerte van de potentiele beheerpartij

Na bespreking in het OGB van 26 september a.s. zal dit vervolgproces in gang worden gezet. Deze fase zal inhoudelijk een doorlooptijd van 6 tot 8 weken hebben en heeft tot doel eind dit jaar via OGB en BO de voordracht voor aanwijzing van de tactische beheerorganisatie te kunnen doen. Ook is het doel de overeenkomst met deze organisatie in december te sluiten, zodat op 1 januari 2019 deze organisatie formeel een start kan maken met de inrichting van het tactisch beheer.
Parallel zal binnen BZK het strategisch beheer dienen te worden ingericht met in achtneming van de condities die uit het selectieproces voor de tactische beheerorganisatie komen, zodat het strategisch beheer ook uiterlijk per 1 januari 2019 kan starten.

1051
Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub d
Art 5.1 lid 1 sub d
T Art 5.1 lid 1 sub d

OGB

Onderwerp Verwachting DSO-LV per januari 2019
Agenda nr. 6.1

Datum 18 september 2018

Gevraagde beslissing

- Opdracht te geven om januari 2019 de volgende functionaliteit van het DSO-LV beschikbaar te stellen aan een beperkte groep[1]: Stelstelcatalogus en Planviewer inclusief een beperkte content-set, met als doel inzichtelijk te maken welke functionaliteit gerealiseerd en operationeel is.

- Opdracht te geven om per 01-01-2019 realiseren van een geïntegreerde versie van het DSO-LV waarin de waardeketens op een geïntegreerde manier functioneren en waarin de hiervoor genoemde functionaliteit en hierna genoemde standaarden en pre-productie bouwstenen zijn gebruikt.

- Opdracht te geven tot het opleveren van een stabiele versie van de standaarden STAM, STTR en STOP (incl TP die bij inwerkingtreding noodzakelijk zijn) per 01-01-2019 zodat zowel Bevoegd Gezagen als derden de implementatie hiervan kunnen voorbereiden in aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Akkoord te gaan met de voorgestelde verdere richting na januari 2019 ten aanzien van het gefaseerd beschikbaar stellen van aanvullende functionaliteit.

- De benodigde ondersteuning van gebruikers en de benodigde communicatie om dit succesvol te laten zijn verder uitwerken.

Vooraf

Voorliggend memo heeft betrekking op een bètaversie van DSO-LV. Ondereen bètaversie wordt het volgende verstaan in de ICT (zie wikipedia): in ontwikkeling zijnde software die nog niet stabiel genoeg is om in productie genomen te worden, maar wel al (deels) functioneel is. De bètaversie wordt vaak verspreid onder een selecte groep van gebruikers voor een gebruikerstest waarbij feedback gegeven kan worden. Dit kan een gesloten selectie gebruikers zijn (closed beta of gesloten bèta) of gewoon voor elke gebruiker (open bèta).

Het DSO team wordt dus niet gevraagd eerder dan gepland DSO-LV op te leveren.

Advies Programmaraad

De programmaraad adviseert positief waarbij aandacht wordt gevraagd voor:

- Houd de twee doelen van de betaversie in de gaten (technisch / functioneel testen DSO en gecontroleerd beschikbaar stellen voor beperkte groep)
- Bepalen van de grootte van de gebruikersgroep is belangrijk. Dit moet in afstemming met de programmaraad geschieden

[1] In het kader van de communicatiestrategie zal worden bekeken aan wie de betaversie van het DSO-LV beschikbaar wordt gesteld. Eea is afhankelijk van hetgeen DSO kan en hoe het er uit ziet.

- In de verdere uitwerking dient aandacht te zijn voor diverse trajecten die over gebruikerstesten (binnen het programma en binnen de veranderopgaven) en toepassingen gaan

Aanleiding en doel

Dit voorstel behelst een aanscherping van de verwachte resultaten die het programma DSO begin 2019 oplevert, vooruitlopend op volledige oplevering van het basisniveau van het DSO. Hiervoor zijn twee redenen.

Gezien de doorlopende belangstelling rondom het DSO-LV en de daarbij behorende kritische geluiden is het noodzakelijk begin volgend jaar aan de stakeholders te laten zien dat de inspanningen tot op heden wel degelijk tot resultaat leiden. Dit vraagt om voor de buitenwereld zichtbare, concrete onderdelen die laten zien wat het DSO inhoudt en wat de meerwaarde daarvan is.

Tegelijk is het voor het oefenen met en het aansluiten op het stelsel door gebruikers (andere overheden en softwareleveranciers) belangrijk dat er een bèta-versie is waarin essentiële componenten geïntegreerd zijn en waar de onder ad a genoemde functionaliteit onderdeel van is. Daarbij ligt de focus, naast de ontwikkeling van een aantal losse 'mooie en zichtbare' onderdelen, op het zorgen voor een werkend stelsel dat onder de motorkap in een minimale maar complete vorm functioneert. Het opleveren van een minimaal werkend geheel is een risico-beperkende maatregel, omdat er daarmee vroegtijdig een werkend stelsel wordt opgeleverd. Er is daardoor de ruimte om de werking te beproeven tegen de bedoeling en nog ruimte voor bijstelling. Het gaat hierbij dus om een werkende, maar niet voltooide versie.

Voor een werkend stelsel en het tijdig kunnen aansluiten door bevoegd gezag en hun softwareleveranciers, is tijdige besluitvorming en oplevering van werkende standaarden essentieel.

Goed verwachtingsmanagement en een goede keuze van de naar buiten te brengen functionaliteit en content is hierbij cruciaal. Adequate communicatie en support is noodzakelijk voor realistische verwachtingen over welke functionaliteiten door welke doelgroepen en met welke omvang beproefd kunnen worden en met welk doel. Dit zal de komende periode uitgewerkt worden.

Daarnaast vraagt dit om een goed beheerproces en bijbehorende ondersteuning van de gebruikers. De kaders voor deze ondersteuning (hoeveel, wanneer en aan wie) dienen bij de start van Q4 helder te zijn, zodat ontwikkelpartners, invoeringsondersteuning (inclusief Informatiepunt en communicatie) en de veranderopgaven hierop kunnen anticiperen.

Wat wordt gevraagd:

Beschikbaar stellen functionaliteit aan stakeholders

Om eind van dit jaar inzichtelijk te maken is het gewenst om een deel van de te verwachten functionaliteit beschikbaar te stellen aan stakeholders opdat ze hier kennis van kunnen nemen en er mee kunnen oefenen. Omdat het daarbij ook nodig is dat er 'content' is voor deze functionaliteit dient er een (beperkte) content-set samengesteld te worden waarmee de werking van de Landelijke Voorziening kan worden beproefd.

Uitgangspunt voor de functionaliteit die hierbij verwacht wordt beschikbaar te zijn via een centrale pagina en op een gebruiksvriendelijk niveau te werken is:

- Klikken op een kaart en alle beschikbare regels op een locatie overzichtelijk tonen op basis van een demo OW-besluiten

- Zoeken van juridische regels uit demo OW-besluiten op adres, postcode en kadastraal perceel

- Werkingsgebieden bij een juridische regel (OW-besluiten) of plan tonen

- Filteren van plannen op status en (type) bevoegd gezag.

- Zoeken en tonen van begrippen in de Stelselcatalogus inclusief bovenliggende relaties en synoniemen

- Tonen van informatie modellen behorende bij de delen van STAM, STOP / TP en STTR die bij inwerkingtreding beschikbaar moeten zijn.

De content set zal naar verwachting voor wat betreft de viewer in eerste aanleg een set voorbeeld bestanden zijn voor een nog nader te kiezen gebied. Deze voorbeelden zullen door de diverse Bevoegde Gezagen aangeleverd moeten worden. 'Nieuwe' content in het kader van de Omgevingswet wordt vooralsnog voor plannen niet verwacht omdat dit samenhangt met de inwerkingtreding van de wet én het aangesloten zijn op het DSO-LV. Richting de inwerkingtreding van de wet zal de hoeveelheid nieuwe content in de viewer wel toe gaan nemen maar dit valt buiten de scope van de huidige opdracht voor de bouw van DSO-LV.

Omdat zowel functionaliteit als content verder doorontwikkeld zullen worden is het van belang dat er een goede communicatie en verwachtingen management is. Daarnaast zal een bredere beschikbaarstelling ook vragen om een ingeregeld (tijdelijk) beheer inclusief gebruikersondersteuning.

Geïntegreerde versie DSO-LV
Uitgangspunt dient te zijn dat de onderliggende architectuur en platformen dusdanig zijn ingericht dat essentiële basisfunctionaliteit aanwezig is en werkt. In PI-8 wordt verwacht dat er een geïntegreerde versie van het DSO-LV staat waarin geoefend en gedemonstreerd kan worden en componenten in hun keten(s) zijn geïntegreerd. Dit geldt ook voor bovenstaande functionaliteiten. Daarin hoeven nog niet alle gebruikers functionaliteiten hun volledige rijkdom te hebben maar wel technisch te functioneren op een manier die geïntegreerd is.

Zo dient er op de juiste plekken ingelogd te kunnen worden; dient een proces van begin- tot einde op de juiste manier doorlopen te kunnen worden en een aanvraag bv zowel ingediend (na inloggen) als afgeleverd te kunnen worden naar het aangegeven bevoegd gezag via een keuzelijst met daarin de beschikbare bevoegde gezagen. De regels die nodig zijn voor het indienen van een aanvraag of melding kunnen door een Bevoegd Gezag (inclusief de daarbij behorende begrippen) worden aangeleverd. In deze fase kunnen de regels nog niet geïntegreerd worden met die van andere bevoegde gezagen. Bij de OW-besluiten is het mogelijk om een conform de standaarden opgesteld plan beschikbaar te stellen in de LVBB en ditzelfde plan daarna automatisch te tonen in de viewer binnen het DSO.

De volledig geïntegreerde versie hoeft nog niet in zijn totaliteit beschikbaar te worden gesteld aan de eindgebruiker in deze fase met uitzondering van de eerdergenoemde functionaliteiten. Tijdens de (reguliere) planning van PI-8 wordt de nadere invulling van deze opdracht voor wat betreft functionaliteiten en integraliteit nader uitgewerkt en afgestemd door het DSO-programma.

Stabiele versie standaarden
Om Bevoegd Gezagen en hun softwareleveranciers op tijd te laten aansluiten is het noodzakelijk dat er een stabiele versie van de standaarden STAM, STTR en STOP / TP beschikbaar is in het geval van STOP / TP voor AMVB/MR, Provinciale

verordeningen, Waterschapsverordeningen, omgevingsplannen en omgevingsvisie.

Met stabiel wordt bedoeld dat de structuur van de standaard en de verplichte elementen dusdanig onveranderlijk zijn en blijven dat een leverancier wijzigingen in de standaard met een minimale inspanning kan verwerken. Uitgangspunt is dat op de stabiele versie alleen nog fouten en wijzigingen in wet- en regelgeving worden verwerkt. Technisch gezien is een stabiele versie een versie waarin geen wijzigingen meer worden doorgevoerd die "*direct effect hebben op de uitwisseling als deze niet geïmplementeerd worden. In de regel betreft het wijzigingen van het model, wijzigingen in de verplichte relaties of wijzigingen in de betekenis van domeinwaarden*[2]." [Impactmatrix Aquo, 2013]. Het kan wel zo zijn dat een stabiele versie later met niet verplichte, aanvullende, functionaliteit wordt uitgebreid zonder de bestaande uitwisseling aan te tasten ('backwards compatible').

De doelstelling is dat deze versie voldoende functionaliteit bevat om het bekendmaken en beschikbaar stellen van de genoemde OW-besluiten mogelijk te maken. Door het stabiel maken van deze versie is het voor met name softwareleveranciers mogelijk om hun 'plan maak' software aan te passen aan de Omgevingswet. Dit vraagt om doorlooptijd evenals het implementeren van nieuwe versies van de software bij het Bevoegd Gezag. Zonder deze nieuwe versies is het niet goed mogelijk om OW-besluiten op te stellen in aanloop naar de inwerkingtreding van de wet. Tijdens het stabiel houden van de standaard worden echte fouten en wijzigingen in wet- en regelgeving verwerkt en wensen geregistreerd. De wensen kunnen dan via het reguliere beheer in toekomstige versies worden verwerkt.

Richting na 01-01-2019:

De hierboven beschreven deelopdrachten zijn geen eindpunt maar slechts een tussenstap in het bereiken van een DSO-LV waarmee de wet in werking kan treden. Zoals hierboven beschreven mag er op 01-01-2019 verwacht worden dat er een stabiele versie is van de standaarden, ketens in de basis werken zoals bedoeld en er een eerste set functionaliteiten is ontsloten voor eenieder.

Volgend op deze opdracht is het de bedoeling dat wat in het kader van deze opdracht is opgeleverd blijft bestaan en blijvend beschikbaar blijft. Dit zal echter nog niet in zijn definitieve vorm zijn; er zullen gedurende de opvolgende increments functionaliteiten worden toegevoegd totdat tenminste het basisniveau is bereikt (nodig voor het laten werken van de wet).

Vervolgens kan voor de keten van plan tot publicatie de overbruggingsfunctie de rol van RP.nl steeds meer overnemen en zullen daarnaast de nieuwe OW-Besluiten uit de LVBB getoond worden zodra deze beschikbaar komen. Het is van groot belang dat duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen 'oefen'-content en 'echte'-content. Het is de bedoeling dat het DSO-LV met ingang van 1 april 2019 parallel aan RP.nl via de overbruggingsfunctie de ruimtelijke plannen gaat tonen aan eenieder en op die manier toegevoegde waarde gaat leveren.

In de keten van vraag tot informatie zal vooralsnog weinig gebeuren totdat er besluitvorming is of en zo ja welke informatie er bij inwerkingtreding naast de begrippen, informatiemodellen, basisregistraties, OW-Besluiten en overbruggingsfunctie nog meer wordt toegevoegd.

Voor de keten van idee tot afhandeling zal dit ten slotte betekenen dat de functionaliteit die verder ontwikkeld wordt conform het eindbeeld (inclusief inloggen) beschikbaar wordt gesteld via twee routes. Omdat de nu in ontwikkeling

[2] Domeinwaarde = een vastgestelde waarde uit een waardelijst

zijnde vragenbomen betrekking hebben op de regels bij inwerkingtreding van de wet kunnen deze nog niet gebruikt worden om een aanvraag of melding te doen voor de huidige situatie. Maar het is wel mogelijk om stakeholders te laten zien hoe dit proces gaat werken en welke vragen gesteld kunnen worden. Om die reden kan de gehele functionaliteit, met uitzondering van het feitelijke indienen en voorzien van een disclaimer worden getoond. Hoe breed deze functionaliteit ter beschikking wordt gesteld, onder welke kwaliteitscriteria, met welke content en met welke support moet nader worden bepaald en vastgesteld.

Tot slot zal nog een aantal onderdelen aan STOP / TP worden toegevoegd (Voorbereidingsbesluit, Instructie, Reactieve aanwijzing, Projectbesluit (en mogelijk programma)) om de per 1-1-2019 nog missende OW-besluiten die horen bij het basisniveau bekend te kunnen maken (en beschikbaar te stellen) via de LVBB.

Proces na vaststelling:

Na besluitvorming wordt tijdens de (reguliere) planning van PI-8 (en volgende PI's) de beschikbaar te stellen functionaliteiten en te behalen integraliteit nader uitgewerkt en afgestemd door het DSO-programma. Hierbij zullen expliciet de gevolgen en risico's voor beheer; de veranderopgaven en invoeringsondersteuning (inclusief informatiepunt en communicatie) in detail in beeld worden gebracht. Op hoofdlijnen zijn deze hieronder als adviezen al aangegeven.

Voor beheer moet er capaciteit worden opgezet om (delen van) de Landelijke Voorziening daadwerkelijk in productie te nemen (inclusief de eisen die daaraan gesteld worden) en om voldoende support te kunnen leveren aan partijen die daadwerkelijk gebruik (willen gaan) maken van de landelijke voorziening. De nog te kiezen invoeringsstrategie en uitrol is bepalend om op het juiste moment gebruikersondersteuning in de juiste omvang ingericht te kunnen hebben. De doorlooptijd van het inrichten is afhankelijk van de nog te kiezen snelheid van opschaling en de mogelijkheden om deze daadwerkelijk uit te voeren vanuit de beschikbaarheid van de beheerorganisatie maar ook vanuit de mogelijkheden tot communicatie en gebruikersondersteuning.

Vanuit de opdrachtgever zijn hierbij enerzijds de regiegroep betrokken (functionele eisen en content) en anderzijds het architectuur regieteam. De dagelijkse inhoudelijke afstemming verloopt enerzijds via Art 5.1 lid 1 sub e (eisen en content) en anderzijds via Art 5.1 lid 1 sub e (architectuur).

Advies Opdrachtnemer

DSO-LV

We begrijpen de wens om zo spoedig mogelijk een geïntegreerd, werkend, digitaal stelsel en stabiele standaarden te zien en onderschrijven deze. Overigens is beta-functionaliteit daarbij niet hetzelfde is als complete 'eindfunctionaliteit'. Bij deze notitie maken we de volgende kanttekeningen:

- Bij de realisatie van DSO-LV hanteren we een agile werkwijze, waarbij we per kwartaal vaststellen welke functionaliteit gebouwd wordt / kan worden. De wens om aan het einde van het achtste increment (PI-8) een werkende Beta-release te hebben, zullen we meenemen bij de voorbereiding van de werkzaamheden zoals we die in Q4-2018 gaan uitvoeren. Daarbij is het essentieel dat de koepels (en verandermanagers en BLM's) zich inhoudelijk kunnen vinden in de voorgestelde richting en aan de ontwikkelpartners om aan te geven of de totale set aan gewenste functionaliteit gerealiseerd kan worden;
- De ontwikkelcapaciteit is momenteel niet zomaar uit te breiden; het is reëel te veronderstellen dat hierdoor andere functionaliteit naar achteren schuift daarnaast betekent dit mogelijk iets voor geplande praktijkproeven;
- Een randvoorwaarde is het beschikbaar zijn van kwalitatief goede (oefen)content;
- Het stabiel maken van de standaarden ligt voor een belangrijk deel buiten de invloedssfeer van het programma DSO. Er is noodzakelijkerwijs een directe inhoudelijke afstemmingslijn met de bevoegd gezagen, en het is zeer de vraag of het gewenste tempo ook voor hen behapbaar is.

- Als de aantallen gebruikers beperkt blijven dan kan de beheerinspanning voor de korte termijn binnen het programma DSO-LV opgelost worden met als voordeel dat er organisatorisch geen vermenging optreedt.

IVO – IP

Voorgesteld wordt de beschikbaarstelling van dit deel van de functionaliteit te doen aan een gecontroleerde groep stakeholders. Stakeholders waarmee vanuit de veranderopgave en vanuit de ontwikkeling DSO nu al mee wordt samengewerkt in praktijk- en botsproeven. Dit biedt de mogelijkheid voldoende en adequate support op deze groep te organiseren. Bij een ongecontroleerde beschikbaarstelling is het risico dat door verschil in kennisniveau de eerste kennismaking niet het beoogde effect heeft hetgeen weer tot strategische communicatie vragen leidt.

Voorgesteld wordt daarnaast om de functionaliteit beperkt te laten blijven en gebruik te maken van de content die ook al in de praktijkproeven is gebruikt.

Tot slot is een randvoorwaarde dat er vanuit DSO-LV voldoende specifieke technische kennis en bijbehorende capaciteit beschikbaar wordt gesteld ten behoeve van informatieoverdracht.

Met inachtneming van bovenstaande en er vanuit gaande dat dit de belangrijkste prioriteit is voor Q4-2018 / Q1-2019 dan is de doelstelling ambitieus maar realistisch.

Advies Beheer i.o.

Als er onderdelen definitief naar beheer worden overgedragen dan dienen deze onderdelen eerst voor definitief beheer geaccepteerd te zijn. Daarnaast dient duidelijk te zijn welke gebruikersgroep en omvang ondersteund dient te worden. In dit geval dient er een formeel besluit te zijn deze onderdelen in beheer te gaan nemen.

1052
Contactpersoon

M Art 5.1 lid 1 sub e

T

Datum
19 september 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie OGB

Onderwerp	Reactie ON op bèta versie
Agendanummer	6.2
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	19 september 2018

Reactie vanuit opdrachtnemer op voorgestelde opdracht bèta-release DSO-LV.

Op 17/18 september is de voorgestelde opdracht voor een bèta-release van DSO-LV conform afspraak nadrukkelijk als input voor de tweedaagse planningssessie[1] van DSO gebruikt. Dat heeft een duidelijk beeld opgeleverd wat wel en wat niet gerealiseerd kan worden in het vierde kwartaal van 2018.
Daaraan voorafgaand zal kort worden uitgelegd wat in IT-kringen de gangbare definitie is van de term 'bèta'. Ook een aantal noties die in de Benen op Tafel-bespreking met de Programmaraad over het onderwerp bèta naar voren kwamen, komen terug.

Wat verstaan we in het algemeen onder een bèta release?

- De term *bèta release* wordt gebruikt voor het vroeg beschikbaar stellen van functionaliteit.
- Het is een werkende, maar nog niet voltooide software. Met de betaversie kan worden beproefd of bedoeling en werking voldoende bij elkaar liggen en verwachtingen helder gemaakt
- Hoewel in principe breed te gebruiken, wordt slechts een beperkte groep actief uitgenodigd om de bèta release te beproeven, vanwege verwachte onvolkomenheden en beperkte supportmogelijkheden.
- Doel van de bèta release is om feedback te verzamelen uit de praktijk, zowel qua software als ondersteunende processen, zodat deze verbeterd kunnen worden
- Bèta testers zijn dan ook organisaties die kennis hebben en actief problemen rapporteren of meedenken over verbeteringen. (10 a 15) Bèta gebruikers (<100) krijgen een inlogaccount[2] en kunnen in een pre-productie/oefenomgeving de bèta functionaliteit beproeven (beperkt tot de beschikbare content).

Een aantal noties vanuit bespreking Programmaraad 12 september 2018

- Belangrijk doel is een gecontroleerde gebruikerservaring;
- Ander belangrijk doel is van politieke/bestuurlijke aard: door een in voldoende mate werkend DSO-LV aantonen dat de Omgevingswet qua digitalisering uitvoerbaar is[3];
- Hiervoor is het belangrijk goed te communiceren en is ondersteuning op maat nodig;
- Het is belangrijk dat er in voldoende mate goede oefencontent[4] beschikbaar is, inclusief een 'demo-handleiding' waar die inhoud te vinden en hoe die te gebruiken;

[1] Met intensieve deelname vanuit bevoegd gezagen.
[2] Voor alle duidelijkheid: (lang) niet alle DSO-functionaliteit zit achter een inlogcode.
[3] Dit vereist naar onze mening overigens speciale aandacht qua voorbeeldcasuïstiek.
[4] Tijdens de planningssessie zijn concrete afspraken gemaakt om deze oefencontent te creëren.

- Idee werd geopperd om dit in 1 of 2 regio's interbestuurlijk te beproeven: een regio die al gevorderd is in de onderlinge samenwerking, en een regio waarin dat nog minder het geval is;
- Suggestie daarbij om ook betrokken bestuurders de mogelijkheid te geven zelf aan de knoppen te zitten;
- Aangezien een succesvolle bèta meer is dan alleen functionaliteit en techniek, is het voorstel gedaan om vanuit de Programmaraad een duo aan te stellen om deze eerste live-gang van DSO-LV in goede banen te leiden;
- Overigens werd vastgesteld dat bèta geen sexy betiteling is, suggesties voor een andere naam zijn welkom.

Inhoudelijk: wat kan (niet) gerealiseerd worden?

Het voert te ver om in dit document gedetailleerd aan te geven welke inhoud in Q4-2018 wordt gerealiseerd; daar wordt separaat over gecommuniceerd.

Wat kunnen jullie verwachten in de beta:

- We brengen de landelijke voorziening als geheel in bèta en niet een aantal losstaande component, zoals de stelselcatalogus en de viewer;
- Voor alle duidelijkheid: de bètaversie is niet hetzelfde als een volledig functionerend basisniveau. Wel zien we de eerste bètaversie als een eerste versie van DSO-LV dat we beperkt in gebruik zullen nemen. Het beeld is verder dat de bètaversie vanaf Q1-2019 volledig up-to-date blijft qua ontwikkeling van DSO. Dus eind maart komt de volgende versie beschikbaar, en in juni weer, etc. Daarmee hebben we het feitelijk over een *permanent bèta*. Dit moet uiteraard in goede samenhang met veranderopgaven, invoeringsondersteuning en de ontwikkelingen op het gebied van beheer worden bestuurd.
- Standaarden:
    - De standaarden die in december worden opgeleverd zijn stabiel in de zin dat er door leveranciers op voortgebouwd kan worden. Al het werk wat in 2019 en verder nog gebeurt moet '*backwards compatible*' zijn met deze zogenaamde leveranciersversie van de standaarden, te weten versie STOP/TPOD 0.97, STTR[5] 0.85 en STAM[6] 0.85;
    - Aan het eind van PI8 zijn er 4 stabiele standaarden STOP/TPOD[7], te weten AMvB/MR, Omgevingsplan, Waterschapsverordening en Omgevingsverordening. Omgevingsvisie volgt eind Q1 2019.
    - Er is door de programmaleiding besloten op safe te spelen. Het is nogal een stap namelijk om met een bètaversie live te gaan. Om die reden zit bijvoorbeeld het muteren van omgevingsbesluiten nog niet in de bètaversie. Deze functionaliteit volgt in een van de eerstvolgende kwartalen;
- In de conceptopdracht staat vermeld dat '*geïntegreerd werkende ketens*' worden opgeleverd. Hier moet een voorbehoud bij worden gemaakt, aangezien duidelijk is dat dit nog niet in alle gevallen gerealiseerd kan worden.
    - Bijvoorbeeld voor de toeleiding van een aanvraag/melding naar een Bevoegd Gezag geldt, dat deze functionaliteit in het komende kwartaal wel wordt ontworpen, maar nog niet wordt gebouwd. In de (eerste) bètaversie vergt het bezorgen van een

[5] STandaard Toepasbare Regels
[6] STandaard Aanvragen en Meldingen
[7] STandaard Officiële Publicaties / ToepassingsProfielen OmgevingsDocumenten

aanvraag/melding bij een bevoegd gezag nog een handmatige actie;
    - De integratie tussen de functies checken en indienen is nog niet van dien aard dat informatie uit checken wordt hergebruikt bij indienen. Zelfde geldt voor de integratie tussen oriënteren en indienen.
- In de conceptopdracht wordt gesproken over een open vs. *closed* bèta. Wij kiezen voor een closed bèta. Naast eerder genoemde verwachte onvolkomenheden en beperkte support is dit ook omdat een aantal functionaliteiten voor security, logging en privacy nog niet volledig beschikbaar en geïntegreerd zijn;
- In de conceptopdracht staat een en ander dat kan worden opgevat als 'vervanging van RuimtelijkePlannen.nl'. Hoewel wij de inhoud van RuimtelijkePlannen.nl wel gaan ontsluiten, betekent dat voor nu nog geen vervanging van de huidige voorziening. Dat vergt naar onze mening andere besluitvorming op andere tafels; dit heeft forse financiële en beheersmatige consequenties. Er wordt nu geen rekening mee gehouden dat dit een resultaat van de bétaversie van DSO-LV is.

Vraag aan het OGB:

Onderdeel van de bètaversie van DSO-LV is de stelselcatalogus met begrippen. In het ontwerp van DSO-LV is deze catalogus gepositioneerd als een component die alleen toegankelijk is via software-services vanuit bijv. leverancierssoftware of andere DSO-LV-componenten: aangezien de catalogus 'onder de motorkap' zit, was geen gebruikersinterface voorzien. Nu er een toonbare bètaversie live gaat, ontstaat direct het belang van een (sobere) gebruikersinterface (zowel voor het invoeren als bekijken van begrippen, waardenlijsten, etc), aangezien leveranciers nog niet aan de slag zijn met het ontwikkelen van software die de catalogus gebruikt. Dit zit echter niet in de huidige opdracht. De hiermee gemoeide kosten worden ingeschat als beperkt (circa twee maanden werk voor een persoon), en zal inzichtelijk gemaakt worden in de kostenraming van oktober.

VRAAG: Gaat het OGB ermee akkoord de opdracht voor DSO-LV uit te breiden met het ontwikkelen van een sobere gebruikersinterface voor de stelselcatalogus, zodat die goed toonbaar is in de bètaversie van DSO-LV?

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e

M Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl

T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
19 september 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie OGB

Onderwerp	Digitale toeleiding aanvraag/melding naar bevoegd gezag in DSO
Agendanummer	6.3
Akkoord indiener	
Datum	19 september 2018

Aard van de behandeling
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:
Voorgesteld wordt de manier waarop het Digitaal stelsel een aanvraag doorgeleidt naar het bevoegd gezag als volgt vorm te geven:
- Doel is om in ongeveer 80% van de gevallen de aanvraag/melding automatisch door te kunnen geleiden naar het juiste bevoegde gezag. (80-20 regel, dit is ongeveer 80% van het basisniveau). Hierbij heeft het naar het juiste bevoegd gezag doorgeleiden van aanvragen/meldingen die veel gedaan worden door burgers/MKB prioriteit boven die van professionele gebruikers. Er wordt op gemikt om binnen basisniveau in zo veel mogelijk gevallen correct door te geleiden, maar er wordt niet gestreefd naar volledigheid: exotische situaties (die niet of nauwelijks voorkomen) worden niet gefaciliteerd.
- Voor gevallen waarin het DSO-LV niet automatisch kan bepalen wat het bevoegd gezag is, zendt DSO-LV door naar de gemeente voor niet-wateractiviteiten.
- Voor wateractiviteiten en activiteiten op de Noordzee is het wenselijk het waterschap respectievelijk een rijkspartij als default bevoegd gezag te gebruiken. In het komende kwartaal wordt uitgezocht of dit gelet op de techniek en de kaders die de Omgevingswet stelt mogelijk is.
- Indiener krijgt de mogelijkheid zelf het door het DSO-LV voorgestelde bevoegd gezag aan te passen alvorens in te dienen
- Bevoegd gezag krijgt conform het huidige dienstverleningsniveau de mogelijkheid aan de achterkant van het loket een behandeldienst in te stellen waar aanvragen / meldingen naartoe worden gezonden (bijvoorbeeld een omgevingsdienst).

Context en doel
Eén van de punten binnen het vastgestelde basisniveau DSO-LV die nog nadere uitwerking behoeft om DSO-LV daadwerkelijk te kunnen afmaken is de vraag in hoeverre het systeem in staat zal zijn om een ingediende aanvraag of melding automatisch naar het juiste bevoegd gezag door te sturen. In het afgelopen half jaar is binnen programma DSO bezien wat er op dit gebied mogelijk is binnen het basisniveau, zonder dat dit aanvullende complexiteit voor de ontwikkeling van DSO-LV veroorzaakt of tot extra kosten leidt. Dit heeft geleid tot dit voorstel.

NB Dit voorstel gaat alleen over de doorgeleiding van de aanvraag of melding naar het bevoegd gezag. Het al of niet automatisch doorzenden van een aanvraag of melding voor advies of advies met instemming valt buiten de scope van deze notitie. Zie voor voorstellen hierover de business case voor Samenwerken aan vergunningen, die ook geagendeerd is voor dit OGB.

NB Besluitvorming over dit voorstel is nu nodig, omdat programma DSO het komend kwartaal wil starten met het ontwerpen van deze functionaliteit, alsmede met het voorgestelde uitzoekwerk. Doel is vooralsnog om in Q1 2019 te starten met het inbouwen van deze functionaliteit in DSO-LV.

Toelichting:

In de regelgeving is gedetailleerd uitgewerkt wie het bevoegd gezag is. Bij vergunningen voor één specifieke activiteit is dit eenvoudig, voor aanvragen voor een vergunning voor meerdere activiteiten tegelijk, is dit ingewikkelder. De juridische regels moeten vertaald worden in zogenaamde 'bedrijfsregels', op basis waarvan het DSO-LV met de door de gebruiker ingevulde informatie over de activiteit en de locatie daarvan, automatisch kan bepalen wat het bevoegd gezag is.

Het doel is dat minimaal in ongeveer 80 procent van de gevallen het juiste bevoegd gezag worden afgeleid. Binnen basisniveau wordt ernaar gestreefd dit percentage zo hoog mogelijk te krijgen zonder extra complexiteit te genereren, maar het is niet de bedoeling om alle mogelijke exotische combinaties van bevoegdheden te faciliteren. Een veel hoger percentage (dus richting 100% in plaats van 80% met 90% als streefdoel) is niet mogelijk binnen het basisniveau, dit leidt tot extra complexiteit en extra kosten. Daarvoor is namelijk nodig dat er extra vragen gesteld worden aan de indiener t.b.v. de bevoegd gezag afleiding en/of dat eerder ingevulde informatie uit de vragenboom kan worden hergebruikt, en dat er aanvullende functionaliteit wordt gebouwd. Voorgesteld wordt daarom dit niet te doen.

Bij het opstellen van de bedrijfsregels heeft het naar het juiste bevoegd gezag doorgeleiden van aanvragen/meldingen die veel gedaan worden door burgers/MKB prioriteit boven die van professionele gebruikers, die vaak weten wie het bevoegd gezag is. Binnen OLO hebben gebruikers nu de mogelijkheid het bevoegd gezag zelf aan te passen (bijvoorbeeld: aanvraag moet naar de provincie omdat de gebruiker weet dat dit zijn bevoegd gezag is). Dit blijft mogelijk binnen het basisniveau van DSO-LV. De verwachting is dat vooral professionele gebruikers hiervan gebruik zullen maken. Dit is binnen OLO nu ook het geval. Dit is een oplossing voor uitzonderingssituaties waarin het door het systeem voorgestelde bevoegd gezag niet het juiste is.

Als het systeem niet kan bepalen wat het juiste bevoegd gezag is, moet de aanvraag wel naar een bevoegd gezag worden doorgestuurd. Voorgesteld wordt om in die gevallen aanvragen voor niet-wateractiviteiten door te sturen naar de gemeente. Het is de wens van zowel koepels als rijkspartijen om wateractiviteiten en activiteiten op de Noordzee in situaties waarin het systeem niet kan bepalen wie het juiste bevoegd gezag is **niet** naar de gemeente te sturen, maar naar het waterschap, respectievelijk een rijkspartij. De vraag is echter of dit mogelijk is binnen de kaders die de Omgevingswet schetst. De wet wijst uitdrukkelijk de gemeente aan als bevoegd gezag in alle gevallen (no wrong door). Dit kan worden opgelost door akkoord te vragen aan de indiener voor indiening bij een ander bevoegd gezag. In het komende kwartaal wordt uitgezocht of het mogelijk is een voorziening te bouwen die zowel aan de kaders uit de Omgevingswet als het basisniveau zoals vastgesteld door het OGB voldoet.

Het is binnen het basisniveau mogelijk om het bevoegd gezag een behandeldienst te laten instellen voor bepaalde activiteiten of bepaalde locaties. Zo kan ervoor worden gekozen aanvragen van milieubelastende activiteiten of bijvoorbeeld alle activiteiten binnen een bepaalde gemeente automatisch naar de omgevingsdienst te verzenden. Dat komt overeen met het huidige dienstverleningsniveau van het OLO. Programma DSO onderzoekt naar aanleiding van overleg met de bevoegde overheden nog of het binnen het basisniveau mogelijk gemaakt kan worden om een combinatie van locatie en activiteit te gebruiken voor het instellen van een behandeldienst. Dit is vooral van belang voor provincies, die vaak met meerdere omgevingsdiensten op hun grondgebied te maken hebben.

De voorgestelde functionaliteit komt op hoofdlijnen overeen met de huidige functionaliteit in OLO en AIM. De verschillen vloeien met name voort uit het feit dat de Omgevingswet v.w.b. het bevoegd gezag fundamenteel anders in elkaar zit

dan de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Er zijn bijvoorbeeld meer verschillende combinaties van activiteiten mogelijk, en initiatiefnemers hebben meer keuzemogelijkheden voor het indienen van aanvragen of meldingen als het gaat om meerdere activiteiten (los of tegelijkertijd indienen). Dit leidt dus ook tot andere eisen aan bijvoorbeeld de bedrijfsregels van het systeem.

Alternatieven
Dit voorgestelde besluit is een uitwerking van het basisniveau. Buiten het genoemde uitzoekpunt m.b.t. het default bevoegd gezag voor wateractiviteiten en activiteiten op de Noordzee zijn er geen alternatieven: voor een meer ambitieuze doelstelling (dus: richting 100% juist afleiden van bevoegd gezag) is het nodig dat er wel extra vragen gesteld mogen worden t.b.v. de bevoegd gezag afleiding en/of dat eerder ingevulde informatie uit de vragenboom kan worden hergebruikt, en dat er aanvullende functionaliteit wordt gebouwd. Dit leidt tot meer complexiteit bij DSO-LV en of bij de gebruiker die meer vragen moet invullen. Daarom is programmadirectie DSO van oordeel dat dit niet binnen het basisniveau past.

Juridische/ beleidsmatige consequenties (advies EB):
Het voorstel sluit aan bij de (bedoeling van) de Omgevingswet, met mogelijk één uitzondering bij de wens om aanvragen voor wateractiviteiten automatisch naar het waterschap te sturen als het bevoegd gezag niet door het DSO kan worden bepaald en de wens om activiteiten op de Noordzee in deze situatie naar een rijkspartij te sturen.

In art. 16.54, eerste lid Ow is geregeld dat initiatiefnemers hun aanvraag altijd kunnen indienen bij de gemeente (ongeacht of deze BG is of niet) en ervoor kunnen kiezen om bij een ander bestuursorgaan in te dienen, als zij weten dat dat voor hun aanvraag het BG is. Het voorstel om wateractiviteiten naar het waterschap door te geleiden, past hier niet in als RWS of de provincie bevoegd gezag is.
Art. 16.54, tweede lid, Ow regelt voor aanvragen die ingediend worden bij de gemeente dat daarvoor de behandeltermijn direct in werking treedt, ook als de gemeente niet het BG is. Dit geldt dus niet voor gevallen waarbij een aanvraag ingediend wordt bij het waterschap, terwijl het waterschap niet het bevoegd gezag is. Dat zou deze 'bescherming van de initiatiefnemer niet gelden'.

Dit punt wordt door EB en ADS gezamenlijk verder uitgewerkt in het volgende kwartaal (cf. het voorgestelde uitzoekpunt).

Consequenties voor DSO/IVO (impact op scope/tijd/geld)
Geen, dit voorstel past binnen het basisniveau zoals vastgesteld door het OGB.

Afstemming
Dit voorstel is op een informele sessie georganiseerd door de Business liaison managers (BLM'ers) besproken met hun achterban. Aanwezig waren naast de BLM-ers een aantal vertegenwoordigers van gemeentes, provincies en ProRail. Zij waren positief over het voorstel. Ze hebben twee punten ingebracht die aandacht hebben gekregen.

Ze zouden graag in aanvulling op het huidige dienstverleningsniveau van OLO een betere toeleiding van aanvragen en meldingen naar complexe bedrijven willen. Als aan het basisniveau wordt vastgehouden, is dat niet mogelijk. Het gaat hier overigens om professionele gebruikers, die op de hoogte zijn van het bevoegd gezag en dat zelf kunnen aanpassen bij het doen van hun aanvraag. Extra ondersteuning door het DSO-LV lijkt hier daarom niet urgent.

Verder is door m.n. provincies de wens geuit een behandeldienst niet alleen OF op locatie, OF op activiteit te kunnen koppelen, maar op een combinatie van beide (dus: alle natuuractiviteiten in gemeente X gaan naar behandeldienst Y).

Programma DSO onderzoekt nog of dit mogelijk is binnen het basisniveau en wat de gevolgen hiervan zouden zijn in termen van complexiteit, kosten etc.

Bijlage: eisen uit het Globaal programma van eisen
Het Globaal Programma van Eisen voor DSO-LV stelt de volgende eisen m.b.t. het digitaal doorsturen van aanvragen en meldingen naar het juiste bevoegd gezag:

- Er moet rekening gehouden worden met de locatie van de activiteit, welke activiteit wordt uitgevoerd en de magneetactiviteiten zoals die zijn aangewezen in het Omgevingsbesluit
- Er moet rekening worden gehouden met het feit dat het bevoegd gezag een ander (zoals een omgevingsdienst of een uitvoeringsorganisatie) kan aanwijzen als behandeldienst voor een aanvraag of melding

Oplegnotitie Businesscase Samenwerkingsruimte DSO

Onderwerp : Businesscase Samenwerkingsruimte DSO

Van : Art 5.1 lid 1 sub e

Aan : OGB

Datum : 17 september 2018

Aanleiding

In het OGB van 26 februari jl. is naar aanleiding van het advies van de Taskforce complexiteitsreductie besloten een Business Case op te laten stellen voor het uitbreiden van de scope van het DSO-LV met functionaliteit voor samenwerken aan plannen en samenwerken aan behandelen. De verantwoordelijkheid voor het inbrengen van deze business cases bij het OGB ligt bij de VNG (Art 5.1 lid 1 sub e), maar uiteraard is er een belangrijke relatie met het programma DSO en is er daarom ook betrokkenheid geweest vanuit het programma om tot de business cases te komen. De Veranderopgaven zijn betrokken in de werkgroep die deze business case heeft gemaakt. Daarnaast zijn verder vertegenwoordigers betrokken vanuit de verschillende bevoegde gezagen.

Actie/besluit

- Kennis nemen en accepteren van de positieve business case voor samenwerkingsfunctionaliteit voor Vergunningen en Plannen (en hiermee décharge te verlenen op het ontwikkelen van de business case).
  Bijlagen hiervoor zijn: Business Case Samenwerken Afhandelen Vergunningen, Business Case Samenwerken Plannen en Rapportage Kwantitatieve Batenanalyse.
- Besluitvorming over de samenwerkingsruimte in te brengen in het definiëren en prioriteren van scenario 3 in het kader van het UBAB inclusief de bijbehorende financiering. Dit is voorzien voor Q4 2018 en wordt daarmee in samenhang gewogen en expliciet niet op de lange baan geschoven.
- In een nieuwe versie van de Doelarchitectuur en het Globaal Programma van Eisen na besluitvorming de in de business case beschreven Samenwerkingsfunctionaliteit uit te laten werken.

Toelichting

De functionele beschrijvingen van de Samenwerkingsfunctionaliteiten zijn gebaseerd op de uitkomsten van UIVO-I. Op basis van een aantal workshops met gebruikers vanuit de verschillende bevoegde gezagen is een prioritering gemaakt van vereiste/gewenste functionaliteiten. Het uitgangspunt van deze workshops was de scope van de functionaliteit te beperken tot de zaken die noodzakelijk zijn; later kan de functionaliteit desgewenst worden uitgebreid. In alle gevallen is de samenwerkingsfunctionaliteit er op gericht en noodzakelijk om de gestelde **termijn van 8 weken voor vergunningverlening te halen**. Dit is dus randvoorwaardelijk voor de uitvoerbaarheid van de wet.

Bij de opdracht vanuit het OGB is de vraag meegegeven of de functionaliteit via standaard-oplossingen uit de markt gerealiseerd zou kunnen worden. Een (beperkt) marktonderzoek heeft laten zien dat dat niet het geval is vanwege de grote mate van integratie met andere voorzieningen van het DSO. De verdere uitwerking is daarom **gebaseerd op uitbreiding met samenwerkings-functionaliteit op basis van voorzieningen die al beschikbaar zijn voor het DSO-LV**.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

De functionaliteiten zijn apart (enerzijds Planvorming, anderzijds Vergunningen en meldingen) geformuleerd, maar hebben overlap: de functionaliteit voor Samenwerken aan Vergunningen is voor het overgrote deel ook nodig voor Samenwerken aan Plannen. Het gaat in essentie om het delen van informatie. De voorstellen passen op de bestaande architectuur van het DSO. Verschillende componenten van het DSO-LV kunnen hiervoor hergebruikt worden. Daar zijn wel aanpassingen voor nodig zoals aanvullende services, of extra “instanties” van componenten (zo hebben we al een DMS, maar moet er voor de werkruimte wel een aparte documentendatabase worden ingericht).

Uitgangspunt in de business case is dat integratie met zaak- en plansystemen (van bevoegde gezagen) in zeer beperkte mate wordt ondersteund. Dat wil zeggen: het is wel mogelijk om bijvoorbeeld een zaaknummer of zaaktype mee te geven, maar niet om vanuit de samenwerkingsfunctionaliteit in het zaaksysteem te kijken. Dit zou de complexiteit van het DSO-LV te zeer vergroten en de flexibiliteit van betrokken bevoegde gezagen verkleinen.

Relatie met wetgeving
Een belangrijke kanttekening bij de besluitvorming omtrent de Samenwerkingsruimte is de relatie met het wetgevingstraject van het Invoeringsbesluit. Daarin wordt beschreven wat de reikwijdte van het DSO-LV is, en dus ook of DSO-LV het onderdeel Samenwerkingsfunctionaliteit bevat. Uit overleg met de juristen van EB is gebleken dat het niet mogelijk is om in het lopende proces van het Invoeringsbesluit de Samenwerkings-functionaliteit al mee te nemen. De consultatie van het Invoeringsbesluit is onder meer de basis voor een toetsing op privacywetgeving. Om deze toets uit te kunnen voeren is echter een verder uitgewerkte architectuur nodig van de Samenwerkingsfunctionaliteit. Dit is geen belemmering voor besluitvorming. Als na een positief besluit over de business case de oplossing verder is uitgewerkt, zal de Samenwerkingsfunctionaliteit via een wijzigingsprocedure alsnog kunnen worden geborgd.

Kosten
De ontwikkelpartners hebben op basis van de gewenste functionaliteit een inschatting gemaakt wat het betekent om een oplossing volgens de gewenste functionaliteit te ontwikkelen. NB: dit is een inschatting op basis van inzichten uit vergelijkbare onderdelen van het DSO-LV, geen nauwkeurige calculatie op basis van een architectuurschets en een programma van eisen.

- Voor het deel **Samenwerken aan Behandelen (Vergunningen en Meldingen)** zijn de **initiële investeringskosten ingeschat op €3,7 miljoen**. Voor het **Samenwerken aan Plannen** is deze functionaliteit ook bijna geheel noodzakelijk en is **een aanvullende investering van €1,1** miljoen vereist. Samen met een op ervaring gebaseerde **programma-overhead van €0,9 miljoen** (20%) levert dit een **totale investering op van €5,7 miljoen** voor de beide samenwerkingsfunctionaliteiten samen.
- Voor de **transitie**, ofwel het aansluiten van bevoegd gezagen (d.w.z. bijvoorbeeld zaaksystemen moeten met de Samenwerkruimte kunnen communiceren) is in totaal op termijn ca. **12 miljoen nodig (eenmalige kosten voor bevoegd gezagen**).
- **Jaarlijkse beheerkosten** worden ingeschat op 30% van de investeringskosten. Dit percentage is gebaseerd op een DevOps opzet zodat geen rekening gehouden hoeft te worden met herinvestering op termijn. De beheerkosten bedragen daarmee **€1,7 miljoen** per jaar.

Baten

Het bleek in de workshops met professionals uit het veld niet mogelijk goed inzicht te krijgen in de kwantificering van de baten van het gebruik van een samenwerkingsruimte. Om die reden is een Delphi-onderzoek uitgevoerd door een extern bureau. Dit heeft een analysemodel opgeleverd waarmee ook weer experts uit het veld zijn bevraagd. Dit heeft tot het inzicht geleid dat er twee typen baten zijn:

- Baten als gevolg van mogelijke efficiencywinst:
- Baten door het voorkomen van kosten die het gevolg zijn van het niet beschikken over Samenwerkingsfunctionaliteit. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan dwangsommen als gevolg van het niet tijdig kunnen nemen van een beslissing op een vergunningaanvraag.

De conclusie uit het batenonderzoek is dat een **jaarlijkse besparing van 216FTE ofwel €12,2 miljoen** is te realiseren met de Samenwerkingsruimte door alle bevoegd gezagen samen. Dit is uitgaande van het “midden”-scenario in het onderzoek. Het overgrote deel (205FTE, €10,6 miljoen) is toe te schrijven aan het Samenwerken aan Vergunningen en is vooral het gevolg van efficiencywinst.

Voor een analyse die vergelijkbaar is met de business cases voor de Informatieproducten zijn deze cijfers nader uitgewerkt in een kosten-baten analyse. Hierbij zijn **de regels gehanteerd van MKBA** de **kosten en baten volgens de Netto Contante Waarde**.

Dit levert de volgende bandbreedtes op:

Samenwerken aan Vergunningen en Plannen (totaal over 15 jaar)

Huidige waarden baten, kosten en saldo

	Business case 2018		
x 1.000.000 euro	Minimaal	Midden	Maximaal
Baten	0,0	**115,3**	769,3
Kosten	57,6	**38,7**	31,2
Saldo	-57,6	**76,6**	738,1
Ratio	0,0	**3,0**	24,7

Samenwerken aan Plannen (NB: incrementeel t.o.v. Vergunningen)

Huidige waarden baten, kosten en saldo

	Business case 2018		
x 1.000.000 euro	Minimaal	Midden	Maximaal
Baten	0,0	14,5	68,2
Kosten	10,0	9,1	8,7
Saldo	-10,0	5,4	59,5
Ratio	0,0	1,6	7,8

Samenwerken aan Vergunningen

Huidige waarden baten, kosten en saldo

	Business case 2018		
x 1.000.000 euro	Minimaal	Midden	Maximaal
Baten	0,0	100,9	701,1
Kosten	47,6	29,6	22,5
Saldo	-47,6	71,2	678,6
Ratio	0,0	3,4	31,2

Risico's

Om tot beheerste realisatie van de samenwerkingsfunctionaliteit te komen zijn de volgende randvoorwaarden aan de orde:

- De realisatie van de gevraagde functionaliteit binnen het programma DSO vraagt een zorgvuldige planning. In de business cases wordt voorgesteld om dit na juni 2019 in te plannen (wel vóór de inwerkingtreding van de wet). Er zijn echter nog geen afspraken over hoe ontwikkeling van het DSO georganiseerd gaat worden na juni 2019. Dit hangt sterk samen met keuzes rond het beheer die op dit moment worden voorbereid.
- De gewenste functionaliteit is niet als extra in juni 2019 op te leveren binnen het basisniveau. Dat zou bovendien ook de druk vergroten op een aantal projecten die nu al op het kritieke pad liggen, zoals PR04 (standaarden), PR12 (gebruikersfunctionaliteit) en PR30 (LVBB/OZON). Dit staat op gespannen voet met de wens om de Samenwerkings-functionaliteit al vóór inwerkingtreding van de wet beschikbaar te hebben.
- Voor de business case Samenwerken aan plannen is de behoefte moeilijk te definiëren omdat het samenwerken gebeurt vóórdat er sprake is van een formeel proces. Bevoegd gezagen zullen dan ook nog moeten ontdekken wat het beste helpt in de samenwerking.
- Een valkuil is dat er vanuit gebruikers veel wensen komen voor zaken die het allemaal nog net wat mooier maken. Wat de één noodzakelijk vindt, heeft de ander vervolgens niet nodig. Om deze reden zijn wij nu uitgegaan van de meest noodzakelijke functionaliteit.
- Wanneer de Samenwerkingsfunctionaliteit niet tijdig wordt gerealiseerd bestaat de mogelijkheid dat bevoegd gezagen eigen oplossingen (laten) ontwikkelen, waarmee de business case onder druk kan komen te staan.

Conclusie

De Business Case laat zien dat met name op Samenwerken aan Vergunningen de business case ruimschoots positief uitvalt (een **jaarlijkse besparing van 216FTE ofwel €12,2 miljoen)**. Het Samenwerken aan Plannen is een positieve business case **(11FTE, €1,6 miljoen**) als ook Samenwerken aan Vergunningen wordt gerealiseerd. De baten voor Samenwerken aan Plannen kunnen dan afgewogen worden tegen de extra kosten die gemaakt moeten worden.

Samenwerkingsfunctionaliteit is op dit moment in beperkte vorm onderdeel van de scope van het programma DSO. De Samenwerkingsfunctionaliteit maakte oorspronkelijk deel uit van Scenario 3 van het Bestuursakkoord. De taskforce complexiteitsreductie heeft geconcludeerd dat de samenwerkingsfunctionaliteit belangrijk is voor het realiseren van de doelen van de wet. In lijn daarmee is in het BO nader onderzoek afgesproken.

Op grond van de positieve business case, de adviezen van de taskforce en het BO-besluit ligt positieve besluitvorming over de realisatie van de samenwerkingsruimte voor de hand. Dit kan ook worden meegenomen als onderdeel van de doorontwikkeling van het DSO.

Aan de slag met de Omgevingswet

Kwantificering baten businesscase samenwerkingsruimte

Rapportage resultaten

Dataverzameling t/m 3 September 2018

AgileSource.nl, September 2018
Art 5.1 lid 1 sub e
Art 5.1 lid 1 sub e .

Aan de slag met de Omgevingswet

INHOUD

- Batenmodel en resultaten kwantitatief onderzoek
- De respondenten
- De toegevoegde waarde van de SWR in cijfers
- Detailantwoorden
- Trendvoorspellingen
- Expert opinion
- Belangrijkste aanbevelingen uit de enquete en expert gebruiker interviews
- Aanpak kwantitatief batenonderzoek
- Bijlage: Drie brillen

Aan de slag met de Omgevingswet

Batenmodel en resultaten kwantitatief onderzoek

- Model is opgesteld aan de hand van de kwalitatieve batenanalyse, interviews met deskundigen uit de bevoegde gezagen en ketenpartners
- Getoetst bij Art 5.1 lid 1 sub e en Art 5.1 lid 1 sub e
- Gevalideerd aan de hand van interviews met deskundigen uit de bevoegde gezagen en ketenpartners en verkregen data
- Uitgangspunt zijn ondergrenzen, voor bijvoorbeeld aantallen Vergunningen en Plannen

Aan de slag met de Omgevingswet

Aan de slag met de Omgevingswet

1
- Vergunning
- Planvorming

Totaal gevallen per jaar landelijk

%

Efficiency baten

2 # samenwerking op dossiers vereist met BG en ketenpartners

5 jr. Trend +/-

Efficiency

Besparingen

%

Kostenvermijding

3 # gevallen waar niet hebben van SWR functionaliteit vervolg problemen levert

Extra inspanning

Extra Kosten

Directe Faalkosten

Legenda

= PARAMETERS

= Aantal

Aan de slag met de Omgevingswet

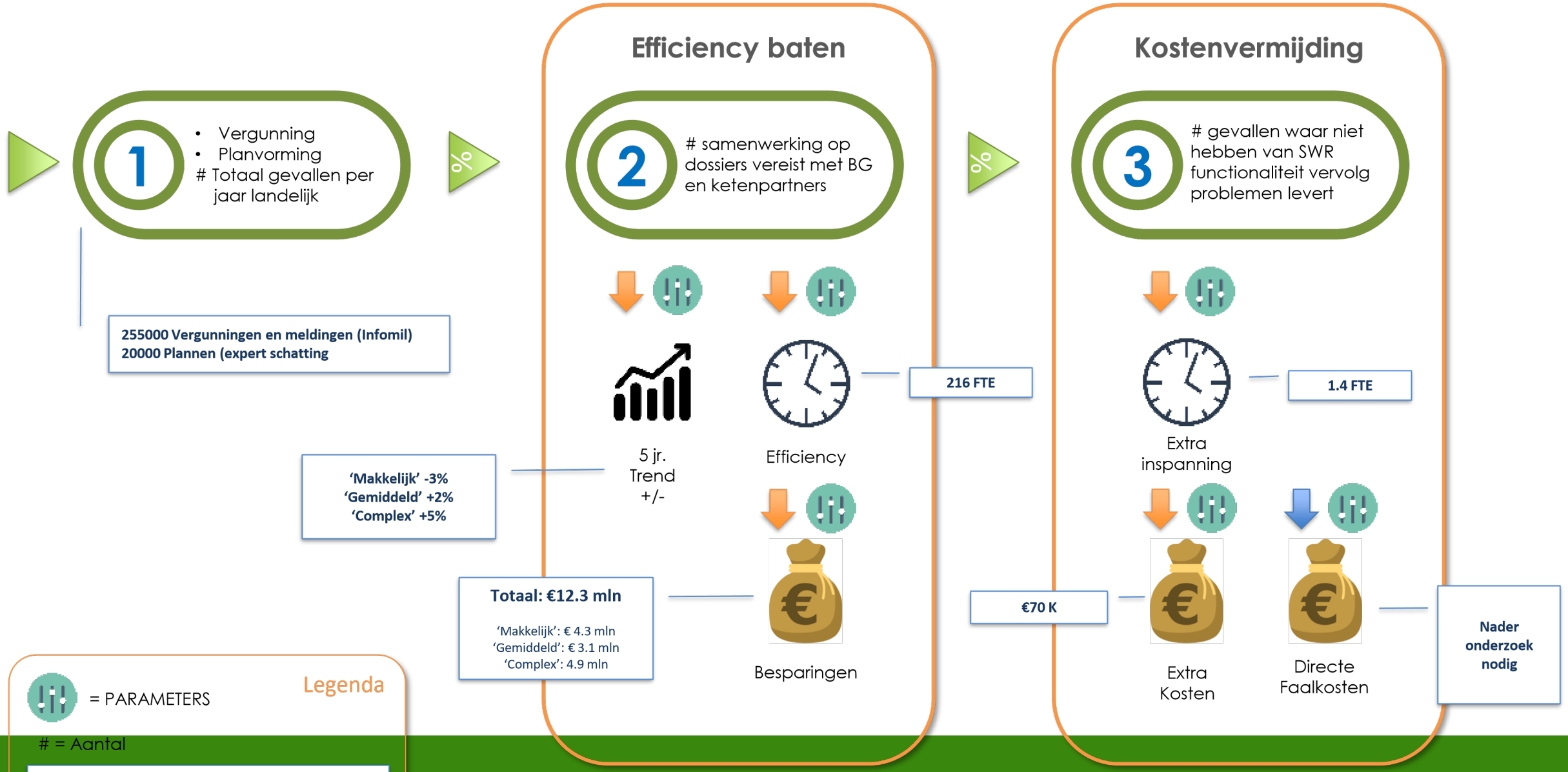

Aan de slag met de Omgevingswet

Totaal x €1000, Planvorming en Vergunning

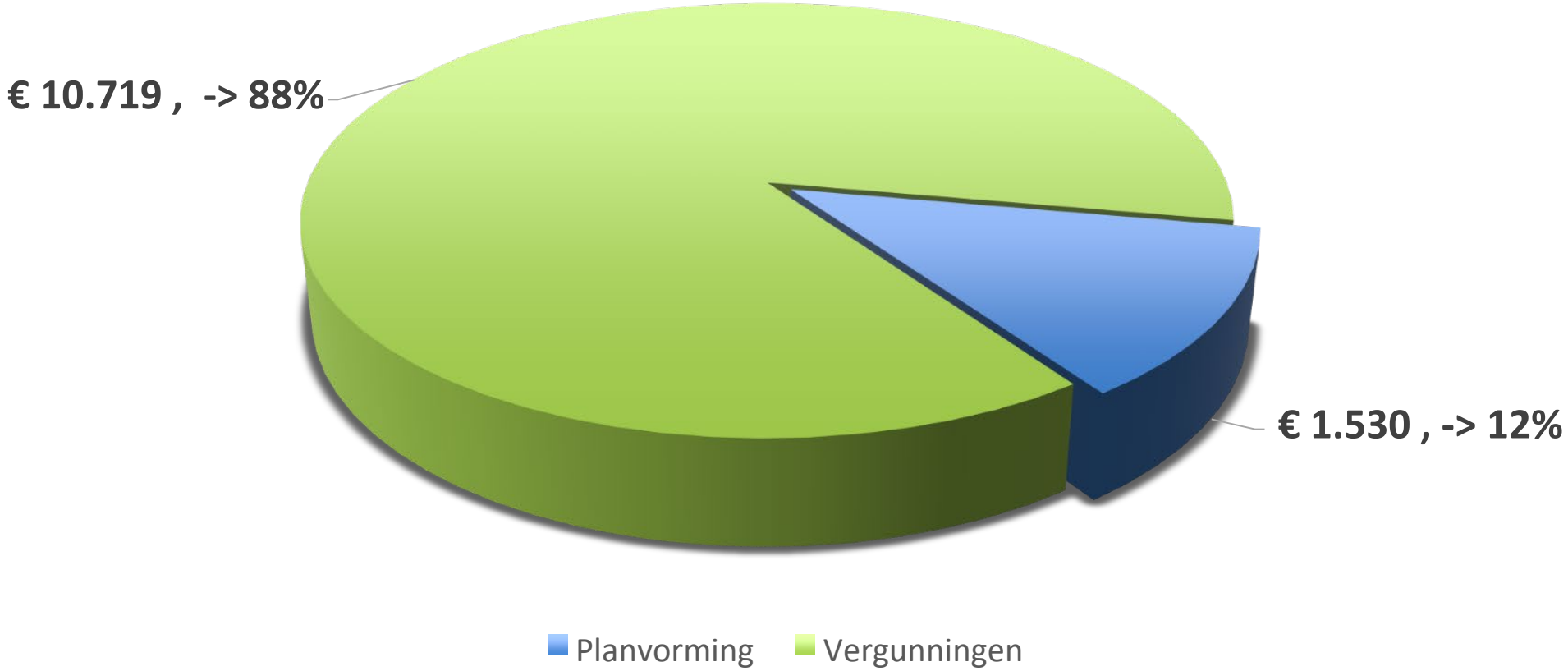

Samenvatting landelijk in tabellen

Overzicht Planvorming + Vergu		
Landelijke jaarlijkse baten SWR (Excl. dir		
	Planvorming	Verg
FTE Efficiency	11	
FTE Vermijding	0.04	
FTE Totaal	**11**	
Baten Efficiency x €1000	€ 1,527	€
Baten Vermijding x €1000	€ 3	€
€ Totaal x €1000	**€ 1,530**	**€**
Per geval Efficiency (ø h)	0:54:07	
Per geval Vermijding (ø h) <1% van alle gevallen	6:26:51	

verzicht Planvorming + Vergunningen				
La ndelijke jaarlijkse baten SWR (Excl. directe kosten)				
	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totaal
Aantallen	**178178**	**60430**	**36393**	**275000**
FTE Min	0	0	0	0
FTE Gemiddeld	109	71	89	269
FTE Max	1069	363	255	1686
FTE Zuiver	**77**	**57**	**83**	**216**
€ Min	€ -	€ -	€ -	€ -
€ Gemiddeld	€ 5,757,440	€ 3,793,108	€ 4,698,922	€ 14,249,470
€ Max	€ 56,379,145	€ 19,208,726	€ 13,404,558	€ 88,992,430
€ Zuiver	**€ 4,305,196**	**€ 3,079,239**	**€ 4,864,730**	**€ 12,249,165**

Samenvatting enquêtebereik en extrapolatie landelijk efficiency

Vergunningen op jaarbasis										
	Respondenten					Extrapolatie Landelijk				
	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totalen	Percentage Responses van landelijk totaal	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totaal NL	In FTE

Aantallen	11796	3905	2413	18114	**7.10%**	166058	54973	33969	255000	
Uren Min	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Uren Gemiddeld	11324	7029	8783	27136		159416	98951	123647	382014	239
Uren Max	94368	31240	19304	144912		1328466	439781	271752	2040000	1275
Uren Zuiver	**8298**	**6088**	**8891**	**23277**		**116815**	**85704**	**125163**	**327682**	**205**
Euro Min	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -	
Euro Gemiddeld	€ 368,035	€ 228,443	€ 285,458	€ 881,936		€ 5,181,019	€ 3,215,901	€ 4,018,536	€ 12,415,456	
Euro Max	€ 3,066,960	€ 1,015,300	€ 627,380	€ 4,709,640		€ 43,175,157	€ 14,292,895	€ 8,831,948	€ 66,300,000	
Euro Zuiver	**€ 269,685**	**€ 197,860**	**€ 288,958**	**€ 756,503**		**€ 3,796,493**	**€ 2,785,376**	**€ 4,067,802**	**€ 10,649,671**	

Planvorming op jaarbasis

	Respondenten					Extrapolatie Landelijk				
	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totalen	Percentage Responses van landelijk totaal	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totaal NL	In FTE
Aantallen	935	421	187	1543	**7.72%**	12119	5457	2424	20000	
Uren Min	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Uren Gemiddeld	898	758	681	2336		11634	9822	8823	30280	19
Uren Max	7480	3368	1496	12344		96954	43655	19391	160000	100

Uren Zuiver	**405**	**428.5**	**448**	**1282**		**5250**	**5554**	**5807**	**18040**	**11**
Euro Min	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -	
Euro Gemiddeld	€ 36,465.00	€ 30,785.63	€ 27,652.63	€ 94,903		€ 472,651	€ 399,036	€ 358,427	€ 1,230,113	
Euro Max	€ 303,875.00	€ 136,825.00	€ 60,775.00	€ 501,475		€ 3,938,756	€ 1,773,493	€ 787,751	€ 6,500,000	
Euro Zuiver	**€ 38,187.50**	**€ 21,125.00**	**€ 58,500.00**	**€ 117,813**		**€ 494,977**	**€ 273,817**	**€ 758,263**	**€ 1,527,058**	

"Zuiver" = op basis van p*q per respondent

"Min –Gemiddeld - Max " = op basis van 'totalen landelijk' * 'landelijk

Samenvatting enquêtebereik en extrapolatie landelijk vermijding

Herstelactiviteiten Vergunningen op jaarbasis

	Respondenten					Extrapolatie Landelijk				
	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totalen	Percentage Responses van landelijk totaal	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totaal NL	In FTE
Aantallen	31	12	8	51	**7.10%**	436	167	112	715	
Uren Min	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Uren Gemiddeld	211	354	657	1222		2976	4987	9247	17210	11
Uren Max	18873.6	6248	7721.6	32843		265693	87956	108701	462350	289
Uren Zuiver	**30**	**41.296**	**81**	**152**		**389**	**535**	**1050**	**1974**	**1**
Euro Min	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -	

Euro Gemiddeld	€ 6,870	€ 11,514	€ 21,347	€ 39,731		€ 96,712	€ 162,081	€ 300,516	€ 559,310	
Euro Max	€ 613,392	€ 203,060	€ 250,952	€ 1,067,404		€ 8,635,031	€ 2,858,579	€ 3,532,779	€ 15,026,390	
Euro Zuiver	**€ 975**	**€ 1,342**	**€ 2,632**	**€ 4,949**		**€ 13,726**	**€ 18,894**	**€ 37,048**	**€ 69,667**	

Herstelactiviteiten Planvorming op jaarbasis

	Respondenten					Extrapolatie Landelijk				
	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totalen	Percentage Responses van landelijk totaal	Makkelijk	Gemiddeld	Complex	Totaal NL	In FTE
Aantallen	0	0	0	1	**7.72%**	1	3	5	10	
Uren Min	0	0	0	0		0	0	0	0	0
Uren Gemiddeld	17	38	51	106		217	495	660	1372	1
Uren Max	1496	674	598	2768		19391	8731	7756	35878	22
Uren Zuiver	**0**	**2**	**3**	**5**		**0**	**26**	**37**	**63**	**0.04**
Euro Min	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ -	€ -	
Euro Gemiddeld	€ 545	€ 1,241	€ 1,654	€ 3,440		€ 7,058	€ 16,089	€ 21,443	€ 44,591	
Euro Max	€ 48,620	€ 21,892	€ 19,448	€ 89,960		€ 630,201	€ 283,759	€ 252,080	€ 1,166,040	
Euro Zuiver	**€ -**	**€ 82**	**€ 115**	**€ 197**		**€ -**	**€ 1,152**	**€ 1,617**	**€ 2,769**	

"Zuiver" = op basis van p*q per respondent

"Min –Gemiddeld - Max " = op basis van 'totalen landelijk' * 'landelijk

Aan de slag met de Omgevingswet

Parameters en gebruikte waarden

integraal uurtarief vergunningen	€	32,50
integraal uurtarief planvorming	€	40,63
Full-cost factor FTE bovenop salaris		30%
FTE p/a Vergunning (Schaal 9-10-11)	€	40.000,00
FTE p/a Planvorming (Schaal 10-11-12)	€	50.000,00
Werkbare dagen per jaar		200
Infomil aanvragen NL aantal		255.000
Planvorming NL aantal (Schatting*)		20.000

*Op basis van aantal vergunningen dat een aanpassing aan omgevingsplannen vereist

Aan de slag met de Omgevingswet

De respondenten

- Overzicht achtergrond respondenten
- Verdere break-downs beschikbaar op aanvraag

Aan de slag met de Omgevingswet

Verdeling respondenten (25 organisaties)

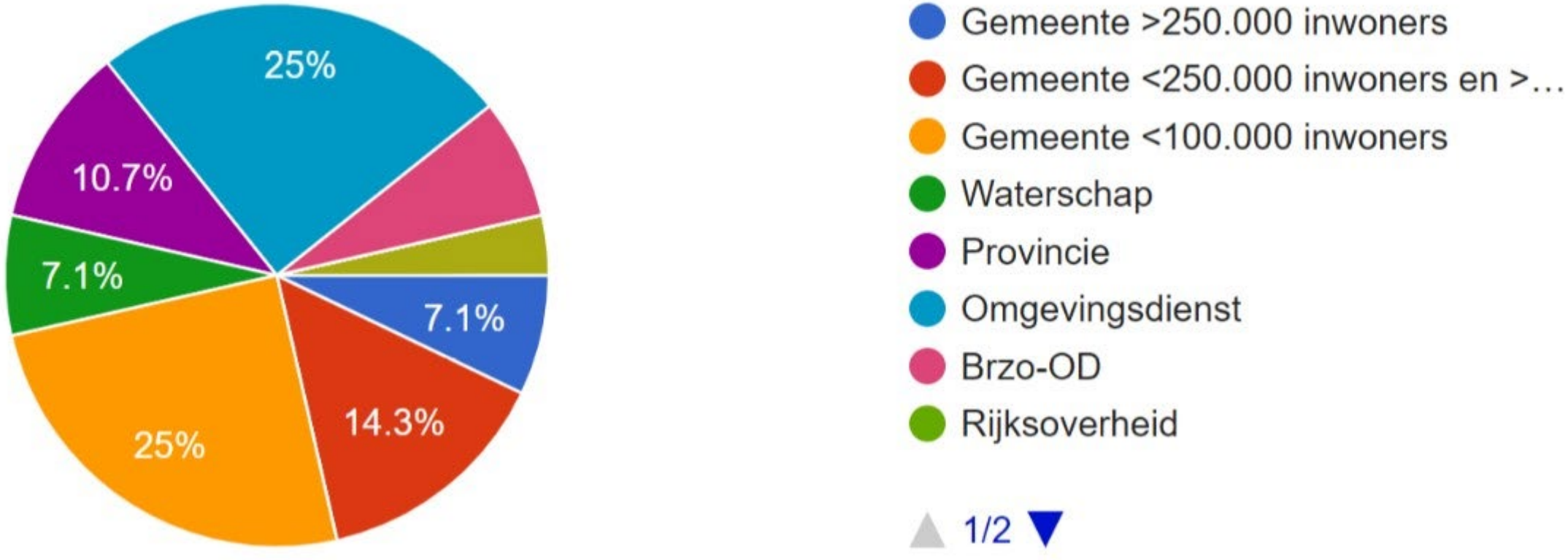

Aan de slag met de Omgevingswet

Achtergrond respondenten (25 organisaties)

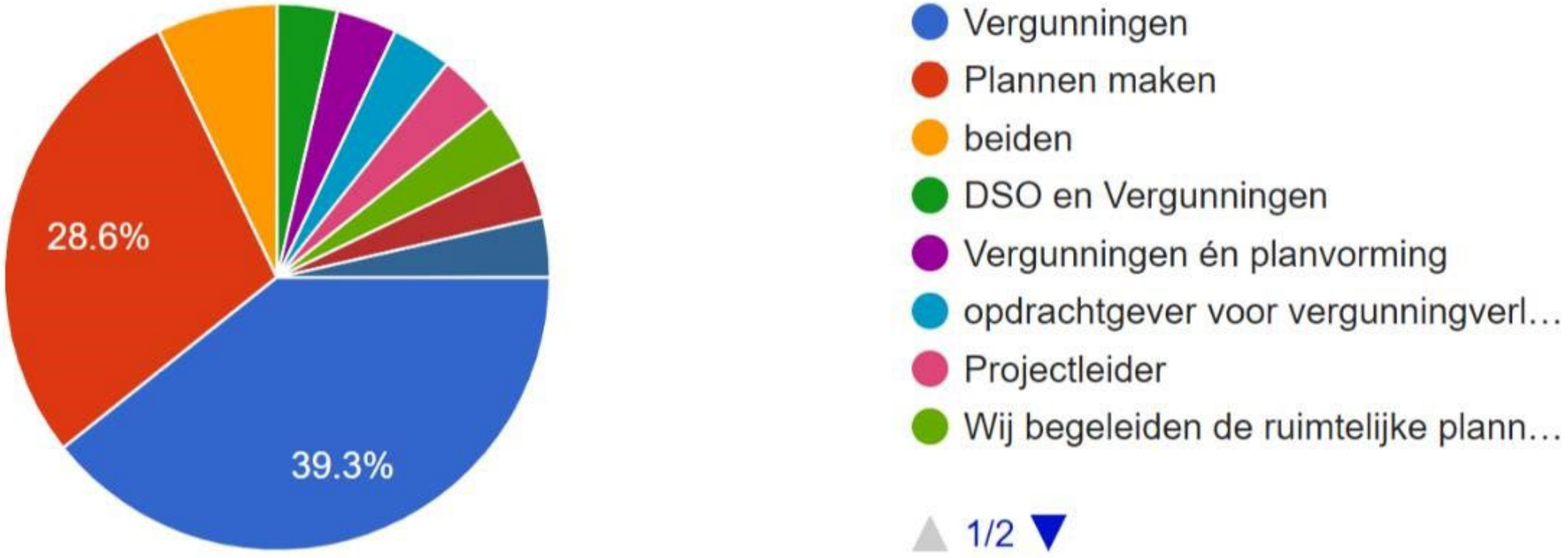

Aan de slag met de Omgevingswet

Bereik enquête in # gevallen (~ 7,1% van landelijk)

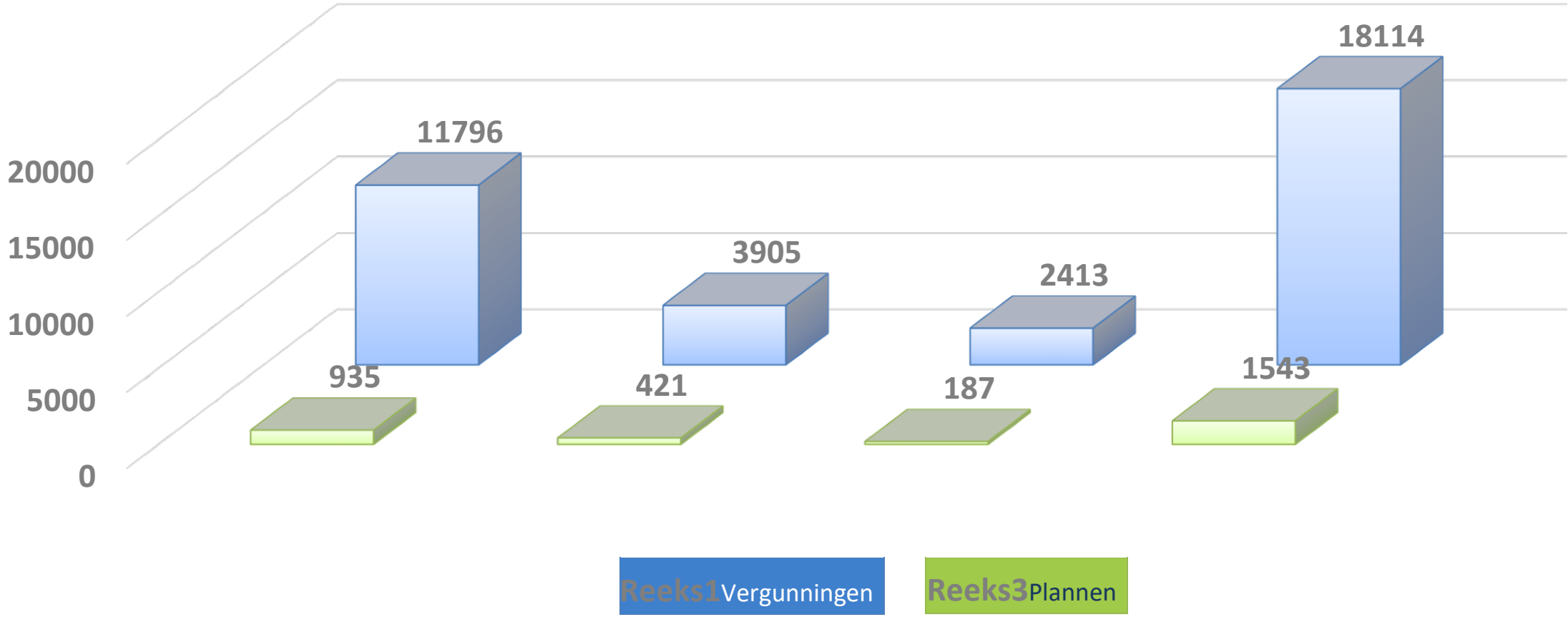

Aan de slag met de Omgevingswet

Aan de slag met de Omgevingswet

De toegevoegde waarde van de SWR in cijfers

- Hoe wordt nu samengewerkt
- Planvorming en Vergunningen gecombineerd
- Verdere break-downs beschikbaar op aanvraag

Aan de slag met de Omgevingswet

Met wie wordt samengewerkt

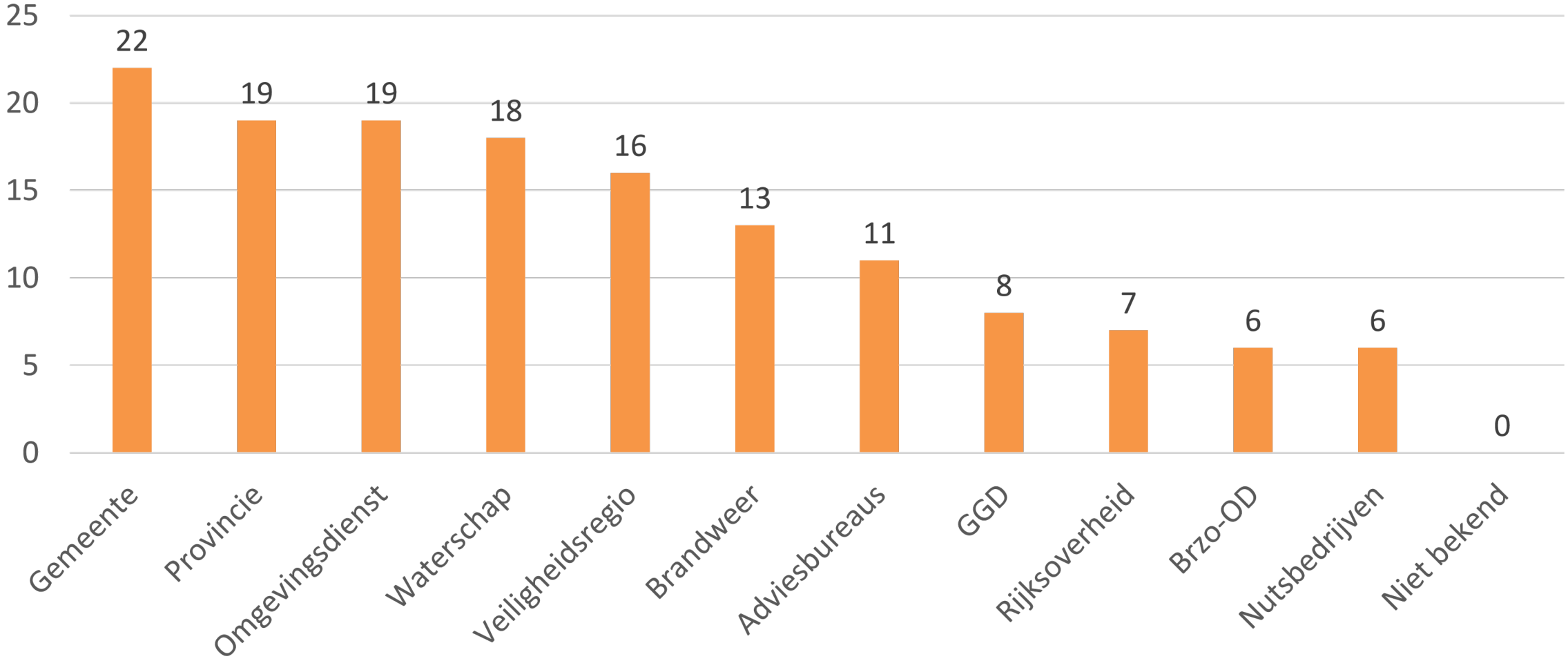

Aan de slag met de Omgevingswet

Hoe wordt nu documentatie gedeeld

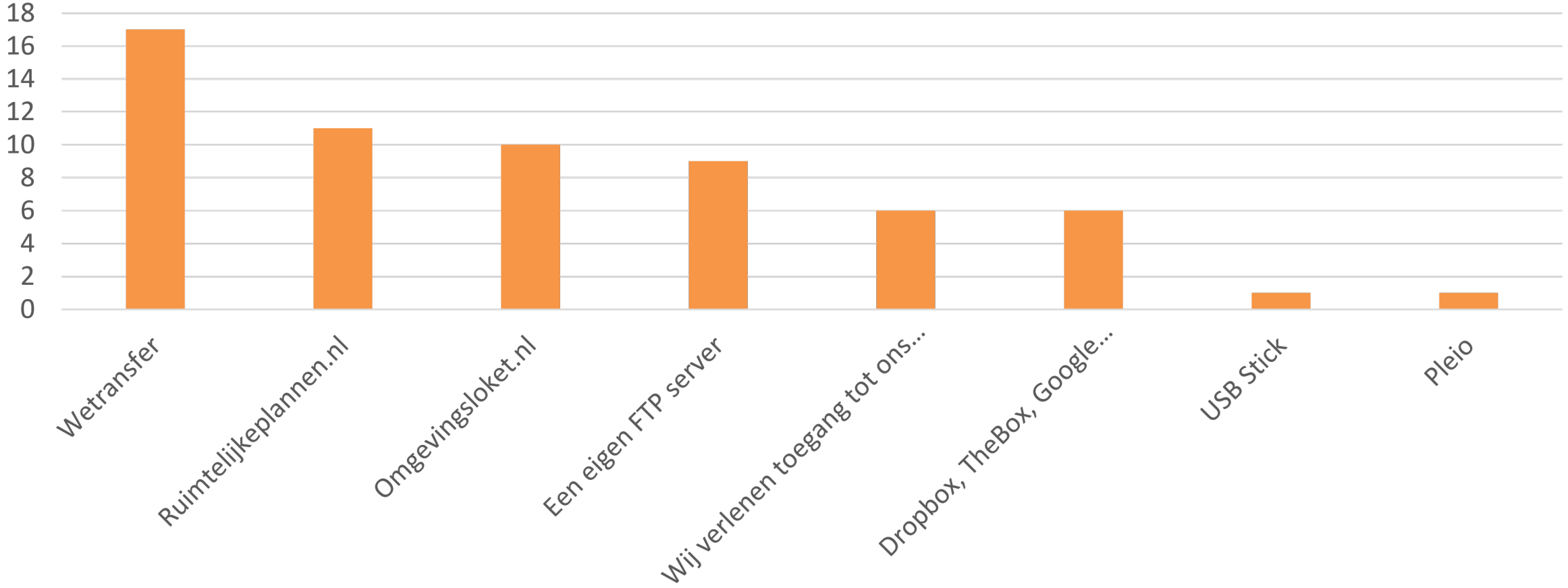

Welke problemen treden op bij de huidige manier van delen

Aan de slag met de Omgevingswet

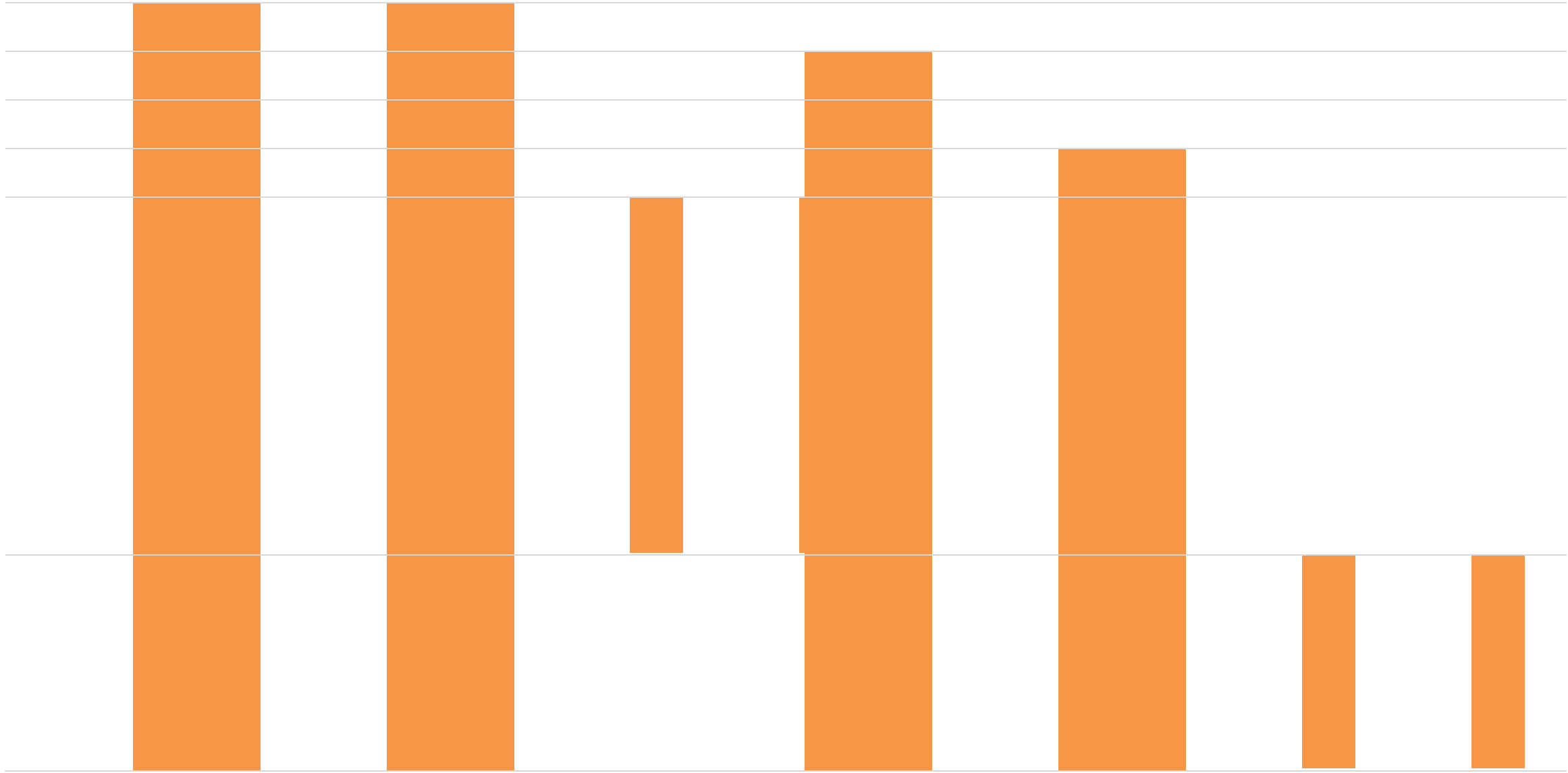

Aan de slag met de Omgevingswet

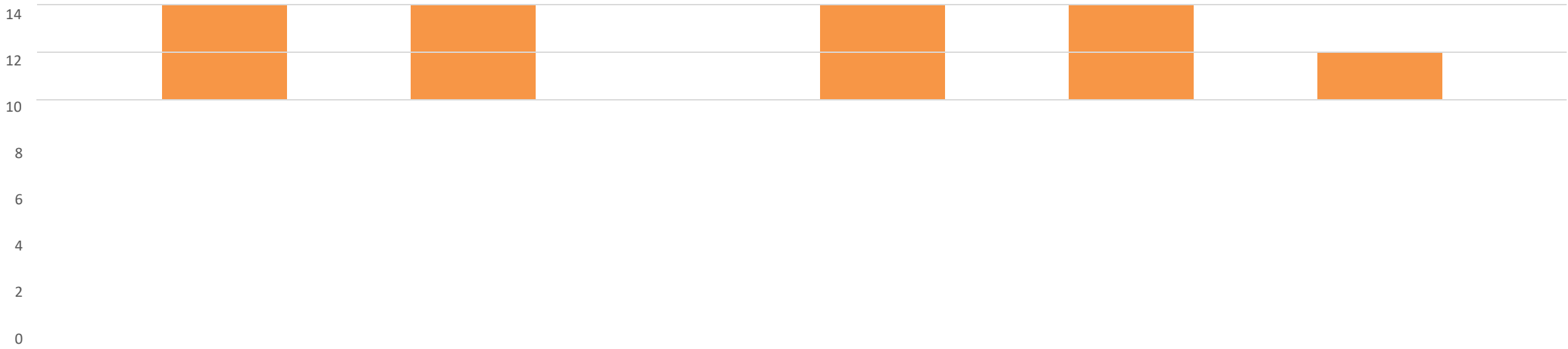

Aan de slag met de Omgevingswet

Bij hoeveel van alle gevallen waarbij u samenwerkt met derden, treden deze problemen op?

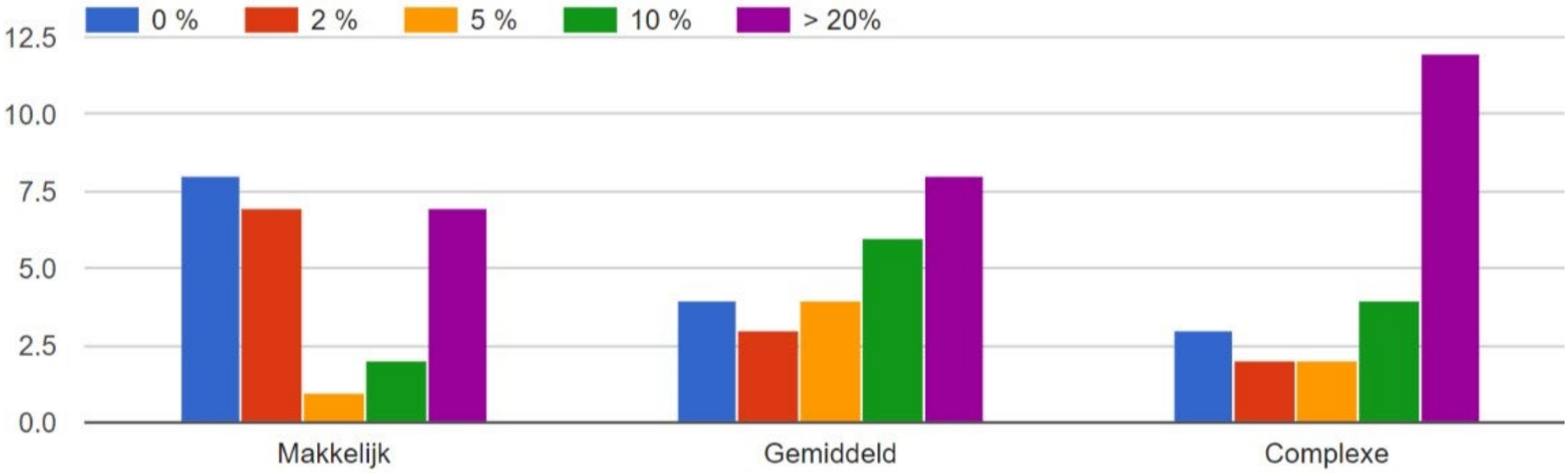

Aan de slag met de Omgevingswet

Detailantwoorden

- Uren besparing en trends
- Planvorming en Vergunningen gecombineerd
- Verdere break-downs beschikbaar op aanvraag

Hoeveel tijd denkt u aan delen en verwerken van documentatie gemiddeld te kunnen besparen door de Samenwerkingsruimte? (Delen, verzamelen, sorteren, versiebeheer, archiveren, leveringsverzoeken, controleren op updates etc.) (Uren per geval)

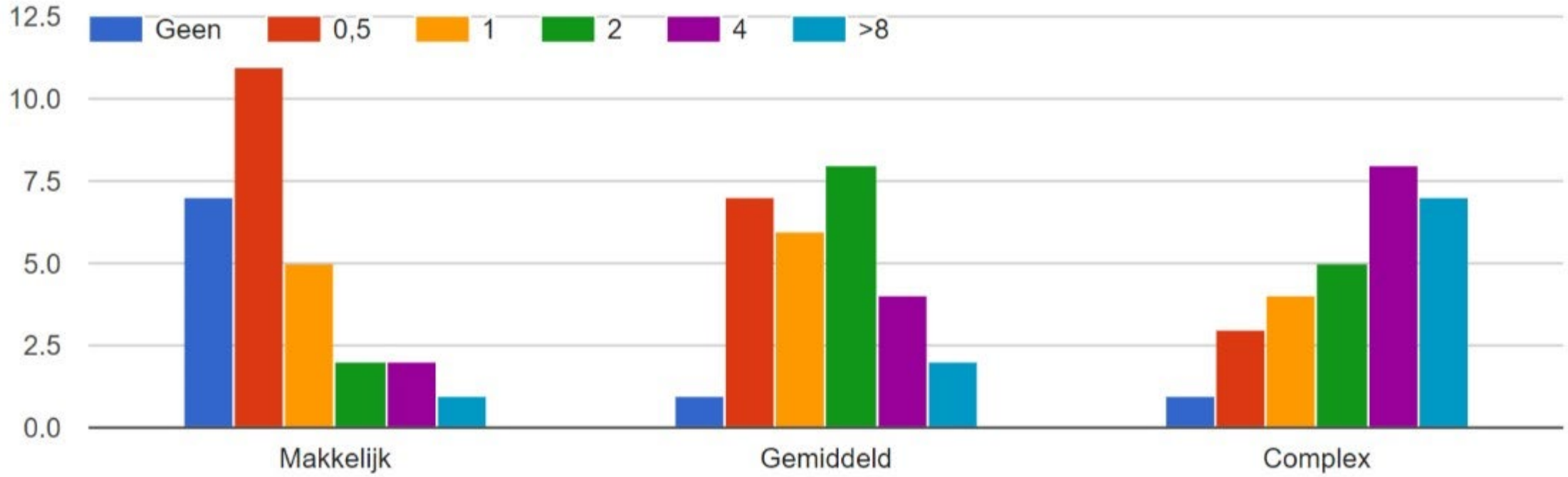

Aan de slag met de Omgevingswet

Baten SWR in uren per geval, gemiddeld

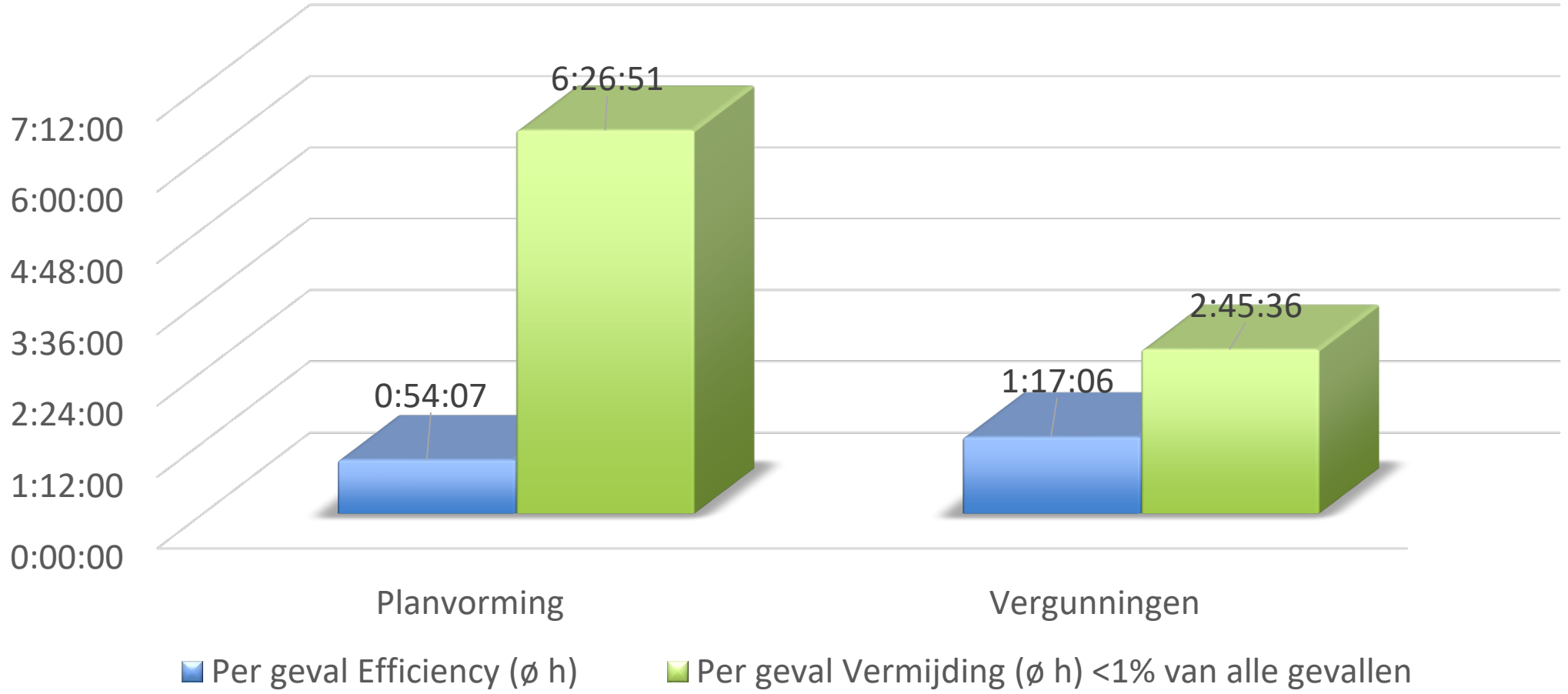

Directe kosten: vervolgonderzoek noodzakelijk

Respondenten hebben aangegeven dat er vervolgkosten bestaan, maar het bedrag kon niet worden becijferd.

Reden hiervoor is onder andere dat de vraagstelling zeer specifiek is: Wij zijn op zoek naar kosten veroorzaakt door problemen gerelateerd aan het delen van documentatie en gevolgen op basis van het ontbreken van functionaliteit voor het aanmaken en opvolgen van leveringsverzoeken.

In een vervolgonderzoek zouden steekproefsgewijs dossiers gelicht moeten worden om – als dit relevant wordt geacht – alsnog de cijfers naar boven te krijgen.

Onze aanbeveling luidt: Gezien de data die tot nu toe zijn verzameld lijkt het ter onderbouwing van een investering niet noodzakelijk.

Trendvoorspellingen

- Wat de experts verwachten en waarom het zo gaat gebeuren

Wat is uw verwachting met betrekking tot het aantal van deze gevallen de komende vijf jaar?

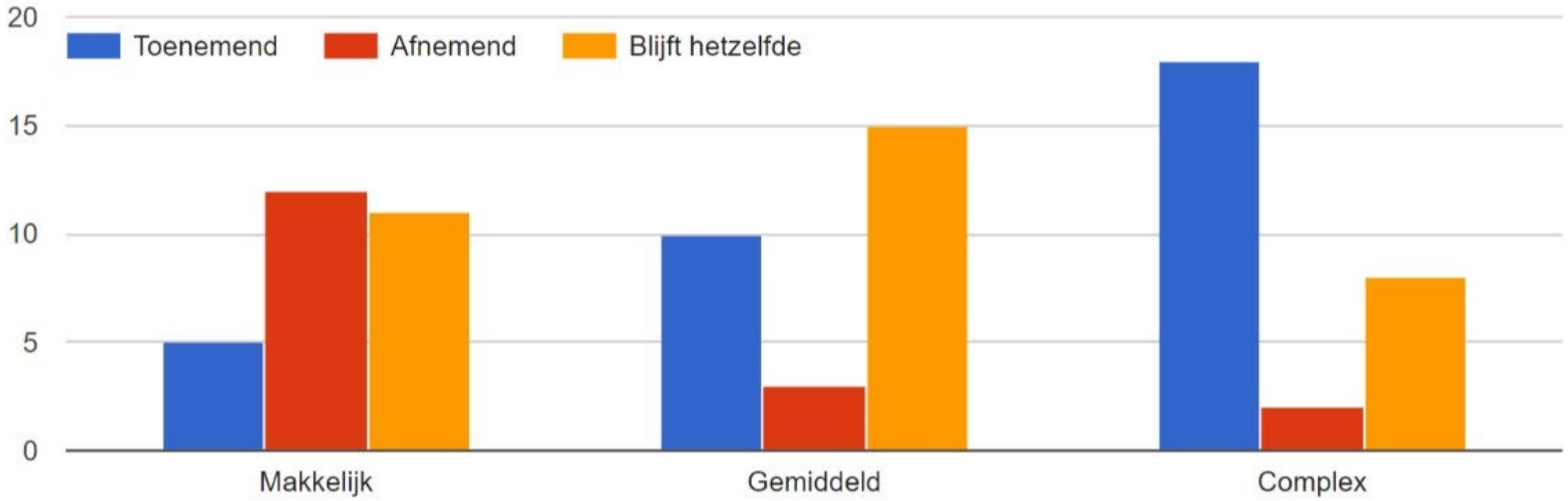

Aan de slag met de Omgevingswet

Trend inschatting komende 5 jaar

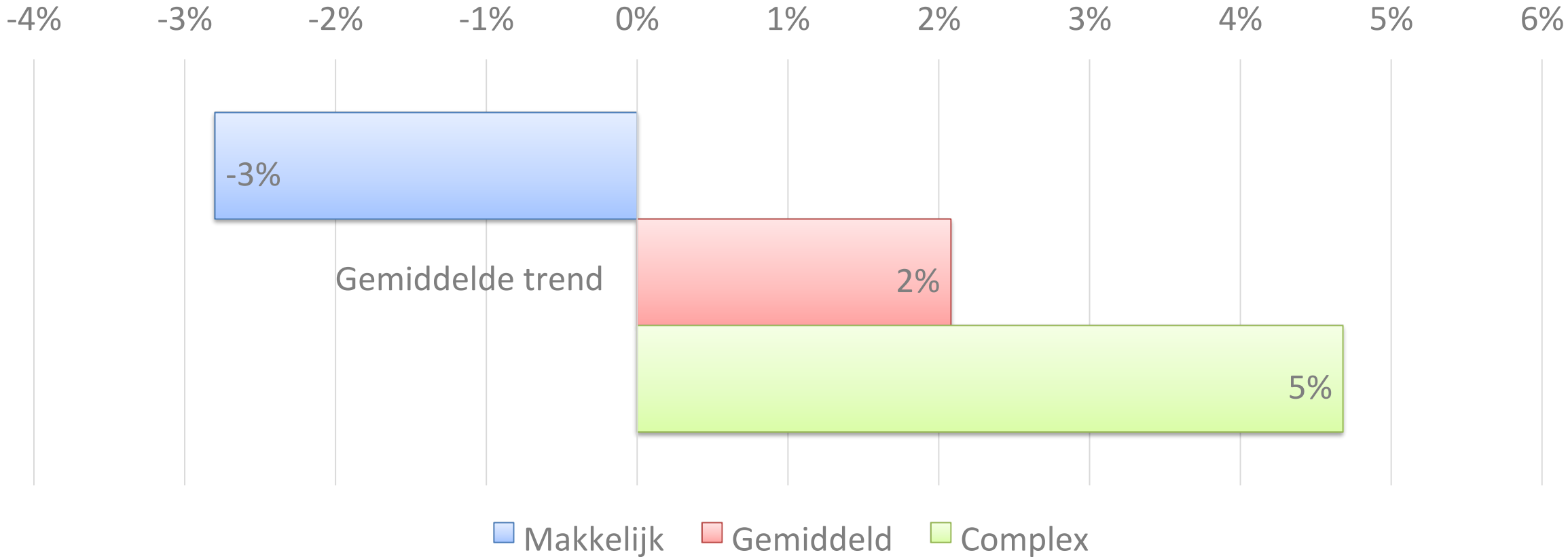

Basis van de verwachting 1/3

Integraliteit is complexer.

Gezien de druk op de omgeving en de omgeving steeds mondiger wordt, zal er meer ingesproken worden.

Geluidsruimte is zeer schaars.

Omgevingsplannen zullen gebaseerd zijn op uitnodigingsplanologie, dit betekent dat er meer overleg nodig zal zijn of iets wel of niet inpasbaar is.

De Omgevingswet verbindt partijen aan elkaar. Georganiseerde en gefaciliteerde informatie deling is essentieel voor betrouwbaarheid en kwaliteit van besluitvorming, doorlooptijd, efficiëntie operationele organisatie.

NB voorgaande vraag is onduidelijk.

Wij verwachten een toename van het aantal complexe plannen (met name omgevingsvisies en omgevingsplannen) door invoering van de Omgevingswet.

In de afgelopen jaren blijft het aantal reguleringsproducten ongeveer gelijk.

Integraler werken, toenemende participatie en maatwerk.

Door grotere dichtheden wordt het complexer om plannen te realiseren.

In de recessie was nieuwbouw te duur en werd daarvoor in de plaats verbouw (zoals uitbouwen, of opbouwen etc.) gerealiseerd. Nu de markt weer aantrekt (en er een woning tekort is) is de verwachting dat vooral nieuwbouwprojecten ingediend gaan worden (verbouw zal ongeveer hetzelfde blijven)

Basis van de verwachting 2/3

Makkelijk: veel wordt vergunningsvrij Complex: benodigde samenwerking wordt groter i.v.m. spectrum/ context Omgevingswet.

Gemiddelden worden naar verwachting makkelijk of complex.

Om zaken te delen kost geen tijd, gezien het feit dat men toegang tot ons systeem heeft, of het verzoek om advies middels 1 mailtje gaat.

We delen nu informatie vooral via mail en wetransfer. Dat kan straks niet meer omdat je geen pdf's van

omgevingsplannen meer kunt maken. Er is dus een ander uitwisselmedium nodig. Dit maakt in de tijd gezien echter niet of nauwelijks uit.

Makkelijke/kleine ontwikkelingen gingen ook in de crisis door, die zijn minder conjunctuurafhankelijk. Grote complexe projecten zijn politiek gedreven, die gaan ook door. Gemiddelde projecten (kleinere bouwlocaties) zijn conjunctuurafhankelijk, daarvan hebben we net een hausse aan plannen gezien.

Veel investeringsplannen, na-ijleffect economische ontwikkeling, energie transitie, circulaire economie.

Regeling en werkwijze (integraal) verandert niet, wordt alleen belangrijker en er komen nog wat extra taken naar de gemeente.

Inschatting en ontwikkeling van de plannen nu t.o.v. voorgaande jaren

Verschuiving van vergunningplicht naar meldplicht (die overigens ook beoordeeld moet worden, mogelijk ook in samenwerking met andere overheden). De complexe vergunningen worden complexer omdat meer zaken in één keer aangevraagd kunnen worden.

Goede marktverwachting.

Complexiteit van het stelsel (of i.i.g. de schijnbare) neemt toe, dit als gevolg van de veranderingen maar ook door de participatie en doordat meer met de keten moet worden afgestemd.

Basis van de verwachting 3/3

Provincies blijven verantwoordelijk voor de complexe vergunningaanvragen. Mijn verwachting dat deze in aantal toenemen en integraler worden beoordeeld (ook vanuit de wet), met als gevolg met meer partijen afstemmen, en meer druk op vooroverleg.

Meer wordt vergunningvrij en door de Omgevingswet worden procedures integraler opgepakt wat het minder complex voor ons maakt. Wij kunnen sneller een goed besluit opstellen.

We blijven dezelfde provinciale belangen behartigen.

Aan de slag met de Omgevingswet

Meer bronhouders. diensten en derden die de komende jaren richting een omgevingsplan gaan werken.

Meer spelers, met inhoud, meer data.

Wij hebben de intentie om steeds meer kleinere, simpelere plannen over te laten aan de gemeenten of de regio's. We willen ons vooral focussen op de complexere en grotere plannen, kijkende naar de grotere ambities en doelen uit onze Omgevingsvisie

Minder vergunningen, maar wat vergunningplichtig blijft vereist meer samenhang en afstemming.

Vereenvoudiging vergunningensysteem en complexiteit i.v.m. te bouwdichtheid

Verwacht dat de DMS-en komende jaren beter ingericht worden om het delen van informatie gemakkelijker te maken of dat derden toegang kunnen krijgen tot een afgeschermd deel van het DMS, waardoor het handwerk om bestanden te delen kan komen te vervallen. Hier mee gaat nl. de meeste tijd verloren.

Detailinfo:

top gevallen waarbij ketensamenwerking is vereist

bestemmingsplannen, omgevingsplannen, omgevingsvergunningen
Wabo Milieu, Wabo Bouw/handelen in strijd met RO, evenementen
Wabo bouwen, Wabo handelen in strijd met, Wabo Brandveiligheid, Wabo milieu
Alle Wabo aanvragen, milieeu meldingen en ruimtelijke (planologische)procedures. De scope van de fuisyeke leefomgeving dient nog bepaald en uitgebreid te worden naar bijvoorbeeld riool aansluitingen, wegen opbrekingen, etc, etc....
1. Omgevingsvisies 2. Omgevingsplannen 3. Bestemmingsplannen 4. Omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing
Activiteit milieu (incl. OBM), afwijken bestemmingsplan, activiteit monument, opstellen bestemmings- of omgevingsplan
opstellen omgevingsplan
Bij (uitgebreide) Omgevingsvergunningen en Omgevingsplannen
WABO milieu, Bouw, RO, etc Brandveilig gebruik Sloop (incl asbest) Advisering RO
advies met instemming omgevingsvergunning complexe aanvraag omgevingsvergunning
opstellen omgevingsplan, uitgebreide vergunningen waarbij onderdelen voor een andere ketenpartner zijn
-Vooroverleg initiatief -Beoordelen + advies (concept)aanvraag 'Handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening' -Herzien omgevingsplan (omgevingsplan ontstaat van rechtswege in 2021, het hoeft dus nooit te worden opgesteld) -Project infra/gebiedsontwikkeling
Brzo en Rie4 inrichtingen overige type C inrichtingen type B inrichtingen adviezen aan gemeenten en provincie

Aan de slag met de Omgevingswet

Wabo bouwen en milieu, archeologie, monumenten, water, veiligheid (alle combi vergunningen dus). opstellen omgevingsplan (ketenpartners en externe bureaus) Vooroverleg / principe plannen
Wabo bouwen, Handelen in strijd met ruimtelijke regels, aanlegvergunning afwijkingsbesluiten, bijhouding BAG, bijhouding WOZ, bijhouding BGT, archeologische advisering, welstand, brandveilig gebruik, kappen, inrit/uitrit, leidingen omgevingsvergunning (meervoudig), omgevingsplan, omgevingsvisie, MER (of OER), omgevingsverordening, integraal toezicht, horecavergunningen / exploitatie
Oprichtingsvergunningen of uitbreidingen bij raffinaderijen, grote chemische bedrijven en olieterminals waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Meervoudige vergunningaanvragen (o.a. milieu en bouw) voor vergunningplichtige bedrijven waarbij externe risico's en brandveiligheid een rol spelen. M.e.r. procedures voor grote industriële of ruimtelijke ontwikkelingen. Adviesrol (geluid / lucht / veiligheid / vervoer / etc.) richting gemeenten bij het opstellen / wijzigen van Omgevingsplannen. Adviesrol richting gemeenten bij het beoordelen van bouwaanvragen op vergunningplichtige / meldingsplichtige milieuaspecten. ROadvisering richting gemeenten bij 'Handelen in strijd met de regels ruimtelijke ordening'.
Wet Natuurbescherming, PAS, BRZO, Rie-4 bedrijven, Bodemsanering, ZZS
Aanvragen bouwen, grote projecten (milieu, vrgz, waterschap, Rijkswaterstaat, GGD etc.)
beoordelen bestemmingsplannen
Opstellen Bestemmingsplan
Bestemmingsplan, afwijkingsvergunning, structuurvisie
Vergunningen IPPC bedrijven, waterwetvergunningen
Omgevingsplannen, omgevingsvergunningen, etc.

Expert opinions

- Bankwezen
- Zorg
- Electronisch factureren
- Rijk Douane en Subsidies
- Juridisch veld

Aan de slag met de Omgevingswet

One single point of truth

" 'One single point of truth' is voor processen zoals planvorming en vergunningverlening een absoluut must en betaalt zich altijd terug. ***Daar hoef je niet lang over na te denken.*** *Wij hebben dit in de douane keten als ook in de subsidie- en heffingenketen bij de Dienst Regelingen als onmisbaar ervaren."*

Art 5.1 lid 1 sub e *iCreative, Jurylid Computable, Voormalig directielid DICTU (Dienst ICT Uitvoering MinEZ)*

"Als je als behandelaars niet één beeld hebt van je dossier dan is het einde zoek"

Art 5.1 lid 1 sub e *Private Banking ABN AMRO*

Aan de slag met de Omgevingswet

1.5 FTE inboeken door slimmer werken

"Door een proces te automatiseren in de afhandeling van facturen konden wij bij Cromvoirt medewerkers waardevoller werk laten doen. Oorspronkelijk werden alle facturen met de hand gecontroleerd. De eerste stap was om dit proces te automatiseren. ***Zo kom je per medewerker per jaar van 2000 naar 18.000 facturen****, dit is de eerste besparing.*

Vervolgens werden alleen nog de uitzonderingen, afwijkingen boven een paar Euro, door medewerkers gecontroleerd en afgehandeld. Als vervolgstap konden wij scenario's simuleren, en kwamen er achter dat een ruimer beleid op de afwijking nog meer winst leverde.

Zo werd de afwijking in bedragen veel ruimer ingesteld, en omdat de afwijking soms negatief en soms positief voor het bouwbedrijf uitpakte, nivelleerden de winsten en verliezen elkaar grotendeels.

Hierdoor was er bijna geen handmatig controlewerk meer nodig. ½ FTE verloop hoefde niet meer opgevuld te worden, een ander FTE kon gericht met de bedrijven contact opnemen waarbij de afwijking structureel ten nadeel van het bouwbedrijf was."

Art 5.1 lid 1 sub e

iCreative, Jurylid Computable,
Voormalig directielid DICTU (Dienst ICT Uitvoering MinEZ)

Niet het verleden automatiseren!

"Bekijk de case en processen vanuit de mogelijkheden van de technologie. Het heeft meer zin om deze te benutten dan het verleden te automatiseren.

Neem als voorbeeld financiële producten zoals het verstrekken van hypotheken. Middels een digitaal proces kan relevante informatie vanuit verschillende bronnen verzameld worden – uiteraard met instemming en medewerking van de aanvrager en in combinatie met big data en de toepassing van artificiële intelligentie een onmiddellijke en betrouwbaardere inschatting van de gunning van een hypotheek worden gegeven. Nu wordt dit nog nagelopen om compliance redenen.

In toekomst zal alleen in uitzonderingen nog een medewerker in de beoordeling hieraan te pas komen, je kunt je hypotheek gewoon online en geautomatiseerd afsluiten."

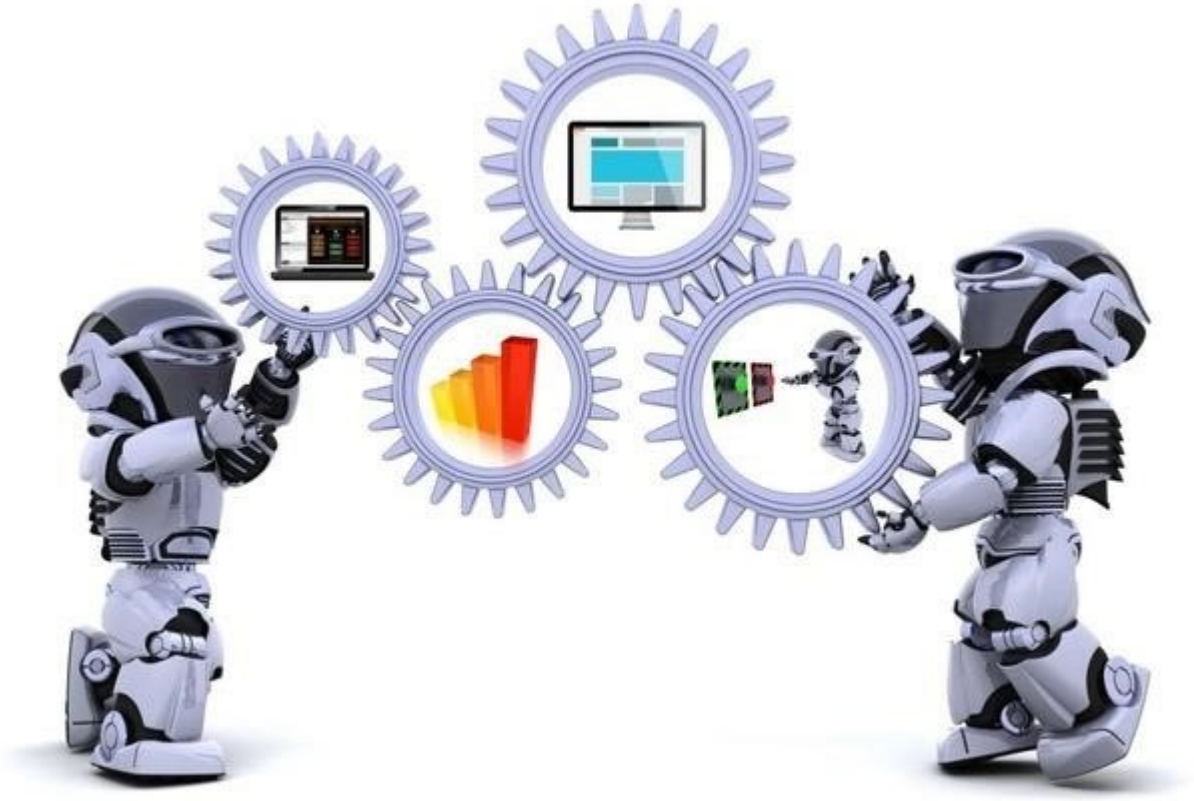

Art 5.1 lid 1 sub e *Private Banking ABN AMRO*

Aan de slag met de Omgevingswet

Organiseer de informatie handiger

"Het probleem is over het algemeen de grote hoeveelheid informatie waardoor niet HET JUISTE GEGEVEN met DE JUISTE MENSEN wordt gedeeld. ***Omdat informatie bijvoorbeeld verstopt zit in één dik rapport. Dus: ga af van die rapporten.*** *Probleem is de hopeloze verspreiding van de informatie."*

"De keren dat ik met een Bestemmingsplan ben onderuit gegaan is doordat rapporten elkaar tegenspraken. Het Luchtrapport zei iets anders dan het geluidsrapport. Er werd uitgegaan van verschillende informatie. Voorbeeld: In één geval verkeersgegevens. Luchtkwaliteit, geluid, breedte weg, onderhoud berekening, Stikstof depositie. Elk rapport met andere uitgangsgegevens ergens onderin verstopt."

"Er zijn projecten geweest om daar meer eenheid in te brengen. Kern is dat je met een aantal mappen het niet voor elkaar krijgt om het kernvraagstuk op te lossen. Organiseer de kennis die in al die documenten zit. Ieder Ingenieursbureau heeft een eigen manier om geluid te berekenen bijvoorbeeld. "

Art 5.1 lid 1 sub e *, Maasvlakte Spoordeel, Spoorzone Delft, Adviseur Omgevingswet bij het Ministerie van Infrastructuur en Milieu*

Aan de slag met de Omgevingswet

Sociale innovatie in ketensamenwerking zorg en gemeentes

"Pluryn werkt samen met 300 gemeentes. We draaien een pilot met blockchain technologie om het administratieve proces in het sociale domein sterk te vereenvoudigen. Afhandeling én financiële verantwoording.

Een aantal afspraken wordt in smart contracten vastgelegd en al digitaal gecheckt. In één verzoek van toewijzing kan via een heel eenvoudige app worden aangeven 'willen wij dit wel of niet vergoeden?'. Alleen deze stap gaat het verschil maken. Blockchain helpt bij voorkomen van verkeerde informatie en bij het feit dat de contractketen nog niet helder is in het begin.

Kan in toepasbare regels op basis van harde afspraken.

Wat het moet opleveren: Als BV Nederland hebben wij schalingsvraagstukken. Pluryn heeft talloze medewerkers die telkens weer informatie samenstellen voor ketenpartners zoals de gemeente en verzekeringen. We gooien onze systemen nu open.

Iedereen heeft hier een exacte kopie van alle transacties. Het systeem checkt elke transactie.

Als je manipulatief zou willen zijn dan kan dit niet meer.

Gedelegeerd vertrouwen binnen keten zorgt voor versnelling. Het is helder: Zorg is geleverd en betaald, alles rechtmatig.

Onze focus is om met de mensen samen in deze ontwikkeling te investeren. Kom vooral een kijkje nemen in onze keuken!"

Art 5.1 lid 1 sub e

Pluryn Zorggroep

Belangrijkste aanbevelingen uit de enquete en expert gebruiker interviews

Aan de slag met de Omgevingswet

Efficiency voordelen staan buiten kijf. Vergeet de inhoud echter niet.

Door goed menselijk contact worden problemen voorkomen, is alleen niet efficiënt en kost daarmee veel tijd en dus geld.

Samenwerkingsfunctionaliteit zorgt ervoor dat iedereen dezelfde dossier informatie heeft zodat bronnen, normen en kaders ‘over en weer’ bekend zijn. Dan nog kunnen taal, inzichten, werkwijzen en handelingskader verschillen. Niet alleen een goed proces maar ook een goed besluit. Mensenwerk.

Gezien de druk op de omgeving en de omgeving steeds mondiger wordt, zal er meer ingesproken worden. Geluidsruimte is zeer schaars. Door grotere dichtheden wordt het complexer om plannen te realiseren. Druk op kwaliteit van afwegingen, keuzes en beslissingen

Overheid als betrouwbare partner

Geordende en gefaciliteerde informatie deling is essentieel voor betrouwbaarheid en kwaliteit van besluitvorming, door looptijd, efficiënte operationele organisatie.

Winst zit in het vooroverleg

Omgevingsplannen zullen gebaseerd zijn op uitnodigingsplanologie, dit betekent dat er meer overleg nodig zal zijn of iets wel of niet inpasbaar is.

Als er een samenwerkingsfunctionaliteit is, gebruik hem dan ook breder

Naast de beoogde toepassing kan de samenwerkingsruimte ook worden gebruikt voor vooroverleggen met burgers, bedrijven en hun gemachtigden, zowel ten behoeve van aanvragen/meldingen als planwijzigingen.

Vergeet het belang van de klant niet en ga voor een bredere scope dan vergunning verlening, zoals vooroverleg, toezicht en handhaving.

Het is zelfs essentieel het gebruik uit te breiden voor de termijnreducering van 26 tot 8 weken bij omgevingsaanvragen, of voor het participatie principe bij wijzigingen omgevingsplannen.

Als er een SWR is zou het functioneel gezien niet uit moeten maken of je in het vooroverleg zit of in de behandelfase, de tijd/energie die in het vooroverleg wordt gestoken moet voldoende rendement opleveren in de behandelfase. Anders kost het alleen maar extra tijd.

Breidt de SWR uit voor plannings- en voortgangsfunctionaliteiten.

Monitor de baten

Het is aan de initiatiefnemer of hij een vooroverleg wenst of direct een aanvraag indient. Uiteraard moet eerst ingezet worden om aanvragers direct een zo volledig mogelijke ontvankelijk aanvraag te laten indienen. Duidelijk moet zijn welke informatie onderdeel moet uitmaken van de aanvraag, bij bouw is dit eenvoudiger dan voor milieu. Als eerst vooroverleg heeft plaatsgevonden zou de toegevoegde waarde duidelijk moeten worden tijdens de behandelfase en dus minder lang moeten duren. Dat kunnen we aan de voorkant met elkaar becijferen, vergeet ook niet tijdens de uitvoering en achteraf de (werkelijke) toegevoegde waarde te monitoren / uit te rekenen.

Samenwerkingsruimte is een conditio sine qua non

Geluid uit de sector: er zijn niet zozeer baten te verwachten ten opzichte van hoe er nu wordt samengewerkt. De noodzaak voor een samenwerkingsruimte is er echter absoluut, omdat de huidige manier van uitwisselen (e-mail en we transfer) straks niet meer kan. Een omgevingsplan kan niet meer worden 'platgeslagen tot pdf' dus of er nu wel of niet baten zijn ten opzichte van de huidige situatie bepaalt niet de noodzaak voor een samenwerkingsruimte. Die is er hoe dan ook!

Kijk verder dan ‘delen van informatie’. Kijk naar het geheel.

SWR in zijn huidige vorm is een vinger in de dijk, het dicht een gat. Er is een slimmer, Lean proces van vergunningen behandelen en plannen maken nodig.

Kijk nog eens goed naar de werkelijke behoefte. Een goede GIS omgeving met alle data is nodig. Benut de mogelijkheden van technologie om het processen te vernieuwen.

Een vervolgactie zou onderzoek moeten zijn om het proces Lean te maken, anders dan de eventuele ‘spill’ in de SWR te gaan organiseren.

Denk in services

Er gaat relatief veel aandacht uit naar mogelijke besparingen en wat weinig naar de dienstverleningskant. In een aantal gevallen doen we het op de huidige manier gewoon echt niet goed, zeker als je het vanuit het perspectief van de Omgevingswet bekijkt, soms denk je dan ‘dat kan toch eigenlijk echt niet’. Je dienstverlening aldus op orde krijgen / verbeteren en dan tegelijkertijd ook nog besparen, dat is wel heel

veel gevraagd! Dus wat meer aandacht voor of we nu betrouwbare vergunningen afgeven en dat op tijd doen zou wel op zijn plaats zijn. Dat vraagt mogelijk om een andere inrichting van het proces.

Laat de keuzevrijheid aan bevoegd gezag

Alleen toename van complexiteit en toename van complexe gevallen zijn geen argument voor het ontwikkelen van een (landelijke) samenwerkingsruimte. Dat kunnen bevoegde gezagen prima zelf organiseren met leveranciers.

SWR zet je op verkeerde been, laat dit teamwerk aan eigenaar van plan. Dit hoeft niet landelijk te worden geregeld. Het regelt zichzelf. Bovendien heeft de markt tal van geschikte toepassingen.

Kijk wat binnen het DSO moet worden gefaciliteerd en wat binnen de regio kan of al beschikbaar is. Probeer daarnaast scherp te krijgen wat wordt verstaan onder een samenwerkingsruimte. En of dit slim is te faciliteren (‘een dropbox met overheidslabel’), en wie aan wordt gewezen als beheerder van de stukjes samenwerkingsruimte.

(Het valt wel mee in) kleine gemeente

Zaken delen kost geen tijd, omdat dat men toegang tot ons systeem heeft. Daarbij wordt het verzoek om advies met 1 mailtje afgewerkt.

Regeling (OW) en integrale werkwijze verandert voor ons niet. Het wordt alleen belangrijker en er komen nog wat extra taken naar de gemeente.

Veel wordt vergunningsvrij. Verschuiving van vergunningplicht naar meldplicht

Aan de slag met de Omgevingswet

Aanpak kwantitatief batenonderzoek

1. Verkennen en borgen mogelijke input doelgrepen
2. Opstellen en valideren batenmodel
3. Interviews experts
4. Vergaren data en verfijnen batenmodel
5. Data inwinning definitief
6. Analyse en conceptrapportage
6. Controle
7. Eindrapportage

Aan de slag met de Omgevingswet

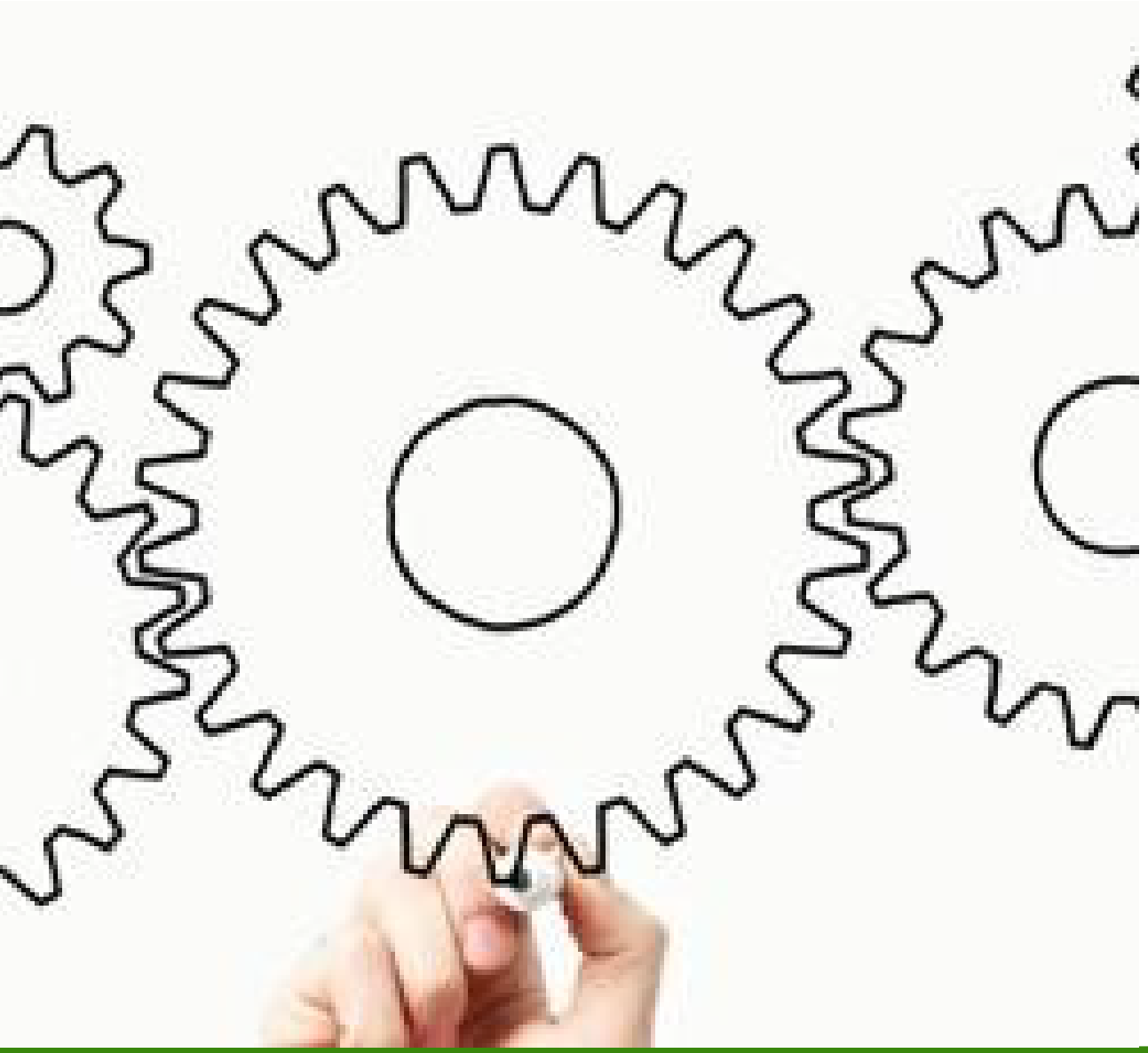

Aan de slag met de Omgevingswet

Batenkwantificering baten samenwerkingsruimte: Augustus 2018

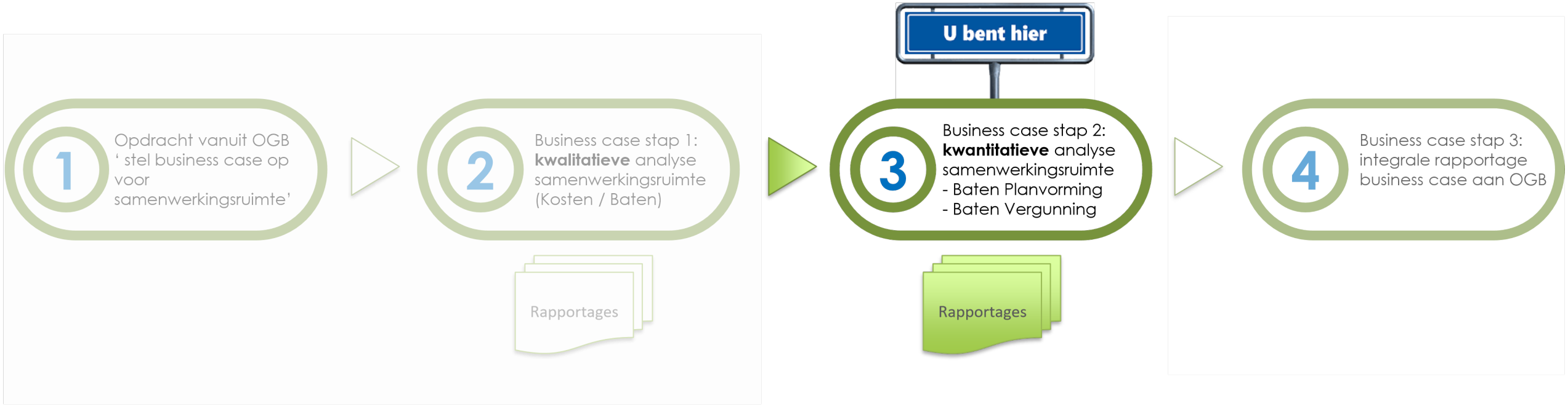

Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus 2018	September	Oktober

Aan de slag met de Omgevingswet

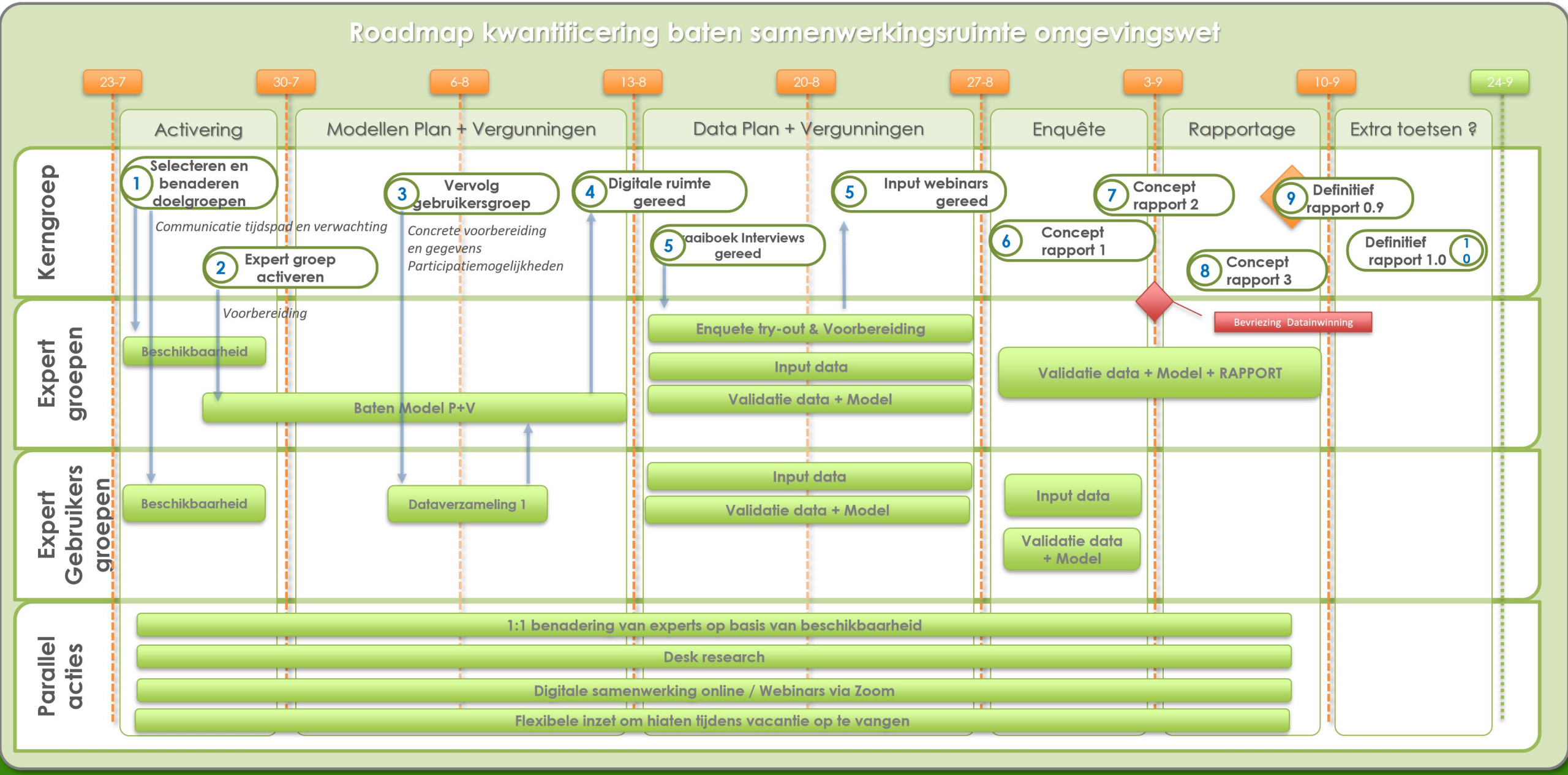

Aan de slag met de Omgevingswet

Kwantificering baten beschouwingsgebied afbakening

Aan de slag met de Omgevingswet

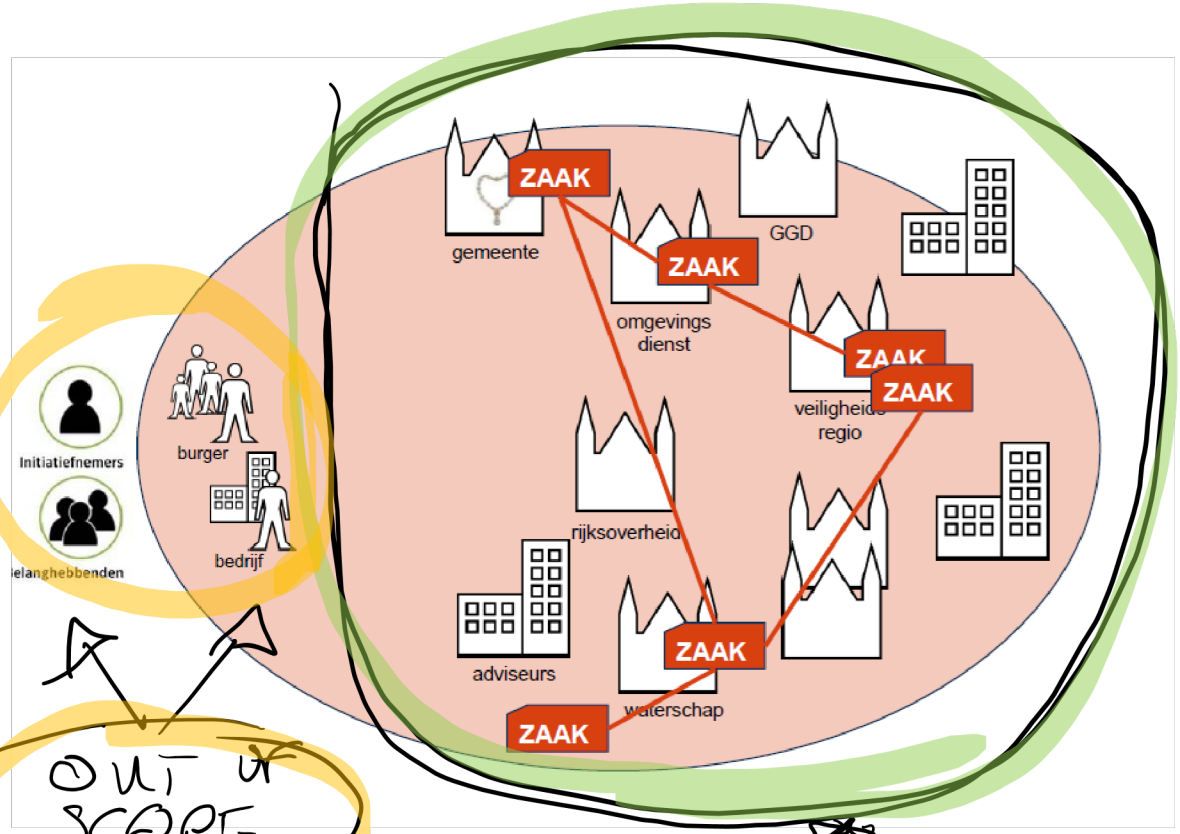

OUT OF SCOPE

IN SCOPE

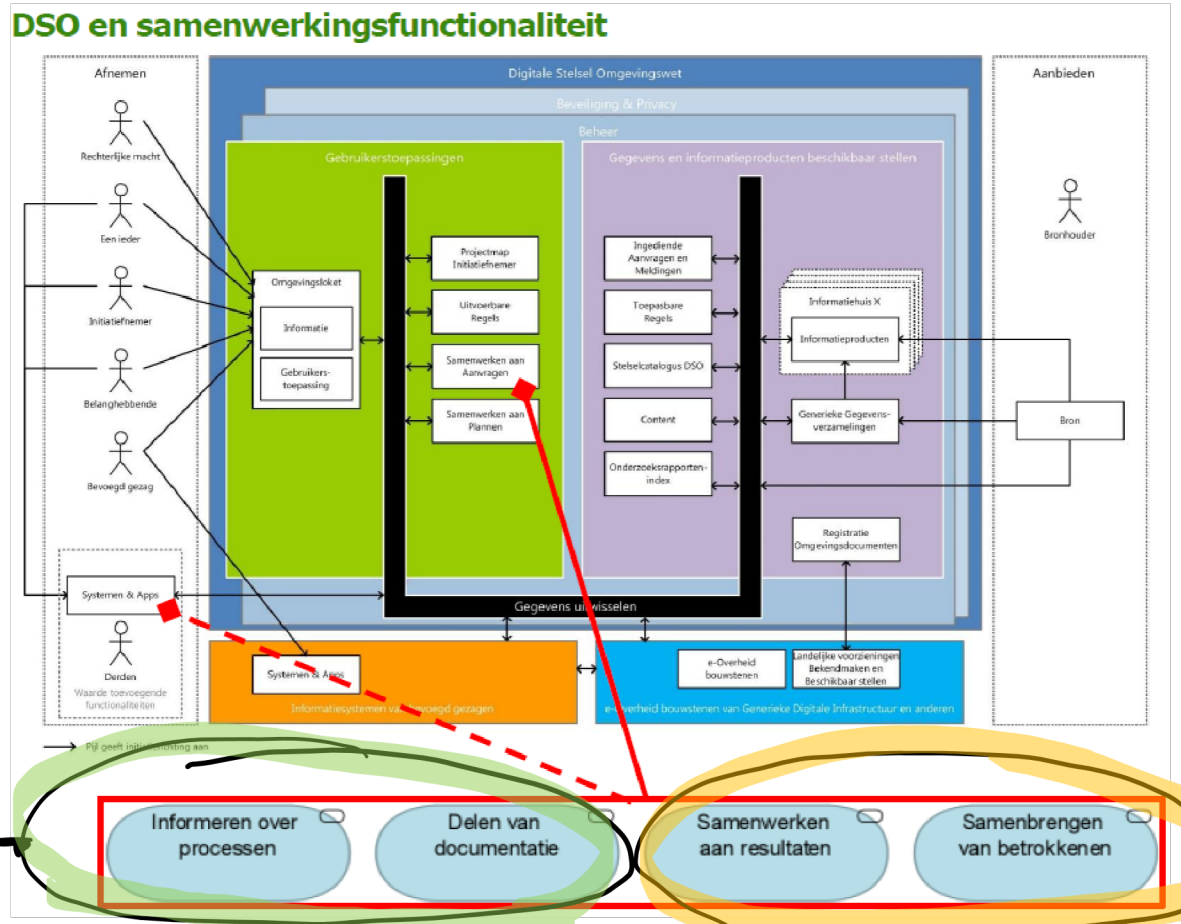

Aan de slag met de Omgevingswet

Afbakening in tekst

- Aanmaken en verwijderen van een tijdelijke deelruimte voor documentatie
- Toekennen van rechten en rollen. Dit is nodig om tijdens de behandeling alleen het bevoegd gezag en de betrokken andere bevoegd gezagen en adviseurs toegang te geven tot specifieke gedeeltes van de Samenwerkingsruimte.
- Het delen van documentatie. Naast het met elkaar kunnen delen van documenten en bestanden (d.w.z. aanvraag, plan, advies, besluit, onderzoeken, kaartmateriaal et cetera), worden versies van deze documentatie onderscheiden. Voor planvorming valt hier ook het delen en 'viewen' van (concept-) omgevingsplannen onder.
- Documentatie notificaties. Notificaties bij wijzigingen op de documentatie, of toevoegingen en verwijderingen aan de betrokken partijen.
- Leveringsverzoeken. Het kunnen vragen van actie en bijdrage aan andere partijen, zoals het leveren van documenten, het doen van een onderzoek of beoordelen van een situatie.
- Alleen voor het maken van plannen een kaartviewer.

Hartelijk dank voor uw aandacht

Bij dit rapport horen twee documenten:
1. Batenmodel data en berekeningen.xlsx
2. Vragenlijst.pdf

Aanvullende vragen, data analyses, toelichting en advies:

- Art 5.1 lid 1 sub e @VNG.nl
- Art 5.1 lid 1 sub e @agilesource.nl

1056
Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
M Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl
T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
17 september 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie OGB

Onderwerp	Globaal Programma van Eisen en doelarchitectuur
Agendanummer	6.5
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	17 september 2018

Aard van de behandeling
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:
- Instemmen met het bijgestelde globaal programma van eisen en de bijgestelde doelarchitectuur

Advies Programmaraad
Vaststellen bijgestelde Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur. Uit de impactanalyse van DSO zijn een aantal aandachtspunten aangedragen die vaststellen van GPvE en DA niet in de weg staan. Over de aandachtspunten adviseert de PR met elkaar het gesprek aan te gaan.

Context en doel
In het OGB van 12 juni zijn het Globaal programma van eisen en de doelarchitectuur voorlopig vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat de verschillende achterbannen nog de mogelijkheid zouden krijgen om opmerkingen te maken en in het OGB van september geactualiseerde versies vast te stellen. Er is de afgelopen maanden een zorgvuldig proces gevoerd, waarbij de gemaakte opmerkingen zijn verwerkt. Deze versies liggen nu voor.
Na vaststelling zal per kwartaal bezien worden of er aanleiding is tot aanpassing van het GPvE en de DA.

Toelichting:
GPvE
Naast een aantal tekstuele wijzigingen met als doel de bedoeling van teksten te verduidelijken zijn er ten opzichte van de vorige versie ook een aantal eisen toegevoegd vanuit de (concepten van) wetsteksten. Daarnaast is vanuit eerdere OGB besluiten of voortschrijdend inzicht een aantal eisen die eerst buiten basisniveau stonden binnen basisniveau gebracht. De punten zijn conform eerdere besluitvorming. In de bijlage zijn de specifieke wijzigingen opgenomen.

DA
De Doelarchitectuur is op fundamentele punten fors gewijzigd. Dit komt met name door twee effecten van de eerdere besluitvorming over het Taskforce rapport die in de vorige versie nog niet volledig waren verwerkt omdat nadere uitwerking nodig was:
- de splitsing van het DSO in 'DSO-breed' en het 'DSO-Landelijke Voorziening'
- de verschuivingen die de splitsing van het 'juridisch spoor' en het 'service spoor' teweeg hebben gebracht. De rol en de positie van de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen is hierdoor sterk veranderd, en zijn functies verschoven van en naar het DSO-LV.

Daarnaast zijn er zijn veel nieuwe en gedetailleerdere inzichten in de werking van de afzonderlijke belangrijke componenten binnen en om het DSO-LV heen, zoals Stelselcatalogus en LVBB – deze kennis is door het hele document aangescherpt.

Al met al is Doelarchitectuur 3.08 (die na vaststelling door het OGB door het leven zal gaan als versie 3.1) een veel scherpere en helder leesbare Doelarchitectuur geworden.
Eind 2018 zal versie 3.11 verschijnen, waarin een aantal zaken verder aangescherpt, uitgediept en in schema's zal worden weergegeven. Ook deze versie zal weer aan het OGB ter vaststelling worden aangeboden.

Global content model (GCM)
Voor wat betreft het GCM is er deze zomer hard gewerkt aan de voorbereidingen. Momenteel is er een lijn uitgezet voor wat betreft de document structuur en zijn de eerste onderdelen in tekst beschikbaar binnen het regieteam. De huidige versie is echter nog onvoldoende geschikt voor verdere verspreiding omdat er nog een aantal basis discussies moeten worden gevoerd over enerzijds het detailniveau en structuur van de inhoud en anderzijds over de inhoud zelf. Dit zal naar verwachting tot eind 2018 tijd vragen. Hoewel helderheid door alle partijen gewenst is, is dit geen direct operationeel probleem. Dee vulling van het DSO met content volgt immers op de ontwikkeling van het systeem zelf.

<u>Impact op DSO</u>
Het programma DSO is vertegenwoordigd in de afstemmingsprocessen rondom GPvE en DA. De impact van de DA is beperkt. Er is mogelijk beperkte impact van een aantal bijgestelde eisen uit het GPvE.

Bijlage: wijzigingen GPvE
Het gaat specifiek om de volgende wijzigingen ten aanzien van het basisniveau:

- LOK01c: De eis om naar voorzieningen buiten DSO-LV te kunnen verwijzen vanuit het DSO-LV (startpagina functie) is binnen basisniveau gebracht conform besluitvorming over de taskforce.
- ORN11b en ORN12: Deze eisen voor het tonen van de bestaande ruimtelijke plannen zijn naar aanleiding van het OGB besluit over de overbruggingsfunctie binnen basisniveau gebracht.
- RIF02 t/m RIF04: Deze eisen ten aanzien van het kunnen aansluiten van informatie stonden onterecht buiten basisniveau. In de kader van de taskforce is besloten over het beperken van de content; niet over de mogelijkheden van het DSO-LV deze content te kunnen tonen.
- IND04b (nieuw): Een opsteller kan per bijlage aangeven of deze al dan niet vertrouwelijk is. Dit is noodzakelijk vanuit de AVG.
- IND05: Het kunnen gebruiken van geïntegreerde en geautomatiseerde vragenbomen voor het checken en doen van aanvragen stond ten onrechte buiten basisniveau, en is nodig voor voldoen aan dienstverleningsniveau.
- ROD08a (nieuw): Het kunnen herstellen van kennelijke fouten in OW-Besluiten zonder deze opnieuw te hoeven vaststellen is opgenomen. Dit kan momenteel ook en is dus huidig dienstverleningsniveau
- ROD08b (nieuw): Het kunnen toevoegen van annotaties anders dan die welke verplicht zijn nadat een besluit bekend is gemaakt. Dat is nodig vanwege de afgesproken stapsgewijze ontwikkeling.
- SOW09: Het ondersteunen van het vastleggen van de basisdata om in de toekomst tijdreizen bij begrippen mogelijk te maken stond onterecht buiten basisniveau. Het bieden van functionaliteit voor het tonen (het feitelijke tijdreizen) is wel buiten basisniveau.
- SOW16 en SOW17 (nieuw): Het aansluiten van systemen van derden op de stelselcatalogus voor het aanleveren en afnemen was niet expliciet opgenomen in het basisniveau, terwijl dit wel altijd de bedoeling was.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e

M Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl

T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
17 september 2018

Bijlagen
Rapportage tweede kwartaal 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	**Kwartaalrapportage Q2 Programma Aan de slag met de Omgevingswet (7.1)**
Indiener programmaraad	Art 5.1 lid 1 sub e
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	17 september 2018
Doel nota	Ter vaststelling

Aanleiding
Conform de opdrachtbrieven voor het eerste half jaar van 2018 levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet ieder kwartaal een verantwoordingsrapportage op, met daarin de verantwoording van de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in het programma. De tweede kwartaalrapportage (Q2 2018) wordt hierbij aangeboden.

Voorgesteld besluit
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage.

Toelichting
Het tweede kwartaal stond in het teken van een aantal belangrijke mijlpalen voor het programma. Naar aanleiding van de adviezen van het BIT en de Taskforce Complexiteitsreductie heeft besluitvorming plaatsgevonden over de scope van DSO-LV. Mede op basis hiervan is een jaarplan voor de tweede helft van 2018 opgesteld. Via de Voorjaarsnota zijn aanvullende financiële middelen beschikbaar gekomen voor zowel de programma's Aan de slag met de Omgevingswet als het wetgevingstraject. De verkenner beheer DSO-LV en Informatiepunt heeft voorstellen opgeleverd voor de toekomstige beheerorganisatie hetgeen heeft geleid tot een besluit in het BO van 28 juni jl.

Het programma heeft afscheid genomen van programmadirecteur Art 5.1 lid 1 sub d . Art 5.1 lid 1 sub d is benoemd als waarnemend programmadirecteur. Ook heeft de transitie en de fysieke verhuizing van het programma van Rijkswaterstaat naar BZK plaatsgevonden. Binnen het programma-DG Omgevingswet zal de inrichting van de nieuwe programmadirectie Aan de slag met de Omgevingswet de komende tijd vorm krijgen. Ook beleid en wetgeving (Eenvoudig Beter) is binnen het pDGOW ondergebracht waardoor beleid en wetgeving en implementatie nauwer met elkaar samenwerken.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Financiën

Verloop realisaties t.o.v. totaalraming (EPK en IK) 2018
x mln euro

Totaal verloop realisaties tov totaalraming (EPK en IK) 2018	Totaal raming april 2018	Realisatie 2015 - 2017	Realisatie 2018 (t/m Q2)	Realisatie totaal	Nog te realiseren
Totaal Programma DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**47,5**	**17,7**	**65,2**	**75,4**
Scope DSO	*112,1*	*47,5*	*17,7*	*65,2*	*46,9*
waarvan opgetreden risico's	*8,2*	*1,4*	*1,9*	*3,3*	*4,9*
restant risicoreservering	*28,5*				*28,5*
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*				
Informatieproducten	5,5	3,9	1,4	5,3	0,2*
Invoeringsondersteuning	35,0	9,1	3,7	12,8	22,3
Informatiepunt	10,0	5,8	1,5	7,3	2,7
Totaal programma	**191,1**	**66,3**	**24,3**	**90,6**	**100,6**

Risico's
Met de besluitvorming over de budgetophoging bij voorjaarsnota is de financiering voor DSO-LV voor de eerste fase geregeld. Echter, voor verschillende zaken is geen dekking vanuit het programma, zoals Informatieproducten, het Informatiepunt voor de periode 2019 en 2020 en de risicoreservering.

De aansluiting van het stelsel op de uitvoeringspraktijk blijft een kritisch onderdeel. Naast de gemelde benodigde besluitvorming over financiën en intensivering van de gebruikersinbreng, wordt ingezet op een bètarelease van het DSO-LV om gebruikers en leveranciers zo vroeg mogelijk te kunnen laten aansluiten en oefenen.

In het afgelopen kwartaal is onder andere meer inzicht gekomen in het belang van de ontwikkeling van stabiele en gedragen standaarden voor het tijdig gereed komen van het DSO-LV in 2019. In de komende kwartalen liggen de standaarden op het kritieke pad.

Voor de overall voortgang van het programma is de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel een vereiste. Het binden en boeien van de medewerkers heeft aandacht van het management. Vanuit de ontwikkelpartners komen meer signalen dat het vervangen en uitbreiden van teams problematischer is geworden.

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tweede kwartaalrapportage 2018

Datum 17 september 2018
Status Definitief

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	1.00
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 157
Contactpersoon	Art 5.1 lid 1 sub e
Bijlage(n)	-

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 8

3 Governance 9

4 Scope 10
4.1 Programmabreed 10
4.2 Digitaal Stelsel Omgevingswet 10
4.3 Invoeringsondersteuning 11
4.4 Informatiepunt 11
4.5 Informatieproducten 11
4.6 Monitor Implementatie Omgevingswet 11

5 Voortgang 12
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 12
5.2 Invoeringsondersteuning 17
5.3 Informatiepunt 19
5.4 Informatieproducten 22
5.5 Monitor Implementatie Omgevingswet 22
5.6 Veranderopgave Gemeenten 23
5.7 Veranderopgave Waterschappen 25
5.8 Veranderopgave Provincies 26
5.9 Veranderopgave Rijk 28

6 Financiën 30

7 Kwaliteit 33
7.1 Governance, scope en roadmap 33
7.2 Beheer en acceptatie 33
7.3 Gebruikersbetrokkenheid en gebruik van DSO-LV 33
7.4 Kwaliteitsborging en uitgevoerde toetsen 34

8 Risico's 35
8.1 Ontwikkelingen 35
8.2 Top interne programmarisico's 35

9 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt 39

10 Bijlage 2: overzicht onttrekkingen risicoreservering 40

1 Inleiding

Dit document vormt de tweede kwartaalrapportage van 2018 van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet. Voor de eerste twee kwartalen van 2018 zijn aan het programma losse deelopdrachten verstrekt (drie opdrachtbrieven). Deze vormen een belangrijke baseline voor de rapportage. Inmiddels is er voor het derde en vierde kwartaal van 2018 een (half)jaarplan opgesteld en in een schriftelijke ronde voorgelegd aan het Opdrachtgevend Beraad (OGB).

Het tweede kwartaal stond in het teken van een aantal belangrijke mijlpalen voor het programma. Naar aanleiding van de adviezen van het BIT en de Taskforce Complexiteitsreductie heeft besluitvorming plaatsgevonden over de scope van DSO-LV. Mede op basis hiervan is een jaarplan voor de tweede helft van 2018 opgesteld. Via de Voorjaarsnota zijn de financiële middelen beschikbaar gekomen voor zowel de programma's Aan de slag met de Omgevingswet als het wetgevingstraject. De verkenner beheer DSO-LV en Informatiepunt heeft voorstellen opgeleverd voor de toekomstige beheerorganisatie hetgeen heeft geleid tot een besluit in het BO van 28 juni jl.

Het programma heeft afscheid genomen van programmadirecteur Art 5.1 lid 1 sub e Art 5.1 lid 1 Art 5.1 lid 1 sub e is benoemd als waarnemend programmadirecteur. Ook heeft de transitie en de fysieke verhuizing van het programma van Rijkswaterstaat naar Binnenlandse zaken plaatsgevonden. Binnen het programma DG Omgevingswet zal de inrichting van de nieuwe programmadirectie Aan de slag met de Omgevingswet de komende tijd vorm krijgen. Ook beleid en wetgeving (Eenvoudig Beter) is binnen het pDGOW ondergebracht waardoor beleid en wetgeving en implementatie nauwer met elkaar zullen gaan samenwerken.

De volgende hoofdstukken en paragrafen die volgen geven inzicht in de voortgang van het programma in het tweede kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma's: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO), inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IP). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico's voor het programma. Ook wordt ingegaan op de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. De peildatum van deze rapportage is 1 juli.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning en Informatiepunt (kennis en kunde en gedragsverandering) en Digitaal Stelsel Omgevingswet en Informatieproducten (digitale ondersteuning). De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven. Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

In jaarplannen geeft de Programmaraad invulling aan de concrete werkplannen voor de verschillende deelprogramma's en projecten. Voor de eerste twee kwartalen van 2018 was geen vastgesteld jaarplan.

3 Governance

De nieuwe opzet voor de governance van het programma is in juni besproken in het OGB. De laatste punten liggen in de Programmaraad ter bespreking en uitwerking.

De opzet laat zich als volgt samenvatten:
Structuren: de gremia binnen de huidige governance blijven bestaan, met uitzondering van de ondersteunende unit. De ondersteunende unit taken worden overgeheveld naar het programma.
*Samenstelling gremia: v*ertegenwoordiger wetgeving wordt toegevoegd aan de programmaraad een aparte Rijksvertegenwoordiger wordt toegevoegd aan het opdrachtgevend beraad.
Wat wordt verduidelijkt in de werkwijze?: de pDG OW is eerstverantwoordelijk voor de bouw van het DSO-LV binnen budget en planning. De programmaraad heeft twee functies: voorportaal voor besluitvorming in opdrachtgevend beraad (1) en afstemming en bespreking van voortgang van de veranderopgave (2). Besluitvorming vindt plaats in het bestuurlijk overleg en opdrachtgevend beraad. Voorbereiding en afstemming in de programmaraad. Voortgang DSO-LV, IVO en Veranderopgaven wordt gemonitord en waar nodig bijgestuurd in bestuurlijk overleg, opdrachtgevend beraad en programmaraad.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet, het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het Programmaplan 2016-2019. Voor het DSO specifiek is er een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur. Het GPvE bevat de richting die de opdrachtgevers voor ogen hebben bij de realisatie van DSO. Voor de eerste twee kwartalen van 2018 was geen vastgesteld jaarplan, hangende besluitvorming over de adviezen van het BIT en de Taskforce Complexiteitsreductie t.a.v. de scope van DSO door OGB en BO. Gegeven de druk op het traject heeft BZK drie deelopdrachten verstrekt voor de eerste twee kwartalen van 2018, gericht op de noodzakelijke werkzaamheden om het programma 'in de lucht' te houden.

4.1 Programmabreed

Met besluitvorming over de Voorjaarsnota 2018 is duidelijkheid gekomen over de beschikbare budgetten voor het programma. Op basis hiervan en van het OGB besluit over het basisniveau heeft het programma voor de tweede helft van 2018 een jaarplan opgesteld. Het jaarplan is begin juli voor een schriftelijke ronde aan het OGB aangeboden, na positief advies van de Programmaraad. In nauwe afstemming met de veranderopgaven wordt een integrale roadmap ontwikkeld om in het derde kwartaal ter besluitvorming voor te leggen aan het OGB.

4.2 Digitaal Stelsel Omgevingswet

In het tweede kwartaal zijn belangrijke stappen genomen in de herijking van de opdracht naar aanleiding van onder andere het BIT-Advies en de daaruit volgende adviezen van de Taskforce Complexiteitsreductie. Op basis van het in februari vastgestelde basisniveau van dienstverlening is het GPvE geactualiseerd. In het OGB van 12 juni jl. is het aangepaste GPvE voorlopig vastgesteld en is de Doelarchitectuur 2.0 besproken. Het GPvE wordt naar verwachting definitief vastgesteld in september. De Doelarchitectuur 2.0 is nog niet vastgesteld en zal nader afgestemd worden.

Het basisniveau en GPvE leidt tot een gewijzigde scope. Hiervoor zijn in het tweede kwartaal voorstellen geschreven ter besluitvorming in het OGB. De volgende voorstellen zijn inmiddels in het OGB van 12 juni jl. aangenomen:

1. Besluit over de toevoeging van de Bruidsschat aan het basisniveau;
2. Besluit over de reikwijdte van de overbruggingsfunctie in DSO-LV;
3. Besluit over het proces om de topactiviteiten in het omgevingswetloket beschikbaar te krijgen voor 'oriënteren via vragenbomen';
4. Besluit over info-producten. De informatieproducten rondom Ruimte (content van ruimtelijkeplannen.nl) zijn de enige in scope van DSO-LV.

Het volgende voorstel voor een toevoeging aan het basisniveau is nog niet in het OGB ter besluitvorming voorgelegd.

5. Besluit over de samenwerkingsfunctionaliteit.

Het OGB heeft een voorstel voor de intensivering van de gebruikersbetrokkenheid behandeld, maar nog geen besluit genomen over de financiering ervan. Hierdoor is de gerbuikersbetrokkenheid nog steeds onder het beoogde niveau.

4.3 Invoeringsondersteuning

In afstemming met de veranderopgaven is het plan voor de tweede helft 2018 opgesteld, waarin de hoofdfocus komt te liggen op de inhoudelijke uitleg van de wet en de kerninstrumenten. In het derde kwartaal van 2018 zullen definitieve keuzes over de toekomstige resultaatgebieden van Invoeringsondersteuning worden voorbereid en ter besluitvorming voorgelegd aan de Programmaraad en het OGB.

4.4 Informatiepunt

Geen wijzigingen t.a.v. scope van het IP.

4.5 Informatieproducten

Er is decharge verleend aan het programma voor de oplevering van fase 2 (definitiefase) van het project. Er is geen besluitvorming over het vervolg.

4.6 Monitor Implementatie Omgevingswet

Geen wijzigingen t.a.v. scope van de Monitor.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels);
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen;
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie.

In de opdrachtbrieven voor de eerste helft van 2018 is DSO gevraagd om per keten de geplande Epics voor het kwartaal te realiseren, passend binnen het basisniveau zoals door de Taskforce is geadviseerd en geaccordeerd door het OGB op 12 december 2017. Het OGB heeft via het memo 'Terugblik PI-6' een uitgebreide technische beschrijving ontvangen van de opgeleverde functionaliteiten in relatie tot de voornemens voor het increment 6. Hier wordt volstaan met een beknopt overzicht, aangevuld met toelichtingen uit de kwartaalrapportages die nadien van de ontwikkelpartners zijn ontvangen.

5.1.1.1 In de keten 'van plan tot publicatie'

Omgevingsdocumenten opstellen en publiceren/ bekendmaken:

- Over de ontwikkeling van de standaard STOP/TPOD heeft een Mini conferentie plaatsgevonden met leden van de Programmaraad, Eenvoudig Beter en ontwikkelpartners. Hierbij is onder andere inzicht geboden in de samenhangende planningen van het programma en de opvolgende werkzaamheden door de bevoegde gezagen om de standaarden te kunnen implementeren.
- In het afgelopen kwartaal zijn de reacties verwerkt op de consultatie van de STOP v 0.95. De reacties zijn omvangrijk (volume = 1000 stuks) en zeer gevarieerd. Zo'n 65% van de reacties/opmerkingen die zijn binnengekomen n.a.v. publieke consultatie v0.85 zijn beantwoord en teruggekoppeld aan de indieners. De afhechting van de uitzoekvragen en het verwerken van de opmerkingen in de (TPOD) documenten is voorzien in het derde kwartaal.
- Samen met project staalkaarten en de VNG is de praktijkproef Omgevingsplan uitgevoerd. Hier hebben zo´n acht gemeenten aan deelgenomen. De resultaten van deze proef moeten nog ingepast worden in STOP v0.97. Met het IPO is de praktijkproef (juni/juli 2018) voorbereid. Op deze wijze wordt de gebruikersbetrokkenheid bij de standaard vergroot.
- In het tweede kwartaal is gestart met het muteren en consolideren waardoor wijzigingen omgevingsdocumenten kunnen worden ontvangen, gevalideerd en geregistreerd.
- Naar aanleiding van OGB besluiten over de ontvlechting is samen met Kadaster en KOOP een herpositionering (ontvlechting) van Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) en DSO-LV, zonder een apart "Register Omgevingsdocumenten". Dit heeft geleid tot herziene inzet, waarbij de meerkosten zichtbaar zijn geworden. Deze zijn in lijn met de schatting die in februari 2018 in de impactanalyse aanbevelingen

Taskforce is afgegeven aan het OGB en worden binnen de raming gedekt vanuit de post "Impact delta's GPvE".

Gebiedsoriëntatie door planmaker via Regels en Kaart

- Er is een Proof of Concept met overbruggingsfunctie tussen bestemmingsplannen en omgevingsdocumenten opgeleverd.
- Het is mogelijk om te filteren op soorten omgevingsdocumenten (bijvoorbeeld alleen vastgestelde documenten) en op specifieke regels per locatie.

5.1.1.2 In de keten 'van idee tot afhandeling'

Opstellen/ oriënteren via toepasbare regels en vragenbomen

- Mede aan de hand van verschillende praktijkproeven zijn een aantal functionaliteiten die het mogelijk maken om toepasbare regels te raadplegen en te oriënteren via vragenbomen verder ontwikkeld.
- Nadat de afgelopen kwartalen gebouwd is aan de functionaliteit 'opstellen', vragenbomen is dit kwartaal de eerste 'checken' functionaliteit gerealiseerd. Dit is een belangrijke mijlpaal.
- Daarnaast zijn mogelijkheden voor het automatisch testen van de gebruikerstoepassingen geïmplementeerd voor een uitgebreide selectie van platformen en browsers en is het ontwerp van de schermen en de interactie verder verbeterd.

Opstellen, indienen, ontvangen vergunningaanvraag of melding

- In het tweede kwartaal is gestart met de Impact analyse Standaard Aanvraag en Melden/notificatie, zoals beschreven in het Bestuursakkoord. Deze wordt opgeleverd in het derde kwartaal 2018. Daarnaast loopt het onderzoek naar de benodigde Samenwerkingsfunctionaliteit t.b.v. besluitvorming OGB;
- Qua functionaliteit kunnen onder andere locaties worden geselecteerd met een 'prik op de kaart' of aan de hand van coördinaten en kunnen aanvragen voor meerdere activiteiten worden opgeteld.

5.1.1.3 In de keten 'van vraag naar informatie':

- Nieuw in dit kwartaal zijn de praktijkproeven in de keten van 'vraag naar informatie'. Deze activiteit is van belang om de huidige aansluitvoorwaarden te toetsen op geschiktheid en bruikbaarheid van andere representatieve informatieproducten. Tot op heden zijn de voorwaarden vooral getoetst door middel van integratie pilots tussen en het informatiehuis ruimte. In PI6 zijn de volgende praktijkproeven gestart: RCE, AERIUS en Informatiehuis Water-Ow. De kosten voor de organisatie van deze praktijkproeven worden gedragen door de initiatiefnemers, het programma draagt bij met inzet vanuit de ontwikkelteams, mits deze voorhanden/geprioriteerd zijn. De informatieproducten rondom het informatiehuis ruimte (de content van ruimtelijkeplannen.nl) zijn de enige in scope van DSO-LV. Het OGB-besluit over het aanhouden van de informatieproducten leidt tot onduidelijkheid over de andere informatieproducten en de benodigde aansluitvoorwaarden. Dit leidt tot een beperking van inzet vanuit de stakeholders en teams.

Op 19 juni heeft het programma tijdens de kwartaaldemonstratie getoond welke nieuwe mogelijkheden er tijdens het tweede kwartaal van 2018 ontwikkeld zijn. Dit is in nauwe samenwerking tussen Bevoegd Gezagen (BG), hun leveranciers, koepels, invoeringsondersteuning en DSO Landelijke Voorziening tot stand gekomen

conform het kwartaaldoel 'It takes two to tango'. Deze bijeenkomst werd door ruim 350 vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels bijgewoond en met een 7,6 (functionele demo)/ 7,5 (technische demo) beoordeeld.

5.1.1.4 Praktijkproeven

In lijn met het doel de samenwerking tussen Bevoegd Gezagen, koepels, invoeringsondersteuning en DSO-LV te intensiveren, zijn diverse praktijkproeven uitgevoerd. Het opdrachtgevend beraad moet nog een besluit nemen over de intensivering van de gebruikersinbreng, waarmee mogelijk meer praktijkproeven kunnen worden gedaan. In het voornemen van PI6 zijn ca 15 mogelijk op te starten praktijkproeven geïdentificeerd, waarvan er nu 5 gestart zijn:

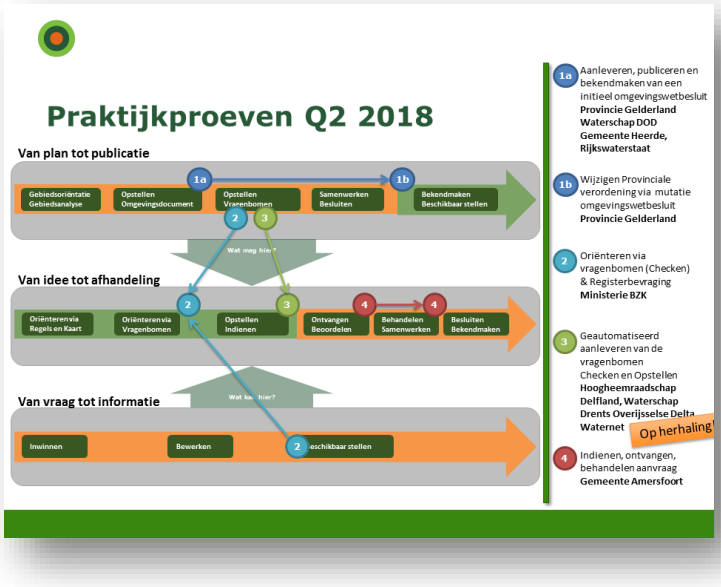

1. Omgevingsdocumenten
    a. Aanleveren, bekendmaken en publiceren van diverse soorten omgevingsdocumenten in één gebied door de planmaker (Casus Afvalverwerking, Provincie Gelderland, Waterschap Drents Overijsselse Delta, Gemeente Heerde en Rijk (AMVB).
    b. Muteren van een omgevingsdocument door planmaker en vervolgens het publiceren en consolideren van dit mutatiebesluit door LVBB (Casus Afvalverwerking, Provincie Gelderland).
2. Oriënteren via vragenbomen (Checken), Registerbevraging (BAG) (Casus Brandveilig gebruik, Rijk, ministerie van BZK). De eerste 'checken' functionaliteit werkt daarmee, inclusief het voorinvullen van informatie uit de BAG.
3. Geautomatiseerd aanleveren van vragen bomen en oriënteren
    a. Koppeling maken tussen lokaal en DSO-LV Vragenboom 'indieningsvereisten' geautomatiseerd aanleveren aan DSO-LV Opstellen aanvraag: Prik op de kaart. (Waterschap Drents Overijsselse Delta).
    b. Lokale vragenboom 'checken' aanleveren aan DSO-LV vanuit lokale applicatie en oriënteren via vragenbomen (=Checken) (Casus bouwen fietsbrug, Hoogheemraadschap Delfland).
4. Indienen en afleveren van een aanvraag en ontvangen en opvragen van een aanvraag in eigen zaaksysteem (Gemeente Amersfoort).

Voor de Praktijkproeven met omgevingsdocumenten van Waterschappen (UvW) en Rijksoverheden zijn verkennende gesprekken gevoerd. Rijk (EB) heeft aangegeven de bruidsschat te willen toetsen. We verwachten dat dit toetsen pas in het derde kwartaal kan geschieden. De UvW heeft aangegeven ook te willen gaan beproeven, maar is nog bezig in eigen kring e.e.a. te bespreken en op te lijnen aan de handreiking m.b.t. beleid.

Met name de complexere interbestuurlijke en integrale praktijkproeven zijn gestart, vanwege beperkte coördinatiecapaciteit en het beslag die de proeven daarom leggen op de capaciteit van de ontwikkelteams en BLM-ers.
De resultaten van de Praktijkproeven zijn bij de kwartaaldemo getoond.

5.1.2 Overige (ondersteunende) activiteiten

Organisatie programma

- Gezien de nog komende eindsprint om in 2019 een werkend DSO-LV te leveren zijn een aantal teamsessies binnen het programmateam DSO georganiseerd waarbij punten op de i zijn gezet om gesteld te staan voor deze opgave.
- In PI6 zijn verdere verbeteringen in de kwartaalcyclus doorgevoerd door (kwartaal)rapportages van de Ontwikkelpartners op te nemen in het ritme. Daarbij worden deze kwartaalrapportages beoordeeld en gechallenged in een bespreking tussen de ontwikkelpartner, productmanagement en beheersing.
- Komend kwartaal worden o.b.v. de periodieke doorkijk de benodigde 2019 budgetten aangeleverd door de ontwikkelpartners. Dit ter input voor de actualisatie van de kostenraming en opdrachtverstrekking in het vierde kwartaal 2018. Bij consequenties op de baseline en of kasreeks wordt dit door de Ontwikkelpartners inzichtelijk gemaakt. T.b.v. de opdrachtverlening worden de BZK-processen geadopteerd.

5.1.3 Overall werkvoorraad en voortgang

In PI-6 is overall 85% van de voorgenomen activiteiten verricht als opgenomen in het programboard. Wanneer op aantallen afgeronde features in de backlog wordt beschouwd (functionaliteit) is ruim 60% gerealiseerd. Het aantal features gerealiseerd is procentueel lager dan de activiteiten gerealiseerd. Dit komt omdat features pas gereed gemeld worden als deze volledig gereed zijn (er zijn features doorgeschoven naar PI-7 waarvan activiteiten al grotendeels uitgevoerd zijn, maar het laatste zetje begin PI-7 wordt gegeven). Daarnaast omdat enkele activiteiten administratief nog niet volledig aan features gelinkt waren. Voor PI7 is actie gezet om verschillen tussen het programboard en backlog te minimaliseren
Verder de voornaamste redenen waarom in aantallen features niet alle doelen waren behaald:

- In het eerste kwartaal is vanuit de opdrachtgever besloten de LVBB – ROD te splitsen in het basisniveau van het stelsel. Deze splitsing heeft in kwartaal twee in de hele keten van standaarden tot en met gebruikerstoepassingen effect gehad. Het heeft tot rework geleid en er ontstond een tijdelijke ‘breuk’ in de Plan tot Publicatie keten: het eerste deel van deze keten (aanleveren, bekendmaken en publiceren) werkt met een andere versie dan het tweede deel van de keten (ROD en Viewer), waardoor documenten die zijn aangeleverd nog niet in de viewer getoond konden worden maar alleen tot en met publicatie. Het voornemen is om in kwartaal 3 2018 de keten weer integraal werkend te hebben.

- Daarnaast is in het tweede kwartaal niet geplande effort gestoken in het voorbereiden en onderbouwen van de diverse OGB-besluiten over de scope.
- Tenslotte is voor een aantal projecten ook tijdelijke beheer gestart en moeten hiervoor teams worden ingericht. Zolang deze teams nog niet compleet zijn moet ook beroep worden gedaan op capaciteit van de ontwikkelteams. (Als de beheerteams goed ingericht zijn, dient ondersteuning voor beheerwerkzaamheden op beheerste wijze gepland te worden bij de kwartaalplanningen, zowel in de tijdelijk beheer-, als in de permanente beheersituatie).

In PI6 is de nog openstaande werkvoorraad van de projecten opnieuw ingeschat (gesized), hieruit komt het volgende beeld naar voren:

- In de vorige rapportage is aangegeven dat enkele ontwikkelteams onder tijdsdruk staan. Dit betrof onder ander de teams die werken aan het omgevingsloket en de ontwikkeling gebruikerstoepassingen en webportal. Dit mede als gevolg van de verhuizing van teams naar Rotterdam waardoor medewerkers zijn vertrokken. Een beheersmaatregel was het uitbreiden met een extra team. RWS heeft zich maximaal ingespannen om nieuwe mensen te werven. Uiteindelijk zijn alle uitstromers vervangen, maar uitbreiden met een team lukt niet omdat er onvoldoende goede capaciteit wordt aangeboden. Ook is de tijd beperkt om nog nieuwe capaciteit productief te krijgen mede gezien de benodigde inwerktijd in relatie tot de einddatum. Vooralsnog wordt ingezet op een verhoging van de productiviteit van het bestaande team, evt. nog met een beperkte uitbreiding indien beschikbaar. Het uitblijven van het extra team draagt bij aan een gerapporteerde onderbesteding van RWS voor dit jaar.
- Een ander beeld dat naar voren komt is dat de planning van het ontwikkelen en vaststellen van gedragen standaarden op het kritieke pad liggen voor de voortgang van DSO-LV en het programma. Op basis van de huidige planning wordt ingezet om eind 2018 de STOP v0.97 en Toepassingsprofielen (TPOD) voor 5 kerninstrumenten (Omgevingsplan, omgevingsverordening, Waterschapsverordening en AmvB/MR) beschikbaar te stellen. Deze versies dienen voldoende stabiel en gedragen te zijn dat leveranciers van software voor de bevoegde gezagen hiermee aan de slag gaan. Duidelijk is geworden dat de TPOD’s en praktijkrichtlijnen in verschillende tranches beschikbaar komen en dat de ontwikkeling ervan doorloopt in 2019. Daarmee loopt de ontwikkeling langer door dan was voorzien. In het komende kwartaal worden de effecten op de planning en financiën in beeld gebracht en wordt besluitvorming voorbereid.

Nu de afgelopen kwartalen getoond is dat de ketens werken, zijn voor de komende 2 kwartalen inspanningen erop gericht om eind 2018 een bètaversie van het DSO-LV te realiseren, waarmee leveranciers en bevoegde gezagen kunnen aansluiten en oefenen. In het komende kwartaal zal hiertoe de focus liggen op het aansluiten van de componenten zodat er in de oefenomgeving met werkende ketens ‘gespeeld’ kan worden. Tevens wordt ingezet op het verder aan boord krijgen van de leveranciers van software die op het DSO moet aansluiten. Voor de uitwerking van de bètarelase en het opnemen van de bruidsschat in de scope wordt in het komende kwartaal opdrachten voor DSO uitgewerkt.

Alle inspanningen zijn erop gericht om zo snel mogelijk een bètaversie van DSO live te hebben, waarmee bevoegde gezagen en leveranciers kunnen oefenen met dan beschikbare content. De bètaversie en de geplande praktijkproeven dragen ertoe bij dat er bij inwerkingtreding wet een systeem is waar de meeste kinderziektes uit zijn en dat gebruikersvriendelijk is. De planning is om begin 2019 al een bètaversie live te hebben. Het DSO kan pas helemaal afgebouwd worden als de wetgeving ver

genoeg is. In het bestuursakkoord is vastgelegd dat DSO minimaal een half jaar voor inwerkingtreding van de wet klaar moet zijn. Het bouwen van het gedegen frame van DSO-LV en het voorbereiden van de overdracht naar de beheerder neemt in totaal ca 10 tot 12 incrementen in beslag. Dit is de initiële planning geweest en de basis voor de onderbouwing van de raming van € 142 mln. inclusief de benodigde risicoreservering. Bij het verschuiven van de inwerkingtreding van de wet naar januari 2021 zijn geen aanvullende middelen beschikbaar gekomen. Tot op heden is het beeld dat DSO-LV binnen de raming inclusief risicoreservering gerealiseerd kan worden, ondanks het uitstel van de inwerkingtreding van de wet.

5.1.4 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's

Met de OGB besluiten over het basisniveau en GPvE hebben geleid tot een gewijzigde scope. In het OGB van 12 juni jl. is een aantal voorstellen behandeld waarmee nog openstaande scope issues verder afgehecht zijn. Het stabiliseren van de scope is een belangrijke randvoorwaarde om in 2019 de DSO-LV werkend te krijgen. In het tweede kwartaal zijn belangrijke functionaliteiten geleverd en getoond in de kwartaaldemonstratie. Waaronder de mogelijkheid om als bevoegd gezag omgevingsdocumenten aan te leveren, te laten valideren en te muteren. Daarnaast is de mogelijkheid getoond om als initiatiefnemer informatie te kunnen checken, onder andere door het aanroepen van informatie van buiten het DSO. De hoge opkomst en waardering van de demonstratie geven aan dat het programma nog de aandacht en draagvlak heeft.

Mede door de inspanningen om opvolging te geven aan een aantal besluiten van het OGB, zoals de ontvlechting ROD/LVBB is in het tweede kwartaal iets minder gerealiseerd dan gepland. Het afgelopen kwartaal bleek ook dat kennis in de markt schaarser wordt en het bemensen van teams een zorgpunt. Grootste uitdagingen voor de komende periode zijn met name de verder integratie van componenten en ketens binnen het stelsel om eind 2018 een eerste bètarelease van het DSO-LV beschikbaar te krijgen voor oefenen en praktijkproeven. Besluiten over de financiering van de intensivering van gebruikersinbreng zijn nodig om hieraan voldoende invulling te kunnen geven. Daarnaast is vaststelling van de standaard STOP-v0.97 in december kritiek om softwareleveranciers en bevoegde gezagen tijdig de mogelijkheid te geven om hun systemen te koppelen met de DSO-LV.

De planning is nog steeds dat DSO-LV opgeleverd kan worden in 10 tot 12 incrementen, waarbij richting de ontwikkelpartners gestuurd wordt op 10 incrementen.

5.2 Invoeringsondersteuning

Voor Invoeringsondersteuning bestond het tweede kwartaal uit het faciliteren van 'leren door te doen' en het faciliteren en bijdragen kennisdeling door bijeenkomsten. Om gebruikers een integraal overzicht te bieden voor implementatie wordt het steeds belangrijker om de kerninstrumenten, DSO en de daarbij behorende werkprocessen goed met elkaar te verbinden. Daarom is vanuit Invoeringsondersteuning actief ingezet op het realiseren van een integrale roadmap die onderdeel uitmaakt van een gezamenlijk te ontwikkelen implementatiestrategie van de wet en het DSO. De integrale roadmap geeft prioriteiten aan en is daarmee bepalend voor de programmering van Invoeringsondersteuning de komende jaren.

5.2.1 Doelen

De verschillende activiteiten van Invoeringsondersteuning zijn uitgevoerd om bij te dragen aan de volgende doelen:

- Het vergroten van het algemene kennisniveau en urgentiegevoel over de Omgevingswet;

- Het bieden van concrete handvatten en best practices op het gebied van de kerninstrumenten;
- Inzetten op 'olievlekwerking' door het helpen opzetten en stimuleren van leerkringen, samenwerkingsverbanden en trainingen;
- Delen van opgedane kennis over interbestuurlijke vraagstukken via diverse kanalen.

Het invulling geven aan deze doelen wordt gedaan in de cyclus: onderwerpen verkennen, producten creëren, producten en inzichten delen door middel van bijeenkomsten. Een belangrijk onderdeel daarvan is het bijdragen aan bijeenkomsten georganiseerd door anderen. Door op deze bijeenkomsten in te spelen, lukt het goed om een verbindende rol te spelen maar bij te dragen aan en het borgen van het kwaliteitsniveau van deze activiteiten.

5.2.2 Verkenningen

- De publicatie van de verkenning rondom het kerninstrument Programma. Deze verkenning krijgt vervolg in aantal specifieke bijeenkomsten;
- Een grote bijeenkomst voorbereid over het kerninstrument Projectbesluit;
- De leervragen en kernvraagstukken voor het derde en vierde kwartaal zijn gedefinieerd. Deze interbestuurlijke kernvraagstukken zijn gekoppeld aan de beleidscyclus. De niet-interbestuurlijke vraagstukken zijn gedeeld met de veranderopgaven.

5.2.3 Producten

Vanuit Invoeringsondersteuning zijn de volgende producten gecreëerd of gepubliceerd:

- De publicatie van Handvatten Omgevingsplan incl. concept staalkaart. Dit document biedt de veranderopgaven concreet handvatten voor het opstellen van of het input leveren aan het omgevingsplan verbrede reikwijdte. VNG is positief over de opbrengsten die zijn ontstaan in het proces;
- Train-the-trainer, start cursussen in Groningen (incl. ervoor 12 trainer trainers), in Noord-Brabant (24 trainers) cursussen (1000 aanmeldingen);
- Nominaties Aan de slag Trofee bekendgemaakt en deels uitgereikt. Door de nominaties wordt de spotlight gericht op best practices. De nominaties zijn:
    - Hart van Holland – Regionale agenda Omgevingsvisie;
    - Provincie Noord-Brabant – Brabantse omgevingsvisie;
    - Gemeente Delft – Omgevingsplan Green Village met Delfts Doen;
    - Gemeente Raalte – Luistervinken; Samenwerken aan omgevingsvisie;
    - Gemeente Leidschendam-Voorburg – Leren door doen; van omgevingsvisie, omgevingsplan tot digitale vergunningsverlening;
    - Gemeente Staphorst - Omgevingsvisie en Efficiënte Procesinrichting Omgevingsrecht Staphorst.

Naast zelf producten creëren en publiceren, heeft Invoeringsondersteuning een inhoudelijke bijdrage geleverd aan:

- Nieuwe webpagina's over drie pijlers Werken met de Omgevingswet (tab Omgevingswet);
- Van Water naar Omgevingswet. Dit document is door de Unie van Waterschappen aan de Minister van BZK gepresenteerd.

Een ander product is het opzetten van leerkringen en samenwerkingsverbanden. Invoeringsondersteuning ondersteunt en faciliteert deze leerkringen en ontsluit de opgedane leeropbrengsten. De focus ligt op het opdoen van ervaring over de werkwijze van de bestuurlijke afwegingsruimte. De leerkringen kennen een doorlooptijd van ca. 1 jaar. In het derde en vierde kwartaal van 2017 zijn vijf

leerkringen gestart. In het tweede kwartaal van 2018 zijn de volgende leerkringen gestart:

- Leerkring Toezicht & handhaving in Zuid-Holland
- Leerkring Omgevingsvisie omgeving Zwolle

5.2.4 Bijeenkomsten

Door Invoeringsondersteuning worden er een aantal vaste en herkenbare bijeenkomsten georganiseerd, die door de bezoekers en veranderopgaven worden gewaardeerd.

- De jaarlijkse Schakeldag (85 workshops en in totaal 820 deelnemers). De Schakeldag is gewaardeerd met een 7,7 overall;
- Vier slagsessies geweest april met diverse workshops. Aan de slagsessies worden bezocht door ca. 135 deelnemers;
- Vier slagsessies voorbereid t.b.v. uitvoering in begin juli. Bij deze slagsessies is gekozen voor een de nieuwe werkvorm van werktafels. Doel van deze werktafels is om niet alleen kennis te brengen maar ook op te halen;
- Voorbereiden speciale slagsessie voor communicatie professionals. Deze doelgroep is belangrijk gezien het veranderkundige karakter, maar is eerder niet zo goed bediend. Gezien het aantal aanmelding voorziet dit in een behoefte;
- Bestuurdersbijeenkomst en praktijkfestival voorbereid en de uitnodigingen zijn hiervan verzonden.

In het totaal heeft het Invoeringsondersteuning in het tweede kwartaal 14 bijeenkomsten georganiseerd.

5.2.5 Bijdrage aan bijeenkomsten van derden

Het bijdragen aan bijeenkomsten van anderen kost relatief weinig maar creëert een groot bereik. Invoeringsondersteuning krijgt hiervoor veel uitnodigen die in afstemming het Informatiepunt worden opgepakt.

Veel bijeenkomsten zijn gericht op het gebied van anders werken. In het tweede kwartaal is aan 22 bijeenkomsten bijgedragen. Onder andere de volgende bijeenkomsten:

- G4 kennisbijeenkomst (over: effectief werken met pilots);
- Interbestuurlijke regionaal overleg Groningen voor HR managers (over: anders werken & tools invoeringsondersteuning);
- Netwerk Jong leefomgeving (over: werken in de geest van de omgevingswet);
- Projectleidersoverleg Unie van Waterschappen (over: effectief werken met pilots);
- Regiosessie Omgevingsveiligheid en gezondheid voor Veiligheidsregio's, GGD's en overheden regio Noord-Nederland;
- Klimaattop Zuid, Breda (over: omgevingsvisies);
- Vereniging van Projectleiders Ned. Gemeenten/ VPNG (over: anders werken);
- Bijeenkomst AenO-fonds met Vakbonden (over: Anders werken en veranderprofielen);
- Inhoudelijke bijdrage aan Interbestuurlijke leerreis.

5.3 Informatiepunt

5.3.1 Uitleg wet en regelgeving & kennisfunctie

In het tweede kwartaal is conform planning verder gewerkt aan content voor de website en is bijgedragen aan verschillende bijeenkomsten.

De in het eerste kwartaal nieuw geïntroduceerde werkwijze voor de creatie van content werkt goed en heeft in het tweede kwartaal geleid tot vorming en plaatsing van een grote hoeveelheid nieuwe content:

- Samenhang kerninstrumenten – Structuur: op basis van de behoefte van de gebruikers zijn nieuwe pagina's per overheidslaag ontsloten;
- Omgevingsvisie – opgeleverd is informatie over de samenhang tussen NOVI, POVI en GOVI; over samenhang in omgevingsvisies; hoe de omgevingsvisie in de beleidscyclus past. Hoe de visie te verbinden met bestaande doelen is in teksten geïntegreerd. Het onderdeel Starten met de Omgevingsvisie wordt in juli gepubliceerd;
- Omgevingsplan – o.a. nieuwe landingspagina en content over de Bruidsschat. Daarnaast een stappenplan om te komen tot een omgevingsplan en hoe te komen tot omgevingsplan vanaf 2021 en tot 2029. In overleg met beleid en wetgeving zijn geplande pagina's over evenwichtige toedeling functies in relatie tot het stellen van regels voor activiteiten komen te vervallen. Toegevoegd is een korte omschrijving van de begrippen bestuurlijke afwegingsruimte en gebruiksruimte;
- Participatie – Content over participatie per fase en kerninstrument. In het tweede kwartaal is ook verbinding gelegd met het kompas.
- Bouwen – Introductiepagina, verdere uitleg Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), instrumenten rijk, omgevingsplan, activiteiten (bouw en sloop), relatie met bruidsschat;
- Digitalisering – Op de achtergrond is een nieuwe indeling van de content gemaakt. De indeling en de content wordt in lijn gebracht met de opbouw op ontwikkelaarsportaal. Deze content wordt in het derde kwartaal gepubliceerd;
- Beginnen met de Omgevingswet – vanuit de programmaonderdelen Anders werken, Wet en Digitaal stelsel zijn nieuwe pagina's ontsloten, aangevuld met nieuwe pagina's (bijv. ABC) en verbonden met bestaande pagina's over kerninstrumenten;
- Regels voor activiteiten algemene rijksregels en milieubelastende activiteiten – uitleg over en stappenplan is ontsloten. Deze content wordt in het derde kwartaal verder aangevuld en geactualiseerd n.a.v. publicatie AmvB's;
- Wateractiviteiten - Informatie over regels Noordzee en beperkingengebiedactiviteit waterstaatswerk zijn opgeleverd. Marien water en een aantal andere items (w.o. wateronttrekkingsactiviteit) worden in het derde kwartaal geplaatst.

In dit filmpje wordt een deel van de nieuwe content getoond, waarbij ook de samenhang tussen de verschillende thema's en programmaonderdelen wordt getoond.

In het tweede kwartaal heeft de eerste ronde kwalitatief gebruikersonderzoek plaatsgevonden met zeven respondenten en leverde de volgende resultaten:
De website wordt regelmatig en naar redelijke tevredenheid gebruikt door programmamanagers en beleidsmedewerkers/ adviseurs die zich bezighouden met de voorbereiding op de Omgevingswet. Deze wordt ervaren als compleet, actueel en lijkt aan te sluiten bij het kennisniveau van deze gebruikersgroep. De website voldoet grotendeels aan de behoefte aan algemene informatie, praktijkvoorbeelden en hulpmiddelen om zelf aan de slag te gaan.

De vindbaarheid van informatie is redelijk goed en de vormgeving wordt gewaardeerd omdat het bijdraagt aan de overzichtelijkheid.

De volgende verbeterpunten kwamen naar voren:
- Veel klikken nodig om de door de grote hoeveelheid informatie te komen;
- Meer behoefte aan concretere voorbeelden;
- Bij pilots meer aandacht voor ervaringen en leerpunten;
- Helpdesk formulier te omslachtig;
- Navigatie en structuur hier en daar verbeteren.

Deze verbeterpunten worden in de komende kwartalen opgepakt.

In het derde en vierde kwartaal wordt het gebruikersonderzoek voortgezet.

Vanwege de AVG is een nieuwe privacyverklaring geplaatst, zijn de formulieren en andere onderdelen van de website aangepast. In het volgende kwartaal wordt dit, op basis van input vanuit de programmaorganisatie, verder opgepakt.

5.3.2 Informatiepunt en Invoeringsondersteuning (IVO)

Het Informatiepunt heeft in het tweede kwartaal onder andere bijgedragen aan de volgende bijeenkomsten, pilots en aan projecten van Invoeringsondersteuning. In deze samenwerking levert het Informatiepunt de inhoudelijke expertise over de wet- en regelgeving bij activiteiten die door IVO georganiseerd worden:
- Evaluatietraject Pilot ‘’Train de trainer’: evalueren/begeleiden interne trainers bij bevoegd gezag die de cursus in het tweede kwartaal zelf gegeven hebben;
- Inhoudelijke bijdrage verkenning projectbesluit (t.b.v. bijeenkomst in het derde kwartaal);
- Inhoudelijke inbreng bij leerkring Toezicht en Handhaving;
- Inhoudelijke inbreng bij leerkring Vergunningverlening;
- Workshop bij Kennisalliantie Geur Overheden (regulier tweejaarlijks overleg van omgevingsdiensten);
- Inbreng en presentaties bij vier slagsessies;
- Informatiestand bij Jaarlijks Proverocongres (Digitale aspecten van de leefomgeving);
- Wetgevingsupdate Omgevingswet (EB en VNG);
- Bijeenkomst Omgevingsvisies en Milieueffectrapportage;
- Bijeenkomst omgevingsplan in relatie tot de omgevingsvisie;
- Omgevingswet in de keten (RWS);
- Leerbijeenkomst Duurzaamheid en Omgevingsvisies;
- Inbreng kennis omgevingsvisie bij bijeenkomst Platform 31;
- Informatiestand en 10 workshops Schakeldag.

5.3.3 Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

De samenwerking met Ontwikkelaarsportaal is voortgezet in het tweede kwartaal. Dit portaal ontsluit data en services als API’s (Application Programming Interface). Bedrijven kunnen zo tijdig aanhaken bij de ontwikkeling van het DSO als open stelsel. Aanvragen voor API-keys worden door het IP afgehandeld.

Na een succesvolle proef is besloten het Ontwikkelaarsportaal over te zetten naar dezelfde beheeromgeving als de website van Aan de slag met de Omgevingswet, die wordt beheerd door het Informatiepunt. Hierdoor kan het Ontwikkelaarsportaal direct als een volwaardig communicatiekanaal worden ingezet. Ook vervallen de beheerkosten en de kosten voor het ontwikkelen van functionaliteiten die Aandeslag al biedt. Ook is gezamenlijk contentbeheer hiermee eenvoudiger. In het derde kwartaal wordt deze omzetting gerealiseerd.

Er is bijgedragen aan verschillende werksessies rondom klantverhalen en inrichten dienstverlening. Het Informatiepunt heeft haar rol uitgevoerd in de oplevering van

PI6 en voorbereiding PI7 (afhandelen vragen, inregelen nieuwe features). Het opstellen van een duidelijk en gedragen beeld rondom samenhang portalen en verantwoordelijkheden rondom redactie en gebruikersondersteuning loopt en gaat verder in het derde kwartaal.

5.3.4 Kwaliteit dienstverlening en gebruikersstatistieken

In mei zijn de werksessies 'DOE MEE met het IP' afgerond en is een basis gelegd voor verbeterde dienstverlening. Medewerkers van het IP hebben beter inzicht gekregen in de benodigde veranderingen, in een andere manier van werken, houding en gedrag. Dit biedt een betere basis voor samenwerking, meer samenhangende benadering en toekomstig kortere doorlooptijden.

Uit klanttevredenheidsonderzoek van de vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het tweede kwartaal een waarderingscijfer van 7,3 gaven met een tevredenheid van 84%.

5.3.5 Signalenmeldpunt, monitoring operatie & rapportages

In het tweede kwartaal kende de website 171.000 paginaweergaven en 38.000 gebruikerssessies. Dit is een lichte daling ten opzichte van het vorige kwartaal. De piek in het eerste kwartaal n.a.v. de nieuwsbrief Infomil en de dip in de meivakantie zijn hier vermoedelijk debet aan. Ten opzichte van het laatste kwartaal van 2017 houdt de site de algemene stijgende lijn vast. Er is een gestage stijging in het aantal gebruikers per dag. Dit wordt gestaafd met de reacties uit gebruikersonderzoek en op de Schakeldag, waar mensen aangaven de website minimaal wekelijks te gebruiken. Op de website wordt het meest gezocht naar: de staalkaarten, participatie en omgevingsplan. In het tweede kwartaal zijn de downloads van DSO, het aanvragen de API-keys en het lesmateriaal populair.

In bijlage 1 voor een grafische weergave van enkele belangrijke gebruikersstatistieken van het Informatiepunt.

5.3.6 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's

Voor de uitvoering van het project is een opdracht verleend tot 1 januari 2019. Door de herfasering is de timing, inzet en begroting aangepast. Voor het informatiepunt is 6,8 mln. extra nodig voor de jaren 2019 en 2020. Dit budget is nog niet geregeld. Deze onzekerheid is een risico voor de continuïteit in de opbouw om tijdig voldoende en kwalitatief goede capaciteit gerealiseerd te hebben in de aanloop naar de inwerkingtreding.

5.4 Informatieproducten

In het OGB van 25 april 2018 is decharge verleend aan het programma voor de oplevering van de definitiefase van het project Informatieproducten. Er is geen besluitvorming geweest over het vervolg. Over het tweede kwartaal is geen voortgang te rapporteren.

5.5 Monitor Implementatie Omgevingswet

Het afgelopen kwartaal heeft voor de monitor in het programma in het teken gestaan van de uitvoering van het nieuwe plan van aanpak voor de periode 2018-2020. Op basis van dit PvA 2.0 is onder andere gewerkt aan de omvorming van de monitor van een project naar een meer structurele monitorinfrastructuur. Zo heeft het Informatieknooppunt bij het ICTU (IKP) een centrale plaats gekregen bij het beheren en analyseren van alle verzamelde monitorinformatie en zijn langere termijncontracten afgesloten voor de repetitieve onderdelen van de monitor.

In het tweede kwartaal is de vierde ronde van het halfjaarlijkse inventarisatie-onderzoek onder projectleiders en programmamanagers bij de verschillende overheden uitgevoerd. Deze ronde hebben voor het eerst ook de veiligheidsregio's, omgevingsdiensten en GGD's meegedaan. Er is een onderzoek afgerond naar de wijze waarop de effecten van het loslaten van de verplichte MER-adviezen het beste gevolgd kunnen worden (motie Vos). Met de Raad voor de Rechtspraak zijn voorbereidingen zijn getroffen voor de uitvoering in de 2e helft van het jaar voor de start van een onderzoek naar de effecten op de rechtspraak en met de VNG is begonnen aan een onderzoek naar de harmonisatie-opgave van begrippen in de verschillende beleidsdocumenten. Het ontwikkeltraject Vensters op de Omgevingswet is gestopt. Een alternatief is in gang gezet waarbij overheden kunnen meedoen aan losse modules uit het oorspronkelijke concept. Zo is in tweede kwartaal de module om de cultuuromslag te monitoren inmiddels breed uitgezet bij RWS en zijn er diverse aanmeldingen binnen gekomen voor de inzet van de beschikbare modules bij een toenemend aantal overheidsorganisaties. Een aantal daarvan is inmiddels in derde kwartaal gestart.

Daarnaast is er meer nadruk komen te liggen op de verspreiding van de verzamelde monitoringinformatie. De monitorresultaten hebben een vaste plek gekregen op de website van het programma. Er zijn door het monitorteam diverse workshops verzorgd bij onder andere bijeenkomsten van de veranderopgaven bij gemeenten, waterschappen en veiligheidsregio's, op slagsessies in Zwolle en Utrecht en op de Schakeldag van RWS in Den Bosch.

5.6 Veranderopgave Gemeenten

5.6.1 Netwerk van netwerken

Tientallen bijeenkomsten hebben weer plaatsgevonden. We lichten er een aantal relevante uit:
In juni vond de tweede bijeenkomst (in 2018) met de leden van de Taskforce plaats. De punten die onder andere op de agenda stonden waren de strategische uitgangspunten/ontwikkelingen rondom het beheer DSO-LV, de voorstellen voor de activiteiten in het kader van GGU/Samen Organiseren en het financiële vraagstuk rondom de Omgevingswet. In mei heeft een bijeenkomst met het Netwerk Managers Omgevingswet plaatsgevonden (NMO), de ambtelijk opdrachtgevers voor de Omgevingswet. Er komen met name G4 en G40 Directeuren naar deze bijeenkomst toe. Het NMO komt 3 keer per jaar bijeen. Doel is bijpraten over de landelijke ontwikkelingen en inhoudelijke verdieping op een zelf aangedragen thema. Deze bijeenkomst stond in het teken van het thema 'financiën'. In diezelfde maand vond de eerste bijeenkomst met portefeuillehouders van de uitvoeringsdiensten (veiligheidsregio, publieke gezondheid, Omgevingsdienst, brandweer, GHOR, politie etc.) plaats. Er is kennisgemaakt en besproken wat er vanuit dat gremium gaat gebeuren. Dit gremium zal een paar keer per jaar bij elkaar komen.

5.6.2 Wet en regelgeving

In mei heeft de VNG samen met EB en ADS de Wetgevingsupdate georganiseerd voor juristen en Programmamanagers van gemeenten. In totaal waren er 170 deelnemers. De bijeenkomst is geëvalueerd met een 7,34.

Tijdens het BO in juni is het manifest NOVI vanuit de koepels overhandigd aan de minister. Ambitie is om een aantal thema's van nationaal belang via NOVI, POVI en GOVI te verbinden.

5.6.3 Kerninstrumenten

In het tweede kwartaal heeft de VNG een factsheet over de NOVI gepubliceerd en de factsheet over de gemeentelijke omgevingsvisie geactualiseerd. Tevens is de tweede tranche vanuit ADS met de lessons learned van de pilots omgevingsvisie opgeleverd. VNG was actief betrokken in dit traject. De tweede tranche wordt geëvalueerd en de voorbereidingen voor de derde tranche worden opgestart.

De VNG heeft in het tweede kwartaal een aantal vlogs gemaakt over de bruidsschat (3) en aan de hand van blogs zijn de ervaringen van de staalkaarten gecommuniceerd (the making off). Ook is de basis gelegd voor de volgende fase staalkaarten in verbinding tussen EB, ADS en VNG. VNG zal meer de lead pakken in het vervolg.

5.6.4 Anders Werken

In het eerste en tweede kwartaal lag de focus met name op het thema financiën. Het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet is gepubliceerd en gepresenteerd in vier regiobijeenkomsten. De bijeenkomsten zijn geëvalueerd, gemiddelde cijfers was 6.6 en 97% heeft aangegeven het model te gebruiken binnen de eigen organisatie. Ook heeft de VNG een webinar georganiseerd. Daarnaast is een onderzoek gedaan naar de transitie- en invoeringskosten voor het collectief van gemeenten en wordt met G4 en G40 een verkenning uitgevoerd naar de batenkant en structurele kosten. In het tweede kwartaal is wederom extra aandacht besteed aan de doelgroep raadsleden en griffiers: er is een steekproef uitgevoerd met de vraag; Staat de Omgevingswet ook op het inwerklijstje van de raad? En er is weer een aantal blogs geschreven over de veranderende rol van de raad en de voorbereidingen op de Omgevingswet (3).

5.6.4.1 Bijeenkomsten, opleidingen en communicatie:

In het tweede kwartaal hebben meerdere bijeenkomsten plaatsgevonden waar het thema Omgevingswet is behandeld (18), waaronder bijvoorbeeld de Schakeldag eind juni. Daarnaast heeft de VNG zelf ook een twee grote bijeenkomsten georganiseerd voor bestuurders; een deelcongres tijdens het VNG jaarcongres met circa 50 deelnemers, gewaardeerd met een 7,8 en in april een atriumlezing (80 deelnemers) gewaardeerd met een 7,52. Voor de collega's binnen VNG (team leefomgeving) is de introductiecursus Omgevingswet aangeboden (18 deelnemers).

In juni heeft de VNG een brief naar gemeentesecretarissen verstuurd over alle laatste ontwikkelingen. Ook zijn in dit kwartaal weer de drie programmamanagers geïnterviewd over hen bevindingen tijdens het implementatietraject. De VNG volgt hen in deze zoektocht om andere gemeenten te inspireren. Ook andere praktijkvoorbeelden zijn uiteraard weer belicht, bijv. uit Best en Veldhoven, Maastricht en Utrecht. Om gemeenten inzicht te geven in de samenhang tussen de sporen wetgeving, kerninstrumenten, anders werken en digitalisering is een concept roadmap invoering Omgevingswet gepubliceerd.
De programmamanager publiceert 6-wekelijks een blog over anders werken met de Omgevingswet. Deze wordt actief gecommuniceerd via Twitter, LinkedIn (1200 views) en ook via Ibestuur verspreid.

5.6.5 Informatievoorziening

In april en juni zijn er weer twee ateliersessies gehouden met weer een goede opkomst en waardering. Afgelopen periode zijn tevens 8 begeleide praktijkproeven gestart, waarvan 4 afgerond zoals (1) vertalen oude en bestaande regels naar DSO-loket (serie), (2) praktijkproeven maken Omgevingsplan (i.r.t. Omgevingsvisie en het maken van regels), (3) koppeling landelijke systemen en gemeentelijke

backoffice. De uitvoering vindt plaats onder regie van VNG/VNG Realisatie. Inzet wordt bekostigd door gemeenten zelf. Regie valt onder GGU/Samen Organiseren, betaald door gemeenten.

In het tweede kwartaal is ook een portfolio opgesteld met zo'n 40 pilots, waaronder G4 & G40. 30 pilots zijn ook gepubliceerd op Pilotstarter. De marktstrategie t.a.v. VTH en Planvorming en proces naar besluitvorming (TF SO) is opgesteld en besproken met Begeleidingsgroep. Ook zijn voorbeeldscenario's ('opschalingsladder') opgesteld t.b.v. TF SO. In het tweede kwartaal is ook de communicatie naar gemeenten en leveranciers gestart en zijn er nog een aantal producten opgeleverd of geactualiseerd: nieuwe versie van Checklist Informatievoorziening, nieuwe versie bedrijfsarchitectuur (actualisering en verdieping van twee processen), sourcingstrategie en Roadmap Sourcingstrategie, nieuwe versie portfolio Collectiviteiten, informatiebeveiliging en Privacy; de BIG binnen de Omgevingswet en FAQ's over de AVG, notities over kerninstrumenten i.r.t. IV, notitie Programma en notitie Omgevingsvergunning, definitieve lijst met informatieproducten, factsheet Usability en een factsheet Samen Organiseren in de Omgevingswet.

5.7 Veranderopgave Waterschappen

5.7.1 Waterschappen gezamenlijk

Project initiatie document transitieondersteuning omgevingswet waterschappen (TROWA)
Opvolger van UIVO W met als doelstellingen waterschappen te faciliteren in de ontwikkeling van toepasbare regels in hun verordening; strategische bestuurlijke keuzes via de Unie te agenderen, inzicht te verwerven in (gezamenlijk) opdrachtgeverschap in kader van aansluitvoorzieningen DSO.

Resultaat tweede kwartaal: PID is geaccordeerd door projectleiders en aan de projectorganisatie wordt vormgegeven.

Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject; eerste en tweede kwartaal)
Gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject met als doelstelling: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang.

Activiteiten:
- April: Projectvoorstel geaccordeerd in het projectleidersoverleg.
- Mei: 4 regiosessies in de maand mei voor HR-professionals om het proces te doorleven en input op te halen.
- Juni: Oplevering routekaart.

Resultaat tweede kwartaal: oplevering routekaart anders werken. Voor de routekaart wordt ook informatie van IVO gebruikt. De routekaart wordt als input geleverd voor de roadmaps van het programma/DSO. De routekaart geldt als vertrekpunt voor activiteiten in het kader van het anders werken te initiëren en ondersteunen. Het A&O-fonds waterschappen ondersteunt dit traject.

Roadmap waterschappen
De collectieve roadmap waterschappen geeft enerzijds de relatie aan met het deelprogramma DSO-LV, de planning op het wetgevingsspoor, de kerninstrumenten,

het anders werken en de roadmaps van andere bevoegd gezagen waarmee activiteiten beter in de context en perspectief geduid kunnen worden. Anderzijds biedt deze inspiratie, visie, kapstok en kan als het stuurmiddel richting Waterschappen dienen.

Resultaat tweede kwartaal: Opdracht voor opstellen roadmap verstrekt. Werkgroep ingericht.

Kennisontwikkeling
- Bevordering kennisuitwisseling juridisch specialisten omgevingswet Unie van Waterschappen en IP. Bijeenkomst heeft plaatsgevonden.
- Bevorderen kennisuitwisseling beleidsstrategen en juristen op inzet instrumentarium. Bijeenkomst is voorbereid.

Kerninstrumenten
Themagroep omgevingsprogramma in Unieverband opgestart.
Projectopdracht voor model projectbesluit geaccordeerd.

5.7.2 Interbestuurlijk

Handreiking verordening: interbestuurlijke stuurgroep. De interbestuurlijke stuurgroep wordt geïntegreerd in TROWA, met behoud van interbestuurlijke klankbordfunctie. Governance wordt heroverwogen.

Kennisontwikkeling. Organisatie van en bijdrage aan en uitvoering van Train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessies omgevingswet door eigen mensen.

Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW (‘leercommunities’) bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie, roadmap. Inclusief de feedbackloop (‘halen en brengen bij de waterschappen’) en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal).

5.8 Veranderopgave Provincies

De provincies werken met elkaar aan de implementatie van de Omgevingswet. Onderling weten de programmamanagers elkaar te vinden voor kennisuitwisseling en samenwerking. Zo deelt de provincie Groningen haar kennis over het oprichten van een gegevensknooppunt met Friesland. Friesland en Drenthe trekken samen een projectleider aan voor het DSO-spoor en Limburg en Utrecht organiseren samen een bijeenkomst voor de provinciale projectleiders anders werken.

Elke maand treffen de provinciale programmamanagers elkaar voor overleg. Er wordt gesproken over de voortgang van de implementatie binnen provincies en over de ontwikkelingen in Den Haag en de positie van de provincies in deze ontwikkelingen. Ook wordt elke maand wordt een inhoudelijk thema uitgediept. In het tweede kwartaal kwamen zo de onderwerpen Afwegingsruimte, Producten- en dienstencatalogus en Samenhang van de kerninstrumenten aan bod.

In de Adviesgroep Omgevingsrecht werken juristen van alle provincies aan een nieuwe versie van de Handreiking Omgevingsverordening die naar verwachting eind 2018 opgeleverd wordt.

In alle provincies vinden volop activiteiten en projecten plaats met ketenpartners. Ter illustratie noemen we hieronder een aantal voorbeelden uit zes provincies. In een volgende rapportage zullen projecten uit de andere zes provincies uitgelicht worden.

De provincie Overijssel experimenteert samen met een aantal gemeenten met zogenoemde Omgevingstafels. Dit is een overlegvorm waarin verschillende partijen tegelijk aan tafel zitten om toekomstige ontwikkelingen, initiatieven en plannen te bespreken. Wie er precies aan tafel zitten, wat er exact wordt besproken en hoe dat is georganiseerd, kan per gemeente en regio verschillen. Zo wil de provincie haar ketenpartners uitdagen om die samenwerking zelf ook vaker in een vroeg stadium actief op te zoeken richting andere overheden, ondernemers en bewonersorganisaties.

In de provincie Groningen is onder de naam Gegevensknooppunt Groningen (www.gegevensknooppuntgroningen.nl) een community in ontwikkeling, waarin bronhouders in de regio samenwerken. Doel is om beschikbare databronnen op basis van maatschappelijke, organisatie-overstijgende vragen uit die community efficiënt te verzamelen, te verbinden en zo veel mogelijk als open data beschikbaar te stellen. Aan elkaar, maar ook aan burgers en bedrijven, zodat sprake is van een gelijke informatiepositie. Dit alles uiteraard binnen de uitgangspunten en standaarden die vanuit het digitale stelsel gelden c.q. in ontwikkeling zijn. De community laat zich waar nodig ondersteunen door landelijke partijen zoals Geonovum, Informatiehuis Water, Logius en het kadaster.

De provincie Utrecht stelt in een gezamenlijk proces met de omgevingsdiensten een routekaart op met nadruk op harmonisatie van processen en producten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving; dit gebeurt stapsgewijs en ondersteund door pilots. Dit is de basis voor ketensamenwerking die plaats gaat vinden via de samenwerkingsruimte in het digitale stelsel. De initiatiefnemer herkent dit in een snellere, eenduidige en transparante afhandeling. Een onderdeel van de omgevingsvisie is een langetermijnvisie. Utrecht wil dit een visie voor en van het grondgebied maken, zodat dit een gemeenschappelijke basis wordt om maatschappelijke opgaven in Utrecht aan te pakken. Daarom nodigt de provincie Utrecht alle inwoners, ondernemers, organisaties en medeoverheden uit om samen te komen tot een visie op Utrecht in 2050. Ook de generatie van de toekomst, de jongeren van nu, hebben uitvoerig meegedaan. De werkwijze is kort cyclisch: na iedere stap in het participatieproces wordt teruggekeken om in de volgende stap de lessen mee te nemen uit de vorige stap. Op deze manier leren we onderweg te werken met de geest van de Omgevingswet.

De provincie Noord-Holland is bezig geweest met het oprichten en versterken van de OmgevingsAcademie Noord-Holland. Dit is een platform voor kennisuitwisseling en samenwerking met zowel een online (www.omgevingsacademie-nh.nl) als offline (workshops en bijeenkomsten) aanbod. Verder heeft de provincie een PRIP op locatie uitgevoerd. PRIP (Provinciaal Initiatieven Platform) werd in 2017 geïntroduceerd als wekelijkse overlegvorm van 1 uur met collega’s van alle beleidsvelden aan tafel die relevant zijn voor de te bespreken ontwikkeling. Dit overleg zorgt voor snellere besluitvorming en een integrale afweging van belangen en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Tijdens de PRIP op locatie heeft de provincie snel en efficiënt en op een samenwerkende wijze een aantal ruimtelijke casussen met gemeenten besproken.

In Zuid-Holland heeft o.a. regionale samenwerking in het fysieke domein een impuls gekregen. Gemeenten, waterschappen, uitvoeringsdiensten zoals OD's, VR's en GGD's werken intensief samen aan de implementatie van de Omgevingswet. De provincie heeft daarbij een faciliterende rol; Het provinciale omgevingsbeleid (omgevingsvisie, programma's en verordening) wordt op nieuwe grondslag vormgegeven en volledig digitaal ontsloten. Er zijn leerkringen gestart in samenwerking met gemeenten en omgevingsdiensten over Omgevingsplannen en Omgevingsvergunningen. Hoe werken de nieuwe instrumenten, wat is de betekenis voor de regionale processen? In een Living lab werken Hogeschool Leiden en diverse gemeenten aan de opleiding van jonge professionals die kunnen werken naar letter en geest van de Omgevingswet.

De provincie Limburg heeft ambtelijk en bestuurlijk met gemeenten gesproken over de omgevingsvisie. Er is een procesplan opgesteld voor de veranderopgave met als beoogd resultaat cultuurverandering, anders werken, integraal werken en afstemming tussen sectoren. Er is geïnventariseerd hoeveel besluiten en beleidsregels de provincie gepubliceerd heeft op www.overheid.nl die verwijzen naar de wet milieubeheer of een van de andere wetten die opgaan in de Omgevingswet en die dus opgeruimd of geactualiseerd moeten worden.

5.9 Veranderopgave Rijk

De rijkspartijen krijgen steeds beter inzichtelijk welke activiteiten zij moeten oppakken om met en in de geest van de Omgevingswet te kunnen werken. En wat dit concreet betekent voor de inrichting van hun werkprocessen. Er worden impactanalyses en Q&A's opgesteld om dit nader aan te scherpen. Deze impactanalyses zijn met name gericht op de aansluiting op het DSO en de processen rondom de vergunningverlening.

Voor de veranderopgave rijk wordt, net als door de andere koepels, de roadmap nader uitgewerkt en afgestemd met EB en de rijkspartijen, zodat deze in september in besluitvorming kan worden gebracht.

Er worden diverse bijeenkomsten georganiseerd, zoals door de interdepartementale werkgroep toezicht en handhaving. Deze werkgroep is ingesteld door het projectleidersoverleg implementatie Omgevingswet van de rijkspartijen, het PIOR. De werkgroep organiseert in het derde kwartaal een bijeenkomst om meer duidelijkheid te verkrijgen over de verandering in de regels over toezicht en handhaving onder de Omgevingswet en wat dit betekent voor cultuur en attitude.

Voor het instrument vergunningverlening organiseren RWS en ProRail met andere overheden op 16 oktober een bijeenkomst met als doel inzichtelijk te krijgen welke afspraken er interdepartementaal en interbestuurlijk nodig zijn rond vergunningverlening. Daarbij komt onder meer het onderwerp 'beperkingengebieden' aan de orde. Ook de vraag wat 'advies met instemming van RWS en ProRail concreet inhoudt als de gemeente of een omgevingsdienst de vergunning verleent en welke afspraken daarover gemaakt moeten worden, passeert de revue. Andere rijkspartijen die ook vergunningen verlenen zijn uitgenodigd, teneinde inzichten op te doen voor hun eigen werkprocessen.
Voor het Domein Natuur is er een kennisconferentie gepland waar de impact analyses van LNV/RVO en de provincies gedeeld worden.

Verder participeren de rijkspartijen in diverse praktijkproeven die worden georganiseerd door Aan de Slag of andere betrokkenen. De rijkspartijen nemen actief deel aan bijeenkomsten en leerkringen, zoals bijv. voor het projectbesluit.

Bovenstaande activiteiten hebben als spin-off dat rijkspartijen een beter oordeel hebben wat ze van DSO–LV kunnen verwachten (gebruikers inbreng). Focus is hier op de content van DSO-LV (toepasbare regels), standaarden voor publicatie, koppelvlakken met de eigen processen en systemen. Op deze prioriteiten zitten acties om input te leveren. Hier zit nog steeds een knelpunt (gemeld in PR) in het systematisch ophalen van de wensen en het beoordelen van hetgeen geleverd wordt (goede feedbackloop).

6 Financiën

6.1 Uitgaven t/m tweede kwartaal 2018

Tabel 2: totaal (EPK en IK*) 2018 x mln euro

Totaal (EPK en IK) 2018	Prognose voor 2018 obv kostenraming april	Opdracht-brief Q1+Q2 2018	Realisatie EPK en IK Q1+Q2 2018	Resteert na Q2 tov opdracht brief
Programma DSO	38,2	22,5	17,7	**4,8**
Invoeringsondersteuning	6,9	5,0	3,7	**1,4**
Informatiepunt	3,4	2,1	1,5	**0,6**
Informatieproducten	0,6	0,6	1,4	**-0,8**
Totaal programma	**49,1**	**30,2**	**24,3**	**5,9****

* IK = Interne kosten en EPK = Externe product kosten

** Opdrachtwaarde h1-2018 dient beschikbaar te blijven voor h2-2018. Er zullen nog kosten landen in Q3 2018.

6.2 Realisaties ten opzichte van totaalraming

Tabel 3: totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming (EPK en IK) 2018 x mln euro

Totaal verloop realisaties tov totaalraming (EPK en IK) 2018	Totaal raming april 2018	Realisatie 2015 - 2017	Realisatie 2018 (t/m Q2)	Realisatie totaal	Nog te realiseren
Totaal Programma DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**47,5**	**17,7**	**65,2**	**75,4**
Scope DSO	*112,1*	*47,5*	*17,7*	*65,2*	*46,9*
waarvan opgetreden risico's	*8,2*	*1,4*	*1,9*	*3,3*	*4,9*
restant risicoreservering	*28,5*				*28,5*
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*				
Informatieproducten	5,5	3,9	1,4	5,3	0,2*
Invoeringsondersteuning	35,0	9,1	3,7	12,8	22,3
Informatiepunt	10,0	5,8	1,5	7,3	2,7
Totaal programma	**191,1**	**66,3**	**24,3**	**90,6**	**100,6**

*voor informatieproducten heeft decharge plaatsgevonden. Er resteren nog enkele kosten ter afronding. Deze zijn naar verwachting lager dan 0,2 mln

6.3 Toelichting

Bovenstaande financiële kerncijfers betreft de realisatie 2018 t/m het tweede kwartaal (tabel 2) en het verloop per programmaonderdeel over de gehele periode (tabel 3). Hierin zijn de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2017, en per 15 juni 2018 opgenomen met de huidige scope van het programma als uitgangspunt.
De peildatum van 15 juni is gekozen omdat dat de datum van de freeze is ten aanzien van de transitie van de financiële administratie van RWS naar BZK.

In de eerste helft van 2018 zijn bestellingen vastgelegd in de projectadministratie bij Rijkswaterstaat. Kosten en uitgaven zijn geregistreerd bij Rijkswaterstaat en worden verrekend met Binnenlandse Zaken. Eind tweede kwartaal heeft de conversie van de financiële administratie van Rijkswaterstaat naar Binnenlandse Zaken in het financiële systeem SAP plaatsgevonden. Deze wordt eind juli afgerond waarna de eindstand opgemaakt zal worden en verrekening zal plaatsvinden tussen RWS en BZK. Hierover zal na het derde kwartaal gerapporteerd worden.

Ten opzichte van de opdrachtbrieven wijkt de realisatie over de eerste helft 2018 relatief veel af. Dit wordt veroorzaakt door het tegelijk plaatsvinden van een aantal complexe processen:

- Het afgelopen jaar is het programma 4 keer van boekhoudkundig stelsel verandert, waarbij wisselend de kosten of de uitgaven leidend zijn in de realisatie. De opdrachtbrief eerste helft 2018 is in termen van kosten omdat het programma de eerste helft van het jaar onder het baten lasten systeem van RWS plaatsvond. Na de overdracht en conversie naar BZK wordt in een kas/verplichtingen stelsel gewerkt. Er zullen komend kwartaal nog kosten worden gefactureerd die in de eerste helft van het jaar zijn gemaakt en dan als realisatie worden geboekt.
- Na de freeze van 15 juni hebben in verband met het vaststellen van een baseline geen betalingen meer plaatsgevonden tot het moment dat dit binnen BZK mogelijk was (2 juli 2018).
- De transitie naar BZK houdt tevens in dat het programma andere werkwijzen en andere manieren van opdrachtverlening toe gaat passen. Zo vindt een transitie plaats van een projectadministratie naar het administreren binnen de begroting van BZK inclusief de instrumenten die BZK binnen de begroting benut.

Na de zomer als de hele transitie en verrekening met RWS heeft plaatsgevonden herijken we de prognose eindstand op de nieuwe afspraken en werkwijzen van BZK.

Binnen het programma Aan de slag met de Omgevingswet wordt onderscheid gemaakt tussen interne kosten (IK) en externe product kosten (EPK) conform de financieringsstromen binnen Rijkswaterstaat. Voor het jaar 2018 heeft het programma deelopdrachten ontvangen. Deel 1 betreft de EPK budget voor de maanden januari en februari 2018. Deel 2 betreft de EPK voor de maanden maart tot en met juni 2018 en deel 3 betreffend de IK voor de eerste helft van het jaar 2018. De realisatie ten opzichte van de opdrachtbrieven is 83% voor de EPK en 70% voor de IK.

Per april heeft de halfjaarlijkse update van de kostenraming plaatsgevonden. Deze bevat een toelichting van mutaties (mee- en tegenvallers) ten opzichte van de vorige kostenraming van oktober 2017. De belangrijkste conclusie is dat, wanneer niet wordt gerekend met een latere ingangsdatum van de omgevingswet, de kostenraming van het programma inclusief risicoreservering uitkomt op 185,5 miljoen euro. Dit is 0,9 miljoen euro minder dan in oktober 2017. De kostenraming van DSO laat eveneens een stabiel beeld zien: 140,6 miljoen euro inclusief resterende risicoreservering. Evenals in de kostenraming van oktober 2017 is geconstateerd, blijkt dat de raming van september 2016 voor DSO in essentie nog steeds valide is.

Ten aanzien van DSO is het uitgavenpatroon stabiel en loopt conform verwachting. Op totaalniveau is er sprake van 8,2 mln. opgetreden risico’s die ten laste van de initiële risicoreservering van 36,8 miljoen zijn gebracht. Een overzicht van deze

onttrekkingen uit de risicoreservering zoals deze in voorgaande kostenramingen zijn opgenomen is uitgewerkt in bijlage 2. Van de onttrekkingen uit de risicoreservering is een bedrag van 3,3 mln. reeds gerealiseerd. De resterende onttrekking van 4,9 mln. zal verspreid over h2-2018 en h1-2019 worden gerealiseerd. Bovenop deze onttrekkingen uit de risicoreservering wordt verwacht dat er nog een aanvullende onttrekking nodig is. Enkele ontwikkelteams staan onder tijdsdruk. Om het werk te realiseren zal aanvullende capaciteit nodig zijn, of zal de geplande inzet verlengd moeten worden waar een afbouw voorzien was.

Bij Invoeringsondersteuning worden het eerste half jaar conform opdrachtbrief relatief meer uitgegeven omdat producten worden opgeleverd en betaald die reeds in 2017 aanbesteed zijn. Invoeringsondersteuning maakt in het tweede kwartaal een transitie door en de effecten daarvan zullen naar verwachting pas in het vierde kwartaal effect krijgen.

Bij het Informatiepunt is, in lijn met het verzoek vanuit het programma, in de eerste helft van 2018 minder besteed dan in de opdrachtbrief opgenomen. Het IP heeft uitval en vertrek van mensen niet vervangen en de werkzaamheden daarop aangepast. In het jaarplan voor de tweede helft van 2018 is aangegeven dat het IP de bezetting komende maanden wel terug op orde moet brengen om alle benodigde werkzaamheden goed uit te kunnen voeren.

Ten aanzien van de Informatieproducten is na het tweede kwartaal 2018 een nog te realiseren bedrag te zien van 0,2 mln. euro. De verwachting is dat dit bedrag niet tot uitbetaling komt. In april 2018 is een beslisnotitie aangeboden aan het OGB die de oplevering van alle eindresultaten van de definitiefase, bestaande uit een verantwoordingsrapportage, 7 deelrapporten en 19 plannen van aanpak, markeert. De financiële planning over het totaal is binnen de opdracht van het OGB gebleven. Over een vervolg van de Informatieproducten wordt nog besloten.

7 Kwaliteit

7.1 Governance, scope en roadmap

De kwaliteit van opdrachtverstrekking is van grote invloed op de kwaliteit van opdrachtuitvoering. Belangrijke aspecten in de opdrachtverstrekking, die in het eerste kwartaal nog onduidelijkheden bevatten, hebben in het tweede kwartaal aandacht gekregen en zijn beter uitgewerkt:
De aanpassingen in de programma brede governance zijn grotendeels bekend en geven direct invulling aan enkele adviezen uit het CIO-oordeel dat door de CIO BZK is opgesteld. Er is duidelijker onderscheid tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Interbestuurlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid daarbij is geduid. Ook is nauwere samenwerking met wetgeving en EB hierin versterkt en is er goede aandacht voor het onderhouden van informele relatie.
Ter nadere bepaling van het basisniveau als uitgangspunt voor realisatie zijn in het tweede kwartaal diverse implicaties uitgewerkt. De wijze waarop 'bruidsschat' en 'overbruggingsfunctie' aan het stelsel bijdragen zijn verhelderd en als onderdeel aan de scope toegevoegd. Ook is een aangepast GPVE voorlopig vastgesteld en is een gewijzigde Doelarchitectuur besproken. Het GPVE geeft de bedoeling van de opdrachtgever weer. Deze behoeft door de agile werkwijze voortdurend bijstelling, wat door de opdrachtgever wordt gedaan. Realisatie van het DSO-LV krijgt invulling via de programmabacklog. De financiële zekerheid van het programma tot en met het vierde kwartaal van 2018 is geborgd.
In het tweede kwartaal is een eerste versie van de ADS brede roadmap opgesteld op basis waarvan de bevoegd gezagen kunnen sturen op (samenhang in) de implementatie van Omgevingswet en DSO. Deze roadmap wordt per kwartaal bijgewerkt. Samen met een aanscherping van de ontwikkelvisie hoe het DSO-LV te realiseren, kan dit bijdragen aan het toewerken naar een DSO-LV die ruim voor inwerkingtreding van de wet beproefd en geoptimaliseerd kan worden.

7.2 Beheer en acceptatie

Door de start van de verkenner Beheer (voor de beheerorganisatie) ontstaat een beter beeld hoe het stelsel straks in beheer gaat functioneren. Duidelijk onderscheid tussen de uiteindelijke beheersituatie en DSO-realisatie blijft nodig. DSO-LV draagt nu zorg voor de tijdelijk-beheer van opgeleverde componenten. Daarin wordt vanuit de agile werkwijze niet eenmalig, maar gaandeweg continu functionaliteit geaccepteerd en in (tijdelijk)beheer genomen. In de loop van het tweede kwartaal zijn vanuit DSO acties in gang gezet om aan het eind van 2018 te komen tot een 'werkend DSO'. Onder meer is vanuit architectuur een beeld gedeeld wat tot dat werkende DSO zou kunnen behoren, als input voor het bespreken en uitwerken van keten brede prioritering. Daarnaast wordt de ontwikkelvisie aangescherpt en meegenomen bij het nader richten en prioriteren van het derde en vierde kwartaal. Dat houdt niet in dat er dan een 'af' DSO is, maar wel één waarmee de bevoegde gezagen de werking ervan kunnen beproeven.

7.3 Gebruikersbetrokkenheid en gebruik van DSO-LV

Afgelopen kwartaal zijn evenals het eerste kwartaal vanuit de opdrachtgever geen middelen zeker gesteld ten behoeve van verbetering van de gebruikersbetrokkenheid. Om de gebruikersinbreng te vergroten en praktijkproeven voldoende te kunnen uitvoeren zijn deze middelen nodig. Zonder die middelen worden veranderopgaven onvoldoende in staat gesteld opschaling en verbeterde organisatie door te voeren, zodat bij hen onvoldoende capaciteit beschikbaar is om inbreng te leveren en de praktijkproeven uit te voeren. In het tweede kwartaal is

ervaren dat door het uitblijven hiervan de werking van het stelsel minder intensief beproefd kon worden in samenwerking tussen bevoegd gezagen en DSO, terwijl het belang hiervan meer en meer toeneemt. Daarnaast vergde dit bij het DSO extra ondersteuning en acties, wat ten koste gaat van focus op realisatie van (nieuwe) functionaliteit.

In het tweede kwartaal bleek dat concretisering van implementatie en verkrijging van content voor het stelsel steeds belangrijker en urgenter wordt en dat daar meer vaart op gemaakt moet worden.

Verder is duidelijk geworden dat de goede basis die UIVO-I heeft gelegd voor het vormgeven van de door omgevingswet te veranderen werkwijze en processen bij bevoegd gezagen, vervolg dient te krijgen. In nauwere samenwerking met de door Invoeringsondersteuning verkregen beelden uit de verkenningen met bevoegde gezagen, dient dit nader uitgewerkt en ingebed te worden. Zodat gebruikssituatie enerzijds en daartoe benodigde functionaliteit in het DSO-LV anderzijds tijdig en goed op elkaar worden afgestemd.

7.4 Kwaliteitsborging en uitgevoerde toetsen

Bij concrete oplevering van DSO-componenten wordt door de strategische ontwikkelpartners van DSO die software produceren (RWS, KOOP, Kadaster), zelf gecontroleerd of aan vereisten voldaan wordt. Daarnaast vinden vanuit DSO voortdurend op kwartaalbasis procesmatige verificaties plaats door integraal testmanagement en architectuur. De strategische ontwikkelpartners huren zelf marktexpertise in om actief te toetsen op kwaliteit en onderhoudbaarheid van geschreven programmacode. Dit is de verantwoordelijkheid van die ontwikkelpartners, waarbij non-functionele eisen uit het GPvE leidend zijn. In het tweede kwartaal scoorde RWS een 3,5* (op een schaal van 5*), voor komend increment is de doelstelling 4* (conform GPvE). De externe toetser van Kadaster kwalificeert de codekwaliteit bij Kadaster bij de top-10% wereldwijd.

In het tweede kwartaal zijn de volgende concrete toetsen uitgevoerd:
Naar aanleiding van de overgang van het programma Aan de Slag naar het ministerie van BZK is door de CIO van BZK een CIO-oordeel uitgebracht. De conclusie in het CIO-oordeel is dat het programma Aan de Slag/DSO kan worden voortgezet als de adviezen worden verwerkt. Deze adviezen betreffen enkele governance verbeteringen en enkele adviezen ten aanzien van architectuur, agile werken en toetsing op softwarekwaliteit. Vanuit Aan de Slag is een reactie opgesteld en wordt de wijze van opvolging van de adviezen gemonitord vanuit kwaliteitsmanagement. Enkele adviezen hebben reeds invulling gekregen.
Bij ontwikkelpartners van DSO zijn enkele beveiligingsreviews uitgevoerd door externe toetsers. Penetratietesten op DSO-componenten die door RWS worden geleverd hebben geen blokkerende bevindingen opgeleverd en bevindingen die er waren zijn opgelost. Ook penetratietesten op de stelselcatalogus bij Kadaster hebben alleen 2 minor bevindingen opgeleverd.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

Na een stijging van het risicoprofiel in het eerste kwartaal is dit kwartaal sprake van een stabilisatie tot lichte daling van het risicoprofiel.

In de risico top 10 is een onderscheid gemaakt tussen interne programmarisico's en externe risico's. Op die laatste heeft het programma zelf een beperkte invloed.

Met de besluitvorming over de budgetophoging bij voorjaarsnota is de financiering voor DSO-LV voor de eerste fase geregeld. Echter, voor verschillende zaken is geen dekking vanuit het programma, zoals Informatieproducten, het Informatiepunt voor de periode 2019 en 2020 en de risicoreservering. Met betrekking tot DSO-LV leidt de duidelijkheid over de financiering en governance ertoe dat het risico op verlies van bestuurlijk draagvlak is afgenomen. Mede door de negatieve berichtgeving over ICT-projecten bij de Rijksoverheid in het algemeen, maakt dat er een communicatiestrategie nodig is.

De aansluiting van het stelsel op de uitvoeringspraktijk blijft een kritisch onderdeel. Naast de gemelde benodigde besluitvorming over financiën en intensivering van de gebruikersinbreng, wordt ingezet op een bètarelease van het DSO-LV om gebruikers en leveranciers zo vroeg mogelijk te kunnen laten aansluiten en oefenen.

In het afgelopen kwartaal is onder andere meer inzicht gekomen in het belang van de ontwikkeling van stabiele en gedragen standaarden voor het tijdig gereed komen van het DSO-LV in 2019. De komende kwartalen liggen de standaarden op het kritieke pad.

Voor de overall voortgang van het programma is de beschikbaarheid van de voldoende gekwalificeerd personeel een vereiste. Het binden en boeien van de medewerkers heeft aandacht van het management. Vanuit de ontwikkelpartners komen meer signalen dat het vervangen en uitbreiden van teams problematischer wordt.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen	eigenaar
1 (1)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het programma onder druk.	=	Risico is per saldo gelijk. Positieve ontwikkelingen zijn, dat de financiën voor DSO-LV voor de eerste fase geregeld zijn (kanttekening is dat er nog geen dekking is voor Informatieproducten, Informatiepunt in '19 en '20 en de risicoreservering) en er in het OGB overeenstemming is over de governance. Wat aandacht behoeft is de recente negatieve berichtgeving over ICT-projecten van de overheid.	Programma -directeur

			Beheermaatregelen voor de komende tijd: • Communicatiestrategie doorontwikkelen. Leren van de ervaringen van BRP. • Expliciet maken en uitdragen dat het interbestuurlijk karakter ook in de nieuwe governance overeind staat.	
2 (2)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	=	Blijft punt van aandacht en zorg: Besluitvorming over intensiveren gebruikersinbreng heeft nog niet plaatsgevonden. Ook het verwachtingenmanagement aangaande de betaversie van begin 2019 op het gebied van compleetheid en functionaliteit is een belangrijk punt. Beheersmaatregel: • Agenderen opschaling gebruikersbetrokkenheid voor de Programma Raad in september • Opstellen en uitdragen gemeenschappelijk verhaal over de betarelease en dit vaststellen in de Programmaraad	Programma directeur DSO
3 (3)	Individuele bevoegd gezag realiseert niet tijdig de eigen veranderopgave.	=	Risico blijft gelijk. Er ontstaat steeds beter inzicht in de eigen implementatieopgave, maar daarmee ook in de omvang van deze opgave. Leveranciers en bevoegd gezagen zijn nu aan zet. Belangrijke randvoorwaarde zijn gedragen en stabiele standaarden Beheersmaatregelen: • Uitwerken roadmaps per bevoegd gezag • Praktijkproeven en oefenen met bevoegde gezagen en leveranciers • Uitvoeren consultaties, reviews en impactanalyses op standaarden • Uiterlijk 1/12 stabiele standaarden gereed.	Veranderma nagers Programma raad
4 (4)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de	⇩	Risico gaat omlaag door genomen maatregelen: Externe Audit is positief afgerond en de onderlinge samenwerking is verbeterd.	Verander-manager Provincies namens

	Omgevingswet.		Geactualiseerde afspraken over governance en samenwerking binnen programma zijn uitgewerkt Kennis van en werken met de Omgevingswet blijft een aandachtspunt vanwege de omvang en complexiteit van het onderwerp. Maatregelen: • Aandacht vasthouden: gebruiker centraal, Integrale benadering, en ketenoriëntatie. • Voorkomen dat er verkokering optreedt.	Programma raad
5 (5)	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	=	Tijdige besluitvorming over de standaarden is een kritisch proces voor het op tijd gereedkomen van DSO-LV. De planning is dat DSO-LV 10 tot 12 incrementen wordt gebouwd. Tijdige integratie van componenten DSO. Maatregelen: • Streven is een betaversie van DSO eind 2018 gereed te hebben, zodat bevoegde gezagen en leveranciers kunnen oefenen met dan beschikbare content. • Uitvoeren van gebruikersproeven om kinderziektes eruit te krijgen en gebruiksvriendelijkheid te bevorderen.	Programma directeur DSO

8.3 Top externe programmarisico's

#(oud)	**risico**	**trend**	**opmerkingen/ maatregelen**	**eigenaar**
1 (1)	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht	⇩	Met aanvullend budget uit voorjaarsnota is er voldoende budget voor DSO-LV (eerste fase). Aanvullende financiering voor DSO scenario 3 (tweede fase DSO, o.a. doorontwikkeling en informatieproducten) blijft nodig. Ook voor Informatiepunt is voor de jaren 2019 en 2020 nog geen dekking geregeld (6,8 mln.). Ook is er nog geen dekking voor de risicoreservering.	Voorzitter OGB

2 (2)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht doordat niet duidelijk is wie DSO en IP gaat beheren en hoe de financiering verdeeld wordt.	=	Op dit front wordt voortgang geboekt. Hoofdlijnen voor de organisatie van het beheer tekenen zich af. Aandachtspunt is het voldoende betrekken van de achterbannen bij de consensus die zich ondertussen aftekent (de achterban niet verliezen).	Voorzitter OGB
3 (3)	Scopediscussie DSO onvoldoende stabiel. Gevolg is een DSO dat niet aansluit bij de behoefte van de gebruiker	=	Het risico van een niet stabiele scope van DSO blijft actueel. Naast nieuwe (technische) inzichten als gevolg van de lange ontwikkelperiode kunnen uitwerking in het wetgevingstraject nog van invloed zijn op de scope van DSO. Positief is dat het nieuwe GPvE voorlopig is vastgesteld. Beheersmaatregel: - DSO van iedere voorgestelde wijziging helder in beeld brengt wat het effect is op (1) de planning (2) de kosten en (3) wat de risico's zijn - Intensieve samenwerking met wetgevingstraject	Voorzitter OGB
4 (4)	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	=	Blijft een zorgpunt Eventuele keuze voor een ander platform wordt na live gaan genomen, waarbij de beheerder DSO eerst een impactanalyse zal uitvoeren.	Voorzitter OGB

9 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt

Figuur 1: doelgroepen informatiepunt tweede kwartaal 2018

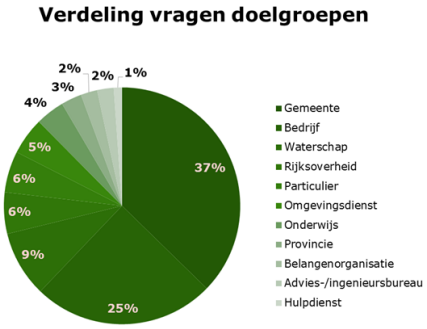

Figuur 2: weergave per onderdeel Informatiepunt tweede kwartaal 2018

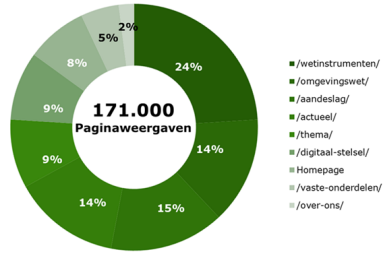

Figuur 3: ontwikkelingen in populaire downloads tweede kwartaal 2018

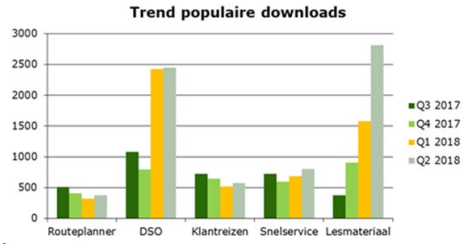

10 Bijlage 2: overzicht onttrekkingen risicoreservering

De risicoreservering van DSO is bepaald op 35% van de investeringskosten peil april-raming 2017 en bedraagt 36,7 miljoen euro. Dit is verdeeld in een benoemd deel van 27,7 miljoen euro en een onbenoemd deel van 9,0 miljoen euro.

Onderstaande tabel bevat de onttrekkingen van oktober 2017 en april 2018, zoals deze in desbetreffende kostenramingen zijn opgenomen. De totale uitputting komt hiermee op 8,2 miljoen euro. Er resteert 28,5 miljoen euro in de risicoreservering.

Tabel 1: Onttrekkingen risicoreservering

Afwijking	Benoemd of Onbenoemd	Onderdeel	Waarde	Rest reservering			Opgevoerd in:	stand okt 2017	Delta	Risico-ID	Geraamd gevolg
				Totaal	Benoemd	Onbenoemd					
DSOCHG-042 Afwijking PR04 (okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 634.014	€ 36.066.424	€ 27.086.054	€ 8.980.369	Totaalraming okt 2017	€ 634.014	€ -	401, 402,403, 4	€ 3.750.000
DSOCHG-041 Afwijking Algemene kosten (okt 2017)	Onbenoemd	Algemeen	€ 798.650	€ 35.267.774	€ 27.086.054	€ 8.181.719	Totaalraming okt 2017	€ 798.650	€ -	n.v.t.	
PR05 ((okt 2017)	Onbenoemd	Projecten	€ 3.797.288	€ 31.470.486	€ 27.086.054	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ 3.797.288	€ -	513	€ 75.000
DSOCHG-043 Afwijking PR30 ((okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 400.000	€ 31.070.486	€ 26.686.054	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ 400.000	€ -	3001	€ 1.500.000
PR29 (afwijking na verschuiving T&I kosten (okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 285.131	€ 30.785.354	€ 26.400.923	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ 285.131	€ -	2904	€ 1.500.000
Afwijking indirecte kosten (rekentarieven april 2017 Progr	Onbenoemd	Team	€ 0	€ 30.785.354	€ 26.400.923	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ -	€ -		
Gebruikersvergoeding (okt 2017)	Onbenoemd	Algemeen	€ 407.205	€ 30.378.149	€ 26.400.923	€ 3.977.226	Totaalraming okt 2017	€ 407.205	€ -		
PR02 afwijking (LET op! PID volgt nog) (okt 2017)	Onbenoemd	Projecten	€ 0	€ 30.378.149	€ 26.400.923	€ 3.977.226	Totaalraming okt 2017	€ 66.312	€ -66.312		
PR06 Afwijking LOT2 (okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 195.000	€ 30.183.149	€ 26.205.923	€ 3.977.226	Totaalraming okt 2017	€ 227.128	€ -32.128	602	€ 75.000
PR12 Viewer	Benoemd	Ontwikkelig	€ 285.000	€ 29.898.149	€ 25.920.923	€ 3.977.226	Totaalraming april 2018	€ -	€ 285.000	12403, 12604,	€ 3.750.000
PR04 Consequenties	Benoemd	Ontwikkelig	€ 781.359	€ 29.116.790	€ 25.139.564	€ 3.977.226	Totaalraming april 2018	€ -	€ 781.359	PR Risico	
PR12 Extra team	Benoemd	Ontwikkelig	€ 624.000	€ 28.492.790	€ 24.515.564	€ 3.977.226	Totaalraming april 2018	€ -	€ 624.000		
Saldo risicoreservering			€ 8.207.647	€ 28.492.790	€ 24.515.564	€ 3.977.226		€ 6.615.728	€ 1.591.919		

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

ProgrammaRaad

Programmabureau

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad 26 september ’18

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e

M <invullen>

T <invullen>

Datum
PR 17 september

OGB 26 september

Bijlagen
Notitie Governance Implementatie Omgevingswet d.d.

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Governance
Agendanummer	8.1.1
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub e
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	17 september ’18

Aard agendering:
Ter vaststelling

Gevraagde beslissing:
Aan het OGB wordt gevraagd de notitie Governance implementatie Omgevingswet vast te stellen en om over vier maanden samen te bezien of de beschreven verbeterde werkwijze in de praktijk bevalt.

Afstemming:
De programmaraad is unaniem in haar advies aan het OGB om dit document nu vast te stellen.

Vervolgtraject:
Over vier maanden aan eind van een vergadering (in programmaraad èn in OGB) op informele wijze te spreken over de verbeterde werkwijze en of deze aan de verwachtingen voldoet.

Toelichting:
Op 5 juni jl heeft het OGB in een aparte sessie gesproken over de governance van het interbestuurlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet. Het verslag daarvan is eind juni door het OGB vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat de ingebrachte notitie op 5 juni en het vastgestelde verslag van die bijeenkomst, samen de basis zijn voor de verbeterde governance.

Bij de waarnemend programmadirecteur Aan de Slag bestond de behoefte de gedane voorstellen en gedachten verder uit te werken en wel zodanig dat deze voor de genoemde gremia en verantwoordelijken meer houvast biedt. De notitie is samen met de leden van de Programmaraad en de stelsel CIO tot stand gekomen en ligt nu voor ter vaststelling.

Interbestuurlijke samenwerking en governance implementatie Omgevingswet

Motto: gezamenlijk resultaat door aanspreekbaarheid op eigen verantwoordelijkheid

1. De Omgevingswet, een gezamenlijke ambitie

In het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet uit 2015 is de gezamenlijke ambitie van alle bestuurlijke partners binnen de Omgevingswet op heldere wijze verwoord: '*Nederland staat aan de vooravond van een grootschalige modernisering van het Omgevingsrecht. Deze vernieuwing is hard nodig om antwoord te kunnen geven op de uitdagingen van vandaag en morgen. Om deze uiteenlopende opgaven op de juiste wijze met elkaar te verbinden is wet- en regelgeving nodig, die niet onnodig complex is. Gezamenlijk streven we naar een Omgevingswet die het gebruiksgemak dient van burger, bedrijf en overheid, die de bestuurlijke afweging in handen legt van die overheid en daarmee initiatieven van onderop maximaal ruimte biedt, de publieke besluitvorming over projecten in de leefomgeving versnelt en tot navolgbare beslissingen leidt. Met een goede digitale ondersteuning van de Omgevingswet moeten we de maximale winst kunnen verzilveren: minder onderzoekslasten, minder bestuurslasten, meer ruimte voor privaat initiatief en meer omgevingskwaliteit. Dat is wat ons bindt, dat is de gezamenlijkheid waarmee we met volle overtuiging inzetten op de invoering van een moderne en op ons land toegesneden Omgevingswet*'.
Deze gezamenlijke ambitie blijft ons binden. Wij kunnen dit doel als afzonderlijke partijen niet bereiken. Wij doen dit samen, en blijven dit samen doen. Dit vereist van ons allemaal een open houding, de wil om het samen te doen en om te zoeken naar de juiste balans, '*de balans tussen de verschillende bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de fysieke leefomgeving met respect voor ieders taak, rol en bevoegdheid*' (uit Bestuursakkoord).
De daadwerkelijke invoering van de Omgevingswet kunnen we alleen bereiken wanneer we op weg daar naar toe op passende wijze samenwerken, op basis van gedeelde waarden: zakelijk, vanuit een heldere verantwoordelijkheid van alle partijen én gebaseerd op wederzijds vertrouwen en respect. Met deze werkwijze kunnen we ook zaken loslaten die de verantwoordelijkheid zijn van individuele partijen, in de wetenschap dat alle partijen doen wat moet gebeuren om de Omgevingswet tot een succes te maken. Deze wijze van samenwerken past ook bij de fase van de implementatie waarin we ons bevinden, we moeten tempo maken want de datum van inwerkingtreding komt steeds dichterbij.

Tussentijdse herijking van de samenwerking

Het wetgevings- en implementatieprogramma kent een lange duur. In die tijd veranderen de accenten waaraan wij werken, zeker ook naarmate de verschillende trajecten steeds meer vorm krijgen. Het is daarom een natuurlijk gegeven om periodiek de wijze waarop wij samenwerken en de structuren die we daarvoor hebben gebouwd, te herbezien. Het Opdrachtgevend Beraad (OGB) heeft in september 2017 een werkgroep Governance ingesteld met de opdracht de mandaten helder te maken en samenhang aan te brengen in de rapportage en informatiestromen. In december 2017 heeft deze werkgroep Deloitte gevraagd om een onafhankelijk advies op te stellen. Deloitte heeft vervolgens op basis van een documentenstudie en een interviewronde, een probleemanalyse gemaakt van de huidige governance en voorstellen voor verbetering gedaan. De overgang van de Omgevingswet van het ministerie van IenM naar BZK heeft het afgelopen half jaar voor financiële en organisatorische onzekerheden gezorgd. Inmiddels is er op deze twee punten meer duidelijkheid. Op basis van het advies van Deloitte, de bijdragen van de governance-werkgroep en de nieuwe situatie binnen BZK geeft deze notitie de hernieuwde wijze van onze samenwerking weer, met het Bestuursakkoord en het financieel akkoord als stabiele basis.

Gezamenlijk resultaat vanuit eigen verantwoordelijkheid

We zijn vier partijen met ieder een duidelijke eigen verantwoordelijkheid, rol en taak. De VNG namens de gemeenten, het IPO namens de provincies, de UvW namens de waterschappen en de Minister van BZK als stelselverantwoordelijke en namens de rijkspartijen. Om ons gezamenlijk doel te bereiken móeten we handelen vanuit onze eigen verantwoordelijkheid en aanspreekbaar zijn op de resultaten die daar worden geboekt. We kúnnen ook zo handelen omdat alle partijen elkaar respecteren en vertrouwen.

Deze werkwijze is in lijn met het Bestuursakkoord: '*IPO, VNG, UvW handelen vanuit hun verantwoordelijkheid als belangenbehartigers van hun leden, die net als het Rijk als bevoegd gezag verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wet en een goede dienstverlening richting burgers en bedrijven. De minister van BZK handelt daarnaast vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het DSO-LV.*'

Alle partijen hebben de verantwoordelijkheid om hun achterbannen voor te bereiden op de komst en uitvoering van de stelselherziening: de veranderopgave. Dat betreft – hoog over geformuleerd – het naar de letter en de geest kunnen werken met het nieuwe wettelijke stelsel en het optimaal gebruikmaken van de digitale ondersteuning die het DSO ons gaat bieden. Dit DSO bestaat uit gemeenschappelijke landelijke elementen en decentrale elementen, en is daarom een gezamenlijk belang van ons allen.

We moeten onze achterbannen aanjagen, stimuleren, faciliteren, ondersteunen bij de aansluiting van alle bestuursorganen op het landelijke deel van het digitale stelsel. Vanuit deze eigen verantwoordelijkheid werken we samen om de juiste invoeringsondersteuning te bieden, klaar te staan voor hulp bij vragen (Informatiepunt), en een digitaal stelsel (bestaande uit een landelijke voorziening, collectieve voorzieningen van bevoegd gezagen samen en aanpassing van de eigen systemen) te bouwen dat ook daadwerkelijk wordt gebruikt en voorziet in een behoefte bij bevoegd gezag, initiatiefnemers en belanghebbenden. De totstandkoming van het Digitaal Stelsel Omgevingswet is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de vier partijen, waarbij de Minister van BZK een bijzondere verantwoordelijkheid heeft als formeel opdrachtgever voor het binnen scope, tijd en geld bouwen van de landelijke voorziening. Inhoudelijk (kwaliteit en bepalen van de minimale functionaliteiten) is de bouw van DSO-LV een gedeelde verantwoordelijkheid van de vier partijen en wordt het opdrachtgeverschap gedeeld. Volle betrokkenheid van gemeenten, provincies, waterschappen en rijkspartijen is nodig om van het DSO als geheel een succes te maken. Zij moeten hier immers digitaal op aansluiten, hun systemen en werkwijzen op het DSO-LV aanpassen en voorbereidingen treffen voor het daadwerkelijke gebruik van het DSO om ons gezamenlijk doel te kunnen bereiken.

Het invullen van deze werkwijze wat betreft verantwoordelijkheden, vraagt erom ook stil te staan bij aspecten als cultuur en houding. Hoe werken we als partijen samen? En is dat ook de gewenste wijze van samenwerken?

Interbestuurlijke samenwerking op deze schaal en met deze impact is nieuw voor alle partijen. Naast een helder onderscheid tussen het "wat" en het "hoe" en "wie waarover" gaat is de cultuur van samenwerking cruciaal. Wederzijds respect en de wil tot samenwerken zijn zeer belangrijk, en betekent ook, in lijn met de geest van de Omgevingswet, dat niet iedereen elke keer zijn zin kan krijgen. Dat noodzaakt tot de bereidheid van geven en nemen. Verder is voor het programma belangrijk dat de opdrachtgever zich als sponsors van opdrachtnemers opstelt: opdrachtgevers stellen realistische doelstellingen, heldere kaders, zorgen voor de financiering, etc.

Kortom, het in de praktijk brengen van de gezamenlijkheid die in het Bestuursakkoord is afgesproken vereist van alle partijen inspanning, begrip, geduld en 'elkaars hand vasthouden'. Wellicht elkaar wat vaker spreken en zo nodig elkaar wat explicieter aanspreken en de vraag stellen "hoe doen we de dingen samen?" Dit alles dient door alle partijen in de dagelijkse praktijk en werkenderwijs te worden vormgegeven, waarbij respect voor elkaar voorop staat en wederzijds vertrouwen en transparantie kan toenemen.

2. Governance interbestuurlijk implementatieprogramma

Vanuit de eigen verantwoordelijkheden werken alle partijen samen in een interbestuurlijk programma. Voor deze samenwerking is een daarop toegespitste governance nodig. Bij de vormgeving van die governance worden de hoofdlijnen van het Bestuursakkoord gevolgd. Het Bestuurlijk Overleg bespreekt en besluit dan ook over de kaders en onderwerpen die politiek-bestuurlijk relevant zijn. Hier wordt de voortgang van de veranderopgaven besproken en waar nodig bijgestuurd of maatregelen getroffen. Consensus over de bouw van het DSO-LV blijft het uitgangspunt, zodat er een stelsel wordt gebouwd dat ook echt wordt gebruikt door de praktijk. De Minister van BZK is stelselverantwoordelijk en daarbij eindverantwoordelijk voor de bouw van het DSO-LV. Of zoals het Bestuursakkoord meldt: *'de governance wordt georganiseerd langs de lijnen van verantwoordelijkheden: de minister van lenM (nu BZK) handelt vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel'.*
In het Opdrachtgevend beraad wordt het samenwerken verder vormgegeven. Het OGB wordt o.a. benut om consensus te bereiken over de scope, bouw en de vulling van het DSO-LV, waarbij de aansluiting en aansluitmogelijkheden van en gebruik door het bevoegd gezag hoge prioriteit heeft, en over de ondersteuning bij de implementatie door Invoeringsondersteuning en Informatiepunt. Binnen DSO-LV vervullen de Programmadirecteur-generaal Omgevingswet (DG OW) en de OGB-leden majeure rollen. DG OW is eerstverantwoordelijke en eigenaar van het DSO-LV en de overige OGB leden kunnen worden beschouwd als 'inhoudelijk' opdrachtgever. Dit betekent dat de OGB-leden ieder voor zich goed in staat moeten zijn om hun inhoudelijke wensen en zorgpunten te uiten. De voorzitter van het OGB (en eerstverantwoordelijke voor de stelselwijziging en totstandkoming van het DSO-LV) moet deze wensen en zorgpunten wegen en vertalen in een breed gedragen definitieve opdracht (of bijstelling daarvan). In het OGB wordt de voortgang van het DSO-LV en de voortgang van de veranderopgaven besproken waarbij de focus ligt op de raakvlakken en de samenhang. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid en gezamenlijk is r verantwoordelijkheid voor een werkend stelsel. Gezamenlijk besluit men welke invoeringsondersteuning vanuit de programmadirectie ADS nodig is, waar men elkaar kan helpen en acties samen kan doen in het licht van het bereiken van de ambitie van de stelselwijziging. In het OGB bespreekt en bewaakt men de voortgang van DSO-LV, de veranderopgaven en de benodigde invoeringsondersteuning door alle partijen en het informatiepunt. Daarnaast worden nadrukkelijk de onderlinge relaties gelegd en bewaakt, én de relatie met de wetgeving. Iedere partij draagt zorg voor de voortgang van de veranderopgave van de eigen achterban. Met andere woorden, samen dragen alle partijen deze belangrijke transitie vanuit de gezamenlijke ambitie en de doelen van de Omgevingswet

Focus in het interbestuurlijk programma is de samenhang tussen de uitvoering van de invoeringsondersteuning, opbouw Informatiepunt, DSO-LV en de veranderopgaven. In deze samenhang speelt de Programmaraad een cruciale rol. De PR heeft dan ook verschillende rollen: begeleiding en voorbereiding van de besluitvorming in het OGB, verbinding tussen en sturing op de Veranderopgaven, IVO en IP, DSO-LV en wetgeving/beleid en voorbereiding van keuzes van functionaliteiten in de bouw van het DSO-LV (program increments). Dit betekent overigens dat de PR moet worden uitgebreid met een vertegenwoordiger vanuit wetgeving/beleid. De PR-leden kunnen deze verschillende rollen goed vervullen omdat zij op de hoogte zijn van wat er speelt in de praktijk. De PR zorgt er zo voor dat alle activiteiten goed op elkaar aansluiten zodat mensen en middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet. Dit moet ook borgen dat er binnen DSO-LV zo goed mogelijk op de behoefte uit de praktijk wordt ingespeeld. Daarnaast zorgt de gebruikersbetrokkenheid van zowel gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk bij de bouw van DSO-LV voor een 'praktijk-proof' DSO-LV.

In figuur 1 is de governance van de implementatie weergegeven.

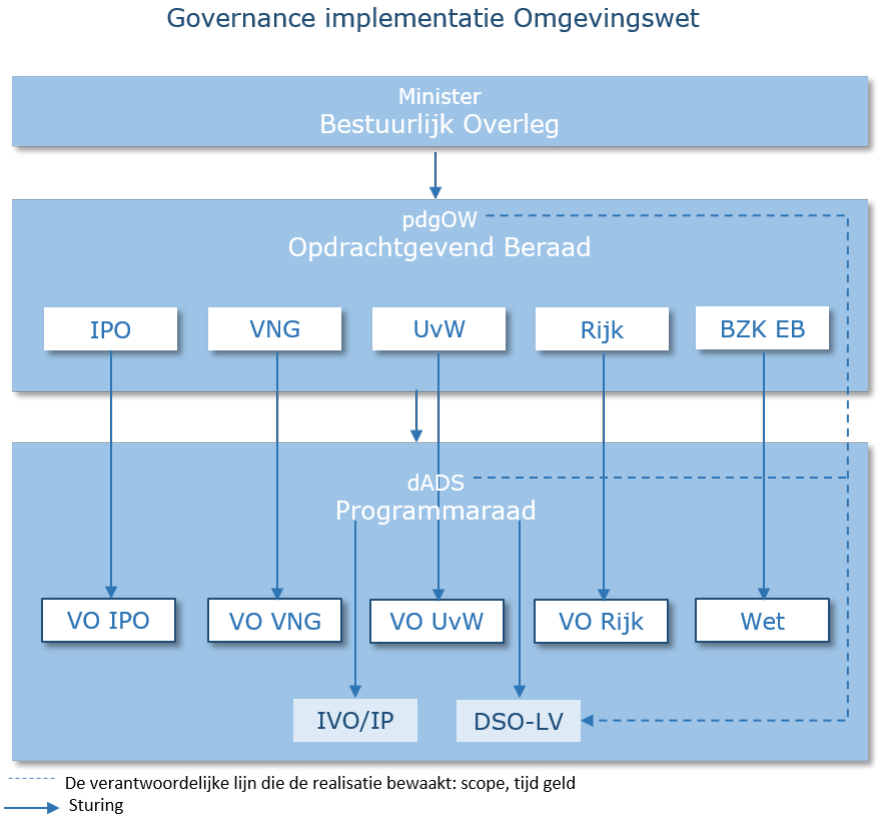

Figuur 1 Governance implementatie OW
IP= Informatiepunt; VO= Veranderopgave (incl. aansluiting DSO-LV)

Het grote belang van samenhang sluit aan bij de inrichting van het nieuwe directoraat-generaal Omgevingswet bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. De samenvoeging van de NOVI, het wettelijk stelsel en de implementatie in het DG Omgevingswet bevordert ook de samenhang tussen deze onderdelen van de stelselherziening. Voor wat betreft de directie Aan de Slag worden bij de inrichting de volgende hoofdlijnen gehanteerd:

- het DSO-LV blijft als "Groot Project" vormgegeven, d.w.z. met sterke sturings- en verantwoordingslijnen. Dit is nodig om de ontwikkeling van DSO-LV in een stabiele omgeving te kunnen laten plaatsvinden.
- voor invoeringsondersteuning (IVO) wordt nog beter aansluiting gezocht bij wat er al in het veld gaande is en waaraan vanuit de veranderopgaven bij de bevoegd gezagen behoefte is. Waarbij de focus ligt op de werkende keten, de ondersteuning over veranderopgaven, DSO-LV en de wetgeving heen.

Conclusie: Hernieuwing van de samenwerking door helder maken taken en bevoegdheden

Het voorgaande benadrukt het belang van heldere verantwoordelijkheidsverdeling en sturingslijnen en van een goede samenwerking waarvan iedereen volop kan profiteren om zijn verantwoordelijkheden waar te maken. De uitgangspunten en afspraken in het Bestuursakkoord implementatie uit 2015 zijn ook in 2018 nog steeds een solide basis voor de samenwerking en de inrichting van de governance. Het is niet nodig om verandering in de huidige structuur van de governance aan te brengen. Wel is het belangrijk om de taken en bevoegdheden van de betrokken gremia helder te maken om zo de door Deloitte geconstateerde problemen het hoofd te kunnen bieden. Hiernavolgend worden de taken en bevoegdheden beschreven.

3. Beschrijving taken en bevoegdheden

Bestuurlijk overleg (BO) *betreffende implementatie*[1]

Verantwoordelijkheid zoals gemeld in BA

'In het bestuurlijk overleg beslissen de deelnemende partijen, IPO, de VNG, de UvW IenM (nu BZK) gezamenlijk over opdrachten die worden verstrekt voor de ondersteuning van de invoering en ontwikkeling van het digitale stelsel'.

Bevoegdheid

De Minister van BZK stelt samen met VNG, IPO en UvW de kaders voor DSO-LV vast. De Minister van BZK–is vanuit haar stelselverantwoordelijkheid- eindverantwoordelijk voor de bouw van het DSO-LV binnen scope, tijd en geld.

De Minister, VNG, IPO en UvW nemen maatregelen bij onvoldoende voortgang van zowel DSO-LV, Invoeringsondersteuning als Veranderopgaven (incl. wat nodig is voor aansluiting op DSO-LV).

Taak

VNG, IPO, UvW en de Minister beslissen gezamenlijk over de kaders voor DSO-LV. Het uitgangspunt hierbij is consensus over de bouw van het DSO-LV, zodat er een stelsel wordt gebouwd dat door de praktijk van alle partijen wordt gebruikt.

VNG, IPO, UvW en de Minister bespreken de voortgang van de gehele implementatie, dus zowel de voortgang van DSO-LV, IVO als de Veranderopgaven.

Voorzitter: Minister BZK

Leden: Bestuurders van VNG, IPO, UvW

Secretariaat: binnen BZK

Inhoudelijke voorbereiding: Programmadirectie Aan De Slag

Opdrachtgevend Beraad (OGB)

Verantwoordelijkheid zoals gemeld in BA

'Het opdrachtgevend beraad (OGB) is de gedelegeerd opdrachtgever voor het implementatietraject. Hier wordt ook de relatie tussen invoeringspraktijk en (mogelijke aanpassing van) wetgeving gelegd. Concrete opdrachten worden door de coördinerend opdrachtgever DGMI (nu programmadgOW) verstrekt'.

Bevoegdheid

De Programmadirecteur-generaal Omgevingswet van BZK is eigenaar en eerstverantwoordelijk opdrachtgever voor de bouw van het DSO-LV. De overige OGB leden worden beschouwd als 'inhoudelijk' opdrachtgever. Dit betekent dat het OGB gezamenlijk bepaalt hoe het DSO moet worden vormgegeven. Door het OGB wordt aan de hand van de voortgang van DSO-LV, IVO en de veranderopgaven (incl. aansluiting op DSO-LV) -binnen de kaders van het BO- maatregelen genomen of buiten de kaders worden maatregelen voorgelegd aan het BO.

Taak

De programma DG OW van BZK verleent de opdracht voor DSO-LV, binnen de kaders zoals interbestuurlijk vastgesteld in het BO. De OGB-leden geven hun inhoudelijke wensen en zorgpunten ten aanzien van DSO-LV aan. De voorzitter van het OGB (en daarmee dé opdrachtgever DSO-LV) weegt deze wensen en zorgpunten en vertaalt deze in een breed gedragen definitieve opdracht (of bijstelling daarvan).

In het OGB wordt verder door VNG, IPO, UvW en het Rijk gezamenlijk vastgesteld wat gewenst is voor Invoeringsondersteuning (IVO) en de veranderopgaven. In het OGB vindt ook de bespreking

[1] In het BO worden ook wetgevingsproducten afgestemd met de bestuurders van de koepels, deze zijn bij het beschrijven van de verantwoordelijkheden etc. buiten beschouwing gelaten

plaats van de voortgang van IVO, DSO-LV en veranderopgaven, in relatie tot de wetgeving/beleid. Waar nodig worden bestuurlijke trekkers/ambassadeurs voor speciale projecten benoemd[2].

Escalatie

Politiek/bestuurlijke beslispunten over DSO-LV, IVO en veranderopgaven worden voorgelegd aan het BO.

Voorzitter: DG OW

Leden: directeuren van VNG, IPO, UvW, programmadirecteur Eenvoudig Beter, Vertegenwoordiger namens de Rijkspartijen, programmadirecteur Aan de Slag

Nb. *Het OGB wordt uitgebreid met een vertegenwoordiger vanuit het Rijk.*

Secretariaat: Programmadirectie Aan de Slag

Programmaraad (PR)

Verantwoordelijkheid zoals gemeld in BA

'De Programmaraad Implementatie is een overleg tussen alle opdracht nemende partijen, onder leiding van Rijkswaterstaat (nu de programmadirecteur ADS binnen het DGOW), met als doel het bewaken van samenhang tussen invoeringsondersteuning en ontwikkeling van het digitale stelsel, de voortgang, het tijdig rapporteren van knelpunten in de uitvoering van de implementatie aan het Opdrachtgevend Beraad'.

Bevoegdheid

De Programmaraad is verantwoordelijk voor begeleiding en voorbereiding van de besluitvorming in het OGB; de verbinding tussen en sturing op de Veranderopgaven van de verschillende bevoegd gezagen, IVO, DSO-LV en wetgeving; en voorbereiding van keuzes van de door partijen gewenste volgorde van functionaliteiten in de bouw van het DSO-LV (program increments).

Taak

De PR fungeert als voorportaal zoals dat ook bij het Rijk staande praktijk is voor alle besluitvorming in het kabinet3. Wanneer er stukken worden voorgelegd waarover de individuele leden van de PR van mening verschillen, dan worden deze, met argumenten voor en tegen, duidelijk aangegeven. In de PR wordt de concrete inhoudelijke invulling van DSO-LV en IVO besproken binnen de kaders zoals vastgesteld in BO en OGB. De PR zorgt voor de afstemming tussen DSO-LV, IVO, wetgeving/beleid en de veranderopgaven (incl. aansluiting op DSO-LV). De Programmaraad brengt hierbij nadrukkelijk de inbreng vanuit de praktijk naar voren.

In de PR wordt daarnaast de voortgang van DSO-LV, IP, IVO en veranderopgaven besproken.

Voorzitter: De directeur ADS is de voorzitter in de vergaderingen ter voorbereiding van de OGB-vergadering (voorportaal). In de reguliere vergaderingen - waarin de veranderopgaven, IVO, DSO-LV, wetgeving of de program increments- worden besproken geldt een roulerend voorzitterschap van de vier verandermanagers.

Leden: verandermanagers van de vier bestuurlijke partijen en vertegenwoordiger van de wetgeving, de programmadirecteur ADS, het hoofd van het Programmabureau, de programmadirecteur DSO-LV en de programmamanager IVO (incl. Informatiepunt).

Nb. *De PR wordt uitgebreid met een vertegenwoordiger van de wetgeving.*

Secretariaat: Programmadirectie Aan de Slag

Programmadirecteur Aan de Slag

Bevoegdheid

---

[2] Het advies is om meer gebruik te maken van bestuurlijke trekkers/ambassadeurs. Bij de taskforce complexiteitreductie heeft dit goed gewerkt. Het wordt nu ook opgepakt bij uitwerking samenwerkingsfunctionaliteit en verkenning tijdelijk beheer.

3 Sinds jaar en dag is er een succesvol proces waarin het ambtelijk voorportaal verantwoordelijk is om ordelijke besluitvorming voor te bereiden richting onderraden waarin ministers ondersteund door ambtenaren komen tot besluitvorming door het kabinet. Stukken worden ingebracht door individuele leden van het voorportaal of in sommige gevallen door alle leden, binnen het voorportaal besproken en gezamenlijk wordt getoetst of zij klaar voor besluitvorming zijn.

De programmadirecteur is lijnverantwoordelijk voor concrete inhoudelijke invulling van scope van en voortgang van DSO-LV onder andere door vaststelling Globaal Programma van Eisen (GPvE) en Doelarchitectuur (DA), en is daarmee adviseur van de eerstverantwoordelijke opdrachtgever van het DSO-LV (de programma DG Omgevingswet). De programmadirecteur is verantwoordelijk voor concrete inhoudelijke invulling van IVO. De programmadirecteur doet dit, zowel voor DSO-LV als IVO, in overleg met VNG, IPO, UvW en het Rijk zodat DSO-LV en IVO aansluiten op de behoeften vanuit de veranderopgaven van zowel VNG, IPO, UvW en het Rijk. Hiervoor dient de Programmaraad. Ook aansluiting op de wetgeving wordt geborgd in de PR.

Taak

De programmadirecteur zorgt samen met de Programmaraad voor de concrete inhoudelijke invulling van de scope van DSO-LV en IVO. De programmadirecteur zorgt verder voor inhoudelijke en procesmatige ondersteuning van het OGB zoals het uitwerken van de implementatiestrategie, ontwikkelopgave, uitwerken beheer, etc.

nb. *Een deel van deze taken worden nu door de Ondersteunende Unit uitgevoerd. De OU als entiteit houdt op te bestaan. Deze taken vallen nu onder de verantwoordelijkheid van de programmadirecteur Aan de Slag.*

Escalatie

Beslispunten van DSO-LV, IVO en de Veranderopgaven buiten de kaders van het BO en het OGB worden voorgelegd aan het OGB.

Programmadirecteur DSO-LV

Bevoegdheid

De programmadirecteur is als opdrachtnemer verantwoordelijk voor de bouw van DSO-LV.

Taak

De programmadirecteur voert de opdracht uit voor de bouw van DSO-LV en geeft aan wat nodig is om de opdracht tot een goed einde te brengen (mensen, tijd en geld).

Escalatie

Beslispunten van DSO-LV buiten de kaders van de opdracht worden door de Programmadirecteur ADS (adviseur van de opdrachtgever) en de Programmadirecteur DSO-LV (opdrachtnemer) gezamenlijk voorgelegd aan DG OW (eigenaar) en het OGB.

Bijlage 1: Advies Deloitte in relatie tot het samenwerkingsvoorstel

Art 5.1 lid 2 sub i

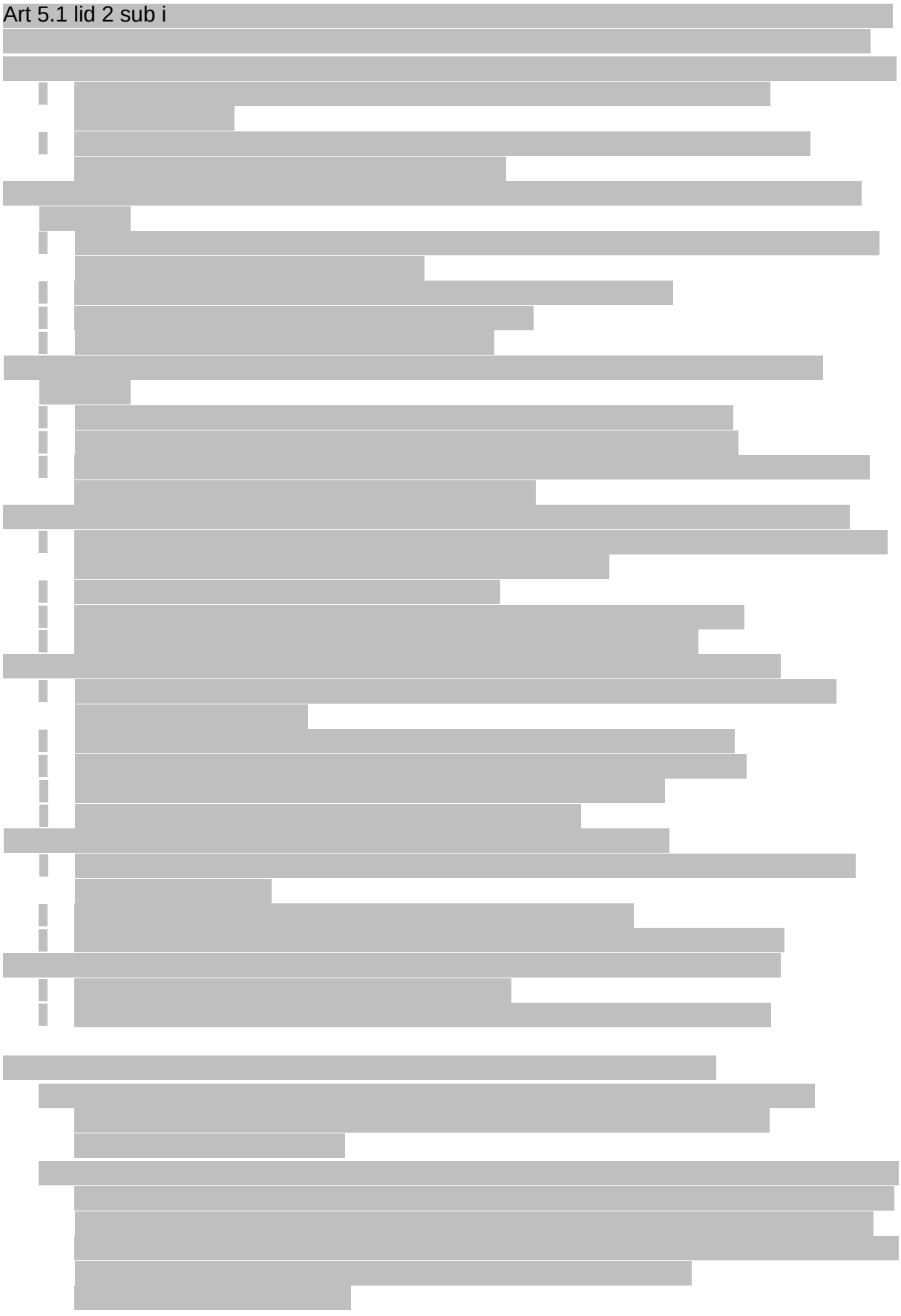

Art 5.1 lid 1 sub i

Bijlage 2 Uitgangspunten Bestuursakkoord

Bij de totstandkoming van het huidige governancemodel zijn de volgende uitgangspunten uit het Bestuursakkoord leidend geweest:

- de governance wordt georganiseerd langs de lijnen van verantwoordelijkheden: de minister van IenM (nu BZK) handelt vanuit haar verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet en het digitaal stelsel. IPO, VNG en UvW handelen vanuit hun verantwoordelijkheid als belangenbehartigers van hun leden die net als IenM/Rijkswaterstaat als bevoegd gezag verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de wet en een goede dienstverlening richting burgers en bedrijven.
- de governance wordt interbestuurlijk en interdepartementaal ingericht
- een sterk opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, met scheiding in rollen tussen partijen
- opdrachtgevers stellen realistische doelstellingen, heldere kaders en stellen zich op als sponsors voor de opdrachtnemer(s)
- opdrachtnemers zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma
- In het model worden twee 'kolommen' onderscheiden: een besluitvormingskolom en een kolom van inhoudelijke sturing op de implementatie, zie figuur.

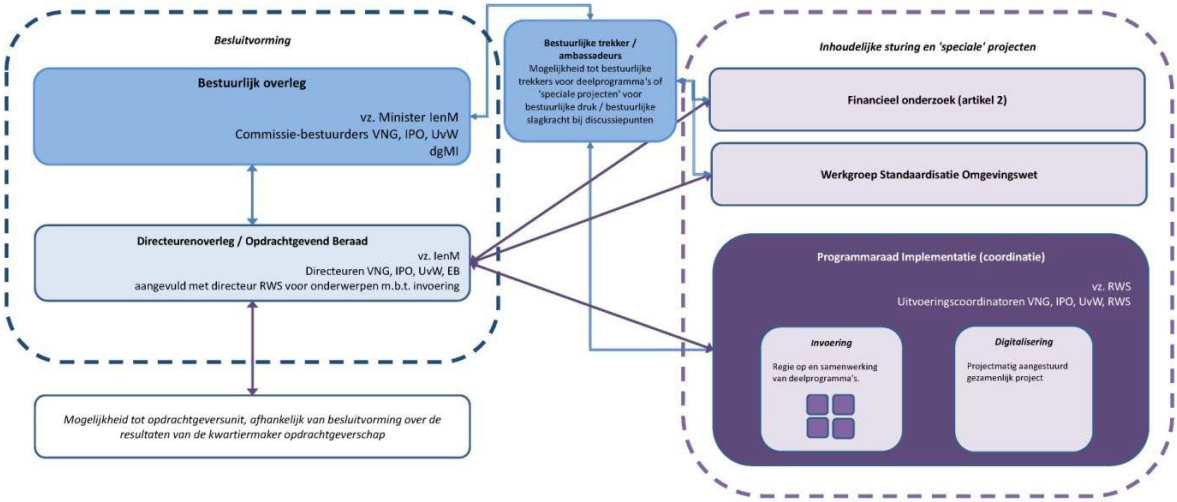

Figuur 1 governance implementatie uit het Bestuursakkoord

Afspraken zoals vermeld in het Bestuursakkoord (relevant voor governance)

Besluitvorming

Bestuurlijk overleg

- Het bestuurlijk overleg staat onder voorzitterschap van de minister van IenM (nu BZK).
- In het bestuurlijk overleg beslissen de deelnemende partijen, IPO, de VNG, de UvW en IenM (BZK) gezamenlijk over opdrachten die worden verstrekt voor de ondersteuning van de invoering en ontwikkeling van het digitale stelsel.
- Het bestuurlijk overleg kan uit zijn midden bestuurlijke trekkers aanwijzen voor uit te voeren (deel)opdrachten of 'speciale' projecten. Bestuurlijke trekkers kunnen, indien nodig, snel bestuurlijk bilateraal contact leggen en houden bestuurlijke druk op het proces.
- Het bestuurlijk overleg wordt ondersteund door een directeurenoverleg (OGB) onder voorzitterschap van IenM (BZK).
- Het bestuurlijk overleg komt ten minste bijeen op de in de bestuurlijke planning vastgestelde beslismomenten of zoveel vaker als een partij aangeeft daaraan behoefte te hebben teneinde tijdig sturing te kunnen geven.

- Partijen spreken minstens eenmaal per jaar een (informeel) bestuurlijk overleg af dat in het teken staat van reflectie op de voortgang van het Bestuursakkoord en de eventuele herijking van het akkoord aan de omstandigheden.
- Escalatie van discussiepunten gaat via het directeurenoverleg naar het bestuurlijk overleg.
- Het bestuurlijk overleg geeft het directeurenoverleg een mandaat als Opdrachtgevend beraad, het directeurenoverleg legt bestuurlijke beslispunten voor aan het bestuurlijk overleg.

Inhoudelijke sturing

Opdrachtgevend Beraad

- Het Opdrachtgevend beraad (OGB) is de gedelegeerd opdrachtgever voor het implementatietraject. Hier wordt ook de relatie tussen invoeringspraktijk en (mogelijke aanpassing van) wetgeving gelegd. Concrete opdrachten worden door de coördinerend opdrachtgever, DGMI (nu pdgOW) verstrekt.
- Op basis van besluitvorming over de resultaten van de kwartiermaker opdrachtgeverschap wordt vastgesteld of en hoe de operationele ondersteuning van het opdrachtgeverschap wordt ingericht en hoe de relatie wordt met de Programmaraad Implementatie. Het Opdrachtgevend Beraad zal hierover een voorstel in het Bestuurlijk overleg agenderen.

Programmaraad

- De Programmaraad Implementatie is een overleg tussen alle opdracht nemende partijen, onder leiding van Rijkswaterstaat (nu de programmadirecteur ADS binnen het DG OW), met als doel het bewaken van samenhang tussen invoeringsondersteuning en ontwikkeling van het digitale stelsel, de voortgang, het tijdig rapporteren van knelpunten in de uitvoering van de implementatie aan het Opdrachtgevend Beraad.
- Invoeringsbegeleiding: De Programmaraad Implementatie handelt binnen de kaders voor invoering zoals die zijn vastgelegd in het bestuursakkoord (= Programmadefinitie invoering). Activiteiten buiten deze kaders worden niet eerder gestart dan nadat hierover is besloten in het Opdrachtgevend Beraad /Bestuurlijk overleg.
- Partijen spreken af dat er een uitgewerkt programmaplan ligt dat inzicht geeft in de kosten, baten en benodigde activiteiten van het eerste plateau van digitalisering. Nb. *Het programmaplan van het programma Aan de Slag is vastgesteld in het BO van januari 2017.*

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaraad

Ter kennisname voor OGB

Kostenraming
oktober 2018

Aanbiedingsmemo Programmaraad

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
M Art 5.1 lid 1 sub e

Onderwerp	Uitgangspunten actualisatie kostenraming oktober 2018
Agendanummer	8.2
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub e
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	17 september 2018

Datum
11 september 2018

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Gevraagde beslissing

1. De kostenraming wordt sinds april 2016 halfjaarlijks geactualiseerd. Zoals gebruikelijk wordt voorafgaand akkoord gevraagd voor de uitgangspunten. Bij deze vragen wij de Programmaraad in te stemmen met de hieronder gepresenteerde uitgangspunten.
2. Daarnaast vernemen wij graag welke aanvullende informatiebehoefte m.b.t. de kostenraming er leeft bij PR en OGB. Aan het einde van dit document worden enkele suggesties hiervoor gedaan.

Uitgangspunten van de kostenraming en de kostennota

Uitgangspunten

De meeste uitgangspunten zijn ten opzichte van april 2018 gelijk gebleven. De belangrijkste uitgangspunten worden hieronder vermeld. Wijzigingen worden in voetnoten aangegeven.

Deze uitgangspuntennota gaat over de huidige opdracht aan DSO, de bouw van DSO-LV. Dit is exclusief beheer en uitbouw van DSO, dus exclusief bouw aan DSO scenario 3, zoals opgenomen in het Bestuursakkoord. Voor de financiering hiervan moet nog budget gevonden worden inclusief een PM-post voor programmaraad en programmabureau[1].

Algemene uitgangspunten

1. De kostenraming oktober 2018 sluit evenals voorgaande ramingen aan bij het Bestuursakkoord uit 2015.
2. De kostenraming oktober 2018 geeft de stand van zaken op de peildatum van 1 oktober 2018 en vergelijkt deze met de raming van peildatum 1 april 2018 en voorgaande ramingen.
3. De kostenraming is gebaseerd op de tarievennota[2] van het programma van 2018 en geeft inzicht in eventuele wijzigingen van de gerealiseerde tarieven.
4. De kostenraming sluit zoveel mogelijk aan op de agile werkwijze van het programma.
5. De kostenraming specificeert de apparaatskosten (kosten voor capaciteit), programmakosten (kosten voor uitbesteding) en de bijdragen aan medeoverheden (samenwerkingspartners medeoverheden, ZBO's en RWS)[3].

[1] In de kostennota gaat het om vergelijkbaarheid van de ramingen en niet om de dekking van de benodigde gelden. Wel is het van belang dat er tijdig door OGB een besluit wordt voorbereid wat gaat over wat er na inwerkingtreding van de wet nog nodig is aan inzet.
[2] Afgeleid van '20171101 Getekende Tarieven- en Capaciteitsnormennota 2018' van RWS. Deze wordt waar nodig geactualiseerd naar de tarieven van BZK.
[3] Dit sluit aan bij de werkwijze van BZK. Kostencategorieën van RWS als IK en EPK worden niet meer gebruikt.

6. De kostenraming wordt gerapporteerd in de Samenvatting kostenraming oktober 2018. Er wordt deze keer geen kostennota opgesteld[4].
7. De samenvatting van de kostenraming oktober 2018 is geagendeerd voor het OGB van 11 december 2018.
8. De kostenraming van oktober 2018 laat de kostenontwikkeling zien voor DSO, IVO en IP inclusief opslag voor programmabureau en programmaraad, zodat deze door de tijd heen vergelijkbaar blijft.
9. Met de transitie naar BZK worden aan het programmabureau nieuwe taken toebedeeld. Hieronder vallen de inrichting van de beheerorganisatie van het DSO en IP, secretariaat OGB, contentregie en parlementaria. Deze kosten worden apart inzichtelijk gemaakt en worden niet meegenomen in de opslag aan DSO, IVO en IP. Uitgangspunt is dat deze extra opdrachten separaat gefinancierd worden en dus niet ten laste van het programmabudget worden gebracht [5].
10. De Samenvatting kostenraming 2018 gaat ook in op:
    - Het volgen van de voortgang van de realisatie van de producten ten opzichte van de besteding van het budget;
    - De ontwikkeling van het kostenbewustzijn in het programma;
    - De (voor)genomen efficiency maatregelen en verdere opties om kosten te besparen;
    - De mate waarin de adviezen van KPMG van mei 2017 zijn verwerkt, te weten:
        - Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in;
        - Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie;
        - Reduceer de indirecte kosten.

Uitgangspunten over de scope

Wijzigingen scope sinds kostenraming april 2018

11. De kostenraming oktober 2018 sluit aan bij de wijzigingen zoals doorgerekend in de kostenraming van april 2018. Dit betreft de effecten van de vertraging van de wetgeving en de omslag van DSO naar DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV).

Programmaonderdelen

12. De kostenraming betreft de investeringskosten van de programmaonderdelen in scope, te weten DSO, IVO en Informatiepunt. De kosten van Programmaraad en Programmabureau worden zoals gebruikelijk berekend als toeslag op deze onderdelen.

Uitsluiting

Er zijn geen middelen beschikbaar voor de uitbouw van het DSO-LV basisniveau tot scenario 3 van het DSO-LV als eindambitie uit het Bestuurlijk Akkoord. Hiervoor moeten eerst aanvullende middelen worden geclaimd bij Financiën. Dat geldt ook voor de Samenwerkingsruimte en de Informatieproducten. Genoemde ramingen zijn daarom niet in de uitgangspunten van de actualisatie van de kostenraming van oktober opgenomen.

DSO

13. De kostenraming oktober 2018 sluit aan op DSO LV.
14. Het besluit van het OGB van 26 februari 2018 over het Taskforce basisniveau is verwerkt in de raming.
15. De bouw en oplevering van DSO-LV basisniveau en de overdracht aan voorlopig operationeel beheer per 1 juli 2019 behoren tot de scope. De kosten van voorlopig

[4] Eens per jaar in april en/of bij aanzienlijke wijziging van de uitgangspunten wordt een Kostennota geschreven als gedetailleerde verantwoording van de kostenraming. In andere gevallen wordt volstaan met een uitgebreide samenvatting van de kostenraming.
[5] Dit uitgangspunt is nieuw ten opzichte van april 2018.

operationeel beheer, uitbouw en doorontwikkeling van DSO worden niet opgenomen in deze kostenraming, maar te zijner tijd apart geraamd[6].

16. Pre-productie beheer wordt conform DevOps uitgevoerd en is bedoeld om de betreffende DSO-LV-componenten beschikbaar te hebben voor systeemintegratie, voor het uitvoeren van praktijkproeven en om met het stelsel te oefenen. Dit behoort tot de scope van DSO-LV basisniveau en dus van deze kostenraming.

IVO

17. De raming wordt gehandhaafd op 35 miljoen euro in totaal.
18. Voor IVO liggen op 17 september in de PR en 26 september in het OGB een aantal uitvoeringsvarianten voor. De besluiten en de daaruit voortvloeiende effecten op de kostenontwikkeling worden verwerkt in de kostenraming.

Informatiepunt

19. Het IP wordt doorontwikkeld volgens de ambitie van het bestuursakkoord en gaat per 1 juli 2020, een half jaar voor inwerkingtreding van de wet, over naar beheer. Voor het IP moeten nog dekking worden gevonden voor 2019 en half 2020.
20. Voor het IP wordt een risicoreservering opgenomen van 10% van de investeringskosten van 2019 en 2020.

Programmaraad en –bureau

21. Programmaraad en –bureau worden afgebouwd na invoering Omgevingswet. Een PR&PB in afgeslankte vorm loopt door tot iets na het einde van alle programmaonderdelen.

Samenvatting einddata programmaonderdelen

Ingangsdatum omgevingswet	1 januari 2021

Programmaonderdeel	**Einddatum**
DSO-LV	1 juli 2019
IVO	Nader te besluiten
IP	1 juli 2020
PR&PB	loopt maximaal 6 maanden door na einde van alle programma onderdelen[7]

[6] Zie bijlage voor toelichting op de begrippen met betrekking tot de beheerfase.
[7] Naar verwachting zullen er voor bepaalde tijd mensen moeten aanblijven die de verantwoording verzorgen, de programma-organisatie afsluiten en de decharge van het programma voorbereiden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Suggesties aanvullende informatie ten aanzien van verwachte ontwikkelingen en bijbehorende effecten op de kosten

1. Aansluiten bij de kwartaalrapportage
   In de Q2 rapportage[8] staan een aantal zaken waar we graag bij willen aansluiten. Zie aldaar: paragraaf '5.1.3 Overall werkvoorraad en voortgang' en paragraaf '5.1.4 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's'.

   De ontwikkelingen die in de Q2 rapportage worden beschreven, waaronder de uitkomsten van de schatting van de werklast (sizing) van de werkvoorraad, kunnen niet anders dan consequenties hebben voor tijd, geld en risico. Wij stellen voor deze in kaart te brengen en als een afzonderlijk deel (B) van de kostenraming te presenteren:

   Deel A: de actualisatie van de kostenraming op basis van bovengenoemde uitgangspunten.

   Deel B: de actualisatie van de kostenraming op basis van de *mogelijke* impact van recente ontwikkelingen op de uitgangspunten:
   - *Mogelijke* uitloop van werkzaamheden in ontwikkelteams
   - *Mogelijke* uitloop van het deelprogramma DSO door afhankelijkheden
   - Scope wijzigingen (basisniveau JA/NEE, …)
   - Onzekerheidsmarge van de gevolgen van uitloop en scopewijziging op de kostenraming
   - Waarop bij te sturen.

2. Op basis van de bereikte voortgang en de *mogelijke* impact van recente ontwikkelingen willen we de vraag beantwoorden van: "Hoever zijn we?"

   Qua werkvoorraad en planning zijn we nu ver genoeg gevorderd om te voldoen aan de al zolang gestelde en zeer valide rapportagevraag: "Hoe ver zijn we"? We weten hoeveel kosten nog moeten worden gemaakt, maar hoe verhoudt zich dat tot de hoeveelheid werk die nog moet worden gedaan. De beta release wordt daarin, zo mogelijk, als tussenstand opgevoerd.

   Vanuit meerdere tools, maar ook vanuit de planning kunnen we daar nu een antwoord opgeven, bijvoorbeeld met onderstaande visual:

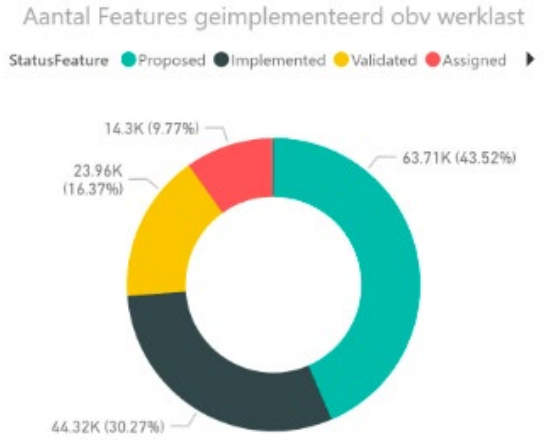

[8] 3.6.1 Tweede kwartaalrapportage 2018 programma Aan de slag met de Omgevingswet - versie 0.92

3. De investeringskosten van scenario 3 onderdelen als Samenwerkingsfunctionaliteit en Informatieproducten, zijn inmiddels geraamd kunnen afzonderlijk inzichtelijk worden gemaakt.

4. In de raming wordt naast de realisatie) ook de beschikbaar gestelde middelen worden opgenomen, zodat je steeds kunt zien hoeveel en zo mogelijk ook welke kosten nog niet zijn gedekt vanuit de Rijksbegroting.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1.: Definities inrichting beheer

- *Ontwikkelen* is het bouwen van de voorzieningen DSO-LV basisniveau door de programmaorganisatie.

- *Door ontwikkelen* is het in de beheerfase beter maken en innoveren van gereed gekomen en geaccepteerde voorzieningen DSO-LV basisniveau, bijv. door gebruik te maken van ervaringen uit de uitvoeringspraktijk of nieuwe technologie; gaat om beperkte aanpassingen in tijd, geld en toepassing die uitgevoerd kunnen worden binnen kaders van de opdracht en het budget voor de operationele beheeropdracht.

- *Uitbouw* is het uitbouwen van DSO-LV basisniveau met functionaliteiten naar DSO-LV ambitieniveau conform Bestuursakkoord, dat op inhoud, investering, beheerkosten en in de tijd nog nader moet worden bepaald; gaat per component; telkens is een expliciet interbestuurlijk besluit BO nodig.

- *Pre-productie*: De door het DSO-programma georganiseerde vorm van ontwikkelen en preproductie beheer van DSO-LV-componenten die tijdens de programma fase gereed zijn gekomen. Pre-productie beheer wordt conform DevOps uitgevoerd en is bedoeld om de betreffende DSO-LV-componenten beschikbaar te hebben voor systeemintegratie, voor het uitvoeren van praktijkproeven en om met het stelsel te oefenen. In deze fase van initiële ontwikkeling kan ook doorontwikkeling van de betreffende componenten plaatsvinden. Het beheerregime is passend voor deze fase (lean and mean), aansturing verloopt via de SAFe-agile werkwijze, de financiering gebeurt door het Rijk.

- *Voorlopig operationeel beheer*: we vinden voorlopig beheer een betere term dan tijdelijk beheer omdat we ook spreken over voorlopige acceptatie van producten; dit betreft het exploiteren, gebruiken, onderhouden en door-ontwikkelen van de resp. producten vanaf het moment dat het betreffende product door het OGB geaccepteerd is en in voorlopig beheer is gegeven aan de betreffende operationele beheerpartij. Onderdeel van het voorlopig beheer en daarmee de verantwoordelijkheid van de betreffende operationele beheerorganisatie is het beschikbaar hebben van gebruikersondersteuning (‘gebruikershandleiding’, helpdesk, o.a.) en het mogelijk maken van de gefaseerde aansluiting van alle bevoegde gezagen. Verder vindt in deze fase het vullen van DSO met content door de bevoegde gezagen plaats; hierbij hebben de koepels een coördinerende/faciliterende rol. De betaling, conform verdeelsleutel uit het FA, door het Rijk en/of de samenwerkende overheden, vormt nog onderwerp van gesprek.

- *Structureel operationeel beheer*: het beheer van de voorziening die onderdeel vormt van DSO-LV en tevens functioneert in DSO als keten, vanaf het moment dat DSO-LV als geheel van voorzieningen door het OGB geaccepteerd is en dat besluit bekrachtigd is door het BO. De betaling gebeurt conform de verdeelsleutel uit het FA door de samenwerkende overheden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Halfjaarrapport
monitor 1e helft 2018

Oplegnotitie Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e

M art. 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voortgang 1e halfjaar 2018 programma Aan de slag met de Omgevingswet
Agendanummer	8.3.1
Akkoord indiener	art. 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art. 5.1 lid 2 sub e
Datum	17-09-2017

Datum
17-09-2018

Bijlagen
Halfjaarrapport 2017 Monitoring

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet presenteert met trots het halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet. De monitor meet in hoeverre de doelen van alle samenwerkende partijen gerealiseerd worden en biedt de benodigde informatie om bij te sturen waar nodig.

De rapportage is feitelijk van karakter; waarbij het eerste hoofdstuk de conclusies en voorgestelde acties weergeeft naar aanleiding van de monitor zoals verwoord door de programmaraad. Het OGB wordt gevraagd:

1. Of de conclusies zoals verwoord door de ProgrammaRaad worden onderschreven?
2. Of het OGB de acties zoals voorgesteld door de ProgrammaRaad onderschrijft?

Toelichting:

Halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet

Het Halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet beschrijft, conform opdracht, per medio 2018 de stand van zaken op drie hoofdvragen:

1. Levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet de gewenste ondersteuning en doet het programma dat goed?
2. Boekt het bevoegd gezag voldoende voortgang met de implementatie van de wet om op tijd klaar te zijn voor de invoering?
3. Wordt de Omgevingswet een succes, ofwel worden de beleidsdoelen van de stelselherziening gerealiseerd?

De basis voor de monitoring zijn onder andere de (sub)doelen uit het Programmaplan 2016-2019, de separaat door het Opdrachtgevend Beraad vastgestelde prestatie-indicatoren en de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Ook heeft de Tweede Kamer enkele moties aangenomen met specifieke monitoringsbehoeften.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Conclusies halfjaarrapport 1e helft 2018
Op basis van de monitorgegevens concludeert de ProgrammaRaad het volgende:

A. Het aantal georganiseerde bijeenkomsten is afgenomen, maar deze kennen wel een hogere opkomst en breder bereik. De waardering voor zowel inhoud als vorm blijft toenemen.

B. Onder betrokkenen blijft de behoefte aan kennis en expertise van wet en kerninstrumenten hoog. De zichtbaarheid van de voortgang van het wetgevingsproces en de daaraan gekoppelde noodzakelijke invoeringsactiviteiten kan verbeterd worden.

C. Nu voor overheden steeds zichtbaarder wordt welke faciliteiten het digitaal stelsel gaat bieden constateren we dat er een blijvende behoefte is aan kennis rondom de aansluiting, implementatie en het gebruik ervan.

D. Er zijn signalen dat het sec aandacht vragen voor de invoering van de Omgevingswet minder goed werkt om zowel bestuurlijk als binnen de eigen organisatie de aandacht voor de implementatie vast te houden.

Voorstellen voor vervolg
De conclusies leiden tot de volgende voorstellen voor het vervolg:

A. Communicatie over nut en urgentie van tijdige voorbereiding blijft belangrijk. De boodschap moet nu niet meer algemeen zijn, maar gericht worden op de mogelijkheden die het instrumentarium van de Omgevingswet biedt om deze maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en woningbouwopgave te realiseren.

B. Leg in de communicatie nadrukkelijk verbinding tussen het proces van wetgeving, de ontwikkeling van de kerninstrumenten door overheden, de activiteiten van het programma en de ontwikkeling van het digitaal stelsel aan de hand van roadmaps als verbindend element.

C. De communicatie over het digitaal stelsel, de samenhang van de verschillende faciliteiten en de stappen die overheden kunnen nemen in voorbereiding op de aansluiting, wordt geïntensiveerd. Hierbij wordt meer gewerkt met demo’s en praktijkproeven met gebruikers.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Halfjaarrapportage 1e helft 2018
Monitor Implementatie Omgevingswet

Datum	17 september 2018
Status	Versie 1.00

Colofon

Projectnaam	Halfjaarrapportage 1e helft 2018 Monitoring Implementatie Omgevingswet
Versienummer	1.00
Locatie	Den Haag
Projectleider	Art 5.1 lid 1 sub e
Contactpersonen	Art 5.1 lid 1 sub e / Art 5.1 lid 1 sub e

Inhoud

Colofon—3

Programmaraad: conclusies en voorstellen voor bijsturing—6
Voorstellen voor vervolg—6

Inleiding—6
Monitor Invoering Omgevingswet—7
Leeswijzer—7

1 Ondersteuning door het programma—8
1.1 Tevredenheid aangeboden activiteiten is wederom licht toegenomen—8
1.2 Bereik onder doelgroepen is toegenomen maar kan nog beter—9
1.3 Bereik activiteiten bij functiegroepen steeds gerichter—11
1.4 Planbureaus als (extra) doelgroep—12
1.5 Behoefte aan meer exacte informatie neemt toe—13

2 Voortgang bij het bevoegd gezag—14
2.1 Transitie wordt steeds breder opgepakt—14
2.2 Vertrouwen in tijdige implementatie is hoog en relatief gelijk gebleven—16
2.3 Steeds meer overheden aan de slag met de kerninstrumenten—18
2.4 Nog steeds toename in plaats van afname in aantallen ruimtelijke plannen zichtbaar—23
2.5 Voorbereiding invoering digitaal stelsel (DSO) blijft aandachtspunt—25
2.5.1 Beperkte toename in organisaties die bezig zijn met een planning voor de digitaliseringsopgave—25
2.5.2 Voorbereidingen op het digitaal stelsel nemen geleidelijk toe—27
2.6 Capaciteit, kosten en financiering grootste uitdaging in deze fase invoering—29

3 Voortgang verbeterdoelen Omgevingswet—31
3.1 Referentiepunten doel 1: vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak—31
3.1.1 De gebruiker kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden—31
3.1.2 Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces—31
3.1.3 Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven—33
3.1.4 Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures n.a.v. vergunningaanvragen—34
3.1.5 Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag—34
3.2 Referentiepunten verbeterdoel 2: Samenhangende benadering—34
3.2.1 De kerninstrumenten zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen—34
3.2.2 Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven intensiever betrokken—34
3.3 Referentiepunten verbeterdoel 3: vergroten bestuurlijke afwegingsruimte—35
3.3.1 'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur—35
3.3.2 Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie—35
3.3.3 Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in op een locatie of voor een functie—35
3.4 Referentiepunten verbeterdoel 4: Verbeteren en versnellen van de besluitvorming—36
3.4.1 De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter—36
3.4.2 Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van besluitvormingsproces en besluiten—36
3.4.3 De doorlooptijd van vergunningaanvragen neemt af—36
3.4.4 Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel—36

4 Bijlage A: Eerste uitkomsten Landelijk beeld cultuurmonitor—37

Programmaraad: conclusies en voorstellen voor bijsturing

Op basis van dit rapport trekt de Programmaraad enkele conclusies. Ook stelt de Programmaraad enkele voorstellen voor (bij)sturing voor.

Conclusies
Op basis van de monitorgegevens concludeert de Programmaraad het volgende:

A. Het aantal georganiseerde bijeenkomsten is afgenomen, maar deze kennen wel een hogere opkomst en breder bereik. De waardering voor zowel inhoud als vorm blijft toenemen.

B. Onder betrokkenen blijft de behoefte aan kennis en expertise van wet en kerninstrumenten hoog. De zichtbaarheid van de voortgang van het wetgevingsproces en de daaraan gekoppelde noodzakelijke invoeringsactiviteiten kan verbeterd worden.

C. Nu voor overheden steeds zichtbaarder wordt welke faciliteiten het digitaal stelsel gaat bieden constateren we dat er een blijvende behoefte is aan kennis rondom de aansluiting, implementatie en het gebruik ervan.

D. Er zijn signalen dat het sec aandacht vragen voor de invoering van de Omgevingswet minder goed werkt om zowel bestuurlijk als binnen de eigen organisatie de aandacht voor de implementatie vast te houden.

Voorstellen voor vervolg
De conclusies leiden tot de volgende voorstellen voor het vervolg:

A. Communicatie over nut en urgentie van tijdige voorbereiding blijft belangrijk. De boodschap moet nu niet meer algemeen zijn, maar gericht worden op de mogelijkheden die het instrumentarium van de Omgevingswet biedt om deze maatschappelijke opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en woningbouwopgave te realiseren.

B. Leg in de communicatie nadrukkelijk verbinding tussen het proces van wetgeving, de ontwikkeling van de kerninstrumenten door overheden, de activiteiten van het programma en de ontwikkeling van het digitaal stelsel aan de hand van roadmaps als verbindend element.

C. De communicatie over het digitaal stelsel, de samenhang van de verschillende faciliteiten en de stappen die overheden kunnen nemen in voorbereiding op de aansluiting, wordt geïntensiveerd. Hierbij wordt meer gewerkt met demo’s en praktijkproeven met gebruikers.

Inleiding

Monitor Invoering Omgevingswet
Het interbestuurlijke programma Aan de slag met de Omgevingswet heeft in zijn taakstelling de opdracht gekregen de invoering van de Omgevingswet te monitoren[1]. Dit gebeurt vanuit het project Monitor Invoering Omgevingswet aan de hand van drie hoofdvragen:

1. Levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet de gewenste ondersteuning en doet het programma dat goed?
2. Boeken de verschillende overheden voldoende voortgang met de implementatie van de wet om op tijd klaar te zijn voor de inwerkingtreding?
3. Wordt de Omgevingswet een succes, ofwel weten we met elkaar de beleidsdoelen van de stelselherziening te realiseren?

Deze halfjaarlijkse monitorrapportage beschrijft de stand van zaken op de drie hoofdvragen per juli 2018 en is inmiddels de derde halfjaarrappartage die op basis van de monitor wordt uitgebracht. De basis voor de monitor wordt gevormd door de (sub)doelen uit het Programmaplan 2016-2019, de separaat door het opdrachtgevend beraad vastgestelde prestatie-indicatoren en de verbeterdoelen van de Omgevingswet.

De monitorrapportage is in eerste instantie bedoeld voor de leden van het opdrachtgevend beraad (OGB) en de ProgrammaRaad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Zij kunnen de resultaten gebruiken voor het (bij)sturen van hun ondersteuningsinspanningen bij de implementatie van de wet.

Leeswijzer
In hoofdstuk 1 tot en met 3 zijn per hoofdvraag (zie hierboven) de beschikbare monitorresultaten gepresenteerd. Daarbij is het volgende onderscheid te maken:

- Hoofdstuk 1 en 2 rapporteren concreet over het 'wat' van de voortgang. Om de lezer te helpen is door het team Monitoring Implementatie Omgevingswet steeds een duiding gegeven van wat uit de resultaten is af te lezen. Het staat de lezer uiteraard vrij om zelf (andere) conclusies te trekken.
- Hoofdstuk 3 beschrijft wat er uit een aantal nulmetingen is gekomen met betrekking tot de hypothesen die zijn gesteld over de gebieden waarop het succes van de wet zichtbaar kan worden gemaakt.

Veel van de conclusies zijn gebaseerd op enquêteresultaten uit het halfjaarlijkse inventarisatie-onderzoek onder projectleiders en programmamanagers bij de verschillende overheden. Alhoewel de response op deze enquêtes relatief hoog is kunnen sommige verschillen ten opzichte van vorige metingen mede gevolg zijn van kleine wijzigingen in aantallen respondenten. Dit speelt vooral bij de bestuurlagen waar de populatie relatief klein is zoals bij de provincies en waterschappen.
De gepresenteerde resultaten zijn in sommige gevallen voorzien van grafieken en schermafdrukken uit het online dashboard van de monitor. Lezers kunnen meer achtergrondgegevens, dwarsdoorsneden en analyses terugvinden of zelf uitvoeren op https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/aandeslag/wat-doen-anderen/onderzoek/.

1 Het Planbureau voor de Leefomgeving rapporteert separaat over de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet i.c. de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Ook de ontwikkeling van het digitaal stelsel kent een eigen cyclus van monitoring.

1 Ondersteuning door het programma

De eerste vraag die centraal staat in de monitoring is de mate waarin het programma de juiste dingen doet en hoe de activiteiten worden gewaardeerd. Deze informatie is van belang voor het aanscherpen van het aanbod van het programma en het eventueel ontwikkelen van nieuwe producten en diensten, zodat die (nog) beter aansluiten bij de behoeften van de doelgroepen van het programma.

De conclusie die kan worden getrokken is: Aangebrachte focus werpt z'n vruchten af. Het aantal bijeenkomsten is verminderd, maar waardering en bereik onder organisaties en functiegroepen is toegenomen.

Deze conclusie lichten wij in de volgende paragrafen toe.

1.1 Tevredenheid georganiseerde bijeenkomsten is wederom licht toegenomen

Sinds begin 2017 worden alle deelnemers aan de door het deelprogramma Invoeringsondersteuning (IVO) georganiseerde bijeenkomsten gevraagd hoe ze de inhoud en de interactie van de bezochte bijeenkomst hebben gewaardeerd. Sinds begin 2018 worden ook diverse bijeenkomsten die door de VNG worden georganiseerd op dezelfde manier gemonitord.

De gemiddelde waardering van de bijeenkomsten van het programma en de VNG in de 1e helft van 2018 was het rapportcijfer 7,35 voor de inhoud (ter vergelijking 2e helft 2017 was 7,24) en 7,45 voor de vorm (2017 was 7,17). Van de deelnemers vond 91% (2017: 84%) de opgedane kennis goed toepasbaar. Per bijeenkomst zou gemiddeld 78% van de deelnemers de bijeenkomst ook aanbevelen aan collega's (2017 was 82%).

Gemiddelde waadering bijeenkomsten programma 2e helft 2017 & 1e helft 2018

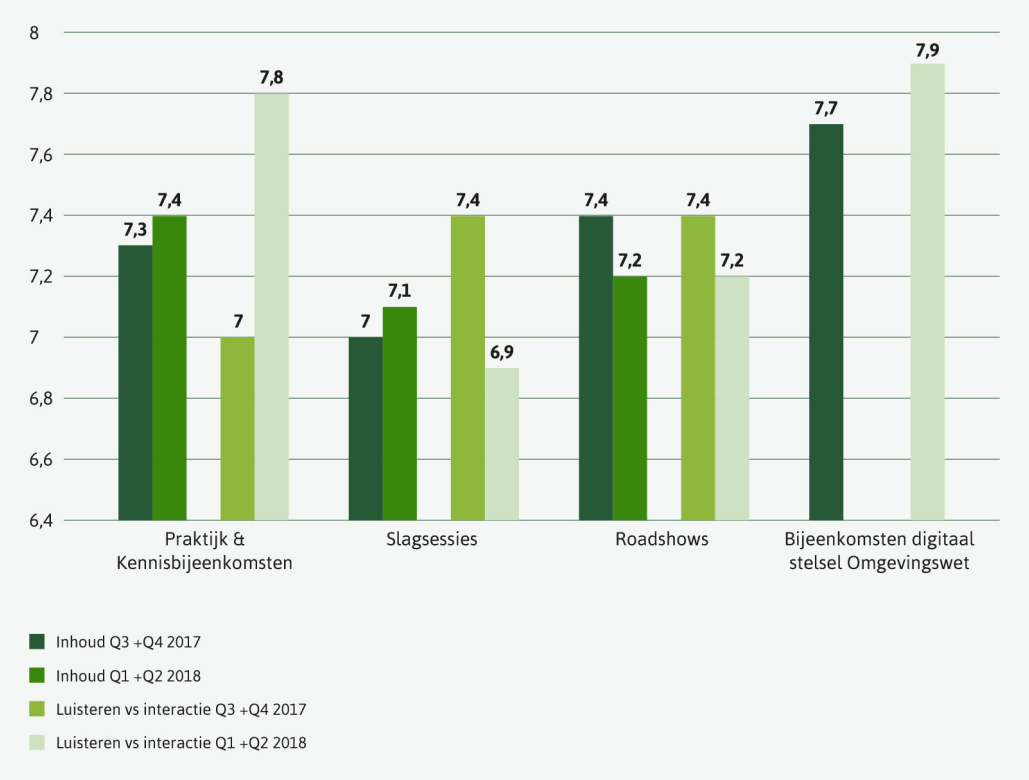

Figuur 1.1: Gemiddelde waardering bijeenkomsten 1e en 2e helft 2017 en 1e helft 2018.

In de eerste helft van 2018 heeft de monitor ook klanttevredenheidsmetingen uitgevoerd bij vier door de VNG georganiseerde praktijk- en kennisbijeenkomsten. In 2017 organiseerde het programma praktijk- en kennisbijeenkomsten nog onder de vlag van het programma Aan de slag. Ten opzichte van de 2e helft van 2017 is bij alle soorten bijeenkomsten en zowel op inhoud als vorm wederom een lichte toename van de waardering zichtbaar.

1.2 Bereik onder doelgroepen is toegenomen maar kan nog beter

Sinds begin 2017 wordt systematisch gemeten wie en hoeveel mensen de door het IVO georganiseerde bijeenkomsten bezoeken. Hiermee kan een indruk worden gekregen van het antwoord op de vraag of het programma alle beoogde overheidsorganisaties en doelgroepen daarbinnen weet te bereiken.

In totaal zijn van 1 januari 2018 tot 1 juli 2018 1397 inschrijvingen geweest op in totaal 16 door het deelprogramma IVO en de VNG georganiseerde en gemonitorde bijeenkomsten/activiteiten geweest, zoals kennis-, praktijk- en netwerkdagen, roadshows, summerschool en slagsessies. Nieuw meegenomen in deze meting zijn de DSO-kwartaalbijeenkomsten en enkele VNG-bijeenkomsten (VNG Atriumlezing, VNG Wetgevingsupdate en twee bijeenkomsten over het financiële rekenmodel). Ter vergelijking, in de eerste en tweede helft van 2017 wist het programma 985 respectievelijk 2370 mensen naar 11 respectievelijk 19 door het deelprogramma IVO georganiseerde en gemonitorde bijeenkomsten te trekken.

BEREIK: HOEVEEL ORGANISATIES BEZOEKEN EEN BIJEENKOMST?	1E + 2E HELFT 2017 (41 BIJEEN-KOMSTEN)	1E HELFT 2018 (16 BIJEEN-KOMSTEN)	% TOTAAL ORGANISATIE-CATEGORIE
Gemeente	250	200	53%
GGD	9	7	28%
Omgevingsdienst	28	18	62%
Provincie	12	12	100%
Rijk	22	19	79%
Samenwerkingsverband	22	25	
Veiligheidsregio	21	16	76%
Waterschap	16	19	90%
Totaal overheden tezamen	**373**	**316**	**60%**

Figuur 1.2: Bereik van gemonitorde bijeenkomsten onder overheidsorganisaties 2017 en 1e helft 2018.

Figuur 1.2 laat zien dat de in de eerste helft van 2018 ongeveer 60% van alle overheidsorganisaties met een veranderopgave in het kader van de Omgevingswet aan één of meer van de georganiseerde en in de monitor betrokken activiteiten heeft deelgenomen.

Er zijn ook in de eerste helft van 2018 wel meer bijeenkomsten geweest, onder andere georganiseerd door de afzonderlijke veranderopgaven en RWS, waaraan het programma wel bijdragen heeft geleverd. De deelname aan deze overige bijeenkomsten is niet systematisch gevolgd en dus niet in deze bereikgegevens meegenomen. Het streven is om in de monitor ook meer zicht te krijgen op het bereik en de waardering van deze overige bijeenkomsten, zodat meer op synergie kan worden gestuurd tussen de veranderopgaven en het programma.

Gegeven het afnemende aantal bijeenkomsten dat onder de vlag van het programma wordt georganiseerd valt het bereik onder de doelgroepen niet tegen. Het bereiken van specifieke doelgroepen zoals de GGD's, vraagt mogelijk wel nog aandacht. Specifiek voor deze groep overheidsorganisaties valt ook uit andere monitorresultaten af te leiden dat men daar nog niet breed bezig is met de voorbereidingen op de invoering van de wet.

Ongeveer kwart bereikte personen heeft meegedaan aan meerdere activiteiten

De 1397 geregistreerde deelnames aan de gemonitorde activiteiten in de eerste helft van 2018 betreffen in totaal 985 afzonderlijke personen. Ongeveer 25% van deze personen heeft meer dan één activiteit in dit halfjaar bezocht. Ongeveer 20% van de deelnemers was bij het programma bekend als contactpersoon Omgevingswet voor zijn of haar organisatie. Deze groep bezocht gemiddeld iets vaker meer dan één bijeenkomst (i.c. 49%).

DEELNAME AAN BIJEENKOMSTEN DOOR EEN OVERHEIDSMEDEWERKER	AANTAL MEDEWERKERS	WAARVAN CONTACT-PERSOON OW
1	734	100
2	178	64
3	60	27
4	8	4
5	5	
	985	**195**
> 1 keer	25%	49%

Figuur 1.3: Aantal georganiseerde activiteiten die een deelnemer 1e halfjaar heeft bezocht

1.3 Bereik activiteiten bij functiegroepen steeds gerichter

Bereik functiegroep, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal deelnemers van overheden aan programma-activiteiten 1e helft 2018

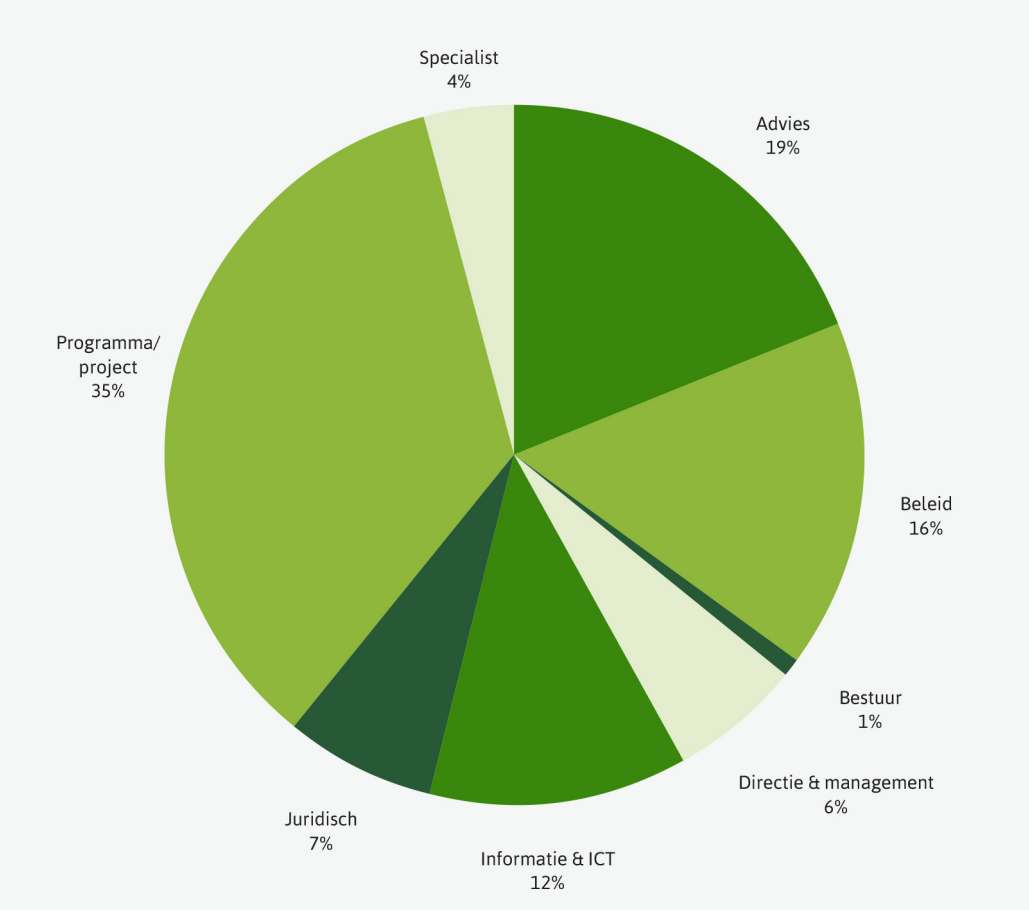

Figuur 1.4: Bereik functiegroep, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal deelnemers aan gemonitorde activiteiten programma en VNG 1e helft 2018.

De verschillende georganiseerde bijeenkomsten waren gericht op één of meer specifieke doelgroepen. In hoeverre deze doelgroepen ook op de bijeenkomst aanwezig waren is in onderstaand overzicht weergegeven:

- DSO (kennismiddag en kwartaaldemo's): 42% van de 165 bezoekers had een Informatie & ICT-achtergrond
- Roadshows: 74% van de 192 bezoekers had een achtergrond in advies, beleid op programma/project
- Praktijk- en kennisbijeenkomsten VNG: 62% van de bezoekers had een achtergrond op vlak van beleid of programma/project

Het programma lijkt daarmee beter in staat de juiste doelgroepen met haar activiteiten te bereiken dan een jaar geleden.

Het is moeilijk om conclusies te trekken over welke doelgroepen die meer aandacht vragen zonder ook de gegevens van de onder de vlag van de afzonderlijke veranderopgaven georganiseerde bijeenkomsten in de analyse te betrekken. Dit is op dit moment maar beperkt mogelijk. Omdat het aantal onder de vlag van het programma georganiseerde bijeenkomsten in de komende perioden verder zal afnemen ten gunste van door andere partijen georganiseerde bijeenkomsten moet rekening worden gehouden met een afnemend zicht op het doelgroepbereik.

1.4 Planbureaus als (extra) doelgroep

De monitor heeft de afgelopen periode een analyse gedaan op welke partijen onder het huidige stelsel een belangrijke rol spelen bij de totstandkoming van ruimtelijke plannen en visies. Hiervoor is onder andere gekeken naar wie de plannen publiceert op ruimtelijkeplannen.nl. Bij meer dan 55% van alle gepubliceerde plannen heeft een extern ruimtelijk adviesbureau de plannen namens de gemeente aangeleverd. Bij slechts 27% was de gemeente zelf degene die publiceerde en in de overige 18% was de publicerende partij niet direct herleidbaar (maar voor een deel mogelijk ook gefaciliteerd door ruimtelijke adviesbureaus. Een klein aantal bureaus is goed voor het overgrote deel van de door externe bureaus gepubliceerde plannen.

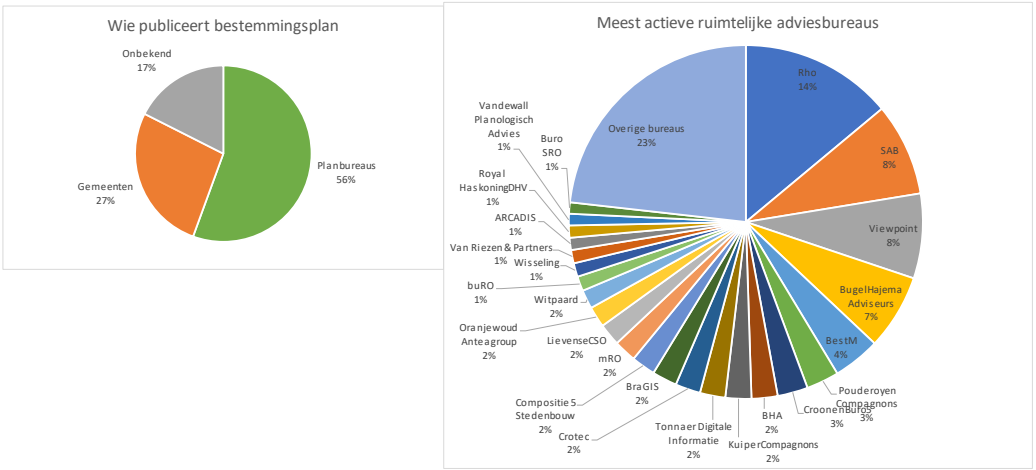

Figuur 1.4: Ruimtelijke planbureaus als belangrijke schakel bij het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen

Vooral de kleinere gemeenten leunen zwaar op de kennis en expertise die deze bureaus inbrengen bij het opstellen van ruimtelijke plannen. De verwachting is dat dit ook zal gebeuren bij het opstellen van de nieuwe omgevingsvisies en plannen. De gemeenten vertrouwen de kennis en het overzicht bij deze bureaus over welke onderwerpen een plek moeten krijgen in de nieuwe omgevingsdocumenten en hoe

je dat het beste kan doen, niet alleen op het vlak van de inhoud van de visies en plannen, maar ook met betrekking tot het interactieve proces dat zou kunnen worden doorlopen om tot een goede inhoud te komen.

1.5 Behoefte aan meer exacte informatie neemt toe

In mei 2018 is opnieuw onder alle project- en programmamanagers bij de verschillende overheden geïnventariseerd op welke onderwerpen zij ondersteuning bij de invoering van de Omgevingswet zouden willen krijgen. Daar kwam het volgende overzicht uit met daarin de verschuivingen ten opzichte van eerdere rapportages:

Ondersteuningsbehoefte

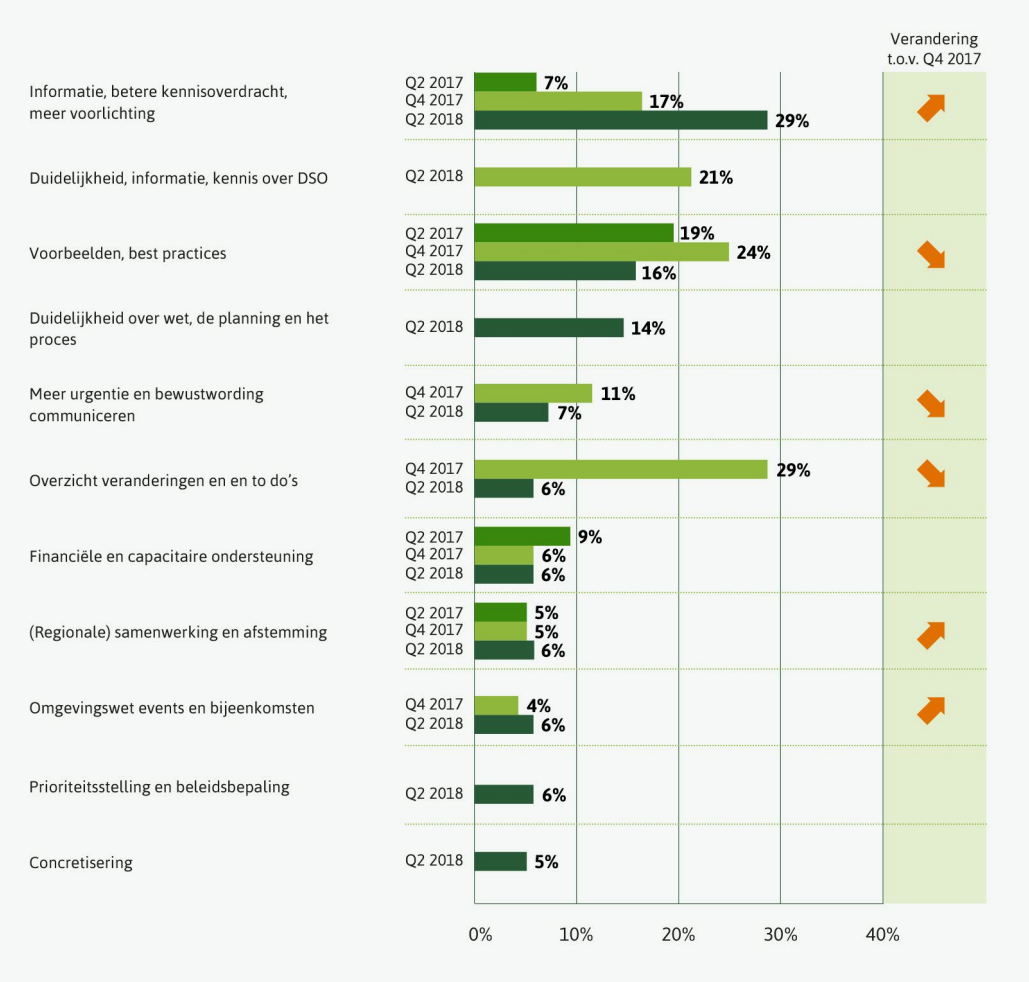

Figuur 1.5: Ondersteuningsbehoefte bij implementatie Omgevingswet.

Uit de ontwikkeling in ondersteuningsbehoeften komt duidelijk naar voren dat men steeds meer bezig is met de vergroting van de eigen kennis over de wet en haar consequenties. Datzelfde doet zich voor met betrekking tot het DSO. Dit past bij de fase van verdieping waarin de verschillende overheden zich bevinden.

2 Voortgang bij het bevoegd gezag

De tweede vraag die centraal staat in de monitoring is de voortgang van de implementatie bij het bevoegd gezag. Deze informatie is van belang voor het (bij)sturen op het op tijd klaar zijn vóór de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De conclusie die kan worden getrokken is**: Er geleidelijke en voorzichtige vooruitgang te zien.**

Deze conclusie lichten wij in de onderstaande paragrafen toe.

2.1 Transitie wordt steeds breder opgepakt

Het programma heeft samen met de veranderopgaven routeplanners opgesteld. Daarin staat globaal aangegeven waar het bevoegd gezag in de periode 2016-2019 mee bezig zou moeten zijn met het oog op de voorbereidingen op de Omgevingswet[2]. In een beslisdocument over kritische prestatie-indicatoren in relatie tot de doelenboom van het programma heeft het Opdrachtgevend Beraad aanvullend ingestemd met het volgende streefdoel: 'In 2017 hebben alle bevoegd gezagen een plan voor de implementatie van de Omgevingswet'[3].

In mei 2018 zijn alle betrokken project- en programmamanagers bij alle betrokken overheidsorganisatie opnieuw gevraagd aan te geven met welke voorbereidingen op de inwerkingtreding van de Omgevingswet zij bezig zijn. In figuur 2.1 is opgenomen hoe ver men inmiddels is en welke activiteiten men plant en oppakt.

2 De routeplanners zijn te vinden op https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/invoeringsondersteun/zelf-aan-de-slag/routeplanner/.

3 Beslisnotitie OGB: Concrete doelen in doelenboom, d.d. 15-2-2017. Er wordt gewerkt aan een aantal nieuwe streefdoelen nu de invoering van de wet is uitgesteld tot 1-1-2021. Deze waren ten tijde van het opstellen van deze rapportage nog niet formeel vastgesteld.

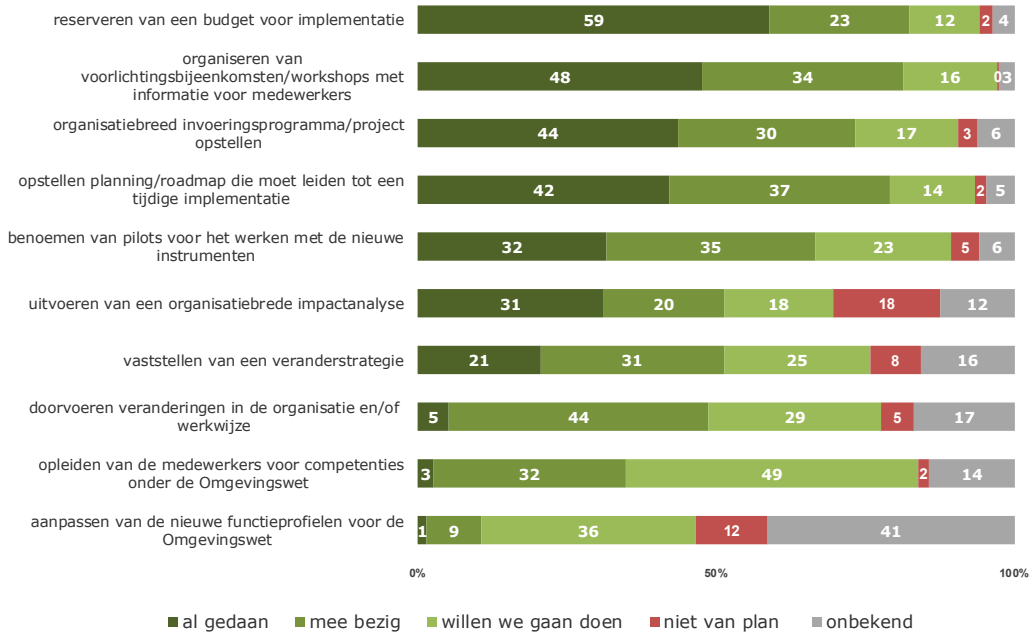

Figuur 2.1: Mate waarin het bevoegd gezag bezig is met de invoering van de Omgevingswet.

In figuur 2.2 tot en met 2.4 is een aantal van de mogelijke activiteiten die overheidsorganisatie kunnen uitvoeren in de voorbereiding nader uitgesplitst.

Figuur 2.2: Mate waarin organisaties budgetten hebben gereserveerd voor de implementatie

De mate waarin budgetten zijn gereserveerd is toegenomen bij gemeenten en provincies. Bij waterschappen en rijksinstanties is het beeld meer gedifferentieerd ten opzichte van de vorige rapportages. Met name bij de GGD/GHOR-organisaties heeft men nog relatief weinig rekening gehouden met de financiële consequenties van de invoering van de Omgevingswet.

Op het vlak van de uitvoering van de impactanalyses lijken de meeste overheden in een situatie te zijn beland waarin zij of al een analyse hebben uitgevoerd of inmiddels al zover zijn dat ze een aparte organisatiebrede impactanalyse niet meer zinvol achten, waarschijnlijk omdat men inmiddels goed weet hoe de implementatie moet worden ingericht. Zie figuur 2.3:

Figuur 2.3: Mate waarin organisaties bezig zijn met impactanalyses in % van totaal

De vertaling naar een organisatiebreed invoeringsprogramma ontwikkelde zich als volgt:

Figuur 2.4: Mate waarin organisaties een organisatiebreed invoeringsprogramma opzetten in % van totaal respondenten

Bij de gemeenten, waterschappen en rijksinstanties lijkt de stijgende trend zich voort te zetten. Opvallend is dat bij de omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en GGD's een klein deel van de organisatie bewust niet van plan lijkt te zijn om een dergelijk programma op te stellen.

2.2 Vertrouwen in tijdige implementatie is hoog en relatief gelijk gebleven

Sinds de vorige halfjaarrapportage hebben de overheden de nodige tijd gehad om zich in te stellen op de nieuwe inwerkingtredingsdatum. Na meer dan zes maanden na het bekend worden van de nieuwe datum is opnieuw gevraagd in hoeverre de projectleiders en programmamanagers er vertrouwen in hebben dat hun organisatie op tijd klaar is met de voorbereidingen op de wet. Het vertrouwen in een tijdige

invoering is ten opzichte van de uitvraag in november 2017 relatief gelijk gebleven. Alleen bij de rijksinstanties is een trendbreuk zichtbaar.

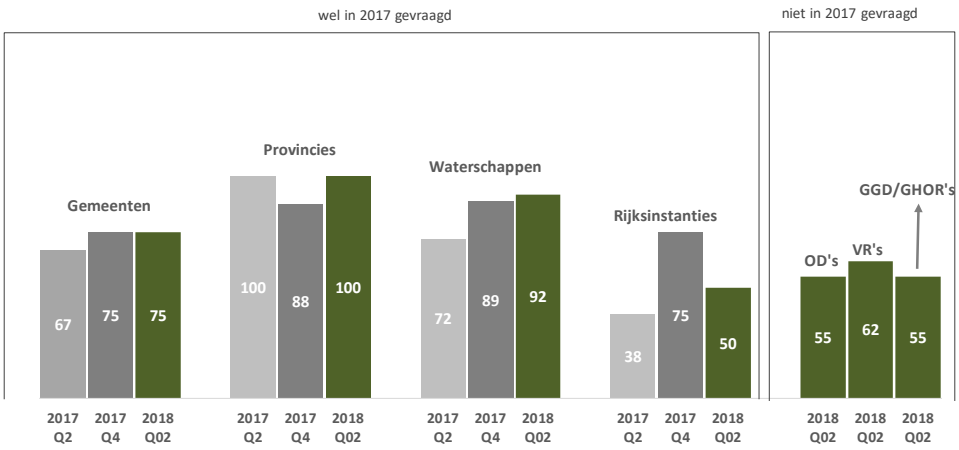

Figuur 2.5: Overheden met vertrouwen in een tijdige afronding van de voorbereidingen op de Omgevingswet als % van totaal respondenten per overheidscategorie.

Het vertrouwen in een tijdige implementatie is relatief laag bij de groep van samenwerkingsverbanden. Dit heeft mogelijk te maken dat men wat later is aangesloten bij de landelijke beweging tot invoering van de wet en dat men afhankelijk is van opdrachten, uitnodigingen en financiering van gemeenten en provincies als hun opdrachtgevers. De ogenschijnlijke trendbreuk bij de rijksinstanties heeft waarschijnlijk te maken met kleine wijzigingen in het aantal en de samenstelling van de respondenten.

In Q2 2018 zijn de contactpersonen bij de diverse overheden ook gevraagd in hoeverre het uitstel van de wet tot 1-1-2021 consequenties heeft voor hun voorgenomen invoeringstraject. Dat gaf het volgende beeld:

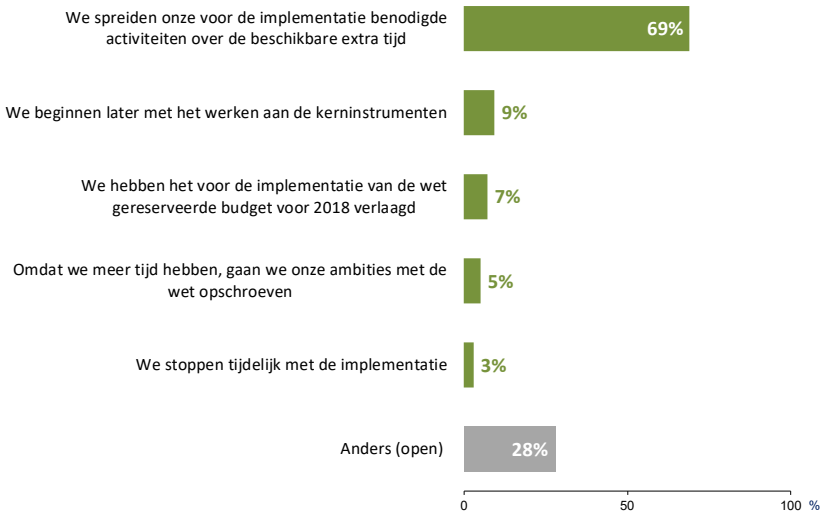

Figuur 2.6: In hoeverre leidt het uitstel van de wet tot aanpassing van implementatie activiteiten (er waren meerdere antwoorden mogelijk).

Slechts een klein deel van de organisaties neemt gas terug nu de invoeringsdatum wat verder weg ligt. Ongeveer 1 op de 20 verhoogt juist de ambities nu er meer tijd is voor de implementatie. De meeste organisaties lijken dankbaar gebruik te maken van de mogelijkheid de benodigde activiteiten over een wat langere periode te spreiden. Het aandeel 'anders' in figuur 2.6 omvat vooral organisaties die aangeven dat wat hun betreft er weinig tot niets verandert in hun oorspronkelijke aanpak of planning.

2.3 Steeds meer overheden aan de slag met de kerninstrumenten

In de inventarisatie onder betrokken project- en programmamanagers bij de verschillende overheden is ook in mei 2018 gevraagd in hoeverre zij bezig zijn met de ontwikkeling van de nieuwe kerninstrumenten. Ten eerste is gevraagd of organisaties gehoor hebben gegeven aan de aanbevelingen uit de verschillende koepels om te beginnen met het vaststellen van een ambitieniveau:

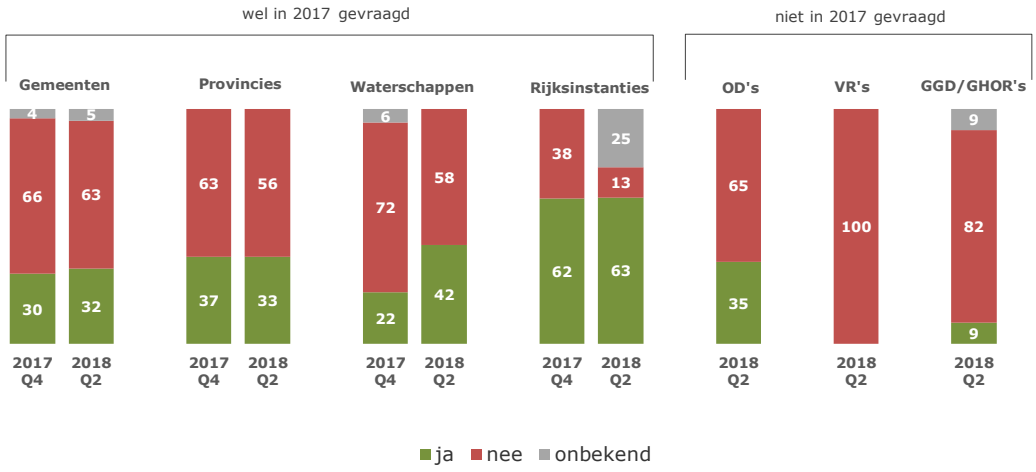

Figuur 2.7: Heeft uw bestuur al een ambitieniveau vastgesteld (in % van totaal)?

Ten opzichte van de vorige rapportage is het aantal organisaties met een vastgesteld ambitieniveau min of meer gelijk gebleven. Bij de waterschappen is echter een grote toename zichtbaar.

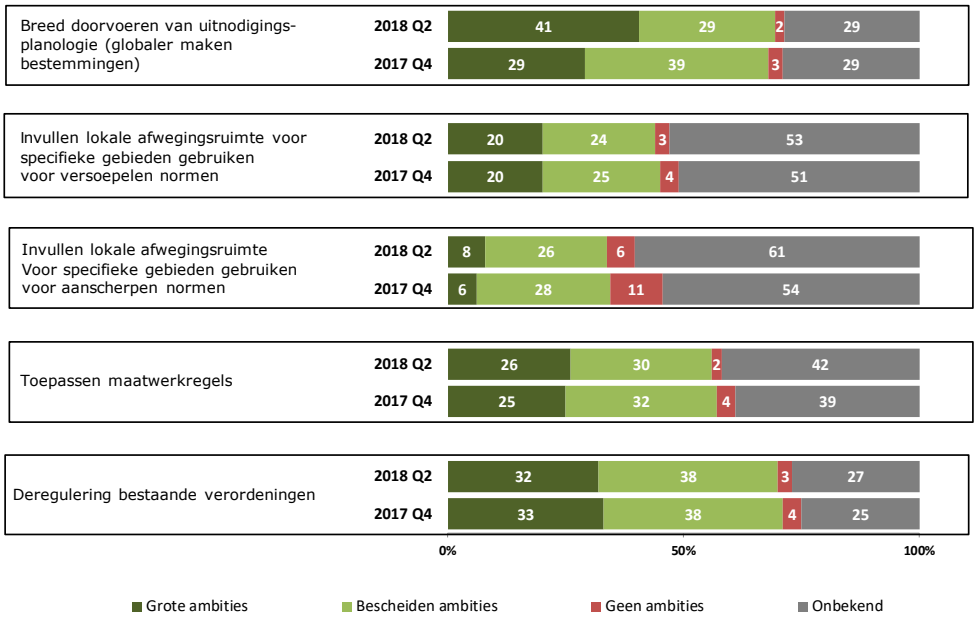

Figuur 2.8: Ambities bij gemeenten met invoering wet in % van totaal aantal gemeenten met vastgestelde ambities

Qua inhoud van de ambities valt op dat bij de gemeenten met vastgestelde ambities de voornemens om gebruik te maken van lokale afwegingsruimte nog steeds relatief weinig worden genoemd. Bij de ambities op de aanpalende beleidsvelden lijken de ambities op het vlak van de dienstverleningsverbetering ten opzichte van de vorige rapportage te zijn gestegen. De ambities ten aanzien van de fysieke veiligheid worden relatief het minst vaak genoemd, ook ten opzichte van de vorige rapportage.

Wat betreft de voortvarendheid waarmee de kerninstrumenten ter hand wordt genomen is een duidelijke toename waar te nemen ten opzichte van de vorige

rapportages. CHW-plannen lijken juist minder populair te worden, vooral bij de partijen die er nog niet mee bezig waren4.

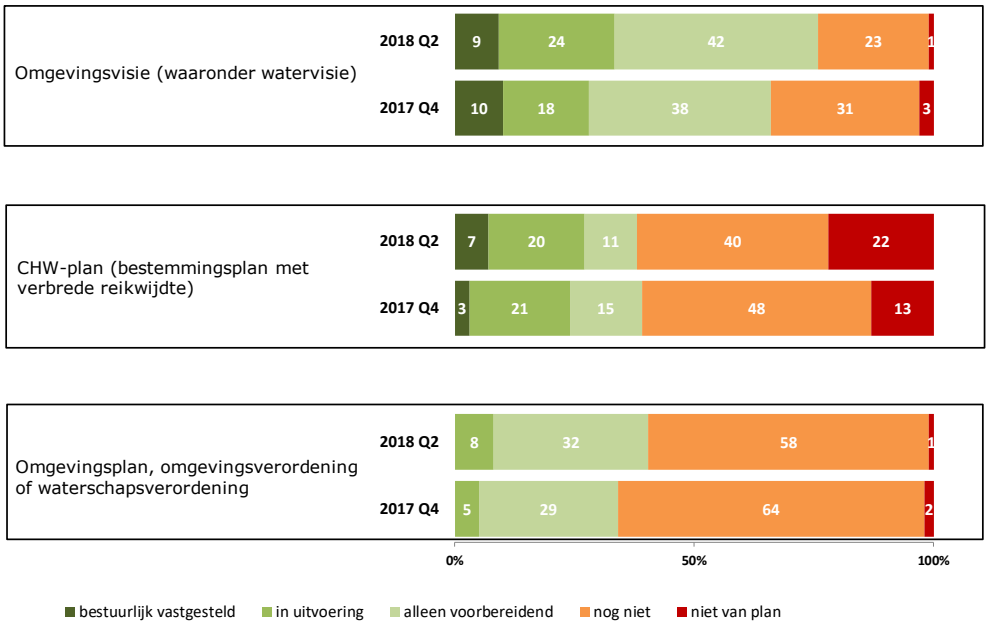

Figuur 2.9: Mate waarin wordt gewerkt aan de kerninstrumenten bij gemeenten

Ongeveer driekwart van de gemeenten heeft aangegeven bezig te zijn met een omgevingsvisie (75%) of heeft deze al vastgesteld (9%). Dit is opnieuw een aanzienlijke vooruitgang ten opzichte van een halfjaar eerder toen ca. 66% bezig was met een omgevingsvisie. De provincies zijn bijna allemaal bezig met een visie. Een kwart heeft de visie zelfs al vast laten stellen en gepubliceerd.

Ongeveer 10,8% van alle gemeenten heeft via de landelijke voorziening voor officiële bekendmakingen een vastgestelde omgevingsvisie gepubliceerd voor het geheel (7,11%) of een deel (3,68%) van hun oppervlak:

4 Dit is deels te verwachten omdat met het naderen van de invoeringsdatum het alternatief van een omgevingsplan steeds aantrekkelijker wordt. Aan de andere kant wordt tegelijkertijd wel gestreefd de CHW te wijzigen om het gebruik van het experimenteerartikel (lees het gebruik van bestemmingsplannen met verbrede reikwijdte op korte termijn aantrekkelijker te maken.

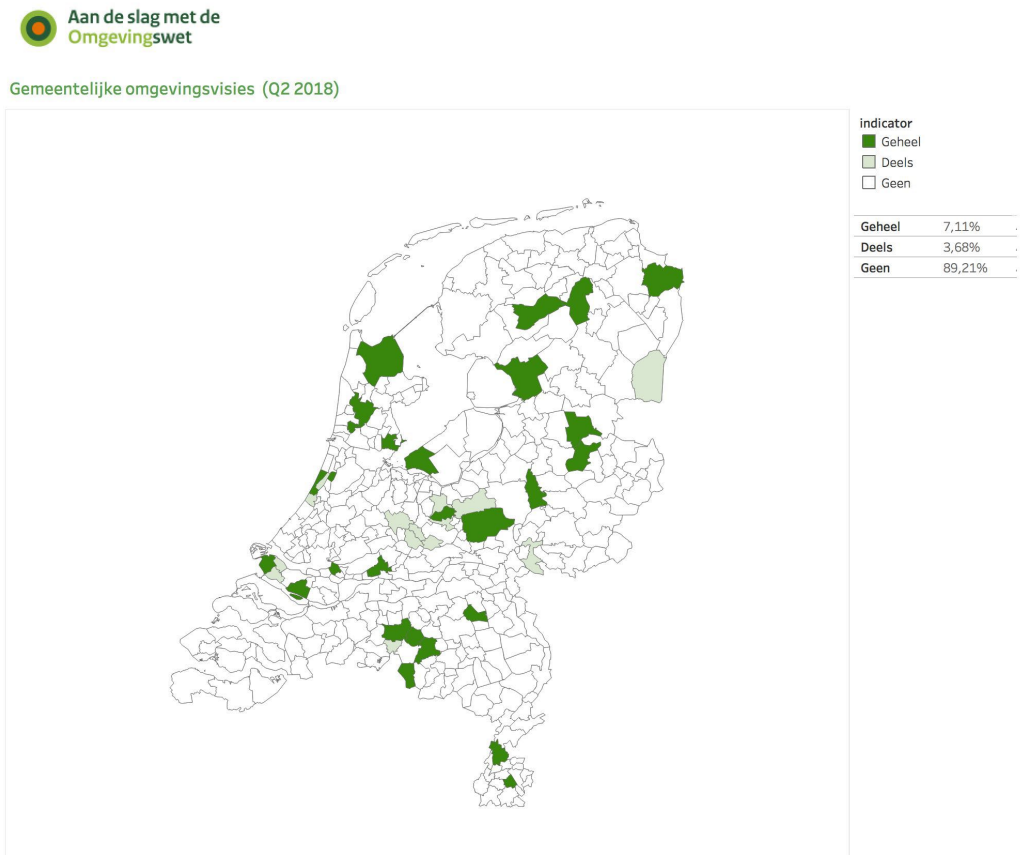

Figuur 2.10: Vastgestelde en bekendgemaakte omgevingsvisies gemeenten eind Q2 2018

Op decentrale.regelgeving.overheid.nl hebben vooralsnog alleen de gemeenten Houten/Wijk bij Duurstede, Oirschot en Bladel een omgevingsvisie gepubliceerd.

Waterschappen hebben formeel geen plicht om een omgevingsvisie op te stellen. Toch heeft inmiddels 75% het voornemen om voor zichzelf een watervisie te definiëren om de belangen van water in fysieke leefomgeving ook voor hun ketenpartners zoals gemeenten en provincie expliciet te maken. Dit is een aanzienlijke toename ten opzichte van de vorige rapportage, toen slechts 20% voornemens in die richting had.

De provincies moeten voor de invoeringsdatum van de wet hun kerninstrumenten op orde hebben. Medio 2018 hadden drie provincies een vastgestelde omgevingsvisie en nog eens vijf een conceptvisie in besluitvorming (zie figuur 2.11).

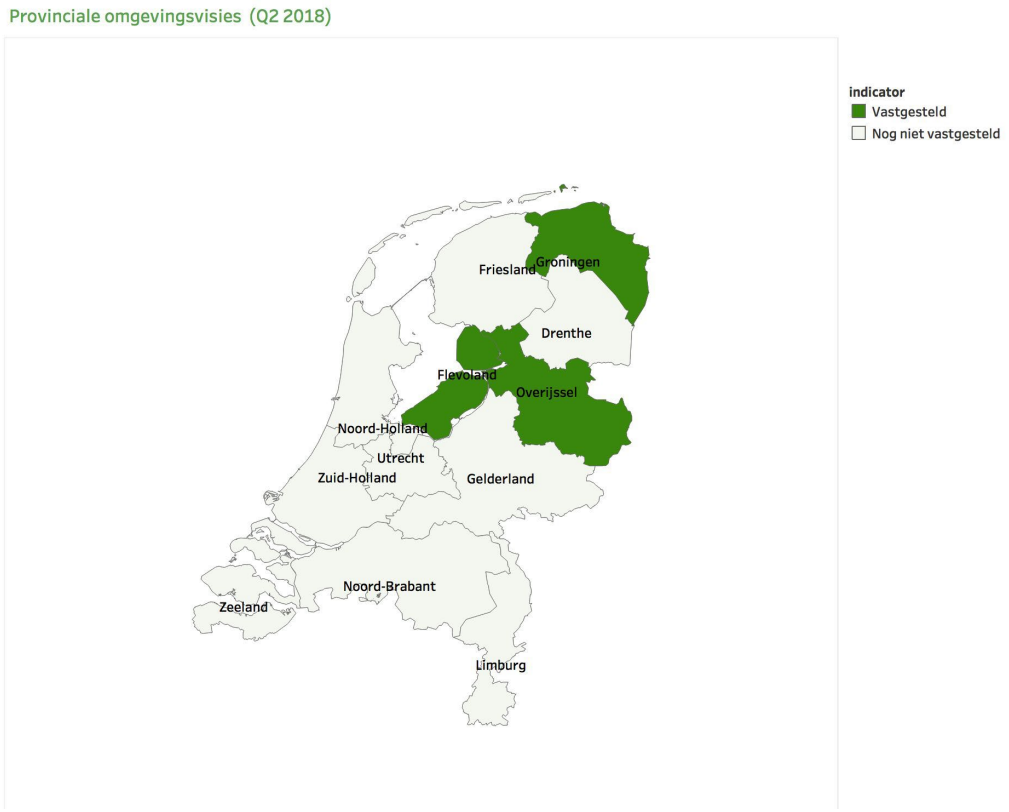

Figuur 2.11: Provinciale omgevingsvisies cf officiëlebekendmakingen.nl per eind Q2 2018

De provincies Drenthe (2017), Gelderland (2017), Groningen (2016), Limburg (2014) en Overijssel (2017) hebben op decentale.regelgeving.nl al een omgevingsverordening gepubliceerd. Dit is slechts een minimale verandering ten opzichte van de vorige halfjaarrapportage.

Interbestuurlijke samenwerking bij opstellen visies en plannen blijft aandachtspunt
In juni 2018 is de programmamanagers en projectleiders bij de verschillende overheden opnieuw gevraagd of zij andere overheden/ketenpartners al betrekken bij hun visie en planvorming.

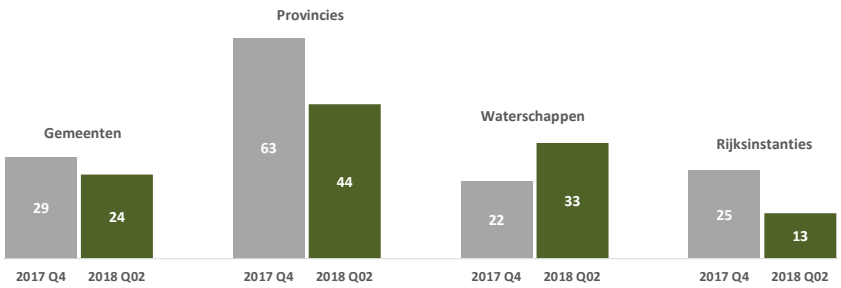

Figuur 2.12: % overheden dat andere overheden heeft uitgenodigd bij visie- of planvorming

Figuur 2.12 laat zien dat er eerder sprake is van een afname dan van een toename. Dit beeld is ook zichtbaar als gekeken wordt in welke mate overheden door hun ketenpartners zijn uitgenodigd:

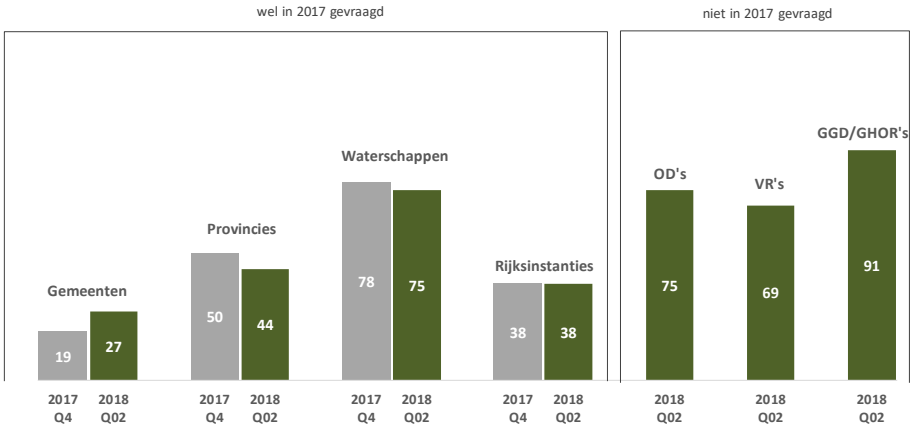

Figuur 2.13: % overheden dat is uitgenodigd om bij ketenpartners mee te werken aan visie- of planvorming

De GGD's, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en waterschappen vormen een positieve uitzondering. Zij worden nu al relatief veel betrokken bij de visie en planvorming van bevoegdgezagorganisaties in hun regio's.

2.4 Nog steeds toename in plaats van afname in aantallen ruimtelijke plannen zichtbaar

Een belangrijke indicator voor de mate waarin de omzetting van 'oude' plannen in 'nieuwe' kerninstrumenten vordert is de mate en snelheid waarmee het aantal bestaande plannen wordt vervangen door nieuwe omgevingsplannen en -visies. Om dit te kunnen analyseren is gebruik gemaakt van alle vigerende (op het moment van meting geldende) plannen op ruimtelijkeplannen.nl.

In het Programmaplan 2016-2019 van Aan de slag zijn doelstellingen opgenomen voor hoe snel de omzetting zou moeten vorderen voor een succesvolle invoering van de wet. Deze doelstellingen zijn afgezet tegen de aflooptermijnen van de vigerende plannen5.

Ook voor de inwerkingtreding van de wet ligt een afname van het aantal vigerende plannen in de lijn der verwachtingen. De nog vast te stellen bestemmingsplannen in deze periode zouden een schaalvergrotende en opschonende werking moeten hebben waarbij veel kleine plannen worden samengevoegd en postzegelplannen worden ingepast.

5 De Wro kende tot 1-7-2018 een plicht om ruimtelijke plannen iedere 10-jaar te herzien. Deze plicht is in aanloop naar de Omgevingswet per 1-7-2018 opgeschort. Als richtlijn voor een natuurlijke herziening van de plannen blijft de 10 jaars-herzieningstermijn ons inziens bruikbaar omdat gemeenten daar bijvoorbeeld jarenlang hun budgetten en RO-afdelingen op hebben geënt.

Aantal ruimtelijke (deel)plannen met directe werking voor burgers

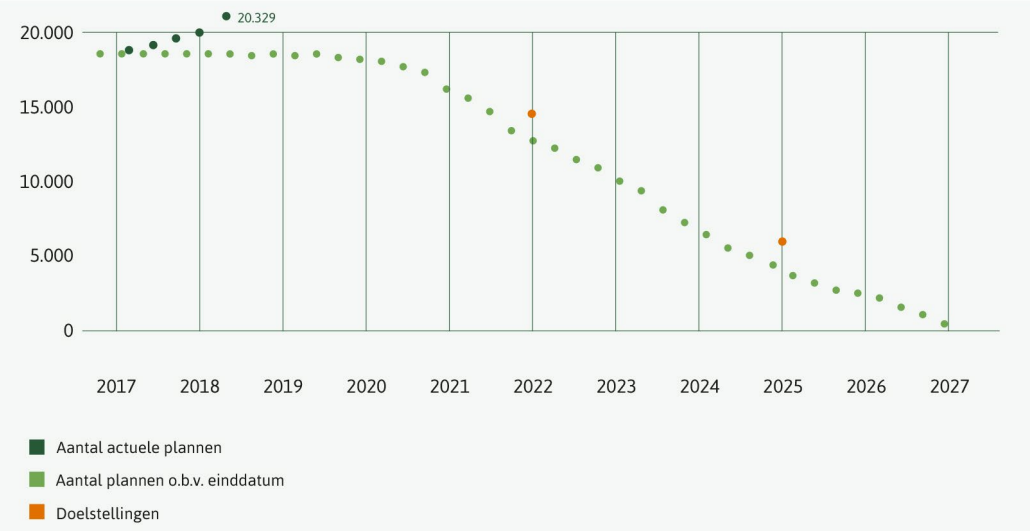

	2018 - 2e kwartaal			
TYPE PLAN	**GEMEENTE**	**PROVINCIE**	**RIJK**	**TOTAAL**
Bestemmingsplan	17.068	7	3	17.078
Wijzigingsplan	1.989	1		1.990
Gerechtelijke uitspraak	570	18		588
Uitwerkingsplan	391			391
Inpassingsplan		154	60	214
Reactieve aanwijzing		32		32
Exploitatieplan	24	4		28
Aanwijzingsbesluit	6			6
Omgevingsvergunning	1			1
Voorbereidingsbesluit	1			1
Totaal	**20.050**	**216**	**63**	**20.329**

Figuren 2.14: Werkelijke (donkergroene stippellijn) en geprognotiseerde afname van ruimtelijke plannen met directe doorwerking, op basis van de afloopdatum van deze plannen (lichtgroene stippellijn) en de doelstellingen van het programma (oranje stippen).

Sinds de aantallen actueel geldende plannen op ruimtelijkeplannen.nl wordt gevolgd is een toename van meer dan 8% in 2017 zichtbaar in plaats van een afname. De eerste helft van 2018 nam het aantal met nog eens 7% toe t.o.v. 2017. Het aantal gemeentelijke bestemmingsplannen nam in deze periode toe met 6,6%. Het aantal inpassingsplannen afkomstig van provincies is in dit halfjaar zelfs gestegen met meer dan 23%.

Het aantal indirect werkende plannen die op moeten gaan in ca 400 ‘nieuwe’ omgevingsvisies heeft zich sinds de vorige halfjaarrapportage eind 2017 als volgt ontwikkeld (stand per 30-06-2018):

Type	Gemeente	Provincies	Rijk
AMvB			253 (-2%)
Provinciale verordening		972 (+9%)	
Reactieve aanwijzing		48	
Regeling			253 (-2%)
Structuurvisie	524 (+7%)	208	1059 (-2%)
Totaal aantal	524	1.228	1.565

Tabel 2.15: Aantallen omgevingsdocumenten met indirecte werking op ruimtelijke plannen

Waterschappen
Volgens de gegevens op decentrale.regelgeving.overheid.nl gelden de volgende aantallen keuren, algemene regels, leggers en wegenverordeningen die deels of geheel op moeten gaan in 21 nieuwe waterschapsverordeningen:

SOORT REGELGEVING	Q2 2017	Q4 2017	Q2 2018	VERSCHIL TOV TWEEDE HELFT 2017	BIJ AANTAL WATER-SCHAPPEN
Keuren	71	72	70	-3%	21
Algemene regels	106	108	114	6%	15
Leggers	67	68	68	0%	6
Wegen-verordeningen	4	4	4	0%	3
Totaal	**248**	**252**	**256**	**2%**	

Tabel 2.16: Aantallen omgevingsdocumenten waterschappen einde Q2 2018

Het aantal Keuren begint bij de waterschappen af te nemen, maar het aantal gepubliceerde Algemene regels neemt daarentegen nog steeds toe.

2.5 Voorbereiding invoering digitaal stelsel (DSO) blijft aandachtspunt

In het kader van de nieuwe wet moet het bevoegd gezag documenten en gegevens kunnen uitwisselen met het digitale stelsel voor de Omgevingswet (DSO). De monitor volgt verschillende aspecten van de digitaliseringsopgave bij het bevoegd gezag. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de voorbereidingen op de invoering van het digitale stelsel nog steeds relatief beperkt zijn. In de volgende paragrafen lichten we dit toe.

2.5.1 *Beperkte toename in organisaties die bezig zijn met een planning voor de digitaliseringsopgave*

Aan alle betrokken project- en programmamanagers bij het bevoegd gezag is gevraagd in hoeverre hun organisatie bezig is met de aansluiting op het digitale

stelsel (DSO). Onder meer is gevraagd of de organisatie een plan heeft opgesteld waarin is doordacht wat wanneer moet gebeuren.

Figuur 2.17: Mate waarin het bevoegd gezag bezig is met het plannen van hun digitaliseringsopgave in het kader van de aansluiting op het DSO

Sinds de uitvraag in april 2017 is er bij de gemeenten telkens een kleine toename te zien van het aantal organisaties dat een concreet plan van aanpak heeft vastgesteld voor hun digitaliseringsopgave m.b.t. de aansluiting op het digitaal stelsel. Bij de provincies en de rijksinstanties lijkt er een teruggang te zijn. Dit kan liggen aan verschillen in de samenstelling van de respons in de opeenvolgende rondes[6]. De GGD's zijn nog het minst bezig met de voorbereidingen op de digitaliseringsopgave.

Met uitzondering van de rijksinstanties is er bij een toenemend aantal overheden inmiddels budget gereserveerd voor de invoering van het DSO.

6 Niet alle rijkspartijen hebben een expliciete digitaliseringsopgave met betrekking tot het aansluiten op het DSO. Degenen die dat wel hebben werken aan impactanalyses, waarbij gestuurd wordt op een afronding voor eind 2018.

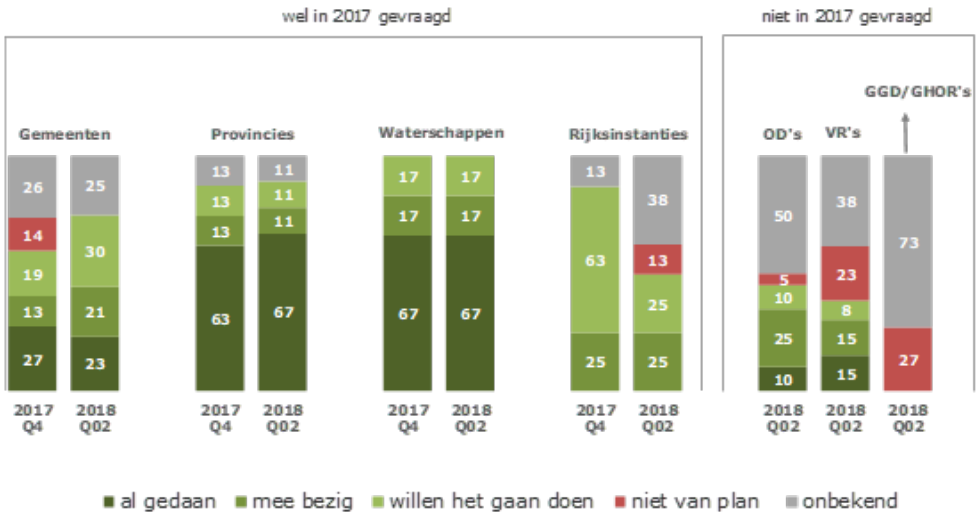

Figuur 2.18: Mate waarin overheden voor 2018 budget hebben gereserveerd voor de invoering van het DSO

2.5.2 *Voorbereidingen op het digitaal stelsel nemen geleidelijk toe*

In mei 2018 zijn de programmamanagers en projectleiders bij de verschillende overheidsorganisaties net als in november 2017 gevraagd nader aan te geven hoe en waarmee zij de voorbereidingen op het DSO ter hand nemen. Zie figuur 2.17 voor de antwoorden van de respondenten bij de gemeenten:

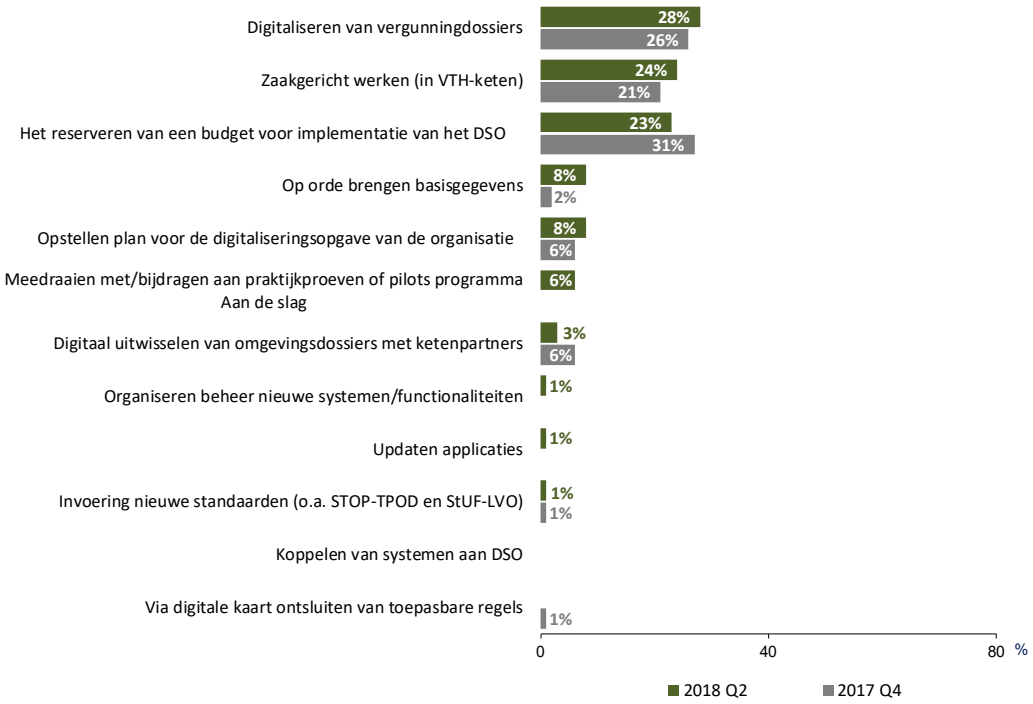

Figuur 2.19: Wijze waarop gemeenten bezig zijn met de voorbereidingen op hun digitaliseringsopgave in het kader van de aansluiting op het DSO (alleen antwoordcategorieën al gedaan)

Op de meeste onderwerpen neemt het percentage gemeenten toe dat concrete stappen heeft gezet. Een vergelijkbaar beeld is te zien bij de provincies en waterschappen. Bij de provincies valt op dat een aantal van hen afziet van het via digitale kaarten ontsluiten van toepasbare regels.

2.5.3 *Gebruik van landelijke voorziening voor officiële bekendmakingen*

In de 1e helft van 2018 is een analyse uitgevoerd op het gebruik van de landelijke voorziening voor officiële bekendmakingen. Overheden hebben de plicht om binnengekomen omgevingsvergunningaanvragen en genomen besluiten daarop te publiceren. Daarvoor kunnen ze gebruik maken van de landelijke voorziening voor officiële bekendmakingen www.officiëlebekendmakingen.nl. In welke mate dat nu al gedaan wordt zegt iets over de veranderopgave ten aanzien van het toekomstig gebruik van het DSO.

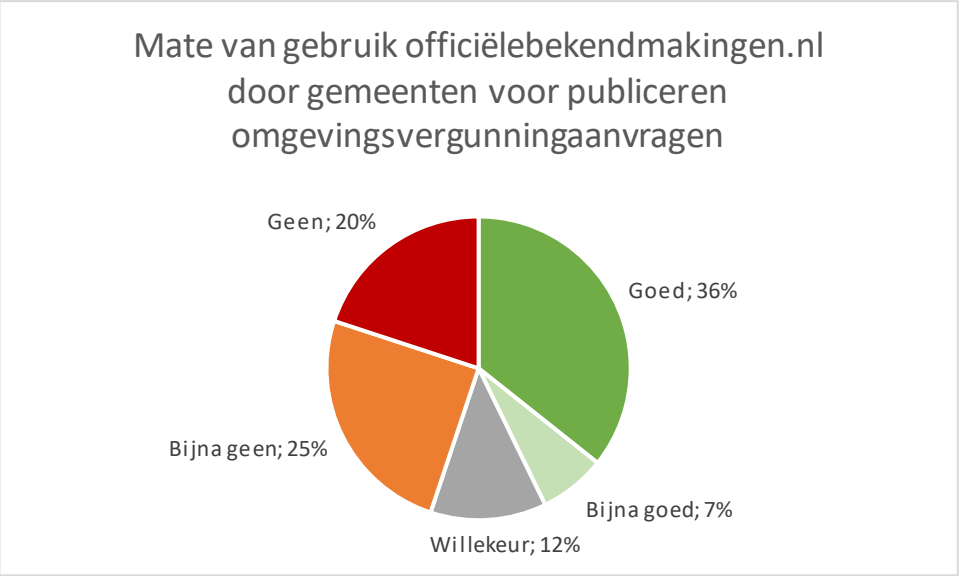

Figuur 2.20: % gemeenten opgedeeld naar hoeveelheid OLO-aanvragen dat wordt gepubliceerd via officiëlebekendmakingen.nl (Goed = alle via OLO ingediende aanvragen wordt via landelijke voorziening gepubliceerd. Geen= geen enkele via OLO ingediende aanvraag wordt via landelijke voorziening gepubliceerd).

Figuur 2.20 laat zien dat slechts ca 43% (=36%+7%) van de gemeenten redelijk gedisciplineerd alle binnengekomen omgevingsvergunningaanvragen ook via de landelijke voorziening voor officiële bekendmakingen publiceren. De rest maakt er nog geen of slechts willekeurig gebruik van.

2.6 Capaciteit, kosten en financiering grootste uitdaging in deze fase invoering

Aan de betrokken project- en programmamanagers bij het bevoegd gezag is deze ronde opnieuw gevraagd wat in de huidige fase van de invoering de grootste uitdagingen en/of knelpunten zijn.

Uitdagingen en knelpunten

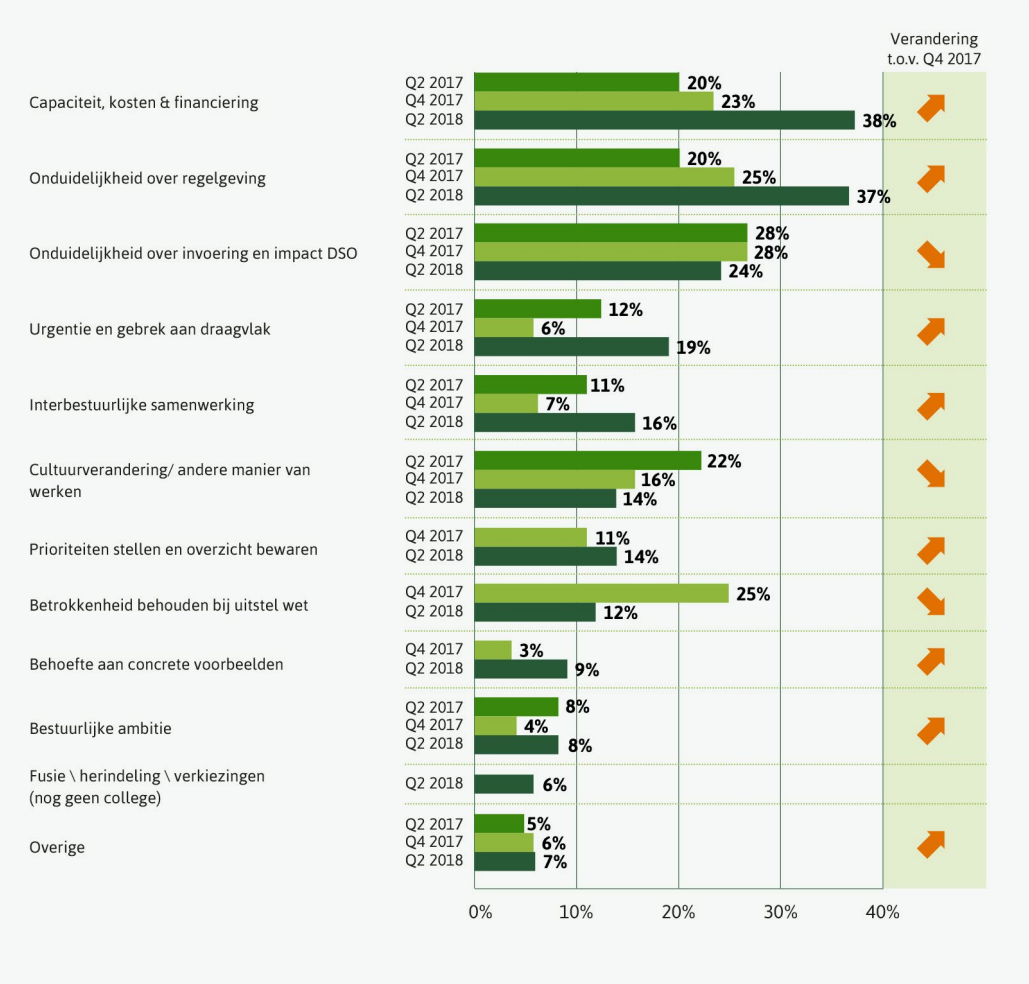

Figuur 2.21: Meest genoemde knelpunten en uitdagingen in de huidige fase van invoering.

Uit de antwoorden komt naar voren dat zorgen over capaciteit, kosten en financiering in deze fase van de uitvoering meer dan 1/3e van alle projectleiders en programmamanagers bij gemeenten, provincies, rijksinstanties en waterschappen bezig houdt (38%), stipt gevolgd door de noodzaak op precies te weten hoe de nieuwe regels er uit gaan zien (37%). De zorgen over de voorbereidingen op het werken met het digitale stelsel (DSO) zijn ten opzichte van de vorige rapportages iets afgenomen, maar nemen nog steeds een prominente plaats in. Ook opvallend is de toename van het aantal keren dat zorgen worden geuit over het beperkte urgentiebesef en gebrek aan draagvlak in de eigen organisatie (19%). Terwijl interbestuurlijke samenwerking in deze fase steeds meer als een uitdaging wordt gezien, lijkt men zich tegelijkertijd steeds minder zorgen te maken over de voor de implementatie benodigde cultuuromslag.

3 Voortgang verbeterdoelen Omgevingswet

De derde vraag die centraal staat in de monitoring is de voortgang van de beleidsdoelen van de Omgevingswet. Bij de ontwikkeling van de nieuwe Omgevingswet zijn vier doelen geformuleerd waaraan het succes van de wet kan worden afgemeten:

1. Vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak
2. Samenhangende benadering
3. Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte
4. Verbeteren en versnellen van de besluitvorming

Conclusie voortgang verbeterdoelen Omgevingswet: **Nulmetingen bieden steeds meer zicht op het verbeterpotentieel dat met de invoering kan worden bereikt**

In de monitor is inmiddels een basis gelegd voor meten van het succes van de wet. Hiervoor is per verbeterdoel een aantal verwachtingen geformuleerd. Op basis van deze verwachtingen is de monitor bezig om de huidige situatie in kaart te brengen: de 0-situatie. Deze 0-metingen kunnen later als referentiepunten gebruikt worden om uitspraken te doen over de mate waarin de doelen van de wet worden gerealiseerd. Voor zover in het afgelopen halfjaar nieuwe uitkomsten van nulmetingen beschikbaar zijn gekomen, zijn de resultaten hieronder opgenomen. Voor de stand van in 2017 bekend geworden resultaten van nulmetingen verwijzen wij naar de halfjaarrapportage over het tweede halfjaar van 2017.

3.1 Referentiepunten verbeterdoel 1: vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht meetbaar te maken:

VERWACHTINGEN	
1.1	De gebruiker (de initiatiefnemer, de belanghebbende en het bevoegd gezag) kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden.
1.2	Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces.
1.3	Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven.
1.4	Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen.
1.5	Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag.

3.1.1 De gebruiker kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden

Hiervoor is nog geen geschikte nulmeting uitgevoerd.

3.1.2 Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces

De mate waarin initiatiefnemers minder inspanningen hoeven te leveren zal worden gevolgd aan de hand van:

- de afname van aantallen vergunningen waarop het bevoegd gezag eigen beleid kan voeren door al dan niet regels over de vergunningplicht te stellen in het omgevingsplan.

Aan de hand van de gegevens van omgevingsvergunning- en watervergunningaanvragen die via het Omgevingsloket Online (OLO) worden ingediend is een eerste inschatting gemaakt van het potentieel aan aanvragen waar lokale afwegingsruimte op van invloed kan gaan zijn.

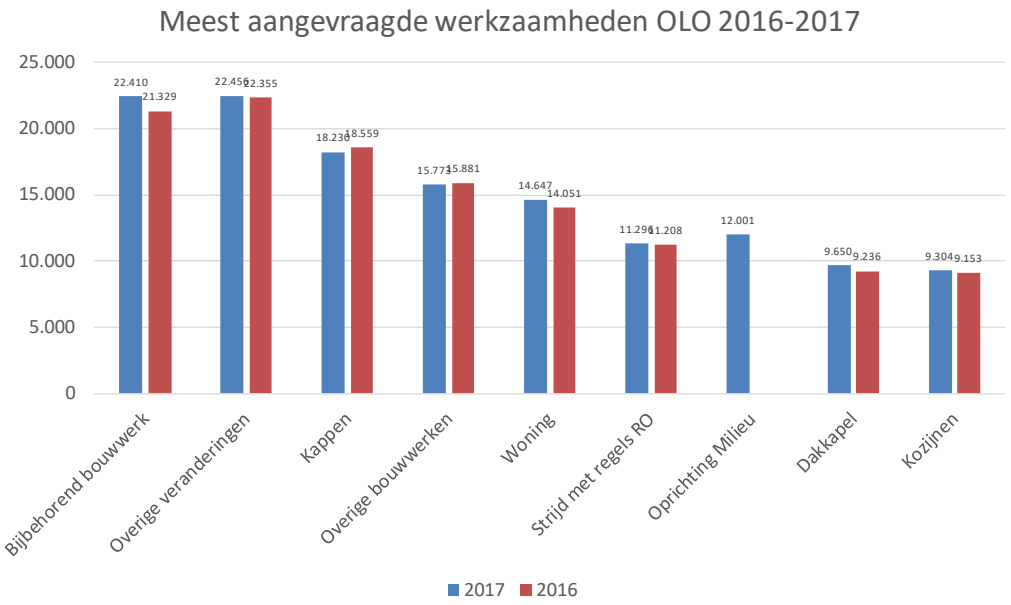

Figuur 3.1: meest aangevraagde werkzaamheden in vergunningaanvragen in OLO

De categorieën werkzaamheden waarvoor gemeenten in hun omgevingsplannen de vergunningplicht kunnen reguleren behoren tot de meest voorkomende. Het gaat dan om bouwwerken die op de kruimellijst staan (zoals veel van de bijbehorende en overige bouwwerken), in de APV of andere lokale verordeningen (zoals kappen) en zaken die nu nog vooral vanuit esthetisch oogpunt vergunningplichtig zijn zoals dakkapellen. Ongeveer 10% van de via het OLO aangevraagde omgevingsvergunningen bevatten een aanvraag voor 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' oftewel een aanvraag voor het afwijken van het bestemmingsplan. Omdat aanvragers vaak niet weten of ze met hun initiatief afwijken van het bestemmingsplan, wordt het werkelijke aantal aanvragen met bestemmingsplan afwijkingen aanzienlijk hoger ingeschat (rond ca 30 á 40%). Er lopen momenteel nadere nulmetingsonderzoeken om meer zicht te krijgen op de vraag in hoeverre gemeenten ambtshalve de aanvraag moeten uitbreiden met een aanvraag voor de activiteit handelen in strijd met regels RO.

- de verhouding tussen enkelvoudige en meervoudige aanvragen: naar verwachting zullen initiatiefnemers meer gebruik maken van de mogelijkheid om aanvragen op te splitsen:

Uit analyse van de in 2017 ingediende omgevingsvergunningaanvragen op het OLO blijkt dat ca 14,1% van de aanvragen een combinatie van meerdere vergunning plichtige activiteiten omvatte. In bijna 80% was sprake van een combinatie van een bouwactiviteit met een andere activiteit. In ca 24% van de combinaties was spraken

van een combinatie met de activiteit 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'.

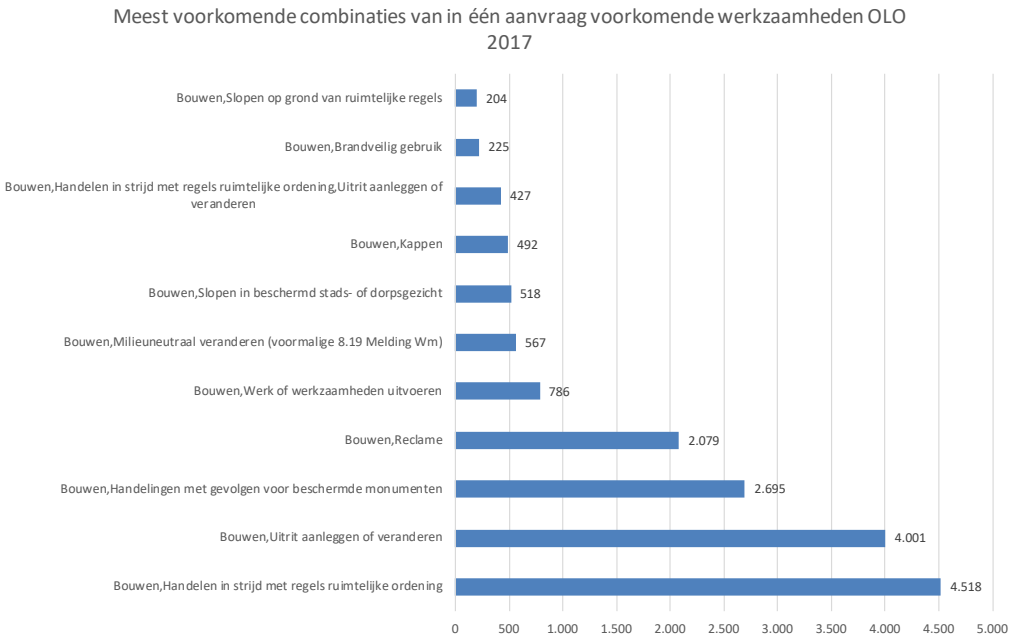

Figuur 3.2: Meest voorkomende combinaties van aangevraagd werkzaamheden in één aanvraag

- het hergebruik van bij aanvraag benodigde locatie-onderzoeken

Medio 2018 waren er nog geen representatieve monitorgegevens beschikbaar over het aantal bij vergunningaanvragen opgevraagde locatie-onderzoeken.

- de afname van indieningsvereisten bij aanvragen

Medio 2018 waren er nog geen representatieve monitorgegevens beschikbaar over de hoeveelheden indieningsvereisten. Wel is een analyse gedaan op de mate waarin aanvragen niet in behandeling kunnen worden genomen omdat de aanvrager niet tijdig in staat was om de aanvraag te completeren (i.c. percentage niet-ontvankelijke aanvragen). Dat was eind 2017 gemiddeld ca 1,9%.

- de beleving van initiatiefnemers over het gemak van het indienen van aanvragen.

In de halfjaarrapportage over de 2e helft van 2017 is uitgebreid stilgestaan bij de beleving van initiatiefnemers. Voor de waardering van de huidige beleving verwijzen wij naar deze vorige rapportage.

3.1.3 *Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven*

Eind 2017 is op basis van de gepubliceerde vergunningaanvraagbeschikkingen[7] op de gemeenschappelijke voorziening voor officiële bekendmakingen (GVOP) is een inschatting gemaakt van de huidige kansen dat een omgevingsvergunningaanvraag ook vergund wordt. In de vorige halfjaarrapportage is uitgebreid ingegaan op de

7 Ten tijde van de meting was ongeveer één derde van de overheden relatief consequent in het publiceren van hun omgevingsrecht gerelateerde bekendmakingen en beschikkingen via de landelijke voorziening GVOP.

uitkomsten van deze nulmeting. Ongeveer 9,8% van de aanvragen leidt momenteel niet tot een bevredigend resultaat voor de initiatiefnemers, waarbij opvalt dat momenteel 1,6% van de aanvragen niet leidt tot een vergunningbeschikking omdat het initiatief vergunningvrij is. Via steekproefgewijze analyses van de registraties van vergunningaanvragen en hun afhandeling in de vergunningsystemen van gemeenten en omgevingsdiensten proberen we de komende periode de eerdere uitkomsten te toetsen en zo nodig aan te scherpen.

3.1.4 Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen

De nulmeting op de jurisprudentie start naar verwachting in de 2e helft van 2018. Vooralsnog beschikken we nog niet over representatieve gegevens over aantallen bezwaar en beroepsprocedures in verhouding tot de aantallen vergunningaanvragen.

In de vorige halfjaarrapportage is uitgebreid stilgestaan bij de beleving van derden-belanghebbenden bij bezwaar- en beroepsprocedures rondom initiatieven in de fysieke leefomgeving

3.1.5 Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag

Representatieve gegevens over het huidige aantal klachten en handhavingsverzoeken waren medio 2018 nog niet beschikbaar.

3.2 Referentiepunten verbeterdoel 2: Samenhangende benadering

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel 'Samenhangende benadering' meetbaar te maken.

VERWACHTINGEN	
2.1	De kerninstrumenten omgevingsvisies, omgevingsplannen en omgevingsverordeningen zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen.
2.2	Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven vaker en intensiever betrokken bij planvorming en individuele initiatieven.

3.2.1 De kerninstrumenten zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen

Het voorgenomen onderzoek naar de inhoud en kwaliteit van nieuwe visies en plannen is nog niet gestart.

3.2.2 Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven intensiever betrokken

Het voorgenomen onderzoek naar de kwaliteit van nieuwe visies en plannen en de motivering die daarin is opgenomen over de wijze en mate van participatie is nog niet gestart.

In de 2e helft van 2018 is wel begonnen met het vormen van een landelijk beeld rondom de vraag in hoeverre het gedachtengoed achter de Omgevingswet ook beklijft bij de mensen die de wet moeten uitvoeren. Dit gebeurt aan de hand van een lijst met stellingen die aan medewerkers van overheidsorganisaties worden voorgelegd in het kader van een cultuurmonitor. Een van de stellingen gaat over de vraag in hoeverre medewerkers vinden dat hun organisatie de belangen van derden goed en tijdig weten te betrekken bij de besluitvorming over initiatieven om de leefomgeving te veranderen.

De eerste responses zijn momenteel vooral van mensen die actief met de invoering van de Omgevingswet bezig zijn en met de cultuurmonitor hebben kennis gemaakt in slagsessies en andere met behulp van het programma Aan de slag georganiseerde bijeenkomsten. Zij vinden over het algemeen dat hun organisatie nog niet goed bezig is met het betrekken van derden en dat in de gewenste situatie die aanzienlijk beter zou moeten kunnen. Zie voor een overzicht van de voorlopige stand van het landelijk beeld met betrekking tot de cultuuromslag de bijlage A.

3.3 Referentiepunten verbeterdoel 3: vergroten bestuurlijke afwegingsruimte

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel 'Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte' meetbaar te maken.

VERWACHTINGEN	
3.1	'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur waardoor het vertrouwen in overheden stijgt.
3.2	Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie.
3.3	Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in (maatwerkregels en maatwerkvoorschriften) op een locatie of voor een functie.

3.3.1 'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur

Indien goede initiatieven meer de ruimte krijgen zou dat onder het huidige stelsel onder andere zichtbaar moeten zijn in het aantal keren dat het bevoegd gezag meewerkt aan een verzoek om af te wijken van de regels (lees: aan een afwijking van het bestemmingsplan). In 2017 werd via het OLO in totaal meer dan 12.000 keer een vergunning aangevraagd voor de activiteit 'Handelen in strijd met regels RO'.

Onder het nieuwe stelsel vervalt deze activiteit en wordt die vervangen door een omgevingsplanactiviteit. Er wordt daarom nog nagedacht over hoe het streven naar het ruimte geven aan goede initiatieven zichtbaar kan worden gemaakt.

In de cultuurmonitor is aan medewerkers van overheidsorganisaties gevraag in hoeverre ze het nu eens zijn met de stellingen 'Ons bestuur geeft veel ruimte aan initiatieven van derden' en 'Voor initiatieven vanuit de samenleving is volop ruimte binnen onze organisatie'. De eerste responses die bijdragen aan het landelijk beeld (zie ook paragraaf 3.2.2) laten zien dat medewerkers van overheidsorganisaties maar heel beperkt vinden dat initiatieven veel ruimte krijgen. Men vindt ook dat in de gewenste situatie hiervoor aanzienlijk meer ruimte zou kunnen zijn, al is er een limiet aan hoeveel ruimte initiatieven zouden mogen krijgen.

3.3.2 Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie

In het afgelopen halfjaar zijn geen extra monitorresultaten bekend geworden die meer licht werpen op deze hypothese, dan al in de vorige halfjaarrapportage is opgenomen.

3.3.3 Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in op een locatie of voor een functie

Bij navraag onder de projectleiders en programmamanagers invoering Omgevingswet in mei 2018 komt naar voren dat de overheden die al ambities ten aanzien van de invoering van de wet hadden geformuleerd, de ambities omtrent het gebruik van lokale afwegingsruimte voor het versoepelen van normen nog steeds beperkt zijn. Slechts 44% van de gemeenten heeft bescheiden of grote ambities op

dit vlak. 2% geeft aan expliciet geen ambities te hebben. De rest weet het nog niet. De ambities om de lokale afwegingsruimte in te zetten om normen aan te scherpen liggen nog lager. Slechts 34% geeft aan daaromtrent al ambities te hebben geformuleerd, terwijl 6% heeft aangegeven expliciet geen ambities op dit vlak te hebben. Ongeveer 56% heeft bescheiden of grote ambities om maatwerkregels toe te passen. 2% heeft die ambities expliciet niet. Dit is op beide punten een marginale afname ten opzichte van de uitvraag in november 2017.

Over het nader meetbaar maken van deze doelstelling wordt de komende periode nog nagedacht.

3.4 Referentiepunten verbeterdoel 4: Verbeteren en versnellen van de besluitvorming

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om te bepalen of de besluitvorming beter en sneller verloopt onder het nieuwe stelsel.

VERWACHTINGEN	
4.1	De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter. De mutatiegraad is hoger.
4.2	Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de genomen besluiten.
4.3	De doorlooptijd van vergunningaanvragen bij de reguliere en uitgebreide procedure neemt af.
4.4	Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel.

3.4.1 De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter

Representatieve gegevens over de huidige doorlooptijden van planvormingsprocessen waren begin 2018 nog niet beschikbaar.

In de cultuurmonitor is de stelling opgenomen '*Besluitvorming verloopt soepeler onder de Omgevingswet'*. De respons op deze stelling tot nu toe (zie ook paragraaf 3.2.2) laat zien dat medewerkers van overheidsorganisaties momenteel nog niet breed het idee hebben dat besluitvorming soepel verloopt. Opvallend is echter dat hun verwachtingen over de gewenste situatie wel beter zijn, maar ook relatief laag zijn ten opzichte van de verwachtingen over andere aspecten van de Omgevingswet.

3.4.2 Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de besluiten

In de 1e helft van 2018 zijn geen extra monitoringgegevens beschikbaar gekomen die informatie toevoegen aan hetgeen op dit onderwerp al is gerapporteerd in de halfjaarrapportage over de 2e helft van 2017.

3.4.3 De doorlooptijd van vergunningaanvragen neemt af

Er is medio 2018 nog geen representatieve meting van de huidige doorlooptijden van de behandeling van vergunningaanvragen beschikbaar.

3.4.4 Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel

Representatieve gegevens over het huidige gebruik van de mogelijkheid tot uitstel waren medio 2018 nog niet beschikbaar.

4 Bijlage A: Eerste uitkomsten Landelijk beeld cultuurmonitor

In de eerste helft van 2018 is begonnen met de uitrol van een cultuurmonitor met het doel een landelijk beeld te construeren over hoe medewerkers van overheidsorganisaties de met de Omgevingswet beoogde cultuuromslag ervaren. De monitor laat medewerkers aangeven in hoeverre ze het eens zijn met een serie stelling over hoe hun organisatie en hoe zij zelf bezig zijn met de Omgevingswet. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar de huidige en de gewenste situatie. Men kan scoren op een schaal van 1 (geheel mee oneens) tot 5 (geheel mee eens). Ligt een score onder de 3 dan is men het er overwegend mee oneens, boven de 3 is men het overwegend eens met de stelling. De eerste respons is afkomstig van mensen van verschillende overheidsorganisaties die mee hebben gedaan aan workshops over de cultuurmonitor bij slagsessie van het programma Aan de slag in Utrecht en Zwolle en een bijeenkomst voor programmamanagers/projectleiders bij de Veiligheidsregio's. De eerste indrukken dienen dan ook vooral geïnterpreteerd te worden vanuit de veronderstelling dat de respondenten meer dan normaal interesse hebben in de invoering van de Omgevingswet en er ook al meer over weten.

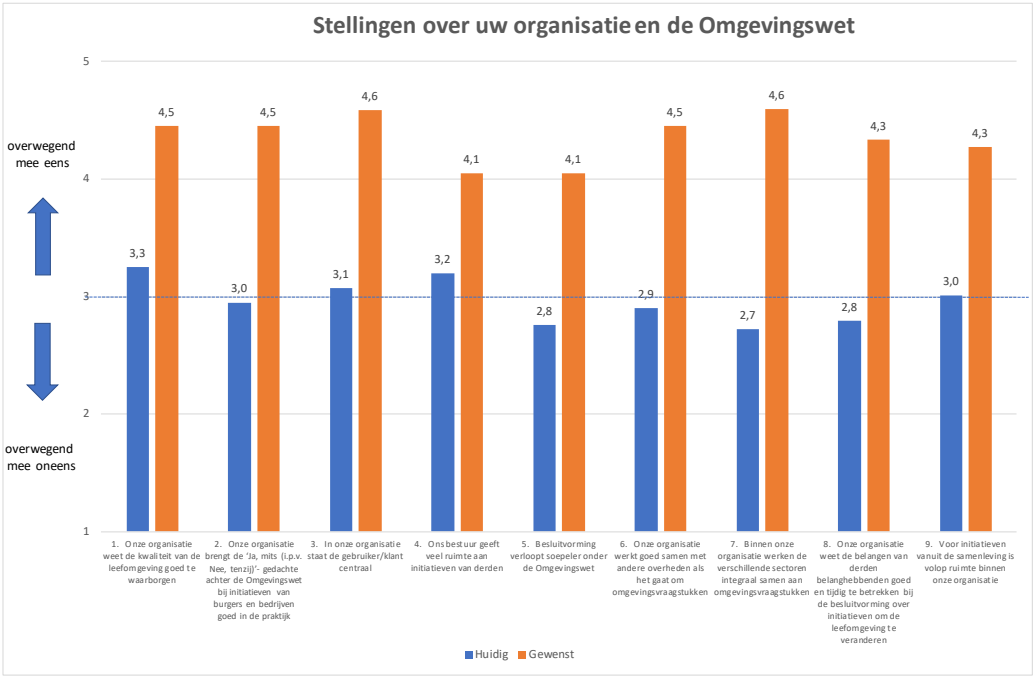

Figuur A.1: Scores op stellingen cultuurmonitor over organisatie

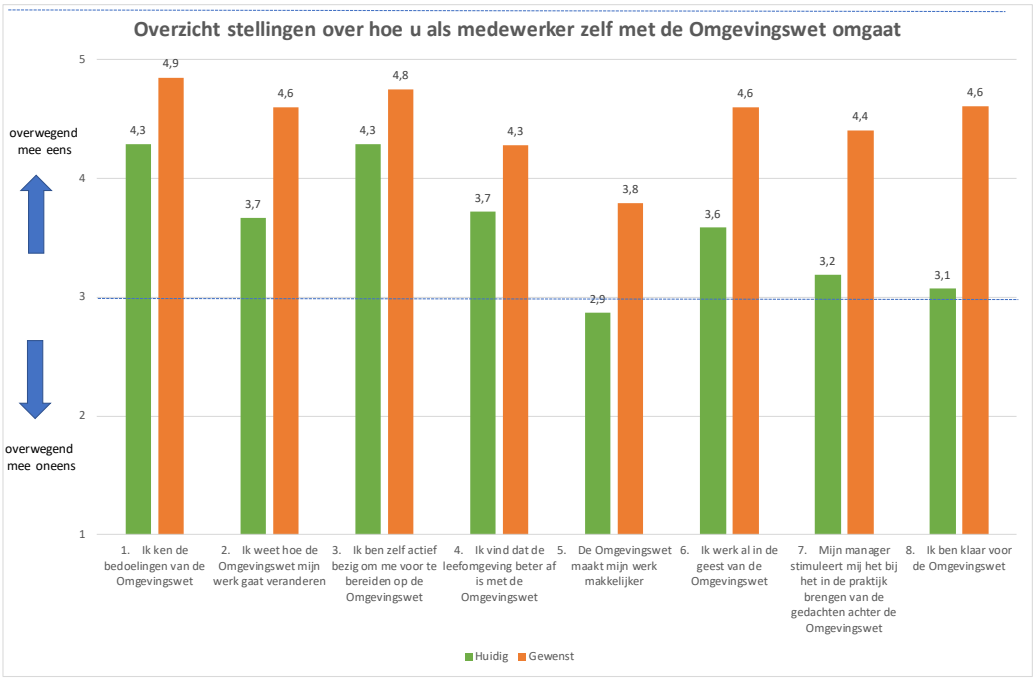

Figuur A.2: Scores op stellingen cultuurmonitor over medewerkers zelf

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
secretaris OGB
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Datum
12 november 2018

agenda

Betreft	Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	12 november 2018
Vergadertijd	16.00 – 17.30 uur
Vergaderplaats	Volgt

1. Opening en mededelingen

2. Concept verslag vorige OGB

2.1. Concept Verslag – OGB – 26 september 2018

3. Stand van zaken en try out DSO-LV

3.1. Ter informatie: Presentatie (mondeling)
3.2. Ter informatie: Voornemens en voorgang DSO Q4 (PI-8)

4. Beheer DSO-LV

4.1. Ter informatie: kort verslag werksessie OGB 16 oktober 2018
4.2. Ter informatie: beknopt rapport validatie beheerkosten

5. Digitaal stelsel: standaarden

5.1. STOP TPOD
- *5.1.1. Oplegger doeluitwerkingen STOP TPOD*
- *5.1.2. Ter informatie: Notitie doeluitwerkingen STOP TPOD*
- *5.1.3. Ter besluitvorming: Notitie annoteren STOP TPOD*
- *5.1.4. Ter besluitvorming: Notitie presenteren STOP TPOD*

5.2. STAM
- *5.2.1. Beslisnotitie vaststelling Standaard Aanvragen en Melden (STAM)*
- *5.2.2. Bijlage: Samenvatting Impactanalyse*

5.2.3. Bijlage: Impactanalyse STAM

6. Gebruikersbetrokkenheid DSO

6.1. Ter besluitvorming: Notitie gebruikersbetrokkenheid DSO

7. Voortgang

7.1. Oplegger derde kwartaalrapportage 2018
7.2. Ter vaststelling: derde kwartaalrapportage 2018

8. Rondvraag en sluiting

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
28 november 2017

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Datum
5 oktober 2018

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	26 september 2018
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), art 5.1 lid 2 sub e (verslag).

1. Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e opent de vergadering. Hij heet de volgende personen bijzonder welkom: art 5.1 lid 2 sub e namens de rijkspartijen; art 5.1 lid 2 sub e namens de CIO BZK; art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e als tijdelijke secretaris van het OGB.

art 5.1 lid 2 sub e volgt art 5.1 lid 2 sub e op. art 5.1 lid 2 sub e dankt art 5.1 lid 2 sub e namens alle leden van het OGB voor zijn bijdrage de afgelopen tijd.

art 5.1 lid 2 sub e geeft een korte toelichting op de stand van zaken Informatiepunt. Er is niet voorzien in financiering voor 2019 en 2020. Dit is gisteren in de Stuurgroep ook besproken. Samen met de rijkspartijen wordt gezocht naar een oplossing, die is er op dit moment nog niet. Het Informatiepunt moet wel door kunnen gaan na 1 januari 2019.

art 5.1 lid 2 sub e geeft een terugkoppeling van de technische briefing over de Invoeringswet en de stand van zaken implementatie in de Eerste Kamer. De volgordelijkheid van de wetgeving is een belangrijk thema. EK wil een goede 'sleuteloverdracht' van het stelsel. Volgens huidige planning kan dat met de behandeling van de Aanvullingswet grondeigendom plaatsvinden. Bij de technische briefing was er veel begrip over en weer. Er volgt nog een brief op korte termijn.

art 5.1 lid 2 sub e vult aan dat de EK graag een werkend DSO ziet bij de behandeling van de Invoeringswet. Daarmee is er een belangrijke koppeling tussen beta release DSO en behandeling Iw. Belang van een goede beta release is daarmee bijzonder groot. Daarnaast is er toenemende aandacht voor de omgevingsdiensten.

Datum
26 september 2018

Komende dinsdag is er een technische briefing over de Invoeringswet in de Tweede Kamer.

UBAB: art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat deze op 7 december in de commissie en op 14 december in de ledenvergadering van de Unie op de agenda staat. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat deze bij de VNG op 1 november op de agenda van het bestuur en op 30 november op de agenda bij de BALV staat. Tussendoor gaat deze naar de commissie.

2. Verslag vorige OGB (12 juni 2018)

2.1. Concept Verslag – Opdrachtgevend beraad – 12 juni 2018

Verslag is vastgesteld.

3. Roadmap

3.1. Notitie Roadmap

art 5.1 lid 2 sub geeft toelichting op het proces de afgelopen periode. Conclusie is dat dit niet heeft geleid tot verschuivingen ten opzichte van het beeld dat er in het voorjaar lag. Er kwamen uitzoekpunten naar voren die onder de aandacht zijn van de PR. We gaan de integrale interbestuurlijke roadmap periodiek verrijken en herijken en verbinden aan de monitor, voortgangsrapportages en communicatiestrategie.

art 5.1 lid 2 sub e geven aan dat de uitwerking van detail roadmaps intern op de agenda staan. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat vanuit wetgeving op enig moment een roadmap 'digitalisering van (rijks)regelgeving' uitgewerkt wordt. Hangt ook samen met de standaarden.

art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat inzicht hebben in individuele roadmaps van belang is voor het signaleren van eventuele knelpunten. Dit is iets anders dan sturen op elkaars roadmap.

OGB stemt in met de notitie roadmap:

- Integrale interbestuurlijke wordt ingebed als strategisch sturingsinstrument. De roadmap komt elk half jaar terug op agenda OGB.
- Roadmap wordt verbonden aan de voortgangsrapportages.
- De hoofdmijlpalen van de veranderopgaven worden meegenomen in de monitor, nader uit te werken door de PR.
- Detail roadmaps worden elk kwartaal geactualiseerd en besproken in de PR. Deze komen niet op de agenda van het OGB.

4. Hoofdkeuzes invoeringsondersteuning

4.1. Beslisnotitie scenario Invoeringsondersteuning

art 5.1 lid 2 su geeft een korte toelichting op het voorstel.

art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat hij akkoord gaat met de hoofdlijn. Wel graag aandacht voor beperken overhead en gebruik de monitor voor het ophalen van de 'wat' vraag. art 5.1 lid 2 su geeft aan dat hij het voorstel ondersteunt. Gezien de ruimere financiële problematiek graag sobere en doelmatige besteding van middelen. art 5.1 lid 2 sub e geeft

Datum
26 september 2018

aan dat het belangrijk is dat we door gaan met invoeringsondersteuning na de ingangsdatum van de wet. Middelen gerichter en preciezer inzetten op de ervaren knelpunten. art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat goed gekeken moet worden naar wat de bevoegd gezagen willen en onderstreept het belang van de monitor als instrument om de focus van invoeringsondersteuning mede te bepalen.

OGB stemt in met de beslisnotitie scenario Invoeringsondersteuning:

- Invoeringsondersteuning loopt door tot 2 jaar na inwerkingtreding van de wet, niet met steeds dezelfde intentie, maar met een piek in 2020. Het budget wordt besteed aan de voorgestelde resultaatgebieden; deze krijgen hun concrete invulling bij de jaarprogrammering en daarmee gepaard gaande financiële uitwerking.

Het programma krijgt de opdracht de verdere activiteiten te programmeren incl. uitwerking eigen organisatie en bemensing Invoeringsondersteuning met aandacht voor de sobere en doelmatige besteding van middelen.

5. Stand van zaken beheer

5.1. Rapportage feitenonderzoek scenario 3 en vervolgproces

5.1.1. Oplegmemo

5.1.2. Rapportage feitenonderzoek scenario 3 en vervolgproces

5.1.3. Bijlage: overzicht afspraken en besluiten scenario 3

5.1.4. Bijlage: sheets betreffende informatiehuizen/ informatieproducten

art 5.1 lid geeft een nadere toelichting bij de resultaten van het feitenonderzoek en het voorstel voor vervolgproces. Op hoofdlijnen is voorgesteld proces om op 1 maart een plan op inhoud en inzicht in de investeringskosten te hebben zodat dit meegenomen kan worden in de VJN-claim. In de beheerovereenkomst en –arrangement worden hierover hoofdpunten en procesafspraken vastgelegd.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor voorzichtigheid bij het communiceren van inschattingen. Latere ramingen (als onderdeel van definitiestudies) kunnen hoger uitvallen. Inschattingen zijn bedoeld om orde van grootte richting Financiën te kunnen geven. Niet om op bedragen vast te pinnen.

art 5.1 lid 2 sub benadrukt het belang van goede procesafspraken over het communiceren van uitgewerkte ramingen. Inschattingen noemen betekent dat men zich gaat vastpinnen op bedragen. art 5.1 lid 2 sub benadrukt dat eerst scenario 3 scherp moet zijn voordat we naar Financiën kunnen gaan.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor het feit dat uitwerken van scenario 3 en dekking voor de uitbouw twee verschillende zaken zijn: we zijn constructief maar het is niet reëel om te verwachten dat de minister nu al financieel commitment kan geven. Minister wil graag door-ontwikkelen. Het is belangrijk dat we nu concreet maken wat we inhoudelijk willen.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt wat nu leidend is: middelen of ambitieniveau? art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het ambitieniveau leidend is, maar dat het kan zijn dat de complete realisatie daarvan in de tijd moet schuiven. Op abstract niveau leggen we de ambitie

Datum
26 september 2018

opnieuw vast in UBAB, tempo en volgorde van realisatie is nader te bepalen. Eerst afspraken maken hoe we over prioritering gaan praten i.r.t. de 10 punten uit het feitenonderzoek.

art 5.1 lid 2 sub pleit ervoor om te starten met zaken waar nu al concreet mee aan de slag gegaan kan worden, zoals Informatiehuizen en samenwerkingsruimte. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat voor deze zaken nu geen budget is en pleit voor volgordelijkheid. De komende tijd moeten alle inspanningen gericht zijn op de basis DSO-LV. We gaan het gesprek aan met partijen die zelf informatieproducten willen ontwikkelen. art 5.1 lid 2 sub benadrukt dat het moet gaan om content die voor gebruikers van het DSO relevant is. art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er een vacature is uitgezet t.b.v. het regievoeren op informatieproducten.

art 5.1 lid vraagt of we wat het OGB betreft met de 10 genoemde punten alles in beeld hebben. art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat de interbestuurlijke aansluitvoorziening kan vervallen vanwege de keuze voor de API's. art 5.1 lid 2 sub e stelt voor om voor de volledigheid op dit moment alle 10 punten (in willekeurige volgorde) meenemen.

OGB stelt rapportage feitenonderzoek en voorstel vervolgproces vast, en:

- Geeft art 5.1 lid 2 sub e als directeur Aan de slag de opdracht voor de verdere operationalisering van de uitbouw van DSO (scenario 3 BA) zowel op inhoud als op aanpak en sturing richting 1 maart.

5.2. Selectieproces tactische beheerorganisatie

5.2.1. Memo vooronderzoek selectie Tactische Beheerorganisatie

5.2.2. Rapport beoordeling potentiële partijen tactisch beheer DSO-LV en Informatiepunt

art 5.1 lid geeft een toelichting op het selectieproces van de tactische beheerorganisatie. art 5.1 lid 2 sub i

art 5.1 lid 2 sub e vraagt hoe partijen betrokken worden bij de uitvoeringstoets. art 5.1 lid geeft aan dat de klankbordgroep uit de eerste fase ook betrokken wordt bij de tweede fase. Ook art 5.1 lid 2 sub e blijven betrokken.

art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat genoemde aandachtspunten mede bepalen waarover Kadaster in de uitvoeringstoets op bevraagd zal worden. Met scherpe kaders aan de voorkant kan Kadaster ook aantonen of ze in staat zijn de taak op zich te nemen.

Het OGB stemt in met:

- De resultaten van het vooronderzoek selectie tactische beheerpartijen.
- Het advies om met Kadaster de volgende fase in te gaan.

Datum
26 september 2018

- Het geschetste vervolgproces.

6. Digitaal stelsel

6.1. Verwachting DSO-LV per januari 2019
6.2. Notitie Reactie opdrachtnemer op bèta versie (vergaderstuk 6.1)
art 5.1 lid 2 sub e geeft toelichting op het belang om begin 2019 een werkende bèta release van het DSO-LV te hebben. Enerzijds een risico beperkende maatregel (mogelijkheid om veel feedback op te halen bij gebruikers) en anderzijds de demonstratiewaarde (het hebben van een werkend DSO bij de behandeling van de Invoeringswet). Het gaat niet alleen over techniek, maar ook over ondersteuning, content en het Informatiepunt. Heeft brede weerslag binnen directie ADS.

art 5.1 lid 2 geeft aan groot voorstander te zijn van een werkende bèta release, maar tegelijkertijd belangrijk om voor safe te gaan. We kunnen ons geen uitglijders veroorloven. Afgelopen maandag bevestiging van commitment gekregen van de ontwikkelpartners n.a.v. de kwartaalplanning. Beta release betekent wel een kleine scope uitbreiding: sobere interface voor de stelselcatalogus.

art 5.1 lid 2 sub benadrukt dat de bèta release een verstandige zet is. Dit zal ook tot urgentie en awareness onder gemeenten leiden. Communicatie is wel belangrijk om goed bij stil te staan. art 5.1 lid 2 sub onderschrijft het belang van goede communicatie en een gecontroleerde bèta release.

art 5.1 lid 2 roept het OGB op om 18 december aanwezig te zijn bij de kwartaaldemo.

Het OGB stemt in met:
- De opdracht aan het programma DSO om per januari 2019 DSO-LV functionaliteit beschikbaar te stellen aan een gecontroleerde groep: Stelselcatalogus, Planviewer incl. beperkte content set.
- De opdracht aan het programma DSO tot het opleveren van een stabiele versie van de standaarden STAM, STTR en STOP (incl. TP die bij inwerkingtreding noodzakelijk zijn) per 01-01-2019.
- De opdracht aan de directie Aan de slag om de benodigde ondersteuning en communicatie verder uit te werken.
- Het uitbreiden van de scope van DSO-LV met een sobere gebruikersinterface voor de stelselcatalogus.

6.3. Bepaling bevoegd gezag in DSO
Het OGB stemt in met de notitie 'bepaling bevoegd gezag in DSO'

6.4. Samenwerkingsruimte
6.4.1. Oplegmemo Samenwerkingsruimte
6.4.2. Bijlage: Kwantificering Baten Businesscase Samenwerkingsruimte
6.4.3. Bijlage: Businesscase Samenwerken Behandelen Vergunningen
6.4.4. Bijlage: Businesscase Samenwerken aan Plannen

Datum
26 september 2018

Het OGB neemt kennis van de resultaten en businesscases en stemt in met het inbrengen van de samenwerkingsruimte bij het definiëren en prioriteren van de Uitbouw DSO-LV (conform vervolgproces zoals besloten onder agendapunt 5).

6.5. Vaststellen Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur
Het OGB stelt de bijgestelde GPvE en DA vast.

7. Voortgang
7.1. Oplegmemo
7.2. Voortgangsrapportage Q2 2018

Het OGB stelt de voortgangsrapportage Q2 vast.

8. Hamerpunten
8.1. Governance
8.1.1. Oplegmemo Interbestuurlijke samenwerking en governance
8.1.2. Interbestuurlijke samenwerking en governance implementatie Omgevingswet

Het OGB stelt de governance Implementatie Omgevingswet vast.

8.2. Ter kennisname: uitgangspunten actualisatie kostenraming oktober 2018
Het OGB neemt kennis van de uitgangspunten actualisatie kostenraming. Wat betreft Invoeringsondersteuning de relevante besluiten onder agendapunt 4 hierin meenemen.

8.3. Monitor Implementatie Omgevingswet
8.3.1. Oplegmemo
8.3.2. Halfjaarrapportage Monitor
Het OGB stelt de Halfjaarrapportage monitor implementatie Omgevingswet vast.

9. Rondvraag en sluiting
art 5.1 lid 2 sub e stelt vast dat er geen punten zijn voor de rondvraag en sluit de vergadering.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
PMT 18 oktober 2018
PR 30 oktober 2018

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie OGB

Onderwerp
Agendanummer 3.2 Voornemens en voortgang PI-8
Akkoord indiener art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder art 5.1 lid 2 sub e
Datum 5 november 2018

Reden agendering
Deze notitie heeft als doel:

1. Kennis te nemen van de voornemens voor Q4 2018 (PI-8) van DSO;
2. Kennis te nemen van de voortgang tot nu toe.

Gevraagde beslissingen:
Geen.

Inleiding
Het DSO wordt stapsgewijs ontwikkeld. Elk kwartaal wordt juist díe functionaliteit gebouwd, die direct gebruikt wordt en waarde heeft (bijvoorbeeld in praktijkproeven) of nodig is voor de algehele werking van DSO. Daarbij geldt het 'basisniveau' als uitgangspunt, en vormen de Doelarchitectuur v3.08 en het Globaal Programma van Eisen v 2.0 de kaders. Deze memo bevat een samenvatting van de voornemens voor PI-8 en de voortgang tot nu toe. Daarbij is specifiek aandacht voor de onderkende risico's.

Voornemens
In Q4-2018 worden de gebouwde componenten met elkaar geïntegreerd en gebundeld tot een bèta-versie van DSO-LV.

De Q4 2018 bèta versie streeft de volgende algemene doelen na:

- Bruikbaar voor alle vier bestuurslagen
- Standaarden stabiel voor leveranciers van plan-, zaak en regelsoftware van de verschillende overheden
- Features zijn of worden geïntegreerd in de werkende ketens
- Eén omgeving: de Pre-productie omgeving (voorbereiden op nadere oefen en aansluitomgeving).
- Tijdelijk Beheer ingericht, inclusief systeem content beheer (bijvoorbeeld waardelijsten)
- Ingericht en stabiel proces voor testing, deployment en releasing
- Code kwaliteit, security en performance eisen ingevuld en geborgd
- Ondersteuning praktijkproeven
- Ondersteuning consultaties, impact analyses en kamervragen

De beta-versie van DSO-LV zoals die opgeleverd wordt aan het einde van Q4 2018 vormt de basis om in het eerste kwartaal van 2019 te gaan oefenen met het

gebruik ervan. Op basis daarvan kan dus een try-out worden uitgevoerd die het volgende moet bereiken.

1. Key-stakeholders en opdrachtgevers

- **Vertrouwen** winnen/in stand houden
- **Tonen** van zichtbare, concrete onderdelen die laten zien wat het DSO inhoudt, wat de meerwaarde daarvan is en dat de ontwikkeling van het DSO al gevorderd is

2. Bevoegd gezagen, hun bestuurders en leveranciers:

- Faciliteren en motiveren om te starten met **aansluiten** op het digitaal stelsel -> leveranciersversies van de standaarden en beta-services
- **Oefenen** en feedback verzamelen over het gebruik van standaarden en services in praktijk

3. Programma (aan de slag mét Veranderopgaven)

- **Integratie** van onderdelen, werking aantonen
- Eventuele mismatches en **gaten opsporen** en oplossen
- Starten en **oefenen** met beheer- en gebruikersondersteuningsprocessen, op basis van feedback DSO beter passend maken op praktijk

In de presentatie die aan de OGB-leden wordt gegeven zal nader ingegaan worden op het hoe en waarom van de try-out fase.

Beoogde functionaliteit per keten

De volgende zaken worden in de keten **Plan tot Publicatie** gerealiseerd:

1. Opleveren stabiele en complete 'Leveranciersversie' Standaard STOP/T-POD v0.97, inclusief bijbehorend Informatiemodel
2. Opleveren waardenlijsten in samenhang met de STOP/T-POD-standaard
3. Authenticatie/autorisatie op basis van DSO-username/password
4. Sluitende keten STOP/T-POD v0.9 voor 4 (kern)instrumenten (AMvB/MR, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening, Omgevingsplan) van LVBB t/m Viewer
5. Voorbeeldimplementaties voor de vier kerninstrumenten inclusief praktijkrichtlijnen (technische schrijfrichtlijnen zodat de documenten goed door de ketenvalidatie komen)
6. Integratie van het stelsel (2e Stelsel Integratie Proef, integratie met catalogus, maar ook activiteiten door de keten)
7. Een stabiele set services gebaseerd op STOP/T-POD v0.9. Voorbeeldbestanden en technische documentatie beschikbaar
8. LVBB: starten met services implementeren op basis van STOP/T-POD v0.96, feedback geven ten aanzien van de standaard
9. Functionaliteit: volledige ontsluiting van omgevingsplannen van rechtswege uit RP.nl, updates op dagelijkse basis
10. Functionaliteit: geovalidatieservices leveren (OZON) en inbouwen in LVBB validatieservice
11. UX: Viewer: gebruikersgroepen, gebruikersscenario's en ontwerpen gebruikersflows
12. Functionaliteit: Viewer - Begrippen highlighten (eerste koppeling met Catalogus) en filteren uitbreiden
13. Functionaliteit: feedback gebruikersevaluatie verwerken, ontwerp/ux-design/doelgroep
14. (keten Vraag ->Informatie): Uitwerken aansluiten Informatie over de fysieke leefomgeving

15. (keten Vraag->Informatie): Uitwerken aansluiten lokale registraties

En in de keten **Idee tot Afhandeling** staan de volgende zaken op de agenda:

1. Opleveren van een stabiele versie van de de standaarden STTR en STAM
2. Opleveren van stabiele services rondom STTR en STAM
3. Authenticatie/autorisatie op basis van DSO username/password
4. Wijzigen inbouwen in Toepasbare Regels, alleen regelset als geheel, nog geen geometrie en functionele structuur)
5. Verwerken Styleguide v3.0
6. Implementatie Homepage volgens het afgestemde ontwerp
7. Beheerportaal inclusief authenticatie
8. Onderzoek pijnpunten in de huidige user flow, onder andere werkzaamheden en topactiviteiten, in samenwerking met VNG
9. Realisatie van functionaliteit 'Projectmap'
10. Realisatie van functionaliteit 'Toelichtingen'
11. Ontwerp van functionaliteit 'Algemeen formulier' (ontwerp en voorstel)
12. Contentvalidatie (TR) en opstellen redactieregels
13. Ontwerp van functionaliteit 'voorschriften & maatregelen' (ontwerp en voorbereiding)

De laatste keten, van API tot dienst, levert de 'gereedschapskist' waarmee de leveranciers van bevoegd gezagen kunnen starten met eerste ontwerpen van koppelingen tussen hun software en DSO-LV. Het streven is om naast de bekende 'warme' praktijkproeven (in het kader van en met begeleiding vanuit ADS / de Veranderopgaves) ook 'koude' praktijkproeven (praktijkproeven die leveranciers op eigen gelegenheid kunnen uitvoeren) mogelijk te maken en te stimuleren.
De volgende producten staan gepland:

1. Alle services in ontwikkelaarsportaal
2. Documentatie en handleidingen die het zelf aansluiten mogelijk maken. Deze zijn gebaseerd op de eerdere ervaringen bij het aansluiten.
3. Procedures en protocollen om te zorgen dat vanaf PI9 bevoegde gezagen zelf kunnen gaan aansluiten: onder andere EbMS volautomatisch
4. Aansluitvoorwaarden leveranciers opleveren
5. Auditlogging
6. Start met e-herkenning
7. API hackaton
8. Developer's journeys in kaart brengen -> proces design

Een gevuld stelsel: inhoud
DSO-LV kan niet goed getoond, gebruikt en begrepen worden zonder degelijke inhoud. Denk daarbij aan voorbeeld omgevingsdocumenten, vragenbomen, begrippen en aanvragen. Daarom is een apart spoor gestart om een coherente en stelselbrede set demonstratie-inhoud ten behoeve van de betaversie te maken. Hier zal de inhoud die tot stand komt in praktijkproeven voor gebruikt worden.

Praktijkproeven
Ook in Q4-2018 spelen praktijkproeven een belangrijke rol, enerzijds om de werking van het stelsel te valideren, anderzijds om gebruikservaring op te doen en feedback te verzamelen.
Een greep uit de 'warme' praktijkproeven:

- Een stelselbrede proef inclusief integratie met plan-, regel- en zaak-systeem software, met Hoogheemraadschap Delfland;

- Het gebruiken van de Peilbesluit informatie in de Viewer, met het waterschapshuis
- Een analyse en proef rondom de inzet van de catalogus, door VNG
- Praktijkproef Omgevingsplan deel 2, rondom de opzet van het omgevingsplan, met 12 gemeenten onder leiding van VNG
- Praktijkproef Kapvergunning, met gemeenten onder leiding van VNG
- Het maken en via LVBB/DSO beschikbaar stellen van een provinciale verordening, met provincie Gelderland
- Het afleveren en ophalen van het verzoek, waarbij informatie uit de vragenboom wordt doorgegeven, met een omgevingsdienst.

Voortgang

Op 30 oktober is de derde sprint van Q4 2018 afgesloten. De voortgang in PI-8 is tot nu toe goed. Aan de gebruikers is de ontwikkelde functionaliteit getoond. Ook hebben de eerste twee workshops rondom interaction design plaatsgevonden.

Issues

De realisatie van Q4 2018 kent op dit moment één belangrijk issue rondom de inhoud van de standaard STOP-TPOD. Op dit moment bestaat er een mismatch tussen wat nodig is voor een werkend DSO-LV en wat er mogelijk is wordt in de STOP/T-POD standaard. Op 30 oktober heeft er een overleg plaatsgevonden waarin een oplossingsrichting gevonden is, deze wordt de komende dagen verder doordacht. Deze mismatch heeft een groter issue aan het licht gebracht ten aanzien van de besturing en besluitvorming rond de standaard STOP/T-POD. Er wordt een notitie geschreven hoe dit beter ingericht kan worden.

Risico's

In onderstaand tabel, die een selectie is uit het gehele risico-overzicht van Q4 2018, worden de risico's met de hoogste kans van optreden (1 en 2) en grootste impact (4 en 5) getoond:

ID	onderwerp	oorzaak/risico	Gevolg	Beheersingsmaatregel	Kans	Impact
E5.1	STOP v.0.97 gereed 1 december inclusief CIM en volgens verwachting leveranciers en gebruikers	1. Er is nog geen opdracht is voor beheer--> gebruik ontwikkelcapaciteit 2. Verwachtingen van gebruikers en leveranciers sluiten niet aan bij de inhoud van V0.97	Leveranciers hebben geen vertrouwen in stabiliteit DSO, zijn bezorgd voor desinvestering en haken daarom nog niet aan	Issue overlapt met issue STOP-TPOD ten aanzien van sturing op de standaard (zie hoofdtekst). Is inmiddels opgeschaald naar juiste niveau. Regelmatige updates volgen	1	5
C.1	Content van voldoende kwaliteit in de bèta	1. Proces is nog niet rond en niet iedereen heeft tijd gereserveerd voor content 2. afhankelijkheid van aangeleverde content uit gebruikersproeven 3. er is geen (tijdelijk) beheer organisatie voor DSO (systeem) content	Ondanks goed werkende functionaliteit herkent de doelgroep de werking van de Bèta release net, omdat de inhoud ontbreekt of niet herkenbaar is.	Martin Brederoo heeft tot taak gekregen dit te coördineren. De huidige content wordt verbeterd en de praktijkproeven worden gebruikt om betere content te krijgen. Vanuit tijdelijk beheer wordt onderzocht hoe	1	4

				het content beheer vorm moet krijgen		
PP1	UX: Viewer: gebruikersgroepen, gebruikersscenario's en ontwerpen gebruikersflows	Voldoende échte eindgebruikers betrekken bij evaluaties en tests	Voorzieningen onvoldoende gebruikersvriendelijk	Werving lead designer om proces te stroomlijnen, alle UX-designers in 1 team voor betere samenwerking, Gebruikersdemo's meer in samenhang, PI 8 benutten om gebruikersflows beter in kaart te brengen om UX design te verbeteren	**2**	**4**
	Team 12G tijd en capaciteit	Team 12G (gebruikerstoepassingen) heeft moeite met tijdig realiseren basisniveau	Basisniveau niet op tijd af	Capaciteit vergroten, werk overhevelen naar andere teams, backlog nog eens goed bekijken om te bezien of er geen overbodige features voor basisniveau in zitten, sizing nogmaals uitvoeren om te checken of het een probleem is	**2**	**4**

VOORBEREIDING INRICHTING BEHEER DSO

Memo

Aan:	Leden OGB
Van:	Procesteam
Datum:	23 oktober 2018
Onderwerp:	Kort verslag werksessie OGB 16 oktober 2018

Onderstaand een kort verslag van de werksessie van het OGB die op 16 oktober jl. plaats vond.

1. Beheerarrangement en UBAB (beheerovereenkomst)

Onder dit punt waren verschillende voorstellen aan de orde.

A. Bespreekvoorstel evaluatieafspraken punten 12 en 24 Financieel Akkoord (bijlage)
In het Financieel akkoord liggen twee afspraken vast waarvan in de werksessie van het OGB op 19 september afgesproken is daarover met een nader voorstel te komen. Het gaat om punt 12, het uitvoeren van een onderzoek naar de financiële consequenties van de stelselherziening een half jaar voor invoering van de wet, en om punt 24, het uitvoeren van een onderzoek naar alternatieve financieringsmogelijkheden in het fysieke domein. Het voorliggend bespreekvoorstel d.d. 27 september 2018 bevat op beide onderdelen een nader voorstel. Hiermee wordt ingestemd, waarbij er vanuit het IPO het voorbehoud van bestuurlijke instemming wordt gemaakt. De reden is dat er geen positief beeld is over het in het verleden uitgevoerde artikel 2 onderzoek en dat ligt onder afspraak 12 in het Financieel akkoord. De VNG vraagt de overige partijen op termijn de agendering van punt 24 op een andere tafel te steunen.

B. Bespreekvoorstel 'Wat te doen bij een onverhoopt uitstel van invoering van de Omgevingswet?. (bijlage)
In de lopende consultatie- en besluitvormingsronde binnen de diverse geledingen over het beheerarrangement en de beheerovereenkomst is de vraag gekomen naar de impact van een mogelijk uitstel van de invoeringsdatum van de wet voor de afspraken die over de governance en financiële aspecten van beheer gemaakt zijn. Deze afspraken zijn namelijk geënt op invoering van de wet op 1 januari 2021. Voorliggend memo d.d. 9 oktober 2018 geeft inzicht in de gevolgen van een eventueel uitstel van invoering van de wet voor de gemaakte beheerafspraken en bevat een voorstel voor de te volgen handelswijze, gebaseerd op de veronderstelling dat partijen op voorhand een inhoudelijke afspraak willen maken.

Uit de discussie over het voorliggend bespreekvoorstel blijkt –vooral om psychologische redenen- een voorkeur voor het nu niet inhoudelijk regelen van de gevolgen van een eventueel uitstel van invoering van de wet. Afgesproken wordt te volstaan met het opnemen van een algemene bepaling in de beheerovereenkomst voor onvoorziene omstandigheden, waarbij wordt vermeld dat in dat geval overleg plaats vindt over de te treffen oplossing, passend binnen de kaders van het Bestuursakkoord, het Financieel akkoord en de uitwerking ervan in de beheerovereenkomst. Aanvullend wordt afgesproken dat wanneer uitstel van invoering van de wet de onvoorziene omstandigheid vormt en de overige omstandigheden ongewijzigd blijven - en daarmee het Bestuursakkoord, het Financieel akkoord en de uitwerking ervan in de beheerovereenkomst geldig blijven-, het voorliggend bespreekvoorstel d.d. 9 oktober 2018 over

hoe te handelen bij uitstel van invoering van de wet het vertrekpunt vormt voor het overleg dat dan volgt.
C. Bewerkte versie beheerarrangement 0.15, concept versie beheerovereenkomst met toelichting, versie 0.11, inclusief advies Pels Rijcken d.d. 12 oktober 2018 (bijlagen)
Deze drie punten worden in samenhang besproken.

Op 21 september jl. is versie 0.14 van het beheerarrangement vrij gegeven voor consultatie binnen de koepels en Rijksgeledingen. Over deze versie is een aantal gesprekken met delegaties en met juristen gevoerd die tot suggesties voor nadere aanpassing of aanvulling hebben geleid. Deze aanpassingen zijn niet inhoudelijk en passen allemaal binnen de kaders en de bedoeling van de afspraken die gemaakt zijn in het OGB. Het beheerarrangement is de afgelopen weken in samenspraak met de werkgroep UBAB uitgewerkt in de privaatrechtelijke beheerovereenkomst DSO-LV. Ook deze beheerovereenkomst is, naast met Pels Rijcken, in diverse ronden met delegaties van de overheden en juristen besproken. Hoe de opmerkingen uit beide gespreksronden verwerkt zijn in versie 0.15 van het beheerarrangement en versie 0.11 van de beheerovereenkomst is weergegeven in het overzicht van wijzigingen, dat ter kennisneming bijgevoegd is.

Over de voorliggende versie van het beheerarrangement zijn geen opmerkingen.
Ten aanzien van de beheerovereenkomst wordt het volgende afgesproken:

-
- Het beheerarrangement wordt integraal onderdeel van de toelichting.
- De formuleringen omtrent het Bestuurlijk overleg worden consistent gemaakt.
- De term ‘unanimiteit’ wordt veranderd in ‘consensus’.
- De conclusie onder het vorige agendapunt (B) wordt verwerkt.
- De adviezen van Pels Rijcken over het verduidelijken van de bepalingen over de wijze van besluitvorming in het BO en OGB in situaties waarin niet alle geledingen aanwezig zijn, over de formulering over de opzegmogelijkheden en over het vervangen van de arbitrageregeling door een minnelijke-regeling-procedure worden overgenomen en verwerkt.
- De bepalingen omtrent uitbouw DSO-LV worden in afstemming met Art 5.1 lid 1 sub e preciezer geformuleerd zodat voor het minister van Financiën duidelijk is dat binnen de afspraken van het Financieel Akkoord wordt gebleven; de gewijzigde tekst wordt schriftelijk aan de OGB-leden voorgelegd voor commentaar en vervolgens verwerkt.
- De voorliggende versie wordt binnen BZK nog ter beoordeling voorgelegd aan de opdrachtgever van het Kadaster.
- Alle partijen kunnen tot 24 oktober 2018, 17.00u, nog commentaar inbrengen op deze versies van het beheerarrangement en de beheerovereenkomst; mede op basis daarvan worden de concept eindversies opgesteld, welke besproken wordt in de werkgroep UBAB op 30 oktober en daarna vrij gegeven wordt voor bestuurlijke behandeling binnen het Rijk en de koepels. Er komt nog een reactie vanuit wetgevingsperspectief vanuit BZK.

Het advies van Pels Rijcken over de grondslag voor aanwijzing en mandaatverlening aan de tactische beheerorganisatie wordt meegegeven aan BZK om te betrekken bij het opstellen van de nota van wijziging op de Invoeringswet.

D. Verloop consultatie- en besluitvormingstraject over beheerarrangement in koepels en binnen het Rijk (mondeling)
VNG, IPO en UvW schetsen hun interne besluitvormingsproces over het beheerarrangement en de beheerovereenkomst; de volgende data zijn daarbij van belang:

- VNG: bestuur 5 november, BALV 30 november
- IPO: kerndelegatie eind november, bestuur 11 december
- UvW: commissie 7 december, ALV 14 december.

Afgesproken wordt het gereserveerde extra BO op 8 november nog even te laten staan en na de bestuursvergadering van de VNG te besluiten over het door zetten of cancellen ervan. In ieder geval komen beheerarrangement en beheerovereenkomst op de agenda van het reguliere BO van 27 november 2018, dit met als doel er dan een definitieve klap op te geven, onder voorbehoud van instemming van besturen/ledenvergaderingen. In de week van 17 december kan dan ondertekening van de beheerovereenkomst plaats vinden. Verkend wordt alvast of die week in de agenda van de minister en de betrokken bestuurders van de koepels (Art 5.1 lid 1 sub e, Art 5.1 lid 1 sub e Art 5.1 lid 1 sub e daarvoor mogelijkheden bieden.

2. Overige bespreekpunten

A. Voortgang selectieproces tactische beheerorganisatie (bijlage)
Ter info is bijgevoegd de uitwerking van de aanpak voor het vervolgtraject van selectie van de tactische beheerorganisatie. De stand van zaken wordt mondeling toegelicht. De interbestuurlijke klankbordgroep wordt weer betrokken, evenals de CIO DSO. In overleg met de verandermanagers wordt bezien of de inhoudelijke inbreng van de koepels compacter – in de vorm van een bijeenkomst- kan worden georganiseerd. Of selectie tactische beheerorganisatie aanbestedingsplichtig is, is getoetst. Dit kan voorkomen worden bij de juiste juridische vormgeving van het onderbrengen van de taak bij het Kadaster.

B. Analyse Informatiepunt (mondeling)
Tot de opdracht van het procesteam behoort het uitwerken van een voorstel over de functie, de organisatie van het beheer en de beheerkosten van het Informatiepunt. Mondeling wordt de analyse van de aangetroffen situatie gedeeld. De kern is dat er geen heldere opdracht aan RWS is, er tot nu toe niet of nauwelijks gestuurd is op de output en onduidelijk is hoe ver het staat met het ontwikkelen van het IP. Afgesproken wordt in het reguliere OGB van 11 december 2018 een procesvoorstel te doen over de verdere aanpak van dit punt.

C. Voortgang verdieping kosten beheer (mondeling)
In de afspraken die in de werksessie van het OGB op 19 september jl. gemaakt zijn over de financiële aspecten die verband houden met het beheer van DSO-LV is als belangrijk element opgenomen dat voor een periode van 8 jaar wordt gewerkt met een taakstellend budget dat voor de eerste periode van 4 jaar (2020 t/m 2023) gefixeerd wordt op € 25,9 mln. op jaarbasis, het plafond aan beheerkosten dat opgenomen is in punt 8 van het Financieel akkoord. In bedoelde werksessie van het OGB is geconstateerd, dat het belangrijk is nog een toets te hebben hoe de beheerkosten zich in de eerste periode van 4 jaar verhouden tot dit plafond. Het is belangrijk te weten of ze onder het plafond blijven en een indicatie te krijgen hoeveel ruimte er is om mogelijke tegenvallers op te vangen, c.q. te sparen voor later en om de als redelijk beoordeelde kosten van beheer in de periode 2018 en 2019 te kunnen verrekenen. Vastgesteld is toen ook dat we dat pas nauwkeurig kunnen bepalen bij de nadere invulling van met name de operationele beheerkosten in de loop van 2019.

Het verdiepend onderzoek is inmiddels afgerond. In de oplegger voor de werksessie staan de belangrijkste conclusies. De hoofdconclusie is dat de uitgevoerde nadere verdieping van de kosten op dit moment tot dezelfde conclusie leidt als voor de zomer, namelijk dat de structurele beheerkosten binnen het maximum budget uit het FA blijven. Ook nu is de bandbreedte nog groot, maar er is meer een diepgaander inzicht verkregen in de verschillende

kostenposten. Een andere belangrijke conclusie is dat de sturing op de kosten van beheer vanaf nu strakker en zakelijker georganiseerd moet worden. Er zijn in dat kader 8 punten benoemd die om actie vragen, waaronder scope beheer aanscherpen, kosten beheer voor 2018 en 2019 onderscheiden van kosten ontwikkeling, meer zicht krijgen op behoefte qua kwaliteit dienstverlening, omvang gebruik en performance test. Er zitten ook enkele meer principiële punten in, bijvoorbeeld met betrekking tot de keus voor het standaardplatform waarop delen van DSO-LV gaan draaien en de definitieve keus voor de operationele beheerpartijen; hierover worden de komende maanden nadere voorstellen gedaan aan het OGB door het programma DSO en het team managen beheer en steeds meer in overleg met de kandidaat tactische beheerorganisatie.
Afgesproken wordt de uitkomsten van de uitgevoerde nadere verdieping van de kosten vast te leggen in een beknopte rapportage en deze te verspreiden onder de OGB-leden. Tevens wordt afgesproken de interbestuurlijke betrokkenheid in het traject dat volgt tussen nu en juni 2019 om meer hardheid op vooral de operationele beheerkosten te krijgen (zie het beheerarrangement) stevig te verankeren om zo te werken aan vergroting van de kwaliteit en draagvlak voor de uiteindelijke ramingen.

.-.-.-.-.-. -.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.

Presentatierapportage
Raming Beheer & Exploitatiekosten
2020-2023
Landelijke Voorziening
Digitaal Stelsel Omgevingswet
(DSO-LV)

Versie: 22 oktober 2018

Inhoud

1. Opdracht

2. Proces

3. Kostenraming

Bijlagen:

- a. DSO-LV beheercomponenten
- b. Kwaliteit
- c. Gebruik

1. Opdracht

Maak de beheer en exploitatie kosten van de landelijke voorziening van het digitaal stelsel omgevingswet inzichtelijk en toets deze op hardheid.

De resultaten bestaan uit een rapportage met een overzicht van:

- de onderdelen die deel uitmaken van DSO-LV basis
- een raming van de beheerkosten van de onderdelen van DSO-LV basis
- een raming van de exploitatiekosten van DSO-LV basis
- een raming van de kosten van het strategisch en tactisch beheer van DSO-LV

- Lever de resultaten op voor 1 oktober 2018 (doorlooptijd 6 weken)

2. Proces

In afstemming met het DSO ontwikkelprogramma en team managen beheer zijn de volgende stappen (iteratief) doorlopen:

- Bondige desk-study / interviews mbt de context van DSO
- Opvragen en analyse DSO-LV componenten
- Opvragen en analyse gewenste kwaliteits en gebruiksniveau's
- Opstellen rekenmodel voor beheer en exploitatieraming DSO-LV
- Opstellen grove schets strategische en tactische beheerorganisatie
- Opvragen en analyse beschikbare "offerte's" voor "tijdelijk beheer" van de relevante operationeel beheerders
- Verzoek om nadere opgave van relevante operationeel beheerders mbt ontbrekende onderdelen en beantwoorden vragen
- Doorrekenen en toetsen kostenraming obv beschikbare gegevens
- Opstellen presentatierapportage
- Extra is een aantal aandachtspunten voor beheer opgedaan

3. Kostenraming

Uitgangspunten kostenraming

Algemeen:

- De raming is op jaarbasis in Euro's incl. btw en waar mogelijk gebaseerd op:
  - offerte's/opgaven van operationeel beheerders en/of
  - vergelijkbare operationele functionaliteiten
- Ramingen zijn conservatief / ruim genomen
- Geen prijsindexatie toegepast
- Er is onderscheid gemaakt naar strategisch, tactisch en operationeel beheer

- Ontbrekende posten (pm)
  - Voorbereidingskosten beheer 2018
  - Exploitatiekosten Informatiepunt

3. Kostenraming

Uitgangspunten kostenraming

2018

- Opname van de kosten voor “tijdelijk beheer” zoals door het DSO programma gevraagd en gecontracteerd.

2019

- Oplevering en start gebruik van de voorzieningen door de gezagen ivm opleiding / training.
- Kwaliteit op Brons-niveau / passend bij behoefte gezagen (kantoortijden)
- Opstartfase beheerorganisatie (merendeel inhuur)

2020

- Gestaag groeiend gebruik van de voorzieningen door de gezagen ivm vullen content en opleiding / training.
- Kwaliteit op Brons-niveau / passend bij behoefte gezagen (kantoortijden)
- Groeifase tactische beheerorganisatie (extra tijdelijke beheercapaciteit)

2021

- Significante groei van het gebruik agv ingang wet en toegang burgers en bedrijven
- Kwaliteit waar nodig op Goud-niveau / passend bij behoefte gezagen, burgers en bedrijven

2022 en 2023

- Afvlakking van het gebruik naar een stabiel niveau van zowel gezagen, burgers als bedrijven
- Kwaliteit waar nodig op Goud-niveau / passend bij behoefte gezagen, burgers en bedrijven
- Tuning obv werkelijk gebruik en start efficiency beheer

3. Kostenraming

Aandachtspunten

Algemeen:

- Hoe verder weg in de tijd, hoe onzekerder de raming.
- De grootste kostenposten omvatten de meeste onzekerheid.

"Offerte's" operationeel beheerders:

- De "offerte's" zijn verschillend (vergelijkbaarheid lastig)
  - De offerte opbouw /structuur / posten is verschillend
  - De definitie van de prestatie niet altijd eenduidig / verschillend
  - Onderling verschillende niveau's van dienstverlening en gebruik
  - Opslag voor overheadkosten is verschillend
- De "offerte's" zijn incompleet (niet afdoende toetsbaar)
  - De onderbouwing van de opgevoerde kosten niet altijd aanwezig
  - Onderhoudsagenda / Vervangingsinvesteringen momenteel niet in beeld en getoetst (product life cycle mgt).
  - Gebaseerd op inspanningsverplichting / nacalculatie (op termijn mogelijk resultaatverplichting)
  - Inzet van tijdelijk personeel ipv vast personeel (kosten en kennismgt)
  - Kosten obv jaarcontractering (ipv meerjarig)

3. Kostenraming “tijdelijk beheer” 2018 – 2019

1066

1. “Tijdelijk beheer” omvat beheeractiviteiten voorafgaand aan formele oplevering door het DSO ontwikkelprogramma.
2. De totale geraamde kosten voor “tijdelijk beheer” op jaarbasis bedragen naar verwachting in 2018 €4,3 miljoen respectievelijk tussen €8,5 - €9,5 miljoen voor 2019.
3. Deze ramingen omvatten nog een aantal onzekerheden ivm onduidelijkheden over prijs-prestatie en toewijzing.
4. De feitelijke inrichting van het beheer in 2019 kent de grootste onzekerheid.
5. Ramingen voor Informatiepunt en voorbereiden beheer zijn pm.
6. Het moment van opleveren / acceptatie per component bepaalt de overdracht van de verantwoordelijkheid van ontwikkelen naar beheer.

3. Kostenraming Beheerfase 2020 – 2023

1. art 5.1 lid 2 sub b

Bijlagen

a. DSO-LV beheercomponenten

b. Kwaliteit

c. Gebruik

Bijlage a. DSO-LV Beheercomponenten

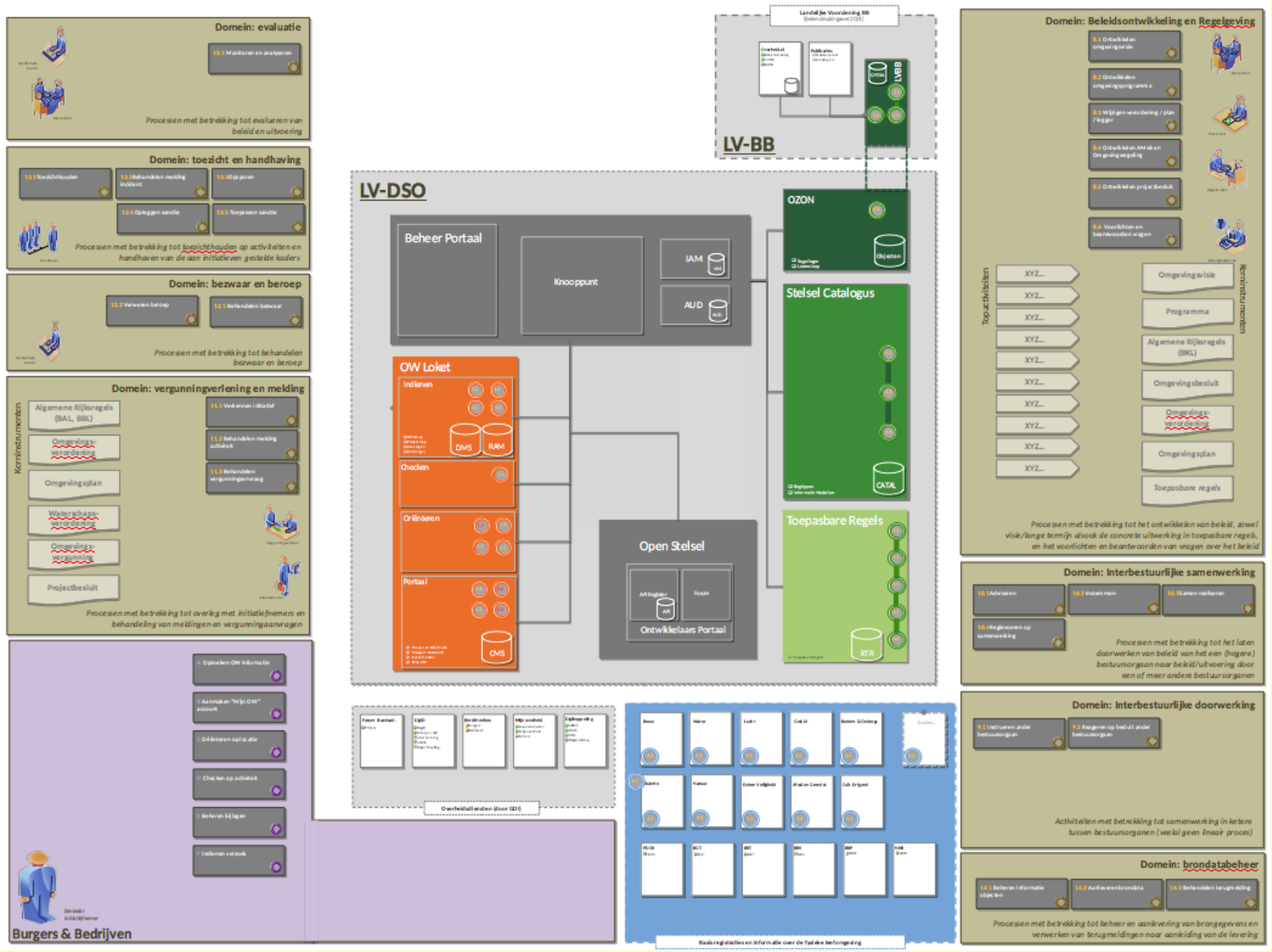

Bijlage a. DSO-LV Beheercomponenten

Uitgangspunten

- Basisplaat DSO-LV aligned met Basisniveau DSO-LV Taskforce complexiteitsreductie
- Componenten ten behoeve van – of ontwikkeld voor DSO al dan niet in opdracht van DSO ontwikkelprogramma
- Toets op specifieke / generieke toepasbaarheid en van toepassing zijnde wettelijke kaders
- DSO-LV beheercomponenten geverifieerd door DSO programma

Indeling DSO-LV componenten in 3 groepen:

1. Standaarden / Content
2. Voorzieningen
3. Afhankelijkheden (niet binnen scope DSO-LV)

Bijlage a. DSO-LV Beheercomponenten

STD	Standaarden / Content	Omschrijving
STD.01	DSO Visie	Omvat de visie op de omgevingswet.
STD.02	Doelarchitectuur en Globale Architectuur (GAM/OGAM)	Omvat de architectuur principes van de omgevingswet en DSO.
STD.03	Globaal Pakket van Eisen (GPvE)	Omvat het globaal pakket van eisen waar het DSO aan dient te voldoen.
STD.04	Globaal content model (GCM)	Omvat een logische structuur van de inhoud van de omgevingswet documenten / gegevens.
STD.05	Gegevensleveringsovereenkomsten	Omvat de voorwaarden waaronder gegevens door bronhouders geleverd worden.
STD.06	Aansluit- en gebruiksvoorwaarden	Omvat de voorwaarden waaronder gebruikers kunnen aansluiten op de voorzieningen van het DSO.
STD.07	Service level overeenkomst	Omvat het niveau van dienstverlening van het DSO incl. afspraken over het doorvoeren van wijzigingen.
STD.08	Stelselcatalogus standaard	Omvat semantiek gegevens, informatiemodellen, berichtdefinities, etc.
STD.09	API/URI strategie	Betreft concept tbv hergebruik en koppelbaarheid componenten en omvat de API/Uri-strategie en het DSO app-register.
STD.10	STTR / IMTR	Betreft een specifieke standaard voor beschrijven van toepassingsregels.
STD.11	STAM / IMAM	Betreft een standaard koppelvlak naar zaaksystemen van bevoegde gezagen. (vervangt StuF-LVO)
STD.12	TPOD / IMOD	Betreft een specifieke standaard voor het publiceren van omgevingsdocumenten
STD.13	Stijlgids DSO-LV	Omvat de vormrichtlijnen van DSO-LV.
STD.14	**Klantreizen**	Omvat de klantreizen ihkv de omgevingswet

Blauw = Nader te bezien

Bijlage a. DSO-LV Beheercomponenten

VZ	Voorzieningen	Omschrijving
VZ.01	OW loket	Webportaal voor burgers en bedrijven voor de
VZ.02	Ontwikkelaarsportaal	Webportaal voor ontwikkelaars teneinde (markt)partijen in staat te stellen om zelfstandig toepassingen voor de omgevingswet te kunnen ontwikkelen.
VZ.03	Beheerportaal	Webportaal voor beheerders teneinde het onderhoud van de voorzieningen te ondersteunen.
VZ.04	Open stelsel	De content op het ontwikkelaarsportaal (API's, documentatie en data)
VZ.05	Viewer Regels en Kaart	Een kaartviewer zodat de gebruiker zich kan oriënteren
VZ.06	Gebruikerstoepassingen	Omvat de toepassingen aanvraag / indienen ten behoeve van vergunningen / projectmelding.
VZ.07	OZON (voormalig ROD)	Omvat alle omgevingsdocumenten met gerelateerde functies.
VZ.08	Stelselcatalogus voorziening	De voorziening behorende bij de Stelselcatalogus standaard.
VZ.09	Toepasbare regels uitvoeren voorziening	De voorziening die de vigerende omgevingswet regels toepast (niet maken!)
VZ.10	Stelselknooppunt	De technologische berichtenmakelaar van vraag en aanbod.
VZ.11	**Beveiliging**	Feitelijk betreft dit geen separate voorziening. Omvat toegang, logging, auditing, berichtarchivering, beveiligings- en privacybeleid, risicomgt en ISMS
VZ.12	**Governance RWS**	Feitelijk betreft dit geen separate voorziening. Omvat het functioneel beheer dat RWS overkoepelend heeft ingericht.
VZ.13	**Standaard platform**	Feitelijk betreft dit geen separate voorziening. Omvat het technologisch platform waarop RWS de voorzieningen laat functioneren.
VZ.14	Informatiehuis Ruimte (IHR) overbruggingsfunctie	De overbruggingsfunctie IHR

Blauw = Nader te bezien

Bijlage a. DSO-LV Beheercomponenten

3. Afhankelijkheden

AFH	Afhankelijkheden (buiten scope DSO-LV)	Omschrijving
AFH.01	Wet en Regelgeving Omgevingswet	Omvat alle wet & regelgeving van de omgevingswet.
AFH.02	Bestuurs-/ Financieel-/ Beheer- akkoord	Omvat de verschillende akkoorden voor de ontwikkeling, financiering en beheer van DSO-LV.
AFH.03	STOP standaard	Overheidsbrede standaard voor het beheer van overheidspublicaties.
AFH.04	LVBB – Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen	De landelijke voorziening die de Bekendmakingswet ondersteunt.
AFH.05	Informatiepunt	Centraal informatiepunt / helpdesk welke voorziet in kennis en communicatie over wet en regelgeving van de omgevingswet en de voorzieningen van DSO-LV voor professionals van gezagen.
AFH.06	Bronhouders	De gegevensleveranciers van het DSO-LV.
AFH.07	GDI diensten en infrastructuur	De voorzieningen van de generieke digitale infrastructuur waar DSO-LV gebruik van maakt.
AFH.08	MIM / HIM	Omvat een meta informatie model voor het maken van informatiemodellen inclusief een handreiking.
AFH.09	Ruimtelijke plannen	Webportaal voor ruimtelijke plannen in Nederland.
AFH.10	Toepasbare regels maken voorziening	De voorziening waarmee geldende regels van het rijk voor de omgevingswet gemaakt kunnen worden.
AFH.11	Service en diensten catalogus	Betreft diensten die gemeenten aan hun achterban aanbieden.

Bijlage b. Kwaliteit

Kwaliteitsparameters

Code	Kwaliteit	Omschrijving
QoS.01	Beschikbaarheid	Periode waarin een product / dienst beschikbaar is voor gebruik. (e.g. 24x7)
QoS.02	Prestatie	Mate waarin een product/dienst presteert (e.g. on-line reactietijden)
QoS.03	Overdraagbaarheid	Mate van gemak waarmee een product / dienst kan wisselen van techniek en/of leveranciers (e.g. voorkomen vendor-locks).
QoS.04	Onderhoudbaarheid	Mate van gemak waarmee een product/ dienst onderhouden kan worden. (e.g. configureren, self service)
QoS.05	Beveiligbaarheid	Mate waarin een product / dienst weerbaar is tegen inbreuk. (e.g. AVG, cybersecurity)
QoS.06	Uitwisselbaarheid	Mate waarin een product/dienst vervangen kan worden door een functioneel gelijkwaardig alternatief. (e.g. database wisseling)
QoS.07	Betrouwbaarheid	Mate waarin een product/dienst de gedefinieerde functionaliteit biedt. (e.g. software kwaliteit)
QoS.08	Bruikbaarheid	Mate van gemak waarmee een product / dienst kan worden gebruikt (e.g. gebruiksgemak,intuitiviteit)

Bijlage c. Gebruik

	Voorziening	Cost-driver
VZ.01	OW loket	Bezoekers
VZ.02	Ontwikkelaarsportaal	Ontwikkelaars
VZ.03	Beheerportaal	Beheerders
VZ.05	Viewer Regels en Kaart	Bezoekers
VZ.06	Gebruikerstoepassingen	Meldingen
VZ.07	OZON (voormalig ROD)	Raadplegingen
VZ.08	Stelselcatalogus voorziening	Raadplegingen
VZ.09	Toepasbare regels uitvoeren voorziening	Vragenbomen
VZ.10	Stelselknooppunt	Activiteiten in logs
VZ.13	Standaard platform	Machines
VZ.14	Informatiehuis Ruimte (IHR) overbruggingsfunctie	Raadplegingen

n.b. de kosten voor het beheer van standaarden worden veronderstelt constant te zijn

1067

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OGB

Programma Directoraat-Generaal Omgevingswet
Programmadirectie Eenvoudig Beter

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
Art 5.1 lid 1 sub e@minbzk.nl
Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
6 november 2018

Kenmerk

Bijlage(n)

notitie Oplegger: Doeluitwerking in standaard STOP/TPOD

Naar aanleiding van vragen in de Programmaraad is onderstaande notitie opgesteld als toelichting op agendapunt 5.1.2 Notitie doeluitwerkingen STOPTPOD.

Wat zijn doeluitwerkingen voor STOP/TPOD (korte samenvatting)?

Standaarden zijn noodzakelijk om het DSO-LV te laten werken in het totale digitale stelsel. Eén van die standaarden, STOP/TP (Standaard Officiële Publicaties/ Toepassings profiel) is nodig om omgevingswetbesluiten op een gebruikersvriendelijke wijze bekend te maken en beschikbaar te stellen in het LVBB en het DSO.
De standaard faciliteert twee belangrijke doelen in de stelselvernieuwing, namelijk:

1. Het kunnen koppelen van Omgevingswetbesluiten (of onderdelen ervan) aan werkingsgebieden en vice versa;
2. Het geautomatiseerd kunnen verwerken van wijzigingsbesluiten tot geconsolideerde versies.

De notitie beschrijft de daarvoor gekozen uitwerkingen (hierna: doeluitwerkingen) in STOP/TPOD, die vereisen dat het Bevoegd Gezag haar besluiten in een bepaalde vorm aanlevert aan het LVBB, namelijk:

1. Met databestanden die de coördinaten van werkingsgebieden (zogeheten geo-informatieobjecten) bevatten;
2. Met wijzigingsbesluiten in gerenvooieerde vorm (vergelijkbaar met het werken met 'wijzigingen aan' in Word).

Waarom is besluitvorming over deze doeluitwerkingen nu van belang?

De standaarden STOP/TPOD worden binnenkort aan softwareleveranciers beschikbaar gesteld, zodat software tijdig gereed en geïmplementeerd kan zijn. Dat is belangrijk voor tijdige implementatie van de Omgevingswet door het BG. Door instemming met deze doeluitwerkingen wordt een belangrijke stap in die richting gezet.

Wat zijn de bijbehorende kosten voor de software?

De maaksoftware die door de BG wordt aangeschaft of aangepast zal de bovenstaande doeluitwerkingen moeten accommoderen.

Wat betekent dit voor de werkwijze bij het opstellen van besluiten?

Of deze doeluitwerking daadwerkelijk een andere werkwijze voor opstellers van besluiten met zich meebrengt, is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de huidige werkwijze en de implementatiekeuzes die BG maken. In het ruimtelijk domein wordt bijvoorbeeld nu ook al gewerkt met databestanden met coördinaten en ook het werken in renvooi wordt nu al door veel juristen toegepast.

Hoe wordt geborgd dat de verdere uitwerking in STOP/TPOD voldoet aan de wensen van wetgever en BG?

1. *Randvoorwaarden*: Bij de notitie zijn door de wetgever een aantal randvoorwaarden gevoegd ter borging van de rechtsgeldigheid van de uitwerking. Bij de doorontwikkeling zal ADS in samenwerking met EB en de veranderopgaven moeten borgen dat aan deze randvoorwaarden wordt voldaan.
2. *Impactanalyses*: De impactanalyses die de komende maanden door BG worden uitgevoerd op STOP/TPOD zullen meer inzicht geven in de uitvoerbaarheid en de consequenties van deze standaard, inclusief voorliggende doeluitwerkingen.

Hoe verloopt de besluitvorming?

Op 16 juli 2018 heeft de Programmaraad er mee ingestemd dat bij bespreking van notitie beslistafels standaarden omgevingsdocumenten dat over dit onderwerp (toen grondslagen geheten) wordt besloten door de wetgever (BZK en JenV). Dat gebeurt op 8 november 2018 in de Stuurgroep Omgevingsrecht. Deze notitie ligt daarom ter kennisname in het OGB. Andere STOP/TPOD-onderwerpen, zoals annoteren en presenteren, liggen deze vergadering wel in het OGB ter besluitvorming voor, zoals ook besloten op 16 juli.

Op 5 november jl. heeft de Programmaraad ingestemd met agendering van deze notitie in het OGB. Op 7 november vindt nog een verdiepingssessie over deze doeluitwerkingen plaats met de DSO-contactpersonen van de verschillende veranderopgaven.

1068

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OGB

Programma Directoraat-Generaal Omgevingswet
Programmadirectie Eenvoudig Beter

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
Art 5.1 lid 1 sub e@minbzk.nl
Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
6 november 2018

Kenmerk

Bijlage(n)

notitie

Betreft: Doeluitwerking in standaard STOP/TPOD

Voorstel

Het OGB wordt gevraagd kennis te nemen van onderstaande twee uitwerkingen van belangrijke stelseldoelen in STOP/TPOD, gecombineerd met een aantal randvoorwaarden. Deze doeluitwerkingen zijn:

1. Het bevoegd gezag legt werkingsgebieden van Ow-besluiten[1] vast met behulp van *geo-informatieobjecten* die onderdeel zijn van het besluit of verwijzen naar geometrie in een ander besluit;
2. Het bevoegd gezag levert wijzigingsbesluiten in *gerenvooieerde vorm* aan ter besluitvorming en bekendmaking om automatisch te verwerken tot een nieuwe geconsolideerde versie van het gewijzigde besluit.

Context

Ow-besluiten[1] moeten voldoen aan specifieke eisen voor wat betreft inhoud en opmaak zodat ze kunnen worden aangeboden en verwerkt voor zowel bekendmaking via de generieke lijn voor officiële bekendmakingen als voor gebruik in het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht. Daartoe is de afgelopen periode door het programma Aan de slag met de Omgevingswet (ADS) gewerkt aan een standaard. Deze standaard bestaat uit een algemene STandaard Officiële Publicaties (STOP) en specifieke ToepassingsProfielen OmgevingsDocumenten (TPOD). De STOP-standaard wordt verankerd in uitvoeringsregelgeving op grond van de te wijzigen Bekendmakingswet (BZK).

[1] Omgevingswetbesluiten: besluiten die middels een toepassingsprofiel via de LVBB wordt ontsloten. Daaronder kunnen in deze notitie ook worden verstaan: algemeen verbindende voorschriften, besluiten van algemene strekking of beschikkingen.

Doelen DSO

In de interbestuurlijke visie DSO zijn met betrekking tot bekendmaking en beschikbaarstelling van Ow-besluiten twee belangrijke doelen beschreven:

1. "De uitvoering van de Omgevingswet dient optimaal te worden ondersteund met locatiegerichte (virtuele en fysieke ruimtelijke objecten), dynamische en driedimensionale informatie. Hiermee wordt de werkelijkheid beter benaderd en gepresenteerd, wat de betrouwbaarheid ten goede komt. … Alle gegevens in gegevensvoorzieningen moeten objectgericht zijn en indien mogelijk gerelateerd zijn aan objecten uit de basisregistraties"
2. "De centrale voorziening borgt echter een gestandaardiseerde automatische verwerking, zodat er in de praktijk geen verschil zal bestaan tussen de vastgestelde versies van de wijzigingsbesluiten en de geconsolideerde versie daarvan, die via het DSO getoond wordt."

Doeluitwerkingen STOP/TPOD

In het kader van STOP/TPOD zijn die doelen als volgt vertaald:

1. Het moet mogelijk zijn om besluiten / regels aan werkingsgebieden te koppelen en vice versa;
2. Het moet mogelijk zijn om wijzigingsbesluiten geautomatiseerd te verwerken tot een nieuwe geconsolideerde versie van het gewijzigde besluit.

Om dat mogelijk te maken zijn de volgende uitwerkingen voor STOP/TPOD gekozen:

1. Het bevoegd gezag legt werkingsgebieden van Ow-besluiten[1] vast met behulp van *geo-informatieobjecten* die onderdeel zijn van het besluit, of verwijzen naar *geo-informatieobjecten* in een ander besluit;
2. Het bevoegd gezag levert wijzigingsbesluiten in *gerenvooieerde vorm* aan ter besluitvorming en bekendmaking om deze automatisch te verwerken tot een nieuwe geconsolideerde versie van het gewijzigde besluit.

Randvoorwaarden

Bij deze doeluitwerkingen zijn in het kader van rechtsgeldigheid van de doeluitwerking in STOPTPOD door de wetgever een aantal randvoorwaarden geformuleerd voor de verder uitwerking in de standaard, de regelgeving en de

implementatie. Het DSO gaat er vooralsnog van uit dat deze randvoorwaarden niet leiden tot aanvullende eisen voor het DSO-LV, STOP en/of LVBB.
Indien de wetgever tot de conclusie komt dat ze daar wel noodzaak toe zien dan dient er via het OGB een verzoek te worden gedaan tot wijziging van het Globaal Programma van Eisen (GPvE). Dit wijzigingsverzoek zal vervolgens het reguliere proces voor opname en prioritering in het GPvE volgen.

Afstemming en besluitvorming
In de Programmaraad van 16 juli 2018 is ingestemd bij het bespreken van de notitie Beslistafels standaard omgevingsdocumenten dat hoofdpunt 1 van STOP/TPOD (Grondslagen) door BZK en JenV wordt vastgesteld. Deze notitie (inmiddels doeluitwerkingen STOP/TPOD geheten) is de invulling van die afspraak en wordt ter kennisname aan het OGB voorgelegd. De notitie is, inclusief de randvoorwaarden, op dinsdag 30 oktober week geaccordeerd door het Ondersteuningsteam en ligt op donderdag 8 november ter besluitvorming in de Stuurgroep Omgevingsrecht. Op maandag 5 november heeft de Programmaraad ingestemd met agendering in het OGB ter kennisname, met het verzoek daar een oplegger met context bij te voegen.

Instemming met deze doeluitwerkingen door BZK en JenV was nu noodzakelijk vanwege het feit dat in december de standaarden aan leveranciers beschikbaar worden gesteld ter toetsing en ten behoeve van de gezamenlijke doorontwikkeling van processen en software. Deze doeluitwerkingen liggen al ten grondslag aan de versies van de standaarden waar nu mee gewerkt wordt, en zijn ook verwerkt in de versie die in december ter beschikking gesteld gaat worden. Uit de voorgelegde besluiten volgt een aantal aandachtspunten voor de implementatie van de standaarden, waar de koepels en het Rijk zelf mee aan de slag moeten in 2019 om te zorgen dat het basisniveau van DSO-LV in 2021 gehaald kan worden.

Toelichting bij de doeluitwerkingen

1. *Geo-informatieobjecten*: Het bevoegd gezag legt werkingsgebieden van besluiten of regels vast met behulp van geo-informatieobjecten

Klikken tussen besluit en werkingsgebied

De gezamenlijke wens, zoals blijkt uit de interbestuurlijke visie, is dat de gebruiker op een kaart kan klikken om te zien welke (onderdelen van) besluiten daar gelden en vice versa dat hij op (onderdelen van) een besluit kan klikken om het daarbij behorende werkingsgebied te zien. Hierin zal de LVBB[2] voorzien. Het DSO zal aansluitend slimme services gaan bieden, zoals het zoeken of filteren op gebieden waar specifieke activiteiten mogen worden uitgevoerd.

Gebruik geo-informatieobjecten voor vastlegging werkingsgebieden
Om bovenstaande mogelijk te maken, kan het Bevoegd Gezag werkingsgebieden vastleggen met coördinaten. De vastlegging van coördinaten gebeurt in zogeheten geo-informatieobjecten (GIO's). Vanuit het besluit wordt dan verwezen naar het GIO door verwijzing naar middel van een uniek identificatienummer. Deze worden als onderdeel van het besluit vastgesteld en maken er daardoor onderdeel van uit.

Een besluit moet minstens één werkingsgebied kennen, zodat het mogelijk is de regels aan de kaart te koppelen. Dat gebied kan in het besluit worden vastgelegd (zoals bij een omgevingsplan voor een wijk), maar kan ook het ambtsgebied van het bestuursorgaan zijn. Dat laatste wordt niet in het besluit vastgelegd, maar gebeurt via *externe* informatieobjecten.

Op welke manier de inhoud van de GIO wordt getoond bij besluitvorming en publicatie moet nog worden bepaald. Hierbij kan gedacht worden aan het tonen via een viewer en/of het integraal opnemen in de bijlage van het besluit.

2. *Gerenvooieerde vorm*: Het bevoegd gezag levert wijzigingsbesluiten in gerenvooieerde vorm aan ter besluitvorming en bekendmaking om geautomatiseerd te kunnen consolideren.

Werken in renvooi
Om wijzigingsbesluiten (bijvoorbeeld van een ministeriële regeling of omgevingsplan) automatisch te kunnen consolideren is het nodig dat het bevoegd gezag een gerenvooieerde versie van het te wijzigen besluit vastlegt en aanbiedt aan de LVBB voor bekendmaking in de officiële publicatiebladen. Alleen op deze

[2] Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen

manier kan automatische verwerking van de wijzigingen en verdere verwerking in het DSO plaatsvinden. Het besluit kan dan in renvooivorm bekend gemaakt worden (vergelijkbaar met 'wijzigingen bijhouden' zoals we dat kennen in gangbare tekstverwerkers).

Wijzigingsopdrachten niet uitgesloten
STOP/TPOD gaat dus niet uit van de traditionele vorm van 'wijzigingsopdracht'. Als toch behoefte blijkt te bestaan aan continuering van traditionele wijzigingsopdrachten, moeten deze aanvullend meegestuurd worden bij besluitvorming en bekendmaking. De standaard verzet zich daar niet tegen. Dat vergt echter extra functionaliteit van de LVBB, waarin in de huidige opdracht niet is voorzien.

Eerst toepassen op besluiten basisniveau DSO-LV
In eerste instantie geldt dit principe voor de Ow-besluiten die onder het basisniveau van DSO-LV vallen. Voor het Rijk betekent dat voor de Omgevingsregeling, het projectbesluit[3] en de NOVI. Daarnaast het Omgevingsplan, de Omgevingsverordening en de Waterschapsverordening.

Alternatieven

Bij dit voorstel zijn geen alternatieven geformuleerd. Wel moet dus worden voldaan aan de randvoorwaarden. De uitgangspunten zijn een samenhangend geheel. Indien een of meerdere uitgangspunten niet door de stuurgroep worden onderschreven, moeten BZK (DGOW, DIO en CZW) en JenV daar opnieuw naar kijken, waarbij een impactanalyse inzicht kan geven in de gevolgen voor de ontwikkeling van STOP/TPOD en het DSO. Gezien de centrale rol die deze doeluitwerkingen in de STOP/TPOD innemen, is de inschatting dat het wijzigen ervan zeer ingrijpende gevolgen heeft voor de tijdige oplevering van het DSO.

Gevolgen digitalisering

De beschreven juridische uitgangspunten zijn de basis voor de standaard STOP/TPOD, die momenteel wordt ontwikkeld. Deze standaard ondersteunt de

[3] Precies: Het deel dat het omgevingsplan wijzigt

gewenste bekendmaking van Ow-besluiten via generieke i.p.v. afzonderlijke voorziening, en vormt tegelijkertijd de basis van het DSO.

BIJLAGE

Randvoorwaarden in het kader van rechtsgeldigheid van de doeluitwerkingen in STOPTPOD

Geo-informatieobjecten:

1. Zowel de coördinaten als de verbeelding moeten raadpleegbaar zijn. Er moet een keuze gemaakt worden welke versie bij verschil de officiële versie is.
2. De integriteit van geografische informatieobjecten moet gewaarborgd zijn. Geborgd moet zijn dat de data waarnaar verwezen wordt niet los van formele vaststelling (besluit of ontwerp daarvan) gewijzigd wordt.
3. Uitgezocht moet worden hoe verwijzingen naar de fysieke werkelijkheid kunnen worden opgenomen (zoals 'midden van de rivier').
4. In besluiten kan alleen verwezen worden naar GIO's buiten het besluit indien die externe GIO's zelf ook zijn vastgesteld.[4]

Gerenvooieerde vorm:

5. Het moet leiden tot een hanteerbaar besluit waarbij de wijzigingen als zodanig (en niet weer de overige, al bestaande tekst) worden vastgesteld;
6. Een gedifferentieerde inwerkingtreding van verschillende wijzigingen moet mogelijk blijven;
7. Er moet rekening worden gehouden met samenloop (verschillende wijzigingen van dezelfde wet/amvb/regeling door verschillende wijzigingswetten/wijzigingsamvb's/wijzigingsregelingen);
8. De nieuwe methodiek moet worden toegestaan in de Aanwijzingen voor de regelgeving en ook overigens aan alle kaders voor wetgeving en bekendmaking van wetgeving wordt voldaan.

Algemeen:

9. Voor de materiële inhoud van regels, de wijze van formulering van die regels, instrumentkeuze en toedeling van taken en bevoegdheden kunnen nooit normen gelden vanuit de ICT.

[4] Voor ambtsgebieden betekent dat ten minste dat de huidige digitale vastlegging een juridische status moet krijgen ten behoeve van Ow-besluiten.

10. Waar geautomatiseerde consolidatie mislukt of niet mogelijk is, wordt voorzien in handmatige consolidatie dan wel wordt voor het publiek op andere wijze kenbaar gemaakt dat consolidatie niet heeft plaatsgevonden.
11. Geborgd moet zijn dat de bekendgemaakte versie van een besluit identiek is aan de vastgestelde versie (o.a. door de politiek, behoudens amendementen).
12. De gelding van wetgeving, regelingen en besluiten wordt bepaald door de wetgeving over bekendmaking ervan en niet door de weergave via serviceproducten.
13. Voor de Omgevingswet wordt ervoor gekozen dat bekendmaking en beschikbaarstelling van Ow-besluiten moet gebeuren via de officiële publicatiekanalen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaonderdeel

DSO

Notitie

Beslispunten annoteren in STOP-TPOD

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
M Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl
T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
5 november 2018

Agendapunt
5.1.3

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

Annotaties[1] kunnen in de STOP-TPOD-standaard en in de bijbehorende wetgeving verplicht worden gesteld. Voorgesteld wordt hier als volgt mee om te gaan:
- **Minimumniveau verplicht annoteren (hamerpunt):** Alleen de annotaties die nodig zijn op grond van de Bekendmakingswet en die zonder welke omgevingswetbesluiten niet via de LVBB in DSO-LV kunnen worden getoond worden verplicht gesteld. Deze verplichting wordt opgenomen in de STOP-TPOD-standaarden en wordt tevens wettelijk verankerd. Zie de bijlage voor de voorgestelde lijst verplichte annotaties.
- Functionele annotaties zijn optioneel (beslispunt): Voor functionele annotaties, die **niet** vereist zijn op grond van de Bekenmakingswet of nodig voor het tonen van omgevingswetbesluiten via de LVBB in DSO-LV, is de keuze voor het gebruik van de annotaties aan het bevoegd gezag. Deze worden als **optioneel** in de standaarden opgenomen.
- Procesvoorstel ambitieniveau functioneel annoteren (beslispunt): zonder functionele annotaties kan een flink deel van de in DSO-LV gebouwde functionaliteit (zoals het activiteitenfilter) niet gebruikt worden. Voorgesteld wordt dat het **OGB de veranderopgaves (c.q. de koepels en het Rijk) vraagt te bezien hoe bevoegde overheden hun ambities goed op elkaar kunnen afstemmen** op basis van het beoogde dienstverleningsniveau dat zij aan hun gebruikers willen bieden, bijvoorbeeld in de vorm van een ingroeimodel, en hiervoor per veranderopgave 1 hoofdverantwoordelijke aanwijst.

Aanleiding / Context

Het doel van deze notitie en de beslisnotitie presenteren in STOP-TPOD is om een aantal basiskeuzes en randvoorwaarden vast te stellen die ten grondslag liggen aan het vaststellen van de STOP-TPOD standaarden. Hiermee worden tevens de uitgangspunten vastgelegd die verwerkt worden in alle toepassingsprofielen (TPOD's) die volgend jaar door het OGB zullen worden vastgesteld. Veel van deze voorwaarden vloeien

[1] Om digitale bekendmaking en beschikbaarstelling van omgevingswetbesluiten via de LVBB en het ontsluiten daarvan via DSO-LV goed te laten werken is het nodig dat het bevoegd gezag de te tonen omgevingswetbesluiten annoteert, oftewel: gegevens toevoegt aan (onderdelen van) besluiten en regelingen.

rechtstreeks voort uit de Bekendmakingswet of uit de beoogde werking van DSO-LV. Deze punten zijn als hamerpunt voorgelegd: er is voor deze punten binnen de kaders van de Bekendmakingswet en de architectuur van DSO-LV geen alternatief. Waar er wel een keuze is, is een beslispunt voorgelegd. Programma DSO levert in december 2018 de 0.97-versie van de standaarden aan. Deze versie gaat uit van de voorgestelde hamer- en beslispunten.

Toelichting bij de beslispunten

Standaarden in relatie tot digitaliseringsambitie
In het kader van de Omgevingswet is ervoor gekozen om het bekend maken, beschikbaar stellen en ontsluiten van besluiten en rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet verdergaand te digitaliseren. Dit traject loopt gelijk op met de aanpassing van de Bekendmakingswet: ook hier is voor verder gaande digitalisering van wetgeving en overheidsbesluiten gekozen. De STOP-TP standaard is een generieke standaard, die nodig is om te kunnen voldoen aan de groeiende ambities op het gebied van digitalisering in de juridische keten (specifiek bekendmaken en beschikbaar stellen). De Omgevingswet en het bijbehorende digitale stelsel zijn de eerste gebruikers van deze nieuwe standaarden. In deze besluitvormingsronde heeft u tevens stukken ontvangen over de juridische grondslagen van de STOP-TPOD standaard. Dit stuk en de notitie presenteren in STOP-TPOD zijn bedoeld om een aantal basiskeuzes vast te stellen voor wat betreft het gebruik van STOP-TPOD in het kader van de Omgevingswet. Deze keuzes zullen worden verwerkt in STOP-TP en de TPODs, oftewel toepassingsprofielen voor de diverse omgevingswetbesluiten. Deze toepassingsprofielen zullen naar verwachting medio volgend jaar aan u kunnen worden voorgelegd ter vaststelling.

Annoteren – wat is het en waarom is het nodig?
Om de ambities op het gebied van digitalisering die zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord Omgevingswet te kunnen realiseren, is het nodig dat niet alleen de regeltekst en werkingsgebieden van omgevingswetbesluiten worden gepubliceerd, maar ook dat deze gebruiksvriendelijk toegankelijk wordt gemaakt. Dit gebeurt door het middel van het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen, oftewel: annoteren. Dit zorgt ervoor dat:

1. het besluit door de LVBB verwerkt en doorgeleverd kan worden,
2. de tekst en werkingsgebieden machine-leesbaar worden
3. dat de inhoud van een omgevingswetbesluit betekenisvol zowel als regeltekst als op een kaart weergegeven kan worden en dat regel en kaart aan elkaar gelinkt zijn
4. de in het basisniveau gerealiseerde functionaliteit van DSO-LV (zoeken, verwijzen, selecteren, relateren) werkelijk benut kan worden omdat de ‘haakjes’ in regeltekst en werkingsgebieden aangebracht zijn. Dit zorgt voor een gemakkelijke en gebruiksvriendelijke ontsluiting van regelgeving.

Annotaties kunnen in de STOP-TPOD-standaard en in de bijbehorende wetgeving verplicht worden gesteld. Dit stuk bevat een voorstel over hoe hiermee om te gaan.

Minimumniveau verplicht annoteren
De STOP-TPOD-standaard en de bijbehorende wetgeving bevatten de mogelijkheid om annotaties al of niet verplicht te stellen. Het voorstel is om **annotaties alleen te verplichten wanneer ze nodig zijn om een omgevingswetbesluit bekend te maken en beschikbaar te stellen aan in DSO-LV.** Dat betekent dat het besluit in DSO-LV zichtbaar is. De voorgestelde lijst met verplichte annotaties is vervat in de bijlage van dit besluit. Het gaat hierbij om twee soorten gegevens: **metadata** over het besluit, zoals welk bestuursorgaan het omgevingswetbesluit genomen heeft, de beoogde inwerkingtreding en vaststellings- en bekendmakingsdatum of de versie van de gebruikte standaard, en annotaties die de **verbinding leggen tussen het besluit (of een onderdeel daarvan) en het werkingsgebied op de kaart** waar dit geldt. De voorgestelde lijst behelst het minimum aan annotaties wat naar de huidige inzichten nodig is om de LVBB te laten werken en de besluiten en rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet zichtbaar te maken in DSO-LV. Het is mogelijk dat in de toekomst als gevolg van voortschrijdend inzicht meer of andere annotaties vereist zijn (bijvoorbeeld als dat blijkt uit tests op basis van de bètaversie van DSO-LV). Mocht dit zo zijn, dan is aanvullende besluitvorming en mogelijk aanpassing van juridische regels vereist.

Zonder dat het voorgestelde minimum aan annotaties is aangebracht, kan een omgevingswetbesluit niet ontsloten worden in DSO-LV. Omdat ze zo belangrijk zijn, zal de verplichting om deze annotaties aan te brengen ook wettelijk verankerd worden. U wordt hierover separaat geïnformeerd. Daarnaast zal het systeem valideren op deze annotaties. Dat wil zeggen dat indien deze annotaties niet zijn aangebracht, een STOP/TP gecodeerd omgevingswetbesluit geweigerd wordt door de LVBB omdat het proces van bekendmaken en consolideren niet geautomatiseerd uitvoerbaar is.

Uitgangspunt is dat er zo min mogelijk eisen worden gesteld voorafgaand aan de bekendmaking. Op die manier kan een spoedbesluit altijd snel bekendgemaakt worden. De eisen voor slimme ontsluiting van een besluit in het DSO zijn hoger, hiervoor zijn ook functionele annotaties nodig (zie beneden), maar deze kunnen indien nodig achteraf worden toegevoegd door het bestuursorgaan.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Beslispunten functioneel annoteren

Waarom zijn functionele annotaties zo belangrijk?
Om een omgevingswetbesluit rechtsgeldig bekend te maken en dus in werking te laten treden is het voldoende dat de verplichte annotaties zijn aangebracht. Het omgevingswetbesluit wordt dan tevens zichtbaar in DSO-LV. Echter, DSO-LV bevat veel functionaliteit die niet werkt zonder dat er meer annotaties zijn aangebracht. DSO-LV is bedoeld om omgevingswetbesluiten gebruiksvriendelijk te ontsluiten – maar het is onmogelijk dit te doen zonder extra annotaties.

Zo bevat DSO-LV in het basisniveau de mogelijkheid om regelgeving te filteren op activiteit. Het is de bedoeling dat de gebruiker door dit filter te gebruiken alleen die regelgeving te zien krijgt, die op zijn activiteit (bijvoorbeeld: het starten van een garagebedrijf) van toepassing is. Dit filter werkt echter alleen wanneer het bevoegd gezag de regelgeving ook heeft geannoteerd op activiteit. Dat betekent dat in de regelgeving met annotaties is aangegeven welke regels op welke activiteiten van toepassing zijn. Als een initiatiefnemer op zoek is naar regelgeving met betrekking tot het starten van een garagebedrijf op zijn locatie en niet alle regelgeving is geannoteerd op activiteit, dan kan DSO-LV technisch gezien twee dingen doen:
1) alleen regelgeving tonen die via een annotatie met de activiteit 'garagebedrijf' is verbonden en de rest niet – waardoor dus regelgeving die mogelijk wel van toepassing is maar die niet middels een annotatie aan deze activiteit is verbonden niet zichtbaar is en dus een fout-negatief resultaat leveren – of
2) daarnaast ook alle regelgeving tonen die weliswaar niet is geannoteerd, maar die mogelijk wel van toepassing is – waardoor de gebruiker waarschijnlijk een grote hoeveelheid regelgeving te zien krijgt die van toepassing is op zijn locatie, maar waarvan onduidelijk is of en in hoeverre deze van toepassing is op zijn activiteit, en daarmee een fout-positief resultaat leveren.

Beide opties zijn technisch mogelijk binnen DSO-LV. Momenteel wordt eraan gedacht om de gebruiker de mogelijkheid te geven tussen beide weergaves te schakelen door middel van bijvoorbeeld het zetten van een vinkje. Echter, beide opties zijn vanuit het oogpunt van gebruiksvriendelijkheid in hoge mate onwenselijk. Immers: in beide gevallen kan de gebruiker er niet van op aan dat hij een correct resultaat krijgt voorgeschoteld, en moet hij zelf nog uitzoeken welke regelgeving wel en welke niet op zijn activiteit van toepassing is.

Waarom schrijven we functionele annotaties niet verplicht voor?
Om de doelstellingen van het Bestuursakkoord Omgevingswet en het Globaal Programma van Eisen te kunnen realiseren en regelgeving daadwerkelijk gebruiksvriendelijk te ontsluiten is het **essentieel** dat bevoegde overheden ook gebruik maken van functionele annotaties. Doen zij dat in het geheel niet, dan is het resultaat een extreem gebruikersonvriendelijk DSO-LV. Echter, welke functionele annotaties het belangrijkst zijn gelet op de gebruikswaarde van DSO-LV is sterk afhankelijk van de vorm en inhoud van de omgevingswetbesluiten die worden geannoteerd. Zo heeft het annoteren op activiteit weinig

meerwaarde bij een omgevingsplan wat alle regelgeving ophangt aan functies en niet aan activiteiten, en heeft het annoteren op functies geen meerwaarde bij een omgevingsverordening waarin functies niet voorkomen. Bovendien zijn er voor wat betreft het realiseren van een bepaald dienstverleningsniveau voor gebruikers binnen DSO-LV meerdere wegen die naar Rome leiden voor het bevoegd gezag. Naast het aanbrengen van annotaties is bijvoorbeeld ook het maken van toepasbare regels een probaat middel om regelgeving gebruiksvriendelijker te ontsluiten. Als er bijvoorbeeld veel gebruiksvriendelijke toepasbare regels zijn die gemakkelijk gevonden kunnen worden, zal er bij gebruikers mogelijk minder behoefte zijn aan activiteitgerelateerde informatie via de viewer en de kaart.

<u>Procesvoorstel functioneel annoteren i.r.t. beoogd dienstverleningsniveau voor gebruikers</u>
Bevoegde overheden zijn zelf verantwoordelijk voor de vorm en inhoud van de besluiten en rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet, en voor het maken van keuzes over hoe deze zo gebruiksvriendelijk mogelijk kunnen worden ontsloten. Er is geen one size fits all model te bedenken wat voor alle overheden even werkbaar is. Bevoegde overheden zullen zelf een keuze moeten maken voor een beoogd dienstverleningsniveau aan hun gebruikers, en op basis daarvan moeten komen tot een mix aan mogelijkheden om tot een gebruiksvriendelijk resultaat te komen voor wat betreft de content waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Echter, zonder enige mate van afstemming en coördinatie tussen bevoegde overheden bestaat het risico dat er een voor de gebruikers onoverzichtelijke situatie ontstaat, waarbij bijvoorbeeld twee naburige omgevingsplannen op een zeer verschillende wijze zichtbaar zijn en gebruikt kunnen worden in DSO-LV, of waarbij de provinciale verordening op de locatie van de gebruiker slecht aansluit op het onderliggende omgevingsplan. **Daarom wordt voorgesteld dat het OGB de veranderopgaves (c.q. de koepels en het Rijk) vraagt te bezien hoe bevoegde overheden hun ambities goed op elkaar kunnen afstemmen** op basis van het beoogde dienstverleningsniveau dat zij aan hun gebruikers willen bieden.

Bevoegde overheden kunnen bijvoorbeeld afspreken een ingroeimodel voor functionele annotaties te hanteren, waarbij afspraken worden gemaakt over het ambitieniveau op het gebied van dienstverlening aan gebruikers en hoe dat zal worden gerealiseerd, alsmede de prioritering. Deze afspraken kunnen bijvoorbeeld in regionaal verband worden gemaakt. Om de gebruiker optimaal te kunnen bedienen zijn daarbij niet alleen horizontale afspraken tussen aangrenzende bestuursorganen die hetzelfde instrument gebruiken nodig, maar ook verticale afspraken tussen bestuursorganen die regels stellen binnen dezelfde regio (bijvoorbeeld: provincie en gemeente). Afspraken per bestuurslaag en toepassingsprofiel zijn nodig om te zorgen dat de verschillende instrumenten (bijvoorbeeld twee omgevingsplannen van twee naburige gemeentes) op een vergelijkbare wijze ontsloten worden. Afspraken tussen bestuurslagen zijn nodig om te zorgen dat regelgeving die van toepassing is op een locatie op een voor gebruikers zo handig mogelijke

manier wordt ontsloten (bijvoorbeeld: provinciale verordening en omgevingsplan voor hetzelfde industrieterrein).

Het is voor bevoegde overheden mogelijk om de ambities op het gebied van annoteren gaandeweg stapsgewijs te verhogen (bijvoorbeeld: ieder jaar een beetje meer toevoegen, of ieder jaar een nieuw thema kiezen waarvoor functionele annotaties worden verzorgd). De STOP-TPOD standaard maakt het mogelijk om achteraf annotaties toe te voegen aan een reeds vastgesteld besluit, zonder dat het nodig is opnieuw bekend te maken of een nieuwe vaststellingsprocedure te doorlopen.

Alternatieven

Argumenten voor	***Argumenten tegen***
Procesvoorstel functionele annotaties • Meer keuzemogelijkheden voor bevoegde overheden • Meer ruimte voor maatwerk en afstemming op concrete informatiebehoeftes van gebruikers • Realistisch v.w.b. werklast voor bevoegde overheden	***Procesvoorstel functionele annotaties*** • Meerwaarde voor gebruikers van DSO-LV minder gegarandeerd • Mogelijk dat in DSO-LV reeds gebouwde functionaliteit wordt onderbenut als daarvoor benodigde annotaties niet of weinig worden gebruikt • Minder uniforme ontsluiting van omgevingswetbesluiten via DSO-LV
Alternatief: functionele annotaties verplichten • Meer uniformiteit in DSO-LV • Meer gegarandeerde meerwaarde voor alle gebruikers van DSO-LV	***Alternatief: functionele annotaties verplichten*** • Minder keuzemogelijkheden voor bevoegde overheden • Minder ruimte voor maatwerk en afstemming op informatiebehoefte van gebruikers • Leidt tot hogere werklast voor bevoegde overheden

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage – Voorstel verplichte annotaties

Annotatie	Categorie	type
Metadata, waaronder in ieder geval:		
Type omgevingsdocument	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
IMOPversie	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
TPODprofielversie	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Praktijkrichtlijnversie	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Organisatie	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Documentversie	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Naam besluit	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Besluitnummer	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Relatie met ander besluit	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Procedurestatus	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Datum vaststelling	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Datum bekendmaking	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Datum inwerkingtreden	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Datum onherroepelijk	Bekendmakingswet-annotatie	Metadata
Link tussen regeltekst en geometrie	Bekendmakingswet-annotatie	werkingsgebied
Idealisatie	Bekendmakingswet-annotatie	werkingsgebied

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaonderdeel

DSO

Notitie

Beslisnotitie presenteren in STOP-TPOD

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
M Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl
T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
5 november 2018

Agendapunt
5.1.4

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

Voorgesteld wordt bij de bouw van DSO-LV en de LVBB uit te gaan van **functioneel presenteren.** Dit betekent dat:
a) Bevoegde gezagen de ruimte krijgen om af te wijken van de presentatiestandaard in STOP-TPOD (bijvoorbeeld: functie wonen in omgevingsplan wordt geel op de kaart i.p.v. rood).
b) De LVBB het juridisch vastgestelde besluit toont, d.w.z. inclusief eventuele afwijkingen van de presentatiestandaard;
c) DSO-LV automatisch alle omgevingsbesluiten op uniforme wijze cf. de presentatiestandaard toont (dus: functie wonen in omgevingsplan wordt rood, ongeacht afwijkende keuze bevoegd gezag), maar tevens de gebruiker de mogelijkheid geeft te switchen naar de door het bevoegd gezag gebruikte presentaties (dus: functie wonen wordt geel op de kaart i.p.v. rood). Dit gebeurt waarschijnlijk d.m.v. een vinkje wat de gebruiker aan of uit kan zetten.

Aanleiding / Context

Het doel van deze notitie en de beslisnotitie annoteren in STOP-TPOD is om een aantal basiskeuzes en randvoorwaarden vast te stellen die ten grondslag liggen aan het vaststellen van de STOP-TPOD standaarden. Zie voor verdere toelichting de beslisnotitie Annoteren in STOP-TPOD.

Toelichting bij het beslispunt

Deze notitie hoort bij de notitie Annoteren in STOP-TPOD. De notitie Annoteren in STOP-TPOD bevat een toelichting over de noodzaak van het gebruik van standaarden ter realisering van de ambities op het gebied van digitalisering en gebruiksvriendelijke ontsluiting van regelgeving, hiervoor wordt kortheidshalve naar deze notitie verwezen.

Presenteren is het visueel weergeven van de inhoud van het besluit. Met andere woorden: dit gaat over hoe omgevingswetbesluiten in tekst en kaartbeeld getoond worden in de systemen van het bevoegd gezag, in DSO-LV en in de LVBB.
Bevoegde overheden hebben op grond van de Omgevingswet veel beleidsvrijheid v.w.b. de inhoud van omgevingsplannen, omgevingsverordeningen etc. Echter, het is daarnaast ook de bedoeling dat het omgevingsrecht inzichtelijker wordt voor gebruikers. Hiervoor is juist een zekere mate van uniformiteit van belang: als elke gemeente compleet zelf mag bedenken hoe een omgevingsplan in tekst en kaartbeeld eruitziet, is de regelgeving tussen gemeentes niet of lastig

onderling vergelijkbaar en wordt het voor de gebruiker lastiger om deze te doorgronden. Bovendien leidt het ondersteunen van een veelvoud aan verschillende vormen van verbeelding voor alle omgevingswetsdocumenten door de viewer tot meer complexiteit en daardoor meer kosten aan de zijde van DSO-LV. Daarom behelst STOP-TPOD tevens een presentatiestandaard, waar de overheden die DSO-LV gebruiken aan moeten voldoen. Dit is vergelijkbaar met de huidige manier van werken bij ruimtelijkeplannen.nl: de IMRO-standaard vereist bijvoorbeeld dat alle overheden de functies wonen en groen op dezelfde manier inkleuren op de kaart.

Aan de behoefte van bevoegde overheden om gebruik te maken van de in de Omgevingswet toegekende keuzevrijheid m.b.t. de middelen die zij inzetten om hun doelen voor de leefomgeving te bereiken wordt tegemoetgekomen door te werken met een vaste symbolenbibliotheek met een voorkeursinstelling. Bevoegde overheden mogen afwijken van deze voorkeursinstellingen. De voorkeursinstelling voor bv wonen is rood, maar het bevoegd gezag kan kiezen voor bv geel. De gekozen kleur en daarmee symboolcode wordt opgeslagen bij het omgevingsplan. Deze weergave, gekozen door bevoegd gezag, wordt **wel** op die manier getoond door de LVBB/ bekendmakingen.nl. De LVBB moet op grond van de Bekendmakingswet het besluit tonen in de vorm zoals dat door het bevoegd gezag is vastgesteld, dus met de afwijkende symbolen.

Voorgesteld wordt in DSO-LV uit te gaan van de standaardweergave. Dat betekent dat DSO-LV in het gegeven voorbeeld automatisch de standaardkleur toont die is gekoppeld aan de desbetreffende symboolcode, dus: functie wonen is rood. Hierdoor ziet het kaartbeeld er voor de gebruikers van DSO-LV uniform uit en zijn de diverse omgevingswetbesluiten onderling vergelijkbaar. Desgewenst kunnen gebruikers in het DSO ook de weergave die het bevoegde gezag heeft gekozen zien (waarschijnlijk door middel van het zetten van een vinkje in de viewer). Deze functionaliteit past binnen het door het OGB vastgestelde basisniveau en leidt naar verwachting niet tot extra kosten of complexiteit.

Alternatieven

Voorstel functioneel presenteren in DSO-LV	***Voorstel functioneel presenteren in DSO-LV***
• Zorgt voor uniform beeld voor gebruikers • Maakt het gemakkelijk omgevingswetbesluiten (zoals omgevingsplannen van verschillende gemeentes) onderling te vergelijken	• Beeld wat gebruiker als eerste ziet komt niet overeen met het beeld zoals dat juridisch is vastgesteld door bevoegd gezag

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Alternatief: DSO-LV = LVBB • Beeld wat gebruiker ziet komt altijd overeen met hetgeen juridisch is vastgesteld door bevoegd gezag	***Alternatief: DSO-LV = LVBB*** • Minder uniform beeld voor gebruikers • Moeilijker om omgevingswetbesluiten onderling te vergelijken
Alternatief: geen afwijkingen toestaan • Zeer uniform beeld voor gebruikers • Zeer goed vergelijkbare omgevingswetbesluiten • Beeld wat gebruiker ziet komt altijd overeen met wat juridisch is vastgesteld	***Alternatief: geen afwijkingen toestaan*** • Strijdig met uitgangspunt van beleidsvrijheid voor bevoegd gezag • Niet werkbaar: de presentatiestandaard moet vele domeinen bedienen die elk hun eigen 'presentatiecultuur' hebben. Zonder afwijkingsmogelijkheid voor bevoegd gezag bestaat het risico dat kaart de facto onleesbaar wordt.

1071
Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e
M Art 5.1 lid 1 sub e@uvw.nl
Art 5.1 lid 1 sub e@kadaster.nl
T Art 5.1 lid 1 sub e

Notitie OGB

Datum
5 november 2018

Bijlagen
STAM versie 0.85
Samenvat. resultaten IA STAM
Impactanalyse (IA) STAM

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Onderwerp	Vaststelling STAM
Agendanummer	*4.2.1*
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	5 november 2018

Aard van de behandeling
Ter besluitvorming

Gevraagde beslissing:

1. Kennisnemen van de resultaten uit de impactanalyse op de standaard aanvragen en meldingen (STAM).
2. De aanbevelingen uit deze impactanalyse te omarmen en mee te geven aan de Programmaraad voor verdere uitwerking.
3. De versie 0.85 van de standaard aanvragen en meldingen (STAM) vast te stellen en daarmee te besluiten:
   a. dat met deze versie zowel Bevoegd Gezagen als derden (o.a. softwareleveranciers) kunnen gaan werken met deze standaard;
   b. dat deze versie gebruikt kan worden voor de internetconsultatie van de invoeringsregeling;
   c. dat periodiek nieuwe versies beschikbaar komen waarmee verbeterde functionaliteit wordt gefaciliteerd (bv. samenwerking, mapping gegevens naar systemen BG en nieuwe inzichten i.r.t. Privacy). Dit loopt via bestaande besluitvormingslijnen en de toekomstige beheerorganisatie.

Context en doel
In het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet staat dat standaarden interbestuurlijk vastgesteld dienen te worden. Daarnaast geeft het Bestuursakkoord aan dat er per in te voeren standaard via een impactanalyse nagegaan dient te worden wat er nodig is om deze in te voeren.
De standaard Aanvragen en Meldingen (STAM) is één van de drie nieuw te ontwikkelen (uitwissel)standaarden voor het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). De overige twee zijn de standaard toepasbare regels (STTR) en de standaard voor Officiële Publicaties (STOP), met de bijbehorende toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten (TPOD).
De STAM is in de versie 0.85 stabiel en kan daarmee door softwareleveranciers ingebouwd worden in hun software. Stabiel wil zeggen dat er geen grote wijzigingen meer zullen plaatsvinden, waardoor een nieuwe implementatie nodig is (in vaktermen: backwards compatible). Uiteraard is deze standaard dynamisch. In de loop der tijd zullen nieuwe versies beschikbaar komen en verbeterde functionaliteit worden toegevoegd.

Toelichting:

Wat is de STAM?
De STAM beschrijft de koppelvlakken die een rol spelen bij het indienen van een vergunningsaanvraag of een melding via het DSO-LV. De standaard bestaat onder meer uit een informatiemodel en berichtenspecificaties (koppelvlakken). Binnen de bedrijfsprocessen voor het behandelen van meldingen, vergunningaanvragen en vooronderzoeken speelt STAM een rol in het berichtenverkeer tussen de landelijke voorziening (DSO-LV) en de systemen van het bevoegd gezag.

Proces waarmee de STAM is ontwikkeld
De standaard is ontwikkeld volgens de Agile methode in afstemming met gebruikers, softwareleveranciers en met experts. Bij diverse opleveringen van tussenversies is aan gebruikers en aan softwareleveranciers input gevraagd en zijn reviewcommentaren opgehaald. Deze opmerkingen zijn weer verwerkt in de volgende versie enzovoort. Dit heeft geleid tot een stabiele versie. Over deze versie is een impactanalyse gehouden, die in de programmaraad van 1 oktober 2018 is vastgesteld, waardoor de informatie die nodig is voor het vaststellen van de STAM nu beschikbaar is.

Conclusie Impactanalyse – toelichting beslispunt 1 + 2
Uit de conclusies impactanalyse blijkt dat "er aan de zijde van de bevoegde gezagen in het algemeen vertrouwen is omtrent de implementeerbaarheid van STAM", waarbij verschil is te zien in de ambitieniveaus tussen een minimale variant van implementatie (transitie) en een implementatie in de geest van de Omgevingswet (transformatie). Deze conclusie is gebaseerd op een aantal kernvragen die, samen met de antwoorden (en bijbehorende aanbevelingen), zijn terug te lezen in de bijlage Samenvatting resultaten IA STAM.

Vervolgproces – toelichting beslispunt 3a t/m 3c
Na vaststelling in het OGB zal de STAM gepubliceerd worden op site van het programma Aan de slag met de Omgevingswet, zodat zowel Bevoegd Gezagen als derden de implementatie hiervan kunnen voorbereiden in aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Eveneens zal deze aan de wetgever aangeboden worden, zodat deze standaard gebruikt kan worden voor de internetconsultatie van de invoeringsregeling, zodat deze standaard in de invoeringsregeling wettelijk verankerd kan worden. Daarnaast wordt STAM in beheer genomen op basis waarvan deze kan blijven door ontwikkelen, zodat verbeterde functionaliteit kan worden toegevoegd.

Advies PR vervolgproces Impactanalyses
Tot slot adviseert de Programmaraad om de C-adviseur voor de OG (Art 5.1 lid 1 sub e alsmede de I-adviseur (Art 5.1 lid 1 sub e) van de directeur ADSMO vroegtijdig te betrekken bij de komende impactanalyses voor STTR en STPOD. Zowel aan de voorkant (worden de goede vragen gesteld?) als aan de achterkant van het proces (zijn de getelde vragen beantwoord en zijn de antwoorden op een correcte wijze tot stand gekomen?).

Bijlage bij Vaststelling STAM
Samenvatting Resultaten Impactanalyse Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM)

Opzet en aanpak:
De Impactanalyse heeft in de zomerperiode van 2018 plaatsgevonden, zodat het besluitvormingstraject over de STAM in september heeft kunnen starten.
De input voor de impactanalyse is verkregen door middel van deskstudie in combinatie met gesprekken met vertegenwoordigers van het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten. Hierbij hanteert VNG Realisatie een gestandaardiseerde methodiek, waarbij een begeleidingscommissie wordt ingesteld en in een klankbordgroep bevindingen worden teruggekoppeld en geverifieerd. Het conceptrapport (zie bijlage Impactanalyse STAM) is voorgelegd aan en besproken met de begeleidingscommissie. In de begeleidingscommissie zitten vertegenwoordigers vanuit Rijk, Provincies, Gemeenten, Waterschappen en het programma DSO. Softwareleveranciers zijn in de eerdere reviews betrokken geweest, van deze informatie is bij de impactanalyse gebruik gemaakt. Zij zijn daarom niet actief betrokken in deze analyse.

Ambitieverschillen verschillende bevoegde gezagen.
Verschillende overheden hebben een verschillend ambitieniveau voor de implementatie van de Omgevingswet en daarmee ook voor de wijze waarop zij met de informatie vanuit aanvragen voor vergunningen en meldingen omgaan. De wijze waarop zij dit doen heeft effect op de impact van de implementatie van de standaard. De impactanalyse beschrijft twee uiterste perspectieven, zodat recht gedaan wordt aan de keuzevrijheid die overheden hebben. De werkelijkheid zal zijn dat veel overheden ergens tussen beide in zullen zitten.

1. Transitieperspectief
   Richt zich op de minimale wijze waarop berichten vanuit het DSO-LV ontvangen kunnen worden in het zaaksysteem of VTH systeem van het Bevoegd Gezag. Met als doel minimaal te kunnen voldoen aan de eisen uit wet- en regelgeving.
2. Transformatieperspectief
   Richt zich op het realiseren van de stelselherziening en daarmee de verbeterdoelen van de Omgevingswet, waarbij de informatie uit de berichten vanuit het DSO-LV op slimme wijze hergebruikt kan worden in de processen van het Bevoegd Gezag.

Resultaten:
1. Wat zijn de **consequenties** van de invoering van de (nieuwe) standaard voor rijkspartijen, gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten? Geef de consequenties van de invoering van de standaard weer voor in ieder geval de volgende aspecten:

Aspect	**Transitie**	**Transformatie**
Techniek	Beperkt	Groot
Organisatie- en procesinrichting	Beperkt	Groot
Personeel	Beperkt	Groot
Kosten en baten	Enkele dagen consultancy	Hoge ontwikkel- en beheerlasten, maar ook hoge potentiële baten

2. Aan welke **voorwaarden** moet door rijkspartijen, gemeenten, provincies waterschappen en omgevingsdiensten worden voldaan om de invoering van de (nieuwe) standaard succesvol te laten zijn?
   (i) Geef aanbevelingen over de wijze waarop de gestelde randvoorwaarden ingevuld kunnen worden;
   (ii) Vertaal deze aanbevelingen in acties (inclusief actiehouder en doorlooptijd)

Vanwege de diversiteit bij de bevoegde gezagen en de beperkte doorlooptijd van de analyse is geen compleet implementatieplan opgesteld. Wel zijn de belangrijkste randvoorwaarden geïdentificeerd.

Aspect	**Transitie**	**Transformatie**
Digikoppeling	Werkende digikoppeling voor dit proces ingericht	Zie transitie
Afhandelapplicatie VTH en/of Zaaksysteem	Software moet in staat zijn berichten te ontvangen en vast te leggen.	Zie transitie, plus functionaliteit voor het optimaal ondersteunen van de behandelaar met de in het bericht verkregen informatie.
Migratiescenario	Bepalen en implementeren	Zie transitie
Toepasbare regels beschikbaar	Minimale set voor het maken van aanvraagformulieren en vragenbomen	Uitgebreidere set op basis waarvan machine leesbare informatie kan worden gegenereerd, die kan worden hergebruikt in de processen
Adaptiviteit van architectuur en systemen	Niet van toepassing	Adaptiviteit is nodig, zodat snel ingespeeld kan worden op nieuwe (business) vragen.

In de impactanalyse (paragraaf 5.2.2 uit het conceptrapport) zijn aanbevelingen voor het bevoegd gezag opgenomen hoe hier invulling aan gegeven kan worden. De bevoegde gezagen dienen deze randvoorwaarden en aanbevelingen zelf om te zetten naar concrete acties. Om de bevoegde gezagen daarin te ondersteunen zijn in bijlage B uit het conceptrapport migratie scenario's uitgewerkt.

3. Hoe kunnen rijkspartijen, gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten de (nieuwe) standaard goed implementeren en laten functioneren in de praktijk?
   - Wat zijn de **kritische succesfactoren** en eventuele showstoppers om de standaard in te voeren?

Uit de impactanalyse blijken de volgende kritische succesfactoren en showstoppers:

Kritische succesfactoren	**Showstoppers**
Het zo snel als mogelijk vaststellen van STAM (zodat leveranciers willen/kunnen gaan bouwen)	Niet beschikken over een digikoppeling
Publiceren van alle technische specificaties van STAM voor koppelvlak en berichtformaat	Het niet bij inwerkingtreding Omgevingswet beschikken over een operationeel VTH-systeem/ Servicebus welke STAM-berichten kan ontvangen
Tijdig beschikbaar zijn van een test/aansluit/pre omgeving	Niet tijdig beschikbaar hebben van een minimale basisset aan toepasbare regels
Leren van POC's en samen met leveranciers in co-creatie stappen zetten en afstemmen	Onvoldoende budget
Bevoegde gezagen dienen technische keuzes te hebben gemaakt omtrent wijze van implementeren (paragraaf 2.2)	Te laat beginnen
Inzicht in de informatie die nodig is om het proces bij het bevoegd gezag te ondersteunen en bepalen op welke wijze deze informatie beschikbaar dient te zijn (machine-leesbaar of PDF)	Het niet bij inwerkingtreding Omgevingswet beschikken over een operationeel VTH-systeem/ Servicebus welke (gedurende een overgangstermijn) de niet afgehandelde verzoeken pré-Omgevingswet kan afhandelen.
Het kiezen van een implementatiescenario (paragraaf 3.3)	
Het hebben van een roadmap voor de implementatie	
Minimale set van toepasbare regels	

4. Wat zijn de **conclusies** en **aanbevelingen** aangaande implementeerbaarheid, haalbaarheid en toepasbaarheid van de in te voeren standaard?
    - Conclusies:

Aspect	**Transitie**	**Transformatie**
Implementeer-baarheid	De standaard is implementeerbaar	De standaard is implementeerbaar, maar er is nog wel een stevige afhankelijkheid van de mogelijkheid de juiste mapping te maken van de informatie uit het bericht en daarmee van leveranciers.
Haalbaarheid	Het implementeren van de standaard is haalbaar	Er is nog doorontwikkeling nodig voordat de standaard, de stelselherziening ondersteund. Deze ontwikkeling moet echter gekoppeld worden aan de ontwikkeling van de bedrijfsprocessen in het kader van de stelselherziening en hier niet teveel op vooruit lopen.
Toepasbaarheid	De standaard is toepasbaar	De standaard is toepasbaar, mits de ontwikkeling ervan in afstemming gebeurd met de ontwikkeling van de bedrijfsprocessen

    - Aanbevelingen:

Aspect	**Transitie**	**Transformatie**
Implementeer-baarheid	- Stem de planning af met de softwareleverancier - Implementeer tijdig de randvoorwaarden	Zie transitie, daarnaast - maak een visie op de brede implementatie van de omgevingswet en de plek van de standaarden daarin. - Blijf investeren in de doorontwikkelingen van functionaliteit, zodat stapsgewijs de waarde van informatie steeds groter word.
Haalbaarheid	- Door DSO tijdig beschikbaar stellen van de test of aansluitomgeving; - Zo snel mogelijk vaststellen van de STAM, zodat alle technische specificaties zo snel mogelijk gepubliceerd kunnen worden, waarmee de software leveranciers de STAM kunnen gaan inbouwen in hun software; - blijf met deze leveranciers in gesprek, zodat zij gefaciliteerd worden dit zo snel en goed mogelijk te doen.	- zie transitie en verder: - Ontwikkel de STAM door, samen met leveranciers en gebruikers, zodat stap voor stap het bereiken van de verbeterdoelen van de wet dichterbij komt.
Toepasbaarheid	- ondersteun softwareleveranciers en bevoegde gezagen bij de implementatie door het delen van kennis over de STAM.	- zie transitie en verder - Blijf investeren in de doorontwikkeling, zodat de waarde van informatie steeds groter word en bijgedragen wordt aan het bereiken van de doelen van de stelselherziening.

VNG Realisatie

Impactanalyse STAM

Eindconcept

versie 0.9

31 augustus 2018

© VNG Realisatie, Den Haag, augustus 2018

Managementsamenvatting

Aanleiding impactanalyse STAM

De *Standaard Aanvragen en meldingen* (STAM) is één van de standaarden voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De standaard specificeert de informatie en de overdracht daarvan bij het 'indienen van verzoeken' (zoals een aanvraag om een omgevingsvergunning). Met behulp van STAM kunnen de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties via een koppeling de informatie overhalen naar hun eigen systemen.
In het Bestuursakkoord is in 2015 afgesproken dat op alle standaarden die ingevoerd worden binnen het DSO een impactanalyse uitgevoerd zal worden voor alle groepen bevoegde gezagen (Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten) en aanvullend voor omgevingsdiensten.

In deze rapportage is de (verwachte) impact in kaart gebracht die STAM heeft op de bedrijfsvoering van de bovengenoemde organisaties. De bevindingen uit deze rapportage dragen daarmee bij aan:

1. het (beter) kunnen bepalen van een implementatiestrategie.
2. de verdere doorontwikkeling van de standaard.
3. de uiteindelijke vaststelling van een werkbare standaard.

In de impactanalyse zijn de volgende aspecten onderzocht:

a) De impact en consequenties van de invoering van STAM voor gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten, specifiek voor techniek, organisatie- en procesinrichting/personeel en kosten/baten.
b) De (rand)voorwaarden waaraan voldaan moet worden om STAM succesvol in te voeren.
c) Aanbevelingen, specifiek ook voor implementie, waaronder een verkenning van verschillende migratiescenario's.

Er is gekeken naar de situatie nu (IST-situatie) en de situatie zoals die er (naar verwachting) uit zal zien als STAM toegepast wordt (SOLL-situatie). De SOLL-situatie is vervolgens bezien vanuit een transitie- en een transformatiefase.

- De transitiefase richt zich op het implementeren (werkend krijgen) van STAM, zodat conform de nieuwe wetgeving kan worden voldaan aan de uitvoering van de wettelijke taken en bevoegdheden.
- Bij een transformatie ligt de focus op het zodanig implementeren en toepassen van STAM, dat deze (op termijn) wordt benut in het licht van de achterliggende doelen van de stelselherziening van het omgevingsrecht en de doelstellingen van het DSO.

Bij het formuleren van de consequenties, randvoorwaarden en aanbevelingen voor implementatie van STAM is steeds een onderscheid gemaakt tussen het transitie- en het transformatietraject. Uit elke fase vloeit een andere impact voort en het is daarom van belang om bij het lezen van deze rapportage en de conclusies dit onderscheid goed in het oog te houden.

Deze impactanalyse ziet niet toe op gedetailleerde technische facetten van de standaard zelf. Hiervoor hebben ontwikkelaars van STAM een review laten uitvoeren door diverse partijen, waaronder leveranciers van VTH-systemen en leveranciers van een Servicebus-oplossing. Ook volgen er nog een aantal 'Proof of concepts' (POC's), waarin de ontwikkelde techniek c.q. standaard wordt getoetst op technische toepasbaarheid in de praktijk. Ten tijde van het opstellen van dit rapport zijn niet alle resultaten van deze POC's bekend. Het is raadzaam deze uitkomsten in de gaten te houden als een follow-up van en aanvulling op deze rapportage en de verdere ontwikkeling van de standaard.

A. Impact STAM en belangrijkste consequenties

In de impactanalyse is een beeld ontstaan van STAM, waarin er in het algemeen vertrouwen is in de implementeerbaarheid. Wel zijn er nog een aantal belangrijke conclusies en aanbevelingen om rekening mee te houden. Samengevat zijn dit:

Conclusies op hoofdlijnen:

- Vanuit een *transitieperspectief* is het noodzakelijk dat de verzoeken binnen de systemen van de bevoegde gezagen kunnen worden overgeheveld, zodat voldaan kan worden aan de wettelijke taken van onder andere het afhandelen van meldingen en vergunningaanvragen.
- Vanuit een *transformatieperspectief* is het, met het oog op het behalen van de doelstellingen van de stelselherziening in het omgevingsrecht, van belang dat de mogelijkheden van STAM benut worden (benutten van machine-leesbare informatie in de systemen van bevoegde gezagen met gebruik van business-intelligence).

Conclusies Transitiefase:
Techniek: Voor de bevoegde gezagen met een VTH- en/of zaaksysteem en een digikoppeling richt de transitie-implementatie-opgave zich op het tijdig kunnen ontvangen van STAM-berichten en het met behulp van STAM-berichten ophalen en opslaan van verzoekgegevens. Aanpassingen dienen plaats te vinden in het VTH- en/of zaaksysteem en/of in een servicebus die STAM omzet naar een leesbaar formaat voor dat systeem. Nadat de leverancier zijn systeem heeft aangepast, is de verwachting dat lokale aanvullende werkzaamheden (implementeren van de systeem-update) beperkt zijn. Opgemerkt wordt dat voor deze aanpassingen de bevoegde gezagen sterk afhankelijk zijn van hun leveranciers. Een punt van aandacht in de transitie is de wijze en het moment waarop feitelijk wordt overgegaan op STAM. Dit punt vergt aandacht, omdat verzoeken die vlak voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden ingediend nog afgehandeld dienen te worden via het oude recht.

Organisatie en Personeel: De impact van STAM op de organisatie en personeel van de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties lijkt vanuit een transitie-oogpunt beperkt te zijn.

Kosten/Baten: De kosten voor de transitiefase zitten voornamelijk in het aanpassen van de techniek binnen de nieuwe standaard en eventueel het realiseren van een digikoppeling-verbinding. De licentiekosten van een VTH-applicatie zullen naar verwachting gelijk blijven. Qua implementatiekosten denken geïnterviewden aan een ‘paar dagen’ consultancy. De baten zitten in het kunnen ‘ophalen van de aanvraag en bijbehorende documenten’, waardoor het bevoegd gezag de bestanden direct in het systeem ontvangt (zonder te hoeven in scannen of een specifiek kanaal hiervoor open te stellen en te onderhouden).

Conclusies Transformatiefase:
Techniek: Vanuit dit perspectief zal de impact op de bedrijfsvoering van de bevoegde gezagen groot *kunnen* zijn. Deze impact vloeit niet specifiek uit STAM voort, maar STAM speelt wel een cruciale rol in deze transformatie. STAM specificeert namelijk de koppelvlakken van de systemen die straks deze informatie moeten kunnen leveren en ontvangen. In tegenstelling tot de transitie is voor de transformatie een implementatie van STAM noodzakelijk waarbij informatie in een machine-leesbaar formaat beschikbaar is. Er dient meer informatie uit de aanvraag als machine-leesbare informatie (her)gebruikt te worden in de systemen van het bevoegd gezag (business-intelligence). Dit vergt mogelijk een andere kijk op VTH-systemen en eventueel een complementaire voorziening of module. Hiertoe dienen leveranciers aanvullende functionaliteit te ontwikkelen, waarbij input benodigd is van de bevoegde gezagen. Wanneer met het gebruik van STAM machine-leesbare informatie betreffende het verzoek benut kan worden in een systeem van het bevoegd gezag dan kan dit van (betekenisvolle) invloed zijn voor de organisatie- en procesinrichting. De mate van invloed is afhankelijk van de toepassing. Wel is een aandachtspunt gesignaleerd. Uit een praktijkproef van een waterschap bleek onlangs dat het kunnen benutten van de informatie uit de aanvraag in de systemen van het bevoegde gezag of uitvoeringsorganisatie nog de nodige

aandacht behoeft. Juist met het oog op het behalen van de (lange termijn) doelen van de stelselherziening en meer specifiek van het DSO, is het van belang dat vanuit een transformatie-perspectief de informatie op een relatief eenvoudige wijze benut (hergebruikt) kan worden.

Organisatie en Personeel: In het verlengde van de diversiteit in mogelijke gevolgen voor de organisatie en procesinrichting liggen de gevolgen voor het personeel. Door gebruik van 'business intelligence' is het aannemelijk dat er tijd bij de behandelende ambtenaren bespaard kan worden. Daar tegenover staat dat deze 'slimme systemen' weer beheerd dienen te worden. Naar mate de systemen en de 'businessrules' (toepasbare regels) waarop deze systemen gebaseerd zijn complexer worden zal er meer beheer nodig zijn. De facto zullen er naar verwachting verschuivingen plaats vinden in de aard en inzet van personeel. Deze verschuiving is onzes inziens niet direct het gevolg van STAM, maar meer het gevolg van de stelselherziening, met wederom de kanttekening dat STAM een kritische rol vervult in het kunnen realiseren van de doelstellingen van de stelselherziening.

Kosten/ baten
De kosten en baten in een transformatie-implementatie van STAM zullen grotendeels afhankelijk zijn van het ambitieniveau van het bevoegde gezag en de mate waarin extra functionaliteit ontwikkeld wordt.

B. Belangrijkste (rand)voorwaarden voor implementatie

Transitie

- Voor alle overheidsorganisaties geldt randvoorwaardelijk dat zij hun verbinding met de landelijke voorziening DSO vormgeven via een digikoppeling. Voor overheden waarvan de huidige procedures niet via het Omgevingsloket lopen of overheden die nog handmatig de gegevens uit het Omgevingsloket halen is het zaak tijdig dit aansluittraject op digikoppeling te doorlopen.
- Bevoegde gezagen dienen over een afhandelapplicatie te beschikken (VTH- en/of zaaksysteem.
- Randvoorwaardelijk is dat de benodigde informatie betreffende het verzoek in de afhandelapplicatie beschikbaar komt. Hiervoor is het noodzakelijk dat deze systemen ofwel direct uit te voeten kunnen met STAM (STAM-koppelvlak) ofwel dat elders in het applicatielandschap van het bevoegd gezag (in een Servicebus) de STAM-berichten worden ontvangen en omgezet naar een formaat dat leesbaar is voor de afhandelapplicatie.
- Om aan een tijdige implementatie van STAM te kunnen voldoen zal het bevoegd gezag dienen te bepalen welk migratiescenario het beste bij hen past (zie bijlage B).
- De bevoegde gezagen dienen een roadmap voor de implementatie van STAM binnen hun organisatie op te stellen.
- Een minimale set aan toepasbare regels is nodig voor het maken van aanvraagformulieren en vragenbomen.

Transformatie

- Vanuit een transformatie-perspectief is het wenselijk dat de afhandelapplicatie gevoed kan worden met machine-leesbare informatie uit het verzoek. Vanuit dit perspectief lijkt een afhandelapplicatie die het STAM-koppelvlak direct ondersteunt voordelen te hebben in vergelijking tot de situatie waarin voor een nieuwe toepassing deze omzetting (telkens) in een Servicebus verwerkt dient te worden.
- Er dient een omgeving te ontstaan waarin op bijvoorbeeld een plugin-achtige wijze functionaliteit kan worden toegevoegd aan afhandelapplicaties of complementair aan deze systemen deze functionaliteit beschikbaar komt.

C. Aanbevelingen

In de aanbevelingen hebben wij een onderscheid gemaakt tussen twee doelgroepen: de beleidsbepalers en de bevoegde gezagen. Voor de aanbevelingen voor bevoegde gezagen verwijzen we de lezer graag naar paragraaf 5.2.2. Hieronder worden de aanbevelingen richting beleidsbepalers puntsgewijs benoemd:

Algemeen:

- Onderken dat de implementatie van STAM vanuit een transitie- en transformatie-optiek andere opgaven met zich brengt;
- Informeer betrokken partijen over het (verschil tussen) transitie- en transformatietraject en de gevolgen hiervan voor de implementatie van STAM.
- Houd er rekening mee dat verzoeken tot wijziging van de vergunning(voorschriften) kunnen worden ingediend door derde-belanghebbenden. Niet duidelijk is of deze situatie is voorzien bij het opstellen van STAM en of deze valt in het toepassingsgebied c.q scope. Het ontbreken van deze specifieke verzoeken impliceert dat deze verzoeken buiten het DSO om lopen richting het bevoegde gezag. Overweeg om deze verzoeken binnen scope te halen indien dit niet het geval is.

transitietraject:

- Waarborg dat leveranciers de STAM-standaard (gaan) verwerken in hun applicaties.
- Stimuleer bevoegde gezagen om de implementatie van STAM in hun planning op te nemen en bied inzicht en ondersteuning over de strategisch te maken keuzes.
- Communiceer tijdig over de wijze waarop feitelijk de implementatie van STAM plaats dient te vinden.
- Zorg dat er tijdig een minimale set toepasbare regels komt voor het gebruik in (aanvraag)formulieren.

Transformatietraject:

- Onderzoek of met de huidige standaard op een effectieve en efficiënte wijze (geen buitensporige beheerlasten) de machine-leesbare informatie ook daadwerkelijk en uitvoerbaar benut kan worden in de sytemen van de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties.
- Stimuleer een technische implementatie van STAM, waarbij machine-leesbare informatie uit de aanvraag kan worden benut in de systemen van het bevoegd gezag.
- Stimuleer leveranciers en bevoegde gezagen om na het transitie-traject (verder) inhoudelijk te blijven investeren in ‘nieuwe functionaliteit in afhandelapplicaties’ welke gevoed wordt door machine-leesbare informatie uit de aanvraag.
- Denk collectief na over slimme en laagdrempelige toepassingen van het benutten van informatie en stel voor de meest interessante toepassingen een businesscase op.

Zie voor de verkenning van de mogelijke migratiescenario’s bijlage B. Wij achten het van belang dat tijdig gecommuniceerd wordt over de (on)mogelijkheden van bepaalde in deze impactanalyse benoemde scenario’s, zodat bevoegde gezagen en leveranciers dit tijdig kunnen betrekken bij hun strategische afwegingen en de operationalisering hiervan.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 7
1. Inleiding 8
1.1. Achtergrond 8
1.2. Vraagstelling en afbakening 9
1.3. Aanpak & methodologie 11
1.4. Leeswijzer en terminologie 12
2. STAM in perspectief 14
2.1. Inleiding 14
2.2. Positie van STAM in het meldingen- en vergunningenproces 14
2.3. Transitie en transformatie 16
2.3.1. Verschil tussen transitie en transformatie 16
2.3.2. STAM binnen de context van een transitietraject 16
2.3.3. STAM binnen de context van een transformatietraject 18
2.3.4. STAM van transitie naar transformatie 20
2.4. STAM en de relatie met andere standaarden 20
3. Impact STAM: specifieke onderwerpen 23
3.1. Impact op de techniek 23
3.1.1. Toelichting aan de hand van het informatie uitwisselingsmodel 23
3.1.2. Uitvoeren van praktijproeven (POC's) 24
3.2. Migratiescenario's 25
3.3. Specifieke situaties bij bevoegde gezagen of uitvoeringsorganisaties 26
3.3.1. Toelichting decentrale overheden 26
3.3.2. Toelichting Rijk 28
4. Beantwoording onderzoeksvragen 30
4.1. Wat zijn de consequenties van de invoering van de (nieuwe) standaard voor het Rijk gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten? 30
4.1.1. Consequenties vanuit een transitieperspectief 30
4.1.2. Consequenties vanuit een transformatieperspectief 31
4.2.1. Randvoorwaarden voor een succesvolle transitie 32
4.2.2. Randvoorwaarden voor een succesvolle transformatie 35
4.3. Hoe kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten de (nieuwe) standaard goed implementeren en laten functioneren in de praktijk? 35
5. Conclusies en aanbevelingen 37
5.1. Conclusies 37
5.2. Aanbevelingen 38
5.2.1. Aanbevelingen richting beleidsbepalers 38
5.2.2. Aanbevelingen richting bevoegde gezagen 39
5.3. Overige aanbevelingen en constateringen 40
Bijlage A: Gesprekspartners/ stakeholders 42
Bijlage B: Toelichting migratiescenario's 45

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

De *Standaard Aanvragen en meldingen* (hierna: STAM) is één van de standaarden voor het digitaal stelsel Omgevingswet (hierna: DSO). De standaard specificeert de informatie en de overdracht daarvan bij het 'indienen van verzoeken'[1]. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het indienen van een melding (van een milieu-gerelateerde activteit) of aanvraag voor een omgevingsvergunning bij het bevoegd gezag.

Standaarden vervullen een essentiële rol in omgevingen waarbij meerdere systemen met elkaar verbonden worden. Het DSO is gekoppeld met talrijke systemen van het rijk, omgevingsdiensten, provincies, waterschappen en gemeenten. Een door een initiatiefnemer via het Omgevingsloket ingediende aanvraag of melding kan hierdoor in de systemen van de bevoegde gezagen (of door hen gemandateerde ketenpartners) belanden. Vervolgens kunnen zij deze aanvraag of melding vanuit de eigen systemen behandelen.

Om deze systemen te kunnen koppelen aan het DSO is het noodzakelijk dat er duidelijkheid bestaat over de specificaties van de *koppelvlakken* tussen het DSO en deze systemen. Systemen dienen zodanig gekoppeld te worden dat er geen informatie verloren gaat of informatie (onbedoeld) op foutieve wijze in de systemen van het bevoegd gezag terecht komt. Het werken met kwalitatief goede standaarden is des te belangrijker aangezien de verschillende bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties gebruik maken van verschillende systemen en elk in een eigen -en vaak uniek- applicatielandschap.

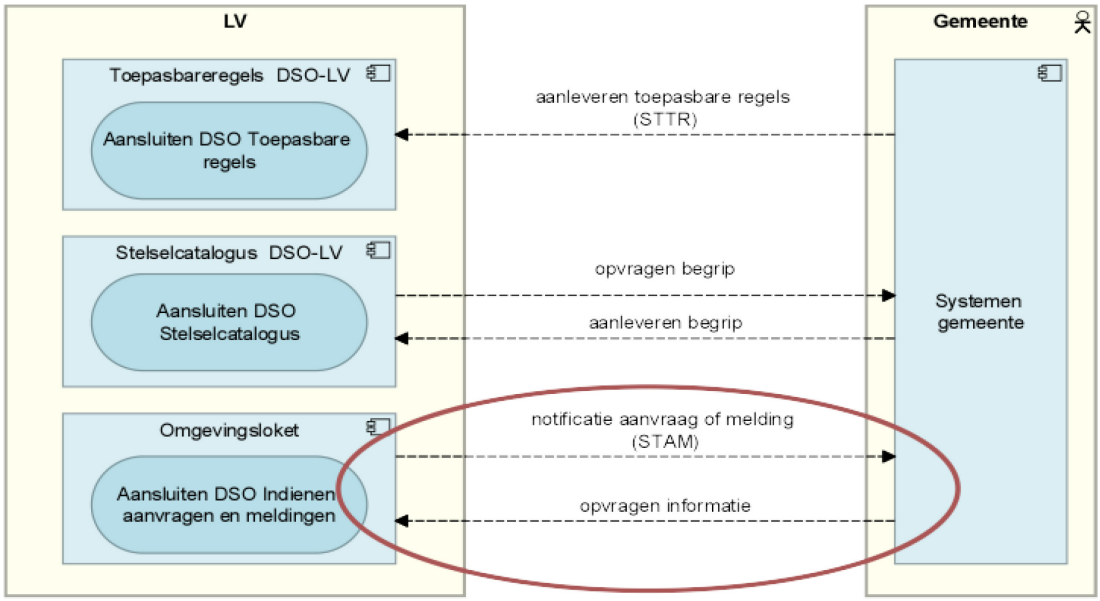

De positie van STAM in het berichtenverkeer met o.a. gemeenten[2] en in het 'opvragen informatie'.

[1]De term "verzoek" is (juridisch) meer omvattend dan de term "aanvraag". Omdat de afkorting STAM al enigszins is ingeburgerd, is besloten deze afkorting, waarin de term "aanvraag" terugkomt niet te veranderen, maar in de context van STAM te spreken over verzoeken in plaats van aanvragen.

[2] In de rapportage is gebruik gemaakt van de procesplaten afkomstig van Gemmaonline.nl. Tenzij specifiek anders aangegeven worden hier ook de andere overheden mee bedoelt.

STAM bestaat onder meer uit een informatiemodel: *het Informatiemodel aanvragen meldingen* (hierna: IMAM) en berichtspecificaties (koppelvlakken). Het informatiemodel legt de basis voor de koppelvlakken tussen het DSO, de systemen van de bevoegde gezagen en andere DSO-componenten.

Het doel van STAM en dus ook van het IMAM is het beschrijven van een compleet en logisch beeld van de informatie over verzoeken voor zover dat betrekking heeft op de component “Indienen Verzoeken” van de DSO-gebruikerstoepassingen. Op basis van deze modellen is het mogelijk uitwisselingsformatten (koppelvlakspecificaties) te maken, waarvan enkele zelf ook onderdeel van STAM vormen. Deze in STAM opgenomen koppelvlakspecificaties beschrijven de wijze waarop en de informatie waarmee de DSO-gebruikerstoepassingen interacteren met andere DSO-componenten en met externe systemen

Gelet op het grote belang van het adequaat functioneren van de standaard binnen het DSO, is naast een uitgebreide review op de inhoud van de standaard, in het Bestuursakkoord afgesproken dat op deze (en andere standaarden die ingevoerd worden binnen het DSO) een impactanalyse uitgevoerd zal worden voor alle groepen bevoegde gezagen (Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten). Hierbij is afgestemd dat de impactanalyse ook betrekking heeft op de omgevingsdiensten, zijnde uitvoeringsorganisaties.

In een impactanalyse wordt voorgenomen activiteit afgezet tegen de verwachte gevolgen van deze activiteit. In dit geval brengen we -kort gesteld- in deze rapportage de (verwachte) impact in kaart die STAM heeft op de bedrijfsvoering van de bovengenoemde bevoegde gezagen. De bevindingen uit deze rapportage dragen daarmee bij aan het (beter) kunnen bepalen van een implementatiestrategie en kunnen tevens worden gebruikt bij de verdere doorontwikkeling van de standaard.

De Business Liaison Manager Waterschappen (BLM Waterschappen) heeft, namens Programmaraad ‘Aan de slag met de Omgevingswet’ en alle betrokken koepels, aan VNG gevraagd om een impactanalyse uit te voeren op STAM. VNG heeft aan VNG Realisatie gevraagd om deze impactanalyse uit te voeren.

1.2. Vraagstelling en afbakening

In het bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (1 juli 2015) staat het volgende aangaande “impactanalyse”:

“…Per in te voeren standaard wordt via een impactanalyse nagegaan wat er voor nodig is om deze in te voeren. In een impactanalyse wordt antwoord gegeven op de vraag hoe overheden de voorzieningen goed kunnen implementeren en kunnen laten functioneren in de praktijk. Dit leidt tot een realistische implementatie van de voorzieningen. De analyse brengt in kaart wat de consequenties zijn van de invoering voor de overheden op de onderwerpen techniek, processen en mensen, ook uitgedrukt in geld en tijd. Ook wordt gekeken aan welke voorwaarden moet worden voldaan om de invoering succesvol te laten zijn…”

Ter invulling van de in het bestuursakkoord geformuleerde onderzoeksopdracht is deze als volgt geconcretiseerd (ter verduidelijking is in een voetnoot een toelichting c.q. nuancering opgenomen):

1. Wat zijn de consequenties van de invoering van de (nieuwe) standaard voor gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten? Geef de consequenties van de invoering van de standaard weer voor in ieder geval de volgende aspecten:
    - Techniek
    - Organisatie- en procesinrichting
    - Personeel

- Kosten en baten

2. Aan welke voorwaarden moet door gemeenten, provincies waterschappen en omgevingsdiensten worden voldaan om de invoering van de (nieuwe) standaard succesvol te laten zijn?
   (i) Geef aanbevelingen over de wijze waarop de gestelde randvoorwaarden ingevuld kunnen worden;
   (ii) Vertaal deze aanbevelingen in acties (inclusief actiehouder en doorlooptijd)[3]

3. Hoe kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten de (nieuwe) standaard goed implementeren en laten functioneren in de praktijk?
   - Wat zijn de kritische succesfactoren en eventuele showstoppers om de standaard in te voeren?

4. Wat zijn de conclusies en aanbevelingen aangaande implementeerbaarheid, haalbaarheid en toepasbaarheid van de in te voeren standaard?

Uitdrukkelijk vermelden wij dat deze impactanalyse niet ingaat op de gedetailleerde technische facetten van de standaard zelf. Hiervoor hebben ontwikkelaars van STAM een review laten uitvoeren door diverse partijen, waaronder leveranciers van VTH-systemen en leveranciers van een Servicebus-oplossing. Ook volgen er nog een aantal 'Proof of concepts' (POC's), waarin de ontwikkelde techniek c.q. standaard wordt getoetst op technische toepasbaarheid in de praktijk. Het betreft hier POC's die door specifieke bevoegde gezagen met specifieke leveranciers worden uitgevoerd. Ten tijde van het opstellen van dit rapport zijn niet alle resultaten van deze POC's bekend (sommige dienen nog aan te vangen). Waar in deze analyse -in lijn met de formulering van onderzoeksvragen- naar 'techniek' wordt verwezen, wordt gedoeld op de bedrijfsvoeringscomponent 'techniek', zijnde een verzamelterm voor o.a. applicaties, componenten en koppelingen. Tezamen met de bedrijfsvoeringscomponenten *personeel* en *processen*, vormt dit een analytische benadering van een organsatie[4].

In het kader van de impactanalyse zijn aan ons de uitkomsten van de review ter beschikking gesteld. Wij hebben geconstaateerd dat diverse partijen (waaronder dus leveranciers) hun reviewfeedback hebben gegeven en dat deze feedback in een overzichtsbestand door de ontwikkelaars is geprioriteerd, gecategoriseerd en van repliek en (eventueel) een vervolgactie is voorzien. Wij gaan er hiermee vanuit dat dit proces adequaat is verlopen. Gelet op het feit dat deze analyse, zoals hierboven aangegeven. niet ziet op de technische facetten van de standaard zelf is - in overleg met de begeleidingscommissie- er voor gekozen om de leveranciers niet voor deze analyse te interviewen.

Ondanks dat de gedetailleerde technische facetten van STAM formeel geen onderdeel zijn van deze impactanalyse, is er tijdens onze analyse een aantal punten van aandacht c.q. vragen naar voren gekomen die geheel of voor een deel samenhangen met de onderliggende techniek. Vanuit het oogpunt van doelmatigheid hebben wij het zinvol geacht om deze punten in dit rapport aan te stippen.

Deze impactanalyse is gebaseerd op de onderstaande informatie:

- Conceptversie STAM versie 0.8
- VerzoekIndienenOphalen-1.2.7

[3] Let op: het betreft hier geen implementatie(achtig) plan. De in de analyse naar voren komende conclusies en aanbevelingen worden ´vertaald´ in een globaal overzicht van acties. De implementatie en het in detail inzichtelijk maken van de implementatiestappen valt buiten de scope.
4 Vanuit het verandermanagement zijn diverse aanvullende aspecten als: cultuur, strategie, resultaten, organisatiestructuur resources (waaronder techniek, maar ook zaken als financiën) te benoemen. Voor deze impactanalyse achten wij een gestructureerd onderscheid, zoals voorgesteld in de onderzoeksvragen toereikend. Ad hoc passeren bovengenoemde aspecten waar relevant de revue.

- De bevindingen uit de review van STAM
- Gesprekken met geïnterviewden en de begeleidingscommissie (zie bijlage 1)
- GEMMA en NORA-modelarchitectuur
- Archimate modellen Omgevingswet op gemmaonline.nl.

1.3. Aanpak & methodologie

De input voor deze impactanalyse is verkregen door middel van deskstudie in combinatie met gesprekken met vertegenwoordigers van het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten[5].

Voor de uitvoering van de impactanalyse zijn drie fasen gevolgd:
- Voorbereiding en verkenning (deskstudie en interviews)
- Verdieping (verdere deskstudie en klankbordgroep bijeenkomst)
- Eindrapportage (review door de begeleidingscommissie en vaststelling).

Gedurende deze fasen is telkens de focus gelegd op de situatie nu (IST-situatie) en de situatie zoals die er (naar verwachting) uit zal zien als STAM toegepast wordt (SOLL-situatie). De SOLL-situatie hebben wij vervolgens bezien vanuit een transitie- en een transformatieperspectief. De transitiefase richt zich op het implementeren (werkend krijgen) van STAM, zodat conform de nieuwe wetgeving kan worden voldaan aan de uitvoering van de wettelijke taken en bevoegdheden. Bij een transformatie (waarvoor een transitie randvoorwaardelijk is) ligt de focus op het zodanig implementeren en toepassen van STAM, dat deze (op termijn) wordt benut in het licht van de achterliggende doelen van de stelselherziening.[6]

Uit het oogpunt van doelmatigheid en doorloopsnelheid zijn de interviews met organisatieonderdelen van het Rijk en die van decentrale overheden synchroon aan elkaar uitgevoerd (door twee verschillende regievoerders). Tussen de regievoerders van het Rijk en decentrale overheden is gedurende dit traject veelvuldig contact geweest over de aanpak van de interviews en (tussentijdse) bevindingen,
Op 14 augustus 2018 zijn de eerste bevindingen die kwamen uit de deskstudie en gesprekken met de decentrale overheden besproken met de klankbordgroep en is in een workshop-achtige setting (aanvullende) input opgehaald voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Deze informatie, alsmede de informatie uit de interviews en deskstudie zijn verwerkt in een conceptrapport. Het conceptrapport (versie 0.7) is op 21 augustus 2018 besproken in de begeleidingscommissie[7]. Op 22 augustus 2018 heeft de klankborgroepbijeenkomst van het Rijk plaatsgevonden. De (aanvullende) bevindingen uit deze bijeenkomst zijn aan het conceptrapport toegevoegd en als een nieuwe versie (0.8) voor feedback aan de begeleidingscommissie voorgelegd. Vervolgens is met inachtneming van naar voren gebrachte suggesties een 0.9 versie opgesteld, welke op 31 augustus 2018 namens VNG aan opdrachtgever is aangeboden.

[5] Zie bijlage A voor een overzicht van geïnterviewde organisaties.
[6] In paragraaf 2.3.3 worden deze doelen benoemd.
[7] Zie bijlage A voor een overzicht van de leden.

1.4. Leeswijzer en terminologie

Dit rapport is primair opgesteld voor de Programmaraad ‘Aan de slag met de Omgevingswet’ en beleidsbepalers binnen het Rijk, VNG, IPO, Unie van Waterschappen en Omgevingsdiensten.nl. Daarnaast bevat het rapport tevens conclusies en aanbevelingen die de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties kunnen ondersteunen bij het implementeren van STAM. Secundair is dit rapport daarmee ook van belang voor hen. De beantwoording van de onderzoeksvragen en de conclusies en aanbevelingen van dit rapport vindt u in respectievelijk hoofdstuk 4 en 5.

Dit rapport is geschreven met de veronderstelling dat de lezer over enige kennis van de materie beschikt. Indien dit niet het geval is verwijzen wij de lezer naar STAM zelf, zijnde een goed vertrekpunt[8].

Dit eerste (inleidende) hoofdstuk bevat (naast deze leeswijzer en specifiek gehanteerde termen) een beknopte introductie van STAM, informatie over de onderzoeksopdracht en de wijze van uitvoering.

Het tweede hoofdstuk plaatst STAM in ‘perspectief’. Dit hoofdstuk is noodzakelijk om de lezer mee te nemen in de verschillende wijzen waarop geïnterviewden denken te gaan werken met STAM. De wijze waarop STAM straks toegepast zal worden, bepaalt namelijk voor een groot deel de impact op de bedrijfsvoering van decentrale overheden. Ook besteden we aandacht aan de scope van STAM. Hoe ver reikt STAM nu in het proces en wat betekent dit voor de impact? Dit hoofdstuk verschaft de lezer inzicht op hoofdlijnen over wat voor een impact STAM *kan* hebben.

Het derde hoofdstuk gaat meer gedetailleerd in op verschillende facetten van de impact van STAM. Juist omdat zal blijken dat ‘de impact van STAM’ vanuit context bepaald dient te worden, is het noodzakelijk dat de lezer kennis neemt van de gezichtspunten uit het tweede hoofdstuk en niet direct naar de bevindingen uit hoofdstuk drie bladert. Deze hoofdstukken zijn ‘onlosmakelijk met elkaar verbonden’.

Met het oog op de leesbaarheid van dit rapport worden de bestuursorganen die te maken krijgen met STAM generiek aangeduid als ‘bevoegd gezag’ of ‘uitvoeringsorganisatie’. De exacte impact van STAM zal verschillen tussen de verschillende soorten organisaties. Op meer detail niveau geldt dit ook in het verschil van impact tussen bijvoorbeeld verschillende gemeenten. In paragraaf 3.3 wordt meer in detail ingegaan op deze onderlinge verschillen.

In hoofdstuk vier worden de onderzoeksvragen, zoals in paragraaf 1.2 geformuleerd, beantwoord.

Hoofdstuk vijf bevat de hoofdconclusies en aanbevelingen uit de impactanalyse. Deze conclusies en aanbevelingen zijn het extract van de eerder in het rapport opgenomen bevindingen.

Termen en begrippen

In deze rapportage worden een paar termen en begrippen gehanteerd die voor de leesbaarheid vooraf dienen te worden toegelicht[9]:

- *Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV)*: de voorziening, met onder andere het Omgevingsloket, vanuit waar het verzoek door initiatiefnemers wordt ingediend.
- *Bevoegde gezagen*: de bestuursorganen die bij of krachtens de Omgevingswet belast zijn met het afhandelen van verzoeken.

[8] Zie https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/digitaal-stelsel/documenten/documenten/standaard-aanvragen/
[9] Afkortingen worden de eerste keer dat deze gehanteerd worden voluit geschreven.

- *Uitvoeringsorganisatie*: organisatie die namens bevoegde gezagen zorg dragen voor de afhandeling van verzoeken (omgevingsdiensten).
- *Omgevingsloket Online (OLO)*: het huidige digitale loket waar aanvragen om omgevings- en watervergunningen kunnen worden aangevraagd.
- *De vergunningen en meldingen afhandelapplicatie (hierna: afhandelapplicatie):* de voorziening die de bevoegde gezagen of uitvoeringsorganisatie gebruiken voor het afhandelen van een verzoek. In veel gevallen betreft dit een domeinspecifieke vergunningverlening- toezicht en handhavingsapplicatie (aangeduid als VTH-applicatie), maar dit kan ook een (meer) generieke applicatie zijn voor het afhandelen van zaken.

2. STAM in perspectief

2.1. Inleiding

Voordat we in dit hoofdstuk verder inzoomen op de implementatie-opgave van STAM en het bereik van deze standaard, is het wenselijk om eerst de context waarbinnen STAM gebruikt zal worden nader te beschouwen.

Uit de gehouden gesprekken is gebleken dat geïnterviewden verschillende beelden hebben bij het gebruik en de precieze afbakening van STAM.

2.2. Positie van STAM in het meldingen- en vergunningenproces

Het toepassingsgebied van STAM betreft verzoeken welke binnen het kader van de vergunningverlening en meldingbehandeling door de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties worden ontvangen.

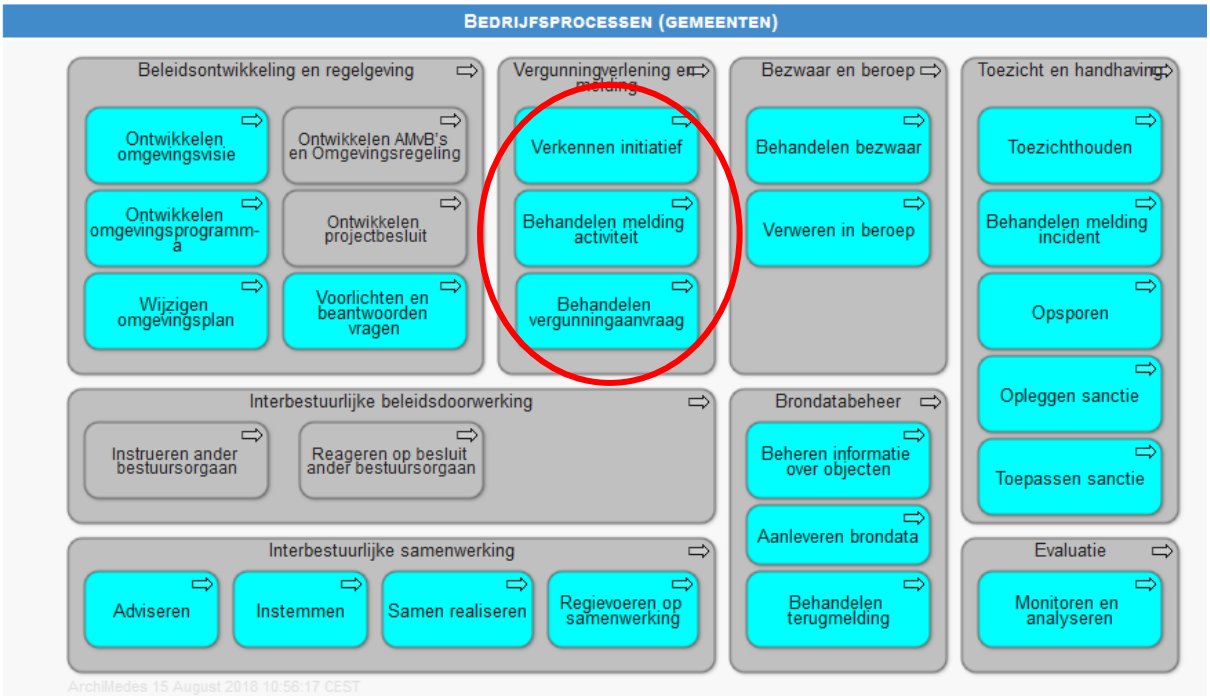

Toepassingsgebied van STAM binnen de beoogde bedrijfsarchitectuur voor uitvoering van de Omgevingwet,, bron onderlegger: Gemmaonline.nl

Binnen de bedrijfsprocessen voor het behandelen van meldingen, vergunningaanvragen en 'vooronderzoeken' speelt STAM een rol in het berichtenverkeer tussen de landelijke voorziening (LV) DSO en de systemen van het bevoegd gezag. Het betreft het (trigger)bericht dat er informatie over een ingediend verzoek in de LV DSO klaar staat om opgehaald te worden en berichten (API's) voor het daadwerkelijk overhalen van deze informatie (bijvoorbeeld de aanvraag of aanvullende gegevens) door de systemen van bevoegd gezag of uitvoeringsorganisatie.

De belangrijkste rol van het berichtenverkeer op basis van STAM is het:

- attenderen van het bevoegd gezag of uitvoeringsorganisatie op een ingediend verzoek,
- het verkrijgen, door dat bevoegd gezag of uitvoeringsorganisatie, van de benodigde informatie voor het gaan behandelen van dat verzoek en
- het verkrijgen van -door de initiatiefnemer verstrekte- aanvullende informatie.

STAM heeft daarmee vooral een rol in het begin van het proces van het verguningverlening en het afhandelen van meldingen[10]. Een verzoek tot intrekken van vergunning lijkt niet onder de reikwijdte van STAM te vallen.

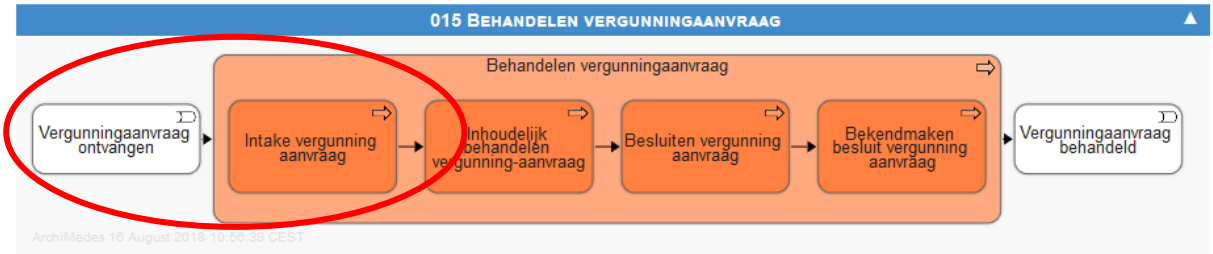

Bereik van STAM in relatie tot het proces van het behandelen van een vergunningaanvraag, bron onderlegger: Gemmaonline.nl

STAM voorziet onder meer in het berichtenverkeer tussen de landelijke voorziening DSO en de systemen van de bevoegde gezagen en/of uitvoeringsorganisaties. STAM is niet gericht op het berichtenverkeer tussen de bevoegde gezagen en hun (al dan niet wettelijke) adviseurs. Dit 'samenwerken' aan een aanvraag of melding valt buiten de scope van STAM en daarmee formeel buiten de scope van deze impactanalyse.

Toch zijn er raakvlakken. Immers, adviseurs geven een oordeel over de volledigheid van de ontvangen informatie. Voor bevoegde gezagen of uitvoeringsorganisaties (zeker bij omgevingsdiensten) is het van belang dat op eenvoudige wijze (delen van) het verzoek naar de verschillende adviserende organisaties kunnen worden gerouteerd. In het vervolg van het proces dienen de aanvullende gegevens weer bij de adviserende organisatie terecht te komen. Met name in de interviews met omgevingsdiensten wordt het ontbreken van centrale ondersteuningsmiddelen voor routering van informatie en afstemming -in het kader van advisering- als een risico benoemd[11].

Uit de interviews komt breed gedragen naar voren dat de uitdaging in het proces van afhandelen van verzoeken vooral ligt in de 'samenwerking' tussen de adviseurs, bevoegde gezagen en uitvoeringsinstanties. Hierin zien geinterviewden een noemenswaardig risico liggen voor een adequate behandeling van verzoeken.

Wanneer men vanuit de scope van STAM kijkt naar de relatie met het proces van het behandelen van aanvragen om omgevingsvergunning en het afhandelen van meldingen, dan schetsen diverse geïnterviewden het beeld dat de implementatie van STAM wel mee zal vallen. Andere geïnterviewden zien vanuit een bredere scope wel degelijk een opgave. Voornamelijk in het gebruik van STAM in relatie tot toepasbare regels en de vragenbomen.

Heel platgeslagen, kunnen deze verschillende beelden[12] verklaard worden door naar de materie te kijken vanuit het oogpunt van een 'transitie' en vanuit het oogpunt van een 'transformatie'.

[10] In de praktijk komt het voor dat soms ook vlak voor besluitvorming nog aanvullende gegevens worden opgevraagd en ingediend. In dit kader wordt ook opgemerkt dat het 'voldoen aan een informatieplicht' ook valt onder de scope van STAM. Dit zou kunnen impliceren dat (later) aan te leveren informatie op basis van een vergunningvoorschrift of maatwerkvoorschrift ook via de landelijke voorziening zou kunnen worden aangeleverd. Dit is echter niet geheel duidelijk geworden. In dezelfde context geldt dit voor het besluit van het bevoegd gezag om een vergunning ambtshalve te wijzigingen. Hieruit vloeit mogelijk een informatieplicht voor de vergunninghouder.

[11] Momenteel wordt elders een businesscase opgesteld voor de realisatie van samenwerkingsvoorzieningen die wellicht in deze behoefte kunnen voorzien.

[12] Zie paragraaf 3.3 voor een overzicht van de verschillen in impact voor de verschillende bevoegde gezagen.

2.3. Transitie en transformatie

2.3.1. Verschil tussen transitie en transformatie

Bij een transitie is doorgaans sprake van een substantiële verandering in de uitvoering van werkzaamheden (met name bevoegdheden). Bij een meer ingrijpende transitie spreken we ook wel van ‘stelselherziening’.

De (ontwikkeling van de) Omgevingswet is onderdeel van de ‘stelselherziening van het omgevingsrecht.’[13]

Als met een stelselwijziging ook de visie op een bepaald onderwerp wordt bijgesteld dan ligt veelal in het verlengde van het *transitieproces* een *transformatieproces*. Bij nagenoeg alle stelselwijzigingen zal dit het geval zijn. Dit transformatieproces is dan gericht op het realiseren van *effecten* van de stelselherziening.

Anders dan de impact van een transitieproces op een organisatie (wat vooral gericht is op *structuur* en de wijziging in werkzaamheden) zal een transformatieproces gericht zijn op de verandering van *cultuur* en de wijze waarop tegen bepaalde werkzaamheden wordt aangekeken (in het licht van de achterliggende visie en beoogde doelen).

In de praktijk van het verandermanagement zijn veel (verschillende) definities en theorieën over wat een transitieproces en wat een transformatieproces behelst. Voor deze impactanalyse is het niet nodig om hier meer uitgebreid en gedetailleerd op in te gaan.
Volstaan kan worden met de conclusie dat bij een stelselherziening, zoals in het omgevingsrecht, naast een transitieproces waarbij het doel is te voldoen aan de nieuwe regelgeving, het wenselijk[14] is ook een transformatieproces te doorlopen. Hierdoor wordt niet alleen *conform* de wet, maar ook in de *geest* van het nieuwe stelsel gewerkt. Dit laatste aspect is niet geheel te vangen in wettelijke regels, maar hangt samen met aspecten als: ambitie, taakverantwoordelijkheid, dienstverlening en cultuur.

Handelen conform de regels van het (nieuwe) stelsel

Handelen conform de regels en in de geest van het (nieuwe) stelsel.

2.3.2. STAM binnen de context van een transitietraject

In de interviews is aangegeven dat de (juridische) *aard* van de instrumenten ‘vergunningverlening en het behandelen van meldingen’ en het gebruik hiervan onder de reikwijdte van de Omgevingswet niet (veel) anders zal zijn dan in de huidige situatie onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). In het verlengde hiervan ligt de gedachte dat er voor bevoegde gezagen op dit vlak van de stelselherziening (slechts) een transitie-opgave ligt.

Deze betreft het overstappen van de huidige standaard (voor veel processen: STUF-LVO) naar STAM. Deze transitie dient er dan op gericht te zijn om -conform de procedureregels van de Omgevingswet- ervoor te zorgen dat ingediende verzoeken door het bevoegd gezag of

[13] Zie: Tweede Kamer, 2013-2014, dossier nr. 33118, nr. 16.
[14] Vanuit een beleidsperspectief zelfs noodzakelijk om de doelen van de stelselwijziging te realiseren. Niet behalen van deze doelen kan resulteren in andere interventiemaatregelen, waaronder nieuwe regelgeving.

uitvoeringsorganisatie opgenomen kunnen worden in hun eigen systemen en daarbinnen afgehandeld kunnen worden. Afgezien van diverse procedurele wijzigingen is de wijze waarop het proces van vergunningverlening doorlopen wordt, in deze optiek, vergelijkbaar met de huidige situatie.

Er werd in deze context door geïnterviewden ook aangegeven dat de implementatie van STAM niet veel omhanden heeft, afgezien van enkele technische aanpassingen in een Servicebus of VTH-systeem.

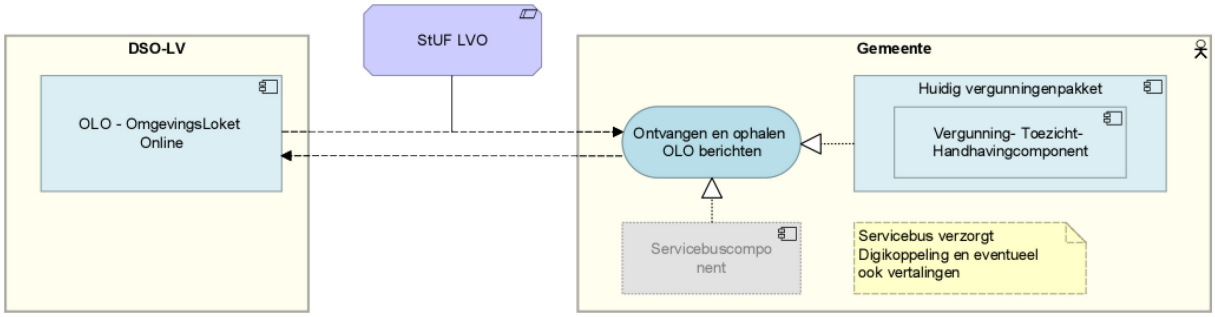

Huidige StUF LVO-koppeling gebaseerd op GEMMA.

Wanneer men vanuit een transitie-gedachte STAM zou gaan implementeren (ongeacht of later nog een transformatieproces wordt doorlopen) dan blijkt uit interviews dat ten opzichte van de huidige wijze van koppelen er twee varianten te onderscheiden zijn.

Varianten:

1) STAM bij de 'poort' van het bevoegd gezag (na de digikoppeling met de Landelijke Voorziening DSO) in een Servicebus (terug)converteren naar STUF- LVO en vervolgens STUF-LVO leveren aan een VTH-systeem.

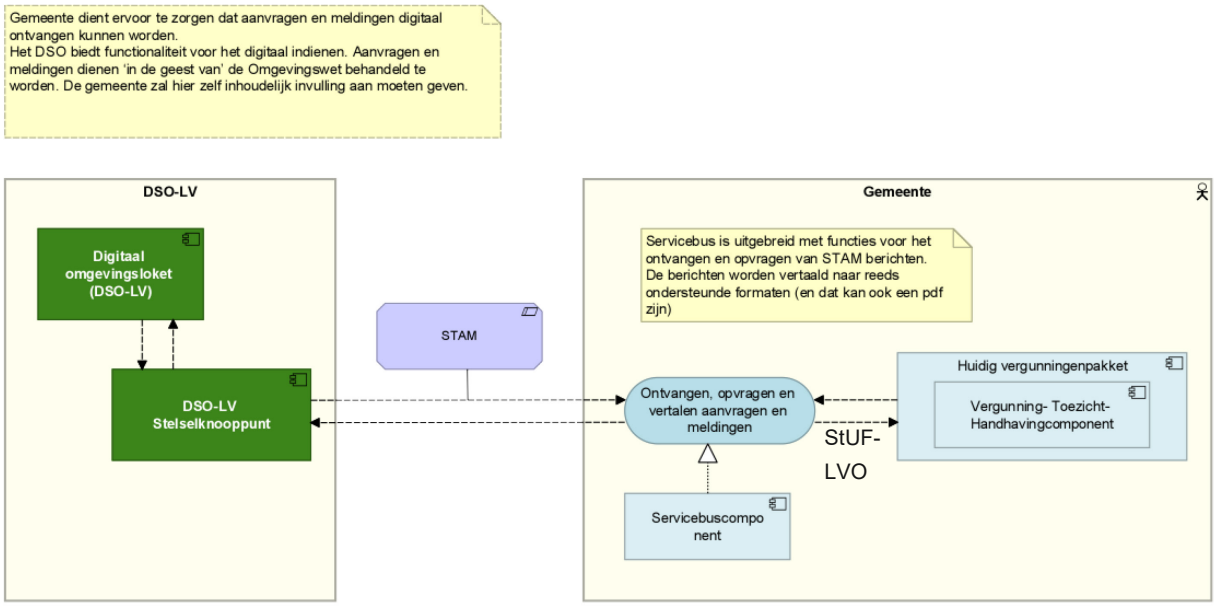

Variant 1

2) In een afhandelcomponent (VTH- of zaaksysteem) past de leverancier de applicatie aan zodat het systeem direct (via STAM) kan koppelen met het DSO al dan niet indirect via een Servicebus. In dit geval kan een leverancier hier (in ieder geval) op twee te onderscheiden manieren mee omgaan:

a. de softwareleverancier bouwt in het systeem een adapter die STAM omzet naar ‘het oude’ STUF-LVO[15] en de gegevens in een ‘ongewijzigde’ database opslaat;
b. de softwareleverancier zorgt dat het ysteem zodanig aangepast wordt dat deze (al dan niet met gebruik van een eigen interne Servicebus/ adapter) direct STAM kan verwerken en opslaan (in een daarop aangepaste database).

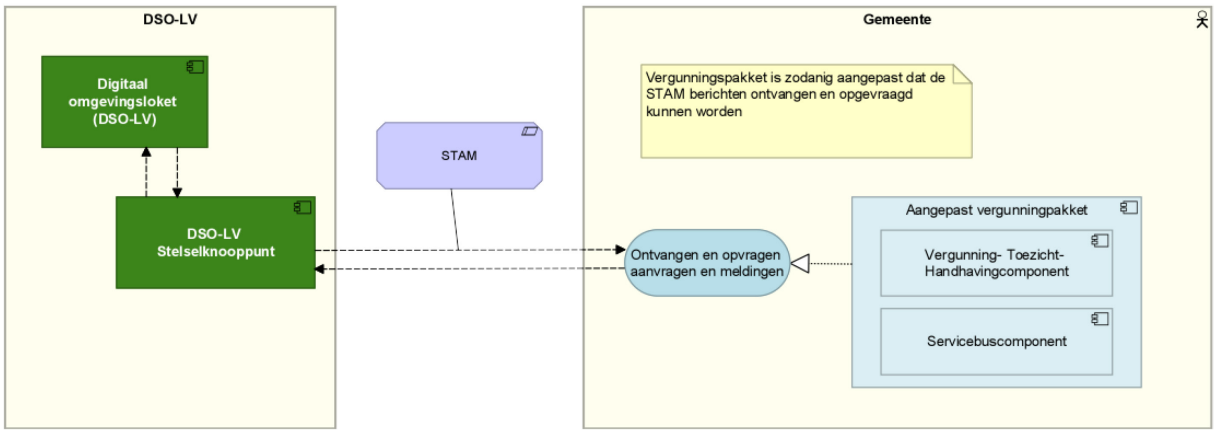

Variant 2

Het resultaat van het implementatietraject van STAM bezien vanuit een transitieperspectief zou er op gericht zijn dat de systemen van de bevoegde gezagen succesvol gekoppeld zijn met het DSO en dat aanvragen en meldingen overgeheveld kunnen worden vanuit de landelijke voorziening DSO en de noodzakelijke informatie via STAM beschikbaar is in de VTH-systemen van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is hiermee in staat om te voldoen aan de wettelijke taken om op een structurele wijze aanvragen en meldingen af te handelen. De transitie is hiermee feitelijk beperkt tot het aspect ‘techniek’ en heeft geen noemenswaardige effecten op andere bedrijfsvoeringsaspecten.

2.3.3. STAM binnen de context van een transformatietraject

Wanneer we de implementatie-opgave van STAM niet alleen zien binnen de context van een transitietraject, maar de implementatie-opgave ook zien binnen de context van een transformatietraject dan dient STAM geplaatst te worden tegen de achtergrond en in het licht van de stelselherziening van het Omgevingsrecht.

De stelselherziening heeft vier verbeterdoelen:

- Het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- Het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
- Het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
- Het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Om dit te bereiken, wordt een nieuw wetgevingsstelsel opgebouwd dat digitaal wordt ondersteund. Om het beoogde effect van het nieuwe wetgevingsstelsel te realiseren in de praktijk is een andere manier van werken nodig bij overheden. Die cultuurverandering vraagt om een goede begeleiding en kost tijd. De transformatie naar een nieuw stelsel is een omvangrijke opgave, die zoals is afgesproken met de bestuurlijke partners, in 2029 zal zijn afgerond.[16].

[15] Of eventueel een ander informatiemodel wat momenteel gebruikt wordt in de betreffende VTH-applicatie.
[16] Bron: Tweede Kamer, kamerstuk 33118 nr. 102.

Het DSO zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit. Daarmee draagt het DSO sterk bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Winstpunten zijn:

- Betere basis voor integrale besluitvorming onder de Omgevingswet
- Groter gebruiksgemak
- Meer inzicht in het omgevingsrecht
- Snellere en betere besluitvorming
- Betere juridische houdbaarheid van besluiten
- Minder onderzoek nodig bij nieuwe initiatieven[17]

In het licht van bovenstaande doelen en winstpunten is het gewenst dat het DSO gebruikers (op termijn) meer dan in de huidige situatie gaat ondersteunen bij het gestructureerd beschikbaar stellen van informatie.

Een belangrijke toepassing is het ‘slim’ gebruik maken van informatie die in het kader van het opstellen van de aanvraag en vanuit de ‘toepasbare regels’ beschikbaar komt. Denk hierbij aan ‘hergebruik’ van informatie uit de formuliervelden van het verzoek in het VTH-systeem van het bevoegd gezag of uitvoeringsorganisatie. Via STAM kan deze informatie direct als machine-leesbare informatie in de systemen van de bevoegde gezagen binnengehaald worden. Een dergelijk systeem kan daarop business-logica toepassen en de gebruiker daarmee beter ondersteunen. In de huidige situatie vindt dit - zij het in beperkte mate[18]- al plaats, maar niet op een schaal waarop dit bij deze stelselherziening is beoogd.

Voorbeeld:

In de huidige situatie worden veel aanvragen eerst handmatig in een quickscan of op triage-achtige wijze gescand door een coördinator op complexiteit of andere kenmerken, voordat deze aanvragen aan de medewerkers worden toebedeeld. Via STAM is het theoretisch mogelijk om deze triage door het eigen systeem uit te laten voeren aan de hand van informatie uit de aanvraag. Vervolgens kan automatisch het verzoek op naam worden gezet van een behandelend medewerker. Informatie voor deze triage zou bijvoorbeeld kunnen zijn gelegen in:

- aard en hoeveelheid activiteiten (indicatie voor complexiteit aanvraag / benodigde kennis van de behandelend ambtenaar)
- de gebiedsaanduiding van de activiteiten (indien wordt gewerkt op basis van gebiedsindeling)
- hoogte van de bouwsom (indicatie voor complexiteit aanvraag/ benodigde kennis van de behandelend ambtenaar)

Voor de bovenstaande (relatief eenvoudige) toepassing als mede voor een meer complexe toepassing is het noodzakelijk dat de informatie die bij het doorlopen van de vragenbomen beschikbaar komt, ook als ‘machine leesbare informatie’ via STAM in de (VTH)-systemen terecht kan komen. Dit biedt de bevoegde gezagen de mogelijkheid om op basis van systeemintelligentie (business-logica) verzoeken op een effectieve en efficiënte manier te kunnen beoordelen. Het STAM-koppelvlak maakt het mogelijk om deze informatie in machine-leesbaar formaat te ontvangen[19]. Echter zullen aan de zijde van de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties de

[17] Bron: https://www.omgevingswetportaal.nl/wet-en-regelgeving/dso 16-8-2018.
[18] Via koppeling met het OLO kan bepaalde (meta)data betreffende verzoeken al direct worden ‘overgenomen’ in de systemen van de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties.
[19] Zie paragraaf 3.1.2 voor een belangrijke kanttekening op dit punt.

applicaties aangepast dienen te worden om deze informatie te kunnen benutten. Uit de interviews volgt dat het in de lijn der verwachting ligt dat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet hier nog weinig van gebruik zal worden gemaakt[20].

2.3.4. STAM van transitie naar transformatie

Vanuit een transformatie-perspectief is het -gelet op het bovenstaande- van belang dat STAM op zodanige wijze door de bevoegde gezagen wordt geïmplementeerd dat -op termijn- een doorgroei naar een breder (her)gebruik van beschikbare data en metadata mogelijk is. Door STAM vanuit dit (toekomstige) perspectief te implementeren of zo te implementeren dat deze doorgroei mogelijk is, benadert men de implementatie ook vanuit de transformatie-opgave in plaats van louter een implementatie-opgave.
Vanuit het uitgangspunt dat doorgroei mogelijk moet zijn ligt het niet voor de hand om voor de transitie de nieuwe situatie (STAM) terug te converteren naar de huidige situatie (STUF LVO), zoals sommige geïnterviewden aangaven te (willen) doen en zoals opgegeven als transitie-optie in paragraaf 2.3.2. Vanuit deze gedachte lijkt het duurzamer om gegevens STAM-conform vast te leggen in een afhandelapplicatie (VTH-systeem).

2.4. STAM en de relatie met andere standaarden

Naast STAM zijn twee andere standaarden relevant in het kader van de stelselherziening in het omgevingsrecht en de ontwikkeling van het digitale stelsel.

De Standaard Toepasbare Regels (STTR)

De bevoegde gezagen maken regels toepasbaar en bieden deze aan het DSO aan. In toepasbare regels zijn mogelijke gebruikersvragen opgenomen. Het DSO maakt deze toepasbare regels uitvoerbaar. De inhoud en structuur van de dynamische vragenlijsten (o.b.v. uitvoerbare regels) in de landelijke voorziening van het DSO bepalen voor een groot deel de inhoud en structuur van verzoeken[21].

Om op een gestructureerde en eenduidige wijze deze toepasbare regels aan te bieden aan het DSO is het van belang dat deze aanlevering gestandaardiseerd plaatsvindt via een daartoe bestemd koppelvlak. STTR voorziet in deze standaardisatie.

Het raakvlak tussen STTR en STAM komt het meest tot uiting in een situatie waarin de doelen van de stelselherziening worden nagestreefd (transformatie-perspectief). Om het proces van besluitvorming digitaal te kunnen ondersteunen is machine-leesbare informatie uit de aanvraag nodig. Hierboven is al geschetst dat de aanvraagformulieren een dynamisch karakter hebben en gevoed dienen te worden met toepasbare regels die gebruikt kunnen worden als uitvoerbare regels in aanvraagformulieren en vragenbomen.

[20] In een enkel geval werd wel aangegeven hiermee bezig te zijn en hier actief over na te denken.
[21] Bron: STAM, paragraaf 2.3.

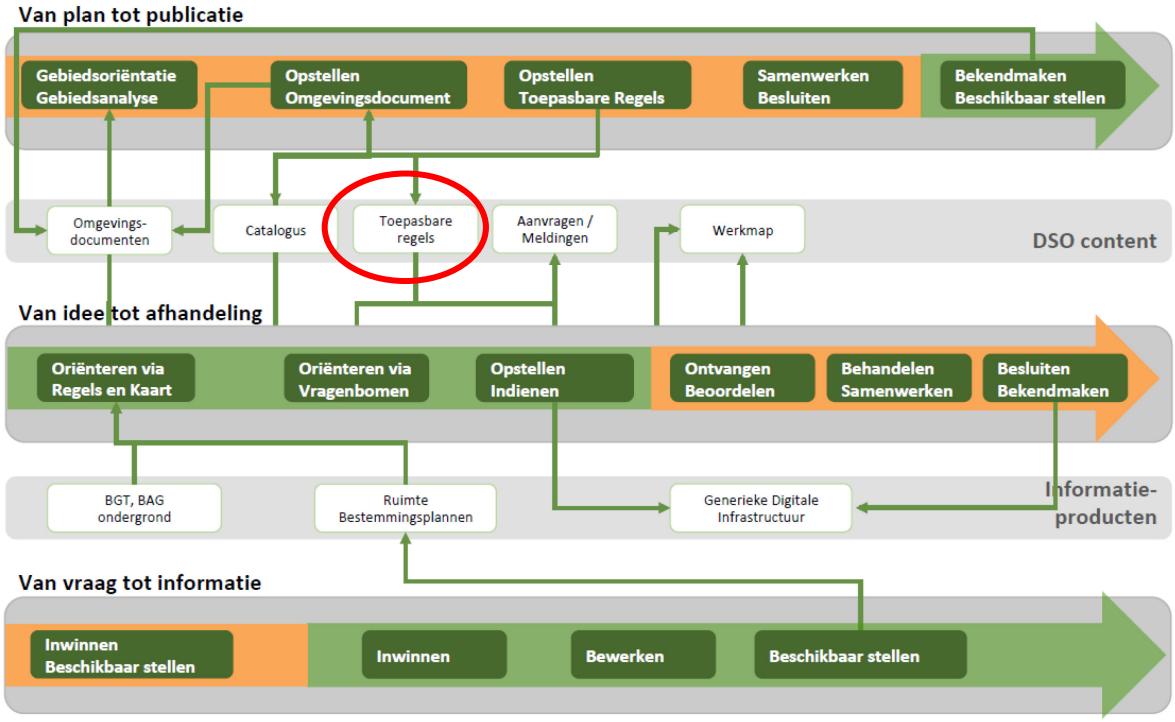

Positionering Toepasbare regels

Zonder deze toepasbare regels kan er minder machine-leesbare informatie uit de aanvragen via STAM in de systemen van de bevoegde gezagen worden overgeheveld. Omgekeerd is ook waar: met veel toepasbare regels liggen er meer mogelijkheden om machine-leesbare informatie via STAM uit de aanvraag in de systemen van de bevoegde gezagen of uitvoeringsorganisaties over te halen.

Ook vanuit een transitie-perspectief lijkt er nog een directe relatie te liggen tussen STTR en STAM. Voor het kunnen indienen van een verzoek is het noodzakelijk dat de initiatiefnemer weet welke indieningsvereisten gelden en welke werkzaamheden vergunningplichtig zijn. Een minimale set aan toepasbare regels is noodzakelijk om (minimale) vragenbomen en (minimale) aanvraagformulieren te genereren en daarmee de initiatiefnemer (feitelijk) in staat te stellen om een verzoek in te kunnen dienen.

De Standaard Officiële Publicatie (STOP) en het Toepassingsprofiel Omgevingsdocumenten (TPOD)

De STOP-standaard voorziet in het publiceren van officiële publicaties, zoals Omgevingsplannen. Deze standaard ondersteunt de functies opstellen, vaststellen, bekendmaken en beschikbaar stellen van officiële publicaties. Deze standaard zorgt ervoor dat de minimaal noodzakelijke gegevens over een door een bevoegd gezag genomen besluit langs digitale weg bij de voorziening voor bekendmaken, publiceren en beschikbaar stellen (LVBB) komt. Opgemerkt wordt dat deze LVBB een generieke voorziening is die geen onderdeel is van het DSO en ook voor het bekendmaken van andere officiële publicaties gebruikt zal gaan worden.

De TPOD-standaard is het toepassingsprofiel van de STOP-standaard voor omgevingsdocumenten, zoals de genoemde Omgevingsplannen. Deze profielen geven aan welke gegevens over een document moeten worden opgenomen en zij geven aan op welke wijze de

inhoud van een document in digitale vorm moet worden samengesteld. Voor elk soort omgevingsdocument bestaat een specifiek TPOD-profiel.[22]

Uit de documentatie van de STAM en STOP-TPOD standaarden is niet gebleken dat hier een directe relatie ligt tussen de STAM en STOP- TPOD. Wel schept dit vanuit transformatieperspectief bijvoorbeeld de mogelijkheid dat het (VTH)-systeem op basis van de ontvangen STAM-gegevens en de STOP/TPOD-gegevens met behulp van business-logica voorstellen doet voor het al dan niet accepteren van de in een verzoek vervatte activiteiten[23].

[22] Bron: Notitie Werking van de standaard STOP-TPOD 0.85; https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/digitaal-stelsel/documenten/documenten/consultatie/
[23] Zie paragraaf 3.1.2 voor een belangrijke kanttekening op dit punt.

3. Impact STAM: specifieke onderwerpen

3.1. Impact op de techniek

3.1.1. Toelichting aan de hand van het informatie uitwisselingsmodel

Zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt, ligt vanuit een *transitieperspectief* de implementatie van STAM vooral in de 'technische hoek'. Uit interviews volgt dat deze technische implementatie mee lijkt te vallen en dat vooral leveranciers hiervoor aan zet zijn[24]. Maar wat verandert er dan ten opzichte van de huidige situatie en wat is hiervan de impact op de bedrijfsvoering?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden en de verschillen in techniek(keuze) overzichtelijk te kunnen duiden, is aansluiting gezocht bij het NORA Informatie Uitwisselingsmodel. Aan de hand van dit model is is hieronder weergegeven waar de grootste verschillen zitten in het kader van de toegepaste techniek tussen STAM (SOLL-situatie) en de huidige situatie (IST-situatie)[25].

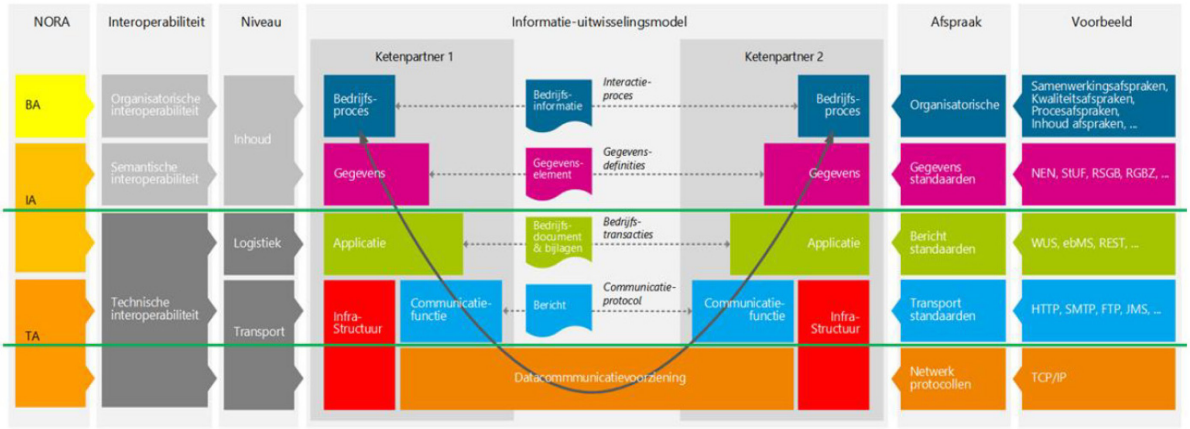

Bron: Noraonline.nl Informatie uitwisselingsmodel

Op de onderste twee lagen, 'Transport', zijn er geen noemenswaardige verschillen tussen IST en SOLL. Die verschillen treden op vanaf de 'Logistiek-laag', van onderaf gezien. Waar nu alleen SOAP en StUF toegepast wordt, wordt in de SOLL-situatie tevens gebruik gemaakt van REST/JASON en van API's. Het gebruik van StUF (en SOAP) is in die situatie beperkt tot het zogenoemde 'trigger-bericht'. Op de 'Inhoud-Gegevens-laag' wordt momenteel gebruik gemaakt[26] van het informatiemodel 'onder' StUF-LVO. In die SOLL-situatie is dat het informatiemodel IMAM als onderdeel van de STAM-standaard. Op de 'Inhoud-Bedrijfsproces-laag' treden verschillen op als gevolg van veranderingen in de verkregen gegevens. In het transitieperspectief zijn het de medewerkers, die vergunningaanvragen en meldingen behandelen, die bij de uitvoering van hun

[24] Zoals in paragraaf 1.2 is aangegeven ziet deze analyse niet op de inhoudelijke technische aspecten van de standaard, waaronder bijvoorbeeld berichtenspecificaties.
[25] Omdat de IST-situatie aanzienlijk kan verschillen tussen de verschillende overheidspartijen (o.a. al dan niet gebruik OLO) is uit het oogpunt van leesbaarheid ervoor gekozen om de IST-situatie te beschrijven van uit de grootste groep, zijnde de groep die nu het OLO gebruiken. Verschillen tussen de betreffende bevoegde gezagen komen in paragraaf 3.3 aan de orde).
[26] Voor wat betreft de koppeling met het OLO.

werkzaamheden gebruik dienen te gaan maken van het gewijzigde gegevensaanbod. In het transformatiepersectief benut het gebruikte VTH- of zaaksysteem de vekregen gegevens om genoemde medewerkers zoveel mogelijk te ondersteunen bij het beoordelen van de verzoeken met onder meer voorstellen voor toe- of afwijzing op aspecten van het verzoek.

3.1.2. Uitvoeren van praktijproeven (POC's)

Ten tijde van het uitvoeren van de impactanalyse is uit interviews gebleken dat er binnen de waterschappen twee 'Proof of Concept'- onderzoeken (POC's) worden uitgevoerd die ingaan op het gebruik van STAM als standaard voor het berichtenverkeer (Waternet en Hoogheemraadschap Delfland). Helaas zijn de uitkomsten van deze POC's nog niet beschikbaar ten tijde van het opstellen van deze impactanalyse.

Wel is uit de tussentijdse bevindingen in de POC van Waternet een belangrijk aandachtspunt naar voren gekomen met betrekking tot het niet (volledig) kunnen benutten van de informatie uit de vragenbomen in de eigen systemen van de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties. Voor de implementatie vanuit een transitie-perspectief is dit punt waarschijnlijk niet direct van belang, maar vanuit een transformatie-perspectief wel degelijk.

Wat is het geval? Waternet wil graag specifieke informatie uit de vragenbomen benutten in hun VTH-systeem. Het betreft bijvoorbeeld de informatie over het volume van oppervlaktewateronttrekking door een inititiatiefnemer. Deze waarde wordt in het eigen systeem benut als indicator voor toezicht, rapportages etc. In de huidige koppeling met het OLO kan deze informatie automatisch opgehaald worden en benut worden in het systeem van het waterschap.

Onder STAM lijkt dit tevens mogelijk maar behoeft dit nog de nodige aandacht. De gegevens uit de aanvraag (waaronder de antwoorden uit de vragenboom) zijn in machine-leesbaar formaat beschikbaar. Voor het kunnen 'mappen' van de (antwoorden op de) vragen naar de systemen van de bevoegde gezagen zal bij het opstellen van de vragen informatie aan een vraag moeten worden toegevoegd waarmee correcte mapping in het VTH-systeem plaats kan vinden. De gedachte om dit op basis van de vraag-id te doen is niet zondermeer voor de hand liggend. In de praktijk kan dit volgens de makers van STAM tot problemen leiden. Bijvoorbeeld als de betreffende vraag wordt aangepast (toepasbare regels van het Rijk worden door het Rijk aangepast, zonder dat het Rijk zicht heeft op het (hergebruik) van de informatie in de systemen van decentrale overheden). Daarnaast kan het ook zijn dat binnen een organisatie de 'eigen' vragenbomen aangepast worden. Omdat de 'mapping' in de systemen 'onderwater' plaatsvindt zal bij het aanpassen van toepasbare regels /vragenbomen niet direct zichtbaar zijn dat dit gevolgen heeft voor de data in de VTH-applicatie. Dit inzicht brengt een aanzienlijke beheeropgave met zich en vergroot de kans op foutieve waarden in de applicatie.

Juist met het oog op het behalen van de (lange termijn) doelen van de stelselherziening en meer specifiek van het DSO is het van belang dat vanuit een transformatie-perspectief de informatie op een relatief eenvoudige wijze benut (hergebruikt) kan worden. De hierboven geschetste bevindingen uit de POC zien wij als een mogelijke drempel voor het hergebruik van informatie uit de aanvraag. Om deze drempel weg te nemen dient nader onderzoek plaats te vinden en gepaste maatregelen getroffen te worden in de standaard, in het beheer van toepasbare regels en/of op andere aspecten.

Het bovenstaande kwam -gelet op het sterke 'transitie-karakter' van de POC/ praktijkproef- in de POC van de gemeente Amersfoort[27] niet naar voren. Tezamen met hun Servicebusleverancier hebben zij een inkomend STAM-bericht in de Servicebus 'vertaald' naar de huidige StUF LVO-standaard, om het bericht via deze huidige standaard te laten landen in hun VTH-systeem. Door bij de praktijkproef betrokkene is in de interviews aangegeven dat met deze werkwijze een implementatie (vanuit een transitie-oogpunt) realiseerbaar lijkt en technisch niet veel om handen heeft.

3.2. Migratiescenario's

Vanaf de datum inwerkingtreding Omgevingswet (1 januari 2021) zullen verzoeken via de landelijke voorziening DSO met behulp van STAM in de systemen van de bevoegde gezagen terecht moeten kunnen komen. Dit impliceert dat vanaf deze datum de *transitie* van STAM gereed is en operationeel is. Daartegenover staat dat aanvragen die op of vlak voor 31 december 2020 worden ingediend via het Omgevingsloket Online en via andere kanalen ook via deze route nog in de systemen van de bevoegde gezagen dienen te komen om conform het 'oude' recht afgehandeld te kunnen worden.

Om het bovenstaande uitgangspunt te realiseren (verplicht werken vanaf 1 januari 2021 met STAM, maar 'open' blijven tot 31 december 2020 onder het huidige recht) zal door betrokkenen nagedacht moeten worden over een adequate migratiestrategie. Omdat alle bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties hiervoor gesteld staan, ligt het voor de hand om vanuit een collectieve aanpak (o.a. leveranciersmanagement) hier ondersteuning in te bieden. De onderstaande verkenning van scenario's biedt hiertoe alvast een aanzet. Ook voor deze scenario's geldt dat er een grote mate van afhankelijkheid is van leveranciers. Bijvoorbeeld in de vraag of zij na 1 januari 2021 (tijdelijk) twee versies van hun VTH-applictatie ondersteunen dan wel in hun applicatie beide standaarden ondersteunen. In bijlage B worden deze scenario's verder toegelicht.

Samenvatting migratiescenario's	
Scenario	**Beschrijving**
1	Leveranciers bieden (tijdelijk) twee versies aan van een VTH-systeem. Eén die StUF LVO[28] ondersteunt en één die STAM ondersteunt.
2	Leveranciers bieden één VTH-systeem aan die zowel StUF LVO als STAM ondersteunt.
3	Leveranciers bieden één VTH-systeem aan die tot 1 janauari 2021 StUF LVO ondersteunt en vanaf die datum STAM.
4	Complementair aan bovenstaande scenario's vindt in een Servicebus van het bevoegde gezag of uitvoeringsorganisatie 'mapping' plaats.

[27] Onderdeel van de geïnterviewden in het kader van deze impactanalyse.
[28] Gemakshalve wordt hier STuF LVO genoemd, maar hier wordt ook gedoeld op alle niet-STAM standaarden en maatwerk-koppelingen.

3.3. Specifieke situaties bij bevoegde gezagen of uitvoeringsorganisaties

In dit rapport hebben wij het veelvuldig over ‘bevoegde gezagen’ en ‘uitvoeringsorganisaties’. Daarmee generaliseren wij bewust. Niet voor alle decentrale overheden en de betrokken onderdelen van het Rijk zal de impact van STAM echter exact hetzelfde zijn. Dit verschil in impact geldt tussen bijvoorbeeld de verschillende waterschappen, maar in een bredere context ook in de verschillen tussen bijvoorbeeld gemeenten, provincies en betrokken onderdelen van het Rijk. Gelet op de leesbaarheid en integraliteit van dit rapport is, zoals in hoofdstuk 1 al is aangegeven, gekozen om de (uit de interviews naar voren gekomen) verschillen tussen de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties in deze specifieke paragraaf te benoemen.

3.3.1. Toelichting decentrale overheden

Uit de interviews hebben wij afgeleid dat in ‘grote lijnen’ de implementatie-opgave van STAM en de impact van deze implementatie voor de decentrale overheden vergelijkbaar zal zijn. Toch hebben wij uit de interviews wat nuance-verschillen opgemerkt, welke we hieronder verwoord hebben.

Provincies

In de huidige situaties worden veel werkzaamheden die samenhangen met vergunningverlening en het afhandelen van meldingen binnen de fysieke leefomgeving uitgevoerd door omgevingsdiensten (uitvoeringsorganisaties). In de toekomstige situatie onder de Omgevingswet zal dit naar verwachting ook zo zijn. Hierbij constateren wij verschillen tussen de provincies. Er zijn provincies die (nagenoeg) geen werkzaamheden meer verrichten voor wat betreft de (inhoudelijke) afhandeling (alles bij de omgevingsdiensten) en er zijn provincies die zelf inhoudelijk nog verzoeken afhandelen en deze niet gemandateerd hebben aan de uitvoeringsorganisaties. Een voorbeeld hiervan is de afhandeling van verzoeken om toestemmingen in het kader van de Wet natuurbescherming. Een gedeelte van de provincies handelt deze verzoeken zelf af en een gedeelte heeft deze taken gemandateerd aan een of meerdere omgevingsdiensten.

De impact van STAM op provincies zal direct samenhangen met de hoeveelheid en soort verzoeken die Gedeputeerde Staten (zijnde het bestuursorgaan van de provincie) zelf af gaat handelen. Verwacht wordt dat de verzoeken die Gedeputeerde Staten onder de Omgevingswet zelf zal gaan afhandelen zeer beperkt zijn. Mogelijk zelfs zo beperkt dat sommige provincies alle aan hen gerichte verzoeken laten afhandelen door uitvoeringsorganisaties (omgevingsdiensten). Voor de provincies die nog wel zelf verzoeken af gaan handelen zullen de applicaties aangepast dienen te worden.

Voor wat betreft het afhandelen van verzoeken in het kader van de Wet natuurbescherming wordt opgmerkt dat deze verzoeken nu niet via het OLO ingediend worden, maar via andere kanalen. Het is denkbaar dat de gebruikte systemen niet over een digikoppeling beschikken. Ook is het noemenswaardig dat de systemen die door de provincies worden gebruikt (voor bijvoorbeeld het afhandelen van verzoeken in het kader van de Wet natuurbescherming) naar verwachting meer op maat gemaakt zijn door leveranciers (slechts een hele kleine doelgroep). Het is daarom de vraag of deze leveranciers STAM kunnen/ willen implementeren in hun systemen. Het strekt tot aanbeveling om snel met deze leveranciers het gesprek hierover aan te gaan danwel te oriënteren op sytemen die wel STAM (gaan) ondersteunen.

Waterschappen

Voor de 21 waterschappen geldt dat zij -in de regel- zelf de verzoeken afhandelen en geen, danwel beperkt, gebruik maken van een uitvoeringsorganisatie, zoals de provincies dit doet. Uit de interviews is gebleken dat diverse waterschappen gezamenlijk optrekken in het (laten) ontwikkelen en beheren van een VTH-systeem. Het betreft hier meerdere verschillende initiatieven van groepen van waterschappen.

De waterschappen onderscheiden zich van gemeenten op het punt van hun beperkte en specifieke takenpaket: waterkwaliteitsbeheer en waterkwantiteitsbeheer. Hierdoor is het applicatielandschap van de waterschappen niet (al te) complex en zal de impact van STAM beperkt blijven tot veelal één VTH- of zaaksysteem. Mogelijk zou dit, in combinatie met het geringere aantal waterschappen, kunnen verklaren dat waterschappen, anders dan gemeeenten al verder zijn met het ontwikkelen van toepasbare regels en het uitvoeren van praktijkproeven (POC's) met STAM.Diverse waterschappen beschikken over een digikoppeling-verbinding en gebruiken deze in de koppeling tussen het OLO en hun eigen VTH-systeem. Uit de interviews met de waterschappen is naar voren gekomen dat er mogelijk nog waterschappen zijn zonder digikoppeling-verbinding en die de informatie uit het OLO nu handmatig in hun systemen zetten. Voor deze waterschappen geldt dat de impact van STAM ook impliceert dat zij een digikoppeling-verbinding realiseren.

Uit de interviews is naar voren gekomen dat diverse waterschappen gebruik maken van het zelfde soort VTH-systeem. Gebleken is dat er vanuit deze onderlinge samenwerking met leveranciers gesproken wordt over en gewerkt wordt aan het implementeren van STAM in de systemen. Wel is uit de interviews de indruk ontstaan dat er ook waterschappen zijn die solistisch acteren of deelnemen in een qua omvang beperkt samenwerkingsverband. Voor deze waterschappen geldt hetzelfde als wat ook voor de provincies geldt: het is de vraag of de leveranciers van de kleinere en specifieke VTH-systemen STAM kunnen / willen implementeren in hun systemen. Het strekt tot aanbeveling om snel met deze leveranciers het gesprek hierover aan te gaan danwel te oriënteren op systemen die STAM (gaan) ondersteunen.

Gemeenten
De diversiteit binnen de 380 gemeenten is groter dan bij de andere decentrale overheden. Dit plaatst de implementatie van STAM binnen gemeenten binnen een context waarbij aspecten als: gemeentegrootte, inrichting van het applicatielandschap en digitale volwassenheid een belangrijke onderscheidende factor zijn voor de mogelijke impact. Veel gemeenten zullen al over een digikopperling beschikken tussen hun VTH- en/of zaaksysteem en het OLO. Maar zeker niet alle gemeenten. Voor die groep gemeenten geldt dientengevolge dat de implementatie van STAM ook ziet op het realiseren van een digikoppeling.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld waterschappen hebben gemeenten een omvangrijk en breed takenpakket, variërend van: afgifte van paspoorten, het uitvoeren van zorgtaken tot vergunningverlening. Op het gebied van vergunningverlening zijn er ook diversie vergunningenstelsels die niet onder de reikwijdte van de Omgevingswet vallen. Deze diversiteit zorgt voor een complexer applicatielandschap. Indien een gemeente met één VTH- of zaaksysteem alle vergunningaanvragen en meldingen verwerkt, dient zij te borgen dat dat systeem na aanpassing op STAM gebruikt kan blijven worden voor de niet-Omgevingswet-gerelateerde vergunningen en meldingen. Uit de interviews is gebleken dat er ook gemeenten zijn die specifieke applicaties hebben voor bepaalde soorten vergunningen en meldingen. Dat kan betekenen dat meerdere applicaties aangepast moeten worden op de STAM-standaard.

Omgevingsdiensten
Ook omgevingsdiensten kennen een grote diversiteit aan soorten vergunningen en meldingen. Evenwel, daar het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen een kerntaak is van een omgevingsdienst, zetten zij ter ondersteuning hiervan veelal één VTH- of zaaksysteem in. De impact v.w.b. aanpassing van systemen is dan beperkt tot dat ene systeem.

In de interviews geven medewerkers van omgevingsdiensten aan dat de samenwerking aan het afhandelen van vezoeken een serieus aandachtspunt vormt voor het succesvol kunnen inzetten van het instrument 'vergunningverlening'. De reden dat dit extra speelt ten opzichte van andere bestuursorganen, is dat omgevingsdiensten werkzaamheden verrichten voor diverse opdrachtgevers (verschillende gemeenten en voor de provincie). Daar komt bij dat de aan de omgevingsdienst gemandateerde taken niet uniform zijn voor alle opdrachtgevers en ook weer per

omgevinsdienst verschillend kan zijn[29]. Zo hebben sommige gemeenten hun bouwtaken wel ondergebracht bij een omgevingsdienst en sommige niet. Indien er geen ondersteuning wordt geboden op het aspect ‘samenwerken’ zal dit resulteren in talloze verschillende werkwijzen binnen één omgevingsdienst. Dit wordt als zeer ongewenst beschouwd.

Een ander aspect waar specifieke aandacht vanuit de omgevingsdiensten voor wordt gevraagd is het adequaat bepalen van he bevoegde gezag en uitvoeringsorganisatie. Het bepalen van wie het verzoek feitelijk gaat behandelen dient adequaat vastgesteld te worden. Als verzoeken verkeerd geadresseerd worden gaat er veel tijd (onnodig) verloren.

3.3.2. Toelichting Rijk

Voor de rijkspartijen zijn interviews afgenomen met 7 organisaties die taken hebben op het gebied van vergunningverlening[30]. De hoeveelheid vergunningen en de complexiteit verschilt behoorlijk (50 per jaar tot 2000 per jaar; mijnbouwinstallaties versus lichtopstanden langs de snelweg).

De rol van rijkspartijen gaat voor een deel van deze aanvragen veranderen: er is straks sprake van een wettelijke adviestaak richting de gemeente. De gemeente ontvangt de aanvraag en neemt een beslissing op de aanvraag. De aanvragen komen in die situatie (via DSO met STAM) bij de gemeente terecht die de rijkspartij(en) verplicht moeten vragen om advies. Dit gaat bij ongeveer de helft van alle aanvragen een rol spelen. Er zijn nog geen afspraken hoe de afhandeling in deze situatie gaat zijn en digitaal wordt ondersteund. Dit is de belangrijkste zorg voor rijkspartijen.

Vanwege deze veranderopgave rondom deze nieuwe rol ligt de nadruk van de impact en daarmee de transitie bij rijkspartijen op het maken van afspraken met de andere bevoegd gezagen over samenwerken. Een belangrijke randvoorwaarde is bij de aanvraag een signaal te krijgen waarmee duidelijk wordt dat verwacht wordt van het rijk om advies te geven. Deze adviesrol wordt van belang geacht om te komen tot de gewenste kortere behandeltijd.

Er zijn verschillende uitgangssituaties van de digitale infrastructuur die het uitgangspunt vormen voor de transitie:

- Post en mail, geen zaaksysteem
- OLO, geen zaaksysteem
- Eigen loket, zaaksysteem
- OLO, zaaksysteem

Voor het ontvangen van berichten over advies aanvragen vanuit DSO en (wellicht) vanuit gemeenten, sorteren rijkspartijen voor op het gebruik van de STAM standaard.

Uit de interviews met de rijkspartijen is gebleken dat de impact voor de transitie te overzien is en dat betrokken partijen goed voorbereid zijn op de implementatie van STAM. Belangrijke in te vullen randvoorwaarden zijn nog wel de volgende:

1. Afspraken over (wettelijke) adviesrollen Rijk bij afhandelen aanvragen samen met gemeenten.
2. Uitspraken over DSO functionaliteit die deze adviesprocessen ondersteunt, ook in relatie tot het huidige dienstverleningsniveau OLO (bericht bij aanvraag, projectmap).

[29] Zo zijn er omgevingsdiensten die specifieke wettelijke taken hebben (specifieke omgevingsdiensten die belast zijn met het afhandelen van aanvragen op basis van het Besluit Risico Zware Ongevallen). Daarnaast zijn er omgevingsdiensten die alle Wet Natuurbeschermingsaanvragen binnen een provincie behandelen (in plaats van de omgevingsdienst die op basis van beheergebied competent zou zijn).

[30] Zie bijlage A voor een overzicht van geïnterviewden.

3. Definitieve afspraken welke aanvragen verplicht via DSO lopen en welke via huidige loketten blijven lopen.
4. Afspraken over de rol van STAM tijdens het gezamenlijk afhandelen van de aanvraag of melding.
5. Afspraken over de rol van STAM of het DSO bij het ophalen van aanvullende gegevens.

4. Beantwoording onderzoeksvragen[31]

4.1. Wat zijn de consequenties van de invoering van de (nieuwe) standaard voor het Rijk gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten?

Wij achten het niet goed mogelijk om ‘de consequenties’ van de nieuwe standaard buiten enige context en afbakening te duiden. Daarom hebben wij het noodzakelijk geacht om context toe te voegen door onderscheid te maken in consequenties die samenhangen met een transitieperspectief en een transformatieperspectief (zie paragraaf 2.3.1). Hierbij worden, zoals uit de onderzoeksvraag volgt, de consequenties geduid voor de volgende vier aspecten: techniek, organisatie- en procesinrichting, personeel en kosten en baten.

In het licht van de scope van STAM zijn hier de consequenties verbonden aan de kwalificatie van het betreffende overheidsorgaan als ‘*bevoegd gezag*’ of ‘*uitvoeringsorganisatie*’[32].

4.1.1. Consequenties vanuit een transitieperspectief

Techniek
Het is vanwege het verschil in techniekkeuzes[33] noodzakelijk dat bevoegde gezagen wijzigingen doorvoeren in hun applicatielandschap om conform de STAM-standaard te kunnen koppelen met de landelijke voorziening van het DSO. Door geïnterviewden wordt aangegeven dat deze wijzigingen in een organisatiebrede Servicebus en/of in het gebruikte VTH-systeem dienen te worden verwerkt (zie paragraaf 2.3.2). Geïnterviewden geven aan dat zij verwachten dat de consequenties op het gebied van techniek ‘wel meevallen’. Geïnterviewden constateren dat hier een belangrijke rol ligt voor de betreffende softwareleveranciers, aangezien zij hun applicaties dienen aan te passen aan STAM. Het is echter aannemelijk dat vanuit een transitie-oogpunt de *functionele* wijzigingen in het VTH-systeem meer verband houden met de nieuwe procedure(voorschriften) uit de Omgevingswet en niet direct samenhangen met STAM.

Het gebruik van digikoppeling is randvoorwaardelijk voor het aansluiten op de landelijke voorziening DSO. Indien de systemen van de bevoegde gezagen nog niet zijn ingericht op het gebruik maken van digikoppeling dient deze gerealiseerd te worden (zie paragraaf 4.2.1).

Organisatie- en procesinrichting
Geïnterviewden zien geen grote veranderingen ontstaan in het proces van het afhandelen van verzoeken, als gevolg van de nieuwe standaard. Diverse geïnterviewden geven aan dat de aard van het proces van vergunningverlening naar hun verwachting grotendeels hetzelfde zal blijven als in de huidige situatie. Er wordt in dit kader gesproken van: ‘vergunningverlening blijft vergunningverlening’ of ‘business als usual’. Uit de interviews is niet gebleken dat de bevoegde

[31] De laatste onderzoeksvraag hebben wij opgevat als een vraag om een concluderend beeld te schetsen en aanbevelingen te doen. Beantwoording van deze vraag vindt plaats in hoofdstuk 5.
[32] In het proces van afhandeling is vaak bij overheden naast de rol van ‘bevoegd gezag’ ook een rol als adviseur. Sommige overheden zijn bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet (langer) bevoegd gezag, maar (uitsluitend) adviseur. Uit de scope van STAM blijkt dat deze laatste rol (thans) niet onder de reikwijdte van de standaard valt.
[33] O.a. JSON REST in de toekomstige situatie in plaats van SOAP in de huidige situatie.

gezagen -direct bij de inwerkingtreding- op een andere wijze hun vergunningverleningsorganisatie gaan inrichten, althans niet als een consequentie van (het gebruik van) de STAM-standaard.

Personeel
In het verlengde van de beelden van een gelijkblijvende organisatie- en procesinrichting blijven, blijkens de interviews, ook op het gebied van personeel de consequenties van STAM zeer beperkt en vergelijkbaar met de huidige situatie.

Het is te verwachten dat als gevolg van de wijzigingen in de VTH-systemen personeel specifiek geïnstrueerd dient te worden over het gebruik van de aangepaste systemen. Dit geldt niet alleen voor de behandelaars van de verzoeken, maar ook voor beheerders van VTH-systemen. De wijzigingen in deze systemen (vanuit een transitieperspectief) zullen echter met name gerelateerd zijn aan de processuele wijzigingen die de Omgevingswet met zich brengt (en niet zo zeer aan STAM).

Kosten en baten
Gelet op de hierboven geschetste beelden zullen de kosten voornamelijk gelegen zijn in het aanpassen van de techniek (zie paragraaf 3.1) aan de nieuwe standaard en eventueel het realiseren van een digikoppeling-verbinding. Op de vraag naar de hoogte van deze kosten geven geïnterviewden aan dat naar hun verwachting de licentiekosten van een VTH-applicatie naar verwachting gelijk zullen blijven. Qua implementatiekosten denken geïnterviewden aan een ‘paar dagen’ consultancy. Vanuit een baten-optiek zijn de baten gelegen in het kunnen ‘ophalen van de aanvraag en bijbehorende documenten’. Directe baten zijn er voor die processen die in de huidige situatie buiten het Omgevingsloket om ingericht zijn. Deze proces(activiteiten) zijn straks op één plek in te dienen en het bevoegd gezag ontvangt de bestanden direct in hun systeem (zonder te hoeven inscannen of een specifiek (digitaal) kanaal hiervoor open te stellen en te onderhouden).

4.1.2. Consequenties vanuit een transformatieperspectief

Techniek
In tegenstelling tot in een ‘louter’ transitie-traject dient, met het oog op effecten die met de stelselherziening worden nagestreefd (zie paragraaf 2.3.3), meer informatie uit de aanvraag als machine-leesbare informatie (her)gebruikt te worden in de systemen van het bevoegd gezag. Dit vergt mogelijk een andere kijk op VTH-systemen en eventueel een complementaire voorziening of module.

Vanuit een transformatieperspectief kan gedacht worden aan een omschakeling van het werken met een systeem dat primair procedure-ondersteunend is (huidige systemen), naar een systeem of meerdere systemen, waarin aanvraaginformatie en toepasbare regels via STAM op zodanige wijze kunnen worden (her)gebruikt, zodat het systeem ook (meer) inhoudelijke afwegingen kan ondersteunen. Hiertoe dienen leveranciers aanvullende functionaliteit te ontwikkelen, waarbij input benodigd is van de bevoegde gezagen (hoe kan het proces effectiever en efficiënter door middel van het zwaartepunt van werkzaamheden te verplaatsen van medewerker naar systeem).

Randvoorwaardelijk is wel dat de informatie uit de vragenbomen benut kunnen worden binnen de systemen van bevoegde gezagen en uitvoeringsinformatie die -gelet op de beheerlasten- uitvoerbaar zijn.[34]

Organisatie- en procesinrichting
Wanneer met het gebruik van STAM machine-leesbare informatie betreffende het verzoek

[34] Zoals benoemd in paragraaf 3.1.2 zijn er nog aandachtspunten die zijn gemoeid met het kunnen benutten van deze informatie in de systemen van de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties.

hergebruikt kan worden in een systeem van het bevoegd gezag, dan kan dit van (betekenisvolle) invloed zijn voor de organisatie- en procesinrichting. De mate van invloed is afhankelijk van de toepassing.

Personeel
In het verlengde van de diversiteit in mogelijke gevolgen voor de organisatie en procesinrichting liggen de gevolgen voor het personeel. Door ‘slimmere systemen’ is het aannemelijk dat er tijd bij de behandelende ambtenaren bespaard kan worden. Daar tegenover staat dat deze ‘slimme systemen’ weer beheerd dienen te worden. Naar mate de systemen en de ‘businessrules’ (toepasbare regels) waarop deze systemen gebaseerd zijn complexer worden, zal er meer beheer nodig zijn. De facto zullen er naar verwachting verschuivingen plaats vinden in de inzet van personeel. Deze verschuiving is onzes inziens niet direct het gevolg van STAM, maar meer het gevolg van de stelselherziening, met de kanttekening dat STAM een kritische rol vervult in het kunnen realiseren van de doelstellingen met de stelselherziening.

Kosten en baten
In tegenstelling tot in een transitie-implementatie zullen de kosten en baten in een transformatie implementatie van STAM grotendeels afhankelijk zijn van het ambitieniveau van het bevoegde gezag en de mate waarin extra functionaliteit ontwikkeld wordt. Het ligt in de lijn der verwachting dat enerzijds de leveranciers van VTH-systemen met reguliere updates komen (binnen de huidige licentiestructuur) waarin aanvullende functionaliteiten worden aangeboden. Daarnaast is het denkbaar dat door de mogelijkheden die STAM biedt en in het licht van de stelselwijziging en het streven van bestuursorganen om het proces zo effectief en efficiënt als mogelijk in te richten er (nieuwe) leveranciers zullen opstaan die specifieke functionaliteiten zullen aanbieden. Deze aanvullende functionaliteit zal waarschijnlijk gericht zijn om de totale kosten te drukken, doorlooptijden te verminderen of de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren.

4.2. Aan welke voorwaarden moet door Rijk, gemeenten, provincies waterschappen en omgevingsdiensten worden voldaan om de invoering van de (nieuwe) standaard succesvol te laten zijn?

Eveneens als in de vorige paragraaf maken wij een splitsing tussen het transitie- en transformatietraject. Wat betreft deze onderzoeksvraag zien wij een overlap met de eerste onderzoeksvraag. Voor de leesbaarheid is ervoor gekozen om - in tegenstelling tot de vorige paragraaf, waarin een onderscheid is gemaakt naar bedrijfsvoeringsaspect- hier een thematische indeling te hanteren. Voor de goede orde merken wij hier op dat dit een generieke set aan voorwaarden betreft voor alle bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties. Voor het verschil in accenten tussen de verschillende soorten bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties verwijzen wij naar paragraaf 3.3.

4.2.1. Randvoorwaarden voor een succesvolle transitie

Digikoppeling
Digikoppeling is een overheidsbrede standaard, een eenduidige set afspraken over de geautomatiseerde informatieuitwisseling tussen twee systemen via services. Voor alle overheidsorganisaties geldt randvoorwaardelijk dat zij hun verbinding met de landelijke voorziening DSO vormgeven via een digikoppeling.

De meeste overheidsinstanties beschikken al over een dergelijke koppeling van hun afhandelapplicatie[35] vanwege de koppeling met het Omgevingsloket-Online. Echter, er zijn overheden waarvan de procedures niet via het Omgevingsloket lopen of overheden die nog handmatig de gegevens uit het Omgevingsloket halen. Voor deze groep is het zaak tijdig dit aansluittraject op digikoppeling te doorlopen en hiervoor budget beschikbaar te stellen[36].

Aanbeveling:

Tijdige implementatie van Digikoppeling

Afhandelapplicatie

Bevoegde gezagen dienen over een afhandelapplicatie te beschikken. Hiermee wordt bedoeld een applicatie waarin verzoeken in het kader van STAM kunnen worden afgehandeld. Concreet betreft het een applicatie of applicaties waarin het verzoek met bijlagen kan worden binnengehaald vanuit de werkmap in het DSO en die ondersteunt in het proces van afhandeling. Dit kan en zal in de meeste gevallen een specifiek voor dit (type) proces ontworpen applicatie zijn: aangeduid als VTH-systeem, maar kan in theorie ook een generiek zaaksysteem zijn.

Aanbeveling:

Bevoegde gezagen zonder afhandelapplicatie (VTH-systeem of zaaksysteem) dienen zich op korte termijn te oriënteren op een geschikt systeem.

Kunnen ontvangen van STAM-berichten

Randvoorwaardelijk is dat de benodigde informatie betreffende het verzoek in de afhandelapplicatie beschikbaar komt. Hiervoor is het noodzakelijk dat deze systemen ofwel direct uit te voeten kunnen met STAM (STAM-koppelvlak) ofwel dat elders in het applicatielandschap van het bevoegd gezag (in een Servicebus) de STAM-berichten worden ontvangen en omgezet naar een formaat dat leesbaar is voor de afhandelapplicatie. Van belang in het tweede geval is dat ontvangen gegevens die niet passen in dat formaat, bijvoorbeeld vragenboom-vragen en – antwoorden, wel beschikbaar komen voor de behandelende medewerkers. Vanuit een transitie-perspectief zijn beide wegen naar verwachting toereikend om straks te voldoen aan de wettelijke taak om verzoeken af te handelen[37]. Bij hun keuzes zullen bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties voor een groot deel afhankelijk zijn van de keuzes van (hun) leveranciers en wat zij aanbieden.

Aanbeveling:

Maak keuzes over de technische implementatie van STAM (Servicebus of afhandelapplicatie met daarbij in het achterhoofd het onderscheid tussen korte termijndoelstellingen (transitie) en lange termijndoelstellingen (o.a. transformatie en ambitieniveau).

[35] In de meeste gevallen via een Servicebus met digikoppeling-functionaliteit (digi-adapter).
[36] Voor de kosten van de ICT-leverancier die digikoppeling implementeert.
[37] Tenzij bij of krachtens de wet middel- en/ of doelvoorschriften worden gesteld over de wijze waarop koppeling plaats dient te vinden.

Haalbaar implementatiescenario
Om aan een tijdige implementatie van STAM te kunnen voldoen, zal het bevoegd gezag dienen te bepalen welk implementatiescenario het beste bij hen past (zie bijlage B). Hierbij is het bevoegde gezag sterk afhankelijk van de ontwikkelkeuzes en planning van de leverancier van hun VTH-applicatie en de ontwikkelingen en keuzes die op dit punt centraal worden gemaakt (bijvoorbeeld de keuze van de beheerders van het Omgevingsloket Online om vanaf een bepaalde datum bijvoorbeeld naast StUF LVO ook STAM te ondersteunen).

Aanbeveling:

Onderzoek binnen de koepels of een collectieve aanpak opportuun is voor het definiëren van implementatiescenario's en het bepalen van de voorkeuren hieromtrent.

Roadmap implementatietraject STAM
De bevoegde gezagen dienen een roadmap voor de implementatie van STAM binnen hun organisatie op te stellen[38], waarin naast te maken strategische configuratiekeuzes (en noodzakelijke randvoorwaarden (zie eerder in deze paragraaf) voor een migratiescenario wordt gekozen. Een specifieke voor de organisatie geldende roadmap zorgt voor overzicht, structuur en biedt inzicht in welke acties op welk moment gewenst zijn. Zonder dit overzicht is de kans groot dat acties aan het zicht onttrokken worden en pas in een (te) laat stadium weer zichtbaar worden.

Aanbeveling:

Onderzoek binnen de koepels of een collectieve aanpak opportuun is voor het definiëren van een indicatieve roadmap welke bevoegde gezagen kunnen gebruiken als leidraad voor het ontwikkelen van hun eigen roadmap.

Minimale set aan toepasbare regels
Een minimale set aan toepasbare regels is noodzakelijk voor het maken van aanvraagformulieren en vragenbomen. Zonder minimale aanvraagformulieren is het indienen van een verzoek niet mogelijk. Het betreft hier meldingsplichten of vergunningplichten die in decentrale regelgeving zijn opgenomen. Bijvoorbeeld het vellen van een houtopstand (kappen van een boom). Of hier een vergunningplicht voor geldt en hoever die vergunningplicht reikt zal dienen te blijken uit het omgevingsplan. Zonder dat voor deze vergunningplicht een basisset aan toepasbare regels is opgesteld (indieningsvereisten) kan waarschijnlijk ook geen aanvraag ingediend worden,

Aanbeveling:

Koepels dienen uit te zoeken welke toepasbare regels minimaal noodzakelijk zijn voor het feitelijk kunnen indienen van verzoeken door initiatiefnemer (voornamelijk voor vergunningstelsels in omgevingsplan of verordening). Communiceer hierover richting de achterban.

[38] Als onderdeel van een meer omvattende roadmap met andere implementatie-opgaven.

4.2.2. Randvoorwaarden voor een succesvolle transformatie

Conformiteit afhandelapplicatie met STAM
Vanuit een transformatie-perspectief (langere termijnvisie) is het wenselijk dat de afhandelapplicatie gevoed kan worden met machine-leesbare informatie uit het verzoek die benut wordt om de behandelaar te ondersteunen met inhoudelijke afwegingen. Vanuit dit perspectief lijkt een afhandelapplicatie die het STAM-koppelvlak direct ondersteunt voordelen te hebben in vergelijking tot de situatie waarin deze omzetting (telkens) van STAM naar een ander formaat in een Servicebus plaats vindt.

Aanbeveling:

Neem dit punt mee in het leveranciersmanagement en informeer de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties hierover.

Doorontwikkeling van functionaliteiten VTH-systemen
Er dient een omgeving te ontstaan waarin op bijvoorbeeld een plugin-achtige wijze functionaliteit kan worden toegevoegd aan VTH-systemen of complementair aan deze systemen deze functionaliteit beschikbaar komt, met het oogmerk om hiermee de doelstellingen van de stelselherziening te ondersteunen. Deze functionaliteit kan generiek van aard zijn (bijvoorbeeld aan de hand van gegevens uit de aanvraag die via STAM worden binnen gehaald het préselecteren van relevante vergunningvoorschriften) of themaspecifiek: speciale module om snel en eenvoudig aanvragen om dakkapellen af te handelen.

Aanbeveling:

Neem dit punt mee in het leveranciersmanagement en informeer de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties hierover.

4.3. Hoe kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en omgevingsdiensten de (nieuwe) standaard goed implementeren en laten functioneren in de praktijk?

Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen wij naar hetgeen in de vorige twee paragrafen is geschreven over het transitie- en transformatie-aspect van de implementatie. In aanvulling op en ter detaillering van deze informatie benadrukken wij het volgende:

- Vanuit een *transitieperspectief* is het noodzakelijk dat de verzoeken naar de systemen van de bevoegde gezagen kunnen worden overgeheveld, zodat voldaan kan worden aan de wettelijke taken van onder andere het afhandelen van meldingen en vergunningaanvragen.
- Vanuit een *transformatieperspectief* is het van belang dat de mogelijkheden van STAM benut worden (hergebruik van machine-leesbare informatie in de systemen van bevoegde gezagen).

Samengevat hebben wij op basis van de interviews en klankbordgroep bijeenkomst de volgende kritische succesfactoren en eventuele showstoppers om de standaard in te voeren, geïdentificeerd:

Kritische succesfactoren	Showstoppers
Het zo snel als mogelijk vaststellen van STAM (zodat leveranciers willen/kunnen gaan bouwen)	Niet beschikken over een digikoppeling

Publiceren van alle technische specificaties van STAM voor koppelvlak en berichtformaat	Het niet bij inwerkingtreding Omgevingswet beschikken over een operationeel VTH-systeem/ Servicebus welke STAM-berichten kan ontvangen
Tijdig beschikbaar zijn van een test/aansluit/pre omgeving	Niet tijdig beschikbaar hebben van een minimale basisset aan toepasbare regels
Leren van POC's en samen met leveranciers in co-creatie stappen zetten en afstemmen	Onvoldoende budget
Bevoegde gezagen dienen technische keuzes te hebben gemaakt omtrent wijze van implementeren (paragraaf 2.2)	Te laat beginnen
Inzicht in de informatie die nodig is om het proces bij het bevoegd gezag te ondersteunen en bepalen op welke wijze deze informatie beschikbaar dient te zijn (machine-leesbaar of PDF)	Het niet bij inwerkingtreding Omgevingswet beschikken over een operationeel VTH-systeem/ Servicebus welke (gedurende een overgangstermijn) de niet afgehandelde verzoeken pré-Omgevinswet kan afhandelen.
Het kiezen van een implementatiescenario (Bijlage B)	
Het hebben van een roadmap voor de implementatie	
Minimale set van toepasbare regels	

5. Conclusies en aanbevelingen

5.1. Conclusies

Impact vanuit een transitie-perspectief
In de impactanalyse is een beeld ontstaan van STAM, waarin er vertrouwen is omtrent de implementeerbaarheid van deze standaard. De impact van deze standaard op de bedrijfsvoering van de bevoegde gezagen lijkt vanuit een transitie-oogpunt[39] beperkt te zijn. De meeste bevoegde gezagen zullen reeds beschikken over een VTH- en/of zaaksysteem voor het behandelen van verzoeken en over een digikoppeling daarop. Voor deze bevoegde gezagen richt de transitie-implementatie-opgave zich op het tijdig kunnen ontvangen van STAM-berichten en het met behulp van STAM-berichten ophalen en opslaan van verzoekgegevens (techniek). Aanpassingen dienen plaats te vinden in het VTH en/of zaaksysteem en/ of in een Servicebus die STAM omzet naar een leesbaar formaat voor dat systeem. Nadat de leverancier zijn systeem heeft aangepast, is de verwachting dat lokale aanvullende werkzaamheden (implementeren van de systeem-update) beperkt zijn. Opgemerkt wordt dat voor deze aanpassingen de bevoegde gezagen sterk afhankelijk zijn van hun leveranciers. De impact op processen en personeel is vanuit deze optiek zeer beperkt.

Een punt van aandacht in de transitie is de wijze en het moment waarop feitelijk wordt overgegaan op STAM. Wanneer en hoe vindt deze transitie plaats? Hiervoor zijn verschillende scenario's denkbaar (zie Bijlage B). Wij achten het van belang dat tijdig gecommuniceerd wordt over de (on)mogelijkheden van bepaalde in deze impactanalyse benoemde scenario's, zodat bevoegde gezagen en leveranciers dit tijdig kunnen betrekken bij hun strategische afwegingen en de operationalisering hiervan.

Impact vanuit een transformatieperspectief
Wanneer men vanuit een transformatie-opgave kijkt naar STAM dan gaat men een stap verder dan het louter kunnen voldoen aan de regelgeving. Vanuit dit gezichtspunt wordt STAM bezien vanuit de doelstellingen van de stelselwijziging en het DSO. In dit licht zal STAM ons inziens -op termijn- gebruikt moeten worden om informatie uit het verzoek (waaronder de uitkomsten van het doorlopen van toepasbare regels) zodanig te benutten dat het gebruikte systeem het bevoegd gezag effectief ondersteunt met behulp van business-logica. Hierbij zullen de gebruiksmogelijkheden van deze systemen (of eventueel ook in de vorm van aanvullende, versterkende applicaties) toenemen van (vooral) procesondersteunend naar het (beter) ondersteunen van een inhoudelijke beoordeling. Dit met als doel de kwaliteit van besluitvorming te vergroten, de doorlooptijden te verkorten en de kosten te beperken.

Vanuit dit perspectief zal de impact op de bedrijfsvoering van de bevoegde gezagen groot *kunnen* zijn. Deze transformatievloeit niet specifiek uit STAM voort, maar STAM speelt wel een cruciale rol in deze transformatie. STAM specificeert namelijk de koppelvlakken van de systemen die straks deze informatie moeten kunnen leveren en ontvangen. In tegenstelling tot de transitie is voor de transformatie een implementatie van STAM noodzakelijk waarbij informatie in een machine-leesbaar formaat beschikbaar is kan worden benut op een dusdanige wijze dat dit uitvoer is met het oog op de beheerlasten..

[39] Zie voor het onderscheid tussen transitie en transformatie paragraaf 2.3.1.

5.2. Aanbevelingen

In deze paragraaf zijn de aanbevelingen gebundeld welke volgen uit deze impactanalyse. In sommige gevallen betreft het een herhaling van een aanbeveling die al eerder in dit rapport is genoemd. In andere gevallen zijn die niet specifiek eerder in dit rapport benoemd, maar vloeien deze voort uit de strekking van de tekst. In de aanbevelingen hebben wij een onderscheid gemaakt tussen twee doelgroepen: *de beleidsbepalers*, die invloed hebben op overkoepelende vraagstukken en thema's en de *bevoegde gezagen* die straks feitelijk gesteld staan voor de implementatie-opgave. Tevens hebben wij het onderscheid gemaakt in algemene aanbevelingen, aanbevelingen die zien op het transitieproces en aanbevelingen die betrekking hebben op het transformatieproces.

5.2.1. Aanbevelingen richting beleidsbepalers

Algemene aanbevelingen

- Onderken dat de implementatie van STAM vanuit een transitie- en transformatie-optiek andere opgaven met zich brengt;
- Informeer betrokken partijen over het (verschil tussen) transitie- en transformatietraject en de gevolgen hiervan voor de implementatie van STAM.
- Houd er rekening mee dat verzoeken tot wijziging van de vergunning(voorschriften) kunnen worden ingediend door derde-belanghebbenden. Dit is een andere partij als de vergunninghouder (bijvoorbeeld concurrent, buurman of belangenvereniging). Niet duidelijk is of deze situatie is voorzien bij het opstellen van STAM en of deze valt in het toepassingsgebied c.q scope. Het ontbreken van deze specifieke verzoeken impliceert dat deze verzoeken buiten het DSO om lopen richting het bevoegde gezag. Is dit wenselijk? Overweeg om deze verzoeken binnen scope te halen indien dit niet het geval is.
- Geef snel inzicht in welke aanvragen verplicht via DSO lopen, welke via het DSO kunnen lopen en welke via huidige loketten blijven lopen. Deze duidelijkheid is voor de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties van belang voor de implementatie.

Aanbevelingen specifiek voor het transitietraject

- Waarborg dat leveranciers de STAM-standaard (gaan) verwerken in hun applicaties.
- Stimuleer bevoegde gezagen om de implementatie van STAM in hun planning op te nemen en biedt inzicht en ondersteuning over de strategisch te maken keuzes.
- Communiceer tijdig over de wijze waarop feitelijk de implementatie van STAM plaats dient te vinden (op welk moment en op welke wijze? Wordt dit centraal geregisseerd of gefaciliteerd of dienen bevoegde gezagen dit naar eigen inzicht vorm te geven?
- Zorg dat er tijdig een minimale set toepasbare regels komt voor het gebruik in (aanvraag)formulieren. Voor zover decentrale overheden hier verantwoordelijk voor zijn, stimuleer een tijdige aanlevering hiervan.

Aanbevelingen voor het transformatietraject

- Onderzoek of en hoe met de STAM op een effectieve en efficiënte wijze de machine-leesbare informatie uit de aanvraag daadwerkelijk benut kan worden in de sytemen van de bevoegde gezagen, zonder dat de beheerlasten dit feitelijk onuitvoerbaar maken.[40]
- Stimuleer een technische implementatie van STAM, waarbij machine-leesbare informatie uit de aanvraag kan worden benut in de systemen van het bevoegd gezag.
- Stimuleer leveranciers en bevoegde gezagen om na het transitie-traject (verder) inhoudelijk te blijven investeren in 'nieuwe functionaliteit in afhandelapplicaties' welke gevoed wordt door machine-leesbare informatie uit de aanvraag (o.a. uitkomsten vragenbomen toepasbare regels).
- Denk collectief na over slimme en laagdrempelige toepassingen van het benutten van informatie; stel voor de meest interessante toepassingen een businesscase op.

5.2.2. Aanbevelingen richting bevoegde gezagen

Algemene aanbevelingen

- Verdiep je in het (verschil tussen) transitie- en transformatietraject en de gevolgen hiervan voor de implementatie van STAM.
- Stel aan de hand van (strategische) keuzes betreffende het transitie- en transformatietraject een roadmap op voor de implementatie van STAM en stem deze af / integreer deze met andere implementatie-opgaven.

Aanbevelingen voor het transitietraject

- Stem je planning (roadmap) af met die van de leverancier en maakt hier afspraken over.
- Zorg dat tijdig wordt voldaan wordt aan de noodzakelijke randvoorwaarden[41] voor het kunnen implementeren van STAM. Bevoegde gezagen die niet over een afhandelapplicatie beschikken (of over willen gaan op een nieuwe applicatie) of niet beschikken over digikoppeling, dienen rekening te houden met kosten en doorlooptijden (waaronder die van een eventueel aanbestedingstraject).

Aanbevelingen voor het transformatietraject

- Bezie de STAM-standaard en de implementatie hiervan niet op zichzelf, maar plaats deze in een grotere context (doelstellingen stelselwijziging en ook in relatie tot bijvoorbeeld de STTR standaard).
- Blijf na het transitie-traject (verder) inhoudelijk investeren in 'nieuwe functionaliteit in VTH- en zaakapplicaties welke gevoed wordt door machine-leesbare informatie uit de verzoeken (o.a. uitkomsten vragenbomen toepasbare regels). Bepaal aan de hand van businesscases of deze toepassingen rendabel zijn. Bekijk in dit licht ook of er eventueel een potentie ligt voor een collectieve actie en benader de koepels hierover.

[40] Zie paragraaf 3.1.2 en 5.1 voor de context van de deze aanbeveling.
[41] Zie paragraaf 4.2.

5.3. Overige aanbevelingen en constateringen

Samenwerking in de keten
Tijdens de interviews zijn in nagenoeg alle gesprekken door geïnterviewden zorgen geuit over het gebrek aan ondersteuning van de samenwerking in de keten bij het afhandelen van aanvragen en meldingen. Dit valt strikt bezien buiten de scope van STAM, maar in een bredere context is er wel degelijk een samenhang. Uit de interviews (in het bijzonder met omgevingsdiensten) is gebleken dat bij sommige type aanvragen er meerdere omgevingsdiensten en andere organisaties betrokken zijn bij de behandeling van een verzoek. Dit vergt duidelijke afspraken over de wijze van routeren van (delen van het) verzoek. Onder de Omgevingswet lijkt dit niet direct anders te worden. Tijdig inzicht in de wijze waarop (al dan niet) samenwerking technisch ondersteund wordt, biedt betrokken overheden de ruimte om hier invulling aan te geven en hun implementatie-strategieën op aan te passen.

Uit de interviews met de rijkspartijen kwamen -in het licht van deze samenwerking- de volgende belangrijke randvoorwaarden naar voren:

- Afspraken over (wettelijke) adviesrollen Rijk bij afhandelen aanvragen samen met gemeenten.
- Uitspraken over DSO functionaliteit die deze adviesprocessen ondersteunt, ook in relatie tot het huidige dienstverleningsniveau OLO (bericht bij aanvraag, projectmap).
- Afspraken over de rol van STAM tijdens het gezamenlijk afhandelen van de aanvraag of melding.
- Afspraken over de rol van STAM of het DSO bij het ophalen van aanvullende gegevens.

Adequaat bepalen bevoegd gezag en uitvoeringsorganisatie
Uit de interviews en de klankbordgroep bijeenkomst van 14 augustus 2018 is gebleken dat een minimale set aan business rules noodzakelijk is om STAM goed te kunnen laten functioneren. Het betreft tenminste business rules omtrent het bepalen van het bevoegd gezag en het bepalen van de uitvoeringsorganisatie. In veel gevallen zijn deze hetzelfde, maar in situaties waarin de omgevingsdienst namens het bevoegd gezag taken uitvoert, kan dit tot complexe situaties leiden (zie paragraaf 3.3.1).

Gelet op de strakke termijnen voor het afhandelen van verzoeken en vanuit het oogpunt van doelmatigheid is het van belang dat het ‘triggerbericht’ dat het bevoegd gezag dan wel de uitvoeringsorganisatie bericht over een verzoek dat dient te worden opgehaald correct is geadresseerd. Een (te) grote mate van verkeerd geadresseerde triggerberichten zal zijn weerslag hebben op de haalbaarheid van wettelijke termijnen en de beeldvorming over het DSO.

In het verlengde van het correct adresseren van het triggerbericht ligt de behoefte om via STAM de informatie te ontvangen die heeft geleid tot het bepalen van het bevoegd gezag c.q. uitvoeringsorganisatie. Dit om (delen van) het verzoek te kunnen routeren of het eenvoudig kunnen duiden van een bevoegd gezag.

Zorg dat de businessrules voor het bepalen van het bevoegd gezag (en uitvoeringsorganisaties) tijdig opgesteld en getest kunnen worden; schenk hier in het bijzonder aandacht aan de positie van omgevingsdiensten[42].

[42] Zie paragraaf 3.3.1. Zij voeren verschillende werkzaamheden uit voor verschillende bevoegde gezagen, waarbij in sommige gevallen werkzaamheden t.b.v. één zaak behandeld worden door verschillende omgevingsdiensten.

Toepassingsgebied/ reikwijdte STAM en functionaliteiten Landelijke Voorziening Omgevingswet
Het ontbreken van het ‘verzoek tot intrekken van een vergunning’ in STAM kan impliceren dat dit soort/ type verzoeken buiten het DSO om lopen. De vraag is, of dit zo is en zo ja, of hier bewust voor is gekozen.

Overweeg om het toepassingsprofiel/ de reikwijdte van STAM te vergroten, zodat ook verzoeken tot intrekken van vergunningen hier binnen vallen (als dit niet het geval is). Dit geldt ook voor het binnen scope van de landelijke voorziening halen. Het resultaat zou zijn dat vergunninghouders dan ook via de Landelijke Voorziening DSO een verzoek kunnen indienen bij bevoegde gezagen om hun vergunning in te trekken.

Hierdoor wordt de hele levenscyclus van een vergunning (aanvraag initiële vergunning, wijziging van de vergunning en intrekken van de vergunning) afgehandeld via het loket en via het STAM-koppelvlak.

Bijlage A: Gesprekspartners/ stakeholders

Stakeholders:

Begeleidingscommissie impactanalyse STAM

Organisatie	Naam
Ministerie van Binnenlandse Zaken	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijkswaterstaat	Art 5.1 lid 1 sub e
VNG	Art 5.1 lid 1 sub e
IPO	Art 5.1 lid 1 sub e (vervanger)
Kadaster	Art 5.1 lid 1 sub e
Unie van Waterschappen (UVW)	Art 5.1 lid 1 sub e
Provincie Limburg	Art 5.1 lid 1 sub e
VNG Realisatie	Art 5.1 lid 1 sub e

Projectgroep/ -deelnemers impactanalyse

Organisatie	Naam
VNG Realisatie	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijkspartijen	Art 5.1 lid 1 sub e

Aanwezigen Klankbordgroep 14 augustus 2018

Organisatie	Naam
Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB)	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijk	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijkswaterstaat/ Ministerie van Binnenlandse Zaken	Art 5.1 lid 1 sub e
VNG Realisatie	Art 5.1 lid 1 sub e Art 5.1 lid 1 sub e
VNG	Art 5.1 lid 1 sub e

Gemeente Amersfoort	Art 5.1 lid 1 sub e
Gemeente Rotterdam	Art 5.1 lid 1 sub e
Gemeente Ede	Art 5.1 lid 1 sub e
Hoogheemraadschap Delfland	Art 5.1 lid 1 sub e
Waternet	Art 5.1 lid 1 sub e
Milieudienst Rijnmond (DCMR)	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijkswaterstaat	Art 5.1 lid 1 sub e
Provincie Zeeland/ IPO	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijkswaterstaat	Art 5.1 lid 1 sub e

Geïnterviewden

Gemeenten

Organisatie	Naam
Amersfoort	Art 5.1 lid 1 sub e
Rotterdam	Art 5.1 lid 1 sub e
Eindhoven	Art 5.1 lid 1 sub e
Gooise Meren	Art 5.1 lid 1 sub e
Ede	Art 5.1 lid 1 sub e

Waterschappen

Organisatie	Naam
Hoogheemraadschap Delfland	Art 5.1 lid 1 sub e
Waternet	Art 5.1 lid 1 sub e

Omgevingsdiensten

Organisatie	Naam
Milieudienst Rijnmond (DCMR)	Art 5.1 lid 1 sub e
Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)	Art 5.1 lid 1 sub e

Provincies

Organisatie	Naam
Provincie Zuid-Holland	Art 5.1 lid 1 sub e

Rijk

Organisatie	Naam
Prorail	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)	Art 5.1 lid 1 sub e
Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)	Art 5.1 lid 1 sub e
Ministerie van Economische Zaken (EZK), Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (LNV) en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	Art 5.1 lid 1 sub e
Rijkswaterstaat (RWS)	Art 5.1 lid 1 sub e

Bijlage B: Toelichting migratiescenario's

In deze bijlage zijn de migratiescenario's, zoals beschreven in paragraaf 3.2 op een verder detailniveau uitgewerkt.

1. **Scenario met twee versies van een afhandelsysteem: één met STAM en één conform oude standaarden (veelal StUF-LVO).**

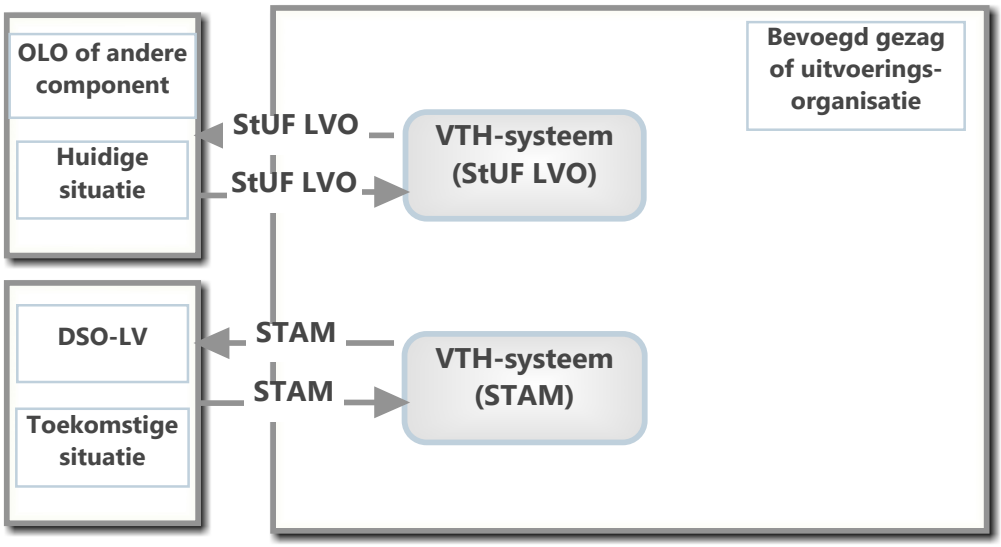

In de productie-omgeving wordt naast het vigerende afhandelsysteem, ingericht op de ontvangst van StUF-LVO, het nieuwe afhandelsysteem geplaatst dat STAM kan otvangen, terwijl de vigerende applicatie in productie blijft. Wanneer de laatste (voor 1 januari 2021) ingediende verzoeken conform het overgangsrecht in het oude systeem zijn afgehandeld kan het oude systeem uitgefaseerd worden.[43] Aandachtspunt hierbij is het beschikbaar houden van het vergunningendossier voor 'toezicht en handhaving'.

Voordelen

- De systemen opereren naast elkaar; gescheiden administratie.
- Elk systeem hoeft slecht één situatie te ondersteunen (STUF-LVO dan wel STAM). Dit zorgt voor een minder complexe situatie.
- Geen/ een beperkte technische implementatie op/ rond 1 januari 2021.
- Ruime mogelijkheden voor testen en inrichten nieuwe applicatie in productie-omgeving.

[43] Exacte tijdstip is mede afhankelijk van eventuele bezwaar- en beroepszaken.

Nadelen

- Kosten voor het operationeel houden van twee systemen.
- Complexe conversie van oude naar nieuwe situatie (beschikbaar houden vergunningendossier oude situatie voor toezicht en handhaving in nieuwe situatie).
- Medewerkers moeten werken in twee systemen (informatie is verspreid).
- Afhankelijk van leveranciersbereidheid om twee versies aan te bieden/ te ondersteunen.
- Koppelingen tussen afhandelapplicaties (met bijvoorbeeld DMS) dienen twee keer uitgevoerd te worden.

Conclusie
Dit scenario heeft zowel voor- als nadelen. Desalniettemin lijkt dit scenario een realistisch implementatiescenario.

2. **Scenario met één afhandelsysteem (welke zowel STAM als StUF LVO ondersteunt)**

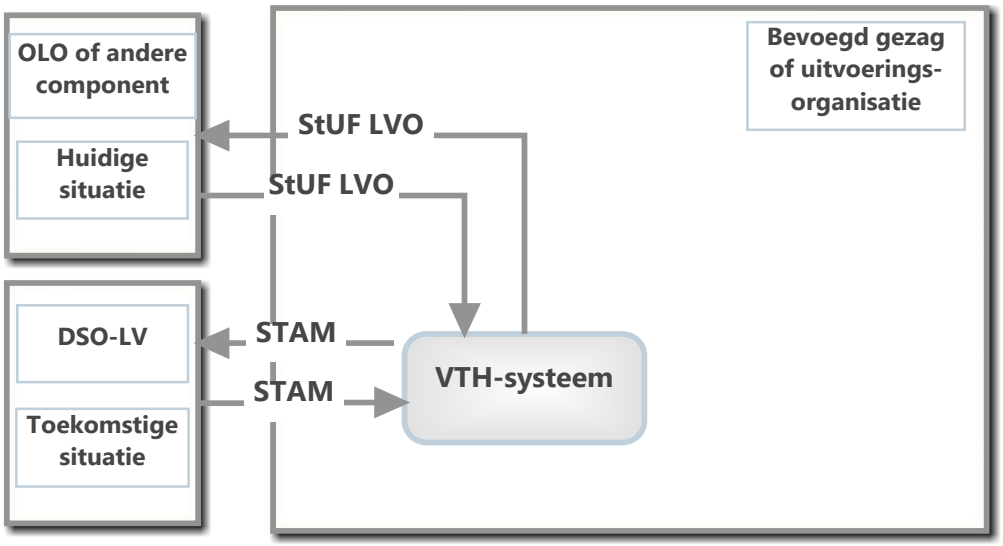

In de productie-omgeving wordt het vigerende afhandelsysteem zodanig aangepast, dat deze tevens STAM kan ontvangen. Dit kan voor 1 januari 2021 geïmplementeerd worden.

Voordelen

- Gebruikers werken door in één systeem voor het ondersteunen van de VTH-taken, met alle informatie over vergunnigen e.d. voor en na 1 januari 2021;
- Slechts kosten/ beheer voor operationeel houden één systeem
- Geen/ beperkte noodzakelijke technische implementatie op/ rond 1 januari 2021
- Koppelingen met andere applicaties blijven in stand en hoeven mogelijk niet aangepast te worden.

Nadelen

- Functionele toepassing (business rules) oude en nieuwe situatie in één applicatie lijkt complex (bijv. andere procedureregels en andere sjabloonteksten).
- Afhankelijk van leveranciersbereidheid om zowel STAM als StUF LVO te ondersteunen in één systeem.
- Technische innovaties kunnen geremd worden, vanwege de noodzakelijke compatibiliteit met de oude en nieuwe situatie.

Conclusie
Dit scenario heeft zowel voor- als nadelen. Desalniettemin lijkt dit scenario een realistisch implementatiescenario.

3. **Scenario waarin de huidige afhandelapplicatie (veelal met ondersteuning voor StUF-LVO) wordt vervangen door een afhandelapplicatie die STAM ondersteunt**

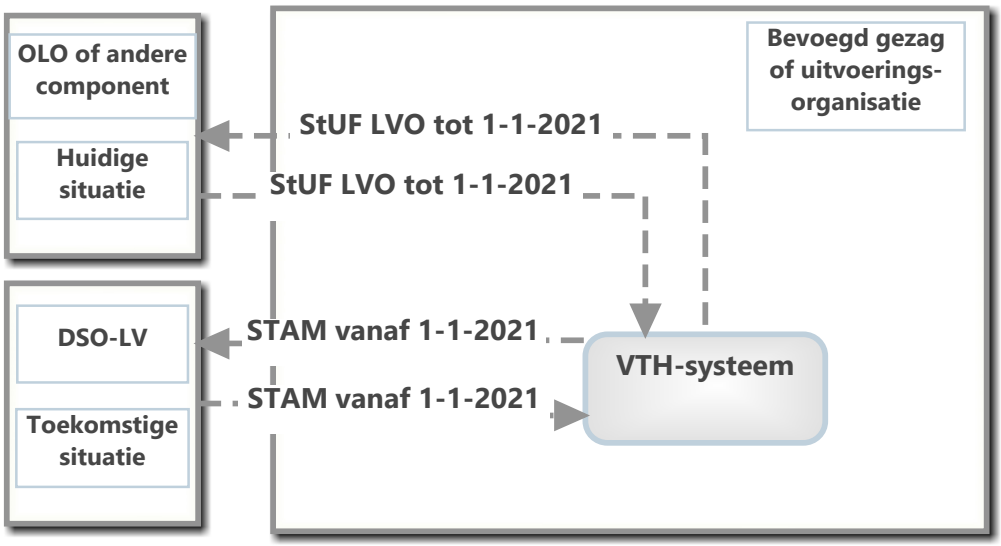

In de productie-omgeving wordt het vigerende afhandelapplicatie op 1 januari 2021 vervangen door een nieuwe applicatie of geupdate versie, zodat vanaf die datum STAM-berichten kunnen worden ontvangen.

Voordelen

- Functionele toepassing (business rules) oude en nieuwe situatie blijven van elkaar gescheiden.
- Slechts één systeem; slechts kosten/ beheer voor operationeel houden één systeem.
- Technisch kan de nieuwe applicatie ontwikkeld worden, zonder oog te hebben voor de functionele eisen van de huidige situatie.

Nadelen

- Geen koppeling meer met het Omgevingsloket na 1 januari 2021.
- Technische conversie op/ rond 1 januari 2021 (conversie onder tijdsdruk).
- Nadeel is dat de vlak voor 1 januari 2021 ingediende aanvragen niet meer via de nieuwe applicatie kunnen worden afgehandeld. Dit levert tijdelijk handmatig (extra) werk op.

Conclusie
Dit scenario kan voor sommige organisaties voordelen hebben. Bijvoorbeeld bij gemeenten die een applicatie van een andere leverancier willen gaan gebruiken. Aan dit scenario is met name het risico verbonden dat de applicatie niet operationeel is, wanneer dit wel zou moeten en dat na inwerkingtreding Omgevingswet aanvragen die vallen onder het overgangsrecht, handmatig afgehandeld moeten worden. Nagedacht moet worden hoe met de noodzakelijk (vergunning)informatie wordt omgegaan in het kader van ‘toezicht en handhaving’.

4. **Aanvullend scenario waarin een Servicebus een actieve rol speelt bij het 'mappen' van het berichtenverkeer voor de afhandelapplicatie**

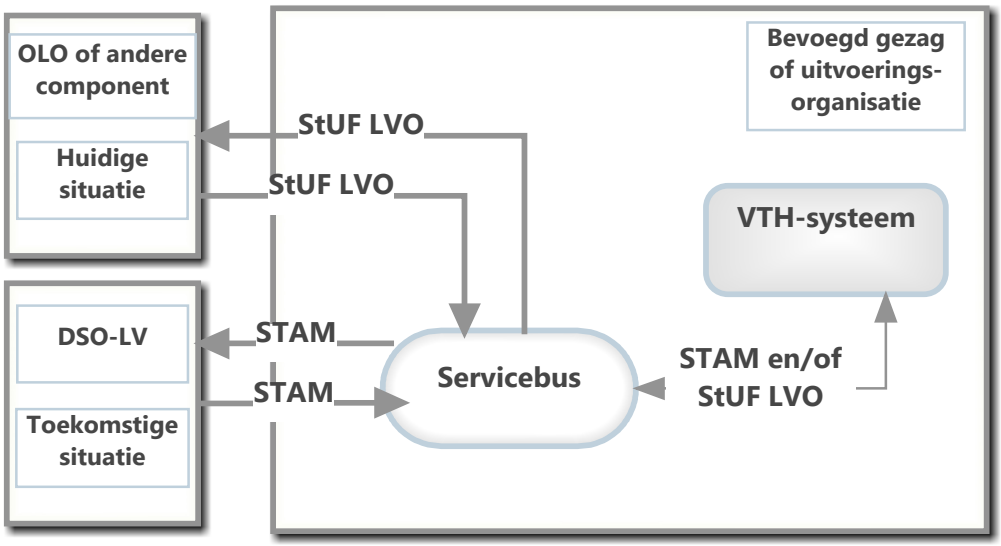

Berichtenverkeer naar de afhandelapplicatie loopt via de Servicebus.[44] In de Servicebus kan STAM en StUF LVO 'gemapt' worden, zodat voor de huidige en toekomstige situatie de afhandelapplicatie hetzelfde koppelvlak kan gebruiken en niet twee verschillende koppelvlakken hoeft te ondersteunen.

Voordelen
Minder afhankelijk van (planning) leverancier afhandelapplicatie

- Lokaal maatwerk ten opzichte van standaardvoorziening leveranciers
- Aanpassing/ implementatie afhandelapplicatie kan stapsgewijs plaatsvinden door geleidelijk regels uit de Servicebus te verplaatsen naar de afhandelapplicatie

Nadelen

- Betreft een tijdelijke oplossing.
- StUf LVO biedt minder mogelijkheden dan STAM. Dit vormt voor de lange termijn een beperking.
- Extra beheer van de 'mapping' in de Servicebus.

Conclusie
Dit scenario kan aanvullend op één van de eerste drie genoemde scenario's van toegevoegde waarde zijn om eventuele nadelen van een dergelijk scenario te mitigeren. Dit scenario biedt twee mogelijkheden, met elk hun eigen voor- en nadelen:

1. De gemeente blijft de oude, StUF-LVO-gebaseerde applicatie gebruiken en vertaalt vanaf 1 januari 2021 STAM terug naar StUF-LVO;
2. De gemeente neemt voor 2021 een nieuwe, STAM-gerichte, applicatie in gebruik en vertaalt tot 2021 StUF-LVO naar STAM.

[44] Deze is in dit scenario gepositioneerd binnen het domein van het bevoegde gezag. In een andere variant is dit een collectieve voorziening.

VNG Realisatie
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435, 2500 GK Den Haag
070 373 8008 | realisatie@vng.nl

Notitie OGB

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e

M
Art 5.1 lid 1 sub e

T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
5 november 2018

www.aandeslagmetde

omgevingswet.nl

Onderwerp	Gebruikersbetrokkenheid DSO
Agendanr	6.1
Akkoord indiener	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	5 november 2018

Aard van de behandeling
Ter besluitvorming

Beslispunten:
Het OGB wordt gevraagd in te stemmen met de twee volgende voorstellen, die samen met de voortzetting van staand beleid een evenwichtig geheel vormen:

- Het DSO financiert de fte voor BLM, BLA en BLBA conform onderstaand schema. Iedere koepel financiert zijn eigen *aanvullende* BLM-, BLA- en BBLA-capaciteit.
- Ook de kosten voor de impactanalyses over standaarden worden verdeeld: de helft van de kosten, geraamd op ca. 250k, komt voor rekening van DSO, de andere helft wordt verdeeld over de Veranderopgaven volgens de bekende verdeelsleutel 70/19/6/5. Voor de dekking van de meerkosten voor DSO zal een beroep worden gedaan op de risicoreservering. Uitgaande van dit voorstel betreft dit 4 fte BLBA (max 800 k op jaarbasis) en het aandeel in de impactanalyses (ca 125k).

Voortzetting staand beleid

- *Elke organisatie is verantwoordelijk voor haar eigen praktijkproeven en financiert deze. Vanuit het implementatieteam vindt lichte coördinatie plaats en DSO zorgt voor ondersteuning.*
- *Voor het totaalbeeld relevant, maar reeds besloten: de kosten voor UIVO-I worden betaald vanuit het DSO-budget met een maximum van 500k, incl. BTW.*

Toelichting:
Context en doel
Een belangrijk advies vanuit het BIT was het versterken van de gebruikersbetrokkenheid bij de ontwikkeling van het digitaal stelsel. Het OGB en het BO hebben het advies van het BIT overgenomen. Naar aanleiding daarvan is aan het versterken van de gebruikersbetrokkenheid gewerkt langs drie lijnen:

- Het uitvoeren van praktijkproeven.
- Het project Uitwerking informatievoorziening Omgevingswet (UIVO-I) waarin onderzocht wordt wat er nodig is aan informatievoorziening bij de overheidsorganisaties en hun ketenpartners
- Uitbreiding van de capaciteit van de business liaison managers (BLM'ers) die de verbinding vormen tussen het digitaal stelsel en de veranderopgaven.

Een vierde, recente lijn betreft de impactanalyses over standaarden, waar gebruikers nauw bij betrokken zijn.

Er is brede consensus over het belang van de versterking van de gebruikersbetrokkenheid. Het OGB heeft al eerder het belang hiervan benadrukt en inhoudelijk ingestemd.

Er is toen echter, onder andere vanwege de onzekerheid over de financiële situatie (uitkomsten voorjaarsnota) nog geen definitief besluit genomen over de financiering hiervan. Ondanks die onzekerheid is er wel voortgang geboekt. Nu is nadere besluitvorming door het OGB nodig om die voortgang te borgen en verdere stappen te zetten.

Toelichting

De financiering van de genoemde vier onderdelen van het versterken van de gebruikers-betrokkenheid moet in samenhang bekeken worden. Voor alle vier geldt dat er twee opties zijn voor de financiering:

a. Financiering wordt betaald vanuit het budget van DSO
b. Elke partij financiert zijn eigen aandeel.

Het is inmiddels duidelijk dat er geen extra middelen beschikbaar zijn in aanvulling op de al beschikbare middelen voor DSO. Dit betekent dat hoe meer uit het budget voor DSO gefinancierd wordt, hoe minder ontwikkelbudget beschikbaar is en er mogelijk minder functionaliteiten gebouwd kunnen worden. Tegelijkertijd zijn de mogelijkheden van de verschillende overheden voor financiering van hun eigen opgave ook beperkt. Daarbij zijn de aard en omvang van de veranderopgaven bij de overheden verschillend, en daarmee ook de benodigde inzet voor versterking van de gebruikersbetrokkenheid en de bijbehorende financieringsopgaven.

De twee opties zijn uitersten. Onderstaande voorstellen vormen een samenhangend en evenwichtig tussenvoorstel. Na besluitvorming worden de meerkosten voor het DSO die samenhangen met de nog niet gedekte inzet voor 4 fte BLBA en impactanalyses uitgehard en verwerkt in de kostenraming van DSO. Omdat de meerkosten terug zijn te voeren op het toprisico "*De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk"* zal bij de verstrekking van opdrachten voor 2019 een beroep nodig zijn op de risicoreservering.

a. <u>Praktijkproeven</u>

Inmiddels is over de praktijkproeven verder gesproken en gedacht. Dit heeft geleid tot een scherper beeld van de behoefte en de verantwoordelijkheidsverdeling. Een voorstel hierover is in de Programmaraad besproken.
Op hoofdlijnen is het voorstel dat elke organisatie verantwoordelijk is voor zijn eigen praktijkproeven en deze zelf betaalt. Praktijkproeven die van belang zijn voor meerdere partijen (meervoudige praktijkproeven) kunnen georganiseerd worden door het programma ADS. Het doel van een praktijkproef en de vraag voor wie de proef met name van belang is, bepalen welke partij de kosten voor haar rekening neemt. Zo zal een validerende praktijk-proef om een DSO-onderdeel te testen doorgaans voor rekening van het DSO komen, terwijl een praktijkproef met een omgevingsdocument om te oefenen met de aansluiting op het stelsel doorgaans voor rekening van het desbetreffende bevoegd gezag komt.
In de bijlage zijn de verschillende verantwoordelijkheden verder uitgewerkt.

Recent is het implementatieteam gevormd, dat interdisciplinair is samengesteld vanuit DSO, IVO en IP, en ontschot werkt onder aansturing van de directeur ADS. Het voorstel is om de hierna genoemde aspecten vanuit dat team uit te voeren resp. aan te sturen. Het gaat dan om het volgende:

a. Inhoudelijke regie en prioritering in lijn met de in de roadmap gedefinieerde prioriteiten en kernvraagstukken.
b. Operationele coördinatie praktijkproeven
c. Zorgen voor ondersteuning met technische, functionele, operationele en wetskennis.
d. Zorgen dat geleerde lessen van de praktijkproeven gedeeld en gebruikt worden.

Specifiek binnen DSO is een team nodig om te ondersteunen bij de praktijkproeven, door o.a. te zorgen voor een oefenomgeving, inhoudelijke expertise en het helpen met aansluiten op het DSO.
Tot slot is bij de praktijkproeven de inzet van de veranderopgaven nodig.
Door de voorgestelde spreiding van inzet is het capaciteitsbeslag per onderdeel beperkt. Het voorstel is dan ook om ieder onderdeel (IVO, DSO en veranderopgaven) zelf de kosten te laten dekken voor de benodigde inzet.

b. UIVO-I

In de Programmaraad van 18 juni is een voorstel gedaan voor het vervolg van UIVO-I. Dit behelst een aantal projectmatige activiteiten, gericht op onder meer het verder uitwerken en borgen van de ketenprocessen, de producten- dienstencatalogus, de zaaktypecatalogus en de interbestuurlijke serviceformules. Hiervoor wordt een plan van aanpak uitgewerkt, inclusief een kostenraming. Voorstel is om reservering van € 400k in de DSO-begroting voor het vervolg van UIVO-I en het nog resterende budget uit fase 1 (vooruitlopend op de eindafrekening geschat op ca €100k) hiervoor te reserveren. De Programmaraad heeft op 1 oktober het plan van aanpak waarin deze middelen zijn opgenomen, vastgesteld.

C. Versterken BLM-capaciteit

De Business Liaison Managers (BLM'ers) hebben een belangrijke rol in het ophalen van de inbreng vanuit de gebruikers en het leggen van de verbinding tussen het DSO en de uitvoeringspraktijk. Nu het DSO steeds verder concreet wordt ingevuld, is het steeds belangrijker en meer werk om de inbreng vanuit de praktijk de organiseren. Het OGB heeft, in het verlengde van het BIT-advies, het belang hiervan al eerder benadrukt. De capaciteit is bij sommige partijen ook al uitgebreid. Er wordt nu al BLM-capaciteit vanuit DSO en IVO gefinancierd. Voorstel is dat dit voortgezet wordt, en dat iedere partij gewenste aanvullende BLM-capaciteit (de behoefte zal per veranderopgave verschillen) zelf financiert.
Met betrekking tot de BLBA, de business analist, is het voorstel het op een zelfde manier te doen. Momenteel dragen de veranderopgaven deze kosten zelf of liften mee met de VNG.

Veranderopgaven	BLM DSO	BLA* DSO	BLBA DSO	BLM IVO
VNG	1 fte DSO 1 fte zelf	1 fte DSO 2-3 fte zelf	1 fte DSO*** 2-3 fte zelf	1 fte IVO 1 fte zelf
IPO	1 fte DSO 1 fte zelf	0,5 fte DSO 0,5 fte zelf	1 fte DSO*** 1fte zelf	0,5 fte IVO 1 fte zelf
UvW	1 fte DSO méér niet nodig	0,5 fte DSO** méér niet nodig	1 fte DSO*** Lift nu mee met VNG	0,8 fte IVO (ophoging naar 1 fte gewenst)
Rijk	1 fte DSO 0,5 fte zelf	0,5 fte DSO**	1 fte DSO*** Lift nu mee met VNG	0,2 fte

* BLA = architect
**dit is één persoon
***deze verdeling m.b.t. de business analist is nog geen realiteit; het betreft een voorstel.

D. Impactanalyses

Een recente loot aan de stam van de gebruikersbetrokkenheid betreft de impactanalyses van de standaarden. Ook daar zijn de gebruikers vanuit de vier veranderopgaven nauw bij betrokken. Omdat de bruikbaarheid van het DSO essentieel is zijn deze impactanalyses voor het DSO van groot belang. Daarom is het redelijk dat het DSO een substantieel deel van de kosten, geraamd op ca. 250k, voor zijn rekening neemt. Voor de veranderopgaven verschillen de belangen, naar rato van het toekomstige gebruik van het DSO.
Alles afwegend is het voorstel dan ook om het DSO de helft van de financiering voor zijn rekening te laten nemen. De andere helft wordt gefinancierd door de veranderopgaven, volgens de bekende verdeelsleutel: VNG 70%, Rijk 19%, IPO 6% en UvW 5%.

De bijlage bevat ter informatie een overzicht van de diverse vormen van praktijkproeven, met de bijbehorende verschillende verantwoordelijkheden van de betrokkenen.

Bijlage: Verschillende praktijkproeven & verschillende verantwoordelijkheden

Praktijkproeven zijn een verzamelnaam voor verschillende initiatieven in en met de praktijk. Daarbij is het domein van 'samen ontdekken, ontwikkelen en beproeven' breder dan praktijkproeven alleen, en worden praktijkproeven niet alleen gedreven door behoeften vanuit DSO-lv, maar ook vanuit de koepels van bevoegd gezagen, en vanuit de lokale organisaties daarbinnen. Om te zorgen dat we met de uitvoering van praktijkproeven in control komen – ten aanzien van de 'landelijke' betrokkenheid en belangen - en een balans vinden tussen de inspanning (vanuit DSO-LV, Veranderopgaven en de betrokken bevoegd gezagen), is het belangrijk afspraken te maken over de prioritering, het proces en de organisatie ervan. Hiervoor stellen we de volgende indeling voor[1].

Type proef	In het kort	Nadere toelichting	Voorbeeld
Validerende praktijkproeven	Werkt het wat je gebouwd/ ontwikkeld hebt?	Er is iets ontwikkeld (technisch of organisatorisch) en de ontwikkelende partij heeft de behoefte om dit in de praktijk te toetsen of te testen. Dit kan onderdeel zijn van de reguliere oplevering van alle programmaonderdelen. Zowel EB, DSO als Veranderopgaven kunnen dergelijke proeven initiëren. Er is behoefte aan centrale regie en coördinatie om de validatie 'in goede banen' te leiden en de resultaten goed vast te leggen. Dit is meestal vrij intensieve begeleiding. Een extreme vorm hiervan is een gebruikerstest, die dan weer heel kortdurend is.	Momenteel spelen bijvoorbeeld de volgende praktijkproeven: - Het uitwisselen van een triggerbericht met de gemeente Amersfoort, waarmee wordt uitgetest of een aanvraag vanuit het stelsel kan landen in het zaaksysteem van betreffende bevoegd gezag[2]. - Eenzelfde soort praktijkproef met Waternet, met het uitwisselen van toepasbare regels. - Gebruikerstest voor de DSO-viewer[3].

[1] Elke onderverdeling is arbitrair en dient enkel als doel om aan de hand hiervan afspraken te maken over de verantwoordelijkheden, organisatie (aanpak) en coördinatie. Deze indeling komt grofweg overeen met de indeling die VNG-R aanhoudt in de begeleiding van praktijkproeven.

[2] Voor verdere informatie: https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingsdomein/koppeling-digitaal-stelsel-omgevingswet-met-zaaksysteem-gemeente

[3] https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingsdomein/praktijkproef-eerste-gebruikerstest-dso-viewer

Explorerende praktijkproeven	Hoe kan een product bijdragen aan een praktijkvraag?	Dit zijn de proeven waarin de toepassing van een ontwikkeld product in de praktijk centraal staat. Hierin zijn twee varianten: a. Een bevoegd gezag (of leverancier) heeft iets bedacht om te onderzoeken, te experimenteren en verder te ontwikkelen. Daarbij bestaat een duidelijk 'landelijk' belang ten aanzien van de vraag die wordt beantwoord; b. DSO of een koepel heeft een ontwikkelbehoefte en zoekt praktijkpartners om dit samen uit te werken. In beide gevallen zou de regie moeten bestaan uit lichte sturing, waarbij in het eerste geval de ondersteuning met name bestaat uit interne en externe communicatie, en de begeleiding in het tweede geval iets verder gaat en vanuit een opdracht/doelstelling, ook organisatie en inhoud wordt opgepakt.	Er speelt bijvoorbeeld nu een praktijkproef waarbij de waterschappen verschillende typen waterschapsverordeningen willen kunnen laden en in de viewer kunnen tonen. Doel is om aan te tonen of de standaard ook werkt met verschillende typen én om de discussie binnen de waterschappen visueel te maken Een ander voorbeeld is het annoteren van een omgevingsdocument door de provincies Noord- en Zuid-Holland en het laden van een omvangrijke omgevingsverordening met die annotaties. Praktijkproeven op het gebied van werking van de standaard voor het Omgevingsplan[4], en het gebruik van Toepasbare Regels op eenvoudige activiteiten[5].
Oefenen	Bevoegd gezag of andere partij wil met zijn eigen praktijk oefenen en aansluiten op het stelsel.	Dit zijn proeven waarin wordt onderzocht hoe de praktijk de opgeleverde producten (Technische-(DSO), Juridische-(EB), Operationele producten (VO)) kan toepassen. Deze proeven worden door de praktijk (bevoegd gezag) zelf geïnitieerd, georganiseerd en uitgevoerd. Wanneer er met zo'n praktijkproef niet ook een centraal gestelde vraag wordt beantwoord,	- Er wordt momenteel een praktijkproef uitgevoerd waarbij er wordt gekeken naar gebruik van het omgevingsdocument Binckhorst (gemeente Den Haag).

[4] https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingsdomein/praktijkproef-omgevingsplan
[5] Bijvoorbeeld: https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingsdomein/toepasbare-regels-en-vragenbomen-deel-iii

		is het meer 'oefenen' voor bijvoorbeeld een gemeente. Deze 'praktijkproeven' vallen buiten onze ondersteuning.	
Pilots	Bevoegd gezag of andere partij ontwikkelt (soms samen) functionaliteit of processen die de doelstelling van de wet ondersteunen	Dit zijn ontwikkelingen die lokaal gedreven worden, maar wel het doel van de omgevingswet ondersteunen en daarbij voor andere partijen interessant (kunnen) zijn ter inspiratie of om over te nemen. De ondersteuning hierbij is 'volgend' en over het algemeen licht	- Voorbeelden zijn legio op www.depilotstarter.vng.nl, bijvoorbeeld ontwikkelingen op het gebied van BIM gebruik bij gemeenten[6], participatieplatformen voor gemeenten en burgers[7], serious gaming voor OW-vraagstukken[8].

In alle soorten praktijkproeven kan ook nog een onderscheid worden gemaakt in enkelvoudig of meervoudig karakter. Bij een enkelvoudige proef is sprake van één partij; bij de meervoudige praktijkproeven zijn meerdere partijen betrokken. Een complicerende variant op de meervoudige praktijkproef is de 'keten-praktijkproef' waarbij verschillende ketens van BG's betrokken zijn, en soms ook toeleveranciers. Daarnaast kan het onderscheid gemaakt naar multidisciplinaire praktijkproeven, waarbij meerdere kolommen (bijvoorbeeld: wetgeving, organisatie-verandering en informatievoorziening) geraakt worden.

In de praktijk lopen deze proeven door elkaar heen en in de loop van de tijd zal het aantal participerende partijen alleen maar gaan groeien. Om het overzicht te behouden in deze voorziene groei is het noodzakelijk om de inzet, aanpak en organisatie van de verschillende proeven te organiseren en het eens te zijn over prioriteiten en verantwoordelijkheden. Daarmee wordt bereikt dat:

- Proeven geprioriteerd kunnen worden
- Beschikbare middelen zo efficiënt en effectief mogelijk worden ingezet
- De resultaten van de proeven gedeeld kunnen worden (die voor meerdere bevoegd gezagen van belang zijn);
- Er geen proeven nodeloos dubbel gedaan worden;
- Er ontwikkeling en opbouw in de proeven zit: de ene proef bouwt door op de resultaten van de andere proef.

Dit kan door (proces)regie en ondersteuning te bieden aan de praktijkproeven. Daarvoor wordt binnen ADS een team ingericht.

---

[6] https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingsdomein/samen-werken-met-bim

[7] https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingswet/transformcity-online-gebiedsontwikkeling-de-geest-van-de-omgevingswet

[8] https://depilotstarter.vng.nl/projecten/omgevingsdomein/spelenderwijs-gesprek-over-werken-onder-de-omgevingswet

De verschillende soorten praktijkproeven kennen elk een ander belang, doelstelling en daarmee dus ook een andere verantwoordelijkheidsverdeling. Om een verdeling van verantwoordelijkheden te maken kan gebruikgemaakt worden van het RASCI-model. Dit is een matrix die gehanteerd wordt om de rollen en verantwoordelijkheden van de partijen in de keten aan te geven. De letters staan voor (©wikipedia):

R	Responsible, NL: **Verantwoordelijk**	De partij die verantwoordelijk is voor de uitvoering. Verantwoording wordt afgelegd aan de partij die accountable is.
A	Accountable, NL: **Eindverantwoordelijk**	De partij die (eind)verantwoordelijk, bevoegd is en goedkeuring geeft aan het resultaat. Als het erom gaat, moet deze het eindoordeel kunnen vellen, vetorecht hebben.
S	Supportive, NL: **Ondersteunend**	Deze partij is ondersteunend voor het resultaat.
C	Consulted, NL: **Geraadpleegd**	Deze partij geeft (mede) richting aan het resultaat, deze wordt voorafgaand aan beslissingen of acties (verplicht) geraadpleegd. Dit is tweerichtingscommunicatie.
I	Informed, NL: **Geïnformeerd**	De partij die geïnformeerd wordt over de beslissingen, over de voortgang, bereikte resultaten enz. Dit is eenrichtingscommunicatie

De indeling wordt op de huidig betrokken partijen binnen het programma "Aan de Slag", zijnde de Veranderopgave(n), IVO, DSO en EB.

a. Validerende proevenroeven)

Dit zijn de toetsen of opgeleverd product oplevert wat wordt verwacht. Criterium hier is het eenmalig karakter van de proef.

	Wie	**Toelichting**
R	Opleverend programmaonderdeel	Als onderdeel van de oplevering is Validatie in de praktijk opgenomen.
A	Veranderopgaven	De te toetsen producten worden tbv hun achterban ontwikkeld. In het regieteam wordt getoets o.b.v. het gezamenlijke roadmap proces op prioriteit t.o.v. overige initiatieven.
S	Veranderopgaven	De praktijksituatie bevindt zich altijd binnen de VO, deze worden gevraagd actief te ondersteunen
	Ondersteuningsteam Praktijkproeven	Het ondersteuningsteam kan het opleverende programmaonderdeel ondersteunen bij de praktische uitvoering van de proef.
I	Achterban	Het is belangrijk om de achterban goed te informeren over deze proeven, de uitkomsten en de geleerde lessen.

b. Exploreren

dit zijn de proeven waarin wordt onderzocht hoe producten kunnen werken in de praktijk.

	Wie	**Toelichting**
R	Bij enkelvoudige proeven: Veranderopgaven Bij meervoudige proeven: bij het praktijkproef-ondersteuningsteam	Deze hebben het belang of vraagstuk. In verband met het interbestuurlijk karakter.
A	Veranderopgaven	De te toetsen producten worden tbv hun achterban ontwikkeld. In het regieteam wordt getoets o.b.v. het gezamenlijke roadmap proces op prioriteit t.o.v. overige initiatieven.
S	Veranderopgaven	De praktijksituatie bevindt zich altijd binnen de VO, deze worden gevraagd actief te ondersteunen
	Ondersteuningsteam Praktijkproeven	Het ondersteuningsteam kan bij meervoudige praktijkproeven de praktische uitvoering van de proef coördineren tbv de veranderopgaven (zie R)
I	Achterban	Het is belangrijk om de achterban goed te informeren over deze proeven, de uitkomsten en de geleerde lessen.

c. Oefenen

dit zijn toetsen vanuit de praktijk op operationele toepassing van producten uit het programma. Waar nodig gefaciliteerd vanuit de oefenomgeving van DSO[9].

	Wie	**Toelichting**
R	Bevoegd gezag of andere partij met operationele vraag	Iedere partij staat het vrij te oefenen met de operationele consequenties van de implementatie van de omgevingswet.
A	Bevoegd gezag of andere partij met operationele vraag	Iedere partij staat het vrij te oefenen met de operationele consequenties van de implementatie van de omgevingswet.
S	Ondersteuningsteam Praktijkproeven	Het praktijkproef ondersteuningsteam bereid zich voor op operationele support t.b.v. het oefenen in het land.

[9] Let op: in deze notitie wordt ingegaan op organisatie en de financiering daarvan. Daarnaast is het voor het goed kunnen inrichten van het oefenen door partijen (dat naar verwachting hand over hand toe gaat nemen) noodzakelijk om binnen het stelsel een goed functionerende en gescheiden oefenomgeving in te richten (technisch). Vooral ook omdat wordt uitgegaan van kunnen oefenen zonder (grote) inmenging van de projecten van DSO of andere technische ondersteuning.

		Deze support moet tot een minimum beperkt worden.
I	Achterban	Het is belangrijk om de achterban goed te informeren over deze proeven, de uitkomsten en de geleerde lessen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Notitie

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e

M Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl

T Art 5.1 lid 1 sub e

Datum
5 november 2018

Bijlagen
Rapportage derde kwartaal 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	**Kwartaalrapportage Q3 Programma Aan de slag met de Omgevingswet**
Indiener programmaraad	Art 5.1 lid 1 sub e
Actiehouder	Art 5.1 lid 1 sub e
Datum	5 november 2018
Doel nota	Ter vaststelling

Aanleiding
Conform het halfjaarplan tweede helft 2018 levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet ieder kwartaal een verantwoordingsrapportage op, met daarin de verantwoording van de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in het programma. De derde kwartaalrapportage (Q3 2018) wordt hierbij aangeboden.

Voorgesteld besluit
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage en deze vast te stellen.

Toelichting
In het derde kwartaal stonden een aantal ontwikkelingen centraal. Tot en met het derde kwartaal heeft het programma DSO er al 7 increment op zitten waarin gebouwd wordt aan het DSO-LV-basisniveau. Op 26 september heeft het OGB de opdracht gegeven tot het maken van een bèta versie van het DSO-LV per januari 2019. Hiermee zal in het eerste kwartaal van 2019 een try out van het DSO gaan plaatsvinden. Ook op het vlak van het voorbereiden van het toekomstige beheer van DSO-LV is onder leiding van de procesregisseur in opdracht van ADS en in afstemming met alle betrokken partijen veel werk verzet. Naast het bouwen en beheren komt ook het implementeren en gebruiken van het DSO steeds nadrukkelijker in beeld. Hiertoe is in het derde kwartaal een Implementatieteam van start gegaan welke nu eerst als voornaamste opdracht heeft de genoemde try out voor te bereiden.

Over Invoeringsondersteuning heeft besluitvorming plaatsgevonden in het OGB over toekomstscenario's: de ondersteuning wordt geïntensiveerd richting invoeringsdatum van de wet met een piek in 2020. Het programma heeft opdracht gekregen tot nadere uitwerking van de programmering van Invoeringsondersteuning.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Financiën

Verloop realisaties t.o.v. totaalraming 2018
x mln euro

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2018	Totaal raming april 2018	Realisatie 2015 - 2017	Realisatie 2018 (t/m Q3)	Betalingen in pijplijn	Realisatie totaal	Nog te realiseren
Totaal Programma DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**47,5**	**10,8**	**21,2**	**79,5**	**61,1**
Scope DSO	*112,1*					
waarvan opgetreden risico's	*8,2*	*1,4*	*1,9*		*3,3*	*4,9*
restant risicoreservering	*28,5*					*28,5*
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*					
Informatieproducten	5,5	3,9	1,3	0,2	2,8	2,7
Invoeringsondersteuning	35,0	9,1	3,3	0,8	13,2	21,8
Informatiepunt	10,0	5,8	0,1	3,3	9,2	0,8
Totaal programma	**191,1**	**66,3**	**15,5**	**25,5**	**104,7**	**86,4**

Risico's
Het risicoprofiel van het Programma is grosso modo gelijk gebleven. Positieve ontwikkelingen zijn duidelijkheid over opdracht van Invoeringsondersteuning, meer voortgang op risicobeheersing rond het proces van beheer en de contouren van de bèta helpen om duidelijkheid rond het DSO te vergroten.

Aan de andere kant zijn er gestegen risico's rondom oplevering van de STOP en TPOD standaarden. Daarover het volgende. Vlak na de peildatum van deze kwartaalrapportage (1 oktober jl.) openbaarde zich het risico dat de STOP/TPOD-standaard mogelijk niet tijdig gereed is. Meteen daarna is onder verantwoordelijkheid van pd ADS en DSO een proces van probleemanalyse gestart. Momenteel wordt een advies opgesteld voor verbeterde sturing op het standaardenproject, met inbegrip van de context waarin zich dat beweegt. Dit moet leiden tot effectievere besluitvorming, aanscherping van de opdracht en meer samenhangende afweging van vraagstukken op het juiste niveau. Dit vraagt om maatregelen op vlak van governance, communicatie en/of inhoud. Het afstemmen met bevoegde gezagen binnen en buiten het domein van de omgevingswet om tot een gedragen STOP/TPOD-standaard te komen is een complex en langdurig proces. Dit blijkt onder andere uit de meer dan 1000 inspraakreacties op de consultatie van de STOP-standaard die in Q2 ontvangen zijn. Daarom heeft dit risico ook een raakvlak met de respectievelijke veranderopgaven. In de volgende kwartaalrapportage zal dieper op dit risico en de getroffen beheersmaatregelen worden ingegaan.

Qua externe risico's is en blijft financiering van de informatieproducten en de doorontwikkeling van DSO in fase 3 een actueel onderwerp. In lijn met de afspraken met het ministerie van Financiën wordt hiertoe een claim voorbereid ten behoeve van de Voorjaarsnota 2019.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Derde kwartaalrapportage 2018

Datum 5 november 2018
Status Concept

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	0.97
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 157
Contactpersoon	Art 5.1 lid 1 sub e
Bijlage(n)	-

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 8

3 Governance 9

4 Scope 10
4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 10
4.2 Invoeringsondersteuning 11
4.3 Informatiepunt 11
4.4 Informatieproducten 11
4.5 Monitor Implementatie Omgevingswet 11

5 Voortgang 12
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 12
5.2 Invoeringsondersteuning 19
5.3 Informatiepunt 22
5.4 Informatieproducten 25
5.5 Monitor Implementatie Omgevingswet 25
5.6 Veranderopgave Gemeenten 25
5.7 Veranderopgave Waterschappen 27
5.8 Veranderopgave Provincies 28
5.9 Veranderopgave Rijk 30

6 Financiën 30

7 Kwaliteit 34
7.1 Governance, roadmap 34
7.2 Beheer 34
7.3 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV en leveranciersmanagement 34
7.4 DSO-LV 34

8 Risico's 35
8.1 Ontwikkelingen 35
8.2 Top interne programmarisico's 35

9 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt 39
9.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends 39
9.2 Vraagafhandeling en doelgroepen 39

10 Bijlage 2: overzicht onttrekkingen risicoreservering 41

11 Bijlage 3: Roadmap DSO Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Inleiding

Dit document vormt de derde kwartaalrapportage van 2018 van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet. Voor het derde en vierde kwartaal van 2018 is een (half)jaarplan opgesteld en in een schriftelijke ronde voorgelegd aan het Opdrachtgevend Beraad (OGB). Deze vormt de baseline voor deze rapportage.

In het derde kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Tot en met het derde kwartaal heeft het programma DSO er al 7 increment opzitten waarin gebouwd wordt aan het DSO-LV-basisniveau. Op 26 september heeft het OGB de opdracht gegeven tot het maken van een bèta versie van het DSO-LV per januari 2019. Hiermee zal in het eerste kwartaal van 2019 een try out van het DSO gaan plaatsvinden. Ook op het vlak van het voorbereiden van het toekomstige beheer van DSO-LV is onder leiding van de procesregisseur in opdracht van ADS en in afstemming met alle betrokken partijen veel werk verzet. Naast het bouwen en beheren komt ook het implementeren en gebruiken van het DSO steeds nadrukkelijker in beeld. Hiertoe is in het derde kwartaal een Implementatieteam van start gegaan die mede als opdracht heeft de genoemde try out voor te bereiden.

Over Invoeringsondersteuning heeft besluitvorming plaatsgevonden in het OGB over toekomstscenario's: de ondersteuning wordt geïntensiveerd richting invoeringsdatum van de wet met een piek in 2020. Het programma heeft de opdracht gekregen tot de nadere uitwerking van de programmering van Invoeringsondersteuning.

De volgende hoofdstukken en paragrafen geven inzicht in de voortgang van het programma in het derde kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma's: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO), inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IP). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico's voor het programma. Ook wordt ingegaan op de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. De peildatum van deze rapportage is 1 oktober 2018.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning en Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet en Informatieproducten (digitale ondersteuning). De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven. Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet en uniforme kennisdeling over het wettelijke/(digitale) stelsel. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

In jaarplannen geeft de Programmaraad invulling aan de concrete werkplannen voor de verschillende deelprogramma's en projecten. Voor het derde en vierde kwartaal van 2018 is een vastgesteld (half)jaarplan.

3 Governance

In het OGB van 26 september is de is de nieuwe governanceopzet voor het programma vastgesteld.

De opzet laat zich als volgt samenvatten:
Structuren: de gremia binnen de huidige governance blijven bestaan, met uitzondering van de ondersteunende unit. De ondersteunende unit taken worden overgeheveld naar het programma.
*Samenstelling gremia: v*ertegenwoordiger wetgeving wordt toegevoegd aan de programmaraad een aparte Rijksvertegenwoordiger wordt toegevoegd aan het opdrachtgevend beraad.
Wat wordt verduidelijkt in de werkwijze?: de pDG OW is eerstverantwoordelijk voor de bouw van het DSO-LV binnen budget en planning. De programmaraad heeft twee functies: voorportaal voor besluitvorming in opdrachtgevend beraad (1) en afstemming en bespreking van voortgang van de veranderopgave (2). Besluitvorming vindt plaats in het bestuurlijk overleg en opdrachtgevend beraad. Voorbereiding en afstemming in de programmaraad. Voortgang DSO-LV, IVO en Veranderopgaven wordt gemonitord en waar nodig bijgestuurd in bestuurlijk overleg, opdrachtgevend beraad en programmaraad.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet, het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het Programmaplan 2016-2019. Voor de tweede helft van 2018 is een halfjaarplan vastgesteld. Voor het DSO specifiek is er een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur. Het GPvE bevat de richting die de opdrachtgevers voor ogen hebben bij de realisatie van DSO. De specifieke invulling wordt per kwartaal bepaald.

In het derde kwartaal zijn onderstaande wijzigingen met betrekking tot de scope van het programma vastgesteld.

4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

In het OGB van 26 september zijn besluiten genomen die de scope van DSO raken.

- Globaal Programma van Eisen 2.0 (GPvE) en de Doelarchitectuur (DA) zijn vastgesteld.
- Met betrekking tot Uitbouw DSO:
    - In aanloop naar 1 maart 2019 wordt gewerkt aan een plan van aanpak scenario 3 inclusief onderbouwing inhoud, prioriteiten en inschatting investeringskosten;
    - Ook de *Samenwerkingsfunctionaliteit* maakt hier onderdeel van uit.
- Opdracht voor bèta versie DSO-LV per 1-1-2019:
    - De opdracht is gericht op technische integratie van de componenten, bevoegd gezagen en hun leveranciers eerste versies van standaarden en koppelingen aan te rijken om te integreren met DSO-LV, gebruikers de mogelijkheid te geven om te oefenen met de functionaliteiten en belanghebbenden de werking van het systeem te kunnen laten zien. De landelijke voorziening wordt dus als geheel in bèta gebracht en niet een aantal losstaande componenten, zoals de stelselcatalogus en de viewer. Deze bètaversie is niet hetzelfde als een volledig functionerend basisniveau. De bètaversie is een eerste versie van DSO-LV waarmee een gecontroleerd aantal bevoegde gezagen en leveranciers kunnen oefenen. De bètaversie blijft vanaf het eerste kwartaal 2019 up-to-date. Per increment komt de nieuwere versie beschikbaar. Het OGB ging akkoord met een kleine scope-uitbreiding ten behoeve van de bèta versie DSO-LV: het realiseren van sobere gebruikersinterface voor de stelselcatalogus.
- Het OGB is op 26 september 2018 akkoord gegaan met het voorstel bepaling bevoegd gezag in het DSO.
- Selectieproces tactische beheerder; gezien de voorziene processtappen die nodig zijn om als beheerder volledig gesteld te staan, zal mogelijk een overgangsfase van ontwikkeling naar beheer nodig zijn. Dit kan gevolgen hebben voor de doorlooptijd en het afbouwtempo van het huidige DSO-programma. Hierover zijn nog geen besluiten genomen. Besluitvorming over het beheerarrangement en de beheersovereenkomst is in december voorzien.

In lijn met eerdere besluitvorming in het OGB over de intensivering van de gebruikersbetrokkenheid groeit het aantal praktijkproeven en heeft de Programmaraad ingestemd met het plan van aanpak voor het vervolg van UIVO-i

vanuit de thans beschikbare middelen en capaciteit. Bij het uitblijven van nadere besluitvorming over de financiering van de intensivering gebruikersbetrokkenheid blijft gebruikersinbreng nog steeds onder het beoogde niveau als eerder voorgesteld begin 2018. In het OGB van 12 november ligt een gedragen voorstel vanuit de PR over de financiering van de gebruikersbetrokkenheid.

4.2 Invoeringsondersteuning

In het OGB van 26 september is de 'beslisnotitie scenario's Invoeringsondersteuning vastgesteld. Het OGB heeft ingestemd met het scenario om de ondersteuning te intensiveren voor invoeringsdatum; opbouwen van ondersteunende activiteiten in 2019 en een impuls in 2020. Dit moet binnen de bestaande beschikbare middelen. Tevens is de opdracht om vanaf 1 januari 2021 de invoeringsondersteuning te beperken tot publiekscampagne, monitoring en een beperkt vangnet voor ondersteuning van een aantal onvoorziene interbestuurlijke transitievraagstukken.

4.3 Informatiepunt

Geen wijzigingen t.a.v. scope van het IP. In het derde kwartaal zijn alle vijf functies van het Informatiepunt operationeel en werkt het IP verder aan het realiseren van haar opdracht. Financiering 2019 en verder is nog niet rond. Er loopt nog een discussie over de positionering van het IP in het kader van het beheer DSO.

4.4 Informatieproducten

Er is decharge verleend aan het programma voor de oplevering van fase 2 (definitiefase) van het project. Er is geen besluitvorming over het vervolg.

4.5 Monitor Implementatie Omgevingswet

Geen wijzigingen t.a.v. scope van de Monitor.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Resultaten en opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels);
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen;
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie.

DSO realiseert per keten conform de AGILE werkwijze per kwartaal / Program Increment (PI) geprioriteerde functionaliteiten/Epics, passend binnen het basisniveau zoals door de Taskforce is geadviseerd en geaccordeerd door het OGB op 12 december 2017.

Op 18 september heeft het DSO tijdens de kwartaaldemonstratie getoond welke nieuwe mogelijkheden er tijdens het derde kwartaal van 2018 ontwikkeld zijn aan de hand van de praktijkproeven. Dit is in nauwe samenwerking tussen Bevoegd Gezagen (BG), hun leveranciers, koepels, invoeringsondersteuning en DSO Landelijke Voorziening tot stand gekomen conform het kwartaaldoel "*Connect the Dots (and Color!)"*. Deze bijeenkomst werd door ruim 300 vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels bijgewoond en met een 7,5 beoordeeld.

Het derde kwartaal (PI-7) stond in het teken van synchronisatie van componenten (connecting the dots) en vervolgens hoe de ketens in de nieuwe praktijksituatie werken (and color). Er is een grote stapt gemaakt in de integratie van omgevingen (acceptatie) inclusief automatische deployment en testen. Er is een geïntegreerd beeld over alle bestuurslagen heen, voor juridische regels, werkingsgebieden en toepasbare regels.
De functionaliteit van de huidige OLO2, RP.NL en AIM wordt stukje bij beetje zichtbaar in een geïntegreerd Omgevingsloket. En de adviezen voor de ontvlechting van LVBB en DSO zijn opgevolgd (Taskforce Complexiteitsreductie). Daarnaast zijn in het derde kwartaal inspanningen verricht ter voorbereiding op het realiseren van een bètaversie van het DSO-LV eind 2018, waarmee een gecontroleerd aantal bevoegde gezagen en leveranciers kan aansluiten en oefenen.

Naast de integratie werkzaamheden en ontwikkeling van standaarden en bijbehorende services, is er nieuwe kernfunctionaliteit beschikbaar gekomen, zoals:

- Bij 'Oriënteren via Regels en Kaart' (de viewer) is de mogelijkheid ingebouwd om niet alleen de geldende regels uit verschillende plannen selecteren en combineren op een locatie, maar ook te filteren op een reeks eigenschappen. Het filteren op activiteit, waarmee de gebruiker alleen die regels ziet die op een zekere locatie voor een zekere activiteit gelden, is hiervan de belangrijkste (mits geannoteerd)
- Bij Checken kan de gebruiker selecteren op basis van werkzaamheden in 'gewone mensentaal'. Ook geeft het systeem een voorstel voor 'aanpalende werkzaamheden'
- Bij 'Opstellen' kan de gebruiker meerdere activiteiten kunnen selecteren.

In PI-7 is overall 85% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog. Dit is in lijn met het leveringspercentage dat binnen Agile als een goede score wordt gezien.
Het DSO programma is binnen de kaders gebleven van de opdrachtbrieven tot en met september. Een integraal overzicht van de programmabrede financiën is in hoofdstuk 6 van deze Q3-rapportage opgenomen.

5.1.1.1 Praktijkproeven

In lijn met het doel de samenwerking tussen bevoegd gezagen, koepels, invoeringsondersteuning en DSO-LV te intensiveren, zijn diverse praktijkproeven uitgevoerd.

De kwartaalresultaten van de praktijkproeven zijn in detail raadpleegbaar via de website van het programma:
https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/actueel/evenementenagenda/evenementen/digitaal-stelsel/presentaties-pi7/

Binnen de huidige mogelijkheden van het beschikbare budget en capaciteit bij het programma en de koepels zijn in PI 7 de volgende praktijkproeven uitgevoerd en getoond in de kwartaaldemo:

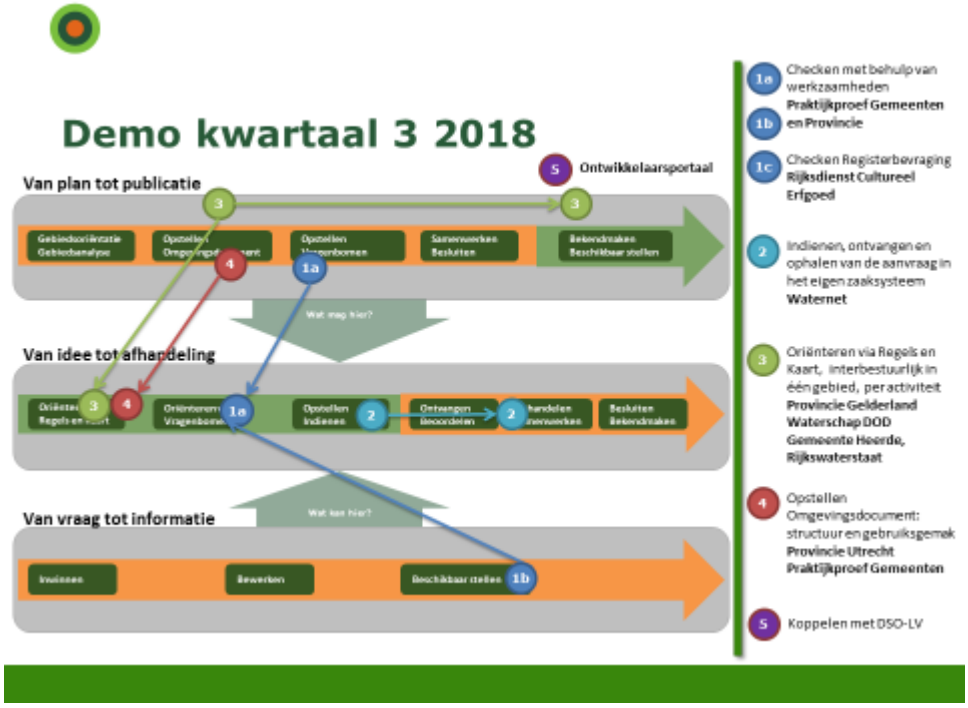

Praktijkproef 1a: Checken met gebruik van werkzaamheden (Casus Bomenkap, met Gemeenten Westland, Den Haag en Rotterdam, Provincie Zuid-Holland, Omgevingsdienst Haaglanden): Een initiatiefnemer wordt door middel van prik op de kaart en zoeken in werkzaamheden door het systeem geleid en ontvangt na beantwoording van relevante vragen een conclusie, zowel voor gemeente als provincie. Zodoende weet hij of hij een boom mag kappen.

Praktijkproef 1b: Resultaten Stelsel Integratie Proef (Casus Bomenkap, met gemeente Den haag): Regelmaker wil vragenboom afleiden van de juridische regels, bijbehorende activiteiten en werkingsgebieden. Via het omgevingsplan worden

toepasbare regels gemaakt (vragenbomen) met eigen werkingsgebied. Als een initiatiefnemer daarna zoekt of hij vergunning nodig heeft, worden deze vragen die horen bij de juridische regels meegenomen.

Praktijkproef 1c: Registerbevraging (Casus Slopen, met Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed): Betrof het oriënteren via vragenbomen en registerbevraging. Daarbij een sloopvergunning met voorinvulling monumentstatus.

Praktijkproef 2: Opstellen en indienen aanvraag (Met Waternet – applicatie PowerBrowser (Genetics)) Betrof het indienen, afleveren, ontvangen en ophalen van een aanvraag, het notificeren van het Bevoegd Gezag en vervolgens de aanvraag plus bijlagen ophalen en gebruiken in het zaaksysteem.

Praktijkproef 3: Oriënteren op regels met vier overheidslagen (Casus Afvalverwerker, met Provincie Gelderland, Waterschap Drents Overijsselse Delta, Gemeente Heerde, Rijk (AMVB): Betrof het oriënteren door een ondernemer welke juridische regels er gelden in een gebied voor het starten van een afvalverwerkend bedrijf, als voorbereiding op een vooroverleg met de provincie.

Praktijkproef 4a: Opstellen provinciale verordening (Met Provincie Utrecht, applicatie "Go!"(Tercera)): Betrof het opstellen van een provinciale verordening, met de structuur van het omgevingsdocument en het gebruiksgemak in de Viewer.

Praktijkproef 4b: Standaard Omgevingsplan door gemeenten bekeken (Met gemeenten Alphen aan den Rijn, Amsterdam, Bergen op Zoom, 's Gravenhage, Nieuwegein, Rotterdam, Soest, Utrecht). Validatie van de standaarden voor het omgevingsplan aan de hand van praktijkvoorbeelden.

Praktijkproef 5: Koppelen lokale applicaties met DSO LV (Open Stelsel).
Een softwareleverancier wil met zijn lokale plan-applicatie aansluiten op het DSO-landelijke voorziening. Op de Aan de Slag site is een eigen kopje voor technisch aansluiten gekomen, inclusief beschrijving van alle koppelvlakken en een overzicht van beschikbare services.

5.1.1.2 Voortgang keten 'van plan tot publicatie'

De belangrijkste resultaten van de afgelopen periode zijn:
- Versie 0.96 van de standaard STOP/TPOD is in den basis beschikbaar gekomen.
- Nieuwe functionaliteit is koppeling tussen LVVB en DSO-LV, en gebruik van presentatiestandaard
- 2e scenario voor tijdreizen: inwerkingtreding met terugwerkende kracht
- Aansluiten op API OZON (voorheen ROD) ten behoeve van oriënteren via regels en kaart.
- Doorontwikkeling van de API InformatieHuis Ruimte, voor het tonen van nieuwe documenten
- Feedback van de ateliersessies is verwerkt.

Inspanningen in deze keten zijn met name gericht op het opleveren van gedragen en stabiele standaarden per eind 2018. Stabiel in de zin dat er door leveranciers op voortgebouwd kan worden. Al het werk wat in 2019 en verder nog gebeurt moet 'backward compatible' zijn met deze zogenaamde leveranciersversie van de standaarden, te weten versie STOP/TPOD 0.97, STTR5 0.85 en STAM6 0.85. Aan het eind van PI8 zijn er 4 stabiele standaarden STOP/TPOD gepland, te weten AMvB/MR,

Omgevingsplan, Waterschapsverordening en Omgevingsverordening. Omgevingsvisie volgt eind Q1 2019.

Gedurende de ontwikkeling van de standaarden blijkt meermaals dat de standaardisatie (acceptatie) processen langzamer lopen dan verwacht/gepland. Met name de STOP heeft een veel breder toepassingsgebied dan de omgevingswet. De complexiteit van de opgave blijkt onder andere uit de in het tweede kwartaal binnengekomen reacties op de consultatie van de STOP v 0.95. De reacties zijn omvangrijk (volume = 1000 stuks) en zeer gevarieerd. Zo'n 84% (tov 65%, eind q2) van de reacties/opmerkingen die zijn binnengekomen n.a.v. publieke consultatie v0.85 zijn beantwoord en teruggekoppeld aan de indieners.

5.1.1.3 Voortgang keten 'van idee tot afhandeling'

De belangrijkste resultaten van de afgelopen periode zijn:
- Bij 'Oriënteren via Regels en Kaart' (de viewer) is de mogelijkheid ingebouwd om niet alleen de geldende regels uit verschillende plannen selecteren en combineren op een locatie, maar ook te filteren op een reeks eigenschappen. Het filteren op activiteit, waarmee de gebruiker alleen die regels ziet die op een zekere locatie voor een zekere activiteit gelden, is hiervan de belangrijkste (mits geannoteerd)
- Bij Checken kan de gebruiker selecteren op basis van werkzaamheden in 'gewone mensentaal'. Ook geeft het systeem een voorstel voor 'aanpalende werkzaamheden'
- Bij 'Opstellen' kan de gebruiker meerdere activiteiten kunnen selecteren.
- Oplevering Standaard Toepasbare Regels (STTR) v0.83. Start impactanalyse STTR.
- Kunnen wijzigen van toepasbare regels
- Service opgeleverd voor het aanleveren van functionele structuur
- Oriënteren via werkzaamheden -> activiteiten
- Integratie met OZON t.b.v. geometrie
- Inbouwen selecteren op basis van werkzaamheden in 'gewone mensentaal'
- Usability: UX design voor Voorschriften en maatregelen, Toelichtingen en Landingspagina en menustructuur
- Integratie van gebruikersvoorzieningen in de portal
- Verbeterde verzoek XML
- Onderzoek uitgevoerd naar 'bepalen bevoegd gezag bij indienen' en 'Algemeen formulier'
- Opleveren Impactanalyse op Standaard Aanvragen en meldingen (STAM) uitgevoerd door VNG realisatie. De standaard specificeert de informatie en de overdracht daarvan bij het 'indienen van verzoeken' (zoals een aanvraag om een omgevingsvergunning). Met behulp van STAM kunnen de bevoegde gezagen en uitvoeringsorganisaties via een koppeling de informatie overhalen naar hun eigen systemen.

Een van de in het oog springende resultaten is een verbeterde versie van het OW-loket, waar gebruikers hun informatieverzoeken aan het DSO kunnen indienen. Met een aantal nieuwe functionaliteiten is getoond dat de integratie over de keten gerealiseerd is.

In het omgevingsloket zijn de drie gebruikersfunctionaliteiten Oriënteren, Checken en Opstellen geïntegreerd. Het omgevingsloket is in Q3 beschikbaar gekomen op de PRE-productie omgeving, waardoor hij voor intimi te bereiken is. Dit betreft de

functionele werking, echter om een vroege versie van het loket goed te kunnen gebruiken is ook de inhoud (content) belangrijk. Hier worden in het vierde kwartaal stappen voor gezet.

5.1.1.4 Voortgang keten 'van vraag naar informatie':

- Voor de overbruggingsfunctie zijn voorbereidingen getroffen voor het combineren van twee datasets, zijn verbeeldingsservices opgeleverd, is een API ontwerp (o.b.v. bestaande plannen) gemaakt en koppeling tussen Ruimtelijke Plannen-PDOK-Informatiehuis Ruimte.
- Voor de aansluitvoorwaarden/protocol is op basis van de praktijkproeven verbreding gemaakt van het ruimtelijk domein naar andere domeinen, is het MVP aansluitvoorwaarden gecheckt en is onderzoek gedaan naar de doorwerking gewijzigd beleid.
- Er is een via een praktijkproef met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed een koppeling gelegd om de rijksmonumenten informatie op te halen.

In deze keten zijn momenteel alleen de informatieproducten van Informatiehuis Ruimte in scope. De resultaten van dit kwartaal maken het mogelijk om in de bèta naar een volledige ontsluiting van de inhoud van Ruimtelijke Plannen.nl toe te groeien, en deze te combineren met de nieuwe wereld van omgevingsdocumenten (overbruggingsfunctie).

5.1.1.5 In de keten 'van API tot Dienst'

Deze keten faciliteert de leveranciers van bevoegd gezagen en andere softwarebouwers om koppelingen met DSO-LV te bouwen. Nieuw dit kwartaal is:
- Het beschikbaar komen van de EbMS functionaliteit, waarmee de schrijf-API's veilig kunnen worden gebruikt (voor het registreren en aanleveren van omgevingsdocumenten, begrippen, toepasbare regels et cetera). Dit is inclusief het aanvragen van EbMS door leveranciers;
- Een verbeterd en rijker ontwikkelaarsportaal, geïntegreerd met de Aan de slag website.
- Diverse nieuwe services beschikbaar gekomen.

5.1.2 Overige (ondersteunende) activiteiten

Vanuit onder meer architectuur is binnen DSO de focus verschoven naar het operationeel krijgen van volledig werkende ketens en het beperken van complexiteit. Daarbij integratie binnen en over ketens, en het aanbrengen van scherpte in geldende kaders.

Ten aanzien van de bij aanvang van derde kwartaal benoemde knelpunten is het volgende te melden:
- Acceptatie (capaciteitsissue 1): conform de voornemens voor het derde kwartaal is met de mogelijkheden qua capaciteit een zo goed mogelijk proces voor acceptatie tot stand gekomen, met de Productmanagers in samenwerking met Business Liaison Managers, die het advies vanuit de bevoegd gezagen inbrengen. Ook heeft een gebruikersevaluatie plaatsgevonden die hieraan bijdraagt. De capaciteitsvraag van 2 FTE businessanalisten is niet ingevuld, waardoor het updaten van het toetskader voor acceptatie niet heeft kunnen plaatsvinden.
- Praktijkproeven (capaciteitsissue 2): Ter coördinatie van de praktijkproeven is er geen invulling gegeven vanuit de opdrachtgever aan de capaciteitsvraag van 2 x 2 FTE. Vanuit het deelprogramma DSO is extra effort geleverd om de

praktijkproeven te ondersteunen. Het uitblijven van de financiële follow up betekent een risico op de scope en voortgang van praktijkproeven en daarmee een risico voor het programma.
- Implementatie en content (knelpunt 3): Waar bij aanvang van kwartaal 3 de verantwoordelijkheden hiervoor niet bekend waren, is in het derde kwartaal meer duidelijkheid gekomen en wordt binnen het programma expliciet aandacht geschonken aan Implementatie en Content

In de organisatie van het deelprogramma is als gevolg van de overgang naar BZK efficiencyverlies opgetreden. In het derde kwartaal is veel effort gestoken in het bereiken van een goede administratieve overgang. Daarnaast heeft inregeling van samenwerking binnen BZK en aansluiting op daar bestaande processen de nodige effort gekost. Ook zijn er veranderingen doorgevoerd in de governance.

Komend kwartaal worden op basis van de periodieke doorkijk de voor 2019 benodigde budgetten aangeleverd door de ontwikkelpartners. Er zijn voorbereidingen uitgevoerd voor opdrachtverstrekking in het vierde kwartaal 2018 conform de kwartaalcyclus. Daarbij zijn consequenties op de baseline en/of kasreeks door ontwikkelpartners inzichtelijk gemaakt. Ten behoeve van de opdrachtverstrekking worden de BZK-processen geadopteerd.

De uitgangspunten voor actualisatie van de kostenraming zijn in het OGB van 26 september vastgelegd.

5.1.3 Overall werkvoorraad en voortgang

In dit kwartaal is de roadmap van DSO verder geactualiseerd. De roadmap DSO dient met onder andere de roadmaps van de koepels als input voor de afstemming met de programma brede roadmap. Een aantal te leveren functionaliteiten en activiteiten ter voorbereiding voor de overdracht naar beheerfase lopen door na 1/7/2019. In het komende kwartaal wordt in samenhang met de overdracht naar het tactisch beheerder bekeken hoe de werkzaamheden in 2019 kunnen worden afgerond.

De totale werkvoorraad (zgn. backlog) voor het DSO is uitgewerkt in samenhangende werkpakketten (features). Bij de overgang naar het volgende kwartaal wordt de backlog geactualiseerd en geprioriteerd. Openstaande werkvoorraad van de projecten wordt opnieuw ingeschat (gesized), hieruit komt het volgende beeld naar voren:

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van het totaal aantal features

Backlog item	**PI 4**	**PI 5**	**PI 6**	**PI 7**	**PI 8**
Totale backlog	1.322	1.349	1.419	1.544	1.692
PI 4 = 100	100	102	107	117	128
Waarvan basisniveau		***1.226***	***1.344***	***1.337***	***1.546***
In % van totaal		***91%***	***95%***	***87%***	***91%***

Op basis van de backlog per eind PI7 ligt de realisatie van de features die tot het basisniveau behoren op 60%, met een marge van +/- 5%. Hierbij zij opgemerkt dat dit een rekenkundige analyse is. Daarom gelden bij dit overzicht te volgende kanttekeningen:

- De realisatie van de features geeft een beeld van de losse onderdelen of puzzelstukjes waarover nog een integratieslag moet worden uitgevoerd. Omdat de kwaliteit van de geleverde software doorgaans goed is, kunnen deze integratieslagen vooralsnog efficiënt worden toegevoerd.
- De totale omvang van de werkvoorraad is niet stabiel, na ieder increment komen er features bij en vallen features af, en wordt de werkvoorraad opnieuw ingeschat. De inspanningen voor de bèta versie in kwartaal 4 en verder zijn de belangrijkste oorzaak dat het aantal features de afgelopen periode is gegroeid. Daarnaast is de afgelopen periode een slag gemaakt om bij alle features aan te geven of deze tot het basisniveau behoren of niet.

Uit de rapportages van de ontwikkelpartners en de inschatting van de werkvoorraad *per team* komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- In de vorige rapportages is aangegeven dat enkele ontwikkelteams onder tijdsdruk staan. Dit betrof met name het team dat werkt aan de ontwikkeling van gebruikerstoepassingen ‘checken’ en ‘opstellen/indienen’. Met RWS wordt momenteel besproken hoe het risico van verregaande uitloop teruggedrongen kan worden.
- Ontwikkeling standaard overheidspublicaties (STOP); zoals eerder toegelicht is het traject om te komen tot een breed gedragen standaard weerbarstiger dan verwacht. De TPOD’s en praktijkrichtlijnen komen in verschillende tranches beschikbaar eind 2018 en eind tweede kwartaal 2019. Daarmee loopt de ontwikkeling van de standaarden langer door dan was voorzien en zullen de bijbehorende teams in de keten langer in stand moeten worden gehouden om de veranderingen te kunnen verwerken. De effecten die dit heeft op de planning zijn grotendeels in beeld, de effecten op de financiën zijn nog niet afgekaart met de ontwikkelpartners. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot het doen van een beroep op de risicoreservering.

Het DSO kan pas helemaal afgebouwd worden als de wetgeving ver genoeg is. In het bestuursakkoord is vastgelegd dat DSO minimaal een half jaar voor inwerkingtreding van de wet klaar moet zijn. Het bouwen van het gedegen frame van DSO-LV en het voorbereiden van de overdracht naar de beheerder neemt in totaal ca 10 tot 12 incrementen in beslag. Dit is de initiële planning geweest en de basis voor de onderbouwing van de raming van € 142 mln. inclusief de benodigde risicoreservering. Bij het verschuiven van de inwerkingtreding van de wet naar januari 2021 zijn geen aanvullende middelen beschikbaar gekomen. Tot op heden is het beeld dat DSO-LV binnen de raming inclusief risicoreservering gerealiseerd kan worden, ondanks het uitstel van de inwerkingtreding van de wet.

5.1.4 Conclusie t.a.v. voortgang en risico’s

In de ontwikkeling van het DSO is in de afgelopen kwartaal de opdracht voor de béta-release en try-out begin 2019 vastgesteld. De realisatie en de integratie van componenten verloopt volgens plan. Belangrijk aandachtspunt is het tijdig verkrijgen van content/vulling waarmee geoefend en gedemonstreerd kan worden. Daarnaast wordt intensivering van gebruikersinbreng waar mogelijk vanuit de bestaande middelen en capaciteit gedekt, waardoor deze achterblijft bij het begin 2018 geformuleerde gewenste niveau.

De voortgang in het selectieproces van het tactisch beheerder geeft perspectief om een overgangsfase en geleidelijke overdracht voor te breiden.

Belangrijke uitdagingen en risico's liggen op het terrein van de standaarden. Met namen het tijdig verkrijgen van gedragen standaarden ligt op het kritieke pad. Met name de STOP standaard heeft een veel breder toepassingsgebied dan de omgevingswet en heeft tijd nodig om geaccepteerd te worden.

De planning is nog steeds dat DSO-LV opgeleverd kan worden binnen de in 2016 afgegeven raming, waarbij verdere inzet van de risicoreservering nodig zal zijn om de planning van 10 tot 12 incrementen te halen.

5.2 Invoeringsondersteuning

Voor Invoeringsondersteuning bestond derde kwartaal uit het continueren van het faciliteren van 'leren door te doen' en het faciliteren en bijdragen kennisdeling van bijeenkomsten. Om gebruikers concreet voor te bereiden op hun implementatie wordt het steeds belangrijker om de kerninstrumenten, DSO en de daarbij behorende werkprocessen goed met elkaar te verbinden. Daarom is vanuit Invoeringsondersteuning actief ingezet op het realiseren van een integrale roadmap die onderdeel uitmaakt van een gezamenlijk te ontwikkelen implementatiestrategie van de wet en het DSO. De integrale roadmap geeft prioriteiten aan en is daarmee bepalend voor de programmering van Invoeringsondersteuning de komende jaren. Ook zijn op basis van o.a. deze integrale roadmap ondersteuningsscenario's van Invoeringsondersteuning uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd aan het OGB.

5.2.1 Doelen

De verschillende activiteiten van Invoeringsondersteuning in het derde kwartaal zijn uitgevoerd om het inzicht in het stelsel te vergroten met het oog op het ontwikkelen van het kerninstrumentarium.

Bij het vaststellen van het halfjaarplan is besloten om het werken met het DSO en het Anders werken integraal mee te nemen bij kennisdeling/ontwikkeling van het kerninstrumentarium.

Het invulling geven aan deze doelen wordt gedaan in de cyclus: onderwerpen verkennen, producten creëren, producten, inzichten delen en monitoren van de resultaten. Een groeiend onderdeel van het delen van kennis is het bijdragen aan bijeenkomsten georganiseerd door anderen. Door op deze bijeenkomsten in te spelen, lukt het goed om een verbindende rol te spelen en bij te dragen aan en het borgen van het kwaliteitsniveau van deze activiteiten.

Om deze doelen te bereiken zijn met de veranderopgaven de leervragen op alle lijnen besproken, afgestemd en geprioriteerd ten behoeve van uitvoering in het vierde kwartaal.

5.2.2 Verkenningen

Door middel van verkenningen worden vraagstukken en knelpunten op verschillende thema's in beeld gebracht. De volgende verkenning zijn opgeleverd:

- De verkenning toezicht en handhaving/algemene regels is opgeleverd.
- De verkenning complexe bedrijven/omgevingsvergunning is opgeleverd.
- In een werksessie op 5 juli jl is door IVO in samenwerking met Rijkswaterstaat met bijna 60 deelnemers vanuit rijk, provincies,

waterschappen, VNG en enkele mensen die aan het DSO werken het instrument Projectbesluit verder verkend.

De verkenningen zijn voorzien van vervolgacties die liggen bij de veranderopgaven, bij invoeringsondersteuning en bij het informatiepunt.

5.2.3 Producten

Vanuit Invoeringsondersteuning zijn de volgende producten gecreëerd of gepubliceerd:

- Train-the-trainer met cursussen in Groningen in Noord-Brabant (totaal meer dan 1000 aanmeldingen) zoals gestart in het 2e kwartaal verloopt volgens plan.

Een ander product is het opzetten van leerkringen en samenwerkingsverbanden. Invoeringsondersteuning ondersteunt en faciliteert deze leerkringen en ontsluit de opgedane leeropbrengsten. De focus ligt op het opdoen van ervaring over de werkwijze van de bestuurlijke afwegingsruimte. De leerkringen kennen een doorlooptijd van ca. 1 jaar. In het derde en vierde kwartaal van 2017 zijn vijf leerkringen gestart. In het tweede kwartaal van 2018 zijn 2 leerkringen gestart. In het derde kwartaal zijn deze leerkringen begeleid en is contact geweest met kandidaten voor de resterende 2 leerkringen.

5.2.4 Bijeenkomsten

Bijeenkomsten worden ingezet is om inzichten in het (digitale) stelsel te vergroten en de interbestuurlijke samenwerking te versterken. Bij de ontwikkeling van het kerninstrumentarium -waarvan een deel al voor invoeringsdatum gerealiseerd moet zijn en wellicht ook al ontsloten via de landelijke voorzieningen- is het essentieel dat bevoegd gezag elkaar weet te vinden.
Juridisch zijn er vele verbanden tussen de instrumenten van verschillende bestuursorganen. En ook de vier verbeterdoelen (samenhangende benadering, lokaal maatwerk, vergroten inzichtelijkheid, snellere en betere besluitvorming) voor het stelsel onderstrepen het belang van regionale samenwerking

Door Invoeringsondersteuning worden er een aantal vaste en herkenbare bijeenkomsten georganiseerd voor verschillende doelgroepen:

- Slagsessies voor programmamanagers/projectleiders implementatie

In juli hebben vier door gebruikers gewaardeerde slagsessies plaats gevonden waarbij de beleidscyclus en de uitvoeringspraktijk centraal stonden. Mede met input hiervan zijn drie slagsessies voorbereid t.b.v. uitvoering begin oktober. Deze sessies kennen een versoberde aanpak. De nieuwe werkvorm van werktafels, waarmee in juli is geëxperimenteerd, is verder verfijnd en uitgewerkt.
Uit de monitor en gesprekken blijkt dat programmanagers moeite hebben om hun organisatie in beweging te krijgen rond de implementatie van het nieuwe stelsel. In lijn met het halfjaarplan is daarom een maatschappelijke opgave- wateroverlast- ter voorbereiding op de volgende ronde uitgewerkt. Aan de hand hiervan is in oktober interactief de werking van het kerninstrumentarium besproken.
Bestuurdersbijeenkomst gecombineerd met een praktijkfestival voor bestuurders en ambtenaren, Hierin staan de ervaringen van de bestuursorganen centraal met het nu al werken met het nieuwe stelsel zoals pilots programmabreed dus ook van de VNG, experimenten van de CHW, ieder jaar wordt hier de aanmoedigingsprijs de ADS-trofee uitgereikt.

Bestuurdersbijeenkomst en praktijkfestival hebben op 10 september met 120 bestuurders en zo'n 600 mensen uit de praktijk plaatsgevonden. Er zijn een tweetal aanmoedigingsprijzen uitgereikt van de Aandeslag-trofee.
Er heeft een landelijke online verkiezing plaats gevonden met véél aandacht lokaal en regionaal voor de succesvolle voorbeelden.

In het totaal heeft het Invoeringsondersteuning in het derde kwartaal 9 (kennis)bijeenkomsten georganiseerd.

5.2.5 Bijdrage aan bijeenkomsten/activiteiten van derden

Het bijdragen aan bijeenkomsten van anderen kost relatief weinig maar creëert een groot/divers bereik. Invoeringsondersteuning krijgt hiervoor veel uitnodigingen die in afstemming het Informatiepunt worden opgepakt.

Er zijn veel bijeenkomst over de omgevingswet. In het derde kwartaal is aan 7 bijeenkomsten bijgedragen. Onder andere de volgende bijeenkomsten:

- G40 kennisbijeenkomst (over: toepassing van het kerninstrument programma's);
- Samenwerking met DSO Werkgroep TPOD omgevingsvisie ter verbreding van gebruikersinbreng en gerelateerde inhoudelijke vraagstukken.
- Bijdrage aan het jaar plan en bijeenkomst van het Netwerk Jong leefomgeving (over: werken in de geest van de omgevingswet).
- Afstemming en bijdrage update inhoud Interbestuurlijke Leerreis (voor editie die start in 4e kwartaal)
- Projectleidersoverleg Unie van Waterschappen (over: effectief werken met pilots);
- Regiosessie Omgevingsveiligheid en gezondheid voor Veiligheidsregio's, GGD's en overheden regio Noord-Nederland;
- Vereniging van Projectleiders Ned. Gemeenten/ VPNG (over: anders werken);
- Masterclass complexe bedrijven rond Tatasteel in de regio Noord Holland met oa betrokken het bedrijf zelf, gemeenten, provincie, omgevingsdiensten en waterschap/RWS
- Vanuit Invoeringsondersteuning is/wordt capaciteit geleverd om mee te schrijven aan het interbestuurlijk deel van de handreiking van de omgevingsverordening. Een geactualiseerd handreiking wordt in Q4 door de VO provincies opgeleverd.

Daarnaast is samenwerking geweest met derden:

- Er is inhoudelijke afstemming geweest met AenO fonds voor hun nieuwe sessie online courses (OMOOC) over samenwerking;
- Er is een samenwerking gestart met BZK actieprogramma Versterking Lokale democratie rond gebruik inspiratiegids participatie en rol bestuurders in context van Omgevingswet.

Activiteiten die zijn afgevoerd/anders worden ingevuld

- Ontwikkelen voorstel stimuleren in regionaal verband voortvarend oppakken implementatie
  Er bleek Programmaraadbreed niet langer behoefte te zijn aan deze ondersteuning
- Verkenning ondersteuningsbehoefte en rol IVO versus DSO versus VO

Omdat nog onvoldoende helder is wat er nu precies nodig is en wie welke rol het beste op kan pakken is het niet mogelijk gebleken om tot een gedragen voorstel rond dit onderwerp te komen. Aan de hand van de voorbereiding

van Try Out verkent het implementatieteam wat nodig is. Naar verwachting leidt dit tot de nodige inzichten.

5.2.6 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's

Het deelprogramma Invoeringsondersteuning is op weg om de in het jaarplan Q3-Q4 2018 afgesproken ondersteuning te leveren. Binnen dit jaarplan wordt maximaal aansluiting gezocht bij de behoeften en de roadmap van de veranderopgaven. De uitgevoerde verkenningen voorzien duidelijk in die behoefte. Met elkaar, Veranderopgaven, Invoeringsondersteuning en Informatiepunt, is besproken wie opvolging gaat geven op de gesignaleerde vraagstukken.
Het besluit van het OGB bij het vaststellen van het halfjaarplan heeft ertoe geleid dat de transitie in het team verder is doorgezet. Eind dit jaar zullen 14 collega's (circa 10 FTE) eind dit jaar het team hebben verlaten. Er zijn 3 nieuwe medewerkers aangetrokken met specifieke kennis van het implementeren van het DSO en het wettelijke stelsel. Ook bij communicatie zal eind van dit jaar het team bijna geheel vernieuwd zijn.

Ook het besluit om dit vooral sober en doelmatig te doen wordt doorgevoerd. Het afgelopen kwartaal zij alle mogelijke versoberingen binnen de reeds ingekochte slagsessies zijn doorgevoerd. De inzet van papieren communicatiemiddelen is onder de loep genomen. Invoeringsondersteuning richt zich op het ondersteunen van de invoering van de digitale voorzieningen en ondersteunen van bevoegd gezag bij haar transitieopgave. Dit doet zij vraaggericht. Belangrijkste risico's voor IVO is het niet op het juiste moment kunnen leveren van de gevraagde invoeringsondersteuning omdat de vraag niet tijdig gesteld wordt of in beeld is. Het effect daarvan kan zijn dat de ondersteuning van bevoegd gezag bij de interbestuurlijke vraagstukken van haar transitieopgave cq bij de invoering van de digitale voorziening achterblijft.

5.3 Informatiepunt

5.3.1 Uitleg wet en regelgeving & kennisfunctie

In het derde kwartaal is verder gewerkt aan content voor de website en is bijgedragen aan verschillende bijeenkomsten. Er is een grote hoeveelheid nieuwe content geplaatst en bestaande content is aangepast op basis van vernieuwingen en verkregen inzichten. Hieronder zijn, per menuonderdeel, de veranderingen weergegeven.

5.3.1.1 Digitaal stelsel

Volledig nieuwe opzet (circa 70 pagina's) van het onderdeel Digitaal stelsel, met geactualiseerde en nieuwe informatie over:

- Digitaal stelsel in de praktijk: Digitaal stelsel in de ketens, gebruikers, bouwstenen, praktijkvoorbeelden
- Voorbereiden op het digitaal stelsel: Voorbereiden organisatie, toepasbare regels, vergunningen en meldingen, documenten
- Technisch aansluiten op het digitaal stelsel: Lokale systemen, koppelvlakken, standaarden, info voor ontwikkelaars
- Bouw van het digitaal stelsel: Stap voor stap ontwikkelen, planning, visie en uitgangspunten

5.3.1.2 Praktijk

Het onderdeel Praktijk is, samen met invoeringsondersteuning, vernieuwd in naam en opzet. De volgende content is toegevoegd:

- Basispresentaties Omgevingswet (is update van Basisgids), om een training of een presentatie te kunnen geven.
- Kennis en onderzoek (Nieuw onderdeel): Onderzoek (o.a. Programmamonitor), Inzichten pilots en bijeenkomsten, Routeplanners, Samenwerking overheden en kennisorganisaties
- De onderdelen: Cursus en training, Anders werken, Pilots en experimenten, en tools en games, wo Buurtje bouwen zijn aangepast.

5.3.1.3 Wetsinstrumenten

Een grote hoeveelheid content is toegevoegd met betrekking tot wetsinstrumenten

- Vergelijking omgevingsplan, omgevingsverordening en waterschapsverordening.
- Instrumenten kiezen in samenhang, toegevoegd:
  Fictieve casussen over de werking van de wet in de praktijk: Toegankelijkheid, Jachthaven, Projectbesluit en Wateroverlast (klimaatadaptatie).
- Andere instrumenten en rollen: een palet aan mogelijkheden (meerdere pagina's over economische, communicatieve en juridische instrumenten) Afbeeldingen samenhang tussen instrumenten en overheden verduidelijkt.
- Instrument Programma, informatie over 4 typen toegevoegd en diverse pagina's geactualiseerd.
- Instrument Omgevingsvisie, wo onderdelen als 'starten met omgevingsvisie', 'wisselwerking en samenhang tussen omgevingsvisies, 'regionale omgevingsvisie en Rol waterschappen in relatie tot omgevingsvisies
- Evenwichtige toedeling van functies aan locaties bij Instrument Omgevingsplan toegevoegd.
- Regels voor activiteiten, toegevoegd:
  Nieuwe branche specifieke info over milieubelastende activiteiten toegevoegd (ca. 100 pagina's): Nutssector en industrie, Mijnbouw, Sport en recreatie, Transport en logistiek, Defensie, Complexe bedrijven, Afvalbeheer, Activiteiten die bedrijfstakken overstijgen
- Toelichting begrip installatie in het Bal
- Per instrument is informatie over digitale verplichtingen en standaarden toegevoegd en deze zijn doorgelinkt naar pagina's hierover bij Digitaal Stelsel.

5.3.1.4 Thema's

- Nieuw onderdeel Water, (40 pagina's) met informatie over: Marien water, Zwemwater, Drinkwater, Stedelijk afvalwater, Grondwater
- Enkele nieuwe praktijkverhalen rondom participatie. Nieuw onderdeel Externe veiligheid (10 pagina's), met informatie over Externe veiligheid in oa: Omgevingsplan, omgevingsvisie, Omgevingsvergunning, Besluit activiteiten leefomgeving. Deze pagina's werden goed ontvangen bij cursus over externe veiligheid irt de omgevingswet.

Actueel (samen met communicatie), Nieuwsbrief Kwartslag 4 verschenen, diverse nieuwsberichten, aankondigingen en verslagen van evenementen.

*Omgevingswe*t, Pagina Invoeringswet, pagina 'Hoe komt de Omgevingswet tot stand?' en enkele nieuwe begrippen toegevoegd.

Algemeen: Circa 250 pagina's zijn geactualiseerd naar aanleiding van de publicatie van de nieuwe versies van de AMvB's en van de Invoeringswet. Voor Q3 geplande activiteiten ten aanzien van het herschikken en verbeteren verbindingen wetsinstrumenten is naar Q4 doorgeschoven ivm het doorvoeren van de aanpassingen nav publicatie AMvB's.

5.3.2 Informatiepunt en Invoeringsondersteuning (IVO)

Het informatiepunt heeft in het derde kwartaal o.a. bijgedragen aan de volgende bijeenkomsten, pilots en aan projecten:

- Deelname aan vier slagsessies juli (per keer werden 4-5 IP-experts ingezet vanuit IVO);
- Presentatie bij leerkring Toezicht en Handhaving;
- Inhoudelijke inbreng bij leerkring Vergunningverlening;
- Input handreiking vergunningplicht complexe bedrijven;
- Informatiestand op Praktijkfestival Omgevingswet;
- Informatiestand VNG-congres;
- Werkgroep Train-de-trainer tbv evaluatie;
- Inhoudelijke bijdrage basispresentatie instrument programma;
- Actualiseren basisgids en omzetten tot basistraining op de website;
- Bijdragen diverse workshops op verzoek IVO;
- Opzetten en geven presentatie Omgevingswet en Omgevingsveiligheid bij gemeenten, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's (wordt vier keer gegeven);
- Voorbereiding, maken presentatie en inbreng casus voor drietal slagsessies oktober;
- Inventarisatie projecten vergunningverlening uitgevoerd.

5.3.3 Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

- Naast afhandeling van vragen en ontsluiten content over het DSO heeft het IP ook 40 API keys uitgegeven.
- Vanuit het IP is bijgedragen aan workshops over de homepage van het Loket, de flow door het loket en de interactie met het IP.
- In juli is het ontwikkelaarsportaal omgezet naar de 'aandeslag-omgeving'. Het IP beheert nu de CMS omgeving voor het ontwikkelaarsportaal.

5.3.4 Kwaliteit dienstverlening en gebruikersstatistieken

Uit klanttevredenheidsonderzoek van de vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het derde kwartaal een waarderingscijfer van 6,9 (was 7,3) geven met een tevredenheid van 80% (was 84%). Daling lijkt te maken te hebben met de doorlooptijd en kwaliteit van de beantwoording. De exacte oorzaken worden onderzocht zodat maatregelen genomen kunnen worden

5.3.5 Signalenmeldpunt, monitoring operatie & rapportages

Ondanks de zomerperiode is het aantal vragen, paginaweergaven en gebruikerssessies gestegen. Het aantal vragen is licht toegenomen van 181 naar 193. Uit het gebruikersonderzoek kwam naar voren dat personen met vragen vaak personen rechtstreeks uit hun netwerk en/of binnen het programma benaderen. Daarnaast worden vragen gesteld tijdens bijeenkomsten.

Ten opzichte van vorig kwartaal is het aantal paginaweergaven van de website met 25% gestegen naar 214.000 (incl. 10.000 paginaweergaven Ontwikkelaarsportaal) en is het aantal gebruikers en gebruikerssessies met zo'n 20% gestegen.
Deze stijging kan worden verklaard doordat er via meerdere websites nieuwsberichten over de nieuwe/gewijzigde content gepubliceerd zijn en ook aandacht is gewijd aan de publicatie van de AMvB's in de Staatsblad.
Binnen de website wordt het meest gezocht naar: participatie, staalkaarten, omgevingsplan en basisgids. Voor meer informatie over de aantallen en analyse van de vragen wordt verwezen naar de bijlagen in deze rapportage.

5.3.6 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's

Voor de aandachtspunten uit het tweede kwartaal zijn in het derde kwartaal nog geen oplossingen gevonden en vormen daarmee risico's.

1. De financiering en de opdrachtverlening vanaf 1/1/2019 is nog niet duidelijk. Voor het informatiepunt is 6,8 mln extra nodig voor de jaren 2019 en 2020. Hier is nog geen dekking voor.
2. Conform opdrachtbrief is inzet zo beperkt mogelijk gehouden en is bij vertrek van medewerkers de vrijgevallen capaciteit niet opnieuw ingevuld. Dit is niet meer houdbaar in het vierde kwartaal en richting 2019 zonder dat dit blijvend effect heeft op het resultaat. Dit leidt tot achterblijven content op website; minder capaciteit t.b.v. bijeenkomsten, aansluiting met DSO moeilijker en minder mogelijkheden om partners te betrekken.

5.4 Informatieproducten

In het OGB van 25 april 2018 is decharge verleend aan het programma voor de oplevering van de definitiefase van het project Informatieproducten. Er is nog geen besluitvorming geweest over het vervolg. Besluitvorming over vervolg wordt voorbereid in het kader van uitbouw landelijke voorziening.

5.5 Monitor Implementatie Omgevingswet

Het afgelopen kwartaal heeft voor de monitor in het programma in het teken gestaan van de oplevering van de halfjaarrapportage Monitor Invoering Omgevingswet over het eerste halfjaar 2018. Daarnaast is begonnen met een aanpassing van het monitorinstrumentarium aan de roadmaps van de koepels en de daaruit volgende veranderende behoefte aan monitorinformatie. Ook is gewerkt aan het toespitsen van het monitorinstrumentarium aan de behoefte aan informatie voor een succesvolle uitrol en aansluiting op het DSO-LV.

De cultuurmonitor die onder andere is uitgezet onder meer dan 4000 medewerkers van RWS en bij de gemeente Alkmaar heef in het 3^{e} kwartaal een eerste indruk gegeven van hoe medewerkers van overheden de nieuwe wet en de daarbij behorende gedragsverandering ervaren. Dit landelijk beeld wordt de komende periode uitgebreid met uitvoering van de cultuurmonitor bij meerdere andere gemeenten en samenwerkingsverbanden.

Daarnaast is de lijn om meer te doen aan de verspreiding van de monitorresultaten doorgezet. De monitorinformatie op de website van het programma is uitgebreid en periodieke presentaties en besprekingen van uitkomsten zijn ingepland bij onder andere het omgevingswetoverleg bij de waterschappen en bij de veiligheidsregio's.

5.6 Veranderopgave Gemeenten

5.6.1 Netwerk van netwerken

In de afgelopen periode hebben weer tientallen bijeenkomsten plaatsgevonden (G4,G40, ateliersessies en raadsessies). We lichten er een aantal relevante uit:

- Terugkomdag Financieel Dialoogmodel
- Ateliersessie informatievoorziening
- G40 bijeenkomsten over samenhang in het kerninstrumentarium en Novi & financiële aspecten
- G4 directeuren bijeenkomst
- NMO over DSO
- Regionale samenwerking in regio Zaanstreek & waterland
- Projectleiders omgevingsdiensten over stand van zaken gemeenten
- Taskforce over staalkaarten/Omgevingsplan, het DSO-LV: van gebruik naar beheer, de roadmap en de uitwerking van het lagenmodel.

Vanuit VNG is een start gemaakt met het vormen van een netwerk van communicatieadviseurs. Dat wordt in Q4 verder uitgebreid.

5.6.2 Wet en regelgeving

Samen met G4 en G40 is de uitvoerbaarheid van de bruidsschat onderzocht. Dit leidt tot een aantal signalen die met EB worden opgepakt. Vanuit het gemeentelijk veld is stevig gereageerd op inhoud en proces van de Novi.

5.6.3 Kerninstrumenten

In Q3 is volop gewerkt aan het casco van de regels Omgevingsplan en is de basis gelegd voor de update van het groene boekje (handreiking bedrijfsmatige activiteiten). Er zijn praktijkproeven opgestart rondom ontsluiting van Omgevingsvisie via DSO-LV samen met Rotterdam en Zaanstad. En er is stevig ingezet op de inbreng van gemeenten bij de totstandkoming van de stop-tpods.

5.6.4 Anders Werken

In het derde kwartaal is gewerkt aan de verdieping en validatie van de roadmap. Deze roadmap biedt inzicht in wat gemeenten moeten doen om voor 1 januari 2021 klaar te zijn voor invoering Omgevingswet vanuit perspectief wettelijk minimum, gelijkblijvend dienstverleningsniveau met mogelijkheid om te groeien naar bedoeling wet. Daarnaast is een lagenmodel ontwikkeld. Dit model biedt de mogelijkheid om de samenhang tussen de inhoudelijke aspecten nog beter op elkaar af te stemmen:

1. Geest van de wet.
2. Wet- en regelgeving
3. Kerninstrumenten.
4. Beleidscyclus
5. Content
6. Digitaal Stelsel LV-CG-lokaal
7. Serviceformules
8. Wereld

5.6.5 Informatievoorziening

In het derde kwartaal is gewerkt aan de bestuurlijke basis voor het beheer van het DSO-LV. Er is in september een nieuwe projectmanager aangesteld die als opdracht heeft meegekregen meer verbinding aan te brengen met de andere onderdelen binnen het VNG programma omgevingswet. En in zijn team de slag te maken van denken naar doen gericht op werken met het DSO in 2021 door gemeenten. Overige acties:

- Concept producten en dienstencatalogus gereed
- Leveranciersmanagement: leveranciers zijn actief benaderd om deel te gaan nemen aan de ontwikkeling van het stelsel. Dit heeft geresulteerd in een selectie van leveranciers die ook gaan deelnemen aan de ontwikkeling van het stelsel. Daarnaast zullen ze actief gaan deelnemen aan de praktijkproeven.
- Collectivisering van applicaties: de VNG zet in op het faciliteren van het verwerven van de benodigde nieuwe functionaliteiten door gemeenten. De eerste versie van applicatie benodigdheden is opgesteld, in samenspraak met gemeenten, DSO en leveranciers.
- Praktijkproeven: in het derde kwartaal is een zestal praktijkproeven uitgevoerd (zie https://depilotstarter.vng.nl/).

Tot slot is in september een ateliersessie gehouden met een goede opkomst vanuit gemeenten. Tijdens deze ateliersessie zijn onder meer de resultaten gepresenteerd

en besproken van de praktijkproef Omgevingsplan en de praktijkproeven toepasbare regels. De checklist en handreiking informatievoorziening Omgevingswet is geactualiseerd: https://www.gemmaonline.nl/index.php/Thema_Omgevingswet

5.7 Veranderopgave Waterschappen

5.7.1 Waterschappen gezamenlijk

Project initiatie document transitieondersteuning omgevingswet waterschappen (TROWA)
Opvolger van UIVO W met als doelstellingen waterschappen te faciliteren in de ontwikkeling van toepasbare regels in hun verordening; strategische bestuurlijke keuzes via de Unie te agenderen, inzicht te verwerven in (gezamenlijk) opdrachtgeverschap in kader van aansluitvoorzieningen DSO.

Resultaat tweede kwartaal: PID is geaccordeerd door projectleiders en aan de projectorganisatie wordt vormgegeven.

Resultaat derde kwartaal: Organisatie Kick off voor alle waterschappen op 9 oktober 2018. Bestuurlijk commitment voor uniforme begrippenlijst en toepassen methode van functioneel classificeren bij de waterschapsverordening.

Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject; eerste en tweede kwartaal)
Gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject met als doelstelling: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang.

Activiteiten:
- April: Projectvoorstel geaccordeerd in het projectleidersoverleg.
- Mei: 4 regiosessies in de maand mei voor HR-professionals om het proces te doorleven en input op te halen.
- Juni: Oplevering routekaart.

Resultaat tweede kwartaal: oplevering routekaart anders werken. Voor de routekaart wordt ook informatie van IVO gebruikt. De routekaart wordt als input geleverd voor de roadmaps van het programma/DSO. De routekaart geldt als vertrekpunt voor activiteiten in het kader van het anders werken te initiëren en ondersteunen. Het A&O-fonds waterschappen ondersteunt dit traject.

Resultaat derde kwartaal: verspreiding en ter beschikking stellen routekaart op de side van aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Roadmap waterschappen
De collectieve roadmap waterschappen geeft enerzijds de relatie aan met het deelprogramma DSO-LV, de planning op het wetgevingsspoor, de kerninstrumenten, het anders werken en de roadmaps van andere bevoegd gezagen waarmee activiteiten beter in de context en perspectief geduid kunnen worden. Anderzijds biedt deze inspiratie, visie, kapstok en kan als het stuurmiddel richting Waterschappen dienen.

Resultaat tweede kwartaal: Opdracht voor opstellen roadmap verstrekt. Werkgroep ingericht.

Resultaat derde kwartaal: eerste concepten gereed. Bespreking met projectleiders omgevingswet Waterschappen.

Kennisontwikkeling
Bevordering kennisuitwisseling juridisch specialisten omgevingswet Unie van Waterschappen en IP. Bijeenkomst heeft plaatsgevonden.

Bevorderen kennisuitwisseling beleidsstrategen en juristen op inzet instrumentarium. Bijeenkomst is voorbereid.

Resultaten derde kwartaal: Bijeenkomst kennisuitwisseling beleidsstrategen en juristen op inzet instrumentarium wordt bij IVO ingebracht als mogelijke praktijkproef.

Kerninstrumenten
Themagroep omgevingsprogramma in Unieverband opgestart. Projectopdracht voor model projectbesluit geaccordeerd. Derde kwartaal: in progress.

5.7.2 Interbestuurlijk
Handreiking verordening: interbestuurlijke stuurgroep
De interbestuurlijke stuurgroep wordt geïntegreerd in TROWA, met behoud van interbestuurlijke klankbordfunctie.

Kennisontwikkeling
organisatie van en bijdrage aan en uitvoering van Train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessies omgevingswet door eigen mensen.

Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW (‘leercommunities’) bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie, roadmap. Inclusief de feedbackloop (‘halen en brengen bij de waterschappen’) en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal)

5.8 Veranderopgave Provincies

De provincies werken met elkaar aan de implementatie van de Omgevingswet. Onderling weten de programmamanagers elkaar te vinden voor kennisuitwisseling en samenwerking. In september vond in Rotterdam een tweedaagse plaats met de provinciale programma-managers. De programmamanagers wisselden kennis en ervaringen uit over de aanpak van de implementatie in hun provincie en bespraken onderwerpen als hoe creëer je bestuurlijke urgentie, hoe houd je de energie vast in je team in het langdurige traject van de implementatie, en op welke onderwerpen kunnen de provincies elkaar versterken? In de middag sloten drie ketenpartners van de provincie Zuid-Holland aan (gemeente Rotterdam, DCMR en de BAR-organisatie (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk)).

In het Projectleidersoverleg Omgevingsverordening dat eens per kwartaal bijeenkomt worden praktische thema’s voor en door de provincies onder de loep genomen. Daarnaast wordt gewerkt aan de actualisering van de Handreiking Omgevingsverordening en zijn twee Bouwstenen opgeleverd. De eerste Bouwsteen gaat in op het proces rondom de Omgevingsverordening, de tweede is een checklist van alle wijzigingen van de Omgevingswet en de AMvB’s, als gevolg van de Invoeringswet, adviezen Raad van State en de Aanvullingssporen. Tot slot treffen we voorbereidingen voor de IPO Themabijeenkomst Omgevingsverordening welke

op 6 december 2018 te Utrecht zal plaatsvinden en waarbij de nieuwe Handreiking Omgevingsverordening zal worden gelanceerd.

In alle provincies vinden volop activiteiten en projecten plaats met ketenpartners. Ter illustratie noemen we hieronder een aantal voorbeelden uit de provincies.

In de provincie Flevoland houden de gezamenlijke overheden (gemeenten, waterschap, provincie, Omgevingsdienst, RWS, brandweer en GGD) kennismiddagen om onderwerpen te verdiepen. Inmiddels zijn bestuurlijke afwegingsruimte, participatie en digitale dossiervorming aan de orde geweest. Gezamenlijk verkennen de ketenpartners hoe er een 'loket nieuwe initiatieven' kan worden ingericht waarbij de verschillende overheden elkaar (vroeg)tijdig weten te vinden. Doel is dat er snel helderheid gegeven kan worden of een initiatief doorgang kan vinden, of dat er zogenoemde 'showstoppers' zijn. De provincie is bezig haar beleid en regels voor de fysieke leefomgeving digitaal samen te brengen en objectgericht vorm te geven. Tevens een goede gelegenheid om het beleid nog eens tegen het licht te houden en verouderd beleid in te trekken. De ontwerpen hebben ter inzage gelegen. Vaststelling is begin volgend jaar voorzien. Binnen de provinciale organisatie brengen we in beeld wat digitale dossiervorming inhoudt.

In de provincie Fryslân is een Koersdocument Omgevingsvisie gereed. Provinciale Staten hebben deze behandeld en willen een ontwerp-Omgevingsvisie in het voorjaar van 2019 agenderen. Het Koersdocument is opgesteld in samenspraak met de gemeenten. Daartoe is – op initiatief van de gemeenten - de zogenaamde Friese Aanpak (DFA) in het leven geroepen.
In het najaar werkt de provincie aan het traject om te komen tot een Omgevingsverordening en wordt de interne organisatorische veranderopgave in beeld gebracht. De gemeente Smallingerland neemt initiatief om te komen tot een Gegevensknooppunt Fryslân, naar analogie van het Gegevensknooppunt Groningen. In de gemeenten Harlingen en Waadhoeke worden in pilot-verband acht lokale initiatieven in procedure gebracht alsof de Omgevingswet al is ingevoerd. De provincie Fryslân is aangesloten bij deze beide initiatieven van onderop.

In de provincie Noord-Brabant is samen met Groningen een pilot training 'Samenwerken met de Omgevingswet' gestart. Het programma bestaat uit een 2-daagse training over samenwerking en werken conform de wet en 8 uur zelfstudie over de Omgevingswet en onderliggende AmvB's via een online training. De training is in een interbestuurlijke samenwerking ontwikkeld en wordt interbestuurlijk uitgevoerd. Er zijn in Brabant 35 trainers, ambtenaren uit de deelnemende organisaties, en meer dan 1000 cursisten/ambtenaren opgeleid. Momenteel wordt nagedacht over hoe dit succes een vervolg te geven. Ook is een kennisprogramma gestart gericht op gezaghebbend besturen. Dit is een samenwerking met de universiteit van Tilburg onder leiding van hoogleraar bestuurskunde Art 5.1 lid 1 sub d. In de Omgevingswet wordt het voortraject en de bestuurlijke afweging steeds belangrijker. Op basis van casuïstiek wordt gekeken naar de oorzaken van juridisering/juridische escalatie om zo tot een design van handelingsmogelijkheden te komen in het voortraject om onnodig juridificering tegen te gaan.

De provincie Drenthe zet samen met de ketenpartners in op pilots en oefen in casussen om te leren en te ervaren hoe de samenwerking in het kader van de Omgevingswet vorm kan krijgen en hoe als één overheid gewerkt kan worden. Het doen van pilots moet leiden tot een verbeterd begrip hoe als ketenpartners -in de geest van de Omgevingswet- gezamenlijk op te trekken bij opgaves. Daartoe worden betrokkenen ketenpartners uitgedaagd om casuïstiek integraal op te pakken

zodat al doende de verschillende partijen een gezamenlijke taal, een gezamenlijke stip op de horizon en een werkwijze om samen tot afwegingen te komen, ontwikkelen.
De provincie Zeeland heeft meerdere bijeenkomsten georganiseerd met GS en PS waarin gesproken is over de Omgevingswet en wat dat betekent voor de rolopvatting van GS en PS. Ook hebben PS voor de zomer de ambitie vastgesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. Daarnaast heeft de provincie samen met alle medeoverheden en semi-overheden het Samenwerkingsplatform Omgevingswet Zeeland opgericht om samen te werken bij de implementatie van de Omgevingswet en om kennis en ervaringen op te doen en te delen. Verder is de provincie gestart met de voorbereidingen om samen met allerlei partijen in Zeeland en via participatie een Omgevingsvisie 2021 op te stellen. De visie wordt opvolger van het recentelijk vastgestelde Omgevingsplan 2018 dat al meer op hoofdlijnen is en alle fysieke onderwerpen omvat. Tot slot zijn er gesprekken met medeoverheden hoe de digitalisering aan te pakken en vorm te geven en starten er enkele pilots om te oefenen in de ander manier van werken in de geest van de Omgevingswet.
De provincie Zuid-Holland heeft met de gemeenten Rotterdam, Den Haag en Westland en Omgevingsdienst Haaglanden mee gedaan aan een praktijkproef over de aanvraag van een kapvergunning. Doel was om meer zicht te krijgen op de interbestuurlijke samenhang en te ontdekken hoe de juridische regels van verschillende bestuurslagen met elkaar samenwerken en hoe de vragenboomstructuren van die bestuurslagen met elkaar kunnen worden geïntegreerd.

5.9 Veranderopgave Rijk

5.9.1 Bijeenkomsten

Binnen de departementen zelf zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd. Gezamenlijk is een bijeenkomst over vergunningverlening binnen beperkingengebieden door Prorail, RWS georganiseerd met andere overheden. Op 1-10 vindt een bijeenkomst over toezicht en handhaving voor de rijkspartijen plaats onder trekkerschap van de ILT. Samen met de NOVI is de handschoen opgepakt om een bijeenkomst over programma's te organiseren voor de rijkspartijen.

Aanvullend op de kwartaal demo's is speciaal voor rijkspartijen een demo gegeven inclusief een toelichting over de veranderopgave. Voor de juridische kolom is in oktober een middag georganiseerd rondom standaarden en rondom de impact analyse STTR is een start bijeenkomst voorzien. Naast deze bijeenkomsten speelt het tweewekelijkse overleg met de IV coördinatoren een belangrijke rol voor digi-aspecten.

5.9.2 Roadmap

Afgelopen periode is gewerkt aan de roadmap veranderopgave rijk, waarin de acties die bij de veranderopgaven liggen zijn opgenomen die niet in andere roadmaps landen, zoals die van Eenvoudig Beter (zowel het wetgevingstraject als digitalisering). Daarnaast staan afhankelijkheden/randvoorwaarden in de roadmap genoemd. In het PIOR zijn afspraken gemaakt hoe voor het lopende kwartaal en komend half jaar inzichtelijk te krijgen waar iedereen staat en de mijlpalen verder uit te werken.

5.9.3 DIGI

VO rijk heeft met digi vertegenwoordigers de volgende zaken vormgegeven:

- Impact analyses voor rijkspartijen zelf en in het bijzonder die van EZK/LNV
- Input voor PI 8 inclusief discussies over beta realease

- Impact analyse STAM
- Deelname aan gebruikers evaluatie (Rijksvastgoedbedrijf als gebruiker van OLO)

Er is een aantal praktijkproeven in voorbereiding die in Q4 en Q1 van 2019 meer betrokkenheid moeten gaan geven (checken op beperkingengebieden, natuurvergunning). Tevens wordt gestreefd naar het verder concreet maken van gezamenlijke activiteiten voor DIGI in het roadmap proces.

5.9.4 UBAB

Binnen het Rijk is een netwerk opgezet om de betrokkenheid bij de totstandkoming van de afspraken rondom het beheer van het DSO en het infopunt te organiseren, maar ook om de input op te halen voor de inbreng voor het interbestuurlijke overleg.

6 Financiën

6.1 Uitgaven t/m derde kwartaal 2018

Tabel 2: totaal 2018 x mln euro

Totaal (EPK en IK) 2018	Prognose voor 2018 obv kostenraming april	Beschikbaar in begroting BZK	Kasrealisatie Q1 t/m Q3 2018	Resteert na Q3 tov Begroting
Programma DSO	38,2	40,2	10,8	**29,4**
Invoeringsondersteuning	6,9	5,7	3,3	**2,4**
Informatiepunt	3,4	3,5	0,1	**3,4**
Informatieproducten	0,6	1,3	1,3	**0**
Totaal programma	**49,1**	**50,7**	**15,5**	**35,2**

Aanvullend op het programma Aan de slag is er voor de overgekomen taken van de directie Eenvoudig Beter een budget overgekomen beschikbaar van 0,85 mln euro. Hiervan is tot en met het derde kwartaal 0,42 mln euro gerealiseerd.

6.2 Realisaties ten opzichte van totaalraming

Tabel 3: totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming 2018 x mln euro

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2018	Totaal raming april 2018	Realisatie 2015 - 2017	Realisatie 2018 (t/m Q3)	Betalingen in pijplijn	Realisatie totaal	Nog te realiseren
Totaal Programma DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**47,5**	**10,8**	**21,2**	**79,5**	**61,1**
Scope DSO	*112,1*					
waarvan opgetreden risico's	*8,2*	*1,4*	*1,9*		*3,3*	*4,9*
restant risicoreservering	*28,5*					*28,5*
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*					
Informatieproducten	5,5	3,9	1,3	0,2	2,8	2,7
Invoeringsondersteuning	35,0	9,1	3,3	0,8	13,2	21,8
Informatiepunt	10,0	5,8	0,1	3,3	9,2	0,8
Totaal programma	**191,1**	**66,3**	**15,5**	**25,5**	**104,7**	**86,4**

6.3 Toelichting

Bovenstaande financiële kerncijfers betreffen de realisatie 2018 t/m het derde kwartaal (tabel 2) en het verloop per programmaonderdeel over de gehele periode (tabel 3). Hierin zijn de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2017, en per 1 oktober 2018 opgenomen met de huidige scope van het programma als uitgangspunt.

Op dit moment kan het programma Aan de slag niet met zekerheid rapporteren over de realisatiecijfers en de prognose eindstand. Dit wordt veroorzaakt door problematiek rondom de transitie van RWS naar BZK en de weerslag in de financiële rapportages uit het financiële systeem. We hebben helaas moeten constateren dat de transitie van de financiële administratie van RWS naar BZK niet goed is gegaan.

Verplichtingen- en realisatiestanden zijn in een aantal gevallen foutief overgekomen. Alleen op basis van een inschatting (expert judgement) kan het programma een prognose eindstand afgeven voor het jaar 2018. Op dit moment is de verwachting dat het programma ADS een prognose eindstand van eur 50 mln zal uitkomen.

Tabel 2 laat zien dat er in de begroting een bedrag beschikbaar is van eur 50,7 mln. Hiervan is in de financiële administratie slechts eur 15,5 mln gerealiseerd.
Dit realisatiecijfer betreft het werkelijk betaalde bedrag. Echter de verwachting is dat er nog een aantal grote bedragen na 1 oktober betaald zullen worden:

- Bijdrage aan RWS voor uitvoering werkzaamheden eerste helft 2018 eur 23,2 mln;
- Bijdrage aan KOOP eur 0,9 mln;
- Bijdrage aan Kadaster eur 1,4 mln;
- Correcties op de conversie: realisatiestanden zullen naar verwachting hoger uitkomen. Bij DSO alleen al betreft dit eur 2,9 mln;
- Inhuurcontracten: tot 27 augustus hebben uren declaraties via RWS plaatsgevonden. De realisatie voor het gehele programma zal dus hoger uitvallen.
- Bijdrage UIVO-i 0,5 mln;
- Bijdrage project waterschapsverordening 0,1 mln.

Door de fouten die bij de conversie naar BZK zijn gemaakt is er niet alleen geen goed inzicht in de actuele financiën, er is ook sprake van betalingsachterstanden. Gevolg van het niet tijdig kunnen betalen (bijvoorbeeld omdat een verplichting in de conversie niet juist is overgekomen) is een onderuitputting 2018.

Gegeven de diverse partijen (FEZ, FDC, HIS, UBR) die de uitvoering van de voor inkoop, inhuur en betaalbaar stellen van bijdragen verzorgen, is een dedicated team nodig om de benodigde reparatiewerkzaamheden de komende maand voor elkaar te krijgen. Inmiddels vindt overleg met D.FEZ plaats en zijn reparatiewerkzaamheden in gang gezet. Echter bij het niet beschikbaar komen van capaciteit om boekingen in de financiële administratie vast te leggen, blijft er risico bestaan dat er geen tijdige betaling en opdrachtverlening of verlenging plaats kan vinden.

7 Kwaliteit

7.1 Governance, roadmap

De in vorig kwartaal opgestelde programmabrede governance afspraken zijn in het derde kwartaal via de Programmaraad en het OGB vastgesteld. De bij deelprogramma DSO in gebruik zijnde governance is daarmee in lijn.

Als vervolg op de in het tweede kwartaal opgestelde ADS brede roadmap zijn er in het derde kwartaal stappen gezet om de roadmap niet alleen gezamenlijk bij te houden, maar ook nog meer input te laten worden voor de nadere planningsactiviteiten voor zowel ADS als DSO-LV.

7.2 Beheer

Het derde kwartaal heeft selectie plaatsgevonden van een tactisch beheer partner die onder aansturing van een door directie ADS in te richten strategische (regie)beheerorganisatie zal functioneren. Het is van belang dat de tactisch beheerorganisatie in nauwe samenwerking met deelprogramma DSO optreedt zodat realisatie, oplevering en in beheer name soepel verlopen en de ontwikkel-/devop-teams vanuit één centrale programmabacklog blijven werken. De eerste stappen daartoe zijn inmiddels gezet, bijvoorbeeld door met de beoogde partij toenadering te zoeken in het gezamenlijk optrekken via de kwartaalcyclus.

7.3 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV en leveranciersmanagement

In het derde kwartaal waren er evenals voorgaande kwartalen merkbaar onvoldoende middelen beschikbaar om de gebruikersbetrokkenheid te verbeteren. De gewenste en benodigde verbeteringen ten aanzien van vergroten van gebruikersinbreng, uitvoeren van praktijkproeven en diepgaander analyses, blijven daardoor uit. Ook blijft dit bij DSO extra ondersteuning en acties vergen, wat ten koste gaat van focus op realisatie van functionaliteit.
Het wordt meer en meer belangrijk leveranciers van bevoegde gezagen aan te haken om de koppeling tussen het stelsel en plan- en regelsystemen etc. tot stand te brengen. Het betrekken en activeren van de leveranciers is een belangrijke rol voor de bevoegde gezagen en de koepels.

7.4 DSO-LV

In het derde kwartaal is nog meer ingezet op het benadrukken en belangrijker maken van implementatie en content aspecten. De voorbereidingen in kwartaal drie om na het vierde kwartaal tot een Release te komen waarmee daarna tryouts gedaan kunnen worden, heeft ervoor gezorgd dat implementatie, uitrol en landing ervan meer verdiende aandacht krijgt naast het realiseren van het stelsel.
Voor verdere optimalisatie van goede prioritering en indeling van te realiseren zaken, is de backlog nog verder verbeterd en wordt deze aangevuld met benodigde informatie. Daarbij wordt ook connectie gezocht tussen de backlog en de roadmap. De standaarden in het stelsel krijgen steeds meer vorm en zullen komende tijd stabiel worden opgeleverd. Met name voor de STOP standaard zal nog effort nodig zijn komend kwartaal om de gewenste stabiliteit te verkrijgen. Ook is het daarbij belangrijk dat de standaarden bij releasing goed ontvangen moeten worden bij de bevoegde gezagen en hun leveranciers.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

Het risicoprofiel van het Programma is grosso modo gelijk gebleven. Positieve ontwikkelingen zijn duidelijkheid over opdracht van Invoeringsondersteuning, meer voortgang op risicobeheersing rond het proces van beheer en de contouren van de bèta helpen om duidelijkheid rond het DSO te vergroten.

Aan de andere kant zijn er gestegen risico's rondom oplevering van de STOP en TPOD standaarden. Daarover het volgende. Vlak na de peildatum van deze kwartaalrapportage (1 oktober jl.) openbaarde zich het risico dat de STOP/TPOD-standaard mogelijk niet tijdig gereed is. Meteen daarna is onder verantwoordelijkheid van pd ADS en DSO een proces van probleemanalyse gestart. Momenteel wordt een advies opgesteld voor verbeterde sturing op het standaardenproject, met inbegrip van de context waarin zich dat beweegt. Dit moet leiden tot effectievere besluitvorming, aanscherping van de opdracht en meer samenhangende afweging van vraagstukken op het juiste niveau. Dit vraagt om maatregelen op vlak van governance, communicatie en/of inhoud. Het afstemmen met bevoegde gezagen binnen en buiten het domein van de omgevingswet om tot een gedragen STOP/TPOD-standaard te komen is een complex en langdurig proces. Dit blijkt onder andere uit de meer dan 1000 inspraakreacties op de consultatie van de STOP-standaard die in Q2 ontvangen zijn. Daarom heeft dit risico ook een raakvlak met de respectievelijke veranderopgaven. In de volgende kwartaalrapportage zal dieper op dit risico en de getroffen beheersmaatregelen worden ingegaan.

Daarnaast is er enige onzekerheid over de vraag wanneer wie welke content levert voor de bèta en DSO-LV en of de verwachtingen hier omtrent bij gebruikers voldoende helder gecommuniceerd zijn.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen	eigenaar
1 (1)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het programma onder druk.	=	Het kritische pad van de wetgeving met afbreukrisico bij vertraging blijft een aandachtspunt. Ook de ontvangst van DSO-Bèta is een kritisch onderdeel. Het beeld is wel dat duidelijkheid over de financiën (voorjaarsnota 2018) en ADS-governance positief hebben gewerkt. Ook wordt DSO-LV concreter en beter zichtbaar in het veld.	Programma -directeur
2 (2)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	=	Blijft punt van aandacht en zorg: Besluitvorming over financiering praktijkproeven is nog niet afgerond en de notitie over gebruikersbetrokkenheid is nog	Programma directeur DSO

			niet nog niet vastgesteld in PR/OGB. Wel worden de huidige praktijkproeven goed ontvangen en is de bèta aanstaande. Vanuit gebruikersbetrokkenheid zijn maatregelen genomen in Q2, maar vanwege achterblijven van afspraken over de financiering is dit nog niet op het gewenste niveau. Beheersmaatregel: - Agenderen opschaling gebruikersbetrokkenheid voor het OGB in november - Communicatie en verwachtingenmanagement over de bèta in de komende periode scherp hebben.	
3 (5)	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	⇑	Het grootste zorgpunt is de ontwikkeling van de STOP-standaard vanwege de grote complexiteit van de omgeving. Dit veroorzaakt de stijging van het risico. Positief is dat door de ontwikkeling steeds beter in beeld is wat we kunnen verwachten. Zichtbare vooruitgang en going bèta is een goede maatregel geweest. De opleverdatum van DSO-LV staat nog niet 100% vast evenals de communicatie daarover. Maatregelen: - Heldere communicatie over verwachtingen Beta en oplevermoment DSO_LV - Uitwerken scenario's voor verdere ontwikkeling van de Standaarden	Programma directeur DSO
4 (3)	Individuele bevoegd gezag realiseert niet tijdig de eigen veranderopgave.	=	Met het dichterbij komen van de einddatum, ontstaat er een breder gevoel van urgentie. De monitor spreekt vertrouwen in de voortgang bij de bestuurlijke partners. Op interbestuurlijk niveau wordt ingezet op UIVO-I3/PIKO en uitwerking Samenwerkingsruimte. Er is wel veel verschil in stand van zaken tussen de verschillende organisaties, met name bij	Veranderma nagers Programma raad

			Rijkspartijen en Omgevingsdiensten. De invloed van het Programma op de lokale veranderopgave is beperkt. Beheersmaatregel: - Overzicht krijgen van veranderopgaven voor wie het tijdig gereed zijn onzeker is	
5 (4)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	⇩	Werken vanuit de gedachte van de omgevingswet blijft altijd een punt van zorg vanwege de complexiteit, verschillende belangen en druk om te leveren op 1-1-2021. Besluitvorming rondom governance van het programma. heeft op dit punt wel rust gebracht, zodat het risico daalt.	Verander-manager Provincies namens Programma raad
6 (*)	Stakeholders haken af omdat de bèta tegenvalt qua techniek, beeld of inzicht in implementatie-benodigdheden van Veranderopgaven. Een oorzaak hiervan is dat de bèta te leeg is omdat niet tijdig duidelijk is wie content maakt en beheert.	⇑	Goede content is essentieel voor een geslaagde bèta/try out. De voorbereidende activiteiten mbt beta tonen aan dat dit een serieus risico is. Content is hierin een breed begrip, wat voor verwarring kan zorgen. Maatregelen: - Helder krijgen wat we onder content verstaan - Betrekken vakinhoudelijke mensen bij uitwerking van en ontwikkeling van omgevingsdocumenten (zoals staalkaarten omgevingsplan)	

8.3 Top externe programmarisico's

#(oud)	**risico**	**trend**	**opmerkingen/ maatregelen**	**eigenaar**
1 (1)	De budgetspanning wordt onvoldoende teruggebracht	=	DSO is op koers en binnen oorspronkelijke raming (incl. risicoreservering). Een goede bèta is van belang voor het winnen van vertrouwen.	Voorzitter OGB
2 (2)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht doordat niet duidelijk is wie DSO en IP gaat beheren en hoe de financiering verdeeld wordt.	⇩	Positieve ontwikkelingen zijn het OGB-besluit over vervolg tactische beheer en vorderingen uitwerken bestuursovereenkomst. Voorwaarde is dat tactisch beheer organisatie in dialoog met DSO-programma een en ander tijdig inricht. Dit duurt minimaal 1 jaar, naar verwachting het kalenderjaar	Voorzitter OGB

			2019. Zorgpunt is wel het risico op verloop bij DSO-ontwikkelteams vanwege onduidelijkheid over benodigde bezetting na oplevering DSO-LV Maatregelen: - UBAB afronden - Bij inrichten aandacht voor balans tussen snelheid en zorgvuldigheid. - Inzicht geven aan sleutelfiguren van DSO-ontwikkelteams over verwachting na oplevering DSO-LV.	
3 (3)	Scopediscussie DSO onvoldoende stabiel. Gevolg is een DSO dat niet aansluit bij de behoefte van de gebruiker	⇩	Dit risico blijft actueel, bijvoorbeeld bij de samenwerkingsruimte. Positief is, dat het nieuwe GPvE is vastgesteld met de opdracht live brengen eind 2018. Het betrekken van de echte eindgebruiker blijft een lastig punt. GPvE is en blijft leidend.	Voorzitter OGB
4 (4)	Het Standaard Platform – Cloud Aansluitpunt (SP/CA) binnen het DSO voldoet niet aan het gewenste serviceniveau.	=	Blijft een zorgpunt, wordt wel zowel door DSO als RWS nauwkeurig gemanaged. Onzekerheid in keuze voor het juiste platform en de impact hiervan op ontwikkeling van DSO blijft actueel.	Voorzitter OGB

9 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt

9.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends

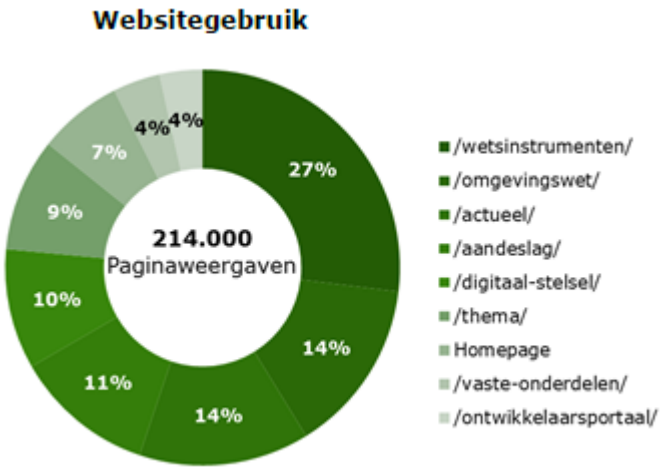

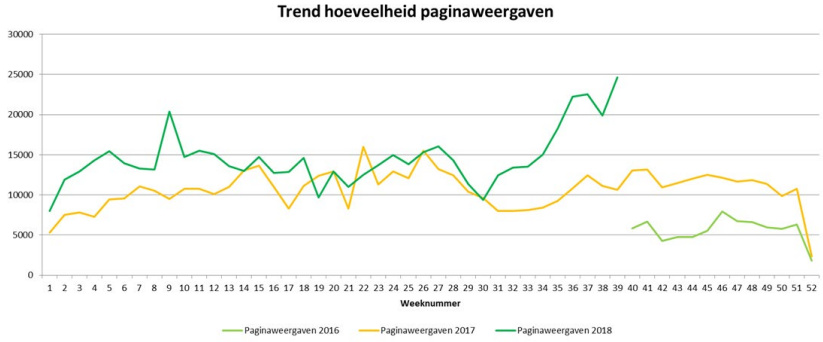

9.2 Vraagafhandeling en doelgroepen

Vraagafhandeling
193 vragen in Q3 2018
30%
28%
17%
8%
6%
3%
3%
3%
1%
1%
DSO
Invoeringsondersteuning
Procedures
Overig
Instrumenten
Algemeen
Onderliggende regelgeving
Procedurele aspecten
Ontwikkeling regelgeving
Uitleg artikel/definitie

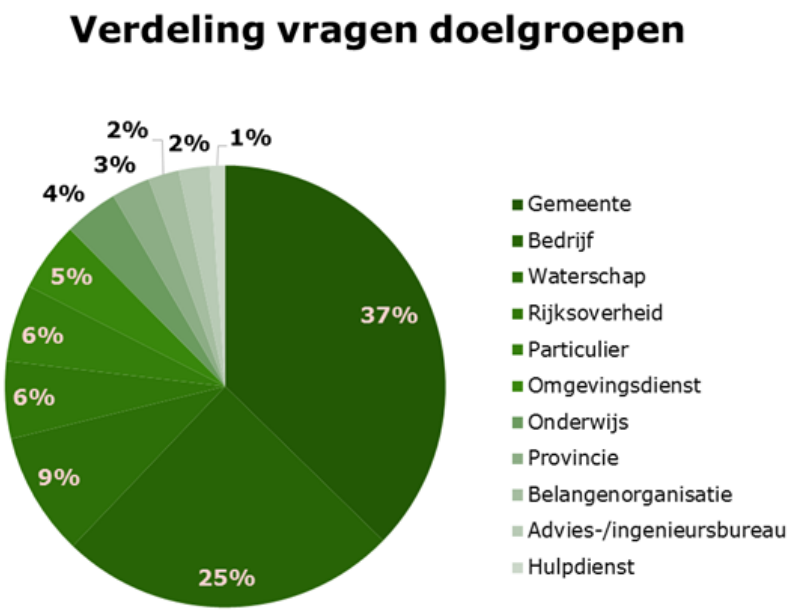
Verdeling vragen doelgroepen
37%
25%
9%
6%
6%
5%
4%
3%
2%
2%
1%
Gemeente
Bedrijf
Waterschap
Rijksoverheid
Particulier
Omgevingsdienst
Onderwijs
Provincie
Belangenorganisatie
Advies-/ingenieursbureau
Hulpdienst

10 Bijlage 2: overzicht onttrekkingen risicoreservering

De risicoreservering van DSO is bepaald op 35% van de investeringskosten peil april-raming 2017 en bedraagt 36,7 miljoen euro. Dit is verdeeld in een benoemd deel van 27,7 miljoen euro en een onbenoemd deel van 9,0 miljoen euro.

Onderstaande tabel bevat de onttrekkingen van oktober 2017 en april 2018, zoals deze in desbetreffende kostenramingen zijn opgenomen. De totale uitputting komt hiermee op 8,2 miljoen euro. Er resteert 28,5 miljoen euro in de risicoreservering.

Tabel 1: Onttrekkingen risicoreservering

Afwijking	Benoemd of Onbenoemd	Onderdeel	Waarde	Rest reservering			Opgevoerd in:	stand okt 2017	Delta	Risico-ID	Geraamd gevolg
				Totaal	Benoemd	Onbenoemd					
DSOCHG-042 Afwijking PR04 (okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 634.014	€ 36.066.424	€ 27.086.054	€ 8.980.369	Totaalraming okt 2017	€ 634.014	€ -	401, 402,403, 4	€ 3.750.000
DSOCHG-041 Afwijking Algemene kosten (okt 2017)	Onbenoemd	Algemeen	€ 798.650	€ 35.267.774	€ 27.086.054	€ 8.181.719	Totaalraming okt 2017	€ 798.650	€ -		
PR05 ((okt 2017)	Onbenoemd	Projecten	€ 3.797.288	€ 31.470.486	€ 27.086.054	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ 3.797.288	€ -	n.v.t.	513 € 75.000
DSOCHG-043 Afwijking PR30 ((okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 400.000	€ 26.686.054	€ 26.686.054	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ 400.000	€ -		3001 € 1.500.000
PR29 (afwijking na verschuiving T&I kosten (okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 285.131	€ 30.785.354	€ 26.400.923	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ 285.131	€ -		2904 € 1.500.000
Afwijking indirecte kosten (rekentarieven april 2017 Progr	Onbenoemd	Team	€ 0	€ 30.785.354	€ 26.400.923	€ 4.384.431	Totaalraming okt 2017	€ -	€ -		
Gebruikersvergoeding (okt 2017)	Onbenoemd	Algemeen	€ 407.205	€ 30.378.149	€ 26.400.923	€ 3.977.226	Totaalraming okt 2017	€ 407.205	€ -		
PR02 afwijking (LET op! PID volgt nog) (okt 2017)	Onbenoemd	Projecten	€ 0	€ 30.378.149	€ 26.400.923	€ 3.977.226	Totaalraming okt 2017	€ 66.312	€ -66.312		602 € 75.000
PR06 Afwijking (LDT2 (okt 2017)	Benoemd	Projecten	€ 195.000	€ 30.183.149	€ 26.205.923	€ 3.977.226	Totaalraming okt 2017	€ 227.128	€ -32.128		
PR12 Viewer	Benoemd	Ontwikkelig	€ 285.000	€ 29.898.149	€ 25.920.923	€ 3.977.226	Totaalraming april 2018	€ -	€ 285.000	12x03, 12x04, 1	€ 3.750.000
PR04 Consequenties	Benoemd	Ontwikkelig	€ 781.359	€ 29.116.790	€ 25.139.564	€ 3.977.226	Totaalraming april 2018	€ -	€ 781.359	PR Risico	
PR12 Extra team	Benoemd	Ontwikkelig	€ 624.000	€ 28.492.790	€ 24.515.564	€ 3.977.226	Totaalraming april 2018	€ -	€ 624.000		
Saldo risicoreservering			€ 8.207.647	€ 28.492.790	€ 24.515.564	€ 3.977.226		€ 6.615.728	€ 1.591.919		

Aan de slag met de Omgevingswet

Samen op pad

'Try-out'- Regio aan zet

OGB 12 november 2018

Aan de Slag met de Omgevingswet

Veranderopgaven
Invoeringsondersteuning
Digitaal Stelsel Omgevingswet

Versie 0.9, 8 november 2018

Waarom een Try Out?

- Wat gaat er mis zonder Try Out?

- Vooruitlopend op 1-1-2021 in de praktijk **oefenen met samenwerken** (inhoud en proces)
- **Stapsgewijs** kennismaken:
  - Laten **ervaren** wat werken met de Omgevingswet in de praktijk betekent (Leren door te doen)
  - **Zien** hoe het loket werkt en dat het werkt (Demo)

- Try Out buiten en binnen het programma (communicatie, support en feedback)

Aanpak

Try Out langs twee lijnen

1. Laten zien dat het werkt door gebruik loket te illustreren (demo)
2. Leren door te doen (oefenen)
    - Bestuurlijke / ambtelijke samenwerking
    - Samenwerking in de keten (klantreis)
    - Eigen tijd investeren – ‘alle’ uitkomsten zijn waardevol
    - Uitnodigen door VO en aanmelden

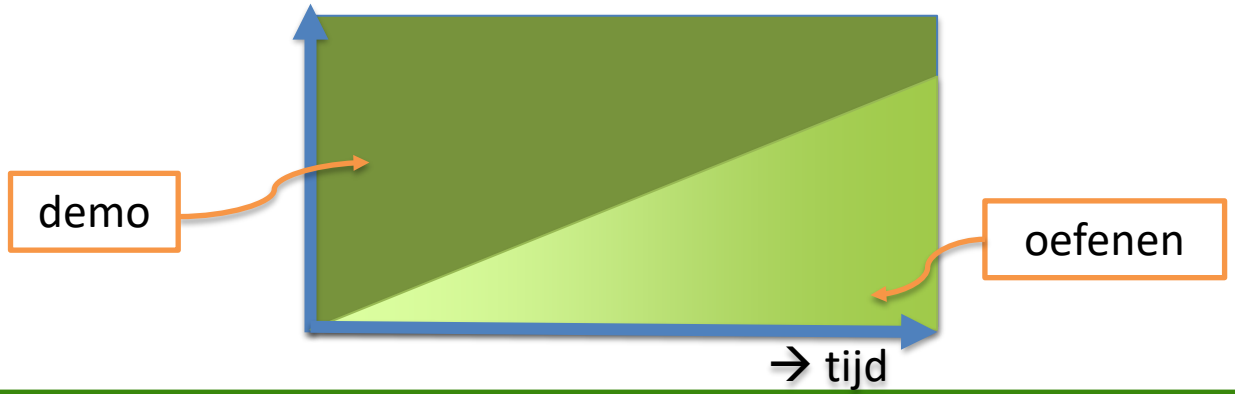

Resultaat

Key-stakeholders en opdrachtgevers*:*

- Vertrouwen winnen/in stand houden en
- Tonen van meerwaarde van zichtbare, concrete onderdelen voor de praktijk.

Bevoegd gezagen, hun bestuurders en leveranciers:

- Zien wat het kan en Leren door te doen
- Motiveren aan de slag te gaan

Programma (aan de slag mét Veranderopgaven)

- Lessen trekken voor de VO, DSO en de wet uit de praktijkoefeningen
- Starten met beheer- en gebruikersondersteuningsprocessen

Try Out bestaat in Q1 uit

- Demo’s en beperkt oefenen (aanbod karakter) (lijn 1)
- Regio’s aan de slag: regionaal voorbereiden oefenen met inhoud en keten; digitale koppeling einde Q1/Q2; (lijn 2)
- Programma en koepels bieden **aanpak en support (experts)**

Vraag

- Omarmt het OGB de aanpak van de Try Out en is het OGB bereid deze uit te dragen en te ondersteunen in haar aanpak en support?

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
Art 5.1 lid 1 sub e

Art 5.1 lid 1 sub e
Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl

Datum
11 december 2018

agenda

Betreft	Concept agenda Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	11 december 2018
Vergadertijd	16.30 – 18.00 uur
Vergaderplaats	Z22.30 Arubazaal

1. Opening en mededelingen

2. Verslag vorige OGB

2.1. Concept verslag Opdrachtgevend beraad - 12 november 2018

3. Beheer DSO-LV

3.1. Selectie tactische beheerorganisatie (Stukken zijn vertrouwelijk)
- *3.1.1. Oplegnotitie selectie tactische beheerorganisatie*
- *3.1.2. Strategisch beheerontwikkelplan*
- *3.1.3. Beheerontwikkelplan*
- *3.1.4. Uitvoeringstoets Kadaster*
- *3.1.5. Sanity check Atos+ condities en aanbevelingen*
- *3.1.6. Advies CIO-BZK*
- *3.1.7. Offerte Kadaster (wordt nagezonden)*

3.2. Beheerovereenkomst + en beheerarrangement
- *3.2.1. Oplegnotitie Beheerovereenkomst en beheerarrangement*
- *3.2.2. Beheerovereenkomst DSO-LV*
- *3.2.3. Beheerarrangement DSO-LV*

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
28 november 2017

4. Digitaal stelsel: toepasbare regels

4.1. Notitie ontvlechting Rijksregels uit PR13 toepasbare regels
4.2. Notitie Vervolgaanpak toepasbare regels

5. Actualisatie kostenraming

5.1. Oplegnotitie Kostenraming Programma ADS oktober 2018
5.2. Samenvatting Kostenraming Programma ADS oktober 2018

6. Rondvraag en sluiting

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

Art 5.1 lid 1 sub e
T Art 5.1 lid 1 sub e
Art 5.1 lid 1 sub e @minbzk.nl

Datum
5 oktober 2018

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	12 november 2018
Deelnemers	Art 5.1 lid 1 sub e (voorzitter), Art 5.1 lid 1 sub e Art 5.1 lid 1 sub e (agendapunt 3), Art 5.1 lid 1 sub e (verslag).

1. Opening en mededelingen

Art 5.1 lid 1 sub e opent de vergadering en geeft een korte toelichting op de stand van zaken rondom beheer. Het beheerarrangement ligt nu voor bij de achterbannen van eenieder.

Art 5.1 lid 1 sub e meldt dat Art 5.1 lid 1 sub e commissaris van de Koning in Utrecht wordt. Er is nog niet bekend wie nieuwe portefeuillehouder Omgevingswet in bestuur van de Unie zal worden.

Art 5.1 lid 1 sub e meldt dat Art 5.1 lid 1 sub e graag een keer langskomt in het OGB.

2. Concept verslag vorige OGB

2.1. Concept Verslag – Opdrachtgevend beraad – 26 september 2018

Verslag is vastgesteld inclusief de volgende twee toevoegingen:

Art 5.1 lid 1 sub (m.b.t. tot agendapunt 5.2.2) toevoegen dat resultaat van marktconformiteitstoets bij uiteindelijke besluitvorming wordt betrokken. Art 5.1 lid 1 sub e: we gaan intern kijken hoe we dit kunnen organiseren en komen er op terug.

Peter Heij was aanwezig t/m agendapunt 5.

3. Stand van zaken try out en DSO-LV

3.1. Ter informatie: Presentatie (mondeling)

Datum
12 november 2018

Art 5.1 lid 1 sub e geeft toelichting over de try out. Aanpak van de try out is langs 2 lijnen: demo (focus op DSO) en oefenen (focus op samenwerking in de keten).

Art 5.1 lid 1 sub e licht toe dat lijn 1 met name van belang is met oog op VJN-proces. Voor lijn 2 is inbreng van cases vanuit koepels van groot belang. Het oefenen kan niet zonder deze inbreng.

OGB leden vragen aandacht voor adequate communicatie, begeleiding en verwachtingen management rondom de try out. Benadruk leerproces en dat niet alles vlekkeloos zal verlopen. Besluitvorming over specifieke cases en nader invulling voor de try-out wordt neergelegd bij de Programmaraad.

3.2. Ter informatie: Voornemens en voortgang DSO Q4 (PI-8)

Geen vragen of opmerkingen bij het stuk.

4. Beheer DSO-LV

4.1. Ter informatie: kort verslag werksessie OGB 16 oktober 2018
4.2. Ter informatie: beknopt rapport validatie beheerkosten

N.a.v. bijgesloten stukken vraagt Art 5.1 lid 1 sub hoe het staat met de laatste discussiepunten rondom beheerarrangement en overeenkomst. In aansluiting op deze vergadering wordt daarover nog gesproken.

Art 5.1 lid 1 su geeft terugkoppeling van de bespreking in de Stuurgroep Omgevingswet van het Rijk. Financiën heeft opmerkingen over de tekst over uitbouw DSO, er kunnen hier geen financiële toezeggingen worden gedaan. De verhouding en wijze van aansturing tussen tactisch en operationeel beheerders moet nog beter uitgewerkt worden. Ook dat gesprek loopt op dit moment.

5. Digitaal stelsel: standaarden

5.1. STOP TPOD
5.1.1. Oplegger doeluitwerkingen STOP TPOD
5.1.2. Ter informatie: notitie doeluitwerkingen STOP TPOD

Geen vragen of opmerkingen bij agendapunten 5.1.1. en 5.1.2.

5.1.3. Ter besluitvorming: Notitie annoteren STOP TPOD

Art 5.1 lid 1 geeft toelichting op de beslisnotities. Het is van belang dat bevoegd gezagen met elkaar in gesprek gaan over afstemming annotatiestrategie. Verschillende niveaus van annotatie is niet wenselijk vanuit de eindgebruiker gezien.

concept

Datum
12 november 2018

concept

OGB stemt in met de notitie annoteren STOP TPOD:
- Minimumniveau verplicht annoteren wordt opgenomen in de STOP TPOD standaarden en wordt tevens wettelijk verankerd.
- Functionele annotaties worden als optioneel in de STOP TPOD standaarden opgenomen. De keuze voor het gebruik is vooralsnog aan het bevoegd gezag.
- Het OGB vraagt de veranderopgaves (koepels en Rijk) te bezien hoe bevoegde overheden hun ambities goed op elkaar kunnen afstemmen met het oog op het dienstverleningsniveau en hier per VO één hoofdverantwoordelijke voor aan te wijzen.

Art 5.1 lid 1 sub e concludeert dat het onderwerp gezamenlijke ambitieniveau terugkomt in een volgend OGB.

5.1.4. Ter besluitvorming: Notitie presenteren STOP TPOD

Geen inhoudelijke vragen of opmerkingen bij de beslisnotitie.

OGB stemt in met de notitie presenteren STOP TPOD:
- Bij de bouw van DSO-LV wordt uitgegaan van functioneel presenteren. Dat betekent: bevoegde gezagen krijgen de ruimte om af te wijken van de presentatiestandaard in STOP-TPOD; het LVBB het juridisch vastgestelde besluit toont; en DSO-LV automatisch alle omgevingsbesluiten op uniforme wijze cf. de presentatiestandaard toont, maar tevens de gebruiker de mogelijkheid geeft te switchen naar de door het bevoegd gezag gebruikte presentaties.

5.2. STAM
5.2.1. Beslisnotitie vaststelling Standaard Aanvrage en Melden (STAM)
5.2.2. Bijlage: Samenvatting Impactanalyse
5.2.3. Bijlage: Impactanalyse STAM

Art 5.1 lid 1 sub e geeft aan dat er nog een PIA loopt, maar dat dat het vaststellen van de standaard niet in de weg staat.

OGB stemt in met de notitie vaststelling STAM en:
- Neemt kennis van de resultaten van de impactanalyse
- Omarmt de aanbevelingen uit de impactanalyse en geeft deze mee aan de Programmaraad voor verdere uitwerking.
- Stelt de versie 0.85 van de STAM vast en besluit daarmee: dat met deze versie zowel bevoegd gezagen als derden (oa softwareleveranciers) kunnen gaan werken met deze standaard; dat deze versie gebruikt kan worden voor de internetconsultatie van de invoeringsregeling; dat

periodiek nieuwe versies van de standaarden beschikbaar komen waarmee verbeterde functionaliteit wordt gefaciliteerd.

6. Gebruikersbetrokkenheid DSO

6.1. Ter besluitvorming: Notitie gebruikersbetrokkenheid DSO

Geen inhoudelijke vragen of opmerkingen bij de beslisnotitie.

OGB stemt in met de notitie gebruikersbetrokkenheid DSO:

- Het DSO financiert de fte voor BLM, BLA en BLBA conform onderstaand schema. Iedere koepel financiert zijn eigen aanvullende BLM-, BLA- en BBLA-capaciteit.
- Ook de kosten voor de impactanalyses over standaarden worden verdeeld: de helft komt voor rekening van DSO, de andere helft wordt verdeeld over de veranderopgaven volgens de verdeelsleutel 70/19/6/5. Voor de dekking van de meerkosten voor DSO zal een beroep worden gedaan op de risicoreservering. Uitgaande van dit voorstel betreft dit 4 fte BLBA (max 800k op jaarbasis) en het aandeel in de impactanalyses (ca. 125k).

7. Voortgang

7.1. Oplegger derde kwartaalrapportage 2018
7.2. Ter vaststelling: derde kwartaalrapportage 2018

Art 5.1 lid 1 sub vraagt naar de risico's met betrekking tot STOP TPOD.

Art 5.1 lid 1 geeft aan dat er goed gesprekken met KOOP en Geonovum hebben plaatsgevonden. Afspraken staan op papier en worden met Programmaraad gedeeld. Het gaat om een vijftal maatregelen. Een daarvan zit op sturing en governance. Er komt ook een proces/relatiemanager van buiten om processen met stakeholders beter te managen. Kern is dat we vaker gaan afstemmen met de ontwikkelpartners om escalaties tijdig te zien aankomen.

Art 5.1 lid 1 sub e geeft alvast aan dat er een aanspraak op de risicoreservering in voorbereiding is als gevolg van de situatie. Art 5.1 lid 1 geeft aan dat het hier gaat om vertraging waardoor ook andere projectteams langer doorgaan. Er is geen indicatie dat dit niet gaat passen binnen de raming incl. risicoreservering. Zoals het er nu naar uitziet wordt in december de leveranciersversie van de standaard opgeleverd. STOP TPOD is van grote betekenis voor de publicatie van overheidsbesluiten in de volle breedte. Dat vraagt om nog meer afstemming.

OGB stelt de kwartaalrapportage Q3 2018 vast.

8. Rondvraag en sluiting

Art 5.1 lid 1 sub e geeft aan dat de brief die gemeenten ontvingen m.b.t database geluid als een ongelukkige verrassing kwam. Niet wenselijk om dit naast DSO te doen. Met

Datum
12 november 2018

betrekking tot het wetsvoorstel private borging bouw is er een wettelijk spoor en een implementatie spoor. Hierbij de oproep om de verbinding tussen dit traject en de Ow beter te leggen. Tot slot zijn we verrast over de wetgevingsagenda klimaatakkoord. Hier wordt nieuw overgangsrecht geïntroduceerd, wat een spanning met de afspraken van de Ow meebrengt. Ik roep op tot een betere verbinding op de inhoud.

Art 5.1 lid 1 sub e geeft aan dat in het huidige OLO zichtbaar is of bij vergunningen afwijkingen op het bestemmingsplan worden verleend. Dat zit niet in basisniveau DSO. We willen graag ADS vragen om een raming en een plan voor te maken tbv besluitvorming.

CONCEPT

notitie OGB en BO

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Bijlagen
2

Onderwerp	Beheerovereenkomst en beheerarrangement
Agendanummer	3.2.1
Datum	11 december 2018

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit

- Instemmen met doorgeleiding naar het BO ter ondertekening van de beheerovereenkomst en het beheerarrangement als nadere uitwerking van het Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken

Aanleiding

Het Bestuurlijk Overleg Wonen, Ruimte en Omgevingswet, waarin Rijk, IPO, Unie van Waterschappen en VNG participeren, heeft de hoofdlijnen voor de inrichting van beheer van het DSO-LV en Informatiepunt vastgesteld in het BO van 28 juni van dit jaar op advies van de verkenner tijdelijk beheer.
In het BO van 28 juni jl. is een vervolg opdracht gegeven aan art 5.1 lid 2 sub e . Opdracht was om de afspraken ter voorbereiding op de inrichting van beheer vast te leggen tussen partijen in een beheerovereenkomst binnen de kaders van het Bestuursakkoord implementatie Omgevingswet en het hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening Omgevingsrecht. Dit heeft in samenspraak tussen partijen geleid tot een beheerovereenkomst met toelichting in de vorm van een beheerarrangement. Het is de bedoeling deze beheerovereenkomst ter goedkeuring en ondertekening voor te leggen aan het BO.

Toelichting:

In de beheerovereenkomst wordt de organisatie, governance en financiering rond beheer van het DSO-LV en Informatiepunt vastgelegd.
De nadere uitwerking van de organisatie en governance van het beheer in een beheerarrangement is de afgelopen maanden in een aantal werksessies in het OGB besproken en begeleid door de werkgroep UBAB parallel aan een intensief consultatieproces. De landsadvocaat, PelsRijcken, heeft op verzoek van het OGB geadviseerd op de overeenkomst.
Het beheerarrangement is voorgelegd voor besluitvorming aan elk van de betrokken overheden. De juridische vastlegging ervan in de Beheerovereenkomst is voorzien te worden ondertekend op 18 december aanstaande.

VOORBEREIDING INRICHTING BEHEER DSO

Beheerarrangement DSO-LV, versie 1.0 d.d. 05.12.2018

1. Vooraf

In het Bestuurlijk Overleg van 28 juni 2018 is er bestuurlijke principe-overeenstemming bereikt over de hoofdkeuze en hoofdlijnen van het governance- en organisatiemodel voor beheer DSO-LV (B2) en de daarvoor te hanteren uitgangspunten. Dit op basis van een oplegger met een voorstel van het OGB en de onderliggende rapportage van de verkenner d.d. 5 juli 2018.

In dit document, genoemd het beheerarrangement, is de organisatie en governance van het integrale beheer DSO-LV van het gekozen model B2 uitgewerkt. De basis onder dit beheerarrangement ligt in de Invoeringswet Omgevingswet, waarin DSO-LV wordt geregeld en de tussen partijen gemaakte afspraken in het Bestuursakkoord en in het Financieel akkoord. Deze uitwerking is gebaseerd op inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021. Bij deze uitwerking is als basis het model gekozen, waarin de uitvoering van de beheeropdracht door de betrokken beheerorganisaties in opdracht van de Minister van BZK gebeurt. De eventuele keus voor het model van wettelijke taakopdracht heeft (technisch juridische) gevolgen voor de weg waarlangs de tactische en operationele beheerorganisaties hun opdracht krijgen, niet op de sturing en het managen, zoals uitgewerkt in dit beheerarrangement.

DSO-LV is een onderdeel van DSO als geheel. De governance van het beheer op DSO als geheel wordt in dit beheerarrangement niet uitgewerkt, wel de coördinatie en regie op DSO als stelsel vanuit het perspectief van het beheer van DSO-LV.

Partijen hebben met dit beheerarrangement ingestemd. Dit beheerarrangement vormt vervolgens de inhoudelijke basis voor de beheerovereenkomst DSO-LV die de betrokken overheden, BZK namens het Rijk en VNG, IPO en UvW namens resp. de gemeenten, provincies en waterschappen met elkaar sluiten als uitwerking van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet op beheer DSO-LV (voorheen: UBAB genoemd). In deze beheerovereenkomst leggen zij de kaders voor beheer DSO-LV vast. Deze beheerovereenkomst vormt vervolgens de basis voor de overeenkomst voor opdrachtuitvoering (scope, budget, verantwoording, interbestuurlijke betrokkenheid) die de strategische beheerorganisatie met de tactische beheerorganisatie sluit en het beheerprotocol dat beide beheerorganisaties in samenspraak met de operationele beheerorganisaties voor 1 juni 2019 opstellen.

Leeswijzer
In paragraaf 2 staan de definities die gebruikt worden. In paragraaf 3 staan de hoofdpunten van het beheerarrangement tussen de overheden. In paragraaf 4 wordt de scope van het beheerarrangement uitgewerkt. Daarin wordt ook een nader onderzoek naar de functie, kosten en governance van het Informatiepunt aangekondigd. In paragraaf 5 wordt de visie op het beheer van DSO-LV samengevat en staat de onderbouwing voor het gekozen model van beheer. In paragraaf 6 wordt het gekozen beheermodel uitgewerkt naar concrete inrichting van het beheer. Deze paragraaf bevat een uitgebreide beschrijving van de verschillende onderdelen van het beheerarrangement op inhoud in termen van taken, verantwoordelijkheden, relatielijnen en interbestuurlijke samenwerking en hoe deze vastgelegd worden. Dit vormt het hart van het beheerarrangement. In paragraaf 7 staan de financiële afspraken, in paragraaf 8 de afspraken over wijziging en beëindiging van de beheerafspraken c.q. de beheerovereenkomst, de geschilbeslechting, de evaluatiemomenten en de afspraken over uitbouw DSO-LV basisniveau naar ambitieniveau volgens scenario 3 Bestuursakkoord.

2. Definities

De volgende definities zijn op het beheerarrangement van toepassing:

- Onder *bestuursorganen* wordt verstaan de bevoegde gezagen van Rijksinstellingen, provincies, gemeenten en waterschappen
- Onder *DSO-LV* wordt verstaan de landelijke voorziening met informatie over de fysieke leefomgeving die voor bestuursorganen en andere gebruikers relevant is in het kader van de uitvoering van de Omgevingswet en nodig is voor het aanvragen en afhandelen van vergunningen en het doen van meldingen.
- Onder *DSO* als stelsel wordt verstaan DSO-LV en het geheel aan overige (technische) voorzieningen, afspraken, werkwijzen, registraties, gegevensverzamelingen, content en bronnen die nodig zijn om aan initiatiefnemers, belanghebbenden en bestuursorganen de informatie beschikbaar te stellen die zij willen raadplegen of nodig hebben voor de uitvoering van de processen die volgen uit de Omgevingswet.
- Onder *netwerk* wordt verstaan degenen die DSO gebruiken, primair de ruim 400 bestuursorganen, maar ook burgers en bedrijven, de beheerorganisaties en andere relevante partijen en hun onderlinge relaties en afhankelijkheden.
- Onder *keten* wordt verstaan het geheel aan informatiestromen die door de bestuursorganen gebruikt worden voor de uitvoering van de taken die volgen uit de Omgevingswet.
- Onder *ontwikkelen* wordt verstaan het bouwen van de voorzieningen die behoren tot DSO-LV basisniveau door de programmaorganisatie.
- Onder *door ontwikkelen* wordt verstaan het in de beheerfase[1] beter maken en innoveren van functionaliteiten die al opgenomen zijn in gereed gekomen en geaccepteerde voorzieningen DSO-LV basisniveau, bijv. door gebruik te maken van ervaringen uit de uitvoeringspraktijk of nieuwe technologie; gaat om (beperkte) aanpassingen in tijd, geld en toepassing die uitgevoerd kunnen worden binnen kaders van de opdracht en het budget voor de operationele beheeropdracht.
- Onder *uitbouw* wordt verstaan het uitbouwen van DSO-LV basisniveau met nieuwe functionaliteiten naar DSO-LV volgens scenario 3 Bestuursakkoord, dat op inhoud, investering, beheerkosten en in de tijd nog nader moet worden bepaald; gaat per component; telkens is een expliciet interbestuurlijk besluit van het OGB Beheer en het Bestuurlijk Overleg nodig.
- Onder *strategisch beheer* wordt verstaan het organiseren, toedelen van taken, managen en doen uitvoeren van het tactisch en operationeel beheer van DSO-LV, het definiëren van de samenwerkingsrelaties, het creëren van de condities voor een effectief beheer van DSO-LV en aansluiting met DSO, het borgen van de verbinding en interbestuurlijke samenwerking van alle betrokken overheidspartijen en het bewaken van alle hieromtrent gemaakte afspraken.
- Onder *tactisch beheer*[2] wordt verstaan het coördineren en managen van het operationeel beheer van DSO-LV, het borgen van de werking van DSO-LV in DSO als stelsel en in de keten van informatiestromen, het organiseren van de samenwerkingsrelatie met andere publieke organisaties met een eigen opdracht, het organiseren van het netwerk en het voeren van regie op het functioneren en de innovatie van DSO als stelsel.
- Onder *operationeel beheer* wordt verstaan het in stand houden, exploiteren en continu door-ontwikkelen, incl. het releasemanagement van een voorziening die onderdeel vormt van DSO-LV en door partijen geaccepteerd is voor gebruik.
- Onder *integraal beheer* wordt verstaan het geheel aan strategisch, tactisch en operationeel beheer.

[1] De term beheerfase ziet op de fase na acceptatie van een voorziening die opgeleverd is door programma DSO
[2] De relatie met het Informatiepunt wordt op dit moment nog uitgewerkt en later toegevoegd.

- Onder *kosten van beheer* wordt verstaan de kosten, verband houdend met het strategisch, tactisch en operationeel beheer, waaronder ook te verstaan de kosten van de voorbereiding van het inrichten van het strategisch en tactisch beheer en verder de kosten van beheer en exploitatie van het Informatiepunt.
- Onder *content* wordt verstaan alle inhoudelijke informatie die opgenomen wordt in DSO-LV om de Omgevingswet vanaf 1 januari 2021 uit te kunnen voeren, waaronder alsdan in ieder geval begrepen omgevingsdocumenten, besluiten en andere rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet, toepasbare regels over topactiviteiten, lokale toepasbare regels, informatie voor inzicht activiteit op specifieke locatie[3], alsook het loket zelf, alsmede daar op basis van latere besluitvorming aan toe te voegen informatie over het fysieke domein.
- Onder *Bestuursakkoord* wordt verstaan het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet 2015.
- Onder *Financieel Akkoord* wordt verstaan het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht 2016
- Onder *scenario 3* wordt verstaan het scenario voor uitbouw van DSO-LV naar het ambitieniveau, zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord.
- Onder *Informatiehuis* wordt verstaan een bundeling van betrouwbare, bestendige en beschikbare data, gebaseerd op gegevens van bronhouders, over een specifiek deel van de fysieke leefomgeving, zoals bijvoorbeeld Natuur en Ruimte, al dan niet samengebundeld in een informatieproduct.
- Onder *Bestuurlijk Overleg* wordt verstaan het interbestuurlijk overleg tussen bestuurders van Rijk, VNG, IPO en UvW, onder voorzitterschap van de minister BZK, over (onder andere) strategische en bestuurlijke aangelegenheid DSO-LV betreffend.
- Onder *OGB Beheer* wordt verstaan het interbestuurlijk topambtelijk samengesteld Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet, in de hoedanigheid van overlegorgaan over aangelegenheden die het beheer en de uitbouw van DSO-LV betreffen.
- Onder *Informatiepunt* wordt verstaan de centrale helpdesk (website, email en telefonie) voor overheden en professionals waar zij informatie kunnen vinden en vragen kunnen stellen over de invoering en uitvoering van de Omgevingswet, het toepassen van deze wet in hun specifieke beroepspraktijk en de wijze waarop het DSO kan worden gebruikt.

[3] Ontleend aan rapportage Taskforce complexiteitsreductie en de rapportage ‘nulmeting’

3. Hoofdpunten van het beheerarrangement DSO-LV tussen de overheden

1. DSO-LV is een publieke voorziening

DSO-LV is een instrument om de Omgevingswet te laten functioneren. Een goed functionerend DSO-LV is daarmee het gezamenlijke belang van alle overheden en van burgers en bedrijven. DSO-LV moet op 1 januari 2021, de invoeringsdatum van de Omgevingswet, op een aantal onderdelen voor ruim 400 organisaties volledig operationeel en ruim daarvoor al live en gereed voor gebruik zijn. Ook moet er dan content beschikbaar zijn en moeten ruim 400 organisaties een aansluiting hebben.

Het realiseren van DSO-LV is een publieke taak vanwege het maatschappelijk belang om gebruik van het stelsel aan burgers, bedrijven en (overheids-)instellingen ter beschikking te stellen zonder vergoeding. Voor dat laatste is publieke bekostiging en verantwoording over de besteding van de publieke middelen noodzakelijk. Reden om het strategisch en tactisch beheer van DSO-LV publiek te organiseren. Op operationeel beheer geldt dit ook maar is er op specifieke onderdelen ruimte voor andere keuzes. Het beheer van DSO-LV betreft een complexe uitvoeringstaak in netwerken. Dat vraagt robuustheid en professionaliteit van de beheerorganisaties, zowel op strategisch als op tactisch en operationeel niveau.

2. De gekozen principes voor de organisatie en governance van beheer

De basis onder dit beheerarrangement en de beheerovereenkomst DSO-LV ligt in de Invoeringswet en de tussen partijen gemaakte afspraken in het Bestuursakkoord, in het Financieel Akkoord en in het Bestuurlijk Overleg over het beheer en de uitbouw van DSO-LV op basis van de in het voorjaar van 2018 uitgevoerde verkenning en de daarop in het Bestuurlijk Overleg van 28 juni 2018 gemaakte richtinggevende keuzes.[4] Deze afspraak over beheer van DSO-LV stoelt op de volgende drie principes:
(1) de kaderstelling op beheer gebeurt interbestuurlijk,
(2) één overheidspartij krijgt mede namens de andere overheden de opdracht en verantwoordelijkheid om het integrale beheer te organiseren en
3) deze ene overheidspartij draagt in zijn hoedanigheid van strategische beheerorganisatie een bestaande overheidsorganisatie op het tactisch en operationeel beheer te managen op basis van een duidelijke opdrachtgevers-opdrachtnemersrelatie.

3. Uitwerking principes in heldere taak -en verantwoordelijkheidsverdeling

Het uitgangspunt voor de beheerafspraken voor DSO-LV is dat de Minister van BZK stelselverantwoordelijke is en blijft en daarmee onder alle omstandigheden politiek-bestuurlijk en budgettair formeel eindverantwoordelijk is voor DSO-LV. De beheerafspraken stoelen op het beginsel van interbestuurlijke sturing en samenwerking op strategisch niveau over de gemeenschappelijk af te spreken kaders van beheer. Vervolgens neemt de Minister van BZK de beheertaak op zich. Daarbij betrekt de Minister zijn interbestuurlijke partners en verantwoordt zich tegenover hen over de uitvoering. De Minister laat de taak uitvoeren door de beleidskern van haar ministerie (de strategische beheerorganisatie) en voorziet deze van voldoende ruimte en mandaat

[4] Zie rapportage verkenning over vormgeving beheer DSO d.d. 5 juli 2018 van team verkenner Ben Koopman

om het beheer op een professionele, zakelijke en efficiënte manier te kunnen managen. Over strategische kwesties rondom DSO-LV met politiek-bestuurlijke impact voor alle betrokken overheden wordt door de Minister besloten in consensus met die andere overheden.

4. Nieuwe manier van samenwerken vraagt inspanning van alle partijen

Dit beheerarrangement regelt de formele kant van de governance op het beheer van DSO-LV. Evenzeer van belang is hoe partijen in de praktijk om gaan met de gekozen nieuwe manier van interbestuurlijk samen werken. Dat is niet te vatten in papier maar moet zich uiten in houding en gedrag. Werken vanuit de bedoeling van het beheerarrangement, samen bouwen aan en onderhouden van een wederkerige relatie vanuit het gedeeld handelingsperspectief met respectering van ieders rol en verantwoordelijkheid, adaptief handelen en staan voor de gemaakte afspraken, ook als het moeilijk wordt, zijn hierbij belangrijke ingrediënten. Partijen onderkennen dat en spreken af elkaar hierom scherp te houden en zo nodig aan te spreken.

5. **Koepels representeren de interbestuurlijke samenwerking**

De gemeenten, provincies en waterschappen geven hun koepels, VNG, IPO en UvW, een belangrijke, structurele rol en verantwoordelijkheid in het organiseren en soepel laten verlopen van de participatie, consultatie, betrokkenheid én medewerking van hun leden als gebruikers en financiers. De koepels hebben ook een belangrijke rol in de communicatie en interactie tussen de aangewezen beheerpartijen en hun leden als gebruikers, die op hun beurt een relatie hebben met de regionale (interbestuurlijke) uitvoeringsorganisaties waaraan delen van de taakuitvoering die raken aan de Omgevingswet belegd zijn (Omgevingsdiensten, GGD-en, Veiligheidsregio's etc.). De koepels kiezen daarvoor ieder hun eigen passend mechanisme. Aan Rijkszijde wordt een vergelijkbaar (virtueel) coördinatie- en afstemmingsmechanisme gecreëerd. Het Ministerie van BZK initieert dit, de uitvoering van de coördinerende rol wordt uit oogpunt van checks and balances bij voorkeur bij een ander departement belegd.

6. Afspraken model voor beheer langjarig, aanwijzen beheerorganisatie voor 5 jaar

DSO als stelsel is onlosmakelijk verbonden met de Omgevingswet. Zonder een goede digitale voorziening kunnen wettelijk noodzakelijke processen niet worden ondersteund en zullen de voordelen van de Omgevingswet voor burgers en bedrijven minder groot zijn. DSO-LV is als onderdeel van DSO als stelsel een essentiële voorziening voor een goede werking van de Omgevingswet en het bereiken van de verbeterdoelen van die wet. Daarom wordt DSO-LV voor onbepaalde tijd ingericht en in stand gehouden, in ieder geval zolang de wet dat vereist. Hierop hebben alle betrokken overheidspartijen bij het afsluiten van het Bestuursakkoord hun commitment afgegeven.

De betrokken overheidspartijen gaan een langjarig commitment van 10 jaar (2019 t/m 2028) aan op het nu gekozen model voor de organisatie en het beheer van DSO-LV (model 2B) vanwege de financiële en feitelijke inspanningen die nodig blijken om dit tot stand te brengen en het belang van bedrijfszekerheid omtrent het functioneren van DSO-LV wat continuïteit in het organiseren en managen van het beheer vraagt. Dit model voor de organisatie en het beheer van DSO-LV wordt in het 8ste jaar (2026)

geëvalueerd. Elke overheidspartij kan eerder om een tussentijds evaluatie vragen wanneer deze meent dat het nu gekozen model voor de organisatie en het beheer van DSO-LV niet passend meer is. Wanneer gezamenlijk vastgesteld wordt dat dit model niet passend meer is, maken de vier overheidspartijen in onderling overleg nieuwe afspraken met elkaar over het model voor de organisatie en het beheer van DSO-LV. Zij leggen deze afspraken vast in een gewijzigde beheerovereenkomst.

Voor wat betreft de keuze van de beheerorganisaties worden in eerste instantie afspraken gemaakt voor 5 jaar, 2019 t/m 2023. Deze afspraken worden voor 1 juli 2022 geëvalueerd op basis van een nadere afspraak tussen partijen over de inhoud en aanpak van deze evaluatie. Partijen nemen een besluit over de uitkomsten van deze evaluatie voor 1 november 2022 met het oog op tijdige duidelijkheid over de verantwoordelijke organisaties voor beheer vanaf 1 januari 2024 voor henzelf en voor de beheerpartijen.

7. Beheerafspraken vastleggen in stevig contract

Partijen kiezen voor interbestuurlijke samenwerking vanuit het gezamenlijke belang van een optimaal werkend DSO-LV als belangrijk instrument voor de uitvoering van de Omgevingswet. De afspraken die hiervoor gemaakt zijn, zijn uitgewerkt in dit beheerarrangement en worden vastgelegd in de beheerovereenkomst. Deze beheerovereenkomst treedt op 1 januari 2019 in werking; dat is van belang om de integrale beheerverantwoordelijkheden tijdig voor de invoeringsdatum van de wet ingeregeld en werkend te hebben. De beheerovereenkomst is juridisch afdwingbaar en wederkerig en legt de rollen en verantwoordelijkheden vast binnen de samenwerking en de gevoelde gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor een goed werkend DSO-LV. Dit juridisch afdwingbare karakter maakt het noodzakelijk de afspraken zo te maken dat deze afdwingbaarheid ook feitelijke betekenis kan krijgen. Op de nakoming van verplichtingen van gemeenten, provincies en waterschappen in het kader van DSO die volgen uit de wet kan door de Minister van BZK worden gehandhaafd langs de lijn van het regulier interbestuurlijk toezicht. Voor de Rijksgeledingen zal dit verlopen via collegiaal overleg met de andere verantwoordelijke ministers. De afspraken voorzien tevens in een adequate oplossing voor situaties, waarin sprake is van verschillen van mening of inzicht en wel zodanig dat in alle gevallen de bedrijfszekerheid en continuïteit in de uitvoering gewaarborgd blijft.

8. Acceptatie als formele overdracht van ontwikkeling naar beheer

Het onder verantwoordelijkheid van het OGB (Beheer) vóór 1 januari 2020 uit te voeren acceptatieproces van de onder verantwoordelijkheid van de Minister van IenM[5] resp. BZK in de periode tot medio 2019 door het programma DSO ontwikkelde voorzieningen voor DSO-LV basisvoorziening of elementen daarvan vormt het markeringsmoment in de overgang van de taak en verantwoordelijkheid voor ontwikkelen naar die voor beheer van de betreffende voorziening. Tegelijkertijd houdt de door-ontwikkeling niet op. Partijen vinden het belangrijk dat door-ontwikkeling en beheer zo dicht mogelijk bij elkaar blijven in de regie en de aansturing, waarbij de uitvoering wel bij verschillende organisaties kan worden belegd.

[5] Inmiddels geheten IenW

9. Uitbouw DSO-LV basisniveau naar eindbeeld BA gaat door

Partijen blijven vanuit een gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid werken aan realisatie van het ambitieniveau DSO volgens scenario 3, met inachtneming van de afspraken, opgenomen in het Bestuursakkoord en het Financieel akkoord. Het Rijk blijft verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van de middelen die nodig zijn voor de investering, alle overheden dragen gezamenlijk de kosten van beheer en exploitatie. Partijen besluiten in het Bestuurlijk Overleg in consensus uiterlijk 1 maart 2019 op basis van de uitkomsten van het uitgevoerde feitenonderzoek[6] over een Plan Uitbouw DSO-LV. Dit Plan bevat naast de eerste inhoudelijke uitwerking van de verschillende elementen ook de prioritering en een inschatting van de daarvoor benodigde investeringen. Het Plan vormt het kader waarbinnen Partijen vervolgens, telkens op basis van een businesscase, in het OGB Beheer een go/no go besluit nemen om een element te doen ontwikkelen.

[6] Zie Rapportage feitenonderzoek scenario 3 aan OGB d.d. 13 september 2018

4. Scope van het beheerarrangement

4.1 De betrokken organisaties

Het beheerarrangement richt zich op de volgende organisaties en elementen van beheer:

- Minister van BZK: politiek-bestuurlijk en budgettair formeel eindverantwoordelijk voor DSO-LV als onderdeel van het stelsel DSO.
- Gezamenlijke overheden (vertegenwoordigd door hun koepels IPO, UvW en VNG en een vergelijkbare [virtuele] oplossing voor de Rijkpartijen): interbestuurlijke kaderstelling en het organiseren van de opvolging van die kaders.
- Ministerie van BZK: doen van het strategisch beheer.
- Nog aan te wijzen organisatie: organiseren en uitvoeren van het tactisch beheer, onder te verdelen in
    - Sturen op en managen operationeel beheer van voorzieningen DSO-LV en de daarmee belaste organisaties.
    - Organiseren netwerk van beheerorganisaties, bestuursorganen en andere gebruikers van DSO-LV.
    - Coördinatie en regie voeren op functioneren en innovatie van DSO als stelsel, met DSO-LV als belangrijk onderdeel.
- Operationele beheerders: uitvoeren operationeel beheer voor DSO-LV.

De koepels van gemeenten, provincies en waterschappen ondersteunen en/of adviseren hun leden bij de invoering van de Omgevingswet en het gebruik van DSO-LV, naar gelang de afspraken die hierover in de eigen vereniging zijn gemaakt. Deze ondersteuning kan ook bestaan uit voor de eigen sector vrijwillig afgesproken standaarden en voorzieningen voor lokaal gebruik. Het ontwikkelen en beheren hiervan blijft in dit beheerarrangement buiten beschouwing, omdat het geen interbestuurlijke verantwoordelijkheid is. Samenwerking tussen overheden op dit punt is wel wenselijk, met afstemming als de meest minimale vorm. Hoe dat vorm gegeven wordt staat beschreven in paragraaf 6.

4.2 De onderdelen van DSO-LV en de noodzakelijke voorzieningen voor de werking [7]

Het door de betrokken partijen in 2018 vastgestelde voorzieningenniveau DSO-LV omvat per 1 januari 2021 de volgende componenten en functies, inclusief de daarbij behorende en onderliggende documenten en specificaties, waaronder architectuurdocumenten, handleidingen, klantreizen en de stijlgids:

- Loket (de overall toegang tot gebruikerstoepassingen met de viewer en mogelijkheid tot het doen van aanvragen en inclusief de daarbij behorende beveiliging en autorisatie)
- Oriënteren (kunnen raadplegen van OW-Besluiten via de overbruggingsfunctie[8] en ROD/OZON en het inzien van informatie over de fysieke leefomgeving en het checken aan de hand van toepasbare regels)
- Het kunnen doen van aanvragen en meldingen en het kennis nemen van informatieplichten (door het uitvoeren van toepasbare regels)
- Kunnen inzien van begrippen, informatiemodellen en gegevenssets (via de Stelselcatalogus Omgevingswet)

[7] O.b.v. rapport Complexiteitsreductie d.d. 4 december 2017 en besluit OGB/BO d.d. 22 februari 2018
[8] Deze wordt gevoed vanuit Ruimtelijke plannen.nl en OZON

- Kunnen hergebruiken van (delen) van het DSO-LV als open stelsel (met de API store, het stelselknooppunt en het ontwikkel- en beheerportaal)

Naast de bovenstaande componenten zijn er als onderdeel van het DSO-LV een aantal specifieke standaarden en afspraken ontwikkeld. Deze zijn:
- OW-Besluiten via TPOD (standaard)
- Aanvragen en meldingen via STAM (standaard)
- Toepasbare regels via STTR (standaard)
- Aansluitvoorwaarden voor het aansluiten van informatie over de fysieke leefomgeving (afspraak)

De tactische beheerorganisatie stuurt op de instandhouding, exploitatie en continue door-ontwikkeling van deze voorzieningen en gaat hiervoor een resultaatsverplichting aan met de strategische beheerorganisatie.

DSO-LV bevat inhoudelijke content, die door bestuursorganen ingevoerd en actueel gehouden moet worden. De afspraken hierover worden gemaakt tussen de tactische beheerorganisatie en de koepels en aan Rijkszijde een equivalent daarvan. Verplichtingen die afdwingbaar moeten zijn tegenover de decentrale bestuursorganen worden opgenomen in de Invoeringswet of uitvoeringsregelingen. De tactische beheerorganisatie sluit, voor zover de AVG dat vereist, (model) gegevensleveringsovereenkomsten met de afzonderlijke bestuursorganen.

Voor de aansluit- en gebruiksvoorwaarden die gelden voor de resp. voorzieningen die onderdeel vormen van DSO geldt hetzelfde stramien. De afspraken hiervoor worden gemaakt tussen tactische beheerorganisatie en koepels en aan Rijkszijde een equivalent daarvan. De operationele beheerorganisatie stelt op basis daarvan aansluit- en gebruiksvoorwaarden op, de tactische beheerorganisatie stelt deze vast en communiceert deze naar de bestuursorganen door tussenkomst van de koepels.

DSO-LV maakt gebruik van landelijke standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen; deze maken geen onderdeel uit van het beheer van DSO-LV.
De belangrijkste zijn:
- STOP (standaard)
- Informatiehuis Ruimte[9] (content)
- LVBB (Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen, digitaal invoerkanaal bevoegde gezagen voor regels en besluiten)
- Softwareservices informatie PDOK (Publieke dienstverlening op de kaart)
- Informatie over de fysieke leefomgeving (informatieproducten - content)
- Basisregistraties (content)
- Generieke digitale overheidsinfrastructuur (GDI) als voorzieningen
- Andere standaarden en afspraken dan die welke hierboven expliciet zijn benoemd
- Systemen van derden, bronhouders en bestuursorganen.

De coördinatie en regie op de aansluiting van DSO-LV op deze standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen, hun onderlinge connectiviteit en het kunnen gebruiken ervan als bestuursorgaan valt binnen de scope van het beheerarrangement, als onderdeel van de taken van de tactische beheerorganisatie. De tactische beheerorganisatie heeft hier een inspanningsverplichting en maakt met de betreffende beheerorganisaties of partijen samenwerkingsafspraken. Het ontwikkelen, in stand houden, beheren en exploiteren van de hierboven opgesomde standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen maakt

[9] Hierin gaat Ruimtelijke plannen.nl per 1 januari 2021 op.

geen onderdeel uit van de beheeropdracht DSO-LV. De opdracht hiervoor komt van andere beleidsdomeinverantwoordelijke ministers. De kosten van beheer van deze standaarden, voorzieningen en gegevensbronnen worden ook niet uit het DSO-LV budget gefinancierd en de tactische beheerorganisatie beheert deze budgetten ook niet.

Naast DSO-LV wordt een landelijk Informatiepunt Omgevingsrecht in stand gehouden.
Dit Informatiepunt heeft een tweeledige functie:

- Beantwoorden van vragen van bestuursorganen en (belangen-)organisaties over wet- en regeling op het terrein van de omgeving, bodem, water en milieu en aanpalende domeinen die ook van belang zijn voor de uitvoering van de Omgevingswet en signaleringsfunctie over deze vragen. Het Informatiepunt richt zich niet op burgers en bedrijven, maar bedient deze doelgroepen wel indirect doordat het de KCC's van de individuele bestuursorganen en de algemene publieksloketten ondersteunt in de informatievoorziening en vraagbeantwoording. De informatie van het Informatiepunt is digitaal wel beschikbaar voor burgers en bedrijven. Deze functie heeft in beginsel een permanent karakter.
- Beantwoording van vragen van bestuursorganen, (belangen-)organisaties, burgers en bedrijven over de werking van DSO-LV, zelfstandig en in het stelsel. Deze helpdeskfunctie is vooral de eerstkomende jaren van belang en kan, als met de Omgevingswet een paar jaar wordt gewerkt, wellicht worden afgeschaald.

Naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt loopt op dit moment een onderzoek. Daarbij wordt de tactische beheerorganisatie zodra deze aangewezen is nadrukkelijk betrokken. De uitkomsten in de vorm van een businessplan worden in de loop van 2019 voor besluitvorming aan het OGB voorgelegd, in samenhang met afspraak 17 uit het Financieel akkoord[10]. In het OGB wordt dan ook besloten over het moment van in beheer neming, dat conform afspraak uit het Bestuursakkoord, in elk geval niet eerder ligt dan medio 2020.

[10] Volgens afspraak 17 wordt drie jaar na inwerkingtreding van de wet een evaluatie uitgevoerd naar de toegevoegde waarde van het Informatiepunt en al dan niet continuering ervan.

5. Visie op beheer, onderbouwing gekozen model voor beheer

In deze paragraaf wordt het gekozen model voor de organisatie en het beheer van DSO-LV, genoemd het beheerarrangement, de daaraan ten grondslag liggende visie en de daaruit volgende verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de betrokken overheidspartijen uitgewerkt. Deze zijn ontleend aan onderstaande basisplaat en gebaseerd op de richtinggevende keus van het Bestuurlijk Overleg op 28 juni 2018 voor model B2 uit de rapportage Verkenning beheer DSO-LV, dat het vertrekpunt is.

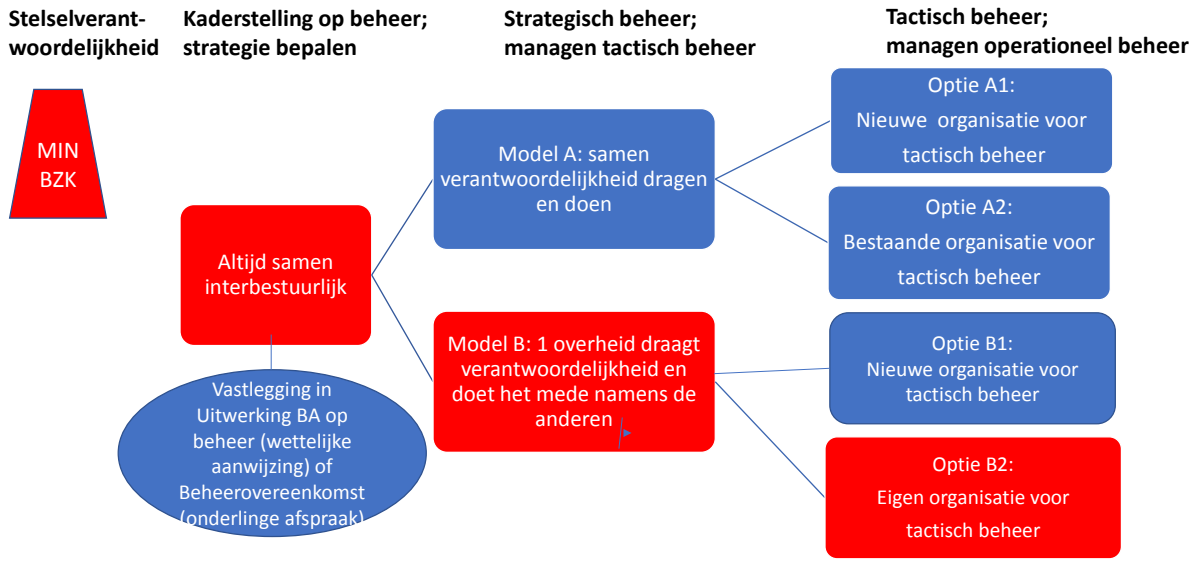

Het startpunt van denken is dat samen besturen niet per definitie ook betekent samen managen. Uit oogpunt van slagkracht, eenduidige lijnen en omdat het managen van het beheer van DSO een uitvoeringstaak is wordt voor dat laatste ook niet gekozen. Het gekozen model voor de organisatie en governance van het beheer DSO-LV stoelt, uitgaande van het gegeven dat de Minister stelselverantwoordelijke is, op de volgende drie principes: (1) de kaderstelling op beheer gebeurt interbestuurlijk, (2) één overheidspartij krijgt mede namens de andere overheden[11] de opdracht en verantwoordelijkheid om het integrale beheer te organiseren en (3) deze ene overheidspartij draagt een bestaande overheidsorganisatie op het beheer te managen.

Dit in de rapportage van de Verkenning uitgewerkte model gaat uit van 1 overheidspartij die namens de andere die overheidspartijen het strategisch beheer op zich neemt, binnen de afgesproken kaders die vastgelegd zijn in de privaatrechtelijke beheerovereenkomst DSO-LV, waarin juridisch afdwingbare afspraken opgenomen worden. BZK neemt deze taak op zich op basis van zelfbinding.
De keuze voor BZK past goed bij haar stelselverantwoordelijkheid voor de Omgevingswet, de fase waarin het programma en invoeringstraject zich op dit moment bevindt en wat er nog

[11] We gebruiken hier de term overheden; zij kunnen zich laten vertegenwoordigen door hun koepels.

moet gebeuren richting 2021 voor wat betreft het realiseren van het basisniveau van DSO-LV. Het biedt daarmee tevens de kans om een stevige verbinding te maken tussen deze opgave en de uitbouw van DSO-LV naar ambitieniveau volgens scenario 3 uit het Bestuursakkoord. Het is een eenduidige, kostenbewuste en relatief eenvoudig en snel te realiseren oplossing, gezien ook de urgentie om beheer op te pakken en omdat het Rijk beschikt over organisaties van voldoende omvang en kennis om de tactische beheertaak op zich te kunnen nemen. Het opent ten slotte de mogelijkheid voor gemeenten de constructie van de financiering via het Gemeentefonds te volgen. Dat is een eenvoudige manier die ook rust en stabiliteit brengt omdat het een jaarlijks terugkerende discussie voorkomt over de hoogte van de betaling.

De belangrijkste kenmerken van dit model zijn:

- Het is een eenvoudig model, waarin de verantwoordelijkheid voor het organiseren van het beheer DSO-LV en de coördinatie en regierol op DSO als geheel helder is toebedeeld aan 1 overheidspartij (in casu BZK) met eenduidige zeggenschap over het organiseren van en de sturing op en het managen van het tactisch beheer, op basis van vooraf vastgelegde kaders en budgetten en mandaat om bij interbestuurlijke belangentegenstellingen te kunnen handelen. Voordeel is dat er niet geschoven kan worden met verantwoordelijkheden tussen overheden.
- Voor het strategisch beheer biedt de keus voor 1 overheidspartij (in casu BZK) meer kansen op professioneel sturen en zakelijk managen en kosten efficiëntie. Cruciaal is in dit model de vaardigheid van deze organisatie om de interbestuurlijke partners invloed te geven op de beslissingen die voor hen van belang zijn. Daarover zijn afspraken nodig en moet een praktisch instrumentarium worden ontwikkeld.
- Deze overheidspartij (in casu BZK) neemt de financiële verantwoordelijkheid en draagt in nader te bepalen omstandigheden de financiële risico's voor het tactisch (en operationele) beheer, op basis van een vooraf vastgelegd taakstellend budget.
- Deze overheidspartij (in casu BZK) belast een onderdeel van zijn organisatie met het strategisch beheer en stuurt er volgens op langs de geldende sturingslijnen.
- Onderlinge samenwerking en onderling vertrouwen tussen de betrokken overheden wordt niet op de proef gesteld maar ingeruild voor stevige afspraken en de uitvoering van de beheertaak met bijbehorende zeggenschap aan BZK. Creëert dus noodzaak van concrete afspraken met andere overheden over hun belang bij goed werkend DSO-LV en de eisen die aan de uitvoerende partij worden gesteld. Daarom van belang om maximaal te investeren in heldere afspraken in de beheerovereenkomst DSO-LV tussen de vier overheden over het eisenpakket dat de andere overheden stellen aan het strategisch, tactisch en operationeel beheer en over zekerheden over goede behartiging van de belangen van de overige overheden, zowel aan de voorkant en onderweg in:
    - Borgen van gebruikersbetrokkenheid, input en samenwerking voor het goed laten werken van het gehele DSO.
    - Samenwerking/afspraken met organisaties die collectief het gebruik en samenwerking binnen de verschillende overheidskolom managen, zoals VNG/VNG-realisatie, Unie/Waterschapshuis, IPO/Bij12, waarbij de vormgeving hiervan voor de gebruikers aan Rijkszijde nog bijzonder punt van aandacht is.
- BZK wijst op basis van een zorgvuldig proces dat samen met de andere overheden wordt doorlopen, een bestaande overheidsorganisatie, die al dan niet valt binnen het eigen bereik, aan die namens hem belast wordt met de tactische beheertaak en uit dien hoofde uitvoerder is naar de operationele beheerorganisaties en stuurt daar ook op. Voor tactisch beheer gebruik maken van een bestaande organisatie levert meer kans op succes op van een snelle implementatie met minder risico's. Het is een meer bedrijfszekere en kostenbewuste oplossing. Aanwezige expertise van medewerkers en ervaring met het managen van complexe netwerk- en ketenafhankelijkheden worden zo

benut evenals ervaring met de aansturing van operationele beheerpartijen. Professionele en zakelijke sturing op het tactisch beheer op afstand van beleid en politiek is zo mogelijk.
- Er is geen nieuw juridisch vehikel nodig in de zin van een nieuwe organisatie; daarmee ook eenvoudiger om bestaande sturingslijnen van betreffende overheidspartij te hanteren.
- Financiële bijdragen kunnen desgewenst[12] technisch eenvoudig -via interbestuurlijke afspraak- uit fondsen worden gehaald of op factuurbasis worden geïnd. Voor rijkspartijen is het via de gebruikelijke rijksbegrotingssystematiek te regelen, waarbij bij sommige rijkspartijen ook sprake is van het ontvangen van een bijdrage uit hoofde van het doen van operationeel beheer van bepaalde voorzieningen uit DSO-LV.
- De keuze van dit model laat ten slotte ook zien dat de overheden een van de uitgangspunten van de Omgevingswet (1 overheid vanuit burgerperspectief) opvolgen.

[12] Provincies en waterschappen hebben gekozen voor de route van facturering, gemeenten voor uitname GF.

6. Uitwerking: van gekozen beheermodel naar inrichting van beheer

Het gekozen model voor het organiseren van het beheer van DSO-LV wordt hier verder ingericht naar:

- rollen,
- verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de verschillende niveaus van beheer,
- de wijze waarop de interbestuurlijke samenwerking vorm krijgt en
- de formele verlening van opdrachten en vastlegging van de daaraan verbonden afspraken.

Samengevat en gevisualiseerd ziet het beheerarrangement er als volgt uit.

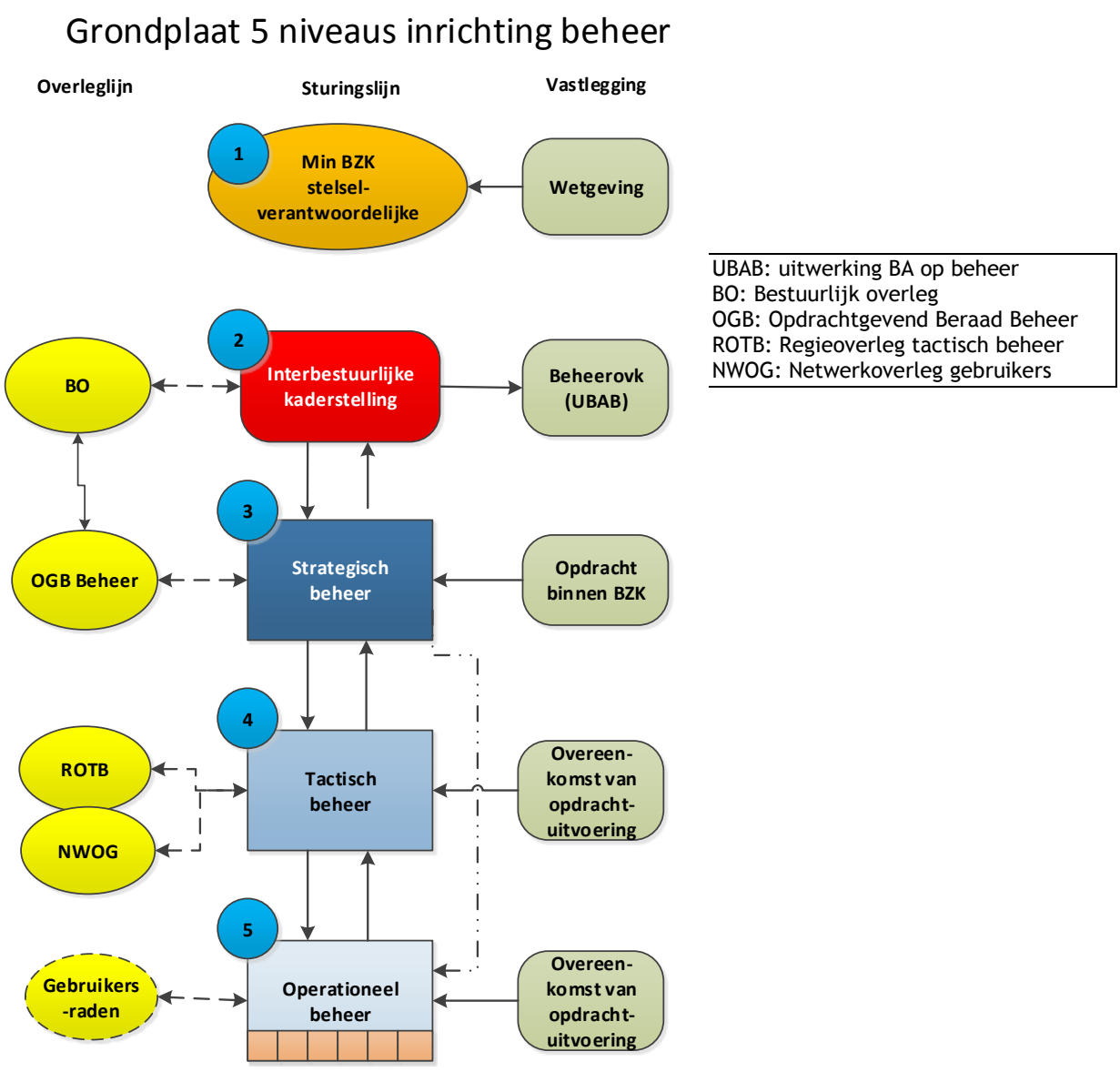

Toelichting.
Verhouding en heldere taakverdeling
De middelste kolom drukt de taak en verantwoordelijkheid van ieder niveau van beheer van DSO-LV uit. Het geeft ook de verhouding tussen de verschillende niveaus van beheer, in termen van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap, en de sturingslijn weer. Deze sturingslijn wordt tussen de verschillende niveaus zoveel mogelijk 1 op 1 vorm gegeven. Deze 1 op 1 relatie kan als het gaat om het sluiten van de overeenkomst tot opdrachtuitvoering om formeel juridische redenen niet in alle relaties die er zijn tussen de tactische beheerorganisatie en operationele beheerorganisaties ontstaan. Voor sommige van deze relaties ligt het (gemandateerd) opdrachtgeverschap bij de strategische beheerorganisatie in plaats van bij de tactische beheerorganisatie. Dat is in de tekening met een aparte lijn aangegeven. Hoe dit juridisch zit wordt hierna verder uitgelegd.

Interbestuurlijke betrokkenheid cruciaal
In het beheerarrangement, waarin de uitvoering van de integrale beheertaak wordt belegd bij BZK die deze taak mede namens de andere overheidspartijen uitvoert, is het betrekken van die andere overheidspartijen bij de uitvoering van die taak en hen daarbij op voor hen belangrijke onderdelen invloed geven een belangrijke succesfactor, waarin door alle betrokken partijen gezamenlijk geïnvesteerd moet worden. Dit invloed geven krijgt vorm zonder dat sprake is van beslissingsbevoegdheid op of mee sturen op de uitvoering van de beheeropdracht. Er is dus een subtiel samenspel nodig. Om dat te organiseren en te faciliteren worden voor deze betrokkenheid en invloed van de andere overheden op alle niveaus van beheer passende (overleg- en afstemmings-) voorzieningen getroffen. De samenwerkingsgedachte en gezamenlijke ambitie moet hierbij leidend zijn. Waaruit deze bestaan is aangegeven in de linker kolom.

Formele vastlegging deugdelijk regelen
In de rechter kolom is aangegeven hoe de vastlegging wordt geregeld van de afspraken tussen de respectievelijke opdrachtgevers en opdrachtnemers voor het strategisch, tactisch en operationeel beheer. Uitgangspunt is dat de tactische beheerorganisatie namens de Minister van BZK optreedt als opdrachtgever van de operationele beheerorganisaties.
De opdrachtverlening en juridische vastlegging van de gemaakte beheer afspraken volgt in alle gevallen uit de bereikte overeenstemming hierover tussen de betrokken overheden en organisaties.

De respectievelijke vijf niveaus van beheer, (1) stelselverantwoordelijkheid, (2) interbestuurlijke kaderstelling, (3), strategisch beheer, (4) tactisch beheer en (5) operationeel beheer worden hierna achtereenvolgens uitgewerkt op de volgende onderdelen:

- Positionering
- Opdracht
- Relatielijnen
- Overlegtafel voor interbestuurlijke afstemming
- Vastlegging.

Dit vormt het hart van het beheerarrangement.

6.1. Niveau 1, stelselverantwoordelijkheid Minister BZK voor instandhouding DSO-LV

Kern: dit hoogste niveau is de bij wet aan de Minister BZK opgedragen verantwoordelijkheid, die zij via niveau 2 in samenspraak met de andere overheden uitvoert.

Positionering
De Minister is verantwoordelijk voor de Omgevingswet en het daarin via de invoeringswet geregelde DSO-LV[13] en uit dien hoofde formeel eindverantwoordelijk voor:

- de instandhouding van DSO-LV als digitaal stelsel van verschillende voorzieningen voor informatie ten behoeve van de uitvoering van de Omgevingswet, de daarvoor noodzakelijke middelen en de daaraan verbonden risico's;
- het functioneren van DSO-LV in het netwerk van de gezamenlijke bestuursorganen en overige gebruikers;
- het functioneren van DSO-LV in de keten van informatievoorziening rondom de Omgevingswet c.q. DSO als geheel;
- het (doen) organiseren van het beheer van DSO-LV.

Deze formele eindverantwoordelijkheid van de Minister BZK voor DSO-LV, die niet overgedragen kan worden aan een beheerpartij, wordt vastgelegd in de Invoeringswet. Waar de medewerking van andere departementen nodig is om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen, bijv. op het terrein van gegevenslevering of –ontsluiting of instandhouding van voorzieningen die niet behoren tot DSO-LV maar wel nodig zijn voor de werking ervan in DSO, heeft de Minister van BZK een regisserende rol en maakt zij hierover afspraken met haar collega Ministers. Daarnaast maakt de Minister van BZK intercollegiale afspraken met andere Ministeries over hoe om te gaan met een mogelijk spanningsveld en het daarvoor dan in te zetten instrumentarium (uitvoeringstoets, intercollegiaal overleg, anders?) tussen de beleidsverantwoordelijkheid voor delen van de content van DSO-LV of onderdelen van DSO van collega Ministers, ook tegenover de EK en TK, en de integrale verantwoordelijkheid van de Minister van BZK voor instandhouding van DSO-LV.

Opdracht
In dit beheerarrangement voor DSO-LV neemt BZK als departement (naast de wetgevende en beleidsverantwoordelijkheid en de eigenaarsrol van DSO-LV) meerdere taken c.q. rollen op zich, welke zij onder ministeriële verantwoordelijkheid uitvoert. Dat zijn:

- strategisch beheer voeren en uit die hoedanigheid opdrachtgever zijn van de tactische beheerorganisatie (nieuwe taak);
- eigenaar blijven van de tactische beheerorganisatie (indien en voor zover hiermee een organisatieonderdeel wordt belast dat valt binnen het bereik van BZK een bestaande taak, in andere gevallen een nieuwe taak) en opdrachtgever zijn van de tactische beheerorganisatie (nieuwe taak)
- opdrachtgever blijven van operationele beheerorganisatie(s) (bestaande taak) indien en voor zover dit organisatieonderdelen zijn die vallen binnen het bereik van BZK als eigenaar; zij heeft deze laatste taak dan al, maar deze krijgt een extra dimensie door toevoeging van de betreffende beheertaak voor DSO-LV.
- gebruiker en betaler (nieuwe rol).

In de praktijk wordt ervoor gezorgd dat deze taken c.q. rollen binnen het departement transparant en gescheiden worden belegd en de juiste checks and balances ingebouwd worden om een zuivere rolneming te waarborgen. BZK zal hierin voorzien op basis van de algemene principes van governance die gelden binnen de Rijksdienst. De andere overheden monitoren de naleving van deze rolscheiding via hun participatie in het OGB Beheer en hebben hierin ook een signalerende functie.

[13] Dat geldt ook voor sommige delen van DSO.

De coördinatie en het managen van –de belangen van- de rijkspartijen als gebruikers (vgl. de rol van de koepels voor gemeenten, provincies en waterschappen) wordt uit oogpunt van checks and balances bij een ander departement belegd.

Relatielijnen
De Minister van BZK voert de opdrachtgeversrol uit in nauwe samenspraak met de andere overheden, gebundeld in hun koepels, en aan Rijkszijde door haarzelf vertegenwoordigd. Dat is zo afgesproken in het Bestuursakkoord van juli 2015.

Overlegtafel voor interbestuurlijke samenwerking
Het overleg over de gezamenlijke belangen met betrekking tot de instandhouding van DSO-LV wordt gevoerd in het Bestuurlijk Overleg Wonen, Ruimte en Bestuur of een daarvoor in de plaats tredend Bestuurlijk Overleg.

Vastlegging
Vastlegging van de stelselverantwoordelijkheid van Minister BZK gebeurt in de Invoeringswet. Dat geldt ook voor de punten waarop medewerking nodig is van andere departementen, bijvoorbeeld op het punt van gegevenslevering, tenzij onderliggende regelgeving hiervoor voldoende is; dan wordt dat instrument gebruikt.

6.2 Niveau 2; kaderstelling op beheer en strategie en uitvoering interbestuurlijk regelen

Kern: dit tweede niveau is de verantwoordelijkheid van alle betrokken overheden samen en verloopt via het Bestuurlijk Overleg Wonen, Ruimte en Bestuur of een daarvoor in de plaats tredend Bestuurlijk Overleg. Het Bestuurlijk Overleg stelt de beheerovereenkomst DSO-LV vast en beslist over wijziging en beëindiging ervan. Het OGB Beheer is namens het Bestuurlijk Overleg belast met de sturing op de uitvoering en de naleving van de beheerafspraken uit dit beheerarrangement en de beheerovereenkomst DSO-LV en treedt op als samenwerkings- en sparringpartner voor de strategische beheerpartij.

Positionering
De interbestuurlijke besturing van de integrale beheeropgaaf van DSO-LV is het tweede niveau in het beheerarrangement. Voor het adequaat functioneren van dit niveau is het collectief van betrokken overheidspartijen in hun rol van initiatiefnemer, bestuursorgaan en betaler verantwoordelijk. Gemeenten, provincies en waterschappen en de betrokken Rijksonderdelen werken hiertoe intensief samen. Zij laten zich hierbij vertegenwoordigen door hun koepels, de rijkspartijen door de Minister van BZK.

Opdracht
Op dit niveau worden de hoofdlijnen en kaders van het beheer DSO-LV bepaald en de samenhang in het DSO stelsel bewaakt en bestaat er zicht op het functioneren van DSO-LV. Dat werkt twee kanten op. De overheidspartijen creëren zelf de condities die maken dat DSO-LV werkt én stellen eisen aan de beheerorganisaties om dat te borgen. Dat komt samen in dit beheerarrangement, waarin de kaders op beheer DSO-LV interbestuurlijk worden bepaald en vastgesteld. Daarbij wordt voor de opdrachtverlening aan de beheerorganisaties een vijfjarige kaderafspraak gehanteerd, voor het eerst voor de periode 2019 t/m 2023, met een jaarlijkse invulling in de vorm van een jaarrekening en verantwoording over de inhoudelijke en financiële resultaten van het verstreken jaar en een voortschrijdend meerjarig strategisch beheerplan met bijbehorende begroting voor het volgende jaar.

Relatielijnen
Het interbestuurlijk niveau vertegenwoordigt via de koepels en de Minister van BZK namens het Rijk alle overheden en elk van hen heeft een directe relatie met hun respectievelijke politiek-bestuurlijke achterbannen. De Minister van BZK verzorgt de afstemming binnen het rijk en legt in het parlement verantwoording af.
Het interbestuurlijke niveau heeft op basis van de afspraken die in dit beheerarrangement staan en in de beheerovereenkomst DSO-LV vastgelegd worden over de beheeropdracht materieel ook een sturende lijn naar BZK als strategische beheerorganisatie. Formeel ligt deze rol bij de Minister c.q. de ambtelijke top van het departement.

Overlegtafel voor interbestuurlijke samenwerking
De eerste overlegtafel voor de interbestuurlijke samenwerking op het niveau van de kaderstelling is het Bestuurlijk Overleg. Besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg gebeurt, passend bij het karakter van de samenwerking, bij consensus; het is dus een op overeenstemming gericht interbestuurlijk overleg. Partijen nemen bij deze besluiten geldende wetgeving in acht. Voor zover voor de uitvoering van besluiten van Partijen (aanpassing van) wetgeving nodig is bevordert de minister van BZK de totstandkoming daarvan.
Een partij kan ingeval van verhindering een andere partij machtigen in het Bestuurlijk Overleg namens hem een standpunt in te brengen en een stem uit te brengen of dat schriftelijk doen bij de voorzitter. Ingeval in een Bestuurlijk Overleg niet alle partijen aanwezig zijn en de afwezige Partij(en) geen machtiging hebben afgegeven of schriftelijk een stem hebben uitgebracht, wordt de besluitvorming aangehouden tot het volgend Bestuurlijk Overleg dat binnen één maand wordt gehouden. In dit tweede Bestuurlijk Overleg kunnen besluiten worden genomen door de dan aanwezige partijen. Deze besluiten binden een niet aanwezige partij eveneens.

De voorbereiding van de vergaderingen van het Bestuurlijk Overleg voor zover het betreft de beheeropgaaf is in handen van het OGB Beheer.
Leden van het Bestuurlijk Overleg dragen ook bij aan een positief imago van DSO-LV en treden op als ambassadeur.

Het Bestuurlijk Overleg stelt dit beheerarrangement en de beheerovereenkomst DSO-LV, waarin de formele afspraken worden vastgelegd, vast. De beheerovereenkomst DSO-LV geldt voor 10 jaar, ingaande 1 januari 2019 en is derhalve doorlopend t/m 2028. Het Bestuurlijk Overleg besluit ook over wijziging van de beheerovereenkomst DSO-LV op grond van de afgesproken evaluatie in 2026, gelijktijdig met de evaluatie van de Omgevingswet, of eerdere evaluatie op verzoek van een overheidspartij. Het Bestuurlijk Overleg treedt zo nodig tussentijds op als escalatietafel voor BZK in de rol van strategisch beheerder als er over zaken besloten moet worden, waarin het de beheerovereenkomst DSO-LV niet of niet afdoende voorziet en/of partijen op het niveau van het strategisch beheer in het OGB Beheer niet tot overeenstemming kunnen komen. Het Bestuurlijk Overleg bespreekt jaarlijks de verantwoording van de strategische beheerorganisatie over de uitvoering van de opgedragen beheeropdracht. Tot slot bekrachtigt het Bestuurlijk Overleg het besluit van het OGB Beheer over de keuze van de tactische beheerorganisatie die op basis van de uitkomst van de evaluatie in 2022 de beheeropdracht krijgen voor de volgende periode van 5 jaar, ingaande 2024.

Het Bestuurlijk Overleg laat de uitvoering van de beheerafspraken uit de beheerovereenkomst DSO-LV over aan het OGB Beheer en geeft deze het voor de uitvoering benodigde mandaat, waarbij de leden van het OGB Beheer ieder van hun eigen bestuur of bestuurder mandaat krijgen om namens de koepel resp. de Rijksgeledingen die zij vertegenwoordigen te kunnen handelen en deze te kunnen binden. Besluitvorming over zaken van strategische aard met

politiek-bestuurlijke impact, waaronder de uitbouw van DSO-LV naar ambitieniveau volgens scenario 3 uit het BA, worden voorbereid in het OGB Beheer en in het Bestuurlijk Overleg genomen.

De tweede overlegtafel is het OGB Beheer, dat in opdracht van het Bestuurlijk Overleg belast wordt met de sturing op de uitvoering en de naleving van de uitvoering van de beheerafspraken uit dit beheerarrangement en de beheerovereenkomst DSO-LV. Het OGB Beheer overlegt uit dien hoofde periodiek met de eindverantwoordelijke manager binnen de beleidskern van BZK voor het strategisch beheer van DSO-LV.
Besluitvorming in het OGB Beheer gebeurt, passend bij het karakter van de samenwerking, bij consensus; het is dus een op overeenstemming gericht interbestuurlijk managerial overleg. Een partij kan ingeval van verhindering een andere partij machtigen in het OGB Beheer namens hem een standpunt in te brengen en een stem uit te brengen of dat schriftelijk doen bij de voorzitter. Ingeval in een OGB Beheer niet alle partijen aanwezig zijn en de afwezige Partij(en) geen machtiging hebben afgegeven of schriftelijk een stem hebben uitgebracht, wordt de besluitvorming aangehouden tot het volgend OGB Beheer dat binnen één maand wordt gehouden. In dit tweede OGB Beheer kunnen besluiten worden genomen door de dan aanwezige partijen. Deze besluiten binden een niet aanwezige partij eveneens.

Het OGB-Beheer spreekt 2x per jaar in formele zin over het beheer DSO-LV. In het najaar wordt het strategisch beheerplan en de begroting voor het volgend jaar vastgesteld, in het voorjaar wordt de jaarrekening en inhoudelijke verantwoording over het verstreken jaar besproken. Deze (P&C-) documenten worden opgesteld door de strategische beheerpartij. Het OGB Beheer bespreekt daarnaast tenminste twee maal per jaar de voortgang in de uitvoering van de beheeropdracht en daarbij ondervonden knelpunten vanuit zowel de beheerorganisaties als de uitvoeringspraktijk. Zij treedt op als sparringpartner voor de strategische beheerorganisatie als het gaat om mogelijke oplossingen hiervoor.

Het OGB-beheer is ook de plaats om elkaar als mede overheden aan te spreken op ieders rol en bijdrage aan het goed functioneren van DSO-LV, onder andere door te zorgen voor actuele, betrouwbare en complete content. Tot slot initieert het OGB Beheer in 2026 de evaluatie van de werking van het beheerarrangement en in 2022 de evaluatie van de voor de eerste periode van 5 jaar gekozen tactische en operationele beheerorganisaties en neemt zij op basis van de uitkomsten van laatstbedoelde evaluatie en besluit over de keuzes van deze beheerorganisaties voor de volgende cyclus van 5 jaar (2024 t/m 2028). Dit besluit wordt voor 1 november 2022 ter bekrachtiging voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg.

Vastlegging
De kaderstellende afspraken zoals uitgewerkt in dit beheerarrangement worden vastgelegd in de beheerovereenkomst DSO-LV; dit is een juridisch afdwingbaar contract.
In de beheerovereenkomst DSO-LV wordt vastgelegd dat de Minister van BZK bij de uitoefening van haar bestaande bevoegdheden als (mede)wetgever en bestuursorgaan

- zich bindt aan de afspraken met de andere overheden, met betrekking tot
  - de inhoud van de opdracht aan de strategische beheerorganisatie
  - de keuze van en de opdracht aan de tactische en operationele beheerorganisaties;
- ervoor zorg draagt dat het inhoudelijk en budgettair kader voor opdrachtuitvoering door deze organisaties wordt vastgelegd in de betreffende overeenkomsten voor opdrachtuitvoering, die met deze organisaties gesloten worden;
- zorgt draagt voor het beleggen en het toereikend invullen van de strategische beheertaak binnen het departement;

- met collega Ministers en de koepels afspraken maakt over het invoeren van gegevens in DSO-LV en eventuele andere elementen die noodzakelijk zijn voor de werking van DSO-LV in DSO als stelsel.

Bij het afsluiten van de beheerovereenkomst DSO-LV staan de maatschappelijke doelen die met de Omgevingswet worden beoogd voorop: (1) een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden en (2) de fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen. Hiervan zijn vier verbeterdoelen afgeleid: (1) de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht vergroten, (2) de fysieke leefomgeving samenhangend benaderen, (3) de bestuurlijke afwegingsruimte voor de fysieke leefomgeving vergroten en (4) de besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving versnellen en verbeteren. DSO staat ten dienste van de doelstellingen en ambities van de Omgevingswet.

6.3. Niveau 3; strategisch beheer

Kern: de verantwoordelijkheid voor dit derde niveau wordt belegd bij de beleidskern van BZK dat door de Minister als strategisch beheerder aangewezen wordt.

Positionering
De strategische beheerorganisatie is het derde niveau in het beheerarrangement. Het organiseert en bestuurt de uitvoering van de integrale beheeropdracht DSO-LV. Het Bestuurlijk Overleg treedt feitelijk op als opdrachtgever van de strategische beheerorganisatie, formeel is dat de Minister. De strategische beheerorganisatie treedt op zijn beurt op als opdrachtgever voor de opdrachtuitvoering naar de tactische beheerorganisatie DSO-LV, die in de relatie naar de operationele beheerpartijen van de Minister BZK de positie krijgt van gemandateerd opdrachtgever met een daarbij passend mandaat.

Opdracht
Binnen de kaders van de beheerovereenkomst DSO-LV krijgt de beleidskern van BZK in de rol van strategisch beheerder de ruimte en het mandaat van de Minister om het integrale beheer van DSO-LV te organiseren en te managen.
Onder deze beheertaak valt:

- organiseren, managen en doen uitvoeren van de verschillende beheertaken, afzonderlijk en in samenhang, alsook in relatie tot wetgeving en andere veranderopgaven;
- selectie van de tactische en operationele beheerorganisaties, met bekrachtiging door het interbestuurlijk niveau en instemming van de betrokken organisaties;
- opdrachtgever tactische beheerorganisatie; verlenen opdracht, contracteren namens de Minister van BZK, aansturen en zo nodig bijsturen, sturen en optreden bij escalaties vanuit tactisch beheer;
- beheerplannen en begrotingen strategisch, tactisch en operationeel beheer (doen) opstellen en voorleggen aan OGB beheer;
- rapporteren en verantwoording afleggen aan Bestuurlijk Overleg over kwaliteit en kosten tactisch en operationeel beheer (jaarrekening);
- budgetverantwoordelijkheid voor de integrale budgetten voor tactisch en operationeel beheer en de daaraan verbonden risico's, het toezien op de afdracht van de bijdragen van de provincies, gemeenten en waterschappen en het zorg dragen voor het beschikbaar komen van de bijdragen binnen het Rijk;

- overleg voeren en samenspraak houden met medeoverheden over voor hen belangrijke vraagstukken over de uitvoering, waaronder het kwaliteitsniveau van dienstverlening.
- in samenspraak met het OGB Beheer initiëren en doen uitvoeren van evaluatie van het beheerarrangement in 2026;
- in samenspraak met het OGB Beheer initiëren en doen uitvoeren van de evaluatie in 2022 van de voor de periode 2019-2023 gekozen tactische en operationele beheerorganisaties en het na ommekomst van een zorgvuldig selectieproces uitbrengen van een voorstel over de meest gerede tactische en operationele beheerorganisaties voor de volgende periode van 5 jaar, aan het OGB Beheer dat hierover een besluit neemt, dat bekrachtigd moet worden door het Bestuurlijk Overleg;
- regie voeren op het adequaat functioneren van voorzieningen DSO die niet tot DSO-LV behoren maar daarvoor wel cruciaal zijn, het onderhouden van contacten en afstemmen met organisaties die verantwoordelijk zijn voor het beheer van deze voorzieningen en het zo nodig escaleren naar de eigenaar van de betreffende organisatie als daar vanuit het belang van het goed kunnen functioneren van DSO-LV aanleiding voor is.

Het betreft aanvankelijk een vijfjarige opdracht voor de periode 2019 – 2023, die uitgevoerd wordt met een jaarcyclus van strategisch beheerplan en begroting, rapportage en verantwoording vanuit de strategische beheerorganisatie naar het Bestuurlijk Overleg over de uitvoering van de beheeropdracht.

Bij het uitvoeren van de opdracht worden de andere overheden door de strategische beheerorganisatie op de volgende manier betrokken bij beslissingen die hij neemt:

- (1) nadat overeenstemming is bereikt met de andere overheden
  - Vaststellen jaarwerkplan, begroting, jaarrekening en verantwoording voor tactisch en operationeel beheer
  - Wijziging van de opdracht aan de tactische beheerorganisatie met wezenlijke impact voor het gebruik van DSO-LV door de bestuursorganen
  - Wisseling tactische beheerorganisatie
  - Vaststellen en wijzigen kwaliteitsniveau van dienstverlening en gebruikersondersteuning en impact voor beheerkosten
  - Beslissingen over door-ontwikkeling voorzieningen met wezenlijke impact voor bestuursorganen als gebruikers
  - Beschikken over de ‘reserveringspot’ voor egaliseren kosten beheer tussen jaren. Vaststellen voorstellen aan Bestuurlijk Overleg.

- (2) in afstemming met de andere overheden
  - Beslissingen over door-ontwikkeling voorzieningen zonder wezenlijke impact voor bestuursorganen als gebruikers
  - Invulling opdracht tactische beheerorganisatie binnen de kaders van het strategisch beheerplan en de begroting
  - Wisseling van operationele beheerorganisatie (s)
  - Beslissingen ingeval van calamiteiten of escalaties in de relatie strategisch en tactisch beheer resp. tactisch en operationeel beheer met bestuurlijke of financiële consequenties voor de andere overheden

- (3) autonoom met melding aan de andere overheden

        - Wijziging van de opdracht aan of werkwijze van de tactische beheerorganisatie van substantiële aard, zonder directe gevolgen voor het gebruik van DSO-LV door de bestuursorganen.
        - Beslissingen ingeval van calamiteiten of escalaties in de relatie strategisch en tactisch beheer resp. tactisch en operationeel beheer zonder bestuurlijke of financiële consequenties voor de andere overheden
    - (4) autonoom zonder melding aan de andere overheden
        - Wijzigen van de opdracht aan of werkwijze van de tactische beheerorganisatie van niet substantiële aard
        - Managementbeslissingen, waaronder personele beslissingen over de uitvoering van de beheeropdracht.

Relatielijnen
De strategische beheerorganisatie heeft de volgende relatielijnen

- een formele verantwoordingsrelatie binnen het departement
- een directe materiële opdrachtnemers- en verantwoordingsrelatie met het interbestuurlijk niveau (Bestuurlijk Overleg en OGB Beheer). Hij rapporteert over de uitvoering van de opdracht op de twee hierboven aangegeven momenten in het jaar aan het OGB-Beheer en 1 keer per jaar aan het Bestuurlijk Overleg.
- een opdrachtgevende relatie met de tactische beheerorganisatie DSO-LV, waarmee hij periodiek voortgangsoverleg voert en waarlangs hij stuurt en verantwoording afgelegd krijgt;
- een samenwerkingsrelatie met (de leden van) het OGB Beheer en hun koepels en een equivalent ervan aan Rijkszijde die zo ook één aanspreekpunt vormen voor de strategische beheerorganisatie;
- een functionele regie-, coördinatie-, en/of afstemmingsrelatie met organisaties die verantwoordelijk zijn voor het strategisch, tactisch en/of operationeel beheer van andere onderdelen van DSO die niet behoren tot DSO-LV, dit met het oog op een goede werking van DSO-LV in relatie tot andere voorzieningen die behoren tot DSO binnen BZK, binnen het Rijk en daarbuiten.

Overlegtafel voor interbestuurlijke samenwerking
De overlegtafel voor de interbestuurlijke samenwerking op het niveau van het strategisch beheer is het OGB Beheer. Hierin zit een vertegenwoordiger namens de Rijksgeledingen die DSO-LV gebruiken en die zich hiervoor bundelen in enig (virtueel) verband om zo één aanspreekpunt te zijn voor de strategische beheerorganisatie, en de (beleids-)verantwoordelijke directeuren van de koepels van gemeenten, provincies en waterschappen, gesecondeerd door hun verander- c.q. programmamanagers of beleidsadviseurs Omgevingswet. Uit oogpunt van functiescheiding worden de Rijkgeledingen in dit overleg vertegenwoordigd door een ander daarvoor door de gezamenlijke Rijksgeledingen aangewezen departement dan BZK. Dit andere departement is ook verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming van de gebruikersinbreng vanuit de Rijksgeledingen in het OGB Beheer. De eindverantwoordelijke managers van de strategische en van de tactische beheerorganisatie worden, om in een directe lijn de in het kader van de interbestuurlijke samenwerking belangrijk dialoog over beheervraagstukken te kunnen voeren, als adviseur aan het OGB Beheer toegevoegd en kunnen voorstellen ander (niet overheids-) partijen uit te nodigen.

Qua samenstelling is dit behoudens de vertegenwoordiging van Rijk en deelname van de tactisch beheerder gelijk aan het huidige OGB, maar het OGB Beheer heeft een andere opdracht, werkt in een andere setting en onder voorzitterschap van de vertegenwoordiger van een van de andere overheden en BZK heeft een andere (opdrachtnemende) rol. Besluitvorming

gebeurt, passend bij het karakter van de samenwerking, bij consensus; het is dus een op overeenstemming gericht interbestuurlijk overleg. Dit OGB Beheer komt periodiek bij elkaar en wordt ook gebruikt om af te stemmen over de voorstellen die aan het Bestuurlijk Overleg voorgelegd worden.

Het OGB Beheer voert met de eindverantwoordelijke manager van de beleidskern van BZK waaraan opdracht wordt verleend voor strategisch beheer wordt overleg over de uitvoering van de integrale beheeropdracht. De strategische beheerorganisatie voert het overleg over de opdrachtuitvoering op zijn beurt met de organisatie die belast is met het tactisch beheer.
In de eerste fase, vermoedelijk tot datum invoering van de Omgevingswet, komt het OGB Beheer 1x per 2 maanden bijeen. Daarna wordt de frequentie terug gebracht naar 1x per 3 maanden.

Vastlegging
De afspraak met BZK om het strategisch beheer te doen en de daarvoor geldende condities zoals deze in dit beheerarrangement uitgewerkt zijn wordt vastgelegd in de beheerovereenkomst DSO-LV, die getekend wordt door de vier overheden. Binnen het Ministerie wordt de opdrachtverlening aan de beleidskern op de gebruikelijke wijze geregeld.

6.4. Niveau 4; tactisch beheer

Kern: de verantwoordelijkheid voor dit vierde niveau van beheer wordt als uitkomst van het doorlopen selectieproces belegd bij een bestaande publieke uitvoeringsorganisatie die valt onder de verantwoordelijkheid van BZK. De keus voor de eerste 5 jaar, 2019 t/m 2023, wordt vastgelegd in de beheerovereenkomst DSO-LV.

De keus voor de volgende periode 5 jaar, 2024 t/m 2028, is een onderdeel van de interbestuurlijke kaderstelling en wordt gemaakt op basis van een objectief en zorgvuldig proces, waarvoor de spelregels en criteria medio 2022 vastgesteld worden door het OGB Beheer.

Positionering
De tactische beheerorganisatie is het vierde niveau in het beheerarrangement. Het heeft de strategische beheerorganisatie van BZK als opdrachtgever. De tactische beheerorganisatie treedt op zijn beurt op als gemandateerd opdrachtgever namens de Minister van BZK naar de operationele beheerorganisaties DSO-LV.

Wanneer de tactische beheerorganisatie ook fungeert als operationele beheerorganisatie voor een of meer voorzieningen van DSO-LV is de tactische beheerorganisatie gehouden intern een scheiding in functies en budgetten aan te brengen, naar analogie van de algemene principes van governance die gelden binnen de Rijksdienst.

Opdracht
De strategisch beheerder sluit in de rol van opdrachtgever een vijfjarige raamovereenkomst voor opdrachtuitvoering met de tactische beheerorganisatie als opdrachtnemer. Deze kan jaarlijks nader worden ingevuld.

In deze overeenkomst voor opdrachtuitvoering wordt vastgelegd dat de tactische beheerorganisatie voor 1 juni 2019, in samenspraak met de operationele beheerorganisaties vanwege de doorvertaling ervan in de overeenkomst van opdrachtuitvoering operationeel beheer, een beheerprotocol met daarin opgenomen een visie op de kwaliteit van

dienstverlening opstelt en ter vaststelling voorlegt aan de strategische beheerorganisatie die deze documenten voor afstemming en instemming voorlegt aan het OGB Beheer. In het protocol worden onder andere spelregels vastgelegd over de wijze waarop de opdracht uitgevoerd wordt en voor de keus van de tactische beheerorganisatie om bepaalde taken aan een derde uit te besteden.

De tactische beheerorganisatie heeft de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- Coördineren, aansturen en managen van operationeel beheer DSO -LV en de daarmee belaste partijen
    - zorg dragen voor heldere opdrachtverlening en afsprakenkader op het gebied van kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit dienstverlening en het sluiten van overeenkomsten van opdrachtuitvoering met operationele beheerorganisaties namens de Minister van BZK
    - zorg dragen voor synergie en samenhang tussen de te onderscheiden operationele ketens[14]
    - uitvoeren issue en changemanagement
    - beheersen van onvoorziene omstandigheden en monitoren van risico's, specifiek in de relatie tactisch – operationeel beheer en treffen van beheersmaatregelen

- Borgen werking DSO-LV in DSO als stelsel;
    - managen van de afhankelijkheden van andere landelijke voorzieningen en de lokale uitvoering
    - regisseren op samenhang, samenwerking en connectiviteit tussen DSO-LV en andere noodzakelijke diensten en/of producten uit DSO ten behoeve van functioneren DSO-LV en het maken van afspraken en voor zover nodig het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten, SLA's of ander type overeenkomst met de betreffende beheerorganisaties namens de Minister van BZK
    - organiseren totstandkoming integratie en ontsluiting technische voorzieningen
    - (doen) uitvoeren van gebruikersondersteuning op generiek niveau (helpdeskfunctie omtrent DSO-LV zelf en als onderdeel van DSO) en het (doen) uitvoeren van diverse vormen van klantmanagement en klantinteractie
    - sturen op gebruik GDI componenten
    - relatie onderhouden met departementale eenheden belast met beleid en wetgeving om interactie met de uitvoering te borgen

- Borgen werking DSO-LV als keten van informatiestromen
    - vaststellen van aansluit- en gebruikersvoorwaarden en implementatiestrategie
    - bewaken naleving standaarden en architectuurafspraken
    - bewaken kwaliteit gegevenslevering bestuursorganen, signaleren van gebreken en discrepanties tussen kwaliteitseisen en standaarden

- Organiseren van het netwerk van beheerorganisaties, bestuursorganen en hun voor de uitvoering van de wet relevante regionale samenwerkingsverbanden, via hun koepels, en andere gebruikers
    - stimuleren gebruik DSO-LV
    - organiseren vraagarticulatie gebruikers, vertalen vraag gebruikers naar aanbod operationele beheerders, mede met het oog op de door-ontwikkeling van voorzieningen die zij beheren.

[14] Dat zijn: van plan tot publicatie, van idee tot afhandeling, van vraag tot informatie.

- Voorwaarden creëren voor en regie voeren op functioneren en innovatie DSO als stelsel.
- Adviseren van de strategisch beheerder.
- Opdrachtgeverschap namens de minister van BZK, op basis van het Plan Uitbouw DSO-LV, waarover in het Bestuurlijk Overleg in consensus is besloten, en daarop gebaseerde businesscase per component en opgaaf kosten beheer door de tactische beheerorganisatie, aan de voor de betreffende component meest gerede partij voor het ontwikkelen van nieuwe componenten in het kader van de uitbouw van DSO-LV en sturing op de realisatie ervan binnen de afgesproken kaders (kwaliteit, tijd, geld). De TBO heeft voor de realisatie van uitbouwprojecten binnen deze kaders een inspanningsverplichting.
- Het jaarlijks volgens de gebruikelijke Rijksregels verantwoording afleggen aan de strategische beheerorganisatie over de uitvoering van de beheeropdracht en de geleverde prestaties.

Uit deze opdracht volgt een aantal taken waarvan de uitvoering op een verschillende manier georganiseerd wordt en wel als volgt:

A. De tactische beheerorganisatie voert een deel van de opdracht zelf uit (of onder haar regie en opdracht door een derde partij buiten het stelsel van DSO voor haar laten uitvoeren). Deze onderdelen zijn van cruciaal belang voor een adequaat beheer DSO-LV en zijn nauw verweven met de kerntaken van de tactische beheerorganisatie die volgen uit de opdracht. De keuzes die hier gemaakt worden tussen ook zelf doen of uitbesteden aan een derde partij legt de tactische beheerorganisatie voor aan de strategische beheerder die ermee moet instemmen.
B. Voor een deel wordt de opdracht uitgevoerd door andere, overwegend publieke, partijen en kan de tactische beheerorganisatie daar rechtstreeks op sturen via een overeenkomst van opdracht. Zij heeft hier een resultaatsverplichting voor de voorzieningen die onderdeel vormen van DSO-LV. Dat geldt niet door de uitbouw van DSO-LV; hiervoor geldt een inspanningsverplichting.
C. Voor het deel van de opdracht dat ziet op de coördinatie en regie op het functioneren van DSO als stelsel is de tactische beheerorganisatie afhankelijk van de samenwerking met andere partijen zonder daar direct op te kunnen sturen. Zij heeft hier een inspanningsverplichting. Met laatstgenoemde partijen worden afspraken gemaakt en vastgelegd, waarin de wederzijds te leveren bijdragen aan een goede samenwerking worden opgenomen.
   De opdracht is hier bij de betreffende organisatie te bewerkstelligen dat zijn dienst aansluit op wat er nodig is om DSO-LV als zodanig en als onderdeel van DSO als stelsel en de keten van informatiestromen te laten werken.

De tactische beheerorganisatie heeft nog een andere belangrijke afhankelijkheid en dat is de content van DSO-LV. De bestuursorganen zijn wettelijk verplicht tot het invoeren, actueel, betrouwbaar en compleet houden van de content.

<u>Gefaseerde start: interactief ingroeimodel</u>
De periode tot inwerkingtreding van de Omgevingswet, 1 januari 2021, wordt gezien als een transitiefase waarin het integrale beheer stapsgewijs wordt ingericht en gaat functioneren. Zij neemt stapsgewijs delen van de taken van het huidige programma DSO over op een manier waarbij continuïteit van het lopende ontwikkel- en beheerproces, de al bestaande interbestuurlijke samenwerking en behoud van kennis en ervaring wordt zeker gesteld.

De tactische beheerorganisatie start per 1 januari 2019, het takenpakket wordt gefaseerd gevuld, zowel qua aard als qua intensiteit. Bij de uitrol van dit transitieproces zal het OGB Beheer actief betrokken worden zodat vertegenwoordigers van de koepels en Rijksgeledingen de invulling van de afspraak dat DSO-LV op 1 januari 2020 beschikbaar is voor gebruik voor de bestuursorganen zelf kunnen volgen en daar op kunnen (bij)sturen.

In 2019 zal de nadruk liggen op de overgang van ontwikkeling naar beheer via het in ontvangst nemen van gereedgekomen voorzieningen van DSO-LV in de loop van 2019. De tactische beheerorganisatie zal daarbij onder regie van BZK als strategische beheerorganisatie, intensief gaan samenwerken met het programma DSO en fungeren als haar materieel opdrachtgever en een stevige rol spelen in het uitvoeren vóór 1 januari 2020 van het acceptatieproces per gereed gekomen voorziening en op het geheel van DSO-LV. Voor deze overgang wordt door de tactische beheerorganisatie een Transitieplan 2019 – 2020 opgesteld, vanuit het principe van in-faseren van de tactische beheerorganisatie en uit-faseren van de programmaorganisatie DSO.

Het accent ligt in 2019 verder bij:
- In ontvangst nemen van voorzieningen in 2019
- Acceptatieproces van voorzieningen mede begeleiden
- Het inrichten en bemensen van de eigen eenheid, opstellen van beheerprotocol
- Het leveren van een bijdrage aan het selectieproces en de vastlegging van afspraken met de gekozen operationele beheerpartijen voor DSO-LV, inclusief het maken van afspraken met deze partijen over de continuïteit van de huidige voorzieningen en dienstverlening tot op het moment dat deze op gaan in DSO en in daar in beheer worden genomen,
- Het maken van samenwerkingsafspraken met partijen die standaarden, voorzieningen of informatiebronnen exploiteren die belangrijk zijn voor het functioneren van DSO-LV zelf, in DSO als stelsel en in de keten van informatiestromen.

Het acceptatieproces van tot uiterlijk 1 januari 2020 gereed gemelde voorzieningen
Het acceptatieproces wordt in 2018 en 2019 uitgevoerd in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het Opdrachtgevend beraad (Beheer) DSO-LV, met betrokkenheid van de tactische beheerorganisatie, waarbij de intensiteit van die betrokkenheid nader wordt bepaald en mede afhankelijk is van het moment waarop acceptatie van een ontwikkelde voorziening aan de orde is.
Ontwikkelpartijen leveren ontwikkelde voorzieningen op bij het programma DSO, dat verantwoordelijk is voor de dechargeverlening aan de bouwer. Het programma DSO meldt de ontwikkelde voorziening, na eigen toetsing aan de verleende opdracht en eventuele aanpassing door de betreffende ontwikkelpartij, gereed bij het Opdrachtgevend beraad (Beheer) DSO-LV. Daarna start het acceptatieproces.

Doel van het acceptatieproces is:
- Vast te stellen dat het geleverde onderdeel van DSO-LV (product) voldoet aan de gestelde technische, functionele en gebruikerseisen en –in tweede instantie- dat DSO-LV als geheel voor alle bevoegd gezagen functioneert conform de bedoeling.
- Decharge te verlenen aan de programmaorganisatie.
- Vast te stellen dat het product gereed is voor overdracht en zo het overdrachtsmoment naar de operationeel beheerder te markeren, op basis van de afspraken over de manier van overdracht en uitvoering van de operationele beheertaak.

In het acceptatieproces wordt per product dat opgeleverd wordt een onderscheid gemaakt in vier beoordelingen:

1. De technisch-functionele kant van het product.
2. De vraag of het product zo opgeleverd is dat het ook in gebruik kan worden genomen.
3. De inrichting van het overdrachtsproces van het product van de ontwikkelpartij naar de beheerpartij.
4. De vraag of de beheerpartij klaar is voor in beheer neming.

Voor elke beoordeling worden vooraf beoordelingscriteria vastgesteld door het Opdrachtgevend beraad (Beheer) DSO-LV, in samenspraak met de tactische beheerorganisatie. De beoordeling gebeurt door het OGB Beheer en de tactische beheerorganisatie samen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

Het acceptatieproces kent twee fasen, fase 1 waarin de verschillende onderdelen aan de orde komen en fase 2 waarin de werking van het stelsel als geheel aan de orde is.
Fase 1 resulteert in een voorlopige acceptatie van het betreffende product en het voorgenomen overdrachtsproces door het OGB Beheer en de tactische beheerorganisatie, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid; op basis hiervan vindt de overdracht plaats en start het operationeel beheer op voorlopige basis. Deze fase loopt tot 1 juli 2019. Op een parallel spoor bereidt de tactische beheerorganisatie intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie voor, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (fase 2).
Fase 2, wanneer alle afzonderlijke producten opgeleverd zijn, resulteert in een definitieve acceptatie van de verschillende producten én DSO-LV als geheel door het OGB Beheer en de tactische beheerorganisatie, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Deze fase loopt volgens de huidige inzichten uitgaande van oplevering op 1 juli 2019 van DSO-LV van 1 juli t/m 31 december 2019. Op een parallel spoor maakt de tactische beheerorganisatie intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie definitief en legt deze vast.

Voor 2020 zal het accent van de werkzaamheden komen te liggen op voorbereiden, oefenen, testen en stimuleren van het gebruik bij bestuursorganen. Het voorbereiden van burgers en bedrijven is een taak van het programma Aan de Slag, onderdelen Invoeringsondersteuning en Veranderopgave.

De tactische beheerorganisatie doet uiterlijk in het 3^{e} kwartaal 2020 of zoveel eerder als nodig een voorstel aan het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV voor een acceptatieprotocol voor het in beheer doen nemen van bestanddelen van DSO-LV in het kader van de uitbouw.

In 2021 is de formele start van DSO-LV als gevolg van de inwerkingtreding van de wet.

De tactische beheerorganisatie stelt voor 1 maart 2019 een Transitieplan 2019 – 2021 op en legt dat ter bespreking voor aan de strategische beheerder en deze stemt over dit Plan af met het OGB Beheer.

Relatielijnen
De tactische beheerorganisatie heeft de volgende relatielijnen:

- Een opdrachtgeversrelatie naar de operationele beheerorganisaties van onderdelen van DSO-LV. Waar een onderdeel van de eigen organisatie operationele beheertaken uitvoert is een adequate inrichting van de driehoeksrelatie eigenaar-opdrachtgever-opdrachtnemer nodig. Daarbij moeten de daarbij behorende verantwoordelijkheden in

evenwicht met elkaar vorm krijgen, ook om te voorkomen dat de tactische beheerorganisatie strenger is naar het eigen onderdeel dat operationele beheertaken uitvoert dan naar externe operationele beheerpartijen, omdat dat knellend kan werken in de uitvoering.

- Een samenwerkingsrelatie met beheerders van standaarden of voorzieningen die geen onderdeel zijn van DSO-LV maar wel nodig zijn om DSO-LV te laten functioneren.
- Een samenwerkingsrelatie met de bestuursorganen als gebruikers, initiatiefnemers en betalers; deze verloopt via de uitvoeringsorganisaties van de koepels, en aan Rijkszijde een daarvoor te treffen (virtuele) vergelijkbare oplossing. Deze uitvoeringsorganisaties dragen zorg voor advisering en/of ondersteuning van hun leden als bevoegd gezagen bij de uitvoering van hun taak in het kader van de Omgevingswet en vervullen de liaisonfunctie voor de tactische beheerder voor het optimaliseren van het functioneren DSO-LV, en het organiseren van de interbestuurlijke invloed, participatie en betrokkenheid. In dat kader worden via deze relatielijn afspraken gemaakt over de aansluitvoorwaarden op DSO-LV die gelden voor de bestuursorganen.
- Een contact- en afstemmingsrelatie met brancheorganisaties uit het bedrijfsleven, zoals MKB, VNO-NCW, etc. en verenigingen van bewonersbelangen bijv. Vereniging Eigen Huis, en vergelijkbare maatschappelijke organisaties.
- Een afstemmingsrelatie met ICT-leveranciers van de bestuursorganen en operationele beheerorganisaties op strategisch niveau, in het kader van een adequate leveranciersstrategie gezien de afhankelijkheden die er in DSO-LV zijn van technische voorzieningen, en mede ter ondersteuning van de relatie tussen operationele beheerpartijen die verantwoordelijk zijn voor het operationele leveranciersmanagement.
- Een directe relatie met zijn eigenaar. Deze mag niet interfereren of de opdrachtnemende relatie van de tactische beheerder met de strategische beheerder op welke wijze dan ook verstoren. Dit vereist een goede inrichting van de driehoeksrelatie eigenaar-opdrachtgever-opdrachtnemer, waarbij de drie daarbij behorende verantwoordelijkheden in evenwicht met elkaar vorm krijgen.

Wanneer het principebesluit van het OGB van februari 2018 om de ontwikkelpartijen ook de eerste periode van het operationeel beheer op te dragen omgezet wordt in een definitief besluit en deze ontwikkelpartijen de beheeropdracht ook daadwerkelijk aanvaarden, zien de relatielijnen er gevisualiseerd als volgt uit.

Relatielijnen tactische beheerorganisatie DSO

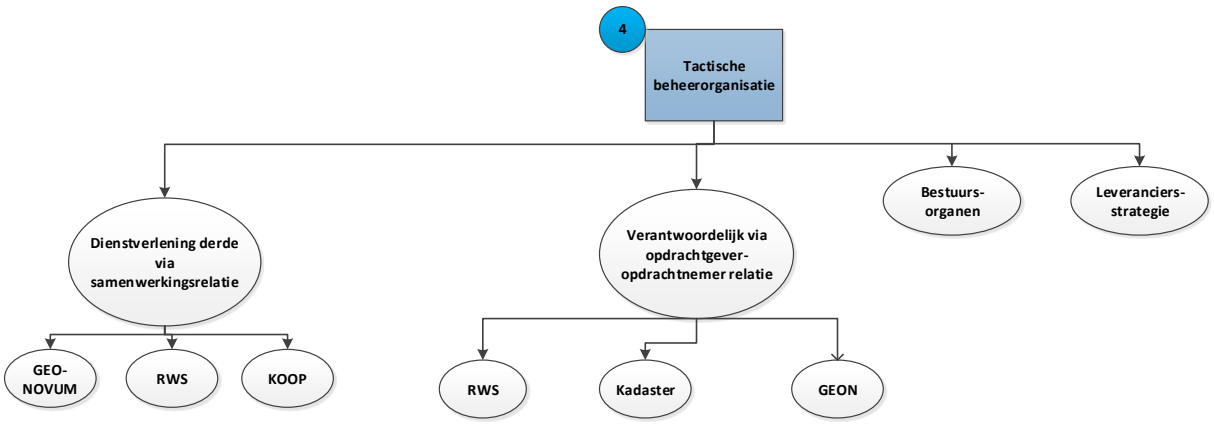

Daarnaast krijgt de tactische beheerorganisatie in opdracht van de strategische beheerorganisatie een aparte opdrachtgeversrelatie met partijen die op basis van besluitvorming in het OGB Beheer belast worden met het ontwikkelen van componenten voor de uitbouw van DSO-LV volgens het daarvoor vast te stellen Plan Uitbouw DSO-LV.

Overlegtafel voor interbestuurlijke samenwerking
Het organiseren van interbestuurlijke betrokkenheid bij het tactisch beheer gaat over twee thema's: effectiviteit van beheer enerzijds en inhoudelijke vraagstukken rondom de uitvoeringspraktijk anderzijds. De precieze vormgeving wordt op basis van onderstaande uitgangspunten door de tactische beheerorganisatie en de koepels gezamenlijk uitgewerkt.

Het eerste overlegplatform heeft als doel vraagstukken te bespreken die gaan over informatiekundige aspecten en de effectiviteit van het beheer, ook in termen van werkwijze met releases, architectuur, standaarden. De samenwerking op dit terrein tussen de tactische beheerder en de koepels en een daarvoor aan Rijkszijde te treffen (virtuele) oplossing maakt hier onderdeel vanuit. Dit overleg heeft daarmee een wederkerig karakter. Dit overleg is daarom niet alleen van belang voor het collectief van de bestuursorganen als gebruikers, maar ook voor de tactisch beheerder zelf. Het ligt voor de hand dat in dit regieoverleg tactisch beheer DSO (ROTB, werktitel) de directeuren van de koepels en/of de uitvoeringsorganisaties van de koepels en de onderdelen van het Rijk die verantwoordelijkheid zijn voor de (samenwerking in de) uitvoering overleggen met de tactische beheerder.

Ten tweede overlegplatform heeft als doel vraagstukken te bespreken over het gebruik van DSO-LV die op tactisch niveau opgelost moeten worden, waaronder veranderingen in wet- en regelgeving met impact voor –de werking van- DSO-LV en wensen die opkomen vanuit de uitvoeringspraktijk (collectieve vraagarticulatie) over de inrichting en het functioneren van DSO-LV. Vanuit die optiek vormt de samenwerking met de koepels en de uitvoeringsorganisaties van VNG, IPO en UvW, die hun leden sectoraal ondersteunen bij dit soort uitvoeringsvraagstukken rondom DSO-LV, onderwerp van gesprek in dit overleg, gericht op de vraag hoe de samenwerking verloopt en versterkt kan worden. Vanuit dat belang participeren vertegenwoordigers van alle bestuursorganen, gebundeld via hun koepels en voor het Rijk op een nader te bepalen (virtuele) wijze gebundeld, met managementverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Omgevingswet op decentraal niveau c.q. binnen de betreffende onderdelen van het Rijk, in dit netwerkoverleg gebruikers DSO (NWOG, werktitel), samen met de directeuren van de koepels of hun uitvoeringsorganisaties.

Tot slot heeft de tactische beheerorganisatie regulier beheeroverleg met de operationele beheerorganisaties, afzonderlijk en gezamenlijk, over de uitvoering van de beheeropdracht en knelpunten die zich daarbij voor doen.

Vastlegging
Uitwerking van de opdracht aan de tactische beheerorganisatie door de strategische beheerorganisatie gebeurt in een vijfjarige raamovereenkomst voor opdrachtuitvoering, waarin de aard en inhoud van de opdracht, de condities waaronder deze moet worden uitgevoerd, het mandaat, de te leveren prestaties en de wijze waarop over de uitvoering wordt gerapporteerd worden vastgelegd. Deze kan jaarlijks nader worden ingevuld.

In deze overeenkomst wordt onder andere ook vastgelegd dat de tactische beheerorganisatie:
- Voor 1 maart 2019 een Transitieplan maakt voor de startfase 2019 – 2021.

- Voor 1 juni 2019 een beheerprotocol opstelt.
- Voor 1 juni 2019 een voortschrijdend meerjarig tactisch beheerplan en meerjarenbegroting opstelt.
- Voor 1 juli 2019 de aansluitvoorwaarden voor bestuursorganen en een informatie- en communicatieprotocol opstelt.

Vervolgens wordt in een jaarlijkse cyclus het voortschrijdend meerjarig tactisch beheerplan en de begroting voor het komend jaar vastgesteld door de strategische beheerder na overeenstemming met de andere overheden in het OGB Beheer en de rekening en verantwoording van het verstreken jaar besproken in het OGB Beheer.

6.5. Niveau 5; operationeel beheer

Kern: de verantwoordelijkheid voor dit vijfde niveau van beheer wordt belegd bij verschillende beheerpartijen, die op basis van een nader vorm te geven selectieproces zijn gekozen, welke keus de eerste keer wordt bekrachtigd door het Bestuurlijk Overleg.

Positionering
De operationele beheerorganisaties vormen samen het vijfde niveau in het beheerarrangement. Zij hebben de tactisch beheerorganisatie als opdrachtgever en kunnen zelf als opdrachtgever fungeren naar derden, bijv. IT-leveranciers. De keuze is of wordt geregeld in de wetgeving of wordt besloten door de Minister van BZK, in overeenstemming met de collega Minister wanneer deze eigenaar is van de betreffende beheerorganisatie. De tactische beheerorganisatie wordt gemachtigd om het opdrachtgeverschap namens de Minister van BZK uit te voeren en de (raam-)overeenkomst van opdrachtuitvoering te sluiten met de operationele beheerpartij waarmee deze de opdracht aanvaardt.

Opdracht
De operationele beheertaak behelst het in stand houden, onderhouden en exploiteren, gebruiken en continu door-ontwikkelen van de resp. delen van DSO-LV met bijbehorende ondersteunende dienstverlening aan de bestuursorganen in de vorm van een helpdeskfunctie over het gebruik van de betreffende voorziening. Dit kan deels worden uitbesteed aan private partijen. De operationele beheerorganisatie voert deze opdracht uit op basis van een werkplan en begroting, welke stukken jaarlijks vooraf goedgekeurd moeten worden door de tactische beheerorganisatie. Op basis hiervan wordt door de tactische beheerorganisatie het budget voor beheer vastgesteld. De operationele beheerorganisatie stimuleert innovatie en stuurt op de kwaliteit van dienstverlening in relatie tot de beheerkosten, beheert het budget en legt jaarlijks verantwoording af aan de opdrachtgever over de uitvoering van de beheeropdracht en de geleverde prestaties op een wijze als vastgelegd in de (raam-)overeenkomst van opdracht.

De operationele beheertaken worden voor de eerste periode van 5 jaar (2019 t/m 2023) op basis van het principebesluit van het OGB van februari 2018, door de Minister van BZK, in overeenstemming met de collega minister wanneer deze eigenaar is van de betreffende operationele beheerorganisatie, belegd bij de organisaties die de betreffende voorziening nu ontwikkelen of al ontwikkeld hebben indien en voor zover met deze organisaties overeenstemming wordt bereikt over de inhoud, kwaliteit, kosten, risicoverdeling en randvoorwaarden voor de uitvoering van deze beheeropdracht. De inzet is erop gericht met deze betreffende organisaties hierover voor 1 juli 2019 in samenspraak tussen de strategische en tactische beheerorganisatie afspraken te maken en een (raam-)overeenkomst van opdrachtuitvoering te sluiten.

Relatielijnen
De operationele beheerorganisaties hebben ieder een eigen, directe opdrachtnemersrelatie met de tactische beheerorganisatie. Zij hebben onderling een samenwerkingsrelatie met het oog op het functioneren van DSO-LV als geheel. Daarnaast hebben zij een contact- en afstemmingsrelatie met -vertegenwoordigers van- de bestuursorganen als gebruikers. Over deze lijn verloopt de interactie tussen het landelijk georganiseerd operationeel beheer en de decentrale uitvoering. Doel hiervan is de gebruikersbelangen te behartigen, die gaan over behoeftes, knelpunten signaleren, en voor de decentrale uitvoering relevante informatie te delen vanuit de operationele beheerorganisatie, bijv. over releases, etc. Hiervoor wordt door iedere operationele beheerorganisatie een passend platform (bijv. een gebruikersraad) ingesteld. Dit platform heeft geen rol in het opdrachtgeverschap noch de aansturing van de operationele beheerpartij.

Operationele beheerorganisaties kunnen een opdrachtgevers-opdrachtnemersrelatie hebben met derden, waaronder IT-leveranciers. Dat is aan hen om te beslissen. Tot slot houden zij een relatie met hun eigenaar.

Overlegtafel voor interbestuurlijke samenwerking
Er is op dit niveau geen aparte overlegtafel voor interbestuurlijke samenwerking; dat loopt via de overlegplatforms die de tactische beheerder heeft met de koepels en/of hun uitvoeringsorganisaties.

Vastlegging
Uitwerking van de operationele beheeropdracht gebeurt in een (raam)overeenkomst voor opdrachtuitvoering die de tactische beheerorganisatie in de rol van opdrachtgever namens de Minister voor 1 juli 2019 afsluit met de resp. operationele beheerorganisaties als opdrachtnemer, waarin de inhoud van de opdracht, de condities waaronder deze moet worden uitgevoerd, het beschikbare budget, de te leveren prestaties en de wijze waarop over de uitvoering wordt gerapporteerd worden vastgelegd. De keuze voor een raamovereenkomst of integrale overeenkomst wordt in dit traject gemaakt. De (raam)overeenkomst betreft een doorvertaling van het beheerprotocol en het strategisch en het tactisch beheerplan. Wijziging in een van de genoemde documenten kan aanleiding geven de (raam)overeenkomst van opdrachtuitvoering aan te passen; de tactische en de betreffende operationele beheerorganisatie voeren hierover dan overleg.

Vervolgens wordt in een jaarlijkse cyclus het werkplan en de begroting van de operationele beheerorganisatie voor het komend jaar vastgesteld door de tactische beheerorganisatie. Tevens wordt in deze cyclus de door de operationele beheerorganisatie opgestelde rekening en verantwoording van het verstreken jaar met tactische beheerorganisatie besproken.

7. Financiële afspraken

Onder de gezamenlijk te dragen kosten van beheer vallen zowel de kosten van het strategisch beheer als de kosten van het tactisch beheer en het operationele beheer van DSO-LV en het Informatiepunt. Beheerkosten van componenten die wel nodig zijn om DSO-LV te laten functioneren, maar geen onderdeel zijn van DSO-LV vallen buiten het bestek van deze financiële afspraken.

De afspraken uit het Bestuursakkoord en het Financieel akkoord blijven leidend, zowel qua de overeen gekomen procentuele verdeling tussen de resp. overheden als hun maximum bijdrage voor beheer DSO-LV-basisvoorziening en het Informatiepunt (€ 25,9 mln.) en ambitieniveau scenario 3 Bestuursakkoord (€ 57 mln.).

Genoemd bedrag van € 25,9 mln. wordt volgens het Financieel akkoord als volgt opgebracht:

Rijk	19%	€ 5,0 mln.
Provincies	6%	€ 1,6 mln.
Gemeenten	70%	€ 18,0 mln.
Waterschappen	5%	€ 1,3 mln.
Totaal	100%	€ 25,9 mln.

Deze afspraken zijn als volgt nader ingevuld.

7.1. Moment van betalen

De bijdrage van de andere overheden in de kosten van beheer gaan in per 1 januari 2020, omdat DSO-LV -ook overeenkomstig hun eigen wens -vanaf 1 januari 2020 beschikbaar is voor gebruik door de bestuursorganen. Feitelijk betekent dit ten opzichte van de situatie waarin invoering van de wet per 1 januari 2018 resp. 2019 zou plaatsvinden een latere ingangsdatum dan toen overeengekomen.

Het DSO-LV zal in 2019 worden opgeleverd conform het door het OGB vastgestelde basisniveau. Dit basisniveau is verder uitgewerkt in het GPvE dat eveneens door het OGB is vastgesteld en periodiek “ververst”. In de periode tussen oplevering van het DSO-LV basisniveau en datum inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben alleen bestuursorganen toegang tot het DSO-LV. Conform de afspraak in het Bestuursakkoord hebben zij daarmee een jaar de tijd om in overleg met hun softwareleveranciers hun eigen digitale systemen aan te passen en te zorgen dat deze goed worden aangesloten op DSO-LV. Immers, bij inwerkingtreding van de wet moet het hele digitale stelsel operationeel zijn, dus niet alleen DSO-LV, maar ook de achterliggende systemen bij alle bestuursorganen. Verder is DSO-LV in deze periode beschikbaar voor oefenen, testen en vullen met content door de bestuursorganen. Zo kunnen provincies en waterschappen vast testen met het uploaden van een omgevings- of waterschapsverordening, of gemeenten met het maken en uploaden van een omgevingsplan. Hetzelfde geldt voor het maken en uploaden van lokale toepasbare regels (vragenbomen die helpen bij het aanvragen/ melden van een activiteit die door decentrale regelgeving gereguleerd wordt, zoals het aanvragen van een kapvergunning): ook hier kan vast mee geoefend en getest worden.

De eindgebruiker (burgers en bedrijven) hebben beperkt toegang tot het DSO-LV vóór inwerkingtreding van de wet. Zij kunnen zich wel oriënteren en allerlei zaken checken, bijvoorbeeld via de Viewer. Maar vergunningaanvragen of meldingen kunnen pas vanaf de datum van inwerkingtreding via het DSO ingediend worden.

7.2. Kosten beheer 2018 en 2019

Kosten van beheer die gemaakt worden in 2018 en 2019 en die aantoonbaar toe te wijzen zijn aan het voorbereiden[15] van de beheersituatie of het beheer zelf, worden op aangeven van BZK door partijen besproken en aanvaard als kosten waarvan het redelijk is dat die gezamenlijk worden gedragen, en wel conform de verdeelsleutel uit het Financieel akkoord. Hierbij geldt dat kosten van beheer van voorzieningen pas aan de orde kunnen zijn vanaf het moment van gereed melden ervan door programma DSO aan het OGB (verstreken periode) of het moment van acceptatie van de voorziening door het OGB Beheer (toekomstige periode). Kosten die gemaakt worden voor herstel van gebreken die geconstateerd zijn in het acceptatieproces van de aangeboden voorziening, behoren tot de ontwikkelkosten. BZK doet op jaarbasis achteraf een concreet onderbouwd voorstel over de door te belasten kosten van beheer 2018 en 2019, waarover in het OGB Beheer overeenstemming moet worden bereikt. De niet als zodanig aan te merken kosten komen voor rekening van het Rijk.

7.3. Werken met meerjarig taakstellend budget

Er wordt gewerkt met een meerjarig taakstellend integrale budget voor beheer van DSO-LV en het Informatiepunt voor de periode van 8 jaar (2020 t/m 2027), de eerste 4 jaar (2020 t/m 2023) op het niveau als vastgelegd in het Financieel akkoord (€ 25,9 miljoen), en voor de volgende 4 jaar (2024 t/m 2028), na evaluatie, zo nodig te verhogen met het bedrag dat nodig is om de stijging van de beheerkosten ten gevolge van het in beheer nemen in de periode 2024 t/m 2028 van onderdelen die behoren tot de uitbouw DSO te dekken. Daarbij geldt als uiteindelijk plafond voor de beheerkosten van DSO-LV en het Informatiepunt volgens scenario 3, het in het Financieel Akkoord afgesproken bedrag van € 57 mln. per jaar.
De bijdragen van de overheden staan hiermee ook meerjarig vast. Jaarlijks, ingaande 2020, vindt wel indexering plaats conform de methodiek die geldt voor Agentschappen.
Deze methodiek bestaat uit een combinatie van de indexpercentages voor de ‘loonvoet sector overheid’ en ’prijs overheidsconsumptie’, zoals gepubliceerd door het CBS.

Er wordt voor de eerste jaren een hogere bijdrage gevraagd dan strikt nodig is voor de dan bestaande beheerkosten. Het verschil blijft volledig beschikbaar voor en wordt ingezet om de eerste stijging van de beheerkosten ten gevolge van de eerste stappen in uitbouw DSO op te vangen en een deel van de door het Rijk voorgefinancierde beheerkosten in 2018 en 2019 waarvan partijen besluiten dat deze gezamenlijk worden betaald ‘terug te betalen’. Partijen kunnen ook besluiten een deel van de overgebleven middelen in te zetten ter voorfinanciering van een investering voor uitbouw DSO, wanneer deze uitbouw daarmee versneld kan worden. De tactische beheerorganisatie krijgt de opdracht voor het (doen) beheren van de overgebleven middelen. Er worden in het OGB Beheer afspraken gemaakt over de spelregels die gelden voor het beheer en de besluitvorming over de aanwending van bedoelde middelen op basis van consensus.

Medio 2022 wordt op basis van de uitkomsten van een evaluatie de omvang van het taakstellend budget door partijen opnieuw vastgesteld voor de periode 2024 t/m 2027. In het Bestuurlijk Overleg wordt beslist over de noodzakelijke verhoging van het budget van € 25,9 mln. om de stijgende kosten van beheer ten gevolge van realisatie van delen van uitbouw naar het niveau van scenario 3 volgens het Bestuursakkoord, op te vangen. Het Bestuurlijk Overleg besluit in 2026 voor de volgende periode van 4 jaar (2028 t/m 2031), weer mede op basis van de uitkomst van de evaluatie van het taakstellend budget die in samenhang met andere evaluaties dat jaar plaats vindt.

[15] Denk aan de kosten verkenning, inhuur juridische expertise, inhuur expertise voor selectieproces tactische beheerorganisatie etc.

Gevisualiseerd zou dat er als volgt uit kunnen zien. Deze visualisatie geeft de methodiek weer; de omvang van de staven zijn fictief gekozen; deze kunnen pas bepaald worden naar afronding van de eerste validatie van de beheerkosten.

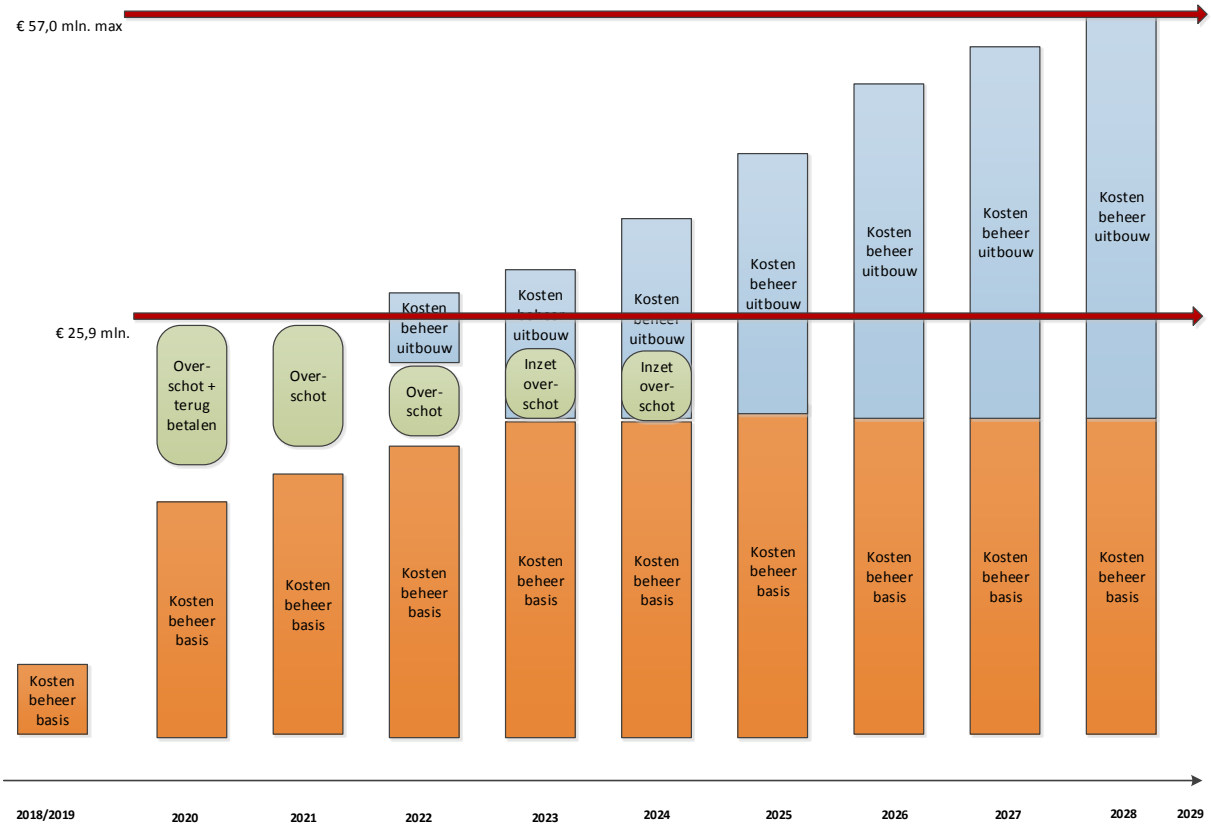

Er kunnen drie omstandigheden zijn die aanleiding geven tot (discussie over) tussentijdse aanpassing van dit taakstellend budget c.q. de bijdrage van de deelnemers te komen. Daar wordt als volgt mee omgegaan.

- Er kunnen zich onvoorziene omstandigheden buiten de invloedssfeer van de strategische beheerpartij voor doen die leiden tot oplopende beheerkosten. Een voorbeeld daarvan zou kunnen zijn een wetswijziging naar analogie van de AVG. We gaan er vanuit dat dan een beroep kan worden gedaan op het mechanisme van artikel 2 Financiële verhoudingswet ten behoeve van de gemeenten en provincies en een vergelijkbare financiële compensatie wordt getroffen voor de waterschappen. Is dat niet het geval dan treden partijen in overleg en komen in consensus tot een conclusie over eventuele aanpassing van het taakstellend budget en daarmee de bijdragen.
- Er is aanleiding het tempo van uitbouw DSO-LV basisniveau te versnellen, waardoor verhoging van de beheerkosten eerder ontstaat dan in 2024. Partijen treden dan in overleg en besluiten in consensus over eventuele tussentijdse aanpassing van het taakstellend budget en hun bijdragen, rekening houdend met de op dat moment beschikbare overgebleven middelen. Daarbij wordt ook de variant betrokken, waarbij het Rijk de

tussentijdse verhoging van de beheerkosten voorfinanciert, zodat het moment van ophoging van de bijdragen van partijen gehandhaafd kan worden op 2024. Wanneer het tempo van uitbouw DSO-LV basisniveau vertraagt blijven de middelen die over blijven beschikbaar voor uitbouw op een later moment.
- Er is sprake van onvoldoende sturing op het beheer en de kosten ervan, waardoor overschrijdingen ontstaan. Dit is een risico van de strategische beheerorganisatie als het gaat om het tactisch beheer en van de tactische beheerorganisatie als het gaat om het operationeel beheer.

Proces van toewerken naar harde cijfers
De hiervoor beschreven afspraken zijn gebaseerd op de verwachting dat de kosten van beheer DSO-LV basisniveau en het Informatiepunt, de eerste periode van 4 jaar blijven binnen de € 25,9 mln. Het belang om binnen dat budget te blijven is evident. Dat betekent dat er een proces gelopen wordt waarlangs de hardheid op de cijfers gaandeweg toeneemt en door de strategische beheerorganisatie tot verdeling van het taakstellende budget wordt gekomen.
- In november 2018 worden met BZK de kosten strategisch beheer nader onderbouwd.
- In december 2018 worden de kosten tactisch beheer met de geselecteerde partij nader onderbouwd.
- In de periode januari – juni 2019 wordt met de potentiële operationele beheerpartijen afspraken gemaakt over hun opdracht, niveau van dienstverlening en kosten; in deze stap wordt het gesprek gevoerd over wat in de rapportage van de verkenning aangeduid is als de knoppen waaraan kan worden gedraaid om de beheerkosten te beperken en te beheersen. De belangrijkste zijn het niveau van dienstverlening en de mate van gebruik. In dit traject vindt ook opschoning plaats van onderdelen in de voorlopige raming van de beheerkosten, waarvan moet worden vastgesteld dat deze daarin ten onrechte opgenomen zijn, omdat de activiteit geen of slechts gedeeltelijk onderdeel vormt van de beheeropgaaf DSO en voor het overige bestaat uit activiteiten die al regulier plaats vinden en ook al gefinancierd zijn. In dit kader zal bijzondere aandacht worden gegeven aan de hoogte en dekking van de meerkosten op macroniveau van gebruik STOP en LVVB door de bestuursorganen ten behoeve van DSO-LV en de beheerkosten van het Informatiepunt, onderdeel voorlichting en vraagbaakfunctie wet en regelgeving. In deze stap trekken programma DSO, team managen beheer en de tactische beheerorganisatie gezamenlijk op.
- Medio juni 2019 wordt door de strategische beheerorganisatie de balans opgemaakt en vastgesteld welk deel van het taakstellend budget van € 25,9 mln. beschikbaar is voor de kosten van strategisch beheer, welk integraal budget er beschikbaar wordt gesteld voor het tactisch en operationeel beheer, of er ruimte is een risicovoorziening te creëren en zo ja van welke omvang en op welk beheerniveau deze beheerd wordt, en welk deel gereserveerd kan worden voor de toekomstige stijging van de beheerkosten als gevolg van uitbouw. De uitkomst op dit laatste punt wordt dan tegen het Plan uitbouw DSO-LV aan gehouden om te kijken hoe het daarin ontwikkelde tijdpad zich verhoudt tot de beschikbare middelen om de stijging van de kosten van beheer op te vangen. Het resultaat van deze exercitie wordt uit oogpunt van transparantie gedeeld met het OGB Beheer.

Kosten organiseren vraagarticulatie
De koepels gaan optreden als gesprekspartner van de tactische beheerorganisatie en krijgen een rol in de verbinding en communicatie tussen hun leden en de tactische beheerorganisatie. In dat kader zullen de koepels zich ook bezig gaan houden met het bundelen van de vraagarticulatie. Dat kost ook geld en mankracht. De kosten voor deze contramal van de tactische beheerorganisatie worden niet gerekend tot de kosten van beheer DSO-LV en blijven daarom in dit voorstel buiten beschouwing.

7.4. Methodiek van betalen

De voorkeuren van partijen voor de methode van betalen worden gevolgd: provincies via facturatie door het IPO, waterschappen via toevoeging op de al bestaande factuur van BZK aan de waterschappen voor andere diensten en gemeenten ten laste van het GF. De Minister BZK draagt zorg voor de afdracht van de bijdragen van de Rijksonderdelen volgens de gebruikelijke interdepartementale spelregels. Daarbij wordt rekening gehouden met bijdragen die enkele Rijksonderdelen ontvangen in hun hoedanigheid van operationele beheerorganisatie.

Het ophalen van de bijdragen van de overheden in de kosten van beheer is de verantwoordelijkheid van de strategisch beheerder. Deze verstrekt vervolgens de tactische beheerorganisatie een (gefixeerd) integraal budget voor de eigen beheerkosten en de kosten van het operationele beheerpartijen. Deze budgetten worden geoormerkt naar beide typen van beheer, zodat er zicht ontstaat op de beide typen kosten. Bovendien is dat uit oogpunt van zuivere verhoudingen en zakelijk gezien van belang omdat partijen zo als opdrachtgever mee bepalen welke budget zij voor tactisch beheer beschikbaar willen stellen.

8. Overige en slotbepalingen

8.1. Over de beheerovereenkomst DSO-LV

Looptijd en beëindiging
De beheerovereenkomst DSO-LV wordt voor een periode van 10 jaar afgesloten (2019 t/m 2028) en wordt in 2026 geëvalueerd. Wanneer door partijen op basis van de uitkomst van de evaluatie in gezamenlijkheid wordt besloten de beheerovereenkomst DSO-LV na 2028 niet te verlengen, is het Bestuurlijk Overleg er, onder eindverantwoordelijkheid van de Minister als stelselverantwoordelijke, verantwoordelijk voor dat er afspraken worden gemaakt over de gevolgen van het aflopen van de beheerovereenkomst DSO-LV voor de inrichting van het beheer van DSO-LV en de verplichtingen die hieruit volgen voor de samenwerkende overheidspartijen, vanuit het perspectief van het gezamenlijke belang en de gedeelde verantwoordelijkheid voor een goed functionerend DSO-LV.

Uittreding
Uittreding uit of opzegging van de beheerovereenkomst DSO-LV, tussentijds of na de periode van 10 jaar, door een van de partijen is niet mogelijk zolang het Bestuursakkoord geldt. Bij gezamenlijke opzegging zijn zij er ook gezamenlijk verantwoordelijk voor, onder eindverantwoordelijkheid van de Minister als stelselverantwoordelijke, maatregelen te treffen en nieuwe afspraken te maken die de continuïteit in de instandhouding, de exploitatie en een bedrijfszeker gebruik van DSO-LV door de bestuursorganen garanderen.

Wijziging
Het Bestuurlijk Overleg kan op voorstel van een van de partijen ook tussentijds tot wijziging van de beheerovereenkomst DSO-LV besluiten; daarover is overeenstemming nodig tussen alle betrokken overheden die de beheerovereenkomst DSO-LV ondertekend hebben, gevolgd door schriftelijke vastlegging.

Escalatie en geschilbeslechting
Verschillen van mening of inzicht resp. conflicten tussen de strategische beheerder en de tactische beheerder resp. de tactisch beheerder en een operationele beheerorganisatie worden in de opdrachtgevers-opdrachtnemerslijn opgelost, zonder tussenkomst van het OGB Beheer of het Bestuurlijk Overleg. Om verschillen van inzicht resp. conflicten met operationele beheerpartijen adequaat en snel te kunnen oplossen wordt in de overeenkomst van opdrachtuitvoering aan de tactische beheerorganisatie hiervoor een passende voorziening opgenomen, die deze binnen (financiële) kaders voldoende handelingsruimte biedt.

Verschillen van mening of inzicht tussen de strategische beheerorganisatie en het OGB Beheer resp. binnen het OGB Beheer over de uitleg van de beheerovereenkomst DSO-LV en zaken waarin de beheerovereenkomst DSO-LV niet of onvoldoende voorziet worden, ingeval van het ontbreken van een mandaat van de leden van het OGB Beheer om hierover te beslissen, voorgelegd aan het Bestuurlijk Overleg voor een beslissing.

Het Bestuurlijk Overleg is ook het hoogste niveau in de escalatieladder van het beheerarrangement. Verschillen van mening of inzicht op dat niveau worden daar ook opgelost, op basis van het consensusmodel; er wordt net zo lang overleg gevoerd tot er overeenstemming is bereikt. Dit past bij de gekozen interbestuurlijke samenwerkingsgedachte voor de uitvoering van het beheer DSO-LV. Wanneer ook na voortdurend overleg consensus uit blijft, wordt een nader uit te werken minnelijke regeling voor geschilbeslechting in gang gezet. Wanneer ook die

regeling niet tot een oplossing voor het geschil leidt kan elke partij zich wenden tot de bevoegde rechter te Den Haag.

Daarnaast kan de Minister van BZK vanuit haar verantwoordelijkheid voor interbestuurlijk toezicht bestuursorganen van gemeenten, provincies en waterschappen aanspreken op naleving van de verplichtingen die volgen uit de wet, onder andere op het punt van de verplichting DSO-LV te vullen met content. Voor de Rijksgeledingen zal dit verlopen via collegiaal overleg met de andere daarvoor verantwoordelijke ministers.

8.2. Samenvatting evaluaties: beheerarrangement, aangewezen beheerorganisaties, financiële afspraken

De in de voorgaande hoofdstukken afgesproken evaluaties worden deze hier kort samengevat en gevisualiseerd in onderstaand schema.
Partijen evalueren de afspraken over de werking van het model van beheer, zoals uitgewerkt in dit beheerarrangement DSO-LV en vastgelegd in de beheerovereenkomst DSO-LV, alsmede de beheerovereenkomst DSO-LV zelf in 2026. Over wijziging van dit model en/of wijziging van de beheerovereenkomst DSO-LV wordt in consensus besloten in het Bestuurlijk Overleg.

Partijen evalueren de nu gekozen taakverdeling tussen het strategisch, tactisch en operationeel beheerniveau en de taaktoedeling op het terrein van het tactisch en operationeel beheer aan de resp. beheerorganisaties vóór 1 juli 2022 en nemen vóór 1 oktober 2022 in het OGB Beheer een besluit over de uitkomsten van deze evaluatie met het oog op tijdige duidelijkheid over bedoelde taakverdeling en taaktoedeling van de resp. beheeropdrachten vanaf 1 januari 2024 voor henzelf en voor de beheerpartijen die voor de eerste periode van 5 jaar (2019 t/m 2023) gekozen zijn. Bij de evaluatie van de taakverdeling wordt ook gekeken naar het samenspel tussen de drie beheerniveaus. Bij de evaluatie wordt de mogelijkheid open gehouden dat het collectief van gemeenten (via de VNG) besluit mee te doen in het selectieproces en als uitkomst daarvan gevraagd wordt de rol van tactische beheerder namens de Minister van BZK te gaan uitvoeren. Het besluit van het OGB beheer over de invulling van het beheerarrangement op het punt van het tactisch beheer dat vanaf 1 januari 2024 geldt, wordt voor 1 november 2018 ter bekrachtiging voorgelegd aan Bestuurlijk Overleg.

Partijen evalueren de afspraken omtrent het taakstellend budget voor de eerste periode van 4 jaar (2020 t/m 2023) in 2022. Deze evaluatie wordt parallel aan de evaluatie van de gekozen beheerorganisaties uitgevoerd en de uitkomsten lopen ook in de besluitvorming mee.

Samengevat zien deze evaluatieafspraken, in samenhang met de evaluatie van de wet, er als volgt uit:

Timetable looptijden en evaluatiemomenten DSO-LV

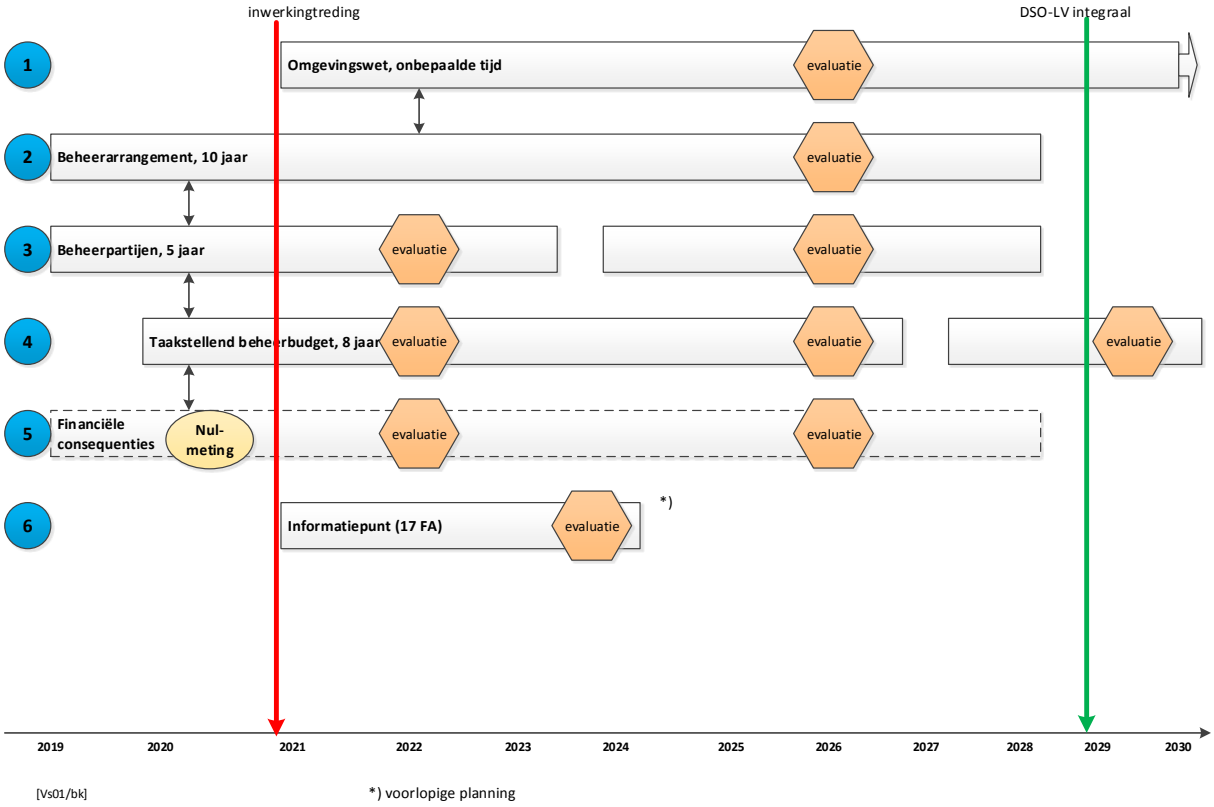

*) vooralsnog opgenomen conform punt 17 Financieel Akkoord hangende het onderzoek naar IP.

Nadere duiding evaluatie afspraken uit het Financieel akkoord
In het Financieel akkoord liggen enkele afspraken vast omtrent -de financiële aspecten van- de stelselherziening, die aandacht vragen

In punt 12 ligt vast dat in ieder geval een half jaar voor inwerkingtreding van de wet de financiële consequenties van de gehele stelselherziening in beeld worden gebracht. Tenzij partijen op dat moment gezamenlijk besluiten dat voldoende informatie aanwezig is, of aanvullend onderzoek op dat moment niet meer inzicht biedt, wordt onderzoek verricht naar de financiële effecten van het nieuwe stelsel.
Partijen zijn tot het inzicht gekomen dat een evaluatie van de financiële effecten medio 2020 te vroeg is. De wet moet nog in werking treden, de beheerorganisaties zijn nog maar net begonnen en het ontbreekt bijvoorbeeld aan ervaringscijfers over het gebruik van DSO-LV door bestuursorganen, burgers en bedrijven. Bovendien verhoudt zich dit ook niet met de afspraak tussen partijen om het taakstellend budget voor de periode 2020 t/m 2023 vast te leggen.
Partijen hebben daarom afgesproken het eerder afgesproken integrale beeld dat in 2020 wordt opgesteld te gebruiken als input voor de gezamenlijk te accorderen opzet van een monitoringsinstrument, waarbij de al in gebruik zijnde monitoringsinstrumenten als input worden gebruikt. De investeringen, transitiekosten en structurele kosten van de bestuursorganen maken onderdeel uit van dit integrale beeld. De resultaten van deze monitoring worden betrokken bij een eerste financiële evaluatie van het nieuwe stelsel in 2022, waarbij ook het taakstellend budget dat voor de periode 2020 t/m 2023 is afgesproken en

de voortgang in de uitbouw volgens het Plan Uitbouw in relatie tot het rendement ervan worden betrokken. De afspraak uit het Financieel akkoord (punt 13) overleg te voeren over de uitkomst van het hiervoor bedoelde onderzoek wordt betrokken op deze eerste evaluatie. Conform de afspraak uit punt 13 zal bezien worden of er aanleiding is nadere afspraken te maken over de begrenzing van de afgesproken bedragen, de ambitie in de uitvoering, maar ook of uitvoering van het stelsel bijsturing behoeft omdat partijen mogelijke besparingen onnodig laten liggen.

In punt 24 ligt vast dat partijen uiterlijk in september 2016 gezamenlijk een onderzoeksvoorstel formuleren naar alternatieve financieringsmogelijkheden voor het fysieke domein, uitgaande van het nieuwe stelsel omgevingsrecht. Het onderzoek moet leiden tot een concreet voorstel voor de nieuwe kabinetsperiode. Deze afspraak is nog niet uitgevoerd. Gezien de dynamiek van de grote veranderopgaven die op dit moment in het fysiek domein spelen rondom klimaatadaptie, energietransitie, VTH en circulaire economie, hebben partijen besloten het in punt 24 bedoelde onderzoek te koppelen aan de eerste evaluatie van de Omgevingswet die in 2026 zal plaatsvinden. Dan zal er meer duidelijkheid zijn over de impact van deze grotere veranderopgaven. Dat biedt gelegenheid het vraagstuk van alternatieve financieringsmogelijkheden vanuit een breder perspectief aan te pakken.

8.3. Procesafspraken over uitbouw DSO naar ambitieniveau Bestuursakkoord

Partijen herbevestigen dat het ambitieniveau conform scenario 3 uit het Bestuursakkoord leidend blijft en zij dit vraagstuk de komende periode gezamenlijk aanpakken. Als start daarvoor is een feitenonderzoek uitgevoerd, om vast te stellen waaruit de beoogde uitbouw bestaan en wat er daarover tot nu toe besloten is. Uit dit feitenonderzoek blijkt dat vanuit het Bestuursakkoord en de Visie de volgende elementen worden genoemd als (mogelijk) onderdeel van scenario 3:

1. Informatieproducten/ontsluiten van informatie via het DSO; leveren betrouwbare, beschikbare en bestendige op de vraag toegespitste informatieproducten[16] vanuit de ruwe data die in een domein beschikbaar is. Deze informatieproducten worden via DSO-LV ontsloten.
2. Samenwerkingsruimte; een of meer voorzieningen die samenwerking tussen bevoegd gezagen onderling en tussen bevoegd gezagen en initiatiefnemers mogelijk maken, zodat partijen weten aan welke zaak zij werken, wat de status is en welke documenten er zijn (inclusief status). Doel is om snellere doorlooptijden te bereiken.
3. Onderzoekshulp; voorziening die zorgt voor inzicht welke informatie en/of onderzoeken nodig is om te besluiten op een vergunningaanvraag en de voorziening geeft informatie over reeds verricht onderzoek (voor zover dit open data is). Doel is het voorkomen van onnodige aanvraagvereisten en onderzoek bij zowel de vergunningaanvraag als de melding.
4. Regelbeheer; er is een digitale voorziening nodig voor het maken van beslisbomen en locatiegebonden regels voorzien van geo-coördinaten om informatie op maat te presenteren voor gebruikers. Om ervoor te zorgen dat informatie in de voorziening actueel is, moet het beheer van regels en het beheer van beslisbomen digitaal ondersteund worden — hiervoor wordt gebruik gemaakt van regelbeheer. Om

[16] In de Visie zijn informatieproducten als volgt omschreven: een door het informatiehuis samengesteld digitaal product met informatieve waarde dat voldoet aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen en standaarden. Het heeft meerwaarde ten opzichte van de aan het huis geleverde gevalideerde gegevens(verzamelingen).

decentrale overheden te ondersteunen bij het maken en beheren en ontsluiten van decentrale regels via landelijke voorzieningen, is een landelijke voorziening voor regelbeheer beoogt. Doel is via het loket van het DSO-LV gebruikers zo snel mogelijk inzicht te geven in wat waar mag.

5. Standaardisatie; standaardisatie is noodzakelijk voor uitwisseling van gegevens, een randvoorwaarde voor zaakgericht werken en het bevordert de rechtszekerheid. Doorontwikkeling van DSO-LV maakt nieuwe standaarden nodig, bijvoorbeeld bij het digitaal ondersteunen van regelbeheer.
6. Eén loket; verfijning van het loket dat gebruikt wordt om een vergunning aan te vragen of een melding te doen en een omgevingsplan in te zien. Doel is vergroten van de gebruiksvriendelijkheid.
7. Ondersteuning toezicht en handhaving; beoogd is via DSO-LV aan te sluiten op de processen rond toezicht en handhaving en hiervoor ook relevante informatie via het DSO-LV te ontsluiten
8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar; beoogd is dat gebruikers ook via het DSO-LV zienswijze in kunnen dienen en bezwaar kunnen maken
9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening bevoegd gezag; een voorziening die het voor bevoegd gezagen makkelijker maakt om aan te sluiten op DSO-LV.
10. Ondersteunen dynamische informatie; zorgen dat DSO-LV met dynamische, wisselende/bewegende, informatie kan omgaan c.q. het kan weergeven.

Uit het feitenonderzoek blijkt dat over geen enkel onderdeel van scenario 3 het eindbeeld vaststaand is of al definitief besloten is. Partijen hebben op grond daarvan vastgesteld dat er aanleiding is deze 10 elementen nader uit te werken op inhoud en de bedoeling en daarbij ook de vraag onder ogen te zien of er op grond van de actuele omstandigheden en inzichten nog steeds behoefte is aan de resp. elementen en of er elementen ontbreken die juist belangrijk zijn om mee te nemen in de uitbouw DSO-LV. De ambitie die met DSO-LV wordt nagestreefd blijft hierbij leidend. Zij hebben afgesproken de periode tot 1 maart 2019 te nemen om deze stap te zetten en het resultaat vast te leggen in een Plan Uitbouw DSO-LV, waarover in het Bestuurlijk Overleg in consensus wordt besloten. Dit Plan blijft binnen de kaders van het Bestuursakkoord en Financieel akkoord en bevat naast de eerste inhoudelijke uitwerking van de verschillende elementen ook een prioritering en een inschatting van de benodigde investeringen.

Het Plan Uitbouw vormt het kader waarbinnen Partijen vervolgens, telkens op basis van een businesscase, in het OGB Beheer een go/no go besluit nemen om een element te doen ontwikkelen. In de businesscase worden de effecten voor de (oplopende) beheerkosten op jaarbasis expliciet vermeld. Alle partijen zijn volgens de in het Financieel akkoord overeengekomen verdeelsleutel verantwoordelijk voor het leveren van hun bijdrage in de stijging van de kosten van beheer ten gevolge van realisatie van (delen van) de uitbouw.

Het tempo en daarmee de einddatum van realisatie van de in het Plan Uitbouw DSO-LV vastgelegde uitbouw zal afhangen van het moment van beschikbaar komen van middelen voor de benodigde investeringen. De Minister van BZK spant zich ertoe in.

Om de energie er in te houden worden parallel aan het opstellen van het Plan Uitbouw enkele elementen al in verkennende zin opgepakt, waarbij prioriteit wordt gegeven aan de informatieproducten en de samenwerkingsruimte. Het streven is hiervoor in maart 2019 businesscases met een dekkingsvoorstel beschikbaar te hebben waarover in het OGB Beheer een go besluit genomen kan worden.

Uit het feitenonderzoek blijkt ook bij de vervolgaanpak meer aandacht nodig is voor de processturing. Daarom wordt de opdracht voor verdere operationalisering van uitbouw DSO-LV centraal belegd en wel bij programmadirecteur Aan de Slag met de Omgevingswet. In de uitwerking van de opdracht worden de inhoudelijke lijn en de proces- en organisatorische lijn in samenhang opgepakt. Het opstellen van het Plan Uitbouw DSO-LV voor 1 maart 2019 is onderdeel van deze opdracht.

8.4. Tijdelijke situatie tot datum invoering Omgevingswet
Tot 1 januari 2021 kan de Omgevingswet niet dienen als grondslag om beheerorganisaties aan te wijzen omdat deze wet nog niet in werking is getreden. Hiervoor wordt een passende oplossing gezocht.

8.5. Tot slot

Bij onvoorziene omstandigheden waarin dit beheerarrangement niet voorziet vindt overleg tussen partijen over de te treffen oplossing. Deze moet passen binnen de kaders van het Bestuursakkoord, het Financieel akkoord en de uitwerking ervan in de beheerovereenkomst.

Op de beheerovereenkomst DSO-LV is Nederlands recht van toepassing.

Ingeval van onverhoopte tegenstrijdigheid tussen de bepalingen van de beheerovereenkomst DSO-LV en het Bestuursakkoord of Financieel akkoord gaan de afspraken uit het Bestuursakkoord en het Financieel akkoord voor. Ingeval van onverhoopte tegenstrijdigheid tussen de bepalingen van de beheerovereenkomst DSO-LV en enige andere overeenkomst tussen Partijen, gaan de bepalingen van de beheerovereenkomst DSO-LV voor.

In dit beheerarrangement DSO-LV is de organisatie en governance van het integrale beheer DSO-LV uitgewerkt. De basis onder dit beheerarrangement ligt in de Invoeringswet Omgevingswet, waarin DSO-LV wordt geregeld, en de tussen partijen eerder gemaakte afspraken in het Bestuursakkoord en in het Financieel akkoord. Dit beheerarrangement is vervolgens de basis voor de af te sluiten beheerovereenkomst en vormt integraal onderdeel van de toelichting op deze beheerovereenkomst.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

OGB

Programma Directoraat-Generaal Omgevingswet
Programmadirectie Eenvoudig Beter

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
art 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2018

Kenmerk
2018-0000911545

notitie

Betreft: agendapunt 4.1
Ontvlechten Rijksregels inclusief bruidsschat uit PR13 Toepasbare regels

Voorstel

Het OGB wordt gevraagd kennis te nemen van het ontvlechten van het toepasbaar maken van Rijksregels inclusief de bruidsschat uit het totale DSO-project PR13-Toepasbare regels zodat:

1. Het toepasbaar maken van de Rijksregels inclusief bruidsschat onder aansturing van de rijkspartijen wordt gebracht; de rijkspartijen zijn dan collectief opdrachtgever (niet meer het OGB); EB zal de coördinatie hiervan op zich nemen.
2. Het bijbehorend budget wordt ontvlochten uit het budget van het programma DSO. Er was 4,3 mln € gereserveerd. Het resterend budget zal zowel *tijdens* als *na* de DSO-programma fase (in elk geval tot inwerkingtreding van de Omgevingswet) beschikbaar zijn voor de het toepasbaar maken van Rijksregels.

Aanleiding

In juni 2018 is het OGB geïnformeerd (notitie 5d Topactiviteiten) dat in Q4 2018 wordt gekeken hoe de continuïteit van het 'toepasbaar maken van rijksregels inclusief bruidsschat' als onderdeel van DSO-PR13 kan worden geborgd.
Het programma DSO (inclusief PR13) zal volgens de huidige planning stoppen na medio 2019. Het toepasbaar maken van Rijksregels inclusief bruidsschat kan op dat moment nog niet zijn afgerond, onder andere omdat de wetgeving die de bruidsschat regelt op dat moment nog niet stabiel is. Om voor gebruikers een optimaal resultaat te realiseren en de bruidsschat goed mee te kunnen nemen bij het maken van toepasbare regels, is het wenselijk dat hier tot aan inwerkingtreding van de Omgevingswet aan kan worden doorgewerkt.

Iedere veranderopgave dient verantwoordelijk te zijn voor de ontwikkeling van zijn eigen toepasbare regels. Op dit moment vindt de aansturing van het toepasbaar maken van de rijksregels binnen het DSO plaats. Het is wenselijk dat dat de rijkspartijen hier zelf een grotere inhoudelijke verantwoordelijkheid in nemen en tevens dat de inbreng van de koepels voor het onderdeel bruidsschat wordt versterkt.

Met het voorstel om te ontvlechten wordt de continuïteit gerealiseerd en de duidelijkheid in de aansturing vergroot.

Context

Opdracht PR13 toepasbare regels
Momenteel maakt het toepasbaar maken van de Rijksregels (inclusief de Bruidsschat) deel uit van het DSO-project PR13-Toepasbare regels.
Het toepasbaar maken bestaat uit:

1. het maken van vragenbomen zodat een gebruiker binnen het DSO-LV een check kan doen op een eventuele vergunningsplicht, meldingsplicht en informatieplicht
2. het maken van aanvraagformulieren per onderwerp met daarin opgenomen de benodigde indieningsvereisten

Huidige aansturing
Het DSO-project PR13-Toepasbare regels (inclusief het toepasbaar maken van de Rijksregels en bruidsschat) valt binnen de opdracht voor het bouwen van het basisniveau van DSO-LV en valt daarmee onder directe aansturing van het OGB.

Ontwikkelpartij RWS
RWS is binnen het programma DSO onder andere verantwoordelijk voor het realiseren van DSO-PR13-Toepasbare regels (inclusief het toepasbaar maken van de Rijksregels en bruidsschat).

Gereserveerd budget
Voor het toepasbaar maken van de Rijksregels is een separaat budget gereserveerd te weten: 4,3 mln €. Een deel van dit budget is al uitgeput, omdat men al met deze werkzaamheden begonnen is.

Het resterende budget zal als gevolg van dit voorstel gereserveerd blijven voor het toepasbaar maken van de Rijksregels, maar zal ook na het opleveren van het basisniveau DSO-LV beschikbaar blijven.

Uitwerking ontvlechting PR13
De ontvlechting PR13 houdt in dat het toepasbaar maken van Rijksregels inclusief de Bruidsschat uit het totale DSO-project PR13-Toepasbare regels wordt gehaald.

Concreet:

1. *Verantwoordelijkheid en aansturing*
   Het formele opdrachtgeverschap van het toepasbaar maken van de Rijksregels inclusief bruidsschat gaat als los onderdeel van het OGB over naar de Rijkspartijen. EB zal de coördinatie van dit onderdeel op zich nemen. De rijkspartijen worden verantwoordelijk voor de aansturing. Hiervoor wordt een werkgroep ingesteld. Dit biedt de rijkspartijen een goede basis om direct te sturen op het bepalen van de werkvoorraad van de toepasbare regels. Bovendien wordt daarmee ook beter de juridische consistentie tussen de direct werkende regels van het Rijk en het maken van vragenbomen voor rijksregels geborgd.

2. *Financiën – allocatie gereserveerd budget*
   Met de ontvlechting komt per 1 januari 2019 het resterend budget van € 4,3 mln. onder verantwoordelijkheid van het Rijk te vallen en met coördinatie van EB.

Betrokkenheid koepels (VNG, IPO, UvW)
Het OGB zal tweemaal per jaar worden geïnformeerd over de voortgang van het toepasbaar maken van de rijksregels, inclusief de bruidsschat. EB zal met de koepels nader afstemmen over hoe zij goed betrokken kunnen worden bij de prioritering van de werkzaamheden van werkgroep van de rijkspartijen. Dit is met name van belang voor wat betreft de toepasbare regels voor de bruidsschat, omdat gemeenten en waterschappen hiervan de ontvangende partij zijn.

Nadere werkafspraken over ontvlechting
Tot slot, na besluitvorming over het voorstel zullen tussen de rijkspartijen, RWS-WVL, ADS en EB nadere werkafspraken worden gemaakt om de ontvlechting

mogelijk te maken. Daarbij zal specifiek aandacht worden gegeven aan de organisatie van de sturing door rijkspartijen. In de tussentijd zal EB de belangen van de rijkspartijen behartigen in samenspraak met Veranderopgave Rijk.

Alternatieven

Argumenten voor	***Argumenten tegen***
Voorstel • Borgen continuïteit toepasbaar maken van Rijksregels inclusief bruidsschat (ook na afronden programma DSO) • Verduidelijking aansturing door rijkspartijen waardoor deze direct kunnen sturen op het bepalen van de topactiviteiten c.q. werkvoorraad van de toepasbare regels • Beter de juridische consistentie tussen de direct werkende regels van het Rijk en het maken van vragenbomen voor rijksregels kunnen borgen	***Voorstel*** • Wellicht loopt het programma langer door dan 2019 en ontbreekt de noodzaak de ontvlechting door te zetten qua continuïteit. • Wijzigen geplande uren (prioritering) uren voor PR13 Toepasbare regels vs. Toepasbaar maken van Rijksregels wordt minder makkelijk
Alternatief: geen wijzigingen, toepasbaar maken van Rijksregels blijft onder DSO-LV • Continueren van de huidige werkwijze, er hoeft geen tijd besteed te worden aan een transitie (detailafspraken) tussen RWS-WVL/ADS/EB/Rijkspartijen	***Alternatief: geen wijzigingen toepasbaar maken van-rijksregels blijft onder DSO-LV*** • Onzekerheid over het afronden van toepasbaar maken van Rijksregels inclusief bruidsschat indien DSO-LV wordt beëindigd • Risico dat er te weinig aandacht is voor het ontwikkelen van de toepasbare regels omdat mogelijk te veel tijd wordt besteed aan het uit (door-)ontwikkelen/verfijnen van de techniek • Minder aandacht voor afstemmen prioritering tussen rijkspartijen

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaonderdeel

DSO

Notitie

Agendapunt 4.2

Vervolg toepasbare regels Q1-Q2 2019 e.v.

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
4 december 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

Voorgesteld wordt vanaf Q1 2019 de volgende aanpassingen door te voeren in de reeds door het OGB vastgestelde aanpak voor het maken van toepasbare regels (vragenbomen) voor rijksregelgeving:

- Voor **indienen** hanteren we in het vervolg een gedifferentieerde aanpak naar gelang de activiteit:

1) specifieke vragenbomen voor topactiviteiten (*conform eerder OGB-besluit*)
2) 'slimme' algemene formulieren voor niet-topactiviteiten, corresponderend met de indieningsvereisten uit de Or (*uitwerking nav eerder OGB besluit*)
3) een algemeen formulier voor loketfuncties buiten huidig OLO/AIM waar dit meerwaarde biedt voor bevoegde overheden en gebruikers (*conform eerder OGB-besluit*)

- De huidige **voorschriften- en maatregelencontent** uit AIM komt terug in DSO-LV: er komen specifieke toepasbare regels die een set voorschriften en maatregelen opleveren voor milieubelastende activiteiten waarvoor maatregelen gelden ogv H3 t/m 5 van het Bal (*uitwerking nav eerder OGB besluit*)

Aanleiding / Context

Het OGB heeft op 12 juni jl. kennisgenomen van de werkvoorraad en aanpak v.w.b. het maken van toepasbare regels voor topactiviteiten in Q3 en Q4 van 2018. Bij die gelegenheid is voor het eind van het jaar een vervolgvoorstel m.b.t. dit onderwerp aangekondigd. Deze notitie bevat een voorstel voor de aanpak bij het maken van toepasbare regels voor rijksregelgeving voor Q1 2019 en verder.

Toelichting bij het beslispunt

Topactiviteiten – hoe zat het ook al weer?

In het OGB-stuk "Vervolg impactanalyse Taskforce complexiteitsreductie" (26-2-2018) is de scope van het aantal toepasbare regels bij inwerkingtreding beperkt door prioriteit te geven aan de regels over zogeheten 'topactiviteiten'. Daar wordt onder verstaan: de meest aangevraagde vergunningen, meest ingediende meldingen of meest voorkomende activiteiten voor de rijksregels die nu ook via OLO & AIM worden ontsloten en de 'bruidsschat'.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

PR13 heeft de criteria die het OGB op 26 februari heeft vastgesteld[1] gedurende de rest van 2018 gebruikt om de werkvoorraad te prioriteren, zoals ook gemeld is in het OGB van 12 juni.

In het OGB van 12 juni is een nadere prioritering van werkzaamheden gekozen voor Q3 en Q4 van 2018. Voor het overgrote merendeel van de door het OGB geselecteerde activiteiten is content in de vorm van toepasbare regels voor checken, indienen of melden geproduceerd. De ervaringen die hierbij zijn opgedaan hebben mede geleid tot het totstandkomen van dit voorstel.

Wat doen we met niet-topactiviteiten?

Het was van meet af aan al bekend dat het werken met topactiviteiten niet afdoende zou zijn om te voldoen aan de eisen van het basisniveau: het moet op grond van de Omgevingswet en het GPvE immers voor alle vergunningplichtige en meldingplichtige activiteiten mogelijk zijn digitaal een vergunning aan te vragen of een melding in te dienen via DSO-LV. Met andere woorden: er moet binnen DSO-LV een indienfunctionaliteit voor niet-topactiviteiten zijn. In het afgelopen kwartaal is binnen programma DSO onderzoek gedaan naar wat de mogelijkheden zouden zijn voor het werken met een generiek formulier voor niet-topactiviteiten uit rijksregelgeving, en of hier alternatieven voor zouden zijn die tot een gebruiksvriendelijker resultaat leiden. De concept-indieningsvereisten uit de Omgevingsregeling zijn bij deze analyse betrokken, vanuit de gedachte dat ook het invullen van een generiek formulier idealiter tot een ontvankelijke aanvraag zou moeten kunnen leiden – oftewel, een aanvraag die aan de geldende indieningsvereiste voldoet. Dit onderzoek heeft kort samengevat de volgende resultaten opgeleverd:

- Eén algemeen formulier voor het aanvragen van vergunningen of het doen van meldingen voor alle niet-topactiviteiten is erg gebruiksonvriendelijk. Een dergelijk formulier kan hetzij heel erg weinig vragen stellen, waardoor de kans dat een aanvraag of melding niet-ontvankelijk is heel groot is, hetzij alles vragen wat mogelijk van toepassing zijn, waardoor zowel het invullen door de gebruiker als het beoordelen door het bevoegd gezag erg ingewikkeld worden.
- Omdat de indieningsvereisten in de concept-Omgevingsregeling al slim gegroepeerd zijn per activiteitsoort, is het relatief gemakkelijk op basis hiervan ‘slimme’ algemene formulieren te maken, die aansluiten op deze gegroepeerde indieningsvereisten. Dit levert een veel gebruiksvriendelijker resultaat op en past naar verwachting voor het merendeel binnen het beschikbare budget voor deze content in het basisniveau. In hoeverre het lukt om dit voor 100% af te maken hangt af van hoe de concrete werkzaamheden geprioriteerd worden, en of alle benodigde wetgeving tijdig in voldoende mate stabiel is.

[1] Zie de bijlage

- Er zit waarschijnlijk wel meerwaarde in het maken van algemene formulieren die gebruikt kunnen worden voor alle activiteiten uit Bal en Bbl voor andere zaken dan het aanvragen van vergunningen of het doen van meldingen, zoals het doen van een verzoek om maatwerk of het melden van een gelijkwaardige maatregel bij algemene regels, het melden van het starten van een activiteit of het melden van een ongewoon voorval.

Voorstel voor vervolgaanpak indienen

Gelet op de resultaten van het verrichte onderzoek wordt voorgesteld voor de functionaliteit **'indienen'** als volgt te werk te gaan:

1) Er worden **specifieke vragenbomen voor topactiviteiten** gemaakt, cf. de eerdere besluitvorming in het OGB
2) Er worden **'slimme' vragenbomen gemaakt voor (groepen van) niet-topactiviteiten uit rijksregelgeving,** corresponderend met de indieningsvereisten en vereisten rond de meldplichten en informatieplichten uit de Omgevingsregeling. Er komt dus geen generiek indieningsformulier voor vergunningen of meldingen voor niet-topactiviteiten.
3) Er worden **algemene formulieren (bruikbaar voor alle activiteiten) gemaakt voor een beperkt aantal loketfuncties die niet binnen huidig OLO/AIM vallen**. Hierbij wordt nader bekeken waar behoefte aan is aan de zijde van de gebruikers (zowel overheden als burgers/bedrijven). Er worden alleen algemene formulieren gemaakt waar dit meerwaarde oplevert voor gebruikers.

Dit voorstel past naar verwachting binnen het basisniveau, oftewel het lijkt mogelijk dit te realiseren binnen het reeds beschikbare budget voor toepasbare regels voor rijksregelgeving van €4,3 miljoen. Als gevolg van dit voorstel benaderen we dichter dan voorheen het huidige dienstverleningsniveau van het Omgevingsloket Online (dit bevat vragenbomen voor alle activiteiten op grond van de Wabo en de Waterwet, dus niet alleen voor topactiviteiten).

Wat betekent dit voorstel voor de functionaliteit 'checken'?

Voor de functionaliteit **'checken'** (dus: door middel van het doorlopen van een vragenboom kijken of je vergunningplichtig, meldingplichtig of informatieplichtig bent) geldt op grond van de Omgevingswet niet de eis dat dit voor alle activiteiten moet kunnen. Daarom wordt de reeds door het OGB gekozen aanpak met topactiviteiten ongewijzigd voortgezet waar het gaat om de functionaliteit 'checken'. Er komen dus geen toepasbare regels voor het checken van niet-topactiviteiten, en bij het bepalen voor welke activiteiten wel toepasbare regels voor checken worden gemaakt wordt gewerkt op basis van de eerder in het OGB vastgestelde criteria.[2] Hiervoor zijn in dit stuk geen nadere beslispunten voorgesteld.

[2] Zie bijlage.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voorschriften en maatregelen

De Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) geeft gebruikers de mogelijkheid om, na een selectie van milieubelastende activiteiten, een overzicht uit te draaien met daarin de juridische artikelen uit het Activiteitenbesluit en –regeling die horen bij die activiteiten. Dit is in 2008 gerealiseerd bij de komst van het Activiteitenbesluit om de overgang van bedrijven die voorheen een vergunning hadden, met een beperkte set voorschriften, naar het omvangrijke Activiteitenbesluit te ondersteunen. Sinds 2016 is daar, op verzoek van het bedrijfsleven, een overzicht met maatregelen die een bedrijf moet treffen om aan deze voorschriften te voldoen, aan toegevoegd. Hiervoor zijn alle voorschriften uit het Activiteitenbesluit en -regeling vertaald in concrete acties die het bedrijf moet uitvoeren om aan de regels te voldoen. Bijvoorbeeld:

Plaats een bovengrondse tank boven een lekbak

Deze maatregelen bevatten een toelichtende tekst en ook een verwijzing naar het juridische artikel waarop ze gebaseerd zijn. Tevens is aangegeven hoe vaak deze maatregelen moeten worden uitgevoerd.

Met de komst van het DSO zal de AIM opgaan in het vernieuwde omgevingsloket. Aan de zijde van gebruikers, met name het bedrijfsleven, wordt de voorschriften- en maatregelendatabase van het AIM hoog gewaardeerd. Het bedrijfsleven (met name het MKB) hecht er sterk aan dat deze content terugkomt binnen het DSO. Het OGB had hier bij de besluitvorming over het basisniveau nog geen uitdrukkelijke keuze in gemaakt. De afgelopen drie maanden is daarom onderzocht of en hoe de voorschriften- en maatregelencontent uit de AIM kan worden gecontinueerd binnen het basisniveau van DSO-LV.

De resultaten van dit onderzoek kunnen als volgt worden samengevat:

- Het realiseren van voorschriften- en maatregelencontent in DSO-LV, die op hoofdlijnen vergelijkbaar met het huidige AIM[3], is waarschijnlijk mogelijk binnen het basisniveau
- Dit gebeurt door voorschriften en maatregelen (content) conform STTR aan te leveren aan de registratie toepasbare regels. STTR kan deze content dus accommoderen. Anders gezegd: er komen toepasbare regels voor voorschriften en maatregelen.
- Het langs deze weg realiseren van voorschriften- en maatregelencontent is een flexibele oplossing: er kunnen nog nadere keuzes gemaakt worden over welke content wel en welke niet meegenomen wordt

Het in enige vorm terugkomen van afdoende content voor voorschriften- en maatregelen is voor het bedrijfsleven beeldbepalend v.w.b. DSO-LV: als dit niet gebeurt, tast dat het draagvlak voor het digitaal stelsel omgevingsrecht bij het bedrijfsleven in ernstige mate aan. Bovendien gaat het hier om een onderdeel dat zeer gewaardeerd wordt door gebruikers, en binnen het huidige dienstverleningsniveau van AIM valt.

[3] Een precies vergelijkbare functionaliteit met het huidige AIM is onmogelijk, omdat de hele opzet van DSO-LV anders is dan de AIM. Getracht wordt in ieder geval content te ontwikkelen die zo goed mogelijk aansluit bij de behoeften van gebruikers en die past binnen het basisniveau voor DSO-LV. Dit zal nooit precies hetzelfde zijn als de huidige AIM.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voorgesteld wordt daarom de huidige voorschriften- en maatregelencontent uit AIM in principe terug te laten komen in DSO-LV in de vorm van specifieke toepasbare regels die een set voorschriften en maatregelen opleveren voor alle milieubelastende activiteiten waarvoor specifieke maatregelen vereist zijn op grond van hoofdstuk 3 t/m 5 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Dit voorstel past naar verwachting binnen het basisniveau, oftewel het lijkt mogelijk dit te realiseren binnen het reeds beschikbare budget voor toepasbare regels voor rijksregelgeving van €4,3 miljoen. Als gevolg van dit voorstel benaderen we veel dichter het huidige dienstverleningsniveau van AIM dan indien dit voorstel niet zou worden aangenomen (dan zou de voorschriften en maatregelenfunctionaliteit immers mogelijk helemaal niet terugkeren). Dit is nu een veel gebruikte en met name bij het bedrijfsleven zeer populaire service.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Alternatieven

Argumenten voor	***Argumenten tegen***
Voorstel • Optimale benutting van middelen voor content in basisniveau • Mix met de meeste toegevoegde waarde voor gebruikers • Voldoet aan wettelijke en beleidsmatige randvoorwaarden (alles digitaal kunnen indienen) • Door slimme link met indieningsvereisten grotere kans dat aanvragen/meldingen daadwerkelijk ontvankelijk zijn	***Voorstel*** • Strookt niet helemaal met de eerdere voorgestelde aanpak: er worden ook slimme formulieren gemaakt voor niet-topactiviteiten, idem v.w.b. huidige voorschriften- en maatregelenfunctionaliteit (dat zijn niet per se allemaal topactiviteiten) • Manuren die je in betere functionaliteit voor indienen en voorschriften & maatregelen steekt kun je niet uitgeven aan checken – dus in potentie hier minder toepasbare regels dan als een andere aanpak was gekozen
Alternatief: één generiek formulier voor alle niet-topactiviteiten (niet slim) voor indienen) • Meer in lijn met Taskforce-advies m.b.t. topactiviteiten • Stimulans om overal met specifieke toepasbare regels te werken, dus meer maatwerk	***Alternatief: één generiek formulier voor alle niet-topactiviteiten (niet slim) voor indienen)*** • Veel gebruiksonvriendelijker dan voorstel, zowel voor gebruiker als voor bevoegd gezag • Meer werk voor bevoegd gezag om te bepalen waar aanvraag over gaat en of aan indieningsvereisten is voldaan • Geen automatische afleiding bevoegd gezag door DSO-LV mogelijk, dus grotere kans op verkeerde 'bezorging' door het systeem
Alternatief: algemene formulieren voor niet-OLO/AIM laten zitten - Meer in lijn met Taskforce-advies m.b.t. topactiviteiten - Zit ook niet in huidige functionaliteit - Iets meer uren beschikbaar voor topactiviteiten die anders niet aan bod zouden komen	***Alternatief: algemene formulieren voor niet-OLO/AIM laten zitten*** - Gemiste kans om meerwaarde voor gebruikers te genereren, voor een relatief kleine investering aan tijd
Alternatief: geen voorschriften en maatregelen voor niet-topactiviteiten - Meer in lijn met Taskforce-advies m.b.t. topactiviteiten - Hier geen uren in stoppen = meer toepasbare regels voor topactiviteiten	***Alternatief: geen voorschriften en maatregelen voor niet-topactiviteiten*** - Zit wel in huidige content AIM en wordt daar zeer gewaardeerd door m.n. bedrijfsleven - Dit niet maken kost heel veel draagvlak bij het bedrijfsleven voor het digitaal stelsel omgevingsrecht - Deze content levert veel meerwaarde op voor gebruikers

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage – Criteria aanwijzen topactiviteiten (bron: OGB-stuk Vervolg Taskforce, februari 2018)

Scope
Het programma DSO heeft nu de opdracht om DSO-LV te vullen v.w.b. de topactiviteiten voor rijksregels. Bij instemming met het voorstel van de Taskforce wordt prioriteit gelegd bij activiteiten uit rijksregels die nu ook via OLO/AIM (inclusief maatregelen en voorschriften AIM) worden ontsloten. Overige Rijksregels zoals beperkingengebiedactiviteiten Rijkswegen, worden toegevoegd mits ze aan de andere criteria voldoen:

1) zit het nu in OLO/AIM: voorgesteld wordt om in eerste instantie te focussen op de activiteiten uit het huidige OLO/AIM die gecheckt of ingediend worden door burgers en MKB. Activiteiten uit Rijksregels die niet binnen het huidige OLO/AIM vallen worden alleen meegenomen als deze hoog scoren op de andere criteria en dit niet ten koste gaat van de meest gebruikte content van OLO en AIM.
2) frequentie van gebruik: activiteiten die vaak worden aangevraagd of gemeld krijgen een hogere prioriteit.
3) aard van gebruik: activiteiten die vaak door burgers of MKB-bedrijven worden aangevraagd of gemeld krijgen een hogere prioriteit dan activiteiten die vooral door overheden of grote bedrijven worden aangevraagd of gemeld. De sloopactiviteit krijgt dus voorrang boven de chemische fabriek.
4) complexiteit van onderliggende wetgeving: om een effectieve vragenboom te kunnen maken die voor gebruikers behapbaar is en een duidelijk antwoord oplevert, moet de wetgeving niet al te complex zijn. Dit criterium zal met name een rol spelen bij de vergunningen/maatregelencheck (ben ik vergunningplichtig of moet ik maatregelen nemen). Het is alleen zinvol deze te maken voor gevallen waarbij het mogelijk is met vragenbomen een heldere uitkomst te genereren (dan moet er bijvoorbeeld niet een vraag in hoeven te zitten als: wordt voldaan aan het criterium van een goede ruimtelijke ordening). Vragenbomen voor aanvragen / melden zijn doorgaans minder complex, zolang de indieningsvereisten voldoende duidelijk zijn.
5) beschikbaarheid van voldoende stabiele versie van de juridische regels m.b.t. de activiteit: voorgesteld wordt om pas over te gaan tot het maken van toepasbare regels wanneer er een voldoende stabiele versie van de desbetreffende regelgeving beschikbaar is. Zolang dit niet het geval is, is de kans groot dat regels later weer moeten worden aangepast.

Met dit voorstel wordt in grote lijnen aangesloten op het dienstverleningsniveau zoals geformuleerd in scenario 2 van het GPvE (de 80/20-aanpak).

De bovenstaande criteria worden in eerste instantie gehanteerd voor het maken van toepasbare regels op grond van rijksregelgeving, maar kunnen ook benut worden bij het prioriteren door bevoegde overheden v.w.b. de toepasbare regels die zij zelf moeten maken. Bevoegde overheden zijn zelf verantwoordelijk voor het maken van toepasbare regels voor activiteiten die niet via rijksregelgeving gereguleerd worden en die activiteiten uit rijksregelgeving die niet zijn aangewezen als topactiviteit. Dit valt niet binnen de opdracht van programma DSO.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
3 december 2018

Bijlagen
Samenvatting kostenraming oktober 2018

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp: Samenvatting Kostennota Programma Aan de slag met de Omgevingswet april 2018
Indiener programmaraad: art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 3 december 2018
Doel nota: acceptatie door OGB

Aanleiding
Per oktober 2018 is, conform afspraken, de kostenraming voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet geactualiseerd. Middels bijgevoegde kostenraming per oktober 2018, voldoen we aan deze afspraak. Net als in april 2018 wordt in deze actualisatieronde volstaan met een korte samenvattende kostennota als begeleiding bij de kostenraming. Deze samenvatting wordt ter vaststelling aan het Opdrachtgevend Beraad aangeboden.

De kostenraming is in de PR van 3 december besproken en de suggesties voor verbetering zijn verwerkt.

Gevraagd besluit
Gevraagd wordt de samenvatting van de kostenraming tot u te nemen en vast te stellen.

Toelichting
De Samenvatting actualisatie kostenraming 2018 geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma Aan de Slag met de Omgevingswet (ADS). Het betreft de gerealiseerde kosten van 2015 tot en met 1 oktober 2018 en de verwachte kosten vanaf eind 2018 tot het einde van het programma. De samenvatting bevat de onderbouwing van de actualisatie van de kostenraming en wordt aangeboden aan het OGB van 11 december 2018.

De belangrijkste conclusie is dat de kostenraming van het ADS inclusief risicoreservering uitkomt op 193,3 miljoen euro. Dit is 1,0 miljoen euro minder dan in april 2018 op basis van het uitstel van de wetgeving met anderhalf jaar. De kostenraming van DSO laat eveneens een stabiel beeld zien: inclusief risicoreservering komt deze uit op 140,8 miljoen euro en is daarmee nog steeds op het niveau van september 2016.

DSO-LV
De belangrijkste conclusie in de kostenraming van DSO-LV is dat de raming van de voorziene kosten per 1 juli 2019 sluit met 116,8 miljoen euro, 4,7 miljoen euro hoger dan in april 2018. Hiervan wordt 4,6 miljoen gedekt door een uitname uit de risicoreservering. De kostenverhoging heeft betrekking op de volgende opgetreden risico's:

1. De langere doorlooptijd en vertraagde oplevering van de STOP en tweede tranche TPOD's van project 4. Dit is geraamd op 3,1 miljoen. De risico's over de realisatie van een gedragen STOP-standaard en de 2e tranche van 5 TPOD's zijn geëscaleerd en besproken in het OGB van 12 november 2018. Hangende besluitvorming over het vervolg worden vooralsnog

alleen middelen vrijgegeven om de eerder voorziene verlenging van de huidige bezetting te handhaven. Dit komt overeen met 2 miljoen euro voor de 1e helft van 2019. Het restant wordt na besluitvorming beschikbaar gesteld voor een eventuele intensivering/opschaling.
2. Daar bovenop heeft de vertraging doorwerking bij andere projecten (vooral bij LVBB) in de keten van plan tot publicatie met een effect van 1,1 miljoen euro.
3. De kosten van het DSO-team vallen 0,4 miljoen hoger uit door de aanvullende BLM-capaciteit op het gebied van Business analyse ter ondersteuning van het bevoegd gezag (besluit OGB 6/11)

De totale DSO-raming inclusief risicoreservering van 140,7 miljoen euro is per saldo gestegen met 0,1 miljoen Daarmee blijft de raming in lijn met de ramingen vanaf september 2016 en met de eerder afgegeven prognose dat DSO per 1 juli 2019 tussen de 116 en 118 miljoen euro uitgegeven zal hebben. Hiervan is per 1 oktober 2018 79,7 miljoen euro ofwel 67% gerealiseerd.

Opleveren DSO in 12 incrementen
Uitgangspunt is dat DSO-LV per 1 juli 2019 wordt opgeleverd, maar er is ook aangegeven dat DSO 10 tot 12 incrementen nodig heeft voor het realiseren van het gewenste niveau. Zoals ook al beschreven in de Q3-rapportage [9], blijkt momenteel dat er 10 tot 12 incrementen nodig zijn om het basisniveau volledig te realiseren en de overgang naar de beheerfase voor te bereiden. Momenteel bereidt het programma besluitvorming hieromtrent voor het OGB van januari 2019 voor. De onderbouwing voor meer dan 10 incrementen zal lopen langs de volgende lijnen: 1) er is dan meer zicht op de verwachte, na 1-7-2019 resterende workload voor het DSO, 2) de toekomstige tactische beheerder heeft aangegeven minimaal 1 jaar nodig te hebben om haar rol goed te kunnen inrichten.
Hierbij opgemerkt dat het langer doorlopen van het programma deels het gevolg is van uitbreiding of verzwaring van de opdracht aan het DSO, zoals opdrachtaanpassing als gevolg van het uitstel van de wetgeving, BIT, Taskforce complexiteitsreductie, basisniveau, bètarelease, beheertaken en de overgang van RWS naar BZK. Ook is dit deels het gevolg van vertraging als gevolg van opgetreden risico's uit tegenvallende complexiteit en werklast en afhankelijkheden. Bij de volgende actualisatie van de raming zal dit scherper in beeld worden gebracht.

IVO
In het OGB van 26 september is de 'beslisnotitie scenario's Invoeringsondersteuning vastgesteld. Het OGB heeft ingestemd met het scenario om de ondersteuning te intensiveren voor invoeringsdatum; opbouwen van ondersteunende activiteiten in 2019 en een impuls in 2020. Tevens is de opdracht om vanaf 1 januari 2021 de invoeringsondersteuning te beperken tot publiekscampagne, monitoring en een beperkt vangnet voor ondersteuning van een aantal onvoorziene interbestuurlijke transitievraagstukken. Dit is vertaald in de kasstromen van IVO.

PR&PB
De stijging sinds april 2018 komt door een wijziging in uitgangspunten over de afbouw van PR&PB. In voorgaande ramingen werd PR&PB in de laatste anderhalf jaar geleidelijk afgebouwd. In de huidige actualisatie is er geen afbouw; PR&PB stoppen per 1 januari 2021 op volle capaciteit. Recentelijk gaan de gedachten uit naar het geleidelijk verleggen van de focus van PR&PB van de ontwikkeling van DSO-LV naar het beheer en de doorontwikkeling ervan. Omdat daarover noch besluitvorming noch kostenramingen voorhanden zijn, is niet bekend welk deel

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

van de kosten van PR&PB tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2021 zal worden doorbelast aan het programma ADS. Vooral voor IVO, maar ook voor IP en DSO betekent dit dat zij in deze actualisatie van de kostenraming een te hoog aandeel PR&PB doorbelast krijgen. Voorzien wordt in de volgende actualisatie van de kostenraming, indien er meer inzicht is, de doorbelasting van de kosten PR&PB te herrekenen.

Betrouwbaarheid cijfers realisatie
Door de conversie van gegevensbestanden bij de overgang van RWS naar BZK bestaat er nog enige onzekerheid over de juistheid van de realisatiecijfers van 2018. In het jaarverslag zal hierover zekerheid worden gegeven.

Raming versus budget
De budgetten die in de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken onder ADS zijn opgenomen, zijn onder andere bestemd voor het programma ADS scenario 2, in scope van deze kostenraming, en aan een aantal andere activiteiten[1]. Een vergelijking met de voorliggende kostenraming is niet zondermeer mogelijk. Om het programma volgens de huidige uitgangspunten (UP201810) te voltooien is een aanvullende dekking nodig. Momenteel is er nog onvoldoende informatie beschikbaar om de hoogte van de aanvullende dekking voor het programma ADS te kwantificeren.

Kostenraming programma ADS in detail
In onderstaande Tabel 1 is te zien dat de totale investeringskosten voor scenario 2 uitkomen op 193,3 miljoen euro. Uit Tabel 2 blijkt dat dit per saldo 1,0 miljoen euro lager is dan in april 2018. Dit komt door een 1,0 miljoen lager geraamde risicoreservering voor Informatiepunt. De hogere kosten van DSO worden op (afgerond) 0,1 miljoen euro na gecompenseerd door een lagere risicoreservering. De belangrijkste verschillen die in Tabel 2 niet zichtbaar zijn worden hieronder per programmaonderdeel toegelicht.

Tabel 1: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten deelprogramma's per oktober 2018, UP201810

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €									
Deelprogramma DSO	1,4	18,2	27,5	42,1	27,6	0,0	0,0	0,0	116,9
Deelprogramma Invoering	0,7	2,5	7,6	5,7	6,5	9,5	2,0	0,6	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,0					0,0
Informatiepunt	0,0	2,1	3,2	2,7	4,3	3,4	0,0	0,0	15,8
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0	1,0
Totaal informatiepunt	0,0	2,1	3,7	3,2	4,3	3,5	0,0	0,0	16,8
Totaal	**2,1**	**22,8**	**38,7**	**51,1**	**38,4**	**12,9**	**2,0**	**0,6**	**168,7**
Risicoreservering	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten onvoorzien in miljoen €									
Beroep op risicoreservering DSO				-8,5	-4,3				-12,8
Totale risicoreservering sinds april 2017 DSO									36,7
Beroep op risicoreservering IP									0,0
Totale risicoreservering IP									0,7
Resterende risicoreservering DSO en IP	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-8,5**	**-4,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**24,6**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**2,1**	**22,8**	**38,7**	**42,5**	**34,1**	**12,9**	**2,0**	**0,6**	**193,3**

De kosten van Programmaraad en Programabureau minus Monitor en Communicatie zijn naar rato verdeeld over de programmaonderdelen.
De kosten van Monitor zijn voor 75% toegedeeld aan Invoering en voor 25% aan DSO.
De kosten van Communicatie zijn voor 60% toegedeeld aan Invoering en voor 40% aan DSO.
De totale risicoreservering is bepaald als 35% van het totale investeringsbedrag voor DSO van april 2017.
De tabel kan afrondingsverschillen bevatten.

1 Dit zijn Informatieproducten, Ondersteunende unit en Beheerkosten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tabel 2: Verschillen oktober 2018 (UP201810) - april 2018 (UP201804)

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €									
Deelprogramma DSO	0,0	0,0	-0,3	3,9	1,1	0,0	0,0	0,0	4,7
Deelprogramma Invoering	0,0	0,0	0,0	-0,5	1,8	3,8	-2,6	-2,4	0,1
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informatiepunt	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,4	0,4	0,0	0,0	0,4
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,4	-0,1	0,0	0,0	-0,5
Totaal informatiepunt	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0	0,3	0,0	0,0	-0,1
Totaal	**0,0**	**0,0**	**-0,3**	**2,9**	**3,0**	**4,1**	**-2,6**	**-2,4**	**4,6**
Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €									
Beroep op risicoreservering DSO				-3,1	-1,5				-4,6
Totale risicoreservering sinds april 2017 DSO									0,0
Beroep op risicoreservering IP									0,0
Totale risicoreservering IP									-1,0
Resterende risicoreservering	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-3,1**	**-1,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-5,6**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**0,0**	**0,0**	**-0,3**	**-0,1**	**1,4**	**4,1**	**-2,6**	**-2,4**	**-1,0**

Van de geraamde 19,0 miljoen euro DSO-ontwikkelrisico's hebben zich inmiddels in totaliteit voor 12,8 miljoen euro risico's gemanifesteerd (zie Tabel3).

Tabel 3: Beroep op de risicoreservering per oktober 2018

Onderdeel	Totaal	Benoemd	Onbenoemd
Ontwikkeling	€ 11.195.863	€ 7.298.575	€ 3.897.288
Algemeen	€ 1.205.855		€ 1.205.855
Team	€ 400.000	€ 400.000	€ -
Totaal	€ 12.801.718	€ 7.698.575	€ 5.103.143

De kostenraming oktober 2018 van DSO is nog steeds op het niveau van september 2016. Zie Figuur 1 hieronder.

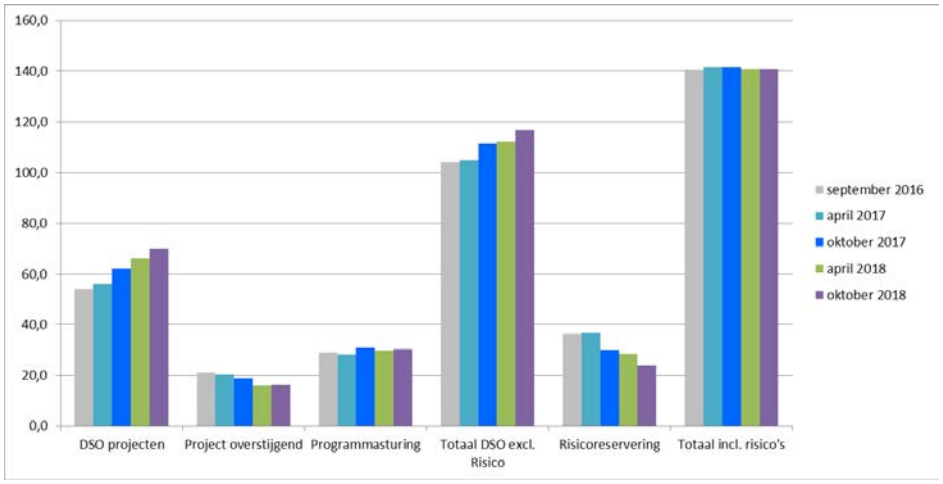

Figuur 1: Kostenramingen DSO sinds september 2016

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Samenvatting kostenraming Programma Aan de slag met de Omgevingswet oktober 2018

Versie 1.0

Datum	3 december 2018
Status	Definitieve versie voor acceptatie door OGB

Colofon en versiebeheer

Versienummer	1.0
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	1
Auteur	art 5.1 lid 2 sub e

Bijbehorende raming: 'Totaalraming ADS oktober 2018_v0.9.xlsx'

Versie	Auteur	Status	Datum	Toelichting
0.1	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	okt 2018	Concept voor interne review
0.2	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	okt 2018	Concept voor interne review
0.3	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	01-11-18	Concept voor bespreking in MPBO
0.4	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	12-11-18	Concept voor review door MPBO
0.5	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	15-11-18	Tussenversie voor verwerking review commentaar
0.6	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	16-11-18	Tussenversie voor verwerking review commentaar
0.7	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	19-11-18	Concept voor bespreking in PMT-DSO, PBO en MTADS
0.8	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	26-11-18	Tussenversie voor verwerking reviewcommentaar
0.9	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	27-11-18	Concept voor acceptatie in PR
1.0	art 5.1 lid 2 sub e	Definitief	03-12-18	Definitieve versie voor OGB

Managementsamenvatting

Algemeen
De Samenvatting actualisatie kostenraming 2018 geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma Aan de Slag met de Omgevingswet (ADS). Het betreft de gerealiseerde kosten van 2015 tot en met 1 oktober 2018 en de verwachte kosten vanaf eind 2018 tot het einde van het programma. De samenvatting bevat de onderbouwing van de actualisatie van de kostenraming en wordt aangeboden aan het OGB van 11 december 2018.

De belangrijkste conclusie is dat de kostenraming van het ADS inclusief risicoreservering uitkomt op 193,3 miljoen euro. Dit is 1,0 miljoen euro minder dan in april 2018 op basis van het uitstel van de wetgeving met anderhalf jaar. De kostenraming van DSO laat eveneens een stabiel beeld zien: inclusief risicoreservering komt deze uit op 140,8 miljoen euro en is daarmee nog steeds op het niveau van september 2016.

DSO-LV
De belangrijkste conclusie in de kostenraming van DSO-LV is dat de raming van de voorziene kosten per 1 juli 2019 sluit met 116,8 miljoen euro, 4,7 miljoen euro hoger dan in april 2018. Hiervan wordt 4,6 miljoen gedekt door een uitname uit de risicoreservering. De kostenverhoging heeft betrekking op de volgende opgetreden risico's:

1. De langere doorlooptijd en vertraagde oplevering van de STOP en tweede tranche TPOD's van project 4. Dit is geraamd op 3,1 miljoen. De risico's over de realisatie van een gedragen STOP-standaard en de 2e tranche van 5 TPOD's zijn geëscaleerd en besproken in het OGB van 12 november 2018. Hangende besluitvorming over het vervolg worden vooralsnog alleen middelen vrijgegeven om de eerder voorziene verlenging van de huidige bezetting te handhaven. Dit komt overeen met 2 miljoen euro voor de 1e helft van 2019. Het restant wordt na besluitvorming beschikbaar gesteld voor een eventuele intensivering/opschaling.
2. Daar bovenop heeft de vertraging doorwerking bij andere projecten (vooral bij LVBB) in de keten van plan tot publicatie met een effect van 1,1 miljoen euro.
3. De kosten van het DSO-team vallen 0,4 miljoen hoger uit door de aanvullende BLM-capaciteit op het gebied van Business analyse ter ondersteuning van het bevoegd gezag (besluit OGB 6/11)

De totale DSO-raming inclusief risicoreservering van 140,7 miljoen euro is per saldo gestegen met 0,1 miljoen Daarmee blijft de raming in lijn met de ramingen vanaf september 2016 en met de eerder afgegeven prognose dat DSO per 1 juli 2019 tussen de 116 en 118 miljoen euro uitgegeven zal hebben. Hiervan is per 1 oktober 2018 79,7 miljoen euro ofwel 67% gerealiseerd.

Opleveren DSO in 12 incrementen
Uitgangspunt is dat DSO-LV per 1 juli 2019 wordt opgeleverd, maar er is ook aangegeven dat DSO 10 tot 12 incrementen nodig heeft voor het realiseren van het gewenste niveau. Zoals ook al beschreven in de Q3-rapportage [9], blijkt momenteel dat er 10 tot 12 incrementen nodig zijn om het basisniveau volledig te realiseren en de overgang naar de beheerfase voor te bereiden. Momenteel bereidt het programma besluitvorming hieromtrent voor het OGB van januari 2019 voor. De onderbouwing voor meer dan 10 incrementen zal lopen langs de volgende lijnen: 1) er is dan meer zicht op de verwachte, na 1-7-2019 resterende workload voor het DSO, 2) de toekomstige tactische beheerder heeft aangegeven minimaal 1 jaar nodig te hebben om haar rol goed te kunnen inrichten. Randvoorwaarde is uiteraard de inpasbaarheid van een "hybride jaar 2019" binnen het deterministische ramingsbeeld. De totale kosten van de twee extra incrementen worden geraamd op 20,7 miljoen euro. Hierbij zij opgemerkt dat het langer doorlopen van het programma deels het gevolg is van uitbreiding of verzwaring van de opdracht aan het DSO, zoals opdrachtaanpassing als gevolg van het uitstel van de wetgeving, BIT, Taskforce complexiteitsreductie, basisniveau, bètarelease, beheertaken en de overgang van

RWS naar BZK. Ook is dit deels het gevolg van vertraging als gevolg van opgetreden risico's uit tegenvallende complexiteit en werklast en afhankelijkheden. Bij de volgende actualisatie van de raming zal dit scherper in beeld worden gebracht.

IVO
In het OGB van 26 september is de 'beslisnotitie scenario's Invoeringsondersteuning vastgesteld. Het OGB heeft ingestemd met het scenario om de ondersteuning te intensiveren voor invoeringsdatum; opbouwen van ondersteunende activiteiten in 2019 en een impuls in 2020. Tevens is de opdracht om vanaf 1 januari 2021 de invoeringsondersteuning te beperken tot publiekscampagne, monitoring en een beperkt vangnet voor ondersteuning van een aantal onvoorziene interbestuurlijke transitievraagstukken. Dit is vertaald in de kasstromen van IVO.

De uitloop van de Omgevingswet met anderhalf jaar blijkt gevolgen te hebben voor het netto budget van IVO. Het vastzetten van het bruto budget van IVO op 35 miljoen euro enerzijds en een toename van de kosten van PR&PB door de langere looptijd van het programma anderzijds heeft tot gevolg dat het netto budget van IVO 3,4 miljoen euro lager wordt door een daling van 29,5 naar 26,1 miljoen euro. In de actualisatie van de kostenraming van april 2019 nader op deze problematiek ingegaan zal worden.

PR&PB
De stijging sinds april 2018 komt door een wijziging in uitgangspunten over de afbouw van PR&PB. In voorgaande ramingen werd PR&PB in de laatste anderhalf jaar geleidelijk afgebouwd. In de huidige actualisatie is er geen afbouw; PR&PB stoppen per 1 januari 2021 op volle capaciteit. Recentelijk gaan de gedachten uit naar het geleidelijk verleggen van de focus van PR&PB van de ontwikkeling van DSO-LV naar het beheer en de doorontwikkeling ervan. Omdat daarover noch besluitvorming noch kostenramingen voorhanden zijn, is niet bekend welk deel van de kosten van PR&PB tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2021 zal worden doorbelast aan het programma ADS. Vooral voor IVO, maar ook voor IP en DSO betekent dit dat zij in deze actualisatie van de kostenraming een te hoog aandeel PR&PB doorbelast krijgen. Voorzien wordt in de volgende actualisatie van de kostenraming, indien er meer inzicht is, de doorbelasting van de kosten PR&PB te herrekenen.

Betrouwbaarheid cijfers realisatie
Door de conversie van gegevensbestanden bij de overgang van RWS naar BZK bestaat er nog enige onzekerheid over de juistheid van de realisatiecijfers van 2018. In het jaarverslag zal hierover zekerheid worden gegeven.

Raming versus budget
In de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is een budget opgenomen van 145,1 miljoen euro. Dit is onder andere bestemd voor het programma ADS scenario 2, in scope van deze kostenraming, en aan een aantal andere activiteiten1. Een vergelijking met de voorliggende kostenraming is niet zondermeer mogelijk. Om het programma volgens de huidige uitgangspunten (UP201810) te voltooien is een aanvullende dekking nodig. Momenteel is er nog onvoldoende informatie beschikbaar om de hoogte van de aanvullende dekking voor het programma ADS te kwantificeren.

1 Dit zijn Informatieproducten, Ondersteunende Unit en Beheerkosten.

Inhoud

Colofon en versiebeheer **3**

Managementsamenvatting **5**

Inhoud **7**

1 Uitgangspunten actualisatie kostenraming oktober 2018 ..... **9**

1.1 Uitgangspunten *9*

1.2 Algemene uitgangspunten *9*

1.3 Uitgangspunten over de scope *10*

1.3.1 Wijzigingen scope sinds kostenraming april 2018 10

1.3.2 Programmaonderdelen 10

1.3.3 Uitsluiting 10

1.3.4 DSO 10

1.3.5 IVO 10

1.3.6 Informatiepunt 10

1.3.7 Programmaraad en –bureau 10

1.4 Vergelijkbaarheid kostenramingen *11*

2 Resultaten **12**

2.1 Kostenraming programma ADS *12*

2.2 Verschillenanalyse DSO *13*

2.2.1 Samenvatting 13

2.2.2 De belangrijkste wijzigingen 13

2.2.3 Dekking van de belangrijkste wijzigingen 14

2.2.4 Wijzigingen in de ontwikkelkosten 14

2.2.5 Wijziging in kosten DSO-programmateam 15

2.2.6 Wijziging in algemene kosten 16

2.2.7 Onvoorziene kosten: dekking kosten vanuit risicoreservering 16

2.2.8 Bijgestelde raming onvoorziene kosten 16

2.2.9 Kostenopbouw en bandbreedte 17

2.3 Verschillenanalyse Programmaraad & Programmabureau *17*

2.4 Verschillenanalyse IVO *18*

2.5 Verschillenanalyse Informatiepunt *19*

2.6 Efficiency maatregelen en kostenbesparingen *19*

2.6.1 Kosten toegerekend aan capabilities en business functies 20

3 Overige bevindingen **22**

3.1 Raming versus budget *22*

3.2 Hoever zijn we? *22*

3.3 Mogelijke impact van recente ontwikkelingen op de uitgangspunten *22*
3.4 Voortgang uitvoering adviezen KPMG van mei 2017 ..... *24*
3.5 Kostenraming van enkele onderdelen van scenario 3 ..... *25*
3.5.1 Informatieproducten 25
3.5.2 Samenwerkingsruimte 25
3.6 Beheerkosten *26*
3.7 Nieuwe taken PR&PB *26*

Geraadpleegde bronnen **27**

Bijlage 1. Aanvullende analyses DSO **29**

Bijlage 2. Definities inrichting beheer **33**

1 Uitgangspunten actualisatie kostenraming oktober 2018

1.1 Uitgangspunten

De meeste uitgangspunten zijn ten opzichte van april 2018 gelijk gebleven. De belangrijkste uitgangspunten worden hieronder vermeld. Wijzigingen worden in voetnoten aangegeven.

Deze uitgangspunten gaan over de huidige opdracht aan DSO, de bouw van DSO-LV[2]. Dit is exclusief beheer en uitbouw van DSO, dus exclusief bouw aan DSO scenario 3, zoals opgenomen in het Bestuursakkoord.

1.2 Algemene uitgangspunten

- De kostenraming oktober 2018 sluit evenals voorgaande ramingen aan bij het Bestuursakkoord uit 2015.
- De kostenraming oktober 2018 geeft de stand van zaken op de peildatum van 1 oktober 2018 en vergelijkt deze met de raming van peildatum 1 april 2018 en voorgaande ramingen.
- De kostenraming is gebaseerd op de tarievennota[3] van het programma van 2018 en geeft inzicht in eventuele wijzigingen van de gerealiseerde tarieven.
- De kostenraming sluit zoveel mogelijk aan op de agile werkwijze van het programma.
- De kostenraming specificeert de apparaatskosten (kosten voor capaciteit), programmakosten (kosten voor uitbesteding) en de bijdragen aan medeoverheden (samenwerkingspartners medeoverheden, ZBO's en RWS)[4].
- De kostenraming wordt gerapporteerd in de Samenvatting kostenraming oktober 2018. Er wordt deze keer geen kostennota opgesteld[5].
- De samenvatting van de kostenraming oktober 2018 is geagendeerd voor het OGB van 11 december 2018.
- De kostenraming van oktober 2018 laat de kostenontwikkeling zien voor DSO, IVO en IP inclusief opslag voor programmabureau en programmaraad, zodat deze door de tijd heen vergelijkbaar blijft.
- Met de transitie naar BZK worden aan het programmabureau nieuwe taken toebedeeld. Hieronder vallen de inrichting van de beheerorganisatie van het DSO en IP, secretariaat OGB, contentregie en parlementaria. Deze kosten worden apart inzichtelijk gemaakt en worden niet meegenomen in de opslag aan DSO, IVO en IP. Uitgangspunt is dat deze extra opdrachten separaat gefinancierd worden en dus niet ten laste van het programmabudget worden gebracht[6].
- De Samenvatting kostenraming 2018 gaat ook in op:
    - Het volgen van de voortgang van de realisatie van de producten ten opzichte van de besteding van het budget;
    - De ontwikkeling van het kostenbewustzijn in het programma;
    - De (voor)genomen efficiency maatregelen en verdere opties om kosten te besparen;
    - De mate waarin de adviezen van KPMG van mei 2017 zijn verwerkt, te weten:
        - Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in;
        - Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie;
        - Reduceer de indirecte kosten.

2 Volgens Scenario 2 uit het Bestuursakkoord ofwel 'fase 1'.
3 Afgeleid van '20171101 Getekende Tarieven- en Capaciteitsnormennota 2018' van RWS. Deze wordt waar nodig geactualiseerd naar de tarieven van BZK.
4 Dit sluit aan bij de werkwijze van BZK. Kostencategorieën van RWS als IK en EPK worden niet meer gebruikt.
5 Eens per jaar in april en/of bij aanzienlijke wijziging van de uitgangspunten wordt een Kostennota geschreven als gedetailleerde verantwoording van de kostenraming. In andere gevallen wordt volstaan met een uitgebreide samenvatting van de kostenraming.
6 Dit uitgangspunt is nieuw ten opzichte van april 2018.

1.3 Uitgangspunten over de scope

1.3.1 Wijzigingen scope sinds kostenraming april 2018

- De kostenraming oktober 2018 sluit aan bij de wijzigingen zoals doorgerekend in de kostenraming van april 2018. Dit betreft de effecten van de vertraging van de wetgeving en de omslag van DSO naar DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV).

1.3.2 Programmaonderdelen

- De kostenraming betreft de investeringskosten van de programmaonderdelen in scope, te weten DSO, IVO en Informatiepunt. De kosten van Programmaraad en Programmabureau worden zoals gebruikelijk berekend als toeslag op deze onderdelen.

1.3.3 Uitsluiting

Er zijn geen middelen beschikbaar voor de uitbouw van het DSO-LV basisniveau tot scenario 3 van het DSO-LV als eindambitie uit het Bestuurlijk Akkoord. Hiervoor moeten eerst aanvullende middelen worden geclaimd bij Financiën. Dat geldt ook voor de Samenwerkingsruimte en de Informatieproducten. Genoemde ramingen zijn daarom niet in de uitgangspunten van de actualisatie van de kostenraming van oktober opgenomen.

1.3.4 DSO

- De kostenraming oktober 2018 sluit aan op DSO-LV.
- Het besluit van het OGB van 26 februari 2018 over het Taskforce basisniveau is verwerkt in de raming.
- De bouw en oplevering van DSO-LV basisniveau en de overdracht aan voorlopig operationeel beheer per 1 juli 2019 behoren tot de scope. De kosten van voorlopig operationeel beheer, uitbouw en doorontwikkeling van DSO worden niet opgenomen in deze kostenraming, maar te zijner tijd apart geraamd[7].
- Préproductie beheer wordt conform DevOps uitgevoerd en is bedoeld om de betreffende DSO-LV-componenten beschikbaar te hebben voor systeemintegratie en voor het uitvoeren van praktijkproeven[8]. Dit behoort tot de scope van de ontwikkeling van DSO-LV basisniveau en dus van deze kostenraming.

1.3.5 IVO

- De raming wordt gehandhaafd op 35 miljoen euro in totaal.
- Invoeringsondersteuning loopt door tot 2 jaar na inwerkingtreding van de wet, niet met steeds dezelfde intentie, maar met een piek in 2020. Het budget wordt besteed aan de voorgestelde resultaatgebieden; deze krijgen hun concrete invulling bij de jaarprogrammering en daarmee gepaard gaande financiële uitwerking [7].

1.3.6 Informatiepunt

- Het IP wordt doorontwikkeld volgens de ambitie van het bestuursakkoord en gaat per 1 juli 2020, een half jaar voor inwerkingtreding van de wet, over naar beheer. Voor het IP is inmiddels dekking gevonden voor 2019 en half 2020.
- Voor het IP wordt een risicoreservering opgenomen van 10% van de investeringskosten van 2019 en 2020.

1.3.7 Programmaraad en –bureau

- Programmaraad en –bureau (PR&PB) stoppen na de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021.
- De kosten van PR&PB worden naar rato toegedeeld aan de andere programmaonderdelen.

7 Zie bijlage voor toelichting op de begrippen met betrekking tot de beheerfase.
8 Het oefenen met het stelsel behoort tot de scope van IVO.

Tabel 1: *Samenvatting einddata programmaonderdelen*

Ingangsdatum omgevingswet	**1 januari 2021**

Programmaonderdeel	**Einddatum**
DSO-LV	1 juli 2019
IVO	1 januari 2023
IP	1 juli 2020
PR&PB	1 januari 2021

1.4 Vergelijkbaarheid kostenramingen

De kostenraming is zodanig uitgevoerd dat iedere set uitgangspunten vergelijkbaar is met iedere andere (zie Figuur 1). De volgende sets uitgangspunten worden onderscheiden:
- UP2017: de uitgangspunten, zoals gehanteerd bij de actualisatie van de kostenraming in oktober 2017 en daarvoor.
- UP201804: uitgangspunten april 2018 met invoering wetgeving op 1 januari 2021, IVO handhaaft budget uit BA, IP loopt door tot 1-7-2020 en stop PR&PB per 1-7-2021.
- UP201810: uitgangspunten actualisatie kostenraming oktober 2018, zoals hierboven behandeld, met OGB-besluit IVO en stop PR&PB per 1-1-2021.
- UP2019: mogelijke uitgangspunten voor 2019 waarin DSO-LV heel 2019 nodig heeft (wordt behandeld in hoofdstuk 3).

De vergelijking betreft de actualisatie van de kostenraming per oktober 2018 *alsof eerdere sets van uitgangspunten nog zouden gelden*.

Figuur 1: Vergelijking verschillende sets van uitgangspunten

2 Resultaten

2.1 Kostenraming programma ADS

Deze samenvatting geeft inzicht in de stand van zaken per 1 oktober 2018 en in de wijzigingen die zich in het programma hebben voorgedaan sinds de kostenraming van april 2018. Ook de kostenraming van oktober 2018 is een momentopname. Verder moet over enkele in deze raming opgenomen wijzigingen nog nadere besluitvorming plaatsvinden met mogelijke gevolgen voor de raming.

In Tabel 2 is te zien dat de totale investeringskosten voor scenario 2 uitkomen op 193,3 miljoen euro. Uit Tabel 3 blijkt dat dit per saldo 1,0 miljoen euro lager is dan in april 2018. Dit komt vooral door een 1,0 miljoen lager uitvallende risicoreservering voor Informatiepunt. De hogere kosten van DSO worden op (afgerond) 0,1 miljoen euro na gecompenseerd door een lagere risicoreservering. De belangrijkste verschillen die in Tabel 3 niet zichtbaar zijn worden hieronder per programmaonderdeel toegelicht.

Tabel 2: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten deelprogramma's per oktober 2018, UP201810

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €									
Deelprogramma DSO	1,4	18,2	27,5	42,1	27,6	0,0	0,0	0,0	116,9
Deelprogramma Invoering	0,7	2,5	7,6	5,7	6,5	9,5	2,0	0,6	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,0					0,0
Informatiepunt	0,0	2,1	3,2	2,7	4,3	3,4	0,0	0,0	15,8
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0	1,0
Totaal informatiepunt	0,0	2,1	3,7	3,2	4,3	3,5	0,0	0,0	16,8
Totaal	**2,1**	**22,8**	**38,7**	**51,1**	**38,4**	**12,9**	**2,0**	**0,6**	**168,7**
Risicoreservering	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten onvoorzien in miljoen €									
Beroep op risicoreservering DSO				-8,5	-4,3				-12,8
Totale risicoreservering sinds april 2017 DSO									36,7
Beroep op risicoreservering IP									0,0
Totale risicoreservering IP									0,7
Resterende risicoreservering DSO en IP	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-8,5**	**-4,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**24,6**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**2,1**	**22,8**	**38,7**	**42,5**	**34,1**	**12,9**	**2,0**	**0,6**	**193,3**

De kosten van Programmaraad en Programabureau minus Monitor en Communicatie zijn naar rato verdeeld over de programmaonderdelen.

De kosten van Monitor zijn voor 75% toegedeeld aan Invoering en voor 25% aan DSO.

De kosten van Communicatie zijn voor 60% toegedeeld aan Invoering en voor 40% aan DSO.

De totale risicoreservering is bepaald als 35% van het totale investeringsbedrag voor DSO van april 2017.

De tabel kan afrondingsverschillen bevatten.

Tabel 3: Verschillen oktober 2018 (UP201810) - april 2018 (UP201804)

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €									
Deelprogramma DSO	0,0	0,0	-0,3	3,9	1,1	0,0	0,0	0,0	4,7
Deelprogramma Invoering	0,0	0,0	0,0	-0,5	1,8	3,8	-2,6	-2,4	0,1
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Informatiepunt	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,4	0,4	0,0	0,0	0,4
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,4	-0,1	0,0	0,0	-0,5
Totaal informatiepunt	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0	0,3	0,0	0,0	-0,1
Totaal	**0,0**	**0,0**	**-0,3**	**2,9**	**3,0**	**4,1**	**-2,6**	**-2,4**	**4,6**
Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten in miljoen €									
Beroep op risicoreservering DSO				-3,1	-1,5				-4,6
Totale risicoreservering sinds april 2017 DSO									0,0
Beroep op risicoreservering IP									0,0
Totale risicoreservering IP									-1,0
Resterende risicoreservering	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-3,1**	**-1,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-5,6**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**0,0**	**0,0**	**-0,3**	**-0,1**	**1,4**	**4,1**	**-2,6**	**-2,4**	**-1,0**

2.2 Verschillenanalyse DSO

2.2.1 Samenvatting

De raming van de voorziene kosten van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) sluit met 116,9 miljoen euro 4,7 miljoen euro hoger dan in april 2018. Deze stijging wordt voor 4,6 miljoen euro gedekt uit de risicoreservering. De DSO-raming inclusief risicoreservering van 140,8 miljoen euro is per saldo gestegen met 66 duizend euro. Hier stond in april 2018 een daling van 1,2 miljoen euro tegenover ten opzichte van oktober 2017 [15]. Er resteert een risicoreservering van 23,9 miljoen euro. De kostenraming oktober 2018 van DSO is nog steeds op het niveau van september 2016 (zie Figuur 2).

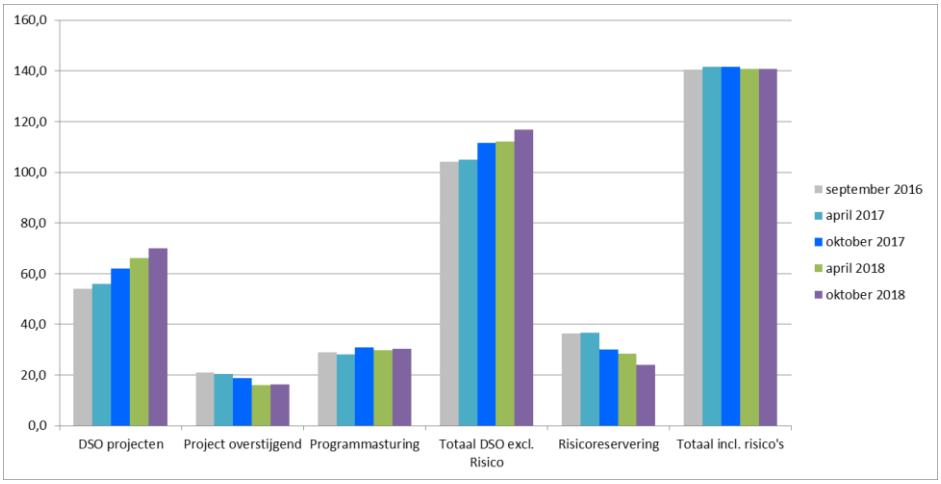

Figuur 2: Kostenramingen DSO sinds september 2016

2.2.2 De belangrijkste wijzigingen

Hieronder volgen de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de kostenraming van april 2018:

- De ontwikkelkosten van de DSO-projecten zijn met 6,8 miljoen euro gestegen. De belangrijkste stijgingen betreffen:
  1. De langere doorlooptijd en vertraagde oplevering van de STOP en tweede tranche TPOD's van project 4. Dit is geraamd op 3,1 miljoen euro. De risico's over de realisatie van een gedragen STOP-standaard en de 2e tranche van 5 TPOD's zijn geëscaleerd en besproken in het OGB van 12 november 2018.
  2. Daarenboven werkt de vertraging door op andere projecten in de keten van plan tot publicatie, vooral bij LVBB, met een effect van 1,1 miljoen euro.
  3. Uitbreiding van de scope GPVE 2.0 (vooral toevoegen ontvlechting en overbruggingsfunctie) 1,2 miljoen euro.
  4. Overig kostenstijgingen betreffen doorontwikkeling en uitbreiding van adaptief beheer van 1,4 miljoen euro.
- De kosten van het DSO-team vallen 0,4 miljoen euro hoger uit door de aanvullende BLM-capaciteit op het gebied van Business analyse ter ondersteuning van het bevoegd gezag (besluit OGB 6/11). Het gaat om 4 fte BLM Business analisten. Dit is een beheersmaatregel welke terug te voeren is op het toprisico "De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk".
- De toeslag vanuit Programmaraad, Programmabureau, Monitor en Communicatie valt 0,1 miljoen euro hoger uit. Hier liggen wijzigingen aan ten grondslag welke in paragraaf 2.3 zijn toegelicht.

In de volgende alinea's worden de wijzigingen meer in detail doorgenomen.

2.2.3 Dekking van de belangrijkste wijzigingen

Met betrekking tot de stijging van de ontwikkelkosten kan van de 6,8 miljoen euro een bedrag van 2,6 miljoen worden gedekt vanuit meevallers en daartoe bestemde reserveringen, zoals eerder opgenomen in de raming. Voor de dekking van de overige 4,2 miljoen euro en voor de stijging van de programmateamkosten met 0,4 miljoen wordt een beroep gedaan op de risicoreservering.

De netto stijging van de ontwikkelkosten met 3,8 miljoen euro bestaat uit een daling van 3,0 miljoen euro door meevallers en een stijging van 6,8 miljoen euro en wordt opgevangen door, opgeteld:

- Aanwending van de reservering voor Test & Integratie van 1,4 miljoen euro ten bate van ontwikkeling in de vorm van adaptief beheer.
- Aanwending van de post Impact delta's GPvE /scope van 1,1 miljoen euro.
- Aanwending van de risicoreservering van 4,6 miljoen euro. Na nadere besluitvorming zal hiervoor een beroep worden gedaan op de risicoreservering die daardoor in dezelfde mate afneemt.
- Aanwending van het overschot op de reservering voor PR13 van 0,1 miljoen euro.

Als gevolg van eerste twee punten hierboven krimpen de betreffende reserveringen binnen "algemene kosten" met 2,5 miljoen euro. Deze destijds 'nader te detailleren' kosten zijn nu verder geabsorbeerd door de projecten.

De daling van 3,0 miljoen ontwikkelkosten betreft een verschuiving van budget naar de post algemeen. Dit betreft:

- Meevallers van in totaal 0,4 miljoen euro die worden ingezet om stijgende pré-productiekosten 2019 en deels PIKO (het vervolg op UIVO) op te bekostigen;
- Een reservering van 2,6 miljoen welke deels is bestemd voor de vulling van het DSO met toepasbare regels na 1 juli 2018 en deels voor andere ontwikkelwerkzaamheden die na 1 juli plaatsvinden, dan wel opschaling mogelijk maakt voor 1 juli 2018 vanuit de projecten waarop dit budget vooralsnog is gekort.

2.2.4 Wijzigingen in de ontwikkelkosten

De plussen, minnen en verschuivingen van de ontwikkelkosten zijn onderverdeeld over onderstaande projecten waarbij de aard van de wijzigingen en de dekking worden toegelicht:

- DSO-PR11 doorontwikkeling Customer Journeys: Deze doorontwikkeling met een waarde van 63k euro zit niet in het basisniveau en wordt hiermee niet uitgevoerd. Opgenomen onder meevallers. Hiermee worden stijgende pré-productiekosten gedekt in 2019.
- Team12-02 Loket en Gebruikerstoepassingen: er was aanvullend budget nodig om het team in 2019 te kunnen laten werken. Dit is deels opgevangen door een onderbesteding in 2018 en er is 0,1 miljoen euro overgeheveld vanuit een overschot op de reservering van PR13.
- Team 29-05 Beveiliging en Knooppunt. Uitgaande van de capaciteitsbegroting en budgetbaseline is er vooralsnog een resterend budget van 0,2 miljoen euro welke wordt gereserveerd onder algemene kosten.
- DSO-PR13 - Toepasbare regels. Uitgaande van de capaciteitsbegroting en budgetbaseline is er vooralsnog een resterend budget van 2,4 miljoen euro welke wordt gereserveerd onder algemene kosten. Het maken van toepasbare regels volgt een aparte planning en gaat over 1 juli 2019 heen.
- DSO-PR04 - Standaard Officiële Publicaties: N.a.v. opgetreden risico's en het complexe speelveld waarbinnen de standaarden worden ontwikkeld is de voortgang van de standaarden en bijbehorende TPOD's achtergebleven op de planning. Eind 2018 zijn zorgen over tijdige realisatie van een gedragen STOP-standaard en de 2e tranche van 5 TPOD's geëscaleerd naar het OGB. Gelijktijdig met het opstellen van deze kostenraming

worden een probleemanalyse en scenario's voor het vervolg uitgewerkt en bestaan verschillende beelden over de impact. Omdat de uitwerking en besluitvorming nog niet zijn afgerond is onzekerheid over de hoogte van het bedrag wat moet worden opgenomen in deze raming. Voor de raming is de aanname gehanteerd dat minimaal de huidige capaciteit moeten worden doorgezet in Q1 en Q2 2019. Uit de thans voorliggende planningen en schattingen van de nog resterende werkzaamheden om het basisniveau te realiseren is duidelijk dat een verdere intensivering of doorloop na 1 juli nodig zal zijn. In deze raming is uitgegaan van de schattingen van de kosten die nodig zijn om het basisniveau in de eerste helft van 2019 te realiseren, hetgeen overeenkomt met 3,0 miljoen euro. Voor het project is vanaf 2019 geen budget meer gereserveerd. Voor de dekking wordt voorgesteld om de risicoreservering aan te wenden. Hierover vindt separaat besluitvorming plaats.

- DSO-PR06 – Gegevenscatalogus: voortzetting en aanvullende inzet adaptief beheer (doorontwikkeling) van 0,4 miljoen euro in 2019. In april 2018 was nog onduidelijkheid over de benodigde inzet 2019. Het bedrag is opgevangen binnen raming met de hiervoor bestemde reservering.
- DSO-PR07 - Procesmatig Borgen standaarden: voortzetting inzet op het borgen van standaarden in de pas met de voortgang hierop. Doorontwikkeling van 0,2 miljoen euro in 2019. In april 2018 was nog onduidelijkheid over de benodigde inzet 2019. Opgevangen binnen raming met de hiervoor bestemde reservering.
- DSO-PR10 - Open stelsel voor derden: Wordt in Q4 2018 afgerond met een kleine meevaller van 20k euro. Deze wordt ingezet voor het pré-productiebeheer in 2019.
- DSO-PR12 – Viewer: voortzetting en aanvullende inzet adaptief beheer (doorontwikkeling) van 0,7 miljoen euro in 2019. In april 2018 was nog onduidelijkheid over de benodigde inzet 2019. Opgevangen binnen raming met de hiervoor bestemde reservering.
- DSO-PR16-Informatiehuis Ruimte: Inzet adaptief beheer (doorontwikkeling) reeds opgeleverde functionaliteit van 0,1 miljoen euro opgevangen binnen raming met de daarvoor bestemde reservering, opgetreden risico (impact vertraging op keten plan tot publicatie) van 0,1 miljoen euro en 0,3 miljoen euro inzet vanuit post delta's GPVE/ scope als gevolg van het OGB besluit over de reikwijdte van de overbruggingsfunctie.
- DSO-PR28 - Uitwerking Informatievoorziening Omgevingswet (UIVO)L: Project is medio 2018 afgerond met een meevaller van 0,2 miljoen euro welke opgenomen wordt onder post algemeen om het vervolg op UIVO te bekostigen.
- DSO-PR30 – LVBB: Als gevolg van het OGB besluit over de ontvlechting LVBB/ ROD zijn er meerkosten van 0,7 miljoen euro. Deze worden vanuit de post delta's GPVE/ scope opgevangen. Daarnaast zijn er risico's opgetreden in de keten 'Van plan tot publicatie' en heeft het programma beheersmaatregelen genomen op het vlak van de integratie van het DSO ter waarde van 0,7 miljoen euro waarvoor de risicoreservering wordt aangewend.
- DSO-PR31 OZON: Als gevolg van het OGB besluit over de ontvlechting LVBB/ ROD zijn er meerkosten van 0,2 miljoen euro. Deze worden vanuit de post delta's GPVE/ scope opgevangen. Daarnaast zijn er risico's opgetreden in de keten 'Van plan tot publicatie' en heeft het programma beheersmaatregelen genomen op het vlak van de integratie van het DSO ter waarde van 0,4 miljoen euro waarvoor de risicoreservering wordt aangewend.

2.2.5 Wijziging in kosten DSO-programmateam

De kosten van het DSO-team vallen hoger uit als gevolg van aanvullende BLM-capaciteit op het gebied van Business analyse, ter ondersteuning van het bevoegd gezag. Deze maatregel is terug te voeren op het toprisico "De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk". Er zijn daarnaast nog enkele besparingen binnen het Programmateam, maar ook in de inzet vanuit het programmabureau doorgevoerd, maar er is

ook aanvullende inzet voor bijvoorbeeld de praktijkproeven en de Try Out opgenomen. Naarmate het DSO vordert is er andere expertise nodig. Deze ontwikkelingen heffen elkaar op.

2.2.6 *Wijziging in algemene kosten*

De algemene kosten vallen 0,4 miljoen euro hoger uit. Er zijn vanuit de reserveringen voor ontwikkeling 2,5 miljoen aan kosten ingezet op ontwikkeling. Aan de andere kant is er 2,7 miljoen euro aan gereserveerd budget voor ontwikkeling bijgekomen welke vooralsnog niet is ingepland voor 1 juli 2019. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een deel hiervan gereserveerd voor de vulling van het DSO met toepasbare regels. Daarnaast is er voor 0,2 miljoen euro aan meevallers opgenomen vanuit afgeronde projecten. Deze worden gebruikt om stijgende kosten pré-productie te financieren in 2019.

2.2.7 *Onvoorziene kosten: dekking kosten vanuit risicoreservering*

In totaal wordt voorgesteld de risicoreservering voor 4,6 miljoen euro[9] aan te spreken De afwijkingen waarvoor deze dekking zijn geclusterd per toprisico

1. *DSO-lv niet tijdig gereed*
    - DSO-PR04 - Standaard Officiële Publicaties: 3,1 miljoen euro
    - DSO-PR30 - LVBB: 0,7 miljoen euro
    - DSO-PR31 - OZON: 0,2 miljoen euro
    - DSO-PR16 - Informatiehuis Ruimte: 0,1 miljoen.
2. *De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk*
    - Aanvullende BLM inzet: 0,4 miljoen euro als beheersmaatregel welke terug te voeren is op het toprisico "De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk".

Hiermee komt de totale aanspraak op de risicoreservering sinds oktober 2016 op 12,8 miljoen. Van de initieel geraamde reservering van 36,7 miljoen resteert dan nog 23,9 miljoen euro.

2.2.8 *Bijgestelde raming onvoorziene kosten*

Ten opzichte van april 2018 zijn de voorziene onvoorziene kosten niet zozeer gestegen (0,4 miljoen euro meer) als wel toegenomen in bandbreedte (zie Tabel 4). De ontwikkelrisico's zijn direct afgeleid uit de sizing van de werkvoorraad. Daaruit is geraamd dat 1, 3 of 7 extra programma incrementen nodig zijn, mocht *door het optreden van risico's* de werkvoorraad inderdaad zoveel hoger uitvallen dan geraamd. Ook kan het gebeuren dat afhankelijkheden ongewenste wachttijden introduceren zonder dat capaciteit kan worden afgebouwd. De kosten per increment bedragen 6,3 miljoen euro indien de volledige ontwikkelcapaciteit (niveau Q1 2019) wordt benut.

Tabel 4: Kwantificering benoemde risico's

Risico categorieën	L_waarde	T_waarde	U_waarde	L (%)	U (%)
DSO-ontwikkelrisico's, deterministisch	€ 6,3	€ 19,0	€ 44,4	67%	133%
Voorzien-onvoorzien DSO-risicodossier	€ 3,9	€ 9,1	€ 18,5	57%	103%
Totaal benoemd	**€ 10,2**	**€ 28,1**	**€ 62,9**	**64%**	**123%**

Voorzien-onvoorzien DSO-risicodossier omvat de geld-risico's en de tijd-is-geld risico's. De tijd-is-geld risico's uit het DSO-risicodossier zijn afgestemd op het aantal extra incrementen dat nodig kan blijken te zijn door het optreden van risico's. In dat geval is het DSO-programmateam evenals de ontwikkelteams 1, 3 of 7 incrementen langer aan het werk. De kosten van het DSO-programmateam bedragen bij de volledige capaciteit (niveau Q1 2019) 2,1 miljoen euro per increment.

9 Door afrondingen wijkt de optelling in onderstaande tekst met 0,1 af.

Tabel 5: Beroep op de risicoreservering per oktober 2018

Onderdeel	Totaal	Benoemd	Onbenoemd
Ontwikkeling	€ 11.195.863	€ 7.298.575	€ 3.897.288
Algemeen	€ 1.205.855		€ 1.205.855
Team	€ 400.000	€ 400.000	€ -
Totaal	€ 12.801.718	€ 7.698.575	€ 5.103.143

Van de geraamde 19,0 miljoen euro DSO-ontwikkelrisico's hebben zich inmiddels voor 7,3 miljoen ontwikkelrisico's gemanifesteerd (zie Tabel 5). Daarmee is de Laagste-waarde gepasseerd en is het inmiddels zeer waarschijnlijk dat er 1 of 2 programma incrementen meer nodig zijn.

2.2.9 *Kostenopbouw en bandbreedte*

Figuur 3 laat de opbouw van de kosten van DSO zien alsmede de bandbreedte. Ten opzichte van april 2018 is de bandbreedte van de investeringskosten van DSO gewijzigd van 15% minder en 16% meer of 31% in totaal tot 13% minder en 31% meer of 44% in totaal in oktober 2018. De bandbreedte van de voorziene kosten is afgenomen door het effect van voortgeschreden realisatie, de bandbreedte van de onvoorziene kosten is echter toegenomen door een gewijzigde kwantificering van de risico's (zie paragraaf 2.2.2).

Figuur 3: Kostenopbouw DSO minimaal, best guess en maximaal

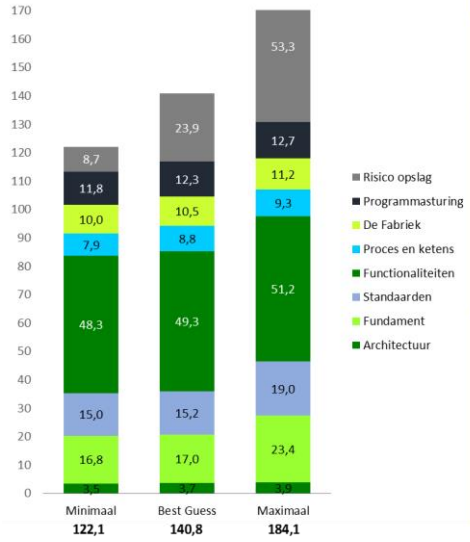

Component	Beschrijving
Architectuur	+ Architectuurkosten
Fundament	+ DSO-PR02 - Webportal +CMS+Samenwerken + DSO-PR5- Knooppunt + DSO-PR11- Ketens, CI en design + DSO-PR29 - DSO Beveiliging + Aandeel preproductie, testen en integratie, ondersteuning agile werken
Standaarden	+ DSO-PR04 - Standaard Officiële Publicaties + DSO-PR07 - Procesmatig Borgen standaarden + DSO-PR08 - Aansluiten informatiehuizen + DSO-PR10 - Open stelsel voor derden + Aandeel preproductie, testen en integratie, ondersteuning agile werken + Aandeel impact delta's GPvE 0.86
Functionaliteiten	+ DSO-PR06 - Gegevenscatalogus + DSO-PR12 - Gebruikerstoepassingen en Viewer + DSO-PR13 - Toepasbare regels + DSO-PR16-Informatiehuis Ruimte + DSO-PR30 - Registratie, Bekendmaken en Consolideren van Omgevingsdocumenten + Aandeel preproductie, testen en integratie, ondersteuning agile werken + Aandeel impact delta's GPvE 0.86
Proces en ketens	+ DSO-PR01 - VIVO VNG + DSO-PR22 - VIVO Waterschappen + DSO-PR23 - VIVO Provincies + DSO-PR26 - Centrale serviceorganisatie beheer inrichten + DSO-PR28 - Uitwerking Informatievoorziening Omg. wet (UIVO) + Business liaison team + Gebruikersvergoeding
'De Fabriek'	+ Programma Applicatie Tooling + Adviezen, onderzoeken + Transitie DSO naar beheer, technische gebruikersondersteuning + DSO beheersing en management
Programmasturing	+ DSO bijdrage programmabureau
Risico-opslag	+ Gekwantificeerde risico-opslag

2.3 Verschillenanalyse Programmaraad & Programmabureau

In Tabel 6 is te zien dat de kosten van PR&PB gestaag afnemen ten gevolge van kostenbesparingen op de indirecte kosten. Sinds de kostenraming van september 2016 is er bijna 2 miljoen euro bespaard. De totale voorziene kosten van PR&PB bedragen per oktober 2018 23,3 miljoen euro (voor de duur van het programma). Dit is 0,8 miljoen meer dan de raming in april 2018. In april 2018 was er al een kostenstijging van 3,8 miljoen euro ten opzichte van de raming in oktober 2017 door uitstel van de wetgeving. De stijging sinds april 2018 komt door een wijziging in uitgangspunten over de afbouw van PR&PB. In voorgaande ramingen werd PR&PB in de laatste twee jaar geleidelijk afgebouwd. In de huidige actualisatie is er geen afbouw; PR&PB stoppen per 1 januari 2021 op volle capaciteit. Recentelijk gaan de gedachten uit naar het geleidelijk verleggen van de focus van PR&PB van DSO naar het beheer

en de doorontwikkeling van DSO-LV. Omdat daarover noch besluitvorming, noch kostenramingen voorhanden zijn, is niet bekend welk deel van de kosten van PR&PB tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2021 zal worden doorbelast aan het programma ADS. Vooral voor IVO, maar ook voor IP en DSO betekent dit dat zij in deze actualisatie van de kostenraming een te hoog aandeel PR&PB doorbelast krijgen (zie paragraaf 2.4 en 2.5). Voor IVO, IP en ook DSO is bij dezen een PM-post opgenomen voor het teveel aan doorbelaste kosten. Voorzien wordt in de volgende actualisatie van de kostenraming, indien meer inzicht is, de doorbelasting van de kosten PR&PB te herrekenen.

2.4 Verschillenanalyse IVO

In het OGB van 26 september is de 'beslisnotitie scenario's Invoeringsondersteuning vastgesteld. Het OGB heeft ingestemd met het scenario om de ondersteuning te intensiveren voor invoeringsdatum; opbouwen van ondersteunende activiteiten in 2019 en een impuls in 2020. Tevens is de opdracht om vanaf 1 januari 2021 de invoeringsondersteuning te beperken tot publiekscampagne, monitoring en een beperkt vangnet voor ondersteuning van een aantal onvoorziene interbestuurlijke transitievraagstukken. Dit is vertaald in de kasstromen van IVO, zoals hierboven te zien in Tabel 2.

Per april 2018 is de kostenraming voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet geactualiseerd volgens een nieuwe set uitgangspunten waarin de vertraging van de invoering van de Omgevingswet met anderhalf jaar als belangrijkste wijziging is opgenomen. De actualisatie van de kostenraming per oktober 2018 is hier ook op gebaseerd. De uitloop van de Omgevingswet met anderhalf jaar blijkt echter gevolgen te hebben die bij de actualisatie van april 2018 niet waren opgemerkt. Het vastzetten van het bruto budget van IVO op 35 miljoen euro enerzijds en een toename van de kosten van PR&PB door de langere looptijd van het programma anderzijds heeft tot gevolg dat het netto budget van IVO 2,6 miljoen euro lager wordt. Bovendien is DSO er na 2019 niet meer om zijn aandeel in de kosten van PR&PB op zich te nemen.

Volgens de vastgestelde uitgangspunten is het gevolg van een langere looptijd van PR&PB dat er minder netto budget beschikbaar voor IVO. Voor IVO is een PM-post opgenomen voor het teveel aan doorbelaste kosten.

In Tabel 6 is te zien hoe het netto budget van IVO en de kosten van PR&PB zich ontwikkelen in de kostenramingen van september 2016 t/m oktober 2018. De bedragen zijn in miljoenen euro. De linker kolom laat de ontwikkeling van de kosten zien volgens de uitgangspunten van oktober 2017 (UP2017), de rechterkolom geeft de kosten van beide programmaonderdelen volgens de uitgangspunten van april 2018 (UP201804).

Tabel 6: Ontwikkeling van de kosten van IVO en PR&PB in de kostenramingen volgens uitgangspunten oktober 2017 en april 2018 in miljoenen euro

Raming	IVO UP2017	IVO UP201804	Verschil	PR&PB UP2017	PR&PB UP201804	Verschil
2016-04	29,2			20,1	-	
2017-04	29,6			19,1	-	
2017-10	29,2			19,7	-	
2018-04	29,5	26,3	-3,2	18,7	22,5	3,8
2018-10	29,5	26,2	-3,3	18,0	21,8	3,8

Te zien is dat de kosten van PR&PB door kostenbesparende maatregelen steeds verder afnemen. Verlenging van de doorlooptijd met anderhalf jaar als antwoord op de vertraging van de wetgeving veroorzaakt niettemin een kostenverhoging bij PR&PB van 3,8 miljoen euro. In de

kostenraming van april 2018 zijn deze kosten *impliciet* geabsorbeerd door het programma en daarbinnen vooral door IVO. Omdat DSO per 1 juli 2019 stopt, komt het leeuwendeel van de extra kosten van PR&PB voor rekening van IVO. Door de uitgangspunten van toerekening van de kosten van PR&PB aan de programmaonderdelen en maximering van het budget van IVO op 35 miljoen euro zijn deze kosten niet goed zichtbaar. Onder de huidige uitgangspunten zijn de netto beschikbare middelen van IVO afgenomen van 29,5 tot 26,2 miljoen euro ofwel 3,3 miljoen euro minder.

2.5 Verschillenanalyse Informatiepunt

Sinds april 2018 zijn er geen wijzigingen in de scope van het IP. Alle vijf functies van het Informatiepunt zijn operationeel en het IP werkt verder aan het realiseren van haar opdracht. In de raming van april 2018 is de risicoreservering abusievelijk berekend over het volledige investeringsbedrag van 16,8 miljoen euro. In deze kostenraming wordt het uitgangspunt gehanteerd van een risicoreservering over het extra bedrag boven de 10 miljoen euro uit het bestuursakkoord, te weten 10% van 6,8 miljoen euro.

Voor IP geldt in beperkte mate wat ook voor IVO geldt: het netto budget wordt nadelig beïnvloed door de gestegen kosten van PR&PB ten gevolge van uitstel van de wetgeving. Voor IP is een PM-post opgenomen voor het teveel aan doorbelaste kosten van PR&PB.

2.6 Efficiency maatregelen en kostenbesparingen

Het programma ADS is doorlopend alert op mogelijkheden tot besparing van kosten en vooral van indirecte kosten. In Tabel 6 hierboven is te zien dat volgens de uitgangspunten van 2017 er sinds 2016 bijna 2 miljoen euro is bespaard op de kosten van PR&PB.

De indirecte kosten van het deelprogramma DSO zijn vanaf april 2017 inzichtelijk gemaakt. Vervolgens zijn er kostenbesparende maatregelen genomen. Dit heeft geresulteerd in een afname van 3,7 miljoen euro aan indirecte kosten sinds april 2017 ondanks de stijging van de totale kosten en de hogere kosten van PR&PB door uitstel van de wet (zie Tabel 7). Op sommige posten is zelfs teveel bespaard. Qua ondersteuning en communicatie is het niveau van dienstverlening door de ondergrens gezakt, hetgeen dagelijks blijkt. Op die punten is juist weer in versterking voorzien.

Er is geen eenduidige maatstaf voorhanden om te bepalen of de indirecte kosten van DSO hoog of laag zijn. In de Kostennota april 2017 [12] is een studie aangehaald waarin een spreiding voorkomt van het percentage indirecte kosten bij overheidsorganisaties van 12 tot 42%. Het deelprogramma DSO zit inmiddels aan de linkerkant van deze bandbreedte en de indirecte kosten vertonen bovendien een dalende trend en ondanks de verruiming van capaciteit voor ondersteuning en communicatie ook in oktober 2018.

Tabel 7: Ontwikkeling van indirecte kosten[10] van het deelprogramma DSO volgens de in de betreffende raming geldende uitgangspunten

[10] Dit zijn de kosten die in Figuur 3 worden aangeduid als "De fabriek". De indirecte kosten zijn in september 2016 te hoog geschat.

Raming	Totale kosten DSO voorzien incl. toeslag PR&PB	DSO indirect incl. toeslag PR&PB	Indirect als % totaal DSO voorzien
2016-09	104,1	29,1	28%
2017-04	104,9	26,4	25%
2017-10	111,6	26,3	24%
2018-04	112,1	23,1	21%
2018-10	116,9	22,7	19%

Bron: eerdere kostenramingen [11], [12], [14], [15]

De indirecte kosten van IVO zijn niet eenduidig geschat in de kostenramingen van voor april 2018. De indirecte kosten van IVO en IP liggen relatief op een iets hoger niveau dan die van DSO (zie Tabel 8). De totale kosten van IP en daardoor ook de indirecte kosten zijn in april 2018 verhoogd door uitstel van de wetgeving. Per saldo vertonen de indirecte kosten van het gehele programma ADS een dalende trend.

Tabel 8: Ontwikkeling van indirecte kosten van het programma ADS volgens de in de betreffende raming geldende uitgangspunten

Raming	Totale kosten ADS voorzien	PR&PB	DSO indirect	IVO indirect	IP indirect	Totaal indirect	Indirect als % totaal ADS voorzien
2016-09	151,4	20,1	16,2	8,8	4,7	49,8	33%
2017-04	158,7	19,1	13,7	6,5	1,2	40,5	26%
2017-10	165,9	19,7	13,4	6,5	1,7	41,3	25%
2018-04	169,6	22,5	11,0	6,5	2,6	42,6	25%
2018-10	174,2	23,3	10,3	6,4	2,4	42,4	24%

Bron: eerdere kostenramingen [11], [12], [14], [15]

2.6.1 Kosten toegerekend aan capabilities en business functies

Evenals in april 2018 en oktober 2017 zijn de DSO-kosten zonder risicoreservering en toeslag van PR&PB toegerekend aan de capabilities en via deze aan de business functies (zie Figuur 4 en Tabel 13 in Bijlage 1). Door inrichting en toepassing van een Agile-beheersingsinstrumentarium conform het advies van KPMG in mei 2017 zijn deze kostentoerekeningen betrouwbaarder geworden. De verdeelsleutel voor toerekening van kosten aan de business functies is gebaseerd op kwantificering van de werkpakketjes (features) in de werkvoorraad (programma backlog) van DSO. Tezamen komen de business functies uit op 104,6 miljoen euro, 4,6 miljoen meer dan in april 2018. In vergelijking met april 2018 (zie Figuur 5) zijn de business functie Uitwisselen gegevens en Beschikbaar stellen toepasbare regels in kosten gedaald. De kosten van de andere business functies en vooral van Beschikbaar stellen begrippen zijn het meest toegenomen.

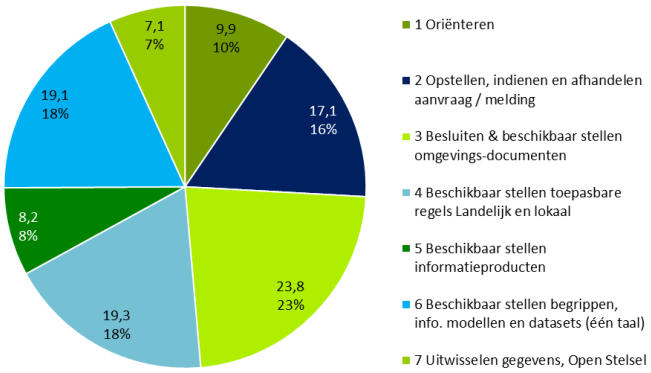

Figuur 4: Kosten in miljoenen euro's toegekend aan de business functies van DSO-LV basisniveau per oktober 2018

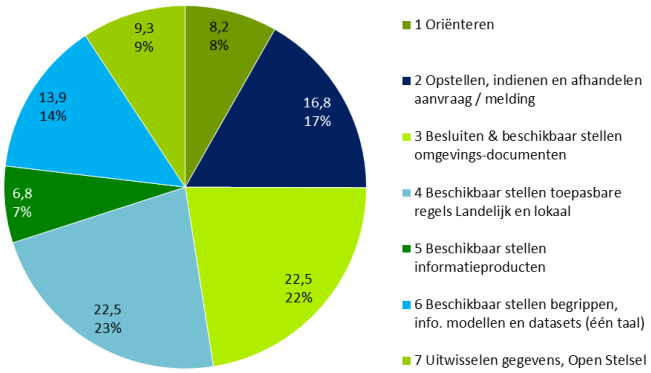

Figuur 5: Kosten in miljoenen euro's toegekend aan de DSO business functies per april 2018

3 Overige bevindingen

In dit hoofdstuk worden onderwerpen behandeld die buiten scope van de kostenraming van het programma ADS vallen, maar er wel aan raken. Ze zijn niettemin opgenomen, omdat ze interessante stuurinformatie opleveren voor het programma ADS of omdat ze ook in de toekomst buiten scope moeten blijven en dekking uit andere middelen behoeven. Tot de eerste categorie behoren Raming versus budget (paragraaf 3.1), Mogelijke impact van recente ontwikkelingen op de uitgangspunten (3.2) en Voortgang uitvoering adviezen KPMG van mei 2017 (0). Tot de tweede categorie behoren Kostenraming van enkele onderdelen van scenario 3 (3.5), Beheerkosten (3.6) en Nieuwe taken PR&PB (3.7).

3.1 Raming versus budget

In Tabel 9 is te zien welke reeks van beschikbaar budget is opgenomen in de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het programma ADS scenario 2, in scope van deze kostenraming, en een aantal andere[11] activiteiten buiten scope [8]. Om het programma volgens de huidige uitgangspunten (UP201810) te voltooien is een aanvullende dekking nodig. Op het moment van actualisatie van de kostenraming is er nog niet voldoende detailinformatie beschikbaar om de hoogte van de aanvullende dekking te kwantificeren. Dit hangt met name samen met de kosten die gepaard gaan met de uitvoering van het beheer van DSO-LV. Komende weken zal er een verdere analyse en raming plaatsvinden welke aanvullende dekking nodig is en deze post zal in het de Voorjaarsnota van BZK meegenomen worden.

Tabel 9: Toegekende budget en kostenraming ADS scenario 2 vanaf 2018

Toegekend budget in mln euro	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*	*Totaal*
Totaal beschikbaar budget	**51,5**	**49,6**	**31,4**	**5,2**	**5,2**	**2,3**	**145,1**

Raming ADS scenario 2 in mln euro	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*2023*	*Totaal*
Totaal ADS scenario 2	**51,1**	**38,4**	**12,9**	**2,0**	**0,6**	**0,0**	**129,6**

3.2 Hoever zijn we?

Per 1 oktober 2018 heeft DSO-LV 78,7 miljoen euro ofwel 67% van de totale geraamde voorziene kosten van 116,9 euro gerealiseerd. Resteert nog 33%. De vraag is gerechtvaardigd hoe dit is gerelateerd aan het percentage van de scope van DSO-LV dat nog moet worden gerealiseerd. Sinds de sizing van de werkvoorraad zich als vast onderdeel van het agile beheersings-instrumentarium heeft gevestigd is deze vraag te beantwoorden. Daaruit blijkt dat aan het begin van Q4 2018 56% tot 61% van DSO-LV basisniveau is gerealiseerd dan wel dat 39% tot 44% van de features in de backlog van DSO-LV basisniveau nog moet worden gerealiseerd. Enige mate van overschrijding van de voorziene kosten per oktober 2018 lijkt dus aannemelijk. Zoals in paragraaf 2.2.8 al is besproken is hier een ruime onzekerheidsmarge op van toepassing die zich vertaalt in een risicoreservering. En zoals hieronder in paragraaf 3.3 wordt besproken zijn er ook andere ontwikkelingen dan risico's die mogelijkerwijze het werken aan DSO-LV hebben opgehouden.

3.3 Mogelijke impact van recente ontwikkelingen op de uitgangspunten

Als uitgangspunt is altijd gehanteerd dat DSO-LV per 1 juli 2019 wordt opgeleverd, maar er is ook aangegeven dat DSO 10 tot 12 incrementen (kwartalen) nodig heeft voor het realiseren van

11 Dit zijn Informatieproducten, Ondersteunende unit en Beheerkosten.

het gewenste niveau. Zoals ook al beschreven in de Q3-rapportage [9], blijkt momenteel dat er mogelijk 12 incrementen nodig zijn om het basisniveau volledig te realiseren en de overgang naar de beheerfase voor te bereiden. In de relatie met de ontwikkelpartners wordt gestuurd op 10 incrementen.

De beoogd tactisch beheerder heeft aangegeven minimaal een jaar nodig te hebben als voorbereiding om het beheer te voeren. Wanneer de voorbereiding start per 1 januari 2019 zal het beheer dus pas per 1 januari 2020 compleet door beoogd tactisch beheerder worden uitgevoerd. Dit betekent ook dat DSO-LV mogelijk pas eind 2019 wordt overgedragen aan beheer.

Mochten 12 incrementen nodig zijn in plaats van 10, dan zullen daar naar schatting 18,8 miljoen euro aan extra kosten mee gemoeid zijn (zie Tabel 10). Inclusief een risicoreservering van 10% hierover, komen de totale geraamde kosten van de twee extra incrementen uit op 20,7 miljoen euro.

Tabel 10: Meerkosten als DSO eind 2019 wordt opgeleverd (UP2019 – UP201810)

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €									
Deelprogramma DSO	0,0	0,0	0,0	0,0	18,8	0,0	0,0	0,0	18,8
Deelprogramma Invoering	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,0	0,3	-0,1	0,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,0					0,0
Informatiepunt	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,0	0,0	0,0	-0,1
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	0,2	0,0	0,0	0,2
Totaal informatiepunt boven 10 miljoen									0,0
Totaal	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**18,5**	**0,2**	**0,3**	**-0,1**	**18,9**

Er is een aantal redenen te noemen dat direct heeft bijgedragen aan een kostenverhoging en aan een mogelijke uitloop van werkzaamheden met financiële impact. Deze redenen vallen uiteen in:

1. Opgetreden en optredende risico's;
2. Verzwaring van de opdracht door veranderende programmaomstandigheden, waardoor DSO tal van activiteiten heeft moeten oppakken die in het verlengde liggen van, naast of in plaats van de initieel in opdracht gegeven werkzaamheden.

Risico's zijn hierboven reeds besproken. Hieronder volgt een niet limitatief overzicht van PM-posten die mogelijk de initiële opdracht hebben verzwaard of hebben verlicht. Enkele hebben een directe financiële impact, terwijl andere een impact hebben op de doorlooptijd en daardoor alsnog op de kosten. Het programma ADS heeft altijd getracht om de 'plussen en minnen' zoveel mogelijk op te vangen binnen het programma zonder dit altijd direct te kwantificeren. In de volgende actualisatie van de kostenraming, die van maart 2019, wordt hiertoe een poging ondernomen.

PM-posten:

A) Veranderende programmaomstandigheden die voor deelprogramma DSO tot aanpassingen hebben geleid:
   - Omslag van waterval naar agile werkwijze eind 2016 en 2017;
   - Uitstel van de inwerkingtreding van de wet;
   - Opdrachtaanpassing als gevolg van BIT, Taskforce complexiteitsreductie, basisniveau;
   - Opdrachtaanpassing gericht op oplevering Bèta Release, op te leveren eind 2018;
   - Overgang van RWS naar BZK.

B) Veranderende DSO-kaders GPVE en Doelarchitectuur tot nu toe (GPVE 0.83, 0.86, 0.99, 2.0 en Doelarchitectuur 1.8, 2.0, 3.1).

C) Veranderende of aanvullende beleidskaders en notities zoals ontvlechting/splitsing LVBB en ROD (nu OZON geheten), bruidsschat, overbruggingsfunctie en 'topactiviteiten'.
D) Door DSO genoemde randvoorwaarden (december 2017) zijn onvoldoende ingevuld, waardoor, voor het boeken van voortgang, DSO hier zelf effort in heeft moeten steken. Enkele daarvan:
    - Gebruikersinbreng. DSO heeft naast de agile-aanpak voor gebruikersbetrokkenheid een veelheid aan initiatieven en activiteiten gemeld en moeten oppakken ter ondersteuning, coördinatie en invulling van gebruikersbetrokkenheid, zoals praktijkproeven, contentverkrijging, UIVO-I vervolg, bijdragen aan Business Liason capaciteit (naast BLM's ook Business Liaison Analisten). Implementatie, hiervan. Bijvoorbeeld voor Praktijkproeven,
    - Afstemming beleid, wetgeving, implementatie en digitalisering. DSO heeft hierin moeten investeren, bijvoorbeeld in raakvlakmanagement, bijdrage implementatiestrategie en implementatie(team),
    - Helderheid over beheer & exploitatie. DSO heeft tijdelijk beheer moeten oppakken en is betrokken bij visievorming en voorbereidingen voor structureel beheer.
E) Bijdragen aan het voor BG Rijk maken van toepasbare regels.
F) Effort voor omgevingsmanagement en –inbreng ten behoeve van de realisatie van Standaarden.
G) Het DSO heeft als gevolg van het uitstel van inwerkingtreding van de wet tijdelijk beheer op moeten pakken. Deze inzet blijft heel 2019 nodig, gelet op het continu beheerbaar houden van DSO-LV: De beoogde Tactische Beheerorganisatie heeft naar verwachting een jaar nodig voor inrichting.
H) Als negatieve post (kostenreductie): het deel DSO-LV 'Basisniveau = nee' dat sinds het OGB-besluit van februari 2018 niet meer tot de opdracht behoort. Een miniem deel ervan is reeds uitgevoerd. Het gros, minder dan 10% van het aantal features in de baseline backlog van PI 8, zal binnen de huidige opdracht niet in ontwikkeling worden genomen.

3.4 Voortgang uitvoering adviezen KPMG van mei 2017

KPMG heeft in 2017 de kostenraming van april 2017 geauditeerd en geadviseerd over mogelijke verbeteringen daarin. Sindsdien wordt de voortgang van de uitvoering van deze adviezen gevolgd. De adviezen zijn:
- Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in;
- Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie;
- Reduceer de indirecte kosten.

Met de oplevering van de initiële programma backlog in november 2017 is de basis gelegd voor een agile beheersingsinstrumentarium. De werkvoorraad (scope) van het programma is in beeld gebracht en opgedeeld in werkpakketjes (features) voor de ontwikkelteams. De werklast van de werkpakketjes wordt ieder kwartaal geschat (sizing) of bijgesteld en gerelateerd aan de ontwikkelcapaciteit van de teams. Zo kan de ontwikkeling van de productiviteit van de teams wordt gevolgd en kunnen er prognoses worden gemaakt van het aantal kwartalen dat nodig is om de resterende werkvoorraad weg te werken. Bekend is welk deel van de werkvoorraad bijdraagt aan het Basisniveau van DSO-LV. Het synchroniseren van de backlog met de werkelijke gang van zaken vraagt een niet aflatende inspanning. De sizing activiteiten dragen bij aan het actueel houden van de backlog. Al met al wordt er momenteel in ruime mate voldaan aan het Agile-beheersingsinstrumentarium, zoals geadviseerd door KPMG. Verbeteringen zijn echter zeker nog mogelijk. De belangrijkste is het bepalen van business waarde voor de gebruiker van de werkpakketjes. De verhouding tussen business waarde en werklast bepalen met welke prioriteit de werkpakketjes in ontwikkeling moeten worden genomen.

Momenteel wordt er volop gewerkt aan het voorbereiden van de inrichting van een organisatie voor het beheer van de programmaproducten. Als alles volgens plan verloopt start op 1 januari

2019 de strategische beheerorganisatie. Ook is er dan een tactische beheerpartij geselecteerd. Kadaster is de beoogde partij. Deze verwacht een jaar nodig te hebben voor de inrichting van de beheerorganisatie. Eind 2019 of zoveel eerder als mogelijk zou de acceptatie van te beheren producten kunnen beginnen. Als dat mogelijk is dan mag het programma de beheerkosten daarna volgens afspraak 'op de lat schrijven' en worden ze vanaf 2020 verrekend met beheerbudget. Hiermee is voldaan aan het advies van KPMG.

In paragraaf 2.6 is de reductie van de indirecte kosten behandeld. Ook op dit punt is in ruime mate voldaan aan het advies van KPMG.

3.5 Kostenraming van enkele onderdelen van scenario 3

In 2018 zijn kostenramingen gedaan van enkele onderdelen uit scenario 3 van het BA [1]. Dit zijn de informatieproducten en de samenwerkingsruimte.

3.5.1 Informatieproducten

In Tabel 11 zijn de voorziene en onvoorziene investeringskosten opgenomen van het project Informatieproducten. De gerealiseerde kosten hebben betrekking op de nadere analyse door de informatiehuizen in 2016, zoals opgenomen in eerdere kostenramingen [12], en de definitiefase van de informatieproducten in 2017 en 2018. De kosten van de definitiefase zijn verantwoord in de Notitie Informatieproducten van 11 april 2018 [23]. In diezelfde notitie zijn ook de investeringskosten opgenomen van de eerste set van 19 informatieproducten die ter uitvoering werd aangedragen. Deze bedragen 5,8 miljoen euro.

De Business case informatieproducten [24] van 7 maart 2018 raamt de voorziene en onvoorziene investeringskosten van een volledige set van informatieproducten. Om de investeringskosten van de resterende informatieproducten te bepalen zijn de voorziene investeringskosten van de eerste set daarop in mindering gebracht. Voor de resterende informatieproducten is een bedrag van 31,4 miljoen euro benodigd. Al met al komen voor de realisatie van de informatieproducten de totale geraamde investeringskosten, voorzien en onvoorzien, uit op 55,7 miljoen euro.

In het in paragraaf 3.1 beschreven budget is een bedrag opgenomen voor de kosten van 2018 en een bescheiden vervolg in 2019.

Tabel 11: Voorziene en onvoorziene investeringskosten Informatieproducten

art 5.1 lid 2 sub b

3.5.2 Samenwerkingsruimte

In 2018 is de businesscase van Samenwerkingsruimte gemaakt en voorgelegd aan het OGB [25]. Samenwerkingsruimte bestaat uit Samenwerken aan Behandelen en Samenwerken aan Plannen. Voor het deel Samenwerken aan Behandelen (Vergunningen en Meldingen) zijn de initiële investeringskosten ingeschat op 3,7 miljoen euro. Voor het Samenwerken aan Plannen is deze functionaliteit ook bijna geheel noodzakelijk en is een aanvullende investering van €1,1 miljoen euro vereist. Samen met een op ervaring gebaseerde programma-overhead van 0,9

miljoen (20%) levert dit een totale investering op van 5,7 miljoen euro voor de beide samenwerkingsfunctionaliteiten samen. De risicoreservering is, zoals gebruikelijk in het programma ADS, geschat als 35% van de investeringskosten en komt uit op 2,0 miljoen euro.

3.6 Beheerkosten

De kosten van het voorbereiden van het beheer van DSO-LV worden in deze paragraaf gepresenteerd ter completering van toekomstige kostenramingen van de beheeractiviteiten.

De kosten van de activiteit 'voorbereiden beheer' zijn gedetailleerd gedocumenteerd [8]. Hier wordt volstaan met de samenvatting van de bedragen. De kosten zijn gemaakt in de tweede helft van 2018 en bedragen in totaal 544 duizend euro. Omdat gebruik is gemaakt van capaciteit van PR&PB, is 57 duizend euro hiervan in mindering gebracht op de kosten van PR&PB. Mocht de oprichting van de beheerorganisatie onverhoopt opgehouden worden dan is er bij wijze van risicoreservering een bedrag van 177 duizend euro geïdentificeerd om dit alsnog in goede banen te leiden. De totale voorziene en onvoorziene kosten van de activiteit voorbereiden beheer bedragen derhalve 721 duizend euro.

Er is nu nog onvoldoende zicht op de beheerkosten vanaf 2019 om zinvol op te nemen in deze paragraaf. Als alles volgens plan gaat, start per 1 januari het strategisch beheer. Er moet nog een keuze worden gemaakt waar dat wordt opgehangen en welke taken per 2019, 2020 en verder daar worden belegd. Eerst dan kan bepaald worden wat de omvang ervan is en welke kosten daarmee zijn gemoeid. Met de beoogde Tactische Beheerpartij Kadaster, de directie ADS en RO en het deelprogramma DSO wordt hier momenteel onderzoek naar gedaan.

3.7 Nieuwe taken PR&PB

Met de transitie naar BZK worden aan het programmabureau nieuwe taken toebedeeld. Hieronder vallen de inrichting van de beheerorganisatie van het DSO en IP, secretariaat OGB, contentregie en parlementaria. Deze kosten zijn in Tabel 12 inzichtelijk gemaakt. Uitgangspunt is dat deze extra activiteiten separaat gefinancierd worden en dus niet ten laste van het programmabudget van ADS worden gebracht. In het in paragraaf 3.1 beschreven budget is hiertoe een bedrag opgenomen.

Tabel 12: Capaciteit en kosten van nieuwe taken van PR&PB sinds 1 juli 2018

Kostencategorieën	FTE				Bedragen tegen normtarieven			
UP201810	*2018 H2*	*2019*	*2020*	*Totaal*	*2018*	*2019*	*2020*	*Totaal*
PL contentregie en VOR (formatie)	0,25	0,50	0,25	1,0	€ 30.151	€ 59.825	€ 29.913	€ 119.889
Parlementaria (formatie)	0,50	1,00	0,50	2,0	€ 60.302	€ 119.650	€ 59.825	€ 239.777
I-controllers (inhuur)	0,90	1,80	0,90	3,6	€ 181.146	€ 362.292	€ 181.146	€ 724.584
I-adviseurs (inhuur)	0,50	1,00	0,50	2,0	€ 100.637	€ 201.273	€ 100.637	€ 402.547
Capaciteit OU Totaal	**2,2**	**4,3**	**2,2**	**8,6**	**€ 372.236**	**€ 743.040**	**€ 371.520**	**€ 1.486.796**

Geraadpleegde bronnen

Programma

[1] 20150625 bestuursakkoord definitief ondertekend, doc-id 0001-6-530, inclusief Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken.

[2] Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Versie 1.0, 10 november 2016, doc-id 0003-9-1825.

[3] OGB 26/9/18: 6.5 Memo Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur.

[4] Globaal Programma van Eisen Digitaal Stelsel Omgevingswet, Versie 2.1.

[5] OGB 26/9/18: Doelarchitectuur (3.08) Doelarchitectuur Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Versie 3.1.

[6] OGB 26/9/18: 2. verslag OGB 12 juni 2018.

[7] 2. Concept verslag - Opdrachtgevend Beraad - 26 september 2018

[8] Programmabureau ADS: 20181107 Financieel overzicht ADS peildatum 1 oktober 2018.

Ontwikkelingen

[9] PR Derde kwartaalrapportage 2018 programma Aan de slag met de Omgevingswet - versie 0.92

[10] Raming beheerkosten oktober 2018_v01.

Eerdere kostenramingen

[11] Kostennota Programma Invoering Omgevingswet, september 2016 (ondertekend).

[12] Kostennota april 2017, versie 1.0 ondertekend.

[13] KPMG. Rapportage review kostenraming programma aan de slag met de omgevingswet. 8 juni 2017.

[14] Samenvatting kostenraming oktober 2017_v09.

[15] Kostennota ADS april 2018_defn_v11

Deelprogramma DSO

[16] 6.1 Verwachting DSO-LV 1-1-2019 per januari 2019.

[17] 20181022 Programmabacklog DSO PI-8 v1.0 (baseline).

[18] Risicodossier PIOW DSO

[19] DSO Rapportagetool.

[20] Stand van zaken sizing PI 8_v07.

[21] Factsheet claim restant risicoreservering DSO.

Deelprogramma IVO, IP en PR&PB

[22] Memo hoofdkeuzen IVO versie PR 17 sept 18

Scenario 3

[23] 4.1.0 20180411 - OGB notitie Informatieproducten - versie 0.92.

[24] Rapportage business case informatieproducten_eindrapport_v10, 7 maart 2018.

[25] VNG (2018). Oplegnotitie Businesscase Samenwerkingsruimte DSO, 17 september 2018.

Kostensystematiek

[26] Tarievennota ADS 2018 en 2019_v01.

[27] RWS. Beheersmodel grote projecten. Definitief concept. 2 juni 2016.

[28] RWS. GKAD Eisen aan ramingen van kosten versie 2.0 20150708.

[29] Standaardsystematiek voor kostenramingen – SSK-2010, Handreikingen voor kostenmanagement en kostenramen. CROW.

[30] Collan, M. (2012). The Pay-Off Method, Re-inventing investment analysis. Mikael Collan 2012, ISBN-10: 1478238429, ISBN-13: 978-1478238423, at https://www.createspace.com/3936428.

Bijlage 1. Aanvullende analyses DSO

Tabel 13: Toegerekende kosten van DSO-LV basisniveau aan capabilities en business functies per oktober 2018

Bedrijfsfunctie	Functie x mln euro	Business capability	Alias	Capability x 1.000 euro
1 Oriënteren	9,9	Niet gespecificeerde business capability	BC00	1.370
		Kunnen gebruiken van omgevingsdocumenten en	BC1.1	4.136
		Kunnen gebruiken informatie over fysieke	BC1.2	0
		Kunnen gebruiken publiceerbare aanvragen en meldingen	BC1.3	0
		Kunnen terugmelden informatie	BC1.4	0
		Kunnen gebruiken checken (conclusie service)	BC1.5	4.440
		Kunnen bewaren informatie tijdens oriënteren	BC1.6	0
		Kunnen samenwerken tijdens oriënteren	BC1.7	0
2 Opstellen, indienen en afhandelen aanvraag / melding	17,1	Kunnen opstellen en indienen aanvragen en meldingen	BC2.1	13.893
		Kunnen bewaren van informatie tijdens opstellen en indienen aanvragen en meldingen	BC2.2	1.975
		Kunnen samenwerken tijdens opstellen en indienen aanvragen en meldingen	BC2.3	911
		Kunnen valideren indieningsvereisten aanvragen en meldingen	BC2.4	0
		Beschikbaar stellen publiceerbare aanvragen en meldingen	BC2.5	0
		Kunnen samenwerken tijdens behandelen aanvragen en meldingen	BC2.6	339
3 Besluiten & beschikbaar stellen omgevings-documenten	23,8	Kunnen aanleveren omgevingsdocumenten (ontvangen)	BC3.1	6.238
		Kunnen valideren omgevingsdocumenten	BC3.2	7.375
		Bekendmaken omgevingsdocumenten	BC3.3	2.136
		Beschikbaar stellen omgevingsdocumenten	BC3.4	8.038
4 Beschikbaar stellen toepasbare regels Landelijk en lokaal	19,3	Kunnen maken toepasbare regels	BC4.1	13.582
		Kunnen aanleveren toepasbare regels (ontvangen)	BC4.2	2.871
		Kunnen valideren toepasbare regels	BC4.3	204
		Kunnen beheren toepasbare regels	BC4.4	286
		Beschikbaar stellen toepasbare regels	BC4.5	805
		Beschikbaar stellen uitvoerbare regels (bepalen conclusie service)	BC4.6	1.530
5 Beschikbaar stellen informatieproducten	8,2	Beschikbaar stellen omgevingsdocumenten van rechtswege (overbruggingsfunctie)	BC5.1	8.233
		Beschikbaar stellen informatie over de fysieke	BC5.2	0
6 Beschikbaar stellen begrippen, info. modellen en datasets (één taal)	19,1	Kunnen aanleveren begrippen,	BC6.1	7.705
		Beschikbaar stellen begrippen,	BC6.2	5.094
		Kunnen gebruiken begrippen, informatiemodellen en gegevenssets incl. onderzoeksrapporten	BC6.3	6.338
7 Uitwisselen gegevens, Open Stelsel	7,1	Kunnen koppelen systemen van bevoegd gezag	BC7.1	0
		Kunnen koppelen systemen en apps van derden	BC7.2	3.989
		Kunnen aansluiten informatieproducten	BC7.3	3.116
Totalen	104,6			104.604

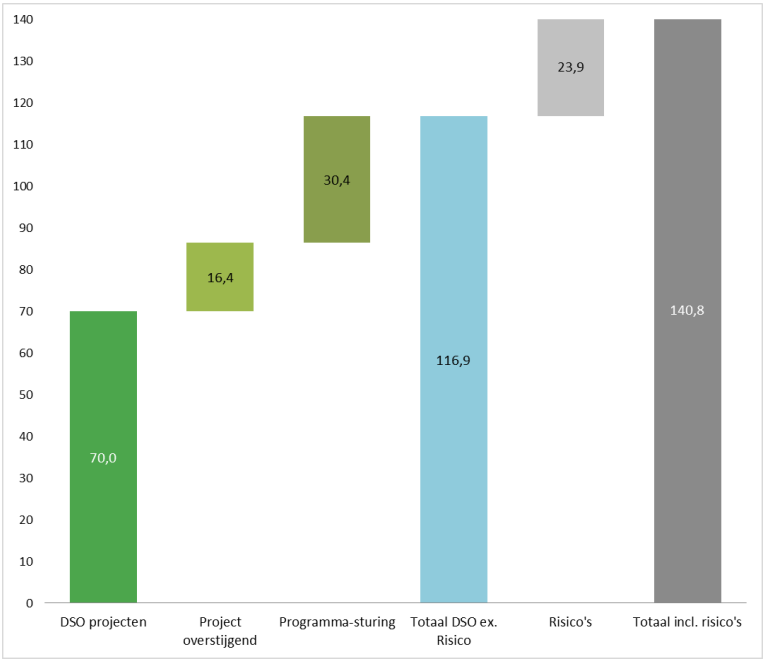

Figuur 6: Verdeling kosten DSO

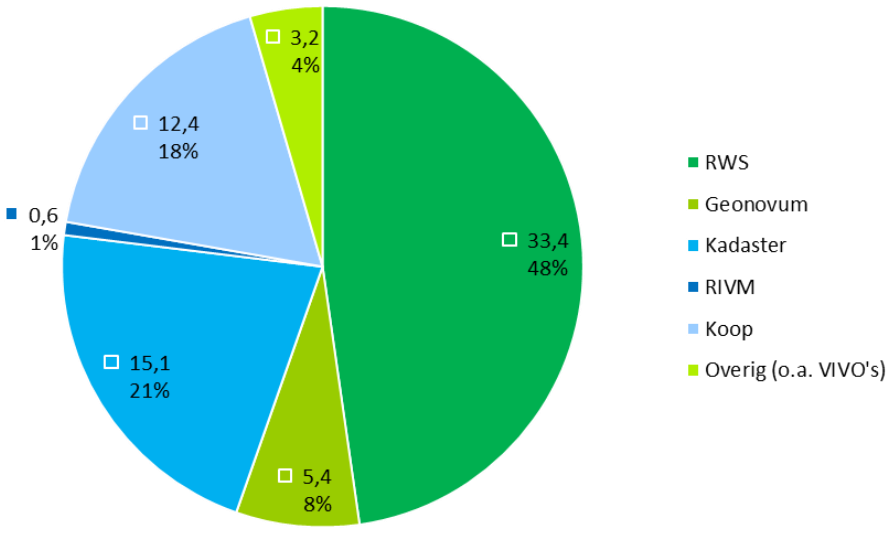

Figuur 7: Verdeling kosten per ontwikkelpartner

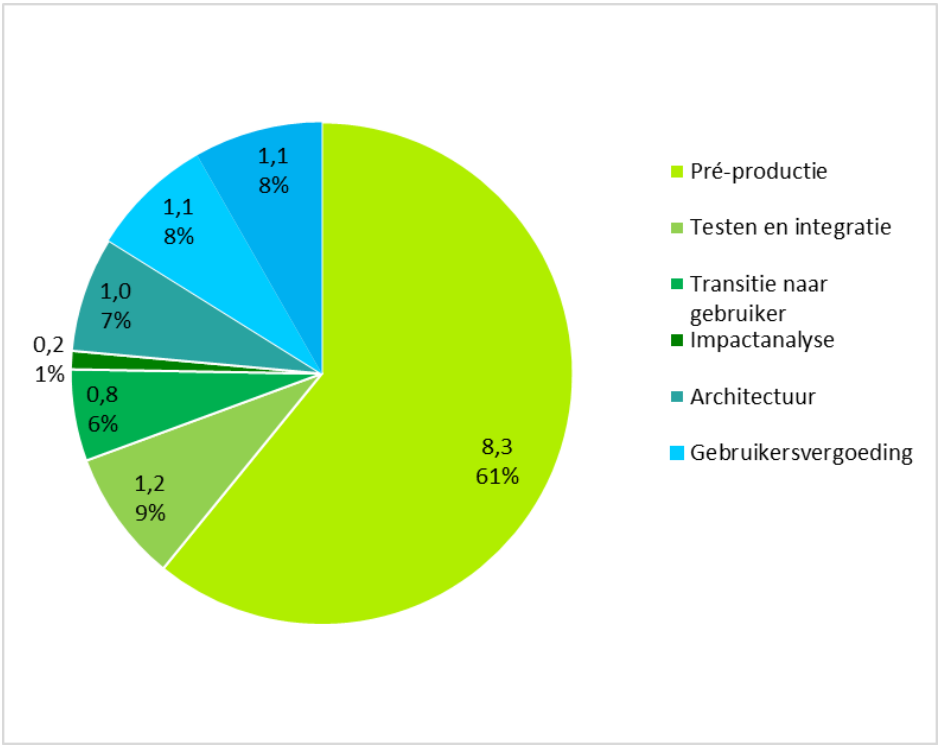

Figuur 8: DSO ontwikkelteamoverstijgende kosten

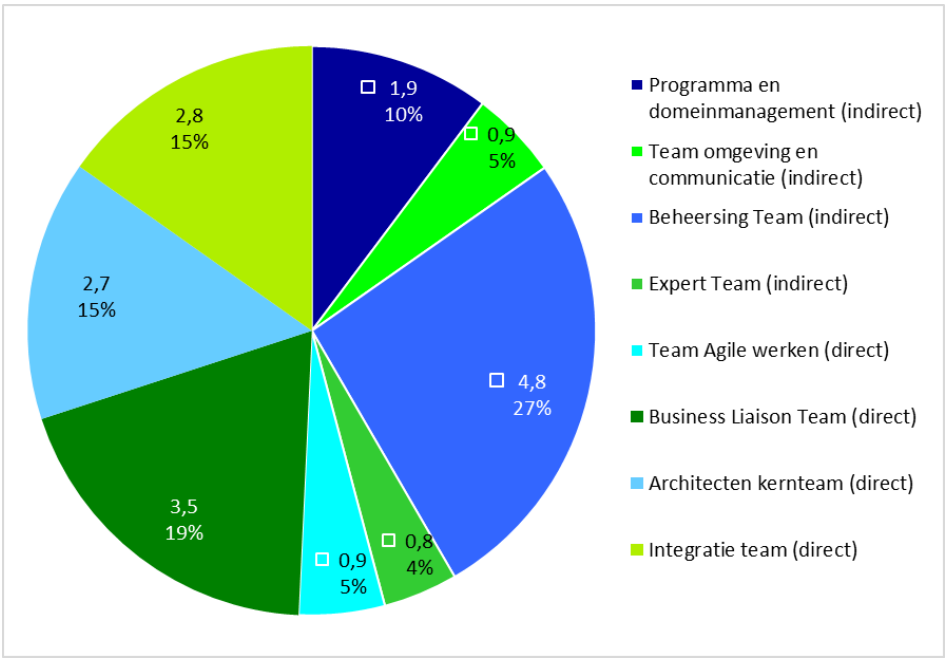

Figuur 9: DSO Programmabeheersing

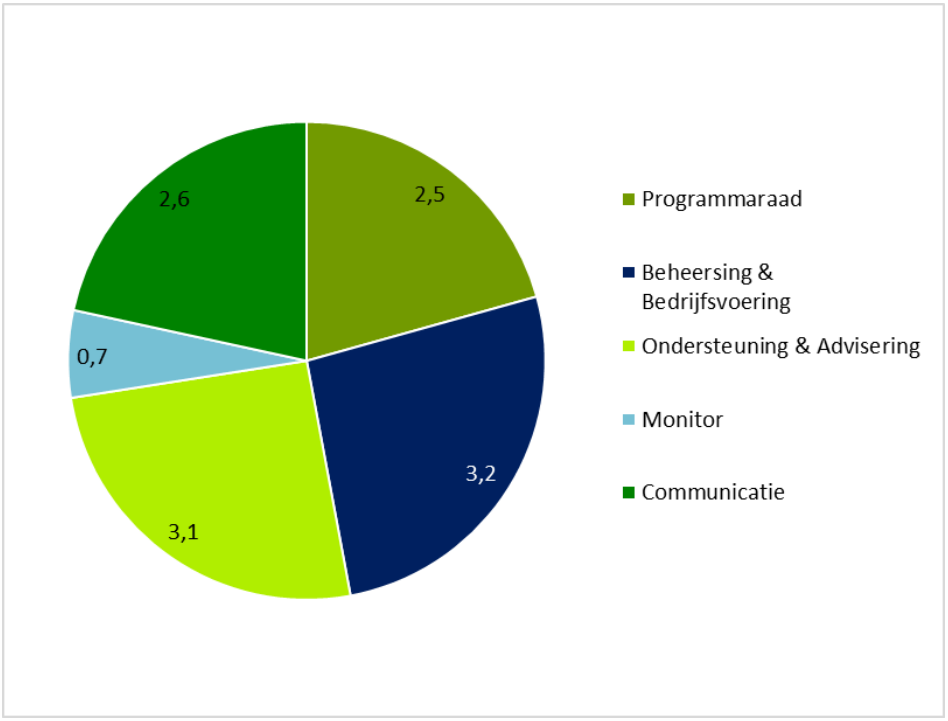

Figuur 10: Doorbelasting PR&PB aan DSO

Bijlage 2. Definities inrichting beheer

- *Ontwikkelen* is het bouwen van de voorzieningen DSO-LV basisniveau door de programmaorganisatie.

- *Doorontwikkelen* is het in de beheerfase beter maken en innoveren van gereed gekomen en geaccepteerde voorzieningen DSO-LV basisniveau, bijv. door gebruik te maken van ervaringen uit de uitvoeringspraktijk of nieuwe technologie; gaat om beperkte aanpassingen in tijd, geld en toepassing die uitgevoerd kunnen worden binnen kaders van de opdracht en het budget voor de operationele beheeropdracht.

- *Uitbouw* is het uitbouwen van DSO-LV basisniveau met functionaliteiten naar DSO-LV ambitieniveau conform Bestuursakkoord, dat op inhoud, investering, beheerkosten en in de tijd nog nader moet worden bepaald; gaat per component; telkens is een expliciet interbestuurlijk besluit BO nodig.

- *Pre-productie*: De door het DSO-programma georganiseerde vorm van ontwikkelen en preproductie beheer van DSO-LV-componenten die tijdens de programma fase gereed zijn gekomen. Pre-productie beheer wordt conform DevOps uitgevoerd en is bedoeld om de betreffende DSO-LV-componenten beschikbaar te hebben voor systeemintegratie, voor het uitvoeren van praktijkproeven en om met het stelsel te oefenen. In deze fase van initiële ontwikkeling kan ook doorontwikkeling van de betreffende componenten plaatsvinden. Het beheerregime is passend voor deze fase (lean and mean), aansturing verloopt via de SAFe-agile werkwijze, de financiering gebeurt door het Rijk.

- *Voorlopig operationeel beheer*: we vinden voorlopig beheer een betere term dan tijdelijk beheer omdat we ook spreken over voorlopige acceptatie van producten; dit betreft het exploiteren, gebruiken, onderhouden en door-ontwikkelen van de resp. producten vanaf het moment dat het betreffende product door het OGB geaccepteerd is en in voorlopig beheer is gegeven aan de betreffende operationele beheerpartij. Onderdeel van het voorlopig beheer en daarmee de verantwoordelijkheid van de betreffende operationele beheerorganisatie is het beschikbaar hebben van gebruikersondersteuning (‘gebruikershandleiding’, helpdesk, o.a.) en het mogelijk maken van de gefaseerde aansluiting van alle bevoegde gezagen. Verder vindt in deze fase het vullen van DSO met content door de bevoegde gezagen plaats; hierbij hebben de koepels een coördinerende/faciliterende rol. De betaling, conform verdeelsleutel uit het FA, door het Rijk en/of de samenwerkende overheden, vormt nog onderwerp van gesprek.

- *Structureel operationeel beheer*: het beheer van de voorziening die onderdeel vormt van DSO-LV en tevens functioneert in DSO als keten, vanaf het moment dat DSO-LV als geheel van voorzieningen door het OGB geaccepteerd is en dat besluit bekrachtigd is door het BO. De betaling gebeurt conform de verdeelsleutel uit het FA door de samenwerkende overheden.

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
Internet www.eerstekamer.nl

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

datum 8 november 2018
betreft Proces van behandeling van de wetgevingsproducten van het stelsel van de Omgevingswet
ons kenmerk 163810.02u

Geachte mevrouw Ollongren,

De leden van de vaste commissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 18 oktober 2018[1], waarin u - naar aanleiding van het mondeling overleg op 11 september 2018 - de perspectieven en mogelijkheden schetst ten aanzien van het proces van behandeling van de diverse wetgevingsproducten van het stelsel van de Omgevingswet. In reactie op uw brief van 18 oktober wenst de commissie het volgende aan u voor te leggen; daarbij benadrukkend dat het onderstaande geenszins de intentie heeft het proces van de stelselherziening te vertragen.

Tijdens het mondeling overleg is uitvoerig gesproken over de wens van de commissie op een moment waarop alle relevante wetgeving is gepasseerd, een eindoordeel te kunnen vellen over het gehele stelsel van de Omgevingswet en de inwerkingtreding daarvan. Er is met andere woorden behoefte aan een finaal go/no-go moment, waarop de Kamer - bij voorkeur via een finaal wetsvoorstel - haar oordeel kan geven over de stelselherziening en de inwerkingtreding. Vooruitlopend op de behandeling in de Eerste Kamer van het wetsvoorstel Invoeringswet Omgevingswet[2], die naar verwachting voor een belangrijk deel in het teken zal staan van de bespreking van het (verdere) proces van de stelselherziening[3], hecht de commissie eraan u thans reeds te laten weten niet in te kunnen stemmen met de in uw brief verwoorde gedachte het moment voor definitieve instemming met het nieuwe stelsel samen te laten vallen met de behandeling van en de stemming over het laatste wetgevingsproduct van het stelsel van de Omgevingswet; de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet. Dat wetsvoorstel verdient naar het oordeel van de commissie een zelfstandige parlementaire afweging, die niet mag interfereren met de parlementaire afweging ten aanzien van de totale stelselherziening en de inwerking-

1 Kamerstukken I, 2018-2019, 33118, AM
2 Kamerstukken II, 2017-2018, 34986, 2
3 In verband hiermee geeft de commissie er de voorkeur aan eerst de Invoeringswet Omgevingswet (34986) te behandelen en daarna de vier aanvullingswetten: de Aanvullingswet bodem Omgevingswet (34864), de Aanvullingswet natuur Omgevingswet (34985), de Aanvullingswet geluid Omgevingswet (35054) en de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet. De commissie wenst zich dan ook het recht voor te behouden de behandeling van één of meer aanvullingswetten - zo nodig - te temporiseren.

treding daarvan. De commissie acht het daarom noodzakelijk alsnog een separate (wettelijke) voorziening te creëren die een finale parlementaire go/no-go afweging ten aanzien van de invoering en inwerkingtreding van de stelselherziening mogelijk maakt. De commissie geeft u in overweging over de uitwerking en invulling van deze stap voorlichting[4] te vragen aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

Om de finale parlementaire afweging te faciliteren verzoekt de commissie u ten slotte om - naar analogie van het besluitvormingsproces inzake decentralisatie in het sociaal domein - op korte termijn over te gaan tot de instelling van een commissie bestaande uit drie of vijf onafhankelijk externe deskundigen (bijvoorbeeld aan te duiden als Transitie Autoriteit Omgevingswet: TAO). De taak van die commissie zou er in dienen te bestaan om, mede ten behoeve van de parlementaire afweging, door middel van periodieke rapportages een extern oordeel te geven over de voortgang en de kwaliteit van de stelselherziening. Voorts zou het aan deze deskundigen zijn eventuele tekortkomingen tijdig te signaleren. De commissie stelt het zeer op prijs indien u over de formulering van de opdracht aan de deskundigencommissie afstemming zoekt met het parlement.

De leden van de vaste commissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving zien uw reactie met belangstelling tegemoet en verzoeken u de antwoorden uiterlijk op 5 december 2018 aan de Kamer te doen toekomen.

Hoogachtend,

Drs. J.E.A.M. Nooren
Voorzitter van de vaste commissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving

[4] Artikel 21a Wet op de Raad van State

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Datum
23 januari 2019

agenda

Betreft	Concept agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	29 januari 2019
Vergadertijd	14.00 – 16.30
Vergaderplaats	BZK Turfmarkt 147- Z8 Aletta Jacobszaal

1. Opening en mededelingen

2. Verslag vorige OGB
- 2. Conceptverslag OGB 11 december 2018

3. Kennismaking art 5.1 lid 2 sub e **- Kadaster**

4. Besluitvorming Beheer

ter besluitvorming
- 4. Oplegnotitie :Besluitvorming Beheer - Addendum Beheer Ontwikkel Plannen en marktconformiteitstoets
- Bijlagen
  - 4.1 Addendum

ter informatie
  - 4.2 Atos toets marktconformiteit
  - 4.3 Initiële Offerte Kadaster
  - 4.4 Beheerontwikkelplan strategisch beheer
  - 4.5 Beheerontwikkelplan tactisch beheer

Intermezzo

Benen op tafel sessie Project uitbouw DSO
- informerend, presentatie, onder leiding van Ben Kokx

Vervolg agenda

Programmadirectie
Aan de Slag

Datum
23 januari 2019

5. **Acceptatiecommissie: vervolg notitie presentatie** art 5.1 lid 2 sub e
    - 5. Ter informatie: Originele opdracht Acceptatieteam

6. **Toelichting kostenopbouw Programma**
   Presentatie art 5.1 lid 2 sub e

7. **Continuering DSO in 2019**
    - 7. Notitie continuïteit DSO in 2019

Hamerpunten:

8. **Vaststellen Aanpak functioneel annoteren**
    - 8. Notitie annotatiestrategie
9. **Vaststellen TPOD basisniveau**
    - 9. Notitie Vaststellen TPOD basisniveau
    - 9.1 Lijst overzicht omgevingsdocumenten
10. **Vaststellen Actualisatie GpvE, DA (+ effect DSO)**
    - 10. Notitie actualisatie GpvE, DA (+ effect DSO)
    - 10.1 bijlage GpvE 2.22
11. **Kennis nemen werkvoorraad PI 9**
    - 11. Notitie Voornemens PI 9

12. **Rondvraag en sluiting**

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
Tart 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e@minbzk.nl

Datum
21 december 2018

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	11 december 2018
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), art 5.1 lid 2 sub e (verslag).

1. Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e opent de vergadering.
Er wordt een agendapunt toegevoegd dat meteen wordt besproken tijdens de opening.

Beantwoordingslijn brief aan de Eerste Kamer
De Eerste Kamer heeft de behoefte om aan het einde van het wetgevingstraject een eindoordeel te kunnen vellen over het hele stelsel van de Omgevingswet en de inwerkingtreding daarvan. Daarom vraagt de EK om een tweetal aanvullende maatregelen, namelijk een wettelijke voorziening om een samenhangende parlementaire afweging te kunnen maken en een onafhankelijke commissie. Een beantwoordingslijn is al met de leden van het OGB gedeeld.

De OGB-leden kunnen zich vinden in de lijn van de beantwoording die is verspreid. Op dit moment wordt deze lijn door de politiek assistent bij de Kamerleden gesondeerd. art 5.1 lid 2 sub e zegt toe de leden op de hoogte te houden van het vervolg.

Mededelingen

- bèta release en try out. De verandermanagers hebben brieven verzonden aan hun achterbannen voor het aanmelden van werkprocessen. De aanmeldingen lopen zo goed dat nu wordt nagedacht over de vraag wat te doen om onder de aanmelders die niet worden geselecteerd ook het enthousiasme vast te houden.

Datum
12 november 2018

- De werkgroep voor het project Uitbouw DSO is van start. De verandermanagers maken daar deel van uit. Het beeld wordt steeds helderder. Over de prioritering van de onderdelen moet nog worden gesproken. Daarnaast moet een procedure in het leven worden geroepen voor de realisatiebesluiten.
- Voor de uitbouw is financiering nodig. Omdat daarvoor het proces van de voorjaarsnota moet worden afgewacht, is over de financiering van de uitbouw in het OGB van maart nog geen helderheid.
- art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat voor de VNG de timing nauw komt. Ook als de financiering nog niet rond is, moet er zicht zijn op de kosten en is inzicht nodig in de businesscase
- art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat in maart wel een plan ligt voor de uitbouw en de kosten, maar dat het niveau van inzicht zal verschillen. Sommige onderdelen kunnen al zijn geraamd, andere betreffen een schatting.

2. Concept verslag vorige OGB

Het conceptverslag wordt vastgesteld. art 5.1 lid 2 sub wil naar aanleiding van het verslag graag weten of een marktconformiteitstoets heeft plaatsgevonden op de offerte van het Kadaster. Dit onderwerp komt aan bod bij agendapunt 3.

3. Beheer DSO-LV

De offerte is zonder bedragen verspreid. art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat er wel bedragen zijn genoemd, maar vanwege de korte termijn waarop die beschikbaar waren, was daarover nog geen oordeel te bepalen. Er moet echt nog goed naar de stukken worden gekeken en er moet een marktconformiteitstoets plaatsvinden op de cijfers. Daartoe is het Kadaster ook bereid. art 5.1 lid 2 sub e is wel overtuigd van de geschiktheid van het Kadaster als tactisch beheerder, en hoopt dat de OGB-leden die overtuiging delen.

art 5.1 lid 2 su kan namens het Rijk in principe instemmen met het Kadaster als tactische beheerder, maar wil nog wel kijken naar de beheerplannen en de voorwaarden. Ook wil het Rijk de offerte afwachten. Dat kan in de volgende ronde. Het Rijk kan dus instemmen met de keuze voor het Kadaster en dit bekrachtigen in het Bestuurlijk Overleg. Ook gaat het Rijk akkoord met de beheerovereenkomst. art 5.1 lid 2 sub e constateert dat het voorstel verder gaat dan het principebesluit, het besluit houdt ook in dat het Kadaster van start gaat op 1/1/2019.

De Unie van Waterschappen bespreekt de beheerovereenkomst en het arrangement in de ledenvergadering, met een positief advies. Na instemming kan het worden bekrachtigd in het Bestuurlijk Overleg. Ten aanzien van de stukken onder 3.1 is de Unie tevreden met wat er ligt. Er is een offerte nodig voor instemming, en een markconformiteitstoets is handig om bedragen te controleren. Daarom akkoord met aanwijzen van Kadaster, maar nog niet met de opdracht.

Datum
12 november 2018

art 5.1 lid 2 sub vraagt zich af of het aanwijzen van het Kadaster nu een onomkeerbaar besluit betreft. Het kan niet zo zijn dat het Kadaster nu een carte blanche heeft voor de offerte. Daarom hecht hij aan een expert om de cijfers op marktconformiteit te toetsen.
art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er ruimte blijft om de offerte wel of niet te accepteren.
art 5.1 lid 2 sub benadrukt dat er niet alleen gekeken moet worden naar de maximumbedragen, maar ook naar het dienstverleningsniveau dat binnen de offerte wordt geleverd.

Het IPO kan instemmen met het proces maar nog niet met de stukken over het strategisch en tactisch beheer. art 5.1 lid 2 sub vraagt zich daarbij af wie verantwoordelijk is als na oplevering sprake is van verborgen gebreken. art 5.1 lid 2 sub e antwoordt dat fouten in de oplevering door het programma worden hersteld en niet door de beheerder. Daarnaast vraagt art 5.1 lid 2 sub aandacht voor het scheiden van de rollen op strategisch, tactisch en operationeel niveau. De vraag is of daar periodiek een audit op moet worden gedaan. art 5.1 lid 2 s merkt op dat daarin is voorzien. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat het goed is zich te realiseren dat in de beginperiode het onderscheid organisch zal zijn, het Kadaster zal zo veel mogelijk door het programma worden geholpen met het in beheer nemen van de DSO. We moeten alert zijn dat na verloop van tijd de rollen goed gescheiden worden.

Daarnaast speelt het punt van stakeholdermangement. Voor het Kadaster wordt er een vorm van governance geïntroduceerd die nieuw is. art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat zij de vraagarticulatie zoals die nu loopt graag zou willen continueren. Zij constateert dat in de stukken nog niet goed is aangegeven hoe de interbestuurlijke aansturing gaat lopen. Dat moet in de komende tijd scherper worden. art 5.1 lid 2 sub e verwacht dat dit een cultuurtraject wordt voor het Kadaster dat aandacht van ons vraagt.

De VNG kan formeel instemmen met de aanwijzing van het Kadaster, maar heeft de stukken in uitwerking nog onvoldoende kunnen doorzien. art 5.1 lid 2 sub e roept iedereen op om vooral punten aan te leveren voor de bespreking van de beheerontwikkelplannen. Dat zorgt voor focus in de discussie.

art 5.1 lid 2 s was aanvankelijk sceptisch over de route om in gesprek te gaan met één aanbieder. Hij is echter onder de indruk van wat er nu ligt en van het constructieve traject dat is gelopen. Hij adviseert om met het Kadaster te kijken hoe in de beheerfase kan worden voorkomen dat taken en kennis dubbel worden ingeregeld. Zo zou het Kadaster bijvoorbeeld kennis uit het operationele veld kunnen halen. Het lijkt alle aanwezigen nuttig om het Kadaster aan tafel uit te nodigen voor een volgend overleg. art 5.1 lid 2 sub e zal voor de vergadering op 29 januari worden uitgenodigd.

art 5.1 lid 2 sub e concluderen dat door het Kadaster ‘knetterhard’ is gewerkt om tot afspraken te komen. Zij hebben het ervaren als een hoogwaardig en zorgvuldig proces. art 5.1 lid 2 sub e dankt beiden voor het werk dat zij hebben verzet.

Datum
12 november 2018

art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat alle partijen kunnen instemmen met de beheerovereenkomst en met het aanwijzen van het Kadaster als tactische beheerorganisatie. Dat betekent dat in het BO van 18 december de beheerovereenkomst zal worden ondertekend en het principebesluit voor het Kadaster als tactische beheerorganisatie zal worden bekrachtigd.

4. Digitaal stelsel: toepasbare regels

De stukken over de ontvlechting van de Rijksregels en de vervolgaanpak Toepasbare regels zijn ter informatie geagendeerd. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat de ontvlechting van Rijksregels is ingezet om twee hoofdredenen. Het realiseren van de rijksregels is de verantwoordelijkheid van het Rijk, en hoort dus niet door het programma te worden aangestuurd. Dat gebeurt bij de toepasbare regels van de andere overheden immers ook niet. Daarnaast is het vanwege de timing nodig dit los te knippen: de rijksregels zijn nog niet gereed op het moment dat het DSO-LV wordt opgeleverd.

art 5.1 lid 2 sub e signaleert dat de koepels de regels vanuit de transitiekosten financieren. Hij vindt het niet zuiver dat de bekostiging voor de Rijksregels in het programmabudget zit en niet in de transitiekosten. Hij vraagt zich af of er nu programmageld naar het Rijk wordt overgeheveld. art 5.1 lid 2 sub e legt uit dat deze opzet in 2016 gekozen is, het voorstel heeft geen invloed op de toen gemaakte financiële afspraken.

Dit roept bij art 5.1 lid 2 sub de vraag op of er nog meer van dit soort constructies zijn. art 5.1 lid 2 sub e denkt dat ook het traject rondom standaarden strikt genomen onder de sturing van Eenvoudig Beter zou moeten vallen. Daarvoor wordt in deze fase geen aanpassing meer gedaan.

Inhoudelijk kan iedereen het eens zijn met de ontvlechting. art 5.1 lid 2 sub e wil nog eens benadrukken dat de afspraken over de bruidsschat overeind blijven staan en dat de prioritering van de werkzaamheden over het toepasbaar maken van rijksregels in nauwe afstemming met de koepels zal verlopen.

De vervolgaanpak Toepasbare regels levert geen vragen op.

5. Actualisatie kostenraming

art 5.1 lid 2 sub e geeft een toelichting op de actualisatie van de kostenraming. In 2016 is de raming opgesteld, in de halfjaarlijkse actualisatie wordt de realisatie tegen de raming aangelegd. De raming laat wederom een stabiel beeld zien. Wel is het nodig om, zoals bij de vorige raming is aangekondigd, een aanspraak te doen op de risicoreservering.
De vraag komt op of het putten uit de risicoreservering voor het realiseren van het basisniveau, niet ten koste gaat van de budgetten voor uitbouw. Erik Jan legt uit dat dit niet het geval is. In het programma is voorzien dat het realiseren van de DSO-LV basisniveau 10 tot 12 incrementen zou vergen, maar is “deterministisch” begroot op 10 incrementen, met een aanvullend percentage als risicoreservering.

Nu blijkt dat er in totaal 12 incrementen nodig zijn voor het opleveren van DSO-LV moet aanspraak worden gedaan op de daarvoor bestemde risicoreservering. De reservering is dus vanaf de start getroffen voor het realiseren van DSO-LV basisniveau, en niet voor de uitbouw. De besluitvorming om aanspraak te doen op de risicoreservering wordt in de komende tijd voorbereid en ligt op 29 januari voor in het OGB.

art 5.1 lid 2 sub vraagt hoe het financiële onderscheid wordt gemaakt tussen beheer en ontwikkelen nu het Kadaster gaat starten met beheer en er nog twee incrementen langer wordt doorgewerkt. art 5.1 lid 2 sub e verwacht dat dit een zuivere scheiding zal zijn, hoewel in aanvang wellicht geen nagelschaartje kan worden gehanteerd.

Vanuit IPO, VNG en UvW worden opmerkingen gemaakt over de begrijpelijkheid van de actualisatie van de kostenraming. De rapportage is van belang bij het sturen op het programma en moet daarom voor hen goed begrijpelijk zijn. art 5.1 lid art 5.1 lid wil graag de procesafspraak maken dat we binnen het programma gaan kijken hoe we het een volgende keer inzichtelijker kunnen opschrijven.

6. Rondvraag en sluiting

art 5.1 lid 2 su neemt na twee en een half jaar afscheid en stopt als Verandermanager rijk. Hij wordt relatiemanager voor de programmadirecties Aan de Slag (primair) en Eenvoudig Beter. Hij dankt een ieder voor de samenwerking, maar gaat ervan uit dat hij iedereen in zijn nieuwe rol zal blijven treffen.

Agendapunt 5

Opdracht acceptatieteam beheer DSO-LV basisvoorziening

Aanleiding

De uitvoering van het acceptatieproces gebeurt op basis van het op 28 mei door het OGB geaccordeerde voorstel onder verantwoordelijkheid van het OGB door een hiervoor specifiek in te stellen acceptatieteam. In dit team zitten vertegenwoordigers van resp. Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen op basis van expertises per bevoegd gezag of hun koepels. In het OGB van 11 juli is besloten de directeur Informatiebeleid VNG te vragen het voorzitterschap op zich te nemen.

Het acceptatieproces vormt de schakel tussen het opleveren van het product door de bouwer en het in operationeel beheer geven ervan aan de betreffende organisatie (dat kan dezelfde zijn als de bouwer). In deze schakel is tot nu toe niet voorzien. Dit is om verschillende redenen op korte termijn wel nodig en urgent.
Het accepteren en in gebruik nemen van een product maakt het mogelijk dat:

- bevoegde gezagen/gebruikers ermee kunnen oefenen in gebruik en kunnen beginnen er inhoudelijke informatie in te plaatsen en de programmaorganisatie daarbij kan ondersteunen, zodat vertrouwen in het DSO groeit;
- het betreffende product gebruikt kan worden voor het ontwikkelen van andere producten;
- er beheer wordt gevoerd op het product waarmee het onderhouden en verbeteren belegd is en voorkomen wordt dat een product veroudert;
- er formele en gecontroleerde overgang plaats kan vinden van de ontwikkelorganisatie naar de beheerorganisatie.

Inhoud

In het acceptatieproces maken we per product dat opgeleverd wordt een onderscheid in drie beoordelingen:

1. De technisch-functionele kant van het product.
2. De inrichting van het overdrachtsproces van het product van de ontwikkelpartij naar beheerpartij.
3. De vraag of de beheerpartij klaar is voor in beheer neming en gebruik.

Voor elke beoordeling worden vooraf criteria vastgesteld. Voor onderdeel 1 is het Visie, GPvE en de Doelarchitectuur leidraad. Op dit onderdeel is al veel voorwerk gedaan voor het programma DSO als opdrachtgever aan de ontwikkelpartijen. Dit materieel wordt beschikbaar gesteld aan het acceptatieteam. Voor de andere twee onderdelen worden criteria opgesteld in samenspraak met de beoogde operationele beheerpartijen. Deze gaan over onder andere gebruikersondersteuning, de transitie en de beheerorganisatie.

Opdracht

De opdracht voor het acceptatieteam is tweeledig:

1. In de maanden juli en augustus als acceptatieteam de acceptatiecriteria verder uit te werken (totaal ca 5 dagen).
2. Vanaf september zal het team gevraagd worden op onderdelen het acceptatieproces te doorlopen (ca 6 dagen per onderdeel verspreid over ca drie maanden).

Door de vertraging in de bemensing is bovenstaande planning niet haalbaar en is een verschuiving van een maand opgetreden.

De voorzitter staat boven de partijen en heeft als opdracht te zorgen dat het team tot een geobjectiveerd oordeel over de bruikbaarheid en beheerbaarheid komt, in eerste instantie op onderdelen en vervolgens op DSO-LV als geïntegreerd geheel, aan de hand van de door de opdrachtgever meegegeven kaders (Visie, GPVE, DA) en de door het team uitgewerkte criteria. . Uitkomst van de werkzaamheden van het acceptatieteam is advisering aan het OGB eventueel met aanbevelingen tot verbetering.

Escalaties nav het acceptatieproces verlopen via de dADS en bij mogelijke samenhang met andere interbestuurlijke trajecten in afstemming met de procesmanager vormgeving beheer DSO-LV.

Stappen acceptatieproces

Het acceptatieteam doet zijn werk binnen een acceptatieproces dat ter bevordering van een snelle start op hoofdlijnen wordt uitgewerkt in afstemming met het programma DSO. Zie bijlage 2 voor een eerste voorzet. De hoofdstappen in het proces zijn:

- Het vaststellen van de acceptatiecriteria
- Het acceptatieproces uitlijnen
- Beoordeling op de technisch en functionele criteria en een toets aan de realiteit
- Beoordeling of aan de voorwaarden voor het transitieproces is voldaan a.h.v. criteria
- Beoordeling of aan de voorwaarden voor beheer en exploitatie en gebruik is voldaan a.h.v. criteria

Aandachtspunt bij het acceptatieproces en de acceptatiecriteria is de samenwerking en de afbakening met het werk van de programmaorganisatie DSO (opdrachtgever aan ontwikkelpartijen), om te voorkomen dat er dubbel werk wordt gedaan en om de agile manier van ontwikkelen van voorzieningen te laten aansluiten op het accepteren ervan t.b.v beheer. Het acceptatieteam maakt daarom gebruik van het voorwerk en materiaal van programma DSO dat bij aanvang aan het acceptatieteam wordt overgedragen, zodat het acceptatieteam hier een verdere uitwerking aan kan geven.

Facilitering acceptatieteam

In het Plan van aanpak voor het managen van het vervolgproces van voorbereiding van de start van het beheer DSO per 1 januari 2019 is het instellen ven een team managen beheer binnen de programmadirectie opgenomen. Vanuit dit team wordt het acceptatieteam gefaciliteerd.

Bijlage rapport verkenner: Acceptatieproces

In dit deel komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan de orde:

1. De context
2. Doel, aard en aanpak acceptatieproces
3. Verantwoordelijkheden, organisatie
4. Vervolg

1. Context

Op dit moment worden binnen het programma DSO onder regie van het programma vijf onderdelen van de basisvoorziening DSO-LV ontwikkeld door verschillende partijen. DSO LV c.q. de resp. onderdelen ervan moeten uiterlijk vanaf 1 januari 2021 gereed zijn voor gebruik door ca. 400 bevoegde gezagen en gebruik kunnen maken van de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstelling (LVBB), Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) etc. Onderdeel van het bouwproces is het uitvoeren van tests en praktijkproeven met enkele bevoegde gezagen, waardoor op kleine schaal blijkt of en hoe een voorziening werkt. Het DSOLV wordt agile, dat wil zeggen in kleine stapjes met steeds werkende tussenproducten ontwikkeld. Het streven is om z.s.m. na oplevering van de onderdelen deze al beschikbaar en zichtbaar te maken voor de gebruikers.

De verschillende onderdelen worden volgens de planning van de programmaorganisatie in de periode tussen nu en medio 2019 successievelijk opgeleverd en kunnen dan in gebruik worden genomen en beheerd. Nu zijn daar voorlopig de ontwikkelpartners voor aangewezen. Zo hebben de ruim 400 bevoegde gezagen de tijd voor de (technische) aansluiting, het vullen van DSO-LV met eigen content en de organisatorische aanpassingen die nodig zijn om vanaf 1 januari 2021 in en met DSO te kunnen werken.

De onderdelen die reeds/op korte termijn klaar zijn en het acceptatieproces kunnen gaan doorlopen zijn:

- Stelselcatalogus
- Standaarden
- Viewer
- Customer journeys

Het acceptatieproces vormt de schakel tussen het opleveren van het product door de bouwer en het in operationeel beheer geven ervan aan de betreffende organisatie (dat kan dezelfde zijn als de bouwer). In deze schakel is tot nu toe niet voorzien. Dit is om verschillende redenen op korte termijn wel nodig en urgent.
Het accepteren en in gebruik nemen van een product maakt het mogelijk dat:

- bevoegde gezagen/gebruikers ermee kunnen oefenen in gebruik en kunnen beginnen er inhoudelijke informatie in te plaatsen en de programmaorganisatie daarbij kan ondersteunen;
- het betreffende product gebruikt kan worden voor het ontwikkelen van andere producten;
- er beheer wordt gevoerd op het product waarmee het onderhouden en verbeteren belegd is en voorkomen wordt dat een product veroudert.

Doel, aard en aanpak acceptatieproces

Doel van het acceptatieproces is:

- Vast te stellen dat het geleverde onderdeel van DSO-LV (product) voldoet aan de gestelde technische, functionele en gebruikerseisen en beheerbaar is en –in tweede instantie- dat DSO-LV als geheel voor alle bevoegd gezagen functioneert conform de bedoeling.
- Decharge te verlenen aan de programmaorganisatie resp. bouwer.

- Vast te stellen dat het product gereed is voor overdracht en zo het overdrachtsmoment naar de operationeel beheerder te markeren, op basis van de afspraken over de manier van overdracht en uitvoering van de operationele beheertaak.

Het acceptatieproces is niet alleen een formele stap in het ontwikkelproces maar ook een belangrijk markeringsmoment om de in gebruik name naar buiten toe uit te dragen en op die manier het gebruik door bevoegde gezagen te stimuleren. Het OGB zal hierin een actieve rol nemen.

Voor de inrichting van het acceptatieproces zijn twee omstandigheden van belang, die een maatwerk oplossing nodig maken:

1. *De gekozen Agile werkwijze bij het ontwikkelen van de verschillende producten van DSO-LV*. Gezien de gekozen werkwijze en de betrokkenheid daarbij vanuit de bevoegde gezagen (BLM-ers) zien we het acceptatieproces als het sluitstuk van een proces van cocreatie tussen de ontwikkelpartijen enerzijds en de bevoegde gezagen anderzijds. Dit betekent dat de acceptatie het formele sluitstuk is van het ontwikkelproces, maar materieel acceptatie al tijdens het proces is meegenomen.
2. *De dubbeling van rollen.* De (bundeling van de) bevoegde gezagen hebben zowel de rol van opdrachtgever als toekomstig gebruiker, de ontwikkelpartij is tevens de beoogd operationeel beheer partij. Dit vereist zorgvuldige invulling van de verschillende rollen, waarbij een onafhankelijke oordeelsvorming van de beoogde beheerpartij over het product dat door de eigen organisatie ontwikkeld is, geborgd wordt.

In het acceptatieproces maken we per product dat opgeleverd wordt een onderscheid in drie beoordelingen:

4. De technisch-functionele kant van het product.
5. De inrichting van het overdrachtsproces van het product van de ontwikkelpartij naar beheerpartij.
6. De vraag of de beheerpartij klaar is voor in beheer neming.

Voor elke beoordeling worden vooraf beoordelingscriteria vastgesteld.

Het acceptatieproces (fase 1) mondt uit in een voorlopige goedkeuring van het betreffende product en het voorgenomen overdrachtsproces; op basis hiervan vindt de overdracht plaats en start het operationeel beheer[1]. Deze fase loopt volgens de huidige inzichten van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Op een parallel spoor bereidt de overheidspartij die verantwoordelijk is voor het tactisch beheer intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie voor, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (fase 2).

Wanneer alle producten opgeleverd zijn volgt (fase 2) een beoordeling van de werking van het geheel aan producten, zowel binnen DSO-LV als in de keten. Deze laatste stap mondt uit in een definitieve goedkeuring van de verschillende producten en DSO-LV als geheel. Deze fase loopt volgens de huidige inzichten uitgaande van oplevering op 1 juli van DSO-LV van 1 juli t/m 31 december 2019.

Op een parallel spoor maakt de overheidspartij die verantwoordelijk is voor het tactisch beheer intussen de afspraken omtrent de uitvoering van het operationele beheer met de betreffende organisatie definitief en legt deze vast.

Uitgaande van deze planning kunnen de bevoegde gezagen vanaf 1 januari 2019 beginnen met oefenen op onderdelen en hebben zij vanaf 1 januari 2020 tot de ingangsdatum van de wet, 1 januari 2021, een periode van een jaar om met DSO-LV verder te oefenen en het te vullen met de eigen regelgeving.

[1] Voor de consequenties voor de afspraken over de betaling zie de notitie Financiële aspecten.

3. Verantwoordelijkheden, organisatie, verschillen van inzicht oplossen Het uitvoeren van het acceptatieproces gebeurt onder verantwoordelijkheid van de vier overheden c.q. het collectief van de bevoegde gezagen in hun hoedanigheid van opdrachtgever en als toekomstige gebruikers en betalers, vertegenwoordigd in het OGB. Dit is van belang vanuit de interbestuurlijke samenwerkingsgedachte, om draagvlak te verwerven voor de beslissing om een voorziening te accepteren en de betekenis die dat heeft te doorleven. Dat commitment maakt het vervolgens mogelijk de deelnemers aan het OGB in te zetten als ambassadeur van het DSO naar hun resp. achterbannen met als oogmerk te bevorderen dat zij DSO gaan vullen met inhoudelijke informatie en gaan gebruiken.

Besluitvorming over acceptatie van onderdelen en uiteindelijk het geheel is daarmee een belangrijke stap vanuit een breder perspectief en vraagt daarom ook om aparte agendering in het OGB, waarbij de setting wordt aangepast, in die zin dat nu de rol van gebruiker en opdrachtgever leidend is. Dat kan zich onder andere uiten in een andere vorm van agendering, invulling van het voorzitterschap en besluitvorming.

Goedkeuring van de acceptatiebesluiten van het OGB vindt plaats in het BO uit oogpunt van het verwerven van bestuurlijk draagvlak voor de beslissing en legitimiteit naar de resp. achterbannen. Dat helpt de OGB en de BO deelnemers vervolgens in hun ambassadeursrol naar die achterbannen.

Totdat de organisatie die belast wordt met het tactisch beheer operationeel is, wordt de uitvoering van het acceptatieproces opgedragen aan een acceptatiegroep, die werkt in opdracht en onder verantwoordelijkheid van het OGB. In deze groep zitten vertegenwoordigers van resp. Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen op basis van expertises per bevoegd gezag of hun koepels of ondersteuningsorganisaties (bv. Waterschapshuis, BIJ 12, VNG Realisatie, Logius) (bv. 1 gebruiker op inhoud, 1 informatie annex technisch onderlegd medewerker/expert GPVE/DA), onder leiding van een onafhankelijke deskundige voorzitter, totaal maximaal 10 leden. Rondom deze kerngroep kunnen op onderdelen expertgroepjes gevormd worden die het kernteam voeden en ondersteunen. Het kernteam geeft een Go-No go advies aan het OGB. Wanneer besloten zou worden (in het spoor Inrichting beheer) na de zomer een kwartiermaker aan te stellen voor het inrichten van het tactisch beheer kan daar ook het beste het trekkerschap van het acceptatieteam worden belegd. Het acceptatieproces is onderdeel van het proces van in beheer nemen en loopt mee met de overige financieringsafspraken over beheer, waarbij de personele inzet in het acceptatieteam voor eigen rekening van elk van de partijen is.

Het is belangrijk aan de voorkant een voorziening te treffen voor het geval er discussie ontstaat over de vraag of er geaccepteerd kan worden of niet.
Wanneer er verschil van inzicht ontstaat tussen de vier overheidspartijen als opdrachtgever en/of toekomstig gebruiker is het, passend bij de interbestuurlijke samenwerkingsverhoudingen, aan het OGB om hiervoor via verdiepend overleg een oplossing te vinden.
Het voorstel is verder af te spreken dat onoverbrugbare verschillen van mening tussen de toekomstige gebruikers als collectief enerzijds en de bouwer en/of de beheerorganisatie anderzijds over de vraag of een onderdeel resp. het geheel geaccepteerd en/of in beheer genomen kan worden, worden beslecht door middel van een onafhankelijk, bindend oordeel van een derde instantie, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan bureau Gateway van BZK.

Bijlage 2 Eerste voorzet proces

Fase 1; 1 juli 2018 – 1 juli 2019, per onderdeel

1. Betreffende onderdeel wordt door de bouwer via de programmaorganisatie opgeleverd aan de aan te wijzen “acceptatiegroep” (zie verderop).
2. Acceptatiegroep maakt eerste beoordeling van het opgeleverde onderdeel aan de hand van de vastgestelde criteria.
3. Bij positief eerste oordeel organiseert de acceptatiegroep gebruikerstest op toepassingsgebruik bij tenminste 5 organisaties uit ieder van de vier overheidsgeledingen.
4. Acceptatiegroep vraagt parallel aan punt 3 de beoogde organisatie voor (tijdelijk) operationeel beheer om oordeel over (i) de beheerbaarheid van het onderdeel in opgeleverde staat en eventuele aanbevelingen bij een onvoldoende positief oordeel om dat wel te kunnen geven en (ii) de vraag of de beheerkosten passen binnen budget. Ingeval de beoogde beheerorganisatie dezelfde is als de bouwer, borgt deze intern de noodzakelijke check and balances om tot een onafhankelijk oordeel over de acceptatie te komen.
5. Acceptatiegroep bespreekt bevindingen ad 2 t/m 4 met de bouwer en vraagt om reactie
6. Op basis van reactie bouwer vormt acceptatiegroep voorwaardelijk oordeel. Voorwaardelijk omdat de definitie acceptatie op samenhang en werking van DSO pas kan als alle onderdelen opgeleverd zijn.
7. Acceptatiegroep legt voorwaardelijk oordeel ter goedkeuring voor aan OGB.
8. OGB besluit wordt gecommuniceerd met bouwer en beheerpartij. Dat kan zijn ‘voorwaardelijk geaccepteerd’ of niet geaccepteerd onder vermelding van de op te lossen punten ‘onderhanden werk’. In dat geval doorloopt de verbeterde versie op een lager moment de voorliggende stappen opnieuw.
9. *Deelopdracht tijdelijk beheer bereidt op een parallel spoor intussen afspraken omtrent operationele beheervoering met betreffende organisatie voor, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (wat wordt er van de beheerorganisatie al verwacht?).*

Fase 2, 1 juli – 31 december 2019; het geheel

10. Acceptatiegroep beoordeelt aan de hand van het voorwaardelijk oordeel over de resp. onderdelen wanneer het laatste onderdeel is geaccepteerd, de werkbaarheid en beheerbaarheid van LV als geheel. Bij een positief oordeel wordt het voorwaardelijk oordeel per component omgezet in definitief oordeel over die component en wordt het geheel van LV geaccepteerd. Bij een afwijzend oordeel worden de op te lossen punten ‘onderhanden werk’ terug gelegd bij de ontwikkelaar(s) die daarvoor verantwoordelijk gehouden kan worden en wordt de verbeterde versie opnieuw in procedure gebracht.
11. Acceptatiegroep legt definitief oordeel voor aan OGB
12. OGB keurt definitief oordeel goed.
13. OGB besluit wordt gecommuniceerd met bouwers met dechargeverlening
14. OGB besluit wordt gecommuniceerd met beheerorganisaties.
15. *Afspraken omtrent operationeel beheer –op basis van de uitkomsten van stap 9- worden door deelopdracht tijdelijk beheer schriftelijk vastgelegd per beheerorganisatie.*
16. De feitelijke overdracht van bouwer naar beheerder vindt plaats.

Bijlage 3 Typen criteria; eerste aanzet

De acceptatie heeft op verschillende onderdelen plaats en heeft betrekking op zowel de opleverende instantie als de in beheer nemende partij:

1. Technisch/functioneel ; de eisen aan (de objecten van beheer van) de informatievoorziening. Het gaat dan om beantwoording van vragen als:
    a. Wordt qua architectuur , functionaliteit en performance opgeleverd conform het GPvE en Doelarchitectuur en eventuele opdrachtbrieven? (Deze check wordt tijdens het ontwikkelproces tussentijds ook al gedaan).
    b. Wordt in de voorziening aan de gestelde technische eisen voldaan? (Deze check wordt tijdens het ontwikkelproces ook tussentijds al gedaan).
    c. Is het onderdeel als af te zonderen component (geen silo-oplossing) gebouwd waardoor flexibiliteit in beheer mogelijk is?
    d. Is het onderdeel daadwerkelijk beschikbaar voor alle bevoegde gezagen?
    e. Is de connectiviteit (koppelvlakken) met de systemen van de bevoegde gezagen aan de kant van het product ('het stopcontact') geborgd? Waar blijkt dat uit? Is het getest en werkte het?
    f. Is het onderdeel feitelijk te gebruiken?

2. Overdracht; de eisen op het gebied van te treffen maatregelen om de overdracht van ontwikkelen naar beheer (transitie/implementatie) efficiënt en effectief uit te voeren. Het gaat dan om beantwoording van vragen als:
    g. Is de overdracht adequaat voorbereid? Is er een overdrachtsplan en planning beschikbaar, waarin ook de risico's in beeld zijn en de daarvoor te treffen beheersmaatregelen ?
    h. Kan de beheerorganisatie het product zonder nadere maatregelen tijdig in beheer nemen en kan dat efficiënt? Is er bijvoorbeeld een productbeschrijving/handreiking beschikbaar?
    i. Zijn met de beheerorganisatie de zakelijke afspraken rond over het beheer en de kosten?
    j. Zijn leveranciers betrokken?

3. Organisatie; de eisen aan de beheerorganisaties
    a. Is de beheerorganisatie adequaat toegerust voor het beheer?
    b. Is beveiliging van systemen en gegevens geborgd?
    c. Is de noodzakelijke individuele gebruikersondersteuning op een adequaat niveau ingericht? (Gebruikersondersteuning op collectief niveau is een taak van invoeringsondersteuning/tactische beheerorganisatie).

De acceptatiegroep, of indien deze beschikbaar is de (tijdelijke) tactische beheerorganisatie, is verantwoordelijk voor de beoordeling aan de hand van de door de leverende of ontvangende instantie overhandigde informatie. De acceptatiegroep hanteert bij de beoordeling van het geheel aan opgeleverde voorzieningen de volgende aanvullende criteria;

a. Kunnen de verschillende onderdelen digitaal met elkaar communiceren?
b. Is het geheel aan onderdelen voldoende stabiel om in hun onderlinge samenhang te functioneren?
c. Werkt het geheel van DSO-LV in de keten?

Bijlage 4 leden acceptatieteam

art. 5.1 lid 2 sub e voorzitter

art. 5.1 lid 2 sub e (Rijk)

art. 5.1 lid 2 sub e (provincies)

art. 5.1 lid 2 sub e (Gemeenten)

art. 5.1 lid 2 sub e (Waterschappen)

Adviseurs:

art. 5.1 lid 2 sub e (programma DSO)

art. 5.1 lid 2 sub e (GPVE)

art. 5.1 lid 2 sub e (DA)

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
21 januari 2019

Bijlagen
-

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Onderwerp	**Continuïteit DSO in 2019**
Indiener programmaraad	art. 5.1 lid 2 sub e
Agendapunt	7
Datum	29 januari 2019
Doel nota	Ter bespreking

Aanleiding
Het programma Aan de Slag met de Omgevingswet heeft opdracht om het basisniveau DSO – Landelijke Voorziening (lv) te realiseren, waarbij de beoogde opleverdatum sinds december 2016 is vastgesteld op 1 juli 2019, ofwel een realisatietermijn van 10 kwartalen. Gegeven onzekerheden over de doorlooptijd is eind 2016 in de kostenraming een risicoreservering opgenomen gebaseerd op een schatting van risico's behorend bij de realisatie van het DSO-lv. Op basis van de risicoreservering is in de communicatie richting de Kamer altijd een bandbreedte opgenomen van 10 tot 12 kwartalen, waarbij de twee extra kwartalen zijn afgedekt via de hiertoe bestemde risicoreservering.

Gedurende de realisatie zijn de omstandigheden en de context waarbinnen DSO gerealiseerd wordt, gewijzigd en is de scope van het DSO verder geëvolueerd. Ondanks majeure wijzigingen - zoals uitstel van de invoering van de wet en aanpassing van de scope naar aanleiding van de BIT-toets en adviezen van de Taskforce - is de opleverdatum van 1 juli 2019 gehandhaafd. Het DSO is met behulp van de Agile werkwijze stapsgewijs verder ontwikkeld en in het eerste kwartaal van 2019 is de eerste beta-versie/try-out versie beschikbaar gekomen. Per 1 juli 2019 zal dan ook een aanzienlijk deel van het beoogde basisniveau gerealiseerd zijn.

Eind 2018 is echter ook geconstateerd dat de twee extra kwartalen nodig zullen zijn om het stelsel verder te vervolmaken en de periode tot de overdracht naar de beheerfase per januari 2020 te overbruggen. Het OGB wordt via deze nota geïnformeerd over de oorzaken van de benodigde kwartalen 11 en 12.
Behandeling in het OGB is nu gewenst om onzekerheden over de continuïteit van het programma richting stakeholders te reduceren en te voorkomen dat verloop in de bezetting/ontwikkelcapaciteit gaat optreden.

Bespreekpunten:
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd:
- Kennis te nemen van de noodzaak om de ontwikkeling van DSO te laten doorlopen tot eind 2019.
- Kennis te nemen van de start van de voorbereiding van de werkzaamheden die nodig zullen zijn voor de tweede helft van 2019, onder voorbehoud van financiering.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting

Waarom 2 extra kwartalen?

1. Gewijzigde omstandigheden (Context)
In de periode vanaf eind 2015 zijn de inhoud van de opdracht en omstandigheden waarbinnen DSO wordt uitgevoerd diverse keren gewijzigd. Per mei 2016 is de opdracht geformuleerd voor het realiseren van scenario 2. Sinds februari 2018 heeft het OGB besloten het opleveren van het basisniveau als kern van de opdracht van het DSO te zien. Daar bovenop zijn de omstandigheden waarbinnen het programma gerealiseerd moet worden op diverse momenten gewijzigd (chronologisch);

- De omslag van een waterval-aanpak naar Agile werkwijze, vanaf eind 2016;
- Uitstel van de inwerkingtreding van de wet naar 1 januari 2021
- Opdrachtaanpassing (en onduidelijkheid daarin) als gevolg van het BIT-advies, Taskforce complexiteitsreductie
- Overgang van het ministerie van IenW naar BZK;
- Gewijzigde governance ADS in kwartaal 3 van 2018

2. Wijzigingen in de opdracht (scope)
Alhoewel de dynamiek en de veranderingen inherent zijn aan een complex programma, zijn naar aanleiding van bovengenoemde wijzigingen ook een aantal maatregelen genomen om risico's te beperken en de voortgang niet in gevaar te brengen, zoals het eerder uitvoeren van tijdelijke beheeractiviteiten door de ontwikkelteams in afwachting van de inrichting van de beheerorganisatie. Deze maatregelen hebben ook ontwikkelcapaciteit gekost.

Daarnaast zijn uitbreidingen op de oorspronkelijke opdracht doorgevoerd op verzoek en met instemming van het OGB, om een goed functionerend en gebruikersvriendelijk DSO te realiseren. De belangrijkste zijn:

- Intensivering van de gebruikersinbreng: in lijn met de aanbevelingen van het BIT is ingezet op intensiveren van de gebruikersbetrokkenheid, onder andere via extra praktijkproeven en gebruikersevaluaties, uitbreiding inzet van de business en financiering impactanalyses standaarden
- Beta-Release/Try-out: integratie-werkzaamheden incl. het vullen met content, omgevingsissues e.d.. Deze activiteiten waren deels voorzien rond oplevering, maar zijn naar voren gehaald. Hiermee is geborgd dat belangrijke knooppunten uit het bestuursakkoord niet op de tocht staan: leveranciers/bevoegd gezagen kunnen tijdig aan de slag met het DSO-lv.
- Intensiveringen van de afstemming van beleid, wetgeving, implementatie, raakvlak- en omgevingsmanagement
- Content-verantwoordelijkheid en –creatie vooruitlopend op beschikbaar komen van wetgevingsproducten
- GPVE- en Doelarchitectuur-wijzigingen met rework en/of uitbreiding als gevolg.

3. Werkvoorraad (Backlog)
Gegeven deze uitbreidingen is de huidige werkvoorraad (backlog) groter dan in twee kwartalen (tot medio 2019) gerealiseerd kan worden. Naar huidig inzicht is het met 2 extra kwartalen wel mogelijk om alle functionaliteiten van het basisniveau DSO-lv adequaat werkend op te leveren en zal het acceptatieproces voor overdracht aan de TBO stapsgewijs doorlopen moeten zijn. In de tweede helft van 2019 wordt naar verwachting in ieder geval nog gewerkt aan standaarden/ TPOD's (m.n. de niet kerninstrumenten) en het verder ontwikkelen

van een aantal gebruikerstoepassingen ten behoeve van het checken, opstellen en indienen van aanvragen. Ook zullen de ervaringen en inzichten uit de praktijkproeven in 2019 nog tot aanpassingen leiden, met name om het DSO-lv gebruikersvriendelijker te maken. Tenslotte is tijd nodig voor een beheerste transitie van ontwikkeling naar beheer van het stelsel.

Bij de AGILE-werkwijze hoort ook een overdracht van niet-geprioriteerde werkzaamheden en restpunten die bij de doorontwikkeling in de beheerfase kunnen worden uitgewerkt. Het opgeleverde basisniveau zal in ieder geval voldoende afgerond moeten zijn voor acceptatie en overdracht naar de beheerfase. De kwaliteit van de beheersing en prognose wordt het komende kwartaal doorgelicht door een externe partij.

Financiering
Duidelijkheid over de financiering volgt bij het reguliere begrotingsmoment. Tot die tijd (eind mei/ begin juni) dient een voorbehoud te worden gemaakt. Echter wordt hiermee de intentie onderstreept, die nodig is om de ontwikkelpartners perspectief op continuïteit te bieden en risico's op het verloop van expertise te voorkomen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

OGB

Agendapunt 8

Contactpersoon

art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
22 januari 2019

Kenmerk

notitie

Betreft: Aanpak functioneel annoteren

Het OGB wordt gevraagd in te stemmen met het instellen van een werkgroep die gericht en gezamenlijk gaat oefenen met functioneel annoteren en op basis van deze ervaringen rapporteert en waar nodig advies uitbrengt aan programmaraad en OGB over in elk geval de volgende aspecten:

a. Een schets van één of meer ontwikkelstrategieën waarlangs besluiten functioneel geannoteerd kunnen worden.
b. Inzicht in de inspanning en de kosten die zijn gemoeid met het annoteren, bij voorkeur in de vorm van een aantal kengetallen.
c. Een advies over het harmoniseren en het gebruik van de waardelijsten als onderdeel van de STOP/TP-standaarden.
d. Een aantal inhoudelijke issues:
    - de reikwijdte en het detailniveau van annotaties voor activiteiten, ook in relatie tot de activiteiten waarvoor toepasbare regels worden gemaakt.
    - thema's waar gezamenlijkheid in annoteren minder van belang is.
    - de wijze waarop instructieregels die onderling sterk samenhangen het beste geannoteerd kunnen worden.

Deze notitie bevat geen inhoudelijke beslispunten, maar is bedoeld als start voor een gezamenlijke verkenning.

1. Inleiding

Wie in een webwinkel op zoek is naar een boek, toetst een zoekwoord in en filtert bijvoorbeeld op prijs, taal en beschikbaarheid. En krijgt vervolgens een overzichtelijk lijstje van opties, binnen een totaal van misschien wel tienduizenden titels. Het zijn de annotaties die zorgen voor deze selectiekracht. Onder de Omgevingswet wordt een groot aantal regels bij elkaar gebracht. Om hier straks goed de in weg te kunnen vinden zijn ook annotaties nodig. Bijvoorbeeld annotaties over de soort regel, de activiteit waar deze betrekking op heeft of tot wie de regel zich richt.

In het OGB van november 2018 is besloten alleen de annotaties die nodig zijn op grond van de Bekendmakingswet en die zonder welke omgevingswetbesluiten niet via de LVBB in DSO-LV kunnen worden getoond, verplicht worden gesteld (zie bijlage 1 voor een overzicht). Functionele annotaties, die primair samenhangen

met het verhogen van de gebruikersvriendelijkheid, worden (vooralsnog) niet verplicht gesteld (zie bijlage 2 voor een overzicht). Het OGB bevestigde dat het eindbeeld van het DSO op het punt van het gebruiksvriendelijk ontsluiten van regels ambitieus is. Om stappen te zetten op weg naar dit eindbeeld is besloten te bezien hoe de bestuursorganen hun ambities goed op elkaar kunnen afstemmen.[1] Deze notitie vormt hiervoor de aftrap.

2. Bouwstenen voor gebruiksvriendelijk zoeken in regels en oriënteren via de kaart

Met het Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) komt er een nieuwe basisvoorziening op het gebied van het ontsluiten van regels. Via de site Officiëlebekendmakingen kunnen losse besluiten straks tekstueel en via een viewer worden geraadpleegd. In die viewer kunnen werkingsgebieden worden getoond. Als in een besluit zowel regels als de bijbehorende geometrie is opgenomen (bijvoorbeeld een omgevingsverordening of een waterschapsverordening), dan laat de viewer beide zien. Het is in deze viewer niet mogelijk om informatie uit meerdere documenten te combineren. Voor de rijksregels betekent dit dat er langs deze weg geen koppeling tussen kaart en regels ontstaat, omdat de werkingsgebieden in de Omgevingsregeling zijn opgenomen en de regels in de hogere regelgeving. Het is ook niet mogelijk om binnen een besluit slimmere combinaties van relevante regels te tonen. Het LVBB en Officiëlebekendmakingen bieden dus een basis, maar kennen ook beperkingen.

Binnen de scope het basisniveau van DSO-LV worden verschillende zaken geregeld om regels gebruikersvriendelijk te ontsluiten. De meest vergaande functionaliteit daarbij is het maken van toepasbare regels en vragenbomen voor het checken of een initiatiefnemer een melding moet doen of een vergunning nodig heeft voordat hij kan starten. Dat doen we voor een beperkt aantal veelgebruikte activiteiten. Ook ten behoeve van het oriënteren op de regels en de kaart worden via DSO-LV verschillende stappen gezet.

- De regels en bijbehorende werkingsgebieden uit **meerdere documenten** (van verschillende bestuurslagen) kunnen gelijktijdig worden getoond.
- Er wordt ten behoeve van het oriënteren op regels en kaart **filtermogelijkheden** ontwikkeld, bijvoorbeeld voor activiteiten, thema of normadressaat.
- Ook andere geografische informatie (**informatieproducten**) kan via kaartlagen worden ontsloten. Denkbaar is bijvoorbeeld dat brandaandachtsgebieden externe veiligheid of de ligging van recreatieve routenetwerken via een informatieproduct worden getoond.
- Het tonen van gegevens uit **basisregistraties** bijvoorbeeld de Basisadministratie adressen en gebouwen, de basisregistratie topografie en basisregistratie grootschalige topografie.

De STOP/TP-standaarden scheppen de mogelijkheden om besluiten te kunnen annoteren. Per element (b.v. activiteiten, thema of normadressaat, kan het

[1] Voor het Rijk wordt er momenteel nog gewerkt aan het antwoord op de voorliggende vraag welke delen van de rijksregels via de standaard STOP/TP Amvb/mr worden ontsloten. Hierover is een aparte notitie in voorbereiding.

bevoegd gezag kiezen uit een lijst met opties (voor normadressaat bijvoorbeeld: ‘een ieder’, ‘gemeente’, ‘degene die de activiteit uitvoert’). Deze opties zijn vastgelegd in waardelijsten.

Zonder annotaties kunnen de filtermogelijkheden niet worden gebruikt. Als we ons beperken tot het toevoegen van alleen verplichtgestelde annotaties, dan heeft een toekomstige gebruiker die zich bijvoorbeeld op activiteiten wil oriënteren twee mogelijkheden:

1. Als hij geen filters gebruikt dan ziet hij ALLE regels die op een locatie gelden van alle bestuursorganen, ongeacht het onderwerp of het soort regel. Dat levert een grote spaghettiberg op.
2. Als hij wel een filter toepast dan ziet hij NIETS, want het filter is niet gevuld met geannoteerde regels (en als het ene bestuursorgaan wel heeft geannoteerd, en het andere niet, dan ziet hij slechts een deel, bijvoorbeeld wel de lozingsregels van de provincie, maar niet van het waterschap).

Ook beperkt het niet-annoteren de mogelijkheden om te werken met informatieproducten en basisregistraties.

Niet annoteren zal mogelijk consequenties hebben voor het beroep dat door gebruikers wordt gedaan op andere kanalen, bijvoorbeeld vragen aan de balie. Ook voor bestuursorganen zelf zijn er voordelen verbonden aan het annoteren. Annotaties maken het beheer van regels makkelijker. Voor gemeenten en het rijk zal annoteren van belang zijn voor een goed regelbeheer, gelet op de diversiteit aan onderwerpen. Investeren in annotaties biedt dus ook op dat vlak voordelen. Ook voor het maken van vragenbomen/toepasbare regels zijn annotaties nuttig.

Annotaties vergemakkelijken het zoeken binnen, het filteren en visualiseren van regels. Denk aan:

- Tot wie richt de regel zich? (burgers en bedrijven, gemeenten, provincies, waterschappen, projectbesluitnemers)?
- Wat voor soort regel is dit? (omgevingswaarde, meldingsplicht, beoordelingsregel, gedoogplicht, maatwerkregel enz.)
- Als er een functie aan een locatie is toegekend: welke functie is dat dan, bv wonen, bedrijvigheid, natuur?
- Annotaties kunnen ook zorgen voor verwijzingen van de ene regel, naar de andere, al dan niet in hetzelfde besluit. Bv op deze locatie geldt deze maatwerkregel (bijvoorbeeld een vergunningsplicht ingesteld door het waterschap, van verband met de ecologische kwaliteit van een beek), in plaats van de algemene regels uit het Bal over dit onderwerp.
- Waar gaat de regel inhoudelijk over? Bijvoorbeeld over een specifieke activiteit: bv een veehouderij of een metaalbedrijf) of een bepaald aspect van de fysieke leefomgeving: bodem, geluid, of het lozen van afvalwater.

3. Risico’s van onvoldoende gezamenlijkheid

Ieder individueel bestuursorgaan zal zijn eigen regels moeten annoteren en maakt daarbij eigen afwegingen, bijvoorbeeld over het beoogde dienstverleningsniveau. Wat betekent het voor gebruikers als het ene bestuursorgaan wel annoteert en de andere niet? En wat betekent het als het ene bestuursorgaan op een andere wijze annoteert dan de andere?

- *Wel/niet annoteren:* als het ene bestuursorgaan wel annoteert de gebruiker krijgt bij het toepassen van een filter maar een deel van de regels te zien die voor hem van belang zijn. Voorkomen moet worden dat de indruk ontstaat dat hij langs deze weg alle voor hem relevante regels ziet, als dat niet zo is. Dat vraagt tenminste om een goede disclaimer.
- *Verschillende werkwijze annoteren:*
    a. *Een voorbeeld:* Wordt het houden van 15 koeien geannoteerd als een agrarische activiteit? Als een veehouderij, een rundveehouderij? Of als een rundveehouderijen met meer dan 10 koeien? En wat betekent het voor een gebruiker er als het rijk de ene wijze van annoteren hanteert en een gemeente een andere wijze?
    b. *Ander voorbeeld:* Een provincie stelt een maatwerkregel in afwijking van het Bal: de Bal-regel vraagt om het doen van een melding voor het uitvoeren van een activiteit. De provincie vindt het, gelet op het feit dat activiteit plaatsvindt in een grondwaterbeschermingsgebied, van belang dat hierbij aanvullende gegevens moeten worden aangeleverd. Wanneer deze maatwerkregel als zodanig wordt geannoteerd, dan krijgt gebruiker alleen de maatwerkregel te zien. Dat is helder voor de gebruiker. Wanneer een gemeente dit nalaat of alleen een andere annotatie meegeeft, dan krijgt de gebruiker twee verschillende regels te zien. Harmoniseren van de waardelijsten die horen bij de verschillende standaarden en afspraken over het toepassen en het beheer daarvan zijn nodig om voldoende eenheid te bewerkstelligen.

Aan de andere kant hoeven verschillen tussen bestuursorganen voor sommige domeinen helemaal niet problematisch te zijn. Het is van belang hier meer inzicht in te krijgen.

Er zijn diverse softwarepakketten op de markt die annoteren ondersteunen. Sommige daarvan ondersteunen het annoteren direct bij het ontwerp van een regel, met andere pakketten kunnen annotaties worden toegevoegd aan reeds (in concept) opgestelde regels. Ook aan onder nieuwe stelsel reeds vastgestelde regels kunnen (achteraf) annotaties worden toegevoegd. Het gegeven dat de Veranderopgaven verschillende tijdspaden hebben voor hun regelgeving hoeft het annotatieproces dus niet in de weg te zitten. Wel is het nodig om een aantal gezamenlijke vragen te beantwoorden en centrale afspraken te maken.

4. Gezamenlijk oefenen met annoteren

Een rondgang langs de Veranderopgaven, EB en DSO leert dat er over functioneel annoteren uiteenlopende beelden bestaan. Die beelden gaan over het gewenste detailniveau van annoteren, het belang van gezamenlijkheid, de werkwijze en de kosten die ermee zijn gemoeid en de wenselijkheid om functionele annotaties te verplichten. Gezamenlijk oefenen met functioneel annoteren helpt om die beelden te verhelderen. Op basis daarvan kunnen nadere keuzes worden gemaakt.

Voorstel: instellen werkgroep functioneel annoteren

Taak van deze werkgroep is om in lab-achtige setting gezamenlijke ervaringen op te doen met annoteren. Voorstel voor de werkwijze:

1. Geonovum wordt, als ontwikkelaar van de STOP/TP-standaarden gevraagd een toelichting te geven op de technische mogelijkheden van annoteren (op basis van de 0.97 versie) en de keuzes dit op dit punt zijn gemaakt.
2. De werkgroep selecteert een aantal gebieden/thema's/onderwerpen/activiteiten waar meer meerdere bestuursorganen een belang bij hebben, kiest de relevante brondocumenten (waaronder de staalkaarten) en biedt initiële richting over de gewenste annotaties.
3. Een extern bureau met expertise op dit terrein voegt deze, op basis van vooraf meegegeven uitgangspunten, toe aan de regels.
4. Het bureau presenteert de resultaten aan de werkgroep en verzorgt de procesbegeleiding. De werkgroep bespreekt de resultaten en stuurt bij, voegt daarna nieuwe cases toe.

Deze werkwijze wordt 2 a 3 keer herhaald. Op basis van de resultaten en de discussie in de werkgroep wordt een rapportage opgesteld. Deze omvat in ieder geval:

a. Een schets van een of meer ontwikkelstrategieën waarlangs besluiten functioneel geannoteerd kunnen worden.
b. Inzicht in de inspanning en de kosten die samenhangen met het annoteren, bij voorkeur in de vorm van een aantal kengetallen. De impactanalyse op de standaarden worden hierbij betrokken en v.v.
c. Een advies over het harmoniseren en het gebruik van de waardelijsten als onderdeel van de standaarden.[2]
d. Een aantal inhoudelijke issues:
    - de reikwijdte en het detailniveau van annotaties voor activiteiten, ook in relatie tot de activiteiten waarvoor toepasbare regels worden gemaakt.
    - thema's waar gezamenlijkheid in annoteren minder van belang is.
    - de wijze waarop instructieregels die onderling sterk samenhangen het beste geannoteerd kunnen worden.

[2] De tactisch beheerder van het DSO zal een proces moeten inrichten voor het toekomstig beheer van de waardelijsten.

Datum
8 januari 2019

Kenmerk

Hierbij wordt ook verbinding gezocht met relevante praktijkproeven die in het eerste kwartaal van 2019 worden uitgevoerd.

Voor wie?

Met het oog op een gezamenlijk vertrekpunt voor het functioneel annoteren is het zinvol af te spreken welke eindgebruikers centraal staan. We kunnen er aan de ene kant van uit gaan dat de rechtspraktijk in het begin voor een belangrijk deel zal vertrouwen op het LVBB. Aan de andere kant zullen incidentele initiatiefnemers vooral hun weg vinden via de vragenbomen. Daartussen in zit een brede groep van eindgebruikers die over een elementaire kennis van het omgevingsrecht beschikken en via deze route meer inzicht willen krijgen in de voor hen relevante regels op een locatie. Dat kan gaan om een initiatiefnemer die op een locatie iets wil ontwikkelen, een belangenorganisatie die zich wil oriënteren, maar ook om een vergunningverlener die bij de beoordeling van de aanvraag rekening moet houden met de relevante regels uit het omgevingsplan of een omgevingsplanmaker, die wil weten met welke kaders hij vanuit het rijk en de provincie hij te maken heeft. Voorstel is om deze brede doelgroep in eerste instantie als primaire doelgroep voor ogen te houden bij het oefenen met het annoteren.

Samenstelling werkgroep:

In de werkgroep wordt een goede mix van juridische, beleidsinhoudelijke en informatiekundige expertise bij elkaar gebracht vanuit de Veranderopgaven en EB/CZW. Samenstelling:

Gemeenten: art. 5.1 lid 2 sub e

Waterschappen: PM, Provincies: PM

Rijk: PM

EB/CZW: PM

Daarnaast is nodig:

- dossierhouder vanuit de Programmaraad: art. 5.1 lid 2 sub e
- Inhoudelijk secretaris werkgroep: (begeleiden offerteproces en opstellen concept-rapportage): PM

De inzet van een extern bureau beperkt de werklast van de leden van de werkgroep.

Geschatte inzet deelnemers werkgroep: 5 bijeenkomsten van 3 uur.

Looptijd:

Het annoteren wordt gedaan op basis van de 0.97 versie van de standaard. De feitelijke start van de werkgroep is daarmee afhankelijk van het inprogrammeren van de standaarden.

- **Februari:** selectie van extern bureau
- **April-mei:** bijeenkomsten werkgroep en bureau

- **Juni:** opstellen rapportage. Eind juni agenderen in de Programmaraad. Op basis daarvan formuleert het OGB een nieuwe opdracht voor het vervolg.

Financiën: externe inhuur ten laste van programmabudget ADS

Datum
8 januari 2019

Kenmerk

Bijlage 1. Verplichte annotaties op grond van de Bekendmakingswet

Type omgevingsdocument
IMOPversie
TPODprofielversie
Praktijkrichtlijnversie
Organisatie
Documentversie
Naam besluit
Besluitnummer
Relatie met ander besluit
Procedurestatus
Datum vaststelling
Datum bekendmaking
Datum inwerkingtreden
Datum onherroepelijk
Link tussen regeltekst en geometrie Idealisatie

Bijlage 2. Andere annotatiemogelijkheden

Activiteiten
Begrip
Werkingsgebied
Functies en functietoedeling
Locatie
Meet- en rekenregels
Onderwerp
Omgevingsnorm
Omgevingswaarde
Regelkwalificatie
Relaties
Standaardfrase
Thema
Verwijzingen

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Programmaonderdeel

DSO

Notitie

Agendapunt 9

TPODs in basisniveau DSO-LV

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
22 januari 2019

Bijlagen
1. Lijst

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

HAMERSTUK
De Programmaraad stelt voor dit stuk als hamerstuk in het OGB te agenderen.

Voorstel

TPODs WEL in basisniveau
Programma DSO stelt voor de volgende lijst vast te stellen van TPODs die moeten worden opgeleverd in het basisniveau van DSO-LV:
-TPOD Ministeriële Regeling (en AMvB)
-TPOD Omgevingsverordening
-TPOD Waterschapsverordening
-TPOD Omgevingsplan
-TPOD Voorbereidingsbesluit
-TPOD Reactieve aanwijzing
-TPOD Instructie
-TPOD Projectbesluit
-TPOD Omgevingsvisie
NB deze lijst ligt inhoudelijk in het verlengde van de eerdere besluitvorming in het OGB n.a.v. het advies van de Taskforce in februari 2018 en sluit aan bij het huidige dienstverleningsniveau van ruimtelijkeplannen.nl. De navolgende tekst bevat een meer uitgebreide toelichting met betrekking tot TPODs waarover discussie plaatsvindt / heeft plaatsgevonden. De lijst bevat 1 beperkte uitbreiding van de scope t.o.v. het eerder vastgestelde basisniveau, te weten TPOD Instructie.

TPODs NIET in basisniveau
Dit betekent dat alle overige TPODs (zie de lijst in de bijlage) geen onderdeel uitmaken van het basisniveau van DSO-LV. Om deze TPODs te maken is nadere besluitvorming nodig in het kader van de plannen voor uitbouw c.q. doorontwikkeling van DSO-LV.
NB Het OGB heeft in december 2018 gevraagd om een analyse van wat nodig is om de kennisgeving van de afwijkvergunning op dezelfde manier weer te geven als nu in RP.nl gebeurt. Hierover is besluitvorming voorzien in maart 2019.

Aanleiding / Context

Het OGB heeft in februari 2018 het basisniveau voor DSO-LV vastgesteld. Bij dit besluit is een lijstje omgevingsdocumenten vastgesteld dat door DSO-LV ontsloten moet kunnen worden (zie bijlage 1). Echter, dit besluit is nooit doorvertaald in een door het OGB of de Programmaraad

vastgestelde lijst toepassingsprofielen (TPODs) die door programma DSO moeten worden opgeleverd binnen het basisniveau. Dit leidt ertoe dat er met enige regelmaat discussie ontstaat over de vraag welke TPODs wel en welke TPODs niet in het basisniveau zitten. Bovendien is sindsdien gebleken dat er 1 TPOD uit het huidige dienstverleningsniveau van ruimtelijkeplannen.nl bij de eerdere besluitvorming buiten de boot is gevallen, te weten TPOD Instructie. Er zijn gegronde redenen om deze TPOD wel mee te nemen bij het basisniveau. Deze notitie beoogt te bewerkstelligen dat er 1 eenduidig vastgesteld lijstje TPODs is dat in het kader van het basisniveau moet worden opgeleverd door programma DSO.

Toelichting bij het beslispunt

Het OGB heeft bij de vaststelling van het basisniveau besloten dat DSO-LV de volgende soorten omgevingsdocumenten moet kunnen ontsluiten: amvb's en ministeriële regelingen, omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, omgevingsvisies, omgevingsplannen en besluiten die het omgevingsplan kunnen wijzigen. Hiervan is in dit OGB-besluit een lijstje opgenomen, bestaande uit het projectbesluit, de reactieve aanwijzing en het voorbereidingsbesluit. Bij het projectbesluit is nog wel een aantal aandachtspunten voor implementatie geformuleerd (zie bijlage 1 voor de tekst van het OGB-besluit van februari 2018).

Dit OGB-besluit is nooit uitdrukkelijk vertaald in een lijst TPODs die moeten worden opgeleverd. Over de meeste TPODs die op deze lijst staan is in de praktijk weinig discussie: voor deze onderwerpen is vaststelling van deze lijst niet meer dan een formaliteit. Dit geldt voor TPODs AMvB/MR, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening, Omgevingsplan, Voorbereidingsbesluit, Reactieve aanwijzing en Omgevingsvisie. In het navolgende worden de onderwerpen toegelicht waarover in het verleden wel discussie is ontstaan.

<u>TPOD Projectbesluit</u>
Er is in het verleden met enige regelmaat discussie ontstaan over de vraag of TPOD Projectbesluit in het basisniveau zit, en zo ja of dat dan zou gelden voor de gehele TPOD, of slechts voor een gedeelte daarvan. Het OGB-besluit van februari 2018 leidt rechtstreeks tot de conclusie dan dat TPOD Projectbesluit <u>in zijn geheel</u> in het basisniveau zit. Het OGB-besluit bevat op dit vlak nog een aantal uitzoekpunten, maar deze gaan met name over de implementatie van de standaard. Feitelijk is het in de STOP-TPOD-standaard **niet** mogelijk is om een deel van een omgevingsdocument wel en een deel niet via STOP-TPOD beschikbaar te stellen. Dat laatste lijkt de eerdere beslisnotitie van het OGB nog te veronderstellen, maar dit is niet correct. Als DSO-LV technisch gereed moet zijn om projectbesluiten te ontsluiten, dan moet het geschikt zijn om het hele projectbesluit te ontsluiten in al zijn mogelijke

verschijningsvormen. Dat betekent dat zowel het deel van het projectbesluit dat het omgevingsplan wijzigt als het vormvrije deel van het projectbesluit ontsloten moeten kunnen worden.

Over een aantal punten in verband met de implementatie van deze TPOD is nog besluitvorming in voorbereiding. Onderdeel daarvan is de vraag in hoeverre de verschillende onderdelen hiervan verplicht moeten worden gebruikt. Eind 2018 heeft hierover een beslisnotitie van Eenvoudig Beter op de agenda van het Ondersteuningsteam gestaan, maar deze beslispunten zijn destijds een half jaar on hold gezet in afwachting van de resultaten van de praktijkproef met het projectbesluit, die nu in voorbereiding is. Dat neemt echter niet weg dat de hele TPOD Projectbesluit nodig is om DSO-LV technisch in staat te stellen projectbesluiten weer te geven.

TPOD Instructie

Het OGB-besluit stelt dat naast het omgevingsplan ook alle besluiten die het omgevingsplan wijzigen ontsloten moeten worden in DSO-LV. Voorgesteld wordt om ook TPOD Instructie mee te nemen bij het basisniveau, hoewel de instructie niet rechtstreeks het omgevingsplan wijzigt. De instructie is het Omgevingswetequivalent van de proactieve aanwijzing. Dit is een individuele aanwijzing aan een gemeente om in het omgevingsplan bijvoorbeeld iets te doen of iets te laten, die de gemeente verplicht in het omgevingsplan moet verwerken. Een instructie is niet hetzelfde als een instructieregel: instructieregels worden opgenomen in AMvB's (voor het Rijk) of de omgevingsverordening (voor de provincie). Hierop zijn respectievelijk TPOD AMvB/MR en TPOD Omgevingsverordening van toepassing.

De belangrijkste reden om deze TPOD mee te nemen in het basisniveau is efficiëntie. Het is voor programma DSO voordeliger en efficiënter om TPOD Instructie in het basisniveau te realiseren (en niet in een later stadium), omdat er veel synergie is met de TPODs Reactieve Aanwijzing en Voorbereidingsbesluit. TPOD Instructie wijkt inhoudelijk niet heel veel af van deze instrumenten. Alle drie de TPODs grijpen aan op het omgevingsplan en vereisen daarom kennis van TPOD omgevingsplan bij het ontwikkelen. Programma DSO kan hierdoor voor de drie instrumenten één team medewerkers inzetten met de juiste kennis. Bovendien kan programma DSO dezelfde voorbereidingsactiviteiten voor alle drie de TPODs benutten: er kan bijvoorbeeld 1 werkgroep in het kader van PR04 worden ingesteld die alle drie de TPODs tegelijkertijd voorbereidt, omdat de stakeholders en benodigde expertise voor alle drie de TPODs dezelfde zijn, en dezelfde inhoudelijke expertise (bekendheid met provinciale en ministeriële ruimtelijke ordeningsinstrumenten) vereist is. Zou TPOD Instructie niet in het basisniveau maar later worden gerealiseerd, dan is de impact juist wel aanzienlijk: dan kan namelijk niet meegelift worden op werk wat toch al gedaan wordt voor andere TPODs met betrekking tot

provinciale instrumenten uit het ruimtelijke ordeningsveld, en moet deze wel apart voorbereid en afgestemd worden. TPOD Instructie, Voorbereidingsbesluit en Aanwijzing staan nu ieder voor €234.000 op de begroting van programma DSO. Zou TPOD Instructie niet nu, maar in 2020 (na oplevering basisniveau) gerealiseerd worden, dan is de inschatting dat de ontwikkelkosten voor deze TPOD 60% hoger uitvallen.

Vanuit de inhoud bezien is het kunnen ontsluiten van de instructie aan gemeenten van provincies en Rijk om twee redenen van belang:

1) Er moet een actueel en zo volledig mogelijk beeld worden gegeven van wat er wel en niet is toegestaan op een bepaalde locatie. Als er regelgeving is die voorgaat op het omgevingsplan, moet die in principe vindbaar zijn voor gebruikers. Als dit ontbreekt, geeft het omgevingsplan niet een actueel en volledig beeld van wat ergens mag. Als de provincie of minister een gemeente of waterschap bijvoorbeeld instrueert een beperktere invulling van een open norm uit instructieregels te hanteren dan in het vigerende omgevingsplan of waterschapsverordening is gedaan, dan is dit relevant voor initiatiefnemers die met deze norm te maken krijgen (hetzij omdat het plan of de verordening erop moet worden aangepast, hetzij omdat zij een afwijkvergunning aanvragen).
2) Aansluiten bij het huidige dienstverleningsniveau van ruimtelijkeplannen.nl. De Wro-equivalent van de instructie, de proactieve aanwijzing, wordt wel ontsloten in het huidige ruimtelijkeplannen.nl. Dat betekent dat als TPOD Instructie niet in het basisniveau wordt opgeleverd, er een achteruitgang optreedt ten opzichte van het huidige dienstverleningsniveau van ruimtelijkeplannen.nl.

<u>TPODs buiten basisniveau</u>

In bijlage 2 is een zo volledig mogelijke lijst opgenomen van alle TPODs die op grond van de Omgevingswet kunnen worden ontwikkeld. Door te besluiten dat de in het voorgaande genoemde TPODs degene zijn die **wel** onderdeel uitmaken van het basisniveau, worden alle andere TPODs uitdrukkelijk buiten scope geplaatst. Dit vloeit rechtstreeks voort uit de eerdere besluitvorming in het OGB naar aanleiding van de Taskforce. Dit betekent dat TPODs zoals TPOD Programma en TPOD Omgevingsvergunning niet eerder dan bij de uitbouw of doorontwikkeling van DSO-LV zullen worden gerealiseerd. Hierover is nadere besluitvorming nodig in het kader van de plannen over uitbouw c.q. doorontwikkeling van DSO-LV. Dat deze TPODs niet in het basisniveau worden gerealiseerd, betekent dat DSO-LV zonder nadere besluitvorming en uitbouw/doorontwikkeling niet technisch gereed is om de bijbehorende omgevingsdocumenten te tonen. Dat betekent dat deze omgevingsdocumenten in dat geval volgens de huidige route bekend moeten worden gemaakt en getoond.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

NB Het OGB heeft in december 2018 gevraagd om een analyse van wat nodig is om de kennisgeving van de afwijkvergunning op dezelfde manier in DSO-LV weer te geven als nu in RP.nl gebeurt. Hierover is separate besluitvorming voorzien in maart 2019.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Alternatieven

Argumenten voor	***Argumenten tegen***
Voorstel • Doet recht aan huidig dienstverleningsniveau RP.nl • Doet recht aan opzet STOP-TPOD standaard • Meest gebruiksvriendelijke alternatief: gebruiker wordt vollediger geinformeerd • Levert synergievoordeel op voor TPOD Instructie	***Voorstel*** • TPOD Instructie zit niet uitdrukkelijk in eerder OGB-besluit en is dus formeel een beperkte toevoeging aan basisniveau
Alternatief: TPOD Instructie niet in basisniveau • INVOEGEN DATA PR04 Beperkte kostenbesparing op de korte termijn omdat 1 TPOD minder gerealiseerd wordt in het basisniveau	***Alternatief: TPOD Instructie niet in basisniveau*** • Achteruitgang ten opzichte van dienstverleningsniveau RP.nl • Realisatie TPOD Instructie wordt duurder als dit later gebeurt, want geen synergie met andere TPODs INVOEGEN DATA PR04 • Minder gebruiksvriendelijk: gebruiker ziet niet wanneer instructie voorgaat op omgevingsplan en krijgt dus minder actueel beeld van juridische situatie

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1 – Tekst OGB-besluit n.a.v. Taskforce-advies

De Taskforce stelt voor:

A. De volgende omgevingsdocumenten worden bij inwerkingtreding via het DSO-LV getoond (inclusief hun status):
    - het zogenoemde 'bruidsschatdeel' voor het Omgevingsplan en de Waterschapsverordening,
    - de Omgevingsregeling,
    - de Omgevingsverordening,
    - één onderdeel van het BKL, namelijk het kustfundament.
B. DSO-LV is technisch gereed om extra documenten te tonen:
    - de Waterschapsverordening niet zijnde het bruidsschatdeel,
    - het Omgevingsplan niet zijnde het bruidsschatdeel (met inbegrip van specifieke wijzigingsbesluiten van het omgevingsplan, namelijk het voorbereidingsbesluit, projectbesluit en de reactieve interventie)

Alle partijen ondersteunen deze minimale set van omgevingsdocumenten. Aanvullend wordt voorgesteld ook de Omgevingsvisie inclusief de NOVI als omgevingsdocument toe te voegen.

Aandachtspunt is het projectbesluit.

Het basisniveau stelt dat de ondersteuning voor het projectbesluit bij inwerkingtreding beschikbaar moet zijn en dat alleen het deel dat het omgevingsplan wijzigt ingevuld hoeft te worden als omgevingsdocument. Het deel met vergunningen moet niet ingevuld worden (dit is nu ook geen omgevingsdocument).
Gedurende de impactanalyse van het Rijk is gebleken dat er nog de nodige onduidelijkheden zijn op de invulling van het projectbesluit. Daarom kan er door het Rijk alleen mee worden ingestemd onder de volgende voorwaarden:

1. Voor vaststelling van de standaard voor het projectbesluit dient afstemming te zijn geweest met de standaard voor het omgevingsplan.
2. Afstemming vindt plaats via de ontwikkeling van de TPOD met andere bevoegd gezagen en dan wordt ook gekeken hoe de andere onderdelen van het projectbesluit kunnen worden gepubliceerd.
3. Middels een toets moet de uitvoerbaarheid worden aangetoond. Waar knelpunten worden vastgesteld worden partijen (EB,DSO, Bevoegd gezagen) gevraagd om te komen met oplossingen.
4. Publicatie middels de TPOD en wijzigen omgevingsplanregels kan vanaf 2021. Wanneer partijen dit in de volle breedte willen doen (uiterlijk 2029 wanneer het wettelijk verplicht is) wordt meegenomen in de ontwikkelstrategie.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp: : GpvE, DA en GCM
Agendanummer: 10
Actiehouder: art. 5.1 lid 2 sub e
Datum: 29 januari 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

Datum
14 januari 2019

Bijlagen
1: GPvE v 2.22

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

Het OGB wordt gevraagd om in het overleg van januari 2019:

1) De wijzigingen van het Globaal Programma van Eisen (GPvE v.2.22) waarover geen discussie bestaat vast te stellen.
2) Akkoord te gaan met de aanpak en planning van die delen waarover nog discussie bestaat.
3) Kennis te nemen van het proces en de planning ten aanzien van het proces voor afstemming van het GPvE met de Backlog van het programma, de Doel Architectuur (DA) en het Globaal Content Model (GCM). Deze laatste twee worden in het eerste kwartaal 2019 verwacht.

Context

In het OGB van 12 juni 2018 is het proces rondom het beheer van het Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur aan de orde geweest. Daarbij is afgesproken per kwartaal te bezien of er aanleiding is tot aanpassing van het GPvE en de DA. Daarnaast is het Globaal Content Model (GCM) onderhanden.

De aanpassingen van GPvE en DA worden voorbereid en uitgevoerd door een interbestuurlijk regieteam waarin de verschillende partijen vertegenwoordigd zijn. De vertegenwoordiger van de partijen zorgt daarbij steeds voor afstemming (en inbreng) van de voorgestelde wijzigingen met de achterban.

Punt 1: GPvE wijzigingen zonder discussie

Er zijn de afgelopen periode vanuit diverse richtingen wijzigingen voorgesteld op GPvE en DA. De opmerkingen en aanvullingen op het GPvE zijn allen verwerkt en hebben tot een reeks voorgestelde wijzigingen geleid. Naast een aantal tekstuele wijzigingen met als doel de bedoeling van teksten te verduidelijken, is er ook een aantal eisen toegevoegd vanuit de (concepten van) wetsteksten. Daarnaast is vanuit eerdere OGB besluiten of voortschrijdend inzicht een aantal eisen die eerst buiten basisniveau stonden, binnen basisniveau gebracht.

Om de impact van de wijzigen voor het DSO-programma in beeld te krijgen is een quickscan gedaan op de wijzigingen in het GPvE, ten aanzien van implementeerbaarheid van de voorgestelde wijzigingen. Voor een groot deel zijn de voorgestelde wijzigingen implementeerbaar; deze zijn hieronder weergegeven. Daarnaast is er een aantal wijzigingen waarvoor nog nader overleg noodzakelijk is; deze worden in de volgende paragraaf besproken.

Voorstel is de wijzigingen waarover geen verschil van inzicht bestaat vast te stellen. Over de volgende wijzigingen ten opzichte van basisniveau bestaat geen verschil van inzicht:

- *Samenwerking.* Alle voorlopige eisen uit versie 2.11 over samenwerking ('geel') zijn buiten basisniveau geplaatst conform het besluit rond de Business Case samenwerken in het OGB van september. De reeds bestaande eisen binnen basisniveau blijven gehandhaafd. Overigens is de wettelijke status van de samenwerkingsruimte binnen de wetgeving nog niet eenduidig uitgewerkt; bij akkoord op de voorgestelde aanpassingen (en het binnen basisniveau houden van de basisfunctionaliteit samenwerken) zal hiervoor nog een nota van wijziging op het invoeringsbesluit moeten worden opgesteld.
- Er is binnen basisniveau een eis opgenomen waarmee het mogelijk is om zowel een 'geschoonde' als originele bijlage aan te leveren bij een aanvraag en daarbij via een toelichting te motiveren waarom de bijlage in kwestie niet openbaar zou mogen worden gemaakt in originele toestand. Deze eis is noodzakelijk vanuit de AVG en vloeit voor uit de recent herziene Privacy Impact Assessment (PIA). (Eisen: IND04b en -c).
- Er is binnen basisniveau een eis toegevoegd waarmee een ingetrokken vergunning aanvraag of samenwerkmap verwijderd én vernietigd kan worden. Deze eis komt voort uit zowel archivering als de AVG en bovengenoemde PIA (Eisen IND14b en SAM10).
- Er is een verduidelijking opgenomen waarin expliciet wordt gemaakt dat het binnen de LVBB mogelijk moet zijn om ook de definitieve versie ('pdf') te controleren van een OW-Besluit zoals deze in de Staatscourant gepubliceerd zal worden. Deze toevoeging verheldert de algemene eis die controle van een besluit mogelijk maakt voor bekendmaking. Dit betreft geen wijziging van DSO-LV maar van de LVBB en is om die reden alleen als NB in het GPvE opgenomen (Eis ROD08a).

Punt 2: nog onderhanden GPvE wijzigingen
In de basis kan/zal het DSO-programma GPvE 2.22 -net als vorige versies- als belangrijk richtinggevend instrument hanteren in haar plan- en prioriteringsprocessen. Voor een aantal voorgestelde wijzigingen geldt dat er eerst nadere afstemming nodig is, hetzij a) binnen het DSO-programma of b) hetzij tussen regiegroep en DSO over de gewenste en mogelijke invulling:

2a)
De eisen (RGH01a, IND02d, IND05b) hebben betrekking op de loketfunctie en vragenbomen, in situaties waarbij er geen vragenboom is vast te stellen. Daarnaast is een eis (IND02c) toegevoegd die voortvloeit uit de in het Invoeringsbesluit opgenomen mogelijkheid tot indienen op papier.

Deze kunnen nog niet worden vastgesteld maar dienen in onderling overleg tussen regiegroep GPvE en DSO-programma nog nader te worden uitgewerkt. Daarna kan DSO-LV deze meenemen in de implementatie:

- Het is in sommige gevallen mogelijk dat er geen of meerdere regelsets voor een activiteit op een locatie (vlak of perceel) geldig zijn, waardoor het niet mogelijk is om geautomatiseerd een vragenboom vast te stellen. Er is een eis opgenomen hoe om te gaan met dergelijke situaties waarbij gekozen wordt voor het attenderen en mogelijk maken van gebruik van een standaard vragenboom (formulier) in deze gevallen (eisen RGH01a,

IND02d en IND05b).
- Er is een eis toegevoegd om een (deels ingevulde) aanvraag gedurende het proces af te kunnen drukken zonder dat hiervoor ingelogd hoeft te zijn. Hiermee wordt het mogelijk gemaakt om bijvoorbeeld aan de balie een blanco formulier voor de juiste activiteit en locatie op te stellen en deze later 'offline' verder aan te vullen en op papier in te dienen. Deze eis komt voort uit het Invoeringsbesluit (mogelijkheid tot indienen op papier). (Eis IND02c)

2b) Er zijn nieuwe (basisniveau) eisen (LOK13b en LOK17b) voorgesteld. Het DSO-programma betwijfelt of dat voor deze eisen wel nodig is, dan wel betwijfelt of deze realiseerbaar zijn binnen de voorziene 12 incrementen. Daarbij constateert het DSO-programma dat de huidige werkvoorraad binnen het basisniveau voor 2019 al vol is. Voorstel is om het opnemen van deze eisen in het basisniveau in samenspraak met de regiegroep GPvE te overleggen, nadat meer bekend is over de gewenste uitwerking en timing.

- LOK13: Er is een eis toegevoegd waarmee het mogelijk is om gegevens uit een basisregistratie te corrigeren wanneer deze vooraf al ingevuld zijn (bijvoorbeeld in geval bij een aanvraag of melding een doorgegeven wijziging in een persoonlijke situatie nog niet is verwerkt in de basisregistratie).
- LOK17b: Dit betreft het door de DSO-LV ondersteunen van de Europese EIDAS identificatie (naast DigiD en eHerkenning)

Punt 3: Voortgang Proces GPvE – Backlog, DA en GCM

Proces GPvE – Backlog
Voor wat betreft de afstemming tussen GPvE en Backlog is gevraagd het daarbij behorende proces te beschrijven. De eerste stappen daarvoor zijn gezet waarbij deze inmiddels op hoofdlijnen zichtbaar worden. Het uitwerken daarvan kost tijd en leidt wellicht tot aanvullende bevindingen op het proces. De uitwerking is inmiddels gestart maar heeft nog geen presenteerbare resultaten opgeleverd. Naar verwachting kunnen de eerste resultaten in het OGB van 12 maart 2019 worden gepresenteerd.

Doelarchitectuur
Voor wat betreft de Doel Architectuur geldt dat er veel opmerkingen zijn ontvangen die vragen om nadere bespreking. Dit proces is nog gaande waardoor het niet mogelijk was een voldoende gedragen versie klaar te hebben richting PI-9. Er wordt gestuurd op oplevering in Q1-2019. Afhankelijk van de reacties is vaststelling in het OGB van maart 2019 mogelijk.

Globaal Content Model
Er is een eerste versie van het GCM opgesteld. Er is nog verschil van inzicht over doel, structuur en diepgang van het document waardoor het nog niet mogelijk is deze ter vaststelling aan te bieden. Daarnaast heeft het GCM vertraging opgelopen vanwege capaciteitstekort. Eind januari 2019 is er een verbeterde versie beschikbaar welke met de regiegroep besproken zal worden. Er wordt gestuurd op oplevering in Q1-2019. Afhankelijk van de reacties is vaststelling in het OGB van 12 maart 2019 mogelijk.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Programmabureau

Datum
PMT 18 oktober 2018
PR 30 oktober 2018

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Notitie Opdracht gevend Beraad

Onderwerp
Agendanummer 11
Onderwerp: Voornemens PI 9
Akkoord indiener art. 5.1 lid 2 sub e
Datum 29 januari 2019

Bijlagen
Presentatie 'Voornemens PI-9' (indien gewenst op te vragen)

Reden agendering
Deze notitie heeft als doel:

1. Kennis te nemen van de voornemens voor Q1 2019 (PI-9) van DSO-LV.

Gevraagde beslissingen:
Geen.

Inleiding
Het DSO wordt stapsgewijs ontwikkeld. Elk kwartaal wordt juist díe functionaliteit gebouwd, die direct gebruikt wordt en waarde heeft (bijvoorbeeld in praktijkproeven) of nodig is voor de algehele werking van DSO. Daarbij geldt het 'basisniveau' als uitgangspunt, en vormen de Doelarchitectuur v3.08 en het Globaal Programma van Eisen v 2.22 de kaders. Deze memo bevat een samenvatting van de voornemens voor PI-9, met daarbij aandacht voor de risico's.

Wensen
BLM (wat *willen* we?), Architectuur/DSO-LV product management (wat *moeten* we?) en ontwikkelpartners (wat *kunnen* we?) zijn begin januari tot een gezamenlijke definitie gekomen van Q1-2019. Daarbij wordt de volgende waarde nagestreefd:

1. Communicatie over de werking van DSO-LV en stelsel als geheel, met behulp van bèta-versie/try-out
2. Beproeven koppelpunten en standaarden in samenwerking met leveranciers (activeren!):
    - STOP/TP: eerste v.0.97 omgevingsdocumenten aanbieden
    - STOP/TP: Impact analyse starten en afronden
    - STOP/TP: projectbesluit en omgevingsvisie
    - STTR: Toepasbare regels en functionele structuur aanleveren
    - STTR: Impact analyse afronden
    - STAM: *unattended ('doe het zelf')* aansluiten uitproberen op basis van PI-8

2. Oefen- en aansluitomgeving opleveren ten behoeve van leren en implementeren
3. Volledigheid basisniveau: Features afmaken, integreren en stabiliseren
4. Bruikbaarheid gebruikersvoorzieningen in praktijk toetsen en verhogen
5. Voorbereiden publicatie omgevingsregeling in PI-11 (productie content)
6. Volledige en actuele ontsluiting van bestemmingsplannen in DSO via Informatiehuis Ruimte
7. Verkenning aansluiten van een informatieproduct (Natuur) en aansluitvoorwaarden actualiseren

Voornemens

Dit heeft zich vertaald in de volgende voornemens (zie voor detailinformatie de bijgevoegde powerpoint presentatie en de programma backlog):

1. Communiceren, proberen, gebruiken

- Try-out: releasen van een bèta versie aan een beperkte en bekende groep gebruikers op basis van van PI-8 software (family & friends);
- Herkenbare demo- en oefencontent aanbieden in deze bèta versie;
- Ondersteunen van demo- en oefenscripts op basis van PI-8 software.
- DSO-LV gebruiken, betekent dat het ook beheerd moet worden Hiervoor wordt in PI-9 zowel door Kadaster als door RWS functionaliteit gebouwd ten behoeve van stelselbeheer.

2. Open stelsel: Koppelen lokaal-centraal

- Groeien naar een ‘doe het zelf’ gebruik van de standaarden STAM en STTR
- Eerst beproeving STOP v0.97
- Impact analyses STTR en STOP (impact analyse STAM is reeds uitgevoerd)
- Ondersteunen Demo’s en Praktijkproeven op basis van PI-8 software. Doel van deze praktijkproeven is het verifiëren en verbeteren van het ‘doe het zelf’ koppelen met DSO via de standaarden en services STAM en STTR;
- Ondersteunen van Praktijkproeven op basis van PI-9 software. Doel van deze praktijkproeven is het opleveren van omgevingsdocumenten op basis van V0.97. Deze dient als nieuwe voorbeeld/testcontent in de keten. Daarnaast starten er proeven rondom vragenbomen en informatieproducten (Natuur).
- Fundament leggen voor een drietal extra ketenomgevingen naast de bestaande demonstratie-omgeving:
    - OEFEN: voor bevoegd gezagen om te oefenen met content
    - AANSLUIT: voor leveranciers om koppelingen te bouwen en testen
    - PRODUCTIE: voor bevoegd gezagen om productie content te maken.

3. Plan -> publicatie (functionaliteit en onderzoeken)

- Het gebruik van STOP V0.97 in het hele DSO-LV
- Start digitaliseren Omgevingsvisie
- Uitwerken en digitaliseren Projectbesluit
- Rol catalogus verduidelijken
- Doorontwikkelen Viewer Regels/Kaart naar aanleiding van de in PI-8 uitgevoerde workshops

4. Idee -> Afhandeling (functionaliteit en onderzoeken)

- User Interactie doorontwikkelen op basis van de in PI-8 uitgevoerde test
- Indienen: Afleiding Bevoegd gezag realiseren
- Werkpakketten (Features) basis niveau verder ontwikkelen
- Authenticatie/autorisatie: e-herkenning realiseren
- Vooronderzoeken uitvoeren, zoals:
    - overkoepelende conclusie na check omslag naar activiteiten
    - integratie tussen gebruikerstoepassingen/ overall gebruikersflow, onder andere van checken naar opstellen
    - Voorschriften en maatregelen
    - Gebruiken van een vlak in plaats van een punt bij kiezen locatie
    - Aanvragen vooroverleg
- Globale architectuur schets (GAS) Samenwerkingsfunctionaliteit inclusief scoping voor het basisniveau.

Risico's

Het belangrijkste risico betreft het implementeren van de nieuwe STOP v0.97 standaard. Deze is op 21 december jl. beschikbaar gekomen. In januari zal de standaard beoordeeld worden, waarna duidelijk wordt of het qua tijd lukt om deze door te voeren in de gehele DSO-LV keten. Lukt dat niet, dan zal er eind PI-9 geen geïntegreerd stelsel staan, waardoor omgevingsdocumenten bijvoorbeeld nog niet in de Viewer te zien zijn. Dit betekent dat de try-out langer op basis van PI-8 zal moeten plaatsvinden.

Financiën

Vanuit project PR04 Ontwikkelen van standaarden is een kostencalculatie opgeleverd voor 2019 met een verwachte intensivering van de inzet voor de eerste helft 2019. Dit bevat de doorwerking van het opgetreden risico bij de ontwikkeling van de standaarden najaar 2018, waarvoor een beroep is gedaan op de risicoreservering. De afstemming en besluitvorming wordt de komende weken afgerond.

Daarnaast is voor het implementeren van Vector Tiling een additionele investering nodig van 200k. Vector tiling is een relatief nieuwe techniek waarmee geo-data gemakkelijker, flexibeler en in veel gevallen ook sneller in een kaartbeeld kunnen worden vertaald. Hier is door het PMT+ positief over besloten en valt binnen de beschikbare financiële ruimte van DSO in 2019. Voor de overige teams geldt dat de baseline ongewijzigd is.

Programma
Aan de slag met de Omgevingswet

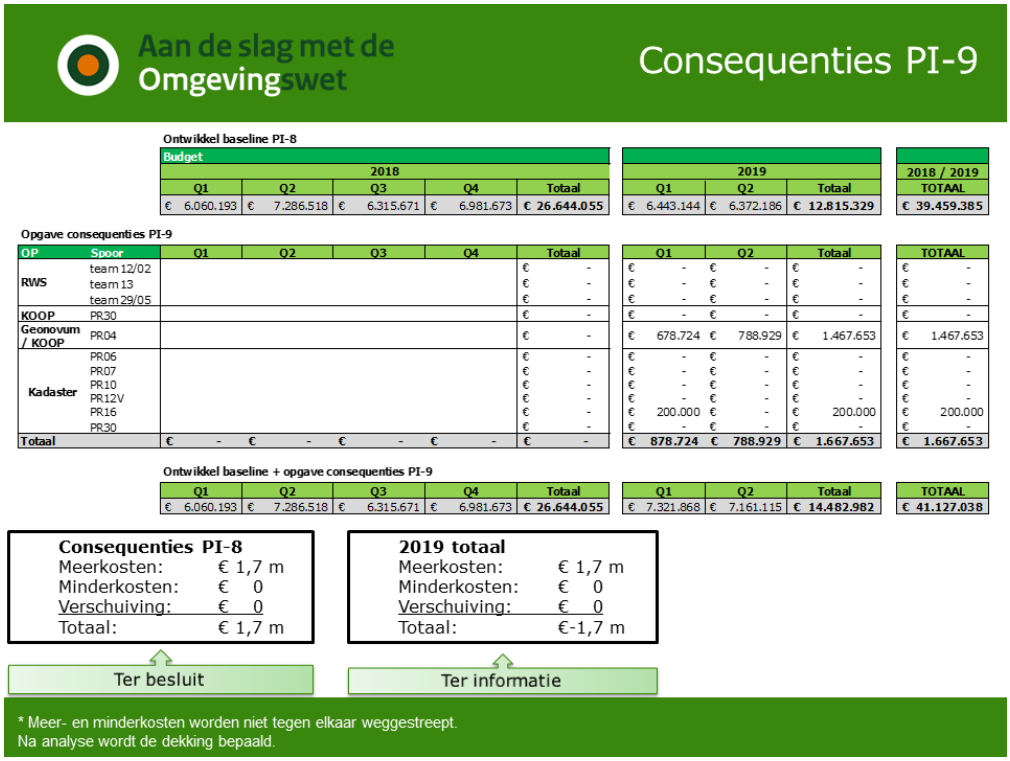

Aan de slag met de Omgevingswet

Consequenties PI-9

Ontwikkel baseline PI-8

Budget								
2018					2019			2018 / 2019
Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal	Q1	Q2	Totaal	TOTAAL
€ 6.060.193	€ 7.286.518	€ 6.315.671	€ 6.981.673	**€ 26.644.055**	€ 6.443.144	€ 6.372.186	**€ 12.815.329**	**€ 39.459.385**

Opgave consequenties PI-9

OP	Spoor	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal	Q1	Q2	Totaal	TOTAAL
RWS	team 12/02					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	team 13					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	team 29/05					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
KOOP	PR30					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Geonovum / KOOP	PR04					€ -	€ 678.724	€ 788.929	€ 1.467.653	€ 1.467.653
Kadaster	PR06					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	PR07					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	PR10					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	PR12V					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	PR16					€ -	€ 200.000	€ -	€ 200.000	€ 200.000
	PR30					€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal		**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ 878.724**	**€ 788.929**	**€ 1.667.653**	**€ 1.667.653**

Ontwikkel baseline + opgave consequenties PI-9

Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal	Q1	Q2	Totaal	TOTAAL
€ 6.060.193	€ 7.286.518	€ 6.315.671	€ 6.981.673	**€ 26.644.055**	€ 7.321.868	€ 7.161.115	**€ 14.482.982**	**€ 41.127.038**

Consequenties PI-8
Meerkosten: € 1,7 m
Minderkosten: € 0
Verschuiving: € 0
Totaal: € 1,7 m

Ter besluit

2019 totaal
Meerkosten: € 1,7 m
Minderkosten: € 0
Verschuiving: € 0
Totaal: €-1,7 m

Ter informatie

* Meer- en minderkosten worden niet tegen elkaar weggestreept.
Na analyse wordt de dekking bepaald.

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
art. 5.1 lid 2 sub e
art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Datum
6 maart 2019

agenda

Betreft	Concept agenda Opdrachtgevend Beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	12 maart 2019
Vergadertijd	11.00 – 12.30
Vergaderplaats	BZK Z01-36 IJssel-zaal

1	**Opening en mededelingen**	11.00	
2	**Verslag OGB d.d. 29 januari 2019**	11.05	Ter vaststelling
3	**Plan Uitbouw DSO (presentatie Ben Kokx)**	11.10	Bespreking & besluitvorming
	Notitie Plan Uitbouw		
4	**Kennisgeving afwijkvergunning**	11.30	Ter besluitvorming
	Notitie afwijkvergunnning		
Extra agendapunt: impactanalyse STOP-TPOD		11.40	
5	**Opdracht acceptatieteam**	11.50	Ter besluitvorming
	Oplegnotitie methodiek acceptatieproces		
	Plan van aanpak acceptatieteam		
	Notitie uitlijnen GPvE en programmabacklog		*(Ter informatie bijgevoegd)*
	Advies CIO aanpak acceptatieteam		
6	**Doelarchitectuur**	12.05	Ter besluitvorming
	Oplegnotitie Doelarchitectuur		
	Doelarchitectuur DSO-LV 3.10		

7	**Halfjaarrapportage monitor**	12.10	Bespreking & vaststelling	**Programmadirectie Aan de Slag**
	Oplegnotitie monitor bij Halfjaarrapportage			**Datum** 5 maart 2019
	Rapportage Halfjaarmonitor			
8	**Q4 rapportage**	12.15	Ter vaststelling	
	Oplegnotitie Kwartaalrapportage Q4			
	Vierde Kwartaalrapportage			
9	**Opzet OGB-beheer**	12.20	Ter besluitvorming	
	Notitie OGB- beheer			
Hamerstukken		**12.25**		
10	**Reikwijdte toepassingsprofiel Projectbesluit**		Hamerstuk	
	Notitie ambitieniveau TPOD Projectbesluit			
11	**Vaststelling + Impactanalyse STTR**		Hamerstuk	
	Oplegnotitie vaststelling STTR			
	Impactanalyse			
12	**Beheerontwikkelplannen**		Hamerstuk	
	Oplegnotitie beheerontwikkelplannen OGB			
	Tactisch beheerontwikkelplan			
	Strategisch beheerontwikkelplan			

Bijlagen:

Notitie actualisatieproces DSO kaders	*(Ter informatie bijgevoegd)*
Advies CIO – aftekenen van eisen uit het GPvE	*(Ter informatie bijgevoegd)*

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
25 februari 2019

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	29 januari 2019
Deelnemers	art. 5.1 lid 2 sub e voorzitter), art. 5.1 lid 2 sub e verslag).
	Afwezig: art. 5.1 lid 2 sub e .

1. Opening en mededelingen

art. 5.1 lid 2 sub e opent de vergadering.

2. Verslag vorige OGB

Het verslag wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

3. Kennismaking Dorine Burmanje en Frank Tierolff - Kadaster

art. 5.1 lid 2 sub e heet art. 5.1 lid 2 sub e en art. 5.1 lid 2 su welkom bij het OGB. In het Bestuurlijk Overleg eind 2018 hebben alle partijen voorlopig ingestemd met het Kadaster als Tactische Beheer Organisatie. Er is veel vertrouwen in het Kadaster voor het uitvoeren van deze taak. Wel was nog een toets nodig op de marktconformiteit van de offerte. Die is nu gedaan.

art. 5.1 lid 2 sub e geeft in een korte presentatie een toelichting op haar organisatie en op het proces tot nu toe (als bijlage toegevoegd). Vanuit de ervaring van het Kadaster met basisregistraties en met andere landelijke voorzieningen verwacht zij de rol van tactisch beheerder goed uit te kunnen voeren. Zij hebben de offerte uitgebracht nadat uit vooronderzoek bleek dat ze aan de randvoorwaarden konden voldoen. Bij het opstellen van de offerte is uitgegaan van de informatie op dat moment, dat betekent dat er aannames moesten gedaan en er soms nog lege vlekken waren. Met de start van het beheer is het eerste jaar een overgangsjaar, het tweede jaar staat in het teken van oefenen. art. 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat in het begin meer sprake zal zijn van inhuur van personeel, met de tijd schuift dat naar vaste krachten.

Datum
12 november 2018

art. 5.1 lid 2 sub e vertelt dat hij te maken heeft met een achterban die kritisch is op het Kadaster. Het beeld dat VNG-leden hebben van de organisatie is dat zij zowel in positie als in prijzen opereren als een monopolist. De direct betrokkenen zijn in dit traject heel tevreden over het proces tot nu toe maar dit beeld blijft vanuit de achterban meespelen.
art. 5.1 lid 2 sub e antwoordt dat zij dit beeld en sentiment kent. Zij vindt de relatie met gemeenten heel belangrijk en wil er graag in investeren om die te verbeteren. Als de gang van zaken met de Omgevingswet kan helpen om het vertrouwen in den brede te versterken, dan zou ze daar graag op inzetten.
art. 5.1 lid 2 sub e zou graag in bredere zin nog eens kijken naar de relatie tussen VNG en Kadaster en de financiële stromen.

art. 5.1 lid 2 sub herkent het sentiment dat art. 5.1 lid 2 sub e beschrijft, dat zit ook bij een aantal provincies. Hij wil benadrukken dat het proces met de dialoogsessies door het IPO heel positief is ervaren en dat het vertrouwen geeft in de toekomst. Hij wil nog wel nader in gesprek over het vormgeven van de gebruikersbetrokkenheid, en heeft kritisch meegekeken naar de financiële kant van het verhaal.
art. 5.1 lid 2 sub benadrukt dat het kadaster een ZBO is en daarom geen winst mag maken. De tarieven worden door de minister vastgesteld. Gebruikersbetrokkenheid is belangrijk en moet goed worden vormgegeven.

Vanuit de Waterschappen is beheer een belangrijk punt. Kadaster is een goede partij en er is goed werk verzet. Hij ziet een potentiele spanning tussen het samenwerken in partnerschap en scherp kunnen zijn op de kosten. art. 5.1 lid 2 sub heeft het voornemen heeft zich strak aan de overeengekomen governance te houden.

art. 5.1 lid 2 s geeft aan dat het Kadaster bij hem goed bekend is, en is blij hen hier nu te ontmoeten. Hij vraagt art. 5.1 lid 2 sub in te gaan op de dubbelrol bij taken vanuit tactische en operationeel beheer die beide door het Kadaster worden uitgevoerd. Het Kadaster heeft de positionering binnen de organisatie gescheiden. De rol van tactisch beheerder is direct onder de Raad van Bestuur geplaatst.

art. 5.1 lid 2 sub e constateert dat de rol van BZK ook tweeledig is, namelijk eigenaar en opdrachtgever. Als dat spanning oplevert, moeten de andere partijen daar bij betrokken worden. art. 5.1 lid 2 sub vindt het van belang om goed op te letten hoe onderwerpen worden geagendeerd in de overleggen. Wanneer er contacten zijn vanuit verschillende hoeken van een organisatie gaat dit gauw mis. art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het verstandig kan zijn de huidige overlegstructuren opnieuw te bekijken.

art. 5.1 lid heeft vanuit de DSO goede ervaringen in het proces opgedaan. art. 5.1 lid 2 is vanuit de CIO rol intensief is betrokken bij de voorbereidingen. Ook hij is positief over het proces en de uitkomsten. Hij roept het Kadaster op om te profiteren van de kennis en capaciteit van het programma en vanuit de gebruikerskant. Daarnaast pleit hij er voor om kostenoverwegingen bij het tactisch beheer ook vanuit de impact op het totaal te kijken.

Datum
12 november 2018

4. Besluitvorming Beheer

art. 5.1 lid 2 sub e schetst eerst de laatste ontwikkelingen. Naar aanleiding van de offerte uit december zijn overleggen gevoerd die hebben geleid tot aanpassingen in de offerte. De nieuwe offerte heeft hij gisteravond ontvangen maar nog niet onder de OGB leden verspreid. Het totaalbedrag in de offerte is bijgesteld van € 3,2 mln. naar € 2,7 mln. Daarnaast is de marktconformiteitstoets uitgevoerd, de resultaten daarvan zijn wel gedeeld.

Vanuit de programmaraad is voorgesteld om nu het addendum vast te stellen en in te stemmen met het maximumbedrag in de bijgestelde offerte. De beheerontwikkelplannen moeten nog op punten worden aangescherpt, omdat is geconstateerd dat er een aantal inconsistenties bestaan tussen documenten.

art. 5.1 lid 2 sub e en art. 5.1 lid 2 sub constateren dat er een paar verschillen zijn waarover eerst meer helderheid moet komen. Zij vragen zich af of daar niet nog expliciete besluiten moeten worden genomen. art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er onduidelijkheid is over de kosten voor BLM-ers. Daarnaast is het niet duidelijk wie verantwoordelijk is als er fouten naar voren komen in de beheerfase. art. 5.1 lid 2 sub ondersteunt dit, hij wil meer duidelijkheid over de vraag waar risico's neerkomen als na acceptatie blijkt dat er fouten zijn.

concept

De inhoud van het addendum wordt door de vergadering vastgesteld. De offerte wordt naar de OGB-leden verzonden, die binnen tien dagen zullen reageren. Door de Veranderopgaves zal nog de controle worden gedaan of het Kadaster de beoogde middelen voor 2019 (max 2,7 mln) rechtmatig en doelmatig zal gaan besteden (marginale toetsing). Het OGB mandateert art. 5.1 lid 2 sub e om daarna de opdracht te verlenen.
Het beheerteam van Aan de Slag zal met de Programmaraad leden de laatste verschillen in de documenten bespreken en zorgen dat die in lijn worden gebracht met de beheerovereenkomst. De Beheerontwikkelplannen worden dan in de Programmaraad besproken en als hamerpunt geagendeerd in het volgende OGB.

Datum
12 november 2018

Intermezzo

Benen op tafel sessie Project uitbouw DSO
art. 5.1 lid 2 sub e heeft een presentatie voorbereid (bijgevoegd).

art. 5.1 lid 2 sub e stelt voor om het proces op te knippen. De planning is krap en gericht op het halen van de deadlines voor de Voorjaarsnota. Maar het is niet alleen belangrijk dat de planning wordt gehaald, ook de kwaliteit is van belang. Daarom stelt hij voor om eerst een gedegen voorstel uit te werken voor de Voorjaarsnota, en daarna het plan te optimaliseren.

art. 5.1 lid reageert dat het proces van uitbouw spannend is. Ten eerste omdat de tijdsplanning krap is, ten tweede omdat expertise nodig is vanuit de koepels. art. 5.1 lid 2 onderschrijft dit laatste punt. Mensen vanuit het programma DSO worden nu de vraagkant ingezogen, wat niet gewenst is.

De vraag is of het mogelijk is om een knip te maken tussen het voorstel voor de Voorjaarsnota en een meer uitgewerkt plan. art. 5.1 lid 2 sub e stelt dat het voor de Voorjaarnota belangrijk is dat er een goede beschrijving komt van wat we willen maken en een onderbouwing daarvan. Een realisatieplan is niet nodig.
art. 5.1 lid 2 sub e is blij met de ruimte die zo ontstaat.

art. 5.1 lid 2 sub e vraagt zich af of er nog meer mogelijkheden zijn, bijvoorbeeld nu een beperkte claim neer te leggen en dan later in het jaar weer. art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat er één moment is. Een meerjarige claim is de meest verstandige aanvliegroute.
art. 5.1 lid 2 sub e geeft daarbij de waarschuwing af dat we wat nu op papier staat niet allemaal binnen kunnen halen, daarvoor is het bedrag (veel) te hoog.

art. 5.1 lid 2 s vraagt of er een voldoende helder beeld is van wat nodig is. Met agile werken wordt in de realisatie pas duidelijk wat de exacte features zijn. Dat zou je kunnen onderbouwen vanuit referentieprojecten, maar dat is moeilijk omdat er nog geen andere programma's zijn die deze werkwijze volgen. Maar om een goede financiële inschatting te kunnen maken is geen exact inzicht nodig.

art. 5.1 lid stelt voor een plan te maken op inhoud en een op uitvoering. Voor de vraag wat prioritair is kan het schema uit de presentatie als leidraad functioneren. Op basis daarvan kunnen we businesscases uitwerken en een claim opstellen. Komend jaar kunnen we dan doorwerken aan het vervolg. Dus een korte termijn – en een lange termijnperspectief. De VNG wil ook de meerlaagsheid bespreken. De partijen zijn er allemaal ingestapt in dit programma vanuit een meerjarenperspectief. Sommige partijen kunnen ook zelf al investeren. Sectorale zaken kunnen in de sector worden uitgewerkt.

Het besluit wordt genomen om eerst te focussen op wat nodig is voor de Voorjaarsnota. Als er meer tijd nodig is voor het goed uitwerken van het Plan dan moet die tijd worden genomen.

Datum
12 november 2018

Vervolg OGB

5. Acceptatiecommissie: presentatie Nathan Ducastel

art. 5.1 lid 2 sub e en art. 5.1 lid 2 sub e schuiven aan om de werkwijze en de bevindingen van het acceptatieteam toe te lichten. art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het een mooie maar lastige rol is. Het is een zoektocht geweest wat nu precies de opdracht is, nu het DSO met een agile methodiek is ontwikkeld.

Er speelt een aantal vragen:

- Kan het OGB met een gerust hart de stap maken van ontwikkelen naar beheer?
- Zijn de functionaliteiten herkenbaar, ondersteunt dit de manier van werken die is beoogd?
- Daarnaast kan het niet zo zijn dat de uitgangspunten van digitaal werken in Nederland niet worden gevolgd.

Bij Agile werken is de business in de lead bij het opstellen van het programma van eisen, en wordt via de back log een continue check vanuit de business uitgevoerd. Aan de andere kant is er ook de beheerpartij, die moet kunnen beoordelen of hetgeen dat wordt opgeleverd ook kan worden beheerd. Dat spel is nog in beweging, het Kadaster is nu in beeld als beheerpartij en zal rol en positie vormgeven om het beheer op te pakken.

Het acceptatieteam heeft geworsteld met de scope en aanpak van de opdracht. Risico's hebben volgens art. 5.1 lid 2 sub e ook te maken met draagvlak. Zullen alle gemeenten, provincies, waterschappen en alle uitvoeringsclubs het programma van eisen herkennen? Het team wil niet alleen kijken naar methodiek en criteria, maar ook kijken of wat opgeleverd wordt aansluit bij de verwachtingen en bruikbaar is voor partijen.

In het rondje langs de aanwezigen komt een aantal zaken naar voren. art. 5.1 lid 2 s geeft aan dat er veel is veel geïnvesteerd in commitment. Hij vraagt zich af waar de zorgen van het acceptatieteam vandaan komen. art. 5.1 lid 2 sub e vult aan dat het terugkoppelen aan het veld precies is wat gebeurt in de try out. Daar komt de feedback vandaan. Voor art. 5.1 lid 2 sub e is dan de vervolgvraag of de inbreng uit de feedbackloops voldoende is verwerkt.

art. 5.1 lid 2 stelt dat het helder is dat de BLM-ers niet de volledige business kunnen vertegenwoordigen. Dus als mensen in het veld het GPVE niet goed vinden dan kunnen ze ook niet uit de voeten met het resultaat. art. 5.1 lid 2 sub e stelt dat je moeilijk niet kunt accepteren omdat mensen eigenlijk iets anders wensten. Voor art. 5.1 lid 2 sub e is het niet alleen de vraag of er is opgeleverd wat gevraagd is, maar ook of het veld het ook in gebruik kan nemen. Hij is bang dat straks de operatie is geslaagd maar de patiënt is overleden. Bestuurders worden aangesproken op de vraag of het werkt en of het de gebruikers ondersteunt.

art. 5.1 lid 2 sub e pleit er voor om expliciet te accepteren, dus na oplevering naar de opdrachtgeverstafel. Ook is het de vraag of de beheerder het kan accepteren. Dus bestuurlijk accepteren met een goede lijst waaraan we toetsen. art. 5.1 lid 2 sub e stelt dat

Datum
12 november 2018

we hadden afgesproken het anders te doen dan simpelweg de vraag naast de oplevering te leggen. art. 5.1 lid 2 sub e vult aan dat de adviescommissie de opdracht heeft het totaal te beoordelen. De scope daarvan is echter niet onbeperkt. De vraag moet zijn: “kan het werken”, we zijn er niet verantwoordelijk voor dat iedereen dat ook doet. De vraag “is het land er klaar voor” is te breed.
art. 5.1 lid 2 sub e concludeert dat dit onderwerp de volgende keer terug moet komen, waarbij de we de opdracht die het OGB heeft geformuleerd voor het acceptatieteam er nog eens naast leggen. Het acceptatieteam zal dit met de programmaraad en de verandermanagers uitwerken.

6. Toelichting kostenopbouw Programma
Presentatie art. 5.1 lid 2 sub e vervalt voor dit OGB vanwege tijdgebrek.

7. Continuering DSO in 2019
De notitie is ter kennisneming ingebracht. Het geeft een toelichting waarom het nodig is de optie op de kwartalen 11 en 12 te lichten.

art. 5.1 lid 2 sub vraagt waarom het ter kennisneming is geagendeerd en niet als besluit?
art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat hij de opdrachtgever is van de DSO en vanuit die rol deze stap kan nemen. art. 5.1 lid 2 sub e denkt dat er goede argumenten zijn om meer tijd te nemen, maar de vraag is wel of andere risico’s klem komen te zitten als de risicoreservering op deze manier wordt benut. Dat is inderdaad zo.
art. 5.1 lid 2 s vraagt zich af of je vast zit aan het besteden in twee kwartalen. art. 5.1 lid 2 sub e antwoordt daar op dat het DSO per 1/1/2020 wordt opgeleverd en geaccepteerd. Uitloop van de kwartalen is dus niet aan de orde. art. 5.1 lid 2 sub vraagt zich af of kwaliteit dan ook vaststaat. art. 5.1 lid 2 licht toe dat er altijd iets van restverwerking overblijft. Dat hoort bij de agile werkwijze.

Hamerpunten:
8. Vaststellen Aanpak functioneel annoteren
9. Vaststellen TPOD’s basisniveau
10. Vaststellen Actualisatie GpvE, DA (+ effect DSO)
11. Kennis nemen werkvoorraad PI 9

Alle hamerpunten worden vastgesteld.

12. Rondvraag en sluiting
art. 5.1 lid 2 sub e vraag aandacht voor de planning van de wetgevingstrajecten in het Parlement. Ze constateert dat er een beweging is om het ene voorstel pas in behandeling te willen nemen als het andere is afgerond. Dat is met de krappe planning kwetsbaar. Wellicht kunnen de koepels daar iets in betekenen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e

T

Datum
12 maart 2019

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Plan Uitbouw DSO-LV
Datum	12 maart 2019
Agendanummer	3

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming/bespreking

Voorgesteld OGB Besluit:
Het OGB wordt gevraagd:
- De 6 bespreekpunten over proces, tussenresultaten en vervolgstappen van de interbestuurlijke werkgroep te bespreken.
- in te stemmen met bespreking van het Plan Uitbouw in het BO van 19 juni 2019 en daarvoor het voorgestelde proces van voorbereiding en consultatie te volgen.
- Dit te melden in het BO van 17 maart.

Aanleiding/Context

Het Plan Uitbouw DSO-LV is een uitwerking van de afspraak die vastligt in paragraaf 2 van de beheerovereenkomst DSO-LV, die het Rijk, het IPO, de VNG en de UvW op 18 december 2018 ondertekend hebben. Deze afspraak behelst dat partijen vóór 1 maart 2019 in een Bestuurlijk Overleg in consensus besluiten over een Plan Uitbouw DSO-LV.

Een interbestuurlijke werkgroep, met de programmaorganisatie DSO als kennispartner en de SBO en TBO in een klankbordrol, is bezig het Plan Uitbouw op te stellen. In het OGB van 29 januari 2019 is de voortgang van het Plan Uitbouw DSO-LV besproken. In dit overleg is door het OGB benadrukt dat het van groot belang is dat er een kwalitatief goed plan aan het BO wordt voorgelegd en dat zorgvuldigheid hierbij boven snelheid gaat. Daarnaast is voldoende tijd voor consultatie ter verkrijging van het benodigde draagvlak nodig.

Er wordt dan ook voorgesteld om, het Plan Uitbouw DSO-LV te bespreken in het BO van 19 juni 2019 en het proces als volgt in te richten:

- **OGB 12 maart 2019** –bespreking van de voortgang van het concept Plan, ophalen reacties
- **BO 17 maart 2019** –melden aanpassingen in proces en planning
- **Werkgroep -** oplevering Plan eerste week april
- **Consultatie**– tweede week april tot eerste week juni
- **OGB 25 april 2019** – bespreken concept Plan en eerste opbrengst consultaties; zo nodig aanpassen concept Plan
- **OGB 13 juni 2019** - opbrengst consultaties en vaststellen concept Plan
- **BO 19 juni 2019** – vaststelling Plan Uitbouw DSO-LV

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bespreekpunten in het OGB:

Stemt het OGB in met:

1. Het voorgestelde uitstel van bespreking van het Plan in het BO op 17 juni en de inrichting van het proces daar naar toe?

2. Het laten vervallen van de elementen Regelbeheer en Interbestuurlijke aansluitvoorziening en deze zo nodig per koepel zelf te laten ontwikkelen, omdat een landelijke aanpak geen meerwaarde lijkt op te leveren ?

3. De voorgestelde prioritering voor de eerste tranche:
   - SWF, zichtbaar maken van locaties van vergunningen van VTH, afwijkvergunningen, enkele standaarden, enkele IP's en verkenningen naar 3D en TH van VTH ?

   Deze zijn relatief klein, snel te realiseren, is meteen meerwaarde mee te bereiken en hebben beperkte kosten.

4. Het voorstel om per koepel en wetgeving een top 5 op te stellen voor de aan te sluiten IP's en te starten met de hoogste prioriteit per koepel en vanuit wetgeving?
   Dit is een haalbare manier om snel te starten, sluit aan bij de behoeften koepels en levert daarom energie op.

5. De volgende uitgangspunten voor het inrichten van de uitvoeringsagenda?
   - OGB beheer, SBO en TBO in rol, zoals beschreven in beheerovereenkomst
   - Consequenties voor wetgeving zo vroeg mogelijk in kaart brengen, als nodig dit parallel aan verder vormgeven functionaliteit uitvoeren
   - Werken in tranches vanwege duidelijkheid en flexibiliteit in het proces
     - 2019 + 2020 (1-1-2021 inwerkingtreding wet)
     - 2021 + 2022 (2022 evaluatie financiële aspecten)
     - 2023 + 2024 (2024 datum uit Bestuursakkoord)
   - Jaarlijkse update van prioritering in het oppakken van elementen
   - In loop van 2023 balans opmaken en vervolg bepalen na 2024

6. De inrichting van de toekomstige besluitvorming over de elementen van uitbouw als volgt aan te pakken?
   - De eerste stap is epics maken om de meerwaarde en impact vast te stellen. Als duidelijk wordt dat meerwaarde wordt bereiken en de impact beperkt is, meteen in OGB besluiten over ontwikkelopdracht,
   - bij twijfels over meerwaarde en grote impact, volgt besluitvorming in twee stappen:
     1. definitiestudie, met een go/no go besluit over het laten uitwerken van een businesscase incl. toets op uitvoerbaarheid van de ontwikkeling van betreffende element
     2. businesscase incl. toets uitvoerbaarheid met een specificatie van het aantal benodigde increments, te samen met het dekkingsvoorstel en een ontwikkelopdracht, met een go/no go besluit over het verlenen van de opdracht aan de meest gerede partij om het betreffende element binnen de kaders van de businesscase te ontwikkelen.

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

DSO

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
29 januari 2019

Onderwerp	**Ondersteuning (kennisgeving) afwijkvergunning in LVBB en DSO-LV – alternatieven en vervolgtraject**
Datum	12 maart
Agendanummer	4

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

Het OGB wordt gevraagd te besluiten:

- Dat het tonen van kennisgevingen van afwijkvergunningen vanaf 2021 **geen onderdeel wordt van het basisniveau** voor DSO-LV
- Dat kennisgeving van de afwijkvergunning **wel** wordt meegenomen bij de besluitvorming over de doorontwikkeling of uitbouw van DSO-LV, cf. de voorgestelde voorkeursoptie door middel van het in STOP-TPOD-format omzetten van de huidige gegevensstromen via DROP
- Bij de prioritering hiervan mee te wegen dat het niet weergeven van deze kennisgevingen een achteruitgang betekent ten opzichte van het huidige dienstverleningsniveau van Ruimtelijkeplannen.nl, terwijl deze wel voldoen aan de criteria voor het weergeven van omgevingsdocumenten zoals gesteld door de Taskforce Complexiteitsreductie
- Indien mogelijk en mits dit niet ten koste gaat van het realiseren van het basisniveau in de tweede helft van dit jaar al te starten met een nadere impactanalyse, zodat de reeds ingewerkte TPOD-teams bij m.n. KOOP dit onderwerp na afronding van het basisniveau snel op kunnen pakken.

Aanleiding / context

Het OGB heeft programma DSO in november 2018 gevraagd (zie bijlage 1) om te onderzoeken of het mogelijk is om kennisgevingen van vergunningen voor activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan (omgevingsplanactiviteiten) op te nemen in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) en door te leveren aan DSO-LV. Hierdoor zal bij het raadplegen van het omgevingsplan, via de voorzieningen van het Omgevingswet loket, duidelijk worden dat een vergunning is verleend waarmee een activiteit is toegelaten die afwijkt van de regels in het omgevingsplan. Deze mogelijkheid is wel opgenomen in het huidige dienstverleningsniveau van Ruimtelijkeplannen.nl, maar niet in het eerder door het OGB vastgestelde basisniveau voor DSO-LV. Net als in de huidige situatie1, onder de Wabo en Wro betreft het een mededeling van een verleende afwijkvergunning die geregistreerd en beschikbaar wordt gemaakt. In de nieuwe systematiek betekent dit registeren in de LVBB en doorleveren aan DSO-LV.

[1] Conform artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3 van de Wabo dient het bevoegd gezag de kennisgeving van de verleende omgevingsvergunning met behulp van de RO Standaarden beschikbaar te stellen via de landelijke voorziening Ruimtelijkeplannen.nl.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting bij het beslispunt

Huidige situatie
Op dit moment worden in ruimtelijkeplannen.nl niet alleen bestemmingsplannen weergegeven, maar ook kennisgevingen van verleende omgevingsvergunningen voor het afwijken van het bestemmingsplan. Dit gebeurt in de vorm van een gerasterd besluitgebied, met daaraan gekoppeld de gegevens van de verleende vergunning. De vergunning zelf is niet kenbaar via ruimtelijkeplannen.nl – de gebruiker kan alleen zien dat deze is verleend, door wie en wanneer. Gebruikers die de inhoud van de verleende vergunning willen inzien moeten hiertoe contact opnemen met de desbetreffende gemeente. Vergunningen om af te wijken van het bestemmingsplan die voor 1-1-2021 zijn verleend, zullen zichtbaar zijn in ruimtelijkeplannen.nl. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet worden deze via de overbruggingsfunctie getoond in DSO-LV, net als de overige inhoud van ruimtelijkeplannen.nl.

Wat zit er in basisniveau en GPvE 2.11?
In de oorspronkelijke opzet zou DSO-LV op termijn ook omgevingsvergunningen gaan ontsluiten. Deze zaten echter van meet af aan al niet in scope bij inwerkingtreding van de wet. Ook het door het OGB vastgestelde basisniveau omvat op geen enkele wijze het ontsluiten van omgevingsvergunningen. Deze functionaliteit komt ook niet terug als behorende tot het basisniveau in het GPvE 2.22, zoals dit in januari jl. is vastgesteld door het OGB. Dit betekent dat kennisgevingen van afwijkvergunningen die tot 1-1-2021 verleend worden zichtbaar zullen zijn in ruimtelijkeplannen.nl, maar kennisgevingen van afwijkvergunningen die na 1-1-2021 verleend worden niet getoond zullen worden in DSO-LV. Het aanleveren van nieuwe verleende afwijkvergunningen om deze vervolgens zichtbaar te maken in ruimtelijkeplannen.nl is vanaf 1-1-2021 niet meer mogelijk. Dit betekent dat er zonder aanvullende opdrachtverlening aan programma DSO voor gebruikers een achteruitgang plaatsvindt in het dienstverleningsniveau: (kennisgevingen van) nieuwe buitenplanse afwijkvergunningen zijn niet langer zichtbaar in ruimtelijkeplannen.nl, maar zijn ook niet vindbaar in DSO-LV.

Waarom zouden kennisgevingen van afwijkvergunningen wel in DSO-LV vindbaar moeten zijn?
De Taskforce Complexiteitsreductie heeft niet apart gekeken naar de kennisgeving van de omgevingsvergunning, zoals deze nu in Ruimtelijkeplannen.nl ontsloten wordt. Echter, deze voldoet wel aan de criteria die de Taskforce heeft gehanteerd:

- De kennisgeving van de afwijkvergunning wordt nu weergegeven in ruimtelijkeplannen.nl, hij maakt dus onderdeel uit van het huidige dienstverleningsniveau.
- Hij heeft rechtstreekse werking voor burgers en bedrijven: waar via een vergunning wordt afgeweken van het omgevingsplan, levert de vergunning het meest actuele beeld van wat is toegestaan op een locatie (bijvoorbeeld: de maximale bouwhoogte), niet het omgevingsplan.
- Hij bevat geoinformatie: Ruimteijkeplannen.nl geeft het werkingsgebied van de vergunning weer als een vlak, en bevat een link naar de kennisgeving op bekendmakingen.nl.

Bovendien wordt het voor burgers en bedrijven in de overgangsfase belangrijker om te kunnen zien of ergens een afwijkvergunning is verleend. De actualisatieplicht voor omgevingsplannen is losgelaten, dus de afwijkvergunningen hoeven voorlopig niet periodiek in het omgevingsplan verwerkt te worden.

Gemeenten hebben tot 2029 de tijd gekregen om tot een actueel omgevingsplan te komen. Is de afwijkvergunning op geen enkele manier vindbaar in DSO dan ontstaat dus de situatie dat DSO v.w.b. wat op een locatie ruimtelijk is toegestaan een in groeiende mate inaccuraat beeld geeft, naar mate er meer afwijkvergunningen worden verleend. Alle andere instrumenten die afwijkingen van het omgevingsplan mogelijk maken zouden dan wel in DSO te vinden zijn, te weten het projectbesluit, het voorbereidingsbesluit, de aanwijzing en de interventie – maar deze niet, terwijl de afwijkvergunning met afstand het meest gebruikt wordt, en dit gebruik in de overgangsfase naar verwachting alleen maar toe zal nemen.

Hoe en wanneer is weergeven kennisgeving afwijkvergunning mogelijk?
Programma DSO heeft meerdere mogelijkheden bestudeerd om de kennisgeving van de afwijkvergunning te ontsluiten. De beste optie hiervoor is ontsluiting door middel van een zeer eenvoudige tool om de kennisgeving om te zetten naar STOP-TPOD-formaat en deze door te leveren aan DSO-LV. Deze optie sluit aan bij het huidige dienstverleningsniveau en is het meest toekomstvast, gelet op de uiteindelijke ambitie om omgevingsvergunningen te ontsluiten via DSO-LV.

In de huidige manier van werken leveren gemeentes uit hun VTH-systemen via DROP (huidige software) kennisgevingen over vergunningen aan KOOP ten behoeve van publicatie. Dit is een (uitbreiding van een) wettelijke verplichting: alle overheden moeten kennisgevingen over de vergunningen publiceren met een link naar (de publieke versie van) de vergunning zelf, waarbij ze natuurlijk ook de vergunning zelf kunnen meesturen. De informatie die aan DSO-LV moet worden doorgeleverd om de kennisgeving zichtbaar te kunnen maken in DSO-LV, te weten de geometrische begrenzing van het werkingsgebied van de vergunning, en de kenmerken van de vergunning, zijn al onderdeel van de kennisgeving die aan DROP wordt geleverd. Om deze te kunnen tonen in DSO-LV moet deze wel worden omgezet naar iets wat compatibel is met de DSO-standaarden.

Programma DSO stelt voor een tool te maken die ervoor zorgt dat kennisgevingen in STOP-TPOD-formaat zichtbaar worden in DSO-LV op dezelfde manier als nu in ruimtelijkeplannen.nl, dat wil dus zeggen met het werkingsgebied en een link naar de kennisgeving. Het werkingsgebied moet bij voorkeur zowel een punt als een vlak kunnen zijn. Decentrale systemen blijven de kennisgevingen in dit voorstel gewoon aanleveren via de huidige route: DROP. Dit wordt dan niet langer doorgeleverd aan RP.NL, zoals nu het geval is. Na ontvangst van de kennisgeving wordt de metadata van de kennisgeving geautomatiseerd getransformeerd naar een STOP/TP-compatibel-document dat de kerngegevens van de afwijkvergunning bevat. Dit gebeurt aan de zijde van de LVBB. Deze informatie kan vervolgens in STOP-TP-formaat via het koppelvlak naar DSO-LV worden doorgeleverd. Op deze manier komt er al wel een gegevensstroom via STOP-TPOD op gang, zonder dat decentrale overheden hun systemen hoeven aan te passen. De functionaliteit die hiervoor wordt gebouwd kan bij de verdere uitbouw van DSO fungeren als basis om niet alleen kennisgevingen, maar ook de omgevingsvergunningen zelf via DSO-LV te gaan ontsluiten. Bovendien is deze optie compatibel met het de bestaande plannen voor de uitfasering van ruimtelijkeplannen.nl.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Impact van het voorstel op DSO-LV

Om dit scenario te realiseren moeten de huidige KOOP-systemen aangepast worden. Zo moet de transformatie naar STOP/TP-formaat en doorleiding naar DSO-LV vanuit DROP gebouwd en ingeregeld worden. Deze activiteiten zijn niet in scope van het basisniveau van DSO-LV. Aan de technische haalbaarheid van deze optie wordt niet getwijfeld, maar om te kunnen bepalen hoeveel dit precies gaat kosten is een meer uitgebreide impactanalyse nodig. Eerder zijn binnen programma DSO wel inschattingen gemaakt van het hiervoor benodigde werk, maar deze zijn inmiddels achterhaald door aanpassingen aan de standaarden, OZON, de LVBB en de manier waarop OZON en LVBB gekoppeld zijn. Voor een deugdelijke impactanalyse is op zijn vroegst mogelijk tijd in de tweede helft van 2019, waarbij werk wat noodzakelijk is om het basisniveau te realiseren sowieso voorrang krijgt. Op basis van de huidige kennis wordt verwacht dat de totale kosten van de te realiseren oplossing een ordegrootte van enkele tonnen tot een half miljoen euro zullen bedragen.

NB de uiteindelijke impact, en dus de kosten die gemaakt moeten worden om deze oplossing te realiseren, hangt sterk af van een groot aantal factoren, waarvan een deel nog in beweging is. Een precieze kosteninschatting kan daarom op dit moment onmogelijk worden gegeven. Een belangrijke factor hierbij zijn de huidige TPOD-teams bij met name KOOP. Deze zijn al ingewerkt, als zij meteen na realisatie van het basisniveau door kunnen gaan met deze klus, dan zijn de kosten voor hun werk twee tot drie keer zo laag als wanneer de TPOD-teams uit elkaar zouden gaan, en een half jaar later nieuwe mensen geworven en ingewerkt zouden moeten worden voor deze klus. Om die reden adviseert programma DSO dit onderwerp bij de besluitvorming over de uitbouw hoge prioriteit te geven. Wanneer deze functionaliteit voldoende prioriteit krijgt bij de uitbouw en de uitbouw zou begin 2020 kunnen starten, dan is het realistisch te veronderstellen dat deze functionaliteit gereed kan zijn voor inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Alternatieven

Binnen programma DSO is ook gekeken naar alternatieven voor deze optie. Er is geen enkel alternatief denkbaar wat minder impact heeft op DSO-LV / waarvoor niet enige vorm van doorontwikkeling of uitbouw vereist is. Het zou ook mogelijk zijn om niet in STOP-TPOD-formaat te werken, en de informatie uit de kennisgeving toch te tonen, maar ook dit vergt aanpassing van functionaliteit – en deze is niet uitbreidbaar naar het uiteindelijke ambitieniveau, en waarschijnlijk niet minder kostbaar dan het voorkeursalternatief. Bij het doen van een nadere impactanalyse zou deze optie wel nogmaals kunnen worden meegenomen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Argumenten voor	*Argumenten tegen*
Voorstel: kennisgeving via omzetting naar STOP-TPOD in DSO-LV realiseren na basisniveau • Uitbreidbaar naar uiteindelijk ambitieniveau en dus toekomstvast, betere investering van ontwikkelgelden dan alternatieven • Sluit aan bij huidig dienstverleningsniveau • Brengt realisatie basisniveau niet in gevaar • Nog steeds mogelijk dit op 1-1-2021 werkend te hebben indien op tijd besloten ihkv uitbouw	***Voorstel: kennisgeving via omzetting naar STOP-TPOD in DSO-LV realiseren na basisniveau*** • Aanvullende functionaliteit nodig bij m.n. KOOP, uitbreiding t.o.v. basisniveau • Leidt hierdoor tot extra kosten bij KOOP, Geonovum en Kadaster
Alternatief: weergeven kennisgeving obv huidige systemen KOOP realiseren na basisniveau, niet in STOP-TPOD • Benadert het dichtste de huidige manier van werken via ruimtelijkeplannen.nl • Geen TPOD-light nodig • Brengt realisatie basisniveau niet in gevaar • Kan naar huidige inschatting tijdig gerealiseerd worden	***Alternatief: weergeven kennisgeving obv huidige systemen KOOP realiseren na basisniveau, niet in STOP-TPOD*** - Aanvullende functionaliteit nodig aan de zijde van DSO-LV om informatie uit DROP in DSO-LV te kunnen tonen, uitbreiding t.o.v. basisniveau - Leidt tot extra kosten bij KOOP, Geonovum en Kadaster, op basis van de huidige kennis wordt ingeschat dat deze kosten vergelijkbaar zijn met het voorkeursalternatief • Deze functionaliteit dient alleen dit doel, en is niet herbruikbaar voor andere doelen of uitbreidbaar richting uiteindelijk ambitieniveau, dus is minder toekomstvast
Alternatief: meenemen in basisniveau **-**Er wordt eerder gestart, waardoor de kans dat dit specifieke onderdeel op 1-1-2021 gereed is vergroot wordt	***Alternatief: meenemen in basisniveau*** -Tijdige realisatie basisniveau komt onder onaanvaardbare druk te staan - Dit is alleen mogelijk als er andere dingen uit opdracht basisniveau verwijderd worden, die tot taakverlichting leiden, met name aan de zijde van KOOP

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1

In het OGB van november 2018 heeft Eenvoudig Beter tijdens de rondvraag dit onderwerp aan de orde gesteld. Het verslag van deze vergadering meldt de volgende tekst:

> "art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat in het huidige OLO zichtbaar is of bij vergunningen afwijkingen op het bestemmingsplan worden verleend. Dat zit niet in basisniveau DSO. We willen graag ADS vragen om een raming en een plan voor te maken tbv besluitvorming."

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Oplegnotitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	**Methodiek acceptatie proces**
Agendapunt	5
Actiehouder	Acceptatieteam
Datum	5 maart 2019
Doel nota	Ter besluitvorming

Datum
8 februari 2019

Bijlagen
Notitie methodiek acceptatieteam

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aanleiding
Op 28 mei 2018 is het OGB akkoord gegaan met het voorstel voor het instellen van een interbestuurlijk acceptatieteam. Dit acceptatieteam heeft de taak om onder verantwoordelijkheid van het OGB te komen met een voorstel aan het OGB over de te volgen acceptatiemethodiek en de toe te passen criteria voor de acceptatie van DSO-LV. Dit tezamen heeft als doel om tot een advies te komen omtrent de vraag of het DSO-LV gebruikt kan worden. Naast de technische en functionele bruikbaarheid gaat het dan ook om de vraag of is voldaan aan randvoorwaarden als gebruikersondersteuning en aanwijzing en inrichting van de beheerorganisaties.

Voorgesteld besluit
1. Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd in te stemmen met bijgevoegde methodiek als uitwerking van de opdracht van het acceptatieteam. En daarbij specifiek in te stemmen met:
    a. Het op de onderdelen viewer en catalogus uitproberen van de methodiek (zgn proef acceptatie). Ten behoeve van deze proeffase een budget ter beschikking te stellen van 50.000 euro.
    b. Een marginale toetsing door het acceptatieteam te laten uitvoeren op het proces van inrichten van beheer door TBO en de operationeel beheerpartijen
    c. De programmaraad te mandateren een nader voorstel voor de verdere inrichting van het acceptatieproject en communicatie te accorderen, inclusief de daarvoor benodigde middelen.
2. Kennis te nemen van voorgesteld tijdspad

Naast de voorgestelde acceptatie activiteiten, verzoeken wij ter ondersteuning van de nog lopende activiteiten, het OGB om vanuit haar rol aan de diverse bestuurlijke lagen expliciet aandacht te vragen voor de cruciale rol die de business vervult binnen de agile wijze van realisatie en de impact hiervan op het test en acceptatieproces. De uitkomsten van de voorgestelde acceptatie activiteiten zullen hier mogelijk extra input voor leveren.

Zoals in het memo gesteld wordt bewust geen audit op het programma uitgevoerd aangezien een dergelijk activiteit geen onderdeel is van de opdracht aan het acceptatieteam. Overigens zouden uit de documentstudie en te voeren gesprekken als onderdeel van de marginale toets beelden kunnen ontstaan die een diepgaander onderzoek vragen. De keuze om dit te doen ligt uiteraard bij het OGB.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting

Proces van acceptatie van het product DSO-LV
In de discussies gevoerd in aanloop naar het voorgestelde plan van aanpak heeft het team voortschrijdende inzichten gekregen rondom de acceptatie van de landelijke voorziening. De kern van deze inzichten is dat als gevolg van de gekozen methodiek van realisatie van DSO-LV, namelijk Agile, het acceptatie proces gericht op de compleetheid en kwaliteit van DSO-LV al heeft plaatsgehad gedurende het realisatie proces. Om deze reden zullen de activiteiten van het acceptatieteam zich beperken tot een marginale toetsing van hetgeen inmiddels al heeft plaatsgehad binnen het programma. Marginale toetsing behelst dat wordt nagegaan of de besluiten en de zetten stappen van GPvE via DOD tot Backlog in redelijkheid genomen en gedaan kunnen worden. Hierbij wordt dan niet naar de inhoud van besluiten en de stappen gekeken, maar alleen of ze op de juiste wijze zijn genomen en gezet.

- De vertegenwoordiging van de business kent binnen de Agile methodiek een belangrijke verantwoordelijkheid met betrekking tot haar inbreng in alle fasen, te weten planning, ontwerp, realisatie, test en acceptatie. Leidend bij deze acceptatie is de "Definition of Done" (DoD), waar specificaties (inclusief (non-) functionele acceptatiecriteria) bepalend zijn om vast te stellen in welke mate het opgeleverde aan het einde van de sprint voldoet aan de DoD. Om te komen tot een bestuurlijke acceptatie zal het acceptatieteam via een marginale toetsing beoordelen in hoeverre hier voldoende vertrouwen aan ontleend kan worden. Als referentie voor de toetsing wordt aangesloten bij de testmethodiek TMap Next® en hoe dit toe te passen binnen Scrum.
- Het acceptatieteam ziet naast de kwaliteit van de voorziening als product ook het belang van een goed werkende beheerorganisatie en gebruikersondersteuning rondom de voorziening. Om deze reden is het team van mening dat beide daarom meegenomen moeten worden in de scope van de acceptatie. Onder de opdracht voor het strategisch en tactisch beheer valt ook het opstellen van de inhoudelijke afspraken via service level agreements (SLA's) met de gerede operationeel beheerpartijen. Dit proces is voorzien voor Q1 en Q2 met betrokkenheid van VNG, UvW, IPO, Rijk, TBO, SBO en pDSO en in afstemming met de beoogd operationeel beheerders. Het acceptatieteam zal de totstand-koming van de SLA's en de inrichting van het beheer marginaal toetsen.
- Het acceptatieteam wil graag de methodiek uittesten om onder andere te zien in hoeverre de marginale toetsing leidt tot een voldoende vertrouwen rondom de acceptatie activiteiten binnen het Agile werken binnen het programma. Na deze proefacceptatie zal een tussentijdse evaluatie gericht aan het OGB volgen met mogelijk bijstelling van de methodiek tot gevolg.

Voorgesteld tijdspad
Op basis van de beschreven methodiek worden de activiteiten verder uitgewerkt met als doel om proef te draaien op de viewer en catalogus in Q1 2019. Het OGB zal over deze uitkomsten worden geïnformeerd. Hierna is voorzien de acceptatie methodiek breed toe te passen op de resterende componenten.

Vervolgens zal het acceptatieteam in Q3 en Q4 2019 daar waar nog componenten worden opgeleverd door het programma de activiteiten voortzetten. Daarnaast zal het acceptatieteam de voorziening als geheel accepteren.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tot moet leiden tot een vrijgave advies eind Q4 2019 op basis waarvan het OGB een besluit moet nemen omtrent de acceptatie van DSO-LV. Hierna kan dan voorziening per januari 2020 vanuit het programma overdragen worden aan de beheerorganisatie en vrijgave plaatsvinden voor gebruik.

Voorgesteld Plan van Aanpak ten behoeve van het uit te brengen advies over de Acceptatie van DSO-LV.

1. Inleiding

Het OGB heeft in mei 2018 een acceptatieteam ingesteld, met als doel om te komen tot een methodiek en criteria voor de acceptatie van DSO-LV. Dit team, dat wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter, moet komen tot een aanpak die leidt tot een geobjectiveerd oordeel over de bruikbaarheid en beheerbaarheid, in eerste instantie op onderdelen en vervolgens op DSO-LV als geïntegreerd geheel. In het licht van acceptatie is het belangrijk te realiseren dat het programma langs de weg van de Agile methodiek de realisatie heeft ingericht. Hierdoor vinden er tussentijds al acceptaties plaats voor onderdelen/componenten van DSO-LV. Deze acceptaties vinden plaats tussen het programma en de ontwikkelpartijen. De acceptatie van het geïntegreerde DSO-LV zal op een nog te bepalen tijdstip moeten gebeuren vanuit de opdrachtgever (BZK, mede namens de nadere bevoegde gezagen) aan het programma DSO. Deze acceptatie is voorzien voor tweede helft 2019.

Naast de technische en functionele bruikbaarheid gaat het dan ook over de vraag of is voldaan aan randvoorwaarden als gebruikersondersteuning, documentatie en aanwijzing en inrichting van de beheerorganisaties.

Hiertoe heeft de opdrachtgever als kaders meegegeven: het Visie document (Versie 1.0), Globaal programma van eisen (Versie 2.11) en de doelarchitectuur (Versie 3.08) of later verschenen versies. Een belangrijke notie hierbij is dat de bevoegd gezagen hebben meegewerkt en hebben ingestemd met deze documenten.

Dit document beschrijft de voorgestelde methodiek van de acceptatie. Afzonderlijk van dit document zal nog de lijst met de acceptatiecriteria opgesteld worden.

2. De scope van acceptatie

De acceptatie kent drie hoofdgebieden waar een uitspraak over gedaan moet worden:

1. De voorziening zal het stelsel moeten ondersteunen met de **vereiste kwaliteit van de opgeleverde functionaliteit**, en het geleverde moet aansluiten bij het afgesproken **basisniveau** waar de voorziening aan moet voldoen. Dit onderdeel wordt opgeleverd door het programma DSO-LV.
2. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op **een gecontroleerde manier in beheer** genomen kunnen worden. Vanaf dat moment vormt de door het programma opgeleverde voorziening de basis voor verdere verrijking middels nieuwe functionaliteiten (doorontwikkeling en uitbouw). De verantwoordelijkheid om de hieraan gerelateerde ontwikkelopdrachten uit te zetten ligt bij het tactisch beheer.
3. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een **ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning**, waarbij de complicerende factor aanwezig is dat voor een werkend stelsel naast een ingerichte gebruikersondersteuning voor de landelijke voorziening ook de decentrale omgevingen bij de bevoegde gezagen werkend ingericht moeten zijn.

Het beschreven acceptatieproces vormt de schakel tussen het opleveren van het product door de ontwikkelpartijen en het in gebruik/exploitatie nemen door de gebruikers. Gelijktijdig aan dit moment zal het beheer van de voorziening ingericht en operationeel moeten zijn.

3. Impact van Agile werken op de acceptatie van DSO-LV

Voor de beantwoording van de vraag of de voorziening de vereiste kwaliteit heeft zoals bedoeld in het eerste hoofdgebied van acceptatie, is het belangrijk om zich te realiseren dat de DSO-LV wordt gerealiseerd via een Agile ontwikkelmethode. In bijlage 1 wordt op een meer detailniveau ingegaan op Agile werken in relatie tot acceptatietesten.

Agile is een mindset en aanpak voor softwareontwikkeling, waarbij de waarde voor de business centraal staat. Om hier invulling aan te geven worden multidisciplinaire teams samengesteld, waarbij normaliter de inbreng van zowel business, beheerpartijen en ICT gebalanceerd zijn. Kort-cyclisch brengen deze teams werkende componenten voort. Binnen deze cycli (sprints) wordt het volledige

proces van planning, ontwerp, realisatie, test en acceptatie doorlopen. Test en acceptatie zijn dan ook een geïntegreerd onderdeel van de sprint en hierbij vindt de acceptatie feitelijk aan het einde van iedere sprint tijdens de productdemo door de product-owner op component niveau en door de productmanager voor het totaal DSO-LV plaats.

Binnen het programma DSO-LV kan de business gezien worden als de groep van gebruikers binnen de bevoegd gezagen, die worden vertegenwoordigd via de koepels en hun BLM'ers. Verder is het zo dat binnen de huidige wijze van voortbrenging, de ontwikkelpartijen per kwartaal in formele zin een decharge ontvangen door middel van het aftekenen van de prestatieverklaring. Deze prestatie-verklaringen vinden aansluiting bij de acceptatie tijdens de validatiesessie die net voor de productdemo plaatsvindt. Deze wijze van accepteren en verlenen van decharge past prima in de agile aanpak, waarbij het wel belangrijk is om te realiseren dat hiermee het gepresenteerde ook daadwerkelijk geaccepteerd is in de zin zoals bedoeld onder 1) van de scope van acceptatie. Een Agile aanpak voorziet immers niet in een complete acceptatie aan het einde van het ontwikkeltraject vlak voor in productie name, zoals gebruikelijk is bij ontwikkeling volgens een watervalmethode.

Naast de acceptatie activiteiten zoals binnen de Agile aanpak ingebouwd is het goed te melden dat binnen het programma nog aanvullende maatregelen plaats die de kwaliteit van het geleverde moeten borgen. Hierbij valt te denken aan audits ten aanzien van de codekwaliteit, penetratietesten etc.

Bij een juiste invulling van rollen en verantwoordelijkheden is de conclusie dat de acceptatie-activiteiten rondom de functionaliteit en beheerbaarheid in lijn met de gedachte van Agile werken al hebben plaatsgevonden. De vraag in hoeverre deze activiteiten volledig en op de juiste wijze zijn uitgevoerd is niet een activiteit in het kader van acceptatie maar heeft meer het karakter van een audit op het programma. Of een dergelijke audit gewenst is, is een vraag die op bestuurlijk niveau beantwoord moet worden, dan het een onderdeel van het acceptatieproces te laten zijn.

Vooruitlopend op een dergelijke bestuurlijke stellingname omtrent de noodzaak tot een programma audit, lijkt het verstandig om het acceptatieteam al wel een marginale toetsing te laten uitvoeren op de wijze van invulling van het accepteren door de business binnen de Agile voortbrengen. Op deze wijze krijgen de bestuurders van de betrokken partijen meer gevoel wat er gebeurd is en kunnen zij eventueel extra sturing geven op het vlak van acceptatie binnen het programma.

Naast de hiervoor genoemde decharges tussen programma en ontwikkelpartijen is het belangrijk om een tijdstip vast te stellen waarop decharge wordt verleend voor het geheel van de DSO-LV. Dit zal moeten gebeuren vanuit de opdrachtgever (BZK) in overleg met de bevoegd gezagen, zoals verenigd in het Opdrachtgevend Beraad, aan het programma DSO.

De keuze hoe en van af welk moment de voorziening daadwerkelijk te gaan gebruiken ligt buiten de scope van het acceptatievoorstel, aangezien dit een verantwoordelijkheid is van de individuele bevoegd gezagen.

4. Aanpak van acceptatie van DSO-LV

Op basis van de binnen het acceptatieteam gevoerde discussies gaat dit memo uit van het gegeven dat de acceptatie voor afzonderlijke onderdelen c.q. het geheel een uitspraak doet over:

- Kwalitatief en kwantitatief juiste oplevering,
- Een voorziening die gereed is voor gebruik en daarmee wordt vrijgegeven voor gebruik,
- Een voorziening die gereed is voor het in beheer nemen en daarmee geaccepteerd wordt door de tactisch en operationeel beheer partijen.

Op tot een uitspraak te komen is eerst gekozen voor een methodologie, gevolgd door een fasering en een hierop gebaseerde aanpak.

4.1 Methodologie van acceptatie

Het proces rondom de acceptatie is gebaseerd op basis van de inbreng van de deelnemers aan het acceptatieteam, daar waar nodig verder ondersteund met de meer gestructureerde benadering vanuit

de integratie van TMap NEXT® met scrum[1]. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar bijlage 1 van dit document.

Op basis van de gevoerde discussies binnen het acceptatieteam zijn de gebieden benoemd die met het oog op acceptatie kritisch binnen de realisatie middels Agile van DSO-LV. Deze gebieden zijn in bijlage 2 visueel geplaatst op de fasen binnen de voortbrenging. Omdat het acceptatie team zich niet competent acht om een audit op het programma te doen, wordt voorgesteld om via een marginale toetsing cast te stellen of deze kritische gebieden in voldoende mate geborgd zijn binnen de uitvoering van het project. Concreet gaat het dan om de volgende aspecten waar een toetsing op plaats zal vinden:

1. De juiste en volledige vertaling van de back log, opgesteld aan de hand van het GPvE naar in het totaal van DoD´s van de diverse sprints. Naast de inhoudelijke toetsing zou vanuit een leerperspectief gekeken kunnen worden in hoeverre de product-owners dan wel productmanager keuzes hebben gemaakt binnen het hen gegeven mandaat en of het OGB de DoD voor de betreffende sprint heeft gevalideerd. Door dit te doen kan vastgesteld worden in hoeverre product owners en productmanager voldoende ruimte hebben om de voortgang in het programma vast te houden.
2. Vanuit communicatie perspectief is het belangrijk dat de vastgestelde scope met bijbehorende acceptatiecriteria in begrijpelijke taal is gecommuniceerd richting de bevoegde gezagen en hun eindgebruikers. Deze feitelijke communicatie valt weliswaar buiten de verantwoordelijk-heid van het realisatieprogramma, maar vanuit verwachtingenmanagement is het belangrijk dat het contact tussen realisatie en invoeringsprogramma heeft plaatsgehad, waarna via het invoeringsprogramma de keuzes zijn door vertaald naar de achterban.
3. De beheereisen vanuit de beoogde TBO en OBO's gesteld aan DSO-LV met het oog op het kunnen beheren en de waarborgen die gebruikt zijn om vast te stellen of deze beheereisen ook daadwerkelijk doorgevoerd zijn.
4. De inbreng vanuit de business gedurende de sprints.
5. Het laatste punt van aandacht is hoe er om gegaan is met de geconstateerde afwijkingen ten opzichte van de DoD. Naast dat het belangrijk is dat deze afwijkingen in de back log voor komende sprints zijn geplaatst, is het belangrijk dat ook communicatie vanuit invoeringsperspectief heeft plaats vindt.

4.2 Fasering van de acceptatie

De definitieve acceptatie van de DSO-LV is voorzien na de afronding van de pre-productie fase (nu gepland eind 2019). Binnen de realisatiefase van het programma hebben en vinden nog steeds de noodzakelijke testen, alsmede (onafhankelijke) kwaliteitsonderzoeken plaats (gehad).

De bestuurlijke acceptatie van DSO-LV is voorzien door gebruik te maken van een gefaseerde benadering die in 2019 zijn beslag moet gaan krijgen, namelijk:

a) **Een proefacceptatie** van viewer en catalogus om middels een marginale toetsing een beeld te krijgen omtrent de vijf gebieden zoals beschreven in paragraaf 4.1.
b) Op basis van de ervaringen vanuit **de proefacceptatie,** vindt via een marginale toetsing **de acceptatie van de componenten[2]** die gebruikt worden binnen de landelijke voorziening plaats (fase 1).
   Deze acceptatie mondt uit in een voorlopige goedkeuring van de betreffende deelproducten. Deze fase loopt volgens de huidige opdracht van 1 januari 2019 tot 1 juli 2019. In hoeverre deze data nog realistisch zijn zal beantwoord moeten worden door het acceptatieteam in afstemming met het programma DSO.
c) Wanneer alle componenten opgeleverd zijn volgt fase 2. In deze fase richt de acceptatie zich op een beoordeling van de werking van **het geheel aan producten**, zowel binnen DSO-LV als in de keten. Deze fase mondt uit in een acceptatie van het DSO-LV als geheel. Deze tweede fase van acceptatie zal leiden tot een vrijgave van de DSO-LV voor gebruik door de bevoegde gezagen in productie en voor beheer door de beheerpartijen.

[1] Zie omtrent integratie van testen de publicatie TMap Next® in scrum, effectief testen in agile projecten van Leo van der Aalst en Cecile Davis, uitgegeven door Sogeti.
[2] Hier worden niet standaarden bedoeld, omdat die een aparte acceptatie doorlopen

4.3 Interactie tussen realisatie, beheer en invoering ten behoeve van acceptatie

Parallel aan de fasen van acceptatie hiervoor genoemd is het belangrijk te realiseren dat tijdens de realisatie van de voorziening binnen het programma is voorzien in een periode van pre-productie. In deze pre-productie kunnen de bevoegde gezagen/gebruikers in voldoende mate oefenen in het gebruik van de voorziening. Tijdens dit oefenen kunnen zij inhoudelijke informatie plaatsen.
Deze activiteit is géén onderdeel van het acceptatieproces en behoort veeleer tot de invoerings-activiteiten. Desalniettemin levert deze pre-productie wel signalen op omtrent de gereedheid voor gebruik van de voorziening. Naast gebruikers van bevoegd gezagen wordt in de fase de mogelijkheid aan de softwareleveranciers van de bevoegde gezagen geboden om hun decentrale voorzieningen te koppelen aan de landelijke voorziening, waardoor de juiste werking vastgesteld kan worden en zo te oefenen met de interactie. Ondanks dat ook dit geen onderdeel is van het acceptatieproces zullen de ervaringen wel bijdragen aan de mate van vertrouwen in het DSO-LV.

Naast het antwoord rondom de vraag of het op te leveren DSO-LV de **vereiste kwaliteit heeft met betrekking tot de opgeleverde functionaliteit**, wordt ook een uitspraak verwacht of de voorziening op **een gecontroleerde manier in beheer** genomen kan worden, alsmede of er sprake is van een **ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning.**

Omtrent het **beheeraspect** is het belangrijk dat helder is welke eisen gesteld worden aan het kunnen gaan beheren van de voorziening en haar componenten vanuit de beheerorganisatie. Binnen het programma DSO-LV is hier de complicerende factor dat in tegenstelling tot de gewenste situatie, de TBO pas in de afrondende fase wordt ingericht. De door de TBO geformuleerde eisen worden nu pas in een laat stadium toegevoegd aan de DoD. Daarom zal in de laatste fase van het programma hier extra aandacht aan besteed moeten worden om de eisen/acceptatiecriteria vanuit beheer in de resterende sprints alsnog tot hun recht te laten komen.

Ten aanzien van **de exploitatie en gebruikersondersteuning**, moet aansluiting gezocht worden bij de invoeringsondersteuning van het programma alsook de afzonderlijke veranderorganisaties/ verandermanagers bij de bevoegd gezagen (koepels). De activiteiten gaan over training en gebruikershandleidingen, maar vooral ook over het communiceren wat eindgebruikers binnen de bevoegde gezagen kunnen verwachten aan functionaliteit en wat (nog) niet. Het zijn deze gebruikers die de DSO-LV zullen moeten integreren in hun eigen systemen en werkzaamheden. Door de impact op hun dagelijkse werk zullen zij met een kritische blik gaan kijken wat hen feitelijk geboden wordt.

Gezien het belang van de invoering en beheer wil het acceptatieteam ook op deze onderdelen een marginale toets uitvoeren om zo een beeld te krijgen omtrent de status van het beheeraspect en het verwachtingenmanagement richting koepels en gebruikers. Op basis van deze toetsing kan het OGB dan besluiten om te komen tot voorstellen omtrent bijsturing van het programma.

4.4 Uit te voeren activiteiten binnen de twee fasen van acceptatie.

Om uitspraken te kunnen doen op de eerdergenoemde aandachtsgebieden moeten binnen de individuele fase de volgende activiteiten ontplooid worden:

Fase van acceptatie op het gebied van functionaliteit van de componenten

Om te komen tot een oordeel omtrent de kwaliteit van de opgeleverde techniek en functionaliteit van de individuele componenten, en in hoeverre deze aansluiten bij het afgesproken basisniveau waar de voorziening aan moet voldoen, zal zoveel als mogelijk aansluiting gevonden moeten worden bij de waarborgen ingebouwd in het realisatieproces.

Het ligt nadrukkelijk niet voor de hand om hier afzonderlijke acceptatietesten voor in te richten, aangezien dit strijdig is met de gekozen Agile aanpak, maar zeer waarschijnlijk ook veel redundante activiteiten zal opleveren.

De uit te voeren activiteiten binnen het proces van acceptatie krijgen daardoor het karakter van een marginale toetsing op de kwaliteitsborging. Vanuit deze toetsing kan het acceptatieteam signalen afgeven richting het OGB om te komen met verbetervoorstellen.

Deze toetsing zal zich dan richten op de vijf punten zoals genoemd in paragraaf 4.1. Zoals gesteld hiervoor is het belangrijk dat tevens gekeken wordt in welke mate gedurende de realisatie de communicatieaspecten rondom scope en bevindingen zijn meegenomen door de veranderorganisaties.

Vanuit het acceptatieteam zal nog een lijst met acceptatiecriteria opgesteld worden die als referentie voor de marginale toetsing gebruikt zal worden. Logischerwijs zullen de nog op te stellen acceptatiecriteria in belangrijke mate aansluiten op de gehanteerde criteria in DoD. Om deze reden zullen de BLM'ers betrokken worden bij het opstellen van de criteria. Immers de kracht van de gebruikte Safe-methodologie is dat de acceptatiecriteria gebruikt, bepalen of de implementatie correct is en of de zakelijke voordelen (benefits) aantoonbaar en gecontroleerd zijn.

Door de uit te voeren marginale toetsing, ontstaat er ten behoeve van het OGB een beeld in hoeverre de kwaliteit geborgd is binnen het realisatieproces. Op basis van het oordeel van de toetsing kan een oordeel geveld worden of de componenten van het DSO-LV voldoen aan de acceptatie eisen. Mocht hier een gap geconstateerd worden, dan moet de vraag beantwoord worden in hoeverre de componenten al dan niet toch in gebruik genomen kunnen worden. Een negatief oordeel betekent overigens niet dat geen decharge verleend kan worden aan het programma. Dit laatste is namelijk gekoppeld aan de gemaakte (contractuele) afspraken tussen de diverse partijen. De opties om eventuele gaps te dichten kunnen zijn:

- In het geval het programma niet heeft geleverd wat is afgesproken zal het programma aangesproken worden op haar leveringsplicht.
- In het geval de gap is ontstaan buiten de verantwoordelijkheid van het programma en daarmee onder de verantwoordelijkheid van de business/product owner, zijn er twee opties:
    - Er wordt een aanvullende opdracht aan het programma verstrekt om een of meerdere extra sprints op te leveren totdat het gewenste basisniveau bereikt is.
    - Met instemming van de tactische en operationele beheerorganisatie wordt de gap gedicht door de operationele beheerorganisatie in de beheerfase en onder regie van de tactisch beheerorganisatie.

Fase van acceptatie op het gebied van functionaliteit van de voorziening als geheel

In deze fase wordt het geheel van de componenten van DSO-LV in samenhang geaccepteerd. Cruciaal hierbij is in hoeverre de componenten binnen de keten werken. De vaststelling hiervan is iets wat niet afgedekt wordt binnen de Agile methodiek, omdat deze ervan uit gaat dat er steeds een werkende toevoeging van functionaliteit aan het geheel wordt opgeleverd. Om de samenhang vast te stellen in combinatie met de gewenste performance wordt voorgesteld om in een laatste sprint een ketentest uit voeren. Het gaat hier dan specifiek om aspecten als integraliteit van functionaliteit, performance en exploiteerbaarheid. Belangrijk is dat vooraf acceptatiecriteria specifiek voor de ketentest vastgesteld worden. Hiervoor kan aansluiting gezocht worden bij het GPvE. Een belangrijke notie is dat binnen deze ketentest alleen de DSO-LV als voorziening beoordeeld kan worden. Een volledige end-to-end ketentest is niet mogelijk omdat hiervoor de producten van de softwareleveranciers van de bevoegde gezagen nodig zijn. Dit valt echter buiten de scope van de hier beschreven acceptatie en is de verantwoordelijkheid van de bevoegde gezagen zelf. Het programma stelt hiervoor een testomgeving ter beschikking.

Aanvullend op de bevindingen uit eerste fase en de ketentest (tweede fase) worden de bevindingen uit de invoeringsactiviteiten (pre-productie) en de in beheer name in beschouwing genomen om te komen tot een antwoord in hoeverre de DSO-LV in zijn geheel een werkende voorziening oplevert die voldoet aan de afgesproken DA en GPvE (basisniveau). Op basis van het integraal oordeel wordt een advies opgesteld omtrent de acceptatie op het niveau geschikt voor gebruik.

5. Acceptatie van de in beheer name van DSO-LV, alsmede de aanwezigheid van een ingerichte exploitatie organisatie en gebruikersondersteuning.

Naast het accepteren van de voorziening DSO-LV als product zoals beschreven in hoofdstuk 4, zijn er nog twee aspecten in scope van de opdracht aan het acceptatieteam, namelijk:

1. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen kunnen worden. Vanaf dat moment vormt de door het programma opgeleverde voorziening de basis voor verdere verrijking middels nieuwe functionaliteiten. Deze verantwoordelijkheid om dit in te richten wordt bij het tactisch beheer gelegd.

2. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV.

Voor beide aspecten is het belangrijk om vanuit het acceptatieteam vast te stellen in hoeverre de eisen zoals gesteld in het DA en GPvE zijn vertaald in de afgesloten SLA('s) met de OBO's. Hier gaat het dus niet zozeer om het opstellen of inhoudelijk oordelen over de acceptatiecriteria in de SLA, maar om een kwaliteitscheck op de totstandkoming van de SLA(´s).

Ten principale is dit de verantwoordelijkheid van het Kadaster als TBO om vast te stellen of de "gerede" OBO's dit op een ordentelijke manier hebben gedaan. Een aandachtspunt is dat de gerede OBO's zelf ook een rol in de realisatie van onderdelen van de voorziening hebben gehad. In hoeverre zij tijdens de realisatie nadruk hebben gelegd op de beheeraspecten is vanuit het acceptieteam op dit moment onbekend.

Het acceptatieteam stelt voor om via een marginale toetsing een oordeel te vormen in hoeverre in het proces van acceptatie door OBO's en TBO aandacht is geweest voor de beheer criteria gedurende het op zich nemen van de verantwoordelijkheid voor de beheeractiviteiten vertaald in de SLA('s).

Het TBO heeft de verantwoordelijkheid om al tijdens het inregelen van de beheerprocessen door zowel de tactische als operationele beheerorganisatie kwaliteitsbeoordelingen uit te voeren om vast te stellen of de beoogde processen ook daadwerkelijk werken. Indien gewenst kan het acceptatie team een marginale toetsing qua proces hierop uitvoeren.

6. Planning van activiteiten uitgezet in de tijd.

In het volgende figuur wordt een planning van de activiteiten van het programma DSO-LV voor 2019 weergegeven.

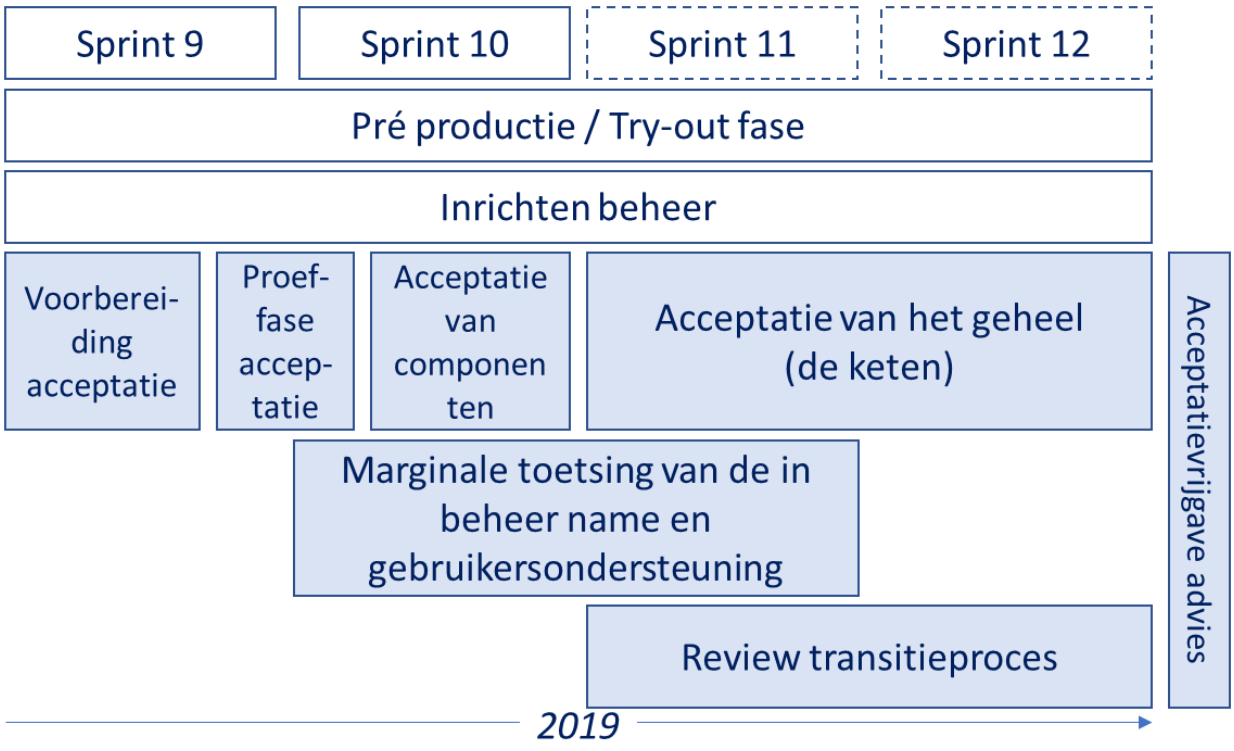

De voorziene activiteiten van de acceptie kunnen als volgt gelinkt worden aan deze planning:

Fase voorbereiding en acceptatie op onderdelen:

Q1 2019:	Besluit in het OGB of de in hoofdstuk 4 en 5 uit te voeren marginale toetsingen uitgevoerd kunnen gaan worden door het acceptatieteam. Een belangrijk aspect hierbij is dat hiervoor daadwerkelijk medewerkers in tijd beschikbaarheid gemaakt moeten worden om zo te komen tot de vereiste voortgang. Deze toetsing moeten leiden tot het vertrouwen dat de agile werkwijze heeft geleid tot de boogde acceptatie.
Q1 2019:	Opdracht definiëren voor de uit voeren toetsing.
Q1 2019:	Bemensen van het team dat de marginale toetsing gaat uitvoeren om zo tot een bestuurlijk oordeel te komen omtrent de acceptatie van de componenten.
Einde Q1 en Q2 2019:	Opstarten proefacceptatie viewer en catalogus via marginale toetsing en vervolgens na bewezen werken van de toetsing, het breder toepassen op de rest van de geleverde componenten. Het gaat hierbij om documentenreview, interviews en waar nodig aanvullende testen voorstellen. De toetsing heeft enerzijds als uitkomst mogelijke verbetervoorstellen met betrekking tot de acceptatieaspecten binnen realisatie, maar kunnen anderzijds leiden tot voorstellen richting het OGB om aanvullende sprints uit te laten voeren, omdat de er nog ontbrekende (delen van) componenten zijn.
Q3 en Q4 2019:	Daar waar nog componenten worden opgeleverd door het programma het voortzetten van de activiteiten uitgevoerd in de eerste twee kwartalen.

Beheer, exploitatie en gebruikersondersteuning:

Q2 2019:	Marginale toetsing op het proces van de inrichting van beheer en de toegepaste beheercriteria gebruikmakend van GPvE. Dit wordt gevolgd door een toetsing op hoe TBO de vertaling en uitvoering naar de OBO’s borgt.

Acceptatie van het geheel:

Q3 en Q4 2019:	Het uit laten voeren van end-to-end ketentesten, waarbij de focus komt te liggen op de integraliteit van de functionaliteit van de diverse componenten. Daarnaast zullen exploitatieketentesten uitgevoerd moeten worden gericht op performance en de eisen gesteld aan beheersbaar exploiteren, te denken aan herstartbaarheid van de keten, pauzeren binnen de keten, en beveiligingsaspecten omdat de keten ondersteund wordt vanuit diverse fysieke datacenters. Het acceptatieteam ziet er o toe dat dit ook daadwerkelijk gebeurt, alvorens een vrijgave advies door het programma wordt gegeven.

Transitieproces:

Q3 en Q4 2019:	Toetsing op het transitieplan omtrent het beheer vanuit het programma naar de diverse beheerpartijen.

Uitbrengen acceptatievrijgave advies:

Eind Q4 2019:	Het komen tot een acceptatie vrijgaveadvies van de DSO-LV ten behoeve van het OGB

Bijlage 1: Agile in relatie tot acceptatieactiviteiten binnen programma DSO-LV

Agile is een mindset en aanpak voor softwareontwikkeling, waarbij de waarde voor de business centraal staat. Om hier invulling aan te geven worden multidisciplinaire teams samengesteld, waarbij normaliter de inbreng van zowel business, beheerpartijen en ICT gebalanceerd zijn. Kort-cyclisch brengen deze teams werkende componenten voort. Binnen deze cycli (sprints) wordt het volledige proces van planning, ontwerp, realisatie, test en acceptatie doorlopen. Test en acceptatie zijn dan ook een geïntegreerd onderdeel van de sprint en hierbij vindt de acceptatie feitelijk aan het einde van iedere sprint tijdens de productdemo door de product-owner op component niveau en door de productmanager voor het totaal DSO-LV plaats.

Het is belangrijk dat de product owners en productmanager zich laten informeren door de BLM'ers die de business vertegenwoordigen. Leidend bij deze acceptatie is de "Definition of Done" (DoD), waar specificaties (inclusief (non-) functionele acceptatiecriteria) bepalend zijn om vast te stellen in welke mate het opgeleverde voldoet aan de DoD. Hierbij is het belangrijk te realiseren dat elke "Actor" een DoD moet hebben waarbij een BLM gevoed zou moeten zijn vanuit zijn achterban. Hierbij moet ook helder zijn wanneer een functie als "done" beschouwd wordt. Om dit alles vast te kunnen stellen worden binnen Agile werken testactiviteiten ingebouwd die de mogelijkheid bieden om gestructureerd en vroegtijdig te testen, mits hier voldoende aandacht binnen de sprints aan wordt besteed. Bij de opstart van een volgende sprint wordt vastgesteld in hoeverre de bevindingen uit eerdere sprints worden meegenomen. In een figuur kan dit als volgt worden weergegeven:

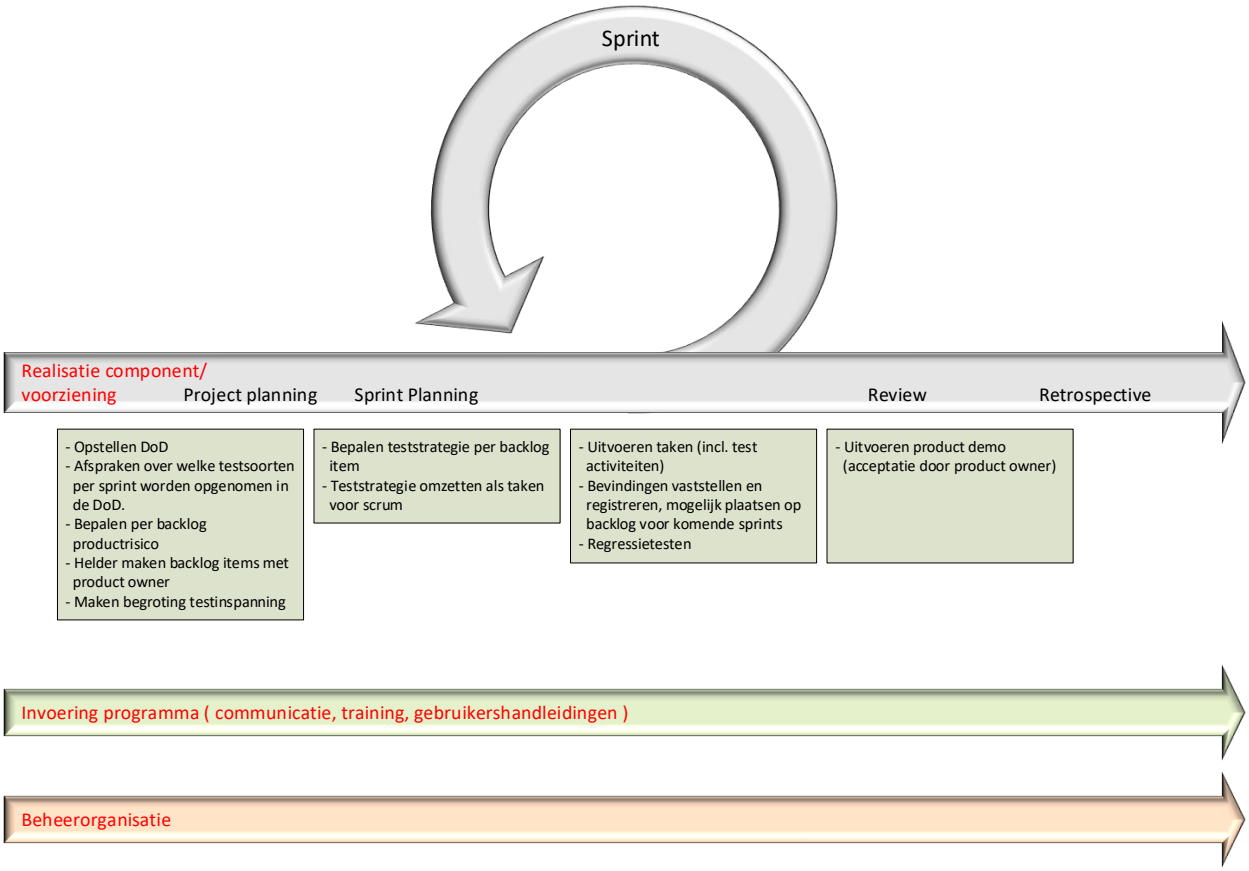

Figuur 1: TMap Next® versus Scrum, vrij vertaald naar de bron zoals vermeld in de voetnoot

Juist door de business centraal te stellen binnen Agile, is het ook belangrijk dat de business in alle fasen van de realisatie zoals in het figuur hierboven weergeven haar rol neemt en waar nodig opeist. In het DSO-LV programma kan de business gezien worden als de groep van gebruikers binnen de bevoegd gezagen, die worden vertegenwoordigd via de koepels en hun BLM'ers. De betrokkenheid

van de business is vereist tijdens alle fasen van de sprint: de scoping resulterend in DoD per sprint (door de product owners en productmanager namens het OGB), het ontwerpen, realiseren en testen tijdens de sprint (uitvoeren taken) en tot slot tijdens de productdemo. Gezien het belang van de inbreng van de business binnen Agile is het belangrijk om een goede invulling te gegeven aan de rollen en de hieraan gekoppelde verantwoordelijkheid, alsmede het gegeven mandaat.

Binnen de huidige wijze van voortbrenging ontvangen de ontwikkelpartijen per kwartaal in formele zin een decharge door middel van het aftekenen van de prestatieverklaring. Deze prestatieverklaringen vinden aansluiting bij de acceptatie tijdens de validatiesessie die net voor de productdemo plaatsvindt. Binnen deze sessie laat de product-owner in detail de feature zien en de programmamanager samen met requirement management en testmanager bepalen of de werking overtuigend bewezen is. Een Agile aanpak voorziet niet in een complete acceptatie aan het einde van het ontwikkeltraject vlak voor in productie name, zoals gebruikelijk is bij ontwikkeling volgens een watervalmethode.

Door de gekozen aanpak binnen de DSO-LV ontwikkeling betekent dat ook ten aanzien van de voorziening al veelvuldig getest en geaccepteerd wordt. Hiernaast vinden binnen het programma nog aanvullende maatregelen plaats die de kwaliteit van het geleverde moeten borgen. Hierbij valt te denken aan audits ten aanzien van de codekwaliteit, penetratietesten etc.

Bijlage 2: Kritische gebieden binnen de voortbrenging van DSO LV vanuit acceptatieperspectief.

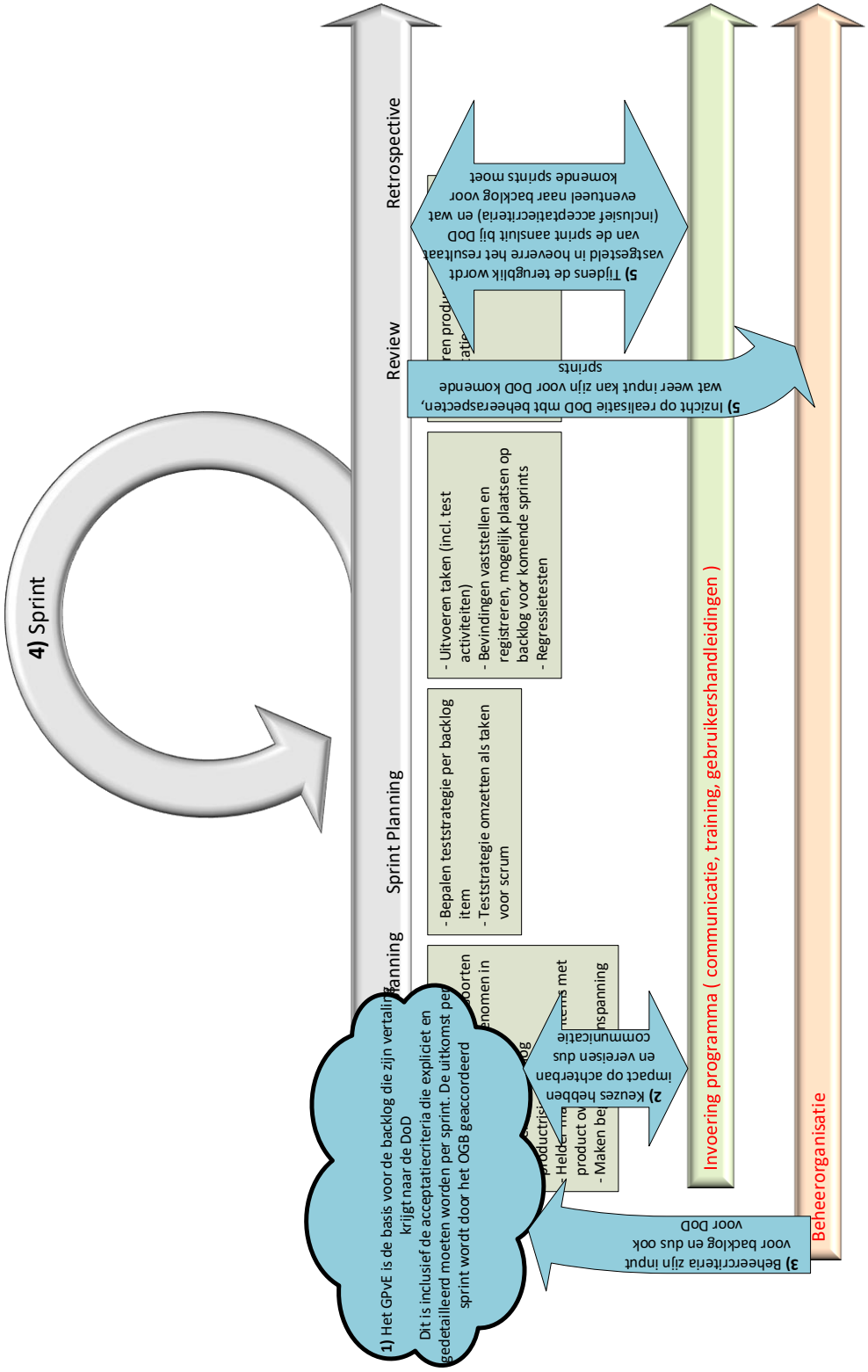

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
5 maart 2019

Bijlagen

Onderwerp: **: Uitlijnen Globaal Programma van Eisen en programmabacklog**
Agendanummer: 5-bijlage
Actiehouder: art. 5.1 lid 2 sub e
Datum: 12 maart 2019
Doel nota: Ter kennisname

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aanleiding / context
In de Programmaraad van 3-12-2018 is naar aanleiding van de wijzigingen in het GPvE gevraagd nader te duiden hoe programmabacklog en GPvE zich tot elkaar verhouden. In deze notitie wordt dit toegelicht.

Daarnaast zijn de resultaten van de quickscan door het DSO programma op de omvang van de programmabacklog samengevat. Dit geeft een eerste beeld waar er wel en niet spanning is tussen het conform GPvE opleveren per eind 2019 en de huidige geplande werkvoorraad.

Duiding globaal programma van eisen versus programmabacklog
Het globaal programma van eisen (hierna: GPvE) vormen samen met de Visie en de Doelarchitectuur de inhoudelijke kaders van opdrachtgeverszijde voor het ontwikkelprogramma DSO[1] [2].

De initiële versie van het GPvE is eind 2016 vastgesteld. De aanleiding hiervoor was de nadrukkelijke behoefte van het DSO programma om de verwachtingen van opdrachtgeverzijde t.a.v. het 'wat' explicieter te maken. Het GPvE is medio 2018 grondig herzien naar aanleiding van de OGB besluitvorming over het basisniveau en opnieuw vastgesteld. Sindsdien wordt het GPvE periodiek geactualiseerd en worden de wijzigingen vastgesteld in het OGB, recentelijk nog in het OGB van 29-1-19.

Begin 2017 is de Agile/SaFE werkwijze ingevoerd in het DSO programma. Het instrument 'backlog' speelt een centrale rol in Agile en is de vastlegging van de totale en resterende werkvoorraad en de geschatte omvang daarvan. Elk team/project heeft een eigen backlog. Deze wordt geconsolideerd op programmaniveau en vormt de programmabacklog. De programmabacklog gebaseerd op SaFE bestaat uit *features* en wordt onder meer gebruikt om team/projectoverstijgende afhankelijkheden te managen, werkvoorraad te ramen en plannen, maar ook om de relaties tussen *features* en GPvE eisen vast te leggen (die meestal geen 1-op-1, maar een n-op-m relatie hebben). Een feature is een stuk functionaliteit, die gevraagd wordt door een of meerdere stakeholders. De backlog bevat ook 'enablers'; onderwater functionaliteit die nodig is om het DSO te laten werken.

[1] Na behandeling en vaststelling wordt hier het Globaal Content Model aan toegevoegd.
[2] Deze notitie gaat niet in op het uitlijnen van de kaders DA + visie versus programmabacklog. De vraag betrof alleen het GPvE. Daarnaast leent het abstractere karakter van DA en visie zich hier ook minder voor.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De programmabacklog heeft een dynamischer karakter dan het GPvE, waarvan juist een hoge mate van stabiliteit mag worden verwacht in deze fase van het programma Een 100% volledige en actuele alignment is weliswaar niet mogelijk, maar de opgave is wel het gat zo klein mogelijkheden te houden en significante afwijkingen tijdig in beeld te brengen, zodat daarop bijgestuurd kan worden.
Het GPvE is zoals zijn naam al zegt globaal van aard op het niveau van eisen en laat (bewust) ruimte over t.a.v. het 'hoe'. Die ruimte wordt (via het Agile proces) nader ingevuld door ontwikkelpartners en gebruikersvertegenwoordigers en vastgelegd in *features* e/o onderliggende *stories.*

Agile versus waterval? Niet de kern waar het hier om gaat
Dit vraagstuk wordt soms besproken in stereotypen Agile versus waterval. Dit doet geen recht aan beide instrumenten, die in wezen vooral complementair zijn. Een Agile/SaFE programma is gebaat bij heldere en ondubbelzinnige verwachtingen t.a.v. het 'wat'. Omgekeerd is de (programma)backlog van groot belang bij het realistisch plannen van werkvoorraad, het managen van projectoverstijgende afhankelijkheden en inhoudelijke afstemming met gebruikers.

<u>Spanning tussen GPvE en programmabacklog</u>
Nu het einde van het DSO ontwikkelprogramma langzamerhand in zicht komt, is het des te belangrijker en urgenter dat GPvE en programmabacklog uitgelijnd zijn.

Hierbij past ook de notie dat de ruimte om in de resterende looptijd van het DSO programma nog nieuwe eisen te accommoderen beperkt is. Het uilijnen van GPvE en backlog is nodig om:

- Het DSO programma op ordentelijke manier decharge te kunnen geven;
- Het interbestuurlijke acceptatieproces goed te kunnen uitvoeren;
- De strategisch en tactisch beheerorganisatie (i.o.) een stabiele inhoudelijke basis mee te geven;
- De werkvoorraad na 2019 in het kader van doorontwikkeling en/of uitbouw te kunnen plannen, als onderdeel van de jaarplancyclus voor beheer.
- In 2019 nog gerichter te kunnen prioriteren in de resterende werkvoorraad, zodat de meest waardevolle zaken nog in 2019 kunnen worden gerealiseerd.

Daarom is het van belang tijdig te weten of en zo ja waar er eisen in het GPvE zijn (voor wat betreft het basisniveau) die mogelijk niet volledig realiseerbaar zijn in 2019. Of niet langer wenselijk meer zijn om te realiseren, b.v. omdat de gebruikersvertegenwoordiging de waarde niet kan aangeven. Uiteraard is de gezamenlijke opgave van opdrachtgever, veranderopgaven en DSO-programma dit gat zo klein mogelijk te laten zijn. Maar dit zal niet altijd geheel mogelijk zijn.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Resultaten check op spanning tussen GPvE en backlog
Door DSO en de ontwikkelteams is in januari / februari een inventarisatie uitgevoerd naar werkvoorraad en mogelijke spanning tussen GPvE en backlog. De inventarisatie gaat uit van het GPvE v2.22 zoals die in het OGB van 29-1 is vastgesteld, met inachtneming van de daarin genoemde uitzoekpunten.

De conclusies uit deze inventarisatie zijn:

- Alleen in de keten van idee tot afhandeling is er bij het project PR12G Gebruikerstoepassingen (de loketfunctie) sprake van aanwijsbare spanning tussen GPvE en backlog. De omvang hiervan wordt geschat op twee incrementen. Inhoudelijk gaat het om features waarvan een latere oplevering (na 2019, voor 2021) niet problematisch hoeft te zijn: ze zitten op het eind van de keten en er is geen doorwerking naar andere projecten. Latere oplevering zou zelfs kunnen helpen om feedback van gebruikers beter te kunnen verwerken.
- Binnen deze features is nog nadere prioritering mogelijk. De inschatting van het DSO programma is dat er eind 2019 een werkbare loketfunctie kan worden opgeleverd die uitvoering van de wet mogelijk maakt. De resterende incrementen zijn vooral voor (meer) gebruikersvriendelijkheid, toegankelijkheid en het voldoen aan het huidig dienstverleningsniveau t.o.v. OLO.
- Wel is de verwachting dat ook in andere ketens / projecten er nog sprake zal zijn van beperkt rework en integratiewerkzaamheden in het eerste kwartaal van 2020. Mogelijk is dit op te vangen in het adaptief onderhoud.
- Het GPvE zegt relatief weinig over de standaarden en vanuit dat oogpunt is er niet direct spanning tussen GPvE en backlog geconstateerd. De dynamiek rondom de STOP standaard maakt echter dat het nog te vroeg is om meer definitieve en volledige eisen die betrekking hebben op de STOP standaard te verankeren in het GPvE.

Deze inventarisatie geeft een eerste beeld van spanning tussen GPvE en backlog. Vanaf heden gaat dit consequent worden meegenomen in de PI-planningcyclus. Dit betekent dat niet alleen gepresenteerd wordt welke features ‘aan boord’ zijn van de increment, maar ook een inschatting welke features met bijbehorende GPvE-eisen de komende incrementen worden opgepakt, inclusief een prognose wat daar niet in past. Daarnaast zal de uitkomst worden meegenomen in de rapportage aan de Programmaraad over voornemens PI’s.

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Acceptatie DSO-LV:
Voldoet het opgeleverde product

Status
Definitief

Onderwerp	CIO advies ADS, DSO
Agendanummer	
Datum	6 maart 2019

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aanleiding:
Voorliggend OGB besluit over acceptatie

Betreft:
04.b Voorgestelde methodiek van acceptatie DSO-LV versie 8-2-2019 nw

Overwegingen:
Acceptatie moet zich in eerste instantie richten op de vraag of het opgeleverde product voldoet aan de gestelde eisen en of het gebruikt kan worden voor het doel waartoe het is gebouwd.

De vraag of de beheerorganisatie voldoende is ingericht en of alles klaar is voor exploitatie zijn belangrijke aspecten, maar in dit stadium minder van belang. Zeker gegeven de ruime tijd die er nog rest tussen oplevering van het DSO-LV en de echte exploitatie.

Het is niet evident om een productacceptatie te doen op basis van een procesmatige analyse. Tenzij hier net als bij de FDA vooraf een proces is gedefinieerd waardoor zeker is dat bepaalde kwaliteit ingebouwd is. De relatie tussen proceskwaliteit en productkwaliteit is niet lineair. Hoewel een goed proces de grootste kans geeft op een goed product kan het zijn dat ondanks een goed proces er toch een verkeerd product wordt opgeleverd. Het omgekeerde is ook het geval: een goed product kan het resultaat zijn van een proces waar het nodig op aan is te merken. Daarnaast is het verre van triviaal om te beoordelen of een proces goed is.

Bij de acceptatie van het DSO-LV, gaat het er primair om of voldaan is aan de interbestuurlijk vastgestelde eisen en of het opgeleverde DSO-LV het Bevoegd Gezag in staat stelt te werken conform de nieuwe wet, uitgaande van het basisniveau. Complexiteit bij de acceptatie is dat voor de bruikbaarheid en inpasbaarheid van de software gekeken moet worden naar de nieuwe wet, de landelijke voorziening en ook naar de software van leveranciers die nog in ontwikkeling is.

In het ontwikkelproces van DSO-LV wordt al veel evidentie aangeleverd dat het gebouwde product van goede kwaliteit is en dat afdoende invulling is gegeven aan de eisen. Met de praktijkproeven komt er nu ook evidentie of het DSO-LV voldoende bruikbaar is.

De acceptatie dient te bestaan uit het in beeld brengen welke evidentie er al is, welke evidentie nog ontbreekt en die vervolgens verzamelen. Het verzamelen van

aanvullende evidentie (de genoemde ketentest) zal sterk het karakter hebben van de praktijkproeven die op dit moment vorm krijgen op basis van de try out versie.

Gezien de complexiteit van het uitvoeren van praktijkproeven (lees het doen van acceptatietesten) ligt het voor de hand om het acceptatieteam een sturende rol te geven bij de huidige organisatie van de praktijkproeven. Zijn er gegronde redenen voor het acceptatieteam om te denken dat de voorziene praktijkproeven of de organisatie daarvan niet toereikend is, dan zou de eerste stap zijn om die organisatie goed in te richten.

Samenvattend de adviezen:

1. Beschouw de acceptatie als een productacceptatie. Beschouw daarbij de evidentie die er al is over de geschiktheid van het product, en verzamel daar waar ontbrekend aanvullende evidentie om een uitspraak te doen over de geschiktheid.
2. Aanvullende evidentie zal naar verwachting grotendeels verzameld worden middels een ketentest op basis van omgevingsdocumenten. Dit lijkt sterk op de praktijkproeven die op dit moment georganiseerd worden voor de try out. Geef het acceptatieteam een sturende en verantwoordelijke rol in het doen van die praktijkproeven die nog nodig zijn.

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@liquet.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
25 februari 2019

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

notitie OGB

Onderwerp	DSO-LV Doelarchitectuur 3.10
Agendanummer	6
Datum	12 maart 2019

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming / vaststelling

Gevraagde beslissing:
1 – Vaststellen Doelarchitectuur DSO-LV 3.10 als kaderstellend document.
2 – Te overwegen om voor het einde van het jaar ook het decentrale deel van de doelarchitectuur op te laten stellen.

Achtergrond:
- De Doelarchitectuur DSO-LV vormt samen met het GPvE (en het GCM dat in de steigers staat) de kaderstellende documenten van de Opdrachtgever
- De Doelarchitectuur DSO-LV is een levend document dat voortdurend wordt aangepast binnen de scope van de huidige opdracht van het Programma ADSMO
- Afspraak is dat de Doelarchitectuur DSO-LV in 2019 driemaal wordt 'herzien' c.q. aangescherpt op basis van mogelijke verduidelijkingen, benodigde veranderingen en/of aanpassing van inzichten.

Urgentie:
Afspraak is dat de Doelarchitectuur DSO-LV in 2019 driemaal wordt 'herzien' c.q. aangescherpt op basis van mogelijke verduidelijkingen, benodigde veranderingen en/of aanpassing van inzichten. Dit is de eerste herziening in 2019.

Het is belangrijk dat het OGB deze versie van de Doelarchitectuur nu vaststelt om een geldig en actueel toetsingskader te hebben en daarmee verantwoording van datgene dat in het programma (de opdrachtnemer) wordt ontworpen en gebouwd.

Samenvatting:
Versie 3.10 van de Doelarchitectuur DSO-LV bevat als belangrijkste aanpassingen t.o.v. de vorige vastgestelde versie (3.08):
- De scope van DSO-LV is aangepast t.o.v. de vorige scope die DSO als geheel omvatte – dit had grote impact op zowel tekst als figuren, met name de afbakening
- Nieuwe componenten en andere functionele scheiding, zoals OZON/LVBB
- Nieuwe terminologie met bijbehorende kaders: (leveranciers van) informatie over de fysieke leefomgeving, omgevingswetbesluiten, omgevingswetdocumenten
- Verwerking van alle (in de architectuur governance) goedgekeurde beslisnotities tot 24 februari 2019

Een uitgebreidere weergave van de verschillen wordt in de Appendix weergegeven.

Proces en resultaat van afstemming OG/ON:
De Doelarchitectuur DSO-LV is interbestuurlijk tot stand gekomen: het is geschreven door het regieteam Architectuur, waarin de Stelselarchitect DSO (art. 5.1 lid 2 sub e) samen met de business liaison architecten (BLA's) van de andere bestuurslagen samen aan de Doelarchitectuur hebben geschreven.

De betrokken BLA's zijn art. 5.1 lid 2 sub e namens de Gemeenten, art. 5.1 lid 2 sub e namens de Provincies, art. 5.1 lid 2 sub e namens de Waterschappen en het Rijk en art. 5.1 lid 2 sub e (eerst namens Rijk, later vanuit BZK).

Deze Doelarchitectuur is bij alle bestuurslagen in review geweest (via de BLA's). De DA wordt binnen het Rijk en de Waterschappen als volledig beschouwd, binnen de scope van de opdracht aan het programma. Daarnaast is aan individuele partijen binnen het Rijk en de Waterschappen geadviseerd om deze DA te verwerken in hun eigen architectuur, waarbij de BLA beschikbaar is om te toetsen of de uitgangspunten voor het DSO op een juiste wijze zijn meegenomen. Aankomende aanpassingen op de doelarchitectuur worden beschouwd als verdere verdiepingen op een thema, die geen onderdeel zijn van de beschrijving in de OGAS.

De Provincies en de Gemeenten hebben enkele tekstuele en inhoudelijke aanpassingen voorgesteld – deze zijn verwerkt.

Deze Doelarchitectuur, samen met het globale overzicht van de verschillen met de vorige versie, zijn door de Stelselarchitect DSO (art. 5.1 lid 2 sub e besproken met de Lead architect (art. 5.1 lid 2 sub e om eventuele impact op de uitvoering in het Programma in te schatten. Reactie van het DSO Programma is als volgt:

"Het DSO-programma heeft, na een eerste inventarisatie, het beeld dat de impact van de nieuwe Doelarchitectuur 3.10 voor het DSO Programma klein tot nihil is. Dit beeld wordt gestoeld door het feit dat:

- het architectuur proces een continu proces van afstemming en governance kent, zoals tweewekelijkse multi-laterale afstemming in het Stelsel Architectuur Team
- aan wordt gegeven dat de Doelarchitectuur v3.10 expliciet in lijn is met de kaderstellende documenten van het Programma die tot 24 februari 2019 zijn opgesteld in het Programma (en die in de architectuur governance zijn vastgesteld).

Wel heeft het DSO-programma de volgende opmerking:

- De bredere DSO scope krijgt (met de vernauwing naar DSO-LV) minder aandacht. "De context waarin DSO-LV moet functioneren krijgt daardoor minder structuur. Dit zien wij als een gemis."

Advies programmaraad

De Programmaraad verzoekt het OGB om de DSO-LV doelarchitectuur 3.10 vast te stellen en adviseert voor het einde van het jaar ook aandacht te besteden aan de decentrale, bredere doelarchitectuur van het DSO stelsel .

Appendix: Aanpassingen t.o.v. 3.08

De Doelarchitectuur DSO-LV 3.10 kent grote verschillen t.o.v. de versie 3.08 die eerder door het OGB is vastgesteld. Dit komt doordat de scope van de Doelarchitectuur wezenlijk is veranderd: van DSO naar DSO-LV: Landelijke Voorziening. De afbakening van de scope en de grenzen van DSO-LV ten opzichte van het DSO als geheel is daarbij belangrijk: het bepaalt rollen, functies en werkwijze van technische componenten, maar ook van de aangesloten Overheden en andere organisaties. Wie doet wat? Hoe werkt het aansluiten?

In versie 3.10 zijn ook openstaande reviewpunten uit versie 3.07 verwerkt.

De aanpassing van scope van DSO-LV heeft vrijwel alle plaatjes en begeleidende teksten in de Doelarchitectuur geraakt.

Informatiehuizen bestaan al een tijdje niet meer in de architectuur, maar de leveranciers van informatie over de fysieke leefomgeving hebben in 3.10 een heldere plaats gekregen – waarbij hun informatie op juiste en correcte wijze in en door DSO-LV afgehandeld wordt.

Omgevingsdocumenten bestaan ook niet meer – we spreken nu over Omgevingswetbesluiten die worden bekendgemaakt en waarvan de gewijzigde regeling wordt geconsolideerd. Daarmee is ook de positie van deze besluiten anders geworden, en zeker de manier waarop de DSO-LV deze verwerkt.

De LVBB is definitief als component buiten DSO-LV terechtgekomen – de scope van LVBB is het documentgericht ontsluiten – in tegenstelling tot het objectgericht ontsluiten dat nodig is voor activiteitgericht denken en ‘de klik op de kaart’. Deze nieuwe ontsluiting heeft plaats gekregen in een nieuwe component die wél onderdeel is van DSO-LV: OZON. De nieuwe rol van LVBB, de nieuwe component OZON en de interactie tussen deze componenten zijn nieuw in deze Doelarchitectuur DSO-LV.

Alle componenten zijn nu in de Doelarchitectuur genoemd, en in de platen in hun samenhang getoond. Ook het Stelselknooppunt is nu scherper gedefinieerd, omdat daar veel vragen over kwamen vanuit het ‘veld’. Ook de gebruikerstoepassingen (Oriënteren, Opstellen en Indienen, Projectmap Opstellen en Indienen) zijn uitgesplitst, het Loket is voorzien als samenbinding van de gebruikerstoepassingen en gescheiden van de ‘interne’ componenten van DSO-LV (zoals OZON, Stelselcatalogus, Toepasbare Regels).

Deze versie van de Doelarchitectuur beschrijft een aantal interactiepatronen zoals het tonen van toepasbare regels, het aanleveren van besluiten en het gebruik van de stelselcatalogus. De kaderstellende documenten van het Programma die tot 24 februari 2019 zijn opgesteld in het Programma (en die in de architectuur governance zijn vastgesteld) geven functionele oplossingen die daarmee in lijn zijn.

Al met al een grote hoeveelheid aanpassingen, aanscherpingen en fundamentele veranderingen, die van Doelarchitectuur DSO-LV 3.10 een versie maken die de komende tijd goed als kaderstellend en toetsend kan fungeren – zowel voor de Opdrachtgever als voor de Opdrachtnemer, maar ook voor de andere bestuurslagen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Halfjaarrapport
monitor 2e helft 2018

Oplegnotitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Voortgang 2e halfjaar 2018 programma Aan de slag met de Omgevingswet
Agendanummer	7
Akkoord indiener	art. 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art. 5.1 lid 2 sub e
Datum	12 maart 2019

Datum
05-03-2019

Bijlagen
Halfjaarrapport 2e helft 2018 Monitor

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Reden agendering:

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet biedt u het halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet over de 2e helft 2018 aan. De monitor meet in hoeverre de doelen van alle samenwerkende partijen gerealiseerd worden en biedt de benodigde informatie om bij te sturen waar nodig.

De rapportage is feitelijk van karakter; waarbij het eerste hoofdstuk de conclusies en voorgestelde acties weergeeft naar aanleiding van de monitor zoals verwoord door de programmaraad. Het OGB wordt gevraagd:

1. De conclusies en de vervolgacties op basis van het rapport te bespreken (zie pagina 2 van deze nota);
2. Het rapport vast te stellen en, na informeren van beide Kamers, via de site te verspreiden.

Toelichting:

Halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet

Het Halfjaarrapport Monitoring implementatie Omgevingswet beschrijft, conform opdracht, per eind 2018 de stand van zaken op drie hoofdvragen:

1. Levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet de gewenste ondersteuning en doet het programma dat goed?
2. Boekt het bevoegd gezag voldoende voortgang met de implementatie van de wet om op tijd klaar te zijn voor de invoering?
3. Worden de beleidsdoelen van de stelselherziening gerealiseerd?

De basis voor de monitoring zijn onder andere het plan van aanpak monitor 2018-2021, de (sub)doelen uit het Programmaplan 2016-2019, de separaat door het Opdrachtgevend Beraad vastgestelde prestatie-indicatoren en de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Ook heeft de Tweede Kamer enkele moties aangenomen met specifieke monitoringsbehoeften.

Omdat er in de eerste helft van 2019 geen voortgangsbrief naar de kamer gaat, wordt de rapportage afzonderlijk naar de beide Kamers gezonden. In de begeleidende brief wordt ingegaan op de conclusies uit het rapport en op de acties die naar aanleiding van de bevindingen worden genomen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Conclusies halfjaarrapport 2e helft 2018

Op basis van de monitorgegevens concludeert de ProgrammaRaad het volgende:

A. De overheden maken stapsgewijs vorderingen bij de implementatie van de wet. Door het groeiende besef van de impact van de opgave krijgen zij in toenemende mate zicht op wat er concreet nog moet gebeuren voor hun eigen organisatie en welke uitdagingen hieraan gekoppeld zijn.

B. We constateren dat in voorbereiding op de aansluiting de intensivering van communicatie over het digitaal stelsel bijgedragen heeft aan een toenemend bewustzijn over de omvang van de invoeringsopgave.

C. Het kunnen werken met de wet vraagt van werknemers nieuwe kennis en vaardigheden, zoals het opstellen en beheren van toepasbare regels. We concluderen dat het merendeel van de overheden nog niet weet hoe ze in deze vaardigheden gaat voorzien.

D. Steeds meer andere disciplines zijn/worden op actieve wijze betrokken bij de transitieopgave.

Voorstellen voor vervolg

De bovenstaande conclusies (A-D) leiden tot de volgende bijbehorende voorstellen voor het vervolg:

A. De behoefte aan maatwerk is in deze fase belangrijk. Spits het gebruik van het instrumentarium van de Omgevingswet toe op de behoeften van specifieke doelgroepen. Richt de invoeringsondersteuning daarbij met name op de kerninstrumenten die nodig zijn per invoeringsdatum.

B. Faciliteer overheden bij de aansluiting op het digitaal stelsel door de verschillende faciliteiten, praktijkproeven en demo's en de stappen die overheden kunnen en moeten nemen in voorbereiding op de aansluiting, samen te brengen in één aanpak. Het programma stelt hiertoe in 2019 een aansluitstrategie op.

C. Er lopen op dit moment onderzoeken bij de bevoegd gezagen naar de benodigde kennis en vaardigheden. Verken of het huidige aanbod, zoals de kennisontwikkeling en -overdracht via de Slagsessies, kan worden verrijkt of geïntensiveerd.

D. Maak zoveel mogelijk gebruik van bestaande regionale en landelijke netwerken van experts en professionals van koepels en beroepsverenigingen om de inhoudelijke toerusting die nodig is voor een integrale samenhangende implementatie van de wet bij verschillende disciplines te verbeteren.

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Halfjaarrapportage 2e helft 2018

Monitor Invoering Omgevingswet

Colofon

Projectnaam Halfjaarrapportage 2e helft 2018 Monitoring Invoering Omgevingswet
Versienummer 1.02 d.d. 4-3-2019
Locatie Den Haag
Projectleider art. 5.1 lid 2 sub e
Contactpersonen art. 5.1 lid 2 sub e t
De halfjaarrapportage is een coproductie van het Interbestuurlijke Monitoringoverleg Invoering Omgevingswet:

- art. 5.1 lid 2 sub e (VNG)
- art. 5.1 lid 2 sub e (Unie van Waterschappen)
- art. 5.1 lid 2 sub e ster (IPO)
- art. 5.1 lid 2 sub e (Rijkspartijen)
- art. 5.1 lid 2 sub e

Halfjaarrapportage 2e helft 2018

Monitor Invoering Omgevingswet

Inhoud

Colofon 2

Programmaraad: conclusies en voorstellen voor bijsturing 6

Voorstellen voor vervolg 6

Inleiding 8

Monitor Invoering Omgevingswet 8
Leeswijzer 8

1 Ondersteuning door het programma 11

1.1 Tevredenheid georganiseerde bijeenkomsten wisselt rond 7,4 12
1.2 Steeds meer vragen en bezoeken aan website Aan de slag 13
1.3 Voornaamste behoefte aan ondersteuning bij aansluiting op DSO 15

2 Algemeen beeld invoering Omgevingswet 17

2.1 Besef dat meer moet worden gedaan dan gepland groeit 18
2.2 Lichte toename in aantallen organisaties met vastgesteld ambitieniveau 20
2.3 Van voorbereiding naar het werken aan concrete activiteiten 22
2.4 Samenwerking tussen overheden neemt toe 23
2.5 Continue toename in ter hand nemen nieuwe kerninstrumenten 21
2.6 Invoering Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) 26
2.7 Nog steeds toename in plaats van afname in aantallen ruimtelijke plannen zichtbaar 28
2.8 Gemiddeld elf te screenen verordeningen per gemeente 35
2.9 Aansluiting op DSO grootste uitdaging in deze fase invoering 35

3 Voortgang verbeterdoelen Omgevingswet (nulmetingen) 39

3.1 Referentiepunten verbeterdoel 1: vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak 40
3.1.1 De gebruiker kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden 41
3.1.2 Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces 41
3.1.3 Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven 42
3.1.4 Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen 42
3.1.5 Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag 43
3.2 Referentiepunten verbeterdoel 2: Samenhangende benadering 43
3.2.1 De kerninstrumenten zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen 43
3.2.2 Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven intensiever betrokken 43
3.3 Referentiepunten verbeterdoel 3: vergroten bestuurlijke afwegingsruimte 44
3.3.1 'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur 44
3.3.2 Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie 44
3.3.3 Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in op een locatie of voor een functie 45
3.4 Referentiepunten verbeterdoel 4: Verbeteren en versnellen van de besluitvorming 46
3.4.1 De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter 46
3.4.2 Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de besluiten 46
3.4.3 De doorlooptijd van vergunningaanvragen neemt af 46
3.4.4 Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel 46

Programmaraad: conclusies en voorstellen voor bijsturing

Op basis van dit rapport trekt de ProgrammaRaad enkele conclusies. Ook stelt de Programmaraad enkele voorstellen voor (bij)sturing voor.

Conclusies halfjaarrapport 2e helft 2018

Op basis van de monitorgegevens concludeert de ProgrammaRaad het volgende:

A. De overheden maken stapsgewijs vorderingen bij de implementatie van de wet. Door het groeiende besef van de impact van de opgave krijgen zij in toenemende mate zicht op wat er concreet nog moet gebeuren voor hun eigen organisatie en welke uitdagingen hieraan gekoppeld zijn.

B. We constateren dat in voorbereiding op de aansluiting de intensivering van communicatie over het digitaal stelsel bijgedragen heeft aan een toenemend bewustzijn over de omvang van de invoeringsopgave.

C. Het kunnen werken met de wet vraagt van werknemers nieuwe kennis en vaardigheden, zoals het opstellen en beheren van toepasbare regels. We concluderen dat het merendeel van de overheden nog niet weet hoe ze in deze vaardigheden gaat voorzien.

D. Steeds meer andere disciplines zijn/worden op actieve wijze betrokken bij de transitie-opgave.

Voorstellen voor vervolg

De conclusies leiden tot de volgende voorstellen voor het vervolg:

A. De behoefte aan maatwerk is in deze fase belangrijk. Spits het gebruik van het instrumentarium van de Omgevingswet toe op de behoeften van specifieke doelgroepen. Richt de invoeringsondersteuning daarbij met name op de kerninstrumenten die nodig zijn per invoeringsdatum.

B. Faciliteer overheden bij de aansluiting op het digitaal stelsel door de verschillende faciliteiten, praktijkproeven en demo's en de stappen die overheden kunnen en moeten nemen in voorbereiding op de aansluiting, samen te brengen in een aanpak. Het programma stelt hiertoe in 2019 een aansluitstrategie op.

C. Er lopen op dit moment onderzoeken bij de bevoegd gezagen naar de benodigde kennis en vaardigheden. Verken of het huidige aanbod, zoals de kennisontwikkeling en -overdracht via de Slagsessies, kan worden verrijkt of geïntensiveerd.

D. Maak zoveel mogelijk gebruik van bestaande regionale en landelijke netwerken van experts en professionals van koepels en beroepsverenigingen om de inhoudelijke toerusting die nodig is voor een integrale samenhangende implementatie van de wet bij verschillende disciplines te verbeteren.

Inleiding

Monitor Invoering Omgevingswet

Het interbestuurlijke programma Aan de slag met de Omgevingswet heeft in zijn taakstelling de opdracht gekregen de invoering van de Omgevingswet te monitoren[1]. Dit gebeurt vanuit het project Monitor Invoering Omgevingswet aan de hand van drie hoofdvragen:

1. Levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet (ADSMO) de gewenste ondersteuning en doet het programma dat goed?
2. Boeken de verschillende overheden voldoende voortgang met de implementatie van de wet om op tijd klaar te zijn voor de inwerkingtreding?
3. Wordt de Omgevingswet een succes, ofwel weten we met elkaar de beleidsdoelen van de stelselherziening te realiseren?

Deze halfjaarlijkse monitorrapportage beschrijft de stand van zaken op de drie hoofdvragen per eind 2018 en is inmiddels de vierde halfjaarrapportage die op basis van de monitor wordt uitgebracht. De basis voor de monitor wordt gevormd door de (sub)doelen uit het Programmaplan 2016-2019, de separaat door het opdrachtgevend beraad vastgestelde prestatie-indicatoren en de verbeterdoelen van de Omgevingswet.

De monitorrapportage is in eerste instantie bedoeld voor de leden van het opdrachtgevend beraad (OGB) en de ProgrammaRaad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Zij kunnen de resultaten gebruiken voor het (bij)sturen van hun ondersteuningsinspanningen bij de implementatie van de wet. Daarnaast wordt met de monitorrapportage een bijdrage geleverd aan de monitorafspraken die de minister met de Tweede Kamer heeft gemaakt.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 tot en met 3 zijn per hoofdvraag (zie hierboven) de beschikbare monitorresultaten gepresenteerd. Daarbij is het volgende onderscheid te maken:

- Hoofdstuk 1 en 2 rapporteren concreet over het ‘wat’ van de voortgang. Om de lezer te helpen is door het team Monitoring Implementatie Omgevingswet steeds een duiding gegeven van wat uit de resultaten is af te lezen.
- Hoofdstuk 3 beschrijft wat er uit een aantal nulmetingen is gekomen met betrekking tot de hypothesen die zijn gesteld over de gebieden waarop het succes van de wet zichtbaar kan worden gemaakt.

Veel van de bevindingen zijn gebaseerd op enquêteresultaten uit het halfjaarlijkse inventarisatie-onderzoek onder projectleiders en programmamanagers bij de verschillende overheden. Alhoewel de response op deze enquêtes relatief hoog is kunnen sommige verschillen ten opzichte van vorige metingen mede gevolg zijn van kleine wijzigingen in aantallen respondenten en welke respondenten er mee doen. Dit speelt vooral bij de bestuurslagen waar de populatie relatief klein is zoals bij de provincies, waterschappen en Rijk. Maar ook bij de gemeenten kunnen verschillen in de samenstelling van de groep respondenten tussen de rondes de vergelijkbaarheid beïnvloeden. Om meer beeld te krijgen van de beweegredenen en context achter de antwoorden zijn ter aanvulling bij een aantal respondenten interviews uitgevoerd:

[1] Het Planbureau voor de Leefomgeving rapporteert separaat over de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet i.c. de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Ook de ontwikkeling van het digitaal stelsel kent een eigen cyclus van monitoring.

Deze ronde zijn enkele gemeenten en provincies geïnterviewd om meer gevoel te krijgen bij de verhalen achter hun antwoorden in het inventarisatie-onderzoek. Citaten uit deze interviews zijn op diverse plekken als illustratie in de tekst opgenomen. Ze zijn herkenbaar door de kaders waarin ze zijn opgenomen.

Lezers kunnen meer achtergrondgegevens, dwarsdoorsneden, analyses en onderliggende onderzoeksrapporten terugvinden op: https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/.

1

ONDERSTEUNING DOOR HET PROGRAMMA

De eerste vraag die centraal staat in de monitoring is de mate waarin het programma de juiste dingen doet en hoe de activiteiten worden gewaardeerd. Deze informatie is van belang voor het aanscherpen van het aanbod van het programma en het eventueel ontwikkelen van nieuwe producten en diensten, zodat die (nog) beter aansluiten bij de behoeften van de doelgroepen van het programma.

De conclusie die kan worden getrokken is: **De behoefte aan specifieke informatie en ondersteuning neemt toe terwijl waardering programma-activiteiten min of meer gelijk blijft.**

Deze conclusie lichten wij in de volgende paragrafen toe.

1.1 Tevredenheid georganiseerde bijeenkomsten wisselt rond 7,4

Het aantal bijeenkomsten dat het programma in het tweede halfjaar van 2018 heeft georganiseerd is opnieuw afgenomen ten opzichte van het voorgaande half jaar. Dit is conform de afspraken die zijn gemaakt met de veranderopgaven. De bijeenkomsten die door het programma zijn georganiseerd trokken gemiddeld meer mensen en werden ook beter beoordeeld.

Sinds begin 2017 worden alle deelnemers aan de door het deelprogramma Invoeringsondersteuning (IVO) georganiseerde bijeenkomsten gevraagd hoe ze de inhoud en de interactie van de bezochte bijeenkomst hebben gewaardeerd.

Het gemiddelde waarderingscijfer voor de georganiseerde sessies ligt rond de 7,4. Dat is ongeveer gelijk aan de gemiddelde waardering in het eerste halfjaar van 2018. Er zijn echter wel verschillen tussen waarderingen van de soorten sessies:

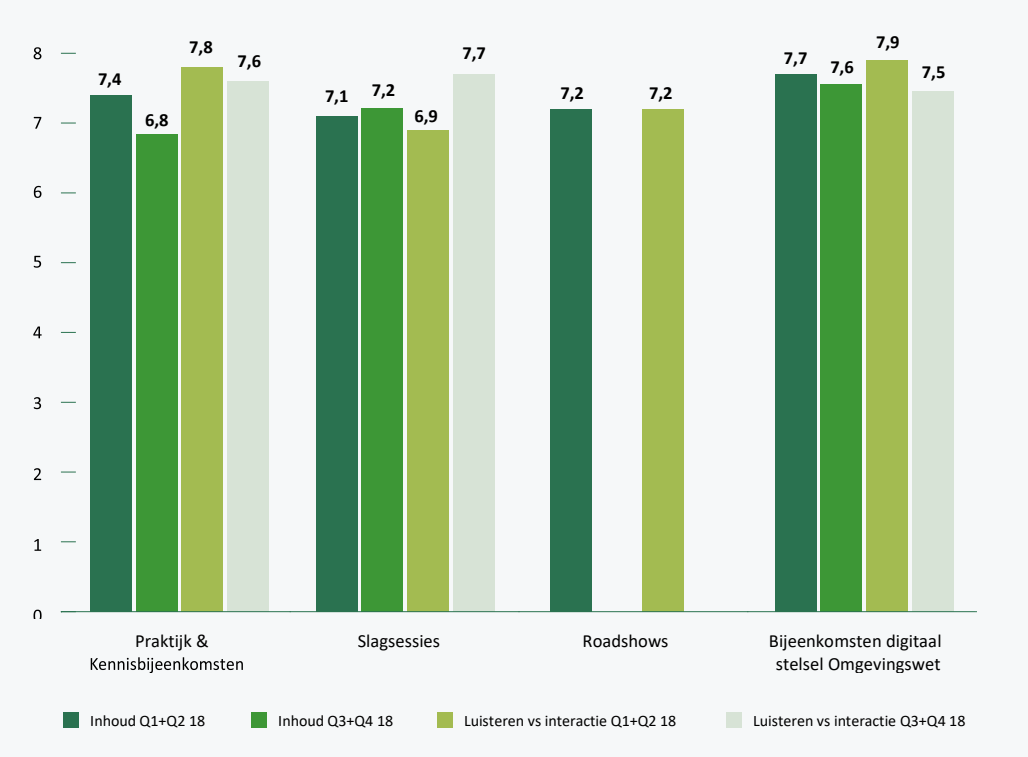

Figuur 1.1: Gemiddelde waardering bijeenkomsten 1e en 2e helft ‘18 vs 3e en 4e helft ‘18.

De waardering voor de slagsessies lijkt vooral voor de vorm te zijn toegenomen. Voor de Praktijk & kennisbijeenkomsten en de DSO-bijeenkomsten is een lichte daling in de waardering voor zowel inhoud als vorm zichtbaar.

1.2 Steeds meer vragen en bezoeken aan website Aan de slag

Het Informatiepunt (IP) ondersteunt doelgroepen middels een helpdesk (vraagbeantwoording via telefoon en mail) over de Omgevingswet, de deelprogramma's Invoeringsondersteuning (IVO) en het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO)Daarnaast onderhoudt zij de website van het programma ADS en levert zij (kennis)bijdragen aan de genoemde onderdelen.
Zowel de helpdesk als de website laten een significante groei in het aantal raadplegingen zien over 2018.

Vragen aan helpdesk IP 2018

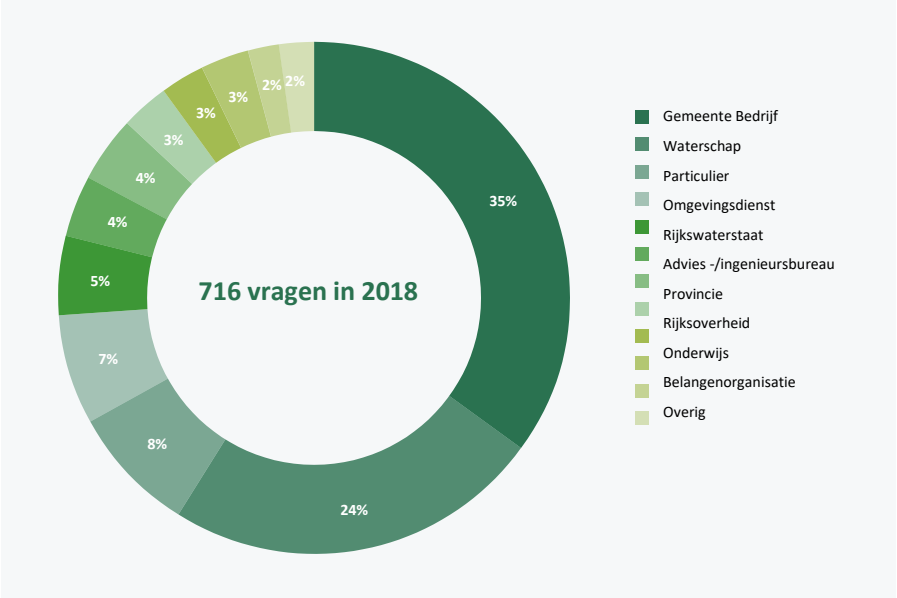

Figuur 1.2: Vooral gemeenten en bedrijven stellen vragen

Het aantal vragen dat bij het IP in 2018 is binnengekomen is significant (48%) toegenomen ten opzichte van 2017. In de tweede helft van 2018 zijn er 407 vragen gesteld.

Voorbeelden van vragen die binnen zijn gekomen zijn bij de relevante onderdelen in deze rapportage in aparte kaders opgenomen.

De website aandeslagmetdeomgevingswet.nl heeft het afgelopen halfjaar ook een flink aantal extra bezoekers mogen verwelkomen. Veel van de extra bezoeken hadden te maken met nieuw gepubliceerde content over wetgeving (w.o. besluiten) en de activiteiten die in het afgelopen halfjaar zijn georganiseerd voor de doelgroepen door IVO en het DSO. Bijgaande grafiek laat de stijging zien voor enkele specifieke thema's. Hieruit blijkt dat het vooral bezoek van de DSO-informatie een sterke stijging kent, wat in lijn is met de toegenomen aandacht voor dit thema vanuit het programma.

Kwartaaltrend paginaweergaven 5 specifieke thema's

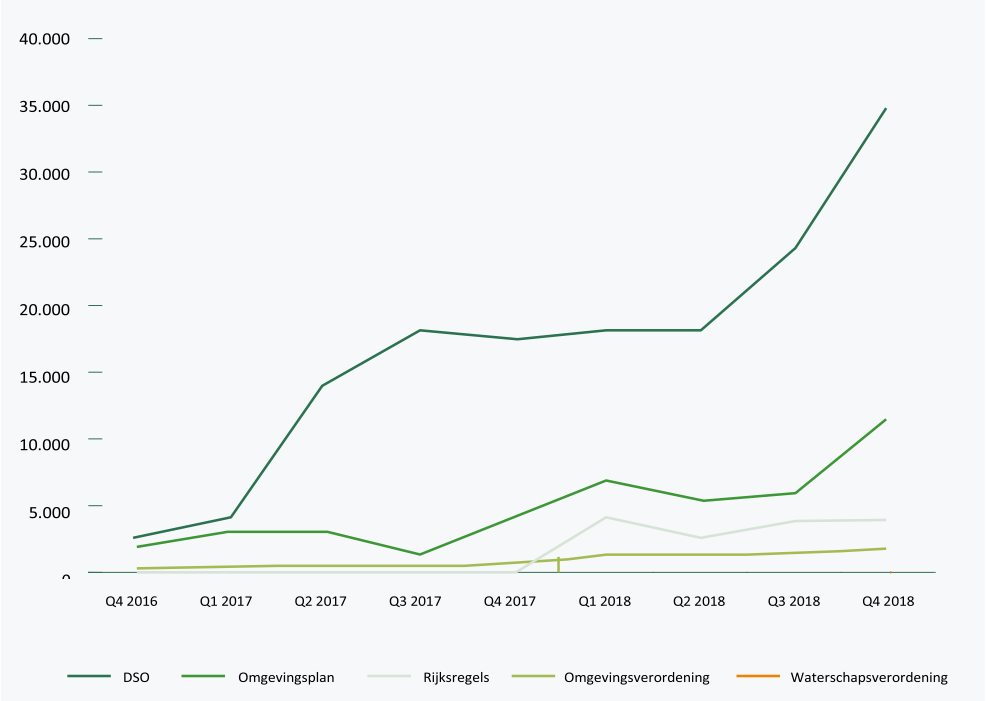

Figuur 1.3: Sterke toename bezoek webpagina's Omgevingsplan en DSO 2e helft 2018

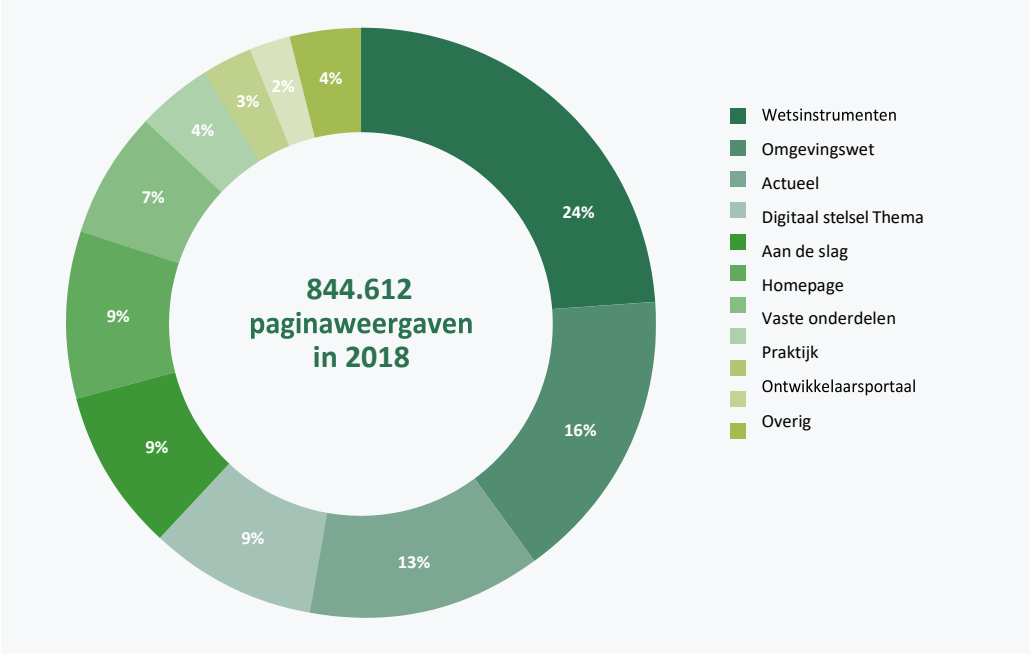

Figuur 1.4: Wetsinstrumenten, algemene Ow info en actualiteiten meest bezochte onderwerpen op website programma ADS

Kijkend naar het totaal bezoek over 2018, dan zien we dat bijna de helft van de bezoekers zich verdiept in pagina's over het inhoud zoals de wetsinstrumenten, de basis van de Omgevingswet en de diverse thema's. Dit is in lijn met de groeiende behoefte aan informatie over de inhoud.

1.3 Voornaamste behoefte aan ondersteuning bij aansluiting op DSO

In november 2018 is opnieuw onder alle project- en programmamanagers bij de verschillende overheden geïnventariseerd op welke onderwerpen zij ondersteuning bij de invoering van de Omgevingswet zouden willen krijgen. Deze keer was de meetmethode iets anders en konden de respondenten de behoeften in een van tevoren klaargezette lijst aanvinken. Ze konden daarbij meerdere antwoorden aanvinken. De percentages zijn daardoor over de gehele breedte hoger en moeilijker vergelijkbaar met de uitkomsten van vorige rondes. De respondenten hebben op deze nieuwe wijze de volgende ondersteuningsbehoeften aangegeven:

Figuur 1.5: Ondersteuningsbehoefte bij implementatie Omgevingswet.

De projectleiders en programmamanagers geven aan vooral behoefte te hebben aan ondersteuning bij het aansluiten op het DSO.

100.000+ gemeente:
In deze fase hebben wij het meest behoefte aan vroegtijdige ondersteuning op het gebied van het DSO. Hierbij is vooral behoefte aan een duidelijke roadmap en deelname aan praktijkproeven.

Bijna de helft geeft daarnaast aan informatie te kunnen gebruiken over de nieuwe regelgeving en de impact daarvan. Ook de behoefte aan financiële en/of capacitaire ondersteuning en ondersteuning bij het vertalen van beleid naar toepasbare regels die in het DSO kunnen worden opgenomen, leeft bij een substantieel deel van de doelgroepen en in het bijzonder bij gemeenten (52% van de gemeentelijke respondenten geeft aan hier behoefte aan te hebben).

Middelgrote gemeente:
Wij hebben vooral behoefte aan meer concrete ‘handen aan het bed’, zoals experts die de invoering specifiek toepassen op de lokale situatie.

Kleine gemeente:
We zouden baat hebben bij specifieke tips of informatie gericht op de transitie bij kleine gemeentes.

100.000+ gemeente:
Wij hebben vooral behoefte aan manieren om het oude WRO-denken ‘uit de hoofden van de mensen te halen’ en duidelijkere basisregels bij het realiseren van participatie.

2

ALGEMEEN BEELD INVOERING OMGEVINGSWET

De tweede vraag die centraal staat in de monitoring is de voortgang van de implementatie bij het bevoegd gezag. Deze informatie is van belang voor het (bij)sturen op het op tijd klaar zijn vóór de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten uit de monitor gepresenteerd die iets zeggen over de voortgang. Daarnaast worden ook waar mogelijk vergelijkingen gemaakt met de eerdere metingen. Naast de voortgang per onderwerp zal dit hoofdstuk ingaan op de knelpunten waar overheden mee kampen bij de invoering en de verwachtingen die zij hebben over het op tijd klaar zijn voor de invoering.

De conclusie die kan worden getrokken is: Met het dichterbij komen van de invoeringsdatum en de vorderingen die worden gemaakt, worden ook de uitdagingen concreter.

Deze conclusie lichten wij in de onderstaande paragrafen toe.

2.1 Besef dat meer moet worden gedaan dan gepland groeit

Net als bij voorgaande metingen is in november 2018 gepeild in hoeverre de organisaties het vertrouwen hebben dat zij de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet tijdig zullen hebben afgerond. Dit geeft het volgende beeld:

Vertrouwen: In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet tijdig gereed heeft? Basis: rijksinstanties, provincies, gemeenten, waterschappen (n=195).

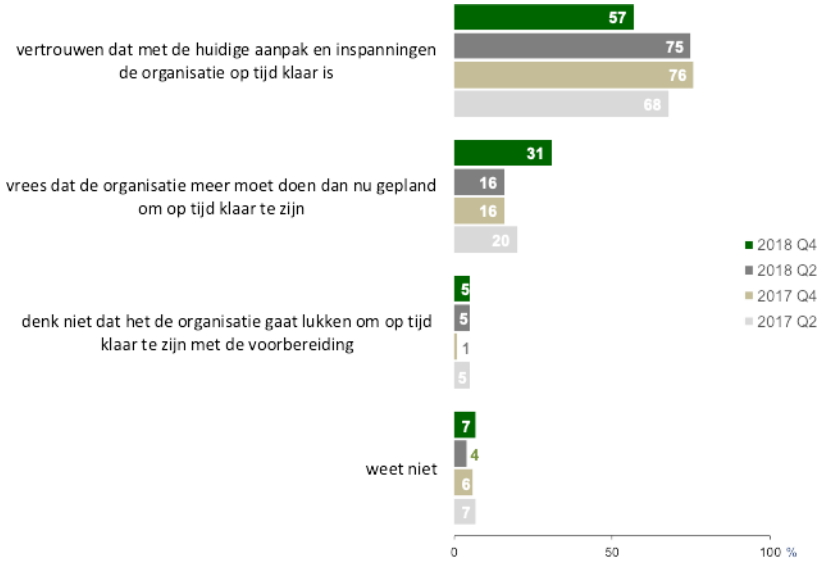

Figuur 2.1: Significante verschuiving zichtbaar in aantal overheden dat tot besef komt dat meer moet worden gedaan dan nu al gepland om op tijd klaar te zijn

Figuur 2.1 laat zien dat ongeveer 5% van alle responderende overheden denkt niet op tijd klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Dit percentage is het afgelopen halfjaar niet veranderd. Wel heeft er een afname plaatsgevonden in het aantal organisaties dat aangeeft vertrouwen te hebben dat men met de huidige aanpak en inspanningen op tijd klaar is. Tegelijkertijd is er een toename te zien van het aantal organisaties dat aangeeft een grotere inspanning dan eerder gepland te moeten leveren om op tijd klaar te zijn. Als verklaring voor deze verschuiving wordt door meerdere instanties aangegeven dat nu de invoering concreet wordt er steeds meer zicht ontstaat op de impact. Het besef groeit dat de veranderingen meer of andere inspanningen van de organisatie vergen dan tot nog toe voorzien. Dat het besef in deze periode ontstaat, geeft vertrouwen dat er nog voldoende tijd is om de voorbereidingen te intensiveren en toch nog op tijd klaar te zijn.

Kleine gemeente die als relatieve achterblijver na voren kwam uit het inventarisatie-onderzoek:
Onze achterstand heeft veel te maken heeft met een gehele stopzetting van het programma in onze gemeente eind 2017. Alhoewel de gemeente al in 2016 was begonnen met voorbereidingen besloot het MT eind 2017 om het gehele proces stop te zetten omdat ze in de veronderstelling waren dat de invoering zou worden uitgesteld en omdat de impact van de invoering werd onderschat. Terwijl we in 2016 het gevoel hadden misschien wel tot de voorhoede te behoren, dringt het nu door dat we tot de achterhoede behoren. Alhoewel de Omgevingswet nu wel bij de organisatie begint te leven, is de gehele transitie voor de organisatie nog een black box. Wel heeft de organisatie nu een aantal externe bureaus ingehuurd om hen te helpen bij het maken van de noodzakelijke vorderingen.

Provincie
We hebben het idee dat we de invoering goed onder controle hebben al zal de echte cultuuromslag nog wel vele jaren duren.

100.000+ gemeente:
Het wordt door de gemeente niet direct als een probleem gezien dat wij verwachten niet op tijd klaar te zullen zijn. Het belangrijkste knelpunt is dat er onvoldoende capaciteit is om te werken aan de veranderopgave, daar waar het tempo van de verandering hoofdzakelijk wordt bepaald door het beschikbare budget. Uiteindelijk zal je ook deels door schade en schande wijs moeten worden. Dat is onvermijdelijk, ongeacht de mate van voorbereiding.

100.000+ gemeente:
We verwachten op tijd klaar te zullen zijn, omdat we veel vertrouwen hebben in de expertise en de toewijding van ons team.

In figuur 2.2 is per categorie overheden weergegeven hoe zij in de loop van de tijd hebben gescoord in de antwoordcategorie ‘Ik vrees dat we meer moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn’.

Vraag uit enquête: In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? **Basis:** alle responderende organisaties (n=238; alleen de percentages zijn weergegeven van organisaties die vrezen dat zij meer moeten doen dan nu gepland).

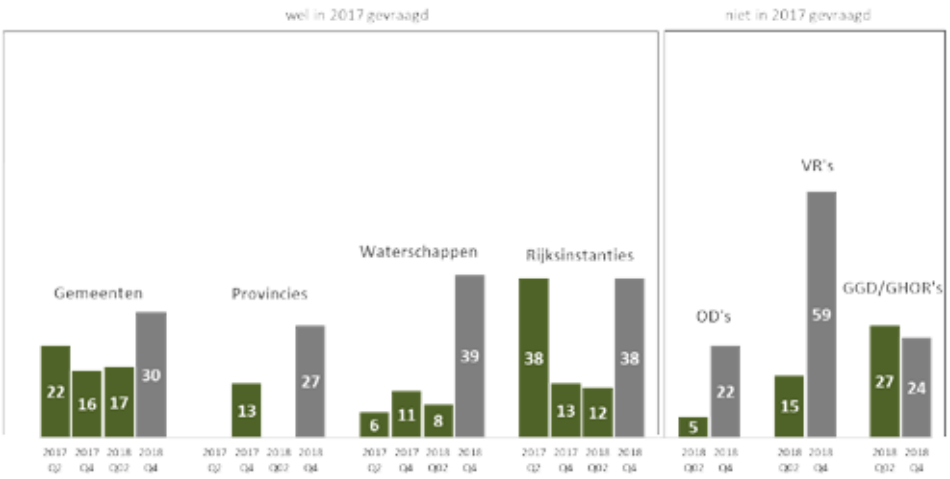

Figuur 2.2: Aandeel overheden die tot besef komen dat men meer moet doen dan tot nu toe gepland groeit. (in %)

Een toenemend aantal organisaties denkt meer dan de huidige geplande inspanningen te moeten leveren om op tijd klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Dat is te zien bij alle overheidscategorieën met uitzondering van de GGD/GHOR-instanties.

2.2 Lichte toename in aantallen organisaties met vastgesteld ambitieniveau

Aan alle organisaties is net als in het tweede kwartaal van 2018 gevraagd of er door hun bestuur al een ambitieniveau is vastgesteld ten aanzien van de invoering van de Omgevingswet. Binnen alle doelgroepen is een toename te zien van het aantal organisaties dat aangeeft dat ze een concreet ambitieniveau hebben vastgesteld over wat ze met de invoering van de Omgevingswet willen bereiken.

Ambitieniveau per organisatie: Heeft uw organisatie al een ambitieniveau vastgesteld over wat uw organisatie met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken? **Basis:** alle responderende organisaties (n=238)

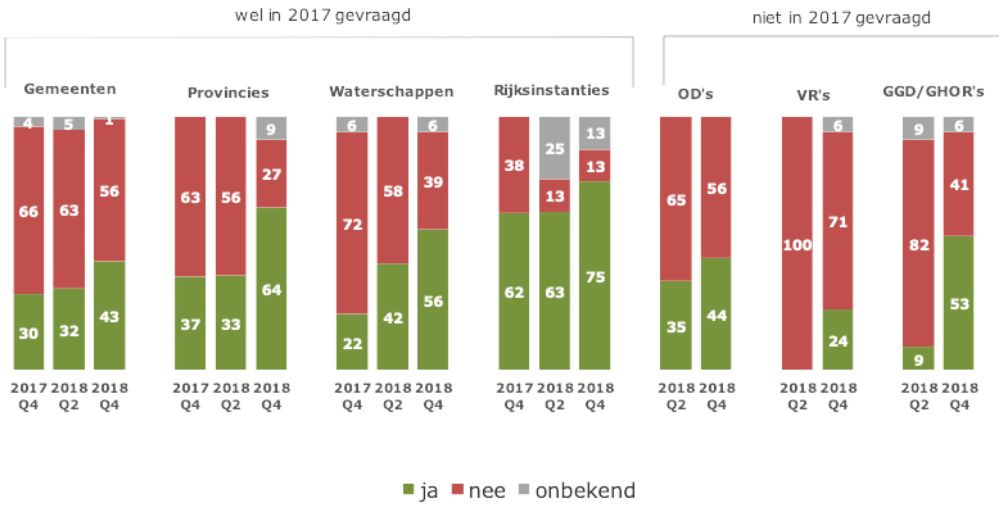

Figuur 2.3: Aandeel overheidsorganisaties dat een ambitieniveau heeft vastgesteld m.b.t. de invoering van de Omgevingswet (in %)

Van de organisaties die een ambitieniveau hebben vastgesteld hebben de gemeenten vrijwel allemaal ambities om meer te doen met burgerparticipatie (99%) Daarnaast zijn ook de ambities op het gebied van uitnodigingsplanologie (80%), energietransitie (84%) en duurzaamheid (84%) in populariteit gestegen. Ook zien veel gemeenten kansen met de woningbouwopgave en klimaatadaptatie (beiden 78%). Het aandeel gemeenten met een vastgesteld ambitieniveau dat ook ambities heeft om de lokale afwegingsruimte in te zetten voor het aanscherpen van normen, is sinds de vorige halfjaarrapportage gestegen van 32% naar 50%. Het versoepelen van normen is bij de groep gemeenten met vastgestelde ambities toegenomen van circa 44% naar 57%.

Middelgrote gemeente:
Onze gemeente heeft bewust wat bescheiden ambities. We hebben wel grote ambities op het stimuleren van burgerparticipatie en het verbeteren van de dienstverlening. Hier hechten we als organisatie veel waarde aan omdat dit voor onze burgers de meest tastbare verandering van de wet zal zijn.

100.000+ gemeente:
We hebben er bewust voor gekozen om onze inhoudelijke ambities niet van tevoren vast te leggen maar deze keuzes gaandeweg te maken. We bouwen een brug terwijl we erover heen lopen, en het wordt steeds concreter hoe die brug eruit gaat zien.

Bij provincies waren er 7 van de 11 die ambities hadden vastgesteld. Ook bij is burgerparticipatie (7 op7) en deregulering (6 op 7) populair even als duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, ruimtelijke kwaliteit en woningbouw (allemaal 6 op 7). Opvallend is dat maar 3 van de 7 provincies met ambities specifieke maar vooralsnog alleen bescheiden ambities heeft om de dienstverlening te verbeteren. Bij de 18 waterschappen die in de respons zaten hadden er 10 een ambitieniveau vastgesteld. Hiervan hebben 9 op de 10 ambities op het vlak van klimaatadaptatie, duurzaamheid, energietransitie en stimuleren van burgerparticipatie. Fysieke veiligheid en dienstverleningsverbetering speelt bij 8 op de 10 als ambitie. Deregulering van bestaande verordeningen staat bij 4 op 10 op het ambitielijstje.

2.3 Van voorbereiding naar het werken aan concrete activiteiten[1]

Het programma ADSMO heeft samen met de koepels routeplanners opgesteld. Daarin staat globaal aangegeven waar het bevoegd gezag in de periode 2016-2019 mee bezig zou moeten zijn met het oog op de invoering van de Omgevingswet[2]. Sinds eind vorig jaar zijn de belangrijkste mijlpalen opgenomen in het halfjaarlijkse inventarisatie-onderzoek. In de tweede helft van 2018 zijn alle project- en programmamanagers bij alle betrokken overheidsorganisatie opnieuw gevraagd aan te geven hoe ver de overheden zijn met de organisatie van de uitvoering. Hieraan hebben in totaal 238 overheidsorganisaties gehoor gegeven. In figuur 2.2 is opgenomen hoe ver men inmiddels is op de gedefinieerde mijlpalen en in hoeverre de benodigde activiteiten reeds zijn uitgevoerd.

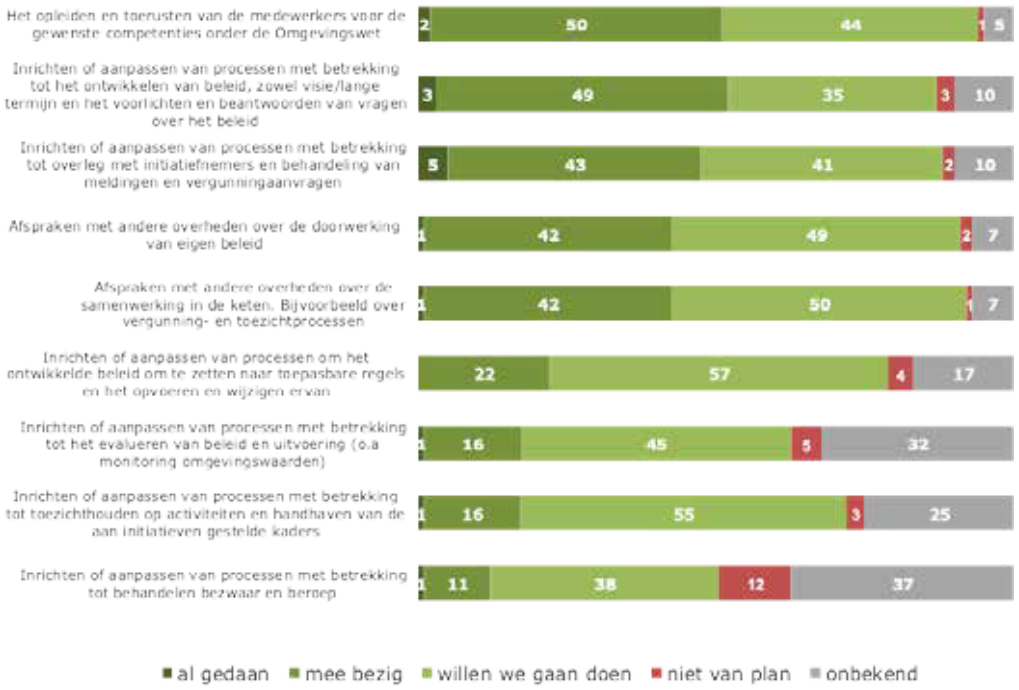

Figuur 2.4: Mate waarin mijlpalen uit de routeplanners worden opgepakt en zijn gerealiseerd. (in %)

Momenteel zijn de meeste gemeenten, waterschappen, rijksinstanties en provincies bezig met het organiseren van de bovengenoemde activiteiten of zijn van plan om dit te gaan doen. Een zeer klein deel van de overheden beschouwt de genoemde mijlpalen inmiddels als gehaald.

[2] De routeplanners zijn te vinden op https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/invoeringsondersteun/zelf-aan-de-slag/routeplanner/.

100.000+ gemeente:
Onze aanpak is 'sober en doelmatig', want de opgave in zichzelf is al groot genoeg. Er zijn nog veel zaken onduidelijk, met name hoe het er straks in de praktijk uit gaan zien en de daadwerkelijke effecten op iedereens werkprocessen.

100.000+ gemeente:
Onze aanpak ademt integraliteit. En vanuit deze gedachte hebben we ook de governance ingericht. Daarnaast kijken we per onderdeel van de gemeente wat er nodig is om het gedachtegoed daar verder te krijgen. We investeren veel in bewustwording, en werken vanuit daar naar betrokkenheid en activatie.

Middelgrote gemeente:
Ons motto is 'gewoon doen', dit reflecteert zich in onze nuchtere en pragmatische aanpak.

100.000+ gemeente:
Onze gemeente heeft er bewust voor gekozen om in deze transitie geen koploper te willen zijn, maar juist een volger. We hebben bewust bescheiden ambities en willen geen beloftes maken die we niet na kunnen komen. Deze positie heeft veel te maken met de financiële moeilijkheden waar de stad nog mee kampt als gevolg van de transities in het sociale domein.

Voorbeelden van vragen over procesaanpassingen die bij het Informatiepunt zijn binnengekomen:

- Als we gebruik maken van de overgangstermijn blijft onze huidige keur geldig tot we een waterschapsverordening hebben vastgesteld. Betekent dit dat we dan per 1/1/2021 onze huidige Keur moeten hebben omgezet in toepasbare regels? Mocht dat het geval zijn, dan zie ik niet het voordeel van een overgangstermijn. Dan moet je immers twee keer een omzetting naar toepasbare regels doen.

- Welke vergunningen worden vervangen door de omgevingsvergunning? Wij proberen een overzicht te maken van alle vergunningen die worden vervangen door de Omgevingsvergunning, zodat we voorbereidingen kunnen treffen voor de aanpassing van processen, de inrichting van onze zaak- en taaksystemen, het vervangen van (online) formulieren, informatie op onze website en in onze kennisbank, enz.

2.4 Samenwerking tussen overheden neemt toe

Deze paragraaf richt zich op de vraag in hoeverre er wordt samengewerkt met andere organisaties in het kader van de Omgevingswet. Aan gemeenten, provincies, waterschappen en rijksinstanties is gevraagd of zij andere overheden uit de regio hebben uitgenodigd om hen te helpen bij het vormgeven van hun nieuwe kerninstrumenten zoals omgevingsvisies en -plannen.

In figuur 2.5 zien we dat provincies het vaakst aangeven andere organisaties uit te nodigen in het kader van de interbestuurlijke samenwerking, en gemeentes doen dat het minst vaak. Dit kan te maken hebben met het feit dat veel gemeenten nog niet zijn begonnen met het opstellen van omgevingsvisies en -plannen. Ten opzichte van de vorige meting is er een trend waarneembaar van een toenemend aantal organisaties dat andere overheden in de regio uitnodigt om hen te helpen bij het opstellen van een omgevingsvisie, watervisie, omgevingsplan, omgevingsverordening en/of waterschapsverordening.

Samenwerking binnen de gezamenlijke bestuurslagen: Wij hebben één of meer andere overheden uit de regio uitgenodigd om ons te helpen bij onze omgevingsvisie, watervisie, omgevingsplan, omgevingsverordening en/of waterschapsverordening. **Basis:** alle responderende bestuurslagen (n=195)

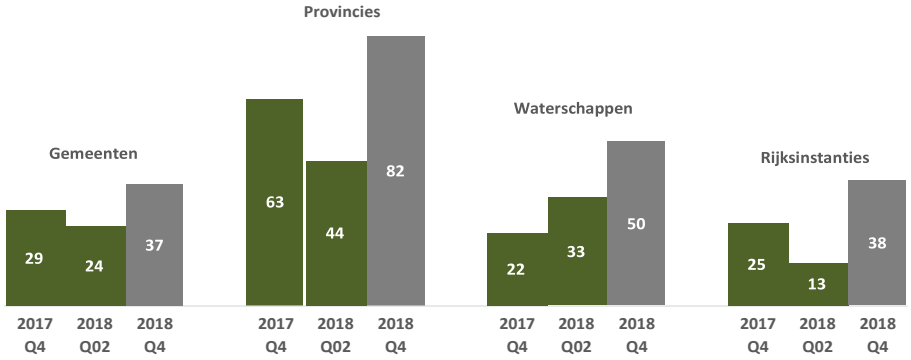

Figuur 2.5: Overheden nodigen elkaar meer uit om te helpen bij elkaars visies, verordeningen en plannen. (in %)

Om te bepalen of de uitnodigingen ook daadwerkelijk aankomen bij de organisaties waarmee beoogd wordt samen te werken, wordt in het inventarisatie-onderzoek ook de vraag gesteld in hoeverre organisaties worden uitgenodigd om bij te dragen aan de totstandkoming van de visies, verordeningen en plannen van collega-overheden.

Samenwerking per organisatie: wij zijn door één of meer andere overheden in de regio uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun omgevingsvisie, watervisie, omgevingsplan, omgevingsverordening en/of waterschapsverordening. **Basis:** alle responderende organisaties (=238)

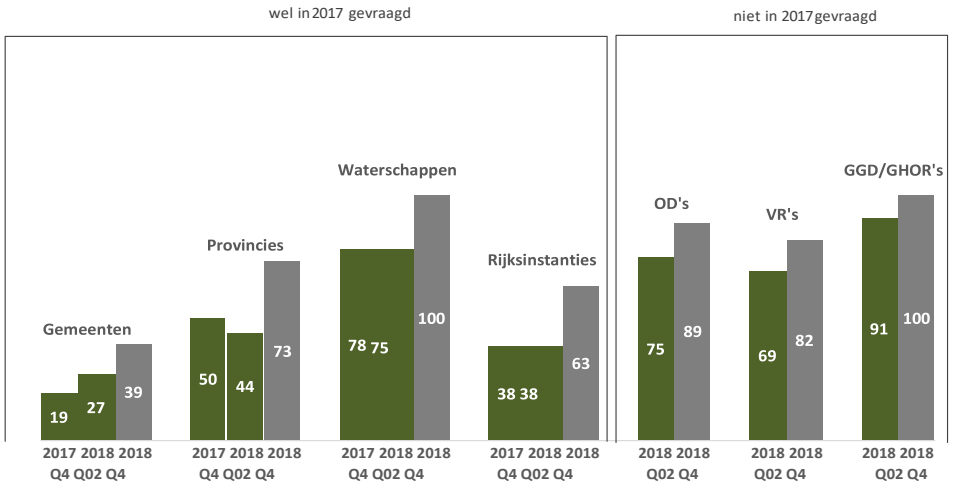

Figuur 2.6: Ook hebben steeds meer overheden uitnodigingen van hun collega-overheden ontvangen om mee te werken. (in %)

Ook hier is onder alle doelgroepen een stijging te zien ten opzichte van de voorgaande metingen. Figuur 2.6 laat zien dat waterschappen en GGD/GHOR-organisaties het vaakst worden uitgenodigd. Gemeenten worden nog relatief het minst door andere overheden in hun regio uitgenodigd om bij te dragen.

Middelgrote gemeente:
Er is een tegenstrijdigheid bij het streven naar interbestuurlijke samenwerking: Enerzijds wordt de verantwoordelijkheid voor de transitie bij elke afzonderlijke gemeente gelegd, maar anderzijds schrijft de wet ook voor dat je het niet alleen kan doen. Soms bestaat er ook concurrentie tussen de verschillende gemeenten.

Provincie:
Het werken met de Omgevingswet is als het maken van jazzmuziek: De kerninstrumenten zijn de instrumenten. Daarnaast moet je goede muzikanten hebben om de instrumenten te kunnen bespelen en vervolgens moeten ze met elkaar samen kunnen spelen om de muziek als één harmonieus geheel te laten klinken. Daarbij is jazzmuziek bij uitstek de muziekvorm waarbij wordt geëxcelleerd in het improviseren.

Middelgrote gemeente:
Het vraagt al genoeg energie en aandacht om intern alles te laten samenwerken, en tussen gemeenten en andere overheden verschillen de tempo's en ambities te sterk om samenwerken echt effectief te laten zijn.

Interbestuurlijke samenwerking: Wij voeren met een of meer andere overheden in de regio pilots/ proefprojecten uit in het kader van de invoering van de Omgevingswet. **Basis:** alle responderende organisaties (n=238)

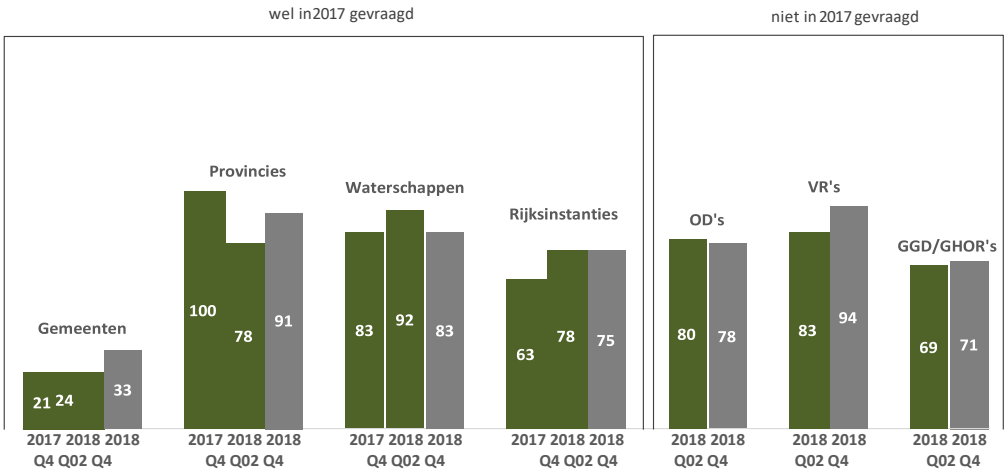

Figuur 2.7: Beperkte betrokkenheid van gemeenten bij gezamenlijke pilots Ow valt op (in %)

Als gekeken wordt naar de mate waarin overheden met elkaar al pilots opzetten in de aanloop naar de invoering van de wet, dan valt op dat gemeenten relatief weinig participeren in gezamenlijke pilots al is er wel een lichte stijging zichtbaar.

2.5 Toename in ter hand nemen nieuwe kerninstrumenten zet door

Ook dit keer is aan de responderende overheden gevraagd hoe ver zij zijn met de invoering van de kerninstrumenten omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening of waterschapsverordening. Dat gaf het volgende beeld:

In hoeverre werkt uw organisatie aan de invoering van de nieuwe kerninstrumenten van de Omgevingswet?
Basis: alle responderende organisaties onder gemeenten, provincies, rijksinstanties en waterschappen (n=195)

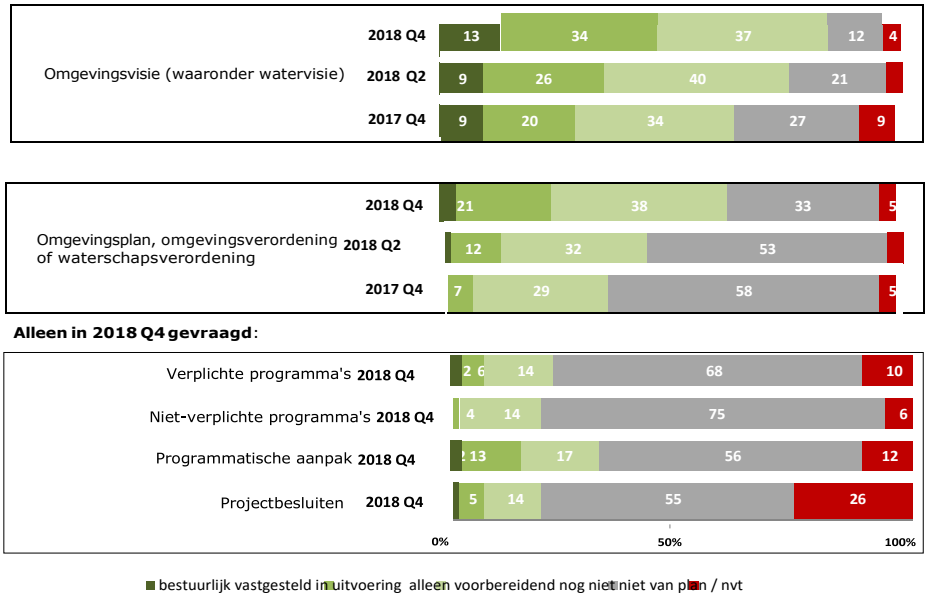

Figuur 2.8: Er wordt steeds meer gewerkt aan de nieuwe kerninstrumenten

Van de gemeenten zegt 11% al een visie te hebben vastgesteld. Ongeveer 34% zegt er momenteel aan te werken. Bij de provincies is dat 55% vastgesteld versus 27% in uitvoering.

Voorbeelden van vragen die bij het informatiepunt binnenkomen over het opstellen van omgevingsvisies:

- Naast elkaar (willen) ontwikkelen van regionale en lokale omgevingsvisie. Hoe daarmee om te gaan?
- Wat mag er allemaal opgenomen worden in visie (o.a. in relatie tot bevoegdheden)
- Moet er eerst een omgevingsvisie in de gemeente zijn? Zo nee, is het gewenst?
- Ik hoor over Watervisie. Wat is dat en wat moet/kan ik ermee?
- Hoe moeten we de beginselen die vooral het milieu betreffen en waaraan de Omgevingsvisie moet voldoen (o.a. artikel 3.3. voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat de vervuiler betaalt etc.) in een visie opnemen?
- Ik wil weten of de omgevingsvisie uiterlijk 2024 klaar moet zijn voor de gemeente of is dit 2021?
- Welke veranderingen omtrent centralisatie/decentralisatie zullen er aantreden bij de invoering van de Omgevingswet in vergelijking met de structuurvisie infrastructuur en ruimte?

Omdat de provincies op de invoeringsdatum al een vastgestelde omgevingsverordening moeten hebben, lopen ze ook voor als het gaat om het opstellen van dit instrument. Al twee provincies geven aan een verordening te hebben vastgesteld, terwijl zes zeggen er actief mee bezig te zijn.

Provincie:
Wij hebben onze visie is nog bewust voor de provinciale verkiezingen vastgesteld. De komende verkiezingen werkten wat dat betreft niet vertragend.

Bij de gemeenten is nog maar 20% bezig met een omgevingsplan/-verordening. Een aantal gemeenten schoont in aanloop naar de invoeringsdatum alle verordeningen op en brengt de onderdelen die na 1-1-2021 in het omgevingsplan op moeten gaan onder in een aparte (omgevings)verordening.

Voorbeelden van vragen die bij het informatiepunt binnenkomen over het opstellen van omgevingsplannen en omgevings- en waterschapsverordening:

- Waaraan moet een omgevingsplan voldoen?
- Wanneer moet het omgevingsplan klaar zijn?
- Hoe lang kunnen wij zonder Omgevingsplan door blijven werken?
- Kan ik in een omgevingsplan alleen meldingsplichtige milieubelastende activiteiten aanwijzen of kan ik ook opnemen dat in tegenstelling tot het BAL geldt dat activiteit X vergunningplichtig is?
- Is er voor de omgevingsplannen al een format (of gaat deze er nog komen) zodat omgevingsplannen vergelijkbaar zijn net zoals bestemmingsplannen dat hebben?
- Een omgevingsplan geldt voor het grondgebied van een gemeente. Hoe gaat dat werken voor grensoverschrijdende elementen? Denk bijvoorbeeld aan geurcontouren.
- Wat kan/mag er opgenomen worden in een omgevingsplan (verordeningen ed)?
- Hoe sluiten Omgevingsplannen bij de Omgevingsverordening aan?
- Hoe kan een waterschap binnen de Omgevingswet regels opstellen?
- Hoe vervult een waterschap binnen de Omgevingswet haar rol als bevoegd gezag?
- Hoe worden de onderdelen van de Waterwet in de Omgevingswet opgenomen?
- Hoe ondersteunt de Omgevingswet bij het gezamenlijke beheer van water?
- Hoe moeten de specifieke regels over water worden geïnterpreteerd?

Een watervisie (of omgevingsvisie voor waterschappen) is onder de Omgevingswet niet verplicht. Toch heeft ongeveer 72% van de waterschappen een watervisie vastgesteld, is daarmee bezig of is dat van plan te gaan doen. Dit aandeel is de afgelopen periode flink toegenomen.

Waterschap
Wij vinden het belangrijk dat we de overheden in ons stroomgebied consistent en vanuit één en dezelfde visie kunnen adviseren over het belang van water in hun visies, verordeningen en plannen.

Eind 2018 is voor het eerst gevraagd in hoeverre overheden al werken aan het kerninstrument programma's. Het oppakken van de verschillende varianten programma's door de overheden is nog relatief beperkt.

2.6 Invoering Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

De monitor volgt ook de voorbereidingen op de invoering van het DSO bij de verschillende overheidscategorieën. Dit gebeurt onder andere door de overheden te periodiek te vragen in hoeverre ze verschillende voorbereidingen hebben getroffen.

Steeds meer organisaties stellen plan op en reserveren budgetten voor invoering DSO

Zowel het aantal organisaties dat een budget heeft gereserveerd voor de implementatie van het DSO als het aantal organisaties dat momenteel bezig is met het opstellen van een plan is het afgelopen jaar gestegen.

Invoering DSO bij alle organisaties samen: In hoeverre zijn de organisaties al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het DSO? **Basis:** alle responderende organisaties (n=238)

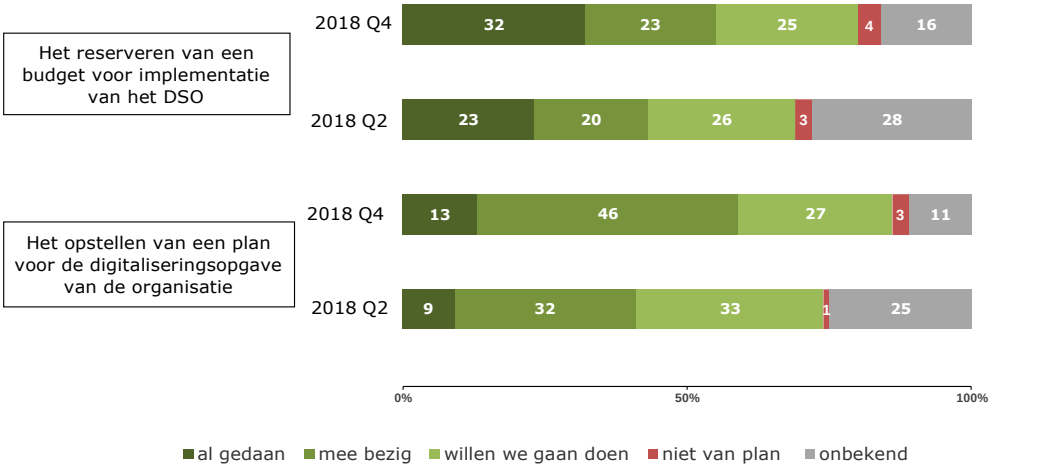

Figuur 2.9: Groeiend aantal overheden pakt DSO-opgave planmatig aan en reserveert budgetten

De groei is bij vrijwel alle overheidscategorieën zichtbaar. Bij de gemeenten is het aandeel dat al een plan heeft of zegt daarmee bezig te zijn gestegen naar 56%. Onder provincies, waterschappen, rijksinstanties en omgevingsdiensten is inmiddels een ruime meerderheid klaar met het opstellen van een digitaliseringsplan of hier momenteel mee bezig. Zeker bij de rijksinstanties is een sterke groei te zien in het aantal organisaties aangeeft het plan nu te hebben afgerond; dit is in het afgelopen halfjaar van 0% gestegen naar 25%. Alhoewel het beeld bij de veiligheidsregio's en bij de GGD/GHOR-organisaties diverser is, is ook hier vooruitgang zichtbaar. Zo is er bij de veiligheidsregio's een groeiende groep die stelt van plan te zijn om met het plan te beginnen, en is er onder GGD/GHOR-organisaties een sterke afname te zien in het aantal organisaties dat zegt het niet te weten. Binnen deze groep laten de huidige cijfers zien dat 29% een plan heeft opgesteld, terwijl dat percentage een halfjaar geleden nog op nul stond.

DSO per organisatie (opstellen plan): In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het DSO? Het opstellen van een plan voor de digitaliseringsopgave van de organisatie? **Basis:** alle responderende organisaties (n=195)

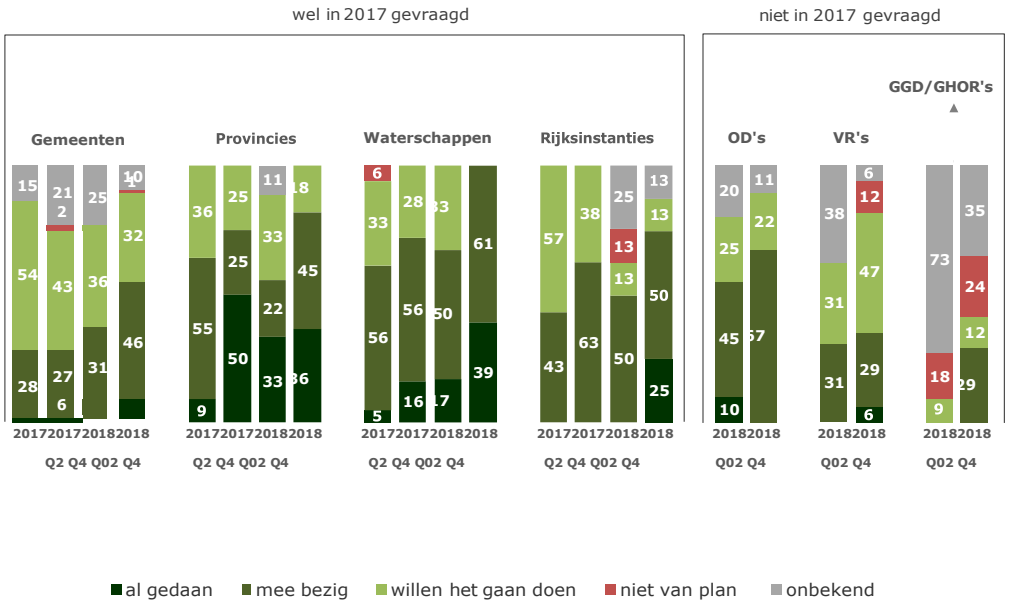

Figuur 2.10: Groei planmatige aanpak zichtbaar bij alle overheidscategorieën (in %)

In welke mate hebben organisaties al budget gereserveerd voor de digitaliseringsopgave van de organisatie? Onder gemeenten is sinds het tweede kwartaal van 2018 een significante stijging te zien van het aantal gemeenten dat aangeeft een budget te hebben gereserveerd (van 23% naar 35%). Bij de provincies en waterschappen heeft twee derde van de organisaties al budget gereserveerd (respectievelijk 64% en 67%). Dit percentage is het afgelopen half jaar niet (significant) veranderd. Onder rijksinstanties is vooral een sterke toename te zien van het aantal organisaties dat aangeeft momenteel bezig te zijn met het reserveren van budget (van 25% in het laatste kwartaal van 2018 tot 63% nu).

Bij de omgevingsdiensten is er net als een half jaar geleden een relatief grote groep organisaties die aangeeft niet te weten of er momenteel budget wordt gereserveerd (44%). Bij de veiligheidsregio's is er een sterke stijging te zien van het aantal organisaties dat aangeeft van plan te zijn om budget te reserveren (van 8% in het tweede kwartaal van 2018 tot 41% nu). Bij de GGD/GHOR-organisaties is er net zoals een half jaar geleden een relatief grote groep organisaties die aangeeft niet te weten of er momenteel budget wordt gereserveerd (47%). Daarnaast geven drie op de tien GGD/GHOR-organisaties aan niet van plan te zijn om budget te reserveren.

DSO (reserveren budget): In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet? Het reserveren van een budget voor de implementatie van het DSO in de begroting van 2019. **Basis:** alle responderende organisaties (n=195)

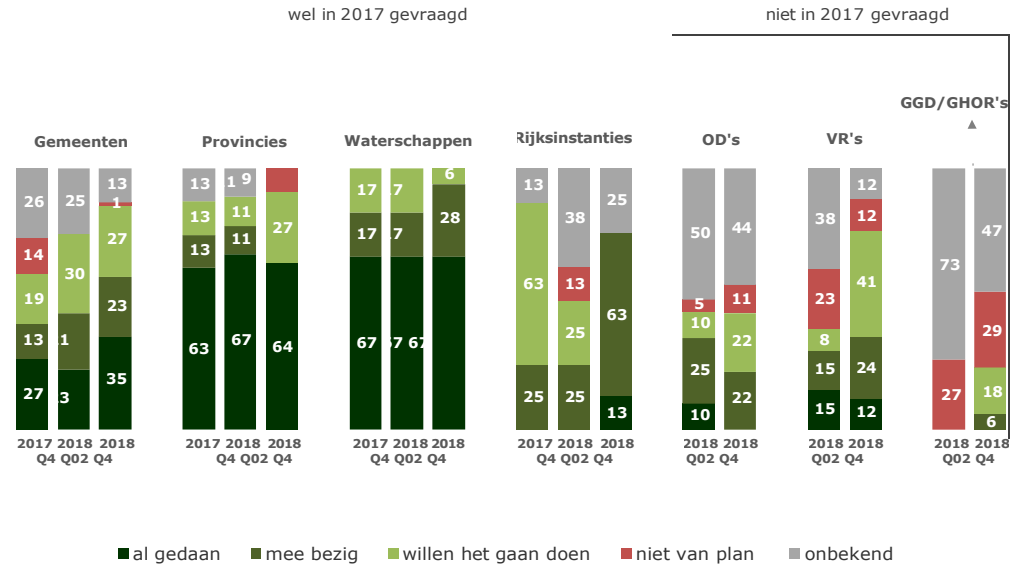

Figuur 2.11. Reservering budgetten voor invoering DSO bij de verschillende overheden (in %)

Om meer zicht te krijgen op de vraag in hoeverre overheden overwegen taken uit te besteden en/of gezamenlijk op te pakken zijn hiervoor deze ronde specifieke vragen gesteld:

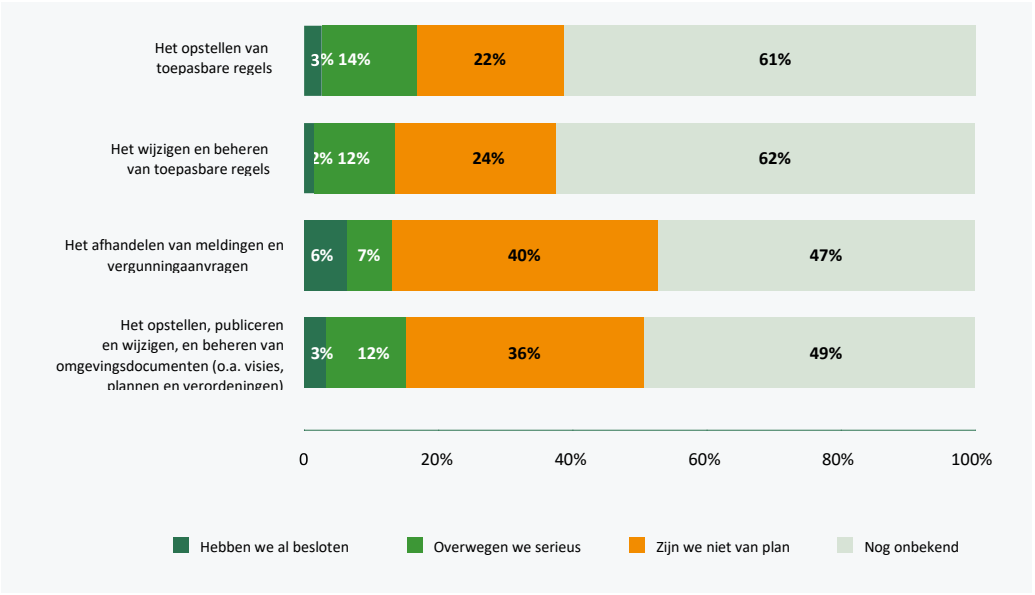

Figuur 2.12. Nog relatief klein deel overheden overweegt om taken op afstand te laten uitvoeren. Een groot deel weet het nog niet.

Het valt op dat een grote groep overheden nog nauwelijks heeft nagedacht over de vraag in hoeverre ze taken die betrekking hebben op het vullen en beheren van het DSO zelf willen gaan uitvoeren of over willen laten aan samenwerkingsverbanden en/of commerciële partijen.

Data (nog niet geheel) op orde

Onderdeel van de voorbereidingen van gemeenten en provincies op de invoering van de wet is het op orde krijgen van alle basisgegevens waar het DSO uit moet gaan putten. Met name geldt dit voor de gegevens op ruimtelijkeplannen.nl die per 1-1-2021 van rechtswege onderdeel gaan worden van de nieuwe omgevingsplannen. Geonovum is vorig jaar een project gestart onder de naam 'Data op orde' om overheden te helpen bij het op orde krijgen van hun plangegevens op ruimtelijkeplannen.nl. Onderdeel daarvan is dat alle gepubliceerde plannen zijn doorgenomen op veel voorkomende onvolkomenheden en fouten. Iedere publicerende overheid heeft een overzicht gekregen van de punten die ze bij hun gepubliceerde plannen na zouden moeten lopen. Per 31-12-2018 is een herhaalmeting gedaan om te zien wat de vorderingen waren. Dit gaf het volgende beeld:

PERCENTAGE AANTAL FOUTEN TOV VAN HET TOTAAL AANTAL PLANNEN (70.737) OP RUIMTELIJKE PLANNEN PER 31-12-2018

	Onterecht gebruik plantype aan-wijzingsbesluit	Dossierstatus vs planstatus - in voorbereiding/ vastgesteld	Dossierstatus vs planstatus - in voorbereiding / onherroepelijk	Dossierstatus vs planstatus - vastgesteld/vast-gesteld (15weken)	Verouderde versies - voorbe-reidingsbesluiten die ouder zijn dan 1 jaar	Locatie - plannen buiten nederland	Datumfout pcp-plan (in %)
Gemeente	0,20%	2,94%	0,06%	10,47%	0,43%	0,02%	0,07%
Provincie	0,00%	0,03%	0,00%	0,52%	0,01%	0,00%	0,00%
Rijk	0,00%	0,01%	0,00%	0,03%	0,01%	0,00%	0,00%
Totaal	**0,20%**	**2,97%**	**0,06%**	**11,02%**	**0,45%**	**0,02%**	**0,07%**

Tabel 2.13: Eind 2018 vertoonde nog 14,7% van alle gepubliceerde plannen gebreken

De meest voorkomende fouten hebben te maken met verkeerde statusinformatie over dossiers of plannen. Ook verlopen voorbereidingsbesluiten komen nog relatief veel voor.

Totaal aantal plannen RP incl. history *Percentage aantal fouten*

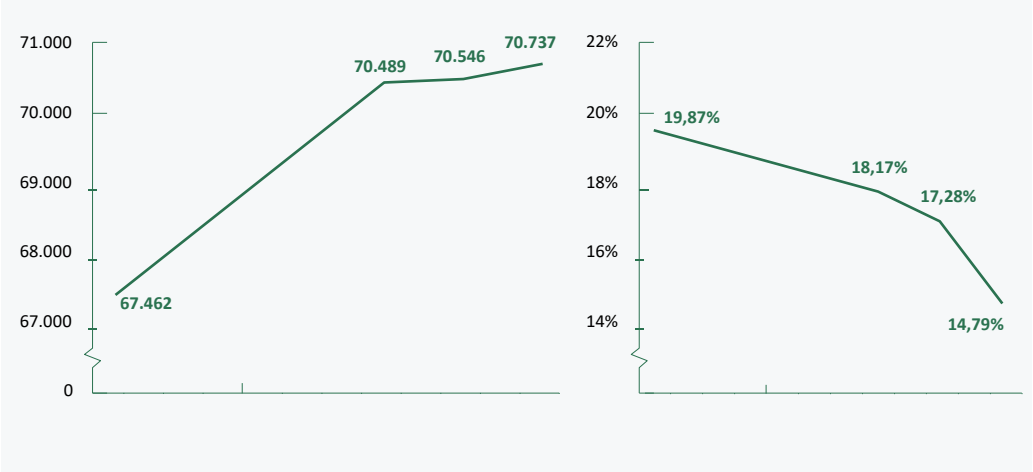

Figuur 2.14: Stijging aantallen plannen en daling aantallen gebreken in één jaar[3]

[3] Bron Geonovum: De aantallen gepubliceerde plannen verschillen ten opzichte van andere overzichten met vigerende plannen. Dit

komt doordat andere criteria gelden voor gepubliceerde en vigerende plannen.

In totaal had 14,7% van alle plannen nog (vermoedelijke) fouten. Dat was een daling van circa 25% over een jaar.

Aantal fouten van de gemeentelijke bronhouders per 31-12-2018

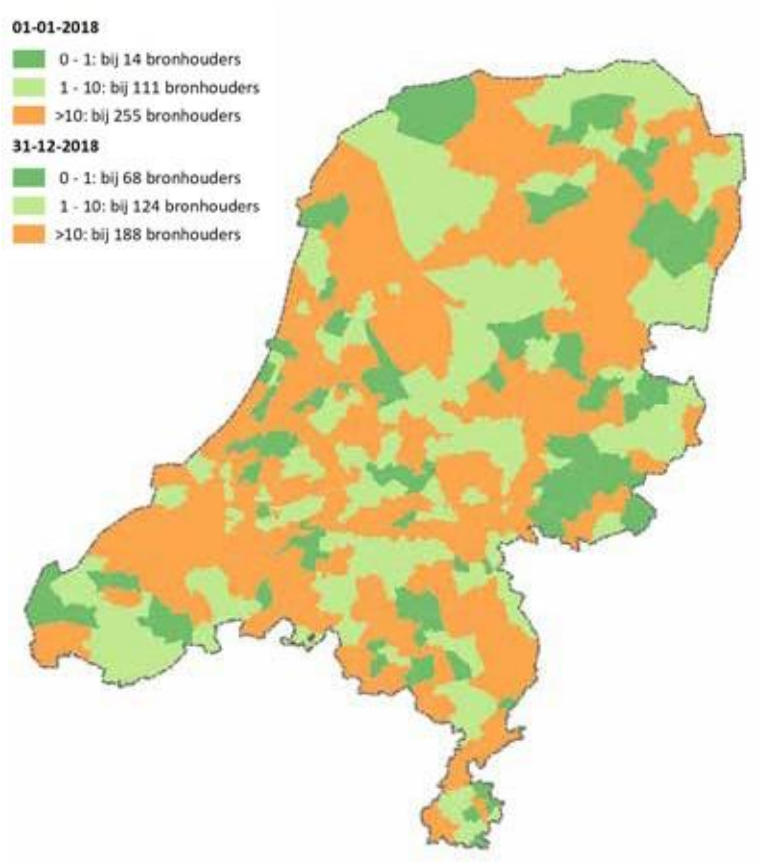

Figuur 2.15: Kwaliteit ruimtelijke plannen per gemeenten per 31-12-2018

De spreiding over het land van gemeentelijke bronhouders is relatief willekeurig. Wel hebben kleinere gemeenten relatief de kwaliteit iets vaker op orde dan de grotere gemeenten.

2.7 Nog steeds toename in plaats van afname in aantallen ruimtelijke plannen zichtbaar

Een belangrijke indicator voor de mate waarin de omzetting van ‘oude’ plannen in ‘nieuwe’ kerninstrumenten vordert is de mate en snelheid waarmee het aantal bestaande plannen wordt vervangen door nieuwe omgevingsplannen en -visies. Om dit te kunnen analyseren, is gebruik gemaakt van alle vigerende (op het moment van meting geldende) plannen op ruimtelijkeplannen.nl.

Aantal ruimtelijke (deel)plannen met directe werking voor burgers

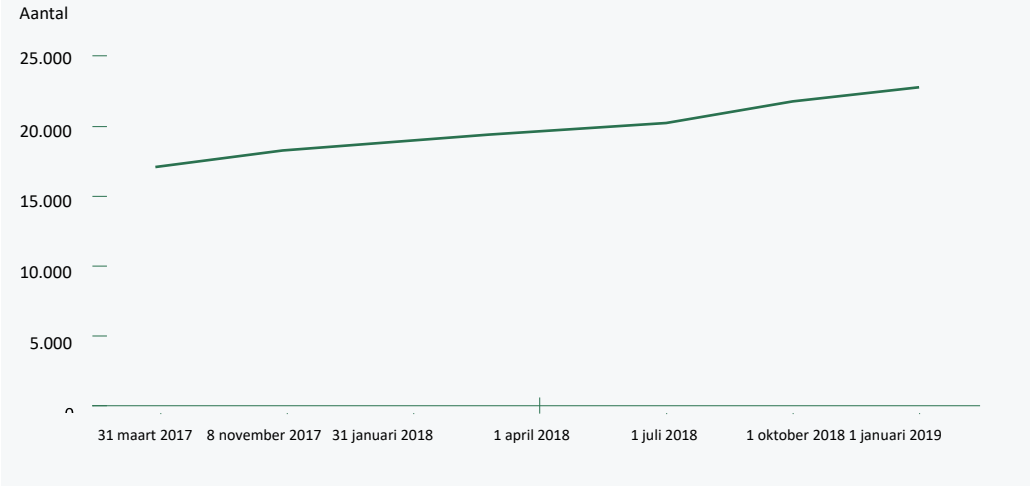

Figuur 2.16: Het aantal plannen met directe werking neemt nog steeds toe in plaats van af.

Het aantal vigerende plannen op ruimtelijkeplannen.nl is neemt nog steeds toe. Het aantal is sinds de vorige halfjaarrapportage met meer dan 2500 stuks ofwel 12,6% gegroeid.

Eerder werd nog verondersteld dat in de aanloop naar de invoering van de wet al een afname in het aantal plannen te zien zou moeten zijn vanwege de schaalvergrotende en opschonende werking van de nog vast te stellen bestemmingsplannen in deze periode. Het is jarenlang trend geweest om bij het vaststellen van nieuwe bestemmingsplannen veel kleine en postzegelplannen in een kleiner aantal grotere plannen te laten opgaan. In de praktijk lijken gemeenten juist minder te werken aan grote integrerende plannen en meer aan kleine, makkelijker door de procedures te leiden plannen. Deze kleinere plannen kunnen dan nog voor de invoeringsdatum worden vastgesteld en van rechtswege onderdeel worden van het integrale omgevingsplan.

Berekend item 1	1 januari 2019			Totaal
overheidsniveau	Gemeente	Provincie	Rijk	
typeplan	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
aanwijzingsbesluit	4	.	.	**4**
bestemmingsplan	18.978	7	3	**18.988**
exploitatieplan	38	4	.	**42**
gerechtelijke uitspraak	601	21	.	**622**
inpassingsplan	.	214	65	**279**
omgevingsvergunning	6	.	.	**6**
reactieve aanwijzing	.	31	.	**31**
uitwerkingsplan	440	.	.	**440**
wijzigingsplan	2.411	11	.	**2.422**
Totaal	**22.478**	**288**	**68**	**22.834**

Tabel 2.17: Samenstelling vigerende plannen met directe werking per 1-1-2019

Het aantal indirect werkende plannen dat op moet gaan in ca 400 'nieuwe' omgevingsvisies heeft zich sinds de vorige halfjaarrapportage medio 2018 als volgt ontwikkeld (stand per 1-1-2019):

TYPE	GEMEENTE	PROVINCIES	RIJK
Provinciale verordening		1232 (+27%)	
Reactieve aanwijzing		49 (+2%)	
Structuurvisie	613 (0%)	270 (+30%)	1.059 (0%)
Totaal aantal	**613**	**1.551**	**1.059**

Tabel 2.18: Aantallen omgevingsdocumenten met indirecte werking op ruimtelijke plannen

Plannen en verordeningen waterschappen

Volgens de gegevens op decentrale.regelgeving.overheid.nl gelden de volgende aantallen keuren, algemene regels, leggers en wegenverordeningen die deels of geheel op moeten gaan in 21 nieuwe waterschapsverordeningen:

SOORT REGELGEVING	Q2 2017	Q4 2017	Q2 2018	Q4 2018	VERSCHIL T.O.V. Q2 2018	BIJ AANTAL WATER-SCHAPPEN
Keuren	71	72	70	70	0%	21
Algemene regels	106	108	114	110	-3,5%	15
Leggers	67	68	68	68	0%	6
Wegenverordeningen	4	4	4	4	0%	3
Totaal	**248**	**252**	**256**	**252**	**-1,6%**	

Tabel 2.19: Aantallen omgevingsdocumenten waterschappen eind 2018

Sinds het begin van de monitoring van de waterschapsregelgeving heeft er het afgelopen halfjaar voor het eerst een afname in het aantal regelingen voorgedaan: In de categorie algemene regels lijkt een beperkte opschoning te hebben plaatsgevonden.

2.8 Gemiddeld elf te screenen verordeningen per gemeente

Veel regels die nu in lokale verordeningen zijn opgenomen en van invloed zijn op de fysieke leefomgeving, moeten onder de Omgevingswet onderdeel gaan worden van het omgevingsplan. Er zijn daarnaast ook veel lokale regels waarbij de gemeente kan kiezen om de regels in het omgevingsplan op te nemen of niet. De monitor heeft het afgelopen halfjaar een analyse uitgevoerd op de aantallen vigerende gemeentelijke verordeningen - zoals gepubliceerd op decentrale.regelgevering.overheid.nl - die doorgelicht moeten worden op relevantie voor het omgevingsplan. Ze moeten daardoor mogelijk aangepast of uiteindelijk zelfs afgeschaft worden.

Aantal verordeningen dat bij gemeenten dient te worden doorgelopen i.k.v. invoering Omgevingswet

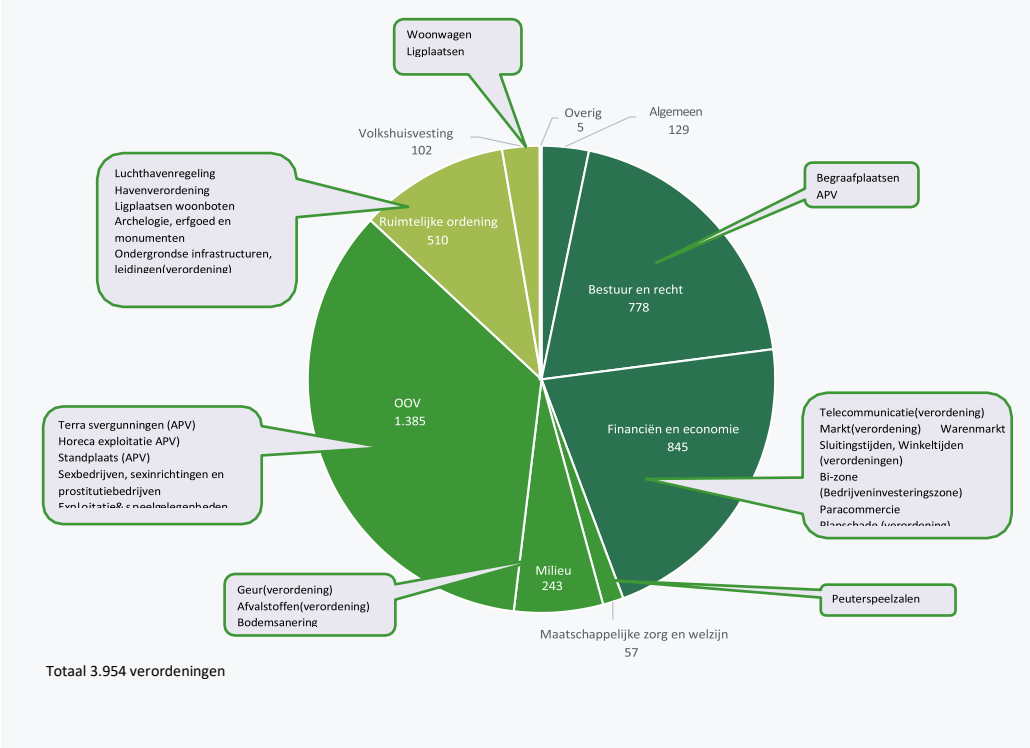

Figuur 2.20: Aantallen door te lichten verordeningen gemeenten i.v.m. komst Omgevingswet

Totaal gaat het om 3.954 verordeningen ofwel gemiddeld 11 verordeningen per gemeente. De algemene plaatselijke verordeningen vormen de grootste groep gevolgd door verordeningen over begraafplaatsen. De verordeningen vormen een bonte verzameling over onderwerpen die direct of indirect te maken hebben met de inrichting van de fysieke leefomgeving. Sommige gemeenten, zoals Zaanstad, zijn al begonnen met het opschonen van hun verordeningenbestand. Zij brengen alle regels uit de bestaande verordeningen die uiteindelijk in het omgevingsplan een plek moeten krijgen onder in één nieuwe (omgevings)verordening, die als één geheel ingebracht kan worden in het omgevingsplan.

2.9 Aansluiting op DSO grootste uitdaging in deze fase invoering

Aan de project- en programmamanagers bij de verschillende overheden is deze ronde opnieuw gevraagd wat in de huidige fase van de invoering de grootste uitdagingen en/of knelpunten zijn. Deze ronde is een andere methode van uitvragen gebruikt waarbij de respondenten op een voorgedefinieerde lijst met veel genoemde uitdagingen/knelpunten die onderwerpen konden aanvinken die bij hen speelden. De percentages zijn daardoor over de gehele linie relatief hoger en moeilijker vergelijkbaar met de uitkomsten uit de vorige rondes.

Figuur 2.21: Meest genoemde knelpunten en uitdagingen in november 2018.

Ten opzichte van de vorige ronde medio 2018 zijn de zorgen over het aansluiten op het DSO die van de capaciteits- en financieringsproblemen voorbijgestreefd. De financiering van de uitgaven, het betrokken krijgen en houden van medewerkers en het doorvoeren van de gewenste cultuuromslag is ook voor meer dan de helft van alle respondenten een noemenswaardige uitdaging.

	gemeenten	provincies	waterschappen	rijksinstanties	OD's
Betrokken krijgen en houden bestuurders	34%	55%	33 %	38%	22%
Betrokken krijgen en houden medewerkers	51%	64%	61 %	100%	56%
Duidelijkheid over nieuwe regels en veranderingen	49%	36%	28 %	63%	44%
Aansluiting op DSO	66%	73%	39 %	63%	22%
Kosten, de financiering, vrijmaken benodigde capaciteit	54%	55%	50 %	38%	78%

Figuur 2.22: Verschillen genoemde knelpunten en uitdagingen 4e kw 2018 tov 2e kw 2018.

Het betrokken krijgen en houden van medewerkers toont als knelpunt/uitdaging de grootste groei ten opzichte van de vorige rondes.

Kleine gemeente:
Onze gemeente worstelt met de capaciteit van de gemeentelijke organisatie in het kader van de invoering (gehele organisatie is 50 a 60 man).

Middelgrote gemeente:
Een uitdaging waar ik zelf mee kamp is het feit dat ik continu alert moet zijn en de hoeveelheid nieuwe informatie die continu op de organisatie afkomt. Het omgaan met deze enorme stroom aan informatie en het gevoel dat je moet beginnen voordat je alles weet is een uitdaging.

100.000+ gemeente:
De organisatie heeft nog niet echt een duidelijk beeld bij wat er precies moet veranderen, en ook het DSO blijft een lastig punt. De ICT'ers die werken aan het systeem en de rest van het programma spreken veelal een andere taal en begrijpen elkaar niet echt.

100.000+ gemeente:
Wij worstelen met in hoeverre we zicht hebben op onze werkwijze tijdens de overgangsperiode, waarin oude en nieuwe wetgevingen langs elkaar gebruikt worden.

Voorbeelden van vragen die het Informatiepunt heeft ontvangen over DSO
Het Informatiepunt ontvangt ongeveer een derde van de vragen over DSO via het ontwikkelaarsportaal.
De vragen zijn ongeveer gelijk verdeeld over techniek (API's, standaarden, toepasbare regels) en het loket (functionaliteiten, wat kan wel/niet):

- Varianten van: Wat zijn de standaarden voor het DSO waaraan de Omgevingsvisie en plan moeten voldoen?
- Welke informatie is straks te vinden in het DSO (incl. vragen over informatiehuizen)
- Aanvragen API-keys, plus opvolging (vragen over werking)
- Hoe wordt de integratie tussen het DSO-LV en het gemeentelijk loket voorzien? Is integratie met het gemeentelijk loket voorzien vanuit het DSO-LV? Op de gemeentelijke loketten is aanvullende informatie te vinden die voor de initiatiefnemer/aanvrager relevant is/kan zijn. Denk aan aanvullende informatie rondom beschikbaarheid van voorzieningen, subsidies, maar ook aan beleid inzake toezicht & handhaving en duurzaamheid.
- Gaat het DSO ook ruimte bieden voor allerlei besluiten en visies die nu geen onderdeel uitmaken van de ruimtelijke plannen? Ik denk dan aan beleidsplannen, verordeningen, notities, etc. Deze hebben meestal een werkingsgebied en als een bepaalde partij overzicht wil hebben over de geldende regelgeving op ene bepaalde locatie, is het wel zo handig dat dit geraadpleegd kan worden.
- Café's mogen 12 keer per jaar later dicht dan normaal. Hiervoor vragen zij een vergunning aan. Valt dit ook onder de nieuwe omgevingswet? Moet dit dan ook via het DSO aangevraagd worden?

3

VOORTGANG VERBETERDOELEN OMGEVINGSWET (NULMETINGEN)

De derde vraag die centraal staat in de monitoring is de voortgang van het realiseren van de beleidsdoelen van de Omgevingswet. Bij de ontwikkeling van de nieuwe Omgevingswet zijn vier doelen geformuleerd waaraan het succes van de wet kan worden afgemeten:

1. Vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak
2. Samenhangende benadering
3. Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte
4. Verbeteren en versnellen van de besluitvorming

Conclusie voortgang verbeterdoelen Omgevingswet: **Nulmetingen bieden steeds completer beeld van het verbeterpotentieel dat met de invoering kan worden bereikt**

In de monitor is inmiddels een basis gelegd voor meten van het succes van de wet. Hiervoor is per verbeterdoel een aantal verwachtingen geformuleerd. Op basis van deze verwachtingen is de monitor bezig om de huidige situatie in kaart te brengen: de 0-situatie. Deze 0-metingen kunnen later als referentiepunten gebruikt worden om uitspraken te doen over de mate waarin de doelen van de wet worden gerealiseerd. Voor zover in het afgelopen halfjaar nieuwe uitkomsten van nulmetingen beschikbaar zijn gekomen, zijn de resultaten hieronder opgenomen. Voor de in 2017 bekend geworden resultaten van nulmetingen verwijzen wij naar de halfjaarrapportage over het tweede halfjaar van 2017.

3.1 Referentiepunten verbeterdoel 1: vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht meetbaar te maken:

VERWACHTINGEN	
1.1	De gebruiker (de initiatiefnemer, de belanghebbende en het bevoegd gezag) kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden.
1.2	Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces.
1.3	Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven.
1.4	Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen.
1.5	Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag.

3.1.1 De gebruiker kan op een kaart zien welke regels op een locatie gelden

Hiervoor is nog geen geschikte nulmeting uitgevoerd.

3.1.2 Initiatiefnemers hoeven minder inspanningen te leveren voor het vergunningsproces

De mate waarin initiatiefnemers minder inspanningen hoeven te leveren zal worden gevolgd aan de hand van:

- de afname van aantallen vergunningen waarop het bevoegd gezag eigen beleid kan voeren door al dan niet regels over de vergunningplicht te stellen in het omgevingsplan.
- de afname van de administratieve lasten, bijvoorbeeld voor het uitvoeren van specifieke onderzoeken en berekeningen ten behoeve van de aanvragen.

In de vorige halfjaarrapportage is veel informatie opgenomen over de omvang en samenstelling van de vergunningstromen in 2017. Ten opzichte van de vorige halfjaarrapportage zijn deze inzichten nauwelijks veranderd. In de rapportage medio 2019 zal een update over het jaar 2018 worden meegenomen.

- het hergebruik van bij aanvraag benodigde locatie-onderzoeken

Meerdere doelen bij het herinrichten van het omgevingswetstelsel moeten bijdragen aan het terugdringen van de administratieve lasten voor vergunningaanvragers in het bijzonder door meer mogelijkheden te creëren tot het terugdringen en hergebruik van onderzoeken die nodig zijn voor een goede beoordeling van de milieusituatie. In dit verband hebben de beheerders van het OLO een overzicht gemaakt van de aantallen milieurapporten die de afgelopen jaren als bijlagen bij milieuvergunningaanvragen zijn toegevoegd. Tabel 3.1 geeft een overzicht van deze aantallen in de loop der tijd:

Keren dat een milieurapportage is toegevoegd bij een OLO-aanvraag

SOORT MILIEURAPPORT	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Akoestisch onderzoek	14	38	56	52	138	410	832	698
KW risico- analyse	1	1	5	1	15	40	92	99
Meetrapport mbt geur-emissie	18	47	44	47	109	204	238	172
Nulsituatie bodemonderzoek	3	11	24	33	70	243	452	400
Rapport luchtkwaliteit	24	53	58	53	112	341	491	446
Totalen	**60**	**150**	**187**	**186**	**444**	**1238**	**2105**	**1815**

Tabel 3.1: Aantallen ingediende onderzoeksrapporten bij milieuvergunningaanvragen

Opvallend is de toename van de aantallen rapportages tot 2017 en daarna weer een lichte afname. Er wordt nog nader uitgezocht wat een verklaring kan zijn voor de geregistreerde aantallen.

- de afname van indieningsvereisten bij aanvragen

Eind 2018 waren er nog geen representatieve monitorgegevens beschikbaar over de hoeveelheden indieningsvereisten met uitzondering van de hierboven weergegeven onderzoeksrapporten bij milieuvergunningaanvragen. Wel is een analyse gedaan op de mate waarin aanvragen niet in behandeling kunnen worden genomen omdat de aanvrager niet tijdig in staat was om de aanvraag te completeren (i.c. percentage niet-ontvankelijke aanvragen). Dat was eind 2017 gemiddeld ca 1,9%.

- de beleving van initiatiefnemers over het gemak van het indienen van aanvragen.

In de halfjaarrapportage over de 2^{e} helft van 2017 is uitgebreid stilgestaan bij de beleving van initiatiefnemers. Voor de waardering van de huidige beleving verwijzen wij naar deze vorige rapportage.

Het Omgevingsloket Online kent een speciaal hulpmiddel om aanvragers meer duidelijkheid te bieden over de vraag in hoeverre hun initiatief een omgevings- of watervergunning vereist. Dat is de vergunningchecker. Sinds medio december 2018 wordt het gebruik van de vergunningchecker gemonitord. De vergunningchecker krijgt zo'n 2.000 tot 3.000 keer per dag bezoek. Dat blijkt circa 10 keer meer te zijn dan wat er per dag aan vergunningen wordt aangevraagd. De potentiële aanvragers zijn relatief lang bezig zijn in de vergunningchecker. Gemiddeld duurt een bezoek ca 24 minuten. De meeste bezoekers infomeren zich over de vergunningplicht voor bijbehorende bouwwerken (ca. 27%), slopen en asbest verwijderen (ca 12%), dakkapellen (12%), overige bouwwerken bouwen (ca. 7%), plaatsen of veranderen van kozijnen (6%) en het kappen van bomen (5%). Het zijn de kleinere bouwwerken en verbouwingen die de meeste vragen oproepen. Onder de nieuwe Omgevingswet gaat het hier ook juist om de categorieën waar de lagere overheden voor een belangrijk deel zelf de vergunningplicht in hun omgevingsplannen kunnen afbakenen.

3.1.3 Afname van het aantal niet ontvankelijk verklaarde, teruggetrokken en geweigerde initiatieven

Eind 2017 is op basis van de gepubliceerde vergunningaanvraagbeschikkingen[4] op de gemeenschappelijke voorziening voor officiële bekendmakingen (GVOP) een inschatting gemaakt van de huidige kansen dat een omgevingsvergunningaanvraag ook vergund wordt. In de vorige halfjaarrapportage is uitgebreid ingegaan op de uitkomsten van deze nulmeting. Ongeveer 9,8% van de aanvragen leidt momenteel niet tot een bevredigend resultaat voor de initiatiefnemers, waarbij opvalt dat momenteel 1,6% van de aanvragen niet leidt tot een vergunningbeschikking omdat het initiatief vergunningvrij is. Via steekproefgewijze analyses van de registraties van vergunningaanvragen en hun afhandeling in de vergunningsystemen van gemeenten en omgevingsdiensten proberen we de komende periode de eerdere uitkomsten te toetsen en zo nodig aan te scherpen.

3.1.4 Afname van het aantal bezwaar- en beroepsprocedures naar aanleiding van vergunningaanvragen

De eerste schattingen zijn dat circa 4.000 á 5.000 overheidsbesluiten bij een rechter worden aangevochten. Een nulmeting op de jurisprudentie, die meer zicht moet gaan bieden op de aard en samenstelling van de zaken die bij de rechter belanden, start naar verwachting in de 2e helft van 2019.

Vooralsnog beschikken we nog niet over representatieve gegevens over aantallen bezwaar en beroepsprocedures in verhouding tot de aantallen vergunningaanvragen.

[4] Ten tijde van de meting was ongeveer één derde van de overheden relatief consequent in het publiceren van hun omgevingsrecht

gerelateerde bekendmakingen en beschikkingen via de landelijke voorziening GVOP.

3.1.5 Afname van het aantal klachten en handhavingsverzoeken bij bevoegd gezag

Representatieve gegevens over het huidige aantal klachten en handhavingsverzoeken waren eind 2018 nog niet beschikbaar.

3.2 Referentiepunten verbeterdoel 2: Samenhangende benadering

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel 'Samenhangende benadering' meetbaar te maken.

VERWACHTINGEN	
2.1	De kerninstrumenten omgevingsvisies, omgevingsplannen en omgevingsverordeningen zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen.
2.2	Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven vaker en intensiever betrokken bij planvorming en individuele initiatieven.

3.2.1 De kerninstrumenten zullen in kwaliteit en integraliteit toenemen

Het voorgenomen onderzoek naar de inhoud en kwaliteit van nieuwe visies en plannen is nog niet gestart.

3.2.2 Belanghebbenden worden met participatie-initiatieven intensiever betrokken

Het voorgenomen onderzoek naar de kwaliteit van nieuwe visies en plannen en de motivering die daarin is opgenomen over de wijze en mate van participatie is nog niet gestart.

In de 2e helft van 2018 is wel begonnen met het vormen van een landelijk beeld rondom de vraag in hoeverre het gedachtengoed achter de Omgevingswet ook beklijft bij de mensen die de wet moeten uitvoeren. Dit gebeurt aan de hand van een lijst met stellingen die aan medewerkers van overheidsorganisaties worden voorgelegd in het kader van een cultuurmonitor. Eind 2018 hadden al meer dan 1500 overheidsmedewerkers die met de Omgevingswet moeten gaan werken aan dit onderzoek meegedaan.

Een van de stellingen gaat over de vraag in hoeverre medewerkers vinden dat hun organisatie de belangen van derden goed en tijdig weten te betrekken bij de besluitvorming over initiatieven om de leefomgeving te veranderen. 32,5% van de deelnemers geeft aan dat men vindt dat hun organisatie dat nu al doet. Ongeveer 20,7% geeft aan dat hun organisatie dat nu niet of onvoldoende doet.

3.3 Referentiepunten verbeterdoel 3: vergroten bestuurlijke afwegingsruimte

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om het verbeterdoel 'Vergroten bestuurlijke afwegingsruimte' meetbaar te maken.

VERWACHTINGEN	
3.1	'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur waardoor het vertrouwen in overheden stijgt.
3.2	Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie.
3.3	Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in (maatwerkregels en maatwerkvoorschriften) op een locatie of voor een functie.

3.3.1 'Goede' initiatieven krijgen de ruimte van het bestuur

Indien goede initiatieven meer de ruimte krijgen zou dat onder het huidige stelsel onder andere zichtbaar moeten zijn in het aantal keren dat het bevoegd gezag meewerkt aan een verzoek om af te wijken van de regels (lees: aan een afwijking van het bestemmingsplan). In 2017 werd via het OLO in totaal meer dan 12.000 keer een vergunning aangevraagd voor de activiteit 'Handelen in strijd met regels RO'. Voorlopige schattingen op basis van registraties bij enkele gemeenten duiden er op dat de aantallen aanvragen voor afwijkvergunningen aanzienlijk (circa 4x) hoger liggen. Aanvragers blijken momenteel relatief vaak niet te weten dat hun aanvraag niet bij voorbaat in het bestemmingsplan past en dat een aparte beoordeling of mee kan worden gewerkt aan een afwijking nodig is.

Onder het nieuwe stelsel vervalt deze activiteit en wordt die vervangen door een omgevingsplanactiviteit. Er wordt daarom nog nagedacht over hoe het streven naar het ruimte geven aan goede initiatieven zichtbaar kan worden gemaakt.

In de cultuurmonitor is aan medewerkers van overheidsorganisaties gevraagd in hoeverre ze het nu eens zijn met de stellingen 'Ons bestuur geeft veel ruimte aan initiatieven van derden' en 'Voor initiatieven vanuit de samenleving is volop ruimte binnen onze organisatie'. De eerste responses die bijdragen aan het landelijk beeld laten zien dat medewerkers van overheidsorganisaties maar heel beperkt vinden dat initiatieven veel ruimte krijgen. Men vindt ook dat in de gewenste situatie hiervoor aanzienlijk meer ruimte zou kunnen zijn, al is er een limiet aan hoeveel ruimte initiatieven zouden mogen krijgen.

3.3.2 Overheden maken meer gebruik van globaal bestemmen en uitnodigingsplanologie

In de periodieke survey onder projectleiders en programmamanagers invoering Omgevingswet bij de verschillende overheden, is gevraagd in hoeverre hun organisatie ambities heeft om meer gebruik te maken van uitnodigingsplanologie onder de Omgevingswet. De gemeenten die aangaven een ambitieniveau te hebben vastgesteld antwoorden als volgt:

Ambities t.a.v. opstellen en uitvoeren beleid: hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft? Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor […]? (**Basis:** gemeenten met ambities; n=66)

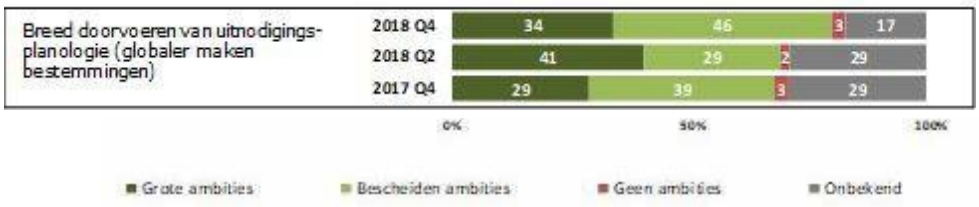

Figuur 3.2: Ambities om meer uitnodigingsplanologie toe te passen onder Ow groeien

3.3.3 Overheden zetten vaker flexibiliteitsinstrumenten in op een locatie of voor een functie

Eind 2018 zijn projectleiders en programmamanagers invoering Omgevingswet gevraagd naar de ambities van hun organisatie ten aanzien van de inzet van nieuwe flexibiliteitsmogelijkheden zoals het gebruiken van lokale afwegingsruimte voor het verscherpen of versoepelen van normen en het inzetten van maatwerk. De antwoorden laten zijn dat deze ambities nog steeds beperkt zijn maar toenemen.

Ambities t.a.v. opstellen en uitvoeren beleid: hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft? Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor […]? (**Basis:** gemeenten met ambities; n=66)

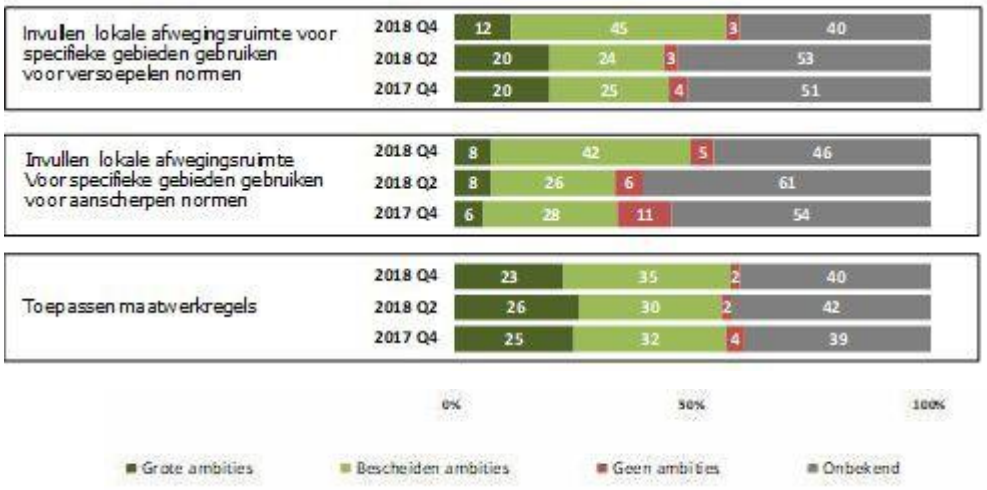

Figuur 3.3: Ambities gemeenten om lokale afwegingsruimte toe te passen groeien maar zijn qua verstrekkendheid bescheiden.

Over het nader meetbaar maken van deze doelstelling wordt de komende periode nog nagedacht.

3.4 Referentiepunten verbeterdoel 4: Verbeteren en versnellen van de besluitvorming

De volgende verwachtingen zijn geformuleerd om te bepalen of de besluitvorming beter en sneller verloopt onder het nieuwe stelsel.

VERWACHTINGEN	
4.1	De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter. De mutatiegraad is hoger.
4.2	Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de genomen besluiten.
4.3	De doorlooptijd van vergunningaanvragen bij de reguliere en uitgebreide procedure neemt af.
4.4	Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel.

3.4.1 De doorlooptijden van de planvormingsprocessen van omgevingsplannen zijn korter

Representatieve gegevens over de huidige doorlooptijden van planvormingsprocessen waren begin 2018 nog niet beschikbaar.

In de cultuurmonitor is de stelling opgenomen '*Besluitvorming verloopt soepeler onder de Omgevingswet*'. De respons op deze stelling tot nu toe (zie ook paragraaf 3.2.2) laat zien dat medewerkers van overheidsorganisaties momenteel nog niet breed het idee hebben dat besluitvorming soepel verloopt. Opvallend is echter dat hun verwachtingen over de gewenste situatie wel beter zijn, maar ook relatief laag zijn ten opzichte van de verwachtingen over andere aspecten van de Omgevingswet.

3.4.2 Overheden ervaren een toename van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de besluiten

In de 2e helft van 2018 zijn geen extra monitoringgegevens beschikbaar gekomen die informatie toevoegen aan hetgeen op dit onderwerp al is gerapporteerd in de halfjaarrapportage over de 2e helft van 2017.

3.4.3 De doorlooptijd van vergunningaanvragen neemt af

Er is eind 2018 nog geen representatieve meting van de huidige doorlooptijden van de behandeling van vergunningaanvragen beschikbaar.

3.4.4 Overheden maken minder gebruik van de mogelijkheid tot uitstel

Representatieve gegevens over het huidige gebruik van de mogelijkheid tot uitstel waren eind 2018 nog niet beschikbaar.

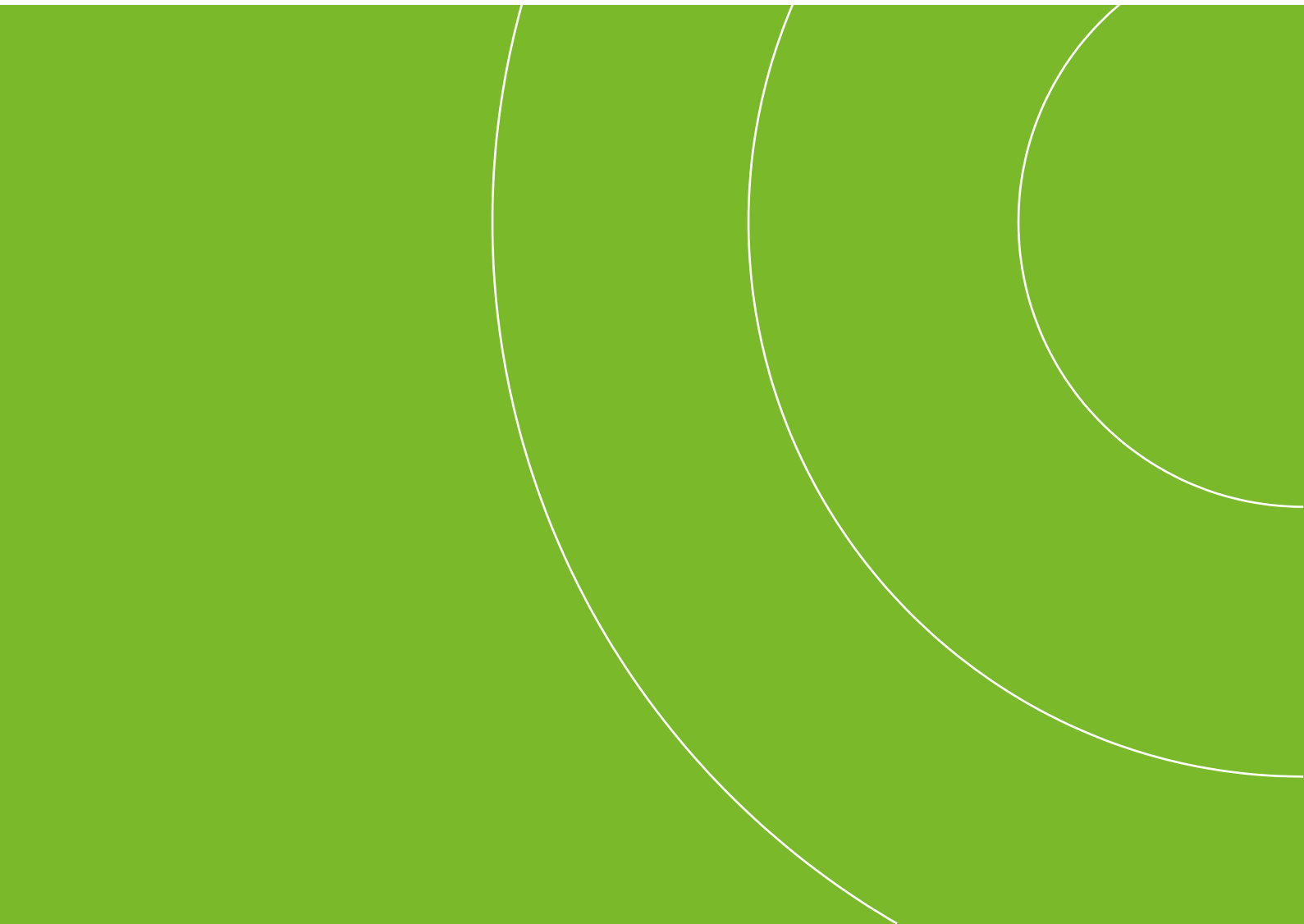

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
T art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
04 maart 2019

Bijlagen
Rapportage vierde kwartaal 2018

Onderwerp	**Kwartaalrapportage Q4 Programma Aan de slag met de Omgevingswet**
Agendapunt	8
Datum	12 maart 2019
Doel nota	Ter vaststelling

Aanleiding
Conform het halfjaarplan tweede helft 2018 levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet ieder kwartaal een verantwoordingsrapportage op, met daarin de verantwoording van de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in het programma. De vierde kwartaalrapportage (Q4 2018) wordt hierbij aangeboden.

Voorgesteld besluit
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd de bijgevoegde rapportage vast te stellen. Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd kennis te nemen van de beschreven ontwikkelingen die na peildatum van de rapportage hebben plaatsgehad.

Toelichting
In het vierde kwartaal stonden een aantal ontwikkelingen centraal. Aan het eind van het vierde kwartaal van 2018 heeft het programma DSO er al 8 incrementen op zitten waarin gebouwd wordt aan het DSO-LV-basisniveau. In dit laatste kwartaal van 2018 is een integrale bèta versie van de landelijke voorziening van het DSO opgeleverd, die de basis vormt voor try-outs die in het eerste kwartaal van 2019 van start gaan. Voorbereidingen voor deze try outs hebben dit kwartaal plaatsgevonden.

De standaarden die onderdeel uitmaken van de landelijke voorziening (STAM, STTR en STOP) zijn gepubliceerd in versies waarmee softwareleveranciers van bevoegd gezagen kunnen starten met de ontwikkeling van plan-, zaak-en toepasbare regelsystemen.

Een belangrijke mijlpaal is de interbestuurlijke besluitvorming die in het vierde kwartaal heeft plaatsgevonden over het beheer van DSO-LV. Dit resulteerde in het ondertekenen van de beheerovereenkomst op 18 december. Er werd een principe besluit genomen over het aanwijzen van Kadaster als tactische beheerder van de landelijke voorziening. In het OGB van 29 januari is dit besluit geformaliseerd.

Ook heeft er op verzoek van de Eerste Kamercommissie Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) een technische briefing over het DSO plaatsgevonden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Relevante ontwikkelingen na peildatum

1. In januari is het OGB geïnformeerd over de constatering dat er twee extra kwartalen nodig zullen zijn om het DSO-LV verder te vervolmaken en de periode tot de overdracht naar de beheerfase per januari 2020 te overbruggen. Het OGB is gevraagd kennis te nemen van de noodzaak om de ontwikkeling van DSO te laten doorlopen tot eind 2019, en om kennis te nemen van de start van de voorbereiding van de werkzaamheden die nodig zullen zijn voor de tweede helft van 2019, onder voorbehoud van financiering.

2. Eind december 2018 is de versie 0.97 van STOP/TPOD opgeleverd. Ambitie was om die standaard in het eerste kwartaal van 2019 in het DSO-LV in de keten "van plan tot publicatie" te implementeren. Analyse op de nieuwe standaard door de betrokken DSO-teams gaf het inzicht dat nog zaken nader uitgewerkt moeten worden en dat voor implementatie in DSO-LV meer tijd nodig is. Om maximale voortgang op dit proces te houden is een Taskforce Werkende Keten 0.97 ingesteld die als opdracht heeft om tot een advies te komen hoe uiterlijk einde tweede kwartaal 2019 een werkende keten kan worden gerealiseerd. Daarnaast is een ketenregisseur aangesteld, met als opdracht om "boven de partijen" erop toe te zien dat betrokken partijen samen tot een werkende keten komen. Hierbij worden ook de leveranciers van plansystemen van de overheden betrokken.

Financiën

Verloop realisaties t.o.v. totaalraming 2018
x mln euro

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2018	Totaal raming Okt 2018	Realisatie t/m 31-12-2018	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**96,6**	**44,0**
Scope DSO tot 1/7/2019	*116,9*	*96,6*	*20,3*
waarvan opgetreden risico's	*12,8*	*8,5*	*4,3*
niet benutte deel initiële risicoreservering	*23,9*		
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*		
Informatieproducten	**5,5**	**5,5**	**0**
Invoeringsondersteuning	**35,0**	**16,9**	**18,1**
Informatiepunt	**16,8**	**9,4**	**7,4**
Totaal programma	**197,9**	**128,4**	**69,5**

Risico's

Met nog minder dan twee jaar te gaan tot inwerkingtreding wet, begint het urgentiegevoel bij bevoegde gezagen te groeien. De bewustwording dat individuele bevoegde gezagen een grote opgave hebben en mogelijk niet tijdig gereed zijn voor inwerkingtreding wet wordt inzichtelijker en leidt tot een hogere inschatting van dit risico. Een actueel thema daarbij is of zij (en hun leveranciers) tijdig aan kunnen sluiten. Als beheersmaatregel ligt de komende periode focus op het opstellen van een aansluitstrategie en het voeren van regie op de uitvoering ervan.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bij de praktijkproeven blijkt dat het lastig en bewerkelijk is om adequate oefencontent te genereren. Voor het komende kwartaal is als beheersmaatregel voorgesteld om een zogenaamde werkplaats in te richten waar alle betrokken partijen om de week gezamenlijk kunnen werken, onder andere aan de oefencontent.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Vierde kwartaalrapportage 2018

Datum 4 maart 2019
Status Concept

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	1.0
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	art. 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	-

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 8

3 Governance 9

4 Scope 10
4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 10
4.2 Invoeringsondersteuning 10
4.3 Informatiepunt 10
4.4 Monitor Implementatie Omgevingswet 10

5 Voortgang 11
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 11
5.2 Invoeringsondersteuning 16
5.3 Informatiepunt 18
5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet 20
5.5 Veranderopgave Gemeenten 21
5.6 Veranderopgave Waterschappen 22
5.7 Veranderopgave Provincies 24
5.8 Veranderopgave Rijk 25

6 Financiën 27
6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming 27
6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming 27

7 Kwaliteit 29
7.1 Governance, roadmap 29
7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV 29
7.3 DSO-LV 29
7.4 Audits en onderzoeken 29

8 Risico's 31
8.1 Ontwikkelingen 31
8.2 Top interne programmarisico's 31

9 Bijlage 1: praktijkproeven DSO vierde kwartaal 34

1 Inleiding

Dit document vormt de vierde kwartaalrapportage van 2018 van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Voor het derde en vierde kwartaal van 2018 is een (half)jaarplan opgesteld en in een schriftelijke ronde voorgelegd aan het Opdrachtgevend Beraad (OGB). Deze vormt de baseline voor deze rapportage.

In het vierde kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het achtste ontwikkelkwartaal achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. In dit laatste kwartaal van 2018 is een integrale beta versie van de landelijke voorziening van het DSO opgeleverd, die de basis vormt voor try-outs die in het eerste kwartaal van 2019 van start gaan. Voorbereidingen voor deze try outs hebben dit kwartaal plaatsgevonden. Naast DSO-LV zijn de try-outs ook gericht op het oefenen met het werken met de wet. Ook heeft er op verzoek van de Eerste Kamercommissie Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) een technische briefing over het DSO plaatsgevonden.

De standaarden die onderdeel uitmaken van de landelijke voorziening Standaard Aanvragen en Melden (STAM), Standaard Toepasbare Regels (STTR) en Standaard Officiële Overheidspublicaties (STOP) zijn gepubliceerd in versies waarmee softwareleveranciers van bevoegd gezagen kunnen starten met de ontwikkeling van plan-, zaak-en toepasbare regelsystemen.

Een belangrijke mijlpaal is de interbestuurlijke besluitvorming die in het vierde kwartaal heeft plaatsgevonden over het strategisch, tactisch en operationeel beheer van de landelijke voorziening van het digitaal stelsel. Dit resulteerde in het ondertekenden van de beheerovereenkomst op 18 december door bestuurders van VNG, IPO, UvW en de minister van BZK. Er is een principe besluit genomen over het aanwijzen van Kadaster als tactische beheerder van de landelijke voorziening. In 2019 zal met de oplevering van het basisniveau de overdracht van het programma DSO naar het Kadaster plaatsvinden.

De volgende hoofstukken en paragrafen geven inzicht in de voortgang van het programma in het vierde kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma’s: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO) inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico’s voor het programma. Ook wordt ingegaan op de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. De peildatum van deze rapportage is 1 januari 2019.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning en Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet. De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven. Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet en uniforme kennisdeling over het wettelijke/(digitale) stelsel. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

3 Governance

In het vierde kwartaal hebben geen wijzigingen in de governance van het programma plaatsgevonden.

Wel heeft besluitvorming over beheer van DSO-LV plaatsgevonden (incl. bijbehorende governance) vastgelegd in de Beheerovereenkomst Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (2019) zoals gepubliceerd in de Staatscourant. Zie: paragraaf 3 van de beheerovereenkomst: verdeling van verantwoordelijkheden en taken voor het beheer DSO-LV.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet, het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het Programmaplan 2016-2019. Voor de tweede helft van 2018 is een halfjaarplan vastgesteld. Voor het DSO specifiek is er een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur. Het GPvE bevat de richting die de opdrachtgevers voor ogen hebben bij de realisatie van DSO. De specifieke invulling wordt per kwartaal bepaald.

In het vierde kwartaal zijn onderstaande wijzigingen met betrekking tot de scope van het programma vastgesteld.

4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

In het OGB van 11 november en 12 december zijn besluiten genomen die de scope van het programma DSO raken.

- Het OGB ging akkoord met de ontvlechting van het toepasbaar maken van Rijksregels inclusief de bruidsschat uit het totale DSO-project PR13 (toepasbare regels). De rijkspartijen gaan dit aansturen (in plaats van het OGB). Eenvoudig Beter zal de coördinatie op zich nemen.
- Het OGB ging akkoord met aanpassingen in de reeds vastgestelde aanpak voor het maken van toepasbare regels (vragenbomen) voor rijksregelgeving voor indienen en voorschriften- en maatregelencontent.
- Het OGB ging akkoord met het opnemen van een minimumniveau verplicht annoteren en het optioneel maken van functionele annotaties in de STOP TPOD standaard.
- Het OGB ging akkoord met het uitgaan van functioneel presenteren bij de bouw van DSO-LV, waarbij bevoegd gezagen de ruimte krijgen om af te wijken van de presentatiestandaard in STOP TPOD.

4.2 Invoeringsondersteuning

In het vierde kwartaal heeft geen besluitvorming plaatsgevonden over scope ten aanzien van Invoeringsondersteuning.

4.3 Informatiepunt

In het vierde kwartaal heeft geen besluitvorming plaatsgevonden over wijzigingen t.a.v. de scope van het Informatiepunt.

4.4 Monitor Implementatie Omgevingswet

Geen wijzigingen t.a.v. scope van de Monitor.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Resultaten en opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels);
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen;
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie.

DSO realiseert per keten conform de Agile werkwijze per kwartaal (program increment (PI)) de geprioriteerde functionaliteiten (epics), passend binnen het basisniveau.

Op 18 december is tijdens de kwartaaldemonstratie getoond welke nieuwe mogelijkheden er in het vierde kwartaal van 2018 (PI-8) zijn gerealiseerd in nauwe samenwerking met bevoegd gezagen (BG), hun leveranciers, koepels, invoeringsondersteuning en het programma DSO. Het kwartaaldoel was "going bèta". De kwartaaldemo werd door meer dan 350 vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels bijgewoond en met een 7,7 beoordeeld.

In het vierde kwartaal (PI-8) zijn gebouwde componenten met elkaar geïntegreerd en gebundeld tot een bèta versie. Met die bèta versie kunnen vanaf begin 2019 op gecontroleerde wijze try-outs gedaan worden. De oplevering van de bèta versie maakt de vordering van de ontwikkeling van het DSO-LV zichtbaar en toont de meerwaarde ervan. Bevoegd gezagen en softwareleveranciers worden met deze versie gefaciliteerd en gemotiveerd om te starten met aansluiten op het digitale stelsel. En het geeft hen de mogelijkheid te oefenen en feedback te verzamelen over het gebruik van standaarden en services in de praktijk. Voor het programma zelf is integratie van onderdelen en de werking ervan aangetoond, en kon worden gestart met het oefenen met processen van beheer en gebruikersondersteuning. De integratie heeft plaatsgevonden op basis van de Standaard Officiële Publicaties (STOP) versie 0.9.

Er is een DSO-kwaliteitsdashboard opgeleverd dat is gebruikt voor het inzichtelijk maken van bereikte kwaliteit van de opleveringen in het vierde kwartaal. Op 20 december hebben de vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen (BLM'ers) en de ontwikkelpartners zich positief uitgesproken over de oplevering en releasing van de bèta versie naar de pre-productie omgeving. Daaraan zaten enkele condities. Dit betroffen met name beperkingen op de geboden ondersteuning voor de try-out. Dit omdat dat de huidige bèta werkt op basis van STOP versie 0.9 en parallel door de ontwikkelpartners moet worden gewerkt aan de integratie op basis van de STOP versie 0.97 in het volgende kwartaal. Deze condities zijn met de coördinatoren van de try-outs besproken. Zij zijn ermee akkoord dat deze punten geen belemmering vormen voor de try-out-activiteiten begin 2019**.**

Een aantal conclusies over het vierde kwartaal:

- Alle DSO-componenten vormen een geïntegreerd werkende keten:
    - Aanleveren omgevingsdocumenten;

    - Aanleveren toepasbare regels;
    - Ontvangen vergunningsaanvragen/meldingen;
- De drie standaarden (STAM, STTR en STOP) zijn beschikbaar in versies waarmee softwareleveranciers van bevoegd gezagen kunnen gaan ontwikkelen van plan-, zaak- en toepasbare regelsystemen. De volgende stap is de keten robuust maken en de koppelvlakken verbeteren naar aanleiding van praktijkgebruik.
- Try-out: de huidige status van DSO maakt het mogelijk voor bevoegde gezagen en leveranciers om aan te sluiten, te gebruiken en te vullen. Er kan dus geoefend worden met alle vraagstukken van dien (cultuur, standaardisatie, processen, samenwerking en beschikbaarheid van bruikbare content in de vorm van omgevingsdocumenten);
- Er is een pre-productie omgeving beschikbaar waarop de bèta versie terecht komt. Nadere oefen- en aansluitomgevingen volgen in het volgende kwartaal;
- Er is een apart spoor gestart om een coherente en stelsel brede set demonstratie-inhoud (content) voor de bèta versie te maken. Een deel van de inhoud van praktijkproeven is hiervoor gebruikt;
- Er is een ingericht en stabiel proces voor het testen, deployen en releasen van ontwikkelde software. Verder is gewerkt aan verschillende consultaties en impact analyses.

In PI-8 is overall 83% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog. Dit is in lijn met het leveringspercentage dat binnen Agile als een goede score wordt gezien.

5.1.1.1 Praktijkproeven

In het vierde kwartaal zijn diverse praktijkproeven uitgevoerd. Een compleet overzicht van praktijkproeven staat op de website van het programma. In de bijlage van deze kwartaalrapportage staan een aantal in het oog springende praktijkproeven van het vierde kwartaal toegelicht.

5.1.1.2 Voortgang keten ‘van plan tot publicatie’

De belangrijkste resultaten van de keten ‘van plan tot publicatie’ in het vierde kwartaal zijn:

- Er is een softwareleveranciersversie van de standaard STOP opgeleverd (versie 0.97) inclusief een bijbehorend informatiemodel en waardenlijsten;
- Authenticatie/ autorisatie op basis van DSO-username/password;
- Sluitende keten op basis van STOP versie 0.9 voor 5 kerninstrumenten (AMVB, MR, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening, Omgevingsplan);
- Er is een voorbeeldimplementatie (ten behoeve van validatie LVBB) voor kerninstrumenten, inclusief praktijkrichtlijnen gedaan;
- Functionaliteit voor het kunnen ontsluiten van plannen vanuit ruimtelijkeplannen.nl via het Informatiehuis Ruimte;
- Diverse (geo)validatieservices ten behoeve van LVBB en OZON;
- Verbeteringen aan de Viewer en userinterface op basis van feedback van gebruikers, gebruikersscenario’s en flows;
- Diverse functionele uitbreidingen in de Viewer ten aanzien van begrippen en filtering.

5.1.1.3 Voortgang keten ‘van idee tot afhandeling’

De belangrijkste resultaten van de keten ‘van idee tot afhandeling’ in het vierde kwartaal zijn:

- Er zijn stabiele versies van de standaarden STTR en STAM en bijbehorende services opgeleverd die 'backward compatible' zijn;
- Er is functionaliteit voor authenticatie en autorisatie (inloggen) in DSO-LV op basis van gebruikersnaam/wachtwoord;
- Het kunnen wijzigen van Toepasbare regels;
- Er zijn diverse verbeteringen in het design en de gebruikersinterface van DSO-LV doorgevoerd;
- Er is een beheerportaal (inclusief authenticatiefunctionaliteit) opgeleverd;
- Er is projectmap en toelichtingenfunctionaliteit gerealiseerd;
- Er is functionaliteit voor algemeen formulieren en voorschriften en maatregelen ontworpen en voorbereid.

5.1.1.4 Voortgang in de keten 'van API tot dienst'

De keten 'van API (application programming interface) tot dienst' levert de gereedschapskist waarmee leveranciers van bevoegd gezagen kunnen starten met ontwerpen van koppelingen tussen de eigen systemen en het DSO-LV. De belangrijkste resultaten in de keten 'van API tot dienst' in het vierde kwartaal zijn:

- Alle beschikbare services en documentatie is in het ontwikkelaarsportaal geplaatst;
- Documentatie en handleidingen opgeleverd en gepubliceerd, waarmee leveranciers zelf kunnen aansluiten;
- Er zijn procedure en protocollen opgezet voor de technische aansluiting van bevoegd gezagen op het DSO-LV in toekomstige incrementen;
- Aansluitvoorwaarden voor softwareleveranciers zijn opgeleverd;
- Er zijn 'klantreizen' voor softwareontwikkelaars in beeld gebracht.

5.1.2 Overall werkvoorraad en voortgang

Dit kwartaal is de roadmap van het DSO verder uitgewerkt op de te realiseren standaarden, implementatie hiervan in componenten (zoals de viewer en catalogus) en gebruikersfuncties per component.

De totale werkvoorraad (de program backlog) voor het DSO is uitgewerkt in werkpakketten (features). Een functionaliteit van een component bestaat uit één of meerdere features. Op basis van voortgang van de realisatie van de features per team wordt een roadmap gemaakt wanneer naar huidig inzicht welke functionaliteit beschikbaar komt. Onderstaande figuur geeft de roadmap van DSO per eind 2018.

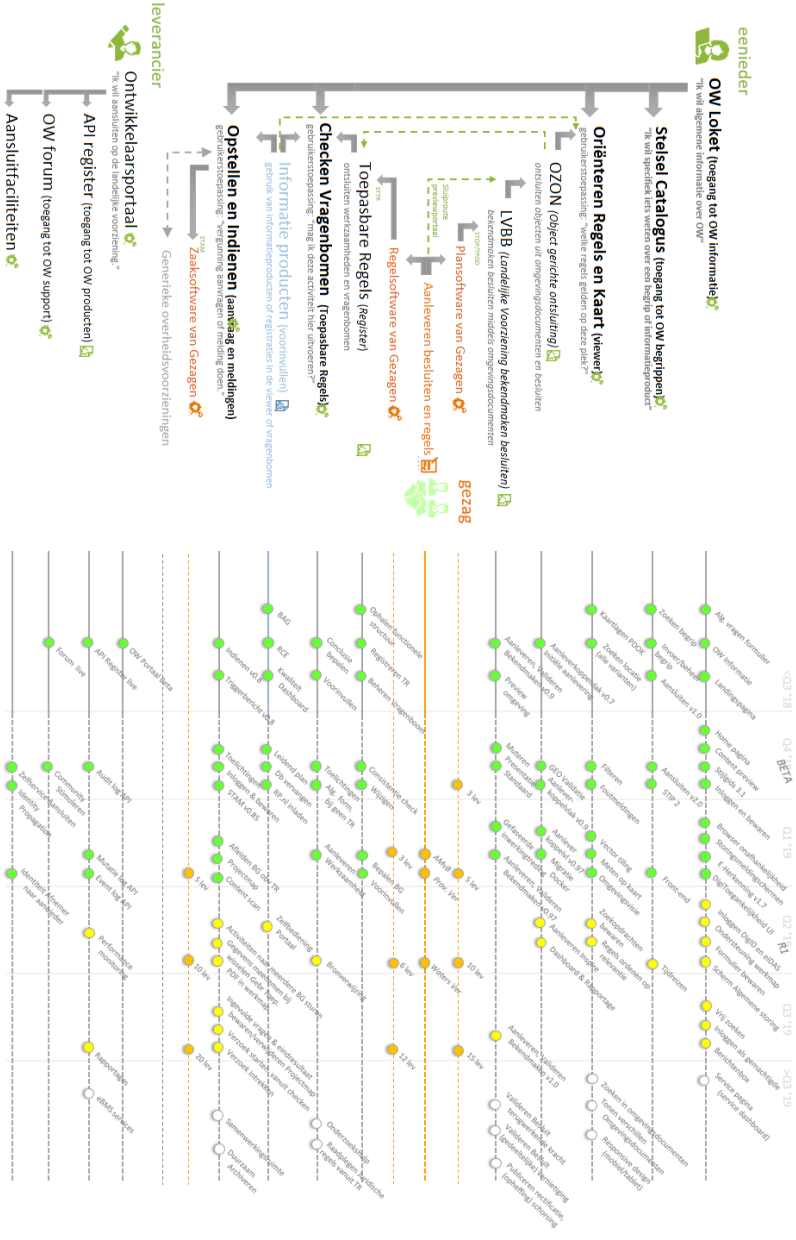

Op basis van de backlog per eind PI8 ligt de realisatie van de features die tot het basisniveau behoren op 64%, met een marge van +/- 5%. In de Agile werkwijze is het niet de doelstelling om 100% van de program backlog te realiseren, omdat met de feedback uit praktijkproeven en gebruikersevaluaties het aantal features in de backlog blijft groeien, waarbij nooit 100% gehaald wordt. Elk kwartaal wordt opnieuw geprioriteerd welk deel van de werkzaamheden ingepland en welke minder prioriteit heeft. Per eind programma zal dan ook een niet geprioriteerd deel van de program backlog worden overgedragen naar de beheerfase.

Backlog item	PI 4	PI 5	PI 6	PI 7	PI 8
Totale backlog	1.322	1.349	1.419	1.544	1.692
PI 4 = 100	100	102	107	117	128
Waarvan basisniveau		***1.226***	***1.344***	***1.337***	***1.546***

Bovenstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van het totaal aantal features. Uit de cijfers is wel duidelijk waarneembaar dat het aantal features nog steeds fors groeit (ca 10%), dit is mede het gevolg van de inzichten uit de praktijkproeven, de bèta en try out. Dit leidt tot veel nieuwe inzichten met name in de projecten voor gebruikerstoepassingen en toepasbaar maken van regels. Het ontvlechten van LVBB en OZON heeft in het afgelopen kwartaal specifiek tot een splitsing en daarmee groei van features geleid. In het afgelopen kwartaal is het aantal features dat tot het basisniveau behoren iets minder gestegen dan bij overgang naar PI8.

Op basis van de program backlog worden per team inschattingen gemaakt van de werkvoorraad versus beschikbare capaciteit in balans is en na te gaan of bijsturing of beheersmaatregelen nodig zijn. Uit de rapportages van de ontwikkelpartners en de inschatting van de werkvoorraad *per team* komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- In de voorgaande rapportages is aangegeven dat enkele ontwikkelteams onder tijdsdruk staan. Dit betrof met name het team dat werkt aan de ontwikkeling van gebruikerstoepassingen 'checken' en 'opstellen/indienen'. Met RWS is besproken hoe het risico van uitloop teruggedrongen kan worden. De genomen maatregelen hebben effect en het aantal benodigde incrementen loopt terug.
- Ontwikkeling standaard overheidspublicaties (STOP); zoals eerder toegelicht is het traject om te komen tot een breed gedragen en stabiele standaard weerbarstiger dan verwacht. De TPOD's en praktijkrichtlijnen komen in verschillende tranches beschikbaar. Eind 2018 is de 0.97 van de STOP opgeleverd.

Het bouwen van het gedegen frame van DSO-LV en het voorbereiden van de overdracht naar de beheerder neemt in totaal ca 10 tot 12 incrementen in beslag, waarbij gestuurd is op een realisatie per 1/7/2019 en de twee aanvullende incrementen financieel zijn afgedekt met een risicoreservering. Dit is de initiële planning geweest en de basis voor de onderbouwing van de raming van € 142 mln. inclusief de benodigde risicoreservering. Bij het verschuiven van de inwerkingtreding van de wet naar januari 2021 zijn geen aanvullende middelen beschikbaar gekomen. Tot op heden is het beeld dat DSO-LV binnen de oorspronkelijke planning en raming inclusief risicoreservering gerealiseerd kan worden, ondanks het uitstel van de inwerkingtreding van de wet.

5.1.3 Conclusie t.a.v. voortgang en risico's

In het afgelopen kwartaal is het gelukt een geïntegreerde bèta versie van het DSO-LV op te leveren als basis voor de try-out die hiermee in het eerste kwartaal van 2019 kan starten. Hiermee is de doelstelling gehaald om bevoegde gezagen en leveranciers tijdig omgevingen te bieden om te oefenen met het aansluiten op het DSO. Daarnaast is met het opleveren van de STOP v0.97 de mijlpaal gehaald om eind 2018 een versie voor de leveranciers beschikbaar te hebben. Ook volgt een tweede consultatie begin 2019. Het komende kwartaal zal moeten blijken of deze meer uitgebreide versie ook geïntegreerd in de ketens. Daarnaast zal met het starten van try-outs en meer complexere praktijkproeven ook duidelijk worden of op

dit moment ook voldoende adequate oefencontent beschikbaar is om daadwerkelijk met het DSO-LV te kunnen oefenen en mogelijkheden te demonstreren. Het gelijktijdig verder ontwikkelen, het faciliteren van het oefenen en (tijdelijk) beheren legt verdere druk op de schaarse ontwikkelcapaciteit. Uitbreiding van de capaciteit is voorzien, maar mocht dit onverhoopt niet of onvoldoende lukken dan kan dit het komende jaar nog tot knelpunten leiden.

5.2 Invoeringsondersteuning

Voor Invoeringsondersteuning bestond het vierde kwartaal uit het continueren van het faciliteren van 'leren door te doen' en het faciliteren van en bijdragen aan kennisdeling van bijeenkomsten. Om gebruikers concreet voor te bereiden op hun implementatie wordt het steeds belangrijker om de kerninstrumenten van de wet, het DSO-LV en de daarbij behorende werkprocessen goed met elkaar te verbinden. Daarom is vanuit Invoeringsondersteuning actief ingezet op verder uitwerken van een integrale roadmap die onderdeel uitmaakt van een gezamenlijk te ontwikkelen implementatiestrategie van de wet en het DSO. Ook is in samenhang met het programmateam DSO een Implementatieteam gestart onder aansturing van de directeur ADS.

5.2.1 Doelen

De verschillende activiteiten van Invoeringsondersteuning zijn uitgevoerd om bij te dragen aan de volgende doelen:

- het uniform uitleggen van de wet, van de kerninstrumenten en het DSO;
- het bieden van ondersteuning bij het borgen van de interbestuurlijke samenhang (waar raken de veranderopgaven elkaar, bijvoorbeeld in de keten van bevoegd gezagen);
- het bieden van ondersteuning bij de 'regie' op het geheel van de implementatie (ervoor zorgen dat alle aspecten van de Omgevingswet tijdig aan bod komen bij alle opgaven)
- het voorzien in algemene informatie aan publiek en bestuur vanuit ministeriële stelselverantwoordelijkheid
- het bieden van ondersteuning bij het implementeren, het werkend krijgen van het stelsel.

Het invulling geven aan deze doelen wordt gedaan in de cyclus: onderwerpen verkennen, producten creëren, inzichten delen door middel van bijeenkomsten en monitoren van de resultaten.

Om deze doelen te bereiken zijn met de veranderopgaven de kernvraagstukken op alle kerninstrumenten besproken, afgestemd en geprioriteerd ten behoeve van uitvoering in het vierde kwartaal. Deze programmering is een concrete uitwerking van het halfjaarplan en sluit aan op de actuele wensen van de veranderopgaven.

5.2.2 Verkenningen

Door middel van verkenningen worden vraagstukken en knelpunten op verschillende thema's in beeld gebracht. De volgende verkenning zijn uitgevoerd:

- De verkenning Projectbesluit is opgeleverd en voorzien van vervolgacties. Dit is een opvolging van de werksessie van 5 juli 2018 door Invoeringsondersteuning in samenwerking met Rijkswaterstaat heeft uitgevoerd.
- Er is in december een verkennende bijeenkomst geweest op kerninstrument Programma's. Deze bijeenkomst is zeer positief beoordeeld.

De verkenningen zijn voorzien van vervolgacties voor de veranderopgaven, bij invoeringsondersteuning en bij het informatiepunt.

5.2.3 Producten

Vanuit Invoeringsondersteuning zijn de volgende producten gecreëerd of gepubliceerd:

- Pilotproject train-the-trainer met cursussen in Groningen in Noord-Brabant (totaal meer dan 1000 aanmeldingen) is begeleid en geëvalueerd. Het initiatief vanuit regio's en/of organisaties is in ieder geval leidend voor de toepassing van het concept;
- De 4 ontwikkelde staalkaarten zijn aangepast en in december gepubliceerd. Staalkaarten zijn voorbeelduitwerkingen van onderdelen van het omgevingsplan. De staalkaarten betreffen: bedrijfsmatige activiteiten, buiten centrum stedelijke gebied, centrum stedelijke gebied en energietransitie en zijn vanuit een interbestuurlijke blik opgesteld. Het project staalkaarten is overgedragen aan de VNG. De staalkaarten geven invulling aan de behoefte die bij met name gemeenten is aan praktische voorbeelden;
- De Game Buurtje Bouwen is verbeterd en gelanceerd;
- De Basisgids Omgevingswet (waaronder basissheets t.b.v. presentaties) is geactualiseerd;
- De Inspiratiegids Participatie is geactualiseerd;
- Er is een bijdrage geleverd aan de handreiking Waterschapsverordening.

Een ander product is het opzetten van leerkringen en samenwerkingsverbanden. Invoeringsondersteuning ondersteunt en faciliteert deze leerkringen en ontsluit de opgedane leeropbrengsten. De focus ligt op het opdoen van ervaring over de werkwijze van de bestuurlijke afwegingsruimte. In het vierde kwartaal zijn 7 leerkringen begeleid en zijn 2 leerkringen opgestart. Ook is actief bijgedragen aan de proeftuinen, zo is in het 4e kwartaal proeftuin Goirle (oplossing uitbreiding bedrijventerrein in buitengebied) geëvalueerd. Daarnaast zijn 2 nieuwe proftuinen gestart in gemeente Wijdemeren en gemeente Zoetermeer.

5.2.4 Bijeenkomsten

Door Invoeringsondersteuning worden er een aantal vaste en herkenbare bijeenkomsten georganiseerd, die door de bezoekers en veranderopgaven goed worden gewaardeerd. In oktober hebben vier door gebruikers gewaardeerde slagsessies plaats gevonden waarbij de concrete casus wateroverlast centraal stond. Deze sessies kennen een versoberde aanpak. De nieuwe werkvorm van werktafels, waarmee in juni is geëxperimenteerd, is verder verfijnd. Doel van deze werktafels is om niet alleen kennis te brengen maar ook op te halen. In het totaal heeft het Invoeringsondersteuning in het derde kwartaal 4(kennis)bijeenkomsten georganiseerd.

5.2.5 Bijdrage aan bijeenkomsten/activiteiten van derden

In het derde kwartaal is aan 7 bijeenkomsten bijgedragen Ook is bijgedragen aan de praktijkproeven van DSO. Onder andere is er door verschillenden mensen een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de dag van de Omgevingswet. Ook is een bijdrage geleverd aan de Omgevingswet-dag van de provincie Utrecht.

5.2.6 *Conclusie t.a.v. voortgang en risico's*

Het deelprogramma Invoeringsondersteuning heeft de in het jaarplan Q3-Q4 2018 afgesproken ondersteuning geleverd en zich voorbereid op het eerste kwartaal 2019. Uit de activiteiten zijn uitgevoerd, blijkt dat er nog veel behoefte is aan invoeringsondersteuning; om de programmadoelstelling te halen zal de ondersteuning geïntensiveerd moeten worden. De uitgevoerde verkenningen voorzien duidelijk in die behoefte. De samenwerking Veranderopgaven, Invoeringsondersteuning en Informatiepunt, is verstevigd en nog meer vraaggestuurd ingevuld, gericht op de kerninstrumenten. Door middel van o.a. het werven van meerdere inhoudelijke specialisten en concept train-de-trainer verschuift het accent van 'anders werken' naar 'uniforme kennisdeling van de wet' en 'try-out'. Zowel IVO als de BLM-ers kampen met capaciteitsproblemen. Door de nieuwe opzet wordt nu stevig geïnvesteerd in goede programmering voor Invoeringsondersteuning en Communicatie. Maar zorgpunt is dat capaciteitsproblemen de uitvoering van de geprogrammeerde activiteiten kunnen bemoeilijken.

5.3 Informatiepunt

5.3.1 *Uitleg wet en regelgeving & kennisfunctie*

In het vierde kwartaal is verder gewerkt aan content voor de website en is bijgedragen aan verschillende bijeenkomsten.

Er is o.a. content ontwikkeld voor de thema's Geur, Lucht en Erfgoed, de nieuwe opzet instrument Omgevingsvisie, het Programma en het Omgevingsplan (wo staalkaarten).

De geplande content over de bruidsschat is voorbereid voor publicatie. Voor het thema geluid wordt met het beleidsverantwoordelijk ministerie IenW gewerkt aan uitgebreide informatie over de wijzigingen. Het plan om, in aansluiting op de vraag van IVO, vanaf het vierde content te ontwikkelen voor maatschappelijke opgaven en aan de hand hiervan urgentie te kweken, lijkt voor de website nog een brug te ver omdat de hiermee verband houdende thema's onvoldoende zijn uitontwikkeld. Ook de behoefte hieraan vanuit IVO lijkt nu minder. Er is daarom alleen een basispagina gemaakt. Dit idee wordt vooralsnog 'on hold' gezet totdat de behoefte vanuit IVO weer actueel is. Vanuit het IP geredeneerd heeft contentontwikkeling voor de thema´s en werkzaamheden een hogere prioriteit.
Er is minder nieuwe content geplaatst dan in het derde kwartaal, circa 150 pagina's op Aandeslag en 30 op het Ontwikkelaarsportaal. Het aantal gepubliceerde pagina's, inclusief ontwikkelaarsportaal is nu circa 1700 (wo 220 projectbeschrijvingen en 200 ontwikkelaarsportaal). Het aandeel aan beheerwerkzaamheden content wordt groter. Er zijn veel redactionele verbeteringen gedaan, veel oude nieuwsberichten en agenda-items zijn geschoond.

Hieronder zijn, per *menuonderdeel,* de veranderingen weergegeven.

Thema's
- Toegevoegd aan thema Water: Oppervlaktewaterwaterkwaliteit (10 pagina's)
- Nieuw thema Geur (15 pagina's): wetsinstrumenten, functies, regels in het Bal
- Nieuw thema Erfgoed; begrippen en definities, erfgoed als drager en activiteiten, info over RCE
- Nieuw thema Lucht (15 pagina's): wetsinstrumenten, regels in het Bal en het Bkl
- Nieuw thema Maatschappelijke opgave met info over Energietransitie en Klimaatadaptatie

Omgevingswet
- Tientallen pagina's verbonden en redactioneel verduidelijkt
- Samenhang van instrumenten bij casus wateroverlast
- Instrument Omgevingsvisie: nieuwe opzet
- Instrument Programma: Update meerdere pagina's
- Instrument Omgevingsplan: nieuwe opzet met nieuwe pagina's: Starten met het omgevingsplan, Staalkaarten, Milieubelastende activiteiten in de bruidsschat (met overzichtstabellen, op expliciet verzoek van EB)
- ABC korte begrippen: circa 30 toegevoegd (o.a. magneetactiviteit, zorgplicht, OZON)
- Toelichting begrip Bevoegd gezag omgevingsvergunning uitgebreid: algemene schema's en overzichten per overheid (circa 15 pagina's)
- Toelichting begrip Zorgplicht uitgebreid met specifieke zorgplicht bij activiteiten: stortingsactiviteiten op zee, beperkingengebied waterstaatswerk, ontgrondingsactiviteit, onttrekkingsactiviteit, milieubelastende activiteit (informatie voor toezichthouders)
- Vooruitlopen op de Omgevingswet (anticiperen)
- Hoe komt de Omgevingswet tot stand: nieuwe opzet met informatie over hoofd-, invoerings- en aanvullingsspoor (natuur, bodem, geluid, grondeigendom (6 pagina's)
- Participatie: Enkele nieuwe praktijkverhalen en praat-platen toegevoegd en tekst Participatie in de wet aangepast

Praktijk
- Kennis en onderzoek: Nieuw onderdeel Leesstof (essays)
- Cursus en training: Training casus wateroverlast (om zelf te geven) toegevoegd
- Pilots en experimenten: Praktijkproeven digitaal stelsel gelinkt en pagina's over de leerkringen en de proeftuinen zijn aangepast
- 15 projecten toegevoegd aan de Aandeslagkaart

Digitaal stelsel
- Try out Omgevingswet (5 pagina's); informatie over wat de Try out inhoudt: laten zien wat de Omgevingswet in de praktijk betekent en hoe het digitaal stelsel organisaties en hun dienstverlening daarbij ondersteunt
- Digitaal stelsel in de praktijk: nieuwe pagina Informatieproducten toegevoegd met informatie en verkenningsrapporten over brongegevens
- Voorbereiden: informatie over Omgevingsdocumenten opstellen uitgebreid en gelinkt met wetsinstrumenten

Ontwikkelaarsportaal
- Actueel: pagina's en nieuwsberichten over kennismiddagen toegevoegd (circa 10 pagina's)
- API-register: 10 pagina's toegevoegd over de context rond de API's en de processen waar ze voor dienen
- Digitaal stelsel: content toegevoegd over Gegevens uit het digitaal stelsel gebruiken en Toepasbare regels gebruiken (circa 10 pagina's)

Actueel / Homepage
Nieuwsbrief Kwartslag 5, Nieuwsberichten (Interview Erik-Jan van Kempen, beheerovereenkomst DSO, Proeftuin Goirle, Tweede kamer neemt Aanvullingswet bodem aan, Internetconsultatie invoeringsbesluit, Tweede wetgevingsupdate, Bestuursakkoord klimaatadaptatie, Staalkaarten en Aan de slag trofee 2019) en Agenda wo presentaties/verslagen Slagsessies, Kwartaaldemo DSO e.d. zijn toegevoegd en/of bijgewerkt.

5.3.2 Structuur van de website

In het vierde kwartaal is op basis van interviews en gebruikerservaringen een prototype van een nieuw ontwerp voor de website ontwikkeld. Ook zijn concept-richtlijnen/ontwerpprincipes opgesteld voor de website. Dit ontwerp is in december in het gebruikersonderzoek voorgelegd aan een aantal gebruikers.
Dit ontwerp zal verder doorontwikkeld worden op basis van de feedback en in samenwerking met Communicatie voorgelegd worden aan de websiteraad.

5.3.3 Informatiepunt en Invoeringsondersteuning (IVO)

Het informatiepunt heeft in het vierde kwartaal o.a. bijgedragen aan de volgende bijeenkomsten, pilots en aan projecten:

- Inhoudelijke bijdrage aan 3 slagsessies oktober (introductie Omgevingswet en deelsessies)
- Inhoudelijke inbreng Interbestuurlijke leerkring Omgevingsvisies Zwolle
- Inhoudelijke inbreng bij leerkring Vergunningverlening
- Informatiestand Omgevingswet op 3 bijeenkomsten (VVM *Dag van de Omgevingswet*, PZH-congres *Hier wordt gewerkt aan de Omgevingswet*, *Wetgevingsupdate Omgevingswet*)
- Inbreng eindrapportage evaluatie Train-de-trainer
- Inhoudelijke bijdrage en geven basispresentatie instrument programma
- Inhoudelijke bijdrage aan sessie Programma op VVM Dag van de Omgevingswet
- Geven presentatie Omgevingswet en Omgevingsveiligheid bij gemeenten, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's (totaal 5x)
- Inhoudelijke bijdrage Studiemiddag 'Op dezelfde leest'- relatie Omgevingsplan-Programma
- Bijdrage leerkring Toezicht en handhaving – zorgplicht
- Inhoudelijke inbreng op rapport 'Verkenning kerninstrument projectbesluit'

5.3.4 Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

- Afhandeling van vragen en ontsluiten content over het DSO (incl. uitgifte API-keys)
- Gestart met voorbereiding ondersteuning try-out

5.3.5 Kwaliteit dienstverlening en gebruikersstatistieken

Uit het klanttevredenheidsonderzoek van de vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het vierde kwartaal een waarderingscijfer van 7,2 (was 6,9) geven met een tevredenheid van 82% (was 80%). Ten opzichte van het derde kwartaal is er sprake van een lichte stijging. De klanten vonden de antwoorden duidelijk en het contact met het Informatiepunt prettig.

Om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren zijn de volgende onderdelen uitgevoerd:

- Gebruikersonderzoek: in het vierde kwartaal is de derde ronde van het gebruikersonderzoek uitgevoerd om de dienstverlening aan de gebruikers van de website te verbeteren. In dit onderzoek is het prototype getest zoals ontwikkeld is door het ontwerpbureau.
- Pop-up enquête website. Doel was tweeledig: weten wie de website bezoekt (doelgroep analyse) en toetsen of gebruikers de informatie vinden waar ze naar op zoek zijn. De resultaten zijn in lijn met de verwachting. Positief is dat de meeste gebruikers aangeven de gezochte informatie te vinden.

5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet

Het 4e kwartaal van 2018 is door het monitorteam gebruikt om de nieuwste ronde van het halfjaarlijkse inventarisatie-onderzoek uit te voeren, de afspraken met

bestaande leveranciers met monitorgegevens te herzien en diverse nieuwe databronnen aan te boren.

Zo zijn ten behoeve van de voorbereidingen op de invoering van het DSO afspraken gemaakt met Geonovum over het creëren van inzicht in de kwaliteit van de huidige gegevens van gemeenten en provincies op ruimtelijkeplannen.nl. De afspraken over gegevensaanlevering met het Kadaster zijn gestroomlijnd en er is een interviewronde gestart onder opvallende respondenten (overheden) uit het inventarisatie-onderzoek. Ook is de basis gelegd voor een in Q1 2019 uit te voeren onderzoek onder beheerders van de Omgevingsloket Online aansluitingen. Vanaf dit kwartaal beschikken we daarnaast over meer gedetailleerde gegevens over het gebruik van de vergunningchecker op het omgevingsloket Online.
De cultuurmonitor is uitgevoerd bij vier extra gemeenten en een samenwerkingsverband. Ook een grote groep waterschappen heeft in december besloten om in Q1 2019 gezamenlijk de cultuurmonitor in de eigen organisaties uit te voeren.

Daarnaast is de lijn om meer te doen aan de verspreiding van de monitorresultaten doorgezet. Er zijn diverse presentaties gehouden over de uitkomsten van de monitor, onder andere bij de waterschappen en in de Programmaraad, waarbij een link is gelegd naar de cijfers en ervaringen van het Informatiepunt. De veelgevraagde gegevens over aantallen vergunningen en meldingen zijn in een aparte, periodiek te updaten, rapportage verwerkt. Ook zijn veel losse vragen van diverse partijen naar specifieke monitorgegevens en -inzichten beantwoord. Er is een duidelijke groei zichtbaar in de vraag naar informatieproducten van de monitor.

5.5 Veranderopgave Gemeenten

5.5.1 Netwerk van netwerken

In de afgelopen periode hebben weer tientallen bijeenkomsten plaatsgevonden (G4, G40, ateliersessies en raadsessies). We lichten er een aantal relevante uit:

- Tweede wetgevingsupdate
- Kwartaaldemo en ateliersessie informatievoorziening
- BALV over Bestuursakkoord Beheer Omgevingswet
- Bijeenkomsten met ontwikkelgroep effectenmodel
- P10 bijeenkomst over het omgevingsplan
- Avond-symposium: Democratie en Omgevingswet
- Masterclass serviceformules en de Omgevingswet
- VNG informatiebijeenkomst: de Omgevingswet, ondernemers en participatie
- Bijeenkomst NMO over DSO

5.5.2 Kerninstrumenten

In het vierde kwartaal is volop gewerkt aan het casco van de regels Omgevingsplan. Deze wordt begin 2019 opgeleverd. Daarnaast is gewerkt aan de afronding van de update van het groene boekje (handreiking bedrijfsmatige activiteiten). Ook zijn eerste stappen gezet voor het integreren van de verordeningen op het gebied van de fysieke leefomgeving in de structuur voor het omgevingsplan.

5.5.3 Anders Werken

In het vierde kwartaal is samen met dienstverlening een praatplaat ''De omgevingstafel: anders werken onder de Omgevingswet: de complexe vergunningsaanvraag van 26 naar 8 weken'' ontwikkeld. Daarnaast heeft een verkenning plaatsgevonden voor het vervolg van de praktijkproef ''Steiger aan de Ringvaart''. Ook zijn er verschillende bijeenkomsten georganiseerd om de effecten

van de Omgevingswet op de werkwijze van toezicht en handhaving inzichtelijk te maken. De gemeentelijke roadmap is verder verdiept en gevalideerd. En er is een inhoudelijke opzet gemaakt van de praktijkproef ''Afwegingskader voor de omgevingsvisie''. Tot slot hebben we een bijdrage geleverd aan bijeenkomsten van regio's, gemeenteraden, colleges, uitvoeringsorganisaties, G40, etc.

5.5.4 Informatievoorziening

5.5.4.1 DSO-LV: landelijke voorziening

In het vierde kwartaal hebben we via praktijkproeven vanuit het perspectief van gemeenten als gebruiker wederom volop meegewerkt aan de ontwikkeling van het DSO-LV. We zijn intensief betrokken geweest bij het UIVO-stuk. No regret: acties samenwerking 4 veranderopgaven opgepakt.

5.5.4.2 DSO-CG: collectief gemeentelijk

1. Vernieuwing systemen gemeenten (planvorming, VTH, zaaksystemen,…)
    a. Specificaties beschikbaar, in toetsproces.
    b. Leveranciersgesprekken over haalbaarheid behoefte.
2. Harmoniseren begrippen gemeentelijk veld
    a. a. Aanpak voor harmonisatie gemeentelijke begrippen gereed
    b. Eerste set begrippen
    c. Nodig is koppeling met kerninstrumenten, stelselcatalogus, etc.
3. Samenwerkingsfunctionaliteit (planvorming en afhandelen vergunningverlening)
    a. Plan van Aanpak voor realiseren samenwerkingsfunctionaliteit
    b. Praktijkproeven om kennis te vergroten.
    c. Borgen in plan uitbouw
4. Werken met Toepasbare regels:
    a. Verkenning uitgevoerd (software, kennis & kunde, vragenbomen)
5. Gebruik Informatieproducten en brongegevens gemeenten:
    a. Verkenning vraag/behoefte aan informatie vanuit gespecialiseerde bronnen en kwaliteit eigen bronnen bij gemeenten loopt.
6. Beheer en Uitbouw organiseren DSO-LV vanuit gemeenten.
    a. Demand proces met gemeenten opstellen, inrichten en uitvoeren opstarten
    b. Uitbouwplan in ontwikkeling

Voor het overzicht van praktijkproeven van het vierde kwartaal, zie: https://depilotstarter.vng.nl/. Tot slot willen we in deze kwartaalrapportage speciale aandacht geven aan de ateliersessie en kwartaaldemo. Deze is in december georganiseerd met een goede opkomst vanuit gemeenten.

5.6 Veranderopgave Waterschappen

5.6.1 Waterschappen gezamenlijk

5.6.1.1 Project initiatie document transitieondersteuning Omgevingswet waterschappen (TROWA).

TROWA is de opvolger van UIVO-W met als doelstellingen waterschappen te faciliteren in de ontwikkeling van toepasbare regels in hun verordening; strategische

bestuurlijke keuzes via de Unie te agenderen, inzicht te verwerven in (gezamenlijk) opdrachtgeverschap in kader van aansluitvoorzieningen DSO.

Resultaten vierde kwartaal: Verscherping behoefte eindgebruiker door uitgevoerde omgevingsanalyse (bezoek en interviewen waterschappen), projectresultaten en planning verscherpt, start 1e increment (v/d 3) waarin gewerkt wordt aan de eerste tussenresultaten van de (handreiking) digitale Waterschapsverordening, te weten het "Informatiemodel", "de basisprincipes", "doelenboom" en de "Sturingsfilosofie".

5.6.1.2 Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject

Gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject met als doelstelling: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang.

Resultaten vierde kwartaal: A&Ofonds bezoekt waterschappen om gewenste ondersteuning te bespreken. Voorbereiding van in het eerste kwartaal van 2019 te verzorgen workshops HRveranderopgave voor de individuele waterschappen. Hierin worden waterschappen begeleid in het maken van een eigen plan van aanpak.

5.6.1.3 Roadmap waterschappen

De collectieve roadmap waterschappen geeft enerzijds de relatie aan met het deelprogramma DSO-LV, de planning op het wetgevingsspoor, de kerninstrumenten, het anders werken en de roadmaps van andere bevoegd gezagen waarmee activiteiten beter in de context en perspectief geduid kunnen worden. Anderzijds biedt deze inspiratie, visie, kapstok en kan als het stuurmiddel richting Waterschappen dienen.

Resultaat vierde kwartaal: toadmap in eerste aanleg gereed. Is een dynamisch document dat regelmatig wordt aangevuld en bijgesteld.

5.6.1.4 Kennisontwikkeling

Bevordering kennisuitwisseling juridisch specialisten omgevingswet Unie van Waterschappen en IP: bijeenkomst heeft plaatsgevonden. Bevorderen kennisuitwisseling beleidsstrategen en juristen op inzet instrumentarium: bijeenkomst is voorbereid.

5.6.1.5 Kennisinstrumenten

Themagroep omgevingsprogramma in Unieverband opgestart. Projectopdracht voor model projectbesluit geaccordeerd. Vierde kwartaal: lopend themagroepen omgevingsprogramma en projectbesluit aangesloten bij IVO-verkenningen en bijeenkomsten kennisuitwisseling.

5.6.2 Interbestuurlijk

5.6.2.1 Handreiking verordening: interbestuurlijke stuurgroep

Vierde kwartaal: de interbestuurlijke stuurgroep verordening is opgenomen in het project TROWA. Simon Handgraaf neemt deel aan het project, mede ter bevordering van de interbestuurlijke aspecten.

5.6.2.2 Kennisontwikkeling

Organisatie van en bijdrage aan uitvoering van train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessie Omgevingswet door eigen mensen. Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW ('leercommunities') bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie, roadmap. Inclusief de feedbackloop ('halen en brengen bij de waterschappen') en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal). Vierde kwartaal: bijdrage aan verkenning projectbesluit en bij kennissessies omgevingsprogramma's

5.7 Veranderopgave Provincies

De provincies werken met elkaar aan de implementatie van de Omgevingswet. Onderling weten de provinciale programmamanagers elkaar te vinden voor kennisuitwisseling en samenwerking. In oktober waren zij voor het maandelijkse overleg te gast in Groningen. Daar kregen ze een presentatie over het Gegevens Knooppunt Groningen, een veelbelovend regionaal initiatief waarin de provincie Groningen samen met ketenpartners werkt aan het verzamelen, verbinden en digitaal beschikbaar stellen van databronnen aan overheden, bedrijven en burgers. In december verzorgde de provincie Zuid-Holland een presentatie over het project Altijd Actuele Digitale Vergunning dat in samenwerking met de DCMR wordt uitgevoerd. Met dit project wil Zuid-Holland overzicht en inzicht creëren in de actuele regels die voor een bedrijf gelden. Door de geldende vergunningvoorschriften en algemene regels per bedrijf digitaal beschikbaar en geconsolideerd actueel te houden, kunnen de procedures voor vergunningverlening efficiënter en sneller uitgevoerd worden.

Beide presentaties maken duidelijk dat in de provincies veel gebeurt en dat de kennis en ervaringen die in daarmee worden opgedaan, gedeeld worden. Op die manier krijgen goede initiatieven een extra impuls.

In het vierde kwartaal van 2018 is de laatste hand gelegd aan de Handreiking Omgevingsverordening 2.0. In deze geactualiseerde versie van de Handreiking wordt de waaier van wettelijke verplichtingen en mogelijkheden voor de omgevingsverordening in beeld gebracht en toegelicht en staan waar mogelijk voorbeelden. De Handreiking is gelanceerd tijdens de IPO Themabijeenkomst Handreiking Omgevingsverordening 2.0 die op 6 december in het provinciehuis van Utrecht plaatsvond (https://ipo.nl/beleidsvelden/ruimte-en-water/omgevingswet).

De IPO-Adviesgroep Omgevingswet heeft verschillende activiteiten ontplooid om met name juridische verdieping te genereren. Zo zijn er twee workshops gehouden over de Aanvullingswet Geluid. In deze workshops is aandacht besteed aan de rol van de wegbeheerder onder de Omgevingswet en is gesproken over de gevolgen van het wetsvoorstel voor regionale industrieterreinen en het verdwijnen daarin van de bevoegdheid van provincies om industrieterreinen van regionaal belang aan te wijzen. Ook is een sessie georganiseerd over het Subsidiariteitsbeginsel in de Omgevingswet. Als resultaat van deze bijeenkomst is een afwegingskader opgesteld als hulpmiddel voor de inzet van provinciale bevoegdheden. Dit Afwegingskader is toegevoegd aan de IPO-Handreiking Omgevingsverordening 2.0.

In het najaar 2018 is gestart met de ontwikkeling van een eerste informatieproduct vanuit het domein natuur, het project NNN-plus. Het project brengt de begrenzingen bij elkaar van gebieden in Nederland waar regels met betrekking tot de bescherming van natuur(waarden) gelden. Dit zijn gebieden die behoren bij het Natuurnetwerk

Nederland (NNN), maar ook gebieden die daarbuiten liggen maar waar bijvoorbeeld Europese of gemeentelijke regels gelden (het -plus deel).

Het project heeft tot doel te oefenen met het aansluiten van informatie vanuit provincies op het DSO en zal eind juni 2019 resulteren in een interactieve kaart met informatie over de natuurgebieden en daar geldende regels in Nederland en bijbehorende werkingsgebieden (geometrieën).

5.8 Veranderopgave Rijk

5.8.1 Stand van zaken

De rijkspartijen organiseren zelf diverse bijeenkomsten binnen de eigen organisatie, gezamenlijk danwel interbestuurlijk. Voor de doorontwikkeling van de wetgevingsproducten worden bijeenkomsten door Eenvoudig Beter en de trekkers van de aanvullingssporen georganiseerd. En vanuit de NOVI worden diverse bijeenkomsten georganiseerd. Binnen een aantal rijkspartijen lopen trajecten gericht op professionalisering, en onder andere het meer van buiten naar binnen werken. Een aantal partijen, zoals bijv. het Rijksvastgoedbedrijf en ProRail, maken slim gebruik van dit soort trajecten.

Binnen BZK is een programma opgezet om de Omgevingswet meer onder de aandacht te brengen. Er is een introductieboekje gemaakt ter voorbereiding, zodat dieper op de kerninstrumenten en houding kan worden ingegaan.

Binnen EZK en LNV zijn de partijen die met de Ow werken volledig aangehaakt. Zij zijn thematisch betrokken door hen mee te nemen hoe de Ow kan bijdragen aan de door hen te behalen doelen.

ProRail en RWS werken aan een vervolgbijeenkomst voor vergunningverlening binnen beperkingengebieden. Zij willen met een regio oefenen en afspraken maken die als leidraad voor alle regio’s gebruikt kan worden. RWS en ProRail werken ter voorbereiding van deze bijeenkomst aan een impactanalyse naar de mate waarin gemeenten en provincies gebruik gaan maken van algemene regels binnen de beperkingengebieden.

EZK/LNV/RVO hebben de impactanalyse voor digitalisering afgerond en gaan starten met het digitaal en praktisch inrichten van het vergunningverleningsproces.

5.8.2 Try out

In het kader van de try out is afgesproken dat de rijkspartijen na selectie van de projecten bezien of en hoe zij kunnen aansluiten in de regio. Naar aanleiding van de keuze om alle regio’s die zich hebben gemeld, enige vorm van ondersteuning te bieden, worden alle aanmeldingen bij hen onder de aandacht gebracht.

5.8.3 Roadmap

De roadmap is nader aangescherpt naar aanleiding van gesprekken die met alle rijkspartijen worden gevoerd. Daarnaast is de opbrengst uit het IVCO (IV Coördinatoren Overleg) in de roadmap verwerkt.

5.8.4 DIGI

Voor wat betreft de gezamenlijke activiteiten rondom digitalisering is een verdieping gemaakt op de roadmap. Daarbij zijn belangrijke randvoorwaarden aangegeven richting andere partijen dan de rijkspartijen. De activiteiten van Eenvoudig Beter in

het kader van digitalisering (deze heeft een eigen roadmap) in en van de regels zijn in dit kader ook belangrijk.

De Veranderopgave Rijk heeft met digi-vertegenwoordigers de volgende zaken vormgegeven:

- Ondersteuning voor ontwikkelplan EZK/LNV
- Input voor PI-9
- Impactanalyse STTR
- Deelname aan gebruikers evaluatie (RWS/ProRail/LNV/RVO/RVB aanwezig)

Er is een aantal praktijkproeven in voorbereiding die in het eerste kwartaal van 2019 meer betrokkenheid moeten gaan geven (AmvB/OR/LAVS/checken op beperkingengebieden, natuurvergunning).

5.8.5 UBAB

De rijkspartijen zijn door middel van een interdepartementale klankbordgroep betrokken geweest bij de totstandkoming van het UBAB. Met het oog op de voorgenomen aanwijzing van het Kadaster als tactische beheerorganisatie en de beoogde werkrelatie met RWS, is daarnaast enige malen afzonderlijk overleg gevoerd met IenW. Vanwege die interdepartementale betrokkenheid heeft de Verandermanager Rijk zijn rol in het interbestuurlijk overleg goed kunnen vervullen.

5.8.6 Monitoring

De halfjaarlijkse monitor wordt terughoudend ingevuld door de rijkspartijen. Uit navraag is gebleken dat de respondenten zich niet de aangewezen persoon voelen doordat een groot deel van de vragen voor hen niet van toepassing zijn. Dit heeft onder andere te maken met de verschillende rollen van de rijkspartijen, soms omdat dit centraal al wordt opgepakt, maar ook omdat een deel van de kerninstrumenten niet voor het Rijk bedoeld zijn. Voor de komende monitor wordt naar een passende oplossing gezocht.

6 Financiën

6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2018	Totaal raming Okt 2018	Realisatie t/m 31-12-2018	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**96,6**	**44,0**
Scope DSO tot 1/7/2019	*116,9*	*96,6*	*20,3*
waarvan opgetreden risico's	*12,8*	*8,5*	*4,3*
niet benutte deel initiële risicoreservering	*23,9*		
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*		
Informatieproducten	**5,5**	**5,5**	**0**
Invoeringsondersteuning	**35,0**	**16,9**	**18,1**
Informatiepunt	**16,8**	**9,4**	**7,4**
Totaal programma	**197,9**	**128,4**	**69,5**

6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming

Bovenstaande financiële kerncijfers betreffen de realisatie 2018 t/m het vierde kwartaal en het verloop per programmaonderdeel over de gehele periode. Hierin zijn de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2017, en per 31 december 2018 opgenomen met de huidige scope van het programma met de einddatum 1/7/2019 als uitgangspunt. Binnen deze scope blijft de prognose € 116,9 mln. Daarnaast blijft de totale DSO- raming, inclusief het nog niet benutte deel van de risicoreservering per oktober 2019 gehandhaafd op € 140,6 mln.

Gedurende de realisatie zijn de omstandigheden en de context waarbinnen DSO gerealiseerd wordt, gewijzigd en is de scope van het DSO verder geëvolueerd. Ondanks majeure wijzigingen - zoals uitstel van de invoering van de wet en aanpassing van de scope naar aanleiding van de BIT-toets en adviezen van de Taskforce - is de opleverdatum van 1 juli 2019 gehandhaafd. Het DSO is met behulp van de Agile werkwijze stapsgewijs verder ontwikkeld en in het eerste kwartaal van 2019 is de eerste beta-versie/try-out versie beschikbaar gekomen. Per 1 juli 2019 zal dan ook een aanzienlijk deel van het beoogde basisniveau gerealiseerd zijn.

Eind 2018 is echter ook geconstateerd dat de twee extra kwartalen nodig zullen zijn om het stelsel verder te vervolmaken en de periode tot de overdracht naar de beheerfase per januari 2020 te overbruggen. Het OGB wordt in het eerste kwartaal per nota geïnformeerd over de oorzaken en noodzaak om de kwartalen 11 en 12 te benutten. Hiervoor zal aanspraak worden gemaakt op het nog niet benutte deel van de risicoreservering.

6.3 Toelichting ontwikkeling kasuitgaven 2018

Het in het jaar 2018 beschikbare totale kasbudget was € 55 mln. De kasrealisatie in 2018 betrof € 61 mln. In het jaar 2018 heeft de transitie van RWS naar BZK plaatsgevonden. Dit betekende een conversie van de gehele administratie maar ook een verandering in werkwijze. Het laatste kwartaal van 2018 heeft met name de

BZK-werkwijze van bevoorschotting ertoe geleid dat er meer kasgeld is besteed dan voorafgaand in 2018 was gepland.

Daarnaast heeft meegespeeld dat door de conversie naar BZK dat er eind 2018 geen goed inzicht was in de actuele stand van de financiën. Ook was er sprake geweest van betalingsachterstanden. Hierdoor werd het sturen op het kasbudget in het laatste kwartaal van 2018 onmogelijk. Ter illustratie: ten tijde van de derde kwartaalrapportage was de stand van de realisatie van het kasbudget € 15,5 mln., mede door een enorme inhaalslag is eind 2018 nog € 45 miljoen betaald.

7 Kwaliteit

7.1 Governance, roadmap

Een vernieuwde versie van het Globaal Programma van Eisen (GPvE) en Doelarchitectuur komt begin 2019 ter vaststelling in het OGB. Vanuit het roadmap traject, waarin de bevoegde gezagen hebben gekeken naar hetgeen zij in de eerste helft van 2019 willen realiseren, is informatie betrokken als input voor de planningsactiviteiten van DSO-LV, daarmee concreet vervolg gevend aan verbeterde aansluiting tussen roadmaptraject en de kwartaalcyclus. Het is van belang de kaders van GPvE en Doelarchitectuur en de richting en uitkomsten van het roadmap traject goed op elkaar af te stemmen en in samenhang te houden met de werkvoorraad van DSO-LV.

Er is programma breed een interbestuurlijk acceptatieteam gestart, die de wijze waarop zij willen accepteren beschrijft. Het is van belang dat de in huidige Agile werkwijze veelvuldig aanwezige kwaliteits- en acceptatiemomenten in de werkwijze van het acceptatieteam voldoende recht wordt gedaan. Zodat niet een parallel acceptatietraject ontstaat, maar juist een nader vervolg op de bestaande acceptatie binnen het programma.

7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV

In het vierde kwartaal is het belang van gebruikersbetrokkenheid nogmaals benadrukt in de Programmaraad en het OGB. De ondersteuning die hiervoor vanuit DSO wordt gegeven, bijvoorbeeld ten behoeve van praktijkproeven, is groot. Dat gaat evenals voorgaande kwartalen ten koste van de inzetbaarheid voor en focus op realisatie van nieuwe functionaliteit.

Er is een werkwijze neergelegd ten aanzien van het beproeven van het gebruik van DSO-LV. Naast de praktijkproeven zijn er voor Try-outs in 2019 twee lijnen bepaald waarlangs het gebruik van DSO-LV wordt beproefd. Lijn 1: Laten zien dat het werk; Lijn 2: Ervaren door te doen. Met deze lijnen worden realisatie en invoering meer en meer op elkaar afgestemd.

7.3 DSO-LV

Vanuit de opdracht een Beta-release op te leveren ten behoeve van try-outs in 2019, heeft DSO intensief ingezet op het opleveren van een ketenbreed werkend stelsel. Daarbij is veel aandacht en inzet nodig geweest voor integratie-, implementatie- en content-zaken, wat ten koste ging van de inzet voor realisatie van functionaliteit.

Om een beheerste overgang naar de beheerorganisatie te creëren en om het gewenste resultaat ten aanzien van het basisniveau te realiseren, is eind van het vierde kwartaal geraamd dat ook het tweede deel van 2019 nodig zal zijn. Dit is in lijn met de eerder afgegeven schatting dat 10-12 incrementen (=kwartalen) nodig zijn voor realisatie. De DSO-opleverdatum is ten tijde van uitstel van de inwerkingtreding van de wet nog niet herzien. De nu beoogde opleverdatum van DSO-LV ligt derhalve binnen de kaders voor inwerkingtreding van de wet.

7.4 Audits en onderzoeken

Binnen DSO hebben diverse audits plaatsgevonden in het kader van kwaliteitsborging en compliancy. Onder meer:

1. Een Privacy Impact Assessment (PIA) gericht op toetsing van de privacy-wetgeving. Er waren enkele aanbevelingen die door DSO in de backlog zijn opgenomen ter aanpassing.
2. Een Digi-toegankelijkheidstoets. De aanbevelingen hieruit zijn opgenomen in de backlog ter realisatie. In een vervolgtoets wordt gestreefd naar een toegankelijkheidsverklaring.
3. In het kader van duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie is begin 2018 een DUTO-scan uitgevoerd op de keten van idee tot Afhandeling. In het vierde kwartaal is gestart met een DUTO-scan naar algemene- en beheer-zaken.
4. Op de standaard STOP/TPOD V096 is een externe Second Opinion uitgevoerd. In grote lijnen voldoet de standaard aan de eisen die redelijkerwijs gesteld mogen worden. Kleine onderdelen van het validatie-, wijzigings- en consolidatieproces vragen om nadere uitwerking.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

Met nog minder dan twee jaar te gaan tot inwerkingtreding wet, begint het urgentiegevoel bij bevoegde gezagen te groeien. De bewustwording dat individuele bevoegde gezagen een grote opgave hebben en mogelijk niet tijdig gereed zijn voor inwerkingtreding wet wordt inzichtelijker en leidt tot een hogere inschatting van dit risico. Een actueel thema daarbij is of zij tijdig aan kunnen sluiten. Als beheersmaatregel ligt de komende periode focus op het opstellen van een aansluitstrategie en het voeren van regie op de uitvoering ervan.

Bij de ontwikkeling van DSO-LV zijn grote stappen gezet en is eind 2018 een geïntegreerde beta versie opgeleverd en is de leveranciersversie van de standaard STOP/TPOD v0.97 eind 2018 gereedgekomen. De verdere ontwikkeling zoals integratie van deze nieuwe versie in de DSO-ketens en uitrol bij leveranciers blijft echter een complex en risicovol proces.

Bij de praktijkproeven blijkt het lastig en bewerkelijk is om adequate oefencontent te genereren. Voor het komende kwartaal is als beheersmaatregel voorgesteld om een zogenaamde werkplaats in te richten waar alle betrokken partijen om de week gezamenlijk kunnen werken, onder andere aan de oefencontent.

Op het gebied van beheer van DSO zijn de afgelopen periode belangrijke knopen doorgehakt door de vaststelling van de beheerovereenkomst en aanwijzing van de Tactische Beheer Organisatie (TBO). De overgang van ontwikkeling naar beheer en doorontwikkeling is het komende jaar een belangrijk onderwerp. Maatregelen zijn het opstellen van een Roadmap Beheer en het nauw optrekken met de diverse beheerorganisaties om de transitie zo soepel mogelijk te laten verlopen.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
1 (4)	Individuele bevoegd gezag realiseert de eigen veranderopgave niet voor inwerkingtreding wet.	risico hoger	Uit de recente monitor blijkt dat het risico op niet tijdige gereedkoming stijgt, maar dat tevens het gevoel van urgentie bij bestuurlijke partners ook is toegenomen. Technisch en functioneel tijdig kunnen aansluiten op het DSO is een actueel aandachtspunt. De hulpmiddelen zoals de Roadmap, Try-out en implementatie-ondersteuning worden gewaardeerd. Komend jaar is er veel druk bij de veranderopgaven. Vanuit het Programma worden organisaties ondersteund met de huidige middelen en advies waar mogelijk. Maatregelen: - opstellen aansluitstrategie in Q1 2018 - regie voeren op uitvoering aansluitstrategie (Veranderopgaven)
2 (3)	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	risico gelijk	STOP v0.97 komt beschikbaar en het DSO en DSO-LV basisniveau is expliciet gedefinieerd in de beheerovereenkomst. Verdere ontwikkeling en uitrol van STOP, blijft een zorgpunt. Er zijn maatregelen op de sturing die begin 2019 van kracht worden

			Het tijdig verwerken van de grote hoeveelheid juridische regels in het DSO is een belangrijk om op termijn het beoogde dienstverleningsniveau te bereiken. Actueel is verder besluitvorming en communicatie over oplevering DSO. Ook is het nadrukkelijker betrekken van leveranciers bij impactanalyses (STOP en STTR) van belang.
3 (2)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	risico gelijk	De Try-out maakt toetsen aan verwachtingen interbestuurlijke uitvoeringspraktijk mogelijk. Het effect is afhankelijk van succes try-out. Aandachtspunt blijft verwachtingenmanagement rondom wat wel en niet in DSO-LV zit bij ingang wet. Een zorgpunt is het tijdig toepasbaar maken van lokale verordeningen. Dit is aan de gezamenlijke veranderopgaven om met de betreffende gezagen op te pakken. Acties voor de komende tijd: - (Bestuurlijk) acceptatieproces DSO-LV verder uitwerken. Voorkom impliciete besluitvorming. - Try-out gecontroleerd aanpakken en goede begeleiding van try-out-regio's.) - Betrokkenheid bedrijven (als leverancier en potentiele gebruiker) verder versterken en stroomlijnen.
4 (1)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het programma onder druk.	risico lager	BG zijn zich steeds meer bewust van hun opgave. Dat leidt tot meer inzet voor in acties, maar ook meer zorgen over haalbaarheid. Aandachtspunt is informatievoorziening na de komende verkiezingen en helder scheiden van middelen voor ontwikkeling, doorontwikkeling en beheer DSO. Het opzetten van Try-Out lijn 2 is ook van belang voor het draagvlak van het Programma.
5 (6)	Stakeholders haken af omdat de bèta tegenvalt qua techniek, beeld of inzicht in implementatie-benodigdheden van Veranderopgaven. Een oorzaak hiervan is dat de bèta te leeg is omdat niet tijdig duidelijk is wie content maakt en beheert.	risico lager	Het is met moeite gelukt om voldoende content te krijgen voor Try-out lijn 1. Goede content voor het vervolg van de try-outs blijft een aandachtspunt, maar het risico daalt wel. Beheersmaatregelen: helder krijgen wat we onder content verstaan, wat wel in niet in DSO_LV komt Verwachtingen management: Bijvoorbeeld komende tijd van oefencontent en benadrukken dat definitieve content gefaseerd beschikbaar komt. Voorstel: Realistische meerjarenplanning voor definitieve content DSO incl verantwoordelijkheid
6 (5)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	risico lager	Samenhang en integraliteit neemt toe in woord en daad, waardoor het risico daalt. Uit de ervaring met staalkaarten blijkt wel dat het een grote opgave is voor BG's om in de geest van de OW te werken onder (tijds)druk. Het blijven benadrukken van interbestuurlijke samenwerking is dan ook van belang.

8.3 Top externe programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
E(xtern) 1 (1)	Budgetspanning onvoldoende teruggebracht	risico gelijk	Bestuurlijke partijen hebben opnieuw uitgesproken zich te zullen inzetten voor het verkrijgen van aanvullende financiële middelen ten behoeve van uitbouw DSO-LV. Belangrijkste onderdelen zijn het voorbereiden van de Voorjaarsnotaclaim op het gebied van de uitbouw DSO-LV basisvoorziening en het financieren van DSO Q3 en Q4 2019 uit het restant risicoreservering. Goede onderbouwing van de benodigde tijd als gevolg van optredende risico's is hierbij van belang. Verdere maatregel: Ramingen onderscheiden van werkelijke uitgaven en dekking. Ramingen in meerjarenperspectief plaatsen en laten aansluiten bij eerdere overzichten (mutaties in beeld en toegelicht). Inzicht en transparantie blijft aandachtpunt.
E2 (2)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht	risico lager	Er is afgelopen kwartaal veel vooruitgang geboekt op het beheerdossier. Vaststelling beheerovereenkomst en aanwijzing TBO zorgt voor helderheid en maakt dat dat per 2019 echte stappen gezet kunnen worden naar overgang permanent beheer. Een risico is nog wel of de ingeschatte tijd van 1 a 2 jaar voordat SBO, TBO en OBO's volledig operationeel kunnen zijn voldoende is en wat er in de tussentijd gebeurt qua beheer. Verdere maatregelen: - Opstellen roadmap TBO/SBO tot eind 2019 als beheerproces gereed is (Jeroen) - Monitoring/bewaking beheerkosten DSO
E3 (3)	Door voortdurende versobering scope DSO onvoldoende aansluiting bij behoefte gebruiker	risico lager	DSO-LV basisniveau is inmiddels helder vastgelegd in o.a. de Beheerovereenkomst DSO en het geactualiseerde GPvE. Scope nu stabiel en met plan uitbouw komt stabiliteit in ambitieniveau. BO positief mbt vertrouwen in amvitieniveau Een aandachtspunt blijft dat DSO-LV is een basisvoorziening is en daarmee minder uitgebreid dan oorspronkelijk gedacht. Dit legt extra druk op doorontwikkeling (exploitatiekosten) en uitbouw (investeringen in nieuwe functionaliteiten). Verwachtingenmanagement helpt om dit risico beheersbaar te houden.
E4 (4)	Het SP / CA voldoet niet aan gewenste serviceniveau.	risico gelijk	Het SP functioneert relatief goed. Het beheren van twee standaardplatformen (Kadaster en IenW) is echter op langere termijn niet kostenefficient. Dit blijft een punt van zorg. Een Toprisico van het programma is het echter niet meer. Maatregel: Nu de keuze voor TBO genomen is, dient in 2019 besluitvorming voorbereid te worden voor de langere termijn.

9 Bijlage 1: praktijkproeven DSO vierde kwartaal

Praktijkproef 1: Casus Kappen beschermde boom in achtertuin, met Gemeente Westland
Gemeente heeft omgevingsplan aangeboden aan DSO, de regels daaruit worden in DSO getoond. Gemeente heeft vragenbomen opgezet en aan DSO aangeboden inclusief toelichtingen, die nu zichtbaar zijn in Registratie Toepasbare Regels, geordend in de functionele structuur. Een vergunningscheck door initiatiefnemer is mogelijk of hij vergunningplichtig is, ontvangt hierop terugkoppeling, waarna de initiatiefnemer na authenticatie een vergunningsaanvraag voor zijn bomenkap kan doen, gebruik makend van de daarvoor bedoelde Projectmap.

Praktijkproef 2: Casus Bouwen Fietsbrug, met Hoogheemraadschap Delfland, Moxio en Enable-U.
Lokale processen voor Planvorming, Regelbeheer en Vergunningaanvraag aansluiten op DSO landelijke voorziening, inclusief een vergunningscheck en vergunningsaanvraag in DSO, en verdere afhandeling van de aanvraag in het eigen zaaksysteem. Hierbij zijn zowel de STOP-, STTR- als STAM-standaard betrokken en gebruikt.

Praktijkproef 3: Casus Peilgebieden en Streefpeilen, met: Informatiehuis Water, Rijkswaterstaat voor de gebieden (Compartiment IJsselmeer, Markermeer en Veluwerandmeren), Hoogheemraadschap van Rijnland, Waterschap Amstel Gooi en Vecht, Waterschap Noorderzijlvest, Waterschap Hollandse Delta, Het Waterschapshuis, Geodan. Het ontsluiten van informatie van bronhouders in het DSO.

Praktijkproef 4: Opstellen en zichtbaar maken van het omgevingsplan, met Gemeenten: Amstelveen, Bergen op Zoom, Emmen, 's-Gravenhage, Nieuwegein, Velsen, Tilburg
Leveranciers: Roxit, Nedgraphics, IAM4
Bedoeld voor gemeenten om omgevingsplannen opstellen die bijdragen aan de realisatie van hun beleidsdoelstellingen en in vorm en inhoud passen binnen de visie en doelstellingen van de Omgevingswet.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
5 maart 2019

Bijlagen
1. Relevante afspraken beheerovereenkomst

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Instelling OGB beheer
Datum	12 maart 2019
Agendanummer	09

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:
Instemmen met

- het vanaf april organiseren van het OGB-Beheer aansluitend op het reguliere OGB (frequentie gemiddeld elke twee maanden)
- de bemensing zoals onderstaand voorgesteld
- het roulerend voorzitterschap jaarlijks te wisselen en de eerste periode het voorzitterschap vanuit de VNG in te vullen
- het gebruik van de Programmaraad als voorportaal voor het OGB-Beheer
- het evalueren van de werkwijze van het OGB-Beheer in een vergadering eind 2019 (zelf-evaluatie).

Aanleiding
Nu de Beheerovereenkomst voor DSO-LV een feit is moet een OGB-Beheer worden vormgegeven. In de beheerovereenkomst en het beheerarrangement is al een groot aantal zaken vastgelegd over de opzet van dit OGB-beheer. Een aantal zaken vergt nog een expliciete keuze. Daarnaast is nog niet sprake van een stabiele beheersituatie. De ontwikkelfase en de implementatie lopen nog volop door. Dit heeft consequenties voor het OGB-Beheer en de afstemming met het bestaande OGB en de aanpalende overleggen.
Dit voorstel richt zich dan ook op deze tussenfase. Het voorstel is opgesteld op basis van gesprekken met de OGB-leden.

Toelichting
Om echt met het OGB-Beheer te kunnen starten, zoals in de beheerovereenkomst afgesproken, is het nodig over de volgende zaken afspraken te maken:
- Frequentie
- Bemensing
- Voorzitterschap
- Voorportaal

Uit de gesprekken met de OGB-leden en/of verandermanagers kwam het volgende beeld naar voren.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Aansluiten bij regulier OGB
Alle partijen geven aan dat een voorkeur bestaat om het OGB-beheer in aanvang zo dicht mogelijk op het reguliere OGB te organiseren. In deze fase wordt het belangrijk gevonden dat het OGB-beheer wordt gevormd door dezelfde groep mensen als het reguliere OGB. Opnieuw moeten investeren in kennis en vertrouwen zou een stap terug zijn. Ook is het voor de belasting van organisaties effectiever als dezelfde mensen op hetzelfde moment aanwezig zijn en zorgt dit voor de verbinding met de invoeringsondersteuning, veranderopgaven en ontwikkelprogramma DSO.
Praktisch gezien wordt dan één moment georganiseerd voor OGB en OGB-beheer met een knip in de agenda voor de OGB-beheer agendapunten.

Continuïteit in bemensing
Voor de huidige overgangsfase is er consensus om de afvaardiging van de partijen in het OGB-beheer dezelfde te laten zijn als in het reguliere OGB. Partijen zijn zich echter bewust van de veranderende onderwerpen die in de loop der tijd naar voren zullen komen en de mogelijkheid dat dat andere expertise vergt. Daarom is evaluatie na verloop van tijd van belang.
Bij aansluiting bij het reguliere OGB betekent dit dat na een pauze SBO (BZK) en TBO (Kadaster) als adviseurs aanschuiven. Het voorzitterschap wordt overgenomen door de voorzitter van het OGB-Beheer.
BZK wil de vertegenwoordiging van de SBO vanuit BZK in het begin als volgt invullen. In de eerste plaats dgOW met dADS als eindverantwoordelijke voor de SBO, vanuit de stelselverantwoordelijkheid en als verantwoordelijke voor uitbouw. Daarnaast de kwartiermaker/hoofd SBO om over voortgang op de opdracht terug te koppelen, te adviseren en de opdracht uit het OGB-Beheer in ontvangst te nemen.
Elke vertegenwoordiger van Rijk, Provincies, Gemeenten, Waterschappen kan zoals afgesproken in de beheerovereenkomst hun verander- c.q. programmamanagers of beleidsadviseurs Omgevingswet meenemen naar het OGB-Beheer.
De secretaris van het reguliere OGB zal ook als secretaris functioneren van het OGB-Beheer.
In verband met de vloeiende gefaseerde overgang die moet plaats vinden van ontwikkeling naar beheer zal dDSO ook als adviseur worden uitgenodigd.
Verschil ten opzichte van het reguliere OGB is dat directeur EB, hoofd programmabureau, programmamanager Invoeringsondersteuning niet deelnemen aan het OGB-Beheer.

Roulerend voorzitterschap
In de beheerovereenkomst is vastgelegd dat het voorzitterschap rouleert onder de afgevaardigden van de koepels VNG, IPO, en UvW. De betrokkenen hebben de voorkeur voor enige stabiliteit, dus dat iedere partij het voorzitterschap een langere periode op zich neemt.
De VNG stelt voor om het voorzitterschap de eerste periode op zich te nemen, waarna het stokje door een van de andere partijen kan worden overgenomen. Het voorstel is om het voorzitterschap jaarlijks te wisselen.

Vanuit rolscheiding is het aan te bevelen dat de voorzitter een secondant meeneemt als vertegenwoordiger van de respectievelijke achterban.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voorstel om de programmaraad als voorportaal te handhaven
De programmaraad als voorportaal zoals die nu functioneert kan ook worden gebruikt als voorportaal voor het OGB-beheer. Wel is het dan ook nodig om specifieke afvaardiging vanuit strategische en afhankelijk van het onderwerp tactisch beheer toe te voegen voor de beheerpunten.

Evaluatie eind 2019
Het voorstel is in het laatste OGB-Beheer van 2019 stil te staan bij de werkwijze en bemensing van het OGB-Beheer als een kleinschalige zelfevaluatie.
Advies is bij de evaluatie vooruit te kijken naar de fase van beheer in 2020 en expliciet stil te staan bij de vraag wat de beheerorganisatie nodig heeft. In 2019 zal het OGB-Beheer gericht zijn op de implementatie van beheer. In de tijd zullen de onderwerpen en vraagstukken verschuiven.

Algemene adviezen op basis van de ervaringen met het reguliere OGB
In de gesprekken werden nog de volgende adviezen gedaan:

- Bedenk goed op welk niveau de OGB-leden besluiten moeten nemen. De onderwerpen worden mettertijd steeds technischer. OGB leden kunnen de strategische besluiten goed doorgronden, maar zouden niet op technisch detailniveau moeten worden ingezet. (Als OGB leden alleen maar leunen op hun annotaties, zou het gesprek aan een andere tafel moeten worden gevoerd.)
- Deze bevinding past ook bij de constatering dat bij de evaluatie moet worden bekeken of de beleidsmatige expertise van de OGB-leden nog past als het beheer meer vorm krijgt en de besluiten van karakter veranderen.
- Bedenk goed welke mensen wel en niet nodig zijn voor een goede discussie: hoe groter de tafel, hoe lastiger het wordt het goede gesprek te voeren.
- Zorg voor duidelijkheid van de rollen, vooral vanuit de rijkspartijen.
- Organiseer bij lastige punten eerst een discussie op hoofdlijnen en agendeer pas daarna een notitie ter goedkeuring. Daardoor worden OGB leden eerst meegenomen in de beslissing of in lastige materie.
- Een aandachtspunt is wel dat steeds meer de verbinding nodig is met de ICT-wereld en de netwerken rondom de Generieke Digitale Infrastuctuur en andere ICT-tafels. Nu is er vanuit het programma en in de besluitvorming een goede aansluiting met de OW-wereld, maar er zijn randvoorwaarden binnen de GDI die succes van DSO beïnvloeden. Het is vooralsnog niet zo dat dat zorgt voor andere besluitvormingslijnen, maar dat kan in de toekomst veranderen.

Doorkijk agenda OGB-Beheer 2019
Onderwerpen die nar verwachting op de agenda van het ogb- beheer komen in 2019/2020 zijn:

- Voortgang inrichting
- Voorstellen kwaliteitsniveau van dienstverlening en gebruikersondersteuning en de impact voor beheerkosten
- De operationele beheerkosten
- Beheerplan en begroting komend jaar
- Jaarrekening en inhoudelijke verantwoording voorgaande jaar
- zelfevaluatie

derubricering

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

BIJLAGE: relevante afspraken uit de beheerovereenkomst

In de Beheerovereenkomst (paragraaf 4) en het Beheerarrangement (pag. 23) zijn de volgende uitgangspunten vastgelegd.

- Het Opdrachtgevend beraad Beheer DSO-LV wordt samengesteld uit een vertegenwoordiger van resp. Rijk, VNG, IPO en UvW met mandaat van zijn bestuur of bestuurder om zijn organisatie te binden.
- Het OGB-Beheer wordt roulerend voorgezeten door de vertegenwoordiger van VNG, IPO of UvW.
- Het Rijk wordt uit oogpunt van functiescheiding vertegenwoordigd door een ander departement dan BZK. Dit andere departement is ook verantwoordelijk voor de coördinatie en afstemming van de gebruikersinbreng vanuit de Rijksgeledingen in het OGB Beheer.
- BZK draagt zorg voor interdepartementale afstemming bij besluitvorming over en samenwerking bij strategisch, tactisch en operationeel beheer. Een ander departement zorgt voor de interdepartementatale inbreng voor de gebruikersinbreng (pag. 7, par. 3.2)
- Leden van het OGB kunnen worden gesecondeerd door hun verander- c.q. programmamanagers of beleidsadviseurs Omgevingswet.
- De eindverantwoordelijke managers van de strategische en de tactische beheerorganisatie worden met het oog op de benodigde dialoog en intensieve samenwerking als adviseur toegevoegd.
- OGB-Beheer voert overleg met de eindverantwoordelijke manager van de beleidskern BZK waaraan opdracht wordt verleend voor het strategisch beheer. (4.26)
- Het OGB-beheer (de besluitvormings- en overlegstuctuur voor het OGB-beheer is van overeenkomstige toepassing op het Plan uitbouw (4.27)) beslist, op basis van het op te leveren Plan Uitbouw DSO-LV, over het ontwikkelen van elementen voor de Uitbouw van DSO-LV.
- OGB-beheer spreekt 2 maal per jaar in formele zin over beheer (najaar, beheerplan en begroting, voorjaar jaarrekening en inhoudelijke verantwoording over verstreken jaar0 SBo is verantwoordelijk voor deze stukken. Daarnaast ten minste 2 maal per jaar over voortgang uitvoering beheeropdracht. In beheer en uitvoering. Aanspreken op rol en op bijdrage goed functioneren. Daarnaast evalueren.
- Afspraak is eenmaal per 2 maanden bijeen te komen, na inwerkingtreding van de wet wordt dit teruggebracht naar 1x per 3 maanden.
- Stukken/agendapunten in de jaarcyclus.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Beheerarrangement p.20-22

Opdracht
Binnen de kaders van de beheerovereenkomst DSO-LV krijgt de beleidskern van BZK in de rol van strategisch beheerder de ruimte en het mandaat van de Minister om het integrale beheer van DSO-LV te organiseren en te managen.

Onder deze beheertaak valt:
• organiseren, managen en doen uitvoeren van de verschillende beheertaken, afzonderlijk en in samenhang, alsook in relatie tot wetgeving en andere veranderopgaven;
• selectie van de tactische en operationele beheerorganisaties, met bekrachtiging door het interbestuurlijk niveau en instemming van de betrokken organisaties;
• opdrachtgever tactische beheerorganisatie; verlenen opdracht, contracteren namens de Minister van BZK, aansturen en zo nodig bijsturen, sturen en optreden bij escalaties vanuit tactisch beheer;
• beheerplannen en begrotingen strategisch, tactisch en operationeel beheer (doen) opstellen en voorleggen aan OGB beheer;
• rapporteren en verantwoording afleggen aan Bestuurlijk Overleg over kwaliteit en kosten tactisch en operationeel beheer (jaarrekening);
• budgetverantwoordelijkheid voor de integrale budgetten voor tactisch en operationeel beheer en de daaraan verbonden risico's, het toezien op de afdracht van de bijdragen van de provincies, gemeenten en waterschappen en het zorg dragen voor het beschikbaar komen van de bijdragen binnen het Rijk.
• overleg voeren en samenspraak houden met medeoverheden over voor hen belangrijke vraagstukken over de uitvoering, waaronder het kwaliteitsniveau van dienstverlening.
• in samenspraak met het OGB Beheer initiëren en doen uitvoeren van evaluatie van het beheerarrangement in 2026;
• in samenspraak met het OGB Beheer initiëren en doen uitvoeren van de evaluatie in 2022 van de voor de periode 2019-2023 gekozen tactische en operationele beheerorganisaties en het na ommekomst van een zorgvuldig selectieproces uitbrengen van een voorstel over de meest gerede tactische en operationele beheerorganisaties voor de volgende periode van 5 jaar, aan het OGB Beheer dat hierover een besluit neemt, dat bekrachtigd moet worden door het Bestuurlijk Overleg;
• regie voeren op het adequaat functioneren van voorzieningen DSO die niet tot DSO-LV behoren maar daarvoor wel cruciaal zijn, het onderhouden van contacten en afstemmen met organisaties die verantwoordelijk zijn voor het beheer van deze voorzieningen en het zo nodig escaleren naar de eigenaar van de betreffende organisatie als daar vanuit het belang van het goed kunnen functioneren van DSO-LV aanleiding voor is.

Het betreft aanvankelijk een vijfjarige opdracht voor de periode 2019 – 2023, die uitgevoerd wordt met een jaarcyclus van strategisch beheerplan en begroting, rapportage en verantwoording vanuit de strategische beheerorganisatie naar het Bestuurlijk Overleg over de uitvoering van de beheeropdracht.

Bij het uitvoeren van de opdracht worden de andere overheden door de strategische beheerorganisatie op de volgende manier betrokken bij beslissingen die hij neemt:

(1) nadat overeenstemming is bereikt met de andere overheden ☐☐Vaststellen jaarwerkplan, begroting, jaarrekening en verantwoording voor tactisch en operationeel beheer
• Wijziging van de opdracht aan de tactische beheerorganisatie met wezenlijke impact voor het gebruik van DSO-LV door de bestuursorganen
• Wisseling tactische beheerorganisatie

• Vaststellen en wijzigen kwaliteitsniveau van dienstverlening en gebruikersondersteuning en impact voor beheerkosten
• Beslissingen over door-ontwikkeling voorzieningen met wezenlijke impact voor bestuursorganen als gebruikers
• Beschikken over de 'reserveringspot' voor egaliseren kosten beheer tussen jaren. Vaststellen voorstellen aan Bestuurlijk Overleg.

(2) in afstemming met de andere overheden
• Beslissingen over door-ontwikkeling voorzieningen zonder wezenlijke impact voor bestuursorganen als gebruikers
• Invulling opdracht tactische beheerorganisatie binnen de kaders van het strategisch beheerplan en de begroting
• Wisseling van operationele beheerorganisatie (s)
• Beslissingen ingeval van calamiteiten of escalaties in de relatie strategisch en tactisch beheer resp. tactisch en operationeel beheer met bestuurlijke of financiële consequenties voor de andere overheden

o (3) autonoom met melding aan de andere overheden
• Wijziging van de opdracht aan of werkwijze van de tactische beheerorganisatie van substantiële aard, zonder directe gevolgen voor het gebruik van DSO-LV door de bestuursorganen.
• Beslissingen ingeval van calamiteiten of escalaties in de relatie strategisch en tactisch beheer resp. tactisch en operationeel beheer zonder bestuurlijke of financiële consequenties voor de andere overheden

o (4) autonoom zonder melding aan de andere overheden
• Wijzigen van de opdracht aan of werkwijze van de tactische beheerorganisatie van niet substantiële aard
• Managementbeslissingen, waaronder personele beslissingen over de uitvoering van de beheeropdracht.

Relatielijnen
De strategische beheerorganisatie heeft de volgende relatielijnen
• een formele verantwoordingsrelatie binnen het departement
• een directe materiële opdrachtnemers- en verantwoordingsrelatie met het interbestuurlijk niveau (Bestuurlijk Overleg en OGB Beheer). Hij rapporteert over de uitvoering van de opdracht op de twee hierboven aangegeven momenten in het jaar aan het OGB-Beheer en 1 keer per jaar aan het Bestuurlijk Overleg.
• een opdrachtgevende relatie met de tactische beheerorganisatie DSO-LV, waarmee hij periodiek voortgangsoverleg voert en waarlangs hij stuurt en verantwoording afgelegd krijgt;
• een samenwerkingsrelatie met (de leden van) het OGB Beheer en hun koepels en een equivalent ervan aan Rijkszijde die zo ook één aanspreekpunt vormen voor de strategische beheerorganisatie;
• een functionele regie-, coördinatie-, en/of afstemmingsrelatie met organisaties die verantwoordelijk zijn voor het strategisch, tactisch en/of operationeel beheer van andere onderdelen van DSO die niet behoren tot DSO-LV, dit met het oog op een goede werking van DSO-LV in relatie tot andere voorzieningen die behoren tot DSO binnen BZK, binnen het Rijk en daarbuiten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

DSO

Notitie

Reikwijdte toepassingsprofiel projectbesluit STOP TPOD standaarden

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
t@minbzk.nl
Tart. 5.1 lid 2 sub e

Datum
21 februari 2019

Onderwerp	Reikwijdte toepassingsprofiel projectbesluit STOP TPOD standaarden
Datum	12 maart 2019
Agendanummer	10
Doel nota	Ter besluitvorming (Hamerstuk)

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

Het OGB wordt gevraagd om in te stemmen met het **voorkeursvoorstel** voor de verdere ontwikkeling van het toepassingsprofiel projectbesluit in 2019: variant 2 (de basisvariant). Deze variant past binnen het basisniveau van DSO-LV zoals door het OGB is vastgesteld, maakt het technisch mogelijk voor het bevoegd gezag projectbesluit om het omgevingsplan (als dat er is) te wijzigen, en biedt voldoende gebruiksvriendelijkheid voor burgers en bedrijven.

Aanleiding / Context

Het OGB heeft in januari jl. besloten welke TPODs in het basisniveau van DSO-LV ontwikkeld worden. Hier is ook uitdrukkelijk besloten dat TPOD projectbesluit in zijn geheel binnen het basisniveau van DSO-LV past. Binnen de ontwikkeling van dit toepassingsprofiel is het wenselijk een nader besluit te nemen over de reikwijdte en het ambitieniveau van deze TPOD. Doel van deze besluitvorming is het op één lijn brengen van de verwachtingen t.a.v. het op te leveren resultaat in 2019. De beschikbaar gestelde middelen en doorlooptijd voor ontwikkeling van het toepassingsprofiel zijn beperkt. De uitwerking van het toepassingsprofiel vindt op dit moment plaats conform variant 2 – dit is de meest voor de hand liggende variant bezien vanuit het reeds vastgestelde basisniveau. Kiezen voor een hoger ambitieniveau zal gevolgen hebben voor planning en doorlooptijd van dit toepassingsprofiel.

Toelichting bij het beslispunt

In 2018 is gewerkt aan eerste versies van het toepassingsprofiel projectbesluit met behulp van een interbestuurlijke werkgroep. Op 21 december 2018 is de 0.97 versie van de stop/tpod standaard opgeleverd. In Q1 en Q2 2019 wordt het toepassingsprofiel projectbesluit doorontwikkeld naar een consultatiewaardige versie per 1 juli 2019. Het voorgelegde besluit gaat over de reikwijdte en het ambitieniveau van dit toepassingsprofiel.

Hiervoor zijn drie mogelijke varianten:

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Minimale variant (1)
Deze variant sluit aan op de minimale wettelijke verplichting om een projectbesluit te kunnen publiceren in de LVBB en te kunnen tonen via de DSO-LV. In deze variant biedt de TPOD **alleen** deze mogelijkheid, en kan er dus **niets meer mee.** Zou het bevoegd gezag voor het projectbesluit zelf het omgevingsplan willen wijzigen, ook al is dat voor 2029 nog niet verplicht, dan is dat in deze variant technisch **niet** mogelijk. Ook kan **geen** extra informatie worden ingevoerd of getoond, anders dan de tekst van het besluit zelf en het werkingsgebied.

Deze variant heeft de volgende kenmerken:
- De regeling van het projectbesluit en bijbehorend wijzigingsbesluit wordt alleen als tekst vastgelegd, met daarnaast een digitaal werkingsgebied (het toepassingsbereik van het hele besluit) op de kaart.
- Hiermee is het projectbesluit vindbaar met een klik op de kaart, maar dit geldt ook voor het omgevingsplan waarvan het afwijkt.
- Er wordt geen machine-leesbare informatie toegevoegd over welke regels in welke besluiten/regelingen door het projectbesluit gewijzigd worden: gebruikers vinden altijd allebei en moeten zelf uitvissen wat voorrang heeft.
- Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid dit op te lossen, ook niet op facultatieve basis, want de TPOD biedt in deze variant geen ruimte om extra informatie toe te voegen.

Basis variant (2) - voorkeursvoorstel
In deze variant sluit de TPOD nog steeds aan bij de minimale wettelijke verplichting, maar biedt het **meer service aan gebruikers v.w.b. hoe het projectbesluit het omgevingsplan wijzigt.** Deze variant gaat nog steeds niet uit van verplichte wijziging van het omgevingsplan via het projectbesluit, omdat deze verplichting naar verwachting pas in 2029 in werking treedt. Echter, in deze variant geeft het bevoegd gezag voor het projectbesluit wel meer richting v.w.b. het aanpassen van het omgevingsplan door de gemeente, en maakt het voor gebruikers van DSO-LV duidelijker op welke punten het projectbesluit afwijkt van het omgevingsplan, en dus voor gaat. Dit gebeurt conform TPOD omgevingsplan. De extra mogelijkheden in deze variant maken het **technisch mogelijk** het omgevingsplan rechtstreeks te wijzigen. In het kader van de implementatie van TPOD projectbesluit, waarover EB een beslisnotitie in voorbereiding heeft, moet onder meer worden besloten in hoeverre het systeem dergelijke mutaties in omgevingsplannen meteen geautomatiseerd gaat verwerken. Het maken van afspraken hierover is onderdeel van de nadere afspraken die gemaakt moeten worden om de overgangsfase van de omgevingsplannen goed vorm te geven.

Deze variant van het toepassingsprofiel projectbesluit bevat dezelfde basis opzet voor een vormvrij gedeelte als variant 1. Dit onderdeel wordt **verplicht**: als geen tekst en geen werkingsgebied worden aangeleverd, is het niet mogelijk het projectbesluit in DSO te tonen. Deze variant bevat daarnaast de volgende **facultatieve onderdelen:**

- meer gedetailleerde digitale regels, waarmee duidelijk wordt hoe het omgevingsplan gewijzigd dient te worden door de gemeente, en op welke punten het projectbesluit dus voorrang krijgt boven het omgevingsplan zolang dit nog niet is aangepast. Hierbij wordt aangesloten bij TPOD omgevingsplan. Hiermee wordt voor gebruikers duidelijk op welke punten het projectbesluit voor gaat op het omgevingsplan, dat hoeven ze dus niet zelf uit te zoeken.
- Deze regels zijn in deze variant in TOP/TPOD vorm opgemaakt en dus machine-leesbaar. Het werkingsgebied van het projectbesluit is het totale gebied waarin het projectbesluit van toepassing is, en het mag deelgebieden bevatten waar per deelgebied verschillende regels kunnen gelden.
- Dit maakt het **technisch mogelijk** om het omgevingsplan via het projectbesluit te muteren. Als dat niet gebeurt, maar wel deze extra mogelijkheden gebruikt zijn door het bevoegd gezag voor het projectbesluit, is voor gebruikers van DSO nog steeds inzichtelijk welke regels voorrang hebben.
- Naar keuze kunnen aanvullende documenten aan de regels in het projectbesluit gekoppeld worden en dus ook gevonden en geopend worden (bijvoorbeeld: onderzoeksrapporten die ten grondslag liggen aan het besluit). De gebruiker wordt beter geholpen zijn/haar weg te vinden in deze veelal lijvige set gegevens.
- Aanvullend kan het bevoegd gezag ook verwijzingen opnemen naar regels die onder het oude regime zijn gepubliceerd en door het projectbesluit gewijzigd worden. Er vindt een verwijzing naar een regeling plaats onder vermelding van een tekstuele hint.
- Het gebruik van de extra mogelijkheden bovenop variant 1 wordt niet verplicht, omdat het wijzigen van het omgevingsplan nog niet verplicht is. Hierover worden in het kader van de implementatie van TPOD projectbesluit nadere afspraken gemaakt.

Deze variant biedt in vergelijking met variant 1 veel meerwaarde voor gebruikers: voor hen wordt veel duidelijker welke regels van toepassing zijn op een bepaalde locatie, en zij hoeven niet helemaal zelf de weg te vinden in tegenstrijdige regelgeving. Deze variant past nog steeds binnen het basisniveau van DSO-LV, zoals vastgesteld door het OGB. De doorlooptijd van de TPOD wordt met de toevoeging van de mogelijkheid het omgevingsplan te wijzigen langer, en de werklastraming hoger, maar dit past binnen de huidige planning en begroting voor deze TPOD.

Uitgebreide variant (3)
In de meest uitgebreide variant zijn alle mogelijkheden van variant 2 (het voorkeursvoorstel) ook aanwezig. In deze variant zijn daarnaast nog meer mogelijkheden opgenomen om de inhoud van een projectbesluit te verbeelden, en zijn onderwerpen opgenomen waarin nu nog beleidsinhoudelijke keuzes gemaakt worden. **NB**: enkele van deze onderdelen vallen mogelijk buiten scope van het toepassingsprofiel projectbesluit, maar hebben hier wel een relatie mee, bijvoorbeeld door middel van een verwijzing of opname in bijlage resp. relatie met functionaliteit in andere toepassingsprofielen, DSO applicaties of informatiehuizen.

- Opnemen van maatregelen en hun werkingsgebieden
- Werking van het projectbesluit als omgevingsvergunning
- Opnemen van geluidsproductieplafonds en geluidskaarten
- Informatie ten behoeve van monitoring
- Het geo-digitaal ontsluiten van informatie ten behoeve van belanghebbenden (milieu effecten, scenario's, alternatieven)

Gelet op de planning van TPOD projectbesluit en het feit dat over veel van deze onderwerpen nog beleidskeuzes nodig zijn, is het niet realistisch om al deze extra mogelijkheden nog mee te nemen. Dat past niet binnen de huidige ramingen v.w.b. tijd en geld voor de totstandkoming van deze TPOD, en daarmee niet in het basisniveau zoals dat nu wordt gehanteerd. De genoemde extra opties zijn echter wel allemaal wensen die al geuit zijn door gebruikers van de TPOD. Deze kunnen worden meegenomen bij de doorontwikkeling dan wel uitbouw van DSO-LV. Besluitvorming hierover volgt in een later stadium.

Alternatieven

In onderstaande tabel zijn de voor en nadelen van de drie varianten in een tabel op een rij gezet.

	Mimimaal (1)	Basis (2)	Uitgebreid (3)
Doorlooptijd 2019	<4 maanden	<6 maanden	>=12 maanden
Werklastraming	Ca 400 uur	Ca 1200 uur	Ca 2400 uur
Complexiteit	eenvoudig	gemiddeld	complex
Geschiktheid	minimaal	basaal	veel breder
Dienstverlenend	minimaal	basaal	omvangrijk
Verandering bij BG	Minimaal Alleen werkingsgebied ter grootte van PB en link naar pdf bestanden	Enigszins, gaat met name om vorm waarin gewerkt wordt, niet om andere inhoud.	Fors; veel meer informatie expliciet machineleesbaar maken in besluiten
Machineleesbaarheid	Minimaal	Basaal	Aanzienlijk

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Programmabureau

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@kadaster.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum

Bijlagen
1. STTR versie 0.9
2. Impactanalyse STTR

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Vaststelling STTR
Agendapunt	11
Datum	12 maart 2019
Doel nota	Ter besluitvorming (Hamerstuk)

Voorstel

1. Zoals aanbevolen in de impactanalyse de standaard toepasbare regels[1] (STTR) vast te stellen en daarmee te besluiten:
   a. dat zowel bevoegd gezagen als derden (o.a. softwareleveranciers) kunnen gaan werken met deze 0.9 versie standaard;
   b. dat deze versie gebruikt kan worden voor de internetconsultatie van de invoeringsregeling;
   c. dat periodiek nieuwe versies beschikbaar komen waarmee verbeterde functionaliteit wordt gefaciliteerd. Dit loopt eerst via lopende kwartaal PI's met bestaande besluitvormingslijnen en later via de toekomstige beheerorganisatie.
2. De aanbevelingen uit deze impactanalyse (zie managementsamenvatting) te omarmen voor verdere uitwerking, zodat bevoegd gezagen de invoering van STTR succesvol kunnen uitvoeren aangaande implementeerbaarheid, haalbaarheid en toepasbaarheid van STTR.
3. Kennisnemen van de resultaten, o.a. wat betreft conclusies, aandachtspunten en risico's, uit de impactanalyse STTR.

Context en doel

In het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet staat dat standaarden interbestuurlijk vastgesteld dienen te worden. Ook geeft het Bestuursakkoord aan dat er voor iedere in te voeren standaard via een impactanalyse moet worden nagegaan wat er nodig is om deze in te voeren.
De STTR is één van de drie nieuw te ontwikkelen (uitwissel)standaarden voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De overige twee zijn de reeds in het OGB vastgestelde standaard Aanvragen en Meldingen (STAM) en de standaard Officiële Publicaties met specifieke toepassing voor omgevingsdocumenten (STOP/TPOD).

De STTR is in de versie 0.9 stabiel en kan daarmee door softwareleveranciers ingebouwd worden in hun software. Stabiel wil zeggen dat er geen grote wijzigingen meer zullen plaatsvinden, waardoor een nieuwe implementatie nodig is (in vaktermen: backwards compatible). Uiteraard is deze standaard dynamisch.

[1] (managementsamenvatting, blz. 8)

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

In de loop der tijd zullen nieuwe versies beschikbaar komen en verbeterde functionaliteit worden toegevoegd op basis van o.a. praktijkproeven en afstemming met leveranciers en gebruikers[2].

N.B. Dit memo betreft vaststelling van de STTR-standaard. Dit betekent niet dat partijen verplicht zijn toepasbare regels te maken. Het is echter wel zo dat als partijen toepasbare regels maken, zij dan gehouden zijn om de STTR-standaard te hanteren bij de technische uitwisseling.

Toelichting:

Wat is de STTR?
De STTR beschrijft de structuur waarin zogenaamde toepasbare regels, gemaakt door bevoegd gezagen, kunnen worden aangeboden aan het DSO. Toepasbare regels zijn begrijpelijke regels die zijn opgesteld op grond van juridische regels (zoals omgevingswet, AMvB's en omgevingsplannen). Deze toepasbare regels resulteren in begrijpelijke vragenbomen, die o.a. door burgers en bedrijven worden gebruikt voor checks en aanvraagformulieren in het DSO. Om het aanleveren eenduidig en technisch te laten werken, moet de aanlevering middels een standaard goed geregeld zijn. Hiervoor is de STTR ontwikkeld.

Proces waarmee de STTR is ontwikkeld
De standaard is, door middel van de Agile methode, ontwikkeld in afstemming met o.a. onderstaande partijen:

- Klankbordgroep Toepasbare Regels: groep vanuit gemeenten, waterschappen en provincies waar enerzijds eisen aan de standaard worden opgehaald en anderzijds als klankbord fungeert voor wat is beschreven in de STTR. Het toepasbare regels maken team vertegenwoordigt hierin het Rijk;
- Leveranciers: met deze groep zijn de (on)mogelijkheden van STTR besproken en er is een review gedaan. Een vijftal leveranciers is inmiddels in staat om STTR-bestanden aan te leveren;
- Regelbeheer experts: met regelbeheerexperts is de inhoud en het doel van STTR besproken en aangepast o.b.v. hun bevindingen;
- Toepasbare regels maken-team (RWS-WVL): inhoudsdeskundigen van RWS-WVL zijn nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de STTR en hebben diverse versies gereviewd;
- DSO stelsel-, domein- en projectarchitecten hebben de STTR gereviewd;
- Juristen (BZK/CZW): t.b.v. de uitwerking van de STTR in de invoeringsregeling heeft een regulier overleg plaatsgevonden met de juristen van BZK, waarbij voortgang en inhoud van STTR is besproken.

Bij diverse opleveringen van tussenversies is aan bovenstaande groepen input gevraagd en zijn reviewcommentaren opgehaald die in een volgende versie zijn verwerkt. Dit heeft geleid tot een stabiele versie (0.83), waarover vervolgens een impactanalyse is gehouden. De daaruit volgende bevindingen (o.a. verduidelijking aansluitpunten bij activiteiten en herbruikbare vragen) zijn verwerkt in de voorliggende 0.9 versie van STTR.

[2] idem

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting beslispunt 1a t/m 1c
Na uiteindelijke vaststelling in het OGB wordt de STTR gepubliceerd op de site van het programma Aan de slag met de Omgevingswet, zodat zowel bevoegd gezagen als derden de implementatie hiervan kunnen voorbereiden in aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ook wordt de STTR aangeboden aan de wetgever, zodat de standaard gebruikt kan worden voor de internetconsultatie van de invoeringsregeling, waarin STTR uiteindelijk ook wettelijk wordt verankerd. Daarnaast wordt STTR in beheer genomen op basis waarvan deze kan blijven door ontwikkelen, aanvankelijk nog via het lopende programma DSO, zodat verbeterde functionaliteit kan worden toegevoegd.

Toelichting beslispunt 2 + 3
De impactanalyse heeft een aantal waardevolle bevindingen en aanbevelingen opgeleverd die aandacht en opvolging behoeven. Deze hebben vooral betrekking op coördinatie, samenwerking en governance tussen bestuurslagen. Dit laat onverlet dat de STTR sec als standaard met versie 0.9 nu al wel vastgesteld kan worden zodat daarmee gewerkt kan worden. Uit de algehele conclusie van de impactanalyse blijkt namelijk dat STTR vanuit transitieperspectief (= voldoen aan wet- en regelgeving) naar verwachting, met het in ogenschouw nemen v/d aanbevelingen en aandachtspunten, implementeerbaar, haalbaar en waar beproefd toepasbaar is.
Vanuit transformatieperspectief (= realiseren van de verbeterdoelen van de Omgevingswet) is de impact hoog en worden er nog wel de nodige uitdagingen gezien. Door leveranciers zijn geen knelpunten naar voren gebracht voor de implementeerbaarheid van STTR. Deze conclusies zijn gebaseerd op een aantal kernvragen volgend uit het Bestuursakkoord die, samen met de antwoorden en bijbehorende aanbevelingen en risico's zijn terug te lezen in de bijgevoegde (samenvatting van de) impactanalyse STTR.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Oplegnotitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
25 februari 2019

Bijlagen
1. Strategisch beheerontwikkelplan
2. Tactisch beheerontwikkelplan

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Onderwerp	Besluitvorming Beheer Ontwikkel Plannen
Datum	12 maart 2019
Agendanummer	12

Aard van de behandeling:

Ter instemming (hamerpunt)

Aanleiding

In het OGB van 31 januari 2019 is definitief ingestemd met de aanwijzing van het Kadaster als Tactische Beheer Organisatie (TBO) en BZK als Strategisch Beheer Organisatie (SBO). dgOW is door het OGB gemandateerd om de offerte vast te stellen na een laatste marginale toets door de verandermanagers. Dit is reeds gebeurd.

Daarnaast is besloten om meer tijd te nemen voor een check op de consistentie tussen de verschillende documenten en voor verwerking van het addendum in de beheerontwikkelplannen. Met betrekking tot de consistentie zijn verschillende punten per partij aangedragen. Deze zijn in overleg verhelderd en zo nodig verwerkt in de beheerontwikkelplannen. Het addendum dat is ontstaan na de twee interbestuurlijke dialoogsessies is nu verwerkt in de beheerontwikkelplannen.

De Programmaraad is op 4 maart gevraagd deze versies van de beheerontwikkelplannen vast te stellen. Na instemming door het OGB zijn deze versies de basis voor de inrichting van beheer aanvullend op de beheerovereenkomst.

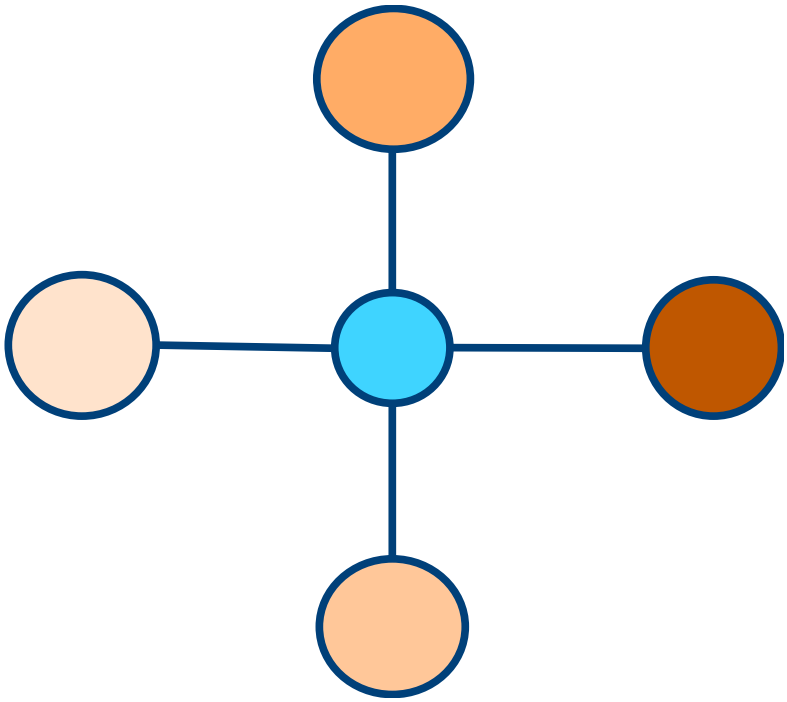

VERSIE: 1.1

BEHEERONTWIKKELPLAN
TACTISCH BEHEER
DSO-LV

kadaster

Versiehistorie

Versie	Datum	Auteur	Wijziging
0.13	5 november 2018	art. 5.1 lid 2 sub e	Initiële versie met enkele aanvullingen
0.14	6 november 2018	art. 5.1 lid 2 sub e	Input van Art 5.1 dd 6/11 verwerkt
0.15	7 november 2018	art. 5.1 lid 2 sub e	Input van Art 5.1 lid dd 6/11 en uit interne review verwerkt
0.21	14 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Aangepast naar aanleiding van dialoog 8/11
0.22	15 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Herindeling hoofdstukken en toevoeging diverse delen
0.23	16 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Opmerkingen meeting 15 nov verwerkt
0.24	19 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Opmerkingen meeting SBO en B&B verwerkt
0.25	21 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Opmerkingen review SBO en DSOp verwerkt
0.26	22 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Review commentaar BZK verwerkt
0.27	28 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Versie t.b.v. briefing DR Kadaster. Review commentaar Kadaster verwerkt en financiële paragraaf verwijderd (komt in offerte)
0.28	30 november	art. 5.1 lid 2 sub e	Review commentaar BZK, interbestuurlijke klanbordgroep en Kadaster
0.29	3 december	art. 5.1 lid 2 sub e	Final concept
1.0	4 december	art. 5.1 lid 2 sub e	Alle feedback verwerkt.
1.1	26 februari	art. 5.1 lid 2 sub e	Afspraken uit interbestuurlijke dialoogsessies (addendum) en gesprekronde SBO/TBO/verandermanagers verwerkt

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 5

1.1 DSO-LV 5
1.2 BEHEERONTWIKKELPLAN 5
1.3 BRONDOCUMENTEN 6
1.4 WIJZIGINGENBEHEER 7
1.5 VERANTWOORDING AANGEPASTE VERSIE 7

2 TACTISCH BEHEER DSO-LV 12

2.1 VISIE KADASTER OP TACTISCH BEHEER 12
2.2 TAKEN, VERANTWOORDELIJKHEDEN EN BEVOEGDHEDEN 15
2.3 UITGANGSPUNTEN BEHEER 16
2.4 VOORWAARDEN BEHEER 18
2.5 STAKEHOLDERS 19
2.6 STARTSITUATIE (IST SITUATIE) 20
2.7 TRANSITIE: KWARTIER MAKEN EN INRICHTING IN 2019-2020 20
2.8 EINDDOEL VAN DE TRANSITIE (SOLL SITUATIE) 21

3 AANPAK 26

3.1 VOORBEREIDING EIND 2018 - BEGIN 2019 26
3.2 TRANSITIE PROCES 26
3.3 AANPAK TBO MIDDELS PROGRAMMA 26
3.3.1 Fasen en Sporen 27
3.3.2 Programmadoel en producten 28
3.3.3 Programmateam 30
3.4 RISICOANALYSE 30
3.5 BEMENSING, FINANCIËN EN OFFERTE 31

4 VERDIEPINGEN SPOREN 32

4.1 SPOOR-A: PROJECTMATIGE SAMENWERKING MET DSO-ONTWIKKELPROGRAMMA IN FASE 1 32
4.1.1 Verkenning, Voorbereiding en Kwartier maken TB (initiële inrichting TB-functie) 33
4.1.2 Monitoring 34
4.1.3 Kwaliteitsinstrumenten 34
4.1.4 Besturing van het beheer- ontwikkelproces, inclusief releasemanagement 35
4.1.5 Tijdelijke inrichting helpdesk 37
4.2 SPOOR-B: ONTWERPEN, INRICHTEN EN UITVOEREN BEHEER 38
4.2.1 Fasering 40
4.2.2 Inrichten productmanagement TBO 41
4.2.3 Inrichten Management Operationeel beheer (contract- en leveranciersmanagement) 42
4.2.4 Inrichten serviceprocessen (noodzakelijk naast monitoring) 43
4.2.5 Inrichten Risk & Compliance (functie/processen) 44
4.2.6 Beheer protocol en standaarden 44
4.3 SPOOR – C: OVERLEGSTRUCTUREN, KLANTINTERACTIE EN RELATIELIJNEN 45

4.3.1 Overlegstructuren 45
4.3.2 Klantinteractie 47
4.3.3 Relatielijnen 48
4.4 SPOOR – D: INRICHTINGSPLAN TBO BINNEN KADASTER 49
4.4.1 Organisatie en HR 51
5 BIJLAGEN 52
5.1 PRODUCTEN VAN DE TRANSITIE 52
5.2 ROLLEN EN FUNCTIES BINNEN DE TBO 56
5.3 PROCESBESCHRIJVING (APPLICATIE) ONTWIKKEL- EN BEHEERPROCES 57
5.4 RISICOLOG VOOR UITVOERING VAN DE TACTISCH BEHEERTAAK DOOR DE TBO 61

1 Inleiding

1.1 DSO-LV

Gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksoverheid ontwikkelen gezamenlijk de Landelijke Voorziening DSO (DSO-LV) ter ondersteuning aan de stelselherziening Omgevingsrecht. De bevoegde gezagen worden voor de uitvoering van hun publieke taak afhankelijk van de bedrijfszekerheid, stabiliteit en toegankelijkheid van de Landelijke voorziening en gebruikers moeten er uiteindelijk op kunnen rekenen dat de informatie die opgenomen is actueel, juist en compleet is. Daarmee is het belang van een goed werkend DSO-LV duidelijk.

Het maakt dat hoge eisen gesteld worden aan de technisch functionele aspecten en de kwaliteit van het beheer van DSO-LV. DSO-LV bestaat uit componenten die afzonderlijk en gezamenlijk moeten kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de resp. beheerorganisaties op operationeel niveau die in samenhang met leveranciers van informatie en gebruikers het stelsel ongestoord moeten laten functioneren. De beheeropgave is groot en complex en wordt verder vergroot doordat DSO-LV een schakel wordt in een grotere keten van informatievoorziening in het fysieke domein, bijvoorbeeld door de afhankelijkheden met andere landelijke informatiebronnen (LVVB). De besturing is meervoudig vanwege de combinatie van de ministeriële verantwoordelijkheid voor het stelsel enerzijds en de interbestuurlijke (financiële) zeggenschap anderzijds.

De knip tussen eigenaarschap voor DSO-LV, dat bij de Minister van BZK ligt vanuit de stelselverantwoordelijkheid, en opdrachtgeverschap naar de tactische en operationele beheerorganisaties (strategisch beheer), dat op basis van interbestuurlijke kaderstelling wordt ingevuld door het Ministerie namens de andere partijen, is passend bij de hierbij geldende omvang en complexiteit.

Het kader voor de inrichting van het beheer van de DSO-LV op strategisch- en tactisch niveau is beschreven in het “Beheerarrangement DSO-LV” en is het belangrijkste uitgangspunt voor dit beheerontwikkelplan.

1.2 Beheerontwikkelplan

Het ministerie van BZK wil vanuit haar nieuwe rol van Strategisch beheerder het tactisch beheer van de DSO-LV opdragen aan Kadaster. Dit betreft een nieuwe taak voor het Kadaster. De tactisch beheer organisatie van de DSO-LV dient binnen het Kadaster te worden ingericht, en het Kadaster moet zich op deze nieuwe taak voorbereiden.
SBO en TBO spreken af de periode tussen 1-1-2019 en 1-1-2021 (de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet) te gebruiken als transitieperiode, die moet resulteren in een afgerond overdrachtsproces per 1-1-2021. Het Kadaster zal in die periode geleidelijk toewerken naar een situatie dat ze de volledige verantwoordelijkheid voor het tactisch beheer van de DSO-LV op zich kan nemen.

Doel van het beheerontwikkelplan
In de transitieperiode werken SBO, TBO en het bestaande DSO-ontwikkelprogramma en Programma ‘Aan de Slag met de Omgevingswet’ gezamenlijk naar diverse momenten van feitelijke overdracht van te beheren producten en van het managen van deelgebieden, waarbij de TBO tot het moment van overdracht van een

taak opereert onder eindverantwoordelijkheid van de SBO. Daarmee neemt de TBO gefaseerd de verantwoordelijkheid op zich.

Het plan beschrijft de werkzaamheden die in 2019 en 2020 moeten worden ondernomen, teneinde de overdracht van de verantwoordelijkheid voor het tactisch beheer in beginsel per 1-1-2021 te voltooien. Zo zal er beheerst naar beheer worden overgegaan.
Dit plan is te beschouwen als het (transitie) plan van aanpak voor de daarvoor noodzakelijke activiteiten aan de zijde van het Kadaster.

Dit beheerontwikkelplan is opgesteld in de voorbereidingsfase door het Kadaster en gebaseerd op de ervaring van het Kadaster bij het beheer van andere diensten. De inhoud is tijdens de voorbereidingsfase besproken met BZK en het DSO-ontwikkelprogramma. BZK (de Strategische Beheer Organisatie i.o,) heeft ook haar rol en aanpak parallel beschreven in het Ontwikkelplan SBO DSO. De documenten zijn wederzijds besproken en commentaren zijn verwerkt, hiermee is de samenhang geborgd.

Door de gezamenlijke ontwikkeling van het plan is een gedeeld ontwerp gemaakt van de gewenste inrichting van de beheertaken (SBO-TBO) en de wijze waarop de voorbereiding voor de nieuwe taak en de overdracht ervan aan Kadaster plaats vinden. Ook is nagedacht over de onafhankelijke organisatorische ophanging van de TBO (tactische beheer organisatie) binnen het Kadaster, ten opzichte van de eenheid van het Kadaster die de operationele beheertaken (operationele beheer organisatie, OBO) vervult van een aantal DSO-LV-componenten. Voor de inrichting en opbouw van de TBO maakt het Kadaster begin 2019 ook een intern transitieplan.

In dit beheerontwikkelplan zijn enkele in de uitvoeringstoets[1] geïdentificeerde verbeterpunten geadresseerd. Toekomstige verbeterpunten of inzichten met betrekking tot de transitie kunnen ook in dit plan worden vastgelegd. Daartoe kent dit plan versiebeheer met een afspraak inzake wijzigingenbeheer.

1.3 Brondocumenten

Dit document is opgesteld in lijn met de volgende kader stellende documenten:

Documentnaam	Uitgifte datum	Versie
Beheerarrangement DSO-LV	16 november 2018	finaal concept
Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet	1 juli 2015	1.0
Hoofdlijnenakkoord Financiële Afspraken Stelselherziening Omgevingsrecht met Toelichting en Bijlagen	21 april 2016	1.0
“Vervolgactiviteiten Tactisch beheer DSO-LV en Informatiepunt”, bevestigingsbrief van BZK aan Kadaster voor deze fase	17 oktober 2018	

[1] Uitvoeringstoets die eind november 2018 door het Kadaster zelf wordt uitgevoerd

Voorts zijn de navolgende documenten ook uitgangspunten voor dit beheerontwikkelplan:

Documentnaam	Uitgifte datum	Versie
Door Kadaster uitgevoerde onderzoek “Uitvraag vooronderzoek potentiële partijen tactisch beheer DSO-LV en Informatiepunt”	4 september 2018	1.0
Financieel arrangement BZK – Kadaster voor meerjarige opdrachten	21 juni 2018	Verslag Strategische Dialoog BZK-Kadaster
“Vervolgactiviteiten Tactisch Beheer DSO-LV”, bevestigingsbrief van Kadaster aan BZK voor deze fase (antwoordbrief in reactie op de brief van BZK)	30 oktober 2018	
Uitvoeringstoets Kadaster	3 december 2018	final

1.4 Wijzigingenbeheer

Na vaststelling van versie 1.0 van dit plan door het Kadaster ten tijde van het uitbrengen van de offerte, kunnen wijzingen op dit plan en de uitgifte van een nieuwe versie van dit plan uitsluitend plaats vinden nadat wijzigingen zijn overeengekomen in gezamenlijk overleg tussen de verantwoordelijk (programma-)directeur TB-DSO-LV van het Kadaster en de verantwoordelijke directeur binnen BZK voor de SBO.

1.5 Verantwoording aangepaste versie

In versie 1.1 van dit plan zijn wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van afspraken in een tweetal interbestuurlijke dialoogsessies die in december 2018 en januari 2019 hebben plaats gehad. Die zijn gehouden nadat in de Programmaraad van 3 december 2018 is afgesproken dergelijke sessies te organiseren ter bespreking van de TBO en SBO beheerontwikkelplannen. Daarnaast is er in februari 2019 nog een 1-op-1 gespreksronde geweest tussen SBO, TBO en de verandermanagers over resterende punten in de beheerontwikkelplannen en om beelden op te halen over de invulling van gebruikersbertrokkkenheid.

De twee dialoogsessies en gespreksronde hebben tot een beter gedeeld beeld geleid en daarmee aanscherping van zowel het Strategisch beheerontwikkelplan van het ministerie van BZK (de SBO) als dit beheerontwikkelplan en een aantal procesafspraken. De uitkomsten uit de dialoogsessies zijn opgenomen in een interbestuurlijk gedragen addendum, vastgesteld in het OGB van 29-1-2019. Dit addendum begeeft zich binnen de kaders en afspraken zoals die zijn vastgelegd in het interbestuurlijk beheerarrangement en de beheerovereenkomst die in het BO van 18 december bestuurlijk zijn vastgesteld en zijn ondertekend.

Afgesproken is dat het addendum integraal onderdeel wordt van de beheerontwikkelplannen en dat nog een consistentiecheck tussen de documenten zou worden gedaan. Dat is als volgt in dit plan gebeurd: eerst volgt

hieronder de gehele tekst van het addendum, waarbij per punt is aangegeven of het al voorkwam danwel nu uitgewerkt wordt in de aangepaste versie van het beheerontwikkelplan van de SBO (SBOP) of van de TBO (TBOP), of in beide plannen. Voor de punten die in het TBOP voorkomen is, voor zover van toepassing, tevens verwezen naar de paragrafen waarin ze in de vorige versie van dit plan al waren beschreven of nu aanvullend zijn opgenomen.

Op 28 januari 2019 heeft het Kadaster een aangepaste offerte voor de TBO taak uitgebracht, mede op basis van nieuwe inzichten die na het uitbrengen van de offerte op 4 december 2018 waren ontstaan. Versie 1.1. van het beheerontwikkelplan is onlosmakelijk verbonden met de offerte van 28-01-2019.

NB: In de onderstaande teksten uit het addendum zijn nog enige verduidelijkingen doorgevoerd naar aanleiding van de gespreksronde met de verandermanagers van februari 2019.

ADDENDUM:

Gebruikersbetrokkenheid
De betrokkenheid van gebruikers is binnen het huidige pDSO geborgd via het ontwikkelproces met BLM-ers en de praktijkproeven en try-outs. Ook zijn er gebruikerspanels. De TBO wil als startpunt hierop aanhaken en wil, samen met de SBO, een inventarisatieronde houden bij de vertegenwoordigers van de koepels (o.a. verandermanagers en BLM-ers) om zo te komen tot een gedegen invulling van de gebruikersbetrokkenheid.
(SBOP en TBOP; TBOP paragraaf 4.1.4)

In deze verkenning zal ook de gebruikersbetrokkenheid van burgers en bedrijven worden meegenomen. Vervolgens zal hiervoor ook een besturend overleg worden ingericht (netwerkoverleg) zoals dit ook staat benoemd in het Beheerarrangement. In samenspraak met de huidige ontwikkelpartners en de verandermanagers, zal gekeken worden naar de meest optimale inrichting van gebruikersbetrokkkenheid op ketenniveau binnen hun verantwoordelijkheidsgebied. De TBO zal ook aansluiting zoeken bij verdere lopende initiatieven zoals het interbestuurlijk acceptatie-team, de praktijkproeven en try-outs.
(TBOP, paragrafen 4.2.1, 4.2.3, 4.3.1)

Personele invulling SBO en TBO
Ten behoeve van de bemensing van de SBO en TBO kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en/of Rijk suggesties voor kwalitatief geschikte mensen doorgeven aan BZK voor de
SBO en het Kadaster voor de TBO. BZK en Kadaster zullen met ontvangen suggesties rekening houden. Daarbij zal transparantie worden betracht over het wervingsproces.
(SBOP en TBOP; TBOP alleen op deze plaats)

Duiding rol / samenstelling / werking OGB-Beheer
Naar aanleiding van de beheerovereenkomst zal het OGB-beheer worden ingesteld. Er is een ronde gemaakt langs de OGB-leden om tot een voorstel voor het OGB-beheer te komen.
(SBOP)

Inrichting overlegstructuur
Er wordt belang gehecht aan een goede samenwerking met het pDSO. Hier wordt op korte termijn invulling aan gegeven door deelname van de TBO aan het PMT-overleg van het pDSO. Ook zal bekeken worden of overige overleggen die in DSO-context nu bestaan (bijvoorbeeld ontwikkelpartners overleggen) in de beheersituatie voortzetting vragen, in al dan niet gewijzigde vorm. Voor een goede aansluiting tussen SBO-TBO- DSO ontwikkelprogramma is een driehoeksoverleg ingericht. Voorts zal ook benodigde afstemming met Invoeringsondersteuning, Informatiepunt en Veranderopgaven een passende overlegvorm vragen.
(TBOP en SBOP; TBOP, paragrafen 3.3.2, 4.3.1)

Kostenniveau operationeel beheer (algemeen en specifiek Standaard Platform)
De kosten voor operationeel beheer worden bekend na de offerte afspraken met de beoogd operationeel beheerpartijen. Vooruitlopend daarop zal n.a.v de tijdelijk beheeroffertes een benchmark worden uitgevoerd op de beheerkosten.
(SBOP)

De operationeel beheerkosten worden mede beïnvloed door gebruik van het Standaard Platform. Hier zal nader naar worden gekeken in de eerste helft van 2019 om de beheerkosten beter te kunnen beoordelen.
(SBOP als actie, in TBOP alleen op deze plaats)

Cost drivers beheer o.a. dienstenniveau
De kosten voor operationeel beheer zijn te beïnvloeden via een aantal factoren waarop nog nadere uitwerking en besluitvorming nodig is, bijvoorbeeld servicelevels, compliancy eisen en omvang van het gebruik in de loop van de tijd. SBO en TBO zullen dit samen met pDSO, de koepels en de beoogde operationele beheerpartijen oppakken.
(SBOP en TBOP; TBOP, paragraaf 4.2)

Advies is ook de Tweede Kamer over de uiteindelijke afspraken te informeren, vanwege effect op dienstverleningsniveau.
(SBOP)

Opdrachtrelatie SBO-TBO-OBO's
Na akkoord op de offerte en het beheerontwikkelplan van het Kadaster wordt de opdracht tussen BZK en Kadaster geformaliseerd via een (nieuwe) raamovereenkomst en nadere overeenkomst zoals vastgelegd in de beheerovereenkomst. SBO en TBO geven samen invulling aan het uitwerken van de opdrachtrelatie met de verschillende OBO's.
(SBOP en TBOP; TBOP, paragraaf 2.3)

Risicomanagement
SBO en TBO werken samen het risicomanagementproces uit, waarbij ook aspecten als compliancy en security worden betrokken. Onderdeel hiervan is een escalatieproces.
(SBOP en TBOP, TBOP, paragraaf 3.4)

Acceptatie
Het Kadaster zal vanuit haar toekomstige taak m.b.t acceptatie deel gaan nemen aan het interbestuurlijke acceptatieteam. Zoals aangegeven in het beheerontwikkelplan van het Kadaster zal het Kadaster voor de acceptatie van de DSO-LV acceptatiecriteria opstellen vanuit het perspectief van beheer van het stelsel. Dit betekent dat er twee aparte acceptatieprocessen gaan lopen; ten eerste acceptatie van delen en het geheel door de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever (oplevering van ON aan OG) en ten tweede acceptatie van delen en het geheel door de TBO (oplevering van Ontwikkeling aan Beheer).
(TBOP, paragraaf 4.2.1)

Inrichten jaarplancyclus
SBO en TBO werken samen de jaarplancyclus verder uit, in afstemming met de koepels. Hierbij wordt uitgegaan van enerzijds de beheerovereenkomst en anderzijds aangesloten op de reeds functionerende jaarplancycli uit het bestaande convenant Nationale GeoInformatie Infrastructuur (NGII, tussen BZK en Kadaster).
(SBOP en TBOP; TBOP paragraaf 4.2)

Inregelen beheerbijdragen
Vanuit de SBO zal dit worden geïnitieerd. Anders dan in het beheerontwikkelplan voor strategisch beheer vermeld zal dit niet door de VNG worden uitgevoerd maar in afstemming met de VNG. Voor de gemeenten moet dit meelopen in de meicirculaires, dus dit zal op korte termijn worden opgepakt. Met betrekking tot de Rijksbijdrage vindt interdepartementaal nog afstemming plaats via de verandermanager Rijk. De verschillende cycli dienen op elkaar afgestemd te worden, zodat individuele bevoegd gezagen hun bijdragen op tijd in hun jaarbegrotingen kunnen opnemen om feitelijk en op tijd aan hun jaarlijkse bijdrageverplichting te kunnen voldoen.
(SBOP)

Rol informatiepunt irt TBO
Na het onderzoek naar de functie, de omvang, duur en kosten van het informatiepunt zal de positie van de TBO t.o.v. het informatiepunt nader worden bepaald.
(SBOP en TBOP; TBOP, paragraaf 2.3)

Implementatie/aansluitstrategie en input integrale roadmap
Door het programma, veranderopgaven, SBO en TBO zal de implementatie-strategie in 2019 verder vorm gaan krijgen en daarmee randvoorwaarden creëren voor grootschalige aansluiting van bevoegd gezagen op DSO-LV. Onderdeel hiervan is afstemming tussen de roadmap voor de opbouw van het beheer en de roadmaps van de veranderopgaven, zodat beheer een volwaardig onderdeel gaat vormen van de integrale roadmap.
(SBOP en TBOP; TBOP, paragraaf 4.1.1)

Scoping beheer
Er is een aantal inhoudelijke onderwerpen zoals de scoping van beheer die zich lenen voor verdere verdieping. Dit zal in 2019 worden opgepakt.
(SBOP en TBOP: TBOP alleen op deze plaats)

Relatie met uitbouw (informatieproducten / externe voorzieningen)
Parallel aan (de opstart van) het inrichten van het beheer vindt in 2019 besluitvorming plaats over uitbouw, waaronder informatieproducten en het gebruik van externe voorzieningen (zoals PDOK) in relatie tot het DSO. Voorzien is dat dit een wederkerige invloed op elkaar kan gaan hebben. De TBO zal hierbij worden betrokken. (TBOP: TBOP paragraaf 4.2)

Inspanning/resultaatsverplichting
Er is een goede balans nodig tussen inspannings- en resultaatsverplichting. De wens daarbij is (waar dit mogelijk is) over te kunnen gaan naar resultaatsverplichting. Uitgangspunt (zoals in OGB 29-1 door Kadaster uitgesproken) daarbij is dat de TBO na acceptatie, in redelijkheid een billijkheid, resultaatsverantwoordelijk is (dit geldt niet voor de functionaliteit, want deze wordt geaccepteerd door het interbestuurlijk acceptatieteam). Hierbij spelen enige nuanceringen, met name acceptatie onder voorwaarden. Daarom is het uitvoeren van een goed acceptatieproces (voor de in beheer name) van belang, zodat er eind 2019 een duidelijk vertrekpunt is. Als uiterste middel kan verder in niet te voorziene situaties worden teruggevallen op escalatiebepalingen uit de beheerovereenkomst.
Overige randvoorwaarden hiervoor moeten wel aanwezig zijn, namelijk stabiele scope, afgeronde ontwikkeling en ingerichte organisatie. Dit vraagt dus om een benadering die rekening houdt met situationele factoren en fasering.
(SBOP en TBOP: TBOP, paragraaf 4.2)

C*ommunicatie*
Er is aandacht gevraagd voor de bredere communicatie rond de keuze voor Kadaster als tactisch beheerder en bijvoorbeeld de dienstverlening door de tactisch beheerder. Er zal in afstemming tussen SBO en TBO een communicatiestrategie worden opgesteld.
(SBOP en TBOP; TBOP paragraaf 5.1)

2 Tactisch beheer DSO-LV

2.1 Visie Kadaster op tactisch beheer

Onze visie op wat tactisch beheer inhoudt vormt de grondslag voor dit plan.

Onze visie is gebaseerd op samenwerking tussen de vele stakeholders die nodig zijn om het DSO tot een succes te maken. De gebruiker (burger, bedrijf, instelling of overheid) staat voorop. Het zwaartepunt van het stakeholdermanagement ligt bij TBO. Goede aansluiting van en samenwerking tussen partijen is essentieel en dit zal daarom ook de nodige aandacht krijgen bij de inrichting van de TBO.
Door intensief samenspel tussen en heldere taaktoedelingen aan stakeholders ontstaat commitment voor het succesvol beheer van de DSO-LV als centrale voorziening in het DSO. De TBO zoekt actief samenwerking met de bestuurlijke partijen en hun koepelorganisaties, de SBO, de verantwoordelijken voor wetgeving en beleid, BLM-ers (business liaison managers van bevoegde gezagen) en OBO's (operationele beheer organisaties), en 'last but not least' de vertegenwoordigers van diverse stakeholders in hun leveranciers- en gebruikersrol.

De organisatie van de beheerwerkzaamheden willen wij afstemmen op het optimaal functioneren van de ketens die met de DSO-LV worden mogelijk gemaakt vanuit gebruikersperspectief. Gebruikers zijn actief in één van de drie ketens die al in de ontwikkelfase zijn onderkend:

- Van idee tot afhandeling (met o.a. het Omgevingsloket)
- Van plan tot publicatie (met o.a. OZON)
- Van vraag tot informatie (met op dit moment de Overbruggingsfunctie als belangrijkste "content").

Langs deze ketens willen wij ook de gebruikersbetrokkenheid en de doorontwikkeling organiseren, waarbij gebruikerswensen op TBO-niveau gebundeld en geprioriteerd worden en hun beslag krijgen in de opdrachten aan de OBO's

In onze visie is de TBO de demand partij richting de OBO's en is daarmee materieel opdrachtgever voor beheer, exploitatie en doorontwikkeling van de DSO-LV-componenten. Ook is de TBO demand partij bij het beheren van standaarden en het organiseren van keten gebaseerde gebruikersoverleggen. In deze visie past dat RWS operationeel beheerder wordt van de keten "Van idee tot afhandeling" en van de standaarden STAM en STTR, het Kadaster van de ketens "Van plan tot publicatie" en "Van vraag tot informatie" en dat Geonovum de operationeel beheerder wordt van de TPOD-standaarden. De TBO voert regulier overleg met de bestuurlijke partners en met vertegenwoordigers van gebruikers uit diverse geledingen (ROTB: Regieoverleg tactisch beheer, NWOG: Netwerkoverleg gebruikers) en organiseert thematische overleggen op tactisch niveau. De TBO participeert als toehoorder en adviseur in het OGB-Beheer: Opdracht-gevend Beraad Beheer. Op het gebied van standaarden heeft de TBO een coördinerende rol, maar is ook betrokken bij wijzigingen met (grote) impact, zoals bij wijzigende wetgeving, dan wel een verbeterde werking van het stelsel.

De TBO voert coördinatie en regie op het geheel van beheer, doorontwikkeling, uitbouw[2] en gebruikersbetrokkenheid en zorgt voor heldere taakstellingen en een werkbaar afsprakenkader op het gebied van kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit. Architectuurprincipes van het huidige ontwikkelprogramma

[2] Uitbouw verloopt via een separatie aansturing en financiering

worden daarbij in acht genomen, alsmede toekomstige architectuurkaders van de zijde van SBO. De TBO zoekt naar mogelijkheden om de complexiteit te verminderen/reduceren en de beheerlast zo laag mogelijk te houden ook als dit een herziening van de architectuur vereist. Deze mogelijkheden worden voorgelegd aan de SBO.

Ons uitgangspunt is dat de OBO's professionele dienstenleveranciers zijn, zodat de TBO (uitvoerende) taken laag in de beheerpiramide kan beleggen. De TBO maakt daarvoor met de OBO's afspraken over de inhoud en de kwaliteit van de te leveren DSO-LV-diensten. Zolang de OBO's conform afspraak blijven leveren, krijgen deze de ruimte om de inrichting van hun DSO-LV-dienstverlening aan te laten sluiten op de inrichting van hun overige diensten. De OBO's beheren de diverse IT-omgevingen en zorgen voor het (continuous) doorontwikkelen, testen en integreren van de DSO-LV-componenten in werkende ketens. Functionele wijzigingen worden door de OBO's altijd in afstemming met de TBO gedaan. Technische wijzigingen zonder impact op andere ketens, worden in overleg met de tot de keten behorende gebruikersoverleggen zelfstandig doorgevoerd. Wijzigingen met mogelijke impact op andere ketens gaan volgens het door de TBO gestuurde releasemanagement.

De in het DSO-ontwikkelprogramma geïntroduceerde Agile/ Safe® werkwijze past bij onze visie op beheer, doorontwikkeling en uitbouw en wordt daarom voortgezet. Vanuit de TBO wordt daarbij de besturing zo ingericht dat alle stakeholders hun bijdrage kunnen leveren (OGB Beheer, SBO, BLM-ers, TBO, gebruikerswerkgroepen, OBO's en de uitvoeringsorganisaties van de koepels). Binnen de TBO wordt een deel van de ITIL-processen (van toepassing op het tactisch beheer) ingericht in aansluiting met de ITIL-processen bij de OBO's alsmede een escalatiestructuur voor incidenten en calamiteiten.

De TBO stuurt zodra het plannings- en controlsysteem (SBO-TBO-OBO) volwassen is, in de dialoog met de OBO's, op geld, voortgang en kwaliteit. De TBO stelt eisen aan- en toetst de OBO's, via SLA's en voortgangsrapportages, op het gebied van professionaliteit, performance en kwaliteit en continuïteit van dienstverlening. De TBO werkt vanuit de principes van het kwaliteitssysteem ISO-25010. Hiervoor worden kwaliteits- en control processen vastgelegd. We zullen prikkels introduceren om de OBO's te stimuleren om continu de kwaliteit van de dienstverlening en de onderlinge samenwerking te verbeteren (minder verstoringen, minder behoefte aan helpdesk en technische en functionele support), onder andere door gebruik te maken van hun lerend vermogen in hun onderlinge samenwerking. Ook zal de TBO de OBO's stimuleren bij schaling van gebruik de beheerkosten zo laag mogelijk te houden. Hierdoor kan de TBO zich gaandeweg nog meer focussen op het (doen) realiseren van samenhang en synergie, het betrekken en betrokken houden van stakeholders, het inspelen op maatschappelijke- en technologische ontwikkelingen en het stimuleren van innovaties in beheer- en ontwikkelprocessen. De TBO wil de OBO's ruimte geven om nieuwe technologie in experimenten te onderzoeken in samenspraak met de SBO (m.b.t. inhoud en budget).

De TBO vertegenwoordigt het DSO in diverse tactische overleggen van overheidsvoorzieningen en standaarden, waarmee de DSO-LV verbonden is. Hiervoor wordt product- en stakeholdermanagement ingericht, gebaseerd op al bestaande diensten. Ook worden waar nodig samenwerkingsovereenkomsten afgesloten (in ieder geval zullen afspraken worden vastgelegd) met beheerders van voorzieningen die cruciaal zijn voor het DSO (zoals LVBB en de STOP-standaard). Alleen door intensief samenspel met stakeholders binnen en buiten het stelsel kan de TBO de visie, meerjarenplannen en roadmaps voor de DSO-LV en het DSO onderhouden; zorgen dat deze afgestemd zijn en blijven op externe roadmaps van andere stelsels of

generieke overheidsvoorzieningen en allerlei (concurrerende) gebruikerswensen voor de SBO vertalen naar hanteerbare keuzeopties in scenario's met kostenramingen. Hiervoor zal de TBO een professioneel samengesteld team met deskundigheid op diverse gebieden inrichten. Voor financieel omvangrijke of beleidsmatig risicovolle verandering, buiten de (financiële) kaders, zal de TBO de business case uitwerken.

Met respect voor de eigen verantwoordelijkheid informeren en ondersteunen de TBO en SBO elkaar. Zij signaleren beide onderwerpen die mogelijk extra (bestuurlijke) aandacht nodig hebben en werken samen bij calamiteiten. De TBO ondersteunt de SBO in haar werkzaamheden voor het OGB Beheer en zorgt ten behoeve van besluitvorming door de SBO of het OGB Beheer voor de gewenste voorbereiding. De SBO stelt duidelijke kaders en voert regie op het goed kunnen blijven functioneren van de DSO-LV in relatie tot de ontwikkeling en uitbouw van de generieke overheidsvoorzieningen waarmee de DSO-LV verbonden is.

Omdat de invoering van de Omgevingswet en de realisatie van de doelstellingen van de wet afhankelijk zijn van de succesvolle invoering en gebruik van de DSO-LV, zal de TBO in overleg met het DSO-ontwikkelprogramma borgen dat professionele aansluit- en gebruikersondersteuning wordt geleverd. Dit vergt een goed samenspel van de bij de TBO in te richten helpdesk functie, de (tweedelijns) helpdesks van de OBO's en het Informatiepunt. Om ervoor te zorgen dat de gebruikers de DSO-LV als een geheel ervaren, is eenduidige sturing gewenst op de onderdelen die klantcontact hebben, alsmede onderlinge afstemming tussen die organisatie-eenheden. Ze hebben elk voor zich en in samenhang betekenis in de communicatie- en marketingactiviteiten die de TBO zal ontplooien voor de positionering van het DSO als "sterk en betrouwbaar merk". Ook de toekomstige levering van Informatieproducten aan en vanuit de DSO-LV behoort onder regie van de TBO van de DSO-LV tot stand te komen en als onderdeel van dat sterke merk te worden beheerd, omdat de wijze van levering aan en uit de DSO-LV van deze informatieproducten bepalend is voor de kosten die het beheer hiervan met zich meebrengen. In onze visie moet het Informatiepunt daarvoor nauw samenwerken met de TBO, waarbij het als kennisorganisatie wel autonoom blijft voor de wijze waarop zij kennis vergaart over (de uitvoering van) wet- en regelgeving en het opereren in de voor die taak relevante netwerken.

Wij werken samen met de koepelorganisaties en uitvoeringsorganisaties van de bestuurlijke partners, bijvoorbeeld bij gebruikersondersteuning, doorontwikkeling en bij het te voeren leveranciersmanagement. Zij kennen hun achterban goed en hebben veel kennis in huis. Samen met hen zal de TBO initiatieven ontplooien op het gebied van conformiteitstoetsen en compliance van leveranciers en proactief, binnen de kaders van het DSO, sturen op het doorontwikkelen van de voorzieningen en gegevens die de bevoegd gezagen helpen om de doelen van de Omgevingswet te realiseren.

Door de DSO-LV en het Informatiepunt te beschouwen als onderdelen van één stelsel, uit te gaan van de ketenbenadering binnen de DSO-LV, en de relaties tussen SBO, TBO en OBO's daarop in te richten, verwachten we dat de effectiviteit en efficiency van het beheer worden bevorderd. Vanuit gezamenlijk opgebouwd inzicht en overzicht wordt prioriteren mogelijk en kunnen maatregelen voor kostenbeheersing worden toegepast.

We zorgen er door deze keuzen voor dat gebruikers en interbestuurlijke opdrachtgevers die op stelselniveau acteren het samenstel van de DSO-LV en het Informatiepunt als één geheel blijven ervaren, waarbij er tegelijkertijd een korte afstand is tussen de gebruikers met concrete behoeften en de partij (veelal de

operationeel beheerder) die de kennis en middelen heeft om daadwerkelijk te kunnen helpen. Op deze manier zorgt de TBO voor een goed functionerende DSO-LV en draagt het zijn steentje bij aan het kunnen bereiken van de doelstellingen van de Omgevingswet.

2.2 Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

De tactische beheerorganisatie krijgt de opdracht voor uitvoering van de tactisch beheertaak opgedragen door de minister van BZK. Daarbij zal de minister zich gebonden weten aan het tussen de bestuurlijke partners afgesproken beheerarrangement.
Op basis van dat beheerarrangement en vooruitlopend op in december 2018 nog te maken afspraken over de wettelijke borging van de aan het Kadaster op te dragen tactisch beheertaak, zijn onderstaande taken en verantwoordelijkheden van de TBO overeengekomen tussen de SBO en TBO. De definitieve formulering van deze taken en verantwoordelijkheden is afhankelijk van bovengenoemde wettelijke borging en zal daar zo nodig nog mee in overeenstemming moeten worden gebracht.

Op basis van dat beheerarrangement zijn onderstaande taken en verantwoordelijkheden van de TBO overeengekomen tussen de SBO en TBO:

- Coördineren, aansturen en managen van operationeel beheer DSO-LV en de daarmee belaste partijen
  - zorg dragen voor heldere opdrachtverlening en afsprakenkader op het gebied van kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit dienstverlening en het sluiten van overeenkomsten van opdrachtuitvoering met de OBO's samen met de SBO.
  - zorg dragen voor synergie en samenhang tussen de te onderscheiden operationele ketens[3]
  - uitvoeren issue en changemanagement
  - beheersen van onvoorziene omstandigheden en monitoren van risico's, specifiek in de relatie tactisch – operationeel beheer en treffen van beheersmaatregelen
- Borgen werking DSO-LV in DSO als stelsel;
  - managen van de afhankelijkheden met andere landelijke voorzieningen en de lokale uitvoering
  - regisseren op samenhang, samenwerking en connectiviteit tussen DSO-LV en andere noodzakelijke diensten en/of producten uit DSO ten behoeve van functioneren DSO-LV en het maken van afspraken en voor zover nodig het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten, SLA's of andere type overeenkomst met de betreffende beheerorganisaties (samen met SBO).
  - organiseren totstandkoming integratie en ontsluiting technische voorzieningen
  - (doen) uitvoeren van gebruikersondersteuning op generiek niveau (helpdeskfunctie omtrent DSO-LV zelf en als onderdeel van DSO) en het (doen) uitvoeren van diverse vormen van klantmanagement en klantinteractie.
  - sturen op gebruik GDI componenten
  - relatie onderhouden met departementale eenheden belast met beleid en wetgeving om interactie met de uitvoering te borgen
- Borgen werking DSO-LV als keten van informatiestromen
  - vaststellen van aansluit- en gebruikersvoorwaarden en implementatiestrategie
  - bewaken naleving standaarden, architectuurafspraken en aansluitvoorwaarden
  - bewaken kwaliteit gegevenslevering bestuursorganen, signaleren van gebreken en discrepanties tussen kwaliteitseisen en standaarden

[3] Dat zijn: van plan tot publicatie, van idee tot afhandeling, van vraag tot informatie.

- Organiseren van het netwerk van beheerorganisaties, bestuursorganen en hun voor de uitvoering van de wet relevante regionale samenwerkingsverbanden, via hun koepels, en andere gebruikers
  - o stimuleren gebruik DSO-LV
  - o organiseren vraagarticulatie gebruikers, vertalen vraag gebruikers naar aanbod operationele beheerders, mede met het oog op de door-ontwikkeling van voorzieningen die zij beheren.
- Voorwaarden creëren voor en regie voeren op functioneren en innovatie DSO als stelsel.
- Adviseren van de strategisch beheerder.
- Opdrachtgeverschap namens de SBO, na besluitvorming door het OGB Beheer, op basis van het vastgestelde Plan Uitbouw DSO-LV en daarop gebaseerde businesscase per component en opgaaf kosten beheer door de tactische beheerorganisatie, aan de voor de betreffende component meest gerede partij voor het ontwikkelen van nieuwe componenten in het kader van de uitbouw van DSO-LV en sturing op de realisatie ervan binnen de afgesproken kaders (kwaliteit, tijd, geld). De TBO heeft voor de realisatie van uitbouwprojecten binnen deze kaders een inspanningsverplichting.
- Het jaarlijks verantwoording afleggen aan de SBO over de uitvoering van de beheeropdracht als tactisch beheerder en de geleverde prestaties volgens de van toepassing zijnde afspraken tussen BZK en het Kadaster voor de uitvoering van meerjarige opdrachten.
- Het (jaarlijks) verantwoording afleggen aan de SBO over het functioneren van de OBO's.

2.3 Uitgangspunten beheer

Kaders en uitgangspunten voor de inrichting van het beheer:

- Basisniveau DSO-LV is per 1 januari 2021 voor alle bevoegde gezagen volledig operationeel. Zo veel mogelijk daarvoor al in productie gebracht en gereed voor gebruik. In 2019 wordt het Basisniveau opgeleverd door het DSO-ontwikkelprogramma.
  De TBO neemt na acceptatie (in de loop van 2019) de verantwoordelijkheid van het beheer (geleidelijk) over van het ontwikkelprogramma. In de 1e helft van 2019 wordt, in onderling overleg tussen het DSO-ontwikkelprogramma, TBO en de SBO bekeken in hoeverre en wanneer de regisseursrol voor de doorontwikkeling in 2019 door het TBO realistisch en haalbaar is.
- Uitgangspunt is dat er een taakstellend budget ter beschikking wordt gesteld vanuit het strategisch beheer voor het uitvoeren van het tactisch en operationeel beheer. De uitbouwopgave maakt daarvan geen onderdeel uit. Hierop zal integraal budgetbeheer moeten worden gevoerd door de SBO.
- Uitgangspunt voor het beheer voor de TBO is het huidige ontwerp, onder andere op basis van de Visie, Doelarchitectuur en GPvE, en de door het DSO-ontwikkelprogramma ontwikkelde kaders (zoals OGAS).
- De TBO zal in 2019 aansluiting zoeken bij het acceptatieproces zoals dat zal worden opgezet door het acceptatieteam in opdracht van het OGB.

Uitgangspunten voor de samenwerking tussen SBO en TBO:

1. SBO stuurt structureel op kwaliteit en continuïteit van de taakuitoefening via de jaarplancyclus. Onderwerpen met bestuurlijk, beleidsmatig of juridisch consequenties krijgen meer aandacht, zoals:
   a. Doorontwikkeling
   b. Uitbouw
   c. Synergie in de keten t.b.v. functioneren DSO
   d. Beleggen van taken bij een andere partij, zowel op tactisch als op operationeel niveau
   e. Optimalisatie onderlinge relaties binnen stelsel

f. Uitzonderlijke incidenten
g. Relatie wetgeving – DSO

2. Vertrouwensprincipe is de basis in de relatie tussen SBO en TBO. De opdracht kent een zakelijke en formele vastlegging, die vanuit samenwerking nader vorm krijgt.
3. Structureel informeren/ betrekken SBO en TBO elkaar over de voortgang en tussentijds bij onderwerpen die bestuurlijk, beleidsmatig of juridisch consequenties (kunnen gaan) hebben.
4. Een sterke TBO krijgt ruimte en comfort van een sterke SBO
5. SBO en TBO zijn beide in ontwikkeling en ondersteunen elkaar bij het toegroeien naar rolvastheid en taakvolwassenheid
6. De TBO heeft een regisserende en sturende rol in de richting van de OBO's en andere samenwerkingspartners. Het is de intentie dat in 2019 de SBO en TBO beide contractpartner (of convenantpartij) worden met deze partijen (driehoeksrelatie). SBO en TBO geven daartoe samen invulling aan het uitwerken van de opdrachtrelatie met de verschillende OBO's.
7. Na akkoord op de offerte en het beheerontwikkelplan van het Kadaster wordt de opdracht tussen BZK en Kadaster geformaliseerd via een (nieuwe) raamovereenkomst en nadere overeenkomst zoals vastgelegd in de beheerovereenkomst.

Uitgangspunten overdacht verantwoordelijkheid van het DSO-ontwikkelprogramma naar TBO:

- Het programma DSO-LV draagt zorg voor de eisen die vanuit de privacywetgeving en duurzame toegankelijkheid aan de LV worden gesteld.
- Het programma DSO-LV heeft een PIA (Privacy Impact Analyse) en een DUTO-scan uitgevoerd

Volwassenheidschecks

Omdat er sprake is van een groei naar volwassen taakuitvoering, worden twee 'volwassenheidschecks' momenten voorzien voor de zowel de SBO als de TBO op de mijlpalen eind 2019 en eind 2020.
Begin 2019 zullen SBO en TBO hiertoe gezamenlijk criteria en een planning opstellen.

Landelijk Informatiepunt Omgevingswet

Naast de DSO-LV wordt een landelijk Informatiepunt Omgevingsrecht in stand gehouden.
Dit Informatiepunt heeft een tweeledige functie:

- Beantwoorden van vragen van bestuursorganen en (belangen-)organisaties over wet- en regeling op het terrein van de omgeving, bodem, water en milieu en aanpalende domeinen die ook van belang zijn voor de uitvoering van de Omgevingswet en signaleringsfunctie over deze vragen. Het Informatiepunt richt zich niet op burgers en bedrijven, maar bedient deze doelgroepen wel indirect doordat het de KCC's van de individuele bestuursorganen en de algemene publieksloketten ondersteunt in de informatievoorziening en vraagbeantwoording. De informatie van het Informatiepunt is digitaal wel beschikbaar voor burgers en bedrijven. Deze functie heeft in beginsel een permanent karakter.
- Beantwoording van vragen van bestuursorganen, (belangen-)organisaties, burgers en bedrijven over de werking van DSO-LV, zelfstandig en in het stelsel. Deze helpdeskfunctie is vooral de eerstkomende jaren van belang en kan, als met de Omgevingswet een paar jaar wordt gewerkt, wellicht worden afgeschaald.

Naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt loopt op dit moment een onderzoek. Daarbij wordt de tactische beheerorganisatie zodra deze aangewezen is nadrukkelijk betrokken. De uitkomsten in de vorm van een businessplan worden in

de loop van 2019 voor besluitvorming aan het OGB voorgelegd, in samenhang met afspraak 17 uit het hoofdlijnen akkoord financiële afspraken. In het OGB wordt dan ook besloten over het moment van in beheer neming, dat conform afspraak uit het Bestuursakkoord, in elk geval niet eerder ligt dan medio 2020.

Na dit onderzoek naar de functie, de omvang, duur en kosten van het informatiepunt zal de positie van de TBO t.o.v. het informatiepunt nader worden bepaald.

Het uitgangspunt voor dit plan is dat de TBO een helpdesk heeft voor IT gerelateerde vragen.

2.4 Voorwaarden beheer

In het voor de eerste fase van het selectieproces ingediende vooronderzoek heeft het Kadaster een aantal voorwaarden geformuleerd voor het kunnen en willen uitoefenen van de tactisch beheertaak. Deze voorwaarden zijn opnieuw opgenomen in de uitvoeringstoets, die parallel aan de totstandkoming van dit plan is opgesteld, maar daarenboven nog aangevuld met nieuwe voorwaarden ontstaan door de ontwikkeling van dit beheerontwikkelplan. Alle voorwaarden voor het kunnen uitvoeren van de tactisch beheertaak zijn uitgewerkt in dit plan, met name in de uitgangspunten in diverse paragrafen van dit plan, of aanvullend in de offerte bij dit plan. De offerte en dit plan zijn een onlosmakelijk geheel.

Daarnaast hebben BZK als SBO en het Kadaster als TBO hun aandachtspunten en condities voor succes opgesteld. De tien belangrijkste condities voor de overgangsfase tot inwerkingtreding OW 2021 met een advies hoe er mee om te gaan, zijn opgenomen in een rapportage opgesteld door het extern bureau dat tevens de review heeft gedaan op de interne uitvoeringstoets van het Kadaster.

Op deze plaats lichten we er drie belangrijke voorwaarden uit:

1. De transitieperiode duurt in maximaal 2 jaar en er vindt (voor relevante delen) een gedegen overdracht plaats vanuit het huidige DSO-ontwikkelprogramma. Hiervoor worden bij de overdracht door het DSO-programma en acceptatie door het Kadaster expliciete afspraken gemaakt. De TBO en het programma signaleren in dit proces tijdig evt. issues inzake en mogelijke (verborgen) gebreken. SBO en TBO hebben samen een actieve rol in het perceptiemanagement m.b.t. het voorkomen van imagoschade rond eventuele gebreken en/of invoeringsproblemen van de DSO-LV.
2. Er dient een juridische grondslag te zijn voor uitvoering van de TB-taak door het Kadaster (met taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, inclusief eventueel noodzakelijke doorzettingsmacht). Op dit moment ontbreekt die nog. De Tactische Beheerorganisatie moet in staat gesteld worden om bindende afspraken te maken met operationele partijen, eventueel via de strategisch beheerder en dit vraagt om het vermogen om gemaakte afspraken af te kunnen dwingen. De juridische grondslag en doorzettingsmacht worden beide niet verder in dit plan uitgewerkt; daarvoor loopt een separaat proces.
3. Afspraken over de financiële regeling (conform het financieel arrangement tussen BZK en Kadaster voor meerjarige opdrachten). Het Kadaster wil ten tijde van het schrijven van dit plan geen gelden beheren die een spaarfunctie hebben. In het voorjaar van 2019 zullen hierover tussen SBO en TBO concrete afspraken worden gemaakt.
   De TBO dient ten alle tijde voor het Kadaster als ZBO kostendekkend te zijn, met andere woorden de TBO is een kostcenter en geen ondernemer. Uitzondering vormen meer(werk)kosten als gevolg van het disfunctioneren van de TBO en normale bedrijfsvoering risico’s.

2.5 Stakeholders

Bij de initiële inrichting van de TBO heeft het Kadaster het stakeholderveld centraal gesteld. Het betreft een complex stakeholderveld waar diverse overheden of overheidsorganisaties meerdere rollen hebben. De TBO is de spin in het spreekwoordelijke web tussen deze partijen. Het is van groot belang dat de TBO bij alle werkzaamheden en overleggen waarvoor de TBO regisseur is, er zorg voor draagt dat onderwerpen op de juiste tafels worden besproken, en dat duidelijk is welke rol (met bijbehorende verantwoordelijkheden) partijen aan welke tafel hebben.
De naastgelegen figuur verbeeldt het stakeholderveld en vormt de basis voor de inrichting van de TBO.

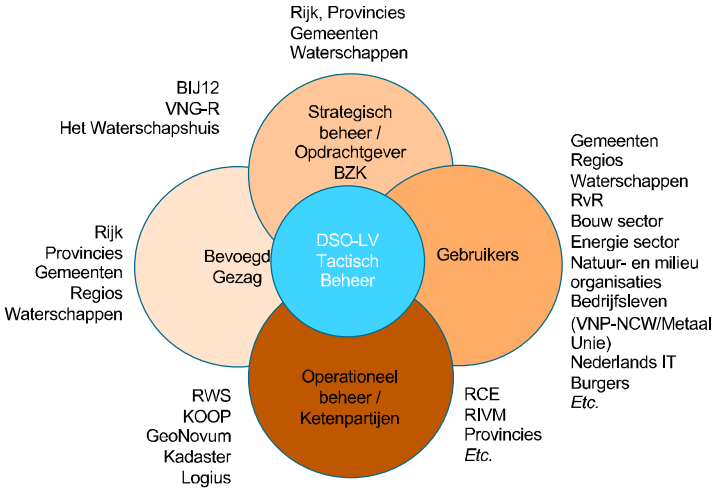

Elke stakeholder zal vanuit andere belangen een dialoog hebben met de TBO en andersom.

De TBO onderkent een horizontale as van (levering van) gegevens door verantwoordelijke bevoegde gezagen, tot gebruikers (burgers, bedrijven en overheden) van de DSO-LV aan de andere zijde. In de visie van de TBO gaat het in essentie om de toegevoegde waarde van een goedwerkend stelsel, voor deze burgers, bedrijven, instellingen en overheden. Deze afnemers/gebruikers van de DSO-LV zijn afhankelijk van de kwaliteit van de (geleverde) gegevens van de bevoegde gezagen, die ontsloten worden door op die gegevens gebaseerde services van de DSO-LV. De overheden (gemeenten, provincies, waterschappen en rijk) die gegevens leveren aan de DSO-LV zijn ook voor een aanzienlijk deel de gebruikers ervan en financieren in gezamenlijkheid het beheer.

Samen met de functionele werking en beschikbaarheid van de IT-componenten zal dit het succes van de DSO-LV bepalen. De TBO zal alle belangen en afhankelijkheden hier moeten managen en ervoor moeten zorgen dat de juiste partijen samenkomen om bij voorkomende problemen tot goede oplossingen te komen. Deze gedachte vormt het uitgangspunt bij het inrichten van de overlegstructuren en bij de vertaling van de dialoog tussen partijen naar veranderingen en verbeteringen van de DSO-LV onder regie van de TBO.

Op de verticale-as vinden we twee keer een demand/supply relatie, te weten die tussen de SBO en de TBO en die tussen de TBO en de OBO's en andere beheerders van aanpalende diensten. In aanvang zijn dat RWS, Kadaster, Geonovum als OBO en KOOP en Logius voor de aanpalende diensten. In een volgende fase kunnen daar voor het ontsluiten van informatieproducten andere partijen bijkomen, zoals RCE, RIVM en de provincies. Net als op de horizontale-as is er ook op de verticale as dus sprake van dubbele rollen van partijen, zoals bij het Ministerie van BZK (SBO/ opdrachtgever, eigenaar ZBO) en het Kadaster (TBO en OBO voor de DSO-LV / opdrachtnemer, ZBO). Ook speelt hier de rolverdeling en invulling van verantwoordelijkheden. De governance rond de inrichting van SBO en TBO is daarom van cruciaal belang, evenals de juiste 'tone of voice'.

De TBO zal zich enerzijds zakelijk en soms duidelijk moeten opstellen en anderzijds geleidelijk haar rol als hoeder van de DSO-LV moeten verdienen tussen al deze partijen. De TBO is zich hiervan zeer bewust en denkt deze rol goed te kunnen invullen, waarbij tegelijkertijd geldt dat het succes van de DSO-LV afhankelijk is van alle partijen en iedereen tijd nodig zal hebben om in dit complexe veld goed te kunnen functioneren.

2.6 Startsituatie (Ist situatie)

Er is nog geen functionerende TBO, de TB-taak moet nog worden opgebouwd.
Het DSO-ontwikkelprogramma is op dit moment, naast haar hoofdtaak van de ontwikkeling van de DSO-LV, belast met het organiseren van preproductie en het “tijdelijk beheer” van reeds opgeleverde functionaliteit. Dit programma is voor een deel van haar taken te beschouwen als tijdelijke TBO en het geeft, in opdracht van het OGB en de Programmaraad, ‘tijdelijk beheeropdrachten’ aan de huidige ontwikkelpartners op basis van de door de ontwikkelpartners uitgebrachte offertes. In het OGB is de uitspraak gedaan de huidige ontwikkelpartners in beginsel ook te willen belasten met het operationeel beheer van de door hen ontwikkelde en thans deels ook tijdelijk beheerde componenten van de DSO-LV.
In de transitieperiode dienen, behalve de overdracht van het managen van het beheer, diverse operationele ontwikkel- en beheerprocessen die het programma gebruikt te worden overgedragen aan de TBO.
Nog niet alle beheerprocessen zijn binnen het programma ingericht (deels nog niet nodig in de fase waar de ontwikkeling zich in bevond). De TBO zal deze in 2019 inrichten.

Ook de rol van Strategisch beheerder kent nog geen functionerende SBO. De taken daarvan worden momenteel deels uitgevoerd door het programma DG Omgevingswet.

Het is de wens van Kadaster en BZK, in hun rol van TBO en SBO, om beide zo snel mogelijk te ‘boarden’ en te starten met de geleidelijke opbouw van hun beheerorganisaties en beheerprocessen. TBO en SBO zullen daarbij gezamenlijk optrekken en elkaar ondersteunen bij het ingroeien in hun taak. De TBO zal via een tussenstap van het onder verantwoordelijkheid van de SBO managen van het beheer (TBO als stuurman) de transitieperiode afronden en de verantwoordelijkheid voor tactisch beheer overgedragen krijgen (TBO als kapitein).

Vanaf de start van de transitieperiode zullen de relatielijnen met de SBO en met BZK als eigenaar van het Kadaster binnen BZK en tussen BZK en het Kadaster, moeten worden ontwikkeld en ingericht.

2.7 Transitie: Kwartier maken en inrichting in 2019-2020

Bij de start begin 2019 is veel in beweging, in ontwikkeling of moet iets worden onderzocht of opgebouwd. Het Kadaster wil daarom op een maximaal flexibele wijze begin 2019 starten met opbouwen van de TBO door de inzet van een kwartiermakersteam onder verantwoordelijkheid van de programmadirecteur OW Kadaster. Deze kwartiermakers hebben een multifunctionele rol. Zij zullen praktisch aan het werk gaan, in samenspraak met het DSO-ontwikkelprogramma, maar ook zaken oppakken voor de structurele inrichting van de TBO. Daarbij gaat het onder meer om het inrichten van de opdrachtgever-opdrachtnemer relaties (SBO-TBO en TBO-OBO’s) en het inrichten van diverse overlegvormen met de bestuurlijke partijen en andere maatschappelijke organisaties. Het team doet de intake op detailniveau, waarna een specifieke aanpak kan

worden bedacht en uitgevoerd. Alle lopende of op te starten activiteiten worden vanuit het team gecoördineerd. Het kwartiermakersteam wordt daarbij vanuit diverse organisatieonderdelen van het Kadaster ondersteund.

Het kwartier maken duurt tot medio 2019. Het kwartiermakersteam maakt na de zomer 2019 een vervolg aanpak (middels een update van dit plan). Een onderdeel hiervan is een concreet inrichtingsvoorstel voor de TBO. Om de continuïteit te borgen zullen vanaf dat moment zo mogelijk (eigen Kadaster) medewerkers gaan instromen (kunnen nu al werkzaam zijn in het huidige DSO-ontwikkelprogramma) die deel gaan uitmaken van de vaste bezetting van de TBO. Samen met de aanvankelijke kwartiermakers ontstaat er zo na de zomer van 2019 een volwassen TBO die zich gaat opmaken voor het proefjaar 2020.

Alle tot het basisniveau behorende DSO-LV-componenten worden in 2019 opgeleverd, geaccepteerd en overgedragen. Dit perspectief vormt de basis voor de verdere invulling van dit plan voor 2020 en daarna.

Het aansluiten van bevoegde gezagen is een cruciaal proces waarbij de TBO regievoerder is om de samenhang in het stelsel te borgen. Het aanjagen van partijen en afdwingen dat deze tijdig zijn aangesloten en de ondersteuning van individuele bestuursorganen ligt bij het programma Aan de Slag met de Omgevingswet (met name het onderdeel Veranderopgave). De TBO monitort de voortgang van het aansluitproces en samen met de SBO wordt gekeken of dit voldoende voorspoedig verloopt.

In samenhang met de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle beheerpartijen worden in de transitieperiode definitieve afspraken gemaakt over onderwerpen die bij het opstellen van dit plan nog onduidelijk waren of waarvoor overleg tussen alle beheerpartijen (SBO, TBO, OBO's) gewenst is. Per einde 2019 wordt de eerste volwassenheidscheck uitgevoerd voor de status van de transitie op dat moment, teneinde werkafspraken voor het jaar 2020 te maken. Een meer gedetailleerde invulling van deze fase is beschreven in hoofdstuk 3.

2.8 Einddoel van de transitie (Soll situatie)

Opdrachten en kaders

Uiterlijk per 1 januari 2021 is de transitie afgerond en is het voor de transitie gestelde einddoel bereikt. Het basisniveau van de DSO-LV-functionaliteit is dan volledig operationeel. SBO en TBO beschikken beide over een ingewerkt team. De TBO is als afzonderlijk te besturen eenheid binnen het Kadaster 'opgehangen'. Er zijn meerjarige beheerovereenkomsten gesloten met de TBO en alle OBO's, en afspraken gemaakt en zo nodig overeenkomsten gesloten met de samenwerkingspartners. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle beheerpartijen (SBO, TBO. OBO's) zijn duidelijk, passend binnen de kaders van de hiervoor tot stand gebrachte wettelijke regeling, alsmede de daarmee samenhangende geldstromen en verantwoordelijkheden voor risico's. Er is duidelijkheid over de aan het beheer van de DSO-LV toe te rekenen externe kosten (gebruik GDI) en over het opvangen van toenemende externe kosten en er zijn afgesproken mechanismen voor het opvangen van niet voorziene toenemende exploitatiekosten van de DSO-LV die niet behoren tot de reguliere bedrijfsvoeringsrisico's.

De TBO voert coördinatie en regie op het geheel van beheer, doorontwikkeling als mede gebruikersbetrokkenheid en zorgt voor heldere taakstellingen en een werkbaar afsprakenkader op het gebied

van kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit. Alle TB-taken zijn volledig overgedragen vanuit het DSO-ontwikkelprogramma en kunnen volwaardig worden uitgevoerd door de TBO. De TBO beschikt daarbij over door de SBO verstrekte kaders en een adequaat mandaat. SBO en TBO zijn voortdurend op zoek naar een optimale balans tussen kwaliteit en kosten.
Verder zijn alle noodzakelijke werkprocessen gedocumenteerd, zijn de overlegstructuren en de belangrijkste relatielijnen ingericht en werkend, kunnen bevoegd gezagen en andere professionele partijen worden ondersteund en zijn overige klantinteractie processen ingevoerd en werkend.

Bevoegde gezagen, gebruikersparticipatie en gebruikersacceptatie
De TBO stelt de belangen van de gebruiker (burger, bedrijf, overheid) voorop bij haar stakeholder-management. De TBO verbindt mensen binnen betrokken (overheids)organisaties en stuurt op gebruikersbetrokkenheid (via OBO's en bevoegde gezagen).

De SBO ondersteunt de twee strategische overleggen, het Bestuurlijk overleg en het OGB Beheer en betrekt de TBO als haar adviseur bij het overleg in het OGB Beheer. De TBO orkestreert de overige overleggen met de bevoegde gezagen (NWOG en ROTB, zoals aangegeven in het beheerarrangement).

Via korte lijnen met de Business Liaison Managers of op een vergelijkbare wijze voert de TBO de dialoog over de functionele wensen van de bevoegd gezagen. Deze dialoog is gericht op vraagarticulatie, ontwikkeling van functionaliteiten, testen, accepteren en voorbereiden voor het gebruik. Voor het Rijk kanaliseert de BLM-functie de dialoog met alle betrokken Rijkspartijen. De TBO ondersteunt (vanaf 2020) de aansluiting van de bevoegd gezagen op de DSO-LV**.**
De TBO zorgt ervoor dat de OBO's gebruikersoverleggen organiseren rondom de ketens 'van idee tot afhandeling', 'van plan tot publicatie' en 'van vraag tot informatie', alsmede gebruikersoverleggen voor de specifieke DSO-standaarden (STAM, STTR, TPOD). De TBO is aanwezig bij deze overleggen, zodat de TBO vanuit zijn coördinerende rol overzicht houdt over noodzaak en urgentie van allerlei wensen, alsmede de prioriteitstelling van voorgenomen wijzigingen kan bepalen en de synergie tussen de ketens.

De TBO ziet toe op het proces van gebruikersacceptatie binnen OBO's en faciliteert waar nodig dat er integrale testomgevingen zijn met testdata en organiseert, indien noodzakelijk, de acceptatie over de ketens heen (integrale acceptatie). Als verantwoordelijke voor het functioneren van de DSO-LV als stelsel acteert de TBO als een soort system integrator en draagt ook zorg voor de borging van de (functionele) integratie over de ketens heen voor het exploitatieproces (service en monitoring).

Transparantie en communicatie
Het functioneren van de DSO-LV en de voortgang van de diverse werkgroepen en overleggen, alsmede de roadmaps en prioriteitstelling worden gepubliceerd op een continu actueel te houden website. Op deze wijze ontstaat er volstrekte transparantie over de voortgang van de ontwikkeling van het stelsel. Deze site is leesbaar voor alle doelgroepen, van bestuurders tot gebruikers.
De TBO orkestreert de grote releases met impact over de ketens (OBO's) heen. De OBO's gebruiken de DSO-LV website voor de communicatie over deelrelases en tussentijdse updates.
Het TBO stelt voor om samen met VNG Realisatie leveranciersmanagement in te richten alsmede een DSO-leveranciersoverleg in te stellen, zodanig dat er een specifiek communicatieplatform ontstaat voor leveranciers of softwareontwikkelaars die gebruik moeten of willen maken van de mogelijkheden van de DSO-LV.

Serviceproces

De TBO organiseert een eigen helpdesk die als eerste loket geldt bij storingen en vragen over de IT van het DSO-LV. Vragen over de wetgeving en toepassing daarvan worden behandeld door het Informatiepunt. Deze helpdesk staat open voor alle doelgroepen (ook voor eindgebruikers) in verband met korte lijnen voor effectieve storingsanalyse. Dit portaal van de TBO is primair via een website (app) te bereiken (mail/chat) en in beperkte mate telefonisch. Gebruikers melden hier storingen en gebruikersvragen. Het proces is zodanig ingericht dat de beheerlast is geminimaliseerd en de gebruikers(service)ervaring zo goed mogelijk is.
Het serviceproces voorziet in een proactieve monitoring waar storingen en onderbrekingen van de dienstverlening worden gesignaleerd en gecommuniceerd.
De TBO heeft ook de relevante ITIL-processen (tactisch niveau) ingericht binnen haar organisatie in aansluiting op de operationele ITIL-beheerprocessen bij de OBO's en heeft hiermee voldoende grip om het beheer op het niveau van de DSO-LV uit te voeren.

Demand van TBO naar OBO's voor beheer en ontwikkeling

De TBO is de opdrachtgever van het beheer- en ontwikkelproces, stelt eisen en ziet proactief toe of de OBO's hun taken en diensten op juiste wijze en op het binnen de SLA overeengekomen serviceniveau leveren op basis van de overeengekomen kosten. Daarnaast maakt de TBO afspraken met de andere samenwerkingspartners voor de door hen te leveren diensten.
Samen met de OBO's draagt de TBO zorg voor een rollingforecast, zowel op inhoud als op kosten (roadmaps en meerjarenbegrotingen). In de roadmaps krijgen innovaties ook een plaats. Die kunnen zowel door de TBO worden gestuurd als op initiatief van de OBO's worden voorgesteld, waarbij de OBO's dat ook kunnen doen vanuit het realiseren of behouden van synergie met andere processen binnen de OBO (voor producten/diensten buiten de context van de DSO-LV).

TBO vs. OBO

Daar ITIL-processen als issue- en changemanagement (o.a. voor IT Infrastructuur en releasemanagement) ook tactisch beheer taken zijn, dienen in samenspel tussen de tactisch en alle operationeel beheerders en ketenpartijen (o.a. Informatiepunt en de LVBB) en met inzet van daartoe door de tactisch beheerder gekozen beheertooling, alle voor het DSO relevante beheerissues transparant te worden geadministreerd en volgens afgesproken taakverdelingen te worden afgehandeld. Met de OBO's wordt dit in de overeenkomst van opdrachtuitvoering vastgelegd, met de andere samenwerkingspartijen in de afspraken die gemaakt worden.

Kwaliteit

In het algemeen werkt de TBO vanuit het kwaliteitssysteem ISO 25010 met betrekking tot de softwaresystemen. Tijdens de vorming van de SLA's in 2019 zal hier tussen SBO, TBO en de OBO's het gewenste kwaliteitsniveau worden gedefinieerd. De TBO zal bijpassende 'controls' implementeren. De TBO heeft onder andere een integraal kwaliteitsdashboard en voert – na de transitie– periodieke controles uit om toe te zien of de via de DSO-LV ontsloten gegevens voldoen aan de kwaliteitsnormen. Via monitoring wordt de operationele beschikbaarheid van de systemen proactief gevolgd.

Datakwaliteit

De TBO zal in de demand processen naar de OBO's ook aandacht hebben voor datakwaliteit. Terugmeldsystemen worden onderdeel van de DSO-LV en ingezet op services die zich daarvoor lenen. Per bevoegd gezag kan door middel van kwaliteitsdashboards de kwaliteit van aangesloten bronnen inzichtelijk worden. Deze middelen worden waar mogelijk ook ingezet voor kwaliteitsmanagement op toekomstige informatieproducten. Ook de onderlinge consistentie en betekenis van gegevens is hierbij belangrijk. De aanwezige ervaring binnen het Kadaster (bijvoorbeeld de dashboards voor de BAG) zal hiervoor gemobiliseerd worden. Er worden periodiek controles uitgevoerd waardoor op operationeel- en tactisch niveau inzichtelijk wordt welke verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

Architectuurfunctie

De TBO-architectuurfunctie beheert de architectuur op tactisch niveau. De SBO is verantwoordelijk voor architectuur op strategisch niveau. Deze architecturen worden in samenspraak tussen SBO en TBO onderhouden. De door het DSO ontwikkelde Globale Architectuur Schetsen (OGAS en GAS'en) worden voor wat betreft de DSO-LV relevante zaken in beheer genomen en de TBO draagt zorgt dat de DSO-LV conform de vastgestelde architectuur wordt doorontwikkeld. De architectuurfunctie van het TBO wordt naast de ontwikkelfunctie ook ingezet bij de borging van kwaliteit en serviceproces (probleemanalyse).

DSO en overige standaarden

In de eindsituatie zijn er overleggen op tactisch en operationeel niveau, en waar nodig diverse expertgroepen door of onder regie van de TBO ingericht. Expertgroepen zijn met name denkbaar voor het beheer van de DSO-standaarden door de OBO's (STAM, STTR en TPOD). De beheerders van die standaarden, RWS en Geonovum, beheren deze standaarden volgens de geldende werkwijze. De TBO participeert in deze processen, voor het borgen van consistentie en vanuit de zorg van een goed werkend stelsel voor het tijdig onderkennen van veranderingen. Verder brengt de TBO-kennis in (architectonisch, functioneel en technisch).

De TBO neemt vanuit haar regierol deel in overleggen op tactisch niveau over standaarden die buiten het stelsel van de DSO-LV worden beheerd en worden gebruikt voor de werking van de DSO-LV.

Overige relaties

Ook draagt de TBO zorg voor de dialoog met aanpalende diensten en partijen (bijvoorbeeld LVBB en diensten binnen het stelsel van basisregistraties). De TBO stuurt daar op het voldoen van standaarden en diensten

voor DSO doelen, vanuit een samenwerkingsrelatie met de betreffende beheerder (bijv. KOOP of Logius). De TBO houdt regie op deze samenhang en inhoudelijke beïnvloeding en legt de relevante afspraken vast (al dan niet in een SLA). De SBO heeft de zorg voor de goede randvoorwaarden waarbinnen afgestemd beheer van de DSO-LV en van generieke overheidsvoorzieningen kan plaats vinden. De TBO betrekt de SBO bij fundamentele problemen of veranderingen.

Uitbouw

Het TBO is van mening dat uitbouw operationeel (in de ontwikkelteams van de OBO's) niet altijd te scheiden is van beheer en onderhoud en/of doorontwikkeling. Wanneer er sprake is van de ontwikkeling van een nieuwe component, mogelijk ook door derde partijen, is dat wel mogelijk. In de besturing en de financiering is het ook mogelijk om hier onderscheid te maken.

De verwevenheid (op koppelvlak niveau) zal tot uitdrukking komen in de TBO (program) backlog die beheerd wordt door de TBO.(waarvan de prioriteit gesteld zal worden door de SBO in samenspraak met het OGB Beheer) en in de backlogs van de OBO beheerontwikkelteams.
De TBO zal samen met de OBO's een inschatting maken van de extra ontwikkelcapaciteit die nodig is om de integratie van uitbouw te realiseren. De OBO's kunnen deze capaciteit dan gedurende de uitbouw toevoegen aan hun basiscapaciteit die vastgesteld werd voor het beheer, onderhoud en doorontwikkeling. Met betrekking tot uitbouw zal ook moeten worden vastgesteld wat de impact is op het capaciteitsbeslag bij de SBO en TBO.

Samenvatting Soll:

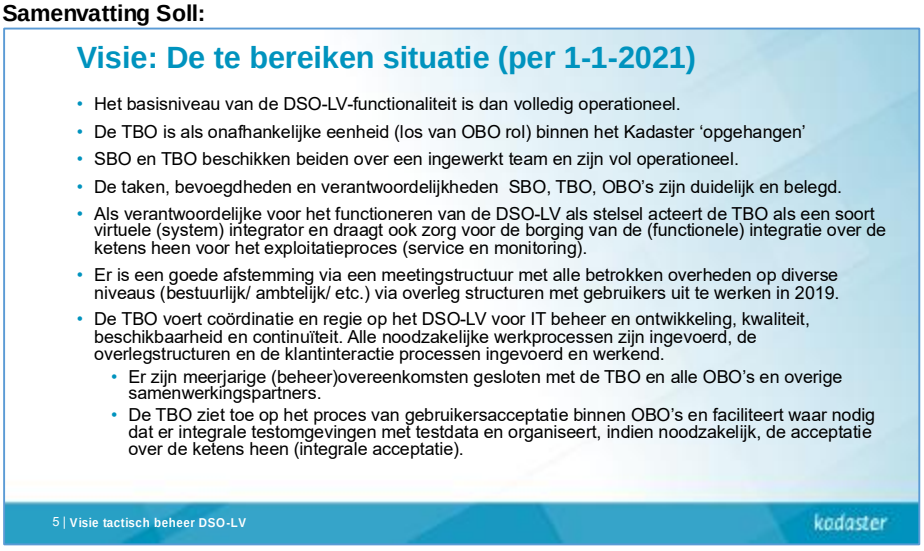

3 Aanpak

3.1 Voorbereiding eind 2018 - begin 2019

De voorbereiding start al tijdens de offertefase in november. In deze fase vormt het Kadaster zich een concreet beeld van de huidige status binnen het DSO-ontwikkelprogramma met betrekking tot de TBO taken en bespreekt het de invulling van taken en verantwoordelijkheden met de toekomstig strategische beheerder. De uitkomst van dit proces is tevens input voor dit beheerontwikkelplan.

3.2 Transitie proces

Bij de inrichting van de SBO en TBO zal er onder meer overdracht zijn van diverse taken en verantwoordelijkheden vanuit het DSO-ontwikkelprogramma. SBO en TBO springen op een rijdende trein. In deze analogie rijdt de trein nog niet zo hard en zijn ook nog niet alle wagons aangehaakt maar de zaak rolt. Het in beweging zetten van het geheel werd verzorgd door het DSO-ontwikkelprogramma en dat zal de relevante taken en verantwoordelijkheden geleidelijk overdragen gedurende de transitiefase. Kortom er is sprake van ‘fade in’ van SBO en TBO en van ‘fade out’ door het DSO-ontwikkelprogramma.

Samen met de SBO en het DSO-ontwikkelprogramma wordt bekeken welke taken gezamenlijk opgepakt kunnen worden. Vanaf december 2018 worden resources van het Kadaster ingezet binnen het DSO-ontwikkelprogramma in rollen die later over zullen gaan naar de TBO. Deze werkwijze leidt mede tot soepele overdracht. Kosten hiervoor worden gedragen door het ontwikkelprogramma.

In nader overleg met de SBO en OBO’s, en op basis van de vastgestelde taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de TBO, wordt in de transitieperiode vastgesteld waar de werkzaamheden van de één ophouden en die van de ander beginnen. Belangrijk vertrekpunt daarbij is de verantwoordelijkheidsverdeling die is ontstaan tussen het DSO-ontwikkelprogramma en de strategisch ontwikkelpartners. De TBO zal die afspraken zo veel als mogelijk respecteren.
Als vertrekpunt zal de TBO zich focussen op de samenhang en samenwerking tussen de drie ketens en de generieke voorzieningen van de DSO-LV, overige generieke overheidsvoorzieningen, zoals de LVBB, en het Informatiepunt. Inzet is daarbij dat gebruikers het geheel als één stelsel (blijven) ervaren. Dat neemt niet weg dat ook individuele delen (componenten) goed en volgens SLA dienen te werken en hierop wordt gestuurd.

3.3 Aanpak TBO middels Programma

Het in te richten transitieprogramma heeft als doel om in de transitieperiode te komen tot de definitieve inrichting en het volledig functioneren van de TBO en de definitieve organisatorische inbedding binnen het Kadaster. Een tijdelijke programmadirectie binnen het Kadaster geeft leiding aan de realisatie van deze doelen.

Vanuit de visie (op beheer) zijn de lange termijn doelen bekend. In de transitieperiode worden die voor een deel gerealiseerd door activiteiten uit te voeren. In dit BOP is getracht een soort 'program brief' te schetsen, om de goede richting te bepalen. In de voorbereiding van dit plan is, in gezamenlijkheid met de SBO, op basis van de inzichten van dat moment een zo goed mogelijke inhoudelijke voorzet gegeven. Dit inzicht is verwoord in dit plan. Nadere invulling en verdieping volgen door de uitwerking van de beschreven activiteiten in paragraaf 3.3.2 en hoofdstuk 4 in de tijd.

Agility in de aanpak
De lijst van projecten/ activiteiten in hoofdstuk 4 is niet uitputtend maar is een eerste vertaling van benodigde resultaten om te komen tot een gedegen inrichting van de TBO. Het programmamanagement zal in februari 2019 komen met een update van de aanpak en eventuele aanvullende projecten/ activiteiten onder de noemer "als je dichterbij bent kun je beter zien wat er moet gebeuren". In de programmabegroting van de TBO zal hiervoor een reservering worden gedaan.

3.3.1 Fasen en Sporen

Het programma wordt bestuurd vanuit fasen (tijd) en sporen (inhoud en resultaten). Binnen de sporen worden activiteiten en projecten gedefinieerd die leiden tot (deel)resultaten. Opgeteld leiden deze tot een gefaseerde inrichting van de TBO en volledige verantwoordelijkheid en uitvoering van het tactisch beheer bij het Kadaster.

Fasen
In fase 1 wordt alles gerealiseerd (voorbereiding) wat nodig is om op succesvolle wijze het proefjaar 2020 te kunnen realiseren.

Fase 2 is het feitelijke proefjaar en heeft als nadrukkelijk doel (vanuit gebruikersperspectief) de processen en werkwijzen te verbeteren en te optimaliseren. De TBO ziet dit ook als optimalisatie van de beheerrollen in brede zin, dus ook haar eigen rol.

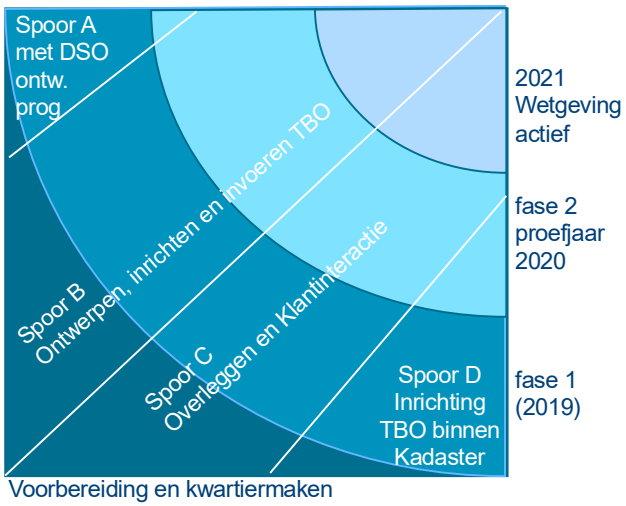

Sporen
Om de gewenste resultaten te bereiken worden binnen het programma een aantal sporen ingericht waarbinnen de noodzakelijke activiteiten of projecten, die de resultaten leveren, worden bestuurd.
Ook kan de financiering per spoor worden ingericht. Het programma onderkent de volgende sporen:

A. Projectmatige samenwerking met DSO-ontwikkelprogramma (valt primair in fase 1)
B. Ontwerpen, inrichten en invoeren beheer
C. Overlegstructuren, klantinteractie en relatielijnen
D. Inrichting TBO binnen Kadaster

Spoor A wordt projectmatig gefinancierd door het huidige DSO-ontwikkelprogramma. Hierin worden de activiteiten belegd die voor de korte termijn (begin 2019) nodig zijn om de op te leveren programmaresultaten

te verbreden met faciliteiten ten behoeve van de tactisch beheer taak. De TBO i.o. stuurt zo spoedig mogelijk mee op de realisatie en levert daarvoor de benodigde resources.

Spoor B bevat de projecten en activiteiten die leiden tot de definitieve inrichting van de TBO. Via activiteiten en projecten wordt eerst verkend hoe bepaalde zaken het beste ingericht kunnen worden om vervolgens de daadwerkelijke inrichting en invoering binnen dit spoor ter hand te nemen.

Spoor C bevat de projecten en activiteiten die leiden tot de definitieve inrichting van overlegstructuren en de klant/gebruikersinteractie. Voor dit spoor zijn nog geen concrete projecten gedefinieerd maar is hier op visie niveau gedefinieerd wat de resultaten zijn van dit programma spoor. In februari 2019 zal na een intake proces de verdere aanpak per deelgebied binnen dit spoor worden ingevuld. Dit zal deel uit maken van de update van het beheerontwikkelplan.

Spoor D is een intern spoor voor het Kadaster. Het bevat de activiteiten die faciliterend en ondersteunend zijn voor de (interne) inrichting van het TBO en activiteiten die nodig zijn om de TBO als onafhankelijke entiteit te verankeren binnen het Kadaster. Ook worden hier alle formele stappen doorlopen voor de inrichting van deze organisatie. Hiermee wordt bedoeld het optuigen van het functiebouwwerk, het formaliseren van deze organisatie met directieraad en ondernemingsraad en het werven en plaatsen van medewerkers in de TBO.

Gezamenlijke sturing van SBO-TBO(-OBO's) en DSO-ontwikkelprogramma
Een spoor op de achtergrond vormt de dialoog van SBO en TBO samen met het DSO-ontwikkelprogramma. Hier worden tijdens de voorbereiding in 2018 besproken kaders en uitgagspunten op meer detailniveau uitgewerkt en belegd in acties.
Als de SBO en TBO begin 2019 in enige mate gestart zijn zullen ook de OBO's hierbij betrokken worden om zo te zorgen voor een evenwichtige rolverdeling en invulling van taken en verantwoordelijken. Deze goede dialoog tussen de DSO-LV beheerpartijen zou moeten leiden tot een kwalitatief goede inrichting en scheiding van verantwoordelijkheden en borgen dat een goed functionerend stelsel wordt gerealiseerd.

3.3.2 Programmadoel en producten

Het programma heeft als doel de soll-situatie te realiseren zoals deze in hoofdlijnen is beschreven in paragraaf 2.8. De belangrijkste programma resultaten staan in de onderstaande programma roadmap opgesomd.

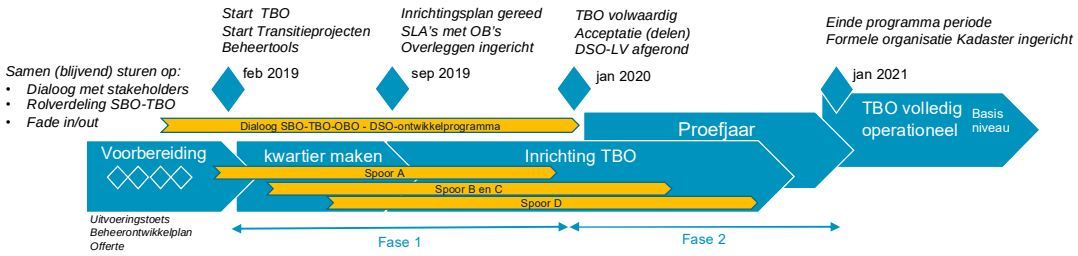

Producten
Voor zowel de acceptatie van de DSO-LV als de besturing van het beheer krijgt de uitwerking van een aantal onderwerpen zijn beslag in diverse documenten. Tijdens de eerste fase van de transitie worden de volgende resultaten gerealiseerd (zie ook beheer arrangement):

- Voor 1 maart 2019 een Transitieplan voor de startfase 2019 – 2021.
- Voor 1 april 2019 de acceptatiecriteria voor de in beheer name (van componenten) van de DSO-LV
- Voor 1 juni 2019 een Beheerprotocol
- Voor 1 juni 2019 een Meerjarig Tactisch Beheerplan incl. begroting 2019
- Voor 1 juli 2019 de aansluitvoorwaarden voor bestuursorganen
- Voor 1 juli 2019 een informatie- en communicatieprotocol

Een meer uitgebreide opsomming van producten van (de voorbereiding van) de transitie is in Bijlage 5.1 opgenomen.

Resultaten per fase

In 2019 (tevens fase 1) zal de TBO op pragmatische wijze beheertaken overnemen van het DSO-ontwikkelprogramma en in 2020 (fase 2 en proefjaar) zal de TBO, uitgaande van een goede afronding en overdracht, de managementtaken voor het beheer overnemen en zelfstandig het tactisch beheer voeren over de DSO-LV. Het proefjaar wordt gebruikt om samen met de SBO, TBO en OBO's en andere stakeholders procesgang en werkwijze te optimaliseren. Op deze gefaseerde wijze wordt voorgesorteerd op het jaar 2021 waarin de Omgevingswet van kracht wordt.

Tijdens de voorbereidingsfase werd de volgende afspraak gemaakt in relatie tot benodigde resultaten in de tijd. Daarbij zijn twee fasen onderscheiden, waarbij 1-1-2020 als scheiding tussen beide fasen is aangehouden. Dat is in dit plan weliswaar steeds zo beschreven, maar deze datum van 1-1-2020 is niet als harde scheiding bedoeld. Wat sneller kan gaat sneller; als iets meer tijd kost dan zal iets langer duren.

Fase 1 – ontwerpen, inrichten, invoeren, in beheer nemen - het jaar 2019

- Het DSO-ontwikkelprogramma is verantwoordelijk voor het (tijdelijk) beheer, beheert het budget en rapporteert over het tijdelijk beheer aan Programmaraad en OGB Beheer
- Kadaster komt aan boord als TBO. De activiteiten vinden plaats vanuit een programmadirectie TB-DSO-LV (onafhankelijk van de OBO-activiteiten van het Kadaster).
- Beheerprocessen, -tooling en acceptatiecriteria voor TB, voor zover onderdeel van de op te leveren DSO-LV (geldt ook voor verdere integratie en ondersteuning bij het aansluitproces), worden op aangeven van de TBO als materieel opdrachtgever door het DSO Ontwikkelprogramma in een project ontworpen, ingericht en ingevoerd. Hiervoor schakelt het DSO-ontwikkelprogramma het Kadaster in als strategisch ontwikkelpartner.
- TBO gaat in samenwerking met het DSO-ontwikkelprogramma beheerprocessen managen
- TBO start als deelnemer in het PMT en in het OPO van het DSO Ontwikkelprogramma
- SBO, TBO en directeur pDSO voeren periodiek afstemmingsoverleg om de beheerste overgang van taken naar de TBO voor te bereiden en te begeleiden
- Inrichten van een passende overlegvorm voor afstemming met Invoeringsondersteuning, Informatiepunt en Veranderopgaven .
- Beheerprocessen die geen onderdeel zijn van de op te leveren DSO-LV en noodzakelijk zijn voor het functioneren van de TBO in zijn omgeving, worden in samenwerking tussen SBO en TBO ontworpen, ingericht en ingevoerd. Hiertoe behoren mede de overlegstructuren.
- TBO als adviseur van de SBO start als deelnemer in het OGB Beheer,

- Beheerprocessen die noodzakelijk zijn voor het functioneren van de TBO als eenheid binnen het Kadaster, worden door de TBO ontworpen, ingericht en ingevoerd.
- De DSO-LV wordt door het DSO Ontwikkelprogramma opgeleverd. De TBO voert, afgestemd met het acceptatieproces van de interbestuurlijke opdrachtgevers, als TBO een 'eigen' acceptieproces voor TB uit en rapporteert daarover aan de SBO.
- BZK zorgt in haar rol van zowel SBO als eigenaar dat aan alle gestelde voorwaarden voor de overdracht van het beheer naar Kadaster is voldaan.

Fase 2 – proefdraaien - het jaar 2020

- Het Kadaster managet het beheer, onder eindverantwoordelijkheid van de SBO. Het Kadaster draagt de verantwoordelijkheid die passend is bij de taak van dat moment.
- De TBO beheert in praktische zin het budget en rapporteert over het beheer aan de SBO
- De TBO zet het overleg voort binnen de ingestelde overlegstructuren
- De TBO levert ondersteuning bij de aansluiting van bevoegde gezagen en biedt gebruikersondersteuning vanuit de ingerichte helpdesk.
- Het Kadaster richt de TBO in als eenheid binnen het Kadaster

Deze fasering leidt ertoe dat het Kadaster vanaf 1-1-2021 de verantwoordelijkheid heeft voor alle overgedragen taken van het tactisch beheer, binnen de dan afgesproken kaders en met de vereiste bevoegdheden. Eventuele nazorg activiteiten worden impliciet meegenomen in de dan geldende backlogs. Bij grote excepties worden door SBO en TBO expliciete afspraken gemaakt.

3.3.3 Programmateam

Het kwartiermakersteam wordt geleid door een (a.i.) manager van de TBO. Medewerkers van het kwartiermakers zullen praktisch aan het werk gaan maar ook zaken oppakken voor de structurele inrichting van de TBO. Het kwartiermakersteam doet de intake op detailniveau. Alle lopende of op te staren activiteiten worden vanuit dit team gecoördineerd.

Dit kwartiermakersteam wordt vanuit diverse organisatieonderdelen van het Kadaster ondersteund, opdat het kwartiermakersteam afgesproken producten/ resultaten, op basis van dit plan, kan opleveren. Hierbij kan worden gedacht aan juridische services, control & finance, compliance, inrichting IT, staffing HR. Ook behoren hier werkzaamheden toe ter voorbereiding op een inrichtingsplan voor de definitieve ophanging en inrichting van de TBO binnen het Kadaster.

Een eerste verkenning bij het opstellen van dit plan heeft het inzicht opgeleverd dat het "tijdelijk beheer" (vergelijkbaar met tactisch beheer) binnen het DSO-ontwikkelprogramma op korte termijn een aantal taken wil inrichten. Het is de wens van de TBO hiervoor direct mensen in te zetten, zodat een vliegende start wordt gemaakt.

3.4 Risicoanalyse

Voor het opstellen van dit plan is in kaart gebracht wat SBO en TBO als de belangrijkste risico's zien voor de uitvoering van de TB-taak door de TBO, in het bijzonder gedurende de gehele transitieperiode 2019-2021. Dit is uitgewerkt in een risicolog, dat is voorzien van maatregelen, en opgenomen in bijlage 5.4.

Dit risicolog zal via het in te richten risicomanagementproces worden bijgehouden. Op enig moment zullen hier ook de voor de DSO-LV relevante risico's aan worden toegevoegd die nu op (diverse niveaus) in het programma Aan de Slag met de Omgevingswet worden bijgehouden. SBO en TBO werken samen het risicomanagementproces uit, waarbij ook aspecten als compliancy en security worden betrokken. Onderdeel hiervan is een escalatieproces.

Het Kadaster voert parallel aan de totstandkoming van dit plan een interne uitvoeringstoets uit. De uitkomsten en maatregelen daaruit moeten in samenhang met de risicolog gezien worden.

De belangrijkste risico's uit de risicolog zijn:

1. Het versneld afbouwen van het DSO-ontwikkelprogramma, zonder dat de TBO in staat is om de activiteiten adequaat over te nemen, met als gevolg dat er stagnatie optreedt in de doorontwikkeling en de overgang naar een stabiele beheersituatie
2. Het niet kunnen voorspellen van het volume van gebruik, dat kan leiden tot ontevredenheid van gebruikers en niet geplande kosten;
3. Er wordt onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de DSO-LV biedt, waardoor de DSO-LV wordt gezien als 'costcenter' in plaats van als 'benefit center' en de doelen van het programma Aan de Slag met de Omgevingswet in de praktijk onvoldoende worden gehaald.

3.5 Bemensing, financiën en offerte

De invulling van de resources alsmede de inschatting van de kosten worden niet in dit plan behandeld maar worden in de meegeleverde offerte beschreven.

4 Verdiepingen sporen

4.1 Spoor-A: Projectmatige samenwerking met DSO-ontwikkelprogramma in fase 1

In 2019 worden binnen het DSO-ontwikkelprogramma, onder regie van de TBO, projectmatig activiteiten uitgevoerd die noodzakelijk zijn om tot de DSO-LV behorende beheerfunctionaliteiten (tooling en processen) te realiseren. Ook zullende de verdere integratie van de DSO-LV en de ondersteuning van het aansluitproces hier onderdeel van uitmaken. Onder verantwoordelijkheid en met budget van het DSO-ontwikkelprogramma voert Kadaster, in zijn rol van strategisch ontwikkelpartner, deze activiteiten uit.
Uiteindelijke borging en definitieve inrichting gebeurt vanuit spoor B.

Het streven is om Spoor A te hebben afgerond voorafgaand aan de oplevering van de DSO-LV door het DSO Ontwikkelprogramma, vanuit de logica dat de tot de DSO-LV behorende beheerfunctionaliteiten ook onderdeel zijn van het acceptatieproces dat vanaf eind 2019 plaats vindt. Idealiter komen de voor de TBO noodzakelijke beheerfunctionaliteiten dan in beheer (streefdatum 1-1-2020) en zijn er dan geen activiteiten meer in Spoor A.

Conform de “agile” aanpak in het DSO-ontwikkelprogramma wordt het tactisch beheer samen met het DSO Ontwikkelprogramma, de BLM-ers als vertegenwoordigers van de bevoegde gezagen, de SBO en de OBO’s in verschillende iteraties tijdens de transitieperiode tot volwassenheid gebracht. Ook vindt de overdracht van taken, kennis etc. plaats in sync met de increments van het DSO-ontwikkelprogramma. Waar mogelijk gaat de TBO vanaf 1-1-2019 medewerkers ‘boarden’ om direct te helpen voorzien in nu urgente behoeften in het ontwikkelprogramma (direct productief).

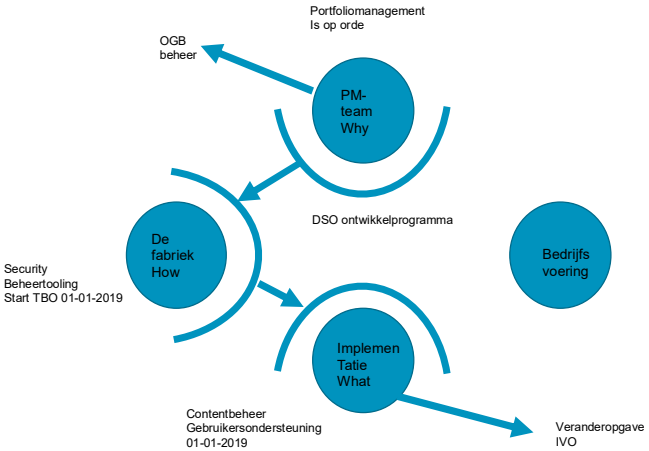

In de voorbereiding in november 2018 kwamen de onderstaande activiteiten aan de orde die betrekkelijk snel opgepakt moeten worden door de TBO

1. Inrichten beheertooling en relevante ITIL-processen (aansluiting op OBO’s)
2. Inrichten (ondersteuning) acceptatieproces DSO-LV en testmanagement (ook naar het startende interbestuurlijke acceptatie-team)
3. Greenfield activiteiten, die op korte termijn nodig zijn, vanwege de eerste try out van de DSO-LV begin 2019 en opschalend gebruik daarna:
    a. Klantcontactmanagement: Inrichten eerste gebruikersondersteuningsprocessen
    b. Securitymanagement: Beschrijven en inrichten securityprocessen (en tooling)
    c. Content(kwaliteits)management
    d. Verdere integratie
    e. Ondersteuning bij aansluiten bevoegde gezagen
4. Leveranciersmanagement (samen met veranderopgave en beoogde OBO’s).

Deze onderwerpen worden onder meer uitgewerkt in de navolgende sub paragrafen die ingaan op:

- Verkenning, Voorbereiding en Kwartier maken TB (initiële inrichting TB-functie)
- Monitoring
- Kwaliteitsinstrumenten
- Besturing van het beheer- en ontwikkelproces, inclusief releasemanagement
- Tijdelijke inrichting helpdesk

4.1.1 Verkenning, Voorbereiding en Kwartier maken TB (initiële inrichting TB-functie)

De TBO gaat in samenwerking met het DSO-ontwikkelprogramma meesturen op het “tijdelijk beheer” in het programma. Het DSO-ontwikkelprogramma draagt financiële en andere risico’s, en rapporteert over het beheer aan de Programmaraad en OGB (Beheer).

Inrichten beheertooling: voor het inzetten van Service Now als tool, om de DSO-LV als stelsel te kunnen monitoren, starten per direct activiteiten door deelname aan de voorbereiding van PI9 (Q1 2019).

In de voorbereiding al aangetroffen knelpunten:

1. Gebruiksondersteuning

Er zijn geen processen ingericht voor gebruiksondersteuning. De organisatie en het proces voor verwerking van feedback vanuit gebruiksondersteuning naar de programmabacklog ontbreekt ook nog.
Het is dringend nodig processen hiervoor in te richten. Aan welke eisen zou bijv. een vraag voor ondersteuning moeten voldoen om snel en adequaat door het DSO te kunnen oppakken.
De TBO-kwartiermakers zullen deze taak direct in 2019 oppakken en op praktische wijze zorgen dat enerzijds de korte termijn behoefte wordt ingevuld (spoor A) en anderzijds de structurele inrichting en borging zal plaats vinden (spoor B en C). Het noodzakelijke datamanagement zal hier ook worden ondergebracht.

2. Tactische securityprocessen zijn beschreven noch ingericht

De tactische securityprocessen, inclusief bijv. het aansluiten op security tooling, moeten worden opgesteld en ingericht. De TBO-kwartiermakers zullen deze taak direct in 2019 oppakken en op praktische wijze zorgen dat enerzijds de korte termijn behoefte wordt ingevuld (spoor A) en anderzijds de structurele inrichting en borging zal plaats vinden (spoor B).

3. Content- en datamanagement ontbreekt nog

Content- en datamanagement moet worden ingericht, opdat in relatie tot het aansluiten van bevoegd gezagen heldere afspraken ontstaan (Laden en opschonen van Content) en de integriteit van de content de noodzakelijke borging krijgt. In relatie met het punt van gebruiksondersteuning is het bovendien gewenst dat er op enig moment proefbestanden zijn waarmee gevoegd gezagen kunnen oefenen.
De wijze waarop het DSO Ontwikkelprogramma en de TBO dit knelpunt gaan oplossen moet eerst nog verder worden verkend.

4. Hulp bij het aansluiten van de bevoegde gezagen

Hoewel de aansluiting van bevoegd gezagen gebeurt onder verantwoordelijkheid van de veranderopgaves per bevoegd gezag, zal de TBO al vroeg in 2019 de nodige ondersteuning hiervoor gaan organiseren. De exacte

invulling hiervan wordt samen met het DSO-ontwikkelprogramma bedacht en ingericht. Aanvankelijk dus onder verantwoordelijkheid van het DSO-ontwikkelprogramma. De TBO zorgt voor nog nader uit te werken ondersteuning vanuit de TBO en OBO's en organiseert de communicatie en voortgangsbewaking vanuit het perspectief van de DSO-LV.

Door samenwerking tussen het DSO-ontwikkelprogramma, de veranderopgaven, SBO en TBO zal de implementatie-strategie in 2019 verder vorm gaan krijgen en daarmee randvoorwaarden creëren voor grootschalige aansluiting van bevoegd gezagen op DSO-LV. Onderdeel hiervan is afstemming tussen de roadmap voor de opbouw van het beheer en de roadmaps van de veranderopgaven, zodat beheer een volwaardig onderdeel gaat vormen van de integrale roadmap.

4.1.2 Monitoring

Bij het inrichten van diverse functies voor het tactisch beheer zal de TBO zoveel mogelijk gebruikmaken van de 'best practices' binnen de organisatie. Tijdens de voorbereidingsfase kwam de korte termijn behoefte aan de orde voor onder andere monitring op tactisch niveau.

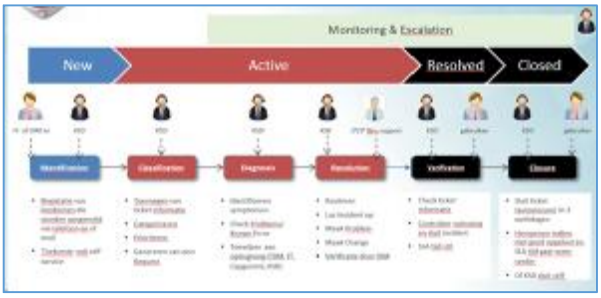

Inrichten beheertooling: ServiceNow is daarom voorlopig gekozen als tool om de DSO-LV als stelsel te kunnen monitoren. In komende program increments vinden daarvoor werkzaamheden plaats voor analyse en ontwerp, waarna realisatie plaats vindt conform het proces binnen het DSO-ontwikkelprogramma.

4.1.3 Kwaliteitsinstrumenten

Kwaliteitsdashboard

Binnen het DSO-ontwikkelprogramma wordt per increment een kwaliteitsdashboard bijgehouden op basis van informatie vanuit allerlei bronnen. Dit dashboard is opgezet op basis van ISO25010, en komt voort uit een eis in het GPvE. Er wordt nog niet getoetst op alle eisen (bijv. ketentesten). Het is de bedoeling dat dit nog gaat starten onder verantwoordelijkheid van het DSO-programma. Voor keten 2 (van Idee tot Afhandeling (RWS)) wordt dit al in beperkte mate gedaan. Voor keten 1 (van Plan tot Publicatie (Kadaster)) wordt dit ingepland in PI9. Het kwaliteitsdashboard bevat ook een afhankelijkhedenmatrix met alle (nu bekende) in- en externe configuratie items. De TBO neemt het dashboard over in beheer, want dit past in de visie van de TBO omtrent kwaliteitsmanagement. Tijdens de vorming van de SLA's in 2019 wordt in overleg tussen SBO, TBO en de OBO's het gewenste kwaliteitsniveau gedefinieerd.

Acceptatie- en penetratietesten

De TBO voert met name regie op integratietests. Bestaande testomgevingen in beheer bij de ontwikkelpartners worden daarvoor gehandhaafd. De TBO gaat vanaf Q1 2019 ondersteuning levering op het acceptatieproces die focust op de acceptatie van de increments.

Met enige regelmaat worden er penetratietesten uitgevoerd om de security van de componenten te testen. Deze worden in opdracht van het DSO-ontwikkelprogramma uitgevoerd. De TBO-kwartiermakers zullen deze taak direct in 2019 oppakken en op praktische wijze zorgen dat enerzijds de korte termijn behoefte wordt ingevuld (spoor A) en anderzijds de structurele inrichting en borging zal plaats vinden (spoor B en C).
In de voorbereiding werd besproken dat de penetratie- en securitytesten zo spoedig mogelijk zullen worden uitgevoerd door een onderaannemer die dit nu al doet voor vele diensten van het Kadaster (voorbeeld van synergie).

4.1.4 Besturing van het beheer- ontwikkelproces, inclusief releasemanagement

De TBO wil graag op de rijdende trein stappen waar het de besturing van ontwikkeling en beheer betreft en de besturing van deze trein overnemen. Hiermee wordt bedoeld dat er binnen het DSO-ontwikkelprogramma al een relatief goed werkend ontwikkelproces is ingericht op basis van Safe®. De TBO wil dit voort zetten en geleidelijk de controls in handen nemen.
De TBO heeft in de SOLL-situatie diverse functies ingebed die in grote mate overeenstemming vertonen met de functies in het DSO-ontwikkelprogramma (zoals productmanagement, releasemanagement (RTE), architectuur). Ook is er een ondersteunende organisatie die zorgdraagt voor een goede voorbereiding en organisatie van PI-planningssessies, gebruikersacceptatie op ketenniveau etc. De TBO zal zich tijdens de eerste fase van de transitie in 2019 een oordeel vormen over de huidige werkwijze in het ontwikkelprogramma en waar nodig aanpassingen doorvoeren voor de fase van beheer, doorontwikkeling en uitbouw, vanaf in beginsel 2020. Vervolgens zal ze deze werkwijze overnemen om zo te komen tot een soepele overdracht. Daarna houdt de TBO zich het recht voor de werkwijze en processen te optimaliseren of indien noodzakelijk fundamenteel te veranderen.

Afhankelijk van de situatie zullen nog te werven medewerkers worden ingezet. Ook is het goed mogelijk dat medewerkers die nu binnen het DSO-programma werken (al dan niet tijdelijk) komen te werken onder verantwoordelijkheid van de TBO. In de verkenningsfase (begin 2019) wil de TBO hierover afspraken maken, zodat een geleidelijke overgang mogelijk is en de operationele processen zo min mogelijk worden gehinderd.

Gebruikersbetrokkenheid
In een goed (agile) ontwikkel- en beheerproces is (de effectiviteit voor) de gebruiker misschien wel de belangrijkste pijler. Daarom wil de TBO dat de verbindingsfunctie voor de gebruikersbetrokkenheid van de bevoegd gezagen (gericht op vraagarticulatie, ontwikkeling van functionaliteiten, testen, accepteren en voorbereiden voor het gebruik) wordt voortgezet via het concept van de Business Liaison Managers of op een vergelijkbare wijze. De TBO wil, samen met de SBO, een inventarisatieronde houden bij de vertegenwoordigers van de koepels (o.a. verandermanagers en BLM-ers) om zo te komen tot een gedegen invulling van de gebruikersbetrokkenheid. In de loop van 2019 zal een overlegstructuur ingericht worden met gebruikers via de OBO's, die na overdracht van het beheer aan de TBO gaat functioneren.

Samenhang ontwikkeling en beheer
De werkzaamheden van de OBO-ontwikkelteams zijn te categoriseren in drie typen activiteiten:
a) Beheer en onderhoud, (technisch) applicatie beheer en correctief onderhoud.
b) Doorontwikkeling (adaptief onderhoud), kleinere toevoegingen van functionaliteit.
c) Uitbouw, toevoegen van grote brokken functionaliteit vaak over de IT-componenten heen.

Met beheer en onderhoud bedoelen we hier het (preventief- en correctief) applicatiebeheer (softwareomgevingen en databases) en de technische samenwerking van de software met de infrastructuur. Een inrichting van het tactische beheer m.b.t. de ITIL-, ASL/BISL-processen wordt in een apart project ondergebracht.

De TBO is van mening dat uitbouw operationeel (in de ontwikkelteams van de OBO's) niet echt te scheiden is van beheer en onderhoud en/of doorontwikkeling. Alleen wanneer er sprake is van de ontwikkeling van een nieuwe component is dat wel mogelijk.

Releasemanagement
De TBO streeft het principe na van 'onafhankelijk continuous delivery' voor de componenten van de DSO-LV. Hierdoor wordt het mogelijk om kleinere wijzigingen (verbeteringen) snel in productie te nemen. Grotere veranderingen kunnen nog steeds releasematig worden uitgerold, omdat dit soms handig is voor de implementatie en communicatie (zie ook ambitie TBO voor transparantie in communicatie, via onder meer website).

Changes worden in een standaard beheerproces gedocumenteerd en gecommuniceerd. Communicatie over releases gebeurt via de website van de DSO-LV. OBO's hebben een zelfstandige verantwoordelijkheid om over kleine changes 'release notes' te publiceren. Voor grotere releases met integrale samenhang doet de TBO dit met input van de OBO's.
Functionele veranderingen en de implementatie momenten worden altijd vooraf afgestemd tussen de OBO's en de TBO. Indien nodig worden de helpdesks van de OBO's en de TBO en het IP hiervan ook op de hoogte gebracht.
De TBO-productmanagers en OBO productowners hebben hierover regelmatige afstemming in een nader in te vullen periodiek (product)overleg waar dit onderwerp het karakter heeft van een change board.
NB: In grote lijnen is via het PI-planningsproces en de backlogs bekend wat er in pijplijn zit. Besturing en communicatie van releases en updates komt ook terug in een vast te stellen calamiteitenprotocol (als het mis gaat en iets teruggedraaid moet worden (fall back/ back up) of juist niet).

Versiebeheer en integratie (voorwaarden voor continuous delivery)
Essentieel bij releasemanagement op basis van continuous delivery is dat de (technische) integratie en het versiebeheer bij OBO's goed is georganiseerd. De TBO organiseert de functionele- en technische integratie over de componenten/ OBO's heen. Hierbij is 'de keten zo sterk als de zwakte schakel' en zal de TBO op alle lagen van het OSI-model borgen dat de dienstverlening goed geïntegreerd zal plaats vinden. De TBO houdt zich daarom het recht voor om hiervoor aanvullende eisen te gaan stellen aan de ontwikkelstraten van de OBO's en/of aanpassingen te doen in de 'value stream' binnen de huidige ontwikkelprocessen. Samen met het DSO-ontwikkelprogramma zal de TBO de huidige ontwikkelstraten (incl. automatische testprocessen en versiebeheer) onder de loep nemen en indien noodzakelijk de nodige maatregelen nemen om de delivery van software op het gewenste niveau te kunnen realiseren bij alle componenten van de DSO-LV. Parallel hieraan werken de TBO, het DSO-ontwikkelprogramma, de OBO's en de andere samenwerkingspartners (met name KOOP) aan de SLA's of samenwerkingsovereenkomsten.

In bijlage 5.4 wordt het (applicatie)beheerontwikkelproces in meer detail beschreven.

Transitie via een project

De invulling van dit proces en alle rollen/functies die vanuit de TBO noodzakelijk zijn, wordt georganiseerd door een project dat in januari 2019 start met een verkenning binnen het DSO-ontwikkelprogramma. In samenspraak met het programma zal de TBO in de loop van 2019 taken en rollen gaan overnemen.
In dit project dienen o.a. de volgende zaken te worden overgenomen en geborgd:

1. Management van het beheerontwikkelproces incl. ondersteunende (PMO) functies
2. Inrichting architectuurfunctie en in beheer nemen relevante documenten
3. Requirementsmanagement
4. Monitoring van de externe roadmaps van die voorzieningen die buiten het stelsel vallen, maar wel van invloed zijn op het goed functioneren van het stelsel, zoals bijvoorbeeld bepaalde GDI-voorzieningen. Wijzigingen die consequenties hebben op het functioneren van het DSO zullen met de SBO worden besproken.
5. Inrichten van het testmanagement op ketenniveau en regie-voering op de uitvoering ervan
6. Orkestreren van de releases in samenhang met de PI-planning

4.1.5 Tijdelijke inrichting helpdesk

Omdat in januari gestart zal worden met het eerste testgebruik zal de TBO door de inzet van de KCC-competentie van het Kadaster en de reeds bestaande technische helpdesk bij het IP, een tijdelijke helpdesk voor IT gerelateerde vragen over de DSO-LV inrichten ter overbrugging naar een meer definitieve inrichting (zie aanpak spoor C). Voor de bijbehorende ICT-ondersteuning voor klantcontactregistratie zal het CRM-systeem van het Kadaster worden ingezet.

4.2 Spoor-B: Ontwerpen, inrichten en uitvoeren beheer

In spoor B worden de projecten en activiteiten gerealiseerd die leiden tot de definitieve inrichting van de TBO. Projecten en activiteiten in dit spoor hebben een standaard fasering:

1. Verkenning en analyse
2. Plan van aanpak en realisatie
3. Implementatie/overdracht

Per onderwerp wordt een intake gedaan en bepaald hoe de gewenste resultaten worden bereikt. Daarbij gaan we steeds uit van onze visie en de uitgangspunten in dit Beheerontwikkelplan.

In dit hoofdstuk (in navolgende sub paragrafen) wordt een korte briefing beschreven van de volgende clusters van activiteiten of projecten:

1. Inrichten productmanagement TBO
2. Inrichten Management Operationeel Beheer (contract- en leveranciersmanagement).
3. Inrichten ITIL-, ASL/BISL-serviceprocessen (noodzakelijk naast monitoring)
4. Inrichten Risk & Compliance (functie/processen)
5. Beheer protocol en standaarden

Uitgangspunten:

- De TBO managet de SLA-relatie en stuurt de OBO's zodanig dat ze hun diensten leveren binnen de gemaakte afspraken. De TBO signaleert afwijkingen tijdig aan de SBO.
- Voor majeure afwijkingen in de operatie wordt een escalatieproces afgesproken waarin de SBO besluit, op basis van een rapportage en advies van de TBO.
- Financieel:
    - Voor beheer, exploitatie en doorontwikkeling (adaptief onderhoud) van de DSO-LV geldt waar mogelijk een resultaatverplichting; voor uitbouw een inspanningsverplichting.
    - Om te kunnen voldoen aan de resultaatsverplichting dienen de randvoorwaarden daarvoor aanwezig te zijn in termen van stabiele scope, afgeronde ontwikkeling en acceptatie, ingerichte organisatie.
    - Alvorens kan worden overgegaan naar resultaatsverplichting is een goede balans nodig tussen inspannings- en resultaatsverplichting. Dit vraagt om een benadering die rekening houdt met situationele factoren en fasering.
    - Uitbouw moet gefinancierd zijn via afzonderlijk budget en er moet een duurzaam dekkend beheer- en exploitatiebudget zijn voor de uitbouw.
    - De TBO moet voorafgaand aan de investeringsbeslissing voor uitbouw om advies gevraagd zijn over de beheerbaarheid en de exploitatiekosten van de uitbouw.
    - De uitvoering van de uitbouwprojecten wordt in beginsel geïntegreerd met de uitvoering van werkzaamheden voor beheer. Bestuurlijk zijn het geschieden opdrachten met afzonderlijke budgettering en verantwoording.
    - Voor het werken met een taakstellend budget dient meer inzicht in verwachte beheer- en exploitatiekosten te ontstaan.
    - Indien na de acceptatie van de DSO-LV en de in beheer name door de TBO sprake is van onvolkomenheden (verborgen gebreken) in de werking van DSO-LV componenten of het stelsel in zijn samenhang, dan komen de kosten voor re-work ten laste van het beheerbudget

- Parallel aan (de opstart van) het inrichten van het beheer vindt in 2019 besluitvorming plaats over uitbouw, waaronder informatieproducten en het gebruik van externe voorzieningen (zoals PDOK) in relatie tot het DSO. Voorzien is dat dit een wederkerige invloed op elkaar kan gaan hebben. De TBO wordt betrokken bij het opstellen van plannen voor uitbouw en houdt daarbij mede in het oog of de realisatie van uitbouwprojecten risico's oplevert voor de afronding van het basisniveau.
- De TBO houdt toezicht op en zorgt voor het samenhangend functioneren van de DSO-componenten, en heeft een rol bij het managen van afhankelijkheden op een hoger niveau.
- De TBO vertegenwoordigt het DSO in tactische overleggen over de ontwikkeling van de basis-infrastructuur van de digitale overheid.
- In het acceptatieproces is de TBO niet verantwoordelijk om de fit-for-purpose vraag te beantwoorden, maar voor de beantwoording van de fit-for-use vraag.

Beheerprocessen: Vanaf de start van de transitieperiode zullen de TBO en SBO, waar nodig in samenwerking met de OBO's, de beheerprocessen en daarbij behorende governance nader inrichten. In het jaar 2019 worden daartoe op diverse momenten producten opgeleverd ter vaststelling door de SBO of door het OGB Beheer. Deze verwachte producten zijn opgenomen in bijlage 5.1. Ze zijn voor een deel afkomstig uit het beheer-arrangement. Bij de uitwerking van de beheerprocessen en producten kan blijken dat andere keuzen de voorkeur hebben voor wat betreft de vastlegging van de diverse afspraken in de diverse producten. Uitgangspunt is dat de SBO en TBO daarover in voorkomende gevallen in overeenstemming zullen besluiten.

Kostenbeheersing: Het werken met een taakstellend budget is voor de TBO een groeipad. Zolang de DSO-LV nog volop in ontwikkeling is, de verschillende operationeel beheerders nog in hun rol moeten groeien en het gebruik nog op gang moet komen, zijn de beheerkosten voor de DSO-LV niet stabiel en ontbreekt de voorspelbaarheid die voor het werken met een taakstellend beheerbudget is vereist.
In 2019 wordt een start gemaakt om de variabelen voor de kostenbeheersing uit te werken en de ontwikkeling ervan in de tijd te volgen. De kosten voor operationeel beheer zijn te beïnvloeden via een aantal factoren (cost drivers) waarop nog nadere uitwerking en besluitvorming nodig is, bijvoorbeeld servicelevels, compliancy eisen en omvang van het gebruik in de loop van de tijd.
SBO en TBO zullen dit samen met pDSO, de koepels en de beoogde operationele beheerpartijen oppakken.

Door het uitvoeren van analyses, peer reviews en (externe) benchmarks ontstaat in de beginperiode meer inzicht in de kostenbepalende factoren, zodat het mogelijk wordt om kostenniveaus te koppelen aan de omvang van het gebruik en het geboden dienstenniveau. Dit biedt dan mogelijkheden om binnen grenzen (o.a. bandbreedtes voor het gebruik) tot afspraken te komen over taakstellende budgetten voor met name exploitatie en beheer. Voor het verlagen van het kostenniveau wil de TBO synergie tussen de verschillende componenten van de DSO-LV opsporen, waarbij het aandragen van maatregelen om kostenstijgingen te reduceren een belangrijke verantwoordelijkheid is van de OBO's en expliciet onderdeel is van de op te dragen taak.

De TBO zal daarnaast kostenefficiency stimuleren door hergebruik van bestaande (generieke) voorzieningen als beleid aan te houden, via benchmarks op generieke onderdelen, het laten beproeven van innovaties, het onderzoeken van synergie-mogelijkheden en het delen van 'best practices'. De TBO kan daarbij binnen Kadaster beheerde platformdiensten en beheermethodieken inbrengen. Gedurende de eerste jaren bouwt de TBO aldus kennis op over de kostenbepalende factoren zodat de TBO knoppen kan geven waarmee de SBO

of de bestuurlijke opdrachtgevers kunnen sturen op de verhouding kwaliteit/kosten. Daarbij is belangrijk dat helder is welke kwaliteit waarom nodig is en wat dit betekent voor het kostenniveau.

Hanteren van een meerjarencyclus: De TBO hanteert in de planning- en control cyclus een voortschrijdend Meerjarenbeleidsplan (MBP). Daaruit komen meerjarige portfolio's voort, waarin zichtbaar wordt via welke stappen, inclusief afhankelijkheden, de doelstellingen voor beheer worden gerealiseerd. Hierin worden de afhankelijkheden met de uitbouw meegenomen.
Hieruit ontstaat een meerjarige roadmap, waarin ook afhankelijkheden en effecten (bijv. technologie, wetgeving etc.) een plek krijgen. De roadmap van de DSO-LV moet rekening houden met externe roadmaps van producten (voorzieningen) buiten de DSO-LV, zoals onderdelen van de GDI en basisregistraties. Hiervoor moet de TBO-processen inrichten. Behalve dat langs deze weg een meerjarig financieel perspectief ontstaat, helpen de roadmaps in het verwachtingsmanagement over de ontwikkeling van de DSO-LV waarop overheden en softwareleveranciers hun plannen kunnen afstemmen. De resultaten worden kenbaar gemaakt op de in te richten website waarop alle informatie over de DSO-LV wordt gepubliceerd.

SBO en TBO werken de jaarplan- en meerjarencyclus samen verder uit, in afstemming met de koepels. Hierbij wordt uitgegaan van enerzijds de beheerovereenkomst en anderzijds aangesloten op de reeds functionerende jaarplancycli uit het bestaande convenant Nationale GeoInformatie Infrastructuur (NGII, tussen BZK en Kadaster). Daar waar strijdigheid tussen beiden is, prevaleert de interbestuurlijke beheerovereenkomst.

4.2.1 Fasering

Fase 1 - 2019: Ontwerpen, inrichten en invoeren beheer
In 2019 zullen activiteiten worden uitgevoerd die noodzakelijk zijn om beheerprocessen te realiseren die begin 2019 niet zijn opgenomen in spoor A omdat ze geen onderdeel zijn van de tot de DSO-LV behorende beheerfunctionaliteiten (tooling en processen). Het gaat hier om de volgende zaken:

- Ontwerpen, inrichten en invoeren van de noodzakelijke beheerprocessen (op basis van de ITIL-principes) aanvullend en parallel op de in spoor A te implementeren monitorprocessen.
- De acceptatie (uitgangspunt 1-7-2019) voorbereiden van de (componenten van de) DSO-LV (basisniveau): opstellen acceptatiecriteria en acceptatieprotocol. Dit geldt voor zowel de functionele- als de beheeraspecten.
- Het leveren van een bijdrage aan het selectieproces en de vastlegging van afspraken met de gekozen operationele beheerpartijen voor DSO-LV (Beheerovereenkomsten en SLA's), inclusief het maken van afspraken met deze partijen over de continuïteit van de huidige voorzieningen en dienstverlening tot op het moment dat deze op gaan in DSO en daar in beheer worden genomen,
- Actieve deelname en sturende rol voor de borging- en doorontwikkeling van de DSO-LV aan de samenwerkingsafspraken met partijen die standaarden, voorzieningen of informatiebronnen exploiteren die belangrijk zijn voor het functioneren van DSO-LV zelf, in DSO als stelsel en in de keten van informatiestromen.

In samenwerking met de SBO, en soms ook met betrokkenheid van de OBO's, worden de beheerprocessen en beheerdocumenten ontwikkeld en vastgesteld. Deze zijn opgenomen in het productenoverzicht in Bijlage 5.1.

Initiële acceptatieproces van het basisniveau DSO-LV
Het is wenselijk dat de TBO actief samenwerkt met het interbestuurlijke acceptatieteam voor de acceptatie van de DSO-LV door de bestuurlijke partners. Het acceptatieproces van het basisniveau van de componenten van de DSO-LV wordt in 2019 uitgevoerd. Ontwikkelpartijen leveren ontwikkelde voorzieningen op bij het programma DSO, die deze vervolgens na toetsing en eventuele aanpassing door de betreffende ontwikkelpartij gereed meldt bij het Opdracht gevend beraad Beheer DSO-LV. Dit acceptatieproces is opgenomen in het beheerarrangement. De TBO zal afstemming zoeken met en waar nodig ondersteuning bieden bij dat beschreven proces. De TBO gaat daarvoor samenwerken met het interbestuurlijk acceptatieteam, om onderling afgestemde acceptatieprocessen vorm te geven. De TBO heeft eigen acceptatiecriteria en een eigen acceptatieproces voor de beheeraspecten. De acceptatiecriteria en het te volgen protocol voor de beheeraspecten zijn op te leveren producten (bijlage 5.1).

Fase 2 – 2020: Proefjaar (gebruik)
De TBO gaat het beheer van de DSO-LV eind 2019 zelfstandig managen, afhankelijk van waar we staan in de acceptatie en overdacht nog onder verantwoordelijkheid van de SBO. Over de exacte invulling van budgetverantwoordelijkheid en het dragen van risico's worden nader afspraken gemaakt tussen SBO en TBO. Uitgangspunt daarbij is een rijke invulling van de TBO taken en verantwoordelijkheid.
De samenwerking tussen SBO en TBO wordt mede gekenmerkt door het gezamenlijk beoordelen van de in 2019 in werking gestelde beheerprocessen, en het waar nodig aanpassen ervan. In het proefjaar wordt beoogd alle processen goed te hebben doorlopen en geëvalueerd, zodat bijstellingen nog kunnen worden gerealiseerd.

In dit jaar zal het accent van de werkzaamheden ook komen te liggen op voorbereiden, oefenen, testen en stimuleren van het gebruik bij bestuursorganen. Voor deze werkzaamheden wil de TBO structurele samenwerkingsovereenkomsten sluiten met dan wel taken uitbesteden aan de betrokken uitvoeringsorganisaties van het Rijk. De keuze voor samenwerkingsovereenkomsten dan wel uitbesteding van taken kan mede afhankelijk zijn van de nog te maken afspraken over de rol van de uitvoeringsorganisaties. Een belangrijk onderwerp voor de samenwerking met deze organisaties, maar vooral voor de samenwerking met VNG Realisatie, is gecoördineerd leveranciersmanagement. Om de doelen van het DSO te kunnen realiseren is het van belang dat softwareleveranciers van bevoegd gezagen producten ontwikkelen die functionaliteit aan boord hebben om gebruik te maken van de mogelijkheden die de DSO-LV biedt. Het gaat dan zowel om leveranciers van zaaksystemen en VTH-systemen (vergunningen) als leveranciers van plansystemen.

Het voorbereiden van burgers en bedrijven op de Omgevingswet en het gebruik van de DSO-LV is een taak van het programma Aan de Slag met de Omgevingswet (Invoeringsondersteuning en Veranderopgaven). De TBO kan bijdragen aan gerichte communicatie over het DSO en specifiek voor bedrijven gebruikersondersteuning bieden. De TBO zal ook aansluiting zoeken bij verdere lopende initiatieven zoals de praktijkproeven en try-outs.

4.2.2 Inrichten productmanagement TBO

Binnen de TBO zijn één of meer productmanagers de spin het web als het gaat om het managen van de vraagarticulatie en deze vertalen in functionaliteit binnen de componenten van de DSO-LV.
De productmanager(s) heeft de BLM-ers als natuurlijke counterpart in de dialoog met de vraagzijde, waarvoor belangrijke input afkomstig is van de door de OBO's georganiseerde gebruikersoverleggen. In samenspraak met de BLM-ers bepaalt de TBO-productmanager de prioriteit en zo vormt zich de DSO-LV capabilty/feature backlog.
Hij of zij organiseert de (voorbereidingsbijeenkomsten van) PI-planningssessies samen met de collega's binnen de architectuurfunctie en produceert de DSO-LV roadmap die de veranderkalender op de langere termijn weergeeft. Ook is productmanagement de linking pin naar de productowners binnen de OBO's.

4.2.3 Inrichten Management Operationeel beheer (contract- en leveranciersmanagement)

Binnen spoor A wordt ten dele een vliegende start gemaakt door vanaf januari 2019 samen op te trekken met het DSO-ontwikkelprogramma in de reeds lopende contacten met de OBO's. Op deze wijze kan de TBO een intake doen op de huidige stand van zaken.

Project briefing
Dit project ontwerpt en implementeert het proces voor operationeel beheer met de OBO's en andere (contract) partijen. Het project moet zo worden ingericht dat de onderstaande doelen worden bereikt:

- In samenspraak met SBO en OBO's komen tot een heldere taakstelling en afsprakenkader op gebied van kwaliteit, beschikbaarheid/capaciteit en continuïteit (incl. de vereiste service-levels en de non-functionals). Deze dienen te worden beschreven in meerjarenbeheerovereenkomsten en SLA's, waarbij tevens eisen zullen worden gesteld op het gebied van professionaliteit. De realisatie van de SLA's gebeurt nog onder de formele verantwoordelijkheid van het DSO-ontwikkelprogramma. De TBO neemt materieel de leiding en accepteert het resultaat in juli 2019.
- Het realiseren van gebruikersbetrokkenheid hoort tot de operationele beheertaak bij de doorontwikkeling van de operationele ketens, de daarin opgenomen componenten en daarbij gebruikte standaarden. RWS organiseert gebruikers van de keten "Van idee tot afhandeling" en van de standaarden STAM en STTR, het Kadaster van de ketens "Van plan tot publicatie" en "Van vraag tot informatie", en Geonovum van de TPOD-standaarden. In samenspraak met de huidige ontwikkelpartners en de verandermanagers, zal gekeken worden naar de meest optimale inrichting van de gebruikersbetrokkkenheid op ketenniveau binnen hun verantwoordelijkheidsgebied.
- Een ingericht (meerjaren)planningsproces inclusief forecasting.
- Borging van de compliance eisen (o.a. handhaving en toezicht op de naleving van kaders en richtlijnen).
- Het project zorgt voor de juiste legal en contract expertise en ontwerpt een contract- en leveranciersmanagementproces en implementeert dit uiterlijk in oktober 2019 binnen de TBO.

<u>Wens planning:</u>

- Start februari 2019
- Deltaplan juni 2019
- 1-7-2019 SLA's met OBO's operationeel
- 1-10-2019 Contract- en leveranciersmanagement operationeel

<u>Aanvullende uitgangspunten</u> in relatie tot management van het operationeel beheer:

- Mocht een OBO de uitvoering van de beheertaak, of een gedeelte daarvan, hebben ondergebracht bij een marktpartij, dan is de OBO-verantwoordelijkheid voor het naleven door de marktpartij van de geldende afspraken, kaders en richtlijnen. De TBO zal alleen de OBO aanspreken op het nakomen van de aangegane verplichtingen.
- Mocht een OBO, om welke reden dan ook, niet langer haar taken kunnen of willen uitvoeren, zal een selectieproces gefaciliteerd worden- en het overgangsproces geregisseerd worden door de TBO. In 2019 zullen SBO, TBO en de OBO's voor dit risico voorwaardelijk mitigerende afspraken maken.
- De opdrachten worden door de TBO voorbereid, zodanig dat zo veel als mogelijk sprake is van één opdrachtenstroom naar de OBO's
- Hoewel beheer en uitbouw bestuurlijk gescheiden zijn, en over de uitvoering daarvan separaat gerapporteerd wordt, zal de besturing van en door de OBO's voor de realisatie van beheer- en uitbouwopdrachten zoveel mogelijk geïntegreerd plaats vinden
- Het managen van de afhankelijkheden van en aansluiting op andere landelijke voorzieningen, behoort tot het (door)ontwikkelen en operationeel beheren van afzonderlijke DSO-componenten door de operationeel beheerders. In de meeste gevallen is de relatie met een externe voorziening specifiek voor een DSO-onderdeel.
- De TBO kan afspraken maken met de OBO's voor de beschikbaarheid van specifieke kennis en netwerken zoals bij RWS, KOOP, Geonovum, BZK. Het gaat bijvoorbeeld over kennis op het gebied van de leefomgeving, toepasbare regels, publiceren van wet- en regelgeving
- In samenwerking met VNG Realisatie wordt het leveranciersmanagement gecoördineerd, mede door het inrichten van het DSO Leveranciersoverleg.

Informatiepunt

Er loopt op het moment van schrijven van dit plan een (evaluatie)onderzoek naar de juiste invulling van het IP. Het is de visie van het TBO dat de technische ondersteuningstaken overkomen naar de TBO en dat het Informatiepunt, op basis van een samenwerkingsovereenkomst, onder de functionele aansturing van de TBO opereert, waarbij de doelstellingen ten aanzien van de gewenste positionering van het DSO door de strategisch beheerder worden opgedragen.

LVBB

Met de beheerder van de LVBB vindt vanuit de TBO afstemming plaats teneinde de DSO-LV en LVBB blijvend als twee zelfstandige, van elkaar afhankelijke, voorzieningen te kunnen laten functioneren. Deze afstemming zal voornamelijk gericht zijn op het beheer en onderhoud van de koppelvlakken en de toe te passen standaarden. De rol van de TBO in het overleg met de LVBB is vooral als regisseur op te treden voor de inkoop van de dienst die LVBB levert aan het DSO-LV en als vertegenwoordiger van het DSO deel te nemen aan gebruikersoverleggen van de LVBB.

4.2.4 Inrichten serviceprocessen (noodzakelijk naast monitoring)

Binnen spoor A wordt direct bij aanvang een vliegende start gemaakt met een deel van het incident managementproces binnen service operation. Ook zal er vanuit de kwartiermakers direct worden aangevangen met een lichte variant van een service desk proces.

Project briefing

Dit project ontwerpt en implementeert de relevante Service lifecycle van ITIL op tactisch niveau. Hierbij gaat het om de instandhouding van de DSO-LV-diensten vanuit een E2E perspectief.

Gewenste deliverables:

Het is bij het inrichten van belang dat de TBO kennis neemt van de Service strategie die is gedefinieerd op architectonisch niveau binnen het ontwikkelprogramma en in welke mate er sprake is van een service design. Dit alles om op de service operation op het gewenste niveau te hebben in het proefjaar 2020.
Het project onderzoekt de status en visie op dit gebied en komt in het vervolg daarop met een deltaplan om de serviceprocessen op het juiste niveau te brengen. Het omvat hier ook het serviceniveau van de SBO en OBO's.

WensPlanning:

- Start februari 2019
- Deltaplan juni 2019
- Inrichting gereed oktober 2019

4.2.5 Inrichten Risk & Compliance (functie/processen)

Project briefing

Dit project ontwerpt en implementeert de risk & compliance processen. Scope hierbij is de gehele DSO-LV.

Gewenste deliverables:

- Ontwerp en implementatie van het risicomanagementproces voor een regelmatige update van de risico's.
- Ontwerp en implementatie van het compliancemanagementproces waardoor de TBO toezicht kan houden op zijn eigen functioneren en dat van de OBO's waar het gaat om het juist toepassen van afspraken en regelgeving in relevante kaders, richtlijnen en wet- en regelgeving.

WensPlanning:

- Start maart 2019
- Deltaplan augustus 2019
- Inrichting gereed 1-1-2020

4.2.6 Beheer protocol en standaarden

Project briefing

Dit project ontwerpt en implementeert het beheer protocol. Dit start met een inventarisatie van reeds aanwezige producten en spelregels en vervolgens het bepalen van de benodigde aanvullende elementen.

WensPlanning:

- Start maart 2019
- Deltaplan augustus 2019
- Inrichting gereed 1-1-2020

4.3 Spoor – C: Overlegstructuren, klantinteractie en relatielijnen

Voor dit spoor zijn nog geen concrete projecten gedefinieerd. Op visieniveau is gedefinieerd wat de resultaten zijn van dit programmaspoor. In februari 2019 wordt op basis van een intake de verdere aanpak per deelgebied ingevuld, en opgenomen in de update van het overall programma plan.

4.3.1 Overlegstructuren

Projectbriefing

Fase 1 – het jaar 2019: ontwerpen, inrichten en invoeren

Het organiseren van de interbestuurlijke- en gebruikersbetrokkenheid bij het tactisch beheer is een belangrijk spoor. Vanuit de visie op gebruikersbetrokkenheid bij tactisch beheer, en mede gebaseerd op uitgangspunten in het beheerarrangement, zullen diverse overlegvormen worden ingericht. De precieze vormgeving van het in het beheerarrangement genoemde ROTB en NWOG wordt in 2019 op basis van die uitgangspunten gezamenlijk uitgewerkt door de TBO en de koepels van de vier bestuurlijke partners [4]. In aanvulling op die uitgangspunten zien wij dat het NWOG ook het platform kan zijn waar vraagstukken aan de orde komen hoe de overheden optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die de DSO-LV biedt. Het gebruik is niet alleen bepalend voor de realisatie van de baten van het stelsel, maar ook voor de eisen die gesteld moeten worden aan de OBO's voor wat betreft de exploitatievoorzieningen. Nu het gebruik van de DSO-LV, als open stelsel van services, zich niet zal beperken tot uitsluitend overheden, zal de TBO een voorstel doen voor een samenstelling van het NWOG met een evenwichtige vertegenwoordiging van de overheid (de vier bestuurlijke partijen en mogelijk uitvoeringsorganisaties van de overheid), maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. In dit voorstel zal mede de gebruikersbetrokkenheid van burgers worden meegenomen. In 2019 wordt zo mogelijk al gestart met deze nieuwe overleggen.

Thematische overleggen

In overleg met de koepels van de bestuurlijke partners, hun uitvoeringsorganisaties, de SBO en mogelijk andere maatschappelijke geledingen zal de TBO verkennen welke soorten thematische overleggen op tactisch/strategisch niveau kunnen worden ingericht opdat zowel de TBO en SBO als overheden, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties, in aanvulling op het reguliere NWOG, een of meer tafels vinden waar met zekere regelmaat van gedachten kan worden gewisseld over specifieke thema's. De tafels kunnen ook het karakter hebben van tactische werkgroep, om bij te dragen aan de voorbereiding van besluitvorming. Een liaison met de gebruikersoverleggen die de OBO's inrichten voor de drie ketens en voor de standaarden kan voor bepaalde groepen voor de hand liggen. De TBO wil zich voor de uitwerking hiervan graag laten inspireren door ervaringen met zogenaamde domeingroepen voor de Suwi-keten.

DSO Leveranciersoverleg

De TBO beoogt om gezamenlijk met VNG Realisatie een permanent 'DSO-leveranciersoverleg' in te stellen, dat de voortzetting is van nu nog diverse overleggen. Dit overleg heeft als doel om met name leveranciers van bevoegd gezagen proactief te betrekken bij geplande doorontwikkeling en uitbouw van de DSO-LV, enerzijds om de bedrijven tijdig te informeren, anderzijds om daarop feedback te krijgen. Dit overleg zal ook worden benut om signalen over de werking van het stelsel te ontvangen. Dit overleg zal ook open staan voor

[4] Het Rijk wordt daarbij vertegenwoordigd door een vertegenwoordiger van de aan Rijkszijde in te stellen virtuele oplossing

softwareontwikkelaars die niet tot de (bekende) leveranciers van bevoegd gezagen behoren (open stelsel voor derden).

Operationeel Beheerders Overleg
De TBO heeft periodiek gezamenlijk beheeroverleg met het management van de operationele beheerorganisaties, over de uitvoering van de beheeropdracht en knelpunten die zich daarbij voor doen. Ook zal bekeken worden of overige overleggen die in DSO-context nu bestaan in de beheersituatie voortzetting vragen, in al dan niet gewijzigde vorm.

Adviseur van de SBO in het OGB Beheer
Met ingang van 2019 zal de TBO als adviseur van de SBO deelnemen aan het OGB Beheer (of de voorloper daarvan)

Fase 2 – het jaar 2020 : proefdraaien:
Als vervolg op de eerste ervaringen met de diverse overlegvormen in 2019 wordt het jaar 2020 ook voor dit spoor gekenmerkt door proefdraaien en het waar nodig bijstellen van gemaakte afspraken.

Uitgangspunten:

- De TBO gaat ervan uit dat de bevoegd gezagen voldoende capaciteit willen leveren voor de in te richten overleggen, doch tenminste voor de in het beheerarrangement genoemde overleggen.
- De TBO zorgt voor gebruikersbetrokkenheid door de opdracht aan de OBO's om gebruikersoverleggen in te richten en door ook zelf (thematische) overleggen te organiseren, maar gaat ervan uit dat er bereidheid is bij de bestuurlijke partners om reguliere overleggen die zij organiseren open te stellen voor communicatie vanuit de TBO of de OBO's (zoals IPO vakberaden, Gemeentelijk Geoberaad, …), of dat partijen (zoals VNG Realisatie, BIJ12, Waterschapshuis, Geobusiness Nederland, Nederland ICT, …) in samenwerking met de TBO specifieke ad hoc overleggen willen organiseren – alles gericht op het optimaal vraag gestuurd doorontwikkelen van het DSO.

Wensplanning

Fase 1 – jaar 2019:
De beschreven overlegstructuren worden ingericht en er worden nadere afspraken gemaakt over de werking ervan. Deze overleggen worden voor al in 2019 in werking gesteld.
De TBO start als adviseur van de SBO met deelname aan het OGB Beheer (of een voorloper daarvan). De TBO zal daarvoor kennis en ervaring inbrengen vanuit de context van de governance van de BAG en KLIC, waarbij Kadaster ervaring heeft met het voeren van het daarvoor ingerichte secretariaat.

Fase 2 – jaar 2020:
Er worden dan geen inrichtingswerkzaamheden meer voorzien. Dit jaar staat geheel in het teken van het proefdraaien.

Aandachtspunten:

- Het Kadaster was initiator van het Strategisch Gebruikersoverleg DSO, dat thans door de voorzitter van de Raad van Bestuur van het Kadaster wordt voorgezeten. Bij de inrichting van de overlegstructuren zal worden nagegaan welke 'lessons learned' daarover kunnen worden meegenomen.
- Bij de inrichting van de diverse overleggen streeft de TBO naar vertegenwoordiging van alle belangen, inclusief vertegenwoordiging van de burgers en bedrijven die eindgebruikers zijn van het stelsel en de marktpartijen die diensten leveren aan de verschillende gebruikers van de DSO-LV. Daarbij wil de TBO vanuit deskundigheid en een onafhankelijke positie bijdragen aan een goede afweging van de verschillende behoeftes.

4.3.2 Klantinteractie

Goede klantinteractie en omgevingsmanagement is voor het duurzaam succes van de DSO-LV essentieel. Via de diverse georganiseerde overleggen neemt de TBO kennis van veel signalen en wensen over de werking van de DSO-LV. In aanvulling daarop zal de TBO in de periode 2019 – 2020 zorg dragen voor hieronder genoemde middelen voor klantinteractie.

Projectbriefing

<u>Fase 1 – 2019 :</u>

- De inrichting en in werkingstelling van een eerstelijns helpdesk DSO-LV, aangesloten op de helpdesks cq. 2e lijnsondersteuning van de OBO's.
- Driehoeksoverleg organiseren tussen de TBO-Informatiepunt-Helpdesk DSO LV, periodiek uit te breiden tot een vierhoeks- of vijfhoeksoverleg door ook de helpsdesks van de OBO's, de opdrachtgever (SBO) en/of wetgever bij dit overleg uit te nodigen
- Communitymanagement, als voortzetting van het project "Open stelsel voor derden", door uitvoering van de moderatorrol voor onderwerpen over de Omgevingswet op het Geoforum en door de inzet van social media. De TBO voert deze rol zelf uit of draagt die op aan het Kadaster in zijn rol van operationeel beheerder (huidige situatie in ontwikkelfase DSO-LV); dit zal in Q1 van 2019 worden besloten.
- Contentmanagement van het ontwikkelaarsportaal, als voortzetting van het project "Open stelsel voor derden". De TBO voert deze rol zelf uit of draagt die op aan het Kadaster in zijn rol van operationeel beheerder (huidige situatie in ontwikkelfase DSO-LV); dit zal in Q1 van 2019 worden besloten.
- Organiseren van events, aanwezig zijn op beurzen en congressen. Dit is onderdeel van een meeromvattend communicatieplan behorende bij de TB taak. De TBO zorgt voor het communicatieplan, en voert de daarin beschreven werkzaamheden uit. Bij het kwartier maken in het begin van 2019 dient dit nader te worden verkend, teneinde meer duidelijkheid te krijgen over de omvang van het huidige omgevings- en leveranciersmanagement (in het DSO Ontwikkelprogramma en in het programma Aan de Slag met de Omgevingswet) en wat er van die werkzaamheden structureel wordt overgedragen naar de TBO.
- Een verkenning naar de gewenste inzet aan Marketing en klanttevredenheidsonderzoeken, en het eventueel invoeren ervan. Dit kan onderdeel worden van een meeromvattend marketingplan, waarin zowel SBO als TBO een taak kunnen hebben. De TBO draagt zorg voor een marketingplan en voor de uitvoering ervan.

- De BLM-functie wordt gehandhaafd echter buiten de begroting van de TBO. De BLM opereert onder verantwoordelijkheid van de eigen koepelorganisatie

Fase 2 – 2020 :

- Uitvoeren van de diverse werkzaamheden die in 2019 zijn ingevoerd. Omdat hier sprake zal zijn van veel externe communicatie en externe contacten, die mede zorgen voor beeldvorming over de DSO-LV en de beheerpartijen, is het jaar 2020 feitelijk al een normaal productiejaar. Natuurlijk zullen er ook nog onvolkomenheden naar voren komen. Die worden dan opgelost, met zowel aandacht voor de klant, als voor eventuele aanpassingen van processen en te communiceren boodschappen.
- Vanaf medio 2020 als TBO op basis van dan gemaakte afspraken functioneel aansturen van het Informatiepunt, en indien nodig zorgdragen voor verdere integratie/afstemming van de werkzaamheden van het Informatiepunt met de diverse helpdesks van de DSO-LV (zowel de 1e lijn helpdesk van de TBO als de 2e lijn helpdesks van de OBO's)

Wensplanning

Inrichting en uitvoering klantinteractie:

De genoemde middelen voor de ontwikkeling van klantinteractie worden in 2019 ontworpen, ingericht en ingevoerd, waarna ze tot de inwerkingtreding van de wet al direct in bedrijf zijn. Hier is niet sprake van een oefenjaar. Dit betekent dat de interne feedbackloops en verbeterprocessen vanaf het moment van in bedrijf gaan ook op orde moeten zijn en kunnen functioneren. De hiervoor noodzakelijke capaciteit moet daarvoor zijn ingewerkt en al in voldoende mate op sterkte zijn.

Aansluiten bevoegde gezagen

De aansluiting van bevoegd gezagen op de DSO-LV gebeurt onder verantwoordelijkheid van de Veranderopgaves per bevoegd gezag. De TBO zorgt voor nog nader uit te werken ondersteuning vanuit de TBO en OBO's, doch in elk geval dienen daarvoor de in te richten helpdesks en de website met diverse informatie over (de ontwikkeling van) de DSO-LV.

4.3.3 Relatielijnen

De tactische beheerorganisatie heeft diverse relatielijnen, die in de jaren 2019 en 2020 tot ontwikkeling worden gebracht volgens een nog nader te bepalen planning,

Projectbriefing

- Een **opdrachtgeversrelatie** naar de operationele beheerorganisaties van onderdelen van DSO-LV.
- Een **samenwerkingsrelatie** met beheerders van standaarden of voorzieningen die geen onderdeel zijn van DSO-LV maar wel nodig zijn om DSO-LV te laten functioneren.
- Een **samenwerkingsrelatie** met de bestuursorganen als gebruikers, initiatiefnemers en betalers. Deze verloopt via de uitvoeringsorganisaties van de koepels, en aan Rijkszijde een daarvoor aan Rijkszijde te treffen (virtuele) vergelijkbare oplossing. De uitvoeringsorganisaties dragen zorg voor advisering en/of ondersteuning van hun leden als bevoegd gezagen bij de uitvoering van hun taak in het kader van de Omgevingswet en vervullen de liaisonfunctie voor de TBO voor het optimaliseren van het functioneren

DSO-LV, en het organiseren van de interbestuurlijke invloed, participatie en betrokkenheid. In dat kader worden via deze relatielijn afspraken gemaakt over de aansluitvoorwaarden op DSO-LV die gelden voor de bestuursorganen.

- Een **contact- en afstemmingsrelatie** met brancheorganisaties uit het bedrijfsleven, zoals MKB, VNO-NCW, etc. en verenigingen van bewonersbelangen bijv. Vereniging Eigen Huis, en vergelijkbare maatschappelijke organisaties. Hiervoor zien we met name het NWOG en de thematische overlegvormen.
- Een **afstemmingsrelatie** met ICT-leveranciers van de bestuursorganen en operationele beheerorganisaties op strategisch niveau, in het kader van een adequate leveranciersstrategie gezien de afhankelijkheden die er in DSO-LV zijn van technische voorzieningen, en mede ter ondersteuning van de relatie tussen operationele beheerpartijen die verantwoordelijk zijn voor het operationele leveranciersmanagement. Hier zien wij tevens een relatie met het DSO-leveranciersoverleg.
- Een **directe relatie met zijn eigenaar.** Deze mag niet interfereren of de opdrachtnemende relatie van de TBO met de SBO op welke wijze dan ook verstoren. Dit vereist een goede inrichting van de driehoeksrelatie eigenaar-opdrachtgever SBO – opdrachtnemer TBO, waarbij de drie daarbij behorende verantwoordelijkheden in evenwicht met elkaar vorm krijgen.

De TBO zal vanaf 2019 investeren in een goede relatie op meerdere niveaus met alle partijen die een bijdrage leveren aan het beheer en doorontwikkeling van de DSO-LV. Tijdens de transitieperiode worden de relatielijnen opgebouwd in overleg met de betrokken partijen, met in eerste instantie aandacht hoe de relaties er uit zullen zien in de opbouwfase van de TBO en de DSO-LV (tot inwerkingtreding van de wet). Afspraken hoe partijen na 01-01-2021 met elkaar in contact blijven zullen gaandeweg de transitieperiode gemaakt kunnen worden, zodra wederzijds goed inzicht is verkregen in de wensen en behoeften om met elkaar op de diverse niveaus in gesprek te blijven.
Hoe dan ook, de TBO ziet professioneel stakeholderengagement als een must om de taak goed te kunnen uitvoeren en wil dit multi-level uitvoeren. Dat wil zeggen met contacten op het bestuurlijk niveau, maar gelijktijdig ook op het operationele niveau. We denken aan de professionele gebruikers bij de BG's, aan hun uitvoeringsorganisaties, maar ook aan de bedrijven en de brancheorganisaties die applicaties leveren in de context van de DSO en aan maatschappelijke organisaties. Ook is een relatie naar medewerkers in beleidsdirecties van belang en medewerkers betrokken bij wetgeving.

4.4 Spoor – D: Inrichtingsplan TBO binnen Kadaster

Voor dit spoor zijn nog geen concrete projecten gedefinieerd. Op visieniveau is gedefinieerd wat de resultaten zijn van dit programmaspoor. In februari zal de verdere aanpak van dit programmaspoor worden ingevuld, en worden opgenomen in de update van het overall programma plan.
Uitzondeling vormt de inrichting van het kwartiermakersteam, dat al in tijdens de voorbereidingsfase vanaf eind november zal worden samengesteld om begin 2019 te kunnen starten.

In dit spoor komt de TBO-eenheid tot stand. In het jaar 2019 worden de inrichtingswerkzaamheden van de TBO uitgevoerd vanuit een programmadirectie TB-DSO-LV die onder leiding staat van een programmadirecteur. De programmadirectie gaat in het jaar 2020 over in een nieuw te vormen eenheid voor de TB-taak. Deze nieuwe eenheid opereert met eigen budget en met andere sturings- en verantwoordings-lijnen dan de eenheid binnen het Kadaster die als OBO DSO-LV diensten levert.

Voor dit spoor voorzien we het volgende stappen in de tijd:

- **Kwartier maken -** Om in de eerste maanden van 2019 direct te kunnen starten met de gevraagde activiteiten zal een kwartiermakersteam worden ingericht. Dat team bestaat uit het huidige voorbereidingsteam, beschikbare interne medewerkers en extra ingehuurde capaciteit. Het team staat onder leiding van de programmadirecteur.
- **Structureel -** Vrijwel alle rollen en functies noodzakelijk om de TBO in te richten zijn binnen het Kadaster aanwezig. Er is een zorg over de aanwezige senioriteit. Om ervoor te zorgen dat medewerkers met de juiste kwaliteit en anciënniteit worden ingezet, zal het Kadaster ten dele separate werving moeten organiseren. Het Kadaster staat nadrukkelijk open voor mogelijke instroom vanuit het DSO Ontwikkelprogramma.

<u>Uitgangspunten:</u>

- Het Kadaster wil belangenverstrengeling voorkomen. De TBO wordt onafhankelijk binnen de Kadaster organisatie opgehangen. In aanvang zal de TBO als programmaorganisatie onder aansturing van een programmadirecteur direct rapporteren aan lid van de directieraad/bestuur. Afspraken over de definitieve onafhankelijke ophanging worden in dit spoor uitgewerkt en geborgd.
- De structurele omvang van de TBO wordt door structurele variabelen bepaald. Dat zijn naar alle waarschijnlijkheid de complexiteit van de opgave in relatie tot het “veld” en de omvang van het afgesproken takenpakket.
- De inrichting van de TBO en de functionaliteiten die de TBO nodig heeft, vraagt tijdelijk meer capaciteit.
- Voor de personele invulling hanteren we geen maximale termijn teneinde de continuïteit te waarborgen en kwalitatief goede medewerkers toe te rusten voor deze complexe taak. Wel hanteert het Kadaster daarbij het uitgangspunt dat bij een eventuele overgang van tactisch beheer naar een andere organisatie de bijkomende transitiekosten ten laste komen van het ministerie van BZK.

<u>Aandachtspunten:</u>

- De uitwerking van TBO als onafhankelijke eenheid binnen het Kadaster vraagt nog nader onderzoek in relatie tot de interne en externe governance van het Kadaster. Het Kadaster verwacht daarvoor spoedig in 2019 extern advies te vragen. De gewenste governance en de juridische borging van de tactisch beheertaak zullen dan tevens bij elkaar gebracht moeten worden.
- Omdat het Kadaster tevens operationele beheertaken uitvoert dient intern zorg te worden gedragen voor een adequate inrichting van de driehoeksrelatie eigenaar (RvB/Directieraad Kadaster- opdrachtgever (TBO-eenheid) – opdrachtnemer (OBO-eenheid). Daarbij moeten de daarbij behorende verantwoordelijkheden in evenwicht met elkaar vorm krijgen, ook om te voorkomen dat de TBO strenger is naar de eenheid die de operationele beheertaken uitvoert dan naar externe operationele beheerpartijen, omdat dat knellend kan werken in de uitvoering.

Binnen spoor D zullen ook de benodigde ondersteunende competenties binnen het Kadaster en benodigde inzet daarvan worden betrokken. Hiermee kan gedacht worden aan:

- Financiële administratie
- Legal counsel
- Contractmanagement
- Compliance expertise

- Communicatie en public affairs

Aansluiten op 'beste practices'
Het Kadaster is gewend om te werken vanuit een Product- en Dienstenmanagement perspectief. De TBO zal dit perspectief ook toepassen bij het inrichten van de TBO. Het opbouwen van DSO als sterk en betrouwbaar merk is onderdeel van de opdracht, waaraan diverse disciplines hun bijdrage zullen leveren. Het Kadaster beschikt over een professionele afdeling voor marketing, communicatie en accountmanagement. De in deze afdeling aanwezige kennis en ervaring zal de Productmanager inzetten voor de positionering van de DSO-LV en het DSO. De TBO zal ook de opgedane kennis inzetten van de gedetacheerde medewerker, die nu verantwoordelijk is voor het change- en releasemanagement binnen het programma DSO.

Innovatie
Door aangesloten te zijn op de Kadasterorganisatie als geheel verwacht de TBO-kennis, ervaring en processen binnen het Kadaster te kunnen aanboren, en zo te stimuleren dat innovaties bijdragen aan een betere DSO-LV dienstverlening. Overigens spelen ook hier de operationeel beheerders een wezenlijke rol, vooral waar het gaat om het toepassen van innovaties om de kosten van hun diensten te verlagen. De operationeel beheerders moeten vrij zijn in het toepassen van dergelijke innovaties, uiteraard voor zover het implementeren daarvan geen negatieve gevolgen heeft voor het service- en beveiligingsniveau. Het is daarom essentieel dat het innovatiemanagement voor DSO-LV ook in samenwerking met de operationeel beheerders gebeurt. Vanuit tactisch beheer worden daarbij de architectuurkaders en relevante richtlijnen aangegeven en op naleving bewaakt

4.4.1 Organisatie en HR

In dit traject wordt bekeken op welke wijze de TBO binnen de organisatiestructuur van het Kadaster kan worden opgehangen. Randvoorwaarde daarbij is de borging van de onafhankelijkheid t.o.v. de OBO rol.
De TBO start als programma, direct rapporterend aan een nader te bepalen directeur/bestuurder. I.o.m. zal ook de interne governance worden ingericht.

Ondersteuning TBO (financieel, secretarieel, facilitair, etc.)
Binnen het programma worden (tijdelijk) ondersteunende functies ingericht (PMO). Ook wordt binnen het programma de hosting van de mensen georganiseerd, ook t.b.v.de tijdelijke rollen benodigd voor spoor A.

HR en werving/ selectie
Tevens wordt in dit spoor uitgewerkt welke rollen en functies vanaf medio 2019 noodzakelijk zijn voor een stabiele TBO die full proof moet kunnen functioneren eind 2019.
Tevens wordt de werving, selectie en inhuur georganiseerd van de tijdelijke en in latere instantie de vaste bezetting van het TBO. Na de kwartiermakers fase wordt duidelijk of de beoogde rollen omgezet kunnen worden in functies.

Het HR-team zal dan ook een kijken of de benodigde functies liggen in het verlengde van al bestaande functies binnen het Kadaster functiebouwwerk. Indien noodzakelijk wordt vanuit dit traject ook aanpassingen functies, het functiebouwwerk en eventuele communicatie ondersteuning met de OR georganiseerd.

5 BIJLAGEN

5.1 Producten van de transitie

De opgenomen data zijn streefdata: SBO en TBO trachten op basis van een gezamenlijke inspanningsverplichting, de genoemde producten op die data te realiseren. Als een datum naar het inzicht van één van beide partijen niet haalbaar is, wordt dat met de andere partij gedeeld, en zullen in overleg passende afspraken worden gemaakt.

Product	***Beschrijving***	***Initiatief-nemer***	***Verantwoor-delijk***	***Datum***
Voorbereiden van de transitie in 2018				
Beheerontwikkelplan	Globale aanpak hoe naar de overdracht toegewerkt zal worden	SBO & TBO	TBO stelt dit plan vast als onderdeel van zijn offerte	4 december 2018
Uitvoeringstoets	Bevat door Kadaster opgestelde condities voor de TB-taak, voortkomend uit het vooronderzoek, het beheerarrangement en dit beheerontwikkelplan	TBO	TBO	4 december 2018
Offerte 2019	Bevat het inhoudelijke (via dit beheerontwikkelplan) en zakelijke aanbod van het Kadaster en de daaraan gestelde voorwaarden (o.b.v. het vooronderzoek en de uitvoeringstoets). Bevat een concreet zakelijk aanbod voor 2019 en een meerjarenraming voor 2020-2023	TBO	TBO	4 december 2018
Overeenkomst voor opdrachtuitvoering	Raamovereenkomst voor de eerste beheerperiode van 2019-2023. Uitwerking van de opdracht aan de tactische beheerorganisatie door de strategische beheerorganisatie, in afstemming met de TBO. Bevat de aard en inhoud van de opdracht, de condities waaronder deze moet worden uitgevoerd, het mandaat, de te leveren prestaties en de wijze waarop over de uitvoering wordt gerapporteerd. Eveneens bevat de overeenkomst afspraken over transitiekosten indien de TBO niet wordt voortgezet bij het Kadaster.	SBO	SBO & TBO	Voor 1-1-2019
NOK 2019	Nadere overeenkomst (NOK), de opdracht aan de TBO voor het jaar 2019, binnen de kaders van de raamovereenkomst	SBO	SBO	Voor 1-1-2019
Ontwerpen, inrichten en invoeren van de taak in 2019				
Plan van aanpak inrichting 2019 – 2021	Ter bespreking met SBO en afstemming door SBO met OGB Beheer	TBO	TBO	Voor 1-3-2019

Acceptatiecriteria	Acceptatiecriteria van de TBO voor de acceptatie van de componenten van de DSO-LV in fase 1 van het acceptatieproces en voor de acceptatie van de DSO-LV als werkend stelsel in fase 2 van het acceptatieproces (fit for use)	TBO	SBO/ Instemming OGB Beheer	Voor 1-4-2019
Beheerprotocol	Onder andere spelregels over de wijze waarop de opdracht uitgevoerd wordt, over de P&C cyclus, over de uitwerking van de governance en de overlegstructuren (bijvoorbeeld in een Handboek Besturing en een Handboek Toezicht en uitvoering) en voor de eventuele keus van de tactische beheerorganisatie om bepaalde taken aan een derde uit te besteden.	SBO & TBO	SBO/ Instemming OGB Beheer	Voor 1-6-2019
Acceptatieprotocol TBO of Acceptatieprotocol DSO-LV	Spelregels en kaders voor het acceptatieproces. Wordt afgestemd met cq. geïntegreerd met het protocol over het acceptatieproces van het interbestuurlijk acceptatieteam	SBO & TBO/ Inter-bestuurlijk team	SBO/ Afstemming OGB Beheer	Voor 1-6-2019
Tactisch beheerplan en begroting 2019	Nadere uitwerking van het TB binnen de kaders van de raamovereenkomst, het beheerontwikkelplan en het strategisch beheerplan	TBO	SBO	Voor 1-6-2019
Visie op kwaliteit dienstverlening	Nadere uitwerking van de kwaliteit van dienstverlening binnen de kaders van de Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet (2016), het Globaal Programma van Eisen DSO (v2.0, mei 2018), de Doelarchitectuur DSO (v3.0, mei 2018) en de Overall Globale Architectuurschets (OGAS, v1.7, januari 2018)	TBO	SBO/ Afstemming OGB Beheer	Voor 1-6-2019
Overlegstructuren ROTB en NWOG en mogelijke thematische overleggen	Afspraken over taak, werking en samenstelling van ROTB en NWOG, op basis van de uitgangspunten in het beheerarrangement. Afspraken over taak, werking en samenstelling van de thematische overleggen	TBO, in overleg met de koepels	SBO/ Instemming OGB Beheer	Voor 1-6-2019
Aansluitvoor-waarden voor bestuursorganen	Uitwerken van voorwaarden voor de bevoegd gezagen om aan te sluiten op de DSO-LV	TBO in overleg met de koepels	SBO/ Instemming OGB Beheer	Voor 1-7-2019
Informatie- en communicatie-protocol		TBO	SBO	Voor 1-7-2019
Communicatie-strategie	Bredere communicatie rond de keuze voor Kadaster als tactisch beheerder; dienstverlening door de tactisch beheerder.	SBO en TBO	SBO	

Beheerovereen-komsten en SLA's met OBO's **en** **Samenwerkings-overeenkomsten**	Raamovereenkomsten voor de eerste beheerperiode van 2019-2023. Uitwerking van de opdracht aan de operationele beheerorganisaties (OBO's) en van de samenwerkingsrelaties met samenwerkingspartners, door de SBO, voorbereid door de TBO, en in afstemming met de OBO's resp. de samenwerkingspartners. Bevat de aard en inhoud van de opdracht resp. de samenwerkingsrelatie, de condities waaronder de overeenkomsten moeten worden uitgevoerd, het mandaat (van de OBO's), de te leveren prestaties en de wijze waarop over de uitvoering wordt gerapporteerd. Onderdeel van de beheerovereenkomsten met de OBO's is de wijze waarop de OBO's gebruikersoverleggen inrichten en organiseren, zodanig dat in aanvulling op de overleggen die de TBO organiseert, sprake is van het volledig 'afdekken' van alle voorziene typen gebruikersbehoeften. • Voor 1 juli 2019 bereidt de TBO met de betreffende OBO afspraken voor omtrent de uitvoering van het operationele beheer in 2019, inclusief de werkwijze in de fase tot definitieve acceptatie (in fase 2). . • Voor 1 oktober 2019 maakt de TBO definitieve afspraken met de OBO omtrent de uitvoering van het operationele beheer en leggen TBO en OBO deze afspraken vast in beheerovereenkomsten en SLA's.	TBO i.s.m. OBO's en andere samen-werkings-partners	SBO	2e helft 2019
Opdrachten 2020 en Samenwerkings-overeenkomsten 2020	SBO geeft, voorbereid door de TBO, de opdrachten voor het jaar 2020 aan de OBO's, en sluit met samenwerkingspartners (indien noodzakelijk) een samenwerkingsovereenkomst 2020, binnen de kaders van de beheer- resp. samenwerkingsovereenkomsten	TBO	SBO	Q4 2019
Gegevensleverings-overeenkomsten	Uitwerken in 2019, afhankelijk van overleg van SBO met autoriteit PG Bovendien wil TBO i.o.m. DSO-programma alle items m.b.t. content nog goed onderzoeken			
Offerte 2020	Bevat een concreet zakelijk aanbod voor 2020 en een meerjarige doorkijk voor 2021-2024	TBO	TBO	Voor 1-11-2019

NOK 2020	Opdracht aan de TBO voor het jaar 2020, binnen de kaders van de raamovereenkomst	SBO	SBO	Voor 1-1-2020
Proces-verbaal van Acceptatie	Verslag van het uitgevoerde acceptatieproces van de DSO-LV met een vastlegging van geconstateerde verbeterpunten in de componenten of verbeterpunten ten behoeve van de werking van het DSO als stelsel, met daarbij aangegeven: • een prioritering van de oplossing van deze punten; • welke punten onder verantwoordelijkheid blijven van het DSO ontwikkelprogramma,zolang dat programma nog bestaat	SBO & TBO	SBO	Voor 1-1-2020
Voorbereiden op de taakuitoefening in 2020				
Ingerichte Beheerorganisatie en ingevoerde beheerprocessen	De TBO wordt ingericht en de TBO beproeft tijdens het proefjaar 2020 de ingevoerde beheerprocessen	TBO	SBO	Van 1-1-2020 tot 1-1-2021
Start van de taakuitoefening per 1-1-2021				
Acceptatieprotocol uitbouw	Voor het in beheer doen nemen van bestanddelen van DSO-LV in het kader van de uitbouw.	TBO	OGB Beheer via SBO	Q3 2020
Offerte 2021	Bevat een concreet zakelijk aanbod voor 2021 en een meerjarige doorkijk voor 2022-2025	TBO	TBO	Voor 1-11-2020
NOK 2021	Opdracht voor het jaar 2021, binnen de kaders van de raamovereenkomst	SBO	SBO	Voor 1-1-2021
Opdrachten 2021 en Samenwerkings-overeenkomsten 2021	SBO geeft, voorbereid door de TBO, OBO's beheeropdrachten voor 2021 en sluit met samenwerkingspartners (indien noodzakelijk) een samenwerkingsovereenkomst 2021. Een en ander binnen de kaders van de beheer- resp. samenwerkingsovereenkomsten. Voor de jaren erna: de TBO bereidt telkens opdrachten voor, vanuit regisserende/sturende rol, maar heeft geen contractrelatie met OBO's en samen-werkingspartners	TBO	SBO Dit geldt ook voor de jaren erna.	Q4 2020

5.2 Rollen en functies binnen de TBO

In het onderstaande plaatje zijn alle primaire overleggen, stakeholders en rollen binnen de TBO weergegeven voor de eerste maanden. Vanuit deze startsituatie zal de verdere inrichting van de TBO plaats vinden.

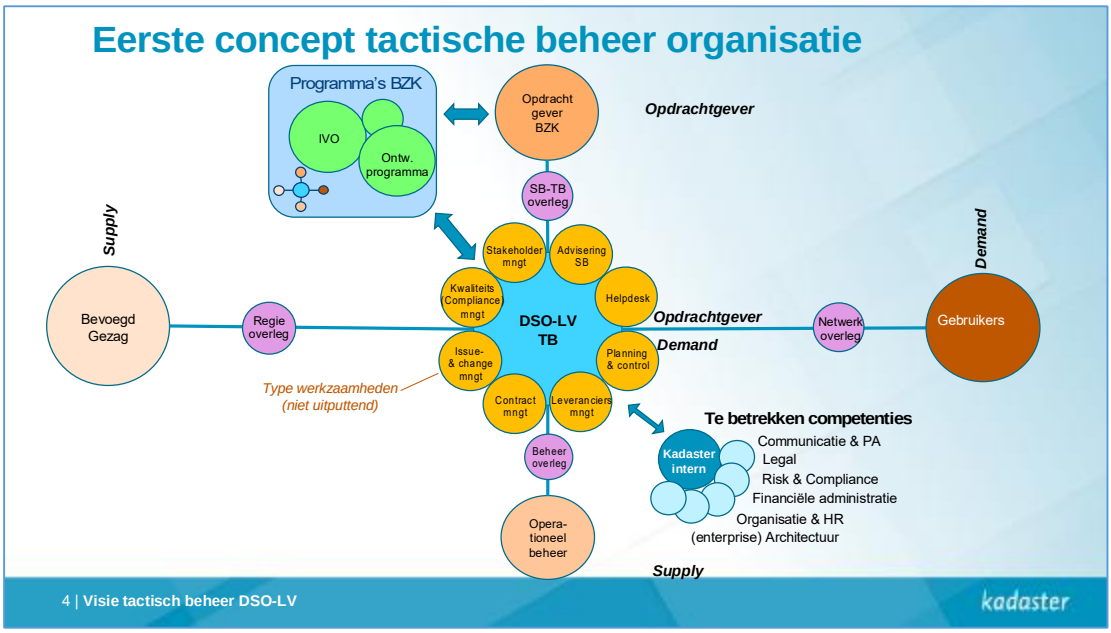

Via de gekozen aanpak van kwartiermakers worden aanvankelijk veel taken (met nog weinig omvang) opgepakt. Zij zorgen daarna dat de uitwerking en inrichting van de taken plaats vinden in de projecten en activiteiten van de diverse programmasporen.
Het idee is dat kwartiermakers ervaren 'all rounders' zijn die snel startend de benodigde zaken in goede banen kunnen leiden. De kwartiermakers zijn belast met de verkenning en het (doen) opstarten van de implementatie (soms in de rol van projectleiders).
In de loop van 2019 zal duidelijk worden welke vaste rollen en functies nodig zijn. Als die (conform de Kadaster HR-normen) zijn geformaliseerd kan worden begonnen met de definitieve inrichting van de TBO, die voor 2020 stabiel zal moeten zijn.
De rol van kwartiermaker eindigt op deze wijze (ijs en weder dienende) ten dele in Q3/Q4 2019, maar zal voor een deel doorlopen in 2020, mogelijk ook met de inzet van andere medewerkers, voor activiteiten die samenhangen met het aansluitproces van de bevoegd gezagen op de DSO-LV en verder tot volwassenheid brengen van gebruikersondersteuning en omgevingsmanagement.

Op het moment dat tegelijkertijd met dit beheerontwikkelplan de offerte voor 2019 werd aangeboden, is voor het opstellen van de offerte uitgegaan van een geleidelijke opbouw in 2019 en 2020 van de TBO met onderstaande structurele functies. Zoals aangegeven moet hierover in de loop van 2019 meer duidelijkheid ontstaan.

- (Programma-) directeur
- (Lead-)Productmanager
- Business analist

- Lead) architect
- (Financial) controller
- Service Manager
- Change/Release manager
- Security en risk Manager
- Testmanager
- Community Manager
- Omgevings- en Communicatie Manager
- Webredacteur
- KCC
- Officemanager (secretaresse)
- Medewerker Public Affairs
- Beheer Service Now

Om de diverse transitieactiviteiten uit te kunnen voeren en ondersteuning te kunnen geven bij de implementatie van de DSO-LV en het aansluiten van de bevoegd gezagen zijn onderstaande tijdelijke functies in beeld voor de jaren 2019 en 2020:

- Programmamanager Beheerorganisatie
- Kwartiermaker
- Medewerker OBO
- Medewerker procesinrichting
- Medewerker gebruikersondersteuning
- Ondersteuning Aansluiten BG's
- Integratiewerkzaamheden
- Raakvlak/implementatiemanager
- Inrichten organisatie incl. HR
- Financiële inrichting
- Juridisch/contractmanagement etc.
- Wetgevingsjurist

5.3 Procesbeschrijving (applicatie) ontwikkel- en beheerproces

De TBO organiseert, voorbereidend aan de PI-planningssessies, samen met de BLM-ers en eventueel gebruikers dat de gewenste functionaliteit wordt vastgelegd op feature niveau. In samenspraak met de BLM-ers bepaalt de TBO-productmanager de prioriteit en zo vormt zich de DSO-LV feature backlog.
Wensen worden door de productmanager binnen de TBO in samenspraak met de enterprise architect in functionele events (epics) vertaald. Deze events staan op de DSO-LV roadmap die de veranderkalender op de langere termijn weergeeft.

De aansturing van de ontwikkelteams gebeurt, op basis van prioritering vanuit de TBO (program) backlog die een directe relatie hebben met de OBO backlogs. Uiteindelijk zijn de stories van deze OBO backlogs weer verbonden met de teambacklogs, waarbij de inhoud en prioriteit voor het team wordt bepaald door de product-owners van deze teams. Op deze wijze is er een onderlinge verbondenheid van de backlogs van TBO t/m de teams.

Gebruikersinteractie en backlogs
De OBO's organiseren gebruikersoverleggen binnen de drie afzonderlijke ketens ('van idee tot afhandeling', 'van plan tot publicatie', 'van vraag tot informatie') en op deze wijze is een directe dialoog met de eindgebruikers. De TBO is ook aanwezig bij deze overleggen waar de OBO's praten over de invulling van de wensen op gebruikersniveau.

De OBO's beschrijven op basis van deze gebruikersdialoog de stories, die leiden tot de uiteindelijke briefing van de beheerontwikkelteams van de diverse componenten binnen de betreffende OBO. De productowners van de OBO's staan in direct contact met de productmanager van de TBO om te zorgen dat de wederzijds backlogs consistent blijven en de juiste prioriteit wordt toegekend.
De stories in de respectievelijke backlogs kunnen dus zowel vanuit een 'top down'- als bottum-up proces worden gevuld.

Bottum-up: Vanuit de gebruikersoverleggen die de OBO's (per keten) organiseren, komen er gebruikerswensen naar boven. De productowers bij de OBO's dragen samen met een business-analist/ requirement-specialist zorg voor de stories en bespreken deze (periodiek) met de productmanager van de TBO. De productmanager beheert de TBO (programma) backlog op capability/feature niveau.

In samenspraak met de BLM's bepaalt de TBO-productmanager de prioriteit en zo vormt zich de DSO-LV feature-backlog. De TBO-productmanager draagt zorg voor de overdracht van deze kaders voor verandering van functionaliteit naar de OBO's. De TBO heeft een aantal werkgroepen geformeerd met de OBO's waar samen met de gebruikers het refinement plaats heeft en de gewenste functionaliteit wordt vastgelegd op feature niveau. Op deze wijze hebben TBO en OBO gezamenlijk inzicht in de programma backlog en kan de verhouding besproken worden tussen ontwikkeling en Beheer & Onderhoud stories. In dit proces kan de TBO gevoel krijgen bij de ontwikkelcapaciteit (teamomvang per component) van de OBO als mede de productiecapaciteit.

Top-down: Ook kunnen er wensen zijn vanuit de wetgever en het SBO die moeten leiden tot veranderingen in het stelsel en/of in de functionaliteit van de DSO-LV. Aanvankelijk kan 'de uitbouw' in deze categorie worden gezien. De doorontwikkeling- en uitbouw wensen worden door de productmanager binnen de TBO in samenspraak met de architectuur-functie van de TBO in functionele events (epics) vertaald. Deze events staan op de DSO-LV roadmap die de veranderkalender op de langere termijn weergeeft.

Architectuurkaders
De TBO zal door de inzet van haar architectuur-functie en requirementspecialisten een globale architectuur schets/solution/ontwerp opstellen en de functionele behoefte beschrijven op capability/feature niveau. Samen met de productowners van de OBO's kijkt de TBO vanuit dit perspectief hoe ontwikkeling wordt ingepast in de backlogs voor de diverse componenten. De OBO's zullen via gebruikersparticipatie in hun ontwikkelproces nu de functionaliteit vertalen in stories, waarna de teams na een refinement deze ook op hun backlog zullen kunnen inpassen.
Ook wordt dit natuurlijk tijdens de PI-planningssessie gezamenlijk vastgesteld en wordt de workload zo ingeschat.

Prioriteiten

De TBO draagt zorg voor transparantie in de voortgang in de diverse backlogs (en relateert deze aan elkaar). De overall prioriteit wordt periodiek (bij PI-events) besproken met SBO. Vanuit calamiteiten kan dit ad hoc. De TBO volgt de procesgang bij de OBO's en toetst of de uiteindelijke operationele vertaling voor wat betreft prioriteit en functionaliteit nog aansluit bij de verwachtingen en gestelde eisen. Zo nodig stuurt de TBO bij middels overleg over de prioriteit van de stories in de backlogs van de OBO's.

Kwaliteitssysteem ontwikkeling en testmanagement

Binnen dit Safe® proces is ook grotendeels het kwaliteitsproces belegd. In een Agile ontwikkelstraat wordt vanaf het prille begin van de beschrijving van de functionaliteit, worden ook de teststrategie en testgevallen benoemd. Voor alle functies worden geautomatiseerde testen mee ontwikkeld met de ontwikkeling van de functionaliteit. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid te komen tot continuous delivery. Hierdoor wordt het mogelijk om kleinere wijzigingen verbeteringen snel in productie te nemen.
Grotere veranderingen kunnen nog steeds release matig worden uitgerold, omdat dit soms handig is voor de implementatie en communicatie.

De ontwikkeling wordt op relevante punten gedocumenteerd. De TBO ziet richting de OBO's toe op dit proces om de overdraagbaarheid en onderhoudbaarheid van componenten te borgen. Ook worden er door de TBO periodieke kwaliteitsaudits uitgevoerd als mede wordt toegezien op periodieke code-reviews/audits.

De TBO richt een gedegen (overall) testmanagement in o.l.v. een testmanager. Het TBO borgt dat de er een integrale testomgeving is (opgebouwd uit de testomgevingen van de OBO's) en regisseert dat hier de juiste versies van de software staan. Ook organiseert het TBO de security (PEN) testen en bewaakt de TBO de performance van de keten van componenten. De TBO faciliteert de eventuele (integrale) eindgebruikerstesten.

Specificatieproces (TBO en OBO's)

De functionele eisen en technische kaders zijn vastgelegd in de door het DSO ontwikkelde Globale Architectuur Schetsen (OGAS en GAS'en). Een belangrijke onderligger hierbij is de STOP-standaard.

Vanuit deze (solution)architectuur worden de specificaties opgesteld en vastgelegd in een requirementsdocument. Binnen dit document zijn de capabilities en features van de DSO-LV beschreven.

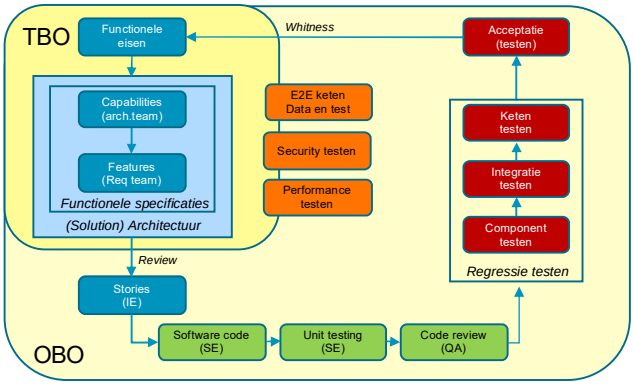

Vanuit dit functionele kader zijn stories opgesteld, welke in het refinementproces zijn opgepakt en vormen de input voor de ontwikkelteams.

Testproces (bij OBO's)

Parallel aan de ontwikkeling van programmacode worden ook direct de unittesten gerealiseerd. Ook voeren collega's binnen het team een code review uit. Nadat een ontwikkelaar zijn eigen software heeft getest, wordt

deze op componentniveau getest. De integratietesten omvatten de integrale werking van de softwarecomponenten onderling. In de ketentesten wordt de E2E functionele werking getest en geborgd.

Testdata overall keten
Hoewel het uitgangspunt is dat de OBO's zorgdragen voor de integrale werking en testen per sub-keten Van idee tot afhandeling", "Van plan tot publicatie" en "Van vraag tot informatie"), zal het TBO zorgdragen voor aanvullende ketentestdata om de integrale werking te garanderen.

In het hierboven beschreven proces wordt bovendien zorggedragen voor:

- De inrichting van een afsprakenkader met de OBO's op gebied van kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit (incl. de non-functionals).
- De in beheer name van de door het DSO ontwikkelde Globale Architectuur Schetsen (OGAS en GAS'en) en borgen dat de DSO-LV conform de vastgestelde architectuur wordt doorontwikkeld en uitgebouwd. Zo nodig bijstellen van de DSO (architectuur)kaders en regievoering op het architectuurproces
- Het handhaven en toezicht op de naleving van overige kaders en richtlijnen.
- Monitoring van de externe roadmaps van die voorzieningen die buiten het stelsel vallen, maar wel van invloed zijn op het goed functioneren van het stelsel, zoals bijvoorbeeld bepaalde GDI-voorzieningen. Wijzigingen die consequenties hebben op het functioneren van het DSO zullen met de SBO worden besproken.
- De borging van de compliance eisen
- De inrichting van een goed (meerjaren)planningsproces (forecasting)

5.4 Risicolog voor uitvoering van de tactisch beheertaak door de TBO

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
Gebruikers-betrokkenheid	Bij implementatie komt functionele mismatch aan het licht (Fit-for-use maar beperkt te te beoordelen / fit-for-purpose nu nog niet)	DSO-LV wordt te weinig gebruikt / meer doorontwikkeling nodig / grotere behoefte gebruikers-ondersteuning	Onvoldoende gebruikersbetrokken-heid in acceptatieproces	Getrapte gebruikers-vertegenwoordiging met beperkt mandaat (koepels). Dit is fundamenteel niet anders in beheersituatie.	Accepteren + Mitigeren	Mitigeren door: - Gebruikerspanels - Gebruikerstesten - Feedbackloop verstevigen (praktijkproeven en PI-delivery)	Te nemen maatregelen door TBO (ism DSO, advies TBO)
Volume gebruik	Mate en intensiteit van het gebruik DSO-LV is nog niet goed in te schatten	Taakstellend budget kan knellen met gewenst dienst-verleningsniveau	Gebruik nog nauwelijks op gang gekomen Niet vastgesteld of huidige omvang gebruik OLO/RP/AIM maatgevend is	-Geen business architectuur die sturend is in wijze van gebruik -Ontbreken van (gedeelde) kengetallen voor gebruik. -Inschatting voorafgaand lwt lastig in te schatten.	Reduceren	Vooralsnog dimensioneren op huidig gebruik OLO/AIM/RP Na try-out evalueren en bijstellen.	Besluit SBO (met advies van TBO en DSO)

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
Gebruik	Geen inperking op gebruik functionaliteit gericht op efficiënte exploitatie	Performanceproblemen Hoge exploitatielasten; dienstverlenings-niveau moeilijk te handhaven.	Geen inperking op gebruik van functionaliteit (DSO-LV moet alles voor iedereen kunnen, onbegrensd).	Geen business architectuur die sturend is in wijze van gebruik	Reduceren	-Business architectuur die voorspellend / kaderstellend in de wijze van gebruik -Scheiding best effort / gegarandeerde dienstverlening -Gebruiksscenario's in eerste instantie richten op huidig dienstenniveau OLO/RP/AIM -Aanvullende features plannen gericht op beheersen gebruik	Besluit SBO (met advies van TBO en DSO)
Vraag-articulatie BG'en	Het wegvallen van de huidige vraagarticulatie binnen het programma (huidige BLM-functie)	Conflicterende eisen en wensen TB moet hiervoor onevenredig veel capaciteit voor inzetten Geen rolvastheid TB	Onzekerheid over doorloop hiervan na programmafase		Elimineren	Huidig concept van BLM voortzetten.	SBO
Volwassenheids-niveau	Aanbod Kadaster TBO sluit niet aan op niveau	TBO moet zelf compenserende activiteiten uitvoeren	Verschil in uitgangspositie, expertise, schaalgrootte		Reduceren	-'foto' nemen van volwassenheidsniveau OBO irt BA (fitgap)	Opdracht SBO aan TBO

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
Operationeel Beheer	dienstverlening OBO's	(gebruikersbetrokkenheid, -ondersteuning, releasemgt)	tussen huidige OP's / beoogd OBO's Readiness Standaard Platform			-op specifieke pijnpunten daaruit verbetermaatregelen afspraken (SBO-TBO-OBO)	
Acceptatie	Beoogd TBO nog niet in positie om rol te spelen in interbestuurlijk acceptatie werkgroep	-Beheersmatige requirements niet in beeld of onvoldoende meegewogen -Er kunnen maatregelen worden afgesproken die niet uitvoerbaar zijn voor TBO	-Parallelle sporen mbt beheer		Elimineren	-Betrokkenheid beoogd TBO (vanuit adviesrol) bij opdracht en uitkomsten -Onderbrengen acceptatie werkzaamheden in TBO	SBO
Non-functionele eisen i.r.t. beheer	Non-functionals t.a.v. beheer zijn beperkt doorgevoerd in ontwikkel- en tijdelijk beheer opdrachten Een aantal beheersmatige eisen in GPvE (tav beschikbaarheid,	Realiteit en kaders (GPvE en OGAS) stemmen niet overeen	Binnen DSO wordt primair gestuurd op wat met beperkt budget tijdelijk beheer mogelijk is. Afspraken zijn vooruit geschoven in afwachting structureel beheer. Budgetbeheersing DSO.	1) Budgetbeheersing DSO 2) Te weinig zicht op verwacht gebruik	Reduceren	-Verkleinen gap tussen kaders en realiteit (vanuit beide kanten) -Onderbouwde / beredeneerde aannames op mate van gebruik per 2021, in eerste instantie gebaseerd op bestaand praktijk OLO/RP/AIM en verrijkt met ervaring try-out / praktijkproeven	Besluit SBO (met advies van TBO en DSO)

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
	performance) zijn zodanig hoog, dat deze niet binnen bestaande infrastructuur OP's te realiseren zonder hoge meerkosten.					- Non-functionals in 2019 helder hebben en vastleggen in afspraken met OBO's	
Aansluitopgave bevoegde gezagen	Terughoudendheid Kadaster om rol te nemen in braakliggend terrein aansluiten bevoegd gezagen te stappen	Kadaster is onvoldoende zichtbaar in positie en bouwt minder ervaring op	-Onzekerheid Kadaster over hoever de verantwoordelijkheid reikt en waargemaakt kan worden. -Financiële consequenties nog niet helder	-Braakliggend terrein (black box) -Gevoeligheid Kadaster i.r.t. bevoegde gezagen	Elimineren	-Kadaster pakt dit op i.h.k.v. langszij komen met programma -Kadaster maakt samenwerkingsafspraken met VO'n en hun organisaties -Afspraken met SBO en koepels over verantwoordelijkheidsver-deling -Rol Kadaster faciliterend, niet dwingend -Leveranciersmanagement borgen via VO en OBO's	Te nemen maatregelen TBO (met betrokkenheid DSO) SBO afspraken met koepels

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
Standaard Platform	Kosten exploitatie RWS hoger dan wat eigenlijk verwacht zou mogen worden.	Aanloopkosten om SP op volwassen niveau te krijgen, komen ten laste van beheerbudget uit beheerarrangement. Zet druk op financieel kader. Ligt buiten invloedsfeer TBO.	DSO is launching customer van het SP	Besluit ministerie IenM bij aanvang van het programma	Reduceren	-Onafhankelijk oordeel over kostenniveau en exploitatiegereedheid SP (mogelijk ook voor andere OBO's) -Gesprek opdrachtgever-RWS - afspraken over maken met RWS in 2019 en vastleggen via contracten met OBO	SBO (met onafhankelijk oordeel)
Operationeel Beheer	(voorgenomen) operationeel beheerder wil operationeel niet (meer) uitvoeren	Transitie van de componenten en daarbij behorende dienst naar andere optionele beheerder	Gewijzigd inzicht bij organisatie die operationeel beheer uitvoert cq. voornemens was dit te doen.		Wanneer zich dit plotseling voordoet mitigeren. Reduceren in de (nabije) toekomst	Transitie naar andere beheerpartij door TBO TBO stelt, op basis van een analyse, maatregelen om in de toekomst een eventuele transitie te vergemakkelijken	TBO in opdracht van de SBO
Transitie	TBO is niet in staat om activiteiten van programma DSO-LV adequaat over te nemen	DSO niet klaar om per 01-01-2021 de wet volledig te ondersteunen	Politieke en bestuurlijke druk om DSO versneld af te bouwen, waardoor overgang van DSO-LV naar tactisch beheer		Elimineren	Er worden in eerste kwartaal 2019 goede afspraken gemaakt over het tijdstip van afbouw van het programma DSO-LV en de	SBO

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
			niet verloopt zoals in BOP aangegeven			overgang van taken naar de TBO	
Transitie	TBO is niet in staat om een vloeiende overgang van taken DSO-LV naar het TBO te bewerkstelligen	Beoogde doorontwikkeling en activiteiten om tot een stabiele beheersituatie te komen stagneren.	TBO is niet in staat om de juiste kennis en kunde van het huidig programma aan zich te binden		Reduceren	Zo spoedig mogelijk huidige sleutelspelers benaderen in hoeverre overstap naar Kadaster een optie is. In overleg met DSO-LV de inhuur van externe sleutelspelers op termijn over laten gaan. Externe inhuurcontracten worden door DSO-LV pas beëindigd na overleg met Kadaster	TBO
Realiseren van de BCS	DSO-LV wordt te lang gezien als kostengenerator en niet als benefitsgenerator	De doelen en de kostenvoordelen van het programma ADSMO worden niet of in onvoldoende mate gehaald	Er wordt door de Bevoegde Gezagen onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het DSO-LV biedt Software van de zaaksystemen zijn onvoldoende aangepast		Reduceren Reduceren	Aandacht genereren voor het sturen op realisatie van de doelen en baten van het DSO Bevoegde gezagen ondersteunen in hun rol als	SBO en TBO Bevoegde Gezagen met behulp van TBO

Onderwerp	Risico	Gevolg	Oorzaak	Root cause	Beheersing-strategie	Maatregelen	Verantwoorde-lijkheid
			aan de mogelijkheden die het DSO-LV biedt			opdrachtgever van leveranciers. Aansluiting zoeken met VNG-Realisatie v.w.b. leveranciersmanagement van de zaaksystemen	

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Ontwikkelplan
Strategisch Beheer Organisatie DSO

Versie 1.1

Datum 25 februari 2019
Status Definitief concept

Inhoud

Inhoud **2**

1. Inleiding **3**

1.1. Aanleiding *3*

1.2. Doel en reikwijdte van dit document *3*

1.3. Proces *4*

1.4. Wijzigingenbeheer *4*

1.5. Verantwoording wijzigingen versie 1.1 ..... *5*

2. Nadere duiding beheeropgave **6**

3. Financiële en juridische randvoorwaarden en omgang met risico's **8**

3.1. Juridische randvoorwaarden *8*

3.2. Financiële randvoorwaarden en risico's *8*

4. Uitgangspunten Strategisch Beheer Organisatie **11**

5. Takenpakket Strategisch Beheer Organisatie **15**

6. Relatie tussen Strategisch en Tactisch Beheer **18**

7. Omvang en inrichting Strategisch Beheer Organisatie **24**

8. Relaties Strategisch beheer met omgeving **26**

9. Transitiefase **27**

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het Bestuurlijk Overleg Wonen, Ruimte en Omgevingswet, waarin Rijk, IPO, Unie van Waterschappen en VNG participeren heeft de hoofdlijnen voor de inrichting van beheer van het DSO-LV en Informatiepunt vastgesteld. De nadere uitwerking en vastlegging in de Beheerovereenkomst als uitwerking van het Bestuursakkoord op beheer is in de afrondende fase.

De interbestuurlijke partijen spreken in de beheerovereenkomst af dat BZK de organisatie van het beheer op zich neemt. Daarnaast wordt daarin vastgelegd dat er een onderverdeling wordt gemaakt naar strategisch, tactisch en operationeel beheer, waarbij het tactisch beheer bij een bestaande publieke organisatie wordt belegd.

Ter uitvoering van deze afspraken is een proces gestart om de tactische beheerorganisatie te kiezen met als doel deze organisatie vanaf 1 januari 2019 te laten starten met de geleidelijke uitvoering van de tactische beheertaak.

In de afgelopen maanden is een proces doorlopen om vast te stellen in hoeverre het Kadaster per 1-1-2019 voldoet aan de inhoudelijke condities en organisatorische randvoorwaarden die horen bij de gevraagde tactische beheerrol en wat nodig is om Kadaster succesvol vanaf die datum te laten starten en naar de uiteindelijke beheerrol toe te laten groeien. Parallel is gewerkt aan de uitwerking van de strategische beheerorganisatie die ook per 1 januari moet starten.

Dit document beschrijft de uitgangspunten, taken en verantwoordelijkheden van het strategisch beheer. Het ministerie van BZK wil, onder het voorbehoud van een positieve afronding van het selectieproces, vanuit haar rol van Strategisch beheerder (SBO) het tactisch beheer van de DSO-LV opdragen aan Kadaster. Dit betreft een nieuwe taak voor het Kadaster. De tactisch beheer organisatie (TBO) van de DSO-LV dient binnen het Kadaster te worden ingericht, en het Kadaster moet zich op deze nieuwe taak voorbereiden.

SBO en TBO spreken af de periode tussen 1-1-2019 en 1-1-2021 (de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet) te benutten om in gezamenlijkheid een stabiele beheerorganisatie op te bouwen. Uitgangspunt daarbij is dat vanaf 1 januari 2020 de TBO de verantwoordelijkheid voor het DSO overneemt van het Programma DSO.

1.2. Doel en reikwijdte van dit document

Het Ministerie van BZK neemt de rol van strategisch beheerder op zich en is opdrachtgever van de tactische beheerorganisatie. Dit document beschrijft op hoofdlijnen de uitgangspunten, taken en verantwoordelijkheden van het strategisch beheer binnen de kaders van de interbestuurlijke beheerovereenkomst en het bijbehorende beheerarrangement.

De hoofdlijnen uit dit document zullen, aangezien het gaat om nieuwe taken en verantwoordelijkheden op een digitaal stelsel dat nog in ontwikkeling is, begin 2019 verder worden uitgewerkt passend bij de ingroeifase die nodig is.

Dit document biedt partijen inzicht in de vormgeving van het strategisch beheer en geeft na afstemming in het OGB en met eigenaarsondersteuning en na besluitvorming intern BZK de basis om per 1 januari 2019 te starten met deze ingroeifase. Dit geeft daarmee duidelijkheid aan de tactische beheerorganisatie wat zij kan verwachten van de SBO, wat de SBO van de TBO verwacht en waar deze taak is belegd.

1.3. Proces

Via het proces dat is doorlopen met Kadaster als beoogd tactische beheerorganisatie, is gezamenlijk opgetrokken in het uitwerken van de taken en verantwoordelijkheden, zodat die van SBO en TBO op elkaar aansluiten en tegemoetkomen aan wederzijdse verwachtingen. Daarnaast is dit via de interbestuurlijke klankbordgroep met daarin vertegenwoordigers van Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen afgestemd en geagendeerd in de programmaraad en het OGB. Ook zal afstemming plaatsvinden met de beoogd operationele beheerpartijen.

Intern BZK heeft afstemming plaats gevonden met betrokken partijen via de begeleidingsgroep[1]. De besluitvorming over de organisatorische ophanging van de strategisch beheerorganisatie zal plaatsvinden via de Bestuursraad van het ministerie van BZK. Daaraan voorafgaand zal nog afstemming tussen opdrachtgevers- en eigenaarsrol Kadaster plaatsvinden.

Na de besluitvormingsronde in het OGB van 11 december 2018 zal dit document de basis zijn voor de formele opdrachtverlening aan Kadaster door de minister van BZK en een raamovereenkomst tussen de minister van BZK en Kadaster, waarin de relatie tussen strategisch beheerder en tactisch beheerder verder wordt uitgewerkt.

1.4. Wijzigingenbeheer

Na vaststelling van versie 1.1 van dit plan door de Programma DG OW, kunnen inhoudelijke wijzingen op dit plan en de uitgifte van een nieuwe versie van dit plan uitsluitend plaats vinden nadat wijzigingen zijn overeengekomen in gezamenlijk overleg tussen de verantwoordelijk (programma-)directeur TB-DSO-LV van het Kadaster en de verantwoordelijke manager binnen BZK voor de SBO. Het OGB-Beheer zal hierover vooraf worden geraadpleegd en/of geïnformeerd in lijn met de beheerovereenkomst.

[1] Hierin zijn vertegenwoordigd pdgOW, ADS, DRO, DSO, eigenaarsondersteuning

1.5. Verantwoording wijzigingen versie 1.1

In versie 1.1 van dit plan zijn wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van afspraken in een tweetal interbestuurlijke dialoogsessies die in december 2018 en januari 2019 hebben plaats gehad. Die zijn gehouden nadat in de Programmaraad van 3 december 2018 is afgesproken dergelijke sessies te organiseren ter bespreking van de TBO en SBO beheerontwikkelplannen. Daarnaast is er in februari 2019 nog een 1-op-1 gespreksronde geweest tussen SBO, TBO en de verandermanagers over resterende punten in de beheerontwikkelplannen en om beelden op te halen over de invulling van gebruikersbetrokkenheid.

De twee dialoogsessies en de gespreksronde hebben tot een beter gedeeld beeld geleid en daarmee aanscherping van zowel dit Strategisch beheerontwikkelplan (de SBO) als het beheerontwikkelplan Tactisch beheer van het Kadaster en een aantal procesafspraken. De uitkomsten zijn opgenomen in een interbestuurlijk gedragen addendum, vastgesteld in het OGB van 29-1-2019. Dit addendum begeeft zich binnen de kaders en afspraken zoals die zijn vastgelegd in het interbestuurlijk beheerarrangement en de beheerovereenkomst die in het BO van 18 december bestuurlijk zijn vastgesteld en zijn ondertekend.

Afgesproken is dat het addendum integraal onderdeel wordt van de beheerontwikkelplannen en dat nog een consistentiecheck tussen de documenten zou worden gedaan.

In her verband met de leesbaarheid is het addendum en de verwerking daarvan opgenomen **in bijlage B**.

2. Nadere duiding beheeropgave

De beheeropgave voor strategisch beheer is als volgt gedefinieerd in het Beheerarrangement:

> *Onder strategisch beheer wordt verstaan het organiseren, toedelen van taken, managen en doen uitvoeren van het tactisch en operationeel beheer van DSO-LV, het definiëren van de samenwerkingsrelaties, het creëren van de condities voor een effectief beheer van DSO-LV en aansluiting met DSO, het borgen van de verbinding en interbestuurlijke samenwerking van alle betrokken overheidspartijen en het bewaken van alle hieromtrent gemaakte afspraken.*

Het strategisch beheer wordt niet vanaf nul opgezet en bouwt verder op de gegroeide situatie vanuit de programmafase. Een aantal belangrijke kenmerken van deze uitgangsituatie zijn:

1. Er is sprake van een stelsel, waarbij de operationele beheertaken gedaan wordt de door relatief autonome en volwassen organisaties op grond van expertise, ervaring en netwerk.
2. De uitvoerende verantwoordelijkheid is belegd bij Agile/DevOps werkende teams in deze organisaties en wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de processen die daar zijn ingericht.
3. Op alle niveaus staat het werken in gezamenlijkheid centraal. Het effectief laten functioneren van het stelsel vraagt samenspel op verschillende niveaus. Directe doorzettingsmacht is ingekaderd.
4. De sturingslijn is van BO/OGB via strategisch beheerder, tactisch beheerder naar operationele beheerders en een verantwoordingslijn in omgekeerde richting. Daarbij is er wederkerigheid, d.w.z. er is voorzien in tal van mogelijkheden om input te geven aan de sturing vanuit de operatie.
5. Er is nog volop sprake van een lerende situatie: hoe gaan de bevoegd gezagen de wet benutten; hoe gebruiken ze daarbij het DSO-LV; welke functionaliteit en ondersteuning hebben ze daarbij nodig. De kracht van de huidige organisatie is dat dit lerende proces over de volle breedte plaatsvindt en gekoppeld is aan de opleveringen die elk kwartaal plaats vinden. Het is te verwachten dat dit lerende proces aanhoudt, zeker de eerste twee jaar na inwerkingtreding.

Deze punten komen herkenbaar terug in de beheerovereenkomst en het beheerarrangement, die in feite de formalisering en explicitering is van de vraag “hoe willen we met elkaar omgaan” in een structurele beheersituatie. Het stelt de daarvoor noodzakelijke bestuurlijke, juridische en financiële kaders. Interbestuurlijk is vastgelegd:

1. Minister BZK is stelselverantwoordelijk
2. Kaderstelling op beheer geschiedt interbestuurlijk
3. Een overheid (zijnde BZK) draagt verantwoordelijkheid voor strategisch beheer en doet dit mede namens de andere overheden.
4. Tactisch beheer wordt belegd bij een bestaande publieke organisatie.

Belangrijke overweging voor de hoofdkeuze voor het beleggen van het strategisch beheer bij BZK is dat dit model (vergeleken met alternatieven)

meer kansen biedt op professionele sturing, zakelijk managen en kostenefficiëntie. Een tweede overweging is dat aansluiting tussen de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK en de rol van strategisch beheer op deze wijze goed geborgd kan worden.

Deze uitgangssituatie en bestuurlijke keuzes betekenen het nodige voor de inrichting van de strategisch beheer organisatie (hierna SBO genoemd). Deze zal zich vanaf dag één hiertoe moeten verhouden en daar effectief invulling aan gaan geven. Dit brengt ons bij de belangrijkste succesfactoren voor strategisch beheer:

- Doelmatigheid: Een goed werkend DSO stelsel dat bevoegd gezagen in staat stelt om doelmatig te werken conform de wet, in de geest van de wet en zo de beoogde doelen van de wet te realiseren.
- Kostenefficiëntie in gebruik en beheer over de hele keten: het zo inrichten van de systemen, de ondersteuning, de beheersorganisatie, de productieomgeving en de exploitatie dat er sprake is van efficiëntie over de hele keten.
- Beheersbaarheid van de beheerkosten: Het kunnen waarmaken van de gewenste professionaliteit, zakelijkheid en de financiële verantwoordelijkheid voor strategisch, tactisch en operationeel beheer op basis van een vooraf vastgesteld taakstellend budget, vraagt om inzicht in en grip op de kostendrijvers. Dit gaat niet alleen om scherpte in de organisatie, maar vooral ook om goede keuzes op zowel organisatorisch als technisch vlak, ook voor de langere termijn.
- Het kunnen vooruitkijken op de (midden)lange termijn en naar het bredere speelveld. Signaleren wat er beleidsmatig of anderszins aankomt, of dat impact op DSO-LV heeft en of daar iets voor geregeld moet worden. De komende jaren zullen daarom veel vragen op het vlak van governance, afstemming en visie ontwikkeling.
- Interbestuurlijke oriëntatie: De vaardigheid om de interbestuurlijke partners invloed te geven op de beslissingen die voor hen van belang zijn. Hiervoor is nodig: nadere invulling van een effectieve overlegstructuur, het opbouwen/onderhouden van een excellent netwerk en het aangaan van duurzame samenwerkingsrelaties.
- Kwaliteit van dienstverlening: de SBO moet de condities creëren waarbinnen het tactisch en operationeel beheer verder kan worden opgebouwd naar het vereiste volwassenheidsniveau[2], zodanig dat gebruik van de DSO-LV door zowel de interbestuurlijke partners als gebruikers daarbuiten goed wordt gefaciliteerd en daarmee ook het fundament legt onder doorontwikkeling en uitbouw.
- Voldoende zakelijke sturingsmogelijkheden: de constructie SBO-TBO-OBO[3] stelt hoge eisen aan de samenwerkingsrelaties gecombineerd met voldoende (financiële en juridische) sturingsmogelijkheden op twee raakvlakken: tussen SBO-TBO enerzijds en de TBO-OBO's anderzijds.

De SBO zal via een stevige invulling van zijn sturingsrelatie naar TBO en met intensieve betrokkenheid van OGB-Beheer zorg moeten dragen voor een goed werkend beheer. In 2019 zal in het kader van risicomanagement hier verder uitwerking aan worden gegeven door o.a. scenario's uit te werken.

[2] Zie hoofdstuk 6 voor een nadere invulling hiervan in de SOLL-situatie

[3] Operationele Beheer Organisatie in de zin van het Beheerarrangement. Vindt al tijdelijk beheer plaats bij ontwikkelpartners RWS, Kadaster, KOOP, Geonovum.

3. Financiële en juridische randvoorwaarden en omgang met risico's

3.1. Juridische randvoorwaarden

Naar aanleiding van fase 1 is in het OGB van 26 september 2018 geconcludeerd dat het Kadaster de enige partij is die op dit moment bereid is en geschikt lijkt om te starten als tactisch beheerder per 1 januari 2019.

Om het tactisch beheer bij het Kadaster te kunnen beleggen is hiervoor een juridische basis nodig. Uitgangspunt is dat Kadaster tactisch beheer richting operationele beheerders uitvoert namens de minister van BZK. Dit is een nieuwe vorm van taaktoekenning voor het Kadaster. Dit model is gekozen om de ministeriële verantwoordelijkheid goed te borgen en geeft de mogelijkheid om als een ZBO overeenkomsten voor taakuitvoering met de operationele beheerorganisaties aan te gaan, uit naam van de minister. Het Kadaster en BZK zijn gehouden aan de kaderwet ZBO's, de Kadasterwet en de verdere wet- en regelgeving zoals de comptabiliteitswet. De taaktoedeling moet passen binnen deze kaders.

Dit model, waarin de minister volledig verantwoordelijk blijft voor het tactisch beheer is ook passend, omdat DSO-LV nog niet geheel is uitgekristalliseerd. Dit model wordt verder uitgewerkt in een nota van wijziging (NvW) op de Invoeringswet Omgevingswet, een formele opdracht van de minister van BZK aan Kadaster en een raamovereenkomst tussen de minister van BZK en Kadaster en in het verlengde daarvan opdrachtverlening aan de operationele beheerpartijen.

De strategische beheerorganisatie en de eigenaarsondersteuning van BZK zal nauw betrokken moeten zijn bij deze nadere uitwerking en draagt zorg voor een zorgvuldige afstemming met het Kadaster en de beoogde operationele beheerpartijen.

Omdat de minister van BZK verantwoordelijk is voor de taaktoedeling aan de tactisch beheerder en operationele beheerders en een goed functioneren van het geheel, stelt dat eisen aan het strategisch beheer: goed opdrachtgeverschap richting Kadaster, het opstellen van het strategisch beheerplan, het doorvertalen daarvan in de opdracht aan Kadaster en het bewaken van een goede uitvoering van het tactisch beheer.

3.2. Financiële randvoorwaarden en risico's

De beheerovereenkomst regelt de financiële bijdrage van interbestuurlijke partijen aan de beheer- en exploitatiekosten van het DSO-LV. Het inregelen van deze financieringswijze en het overeenkomen van een verdeelsleutel binnen het eigen onderdeel is een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke ondertekenaars van de overeenkomst. De SBO zal hierop toezien en waar noodzakelijk escaleren. De TBO moet in ieder geval hier geen last van hebben. In de beheerovereenkomst is geregeld hoe en door wie de bedragen worden geïnd:

- Bijdragen Rijk: minister BZK zal indien van toepassing bijdragen vanuit het Rijk innen en zo borgen dat het op de begroting komt.
- Bijdragen gemeenten ten laste gemeentefonds: moet in afstemming met VNG met desbetreffende onderdeel BZK uitgevoerd worden;

- Bijdragen waterschappen: via Rijksbrede factuur; uit te voeren door desbetreffende onderdeel BZK op initiatief van de UvW;
- IPO int via facturering bijdragen provincies en draagt dit af aan BZK.

BZK (SBO) moet de bijdragen vervolgens samenvoegen tot een taakstellend budget en dit budget (laten) beheren (namens BZK). Of Kadaster de mogelijke risicovoorziening als onderdeel van het integrale budget kan beheren is onderwerp van afstemming tussen SBO en Kadaster. Dat dit binnen BZK en richting Kadaster goed georganiseerd wordt hoort bij de taak van de strategisch beheerder. Uitgangspunt is het meerjarig beschikbaar houden van budgetten.

Daarnaast geven de beheerovereenkomst en het arrangement een aantal kaders voor de planning en control cyclus. De SBO zal dit in overleg met de TBO gaan inrichten aan de zijde van strategisch beheer. Daarbij wordt zo veel en zo snel mogelijk aangesloten bij de bestaande uitvoerings-kaders en processen die het ministerie van BZK reeds heeft met het Kadaster.

Medio juni 2019 wordt door de strategische beheerorganisatie vastgesteld welk deel van het taakstellend budget van € 25,9 mln jaarlijks, voor een periode van 5 jaar. beschikbaar is voor de kosten van strategisch beheer, welk integraal budget er beschikbaar wordt gesteld voor het tactisch en operationeel beheer, of er ruimte is een risicovoorziening te creëren en zo ja van welke omvang, en welk deel gereserveerd kan worden voor de toekomstige stijging van de beheerkosten als gevolg van uitbouw.

<u>Financiële risico's</u>
Risicomanagement wordt zowel op strategisch, tactisch en operationeel niveau ingericht. Dit is een taak die vanaf 2019 wordt ingericht (hoofdstuk 5). In lijn met het toegroeien naar taakvolwassenheid in het beheer en het graduele overgangsproces van taken, zullen de bijbehorende risico's ook gefaseerd overgaan. Het doel is risico's vroegtijdig te identificeren en onvoorziene en excessieve risico's te voorkomen.

Op hoofdlijnen is er de volgende onderverdeling van risico' s te maken en waar de verantwoordelijkheid voor het beheersen en opvangen van de effecten ligt:

- Eigen bedrijfsvoeringsrisico's: SBO, TBO, OBO vangen die zelf op.
- Risico's die niet de bedrijfsvoering betreffen: worden in lijn met het ingerichte risicomanagement gemeld (door OBO bij TBO, door TBO bij SBO); er vindt een analyse van de oorzaak plaats en er worden beheersmaatregelen genomen. Afhankelijk van de analyse worden die uit de risicovoorziening gedekt (afhankelijk van voorzien/onvoorzien, of het onder uitzonderingen bij overdracht valt). SBO beheert de risicovoorziening.
- Onvoorziene en excessieve risico's: SBO meldt deze bij OGB-beheer. Deze kunnen niet vanuit het budget van de risicovoorziening worden opgevangen. De afspraken hierover uit de beheerovereenkomst gaan dan gelden (par 1 ad 5).

In de tijd ziet het er als volgt uit:

<u>2019</u>
Op dit moment is een aantal risico's onderkend waar beheersmaatregelen voor zijn geïdentificeerd. Deze maatregelen maken het mogelijk om af te spreken dat het Kadaster de financiële risico's draagt voor zover het haar eigen bedrijfseconomische activiteiten betreft, vanaf het moment dat een taak overgaat naar het Kadaster. Dit betekent niet dat het Kadaster als

tactisch beheerder de financiële risico's van operationele beheerpartijen gaat dragen. Dit betekent ook niet dat het Kadaster de (financiële) risico's gaat dragen ten aanzien van het niet tijdig aansluiten door bevoegd gezag de eerste keer in 2019/2020 of de integrale werking van het DSO-LV bij de start. Het programma (ADS en DSO), TBO en SBO (i.o.) werken in het zogenoemde 'Spoor A' (zoals benoemd in het beheerontwikkelplan TBO) samen uit welke aanvullende resultaten/activiteiten hiervoor nodig.

De SBO en TBO dragen in 2019 gezamenlijk de verantwoordelijkheid de geïdentificeerde beheersingsmaatregelen door te voeren en de uitvoering en effect ervan te monitoren.

2020 en verder
Vanaf het moment dat Kadaster de TBO-taak heeft om te zorgen voor aansluiting op aangepaste voorzieningen in het kader van doorontwikkeling en de werking van het DSO als geheel, zal Kadaster de daarbij behorende risico's dragen m.u.v. onvoorziene risico's zoals hieronder beschreven.

Het behoort tot de taak van de TBO om (samen met het DSO programma) in 2019 afspraken te maken met de operationele beheerpartijen over (financiële) risico's en het risicomanagement in afstemming met SBO. Daarna neemt de TBO dit over, het betreft o.a. het vastleggen van passende serviceniveau's en vastlegging in SLA's. Daarnaast heeft het Kadaster vanuit tactisch beheer vervolgens de taak om de naleving van de afspraken en mogelijke knelpunten te signaleren en beheersmaatregelen voor te stellen. Het zal de taak van een OBO zijn om tijdig risico's te melden en voor zover het behoort tot de eigen bedrijfsvoeringsrisico's deze zelf op te vangen.

Onvoorziene risico's
Bij onvoorziene omstandigheden, waaronder te verstaan niet voorziene, van extern geïnitieerde substantiële risico's met bijkomende kostenverhogingen die buiten de invloedssfeer van het Kadaster vallen en niet behoren tot het gangbare bedrijfsvoeringsrisico's van de tactische of operationele beheerpartij of een geïdentificeerd risico, en die niet zijn op te vangen via de post risicovoorziening in het integrale beheerbudget onder beheer van de SBO, meldt de TBO dat bij de SBO en treedt de afspraak uit de beheerovereenkomst in werking.

Het is de taak van de TBO om wanneer een OBO een risico meldt die niet valt onder de eigen bedrijfsvoeringsrisico's deze te analyseren, tijdig te signaleren en te communiceren met de SBO. Dit moet geborgd zijn in de overlegstructuur, in de afspraken die onderling zijn vastgelegd en vraagt om cultuur waarin risico's open en transparant worden gedeeld. Als blijkt dat het een onvoorziene risico is dan meldt de TBO dat bij de SBO met een advies of dit uit de risicovoorziening kan worden gedekt.
SBO doet hier vervolgens een uitspraak over en schakelt indien van toepassing met OGB-Beheer in lijn met de beheerovereenkomst.

4. Uitgangspunten Strategisch Beheer Organisatie

Bij de nadere uitwerking van de SBO worden de volgende uitgangspunten gehanteerd. De uitgangspunten zijn onderbouwd / toegelicht met de rationale erachter. Deze zijn geclusterd op vier thema's:
A) Takenpakket SBO zelf
B) Samenwerkingsrelatie SBO-TBO
C) Bestuurlijke relatie SBO-TBO
D) Transitie

A. Uitgangspunten takenpakket SBO

	Uitgangspunt	Rationale
A1	SBO stuurt structureel op kwaliteit, voortgang, financiën en continuïteit van de taakuitoefening via de jaarplancyclus. Onderwerpen met bestuurlijke, beleidsmatige of juridische consequenties krijgen meer aandacht, zoals: • Doorontwikkeling • Uitbouw • Synergie in de keten, oa regie GDI-bouwstenen tbv functioneren DSO • Beleggen van taken bij een andere partij, zowel tactisch als operationeel niveau • Optimalisatie onderlinge relaties binnen stelsel • Uitzonderlijke incidenten • Relatie wetgeving – DSO	Aansluiting bij bestaand uitvoeringskader tussen BZK en Kadaster. Specifieke spelregels TBO-taak in raamovereenkomst. Er is een precaire balans tussen ruimte laten aan de TBO versus sturend zijn. Voor de hier genoemde onderwerpen zal TBO rugdekking nodig kunnen hebben. Daarnaast: gewenst is groei naar taakvolwassenheid, te afstandelijke houding belemmert dit.
A2	Taken SBO bestaan uit een set basistaken die structureel bij de SBO worden belegd conform beheerarrangement	Nadere invulling beheerarrangement
A3	De SBO werkt binnen de interbestuurlijke kaders; in de eerste jaren is er een grotere rol voor interbestuurlijke afstemming zodat vertrouwen ontstaat in SBO. SBO draagt zorg voor inhoudelijke voorbereiding en agendering OGB-Beheer	Opbouw gefundeerd vertrouwen vraagt extra aandacht ivm positionering binnen BZK.
A4	Binnen de SBO worden inhoudelijke kaders t.a.v. DSO-LV van opdrachtgeverszijde onderhouden (Visie, GPvE en DA). Binnen de TBO wordt een bijpassende rol ingericht (mede als opvolging architectuurfunctie programma).	Ivm continuïteit programmafase en borging inhoudelijke expertise binnen SBO
A5	Binnen SBO wordt strategisch risicomanagement op het stelsel structureel geborgd. Binnen de TBO wordt een bijpassende rol ingericht die hierop aansluit.	Ivm continuïteit programmafase. Ook na start beheer blijft risicoprofiel voorlopig hoog en noodzaak te voldoen aan rijkskaders t.a.v. grote ICT-projecten.

B. Uitgangspunten samenwerkingsrelatie SBO-TBO

	Uitgangspunt	Rationale
B1	Sterke TBO vraagt sterke SBO - invulling: • Houdt scherp in het oog waar verantwoordelijkheid SBO eindigt en TBO begint; • Houdt scherp in het oog waar verantwoordelijkheid (veranderopgaves) BG's eindigt en verantwoordelijkheid TBO begint. • Houdt doel van DSO scherp in het oog, ook bijv. in relatie tot wetgeving; • Escalatieniveau voor evt. financiële claims vanuit gebruik overheidsvoorzieningen (zoals bijv. GDI); • SBO is ook opdrachtgever voor de uitbouwopdracht(en) richting TBO.	Rolvastheid Principe dat er voor één stelsel en wijzigingen daarop geen twee opdrachtgevers kunnen zijn.
B2	Verantwoordelijkheden, afstemming en besluitvorming wordt op een zo laag mogelijk niveau belegd.	Beheerarrangement: issues oplossen op het niveau waar ze ontstaan
B3	Structureel wordt SBO door TBO actief geïnformeerd/betrokken bij onderwerpen die bestuurlijk, beleidsmatig of juridisch consequenties (kunnen gaan) hebben.	SBO in staat stellen zijn rol te nemen, door gelijke informatiepositie. Transparantie draagt bij aan vertrouwen en pro-actief handelen. Ministeriele verantwoordelijkheid kunnen waarmaken.
B4	SBO en TBO informeren elkaar pro-actief over: • Zaken die in OGBB en BO spelen; • Bespreken én duiden 'onderbuikgevoel'; • Zaken die spelen in de wetgeving en effect (kunnen) hebben op de DSO-LV • Pro-actief doorgeven signalen vanuit gebruikers en leveranciers die een besluit vergen van SBO dan wel OGBB; • Niet alleen 'formele' overleggen ook 'hoe vinden we dat het gaat'	Ervoor zorgen dat in een veilige setting zaken die ertoe doen bespreekbaar zijn en tijdig boven water komen.
B5	Samenwerking en open communicatie is de basis van de relatie tussen SBO en TBO	Zoek gezonde balans, zonder door te schieten in naïviteit of juist wantrouwen
B6	Zakelijke basis (formeel vastgelegd) om daar vervolgens via samenwerking/in gezamenlijkheid invulling aan te geven	Zakelijkheid als basis voor transparantie en effectiviteit in samenwerking

C. Uitgangspunten bestuurlijke relatie SBO-TBO

	Uitgangspunt	Rationale
C1	Er wordt bij de vormgeving van de SBO zoveel mogelijk aangesloten op bestaand uitvoeringskader tussen Ministerie van BZK en het Kadaster	Bekend instrumentarium bij zowel BZK als Kadaster. Aansluiting op kaderwet ZBO en Kadasterwet.
C2	De ministeriële verantwoordelijkheid staat of valt met een goede en objectieve informatievoorziening. Dat betekent dat het interne toezicht en het ambtelijk toezichtapparaat in het verlengde van elkaar de uitkomsten van het toezicht, zonder tussenkomst van beleidsmatige of andere belangen, de minister rechtstreeks moeten kunnen bereiken.	Aanhaken op reeds aanwezig instrumentarium tussen BZK en Kadaster. Borgen ministeriele verantwoordelijkheid (zowel tav DSO stelsel als eigenaarsrol Kadaster)
C3	Er is een balans tussen de ministeriële verantwoordelijkheid en de positie van het Kadaster als ZBO. Deze relatie wordt ingericht op basis van goede samenwerking en de intentie elkaar in een vroeg stadium te betrekken bij ontwikkelingen. Hierbij wordt rekening gehouden met de onderscheiden verantwoordelijkheden en bevoegdheden.	Analoog aan uitvoeringskader Kadaster par. 2.4 (opgesteld door I&M 2017, wordt momenteel omgezet door BZK).
C4	De beheertaken m.b.t. de jaarplancyclus zoals voorzien in het Beheerarrangement worden ingericht in lijn met het reguliere instrumentarium dat Kadaster en BZK met elkaar hanteren voor bestaande taakuitvoering: • Jaarbrief (met voorafgaande risicoanalyse) • Meerjarig financieel beleidsplan • Begroting • Tariefvoorstellen • Jaarrekening	Aanhaken op reeds aanwezig instrumentarium tussen BZK en Kadaster. Dit is voor Kadaster bekende en aanvaarde sturing.
C5	De SBO vraagt bij vormgeving en uitvoering van TBO een ondubbelzinnige focus op het leveren van publieke waarde.	Dit voorkomt risico's t.a.v. wet Markt en Overheid en interbestuurlijk draagvlak
C6	Bij uitbouw van het DSO ligt het primaat bij de SBO en de interbestuurlijke partners om afspraken te maken over het 'wat', financiering en verantwoordelijkheden. De TBO kan hier wel vanuit een adviesrol aan bijdragen.	Conform lijn in het beheerarrangement
C7	Het Kadaster borgt deugdelijke scheiding tussen tactische versus operationeel beheertaken, in het bijzonder waar het gaat om financiën, verantwoording en bestuurlijk/organisatorisch gevoelige zaken.	Gelijk speelveld / voldoende comfort voor operationeel beheerpartijen niet zijnde Kadaster

D. Uitgangspunten transitie SBO

	Uitgangspunt	Rationale
D1	Via taakvolwassenheid naar volwaardige relatie SBO-TBO groeien, zodat de SBO de tijdelijke 'kop' kan afbouwen en TBO volledig in positie komt	De inschatting obv eerdere ervaringen is dat dit 2-3 jaar kan duren
D2	SBO en TBO spreken elkaar aan op rolvastheid t.b.v het toegroeien naar taakvolwassenheid	Randvoorwaarde voor snelle groei in taakvolwassenheid.
D3	In aanvulling op de basistaken heeft de SBO bij start een flexibele schil, die tijdelijk extra inzet vanuit SBO vragen (i.v.m. ingroei TBO, fade-out	Nasleep programmafase. Daarnaast verwachte dynamiek rond datum

	programma en eenmalige implementatie/transitieopgaves) Doel is deze flexibele schil op termijn af te bouwen.	inwerkingtreding. Mogelijke start uitbouw.
D4	Jaarlijks zal bij de evaluatie moeten worden gekeken wat de inzet van SBO is op de taken uit de flexibele schil. De snelheid van afbouw zal per taak anders (kunnen) zijn.	Zo snel afbouwen als verantwoord, zonder vergroten risico's of realiseren ambitieniveau DSO te belemmeren.
D5	Afbouw flexibele schil SBO zal afhankelijk zijn van taakvolwassenheid TBO (en mede afhankelijkheid van andere partijen)	De effectiviteit van SBO en TBO hangen mede af van taakvolwassenheid andere spelers (bv vraagarticulatie vanuit bevoegd gezagen).

5. Takenpakket Strategisch Beheer Organisatie

Het takenpakket van de SBO is op hoofdlijnen beschreven in de beheerovereenkomst. Ook de belangrijkste relatielijnen en de taak i.r.t. de andere departementen en overheden is geduid in het beheerarrangement dat in de toelichting bij de beheerovereenkomst is opgenomen. Het takenpakket wordt hier – wat betreft de structurele taken – een niveau dieper uitgewerkt.

Per beheerproces is beschreven:

- Wat de SBO doet
- Welke 'spiegelbeeldige' taak de TBO doet
- Welke andere actoren een majeure rol spelen in deze processen

Beheerproces	Wat doet SBO (conform Beheerovereenkomst)?	Wat doet TBO?	Wie heeft nog meer een taak?
Managen uitvoering beheer	Organiseren, managen en doen uitvoeren van de verschillende beheertaken, afzonderlijk en in samenhang, alsook in relatie tot wetgeving en andere veranderopgaven; Kijkt of organisatie inrichting door TBO en OBO "goed" is, deels vanuit initiële eisen en afspraken, deels vanuit "lerende organisatie"	Zorgt voor de organisatie van het operationeel beheer, waarbij aansluiting op de organisatie OBO van belang is	OBO's: uitvoering, eigen organisatorische proces en systemen BZK: beheer wetgeving en financiën
Selectie beheer partijen	Besluiten over de tactische en operationele beheerorganisaties, met bekrachtiging door het interbestuurlijk niveau;	Advies richting SBO over beleggen beheer en na besluitvorming formaliseren(zie contractbeheer)	Eigenaren TBO/OBO's BZK: verankering beheertaken in wetgeving en borgen (mandaat)model
Opdrachtgeving TBO	Opdrachtgever tactische beheerorganisatie; aansturen en zo nodig bijsturen, sturen en optreden bij escalaties vanuit tactisch beheer	SBO en TBO sluiten een raamovereenkomst en maken beheerontwikkelplannen waarin dit wordt uitgewerkt. Hiervoor gelden de elders genoemde principes	
Contractbeheer	SBO managet alleen het beheercontract met TBO.	TBO managed en stelt in eerste instantie beheercontracten op, samen met DSO programma. Vanaf 2020 doet TBO dit zelfstandig.	2019: DSO programma regelt samen met TBO tijdelijk beheer

Plannen & Begroten	Beheerplannen (strategisch en tactisch) en begrotingen (strategisch, tactisch en operationeel) beheer (doen) opstellen en voorleggen aan OGB beheer Verdeling van budgetten over jaren en eenheden - vooral keuze om eea te wijzigen.	Kan binnen marges beschikken over risicovoorziening	OBO: beheerplan /begroting, waarin ook ruimte is opgenomen om in te zetten voor ingekaderde onvoorziene situaties nodig voor kwaliteit/leverzekerheid
Verantwoording	Rapporteren en verantwoording afleggen aan OGBB/BO over kwaliteit en kosten tactisch en operationeel beheer (jaarrekening). Consolideert input TBO. Zorgt voor checks en balances - met name op functioneren TBO en kosteneffectiviteit TBO-OBO.	SBO en TBO spreken kritieke prestatie indicatoren (KPI's) af. TBO: zorgt voor de cijfers en rapportagesystemen obv KPI's. TBO komt met analyse kwaliteit en "verbeter" plannen en noodzaak	OBO: verantwoording leveren kwaliteit/kosten
Budgetbeheer	Budgetverantwoordelijkheid voor de integrale budgetten TBO/OBO Het toezien op de afdracht van de bijdragen van BG'n (incl rijk)	TBO/OBO: kunnen niet meer uitgeven dan gebudgetteerd, tenzij expliciet toestemming of vraag SBO. Wel is met enige mate van verevening van posten toegestaan aan TBO en OBO, TBO stuurt op budgetten OBO's. Kan binnen marges beschikken over risicovoorziening	OBO: eigen budgetbeheer
Uitvoerings-vraagstukken afstemmen	Overleg voeren en samenspraak houden met medeoverheden over belangrijke vraagstukken over de uitvoering, incl (nader te definiëren) kwaliteitsniveau dienstverlening. DSO is sterk afhankelijk van aantal externe systemen en standaarden: tbv governance / escalaties in deze wordt in de SBO organisatie uitwerking aan gegeven.	-TBO organiseert overleggen met medeoverheden op tactisch niveau - TBO schuift aan bij de operationele / tactische (/strategische) overleggen rondom deze voorzieningen en standaarden. Afspreken hoe de impact duidelijk wordt en dat hier slim wordt bijgestuurd.	OBO: -Desgevraagd SBO/TBO ondersteunen -Rapportage over KPI's
Overleg met medeoverheden *(volgt als impliciete taak uit BA)*	Overleg voeren en samenspraak houden met medeoverheden over voor hen belangrijke vraagstukken over de uitvoering, waaronder het kwaliteitsniveau van dienstverlening (OGBB-niveau). Schuift aan, is bereikbaar bij "nood", volgt de gesprekken TBO.	TBO: doet dit primair op tactisch niveau. De contacten liggen bij die partij die ook wat met die signalen kan en moet doen. TBO organiseert ism OBO's rolverdeling in overleg met medeoverheden.	OBO: heeft hier vanuit eigen missie een rol.
Evaluatie beheer inrichting	Ism OGBB initiëren en doen uitvoeren: -evaluatie van de nu gekozen tactische en operationele beheerorganisaties (2022)	TBO maakt continue kwaliteitsmonitoring mogelijk en rapporteert elk jaar op de beheerdoelen (stelseldoelen)	OBO: bijdrage leveren aan evaluatie

	-uitbrengen van een voorstel over de aanwijzing volgende periode van 5 jaar (2022) -evaluatie beheerarrangement (2026)	Er moet duidelijk worden wat "goede" prestaties zijn, hoe we elkaar aanspreken en notificeren bij "onvrede", hoe we werken aan een goede relatie.	
Regie op aanpalende voorzieningen	Regie voeren op functioneren van voorzieningen DSO die niet tot DSO-LV behoren maar daarvoor wel cruciaal zijn (het onderhouden van contacten, afstemmen, zo nodig escaleren). Organiseert waar nodig liasons met ketenvoorzieningen (op strategisch niveau). DSO is sterk afhankelijk van aantal externe systemen en standaarden: tbv governance / escalaties in deze wordt in de SBO uitgewerkt	TBO schuift aan bij de operationele / tactische (/strategische) overleggen rondom deze voorzieningen en standaarden. Afspreken hoe de impact duidelijk wordt en dat hier slim wordt bijgestuurd.	-Input leveren aan TBO -Escaleren richting TBO -OBO heeft hier vanuit eigen missie een rol.
Risico-management *(volgt als impliciete taak uit BA)*	Zowel gericht op beheersing risico's in de DSO zelf als tbv ministeriele verantwoordelijkheid. In programma bestaat hiervoor reeds een uitgebreid instrumentarium	Input leveren voor risicomanagement. Sturen op beheersmaatregelen binnen eigen invloedsfeer. Signaleren risico's	Signaleren risico's Sturen op beheersmaatregelen binnen eigen invloedsfeer.
Beheer inhoudelijke Kaders *(volgt als impliciete taak uit BA)*	Het beheren en onderhouden van inhoudelijke kaders van opdrachtgeverszijde, in opdracht van interbestuurlijke kaderstelling (Globaal PvE, doelarchitectuur, visie?)	TBO: adviseren over bijstelling kaders en uitvoerings-consequenties Beheren kaders van opdrachtnemerszijde (GAS / OGAS / …)	OBO: signaleren issues/wensen kaders en uitvoeringsconsequenties aan TBO Onderhouden relevante architectuurdocumenten (PSA/solution architectuur)

6. Relatie tussen Strategisch en Tactisch Beheer

Verdieping relatie SBO-TBO via kernprocessen

Om meer betekenis te geven aan de uitgangspunten voor de relatie tussen SBO en TBO en de onderlinge rolverdeling bij taakuitvoering van het beheer, zijn drie 'doorsnijdende' kernprocessen uitgewerkt in onderliggende processtappen, met daarbij telkens aangeven wat de SBO respectievelijk de TBO hierin doet. Het beschrijft de SOLL-situatie, waarbij er sprake is van relatief grote taakvolwassenheid aan beide kanten.

Tijdens het dialoogproces met het Kadaster als beoogd TBO is per processtap een bewuste en gezamenlijke afweging gemaakt over de scheidslijnen in verantwoordelijkheidsverdeling tussen SBO-TBO enerzijds en anderzijds tussen TBO-OBO. Onderstaande tabel geeft de uitkomst weer voor de SOLL-situatie.

Ter illustratie: enkele uitdagingen waar de SBO voor kan worden gesteld:

- *Een operationeel beheerorganisatie of ketenpartij levert structureel ondermaatse dienstverlening, waardoor een of meer DSO-ketens niet goed functioneren, waarbij de TBO onvoldoende bij machte is hierop te sturen.*
- *Burgers en bedrijven kunnen geen aanvragen en/of meldingen doen door uitvallen DSO-LV.*
- *Een operationele beheerorganisatie stelt afwijkende prioriteiten (bij voorzieningen die niet dedicated zijn voor DSO-LV) die nadelig zijn voor het functioneren van de DSO-LV of het kostenniveau.*
- *Wezenlijke initiële beleids- of ontwerpkeuzes vanuit de programmafase blijken in de uitvoering onwerkbaar te zijn of onvermoede consequenties te hebben.*
- *Een niet-marktconform kostenniveau van een beheerpartij.*
- *Externe wets- en beleidswijzigingen met majeure impact op DSO-LV (denk aan AVG)*

1) Verdieping kernproces voortbrenging / wijziging

Het voortbrengings- c.q. wijzigingsproces is een doorsnede die vrijwel alle onderscheiden taken/processen direct of indirect raakt. In veel opzichten is dit de opvolging (in de beheersituatie) van het voortbrengingsproces dat nu binnen het DSO programma wordt uitgevoerd (volgens de SaFE/Agile werkwijze). Dit proces kan heel groot of relatief kleinschalig zijn, maar blijft in essentie hetzelfde. Deze 'doorsnede' geeft daarmee een rijk en representatief beeld wat zich kan afspelen op het grensvlak tussen SBO en TBO.

Processtap	Wat doet de SBO	Wat doet de TBO
Coördinatie	Blijft geïnformeerd. Geeft kaders voor de ontwikkelprocessen (bijv. gebruik van Safe).	Faciliteert vertaling van features in stories per product/team. Hierbij wordt daar waar mogelijk bottom up gewerkt vanuit OBO. PO voor geheel. TBO beheert centrale backlog en voert op basis daarvan regie op alle epics, capabillities en features.
Managen voortgang	Blijft geïnformeerd. Zorgt voor kaderafspraken. Is er voor escalaties en bijsturing. Geeft duiding aan voortgang voor OGB.	TBO heeft transparante plannings- en voortgangssystemen waar voortgang per sprint in te volgen is. In eerste instantie is het aan de OBO om ervoor te zorgen dat de voortgang naar behoren is. TBO stelt eisen aan OBO voor continuïteit dienstverlening. OBO levert evidence en output. Conform de afspraken met OBO's en SBO vinden er periodieke audits en benchmarks plaats.
Budgettering en staffing teams	Verantwoordelijk voor verdeling budgetten over teams en ziet erop toe dat de middelen doelmatig en rechtmatig worden besteed. Kan TBO's/OBO's toestemming verlenen om boven budgettair te werken als de situatie daarom vraagt.	Maakt voorstel voor toedeling beheer en exploitatie budgetten over OBO's/TBO/Informatiepunt. Maakt inzichtelijk wat de kostendrijvers zijn van beheer en exploitatie. Draagt zorg dat beheer en exploitatie kosten binnen de financiële kaders vallen en doelmatig worden besteed. Stelt via SLA eisen aan productiviteit, kwaliteit en continuïteit van dienstverlening OBO. Waarborgt dat beheer en exploitatie kosten beperkt mee groeien met toename gebruik, terwijl beschikbaarheid gewaarborgd blijft. Werkt met flexibel inzetbare budgetten zodat er snel en adequaat gereageerd kan worden op innovatiemogelijkheden en verstoringen, zonder dat het totale budget overschreden wordt. Zorgt dat kosten op de juiste plaats worden gelegd.
Testen	Stelt eisen	Stelt eisen aan de testen. Toezicht en regie op testen; beoordeelt opzet en werking testen o.b.v. testevidence. Organiseert/faciliteert samen met gebruikersvertegenwoordigers en OBO's het acceptatieproces. Borgt de integrale (functionele) werking en technische integratie. TBO zorgt voor: Testdata (gezamenlijk/component overstijgend); Teststrategie /-plan; Testmanager; Conformiteit en integriteit.
Integratie	Stelt eisen	Stelt eisen en ziet erop toe dat er ook conform de eisen wordt gewerkt. Integratie ligt per keten bij de OBO/OP.
Inrichten productie-omgeving	Wordt geïnformeerd.	Werkt vanuit huidige situatie en ziet erop toe dat dit conform architectuur principes is ingericht. Is continu op zoek naar beheersbare en kosten effectieve oplossingen die passen bij zowel de ontwikkelde systemen, als de ketenpartners.
Gebruikers-acceptatie	Voor wijzigingen met architectuur en scope	Het vraagarticulatie proces en voortbrengingsproces is zo georganiseerd (met veel gebruikersinbreng) dat gebruikersacceptatie in de meeste gevallen niet leidt tot nieuwe bevindingen.

	impact heeft de SBO een accepterende rol. Verder stelt de SBO eisen aan het acceptatieproces en ziet het erop toe dat dit ook naar behoren verloopt. Mocht de gebruikersacceptatie onvoldoende worden ingevuld, dan komt SBO in beeld bij escalaties.	TBO ziet erop toe dat gebruikersacceptatie correct plaats vindt. Het organiseren van de gebruikersacceptatie ligt daar waar mogelijk bij de OBO's. De TBO ziet erop toe dat dit afdoende gebeurd. TBO ziet er op toe dat bevindingen uit de gebruikersacceptatie ook op de juiste wijze worden opgevolgd, om te garanderen dat waardevolle software snel wordt uitgeleverd en dat er geen onnodige scope creep plaats vindt.
Voorbereiden werkveld	De SBO stelt eisen om ervoor te zorgen dat het werkveld tijdig geïnformeerd wordt. De SBO maakt hierover afspraken met de TBO.	Doet actieve communicatie naar werkveld en dit is integraal onderdeel van de delivery processen.
Vrijgave nieuwe release	De SBO stelt eisen aan vrijgave. De SBO maakt hierover afspraken met de TBO.	Doet de formele vrijgave van nieuwe releases, waarbij erop wordt toegezien dat er goede afwegingen worden gemaakt tussen zorgvuldigheid en snelheid. Stelt releasestrategie en -proces op. Sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij mogelijkheden en eigen verantwoordelijkheid OBO's. Werkt conform continuous delivery principe.
Gebruikers-ondersteuning	De SBO stelt op dit vlak eisen en maakt afspraken met de TBO. Zorgt dat dit op bestuurlijk niveau ook wordt gedragen.	TBO richt voor per keten de gebruikersondersteuning in. Zet hiervoor overleg en service structuren op. Zorgt voor beschikbaar stellen tutorials, handleidingen, release notes, etc: OBO maakt/levert documentatie etc op componentniveau. TBO zorgt voor documentatie op stelsel niveau TBO begeleidt eerste implementaties en organiseert (skilled) helpdeskfunctie. OBO heeft helpdesk met vragen over DO-LV, die primair zal worden gebruikt door overheden en softwareleveranciers doet TBO dit voor DSO-LV.
Propageren gebruik nieuwe functionaliteit	De SBO stelt op dit vlak eisen en maakt afspraken met de TBO. Zorgt dat dit op bestuurlijk niveau ook wordt gedragen en dat de afstemming met de veranderopgaves naar behoren is.	Door gerichte ondersteuning en contacten met leveranciers en overheden worden actief drempels weggenomen voor gebruik van en aansluiting op het stelsel. Door show cases wordt uitgedragen hoe het systeem werkt. Er is actieve afstemming met de verantwoordelijken voor de veranderopgaves.
Release monitoring	De SBO stelt op dit vlak eisen en maakt afspraken met de TBO.	Draagt zorg voor stabiele release, monitoort en treedt op bij verstoringen. Dit ligt ook grotendeels bij de OBO's die hun eigen productieomgeving hebben ingericht.
Leren over organisatie	Stelt eisen. Leert actief mee.	Community of practice sessies Doet actief aan double loop learning met OBO's samenwerkingspartners buiten stelsel, softwareleveranciers van BG's Wordt mede geborgd door blijvende toepassing van SaFE
Leren over functionaliteit en	Stelt eisen. Leert actief mee.	Faciliteert/orkestreert praktijkproeven Echte data in testomgeving Regelmatig opvolgen effecten nieuw uitgebrachte functionaliteit

(uit)werking systeem		
Leren over ontwerp	Stelt eisen. Leert actief mee.	Doet een proof of concept. Evalueert op aantal punten in de ontwikkeling of ontwerp ook de benodigde kwaliteit zal leveren.
Leren over kwaliteit	Stelt eisen. Leert actief mee.	Organiseert kennisoverdracht en toetsing met externe experts. Organiseert kennisdeel sessies tussen OBO's. Double loop learning op verstoringen. Stuurt actief op verminderen aantal verstoringen en verminderen beroep op helpdesk/ondersteuning. Zoekt hierbij naar mechanismen om dit ook bij de OBO's te verankeren.
Incidenten	Stelt eisen. Monitort het aantal en de aard van de incidenten. Is bij grote incidenten deel van het crisis team. Informeert de governance. Schakelt deze waar nodig bij.	Stelt verstoringsprotocol en escalatieprocedure op. Regie en verantwoordelijkheid bij tactisch beheerder TBO team bestaat uit ingewerkte groep (architecten, requirement/business analisten) met kennis over functionaliteit van kern bouwblokken en van de algemene DSO-LV eisen, incl. non-functionele. Deze heeft het vermogen heeft om oorzaak te vinden en bij de juiste partijen neer te leggen. Het is denkbaar dat dit team deels bestaat uit leden van de OBO's. Voor grote incidenten wordt er tijdig een crisisteam ingericht, met SBO en onder leiding van de juiste verantwoordelijken. Aansluiteisen stellen mbt tools en systemen derden die het mogelijk maken om de probleemsituatie terug te halen

2) Verdieping kernproces levencyclus OBO

Het kernproces 'levenscyclus OBO' gaat om de gehele lifecycle vanaf selectie van een OBO, inregelen ervan, monitoring en evalueren van de prestaties en (waar aan de orde) uitfaseren van een OBO. Omdat dit een bestuurlijk gevoelig proces is met mogelijk aanzienlijke operationele consequenties, is dit bij uitstek een proces waarbij een sterk samenspel tussen SBO en TBO nodig is.

Processtap	Wat doet de SBO	Wat doet de TBO
Selectie nieuwe OBO	In nauwe samenwerking met de TBO wordt selectie van nieuwe OBO's gedaan, conform visie op (beheer van) stelsel. SBO ziet toe op zorgvuldig en integer proces, waar belangen goed worden afgewogen en het bestuurlijke proces goed wordt doorlopen. Sluit contracten af.	Selecteert ism SBO. TBO is na de selectie de adviseur van SBO, die de besluiten neemt en contracten afsluit.
Inregelen OBO	Ziet erop toe dat dit goed gebeurd.	Begeleidt OBO met kennisoverdracht; zorgt voor aansluiting op systemen en processen; verstrekt sources en overige benodigdheden.
Prestatie monitoring (doelmatigheid en kwaliteit)	Stelt eisen. Zoekt samen met TBO en OBO naar goede balans tussen autonomie en control. Zorgt dat er gezamenlijke en gedragen normen komen. En dat er gezamenlijke en gedragen afspraken komen over de wijze van monitoring en het afleggen van verantwoordelijkheid.	Hierbij wordt aangesloten op de eigen verantwoordelijkheid en control systemen van de OBO. Kwaliteits- en voortgangsmonitoring is deel van het integrale voortbrengingsproces, zoals eerder beschreven. Sluit SLA's af. Zorgt daarnaast voor uitvoering van eventuele aanvullende maatregelen zoals onderling afgesproken met met SBO en OBO.
Bij evaluatie momenten en aflopen contract OBO	Ism OGBB initiëren en doen uitvoeren: - evaluatie van de nu gekozen tactische en operationele beheerorganisaties (2022) -uitbrengen van een voorstel over de aanwijzing volgende periode van 5 jaar (2022) -evaluatie beheerarrangement (2026)	-Signaleert naderen verlengingsdatum -Advies over continuering -Stevige bijdrage in evaluatie.
Uitfaseren OBO	Zorgen dat dit ordentelijk verloopt	Maakt zichtbaar in welke mate er sprake is van "vendor lockin", en adviseert en stuurt actief om de overstap op een andere OBO goed uitvoerbaar te maken. Ontvangst van code, scripts, documentatie ed. Waarborgen dat alles goed overgekomen is. Zorgt actief voor betrekken kernspelers bij overdracht en eventueel behouden kernspelers voor nieuwe OBO

3) Verdieping kernproces gebruik DSO-LV in de keten

Het laatste kernproces 'gebruik DSO-LV in de keten' is een doorsnede die inzicht geven in de relatie en interactie tussen DSO-LV en de bredere ketens waaraan het verbonden is.

Processtap	Wat doet de SBO	Wat doet de TBO
Regie op aanpalende voorzieningen	Met governance, TBO en OBO actief erop toezien dat de ontwikkeling van voorzieningen die niet tot DSO-LV behoren maar daarvoor wel cruciaal zijn goed wordt afgestemd op de ontwikkelagenda van DSO-LV. Per overleg wordt gekozen wie hier DSO-LV in welke hoedanigheid vertegenwoordigt: OBO, TBO of SBO. Voorstel hiervoor wordt gemaakt door TBO.	Pro-actief, regievoerend waar mogelijk, anders coördinerend **Regie op:** IP en informatieproducten Conformiteitstoetsen / compliancy / ondersteuning **Afstemming met** -Generieke voorzieningen overheid, zoals LVBB Standaarden leveranciers op tactisch niveau. SBO en OBO op strategisch resp. operationeel niveau. Zorg voor bijsturing ligt primair bij TBO. In elk geval met partijen buiten stelsel elkaar wederzijds informeren over effecten van aanpassingen Actief externe roadmaps volgen, bijv. E-overheidsvoorzieningen; actie wanneer dit de DSO-keten gaat raken. -Het afsluiten van samenwerkingsovereenkomsten van die voorzieningen die cruciaal zijn voor het DSO (zoals LVBB en STOP-standaard)
Afstemming leveranciers bevoegd gezagen	Stelt eisen	Primair ligt leveranciersmanagement bij de Bevoegd Gezagen. Met de koepelorganisaties vindt hier actief overleg over plaats. VNG leveranciersmanagement en de OBO's hierbij mede inschakelen. TBO zorgt voor zaken als certificering / compliancy toetsing/ ondersteuning. Faciliteit bieden van conformiteitstoetsen. Uitvoering bij OBO /Afgifte certificaat door TBO. Pro-actief sturen op ontwikkeling van voorzieningen voor BG's binnen de kaders van DSO.
Managen Informatie-producten	Prioriteert realisatiekalender / aansluiting informatieproducten (na besluitvorming over uitbouw, waaronder informatieproducten)	Zorgt voor eenvoudige en goede aansluiting informatieproducten waarbij integriteit van de keten voorop staat. (Doen) opstellen en beheren aansluitvoorwaarden
Content management	Stelt eisen	Verantwoordelijkheid van OBO/TBO om te zorgen dat het goed mogelijk is om content te managen: laden, schonen, terugzetten. Voorzien van content die tot problemen leidt, t.b.v. diagnosticeren van ongewenste situaties, voornamelijk op vlak technische controles: voldoen aan standaarden, etc. Terugmelden van problemen naar BG.

7. Omvang en inrichting Strategisch Beheer Organisatie

Het strategisch beheer binnen BZK zal per 2019 starten binnen de directie ADS.

In het jaar 2019 worden de inrichtingswerkzaamheden van de SBO uitgevoerd. Om in de eerste maanden van 2019 direct te kunnen starten zal een kwartiermakersteam worden ingericht. Dit team dient nog geformeerd te worden.

De inrichting van de SBO en de taken in de transitiefase vragen meer capaciteit dan naar verwachting in de stabiele beheersituatie. In 2019 is sprake van ontwerpen, inrichten, invoeren. Daarnaast zal extra inzet nodig zijn door de overgangssituatie waarin de SBO nog niet de verantwoordelijkheid heeft voor bepaalde taken, maar met het oog op een goede toekomstige inrichting wel een liaisonfunctie vervult. Dit geldt bijvoorbeeld t.a.v. uitbouw.

De voorziene rollen die binnen de SBO voor 2019 geleidelijk worden ingevuld zijn:

- Algemeen management (incl. OGB-beheer en exceptie en escalatiemanagement)
- Contract- en opdrachtmanagement
- Risicomanagement
- Financieel management (begroting, budgetbeheer, verantwoording, rapportage OGB-Beheer en BO)
- Omgevingsmanagement gericht op onderhouden relatienetwerk (o.a. Rijk en medeoverheden)
- Ketenregie en innovatiemanagement (incl. visievorming en beleidsontwikkeling)
- Beheren en onderhouden inhoudelijke kaders (vanuit opdrachtgever) inclusief de (stelsel)architectuur rol.
- Secretariaat (t.b.v. OGBB en BO)

Inzet zal gaan om een klein en compact team met part-time betrokkenheid. Aandachtspunt zal zijn continuïteit en collegiale checks en balances. In 2019 zal daarbij nader worden bezien welke taken nog vanuit een programmarol worden ingevuld en welke vanuit de SBO (i.o.).

Er zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van aanwezige kennis en expertise binnen het ministerie, maar naar verwachting zal het eerste jaar een deel moeten worden ingevuld via inhuur. De strategische beheerorganisatie maakt om-niet gebruik van de voorzieningen van het departement.

Borging van voldoende inhoudelijke expertise binnen de SBO is van belang om lock-in situaties te voorkomen en inhoudelijk goed te kunnen sturen en voorstellen op hun merites te kunnen beoordelen. Deze inhoudelijke expertise kan gecombineerd worden met beheer en onderhoud van kaders en stelselarchitectuur rol.

Uitgegaan wordt van een nader te bepalen omvang. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 is mogelijk extra inzet nodig om toe te groeien naar een taakvolwassen SBO.

8. Relaties Strategisch beheer met omgeving

In het beheerarrangement zijn de belangrijkste relatielijnen van de SBO op hoofdlijnen uitgewerkt. Het speelveld waar de SBO mee te maken heeft is omvangrijk, gelaagd en divers. In dit diagram zijn deze vereenvoudigd weergegeven:

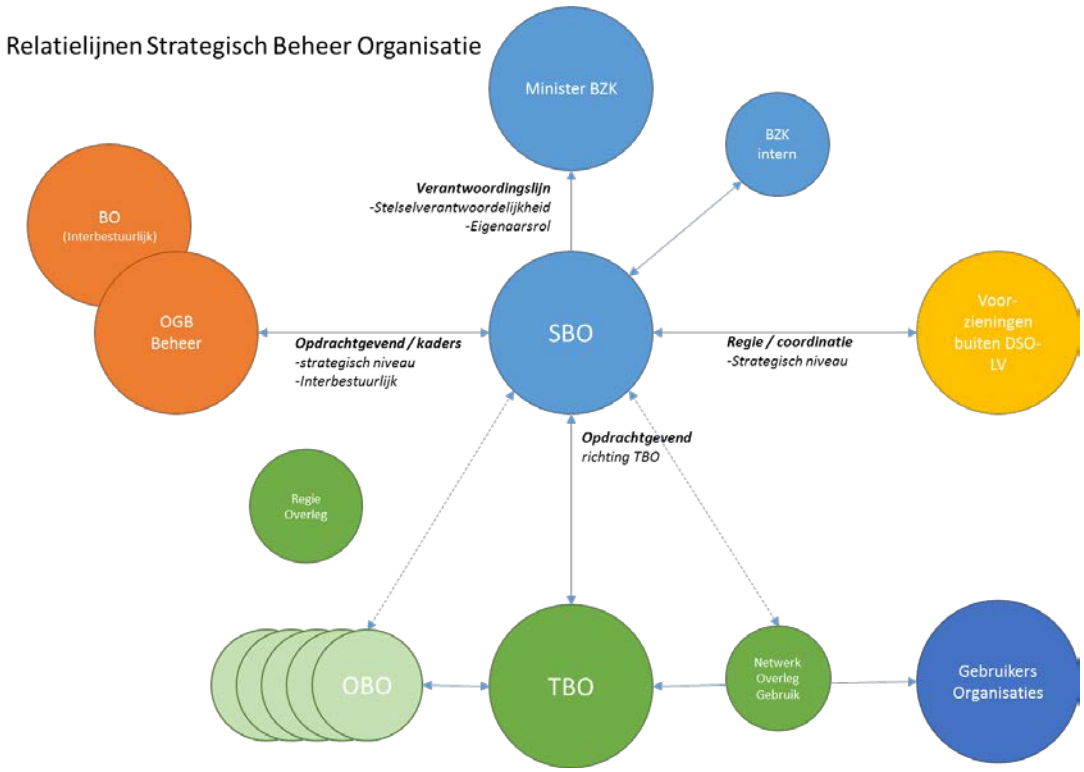

De relatielijnen zijn in vijf groepen onder te delen:

1. De BZK-interne relaties: 1) de verantwoordingslijn richting de Minister van BZK 2) eigenaarsrol Kadaster 3) interne bedrijfsvoering 4) overige opdrachtgevers Kadaster (GDI/geo portefeuille)
2. De Interbestuurlijke relaties op strategisch niveau: interbestuurlijk opdrachtgeverschap en kaderstelling richting de SBO op niveau BO en OGBB.
3. De opdrachtgever relaties beheer, in de vorm van: 1) opdrachtgever / opdrachtnemer SBO-TBO 2) samenwerking SBO-TBO bij Regieoverleg TB (ROTB) en Netwerkoverleg Gebruik (NWOG) 3) formele opdrachtrelatie richting OBO's i.s.m. TBO, daar waar rechtstreekse opdrachtverlening TBO-OBO (nog) niet mogelijk is.
4. De relatie met de gebruikersorganisaties aan zowel zijde van bevoegd gezag als gebruikers daarbuiten.
5. Een coördinatie/regie relatie met voorzieningen buiten DSO-LV op strategisch die belangrijk zijn voor functioneren DSO-LV in de keten

9. Transitiefase

De inrichting van de SBO en het tegelijkertijd starten met de uitvoering vraagt om een gefaseerde aanpak. In onderstaand schema is dat in hoofdlijnen weergegeven langs drie lijnen 1) het inrichten van SBO-organisatie 2) Het verder vormgeven van de relatie SBO-TBO en 3) (start met) verrichten van SBO-taken. Omdat er sprake is van een groei naar volwassen taakuitvoering, worden twee 'volwassenheidschecks' voorzien op de mijlpalen eind 2019 en eind 2020.

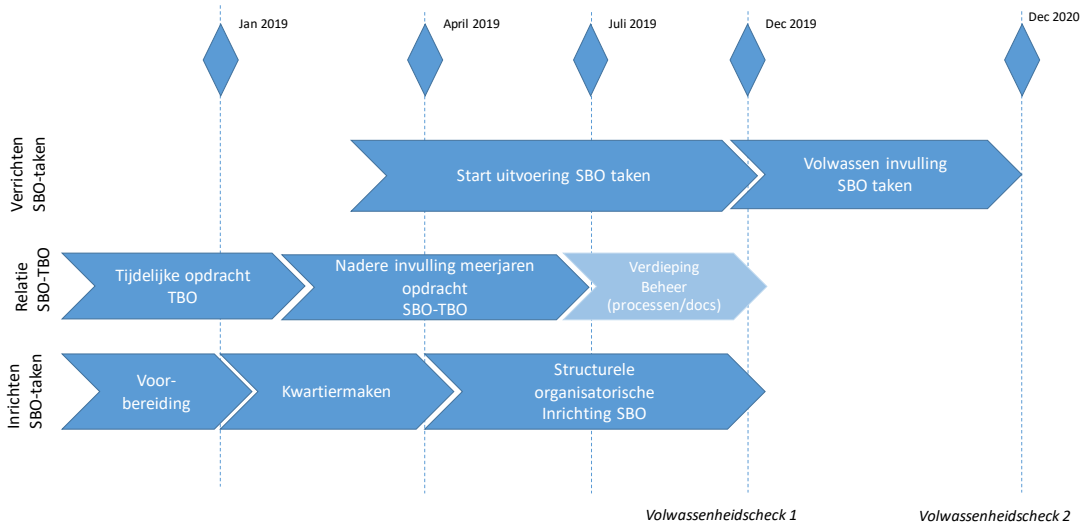

Structurele ophanging
In de beheerovereenkomst en beheerarrangement is opgenomen dat de TBO start per 1 januari 2019. Hoewel vanuit BZK, op ad hoc-basis, reeds gewerkt wordt aan het voorbereiden van het Strategisch Beheer, dient er in Q1 duidelijkheid te komen over de structurele ophanging van het Strategisch Beheer DSO-LV binnen BZK[4].

Kwartier maken en inrichten
Een eerste inventarisatie van taken, rollen, competenties en benodigde formatieplaatsen dient eind 2018 beschikbaar te zijn zodat de (al dan niet tijdelijke) werving van de medewerkers kan worden gestart. Ook de organisatorische aspecten dienen daarbij in beeld te worden gebracht, evenals de wijze waarop de expertise van het Programma DSO daarbij kan worden ingezet. Uiteindelijk zal worden toegewerkt naar een warme overdracht vanuit het Programma DSO en de Programmadirectie ADS naar de structurele situatie. In de transitieperiode zal nauw worden opgetrokken met het pDSO. De SBO zal dan ook aanschuiven bij de bestaande relevante overleggen (PTO, PBO etc). Daarnaast zal een nieuw

[4] Complicerende factor hierbij is dat ook duidelijkheid moet bestaan over de structurele ophanging binnen BZK van de andere stelseltaken als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, zoals monitoring, integraal beleid, wetgeving, beleidsuitvoering, evaluatie, toezicht en handhaving.

driehoeksoverleg tussen SBO-TBO en pDSO worden ingericht. Dit moet leiden tot een aantal producten die in Q1/Q2 2019 tot stand komen:

- Plan van aanpak (tevens transitieplan) SBO
- Beschrijving governance
- Raamovereenkomst en nadere overeenkomst
- Roadmap naar taakvolwassenheid
- Organisatie/formatierapport en functieprofielen

Voor een nadere uitwerking van inrichtingsactiviteiten, planning en resulterende producten zie bijlage A.

Financiën
De beheerovereenkomst voorziet, in principe, in financiering van het beheer van DSO-LV.

Over de verdeling over de verschillende overheidspartijen van de financiering van de beheer-en exploitatiekosten van DSO-LV zijn in de beheerovereenkomst nadere afspraken opgenomen. De beheerovereenkomst voorziet in een opdracht aan de SBO voor het toezien op de afdracht van de bijdragen van de provincies, gemeenten en waterschappen en het zorg dragen voor het beschikbaar komen van de bijdragen van het Rijk. De wijze waarop de bedragen van de medeoverheden beschikbaar dienen te komen is bekend, maar de verdeelsleutel voor de bijdragen van de rijkspartijen is nog niet bekend.

Het initieel afspreken van een verdeelsleutel Rijk is geen taak van de SBO (i.o.) maar wel randvoorwaardelijk voor het laten functioneren van de beheerovereenkomst.

Opdrachtverlening TBO en OBO
In het Beheerarrangement is opgenomen dat SBO opdracht geeft aan de TBO. Hiervoor wordt een Raamovereenkomst BZK-Kadaster Tactisch Beheer 2019 – 2023 opgesteld. Voor de (aanloop) termijn gedurende 1e helft 2019 dat er nog geen raamovereenkomst is, wordt gewerkt met een tijdelijke opdracht.

De opdrachtverlening aan OBO's is een taak van BZK/SBO. TBO sluit namens minister met de OBO's overeenkomsten van taakuitvoering.

De precieze juridische vormgeving hiervan o.m. ook met een nota van wijziging op de invoeringswet moet nog worden vastgelegd. Dit model wijkt af van de gebruikelijke sturings- en toezichtrelaties BZK-Kadaster (in het kader van de Kadasterwetgeving). Samen met Kadaster wordt bezien hoe e.e.a. zich tot elkaar verhoudt en zo goed mogelijk op elkaar kan aansluiten.

Strategische relatielijnen
Het beheer van het DSO heeft een sterk interbestuurlijk karakter, waarbij BZK als opdrachtgever van de TBO optreedt in het kader van de afspraken uit de beheerovereenkomst.

Teneinde deze taak adequaat te kunnen verrichten is investering nodig in excellente overlegnetwerken, niet alleen op tactisch niveau, maar eveneens op strategisch niveau en operationeel niveau. Deze taak verdient op korte termijn nadere uitwerking (in aansluiting met de

verkenning die de TBO gaat doen) zodat de betrokken overheidspartijen comfort gaan krijgen bij de uitoefening van de opdrachtgeversrol door BZK. Daarbij dient te worden bezien in hoeverre naast de OGBB andere gremia nodig zijn voor strategisch overleg met de overige overheidspartijen en departementen.

Borging huidige programmataken in de SBO
Er zijn in ieder geval twee essentiële taken die nu door de programmadirectie ADS worden uitgevoerd, maar structureel van aard zijn. Hoewel deze niet expliciet worden genoemd in het beheerarrangement bij SBO-taken, zijn ze voor de werking ervan zoals beoogd cruciaal. Het gaat om:

- Het beheren en onderhouden van de inhoudelijke kaders van opdrachtgeverzijde (in ieder geval Visie, Globaal PvE en Doelarchitectuur). Dit zorgt ook voor opbouw / behoud van inhoudelijke expertise over de opzet en inrichting van de DSO-LV.
- Het (strategisch) risicomanagement op het beheer, doorontwikkeling en uitbouw van het stelsel. Binnen het programma is hiervoor instrumentarium en een governance ingericht.

Voor beide taken geldt dat deze in de periode 2019-2021 worden ingericht binnen de SBO en huidige programmataken daar (geleidelijk) in worden ondergebracht.

Informatiepunt
Naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van DSO-LV loopt op dit moment een onderzoek. De uitkomsten in de vorm van een businessplan worden in de loop van 2019 voor besluitvorming aan het OGB voorgelegd, in samenhang met afspraak 17 uit het hoofdlijnenakkoord financiële afspraken. Na deze besluitvorming zal de SBO met de TBO en het Informatiepunt hier uitwerking aan geven.

Uitbouw
De beheerovereenkomst geeft aan dat per 1 maart 2019 het Plan Uitbouw DSO-LV met prioriteiten moet zijn opgesteld, op basis van de uitkomsten van het uitgevoerde feitenonderzoek en voldoende draagvlak bij de medeoverheden. De SBO zal nadat het Plan Uitbouw is opgesteld de besluitvorming over uitbouw voorbereiden en de TBO aansturen met betrekking tot de uitvoering van de opdracht uit het OGB-Beheer (businesscases en daarop volgende opdrachten tot realisatie).

Acceptatie
De SBO stelt eisen aan het acceptatieproces en ziet het erop toe dat dit naar behoren verloopt. Mocht de gebruikersacceptatie onvoldoende worden ingevuld, dan komt SBO in beeld bij escalaties.

BIJLAGE A: opstartfase Strategisch beheer

In de startfase (1e helft 2019) van het strategisch beheer, wordt de SBO initieel ingericht. Daarnaast wordt al werkende weg gestart met de uitvoering van toekomstige taken. Het inrichten en de start van verrichten lopen dus gelijk op, waarbij het inrichten wordt afgerond per eind 2019 en het verrichten wordt gestart vanaf begin 2019 en steeds verder wordt uitgebouwd.

Een eerste doorkijk naar de invulling van de startfase ziet er als volgt uit:

Activiteiten m.b.t. inrichting SBO

Wat	Wie	Planning	Product
Aanwijzing kwartiermaker	pdgOW	Eind '18	
Samenstellen kwartiermakersteam	Kwartiermaker	Q1 2019	Plan van aanpak / transitieplan SBO
Opstellen omvang en functies	Kwartiermaker	Q1 2019	O&F-rapport
Plaatsing op functies	Kwartiermaker	Q1/Q2 2019	
Opstellen formele documentatie overlegstructuur	Kwartiermaker ism TBO	Q1 2019	Beschrijving governance
Inrichting OGB Beheer	Kwartiermaker	Q1 2019	
Inrichting tactische overleggen	Kwartiermaker ism TBO	Q1/Q2 2019	
Risico's en beheersingsmaatregelen incl uitwerken scenario' s	SBO-team ism TBO	Q1 2019	Risicolog + beheersmaatregelen
Roadmap maken voor taakvolwassenheid en overdracht verantwoordelijkheden	SBO-team ism TBO	Q1 2019	Roadmap
Roadmap maken n.a.v de dialoogsessies voor onderwerpen met interbestuurlijke betrokkenheid	SBO-team ism TBO	Q1 2019	Roadmap
Inrichten P&C cyclus incl budgetbeheer	SBO-team ism TBO	Q2 2019	Plan van aanpak / transitieplan SBO
Besluitvorming inhoudelijke eisen beheer dienstverlening incl financiele effecten	SBO-team ism TBO	Q1/Q2 2019	Beslisnotities
Inrichting risicomanagement proces keten SBO-TBO-OBO	SBO-team ism TBO	Q2 2019	Plan van aanpak / transitieplan SBO
Inrichten escalatieproces	SBO-team ism TBO	Q2 2019	Plan van aanpak / transitieplan SBO
Inrichten lifecycle proces OBO	SBO-team ism TBO	Q2 2019	Plan van aanpak / transitieplan SBO
Nadere invulling vraagarticulatie vanuit bevoegd gezag	Kwartiermaker ism TBO en koepels	Q1-Q2 2019	n.t.b.
Inrichten rapportagecyclus naar OGBB en BO	SBO-team ism TBO	Q2 2019	
Raamovereenkomst / convenant TBO	SBO-team ism TBO	Q1-Q2 2019	Raamovereenkomst
Verstrekken (vervolg tijdelijke) beheeropdracht TBO	Kwartiermaker	Q2 2019	Nadere overeenkomst

Activiteiten m.b.t. (start) verrichten door SBO

Wat	Start per
Managen (doen) uitvoeren beheer (hoofdstuk 7)	Q1 2019
Invullen liaison functies: - Met DSO - Juridische verankering beheer in wetgeving - Met ketenpartijen (buiten DSO-LV)	Q1 2019
Voorbereiding / afstemming OGB-Beheer	Q1 2019
Afstemming eigenaarsondersteuning	Q1 2019
Opbouw kennis over/relaties met ketenpartijen	Q1 2019
Uitvoeren benchmark naar kostenniveau operationeel beheer en periodieke herhaling plannen	Q2 2019
In kaart brengen cost drivers en bepalen volumes / dienstverleningsniveau's (ism koepels en OBO's)	Q1/Q2 2019
Beheren en borgen doelarchitectuur en GPvE	xx 2019
Opstellen communicatiestrategie	Q1 2019

BIJLAGE B: ADDENDUM en verwerking daarvan in SBOP

Onderstaande tekst is het addendum, als uitvloeisel van de dialoogsessies en gespreksronde tussen SBO, TBO en verandermanagers. Het addendum is vastgesteld in het OGB van 29-1-2019 en is na de gespreksronde nog op kleine onderdelen aangescherpt.

Dat is als volgt in dit plan gebeurd: eerst volgt hieronder de gehele tekst van het addendum waarbij per punt is aangegeven of het al of niet al voorkwam in de vorige versie danwel uitgewerkt wordt in de aangepaste versie van het beheerontwikkelplan van de SBO (SBOP) of van de TBO (TBOP), of in beide plannen. Voor zover van toepassing wordt tevens verwezen naar paragrafen in dit SBOP voor punten die al in de vorige versie van dit plan waren beschreven en/of in deze versie aanvullend zijn opgenomen.

Gebruikersbetrokkenheid
De betrokkenheid van gebruikers is binnen het huidige pDSO geborgd via het ontwikkelproces met BLM-ers en de praktijkproeven en try-outs. Ook zijn er gebruikerspanels. De TBO wil als startpunt hierop aanhaken en wil, samen met de SBO, een inventarisatieronde houden bij de vertegenwoordigers van de koepels (o.a. verandermanagers en BLM-ers) om zo te komen tot een gedegen invulling van de gebruikersbetrokkenheid

In deze verkenning zal ook de gebruikersbetrokkenheid van burgers en bedrijven worden meegenomen. Vervolgens zal hiervoor ook een besturend overleg worden ingericht (netwerkoverleg) zoals dit ook staat benoemd in het Beheerarrangement. In samenspraak met de huidige ontwikkelpartners en de verandermanagers, zal gekeken worden naar de meest optimale inrichting van gebruikersbetrokkkenheid op ketenniveau binnen hun verantwoordelijkheidsgebied. De TBO zal ook aansluiting zoeken bij verdere lopende initiatieven zoals het interbestuurlijk acceptatie-team, de praktijkproeven en try-outs.
(SBOP en TBOP, SBOP alleen op deze plaats).

Personele invulling SBO en TBO
Ten behoeve van de bemensing van de SBO en TBO kunnen gemeenten, provincies, waterschappen en/of Rijk suggesties voor kwalitatief geschikte mensen doorgeven aan BZK voor de SBO en het Kadaster voor de TBO. BZK en Kadaster zullen met ontvangen suggesties rekening houden. Daarbij zal transparantie worden betracht over het wervingsproces.
(SBOP en TBOP; SBOP alleen op deze plaats)

Duiding rol / samenstelling / werking OGB-Beheer
Naar aanleiding van de beheerovereenkomst zal het OGB-beheer worden ingesteld. Er is een ronde gemaakt langs de OGB-leden om tot een voorstel voor het OGB-beheer te komen.
(SBOP alleen op deze plaats)

Inrichting overlegstructuur
Er wordt belang gehecht aan een goede samenwerking met het pDSO. Hier wordt op korte termijn invulling aan gegeven door deelname van de TBO aan het PMT-overleg van het pDSO. Ook zal bekeken worden of overige overleggen die in DSO-context nu bestaan (bijvoorbeeld

ontwikkelpartners overleggen) in de beheersituatie voortzetting vragen, in al dan niet gewijzigde vorm. Voor een goede aansluiting tussen SBO-TBO-DSO programma is een driehoeksoverleg ingericht. Voorts zal ook benodigde afstemming met Invoeringsondersteuning, Informatiepunt en Veranderopgaven een passende overlegvorm vragen.
(TBOP en SBOP; SBOP p.27)

Kostenniveau operationeel beheer (algemeen en specifiek Standaard Platform)
De kosten voor operationeel beheer worden bekend na de offerte afspraken met de beoogd operationeel beheerpartijen. Vooruitlopend daarop zal n.a.v de tijdelijk beheeroffertes een benchmark worden uitgevoerd op de beheerkosten.

De operationeel beheerkosten worden mede beïnvloed door gebruik van het Standaard Platform. Hier zal nader naar worden gekeken in de eerste helft van 2019 om de beheerkosten beter te kunnen beoordelen.
(SBOP - als actie opgenomen in bijlage A)

Cost drivers beheer o.a. dienstenniveau
De kosten voor operationeel beheer zijn te beïnvloeden via een aantal factoren waarop nog nadere uitwerking en besluitvorming nodig is, bijvoorbeeld servicelevels, compliancy eisen en omvang van het gebruik in de loop van de tijd. SBO en TBO zullen dit samen met pDSO, de koepels en de beoogde operationele beheerpartijen oppakken.
(SBOP en TBOP; SBOP - als actie opgenomen in bijlage A)

Advies is ook de Tweede Kamer over de uiteindelijke afspraken te informeren, vanwege effect op dienstverleningsniveau.
(SBOP, alleen op deze plaats)

Opdrachtrelatie SBO-TBO-OBO's
Na akkoord op de offerte en het beheerontwikkelplan van het Kadaster wordt de opdracht tussen BZK en Kadaster geformaliseerd via een (nieuwe) raamovereenkomst en nadere overeenkomst zoals vastgelegd in de beheerovereenkomst. SBO en TBO geven samen invulling aan het uitwerken van de opdrachtrelatie met de verschillende OBO's.
(SBOP en TBOP; SBOP als actie opgenomen in bijlage A)

Risicomanagement
SBO en TBO werken samen het risicomanagementproces uit, waarbij ook aspecten als compliancy en security worden betrokken. Onderdeel hiervan is een escalatieproces.
(SBOP en TBOP, SBOP paragraaf 3.2, 4, 5, 7, 9)

Acceptatie
Het Kadaster zal vanuit haar toekomstige taak m.b.t acceptatie deel gaan nemen aan het interbestuurlijke acceptatieteam. Zoals aangegeven in het beheerontwikkelplan van het Kadaster zal het Kadaster voor de acceptatie van de DSO-LV acceptatiecriteria opstellen vanuit het perspectief van beheer van het stelsel. Dit betekent dat er twee aparte acceptatieprocessen gaan lopen; ten eerste acceptatie van delen en het geheel door de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgever (oplevering van

ON aan OG) en ten tweede acceptatie van delen en het geheel door de TBO (oplevering van Ontwikkeling aan Beheer).
(TBOP)

Inrichten jaarplancyclus
SBO en TBO werken samen de jaarplancyclus verder uit, in afstemming met de koepels. Hierbij wordt uitgegaan van enerzijds de beheerovereenkomst en anderzijds aangesloten op de reeds functionerende jaarplancycli uit het bestaande convenant Nationale GeoInformatie Infrastructuur (NGII, tussen BZK en Kadaster).
(SBOP en TBOP; SBOP paragraaf 3.2 en 4 ad C1)

Inregelen beheerbijdragen
Vanuit de SBO zal dit worden geïnitieerd. Anders dan in het (oorspronkelijke) beheerontwikkelplan voor strategisch beheer vermeld zal dit niet door de VNG worden uitgevoerd maar in afstemming met de VNG. Voor de gemeenten moet dit meelopen in de meicirculaires, dus dit zal op korte termijn worden opgepakt. Met betrekking tot de Rijksbijdrage vindt interdepartementaal nog afstemming plaats via de verandermanager Rijk. De verschillende cycli dienen op elkaar afgestemd te worden, zodat individuele bevoegd gezagen hun bijdragen op tijd in hun jaarbegrotingen kunnen opnemen om feitelijk en op tijd aan hun jaarlijkse bijdrageverplichting te kunnen voldoen.
(SBOP paragraaf 3.2)

Rol informatiepunt irt TBO
Na het onderzoek naar de functie, de omvang, duur en kosten van het informatiepunt zal de positie van de TBO t.o.v. het informatiepunt nader worden bepaald.
(SBOP en TBOP; SBOP, paragraaf 9)

Implementatie/aansluitstrategie en input integrale roadmap
Door het programma, veranderopgaven, SBO en TBO zal de implementatie-strategie in 2019 verder vorm gaan krijgen en daarmee randvoorwaarden creëren voor grootschalige aansluiting van bevoegd gezagen op DSO-LV. Onderdeel hiervan is afstemming tussen de roadmap voor de opbouw van het beheer en de roadmaps van de veranderopgaven, zodat beheer een volwaardig onderdeel gaat vormen van de integrale roadmap.
(SBOP en TBOP; SBOP, paragraaf 4 ad D3)

Scoping beheer
Er is een aantal inhoudelijke onderwerpen zoals de scoping van beheer die zich lenen voor verdere verdieping. Dit zal in 2019 worden opgepakt.
(SBOP en TBOP: SBOP zie aantal activiteiten genoemd in bijlage A)

Relatie met uitbouw (informatieproducten / externe voorzieningen)
Parallel aan (de opstart van) het inrichten van het beheer vindt in 2019 besluitvorming plaats over uitbouw, waaronder informatieproducten en het gebruik van externe voorzieningen (zoals PDOK) in relatie tot het DSO. Voorzien is dat dit een wederkerige invloed op elkaar kan gaan hebben. De TBO zal hierbij worden betrokken. (TBOP: SBOP paragraaf 9 ad uitbouw)

Inspanning/resultaatsverplichting
Er is een goede balans nodig tussen inspannings- en resultaatsverplichting. De wens daarbij is waar dit mogelijk is over te kunnen gaan naar resultaatsverplichting. Uitgangspunt (zoals in OGB 29-1 door Kadaster uitgesproken) daarbij is de TBO na acceptatie resultaatsverantwoordelijkheid draagt voor gebreken. Hierbij spelen hier enige nuanceringen, m.n. acceptatie onder voorwaarden. Daarom is het uitvoeren van een goed acceptatieproces van belang, zodat er eind 2019 een duidelijk vertrekpunt is. Als uiterste middel kan verder in niet te voorziene situaties worden teruggevallen op escalatiebepalingen uit de beheerovereenkomst.

Overige randvoorwaarden hiervoor moeten aanwezig zijn, zijnde stabiele scope, afgeronde ontwikkeling en ingerichte organisatie. Dit vraagt dus om een benadering die rekening houdt met situationele factoren en fasering.
(SBOP en TBOP: SBOP, paragraaf 3.2 m.b.t. financiële risico's)

C*ommunicatie*
Er is aandacht gevraagd voor de bredere communicatie rond de keuze voor Kadaster als tactisch beheerder en bijvoorbeeld de dienstverlening door de tactisch beheerder. Er zal in afstemming tussen SBO en TBO een communicatiestrategie worden opgesteld.
(SBOP en TBOP; SBOP activiteit genoemd in bijlage A)

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
7 maart 2019

Bijlagen

Onderwerp: : Aanpak impactanalyse STOP
Agendanummer: XX
Actiehouder: art. 5.1 lid 2 sub e
Datum: 12 maart 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

Conform de oorspronkelijke bedoeling van het Bestuursakkoord is de impactanalyse een instrument van de veranderopgaven. Het uitgangspunt is dus dat die veranderopgaven zelf verantwoordelijk zijn voor een tijdige oplevering van een impactanalyse en deze verantwoordelijkheid ook nemen.

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Voorstel

1. Onderschrijven van de lijn (conform Bestuursakkoord) dat de impactanalyse STOP/TPOD zich primair richt op de vraag per bevoegd gezag hoe deze de standaard goed kunnen implementeren en wat de veranderkundige consequenties ervan zijn.

2. De impactanalyse voor de eerste vier toepassingsprofielen gereed te hebben op het moment van beoogde bestuurlijke vaststelling in het OGB van 15-10. Hiervoor is nodig dat (1) afzonderlijke delen van de impactanalyse gereed zijn begin juni, en (2) de generieke / veranderopgave-overstijgende bevindingen eind juni. Daarna is er voldoende tijd voor voorportalen en het betrekken van achterbannen. De werkzaamheden per veranderopgave dienen hiervoor niet later dan april te starten.

3. In de eerstvolgende PR de operationele consequenties van 1 en 2 af te spreken, specifiek welke rol de opdrachtnemer VNG-realisatie heeft bij het uitwerken van de generieke bevindingen.

Aanleiding / context
In de PR van 18-2 en 4-3 is naar aanleiding van het projectvoorstel van VNG-realisatie gesproken over de impactanalyse STOP/TPOD. In beide PR's is nog geen volledige overeenstemming bereikt over de te volgen aanpak. Na nader overleg met de PR-leden is er dit aangescherpte voorstel gekomen.

Knelpunten die hierbij een rol speelden:
- De planning werd als (te) knellend ervaren, gezien de dynamiek die er nog is rondom de STOP en capaciteitsissues bij de veranderopgaven vanwege de nu lopende consultatieronde op de STOP (v0.97) standaard.
- Uiteenlopende wensen over de diepte en reikwijdte van de IA
- De wens om uitkomsten van praktijkproeven en consultatierondes zoveel mogelijk mee te nemen bij de uitvoering van de IA.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Daarbij is afgesproken dat de werkzaamheden door VNG-realisatie kunnen doorlopen in afwachting van definitieve besluitvorming over aanpak. Tegelijkertijd is afgesproken alle opties in kaart te brengen, variërend van vasthouden aan oorspronkelijke aanpak tot het afzien van een impactanalyse. Deze zijn volledigheidshalve opgenomen in de bijlage. Hier wordt opgemerkt dat er geen draagvlak is voor het afzien van een impactanalyse (optie 3).

Conclusies n.a.v. ronde bij PR-leden over aanpak
In de tot dusver gevolgde aanpak bij de standaarden STAM en STTR, had de impactanalyse ook een belangrijke rol in het ophalen van inhoudelijke bevindingen op de standaard, met als doel deze te kunnen verwerken in een volgende versie van de standaard. Het voorziene (knellende) tijdspad was ingegeven vanuit de wens om bevindingen mee te kunnen nemen in Program increment 10 (Q2 2019) en de v0.98 versie van de standaard. Deze benadering conflicteert in ieder geval qua timing met de in het Bestuursakkoord beoogde primaat van de impactanalyse als veranderkundig instrument. Daarnaast is het vanuit de oorspronkelijke bedoeling passend dat de veranderopgaven zelf verantwoordelijkheid krijgen en nemen voor een tijdige oplevering van een impactanalyse.

Voorgestelde tijdspad
Belangrijk is op te merken dat het tijdspad van de wettelijke verankering van de standaard niet het knelpunt is. Wel de tijdsklem om tijdig een bestuurlijk vastgestelde, stabiele versie aan leveranciers ter beschikking te kunnen stellen. Daarom is het ook belangrijk vast te houden aan het al voorziene moment van bestuurlijke vaststelling, te weten het OGB van oktober 2019.

Vanaf daar teruggeredeneerd betekent dit het volgende tijdspad:
- Begin april: uiterlijke start IA door veranderopgaven
- Begin juni: oplevering concept resultaten per veranderopgave
- Eind juni: consolidatie resultaten veranderopgaven en uitwerken bevindingen op het generieke deel van de standaard gereed
- Juli-september: tijd voor interne afstemming en besluitvorming veranderopgaven
- September: behandeling in PR
- 15 oktober: vaststelling OGB

In een schema weergegeven:

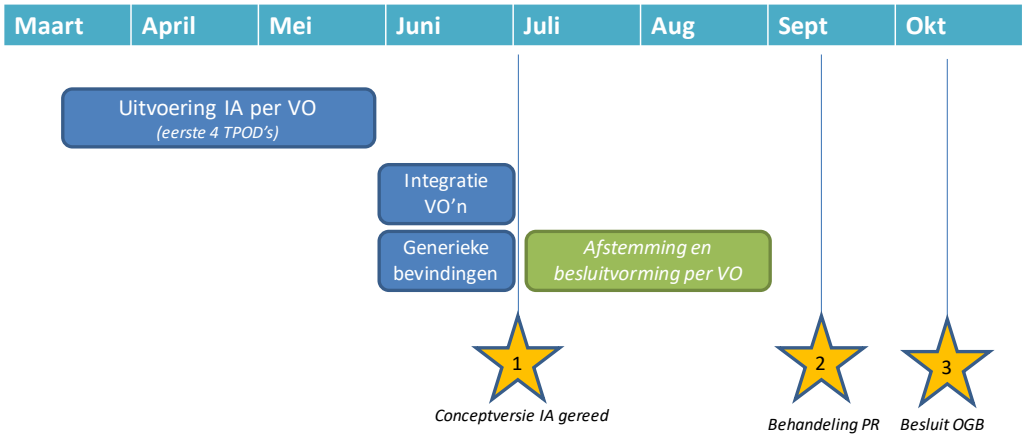

De consequentie van dit tijdspad is wel dat er minder ruimte is bevindingen die naar boven komen in de impactanalyse direct een plek te geven in de oplevering van de eerstvolgende formele versie van de standaard. Wel laat dit tijdspad de mogelijkheid toe dat bevindingen die tijdig naar boven, kunnen worden meegenomen in een werkversie die gebruikt gaat worden in PI-11.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

BIJLAGE: besproken opties PR 4-3 t.a.v. uitvoering impactanalyse
In de PR van 18-2 is aan het programmabureau gevraagd drie opties met hun consequenties uit te werken:

1. De impactanalyse volgens het projectvoorstel uitvoeren en het afgesproken vaststellingsproces voor de standaard te blijven doorlopen.
2. Het in de tijd c.q. naar veranderopgave ontkoppelen van de uitkomst van de impactanalyse en het bestuurlijke vaststellingsproces van de STOP standaard (specifiek voor de eerste vier TPOD's).
3. (Voorlopig) geen impactanalyse uitvoeren op de STOP standaard en bijbehorende TPOD's.

Argumenten voor	Argumenten tegen
Optie 1: *uitvoeren IA volgens huidig projectvoorstel, met 2-3w extra doorlooptijd, met handhaving huidige koppeling tussen IA en bestuurlijk vaststellingsproces*	
• Conflicteert niet met BA • Helpt in beheersing risico's/issues STOP • Inzet VO waterschappen en provincies mogelijk • Beste waarborg voor consistente IA • Bevindingen lijken nog mee te kunnen in v098 van de standaarden • Werk met werk maken met consultatieronde • Doet recht aan samenhang generiek (STOP) – specifiek (TPOD's) in de standaard	• Op korte termijn extra tijdsdruk op VO • Onrustige situatie rondom STOP kan interfereren met uitvoering IA
Optie 2: *uitvoeren IA volgens projectvoorstel, met flexibeler planning en over langere tijd verdeeld (max 3 maanden). Daarbij loslaten koppeling tussen IA en bestuurlijk vaststellingsproces*	
• Conflicteert niet met BA (met toelichting OGB) • Helpt in beheersing risico's/issues STOP • Meer tijd om vraagstelling te expliciteren en bijdrage VO'n goed te borgen • Inzichten uit lopende praktijkproeven kunnen beter verwerkt worden • Biedt mogelijkheid flexibeler om te gaan met vaststelling van (delen) STOP	• Bijdragen van VO'n aan IA gaan in de tijd uit elkaar lopen • Bemoeilijkt consistentie en integraal resultaat • Bevindingen komen mogelijk te laat om te worden verwerkt • Bevindingen op generieke gedeelte STOP komen slechts partieel naar boven • Zeggenschap bij vaststelling standaard bij opt-out IA?
Optie 3: *(vooralsnog) afzien van een impactanalyse op STOP*	
• Voorlopig geen inzet nodig van programma en veranderopgaven	• Kans die IA biedt op beheersing van risico's / issues rondom STOP wordt gemist • Invoeringskwesties en consequenties STOP komen via andere route, zij het later en impliciet, alsnog op tafel • Afwijking van BA vraagt bestuurlijke goedkeuring • Lastig extern te motiveren waarom juist bij STOP wordt afgezien van een IA (irt STAM en STTR)

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Monitoring op GPvE niveau: de basis van project control

Status
Definitief

Onderwerp	CIO advies ADS, DSO
Agendanummer	
Datum	20 februari 2019

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aard van de behandeling:

Dient met spoed te worden opgevolgd

Huidige situatie: we hebben vrijwel alles wat daarvoor nodig is, maar we tekenen eisen niet formeel af

Het programma beoogt het basisniveau voor het DSO LV op te leveren. Dit basisniveau is vastgelegd in het Globaal Programma van Eisen (GPvE). De eisen laten bewust de nodige ruimte voor leren. Het programma DSO heeft een deel van deze eisen ingevuld vanuit onder meer kennis van huidige systemen als OLO en ruimtelijke plannen.nl; informatie analyse en behoeftearticulatie vanuit bevoegd gezag.

Ideeën over wat er gebouwd moest worden kregen hun beslag in user stories die op een product backlog komen te staan. Deels via een klassieke product breakdown uit eerdere projectplannen, deels via een agile proces. Deze user stories zijn op verschillende manieren geclusterd (in epics wordt gewerkt aan capabilities en features). Dit alles is gerelateerd aan de eisen in het GPvE.

In voorkomende gevallen waar er de nodige discussie was, of verschil van inzicht zijn er besluiten voorgelegd in PR en OGB over wat er wel en niet gemaakt gaat worden, ofwel hoe het GPvE te interpreteren. Deze interpretatie is uitgevoerd door (leden van) enerzijds de interbestuurlijke regiegroep GPvE en anderzijds de product owners van de desbetreffende producten.

De product backlog is dynamisch. Stories komen erop, verschuiven in prioriteit. En het is niet zeker dat de stories ook echt gebouwd moeten worden. Het programma legt op uitvoerend niveau vast welke features opgeleverd zijn. Door de koppeling aan GPvE eisen is ook af te leiden in hoeverre men vanuit de uitvoering vindt dat er aan een GPvE eis is voldaan.

Wat niet wordt vastgelegd is of de opdrachtgever van mening is dat met de ontwikkelde features voldaan is aan eisen in het GPvE.

Eisen niet formeel afgetekend: waarom is dit een probleem

Er zijn verschillende problemen die kunnen komen door het niet vastleggen dat er volgens opdrachtgever “voldaan” is aan de eisen binnen basisniveau.

1. Het belemmert een goede voortgangscontrole. Standaard voortgangscontroles die nu niet gedaan kunnen worden:

- In hoeverre zijn de “voldane” eisen ook gerealiseerd voor het budget dat daarvoor (redelijkerwijze) beschikbaar was.
- In hoeverre kan op basis van een extrapolatie van de kostprijs van “voldane” eisen inzicht gekregen worden of het nog beschikbare budget toereikend is.
- In hoeverre wordt er gewerkt aan eisen die eerder als “voldaan” zijn beschouwd.

2. Het geeft ruimte om eerdere beslissingen opnieuw ter discussie te stellen.
3. Eventuele verschillen van inzicht en conflicten blijven mogelijk verborgen, omdat nergens een moment is waarop gesteld wordt dat er aan een eis is “voldaan”. Dit kan dan leiden tot lastig te controleren opeenstapeling van discussies naarmate het project dichter bij de eindoplevering komt. Die discussies zijn dan ook lastiger te voeren, omdat beslissingen soms vele maanden geleden zijn genomen en er vele overwegingen een rol speelden.
4. De uiteindelijke acceptatie wordt onvoorspelbaar. De ruimte voor interpretatie kan ertoe leiden dat er voor relatieve buitenstaanders niet goed in te zien is waarom de gekozen implementatie nu aan de eisen voldoet. Omdat dit niet goed is vastgelegd, kan dit leiden tot een programma dat onnodig in de verdediging komt. De acceptatie dient allereerst feitelijk te zijn (of met het opgeleverde systeem ook de eisen van het basisniveau zijn gerealiseerd) en binnen die acceptatie dient daarnaast bekeken te worden of het vereiste basisniveau met gebruik van het opgeleverde DSO-LV ook binnen het bevoegd gezag op een voldoende gebruiksvriendelijke manier gerealiseerd kan worden (“werkt het”).

Adviezen:

1. Richt een licht proces in waarin bij elke oplevering formeel vastgesteld wordt aan welke GPvE eisen is voldaan. Zorg dat eerder opgeleverde eisen zo spoedig mogelijk formeel afgetekend worden. De kern van dit proces loopt al enige tijd.
   - Het programma DSO geeft aan dat volgens hun inzicht en beste kennis aan de eis is voldaan. Dit wordt voorzien van de nodige evidentie. Hieronder vallen eventueel eerdere (OGB/PR) besluiten en verklaringen van de BLM’s dan wel de resultaten van gebruikerstests en praktijkproeven.
   - Het bepalen of aan de eis is voldaan gebeurt door de opdrachtgever ADS.
   - De opdrachtgever ADS geeft op regelmatige basis inzicht aan belanghebbenden aan welke eisen is voldaan op basis van welke overwegingen.
2. Gebruik de voortgang van de realisatie van de GPvE eisen als fundament bij programma control, prognoses en voortgangsrapportages.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art. 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
22 februari 2019

Bijlagen

Onderwerp: : actualisatieproces Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur
Agendanummer: -
Actiehouder: art. 5.1 lid 2 sub e
Datum: 12 maart 2019
Doel nota: Ter kennisneming

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Voorstel

Aan de PR wordt gevraagd in te stemmen met de gewijzigde afspraken rondom actualisatie van GPvE en DA. Voor 2019 betekent dit concreet:

- Een actualisatieslag voor de zomer, met oog op voorbereiding van PI-11
- Een actualisatie eind 2019, met oog op afronding PI-12 en overgang naar beheer.
- Het nog te bespreken en vast te stellen Globaal Content Model (GCM) mee te nemen in dit ritme.
- De afstemming tussen de GPvE en DA werkgroepen te versterken door liasons en review van elkaars producten.

Context

In het verlengende van de vaststelling van het basisniveau, is in de OGB van 2 juli 2018 ook afgesproken dat de kaders van opdrachtgeverszijde per kwartaal zouden worden geactualiseerd, om zo synchroon te blijven bij het Program Increment ritme van het DSO en nog in ontwikkeling zijnde regelgeving[1].

Om meerdere redenen is deze frequentie niet werkbaar gebleken. Het tijdspad van een kwartaal is te krap om én de (eventuele) impact aan DSO zijde te kunnen bepalen én een zorgvuldig interbestuurlijk afstemmingsproces te kunnen voeren, gecombineerd met de doorlooptijd van besluitvormingsronde door PR en OGB.

Het voorstel is daarom in 2019 nog twee actualisatierondes te doen voor zowel GPvE als DA. Deze rondes worden uitgelijnd op een OGB voor de zomer (t.b.v. voorbereiding laatste twee incrementen) en voor einde 2019 (oplevering DSO en overdracht aan tactisch beheerder)[2].

Van belang is dat impactbepaling door DSO tijdig en goed kan plaatsvinden. Afspraken tussen DSO en ADS hierover zijn aangescherpt. Voor het DSO is het van belang dat (voorgenomen) wijzingen tijdig bekend zijn en indicatie of deze moeten worden meegenomen in oplevering per eind 2019.

Tot slot wordt de afstemming tussen GPvE en DA teams versterkt door 1 á 2 liaisons te laten deelnemen in beide teams en deze teams elkaars producten te laten reviewen. Dit betreft in ieder geval de trekkers van beide teams. Daarnaast is ook DSO vertegenwoordigd met oog op vroegtijdige afstemming.

[1] OGB notitie wijzigingsprocedure GPvE en DA d.d. 2-7-2018
[2] De nu voorziene data zijn de OGB's van 13-06-2019 en december 2019

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tot slot wordt met dit actualisatieproces ook een van de randvoorwaarden gecreëerd om voortgang van het ontwikkelprogramma t.o.v. het GPvE te kunnen monitoren. Hierover volgt nog een separaat advies van de CIO Omgevingswet.

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e

Art. 5.1 lid 2 sub e
Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Datum
17 april 2019

agenda

Betreft	Concept agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	25 april 2019
Vergadertijd	15.00 – 16.30
Vergaderplaats	Z36.30 Koninkrijk der Nederlanden zaal

1 Opening en mededelingen

2 Verslag OGB d.d. 12 maart 2019 *Ter vaststelling*

3 Plan Uitbouw DSO (start consultatie) *Ter besluitvorming*
Oplegnotitie Plan Uitbouw
Plan Uitbouw DSO

4 Global Content Raamwerk (GCR) *Ter besluitvorming*
Oplegnotitie GCR
Global Content Raamwerk

5 Kwartaalrapportage Q1 *Bespreken notitie en vaststellen rapport*
Oplegnotitie Kwartaalrapportage
Kwartaalrapportage Q1

6 Uitgangspunten kostenraming programma *Ter besluitvorming*
Oplegnotitie uitgangspunten kostenraming
Notitie uitgangspunten kostenraming

7 Invulling decentrale beleidsruimte

Notitie invulling decentrale beleidsruimte — *Ter besluitvorming*

8 Opdracht acceptatieteam — *Hamerpunt*

Oplegnotitie methodiek acceptatieproces

Voorgestelde methodiek acceptatie DSO-LV

9 Voornemens PI-10 — *(Ter kennisneming)*

Notitie voornemens PI-10

10 Stand van zaken inrichting beheer — *(Ter kennisneming)*

Notitie Stand van zaken inrichting beheer

Bijlage: CIO advies Plan uitbouw

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
Art. 5.1 lid 2 sub e@minbzk.nl

Datum
14 april 2019

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	12 maart 2019
Deelnemers	Art. 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), Art. 5.1 lid 2 sub e, Art. 5.1 lid 2 s verslag).
	Afwezig: Art. 5.1 lid 2 sub e .

1 Opening en mededelingen

Er is een extra agendapunt ingelast over de impactanalyse STOP-TPOD. Het punt over het acceptatieteam schuift vanwege de agenda van Art. 5.1 lid 2 sub e . Art. 5.1 lid 2 sub e feliciteert de betrokkenen met het aannemen van de invoeringswet in de Tweede Kamer. Het lijkt er op dat de behandeling in de Eerste Kamer ook voortvarend wordt opgepakt. Art. 5.1 lid 2 sub maakt een opmerking over de hoeveelheid stukken. Wellicht dat in sommige gevallen kan worden volstaan met een memo met aandachtspunten in plaats van het gehele stuk.

2 Verslag OGB d.d. 29 januari 2019

Wordt vastgesteld.

3 Plan Uitbouw DSO (presentatie Art. 5.1 lid 2 sub e, bijgevoegd)

Art. 5.1 lid 2 sub e vat in een presentatie de voortgang en de koers van het team uitbouw samen. De werkgroep kreeg meer tijd voor zorgvuldigheid en draagvlak. Dat moeten we bestuurlijk nog wel laten weten in het volgend Bestuurlijk Overleg. Ondertussen is de werkgroep met een hoog tempo voortgegaan. Duidelijk is dat de prioriteiten liggen bij Kennisgevingen van vergunningen voor een Omgevingsplanactiviteit (Afwijkvergunning, onderdeel VTH), de Samenwerkingsfunctionaliteit (SWF), zichtbaar maken locaties verleende

Datum
14 april 2019

vergunningen (onderdeel VTH), aansluiting eerste set Informatieproducten, enkele verkenningen en enkele standaarden.
Dit alles onder voorbehoud van beschikbare financiering. Vooral de informatieproducten betreffen een omvangrijk traject, daarom is de denklijn om dit stap voor stap aan te pakken. De Koepels, het Rijk en het wetgevingstraject stellen ieder een top 5 op voor een parallel aansluittraject. Voor de bekostiging is nog geen beleidslijn bepaald, daarvoor komt een voorstel in een volgend OGB.
Het voorstel voor de realisatiestrategie loopt via twee schijven. Als (op basis van epics) evident is dat sprake is van meerwaarde, beperkte impact, mogelijkheid van snelle realisatie en beperkt beslag op budget dan kan snel worden besloten. Anders zijn een definitiestudie en een businesscase nodig.

Art. 5.1 lid 2 sub e is blij met de prioritering. Gelukkig is de afwijkvergunning toegevoegd, die was namelijk toegezegd aan de Kamer. Bij de informatieproducten moet ook rekening worden gehouden met de maatschappelijke waarde. Ten aanzien van de aanpak met wel of geen businesscase: hoe zorg je dat je wel op basis van de juiste informatie besluit, en dat niet overal voor je uitschuift?
Art. 5.1 lid 2 s vraagt zich af of de ontwikkelfabriek klaar is voor het uitwerken van de 5 prioriteitenlijstjes, en waarschuwt voor versnippering.

Art. 5.1 lid 2 sut complimenteert met het ingestoken proces en vraagt zich af of nu voldoende onderbouwing is voor de Voorjaarsnota. De kosten verschuiven ook meer van Rijk naar koepels, vanuit het IPO wordt gelet op conformiteit met het bestuursakkoord. Art. 5.1 lid 2 sub e legt uit dat de Voorjaarsnota vooral een spel is tussen de departementen. Beide trajecten kunnen parallel lopen. Art. 5.1 lid 2 sut vraagt zich ook af hoe de betaalbaarheid is nu de risicoreservering beschikbaar komt voor de extra incrementen. Art. 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de reservering alleen beschikbaar kan worden gesteld voor het dekken van risico's die optreden bij het ontwikkelen van DSO-LV. Dus dat bijt niet met uitbouw.
Art. 5.1 lid 2 sub e vindt het een heldere lijn en is blij dat er nu tijd is voor afstemming met de achterban. In recent bestuurlijk overleg met de staatsecretaris van I&W werd helder dat de inspectieview wordt afgebouwd. Wellicht kan de inspectieview worden hergebruikt via het DSO. De VNG kijkt naar de mogelijkheid van voorfinanciering van de samenwerkingsruimte. De bouw ervan vergt nog wel om een aanpassing in de regelgeving. Daarover is contact met de mensen van Eenvoudig Beter.

Datum
14 april 2019

Voor het Rijk is de afwijkvergunning heel belangrijk. Art. 5.1 lid 2 s vraagt zich af wat er nog mogelijk is met de ontwikkelcapaciteit tot de invoering.
Art. 5.1 lid 2 sub e licht toe dat de ontwikkelfabriek eind 2019 decharge krijgt. Er zal dan een ontwikkeldeel overblijven, waarschijnlijk onder regie van het kadaster. De capaciteit die voor uitbouw kan worden ingezet is afhankelijk van de VJN, prioritering is dus nog indicatief. Er zal vooral vanaf 2020 sprake zijn van ontwikkelcapaciteit. Daarvoor is dat zeer beperkt, op het moment dat een aantal onderdelen wordt opgeleverd.

Voor Art. 5.1 lid 2 sub e is de voortgang van de informatieproducten belangrijk. Daar is al in geïnvesteerd, dus hij wil nu snel stappen maken. Voor de Unie is het van belang om ook de transitiekosten in beeld te houden en te bewaken. Dat is ook in het Bestuursakkoord, Financieel Akkoord en de Beheerovereenkomst afgesproken.
Art. 5.1 lid 2 sub e zegt toe dat deze worden meegenomen in de businesscases.

Van de 6 beslispunten wordt de eerste formeel vastgesteld: uitstel van de bespreking van het Plan uitbouw in het bestuurlijk overleg op 17 juni. Voor de overige 5 punten geldt dat het OGB instemt met de koers die wordt aangehouden voor dit traject, conform de presentatie.

4 Opdracht acceptatieteam

Art. 5.1 lid 2 sub e is aanwezig om de bijgestelde aanpak van het acceptatieteam toe te lichten. De aanpak leunt sterkt op de checks and balances in het programma. De methodiek voorziet in een test op de delen en op een ketentest. Ook wordt beoordeeld of de overgang van de fase van ontwikkeling naar beheer goed is begeleid. Art. 5.1 lid 2 sub e heeft het advies vanuit CIO-BZK gezien en ziet daarin suggesties die hij grotendeels kan meenemen in zijn aanpak.
Art. 5.1 lid 2 sub e licht zijn advies toe. Hij vraagt twee aanvullingen op de aanpak van het team. Hij acht het van belang dat bij de evidentie uit het DSO ook wordt beschouwd of de productkwaliteit goed is, niet alleen of het proces goed gelopen is. Daarnaast adviseert hij het acceptatieteam een sturende rol te nemen bij de organisatie van de praktijkproeven.

Voor Art. 5.1 lid 2 sub e is het de vraag wat hij dan kan doen: Het acceptatieteam kan namelijk de praktijkproeven niet aansturen. Art. 5.1 lid 2 s vraagt vooral om goed te kijken

Datum
14 april 2019

naar het ontbreken van stukken. Het acceptatieteam kan niet coördineren maar kan wel signaleren dat er iets ontbreekt.
Art. 5.1 lid 2 sub e kijkt met zijn team of de toetsen zo zijn ingericht dat hetgeen in het GPvE is opgenomen, wordt opgeleverd. Hij is beducht voor een situatie waarin hij een oordeel uitspreekt of dat wat in het GPvE staat, ook bruikbaar is voor de bevoegd gezagen. Hij acht het wel haalbaar voor het acceptatieteam te constateren waar lacunes ontstaan, dat te signaleren en extra vragen te stellen. Maar hij moet er voor waken dat hogere verwachtingen uit het veld binnen de scope van de acceptatie worden getrokken. Art. 5.1 lid 2 sub e stelt voor de aanpak nu eerst op twee producten te testen. Dan kan hij daarover terugkoppelen in een volgend OGB en kunnen we checken of het nu gaat zoals gewenst.

Het Rijk vraagt om een gerenommeerd extern bureau in te schakelen om te bekijken of het acceptatieproces werkt. Vanwege de ervaring met dit soort processen en omdat een externe stempel behulpzaam kan zijn. Art. 5.1 lid 2 sub e stelt dat in het acceptatieteam goede kennis met dit soort processen beschikbaar is. Er wordt daarbij gebruik gemaakt van externe expertise.
Art. 5.1 lid 2 sub e stelt voor om nu te starten met de proefacceptaties om te beoordelen of er voldoende informatie is en of meer input uit externe expertise nodig is.

Art. 5.1 lid 2 su merkt op dat in het stuk de woorden ‘programma’ en ‘programma DSO’ door elkaar gebruikt waardoor niet voldoende duidelijk is wie er mee bedoeld wordt. Dit zal in het voorstel worden aangescherpt.
De voorzitter concludeert dat Art. 5.1 lid 2 sub e nu aan het werk kan met dit voorstel en de aanvullingen van de CIO zoals ze vandaag zijn besproken. Het voorstel met de aanvullingen wordt nogmaals aan het OGB voorgelegd, met als doel het plan formeel vast te stellen.

5 Kennisgeving afwijkvergunning

Het blijkt dat de kennisgeving afwijkvergunning buiten de scope van het basisniveau terecht is gekomen. In opdracht van het OGB is onderzocht of de kennisgeving afwijkvergunning toch in het basisniveau mee kan worden genomen, maar die ruimte is er nu niet. Alle partijen zijn het er over eens dat deze functionaliteit er moet zijn voor inwerkingtreding van de wet. Daarom wordt nu besloten dat deze functionaliteit wordt meegenomen in de besluitvorming over het Plan uitbouw of in de doorontwikkeling.

Datum
14 april 2019

Extra agendapunt: impactanalyse STOP-TPOD

Art. 5.1 lid 2 sub e brengt in herinnering dat in het Bestuursakkoord in 2015 is afgesproken dat iedere standaard bestuurlijk wordt vastgesteld en dat ieder veld' een impactanalyse uitvoert voor de impact op de eigen organisatie. In de loop der tijd is bij het opstellen van standaards de impactanalyse steeds meer gaan samenlopen met het opstellen van de standaard.

Na afronden van de consulatie van de huidige versie van de standaard kan de impactanalyse in stappen worden uitgevoerd. Het OGB stemt in met het drieledige voorstel in de notitie. De impactanalyse richt zich op de vraag hoe elk bevoegd gezag de standaard goed kan implementeren en op de veranderkundige consequenties ervan. De planning is dat de afzonderlijke impactanalyse begin juni gereed zijn en de generieke bevindingen eind juni. In de PR worden de nadere operationele consequenties afgesproken. Art. 5.1 lid 2 sub signaleert dat deze uitloop consequenties heeft voor de voortgang van praktijkproeven met omgevingsplan en mogelijk straks op de oefentijd van gemeenten en andere bevoegd gezagen. Voordat de besluitvorming over de standaard wordt afgerond moet helder zijn wat de consequenties zijn voor de partijen in de keten. Het gevaar bestaat dat bevoegd gezagen de verloren tijd moeten goedmaken, of geconfronteerd worden met hogere kosten. Art. 5.1 lid 2 sub en Art. 5.1 lid 2 sub e onderschrijven de zorgen van Art. 5.1 lid 2 sub e

6 Doelarchitectuur

Wordt vastgesteld zonder opmerkingen

7 Halfjaarrapportage monitor

Art. 5.1 lid 2 sub e licht dit agendapunt toe. Wat haar opvalt is dat de resultaten uit de monitor spannender worden, maar dat dit bij de rapportage van conclusies en vervolgacties niet naar voren komt. We zouden meer met de uitkomsten kunnen en moeten doen in de sturing. Het instrument zal de komende tijd worden geëvalueerd, de vraag zal dan zijn hoe we de monitor beter als sturingsinstrument kunnen inzetten.

Art. 5.1 lid 2 sub e signaleert bijvoorbeeld een scherpe daling in het vertrouwen van organisaties dat zij de voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet op

tijd gereed zullen hebben. Nu de datum van inwerkingtreding dichterbij komt, ontstaat er spanning op de organisaties. Alle aanwezigen zijn het eens dat dit soort uitkomsten in de conclusies en vervolgacties naar voren zou moeten komen. Het instrument zou ook strakker kunnen aansluiten op de roadmaps. De vraag moet zijn of de organisatie op koers ligt, zonder dat er een sfeer van afrekenen ontstaat.

De rapportage wordt vergezeld van een brief naar de Eerste en Tweede Kamer gezonden. Art. 5.1 lid 2 sub e roept op om daarin naast de resultaten expliciet op te nemen welke acties de minister gaat ondernemen met de medeoverheden. Vanuit Aan de Slag komt een voorzet, de anderen denken ook vast na wat ze aan de Kamers willen melden. De brief wordt afgestemd met de koepels.

8 Q4 rapportage

De Q-rapportage over het vierde kwartaal mist nog een aantal recente ontwikkelingen, die daarom in de oplegger zijn geschetst. Vooral de ontwikkelingen rondom de STOP-TPOD en het verlengen van de ontwikkeling van DSO met twee incrementen zijn van belang. Het OGB stelt de rapportage vast.

9 Opzet OGB-beheer

Het OGB stemt in met het voorstel om het OGB-beheer aansluitend te organiseren op het reguliere OGB. De programmaraad zal functioneren als voorportaal. Het voorzitterschap zal jaarlijks rouleren. De VNG zal de vergaderingen voorzitten vanaf 1 januari 2020.

Hamerstukken

10 Reikwijdte toepassingsprofiel Projectbesluit

11 Vaststelling + Impactanalyse STTR

12 Beheerontwikkelplannen

Uit de BOP voor het tactisch beheer wordt op verzoek van het Rijk een zin weggehaald op pag. 17. Daarmee kan het stuk worden vastgesteld.

Alle hamerstukken worden vastgesteld.

Rondvraag en sluiting

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
M Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T Art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
15 april 2019

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Plan uitbouw, start consulatatie
Datum	25 april 2019
Agendanummer	3

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:

1. Instemmen met het vanaf 26 april 2019 starten van de bestuurlijke consultatie binnen de verschillende koepels en het Rijk op basis van het nu voorliggende Plan Uitbouw DSO-LV en de resultaten daarvan in het OGB van 11 juni 2019 te rapporteren.
2. Na verwerking van de uitkomst van de consultatie in de eindversie van het Plan Uitbouw DSO-LV, deze eindversie van het Plan te bespreken in het OGB van 11 juni 2019.
3. Na instemming door het OGB, het Plan Uitbouw DSO-LV ter besluitvorming voor te leggen aan het BO van 19 juni 2019.

Aanleiding

De minister van BZK en VNG, IPO en UvW hebben op 18 december 2018 de beheerovereenkomst DSO-LV ondertekend. In deze beheerovereenkomst ligt vast dat partijen vóór 1 maart 2019 in een Bestuurlijk Overleg in consensus besluiten over een Plan Uitbouw DSO-LV. Dit Plan ligt nu voor. Het is enkele maanden later geworden vanwege de keus kwaliteit voor snelheid te laten gaan en tijd te nemen voor consultatie van de achterbannen.

Toelichting

Het Plan Uitbouw is opgesteld door een interbestuurlijke werkgroep, waarin de verandermanagers van de koepels en het Rijk en EB participeren. In het Plan Uitbouw worden de ambities uit het Bestuursakkoord inhoudelijk verder uitgewerkt en accommodeert zo scenario 3 uit het Bestuursakkoord 2015.
Het is belangrijk om te weten dat het -anders dan de naam doet vermoeden- geen uitgewerkt plan betreft waarmee direct met de Uitbouw kan worden gestart. Het is een Bestuurlijke agenda waarmee door het Bestuurlijk Overleg wordt vastgelegd hoe de verdere uitwerking van de Uitbouw van het DSO-LV gaat plaatsvinden. De Visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet blijft bij de uitvoering van dit Plan leidend: ook bij het uitbouwen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet staat de gebruiker steeds centraal. Het Digitaal Stelsel zorgt ervoor dat de processen rondom beleid en gebruik van de leefomgeving van Nederland ook daadwerkelijk eenvoudiger en beter worden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Met de effectuering van de uitbouw kunnen meer maatschappelijke baten gerealiseerd worden én wordt een meer doelmatige uitvoering van deze wet door de bestuursorganen mogelijk gemaakt.

Het belang van uitbouw is daarmee groot én evident, zowel voor de gebruikers als vanuit bestuurlijk perspectief gezien.
Het realiseren van de basisvoorziening DSO-LV houdt hierbij de hoogste prioriteit. Activiteiten voor de uitbouw kunnen dan ook alleen worden uitgevoerd zolang dit niet ten koste gaat van het afbouwen van de basisvoorziening. Verder kan de realisatie van het Plan Uitbouw DSO-LV uitsluitend plaatsvinden wanneer de financiële investeringsmiddelen hiervoor beschikbaar zijn.

Samen met de Verandermanagers wordt momenteel gewerkt aan een Bestuurlijke samenvatting van het Plan Uitbouw DSO-LV. Deze wordt zo mogelijk ter informatie nagestuurd aan de OGB leden.

Over het plan is een CIO advies ontvangen. Het belangrijkste commentaar van de CIO is dat het lerende karakter tot uiting moet komen bij de opdrachtverlenging en bij de aansturing. Dit zorgt ervoor dat de agile aanpak ook echt wordt verankerd bij de Uitbouw van het DSO-LV. Dit advies wordt verwerkt in de volgende versie van het Plan.

Elementen van Uitbouw
Dit plan bevat in hoofdstuk 2 een uitwerking op hoofdlijnen van de elementen van uitbouw. In de uitwerking staan de maatschappelijke baten en bijdrage aan de doelen van de stelstelherziening centraal. De uitwerking per element in bijlage 2 bevat op hoofdlijnen onder andere de beoogde functionaliteit, de impact op het DSO-LV en een schatting van de investeringslast.

In hoofdstuk 3 staat de gewenste volgorde van de elementen, t.w:
1. Kennisgeving van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunningen, onderdeel VTH)
2. Samenwerkingsfunctionaliteit
3. Zichtbaar maken van locaties van nieuwe vergunningen (onderdeel VTH)
4. Enkele Informatieproducten
5. a. Enkele nog nader te bepalen standaarden, met name TPOD's
   b. Voorverkenningen naar 3D, zienswijze en bezwaar, overige onderdelen VTH
6. Eén loket

Realisatiestrategie; processturing, besluitvorming, verantwoording en randvoorwaarden
Na positieve besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg over dit Plan vormt het vanaf dan het gemeenschappelijk kader met routekaart voor de uitbouw van DSO-LV. Het Plan beschrijft in hoofdstuk 4 een uitwerking van het proces waarlangs de Uitbouw de komende jaren wordt gerealiseerd, met aandacht voor de processturing, besluitvorming en de rol van het OGB Beheer, de SBO en de TBO. Dit wordt in hoofdstuk 6 verder uitgewerkt. Hierin wordt onder andere aangegeven dat het OGB Beheer een Uitvoeringsagenda Uitbouw DSO-LV vaststelt en deze jaarlijks actualiseert.

Door het OGB Beheer hierover te laten besluiten is interbestuurlijke betrokkenheid van alle bestuursorganen geborgd. Hoe het proces van voorbereiding en besluitvorming in het OGB Beheer over het uiteindelijk verlenen van de opdracht een element te ontwikkelen verloopt, staat ook beschreven in hoofdstuk 6.

Benodigd budget
Zoals bekend heeft Min. BZK de inspanningsverplichting op zich genomen de benodigde investering te regelen. In hoofdstuk 5 is zijn de investeringskosten voor de Uitbouw ingeschat. In dit hoofdstuk is ook de beleidslijn voor de bekostiging van de Informatieproducten uitgewerkt.

Besluitvormingsproces
De bedoeling is de voorliggende versie van het Plan na behandeling in het OGB van 25 april 2019 vrij te geven voor bestuurlijke consultatie binnen de verschillende koepels en het Rijk. Daarvoor wordt de periode genomen tot 1 juni 2019, zodat de uitkomsten verwerkt kunnen worden in de eindversie van het Plan dat in het OGB van 11 juni zal worden besproken en na instemming ter besluitvorming aan het BO van 19 juni 2019 wordt voorgelegd.

Op een parallel spoor zullen de SBO en TBO toetsen of de methodiek zoals beschreven in hoofdstuk 4 (Realisatiestrategie) en hoofdstuk 6 (Organisatie van de uitvoering) voor hen uitvoerbaar is.

Vervolgproces
Na positieve besluitvorming in het BO van 19 juni 2019 over het Plan Uitbouw DSO-LV zal het OGB Beheer op basis van dit Plan met de inhoudelijke kaders de Uitvoeringsagenda Uitbouw DSO-LV opstellen. Deze wordt vervolgens door de SBO resp. TBO getoetst op haalbaarheid wat betreft financiering en capaciteit. Daarna stelt het OGB Beheer de Uitvoeringsagenda vast, rekening houdend met de uitkomsten van deze toets.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
M Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T Art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
15 april 2019

Bijlagen
1: GCR v0.99

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp: : GCR (voorheen GCM)
Agendanummer: 4
Datum: 25 april 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

Voorstel

Het OGB wordt gevraagd om in het overleg van 25 april 2019:

1) Het Globaal Content Raamwerk (als versie 1.0) vast te stellen. De 1.0 versie heeft het karakter van een startdocument, wat wil zeggen dat bestaande kaders bij elkaar zijn gebracht en dat van daaruit het GCR verder vorm kan krijgen.
2) Akkoord te gaan met de genoemde verbeterpunten en de regiegroep opdracht te geven de verbeterpunten uit te werken en voor nadere besluitvorming aan te bieden.
3) Akkoord te gaan met de voorgestelde manier van het beheer van het GCR in lijn met het GPvE en DA.
4) De verdere ontwikkeling van het GCR in de komende periode af te stemmen op de besluitvorming die gaat volgen over het plan Uitbouw[1]. Vanaf dat moment het GCR in een parallel spoor door te ontwikkelen met de voorbereidingen voor de uitbouw, in nauwe afstemming met SBO/TBO.

Toelichting

Bij het vaststellen van de adviezen in de impactanalyse behorende bij het rapport van de Taskforce Complexiteitsreductie is besloten dat er een Globaal Content Model dient te komen. Met het vaststellen van het voorliggende Globaal Content Raamwerk[2] wordt aan dat besluit invulling gegeven.

Deze eerste versie van het GCR is een 1 op 1 weerslag van de reeds gemaakte afspraken uit wetgeving en interbestuurlijke afspraken, alsmede bestaande en vastgestelde kaders zoals GPvE en DA. Daardoor staan alle relevante afspraken ten aanzien van content overzichtelijk in één, kaderstellend document bij elkaar. Er is dus niets ‘nieuws onder de zon’ en deze versie van het GCR heeft dan ook geen impact op het basisniveau DSO-LV of de scope van het programma DSO.

Het bij elkaar brengen van de afspraken in één document heeft inzicht gegeven in de nog ontbrekende kaders en overige verbeterpunten. Het GCR is dus nog niet af, het is echter wel van belang deze nu een startversie vast te stellen. Het kan dan gebruikt gaan worden bijvoorbeeld bij de nadere uitwerking van Uitbouw DSO-LV, door deze conform de structuur en kaders nader uit te werken.

[1] Dat wil zeggen de onderwerpen waarop voor het plan uitbouw uitspraken nodig zijn met prioriteit op te pakken.
[2] Op basis van reacties vanuit onder andere de architecten (BLA) is ervoor gekozen om de naam ‘Global Content Model – GCM’ om te zetten naar ‘Global Content Raamwerk – GCR’. Bij ‘model’ was er een verwachting van een detailbeschrijving in plaats van een beschrijving op hoofdlijnen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Een voldragen GCR is essentieel om tot een betekenisvol (d.w.z. een met content gevuld) DSO-stelsel te komen. Meer concreet is een voltooid GCR ‘aan de voorkant’ van de uitbouw nodig. Ook is het belangrijk dat de bevoegde gezagen er mee aan de slag gaan bij het bepalen van hun eigen content-strategie. Onder regie van AdS zal in het centrale content-strategiedeel nadrukkelijk aandacht besteed worden aan de communicatie van en over het GCR.

Tot slot dient het GCR, evenals de andere kaderstellende documenten vanuit opdrachtgeverszijde, verder bijgehouden te worden. In de volgende paragrafen worden deze onderdelen nader toegelicht.

Het nu voorliggende GCR is tot stand gekomen in het interbestuurlijk regieteam dat al verantwoordelijk is voor het GPvE. De VNG, IPO, UvW en Rijk zijn als Bevoegd Gezag vertegenwoordigd en het programma ADS en EB vanuit de uitvoering en regelgeving. Na een eerste behandeling in de Programmaraad op 1 april is er aanvullend op 11 april jl. een verduidelijkende sessie geweest met diverse Bevoegde Gezagen in de vorm van een ‘Dialoogsessie’, waarin het GCR verder is toegelicht. Uit deze sessie kwamen een aantal aanbevelingen naar boven die weliswaar buiten het GCR zelf vallen, maar daar een nauw verband mee hebben (de relatie met Plan Uitbouw en het handelingsperspectief rond de contentstrategie).

Het GCR wordt na vaststelling doorontwikkeld (verbeterpunten) en beheerd door bovengenoemd regieteam tot het moment van overdracht van het DSO-LV aan de Strategische beheerorganisatie. De vertegenwoordiger van elk van deze partijen heeft daarbij steeds voor afstemming (en inbreng) van de voorgestelde wijzigingen met de achterban gezorgd.

Ad 1) Globaal Content Raamwerk – GCR-versie 1.0

Het Globaal Content Raamwerk (GCR) geeft, geredeneerd vanuit het oogpunt van het DSO-LV, duidelijkheid welke inhoud/content wanneer beschikbaar komt via het DSO-LV en dus technisch ondersteund dient te worden. Het is de nadere uitwerking wat de bestuurlijke partners op hoofdlijnen al hebben afgesproken of wat in wetgeving is vastgelegd. Het moet daarom compleet zijn, de juiste mate van gedetailleerdheid hebben en gedragen worden door de toekomstige gebruikers maar bovenal bijdragen aan een betere dienstverlening. Het GCR completeert de set aan kaders van opdrachtgeverszijde, de onderverdeling daartussen is:

- Overzicht van de uiteindelijke werking van het DSO inclusief DSO-LV is vastgelegd in de Visie 2024 (‘het waarom’).
- Eisen aan de functionaliteit liggen vast in het Globaal Programma van Eisen (GPvE – het ‘wat’).
- Eisen aan de wijze waarop de eisen aan de functionaliteit en de verwerking en het gebruik van de content worden gerealiseerd liggen vast in de Doelarchitectuur (DA – het ‘hoe’).
- Inzicht in de content die vanuit bronhouders beschikbaar moet komen en een vertaling van de eisen aan die content vanuit wetgeving en de daarin geborgde standaarden. De specifieke invulling die nodig is om het DSO-LV functioneel te laten werken met deze content liggen vast in het Globaal Content Raamwerk (GCR – ‘het waarmee’).

Het GCR dient meerdere doelgroepen (‘het wie’) die een rol vervullen binnen de informatieprocessen van het DSO-LV. Daarbij worden geen nieuwe rollen toegevoegd maar wel inzichtelijk gemaakt welke rollen geregeld moeten zijn ten aanzien van specifieke content.

Het nader invullen daarvan is een taak voor de verantwoordelijke voor die content (‘registratiehouder’) middels de content strategie. De deelnemers aan de dialoogsessie adviseren om zo snel mogelijk een aanvang te maken met het ontwikkelen van de decentrale content strategie via de veranderopgaven maar ook in een centrale content strategie (met een decentrale doorwerking) voor de uitbouw (informatielijn).

Het GCR benoemt welke rollen binnen de governance geregeld moeten zijn en adresseert specifiek de volgende doelgroepen:

- Bevoegd gezag: weet welke content het moet leveren en welke rol die content speelt in het DSO-LV. Verder maakt het GCR duidelijk aan welke eisen, waaronder standaarden, die content moet voldoen. Het GCR is daarbij specifiek gericht op de Informatiemanager en Architect binnen het Bevoegd Gezag en minder op de beleidsmaker en gebruiker.
- Strategische en tactische beheerorganisatie DSO-LV: weet welke content in het DSO-LV beschikbaar kan/moet komen, verwerkt moet kunnen worden en beschikbaar gemaakt moet worden De eisen waaraan de content moet voldoen geven hierbij richting aan de eisen in het tactische beheer voor bijvoorbeeld privacy en archivering.
- Ontwikkel- en operationeel beheerpartner DSO-LV: weet welke content van het bevoegd gezag het DSO-LV moet kunnen verwerken en welke content via de beheerder beschikbaar gaat komen. Door de eisen aan de content is ook duidelijk wat er functioneel met de content mogelijk is c.q. welke functionaliteit ondersteund moet kunnen worden.

Kortom: het GCR is een onmisbaar element in de kaderstelling en van groot belang voor de doorontwikkeling en uitbouw van het digitaal stelsel. Het biedt inzicht en overzicht in de afspraken die er rondom de content van het DSO, geredeneerd vanuit het DSO-LV, zijn gemaakt.

Het GCR bestaat uit drie delen. In het eerste deel zijn de processen en conceptuele informatie architectuur van het DSO opgenomen. Het betreft hier de informatieobjecten die via het DSO-LV worden gedeeld. In het tweede deel is voor elk type informatieobject beschreven welke afspraken daarover zijn gemaakt in wetgeving of interbestuurlijke afspraken zoals bijvoorbeeld de te gebruiken standaard, eigenaarschap of archivering. Tot slot is in het derde deel de set eisen opgenomen uit het GPvE die over de content zelf gaan. De intentie is om, na vaststelling van het GCR, deze eisen uit het GPvE te verwijderen.

Ad 2) Verbetering en vervolmaking van het GCR
Het DSO-LV en de bijbehorende wetgeving zijn nog in beweging. Tijdens het opstellen van het GCR is geconstateerd dat er behoefte is aan meer detail maar dat dit op dit moment nog niet gegeven kan worden doordat er nog besluitvorming ontbreekt of onderwerpen nog nader onderzocht moeten worden.

Het gaat om onderstaande verbeterpunten. Per verbeterpunt is aangegeven op welk moment dit verwerkt kan worden. Bij een groot aantal punten is het wachten op reeds lopende trajecten buiten het GCR, die het GCR wel beïnvloeden maar om aparte besluitvorming vragen. Zodra deze besluiten genomen zijn worden deze in de eerstvolgende GCR-versie verwerkt (zie ook het volgende punt, beheer van het GCR).

Meer specifiek betreft het de volgende punten die nog nader uitgewerkt (moeten) worden en waarover het OGB nog een besluit moet nemen:

- Uitbouw (waaronder een eerste geprioriteerde set content)
- Wens om lokale informatiebronnen te koppelen aan het DSO-LV
- Roadmap voor aansluiting op het DSO-LV van en levering van content door Bevoegde Gezagen

Ten aanzien van de wens om lokale informatiebronnen te kunnen koppelen is nog geen opdracht gegeven om dit in kaders uit te werken. Het lijkt wenselijk om via het architectuurspoor (Doelarchitectuur) de behoefte en mogelijkheden voor het koppelen en gebruiken van lokale informatie te onderzoeken en hierover een besluitvormingsnotitie te agenderen bij het OGB.

Uit de dialoogsessie op 11 april is gebleken dat er nog veel onduidelijkheid is ten aanzien van informatie over de fysieke leefomgeving in het plan uitbouw. Het kan helpen als bij de selectie en beschrijving de structuur en processen uit het GCR worden gevolgd. Het is verstandig om de uitwerking van dit onderdeel in het plan uitbouw parallel te laten verlopen aan het doorontwikkelen van het GCR. Dit helpt om tijdig de juiste kaders te ontwikkelen en past goed bij de agile werkwijze die de ontwikkeling van het DSO-LV kenmerkt.

Daarnaast moet nog een aantal punten nader uitgewerkt worden door de regiegroep op basis van het nu voorgestelde raamwerk. Dit kan zodra de huidige versie is vastgesteld en zal daarmee onderdeel worden van de volgende versie van het GCR. Het betreft dan:

- Nader detailleren van zogenaamde ‘stamgegevens’ zoals de functionele structuur (activiteitenstructuur) en de status en bron van gegevens van overheden en ambtsgebieden.
- Aanbrengen van relaties en afhankelijkheden tussen de verschillende informatieobjecten zoals bijvoorbeeld het gebruik van begrippen
- Afstemmen van DA en GPvE met het GCR (splitsen van eisen tussen GPvE en GCR en voor zover relevant architectuurprincipes voor content en GCR)

Tot slot dienen de definitieve resultaten van de archiefscan (‘Duurzame Toegankelijkheid – DuTo) verwerkt te worden zodra deze beschikbaar komen en dienen, na afstemming met de Strategische en Tactische beheerorganisatie, de dienstverleningseisen voor de voorzieningen opgenomen te worden.

Ad 3) Beheer van het GCR
Het is van belang afspraken te maken over het onderhouden en doorontwikkelen van het GCR. Alleen dan blijft het overzicht van en inzicht in de content behouden en is het mogelijk de ontwikkeling en het beheer van content bestuurbaar te houden.
Enerzijds is het nodig om dit onderhoud te doen in nauwe samenhang met de andere kader stellende documenten GPvE en DA. Anderzijds is het nodig hierbij afstemming te behouden met de partijen die met de ontwikkeling en het beheer van content bezig zijn.

Voorstel is het GCR dit jaar te onderhouden conform dezelfde afspraken die zijn gemaakt over GPvE en DA (zie OGB-notitie 12-3-2019 over actualisatieproces kader). Dit betekent dat dit jaar het GCR nog (maximaal) twee keer kan terugkomen in het OGB. Daarna gaat het GCR mee in het pakket van kaders van opdrachtgeverszijde die door SBO beheerd en onderhouden worden in samenwerking met de bestuurlijke partners conform het Strategisch Beheer en ontwikkelplan zoals vastgesteld in het OGB van 12-3-2019. Daarmee wordt ook TBO en SBO nu al meegenomen in het beheer en de doorontwikkeling.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
M Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T Art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
16 april 2019

Bijlagen
Rapportage eerste kwartaal 2019

Onderwerp	**Kwartaalrapportage Q1 Programma Aan de slag met de Omgevingswet**
Datum	25 april 2019
Agendapunt	5
Doel nota	Ter vaststelling

Aanleiding
Elk kwartaal levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet een verantwoordingsrapportage op, met daarin de verantwoording van de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in het programma. De eerste kwartaalrapportage van 2019 (Q1 2019) wordt hierbij aangeboden.

Voorgesteld besluit
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage en deze vast te stellen.

Toelichting
In het eerste kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het negende ontwikkelkwartaal achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. Het implementeren van STOP versie 0.97 (opgeleverd in het vierde kwartaal van 2018) in de DSO ketens heeft vertraging opgelopen. Dit heeft onder meer te maken met de hoge complexiteit van de standaard. Met name de combinatie van het juridisch bekendmaken van regels en het ontsluiten van deze regels via DSO-componenten bleek moeilijker dan gedacht.

Door de programmadirecteur DSO is een tasforce ingesteld om – in overleg met leveranciers van bevoegd gezagen en ontwikkelpartners – te komen met gedragen voorstellen voor technische oplossingen. De taskforce heeft in het eerste kwartaal zijn rapport opgeleverd. De voorgestelde oplossing is inmiddels gedeeld met veranderopgaven en hun leveranciers. Ook is ten behoeve van de versteviging van de sturing op het traject een (interbestuurlijk) tactisch regieoverleg ingesteld (TROS) dat rapporteert aan de directeur ADS, die zo nodig kan escaleren naar de programmaraad. De rapportage van de taskforce is in het lopende kwartaal door opdrachtgever ADS voorzien van een second opinion. De second opinion is positief over de door de taskforce voorgestelde oplossingsrichting en doet aanvullende aanbevelingen over de governance en sturing, die door opdrachtgever en opdrachtnemer worden overgenomen.

De vertraging van de implementatie heeft gevolgen voor 4 projecten in de keten plan tot publicatie, die afhankelijk zijn van de opgeleverde standaarden. Zonder beheersmaatregelen kan voor deze projecten een increment vertraging optreden. Er worden nu beheersmaatregelen ingezet om het effect minimaal te laten zijn. Ook worden de gevolgen voor de veranderopgaven samen met de koepels beter in kaart gebracht. Financiële gevolgen worden bij de actualisatie van de kostenraming nader in beeld gebracht, maar kunnen naar verwachting binnen de

voorziene kosten tot eind programma worden opgevangen, onder voorbehoud dat de gevraagde middelen voor PI 11 en 12 ook daadwerkelijk beschikbaar komen.

Daarnaast zijn risico's onderkend ten aanzien van de tijdige vaststelling van de STOP 0.98 als basis voor de verdere ontwikkeling van plansoftware. Een breed scala aan beheersmaatregelen is genomen of in overweging, enerzijds om te borgen dat tijdig een technische oplossing beschikbaar komt en anderzijds om een door leveranciers en bevoegde gezagen gedragen standaard te realiseren. Naar verwachting komt beoogde vaststelling van de STOP/TPOD standaard in het OGB van oktober 2019 niet in gevaar. Tenslotte zijn maatregelen genomen in de sturing van de projecten. Naast de instelling van de TROS is de regiefunctie op de keten van plan tot publicatie versterkt; de komende periode wordt dit waar nodig nog verder aangevuld.

De Eerste Kamer is op haar verzoek op 5 maart jl. voor de tweede maal geïnformeerd over het DSO in de vorm van een technische briefing. Onderwerpen die hierbij centraal stonden waren: ambitieniveau, digi-toegankelijkheid, aansluiten en implementeren van DSO, beheer en financiën.

De kwartaalrapportage geeft verder inzicht in de voortgang van het programma in het eerste kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma's: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO) inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico's voor het programma. Ook wordt ingegaan op de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. De peildatum van deze rapportage is 1 april 2019. Nieuw in de kwartaalrapportage ten opzichte van eerdere edities is dat er ook over voortgang en uitgevoerde werkzaamheden van Beheer wordt gerapporteerd.

Financiën

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2018	Totaal raming per oktober 2018	Realisatie t/m 31-12-2018	Realisatie t/m Q1 2019	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**96,6**	**7,8**	**36,2**
Scope DSO tot 1/7/2019	*116,9*	*96,6*	*7,8*	*12,5*
waarvan opgetreden risico's	*12,8*	*8,5*		*4,3*
niet benutte deel initiële risicoreservering	*23,9*			
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*			*36,7*
Informatieproducten	**5,5**	**5,5**	**0**	**0**
Invoeringsondersteuning	**35**	**16,9**	**0,9**	**17,2**
Informatiepunt	**16,8**	**9,4**	**1,1**	**6,3**
Totaal programma	**197,9**	**128,4**	**9,8**	**59,7**

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Eerste kwartaalrapportage 2019

Datum 16 april 2019
Status Concept

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	0.99
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	Art. 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	-

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 9

3 Governance 10

4 Scope 11
4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 11

5 Voortgang 12
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 12
5.2 Invoeringsondersteuning 17
5.3 Informatiepunt 20
5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet 23
5.5 Veranderopgave Gemeenten 24
5.6 Veranderopgave Waterschappen 25
5.7 Veranderopgave Provincies 27
5.8 Veranderopgave Rijk 29

6 Financiën 31
6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming 31
6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming 31

7 Kwaliteit 33
7.1 Governance, roadmap 33
7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV 33
7.3 DSO-LV 33
7.4 Audits en onderzoeken 34

8 Risico's 35
8.1 Ontwikkelingen 35
8.2 Top interne programmarisico's 35

9 Beheer DSO-LV 39

10 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt 40
10.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends 40
10.2 Vraagafhandeling en doelgroepen 41

1 Inleiding

Dit document vormt de eerste kwartaalrapportage van 2019 van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

In het eerste kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het negende ontwikkelkwartaal achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. Het implementeren van STOP versie 0.97 (opgeleverd in het vierde kwartaal van 2018) in de DSO ketens heeft vertraging opgelopen wat onder meer te maken heeft met de hoge complexiteit van de standaard. Door de programmadirecteur DSO is een tasforce ingesteld om – in overleg met leveranciers van bevoegd gezagen en ontwikkelpartners – te komen met gedragen voorstellen voor technische oplossingen. De taskforce heeft in het eerste kwartaal zijn rapport opgeleverd. Ook is ten behoeve van de versteviging van de sturing op het traject een (interbestuurlijk) tactisch regieoverleg ingesteld (TROS) dat rapporteert aan de programmaraad. De rapportage van de taskforce is in het lopende kwartaal (Q2) door opdrachtgever ADS voorzien van een second opinion. De second opinion is positief over de door de taskforce voorgestelde oplossingsrichting en doet aanvullende aanbevelingen over de governance en sturing, die door opdrachtgever en opdrachtnemer worden overgenomen.

De vertraging van de implementatie heeft gevolgen voor 4 projecten in de keten plan tot publicatie, waar zonder beheersmaatregelen een increment vertraging kan optreden. Financiële gevolgen worden bij de actualisatie van de kostenraming nader in beeld gebracht, maar kunnen naar verwachting binnen de voorziene kosten tot eind programma worden opgevangen, onder voorbehoud dat de gevraagde middelen voor PI 11 en 12 ook daadwerkelijk beschikbaar komen.
Daarnaast zijn risico's onderkent ten aanzien van de tijdige vaststelling van de STOP 0.98 als basis voor de verdere ontwikkeling van plansoftware. Een breed scala aan beheersmaatregelen is genomen of in overweging, enerzijds om te borgen dat tijdig een technische oplossing beschikbaar komt en anderzijds om een door leveranciers en bevoegde gezagen gedragen standaard te realiseren. Tenslotte wordt bezien of naast reeds genomen maatregelen in de sturing, de instelling van de TROS, de aanstelling van een ketenregisseur en voortzetting van de taskforce als integratieteam nog additionele maatregelen nodig zijn in de governance.

In de Eerste Kamer is op verzoek op 5 maart voor de tweede maal geïnformeerd over het DSO in de vorm van een technische briefing. Onderwerpen die hierbij centraal stonden waren: ambitieniveau, digi-toegankelijkheid, aansluiten en implementeren van DSO, beheer en financiën.

De volgende hoofstukken en paragrafen geven inzicht in de voortgang van het programma in het eerste kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma's: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO) inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico's voor het programma. Ook wordt ingegaan op de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. De peildatum van deze rapportage is 1 april 2019.Nieuw in de kwartaalrapportage ten opzichte van eerdere edities is dat er ook over voortgang en uitgevoerde werkzaamheden van Beheer wordt gerapporteerd.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning incl. Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet. De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven. Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet en uniforme kennisdeling over het wettelijke/(digitale) stelsel.Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

3 Governance

In het eerste kwartaal hebben geen formele wijzigingen in de governance van het programma plaatsgevonden. Wel is binnen het programma DSO ten aanzien van het verstevigen van de sturing op het STOP-TPOD traject een tactisch regie overleg standaarden (TROS) ingesteld waarin programmamanagement, ontwikkelpartners en veranderopgaven vertegenwoordigd zijn. De voorzitter van de TROS rapporteert aan de directeur Aan de Slag en deze escaleert zo nodig naar de Programmaraad.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het Programmaplan 2016-2019.Voor het DSO specifiek is er een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur. Het GPvE bevat de richting die de opdrachtgevers voor ogen hebben bij de realisatie van DSO. De specifieke invulling wordt per kwartaal bepaald. In het eerste kwartaal is gewerkt aan een derde kaderstellend document het Globaal Content Raamwerk. Hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden.

In het eerste kwartaal zijn onderstaande wijzigingen met betrekking tot de scope van het programma vastgesteld.

4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

In het OGB van 29 januari en 12 maart zijn besluiten genomen die de scope van het programma DSO raken.

- Er is een nieuwe versie van het Gobaal Programma van Eisen (GPvE) en van de Doelarchitectuur vastgesteld. Het gaat om GPvEversie 2.22 en Doelarchitectuur versie 3.10. Volgens het afgesproken proces wordt periodiek een aangescherpte versie van het GPvE opgeleverd.
- Het eerdere besluit dat volgde op het rapport van de Taskforce Complexiteitsreductie over TPODs in het basisniveau is nogmaals bevestigd. In het basisniveau DSO-LV moeten de volgende TPODs worden opgeleverd:
    - Ministeriele Regeling (en AMvB)
    - Omgevingsverordening
    - Waterschapsverordening
    - Omgevingsplan
    - Voorbereidingsbesluit
    - Reactieve aanwijzing
    - Instructie
    - Projectbesluit
    - Omgevingsvisie
- Er is besloten dat de functionaliteit t.b.v. de kennisgeving afwijkvergunning wordt meegenomen in de besluitvorming over het Plan uitbouw of in de doorontwikkeling.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Resultaten en opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels);
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen;
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie.

DSO realiseert per keten conform de Agile werkwijze per kwartaal (program increment (PI)) de geprioriteerde functionaliteiten (epics), passend binnen het basisniveau.

Op 26 maart heeft het DSO tijdens de kwartaaldemonstratie getoond welke nieuwe mogelijkheden er tijdens het eerste kwartaal van 2019 is gerealiseerd in nauwe samenwerking tussen bevoegd gezagen, hun leveranciers, koepels, invoeringsondersteuning en DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV). Kwartaaldoel was “Try-out: Je gaat het begrijpen door ermee te werken”. Ruim 500 vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels woonden de bijeenkomst bij. Daarnaast werd de kwartaaldemonstratie voor de eerste keer live (!) uitgezonden op internet, met 200 kijkers via die Livestream. De kwartaaldemonstratie werd gepresenteerd door zowel DSO, de BLM’s van bevoegde gezagen als leveranciers van bevoegde gezagen en werd met een 7,7 beoordeeld.

In het eerste kwartaal 2019 (PI-9) zijn met behulp van de bèta versie van het DSO-LV op gecontroleerde wijze try-outs gedaan. Beschikbare standaarden en koppelpunten van het stelsel zijn in samenwerking met leveranciers beproefd. Overheden en leveranciers kunnen zelf aansluiten op de preproductie-omgeving van het DSO-LV. Er zijn procesbeschrijvingen beschikbaar gesteld en gepubliceerd op de Aan de Slag-website voor het koppelen met het digitaal stelsel voor 2 van de 3 belangrijkste koppelingen. Het betreft:

- Het Register Toepasbare regels om toepasbare regels te uploaden en beheren (STTR)
- Koppeling om vergunningsaanvragen en meldingen uit het Omgevingsloket te verwerken in de zaaksystemen (STAM)

De bruikbaarheid van gebruikersvoorzieningen is in de praktijk getoetst en verhoogd. Er hebben voorbereidingen plaatsgevonden ten behoeve van publicatie van de omgevingsregeling in PI-11. Verder zijn alle bestemmingsplannen ontsloten in het DSO-LV en heeft er een verkenning plaatsgevonden voor het aansluiten van een informatieproduct (Natuur).

Er is een ontwerp gemaakt voor de Samenwerkingsfunctionaliteit. Verder zijn in het omgevingsloket functies gerealiseerd voor het afleiden van bevoegd gezag (waar een vergunning ingediend moet worden) en voor authenticatie middels e-herkenning en voorinvulling van gegevens uit het Nationaal Handelsregister.

Ook met betrekking tot de standaard STOP/TPOD v0.97 hebben beperkt de eerste beproevingen plaatsgevonden. Zo is geëxperimenteerd met het aanleveren van juridische regels aan de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen, via het in DSO-LV laden van een provinciale verordening en een waterschapsverordening. Naar aanleiding van de PI-9 Planningssessie is bij aanvang van het eerste kwartaal aan Programmaraad en OGB al aangegeven dat het nog niet duidelijk was of de nieuwe STOP v0.97 standaard in de hele keten geïmplementeerd kon worden. Na een impact analyse op de nieuwe die begin januari van start ging en een extra planningssessie eind januari, bleek dat dit niet in één kwartaal mogelijk was. In samenspraak met de Programmaraad is dit doel bijgesteld, waarmee de standaard niet door de hele keten, maar wel tot en met de LVBB verwerkt is. Daarnaast kwamen er onduidelijkheden en omissies in de standaard aan het licht. Dit heeft geleid tot de oprichting van een Taskforce waarin een gezamenlijke oplossing werd gezocht. Deze taskforce heeft inmiddels een eindrapport opgeleverd, waarop de planning van PI-10 gebaseerd is.

Er is een DSO-kwaliteitsdashboard opgeleverd voor het inzichtelijk maken van bereikte kwaliteit van de opleveringen in het eerste kwartaal 2019. In het eerste kwartaal is de tactisch beheerder veelvuldig betrokken en aanwezig geweest bij de DSO-activiteiten.

In PI-9 is overall 73% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog. De STOP/TPOD 0.97 issues niet meegerekend bedraagt dit percentage 85%.

5.1.1.1 Praktijkproeven en praktijkvoorbeelden

In het eerste kwartaal zijn evenals voorgaande kwartalen diverse praktijkproeven uitgevoerd, daarnaast ook praktijkvoorbeelden die in nauwe samenwerking met leveranciers tot stand zijn gekomen. Daarbij steeds redenerend vanuit gebruikersperspectief. Een compleet overzicht van praktijkproeven staat op de website van het programma. Enkele in het oog springende praktijkproeven zijn:

- Omgevingsregeling: Geometrische begrenzingen in de DSO Viewer toonbaar gemaakt zijn
- Natuurgebieden in de Viewer: Er is ervaring opgedaan met het ontsluiten van een informatieproduct en inzicht hoe informatie te ontsluiten is in samenhang met regels
- Digitaliseren Omgevingsvisie: Omgevingsvisie laten landen in het DSO, de inhoud van de visie zichtbaar via toepassingsprofiel omgevingsvisie
- Provinciale verordening in DSO laden, met behulp van STOP/TPOD 0.97, vanuit een zogeheten “werkplaats” waar vanuit DSO en bevoegd gezagen frequent samengewerkt wordt in het verbeteren van het stelsel
- Vergunningscheck: Een garage starten via het loket vergunningscheck, inclusief inlog en voorinvulling vanuit het Handelsregister via e-Herkenning en inclusief automatische afleiding bevoegd gezag waar de vergunning wordt ingediend. En een overzicht van de projecten.
- Activiteiten Waterschap: Aanleveren juridische regels aan LVBB via STOP/TPOD 0.97 en aanbieden van toepasbare regels via STTR 0.9
- Omgevingsdienst: Vanuit zaaksysteem koppeling met DSO, evenals bijvoorbeeld Basisregistratie Adressen en Gebouwen, mijnOverheid
- Opstellen vragenbomen vanuit gemeente in samenwerking met leverancier, daarbij het beheren ervan bij gemeente en het aanbieden van de vragenbomen aan DSO-LV. Via STTR-standaard landt dit in DSO als toepasbare regel.

5.1.1.2 Voortgang in de verschillende DSO ketens
De belangrijkste resultaten van de afgelopen periode zijn:

Verder is in het eerste kwartaal gerealiseerd
- In het kader van 'communiceren, proberen, gebruiken'. Om DSO-LV te gebruiken is beheer nodig. In PI-9 is zowel door Kadaster als door RWS functionaliteit gebouwd ten behoeve van stelselbeheer.
- Voor het 'Open stelsel: Koppelen lokaal-centraal' zijn de volgende activiteiten verricht:
    - Ondersteunen Demo's en Praktijkproeven op basis van PI-8 software. Doel van deze praktijkproeven is het verifiëren en verbeteren van het 'doe het zelf' koppelen met DSO via de standaarden en services STAM en STTR;
    - Ondersteunen van Praktijkproeven op basis van PI-9 software. Doel van deze praktijkproeven is het opleveren van omgevingsdocumenten op basis van V0.97. Deze dient als nieuwe voorbeeld/testcontent in de keten. Daarnaast starten er proeven rondom vragenbomen en informatieproducten (Natuur).
    - Fundament leggen voor een extra ketenomgevingen naast de bestaande PRE (=demo-omgeving) zoals een oefenomgeving.
- Voor de keten van Idee tot Afhandeling (functionaliteit en onderzoeken) zijn vooronderzoeken uitgevoerd, zoals:
    - Overkoepelende conclusie na check omslag naar activiteiten;
    - Integratie tussen gebruikerstoepassingen/ overall gebruikersflow, onder andere van checken naar opstellen;
    - Voorschriften en maatregelen;
    - Gebruiken van een vlak in plaats van een punt bij kiezen locatie;
    - Aanvragen vooroverleg.

5.1.2 Overall werkvoorraad en voortgang

De totale werkvoorraad (de program backlog) voor het DSO is uitgewerkt in werkpakketten (features). Een functionaliteit van een component bestaat uit één of meerdere features. Op basis van voortgang van de realisatie van de features per team wordt in een roadmap bijgehouden wanneer naar huidig inzicht welke functionaliteit beschikbaar komt. Onderstaande figuur geeft de roadmap van DSO per einde eerste kwartaal 2019.

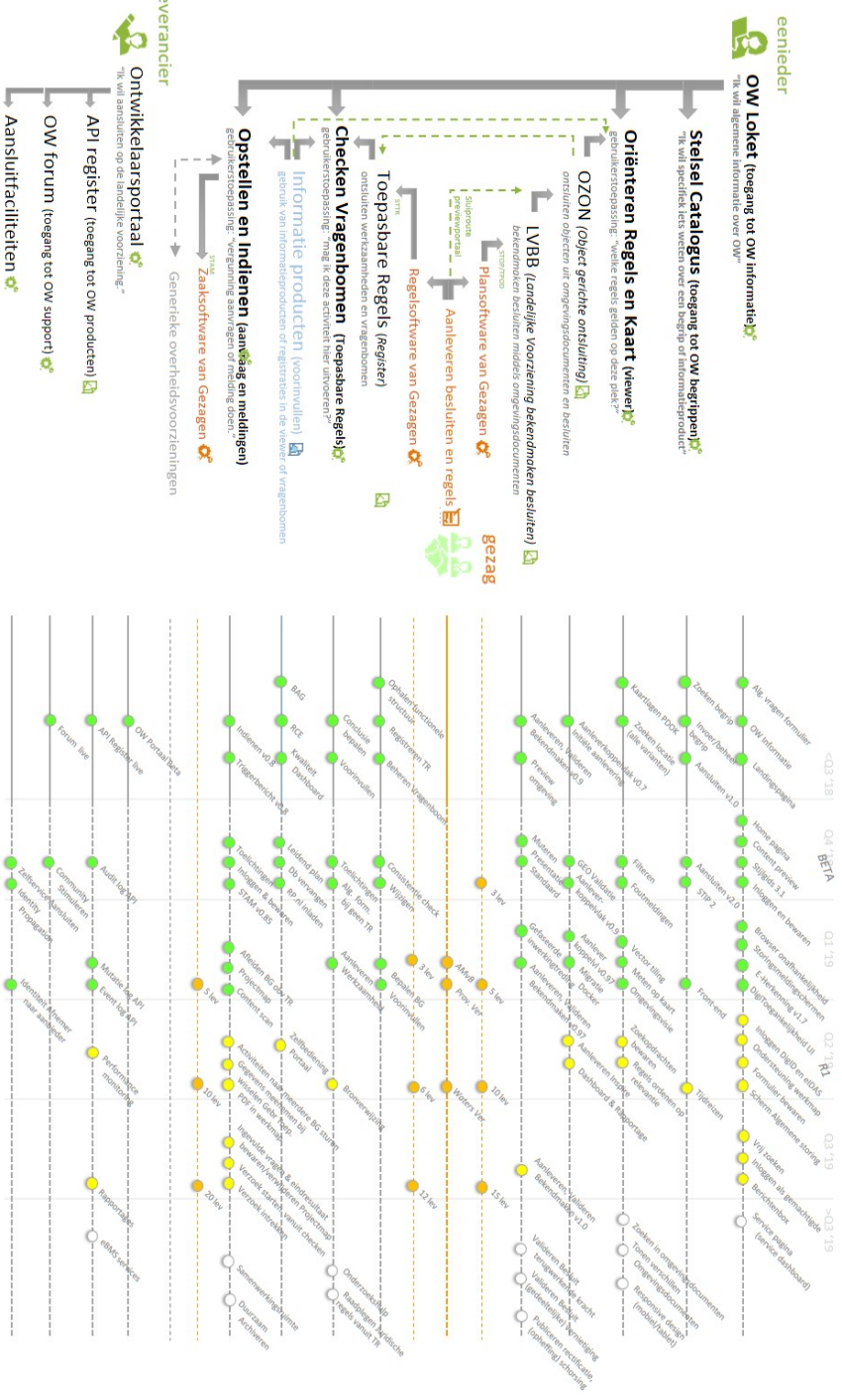

Het afgelopen kwartaal lag de realisatie van ingeplande werkzaamheden op 73%. De realisatie ligt daarmee ongeveer 10% lager dan eerdere kwartalen en onder de 80-85% die gebruikelijk is bij AGILE projecten. De lagere realisatie is met name te wijten aan de knelpunten bij de integratie van de STOPv0.97 in de ketens.

Op basis van de backlog per eind PI-9 ligt de realisatie van de features die tot het basisniveau behoren op 72%, met een marge van +/- 5%. Hiermee blijft de verwachting dat eind PI 12 tussen 85-95% van de features die nu tot het basisniveau gerekend worden gerealiseerd zijn. In de Agile werkwijze is het niet de doelstelling om 100% van de program backlog te realiseren, omdat met de feedback uit praktijkproeven en gebruikersevaluaties het aantal features in de backlog blijft groeien, waarbij nooit 100% gehaald wordt.

Elk kwartaal wordt opnieuw geprioriteerd welk deel van de werkzaamheden wordt ingepland en welk deel minder prioriteit heeft. Per eind programma zal dan ook een niet geprioriteerd deel van de program backlog worden overgedragen naar de beheerfase.

Backlog item	PI 4	PI 5	PI 6	PI 7	PI 8	PI 9	PI 10
Totale backlog	1.322	1.349	1.419	1.544	1.681	1.900	2.028
PI 4 = 100	100	102	107	117	127	144	153
Waarvan Basisniveau		***1.226***	***1.344***	***1.337***	***1.546***	***1.737***	***1.900***

Bovenstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van het totaal aantal features. Uit de cijfers is duidelijk waarneembaar dat het aantal features nog steeds groeit, in de laatste 18 maanden in totaal met 53%. Dit is mede het gevolg van de inzichten uit de praktijkproeven, de bèta, try out en de nadere uitwerking van functionaliteiten. Dit heeft geleid tot veel nieuwe inzichten met name in de projecten voor gebruikerstoepassingen en toepasbaar maken van regels.

De groei in de afgelopen periode is met name veroorzaakt door:
- De knelpunten en nieuwe inzichten voor de realisatie van STOP/TPOD 0.97 in de keten heeft in het afgelopen kwartaal tot groei van features geleid
- De nadere uitwerking voor het deel van de samenwerkingsfunctionaliteit dat in scope van het basisniveau zit.

Op basis van de program backlog worden bij iedere kwartaalovergang per team inschattingen gemaakt van de werkvoorraad versus beschikbare capaciteit in balans is en na te gaan of bijsturing of beheersmaatregelen nodig zijn. Uit de rapportages van de ontwikkelpartners en de inschatting van de werkvoorraad per team komen de volgende aandachtspunten naar voren:
- Enkele ontwikkelteams blijven onder tijdsdruk staan. Dit betreft met name het team dat werkt aan de ontwikkeling van gebruikerstoepassingen ‘checken’ en ‘opstellen/indienen’. Daarbij is de afgelopen periode het team voor het omgevingsloket bij gekomen, met name door de nadere uitwerking van de samenwerkingsfunctionaliteit. Een beheersmaatregel voor deze werkzaamheden is om ieder kwartaal via prioriteringssessies met de Veranderopgaven scherp in beeld te krijgen wat eind PI12 kan worden opgeleverd.
- Eind 2018 is versie 0.97 van de STOP opgeleverd. De implementatie vanaf begin 2019 bleek complexer dan verwacht. Op basis van opgedane ervaringen met deze versie zijn er vanuit een taskforce wijzigingen in de standaard aangebracht wat heeft geleid tot een implementeerbare oplossing. Dit heeft echter wel een lagere realisatie bij een aantal teams geleidt. Op basis van de eerste inzichten uit de recente PI-planningssessie zijn de gevolgen:

- Voor de teams van die de standaarden ontwikkelen zijn de gevolgen in doorlooptijd beperkt. Gegeven de reeds bestaande werklast is eind 2018 reeds een beroep gedaan op de risicoreservering om voor de ontwikkeling van de standaarden extra capaciteit te kunnen aantrekken. Deze inzet zal tot eind 2019 nodig zijn.
- Voor de overige teams leidt dit zonder aanvullende beheersmaatregelen met name voor de teams Viewer, OZON en LVBB een extra kwartaal doorlooptijd. Daarnaast zijn risico's onderkent ten aanzien van de tijdige vaststelling van de STOP 0.98 als basis voor de verdere ontwikkeling van plansoftware.

Een breed scala aan beheersmaatregelen is genomen of in overweging, die betrekking hebben op;

- Tijdige beschikbaarheid van een technische oplossing. Dit betreft onder andere voorzetting van de taskforce in een integratieteam, en het realiseren van de oplossing die de taskforce heeft ontworpen en die een werkende DSO-keten in PI-10 mogelijk maakt
- Het versterken van de betrokkenheid van leveranciers en bevoegde gezagen gedragen standaard te realiseren. Hiertoe is een regulier tactisch overleg met leveranciers gestart waarbij ook de overheden zijn aangesloten. Dit overleg is elke drie weken. Voorzetting en versterking van de Werkplaats Omgevingsdocumenten waarin het DSO programma, leveranciers en overheden samen voorbeeld Omgevingsdocumenten maken en zo kennis over de implementatie van de standaard opbouwen en uitwisselen.
- Governance, naast reeds genomen maatregelen in de sturing, zoals de instelling van het tactisch regieoverleg standaarden (TROS) en voortzetting van de taskforce als integratie ook het versterken van de rol van ketenregisseur van Plan tot Publicatie

Bovenstaande maatregelen sluiten aan bij de adviezen die zijn opgenomen in een second opinion die in opdracht van directeuren Aan de Slag en DSO is uitgevoerd. Financiële gevolgen worden bij de actualisatie van de kostenraming nader in beeld gebracht, maar kunnen naar verwachting binnen de voorziene kosten tot eind programma worden opgevangen, onder voorbehoud dat de gevraagde middelen voor PI 11 en 12 ook daadwerkelijk beschikbaar komen. Vooralsnog blijft daarmee de initiële planning om het DSO-LV te realiseren binnen 12 incrementen en geraamde kosten van € 142 mln. inclusief de benodigde risicoreservering.

5.2 Invoeringsondersteuning

Voor Invoeringsondersteuning bestond het eerste kwartaal uit het continueren van en het nog meer focus leggen op het faciliteren van 'leren door te doen' en het faciliteren van en bijdragen aan kennisdeling gericht op het tijdig gesteld staan voor het werken met de nieuwe wet en het DSO-LV. Om gebruikers concreet voor te bereiden op hun implementatie worden de kerninstrumenten van de wet, het DSO-LV en de daarbij behorende werkprocessen zoveel mogelijk in samenhang aangepakt. Daarom is vanuit Invoeringsondersteuning actief ingezet op verder uitwerken van een integrale roadmap die onderdeel uitmaakt van een gezamenlijk te ontwikkelen implementatiestrategie van de wet en het DSO. Ook is het Implementatieteam in het eerste kwartaal gestart met het ondersteunen van regio's.

5.2.1 Doelen

De verschillende activiteiten van Invoeringsondersteuning zijn uitgevoerd om bij te dragen aan de volgende doelen:

- Het uniform uitleggen van de wet, van de kerninstrumenten en het DSO;
- Het bieden van ondersteuning bij het borgen van de interbestuurlijke samenhang (waar raken de veranderopgaven elkaar, bijvoorbeeld in de keten van bevoegd gezagen);
- Het bieden van ondersteuning bij de 'regie' op het geheel van de implementatie (ervoor zorgen dat alle aspecten van de Omgevingswet tijdig aan bod komen bij alle opgaven)
- Het voorzien in algemene informatie aan publiek en bestuur vanuit ministeriële stelselverantwoordelijkheid
- Het bieden van ondersteuning bij het implementeren, het werkend krijgen van het stelsel.

De focus heeft het eerste kwartaal met name gelegen op het uniform uitleggen van de wet, kerninstrumenten en het DSO-LV en het bieden van ondersteuning bij het implementeren en werkend krijgen van het stelsel.

Zoals afgesproken inde Programmaraad gaat IVO cyclisch en vraag gestuurd werken, gericht op de doelen. Deze programmering is opgesteld naar aanleiding van behoefte inventarisatie bij de Veranderopgaven, aangevuld met zaken uit o.a. de roadmap.

5.2.2 Verkenningen

Door middel van verkenningen worden vraagstukken en knelpunten op verschillende thema's in beeld gebracht. Het aantal separate verkenningen neemt af. De verkenningen zijn voorzien van vervolgacties voor de veranderopgaven, bij invoeringsondersteuning en bij het informatiepunt. De verkenning Projectbesluit is opgeleverd en is geschikt gemaakt om te verspreiden.

5.2.3 Producten

Vanuit Invoeringsondersteuning zijn de volgende producten gecreëerd of gepubliceerd:

- Er is een aanpak uitgewerkt voor het concept train-de-trainer en het inkooptraject is hiervoor opgestart.
- De promotie van de Game Buurtje Bouwen is opgepakt in samenwerking met het KNAG.
- Er is een bijdrage geleverd aan de handreiking omgevingsverordening. Deze is inmiddels opgeleverd.
- Er is bijgedragen aan de handreiking Waterschapsverordening.

Een ander product is het opzetten van leerkringen en samenwerkingsverbanden. Invoeringsondersteuning ondersteunt en faciliteert deze leerkringen en ontsluit de opgedane leeropbrengsten. De focus ligt op het opdoen van ervaring over de werkwijze van de bestuurlijke afwegingsruimte. In het eerste kwartaal zijn de deelnemende leerkringen begeleid, er zijn geen leerkringen afgerond.

5.2.4 Bijeenkomsten

In maart hebben er vier door gebruikers hooggewaardeerde slagsessies plaats gevonden. De drie geplande sessies waren al snel overboekt en is er besloten een vierde te organiseren. Met toen nog 22 maanden te gaan voordat het omgevingsloket in gebruik zal worden genomen, was het thema voor deze ronde

slagsessies Hoe ver zijn we? Bij de opening is met een demo getoond wat er de afgelopen tijd is gebouwd en wat er straks zoal kan met het DSO. In vier verdiepende middagworkshops onderzochten de deelnemers daarna zelf wat zij nog te doen hebben om straks goed van start te kunnen gaan:

- Verkennen hoe overheden straks zelf begrijpelijke toepasbare regels maken
- Wat is er nodig om aanvragen en meldingen te kunnen ontvangen
- Spelen van een simulatiespel over werkprocessen van de Ow
- Bespreken en uitwisselen van gebruiksgemak van de kaart; waar hebben gebruikers straks behoefte aan

De voorbereiding voor de volgende ronde slagsessies (in juli) zijn eind maart weer gestart.

5.2.5 Implementatie/ try-out

Op 20 november heeft de Programmaraad besloten dat de Try-out via twee lijnen verloopt.

Lijn 1 Laten zien dat het werkt
Bij de invulling van deze lijn wordt in beeld gebracht wat het DSO-LV voor de gebruiker kan betekenen. Hiermee wordt tegelijkertijd vertrouwen opgebouwd in de werking van het DSO-LV. In lijn 1 wordt dat gedaan door werkende functionaliteiten in de praktijk te laten zien. Het is stapsgewijs, dus geen ‘Big Bang’.
Het eerste kwartaal is gebruikt om de aanpak hiervoor uit te werken.

Lijn 2 Leren door te doen
Deze lijn gaat over het ondersteunen van regio’s in het ‘doen en ervaren’ in de praktijk. Daarbij staat het initiatief vanuit de verschillende interbestuurlijke regio’s centraal. Het gaat vooral om het ondersteunen van regio’s die veel ervaringen en lessen kunnen opleveren voor andere regio’s. Er hebben zich ca. 20 regio’s aangemeld om hieraan mee te doen. Er zijn in januari door de Programmaraad drie regio’s geselecteerd (Flevoland, IJsselland, Zuid-Holland).

Vervolgens is in dit kwartaal met deze drie regio’s een aanpak uitgewerkt, zijn er contactpersonen aan elke regio gekoppeld (binnen IVO en met een Verandermanager) en hebben er intakegesprekken plaatsgevonden. Ook bij de overige 14 regio’s is een intake geweest; zij gaan een minder intensieve ondersteuning krijgen. Op basis van de resultaten van de intakegesprekken is een indeling van de 14 regio’s gemaakt in clusters met soortgelijke vraagstukken. Op basis hiervan is een voorstel opgeleverd aan de Programmaraad voor de te leveren ondersteuning, de begeleiding in de regio’s en is een projectstructuur opgesteld om de Try Out in goede banen te leiden. Daar waar raakvlakken zijn ook het Rijk aansluit bij Try-outs.

De Try-outs bevinden zich in de verkennende fase. Via de Try Out levert het programma ADS een bijdrage aan het oplossen van het inhoudelijke vraagstuk in de regio’s via procesondersteuning. Hierbij ligt de focus op het komen tot een stevige basis voor implementatie van de Omgevingswet in de regio. De randvoorwaarden hiervoor zijn:

- De regio is en blijft aan zet en blijft verantwoordelijk voor het oplossen van het eigen vraagstuk en voor de ketensamenwerking in de regio.
- De leerresultaten van de Try Out moeten ook voor de rest van het land interessant zijn.

5.3 Informatiepunt

Medio december is de opdracht verleend voor de uitvoering van het project Informatiepunt Omgevingswet van 1 januari 2019 tot 1 juli 2020. In het eerste kwartaal is de roadmap Informatiepunt met mijlpalen opgesteld. In het eerste kwartaal zijn gesprekken opgestart met de opdrachtgevers van de huidige helpdesks Water, Bodem+ en Infomil en met de helpdesks zelf over hoe de integratie van (vooral) de websites vorm zou kunnen krijgen en te kunnen komen tot een gedragen transitieplan. De vraagafhandeling is relatief eenvoudig te integreren. Voor de huidige websites is dit complexer. Voor beide aspecten is de afzender, naam en positionering van het IPOW een belangrijk aspect. Vanuit de strategisch beheerorganisatie (SBO) is gestart met een onderzoek naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt, zoals afgesproken in de beheerovereenkomst.

5.3.1 *Uitleg wet en regelgeving & kennisfunctie*

Het eerste kwartaal is verder gewerkt aan content voor de website. Er is een uitputtende lijst met omgevingsthema's opgesteld. Voor een deel van de omgevingsthema's Geluid, Natuur, Bodem en Windhinder is een pagina op hoofdlijnen of een deel verdiepend opgeleverd. Er is nieuwe is content opgeleverd over enkele wettelijke activiteiten.

Het aandeel aan beheerwerkzaamheden voor content wordt groter.Veel pagina's zijn redactioneel verbeterd, om de informatie toegankelijker te maken voor de bezoeker, waarmee tegelijkertijd wordt voorgesorteerd op het nieuwe websiteontwerp. Bestaande pagina's zijn aangepast op de aanvullingssporen.

Op omgevingswetportaal.nl is een geconsolideerde versie van de Omgevingswetgepubliceerd, gemaakt door het IPOw. In deze versie zijn alle wijzigingen herleidbaar omdat ze afzonderlijk zichtbaar zijn (nota's, amendementen, invoeringswet, aanvullingswetten). Deze versie is positief ontvangen in het land.

Hieronder zijn, per *menuonderdeel,* de veranderingen weergegeven.

Thema's
- Nieuwe thema'sWindhinder, Natuur (20 pagina's),Geluid (10 pagina's),Bodemen Toegankelijkheid voor personen.
- Participatie (ism IVO); toegevoegd (10 pagina's): Hoe participatie kan helpen bij boosheid en polarisatie, 1 praktijkverhaal, Werkvormen (uitgebreid)

Omgevingswet
- ABCbegrippen: circa 15 begrippen toegevoegd (o.a. bruidsschat, monitoring, monument, gebruiksfunctie)

Wetsinstrumenten
- Tientalen pagina's redactioneel verbeterd, heringedeeld en inhoudelijk afgestemd (o.a. diverse wettelijke activiteiten en veel onder Omgevingsplan)
- Honderden pagina's beter onderling verbonden (gelinkt)
- Programma uitgebreid met: Vergelijking vrijwillig (onverplicht) programma en programma met een programmatische aanpak; Kennisbijeenkomsten instrument Programma (verslag)
- Pagina's Besluit bouwwerken leefomgeving en Besluit kwaliteit leefomgeving redactioneel verbeterd en uitgebreid (BKL o.a. instructieregels en beoordelingsregels)

- Regels voor activiteiten, toegevoegd (20 pagina's): In stand houden bestaand bouwwerk, ~~en~~ Mobiel breken bouw- en sloopafval, Vellen en beheren van houtopstanden, Flora- en fauna-activiteit, Natura 2000-activiteit
- Pagina'sBruidsschatuitgebreid met informatie over bouwwerken, open erven en terreinen

Digitaal stelsel
- Beheer digitaal stelsel Omgevingswet toegevoegd onder Bouw DSO
- Praktijk nu en straks toegevoegd onder stelsel in de praktijk

Praktijk
- Eén nieuw project toegevoegd aan de Aandeslagkaart
- Enkele presentaties toegevoegd aan de pagina Basispresentaties (voorheen Basisgids)

Actueel/ homepage
Nieuwsbrief Kwartslag 6, ca. 10 Nieuwsberichten toegevoegd (over o.a. voortgang stelselherziening en DSO) en Agenda bijgewerkt.

Ontwikkelaarsportaal
Enkele nieuwsberichten toegevoegd en agenda bijgewerkt.

5.3.2 Doorontwikkeling van de website

In het eerste kwartaal is het proefontwerp voor de nieuwe website van het IP op basis van de uitkomsten van het gebruikersonderzoek, opgeleverd en getest. In dit kader is gewerkt aan ontsluiting van relevante informatie over de werking van de wet in de praktijk aan de hand van 'werkzaamheden'. Bijvoorbeeld het bouwen van een woning. We kiezen hier bewust dezelfde term als het DSO voor uniformiteit en herkenbaarheid voor de doelgroep.

In het eerste kwartaal is ook een quick-scan uitgevoerd naar het ontsluiten van uitleg van detailregels in het Besluit activiteiten leefomgeving.

5.3.3 Informatiepunt en Invoeringsondersteuning (IVO)

In het eerste kwartaal is onder andere bijgedragen aan de volgende bijeenkomsten, pilots en aan projecten:
- Inhoudelijke bijdrage aan 4 slagsessies maart (introductie Omgevingswet en deelsessies)
- Inhoudelijke inbreng Interbestuurlijke leerkring Omgevingsvisies Zwolle
- Bijdragen ophalen leerervaringen diverse Leerkringen
- Informatiestand Omgevingswet op 2 bijeenkomsten (Pilotsfestival Omgevingswet in Noord-Holland, Leveranciersmarkt DSO-dag)
- Geven presentatie Participatie op BZK Bijeenkomst Omgevingswet
- Opzet aanpak Train-de-trainer 2019
- Inhoudelijke bijdrage werksessie 3D-ordening in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Bijwonen Kennissessies Mer en Omgevingsplan/Omgevingsvisie
- Inhoudelijke bijdrage gemeentelijke bijeenkomst Omgevingsinstrumenten stallen

5.3.4 Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

In het eerste kwartaal is de volgende inzet geleverd:

- DSO helpdesk door ontwikkelen (vraagbeantwoording, kennisopbouw, inregelen vraagregistratie, analyse en controle helpdeskvragen, opbouw kennisbank)
- Afhandeling van vragen en ontsluiten content over het DSO (incl. uitgifte API-keys)
- Werkafspraken met ontwikkelpartners DSO-LV uitwerken en operationaliseren.
- Ondersteuning try-out en slagsessies (ontwikkelen en workshopleiders)
- Versterken koppeling DSO aan inhoudelijke onderwerpen/thema's op website, eerste opzet gemaakt.
- Ondersteuning 'proces aansluiten op DSO-LV door leveranciers en BG 'en', afstemming en meelezen met en redigeren van de beschrijvingen van de aansluitprocessen en inregelen helpdeskondersteuning.

Voor het DSO zijn 67 vragen afgehandeld (incl. 21 aanvragen uitgifte API-keys). Een groot gedeelte (38%) van de vragen komen via het Ontwikkelaarsportaal. De vragen gaan veelal over het aansluiten op het DSO en de praktische en inhoudelijke aandachtspunten daarbij. Ook is men op zoek naar een concrete planning van de ontsluiting van de informatiebronnen voor de komende twee jaar.

5.3.5 Kwaliteit dienstverlening en gebruikersstatistieken

Vraagafhandeling
Uit het klanttevredenheidsonderzoek van de vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het eerste kwartaal een waarderingscijfer van 7,3 (was 7,1) geven met een tevredenheid van 82% (was 77%).Klanten waren het meest tevreden over de doorlooptijd en de kwaliteit van het antwoord. Ze geven aan dat ze snel en binnen twee dagen een antwoord hebben gekregen.

Er zijn dit kwartaal 267 vragen bij het IP binnengekomen. Dat is een groei van 24% ten opzichte van vorig kwartaal en een groei van 108% ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018. De meeste vragen hadden evenals vorig kwartaal betrekking op de inhoud van de Omgevingswet (wo procedures en instrumenten), Invoeringsondersteuning en DSO. Naast de vele oriënterende vragen worden er steeds meer verdiepingsvragen gesteld. De meeste vragenstellers zijn gemeenten en bedrijven.

Het merendeel van de vragen is gesteld door gemeenten, en gaan over omgevingsplan, vergunningsverlening en verordeningen. De vragen gaan zowel over de inrichting van het proces (wanneer te starten, fasering, e.d.) als over de werking van de wet en de wetsinstrumenten. De vragen worden complexer en meer specialistischer. Omgevingsdiensten en gemeenten, vragen hulp bij de toekomstige toepassing van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) in bepaalde casuïstiek of vragen om een toelichting op hoe bepaalde keuzes in Bal en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Diverse vragen van particulieren komen voorbij en zij zoeken vooral (onafhankelijk) advies om het gesprek met hun gemeente over huidig en toekomstig beleid beter te kunnen voeren.

Website
Na een daling in december, veroorzaakt door de kerstvakantie, zet de stijging van zowel paginaweergaven, gebruikers als downloads verder door. Het aantal paginaweergaven van de website (323.000) is dit kwartaal met 12% gestegen ten opzichte van het vorige kwartaal.

Ter vergelijking met de sites van de huidige helpdesks: het sitebezoek is, gemeten

over heel 2018, ongeveer zo groot als bodemplus.nl, tweemaal zo groot als helpdeskwater.nl of 20% van infomil.nl.

Het zoeken naar termen op de website laat dit kwartaal een flinke groei zien. Evenals vorig kwartaal is het meest gezocht met de zoektermen bruidsschat, participatie en staalkaarten. De pagina's van wetsinstrumenten worden veruit het meeste bezocht, even als de algemene pagina's over de omgevingswet. Zie voor meer informatie de bijlage kwartaalrapportage operationeel.

Het aantal gepubliceerde pagina's, inclusief ontwikkelaarsportaal is nu circa 1750 (wo 220 projectbeschrijvingen en 200 ontwikkelaarsportaal).

Klantsignalen
Op verschillende manieren komen signalen binnen bij het Informatiepunt. De volgende 'meta'-signalen zijn daarin waar te neme:
- Complexere en specialistischer vragen: de vragen die binnen komen worden complexer en meer specialistisch (bijv. over een bepaald milieuthema). Ook vragen met betrekking tot het gebruik van beleidsregels onder de Omgevingswet nemen toe.
- Gemeenten geven aan behoefte te hebben aan richtlijnen als zij partijen vragen om in te schrijven op begeleiding en uitvoering van een omgevingsvisie traject. Wat zijn de eisen aan een digitaal toegankelijke omgevingsvisie? Het gaat hier om kennis die in nodig is om een goede vraag te kunnen formuleren voor marktpartijen.
- Behoefte aan meer informatie over het VTH beleid onder de Omgevingswet.

5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet

Het eerste kwartaal van 2019 is door het monitorteam gebruikt om de halfjaarrapportage over 2e helft 2018 op te leveren, te zorgen voor het verspreiden van de resultaten en voorbereidingen te treffen voor diverse monitoractiviteiten in het 2e kwartaal en verder uitgevoerd gaan worden. De definitieve versie van de halfjaarrapportage is 4 maart opgeleverd en vastgesteld in de Programmaraad en ter kennisname aan het OGB van 12 maart gestuurd. De rapportage wordt ook aan de Tweede en Eerste kamer aangeboden, waarna de rapportage via de programmawebsite openbaar wordt gemaakt.

Voorbereidingen zijn getroffen om onder OLO-beheerders een survey uit te zetten over met welke softwarepakketten men nu werkt en met welke constellatie aan pakketten men denkt aan te sluiten op het DSO. Tevens is een vanuit de monitor een substantiële bijdrage geleverd aan een implementatieplan voor het tijdig aansluiten van alle uitvoerende overheden op het DSO-LV. Ook zijn de eerste stappen gezet om de daadwerkelijke aansluitingen op het DSO-LV in dit kader te kunnen monitoren.
In reactie op vragen uit de Eerste Kamer zijn extra inspanningen geleverd om de respons onder de omgevingsdiensten in het inventarisatie-onderzoek te vergroten. Dit heeft eind van het eerste kwartaal van 2019 geleid tot een aparte rapportage over de invoering van de voortgang bij deze specifieke groep overheden. De uitvoering van de cultuurmonitor bij een samenwerkende groep van acht waterschappen is van start gegaan.

Daarnaast is veel tijd besteed aan de verspreiding van de monitorresultaten. Er zijn diverse presentaties gehouden over de uitkomsten van de monitor, onder andere bij de waterschappen (IPO), bij het overleg van de business liaison-managers (BLM-ers), bij het overleg van de veranderopgave Rijk (PIOR), bij de Programmaraad en

bij de denktank Omgevingswet van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR).

Mede op verzoek van de monitorproject zelf is in het eerste kwartaal een evaluatie gestart naar het functioneren van de monitor en de wensen die er bij de koepels bestaan ten aanzien van van de te monitoren aspecten voor de komende 2 jaar.

5.5 Veranderopgave Gemeenten

5.5.1 Beleidsontwikkeling en beleidsdoorwerking

- Er is gewerkt aan een factsheet van het kerninstrument programma.
- In Q1 is de praktijkproef van een gedigitaliseerde omgevingsvisie afgerond.
- Het casco Omgevingsplan is opgeleverd. Het casco is een voorbeeldstructuur/inhoudsopgave waarin alle type regels zijn opgenomen die op grond van de Omgevingswet gesteld kunnen worden. Daarmee biedt het inspiratie aan de opstellers van omgevingsplannen.
- Er is een start gemaakt om de Casco te vullen met drie verordeningen (evenementen, kappen, voorwerpen op de weg).
- Er is een leergang omgevingsplan ontwikkeld, gericht op kennis, vaardigheden en werkwijze. Deze gaat aankomende zomer van start.
- In het eerste kwartaal is de basis gelegd voor de aanpak transitiefase m.bt. het omgevingsplan. Hierin zitten aspecten als het harmoniseren van begrippen, het overgangsrecht, hoe om te gaan met de Bruidsschat en de annotatiestrategie. De eerste versie wordt dit voorjaar ontsloten via de VNG-website.

5.5.2 Uitvoering en terugkoppeling

- Er zijnmasterclasses beschikbaar via de VNG Academie over serviceformules.
- De handreiking UsabilitySnelserviceformuleis opgeleverd.
- Er is een handreiking opgesteld voor gemeentelijke verordeningen in het omgevingsplan.
- Het dialoogmodel omgevingstafel is opgeleverd: een dialoogmodel dat gemeenten helpt bij het inrichten van het vooroverleg met bestuurlijke partners, ketenpartners en belanghebbenden voorafgaand aan het indienen van een complexe vergunningsaanvraag.

5.5.3 Implementatie, bijeenkomsten en communicatie

5.5.3.1 Gericht op het aansluiten op het DSO-LV

- Er is stevig ingezetom softwareleveranciers te stimuleren tot het oppakken van een actieve rol, hun systemen aan te passen en te gaan werken aan aansluitingsplannen van gemeenten met DSO-LV.
- De specificaties voor plan, zaak- en vergunningensystemen zijn opgesteld en liggen voor een laatste review bij leveranciers en gemeenten. Eind april is de stabiele 1.0 versie beschikbaar. De huidige versies van de specificaties staan op GEMMA Online.
- Een verkenning naar de opgave Omgevingswet & Common Ground en wat dat betekent voor de software van leveranciers is opgestart.
- Rapportage met betrekking tot de vraagbehoefte van gemeenten naar informatieproducten is opgeleverd.

- De Globale Architectuurschets en een Plan van Aanpak voor de samenwerkingsfunctionaliteit is onder verantwoordelijkheid van VNG interbestuurlijk opgesteld.
- De basis voor de migratiescenario's voor AIM, Ruimtelijkeplannen.nl en OLO is opgesteld vanuit gemeentelijk perspectief t.b.v. DSO-LV.
- Het bedrijfsproces voor planvorming is beschreven en op Gemmaonline.nl geplaatst.

5.5.3.2 Praktijkproeven
In het eerste kwartaal zijn meerdere praktijkproeven uitgevoerd, o.a. met toepasbare regels. Voor een volledig overzicht, zie https://depilotstarter.vng.nl/.

5.5.3.3 Transitie
Het financieel dialoogmodelversie 2019 is opgeleverd. In deze versie kunnen gemeenten aannames achter de berekeningen voor de mogelijke kosten van de invoering van de Omgevingswet op de eigen werkelijkheid aanpassen.

Er is een schuifjesspel bestuurlijke afwegingsruimte ontwikkeld voor colleges en gemeenteraden. Deze maakt de consequenties van verschillende handelingsperspectieven inzichtelijk.

5.5.3.4 Bijeenkomsten
In het afgelopen kwartaal hebben tientallen bijeenkomsten plaatsgevonden. We lichten er een aantal relevante uit (G4, G40, ateliersessies en raadsessies):

- Raadsessies (o.a. in Maassluis, Veenendaal, Hengelo en Alkmaar)
- Bijeenkomst NMO over regionale samenwerking en participatie
- Bijeenkomsten over de omgevingstafel en dienstverlening.
- Bijeenkomst G40 werkgroep over Anders werken, deregulering en casco omgevingsplan
- Debatmiddag Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord
- Taskforce over NOVI, try out en het jaarplan.
- Bijeenkomsten met ontwikkelgroep Effectenmodel
- Kwartaaldemo en ateliersessie informatievoorziening
- Sessie met OD.nl over samenwerking omgevingsdiensten en gemeenten
- VNG Realisatie Congres met sessies over het DSO en de Omgevingswet
- Bijeenkomsten try-out lijn 2 ''leren door te doen''
- Netwerkbijeenkomst communicatieprofessionals Omgevingswet

5.6 Veranderopgave Waterschappen

5.6.1 Waterschappen gezamenlijk

5.6.1.1 Project initiatie document transitieondersteuning Omgevingswet waterschappen (TROWA).

TROWA is de opvolger van UIVO-W met als doelstellingen waterschappen te faciliteren in de ontwikkeling van toepasbare regels in hun verordening; strategische bestuurlijke keuzes via de Unie te agenderen, inzicht te verwerven in (gezamenlijk) opdrachtgeverschap in kader van aansluitvoorzieningen DSO.

Resultaten eerste kwartaal: uitwerking en bespreking met deelnemende waterschappen van 1e increment (v/d 3) met als eerste tussenresultaten van de (handreiking) digitale Waterschapsverordening, te weten het “Informatiemodel”, “de basisprincipes”, “doelenboom” en de “Sturingsfilosofie”.
Start van aanvraag-businesscase TROWA Aansluitvoorziening DSO en de aanvraag-businesscase TROWA Tooling doelgerichte digitale regelgeving. Adviesoplevering eind mei.

Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject o.m. door aanbieding van leerinterventie op basis van een keuzekaart, “menukaart”.

Bevorderen betrokkenheid een ondersteuning waterschappen bij het verandertraject onder meer door aanbieding van leerinterventies op basis van een keuzekaart “menukaart”.

Gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject met als doelstelling: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang.

Resultaten eerste kwartaal:
- A&Ofonds waterschappenverzorgt workshops HRveranderopgave voor de individuele waterschappen. Hierin worden waterschappen begeleid in het maken van een eigen plan van aanpak.
- Door A&O fonds waterschappen georganiseerde HR netwerkdag voor HR professionals en organisatieontwikkelaars met als thema het anders werken met de Omgevingswet.

5.6.1.2 Roadmap waterschappen

De collectieve roadmap waterschappen geeft enerzijds de relatie aan met het deelprogramma DSO-LV, de planning op het wetgevingsspoor, de kerninstrumenten, het anders werken en de roadmaps van andere bevoegd gezagen waarmee activiteiten beter in de context en perspectief geduid kunnen worden. Anderzijds biedt deze inspiratie, visie, kapstok en kan als het stuurmiddel richting Waterschappen dienen.

Resultaat eerste kwartaal: roadmapgeactualiseerd en voortgang gemeten. Is een dynamisch document dat regelmatig wordt aangevuld en bijgesteld.

Cultuurmeting: vijf waterschappen nemen deel aan de door Aan de slag met de Omgevingswet aangeboden cultuurmeting en maken met elkaar afspraken.

Leerkringprogramma/projectmanagers omgevingswet. 12 programma-projectmanagers van waterschappen vormen onder begeleiding van platform 31 een leerkring. Opstellen programma voor 2019.

Workshop participatieplicht derden. Binnen meerdere waterschappen wordt praktijkgericht in workshops verkend hoe om te gaan met participatieplicht bij initiatieven derden. De casus worden onderling besproken en in de participatiegids opgenomen.

5.6.1.3 Kennisontwikkeling
- Oplevering rapportage juridische analyse van effecten overgang van Waterbeheerplan naar Waterbeheerprogramma: beantwoording van juridische

vragen over het waterbeheerprogramma onder de Omgevingswet. In opdracht van UvW.
- Door de Unie georganiseerde kennissessie over water in visie en plannen voor de leefomgeving.
- Lopend: themagroepen omgevingsprogramma en projectbesluit aangesloten bij IVO-verkenningen en bijeenkomsten kennisuitwisseling.
- Offerte handreiking opleidingsplan omgevingswet voor waterschappen van Stichting Wateropleidingen geaccordeerd en project opgestart.

5.6.2 Interbestuurlijk

5.6.2.1 Handreiking verordening: interbestuurlijke stuurgroep
De interbestuurlijke stuurgroep verordening is opgenomen in het project TROWA. Simon Handgraaf (juridisch expert) neemt deel aan het project, mede ter bevordering van de interbestuurlijke aspecten. Bij de klankbordgroep is ook een vertegenwoordiger van de gemeenten aangesloten.

5.6.2.2 Kennisontwikkeling

Organisatie van en bijdrage aan uitvoering van train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessie Omgevingswet door eigen mensen. Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW (‘leercommunities’) bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie, roadmap. Inclusief de feedbackloop (‘halen en brengen bij de waterschappen’) en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal).

5.7 Veranderopgave Provincies

De provincies werken met elkaar en in hun regio aan de implementatie van de Omgevingswet. Elke maand komen de provinciale programmamanagers bij elkaar in Utrecht of op één van de provinciehuizen om de stand van zaken te delen en te leren van elkaars ervaringen. In januari werd tijdens dit overleg de Inspiratiegids participatie gepresenteerd en deelden de programmamanagers hun ervaringen en uitdagingen rond dit onderwerp. Duidelijk werd dat participatie in feite geen nieuw onderwerp is en niet alleen door de Omgevingswet wordt ingegeven, en bovenal een onderwerp is om als provincie in de regio samen met de ketenpartners vorm te geven.

In het eerste kwartaal van 2019 hebben provincies hun consultatiereactie uitgebracht op het Aanvullingsbesluit Natuur, het Aanvullingsbesluit Geluid, het Invoeringsbesluit en de Omgevingsregeling. Eind maart is de consultatie gestart van het Aanvullingsbesluit Grondeigendom en zijn ten aanzien van de Aanvullingswet Grondeigendom bij de Tweede Kamer (TK) vragen ingebracht, een en ander ter voorbereiding op de behandeling ervan in de loop van het jaar. Bovendien heeft consultatie plaatsgevonden op de standaarden van de besluiten van de Omgevingswet, de STOP TPOD. Het ging hier om de 0.97 versie. IPO heeft namens de provincies bij Geonovum de consultatiereactie ingediend.

De provinciale projectleiders omgevingsverordening komen eens per kwartaal bijeen om juridische, procedurele en digitale aspecten van de verordening te bespreken, en van elkaar te leren, ter voorbereiding op de eerste omgevingsverordening in de zin van de Omgevingswet. Provincies moeten bij inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 een vastgestelde omgevingsverordening hebben.

Om hier op tijd klaar voor te zijn hebben de 12 provincies besloten om samen te oefenen met het publiceren van een omgevingsverordening in de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (STOP naar LVBB) en met het aanbieden ervan aan DSO-landelijke voorziening met een toepassingsprofiel (TPOD). De softwareleveranciers spelen hierbij een cruciale rol: zij ontwikkelen de software waarmee dit gerealiseerd kan worden. De versie van STOP/TPOD die het programma DSO dit kwartaal ter beschikking stelt, wordt door onze leveranciers Terceraen ARIS verwerkt in software die het mogelijk maakt om de omgevingsverordening digitaal te verwerken. De leerpunten uit dit samen oefenen worden gedeeld met de werkplaats van het programma DSO, waar de standaard kort cyclisch wordt doorontwikkeld.

Ook aan de Omgevingsverordeningen zelf wordt hard gewerkt in de provincies. De provincie Gelderland heeft sinds 2014 een Omgevingsverordening voor (bijna) alle domeinen van de fysieke leefomgeving, en is sinds een tijd bezig om deze Omgevingsverordening stap voor stap ‘omgevingswetproof’ te maken. Daarvoor zijn waar nodig regels geschrapt en/of anders geformuleerd, is de regeltekst in ‘klare taal’ omgezet en is de begrippenlijsten opgeschoond en bij elkaar in hoofdstuk 1 gezet. De volgende stap was het annoteren (computer leesbaar maken) van de verordening, waarvoor een praktijkproef is gestart. De Omgevingswet-standaarden (STOP-TPOD).

De praktijkproef is uitgevoerd met vier teams van juristen per artikel en lid hebben aangegeven welke mogelijke annotaties daarbij horen en wat de onderlinge afhankelijkheden zijn. Omdat de vier groepen steeds bij elkaar in één ruimte aan het werk waren, konden snel knopen doorgehakt worden. Het resultaat van de praktijkproef is dat de provincie Gelderland nu beschikt over een totaaloverzicht van alle annotaties van de artikelen en hun leden uit de Omgevingsverordening. Het is de bedoeling dat de geannoteerde Omgevingsverordening zo snel mogelijk overgezet wordt naar ‘omgevingswetproof’-plansoftware waarin annoteren mogelijk is.

De provincie Zuid-Holland heeft het Omgevingsbeleid in een paar stappen gereed gemaakt voor de Omgevingswet. Al het sectorale beleid is, zonder de inhoud ervan te wijzigen, samengevoegd in een Omgevingsvisie en een Omgevingsverordening die bovendien gedigitaliseerd zijn. Hiermee is het beleid eenvoudiger, transparanter en toegankelijker gemaakt voor initiatiefnemers in Zuid-Holland.Tegelijkertijd is er voor de modules Rijke Groenblauwe Leefomgeving en de module Kantoren, Wonen &Verstedelijking een beleidsrijk proces doorlopen dat tot inhoudelijk wijzigingen heeft geleid. Zuid Holland heeft het voornemen voortaan alle wijzingen in het beleid via een modulaire aanpak te doen en geen grote integrale visieprocessen meer te organiseren. Met de vaststelling van de visie en verordening op 20 februari door Provinciale Staten en inwerkingtreding ervan op 1 april is een belangrijke mijlpaal in de provincie behaald. De Visie en de Verordening zijn te raadplegen via:

- www.zuid-holland.nl/actueel/omgevingsbeleid
- www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/omgevingsbeleid

Ter begeleiding van de invoering van de Omgevingswet nemen per Zuid-Hollandse regio een gemeentesecretaris en de opdrachtgevend directeur van de provincie deel aan een platform waarin circa vier keer per jaar de ontwikkelingen rond de implementatie besproken worden. In maart was het platform te gast bij het ministerie van Binnenlandse Zaken om te spreken over de financiële impact van de Omgevingswet: wat zijn de te verwachten ontwikkelingen rond de implementatie zowel incidenteel als structureel? En hoe bereiden gemeenten en provincie zich voor

op die effecten? Het overleg had uitsluitend een wederzijds informerend karakter maar werd door beide partijen zeer op prijs gesteld om dat het de “Haagse” (rijks) werkelijkheid en de praktijk van alle dag met elkaar verbond.

In de provincie Groningen speelden directieleden en afdelingshoofden een Omgevingswetspel waarin een fictieve casus, gebaseerd op de Groningse werkelijkheid, zorgde voor bewustwording over de consequenties van de implementatie van de Omgevingswet. Het spel leidde tot relevante vragen, goede discussies en doorvoelde dilemma’s. En tot een toegenomen gevoel van urgentie. Het spel zal in Groningen ook tijdens de organisatie ontwikkelingsdagen om zo de verbinding te leggen tussen de Omgevingswet en de organisatieontwikkeling.

5.8 Veranderopgave Rijk

5.8.1 Stand van zaken

Vanuit de VO Rijk is een voortgangsoverzicht opgesteld van voor de rijkspartijen lopende dossiers rond de Omgevingswet. Doel is om overzicht te krijgen op wat er nu eigenlijk loopt en ook beter te kiezen waar wel/niet energie op wordt ingezet. Departementen zijn volop bezig met de implementatie. Enkele voorbeelden van acties bij rijkspartijen zijn:
In januari is, op initiatief van Art. 5.1 lid 2 sub e, met de leden van het projectleiders implementatie Ow Rijk (PIOR) een simulatiespel gespeeld om meer zicht te krijgen op wat de Ow betekent voor houding en gedrag. Omdat dit spel alleen regionale casussen kent, zal binnen BZK een spel ontwikkeld worden met casussen voor het Rijk, die ook voor andere rijkspartijen te gebruiken is. Vanuit EZK/LNV is een aantal bijeenkomsten georganiseerd over energie in het omgevingsplan en economie en de Omgevingswet. Intern BZK heeft een bijeenkomst georganiseerd met Jan Rotmans. ProRail en RWS trekken samen op voor een intern opleidingstraject en zijn bezig met voorbereidingen voor een aantal bijeenkomsten voor adviesbureaus om hen voor te bereiden op de wijzigingen die de Ow met zich meebrengen. RVO is gestart met het opzetten van een aantal dienstverleningsscenario’s.

5.8.2 DIGI

Voor wat betreft de gezamenlijke activiteiten rondom digitalisering is een verdieping gemaakt op de roadmap. Daarbij zijn belangrijke randvoorwaarden aangegeven richting andere partijen dan de rijkspartijen. De activiteiten van Eenvoudig Beter in het kader van digitalisering (deze heeft een eigen roadmap) in en van de regels zijn in dit kader ook belangrijk.

De Veranderopgave Rijk heeft met digi-vertegenwoordigers in IVCO de volgende zaken vormgegeven:
- Impactanalyse STOP-TPOD (eerste concept)
- Aanscherpen roadmap
- Beoordeling van het Global Content Raamwerk en andere kaders die naar het OGB zijn gegaan
- Ondersteuning voor ontwikkelplan EZK/LNV (o.a. Natuur in DSO)
- Input voor PI-10 (oa. Praktijkproef rondom LAVS en OR)
- Vormgeven sturing op rijksproject toepasbare regels
- Deelname aan gebruikers evaluatie

5.8.3 Roadmap

De roadmap heeft een nieuwe opzet gekregen. Door de vertegenwoordigers van de rijkspartijen in het PIOR (projectleiders impl. Ow Rijk) en in het IVCO (IV

Coördinatoren Overleg) is input geleverd en in de roadmap verwerkt. Er vindt nog een sessie plaats met alle stuurgroepleden waar de roadmap wordt besproken en de daarmee in beeld gebrachte top issues die extra aandacht behoeven.

6 Financiën

6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2018	Totaal raming per oktober 2018	Realisatie t/m 31-12-2018	Realisatie t/m Q1 2019	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	**140,6**	**96,6**	**7,8**	**36,2**
Scope DSO tot 1/7/2019	*116,9*	*96,6*	*7,8*	*12,5*
waarvan opgetreden risico's	*12,8*	*8,5*		*4,3*
niet benutte deel initiële risicoreservering	*23,9*			
Totaal risicoreservering (35% van 104,9)	*36,7*			*36,7*
Informatieproducten	**5,5**	**5,5**	**0**	**0**
Invoeringsondersteuning	**35**	**16,9**	**0,9**	**17,2**
Informatiepunt	**16,8**	**9,4**	**1,1**	**6,3**
Totaal programma	**197,9**	**128,4**	**9,8**	**59,7**

6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming

Bovenstaande financiële kerncijfers betreffen:

- de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2018
- de realisatie t/m eerste kwartaal 2019
- het verloop per programmaonderdeel over de gehele periode

Het uitgangspunt hierbij is de huidige scope van het programma met de einddatum 1/7/2019. Binnen deze scope blijft de prognose € 116,9 mln, conform kostenraming per oktober 2018. Daarnaast blijft de totale DSO- raming, inclusief het nog niet benutte deel van de risicoreservering per oktober 2019 gehandhaafd op € 140,6 mln.

Per april 2019 wordt, conform afspraken, de kostenraming voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet geactualiseerd.

Het jaar 2019 is een ‘hybride’ jaar. In de eerste plaats heeft het OGB besloten de ontwikkeling van DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen. Dit moet in termen van kostenbeslag financieel inzichtelijk worden gemaakt. Over de financiering vindt besluitvorming plaats in het kader van de VJN 2019. Ten tweede is in december 2018 de beheerovereenkomst interbestuurlijk vastgesteld. Het is nu noodzakelijk om die permanente beheerkosten apart inzichtelijk te maken in de kostenraming. Tenslotte de zgn. Uitbouw. De hieraan verbonden kosten moeten ook apart inzichtelijk worden gemaakt. Over deze financiering vindt eveneens besluitvorming plaats in het kader van de VJN 2019.

6.3 Toelichting ontwikkeling kasuitgaven 2019

Voor het jaar 2019 beschikbare totale kasbudget was€45,9 mln. De kasrealisatie in het eerste kwartaal 2019 betrof € 10,2 mln. De som van de openstaande

verplichtingen betreft € 15,7 mln. Dit betekent dat er nog in de loop van 2019 nog voor € 20 mln. Aan verplichtingen moet worden aangegaan. Dit betreft onder andere de ontwikkeling en inrichting van de beheertaak van het DSO en de producten die ontwikkeld worden in het kader van de invoeringsondersteuning. Daarnaast hebben voor het deelprogramma DSO een aantal betalingen van voorschotten aan ontwikkelpartners en samenwerkende partijen als IPO VNG en UvW plaatsgevonden voor het eerste kwartaal terwijl de opdrachten een half jaar betreffen. In april zullen de voorschotten voor het tweede kwartaal plaatsvinden van totaal rond de € 10 mln.

Eind 2018 is geconstateerd dat de twee extra kwartalen nodig zijn om het stelsel verder te vervolmaken en de periode tot de overdracht naar de beheerfase per januari 2020 te overbruggen. Het OGB is in het eerste kwartaal 2019 per nota geïnformeerd over de oorzaken en noodzaak om de kwartalen 11 en 12 te benutten. In het komende kwartaal wordt de besluitvorming over de financiering DSO voor de tweede helft 2019 afgerond. Genoemde kasbudget voor 2019 is dan ook nog exclusief de benodigde middelen hiervoor.

7 Kwaliteit

7.1 Governance, roadmap

Er is een werkwijze afgesproken hoe het GPvE en de Doelarchitectuur periodiek te actualiseren. In het eerste kwartaal zijn GPvE 2.22 en Doelarchitectuur 3.10 vastgesteld. Het blijft van belang de kaders van GPvE en Doelarchitectuur en de richting en uitkomsten van het roadmap traject en de implementatiemijlpalen van bevoegde gezagen goed op elkaar af te stemmen en in samenhang te houden met de werkvoorraad van DSO-LV.

Voor het interbestuurlijke acceptatieteam is de methodiek van acceptatie besproken en vastgesteld. Daarin vormt de huidige Agile werkwijze een belangrijk uitgangspunt, zodat het acceptatietraject een aanvulling is op de al bestaande acceptatie-stappen in het programma. Het is van belang dat het DSO en het interbestuurlijk acceptatieteam in nauwe samenwerking verdere concretisering plannen.

In het eerste kwartaal is de tactische beheerorganisatie (TBO) gestart. Het is goed om te zien dat DSO en TBO veelvuldig met elkaar optrekken, zodat de overdracht in zowel proces als product op goede manier wordt voorbereid.

Om een beheerste overgang naar de beheerorganisatie te creëren en om het gewenste resultaat ten aanzien van het basisniveau te realiseren, is besloten dat het DSO ook het tweede deel van 2019 doorgaat. Dit ligt binnen de kaders voor inwerkingtreding van de wet.

7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV

De in vorig kwartaal opgeleverde bèta versie van het DSO-LV is in het eerste kwartaal veelvuldig beproefd in praktijkproeven en Try-outs. De organisatie hiervan is verder verbeterd, waardoor de samenwerking tussen de bevoegde gezagen en DSO-LV verder verbeterd en wederzijdse verwachtingen beter op elkaar worden afgestemd. Het belang van de ondersteuning vanuit DSO aan deze proeven en try-outs is duidelijk. Wel blijft dit ten koste gaan van de inzetbaarheid op realisatie van nieuwe functionaliteit.

Verder zijn standaarden en koppelpunten van het stelsel in samenwerking met bevoegde gezagen en leveranciers beproefd. Overheden en leveranciers kunnen nu zelf aansluiten op de PRE-omgeving van het DSO-LV.

Er is gewerkt aan optimalisatie van de feedbackloop, om feedback vanuit gebruikers op geordende, beheerste manier te prioriteren en al dan niet mee te nemen in de planning van het DSO-LV.

7.3 DSO-LV

Het DSO-LV wordt door bevoegde gezagen en leveranciers meer en meer beproefd. Koppelvlakken, aansluitingen en DSO-Standaarden worden gebruikt voor het koppelen van systemen en het ketenbreed beproeven van het stelsel. Na vaststelling van de STAM-standaard in 2018, is in het eerste kwartaal ook de STTR-standaard vastgesteld. Verder is er hard gewerkt de STOP/TPOD v0.97 te verwerken in het DSO-LV. Ondermeer het aanleveren van juridische regels vanuit waterschapsverordening en het in DSO-LV laden van een provinciale verordening is gelukt. De standaard is nog niet door de hele keten heen gerealiseerd in het eerste

kwartaal. Wel zijn door grote inzet goede afspraken en doelen bepaald voor verdere realisatie en doorwerking van de standaard.

Bij oplevering van een kwartaal gebruikt het DSO een kwaliteitsdashboard voor de releasing en vrijgave van een increment. Verder wordt meer gestructureerde aandacht geschonken aan opvolging van de non-functionalrequirements. In relatie tot architectuur wordt vanuit de teams toegezien op realisatie conform de architectuurkaders door de projectarchitecten. Op DSO-breed niveau wordt het steeds belangrijker, nu er componenten van het stelsel gereed komen, op componentniveau ook goed te verifiëren op realisatie conform de architectuurkaders.

7.4 Audits en onderzoeken

Binnen DSO hebben diverse audits plaatsgevonden in het kader van kwaliteitsborging en compliancy. Op de keten van Plan tot Publicatie en op algemene- en beheerzaken zijn DUTO scans uitgevoerd in het kader van duurzame toegankelijk van overheidsinformatie. De aanbevelingen hieruit worden opgenomen op de backlog ter realisatie. Op kwartaalbasis vindt bij de ontwikkelpartner RWS een Codereview plaats. De teams scoren daarbij gemiddeld een 4,1 op de schaal van 5. Dit ligt boven het streven van DSO-LV een 4 te scoren. Op het DSO-LV hebben pentesten plaatsgevonden en er zijn maatregelen genomen om gevonden zaken op te lossen.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

Met de vertraging in de integratie van STOP/TP in het afgelopen kwartaal en het naderbij komen van 2021 stijgt het risicoprofiel van het programma over de breedte. Dit uit zich in een toegenomen urgentiegevoel bij bevoegde gezagen, leveranciers en bestuurders.
Afgelopen kwartaal is veel ingezet op het nauw betrekken van leveranciers bij try-outs en het aansluiten op trajecten van de veranderopgaven. Steeds duidelijker wordt wat er goed gaat, waar het spannend wordt en waar verwachtingsmanagement nodig is richting gebruikers, bevoegde gezagen en bestuurders.

Risicobeheersing in het komend kwartaal ligt in eerste instantie in het kortcyclisch ontwikkelen van de nieuwe 0.98 versie van de STOP/TP standaard zodat leveranciers en veranderopgaven goed aansluiten en verder kunnen. Daarnaast wordt de try-out opgeschaald om oefenen en ervaring opdoen met DSO te intensiveren. Ook wordt de Taskforce voortgezet als integratieteam.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
1 (3)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	risico hoger	Het risico dat het DSO per 1 januari 2021 niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk voldoet stijgt. Dit komt voornamelijk doordat het werkend krijgen van het stelsel prioriteit heeft boven het toepasbaar maken van de content. Het gevolg is dat er in eerste instantie ogenschijnlijk weinig verandert tov het huidige dienstverleningsniveau. Ook is een aantal gebruikersproeven opgeschoven vanwege het nog niet werken van de DSO-keten op STOP 0.97 in Q1 2019. Deze gebruikersproeven worden nu alsnog opgepakt, alsmede het verder opschalen van de DSO Try-out. Verdere beheersing op dit moment gebeurt door het managen van verwachtingen bij de TK en EK op gebied van gebied van beschikbare content. En daarnaast: Interbestuurlijk afspreken van ambitie mbt dienstverleningsniveau (toepasbare content) en actief daarop sturen door faciliteren van bevoegd gezagen (bijv. Dmv "standaard vragenbomen").
2 (1)	Individuele bevoegd gezag realiseert de eigen veranderopgave niet voor inwerkingtreding wet.	risico hoger	Met het naderen van 2021 neemt urgentie binnen bevoegde gezagen en leveranciers toe. De parallelle ontwikkeling van standaarden, wetgeving en ontwikkeling basisniveau en uitbouw DSO zorgt voor veel onderlinge afhankelijkheden. De vertraging in STOP/TP

			afgelopen kwartaal zet het proces extra onder druk. Wel blijft de bestuurlijke vaststelling in OGB van oktober staan zoals gepland Specifiek per VO: - UVW: Tijdig kunnen aansluiten is van belang. Een stabiele, vastgestelde STOP/TP-standaard is hiervoor een noodzakelijke voorwaarde. - Rijk: Voor het aansluiten is een vangnet bedacht voor de software die afhankelijk is van STOP/TP. De tijd om ervaring op te doen staat wel onder druk. - VNG: Gemeenten moeten per 1-1-2021 bij het opstellen/bekendmaken en beschikbaar stellen van het omgevingsplan (incl. voorbeschermingsregels) en de omgevingsvisie gebruik kunnen maken van de STOP/TP standaard. Kritisch is op dit moment door de onzekerheid mbt de standaard, het tijdig verwerven van plansoftware en het tijdig beschikbaar hebben van plansoftware aan leverancierszijde. De tijd om ervaring op te doen komt daardoor onder druk. - IPO: Afhankelijkheid van STOP/TP mbt software van gemeenten geldt ook voor provincies. Daarnaast is een risico dat als de afwijkvergunning niet eind 2019 in het DSO komt, het dienstverleningsniveau lager wordt dan nu en dat is op z'n minst bestuurlijk gevoelig. En ten slotte is het kritisch dat de wetgeving in december 2019 stabiel en definitief is omdat de provincies 10-12 maanden nodig hebben voor het verwerken van de omgevingsverordening. Beheersing Programma: STOP/TP v0.98 wordt in delen bekendgemaakt en nauw overleg met leveranciers. Beheersing Veranderopgaven: Afhankelijkheid STOP/TP met eigen proces en leveranciers verder uitwerken zodat samenwerking optimaliseert en vertraging minimaliseert.
3 (4)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het	risico gelijk	Het risico is stabiel op dit moment. Het wetgevingstraject loopt stabiel en met toevoegen van de samenwerkingsruimte is aan de wens van bevoegde gezagen tegemoet gekomen. Wel is er onzekerheid over financiering van Plan Uitbouw DSO. Hierover wordt meer zekerheid verkregen bij de Voorjaarsnota van de tweede kamer.

	programma onder druk.		
4 (2)	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	risico gelijk	Ontwikkeling van DSO-basisniveau vordert gestaag. Wel zorgt de vertraging in ontwikkeling STOP/TP voor druk op ontwikkeling van afgeleide onderdelen zoals OZON en de DSO-Viewer. Ook de ontwikkeling van gebruikerstoepassingen heeft waarschijnlijk tot Q2 2020 nodig omdat de samenwerkruimte aan het basisniveau is toegevoegd. Beheermaatregelen komende periode: (Bert): - Opvolging bevindingen Taskforce DSO. - Scherp maken welk deel van de samenwerkingsruimte basis- danwel uitbouw is - Taskforce wordt voortgezet als integratieteam om samenwerking verder bestendigen
5 (5)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	risico hoger	Door toename tijddruk stijgt het risico dat Programma-partners hun eigen deadlines boven die van het Programma als geheel stellen, met afschuifgedrag als gevolg. Beheersing: Opschalen Try-outs zorgt voor betrokkenheid en samenwerking en door risico's en zorgpunten tijdig op te pakken te terug te koppelen worden issues snel benoemd en beheerst.

8.3 Top externe programmarisico's

Dit betreft risico's waar het programma geen directe invloed op heeft, maar bij optreden de doelstellingen wel significant kunnen raken.

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
E(xtern)1 (1)	Budgetspanning onvoldoende teruggebracht	risico hoger	Risico op budgetspanning stijgt doordat vertraging in het STOP/TP-traject van afgelopen kwartaal financiële impact kan hebben die nog niet voorzien is. Daarnaast is de budgetclaim voor DSO-uitbouw nog in afwachting van besluitvorming in de voorjaarsnota. Beheersmaatregelen: Financiële risico gevolgen STOP/TP inzichtelijk maken. Dit wordt inzichtelijk bij behandeling opdrachtverstrekking voor Ontwikkelpartners medio 2019.
E2 (2)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht	risico lager	Het risico daalt doordat beheerontwikkelplannen zijn vastgesteld en transitieafspraken SBO-TBO-DSO in gang worden gezet. Aandachtspunt blijft de overgang van DSO naar Beheer voor de capaciteit.

			Beheersmaatregel: capaciteit in balans brengen mbt uitbouw en basisniveau
E3 (3)	Door voortdurende versobering scope DSO onvoldoende aansluiting bij behoefte gebruiker	risico lager	De grootste scope-discussies zijn gevoerd, dus dit risico daalt. Actie komend increment: Tot in de haarvaten scherp maken wat bij basisniveau danwel uitbouw DSO behoort.
E4 (4)	Het SP / CA voldoet niet aan gewenste serviceniveau.	risico gelijk	Risico is geen toprisico meer. Technisch functioneert het goed en eventuele overgang naar Kadaster is op dit moment niet van toepassing.

Mutaties in risicolijst ten opzichte van Q4 2018.

#(oud)	**risico**	**trend**	**opmerkingen/ maatregelen**
X(5)	Stakeholders haken af omdat de bèta tegenvalt qua techniek, beeld of inzicht in implementatie-benodigdheden van Veranderopgaven. Een oorzaak hiervan is dat de bèta te leeg is omdat niet tijdig duidelijk is wie content maakt en beheert.	Risico samengevoegd	Met verdere betrekken van stakeholders bij DSO is het risico samengevoegd met risico 3: Verlies van draagvlak.
X (E4)	Het SP / CA voldoet niet aan gewenste serviceniveau.	Risico uit top 10	Risico is geen toprisico meer. Technisch functioneert het goed en eventuele overgang naar Kadaster is op dit moment niet van toepassing.

9 Beheer DSO-LV

In het eerste kwartaal van 2019 hebben zowel de strategische beheerorganisatie (SBO - BZK) als tactische beheerorganisatie (TBO - Kadaster) een start gemaakt met het inrichten van de eigen organisatie en processen en de voorbereiding van de in beheer name van het DSO-LV op basisniveau voor wanneer dat eind 2019 opgeleverd zal gaan worden. Op 12 maart zijn door het OGB de offerte van het Kadaster en de beheer-ontwikkelplannen vastgesteld.

Verder hebben in het eerste kwartaal de volgende activiteiten plaatsgevonden.

- Organisatie-inrichting: voor de SBO is een kwartiermaker benoemd, die onder meer gestart is met de personele invulling van de SBO. Daarnaast hebben de inregeling van de financiële processen hoge prioriteit. Ten behoeve daarvan zijn gesprekken gevoerd met de koepels en binnen BZK.
- Transitieplan: er is gewerkt aan een transitieplan voor de TBO in samenwerking met SBO en programma DSO. In het transitieplan wordt aandacht besteed aan alle onderwerpen die aandacht vragen bij de inrichting. Op vrijwel alle onderwerpen is kennisoverdracht en/of zijn transitieafspraken met programma DSO nodig. In een driehoeksoverleg tussen pDSO, TBO en SBO wordt op al deze onderwerpen een transitiepad uitgestippeld.
- Onderzoek Informatiepunt: Er is een werkgroep geformeerd voor het onderzoek informatiepunt. Dit onderzoek heeft betrekking op de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt.
- Verkenning gebruikersbetrokkenheid: vanuit het Kadaster is een verkenning gestart naar de vormgeving van de gebruikersbetrokkenheid. Daarvoor is al een aantal gesprekken met interbestuurlijke stakeholders gestart.

10 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt

10.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends

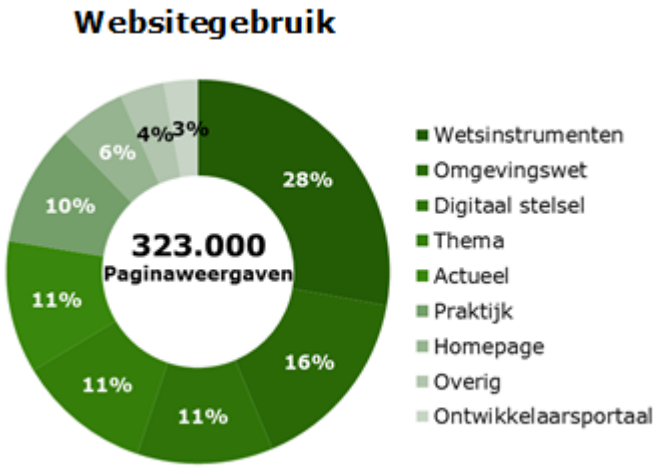

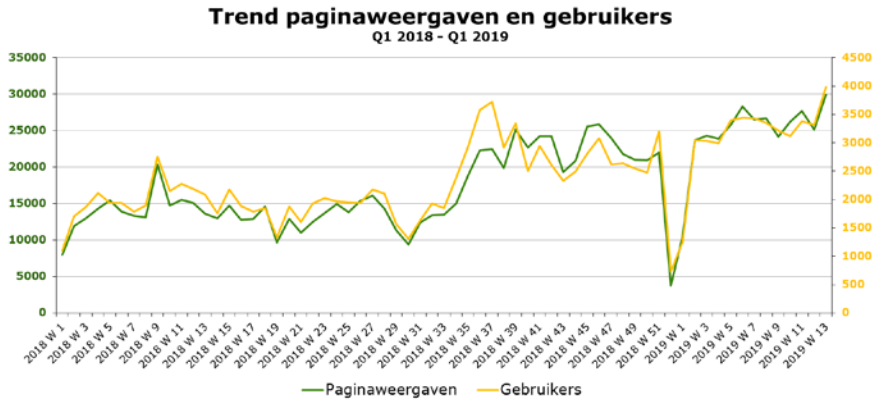

10.2 Vraagafhandeling en doelgroepen

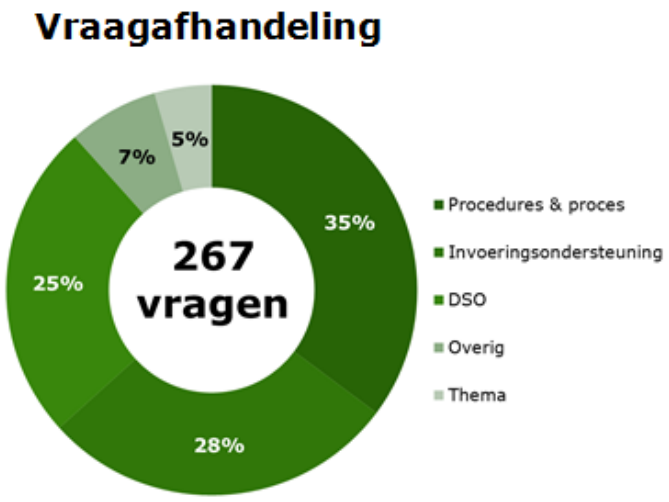

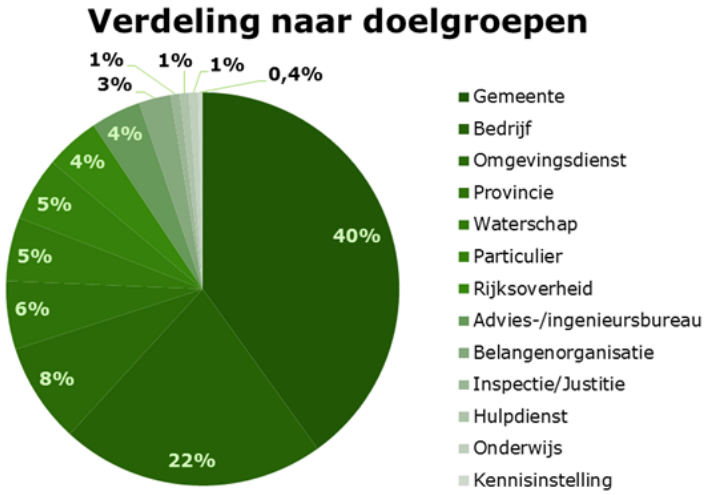

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e

M Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T Art. 5.1 lid 2 sub e

Datum

Bijlagen

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Uitgangspunten Kostennota Programma Aan de slag met de Omgevingswet april 2019
Datum	15 april 2019
Agendanummer	6

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:

Het OGB wordt gevraagd in te stemmen met de onderliggende uitgangspuntennotitie op basis waarvan de zevende kostenraming per april 2019 zal worden opgesteld.

Aanleiding

Conform afspraak wordt de kostenraming voor het programma Aan de slag met de Omgevingswet ieder half jaar geactualiseerd. Dit doen we al zo sinds april 2016. Zoals gebruikelijk wordt voorafgaand gevraagd akkoord te geven op eventueel (bijgestelde) uitgangspunten. Deze uitgangspuntennotitie ligt thans voor.

Toelichting

Het jaar 2019 is een ‘hybride’ jaar. In de eerste plaats heeft het OGB besloten de ontwikkeling van DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen. Dit moet in termen van kostenbeslag financieel inzichtelijk worden gemaakt. Ten tweede is in december 2018 de beheerovereenkomst interbestuurlijk vastgesteld. Tot dusver zijn de aan beheeractiviteiten gelieerde kosten als het ware ‘op de lat geschreven’. Uit het oogpunt van transparantie is het echter noodzakelijk om de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten apart inzichtelijk te maken in de kostenraming.
Na akkoord van de uitgangspuntennotitie door het OGB actualiseren wij de kostenraming per stand van 1 april 2019. De resultaten daarvan leggen we vast in een kostennota die wordt aangeboden aan het OGB van 11 juni 2019.

Grootste wijzigingen ten opzichte van oktober 2018

Ten opzichte van de actualisatie van de kostenraming van oktober 2018 zijn er wijzigingen in de uitgangspunten. De grootste zijn:

- Verlenging van de ontwikkeling van DSO-LV met twee programma-incrementen tot 1 januari 2020, zoals besproken in het OGB van 29 januari 2019, loopt. Dit onder voorbehoud van financiering en besluitvorming hierover eind mei 2019.
- Presentatie van de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Uitgangspuntennotitie kostenramingen ADS, beheer en uitbouw DSO per 1 april 2019

Versie 1.0

Datum	15 april 2019
Status	Versie voor acceptatie door het OGB

Colofon en versiebeheer

Versienummer	1.0
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	Art. 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	geen
Auteur	Art. 5.1 lid 2 sub e

Versie	Auteur	Status	Datum	Toelichting
0.1	Art. 5.1 lid 2 sub e	Concept	feb 2019	Concept voor interne review
0.2	Art. 5.1 lid 2 sub e	Concept	mrt 2018	Concept voor review door PBO
0.3	Art. 5.1 lid 2 sub e	Concept	12-03-19	Concept voor review door financiële specialisten koepels en TBO
0.4	Art. 5.1 lid 2 sub e	Concept	25-03-18	Concept voor bespreking in MPBO en door financiële specialisten koepels en TBO op 28-03-2019
0.5-0.8	Art. 5.1 lid 2 sub e	Concept	29-03-19	Tussenversies voor verwerking review commentaar
0.9	Art. 5.1 lid 2 sub e	Concept	04-04-19	Concept voor acceptatie in PR
1.0	Art. 5.1 lid 2 sub e	Definitief	15-04-19	Versie voor acceptatie door OGB

Kostenramingen ADS, beheer DSO-LV en Uitbouw per 1 april 2019

Aanleiding

Het jaar 2019 is een ‘hybride’ jaar. In de eerste plaats heeft het OGB besloten de ontwikkeling van DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen. Dit moet in termen van kostenbeslag financieel inzichtelijk worden gemaakt. Ten tweede is in december 2018 de beheerovereenkomst interbestuurlijk vastgesteld. Tot dusver zijn de aan beheeractiviteiten gelieerde kosten als het ware ‘op de lat geschreven’. Uit het oogpunt van transparantie is het echter noodzakelijk om de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten apart inzichtelijk te maken in de kostenraming. In deze notitie worden nog geen uitgangspunten over het beheer en de uitbouw van DSO-LV opgenomen. Voor de kostenraming van de beheerkosten zullen op een later moment uitgangspunten worden opgesteld, zodra overeenstemming is bereikt over een verdeelsleutel voor de op de lat geschreven beheerkosten. Voor de kostenraming van uitbouw DSO-LV zullen uitgangspunten worden gepresenteerd, zodra een beslissing is genomen over het Plan Uitbouw.

In deze notitie zijn de uitgangspunten van de zevende actualisatie van de kostenraming van het programma ADS opgenomen. Na akkoord hiervan door het OGB actualiseren wij de kostenraming per stand van 1 april 2019. De resultaten daarvan leggen we vast in een kostennota die voor goedkeuring wordt aangeboden aan het OGB van 11 juni 2019.

Gevraagde beslissingen

1. Bij deze vragen wij het OGB in te stemmen met de onderliggende uitgangspuntennotitie.

Grootste wijzigingen ten opzichte van oktober 2018

Ten opzichte van de actualisatie van de kostenraming van oktober 2018 zijn er wijzigingen in de uitgangspunten. De grootste zijn:

- Verlenging van de ontwikkeling van DSO-LV met twee programma-incrementen tot 1 januari 2020, zoals besproken in het OGB van 29 januari 2019, loopt. Dit onder voorbehoud van financiering en besluitvorming hierover eind mei 2019.
- Presentatie van de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten.

1 Uitgangspunten actualisatie kostenraming programma ADS, april 2019

1.1 Uitgangspunten

Deze uitgangspunten gaan over het programma ADS en in het bijzonder over de huidige opdracht aan het deelprogramma DSO, de bouw van DSO-LV[1] basisniveau. De belangrijkste uitgangspunten zijn hieronder opgenomen. Significante wijzigingen ten opzichte van oktober 2018 worden met behulp van voetnoten als zodanig gemarkeerd.

1.2 Algemene uitgangspunten

- De kostenraming april 2019
  - Sluit evenals voorgaande ramingen aan bij het Bestuursakkoord uit 2015.
  - Geeft de stand van zaken op de peildatum van 1 april 2019 en vergelijkt deze met de raming van peildatum 1 oktober 2018 en voorgaande ramingen.
  - Is gebaseerd op de tarievennota[2] van het programma.
  - Sluit zoveel mogelijk aan op de agile werkwijze van het programma.
  - Specificeert ten behoeve van de begrotingsindeling van BZK de apparaatskosten (kosten voor capaciteit), programmakosten (kosten voor uitbesteding) en de bijdragen aan medeoverheden (samenwerkingspartners medeoverheden, ZBO's en RWS)[3].
  - Wordt gerapporteerd in de Kostennota[4] kostenramingen ADS en beheer en uitbouw DSO per 1 april 2019.
  - Laat de kostenontwikkeling zien voor DSO, IVO en IP inclusief opslag voor programmaraad, programmabureau, monitor en communicatie.
- Met de transitie naar BZK zijn aan het programmabureau nieuwe taken toebedeeld. Hieronder vallen de inrichting van de Strategische Beheerorganisatie (SBO), secretariaat OGB, contentregie en parlementaria. Deze kosten worden apart inzichtelijk gemaakt en worden niet meegenomen in de opslag aan DSO, IVO en IP. Uitgangspunt is dat deze extra opdrachten separaat gefinancierd worden en dus niet ten laste van het programmabudget worden gebracht.
- De Kostennota april 2019:
  - Is geagendeerd voor het OGB van 13 juni 2019.
  - Volgt de voortgang van de realisatie van de producten ten opzichte van de besteding van het budget;
  - Laat de (voor)genomen efficiency maatregelen zien en verdere opties om kosten te besparen;
  - Geeft de mate weer waarin de adviezen van KPMG van mei 2017 zijn verwerkt:
    - Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in;
    - Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie;
    - Reduceer de indirecte kosten.

1.3 Uitgangspunten over de scope

1.3.1 Wijzigingen scope sinds kostenraming oktober 2018

- De kostenraming april 2019 sluit aan bij de wijzigingen zoals doorgerekend in de kostenraming van oktober 2018. Dit betreft de effecten van de vertraging van de wetgeving en de omslag van DSO naar DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV).

1 Volgens Scenario 2 uit het Bestuursakkoord ofwel 'fase 1'.
2 Afgeleid van '20171101 Getekende Tarieven- en Capaciteitsnormennota 2018' van RWS. Deze wordt waar nodig geactualiseerd naar de tarieven van BZK.
3 Dit sluit aan bij de werkwijze van BZK. Kostencategorieën van RWS als IK en EPK worden niet meer gebruikt.
4 Eens per jaar in april en/of bij aanzienlijke wijziging van de uitgangspunten wordt een Kostennota geschreven als gedetailleerde verantwoording van de kostenraming. In andere gevallen wordt volstaan met een uitgebreide samenvatting van de kostenraming.

- Zoals in principe besloten in het OGB van 29 januari 2019, wordt de ontwikkeling van DSO-LV mogelijk verlengd met twee programma-incrementen tot 1 januari 2020. De impact hiervan wordt opgenomen in de kostenraming april 2019.

1.3.2 Programmaonderdelen ADS

- De kostenraming betreft de investeringskosten van de programmaonderdelen van ADS in scope, te weten DSO-LV (inclusief LVBB), IVO en Informatiepunt. De kosten van Programmaraad en Programmabureau inclusief Monitor en Communicatie worden zoals gebruikelijk berekend als toeslag op deze onderdelen.

1.3.3 DSO-LV

- De kostenraming april 2019 gaat uit van DSO-LV basisniveau, conform het besluit van het OGB van 26 februari 2018 over het Taskforce basisniveau.
- De bouw en oplevering van DSO-LV basisniveau en de overdracht aan voorlopig operationeel beheer per 1 januari 2020 behoren tot de scope.
- Activiteiten met betrekking tot de overdracht van DSO-componenten aan de beheerorganisatie worden gedragen door het deelprogramma DSO (Spoor A in [14]). Hiertoe worden twee projecten[5] ingericht en uitgevoerd.
- Voorlopig operationeel beheer wordt conform DevOps uitgevoerd en is bedoeld om de betreffende DSO-LV-componenten beschikbaar te hebben voor systeemintegratie en voor het uitvoeren van praktijkproeven[6]. Dit behoort tot de scope van de ontwikkeling van DSO-LV basisniveau en dus van deze kostenraming.
- In de Beheerovereenkomst DSO-LV (2019) [11] staat: “In de periode 2020 t/m 2023 worden overschotten in enig jaar aangewend voor de bekostiging van de extra beheerkosten die volgen uit het gerealiseerde deel van de overeengekomen uitbouw van DSO-LV, als bedoeld in paragraaf 2, of ter compensatie van kosten van voorbereiding van beheer, gemaakt door de minister in 2018 en 2019, indien en voor zover Partijen hebben vastgesteld dat het redelijk is deze gezamenlijk te dragen.” De door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten kunnen worden gedekt, mits:
    - In de periode 2020 t/m 2023 het jaarlijks beschikbare budget van 25,9 miljoen euro (incl. btw) daartoe ruimte biedt en
    - Partijen hebben vastgesteld dat het redelijk is deze gezamenlijk en volgens de afgesproken verdeelsleutel te dragen.
- Voor toerekening van de door het programma ADS voorgefinancierde kosten van voorlopig beheer aan beheer DSO-LV worden nadere uitgangspunten ontwikkeld volgens bovengenoemd redelijkheidsprincipe en volgens het principe dat er sprake is van een geleidelijke inbeheername van opgeleverde voorzieningen van DSO-LV. Deze nader gedetailleerde uitgangspunten worden toegevoegd aan de uitgangspuntennotitie van een volgende actualisatie van de kostenraming.

1.3.4 IVO

- De raming wordt gehandhaafd op 35 miljoen euro in totaal.
- Invoeringsondersteuning loopt door tot 2 jaar na inwerkingtreding van de wet, niet met steeds dezelfde intensiteit, maar met een piek in 2020. Het budget wordt besteed aan de voorgestelde resultaatgebieden; deze krijgen hun concrete invulling in een jaarplan op hoofdlijnen in combinatie met een nadere kwartaalprogrammering [42], de voortschrijdende aanpassing daarvan per kwartaal en de daarmee gepaard gaande financiële uitwerking [7].

1.3.5 Informatiepunt

- Het IP wordt doorontwikkeld volgens de ambitie van het bestuursakkoord en gaat per 1 juli 2020, een half jaar voor inwerkingtreding van de wet, over naar beheer.

1.3.6 Programmaraad en –bureau ADS (PR&PB)

- Programmaraad en –bureau (PR&PB) stoppen na de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021.

5 Dit zijn PR26 en PR32.
6 Het oefenen met het stelsel behoort tot de scope van IVO.

- De kosten van PR&PB zonder Monitor en Communicatie worden naar rato van hun totale kosten toegedeeld aan de andere programmaonderdelen van het programma ADS.
- De kosten van Monitor ten laste van ADS worden tot en met 2020 voor 25% toegerekend aan DSO en voor 75% aan IVO.
- Alle communicatiekosten worden ondergebracht bij het programmabureau en van daaruit voor 40% toegerekend aan DSO en voor 60% aan IVO.
- De kosten van de PR worden naar rato van de totale kosten per jaartranche toegedeeld aan ADS, beheer en uitbouw, zolang de PR fungeert als voorportaal voor het OGB Beheer. Voor de kostenraming gaan we er voorlopig vanuit dat dit tot 1 januari 2021 het geval zal zijn.

Tabel 1: Samenvatting einddata programmaonderdelen

Ingangsdatum omgevingswet	**1 januari 2021**

Programmaonderdeel	**Einddatum**
DSO-LV	31 december 2019
IVO	31 december 2022
IP	30 juni 2020
PR&PB	31 december 2020

1.4 Vergelijkbaarheid kostenramingen

De kostenraming is zodanig uitgevoerd dat iedere set uitgangspunten vergelijkbaar is met de andere sets. De volgende sets uitgangspunten worden onderscheiden:
- UP2017: de uitgangspunten, zoals gehanteerd bij de actualisatie van de kostenraming in oktober 2017 en daarvoor.
- UP201804: uitgangspunten april 2018 met invoering wetgeving op 1 januari 2021, OGB-besluit tot beperking scope DSO in DSO-LV en waarin IVO het budget uit het BA handhaaft, IP doorloopt tot 1-7-2020 en PR&PB stoppen per 1-7-2021.
- UP201810: uitgangspunten actualisatie kostenraming per 1 oktober 2018 met OGB-besluit IVO en stop PR&PB per 1-1-2021.
- UP201904: uitgangspunten actualisatie kostenraming 2019 per 1 april 2019, zoals hierboven behandeld, waarin de ontwikkeling van DSO-LV heel 2019 nodig heeft.

De spreadsheet met de kostenraming is zodanig ingericht dat de kostenraming per 1 april 2019 ook kan worden doorgerekend op grond van de uitgangspunten van oktober 2018 en daarvoor.

Geraadpleegde bronnen

Programma

[1] 20150625 bestuursakkoord definitief ondertekend

[2] Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken.

[3] Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Versie 1.0, 10 november 2016.

[4] OGB 26/9/18: 6.5 Memo Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur.

[5] Globaal Programma van Eisen Digitaal Stelsel Omgevingswet, Versie 2.2.

[6] Doelarchitectuur Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Versie 3.10, 8 februari 2019.

[7] OGB 26/9/18: 2. verslag OGB 12 juni 2018.

[8] 2. Concept verslag - Opdrachtgevend Beraad - 26 september 2018

Recente ontwikkelingen

[9] 4.1 Nota continuïteit DSO in 2019-def

[10] Vierde kwartaalrapportage 2018 programma Aan de slag met de Omgevingswet

Beheerkosten DSO-LV

[11] Beheerovereenkomst DSO-LV (2019) versie1.0, tekenversie 18.12.2018 3.

Eerdere kostenramingen

[12] Kostennota Programma Invoering Omgevingswet, september 2016 (ondertekend).

[13] Kostennota april 2017, versie 1.0 ondertekend.

[14] KPMG. Rapportage review kostenraming programma aan de slag met de omgevingswet. 8 juni 2017.

[15] Samenvatting kostenraming oktober 2017_v09.

[16] Kostennota ADS april 2018_defn_v11

[17] Samenvatting Kostenraming ADS oktober 2018_v10

[18] Bestedingsplan Programmadirectie Aan de slag 2019 ver3

Deelprogramma DSO

[19] 6.1 Verwachting DSO-LV 1-1-2019 per januari 2019.

[20] 20181022 Programmabacklog DSO PI-8 v1.0 (baseline).

[21] Risicodossier PIOW DSO

[22] DSO Rapportagetool.

[23] Stand van zaken sizing PI 8_v07.

[24] Factsheet claim restant risicoreservering DSO.

Deelprogramma IVO, IP en PR&PB

[25] Memo hoofdkeuzen IVO versie PR 17 sept 18

[26] PR notitie jaarplan 2019 Invoeringsondersteuning

Kostensystematiek

[27] Tarievennota ADS 2018 en 2019_v01.

[28] RWS. Beheersmodel grote projecten. Definitief concept. 2 juni 2016.

[29] RWS. GKAD Eisen aan ramingen van kosten versie 2.0 20150708.

[30] Standaardsystematiek voor kostenramingen – SSK-2010, Handreikingen voor kostenmanagement en kostenramen. CROW.

[31] Collan, M. (2012). The Pay-Off Method, Re-inventing investment analysis. Mikael Collan 2012, ISBN-10: 1478238429, ISBN-13: 978-1478238423, at https://www.createspace.com/3936428.

[32] Verhoef, C.. Quantitative IT portfolio management. In: Science of Computer Programming 45 (2002) 1 –96, Elsevier Science B.V.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
M Art. 5.1 lid 2 sub e **@minbzk.nl**
T Art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
15 april 2019

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Invulling decentrale beleidsruimte
Datum	25 april 2019
Agendanummer	7

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:
De minister van IenM heeft eind 2016 en begin 2017 aan de Kamer aangegeven dat zij een afspraak met de bestuurlijke koepels wil maken over het lastenluw invullen van de toegenomen decentrale beleidsruimte. Stemt het OGB ermee in om deze afspraak als een procesafspraak in te vullen die bestaat uit de volgende stappen:

1. **Betrokkenheid vanuit de koepels bij het in kaart brengen van de decentrale ruimte**
2. **Betrokkenheid vanuit de koepels bij het verplichte onderzoek naar de financiële effecten van de decentrale ruimte**
3. **In het BO voorleggen van de onderzoeksresultaten met vervolgacties.**

Aanleiding

De minister van IenM heeft eind 2016 en begin 2017 bij de Kamer aangegeven dat zij een onderlinge afspraak met de bestuurlijke koepels wil maken over de invulling van de decentrale regelgeving:

- ‘Het Kabinet wil afspraken maken met VNG, IPO, UvW over invulling van de decentrale regelgeving, die leidt tot zo min mogelijk extra regeldruk en zo laag mogelijke lasten.’ (Kamerstukken I 2016/17, 33118, nr. K, blz. 11).
- ‘Het kabinet en de bestuurlijke koepels willen een afspraak maken over een optimale invulling van de decentrale afwegingsruimte die recht doet aan de gedecentraliseerde verantwoordelijkheden, zowel wat betreft het beschermingsniveau als wat betreft de regeldruk. Als voorbereiding op het maken van deze afspraak zal een onderzoek worden uitgevoerd naar mogelijke regeldrukeffecten van de invulling van de decentrale afwegingsruimte.’ (Kamerstukken I, 2016/17, 3318, nr. N, p. 59-60).

De aanleiding voor deze afspraak is de zorg van het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR), het VNO en de Kamer over de overdracht van Rijksregels. Deze overdracht zou tot meer regeldruk kunnen leiden, omdat verschillen in regelgeving tussen gemeenten zouden leiden tot meer administratieve lasten voor nationaal opererende bedrijven. Ook zouden lokaal, hoge maatstaven leiden tot strengere regels, wat vervolgens weer zou leiden tot meer regeldruk.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bij de ontwikkeling van het stelsel, was de gedachte juist dat de overdracht van Rijksregels vooral zal leiden tot minder lasten en afname van de regeldruk. Door de nieuwe decentrale beleidsruimte is er ruimte voor maatwerk en kunnen regels afgestemd worden op de lokale situatie. Dit is bevorderlijk voor de overzichtelijkheid en de toepassing van deze regelgeving. Lokaal toepasbaar maken kan daardoor juist positieve effecten hebben op de regeldruk, maar ook op de bestuurslasten. Nu het wetgevingstraject het einde nadert, is het tijd om de genoemde afspraak in te gaan vullen en te beleggen in het kader van de implementatie.

Toelichting voorstel

Het voorstel is de afspraak procesmatig in te vullen: samen kijken wat mogelijk is en wat de financiële effecten daarvan zijn en vervolgens de mogelijkheden onder het bevoegd gezag onder de aandacht te brengen (zie hierna onder 1 tot en met 3). Er worden dus bouwstenen ontwikkeld voor een lastenluwe invulling door decentrale overheden, de keuzeverantwoordelijkheid voor de toepassing daarvan ligt nadrukkelijk bij de decentrale overheden. Hiermee wordt de lastenluwe invulling van de decentrale ruimte onderdeel van de implementatie op een manier die past bij de verantwoordelijkheidsverdeling van het stelsel.

1. Onderzoek decentrale ruimte

BZK brengt in samenwerking met de koepels de decentrale ruimte in kaart en beziet waar mogelijkheden liggen om vereenvoudigingen door te voeren. Het onderzoek brengt in beeld hoe lokale regels kunnen worden geformuleerd, zodanig dat dit zo positief mogelijk uitpakt qua bestuurslasten en regeldruk. Het onderzoek moet voor/in de zomer zijn afgerond, omdat het als input dient voor het financiële onderzoek. Er zijn reeds contactpersonen aangedragen voor de begeleidingsgroep. N.a.v. bespreking van deze notitie in de Programmaraad wordt momenteel bekeken of het Rijk ook moet worden vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie, bijvoorbeeld met expertise vanuit EZK op gebied van regeldruk.

Uitgangspunt is dat er zo veel mogelijk aansloten wordt op en gebruik gemaakt wordt van bestaande trajecten, zoals de handreiking waterschapverordening van de UvW, de handreiking omgevingsverordening van het IPO en het effectenmodel van de VNG. De resultaten winnen aan kwaliteit en overtuigingskracht bij een goede samenwerking. Via de begeleidingscommissie worden de verschillende initiatieven daarom maximaal op elkaar afgestemd voor een optimale samenwerking.

2. Regulier financieel onderzoek

De onderzoeken op basis van artikel 2 van de wet op de financiële verhoudingen hebben tot nu toe de financiële effecten van toename van de decentrale ruimte die in de diverse wetgevingsproducten zit, grotendeels buiten beeld gelaten. Dit met de idee dit later te doen in één totaal onderzoek waarin de gehele toename van de decentrale ruimte op mogelijke financiële effecten onderzocht wordt. De resultaten van stap 1 hierboven vormen input voor het financiële onderzoek, omdat het laat zien hoe de decentrale ruimte ingevuld zou kunnen worden.

Het financiële onderzoek zal afwijken van de reguliere onderzoeken omdat de financiële effecten afhangen van lokale keuzes en die weten we niet van tevoren. Het financiële onderzoek zal daarom naar verwachting werken met varianten. Dit onderzoek moet in het najaar van 2019 worden gestart en er zal (zoals gebruikelijk bij de financiële onderzoeken) een klankbordgroep worden samengesteld met vertegenwoordiging vanuit de koepels (en mogelijk EZK).

3. BO: onderzoeksresultaten en vervolgacties

De derde stap is dat aan de hand van de onderzoeksresultaten onder gemeenten, provincies en waterschappen inzichtelijk wordt gemaakt hoe zij de decentrale beleidsruimte lastenluw kunnen invullen. De wijze van communicatie kan later verder concreet worden gemaakt, gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een handreiking. Aangezien het om de invulling van de decentrale ruimte gaat, is het voorstel dat het voortouw voor deze stap bij de koepels ligt. BZK kan en wil uiteraard bij deze stap ondersteunen. Als de onderzoeksresultaten er liggen, lijkt dit een goed moment om deze samen met vervolgacties bestuurlijk voor te leggen (en daarna de Kamer te informeren). Naar verwachting zal dat begin 2020 zijn.

Alternatief

Een alternatief is om een kwantitatieve doelstelling af te spreken: bevoegd gezag heeft de opgave om de regeldruk met x% te verminderen. Met een dergelijke afspraak zouden gemeenten, waterschappen en provincies worden geconfronteerd met een inperking van hun beslissingsbevoegdheid. Zo'n inperking zou afbreuk doen aan het uitgangspunt 'decentraal tenzij' waar het stelsel van de Omgevingswet op is gebaseerd. Hiervoor is daarom niet gekozen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Oplegnotitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	**Methodiek acceptatie proces**
Agendapunt	8
Actiehouder	Acceptatieteam
Datum	5 maart 2019
Doel nota	Ter besluitvorming (hamerpunt)

Datum
8 februari 2019

Bijlagen
Notitie methodiek acceptatieteam

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aanleiding
Op 28 mei 2018 is het OGB akkoord gegaan met het voorstel voor het instellen van een interbestuurlijk acceptatieteam. Dit acceptatieteam heeft de taak om onder verantwoordelijkheid van het OGB te komen met een voorstel aan het OGB over de te volgen acceptatiemethodiek en de toe te passen criteria voor de acceptatie van DSO-LV. Dit tezamen heeft als doel om tot een advies te komen omtrent de vraag of het DSO-LV gebruikt kan worden. Naast de technische en functionele bruikbaarheid gaat het dan ook om de vraag of is voldaan aan randvoorwaarden als gebruikersondersteuning en aanwijzing en inrichting van de beheerorganisaties.

Voorgesteld besluit
1. Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd in te stemmen met bijgevoegde methodiek als uitwerking van de opdracht van het acceptatieteam. En daarbij specifiek in te stemmen met:
    a. Het op de onderdelen viewer en catalogus uitproberen van de methodiek (zgn proef acceptatie). Ten behoeve van deze proeffase een budget ter beschikking te stellen van 50.000 euro.
    b. Een marginale toetsing door het acceptatieteam te laten uitvoeren op het proces van inrichten van beheer door TBO en de operationeel beheerpartijen
    c. De programmaraad te mandateren een nader voorstel voor de verdere inrichting van het acceptatieproject en communicatie te accorderen, inclusief de daarvoor benodigde middelen.
2. Kennis te nemen van voorgesteld tijdspad

Naast de voorgestelde acceptatie activiteiten, verzoeken wij ter ondersteuning van de nog lopende activiteiten, het OGB om vanuit haar rol aan de diverse bestuurlijke lagen expliciet aandacht te vragen voor de cruciale rol die de business vervult binnen de agile wijze van realisatie en de impact hiervan op het test en acceptatieproces. De uitkomsten van de voorgestelde acceptatie activiteiten zullen hier mogelijk extra input voor leveren, bijvoorbeeld bij de praktijkproeven.

Zoals in het memo gesteld wordt bewust geen audit op het programma uitgevoerd aangezien een dergelijk activiteit geen onderdeel is van de opdracht aan het acceptatieteam. Overigens zouden uit de documentstudie en te voeren gesprekken als onderdeel van de marginale toets beelden kunnen ontstaan die een diepgaander onderzoek vragen. De keuze om dit te doen ligt uiteraard bij het OGB.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting

Proces van acceptatie van het product DSO-LV
In de discussies gevoerd in aanloop naar het voorgestelde plan van aanpak heeft het team voortschrijdende inzichten gekregen rondom de acceptatie van de landelijke voorziening. De kern van deze inzichten is dat als gevolg van de gekozen methodiek van realisatie van DSO-LV, namelijk Agile, het acceptatie proces gericht op de compleetheid en kwaliteit van DSO-LV al heeft plaatsgehad gedurende het realisatie proces. Om deze reden zullen de activiteiten van het acceptatieteam zich beperken tot een marginale toetsing van hetgeen inmiddels al heeft plaatsgehad binnen het programma. Marginale toetsing behelst dat wordt nagegaan of de besluiten en de zetten stappen van GPvE via DOD tot Backlog in redelijkheid genomen en gedaan kunnen worden. Hierbij wordt dan niet naar de inhoud van besluiten en de stappen gekeken, maar alleen of ze op de juiste wijze zijn genomen en gezet.

- De vertegenwoordiging van de business kent binnen de Agile methodiek een belangrijke verantwoordelijkheid met betrekking tot haar inbreng in alle fasen, te weten planning, ontwerp, realisatie, test en acceptatie. Leidend bij deze acceptatie is de “Definition of Done” (DoD), waar specificaties (inclusief (non-) functionele acceptatiecriteria) bepalend zijn om vast te stellen in welke mate het opgeleverde aan het einde van de sprint voldoet aan de DoD. Om te komen tot een bestuurlijke acceptatie zal het acceptatieteam via een marginale toetsing beoordelen in hoeverre hier voldoende vertrouwen aan ontleend kan worden. Als referentie voor de toetsing wordt aangesloten bij de testmethodiek TMap Next® en hoe dit toe te passen binnen Scrum.
- Het acceptatieteam ziet naast de kwaliteit van de voorziening als product ook het belang van een goed werkende beheerorganisatie en gebruikersondersteuning rondom de voorziening. Om deze reden is het team van mening dat beide daarom meegenomen moeten worden in de scope van de acceptatie. Onder de opdracht voor het strategisch en tactisch beheer valt ook het opstellen van de inhoudelijke afspraken via service level agreements (SLA’s) met de gerede operationeel beheerpartijen. Dit proces is voorzien voor Q1 en Q2 met betrokkenheid van VNG, UvW, IPO, Rijk, TBO, SBO en pDSO en in afstemming met de beoogd operationeel beheerders. Het acceptatieteam zal de totstand-koming van de SLA’s en de inrichting van het beheer marginaal toetsen.
- Het acceptatieteam wil graag de methodiek uittesten om onder andere te zien in hoeverre de marginale toetsing leidt tot een voldoende vertrouwen rondom de acceptatie activiteiten binnen het Agile werken binnen het programma. Na deze proefacceptatie zal een tussentijdse evaluatie gericht aan het OGB volgen met mogelijk bijstelling van de methodiek tot gevolg.

Voorgesteld tijdspad
Op basis van de beschreven methodiek worden de activiteiten verder uitgewerkt met als doel om proef te draaien op de viewer en catalogus in Q1 2019. Het OGB zal over deze uitkomsten worden geïnformeerd. Hierna is voorzien de acceptatie methodiek breed toe te passen op de resterende componenten.

Vervolgens zal het acceptatieteam in Q3 en Q4 2019 daar waar nog componenten worden opgeleverd door het programma de activiteiten voortzetten. Daarnaast zal het acceptatieteam de voorziening als geheel accepteren.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Ditt moet leiden tot een vrijgave advies eind Q4 2019 op basis waarvan het OGB een besluit moet nemen omtrent de acceptatie van DSO-LV. Hierna kan dan de voorziening per januari 2020 vanuit het programma overdragen worden aan de beheerorganisatie en vrijgave plaatsvinden voor gebruik.

Voorgesteld Plan van Aanpak ten behoeve van het uit te brengen advies over de Acceptatie van DSO-LV.

1. Inleiding

Het OGB heeft in mei 2018 een acceptatieteam ingesteld, met als doel om te komen tot een methodiek en criteria voor de acceptatie van DSO-LV. Dit team, dat wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter, moet komen tot een aanpak die leidt tot een geobjectiveerd oordeel over de bruikbaarheid en beheerbaarheid, in eerste instantie op onderdelen en vervolgens op DSO-LV als geïntegreerd geheel. In het licht van acceptatie is het belangrijk te realiseren dat het programma DSO langs de weg van de Agile methodiek de realisatie heeft ingericht. Hierdoor vinden er tussentijds al acceptaties plaats voor onderdelen/componenten van DSO-LV. Deze acceptaties vinden plaats tussen het programma DSO en de ontwikkelpartijen. De acceptatie van het geïntegreerde DSO-LV zal op een nog te bepalen tijdstip moeten gebeuren vanuit de opdrachtgever (BZK, mede namens de nadere bevoegde gezagen) aan het programma DSO. Deze acceptatie is voorzien voor tweede helft 2019.

Naast de technische en functionele bruikbaarheid gaat het dan ook over de vraag of is voldaan aan randvoorwaarden als gebruikersondersteuning, documentatie en aanwijzing en inrichting van de beheerorganisaties.

Hiertoe heeft de opdrachtgever als kaders meegegeven: het Visie document (Versie 1.0), Globaal programma van eisen (Versie 2.11) en de doelarchitectuur (Versie 3.08) of later verschenen versies. Een belangrijke notie hierbij is dat de bevoegd gezagen hebben meegewerkt en hebben ingestemd met deze documenten.

Dit document beschrijft de voorgestelde methodiek van de acceptatie. Afzonderlijk van dit document zal nog de lijst met de acceptatiecriteria opgesteld worden.

2. De scope van acceptatie

De acceptatie kent drie hoofdgebieden waar een uitspraak over gedaan moet worden:

1. De voorziening zal het stelsel moeten ondersteunen met de **vereiste kwaliteit van de opgeleverde functionaliteit**, en het geleverde moet aansluiten bij het afgesproken **basisniveau** waar de voorziening aan moet voldoen. Dit onderdeel wordt opgeleverd door het programma DSO-LV.
2. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op **een gecontroleerde manier in beheer** genomen kunnen worden. Vanaf dat moment vormt de door het programma DSO opgeleverde voorziening de basis voor verdere verrijking middels nieuwe functionaliteiten (doorontwikkeling en uitbouw). De verantwoordelijkheid om de hieraan gerelateerde ontwikkelopdrachten uit te zetten ligt bij het tactisch beheer.
3. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een **ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning**, waarbij de complicerende factor aanwezig is dat voor een werkend stelsel naast een ingerichte gebruikersondersteuning voor de landelijke voorziening ook de decentrale omgevingen bij de bevoegde gezagen werkend ingericht moeten zijn.

Het beschreven acceptatieproces vormt de schakel tussen het opleveren van het product door de ontwikkelpartijen en het in gebruik/exploitatie nemen door de gebruikers. Gelijktijdig aan dit moment zal het beheer van de voorziening ingericht en operationeel moeten zijn.

3. Impact van Agile werken op de acceptatie van DSO-LV

Voor de beantwoording van de vraag of de voorziening de vereiste kwaliteit heeft zoals bedoeld in het eerste hoofdgebied van acceptatie, is het belangrijk om zich te realiseren dat de DSO-LV wordt gerealiseerd via een Agile ontwikkelmethode. In bijlage 1 wordt op een meer detailniveau ingegaan op Agile werken in relatie tot acceptatietesten.

Agile is een mindset en aanpak voor softwareontwikkeling, waarbij de waarde voor de business centraal staat. Om hier invulling aan te geven worden multidisciplinaire teams samengesteld, waarbij normaliter de inbreng van zowel business, beheerpartijen en ICT gebalanceerd zijn. Kort-cyclisch brengen deze teams werkende componenten voort. Binnen deze cycli (sprints) wordt het volledige

proces van planning, ontwerp, realisatie, test en acceptatie doorlopen. Test en acceptatie zijn dan ook een geïntegreerd onderdeel van de sprint en hierbij vindt de acceptatie feitelijk aan het einde van iedere sprint tijdens de productdemo door de product-owner op component niveau en door de productmanager voor het totaal DSO-LV plaats.

Binnen het programma DSO-LV kan de business gezien worden als de groep van gebruikers binnen de bevoegd gezagen, die worden vertegenwoordigd via de koepels en hun BLM'ers. Verder is het zo dat binnen de huidige wijze van voortbrenging, de ontwikkelpartijen per kwartaal in formele zin een decharge ontvangen door middel van het aftekenen van de prestatieverklaring. Deze prestatie-verklaringen vinden aansluiting bij de acceptatie tijdens de validatiesessie die net voor de productdemo plaatsvindt. Deze wijze van accepteren en verlenen van decharge past prima in de agile aanpak, waarbij het wel belangrijk is om te realiseren dat hiermee het gepresenteerde ook daadwerkelijk geaccepteerd is in de zin zoals bedoeld onder 1) van de scope van acceptatie. Een Agile aanpak voorziet immers niet in een complete acceptatie aan het einde van het ontwikkeltraject vlak voor in productie name, zoals gebruikelijk is bij ontwikkeling volgens een watervalmethode.

Naast de acceptatie activiteiten zoals binnen de Agile aanpak ingebouwd is het goed te melden dat binnen het programma DSO nog aanvullende maatregelen plaats die de kwaliteit van het geleverde moeten borgen. Hierbij valt te denken aan audits ten aanzien van de codekwaliteit, penetratietesten etc.

Bij een juiste invulling van rollen en verantwoordelijkheden is de conclusie dat de acceptatie-activiteiten rondom de functionaliteit en beheerbaarheid in lijn met de gedachte van Agile werken al hebben plaatsgevonden. De vraag in hoeverre deze activiteiten volledig en op de juiste wijze zijn uitgevoerd is niet een activiteit in het kader van acceptatie maar heeft meer het karakter van een audit op het programma DSO. Of een dergelijke audit gewenst is, is een vraag die op bestuurlijk niveau beantwoord moet worden, dan het een onderdeel van het acceptatieproces te laten zijn.

Vooruitlopend op een dergelijke bestuurlijke stellingname omtrent de noodzaak tot een programma audit, lijkt het verstandig om het acceptatieteam al wel een marginale toetsing te laten uitvoeren op de wijze van invulling van het accepteren door de business binnen de Agile voortbrengen. Op deze wijze krijgen de bestuurders van de betrokken partijen meer gevoel wat er gebeurd is en kunnen zij eventueel extra sturing geven op het vlak van acceptatie binnen het programma DSO.

Naast de hiervoor genoemde decharges tussen programma DSO en ontwikkelpartijen is het belangrijk om een tijdstip vast te stellen waarop decharge wordt verleend voor het geheel van de DSO-LV. Dit zal moeten gebeuren vanuit de opdrachtgever (BZK) in overleg met de bevoegd gezagen, zoals verenigd in het Opdrachtgevend Beraad, aan het programma DSO.

De keuze hoe en van af welk moment de voorziening daadwerkelijk te gaan gebruiken ligt buiten de scope van het acceptatievoorstel, aangezien dit een verantwoordelijkheid is van de individuele bevoegd gezagen.

4. Aanpak van acceptatie van DSO-LV

Op basis van de binnen het acceptatieteam gevoerde discussies gaat dit memo uit van het gegeven dat de acceptatie voor afzonderlijke onderdelen c.q. het geheel een uitspraak doet over:

- Kwalitatief en kwantitatief juiste oplevering,
- Een voorziening die gereed is voor gebruik en daarmee wordt vrijgegeven voor gebruik,
- Een voorziening die gereed is voor het in beheer nemen en daarmee geaccepteerd wordt door de tactisch en operationeel beheer partijen.

Op tot een uitspraak te komen is eerst gekozen voor een methodologie, gevolgd door een fasering en een hierop gebaseerde aanpak.

4.1 Methodologie van acceptatie

Het proces rondom de acceptatie is gebaseerd op basis van de inbreng van de deelnemers aan het acceptatieteam, daar waar nodig verder ondersteund met de meer gestructureerde benadering vanuit

de integratie van TMap NEXT® met scrum[1]. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar bijlage 1 van dit document.

Op basis van de gevoerde discussies binnen het acceptatieteam zijn de gebieden benoemd die met het oog op acceptatie kritisch binnen de realisatie middels Agile van DSO-LV. Deze gebieden zijn in bijlage 2 visueel geplaatst op de fasen binnen de voortbrenging. Omdat het acceptatie team zich niet competent acht om een audit op het programma DSO te doen, wordt voorgesteld om via een marginale toetsing vast te stellen of deze kritische gebieden in voldoende mate geborgd zijn binnen de uitvoering van het project. Concreet gaat het dan om de volgende aspecten waar een toetsing op plaats zal vinden:

1. De juiste en volledige vertaling van de back log, opgesteld aan de hand van het GPvE naar in het totaal van DoD´s van de diverse sprints. Naast de inhoudelijke toetsing zou vanuit een leerperspectief gekeken kunnen worden in hoeverre de product-owners dan wel productmanager keuzes hebben gemaakt binnen het hen gegeven mandaat en of het OGB de DoD voor de betreffende sprint heeft gevalideerd. Door dit te doen kan vastgesteld worden in hoeverre product owners en productmanager voldoende ruimte hebben om de voortgang in het programma DSO vast te houden.
2. Vanuit communicatie perspectief is het belangrijk dat de vastgestelde scope met bijbehorende acceptatiecriteria in begrijpelijke taal is gecommuniceerd richting de bevoegde gezagen en hun eindgebruikers. Deze feitelijke communicatie valt weliswaar buiten de verantwoordelijk-heid van het realisatieprogramma, maar vanuit verwachtingenmanagement is het belangrijk dat het contact tussen realisatie en invoeringsprogramma heeft plaatsgehad, waarna via het invoeringsprogramma de keuzes zijn door vertaald naar de achterban.
3. De beheereisen vanuit de beoogde TBO en OBO's gesteld aan DSO-LV met het oog op het kunnen beheren en de waarborgen die gebruikt zijn om vast te stellen of deze beheereisen ook daadwerkelijk doorgevoerd zijn.
4. De inbreng vanuit de business gedurende de sprints.
5. Het laatste punt van aandacht is hoe er om gegaan is met de geconstateerde afwijkingen ten opzichte van de DoD. Naast dat het belangrijk is dat deze afwijkingen in de back log voor komende sprints zijn geplaatst, is het belangrijk dat ook communicatie vanuit invoeringsperspectief heeft plaats vindt.

4.2 Fasering van de acceptatie

De definitieve acceptatie van de DSO-LV is voorzien na de afronding van de pre-productie fase (nu gepland eind 2019). Binnen de realisatiefase van het programma DSO hebben en vinden nog steeds de noodzakelijke testen, alsmede (onafhankelijke) kwaliteitsonderzoeken plaats (gehad).

De bestuurlijke acceptatie van DSO-LV is voorzien door gebruik te maken van een gefaseerde benadering die in 2019 zijn beslag moet gaan krijgen, namelijk:

a) **Een proefacceptatie** van viewer en catalogus om middels een marginale toetsing een beeld te krijgen omtrent de vijf gebieden zoals beschreven in paragraaf 4.1.
b) Op basis van de ervaringen vanuit **de proefacceptatie,** vindt via een marginale toetsing **de acceptatie van de componenten[2]** die gebruikt worden binnen de landelijke voorziening plaats (fase 1).
   Deze acceptatie mondt uit in een voorlopige goedkeuring van de betreffende deelproducten. Deze fase loopt volgens de huidige opdracht van 1 januari 2019 tot 1 juli 2019. In hoeverre deze data nog realistisch zijn zal beantwoord moeten worden door het acceptatieteam in afstemming met het programma DSO.
c) Wanneer alle componenten opgeleverd zijn volgt fase 2. In deze fase richt de acceptatie zich op een beoordeling van de werking van **het geheel aan producten**, zowel binnen DSO-LV als in de keten. Deze fase mondt uit in een acceptatie van het DSO-LV als geheel. Deze tweede fase van acceptatie zal leiden tot een vrijgave van de DSO-LV voor gebruik door de bevoegde gezagen in productie en voor beheer door de beheerpartijen.

[1] Zie omtrent integratie van testen de publicatie TMap Next® in scrum, effectief testen in agile projecten van Leo van der Aalst en Cecile Davis, uitgegeven door Sogeti.
[2] Hier worden niet standaarden bedoeld, omdat die een aparte acceptatie doorlopen

4.3 Interactie tussen realisatie, beheer en invoering ten behoeve van acceptatie

Parallel aan de fasen van acceptatie hiervoor genoemd is het belangrijk te realiseren dat tijdens de realisatie van de voorziening binnen het programma DSO is voorzien in een periode van pre-productie. In deze pre-productie kunnen de bevoegde gezagen/gebruikers in voldoende mate oefenen in het gebruik van de voorziening. Tijdens dit oefenen kunnen zij inhoudelijke informatie plaatsen. Deze activiteit is géén onderdeel van het acceptatieproces en behoort veeleer tot de invoerings-activiteiten. Desalniettemin levert deze pre-productie wel signalen op omtrent de gereedheid voor gebruik van de voorziening. Naast gebruikers van bevoegd gezagen wordt in de fase de mogelijkheid aan de softwareleveranciers van de bevoegde gezagen geboden om hun decentrale voorzieningen te koppelen aan de landelijke voorziening, waardoor de juiste werking vastgesteld kan worden en zo te oefenen met de interactie. Ondanks dat ook dit geen onderdeel is van het acceptatieproces zullen de ervaringen wel bijdragen aan de mate van vertrouwen in het DSO-LV.

Naast het antwoord rondom de vraag of het op te leveren DSO-LV de **vereiste kwaliteit heeft met betrekking tot de opgeleverde functionaliteit**, wordt ook een uitspraak verwacht of de voorziening op **een gecontroleerde manier in beheer** genomen kan worden, alsmede of er sprake is van een **ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning.**

Omtrent het **beheeraspect** is het belangrijk dat helder is welke eisen gesteld worden aan het kunnen gaan beheren van de voorziening en haar componenten vanuit de beheerorganisatie. Binnen het programma DSO-LV is hier de complicerende factor dat in tegenstelling tot de gewenste situatie, de TBO pas in de afrondende fase wordt ingericht. De door de TBO geformuleerde eisen worden nu pas in een laat stadium toegevoegd aan de DoD. Daarom zal in de laatste fase van het programma DSO hier extra aandacht aan besteed moeten worden om de eisen/acceptatiecriteria vanuit beheer in de resterende sprints alsnog tot hun recht te laten komen.

Ten aanzien van **de exploitatie en gebruikersondersteuning**, moet aansluiting gezocht worden bij de invoeringsondersteuning van het programma ADS alsook de afzonderlijke veranderorganisaties/ verandermanagers bij de bevoegd gezagen (koepels). De activiteiten gaan over training en gebruikershandleidingen, maar vooral ook over het communiceren wat eindgebruikers binnen de bevoegde gezagen kunnen verwachten aan functionaliteit en wat (nog) niet. Het zijn deze gebruikers die de DSO-LV zullen moeten integreren in hun eigen systemen en werkzaamheden. Door de impact op hun dagelijkse werk zullen zij met een kritische blik gaan kijken wat hen feitelijk geboden wordt.

Gezien het belang van de invoering en beheer wil het acceptatieteam ook op deze onderdelen een marginale toets uitvoeren om zo een beeld te krijgen omtrent de status van het beheeraspect en het verwachtingenmanagement richting koepels en gebruikers. Op basis van deze toetsing kan het OGB dan besluiten om te komen tot voorstellen omtrent bijsturing van het programma ADS.

4.4 Uit te voeren activiteiten binnen de twee fasen van acceptatie.

Om uitspraken te kunnen doen op de eerdergenoemde aandachtsgebieden moeten binnen de individuele fase de volgende activiteiten ontplooid worden:

Fase van acceptatie op het gebied van functionaliteit van de componenten

Om te komen tot een oordeel omtrent de kwaliteit van de opgeleverde techniek en functionaliteit van de individuele componenten, en in hoeverre deze aansluiten bij het afgesproken basisniveau waar de voorziening aan moet voldoen, zal zoveel als mogelijk aansluiting gevonden moeten worden bij de waarborgen ingebouwd in het realisatieproces.

Het ligt nadrukkelijk niet voor de hand om hier afzonderlijke acceptatietesten voor in te richten, aangezien dit strijdig is met de gekozen Agile aanpak, maar zeer waarschijnlijk ook veel redundante activiteiten zal opleveren.

De uit te voeren activiteiten binnen het proces van acceptatie krijgen daardoor het karakter van een marginale toetsing op de kwaliteitsborging. Vanuit deze toetsing kan het acceptatieteam signalen afgeven richting het OGB om te komen met verbetervoorstellen.

Deze toetsing zal zich dan richten op de vijf punten zoals genoemd in paragraaf 4.1. Zoals gesteld hiervoor is het belangrijk dat tevens gekeken wordt in welke mate gedurende de realisatie de communicatieaspecten rondom scope en bevindingen zijn meegenomen door de veranderorganisaties.

Vanuit het acceptatieteam zal nog een lijst met acceptatiecriteria opgesteld worden die als referentie voor de marginale toetsing gebruikt zal worden. Logischerwijs zullen de nog op te stellen acceptatiecriteria in belangrijke mate aansluiten op de gehanteerde criteria in DoD. Om deze reden zullen de BLM'ers betrokken worden bij het opstellen van de criteria. Immers de kracht van de gebruikte Safe-methodologie is dat de acceptatiecriteria gebruikt, bepalen of de implementatie correct is en of de zakelijke voordelen (benefits) aantoonbaar en gecontroleerd zijn.

Door de uit te voeren marginale toetsing, ontstaat er ten behoeve van het OGB een beeld in hoeverre de kwaliteit geborgd is binnen het realisatieproces. Op basis van het oordeel van de toetsing kan een oordeel geveld worden of de componenten van het DSO-LV voldoen aan de acceptatie eisen. Mocht hier een gap geconstateerd worden, dan moet de vraag beantwoord worden in hoeverre de componenten al dan niet toch in gebruik genomen kunnen worden. Een negatief oordeel betekent overigens niet dat geen decharge verleend kan worden aan het programma DSO. Dit laatste is namelijk gekoppeld aan de gemaakte (contractuele) afspraken tussen de diverse partijen. De opties om eventuele gaps te dichten kunnen zijn:

- In het geval het programma DSO niet heeft geleverd wat is afgesproken zal het programma aangesproken worden op haar leveringsplicht.
- In het geval de gap is ontstaan buiten de verantwoordelijkheid van het programma DSO en daarmee onder de verantwoordelijkheid van de business/product owner, zijn er twee opties:
  - Er wordt een aanvullende opdracht aan het programma DSO verstrekt om een of meerdere extra sprints op te leveren totdat het gewenste basisniveau bereikt is.
  - Met instemming van de tactische en operationele beheerorganisatie wordt de gap gedicht door de operationele beheerorganisatie in de beheerfase en onder regie van de tactisch beheerorganisatie.

Fase van acceptatie op het gebied van functionaliteit van de voorziening als geheel

In deze fase wordt het geheel van de componenten van DSO-LV in samenhang geaccepteerd. Cruciaal hierbij is in hoeverre de componenten binnen de keten werken. De vaststelling hiervan is iets wat niet afgedekt wordt binnen de Agile methodiek, omdat deze ervan uit gaat dat er steeds een werkende toevoeging van functionaliteit aan het geheel wordt opgeleverd. Om de samenhang vast te stellen in combinatie met de gewenste performance wordt voorgesteld om in een laatste sprint een ketentest uit voeren. Het gaat hier dan specifiek om aspecten als integraliteit van functionaliteit, performance en exploiteerbaarheid. Belangrijk is dat vooraf acceptatiecriteria specifiek voor de ketentest vastgesteld worden. Hiervoor kan aansluiting gezocht worden bij het GPvE. Een belangrijke notie is dat binnen deze ketentest alleen de DSO-LV als voorziening beoordeeld kan worden. Een volledige end-to-end ketentest is niet mogelijk omdat hiervoor de producten van de softwareleveranciers van de bevoegde gezagen nodig zijn. Dit valt echter buiten de scope van de hier beschreven acceptatie en is de verantwoordelijkheid van de bevoegde gezagen zelf. Het programma DSO stelt hiervoor een testomgeving ter beschikking.

Aanvullend op de bevindingen uit eerste fase en de ketentest (tweede fase) worden de bevindingen uit de invoeringsactiviteiten (pre-productie) en de in beheer name in beschouwing genomen om te komen tot een antwoord in hoeverre de DSO-LV in zijn geheel een werkende voorziening oplevert die voldoet aan de afgesproken DA en GPvE (basisniveau). Op basis van het integraal oordeel wordt een advies opgesteld omtrent de acceptatie op het niveau geschikt voor gebruik.

5. Acceptatie van de in beheer name van DSO-LV, alsmede de aanwezigheid van een ingerichte exploitatie organisatie en gebruikersondersteuning.

Naast het accepteren van de voorziening DSO-LV als product zoals beschreven in hoofdstuk 4, zijn er nog twee aspecten in scope van de opdracht aan het acceptatieteam, namelijk:

1. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen kunnen worden. Vanaf dat moment vormt de door het programma DSO opgeleverde voorziening de basis voor verdere verrijking middels nieuwe functionaliteiten. Deze verantwoordelijkheid om dit in te richten wordt bij het tactisch beheer gelegd.

2. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV.

Voor beide aspecten is het belangrijk om vanuit het acceptatieteam vast te stellen in hoeverre de eisen zoals gesteld in het DA en GPvE zijn vertaald in de afgesloten SLA('s) met de OBO's. Hier gaat het dus niet zozeer om het opstellen of inhoudelijk oordelen over de acceptatiecriteria in de SLA, maar om een kwaliteitscheck op de totstandkoming van de SLA(´s).

Ten principale is dit de verantwoordelijkheid van het Kadaster als TBO om vast te stellen of de "gerede" OBO's dit op een ordentelijke manier hebben gedaan. Een aandachtspunt is dat de gerede OBO's zelf ook een rol in de realisatie van onderdelen van de voorziening hebben gehad. In hoeverre zij tijdens de realisatie nadruk hebben gelegd op de beheeraspecten is vanuit het acceptieteam op dit moment onbekend.

Het acceptatieteam stelt voor om via een marginale toetsing een oordeel te vormen in hoeverre in het proces van acceptatie door OBO's en TBO aandacht is geweest voor de beheer criteria gedurende het op zich nemen van de verantwoordelijkheid voor de beheeractiviteiten vertaald in de SLA('s).

Het TBO heeft de verantwoordelijkheid om al tijdens het inregelen van de beheerprocessen door zowel de tactische als operationele beheerorganisatie kwaliteitsbeoordelingen uit te voeren om vast te stellen of de beoogde processen ook daadwerkelijk werken. Indien gewenst kan het acceptatie team een marginale toetsing hierop uitvoeren.

6. Planning van activiteiten uitgezet in de tijd.

In het volgende figuur wordt een planning van de activiteiten van het programma DSO-LV voor 2019 weergegeven.

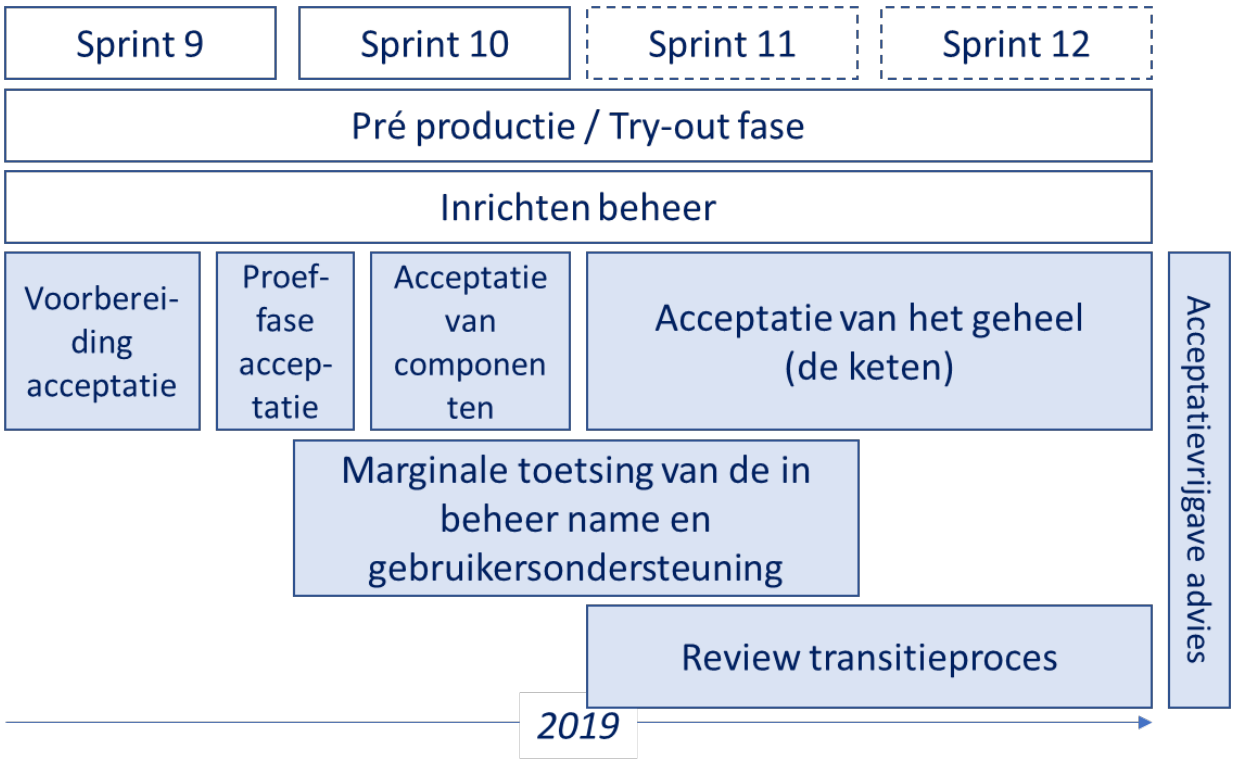

De voorziene activiteiten van de acceptie kunnen als volgt gelinkt worden aan deze planning:

Fase voorbereiding en acceptatie op onderdelen:

Q1 2019:	Besluit in het OGB of de in hoofdstuk 4 en 5 uit te voeren marginale toetsingen uitgevoerd kunnen gaan worden door het acceptatieteam. Een belangrijk aspect hierbij is dat hiervoor daadwerkelijk medewerkers in tijd beschikbaarheid gemaakt moeten worden om zo te komen tot de vereiste voortgang. Deze toetsing moeten leiden tot het vertrouwen dat de agile werkwijze heeft geleid tot de boogde acceptatie.
Q1 2019:	Opdracht definiëren voor de uit voeren toetsing.
Q1 2019:	Bemensen van het team dat de marginale toetsing gaat uitvoeren om zo tot een bestuurlijk oordeel te komen omtrent de acceptatie van de componenten.
Einde Q1 en Q2 2019:	Opstarten proefacceptatie viewer en catalogus via marginale toetsing en vervolgens na bewezen werken van de toetsing, het breder toepassen op de rest van de geleverde componenten. Het gaat hierbij om documentenreview, interviews en waar nodig aanvullende testen voorstellen. De toetsing heeft enerzijds als uitkomst mogelijke verbetervoorstellen met betrekking tot de acceptatieaspecten binnen realisatie, maar kunnen anderzijds leiden tot voorstellen richting het OGB om aanvullende sprints uit te laten voeren, omdat de er nog ontbrekende (delen van) componenten zijn.
Q3 en Q4 2019:	Daar waar nog componenten worden opgeleverd door het programma DSO het voortzetten van de activiteiten uitgevoerd in de eerste twee kwartalen.

Beheer, exploitatie en gebruikersondersteuning:

Q2 2019:	Marginale toetsing op de inrichting van beheer en de toegepaste beheercriteria gebruikmakend van GPvE. Dit wordt gevolgd door een toetsing op hoe TBO de vertaling en uitvoering naar de OBO's borgt.

Acceptatie van het geheel:

Q2:	Analyse praktijkproeven als middel in de acceptatie van het geheel
Q3 en Q4 2019:	Het uit laten voeren van end-to-end ketentesten, waarbij de focus komt te liggen op de integraliteit van de functionaliteit van de diverse componenten. Daarnaast zullen exploitatieketentesten uitgevoerd moeten worden gericht op performance en de eisen gesteld aan beheersbaar exploiteren, te denken aan herstartbaarheid van de keten, pauzeren binnen de keten, en beveiligingsaspecten omdat de keten ondersteund wordt vanuit diverse fysieke datacenters. Het acceptatieteam ziet er op toe dat dit ook daadwerkelijk gebeurt, alvorens een vrijgave advies door het programma DSO wordt gegeven.

Transitieproces:

Q3 en Q4 2019:	Toetsing op het transitieplan omtrent het beheer vanuit het programma DSO naar de diverse beheerpartijen.

Uitbrengen acceptatievrijgave advies:

Eind Q4 2019:	Het komen tot een acceptatie vrijgaveadvies van de DSO-LV ten behoeve van het OGB

Bijlage 1: Agile in relatie tot acceptatieactiviteiten binnen programma DSO-LV

Agile is een mindset en aanpak voor softwareontwikkeling, waarbij de waarde voor de business centraal staat. Om hier invulling aan te geven worden multidisciplinaire teams samengesteld, waarbij normaliter de inbreng van zowel business, beheerpartijen en ICT gebalanceerd zijn. Kort-cyclisch brengen deze teams werkende componenten voort. Binnen deze cycli (sprints) wordt het volledige proces van planning, ontwerp, realisatie, test en acceptatie doorlopen. Test en acceptatie zijn dan ook een geïntegreerd onderdeel van de sprint en hierbij vindt de acceptatie feitelijk aan het einde van iedere sprint tijdens de productdemo door de product-owner op component niveau en door de productmanager voor het totaal DSO-LV plaats.

Het is belangrijk dat de product owners en productmanager zich laten informeren door de BLM'ers die de business vertegenwoordigen. Leidend bij deze acceptatie is de "Definition of Done" (DoD), waar specificaties (inclusief (non-) functionele acceptatiecriteria) bepalend zijn om vast te stellen in welke mate het opgeleverde voldoet aan de DoD. Hierbij is het belangrijk te realiseren dat elke "Actor" een DoD moet hebben waarbij een BLM gevoed zou moeten zijn vanuit zijn achterban. Hierbij moet ook helder zijn wanneer een functie als "done" beschouwd wordt. Om dit alles vast te kunnen stellen worden binnen Agile werken testactiviteiten ingebouwd die de mogelijkheid bieden om gestructureerd en vroegtijdig te testen, mits hier voldoende aandacht binnen de sprints aan wordt besteed. Bij de opstart van een volgende sprint wordt vastgesteld in hoeverre de bevindingen uit eerdere sprints worden meegenomen. In een figuur kan dit als volgt worden weergegeven:

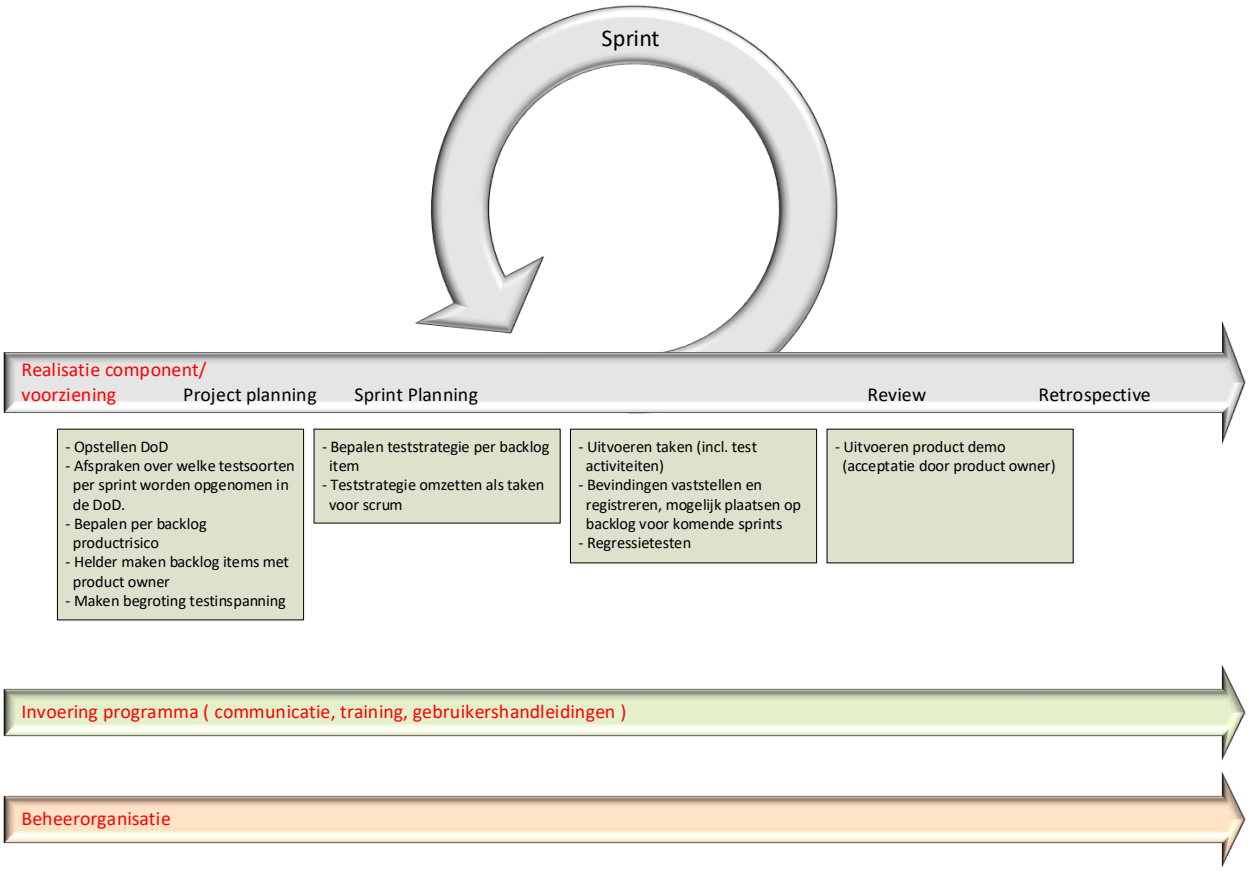

Figuur 1: TMap Next® versus Scrum, vrij vertaald naar de bron zoals vermeld in de voetnoot

Juist door de business centraal te stellen binnen Agile, is het ook belangrijk dat de business in alle fasen van de realisatie zoals in het figuur hierboven weergeven haar rol neemt en waar nodig opeist. In het DSO-LV programma kan de business gezien worden als de groep van gebruikers binnen de bevoegd gezagen, die worden vertegenwoordigd via de koepels en hun BLM'ers. De betrokkenheid

van de business is vereist tijdens alle fasen van de sprint: de scoping resulterend in DoD per sprint (door de product owners en productmanager namens het OGB), het ontwerpen, realiseren en testen tijdens de sprint (uitvoeren taken) en tot slot tijdens de productdemo. Gezien het belang van de inbreng van de business binnen Agile is het belangrijk om een goede invulling te gegeven aan de rollen en de hieraan gekoppelde verantwoordelijkheid, alsmede het gegeven mandaat.

Binnen de huidige wijze van voortbrenging ontvangen de ontwikkelpartijen per kwartaal in formele zin een decharge door middel van het aftekenen van de prestatieverklaring. Deze prestatieverklaringen vinden aansluiting bij de acceptatie tijdens de validatiesessie die net voor de productdemo plaatsvindt. Binnen deze sessie laat de product-owner in detail de feature zien en de programmamanager samen met requirement management en testmanager bepalen of de werking overtuigend bewezen is. Een Agile aanpak voorziet niet in een complete acceptatie aan het einde van het ontwikkeltraject vlak voor in productie name, zoals gebruikelijk is bij ontwikkeling volgens een watervalmethode.

Door de gekozen aanpak binnen de DSO-LV ontwikkeling betekent dat ook ten aanzien van de voorziening al veelvuldig getest en geaccepteerd wordt. Hiernaast vinden binnen het programma DSO nog aanvullende maatregelen plaats die de kwaliteit van het geleverde moeten borgen. Hierbij valt te denken aan audits ten aanzien van de codekwaliteit, penetratietesten etc.

Bijlage 2: Kritische gebieden binnen de voortbrenging van DSO LV vanuit acceptatieperspectief.

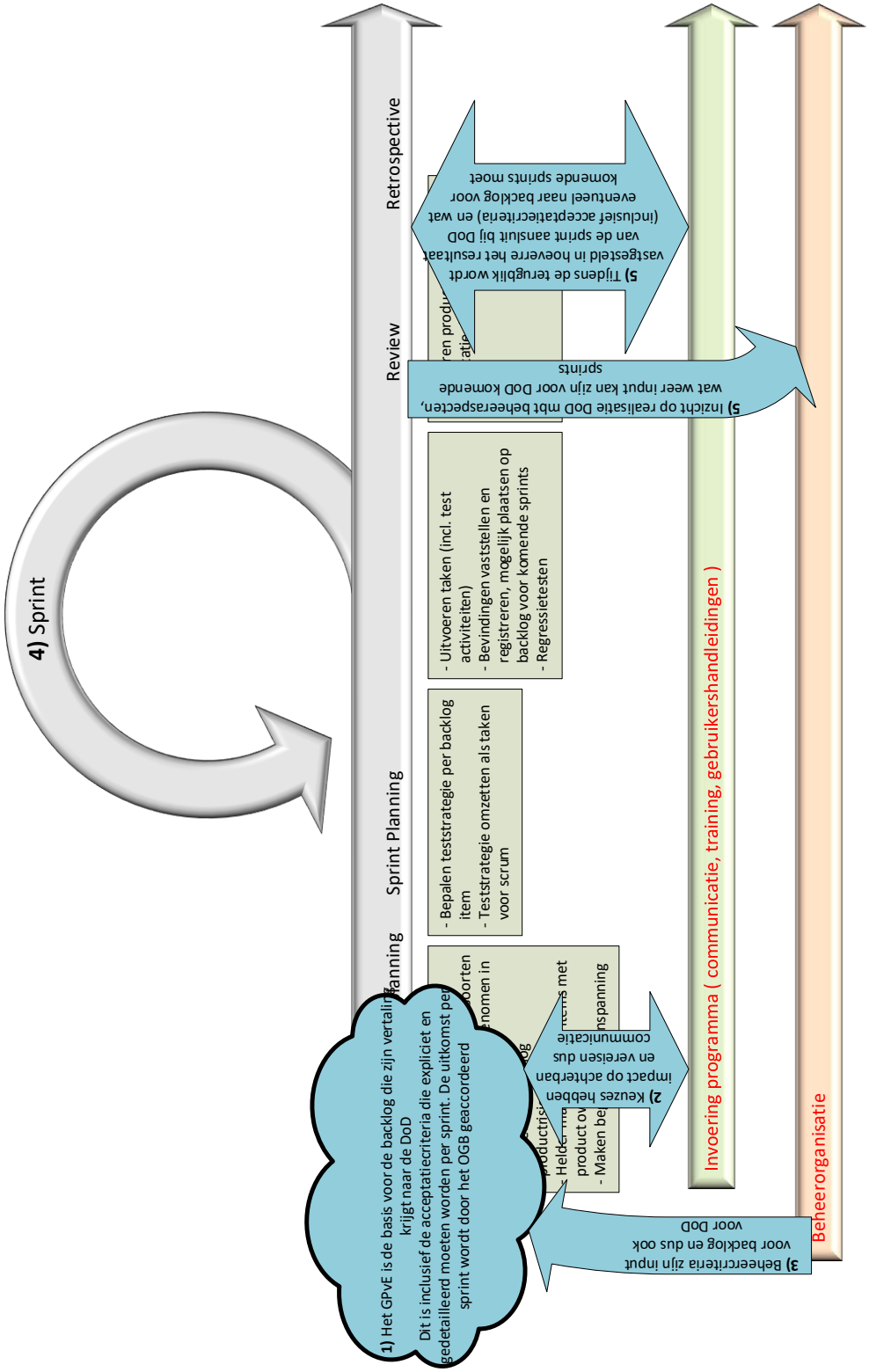

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
M Art. 5.1 lid 2 sub e **@minbzk.nl**
T Art. 5.1 lid 2 sub e

Datum
15 april 2019

Bijlagen
1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Voornemens PI- 10
Datum	25 april 2019
Agendanummer	9

Reden agendering
Deze notitie heeft als doel:

1. Kennis te nemen van de voornemens voor Q2 2019 (PI-10) van DSO-LV.

Gevraagde beslissingen:
Geen.

Inleiding
Het DSO wordt stapsgewijs ontwikkeld. Elk kwartaal wordt juist díe functionaliteit gebouwd, die direct gebruikt wordt en waarde heeft (in een breed palet van praktijkproeven, gebruikersevaluaties, productontwikkeling bij leveranciers en usability tests) of nodig is voor de algehele werking van DSO. Daarbij geldt het 'basisniveau' als uitgangspunt, en vormen de Doelarchitectuur v3.08 en het Globaal Programma van Eisen v 2.0 de kaders. Deze memo bevat een samenvatting van de voornemens voor PI-10, met daarbij aandacht voor de risico's.

Wensen
BLM (wat *willen* we?), Architectuur/DSO-LV product management (wat *moeten* we?) en ontwikkelpartners (wat *kunnen* we?) zijn begin april tot een gezamenlijke definitie gekomen van Q2-2019. Het motto voor het tiende increment is 'Ready to Interact'. Doel is dat bevoegd gezagen en hun leveranciers geheel zelfstandig lokale applicaties kunnen aansluiten op DSO-LV. Dit geeft leveranciers de gelegenheid hun plan-, regel- en zaaksystemen aan te passen en te releasen, en bevoegd gezagen om te oefenen met omgevingsdocumenten en vragenbomen en de effecten van hun keuzes in de gebruikerstoepassingen te zien. Na PI-10 kan er dus volop met DSO-LV gekoppeld, geoefend, gevuld, getest en getoond worden. De try-out versie van DSO-LV, die in PI-9 veelvuldig gebruikt is, wordt aan de PI-9 versie van DSO-LV aangepast.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voornemens

De volgende voornemens zijn afgesproken:

1. **Klaar voor gebruik**. Zelfstandig kunnen koppelen met DSO-LV zonder interventie van ontwikkelteams, zodat er geen aansluitrestricties zijn:
   - STOP: *unattended ('doe het zelf')* aansluiten op basis van v0.97.x. STOP/TP ondersteunt het aanbieden van AMvB's, Waterschapsverordening, de provinciale Omgevingsverordening en het gemeentelijke Omgevingsplan.
   - STTR: *unattended ('doe het zelf')* aansluiten.
   - STAM: *unattended ('doe het zelf')* aansluiten.
   - Naast de bestaande pre-productie omgeving, een oefenomgeving ten behoeve van leren en implementeren.

2**. Show, don't tell**; op grond van de succesvolle try-out demo's worden de mogelijkheden uitgebreid om DSO-LV zelf uit te proberen:

- Door een uitgebreidere standaard demo/try-out, waarin de PI-9 features aan bod komen. Ook wordt het aantal casussen vergroot (met onder andere een bedrijfscasus).
- Door de demo/try-out breder aan te bieden zodat meer mensen kunnen oefenen of tonen.
- Door meer typen en ketenbrede praktijkproeven uit te voeren: naast de DSO-LV praktijkproeven (in samenwerking met de koepels) initiëren de koepels een brede selectie van praktijkproeven op basis van DSO-LV PI-9 functionaliteit.
- Tevens wordt onderzocht of het mogelijk is een centrale oefentool/omgeving aan te bieden waarmee BG's zelfstandig aan de slag kunnen om Toepasbare Regels te maken.

3. Plan -> Publicatie: de keten sluiten (STOP v0.97) (functionaliteit en onderzoeken)

- V0.97.x in de hele keten: waarbij de juridische regels, de werkingsgebieden en activiteiten in de hele keten worden gebruikt, zowel in de loketfunctie 'oriënteren via regels en kaart' als in de toepasbare regels/functionele structuur ten behoeve van de loketfuncties checken en opstellen. Voor de ketenintegratie tussen juridische regels en toepasbare regels geldt dat deze in PI-10 voorbereid wordt, om in PI-11 in productie te gaan.
- Voorbereiden v0.98 waarin de modulaire opzet gerealiseerd wordt (implementatie van het advies van de taskforce).
- In de wekelijkse Werkplaats werken ontwikkelaars, BG's en hun leveranciers samen bij het maken van omgevingsdocumenten.
- Daarnaast loopt de voorbereiding door voor de formele publicatie omgevingsregeling in PI-11.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

4. Idee -> Afhandeling (vergroten functionaliteit en onderzoeken)

- Inloggen met DIGID en het ophalen van de gegevens/gebruiken van de bijbehorende gegevens in Basis Registratie Personen.
- Start met het realiseren van samenwerkingsfunctionaliteit: het bouwen van de eerste services (enablers). Deze realisatie valt binnen het GPvE basisniveau zoals beschreven in de Globale Architectuur Schets (GAS) die in PI-9 is opgeleverd.
- De snelbuttons naar veelgevraagde vergunningschecks implementeren, inclusief een nieuwe stijlgids voor het loket ten bate van Digitoegankelijkheid.
- Het realiseren van de AIM-functionaliteit Voorschriften en maatregelen.
- Als vervolg op aflevering van het verzoek bij het juiste BG (opgeleverd in PI-8) het kunnen wijzigen van het behandelend Bevoegd Gezag.
- Als vervolg op aflevering van het verzoek bij het juiste BG (opgeleverd in PI-8): het kunnen aangeven/wijzigen van de behandeldienst.
- Bij het indienen van het verzoek: kunnen kiezen welke activiteit in te dienen (Nu kan de initiatiefnemer alleen alle activiteiten in één keer indienen).
- Het kunnen printen van de resultaten van een vergunningscheck door de initiatiefnemer.
- Loket aansluiten op de berichtenbox burgers.

5. Vraag -> Informatie – verbeteren aansluitvoorwaarden en catalogus.

- De metadata van informatieproducten ontsluiten in de Catalogus.
- Helderheid verkrijgen over de positionering van gegevenskwaliteit.
- Onderzoek naar de oplossingsrichting voor het Landelijk Asbest Volg Systeem (in samenwerking met veranderopgave Rijk).
- Aansluitvoorwaarden: verrijkt met aansluiten van loketten en metadata.
- Aansluitvoorwaarden zo mogelijk geactualiseerd op GCR en beleidslijn/wetgeving.

Risico's

- *Plan -> Publicatie/ Risico 1:* implementatie STOP-versie 0.97.x niet mogelijk. Maatregelen: taskforce oplossing gericht op mogelijk maken implementatie, aanpassingen in de standaard worden in sprint 1 uitgevoerd, elke drie weken afstemming met leveranciers plansoftware. Second opinion bevestigt haalbaarheid.
- *Plan -> Publicatie/ Risico 2*: Realisatie STOP-versie 0.98 niet tijdig voor implementatie in PI-11 en vaststelling in OGB in oktober. Maatregelen: incrementeel realiseren standaard met tussenleveringen vergemakkelijkt implementatie en verkort implementatietijd. Opleverdatum standaard en traject vaststelling worden op elkaar afgestemd.

- *Idee -> Afhandeling* - Aansluiten BRP: voor het gebruik van de BRP-testomgeving is een autorisatiebesluit nodig. Onduidelijk is of dit besluit op tijd komt.
  Maatregel: de BZK-kanalen worden aangewend om dit alsnog op tijd voor elkaar te krijgen, ten behoeve van praktijktoetsen, demo's en testen.

Financiën

Een tweetal ontwikkelingen binnen DSO-LV heeft impact op de financiën:

1. De vertraging die in PI-9 opgelopen is rondom de standaard STOP v0.97. Deze leidt ertoe dat ook een viertal andere DSO-teams een kwartaal langer actief zal zijn.
2. Het realiseren van de samenwerkingsfunctionaliteit. Deze zal gebouwd worden door een van de teams van RWS. Dit team is daarmee tot eind 2019 actief (twee kwartalen langer).

De financiële impact hiervan zal in juni aan de OGB worden voorgelegd via de actualisatie van de kostenraming.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e
M Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T Art. 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Stand van zaken inrichting beheer
Datum	25 april 2019
Agendanummer	10

Datum
15 april 2019

Bijlagen
-

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Aard van de behandeling:

Ter kennisneming

Beslispunten:
- Gezien de huidige ontwikkelfase te volstaan met de in het OGB van 12 maart vastgestelde beheerontwikkelplannen voor SBO en TBO en geen aparte beheerplannen te maken. De in de beheerovereenkomst genoemde meerjarige beheerplannen worden voor 1 juni 2020 aan het OGB voorgelegd.
- De in de beheerovereenkomst genoemde datum voor het transitieplan van de TBO te verschuiven van 1 maart naar 1 juni.
- Aangezien het niet gaat om inhoudelijke of structurele wijziging van de beheerovereenkomst de twee voorgaande beslispunten niet ter besluitvorming voor te leggen aan het BO.

Aanleiding

Met de vaststelling van de offerte van het Kadaster op 12 februari jl. na dialoogsessies en de marginale toetsing van de PR-leden en met de vaststelling van de beheerontwikkelplannen in het OGB van 12 maart jl. is de inrichtingsfase echt van start gegaan. Via deze notitie wordt het OGB-beheer geïnformeerd over de hoofdactiviteiten die nu in het kader van de inrichting prioriteit krijgen, zodat eind 2019 de beheerorganisatie is ingericht en klaar is voor het proefjaar 2020.

De hoofdactiviteiten tot juni zijn:
- Opdrachtverlening aan Kadaster als TBO
- Opstellen transitieplan voor SBO en TBO in samenwerking met pDSO
- Inzicht verkrijgen in de dienstverleningsniveaus en de operationele beheerkosten
- Onderzoek Informatiepunt
- Verkenning gebruikersbetrokkenheid
- Voorbereiding uitvoering plan Uitbouw
- Start inrichting en bemensing organisaties SBO en TBO

Een aantal data uit de beheerovereenkomst blijkt niet passend mede door de langer durende besluitvorming over de beheerontwikkelplannen en de offerte van het Kadaster. Het gaat om de volgende in de beheerovereenkomst genoemde documenten: de beheerplannen en het transitieplan. Voor deze documenten wordt

een alternatief tijdpad voorgesteld dat beter past bij de huidige fase. Dit staat de inrichting en het functioneren niet in de weg.
Aangezien het niet gaat om inhoudelijke of structurele wijzigingen is geen besluitvorming via het BO of herziening van de overeenkomst voorzien.

Toelichting

Opdrachtverlening aan Kadaster als TBO

De opdrachtverlening aan het Kadaster als tactische beheerorganisatie (TBO) en de inrichting van het beheer wordt vastgelegd in verschillende documenten, zoals afgesproken in de beheerovereenkomst o.a. in beheerplannen.
Met het oog op het inrichtingsjaar 2019 kan worden volstaan met de beheerontwikkelplannen en de offerte. De in de beheerovereenkomst genoemde beheerplannen dienen de meerjarige beheertaken en het budgettaire kader te bevatten. Eind 2019 is er beter zicht op de structureel uit te voeren werkzaamheden en de daaruit volgende besteding van het taakstellend budget. De beheerontwikkelplannen zullen met die kennis worden geactualiseerd en omgezet naar de in de beheerovereenkomst bedoelde meerjarige beheerplannen. Uiterlijk in juni 2020 zal het beheerontwikkelplan van de SBO en van de TBO zijn omgezet naar een strategisch en tactisch beheerplan.[1]

Opstellen transitieplan voor TBO in samenwerking met SBO en pDSO

In de beheerovereenkomst is opgenomen dat de TBO voor 1 maart 2019 een transitieplan opstelt. Door de vertraging in de besluitvorming over het beheerontwikkelplan en de offerte is het transitieplan niet 1 maart maar 1 juni gereed. Dit biedt ook meer ruimte om de overdracht van taken van pDSO naar TBO beter in gezamenlijkheid voor te bereiden.

In het transitieplan wordt aandacht besteed aan alle onderwerpen die aandacht vragen bij de inrichting. Op vrijwel alle onderwerpen is kennisoverdracht en/of zijn transitieafspraken met programma DSO nodig. In een driehoeksoverleg tussen pDSO, TBO en SBO wordt op al deze onderwerpen een transitiepad uitgestippeld. Op een aantal onderwerpen, zoals architectuur, escalatatieproces, kostenniveau, uitbouw en gebruikersbetrokenheid zal de Programmaraad en het OGB-beheer apart worden betrokken. Over de overige onderwerpen zullen de verandermanagers via reguliere voortgangsgesprekken worden bijgepraat.

Inzicht in de operationele beheerkosten

Ter voorbereiding op de te maken afspraken met de beoogd operationeel beheerpartijen en de inrichting van het beheer op operationeel niveau wordt een dialoogproces met deze partijen gestart. Daarbij is een belangrijk gesprekspunt het na te streven dienstverleningsniveau. Dit vraagt ook interbestuurlijke betrokkenheid vanwege het effect op de operationele beheerkosten. Duidelijkheid over het dienstverleningsniveau is nodig om tot een indicatie van deze operationele beheerkosten te komen. Voor 1 juni staat afronding van dit dialoogproces gepland, zodat besluitvorming in het OGB-beheer van juni kan plaats vinden.

Onderzoek Informatiepunt

In het verlengde van de afspraak uit de beheerovereenkomst wordt er een onderzoeksproces opgestart over de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt. Hiervoor is een werkgroep geformeerd. De Programmaraad zal in

[1] Artikel 29 en 31 uit de beheerovereenkomst

het voorjaar worden geïnformeerd over de aanpak. Streven is om voor de zomer met een beslisnotitie voor het OGB te komen.

Verkenning gebruikersbetrokkenheid
Vanuit het Kadaster is een verkenning gestart naar de vormgeving van de gebruikersbetrokkenheid. Daarvoor is al een aantal gesprekken met interbestuurlijke stakeholders gestart. Dit zal worden uitgebreid met gesprekken met andere relevante stakeholders. De gebruikersbetrokkenheid wordt ook vertaald naar het gehele beheerproces met de daarbij in te richten overlegstructuren. De in de beheerovereenkomst voorziene tactisch overleggen (ROTB en NWOG) en de (opvolging van) BLM-functie krijgen daar een plek in.

Voorbereiding plan Uitbouw
Onderdeel van het transitieplan is niet alleen het inrichten van taken die vanuit programma DSO over zullen gaan naar beheer, maar ook zorgen dat na vaststelling van plan Uitbouw de SBO en TBO de uitvoering van het plan op zich kunnen nemen. Hiervoor zijn ook voorbereidende activiteiten nodig en dit vraagt betrokkenheid bij het opstellen van het plan Uitbouw, zodat de uitvoerbaarheid en continuïteit in 2020 is geborgd. In de werkgroep Uitbouw van 1 april zullen SBO en TBO aanwezig zijn om een toelichting te geven op hoe zij hun rolinvulling zien met betrekking tot uitbouw en hoe zij het beheerproces denken vorm te geven.

Inrichten en personele invulling organisaties SBO en TBO
Met het transitieplan komt er een nadere invulling van de benodigde bemensing bij SBO en TBO. Op korte termijn is de SBO op zoek naar een inhoudelijk secretaris. Suggesties voor geschikte kandidaten kunnen worden voorgedragen. Het functieprofiel is op te vragen bij Art. 5.1 lid 2 sub e .
Naast bemensing is er veel aandacht voor het inregelen van de financiële kant. Met VNG, IPO en UvW lopen gesprekken om de financiële bijdrage per 2020 ingeregeld te hebben.
Met het Kadaster zijn de opties verkend om (het beheer van) het integrale budget onder te brengen bij het Kadaster. Nadat in de tweede helft van 2019 er meer inzicht is in de beheerkosten, kan de in het beheerarrangement genoemde uitsplitsing naar kosten worden gemaakt. Daarna kunnen met het Kadaster de afspraken worden gemaakt rond het integrale budget.

Doorkijk agenda OGB-Beheer juni 2019
Onderwerpen die op de agenda van het OGB-beheer komen in juni 2019:
- Voortgang inrichting
- Voorstellen kwaliteitsniveau van dienstverlening en gebruikersondersteuning en de impact voor beheerkosten
- De operationele beheerkosten
- Verrekening tijdelijke beheerkosten 2018 en 2019
- Informatiepunt

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e

M Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T Art. 5.1 lid 2 sub e

Status
Definitief

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Uitbouw DSO-LV:
Sturing van een lerende organisatie

Onderwerp	CIO advies ADS, DSO
Agendanummer	
Datum	17 april 2019

Betreft:
Voorliggend OGB besluit over Plan Uitbouw DSO-LV Conceptversie 0.11

Waarom dit advies:
Met het plan uitbouw DSO-LV wordt een uitwerking gegeven van de manier waarop functionaliteiten toegevoegd kunnen worden aan de basisvoorziening DSO-LV, waarbij de betrokken partijen hebben gekozen voor een lerende aanpak (agile). Het conceptplan 0.11 is een plan op hoofdlijnen, waarin ook aandacht wordt gegeven aan het proces waarlangs de uitbouw de komende jaren zal worden gerealiseerd.

Advies in perspectief: hulde voor plan uitbouw
Vooraleerst bevat plan uitbouw een wilsovereenkomst tussen de verschillende belanghebbende partijen over de invulling en werkwijze rondom de uitbouw. Het plan bevat een gedeelde prioriteitstelling en sluit aan op de huidige en beoogde agile werkwijze.

Het is van groot belang dat er bestuurlijke wendbaarheid is. De vorm die hiervoor is gevonden is een elegante balans tussen strategische visie die (twee) jaarlijks kan worden bijgesteld en de mogelijkheden om directer bij te sturen als daar (bottum up) aanleiding voor is. Tegelijk geeft het de uitvoerende partijen ruimte om te leren wat er gemaakt moet worden alsmede een stem in de planning.

Het plan zorgt voor een sterk fundament onder de uitbouw. Echter bij sturing van een lerende organisatie komt meer kijken. In dit document wordt eerst ingegaan op het belang van sturing van een lerende organisatie, vervolgens wordt een normenkader gegeven.

Sturing op een lerende organisatie:
Een succesvolle lerende organisatie heeft baat bij een opdrachtformulering en aansturing die ingesteld is op het lerende karakter. Risico's zijn inherent aan innovatie en kunnen nooit uitgesloten worden. De keuze om iets aan te gaan is uiteindelijk een politieke keuze. Echter deze keuze dient gebaseerd te zijn op een goede afweging tussen meerwaarde en risico. Het lerende karakter van de organisatie is niet vrijblijvend en dient gefaciliteerd te worden. Ook dient de beheersbaarheid afdoende te zijn.

"Leren" richt zich in de meeste agile aanpakken op de vragen:
- Hoe krijgt de oplossing vorm in functionele zin?
- Hoe kunnen we deze oplossingsrichting realiseren?
- Hoe goed is de oplossing die we tot nu toe gebouwd hebben?

De vraag “In welke mate wordt het gestelde doel gerealiseerd met de gekozen oplossingsrichting” krijgt veelal onvoldoende aandacht, mede omdat het lastig is om daar tussentijds goed inzicht in te krijgen. Hierdoor is het belangrijk dat dit in de sturing aandacht krijgt.

Normenkader:

In het normenkader is sprake van het begrip risicoprofiel, dit wordt bepaald door:

- Onzekerheid: over het realiseren van de beoogde ambitie met de oplossingsrichting die ons voor ogen staat (a.k.a. visie). Hoe groter het innovatieve karakter hoe meer bewerkelijk en minder betrouwbaar klassieke instrumenten als een business case en plannen op basis van vooraf gestelde eisen. Onzekerheid wordt bestendigd als het niet goed mogelijk is om vroegtijdig en herhaaldelijk te toetsen of de gehoopte waarde gerealiseerd wordt met de oplossing die ons voor ogen staat.
- Complexiteit: dit zit typisch in de omvang van de opdracht, in het innovatieve karakter van de oplossing, en in hoeverre de ontwikkelorganisatie in staat is om dit soort oplossingen te realiseren. Complexiteit schuilt echter ook in de implementatie: hoe eenvoudig is het voor bevoegd gezag/burger om met deze oplossing te werken.

Normenkader voor agile sturing. Over het mechanisme in zijn geheel:

1. Stimuleer waardevol, klein en zeker: Het sturingsmechanisme dient kleine, waardevolle en zekere ontwikkelingen te stimuleren.
2. Reflectie: Is een vast onderdeel van de bestuurlijke agenda. Dit krijgt een actieve en concrete vorm: wat is de concrete les uit het net afgeronde project/jaar en hoe krijgt deze les concrete opvolging voor nieuwe opdrachten.
3. Projectbeheersing: Op basis van bij de opdracht vastgestelde beheersingscriteria (zie ook hieronder) vindt regelmatig een evaluatie plaats. De wijze van evaluatie kan gaandeweg bijgesteld worden door de projectbeheersing. Qua regelmaat zou dit in de huidige programmastructuur een plaats hebben in de kwartaalrapportage.

Normenkader tbv de formulering en verstrekking van voorstellen:

4. Definitie: De ambitie is helder geformuleerd: welk doel willen we oplossen; wanneer is het een succes. De motivatie voor de ambitie berust op harde data (data die op dit moment feitelijk vastgesteld kan worden) die het probleemdomein beschrijft.
5. Proportionele waarborg: Extra zekerheid, gewenst voorafgaand aan grote investeringen met hoog risicoprofiel, heeft de vorm van uitvoerig vooronderzoek, een onafhankelijk tot stand gekomen “tegen” scenario (waarom levert deze oplossing geen waarde op) en een proeftuin waar geleerd wordt of de ambitie haalbaar is met de geformuleerde oplossingsrichting.
6. Leermomenten: Voor de besluitvorming over de opdracht is al scherp in beeld hoe en op welke momenten tijdens de ontwikkeling er betrouwbare

feedback komt die de organisatie in staat stelt te leren over de oplossing en toe te werken naar het realiseren van de ambitie. Hoe verder weg deze momenten, en hoe lastiger het is om goede feedback te krijgen, hoe moeilijker om tijdig bij te sturen.

7. Ruimte om te leren: De opdrachtformulering geeft ruimte aan de uitvoeringsorganisatie om te komen tot een goede oplossing. Dit zit deels in de vrijheid van de organisatie om keuzes te maken over de oplossing. Deels in het in staat stellen dat de organisatie kan leren. Dit betekent dat er feedback kan worden georganiseerd, en dat er voldoende gelegenheid (kennis, data, tijd en middelen) is. Om te zorgen dat er voldoende budget is terwijl de oplossing nog niet scherp in beeld is, is het belangrijk om referentiedata te gebruiken over de ontwikkelkosten van vergelijkbare functionaliteit, dan wel om te schatten op basis van een geconcretiseerd huidig beeld, met ervaringscijfers over volatility (hoeveel % nieuwe stories komen er gaandeweg) en velocity (hoe snel realiseren we werk van bepaalde geschatte omvang).
8. Leren is deel van de opdracht: De opdrachtformulering verplicht de uitvoerende organisatie om vroegtijdig, herhaaldelijk en betrouwbaar te leren over de haalbaarheid van de ambitie. Het is zaak om zoveel mogelijk zekerheid in te bouwen en dat te baseren op feitelijke data.
9. Beheersing criteria: Vooraf is een heldere begrenzing ingebouwd. Deze heeft het karakter van: als op zeker moment <datum>, het volgende aan de hand is: <observaties>, dan wordt het project besproken in het bestuur en mag het alleen doorgaan als <zekerheid / belang>.
10. Behoud wendbaarheid: meer nog dan “proces” is wendbaarheid afhankelijk van de mogelijkheden om de technologie aan te passen. Dit vereist onder meer dat de complexiteit en kwaliteit van de technologie beperkt blijft. Dit vereist goede scope bewaking, en een duidelijke conceptuele doel architectuur van het gehele IT landschap.

Constatering: onvoldoende waarborgen voor goede sturing op lerende organisatie

Als we het plan uitbouw beschouwen via het normenkader dan zien we dat er op veel onderdelen nog onvoldoende waarborgen zijn ingebouwd. Dit is ook logisch omdat het plan uitbouw niet met dit doel is geschreven. Om als OGB een sterke grip te hebben en te houden op de Agile manier van werken, is het van belang dat de sturing en beheersing wordt ingericht langs te lijnen die daarop aansluiten. Daar is dus nog aanvullende actie voor nodig.

Adviezen:

Het advies is om plan van uitbouw nu te bekrachtigen en direct een aanvullende actie te nemen om ervoor te zorgen dat de sturing van de uitbouw ook aansluit op het lerende karakter van de uitvoering.

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
Art. 5.1 lid 2 sub e

06 5280 90 93
Art. 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Datum
17 mei 2019

agenda

Betreft	Concept agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	11 juni 2019
Vergadertijd	17.00 – 18.30
Vergaderplaats	Turfmarkt 147 Z8 - Aletta Jacobszaal

1. Opening en mededelingen

2. Verslag vorige OGB
Verslag (bijgevoegd)

3. Plan Uitbouw **ter bespreking**
Oplegnotitie (wordt nagezonden)
Plan Uitbouw versie 0.11 (bijgevoegd)

4. Integraal financieel beeld **ter besluitvorming**
Notitie Integraal financieel beeld (bijgevoegd)

5. Machtigen basisniveau **hamerpunt**
Notitie Machtigen basisniveau (bijgevoegd)

6. Actualisatie kaders GPVE, en DA **hamerpunt**
Notitie actualisatie Kaders GPvE DA (bijgevoegd)

7. Kostenraming (actualisatie april '19) **ter kennisneming**
Oplegnotitie actualisatie kostenraming (bijgevoegd)
Actualisatie kostenraming april 2019 (bijgevoegd)

OGB-beheer

8. Beheer divers **presentatie**

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e
art 5.1 lid 2 sub e@minbzk.nl

Datum
29 april 2019

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	25 april 2019
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (verslag).
	Afwezig: art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e.

1 Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e heet alle aanwezigen welkom. art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e zijn met vakantie. art 5.1 lid 2 sub e vervangt art 5.1 lid 2 sub e voor het verslag.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt om een terugkoppeling van de expert bijeenkomst in de Eerste Kamer. art 5.1 lid 2 sub e geeft een samenvatting van de middag. In verschillende rondes zijn zowel sprekers uit het veld als koepels aan bod gekomen. Ook de omgevingsdiensten en Kadaster waren vertegenwoordigd. De sfeer was positief. Oprechte interesse bij de EK voor het onderwerp. Een kritische ondertoon is er wel ten aanzien van DSO.

art 5.1 lid 2 sub e meldt dat de aanvullingswet Geluid is aangemeld voor mondelinge behandeling in de Tweede Kamer. De behandeling wordt nog ingepland.

2 Verslag OGB d.d. 12 maart 2019

art 5.1 lid 2 sub e vraag naar aanleiding van het verslag wat de stand van zaken is ten aanzien van de financiën voor uitbouw DSO en de stand van zaken STOP TPOD. art 5.1 lid 2 sub e stelt voor het eerste punt bij agendapunt 3 te behandelen en het tweede punt bij agendapunt 5 (kwartaalrapportage).

OGB stelt het verslag van 12 maart 2019 vast.

Datum
14 april 2019

3 Plan Uitbouw DSO (start consultatie)

art 5.1 lid 2 sub e geeft de stand van zaken over financiën – onder voorbehoud van Besluitvormingsmemorandum (BVM). Er komt substantieel geld beschikbaar voor de dekking van de uitbouw en de risicoreservering. Randvoorwaarde voor uitbouw is een stevige governance op budgettaire beheersing op basis van business cases. Min. Financiën heeft een rol in die governance. We moeten evenwicht gaan vinden tussen goedkeuring op business case en beschikbaar houden van ontwikkelcapaciteit.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt of we nog een keer terug kunnen naar Financiën om te claimen? art 5.1 lid 2 sub e / art 5.1 lid 2 sub e schatten in dat dat deze huidige kabinetsperiode niet meer zal kunnen. art 5.1 lid 2 sub e vraagt of hij naar zijn bestuurders kan met de mededeling dat het geld er komt? art 5.1 lid 2 sub e vertelt dat het BVM morgen komt en de Voorjaarsnota pas in juni openbaar is. Dan is het formeel.

concept

Datum
14 april 2019

concept

[redacted]

4 Global Content Raamwerk (GCR)

art 5.1 lid 2 sub e geeft een korte toelichting op het GCR. Het is een kaderstellend document waarin eerder genomen besluiten op het gebied van inhoud in het DSO bij elkaar gevoegd zijn. Het bevat geen nieuwe informatie.

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat de VNG akkoord is met het GCR. Ze vraagt wel aandacht voor de communicatie over en toepassing van het stuk in de praktijk. art 5.1 lid 2 sub : UvW stemt ook in en sluit zich aan bij opmerkingen art 5.1 lid 2 sub . Graag ook een managementsamenvatting erbij. art 5.1 lid 2 sub : IPO ook akkoord. art 5.1 lid 2 su: Rijk is ook akkoord onder voorbehoud van de aansluiting van de juridisch technische elementen. art 5.1 lid 2 sub e : met EB moet goed gekeken worden naar de actualisatie van het stuk en de aansluiting bij de verdere ontwikkelingen in de wetgeving.

art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat het stuk nu vastgesteld kan worden onder voorbehoud van het doorvoeren van kleine wijzigingen van juridisch technische aard een aansluiting bij wetgeving. Deze wijzigingen moeten doorgevoerd worden in deze versie. Het stuk hoeft niet meer terug op de agenda van het OGB.

Datum
14 april 2019

Alleen als juridische aanpassingen groot zijn brengen we het stuk terug op deze tafel. Anders wijzigingen doorvoeren.

OGB stelt het GCR vast en vraagt de opstellers om kleine wijzigingen in deze versie door te voeren waarna het stuk gepubliceerd kan worden. Indien blijkt dat er op grote aanpassingen gedaan moeten worden dient het stuk terug ge komen op de agenda van het OGB.

5 Kwartaalrapportage Q1

art 5.1 lid 2 geeft een toelichting op de problematiek die ontstond rondom de STOP TPOD standaard in het eerste kwartaal. De standaarden bleken niet goed implementeerbaar. Er is een taskforce ingesteld die in 6 weken tot een voorstel voor een oplossingsrichting is gekomen. Daar is ook nog een second opinion op gedaan. Technische oplossing is goed bevonden. Leverde ook aandachtspunten op met betrekking tot samenwerking en governance. De voorgestelde acties worden in gang gezet. We liggen op koers om de standaard in oktober bestuurlijk vast te stellen.

art 5.1 lid 2 sub : complimenten voor de adequate aanpak. art 5.1 lid 2 sub : goede interventies gedaan. Onze zorg zit met name in de consequenties voor de bevoegd gezagen en leveranciers. Er moeten intensievere verbindingen tussen de verschillende partijen komen. Zaken die betrekking hebben op strategische lange termijn consequenties graag ook op OGB tafel agenderen. art 5.1 lid 2 sub e doet het nadrukkelijke verzoek om capaciteit vanuit de VO'en vrij te maken voor deze samenwerking.

art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat inzicht in consequenties voor bevoegd gezagen het belangrijkste is. Zijn er ook financiële consequenties? art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat dit in kaart wordt gebracht in het kader van de kostenraming, die voor de zomer beschikbaar is. art 5.1 lid 2 sub e concludeert dat dit onderwerp en de consequenties voor bevoegd gezagen terugkomen op de agenda van het OGB.

Ten aangezien van de kwartaalrapportage vraagt art 5.1 lid 2 su hoe het zit met de stijging van het aantal onderwerpen op de back log? art 5.1 lid 2 licht toe dat dit eenvoudig te verklaren is. Naarmate we dichter bij de eindstreep komen weten we preciezer wat er moet gebeuren.

Datum
14 april 2019

De ‘blokjes’ werk worden in aantal groter, maar het netto werk in hoeveelheid neemt af. art 5.1 lid 2 su verzoekt om een andere manier van presenteren. Waarbij dat ook duidelijk wordt uit het figuur.

OGB stelt de kwartaalrapportage vast.

6 Uitgangspunten kostenraming programma

art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat nu ook beheer onderdeel zal gaan uitmaken van de kostenraming en in de toekomst ook uitbouw. Op basis van de uitgangspunten die nu voorliggen wordt de update van juni gemaakt. Over de beheerkosten ‘op de lat’ en hoe we daar precies mee om gaan worden nog afspraken gemaakt. art 5.1 lid 2 sub : geeft aan scherp te zullen gaan opletten dat er in de beheerkosten geen investeringskosten meegenomen worden.

OGB gaat akkoord met de uitgangspunten.

7 Invulling decentrale beleidsruimte

art 5.1 lid 2 sub e licht toe dat toenmalig minister Schultz heeft toegezegd afspraken over lastenluwe implementatie met de koepels te maken. Hier ligt nu een procesvoorstel hoe dat te doen. Dit komt dan nog terug in het OGB.

OGB gaat akkoord met het voorstel.

8 Opdracht acceptatieteam (hamerpunt)

OGB gaat akkoord met de opdracht aan het acceptatieteam, met de toevoeging dat het acceptatieteam ook kijkt naar de resultaten van de gedane testen en praktijkproeven en geeft eventueel een oordeel over waar extra toetsing nodig is.

9 Voornemens PI-10

art 5.1 lid 2 sub e geeft aan dat het stuk één onjuistheid bevat inzake Autorisatie besluit onder risico’s pagina 4. Voor gebruik van de testomgeving is geen autorisatiebesluit door RvIG nodig. Een mail vanuit ADS volstaat.

OGB neemt kennis van de voornemens PI-10.

Datum
14 april 2019

10 Stand van zaken inrichting beheer.

OGB neemt kennis van de stand van zaken inrichting beheer.

11 Rondvraag en sluiting

art 5.1 lid 2 meldt dat er over DSO een stuk is verschenen in iBestuur waar feitelijke onjuistheden staan. Er is een uitgebreide QenA voorbereid. Mochten er vragen gesteld worden n.a.v. het artikel dan is een reactie dus voorbereid. Verder vertelt art 5.1 lid 2 dat DSO bij de top 10 IT-projecten van de overheid zit die in de race zijn voor een Computable award.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
T

Datum

Bijlagen
geen

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Onderwerp	Integraal financieel beeld
Indiener programmaraad	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	11 jni2019
Agendanummer	4

In het Financieel Akkoord 2016 en het Beheerakkoord 2018 is afgesproken dat:

- medio 2020 een integraal beeld van de eenmalige en structurele financiële effecten van het stelsel (kosten en baten van wet & DSO) wordt opgesteld,
- voor dit integrale beeld mogelijk aanvullend onderzoek nodig kan zijn,
- dit integrale beeld de input vormt voor een nog op te zetten monitoringsinstrument.

Ter uitvoering hiervan wordt u voorgesteld akkoord te gaan met:

- Het integraal beeld wordt ontwikkeld in vier achtereenvolgende stappen:
  1. EB, Rijk en koepels stellen gezamenlijk een notitie op waarin de kaders voor het aanvullende onderzoek worden beschreven.
  2. Dezelfde partijen stellen een voorlopig integraal financieel beeld op (zomer 2019), op basis van reeds verricht onderzoek.
  3. Dezelfde partijen stellen een agenda op voor aanvullend onderzoek.
  4. Onafhankelijke onderzoeksbureaus voeren dit onderzoek uit en stellen het definitieve integrale financiële beeld op (medio 2020).
- Het definitieve integrale beeld bevat tevens een nulmeting van Omgevingswet gerelateerde kosten.
- Er wordt een monitor ontwikkeld waarmee de financiële effecten van de Omgevingswet in beeld worden gebracht. Deze wordt niet alleen gericht op de kosten en baten die met de uitvoering van de Omgevingswet samenhangen, maar ook op verklarende variabelen voor de kostenontwikkeling.
- De beschrijving van de verantwoordelijkheden en de timing is conform tabel 1 uit deze notitie.

Na uw akkoord wordt deze notitie aan het BO voorgelegd.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting

1. Aanleiding: integraal financieel beeld en monitorinstrument

In het Financieel Akkoord uit 2016 is vastgelegd dat er een half jaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet een integraal beeld moet worden opgesteld van de financiële effecten van de stelselherziening. Input voor het integrale beeld zijn de reeds uitgevoerde reguliere financiële onderzoeken, maar er zal “aanvullend onderzoek” plaatsvinden, “tenzij partijen gezamenlijk besluiten dat voldoende informatie aanwezig is.”
Dit integrale beeld heeft niet het karakter van een evaluatie, maar vormt “de input voor een gezamenlijk te accorderen opzet van een monitoringsinstrument”, aldus het BeheerAkkoord eind 2018. Op basis van de resultaten van deze monitor vindt er in 2022 een “eerste financiële evaluatie van gehele stelselherziening” plaats.

2. Stappen opstellen integraal beeld

Voorgesteld wordt om het integrale beeld in vier achtereenvolgende stappen te ontwikkelen (over wie doet wat, zie bij 4 hierna onder proces en planning):

1. *Opstellen kaders voor aanvullend onderzoek*
   Voorafgaand aan het proces bespreekt de programmaraad de kaders en de uitgangspunten voor het opstellen van de agenda voor aanvullend onderzoek.
2. *Opstellen voorlopig integraal beeld*
   Op basis van de financiële onderzoeken die reeds naar de verschillende wetgevingsproducten, het DSO en rond het Financieel Akkoord zijn uitgevoerd kan een voorlopig integraal beeld opgesteld worden.
3. *Opstelling agenda voor aanvullend onderzoek*
   Vervolgens kan de agenda voor aanvullend onderzoek opgesteld worden. Deze agenda geeft aan welke posten mogelijk herzien moeten worden en welke nu nog ontbrekende posten alsnog onderzocht moeten worden.
4. *Opstellen definitief integraal beeld*
   Vervolgens kan het onderzoek plaatsvinden op basis waarvan tenslotte het definitieve integrale beeld opgesteld kan worden.

Ad 1 Opstellen kaders voor aanvullend onderzoek
Voorafgaand aan het proces bespreekt de programmaraad kaders die richting geven aan het opstellen van de agenda voor aanvullend onderzoek en het onderzoek zelf. Hiermee blijft het proces aan de ene kant beheersbaar en kan het proces aan de andere kant meer zijn dan alleen “boekhouden”.

Ad 2. Voorlopig integraal beeld
De tweede stap in het proces richting integraal beeld is het opstellen van een voorlopig integraal beeld. Hierbij zal vanaf het begin gewerkt worden met hetzelfde format en dezelfde definities als in het integrale beeld uit 2016, zodat steeds de relatie kan worden gelegd met de cijfers die beschikbaar waren op het moment dat het Financieel Akkoord werd afgesloten.
Dit beeld kan opgesteld worden op basis van bestaand onderzoek. Het betreft 'slechts' het bijeenvoegen van bestaand onderzoek. Een extra element daarin zal het toevoegen van het tijdselement zijn. In de financiële onderzoeken is steeds alleen gekeken naar het eindbeeld als het stelsel compleet is ingevoerd. De structurele effecten verschillen echter sterk voor wat betreft het tijdsverloop. Sommige effecten treden meteen op, andere bouwen zich langzaam op in de tijd. Of dit laatste het geval is wordt onder andere bepaald door de vraag of er is voorzien in overgangsrecht. Bij de omgevingsverordening zal dat bijvoorbeeld niet of nauwelijks spelen, terwijl dit bij het omgevingsplan wel belangrijk is. In het voorlopig integraal beeld zal een eerste inschatting van het tijdsverloop van de financiële effecten gemaakt worden. (Dit kan terugkomen in het aanvullend onderzoek als daartoe besloten wordt.)

De koepels zullen het voorlopige beeld delen met hun achterban. Er moet immers nagedacht worden over de vraag welke onderdelen van het beeld in aanmerking komen voor aanvullend onderzoek (stap 3 hierna). Maar de status van het voorlopige beeld moet duidelijk zijn: voorlopig, zonder formele status en niet geschikt voor publieke communicatie. Het doel ervan is primair als middel te dienen om te komen tot de agenda voor aanvullend onderzoek.

Ad 3. Opstellen agenda voor aanvullend onderzoek
Nadat het voorlopig integrale beeld is opgesteld kan gewerkt worden aan een gezamenlijke agenda voor aanvullend onderzoek. Die agenda geeft in feite aan waar het voorlopige integrale beeld mogelijk tekort schiet en waar aanvullend onderzoek nodig is. Het is natuurlijk niet de bedoeling alle onderzoeken over te doen. Het moet gaan om grote posten waarover onderbouwde twijfel bestaat. Denkbaar zijn bijvoorbeeld het geheel van de implementatie kosten of de effecten van het DSO (waarvan alleen een onderzoek uit 2015 beschikbaar is). Het is ook denkbaar dat er onderbouwde aanleiding is te veronderstellen dat een specifieke grote post ontbreekt.

Behalve echt 'fundamenteel onderzoek' kan het ook 'bijstellingen' betreffen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Het plaatsen van de effecten in de tijd (zie hierboven).
- Het bijstellen van de cijfers op basis van beter zicht op aantallen (zoals vergunningen of meldingen) of de kosten per aantal.

Fundamenteel onderzoek lijkt voor dergelijke bijstellingen niet nodig, maar ze staan voor de volledigheid wel op de agenda voor aanvullend onderzoek.

Ad 4. Uitvoeren onderzoek en opstellen definitief integraal beeld
Na het opstellen van de agenda voor aanvullend onderzoek kunnen één of meer onderzoekbureaus aan de slag gaan met de uitvoering hiervan. Ook het samenbrengen van de onderzoeken in een integraal beeld zal neergelegd worden bij een onafhankelijk onderzoeksbureau.

3. Onafhankelijk monitoringsinstrument

Het beheerakkoord spreekt over een gezamenlijk te accorderen monitoringsinstrument waarvoor het integrale beeld input vormt.

Nulmeting
Voor een goede evaluatie van de financiële effecten in 2022 is het wenselijk dat er een inschatting (nulmeting) wordt gemaakt van de relevante kosten voor de taken die gerelateerd zijn aan de Omgevingswet uit de periode van voor de inwerkingtreding (hierna: Omgevingswet gerelateerde kosten). Anders kan er niet vergeleken worden.

Huidige monitoring
Voor de monitoring van de voortgang van de implementatie heeft Aan de Slag een monitor ontwikkeld. Deze monitor is breed opgezet en niet specifiek gericht op het monitoren van de financiële aspecten van de invoering van de wet, maar bevat wel voor de financiële effecten waardevolle elementen (zoals aantallen vergunningen en meldingen). Daarnaast heeft de programma monitor drie nulmetingen uitgevoerd, terwijl de nulmeting voor de rechterlijke macht nog loopt. Ook deze nulmetingen kunnen t.z.t. worden overgedragen aan de nieuwe, financiële monitor.
Bij de ontwikkeling van de nieuwe financiële monitor vindt goede afstemming met de ADS monitor plaats. Gezien de aard en planning van onderzoek van de financiële monitor, wordt deze apart opgezet en uitgevoerd.
Hiernaast geldt dat de koepels eigen financiële tools hebben ontwikkeld. De beheerovereenkomst bepaalt dat deze als input worden gebruikt bij de opzet van de monitoring.

Bepalende factoren
De monitor moet niet slechts gaan bestaan uit het meten van “Omgevingswet gerelateerde kosten”. Er is ook inzicht in de factoren nodig die invloed op de kosten hebben om te voorkomen dat te snel verkeerde conclusies aan de monitor verbonden worden.
In de onderzoeken die in het kader van het aanvullend onderzoek plaatsvinden kan alvast gekeken kunnen worden naar deze kosten beïnvloedende factoren.

Vraagstukken / verwachtingsmanagement
Rond de nulmeting en de opzet van de monitor vallen nog de nodige vragen te stellen. Hoe vinden we een goed evenwicht tussen uitvoerbaarheid en kwaliteit van de nulmeting? In welke mate kan het DSO in informatie gaan voorzien? Hoe objectief /onafhankelijk kan de monitor zijn?
En, hoe kunnen de effecten van de stelselherziening geïsoleerd worden van andere oorzaken? Daarbij speelt dat het Financieel Akkoord alleen gaat over de stelselherziening en niet over latere wijzigingen in het omgevingsrecht. Ook speelt de vraag waarom kosten of baten hoger of lager dan verwacht zijn. Is de inschatting in het integrale beeld foutief, wordt er niet goed gestuurd op kosten en baten, wordt geïntensiveerd op een bepaald beleidsthema of heeft de stand van de economische conjunctuur een grote invloed?

4. Proces en planning

Het proces en de planning zijn vastgelegd in tabel 1. Eerste 'trekker' voor de werkzaamheden is BZK namens de partijen in het OGB. BZK overlegt hierover met de (andere financiële contactpersonen van de) koepels en daar waar relevant met partijen binnen het Rijk.

Tabel 1, producten, verantwoordelijkheden en timing

<table>
<tr><th></th><th>financiële contactpersonen BZK, Rijk en koepels</th><th>achterban</th><th>PR/OGB</th><th>gereed</th></tr>
<tr><td>kaders voor onderzoek(sagenda)</td><td>stellen kaders op i.o.m inhoudelijk betrokkenen</td><td rowspan="2">(nog) niet betrokken</td><td>PR stelt vast</td><td>zo mogelijk voor de zomer</td></tr>
<tr><td>voorlopig integraal beeld</td><td>stellen voorlopig beeld vast</td><td>niet betrokken</td><td>zomer 2019</td></tr>
<tr><td>onderzoeksagenda</td><td>stellen samen concept agenda op</td><td rowspan="5">koepels en Rijk organiseren betrokkenheid eigen achterban</td><td>OGB stelt agenda vast</td><td>najaar 2019</td></tr>
<tr><td>uitvoeren onderzoeken (onderzoeksbureaus)</td><td rowspan="3">begeleiden de onderzoeken en geven akkoord (en stemmen intern af)</td><td>niet betrokken</td><td>zomer 2020</td></tr>
<tr><td>integraal beeld (onderzoeksbureaus)</td><td>OGB bespreekt resultaten integrale beeld</td><td>zomer 2020</td></tr>
<tr><td>nulmeting (onderzoeksbureau)</td><td>OGB bespreekt resultaten nulmeting</td><td>zomer 2020</td></tr>
<tr><td>opzet monitor (onderzoeksbureau)</td><td>begeleidt onderzoeksbureau</td><td>OGB stelt monitor vast</td><td>najaar 2020</td></tr>
</table>

- De koepels en BZK hebben allen een financieel contactpersoon. Zij ontmoeten elkaar regelmatig. Deze groep zal uitgebreid worden met een vertegenwoordiger van het Rijk.

- Deze groep levert het voorlopige integrale beeld op, legt de agenda voor het aanvullend onderzoek ter besluitvorming voor aan het OGB en het BO, vormt de kern van de begeleidingscommissie voor het aanvullend onderzoek, de nulmeting en de opzet voor de monitor en bereidt (bestuurlijke) besluitvorming voor.

- Het is wenselijk dat de achterban van de koepels betrokken is bij het proces. Dit met het oog op inhoudelijke inbreng van specifieke kennis en met het oog op het verwerven van draagvlak voor het integrale financiële beeld. De wijze waarop dit georganiseerd wordt is een verantwoordelijkheid van de koepels.

- Daar waar de financiële onderzoeken financiële effecten voor Rijkspartijen lieten zien, is de contactpersoon Rijk verantwoordelijk voor de afstemming over een eventueel aanvullend onderzoek hiervan.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Onderwerp	Machtigen - Basisniveau
Agendanummer	5
Akkoord indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	19 mei 2019

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
19 mei 2019

Bijlagen

http://www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl/

Aanleiding:

Het namens een ander een aanvraag doen is een wezenlijke functionaliteit van de DSO-LV. Om dit mogelijk te maken heeft DSO-LV een 'machtigings'-functie nodig. Het GPvE heeft voor het basisniveau een soortgelijke oplossing als in het huidige OLO bepaald en voor de uitbouw het gebruik van de –in ontwikkeling zijnde- eOverheids-bouwsteen Machtigen.
Nadere analyse heeft uitgewezen dat de AVG fundamentele beperkingen oplegt aan de OLO-oplossing. Daarom is gekeken naar alternatieve oplossingsrichtingen. Deze vragen echter wel om aanvullende besluitvorming.

Gevraagde beslissingen:

- DSO-LV gaat in basisniveau aansluiten op de 'bevoegdheidservice' van de eOverheidsdienst Machtigen;
- DSO-LV wordt daartoe 'launching customer' van deze bevoegdheidservice;

Toelichting

Het GPvE 2.1 stelt als requirement voor machtigings-functionaliteit in het basisniveau:

> ***LOK18a (basisniveau)***
> *Een gebruiker kan namens een ander een aanvraag doen door in de aanvraag waarvoor hij zelf is ingelogd aan te geven namens wie hij deze aanvraag doet.*
> *NB: Bijvoorbeeld door aan te geven voor welke BSN de aanvraag wordt ingediend. Dit is de feitelijke indiener hoewel de opsteller is ingelogd en er behalve de opgegeven identificatie verder geen bewijs van toestemming is.*

Binnen DSO is de invulling van deze eis op dit moment beperkt tot het door de gebruiker (gemachtigde) in de schermflow kunnen aangeven namens wie (initiatiefnemer) de aanvraag wordt ingediend. De ondertekende machtigingsverklaring zelf kan dan als pdf-bijlage worden geüpload. Een stap verder gaan en ook verplichten dat het BSN van de initiatiefnemer door de gemachtigde wordt gebruikt als een impliciete vorm van toestemming is onder de nieuwe privacywetgeving geen begaanbare weg meer (bron: DSO PIA 2018).

DSO-LV heeft aanvullende maatregelen nodig om eenduidig de identiteit van de initiatiefnemer te bepalen en de betrouwbaarheid van de machtigingsverklaring te verifiëren.

Op de lange termijn (zie ook GPvE LOK18b) zal DSO-LV gebruik maken van de Zaakmachtiging-service die zal worden gerealiseerd in het kader van het BZK-

programma Machtigen. Dit programma heeft tot doel te komen tot (nieuwe) breed inzetbare generieke eOverheids voorzieningen voor Machtigen. De Zaakmachtiging staat binnen dat programma momenteel gepland voor 2020.

Voor de periode totdat deze zaakmachtiging beschikbaar komt zijn er grofweg 3 alternatieven mogelijk:

1. Een maatwerkoplossing binnen DSO-LV.
   Dit zou een nogal forse uitbreiding van de functionele scope van DSO-LV betekenen. Met name de noodzaak om een registratie van machtigingen te gaan bijhouden heeft veel implicaties. Omdat het hier gaat om gevoelige persoonsgegevens, vraagt dit ook om een aanpassing van de wettelijke borging (doelbinding) van DSO-LV.
   Deze inspanning en investering zou bovendien tijdelijk zijn tot het beschikbaar komen van de eOverheid-Zaakmachtiging.

2. Aansluiten op de 'bevoegdheidsservice' van de eOverheid-Machtigingendienst (als 'launching customer').
   In dit alternatief wordt – zo ver als op dit moment mogelijk – een logische tussenstap naar invulling van LOK18b (de niet-basisniveau eis) gedaan, door aan te sluiten op de bevoegdheidsservice van de eOverheid Machtigingsvoorziening. Het realiseren van deze service staat bij het Machtigen-programma van BZK gepland voor H2-2019.
   De bevoegdheidsservice biedt een bredere machtiging dan de zaakmachtiging[1] en is een logische tussenstap in lijn met de Doelarchitectuur.
   Indien DSO zich opwerpt als launching customer voor deze service dan komt deze op tijd voor inwerkingtreding van de wet. Door de betrokkenheid als launching customer kan DSO invloed uitoefenen op de vorm van de bevoegdheidsservice zodat deze zo goed mogelijk aansluit op de behoefte van DSO.
   Met dit alternatief wordt een buiten-basisniveau-eis (LOK18b) in 2 delen opgeknipt en het eerste deel binnen het DSO-programma getrokken. Hierdoor wordt de zekerheid verhoogt dat DSO-LV een werkende machtigingsfunctionaliteit heeft bij inwerkingtreding van de wet.
   De financiële gevolgen van deze verschuiving worden op dit moment door het DSO-programma nader uitgewerkt.

3. Een zuiver procedurele oplossing;
   In dit alternatief wordt binnen DSO-LV geen aanvullende maatregel opgenomen ten opzichte van wat nu al is gerealiseerd. Dit betekent dat DSO-LV niet met zekerheid wilsverklaring van de (pdf-)machtiging kan vaststellen en ook niet met zekerheid de identiteit van de betrokken persoon.
   Dit betekent dat het Bevoegd gezag deze zekerheid binnen diens processen moet verkrijgen. De daarvoor beschikbare persoonsgegevens zullen daarvoor suboptimaal zijn (dus kans op persoonsverwisselingen).
   Voor DSO-LV betekent dit dat het aansluiten op de eOverheid-Machtigingendienst doorschuift naar 2020 of 2021. Aangezien aan het daadwerkelijk in productie gaan een langdurige administratieve procedure voorafgaat is het onwaarschijnlijk dat DSO-LV bij inwerkingtreding van de wet beschikking heeft over een functionele machtigingsoplossing.
   De kosten aan de bevoegd gezagen kant voor deze variant kunnen wij niet inschatten.

[1] Bij een zaakmachtiging wordt iemand gemachtigd om namens iemand anders op te treden in 1 zaak/aanvraag binnen DSO-LV.
Bij een bevoegdheidsmachtiging wordt iemand gemachtigd om namens iemand anders voor een aan te geven periode gebruik te maken van DSO-LV

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Advies

Vanuit de scope van DSO gezien, én het feit dat de architectuur van het DSO zo dicht mogelijk aansluit op de architectuur van de e-Overheid, wordt door de Stelselarchitect en de Leadarchitect voorgesteld om het DSO-LV aan te sluiten op de Bevoegdheidsservice van de eOverheidsvoorziening Machtigen. Deze Bevoegdheidsservice vormt een tussenstap op weg naar de nieuwe Zaakmachtigings-service, die voorzien is in 2020.

Hiermee wordt DSO(-LV) 'launching customer': door actief deel te nemen aan het ontwerp van en het stellen van eisen aan de nieuwe Bevoegdheidsservice kan ervoor gezorgd worden dat deze in ieder geval geschikt is voor gebruik door DSO-LV. Daarnaast geeft deze optie de minste kans op uitloop in de planning van het DSO als geheel: er hoeven geen nieuwe processen en bijbehorende (juridische) afspraken gemaakt te worden met de Bevoegd Gezagen.
Natuurlijk is er altijd een risico omdat dat de realisatie van de Bevoegdheidsservice op het kritieke pad komt te liggen van de realisatie van DSO-LV. Dit risico is echter kleiner dan de risico's van de andere opties.

Vooruitblik en vervolgproces

Na besluit door het OGB zal de Product Owner DSO-Knooppunt contact opnemen met de Projectleider/Product Owner van het Bevoegdheidservice project bij BZK. Deze zullen de planningen op elkaar afstemmen.

De Stelselarchitect namens de Opdrachtgever (René Kint) en de Leadarchitect namens het Programma zullen contact opnemen met de verantwoordelijke architect(en) van het project dat de Bevoegdheidsservice realiseert. Zij zullen de aansluiting van DSO-LV (en eventuele andere aansluitingen namens Bevoegd Gezagen) bewaken. Voorts zullen dADS/dDSO op managementniveau de lijnen leggen met de opdrachtgever van de Bevoegdheidservice om de verantwoordelijkheid voor risico's die samenhangen met het zijn van launching customer op voorhand te bespreken.

De overgang van het gebruik van de Bevoegdheidsservice naar de uiteindelijke oplossing – de Machtiging-service – zal plaatsvinden na de live-gang van DSO-LV. Dit betekent dat deze overgang voor 2020 op de roadmap van het beheer van DSO-LV terecht moet komen.

Programma Aan de slag met de Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
29 mei 2019

Bijlagen
- GPvE 2.3
- DA 3.11

Op aanvraag beschikbaar

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp: : Voorgestelde wijzigingen DA, GPvE en GCR (juni)
Agendanummer: 6
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 11 juni 2019
Doel nota: Ter vaststelling

Inleiding

In het OGB is afgesproken dat in 2019 nog twee incrementen van de Doelarchitectuur (DA) en GPvE van DSO en daarnaast een update van het GCR worden opgeleverd:

- De nu ter vaststelling voorliggende versies DA 3.11 en GPvE 2.3 zijn nodig als input voor PI11 en PI12. De significante wijzigingen van de DA en GpvE worden in deze notitie toegelicht.
- Deze DA versie 3.11 zal nog steeds beperkt zijn tot DSO-LV. Voor GCR zijn er geen significante veranderingen ten opzichte van de versie die op 25 april is vastgesteld.
- DA 3.2, GPvE 2.4 en GCR 1.1 te behandelen in het OGB van december als basis voor de acceptatie / overdracht naar beheer. Deze versie van de DA zal een bredere scope hebben dan DSO-LV om ook gemeenschappelijke kaders te geven voor de aansluiting op DSO-LV door Bevoegd Gezagen. Dit vanwege de wens van PR/OGB bij vorige actualisatie van de DA. De versie van het GPvE (2.4) is de versie waartegen de acceptatie zal worden uitgevoerd. In de GCR versie zijn de verbeterpunten verwerkt zoals die zijn opgenomen in de huidige GCR versie.

Besluit

Aan het OGB wordt gevraagd te besluiten:

1. De DA 3.11 en het GPvE 2.3 vast te stellen op basis van de voorgestelde en interbestuurlijke afgestemde wijzigingsvoorstellen.

Wijzigingen in DA 3.11

Deze versie, 3.11 is ten opzichte van de vorige versie (3.10) op een aantal punten verder uitgewerkt – een gevolg van steeds verdere detaillering van de architectuur. Deze detaillering is reeds uitgewerkt in afstemming tussen opdrachtgever en Programma.

Het gaat dan o.a. om de volgende onderwerpen:

- Het ‘ponsen’ van oude plannen in het kader van de overbruggingsfunctie. Dit is een uitvloeisel van het OGB besluit van juni 2018 over de reikwijdte en werking van de overbruggingsfunctie. Om dit mogelijk te maken, moet ondubbelzinnig duidelijk zijn of er op een locatie nog ‘oude’ maar wel geldige plannen uit RuimtelijkePlannen.nl liggen of niet. Populair gezegd: of er nog in bakje ‘oud’ gekeken moet worden, of volstaan kan worden met bakje ‘nieuw’. Dit noemen we de ‘pons’: een kenmerk dat aangeeft dat alle oude plannen ‘weggeponst’ kunnen worden in een bepaald gebied.

- Machtigen: de huidige methode van machtigen (via de DigiD service 'Machtigen') voldoet niet meer aan de AVG. Als wordt besloten (zie separate notitie) om aan te sluiten bij de (ver)nieuw(d)e voorzieningen die binnen het BZK Programma Machtigen worden ontwikkeld, dan dient dit in de DA te worden verwerkt. Hiervoor is al een tekstvoorstel beschikbaar; bij een positief besluit wordt dit gelijk in DA3.11 verwerkt zodat de kaders naar het programma eenduidig blijven richting PI11 en PI12.
- Een oplossing voor het kunnen uitgeven van uniforme, unieke identificaties aan bestuursorganen en hun dienstverleners (en mogelijk ook derde partijen). Dit is noodzakelijk om in omgevingswetbesluiten verwijzingen naar bronnen binnen en buiten het DSO op te kunnen nemen. Dit wordt de zogenaamde 'AKN-JOIN' oplossing genoemd.
- Het concept van 'locatiegroepen'. Deze is nodig om de regeltekst die over een groep gebieden gaat in één keer te koppelen.
- Kaders rondom het voorinvullen van informatie in formulieren.
- De modulaire opbouw van STOP, inmiddels beter bekend als CIM-OW en CIM-OW.
- Kaders rondom Samenwerken, een toevoeging naar aanleiding van een eerder OGB besluit.

Belangrijk te vermelden is dat deze DA (3.11) geen brede reviewronde zal kennen. Hij is opgesteld met en mede door de BLA's van de overheidspartners.

Het punt van kaders voor het voorinvullen van informatie in formulieren vraagt nog om nadere uitwerking tussen DA, DSO-programma en tactisch beheerder om het aansluiten van lokale informatiebronnen daarvoor op een manier vorm te geven die ook schaalbaar en beheer(s)baar is. Dit wordt komende periode opgepakt en waar nodig verwerkt in volgende versies van DA en/of andere kaderdocumenten.

Wijzigingen in GPvE 2.3
In deze versie zijn de onderwerpen zoals die zijn aangehouden in GPvE 2.22, verwerkt op basis van discussie in de regiegroep GPvE en GCR. Daarnaast is de vaststelling van het GCR verwerkt. Deze wijzigingen zijn uitgewerkt in afstemming tussen opdrachtgever en Programma en verder interbestuurlijk getoetst in het regieteam. Bij de afstemming met het Programma is de beschikbare realisatie capaciteit meegenomen. Daar waar er spanning in de realisaties is, is dit expliciet aangegeven en wordt een voorstel gedaan om de spanning weg te nemen. Dit advies is verder afgestemd met het interbestuurlijke regieteam GPvE / GCR.

Het gaat om de volgende aangehouden eisen uit versie 2.22:

- De eis (LOK17b) voor Europese Identificatie (EIDAS) betreft de mogelijkheid voor niet ingezetenen uit de EU om, middels de inlogmiddelen van hun thuisland, in te loggen in het DSO. Implementatie moet uitgevoerd zijn voor inwerkingtreding. Het is met de huidige capaciteit mogelijk om de implementatie grotendeels dit jaar uit te voeren. Dit betreft met name het kunnen inloggen van buitenlandse burgers (zonder BSN) en buitenlandse bedrijven (zonder eHerkenning) met een buitenlands identificatiemiddel. Buitenlandse burgers met een Nederlands BSN maar een buitenlands identificatiemiddel kunnen vooralsnog niet worden aangesloten. Dit is een beperking van het Europese EIDAS-systeem en de implementatie daarvan in Nederland zelf, niet van het DSO-LV.
- De eis voor het doen van terugmeldingen bij het voorinvullen van gegevens uit versie 2.22 (LOK13) is opgesplitst in twee delen; één voor

het wijzigen en doen van meldingen op voor ingevulde gegevens uit basisregistraties binnen basisniveau en één voor overige gegevens buiten basisniveau. Daarmee zijn ze in lijn met de overige eisen ten aanzien van het voorinvullen van gegevens.
- De eis (IND02c) betreft het (afdrukken van een) papieren formulier. Doordat de Omgevingsregeling op dit punt is aangepast is de eis ook aangepast waardoor het afdrukken (voor indienen) wel mogelijk is als het formulier aan de indienvereisten voldoet. Hiervoor moet binnen basisniveau ingelogd worden. In een later stadium moet worden bezien of dit ook zonder inloggen noodzakelijk is (buiten basisniveau).
- De eisen die gaan over het 'standaard formulier' (RGH01a en IND05b) zijn tekstueel in lijn gebracht met overige besluiten en stukken. Het gaat niet om een 'standaard formulier; maar om basis vragenbomen per activiteit op basis van de indienvereisten uit de wetgeving. De eisen zijn op inhoud niet gewijzigd.
- Er is bekeken of de eisen aan notificaties bij het samenwerken (SAM07b) moeten worden aangescherpt. Omdat de functionaliteit binnen basisniveau op dit moment wordt ontwikkeld is deze eis nu niet aangescherpt. Indien noodzakelijk wordt dit in de versie eind 2019 gedaan.

Daarnaast zijn de volgende eisen verwijderd (GCR), gewijzigd of toegevoegd.
- De eisen of delen daarvan die gaan over content en die in het GCR zijn opgenomen zijn uit het GPvE verwijderd / vervangen door een verwijzing naar het GCR.
- Er is een nieuwe eis binnen basisniveau opgenomen voor het kunnen meesturen van een publiceerbare (van privacy en vertrouwelijke gegevens ontdane) versie van de aanvraag bij het bericht. De motivatie hiervoor is dat daarmee wordt voorkomen dat elk bevoegd gezag zijn eigen oplossing hiervoor moet implementeren. Er worden door het regieteam ook nadelen en risico's gezien. Een aanpassing in de zaaksystemen van Bevoegd Gezag zou deze functionaliteit ook moeten kunnen bieden (maar vraagt om implementatie in meerdere systemen). Het zal met een centrale dienstverlening overigens ook niet 100% mogelijk blijken om alle vertrouwelijke / privacy gevoelige informatie van alle aanvragen te verwijderen; dit is namelijk mede afhankelijk van het juist aangeven van deze informatie door de indiener. Het Bevoegd Gezag zal daarmee te allen tijde zelf moeten controleren of alle gevoelige informatie is verwijderd. Het implementeren van deze eis vraagt extra capaciteit die tot eind van dit jaar niet volledig beschikbaar is op basis van de huidige stand van zaken binnen het Programma. Daarmee loopt deze eis het risico dat het (deels) gerealiseerd moet worden in 2020. Dit is geen probleem voor het kunnen oefenen met het DSO-LV zolang realisatie uiterlijk een half jaar voor inwerkintreding gereed is. Daarmee is er een risico dat de afronding van deze eis binnen de beheerfase (doorontwikkeling) valt.
- De eis ten behoeve van het samenwerken aan behandelen door Bevoegd Gezag (SAM03) wordt uitgebreid met het samenwerken aan een conceptaanvraag ('vooroverleg') tussen bevoegde gezagen binnen basisniveau. De impact hiervan wordt als beperkt gezien omdat het dezelfde functionaliteit betreft als bij het behandelen na indienen. Feitelijk gaat het om het samenwerken aan behandelen voor het indienen.
- Het aansluiten van zaaksystemen op de samenwerkingsruimte is onderdeel van zowel de UIVO-I (Samenwerken) als de oplossing die door PIKO wordt voorgestaan en in de GAS Samenwerken nader is uitgewerkt. De daarbij behorende eis (SAM12) is nu echter buiten basisniveau. Om een zo licht mogelijke samenwerkingsruimte te creëren is het noodzakelijk dat aansluiten via services de voorkeursmanier wordt. Hierdoor hoeven alleen voor die partijen die geen eigen zaaksysteem hebben (bijvoorbeeld de veiligheidsregio) gebruik te maken van een lichte gebruikerstoepassing voor samenwerking. Het binnen basisniveau brengen van deze eis heeft

geen financiële of planningsconsequenties, maar geeft wel duidelijkheid dat dit dé manier van aansluiten op de samenwerkingsruimte is (wordt).

Vooruitblik GCR 1.1, DA 3.2, GPvE 2.4 (OGB van december)
In december komt ter voorbereiding op het overdragen naar de beheerfase, de laatste versie van de GCR, DA en GPvE uit die zowel de kaders van DSO-LV beschrijft als kaders die gericht zijn op (verdere) implementatie en de aansluiting van de Bevoegd Gezagen.

Voor wat betreft het GCR zal in versie 1.1 zoveel mogelijk van de verbeterpunten uit versie 1.0 worden verwerkt. Daarnaast worden de leerpunten uit het plan uitbouw opgenomen.

De Doelarchitectuur 3.2 is DSO-breed en beperkt zich dus niet meer uitsluitend tot DSO-LV. DA 3.2 zal ook de relatie met het GPvE en GCR leggen, zodat er een samenhangend set van kaders is voor beheer, implementatie en doorontwikkeling van het DSO.

Het gaat, voor zover nu duidelijk is, in ieder geval om zaken als:

- DSO-brede architectuur: dit betekent aandacht voor de koppelvlakken met de Bevoegd Gezagen maar ook de relaties met het GCR: informatieproducten, het vastleggen van metadata, eisen aan semantiek, informatiemodellen en eventuele normen.
- Kaders rondom het gebruik van conceptuele informatiemodellen (zoals CIM-OW, CIM-OP en de overige standaarden) om er voor te zorgen dat informatiestandaarden rondom de Omgevingswet op elkaar blijven aansluiten.
- Het concept van ‘federeren’, bijvoorbeeld in federatieve Stelselcatalogi, zodat Bevoegd Gezagen hun eigen gegevens kunnen bijwerken in decentrale systemen.

Deze DA (3.2) zal een brede review doorlopen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum 3 juni 2019

Bijlagen 1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Kostennota ADS april 2019
Indiener programmaraad	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	3 juni 2019
Agendanummer	7

Aard van de behandeling:

Ter informatie

Voorgesteld OGB Besluit:
Bij deze vragen wij het OGB om kennis te nemen van onderliggende kostennota.

Aanleiding

De aanleiding voor het schrijven van deze kostennota is naast de geplande halfjaarlijkse actualisering van de kostenraming ook het optreden van belangrijke ontwikkelingen met gevolgen voor de kostenraming van het programma ADS.

Toelichting

Het jaar 2019 is een ‘hybride’ jaar. In de eerste plaats heeft het OGB besloten de optie te lichten om de ontwikkeling van DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen. Dit moet in termen van kostenbeslag financieel inzichtelijk worden gemaakt. Ten tweede is in december 2018 de beheerovereenkomst interbestuurlijk vastgesteld. Tot dusver zijn de aan beheeractiviteiten gelieerde kosten als het ware ‘op de lat geschreven’. Uit het oogpunt van transparantie is het echter noodzakelijk om de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten apart inzichtelijk te maken in de kostenraming. In deze nota zijn de resultaten van de zevende actualisatie van de kostenraming van het programma ADS opgenomen, welke voor kennisgeving wordt aangeboden aan het OGB van 11 juni 2019.

Resultaten actualisatie kostenraming op hoofdlijnen

De totale geraamde kosten van het programma ADS bedragen € 192,6 miljoen. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Ook de totale geraamde kosten van DSO-LV-basisniveau zijn met € 140,8 miljoen vergelijkbaar met eerdere ramingen.

De voorziene kosten van het DSO zijn *per saldo* € 21,9 miljoen hoger dan in oktober 2018, vooral door twee incrementen extra en verder ook door het herontwerp van STOP TPOD en extra inzet voor specificatie van samenwerkingsfunctionaliteit op basisniveau. Een deel van de tegenvallers is opgevangen met hiertoe opgenomen reserveringen en met meevallers, zoals lager uitgevallen gebruikersvergoedingen. Het extra beroep op de risicoreservering bedraagt 21,9 miljoen euro. In de aanloop naar de besluitvorming over de twee extra incrementen is in het OGB van 29 januari 2019 per nota aangekondigd dat

de kosten van de twee extra incrementen van DSO-LV gedekt zouden worden uit de risicoreservering.

De kosten van Communicatie, Monitor en Programmaraad en Programmabureau, worden volgens de geaccepteerde uitgangspunten toegedeeld naar rato van de kosten per jaar. Zodra eind 2019 pDSO, het grootste deelprogramma, in de huidige vorm wegvalt, drukken deze kosten vooral in 2020 onevenredig zwaar op het budget van IVO. Momenteel worden alternatieven uitgewerkt voor toedeling en/of afbouw van deze kosten om overbelasting van IVO tegen te gaan. Na besluitvorming kan dit leiden tot gewijzigde uitgangspunten voor de volgende actualisatie van de kostenraming.

Vooruitblik

Er volgen dit jaar nog twee actualisatie-momenten:

- Een korte, beknopte actualisatie met als peildatum 31 juli as. en met dezelfde uitgangspunten als de onderhavige actualisatie;
- Een uitgebreide actualisatie met als peildatum 31 oktober as., waarin de gewijzigde uitgangspunten ten aanzien van 1) door het programma voorgefinancierde (‘op de lat geschreven’), permanente beheerkosten en 2) de bovengenoemde ‘verdeelsleutel’-problematiek zijn verwerkt. De voorbereidingen hiervoor (afstemming met bestuurlijke beheerpartners resp. uitwerken en afstemmen van alternatieven) zijn inmiddels gestart. Een notitie met de gewijzigde uitgangspunten wordt vooraf aan PR en OGB voorgelegd.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

derubricering

Kostennota programma ADS, stand per 1 april 2019

Versie 1.0

Datum	3 juni 2019
Status	Versie ter informatie van OGB

Colofon en versiebeheer

Versienummer	1.0
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	geen
Auteur	art 5.1 lid 2 sub e

Versie	Auteur	Status	Datum	Toelichting
0.1	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	26-04-19	Concept voor interne review
0.2	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	08-05-19	Concept voor interne review
0.3	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	09-05-19	Concept voor verwerking review commentaar
0.4 – 0.7	art 5.1 lid 2 sub e	Concept		Tussenversies voor verwerking review commentaar
0.8	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	14-05-19	Concept voor brede review
0.9	art 5.1 lid 2 sub e	Concept	20-05-19	Concept voor acceptatie in PR
1.0	art 5.1 lid 2 sub e	Definitief	03-06-19	Versie ter informatie van OGB

Samenvatting

Aanleiding

De aanleiding voor het schrijven van deze kostennota is naast de volgens afspraak geplande actualisering van de kostenraming ook het optreden van belangrijke ontwikkelingen met gevolgen voor de kostenraming van het programma ADS. In de eerste plaats heeft het OGB besloten de optie te lichten om de ontwikkeling van DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen. Dit moet in termen van kostenbeslag financieel inzichtelijk worden gemaakt. Ten tweede is in december 2018 de beheerovereenkomst interbestuurlijk vastgesteld. Tot dusver zijn de aan beheeractiviteiten gelieerde kosten als het ware ‘op de lat geschreven’. Uit het oogpunt van transparantie is het echter noodzakelijk om de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten apart inzichtelijk te maken in de kostenraming.

Resultaten op hoofdlijnen

De totale geraamde kosten van het programma ADS bedragen € 192,6 miljoen. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Ook de totale geraamde kosten van DSO-LV-basisniveau zijn met € 140,8 miljoen vergelijkbaar met eerdere ramingen.

De voorziene kosten van het DSO zijn per saldo € 21,9 miljoen hoger dan in oktober 2018, vooral door twee incrementen extra en verder ook door het herontwerp van STOP TPOD en extra inzet voor specificatie van samenwerkingsfunctionaliteit op basisniveau. Een deel van de tegenvallers is opgevangen met meevallers, lager uitgevallen gebruikersvergoedingen en testen en integratie. Het extra beroep op de risicoreservering bedraagt 21,9 miljoen euro. In de aanloop naar de besluitvorming over de twee extra incrementen is de OGB van 29 januari 2019 per nota [16] aangekondigd dat de kosten van de twee extra incrementen van DSO-LV gedekt zouden worden uit de risicoreservering.

De kosten van Communicatie, Monitor en Programmaraad en Programmabureau, worden volgens de geaccepteerde uitgangspunten toegedeeld naar rato van de kosten per jaar. Zodra eind 2019 pDSO, het grootste deelprogramma, in de huidige vorm wegvalt, drukken deze kosten vooral in 2020 onevenredig zwaar op het budget van IVO. Momenteel worden alternatieven uitgewerkt voor toedeling en/of afbouw van deze kosten om overbelasting van IVO tegen te gaan. Na besluitvorming kan dit leiden tot gewijzigde uitgangspunten voor de volgende actualisatie van de kostenraming.

Inhoudsopgave

Colofon en versiebeheer **3**

Samenvatting **4**

1 Inleiding **7**

1.1 Aanleiding *7*

1.2 Werkwijze *7*

1.3 Broninformatie *7*

2 Uitgangspunten actualisatie kostenraming programma ADS, april 2019 ..... **8**

2.1 Uitgangspunten *8*

2.2 Algemene uitgangspunten *8*

2.3 Uitgangspunten over de scope *9*

2.3.1 Wijzigingen scope sinds kostenraming oktober 2018 9

2.3.2 Programmaonderdelen ADS 9

2.3.3 DSO-LV 9

2.3.4 IVO 9

2.3.5 Informatiepunt 10

2.3.6 Programmaraad en –bureau ADS (PR&PB) (voor nadere detaillering zie paragraaf 2.5) 10

2.4 Vergelijkbaarheid kostenramingen *10*

3 Scope **11**

3.1 Scope op hoofdlijnen *11*

3.2 Deelprogramma DSO-LV *11*

3.3 Deelprogramma Invoeringsondersteuning en Informatiepunt *12*

3.4 Programmaraad en programmabureau *12*

3.5 Risicoreservering programma *12*

4 Resultaten **13**

4.1 Algemeen *13*

4.2 Deelprogramma DSO-LV-basisniveau *14*

4.3 Deelprogramma Invoeringsondersteuning en Informatiepunt *15*

4.4 Programmaraad en programmabureau, Communicatie en Monitor *16*

4.5 Risicoreservering programma *16*

4.6 Kwaliteit kostenraming en onzekerheden *16*

5 Overige bevindingen **17**

5.1 Opvolging advies KPMG *17*

5.1.1 Agile beheersingsinstrumentarium 17
5.1.2 Inrichten beheerorganisatie 17
5.1.3 Ontwikkeling indirecte kosten 17
5.2 Informatieproducten 18
Geraadpleegde bronnen 19
Bijlage I: Afkortingen 21

1 Inleiding

Voorliggende Kostennota Programma Aan de Slag met de Omgevingswet (ADS), aangeduid als Kostennota april 2019, geeft inzicht in de totale verwachte kosten van het programma. Het betreft de gerealiseerde kosten in 2015 t/m 2018 en de verwachte kosten van 2019 tot en met einde programma. Onderliggende kostenraming is een momentopname van de stand van zaken en de vooruitzichten per begin april 2019. De Kostennota april 2019 bevat de gedetailleerde onderbouwing van de kostenraming en is beschikbaar als bijlage bij de samenvatting van de kostenraming, zoals aangeboden aan het OGB van 11 juni 2019.

1.1 Aanleiding

De aanleiding voor het schrijven van deze kostennota is naast de geplande actualisering van de kostenraming ook het optreden van belangrijke ontwikkelingen met gevolgen voor de kostenraming. In de eerste plaats heeft het OGB besloten de optie te lichten om de ontwikkeling van DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen. Dit moet in termen van kostenbeslag financieel inzichtelijk worden gemaakt. Ten tweede is in december 2018 de beheerovereenkomst interbestuurlijk vastgesteld. Tot dusver zijn de aan beheeractiviteiten gelieerde kosten als het ware ‘op de lat geschreven’. Uit het oogpunt van transparantie is het echter noodzakelijk om de door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten apart inzichtelijk te maken in de kostenraming.

1.2 Werkwijze

Zoals bij voorgaande actualisaties is begonnen met het opzetten van een overzicht van de belangrijkste uitgangspunten in een uitganspuntennotitie [15]. Deze notitie is door de Programmaraad van 15 april 2019 [14] goedgekeurd voor doorgeleiding naar het OGB na aanpassingen. De aanpassing betrof het weglaten van uitgangspunten voor de kostenramingen van beheer en uitbouw van DSO-LV aangezien het daar nog te vroeg voor is.

De goedgekeurde uitgangspunten zijn zonder wijzigingen overgenomen in hoofdstuk 2. De spreadsheet van de kostenraming is zodanig opgezet dat de gevolgen van sinds vorige ramingen gewijzigde uitgangspunten kunnen worden doorgerekend[1]. De uitgangspunten bij deze kostennota worden afgekort als UP201904.

De deelprogramma’s hebben hun kostengegevens en ramingen aangeleverd. Dit betreft de realisatiecijfers van 2018 en de prognoses van de benodigde capaciteit en productinkopen. De cijfers zijn vervolgens geaggregeerd in de totaalraming, waarbij de overkoepelende kosten van PR&PB, Communicatie en Monitor zijn toegedeeld aan de andere programmaonderdelen. De resultaten van de laatste kwartaalsizing van de werkvoorraad en van de bijgewerkte risicolog van DSO-LV zijn ook verwerkt in de kostenraming. De resultaten van de kostenraming worden gepresenteerd in tabellen en grafieken die vervolgens van uitleg worden voorzien.

1.3 Broninformatie

Een overzicht van aangeleverde documenten, als uitgangspunt gehanteerd voor het opstellen van deze kostennota, is in het laatste hoofdstuk Geraadpleegde bronnen bij deze kostennota toegevoegd. In dit document wordt verwezen (aangegeven met [..]) naar betreffend relevant brondocument. De brondocumenten kunnen op verzoek beschikbaar worden gesteld.

1 De volgende sets met uitgangspunten kunnen met elkaar worden vergeleken: UP2017, UP201804, UP201810, UP201904.

2 Uitgangspunten actualisatie kostenraming programma ADS, april 2019

2.1 Uitgangspunten

Deze uitgangspunten gaan over het programma ADS en in het bijzonder over de huidige opdracht aan het deelprogramma DSO, de bouw van DSO-LV[2] basisniveau. De belangrijkste uitgangspunten zijn hieronder opgenomen. Significante wijzigingen ten opzichte van oktober 2018 worden met behulp van voetnoten als zodanig gemarkeerd. De uitgangspunten hieronder zijn overgenomen uit de uitgangspuntennotitie [15], zoals goedgekeurd door de PR [14] en doorgeleid naar het OGB.

2.2 Algemene uitgangspunten

- De kostenraming april 2019
  - Sluit evenals voorgaande ramingen aan bij het Bestuursakkoord uit 2015 [1] en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken uit 2016 [2].
  - Geeft de stand van zaken op de peildatum van 1 april 2019 en vergelijkt deze met de raming van peildatum 1 oktober 2018 en voorgaande ramingen.
  - Is gebaseerd op de tarievennota[3] van het programma.
  - Sluit zoveel mogelijk aan op de agile werkwijze van het programma.
  - Specificeert ten behoeve van de begrotingsindeling van BZK de apparaatskosten (kosten voor capaciteit), programmakosten (kosten voor uitbesteding) en de bijdragen aan medeoverheden (samenwerkingspartners medeoverheden, ZBO's en RWS)[4].
  - Wordt gerapporteerd in de Kostennota[5] kostenramingen ADS en beheer en uitbouw DSO per 1 april 2019.
  - Laat de kostenontwikkeling zien voor DSO, IVO en IP inclusief opslag voor programmaraad, programmabureau, monitor en communicatie.
- Met de transitie naar BZK zijn aan het programmabureau nieuwe taken toebedeeld. Hieronder vallen de inrichting van de Strategische Beheerorganisatie (SBO), secretariaat OGB, contentregie en parlementaria. Deze kosten worden apart inzichtelijk gemaakt en worden niet meegenomen in de opslag aan DSO, IVO en IP. Uitgangspunt is dat deze extra opdrachten separaat gefinancierd worden en dus niet ten laste van het programmabudget worden gebracht.
- De Kostennota april 2019:
  - Is geagendeerd voor het OGB van 11 juni 2019.
  - Volgt de voortgang van de realisatie van de producten ten opzichte van de besteding van het budget;
  - Laat de (voor)genomen efficiency maatregelen zien en verdere opties om kosten te besparen;
  - Geeft de mate weer waarin de adviezen van KPMG van mei 2017 zijn verwerkt:
    - Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in;
    - Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie;
    - Reduceer de indirecte kosten.

2 Volgens Scenario 2 uit het Bestuursakkoord ofwel 'fase 1'.
3 Afgeleid van '20171101 Getekende Tarieven- en Capaciteitsnormennota 2018' van RWS. Deze wordt waar nodig geactualiseerd naar de tarieven van BZK.
4 Dit sluit aan bij de werkwijze van BZK. Kostencategorieën van RWS (IK en EPK) worden niet meer gebruikt.
5 Eens per jaar in april en/of bij aanzienlijke wijziging van de uitgangspunten wordt een Kostennota geschreven als gedetailleerde verantwoording van de kostenraming. In andere gevallen wordt volstaan met een uitgebreide samenvatting van de kostenraming.

2.3 Uitgangspunten over de scope

2.3.1 Wijzigingen scope sinds kostenraming oktober 2018

- De kostenraming april 2019 sluit aan bij de wijzigingen zoals doorgerekend in de kostenraming van oktober 2018. Dit betreft de effecten van de vertraging van de wetgeving en de omslag van DSO naar DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV).
- Zoals in principe besloten in het OGB van 29 januari 2019, wordt de ontwikkeling van DSO-LV mogelijk[6] verlengd met twee programma-incrementen tot 1 januari 2020. De impact hiervan[7] wordt opgenomen in de kostenraming april 2019.

2.3.2 Programmaonderdelen ADS

- De kostenraming betreft de investeringskosten van de programmaonderdelen van ADS in scope, te weten DSO-LV (inclusief LVBB), IVO en Informatiepunt. De kosten van Programmaraad en Programmabureau inclusief Monitor en Communicatie worden zoals gebruikelijk berekend als toeslag[8] op deze onderdelen.

2.3.3 DSO-LV

- De kostenraming april 2019 gaat uit van DSO-LV-basisniveau, conform het besluit van het OGB van 26 februari 2018 over het Taskforce basisniveau.
- De bouw en oplevering van DSO-LV-basisniveau en de overdracht aan voorlopig operationeel beheer per 1 januari 2020 behoren tot de scope.
- Activiteiten met betrekking tot de overdracht van DSO-componenten aan de beheerorganisatie worden gedragen door het deelprogramma DSO. Hiertoe worden twee projecten[9] ingericht en uitgevoerd.
- Voorlopig operationeel beheer wordt conform DevOps uitgevoerd en is bedoeld om de betreffende DSO-LV-componenten beschikbaar te hebben voor systeemintegratie en voor het uitvoeren van praktijkproeven[10]. Dit behoort tot de scope van de ontwikkeling van DSO-LV-basisniveau en dus van deze kostenraming.
- In de Beheerovereenkomst DSO-LV (2018) [27] staat: “In de periode 2020 t/m 2023 worden overschotten in enig jaar aangewend voor de bekostiging van de extra beheerkosten die volgen uit het gerealiseerde deel van de overeengekomen uitbouw van DSO-LV, als bedoeld in paragraaf 2, of ter compensatie van kosten van voorbereiding van beheer, gemaakt door de minister in 2018 en 2019, indien en voor zover Partijen hebben vastgesteld dat het redelijk is deze gezamenlijk te dragen.” De door het programma ADS voorgefinancierde beheerkosten[11] kunnen worden gedekt, mits:
    - In de periode 2020 t/m 2023 het jaarlijks beschikbare budget van 25,9 miljoen euro (incl. btw) daartoe ruimte biedt en
    - Partijen hebben vastgesteld dat het redelijk is deze gezamenlijk en volgens de afgesproken verdeelsleutel te dragen.
- Voor toerekening van de door het programma ADS voorgefinancierde kosten van voorlopig beheer aan beheer DSO-LV worden nadere uitgangspunten ontwikkeld volgens bovengenoemd redelijkheidsprincipe en volgens het principe dat er sprake is van een geleidelijke inbeheername van opgeleverde voorzieningen van DSO-LV. Deze nader gedetailleerde uitgangspunten worden toegevoegd aan de uitgangspuntennotitie van een volgende actualisatie van de kostenraming.

2.3.4 IVO

- De raming wordt gehandhaafd op 35 miljoen euro in totaal.
- Invoeringsondersteuning loopt door tot 2 jaar na inwerkingtreding van de wet, niet met steeds dezelfde intensiteit, maar met een piek in 2020. Het budget wordt besteed aan de voorgestelde resultaatgebieden; deze krijgen hun concrete invulling in een jaarplan op

6 De verlenging zal naar alle waarschijnlijkheid wel plaats vinden; de middelen hiervoor zijn bij VJN 2019 toegekend door financiën.
7 Nieuw t.o.v. oktober 2018.
8 In paragraaf 2.5 wordt een aanvulling/wijziging t.o.v. oktober 2018 beschreven.
9 Nieuw t.o.v. oktober 2018. Dit zijn PR26 en PR32.
10 Het oefenen met het stelsel behoort tot de scope van IVO.
11 Nieuw t.o.v. oktober 2018.

hoofdlijnen in combinatie met een nadere kwartaalprogrammering [25], de voortschrijdende aanpassing daarvan per kwartaal en de daarmee gepaard gaande financiële uitwerking [9].

2.3.5 Informatiepunt

- Het IP wordt doorontwikkeld volgens de ambitie van het bestuursakkoord en gaat per 1 juli 2020, een half jaar voor inwerkingtreding van de wet, over naar beheer.

2.3.6 Programmaraad en –bureau ADS (PR&PB) (voor nadere detaillering zie paragraaf 2.5)

- Programmaraad en –bureau (PR&PB) stoppen na de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021.
- De kosten van PR&PB zonder Monitor en Communicatie worden naar rato van hun totale kosten toegedeeld aan de andere programmaonderdelen van het programma ADS.
- De kosten van Monitor ten laste van ADS worden tot en met 2020 voor 25% toegerekend aan DSO en voor 75% aan IVO.
- Alle communicatiekosten worden ondergebracht bij het programmabureau en van daaruit voor 40% toegerekend aan DSO en voor 60% aan IVO.
- De kosten van de PR worden naar rato van de totale kosten per jaartranche toegedeeld aan ADS, beheer en uitbouw, zolang de PR fungeert als voorportaal voor het OGB Beheer. Voor de kostenraming gaan we er voorlopig vanuit dat dit tot 1 januari 2021 het geval zal zijn.

Tabel 1: Samenvatting einddata programmaonderdelen

Ingangsdatum omgevingswet	**1 januari 2021**

Programmaonderdeel	**Einddatum**
DSO-LV	31 december 2019
IVO	31 december 2022
IP	30 juni 2020
PR&PB	31 december 2020

2.4 Vergelijkbaarheid kostenramingen

De kostenraming is zodanig uitgevoerd dat iedere set uitgangspunten vergelijkbaar is met de andere sets. De volgende sets uitgangspunten worden onderscheiden:

- UP2017: de uitgangspunten, zoals gehanteerd bij de actualisatie van de kostenraming in oktober 2017 en daarvoor.
- UP201804: uitgangspunten april 2018 met invoering wetgeving op 1 januari 2021, OGB-besluit tot beperking scope DSO in DSO-LV en waarin IVO het budget uit het BA handhaaft, IP doorloopt tot 1-7-2020 en PR&PB stoppen per 1-7-2021.
- UP201810: uitgangspunten actualisatie kostenraming per 1 oktober 2018 met OGB-besluit IVO en stop PR&PB per 1-1-2021.
- UP201904: uitgangspunten actualisatie kostenraming 2019 per 1 april 2019, zoals hierboven behandeld, waarin de ontwikkeling van DSO-LV heel 2019 nodig heeft.

De spreadsheet met de kostenraming is zodanig ingericht dat de kostenraming per 1 april 2019 ook kan worden doorgerekend op grond van de uitgangspunten van oktober 2018 en daarvoor.

3 Scope

3.1 Scope op hoofdlijnen

Het Bestuursakkoord [1] en Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken [2] vormen tezamen met, de Visie 1.0 [3], het Globaal Programma van Eisen 2.2 [5], de Doelarchitectuur 3.10 [6] en het Programmaplan 2016-2019 [7] de basis voor de scope van het programma Aan de Slag met de Omgevingswet (ADS) en deze kostennota. Hieronder volgt een beknopte samenvatting van het programma en de onderliggende deelprogramma's met aandacht voor de belangrijkste verschillen ten opzichte van de vorige actualisatie van de kostenraming, zoals beschreven in de vierde kwartaalrapportage 2018 van het programma ADS [19].

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015 [1]. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019 [7].

Doelstelling van implementatie is: iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning en Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet. De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven.

Het programma kent de volgende drie prestatie-indicatoren:
- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet en uniforme kennisdeling over het wettelijke/(digitale) stelsel. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

3.2 Deelprogramma DSO-LV

In het OGB van 11 november [10] en 12 december 2018 [11] zijn besluiten genomen die de scope van het programma DSO raken.
- Het OGB ging akkoord met de ontvlechting van het toepasbaar maken van Rijksregels inclusief de bruidsschat uit het totale DSO-project PR13 (toepasbare regels). De rijkspartijen gaan dit aansturen (in plaats van het OGB). Eenvoudig Beter zal de coördinatie op zich nemen. In de loop van 2019 wordt nagegaan hoe dit administratief te ontvlechten. Vooralsnog zijn middelen nog opgenomen in de kostenraming (zie nota ontvlechting rijksregels [18]).
- Het OGB ging akkoord met aanpassingen in de reeds vastgestelde aanpak voor het maken van toepasbare regels (vragenbomen) voor rijksregelgeving voor indienen en voorschriften- en maatregelencontent.
- Het OGB ging akkoord met het opnemen van een minimumniveau verplicht annoteren en het optioneel maken van functionele annotaties in de STOP TPOD standaard.

- Het OGB ging akkoord met het uitgaan van functioneel presenteren bij de bouw van DSO-LV, waarbij bevoegd gezagen de ruimte krijgen om af te wijken van de presentatiestandaard in STOP TPOD.
- Zoals in principe besloten in het OGB van 29 januari 2019 [12], wordt de ontwikkeling van DSO-LV na de voorjaarsnotabesluitvorming verlengd met twee programma-incrementen tot 1 januari 2020. De impact hiervan wordt opgenomen in de kostenraming april 2019.

3.3 Deelprogramma Invoeringsondersteuning en Informatiepunt

Er zijn geen wijzigingen in de scope van Invoeringsondersteuning en Informatiepunt.

3.4 Programmaraad en programmabureau

Looptijd en doorbelasting van PR&PB, Monitor en Communicatie aan de programmaonderdelen zijn gewijzigd. Er zijn geen wijzigingen in de scope van de activiteiten.

3.5 Risicoreservering programma

Er zijn geen wijzigingen in de aard en omvang van de risicoreservering in de zin dat het initiële bedrag van 36,7 miljoen euro van april 2017 ongewijzigd is gebleven, evenals de (beoogde) bestemming ervan.

4 Resultaten

4.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de stand van zaken per 1 april 2019 en in de wijzigingen die zich in het programma hebben voorgedaan sinds de kostenraming van oktober 2018. Ook de kostenraming van april 2019 is een momentopname.

In Tabel 2 is te zien dat de totale investeringskosten van het programma ADS uitkomen op 192,5 miljoen euro. Dat is per saldo 0,7 miljoen euro minder dan in oktober 2018. Deze daling wordt veroorzaakt door het wegvallen van de risicotoeslag voor Informatiepunt.

De kosten van DSO-LV-basisniveau inclusief resterende risicoreservering bedragen 138,8 + 2,0 = 140,8 miljoen euro. Evenals in de kostenraming van oktober 2018 is geconstateerd, blijkt dat de raming van september 2016 voor DSO-LV in essentie nog steeds valide is (zie Figuur 1).

Tabel 2: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten ADS per april 2019

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €									
Deelprogramma DSO	1,4	18,2	27,3	38,4	51,0	2,4	0,0	0,0	138,8
Deelprogramma Invoering	0,7	2,5	7,3	5,9	5,7	8,9	2,7	1,3	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,0					0,0
Informatiepunt	0,0	2,1	3,2	2,7	4,2	3,1	0,0	0,0	15,3
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,4	0,5	0,3	0,2	0,0	0,0	1,5
Totaal informatiepunt	0,0	2,1	3,7	3,2	4,5	3,3	0,0	0,0	16,8
Totaal	**2,1**	**22,8**	**38,2**	**47,5**	**61,2**	**14,6**	**2,7**	**1,3**	**190,6**
Risicoreservering	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten onvoorzien in miljoen €									
Beroep op risicoreservering DSO				-12,8	-21,9				-34,7
Totale risicoreservering sinds april 2017 DSO									36,7
Beroep op risicoreservering IP									0,0
Totale risicoreservering IP									0,0
Resterende risicoreservering DSO en IP	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-12,8**	**-21,9**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**2,0**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**2,1**	**22,8**	**38,2**	**34,7**	**39,3**	**14,6**	**2,7**	**1,3**	**192,5**

De kosten van Programmaraad en Programabureau minus Monitor en Communicatie zijn naar rato van de voorziene investeringskosten per jaar verdeeld over de programmaonderdelen.

De kosten van Monitor zijn voor 75% toegedeeld aan Invoering en voor 25% aan DSO.

De kosten van Communicatie zijn voor 60% toegedeeld aan Invoering en voor 40% aan DSO.

De totale risicoreservering is bepaald als 35% van het totale investeringsbedrag voor DSO van april 2017.

De tabel kan afrondingsverschillen bevatten.

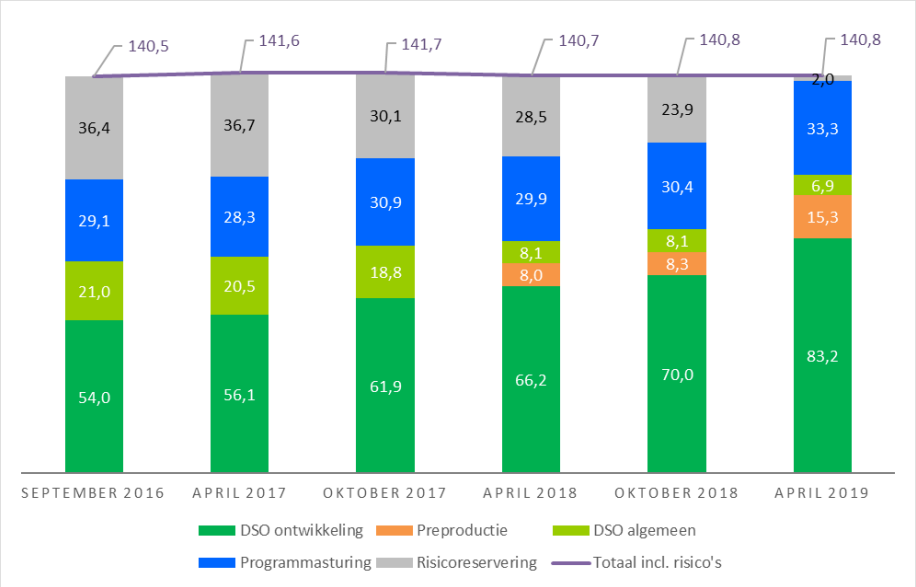

Figuur 1: Kostenramingen DSO sinds september 2016

4.2 Deelprogramma DSO-LV-basisniveau

In Tabel 3 is te zien wat de gerealiseerde en verwachte investeringskosten van DSO-LV-basisniveau zijn per 1 april 2019. De totale investeringskosten zijn hetzelfde als in oktober 2018. Sinds oktober 2018 zijn de voorziene investeringskosten gestegen met 23,1 miljoen euro, vooral door de twee extra incrementen in 2019. Ook zijn er kostenstijgingen door onder andere hogere kosten van preproductie, het herontwerp van STOP TPOD en extra inzet voor specificatie van samenwerkingsfunctionaliteit op basisniveau. Een deel van de tegenvallers is opgevangen met meevallers zoals uit team vullen toepasbare regels. Het extra beroep op de risicoreservering bedraagt per saldo 21,9 miljoen euro[12].

Tabel 3: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten DSO-LV per april 2019

Gerealiseerde en verwachte investeringskosten onderdelen DSO incl. toeslag PR&PB april 2019, UP201904							
Bedragen in euro's	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*Totaal*
Investeringskosten in euro's:							
Ontwikkeling	€ 0,7	€ 10,0	€ 19,0	€ 24,6	€ 26,9	€ 2,1	€ 83,2
Preproductie	€ -	€ -	€ 0,3	€ 4,2	€ 10,9	€ -	€ 15,3
Algemeen	€ -	€ 1,2	€ 0,4	€ 0,2	€ 5,1	€ -	€ 6,9
Programmateam + toeslag PR&PB	€ 0,8	€ 7,0	€ 7,7	€ 9,5	€ 8,1	€ 0,4	€ 33,3
Totaal voorzien	**€ 1,4**	**€ 18,2**	**€ 27,3**	**€ 38,4**	**€ 51,0**	**€ 2,4**	**€ 138,8**
Beroep op risicoreservering per oktober 2017				€ -12,8	€ -21,9		€ -34,7
Totale risicoreservering sinds april 2017							€ 36,7
Resterende risicoreservering	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -12,8**	**€ -21,9**	**€ -**	**€ 2,0**
TOTALE INVESTERINGSKOSTEN	**€ 1,4**	**€ 18,2**	**€ 27,3**	**€ 25,6**	**€ 29,1**	**€ 2,4**	**€ 140,8**

Het bedrag van 2,1 miljoen euro in 2020 is vooral bedoeld als reservering voor Maken Toepasbare Regels; het staat los van oplevering van DSO-LV-basisniveau eind 2019.

De stijging van de algemene kosten van 2018 op 2019 wordt veroorzaakt door het opnemen van reserveringen voor de vertraging bij verschillende teams met name voor het afronden van de gebruikerstoepassingen.

12 De middelen hiervoor zijn inmiddels bij VJN 2019 toegekend door financiën

Analyse van de programmabacklog [22] laat zien dat vanaf PI 10 (1 april 2019) de resterende werklast om DSO-LV-basisniveau te realiseren ongeveer 30% bedraagt van de totale werklast. Volgens de kwartaalrapportage Q1 2019 [20] is dit 27%. De kosten die met de resterende werklast gemoeid zijn bedragen 22,3 miljoen euro ofwel 27% van de totale ontwikkelkosten. Kostenraming en voortgang zijn met elkaar in overeenstemming.

Nieuw sinds de vorige kostenramingen is dat in Tabel 3 de kosten van preproductie apart inzichtelijk zijn gemaakt. De totale kosten ervan worden geraamd op 15,3 miljoen euro. Een deel daarvan is 'op de lat geschreven'. Dit zijn de voorgefinancierde beheerkosten die pDSO volgens afspraak zou bijhouden. Hier is nog geen eenduidig beeld over.

De 'Notitie continuïteit DSO in 2019' [16], zoals besproken in het OGB van januari 2019 [12] stelt dat "uitbreidingen op de oorspronkelijke opdracht [zijn] doorgevoerd op verzoek en met instemming van het OGB, om een goed functionerend en gebruikersvriendelijk DSO te realiseren". Dit heeft tot uitbreiding van de werkvoorraad geleid die heeft bijgedragen aan de twee extra benodigde incrementen. In de 'Notitie over de DSO-Opdracht' [17] zijn deze geschat op 20 miljoen euro.

De verwachting is dat DSO-LV-basisniveau inclusief scope uitbreiding kan worden gerealiseerd binnen de totale geraamde kosten van 140,8 miljoen euro. Om dat te bereiken kan het nodig blijken om de voorgefinancierde beheerkosten terug te betalen en zo nodig de resterende risicoreservering aan te spreken.

4.3 Deelprogramma Invoeringsondersteuning en Informatiepunt

In Tabel 4 is te zien hoe de kosten van Invoeringsondersteuning zich ontwikkelen. Ten opzichte van oktober 2018 zijn de netto beïnvloedbare investeringskosten van Invoeringsondersteuning nagenoeg gelijk gebleven.

Voor Informatiepunt zijn ten opzichte van oktober 2018 geen andere wijzigingen te vermelden dan dat de risicoreservering ervan à 0,7 miljoen euro is vervallen. In de opdracht aan RWS [26] is het maximaal beschikbare budget vastgesteld op 16,8 miljoen euro; daarin is geen ruimte voor een risicoreservering. De totale voorziene investeringskosten van Informatiepunt bedragen evenals in oktober 2018 16,8 miljoen euro.

Tabel 4: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten Invoeringsondersteuning per april 2019 met en zonder toeslagen PR&PB, Monitor en Communicatie

Status realisatie/raming	*Realisatie*			Raming					
bedragen x 1.000.000	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totalen*
IVO zonder toeslagen	€ 0,4	€ 2,0	€ 5,7	€ 4,6	€ 4,5	€ 6,0	€ 2,0	€ 1,0	€ 26,2
IVO met toeslag PR&PB, Monitor en Communicatie	€ 0,7	€ 2,5	€ 7,3	€ 5,9	€ 5,7	€ 8,9	€ 2,7	€ 1,3	€ 35,0

Zodra eind 2019 het programma DSO in de huidige vorm ophoudt te bestaan, drukken de kosten van Communicatie, Monitor en Programmaraad en Programmabureau, vooral in 2020, volgens de huidige uitgangspunten, onevenredig zwaar op het budget van IVO. Geadviseerd wordt om alternatieven uit te werken voor toedeling en/of afbouw van deze kosten en voor de volgende actualisatie passende uitgangspunten op te voeren die het netto beschikbare budget van IVO en IP vergroten.

4.4 Programmaraad en programmabureau, Communicatie en Monitor

De kosten van PR&PB, Communicatie en Monitor zijn ten opzichte van oktober 2018 per saldo met 0,2 miljoen euro licht afgenomen.

4.5 Risicoreservering programma

Het beslag op de risicoreservering is toegenomen. In Tabel 3 is te zien dat er nog 2,0 miljoen euro resteert om eventuele toekomstige tegenvallers op te vangen. Dit komt overeen met 5% van het per april 2019 openstaande investeringsbedrag[13].

4.6 Kwaliteit kostenraming en onzekerheden

De realisatiecijfers van 2018 zijn afkomstig uit de financiële systemen van BZK en RWS. De kostenraming is aangepast aan de begrotingsstructuur van BZK waardoor de realisatiecijfers eenvoudig konden worden ingepast.

Aan de raming van de capaciteit ligt het Bronbestand Capaciteitsmanagement, versie 20190502 [28] ten grondslag. Dit wordt regelmatig en nauwgezet geactualiseerd.

Voor de raming van de ontwikkelinspanningen en preproductie is gebruik gemaakt van de offertes van de ontwikkelpartners. De kosten van preproductie in de tweede helft van 2019 zijn geëxtrapoleerd uit de kosten van de eerste helft. Bij de volgende actualisatie is bijstelling hiervan noodzakelijk op grond van de dan beschikbare offertes. Bij de volgende actualisatie zal ook blijken of alle ontwikkelbudgetten van de eerste helft van 2019 zijn benut; er zijn indicaties dat dat voor sommige ontwikkelteams wellicht niet het geval is. Ook is nog onzeker welke teams hoeveel extra ontwikkeltijd in 2020 nodig hebben. Al met al zijn er nog enkele mee- en tegenvallers te verwachten. Zo nodig staat hier voldoende dekking tegenover uit het restant risicoreservering en de terugbetaling van voorgefinancierde beheerkosten.

13 Dit is 2 mln euro gedeeld door (¾ van 51 in 2019 + 2,1 miljoen euro in 2020).

5 Overige bevindingen

5.1 Opvolging advies KPMG

Hieronder wordt ingegaan op de mate waarin de adviezen van KPMG van mei 2017 zijn verwerkt:
- Richt een Agile-beheersingsinstrumentarium in;
- Geef prioriteit aan het inrichten van een permanente beheerorganisatie;
- Reduceer de indirecte kosten.

5.1.1 Agile beheersingsinstrumentarium

Aan dit advies van KPMG is inmiddels voldaan. Het centrale agile beheersingsinstrument in het pDSO is de programma backlog. Deze ondersteunt de beheersing van de werkvoorraad, de scope, van het programma. Ieder kwartaal wordt de omvang van de werkvoorraad geschat en op basis daarvan worden prognoses gedaan over het aantal benodigde incrementen om DSO-LV-basisniveau op te leveren. Deze prognoses hebben een rol gespeeld in de besluitvorming over de twee extra benodigde incrementen. Daarbij gaat het niet alleen om hoeveel procent van de werkvoorraad dan is gerealiseerd, maar vooral hoeveel van de business waarde dan binnen bereik komt.

5.1.2 Inrichten beheerorganisatie

Zoals in de inleiding is toegelicht gaat deze kostenraming niet in op de beheerkosten van DSO-LV. Een onderwerp in de kostenraming van het programma ADS dat hieraan raakt zijn de voorgefinancierde beheerkosten. Zoals te zien in Tabel 3 worden de totale kosten van preproductie door het pDSO geraamd op 15,3 miljoen euro. Een deel daarvan is ‘op de lat geschreven’. Dit zijn de voorgefinancierde beheerkosten die pDSO volgens afspraak [26] zou bijhouden. Hier is nog geen eenduidig beeld over. Andere voorgefinancierde kosten hebben betrekking op de totstandkoming van de beheerovereenkomsten en het inrichten van de SBO. Deze zijn voorgefinancierd door BZK en niet door het programma ADS. De voorbereidingen voor het inzichtelijk maken van de voorgefinancierde kosten inclusief afstemming met bestuurlijke beheerpartners zijn inmiddels gestart.

5.1.3 Ontwikkeling indirecte kosten

Aan het advies van KPMG om de indirecte kosten te beperken is inmiddels volledig voldaan; meer is niet verantwoord. In Tabel 5 is te zien dat het percentage indirecte kosten van pDSO gestaag afneemt. De stijging van de indirecte kosten sinds oktober 2018 wordt veroorzaakt door de twee extra incrementen en staat de relatieve afname niet inde weg. Het deelprogramma weet ondersteunende activiteiten steeds efficiënter in te zetten. Verdere efficiëntieverhoging zou de effectiviteit van de besturing en beheersing van pDSO aantasten.

Tabel 5: De ontwikkeling van de indirecte kosten in pDSO[14]

Raming	Totale kosten DSO voorzien incl. toeslag PR&PB	DSO indirect incl. toeslag PR&PB	Indirect als % totaal DSO voorzien
2016-09	104,1	29,1	28%
2017-04	104,9	26,4	25%
2017-10	111,6	26,3	24%
2018-04	112,1	23,1	21%
2018-10	116,9	22,7	19%
2019-04	138,8	24,9	18%

5.2 Informatieproducten

In lijn met eerdere kostenramingen bedraagt de realisatie van kosten in 2016, 2017 en 2018 tezamen 5,7 miljoen euro. Dit zijn de totale geraamde kosten die betrekking hebben op de voorbereiding van de besluitvorming over het in ontwikkeling nemen van informatieproducten. Conform de in deze en alle voorgaande kostennota's gehanteerde uitgangspunten, behoort de activiteit Informatieproducten tot scenario 3 van het Bestuursakkoord en de kosten ervan vallen daarom volledig buiten scope van de kostenraming ADS; hier wordt volstaan met het zijdelings aanstippen van deze kosten. Het vervolg op de activiteit informatieproducten wordt beschreven in het plan Uitbouw.

14 NB: niet alle kosten van het Programmateam DSO in Tabel 3 worden gerekend tot de indirecte kosten; deze zijn dus anders dan de indirecte kosten in deze tabel. Programmamanagement en –beheersing en communicatie en omgevingsmanagement worden gerekend tot indirecte kosten. Capaciteit van BLM, agile werken, architectuur en integratie worden gerekend tot ontwikkelteam overstijgende directe kosten.

Geraadpleegde bronnen

Programma

[1] 20150625 bestuursakkoord definitief ondertekend

[2] Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken, 2016.

[3] Visie Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Versie 1.0, 10 november 2016.

[4] OGB 26/9/18: 6.5 Memo Globaal Programma van Eisen en Doelarchitectuur.

[5] Globaal Programma van Eisen Digitaal Stelsel Omgevingswet, Versie 2.2.

[6] Doelarchitectuur Digitaal Stelsel Omgevingswet 2024, Versie 3.10, 8 februari 2019.

[7] Programmaplan Aan de Slag met de Omgevingswet 2016-2019.

[8] OGB 26/9/18: 2. verslag OGB 12 juni 2018.

[9] 2. Concept verslag - Opdrachtgevend Beraad - 26 september 2018

[10] 2.1 Concept verslag - Opdrachtgevend Beraad - 12 november 2018

[11] 2 - Conceptverslag OGB 11 december 2018 21122018

[12] 02 Concept verslag OGB 29 januari 2019

[13] 2 Concept verslag OGB maart - aangepast

[14] 2.1 concept verslag PR 15 april '19

[15] Uitgangspuntennotitie Kostenraming ADS april 2019_v10.

Recente ontwikkelingen

[16] 7. Notitie continuïteit DSO in 2019.

[17] 20181205 - C05 - DSO Opdracht.

[18] 4.1 OGB Notitie Ontvlechting Rijksregels PR13_pp.

[19] Vierde kwartaalrapportage 2018 programma Aan de slag met de Omgevingswet.

[20] Eerste kwartaalrapportage 2019 - Aan de slag met de Omgevingswet - versie 0.99.

[21] Stand van zaken sizing PI 10 kostenraming 201904_v02.

Deelprogramma DSO

[22] 20190415 Programmabacklog DSO PI-10 v1.0 (baseline).

[23] Risicodossier PIOW DSO.

[24] 20190424 Capaciteitsraming Programmateam DSO (FTE).

Deelprogramma IVO, IP en PR&PB

[25] PR notitie jaarplan 2019 Invoeringsondersteuning.

[26] Opdrachtbrief RWS inzake Informatiepunt.

Beheerkosten DSO-LV

[27] Beheerovereenkomst DSO-LV (2019) versie1.0, tekenversie 18.12.2018 3.

Bronbestanden

[28] Bronbestand Capaciteitsmanagement, versie 20190502.
[29] Draaitabel realisatie 2018 DSO, IVO, PB.

Eerdere kostenramingen

[30] Kostennota Programma Invoering Omgevingswet, september 2016 (ondertekend).
[31] Kostennota april 2017, versie 1.0 ondertekend.
[32] KPMG. Rapportage review kostenraming programma aan de slag met de omgevingswet. 8 juni 2017.
[33] Samenvatting kostenraming oktober 2017_v09.
[34] Kostennota ADS april 2018_defn_v11
[35] Samenvatting Kostenraming ADS oktober 2018_v10
[36] Bestedingsplan Programmadirectie Aan de slag 2019 ver3

Kostensystematiek

[37] Tarievennota ADS 2018 en 2019_v01.
[38] RWS. Beheersmodel grote projecten. Definitief concept. 2 juni 2016.
[39] RWS. GKAD Eisen aan ramingen van kosten versie 2.0 20150708.
[40] Standaardsystematiek voor kostenramingen – SSK-2010, Handreikingen voor kostenmanagement en kostenramen. CROW.
[41] Collan, M. (2012). The Pay-Off Method, Re-inventing investment analysis. Mikael Collan 2012, ISBN-10: 1478238429, ISBN-13: 978-1478238423, at https://www.createspace.com/3936428.
[42] Verhoef, C.. Quantitative IT portfolio management. In: Science of Computer Programming 45 (2002) 1 –96, Elsevier Science B.V.

Bijlage I: Afkortingen

ADS, Aan de Slag met de Omgevingswet, het programma
BA, Bestuursakkoord, de basis voor het programma ADS
DevOps, Development and Operations, behoort tot de agile werkwijze waarin het onderscheid tussen ontwikkeling en beheer vervaagt
DSO-LV, Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening
IP, Informatiepunt, project van IVO
IVO, Invoeringsondersteuning, deelprogramma van ADS
LVBB, Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen, onderdeel van DSO-LV
pDSO, het programma DSO, deelprogramma van ADS
OGB, Opdrachtgevend Beraad van ADS
PR&PB, Programmaraad en Programmabureau van het programma ADS
UP201904, de set Uitgangspunten bij de kostenraming van april 2019

Oplegnotitie OGB-Beheer

Onderwerp	Oplegnotitie OGB-Beheer 2 juli 2019
Agendanummer	geen
Datum	2 juli 2019

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
19 juni 2019

Bijlagen

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

Het OGB-Beheer wordt gevraagd om besluitvorming op het Informatiepunt Omgevingswet, zie de desbetreffende notitie

Aanleiding
Het beheer is van het Digitaal Stelstel Omgevingswet (DSO) op drie verschillende niveaus belegd. Het ministerie van BZK neemt namens de interbestuurlijke partijen het strategisch beheer op zich. Het Kadaster is de tactische beheerorganisatie. De huidige ontwikkelpartners, zoals Geonovum, Rijkswaterstaat en ook het Kadaster zijn de beoogde operationele beheerpartijen. Deze rolverdeling zorgt ervoor dat de verschillende onderdelen van de landelijke voorziening als een samenhangend digitaal stelsel werkt.

De afgelopen maanden hebben Strategische Beheer Organisatie (SBO) de Tactische Beheer Organisatie (TBO) en programma DSO samengewerkt aan de uitwerking van de verschillende afspraken zoals die in de beheerovereenkomst DSO-LV in december 2018 zijn vastgelegd. Einddoel is om eind 2019 de beheerorganisatie ingericht en gereed te hebben voor het jaar 2020.

De afgelopen periode stond naast de in de dit OGB-beheer geagendeerde onderwerpen onder meer in het teken van het opstellen van de raamovereenkomst met Kadaster voor het tactisch beheer; Dialoogsessies met ontwikkelpartners in voorbereiding op het operationele beheer; de samenwerking met het pDSO t.bv. de geleidelijke overgang naar beheer en het inregelen van de bedrijfsvoeringsprocessen.

Zoals in het OGB van 12 maart jl. is aangegeven is een aantal data uit de beheerovereenkomst verschoven, doordat de besluitvorming dit voorjaar over de beheerontwikkelplannen en de offerte van het Kadaster langer duurde dan voorzien en door het verschuiven van de opleverdatum van het basisniveau van juli naar eind 2019. Dit brengt met zich mee dat een aantal zaken wel in voorbereiding is maar nog niet ter besluitvorming kan worden geagendeerd. Voorstel is om deze vraagstukken in de komende periode met betrokkenheid van de verandermanagers verder in te vullen en in het OGB van oktober te agenderen.

In het OGB-Beheer van 2 juli zal een toelichting worden gegeven op de stand van zaken rond de inrichting van het beheer en vanuit die context wordt het OGB-Beheer een richtinggevend besluit gevraagd voor het Informatiepunt Omgevingswet.

Toelichting Onderzoek Informatiepunt Omgevingswet

Ten tijde van het sluiten van de beheerovereenkomst in december 2019 konden voor het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw) nog geen definitieve afspraken worden gemaakt. Er moest nog een onderzoek worden uitgevoerd naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten en de governance van het Informatiepunt. Inmiddels heeft het onderzoek plaatsgevonden en is een rapport opgesteld door de werkgroep Onderzoek Informatiepunt met vertegenwoordigers van de SBO, de TBO, RWS-WVL en Programma ADS onder begeleiding van Ben Koopman. Tussentijdse is afgestemd met de betreffende directeuren, met het ministerie van IenW en de Verandermanagers van de koepels en het Rijk. Het OGB-beheer wordt richting gevraagd ten behoeve van het voorbereiden op de beheerfase van het IPOw per 1 juli 2020.

Doorkijk agendering OGB-beheer oktober

Op de volgende onderwerpen vindt bespreking in de Programmaraad van 15 juli plaats, zodat SBO en TBO richting krijgen voor de verdere invulling. In het OGB-Beheer van 15 oktober zullen deze onderwerpen ook worden geagendeerd.

Notitie beheerprotocol DSO-LV

Het beheerprotocol is een kaderstellend document voor een aantal in de beheerovereenkomst genoemde onderwerpen. Het beschrijft het kader waaraan het meerjarig voortschrijdend strategisch beheerplan evenals de jaarlijkse beheerplannen van de tactisch beheerder zal worden getoetst. Het stelt het OGB Beheer in staat inhoudelijk kaders mee te geven naast de beheerovereenkomst.

Verkenning overlegstructuur en gebruikersbetrokkenheid

In het beheerontwikkelplan van de TBO is een verkenning aangekondigd naar de overlegstructuur en gebruikersbetrokkenheid, als nadere uitwerking van de overlegstructuur uit de beheerovereenkomst. In de komende periode is naast de uitwerking van de structuur ook de invulling van de rollen door de betrokken organisaties in de beoogde gremia aan de orde.

Dienstverleningsniveau en beheerkosten

De operationele beheerkosten voor het DSO-LV worden mede bepaald door het niveau van de dienstverlening. Via dialoog- en werksessies worden zowel OBO's als vertegenwoordigers van de interbestuurlijke partijen betrokken bij de vraag welke dienstverleningsniveaus door de Operationele Beheer Organisaties (OBO's) kunnen worden geboden en welke kosten daar mee samenhangen.

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
21 juni 2019

agenda

Betreft	Concept agenda Opdrachtgevend beraad Beheer
Vergaderdatum	2 juli 2019
Vergadertijd	10.00 – 11.15
Vergaderplaats	BZK, Turfmarkt 147, Den Haag 8e etage Aletta Jacobszaal

1. Opening en mededelingen

2. Stand van zaken inrichting beheer - presentatie

3. Besluitvorming
3.1. Notitie Onderzoek Informatiepunt Omgevingswet
3.2. Onderzoek Informatiepunt Omgevingswet

4. Rondvraag en sluiting

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
T

Datum 25 juni 2019

Bijlagen 1

Onderwerp	Onderzoek Informatiepunt Omgevingswet
Datum	2 juli 2019
Agendanummer	3

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Aan het OGB-Beheer wordt voorgesteld:

1. Een principe besluit te nemen over de inrichting van het IPOw conform het Bestuursakkoord, d.w.z.
   a. Het IPOw te beleggen bij RWS-WVL,
   b. Inhoudelijke dienstverlening te bieden vanuit het IPOw,
   c. de helpdesks Water, Bodem+ en Infomil en Bouwregelgeving te integreren,
   d. de helpdesk DSO-LV als onderdeel van het IPOw in te richten.

2. Opdracht te geven dit principe besluit de komende maanden verder uit te werken door:
   a) overleg met de beleidsdirecties die opdrachtgever zijn over de vier te integreren helpdesks over de mate van zeggenschap over het IPOw,
   b) het opstellen van een impactanalyse en transitieplan door RWS/WVL,
   c) uitwerking van het offertetraject voor de beheerfase tussen TBO en RWS-WVL, hierin worden de Service Level Agreements uitgewerkt voor dienstverlening IPOw inzake Wet- en regelgeving'en 'DSO-LV',
   d) te zorgen dat de overgang tussen ontwikkeling en beheer goed verloopt door overleg tussen het Programma Aan de Slag/Invoeringsondersteuning, de SBO, TBO en het IPOw.

   En hierover in het OGB van 15 oktober te rapporteren

Aanleiding

In de Beheerovereenkomst 1.0 van december 2018 zijn tussen de koepels en het Rijk afspraken gemaakt over het beheer van DSO-LV. Ook het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw) is in deze beheerovereenkomst opgenomen. Voor het IPOw konden hierin geen definitieve afspraken worden gemaakt omdat er nog een

onderzoek moest worden uitgevoerd naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten en de governance van het Informatiepunt. De aanleiding voor dit onderzoek komt voort uit een behoefte aan meer zicht over de opzet en inrichting van het IPOw en een verificatie van de uitgangspunten zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord. Daarnaast is er bij interbestuurlijke partners behoefte aan meer inzicht in de kosten, aangezien deze partijen (mee)betalen voor het IPOw. Ten slotte is er de behoefte om de opdrachtgeversrol vanuit zowel de Strategisch beheerorganisatie (SBO) als de Tactisch beheerorganisatie (TBO) voor de beheersituatie goed in te richten en daarvoor was ook meer inzicht in het IPOw nodig.

Proces
Het rapport is opgesteld door de werkgroep Onderzoek Informatiepunt met vertegenwoordigers van de SBO, de TBO, RWS-WVL en Programma ADS. De opzet van het onderzoek is besproken met de directeuren van het Kadaster, RWS-WVL en Programmadirectie Aan de slag. Tussentijdse afstemming heeft plaatsgevonden met genoemde directeuren, met het ministerie van IenW en de Verandermanagers van de koepels en het Rijk. In de bijlage is het onderzoeksrapport weergegeven.

Samenvatting onderzoeksrapport
In het onderzoeksrapport zijn de volgende vragen verder uitgewerkt:

1. Wat zijn de mogelijke functies van het Informatiepunt Omgevingswet?
2. Wat is de ratio van het beleggen van het IPOw bij RWS-WVL?
3. Waar kan de helpdesk DSO-LV het beste worden geplaatst?
4. Welke opties zijn er in het dienstenniveau per functie van het IPOw?
5. Wat zijn de kosten van het IPOw?
6. Wie financiert het IPOw?
7. Hoe kan de governance van het IPOw het beste worden vormgegeven?

Per vraag worden de bevindingen kort weergegeven.

1.Wat zijn de mogelijk functies van het Informatiepunt Omgevingswet?
In het Bestuursakkoord is afgesproken dat *'er één centraal Informatiepunt komt dat zorg draagt voor de vraagafhandeling en informatie over de Ow en het DSO-LV. Voor een goede uitvoering van de wet is het van groot belang dat de transitie van het Omgevingsrecht wordt ondersteund door een vast en herkenbaar Informatiepunt waarop iedereen kan blijven rekenen'*. Dit betekent concreet:

- Eén landelijk Informatiepunt voor vragen en informatie over de Omgevingswet;
- Integratie helpdesks Bodem+, InfoMil, Water, Bouwregelgeving;
- Gecoördineerde vraagbeantwoording en informatieverstrekking met gespecialiseerde helpdesks Afvalbeheer, Antwoord voor Bedrijven, Cie Mer, RVO, Kadaster, ILT, RCE, rijksoverheid.nl, RIVM, RO-online, Staatstoezicht op de Mijnen en VNG

De diensten van het Informatiepunt bestaan uit de volgende drie onderdelen.

- Helpdesk en website wet- en regelgeving
- Helpdesk DSO-LV
- Klachtenmeldpunt

2. Wat is de ratio van het beleggen van het IPOw bij RWS-WVL?
Het IPOw wordt ontwikkeld door RWS/WVL. De keuze in het Bestuursakkoord om het Informatiepunt bij RWS/WVL te beleggen lijkt nog steeds logisch omdat RWS/WVL zich heeft ontwikkeld tot een kenniscentrum op het fysieke domein en al jarenlange ervaring heeft met de wetgeving helpdesks Water, Bodem+ en InfoMil en op de beleidsdomeinen die circa 70% uitmaken van de Omgevingswet. Voor andere OBO's is eveneens de lijn gehanteerd dat de organisatie die bouwt ook de eerste fase gaat beheren. Het voorstel is deze lijn ook hier te hanteren.

3.Waar kan de helpdesk DSO-LV het beste worden geplaatst?
Het voorstel is de helpdesk DSO-LV bij het IPOw te beleggen zodat er afstemming kan plaatsvinden bij de vraagafhandeling tussen de helpdesk wet- en regelgeving en helpdesk DSO-LV. Daarnaast kan er door beide helpdesks gebruik worden gemaakt van de beschikbare middelen en infrastructuur. Het plaatsen van beide helpdesks binnen één organisatie is dan ook efficiënt en dus goedkoper.
Ten tijde van de Visie is gekozen voor RWS-WVL op grond van hun ervaring en expertise met OLO en zijn de diensten helpdesk wet- en regelgeving en helpdesk DSO-LV juist samengevoegd, omdat een scheiding inhoudelijk lastig is te maken. Zo hebben veel DSO vragen een inhoudelijke achtergrond en is het DSO-LV ook in de Omgevingswet geregeld. Verder zou dit ook extra afhandelkosten met zich brengen door doorverwijzing tussen organisaties.
Bij het opstellen van het beheerarrangement is besproken dat de helpdesk DSO-LV voor technische vragen ook bij TBO ondergebracht zou kunnen worden, gezien de inhoud en de expertise die nodig is. Vanuit efficiency oogpunt en gezien de operationele aard van de taak is het voorstel dit (in lijn met de wens van de TBO) niet bij de TBO te beleggen.

4.Welke opties zijn er in het dienstenniveau in het IPOw?
Voor de helpdesk DSO-LV worden geen keuzes in niveau van diensten voorgelegd. Voor de ondersteuning van het gebruik van DSO-LV is, mede gelet op het grote belang van een goed functioneren van DSO-LV als vitale voorziening en de daarmee verbonden politieke risico's, een lager dienstenniveau niet aan te raden. Bovendien wordt deze dienst al sober ingericht op de meer eenvoudige vragen. Voor de complexere vragen wordt doorgeschakeld naar de 2^{e} lijns ondersteuning bij de OBO's. Dat maakt deze dienst ook flexibel.
Het klachtenmeldpunt is een wettelijke taak met zeer beperkte omvang (≤2fte). Ook hiervoor wordt geen onderscheid in niveau van diensten gemaakt.

In het rapport wordt voor de dienst uitleg wet- en regelgeving de optie volgens het bestuursakkoord beschreven en een terugval optie.
Voorstel is het IPOw in te richten volgens de lijn van het bestuursakkoord, dus met integratie van de vier helpdesks. In het vervolgproces zal dit nog verder moeten worden uitgewerkt in dienstverleningsniveaus voor 'wet- en regelgeving' en 'DSO-helpdesk', zoals beschikbaarheid en snelheid van vraagbeantwoording en informatieverstrekking. Uitgangspunt is dat het IPOw met een flexibele schil wordt ingericht, zodat makkelijk afhankelijk van de informatiebehoefte kan worden op- en afgeschaald.

In het rapport wordt geadviseerd om het Informatiepunt in de uitvoering intensief te monitoren zodat snel bijsturing op organisatie en dus budget kan plaatsvinden. De frequentie en inrichting (hoe snel bijsturen) hiervan moeten nog worden bepaald.

Verder is de volgende afspraak in het FA vastgelegd:

- Drie jaar ná inwerkingtreding van de wet zal een evaluatie worden uitgevoerd naar de toegevoegde waarde van het Informatiepunt. Op basis hiervan besluiten partijen gezamenlijk óf het Informatiepunt moet worden voortgezet en zo ja, in welke vorm.

In de optie cf. bestuursakkoord is daarnaast onderscheid te maken in de mate van zeggenschap van de beleidsdirecties van de ministeries van I&W en BZK via medeopdrachtgeverschap, vertaald in twee opties:

a. Aansturing op het gehele IPOw door de interbestuurlijke partijen via OGB-Beheer.
b. Aansturing van het Omgevingswet gerelateerde deel van het IPOw via de interbestuurlijke partijen en aansturing van de onderdelen van de helpdesks Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving die niet tot de Omgevingswet behoren of extra beleidswensen op het terrein van de Omgevingswet betreffen door de desbetreffende beleidsdomeinen. Het IPOW kan dat als extra diensten leveren.

Afhankelijk van de keuze in de mate van zeggenschap van de beleidsdirecties moet dit verder worden uitgewerkt. Het OGB-beheer wordt gevraagd hier een voorkeur voor uit te spreken. Dit zal worden meegenomen in de afstemming met de beleidsdirecties.

5.Wat is de indicatie van de kosten van het IPOw cf. Bestuursakkoord?

De kosten voor het IPOw cf. Bestuursakkoord worden geraamd op:

Jaar	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
		art 5.1 lid 2 sub b			

Deze ramingen betreffen zowel de Omgevingswet onderdelen als de niet-Omgevingswet onderdelen van het IPOw. De ramingen zijn onder andere gebaseerd op jarenlange ervaringen uit het verleden, zoals de ervaring met de WABO en OLO, én op de ervaring met de huidige websites. De vraag hierbij is of deze zo geëxtrapoleerd kunnen worden naar de toekomst. Verder is zowel DSO als de OW een compleet nieuw stelsel dat wellicht een geheel andere dynamiek zal betekenen. Daarom is het van belang om sterk te sturen op de werkelijke situatie tijdens de operatie door de TBO. Het advies is dan ook om het Informatiepunt in de uitvoering intensief te monitoren zodat snel bijsturing op organisatie en dus budget kan plaatsvinden.

Verder is de volgende afspraak in het FA vastgelegd:

- Drie jaar ná inwerkingtreding van de wet zal een evaluatie worden uitgevoerd naar de toegevoegde waarde van het Informatiepunt. Op basis hiervan besluiten partijen gezamenlijk óf het Informatiepunt moet worden voortgezet en zo ja, in welke vorm.

6.Wie financiert het IPOw?

Afhankelijk van de keuze voor een IPOw dat in de beheerfase functioneert conform bestuursakkoord of voor de terugvaloptie verschilt het financiële plaatje.

1. Inhoudelijke variant cf. BA, met onderscheid in de mate van zeggenschap van de beleidsdirecties van de ministeries van I&W en BZK via medeopdrachtgeverschap:
   - Aansturing op het gehele IPOw door alle interbestuurlijke partijen via OGB-Beheer.
   - Aansturing van het Omgevingswet gerelateerde deel van het IPOw via de interbestuurlijke partijen en aansturing van de onderdelen van de helpdesks Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving die niet tot de Omgevingswet behoren of extra beleidswensen op het terrein van de Omgevingswet betreffen door de desbetreffende beleidsdomeinen. Het IPOW kan dat als extra diensten leveren.
2. Terugvaloptie, het IPOw kleinschalig inrichten als doorgeefluik.

Voor de verschillende varianten zijn in onderstaande tabel de kosten weergegeven:

Nr.	**Financiering**	**Kosten 'totale' dienstenniveau**	**Kosten IPOw (sec)**	**Aparte kosten Rijk (beleids-directies)**
1a	Alle kosten over koepels en rijk verdeeld conform BA-verdeelsleutel	Zie Hoofdstuk 6	100%	-
1b	Een deel van de kosten voor de vier helpdesks door beleidsdomeinen betaald. Verdeelsleutel nog te bepalen	Schatting totale kosten +5% ivm extra afstemming en administratie verschillende opdrachten.	75%	30%
2	Kosten IPOw sec lager dan 1a, 1b IPOw bestaat uit HD voor procesvragen en stelselvragen en HD DSO-LV. Totale gezamenlijke kosten voor continueren huidige dienstenniveau veel hoger. Indien er voor wordt gekozen om de huidige sectorale helpdesks te continueren, dan blijven de kosten daarvoor en voor de websites (volledig) overeind (en worden hoger ivm o.a. Ow-proof maken en blijven websites)	Schatting kosten IPOw sec: 35% HD DSO-LV ongewijzigd. Afhandeltijd 50% lager; alleen vragen over proces en stelsel. Geen vraagcoördinatie; geen afstemming antwoorden. Inzet op website in beheer naar 30% teruggebracht. Vaste kosten naar 50%	35%	Keuze van beleid welke diensten nog geboden wordt. Als beleid opdracht continueert, huidige helpdesks en websites ook OW-proof maken.

Met de keuzes voor uitvoering van de visie van het BA en de samenvoeging van de Helpdesks worden ook niet direct OW achtige onderwerpen meegenomen in de diensten. Dat betekent iets voor kostenverdeling. Daarom lijkt variant 1b waarin het Rijk een deel betaalt van de diensten van de geïntegreerde helpdesks redelijk en billijk naar de andere overheden. De exacte verdeelsleutel moet dan nog nader bepaald worden. Nu is uitgegaan van 70-30%. Waarbij uiteraard de 70% weer wordt onderverdeeld naar de ratio's van het FA (70% gemeenten, 6% provincies, 5% waterschappen en 19% Rijk).

7. Hoe kan de governance van het IPOw het beste worden vormgegeven?
Er is geen reden af te wijken van de principes en keuzes die zijn gemaakt in de governance en organisatie van het beheer van DSO-LV in de beheerovereenkomst voor het deel van het IPOw dat zich bezighoudt met de uitleg van wet- en regelgeving onder de OW.

Vervolgproces na besluitvorming
Uitwerking zeggenschap beleidsdirecties IenW en BZK
Afhankelijk van de keuze in de mate van zeggenschap van de beleidsdirecties, moet dit verder worden uitgewerkt. Er is in ieder geval extra coördinatie nodig tussen de beleidsdomeinen en de stelselverantwoordelijke. Mogelijke verschillen in inzicht tussen beleidsdirecties en de stelselverantwoordelijke moeten onderling worden opgelost en niet bij het IPOw.

Impactanalyse en transitieplan
Na besluitvorming in het OGB-beheer wordt RWS/WVL gevraagd een impactanalyse op te stellen om te bepalen wat de consequenties zijn voor de roadmap IPOw en de werkzaamheden die tot 1 juli 2020 uitgevoerd worden in opdracht van het Programma Aan de Slag/Invoeringsondersteuning. Na het uitvoeren van de impactanalyse moet er door RWS/WVL een transitieplan worden opgesteld met o.a. nadere afspraken tussen IPOw en huidige voorzieningen RP.nl en OLO.

Overgang ontwikkeling naar beheer
De TBO en RWS-WVL zullen het gekozen dienstenniveau en bijbehorende raming verder uitwerken in een offertetraject voor de beheerfase, hierin worden de SLA's uitgewerkt voor de dienstverlening door IPOw inzake 'wet- en regelgeving en 'DSO-LV'. .
Tussen het Programma Aan de Slag/Invoeringsondersteuning, de TBO en het IPOw dient vanaf zomer 2019 overleg te worden gevoerd om ervoor te zorgen dat de overgang tussen ontwikkeling en beheer goed verloopt. In analogie met het driehoeksoverleg dat voor DSO-LV is ingericht.

Governance en inrichting van het Informatiepunt Omgevingswet

Conceptversie t.b.v. het OGB van 2 juli

Opgeleverd door de werkgroep Onderzoek Informatiepunt

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Kaders 5
3. Diensten Informatiepunt Omgevingswet 7
a. Helpdesk en website wet- en regelgeving 7
Doelgroepen 7
Serviceconcept/diensten 7
b. Helpdesk DSO-LV 9
Doelgroepen 9
Service concept/diensten 9
c. Klachtenmeldpunt 11
Doelgroepen 11
Service concept/diensten 11
4. Governance/opdrachtgeverschap 12
Opdrachtgeverschap 12
5. Organisatie en aansturing 14
6. Raming Informatiepunt conform Bestuursakkoord 15
Onzekerheden in de raming 15
Aannames 15
Raming diensten IP 16
Herbevestiging Financieel Akkoord 16
7. Het dienstenniveau 18
Kenmerken 18
IPOw, dienstenniveau zoals beoogd in Bestuursakkoord 18
Terugval optie: Informatiepunt als 'doorgeefluik' 19
Kenmerken en effecten op kosten 20

1. Inleiding

In het Bestuursakkoord uit 2015 is afgesproken dat er een Informatiepunt Omgevingswet wordt ingericht om de werking van de Omgevingswet te ondersteunen met informatie op de website, een helpdesk en een klachtenmeldpunt. Dit betreft zowel uitleg van de wet- en regelgeving en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) als ondersteuning in het werken met het DSO.

Aanleiding onderzoek

In de Beheerovereenkomst 1.0 van december 2018 zijn tussen de koepels en het Rijk afspraken gemaakt over het beheer van DSO-LV. Ook het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw) is in deze beheerovereenkomst opgenomen. Voor het IPOw konden hierin geen definitieve afspraken worden gemaakt omdat er nog een onderzoek moest worden uitgevoerd naar de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt. De aanleiding voor dit onderzoek komt voort uit een behoefte aan meer zicht over de opzet en inrichting van het IPOw en een verificatie van de uitgangspunten zoals vastgelegd in het Bestuursakkoord. Daarnaast is er bij interbestuurlijke partners behoefte aan meer inzicht in de kosten, aangezien deze partijen (mee)betalen voor het IPOw. Ten slotte is er de behoefte om de opdrachtgeversrol vanuit zowel de Strategisch beheerorganisatie (SBO) als de Tactisch beheerorganisatie (TBO) voor de beheersituatie goed in te richten.

Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om vanuit het globale eindbeeld voor het IPOw, zoals geschetst in het Bestuursakkoord van 2015, te komen tot aanscherping van de functie, omvang, inrichting, beheerkosten en governance van het IPOw. Het onderzoek wordt in opdracht van BZK als Strategisch beheerorganisatie uitgevoerd en hierin wordt voor de verschillende onderdelen van het IPOw geschetst welke opties/scenario's er zijn voor de functie, omvang, inrichting, beheerkosten en governance.

De belangrijkste vragen die hierbij spelen en waar we in dit rapport op ingaan zijn:

1. Wat zijn de mogelijke functies van het Informatiepunt Omgevingswet?
2. Wat is de ratio van het beleggen van het IPOw bij RWS-WVL?
3. Waar kan de helpdesk DSO-LV het beste worden geplaatst?
4. Welke opties zijn er in het dienstenniveau per functie van het IPOw?
5. Wat zijn de kosten van het IPOw?
6. Wie financiert het IPOw?
7. Hoe kan de governance van het IPOw het beste worden vormgegeven?

Uitgangspunten

Dit rapport is opgesteld met de kennis en informatie van nu en beschrijft de te maken keuzes voor de periode juli 2020-2024. In dit rapport is ervan uitgegaan dat burgers, bedrijven (incl. leveranciers) en bevoegd gezagen voldoende zijn voorbereid op het werken met de Omgevingswet en met het DSO-LV, zowel via invoeringsondersteuning (Programma Aan de Slag) als via de Veranderopgaven van de VNG, IPO, UVW en het Rijk. Variatie daarin heeft direct invloed op de benodigde capaciteit van het Informatiepunt. Ter illustratie:

- een beperkte invoeringsondersteuning vanuit het Programma Aan de Slag en vertraging in de implementatie bij bevoegd gezagen kan het aantal en type vragen beïnvloeden.
- het moment waarop de wet- en regelgeving gereed is bepaalt hoeveel tijd invoeringsondersteuning, het digitaal stelsel en het Informatiepunt hebben om op basis van stabiele versies van de regelgeving kwalitatief goede producten te maken.
- de kwaliteit en volledigheid van het digitaal stelsel en de mate waarin bevoegd gezagen hiermee hebben kunnen oefenen is van grote invloed op de workload van het Informatiepunt rond de inwerkingtreding van de wet.

Daarnaast zal de uiteindelijke werking van de wet en het DSO in de praktijk van invloed zijn op het Informatiepunt.

Verantwoording
Dit rapport is opgesteld door de werkgroep Onderzoek Informatiepunt met vertegenwoordigers van de SBO, de TBO, RWS-WVL en Programma ADS. De opzet van het onderzoek is besproken met de directeuren van het Kadaster, RWS-WVL en Programmadirectie Aan de slag. Tussentijdse afstemming heeft plaatsgevonden met genoemde directeuren, met het ministerie van IenW en de Verandermanagers van de koepels en het Rijk.

Leeswijzer
Het rapport is als volgt opgebouwd: hoofdstuk 2 geeft de bestaande kaders voor het IPOw waarvan in dit rapport is uitgegaan. In hoofdstuk 3 worden de verschillende onderdelen, de zgn. diensten van het IPOw beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de voorgestelde inrichting van de governance voor het IPOw. Hoofdstuk 5 beschrijft de organisatie van het IPOw en het voorstel voor de inbedding hiervan in RWS-WVL. In hoofdstuk 6 wordt de raming van het IPOw cf. het bestuursakkoord vermeld. Tot slot worden in hoofdstuk 7 twee diensteniveau ’s weergegeven: zoals beoogd in het Bestuursakkoord én een terugvaloptie

2. Kaders

In dit hoofdstuk worden de bestaande kaders voor het IPOw weergegeven. Deze kaders zijn als basis voor dit rapport gebruikt.

Bestuursakkoord
In het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet (BA) is voor het Informatiepunt Omgevingswet afgesproken dat de vormgeving moet passen binnen de Visie op het Informatiepunt van 24 november 2014. Dit houdt in dat het IPOw door RWS-WVL wordt gebouwd en RWS-WVL start met het samenvoegen van de huidige helpdesk Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving. In de Visie is het doel van het Informatiepunt als volgt omschreven:

'Het doel van het Informatiepunt is informeren van alle doelgroepen over de juridische uitleg van de Omgevingswet, de onderliggende regelgeving en de digitale voorzieningen. Het Informatiepunt is de centrale plaats waar kennis en (implementatie)producten worden ontsloten die doelgroepen ondersteunen in de invoering en uitvoering van de wet en bij de gebruikmaking van de digitale voorzieningen.
De overheid wil een gecoördineerde informatieverstrekking en beantwoording van vragen over de juridische informatie die voortkomt uit Omgevingswet. Doel van deze coördinatie is een gelijke dienstverlening, het uniform aanbieden van informatie en het bedienen van alle doelgroepen, tegen zo laag mogelijke kosten.
Het Informatiepunt levert een bijdrage aan het monitoren (doen we de dingen goed?) en evalueren (doen we de goede dingen?) van de implementatie van de Omgevingswet en geeft signalen door over de werking van de Omgevingswet aan de programmadirectie Eenvoudig Beter. Daarnaast is er een centraal meldpunt voor klachtenafhandeling over de werking van de Omgevingswet'.

Het uitgangspunt van het Informatiepunt is dat het Klant- contactcentrum (KCC) van het (lokaal) bevoegd gezag het eerste aanspreekpunt is voor burgers, bedrijven en belanghebbenden. Dit betekent dat burgers, bedrijven en belanghebbenden de gemeenten, provincies, waterschappen en de Omgevingsdiensten bellen met vragen over de Omgevingswet en dat het IPOw als 2e lijn beschikbaar is voor deze bevoegd gezag organisaties. Voor de helpdeskfunctie voor de landelijke voorziening Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) biedt het Informatiepunt wel de eerstelijns ondersteuning voor iedereen, dus ook aan burgers en bedrijven.
In lijn met de Visie is het Informatiepunt bedoeld als één publiek Informatiepunt voor het Omgevingsrecht in afstemming met de overige, gespecialiseerde publieke informatiepunten, 1 vraag 1 antwoord. Voor een goede uitvoering van de wet was de overweging dat de transitie van het omgevingsrecht wordt ondersteund door een vast en herkenbaar informatiepunt waarop iedereen kan rekenen. Dit betekent concreet:

- Eén landelijk informatiepunt voor vragen en informatie over de Omgevingswet;
- Integratie helpdesks Bodem+, InfoMil, Water, Bouwregelgeving;
- Gecoördineerde vraagbeantwoording en informatieverstrekking met gespecialiseerde helpdesks Afvalbeheer, Antwoord voor Bedrijven, Cie Mer, RVO, Kadaster, ILT, RCE, Rijksoverheid.nl, RIVM, RO-online, Staatstoezicht op de Mijnen en VNG

Besluit interdepartementale Stuurgroep Omgevingsrecht
De Interdepartementale Stuurgroep Omgevingsrecht heeft op 21 januari 2015 ingestemd met het uitgangspunt dat bestaande geldstromen ter dekking van huidige kosten voor (exploitatie van) Informatiepunten en informatievoorzieningen binnen de scope van het programma Invoering en de Laan van de Leefomgeving (LvdL) worden gehandhaafd bij het nu verantwoordelijke departement en

ingezet voor de financiering van het nieuwe Informatiepunt en de LvdL. Daarnaast is besloten de huidige financieringsstromen in kaart te brengen.

De LvdL is nu DSO-LV. Ten aanzien van de toekomstige financiering van de huidige Informatiepunten in het IPOw, zijn na het besluit van 21 januari 2015 geen verdere besluiten genomen in de Stuurgroep.

Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken
In het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht (Financieel akkoord, FA) van 2016 worden de jaarlijks terugkerende kosten voor het Informatiepunt, inclusief de huidige uitvoeringskosten van de bestaande Informatiepunten op 5 mln. geraamd. Alle bevoegd gezagen dragen aan de hand van een procentuele verdeelsleutel bij aan de uitvoeringskosten (structurele kosten) van het Informatiepunt en het digitale stelsel. Deze verdeelsleutel is berekend aan de hand van de huidige werklast in het 'domein' van de Omgevingswet van betrokken overheden. Dit leidt tot de volgende verdeelsleutel: Rijk: 19%, Provincies: 6%, Gemeenten: 70%, Waterschappen: 5%.
Daarnaast is de volgende afspraak in het FA vastgelegd:

- Drie jaar ná inwerkingtreding van de wet zal een evaluatie worden uitgevoerd naar de toegevoegde waarde van het Informatiepunt. Op basis hiervan besluiten partijen gezamenlijk óf het Informatiepunt moet worden voortgezet en zo ja, in welke vorm.

De raming van 5 mln. in het FA is gebaseerd op de programmadefinitie Invoering uit december 2014 en het transitieplan Informatiepunt Omgevingsrecht uit juni 2015. Hierin is een meerjarenreeks opgenomen voor het IPOw die varieert tussen 7,3 mln. rondom inwerkingtreding tot 4,2 mln. in jaar inwerkinttreding+3. In het FA is dit opgenomen als 5 mln. per jaar gemiddeld. De raming is gebaseerd op een inventarisatie van aantallen Ow-domein-gerelateerde vragen; webpagina's en afhandelnormen bij 16 betrokken helpdesks, prijspeil 2014. Uitgangspunt was verder integratie van de 4 helpdesks die voor meer dan 50% uit Ow gerelateerde inhoud bestaan, oplevering van het (volledige) DSO vóór inwerkingtreding van de wet en inzet van een uitgebreide invoeringsondersteuning.

De volledige integratie van de vier helpdesks Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving betekent dat ook de delen van de helpdesks die niet onder de Omgevingswet vallen, onderdeel uitmaken van het Informatiepunt. Er zijn geen duidelijke afspraken gemaakt hoe dit moet worden gefinancierd. De afspraak in het FA over de jaarlijkse terugkerende kosten is voor meerdere uitleg vatbaar. Het is onduidelijk of alle uitvoeringskosten van het IPOw volgens de procentuele verdeelsleutel over de partijen worden verdeeld of alleen de uitvoeringkosten voor het Omgevingswetdeel van het IPOw. Voor de niet-Ow delen van het IPOw verloopt de opdrachtverlening en financiering dan via de betrokken beleidsdirecties. Deze opties worden in hoofdstuk 7 beschreven.
Daarnaast moeten binnen het Rijk nog afspraken worden gemaakt over de verdeling van de 19% beheerkosten.

Beheerovereenkomst
In de Beheerovereenkomst van december 2018 wordt gemeld dat de afspraken uit het Bestuursakkoord en het Financieel akkoord leidend blijven, zowel qua overeengekomen procentuele verdeling tussen de resp. overheden als hun maximum bijdrage voor beheer DSO-LV-basisvoorziening en het Informatiepunt (€ 25,9 mln.) en ambitieniveau scenario 3 Bestuursakkoord (€ 57 mln.) en is de governance voor de beheersituatie afgesproken.

3. Diensten Informatiepunt Omgevingswet

In dit hoofdstuk wordt voor de verschillende onderdelen van het Informatiepunt, zoals opgenomen in het Bestuursakkoord, achtereenvolgend beschreven: de doelgroepen en het serviceconcept /diensten. Dit betreft de diensten:

a. helpdesk en website wet- en regelgeving,
b. helpdesk DSO-LV en
c. klachtenmeldpunt.

In onderstaande figuur is dit weergegeven.

Dienstverlening Informatiepunt Omgevingswet

Tienduizenden antwoorden per jaar, samenwerking met publieksloketten en andere specialistische Helpdesks

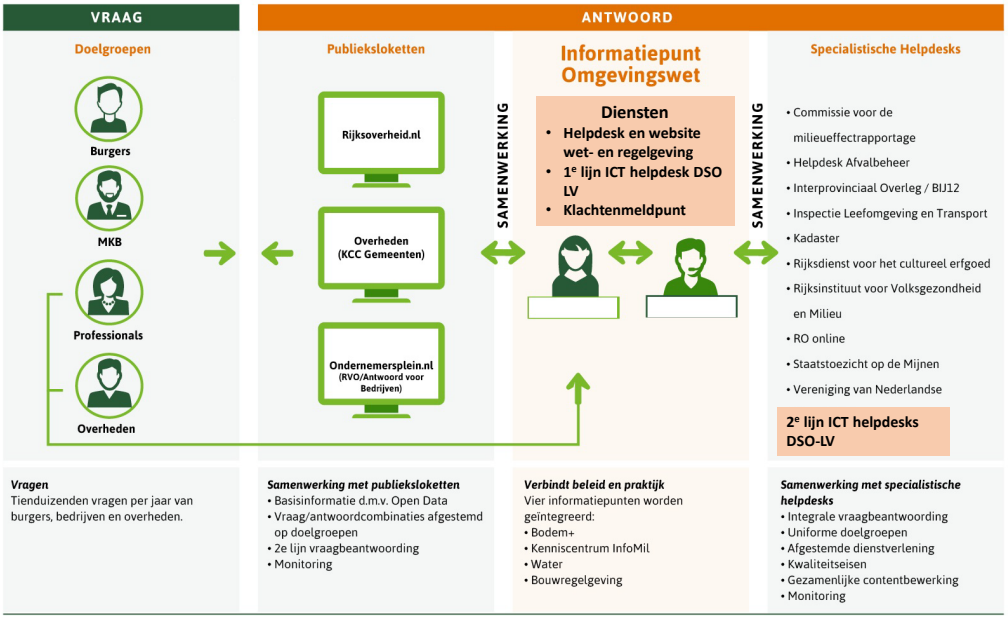

a. Helpdesk en website wet- en regelgeving

Doelgroepen

Direct: voor private en publieke professionals. Onder professionals worden verstaan de overheidsorganisaties (gemeenten, provincies, waterschappen, omgevingsdiensten, branche- en belangenorganisaties, maar ook adviesbureaus en (MKB-)bedrijven die gezien de aard van hun dienstverlening veelvuldig met de wet te maken hebben. Een professional krijgt meerdere keren per jaar te maken met de wet, er wordt een basiskennisniveau verwacht.

Indirect: voor burgers en bedrijven. Deze doelgroep heeft slechts incidenteel te maken met de wet. Er wordt verwacht dat zij het contact leggen via de klantcontactcentra van overheden of de publiekshelpdesks. Het IP ondersteunt de publieksloketten, zoals Rijksoverheid.nl en Ondernemersplein en KCC's van overheden en anderen, zoals brancheorganisaties door 2e lijn voor hen te zijn en door gerichte informatie als Open data aan te bieden.

Serviceconcept/diensten

Het Informatiepunt:

- Informeert over de juridische en praktische uitleg van de Omgevingswet, de onderliggende regelgeving en beleid, het overgangsrecht en best practices. Dit betreft de zogenaamde centrale,

niet-dossiergebonden regelgeving en de samenhang (doorwerking, samenloop) tussen landelijke, provinciale en lokale regels. Dit omvat ook handboeken en uitleg over domeinspecifieke modellen, en richtlijnen die de uitvoering ondersteunen;
- Ontsluit generieke kennis, (implementatie-) producten en diensten, die doelgroepen ondersteunen in de goede invoering en uitvoering van de wet.

Dit doet het IP primair via een website en via een helpdesk waar vragen via het webformulier en via de telefoon binnen kunnen komen.

Website
Het IP beheert een website waarop dagelijks informatie aangevuld en verbeterd wordt. Dit loopt via een redactieproces waarbij content verbeterd wordt aan de hand van analyse van de informatiebehoefte (vraaganalyse helpdeskvragen; gebruikersonderzoeken en kennis vanuit de praktijk, vanuit beleid en vanuit andere opdrachten van het kenniscentrum van RWS-WVL). De content op de website wordt op juridische juistheid afgestemd met de beleidsverantwoordelijke eenheid. Door de informatie op de website te optimaliseren wordt gestuurd op voorkomen van vragen. De bezoeker moet het antwoord zelf kunnen vinden, zodat er geen noodzaak is om de helpdesk te benaderen. De informatie van de website is als open data indien gewenst ook beschikbaar voor de (specialistische) partners van het IPOw.

Helpdesk
Als een bezoeker op de website geen antwoord heeft gevonden op de vraag kan deze een webformulier invullen of bellen met de helpdesk. De helpdesk werkt met een frontoffice en backoffice. Het uitgangpunt bij de telefonische helpdesk is een selectief intakeproces, d.w.z.
1. Bij eenvoudige vragen krijgt de vragensteller direct antwoord
2. Specialistische vragen worden doorgezet naar de backoffice van het IP en daar beantwoord. Een klein deel wordt doorgezet naar of afgehandeld in samenwerking met een van de kennispartners (specialistische helpdesk)
3. Beleidsinhoudelijke vragen worden beantwoord door de backoffice van het IP. Een (klein) deel wordt doorverwezen naar de betreffende beleidsdirecties.
4. Bij vragen over decentraal beleid of die nader overleg eisen tussen bijvoorbeeld gemeenten, provincies en waterschappen wordt de vragensteller verwezen naar het betreffende bevoegd gezag.

Ad 1 De frontoffice handelt eenvoudige en veel voorkomende vragen direct af.
Ad 2 De backoffice handelt de vraag vervolgens af. Dit doen zij via mail of door telefonisch contact op te nemen met de vraagsteller. Indien nodig heeft de backoffice medewerker contact met medewerkers bij de stelselverantwoordelijke of bij een specialistische helpdesk.
Ad 3 De backoffice beantwoordt ook beleidsinhoudelijke vragen over de Omgevingswet. Dit doen zij via mail of door telefonisch contact op te nemen met de vraagsteller. Indien nodig heeft de backoffice medewerker contact met medewerkers bij het desbetreffende beleidsdomein of de betrokken specialistische helpdesk.
Ad 4 De vraagsteller wordt verwezen naar het eigen bevoegd gezag of de vraag wordt, afhankelijk van de aard van de vraag, doorgestuurd naar de VNG of het IPO. Hiertoe worden de samenwerkingsafspraken met de VNG en het IPO geconcretiseerd.

Servicelevel
Het Informatiepunt is in principe via de website 24 uur per dag, 7 dagen in de week beschikbaar. De informatie van de website is erop gericht om gebruikers te ondersteunen bij hun werk en ontsluit informatie over wet- en regelgeving, praktijksituaties en vragen (vorm van selfservice). Als een gebruiker, ondanks de geboden informatie en uitleg over de Omgevingswet, toch een vraag heeft kan die op twee manieren aan de helpdesk worden gesteld: via een webformulier en via de telefoon. In

principe is het webformulier altijd beschikbaar en de telefonische helpdesk is beschikbaar op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur (afhankelijk van de vraag en de financiering kan dit worden op- of teruggeschaald). De vragensteller krijgt binnen 2 werkdagen reactie. Met de specialistische helpdesks moeten nadere afspraken worden gemaakt over reactie- en afhandeltijden.

b. Helpdesk DSO-LV

Doelgroepen

De doelgroep van de IT-helpdesk is "eenieder", in lijn met de bedoeling dat de DSO-LV een 'open stelsel' van services is waarvan iedereen gebruik mag maken. Daarbij onderscheiden we de volgende drie groepen:

- IT-professionals: (ICT) leveranciers en ontwikkelaars, met naar verwachting technische vragen over het aansluiten van door hen gebouwde applicaties op de DSO-LV services
- Overheden, met naar verwachting vragen hoe de in eigen beheer ontwikkelde lokale systemen moeten worden aangesloten op de DSO-LV services of meldingen dat bepaalde DSO-LV services niet goed blijken te werken in hun lokale systemen
- Overige gebruikers van het Digitaal Stelsel, waaronder initiatiefnemers, burgers en overige bedrijven, met naar verwachting voornamelijk meldingen dat bepaalde diensten niet (goed) werken of vragen naar aanleiding van bezoek op de website.

Service concept/diensten

Helpdesk DSO-LV

Bij de helpdesk DSO-LV komen naar verwachting de volgende soorten vragen binnen:

- Functionele vragen ("hoe moet ik toepasbare regels maken" of "wat moet ik doen om mijn plan juist in de viewer te zien")
- Gebruikersvragen ("ik weet niet hoe ik een bijlage moet toevoegen")
- Technische vragen.

De helpdesk DSO-LV levert 1ste lijns ondersteuning voor DSO-LV gerelateerde vragen Zij doet dit in samenwerking met de operationeel beheerorganisaties (OBO's), zoals Geonovum, RWS en Kadaster. Deze OBO's bieden 2de lijns IT-ondersteuning. Deze eerste en 2de lijns ondersteuning van DSO-LV is voor iedereen beschikbaar, waarbij de toegang tot de tweede lijn in handen ligt van de 1ste lijns helpdesk DSO-LV. Binnen deze helpdesk DSO-LV moet de technische ondersteuning goed worden geborgd om IT professionals die met de DSO-LV services willen werken (bijv. willen aansluiten als bevoegd gezag of als ontwikkelaar van gebruiksapplicaties) adequate ondersteuning te kunnen bieden. Deze technische, gespecialiseerde ondersteuning moet in staat zijn veelvoorkomende IT vragen of meldingen zelf af te handelen, en complexe en nieuwe vragen op juiste wijze door te geleiden naar de 2de lijn.

Website

Op de website van het Informatiepunt wordt in lijn met het Bestuursakkoord algemene en zo mogelijk op professionals gerichte informatie ontsloten over de beschikbare services van de DSO-LV en over de wijze waarop ze in gebruiksapplicaties kunnen worden opgenomen. Op verzoek van de TBO kan worden onderzocht of integratie van het technische helpdesk gedeelte van de website met het bestaande Ontwikkelaarsportaal gewenst is. Hierbij zal worden gelet op de vindbaarheid van de content op het internet i.v.m. het belang van de snelle toegang voor professionals tot de voor hen relevante informatie zoals releasenotes, releaseplanningen, QenA's, etc. In opdracht van de TBO kan op termijn worden onderzocht of toepassing van kostenbesparende technologie mogelijk is (selfservice, chatbox). De helpdesk DSO-LV gebruikt het Ontwikkelaarsportaal en het GEOforum als bron voor haar 1ste lijns werkzaamheden en voor het actueel houden van de content op de website. De content op het Ontwikkelaarsportaal wordt beheerd door de OBO Kadaster vanuit zijn

verantwoordelijkheid voor de keten "van api tot dienst". Om dit goed te laten werken zijn er afspraken nodig tussen het IPOw en de OBO Kadaster voor het actueel houden van de IT gerelateerde content op de website. Daarnaast zou ook met de overige OBO's een feedbackloop moeten worden ingericht op basis waarvan de 1ste lijns ondersteuning voortdurend kan werken aan optimalisering van de vraagbeantwoording en aan het actueel houden van informatie op de website, zodat vragenstellers zo snel mogelijk worden geholpen, vragen via de website kunnen worden afgedaan en belasting van de OBO' s wordt beperkt.

Helpdesk
Als een bezoeker het antwoord op DSO-LV gerelateerde vragen niet kan vinden op de website en/of het Ontwikkelaarsportaal, dan kan hij zijn vraag stellen via een webformulier of bellen met het Informatiepunt. Doordat de DSO-LV-helpdesk een dienst is van het Informatiepunt, kunnen de werkprocessen optimaal worden ingericht om vragen die zowel een functionele als een technische component hebben op een goede wijze in behandeling te nemen, te registreren en waar mogelijk gecoördineerd af te handelen.

Servicelevel
Het Informatiepunt is in principe via de website 24 uur per dag, 7 dagen in de week beschikbaar. De informatie van de website is erop gericht om gebruikers te ondersteunen bij hun werk en ontsluit informatie over DSO-LV (vorm van selfservice). Als een gebruiker, ondanks de geboden informatie, toch een vraag heeft kan die op twee manieren aan de helpdesk worden gesteld: via een webformulier en via de telefoon. In principe is het webformulier altijd beschikbaar en de telefonische helpdesk is beschikbaar op werkdagen van 8.30 tot 17.00 uur (afhankelijk van de vraag en de financiering kan dit op- of afgeschaald). De vragensteller krijgt binnen 2 werkdagen reactie als het IP een vraag zelf kan afhandelen. Met de OBO's worden nadere afspraken gemaakt over afhandeltijden. De samenwerking wordt onder regie van TBO verder ingeregeld.

Plaatsing Helpdesk DSO-LV
Binnen het Informatiepunt onderscheiden we verschillende diensten: helpdesk wet- en regelgeving en helpdesk DSO-LV (met daarbinnen de technische ondersteuning voor DSO-LV). Hoewel dit deels een verschillende personele inzet vraagt, kan er afstemming plaats vinden bij vraagafhandeling en bij het gedeeld gebruik van de diverse middelen en infrastructuur (o.a. CMS voor de website en gebruik van dezelfde infrastructuur voor registraties en telefonie). Het plaatsen van beide helpdesks binnen één organisatie is dan ook efficiënt en dus goedkoper.

Ten tijde van de Visie is gekozen voor RWS/WVL op grond van hun ervaring en expertise met het Omgevingsloket Online (OLO) en zijn de diensten helpdesk wet- en regelgeving en helpdesk DSO-LV juist samengevoegd, omdat een scheiding inhoudelijk lastig is te maken. Zo hebben veel DSO vragen een inhoudelijke achtergrond en is de DSO-LV ook in de Omgevingswet geregeld. Verder zou dit ook extra afhandelkosten met zich mee brengen door doorverwijzing tussen organisaties. Anders dan nog in het Beheerontwikkelplan van de TBO werd verondersteld, zijn de hier genoemde eerstelijns activiteiten van de DSO-LV helpdesk operationele werkzaamheden. Deze functie kan dan ook het beste worden georganiseerd op operationeel niveau en om voornoemde redenen bij RWS-WVL.

Door de TBO worden in een (dienst)overeenkomst afspraken vastgelegd over de samenwerking die de DSO-LV-helpdesk samen met de OBO's en de TBO inricht voor de 2de lijns ondersteuning en met de TBO over diensten die zij levert en monitoring. Bij het opstellen van de overeenkomsten wordt in ieder geval aandacht besteed aan de twee verantwoordelijkheden die spelen bij de OBO's RWS en Kadaster. Zij zijn namelijk niet alleen "ketenverantwoordelijke" maar ook DSO-LV componentbeheerder. Voor de invulling van beide verantwoordelijkheden dienen afspraken te worden gemaakt. Ter illustratie:

- Bij vragen die primair betrekking hebben op een keten, bijv. "van idee tot afhandeling" of "van api tot dienst", zal de "ketenbeheerder" RWS of Kadaster veelal zelf nog een nadere analyse moeten

uitvoeren van de bij een vraag of melding betrokken DSO-LV componenten om vervolgens een reactie aan de helpdesk DSO-LV te kunnen terug geven.
- Bij vragen of meldingen die concreet betrekking hebben op een DSO-LV component, bijv. de Stelselcatalogus of het Omgevingsloket, kan de afhandeling na toewijzing aan de daarvoor verantwoordelijke OBO mogelijk vlotter verlopen, maar dit is allerminst zeker. Ook dan kan blijken dat na analyse van de vraag of melding ook teams die het beheer voeren over andere DSO-LV componenten – mogelijk in beheer bij de andere OBO of samenwerkingspartners – betrokken moeten worden om een oplossing te kunnen geven.

Verder zijn RWS en Geonovum als OBO's beheerder van de specifieke DSO-standaarden STTR en STAM resp. TPOD's. De helpdesk DSO-LV kan ook vragen doorgeleiden voor 2de lijns ondersteuning op deze standaarden. In afwijking daarop kan de al bestaande directe toegang tot de helpdesk voor de TPOD standaarden bij Geonovum in beginsel mogelijk blijven. Dit punt zal nog nader worden onderzocht door de TBO.

Tenslotte kan de helpdesk in bepaalde situaties vragen of meldingen direct willen toewijzen aan de TBO. De TBO zal daarom ook ingericht moeten zijn om als 2de lijn ondersteuning te kunnen bieden bij IT-gerelateerde onderwerpen. De TBO zal geen operationele vragen of meldingen behandelen, maar reageren op (principiëlere) onderwerpen die bijvoorbeeld de (on)mogelijkheden, de architectuur van of specifieke op informatievoorziening gerichte regelgeving (privacy, beveiliging) betreffen.

c. Klachtenmeldpunt

Doelgroepen

Doelgroep voor het klachtenmeldpunt is eenieder.

Service concept/diensten

Het IP is het centrale meldpunt voor klachten en signalen over onbedoelde effecten van de wet, de implementatie en het DSO-LV. Klachten kunnen op verschillende manieren binnenkomen:
- Via contactformulier/contact met klant aan telefoon
- Door gestelde vragen te analyseren en signalen eruit te halen
- Via andere programmaonderdelen, uit contact met de praktijk tijdens bijeenkomsten ed.

De diensten bestaan uit het registreren en doorgeleiden van klachten en signalen die binnenkomen via de helpdesk en die aangeleverd zijn vanuit andere programmaonderdelen. Het is een verbijzondering van het vraagafhandelingsproces en de rapportages en monitoring daarover.

Afhandeltijd
Op de initiële klacht wordt binnen de gestelde reactietermijn gereageerd met uitleg naar wie de klacht is doorgezet. Klachten worden gerapporteerd aan de wetgever, de inhoudelijke beleidsdomeinen en de koepels. Klachten over het DSO of de operationele beheersorganisaties worden gerapporteerd aan TBO en aan de koepels. Het IP is niet verantwoordelijk voor de verder afhandeling van de klacht, voor zover het geen klacht betreft over de eigen diensten.

4. Governance/opdrachtgeverschap

In dit hoofdstuk wordt de governance/het opdrachtgeverschap voor het IPOw beschreven. In de Beheerovereenkomst is door alle bestuurlijke partners een gezamenlijk kader vastgelegd om de sturing van de DSO-LV en het IPOw in te richten. Dit kader blijkt heel goed uitgangspunt te kunnen dienen voor de inrichting van de governance, d.w.z. interbestuurlijke financiering en aansturing vanuit BZK namens de interbestuurlijke partners via de sturingslijn van de SBO en TBO. Het voorstel voor de inrichting van de governance is in onderstaande figuur weergegeven.

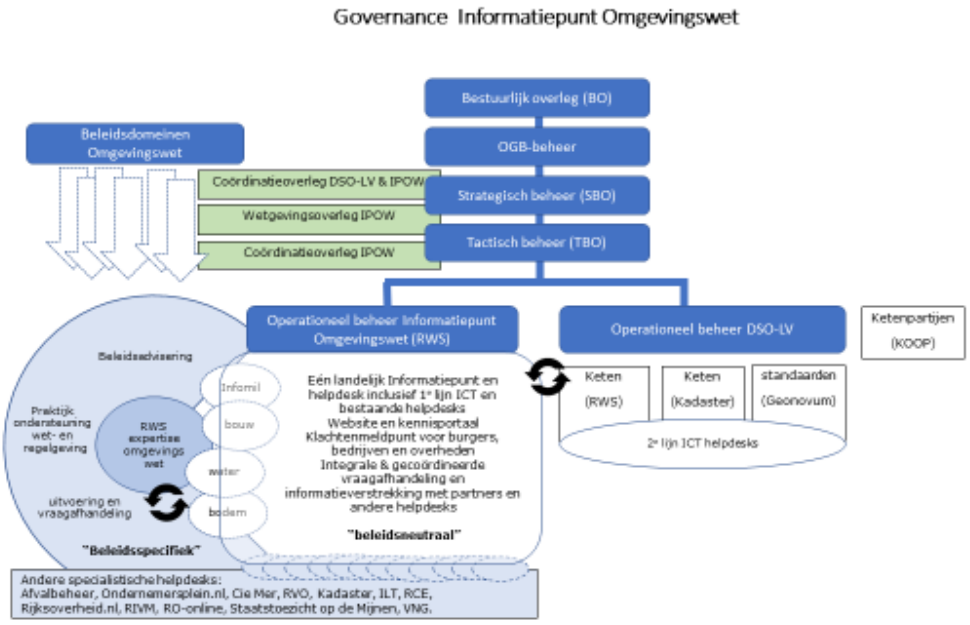

Opdrachtgeverschap

Het voorstel is de onderlinge afhankelijkheden tussen SBO, TBO en RWS/WVL in lijn met de beheerovereenkomst in te richten en daarmee het IPOw als OBO te zien, d.w.z. via getrapt opdrachtgeverschap.

- SBO zorgt voor afstemming met interbestuurlijke partners over strategische zaken zoals het rapporteren en verantwoording afleggen over de kwaliteit en de kosten van het tactisch en operationeel beheer (jaarrekening); het beschikbaar komen van de bijdragen, de belangrijke vraagstukken over de uitvoering, waaronder het kwaliteitsniveau van dienstverlening.
- SBO zorgt voor afstemming met beleid en wetgeving t.b.v. eenduidige opdrachtverlening
- TBO is namens de minister van BZK gevolmachtigd opdrachtgever voor het IPOw.
- TBO draagt zorg voor de afstemming (regie) over de partijen heen en ziet toe op de borging van een efficiënte procesgang.
- TBO zorgt voor regie tussen het IPOw en de overige OBO's (bijv. over de 1ste en 2de lijns DSO-LV dienstverlening) en TBO zorgt voor regie tussen IPOw en opdrachtgevers voor zover dit nodig is voor uitvoering van de opdracht die TBO verstrekt m.b.t. IPOw-diensten onder scope OW.
- Tussen IPOw en de TBO worden jaarlijkse afspraken gemaakt over de nadere invulling van de te leveren diensten, de daarvoor geldende serviceniveaus en het daarvoor beschikbare budget. Deze worden vastgelegd in een (dienst)overeenkomst tussen de TBO en RWS/WVL.
- De TBO hanteert voor al haar beheeropdrachten aan de OBO's dezelfde P&C-cyclus, die is afgestemd op de P&C-cyclus van de beheerovereenkomst.

- IPOw escaleert naar TBO als zij haar opdracht niet kan uitvoeren. SBO is escalatiepunt voor de TBO.
- SBO zorgt ervoor dat de inhoudelijke regie tussen beleid en wetgeving over de verschillende beleidsdomeinen en ministeries wordt geregeld t.b.v het goed functioneren van het IPOw. De inhoudelijke en uitvoeringsverantwoordelijkheid hiervan ligt bij de stelselverantwoordelijke (EB en de opvolger hiervan).

Inhoudelijke afstemming met beleidsdirecties
IPOw stemt de content van de website en vragen af met de inhoudelijk beleidsverantwoordelijken bij BZK, IenW en de overige betrokken beleidsdomeinen (zoals LNV, EZK). Hier vindt zo nodig de check op juridische juistheid plaats.

Specialistische helpdesks
Het IPOw werkt samen met verschillende inhoudelijk specialistische helpdesks: Afvalbeheer, Ondernemersplein.nl, Cie Mer, RVO, Kadaster, ILT, RCE, Rijksoverheid.nl, RIVM, RO-online, Staatstoezicht op de Mijnen, VNG. Daarnaast is afstemming met de kennisportals van de RUD's die nu ontwikkeld worden. Met deze specialistische helpdesks is op 21 juni 2016 in de Samenwerkingsafspraken vastgelegd dat partijen door optimaal samen te werken een voorzieningenniveau realiseren dat voldoet aan de wensen en behoeften van de doelgroepen, zoals beschreven in de Visie op het Informatiepunt Omgevingswet. In aanvulling op eerdere afspraken worden nadere afspraken met de specialistische helpdesks via de SBO-TBO lijn gemaakt.

Samenwerkingsafspraken
Op basis van bovenstaande zijn er verschillende samenwerkingsafspraken nodig tussen IPOw en:
- beleid zodat het IPOw kan informeren over nieuwe wetgeving, en waardoor geborgd is dat het IPOw een beroep kan doen op specialisten van beleidsdirecties bij vraagafhandeling;
- specialistische helpdesks;
- TBO en andere OBO's;
- ketenpartners (KOOP etc.);
- huidige voorzieningen RP.nl en OLO in de migratiefase
- IVO.

Daarnaast zijn aparte afspraken nodig met de verschillende opdrachtgevers.

5. Organisatie en aansturing

Het Informatiepunt Omgevingswet als onderdeel van RWS-WVL
Het IPOw is opgebouwd uit een frontoffice waar alle vragen via telefoon en webformulier/email binnenkomen. De frontoffice is bemenst met mensen met een gemiddeld kennisniveau die over de volle breedte van de Omgevingswet eenvoudige vragen af kunnen vangen. Minder eenvoudige vragen en/of specifieke vragen (klachten, beleidsrijk, politiek gevoelig, domeinspecifiek) worden afgehandeld in de backoffice. De kennisadviseurs in de backoffice handelen vragen af en leveren inhoudelijke teksten aan voor de website. Hierdoor ontstaat een continue verbeterproces van de informatie op de website waardoor het aantal herhalingsvragen wordt beperkt.

Rijkswaterstraat als opdrachtnemer van het IPOw
De programmadirecteur-generaal Omgevingswet is de huidige opdrachtgever voor de ontwikkeling van het IPOw, de directeur-generaal RWS is de opdrachtnemer. RWS werkt vanuit haar kerntaken voor verschillende opdrachtgevers in de gehele beleidscyclus. In toenemende mate betreft dit andere overheden waarbij veelal sprake is van interbestuurlijk opdrachtgeverschap. Dat is ook de situatie van het IPOw. Naast het IPOw levert RWS nog andere diensten voor de Omgevingswet, waaronder het toepasbaar maken van Rijksregels, de ontwikkeling van een aantal technische componenten van het DS0-LV en een breed pakket aan kennisintensieve beleidsadvisering, praktijk- en uitvoeringsonder-steuning voor BZK (IVO), IenW én andere publieke opdrachtgevers. RWS biedt door haar schaalgrootte continuïteit en daarmee constante kwaliteit. Continuïteit in dienstverlening is met name voor wetgevende verandertrajecten van belang. Het succes van het Informatiepunt wordt medebepaald door de wijze van inbedding binnen RWS/WVL.
RWS is de uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van IenW en heeft veel kennis en expertise over de leefomgeving en de Omgevingswet. RWS/WVL heeft jarenlange ervaring met de uitleg en vraagafhandeling over bestaande wetgeving, o.a. door de bestaande helpdesks Water, Bodem+ en InfoMil. Van de helpdesk Bouwregelgeving valt meer dan 95% onder de Ow, voor de helpdesk Infomil is dit ongeveer 95%, voor de helpdesk Bodem+ en Water valt ongeveer 50% onder de Ow (op basis van huidige inschattingen). De mensen die bij het IPOw actief zijn, maken deel uit van een pool van medewerkers in het kenniscentrum van RWS-WVL dat bestaat uit enkele honderden medewerkers. Door het IPOw onder te brengen bij RWS/WVL ontstaat synergievoordeel: het Kenniscentrum van RWS-WVL vergaart kennis door de diversiteit in opdrachten en doelgroepen, en kan deze kennis op verschillende opdrachten benutten, ook voor het IPOw. Ook vindt synergie plaats door de bemensing via efficiënte inzet en afwisselend werk door diversiteit in diensten.

Het Informatiepunt Omgevingswet en het RWS-WVL expertise centrum

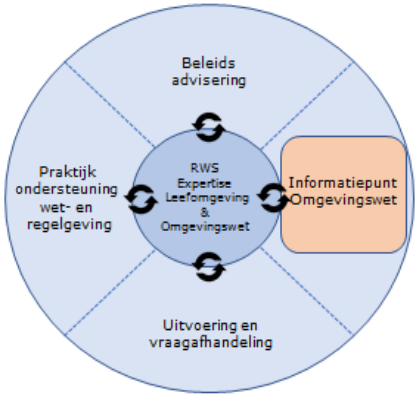

6. Raming Informatiepunt conform Bestuursakkoord

De raming voor de kosten van het beheer van de diensten die het Informatiepunt Omgevingswet levert wordt beïnvloed door een aantal factoren. Deze worden in dit hoofdstuk toegelicht.

Onzekerheden in de raming

De Omgevingswet betreft een grote stelselherziening met een belangrijke decentralisatiecomponent. Daarbij is de wet in vergelijking met de huidige regelgeving integraal opgezet waardoor het gebruikersperspectief op de wet- en regelgeving in toenemende mate meer dan één inhoudelijk beleidsdomein betreft.

De DSO-LV is ontworpen om eenieder te ondersteunen en daarmee de zelfredzaamheid van gebruikers te vergroten. Onzeker is wat het aantal en type vragen zal zijn die bij het Informatiepunt binnenkomen over het DSO-LV. Daarnaast is het onduidelijk wanneer de piekbelasting rond de inwerkingtreding naar een stabiel aantal vragen terugloopt. Wel weten we dat de werkbelasting van het Informatiepunt na inwerkingtreding van de Omgevingswet beïnvloed wordt door aanvullende wet- en regelgeving, doorontwikkeling en uitbouw van de DSO-LV en de gefaseerde totstandkoming van omgevingsdocumenten tijdens de afgesproken transitieperiode.

Ook de mate van invoeringsondersteuning voorafgaand aan inwerkingtreding en de tijdigheid van beschikbaarheid van stabiele regelgeving en overgangsrecht beïnvloeden direct en indirect het te verwachten aantal vragen in de beheerfase. Naarmate de wetgeving eerder stabiel is, kan de informatie eerder via de website ontsloten worden en kunnen zo vragen aan de helpdesk na inwerkingtreding voorkomen worden.

Aannames

De raming van de diensten van het IP is opgebouwd uit een aantal 'vaste' en variabele kosten. Onder vaste kosten worden o.a. de kosten voor aansturing, monitoring, hoofdredactie, functioneel beheer en systeemkosten gerekend. Deze kosten worden toebedeeld aan de verschillende diensten volgens een verdeelsleutel. De variabele kosten worden bepaalde door onderstaande factoren en de aannames die daarvoor gesteld zijn.

Factoren	**Huidig stelsel**	**Aanname**	**Toelichting**
Aantal vragen	25000 / jaar	In jaar inwerkingtreding 2,5x, teruglopend naar 1,3x in inwerkingtreding +3	Gebaseerd op ervaringscijfers Wabo (3x), 4e tranche Activiteiten besluit (3x) en de verbreding van de OW, toegenomen samenhang in het stelsel.
Aantal pagina's	35000 pagina's, ruim 5 mln. pageviews (excl. bouwregelgeving)	Uitgegaan van 13500 initiële pagina's te realiseren t/m 2021 met jaarlijkse toename van 10-15%	Er is uitgegaan van nieuw schrijven en niet herschrijven om evt. historie niet mee te nemen. Inventarisatie huidige websites loopt om te toetsen of aanname overeind blijft.
Gemiddelde afhandeltijden	Gemiddeld 0,8-1,0 uur per vraag	Gemiddeld 0,6 uur rondom inwerkingtreding, oplopend naar 0,8 uur in inwerkingtreding +2	Er wordt een mix van eenvoudige en complexe vragen verwacht. Rondom inwerkingtreding meer eenvoudige vragen. Na verloop van tijd neemt de gemiddelde complexiteit toe.
Tijdsinschatting per pagina	Nvt. Dit is bij huidige helpdesks opgenomen in de dienst "zorg voor actuele informatie over .."	Gemiddeld 5 uur per pagina nieuw en 3 uur per pagina bij aanpassingen	Deze aannames zijn gebaseerd op ervaringscijfers van Rijksoverheid.nl en de huidige websites in beheer bij RWS-WVL.

Bovenstaande aannames leiden tot een verwacht vraagaanbod zoals in de volgende figuur aangegeven. Hierin is ook het aanbod vragen over de huidige wetgeving opgenomen, die tot 1 juli 2020 bij de huidige helpdeks InfoMil, Bodem+, Water en Bouwregelgeving binnenkomen.

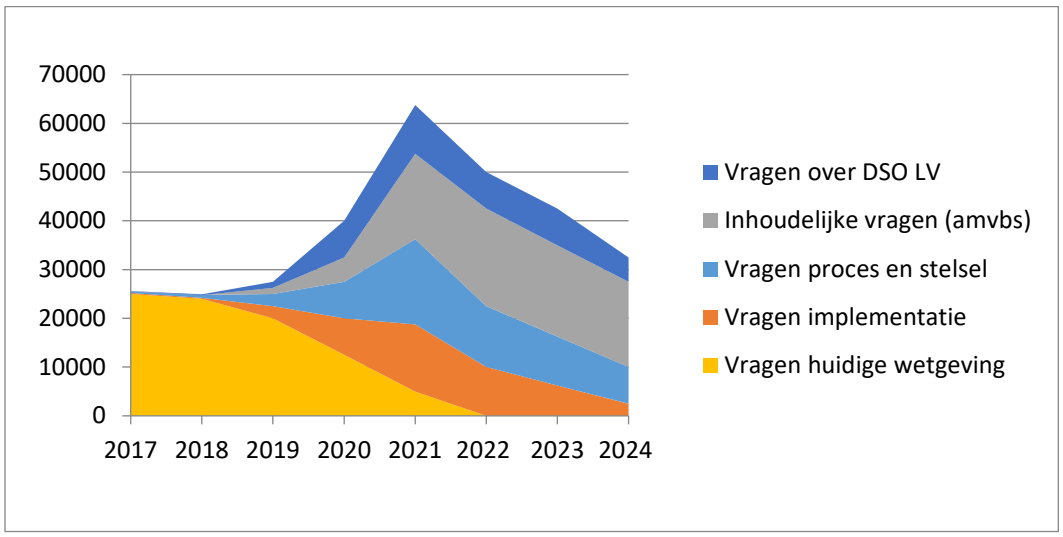

Raming diensten IP

Uitgaande van bovenstaande aannames is de raming voor het IP uitgaande van de opdracht conform het bestuursakkoord:

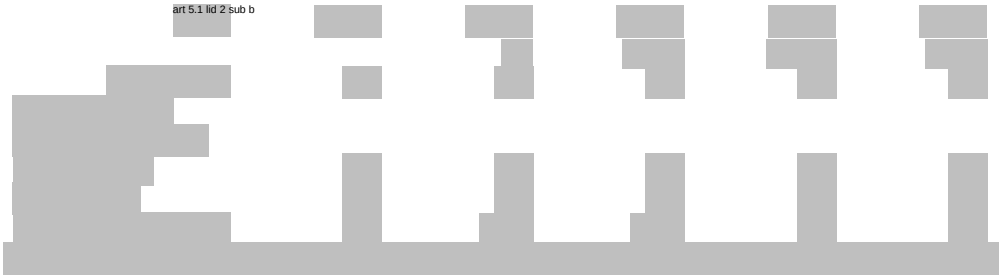

Risico's en monitoring

Er is nu nog geen zicht op de mate waarin burgers, bedrijven en bevoegd gezagen straks zijn voorbereid op de komst van de Omgevingswet en daarmee op de te verwachten workload. Aannames daarover zijn beperkt te maken. Het Informatiepunt richt hiervoor een (tot op zekere hoogte) flexibele schil in, zodat beter ingespeeld kan worden volumewisselingen. Het advies is om het Informatiepunt in de uitvoering intensief te monitoren zodat snel bijsturing op organisatie en dus budget kan plaatsvinden. De frequentie en inrichting (hoe snel bijsturen) hiervan moet nog plaatsvinden.

Herbevestiging Financieel Akkoord

Voor de beheerkosten voor het IPOw wordt in het FA uitgegaan van 5 mln. Tot het betalen van de kosten voor het beheer van het DSO-LV en het Informatiepunt naar rato van gebruik is besloten omdat het Informatiepunt de bevoegd gezagen ondersteunt in het toepassen van de landelijke regels en ook uitleg geeft over hoe decentrale regels op elkaar inwerken.

Een onzekere factor op dit moment is de mate waarin gebruik wordt gemaakt van het Informatiepunt. Aannames daarover vanuit het verleden zijn beperkt toepasbaar omdat de omstandigheden onvergelijkbaar zijn (nieuwe wet en nieuw instrument (DSO). Dit bedrag is dus ten eerste afhankelijk

van de vraag, ten tweede van de te maken keuze in dienstenniveau (zie hoofdstuk 7) en tot slot van de afspraak over het dienstverleningsniveau. In het volgende hoofdstuk wordt nader ingegaan op mogelijke keuzes in dienstenniveau.

7. Het dienstenniveau

Er is gekeken naar welke keuzes te maken zijn in het dienstenniveau. Dit betreft met name keuzes voor de dienst uitleg wet- en regelgeving via de website en helpdesk. Voor de helpdesk DSO-LV worden geen keuzes in niveau van diensten voorgelegd. Voor de ondersteuning van het gebruik van DSO-LV is, mede gelet op het grote belang van een goed functioneren van DSO-LV als vitale voorziening en de daarmee verbonden politieke risico's, een lager dienstenniveau niet aan te raden. Bovendien wordt deze dienst al sober ingericht op de meer eenvoudige vragen. Voor de complexere vragen wordt doorgeschakeld naar de 2e lijns ondersteuning bij de OBO's. Dat maakt deze dienst ook flexibel. Het klachtenmeldpunt is een wettelijke taak met zeer beperkte omvang (≤2fte). Ook hiervoor wordt geen onderscheid in niveau van diensten gemaakt.

Hierna wordt voor de dienst uitleg wet- en regelgeving de optie volgens het bestuursakkoord beschreven en een terugval optie. In het vervolgproces zal dit nog verder moeten worden uitgewerkt in dienstverleningsniveaus, zoals beschikbaarheid en snelheid van vraagbeantwoording en informatieverstrekking.

Kenmerken IPOw, dienstenniveau zoals beoogd in Bestuursakkoord

- Juridische informatie en vraagbeantwoording over de Omgevingswet is op één plek vindbaar en eenduidig, compleet, bestendig en toegesneden op de behoefte van de doelgroepen.
- Gecoördineerde vraagbeantwoording over de Ow (één vraag, één antwoord).
- Vier helpdesks Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving zijn volledig geïntegreerd.
- Beantwoord aan hetgeen in het Bestuursakkoord is afgesproken, namelijk: het doel van het Informatiepunt is informeren van alle doelgroepen over de juridische uitleg van de Omgevingswet, de onderliggende regelgeving en de digitale voorzieningen. Het Informatiepunt is de centrale plaats waar kennis en (implementatie)producten worden ontsloten die doelgroepen ondersteunen in de invoering en uitvoering van de wet en bij de gebruikmaking van de digitale voorzieningen.
- Synergievoordeel, er wordt gebruik gemaakt van het kenniscentrum van RWS-WVL.

Hierbinnen is onderscheid te maken in de mate van zeggenschap van de beleidsdirecties van de ministeries van I&W en BZK via medeopdrachtgeverschap:

a. Aansturing op het gehele IPOw door alle interbestuurlijke partijen via OGB-Beheer.
b. Aansturing van het Omgevingswet gerelateerde deel van het IPOw via de interbestuurlijke partijen en aansturing van de onderdelen van de helpdesks Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving die niet tot de Omgevingswet behoren of extra beleidswensen op het terrein van de Omgevingswet betreffen door de desbetreffende beleidsdomeinen (Aanpak droogte en Asbest). Het IPOW kan dat als extra diensten leveren.

Medeopdrachtgeverschap beleidsdirecties

Afhankelijk van de keuze in de mate van zeggenschap van de beleidsdirecties zoals hierboven genoemd, moet dit verder worden uitgewerkt. Er is in ieder geval extra coördinatie nodig tussen de beleidsdomeinen en de stelselverantwoordelijke. Mogelijke verschillen in inzicht tussen beleidsdirecties en de stelselverantwoordelijke moeten onderling worden opgelost en niet bij het IPOw. De volgende overleggen zijn dan ook randvoorwaardelijk voor het goed functioneren van het IPOw.

1. Wetgevingsoverleg, met betrokken beleidsdirecties en de stelselverantwoordelijke en RWS-WVL. Hier vindt de inhoudelijke bespreking plaat over de uitleg van wet en beleid. Dit zorgt ervoor dat er vanuit het Rijk als wetgever één kernboodschap via het Informatiepunt wordt gegeven. Het voorstel is dit onder de verantwoordelijkheid van EB of de opvolger EB als stelselverantwoordelijke te organiseren. Interbestuurlijke afstemming op de inhoud van het IPOw dient ook plaats te kunnen vinden indien nodig bijvoorbeeld via het huidige directeurenoverleg, onder de stelselverantwoordelijkheid.

2. Coördinatieoverleg tussen verschillende opdrachten van de opdrachtgevers van RWS/WVL t.w. SBO/TBO, (de opvolger van) EB, Beleidsdirecties en RWS/WVL om ervoor te zorgen dat de capaciteit van het Informatiepunt optimaal en efficiënt wordt ingezet. Als een opdracht leidt tot capaciteitsproblemen bij het IPOw dan wordt via een getrapte escalatielijn een oplossing gezocht. D.w.z. eerst met de betrokken opdrachtgever, als nodig via de TBO en tenslotte via de SBO. De verantwoordelijkheid voor de organisatie van dit overleg ligt bij de SBO.
3. Overleg tussen IPOw en TBO/OBO's over 1ste en 2de lijns hulp in de ICT-dienstverlening. Dit is de verantwoordelijkheid van de TBO.

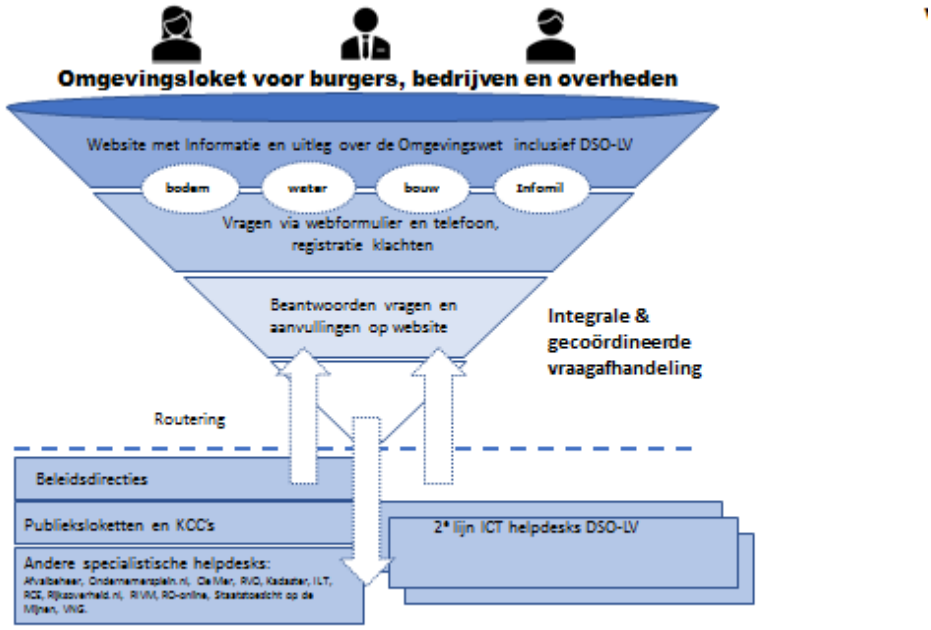

Terugval optie: Informatiepunt als 'doorgeefluik'

- Het IPOw zorgt voor algemene informatievoorziening over het stelsel via de website, inhoudelijke vragen (webformulier) over het stelsel worden doorgeleid.
- Telefonische helpdesk alleen voor DSO-LV bij IPOw.
- Er vindt geen gecoördineerde vraagbeantwoording plaats (geen één vraag, één antwoord).
- Alle inhoudelijke vragen worden direct doorgezet naar beleidsdomeinen.
- Er is geen sprake van integratie van de vier helpdesks Water, Bodem+, InfoMil en Bouwregelgeving. Als beleid deze helpdesks wil continueren dan blijven deze helpdeks zelfstandig bereikbaar.
- Dit doet geen recht aan het doel van de wet om tot een integrale benadering van de fysieke leefomgeving te komen.
- Doet geen recht aan de gedachte van 1-overheid.
- Doet geen recht aan het principe 'klant/burger- centraal'
- Nog te onderzoeken is of RWS/WVL deze 'kennisarme' variant van het IPOw wil aanbieden omdat dit weinig toegevoegde waarde biedt.
- Totale kosten slecht te berekenen omdat er geen totale dienstverlening is. Verwachting is dat dienstverlening voor de doelgroep minder is en totale kosten (veel) hoger zijn door gebrek aan synergievoordeel. OW-kennis moet dan bij alle afzonderlijke helpdesks worden opgebouwd en aanwezig zijn.

Dit betekent dat de gebruiker niet optimaal wordt bediend en dit is niet conform de bedoeling van de Omgevingswet. Dit alternatief is ook niet overeenkomstig het Bestuursakkoord. IPOw biedt alleen toegevoegde waarde op het gebied van het stelsel en proces.

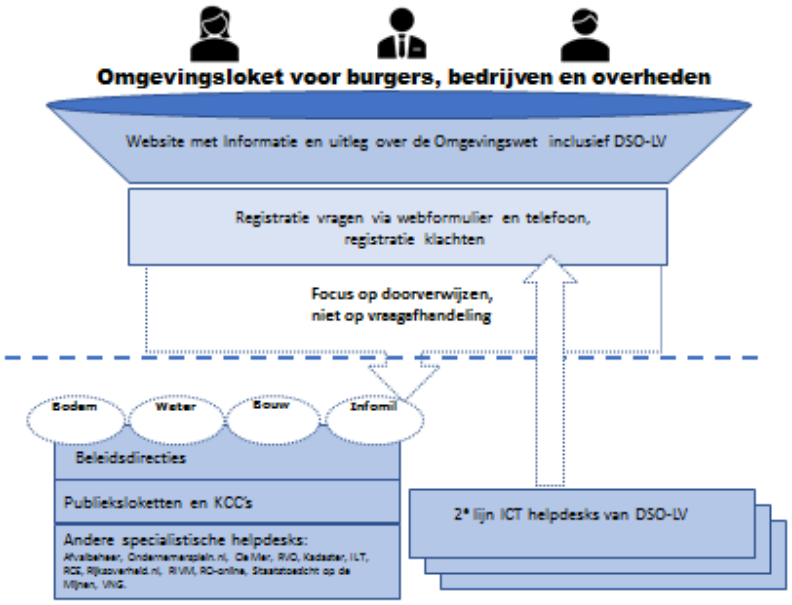

Kenmerken en effecten op kosten

In onderstaande tabel zijn de consequenties van de beide opties en de effecten op kosten weergegeven.

Nr.	In lijn Ow	Cf. BA	Governance / Organisatie	Financiering	Kosten 'totale' dienstenniveau	Kosten IPOw (sec)	Aparte kosten Rijk (beleidsdirecties)
1a	ja	ja	Gezamenlijke integrale sturing Synergie voordeel door gebruik kennis bij RWS-WVL	Alle kosten over koepels en rijk verdeeld conform BA-verdeelsleutel	Zie Hoofdstuk 6	100%	-
1b	ja	ja	Gezamenlijke integrale sturing (als 1 geheel), wel verschillende	Een deel van de integrale kosten door beleidsdomeinen betaald. Verdeelsleutel nog te	Schatting totale kosten +5% ivm extra afstemming en administratie verschillende	75%	30%

			opdrachtgevers en financiers Synergie voordeel door gebruik kennis bij RWS-WVL	bepalen	opdrachten.		
2	nee	nee	Gesegmenteerde sturing vanuit beleidsdomeinen. Geen synergie voordeel, geen gebruik kennis bij RWS-WVL.	Kosten IPOw sec lager dan 1a, 1b en 2. IPOw bestaat uit HD voor procesvragen en stelselvragen en HD DSO-LV. Totale gezamenlijke kosten voor continueren huidige dienstenniveau veel hoger. Indien er voor wordt gekozen om de huidige sectorale helpdesks te continueren, dan blijven de kosten daarvoor en voor de websites (volledig) overeind (en worden hoger ivm o.a. Ow-proof maken en blijven websites)	Schatting kosten IPOw sec: 35% HD DSO-LV ongewijzigd. Afhandeltijd 50% lager; alleen vragen over proces en stelsel. geen vraagcoördinatie; geen afstemming antwoorden. Inzet op website in beheer naar 30% teruggebracht. Vaste kosten naar 50%	35%	Keuze van beleid welke dienst-verlening nog geboden wordt. Als beleid opdracht continueert, huidige helpdesks en websites ook OW-proof maken.

De geraamde kosten en de berekende percentages zijn op dit moment vooral een indicatie van richting. Het voorstel is om na besluitvorming het offerteproces te starten.

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
30 juni 2019

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet – schriftelijke ronde

Vergaderdatum	11 juni 2019
Deelnemers	-

1. Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e vervangt art 5.1 lid 2 sub e.

2. Verslag vorige OGB

Er zijn geen opmerkingen over het verslag.

3. Plan Uitbouw

Is niet schriftelijk afgestemd.

4. Integraal financieel beeld ter besluitvorming

Notitie Integraal financieel beeld

Alle partijen stemmen in met het voorstel.

De volgende opmerkingen zijn gemaakt:

IPO:

- Er wordt gesproken over het in de tijd zetten van de financiële effecten van de OW. Wat is hiervan de toegevoegde waarde. Het zal veel werk zijn om dit te doen en wekt de schijn van nauwkeurigheid die in de praktijk niet waar gemaakt zal kunnen worden. Dit geldt met name op het moment dat dit gemonitord moet worden. Wij pleiten ervoor om dit uit de aanpak te halen;
- Via monitoring zullen we wellicht een trend kunnen zien, maar we moeten niet de verwachting hebben dat we de effecten nauwkeurig kunnen bepalen. Ook zullen niet alle posten uit de administraties te halen zijn. We pleiten daarom voor een pragmatische insteek van de monitoring.

VNG:

Datum
30 juni 2019

- De VNG wil een gedegen onderzoekskader opstellen dat dient als basis voor het voorlopige financiële integrale beeld in 2020, en de evaluatie in 2022 en 2026 ten aanzien van de financiële effecten van de stelselherziening. In 2015 en ook nu bij de wetgevingssporen worden artikel 2 onderzoeken uitgevoerd die op grond van aannames uitspraken doet over de financiële kosten en baten. Het betreft investerings-, transitie en structurele kosten. Het gaat voor gemeenten om serieus geld. Gemeenten willen het onderzoek benutten om een realistisch en feitelijk beeld te krijgen over de kosten en baten van de stelselherziening en of de financiële verdeling zoals opgenomen in het BA en FA recht doet aan de realiteit.

Unie van Waterschappen

- De financiële monitors die de koepels inmiddels zelf hebben ontwikkeld actief betrekken bij opzet interbestuurlijke financiële monitor.
- De Programmaraad actief betrekken bij het beoordelen van het 'voorlopige financiële beeld' uit tabel 1. PR is immers ook betrokken bij het opstellen van kaders voor (onderzoek)agenda uit tabel 1.

5. Machtigen basisniveau **hamerpunt**

Notitie Machtigen basisniveau

Alle partijen stemmen in met het voorstel.

De volgende opmerkingen zijn gemaakt:

IPO:

- Besluitvorming hierover in het OGB zou onnodig moeten zijn. Dat DSO-LV alle componenten uit de e-overheid gebruikt zou geen besluitpunt moeten zijn, maar uitgangspunt of randvoorwaarde.

Datum
30 juni 2019

VNG:

- De VNG wil zo goed mogelijk gebruik en hergebruik van e-overheidsbouwstenen. Dit is een goed voorstel dat past in visie. Mocht deze keuze toch nog tot vertraging leiden waardoor 1-1-21 niet wordt gehaald, dan is op korte termijn toch nog een procesmatige oplossing (verre van ideaal, maar wel te doen) in te richten als escape.

Rijk:

- Graag aandacht voor implementatie aspecten omdat het hier gaat om nieuwe functionaliteit ten opzichte van de huidige werkwijze.
- Ook vragen we aandacht voor migratie van bijvoorbeeld de bestaande loketten van RVO die nu ook een eigen machtigingenservice hebben.
- Het aspect “launching customer” vraagt om een plan b in geval deze dienst niet tijdig gereed is. Aansluiten op ‘bevoegdheidsservice’ lijkt meest logische oplossing nu (op korte termijn). Kosten en risico’s nog wel in beeld brengen en houden.

Unie van Waterschappen:

- Aansluiten op ‘bevoegdheidsservice’ lijkt meest logische oplossing nu (op korte termijn). Kosten nog wel in beeld brengen.
- Rol van ‘launching customer' mag niet leiden tot vertraging bij implementatie Omgevingswet (actief bewaken).

6. Actualisatie kaders GPVE, en DA **hamerpunt**

Notitie actualisatie Kaders GPvE DA

Alle partijen stemmen in met het voorstel.

De volgende opmerkingen zijn gemaakt:

IPO:

- Aandachtspunt is de terminologie: deze bij afronding eenduidig zijn. De stelselarchitect zou ervoor moeten te zorgen dat in de volgende versie (Q3/Q4) de terminologie gelijk is aan de terminologie van de versie van de STOP/TPOD die in Q2 wordt opgeleverd door het programma. Op die manier ontstaat op dat punt aan het eind van 2019 bij de oplevering door het programma geen onduidelijkheid.

Datum
30 juni 2019

VNG:
- Is in gremia geweest en beoordeeld door gemeentelijke architectengroep.
- Wel is het belangrijk om een goede toets/check/feedback verbinding te organiseren tussen besluiten in de regiegroep (beleid) en hoe deze uitgelegd worden in de ontwikkeling (uitvoering). Met betrekking tot het papieren formulier lijkt hier een verschil te zijn ontstaan: een papieren formulier voor digibeten versus een papieren formulier voor hoogst vertrouwelijke aanvragen.
- Vanuit VNG zullen we dit onhuislijk oppakken, maar ook programma ADS breed lijkt dat wenselijk.

Rijk:
- onder randvoorwaarde dat het richting de volgende versie mogelijk moet zijn om eisen terug te verplaatsen van GCR naar GPVE of naar de DA..
- Opmerking: voorstel is om naast DA en GPVE ook GCR-wijzigingen langs de gebruikelijke voorbereiding te laten gaan, omdat hier mogelijk financiële gevolgen aan kunnen zitten.

Unie van Waterschappen:
- voorstel is conform OGB afspraak dat besluitvorming in twee fasen plaats vindt dit jaar (in juni en december). December versie is breder/belangrijker en gaat ook over acceptatie en overdracht naar beheer.

7. Kostenraming (actualisatie april ’19) **ter kennisneming**

Oplegnotitie actualisatie kostenraming
Actualisatie kostenraming april 2019

De volgende opmerkingen zijn gemaakt:

IPO:
- Er resteert nog 2 miljoen uit de risicoreserve. Tevens kunnen er nog voorlopige beheerskosten verrekend worden voor een bedrag tussen de 6 en 8 miljoen. Er wordt aangegeven dat DSO-LV binnen de raming kan worden voltooid maar dat er daarvoor mogelijk wel beroep gedaan moet worden op de verrekening van de beheerkosten.

- Die kosten zouden dan nu in de raming moeten zitten, wat zou moeten betekenen dat je nu een tekort zou moeten hebben van ongeveer 7 miljoen. Dat blijkt niet uit de stukken. Waar zou dit voor moeten zijn? Worden er nog kosten voorzien die nu niet in de raming zitten? En wat gebeurt er met eventuele overschotten op het programma en bij tekorten?

VNG:

- In de notitie wordt verwezen naar de aan beheeractiviteit gelieerde kosten die als het ware 'op de lat zijn geschreven' door het Programma ADS. Uit het oogpunt van transparantie maakt het programma ADS deze inzichtelijk geeft zij aan. VNG wil opmerken dat er nog geen interbestuurlijke afspraken gemaakt zijn met betrekking tot de definitie van voor-gefinancierde beheerkosten. Uitgangspunt vanuit VNG is dat **alle kosten voorafgaand aan acceptatie en release voor gebruik tot de ontwikkelkosten horen**. En dit betekent de facto dat buiten het traject besluitvormingstraject m.b.t. de beheerovereenkomst er vooralsnog geen kosten verwacht worden in 2019 voor beheer. Over de kosten van het besluitvormingstraject heeft het OGB besloten in 2018 dat deze mochten worden verrekend met beheer. De VNG hoort graag wanneer in het OGB besluitvorming over de definitie van de voor-gefinancierde kosten wordt verwacht. Dit omdat kosten op de lat zetten de suggestie wekt dat er veel wordt aangemerkt vanuit het Programma wat direct invloed heeft op de door-ontwikkel en beheerkosten in 2020 ev en dan dus ten laste van de gemeenten en mede-overheden komt.

Unie van Waterschappen:

- Extra kosten ad 21,9 miljoen voor 2019 svp expliciet uitsplitsen naar genoemde drie oorzaken.
- (Voorbereidings)kosten informatieproducten 2016, 2017, 218 (tezamen 5,7 miljoen) expliciet opnemen in meerjarenoverzichtstabel, zoals afgesproken in Programmaraad. Bedragen zijn in eerdere overzichten telkens apart zichtbaar geweest (transparant).

OGB-beheer

---

8. Beheer divers **presentatie**

Alle partijen hebben kennisgenomen van de presentatie.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 oktober 2019

Bijlagen
1

Onderwerp: Uitbouw
Agendanummer: 3
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 8 oktober 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Beslispunten
Het OGB wordt gevraagd:
1. In te stemmen met het uitbouwproces zoals beschreven in de notitie.
2. In te stemmen met het via het Strategisch Beheer opdracht verlenen aan de tactisch beheerorganisatie om:
- a) volgens één SAFE Agile proces van prioritering en voortbrenging voorbereidingen te treffen voor de eerste werkzaamheden inzake de bestuurlijke agenda uitbouw, zoals in bijlage 1 weergegeven;
- b) de haalbaarheid van realisatie in het jaar 2020- binnen beschikbare financiële en capacitaire beheerkaders - te onderzoeken en hierover aan het OGB Beheer te rapporteren.

Aanleiding
Eind 2019 wordt een DSO-LV basisniveau opgeleverd dat het voor alle partijen mogelijk maakt om 2020 te benutten als een voorbereidings-, oefen- en implementatiejaar. Inzet is zo een beheerste overgang richting inwerkingtreding van de Omgevingswet per 2021 mogelijk te maken met continuïteit in dienstverlening voor gebruikers.

2020 is tevens het jaar waarin de landelijke voorziening DSO (DSO-LV) conform het op 18 december 2018 gesloten akkoord in beheer gaat. Dit is een belangrijke opmaat naar inwerkingtreding. In dit beheerakkoord ligt besloten dat partijen in consensus vooruitkijken en besluiten over wat hierna komt: doorontwikkeling en uitbouw van DSO-LV gericht op het behalen van de in 2015 uitgesproken bestuurlijke eindambities (scenario 3). De hiervoor opgestelde bestuurlijke agenda t/m 2024 met realisatiestrategie is bijgevoegd.

Het Rijk draagt de investeringskosten voor de elementen uit de bestuurlijke agenda uitbouw waar interbestuurlijk toe wordt besloten. Hiervoor is een budget van € 50 mln beschikbaar.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting
Het Bestuurlijk Overleg heeft verzocht om een interbestuurlijke agenda voor uitbouw van DSO-LV. Medio 2019 is deze agenda opgeleverd waarna de afgelopen periode is benut om de laatste scherpte in beelden en verwachtingen aan te brengen.

In grote lijnen zijn alle partijen het er over eens dat in de komende maanden de aandacht vooral uit moet gaan naar het opleveren van het DSO-LV basisniveau. Zodanig dat het in beheer kan en alle partijen er mee kunnen werken. Maar het beeld is tevens dat met deze aanstaande realisatie van het basisniveau we nog onvoldoende alle gezamenlijk gedane inspanningen verzilveren. Voor het benutten van de kansen van de vrijwel bereikte grootschalige modernisering van het Omgevingsrecht moeten we efficiënt en gezamenlijk koers blijven houden richting de bestuurlijk geformuleerde eindambities van scenario 3.

Dit betekent dat we met het Bestuursakkoord 2015 en de inhoudelijke kaders uit de bestuurlijke agenda Uitbouw nu aan de slag moeten en kunnen gaan. Die bevat elementen die we voor inwerkingtreding van de Omgevingswet met prioriteit nog willen realiseren en die direct bijdragen aan de soepele uitvoering van die wet. De agenda geeft ook inzicht in de elementen die volgtijdelijk daarna aan bod kunnen komen. Zo willen we direct kansen scheppen voor een betere belangenafweging en verbeterde besluitvorming in het domein van de fysieke leefomgeving.

De bestuurlijke agenda Uitbouw wordt opgevat als een duidelijke bestuurlijke ‘wilsverklaring’ voor de korte en langere termijn. Een gezamenlijke herbevestiging van de eerder uitgesproken ambitie en een goede basis om verder koers te kunnen zetten. Waarbij uitgesproken is dat die ambities uit 2015 ons ook na 2021 nog binden. Alle partijen zijn bereid hieraan bij te dragen en hebben uitgesproken dat de huidige goede en unieke samenwerking ook benut moet worden voor het vervolg. Deze is gericht op afbouw, doorontwikkeling en uitbouw van DSO-LV. Het besef is er dat de volwassenheid van het stelsel niet op dag één na inwerkingtreding is bereikt. Het is een lang traject van stapsgewijs toegroeien naar het bestuurlijke eindbeeld (scenario 3 uit het Bestuursakkoord 2015).

Dit maakt dat alle partijen de noodzaak en inhoudelijke kaders uit de bestuurlijke agenda Uitbouw ondersteunen en dat alle partijen zich committeren aan de afspraak dat op basis daarvan in 2020 pragmatisch voorbereidingen getroffen moeten gaan worden. Een goed functionerend DSO-LV is immers mede afhankelijk van een goede aansluiting op (ontwikkelingen in) wetgeving en beleid en van inpassing in een breder stelsel van digitale overheidsvoorzieningen en aansluiting op werkprocessen bij bestuursorganen in de toepassing en uitvoering van de Omgevingswet, alsmede van het vermogen om in te spelen op veranderingen.

Geconstateerd is dat partijen nu al met elementen aan de slag zijn gegaan en zorg zijn blijven dragen voor financiering van reeds bestaande informatievoorzieningen[1]. Zo is het Rijk bijvoorbeeld bezig met de ontwikkeling van een centrale voorziening geluidsgegevens ter ondersteuning van de tijdige inwerkingtreding van de Aanvullingswet geluid en betrekt daar de bevoegd gezagen ook al bij. Provincies hebben aangegeven dat ze de uitgesproken ambitie

[1] Zie de uitgevoerde “nulmeting” uit 2017/2018.

willen omzetten in de ontwikkeling van informatieproducten ten behoeve van de beleidsdomeinen Natuur en Externe Veiligheid.

Ze hebben de intentie hiertoe een budget van €5 mln. beschikbaar te stellen. Waterschappen bestendigen hun inzet op watergerelateerde informatieproducten via het Informatiehuis Water (IHW). Gemeenten hebben aangegeven binnen de kaders van plan uitbouw te gaan investeren in informatieproducten waarvan gemeenten de bronhouder zijn. Gedachte is dat na interbestuurlijke besluitvorming aansluiting van deze informatieproducten op het DSO-LV plaats kan vinden, waarbij het rijk de aansluitingskosten draagt.

Concreet stappen voorwaarts
Met deze ontwikkelingen zetten we serieuze stappen voorwaarts op weg naar de eindambitie. Om deze richting te verstevigen hebben we in het beheerakkoord uitgesproken dat het Rijk investeringskosten draagt voor verdere uitbouw van de agenda onderdelen waar interbestuurlijk toe wordt besloten. Hiervoor is een budget van € 50 mln beschikbaar gesteld. Te beginnen met elementen die voor inwerkingtreding met voorrang of uit oogpunt van 'continuous delivery[2]' opgepakt zouden moeten worden. Het betreft:

- Het vóór 1 januari 2021 realiseren van de **kennisgeving vergunning omgevingsplanactiviteit** (de zgn: 'afwijkvergunning'. Deze is wettelijk vereist en moet voor inwerking operationeel gereed zijn).

Daarnaast wordt de haalbaarheid van realisatie vóór 1-1-2021 onderzocht en op basis daarvan de eerste werkzaamheden aangevangen voor de volgende eerste elementen:
- Via nog te bepalen **toepassingprofielen standaard (TPOD)** wordt aanvullend informatie uit besluiten en rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet ontsloten. Voor 1-1-2021 dient in standaard gereed te zijn: de TPOD Programma. Verdere prioritering zal plaatsvinden binnen de in agenda Uitbouw geïdentificeerde TPOD's (Bijlage 1, H6 Standaardisatie van Agenda Uitbouw)
- Voortbouwend op de oplevering van het loket direct zichtbaar verdere stappen te zetten in het vanuit één overheidsgedachte kunnen handelen en vanuit een integrale benadering kunnen werken: **de één loket benadering.**
- Inzetten op vijf parallelle ontwikkelsporen om de in paragraaf 4.4. van de bestuurlijke agenda uitbouw geïdentificeerde top vijf van eerste **prioritaire informatieproducten** aan te kunnen sluiten. Het betreft Aandachtsgebieden Externe Veiligheid, Natura 2000 en toegangbeperkende gebieden, Maat en locatiegegevens, Externe Veiligheid risico buisleidingen en Oppervlakte waterkwaliteit.
- Functionaliteit om **samenwerking** tussen bevoegd gezag te ondersteunen bij de behandeling van vergunningaanvragen.

Bovengenoemde punten worden kort toegelicht in bijlage 1 en hebben hun basis in de gewenste volgorde van realisatie en overeengekomen realisatiestrategie zoals uitgewerkt in de Bestuurlijke agenda Uitbouw (respectievelijk Hoofdstuk 3 met Bijlage 1 en Hoofdstuk 4 in de Agenda Uitbouw bijgevoegd). De bestuurlijke agenda Uitbouw vangt eind Q4 2019 aan met deze elementen en zal daarna jaarlijks worden geactualiseerd zodat kan worden ingespeeld op innovaties, leerervaringen uit de praktijk en veranderingen in wet- en regelgeving.

[2] Bijvoorbeeld bij standaarden (TPOD) zou het eerst stopzetten van het huidige ontwikkelteam en later weer onder beheer opstarten onnodig veel budget en tijd kosten.

Ook kunnen moties van de Kamer en/of adviezen van bijvoorbeeld het BIT of de Raad van State van toepassing zijn. Zo kan waar nodig de volgorde in de ontwikkeling worden aangepast of elementen worden toegevoegd of geschrapt. Hierin kan het absorberend vermogen van bevoegd gezag en leveranciers worden betrokken.

Op deze wijze blijven we redeneren en opereren vanuit het perspectief van een open stelsel en de verwachtingen van burgers/bedrijven.

Sturen op Uitbouw via beheer

De Bestuurlijke agenda Uitbouw biedt een interbestuurlijk kader met randvoorwaarden waarbij alle bestuursorganen betrokken zijn. Het streven is om via de reeds ingezette initiatieven en het additionele investeringsbudget de nieuwe functionaliteiten te ontwikkelen. Daar is nauwe samenwerking voor nodig tussen de opstellers van de regelgeving, de strategische beheerorganisatie en de tactische beheerorganisatie. Dit is één van de belangrijkste randvoorwaarden omdat sommige nieuwe functionaliteiten alleen mogelijk zijn wanneer de regelgeving hierop wordt aangepast.

Om deze redenen is in het beheerakkoord en de Agenda Uitbouw een zorgvuldig interbestuurlijke proces van regie, monitoring en verantwoording uitgewerkt. Op deze manier vindt de uitbouw stap voor stap in fases plaats, waarbij we continu zullen leren van de ervaringen in de praktijk. Zo zorgen we ervoor dat er alleen functionaliteiten worden gebouwd waar de praktijk echt behoefte aan heeft. Ook creëren we hiermee ruimte om in te spelen op nieuwe technische mogelijkheden.

De prioriteitenlijst met de nieuwe functionaliteiten wordt tenminste eenmaal per jaar geactualiseerd door het Opdrachtgevend Beraad Beheer. Daarnaast zal het Bestuurlijk Overleg tweejaarlijks een update ontvangen over de voortgang.

Daartoe moeten de nu in de uitbouwagenda geschetste hoofdlijnen procesmatig en inhoudelijk kans krijgen om verder ‘uit te harden’ en zich concreet gaan vertalen in voorstellen waar vervolgens bestuurlijke go of no go beslissingen op kunnen worden genomen. Het Bestuursakkoord 2015, het financieel akkoord op hoofdlijnen 2015 en het beheerakkoord 2018 geven hiertoe al de procesmatige handvaten. Dit uitharden kan volgens één SAFE Agile proces van prioritering en voortbrenging. Hiervoor kan het OGB de Tactisch Beheerorganisatie (TBO) opdracht verlenen.

Voor uitbouw geldt dat conform beheerovereenkomst de investeringen worden gedragen door het Rijk, uitgaande van interbestuurlijke consensus en vaststelling. Een toets op de haalbaarheid is benodigd van de bovengenoemde voor 1 januari 2021 in gang te zetten en waar mogelijk al te realiseren elementen. Het komt immers boven op alle andere noodzakelijke werkzaamheden. Voorgesteld is het Kadaster als TBO de haalbaarheid van realisatie in het jaar 2020 te onderzoeken. Dit binnen beschikbare financiële en capacitaire beheerkaders[3]. Definitiestudies en business cases moeten het mogelijk maken deze toets goed uit te voeren. De TBO zal in deze toetsing het absorberend vermogen van leveranciers en bevoegd gezag betrekken.

[3] afgezet tegen vastgestelde budgetten en beschikbare capaciteit in ontwikkelteams, gegeven feit dat teams nog basisfunctionaliteit moeten afmaken in 2020

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De uiteindelijke formele opdrachtverlening voor realisatie van uitbouw geschiedt via deelopdrachten (OGB Beheer). De uitvoering wordt gedaan door de verschillende operationele beheerorganisaties – zoals gesteld -volgens één SAFE Agile proces van prioritering en voortbrenging. Op deze manier wordt de sinds 2017 binnen het DSO programma succesvol toegepaste werkwijze voortgezet en waar mogelijk geoptimaliseerd.

Voorjaar 2022 is vervolgens een politiek-bestuurlijk belangrijk ijkmoment in verband met de in de beheerovereenkomst vastgelegde eerste financiële evaluatie van het nieuwe stelsel in 2022. De voortgang in de uitbouw en rendement hiervan maakt hier deel van uit.

Tot slot kan voorjaar 2024 worden vastgesteld waar via uitbouw nog het beste waarde kan worden gecreëerd in de uitvoeringspraktijk en het stelsel als geheel. Daarover kunnen vervolgens nieuwe afspraken worden gemaakt.

Bestuurlijke agenda Uitbouw DSO-LV

versie 0.13

Den Haag, 4 juni 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding, verantwoording, leeswijzer 3
2. Elementen Uitbouw DSO-LV 5
2.1 Visie op het DSO als ondersteuning van de Omgevingswet 5
2.2 Uitbouw van de basisvoorziening 6
2.2.1 Samenwerkingsfunctionaliteit 6
2.2.2. VTH-proces: 'Afwijkvergunning', zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen, toezicht & handhaving, ... 6
2.2.3. Ontsluiten van Informatieproducten 7
2.2.4. Onderzoekshulp 7
2.2.5. Regelbeheer 8
2.2.6. Standaarden 8
2.2.7. Eén loket 8
2.2.8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar 9
2.2.9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening 9
2.2.10. Ondersteunen 3D 9
2.2.11 Overige punten die mogelijk meegenomen worden 10
3. Gewenste volgorde van de elementen 11
4. Realisatiestrategie 13
4.1. Doel en karakter Bestuurlijke agenda Uitbouw 13
4.2. Randvoorwaarden voor realisatie 13
4.3. Uitvoeringsagenda voor regievoering, monitoring en verantwoording 14
4.4. Aanpak aansluiten landelijk te ontwikkelen Informatieproducten 15
4.5 Werkwijze Uitbouw 17
5. Financiële aspecten 19
5.1. Benodigd investeringsbudget 19
5.2. Nieuwe beleidslijn kosten informatieproducten 20
6. Organisatie van de uitvoering 22
6.1. Besluitvorming in OGB Beheer en voorbereiding ervan 22
6.2. Managen op uitvoering opdracht door ontwikkelpartij 23
6.3. Inrichting opdrachtgevende lijn 24
6.4. Benodigde capaciteit belangrijke randvoorwaarde 24

1. Inleiding, verantwoording, leeswijzer

Voor u ligt de Bestuurlijke agenda Uitbouw DSO-LV. Het belang van deze agenda is groot én evident voor gebruikers (bevoegd gezagen, burgers en bedrijven) en vanuit bestuurlijk perspectief gezien. Het doel van Uitbouw is om nieuwe functionaliteiten toe te voegen aan de basisvoorziening DSO-LV, zodat de gebruikers nog beter worden ondersteund in het werken met de Omgevingswet. Al in het Bestuursakkoord van 2015 is gesproken over verschillende plateau's van dienstverlening, die stap voor stap gerealiseerd zouden kunnen en moeten worden. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet is voorzien in een vergelijkbaar dienstverleningsniveau als de huidige voorzieningen bieden; de Uitbouw moet een hoger dienstverleningsniveau stap voor stap dichterbij brengen. Dat betekent dat na het gereedkomen van de basisfunctionaliteit van DSO-LV kan worden gestart met de verdere uitbouw hiervan. Hierbij blijft het belangrijk om in 2020 en 2021 ontwikkelcapaciteit beschikbaar te hebben om de basisfunctionaliteit optimaal te laten functioneren. Bij het oefenen met de basisfunctionaliteit zullen naar verwachting fouten of omissies naar voren komen en deze moeten direct kunnen worden aangepakt.
Deze bestuurlijke agenda geeft inhoudelijk en procesmatig een richtsnoer voor de daadwerkelijke realisatie van nieuwe functionaliteiten in de Uitbouw.

Uitwerking ambitie uit Bestuursakkoord
Vanuit de ambitie om de Omgevingswet samen tot een succes te maken hebben de VNG, IPO, UvW en het Rijk in 2015 in het Bestuursakkoord afgesproken de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk op te pakken. Hierbij is het belang van een goede digitale ondersteuning door alle partijen onderschreven. Een goed functionerend DSO-LV is mede afhankelijk van een goede aansluiting op (ontwikkelingen in) wetgeving en beleid en van inpassing in een breder stelsel van digitale overheidsvoorzieningen en aansluiting op werkprocessen bij bestuursorganen in de toepassing en uitvoering van de Omgevingswet, alsmede van het vermogen om in te spelen op veranderingen en innovaties. In deze Agenda Uitbouw worden de ambities uit het Bestuursakkoord 2015 inhoudelijk verder uitgewerkt en richting gegeven voor de komende jaren. De Visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet blijft hierbij leidend, d.w.z. bij het ontwikkelen en het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet staat de gebruiker steeds centraal. Door deze gezamenlijke agenda op Bestuurlijk niveau vast te stellen kan daadwerkelijk verder worden gewerkt aan het vergroten van het gebruiksgemak voor burgers, bedrijven en bevoegd gezagen, en het versnellen van de besluitvorming over projecten in de leefomgeving. Met andere woorden: minder onderzoekslasten, minder bestuurslasten, meer ruimte voor privaat initiatief en meer omgevingskwaliteit. Dit is van groot belang gelet op de grote maatschappelijke opgaven die door álle overheidslagen moeten worden opgepakt. Het DSO-LV helpt om de processen rondom het beleid en gebruik van de leefomgeving van Nederland ~~daadwerkelijk~~ eenvoudiger en beter te maken. Met de effectuering van de Uitbouw kunnen meer maatschappelijke baten ook echt gerealiseerd worden, wordt het realiseren van de maatschappelijke opgaven ondersteund én wordt een meer doelmatige uitvoering van deze wet door de bevoegd gezagen mogelijk gemaakt.

Bestuurlijke agenda
Deze Bestuurlijke agenda uitbouw DSO-LV biedt een kader voor zowel de wijze waarop de gewenste uitbouw met functionaliteiten kan plaatsvinden, als een nadere inhoudelijke duiding van de elementen die voor realisatie in aanmerking komen. In dit kader worden de elementen van Uitbouw volgens scenario 3 uit het Bestuursakkoord 2015 inhoudelijk uitgewerkt, waarbij de maatschappelijke baten en bijdrage aan de verbeterdoelen van de stelstelherziening centraal staan. Partijen hebben ervoor gekozen ~~om Lean Portfolio Management als~~ de SAFe werkwijze die gebruikt wordt bij het

ontwikkelen van de basisvoorziening DSO-LV, voor het proces van Uitbouw te continueren en zo steeds vanuit waarde toevoeging te redeneren. Dit betekent dat er geen gedetailleerd plan ligt, maar een agenda op hoofdlijnen wat in de komende tijd met betrokkenheid van alle partijen concreter en preciezer wordt gemaakt, zowel op inhoud als qua investeringslast en realisatie. Bij deze verdere uitwerking is het uitgangspunt dat elementen van de uitbouw die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de wet de hoogste prioriteit genieten. Een voorwaarde voor de daadwerkelijk te ontwikkelen functionaliteiten is een positieve business case, en vervolgens het beschikbaar stellen van budget hiervoor door het ministerie van BZK, in overeenstemming met het ministerie van Financiën.

Duidelijke afspraken over proces van realisatie
Deze bestuurlijke agenda bevat een uitwerking van het proces waarlangs de Uitbouw de komende jaren zal worden gerealiseerd, met aandacht voor de werkwijze, processturing, verantwoording en de rol van het OGB Beheer, de strategische beheerorganisatie DSO-LV (hierna: SBO) en de tactische beheerorganisatie DSO-LV (hierna: TBO) daarbij. Met deze uitwerking wordt invulling gegeven aan het besluit van het OGB van 26 september 2018 om de processturing op de Uitbouw te versterken en de regie op de besluitvorming te verbeteren. In deze agenda is ook beschreven hoe de besluitvorming over het beschikbaar stellen van de benodigde middelen per element plaatsvindt.

Verantwoording
De Bestuurlijke agenda Uitbouw DSO-LV is een uitwerking van de afspraak die vastligt in paragraaf 2 van de beheerovereenkomst DSO-LV, die het Rijk, het IPO, de VNG en de UvW op 18 december 2018 ondertekend hebben. Deze afspraak behelst dat partijen vóór 1 maart 2019 in een Bestuurlijk Overleg in consensus besluiten over een Plan Uitbouw DSO-LV. Omdat dit geen concreet plan betreft, maar een bestuurlijke agenda is ook de naamgeving hierop aangepast. Het is enkele maanden later geworden vanwege de keus kwaliteit voor snelheid te laten gaan en tijd te nemen voor tussentijdse consultatie van de achterbannen om zo te zorgen voor draagvlak voor deze agenda. De bestuurlijke agenda is opgesteld door een werkgroep waarin de verandermanagers van het Rijk, het IPO, de VNG en de UvW, alsmede de Programmadirectie Eenvoudig Beter participeerden. Zij hebben zich laten ondersteunen door kerngroepjes met inhoudelijke en financiële experts. Het feitenonderzoek zoals vastgesteld in het OGB van september 2018 was hierbij het uitgangspunt. Vertegenwoordigers van de programmaorganisatie DSO en de stelsel CIO DSO-LV hebben in een expert- en adviesrol hun bijdragen geleverd en met de SBO en TBO is afgestemd over de besturing en uitvoering van de Uitbouw, zoals uitgewerkt in hoofdstuk 4 en 6 van deze agenda. Tussentijds zijn er drie toets- en reflectiemomenten geweest met het OGB.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 worden de aan de basisvoorziening DSO-LV toe te voegen 10 elementen –waarvan er 8 resteren- van Uitbouw op hoofdlijnen beschreven. Een beschrijving van de eerder door partijen vastgestelde basisvoorziening DSO-LV staat in bijlage 1. In bijlage 2 worden de elementen van Uitbouw verder uitgewerkt. In hoofdstuk 3 staat de volgorde waarin de elementen van Uitbouw worden opgepakt. Deze volgorde is gemaakt op basis van de inzichten van nu maar kan de komende jaren op grond van nieuwe inzichten en ontwikkelingen wijzigen. Hoofdstuk 4 beschrijft de realisatiestrategie voor de Bestuurlijke agenda Uitbouw. Hoofdstuk 5 behandelt de financiële aspecten en bevat een overzicht van de inschatting van de totale investeringslasten voor de elementen van Uitbouw. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 de organisatie en bemensing van de uitvoering uitgewerkt, inclusief de rol van het OGB Beheer, de SBO en de TBO en borging van de interbestuurlijke betrokkenheid daarbij, zoals vastgelegd in het beheerarrangement DSO-LV.

2. Elementen Uitbouw DSO-LV

Door Rijk, VNG, UvW en IPO is in 2018 in de beheerovereenkomst DSO-LV het basisvoorzieningenniveau DSO-LV vastgesteld dat per 1 januari 2021 operationeel is en op 1 januari 2020 voor de bevoegd gezagen beschikbaar is om te oefenen, te testen en te vullen met content. Deze basisvoorziening bestaat uit een aantal componenten en functies, inclusief de daarbij behorende en onderliggende documenten en specificaties, waaronder architectuurdocumenten, handleidingen, klantreizen en de stijlgids. Een uitgebreide beschrijving van de basisvoorziening DSO-LV is opgenomen in bijlage 1.

2.1 Visie op het DSO als ondersteuning van de Omgevingswet

De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Om dat te bereiken zijn bij de stelselherziening vier verbeterdoelen geformuleerd:

1. Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
2. De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
3. Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
4. Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk zien zich de komende jaren gesteld voor grote maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, energietransitie en het creëren van een waardevolle leefomgeving. De Omgevingswet biedt het instrumentarium voor het realiseren van deze maatschappelijke opgaven, de instrumenten van de Omgevingswet zijn hulpmiddelen om deze opgaven verder uit te werken. Zo komen bijvoorbeeld in een omgevingsvisie alle vraagstukken samen die de overheid voorheen sectoraal regelde.

DSO-LV ondersteunt 3 ketens, die samen alle functionaliteiten van het DSO-LV beslaan:

1. Van plan tot publicatie. Dit begint bij overheden die doelen hebben en daar plannen voor opstellen, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De keten loopt tot en met het bekendmaken en beschikbaar stellen van de plannen.
2. Van idee tot afhandeling. Dit is van belang voor een initiatiefnemer die wil weten wat er wel of niet mag op een specifieke locatie en daarna een vergunning wil aanvragen of een melding wil indienen. Dit proces is ook belangrijk voor overheidsorganisaties en belanghebbenden.
3. Van vraag naar informatie. Deze keten vertaald de vraag naar extra informatie op de kaart in zogenoemde informatieproducten. Dat zijn bewerkte of verrijkte gegevens over bijvoorbeeld geluid, bodem en water.

Binnen de drie ketens staat de gebruiker steeds centraal. Daarnaast zijn deze ketens gericht op de toekomst, de informatie over de fysieke leefomgeving groeit immers met ieder initiatief en iedere wijziging van beleid.

Het DSO-LV helpt om de processen rondom het beleid en de gebruik van de leefomgeving van Nederland daadwerkelijk eenvoudiger en beter te maken. De basisfunctionaliteit van DSO-LV biedt het dienstverleningsniveau dat vergelijkbaar is met het huidige niveau. Met de stapsgewijze effectuering van de Uitbouw wordt een hoger niveau van dienstverlening bereikt en kunnen dan ook meer maatschappelijke baten echt gerealiseerd worden, wordt het realiseren van de maatschappelijke opgaven nog meer ondersteund én wordt een meer doelmatige uitvoering van deze wet door de bevoegd gezagen mogelijk gemaakt.

2.2 Uitbouw van de basisvoorziening

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 is de basisvoorziening DSO-LV beschikbaar zodat met het nieuwe wettelijk stelsel kan worden gewerkt. Verdere Uitbouw van het DSO-LV vergroot de maatschappelijke baten die met de invoering van de Omgevingswet worden nagestreefd en maakt een meer doelmatige uitvoering van deze wet door de bevoegd gezagen mogelijk.

In deze paragraaf worden de in het feitenonderzoek van september 2018 door het OGB geïdentificeerde tien elementen voor Uitbouw van DSO-LV op hoofdlijnen beschreven voor wat betreft de maatschappelijke effecten en de bijdrage aan de verbeterdoelen van de stelselherziening. In het licht van de maatschappelijke opgaven zijn de maatschappelijke effecten van groot belang. Een nadere uitwerking van deze elementen is opgenomen in bijlage 2. Ten aanzien van twee elementen, Regelbeheer en Interbestuurlijke aansluitvoorziening, is door de werkgroep vastgesteld dat deze niet gezamenlijk landelijk ontwikkeld hoeven te worden. Hierdoor vallen deze twee elementen buiten de scope van deze gezamenlijke landelijk uit te voeren agenda Uitbouw en resteren er acht elementen. De onderbouwing van deze conclusie volgt in de paragrafen 2.2.6 en 2.2.10

2.2.1 Samenwerkingsfunctionaliteit

Onder de Omgevingswet is meer afstemming nodig tussen overheidslagen. De termijn van 8 weken voor het nemen van een besluit op een vergunningaanvraag maakt snelle uitwisseling tussen bevoegd gezagen nodig. Gegevens moeten veilig digitaal kunnen worden uitgewisseld. Beide punten zijn urgent om de wet goed te kunnen uitvoeren en als bevoegd gezagen grip te houden op deze belangrijke termijn vanwege de rechtsgevolgen die verbonden zijn aan het niet halen ervan. Hiervoor moet een landelijke, beveiligde omgeving beschikbaar komen. Ondersteuning van het digitaal samenwerken van de bevoegde gezagen rond de planvorming en de afhandeling van aanvragen en meldingen bevordert verder de inzichtelijkheid (verbeterdoel 1), snelle besluitvorming (verbeterdoel 4) en een integrale afweging voor en door alle bevoegd gezagen (verbeterdoel 2 en 3). De bevoegd gezagen en ketenpartners (omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, nutsbedrijven en adviserende bedrijven) kunnen door de Samenwerkingsfunctionaliteit (SWF) een besparing in bewerkingstijd halen en faalkosten vermijden doordat zij tijdens het besluitvormingsproces werken vanuit dezelfde informatiepositie. Door dit landelijk in te richten is het ook mogelijk om op een uniforme manier aan de beveiligings- en privacy eisen te voldoen in plaats van dit per organisatie of samenwerking te regelen.

2.2.2. VTH-proces: 'Afwijkvergunning', zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen, toezicht & handhaving,

Dit element wordt gesplitst in kennisgeving van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunning), zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen, alsmede toezicht en handhaving. Voor deze onderdelen geldt dat een beveiligde omgeving in verband met privacywetgeving noodzakelijk is.

Kennisgeving van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunning)
Het tonen van kennisgevingen van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunningen) via DSO-LV heeft de hoogste prioriteit. Realisatie voor inwerkingtreding is van groot belang omdat deze kennisgevingen op dit moment zichtbaar zijn via Ruimtelijke plannen.nl. Als deze straks niet via DSO-LV zichtbaar zijn, betekent dit een achteruitgang ten opzichte van het huidig informatie- en daarmee dienstverlengingsniveau. Dit wordt voorkomen door deze functionaliteit als eerste te ontwikkelen. Wat betreft de bijdrage aan de doelen van de Omgevingswet: realisatie

hiervan leidt tot een gelijke informatiepositie, vergroten van inzichtelijkheid voor initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen in alle fasen van de beleidscyclus (verbeterdoel 1). Het geeft en basis om de informatie op te bouwen die nodig is in de verantwoordingsfase (monitoring).

Zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen
Met het zichtbaar maken van locaties van verleende vergunningen en gedane meldingen via DSO-LV, wordt de informatievoorziening over afgegeven Omgevingsvergunningen verbeterd. Dit draagt bij aan een gelijke informatiepositie, vergroten van inzichtelijkheid voor initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen in alle fasen van de beleidscyclus (verbeterdoel 1). Het geeft een basis om de informatie op te bouwen die nodig is in de verantwoordingsfase (monitoring).

Toezicht en Handhaving
Toevoeging van de functionaliteit om bij het toezicht houden informatie over ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving te kunnen delen tussen zowel ambtelijke gebruikers als een de initiatiefnemer draagt bij aan een grotere rechtszekerheid, doordat handhavers en toezichthouders dezelfde informatie gebruiken als de initiatiefnemer en vergunningverlener (verbeterdoel 1).

2.2.3. Ontsluiten van Informatieproducten

Informatieproducten zijn voorzieningen, bijvoorbeeld een set brongegevens, documenten of toetsinstrumenten- die zowel landelijke, regionale als lokale content kunnen bevatten. Informatieproducten kennen meerdere verschijningsvormen zoals gestructureerde gegevens, kaart, foto, tekst, grafiek, tabel of software. Informatieproducten zijn cruciaal voor het realiseren van de verbeterdoelen van de stelselherziening en de maatschappelijke baten en daarmee een essentieel onderdeel van agenda Uitbouw. De maatschappelijke baten hangen sterk af van de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en bestendigheid van informatie in het DSO-LV. Het kunnen gebruiken van informatieproducten - draagt bij aan het vergroten van de inzichtelijkheid (verbeterdoel 1), snellere besluitvorming en vermindering van de onderzoekslasten (verbeterdoel 4). Informatieproducten bevorderen een gelijke informatiepositie omdat inzichtelijker is van welke gegevens bevoegd gezag en initiatiefnemer uitgaan. Voor het gebruik is aansluiting van deze informatieproducten op DSO-LV van groot belang. Het is belangrijk om bij het ontwikkelen van een informatieproduct samen met de wetgever zo vroeg mogelijk in kaart te brengen of aanpassing van de regelgeving is vereist.

Over de aanpak van de informatieproducten is in hoofdstuk 4.4 een voorstel opgenomen.

2.2.4. Onderzoekshulp

Het doel van de onderzoekshulp is om de gebruiker aan het begin van het proces zo snel en goed mogelijk te informeren of een initiatief kansrijk is of niet, op basis van een samenhangend inzicht van de beoogde activiteit, de geldende regels en beschikbare informatie (in de vorm van gegevens, rekenmodellen en toetsingsinstrumenten). Hierbij worden de onderzoekslasten zoveel mogelijk beperkt (verbeterdoel 4) door informatie die er al is inzichtelijk te maken (verbeterdoel 1).
Om dit te bewerkstelligen biedt de onderzoekshulp - in aanvulling op het basisniveau DSO-LV en de overig genoemde uitbouw elementen - gebruiksvriendelijke instrumenten die snel aan kunnen geven of een plan of initiatief ergens wel of niet mogelijk is. Ook geeft de onderzoekshulp aan of voor het indienen van een aanvraag of melding nader onderzoek nodig is. Daarnaast helpt de onderzoekshulp bevoegd gezagen in het planvormingsproces door het beschikbaar stellen van rekenmodellen en toetsingsinstrumenten (via informatieproducten) en het “slimmer” bevraagbaar maken van informatieproducten. Voor initiatiefnemers en bevoegd gezagen worden daarnaast zoveel mogelijk onderzoeksrapporten die gemaakt zijn ten behoeve van een aanvraag of ten behoeve van het planvormingsproces, inzichtelijk gemaakt via een register (met rapporten of verwijzingen naar

rapporten). Die kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt als een toetsingsinstrument niet beschikbaar is.
De onderzoekshulp kan goed stapsgewijs worden ontwikkeld waarbij steeds opnieuw de afweging gemaakt kan worden of uitbreiding van de functionaliteit voldoende waarde toevoegt ten opzichte van reeds gerealiseerde functionaliteit en de overige elementen uit dit plan. Een voorwaarde voor een goede onderzoekshulp is dat er voldoende content in de vorm van onderzoeksrapporten en/of informatieproducten beschikbaar is. Hiervoor zijn de bevoegd gezagen verantwoordelijk.

2.2.5. Regelbeheer

In het Bestuursakkoord Implementatie van 2015 is aangegeven '*dat er een digitale voorziening nodig is voor het maken van beslisbomen en locatiegebonden regels om informatie op maat te presenteren voor gebruikers. Om ervoor te zorgen dat informatie in de voorziening actueel is, moet het beheer van regels en het beheer van beslisbomen digitaal ondersteund worden — hiervoor wordt gebruik gemaakt van regelbeheer. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het maken en beheren en ontsluiten van decentrale regels via landelijke voorzieningen, is een landelijke voorziening voor regelbeheer beoogt*' (verbeterdoel 1 en 4).
De landelijke technische voorziening is in het basisniveau DSO-LV gerealiseerd en op dit moment er is geen behoefte aan verdere uitbreiding van deze technische voorziening, omdat dit met de inzichten van nu geen meerwaarde oplevert. Decentraal (al dan niet ondersteunt door de koepels) zal volop energie moeten worden gezet om vragenbomen op te stellen en te ontsluiten. Dit element hoeft daarvoor evenwel niet verder technisch te worden uitgebouwd.

2.2.6. Standaarden

Om een volledig inzicht te geven in de juridische regels m.b.t. de fysieke leefomgeving is het nodig om op termijn alle soorten instrumenten (Omgevingswetbesluiten) in het DSO te tonen. Het ontwikkelen van technische standaarden t.b.v. een correcte werking van het DSO-LV is bij het programma DSO belegd en heeft geresulteerd in een aantal standaarden waaronder STAM, STTR[1] en STOP/TPOD. Er is een aantal Toepassingprofielen (TPOD's) opgeleverd in het basisniveau.
Voor de overige TPOD's is een groslijst opgesteld waarin nog een nadere keuze moet worden gemaakt in welk tempo en volgorde deze TPOD's nu daadwerkelijk worden ontwikkeld.
Beschikbaarheid van deze technische standaarden vergroot de inzichtelijkheid voor de gebruiker (verbeterdoel 1) en bevordert een snelle besluitvorming (verbeterdoel 4) doordat minder tijd besteed hoeft te worden aan het zoeken naar de juiste informatie of het per situatie interpreteren van de manier waarop die informatie ontsloten is. Standaarden dragen op die manier ook bij aan de begrijpelijkheid van informatie. Daarnaast maakt het harmoniseren van begrippen, de zgn. semantische standaardisatie, de informatie begrijpelijker en beter vergelijkbaar omdat de gebruikte begrippen helder en vooral eenduidig zijn (verbeterdoel 1).

2.2.7. Eén loket

De informatie die nodig is voor de uitvoering van de Omgevingswet kan via één loket (het Omgevingsloket ofwel het DSO-LV) worden ontsloten. Bij inwerkingtreding van de wet is de minimale functionaliteit van het Omgevingsloket ontwikkeld. Na inwerkingtreding, wanneer men ervaring heeft opgedaan in het werken met het Omgevingsloket, zullen naar verwachting vragen komen om nieuwe functionaliteiten die of wel zijn voorzien maar geen onderdeel van de basisvoorziening is of die voortkomt uit een veranderende omgeving. Het loket zal de komende jaren dan ook moeten worden uitgebreid en aangepast zodat de gebruikers steeds beter worden geholpen. Gebruikers-

[1] Resp. STandaard Overheids Publicaties, STandaard Toepasbare Regels en STandaard Aanvragen en Melden.

vriendelijkheid staat immers centraal bij het DSO-LV. Daarnaast is het van belang om in te spelen op nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Welke ontwikkelingen zich zullen voordoen is onzeker, maar de verwachting is dat wanneer er ervaring in de uitvoeringspraktijk en ervaring met het Omgevingsloket opgedaan is, dit vrijwel zeker zal leiden tot nieuwe inzichten en daarmee nieuwe wensen voor verdere Uitbouw van het loket. Bij dit element is op voorhand het onderscheid tussen doorontwikkeling en uitbouw lastig te maken. Hier dient bij de verder uitwerking aandacht aan te worden besteed, o.a. ten aanzien van de berichten die via DSO-LV kunnen worden ingediend of verzonden.
Een verdere Uitbouw van het Omgevingsloket zal het gebruik ervan en daarmee de uitvoering van de Omgevingswet nog eenvoudiger en overzichtelijker maken. Een beter en efficiënter gebruik van het Omgevingsloket leidt tot lastenverlichting bij initiatiefnemers omdat informatie actueler, volledi ger, beter en/of sneller inzichtelijk is (verbeterdoel 1). Een steeds groter deel van het oriënteren op een initiatief en het komen tot een melding of vergunningaanvraag kan dan via het Omgevingsloket verlopen. Het Bevoegd Gezag kan aanvragen sneller behandelen of het opstellen van een Omgevingswetbesluit sneller uitvoeren door een beter inzicht in wat er speelt. De effecten zijn dus besparing in tijd (verbeterdoel 4), en daarmee in kosten, én vergroting van het draagvlak van de Omgevingswet.

2.2.8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar

Het via het DSO kunnen indienen van zienswijzen en bezwaren op besluiten zorgt ervoor dat dit rechtsbeschermingsinstrument laagdrempelig beschikbaar wordt gesteld. De directe baten bestaan eruit dat dat burgers en bedrijven sneller en via een vertrouwd kanaal zienswijzen en bezwaren kunnen indienen (verbeterdoel 1).

2.2.9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening

Een interbestuurlijke aansluitvoorziening maakt het, zo was de gedachte in 2015, voor bevoegd gezagen makkelijker om aan te sluiten op het DSO-LV en zorgt ervoor dat besluitvorming sneller en beter kan verlopen (verbeterdoel 4). In een definitiestudie (Twijnstra en Gudde, 2016) zijn twee elementen van de interbestuurlijke aansluitvoorziening onderzocht: het technisch aansluiten en het leveren van kennis/diensten als ondersteuning in de vorm van een serviceorganisatie. Uit de definitiestudie is gebleken dat de behoeften van gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk voor beide elementen nogal verschillen, door de diversiteit in inrichting van organisaties en processen. Technische aansluiting is door de API-strategie die DSO-LV hanteert veel gemakkelijker geworden. Deze technologische ontwikkeling maakt één centrale aansluitvoorziening overbodig. De serviceorganisatie rol wordt ingevuld door de TBO, Informatiepunt, softwareleveranciers en de bevoegd gezagen zelf (al dan niet decentraal ondersteund). Een centrale serviceorganisatie verhoudt zich slecht tot de verschillende behoeften van gebruikers in het stelsel.
Op grond van de actuele inzichten over gebrek aan meerwaarde van een landelijke aanpak lijken verdere acties op dit element overbodig.

2.2.10. Ondersteunen 3D

De waarde van 3D informatie voor gebruikers is in potentie groot. Veel processen zijn weliswaar ook in 2D te modelleren, maar er zijn vele voorbeelden waar een 3D aanpak van grote toegevoegde waarde of zelfs cruciaal is: het modelleren van overstromingen, geluidstudies, visualisaties van nieuwe windmolenparken of het berekenen van ‘urban heat island’ effecten. 3D informatie levert dan ook een waardevolle bijdrage aan de doelen van de stelselherziening door vergroting van de inzichtelijkheid, verlaging van de onderzoekslasten en het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte (verbeterdoel 1, 3 en 4).

- *Inzichtelijkheid vergroten:*
  Wanneer 3D informatie, in combinatie met dynamische gegevens en rekenmodellen in de onderzoekshulp, toegankelijk is via DSO-LV wordt het onder meer mogelijk om in participatieprocessen een realistischer beeld van de leefomgeving te tonen en een realistisch inzicht te geven in plannen en de doorwerking daarvan.
- *Gelijke informatiepositie en verlaging onderzoekslasten*:
  Als initiatieven in een 3D omgeving kunnen worden geplaatst kan betrouwbaarder het effect op de omgevingswaarde en de gevolgen voor de gebruiksruimte worden berekend (digital prototyping). 3D-ondersteuning maakt daarnaast ook hergebruik van gegevens (onderzoeken, modellen) op een andere manier mogelijk.
- *Bestuurlijke afwegingsruimte vergroten*:
  Betrouwbare en bestendige 3D informatieproducten maken monitoring ook betrouwbaarder en beter in lijn met de werkelijkheid. Dit maakt ook dat het afwegen van keuzes door bestuurders beter kan worden ondersteund.

Bij het ontwikkelen van dit element worden de eerste ervaringen uit de uitvoeringspraktijk bij bevoegd gezagen betrokken.

2.2.11 Overige punten die mogelijk meegenomen worden

Er zijn enkele onderdelen van scenario 2 die in het kader van de complexiteitsreductie uiteindelijk niet in de basisvoorziening DSO-LV zijn opgenomen. Deze onderdelen zijn voor een deel verwerkt in de bovengenoemde elementen van Uitbouw, met name bij het element één loket. De volgende onderdelen resteren:

- Ondersteuning van de Rechterlijke macht
- Aansluiten van generieke gegevensverzamelingen (gevalideerde gegevens set die als bron kunnen dienen voor andere informatiesets. Hierbij werd eerder gedacht aan bijvoorbeeld populatiegegevens
- 3B (Beschikbaar, Bestendig, Betrouwbaar) ambitie voor gegevenskwaliteit.

Waar nodig zullen deze bij de jaarlijkse actualisatie worden betrokken (zie verder onder 4.3).

3. Gewenste volgorde van de elementen

Uit de inhoudelijke beschrijving van de elementen van de Uitbouw in hoofdstuk 2 en de nadere uitwerking ervan in bijlage 2 blijkt dat er van de 10 elementen die opgenomen zijn in scenario 3 van het Bestuursakkoord, nog 8 elementen resteren. Voor deze 8 elementen zijn de maatschappelijke baten en belangen van de bevoegd gezagen afgewogen en op basis hiervan is een lijst opgesteld met de gewenste volgorde waarin de elementen vanaf 2020 zullen worden opgepakt een waarvoor met de voorbereidingen in 2019 wordt gestart. Deze lijst is opgesteld met de inzichten van nu. Nieuwe technische mogelijkheden, leerervaringen, zich ontwikkelende behoeften en kansen in de uitvoeringspraktijk kunnen ertoe leiden dat het OGB Beheer besluit tot wijziging van deze lijst of de volgorde waarin de elementen opgenomen zijn.

De gewenste volgorde kan als volgt zijn:

1. Kennisgeving vergunning voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunning, onderdeel VTH)
2. Samenwerkingsfunctionaliteit
3. Zichtbaar maken van locaties van nieuwe vergunningen en meldingen (onderdeel VTH)
4. Enkele Informatieproducten (par 4.4)
5. a. Enkele nog te bepalen standaarden, met name TPOD's
   b. Voorverkenningen naar 3D, Ondersteuning zienswijze en bezwaar en overige onderdelen Ondersteuning VTH
6. Eén loket
7. Onderzoekshulp

Ad 1. Het opnemen van kennisgeving van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunningen) heeft de hoogste prioriteit omdat deze op dit moment zichtbaar zijn via Ruimtelijkeplannen.nl en derhalve ook zichtbaar moeten worden gemaakt via DSO-LV om terugval in niveau van informatievoorziening te voorkomen. Dit element is per abuis niet opgenomen in het basisniveau.

Ad 2. De samenwerkingsfunctionaliteit is van groot belang omdat deze ervoor zorgt dat de bevoegd gezagen en ketenpartners een besparing in bewerkingstijd halen en faalkosten vermijden. Dit is van belang in verband met de verkorting van de doorlooptijd voor vergunningen van 26 naar 8 weken.

Ad 3. Het zichtbaar maken van locatie van nieuwe vergunningen en meldingen zorgt ervoor dat initiatiefnemers en belanghebbenden, zoals burgers of andere bedrijven een meer gelijke informatiepositie krijgen. Het is van belang dat deze zichtbaar zijn in verband met de mogelijkheid van bezwaar en beroep en de mogelijke inbreng van zienswijzen op de ontwerpbeschikking.

Ad 4. Vanuit de doelstellingen van de Omgevingswet is het van groot belang om te starten met het ontsluiten van een aantal Informatieproducten. De aanpak is beschreven in hoofdstuk 4.4.

Ad 5.
a. Uitwerken van TPOD's is belangrijk voor de ontsluiting van omgevingsdocumenten.
b. Voorverkenningen. Vanwege de complexiteit van de elementen 3D, Ondersteuning zienswijze en bezwaar en overige onderdelen Ondersteuning VTH wordt gestart met het in kaart brengen van praktijkvoorbeelden, de ervaringen die daar worden opgedaan en de knelpunten die deze opleveren.

Ad 6. Het dynamisch blijven ontwikkelen van het Omgevingsloket op basis van gebruikersbehoeften en opgedane ervaringen is essentieel om zo de gebruikers van het DSO-LV optimaal te kunnen

ondersteunen. Dit zorgt ervoor dat het gebruikersperspectief ook centraal blijft staan bij de uitbouw van het digitaal stelsel.

Ad 7. De onderzoekshulp kan stapsgewijs worden ontwikkeld waarbij steeds opnieuw de afweging gemaakt kan worden of uitbreiding van de functionaliteit voldoende waarde toevoegt ten opzichte van reeds gerealiseerde functionaliteit en de overige elementen uit dit plan. Een voorwaarde voor een goede onderzoekshulp is dat er voldoende content in de vorm van onderzoeksrapporten en/of informatieproducten beschikbaar is.

Vervolgproces
Het OGB Beheer besluit in het kader van de jaarlijkse actualisatie over de vervolgstappen die worden gezet in de verdere realisatie van de elementen.

4. Realisatiestrategie

In dit hoofdstuk staat beschreven hoe de uitvoering van deze agenda Uitbouw de komende jaren gestalte krijgt en hoe de regie en besluitvorming daarover verloopt.

4.1. Doel en karakter Bestuurlijke agenda Uitbouw

De Agenda Uitbouw is een nadere uitwerking van de ambities volgens scenario 3 uit het Bestuursakkoord 2015, vertaald naar de vraag welke waarde met realisatie van het betreffende element van Uitbouw voor de bevoegd gezagen en/of gebruikers wordt toegevoegd aan de uitvoeringspraktijk van de Omgevingswet. De Agenda beweegt zich binnen de kaders van het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken Omgevingswet 2016, met als belangrijk element een maximering van de beheerkosten DSO-LV en Informatiepunt op € 57 mln. per jaar (excl. indexatie). Medio 2022 wordt conform afspraak 9 uit de beheerovereenkomst DSO-LV op basis van de uitkomsten van een evaluatie de omvang van het taakstellend budget door partijen opnieuw vastgesteld voor de periode 2024 t/m 2027. In het Bestuurlijk Overleg wordt dan beslist over de noodzakelijke verhoging van het budget van € 25,9 mln. om de stijgende kosten van beheer ten gevolge van realisatie van delen van uitbouw naar het niveau van scenario 3 volgens het Bestuursakkoord, op te vangen.
Met het vaststellen van de Bestuurlijke agenda worden de nader uitgewerkte ambities omtrent Uitbouw DSO-LV vastgelegd voor de periode tot en met 2024. De Agenda Uitbouw accommodeert zo scenario 3 uit het Bestuursakkoord 2015. De Visie op het Digitaal Stelsel Omgevingswet blijft bij de uitvoering van deze Agenda leidend; bij het ontwikkelen en het beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet staat de gebruiker steeds centraal. Dit Digitaal Stelsel helpt om de processen rondom het beleid en gebruik van de leefomgeving van Nederland daadwerkelijk eenvoudiger en beter te maken. Met de effectuering van de Uitbouw kunnen meer maatschappelijke baten ook echt gerealiseerd worden én wordt een meer doelmatige uitvoering van deze wet door de bevoegd gezagen mogelijk gemaakt.

Na positieve besluitvorming in het Bestuurlijk Overleg over de Agenda Uitbouw vormt het vanaf dan het gemeenschappelijk interbestuurlijk kader en de routekaart voor de Uitbouw van DSO-LV in de periode tot en met 2024.

4.2. Randvoorwaarden voor realisatie

Voor een succesvolle realisatie van de Agenda Uitbouw gelden de volgende randvoorwaarden:

1. De verantwoordelijkheid voor de realisatie van de Agenda Uitbouw ligt volgens de afgesloten beheerovereenkomst DSO-LV bij de minister van BZK; zij doet dat in nauwe afstemming met de andere Partijen op dezelfde of vergelijkbare wijze als bij de totstandkoming van DSO-LV basisvoorziening. Door het OGB Beheer, naast de SBO en de TBO, een belangrijke rol te geven in de uitvoering van de Agenda is de randvoorwaarde van interbestuurlijke betrokkenheid van alle bevoegd gezagen geborgd.
2. Om de Uitbouw te kunnen realiseren zijn investeringsmiddelen nodig. Hiervoor is de Minister van BZK een inspanningsverplichting aangegaan. Deze randvoorwaarde betekent dat het tempo en daarmee de einddatum van realisatie van de in deze Agenda vastgelegde Uitbouw mede zal afhangen van het moment van beschikbaar komen en de omvang van de middelen voor de benodigde investeringen. Het beschikbaar stellen van budget door het ministerie van BZK zal in overeenstemming met het ministerie van Financiën plaatsvinden.

3. Een succesvolle uitvoering van deze Agenda staat of valt met actieve betrokkenheid van alle partijen. Zij dienen zich ervan te vergewissen dat de hiervoor noodzakelijke capaciteit beschikbaar is en ook daadwerkelijk ingezet wordt. Alleen zo kan ook effectief worden ingespeeld op de vraag van de bevoegd gezagen en eindgebruikers en wordt voorkomen dat er elementen worden ontwikkeld waar de uitvoeringspraktijk geen behoefte aan blijkt te hebben.
4. Voor verschillende elementen van Uitbouw is aanpassing van regelgeving nodig. Hiervoor is de Minister van BZK verantwoordelijk. Nauwe samenwerking tussen de wetgevingseenheid, koepels SBO en de TBO is hiermee een randvoorwaarde. Dit betekent dat het uitwerken en de bouw van de functionaliteit van het betreffende element in nauw overleg met de opstellers van de wet- en regelgeving moet gebeuren. Zo kan simultaan worden gewerkt aan de realisatie van het element en aanpassing van de wet- en regelgeving. Keuzes op het terrein van functionaliteit en regelgeving beïnvloeden elkaar over een weer. Het belang om tijdig met het proces van aanpassing van de wet- en regelgeving te beginnen is groot omdat de doorlooptijd voor het opstellen van een wijzigingsbesluit circa 18 maanden in beslag neemt. In de toekomst zullen aanpassingen die nodig zijn voor elementen van Uitbouw zoveel mogelijk meelopen met het ontwikkelen van aangepaste of aanvullende regelgeving ten behoeve van de Omgevingswet. Een privacy impact assessment (PIA) is overigens verplicht als er sprake is van verwerking van persoonsgegevens. Advisering door de Autoriteit Persoonsgegevens is dan onderdeel van het consultatieproces over een wijzigingsbesluit.
5. Het Feitenonderzoek heeft geleerd dat er meer aandacht nodig is voor de processturing met – naast professionalisering van het opdrachtgeverschap- een betere regie op de besluitvorming over de realisatie van de Uitbouw dan er tot nu toe is gevoerd. De rol van en besluitvorming in het OGB Beheer is verder uitgewerkt in hoofdstuk 6.

4.3. Uitvoeringsagenda voor regievoering, monitoring en verantwoording

Om als OGB Beheer regie op de uitvoering van deze Agenda te kunnen voeren, de voortgang ervan te kunnen monitoren en daarover verantwoording te kunnen afleggen aan het BO, wordt gewerkt met een jaarlijks voortschrijdende Uitvoeringsagenda tot en met 2024. De planning maakt hier een essentieel onderdeel van uit. Deze Uitvoeringsagenda wordt door het OGB Beheer vastgesteld. Dit gebeurt nadat het Bestuurlijk Overleg de Agenda Uitbouw DSO-LV in juni 2019 heeft vastgesteld, omdat daarmee het inhoudelijk kader voor Uitbouw vastligt. Voorafgaand aan vaststelling van de Uitvoeringsagenda door het OGB Beheer wordt de Uitvoeringsagenda door de SBO resp. TBO globaal getoetst op haalbaarheid wat betreft financiering resp. capaciteit. Het beschikbaar stellen van budget hiervoor door het ministerie van BZK zal in overeenstemming met het ministerie van Financiën plaatsvinden.

Regievoering via jaarlijkse actualisatie

Terwijl aan Uitbouw wordt gewerkt kunnen zich innovaties en nieuwe technische mogelijkheden en kansen voor doen, wordt leerervaring opgedaan in de praktijk en verandert mogelijk de wet- en regelgeving. Ook kunnen moties van de Kamer en/of adviezen van bijvoorbeeld het BIT of de Raad van State van toepassing zijn. Dit alles kan aanleiding geven voor het wijzigen van de volgorde van het uitwerken van de elementen, of het toevoegen dan wel schrappen van elementen. Door middel van een jaarlijkse actualisatie wordt de ruimte gecreëerd om hierop flexibel in te spelen. Waar nodig kan overigens ook tussendoor actualisatie plaatsvinden. Bij de actualisatie zal altijd gezocht worden naar een goede balans tussen waarde creëren, leren en consolideren.

De besluitvorming over de jaarlijkse, en zo nodig tussentijdse, actualisatie gebeurt in het OGB Beheer op basis van de spelregels die vastliggen in de beheerovereenkomst. Bij deze actualisatie staat de vraagarticulatie centraal. De twee overlegplatforms die op basis van de beheerovereenkomst ingesteld worden als counterpartners voor de TBO krijgen een belangrijke inhoudelijke rol bij de

voorbereiding van de in het OGB-beheer te maken keuzes, zodat de interbestuurlijke betrokkenheid goed geborgd is. Hoe dat wordt vormgegeven en welke rol de verandermanagers hierbij vervullen staat beschreven in hoofdstuk 6.

Toets haalbaarheid bij jaarlijkse actualisatie
In het kader van de jaarlijkse actualisatie voert de TBO een toets uit naar de haalbaarheid van de al dan niet gewijzigde volgorde waarin de elementen worden opgepakt. Hierin wordt de beschikbare ontwikkelcapaciteit bij de gerede ontwikkelpartijen en de regiecapaciteit van de TBO meegenomen. De SBO gaat na of de betreffende elementen binnen de financiële kaders kunnen worden gerealiseerd. Ook wordt voorafgaand aan vaststelling getoetst wat de consequenties zijn voor de decentrale veranderopgave en wat de maatschappelijke baten zijn. Het OGB Beheer betrekt deze informatie bij de besluitvorming over actualisatie voor het komend jaar.

Monitoring en verantwoording aan BO over voortgang
Over de voortgang in de uitvoering van deze Agenda zal het OGB Beheer periodiek rapporteren en verantwoording afleggen aan het BO. In dat kader vindt periodieke monitoring van de voortgang in de uitvoering van de Uitbouw plaats. Daarnaast is het de bedoeling tweejaarlijks een foto van de voortgang in het proces van Uitbouw te nemen en daarbij aan te sluiten bij de eerder bestuurlijk geïdentificeerde belangrijke (financiële) ijkpunten.

Dat ziet er als volgt uit:

- Eind 2020
  Op 1 januari 2021 zal de wet in werking treden; de eerste ervaringen met het gebruik van DSO-LV door bevoegd gezagen zijn bekend; binnen Uitbouw zijn de eerste stappen gezet. IJkpunt is belangrijk om te laten zien dat Uitbouw serieus genomen wordt; dit geeft vertrouwen.
- Voorjaar 2022
  Verdere ervaringen met DSO-LV-basisvoorziening in de uitvoeringspraktijk zijn opgedaan. Belangrijk dat te monitoren en naar boven te halen. Voorjaar 2022 is politiek-bestuurlijk evident een belangrijk ijkmoment in verband met de in punt 40 van de beheerovereenkomst vastgelegde eerste financiële evaluatie van het nieuwe stelsel in 2022. De investeringen, transitiekosten en structurele kosten van de bevoegd gezagen maken onderdeel uit van deze evaluatie, evenals het taakstellend budget voor beheer van DSO-LV dat voor de periode 2020 t/m 2023 is afgesproken en de voortgang in de uitbouw volgens de Agenda Uitbouw in relatie tot het rendement ervan.
- Voorjaar 2024
  Na 4 jaar bouwen aan Uitbouw vaststellen waar nog het beste waarde kan worden gecreëerd vanuit de uitvoeringspraktijk en het stelsel als geheel en daarover nieuwe afspraken te maken.

4.4. Aanpak aansluiten landelijk te ontwikkelen Informatieproducten

De activiteiten in het kader van Uitbouw DSO-LV richten zich op het aansluiten van de landelijk te ontwikkelen Informatieproducten op het DSO-LV. Eventuele wensen van bevoegd gezagen omtrent aansluiting van decentrale Informatieproducten moeten via het OGB Beheer worden ingebracht. De door het OGB Beheer gekozen informatieproducten worden via meerdere componenten (waaronder de viewer, de toepasbare regels of het loket) ontsloten voor de bevoegd gezagen en eindgebruikers. Het verrijken van bestaande en het bouwen van nieuwe Informatieproducten, het verzamelen van de daarvoor benodigde content, inclusief het realiseren en behouden van de kwaliteit ervan en het ontwikkelen van toepasbare regels (dit alles cf. het Globaal Content Raamwerk, het GCR) is en blijft de verantwoordelijkheid van domeineigenaren, bronhouders en/of bevoegd gezagen en valt buiten de scope van Uitbouw.

Er is een groslijst beschikbaar van circa 130 potentieel voor ontsluiting in aanmerking komende Informatieproducten. Daarvan staat nog niet vast welke van deze Informatieproducten waarde toevoegen en ontsloten gaan worden (incl. content strategie, zie GCR), dat moet de komende jaren gaandeweg blijken. Ook staat nog niet vast of voor het maken van bepaalde Informatieproducten marktpartijen ingeschakeld kunnen worden. Vanuit de doelstellingen van de Omgevingswet is het echter van groot belang om te starten met het ontsluiten van een aantal Informatieproducten. De werkwijze daarvoor is een combinatie van vraag-gestuurd werken, snel kunnen beginnen en zicht houden op het perspectief van DSO-LV als integrale voorziening. Daarbij heeft de Programmaraad een coördinerende rol op inhoud, integraliteit en prioritering en helpt zij mee om eventuele knelpunten in het realiseren van aansluitingen op te lossen. Om deze rol als Programmaraad adequaat te kunnen vervullen lopen de Informatieproducten mee in de jaarlijkse actualisatie van de op te pakken elementen van Uitbouw, zodat de prioritering ervan in het bredere verband van de Uitbouw kan worden afgewogen. Met het oog daarop wordt zij door de TBO goed en tijdig geïnformeerd over de voortgang in het realiseren van de gekozen elementen van Uitbouw, inclusief de aansluiting van Informatieproducten, en knelpunten die daarbij mogelijk ontstaan.
Om te kunnen starten met het aansluiten van Informatieproducten heeft elke koepel en heeft wetgeving een prioriteiten top 5 opgesteld, op basis van de volgende criteria:

- evidente waarde toevoeging voor de uitvoering van de Omgevingswet;
- draagt bij aan integraliteit, hoge prioriteit
- snel te realiseren
- beperkt beslag op capaciteit TBO en ontwikkelpartij
- geringe impact ICT.

Deze prioriteiten top 5 voor de koepels en wetgeving staan in onderstaande tabel.

Prio	EB/wetgeving	Rijk	VNG	IPO	UvW
1	Aandachtsgebieden externe veiligheid	Natura 2000 en toegangbeperkende gebieden	Maat- en locatiegegevens	EV, risico buisleidingen	Oppervlaktewater kwaliteit
2	Generieke invoergegevens luchtkwaliteit	Meldingen LAVS / bodem	Inventarisatie bouwwerken	Publiekrechtelijke ~~bekendmakingen~~ Beperkingen	Rioolsysteem
3	EV risico buisleidingen	Tonen via een aansluiting van registers externe veiligheid en geluid	WKO afweging	Inventarisatie bouwwerken	Begrenzing natuur
4	Aandachtsgebied luchtkwaliteit	BRK-PB, publiek rechterlijke beperkingen, de huidige WKPB-besluiten, tonen in DSO-LV, dus incl. Rijksmonumenten-register	Invoergegevens luchtkwaliteit	Reken- en meet voorschriften geluid	WKO afweging
5	Geluidsaandachts-gebieden		Geluidbelastings-kaart	~~RCE~~Monumenten register	Grondwatersysteem kwaliteit

Op vijf parallelle sporen wordt gestart met het aansluiten op DSO-LV van het Informatieproduct dat 1e prioriteit gekregen heeft van de resp. koepels en de wetgever. Met de voorbereidingen hiervoor wordt in 2019 gestart. Omdat deze Informatieproducten nog wel eerst ontwikkeld moeten worden en nog moet worden nagegaan hoe de aansluiting op DSO-LV kan plaatsvinden, is het de verwachting dat de eerste aansluitingen in de praktijk niet eerder gerealiseerd zullen kunnen worden dan medio 2020. De 2e (en volgende) prioriteit op de resp. overzichten per koepel en wetgeving wordt opgepakt als de eerste (c.q. voorgaande) klaar is. Inherent hieraan is dat het moment waarop de top 5 Informatieproducten van de resp. koepels en wetgeving aangesloten is op DSO-LV zal verschillen.
Bij de verdere ontwikkeling van de Informatieproducten is het belangrijk om te kijken naar de synergie tussen de verschillende informatieproducten en mogelijk hergebruik van reeds bestaande voorzieningen. Ook moet er bij de verdere uitwerking aandacht zijn voor de kwaliteit van de gegevens en aandacht voor toetsing aan de mededingingswet (‘Markt en Overheid’).
Deze aanpak draagt bij aan een goede spreiding van de aansluitactiviteiten en maakt het voor de TBO mogelijk de voor aansluiting benodigde capaciteit op een gemiddeld niveau beschikbaar te houden, waarmee de continuïteit en bedrijfszekerheid van het aansluitproces geborgd kan worden. Het maakt het ook mogelijk bij elke volgende aansluiting gebruik te maken van de leerervaringen van de voorgaande aansluitingen.
De Programmaraad volgt voor de eerste periode, d.w.z. tot de beheersituatie eind 2019 is bereikt, de gekozen aanpak van prioritering nauwgezet en besluit op basis van opgedane ervaringen zo nodig tot aanpassing van deze aanpak. Na het instellen van het Regieoverleg tactisch beheer zal dit overleg deze rol overnemen.

4.5 Werkwijze Uitbouw

Werkwijze uitbouw
In het huidige programma DSO-LV wordt het kortcyclische SAFe raamwerk gebruikt voor een goede grip op de ontwikkeling en het maximaal toevoegen van waarde. Bij de uitbouw wordt deze methode doorgezet en opgeschaald naar het opdrachtgevende niveau. In SAFe wordt dit Lean Portfolio Management genoemd. Opdrachtgever en opdrachtnemer werken zo op een meer vergelijkbare wijze. De goede ervaringen met de aanpak in de basisvoorziening DSO-LV worden op deze manier versterkt en lessen uit de realisatiefase van de basisvoorziening worden zo meegenomen.
Veel vooronderstellingen over de toekomstige uitvoeringspraktijk en de daarbij behorende behoeften kunnen nu nog niet goed getoetst worden. Het gebruik van Lean Portfolio Management waarbij de kortcyclische sturing en ontwikkeling op alle niveau’s wordt toegepast helpt om ook beleidsmatig op toegevoegde waarde te kunnen sturen en hierin flexibel te zijn richting een zich ontwikkelende uitvoeringspraktijk.

SAFe/agile is een kortcyclische en flexibele manier van werken waarbij het genereren van toegevoegde waarde voorop staat. Het uitgangspunt is een constante ‘ontwikkelstroom’ van verschillende componenten waarbij de waarde voor iedere component in een beknopte businesscase is beschreven. Tijdens de ontwikkeling wordt zo vroeg mogelijk getoetst of de component inderdaad de waarde toevoegt zoals bedoeld. Kleine onderdelen worden daartoe zo snel mogelijk in gebruik genomen, zodat er zo min mogelijk middelen worden besteed aan zaken die in de praktijk niet zo goed werken als gedacht. Waar nodig wordt direct bijgestuurd en wanneer blijkt dat doorontwikkeling van een component geen waarde meer toevoegt, wordt de ontwikkeling gestopt. Door te sturen op een continue ontwikkelstroom van verschillende elementen en niet op individuele budgetten per element wordt zoveel mogelijk waarde met de beschikbare middelen gecreëerd. Ook wordt zoveel mogelijk continuïteit in ontwikkelcapaciteit gerealiseerd. Er kan op- en afgeschaald

worden als dat nodig is, maar dit gebeurt dan op basis van te verwachten werkvoorraad op langere termijn, zodat zo min mogelijk overhead ontstaat door inproductiviteit van teams (ondercapaciteit, werven en inwerken van ontwikkelaars enz.).

5. Financiële aspecten

In dit hoofdstuk worden de kaders voor en aanpak van het investeringsvraagstuk uitgewerkt. Daarbij wordt ook ingegaan op de beleidslijn ten aanzien van de bekostiging van de Informatieproducten.

Naast de op landelijk niveau benodigde investeringen en door de overheden gezamenlijk te dragen beheerkosten van DSO-LV zullen de bevoegd gezagen te maken krijgen met transitiekosten om de elementen van Uitbouw die landelijk gerealiseerd worden in de eigen organisatie te implementeren. Conform afspraak in het Hoofdlijnenakkoord Financiële Aspecten stelselherziening 2016 nemen de bevoegd gezagen deze kosten voor eigen rekening omdat ook de baten hen toekomen. Deze transitiekosten worden daarom in deze Agenda buiten beschouwing gelaten Deze transitiekosten van de bevoegd gezagen maken overigens onderdeel uit van het integrale beeld dat wordt betrokken bij de eerste financiële evaluatie van het nieuwe stelsel in 2022.

5.1. Benodigd investeringsbudget

De ingeschatte investeringskosten om de Uitbouw te kunnen realiseren bedragen in totaal € 77 miljoen. Deze inschatting is opgesteld in een interbestuurlijke workshop onder leiding van de programmaorganisatie DSO-LV waarbij de kosten voor de verschillende elementen zijn ingeschat met als referentiekader een aantal bekende componenten van DSO-LV met bijbehorende kosten. De uitkomst is opgenomen in onderstaand overzicht.

Bij de inschatting dienen drie punten in beschouwing te worden genomen.

- Ten eerste is deze inschatting gebaseerd op een behoedzame schatting en op de aanname dat de elementen voor de volle 100% ontwikkeld worden.
- Ten tweede is de in de tabel weergegeven uitsplitsing per component bedoeld om tot een totale inschatting te kunnen komen en zeker niet om nu vast te zetten als het benodigde of beschikbare bedrag voor het betreffende element. Alleen voor Samenwerkingsfunctionaliteit is er al een businesscase beschikbaar en is de inschatting onderbouwd. Het is goed mogelijk dat bij het uitwerken van de businesscase voor de overige componenten blijkt dat een lager of hoger bedrag nodig is. Het OGB Beheer beslist over het in een concreet geval benodigde investeringsbudget om een element te ontwikkelen. Hoe dat besluit tot stand komt staat beschreven in hoofdstuk 6.
- Ten derde dient de in het Financieel Akkoord 2016 afgesproken maximale variant van de beheerkosten van € 57 mln. op jaarbasis te worden gerespecteerd. Overschrijding van dit maximumbedrag is in alle gevallen bestuurlijk ongewenst, en het gebruiken van de gehele ruimte is ook zeker niet een doel op zich. De aanwending van de investeringsmiddelen moet maatschappelijke baten opleveren.

Tenslotte, voor het element Regelbeheer zijn geen investeringskosten in de tabel opgenomen omdat op grond van de actuele inzichten er geen behoefte is aan uitbreiding van de beschikbare landelijke technische voorziening (zie 2.2.5). Voor de interbestuurlijke aansluitvoorziening is uit een definitiestudie van 2016 gebleken dat er eveneens geen behoefte is aan een landelijke interbestuurlijke aansluitvoorziening (zie verder onder 2.2.9).

Elementen Uitbouw	Component	Voorziene investeringskosten (in mln.)
Ondersteuning toezicht en handhaving	Kennisgeving van vergunning voor omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunning)	0,5
Samenwerkingsfunctionaliteit	Samenwerken aan vergunningen	4,6
	Samenwerken aan plannen	1,1
	Versnellen Samenwerken	1,5
Ondersteuning toezicht en handhaving	Zichtbaar maken van locaties van nieuwe vergunningen en meldingen	0,5
Informatieproducten	Technische ontsluiting van Informatieproducten	2,0*
Standaardisatie	DSO standaarden	9,1**
Ondersteuning zienswijze en bezwaar	Uitvoeren voorverkenning	0,2
Ondersteuning 3D	Uitvoeren voorverkenning	0,5
Ondersteuning toezicht en handhaving	Uitvoeren voorverkenning	0,5
Eén loket	Eén loket	18,2**
Onderzoekshulp	Onderzoekshulp	18,2**
Standaardisatie	Uniformeren begrippen en Omgevingsdocumenten	4,6
Ondersteuning toezicht en handhaving	Ondersteuning toezicht en handhaving (VTH)	3,9
Ondersteuning zienswijze en bezwaar	Ondersteuning zienswijze en bezwaar	2,3
Ondersteuning 3D	3D elementen	9,5**
Regelbeheer	Regelbeheer	0
Interbestuurlijke aansluitvoorziening	Interbestuurlijke aansluitvoorziening	0
	Totaal	**77**

* voor de ontwikkeling van de informatieproducten zelf is een bedrag van 37,2 mln. nodig; deze investering komt niet ten laste van het landelijk investeringsbudget.
**deze bedragen dienen bij de nadere uitwerking nog te worden uitgesplitst en gespecificeerd.

5.2. Nieuwe beleidslijn kosten informatieproducten

In het OGB d.d. 12 juni 2018 is een voorstel van het Rijk over de te volgen beleidslijn over kosten van Informatieproducten aangehouden. In het kader van de voorgestelde aanpak voor het ontwikkelen en ontsluiten van Informatieproducten via DSO-LV (zie paragraaf 4.4) wordt dit vraagstuk weer actueel. Deze paragraaf bevat hiervoor een voorstel voor een nieuwe beleidslijn. De basis hiervoor is de verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van de activiteiten die verricht moeten worden om een Informatieproduct tot stand te brengen en te kunnen aansluiten op DSO-LV.

In het volgend overzicht wordt dit samengevat en wordt op basis van de ratio: belang – betaling – zeggenschap een voorstel gedaan ten aanzien van de vraag voor wiens rekening de kosten van de verschillende uit te voeren activiteiten komen en welke budgetten daarvoor als referentiepunt dienen.

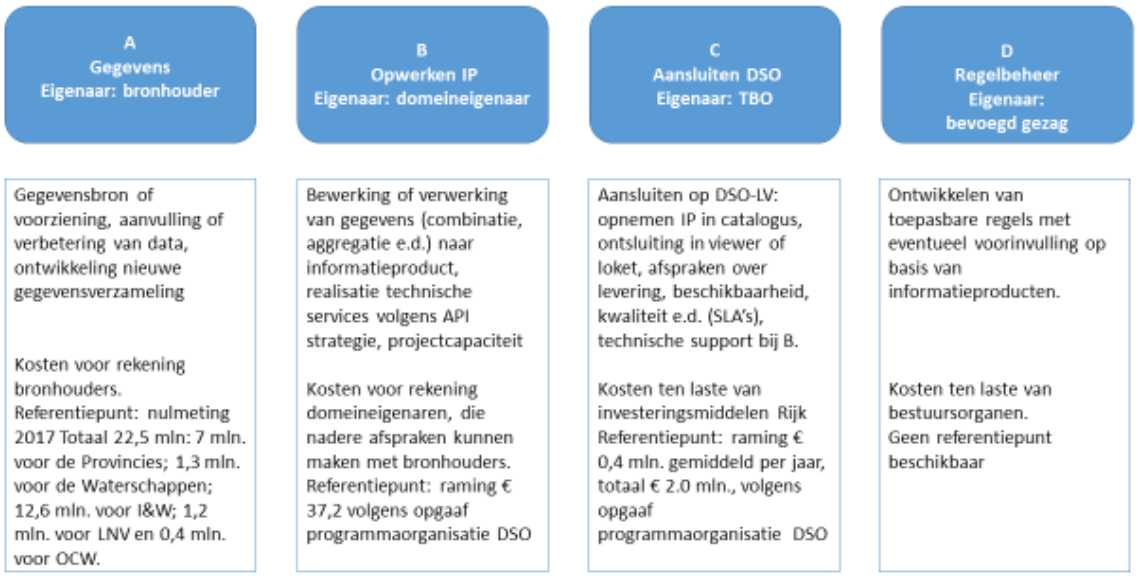

Uit dit voorstel volgt dat de domeineigenaren en bronhouders verantwoordelijk zijn voor het verrijken van bestaande en het bouwen van nieuwe Informatieproducten, het verzamelen van de daarvoor benodigde content, inclusief het realiseren en behouden van de kwaliteit ervan. In de nulmeting van 4 oktober 2017 die bedoeld was om vast te stellen welke budgetten in de begroting 2015 van de bevoegd gezagen beschikbaar waren voor dit doel, worden hiervoor de volgende indicatieve bedragen genoemd: totaal 22,5 mln., waarvan 7 mln. bij de Provincies, 1,3 mln. bij de Waterschappen, 12,6 mln. bij het Ministerie I&W, 1,2 mln. bij het Ministerie LNV en 0,4 mln. bij het Ministerie van OCW. In een brief van de DGMI van het Ministerie van I&W van 23 mei 2017 aan de betrokken beleidsdirecties en uitvoeringsorganisaties is al aangegeven dat het van belang is dat zij deze budgetten beschikbaar houden en dat deze niet ten laste komen van de exploitatie van het DSO-LV.

De Minister van BZK stimuleert vanuit haar stelselverantwoordelijkheid dat Informatieproducten die bijdragen aan de doelstellingen van de Omgevingswet ook daadwerkelijk ontwikkeld en aangesloten worden en spreekt domeineigenaren en bronhouders daar zo nodig ook op aan.

6. Organisatie van de uitvoering

In dit hoofdstuk staat de organisatie van de uitvoering beschreven, zowel op het niveau van de besluitvorming en de voorbereiding ervan in het OGB Beheer, als op de aansturing van het ontwikkelen van een element van Uitbouw door de TBO en de daarvoor benodigde capaciteit.

6.1. Besluitvorming in OGB Beheer en voorbereiding ervan

Het OGB Beheer stelt de volgorde van de te ontwikkelen elementen in de Uitvoeringsagenda Uitbouw DSO-LV vast en actualiseert deze jaarlijks. Daarnaast neemt zij het go/no go besluit over de opdrachtverlening om een element daadwerkelijk te gaan bouwen. De -voorbereiding van- deze besluitvorming verloopt als volgt.

De start van het besluitvormingsproces kan op verschillende wijze plaatsvinden: via een vraag vanuit de veranderopgaven of vanuit de wetgever, via een voorverkenning, etc. Na dit voortraject geeft het OGB Beheer de opdracht om de besluitvorming voor te bereiden over het al dan niet laten ontwikkelen van het betreffende element. Deze besluitvorming verloopt in stappen. Per stap liggen documenten voor die de basis vormen voor een go/no go besluit. Deze staan hierna opgesomd. Het proces van voorbereiding van deze stapsgewijze besluitvorming in het OGB Beheer is er daarbij op gericht dat gaandeweg duidelijk(er) wordt wat voor het betreffende element van Uitbouw de precieze waarde toevoeging is, wat de wettelijke verplichtingen zijn, wat de bijdrage is aan de doelen van de Omgevingswet, de duur van het traject is, de impact op wetgeving, beleid en ICT is en wat het beslag op de beschikbare capaciteit en middelen is. Om bij de besluitvorming de stelselverantwoordelijkheid van de minister van BZK en de rol van BZK in het beheer van het DSO-LV te kunnen waarborgen ziet de SBO er nauwlettend op toe dat de besluitvorming past binnen deze verantwoordelijkheden. Voor het opstellen van de documenten is de TBO verantwoordelijk.

De besluitvorming in stappen ziet er als volgt uit, waarbij elke stap eindigt met een go/no go besluit:

1. Op basis van de uitkomst van een definitiestudie wordt door het OGB beheer een besluit genomen over het laten uitwerken van een businesscase.
2. Op basis van de businesscase, met een schatting van de investerings- en beheerkosten, de baten en de transitiekosten (decentraal en Rijk) wordt door het OGB beheer een besluit genomen over het opstellen van een Globale Architectuurschets (GAS). Bij het opstellen van de businesscase worden FEZ BZK en via hen het ministerie van Financiën betrokken. Voor dit onderdeel is- in afwijking van de overige stappen- de SBO verantwoordelijk.
3. Op basis van (a) de GAS, incl. gevolgen voor de regelgeving, raming van de investeringskosten, met dekkingsvoorstel (door de SBO afgestemd met FEZ BZK), raming van de beheerkosten, (b) de ontwikkelopdracht en (c) de impactanalyse van de meest gerede ontwikkelpartij over de haalbaarheid van de opdracht, wordt door het OGB beheer een besluit genomen over de opdracht verlening.
4. Op basis van de rapportage van de uitgevoerde acceptatietoets (cf. de beheerovereenkomst) van de opgeleverde voorziening, het accepteren en in beheer geven van de voorziening.

Wanneer er voor een specifiek onderdeel van een element sprake is van evidente waarde toevoeging, hoge prioriteit (waaronder noodzaak voor de uitvoering van de wet), geringe kosten en snel te realiseren, kan in afwijking van bovenstaande stappen, op basis van een epic in het OGB Beheer besloten worden meteen een ontwikkelopdracht te verstrekken. Deze afwijkende methodiek kan alleen in uitzonderlijke gevallen worden toegepast. Voorkomen moet worden dat elementen in kleine onderdelen worden opgeknipt om zo de voorgestelde besluitvormingsstappen te omzeilen. Bovendien kunnen kleine onderdelen een grote verschuiving (bijvoorbeeld in

verantwoordelijkheden) teweegbrengen. Dit alles moet bij besluitvorming worden betrokken.

Interbestuurlijke betrokkenheid bij opstellen documenten

De totstandkoming van de definitiestudies, businesscases en de GAS gebeurt met intensieve betrokkenheid van representanten van de vier overheden. Voorstellen over Uitbouw zijn, afhankelijk van de aard van het element, het Regieoverleg tactisch beheer (ROTB), voor informatiekundige aspecten, standaarden, etc. en/of het Netwerkoverleg gebruikers (NWOG)voor wensen op inhoud uit de uitvoeringspraktijk, vraagarticulatie, etc.). Deze overleggen worden conform de beheerovereenkomst DSO-LV ingericht.

Grondplaat 5 niveaus inrichting beheer

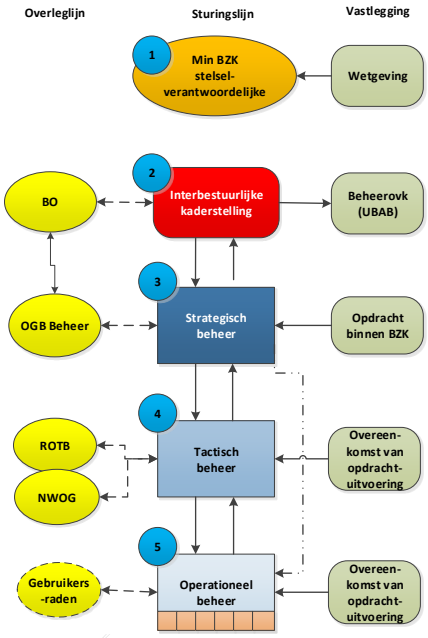

Om de verbinding tussen deze ‘voorportalen’ en het OGB Beheer te verankeren en de communicatie ten behoeve van de besluitvorming te stroomlijnen vervullen de verandermanagers van de koepels en het Rijk de liasonfunctie tussen beide gremia en het OGB Beheer.

6.2. Managen op uitvoering opdracht door ontwikkelpartij

De kaders en afspraken uit het strategisch beheerplan DSO-LV en het tactisch beheerplan DSO-LV zijn hier leidend. Concreet betekent dat het volgende.
Na positieve besluitvorming in het OGB Beheer om een bepaald element te laten bouwen volgt de opdrachtverlening zelf. Deze opdrachtgevende lijn verloopt vanuit de SBO naar de TBO en van daaruit naar de ontwikkelpartij. Deze laatste zal in de regel een van de bestaande operationele beheerpartijen (OBO) zijn, maar dat hoeft niet. De geobjectiveerde keus hierin wordt per element in het OGB Beheer gemaakt, als onderdeel van de GAS.
Daarnaast dienen in 2019 voorbereidende werkzaamheden te worden verricht om in 2020 met Uitbouw van de eerste elementen te kunnen starten. Er moeten afspraken gemaakt worden binnen het ingestelde driehoeksoverleg tussen de SBO, TBO en de programmaorganisatie DSO over de taakverdeling bij de voorbereiding van de Uitbouw (bijvoorbeeld het opstellen van de GAS). Voor de programmaorganisatie DSO blijft de hoogste prioriteit de realisatie van de basisvoorziening DSO-LV.

6.3. Inrichting opdrachtgevende lijn

Bij de verdere uitwerking van de lijn SBO-TBO-OBO dienen de rollen en verantwoordelijkheden van opdrachtgever en opdrachtnemer goed te worden ingericht. Ook moet het aspect risicobeheersing worden uitgewerkt. Verder is het belangrijk dat de Uitbouw in lijn met het releasebeleid wordt ingericht en wordt geborgd dat Uitbouw past binnen de Visie, Globaal Programma van Eisen, Doelarchitectuur en Globaal Content Raamwerk. Dit alles wordt door de SBO en TBO verder uitwerkt.

6.4. Benodigde capaciteit belangrijke randvoorwaarde

Belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van deze Agenda is de beschikbaarheid van de benodigde personele ontwikkelcapaciteit. Om dit te waarborgen zijn nadere afspraken nodig over het continueren van de beschikbaarheid en inzetbaarheid voor de TBO van de huidige voor de Uitbouw relevante bemensing van de programmaorganisatie DSO. Belangrijk hiernaast is te komen tot een zodanige spreiding in de tijd van de Uitbouwactiviteiten en spreiding over de verschillende ontwikkelpartijen, dat er in zekere zin sprake is van een min of meer constante capaciteitsbehoefte en ontwikkelstroom, waardoor continuïteit in de beschikbaarheid en daarmee bedrijfszekerheid in de uitvoering geborgd kan worden. Deze afspraken moeten op korte termijn gemaakt worden, en zijn afhankelijk van de beschikbare financiële middelen. Het driehoeksoverleg tussen SBO, TBO en programmaorganisatie DSO-LV is daarvoor het aangewezen overleg, omdat de verschillende verantwoordelijke partijen voor dit vraagstuk daar aan tafel zitten. De TBO heeft daarnaast overleg hierover met de ontwikkelpartijen. Ook over de bekostiging van de taak van de TBO in het kader van de Uitbouw zijn overigens nog nadere afspraken tussen de SBO en de TBO nodig.

BIJLAGE 1; BASISVOORZIENING DSO-LV PER 1 JANUARI 2021

In het beheerarrangement en de beheerovereenkomst DSO-LV ligt vast waaruit de basisvoorziening DSO-LV bestaat. Afgesproken is dat deze basisvoorziening vanaf 1 januari 2020 beschikbaar is voor gebruik door de bevoegd gezagen. Zo hebben zij een jaar de tijd om in overleg met hun softwareleveranciers hun eigen digitale systemen aan te passen en te zorgen dat deze goed worden aangesloten op DSO-LV. Immers, bij inwerkingtreding van de wet moet het hele digitale stelsel operationeel zijn, dus niet alleen DSO-LV, maar ook de achterliggende systemen bij alle bevoegd gezagen. Verder is DSO-LV in deze periode beschikbaar voor oefenen, testen en vullen met content door de bevoegd gezagen. Zo kunnen provincies en waterschappen vast testen met het uploaden van een omgevings- of waterschapsverordening, of gemeenten met het maken en uploaden van een omgevingsplan. Hetzelfde geldt voor het maken en uploaden van lokale toepasbare regels (vragenbomen die helpen bij het aanvragen/ melden van een activiteit die door decentrale regelgeving gereguleerd wordt, zoals het aanvragen van een kapvergunning): ook hier kan vast mee geoefend en getest worden.

De eindgebruiker (burgers en bedrijven) hebben in 2020 beperkt toegang tot het DSO-LV. Zij kunnen zich wel oriënteren en allerlei zaken checken, bijvoorbeeld via de Viewer. Maar vergunningaanvragen of meldingen kunnen pas vanaf de datum van inwerkingtreding via het DSO gedaan worden. Op 1 januari 2021, wanneer de Omgevingswet in werking treedt, zal DSO-LV ook operationeel zijn voor de eindgebruikers.

Het door de betrokken partijen in 2018 vastgestelde voorzieningenniveau DSO-LV omvat per 1 januari 2021 de volgende componenten en functies, inclusief de daarbij behorende en onderliggende documenten en specificaties, waaronder architectuurdocumenten, handleidingen, klantreizen en de stijlgids:

- Loket (de overall toegang tot gebruikerstoepassingen met de viewer en mogelijkheid tot het doen van aanvragen en inclusief de daarbij behorende beveiliging en autorisatie)
- Oriënteren (kunnen raadplegen van OW-Besluiten via de overbruggingsfunctie[2] en ROD/OZON en het inzien van informatie over de fysieke leefomgeving en het checken aan de hand van toepasbare regels)
- Het kunnen doen van aanvragen en meldingen en het voldoen aan informatieplichten (door het uitvoeren van toepasbare regels)
- Kunnen inzien van begrippen, informatiemodellen en gegevenssets (via de Stelselcatalogus Omgevingswet)
- Kunnen hergebruiken van (delen) van het DSO-LV als open stelsel (met de API store, het stelselknooppunt en het ontwikkel- en beheerportaal)

Naast de bovenstaande componenten zijn er als onderdeel van het DSO-LV een aantal specifieke standaarden en afspraken ontwikkeld. Deze zijn:

- OW-Besluiten via TPOD (standaard)
- Aanvragen en meldingen via STAM (standaard)
- Toepasbare regels via STTR (standaard)
- Aansluitvoorwaarden voor het aansluiten van informatie over de fysieke leefomgeving (afspraak).

[2] Deze wordt gevoed vanuit Ruimtelijke plannen.nl en OZON

Het verbeteren en doorontwikkelen van de verschillende elementen van de basisvoorziening gebeurt onder verantwoordelijkheid van het programma DSO resp. de tactische beheerorganisatie door de desbetreffende operationele beheerpartij. Dit valt zowel inhoudelijk als qua financiering en aansturing buiten het bestek van deze Agenda Uitbouw.

DSO-LV bevat inhoudelijke content, die door bevoegd gezagen ingevoerd en actueel gehouden moet worden. De afspraken hierover worden gemaakt tussen de tactische beheerorganisatie en de koepels en aan Rijkszijde een equivalent daarvan. Verplichtingen die afdwingbaar moeten zijn tegenover de decentrale bevoegd gezagen worden opgenomen in de Invoeringswet of uitvoeringsregelingen. De tactische beheerorganisatie sluit, voor zover de AVG dat vereist, (model) verwerkersovereenkomsten met de afzonderlijke bevoegd gezagen.

Voor de aansluit- en gebruiksvoorwaarden die gelden voor de resp. voorzieningen die onderdeel vormen van DSO geldt hetzelfde stramien. De afspraken hiervoor worden gemaakt tussen tactische beheerorganisatie en koepels en aan Rijkszijde een equivalent daarvan. De operationele beheerorganisatie stelt op basis daarvan aansluit- en gebruiksvoorwaarden op, de tactische beheerorganisatie stelt deze vast en communiceert deze naar de bevoegd gezagen door tussenkomst van de koepels.

DSO-LV maakt gebruik van landelijke standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen; deze maken geen onderdeel uit van het beheer van DSO-LV.
De belangrijkste zijn:

- STOP (standaard)
- Informatiehuis Ruimte (content)
- LVBB (Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen, digitaal invoerkanaal bevoegde gezagen voor regels en besluiten)
- Softwareservices informatie PDOK (Publieke dienstverlening op de kaart)
- Informatie over de fysieke leefomgeving (informatieproducten - content)
- Basisregistraties (content)
- Generieke digitale overheidsinfrastructuur (GDI) als voorzieningen
- Andere standaarden en afspraken dan die welke hierboven expliciet zijn benoemd
- Systemen van derden, bronhouders en bevoegd gezagen.

De coördinatie en regie op de aansluiting van DSO-LV op deze standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen, hun onderlinge connectiviteit en het kunnen gebruiken ervan als bestuursorgaan valt binnen de scope van het beheerarrangement, als onderdeel van de taken van de tactische beheerorganisatie. De tactische beheerorganisatie heeft hier een inspanningsverplichting en maakt met de betreffende beheerorganisaties of partijen samenwerkingsafspraken. Het ontwikkelen, in stand houden, beheren en exploiteren van de hierboven opgesomde standaarden, andere landelijke voorzieningen en gegevensbronnen maakt geen onderdeel uit van de beheeropdracht DSO-LV. De opdracht hiervoor komt van andere beleidsdomeinverantwoordelijke ministers. De kosten van beheer van deze standaarden, voorzieningen en gegevensbronnen worden ook niet uit het DSO-LV budget gefinancierd en de tactische beheerorganisatie beheert deze budgetten ook niet.

BIJLAGE 2; UITWERKING ELEMENTEN UITBOUW DSO-LV

1. Samenwerkingsfunctionaliteit

De businesscase voor Samenwerkingsfunctionaliteit is vastgesteld in het OGB van 26 september 2019, de onderstaande informatie is hieraan ontleend.

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Onder de Omgevingswet is meer afstemming nodig tussen overheidslagen. De termijn van 8 weken voor het nemen van een besluit op een vergunningaanvraag maakt snelle uitwisseling tussen bevoegd gezagen nodig. Gegevens moeten veilig digitaal kunnen worden uitgewisseld. Beide punten zijn urgent om de wet goed te kunnen uitvoeren en als bevoegd gezagen grip te houden op deze belangrijke termijn vanwege de rechtsgevolgen die verbonden zijn aan het niet halen ervan. Hiervoor moet een landelijke, beveiligde omgeving beschikbaar komen. Ondersteuning van het digitaal samenwerken van de bevoegde gezagen rond de planvorming en de afhandeling van aanvragen en meldingen bevordert verder de inzichtelijkheid (verbeterdoel 1), snelle besluitvorming (verbeterdoel 4) en een integrale afweging voor en door alle bevoegd gezagen (verbeterdoel 2 en 3). De bevoegd gezagen en ketenpartners (omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, nutsbedrijven en adviserende bedrijven) kunnen door de Samenwerkingsfunctionaliteit (SWF) een besparing in bewerkingstijd halen en faalkosten vermijden doordat zij tijdens het besluitvormingsproces werken vanuit dezelfde informatiepositie. Door dit landelijk in te richten is het ook mogelijk om op een uniforme manier aan de beveiligings- en privacy eisen te voldoen in plaats van dit per organisatie of samenwerking te regelen.

Beoogde functionaliteit
In het basisniveau van DSO-LV is nu een basale mogelijkheid tot samenwerking opgenomen waarbij een complete aanvraag (inclusief alle bijlagen) kan worden gedeeld met andere organisaties. Het voorstel is om deze basisfunctionaliteit met de volgende aanvullende functionaliteiten uit te breiden:

- delen van specifieke documentatie met specifieke personen of organisaties waarbij de rechten op individuele documenten en bijlagen kunnen worden beheerd.
- notificatie aan deelnemers van een samenwerking bij het toevoegen, verwijderen en wijzigen van documenten als bijvoorbeeld een aanvraag wordt aangevuld of een advies wordt afgegeven
- leveringsverzoeken doen aan bevoegde gezagen en ketenpartners om bijvoorbeeld een advies te geven op een bepaalde aanvraag of deel daarvan
- voor de keten 'van Plan tot Publicatie': combinatie met kaartviewer zodat concepten van plannen kunnen worden gedeeld evenals de bijbehorende overige documentatie.

Voor welke doelgroep is het bestemd (bevoegd gezagen, eindgebruikers, derden, etc.), taak/actie in relatie tot de baten.
De functionaliteit is gericht op planvorming en vergunningverlening t.b.v. de ambtelijke gebruikers bij de bevoegd gezagen en ketenpartners: naast Rijk, Gemeenten, Waterschappen en Provincies betreft dit ook omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, nutsbedrijven en adviserende bedrijven.
Voor de processen met burgers en bedrijven wordt nu nog geen generieke voorziening gemaakt. Professionele gebruikers hebben hier hun eigen specifieke omgevingen voor. Na inwerkingtreding van de wet zullen de eisen en wensen van individuele burgerinitiatienemers worden geïnventariseerd, om vervolgens te besluiten of en in welke mate deze op termijn gefaciliteerd moeten worden. Er mag worden verwacht dat de functionaliteit zoals bedoeld voor ambtelijke gebruikers hierbij voor een belangrijk deel kan worden hergebruikt.

Wetgeving
De wetgeving is een cruciale basis voor de SWF, de wetgever is dan ook nauw betrokken bij de ontwikkeling van de SWF. Voor de SWF moet de regelgeving rond het DSO worden aangepast dan wel aangevuld. Er vindt nu ook al overleg plaats tussen de wetgever over het deel van de samenwerkingsfunctionaliteit die in de basisvoorziening DSO-LV wordt ontwikkeld.
Dit betreft met name de regels rond gegevensbeheer en persoonsgegevens. De regels t.a.v. gegevensverwerking voor de landelijke voorziening van het DSO moeten voldoen aan de eisen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), d.w.z. persoonsgegevens moeten goed worden beschermd en alleen noodzakelijke persoonsgegeven mogen worden verwerkt. Daarnaast moet bij de uitwerking rekening gehouden worden met het feit dat naast persoonsgegevens ook andere vertrouwelijke informatie bij een bericht kan zijn gevoegd, bijvoorbeeld informatie die door de initiatiefnemer als bedrijfsvertrouwelijk is aangemerkt. Als duidelijk is hoe de SWF wordt vormgegeven, moet bekeken worden welke consequenties deze werkwijze heeft voor de regelgeving. Bij het opstellen van de nieuwe regelgeving moet ook een Privacy Impact Assessment (PIA) worden uitgevoerd en de aanbevelingen uit deze PIA moeten betrokken worden bij het opstellen van een toets- en consultatieversie van de nieuwe regels. De Autoriteit Persoonsgegevens zal de nieuwe regels toetsen. Daarnaast dient een DuTo scan te worden uitgevoerd; een analyse van eisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie (o.a. wie is verantwoordelijk voor de archivering). Het streven is om de functionaliteit op 1 januari 2021 werkend te laten zijn. Dit betekent dat het technisch spoor op 1 juli 2020 gereed moet zijn. De deadline voor het juridisch spoor is 1 oktober 2019.

Digitalisering/DSO als geheel
De SWF is een logische aanvulling op de al bestaande/geplande functionaliteiten binnen de DSO-LV. De impact op de al lopende ontwikkelingen is daarmee heel beperkt.
Relatie met andere functionaliteit/componenten
De SWF voor DSO-LV wordt gebaseerd op al eerder binnen de DSO-LV ontwikkelde functionaliteit. Het is dus een uitbreiding op wat er al is en sluit daarmee ook goed aan op de rest van het DSO.

Financiën
Inschatting van de investeringskosten DSO-LV
In de businesscase voor de SWF is voor de investeringskosten € 5,7 mln. ingeschat. Hierbij was het uitgangspunt dat de SWF bij inwerkingtreding van de wet operationeel is. Dit uitgangspunt geldt nog steeds, maar verdere analyse leert dat de belangrijkste functionaliteiten al per juni 2020 gereed moeten zijn om aan de uitrol te kunnen beginnen. Voor deze versnelling in de jaren 2019 en 2020 (opschalen teams) is voor 2 jaar x €750K per jaar = € 1,5 mln. nodig. Totaal is dus € 7,2 mln. nodig.
De belangrijkste functionaliteiten zullen per juni 2020 gereed moeten zijn om aan de uitrol te kunnen beginnen. Er wordt voorzien dat tot en met 2024 ontwikkeld zal worden, enerzijds aan het restant t.o.v. de business case en anderzijds door input vanuit beheer, operatie en de praktijk. Voor deze doorontwikkeling is € 2,5 mln. nodig.

Mogelijkheid tot voorfinanciering/cofinanciering
Mogelijkheid van voorfinanciering wordt nader worden onderzocht.

Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten
Jaarlijkse beheerkosten worden ingeschat op 30% van de investeringskosten.

Uitvoering
Om per 1 januari 2021 te kunnen beschikken over de SWF zullen de laatste twee kwartalen van 2020 gebruikt moeten worden voor proefdraaien, het doen van verbeteringen op basis van de eerste ervaringen, het maken van opleidings- en trainingsmateriaal en het uitrollen en opschalen naar landelijk gebruik. Voor de integratie met de voorzieningen bij de bevoegd gezagen en hun adviseurs moeten nominaal 18 maanden voor het beschikbaar komen van de functionaliteit (dus aan het begin van het derde kwartaal 2019) de betreffende standaarden en koppelvlakken (API's) worden gepubliceerd. De urgentie om te komen tot besluitvorming en het daarbij behorende budget is daarom ook vanuit praktische realiseerbaarheid hoog als het meest relevante deel van de functionaliteit inderdaad per 1 januari 2021 niet alleen landelijk technisch gereed moet zijn maar ook op dat moment geschikt moet zijn voor feitelijk gebruik. Met deze eerste realisatie zal ook een deel van de verwachte baten gerealiseerd kunnen worden. De baten zullen vooral in de operationele fase kunnen worden behaald, maar zullen in de praktijk eveneens leiden tot nieuwe eisen en wensen. Daarom wordt voorzien dat tot en met 2024 doorontwikkeld zal moeten worden, enerzijds aan het restant t.o.v. de business case en anderzijds door input vanuit beheer, operatie en de praktijk.

Meest gerede partij voor ontwikkeling
Kadaster en RWS

Rol TBO en Programma DSO-LV
De ontwikkeling van de samenwerkingsfunctionaliteiten kan vanuit het Programma DSO-LV worden gestart en daarna vanuit de TBO verder opgepakt, afhankelijk van de timing van overdracht vanuit het Programma van lopende ontwikkelingen aan de TBO. Tevens wordt vanaf het begin de TBO betrokken om de eisen vanuit beheer in te brengen en te borgen in het ontwikkeltraject. Voorwaarde voor een zo soepel mogelijke ontwikkeling is, ongeacht door welke organisatie deze wordt uitgevoerd, het stabiel houden van een kernteam wat ook al betrokken is bij de realisatie van de basisfunctionaliteit om zo de frictiekosten als gevolg van een omstelling van het ontwikkelteam beperkt te houden.

2. VTH-proces: 'Afwijkvergunning', zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen, toezicht & handhaving,

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Dit element wordt gesplitst in kennisgeving van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunning), zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen, alsmede toezicht en handhaving. Voor deze onderdelen geldt dat een beveiligde omgeving in verband met privacywetgeving noodzakelijk is.

Kennisgeving van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunning)
Het tonen van kennisgevingen van vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunningen) via DSO-LV heeft de hoogste prioriteit. Realisatie voor inwerkingtreding is van groot belang omdat deze kennisgevingen op dit moment zichtbaar zijn via Ruimtelijke plannen.nl. Als deze straks niet via DSO-LV zichtbaar zijn, betekent dit een achteruitgang ten opzichte van het huidig informatie- en daarmee dienstverlengingsniveau. Dit wordt voorkomen door deze functionaliteit als eerste te ontwikkelen. Wat betreft de bijdrage aan de doelen van de Omgevingswet: realisatie hiervan leidt tot een gelijke informatiepositie, vergroten van inzichtelijkheid voor initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen in alle fasen van de beleidscyclus (verbeterdoel 1). Het geeft en basis om de informatie op te bouwen die nodig is in de verantwoordingsfase (monitoring).

Zichtbaar maken van locaties van vergunningen en meldingen
Met het zichtbaar maken van locaties van verleende vergunningen en gedane meldingen via DSO-LV, wordt de informatievoorziening over afgegeven Omgevingsvergunningen verbeterd. Dit draagt bij aan een gelijke informatiepositie, vergroten van inzichtelijkheid voor initiatiefnemers, belanghebbenden en bevoegd gezagen in alle fasen van de beleidscyclus (verbeterdoel 1). Het geeft een basis om de informatie op te bouwen die nodig is in de verantwoordingsfase (monitoring).

Toezicht en Handhaving
Toevoeging van de functionaliteit om bij het toezicht houden informatie over ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving te kunnen delen tussen zowel ambtelijke gebruikers als een de initiatiefnemer draagt bij aan een grotere rechtszekerheid, doordat handhavers en toezichthouders dezelfde informatie gebruiken als de initiatiefnemer en vergunningverlener (verbeterdoel 1).

Beoogde functionaliteit
De kennisgevingen van verleende vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit (afwijkvergunningen) hebben de hoogste prioriteit. Ook het zichtbaar maken van de locaties van de vergunningen en meldingen via DSO-LV is van groot belang voor de praktijk. De kennisgevingen van verleende vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit zijn op dit moment zichtbaar via Ruimtelijke plannen.nl en dienen straks ook via DSO-LV zichtbaar te zijn. Als dit niet gebeurd, dan betekent dit voor gebruikers een achteruitgang in het dienstverleningsniveau.
Daarnaast wordt voorgesteld om een voorverkenning uit te voeren naar de bredere context voor toezicht en handhaving. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de tool Inspectieview, het traject vergunningen 2.0 en de gewenste wijze van samenwerken. Op basis van deze voorverkenning worden mogelijk functionaliteiten voor toezicht en handhaving opgepakt.

Voor welke doelgroep is het bestemd (bevoegd gezagen, eindgebruikers, derden, etc.), taak/actie in relatie tot de baten.
De baten zijn relevant voor inwoners, bedrijven en overheden in hun rollen als initiatiefnemer en gebruiker. Daarnaast ondersteunt het de uitvoering van taken door bevoegd gezagen vanwege hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Wetgeving
Wetgeving is cruciaal voor het zichtbaar maken van de locaties van vergunningen en meldingen in DSO-LV. Hiervoor is een wijziging van de regelgeving nodig, met name ten aanzien van de mate waarin dit verplicht wordt gesteld en de te hanteren standaarden. Vooralsnog is het de wens om uit te gaan van een “kan-bepaling”, m.a.w. het nog niet verplicht stellen van het aanleveren van vergunningen aan DSO-LV. Daarnaast wordt uitgegaan van alleen nieuwe vergunningen en meldingen, vanaf 1 januari 2021. De regels t.a.v. gegevensverwerking voor de landelijke voorziening van het DSO-LV moeten voldoen aan de eisen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en aan regelgeving omtrent archivering en duurzame toegankelijkheid (DuTo). Het streven is om deze voorziening 1 januari 2021 werkend te hebben. De deadline voor het juridisch spoor is dan 1 oktober 2019.

Digitalisering/DSO als geheel
Impact op het DSO
De ontwikkeling van de STOP/TPOD-standaarden is cruciaal voor de ontwikkeling. Verder gaan de vergunningen en meldingen mee via de LVBB. Implementatiekosten aan de kant van bevoegd gezagen zijn fors en daarom wordt voorgesteld om te beginnen met nieuwe vergunningen en meldingen vanaf 1 januari 2021. De kennisgevingen van verleende vergunningen voor een

omgevingsplanactiviteit kan door middel van een tool die ervoor zorgt dat kennisgevingen in STOP-TPOD-formaat zichtbaar worden in DSO-LV op dezelfde manier als nu in Ruimtelijkeplannen.nl, dat wil dus zeggen met het werkingsgebied en een link naar de kennisgeving. Deze optie sluit dan aan bij het huidige dienstverleningsniveau en is het meest toekomstvast, gelet op de uiteindelijke ambitie om omgevingsvergunningen te ontsluiten via DSO-LV.

Relatie met andere functionaliteit/componenten
Voor wat betreft het toevoegen van de vergunning/melding kan dezelfde methodiek en ontwikkeling worden gekozen als voor andere omgevingsdocumenten. Het betreft onder meer een uitbreiding van de verzameling STOP/TPOD-standaarden. Onderzocht moet worden of een apart register vergunningen/meldingen noodzakelijk is.

Financiën
Inschatting van de investeringskosten DSO-LV: 4,6 mln.
Inschatting kennisgevingen van verleende vergunningen voor een omgevingsplanactiviteit: 0,5 mln.
Inschatting kosten van voorverkenning naar toezicht en handhaving: € 0,5 mln.
Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten: 30% van de investeringskosten.

Uitvoering
De meest gerede partijen voor ontwikkeling zijn Geonovum en Koop voor de uitbreiding van de STOP/TPOD-standaard en RWS en Kadaster voor de gebruikersfunctionaliteit en mogelijk KOOP voor het register.

3. Informatieproducten

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Informatieproducten zijn voorzieningen, bijvoorbeeld een set brongegevens, documenten of toetsinstrumenten- die zowel landelijke, regionale als lokale content kunnen bevatten. Informatieproducten kennen meerdere verschijningsvormen zoals gestructureerde gegevens, kaart, foto, tekst, grafiek, tabel of software. Informatieproducten zijn cruciaal voor het realiseren van de verbeterdoelen van de stelselherziening en de maatschappelijke baten en daarmee een essentieel onderdeel van de Agenda Uitbouw. De maatschappelijke baten hangen sterk af van de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en bestendigheid van informatie in het DSO-LV. Het kunnen gebruiken van informatieproducten - draagt bij aan het vergroten van de inzichtelijkheid (verbeterdoel 1), snellere besluitvorming en vermindering van de onderzoekslasten (verbeterdoel 4). Informatieproducten bevorderen een gelijke informatiepositie omdat inzichtelijker is van welke gegevens bevoegd gezag en initiatiefnemer uitgaan. Voor het gebruik is aansluiting van deze informatieproducten op DSO-LV van groot belang. Het is belangrijk om bij het ontwikkelen van een informatieproduct samen met de wetgever zo vroeg mogelijk in kaart te brengen of aanpassing van de regelgeving is vereist.

Op grond van artikel 20.26 Ow kan bij Amvb informatie worden aangewezen die beschikbaar wordt gesteld voor ontsluiting via de landelijke voorziening. Daarbij wordt onder meer bepaald door en aan wie welke bestuursorganen of rechtspersonen die informatie beschikbaar wordt gesteld. Wanneer er voor de totstandkoming van een informatieproduct nieuwe of aanvullende informatieverplichtingen in de zin van artikel 20.26 Ow nodig zijn, dan dienen die juridisch te worden verankerd. Dit vereist een aanpassing van het Omgevingsbesluit en kan daarvoor consequenties hebben voor het tijdsbestek dat nodig is om tot opname in het DSO te komen.

Over de aanpak van de informatieproducten is in hoofdstuk 4.4 een voorstel opgenomen.

4. Onderzoekshulp

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Het doel van de onderzoekshulp is om de gebruiker aan het begin van het proces zo snel en goed mogelijk te informeren of een initiatief kansrijk is of niet, op basis van een samenhangend inzicht van de beoogde activiteit, de geldende regels en beschikbare informatie (in de vorm van gegevens, rekenmodellen en toetsingsinstrumenten). Hierbij worden de onderzoekslasten zoveel mogelijk beperkt (verbeterdoel 4) door informatie die er al is inzichtelijk te maken (verbeterdoel 1).
Om dit te bewerkstelligen biedt de onderzoekshulp gebruiksvriendelijke instrumenten die snel aan kunnen geven of een plan of initiatief ergens wel of niet mogelijk is. Ook geeft de onderzoekshulp aan of voor het indienen van een aanvraag of melding nader onderzoek nodig is. Daarnaast helpt de onderzoekshulp bevoegd gezagen in het planvormingsproces door het beschikbaar stellen van rekenmodellen en toetsingsinstrumenten (via informatieproducten) en het “slimmer” bevraagbaar maken van informatieproducten. Voor initiatiefnemers en bevoegd gezagen worden daarnaast zoveel mogelijk onderzoeksrapporten die gemaakt zijn ten behoeve van een aanvraag of ten behoeve van het planvormingsproces, inzichtelijk gemaakt via een register (met rapporten of verwijzingen naar rapporten). Die kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt als een toetsingsinstrument niet beschikbaar is.
De onderzoekshulp kan goed stapsgewijs worden ontwikkeld waarbij steeds opnieuw de afweging gemaakt kan worden of uitbreiding van de functionaliteit voldoende waarde toevoegt. Een voorwaarde voor een goede onderzoekshulp is dat er voldoende content in de vorm van onderzoeksrapporten en/of informatieproducten beschikbaar is. Hiervoor zijn de bevoegd gezagen verantwoordelijk.

Beoogde functionaliteit
De onderzoekshulp is te verdelen in verschillende soorten functionaliteiten:
- het verwijzen naar onderzoeken of daaraan ten grondslag liggende gegevens buiten het DSO-LV
- een register met onderzoeken op basis van ingediende aanvragen
- het slimmer bevraagbaar maken van informatieproducten via toetsmodellen en toepasbare regels en het koppelen aan activiteiten
- het ontsluiten van data in regelgeving via STOP/TPOD.

Voor welke doelgroep is het bestemd (bevoegd gezagen, eindgebruikers, derden, etc.), taak/actie in relatie tot de baten.
De baten zijn relevant voor zowel initiatiefnemer, belanghebbenden als voor het bevoegd gezag en bestaan met namen uit vermeden kosten.

Wetgeving
Mogelijk moet er in regelgeving nog worden opgenomen dat er een register is waar onderzoeken in worden opgenomen. Ook moeten mogelijk nog standaardisering van eisen aan onderzoek en regels over het format waarin data wordt verzameld in regelgeving worden opgenomen. Daarnaast is de onderzoekshulp een nieuw DSO-onderdeel dat mogelijk moet worden opgenomen in de systeembeschrijving van het DSO in de regelgeving. Verder is wetgeving op het gebied van persoonsgegevens, staatsbelang enz. van toepassing, afhankelijk van de informatie in de onderzoeksgegevens. Als duidelijk is hoe de onderzoekshulp wordt vormgegeven, moet bekeken worden welke precieze consequenties dit heeft voor de regelgeving.

Digitalisering/DSO als geheel
Impact op het DSO
De impact op het DSO is afhankelijk van de wijze van ontsluiting. De impact is waarschijnlijk fors omdat de onderzoekshulp verschillende bestaande componenten raakt. De functionaliteit om bij activiteiten meteen inzichtelijk te maken welke informatie nodig is om een vergunningaanvraag te beoordelen vraagt veel.
Relatie met andere functionaliteit/componenten
De onderzoekshulp is met name een verbindend/integratief onderdeel. Er is een nauwe relatie tussen de onderzoekshulp, toepasbare regels en informatieproducten. Zonder informatieproducten of andere gegevensbronnen zoals een register of via bronnen buiten het DSO-LV die onderzoeksgegevens ontsluiten is de meerwaarde van de onderzoekshulp beperkt. Mogelijk moeten standaarden (TPOD, STTR, STAM) worden aangepast om de onderzoekshulp te kunnen realiseren.

Financiën
Inschatting van de investeringskosten DSO-LV: 18,2 mln.
Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten: 30% van de investeringskosten

Uitvoering
Als eerst kan een business case worden uitgevoerd voor de gewenste functionaliteit van de onderzoekshulp. Om nu een al functionaliteit realiseren is niet zinvol omdat er in elk geval nog nauwelijks informatieproducten zullen zijn die gebruik van de onderzoekshulp mogelijk maken. Ontwikkelpartners voor de onderzoekshulp zullen met name RWS en het Kadaster zijn.

5. Regelbeheer

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
In het Bestuursakkoord Implementatie van 2015 is aangegeven '*dat er een digitale voorziening nodig is voor het maken van beslisbomen en locatiegebonden regels om informatie op maat te presenteren voor gebruikers. Om ervoor te zorgen dat informatie in de voorziening actueel is, moet het beheer van regels en het beheer van beslisbomen digitaal ondersteund worden — hiervoor wordt gebruik gemaakt van regelbeheer. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het maken en beheren en ontsluiten van decentrale regels via landelijke voorzieningen, is een landelijke voorziening voor regelbeheer beoogt*' (verbeterdoel 1 en 4).
De landelijke technische voorziening is in het basisniveau DSO-LV gerealiseerd en op dit moment er is geen behoefte aan verdere uitbreiding van deze technische voorziening, omdat dit met de inzichten van nu geen meerwaarde oplevert. Decentraal (al dan niet ondersteunt door de koepels) zal volop energie moeten worden gezet om vragenbomen op te stellen en te ontsluiten. Dit element hoeft daarvoor evenwel niet verder technisch te worden uitgebouwd.

Functionaliteit niet landelijk vormgegeven
De VNG, IPO en UVW hebben aangegeven op dit moment af te zien van een landelijke ondersteuning op het gebied van regelbeheer. Dit wordt via bestaande IV-samenwerkingsverbanden opgepakt. Hoe de dienstverlenging naar initiatiefnemers precies moet worden vormgegeven is nog onduidelijk. Gemeenten doen nu samen met de VNG ervaring op met toepasbare regels in praktijkproeven. Ook gaat de VNG samen met gemeenten voorbeelden opstellen voor juridische en toepasbare regels voor een aantal topactiviteiten. Daarnaast zorgt de VNG voor handreikingen en ander

voorlichtingsmateriaal. De VNG monitort het aanbod van adviesbureaus en softwareleveranciers om er zeker van te zijn dat gemeenten voldoende ondersteuning kunnen inschakelen bij het maken en beheren van toepasbare regels.
De provincies zijn een vooronderzoek gestart naar hoe dit vraagstuk aan te pakken. Voor de provincies geldt in ieder geval dat de volumes niet groot zijn.
De waterschappen hebben gezamenlijk gekozen voor de functionele classificatie methode, waarmee regels direct vanuit de doelen digitaal opgesteld worden. Dit is anders dan het digitaliseren van juridische teksten. Daarom hebben de waterschappen een gezamenlijk project opgestart waarmee deze methode uitgewerkt wordt. Daarnaast onderzoeken de waterschappen of het gezamenlijk aanbesteden van software om dit proces te ondersteunen meerwaarde biedt.

Conclusie: dit element kan op grond van de actuele inzichten over gebrek aan meerwaarde van een landelijke aanpak en al lopende decentrale initiatieven van de lijst Uitbouw worden afgevoerd.

6. Standaardisatie

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Om een volledig inzicht te geven in de juridische regels m.b.t. de fysieke leefomgeving is het nodig om op termijn alle soorten instrumenten (Omgevingswetbesluiten) in het DSO te tonen. Het ontwikkelen van technische standaarden t.b.v. een correcte werking van het DSO-LV is bij het programma DSO belegd en heeft geresulteerd in een aantal standaarden waaronder STAM, STTR[3] en STOP/TPOD. Er is een aantal Toepassingprofielen (TPOD's) opgeleverd in het basisniveau.
Voor de overige TPOD's is een groslijst opgesteld waarin nog een nadere keuze moet worden gemaakt in welk tempo en volgorde deze TPOD's nu daadwerkelijk worden ontwikkeld.
Beschikbaarheid van deze technische standaarden vergroot de inzichtelijkheid voor de gebruiker (verbeterdoel 1) en bevordert een snelle besluitvorming (verbeterdoel 4) doordat minder tijd besteed hoeft te worden aan het zoeken naar de juiste informatie of het per situatie interpreteren van de manier waarop die informatie ontsloten is. Standaarden dragen op die manier ook bij aan de begrijpelijkheid van informatie. Daarnaast maakt het harmoniseren van begrippen, de zgn. semantische standaardisatie, de informatie begrijpelijker en beter vergelijkbaar omdat de gebruikte begrippen helder en vooral eenduidig zijn (verbeterdoel 1).

Niet voor alle soorten Omgevingswetbesluiten zijn in het basisniveau toepassingsprofielen (TPOD's) voorzien. Tot het basisniveau behoren (vastgesteld in OGB 29 januari 2019):

- TPOD AMvB/MR
- TPOD Omgevingsverordening
- TPOD Waterschapsverordening
- TPOD Omgevingsplan
- TPOD Voorbereidingsbesluit
- TPOD Reactieve aanwijzing
- TPOD Instructie
- TPOD Projectbesluit
- TPOD Omgevingsvisie

De nog niet ontwikkelde TPOD's zullen mogelijk als onderdeel van de Uitbouw gerealiseerd moeten. Hiervoor moet nog een proces worden ingericht, zodat als eerste de TPOD's worden ontwikkeld waar

[3] Resp. STandaard Overheids Publicaties, STandaard Toepasbare Regels en STandaard Aanvragen en Melden.

het meest behoefte aan is. Nauwelijks gebruikte TPOD's zullen waarschijnlijk niet op landelijk niveau worden ontwikkeld, omdat de inspanning niet opweegt tegen het mogelijke gebruik hiervan. De concept lijst met de mogelijk nog op te stellen TPOD's is als volgt:

- TPOD Aanwijzing van zwemlocaties
- TPOD Beleidsregels over het uiterlijk van bouwwerken en beleidsregels voor de beslissing op een aanvraag om omgevingsvergunning (? moet deze op de lijst)
- TPOD Beschikking tot vaststellen van maatwerkvoorschriften
- TPOD Geluidbelastingkaart
- TPOD Instructiebesluit
- TPOD Instructieregels GS ter uitwerking of concretisering van een omgevingsverordening
- TPOD Kennisgeving van een afwijkvergunning
- TPOD Legger
- TPOD Melding
- TPOD Omgevingsvergunning
- TPOD Programma
- TPOD Peilbesluit
- TPOD Voorkeursbeslissing
- TPOD Voornemen om verkenning uit te voeren naar opgave in fysieke leefomgeving en om projectbesluit vast te stellen

Aanvullingswet geluid

- TPOD Besluit tot beëindiging of verlenging van een experiment
- TPOD Besluit tot vaststelling van een geluidproductieplafond

Aanvullingswet natuur

- TPOD Aanwijzingsbesluit natuurgebieden en landschappen
- TPOD Besluit tot vaststelling toegangsbeperking natuurgebied/landschap
- TPOD Faunabeheerplan
- TPOD Natura 2000 beheerplan

Aanvullingswet grondeigendom

- TPOD Besluit geldelijke regelingen herverkavelingen
- TPOD Besluit tot tijdelijk in gebruik geven percelen
- TPOD Kostenverhaal beschikking
- TPOD Inrichtingsbesluit
- TPOD Onteigeningsbeschikking
- TPOD Ruilbesluit herverkaveling
- TPOD Voorkeursrechtbeschikking

Verder is het belangrijk dat de verschillende overheden en hun koepelorganisaties zorgen voor de benodigde semantische standaarden en uniforme modellering Omgevingsdocumenten t.b.v. begrijpelijke en te vergelijken informatie in het DSO. Als eerste stap dient een voorverkenning te worden uitgevoerd naar de mogelijkheden van inzet van techniek hierbij.

Wetgeving

Het gebruik van de standaarden zoals bepaalde TPOD's loopt via de Bekendmakingswet.

Financiën

Inschatting van de investeringskosten DSO-LV: 9.1 mln.
Inschatting van de semantische standaarden en uniformering van Omgevingsdocumenten: 4,6 mln.
Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten: 30% van de investeringskosten.

Uitvoering
Voor de ontbrekende TPOD's: Geonovum en KOOP.

7. Eén loket

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
De informatie die nodig is voor de uitvoering van de Omgevingswet kan via één loket (het Omgevingsloket ofwel het DSO-LV) worden ontsloten. Bij inwerkingtreding van de wet is de minimale functionaliteit van het Omgevingsloket ontwikkeld. Na inwerkingtreding, wanneer men ervaring heeft opgedaan in het werken met het Omgevingsloket, zullen naar verwachting vragen komen om nieuwe functionaliteiten die of wel zijn voorzien maar geen onderdeel van de basisvoorziening is of die voortkomt uit een veranderende omgeving. Het loket zal de komende jaren dan ook moeten worden uitgebreid en aangepast zodat de gebruikers steeds beter worden geholpen. Gebruikers-vriendelijkheid staat immers centraal bij het DSO-LV. Daarnaast is het van belang om in te spelen op nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Welke ontwikkelingen zich zullen voordoen is onzeker, maar de verwachting is dat wanneer er ervaring in de uitvoeringspraktijk en ervaring met het Omgevingsloket opgedaan is, dit vrijwel zeker zal leiden tot nieuwe inzichten en daarmee nieuwe wensen voor verdere Uitbouw van het loket.
Een verdere Uitbouw van het Omgevingsloket zal het gebruik ervan en daarmee de uitvoering van de Omgevingswet nog eenvoudiger en overzichtelijker maken. Een beter en efficiënter gebruik van het Omgevingsloket leidt tot lastenverlichting bij initiatiefnemers omdat informatie actueler, volledi-ger, beter en/of sneller inzichtelijk is (verbeterdoel 1). Een steeds groter deel van het oriënteren op een initiatief en het komen tot een melding of vergunningaanvraag kan dan via het Omgevingsloket verlopen. Het Bevoegd Gezag kan aanvragen sneller behandelen of het opstellen van een Omgevingswetbesluit sneller uitvoeren door een beter inzicht in wat er speelt. De effecten zijn dus besparing in tijd (verbeterdoel 4), en daarmee in kosten, én vergroting van het draagvlak van de Omgevingswet.

Beoogde functionaliteit
Naast de grote ontwikkelingen zoals hierboven beschreven en waarvoor nog niet precies duidelijk is welke functionaliteiten nodig zijn, is ook een aantal concrete onderdelen voor het Omgevingsloket bekend die niet voor inwerkingtreding van de Omgevingswet als onderdeel van de basisvoorziening worden gerealiseerd. Dit zijn:
- tijdreizen in toepasbare regels om zo in overgangssituaties de juiste regels te kunnen hanteren;
- uitgebreid tijdreizen in OW-Besluiten en de daarbij behorende ondergronden / basisregistraties
- gebruik van het Omgevingsloket op andere apparaten dan een PC, zoals tablets en smartphones;
- vooraf invullen door de overheid van andere gegevens dan die uit de basisregistraties, zoals monumentstatus, leefgebieden van beschermde soorten, waterpeilen, informatie uit het bomenregister van een gemeente;
- terugmeldfunctie (het kunnen melden van vermoede fouten) voor alle beschikbare informatie;
- machtiging (de rijksbrede oplossing hiervoor is voor het basisniveau nog niet beschikbaar)
- verschillende functionaliteiten om de samenhang met de Berichtenbox te vergroten;
- historisch versiebeheer van het Omgevingsloket (niet de gegevens, maar webpagina's e.d.).

Voor welke doelgroep is het bestemd (bevoegd gezagen, eindgebruikers, derden, etc.), actie in relatie tot de baten.
Optimalisatie van het Omgevingsloket levert baten op voor alle doelgroepen van het DSO-LV.

Wetgeving
Bij uitbreiding van het Omgevingsloket dient een Privacy Impact Assessment en DuTo (‘archiverings’) scan te worden uitgevoerd om te verifiëren of de huidige wetgeving correct is.

Digitalisering/DSO als geheel
Het gaat om aanvullingen op of wijzigingen van reeds bestaande functionaliteit van DSO-LV. De impact op het DSO-LV is derhalve groot. Er is een beperkte invloed op het DSO als geheel.

Financiën
Inschatting van de investeringskosten DSO-LV: 18 mln.
Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten: 30% van de investeringskosten.

Uitvoering
Voor de realisatie van de Uitbouw van het Omgevingsloket lijkt het logisch om de huidige ontwikkelpartners in te zetten.

8. Ondersteuning zienswijze en bezwaar

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Het via het DSO kunnen indienen van zienswijzen en bezwaren op besluiten zorgt ervoor dat dit rechtsbeschermingsinstrument laagdrempelig beschikbaar wordt gesteld. De directe baten bestaan eruit dat dat burgers en bedrijven sneller en via een vertrouwd kanaal zienswijzen en bezwaren kunnen indienen (verbeterdoel 1).

Beoogde functionaliteit
Als eerste stap dient een voorverkenning te worden uitgevoerd naar de noodzaak van een aparte functionaliteit in het fysieke domein en mogelijkheid tot aansluiting bij een bestaande functionaliteit binnen het sociale domein.
Bij het grootste deel van de provincies is –in beperkte vorm- het digitaal indienen van zienswijzen en bezwaren nu ook al mogelijk. Dit geldt ook voor de waterschappen. Verder is uit een quick scan gebleken dat gemeenten de mogelijkheid bieden om digitaal bezwaar in te dienen. Er zijn geen gemeenten aangetroffen die digitaal bezwaar indienen onmogelijk maken. De manier waarop bezwaar digitaal ingediend kan worden varieert. Zo kan in de gemeente Heemstede via de website (webformulier) van de gemeente bezwaar worden ingediend. Degene die bezwaar indient moet uitdrukkelijk akkoord gaan met verdere digitale afhandeling (via mail). De gemeente Arnhem werkt eveneens met een webformulier via de website, maar hier wordt gewerkt met Digid. Gemeente Den Haag werkt op een vergelijkbare manier en kent ook de mogelijkheid om de voortgang van de procedure digitaal te volgen.

Voor welke doelgroep is het bestemd (bevoegd gezagen, eindgebruikers, derden, etc.), actie in relatie tot de baten.
Dit levert baten voor derden en Bevoegd gezagen.

Wetgeving
Bij de Uitbouw van de functionaliteit moeten de gevolgen voor regelgeving worden meegenomen. Het Omgevingsbesluit dient in ieder geval te worden aangepast. ~~Mogelijk moet de beschrijving van het DSO-LV in de regelgeving worden aangepast.~~

Digitalisering/DSO als geheel
De impact op het DSO-LV is op dit moment nog niet bekend.

Financiën
Inschatting van de investeringskosten DSO-LV: €2,3 mln., en 0,2 mln. voor de voorverkenning
Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten: 30% van de investeringskosten

Uitvoering
n.t.b.

9. Interbestuurlijke aansluitvoorziening

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
Een interbestuurlijke aansluitvoorziening maakt het, zo was de gedachte in 2015, voor bevoegd gezagen makkelijker om aan te sluiten op het DSO-LV en zorgt ervoor dat besluitvorming sneller en beter kan verlopen (verbeterdoel 4). In een definitiestudie (Twijnstra en Gudde, 2016) zijn twee elementen van de interbestuurlijke aansluitvoorziening onderzocht: het technisch aansluiten en het leveren van kennis/diensten als ondersteuning in de vorm van een serviceorganisatie. Uit de definitiestudie is gebleken dat de behoeften van gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk voor beide elementen nogal verschillen, door de diversiteit in inrichting van organisaties en processen. Technische aansluiting is door de API-strategie die DSO-LV hanteert veel gemakkelijker geworden. Deze technologische ontwikkeling maakt één centrale aansluitvoorziening overbodig. De serviceorganisatie rol wordt ingevuld door de TBO, Informatiepunt, softwareleveranciers en de bevoegd gezagen zelf (al dan niet decentraal ondersteund). Een centrale serviceorganisatie verhoudt zich slecht tot de verschillende behoeften van gebruikers in het stelsel.
Op grond van de actuele inzichten over gebrek aan meerwaarde van een landelijke aanpak lijken verdere acties op dit element overbodig.

Functionaliteit niet landelijk vormgegeven
Door het OGB is op 26 april 2017 besloten geen onderdelen aan de opdracht voor DSO-LV toe te voegen naar aanleiding van de definitiestudie, en geen onderzoeken of analyses te starten naar mogelijke uitbreidingen van de scope. Een technisch interbestuurlijke aansluitvoorziening is overigens niet meer nodig voor het proces van aanvragen en meldingen, omdat er door het Programma DSO-LV een API-strategie is ontwikkeld voor het oriënteren, checken, opstellen en indienen. Hiermee kunnen alle Bevoegd Gezagen aansluiten en communiceren.
Op dit moment zijn er initiatieven bij de UvW en VNG om delen van een aansluitvoorziening voor de eigen achterban in te vullen. VNG voert een verkenning uit naar het landelijk delen van informatie en het leveren van kennisdiensten aan gemeenten bij het opstellen van toepasbare regels. Concreet wordt er nu gekeken in hoeverre het noodzakelijk is om voor gemeenten en API-gateway te ontwikkelen die het aansluitingsproces richting DSO-LV technisch faciliteert.

Bij de waterschappen bestaat al een gezamenlijke voorziening, namelijk de Centrale Distributie Laag (CDL). De CDL wordt nu ingezet voor diverse rapportageverplichtingen naar de Europese Unie en de waterschappen verkennen of deze ook breder kan worden ingezet. Daarnaast werken de waterschappen aan een gezamenlijke aanbesteding voor software regelbeheer om zo meer uniformiteit te krijgen.

Provincies willen individueel aansluiten op het DSO-LV. Wel wordt samengewerkt op het gebied van het ontsluiten van natuurgegevens, hiervoor is een gezamenlijke voorziening ingericht, de Centrale Data- en Services (CDS). De CDS draagt bij aan de Nationale Basisvoorziening voor Geo-informatie, die ruimtelijke informatie beschikbaar stelt aan alle overheden, burgers en bedrijven (CDS).

Binnen het Rijk wordt momenteel verkend voor welke standaarden c.q. koppelvlakken richting het DSO-behoefte is aan een gezamenlijke permanente infrastructuur en mogelijk aanvullende diensten daarop.

10. Ondersteunen 3D

Maatschappelijke effecten en bijdrage aan doelen van de stelselherziening
De waarde van 3D informatie voor gebruikers is in potentie groot. Veel processen zijn weliswaar ook in 2D te modelleren, maar er zijn vele voorbeelden waar een 3D aanpak van grote toegevoegde waarde of zelfs cruciaal is: het modelleren van overstromingen, geluidstudies, visualisaties van nieuwe windmolenparken of het berekenen van 'urban heat island' effecten. 3D informatie levert dan ook een waardevolle bijdrage aan de doelen van de stelselherziening door vergroting van de inzichtelijkheid, verlaging van de onderzoekslasten en het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte (verbeterdoel 1, 3 en 4).

- *Inzichtelijkheid vergroten:*
  Wanneer 3D informatie, in combinatie met dynamische gegevens en rekenmodellen in de onderzoekshulp, toegankelijk is via DSO-LV wordt het onder meer mogelijk om in participatieprocessen een realistischer beeld van de leefomgeving te tonen en een realistisch inzicht te geven in plannen en de doorwerking daarvan.
- *Gelijke informatiepositie en verlaging onderzoekslasten*:
  Als initiatieven in een 3D omgeving kunnen worden geplaatst kan betrouwbaarder het effect op de omgevingswaarde en de gevolgen voor de gebruiksruimte worden berekend (digital prototyping). 3D-ondersteuning maakt daarnaast ook hergebruik van gegevens (onderzoeken, modellen) op een andere manier mogelijk.
- *Bestuurlijke afwegingsruimte vergroten*:
  Betrouwbare en bestendige 3D informatieproducten maken monitoring ook betrouwbaarder en beter in lijn met de werkelijkheid. Dit maakt ook dat het afwegen van keuzes door bestuurders beter kan worden ondersteund.

Bij het ontwikkelen van dit element worden de eerste ervaringen uit de uitvoeringspraktijk bij bevoegd gezagen betrokken.

Beoogde functionaliteit
Gelet op het prille stadium van ontwikkeling waarin 3D informatie zich nu bevindt wordt een gefaseerde aanpak voorgesteld. Als eerste stap wordt een voorverkenning uitgevoerd naar 3D informatiebehoefte en kansen. Hierbij worden huidige ontwikkelingen, zowel centraal en decentraal betrokken. Ook worden praktijkproeven uitgevoerd. Hierbij dienen de verschillende grote gemeenten die experimenteren met 3D informatie te worden betrokken.

Voor welke doelgroep is het bestemd (bevoegd gezagen, eindgebruikers, derden, etc.), taak/actie in relatie tot de baten.
3D informatie is bedoeld voor alle doelgroepen van de Omgevingswet.

Beleid
Er wordt in veel domeinen gewerkt met 3D, maar die passen 3D allemaal op een eigen manier toe. Er is beleid nodig om 3D over domeinen heen te kunnen gebruiken.

Wetgeving
Wanneer na de voorverkenning de functionaliteiten voor het ontvangen, verwerken en delen van 3D informatie via DSO-LV worden uitgewerkt, dient parallel ook te worden gewerkt aan de wettelijke vereisten, afhankelijk van de gemaakte keuzes. Het is van belang om in de voorverkenning ook de juridische borging alvast mee te nemen.

Digitalisering/DSO als geheel
Impact op het DSO
De precieze impact op DSO-LV is op dit moment lastig te bepalen. De impact en de te maken keuzes hebben te maken met o.a. de wensen van (eind-)gebruikers, het gewenste informatie- en detailniveau en de technologische ontwikkelingen. Na de voorverkenning bestaat hierover meer duidelijkheid.

Relatie met andere functionaliteit/componenten
Nagenoeg alle componenten van het DSO worden geraakt. Zo is er een relatie met de elementen Standaarden, Eén loket, Informatieproducten en met de componenten LVBB (buiten DSO) en OZON (geconsolideerde besluiten

Financiën
Inschatting van de investeringskosten
- Voorverkenning: 0,5 mln.
- Bouwen functionaliteiten 2021-2024: 10 mln.
- Totaal: 10,5 mln.

Inschatting van de beheer- en exploitatiekosten: 30% van de investeringskosten

Uitvoering
De daadwerkelijke ontwikkeling dient pas plaats te vinden op basis van de voorverkenningen en praktijkproeven.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 oktober 2019

Bijlagen

Onderwerp: Omgang met tijdslijnen van acceptatie en beheer
Agendanummer: 4
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e / art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 8 oktober 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Aanleiding / context

In de oplegnotitie bij de 1e rapportage[1] van het interbestuurlijke acceptatieteam (IBAT) is een belangrijke sturingsvraag benoemd m.b.t. de spanning tussen het in de tijd volledig kunnen doorlopen van het interbestuurlijke acceptatieproces versus de oplevering door het programma DSO en de overgang naar beheer.

In de Programmaraad van 7 september is dit vraagstuk besproken. Daarna is in overleg tussen ADS en de verandermanagers van koepels/Rijk op 19 september gekomen tot afspraken hoe met dit vraagstuk het beste omgegaan kan worden. Aan het OGB wordt gevraagd deze afspraken te bekrachtigen.

Beslispunten

1. In het BO van 22 januari 2020 wordt een conditioneel besluit genomen over de vrijgave van het basisniveau van DSO-LV voor oefenen en aansluiten alsmede de overgang naar beheer, gebaseerd op tussenresultaten van het IBAT, de resultaten van Program Increment 12 en het advies hierover vanuit ADS en de TBO.

2. De financieringsafspraken m.b.t. beheer gaan in per januari 2020, conform beheerovereenkomst, op basis van de beoogde conditionele vrijgave in januari.

3. In het BO van april 2020 kan het conditionele besluit uit januari, na afronding van een positieve acceptatietest, worden bekrachtigd.

Toelichting bij de beslispunten

Het IBAT heeft vanuit haar verantwoordelijkheid gewezen op de spanning tussen de tijdslijnen voor acceptatie en het overgaan naar beheer. In het verlengde daarvan ligt het ingaan van de financieringsafspraken conform de beheerovereenkomst.

Het aanbrengen van een fasering tussen conditionele acceptatie en bekrachtiging van de acceptatie, voorkomt dat er een vacuüm ontstaat tussen het moment van oplevering van PI-12 per medio december en het eerste BO (april 2020) waarop de resultaten van het IBAT in zijn volledigheid beschikbaar zijn en waarop de benodigde voorportalen (PR, OGB) doorlopen zijn.

[1] Zie aandachtspunten 1 en 2 uit oplegnotitie bij eerste rapport OGB Interbestuurlijk Acceptatieteam d.d. 17-7-2019

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De planning en werkwijze van het IBAT maakt dat er voor eind december 2019 wel een voldoende basis is, om een conditioneel besluit te nemen op het niveau BO over vrijgave per begin 2020 van het DSO voor de prioriteiten: oefenen en aansluiten. Op dat moment zijn de resultaten van de (marginale) toetsing op het 'leveren van de bestelling' conform Globaal Programma van Eisen alsmede het voortbrengingsproces beschikbaar.

Dat geeft, samen met het oordeel dat door de tactisch beheerder wordt voorbereid[2], een belangrijke onderbouwing voor het advies m.b.t. het vrijgeven van het DSO voor oefenen en aansluiten vanaf het 1e kwartaal 2020. Het gaat dan vooral om de vraag: *"is wat er nu ligt goed genoeg om te starten met aansluiten/oefenen"?*

Bij het beantwoorden van die vraag is het, zeker per begin 2020, van belang een onderscheid te maken tussen enerzijds aansluiten met het oog op productie[3] en anderzijds het aansluiten met oog op oefenen. Daarbij speelt met name dat er per koppelvlak verschillen kunnen zijn, in hoeverre leveranciers hier klaar voor zijn[4]. Dit vraagt daarom om gezamenlijke communicatie richting bevoegd gezag welk koppelvlak per wanneer vrijgegeven wordt voor aansluiten met oog op oefenen respectievelijk productie.

De belangrijkste activiteit van het IBAT die in januari nog niet uitgevoerd is, zijn de voorziene aanvullende[5] acceptatietesten die niet alleen een beeld geven van het leveren van de bestelling, maar ook of de praktijk ermee kan werken. Dit kan van grote waarde zijn, maar het zorgvuldige voorbereiden, uitvoeren en rapporteren over de acceptatietesten vraagt een groot deel van de maanden januari en februari. Dit betekent dat uitkomsten van deze acceptatietesten en voorwaarden die aan de acceptatie worden gesteld, vanaf het Program Increment 14 (2e kwartaal 2020) verwerkt kunnen gaan worden door de tactisch beheerorganisatie.

Indien uit deze acceptatietesten onoverkomelijke punten naar voren komen, die het in januari genomen (conditionele) besluit over vrijgave voor aansluiten en oefenen alsnog in het geding stelt, treden partijen met elkaar in overleg conform de afspraken die de beheerovereenkomst stelt.

De feitelijke financiering past op dit proces, omdat de middelen voor de beheerkosten voor 2020 feitelijk pas in april/mei worden overgemaakt via gemeentefonds/facturering.

[2] Het oordeel door de tactisch beheerder is complementair aan die van het IBAT. Het gaat hierbij om 1) acceptatie van ontwikkelde IT-diensten en documentatie vanuit tactisch beheerperspectief 2) het over kunnen nemen van ontwikkel- en beheerprocessen van pDSO 3) het kunnen voldoen aan aangereikte kaders.
[3] Naar huidige inzichten gaat het in het 1e kwartaal v.w.b. productie primair om de Omgevingsregeling (rijk) en mogelijk een aantal provinciale verordeningen.
[4] STAM voor aanvragen / STTR voor vragenbomen / STOP/TPOD voor Ow-besluiten
[5] Aanvullend op de gebruikerstesten en geautomatiseerde ketentesten die binnen het DSO programma reeds op kwartaalbasis worden gedaan, alsmede de systeemtesten die de ontwikkelpartners zelf doen bij oplevering van deelresultaten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e / art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
art 5.1 lid 2 sub e @kadaster.nl
T art 5.1 lid 2 sub e / art 5.1 lid 2 sub e

Datum: 8 oktober 2019

Bijlagen:
- STOP +TPOD AMvB/MR, OP, WV + OV versie 0.98.kern
- Bijlage 1: Modulaire opzet STOP/TPOD's
- Bijlage 2: Proces en partijen waarmee de standaard is ontwikkeld

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Vaststelling versie 0.98.kern STOP en TPOD's AMvB/MR, OP, WV en OV
Agendapunt	5
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e + art 5.1 lid 2 sub e
Datum	8 oktober 2019
Doel nota	Ter besluitvorming

Voorstel

1. Versie 0.98.kern van de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en van de toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten (TPOD's) AMvB/MR, omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening vast te stellen en de openstaande bevindingen en daaraan verbonden risico's volgend uit de vier impactanalyses adequaat te adresseren.
2. Met deze vaststelling:
   a. te besluiten dat leveranciers (in opdracht van bevoegd gezagen) aan de slag kunnen met implementatie van deze 0.98.kern versie in de software van plansystemen;
   b. kennis te nemen van het gegeven dat deze versie gebruikt zal worden in de consultatieversie van de regeling elektronische publicaties;
   c. te besluiten dat nieuwe versies met daarin modulaire uitbreidingen planmatig beschikbaar komen. Dit loopt via de kwartaal PI-cyclus (eerst pDSO, later via de toekomstige beheerorganisatie);
   d. te besluiten dat in de verdere ontwikkeling van de standaard de conclusies, aanbevelingen en bevindingen uit de vier impactanalyses en nadere analyse(s) door veranderopgaven en DSO verder uit te laten werken, te starten met een zgn. 'warme overdracht'.

Toelichting

Context en doel

- In het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet is afgesproken dat standaarden interbestuurlijk vastgesteld dienen te worden en dat er voor iedere in te voeren standaard via een impactanalyse moet worden nagegaan wat er nodig is om deze in te voeren.
- Middels deze notitie liggen nu de 0.98.kern versie van de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en van een viertal toepassingsprofielen voor omgevingsdocumenten (TPOD's) te weten AMvB/MR, omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening ter vaststelling voor.
- Van bestuurlijke vaststelling gaat een belangrijk signaal uit naar leveranciers van software dat met deze versie van de standaard een onherroepelijke stap wordt gezet naar implementatie van deze standaard.

Modulaire opzet

Met de 0.98.kern is een versie van de standaard beschikbaar gekomen waarin een aantal fundamentele verbeteringen is doorgevoerd ten opzichte van de 0.97 versie (zie bijlage 1). Deze versie is modulair opgezet, is stabiel (toekomstige versies zijn hiermee backwards compatibel) en implementeerbaar, zodat deze door de leveranciers gebruikt kan worden om hun plansystemen aan te passen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Conclusies impactanalyses

In de impactanalyses wordt onderschreven dat de 0.98.kern versie daarvoor voldoende (start)fundament biedt en dus bestuurlijk vastgesteld kan worden. Daarbij worden twee kanttekeningen geplaatst.

- De eerste, breed gedeelde constatering is dat de standaard nog onvoldoende in de praktijk is beproefd, waardoor er nog geen keiharde uitspraken over de impact kunnen worden gedaan. Dit brengt onzekerheden en dus risico's voor de bevoegd gezagen met zich mee. Net als voor de andere DSO-standaarden (STTR en STAM), geldt ook voor STOP/TPOD dat deze maar op één manier echt volwassen kan worden: door in praktijk gebruikt te worden in werkende software. Het is wel van belang dat de conclusies, aanbevelingen en bevindingen uit de vier impactanalyses door enerzijds de vier veranderopgaven en anderzijds het DSO (Geonovum-PR33/KOOP-PR34) verder worden uitgewerkt, zodat bevoegd gezagen de invoering van de standaard succesvol kunnen uitvoeren. De eerste stap in deze richting is middels een geplande 'warme overdracht' tussen bevoegd gezagen en DSO.
- De tweede, unanieme waarneming is dat de 0.98.kern versie nog niet alle modules bevat. Eind PI-12 wordt er een nieuwe versie van STOP opgeleverd met daarin een uitbreiding op de modules (bv. module om annotaties bij de tekst op te nemen) en aanvullende mutatie- en consolidatiescenario's. Tevens worden eind 2019 de TPOD's Omgevingsvisie en Projectbesluit opgeleverd en wordt van de laatste drie TPOD's uit het basisniveau, zijnde Reactieve interventie, Voorbereidingsbesluit en Instructie een consultatiewaardige versie opgeleverd. Aldus wordt op een planmatige wijze (PI-gewijs) aanvullende functionaliteit toegevoegd op basis van o.a. praktijkproeven en in afstemming met leveranciers en gebruikers.

Rol leveranciers

- Met leveranciers van plansoftware is er sinds maart 2019 een structureel, tweewekelijks overleg. Hierin worden vragen, suggesties, ontwikkelingen en planningen rondom de standaard afgestemd, waardoor er indien nodig bijsturing komt. De leveranciers van plansoftware spelen een belangrijke rol in de (technische) implementatie naar de nieuwe wet, omdat bevoegd gezagen deze systemen gebruiken om de nieuwe regelgeving in op te stellen. In gezamenlijkheid is besproken welke uitdagingen de leveranciers zien om de standaard te kunnen implementeren en aan welke oplossingen zij daarbij denken. In het overleg van 24 september hebben leveranciers laten weten dan hun eerste inschatting is dat de 0.98.kern versie van de standaard implementeerbaar, beter beschreven en fijner om mee te werken is dan de eerdere versies. Diverse leveranciers zijn nu volop bezig de 0.98 kern versie van de standaard te implementeren, waarbij detailvragen en –opmerkingen aan het licht komen. De komende tijd zal bij het implementeren de werkbaarheid van de standaard verder duidelijk worden. Het leveranciersoverleg wordt ook in de beheerfase voortgezet.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting beslispunt 1 + 2a t/m 2c
Na uiteindelijke vaststelling in het OGB worden de 0.98.kern versie van STOP en de 4 TPOD's gepubliceerd op de site van het programma Aan de slag met de Omgevingswet, zodat zowel bevoegd gezagen als derden de implementatie hiervan kunnen voorbereiden in aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De 0.98.kern versie zal in januari 2020 productierijp geïmplementeerd zijn in de keten van Plan tot Publicatie (LVBB ➔ OZON ➔ Viewer). Ook worden de STOP en de 4 TPOD's aangeboden aan de wetgever, zodat de standaard gebruikt kan worden voor de internetconsultatie van de regeling elektronische publicaties (ook bekend als de bekendmakingsregeling), waarin de normatieve delen uiteindelijk ook wettelijk in verankerd worden. Daarnaast komen er aanvullende modules beschikbaar zodat verbeterde functionaliteit (voornamelijk i.r.t. STOP) kan worden toegevoegd. Dit loopt eerst via het laatste kwartaal PI met bestaande besluitvormingslijnen en later via de toekomstige beheerorganisaties Geonovum en KOOP.

Toelichting beslispunt 1 + 2d i.r.t voornaamste bevindingen uit impactanalyses
In het OGB van 12 maart 2019 is afgesproken dat de impactanalyse (IA) STOP/TPOD zich primair richt op de vraag hoe ieder bevoegd gezag de standaard goed kan implementeren en wat de veranderkundige consequenties ervan zijn. De afgelopen maanden heeft ieder BG een eigen IA uitgevoerd op de standaard c.q. zijn/haar desbetreffende TPOD. Hieronder volgen per IA de belangrijkste conclusies:

1. Rijk: Voor het CIM-OW en de TPOD AMvB/MR geldt dat een solide basis geboden wordt voor een, voor het Rijk, werkbare standaard. Resterende punten lijken relatief eenvoudig te verwerken. Voor het STOP-deel geldt dat op papier een basis wordt geboden waarop doorontwikkeld kan worden. Echter, de afgelopen maanden is de standaard nog sterk in ontwikkeling geweest waardoor het in de praktijk beperkt tot niet mogelijk is geweest de werking te beproeven. Een aantal essentiële onderdelen in de juridische praktijk voor het Rijk is bovendien nog niet uitgewerkt. Aanvullend aan de IA hebben EB, POW en VO Rijk de 0.98-kern versie beoordeeld. Conclusie hierbij is dat de 0.98-kern versie voldoende voor softwareleveranciers en bevoegde gezagen is om te kunnen beginnen in afwachting van nieuwe versies van STOP. Wel doen zij een viertal aanbevelingen aan het DSO (o.a. plan de ontwikkeling van geometrie en mutaties in lijn met de wetgevingsplanning en draag zorg voor voldoende capaciteit voor doorontwikkeling).
2. Waterschappen: Geconcludeerd wordt dat de standaard haalbaar implementeerbaar is en toepasbaar bij de regelgeving van de waterschappen. Belangrijke randvoorwaarde daarvoor is wel dat de standaard aantoonbaar backwards compatible is, zodat softwareleveranciers het vertrouwen hebben dat deze standaard ingebouwd kan worden in hun programmatuur.
3. Gemeenten: Gemeenten en haar leveranciers geven aan dat de 0.98 kern versie van de standaard nu consistenter en beter implementeerbaar is. Echter, vervolmaking en doorontwikkeling van deze standaard is nog wel noodzakelijk. Een aantal noodzakelijke onderdelen, zoals muteren van omgevingsdocumenten, wordt bijvoorbeeld nog slechts beperkt ondersteund. Ook lijkt op onderdelen STOP en TPOD niet op elkaar aan te sluiten. Op dit moment is daarom nog niet met zekerheid te zeggen dat het tijdspad van implementatie haalbaar is.
   Daarnaast is de 0.98 kern versie nog niet getoetst en beproefd in de praktijk. De gemeentelijke consultatie op V0.98 wordt nu uitgevoerd. De resultaten en het VNG standpunt volgen daarom op 11 oktober en zullen mondeling in het OGB worden ingebracht.

4. Provincies: Provincies hebben een impactanalyse gemaakt op de STOP TPOD 0.98 kern versie voor de Omgevingsverordening. Het maken van een impactanalyse is echter bemoeilijkt door de vele onduidelijkheden die thans nog in de standaard zitten. Ze maken daarom een voorbehoud t.a.v. de implementeerbaarheid van de standaard. Uit deze analyse blijkt dat de impact van de standaard hoog is voor de aspecten ‘Organisatie en procesinrichting’ en ‘Implementatiekosten’. De overige aspecten zoals ‘Techniek’, ‘Software’, en ‘Personeel’ worden beoordeeld als aspecten waarvan de impact als ‘gemiddeld’ wordt ervaren. Ook volgen er uit de IA diverse bevindingen, zoals zorgen over de bruikbaarheid en kwaliteit van de waardenlijsten. Voor de provincies is de 0.98 kern versie "de" versie waarin publicatie van de ontwerp omgevingsverordeningen van de provincies zal plaatsvinden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1: Modulaire opzet STOP/TPOD's

De oplevering van de 0.98.kern versie kent een modulaire opzet bestaande uit verschillende bestanden/modules. STOP bevat o.a. de modules tekst van een besluit, geo-informatie objecten (GIO's), metadata en (enkele) mutatie- en consolidatiemogelijkheden. Bij de TPOD's AMvB/MR, omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening zijn ook de Pons (om inzicht in de vigerende juridische situatie in overgangsfase te krijgen), waardenlijsten en het presentatiemodel opgeleverd. Voordeel van de modulaire opzet voor Bevoegde Gezagen is dat ze de separate modules los van elkaar en in aanvulling op elkaar stapsgewijs kunnen opbouwen en aanleveren. Daarnaast is de uitkomst van de taskforce "werkende keten" verwerkt. De kern hiervan is dat het overheidspublicaties- en Omgevingswet domein in aparte, gelijkwaardige, maar wel samenhangende informatiemodellen zijn gemodelleerd (CIM-OP respectievelijk CIM-OW). Hiermee is een belangrijke blokkade voor de implementeerbaarheid van de standaard, die in voorjaar 2019 in de v0.97 versie werd geconstateerd, weggenomen.

De TPOD's zijn ten opzichte van de 0.97 versie aangepast op de modulaire opzet van de standaard. Tevens zijn relevante opmerkingen naar aanleiding van de publieke consultatie op versie 0.97 verwerkt. Daarnaast zijn er nu ook voorbeeldbestanden van de TPOD's en last but not least is er een website beschikbaar waarop de praktijkrichtlijnen geraadpleegd kunnen worden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 2: Proces en partijen waarmee de STOP/TPOD is ontwikkeld

Hieronder is weergegeven hoe de op 10 september opgeleverde 0.98.kern versie van de standaard in grote lijnen chronologisch door KOOP en Geonovum is ontwikkeld en welke partijen daarbij betrokken waren:

- Na begin 2019 geconstateerd te hebben dat er geen werkende keten mogelijk was op basis van de eind 2018 opgeleverde 0.97 versie v/d standaard is er eind februari een Taskforce Werkende Keten ingesteld. De taskforce had als opdracht gekregen om, op basis van een probleemanalyse, oplossingsrichtingen en maatregelen uit te werken voor een korte termijn oplossing om een werkende keten van plan tot publicatie te realiseren en het creëren van een eindbeeld voor de langere termijn. De vervolgens begin april gepresenteerde oplossingen vanuit de taskforce konden onder andere op steun rekenen vanuit de leveranciers.
- De Taskforce resultaten zijn vervolgens bekeken door een reviewteam die een “second opinion” hierover gegeven heeft. Het in de loop van april 2019 gepresenteerde algemene beeld uit de second opinion was: “De taskforce heeft goede invulling gegeven aan haar opdracht om een technisch-inhoudelijke oplossing te vinden voor een werkende keten Plan tot Publicatie met de standaard”.
- De taskforce is in de 2e helft van april overgegaan in het Samenwerkende Partners Integratie Team Standaarden (Spits) onder onafhankelijk voorzitterschap. Dit was ook één van de voorgestelde maatregelen van de second opinion. De opdracht voor Spits was om de door de Taskforce aangedragen oplossing in de nu voorliggende 0.98.kern versie te implementeren en om obstakels daar naar toe weg te nemen. Het spits overleg heeft de afgelopen maanden een aantal heikele punten kunnen oplossen.
- In het Tactisch Regie Overleg STOP/TPOD van 16 juli is de eerste versie van een lijst gepresenteerd met daarin issues o.a. vanuit Spits, met bijbehorende actiehouder, besluitvormend gremium, urgentie en status, die binnen de keten van Plan tot Publicatie spelen. Een aantal van deze issues (bv. redundantie in aanleverbestand m.b.t. geometrieën) heeft ook rechtstreeks gevolgen gehad voor de standaard. Doel van deze lijst is om transparant te zijn richting o.a. BG-en over de ‘open eindjes’. Inmiddels is een aanzienlijk deel van de issues besproken en opgelost.
- Begin augustus is de 0.98 beta versie van de standaard opgeleverd, op basis waarvan voorbeeldcontent (gemeente Venlo) tijdens de kwartaaldemonstratie in september door de gehele keten is getrokken; dus zowel gepubliceerd via de LVBB als via OZON zichtbaar in de viewer.
- Om de overdracht van kennis over de op te leveren 0.98.kern versie van STOP en de eerste 4 TPOD’s naar de bevoegde gezagen goed te laten verlopen, hebben KOOP en Geonovum gezamenlijk op 5 september een uitgebreide kennissessies gegeven. Op 9 september is een zelfde sessie voor leveranciers georganiseerd.

Bovenstaande beschreven ontwikkeling van de 0.98.kern versie van de standaard is in afstemming met de volgende partijen gerealiseerd:

- Publieke consultatie: op basis van de 0.97 versie van de standaard heeft er van 28 januari tot 22 maart 2019 een publieke consultatie plaatsgevonden, waarvan de opmerkingen en bevindingen (900 reacties ingediend door 40 verschillende mensen/organisaties), indien gegrond, in de voorliggende versie van de standaard zijn verwerkt;
- Leveranciers: Zie paragraaf Toelichting – Algemeen

- Werkplaats: Begin 2019 is er gestart met “werkplaatsen” waarin BG-en samen met programmaleden en diverse leveranciers voorbeeldbestanden opstellen op basis van de standaard ter ondersteuning van een aantal geprioriteerde praktijkproeven.
- Architectuur: Elke opgeleverde versie van de standaard is door de domeinarchitect getoetst op vastgestelde en geldende architectuurprincipes.
- Juristen: in eerste instantie is aan de zogenaamde Digi-juri tafel met juristen van alle bevoegd gezagen afgestemd over de inhoud van de standaard. Nadat dit overleg is opgehouden te bestaan is Jan-Willem Genuit (BZK/CZW) het centrale aanspreekpunt geworden voor vragen vanuit de standaard die een uitspraak vereisten of iets juridisch door de beugel kan.
- Bevoegd gezagen: De nu ter vaststelling voorliggende TPOD’s zijn in samenwerking en samenspraak met vertegenwoordigers van de BG-en ontwikkeld.
- Eenvoudig Beter (EB): EB heeft de 0.97 versie van de standaard, en specifiek de TPOD AMvB/MR, gereviewd o.a. middels een praktijkproef, waarna verbeteringen (voor een groot deel) in de 0.98.kern versie zijn aangebracht.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 oktober 2019

Bijlagen

Onderwerp: Tussenrapportage functioneel annoteren
Agendanummer: 6
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 8 oktober 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Het OGB wordt gevraagd:

1. Kennis te nemen van de observaties uit fase 1 van de interbestuurlijke werkgroep annoteren;
2. Kennis te nemen van het voorgenomen werkproces voor fase 2;
3. In te stemmen met de onderwerpen waarover de komende tijd door de werkgroep interbestuurlijke voorstellen worden ontwikkeld, met het oog op besluitvorming daarover in het OGB:
    a. Een **stapsgewijze ontwikkeling** van het annoteren: Dat wil zeggen: "als je gaat annoteren, houdt dan deze volgorde aan."
    b. Aan elkaar helderheid te bieden over het eigen **ambitieniveau** op het moment dat regels in werking treden.
    c. Het al dan niet leveren van een gezamenlijke inzet op het annoteren van de **bruidsschatregels** door VNG, UNIE, BZK en IPO in 2020.
    d. Inzet leveren ten behoeve van doorontwikkeling (tot 1-1-2020 en) en beheer van de **waardenlijsten** na oplevering.
    e. Regionale en of sectorale samenwerking rondom annoteren

Het voorstel is om de rapportage hierover in twee fases op te knippen. Een eerste rapportage wordt voorgelegd aan het OGB in december en zal zich concentreren op het volwassenheidsmodel, de benodigde capaciteit en een aantal inzichten rondom de waardelijsten. In de eerste helft van 2020 komt een tweede rapportage die ingaat op de doorontwikkeling van de STOP-TPOD-standaard en de praktijkrichtlijnen voor zover dit voor het annoteren relevant is.

1. Aanleiding

Wie in een webwinkel op zoek is naar een boek, toetst een zoekwoord in en filtert bijvoorbeeld op prijs, taal en beschikbaarheid. En krijgt vervolgens een overzichtelijk lijstje van opties, binnen een totaal van misschien wel tienduizenden titels. Het zijn annotaties (voor de gebruiker niet-zichtbare labels) die zorgen voor deze selectiekracht. Onder de Omgevingswet wordt een groot aantal regels bij elkaar gebracht. Via het omgevingsloket (functie oriënteren op de kaart) zijn straks alle geldende regels voor een locatie te zien. Alleen, wie gebruik maakt van deze functie is *gericht* op zoekt. Hij of zij wil *relevante* informatie zien, *toegesneden* op een vraag. Hiervoor is het nodig dat regels geannoteerd zijn.

In het Opdrachtgevend Beraad (OGB) van november 2018 is besloten alleen die annotaties verplicht te stellen, die nodig zijn op grond van de Bekendmakingswet. Zonder die annotaties kunnen omgevingsbesluiten niet in DSO-LV worden getoond. *Functionele* annotaties, die primair samenhangen met het verhogen van de gebruikersvriendelijkheid, worden (vooralsnog) *niet* verplicht gesteld. Het OGB bevestigde evenwel dat het eindbeeld van het DSO op het punt van het gebruiksvriendelijk ontsluiten van regels ambitieus is. Om stappen te zetten op weg naar dit eindbeeld is besloten te bezien hoe de bestuursorganen hun ambities goed op elkaar kunnen afstemmen.
Hiertoe is maart 2019 in opdracht van het OGB een interbestuurlijke werkgroep ingericht. Deze heeft de mogelijkheden van het annoteren van juridische regels verkend en praktisch beproefd. Aan de hand van een casus hebben de vier bestuurslagen een selectie van juridische regels ingevoerd in een regelbeheersysteem (geen onderdeel van het DSO) en geannoteerd. Een beperking daarbij was de mate van stabiliteit van de STOP/TPOD, incl. de bijbehorende waardelijsten en de vertaling ervan in het gehanteerde regelbeheersysteem. De komende maanden worden de resultaten ook getoond in de pre-omgeving van de DSO-viewer. Deze notitie is een tussenbericht met een aantal observaties, een voorstel voor de onderwerpen waarover interbestuurlijk afspraken gemaakt worden en een schets van de fase 2 van dit traject. Het eindrapport wordt in december verwacht.

2. Observaties op basis van fase 1

Effecten van niet en ongelijk annoteren

I. Zonder annotaties worden bij het oriënteren op de kaart *alle* geldende regels op een locatie getoond, ongeacht of de artikelen voor een specifieke gebruiker van belang zijn. Dat zouden er bijvoorbeeld 7000 kunnen zijn over alle domeinen van de Omgevingswet. Om de functie ‘oriënteren op de kaart’ van waarde te laten zijn is het nodig om de regels te kunnen filteren en dus te annoteren.

II. Wanneer drie bestuurslagen hun regels wel annoteren en één bestuurslaag niet, worden in de DSO-viewer de juridische regels van die laatstgenoemde apart getoond van de zoekresultaten van de regels die wel geannoteerd zijn. Wanneer bijvoorbeeld het Rijk niet zou annoteren, zouden daar alle artikelen van de Amvb’s en de Or worden getoond, ongeacht of ze voor de gebruiker van belang zijn. Dat zijn er ongeveer 6000.

III. Wanneer decentrale bestuursorganen hun maatregels niet annoteren als maatwerkregel, blijven de rijksregels zichtbaar. De gebruiker ziet dan *onjuiste* informatie. Het is nog niet helder of dit op basis van de laatste versie van de standaard (0.98 kern) op een goede manier te annoteren en te verbeelden is.

Niveaus van annoteren en capaciteit

IV. Met het toevoegen van een beperkt aantal annotaties (Is het een regel voor een bestuursorgaan of voor burgers? Over welke activiteit en thema gaat het? Bevindt de voorgenomen activiteit zich in een bijzonder gebied?) lijkt het zoekresultaat zeer sterk te kunnen worden beperkt. Daarmee zou een betekenisvolle eerste stap kunnen worden gezet richting goed geannoteerde juridische regels.

V. Het toevoegen van deze annotaties kost een fractie van de tijd die is gemoeid met het opstellen van deze regels. Randvoorwaarden hierbij zijn wel een gebruiksvriendelijk regelbeheersysteem (door bevoegd gezag gekozen software waarmee de regels in het DSO kunnen worden geladen en voorzien van annotaties) en een heldere instructie voor het gebruik daarvan. Ook het kunnen annoteren in bulk (niet per afzonderlijk lid, maar bijvoorbeeld per hoofdstuk, of paragraaf) helpt in het beperken van de benodigde capaciteit. Dat is een relevante eis die aan regelbeheersystemen mag worden gesteld.

VI. Naarmate regels op een gedetailleerder schaalniveau verschillen (bv toegestane bouwhoogtes) zal waarschijnlijk op een diepgaander niveau worden geannoteerd. Zo kunnen getalsmatige normen op een kaart worden getoond. Die behoefte zal met name bij gemeenten en waterschappen bestaan. Gemeenten geven aan dat dit voor hen tot het basisniveau behoort. Bij het opstellen van regels zijn hier keuzes in te maken, aangezien er op dit punt een samenhang tussen de vormgeving van de juridische regels en dit soort annotaties bestaat.

VII. Voor alle juridische regels waarvoor toepasbare regels worden ontwikkeld is het noodzakelijk om te annoteren op ‘activiteit’, zodat deze activiteit en de kenmerken die hier mee samenhangen gebruikt kan worden om de toepasbare regels te sorteren, op te slaan en te tonen in de gebruikerstoepassing. Daarnaast is het voor toekomstige gebruikers van belang dat ook andere activiteiten, waarvoor (nog) geen toepasbare regels worden gemaakt worden geannoteerd. Tijdens de uitgevoerde praktijkproef ontstond nog een te grote diversiteit aan labels. Het is voor het oriënteren op de kaart van groot belang om interbestuurlijk tot een eenduidige ordening van activiteiten en activiteitengroepen te komen. De functionele structuur voor de toepasbare rijksregels is hiervoor een goed vertrekpunt. Voor de rijksregels moet het de bron zijn. De relatie tussen die structuur en STOP/TP is in de meest recente versie van STOP/TP goed beschreven. Er moet nog nader worden bekeken op welke punten decentraal gereguleerde activiteiten daarin passen en op welke punten decentraal aanvullingen nodig zijn (“overige activiteiten in de omgevingsverordening” en “overige activiteiten in de waterschapsverordening”) om in te plaatsen die niet genoemd zijn in Ow artikel 5.1. Over de mate waarin de ‘werkzaamheden’ die bij de toepasbare regels worden gebruikt een plek kunnen krijgen bij het oriënteren op de kaart en wat hiervoor nodig is, verschillen de beelden nog. Dit is ook een vraag die in het moet worden gezien van de voor de functie oriënteren op de kaart prioritaire doelgroepen.

Eenduidigheid van annoteren

VIII. Een bepaalde mate van eenduidigheid in het annoteren tussen bestuurslagen is nodig, anders worden vergelijkbare zaken anders genoemd. De consequentie daarvan is dat de gebruiker *slechts een deel* van de voor hem relevante regels selecteert. Dat risico kan worden beperkt via de standaard (bijvoorbeeld door vaker te werken met hiërarchie in vragenlijsten, waarbij niveau 1 gesloten is en het niveau daaronder open is ('thema'). Daarnaast helpen goede praktijkrichtlijnen, interbestuurlijke afspraken en een goed beheer van de waardelijsten in de beheerfase.

IX. Het centraal annoteren van de bruidsschatregels (BZK, VNG, Unie en IPO) is een mooie kans optie om een goede start te maken met het annoteren van juridische regels. We zouden zou een standaard neer kunnen zetten voor het annoteren van direct werkende regels. ('Als je zo annoteert, dan annoteer je eenduidig met andere bestuursorganen.'). Daar staat tegenover dat de bruidsschatregels zijn bedoeld als tijdelijke regels en niet per se toekomstvast zijn. We willen gemeenten en waterschappen ook uitnodigen met de bruidsschat aan de slag te gaan. Op dit punt moet nog een afweging worden gemaakt.

3. Fase 2 van de werkgroep

Voor fase 2 van dit project zijn de volgende activiteiten gepland:

1. Verdieping

Verbeelding: Tijdens fase 1 van dit traject is een aantal vraagstukken naar voren gekomen, rondom het tonen van gebieden en van activiteiten. Ook is nog onduidelijk of het goed mogelijk is om relaties tussen regels in verschillende besluiten te tonen (t.b.v. maatwerkregels en afwijkende decentrale omgevingswaarden). Die vragen hangen samen met de ontwikkeling van de standaard. Nu 0.98 kern beschikbaar is, moet worden bekeken wat de impact is op die vraagstukken.
Bevragingsstrategieën: Daarnaast is geconstateerd dat een toekomstige gebruiker hoogstwaarschijnlijk ondersteuning kan gebruiken bij het filteren van zoekresultaten. De informatiebehoefte van verschillende soorten eindgebruikers (planmaker, initiatiefnemer, vergunningverlener en belanghebbenden) is niet identiek. Het is daarom van belang om na te denken over doelgroepen en passende bevragingsstrategieën. Wellicht bieden de praktijkrichtlijnen een goed platform om hierover iets op te nemen, als die ook de doelgroep gebruikers bedient. Ook de DSO-viewer zou hier mogelijk iets in kunnen betekenen (een vragenboom of een pagina met uitleg). Hierover wordt met Geonovum en ontwikkelaars DSO-viewer contact gezocht.

2. **Doorleveren aan (de pre-omgeving van) het DSO-loket en het bespreken van de resultaten daarvan.**

Hiervoor zijn een aantal technische stappen nodig en moet nog een keer kritisch gekeken worden naar de annotaties die ten behoeve van fase 1 aan de regels zijn toegevoegd, zodat het ook juridisch klopt.

3. **Delen van de observaties uit fase 1 met specifieke doelgroepen**

Deze notitie bevat alleen de observaties op hoofdlijnen. Per doelgroep (bevoegd gezag, Geonovum, ontwikkelaars DSO-viewer en leveranciers zijn relevante inzichten verzameld. Deze zullen de komende tijd worden gedeeld met de genoemde doelgroepen.

4. **Het ontwikkelen van een voorstel voor de bestuurlijke afspraken en het opstellen van de eindrapportage aan het OGB.**

Zie beslispunt 3.
Voor een deel van de vragen kan de verkenning op korte termijn worden afgerond. Een deel van de verkenning zal een langere doorlooptijd hebben. Daarom wordt de rapportage in twee fases opgeleverd. Een eerste rapportage wordt voorgelegd aan het OGB in december en zal zich concentreren op het volwassenheidsmodel, de benodigde capaciteit en een aantal inzichten rondom de waardelijsten. In de eerste helft van 2020 komt een tweede rapportage die ingaat op de doorontwikkeling van de STOP-TPOD-standaard en de praktijkrichtlijnen voor zover dit voor het annoteren relevant is.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
8 oktober 2019

Bijlagen
Rapportage tweede kwartaal 2019

Onderwerp	**Kwartaalrapportage Q2 Programma Aan de slag met de Omgevingswet**
Agendapunt	7
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	8 oktober 2019
Doel nota	Ter vaststelling

Aanleiding
Elk kwartaal levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet een verantwoordingsrapportage op, met daarin de verantwoording van de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in het programma. De tweede kwartaalrapportage van 2019 (Q2 2019) wordt hierbij aangeboden.

Voorgesteld besluit
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage en deze vast te stellen.

Toelichting
In het tweede kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het tiende ontwikkelkwartaal (PI-10) achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. In PI 10 is iets meer dan 70% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog. Dit een lagere realisatie dan gebruikelijk en gerealiseerd in voorgaande kwartalen (80-85%). De belangrijke oorzaak voor dit lagere percentage is: De late integratie van STOP 0.97.2 in de keten, waardoor afhankelijke en opvolgende componenten (Viewer/OZON) laat konden starten met implementatie van deze versie. Ook van de teams wordt veel inzet gevraagd voor het verkrijgen/bewerken van content/ (stukken van) omgevingsdocumenten ten behoeve van proeven en try-out. Deze inzet gaat ten koste van ontwikkelcapaciteit.

Vanuit het deelprogramma Invoeringsondersteuning wordt de uitvoering van de Try Out in de 17 regio's ondersteund. Daarbij ligt de nadruk op de drie door de Programmaraad geselecteerde regio's Flevoland, IJsselland en Zuid-Holland. Op woensdag 12 juni heeft minister Ollongren een werkbezoek gebracht aan de Try Out regio Flevoland. Tijdens speeddates heeft de minister gesproken met ambtenaren, die deelnemen aan de interbestuurlijke Try Out van de pilotregio Flevoland. Kern van de boodschap die de minister heeft meegekregen was dat het oplossen van ruimtelijke vraagstukken mensenwerk blijft.

Wat betreft de programmarisico's is in het tweede kwartaal het risicoprofiel van het programma enigszins gestabiliseerd. De beheersmaatregelen van vorig kwartaal zoals opschalen van de try-out en voortzetten van de Taskforce als integratieteam (SPITS) hebben hun vruchten afgeworpen. De betrokkenheid en inzicht vanuit bevoegde gezagen en gebruikers stijgt. Tegelijkertijd ligt de ontwikkeling van STOP/TP nog steeds op het kritieke pad richting vaststelling in

oktober 2019, met als risico dat bevoegde gezagen niet tijdig kunnen aansluiten. Er is nog steeds groei te zien in de werkvoorraad (back log) van het programma. Ten behoeve van het verkrijgen van een goed beeld over de mate waarin de eisen in het Globaal Programma van Eisen (GPvE) zijn gerealiseerd, is een interpretatieslag van het GPvE gestart om te bepalen welke features aan welke eisen bijdragen. Hiermee wordt het mogelijk aan de hand van de features en via de DSO-componenten, te zien in hoeverre een GPVE-eis gevorderd is. Dit is ook van belang voor de acceptatie van DSO-LV. Onderaan deze oplegnotitie staat de risico top 5 van het afgelopen kwartaal weergegeven.

Vanuit de SBO in oprichting (strategische beheerorganisatie) is een onderzoek begeleid over het beheer van het Informatiepunt. Dit onderzoek heeft betrekking op de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt. De werkgroep heeft een conceptrapport opgeleverd voor het OGB-Beheer op 2 juli.

De kwartaalrapportage geeft verder inzicht in de voortgang van het programma in het tweede kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma's: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO) inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico's voor het programma. Ook wordt ingegaan op de activiteiten bij de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk en op de uitgevoerde werkzaamheden van Beheer. De peildatum van deze rapportage is 1 juli 2019.

Financiën

Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming 2019	Totaal raming per 1 april 2019	Realisatie t/m 31-12-2018	Realisatie t/m Q2 2019	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	140,8	96,6	16,6	27,6
Informatieproducten	5,5	5,5	0	0
Invoeringsondersteuning	35	16,9	1,9	16,2
Informatiepunt	16,8	9,4	1,9	5,5
Totaal programma	**198,1**	**128,4**	**20,4**	**49,3**

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Risico top 5

#	risico	opmerkingen/ maatregelen
1	Individuele bevoegd gezag realiseert de eigen veranderopgave niet voor inwerkingtreding wet.	Door onzekerheden rondom tijdig gereed zijn van de STOP/TP standaard voor vaststelling in oktober stijgt het risico. Met dichterbij komen van deadlines, is afhankelijkheid van leveranciers nu evident en wordt een dominant sturingsvraagstuk. Provincies zitten hierbij op het kritieke pad. Actiepunten voor de komende tijd: - DSO: Werkagenda gefaseerde implementatie STOP (wordt momenteel opgesteld): mogelijkheden om implementatie STOP over langere tijd te spreiden, vanuit een gedeeld langer termijnperspectief. - DSO: IMOP wordt volgens planning in juli opgeleverd, STOP/TP 0.98.0 op 10 september - Veranderopgaven: Aanbesteding van leveranciers zo spoedig mogelijk starten, de doorlooptijd is al snel 6 tot 9 maanden. - DSO: Prioriteit leggen om eind 2019 de Veranderopgaven in staat te stellen met het stelsel te oefenen, aan te sluiten en te vullen. Verder per Veranderopgave: - UvW: aanscherpen roadmap en monitor. Benadrukken bestuurlijke urgentie veranderopgave. - VNG: bijeenkomsten diverse doelgroepen (gemeentesecretarissen, managers, bestuurders), masterclasses standaarden/verwerving software, communicatie open en transparant. - VNG: Alternatief onderzoeken of -vanwege urgentie- met de huidige leveranciers gewerkt kan worden in plaats van aanbesteden.
2	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	De praktijkproeven en try-out lopen goed en helpen het verwachtingsniveau te managen en eisen nog tijdig mee te nemen. Wel is er vanwege de focus op afronding DSO-LV relatief weinig aandacht voor content en informatieproducten. Ook het feit dat de afwijkvergunning niet in het basisniveau zit verhoogt het risico. Actiepunten derde kwartaal: - Afronden besluitvorming dienstverleningsniveau (brons, zilver, goud) en performance - DSO: Prioriteit leggen om eind 2019 de Veranderopgaven in staat te stellen met het stelsel te oefenen, aan te sluiten en te vullen.
3	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het programma onder druk.	Er is geld beschikbaar gesteld, dat brengt risico omlaag. Echter gezien de huidige discussie rondom plan uitbouw en de komende behandeling van de invoeringswet met veel (vaak ook kritische) vragen, wordt het risico per saldo als onveranderd ingeschat. Actiepunten derde kwartaal: - DSO: Helderheid creëren wat er eind 2019 wel en niet gereed is door het basisniveau verder te specificeren. - Belang besluit uitbouw onderstrepen richting OGB.
4	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	Ontwikkeling van DSO-basisniveau vordert gestaag. De bevindingen van de Taskforce zijn opgevolgd en is voortgezet als integratieteam. Het proces rond STOP/TP

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

		blijft echter wel een aandachtspunt. Evenals het tijdig kunnen aansluiten van bevoegde gezagen. Actiepunten derde kwartaal: - DSO 2019 focus leggen op in staat stellen bevoegde gezagen op kunnen aansluiten, oefenen en vullen zodat het wetstraject niet belemmerd wordt. Beheermaatregelen komende periode: (Art 5.1 lid 1 sl - Doorgaan met praktijkproeven om aansluiten te oefenen en te verbeteren.
5	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	De Try-outs zijn opgeschaald, een implementatie-aanpak is opgesteld tot aan 2021 en er is meer samenhang en verbinding met betrekking tot implementatie aan het ontstaan. Het is nog te vroeg om het risico af te schalen. Actiepunten derde kwartaal: - Samenwerking blijven bevorderen: Met elkaar de doelen halen en niet tegenover elkaar.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tweede kwartaalrapportage 2019

Datum 8 oktober 2019
Status Concept

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	1.00
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e
Bijlage(n)	-

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 8

3 Governance 9

4 Scope 10
4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 10

5 Voortgang 11
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 11
5.2 Invoeringsondersteuning 14
5.3 Informatiepunt 16
5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet 19
5.5 Veranderopgave Gemeenten 19
5.6 Veranderopgave Waterschappen 22
5.7 Veranderopgave Provincies 24
5.8 Veranderopgave Rijk 26

6 Financiën 29
6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming 29
6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming 29

7 Kwaliteit 31
7.1 Kaders, roadmap, acceptatie 31
7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV 31
7.3 DSO-LV 31

8 Risico's 33
8.1 Ontwikkelingen 33
8.2 Top interne programmarisico's 33

9 Beheer DSO-LV 37

10 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt 38
10.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends 38
10.2 Vraagafhandeling en doelgroepen 39

1 Inleiding

Dit document vormt de tweede kwartaalrapportage van 2019 van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

In het tweede kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het tiende ontwikkelkwartaal (PI-10) achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. In PI 10 is iets meer dan 70% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog. Dit een lagere realisatie dan gebruikelijk en gerealiseerd in voorgaande kwartalen (80-85%).

Vanuit het deelprogramma Invoeringsondersteuning wordt de uitvoering van de Try Out in de 17 regio's ondersteund. Daarbij ligt de nadruk op de drie door de Programmaraad geselecteerde regio's Flevoland, IJsselland en Zuid-Holland. Op woensdag 12 juni Woensdag 12 juni heeft minister Ollongren een werkbezoek gebracht aan de Try Out regio Flevoland. Tijdens speeddates heeft de minister gesproken met ambtenaren, die deelnemen aan de interbestuurlijke Try Out van de pilotregio Flevoland.

Het globaal content raamwerk (GCR) is vastgesteld door het Opdrachtgevend Beraad. Het GCR bevat alle tot nu toe gemaakte afspraken over de inhoud (content) van het DSO. Het is naast de Doelarchitectuur en het Globaal Programma van Eisen een derde kader stellend document voor de ontwikkeling van DSO-LV.

Vanuit de SBO in oprichting (strategische beheerorganisatie) is een onderzoek begeleid over het beheer van het Informatiepunt. Dit onderzoek heeft betrekking op de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt. De werkgroep heeft een concept rapport opgeleverd voor het OGB-Beheer op 2 juli.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning incl. Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet. De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven. Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet en uniforme kennisdeling over het wettelijke/(digitale) stelsel. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

3 Governance

In het tweede kwartaal hebben geen formele wijzigingen in de governance van het programma plaatsgevonden.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het Programmaplan 2016-2019.Voor het DSO specifiek is er een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur. Het GPvE bevat de richting die de opdrachtgevers voor ogen hebben bij de realisatie van DSO. De specifieke invulling wordt per kwartaal bepaald.

In het tweede kwartaal zijn onderstaande wijzigingen met betrekking tot de scope van het programma vastgesteld.

4.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

Op 24 april heeft er een OGB plaatsgevonden en op 11 juni. Er zijn besluiten genomen die betrekking hebben op de scope van DSO.

- Het globaal content raamwerk (GCR) is vastgesteld. Het GCR bevat alle tot nu toe gemaakte afspraken over de inhoud (content) van het DSO. Het is naast de Doelarchitectuur en het Globaal Programma van Eisen een derde kader stellend document voor de ontwikkeling van DSO. Omdat het GCR een overzicht biedt van de reeds gemaakte afspraken houdt het vaststellen ervan geen scopewijziging in.
- Er is een nieuwe versie van het Globaal Programma van Eisen (GPvE) en de Doelarchitectuur vastgesteld. Het gaat om DA versie 3.11 en GPvE versie 2.3. Met daarin onder meer:
    - Het ‘ponsen’ van oude plannen in het kader van de overbruggingsfunctie.
    - Nieuwe oplossing voor Machtigen.
    - Unieke uniforme identificaties voor bestuursorganen en hun dienstverleners.
    - Het concept ‘Locatiegroepen’.
    - Kaders rondom het voorinvullen van informatie in formulieren.
    - De modulaire opbouw van STOP, inmiddels beter bekend als CIM-OW en CIM-OP.
    - Kaders rondom Samenwerken, een toevoeging naar aanleiding van een eerder OGB besluit.
    - Implementatie eIDAS (Europese Identificatie).
    - Wijzigingen t.a.v. voorinvullen gegevens.
    - Inloggen t.b.v. afdrukken voor indienen.
    - Meesturen publiceerbare versie van een aanvraag bij een bericht.
- Er is besloten dat het DSO-LV in het basisniveau aansluit op de ‘bevoegdheidsservice’ van de eOverheidsdienst Machtigen. Om mogelijk te maken dat personen namens een ander een aanvraag kunnen doen. Het GPvE gaat uit van een soortgelijke oplossing als in het huidige OLO. Nadere analyse heeft uitgewezen dat voorgestelde oplossing niet voldoet aan de kaders van de AVG.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Resultaten en opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels);
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen;
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie.

DSO realiseert per keten conform de AGILE werkwijze per kwartaal / Program Increment (PI) geprioriteerde functionaliteiten, passend binnen het basisniveau.

Tijdens de kwartaaldemonstratie op 18 juni heeft het DSO getoond welke nieuwe mogelijkheden er tijdens het tweede kwartaal van 2019 is gerealiseerd in nauwe samenwerking tussen Bevoegd Gezagen (BG), hun leveranciers, koepels, invoeringsondersteuning en DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV). Kwartaaldoel was “Ready to interact”. Meer dan 500 vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels woonden de bijeenkomst bij. Daarnaast werd de kwartaaldemonstratie live uitgezonden op internet, met meer dan 200 kijkers. De kwartaaldemonstratie werd gepresenteerd door zowel DSO, de BLM’s van bevoegde gezagen als leveranciers van bevoegde gezagen en werd met een 7,6 beoordeeld.

Het doel dat bevoegd gezagen en hun leveranciers geheel zelfstandig lokale applicaties kunnen aansluiten op DSO-LV is grotendeels behaald. Dit geeft leveranciers de gelegenheid hun plan-, regel- en zaaksystemen aan te passen en te releasen, en bevoegd gezagen om te oefenen met omgevingsdocumenten en vragenbomen en de effecten van hun keuzes in de gebruikerstoepassingen te zien. De ambitie om zelfstandig ofwel ‘unattended’ plansoftware te kunnen koppelen op basis van de STOP/TPOD standaard 0.97.2 is nog een stap te ver. De keten is in dit kwartaal wel geïntegreerd opgeleverd, maar uit de proeven blijkt dat voor koppelingen nog veel ‘handwerk’ nodig kan zijn en nog verder robuust gemaakt moet worden. Wel kan met de opgeleverde PI-10 software nu al met DSO-LV gekoppeld, geoefend, gevuld, getest en gedemonstreerd worden.

In het tweede kwartaal 2019 zijn op gecontroleerde wijze try-outs gedaan met het DSO-LV op basis van de PI-9 release. Standaarden en koppelpunten van het stelsel zijn in samenwerking met leveranciers beproefd. Overheden en leveranciers kunnen zelf aansluiten op de PRE-omgeving van het DSO-LV. Voor komend kwartaal wordt dit met PI-10 release voortgezet.

De overall ontwikkeling van DSO-basisniveau vordert gestaag. We liggen op schema om het overgrote deel van het basisniveau eind 2019 op te leveren, waarmee bevoegd gezagen in 2020 kunnen oefenen, vullen en aansluiten.

De ontwikkeling en integratie van de opvolgende versies van de STOP-TPOD standaard blijven veel aandacht en inzet vragen van de ontwikkelpartners en het programma. De bijeenkomsten van de kerngroep van specialisten vanuit de

Taskforce zijn voortgezet in een integratieteam (SPITS). Dit neemt niet weg dat ook met deze maatregelen de integratie van tekst en geo-informatie in de keten complex blijft en de nodige risico's kent. Ten behoeve van vergroting van het draagvlak voor de STOP/TPOD standaard is in het tweede kwartaal intensief met leveranciers van bevoegde gezagen afgestemd en zijn reguliere afstemmomenten ook voor de toekomst afgesproken.

In PI-10 is een DSO-kwaliteitsdashboard opgeleverd voor het inzichtelijk maken van bereikte kwaliteit van de opleveringen in het tweede kwartaal 2019, inclusief een vrijgaveadvies voor in gebruik name in de PRE-omgeving. In het tweede kwartaal is er goede afstemming geweest tussen DSO, het bestuurlijk acceptatieteam en TBO ten aanzien van de acceptatie en oplevering eind 2019 en er zijn stappen gezet om de interpretatie van het GPVE beter te duiden.

5.1.1.1 Praktijkproeven en praktijkvoorbeelden

Evenals voorgaande kwartalen zijn er diverse praktijkproeven uitgevoerd in het tweede kwartaal. Daarbij steeds redenerend vanuit gebruikersperspectief. Een compleet overzicht van praktijkproeven staat op de website van het programma. Enkele in het oog springende praktijkproeven zijn:

- Met VNG: Casco Omgevingsplan in het DSO-LV zichtbaar en vanuit toepasbare regels juridische regels koppelen aan vragenbomen op basis van STOP/TPOD versie 0.97.2.
- Met Waterschappen: Beproeven hoe de volledige Waterschapsverordening inclusief geografische informatie en toepasbare regels kan worden opgesteld en beschikbaar gesteld via het DSO-LV
- Met Gemeente Leidschendam: Evenementen in de Keten
- Met het Rijk, Eenvoudig Beter: Werken aan het bekendmaken en beschikbaar stellen van Omgevingsregeling
- Met UvW: Koppeling van de AQUO standaard aan de Stelselcatalogus van DSO-LV
- Met het Rijk: Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS)

5.1.1.2 Voortgang in de verschillende DSO ketens

De belangrijkste resultaten van de afgelopen periode zijn:

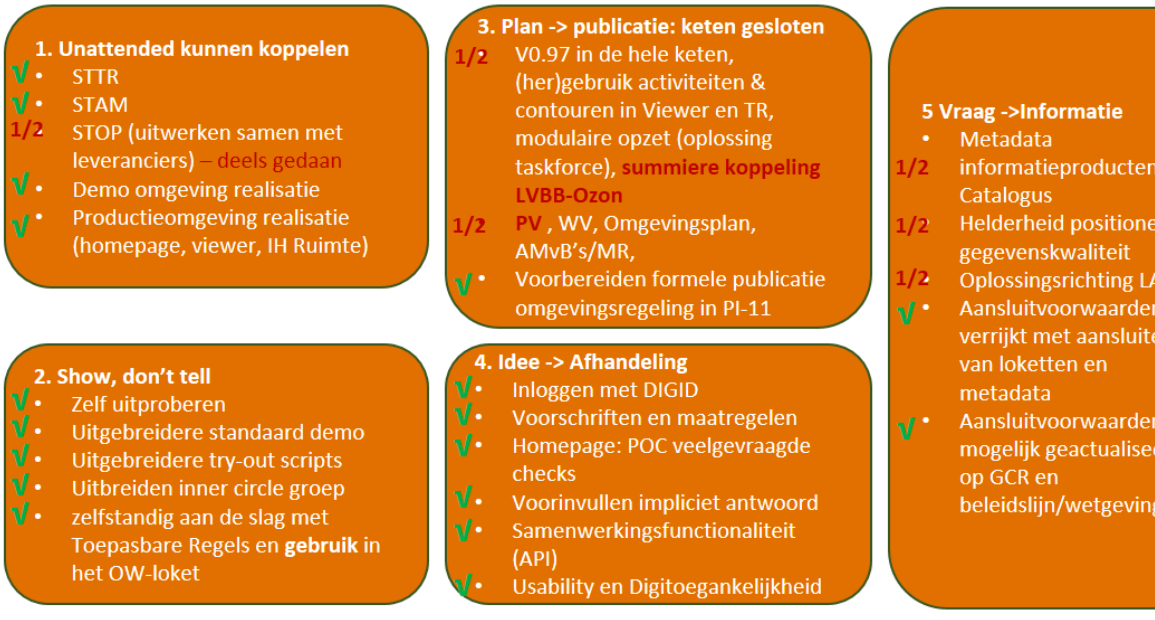

Verder gerealiseerde zaken:

- Ondersteunen Demo's en Praktijkproeven op basis van PI-9 software. Doel van deze praktijkproeven is het verifiëren en verbeteren van het 'doe het zelf' koppelen met DSO via de standaarden en het (oefenen met) opleveren van omgevingsdocumenten;
- Ondersteunen van en samenwerken met bevoegde gezagen voor het leveren van voorbeeld/testcontent in de keten.

5.1.1.3 Gereed melding

In 2018 zijn op twee momenten afspraken gemaakt over het voorfinancieren van het beheer door het ontwikkelprogramma DSO:

- In het OGB van 26 februari 2018 zijn afspraken gemaakt over het door DSO bijhouden van de kostenadministratie voor tijdelijk beheer zaken, omdat het programma daar geen financiering voor had.
- Daarna zijn in het OGB van 18 december 2018 nadere afspreken gemaakt en vastgelegd in de beheerovereenkomst en het bijbehorend beheerarrangement, ten aanzien van het gereed melden door het programma DSO.

De volgende zaken (inclusief zaken uit 2018 die conform afspraak 'op de lat' waren geschreven), melden wij hierbij gereed. Daarbij overigens opgemerkt dat in voorgaande Q-rapportages en terugblikken deze mogelijk deels al zijn aangehaald als gerealiseerd. In de periode 2018 tot en met heden zijn de volgende zaken door DSO opgeleverd en ten behoeve van (tijdelijk) beheer voorgefinancierd:

- MVP Viewer;
  MVP Catalogus
- Ontwikkelaarsportaal
- Pre-productie omgeving
- Kosten voor content, inrichting en advies omgevingen (Aansluit-, demo-, oefen-, zandbakomgeving)

5.1.2 Overall werkvoorraad en voortgang

In PI-10 is iets meer dan 70% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog. Dit is een lagere realisatie dan gebruikelijk en gerealiseerd in voorgaande kwartalen (80-85%). De twee belangrijkste oorzaken voor dit lagere percentage zijn:

- De late integratie van STOP 0.97.2 in de keten, waardoor afhankelijke en opvolgende componenten (Viewer/OZON) pas laat konden starten met implementatie van deze versie. Veel wordt afgerond in de eerste sprints van PI 11
- Van de teams wordt veel inzet gevraagd voor het verkrijgen /bewerken van content/ (stukken van) omgevingsdocumenten ten behoeven van proeven en try-out. Deze inzet gaat ten koste van ontwikkelcapaciteit.

De bruikbaarheid van de backlog voor het bepalen van de realisatie en prognose wordt echter met het gelijktijdig naast elkaar lopen van (door-)ontwikkeling, beheer en implementatie lastiger. Dit blijkt onder andere uit een quick scan op groei van de werkvoorraad werkzaamheden na afloop van PI10. Hieruit bleek dat veel nieuwe werkzaamheden onbedoeld het label basisniveau hebben gekregen. Met de regiegroep GPvE en BLM-ers is daarom een traject gestart om scherper na te gaan hoe eisen vertaald zijn in op te leveren features en functionaliteiten.

Uit de rapportages van de ontwikkelpartners komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Dezelfde teams blijven onder tijdsdruk staan. Het betreft met name het team dat werkt aan de ontwikkeling van gebruikerstoepassingen ‘checken’ en ‘opstellen/indienen’. Dat dit doorloopt in 2020 is al langer bekend en is geen belemmering voor oefenen, vullen en aansluiten.
- Het team voor het omgevingsloket heeft met de recente uitwerking van de samenwerkingsfunctionaliteit nog veel te realiseren in 2020.
- De werkzaamheden voor het maken van toepasbare Rijksregels worden in 2020 conform eerder OGB-besluit onder aansturing van de Rijkspartijen geplaatst en loopt nog geheel 2020 door.
- De werkzaamheden voor de LVBB zijn het afgelopen kwartaal gegroeid, deels door een aanscherping van de inschatting ervan. Hiervoor moet mogelijk nog een correctie plaatsvinden voor de werkzaamheden die daadwerkelijk vereist zijn voor het basisniveau.

Onder andere op basis van prioriteringssessies met de koepels is een gedetailleerd overzicht opgesteld van de op te leveren functionaliteiten per eind 2019 en wat later volgt. Naar inschatting van het programma is het op basis hiervan nog steeds mogelijk om eind 2019 voldoende functionaliteit in het DSO-LV op te leveren om te kunnen aansluiten, oefenen en vullen. Daarmee moet voldoende geleverd zijn om een acceptatie mogelijk te maken.

5.2 Invoeringsondersteuning

5.2.1 Implementatie en Try Out

De uitvoering van de Try Out in de 17 regio’s wordt vanuit Invoeringsondersteuning ondersteund. Daarbij ligt de nadruk op de drie door de Programmaraad geselecteerde regio’s Flevoland, IJsselland en Zuid-Holland**.** De voortgang en ervaringen van de drie regio’s wordt gedeeld via aandeslagmetdeomegvingswet.nl

Woensdag 12 juni heeft minister Ollongren een werkbezoek gebracht aan de Try Out regio Flevoland. Tijdens speeddates heeft de minister gesproken met ambtenaren, die deelnemen aan de interbestuurlijke Try Out van de pilotregio Flevoland. Deze bestaat uit een samenwerking tussen provincie, gemeenten, waterschappen, omgevingsdienst, veiligheidsregio, GGD en Rijkswaterstaat. Afgelopen maanden hebben de deelnemers van deze Try Out ervaren hoe de Omgevingswet zou moeten werken en wat hiervoor nog nodig is in de praktijk. De minister heeft hun leerervaringen meegekregen, naast verschillende aandachtspunten die zij hebben opgedaan tijdens het oefenen met het DSO.

Flevoland is één van de 17 regio’s, die in januari zijn gestart met het oefenen en ervaring opdoen samen met andere, direct betrokken overheden, partners en overheidsorganisaties. De regio’s zijn hierbij aan het werk gegaan met eigen vraagstukken en krijgen ondersteuning op maat vanuit het programma en de VNG. Deze vorm van Try Out is gericht op het vooraf met elkaar afstemmen van procedures, beleid en ICT om zo te oefenen en ervaren wat de nieuwe manier van werken daadwerkelijk betekent.

5.2.2 Eerste workshop omgevingsvergunning voor complexe bedrijven

De workshop gaat over de omgevingsvergunning voor complexe bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Doel van deze workshop is om met

vergunningaanvragers en –verleners van bedrijven en overheden te verkennen hoe het instrument omgevingsvergunning in het stelsel van de Omgevingswet kan werken. Aanwezige deelnemers afkomstig van gemeenten, bedrijven, provincie, rijk en omgevingsdiensten. In september volgt er nog een workshop en er wordt gekeken om dit toe te voegen aan het Train de trainer programma.

5.2.3 Trommelsessies

Voor de regio's waar samen wordt gewerkt aan de invoering van de Omgevingswet biedt Invoeringsondersteuning sinds dit kwartaal kennis aan onder de werktitel "trommelsessies". Op verzoek van de regio levert het programma specifieke kennis tijdens de door de regio zelf georganiseerde leer- en kennisbijeenkomsten. De eerste inzet vindt plaats bij de 17 Try Out regio's. Na de zomer wordt ook bezien of andere regio's kunnen aanhaken.

5.2.4 Schakeldag

Vanuit Invoeringsondersteuning is de Schakeldag 2019 in Den Bosch mede georganiseerd. Met een aanbod van ruim 100 verschillende workshops was er een ruime keuze voor de deelnemers. Daarnaast kon men op het middenstuk van het congrescentrum kennismaken met verschillende on- en offline games zoals de app Buurtje Bouwen. Een groot aantal medewerkers van Invoeringsondersteuning heeft een bijdrage geleverd door het geven van workshops en het geven van informatie bij de gezamenlijke stand van Eenvoudig Beter en Aan de Slag.

5.2.5 Verkenning projectbesluit

In mei is de verkenning kerninstrument projectbesluit aangeboden aan de Programmaraad. Het document is beschikbaar gesteld via de website en via inzet social media brede bekendheid aan gegeven. Bovendien is in het Online magazine Kwartslag een kort artikel over de verkenning projectbesluit opgenomen.

5.2.6 Online kennisdelen met video workshops

In samenwerking met A&O fonds Gemeenten, A&O fonds Provincies en A&O fonds Waterschappen is gestart met een online leermodule de zogenaamde MOOC. In de nieuwe MOOC serie 'Anders werken door de Omgevingswet' laten we door zes voorbeelden zien hoe er aan hand van de Omgevingswet een nieuwe vorm van samenwerken kan ontstaan. De video's zijn beschikbaar via OMOOC.nl.

5.2.7 Online magazine Kwartslag

Het afgelopen kwartaal is versie 7 van het online magazine Kwartslag verschenen.

5.2.8 Meer gebruik van social media en online

Het afgelopen kwartaal is het team communicatie gestart om online communicatie stelselmatig in te zetten. Niet alleen tijdens workshops en bijeenkomsten zoals de Schakeldag maar ook om Omgevingswet nieuws prominent weg te zetten onder een grote groep via onder meer social media. Naast het live uitzenden van de DSO kwartaaldemo dagen komt steeds meer online videomateriaal beschikbaar op het nieuwe Aan de Slag Youtube kanaal

5.3 Informatiepunt

5.3.1 Helpdesk wet- en regelgeving, DSO en Invoeringsondersteuning

Er zijn dit kwartaal 296 vragen bij het Informatiepunt binnengekomen. Dat is een steady groei van bijna 11% ten opzichte van vorig kwartaal. De meeste vragen hadden evenals vorig kwartaal betrekking op de inhoud van de Omgevingswet (wo procedures en instrumenten), Invoeringsondersteuning en DSO. Naast oriënterende vragen worden er steeds meer verdiepingsvragen gesteld.

5.3.1.1 Vraagafhandeling wet en regelgeving

In de maanden april, mei en juni heeft 31% van de vragen betrekking op de inhoud van de wet (92 vragen). De inhoudelijke vragen gaan over een verscheidenheid aan onderwerpen, zoals omgevingsplan en –visie, bruidsschat en participatie. Ook zien we vragen waarin een mix van inhoud en relatie met het DSO naar voren komt.

Doelgroepen

Het merendeel van de vragen is gesteld door medewerkers bij een gemeente, gevolgd door medewerkers van een bedrijf/ adviesbureau. Ook zijn er vragen gesteld door particulieren. Enkele particuliere klanten geven aan dat het voor hen onduidelijk is waar ze met hun vraag over de Omgevingswet terecht kunnen en zich soms van het kastje naar de muur gestuurd voelen.

Klanttevredenheid

Uit het klanttevredenheidsonderzoek van de vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het tweede kwartaal een waarderingscijfer van 6,6 (was 7,3) geven met een tevredenheid van 72% (was 82%). Een opmerkelijke daling omdat dit niet in lijn lijkt te zijn met de tevredenheid over de website. De website wordt doorgaans positief gewaardeerd door de bezoekers. Ook op bijeenkomsten en de Schakeldag ontvangt het IP positieve feedback over de informatie op website.

De daling lijkt voornamelijk veroorzaakt te worden door een lage waardering door een aantal particulieren, die doorverwezen worden (vaak met vragen gerelateerd aan participatie). Zij hebben het gevoel niet gehoord te worden. Nadere analyse wordt uitgevoerd of deze vragen van burgers de volledige daling veroorzaken of dat nog andere factoren gelden. Afhankelijk van de uitkomsten zullen nadere acties worden uitgezet om de klanttevredenheid te verbeteren. Klanten waren het meest tevreden over de kwaliteit en doorlooptijd van het antwoord.

5.3.1.2 Vraagafhandeling DSO

Voor de vraagafhandeling via de helpdesk DSO zijn onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd: Afhandeling van vragen (118 stuks) en ontsluiten content over het DSO (incl. uitgifte API-keys) en versterken koppeling DSO aan inhoudelijke onderwerpen/thema's op website.

In het tweede kwartaal werden vaker vragen gesteld over topactiviteiten en toepasbare regels. Vraagstellers waren doorgaans overheidsprofessionals (werkzaam bij gemeente). Zo wil men weten welke topactiviteiten er zijn en waar prioriteert het DSO in? Over toepasbare regels wil men weten of het verplicht is de eigen regels toepasbaar te maken en welke datasets verplicht moeten worden aangeleverd. Voor beide typen vragen heeft dit geleid tot het formuleren van een afgestemd basisantwoord.

Naar aanleiding van vragen over de werkwijze rondom (het aanmelden van) demo's voor het DSO, is uitleg op de website opgenomen. Ook is nagedacht op welke wijze

de gesignaleerde informatiebehoefte mbt de relatie OLO/ DSO een plek kan krijgen op de website.

Enkele gemeenten hebben vragen over de samenwerkingsfunctionaliteit die gepresenteerd is op de functionele kwartaaldemo op 18 juni.

5.3.1.3 Vraagafhandeling Invoeringsondersteuning

Ten slotte heeft 29% van de vragen betrekking op invoeringsondersteuning (86 vragen). We zien (toenemende of oplevende) belangstelling voor actieve informatievoorziening, in de vorm van aanvragen om sprekers, opleidingen, etc. Voornamelijk uit de gemeentelijke en onderwijswereld. Aanvragen om logo's en afbeeldingen blijven ook binnenkomen. Men geeft dan aan voor interne kennisdeling materiaal van het programma Aan de Slag te willen gebruiken en daarvoor de juiste afbeeldingen te willen gebruiken.

5.3.2 Website

Er is ten opzichte van het eerste kwartaal een lichte stijging te zien in het aantal paginaweergaven (van 323.000 naar 330.000). De daling die vorig jaar te zien was in het tweede t.o.v. het eerste kwartaal is nu niet zichtbaar. Er is ook een lichte stijging te zien bij aantal unieke paginaweergaven (van 238.000 naar 243.000), bezoekers (29.000 naar 29.200) en het aantal sessies (van 68.000 naar 70.300). De meeste bezoekers zijn actief op maandag tot en met donderdag tussen 08.00 en 17.00 uur. De pagina's over de Omgevingswet, de wetsinstrumenten en het digitaal stelsel worden het meest bezocht. Opvallende stijging in aantallen bezoekers dit kwartaal zijn de praktijkgerichte pagina's en de themapagina's. Het totale aantal unieke zoekopdrachten op de website laat ook dit kwartaal een flinke groei zien. Evenals vorig kwartaal voeren de zoektermen 'bruidsschat' en 'participatie' de lijst aan. Dit kwartaal gevolgd door omgevingsplan, slagsessies en omgevingsvisie.

5.3.3 Doorontwikkeling website

Eind mei is het concept Invoeringsbesluit naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd. Het IP is gestart met doorvoeren van de content wijzigingen die deze versie van het Invoeringsbesluit tot gevolg heeft. In onderstaand overzicht staat in hoofdlijnen per *menuonderdeel* aangegeven welke content is toegevoegd of verbeterd.

Thema's

Nieuw toegevoegde thema's:

- Afval, Behoud van ruimte voor toekomstige functies, Trillingen en Licht

Toegevoegd aan bestaande thema's:

- Water: Beheer watersysteem en Voorkeursvolgorde afvalwater,
- Geluid, Hier staan de geluidonderwerpen in de Omgevingswet
- Praktijkverhalen participatie - (in samenwerking met IVO)

Omgevingswet

- ABC: circa 15 begrippen toegevoegd (o.a. vergunningcheck, indirecte lozing, proportionaliteitsbeginsel)
- Uitgangspunten en doelen van de wet; uitgebreid en redactioneel verbeterd
- Hoe de wet tot stand komt: Aanvullingsspoor Geluid uitgebreid
- Advies en instemming bij besluiten toegevoegd onder Procedures - 1 pagina

Wetsinstrumenten, geactualiseerd, verduidelijkt en uitgebreid

- Omgevingsplan: Bruidsschat, Waterschapsverordening, Evenwichtige toedeling van functies aan locaties en Functieaanduiding
- Omgevingsvisie: pagina's per bestuurslaag redactioneel verbeterd en inhoudelijk afgestemd en overzichtspagina de 12 provinciale omgevingsvisies toegevoegd
- Casus vergunningplicht (meervoudig) toegevoegd
- Bevoegd gezag Bal en Bevoegd gezag Bbl verduidelijkt
- Activiteiten: w.o. informatie over beoordelingsregels BKL en algemene voorschriften
- Milieubelastende activiteit uitgebreid met informatie over toezicht houden op de specifieke zorgplicht, hoe controleren en handhaven en Praktijkvoorbeelden toezicht zorgplicht: opslag mest, tanken vaartuigen, omgevingsplan
- informatie over milieueffectrapportage (mer)

Praktijk toegevoegd of aangepast

- Programmamonitor tweede helft 2018 en Rapportage omgevingsdiensten 1e kwartaal 2019
- Project Interbestuurlijke Ketensamenwerking Omgevingswet (PIKO)
- Enkele pagina's Leerkringen

Digitaal stelsel, toegevoegd

- Voorbereiden van uw organisatie: Tips voor uw organisatie
- Omgevingswetbesluiten digitaal beschikbaar maken: Previewportaal LVBB
- Bouw van DSO - Onderzoeken en rapporten: DUTO-scans op het DSO-LV

Actueel/ Homepage (samen met team Communicatie)
Nieuwsbrief Kwartslag 7, informatie over interbestuurlijke Try outs, tientallen Nieuwsberichten toegevoegd (over o.a. presentatie Nationale Omgevingsvisie, kwartaaldemo's DSO, Markttoetsen VNG, ontwerp IB, Schakeldag, start pilot energietransitie) en Agenda bijgewerkt.

Ontwikkelaarsportaal (door redactie Ontwikkelaarsportaal)
Actueel: Procesbeschrijvingen voor koppelen met het digitaal stelsel en update pre-productie omgeving beschikbaar en agenda bijgewerkt.

Parallel aan de opbouw van het IPOw met informatie over het systeem van de wet, de (nieuwe) instrumenten, de samenhang en de AMvB's, is het IPOw in het tweede kwartaal ook gestart met de voorbereidingen voor het overzetten van de onderliggende informatie over de inhoudelijke domeinen zoals die nu ontsloten worden via InfoMil, Bodem+ en Helpdesk Water. In het tweede kwartaal is hiervoor een startbijeenkomst geweest en is gestart met opstellen plannen van aanpak (incl. impact) wanneer welke informatie overgaat; hoe groot de impact van de OW is op deze informatie. Voor helpdesk Bouwregelgeving is, in afstemming met BZK in het tweede kwartaal gestart met een inkoopprocedure voor het omzetten van de basisdocumenten.

5.3.4 Bijeenkomsten

Het IP heeft in het tweede kwartaal bijgedragen aan onder andere de volgende bijeenkomsten, pilots en projecten:

- Schakeldag: Meerdere algemene en specifieke workshops
- Inhoudelijke bijdrage bijeenkomst Veiligheid en de Omgevingswet Noord-Brabant
- Inhoudelijke bijdrage Themabijeenkomst AmvB's Groningen
- Provero congres (informatiestand/vraagbaak)

- Wetgevingsupdate VNG/IVO (informatiestand/vraagbaak)
- Inhoudelijke bijdrage Leerkring toezicht en handhaving Brabant.
- Leveranciersmarkt DSO-dag (informatiestand/vraagbaak)
- Voorbereiding Train-de-trainer 2019

5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet

Het tweede kwartaal van 2019 heeft voor de monitor van het programma Aan de slag met de Omgevingswet in het teken gestaan van een herijking op basis van de evaluatieresultaten. Aan het begin van het tweede kwartaal is de monitor geëvalueerd en zijn de resultaten besproken in de Programmaraad. Hieruit is naar voren gekomen dat de monitor aan de ene kant concreter rapporteert over de minimale eisen waaraan overheden op invoeringsdatum dienen te voldoen en aan de andere kant nog beter kan aansluiten bij de behoeften van de koepels. Ook het faciliteren van regionale samenwerkingsinitiatieven zoals die onder andere met succes in de provincie Groningen heeft plaatsgevonden is centraal komen te staan in de nieuwe werkwijze.

Dit heeft geleid tot een aanpassing van het vigerende Plan van Aanpak 2.0 van de monitor voor de periode 2018-2020 die is vastgelegd in een Addendum. Een van de belangrijkste acties die uit de aangepaste aanpak is voortgekomen is de ontwikkeling van een minimaal streefniveau voor de invoeringsdatum. Dit streefniveau is in de Programmaraad van 17 juni vastgesteld. Op basis van dit minimale streefniveau worden nieuwe te monitoren indicatoren uitgewerkt in nieuwe vragenlijsten over de voortgang. Ook is besloten de frequentie van de uitvraag onder projectleiders en programmamanagers te verhogen van twee naar vier keer per jaar. De eerstvolgende uitvraag volgens de nieuwe methodiek gaat plaatsvinden in het derde kwartaal van 2019. De meest recente uitkomsten kunnen zo worden meegenomen in de decemberbrief aan de Tweede Kamer.

Daarnaast is gewerkt aan de organisatie van de nulmeting op de rechtspraak en de voorbereidingen van een inventarisatie van de uitgangssituatie van overheden bij het aansluiten op de landelijke voorziening van DSO. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor het uitvoeren van de cultuurmonitor Omgevingswet bij het ministerie van I&W. De monitor heeft verder gewerkt aan het delen van de uitkomsten met presentaties bij het Projectleidersoverleg Invoering Omgevingswet (PIO) van de waterschappen en op de Schakeldag van Rijkswaterstaat.

5.5 Veranderopgave Gemeenten

5.5.1 Beleidsontwikkeling en beleidsdoorwerking

In het afgelopen kwartaal is gewerkt aan de eerste twee topactiviteiten in de bibliotheek met voorbeelden voor juridische en toepasbare regels: ‘kappen van een boom’ en ‘voorwerp plaatsen aan de openbare weg’. Gemeenten kunnen deze bibliotheek gebruiken als basis en inspiratie voor hun de eigen juridische en daarbij horende toepasbare regels.

In het tweede kwartaal is een lijst met topactiviteiten vastgesteld. Deze lijst geeft prioriteiten aan en biedt gemeenten inzicht in welke partij voor welke omgevingswetactiviteiten de juridische en toepasbare regels maakt en waar ze zelf voor verantwoordelijk zijn.

Het Casco Omgevingsplan is gereed; de inhoudsopgave met aanwijzingen hoe een Omgevingsplan op te stellen. In het afgelopen kwartaal is een start gemaakt met

het integreren van verordeningen op het gebied van de fysieke leefomgeving in de structuur voor het omgevingsplan (o.a. kappen en openbare weg). Deze regels worden getoetst door de directie Eenvoudig Beter en de community van gemeenten op consistentie en bruikbaarheid.

De VNG heeft een praktijkproef uitgevoerd met gemeenten om de Global Goals, de 17 Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties, te gebruiken als afwegingskader bij het opstellen van de gemeentelijke omgevingsvisie.

De VNG heeft de volgende praktijkproef afgerond: Ontvangen aanvraag en behandelen STAM bericht: Centric- LV fase 1.

Er is een leergang omgevingsplan ontwikkeld; gericht op overdracht van kennis (casco omgevingsplan), ontwikkelen van nieuwe vaardigheden en werkwijze. Deze is in juni van start gegaan met circa 20 deelnemers.

De handreiking Bedrijven & Milieuzonering nieuwe stijl is tijdens de Wetgevingsupdate overhandigd aan Eenvoudig Beter en gepubliceerd op onze VNG-website.

In het afgelopen kwartaal is een oefenomgeving toepasbare regels ingericht. Van juli 2019 tot en met het eerste kwartaal van 2020 kunnen gemeenten zelf oefenen met toepasbare regels in de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet met ondersteuning van een softwareleverancier. De VNG heeft voor gemeenten die gaan oefenen een introductiecursus toepasbare regels ontwikkeld en heeft via de bibliotheek voorbeeld toepasbare regels beschikbaar.

Begin 2019 zijn bestuurlijke bijeenkomsten georganiseerd rondom de NOVI. Op basis hiervan is het gemeentelijk perspectief van de NOVI opgesteld.

Er is een tweede versie van de handreiking opstellen omgevingsplan (knikkerbak) opgesteld die helpt bij het maken van een omgevingsplan aan de hand van een drietal vragen:

- Wat zijn mijn kaders?
- Wat wil ik waar regelen en waarom?
- Hoe wil ik het regelen?

De VNG notitie Zaakgericht Werken t.b.v. DSO-LV Samenwerkingsfunctionaliteit is opgeleverd en interbestuurlijk besproken. Ligt nu ter consultatie bij de achterban van de bevoegd gezagen.

5.5.2 Uitvoering en terugkoppeling

De VNG heeft in het tweede kwartaal in regiosessies de workshop en simulatie “omgevingstafel met ketenpartners” voor gemeenten en ketenpartners verzorgd. In totaal hebben we 70 aanmeldingen ontvangen. Deze worden de komende maanden uitgevoerd.

Het bedrijfsproces rondom het verkennen en begeleiden van initiatieven is uitgewerkt tot een procesplaat voor gemeenten. Deze is in concept gereed en komt binnenkort beschikbaar.

In het afgelopen kwartaal zijn software-requirements beschikbaar gesteld die inzicht geven in de wensen en eisen voor de software die nodig is voor het werken onder de Omgevingswet:

- Requirements omgevingsbeleidscomponenten
- Requirements Toepasbare Regels
- Requirements Vergunning-, Toezicht-, en Handhavingreferentiecomponenten

In het afgelopen kwartaal heeft de VNG namens alle gemeenten een marktverkenning uitgevoerd om een concreet beeld te krijgen van het (toekomstige) aanbod van leveranciers van omgevingswetsoftware op de onderdelen VTH software, plansoftware en toepasbare regels. De resultaten van deze verkenning zijn inmiddels beschikbaar. Ook heeft de VNG IMG100.000+ ondersteund bij hun marktverkenning.

Op 21 juni heeft een ICT markttoets plaatsgevonden over de verwerving van Omgevingswetsoftware door gemeenten. Met als doel dat de markt voldoende tijd heeft om kwalitatief hoogwaardige software of diensten aan te bieden aan alle gemeenten en deze te implementeren. En om feedback te ontvangen vanuit de markt over de wijze waarop gemeenten hun verwervingsvragen het beste kunnen stellen. Zie hier de terugkoppeling van deze dag.

In het afgelopen kwartaal hebben innovatie-trajecten plaatsgevonden om te komen tot de juiste techniek van harmoniseren en standaardiseren van begrippen. Dit heeft geleid tot een eerste beeld van begrippen. Deze worden ook gekoppeld aan de juridische en toepasbare regels.

De werkwijze voor de proef digitaliseren van het Casco Omgevingsplan in STOP-TPOD is bepaald en er is een start gemaakt met de verwerking van het eerste (deel) omgevingsplannen in het DSO-LV, inclusief toepasbare regels, werkingsgebieden, annotaties en begrippen.

5.5.3 Implementatie, bijeenkomsten en communicatie

Er is een werklab voor communicatieadviseurs georganiseerd over “de rol van de communicatieadviseur bij de veranderopgave Omgevingswet”. In totaal hebben hier 37 communicatieadviseurs aan deelgenomen.

Op 6 juni heeft de VNG samen met de programmadirectie Eenvoudig Beter van het ministerie van Binnenlandse Zaken de derde wetgevingsupdate georganiseerd. Deze is beoordeeld met een 7,5.

Er is een bijdrage geleverd aan de VGS 100.000+ over Omgevingswet met als focus de NOVI en wat minimaal te doen voor 1-1-2021. Dit heeft geleid tot een aantal bijdragen in regionale kringen voor gemeentesecretarissen (Friesland, Overijssel).

Naast de roadmap is er nu ook een ‘overzicht minimale acties’ beschikbaar. Dit geeft weer wat gemeenten minimaal gedaan moeten hebben voor 1-1-2021 om voorbereid te zijn op de Omgevingswet. Dit is aangevuld met wat VNG aan haar leden adviseert daarnaast ook te regelen voor deze datum.

Op 18 juni heeft de DSO-dag plaatsgevonden met daarin o.a. de functionele kwartaaldemonstratie. VNG heeft hierbij een aantal workshops georganiseerd, welke goed gewaardeerd zijn (gemiddeld 7.5). In totaal gaat het om 407 deelnemers.

Er is weer een bijeenkomst van het netwerk lijnverantwoordelijken Omgevingswet (NMO) geweest met als focus het Digitaal Stelsel Omgevingswet, Structurele Effecten & Spiekbriefje Omgevingsvisie en Werkende Processen Aanpak Zwolle.

Ook de taskforce van het Programma heeft het VNG Programma van input en advies voorzien in mei van dit jaar.

De voorbereiding voor het accepteren van het DSO-LV door gemeenten zijn opgestart net als de voorbereidingen voor het borgen van de gemeentelijke inbreng met betrekking tot het beheer en de doorontwikkeling van het DSO-LV.

De VNG heeft een handreiking opgesteld bij het invullen van het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet. Er zijn acht regiobijeenkomsten in het land georganiseerd om het Financieel Dialoogmodel uit te rollen. Er zijn 150 gemeenten individueel benaderd om het effectenmodel in te vullen en terug te sturen.

In het tweede kwartaal is een spiekbriefje Omgevingsvisie ontwikkeld. Dit spiekbriefje is een hulpmiddel voor het maken van keuzes bij het opstellen van een omgevingsvisie.

Er is een notitie “financiële effecten Omgevingswet” verschenen.

5.6 Veranderopgave Waterschappen

5.6.1 Waterschappen gezamenlijk

5.6.1.1 Project initiatie document transitieondersteuning Omgevingswet waterschappen (TROWA)

TROWA is de opvolger van UIVO-W met als doelstellingen waterschappen te faciliteren in de ontwikkeling van toepasbare regels in hun verordening; strategische bestuurlijke keuzes via de Unie te agenderen, inzicht te verwerven in (gezamenlijk) opdrachtgeverschap in kader van aansluitvoorzieningen DSO.

Resultaten eerste kwartaal: uitwerking en bespreking met deelnemende waterschappen van 1e increment (v/d 3) met als eerste tussenresultaten van de (handreiking) digitale Waterschapsverordening, te weten het “Informatiemodel”, “de basisprincipes”, “doelenboom” en de “Sturingsfilosofie”. Start van aanvraag-businesscase TROWA Aansluitvoorziening DSO en de aanvraag-businesscase TROWA Tooling doelgerichte digitale regelgeving. Adviesoplevering eind mei.

Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject o.m. door aanbieding van leerinterventie op basis van een keuzekaart, “menukaart”.

Tweede kwartaal: marktverkenning en –presentatie tools. Voorstel voorbereid voor verdere samenwerking tav ontwikkeling en beheer doelgerichte regelgeving.

5.6.1.2 Routekaart anders werken

Gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject met als doelstelling: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang.

Resultaten eerste en tweede kwartaal:

- A&Ofonds waterschappen verzorgt workshops HRveranderopgave voor de individuele waterschappen. Hierin worden waterschappen begeleid in het maken van een eigen plan van aanpak.

- Door A&O fonds waterschappen georganiseerde HR netwerkdag voor HR professionals en organisatieontwikkelaars met als thema het anders werken met de Omgevingswet.

5.6.1.3 Roadmap waterschappen

De collectieve roadmap waterschappen geeft enerzijds de relatie aan met het deelprogramma DSO-LV, de planning op het wetgevingsspoor, de kerninstrumenten, het anders werken en de roadmaps van andere bevoegd gezagen waarmee activiteiten beter in de context en perspectief geduid kunnen worden. Anderzijds biedt deze inspiratie, visie, kapstok en kan als het stuurmiddel richting Waterschappen dienen.

Resultaat eerste kwartaal: roadmap geactualiseerd en voortgang gemeten. Is een dynamisch document dat regelmatig wordt aangevuld en bijgesteld.

Tweede kwartaal: roadmap geactualiseerd en gekoppeld aan de voortgangsmonitor.

5.6.1.4 Cultuurmeting

Vijf waterschappen nemen deel aan de door Aan de slag met de Omgevingswet aangeboden cultuurmeting en maken met elkaar afspraken. Tweede kwartaal: vervolgafspraken gemaakt.

5.6.1.5 Leerkring programma/projectmanagers Omgevingswet
12 programma- projectmanagers van waterschappen vormen onder begeleiding van platform 31 een leerkring. Tweede kwartaal: eerste bijeenkomst vindt plaats op 18 juni.

5.6.1.6 Workshop participatieplicht derden
Binnen meerdere waterschappen is praktijkgericht in workshops verkend hoe om te gaan met participatieplicht bij vergunningverlening. De casus zijn onderling besproken en worden in de participatiegids opgenomen. In het tweede kwartaal is een voorstel voor vervolg bij andere kerninstrumenten voorbereid.

5.6.1.7 Kennisontwikkeling
- Oplevering rapportage juridische analyse van effecten overgang van Waterbeheerplan naar Waterbeheerprogramma: beantwoording van juridische vragen over het waterbeheerprogramma onder de Omgevingswet. In opdracht van UvW.
- Door de Unie georganiseerde kennissessie over water in visie en plannen voor de leefomgeving.
- Lopend: themagroepen omgevingsprogramma en projectbesluit aangesloten bij IVO-verkenningen en bijeenkomsten kennisuitwisseling.
- Uitvoering Plan van Aanpak handreiking opleidingsplan omgevingswet voor waterschappen door Stichting Wateropleidingen in samenwerking met Unie van waterschappen.

5.6.2 Interbestuurlijk

5.6.2.1 Handreiking verordening: interbestuurlijke stuurgroep
De interbestuurlijke stuurgroep verordening is opgenomen in het project TROWA. Simon Handgraaf (juridisch expert) neemt deel aan het project, mede ter

bevordering van de interbestuurlijke aspecten. Bij de klankbordgroep is ook een vertegenwoordiger van de gemeenten aangesloten.

5.6.2.2 Kennisontwikkeling
Organisatie van en bijdrage aan uitvoering van train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessie Omgevingswet door eigen mensen. Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW (‘leercommunities’) bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie, roadmap. Inclusief de feedbackloop (‘halen en brengen bij de waterschappen’) en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal).

5.7 Veranderopgave Provincies

De provincies werken met elkaar en in hun regio aan de implementatie van de Omgevingswet. Elke maand komen de provinciale programmamanagers bij elkaar in Utrecht of op één van de provinciehuizen om de stand van zaken te delen en te leren van elkaars ervaringen. In april reisden de programmamanagers af naar Zeeland. Naast de reguliere vergadering was er onder andere een presentatie van de provincie over de aanpak van energietransitie. Ook bezochten we Zandpaviljoen Pier7, waar we hoorden hoe een succesvolle publiek-private samenwerking tot stand kwam. Een mooi voorbeeld van een initiatiefnemer met een mooi plan en een overheid die in staat was de omslag te maken van ‘nee tenzij’ naar ‘ja mits’.

In de eerste helft van dit jaar is de Praktijkproef vooroverleg uitgevoerd. Het resultaat hiervan is in juni opgeleverd. Centraal stond de vraag: hoe geven we het vooroverleg vorm met de komst van de Omgevingswet? Het vooroverleg is de fase waarin de initiatiefnemer zijn of haar idee verkent met de bevoegd gezagen. Uitkomst van de vooroverlegfase kan zijn een advies om een melding te maken of om een vergunningaanvraag te starten. Omdat het vergunningentraject met de komst van de Omgevingswet in afhandeltijd teruggaat van 26 naar 8 weken, wordt de vooroverlegfase nog crucialer. En is het zaak dat initiatiefnemer en bevoegd gezagen een zo compleet mogelijk beeld van de (on)mogelijkheden van het idee vormen.

In deze praktijkproef is eerst het beeld geschetst van de huidige situatie. Deze uiteenzetting heeft op de drie niveaus plaatsgevonden. De eerste is techniek: welke systematiek wordt er landelijk gebruikt bij provincies en omgevingsdiensten in de afhandeling van de vooroverleg fase? Het tweede niveau is proces: welke stappen worden er genomen in de afhandeling van een verzoek vooroverleg? En tot slot het niveau van de mens: hoe ervaren bevoegd gezagen en initiatiefnemer het vooroverleg? Bij het verkennen van de gewenste situatie zijn er voor dezelfde drie niveaus voorbeelden uit de regio uitgelicht. Het resultaat en de verdere uitwerking van de praktijkproef zijn opgenomen in een infographic.

Omdat informatieproducten van cruciaal belang zijn voor het bereiken van de maatschappelijke meerwaarde van het DSO, hebben provincies geïnvesteerd in een eerste informatieproduct Natuur. De zogenoemde Informatiekaart Natuur brengt de begrenzingen bij elkaar van gebieden in Nederland waar regels met betrekking tot de bescherming van natuur(waarden) gelden. De viewer is aangesloten op het DSO en tijdens de kwartaaldemo in maart getoond. De ervaringen die tijdens het ontwikkelen van dit informatieproduct zijn opgedaan leiden ertoe dat provincies in het komende kwartaal een praktijkproef zullen uitvoeren waarin onderzoek wordt gedaan hoe provincies kunnen omgaan met toepasbare regels en hoe zij

indieningsvereisten bij vergunningen kunnen bepalen. Dat gebeurt in samenwerking met het ontwikkelteam van DSO.

Ook in de afzonderlijke provincies vinden volop activiteiten en projecten plaats in samenwerking met de ketenpartners. Ter illustratie noemen we hieronder een aantal voorbeelden uit de provincies:

- Provinciale Staten van Zeeland hebben begin juni de Kaderagenda Zeeuwse Omgevingsvisie 2021 vastgesteld. Daarmee is de inhoudelijke fase van het uitwerken van de omgevingsvisie gestart. Provincie Zeeland stelt de omgevingsvisie op in co-creatie met bedrijven, koepelorganisaties, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en andere overheden. De Zeeuwse Omgevingsvisie 2021 wordt opgebouwd uit bouwstenen, die elk een of meerdere onderwerpen representeren. De bouwstenen kunnen ook gebruikt worden voor de gemeentelijke omgevingsvisies. Zowel het opstellen van de bouwstenen als het integreren daarvan tot een omgevingsvisie gebeurt samen met de betrokken partijen. De eerste bijeenkomst voor het ophalen van de informatie voor de bouwstenen heeft in juni plaatsgevonden. Voor de Omgevingsverordening is de provincie gestart met het Omgevingswetproof maken van de Omgevingsverordening Zeeland 2018. In het kader hiervan is het afgelopen kwartaal nagedacht over de structuur van de nieuwe Omgevingsverordening. Het idee is nu om qua structuur zoveel mogelijk aan te sluiten bij de structuur van de Omgevingswet en de Amvb's en de doelgroepenbenadering. De provincie Zuid-Holland heeft in Zeeland een toelichting gegeven over hoe zij gekomen zijn tot de structuur in hun concept-omgevingsverordening. De provincie Utrecht heeft collega's in Zeeland bijgepraat over het annoteren van de Omgevingsverordening. Leerzaam en zeer nuttig om met collega's van andere provincies over deze onderwerpen te sparren.

- In Flevoland is wordt sinds begin dit jaar in regionaal verband geoefend met het werken met het Digitaal Stelsel van de Omgevingswet. In zogenoemde try-outs wordt ingezet op het vooraf in de regio met elkaar afstemmen van procedures, beleid en ICT, om zo te ervaren wat de nieuwe manier van werken daadwerkelijk betekent. Dit gebeurt onder andere in een gezamenlijk traject van provincie, gemeenten, Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (ODFGV), waterschap Zuiderzeeland, Rijkswaterstaat, brandweer en GGD. Zij zoeken in de try-out naar een Flevolandse werkwijze die helder is voor burgers, overheden en alle ketenpartners en naar mogelijkheden om ervoor te zorgen dat beleid en regels eenduidig en goed doorzoekbaar worden. Tijdens een werkbezoek van minister Ollongren aan de Flevolandse try-out op 12 juni is een aantal bevindingen, wensen en zorgen aan haar meegegeven. Kern van de boodschap was dat het oplossen van ruimtelijke vraagstukken mensenwerk blijft. Met name bij de meer complexe vragen komen burger en bedrijf er doorgaans niet helemaal zelf uit - ook niet met een nieuw digitaal stelsel. Bij complexe vragen is immers vaak een nadere afweging van belangen nodig. Een contactpersoon bij de overheid is dan gewenst. Digitalisering kan de samenwerking wel ondersteunen en helpen bij het bereiken van goede dienstverlening. Daarvoor is een goed ingerichte samenwerkomgeving nodig en moeten vakspecialisten worden gefaciliteerd met toegang tot gegevens om snel en goed te kunnen adviseren. Het kost tijd om de processen en de digitalisering goed in te richten. Dan is het wel gewenst dat er een DSO is dat gevuld kan worden en dat ermee geoefend kan worden. Verder is van belang dat de mogelijkheid bestaat om het DSO te vullen met onderdelen die nu nog niet

wettelijk verplicht zijn. Over de try-out in Flevoland is een filmpje gemaakt dat beschikbaar is via youtube.

- De provincie Utrecht heeft zich in het tweede kwartaal voorbereid op de thematische en gebiedsgericht uitwerking van het Koersdocument (vastgesteld in Provinciale Staten dec. 2019) naar een Omgevingsvisie en -verordening. In goed overleg met de regio's is een participatieproces ingericht en zijn het nieuwe college van GS en PS voorbereid. Eind juni is de eerste ronde van regiodialogen met gemeenten, waterschappen en uitvoeringspartners gestart. Ook is een Meldpunt Provinciale Regels geopend en zijn innovatieve inwoners en ondernemers op film gezet met hun boodschap aan de overheid. Alles is erop gericht begin 2020 een ontwerp Omgevingsvisie en -verordening te hebben.

- Voor het aanpassen van de manier van werken is Utrecht (net als Noord-Holland) gestart met het provinciaal initiatieven platform om in de praktijk ervaring op de doen met het werken in lijn met de Omgevingswet. Ook is een start gemaakt met het lean inrichten van OW-proof werkprocessen. Zo is het werkproces voor het wijzigen van de Omgevingsverordening vormgegeven. Eén van de veranderstrategieën is het leren door te doen, wat vormgegeven wordt in ruim 20 experimenten. De bevindingen uit deze experimenten worden uitgewerkt in een analysekader.

5.8 Veranderopgave Rijk

5.8.1 Stand van zaken

Binnen het Rijk heeft een aantal sessies plaatsgevonden om de strategie en belangrijkste issues boven tafel te krijgen waar ook gezamenlijkheid te vinden is. Dit heeft geleid tot een ambitieniveau 'basis op orde', een roadmap en een zogenaamde issuelijst. Deze lijst geeft richting aan alle betrokkenen ('er is aandacht voor!') en het juiste escalatieniveau ('zien jullie de gekozen oplossingsrichting zitten?'). De roadmap is verder aangescherpt en samen met de issuelijst besproken in de interdepartementale stuurgroep Ow. Afgesproken is de voortgang van de roadmap samen met de issuelijst regulier terug te laten komen in de stuurgroep. Gezamenlijk met het programma, EB en de koepels is ook gewerkt aan een overzicht van het wettelijk minimum. Binnen het Rijk heeft dit geleid tot bespreking van deze lijst in verschillende overleggen ter check of deze acties in beeld zijn en tijdig uitgevoerd. Dit minimumniveau is opgenomen in de roadmap en in een kamerbrief. Op basis hiervan heeft het Rijk de monitoringsvragen voor de interbestuurlijke monitor aangepast.

Rijkspartijen zijn zeer divers en daarom zijn er verschillende gelegenheidscoalities die samenwerken in gezamenlijke werkgroepen en activiteiten. Er is dit kwartaal afgesproken om met een aantal rijkspartijen een gezamenlijk traject in te gaan voor train de trainer. Dit wordt nu nader uitgewerkt. De wens voor een meer toegepaste training is lastig te combineren met de verschillende rollen en domeinen binnen het Rijk. Vanuit BZK wordt een gezamenlijk omgevingsspel ontwikkeld met bestaande casussen die meer in gaan op het in de geest werken met de Omgevingswet, hieraan werken meerdere partijen mee. Relevante rijkspartijen overleggen sinds mei weer intensiever over vergunningsverlening, toezicht en handhaving en een ondersteunende functionaliteit van het DSO-LV, de samenwerkingsruimte. Binnen PIOR zal besproken worden of het meerwaarde heeft om meer samen te gaan werken in de afhandeling van vergunningaanvragen, al is het bijv. één gezamenlijke aansluiting op het DSO.

Meerdere issues uit de issuelijst zijn aangepakt: vanwege onduidelijkheid rondom aanvullingssporen zijn samen met EB vier workshops opgezet die in juli plaats vinden. Vanuit VO Rijk is veel gesproken met rijkspartijen over structurele samenwerking na 2021 en het ook tijdig betrekken van de kleinere partijen. Vanuit transitiedenken is een onderstroom-aanpak ingezet met dit kwartaal voorbereidingen voor essays dit najaar, gesprekken met de ABD, rijkstraineeprogramma, intensievere contacten tussen DG's en een analyse ten behoeve van afspraken met kennisinstituten. Met EB, ADS en externe expertise zijn dit kwartaal inhoudelijke voorbereidingen gestart voor betere kennisdeling binnen het Rijk in het najaar.

Op 21 mei heeft het Informatiepunt op verzoek vanuit het rijk met alle partners een overleg georganiseerd over concrete dagelijkse samenwerking. De bijeenkomst was een verkennend gesprek en ging in op welke afspraken moeten worden gemaakt over wijze van registratie en doorverwijzen van vragen en de te verstrekken informatie op de site en de verwijzingen naar de eigen sites van partners.

Door Rijkswaterstaat is een aantal opleidingen ontwikkeld toegespitst op doelgroepen. Hier is niet alleen gekeken welke onderwerpen relevant zijn, maar ook naar hoe zij door de bank genomen leren. Ook bij andere rijkspartijen zit focus op inkoop/opzetten van opleidingen, hierover is informatie gedeeld.

5.8.2 DIGI

Alle rijkspartijen zijn betrokken bij en hebben een gezamenlijk standpunt geformuleerd over onder meer het globaal content raamwerk, verdeling van beheerskosten, het globaal programma van eisen, een aanpak rondom machtigen en het opstellen van een integraal financieel beeld.

De digitalisering in de Omgevingswet zal ook raken aan juridische werkprocessen. O.a. in het IJDO (Interdepartementaal Juridisch Dwarsverband Omgevingswet) is hier aandacht voor.

Vangnet / no-regret software ondersteuning per 1/1/21: Als no-regret onderzoeken VO Rijk en EB met elkaar of er een set vangnetafspraken te maken zijn om veilig te stellen dat rijksbreed tijdig is aangesloten, als er niet tijdig rijksbreed of per departement software oplossingen zijn gerealiseerd om werken met de Ow te ondersteunen. Het gaat vooral om aanpassingen in AMVB-MR, de toepasbare regels van het Rijk, en de Novi.

Het conceptplan Uitbouw is bij een consultatiesessie besproken en gezamenlijke input vanuit het Rijk is ingebracht. Rijksbreed is een prioritering opgesteld van aan te sluiten informatie in het DSO-LV en een workshop hierover is opgezet. De koppelvlakken met andere informatiebronnen worden middels praktijkproeven onderzocht.

Samenwerken rondom vergunningverlening en de wijze waarop DSO hierop aansluit vereist intensieve gesprekken met mensen uit de primaire processen. VO Rijk heeft een tweetal werksessies georganiseerd rondom dit thema, waar ook andere bevoegd gezagen bij aanwezig waren.

Digitalisering van het instrument projectbesluit heeft de aandacht. Vooral het meervoudig bronhouderschap en de beperkingen daarvan in de standaarden. Hierover hebben meerdere overleggen plaats gevonden.

Rondom standaarden en het opleveren van versies is actief in het TROS en werkgroepen meegedacht en is een beter inzichtelijke planning opgeleverd.

De inrichting van het beheer op strategisch en tactisch niveau is vanuit de VO rijk beoordeeld. VO rijk draait ook mee in een aantal werkgroepen en helpt om zaken concreet vorm te geven.

6 Financiën

6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2019	Totaal raming per 1 april 2019	Realisatie t/m 31-12-2018	Realisatie t/m Q2 2019	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	140,8	96,6	16,6	27,6
Informatieproducten	5,5	5,5	0	0
Invoeringsondersteuning	35	16,9	1,9	16,2
Informatiepunt	16,8	9,4	1,9	5,5
Totaal programma	**198,1**	**128,4**	**20,4**	**49,3**

6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming

Bovenstaande financiële kerncijfers betreffen per programmaonderdeel:

- de geactualiseerde kostenraming per april 2019
- de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2018
- de realisatie t/m tweede kwartaal 2019
- het nog te realiseren deel tot eind programma

De actualisatie van de kostenraming per april 2019 geeft geen grote wijzigingen. De totale kosten stijgen met €0,2 mln. naar € 198,1 mln. De totale kosten van het DSO blijven binnen eerdere ramingen. Wel verschuiven kosten van ontwikkeling naar pre-productie en tijdelijk beheer. Zo moeten meerdere omgevingen van het DSO-LV voor productie, oefenen, demonstratie en acceptatie voor een langere periode beschikbaar zijn en vraagt dit de nodige capaciteit. Daartegen zijn de kosten voor ontwikkeling over het hoogtepunt heen en dalend. Per saldo blijven de kosten daardoor gelijk.

In navolging van de besluitvorming om DSO-LV twee kwartalen te laten doorlopen is in dit kwartaal per voorjaarnota 2019 budget beschikbaar gesteld om de risicoreservering van DSO volledig te dekken. Hiermee zijn voldoende middelen beschikbaar om de opgetreden risico's binnen de initiële raming uit september 2016 op te vangen en het programma te verlengen tot eind 2019. Het programma als geheel is gedekt in de begroting van BZK in de periode t/m 2021. Daarbovenop zijn middelen beschikbaar gesteld voor het plan voor de uitbouw van DSO fase 2 en de voorbereiding van het beheer/ doorontwikkeling door het TBO en de SBO. De kosten voor deze toegevoegde programmaonderdelen zijn nog niet opgenomen in de kostenraming van april 2019.

6.3 Toelichting ontwikkeling kasuitgaven 2019

Voor het jaar 2019 beschikbare totale kasbudget was €45,9 mln. Met de besluitvorming over de Voorjaarnota is het budget voor het programma voor 2019 verhoogd voor de dekking voor de risicoreservering naar 61,2 mln. De rest van het aanvullend budget is in het tweede kwartaal naar 2020 geschoven omdat een deel

van de kosten pas in 2020 worden afgerekend en betaald. Ook lopen een deel van de DSO-werkzaamheden door in 2020 zoals het door ontwikkelen van de gebruikerstoepassingen (zie ook voortgang DSO). Daarnaast resteert nog een deel van budget voor het maken van toepasbare Rijksregels, dat conform besluit van het OGB aangestuurd wordt vanuit EB.

De kasrealisatie is in het tweede kwartaal gestegen naar € 20,2 mln. Voor DSO zijn de opdrachten richting de ontwikkelpartners voor de tweede helft 2019 nog niet betaald. Dit zal in juli en oktober nog tot een totale uitgave van ruim totaal € 20 mln. leiden. Waarmee de uitputting van het programmageld voor opdrachten op koers ligt. Ten opzichte van de prognose lopen de uitgaven voor invoeringsondersteuning achter en zal de realisatie over geheel 2019 lager uitvallen. Naast programmageld voor opdrachten worden vanuit het budget ook de directe uitgaven gedaan voor ingehuurde en gedetacheerde capaciteit (apparaatskosten), onder andere door de lagere bezetting/vacatures lopen deze uitgaven achter op de prognose.

7 Kwaliteit

7.1 Kaders, roadmap, acceptatie

Globaal Programma van Eisen (GPvE) en Doelarchitectuur worden periodiek geactualiseerd. In het tweede kwartaal is GPvE versie 2.3 opgeleverd. Het blijft van belang de kaders van GPvE en Doelarchitectuur en de richting en uitkomsten van het roadmap traject en de implementatiemijlpalen van bevoegde gezagen goed op elkaar af te stemmen en in samenhang te houden met de werkvoorraad van DSO-LV.

Voor het interbestuurlijke acceptatieteam is een projectmanager en gedelegeerd voorzitter gestart om het acceptatieproces te concretiseren. Met DSO en TBO is gesproken. Ondermeer is afgestemd dat er een proef-acceptatie (juli), generale repetitie (sept/okt) en definitieve acceptatie dag (dec) gaat plaatsvinden en dat een procescheck op het DSO voortbrengingsproces plaatsvindt als basis voor een marginale toetsing.

DSO en TBO trekken steeds intensiever samen op, om de overdracht eind 2019 soepel te laten verlopen. Continuïteit bij de teams van Ontwikkelpartners is daarbij een belangrijk gegeven. Qua werkwijze zal er niet heel veel veranderen, wel in de verantwoordelijkheden qua opdrachtgeverschap en budgettering.

7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV

Er zijn in het tweede kwartaal meer praktijkproeven, try outs en demonstraties bij bevoegd gezagen geweest, zodat zij kunnen oefenen en aansluiten. Het belang van de ondersteuning vanuit DSO aan deze proeven en try-outs is duidelijk. Wel blijft dit ten koste gaan van de inzetbaarheid op realisatie van nieuwe functionaliteit.

In het tweede kwartaal is afstemming met leveranciers van bevoegd gezagen geïntensiveerd ten behoeve van oplevering en bruikbaarheid van de standaarden. Met name voor de STOP TPOD standaard zijn hierover borgende afspraken gemaakt en uitgevoerd. Er komt meer en meer bewustwording van het belang van goede (oefen- en test-) content. Het daadwerkelijk maken van de content blijft een aandachtspunt, mede doordat het kennisniveau hierop nog moet groeien. Zowel vanuit bevoegd gezagen als vanuit DSO is hier extra inspanning nodig.

Het feedbackloopproces om feedback vanuit gebruikers te verwerken is in het tweede kwartaal uitgevoerd.

7.3 DSO-LV

Meer en meer wordt het DSO-LV door bevoegde gezagen en leveranciers beproefd. Stabiliteit van de standaarden is daarbij van belang. De STAM- en STTR-standaard zijn inmiddels stabiel, hoewel backwards compatibility nog niet gegarandeerd was. Dat is nu wel het uitgangspunt. De STOP TPOD standaard krijgt verder vorm en wordt naar verwachting in najaar 2019 bestuurlijk vastgesteld. Er is een eerste mogelijkheid gecreëerd om omgevingsdocumenten door de hele keten te halen. De oplossing hiervoor moet nog verder uitgewerkt worden om een stabiele en voor beheer geschikte keten te realiseren.

Op DSO-breed niveau wordt het steeds belangrijker, nu er componenten van het stelsel gereedkomen, op componentniveau ook goed te verifiëren op realisatie conform de architectuurkaders en te zorgen voor een consistente set architectuurdocumentatie.

Ten behoeve van het verkrijgen van een goed beeld over de mate waarin de eisen in het Globaal Programma van Eisen (GPvE) zijn gerealiseerd, is een interpretatieslag van het GPvE gestart en welke features aan welke eisen bijdragen. Hiermee wordt het mogelijk aan de hand van de features en via de DSO-componenten, te zien in hoeverre een GPVE-eis gevorderd is. Dit is ook van belang voor de acceptatie van DSO-LV. Voorbereidend op acceptatie gebeurt validatie van features binnen DSO via validatiesessies. De betrokkenheid en rol van de BLM'ers hierin kan nog verder geoptimaliseerd worden.

De roadmapsessies die per kwartaal met alle teams worden gehouden om de forecast voor de komende 2-3 incrementen te bezien, is nu geborgd in de werkwijze. Daarbij wordt ook inbreng vanuit de BLM'ers en penvoerder GPvE verkregen, zodat de business-waarde en –prioriteit direct helder is.

Tenslotte wordt in samenwerking met de Tactisch Beheer Organisatie (TBO) door DSO nagedacht over het portfoliomanagement van DSO-LV na overdracht aan TBO. Het verkrijgen van een proces waarin een geordende, geprioriteerde werkvoorraad verkregen wordt die zowel rechtdoet aan de businesswaarde alsook aan de continuïteit van de teams, verdient de nodige aandacht.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

In het tweede kwartaal is het risicoprofiel van het programma enigszins gestabiliseerd. De beheersmaatregelen van vorig kwartaal zoals opschalen van de Try-out en voortzetten van de Taskforce als integratieteam hebben hun vruchten afgeworpen. De betrokkenheid en inzicht vanuit bevoegde gezagen en gebruikers stijgt. Tegelijkertijd ligt de ontwikkeling van STOP/TP nog steeds op het kritieke pad richting vaststelling in oktober 2019, met als risico dat bevoegde gezagen niet tijdig kunnen aansluiten.

Met het naderen van inwerkingtreding van de Omgevingswet worden ook de afhankelijkheden tussen de Veranderopgaven en het DSO steeds scherper. Zo hangt tijdig gereedkomen van DSO (risico 4) af van besluitvorming en beschikbaarheid van capaciteit voor try-outs binnen de koepels. En het tijdig realiseren van de eigen opgave van de veranderopgaven voor inwerkingtreding wet (risico 1) hangt weer af van het tijdig gereedkomen van de standaarden zodat leveranciers aan de slag kunnen met ontwikkelen, aansluiten en oefenen. Deze samenhang betekent ook dat beheersmaatregelen meerdere risico's beïnvloeden. De belangrijkste maatregelen die overkoepelend effect hebben zijn een transparante en gefaseerde ontwikkeling en implementatie van STOP richting vaststelling in oktober.

Daarnaast ligt bij DSO voor eind 2019 de focus om het stelsel zover gereed te hebben dat bevoegde gezagen kunnen aansluiten, oefenen en vullen. Hiermee worden de bevoegde gezagen in staat gesteld om voor inwerkingtreding wet gereed te zijn.

Bij de veranderopgaven is starten aanbesteding van leveranciers prioriteit, evenals het blijven informeren, ondersteunen, betrekken en activeren van de achterban.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
1 (2)	Individuele bevoegd gezag realiseert de eigen veranderopgave niet voor inwerkingtreding wet.	risico hoger	Door onzekerheden rondom tijdig gereed zijn van de STOP/TP standaard voor vaststelling in oktober stijgt het risico. Met dichterbij komen van deadlines, is afhankelijkheid van leveranciers nu evident en wordt een dominant sturingsvraagstuk. Provincies zitten hierbij op het kritieke pad. Actiepunten voor de komende tijd: - DSO: Werkagenda gefaseerde implementatie STOP (wordt momenteel opgesteld): mogelijkheden om implementatie STOP over langere tijd te spreiden, vanuit een gedeeld langer termijnperspectief. - DSO: IMOP wordt volgens planning in juli opgeleverd, STOP/TP 0.98.0 op 10 september - Veranderopgaven: Aanbesteding van leveranciers zo spoedig mogelijk

			starten, de doorlooptijd is al snel 6 tot 9 maanden. - DSO: Prioriteit leggen om eind 2019 de Veranderopgaven in staat te stellen met het stelsel te oefenen, aan te sluiten en te vullen. Verder per Veranderopgave: - UvW: aanscherpen roadmap en monitor. Benadrukken bestuurlijke urgentie veranderopgave. - VNG: bijeenkomsten diverse doelgroepen (gemeentesecretarissen, managers, bestuurders), masterclasses standaarden/verwerving software, communicatie open en transparant. - VNG: Alternatief onderzoeken of -vanwege urgentie- met de huidige leveranciers gewerkt kan worden in plaats van aanbesteden.
2 (1)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	risico gelijk	De praktijkproeven en try-out lopen goed en helpen het verwachtingsniveau te managen en eisen nog tijdig mee te nemen. Wel is er vanwege de focus op afronding DSO-LV relatief weinig aandacht voor content en informatieproducten. Ook het feit dat de afwijkvergunning niet in het basisniveau zit verhoogt het risico. Actiepunten derde kwartaal: - Afronden besluitvorming dienstverleningsniveau (brons, zilver, goud) en performance - DSO: Prioriteit leggen om eind 2019 de Veranderopgaven in staat te stellen met het stelsel te oefenen, aan te sluiten en te vullen.
3 (3)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het programma onder druk.	risico gelijk	Er is geld beschikbaar gesteld, dat brengt risico omlaag. Echter gezien de huidige discussie rondom plan uitbouw en de komende behandeling van de invoeringswet met veel (vaak ook kritische) vragen, wordt het risico per saldo als onveranderd ingeschat. Actiepunten derde kwartaal: - DSO: Helderheid creëren wat er eind 2019 wel en niet gereed is door het basisniveau verder te specificeren. - Belang besluit uitbouw onderstrepen richting OGB.
4 (4)	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	risico gelijk	Ontwikkeling van DSO-basisniveau vordert gestaag. De bevindingen van de Taskforce zijn opgevolgd en is voortgezet als integratieteam. Het proces rond STOP/TP blijft echter wel een aandachtspunt. Evenals het tijdig kunnen aansluiten van bevoegde gezagen. Actiepunten derde kwartaal: - DSO 2019 focus leggen op in staat stellen bevoegde gezagen op kunnen aansluiten, oefenen en vullen zodat het wetstraject niet belemmerd wordt.

			Beheermaatregelen komende periode: (Art 5.1 lid 1 su - Doorgaan met praktijkproeven om aansluiten te oefenen en te verbeteren.
5 (5)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	risico gelijk	De Try-outs zijn opgeschaald, een implementatie-aanpak is opgesteld tot aan 2021 en er is meer samenhang en verbinding met betrekking tot implementatie aan het ontstaan. Het is nog te vroeg om het risico af te schalen. Actiepunten derde kwartaal: - Samenwerking blijven bevorderen: Met elkaar de doelen halen en niet tegenover elkaar.

8.3 Top externe programmarisico's

Dit betreft risico's waar het programma geen directe invloed op heeft, maar bij optreden de doelstellingen wel significant kunnen raken.

#(oud)	risico	trend	opmerkingen / maatregelen
E1 (1)	Budgetspanning onvoldoende teruggebracht	risico gelijk	Het budget uit de Voorjaarsnota helpt om dit risico beheersbaar te houden. Volgens de huidige raming kunnen tegenvallers binnen het programmabudget worden opgevangen. Met overgang naar beheer is er nog wel een aantal zaken te doen: - Budgettaire effecten en dekking basisniveau 2020 scherper maken - Beheersen afronden DSO-backlog zodat eventuele restpunten zonder teveel risico door de Technisch Beheerorganisatie per 2020 overgenomen kunnen worden.
E2 (2)	Beheer exploitatiefase te laat ingericht	Risico gelijk	Aandachtspunten zijn continuïteit per 1 januari vanwege mogelijk afronden basisniveau DSO, opstarten doorontwikkeling/uitbouw en continuïteit in bemensing. Als de "eindsprint" in Q4 2019 is, sneeuwt de overgang naar TBO mogelijk onder. Ook is de structurele positie van LVBB en KOOP in het stelsel nog niet rond. Actiepunten derde kwartaal: - Contracteren OBO's - Capaciteitsopschaling TBO en SBO op korte termijn starten - Besluitvorming structurele positie, opdrachtgeverschap en financiering LVBB/KOOP - Scherp krijgen dienstenniveau beheer 2020 i.r.t. beheerkosten - Stimuleren besluitvorming Uitbouw door OGB
E3 (3)	Door voortdurende versobering scope DSO onvoldoende aansluiting bij behoefte gebruiker	risico gelijk	Er blijft discussie bestaan over wat er wel en niet tot het basisniveau behoort en wanneer dit gereed is. Actiepunten derde kwartaal:

			- OGB besluiten rondom scope op een rijtje zetten en als leidraad hanteren. - Voortschrijdend inzicht expliciet ter besluitvorming voorleggen.

9 Beheer DSO-LV

In het tweede kwartaal van 2019 zijn zowel de strategische beheerorganisatie (SBO - BZK) als tactische beheerorganisatie (TBO - Kadaster) verder gegaan met het inrichten van de eigen organisatie en processen en de voorbereiding van de in beheer name van het DSO-LV op basisniveau voor wanneer dat eind 2019 opgeleverd zal gaan worden.

In het tweede kwartaal hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden.

- Organisatie-inrichting: voor de SBO is het proces gestart t.b.v. het kunnen creëren en invullen van vaste formatieplaatsen: het addendum op het capaciteitsplan. Hierdoor kan erg gestart worden met de werving van de SBO functies.
- Raamovereenkomst: ten behoeve van de formele opdrachtverstrekking van BZK aan Kadaster in de rol van TBO en de planning en control cyclus is gewerkt aan een meerjarige raamovereenkomst, die grondslag vormt voor jaarlijkse nadere overeenkomsten van opdrachtuitvoering.
- Transitieplan: er is verder gewerkt aan het transitieplan voor de TBO in samenwerking met SBO en programma DSO. In het transitieplan wordt aandacht besteed aan alle onderwerpen die aandacht vragen bij de inrichting. In een driehoeksoverleg tussen pDSO, TBO en SBO wordt op al deze onderwerpen een transitiepad doorlopen. Dit kwartaal is in dat kader gewerkt aan het test- en acceptatieproces.
- Communicatie: TBO en SBO hebben een gezamenlijke stakeholderanalyse uitgevoerd, die input is voor de strategische en tactische communicatieaanpak.
- Onderzoek Informatiepunt: Er is een werkgroep geformeerd voor het onderzoek informatiepunt. Dit onderzoek heeft betrekking op de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt. De werkgroep heeft het onderzoek opgeleverd ten behoeve van het OGB-Beheer op 2 juli.
- Verkenning gebruikersbetrokkenheid: vanuit het Kadaster is een verkenning gestart naar de vormgeving van de gebruikersbetrokkenheid. Daarvoor is al een aantal gesprekken met interbestuurlijke stakeholders gestart.
- Er is een dialoogproces opgestart met de beoogde operationele beheerpartijen om de beheeropgave vanaf 2020 uit te werken, ter voorbereiding op de opdrachtverlening die dit najaar dient plaats te vinden.

10 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt

10.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends

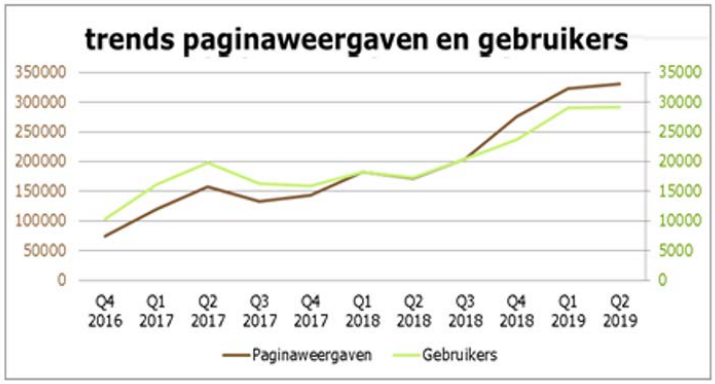

10.2 Vraagafhandeling en doelgroepen

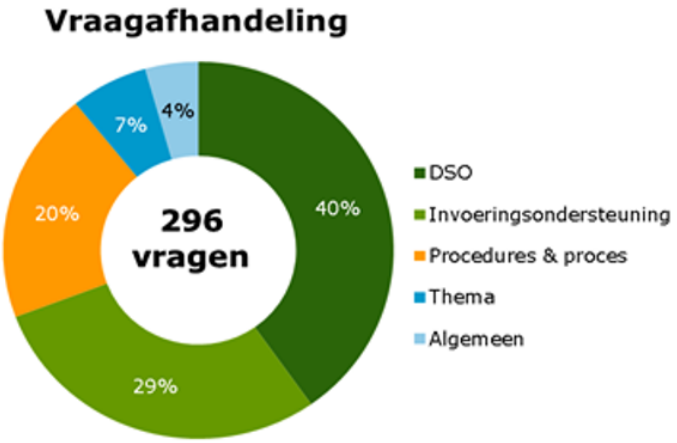

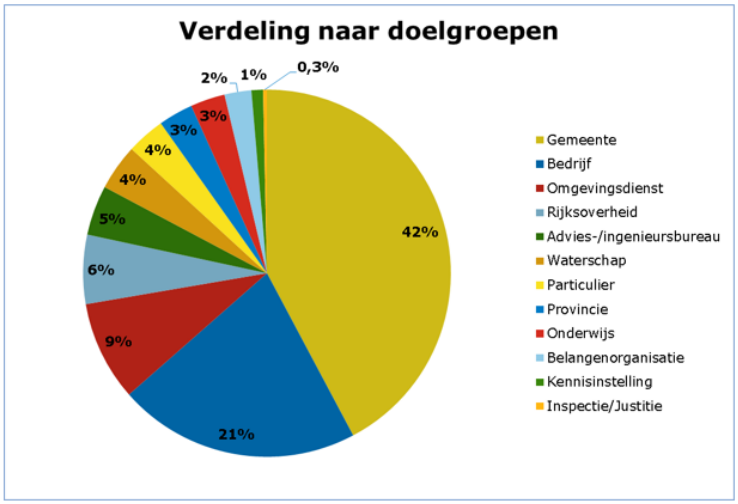

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Programmabureau

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

Notitie

Onderwerp	**Financiële uitgangspunten Aan de Slag 2019 en 2020**
Agendapunt	8
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	8 oktober 2019
Doel nota	Ter vaststelling

Beslispunt OGB:
- Akkoord gaan met voorstel om 3,7 mln aan voorgefinancierde beheerkosten uit 2018 en 2019 ten laste te laten komen van het beheerbudget 2020, mits er voldoende ruimte is binnen het taakstellend beheerbudget van 25,9 mln. De overige beheerkosten voor deze jaren (6,45 mln) komen ten laste van ADS, programma DSO.
- Akkoord gaan met voorstel om in 2020 de Programmaraadleden, BLM's en BLA's DSO door de eigen organisaties te laten betalen, met een eenmalige uitzondering voor de UvW.

Toelichting

Deze notitie beschrijft een aantal financiële uitgangspunten rondom DSO en het programma DSO, en doet een voorstel voor de nadere invulling van de kostenpost "beheer op de lat" en programmabureau.

1. DSO Basis, Beheer en uitbouw

Het basisniveau van DSO-LV wordt conform afspraak gefinancierd door BZK/ADS. Voorzien is nu dat er in 2020 restpunten uit DSO-LV zullen zijn. Deze staan naar verwachting aansluiten, oefenen en vullen van DSO-LV niet in de weg. De restpunten zullen door BZK/ADS worden gefinancierd. Het totaalbedrag voor DSO-LV blijft in de huidige ramingen binnen de oorspronkelijke raming van 142 mln. euro.

Over de dekking van de kosten voor Beheer en Doorontwikkeling van DSO-LV zijn in de beheerovereenkomst eind 2018 afspraken gemaakt. Deze afspraken treden in werking met ingang van 1 januari 2020.

Voor de uitbouw van het DSO naar het ambitieniveau 3 uit het bestuursakkoord is door BZK 50 miljoen Euro ter beschikking gesteld voor de jaren 2020-2024 (gemiddeld 10 miljoen per jaar). Daarnaast investeren de koepels en andere rijkspartijen in de ontwikkeling van informatieproducten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Gedekte budgetten				
	Tm 2019	2020	2021 - 2024	Kostendrager
DSO-LV Basis	132	10		BZK/ADS
Beheer/Doorontwikkeling DSO-LV en IP		25,9	25,9	Rijk/VNG/IPO/UvW
Uitbouw		10	10	BZK

2. Beheer op de lat

In februari en in december 2018 zijn er in het OGB afspraken gemaakt over de beheerkosten op de lat. Zie de bijlage voor de afspraken uit OGB.
De totale beheerkosten voor 2018 bedragen circa 1 mln. De totale beheerkosten voor het jaar 2019 (prognose augustus 2019) bedragen 13,5 mln, inclusief de bijdragen aan SBO en TBO in 2019. Deze kosten kunnen niet allemaal op de lat van tijdelijk beheer worden geschreven, onder andere vanwege het uitstel van de oplevering van DSO-LV naar 31 december 2019 (ipv juli 2019).

Voorstel
De tekst van de beheerovereenkomst is niet heel precies over wat er op de lat mag worden geschreven, en wat niet. Duidelijk is wel dat het om meer gaat dan alleen de (administratieve) voorbereiding van de beheerfase, maar dat het ook gaat om gereed gemelde componenten, die ook gebruikt worden ten behoeve van gebruikersproeven en demo's.

Onderstaand voorstel geeft een beargumenteerde verdeling van de beheerkosten. Deze is gebaseerd op de verwachte werkelijk gerealiseerde beheerkosten in 2019. Op basis van offertes met inhoudelijke beschrijvingen van de uitgevoerde werkzaamheden zijn kosten verdeeld naar redelijkheid en billijkheid.

Beheerkosten 2019 obv. raming	**Kosten beheer**	**Waarvan op de lat**	**Opmerkingen/Argumentatie**
MIM/HIM Standaard Geonovum	157	150	Opgeleverd en in beheer sinds juli 2018. Een set algemene uitgangspunten bij het moduleren en documenteren van standaarden. Software leveranciers van bevoegd gezagen maken bij ontwikkeling van software gebruik van beschrijvingen gebaseerd op deze uitgangspunten.
STOP/TPOD Standaard KOOP+ GEONOVUM	1.444	350	Oplevering v0.98 kern op 10 september 2019. Op basis van deze versie wordt door leveranciers van bevoegd gezagen plansoftware ontwikkeld. Laatste kwartaal doorbelast (~25% van het jaarbedrag).
LVBB Infra + beheer – KOOP	1.634		Dit onderdeel wordt niet doorbelast aan bevoegd gezagen.
STAM, STTR, Gebr Toep PRE RWS CIV	4.517	2.500	De STAM standaard is medio 2018 opgeleverd en op 12 nov 2018 door OGB vastgesteld. De STTR standaard is eind 2018 opgeleverd en 12 maart 2019 door OGB vastgesteld. Beide standaarden waren in 2019 in beheer. Vanaf februari 2019 is de try-out gestart waar deze standaarden deel van uitmaken. Ook zijn demo en aansluit/oefenomgevingen beschikbaar gesteld inclusief ondersteuning aan leveranciers. Gedurende 2019 zijn nieuwe omgevingen ingericht en operationeel gehouden om het aansluiten en oefenen te bevorderen (~55% van het jaarbedrag).

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Catalogus, OZON, Viewer, IHR Kadaster –	2.398	700	De systemen voor IHR zijn sinds januari 2019 gereed en daarna gevuld met bestemmingsplannen die zijn gevalideerd op eerdere standaarden. Fouten of inconsistenties zijn teruggekoppeld aan bevoegd gezagen. Viewer en de onderliggende OZON database zijn veelvuldig gedemonstreerd in live demo's in het land. Het onderdeel gegevenscatalogus is niet doorbelast (~30% van het jaarbedrag).
Kosten SBO en TBO	3,4	3,4	Conform besluitvorming OGB
Totaal Beheerkosten 2019	**13.550**	**3.700**	

*Bedragen x 1000

Afgesproken op 19 sept. jl.
Akkoord om - conform voorstel - een bedrag van 3,7 mln aan door ADS voorgefinancierd beheer in 2019 ten laste van beheerbudget 2020 te brengen op basis van bovenstaande, aanvullende argumentatie, mits er voldoende ruimte is binnen het taakstellend budget van 25,9 mln. Naar de huidige inzichten past dit binnen het beheerbudget voor 2020.

3. Algemene kosten: PR, PB, Com, monitor

Kosten voor Programmaraad (0,6 mln), Programmabureau (1,4 mln), Communicatie (1 mln) en monitor (0,7 mln) worden t/m 2019 versleuteld over de deelprojecten IVO, IPOW en DSO (totaal 3,7 mln, waarvan 2 mln toegerekend aan DSO). Per januari 2020 bestaat deelprogramma DSO niet meer. In de beheerovereenkomst van december 2018 is vastgelegd dat een deel van de kosten van het Programmabureau (0,5 mln), nl de kosten voor BLM's DSO en, BLA's met ingang van 2020 voor lasten komen van de bevoegd gezagen zelf. Resterende problematiek voor 2020, deelprogramma DSO, is daarmee 1,5 mln.

Voorstel
Om te voorkomen dat alle Algemene kosten ten laste van IVO komen, en er daarmee feitelijk geen vrij budget meer is voor Invoeringsondersteuning in 2020, is het voorstel om de problematiek te delen tussen Koepels en ADS. Praktisch kan dat er als volgt uitzien: aanvullend op BLM's en BLA's (0,5 mln, al afgesproken in de beheerovereenkomst eind 2018) dragen de koepels ook zelf de kosten voor de leden van de Programmaraad. ADS draagt de kosten voor Monitor en Communicatie.

Afgesproken op 19 sept. jl.
Akkoord conform voorstel om de kosten van BLM's en BLA's DSO en Programmaraadleden met ingang van 2020 niet meer ten laste van het programma te laten komen, maar door de Koepels zelf worden gedragen. Het zwaartepunt van deze rollen verschuift immers van ontwikkeling van DSO-LV naar implementatie bij de BG-en. Uitzondering hierop is de Unie van Waterschappen; BLM DSO en Programmaraad lid blijven in 2020 nog voor rekening van ADS komen. ADS/IVO draagt in 2019 en 2020 de kosten voor Monitor en Communicatie.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

4. LVBB

Het beheer van het LVBB en de bijbehorende STOP standaard maakt geen onderdeel uit van de beheerovereenkomst. Dat betekent dat dekking van deze kosten niet uit de 25,9 mln gedekt worden en er een andere financiering moet worden gevonden. Omdat op dit moment nog niet duidelijk is waar precies de scheiding ligt tussen LVBB (generieke voorziening) en DSO (specifieke voorziening voor Omgevingswet) is het ook lastig om te bepalen om welke bedragen het gaat. Inschatting is dat het beheer van de generieke voorziening inclusief STOP standaard tussen de 2 en 3 mln jaarlijks kost.

Op termijn zal de LVBB breder ingezet worden dan alleen voor het Omgevingswet domein. Op dat moment is het ook billijk dat de beheerkosten van deze voorziening gedekt worden door alle gebruikers. Op dit moment is het nog onduidelijk wanneer andere domeinen gebruik gaan maken van het LVBB.

Voorstel
Aan het eind van het jaar is er naar verwachting duidelijkheid over wat er tot de generieke voorziening LVBB moet worden gerekend, en wat een specifieke Omgevingswet functionaliteit is. Datzelfde geldt voor de standaard. Wellicht is er dan (of in de loop van 2020) ook meer zicht op het groeipad van nieuwe domeinen. Voorstel is dat de beheerkosten voor LVBB in 2018 en 2019 door ADS worden betaald (1,6 mln), en dat als er meer duidelijk is aan het eind van het jaar, de discussie wordt gevoerd over de structurele bekostiging.

Afgesproken op 19 sept. jl.
De beheerkosten voor LVBB in 2018 en 2019 komen vooralsnog voor rekening van ADS; dit onderwerp komt opnieuw ter tafel als we verder zijn in besluitvorming over bronhouderskoppelvlak LVBB en in onze gesprekken met de toekomstige, opdracht gevende organisatie binnen BZK.

Samenvatting Kostenproblematiek			
	Tm 2019	2020	2021>
Beheer op de lat	13,5		
PR, PB, Com., monitor		1,5	
LVBB		3	3

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage: afspraken Kosten op de lat OGB februari en december 2018
In het OGB van 26 februari 2018 zijn afspraken gemaakt over het voorfinancieren van het beheer door het ontwikkelprogramma DSO. Daarna zijn in het OGB van 18 december 2018 en het BO van december 2018 nadere afspreken gemaakt en vastgelegd in de beheerovereenkomst en het bijbehorend beheerarrangement.

Hieronder volgen de gemaakte afspraken die als uitgangspunt dienen voor de aan het (voorbereiden van) beheer toe te rekenen kosten:

a) Programma DSO houdt kostenadministratie bij voor tijdelijk beheer
Hieronder een citaat uit de notulen van het OGB van 26 februari 2018:

*"….*art 5.1 lid 2 sub e *stelt dat er binnenkort al producten 'van de lopende band afkomen'. Die moeten beheerd worden. Hij stelt voor dat het programma dat voorlopig doet. Deze kosten zitten niet in de raming en zullen worden bijgehouden. Daar wordt mee ingestemd. …." ;*

"Besluiten…Tot het moment waarop (onderdelen van) het DSO door een beheerorganisatie in beheer worden genomen, wordt het tijdelijk beheer gedaan door het programma DSO. Hiervoor wordt een kostenadministratie bijgehouden omdat het programma hier nu geen financiering voor heeft…"

b) Definitie Kosten van beheer
In de Beheerovereenkomst en het Beheerarrangement (vastgesteld in het OGB van 18 december 2018) zijn Definities opgenomen. De "Kosten van beheer" zijn als volgt gedefinieerd:

"Onder kosten van beheer wordt verstaan de kosten, verband houdend met het strategisch, tactisch en operationeel beheer van DSO-LV, waaronder ook te verstaan de kosten van de voorbereiding van het inrichten van het strategisch en tactisch beheer van DSO-LV en verder de kosten van beheer en exploitatie van het Informatiepunt."

c) Kosten voorbereiding van beheer en beheer zelf in Beheerovereenkomst
In de Beheerovereenkomst staan afspraken over kosten die toe te rekenen zijn aan de voorbereiding van beheer en beheer zelf. Hieronder de Paragraaf 1 lid 4 betreffende deze afspraken:

"De kosten, gemaakt in 2018 en 2019 die zijn toe te rekenen aan voorbereiding van beheer en beheer zelf, worden jaarlijks achteraf, op voorstel van de minister van BZK, door Partijen vastgesteld en vervolgens uit het taakstellend budget als bedoeld in 2 onder c, bestreden, overeenkomstig de verdeelsleutel, vastgelegd in het Financieel akkoord. "

d) Nadere afspraken in Beheerarrangement
In het Beheerarrangement staan in paragraaf 7.2 "De kosten beheer 2018–2019" nadere afspraken beschreven:

"Kosten van beheer die gemaakt worden in 2018 en 2019 en die aantoonbaar toe te wijzen zijn aan het voorbereiden van de beheersituatie of het beheer zelf, worden op aangeven van BZK door partijen besproken en aanvaard als kosten waarvan het redelijk is dat die gezamenlijk worden gedragen, en wel conform de verdeelsleutel uit het Financieel akkoord.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Hierbij geldt dat kosten van beheer van voorzieningen pas aan de orde kunnen zijn vanaf het moment van gereed melden[1] ervan door programma DSO aan het OGB (verstreken periode) of het moment van acceptatie van de voorziening door het OGB Beheer (toekomstige periode).

Kosten die gemaakt worden voor herstel van gebreken die geconstateerd zijn in het acceptatieproces van de aangeboden voorziening, behoren tot de ontwikkelkosten.

BZK doet op jaarbasis achteraf een concreet onderbouwd voorstel over de door te belasten kosten van beheer 2018 en 2019, waarover in het OGB Beheer overeenstemming moet worden bereikt. De niet als zodanig aan te merken kosten komen voor rekening van het Rijk."

Samenvattend:

a) DSO houdt voor het tijdelijk beheer in 2018 een kostenadministratie bij en schrijft deze 'op de lat'. (OGB 26 februari 2018)

b) Kosten van beheer zijn kosten van:
- Strategisch-, Tactisch- en Operationeel beheer
- Voorbereiding van het inrichten van Strategisch en Tactisch beheer

c) Gemaakte kosten voor voorbereiding van beheer en beheer zelf worden jaarlijks achteraf op voorstel van BZK door partijen vastgesteld en komen ten laste van het beheerbudget 2020-2023[2]

d) Kosten voor beheer van voorzieningen komen pas aan de orde als zij of gereed gemeld zijn door het programma DSO of geaccepteerd zijn door het OGB-beheer. (In 2018 zijn al kosten gemaakt o.b.v. het OGB besluit bij a zonder deze aanvullende voorwaarde.)

e) Over de hoogte van door te belasten kosten van beheer in 2018 en 2019 moet in het OGB-beheer overeenstemming zijn.

Beheer
Hiermee wordt het operationeel onderhouden van de voorzieningen van digitaal Stelsel DSO-LV[3] en de daarbij behorende infrastructuur bedoeld.

De totale kosten voor beheer kunnen worden verdeeld in:

[1] Gereed melden: de componenten van het DSO-LV worden ontwikkeld via de Safe methodiek. In deze methodiek vindt gereed melding plaats op het niveau van features. Gerealiseerde features zijn geaccepteerd en geverifieerd door Product Managers. Alle gerealiseerde en geaccepteerde features zijn terug te vinden in de Program backlog.
[2] Dit is een samenvatting van het gestelde in de beheerovereenkomst: paragraaf 1 punt 2 d en paragraaf 1 punt 4.
[3] Omdat er voor het Informatiepunt de aparte afspraak is uit het Bestuursakkoord om dat beheer een half jaar voor inwerkingtreding in te laten gaan wordt dat hier verder buiten beschouwing gelaten.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

a) Investeringskosten. Investeringskosten zijn kosten ten behoeve van de ontwikkeling (van de voorzieningen van het DSO-LV). De investeringskosten worden door het pDSO betaald en zijn/worden niet op de lat geschreven.

b) Beheer- en exploitatiekosten. Dit zijn kosten voor het (voorbereiden van) het beheren en exploiteren van digitale producten na vrijgave ten behoeve van de afnemers. Voor de volledigheid hieronder een overzicht van deze kosten

Ad a - Investeringskosten
Investeringskosten zijn kosten voor:

- De kosten van infrastructuur (Ontwikkel, Test en Acceptatieomgeving)
- Licenties ten behoeve van het realiseren van digitale producten en voorzieningen.
- Arbeid ten behoeve van het realiseren van digitale producten en voorzieningen. (Kosten van de ontwikkelteams)
- Productiemiddelen die ontwikkelteams gebruiken en de ondersteuning hiervan (digitale producten en voorzieningen). Dit zijn ook de ontwikkel en testomgeving. (OT)
- Ook de beheerkosten voor infrastructuur voor sprintdemo's, kwartaaldemo's en praktijkproeven vallen hieronder.
- Kosten voor het realiseren van afspraken in het ecosysteem. Bijvoorbeeld het afstemmen van de roadmap van Logius voor de diensten die wij integreren/hergebruiken/aansluiten op de test of acceptatieomgeving.

Investeringskosten zijn programmakosten en komen NIET op de lat.

Ad b – Beheer en Exploitatiekosten
Dit zijn de uitgaven voor het beheren en exploiteren (gebruiken) van digitale producten na vrijgave ten behoeve van de afnemers. Hieronder vallen ook kosten voor het hebben/ in stand houden van een helpdesk.

De offertes en de gerealiseerde kosten van het beheer door de ontwikkelpartner zijn de basis voor deze kosten. Deze offertes bestaan uit vaste kosten – voor o.a. infrastructuur en licenties - en variabele kosten voor arbeidsuren.

Volgens de definitie uit de beheerovereenkomst zijn de volgende principes van toepassing om kosten die op de lat zijn geschreven via de verdeelsleutel te verrekenen via het interbestuurlijke beheerbudget:

- Toe te wijzen aan het voorbereiden van de beheersituatie of het beheer zelf;
- En/of gereed gemeld door programma DSO[4] (zodat er op kan worden aangesloten en er mee geoefend kan worden).
- En/of geaccepteerd door het OGB (Beheer).[5]

[4] Tot op heden zijn producten door het Programma DSO geaccepteerd en geverifieerd door de Productmanagers van DSO-LV. Er heeft nog geen acceptatie plaatsgevonden door de afnemers c.q. eindgebruikers noch heeft er een (formele en expliciete) oplevering plaatsgevonden aan het OGB. Formele oplevering (acceptatie) staat gepland voor Q4 2019.
[5] Zie Beheerovereenkomst bijlage 5: protocol in beheer nemen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Voorstel voor de kosten die toe te rekenen zijn aan (voorbereiding van) beheer.
Op basis van deze principes en voorgaande uitgangspunten is het voorstel de volgende beheerkosten die in 2018 en 2019 zijn gemaakt door het Programma DSO via het interbestuurlijke beheerbudget te verrekenen vanaf 2020:

- De kosten gemoeid met (voorbereiden van) beheer van opgeleverde standaarden ten behoeve van (leveranciers van) bevoegd gezagen;
- Kosten voor het in stand houden en ondersteunen van aansluit- en oefen-omgevingen;
- Kosten voor het in stand houden van de pre-Productie omgeving (vanaf 2019 in gebruik als try-out). De pre-Productie omgeving is steeds geladen met de laatst opgeleverde werkende versie van het DSO-LV;
- Kosten voor het in stand houden van de voorzieningen[6] (functioneel beheer, Productmanagement, technisch beheer en applicatiebeheer) voor zover die door de product managers zijn geaccepteerd en op de backlog als gereed zijn opgenomen;

De kosten die gemoeid zijn met de voorbereiding en inrichting van de Strategische en Tactische Beheerorganisatie worden verrekend met de beheerbudgetten die beschikbaar komen in de periode 2020 – 2023 overeenkomstig de beheerovereenkomst.

[6] Voorzieningen: OZON, Stelselcatalogus, toepasbare regels, viewer regels en kaart, omgevingswetportaal, gebruikerstoepassingen, stelsel knooppunt, ontwikkelaarsportaal, informatieproduct ruimte, STAM, STTR, LVBB.

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
15 juli 2019

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	2 juli 2019
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e ;, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (verslag), art 5.1 lid 2 sub e (punt 3).
	Afwezig: art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e.

1 Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e dankt iedereen voor de flexibiliteit nu hij vanwege externe omstandigheden eerder weg moet. Verder een extra welkom aan art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e die vanuit het Kadaster voor het eerst bij het OGB-beheer aanwezig zijn.

2 Presentatie stand van zaken beheer

art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e presenteren de laatste stand van zaken rondom de inrichting van het beheer. De presentatie is bijgevoegd.

Op basis van de beheerovereenkomst worden op dit moment processen, inhoudelijke thema's en personele bezetting ingevuld. Streven is dat op 1 januari 2020 de beheerorganisatie op alle niveaus gereed is, zodat in 2020 kan worden uitgeprobeerd hoe alles met elkaar samenwerkt. De uitgangspunten zijn geformuleerd, art 5.1 lid wil vandaag benutten om te verifiëren of het OGB-beheer zich daarin kan vinden.

In de beheerfase wordt de huidige (safe-agile) werkwijze gecontinueerd. Dat heeft betekenis voor de inrichting van de beheerorganisatie. End to End regie op

Datum
15 juli 2019

de keten betekent dat de TBO gaat toezien op een goed functionerend stelsel inclusief de afhankelijkheden van processen bij bevoegd gezag en andere digitale voorzieningen.

art 5.1 lid 2 sub illustreert de overgang van de ontwikkelorganisatie naar de beheerorganisatie. Het is een puzzel met een groot aantal stukjes. Met de beoogde operationeel beheerorganisaties wordt het gesprek gevoerd hoe ze van ontwikkelpartner naar beheerpartner kunnen overgaan. Voor DSO geldt dat de overgang organisch verloopt. Er wordt een metafoor gebruikt van een cockpit met twee piloten: de beheerorganisatie kijkt mee met de ontwikkelorganisatie en het stuur gaat geleidelijk aan over van de een naar de ander.

Het OGB-beheer zal in de toekomst een voorportaal moeten hebben dat past op de structurele situatie. De huidige PR-leden hebben vooral een veranderkundige achtergrond. Er wordt nu nagedacht over de rollen die in de going concern situatie nodig zijn om de achterban te representeren. SBO en TBO spreken met de verandermanagers hoe de structurele vertegenwoordiging kan worden vormgegeven.
Verschillende koepels hebben intern inmiddels het gesprek gestart over die invulling. art 5.1 lid 2 su constateert het Rijk goed moeten kijken hoe zij om zullen gaan met de vraag vanuit de beheerorganisatie naar bemensing van overleggen. In het SAFE-lean model worden verantwoordelijkheden laag in de organisatie en is er veelvuldig overleg met de gebruikers. Dat verhoudt zich niet altijd goed met de wijze waarop het Rijk is georganiseerd.
art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat hij ook de rollen van het OGB-beheer expliciet wil maken. Wat wordt wel en niet in het OGB-beheer besproken.
Wat betreft de aanwezigheid bij de Programmaraad heeft art 5.1 lid 2 sub e een ronde gemaakt langs de verandermanagers. Dat gaat niet alleen over deelname van de TBO. De leden van het OGB-Beheer vinden deelname aan de Programmaraad van de TBO vanaf september gewenst.

Datum
15 juli 2019

3 Informatiepunt Omgevingswet (IPOw)

art 5.1 lid 2 sub e is aanwezig om het traject toe te lichten dat voor het IPOw is doorlopen. In de verkenning die eind vorig jaar is uitgevoerd voor de beheerovereenkomst kon men nog geen grip krijgen op het IPOw. Alle partijen zijn nu aan tafel uitgenodigd om, los van de huidige situatie, te doordenken hoe het Informatiepunt er uit zou moeten zien in de toekomst.
Het rapport dat nu voorligt is tot stand gekomen in een soort interne pressure cooker. Het moet uitdrukkelijke gezien worden als een tussenstap die nu met andere partijen kan worden besproken.
Voor het onderzoek zijn het Bestuursakkoord en het Financieel akkoord als kader gehanteerd. Overwogen is of de inhoudelijke en de ICT-helpdesk uit elkaar zouden moeten worden getrokken, en dan bij de TBO zou moeten worden ondergebracht. Advies is deze beide functies bij het IPOw te laten bij RWS. De kennisbasis en ervaring van RWS is zo groot dat dit de meest geschikte partij is. Zij kunnen beleid heel goed uitleggen. Uitkomst in het rapport is een herbevestiging van de afspraak in het bestuursakkoord dat de helpdesks worden geïntegreerd. Het staat nog niet vast hoe de aansturing van de niet Ow-taken zal worden ingevuld. Dat kan via de sturingslijn van de Omgevingswet-taken, maar kan ook daarbuiten. Ook de daarmee samenhangende keuze voor de financieringsstructuur is nog niet gemaakt.

art 5.1 lid 2 sub vraagt naar voor- en nadelen van de verschillende keuzes in de sturing. art 5.1 lid antwoordt dat een nadeel is dat er meerdere opdrachtgevers zijn. Dat zal naar verwachting beperkte administratieve lasten opleveren, voorzien wordt dat er 5% overheadkosten zullen zijn. Het is nog onbekend wat de omvang is van de vraag. De aanname is dat de 5 miljoen nodig is. Die inschatting is gedaan op basis van de ervaringen tot nu toe. Met een heel nieuw stelsel kan dat ook anders uitpakken.

In reactie op het rapport worden opmerkingen geïnventariseerd:
art 5.1 lid 2 s is verrast dat niet is gekozen voor de Tactische Beheer Organisatie voor het onderbrengen van de DSO-helpdeskfunctie van het Informatiepunt. Dat zou in zijn visie een lerende organisatie kunnen ondersteunen waardoor de dienstverlening in den brede zou kunnen verbeteren. art 5.1 lid geeft aan dat dit wel ter sprake is geweest. Maar om te sturen op kwaliteit hoef je niet alles zelf te doen.

Datum
15 juli 2019

art 5.1 lid 2 sub vindt het fijn dat er een rapport ligt. Wel vraagt ze zich af hoe het komt dat nu nog steeds sprake is van vier helpdesks. Er is geld gestopt in integratie, zij vraagt zich af waar dat is gebleven.
Daarnaast zijn er stappen nodig om er vertrouwen in te krijgen dat het op tijd werkt. Voor gemeenten is het belangrijk dat er mensen zijn met kennis die centrale regels kunnen uitleggen. De notie ontbreekt nog hoe centrale en decentrale informatie op elkaar zal worden afgestemd. art 5.1 lid 2 sub zou daar graag op visieniveau over spreken: wat willen we samen. De vraag over de rekening die wordt doorgeschoven naar decentrale partners: daar moet het gesprek echt over worden gevoerd.

art 5.1 lid 2 sub heeft ervaren dat de betrokkenheid vanuit de koepels tot nu toe beperkt is geweest. Het helpt om het eerst intern te bespreken, dan kan de stellingname scherper zijn. De keuze voor RWS is logisch, goede mensen en goede samenwerking. Maar de vraag is wat ze nu precies moeten gaan doen welke vragen kunnen we dan kwijt. Dat moet scherper worden.
De keuzes over financiering wil art 5.1 lid 2 sub zo straight mogelijk houden. De rekening die nu al betaald wordt moet niet bij de partners worden neergelegd. De Unie heeft het Informatiehuis water. Zij gaan ook niet proberen de kosten daarvoor via de Omgevingswet te laten betalen.

art 5.1 lid 2 sub gaat mee in het advies van zijn collega's. Aanvullend reageert hij op de opmerking van Hans over het Informatiepunt als lerend instituut. Om een kennis ontwikkelende helpdesk te realiseren moet je er wel over nadenken hoe je er voor zorgt dat het zo gaat werken.

art 5.1 lid 2 sub e constateert dat er overeenstemming is over het onderbrengen van het IPOw bij RWS. Waarom de integratie van de 4 helpdesks tot nu toe nog niet geeffectueerd is, dat kan hij niet beantwoorden.
Vanuit het Rijk is RWS de meest logische plek voor het IPOw. art 5.1 lid 2 su stelt voor om aan RWS te vragen om een offerte uit te brengen, en daarin onderscheid te maken tussen Ow taken en niet-Ow taken en informeren over wet-en regelgeving en beleidsondersteuning. Dat is in de afweging van de varianten van belang. Het OGB-beheer neemt deze suggestie over. De SBO zal met de TBO een offerte-uitvraag aan RWS voor het IPOw opstellen. Daarbij is er ook de behoefte dat wordt ingegaan op opties t.a.v. het dienstverleningsniveau.

Datum
15 juli 2019

In zijn beantwoording van de vragen signaleert art 5.1 lid dat het stelsel verandert. De decentrale ruimte wordt groter. We weten dus wel hoe het nu werkt, maar nog niet hoe het straks gaat. Decentrale overheden krijgen meer ruimte, maar zullen dus ook zelf meer moeten uitzoeken. art 5.1 lid roept op te focussen op 2020 en verder en niet op wat er nu gebeurt.

Concluderend stelt de voorzitter vast dat er instemming is om de helpdeks geïntegreerd onder te brengen bij Rijkswaterstaat. Aan RWS wordt gevraagd een offerte uit te brengen voor het beheer van het Informatiepunt, inclusief de helpdesk DSO. Daarbij wordt uitgegaan van de scope uit het Beheerakkoord, dus inclusief de integratie van de 4 helpdesks. Deze offerte zou daarbij ook het inzicht moeten bieden welke onderdelen van de huidige te integreren helpdesks niet gerelateerd zijn aan de Omgevingswet en aan uitleg van wet- en regelgeving. Zo kan in een later stadium met meer informatie besloten worden over de financiering en governance van het Informatiepunt. Dit wordt in een volgend OGB geagendeerd.

4 Rondvraag en sluiting

Rondvraag; art 5.1 lid 2 sub vraagt naar de stand van zaken rondom het plan uitbouw. Er was onduidelijkheid of er een stuk vanuit het IPO zou komen. Na overleg tussen art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e is geconcludeerd dat er geen behoefte was aan een stuk. Dit traject wordt na de vakantie weer opgepakt.

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	Stand van zaken offerteproces Informatiepunt Omgevingswet
Datum	15 oktober 2019
Agendanummer	10

Datum 25 september2019

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Het OGB-Beheer wordt gevraagd:

1. Kennis te nemen van de stand van zaken integratie huidige helpdesks
2. Te besluiten over het wel of niet meenemen van het niet OW-deel in de offerte-uitvraag aan RWS n.a.v. de analyse over de verhouding Omgevingswet /niet-Omgevingswet in de dienstverlening van de huidige helpdesks.

Aanleiding

In het OGB-beheer van 2 juli jl. lag de rapportage voor van het onderzoek naar het IPOw zoals uitgevoerd door de werkgroep onder leiding van Ben Koopman. Er is vervolgens aan IPOw gevraagd om inzicht te geven in de verhouding Omgevingswet gerelateerd en niet-Omgevingswet gerelateerd werk. In deze notitie worden de resultaten van deze analyse met u gedeeld. Van het OGB-Beheer wordt een uitspraak gevraagd over de scope voor het IPOw, zodat dit bij het offerteproces kan worden meegenomen. Daarnaast wordt het OGB-Beheer geïnformeerd over de stand van zaken op de integratie van de huidige helpdesks.

Tijdens de voorbespreking in de Programmaraad van 7 oktober jl. was er geen gedeeld standpunt op het financieren van het niet OW-deel binnen het gemaximeerde interbestuurlijke beheerbudget van 25,9 mln. UvW en IPO hebben de grondhouding om niet te betalen voor iets dat niet in scope zit. VNG wil graag een afweging maken met inachtneming van de administratiekosten die bij een splitsing komt kijken. Het Rijk is voorstander van financiering vanuit het interbestuurlijke beheerbudget van het niet OW-deel.

1. Integratie huidige helpdesks

Tijdens het OGB van 2 juli werd de vraag gesteld waarom de huidige helpdesks nog niet geïntegreerd zijn. Het IPOW wordt opgebouwd met mensen die ook voor de huidige helpdesks werken. De huidige dienstverlening kan echter niet worden stopgezet. De winkel blijft open, terwijl de nieuwe vestiging wordt opgebouwd.

- De vragen voor zowel IPOw, InfoMil, Helpdesk Water en Bodem+ komen op 1 punt binnen en worden van daaruit door verschillende experts beantwoord. De vragen voor helpdesk bouwregelgeving worden in opdracht van BZK beantwoord door Arcadis.
- De huidige helpdesks beantwoorden nu nog zo'n 20.000 vragen per jaar over de huidige wetgeving. Ook in 2020 zullen nog vragen binnenkomen over de huidige wet- en regelgeving die beantwoord moeten worden.
- Afspraak is dat vanaf 1 juli 2020 alle vragen die binnenkomen bij de vier helpdeks over zowel de Omgevingswet- en regelgeving als de huidige wetgeving binnen het IPOw worden afgehandeld. Dit is passend omdat ervaring leert dat bij een groot deel van de vragen over huidige wetgeving de toekomstige wetgeving en/of overgangsrecht een rol speelt. Voordeel is dat de integratie dan niet precies samen valt met de verwachte piek in het vraagaanbod
- De huidige helpdesks onderhouden ook elk een website waarop de huidige wet- en regelgevingwordt toegelicht. Dit doen zij onder de eigen naam van InfoMil, Bodem+, Helpdesk Water en Helpdesk Bouwregelgeving.

- Bij IPOw komen tot op heden voornamelijk vragen binnen over het stelsel, de nieuwe instrumenten, het DSO en de ondersteuningsmogelijkheden. Het aandeel meer inhoudelijke vragen begint conform verwachting langzaam te groeien. De informatie op de website sluit daarbij aan.
- De website van het IPOw wordt parallel opgebouwd waarbij eerst het stelsel en instrumentarium van de Ow is uitgewerkt en nu gewerkt wordt aan de uitleg van de verschillende inhoudelijke thema's en wat er verandert onder de Omgevingswet.
  Omdat het IPOw de huidige (geldende) wet- en regelgeving niet ontsluit, kunnen deze websites pas naar een archieffunctie omgezet worden na inwerkingtreding wet. Derhalve blijven de websites van de vier te integreren helpdesks minimaal tot 1 januari 2021 in de lucht. Uiteraard wordt de hoeveelheid beheer en onderhoud aan deze sites geminimaliseerd tot het hoogstnoodzakelijke.

2. Resultaten analyse Omgevingswet / Niet-Omgevingswet huidige dienstverlening

Het OGB heeft aan Rijkswaterstaat (hierna: RWS) gevraagd inzicht te geven in welke onderwerpen van de huidige helpdesks wel of niet onder de Omgevingswet vallen.

Op basis van input van inhoudelijke mensen binnen de helpdesk InfoMil; Helpdeks Bodem+ en Helpdesk Water is een concept verdeling gemaakt per onderwerp. De grootte van een onderwerp is gebaseerd op aantallen vragen; aantal webpagina's en aantallen paginaweergaven. In de percentages per helpdesk is de grootte van de verschillende onderwerpen verwerkt. Deze verdeling is besproken met de huidige opdrachtgevers.

Voor de helpdesk Bouwregelgeving geldt dat het gehele domein waar de helpdesk Bouwregelgeving uitleg over geeft opgaat in de Ow, inclusief de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.

Dit leidt tot onderstaande verdeling.

	Helpdesk Water	InfoMil	Bodem+	Helpdesk Bouwregelgeving	Totaal, gewogen gemiddelde
WEL Ow	85%	95%	70%	100%	90%
NIET Ow	15%	5%	30%	0%	10%
Totaal	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Aandachtspunten
Bij de bespreking is een aantal aandachtspunten benoemd:
- Onderwerpen die beoogd zijn op een later moment op te gaan in de Ow, maar nu nog niet onder de Ow vallen, zijn nu als *niet-OW* gelabeld.
- Het gaat om de websites infomil.nl; helpdeskwater.nl; bodemplus.nl en helpdeskbouwregelgeving.nl. Aparte websites zoals bijv. bodemrichtlijn.nl; het meldpunt bodemkwaliteit en BRZOplus.nl zijn buiten beschouwing gelaten.
- In eerdere analyses was de inschatting van de verhouding voor Helpdesk Water eerder 60-40 (Ow/niet-Ow). Deze verschuiving tov de eerdere analyse in 2014 wordt veroorzaakt door:
    - In de regeling wordt nu een heel aantal modellen en applicaties als wettelijk verplicht opgenomen, waarvan eerder nog niet bekend was dat dit opgenomen zou worden.
    - In 2014 werden veel (pagina's met) documenten, waarin benodigde technieken beschreven worden, als niet-Ow gelabeld, terwijl deze wel noodzakelijk zijn (en in sommige gevallen verplicht) om te gebruiken.
    - In 2014 werd strikt gekeken naar wat uitleg van wet- en regelgeving is en niet naar welke informatie nodig is voor de toepassing in de praktijk.

Relatie met raming
De kosten voor het IPOw cf. Bestuursakkoord worden geraamd op:

Jaar	2020	2021	2022	2023	2024
		art 5.1 lid 2 sub b			
Raming IP totaal	5,7				
Uitleg wet- en regelgeving	4,4				
HD DSO-LV	1,1				
Signalenmeldpunt	0,1				

De verhouding Ow/niet-Ow is toe te passen op de post "'uitleg wet- en regelgeving" uit bovenstaande tabel.
Het niet-Ow aandeel varieert daarmee op basis van de huidige raming tussen de 0,4 en 0,6 mln. per jaar.
Ten tijde van het onderzoek naar het IPOw is de inschatting gedaan dat bij een verdeling van de kosten er extra 5% administratiekosten zouden zijn op het totaal. Dit was gebaseerd op een verdeling van 60-40% tussen OW en niet-OW.

Bij de huidige berekening wordt uitgegaan van extra 2-3% administratiekosten, waarbij dit percentage afhankelijk is van het aantal aparte opdrachten.

Het wel/niet meenemen van het niet-OW deel in de offerte uitvraag betekent dat deze kosten wel of niet worden meegenomen in de interbestuurlijke financiering. Inn het verlengde daarvan verloopt de opdrachtverlening via SBO en TBO naar RWS als OBO of via de andere opdrachtgeversrelatie die departementen met RWS hebben.

Deze raming is opgesteld met de kennis en informatie van nu voor de periode juli 2020-2024. Er is ervan uitgegaan dat burgers, bedrijven (incl. leveranciers) en bevoegd gezagen voldoende zijn voorbereid op het werken met de Omgevingswet en met het DSO-LV, zowel via invoeringsondersteuning (Programma Aan de Slag) als via de Veranderopgaven van de VNG, IPO, UVW en het Rijk. Variatie daarin heeft direct invloed op de benodigde capaciteit van het Informatiepunt. Ter illustratie:

- een beperkte invoeringsondersteuning vanuit het Programma Aan de Slag en vertraging in de implementatie bij bevoegd gezagen kan het aantal en type vragen beïnvloeden.
- het moment waarop de wet- en regelgeving gereed is bepaalt hoeveel tijd invoeringsondersteuning, het digitaal stelsel en het Informatiepunt hebben om op basis van stabiele versies van de regelgeving kwalitatief goede producten te maken.
- de kwaliteit en volledigheid van het digitaal stelsel en de mate waarin bevoegd gezagen hiermee hebben kunnen oefenen is van grote invloed op de workload van het Informatiepunt rond de inwerkingtreding van de wet.
- daarnaast zal de uiteindelijke werking van de wet, het DSO en de kennisopbouw en voorbereiding van KCC’s en gebruikers in de praktijk van invloed zijn op het Informatiepunt.

In juli is al het belang aangegeven om sterk te sturen op de werkelijke situatie tijdens de operatie door de TBO. Het Informatiepunt zal in de uitvoering intensief worden gemonitord, zodat snel bijsturing op organisatie en dus budget kan plaatsvinden.

Notitie OGB-Beheer

Onderwerp	Dienstverleningsniveaus DSO-LV en IPOw
Agendanummer	11
Datum	25 september 2019

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub

M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
25 september 2019

Bijlagen:

Beoogd dienstverleningsniveaus

AARD VAN DE BEHANDELING:

Ter besluitvorming

Gevraagd wordt:

- In te stemmen met het hanteren van het dienstverleningsniveau voor de huidige voorzieningen OLO, AIM en RP.nl als uitgangspunt en waar voor het dienstverleningsniveau voor het stelsel DSO-LV in 2020 naar toe wordt gewerkt.
- In te stemmen met de uitgangspunten over het gebruik van DSO-LV in 2020.

Aanleiding

Om tot een beter inzicht in de dienstverleningsniveaus en de daarmee samenhangende beheerkosten te komen zijn dialoogsessies gevoerd met de beoogd operationeel beheerorganisaties (OBO's) en vertegenwoordigers van de interbestuurlijke partijen. In de Programmaraad van 15 juli jl. is de stand van zaken wat betreft dienstverleningsniveaus en beheerkosten DSO-LV aan de orde geweest. Er is aan de PR gevraagd in te stemmen met het proces om te komen tot vaststelling van de dienstverleningsniveaus en in te stemmen met het uitgangspunt om de dienstverleningsniveaus van de huidige voorzieningen OLO, Ruimteplannen.nl en AIM te hanteren voor DSO-LV. Met beide punten is de PR akkoord gegaan. Met het oog op de opdrachtverlening aan de OBO's dit najaar wordt er nu besluitvorming van het OGB-Beheer gevraagd.

Uitgangspunten
Bij de kwaliteit van dienstverlening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet moet onderscheid worden gemaakt tussen de dienstverlening rond de DSO-Landelijke Voorziening en de dienstverlening rond de lokale voorzieningen van bevoegd gezagen. De beheerorganisatie DSO-LV verzorgt het beheer en de ondersteuning van de Landelijke Voorziening. De lokale voorzieningen vallen onder verantwoordelijkheid van het betreffende bevoegd gezag.

SBO en TBO stellen de volgende uitgangspunten voor het te hanteren dienstverleningsniveau voor:

- Voor het dienstverleningsniveau DSO-LV is het vertrekpunt het huidige dienstverleningsniveau van OLO, AIM en Ruimtelijke Plannen (bijlage 1). De digitale dienstverlening onder de Omgevingswet omvat meer dan alleen deze drie voorzieningen, maar ze bieden een goed beginpunt voor het te hanteren dienstverleningsniveau.
- Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet dient het DSO-LV deze dienstverlening te bieden. Hier wordt in 2020 naar toe gewerkt.
- Aangezien het dienstverleningsniveau op basis van de huidige voorzieningen past binnen de dienstverlening die de OBO's voor andere voorzieningen bieden is het in 2020 financieel haalbaar binnen het in de beheerovereenkomst afgesproken taakstellend budget. Dit heeft eveneens te maken met het budget dat beschikbaar komt voor afmaken basisniveau in 2020.
- Op basis van voortschrijdend inzicht kunnen er in 2020 wijzigingen worden voorgesteld ten aanzien van de dienstverleningsafspraken voor 2021. Het dienstverleningsniveau van voorzieningen voor 2021 inclusief kostenimplicaties wordt in het najaar van 2020 geagendeerd in het OGB-Beheer.
- Bij het gebruik van GDI-voorzieningen (DigID, eHerkenning, BAG, BGT, e.d.) wordt uitgegaan van het dienstverleningsniveau van deze voorzieningen.
- Door uit te gaan van het dienstverleningsniveau van de huidige voorzieningen wordt op een paar onderwerpen afgeweken van eisen die in het GPVE voorlopig waren opgenomen. Het betreft lagere eisen op beschikbaarheid van het stelsel voor gebruikers. Het voorstel is de werking van het stelsel nauwlettend te monitoren en indien nodig de eisen naar boven bij te stellen als daar aanleiding toe is en de financiële consequenties daarvan helder zijn.

Relatie tot GPvE

In het GPvE is een aantal eisen met betrekking tot dienstverlening opgenomen en in afwachting van de beheerorganisatie groen gemarkeerd. Na anlyse blijkt:

- Dat GPvE en beoogd dienstverleningsniveau eind 2020 op een aantal punten materieel overeenkomen (bijvoorbeeld openingstijden systeem, helpdesk opening).
- Dat GPvE alleen m.b.t. beschikbaarheid een hogere eis stelt.
- Dat het beoogd dienstverleningsniveau op een aantal aspecten aanvullend op het GPvE met materiele eisen wordt ingevuld.

Na instemming van het OGB-Beheer met het voorstel om de dienstverleningsniveaus van de huidige voorzieningen te gebruiken zullen de zogenoemde dienstverleningseisen uit het GPVE (groen gemarkeerd) uit het GPVE worden gehaald en worden meegenomen bij het maken van de afspraken met de OBO's voor 2020 en verder.

Aanname gebruik van DSO-LV 2020
Voor afspraken over de werking van het stelsel inclusief het IPOw met de OBO's is het van belang een aanname te doen op het gebruik van het stelsel. Aangezien 2020 het implementatiejaar is bij bevoegd gezagen zal er een groeimodel worden gehanteerd op het gebruik van het stelsel. Hier zal een ontwikkeling in de hardheid van de cijfers plaats vinden. Met de OBO's zal de afspraak worden gemaakt dat ze via opschaling van hun voorzieningen deze groei kunnen accommoderen. Het is nodig om aannames te doen over de verwachte gebruiksvolumes van het DSO in 2020, zodat een beredeneerde en onderbouwde inschatting is te maken van benodigde capaciteit en dimensionering van infrastructuur bij de OBO's.

Voor het IPOw is het uitgangspunt dat het IPOw met een flexibele schil wordt ingericht, zodat makkelijk afhankelijk van het aantal gebruikers en de informatiebehoefte kan worden op- en afgeschaald.

De raming van het gebruik is inhoudelijk gebaseerd op wat inmiddels bekend is o.b.v. het door BZK i.s.m. koepels opgestelde 'minimumlijstje' waarin staat wat overheden op 1 januari 2021 minimaal kunnen en voorbereid hebben om te voldoen aan de Omgevingswet[1]. Daarnaast is het gebaseerd op ervaringsgegevens die vanuit het DSO zijn opgedaan met praktijkproeven en ervaringscijfers bij OLO, AIM en RP.nl.

De ramingen zijn geclusterd volgens de belangrijkste ketens c.q. aanlever stromen/ koppelvlakken van het DSO. Daarbij is consequent onderscheid gemaakt tussen productiegebruik en het oefenen.

De geraamde omvang van oefenen is een startpunt. De ervaring leert dat de daadwerkelijke omvang van oefenen in belangrijke mate ook afhangt van beschikbaarheid van software aan de kant van het bevoegd gezag, beschikbare (oefen/test) content en aanwezige tijd/ambitie bij bevoegd gezag. De raming voor oefenen zal daarom op kwartaalbasis worden herijkt o.b.v. de regulier PI-cyclus.

[1] Zie ook: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/06/27/mijlpalen en https://vng.nl/files/vng/publicatie_bijlagen/2019/minimale_acties_omgevingswet_-_versie_18-06-2019.pdf

Bijlage 1: beoogd dienstverleningsniveau

Service item	Omschrijving	Service level
Beschikbaarheid dienst	De dienst is online (m.u.v. onderhoud)	7 x 24 uur
	Servicetijd (periode waarin er actief beheer wordt uitgevoerd)	Werkdagen, 8u - 18u
	Helpdesk ondersteuning	Werkdagen, 9u - 17u
	% Beschikbaarheid gedurende kantoortijden (werkdagen, 6u – 24u)	98,5%
Onderhoudsvenster	- (On)geplande release - Infrastructuur	Buiten servicetijd
Incidentafhandeling Afhandeling (informatie)vragen	1. Kritiek 2. Hoog 3. Midden 4. Laag (Tabel inzake prioritering volgt in uitwerking SLA/DAP) -	< 4 uur < 8 uur < 16 uur < 40 uur Gedurende kantoortijden < 16 uur Gedurende kantoortijden
Releases[2]	Minimale aantal releases op jaarbasis.	minimaal 4 per jaar
Uitwijk	Test op uitwijkplan bij fictieve calamiteit.	1 keer per jaar <24 u na calamiteit
Helpdesk	Opening Vragen, verzoeken	9-17 u 70%< 2 werkdagen, 90% < 5 werkdagen
Klanttevredenheid m.b.t. functioneren van helpdesk	Frequentie: eerste jaar per kwartaal, daarna jaarlijks	Minimaal 6 (op schaal van 1-10)
Rapportage service niveau	Op alle genoemde service items wordt u gevraagd te rapporteren. Frequentie: maandelijks	10e werkdag

[2] Een releaseagenda wordt geïntroduceerd. Het release beleid (onder welke condities en hoe tot stand te komen en hoe afgestemd) is nog onderwerp van gesprek met betrokken partijen en zal in dialoog tot stand komen.

notitie OGB-B

Onderwerp	Overlegstructuur en gebruikersbetrokkenheid rondom beheer
Agendanummer	12
Datum	15 oktober 2019

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @kadaster.nl

T art 5.1 lid 2 sub e

Datum

27 september 2019

Bijlagen

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Het OGB-Beheer wordt gevraagd akkoord te gaan met:

- Het procesvoorstel om de komende twee maanden de (plenaire) dialoog te intensiveren.
- Het handhaven van de huidige betrokkenheid en aanspreekbaarheid van de verandermanagers (als business owners) en blm en bla'ers zolang de definitieve governance nog niet is ingericht.

Aanleiding

Voor de zomer heeft het OGB gesproken over de organisatie van de overlegstructuur en de gebruikersinteractie. Met de aanbevelingen uit dit overleg is de dialoog met betrokken koepels en het Rijk voortgezet. De highlights uit deze gesprekken zijn aan de orde geweest in de Programmaraad van 23 september jl.

Afspraken

De Programmaraad stelt voor om de komende maanden de (plenaire) dialoog te intensiveren, gezien het belang van het onderwerp en het bereiken van het hiervoor gewenste draagvlak. SBO en TBO zullen hiervoor het initiatief nemen.

In de afgelopen periode zijn er door SBO-TBO voornamelijk een-op-een-gesprekken gevoerd. Met interbestuurlijke partners (verandermanagers, BLM-ers, vertegenwoordigers van Rijk en koepels) en met vertegenwoordigers van gebruikers, zoals de Vereniging Eigen Huis.

In de komende periode zullen dat (ook) gezamenlijke dialoogsessies zijn. Als aangrijpingspunt voor de gesprekken wordt gebruik gemaakt van de Beheerovereenkomst DSO-LV en het Beheerarrangement. Uit de dialoogsessies moet overeenstemming over de nadere invulling volgen. De (generieke) uitgangspunten voor overlegstructuur zijn verwoord in de notitie die geagendeerd was voor het OGB van 2 juli.

Na die dialoogsessies zal het resultaat begin 2020 ter besluitvorming aan u worden voorgelegd na bespreking in de Programmaraad.

Notitie OGB-Beheer

Onderwerp	Beheeropdrachten 2020
Agendanummer	12
Datum	16 september 2019

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
16 september 2019

Bijlagen

Aard van de behandeling:
Ter informatie

Aanleiding
In lijn met de beheerovereenkomst (2019) vinden nu de voorbereidingen plaats voor de opdrachtverlening van de Strategisch Beheer Organisatie (SBO) aan de Tactische Beheer Organisatie (TBO) en van TBO aan de Operationele Beheer Organisaties (OBO) voor 2020. 2020 is het implementatiejaar voor het DSO-LV en voor de beheerorganisatie. Via deze notitie wordt het OGB-Beheer geïnformeerd over het proces van opdrachtverlening en de besluitvorming daarover.

Toelichting
De opdrachtverlening aan de OBO's bestaat uit een aantal volgtijdelijk op te stellen documenten:

A. Uitvraag; verzoek tot offerte van TBO aan OBO
B. Meerjarige overeenkomst; waarin de afspraken die meerjarig gelden tussen TBO en OBO worden vastgelegd
C. Offerte van de desbetreffende OBO
D. Jaarlijkse overeenkomsten van opdrachtuitvoering

Planning is dat in december dit proces is doorlopen. Dit is van belang voor de continuïteit in 2020 als ook om tijdig zicht te hebben op de omvang en verdeling van de beheerkosten. Voor zowel de TBO als de OBO's is nu de uitvraag in voorbereiding.

Het jaar 2020 is een voorbereidings-, oefen- en implementatiejaar voor bevoegd gezagen voor inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2021. De opdrachten voor operationeel beheer van DSO-LV componenten en het Informatiepunt OW voor 2020 komen tot uitvoering in een context die gekenmerkt wordt door een aantal blijvende veranderingen:

- Van ontwikkelprogramma onder vlag van het DSO programma naar beheer onder regie van SBO/TBO;
- Van ontwikkelpartner naar operationeel beheerorganisatie;
- Financiering en sturing door gezamenlijke overheden binnen een taakstellend budget in plaats van alleen BZK;
- De start met productie met de minimaal noodzakelijke content;
- Van ontwikkeling van de landelijke voorziening naar een werkend stelsel

Daarnaast zal 2020 gekenmerkt worden door twee eenmalige opgaven:

- De afbouw van de restpunten van het basisniveau DSO-LV.
- Het op grote schaal initieel aansluiten door bevoegd gezagen en de ondersteuning daarvan.

De uitvraag en daarmee ook de opdrachten aan de TBO en OBO's zullen bestaan uit verschillende deelopdrachten. Zo zullen er deelopdrachten worden verleend voor:

- het afbouwen van de restpunten van het basisniveau
- ondersteuning bij de implementatie
- beheer
- exploitatie en doorontwikkeling
- (voorbereiding op) uitbouw.

De opdrachten voor het afbouwen van de restpunten van het basisniveau en voor uitbouw staan financieel los van de opdrachten voor beheer, exploitatie en doorontwikkeling, waarbij geldt dat overeenkomstig de beheerovereenkomst beheer, exploitatie en doorontwikkeling worden gefinancierd uit het gezamenlijk opgebrachte beheerbudget. Voor uitbouw geldt dat conform beheerovereenkomst de investeringen tot maximaal 50 mln Euro worden gedragen door het Rijk, uitgaande van interbestuurlijke vaststelling van de Bestuurlijke Agenda Uitbouw. Tot slot stelt BZK (eenmalig) budget beschikbaar voor ondersteuning van de implementatie en afbouw van de restpunten van het basisniveau.

De formele opdrachtverlening geschiedt via deze vijf deelopdrachten. De uitvoering wordt gedaan door de verschillende operationele beheerorganisaties volgens één SAFE Agile proces van prioritering en voortbrenging. Op deze manier wordt de sinds 2017 binnen het DSO programma toegepaste werkwijze voortgezet.
Deze werkwijze borgt de continuïteit van het voortbrengingsproces op operationeel niveau. Rapportage en verantwoording vindt plaats per deelopdracht. Er wordt gebruik gemaakt van de governance van de beheerorganisatie met de onderverdeling naar SBO, TBO en OBO's, zodat niet alleen de continuïteit wordt geborgd, maar ook de prioritering onder regie plaats vindt.
In onderstaand figuur is dit voortbrengingsproces gevisualiseerd.

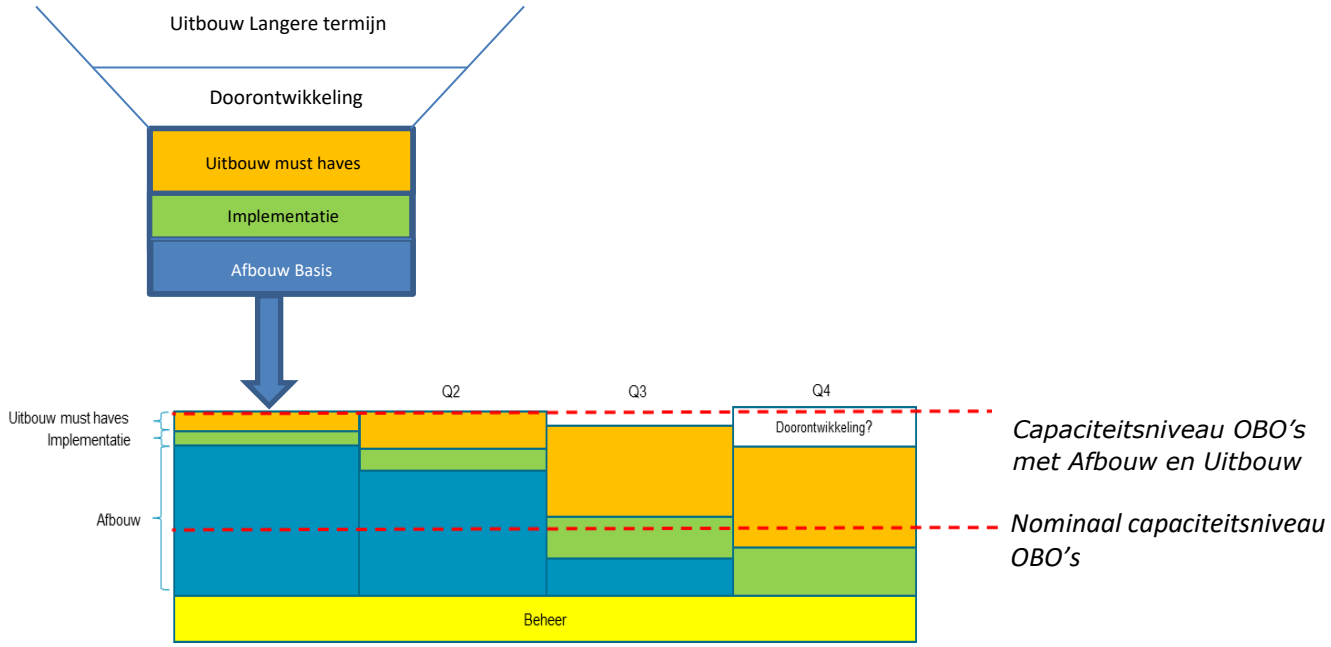

Dit proces rond opdrachtverlening leidt tot offertes per OBO aan het einde van dit jaar. In het OGB-Beheer van 12 december zal het OGB-Beheer geïnformeerd worden over de beheerkosten voor 2020 en zal de begroting voor het interbestuurlijke beheerbudget voor 2020 ter vaststelling worden voorgelegd.

Van een aantal uitbouwcomponenten hebben de koepels en Rijk aangegeven dat die nodig zijn bij inwerkingtreding van de wet. Te weten:

- Het vóór 1 januari 2021 realiseren van de **kennisgeving vergunning omgevingsplanactiviteit** (de zgn: 'afwijkvergunning'. Deze is wettelijk vereist en moet voor inwerking operationeel gereed zijn).

Daarnaast wordt de haalbaarheid van realisatie vóór 1-1-2021 onderzocht en op basis daarvan de eerste werkzaamheden aangevangen voor de volgende eerste elementen:

- Via nog te bepalen **toepassingprofielen standaard (TPOD)** wordt aanvullend informatie uit besluiten en rechtsfiguren op grond van de Omgevingswet ontsloten. Voor 1-1-2021 dient in standaard gereed te zijn: de TPOD Programma. Verdere prioritering zal plaatsvinden binnen de in agenda Uitbouw geïdentificeerde TPOD's (Bijlage 1, H6 Standaardisatie van Agenda Uitbouw)
- Voortbouwend op de oplevering van het loket direct zichtbaar verdere stappen te zetten in het vanuit één overheidsgedachte kunnen handelen en vanuit een integrale benadering kunnen werken: **de één loket benadering.**
- Inzetten op vijf parallelle ontwikkelsporen om de in paragraaf 4.4. van de bestuurlijke agenda uitbouw geïdentificeerde top vijf van eerste **prioritaire informatieproducten** aan te kunnen sluiten**.** Het betreft Aandachtsgebieden Externe Veiligheid, Natura 2000 en toegangbeperkende gebieden, Maat en locatiegegevens, Externe Veiligheid risico buisleidingen en Oppervlakte waterkwaliteit.
- Functionaliteit om **samenwerking** tussen bevoegd gezag te ondersteunen bij de behandeling van vergunningaanvragen.

De voorbereiding van deze uitbouwelementen via definitiestudies en business cases moet gereed zijn voordat TBO in staat is om elementen uit Uitbouw mee te nemen in de prioritering en planning van het eerste kwartaal 2020 en dus tijdige realisatie mogelijk te maken voor het einde van 2020. Aangezien het niet realistisch lijkt deze stappen volgtijdelijk te zetten, zal vooruitlopend op bestuurlijke besluitvorming worden gewerkt aan deze (voorbereiding) op uitbouwcomponenten die bij inwerkingtreding van de wet gereed moeten zijn.

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
9 oktober 2019

agenda

Betreft	Agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	15 oktober 2019
Vergadertijd	10.00 – 12.00
Vergaderplaats	Turfmarkt 147 8e verdieping, Aletta Jacobszaal

OGB

1. Opening en mededelingen

2. Verslag OGB 11 juni *Ter vaststelling*
- 2.1 Concept verslag OGB 11 juni (schriftelijke ronde)

3. Plan uitbouw *Ter besluitvorming*
- 3.1 Notitie Uitbouw
- 3.2 Bijlage - Bestuurlijke agenda uitbouw DSO-LV

4. Planning IBAT *Ter besluitvorming*
- 4.1 Notitie omgang met tijdslijnen acceptatie en beheer

5. STOP TPOD *Ter besluitvorming*
- 5.1 Notitie vaststelling STOP TPOD
- (De impactanalyses zijn op verzoek verkrijgbaar)

6. Tussenrapportage functioneel annoteren *Ter besluitvorming*
- 6.1 Tussenrapportage functioneel annoteren

Hamerpunten

7. Q-rapportage *Ter vaststelling*
- 7.1 Oplegger Tweede Kwartaalrapportage
- 7.2 Tweede Kwartaalrapportage

8. Uitgangspunten Financiën 2019 en 2020 *Ter vaststelling*
- 8.1 Notitie financiële uitganspunten Ads. 2019 en 2020

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
9 oktober 2019

OGB-beheer

9. Verslag OGB-beheer 2 juli *Ter vaststelling*
- 9.1 Concept verslag OGB-beheer 2 juli

10. Offerteproces Informatiepunt Omgevingswet *Ter besluitvorming*
- 10.1 Notitie Offerteproces Informatiepunt Omgevingswet

Hamerpunten

11. Dienstverleningsniveaus DSO-LV *Ter besluitvorming*
- 11.1 Notitie Dienstverleningsniveaus DSO-LV

12. Overleg en gebruikersbetrokkenheid *Ter besluitvorming*
- 12.1 Notitie Overleg en Gebruikersbetrokkenheid

Ter informatie
- Notitie Beheeropdrachten 2020

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

@minbzk.nl

Datum
18 november 2019

agenda

Betreft	Agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	20 november 2019
Vergadertijd	15.00 – 16.30
Vergaderplaats	Turfmarkt 147 Z36.31 Leeuwardenzaal

1. **Opening en mededelingen**

2. **Concept voortgangsbrief**
   ter bespreking

3. **Monitor implementatie Omgevingswet**
   ter vaststelling

4. **Overzicht functionaliteit omgevingsloket DSO-LV PI12 en Basis**
   Ter vaststelling

5. **Rondvraag en sluiting**

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
18 oktober 2019

Kenmerk

verslag

Verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	20 november 2019
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (verslag).
	Afwezig: art 5.1 lid 2 sub e

1. Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e heet alle aanwezigen welkom.

art 5.1 lid 2 sub e en art 5.1 lid 2 sub e praten de aanwezigen bij over de laatste stand van zaken met de Eerste Kamer. Vorige week is opnieuw een brief ontvangen, met als strekking dat een toenemend aantal leden niet bereid is snel de wetgevingsproducten te behandelen. De minister heeft contact gezocht met de Kamerleden. Haar oproep aan de bestuurlijke partners is om de gelederen nu gesloten te houden.
Verder zijn er veel vragen over DSO in de Kamer. Is het wel ver genoeg, wat zit er in? Algemene indruk is dat de Eerste kamer op alle onderdelen voortgang wil maar minder bewust is van haar eigen rol daarin.

2. Concept voortgangsbrief

- concept

Datum
14 april 2019

concept

[redacted]

Datum
14 april 2019

concept

3. Monitor implementatie Omgevingswet
De rapportage van september 2019 wordt door het OGB vastgesteld.

4. Overzicht functionaliteit omgevingsloket DSO-LV PI12 en Basis
art 5.1 lid 2 licht de notitie toe: Eind Q2 werd duidelijk dat niet alle functionaliteiten zouden worden afgerond. Daarom is gekeken welke functionaliteiten nodig zijn voor het realiseren van een heel oefenjaar. Er is daarom geanalyseerd welke features nodig zijn voor aansluiten vullen en oefenen (AVO). Impliciet nemen we daarmee ook het besluit om een aantal zaken door te schuiven. De bijlagen geven aan wat nu op basis van de planning van de incrementen 11 en 12 wordt ontwikkeld.
Dit heeft ook financiële gevolgen, die kunnen worden opgevangen met geld dat over is van het ontwikkelen van DSO. Hiermee halen we een mijlpaal uit het Bestuursakkoord niet.

art 5.1 lid 2 sub vraagt zich af of het IBAT kan accepteren als niet alles gereed is. art 5.1 lid 2 geeft aan dat IBAT kan toetsen of de resultaten aan het eind van het jaar voldoende zijn voor AVO. art 5.1 lid 2 sub kan daar voorwaardelijk mee instemmen, er moet dan ook een lijst zijn van niet afgemaakte punten en helder worden met welk proces dit wordt opgepakt.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt zich af of het voor acceptatie mogelijk is een knip te maken in wat in 2019 af is en wat in 2020 gereed komt.

De voorzitter stelt voor om aan art 5.1 lid 2 sub e te vragen wat hij hier mee kan doen. Want accepteren op de vraag of basisniveau wordt levert een ontkennend antwoord op. Samenvattend zal art 5.1 lid 2 sub e:

- art 5.1 lid 2 sub e formeel vragen het DSO dat eind 2019 wordt opgeleverd op het AVO-niveau te checken;
- Aanvullend vragen hoe hij om wil gaan met het accepteren van de lijst met nog op te leveren features in 2020.

art 5.1 lid 2 sub brengt in dat het voor zijn achterban duidelijk moet zijn of de prioritering van features voor AVO ook voor hen de meest relevante functionaliteit is. art 5.1 lid 2 sub e stelt voor om hierover een gesprek te organiseren? art 5.1 lid 2 ondersteunt dit idee, zijn indruk is dat BLM-ers zijn soms ook wat eenzaam zijn dus het is goed als er breder vanuit de achterbannen mee wordt gekeken. Hij gaat kijken of het lukt om dit op tijd te organiseren.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt zich af hoe het kadaster aankijkt tegen de planning? art 5.1 lid 2 sub e antwoordt dat er nu een strategie is van dakpansgewijs in beheer nemen. (vanaf 2020 over 83% van de functionaliteit). Met het Kadaster en DSO is afgesproken

Datum
14 april 2019

dat art 5.1 lid 2 blijft verantwoordelijk voor de afbouw van de overige 17%. art 5.1 lid 2 sub e blijft daarvoor ook de opdrachtgever.

- Het stuk wordt daarmee vastgesteld, met als toezegging dat er een aanvulling komt met de planning van de openstaande punten. art 5.1 lid 2 sub e voegt daar aan toe dat ook de planning van de uitbouwelementen in dit proces wordt meegenomen.
- Daarnaast zal art 5.1 lid 2 sub e vragen tegen avo niveau te toetsen en hem te vragen hoe hij wil omgaan met het toetsen van de overige (basisniveau) punten.
- Ook is behoefte aan een bijeenkomst voor de achterban over de prioritering van de afbouw.

5. Rondvraag en sluiting

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Onderwerp: Monitor Invoering Omgevingswet september 2019
Agendanummer: 3
Datum: 20 november 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

Datum
18 novemer 2019

Bijlagen
-

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

www.aandeslagmetde omgevingswet.nl

Beslispunten

Het OGB wordt gevraagd:

- kennis te nemen van de Halfjaarrapportage Monitor Invoering Omgevingswet september 2019 en deze vast te stellen;
- In te stemmen met het aan de Kamers verzenden van de rapportage over samenwerkingsverbanden.

De rapportage en de onderliggende inventarisatie onderzoeken zijn behandeld in het speciaal voor de monitor ingestelde interbestuurlijke monitoringoverleg. Voorstellen voor aanpassing, aanvulling of correctie door leden zijn besproken en doorgevoerd in deze versie van de rapportage. Dit neemt niet weg dat de duidingsteksten per overheidslaag onder de eindverantwoordelijkheid van de afzonderlijke koepels zijn opgenomen.

Vanwege de belangstelling vanuit de Eerste Kamer voor de voortgang bij de Omgevingsdiensten wordt ook het rapport over de voortgang bij de samenwerkingsverbanden met de brief mee gestuurd. In overleg met de omgevingsdiensten zal nog een korte passage aan de brief worden toegevoegd.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Halfjaarrapportage september 2019

Monitor Invoering Omgevingswet

Colofon

Document	Halfjaarrapportage Monitoring Invoering Omgevingswet september 2019
Datum	6-11-2019
Versie	1.0
Opsteller	Interbestuurlijke Monitoringoverleg Invoering Omgevingswet

Halfjaarrapportage september 2019

Monitor Invoering Omgevingswet

Inhoud

Algemeen overzicht 6
Algemeen overzicht stand per criterium 6

Inleiding 10
Monitor Invoering Omgevingswet 10
Rapportage aan de hand van concrete criteria 10
Leeswijzer 12

Criterium 1: Omgevingsvisie 15
Indicator inhoud 16
Indicator publicatie 17

Criterium 2: Omgevingsverordening 19
Indicator inhoud 20
Indicator techniek 21
Indicator publicatie 21

Criterium 3: Projectbesluit 23

Criterium 4: Omgevingsplan 27
Indicator proces 28
Indicator techniek 29

Criterium 5: Vergunningen en meldingen 31
Criterium 5.1 Vergunningen en meldingen – techniek 33
Criterium 5.2 Vergunningen en meldingen – indieningsvereisten 35
Indicator inhoud 36
Indicator techniek 36
Indicator publicatie 37
Criterium 5.3 Vergunningen en meldingen – proces 39
Criterium 5.4 Vergunningen en meldingen – beoordeling 42

Bijlage - Tabel stand per criterium in percentages 45

Algemeen overzicht

Algemeen overzicht stand per criterium

Samenvatting Q3 2019

CRITERIUM	RIJK (Wisselend tussen 1 en 9)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
1 Omgevingsvisie	100%	67% 33%		
2 Omgevingsverordening		92% 8%		
3 Projectbesluit	100%	75% 25%	90% 10%	
4 Omgevingsplan				68% 32%
5 Vergunningen & meldingen				
5.1 Techniek	88% 12%	83% 17%	100%	63% 37%
5.2 Indieningsvereisten		50% 50%	100%	58% 42%
5.3 Proces	100%	92% 8%	5% 95%	1% 66% 33%
5.4 Beoordeling	100%	83% 17%	5% 90% 5%	1% 64% 35%

Voldoet In voorbereiding Nog onbekend N.v.t.

Algemeen beeld gemeenten

De VNG heeft met grote interesse kennisgenomen van de uitkomsten van de voortgangsmonitor. Het beeld komt overeen met hetgeen wij ervaren in onze dagelijkse praktijk en contacten met gemeenten. We zien een toenemend besef bij gemeenten van de volledigheid van de opgaven waar zij voor staan. En dit leidt in veel gevallen ertoe dat zij moeten opschalen in activiteiten en inzet, wat op grote schaal in werking is gezet door de gemeenten. Gemeenten krijgen een steeds scherper beeld wat ze te doen hebben. Om hen hier ook gerichter op te ondersteunen, zijn in samenwerking met ADS de Regionale Implementatie Ondersteuners (RIO's) in het in leven geroepen.

Een specifieke uitkomst van deze monitor waarop de RIO's direct ingezet gaan worden, is de groep gemeenten die heeft aangegeven het niet te kunnen of willen oppakken en de groep gemeenten die denkt niet tijdig klaar te zijn. We onderzoeken wat daar speelt en zullen inzetten op bewustwording met gerichte ondersteuning. Daarnaast zien we dat de beschikbare capaciteit een breed ervaren knelpunt is bij gemeenten richting de inwerkingtreding van de wet. Vanuit de VNG zullen we zowel op bestuurlijk als management en organisatorisch niveau dit onder de aandacht brengen.

Een ander aandachtspunt bij gemeenten blijft het DSO. Tegelijkertijd merken we dat de kennis over het DSO mede door initiatieven van de VNG groeit en gemeenten wel de noodzakelijke stappen zetten om tijdig gereed te zijn om aan te sluiten op het DSO.

Verder zullen we in het komende jaar de samenwerking in de keten, zowel met de overige bevoegd gezagen als met onze uitvoeringsinstanties zoals de omgevingsdiensten onder de aandacht blijven brengen. In de voortgangsmonitor onder omgevingsdiensten, geven de omgevingsdiensten aan met ongeveer 30% van de gemeenten afstemming te hebben over de uitvoering van de Omgevingswet. In de RIO aanpak zal nagegaan worden hoe we hierop kunnen intensiveren. Daarnaast blijven we ketensamenwerking actief ondersteunen, o.a. met het concept van de omgevingstafel.

Algemeen beeld waterschappen

De voortgangsrapportage geeft een herkenbaar beeld van hoe de waterschappen er 16 maanden voor de beoogde datum van het in werking treden van de Omgevingswet voorstaan. Dat beeld bevestigt dat er bij de waterschappen nog het nodige moet gebeuren om op tijd aan de eisen die de wet stelt te voldoen, maar ook dat de waterschappen goed op koers liggen.

In de komende maanden zullen er vanuit de Unie van Waterschappen en vanuit initiatieven van waterschappen onderling de nodige producten worden opgeleverd die een impuls zullen geven aan de voortgang bij de waterschappen. Voorbeelden met betrekking tot de 'instrumenten' die in deze rapportage aan de orde komen zijn de 'Handreiking projectbesluit' van de Unie van Waterschappen, die eind 2019 beschikbaar komt, en hulpmiddelen die de waterschappen in staat te stellen om het in het kader van de Omgevingswet belangrijke aspect 'participatie' beter handen en voeten te geven.

Op basis van de resultaten van de waterschappen in deze monitor gaat de Unie van Waterschappen de nodige activiteiten richting diverse doelgroepen binnen de waterschappen ontplooien, waaronder de 'Programmamanagers Implementatie Omgevingswet' en de 'hoofden vergunningverlening en handhaving' van de waterschappen. Als onderdeel van dit traject zullen een aantal producten die in de afgelopen periode vanuit ADSMO, de Unie zelf en (groepen van) individuele waterschappen zijn ontwikkeld opnieuw onder de aandacht worden gebracht.

De belangrijkste aandachtspunten die de waterschappen signaleren zijn de afstemming met andere overheden en de afhankelijkheden die het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) met zich meebrengt. De afstemming met andere overheden wordt beïnvloed door de tijd die de interne implementatie van de Omgevingswet van alle overheden vraagt.

Wat betreft het DSO merken de waterschappen op dat datgene wat er nog moet gebeuren door externe factoren, namelijk het later beschikbaar komen van de benodigde standaarden en van DSO-LV, onder een behoorlijke tijdsdruk staat. Niet alle leveranciers van VTH- en regelbeheersystemen hebben hun software al gereed. En als het systeem eenmaal bij het waterschap in huis is (aangepast), moeten gebruikers worden opgeleid, moet het systeem worden gevuld, moet dit worden getest, moet dit op DSO-LV worden aangesloten, moet de interactie met DSO-LV worden getest e.d.

Met andere woorden, diverse systemen moeten zich nog bewijzen. Als de oplevering van (delen van het) DSO-LV later gaat plaatsvinden en mocht blijken dat DSO-LV nog kinderziektes vertoont, iets waarvoor de waterschappen overigens nu geen aanwijzingen hebben, dan wordt de tijdsdruk alleen maar groter.

Desalniettemin bevestigt de voortgangsmonitor het vertrouwen van de waterschappen dat het hen (met actieve ondersteuning door diverse partijen) gaat lukken tijdig aan de Omgevingswet te voldoen.

Algemeen beeld provincies
De laatste maanden hebben de provincies samen met hun ketenpartners veel geoefend (onder andere in Try-Outs) met bijvoorbeeld het ontsluiten van informatie via het DSO, het opstellen van toepasbare regels en het annoteren van een Omgevingsverordening. Dit oefenen geeft inzicht in de stappen die nog nodig zijn om op 1 januari 2021 klaar te zijn om met de wet te kunnen werken. Er zijn al veel stappen in de goede richting gezet, er zullen er nog veel moeten volgen. De inzet van provincies rond de implementatie van de wet blijft dat ook onverminderd groot. Provincies zoeken elkaar daarbij op en werken samen aan bijvoorbeeld de implementatie van de nieuwe standaarden en het opstellen van modelleerrichtlijnen.

Knelpunten kunnen ontstaan door de vertraging in het beschikbaar komen van de standaard voor publicatie van de Omgevingsverordening. De provincies moeten op 1 januari 2021 hun omgevingsverordening hebben vastgesteld en gepubliceerd via de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV). Hiervoor is geen overgangsrecht geregeld. Door de vertraging is er geen tijd meer om te oefenen met het ontsluiten van de verordening en geen ruimte om eventuele kinderziektes in systemen op te lossen. Het traject richting 1 januari 2021 is daarmee voor provincies haalbaar, maar afhankelijk van factoren waar zij geen invloed op hebben en dus kwetsbaar.

Algemeen beeld rijkspartijen
De rijkspartijen zien de implementatie van de Omgevingswet gestaag vorderen. Voor elke rijkspartij verschilt de opgave, doordat departementen en uitvoeringsorganisatie verschillende rollen en verantwoordelijkheden hebben.

Voor het aansluiten op het DSO-LV en de koppeling van het DSO aan werkprocessen is een gezamenlijke aansluitstrategie opgesteld die als leidraad wordt gebruikt voor het aansluiten en het aanpassen van de daaraan gekoppelde werkprocessen. Om dit goed te begeleiden is hier extra capaciteit opgezet. Komende tijd zullen partijen de aandacht meer gaan richten op het maken van onderlinge werkafspraken en met decentrale overheden om de vergunningverlening goed te laten verlopen vanaf 2021. Dit najaar verwachten partijen met elkaar een keuze te maken hoe zij wet- en regelgeving gedigitaliseerd kunnen gaan aanpassen vanaf de inwerkingtreding van de wet.

Inleiding

Monitor Invoering Omgevingswet

Het interbestuurlijke programma Aan de slag met de Omgevingswet heeft in zijn taakstelling de opdracht gekregen de invoering van de Omgevingswet te monitoren[1]. Dit gebeurt vanuit het project Monitor Invoering Omgevingswet. In het project worden verschillende onderzoeken uitgevoerd en bronnen gevolgd om een beeld te krijgen van de voortgang van de invoering en de veranderingen die de wet binnen de overheid tot gevolg heeft. De monitor doet dit niet alleen voor de informatievoorziening van het Rijk, maar ook ter ondersteuning van de koepels van de gemeenten, provincies en waterschappen die de veranderopgaven bij hun leden faciliteren.

De monitorrapportage is in eerste instantie bedoeld voor de leden van het opdrachtgevend beraad (OGB) en de ProgrammaRaad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Zij kunnen de resultaten gebruiken voor het (bij)sturen van hun ondersteuningsinspanningen bij de implementatie van de wet. Daarnaast wordt met de monitorrapportage een bijdrage geleverd aan de monitorafspraken die de minister met de Tweede en Eerste Kamer heeft gemaakt.

De opzet van de voorliggende rapportage is op veel punten gewijzigd ten opzichte van eerdere halfjaarrapportages. De monitor richt zich de komende periode vooral op het volgen van de vraag hoe ver de bevoegde gezagen zijn met de voorbereidingen om op 1-1-2021 aan de wettelijke eisen van de Omgevingswet te voldoen. De afgelopen maanden is een set criteria uitgewerkt die aangeven wat er op invoeringsdatum minimaal af dient te zijn om te voldoen aan de wet. De indicatoren die worden gemonitord zijn op deze criteria aangepast. Dit heeft onder andere tot gevolg gehad dat een aantal zaken die ten behoeve van de vorige rapportages werden gemonitord niet meer in deze rapportage terug te vinden zijn.

De transitie naar een succesvol werkende Omgevingswet omhelst weliswaar meer dan alleen kunnen voldoen aan de minimale criteria op invoeringsdatum. Echter gegeven het belang van een succesvolle start op de gewenste invoeringsdatum is er voor gekozen de monitoractiviteiten in de komende fase tot de invoeringsdatum vooral te richten op deze minimumvereisten.

Rapportage aan de hand van concrete criteria

Op 16 juni 2019 heeft de ProgrammaRaad van het programma Aan de slag met de Omgevingswet een set criteria vastgesteld waaraan de verschillende overheden op grond van de Omgevingswet minimaal dienen te voldoen. De criteria zijn in nauwe samenwerking met de koepels VNG, IPO, UvW en de veranderorganisatie voor de rijksinstanties tot stand gekomen. Alhoewel de koepels en de rijksinstanties hogere ambities hebben waarvoor de monitor op verzoek ook informatie verzameld, beperkt deze rapportage zich tot de vijf minimumcriteria. De minister heeft de Tweede en Eerste Kamer hierover geïnformeerd.

De vijf criteria zijn:

1. Per 1-1-2021 hebben provincies en Rijk een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (artikel 3.2 en 3.3 Ow). De omgevingsvisie is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[1]. (Dit criterium noemen we hierna '*Omgevingsvisie*')
2. Per 1-1-2021 heeft een provincie een vastgestelde omgevingsverordening die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De omgevingsverordening is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[2]. (Dit criterium noemen we hierna '*Omgevingsverordening*')
3. Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze per 1-1-2021 vast conform de eisen van de Omgevingswet (Het projectbesluit voldoet aan hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Tijdens de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen. (Dit criterium noemen we hierna '*Projectbesluit*')
4. Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1-1-2021 vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[3]. (Dit criterium noemen we hierna '*Omgevingsplan*')
5. Vergunningen en meldingen:
   - 5.1 Per 1-1-2021 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen[4]. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - techniek*')
   - 5.2 Per 1-1-2021 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - indieningsvereisten*')
   - 5.3 Per 1-1-2021 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningenprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag[5]. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - proces*')
   - 5.4 Per 1-1-2021 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet[6]. (Dit criterium noemen we hierna '*Vergunningen en meldingen - beoordeling*')

[1] **Omgevingsvisie:** Per 1/1/21 wordt een Omgevingsvisie opgesteld met de STOP-TPOD standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV. Een vóór 1/1/21 vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie.

[2] **Omgevingsverordening:** Een Omgevingsverordening wordt opgesteld met de STOP-TPOD standaard en bekend gemaakt via de landelijke voorziening.

[3] **Wijziging Omgevingsplan:** Een wijziging van een Omgevingsplan wordt opgesteld met de STOP-TPOD standaard, bekendgemaakt via de LVBB en ontsloten via DSO-LV.

[4] **Ontvangen aanvraag of melding:** Voor het ontvangen van een aanvraag of melding wordt gebruik gemaakt van de Standaard Aanvragen en Meldingen (STAM).

[5] **Beoordelingstermijn:** Beoordeling van een aanvraag vindt binnen 8 weken plaats voor besluiten anders dan art 10.24 Omgevingsbesluit. Bij een meervoudige aanvraag is het bevoegd gezag dat de aanvraag behandelt, voorbereid op het inwinnen van advies van het bestuursorgaan dat bevoegd gezag geweest zou zijn, als de activiteit los (enkelvoudig) aangevraagd zou zijn.

[6] **Beoordeling aanvraag omgevingsvergunning:** De beoordeling van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voldoet tenminste aan de instructieregels uit hoofdstuk 8 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Dat betekent dat aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit ook dienen te voldoen aan de instructieregels voor het omgevingsplan.

We rapporteren over alle overheden waarop een criterium van toepassing is. De monitor maakt gebruik van verschillende bronnen om te kunnen volgen of de verschillende overheden ook voor inwerkingtreding aan deze criteria voldoen. Daarbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van formele objectieve bronnen zoals geregistreerde aansluitingen op de verschillende DSO-LV onderdelen en officiële publicaties van omgevingsdocumenten. De gebruikte bron is in het vervolg van deze rapportage per indicator vermeld. Bij een aantal criteria maken we gebruik van een survey om dit in kaart te brengen. Deze survey wordt één maal per half jaar uitgezet onder de projectleiders en programmamanagers invoering Omgevingswet bij de verschillende overheden. Organisaties die niet deelgenomen hebben aan de survey worden meegeteld in de categorie 'nog onbekend'.

De meest recente ronde van de survey is eind augustus/begin september 2019 uitgevoerd. Deze survey had een respons van 70% onder gemeenten (250 uit 355), 100% onder waterschappen (21 uit 21) en rijkspartijen[7] (11 uit 11) en 92% onder provincies (11 uit 12). De resultaten van de survey zijn in een aparte rapportage[8] aan de koepels aangeboden.

Leeswijzer

De rapportage behandelt per criterium de mate waarin de verschillende overheden op het meest recente moment van meten voldoen. Aan het begin van ieder hoofdstuk is een schematisch overzicht opgenomen over de stand van zaken bij iedere bestuurslaag op het criterium waarop de voortgang wordt gemonitord. Sommige criteria worden met meerdere indicatoren gemeten. Ieder criterium/indicator bevat een grafische weergave die met maximaal drie kleuren de stand van zaken op dat criterium weergeeft. De kleuren zijn:

- **donkergroen:** dat staat voor hoeveel procent van de overheden in de bestuurslaag al voldoet;
- **lichtgroen:** dat staat voor hoeveel procent van de overheden in de bestuurslaag bezig zijn met voorbereidingen (zowel in uitvoering als gepland);
- **grijs:** het percentage overheden in de bestuurslaag dat nog niet aan de slag is om aan het criterium te voldoen of waar de monitor nog geen zicht heeft op de status.

Voor de meeste instrumenten geldt dat als een bevoegd gezag er mee wil kunnen werken steeds vier aspecten geregeld moeten zijn, die wij als indicatoren volgen:

- *inhoud*: Deze indicator geldt alleen voor de omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en de indieningsvereisten. We meten bij de visies en verordeningen het moment waarop het eindresultaat door het bestuur is vastgesteld en het besluit gepubliceerd is in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan. We veronderstellen dat de inhoud voldoet aan de wet op het moment van vaststellen door het orgaan. Bij de indieningsvereisten kijken we alleen naar het beschikbaar zijn van de daarvoor relevante toepasbare regels;
- *proces*: Deze indicator wordt gebruikt bij de criteria waarbij een organisatie straks iets moet kunnen (ze moeten in staat zijn om...). Dat gaat om proces in de brede zin. Je moet niet alleen je proces aangepast hebben, maar ook de kennis en competenties hebben om het te kunnen;

[7] De relevantie van de criteria voor de afzonderlijke rijkspartijen (betrokken departementen en uitvoeringsorganisaties) kan per organisatie verschillen in verband met hun verschillende taken en verantwoordelijkheden. Dit betekent dat ook de basis voor de vergelijking van de voltooiing per criterium voor rijkspartijen kan verschillen. Deze is bij sommige criteria minder dan de 11 rijkspartijen die gemonitord worden.

[8] Deze rapportage is ook te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

- *techniek*: de inhoud moet op de juiste wijze en conform de juiste standaarden in de landelijke voorziening (DSO-LV) kunnen worden ingevoerd, aangepast of opgehaald. Daarbij kijken we naar:
  - is de relevante standaard beschikbaar;
  - hebben de software leveranciers hun producten hierop aangepast ofwel kunnen overheden de beschikking hebben over de software die ze moeten gaan gebruiken (dit wordt niet in de monitor gevolgd);
  - hebben overheden de aangepaste software-oplossingen van hun leveranciers ook daadwerkelijk aangeschaft en geïnstalleerd of hebben de overheden op een andere manier de beschikking over de software;
  - hebben de overheden met succes een koppeling weten te maken met het DSO-LV.
- *publicatie*: het vastgestelde instrument moet - indien relevant - ook conform de juiste standaarden openbaar gemaakt worden.

Per criterium en per bestuurslaag kan het verschillen of het bevoegd gezag op 1-1-2021 al aan alle vier de aspecten moet voldoen.

Op het moment van verschijnen van de halfjaarrapportage was het voor de verschillende overheden voor een deel van de indicatoren per criterium nog niet mogelijk volledig aan de indicator of het criterium te voldoen vanwege het feit dat de oplevering van relevante onderdelen van de DSO-LV pas later in de tijd gepland staat. Bij de criteria en indicatoren waar dit speelt staat dat duidelijk aangegeven.

De afzonderlijke indicatoren per criterium zijn in de samenvattende overzichten aan het begin van ieder hoofdstuk gecombineerd tot één score voor het criterium. Hiervoor is per overheidsorganisatie gekeken aan hoeveel van de indicatoren van het criterium al wordt voldaan. Alleen als een organisatie op alle indicatoren voldoet, wordt dit in de totaalscore voor het criterium als donkergroen aangegeven. Bij ontbreken van één of meer 'completes' is dit zichtbaar als lichtgroen. En indien op nog geen enkele indicator zekerheid over of inzicht in de status bestaat, verschijnt deze organisatie in de totaalscore voor het criterium als grijs.

Per criterium hebben de betrokken koepels de monitorresultaten beoordeeld. Hun duiding van de uitkomsten is telkens opgenomen binnen kaders met een groene achtergrond zoals ook voor dit kader is gebruikt.

Lezers kunnen meer achtergrondgegevens, dwarsdoorsneden, analyses en onderliggende onderzoeksrapporten terugvinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet: https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek

CRITERIUM 1: OMGEVINGSVISIE

Een vastgestelde omgevingsvisie is op invoeringsdatum alleen relevant voor Rijk en provincies. Criterium 1 luidt daarom:

> Per 1-1-2021 hebben provincies en Rijk een vastgestelde omgevingsvisie die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (artikel 3.2 en 3.3 Ow). De omgevingsvisie is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening[1].

De Omgevingswet geeft gemeenten weliswaar ook een plicht tot het opstellen van een omgevingsvisie, maar deze hoeft nog niet op 1-1-2021 te zijn vastgesteld en gepubliceerd.

STATUS	RIJK (1)	PROVINCIES (12)	WATER-SCHAPPEN (-)	GEMEENTEN (-)
Criterium	100%	67% 33%		
Inhoud	100%	67% 33%		
Publicatie	100%	67% 33%		

Voldoet | In voorbereiding | Nog onbekend | N.v.t.

Indicator inhoud

In hoeverre het Rijk en de provincies bezig of klaar zijn met het opstellen en vaststellen van omgevingsvisie wordt gemeten aan de hand van de vastgestelde en ter inzage gelegde visies die deze organisaties publiceren via officiële bekendmakingen en ruimtelijkeplannen.nl.

Er wordt niet apart gemonitord of de vastgestelde en gepubliceerde visies ook inhoudelijk voldoen aan artikelen 3.2 en 3.3 van de Omgevingswet. De organisatie zelf is verantwoordelijk voor de inhoud.

Grafiek C1.1: *Vastgestelde en/of in voorbereiding zijnde omgevingsvisies*

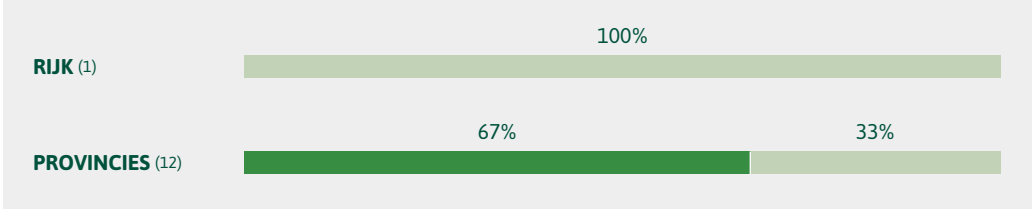

Indicator publicatie

Per 1-1-2021 wordt een Omgevingsvisie opgesteld met de STOP-TPOD standaard, via de reguliere infrastructuur voor officiële publicaties gepubliceerd in het elektronische publicatieblad van het desbetreffende orgaan en ontsloten via DSO-LV. Een vóór 1-1-2021 vastgestelde omgevingsvisie kan nog op grond van de Wet ruimtelijke ordening worden gepubliceerd op www.ruimtelijkeplannen.nl met gebruikmaking van de IMRO-standaard. Ontsluiting van de informatie uit de visie in DSO-LV vindt in dat geval plaats met gebruikmaking van de overbruggingsfunctie.

We meten bij deze indicator de publicatie van omgevingsvisies op ruimtelijkeplannen.nl.
Dit geeft het volgende beeld:

Grafiek C1.2: Op ruimtelijkeplannen.nl gepubliceerde omgevingsvisies

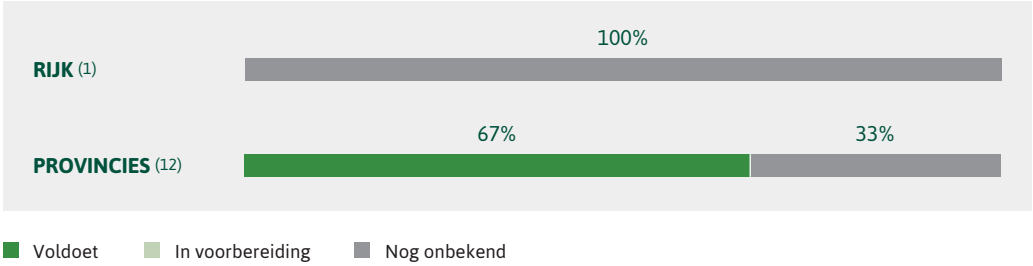

Duiding rijkspartijen
Door het Rijk wordt een Nationale Omgevingsvisie (NOVI) opgesteld. De ontwerp-NOVI is tussen augustus en september 2019 samen met het Milieueffectrapport NOVI (PlanMER) ter inzage gelegd via o.a. ontwerpnovi.nl en er zijn zienswijzen ingediend. Naar verwachting wordt de NOVI in het voorjaar van 2020 definitief en treedt deze inwerking.

Duiding provincies
Alle 12 provincies zijn bezig met een visie conform de OW of hebben deze al vastgesteld. Publicatie van een al vastgestelde visie mag nog op de huidige manier plaatsvinden via Ruimtelijkeplannen.nl. Daarmee is er geen afhankelijkheid van nieuwe techniek en is de verwachting dat alle provincies aan dit criterium zullen voldoen op 1-1-2021.

CRITERIUM 2: OMGEVINGSVERORDENING

Criterium 2 is alleen van toepassing op de provincies en luidt:

> Per 1-1-2021 heeft een provincie een vastgestelde omgevingsverordening die voldoet aan de eisen van de Omgevingswet (hoofdstuk 7 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). De omgevingsverordening is met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening.

Dit criterium kent drie componenten die we monitoren: (1) De vaststelling van de inhoud, (2) de technische mogelijkheden om de verordening via de DSO-LV te kunnen ontsluiten en (3) de feitelijke publicatie van de verordening.

STATUS	RIJK (-)	PROVINCIES (12)	WATER-SCHAPPEN (-)	GEMEENTEN (-)
Criterium		92% 8%		
Inhoud		67% 33%		
Techniek		92% 8%		
Publicatie		100%		

Voldoet | In voorbereiding | Nog onbekend | N.v.t.

Indicator inhoud

De indicator inhoud van het criterium Omgevingsverordening stelt dat de omgevingsverordening door Provinciale Staten op 1-1-2021 vastgesteld moet zijn en het besluit moet als officiële publicatie gepubliceerd zijn in het elektronische publicatieblad. De meeste provincies hebben al wel een geactualiseerde versie van de omgevingsverordening vastgesteld en gepubliceerd. Deze verordeningen voldoen echter nog niet (volledig) aan de eisen van de Omgevingswet.

Grafiek C2.1 Vastgestelde of in voorbereiding zijnde omgevingsverordeningen

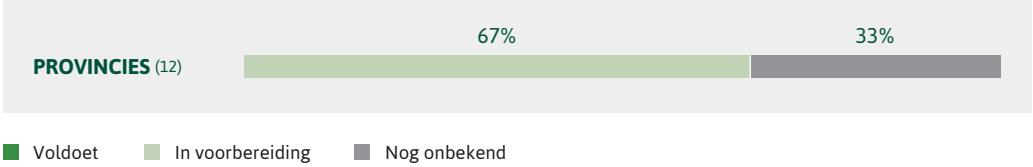

Indicator techniek

De indicator techniek monitort (1) de standaard beschikbaar is, (2) leveranciers deze standaard met succes in hun systemen hebben verwerkt zodat provincies in staat zijn de nieuwe techniek te kunnen gaan gebruiken, (3) de provincies ook daadwerkelijk regelen dat ze de nieuwe techniek kunnen gebruiken en (4) de provincies met succes in staat zijn om zijn op de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB).

De standaard voor het publiceren van omgevingsdocumenten, STOP/TPOD is recent vastgesteld (versie 0.98-kern). Leveranciers van plansystemen kunnen daardoor inmiddels hun producten daarop aanpassen. Omdat de landelijke voorziening nog niet officieel beschikbaar is, is het momenteel nog niet mogelijk om op de techniekindicator d volledige score te halen. In de survey vragen we naar de mate waarin provincies bezig zijn met het doorvoeren van de benodigde aanpassingen in de techniek i.c. het aanschaffen / aanpassen van de daarvoor benodigde systemen. Dit gaf het volgende beeld over de mate waarin provincies inmiddels de techniek op orde hebben:

Grafiek C2.2: Mate waarin provincies de techniek op orde hebben om omgevingsverordeningen te kunnen publiceren via DSO LV-BB

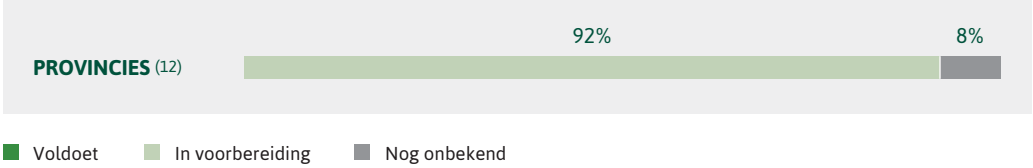

Indicator publicatie

De indicator publicatie geeft aan of de vastgestelde verordening als officiële publicatie is gepubliceerd via de landelijke voorziening (LVBB). Dit is alleen mogelijk als aan alle onderdelen van de indicator techniek is voldaan. De landelijke voorziening waarop de verordeningen kunnen worden gepubliceerd zal echter niet voor maart 2020 beschikbaar zijn. Nog geen enkele provincie kan daarom geheel aan deze indicator voldoen.

Grafiek C2.3: Mate waarin provincies hun omgevingsverordening hebben gepubliceerd via de Landelijke Voorziening (LVBB)

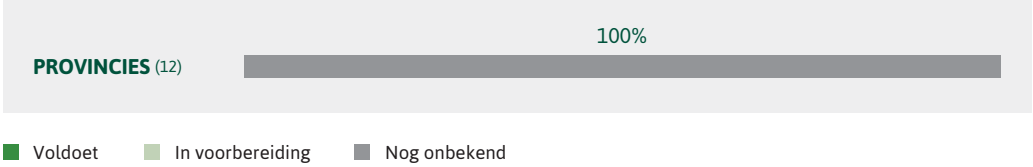

Duiding provincies
Alle provincies zijn bezig met de actualisatie (Omgevingswet-proof maken) van omgevingsverordeningen.

Er loopt een gezamenlijk traject om de nieuwe standaarden te implementeren, modelleerrichtlijnen op te stellen en software hierop aan te passen. De vertraging van de oplevering van de standaard heeft een sneeuwbaleffect (technische aanpassingen die ook vertraagd zijn) waaraan voor provincies risico's kleven: er is geen tijd meer om met publicatie van de omgevingsverordening te oefenen.

Leveranciers kunnen nu pas hun software aanpassen. Op het moment dat de techniek voor publicatie in productie komt (naar verwachting 31 maart 2020) zullen provincies direct hun ontwerpverordening moeten publiceren. Dit geeft weinig ruimte voor het verhelpen van eventuele kinderziektes in de systemen van zowel DSO-LV als de systemen van leveranciers. Als de standaarden stabiel blijken te zijn, zodat leveranciers hun software gereed kunnen maken, is de verwachting dat alle provincies per 1-1-2021 hun vastgestelde Omgevingsverordening kunnen publiceren.

CRITERIUM 3: PROJECTBESLUIT

Criterium 3 is van toepassing op rijkspartijen, provincies en waterschappen en luidt:

> Als een rijkspartij, provincie of waterschap een projectbesluit vaststelt dan stellen zij deze per 1-1-2021 vast conform de eisen van de Omgevingswet (Het projectbesluit voldoet aan hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving). Tijdens de overgangsfase hoeft het projectbesluit het omgevingsplan niet te wijzigen.

STATUS	RIJK (5)	PROVINCIES (12)	WATER-SCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (-)
Criterium	100%	75% 25%	90% 10%	

Voldoet | In voorbereiding | Nog onbekend | N.v.t.

Voor dit criterium is op de invoeringsdatum alleen de indicator voor proces van belang. Van een rijksinstantie, provincie of waterschap wordt verwacht dat als men na de invoeringsdatum van de wet een projectbesluit moet nemen, men in staat is om dit conform de regels van de nieuwe wet op en vast te stellen. Hiervoor dienen werkprocessen en samenwerkings-arrangementen te worden aangepast. Voor het monitoren van de proces-indicator maken we gebruik van de halfjaarlijkse survey. Dit gaf het volgende beeld over de stand per bestuurslaag op het inrichten en aanpassen van processen voor het voorbereiden van projectbesluiten:

Grafiek C3.1: Mate waarin provincies, rijkspartijen en gemeenten bezig zijn met het inrichten en/of aanpassen van processen voor het voorbereiden van projectbesluiten

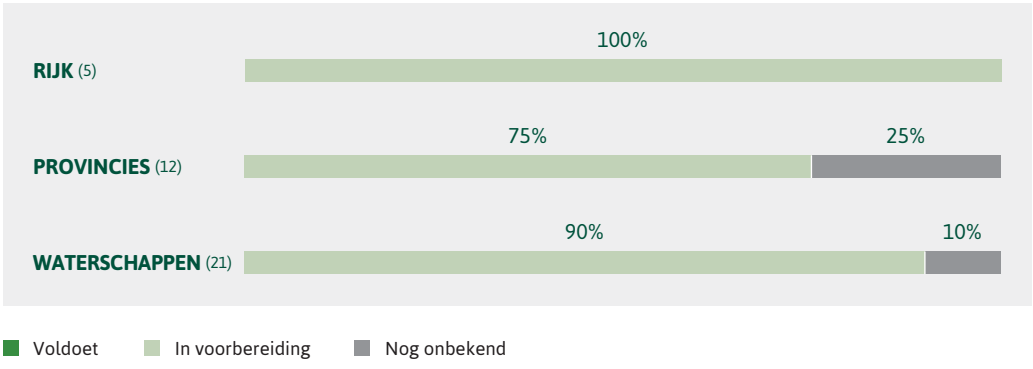

Duiding rijkspartijen
100% van de rijkspartijen die gaan werken met het projectbesluit zijn gestart met voorbereidingen te treffen om goed te kunnen werken met dit instrument. Een deel heeft handreikingen opgesteld voor hun eigen werkterrein of is daar nog mee bezig; er zijn diverse informatiebijeenkomsten georganiseerd en er wordt onderling gesproken over wat dit nieuwe instrument voor hun manier van werken betekent.

Duiding provincies
Alle provincies zijn bezig met het inrichten van de processen die nodig zijn om een projectbesluit op- en vast te stellen. Voor publicatie van deze besluiten zijn provincies opnieuw afhankelijk van de oplevering van standaarden en de aanpassing van de software door leveranciers.

Duiding waterschappen
90% van de waterschappen heeft het aanpassen van de processen rond het projectbesluit aan de nieuwe regels van de Omgevingswet in voorbereiding, 10% moet daaraan nog beginnen. Omdat de definitieve versie van de handreiking die de Unie voor het projectbesluit maakt aan het eind van 2019 verschijnt en er nog 16 maanden tot het in werking treden van de wet resteren is deze stand van zaken verklaarbaar en geen reden tot zorg. De waterschappen merken op dat de afstemming met andere overheden, die ook allemaal druk zijn met de implementatie van de Omgevingswet, een bijzonder punt van aandacht is.

De Handreiking projectbesluit van de Unie zal aan het eind van 2019 worden vastgesteld en daarna actief bij de waterschappen worden geïntroduceerd, onder andere via bijeenkomsten van het overleg van de programmamanagers Omgevingswet van de waterschappen (PIO). Dit zal naar verwachting tot een versnelling van het aanpassen van de processen rond het projectbesluit leiden.

Een belangrijk aspect van de processen rond het projectbesluit is participatie. Uit de monitor komt de behoefte aan verdere ondersteuning op dit aspect naar voren. Dit onderwerp heeft de volle aandacht. Zo besteedt de handreiking projectbesluit hier bijvoorbeeld aandacht aan en wordt door de waterschappen nagegaan of een traject kan worden gestart om ondersteunend materiaal te laten ontwikkelen. Ook in overleggen van het PIO en met de hoofden vergunningverlening en handhaving van de waterschappen (LOVH) zal dit onderwerp nogmaals besproken worden.

Wat betreft de technische voorzieningen waarmee de waterschappen vastgestelde projectbesluiten via DSO-LV kunnen ontsluiten en publiceren, het ‘Regelbeheersysteem’, merken de waterschappen op dat datgene wat er nog moet gebeuren door externe factoren, namelijk het later beschikbaar komen van de benodigde standaarden en van DSO-LV, onder een behoorlijke tijdsdruk staat. Niet alle leveranciers hebben hun software al gereed, En als het systeem eenmaal in huis (of aangepast) is, moeten de gebruikers binnen de waterschappen worden opgeleid, moet het systeem worden gevuld, moet dit worden getest, moet dit op DSO-LV worden aangesloten, moet de interactie met DSO-LV worden getest e.d. Met andere woorden, diverse systemen moeten zich nog bewijzen. Als de oplevering van DSO-LV verder wordt vertraagd en mocht blijken dat DSO-LV nog kinderziektes vertoont, iets waarvoor de waterschappen overigens nu geen aanwijzingen hebben, dan wordt de tijdsdruk alleen maar groter.

CRITERIUM 4:
OMGEVINGSPLAN

Het vierde criterium waaraan dient te worden voldaan om vanaf de invoeringsdatum verantwoord te kunnen werken onder de Omgevingswet geldt alleen voor de gemeenten en luidt:

> Als een gemeente een omgevingsplan wil wijzigen, dan stelt de gemeente deze wijziging per 1-1-2021 vast conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel van het plan voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving.
> De wijziging wordt met behulp van de geldende standaard ontsloten via de landelijke voorziening.

STATUS	RIJK (-)	PROVINCIES (-)	WATER-SCHAPPEN (-)	GEMEENTEN (355)
Criterium				68% 32%
Proces				1% 58% 41%
Techniek				61% 39%

Voldoet | In voorbereiding | Nog onbekend | N.v.t.

De gemeenten hoeven op 1-1-2021 nog geen nieuw Omgevingsplan te hebben vastgesteld. De oude plannen en beheerverordening worden van rechtswege op die datum omgevingsplan. Wijzigingen op het van rechtswege tot stand gekomen omgevingsplan dienen vanaf 1-1-2021 wel conform de eisen van de Omgevingswet te kunnen worden doorgevoerd in dit plan. Het proces voor de aanpassing en de techniek om de aanpassing ook in de landelijke voorziening door te voeren moeten daardoor al wel vanaf de inwerkingtredingsdatum op orde zijn, voor zover de gemeente al per direct aanpassingen wil kunnen doorvoeren.

Indicator proces

De mate waarin gemeenten hun proces voor het aanpassen van omgevingsplannen al ontworpen en ingeregeld hebben wordt afgemeten aan de hand van surveyvragen aan de projectleiders en programmamanagers bij gemeenten. De grafiek geeft weer hoeveel gemeenten voldoen aan de indicator, ermee bezig zijn of waarbij het nog onbekend is:

Grafiek C4.1: Mate waarin gemeenten bezig zijn om processen voor het aanpassen van omgevingsplannen te organiseren.

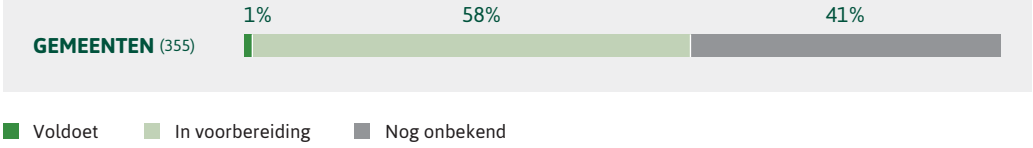

Duiding gemeenten[9]
Wat betreft de inrichting of aanpassing van processen tot wijziging van het omgevingsplan zien we dat ca. 15% van de gemeenten aangeeft hier al mee gestart te zijn. Van deze groep heeft bijna de helft een plan opgesteld en bij 89% is geïnventariseerd welke processen geraakt worden. Ca. 43% van alle gemeenten geeft aan plannen te hebben om op dit thema nog aan de slag te gaan.

Dit element is dus bij het grootste deel van de gemeenten in scope richting de invoeringsdatum. Er zijn overigens geen gemeenten die aangeven dit niet van plan te zijn. Enkele gemeente geven hierbij aan dat zij de impact hiervan op de werkprocessen beperkt achten. Een gemeente verwoordt het als: *Wij hebben geen vastgelegde processen en werken op lokaal maatwerkniveau in een klein team. Dat werkt uitstekend en voldoet.*

Daarnaast is het zo dat dit criterium pas gaat spelen wanneer je als gemeente een wijziging gaat aanbrengen in het omgevingsplan. De kans dat dit per 1-1-2021 op grote schaal zal gaan plaatsvinden is klein en we zien dan ook dat gemeenten zich met name richten op de techniek die vereist is om dit te kunnen, zodat ze er technisch toe in staat zijn. Om gemeenten wel zo goed als mogelijk hierop voor te bereiden en te zorgen dat ze gereed zijn om dit te doen, ontwerpt de VNG een werkend proces voor het wijzigen van het Omgevingsplan. Dit kan door de gemeenten overgenomen worden en specifiek worden gemaakt voor de eigen context. Ook organiseert de VNG een leergang omgevingsplan, waarin dit element aan de orde komt.

Indicator techniek

De indicator techniek volgt of een gemeente is aangesloten op de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaar stellen (LVBB) en omgevingswetbesluiten kan publiceren. Een wijziging van een omgevingsplan moet daarvoor worden opgesteld met de STOP-TPOD standaard, worden bekendgemaakt via de LVBB en worden ontsloten via DSO-LV.

Het is op dit moment nog voor geen enkele overheidsorganisatie mogelijk om aan de indicator techniek van het criterium omgevingsplan te voldoen, omdat op het moment van meten het hiervoor relevante deel van de landelijke voorziening nog niet beschikbaar was.

Een stabiele versie van de standaard is inmiddels vastgesteld. Om te bepalen of de gemeenten al technisch in staat zijn om een wijziging van het omgevingsplan op de landelijke voorziening te publiceren volgen we het aantal gemeenten dat al met succes een aansluitingstraject heeft doorlopen op het DSO-LV. Zolang formeel aansluiten op de LVBB en ontsluiting via DSO-LV nog niet mogelijk is proberen we via de halfjaarlijkse survey zicht te houden op de voorbereidingen die de gemeenten hiervoor treffen. Bij de voorbereidende werkzaamheden beperken we ons tot het volgen van de aanpassing of aanschaf van systemen door overheden. Dat gaf het volgende beeld:

Grafiek C4.2: Mate waarin gemeenten de techniek op orde hebben om wijzigingen in het omgevingsplan via LVBB te publiceren en via DSO-LV beschikbaar te stellen

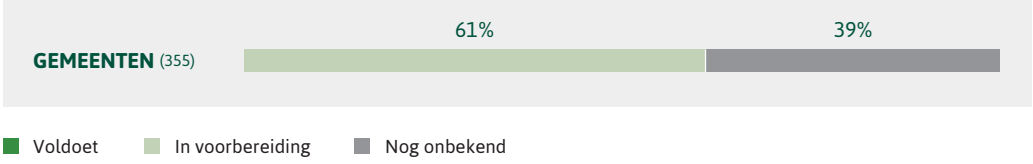

[9] In deze tekst is mede gebruik gemaakt van de uitkomsten op de verdiepende vragen uit het voortgangsonderzoek. Deze rapportage is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

We zien dat net iets meer dan 1/3e van de respondenten gestart is met het aanpassen en/of aanschaffen van software voor het opstellen, wijzigen en publiceren van omgevingsdocumenten. Hiervan heeft bijna driekwart een oriëntatie heeft uitgevoerd ten aanzien van de impact. Bij de helft is ook al een marktoriëntatie uitgevoerd en bij een kwart is de werving reeds gestart. Van de overige respondenten geeft net iets minder dan de helft aan van plan te zijn dit nog op te pakken en 1 op de 8 respondenten geeft aan dit nog niet te weten.[10]

Vanuit de VNG zal deze laatste groep van gemeenten benaderd worden om meer context te krijgen bij hun situatie en na te gaan hoe zij richting 1-1-2021 de benodigde stappen kunnen zetten. Vanaf najaar 2019 werken we vanuit de VNG en het programma Aan de slag met de Omgevingswet met Regionale Implementatie Ondersteuners. Zij zetten koplopers in voor inhoudelijke ontwikkeling, ondersteunen de gemeenten in de midden categorie met producten en implementatieondersteuning: gericht op het 'hoe' en bij de achterblijvers onderzoeken ze wat er speelt, in te zetten op bewustwording en hen mee te krijgen in verder ontwikkeling om tijdig gereed te zijn. De uitkomsten van dit voortgangsonderzoek vormen belangrijke input voor de Regionale Implementatie Ondersteuners en hun aanpak.

Het criterium 4 is een van de complexere criteria omdat het pas gaat gelden indien een gemeente een wijziging aanbrengt in het omgevingsplan, een zogenaamd als... dan... criterium. Dat neemt niet weg dat het van groot belang is dat gemeenten zich dit vroegtijdig realiseren en er op voorbereid zijn alvorens zij voornemens zijn een wijziging door te voeren.

We zien op basis van de uitkomsten van het onderzoek dat dit thema in beeld is bij het overgrote deel van de gemeenten, waarbij de nadruk ligt op het technische element. Een logische benadering, aangezien de complexiteit rondom dit criterium met name zit op het aanpassen en/of aanschaffen van de benodigde software. Wel vormt de groep gemeenten die nog niet weten of zij aan de slag gaan met de software een aandachtspunt, welke vanuit de VNG opgepakt zal worden.

[10] In deze tekst is mede gebruik gemaakt van de uitkomsten op de verdiepende vragen uit het voortgangsonderzoek. Deze rapportage is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

CRITERIUM 5: VERGUNNINGEN EN MELDINGEN

Het vijfde en laatste instrument waarmee de overheden meteen vanaf invoeringsdatum van de Omgevingswet moeten kunnen werken zijn de omgevingsvergunningaanvragen en meldingen. Het criterium is opgedeeld in een aantal subcriteria waaraan dient te zijn voldaan door alle overheden die als bevoegd gezag optreden voor de verwerking van omgevingsvergunningaanvragen en meldingen.

Vergunningen en meldingen:

5.1 Per 1-1-2021 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om conform de daarvoor geldende standaard een aanvraag of melding (art. 14.1 Ob) vanuit de landelijke voorziening te ontvangen (subcriterium techniek).

5.2 Per 1-1-2021 stellen provincie, waterschap en gemeente de informatie beschikbaar die nodig is om een aanvraagformulier in de landelijke voorziening samen te kunnen stellen, waarin ook de door hen gestelde indieningsvereisten zijn meegenomen (subcriterium indieningsvereisten).

5.3 Per 1-1-2021 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningenprocedure conform de eisen van de Omgevingswet Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag (subcriterium proces).

5.4 Per 1-1-2021 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet (subcriterium beoordeling).

De overall voortgang op deze subcriteria is als volgt:

STATUS	RIJK (8)	PROVINCIES (12)	WATER-SCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
5.1 Techniek				
Criterium	88% / 12%	83% / 17%	100%	63% / 37%
5.2 Indieningsvereisten				
Criterium		50% / 50%	100%	58% / 42%
Inhoud		100%	100%	100%
Techniek		50% / 50%	100%	58% / 42%
Publicatie		100%	100%	100%

Voldoet | In voorbereiding | Nog onbekend | N.v.t.

STATUS	RIJK (9)	PROVINCIES (12)	WATER-SCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
5.3 Proces				
Criterium	100%	92% 8%	5% 95%	1% 66% 33%
Vergunnings-procedure	100%	92% 8%	5% 95%	1% 66% 33%
Advies inwinnen	89% 11%	83% 17%	4% 86% 10%	1% 60% 39%
5.4 Beoordeling				
Criterium	100%	83% 17%	5% 90% 5%	1% 64% 35%

Voldoet | In voorbereiding | Nog onbekend | N.v.t.

Hieronder wordt de voortgang op de vier subcriteria nader toegelicht.

Criterium 5.1 Vergunningen en meldingen – techniek

Vanaf de eerste dag dat de wet in werking is getreden moet een bevoegd gezag (of haar uitvoeringsorganisatie) via een aansluiting op de landelijke voorziening (DSO LV) vergunningaanvragen en meldingen uit het omgevingsloket kunnen ontvangen. Hiervoor is nodig dat men een aansluiting op het DSO-LV heeft waarmee de aanvragen en meldingen digitaal kunnen worden binnengehaald die voldoen aan de STAM-standaard. De STAM-standaard versie 0.9 is op 12-9-2019 vastgesteld. Overheden kunnen naar verwachting vanaf medio 2021 aansluiten op de landelijke voorziening.

Een organisatie voldoet aan indicator techniek wanneer deze succesvol aangesloten is op de landelijke voorziening[11] of wanneer de uitvoeringsorganisatie waaraan zij de behandeling van vergunningen en meldingen hebben uitbesteed dit kan namens hen. In aanloop naar deze aansluiting volgen we de voorbereidingen die overheden treffen. Met behulp van de halfjaarlijkse survey proberen we inzicht te krijgen in hoeverre de overheden zich hierop voorbereiden door al wel de benodigde software aan te schaffen of aan te passen. De grafiek toont het aantal overheden dat voldoet aan de indicator techniek (dus succesvol aangesloten is op de landelijke voorziening), bezig is met de voorbereiding of waarbij het nog onbekend is.

[11] Ook dit zal naar alle waarschijnlijkheid worden gevolgd aan de hand van het succes waarmee een overheid een test-bericht m.b.t. een vergunningaanvraag met bijlagen kan ontvangen en verwerken.

Grafiek C5.1: Mate waarin overheden bezig zijn de techniek die nodig is om vergunningen en meldingen te kunnen verwerken op orde te brengen.

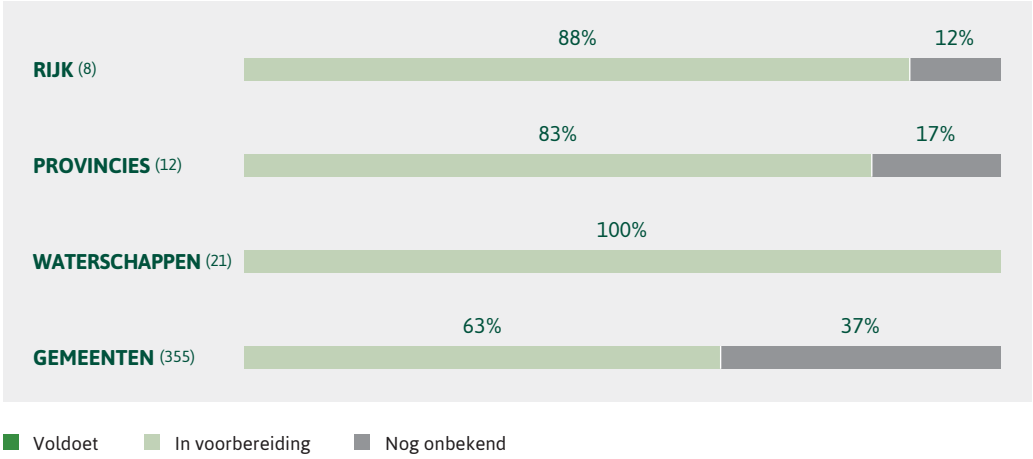

Duiding gemeenten[12]

Ongeveer 29% van de gemeenten geeft aan al bezig te zijn met het aanpassen of aanschaffen van de software voor behandeling van meldingen en vergunningaanvragen. Bij 61% van deze groep heeft een oriëntatie van de impact plaatsgevonden. Net iets minder dan de helft heeft ook al een marktoriëntatie uitgevoerd. En bij 40% is de werving reeds gestart. Circa 31% van de gemeenten geeft aan weliswaar nog niet bezig te zijn, maar wel plannen te hebben om dit op te pakken. Er is één gemeente die aangeeft dit niet van plan te zijn. De VNG neemt contact op met deze gemeente om na te gaan wat de context hiervan is.

Over de gehele linie constateren we dat dit onderwerp bij gemeenten in scope is. Om te zorgen dat alle gemeenten tijdig gereed zijn, heeft de VNG een marktverkenning uitgevoerd die gemeenten kunnen raadplegen en verzorgt de VNG masterclasses over het DSO.

Duiding provincies

Ongeveer de helft van alle provincies is niet van plan software voor de behandeling van meldingen en vergunningen aan te passen of aan te schaffen. Dit heeft te maken met het feit dat deze taken zijn overgedragen aan de omgevingsdiensten. Omdat provincies er als eigenaar en opdrachtgever van omgevingsdiensten voor verantwoordelijk zijn dat ook daar de invoering van de Omgevingswet goed verloopt, voeren alle provincies gesprekken met hun omgevingsdiensten over de aansluiting op de landelijke voorzieningen. Provincies die ook zelf een aansluiting regelen, hebben geïnventariseerd wat de impact is van het via het DSO moeten ontvangen en afhandelen van vergunningaanvragen en meldingen en zijn bezig met de opdrachtverlening aan softwareleveranciers.

Duiding waterschappen

29% van de waterschappen heeft het systeem waarmee vergunningaanvragen en meldingen vanuit het DSO-LV kunnen worden ontvangen al in huis; de overige 71% heeft het aanpassen of aanschaffen van dit systeem in voorbereiding. Omdat het hier over het algemeen gaat om het aanpassen van bestaande systemen, en niet zoals bij de software voor projectbesluiten om nieuw te ontwikkelen systemen, gaat, is verklaarbaar dat de waterschappen met deze systemen verder zijn dan met het Regelbeheersysteem, de software voor onder andere het projectbesluit. Desalniettemin is er wel extra aandacht nodig. 40% van de groep van waterschappen die in voorbereiding is, moet namelijk feitelijk nog met dit aspect starten.

[12] In deze tekst is mede gebruik gemaakt van de uitkomsten op de verdiepende vragen uit het voortgangsonderzoek. Deze rapportage is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

Voor het overige gelden hier voor een deel dezelfde opmerkingen als die de waterschappen bij de techniek voor het projectbesluit maakten. Het later beschikbaar komen van DSO-LV, zet het vervolgtraject onder tijdsdruk. Systemen kunnen nog niet op DSO-LV worden aangesloten, de interactie met DSO-LV kan nog niet worden getest e.d. Met andere woorden, diverse systemen moeten zich nog bewijzen. Als de oplevering van DSO-LV verder wordt vertraagd en mocht blijken dat DSO-LV nog kinderziektes vertoont, iets waarvoor de waterschappen overigens nu geen aanwijzingen hebben, dan wordt de tijdsdruk alleen maar groter.

Naar aanleiding van de constatering dat 40% van de groep van waterschappen die in voorbereiding is, feitelijk nog met het aanpassen of aanschaffen van dit systeem moet starten zal de Unie dit punt gaan bespreken in een bijeenkomst met de hoofden vergunningverlening en handhaving van de waterschappen (LOVH). De Unie zal het punt ook nog een keer voorleggen aan het PIO.

Duiding rijkspartijen
Van de 11 rijkspartijen die bezig zijn zich voor te bereiden op het werken met de Omgevingswet moeten er ook 5 technisch in staat zijn om vergunningen en meldingen te kunnen ontvangen via het DSO-LV. 88% van de rijkspartijen is gestart of van plan om software aan te schaffen/passen. Uit de respons op de halfjaarlijkse survey kwam naar voren dat de helft van deze 88% is gestart. De rijkspartij (13%) die heeft aangegeven nog onbekend, is in gesprek met een andere rijkspartij om via hen vergunningaanvragen te laten verlopen, vanwege het geringe aantal te verwachten aanvragen.

Om de rijkspartijen een leidraad te bieden is er een gezamenlijke aansluitstrategie opgesteld als hulpmiddel bij het tijdig aansluiting en monitoren van de operationele voortgang vanuit de rijkspartijen. Verder vindt er regulier overleg plaats met de rijkspartijen om hen te ondersteunen.

Criterium 5.2 Vergunningen en meldingen – indieningsvereisten

Dit criterium geldt alleen voor provincies, waterschappen en gemeenten. Om indieningsvereisten bij het indienen van de aanvraag of melding zichtbaar te krijgen is een specifieke set van zogenaamde toepasbare regels nodig voor iedere activiteit waarvoor het bevoegd gezag op basis van de verordeningen of het omgevingsplan een vergunning-, melding-, of informatieplicht invoert. Toepasbare regels zorgen er onder andere voor dat de juridische regels in verordeningen en plannen door de software van het DSO kunnen worden geïnterpreteerd zodat de juiste vragen in het indieningsformulier kunnen worden gesteld. Zonder deze toepasbare regels verschijnen er geen specifieke vragen over de activiteit in het indienings-/meldingsformulier op het DSO-LV en kunnen de indieningsvereisten ook niet zichtbaar worden gemaakt voor de indiener/melder. De indiener valt dan terug op een algemeen aanvraagformulier waarin geen specifieke vragen en indieningsvereisten voor de aan te vragen activiteit zijn opgenomen. Zo'n formulier is minder gebruiksvriendelijk en er ontstaat daarbij ook eerder de situatie dat niet alle relevante informatie en de nodige gegevens en bescheiden bij de aanvraag zijn gevoegd. In dat geval moet het bevoegd gezag hierover nog contact met de aanvrager opnemen. Het criterium over de indieningsvereisten wordt gevolgd aan de hand van indicatoren op het gereed hebben van de inhoud, de techniek en de publicatie op het DSO.
NB Naast de toepasbare regels voor het verkrijgen van de juiste indieningsvereisten faciliteert het DSO-LV ook de mogelijkheid voor het werken met toepasbare regels om te checken of een activiteit vergunning-, melding-, of informatieplichtig is. Deze vorm van toepasbare regels verhoogt de gebruikersvriendelijkheid voor de niet-professionele gebruiker en is aanvullend op de toepasbare regels voor het indienen.

Indicator inhoud

We monitoren bij de lokale overheden de voortgang waarin toepasbare formulieren voor het kunnen aanvragen van vergunningen, het doen van meldingen en voldoen aan informatieplichten, beschikbaar komen. Hiervoor volgen we het beschikbaar stellen van specifieke sets toepasbare regels voor indieningsvereisten per bestuurslaag:

- Voor de waterschappen volgen we alleen toepasbare regels voor de set activiteiten uit de bruidsschat die betrekking hebben op de waterkwaliteit;
- Voor de gemeenten volgen we het opvoeren van regels rondom de taken:
  - opslaan van roerende zaken
  - alarminstallatie aanleggen
  - handelsreclame maken
  - gebruik van locatie bouwwerken
  - maken, hebben of veranderen van een uitweg of het gebruik daarvan
  - slopen in een beschermd stads- of dorpsgezicht
  - slopen van een bouwwerk
  - uitvoeren van een werk
  - vellen van houtopstand
- Voor de provincies volgen we de publicatie van indieningsvereisten voor activiteiten waarvoor de provincie bevoegd gezag is als vergunningverlener of meldingsinstantie en die volgen uit hun via de LVBB gepubliceerde omgevingsverordening.

Grafiek C5.2.1: Overzicht percentage overheden dat bezig is met inhoud indieningsvereisten

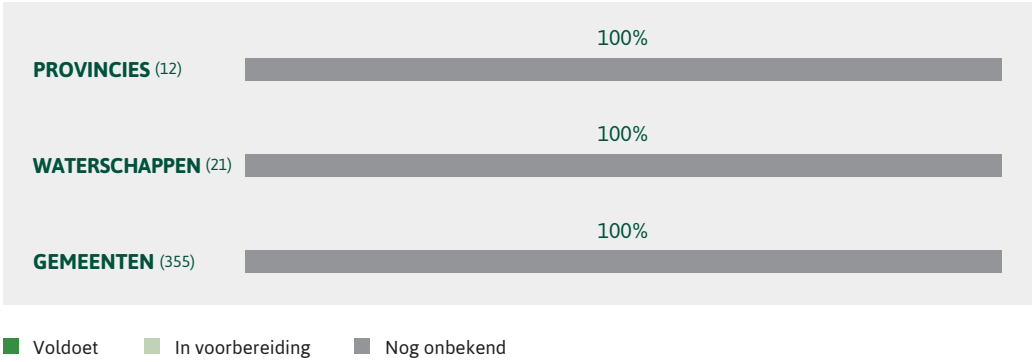

Op het moment van opstellen van deze halfjaarrapportage was vanuit de monitor nog geen zicht op de mate waarin decentrale overheden al toepasbare regels voor indieningsvereisten klaar hadden. Bekend is dat een deel van de overheden al bezig is met oefenen met het opstellen van regels.

Indicator techniek

Overheden voldoen aan de indicator techniek wanneer ze succesvol aangesloten zijn op de landelijke voorziening en toepasbare regels kunnen ontsluiten. Ze moeten daarvoor over een regelbeheersysteem beschikken dat de toepasbare regels conform de STTR-standaard kan overzetten naar het DSO-LV.

De STTR-standaard is op 12-3-2019 vastgesteld. De productieomgeving op het DSO-LV is momenteel echter nog niet beschikbaar. Zodra het een overheidsinstantie is gelukt om toepasbare regels m.b.t. indieningsvereisten te ontsluiten in de productie-omgeving[13], beschouwen we dat als een indicatie dat de overheidsinstantie in staat is om aan het techniek-criterium te voldoen.

In aanloop naar een succesvolle aansluiting volgen we overheden bij de voorbereidingen. Daarvoor kijken we naar de aanschaf of aanpassing van software door overheden.

Grafiek C5.2.2: Mate waarin overheden al met succes zijn aangesloten op het DSO-LV en toepasbare regels kunnen ontsluiten.

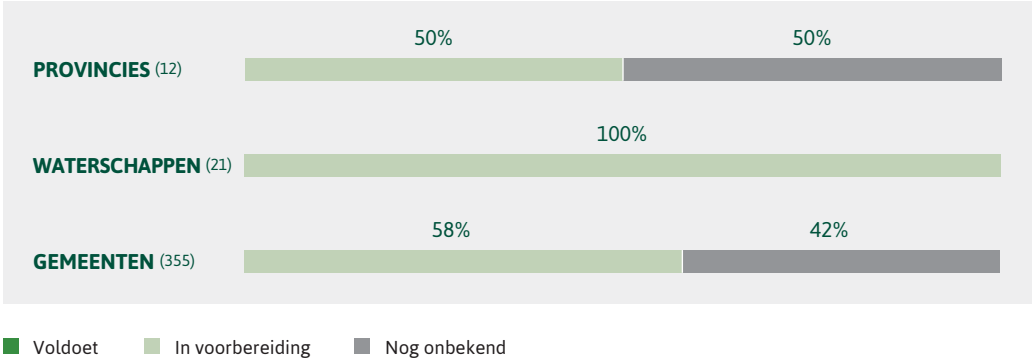

Indicator publicatie

De publicatie van indieningsvereisten wordt gemonitord aan de hand van de toepasbare regels die overheden hiervoor via de productie-omgeving van de landelijke voorziening ontsloten hebben. Zie ook de indicator inhoud. Voor de provincies geldt als extra eis dat de verordening al via het DSO-LV gepubliceerd is voordat indieningsvereisten kunnen worden gepubliceerd (zie ook criterium 2).

Grafiek C5.2.3: Mate waarin overheden al met succes indieningsvereisten voor vergunningaanvragen en meldingen hebben gepubliceerd

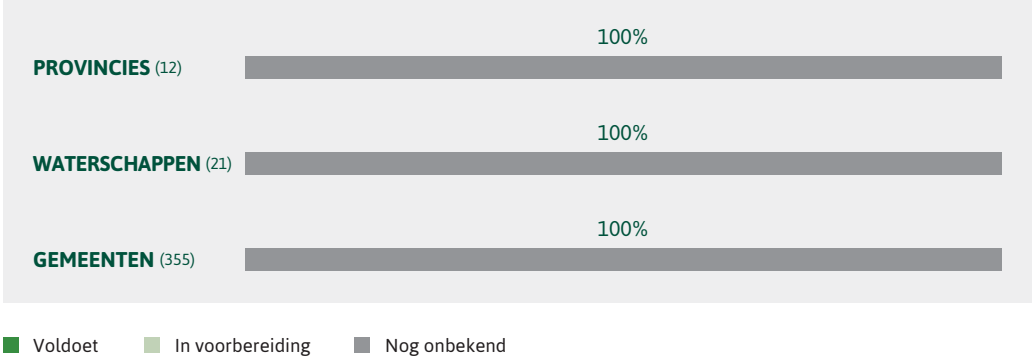

Omdat publiceren feitelijk nog voor medio 2020 niet mogelijk is, voldoet vooralsnog nog geen enkele overheid aan dit criterium.

[13] Het gaat hier naar alle waarschijnlijkheid om het met succes kunnen publiceren van een daarvoor afgesproken test-set van toepasbare regels m.b.t indieningsvereisten op de landelijke voorziening.

Duiding gemeenten[14]

10% van de gemeenten geeft aan bewust bezig te zijn met het beschikbaar stellen van de indieningsvereisten. Nagenoeg alle gemeenten in deze groep hebben geïnventariseerd welke activiteiten dit betreft. Ongeveer 45% van de gemeenten geeft aan nog van plan te zijn met het beschikbaar stellen van indieningsvereisten aan de slag te gaan. Geen van de gemeenten is op dit moment klaar met dit proces en zodoende is er dus nog geen gemeente die indieningsvereisten heeft gepubliceerd.

Gezien deze uitkomsten zal de VNG de komen de periode dit thema extra onder de aandacht brengen van gemeenten. We zien in de genoemde knelpunten dat gemeenten het ook complex vinden om gericht goede informatie te vinden, door het brede scala aan informatie dat beschikbaar is. Om hier aan tegemoet te komen, heeft de VNG een Producten en Dienstencatalogus (PDC) opgesteld. In deze PDC is het volledige aanbod van de VNG op de Omgevingswet terug te vinden, waaronder ook die voor de indieningsvereisten.

Duiding waterschappen

De waterschappen gaan er vanuit dat het Rijk de volgende sets met toepasbare regels voor indieningsvereisten klaarzet in het DSO-LV:

1. Indieningsvereisten in het kader van de over te dragen bruidsschat (regels met betrekking tot waterkwaliteit);
2. een algemene set met toepasbare regels voor indieningsvereisten waarin in ieder geval de gegevens van de indiener worden gevraagd, de activiteit en de locatie.

Na inwerkingtreding van de wet zullen de waterschappen voor de activiteiten die niet met de bruidsschat worden afgedekt indieningsvereisten aan DSO-LV beschikbaar stellen. De voorbereidingen hiervoor lopen reeds.

De waterschappen gebruiken hun Regelbeheersysteem, dat reeds bij de indicator Projectbesluit-Techniek aan de orde is geweest, om de indieningsvereisten voor de activiteiten die niet met de bruidsschat worden afgedekt aan het DSO-LV aan te bieden. Deze indieningsvereisten worden na in werking getreden van de wet door de waterschappen aan DSO-LV beschikbaar gesteld.

De stand van zaken en aandachtspunten met betrekking tot de regelbeheersystemen van de waterschappen zijn reeds weergegeven bij het criterium Projectbesluit.
De waterschappen gaan er vanuit dat het Rijk een set toepasbare regels voor de indieningsvereisten voor hen klaar zet in het DSO-LV in het kader van de over te dragen bruidsschat (regels met betrekking tot waterkwaliteit). Zodra deze set beschikbaar is, is er verder geen extra inspanning van de waterschappen nodig om per 1-1-2021 aan het criterium m.b.t. de indieningsvereisten te voldoen.

[14] In deze tekst is mede gebruik gemaakt van de uitkomsten op de verdiepende vragen uit het voortgangsonderzoek. Deze rapportage is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

Duiding provincies
Provincies moeten indieningsvereisten regelen voor activiteiten die zij in de omgevingsverordening hebben opgenomen. Driekwart van de provincies heeft in beeld welke activiteiten dit betreft.

Met alle provincies samen wordt onderzocht hoe dit onderwerp het meest efficiënt opgepakt kan worden en wordt overwogen een aantal topactiviteiten aan te merken waarvoor gezamenlijk regels opgesteld worden. Met het Rijk moeten nadere afspraken worden gemaakt over wie de indieningsvereisten maakt voor die activiteiten waarvoor provincie bevoegd gezag is maar die niet uit de omgevingsverordening voortkomen.

Voordat provincies regels toepasbaar kunnen maken en indieningsvereisten kunnen opstellen, moeten zij de ontwerpverordening klaar hebben. Een aantal provincies oefent momenteel met software voor toepasbare regels met als doel een beeld te krijgen van de uit te voeren werkzaamheden. Publicatie van toepasbare regels is daarmee nog niet aan de orde.

Duiding rijkspartijen
Dit criterium is weliswaar niet van toepassing voor het Rijk, maar het is goed om te melden dat de rijksregels onder de Omgevingswet worden uitgewerkt in toepasbare regels. Hetzelfde geldt voor de zogenaamde bruidsschat. Hiervoor heeft de rijkspartij die de regels toepasbaar maakt de benodigde software aangeschaft. Na inwerkingtreding wordt bezien in hoeverre het zinvol is om het toepasbaar maken van de regels via een centrale voorziening te laten verlopen, of bij de departementen zelf te laten.

Criterium 5.3 Vergunningen en meldingen – proces

Per 1-1-2021 is het bevoegd gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) voorbereid op de gewijzigde vergunningenprocedure conform de eisen van de Omgevingswet. Hieronder valt het kunnen verwerken van een enkelvoudige en een meervoudige aanvraag. Beoordeling van een aanvraag dient binnen 8 weken plaats te kunnen vinden voor besluiten anders dan art 10.24 Omgevingsbesluit. Bij een meervoudige aanvraag is het bevoegd gezag dat de aanvraag behandelt, voorbereid op het inwinnen van advies van het bestuursorgaan dat bevoegd gezag geweest zou zijn, als de activiteit los (enkelvoudig) aangevraagd zou zijn.

Een overheid voldoet aan het procescriterium zodra ze in brede zin hun processen voor het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen hebben aangepast aan de nieuwe wet. Het gaat daarbij niet alleen om werkafspraken over de behandeling, maar ook over het organiseren van de benodigde competenties. Daarnaast moeten voor complexe aanvragen waarbij verplicht advies van een andere overheid is vereist afspraken worden gemaakt over de wijze van samenwerken bij dergelijke gevallen.

Via de halfjaarlijkse survey volgen wij de mate waarin een bevoegd gezag al bezig is processen aan te passen voor het kunnen behandelen van omgevingsvergunningaanvragen en meldingen conform de eisen van de Omgevingswet. Er zijn twee vragen over gesteld: (1) in hoeverre ze het proces op orde hebben en (2) in hoeverre ze al afspraken hebben met andere overheden over het inwinnen van (verplicht) advies. Dit leidt tot de volgende scores van de overheden op de beide onderdelen van de procesindicator:

Grafiek C5.3.1: Mate waarin overheden hun processen voor behandeling van vergunningen en meldingen in lijn hebben gebracht met de nieuwe eisen van de Omgevingswet

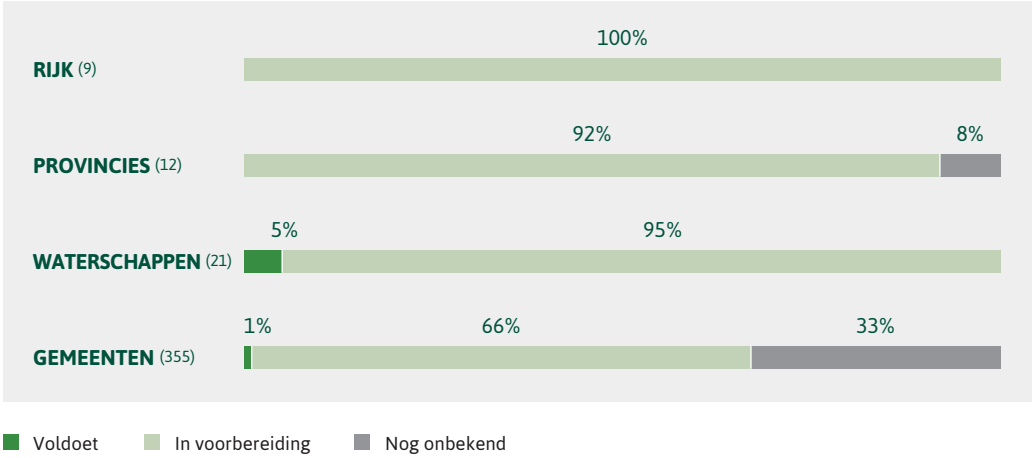

Grafiek C5.3.2: Mate waarin overheden al afspraken met andere overheden hebben gemaakt over het inwinnen van advies bij specifieke categorieën vergunningaanvragen

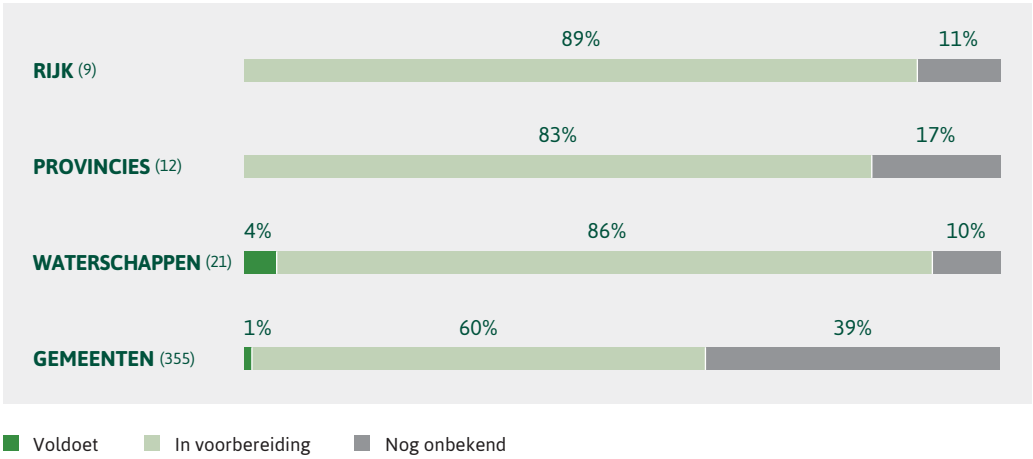

Duiding gemeenten[15]

Van alle gemeenten geeft ongeveer 1/3e aan gestart te zijn met het aanpassen van de processen rondom vergunningverlening. De helft van deze groep heeft hiervoor reeds een plan opgesteld hoe dit te gaan doen. 75% van de gemeenten die zeggen te zijn gestart, heeft geïnventariseerd wat de impact is op de werkprocessen en de benodigde kennis. En bij 28% daarvan zijn de aanpassingen van de werkprocessen al in gang gezet. Net iets meer dan 1/3e van alle gemeente geeft aan plannen te hebben om dit onderdeel op te pakken.

Een deel van de gemeenten heeft de vergunningverlening belegd bij de omgevingsdiensten. Uit de voortgangsmonitor van de omgevingsdiensten[16] blijkt dat het aanpassen van de processen rondom vergunningverlening bij alle omgevingsdiensten in scope is.

[15] In deze tekst is mede gebruik gemaakt van de uitkomsten op de verdiepende vragen uit het voortgangsonderzoek. Deze rapportage is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

[16] De resultaten van dit onderzoek zijn te vinden in een rapportage van Kantar Public op de website https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

We constateren dat gemeenten dit onderdeel in scope hebben en een aanzienlijk deel reeds vorderingen maakt op dit terrein. Om gemeenten hierin te ondersteunen, voert de VNG actief leveranciersmanagement en organiseren we masterclasses over het verwerven van software. Deze worden zeer druk bezocht.

Duiding waterschappen
5% van de waterschappen heeft zijn processen voor het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen reeds aan de eisen van de Omgevingswet aangepast; 95% heeft dit in voorbereiding. De waterschappen merken op dat de afstemming met andere overheden, die ook allemaal druk zijn met de implementatie van de Omgevingswet, een bijzonder punt van aandacht is. Dat een waterschap binnen zijn gebied soms met tientallen andere overheden te maken heeft en dat deze overheden, ook overheden binnen één bestuurslaag, hierbij geen uniform beleid hebben, maakt één en ander niet eenvoudiger. Omdat er nog 16 maanden tot het in werking treden van de wet resteren, is de stand van zaken op dit moment nog geen reden tot zorg. Dit betekent niet dat er aan de kant van de waterschappen geen extra aandacht nodig is. Een kwart van waterschappen die in voorbereiding is, moet feitelijk namelijk nog met het aanpassen van deze processen starten. Dit is voor de Unie aanleiding om dit punt te gaan bespreken in een bijeenkomst met de hoofden vergunningverlening en handhaving van de waterschappen (LOVH).

De Unie zal het punt ook nog een keer aan de orde stellen in het PIO. In beide bijeenkomsten zal de Unie de resultaten van het project PIKO, Project Interbestuurlijke Ketensamenwerking Omgevingswet, nog een keer onder de aandacht brengen. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de als onderdeel van PIKO ontwikkelde game 'Recreatiecentrum'. De Unie verwacht namelijk dat de resultaten van PIKO een impuls en verrijking kunnen geven aan de trajecten waarin de processen van vergunningaanvragen en meldingen worden aangepast aan de eisen van de Omgevingswet.

Mede naar aanleiding van de opmerkingen van de waterschappen over de afstemming met andere overheden is participatie een ander belangrijk aspect van de processen rond vergunningsaanvragen dat de Unie nogmaals onder de aandacht van de waterschappen zal brengen. In het voorjaar van 2019 heeft een groep van waterschappen het initiatief genomen om specifiek voor het invullen van dit aspect, in relatie tot vergunningverlening, ondersteunend materiaal te laten ontwikkelen. Dit materiaal is beschikbaar voor alle waterschappen en de Unie zet zich in om hier in bijeenkomsten van het PIO en van de hoofden vergunningverlening en handhaving van de waterschappen (LOVH) aandacht aan te besteden. De Unie gaat na of er ook nog een specifieke activiteit rond participatie kan worden ontplooid voor de omgevingsmanagers van de programma's implementatie Omgevingswet van de waterschappen.

Duiding provincies
Bij een deel van de provincies heeft een uitgevoerde impactanalyse geleid tot een plan voor de aanpassing van werkprocessen.

Duiding rijkspartijen
Criterium 5.3 is relevant voor 9 van de 11 rijkspartijen met een veranderopgave voor de Omgevingswet. Al deze rijkspartijen zijn gestart met het aanpassen van de werkprocessen of zijn dat van plan. 89% van de rijkpartijen is van plan, of is gestart met het aanpassen van de werkprocessen voor het inwinnen en/of geven van advies (met instemming) bij de behandeling van vergunningen en meldingen. Eén rijkspartij (11%) heeft aangegeven de vergunningverlening waarschijnlijk aan een uitvoeringsorganisatie uit te besteden. De gesprekken hierover zijn gestart en de voorbereidingen lopen.

Criterium 5.4 Vergunningen en meldingen – beoordeling

Per 1-1-2021 is het bevoegde gezag (en/of haar uitvoeringsorganisatie) in staat om aanvragen voor omgevingsvergunningen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet.
De mate waarin een bevoegd gezag zich voorbereidt op het kunnen beoordelen van vergunningaanvragen wordt gevolgd via de halfjaarlijkse survey. Dit heeft geleid tot het volgende overzicht van de mate waarin overheden al in staat zijn om vergunningaanvragen te kunnen beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet

Grafiek C5.4: Mate waarin overheden in staat zijn om vergunningaanvragen te beoordelen conform de eisen van de Omgevingswet

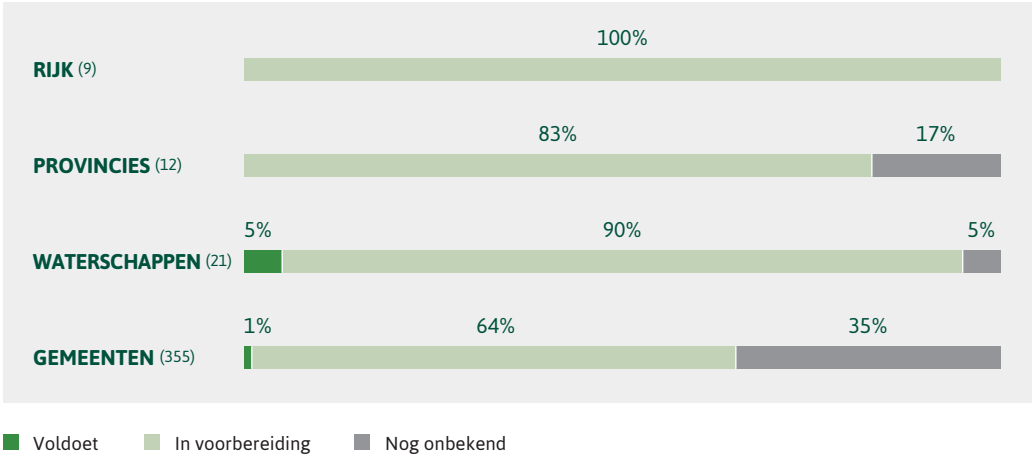

Duiding gemeenten[17]
We constateren dat 26% van alle gemeenten al gestart is met het aanpassen van beoordelingsprocessen. Driekwart van de gemeenten in deze groep heeft geïnventariseerd welke processen worden geraakt. Door 44% is een plan opgesteld voor de aanpassingen en 1/3e is daadwerkelijk gestart met het aanpassen van de processen. Daarnaast heeft 38% van de gemeenten aangegeven van plan te zijn dit onderwerp op te pakken.

De VNG zal de komende tijd met name de aandacht richten op deze laatste twee categorieën, opdat ook zij tijdig klaar zijn.

Duiding waterschappen
5% van de waterschappen heeft zijn processen voor het beoordelen van vergunningaanvragen en meldingen reeds aan de eisen van de Omgevingswet aangepast; 90% heeft dit in voorbereiding en 5% moeten hier nog een start mee maken. Deze resultaten zijn in lijn met die bij het vorige criterium. De Unie gaat ervan uit dat de twee soorten processen in één keer door de waterschappen zullen worden aangepast. De opmerkingen van de waterschappen die bij het vorige criterium zijn gemaakt, gelden dan ook bij dit criterium. Ook voor de vervolgacties die de waterschappen op dit punt aan de monitor verbinden wordt verwezen naar datgene wat bij criterium 5.3 is geschetst.

Duiding provincies
Omdat de meeste provincies hun taken op dit gebied hebben uitbesteed aan Omgevingsdiensten, vinden gesprekken plaats over samenwerking en verantwoordelijkheden.[18]

Duiding rijkspartijen:
100% van de rijkspartijen die vergunningaanvragen en meldingen moeten beoordelen is gestart met het aanpassen van hun werkprocessen of van plan dit te gaan doen.
Uit de survey blijkt dat één rijkspartij nog moet starten.

[17] In deze tekst is mede gebruik gemaakt van de uitkomsten op de verdiepende vragen uit het voortgangsonderzoek. Deze rapportage is te vinden op de website van het programma Aan de slag met de Omgevingswet https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

[18] Voor meer zicht op hoe ver de omgevingsdiensten en andere uitvoeringsorganisaties van gemeenten en provincies zijn met hun voorbereidingen op de Omgevingswet de rapportage van het in september 2019 door Kantar Public uitgevoerde onderzoek op de website https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/praktijk/kennis-onderzoek/onderzoek/

Criterium 1: Omgevingsvisie

STATUS	RIJK (1)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (-)	GEMEENTEN (-)
Criterium				
voldoet	0%	67%	nvt	nvt
in voorbereiding	100%	33%	nvt	nvt
nog onbekend	0%	0%	nvt	nvt
Inhoud				
voldoet	0%	67%	nvt	nvt
in voorbereiding	100%	33%	nvt	nvt
nog onbekend	0%	0%	nvt	nvt
Publicatie				
voldoet	0%	67%	nvt	nvt
in voorbereiding	0%	0%	nvt	nvt
nog onbekend	100%	33%	nvt	nvt

Criterium 2: Omgevingsverordening

STATUS	RIJK (-)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (-)	GEMEENTEN (-)
Criterium				
voldoet	nvt	0%	nvt	nvt
in voorbereiding	nvt	92%	nvt	nvt
nog onbekend	nvt	8%	nvt	nvt
Inhoud				
voldoet	nvt	0%	nvt	nvt
in voorbereiding	nvt	67%	nvt	nvt
nog onbekend	nvt	33%	nvt	nvt
Techniek				
voldoet	nvt	0%	nvt	nvt
in voorbereiding	nvt	92%	nvt	nvt
nog onbekend	nvt	8%	nvt	nvt
Publicatie				
voldoet	nvt	0%	nvt	nvt
in voorbereiding	nvt	0%	nvt	nvt
nog onbekend	nvt	100%	nvt	nvt

Criterium 3: Projectbesluit

STATUS	RIJK (5)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (-)
Criterium				
voldoet	0%	0%	0%	nvt
in voorbereiding	100%	75%	90%	nvt
nog onbekend	0%	25%	10%	nvt

Criterium 4: Omgevingsplan

STATUS	RIJK (-)	PROVINCIES (-)	WATERSCHAPPEN (-)	GEMEENTEN (355)
Criterium				
voldoet	nvt	nvt	nvt	0%
in voorbereiding	nvt	nvt	nvt	68%
nog onbekend	nvt	nvt	nvt	32%
Proces				
voldoet	nvt	nvt	nvt	1%
in voorbereiding	nvt	nvt	nvt	58%
nog onbekend	nvt	nvt	nvt	41%
Techniek				
voldoet	nvt	nvt	nvt	0%
in voorbereiding	nvt	nvt	nvt	61%
nog onbekend	nvt	nvt	nvt	39%

Criterium 5: Vergunningen en meldingen

STATUS	RIJK (8)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
5.1 Techniek				
Criterium				
voldoet	0%	0%	0%	0%
in voorbereiding	88%	83%	100%	63%
nog onbekend	12%	17%	0%	37%
5.2 Indieningsvereisten				
Criterium				
voldoet	nvt	0%	0%	0%
in voorbereiding	nvt	50%	100%	58%
nog onbekend	nvt	50%	0%	42%
Inhoud				
voldoet	nvt	0%	0%	0%
in voorbereiding	nvt	0%	0%	0%
nog onbekend	nvt	100%	100%	100%
Techniek				
voldoet	nvt	0%	0%	0%
in voorbereiding	nvt	50%	100%	58%
nog onbekend	nvt	50%	0%	42%
Publicatie				
voldoet	nvt	0%	0%	0%
in voorbereiding	nvt	0%	0%	0%
nog onbekend	nvt	100%	100%	100%

STATUS	RIJK (9)	PROVINCIES (12)	WATERSCHAPPEN (21)	GEMEENTEN (355)
5.3 Proces				
Criterium				
voldoet	0%	0%	5%	1%
in voorbereiding	100%	92%	95%	66%
nog onbekend	0%	8%	0%	33%
Vergunningsprocedure				
voldoet	0%	0%	5%	1%
in voorbereiding	100%	92%	95%	66%
nog onbekend	0%	8%	0%	33%
Advies inwinnen				
voldoet	0%	0%	4%	1%
in voorbereiding	89%	83%	86%	60%
nog onbekend	11%	17%	10%	39%
5.4 Beoordeling				
Criterium				
voldoet	0%	0%	5%	1%
in voorbereiding	100%	83%	90%	64%
nog onbekend	0%	17%	5%	35%

Dit is een uitgave van:
Programma Aan de slag met de Omgevingswet
www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl
November 2019

Het programma Aan de slag met de Omgevingswet is een initiatief van VNG, IPO, UvW en het Rijk.

KANTAR PUBLIC=

Grote Bickersstraat 74
1013 KS Amsterdam

Postbus 247
1000 AE Amsterdam

t 020 522 59 99
f 020 522 53 33
e info.nl@kantarpublic.com
www.kantarpublic.com

Monitor Voortgang Invoering Omgevingswet 3e kwartaal 2019

G9006 | oktober 2019

Aan de slag met de Omgevingswet

Dit document is uitsluitend voor deze opdrachtgever opgesteld. Alle in het document vermelde gegevens zijn strikt vertrouwelijk. Door ons lidmaatschap zijn wij gehouden de gedragsregels na te leven van Esomar en de MarktOnderzoekAssociatie (MOA).

© TNS NIPO | ISO 9001, ISO 20252, ISO 26362, ISO 14001 en ISO 27001 gecertificeerd | rapport nederlands.dotm

Inhoud

Onderzoeksverantwoording

1.1 Respons
1.2 Dit is het proces 1
1.3 Leeswijzer 1

2 Samenvatting 2

3 Resultaten omgevingsdiensten 5
3.1 Ambities bij omgevingsdiensten 5
3.2 Organisatie van de uitvoering 7
3.3 Samenwerking 9
3.4 Kerninstrumenten 10
3.5 Invoering DSO 11
3.6 Beleving 14
3.7 Uitdagingen en knelpunten 15

4 Resultaten veiligheidsregio's 17
4.1 Ambities bij veiligheidsregio's 17
4.2 Organisatie van de uitvoering 18
4.3 Samenwerking 19
4.4 Invoering DSO 20
4.5 Beleving 21
4.6 Uitdagingen en knelpunten 22

5 Resultaten GGD/GHOR-organisaties 24
5.1 Ambities bij GGD/GHOR-organisaties 24
5.2 Organisatie van de uitvoering 26
5.3 Samenwerking 28
5.4 Invoering DSO 29
5.5 Omgang met data/indicatoren 30
5.6 Beleving 31
5.7 Uitdagingen en knelpunten 32

Bijlagen

Bijlage 1: Open antwoorden

Bijlage 2: Vragenlijsten

Onderzoeksverantwoording

Kantar (public division) heeft in opdracht van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet de zesde ronde van het periodieke voortgangsonderzoek in het kader van de invoering van de Omgevingswet uitgevoerd. Doelstelling van dit inventarisatieonderzoek is de voortgang te monitoren van de invoering van de Omgevingswet bij gemeenten, waterschappen, provincies, rijksinstanties, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en GGD/GHOR-organisaties. In deze zesde en laatste ronde heeft Kantar het voortgangsonderzoek alleen uitgevoerd onder de omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en GGD/GHOR-organisaties. Het programma Aan de slag met de Omgevingswet heeft het onderzoek uitgevoerd onder de andere organisaties (gemeenten, waterschappen, provincies en rijksinstanties).

1.1 Respons

Voor het onderzoek zijn in totaal 79 organisaties uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek, waarvan 59 respondenten namens hun organisatie uiteindelijk de hele vragenlijst hebben ingevuld. De respons onder de omgevingsdiensten is met 100% het hoogst. De respons onder veiligheidsregio's en GGD/GHOR-organisaties is respectievelijk 60% en 64%. De respons is in alle gevallen voldoende hoog om een goed beeld te krijgen van de huidige stand van zaken met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet en de ondersteuningsbehoefte die de responderende organisaties hebben.

***Respons**: overzicht respons per doelgroep*

	uitgenodigd	meegedaan	respons 2019 Q3	respons 2018 Q4	respons 2018 Q2
Omgevingsdiensten	29	29	100%	31%	78%
Veiligheidsregio's	25	15	60%	68%	52%
GGD/GHOR-organisaties	25	16	64%	68%	44%
Totaal	**79**	**60**	**76%**	**50%**	**62%**

Bij de Omgevingsdiensten is na de relatief lage respons in de meting van 2018 Q4 (31% ofwel n=9) actie ondernomen door de monitor van het programma Aan de slag en de koepel van omgevingsdiensten, Omgevingsdienst NL, om de respons onder deze doelgroep te verhogen. Dit leverde n=18 extra responses op. Waar in dit rapport vergelijkingen worden gemaakt met eerdere metingen zal - vanwege de hogere respons - bij de Omgevingsdiensten een vergelijking met 2019 Q1 worden gemaakt en niet met de meting van 2018 Q4.

1.2 Dit is het proces

De omgevingsdiensten en veiligheidsregio's zijn op 3 september per email uitgenodigd om de online vragenlijst in te vullen. De GGD/GHOR-organisaties hebben de uitnodiging zelf uitgestuurd. De deadline voor het invullen van de vragenlijst was voor alle doelgroepen 27 september 2019. Deze deadline is in overleg met het Programma Aan de slag met de Omgevingswet verlengd tot en met vrijdag 4 oktober. Op 13 september is door Kantar een reminder verstuurd.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. In het volgende hoofdstuk is een samenvatting van de belangrijkste resultaten weergegeven. In de daaropvolgende hoofdstukken worden de afzonderlijke resultaten per doelgroep weergegeven met een korte toelichtende tekst.

Afrondingsverschillen
In deze rapportage worden per vraag de rechte tellingen (frequenties) weergegeven. Voor de resultaten geldt dat percentages eindigend op 0.5% tot en met 0.9% naar boven worden afgerond. Percentages eindigend op 0.1% tot en met 0.4% worden naar beneden afgerond. Hierdoor kunnen de optellingen soms op 99% of 101% uitkomen. In sommige gevallen zijn er meerdere antwoorden mogelijk op een vraag. Het totale percentage kan in dit geval hoger uitkomen dan 100%.

Aan wie is de vraag gesteld?
Bij elke grafiek staat de basis aangegeven aan wie de vraag is gesteld. Als dit aan alle responderende organisaties is, dan staat in de grafiek aangegeven: **Basis**: alle responderende organisaties. Als het gaat om vragen die aan een kleinere groep zijn gesteld, bijvoorbeeld een doorvraag, dan staat aangegeven: **Basis**: alleen gevraagd aan organisaties die (…). In deze gevallen staan de afwijkende aantallen respondenten per groep erbij vermeld, bijvoorbeeld: Omgevingsdiensten (n=11).

Absolute aantallen
Omdat sommige doelgroepen uit weinig responderende organisaties bestaan, is er in het rapport voor gekozen om de resultaten op vragen of doorvragen waarop het aantal responderende organisaties kleiner is dan n=10 in tabellen of in tekst weer te geven en niet in grafieken. Ook wordt in dergelijke gevallen niet in percentages maar in absolute aantallen gesproken.

2 Samenvatting

Hieronder worden de belangrijkste uitkomsten per doelgroep op hoofdlijnen beschreven.

Is de organisatie tijdig klaar?

Omgevingsdiensten
Alle omgevingsdiensten verwachten op tijd klaar te zijn met de voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet. Wel geeft ruim 60% van de omgevingsdiensten aan dat ze zich harder moeten inspannen dan tot nu toe gepland. Zeventien diensten zijn dit al aan het organiseren. Twee moeten dit nog gaan organiseren.

Veiligheidsregio's
Drie van de vijftien responderende regio's geven aan er vertrouwen in te hebben op tijd klaar te zijn. Tien van de vijftien regio's geven aan extra maatregelen te nemen echter moeten dat organiseren. Twee regio's weten niet of zij op tijd klaar zijn. Twaalf van de vijftien regio's kunnen daarmee niet aangeven op tijd klaar te zijn.

GGD/GHOR-organisaties
Eén GGD/GHOR-organisatie (ofwel 6%) heeft aangegeven te verwachten niet op tijd klaar te zijn met de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. Een op de vijf GGD/GHOR-organisaties (ofwel 19%) verwacht op tijd klaar te zullen zijn. Net als bij de omgevingsdiensten en veiligheidsregio's geeft het grootste deel aan dat ze meer inspanningen moeten leveren om op tijd klaar te zijn, maar dat ze daar op dit moment mee bezig zijn (50%).

Samenwerken met andere organisaties

Omgevingsdiensten
Vrijwel alle omgevingsdiensten werken op de één of andere manier samen met andere overheden uit de regio. De meest genoemde manieren van samenwerking zijn het uitwisselen van kennis en ervaringen (97%). Ook het samenwerken aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening wordt vaak genoemd (90%). Het uitvoeren van gezamenlijke pilots en proefprojecten wordt door bijna driekwart genoemd (72%). Andere vormen van samenwerking worden minder vaak genoemd.

Veiligheidsregio's
Een ruime meerderheid van de ondervraagde veiligheidsregio's geeft eveneens aan dat ze met andere overheden uit de regio samenwerkt. Ook binnen deze doelgroep wordt het uitwisselen van kennis, meewerken aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening en/of omgevingsprogramma en het uitvoeren van gezamenlijk pilots het vaakst genoemd (door circa negen op de tien organisaties).

GGD/GHOR-organisaties
Alle responderende GGD/GHOR-organisaties werken samen met andere overheden uit de regio aan het uitwisselen van kennis (100%). Meewerken aan de ontwikkeling van een omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening en/of omgevingsprogramma en het uitvoeren van gezamenlijk pilots wordt door circa negen op de tien organisaties genoemd.

Invoering Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Omgevingsdiensten
Omgevingsdiensten hebben de meeste activiteiten omtrent de invoering van DSO uitgevoerd of momenteel in uitvoering. Van de activiteiten die momenteel nog niet zijn gedaan – zoals de koppeling aan DSO - geven de meeste omgevingsdiensten aan dat ze dit wel willen gaan doen. Er is slechts één mogelijk aandachtspunt: het via een digitale kaart ontsluiten van toepasbare regels per gemeente. Bij de helft van de responderende organisaties is onbekend of men hier al mee bezig is (48%).

Veiligheidsregio's
Veiligheidsregio's hebben de meeste, voorgelegde activiteiten omtrent de invoering van DSO al uitgevoerd of zijn momenteel in uitvoering. Het reserveren van en budget voor de invoering wordt door relatief weinig veiligheidsregio's genoemd. Echter geven zes op de tien organisaties aan dit wel te gaan doen.

GGD/GHOR-instellingen
Van alle drie de doelgroepen zijn de responderende GGD/GHOR-organisaties het minst ver met de voorbereiding op de invoering van DSO. Er zijn veel aspecten waarvan de meeste GGD/GHOR-instellingen niet van plan zijn om deze voorbereidingen te treffen of geven aan niet te weten dat de voorbereidingen worden getroffen.

Knelpunten en ondersteuning

Omgevingsdiensten
De kosten van de invoering en het vrijmaken van de benodigde capaciteit wordt door de meeste omgevingsdiensten als knelpunt genoemd (68%). De aansluiting op DSO (61%), het doorvoeren van een cultuuromslag binnen de organisatie (50%) en duidelijkheid over de nieuwe regels (50%) worden door de helft of meer van de omgevingsdiensten genoemd. Er is daarnaast een redelijk grote behoefte aan ondersteuning. De behoefte aan ondersteuning bij het krijgen van financiële middelen en capaciteit wordt het vaakst genoemd als ondersteuningsbehoefte (61%). Ook informatiebehoefte over de nieuwe regels en wat wanneer precies gaat veranderen en ondersteuning bij de aansluiting op DSO is eveneens groot (beide punten 54%).

Veiligheidsregio's
Veiligheidsregio's ervaren globaal dezelfde knelpunten als omgevingsdiensten. De aansluiting op DSO wordt als grootste knelpunt gezien (80% noemt dit). Het doorvoeren van een cultuuromslag binnen de organisatie, het betrokken krijgen en houden van medewerkers, de kosten van de invoering en het betrokken houden van bestuurders worden door circa de helft als knelpunt gezien. De behoefte aan ondersteuning is redelijk groot en ligt in lijn met de ervaren knelpunten. Zo is er een grote behoefte aan ondersteuning bij de aansluiting op DSO, financiële middelen en/of capaciteit voor het uitvoeren van de werkzaamheden en ondersteuning bij het aanpassen van VTH-processen.

GGD/GHOR-organisaties
De kosten van de invoering en/of het vrijmaken van de benodigde capaciteit wordt als grootste uitdaging ervaren (genoemd door 62%). Het betrokken krijgen en houden van bestuurders en medewerkers en de aansluiting op DSO wordt door circa de helft als uitdaging genoemd. De behoefte aan ondersteuning ligt in lijn met de uitdagingen die GGD/GHOR-organisaties ervaren. Zo heeft de helft behoefte aan ondersteuning bij de financiering en/of het vrijmaken van capaciteit en de aansluiting op DSO is het grootst (door de helft of meer genoemd).

3 Resultaten omgevingsdiensten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de 29 responderende omgevingsdiensten weergegeven. Alle resultaten zijn in tabellen en grafieken weergegeven en voorzien van een korte toelichting. Waar mogelijk en relevant zijn vergelijkingen met de vorige metingen gemaakt. De vragenlijst van de omgevingsdiensten is op een aantal vragen aangepast in vergelijking met het laatste kwartaal van 2018. Hierdoor kan niet overal een vergelijking met deze meting worden gemaakt. De hoge respons in het derde kwartaal van 2019 (100%) geeft overigens een volledig representatief beeld van de huidige stand van zaken.

3.1 Ambities bij omgevingsdiensten

Ruim de helft van de 29 omgevingsdiensten heeft een ambitieniveau vastgesteld over wat zij met de invoering van de Omgevingswet wensen te bereiken (55%). In het eerste kwartaal van 2019 was dat 85%.

***Ambitieniveau**: Heeft uw organisatie al een ambitieniveau vastgesteld over wat uw organisatie met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken? **Basis**: alle omgevingsdiensten (n=29)*

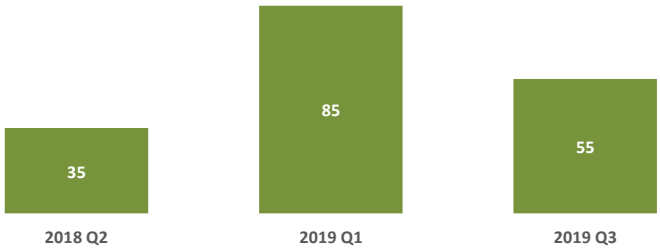

Aan deze omgevingsdiensten (n=29) is voor verschillende aspecten gevraagd wat hun ambitieniveau is. 56% geeft aan grote ambities te hebben op het gebied van het verbeteren van de samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie ten behoeve van de integrale advisering. 38% heeft grote ambities op het gebied van het borgen van de milieu-aspecten en het verbeteren van de omgevingsgerichtheid van de organisatie. Op beide punten geven relatief veel omgevingsdiensten aan bescheiden ambities te hebben. Dat geldt eveneens voor het leveren van maatwerk aan gemeenten: 50% heeft bescheiden ambities op dit punt te hebben. 38% heeft grote ambities op het gebied van risicogericht adviseren.

***Ambities t.a.v. opstellen en uitvoeren beleid**: hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft? Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor […]? **Basis**: omgevingsdiensten met ambities; n=16.*

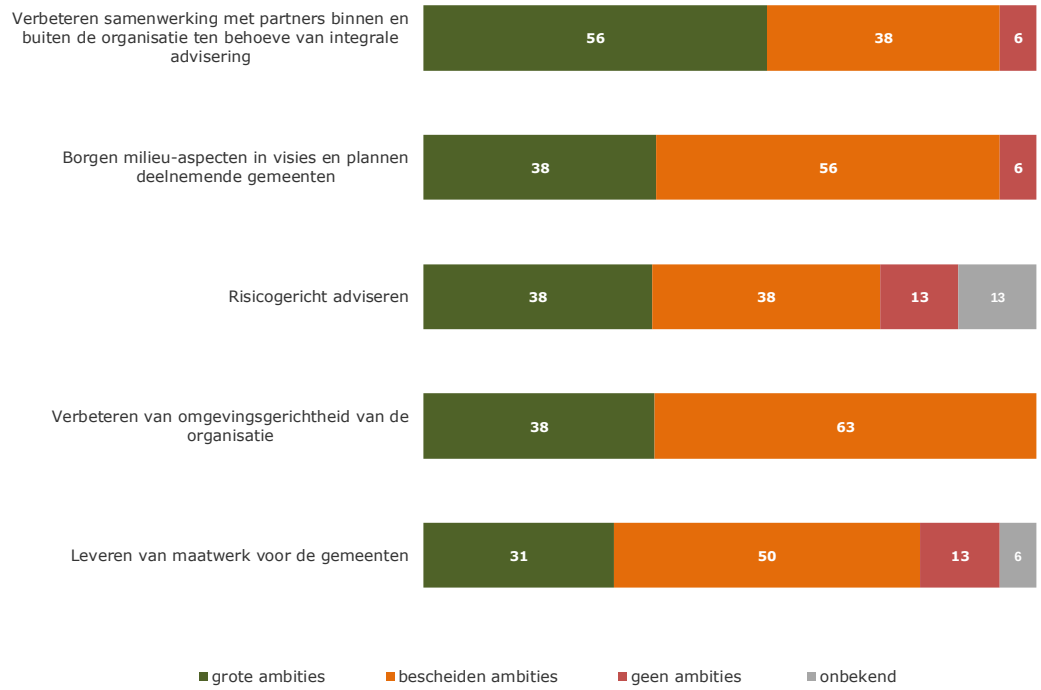

In vergelijking met het eerste kwartaal van 2019 ligt het ambitieniveau op alle punten wat lager dan in het derde kwartaal van 2019. Zo geeft in het eerste kwartaal 83% van de omgevingsdiensten aan de samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie ten behoeve van de integrale advisering te willen verbeteren. In het laatste kwartaal is dat 56%.

***Trend ambities t.a.v. opstellen en uitvoeren beleid**: hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft? Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor […]?*

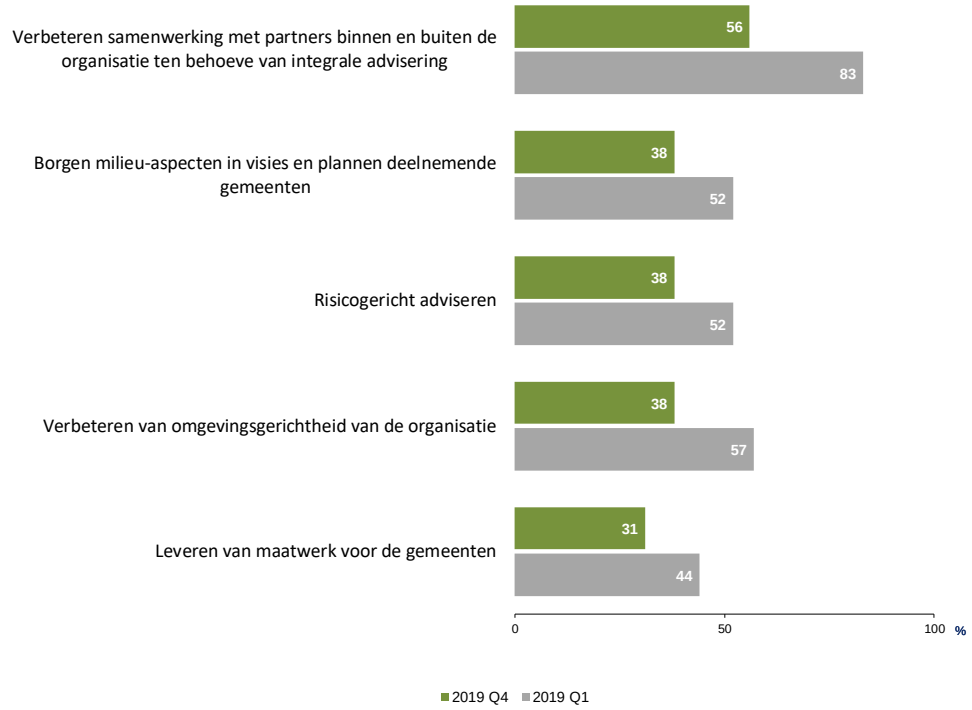

3.2 Organisatie van de uitvoering

Net als bij de vorige metingen is van een aantal activiteiten, die een omgevingsdienst kan organiseren in het kader van de Omgevingswet, gevraagd wat de huidige status van die activiteiten is. In de onderstaande figuur is de huidige stand van zaken in het derde kwartaal van 2019 weergegeven. Voor alle activiteiten geldt dat de meeste omgevingsdiensten er momenteel mee bezig zijn of van plan zijn om ze uit te voeren.

Er is wel één uitzondering. Over het 'inrichten of aanpassen van processen om het ontwikkelde beleid om te zetten naar toepasbare regels en het opvoeren en wijzigen ervan' wordt relatief vaak gezegd dat men het niet van plan is (14%) of het onbekend is of de eigen organisatie hiermee bezig is (14%). Samen is dat bijna drie op de tien omgevingsdiensten.

***Status per activiteit**: hieronder staat een aantal activiteiten die een organisatie kan organiseren rondom de invoering van de Omgevingswet. Kunt u per activiteit aangeven in hoeverre uw organisatie deze heeft uitgevoerd? (**Basis**: alle omgevingsdiensten; n=29)*

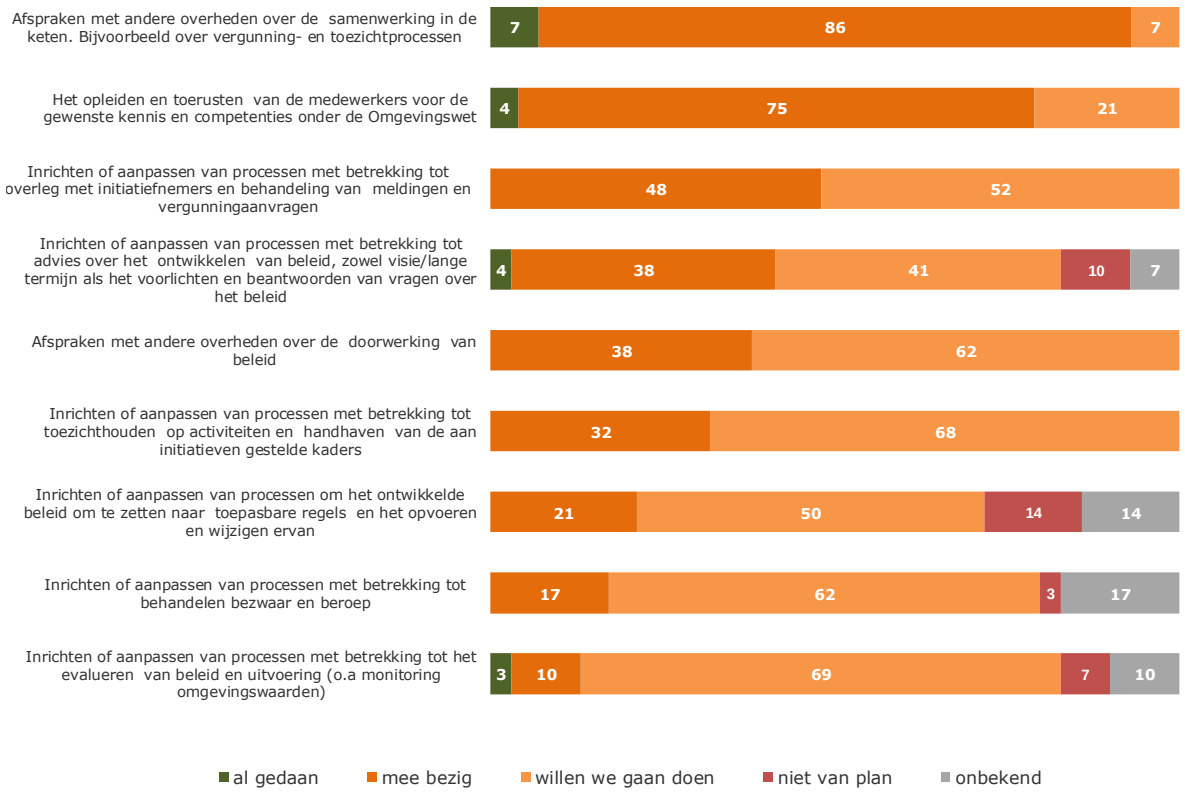

Omdat de antwoordcategorieën ten opzichte van de vorige meting zijn veranderd, is het maken van een trendvergelijking bij de organisatie van de uitvoering niet mogelijk.

3.3 Samenwerking

In de onderstaande grafiek is weergegeven op welke wijze en in welke mate wordt samengewerkt. Vrijwel alle omgevingsdiensten wisselen met overheden in de regio kennis en ervaringen uit over de invoering van de Omgevingswet (97%). Daarnaast is een ruime meerderheid door één of meer andere overheden in de regio uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening (90%). Driekwart voert met één of meer andere overheden in de regio pilots/proefprojecten uit in het kader van de invoering van de Omgevingswet (75%). Andere vormen van samenwerking worden net als in het eerste kwartaal van 2019 minder vaak genoemd.

Samenwerking: *Werkt uw organisatie al samen met andere overheden in het kader van de Omgevingswet? Meer antwoorden mogelijk (**Basis**: alle omgevingsdiensten; n=29)*

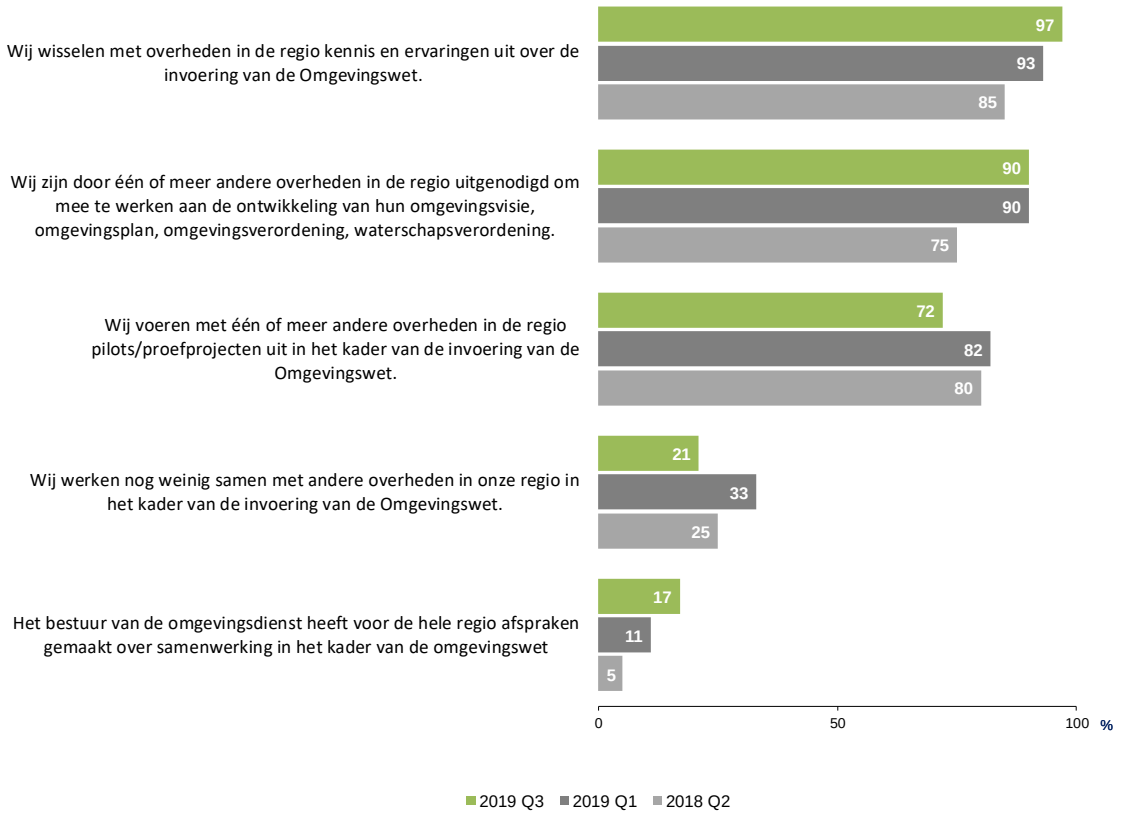

Ook is gevraagd door welke overheden de omgevingsdiensten zijn uitgenodigd. Alle omgevingsdiensten geven aan dat zij door gemeenten zijn uitgenodigd (100%). Daarnaast geeft 72% aan dat zij door een provincie zijn uitgenodigd. Circa een kwart is door een waterschap, een veiligheidsregio of GGD uitgenodigd.

In de vragenlijst is aan alle omgevingsdiensten gevraagd door hoeveel van de gemeenten binnen hun samenwerkingsverband ze zijn uitgenodigd. Er zijn in totaal 12 omgevingsdiensten (ofwel 43%) die zijn uitgenodigd door één of meer gemeenten binnen hun samenwerkingsverband. In totaal werken deze 12 omgevingsdiensten samen met 119 gemeenten waarvan 58 gemeenten hun omgevingsdienst hebben uitgenodigd, ofwel 50% van alle gemeenten binnen deze samenwerkingsverbanden.

3.4 Kerninstrumenten

Omgevingsdiensten werken in sterke mate mee aan de invoering van nieuwe kerninstrumenten. Zeven op de tien omgevingsdiensten hebben de opdracht van de gemeenten om in pilots deel te nemen (71%). Ook heeft een ruime meerderheid van de omgevingsdiensten de opdracht gekregen om te adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies en plannen (64%). Andere vormen van samenwerking worden minder vaak genoemd.

Kerninstrumenten: *in hoeverre werkt uw omgevingsdienst mee aan de invoering van de nieuwe kerninstrumenten van de Omgevingswet? Mijn omgevingsdienst […] Meer antwoorden mogelijk (**Basis**: alle omgevingsdiensten; n=29)*

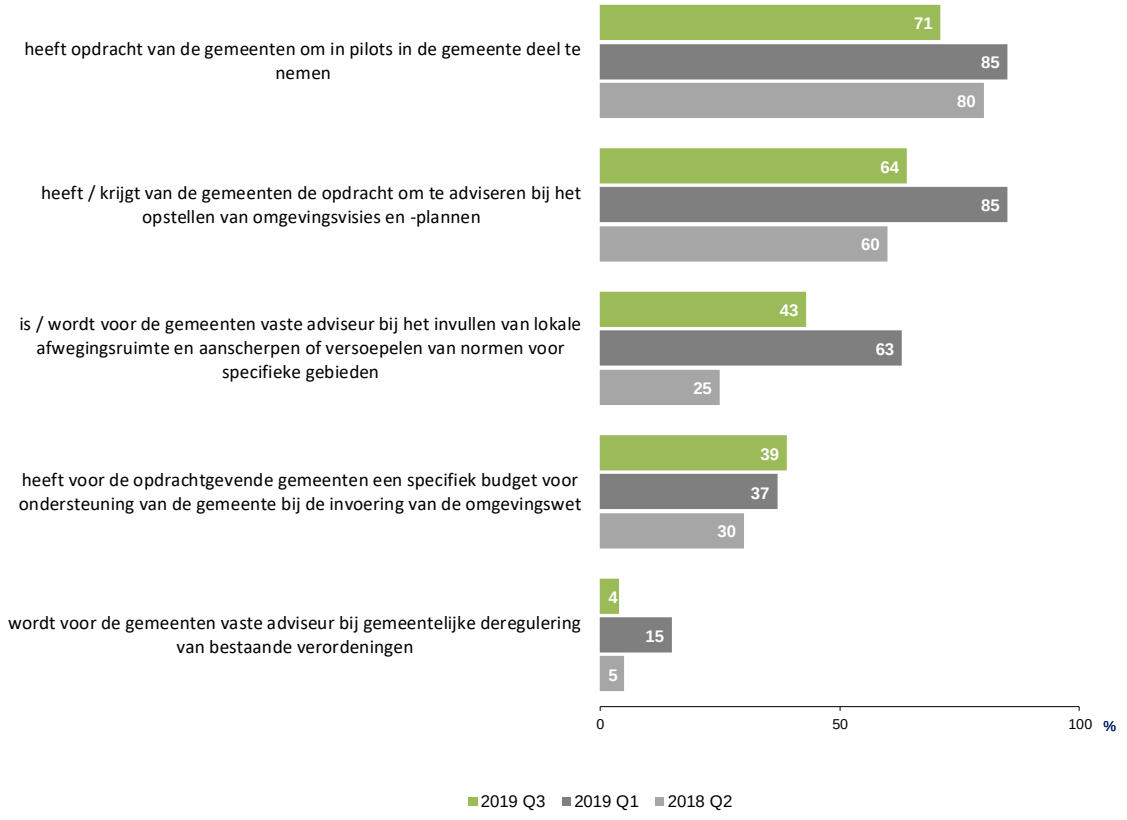

In de onderstaande tabel is weergegeven op welke punten en in welke mate afspraken zijn gemaakt tussen omgevingsdiensten en gemeenten. Het vaakst wordt de opdracht om in pilots deel te nemen genoemd. In totaal heeft 69% van de omgevingsdiensten deze opdracht van één of meer gemeenten (103 gemeenten ofwel 29% van het totale aantal gemeenten in Nederland werkt samen met een omgevingsdienst in pilots).

Afspraken: met hoeveel gemeenten zijn er op de onderstaande punten afspraken gemaakt? *(**Basis**: alle omgevingsdiensten; n=29)*[1]

	Aantal omgevingsdiensten dat afspraken met gemeenten heeft	Perentage omgevingsdiensten dat afspraken met gemeenten heeft	Percentage gemeenten binnen samenwerings-verband met omgevingsdiensten	Aantal gemeenten dat afspraken met omgevingsdiensten heeft	Percentage totale aantal gemeenten in Nederland
Opdracht om in pilots in de gemeente deel te nemen	20	69%	30%	103	29%
Adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en/of programma's	18	62%	27%	97	27%
Specifiek budget voor ondersteuning/advisering van de gemeente bij de invoering van de omgevingswet	11	38%	21%	66	19%
Vaste adviseur bij het invullen van lokale afwegingsruimte en aanscherpen of versoepelen van normen voor specifieke gebieden	12	41%	16%	56	16%
Vaste adviseur bij gemeentelijke deregulering van bestaande verorderingen	1	*	*	*	*

3.5 Invoering DSO

Aan de omgevingsdiensten is voor een dertiental activiteiten, die allen te maken hebben met de invoering van DSO, gevraagd wat de status van de activiteiten is. In de onderstaande figuur is de huidige stand van zaken weergegeven. Te zien is dat de meeste activiteiten gedaan zijn of momenteel in uitvoering zijn. Van de activiteiten die momenteel nog niet zijn gedaan of niet in uitvoering zijn geven de meeste omgevingsdiensten aan dat ze dit wel willen gaan doen.

[1] *Bij de antwoordcategorie Vaste adviseur bij gemeentelijke deregulering van bestaande verordeningen is er één omgevingsdienst die wel afspraken heeft gemaakt met één of meer gemeenten (kolom 1). Deze omgevingsdienst heeft op alle punten afspraken met gemeenten gemaakt, maar wist niet precies met hoeveel gemeenten. IN de vragenlijst kon men dat aangeven met code 99 (weet niet). In de tabel is dat met een asterisk weergegeven.*

Alleen van het via een digitale kaart ontsluiten van toepasbare regels is relatief vaak onbekend of de eigen organisatie hier al mee bezig is (50%).

***Status per activiteit**: In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet? (Basis: alle omgevingsdiensten; n=29)*

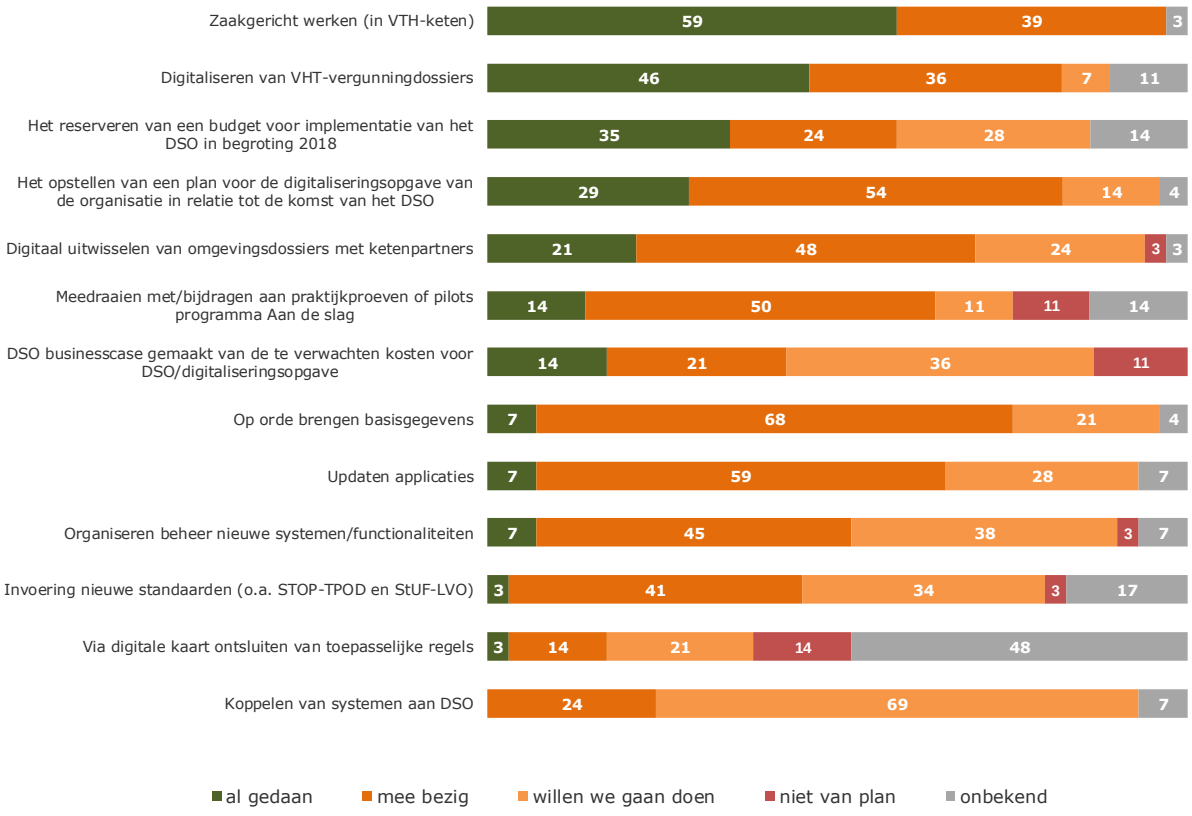

In de onderstaande grafiek zijn de verschillen tussen het eerste en derde kwartaal 2019 weergegeven. Zaakgericht werken en het digitaliseren van vergunningendossiers zijn twee activiteiten die zowel in het eerste als derde kwartaal het vaakst worden genoemd.

***Trend status per activiteit**: In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet? (**Basis**: alle omgevingsdiensten; n=29; alleen de percentages **al gedaan** zijn getoond)*

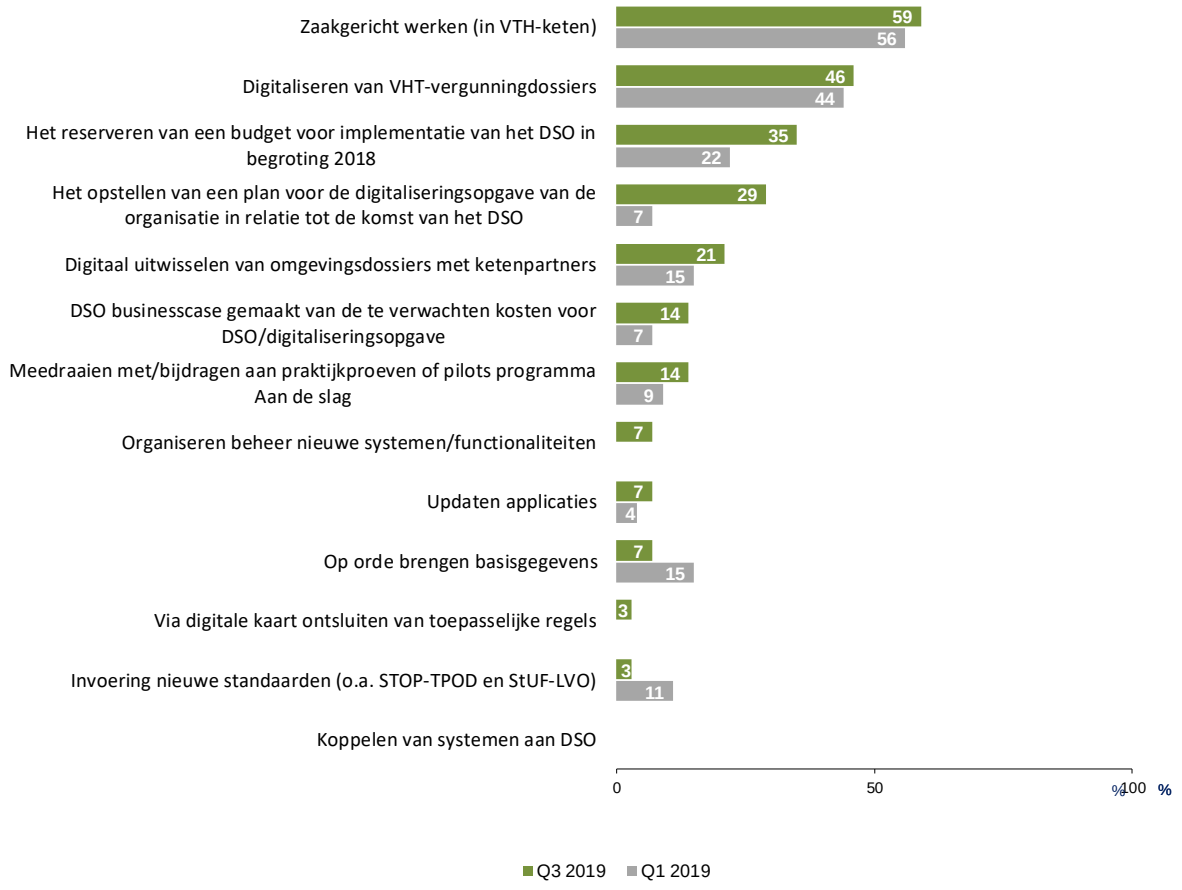

3.6 Beleving

Hebben omgevingsdiensten er vertrouwen in dat men de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? Allemaal verwachten ze op tijd klaar te zijn, al houdt meer dan 60% er rekening mee dat ze meer moeten doen ze tot nog toe gepland hebben. Van deze groep geeft het overgrote deel aan dat ze inmiddels wel bezig zijn om dit te organiseren (54% van totaal), terwijl een klein deel dit nog moet organiseren (7% van totaal)[2].

***Beleving**: In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? (Basis: alle omgevingsdiensten; n=29)*

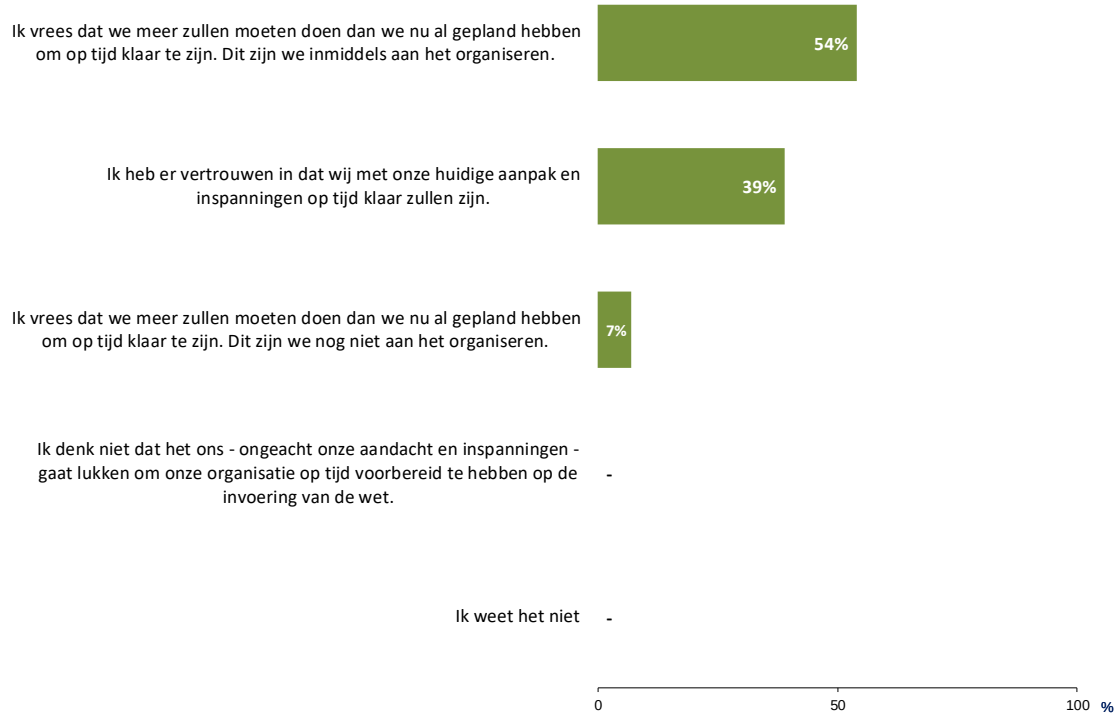

[2] *Een vergelijking met het eerste kwartaal kan niet worden gemaakt omdat de vraagstelling in Q3 2019 is veranderd.*

3.7 Uitdagingen en knelpunten

Aan alle deelnemende omgevingsdiensten is gevraagd of zij knelpunten of uitdagingen ervaren bij de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. De kosten van de invoering en het vrijmaken van de benodigde capaciteit wordt het vaakst als knelpunt genoemd (68%) gevolgd door de aansluiting op DSO (61%), het doorvoeren van een cultuuromslag binnen de organisatie (50%) en duidelijkheid over de nieuwe regels (50%). Andere uitdagingen worden redelijk vaak, maar door minder dan de helft van de omgevingsdiensten genoemd.

Uitdagingen en knelpunten: *wat ervaart uw organisatie in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet als grootste uitdagingen of knelpunten?*
Basis*: alle responderende omgevingsdiensten (n=29)*

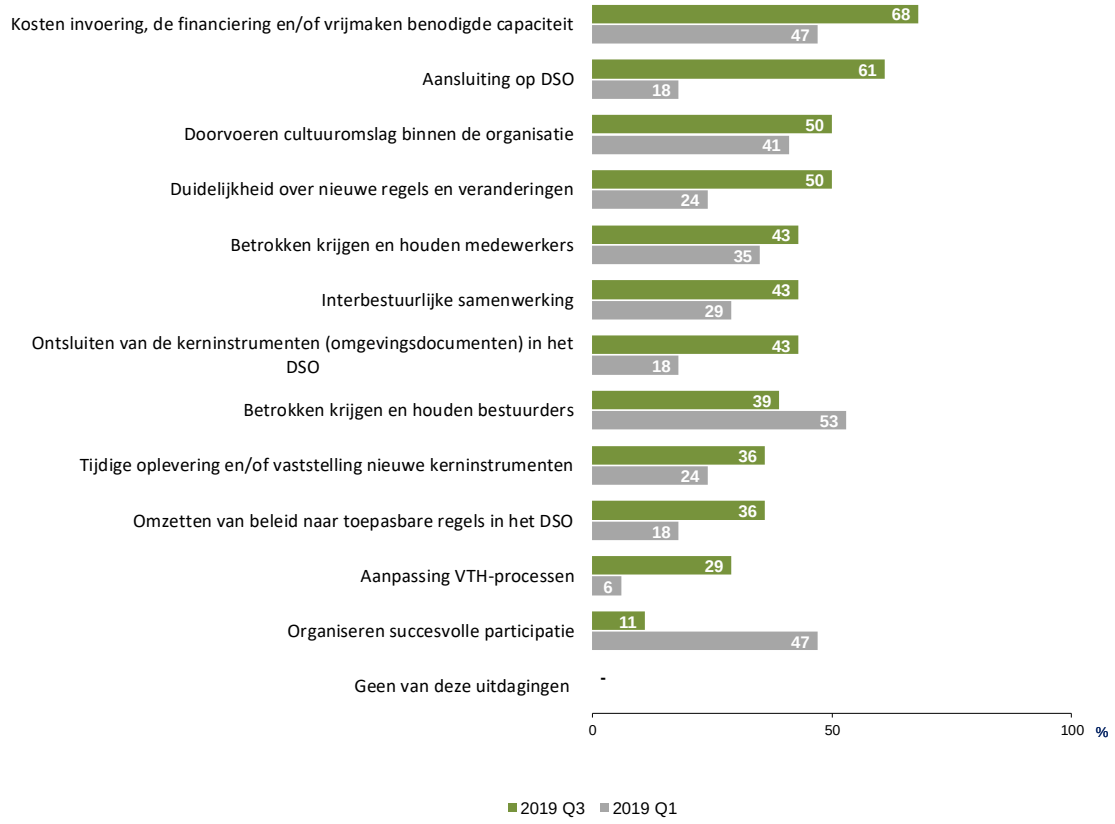

De behoefte aan ondersteuning bij het krijgen van financiële middelen en capaciteit wordt het vaakst genoemd als ondersteuningsbehoefte (61%). Informatie over de nieuwe regels en wat wanneer precies gaat veranderen en ondersteuning bij de aansluiting op DSO is eveneens groot (54%). Net als bij de uitdagingen worden andere ondersteuningsbehoeften ook genoemd, maar wel door minder dan de helft van de responderende omgevingsdiensten. Alleen het organiseren van succesvolle participatie wordt nauwelijks genoemd (6%).

Ondersteuningsbehoefte: *aan welke vormen van ondersteuning heeft uw organisatie behoefte?*
Basis*: alle responderende omgevingsdiensten (n=29)*

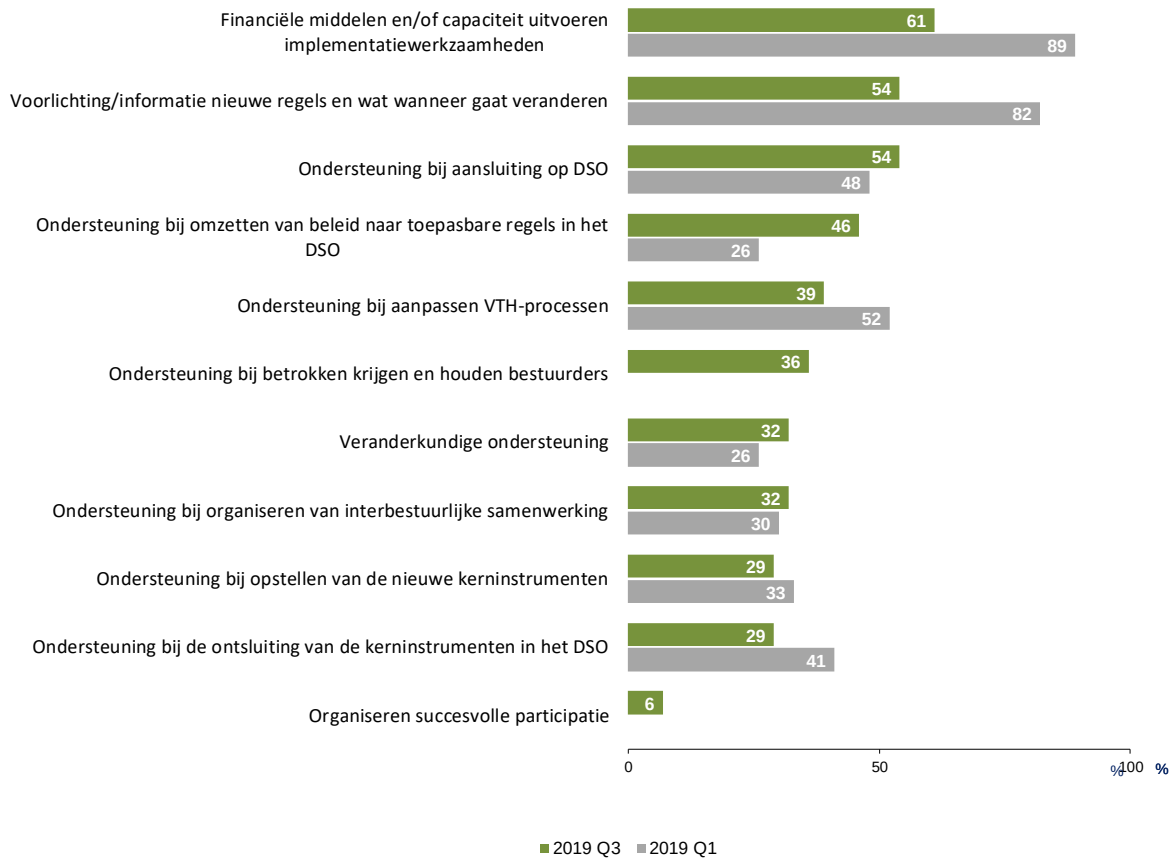

4 Resultaten veiligheidsregio's

In dit hoofdstuk worden de resultaten van alle vijftien responderende veiligheidsregio's weergegeven. Alle resultaten zijn in tabellen en grafieken weergegeven en voorzien van een korte toelichting. Waar mogelijk en relevant zijn vergelijkingen met vorige metingen gemaakt.

4.1 Ambities bij veiligheidsregio's

Vier van de vijftien responderende veiligheidsregio's heeft een ambitieniveau vastgesteld (27%). Dit aantal is vergelijkbaar met het laatste kwartaal van 2018. In het tweede kwartaal van 2018 had nog geen enkele veiligheidsregio een ambitieniveau vastgesteld.

***Ambitieniveau**: Heeft uw organisatie al een ambitieniveau vastgesteld over wat uw organisatie met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken? **Basis**: alle veiligheidsregio's (n=15)*

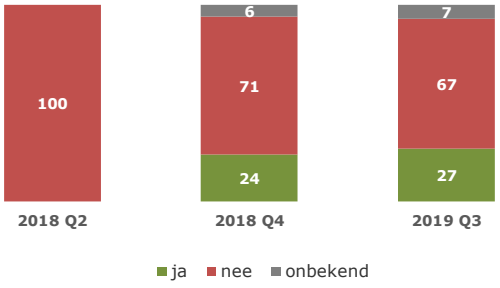

Aan de vier veiligheidsregio's die een ambitieniveau hebben vastgesteld, is gevraagd hoe ver hun ambities strekken op een aantal specifieke beleidspunten. Het ambitieniveau is op organisatieniveau weergegeven in de onderstaande tabel.

***T.a.v. opstellen en uitvoeren beleid**: hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft? Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor […]? **Basis**: veiligheidsregio's met ambities; n=4. **In absolute aantallen**.*

	grote ambities	bescheiden ambities	geen ambities	onbekend
Verbeteren van omgevingsgerichtheid van de organisatie	3	1		
Samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie ten behoeve van integrale advisering	4			
Borgen van externe veiligheid in visies en plannen van deelnemende gemeenten	2	2		
Leveren van maatwerk voor de gemeenten	3	1		
Risicogericht adviseren	4			
Andere ambities	1			3

4.2 Organisatie van de uitvoering

Net als bij de vorige metingen is van een aantal activiteiten, die een veiligheidsregio kan organiseren in het kader van de Omgevingswet, gevraagd wat de huidige status van die activiteiten is. In de onderstaande figuur is de huidige stand van zaken in het derde kwartaal van 2019 weergegeven. Te zien is dat de meeste voorgelegde activiteiten al zijn gedaan, momenteel in uitvoering zijn of intentioneel worden uitgevoerd. Er zijn geen significante verschillen ten opzichte van de vorige meting.

***Huidige status per activiteit**: hieronder staat een aantal activiteiten die een organisatie kan organiseren rondom de invoering van de Omgevingswet. Kunt u per activiteit aangeven in hoeverre uw organisatie deze heeft uitgevoerd? (**Basis**: alle veiligheidsregio's; n=15)*

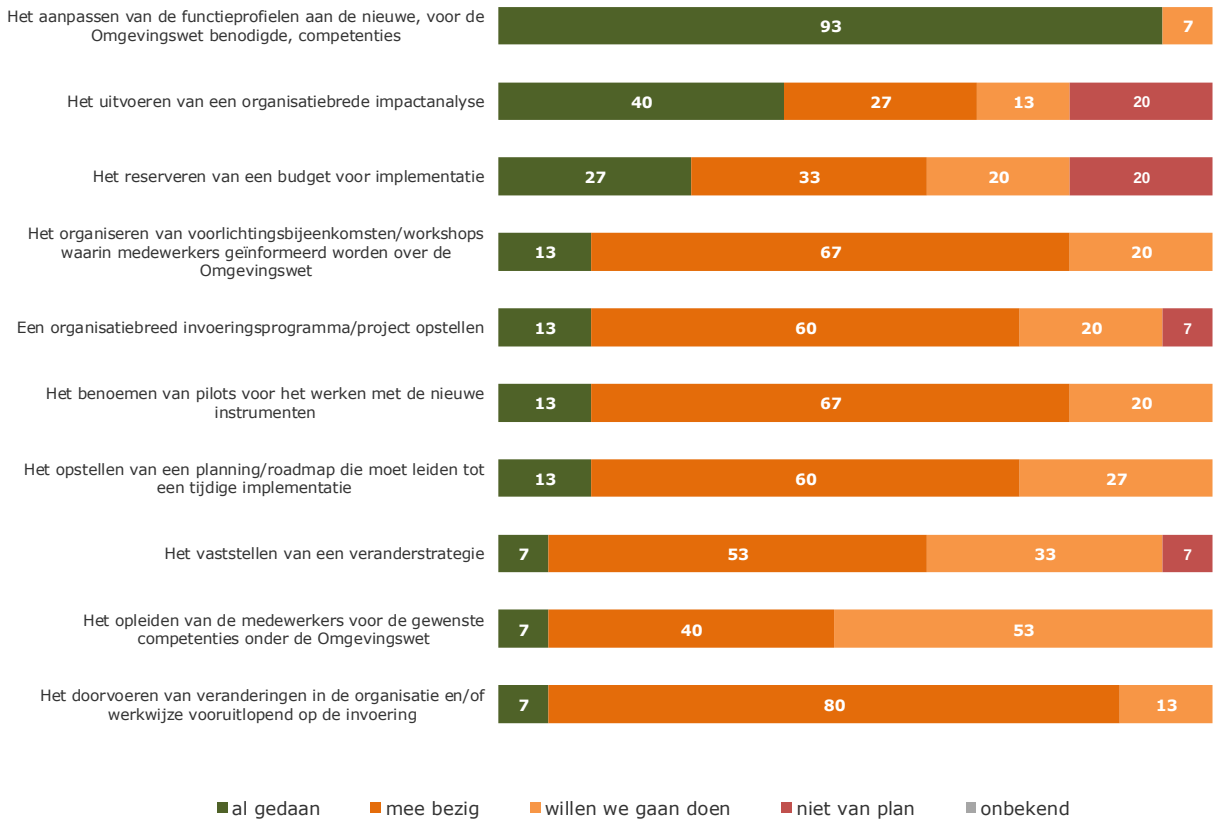

4.3 Samenwerking

Een ruime meerderheid van de ondervraagde veiligheidsregio's geeft aan dat ze met andere overheden uit de regio samenwerkt. Ook geven bijna alle veiligheidsregio's aan dat ze door één of meer overheden zijn uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening en/of omgevingsprogramma. Er zijn geen significante veranderingen ten opzichte van het tweede en derde kwartaal van 2018, toen deze vraag ook werd gesteld.

Samenwerking: *Werkt uw organisatie al samen met andere overheden in het kader van de Omgevingswet? (**Basis**: alle veiligheidsregio's; n=15)*

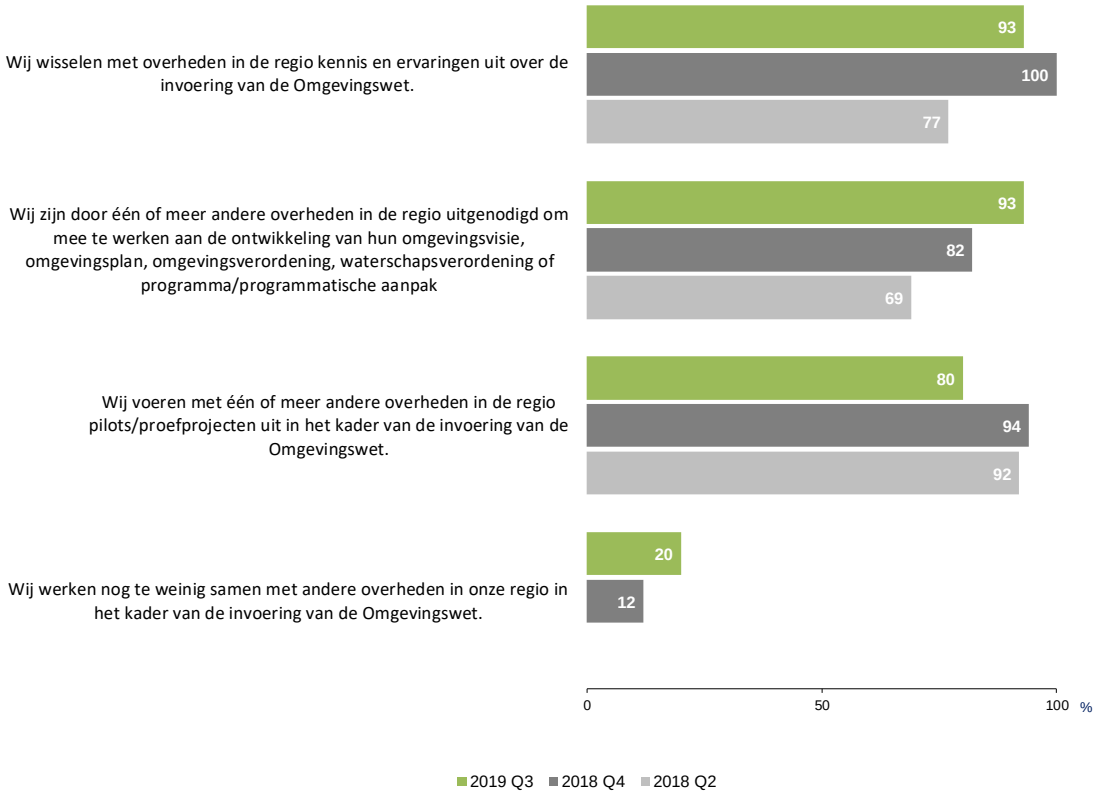

Na de vraag over de samenwerking is een doorvraag gesteld over waaraan veiligheidsregio's meewerken als ze door één of meer overheden uit de regio worden uitgenodigd om mee te werken aan hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening en/of omgevingsprogramma (niet grafisch weergegeven). Hieruit blijkt dat veiligheidsregio's het vaakst meewerken aan een omgevingsvisie (100%), een omgevingsplan (92%) en in mindere mate aan programmatische aanpak (33%), omgevingsverordening (25%) of watervisie (17%). Ook hier zijn geen significante verschillen ten opzichte van het laatste kwartaal van 2018.

4.4 Invoering DSO

Aan de veiligheidsregio's is voor een zevental activiteiten, die allen te maken hebben met de invoering van DSO, gevraagd wat de status van de activiteiten is. In de onderstaande figuur is de huidige stand van zaken weergegeven. Net als bij de organisatie van de uitvoering is te zien dat de meeste voorgelegde activiteiten al zijn gedaan, momenteel in uitvoering zijn of intentioneel worden uitgevoerd. Er zijn geen significante verschillen ten opzichte van het laatste kwartaal van 2018.

***Status per activiteit**: In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet? (Basis: alle veiligheidsregio's; n=15)*

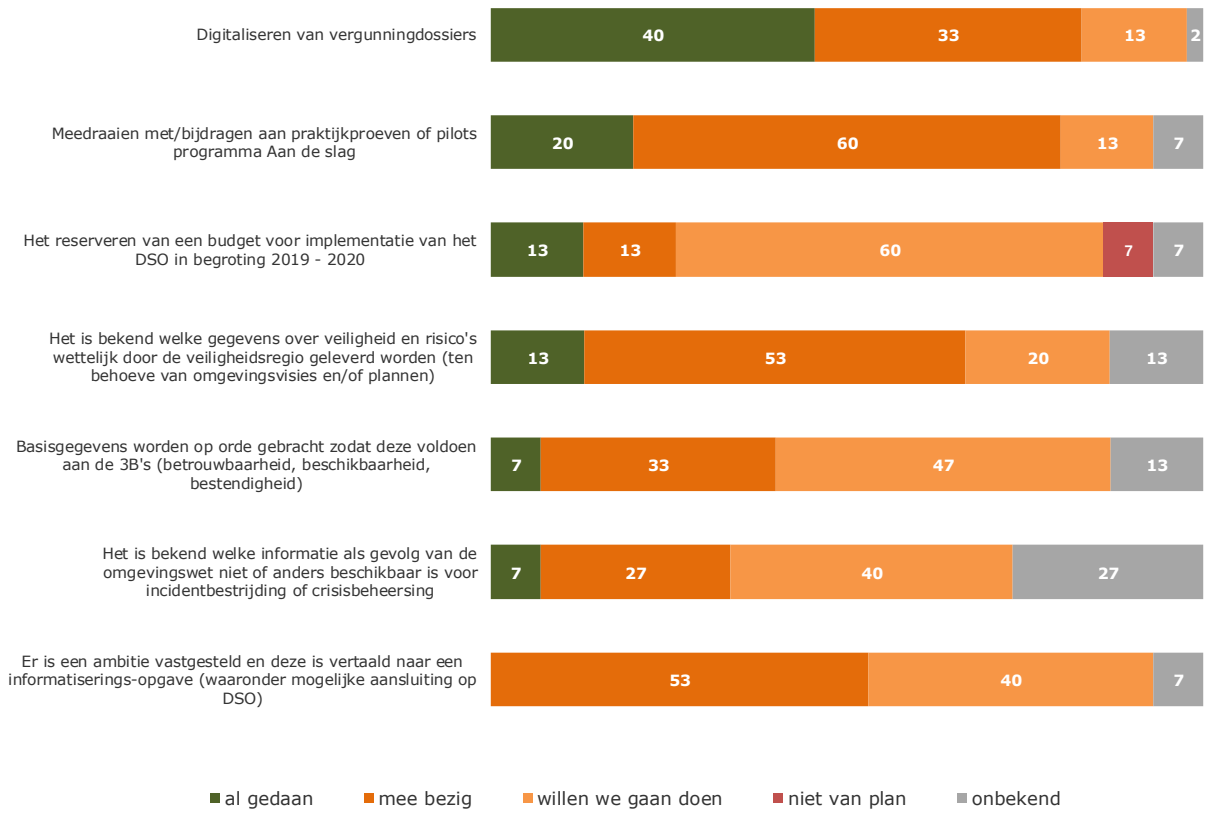

4.5 Beleving

Hebben veiligheidsregio's er vertrouwen in dat men de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? Zes op de tien veiligheidsregio's vrezen dat zij meer inspanningen moeten leveren om op tijd klaar te zijn, maar ze zijn deze inspanningen inmiddels wel aan het organiseren (60%). Geen enkele veiligheidsregio verwacht dat het ze niet gaat lukken om op tijd klaar te zijn. Hoewel de vraag in het laatste kwartaal van 2018 anders werd gesteld, gaf toen een vergelijkbaar percentage aan dat hun organisatie meer inspanningen zal moeten leveren om op tijd klaar te zijn (59%).

***Beleving**: In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? (Basis: alle veiligheidsregio's; n=15)*

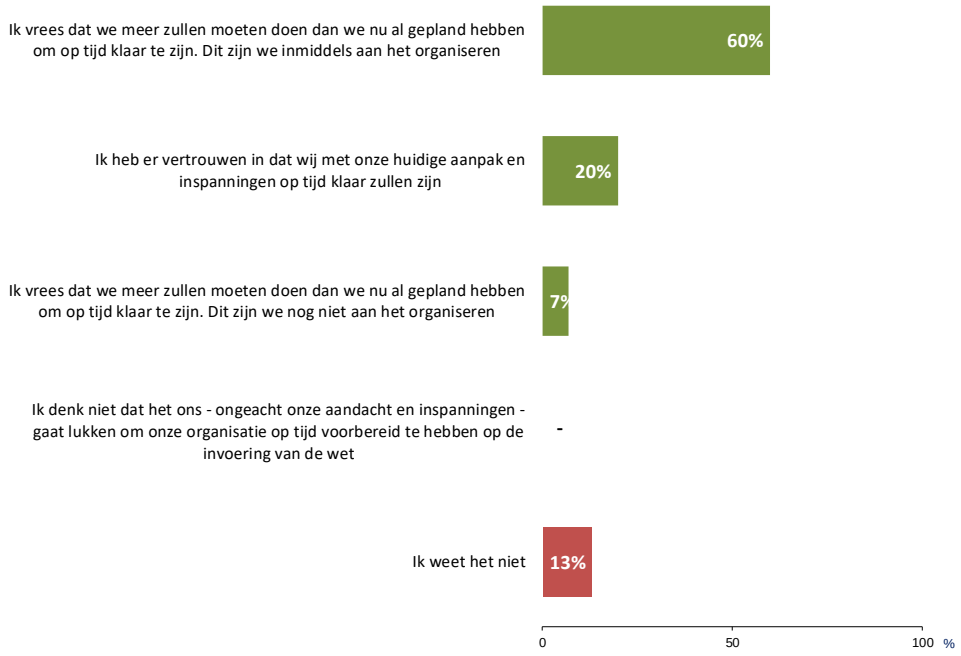

4.6 Uitdagingen en knelpunten

Aan alle deelnemende veiligheidsregio's is gevraagd of zij knelpunten of uitdagingen ervaren bij de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. De aansluiting op DSO wordt in het derde kwartaal van 2019 als grootste knelpunt gezien. Het doorvoeren van een cultuuromslag binnen de organisatie, het betrokken krijgen en houden van medewerkers, de kosten van de invoering en het betrokken houden van bestuurders worden net als in het derde kwartaal van 2018 relatief vaak genoemd als uitdaging. Er is wel een significant verschil met de laatste meting: interbestuurlijke samenwerking wordt in mindere mate als uitdaging gezien.

Uitdagingen en knelpunten: *wat ervaart uw organisatie in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet als grootste uitdagingen of knelpunten?*
Basis*: alle responderende veiligheidsregio's (n=15)*

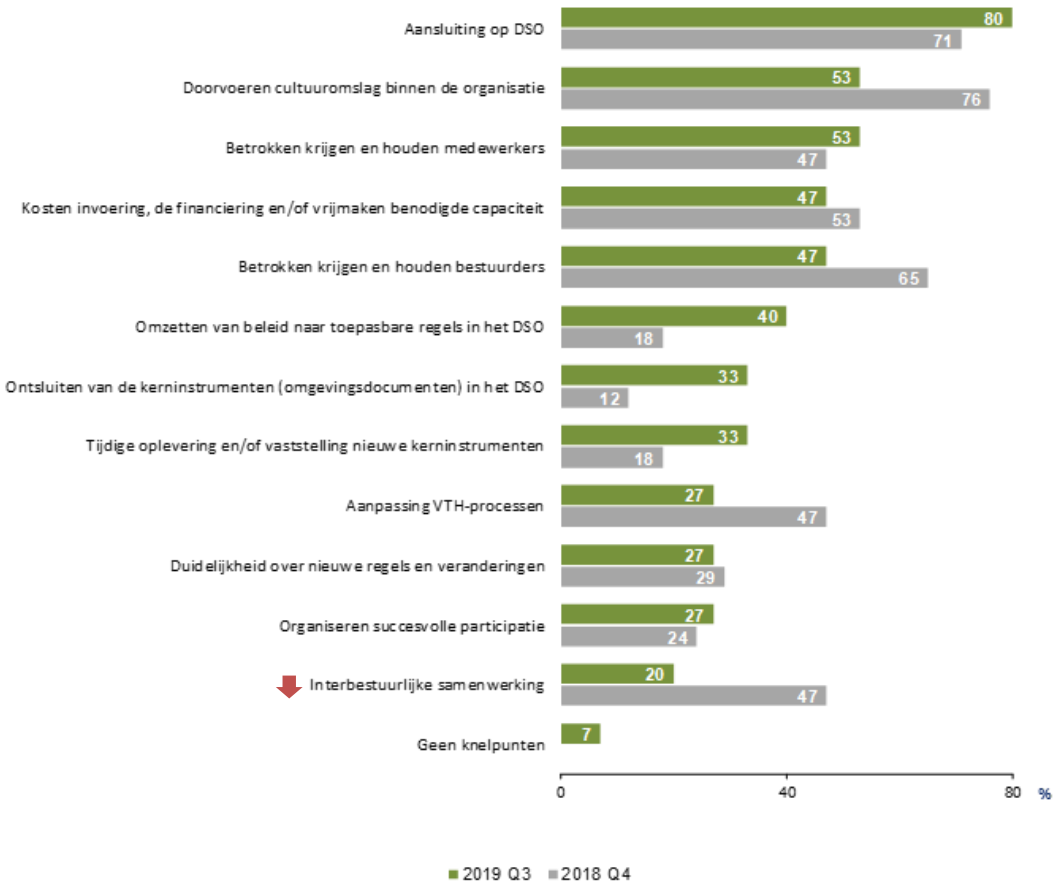

Ook is in kaart gebracht op welke punten de veiligheidsregio's behoefte hebben aan ondersteuning. De behoefte aan ondersteuning bij de aansluiting op DSO, financiële middelen en/of capaciteit voor het uitvoeren van de werkzaamheden en ondersteuning bij het aanpassen van VTH-processen worden het vaakst genoemd. Er is een verschil ten opzichte van de laatste meting: er is minder behoefte aan ondersteuning bij het organiseren van interbestuurlijke samenwerking.

Ondersteuningsbehoefte: *aan welke vormen van ondersteuning heeft uw organisatie behoefte?*
Basis*: alle responderende veiligheidsregio's (n=15)*

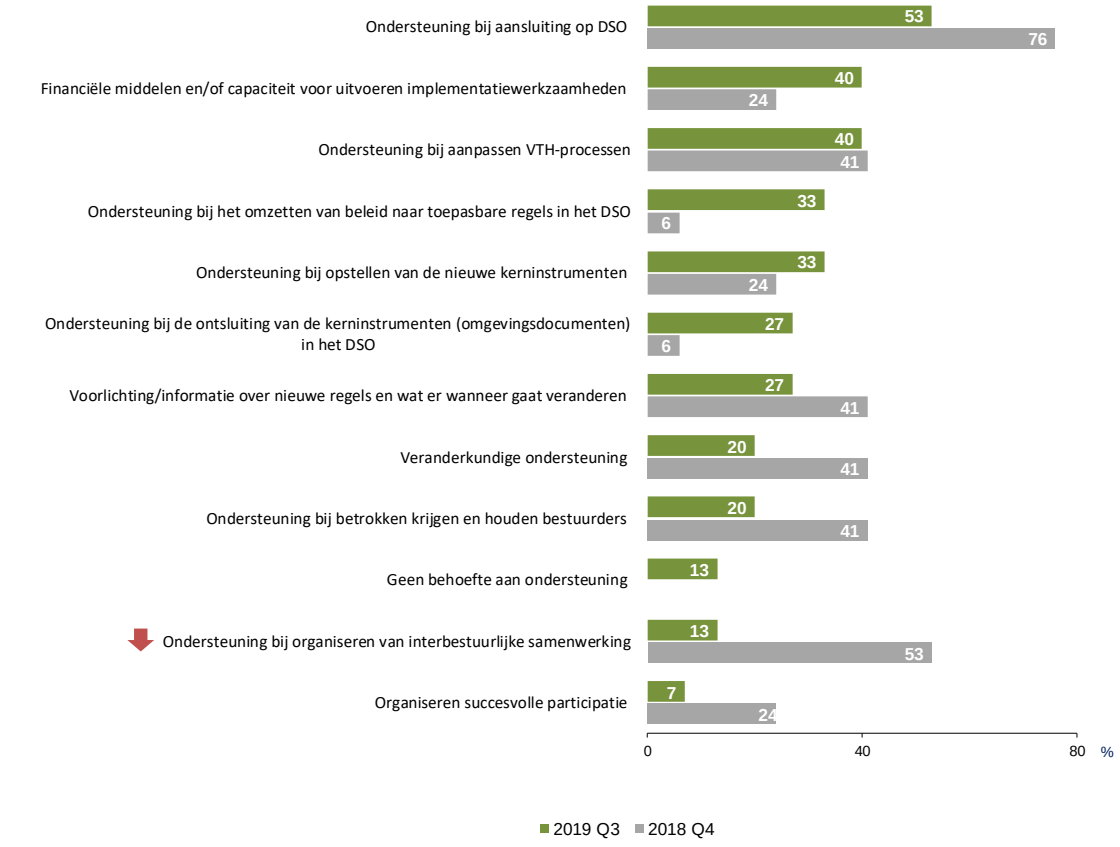

5 Resultaten GGD/GHOR-organisaties

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de zestien responderende GGD/GHOR-organisaties weergegeven. Alle resultaten zijn in tabellen en grafieken weergegeven en voorzien van een korte toelichting. Waar mogelijk en relevant wordt een vergelijking met de vorige metingen gemaakt.

5.1 Ambities bij GGD/GHOR-organisaties

63% van de 16 ondervraagde GGD/GHOR-organisaties (ofwel 10 organisaties) heeft een ambitieniveau vastgesteld over wat zij met de invoering van de Omgevingswet wensen te bereiken. Van alle GGD/GHOR-organisaties die een ambitieniveau hebben vastgesteld, geven vier organisaties aan dat hun bestuur (AB of DB) een ambitieniveau heeft vastgesteld (ofwel 25% van alle responderende organisaties). Zes responderende organisaties geven aan als DPG een ambitieniveau te hebben vastgesteld (ofwel 38% van alle organisaties). Het onderscheid tussen DPG en AB of DB werd bij voorgaande metingen niet gemaakt.

***Ambitieniveau**: Heeft het bestuur van uw GGD of u als DPG al een ambitieniveau vastgesteld over wat uw organisatie met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken? **Basis**: alle GGD/GHOR-organisaties (n=16)*

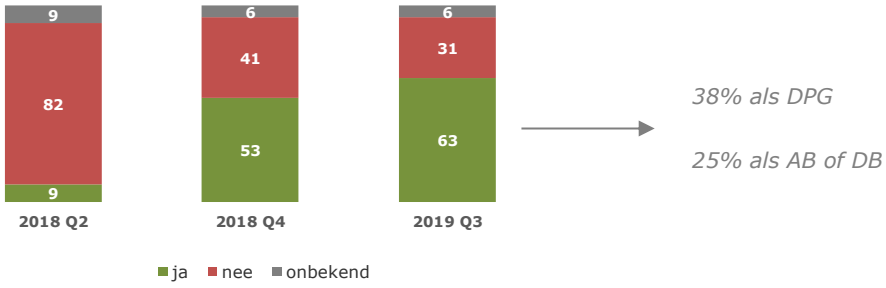

In de onderstaande tabel is per organisatie weergegeven hoe ver de ambities strekken op een aantal voorgelegde beleidspunten. Zes GGD/GHOR-organisaties geven aan grote ambities te hebben op het gebied van het hanteren van positieve gezondheid bij de advisering over de fysieke leefomgeving. Er zijn daarnaast vijf GGD/GHOR-organisaties die aangeven grote ambities te hebben op het gebied van het verbeteren van de omgevingsgerichtheid van de organisatie, samenwerking met andere organisaties ten behoeve van de integrale advisering en het borgen van gezondheidsaspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten.

***Ambities t.a.v. opstellen en uitvoeren beleid**: hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft? Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor […]? **Basis**: GGD/GHOR-organisaties met ambities; n=10. **In absolute aantallen**.*

	grote ambities	bescheiden ambities	geen ambities	onbekend
Verbeteren van omgevingsgerichtheid van de organisatie	5	2		3
Samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie ten behoeve van integrale advisering	5	3		2
Borgen van gezondheidsaspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	5	2		3
Borgen van veiligheidsaspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	2	4	1	3
Borgen van de sociale aspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	5	2		3
Positieve gezondheid hanteren bij adviseren over de fysieke leefomgeving	6	2		2
Borgen van mogelijkheden om via omgevingsplannen en/of visies van de gemeenten de sociaal economische gezondheidsverschillen te verkleinen	2	6		2

5.2 Organisatie van de uitvoering

Net als bij de vorige metingen is van een aantal activiteiten, die een GGD/GHOR-instelling kan organiseren in het kader van de Omgevingswet, gevraagd wat de huidige status van die activiteiten is. In de onderstaande figuur is de huidige stand van zaken in het derde kwartaal van 2019 weergegeven. Het organiseren van workshops en voorlichtingsbijeenkomsten en het opzetten van organisatieprogramma's, projecten en kernteams worden het vaakst genoemd als activiteiten die gedaan zijn of momenteel in uitvoering zijn. Van het reserveren van budget voor implementatie en het aanpassen van functieprofielen is relatief vaak onbekend of ze momenteel worden uitgevoerd.

***Status per activiteit**: hieronder staat een aantal activiteiten die een organisatie kan organiseren rondom de invoering van de Omgevingswet. Kunt u per activiteit aangeven in hoeverre uw organisatie deze heeft uitgevoerd? (**Basis**: alle GGD/GHOR-organisaties; n=16)*

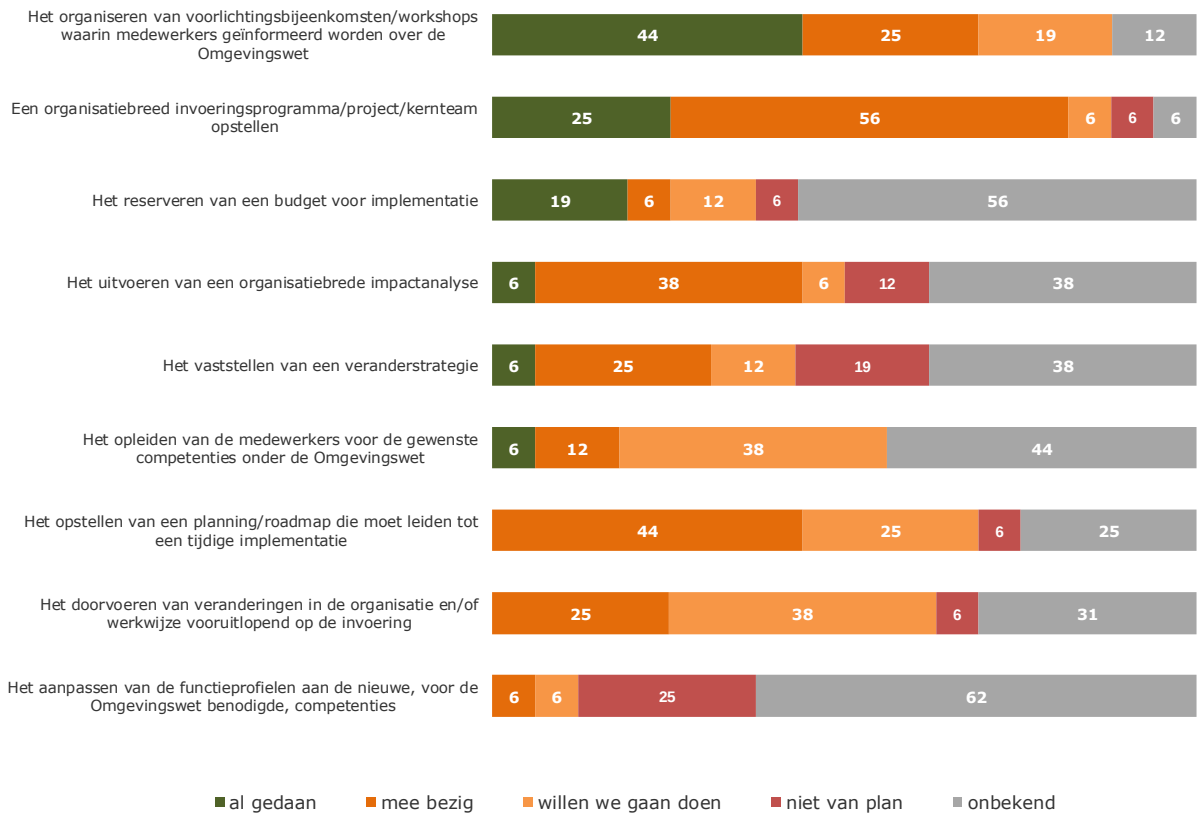

Aan alle responderende GGD/GHOR-organisaties is gevraagd welke disciplines binnen de organisatie bezig zijn met de invoering van de Omgevingswet. Binnen alle zestien GGD/GHOR-organisaties is de discipline gezondheid en milieu actief bezig met de invoering van de Omgevingswet. Ook gemeentelijk gezondheidsbeleid en gezondheidsbevordering worden door bijna alle GGD/GHOR-organisaties genoemd.

***Disciplines**: Welke disciplines van uw organisatie zijn actief bezig met werkzaamheden in relatie tot de Omgevingswet? **Basis**: alle GGD/GHOR-organisaties (n=16)*

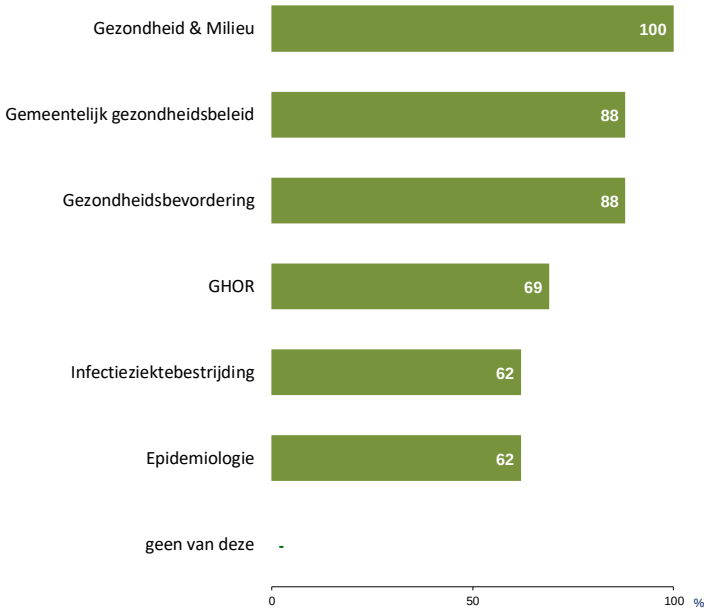

5.3 Samenwerking

Alle responderende GGD/GHOR-organisaties geven net als in het laatste kwartaal van 2018 aan te zijn uitgenodigd door een provincie(s) en/of gemeenten om mee te werken bij de voorbereiding op het opstellen van hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening of waterschapsverordening. Dit gaat in alle gevallen om een omgevingsvisie (100%; niet grafisch weergegeven) en vaak om een omgevingsplan (50%; niet grafisch weergegeven). Verder is te zien dat bijna alle GGD/GHOR-organisaties pilots en proefprojecten uitvoeren samen met andere overheden.

Samenwerking: *Werkt uw organisatie al samen met andere overheden in het kader van de Omgevingswet? Meer antwoorden mogelijk (**Basis**: alle GGD/GHOR-organisaties; n=16)*

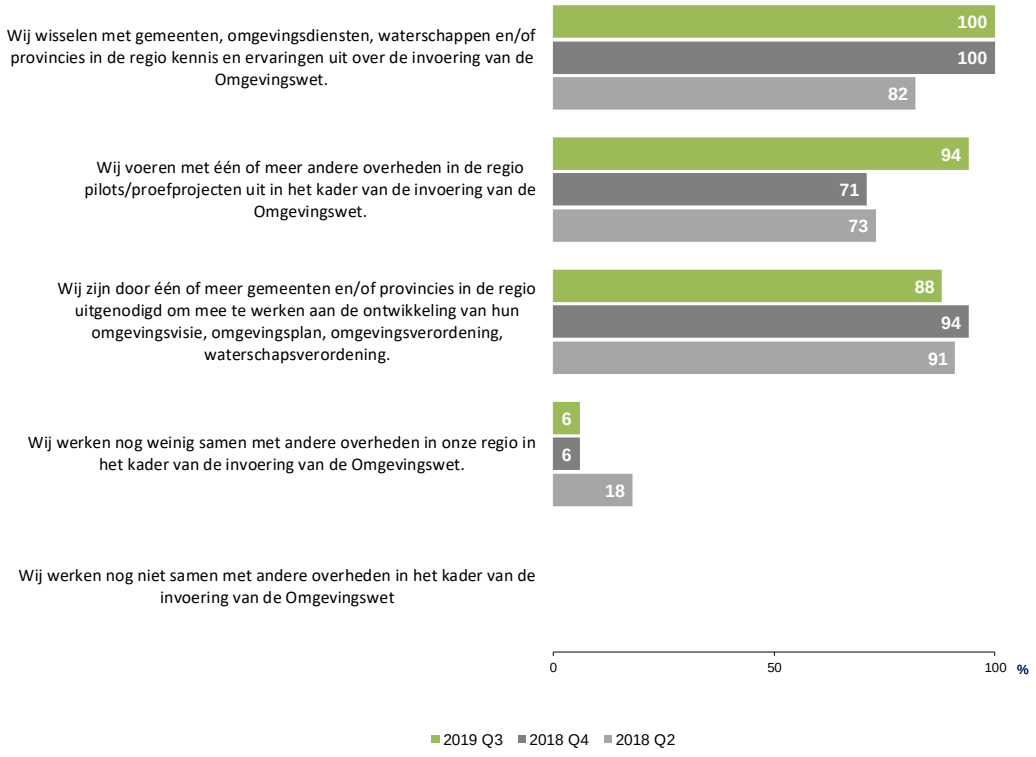

5.4 Invoering DSO

Aan GGD/GHOR-organisaties is voor een vijftal activiteiten, die allen te maken hebben met de invoering van DSO, gevraagd wat de status van de activiteiten is. In de onderstaande figuur is de huidige stand van zaken weergegeven. Te zien is dat als het over de invoering van DSO gaat de meeste GGD/GHOR-instellingen niet van plan zijn om deze voorbereidingen te treffen of niet weten dat de voorbereidingen worden getroffen (onbekend). Uitzondering is het opstellen van een plan voor de digitaliseringsopgave: 43% geeft aan hiermee bezig te zijn of dit te willen gaan doen.

***Status per activiteit**: In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet? (Basis: alle GGD/GHOR-organisaties; n=16)*

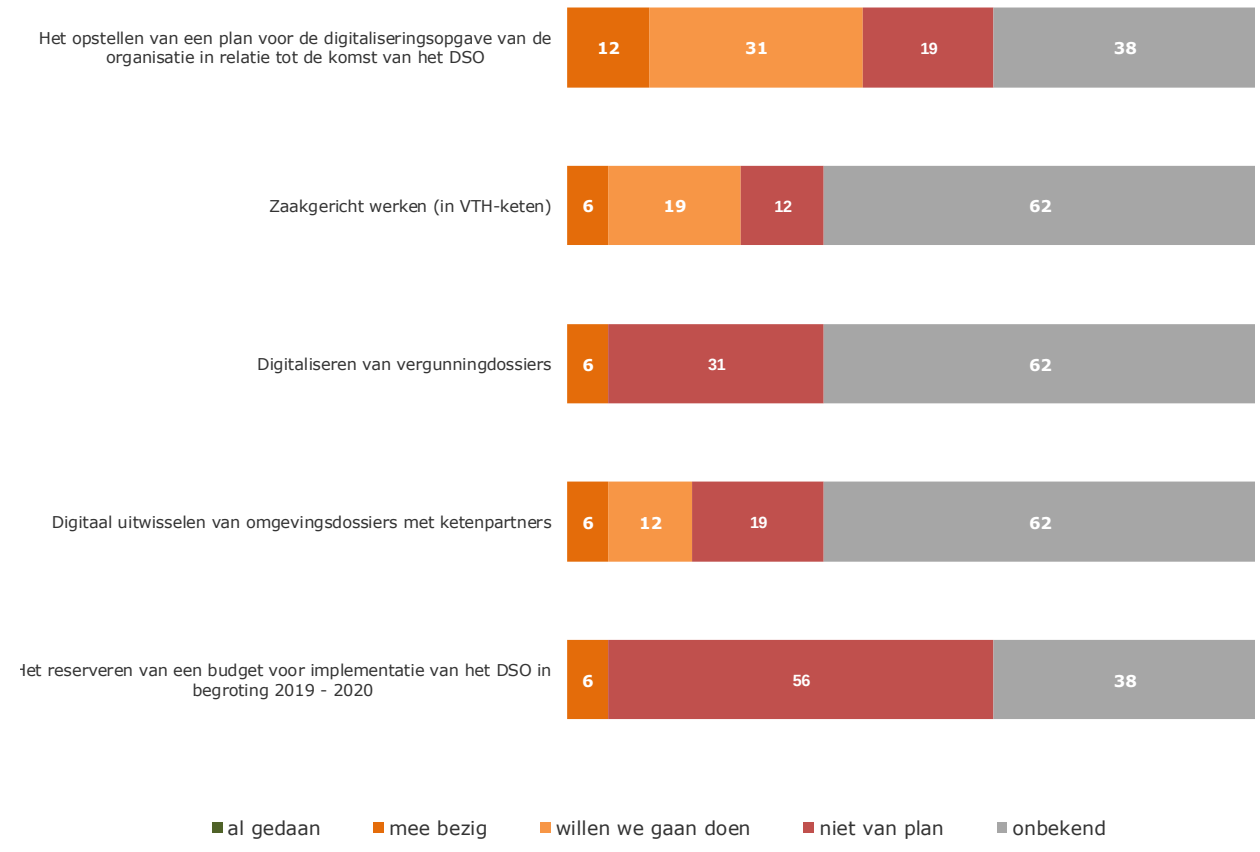

5.5 Omgang met data/indicatoren

GGD/GHOR-organisaties zijn in sterke mate bezig met data en/of indicatoren in relatie tot de omgevingswet. Alleen van de opzet van nieuwe onderzoeken om nieuwe data te verzamelen is relatief vaak onbekend of de eigen organisatie daarmee bezig is. Bij de vorige meting in het laatste kwartaal van 2018 gaf nog de helft van de GGD/GHOR-organisaties aan hiermee bezig te zijn (47%). Verder zijn er geen significante verschillen met de vorige meting.

***Omgang data en indicatoren**: In hoeverre is uw organisatie al bezig met data/indicatoren in relatie tot de Omgevingswet? (Basis: alle GGD/GHOR-organisaties; n=16)*

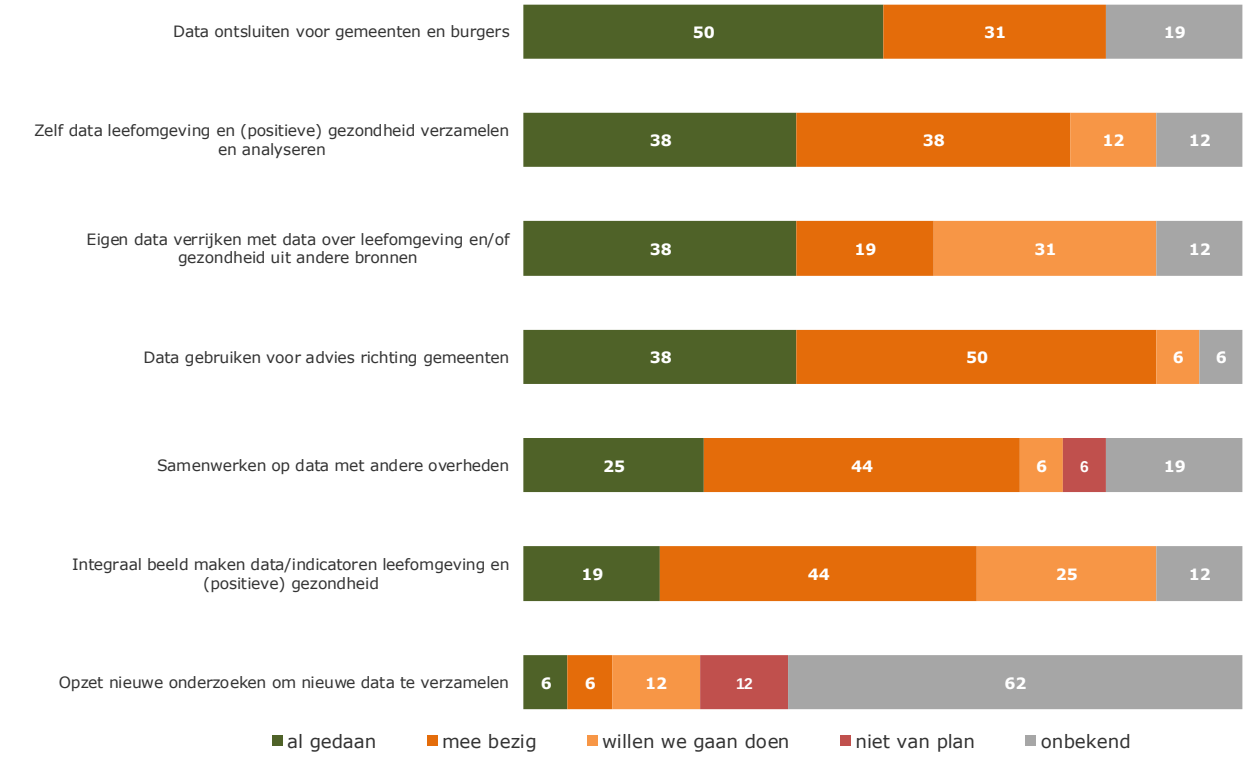

5.6 Beleving

Hebben GGD/GHOR-organisaties er vertrouwen in dat men de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? In het laatste kwartaal van 2018 gaf een kwart van de GGD/GHOR-organisaties aan te vrezen dat ze meer inspanningen moesten leveren om op tijd klaar te zijn voor de invoering van de Omgevingswet (25%). Hoewel anders gevraagd, geeft nu 62% aan te vrezen dat ze meer inspanningen moeten leveren. Hierbij is wel een belangrijke nuance te maken, want de grootste groep geeft weliswaar aan te vrezen dat ze meer moeten doen, maar is inmiddels bezig de extra inspanningen te organiseren (50% van alle responderende organisaties).

***Beleving**: In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft? (Basis: alle GGD/GHOR-organisaties; n=16)*

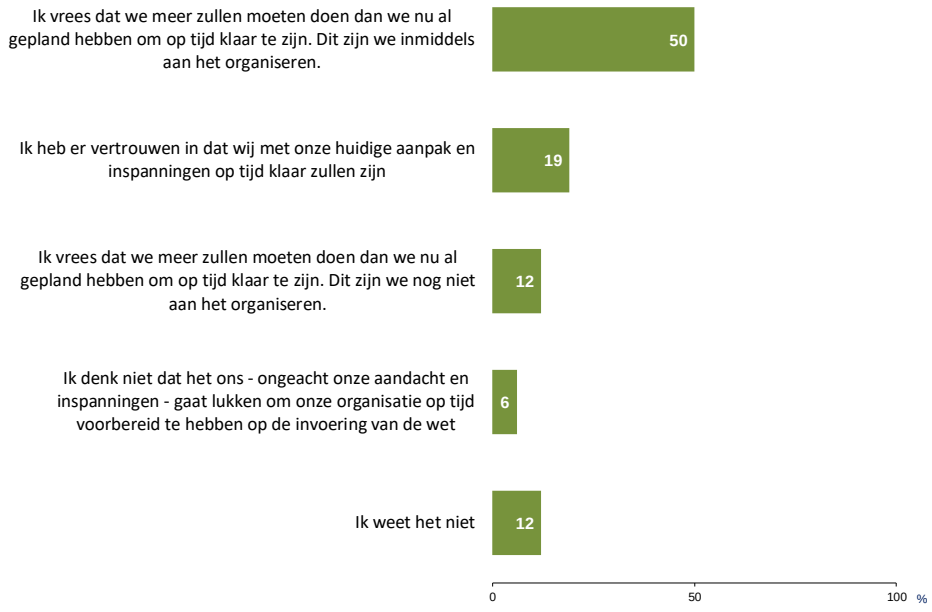

5.7 Uitdagingen en knelpunten

Van alle deelnemende GGD/GHOR-organisaties is gevraagd of zij knelpunten of uitdagingen ervaren bij de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet. In de onderstaande grafiek zijn de resultaten te zien. De kosten van de invoering en/of het vrijmaken van de benodigde capaciteit, het betrokken krijgen en houden van bestuurders en medewerkers en de aansluiting op DSO worden het vaakst als uitdaging genoemd. Het enige significante verschil met de vorige meting is dat de aansluiting op DSO vaker als uitdaging wordt genoemd.

Uitdagingen en knelpunten: *wat ervaart uw organisatie in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet als grootste uitdagingen of knelpunten?*
Basis*: alle responderende GGD/GHOR-organisaties (n=16)*

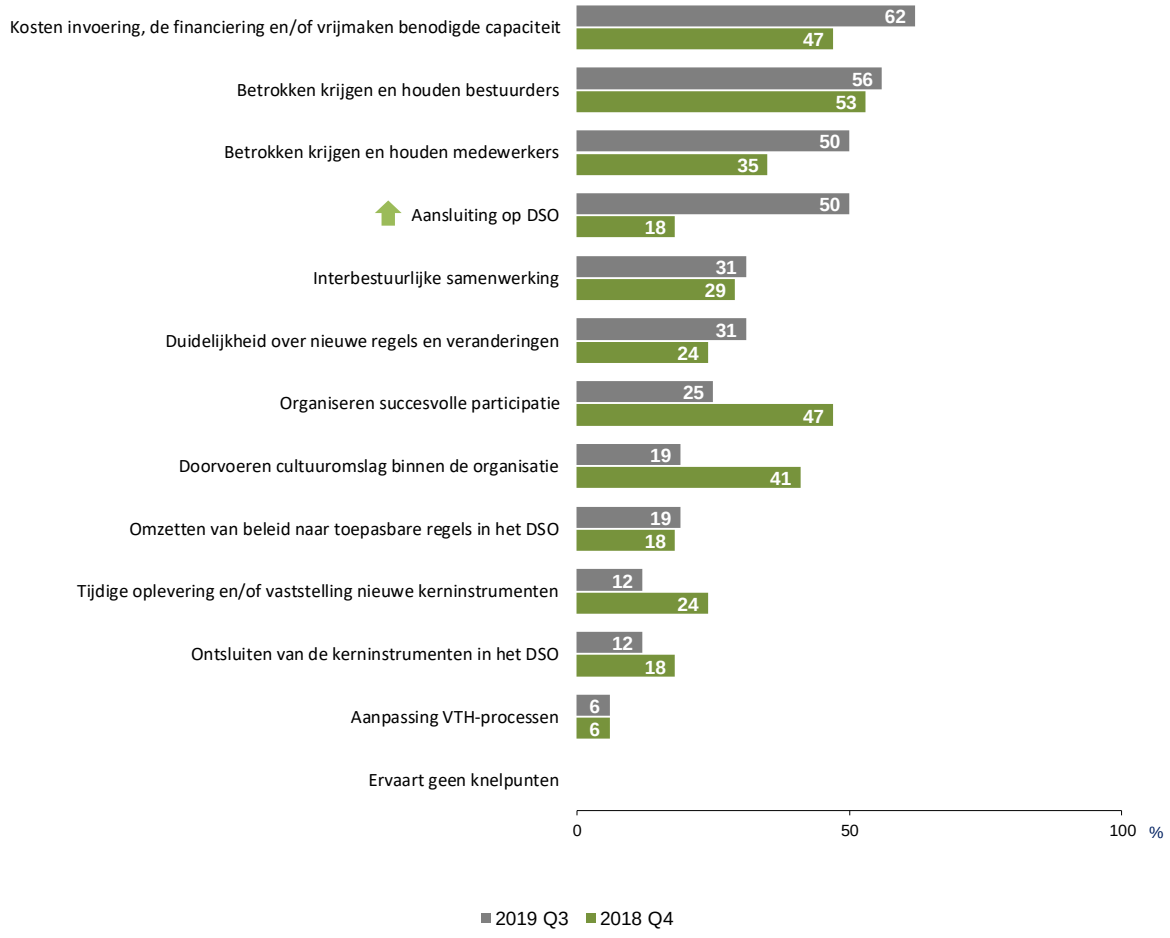

De behoefte aan ondersteuning bij de financiering en/of het vrijmaken van capaciteit en de aansluiting op DSO is het grootst. Op dit laatste punt is de ondersteuningsbehoefte significant toegenomen ten opzichte van het laatste kwartaal van 2018.

Ondersteuningsbehoefte: *aan welke vormen van ondersteuning heeft uw organisatie behoefte?*
Basis*: alle responderende GGD/GHOR-instellingen (n=16)*

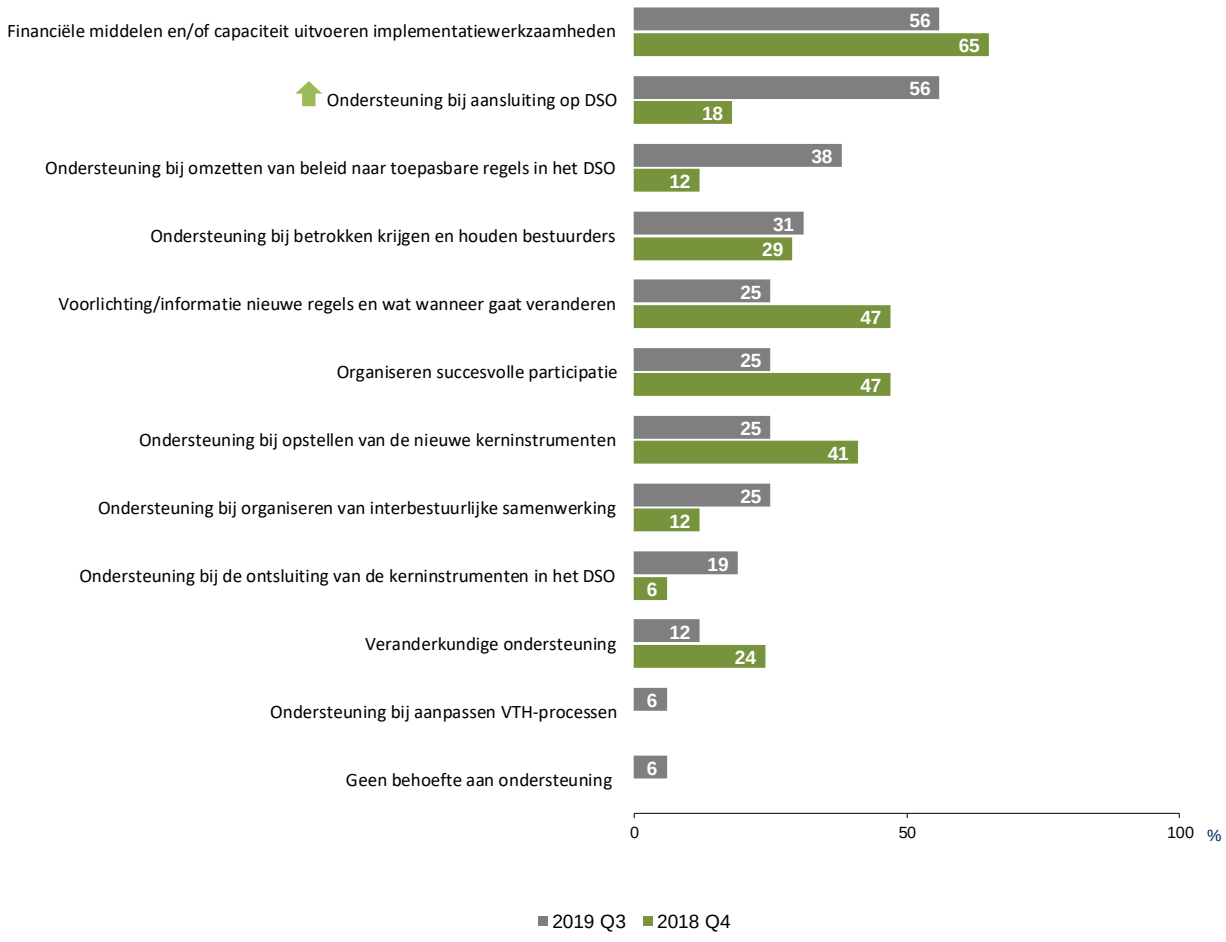

Bijlagen

Open antwoorden omgevingsdiensten

VRAAG: Heeft uw organisatie nog andere ambities met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet?

- milieu-databeheer en eenvoudige data-ontsluiting
- herijken wat moet en wat kan als gemeente en OD. Welke keuzes maken we gericht op dienstverlening en financiën?
- - Goed advies over toepassing van de Bruidsschat in Omgevingsplannen gericht op goede omgevingskwaliteit en beheersbare uitvoering & kosten - betere aansluiting in de beleidscyclus: Beleid – Toepasbare regels – VTH, bij voorkeur ook ondersteund door aangesloten/gekoppelde ICT systemen - gezamenlijk uitvragen één VTH systeem, met koppelingen naar RO systemen - regionale standaardisering van werkafspraken, ZTC, processen
- Versterken van integrale advisering, bijdragen aan de monitoring en evaluatie.
- verdere ontwikkeling en verbetering van de eigen organisatie
- platform zijn van kennis en expertise. informatisering en automatisering zodanig organiseren dat er relevante data voorhanden zijn die de doelstellingen dragen.
- De RUD LN - wil een vanzelfsprekende deskundige partner in de regio zijn voor het bereiken van de (kern)doelen van de Omgevingswet; - zit bij de partners aan tafel en werkzaamheden worden in gezamenlijkheid uitgevoerd. De RUD kan daarbij flexibel inspringen op veranderende behoeften vanuit haar deelnemers; - groeit van de uitvoeringsdienst zoals we nu zijn naar dé omgevingsadviseur in brede zin binnen onze leefomgeving, die input levert aan beleid, vergunningverlening, toezicht en handhaving en tot slot procesoptimalisatie. Dit met een organisatievorm die passend is bij de beschreven rol. De inhoud van het werk en te leveren kwaliteit is daarbij altijd leidend; - voert uit op een ondernemende, innovatieve, betrouwbare én uitdagende manier.
- wij hebben een ambitie voor toegankelijk (visueel) van data in onze regio

VRAAG: heeft uw organisatie nog andere ambities met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet?

- Implementatie van de OW naar concrete organisatorische en technische aspecten is sterk afhankelijk van het tijdig, eenduidig, concreet en coherent beschikbaar zijn van instrumenten (voorzieningen, regels etc.) die door het Rijk, door individuele deelnemers of door samenwerkingspartners beschikbaar moeten worden gesteld. De samenhang tussen diverse elementen is groot en een volledige en succesvolle implementatie wordt bepaald door de zwakste schakel. De mate van implementatie hangt samen met de mate van uitontwikkeling van de kaders en instrumenten.
- De VNG heeft het Dialoogmodel Financiën. Nog geen gemeenten in onze regio heeft contact gezocht met ons als Omgevingsdienst om hierover de dialoog aan te gaan. Wel gaan we in gesprek met ons AB over de implementatiekosten en structurele kosten. Op het moment van invullen van deze vragenlijst is nog niet duidelijk hoeveel (extra) budget ons bestuur voor de implementatie beschikbaar stelt. In elk geval gaan de kosten (inclusief de kosten voor training & opleiding) onze reguliere budgetten ruim te boven. Verder is hangt het in grote mate af van de ambities en tempo van gemeenten - bijvoorbeeld van de mate waarin ze gebruik maken van de lokale afwegingsruimte - wat de impact op onze processen, producten en bedrijfsvoering zal zijn vanaf de invoering van de Omgevingswet en wat dus de invloed zal zijn op frictie- en structurele kosten. Naast invoeringskosten is het een uitdaging om de benodigde inzet te organiseren naast de reguliere productie. "Winkel geopend tijdens verbouwing" De Bruidsschat vereist bijzondere aandacht. Ten eerste wat is de impact van de Bruidsschat op de werkwijze, bedrijfsvoering van de Omgevingsdienst. Ten tweede verwachten gemeenten een adviserende rol vanuit de deskundigheid van de Omgevingsdiensten als zij aan de slag gaan met de Bruidsschat. Daarbij zal de wijze waarop gemeenten de Bruidsschat verwerken in hun Omgevingsplannen - de mate waarin gekozen wordt voor lokale afwegingsruimte - impact hebben op de bedrijfsvoering en kosten van de Omgevingsdienst. ("Maatwerk kost geld")

- De aansluiting op DSO zal door software leveranciers geregeld moeten worden. Een andere uitdaging is om onder de nieuwe wetgeving als 1 overheid te kunnen blijven optreden (bijv. zelfde interpretatie van regels)
- Voor ons als omgevingsdienst is het van het grootste belang dat we goede afspraken maken met onze participanten. De participanten willen dat ook, maar hun kennis van de inhoud van de wet is nog beperkt. Het maken van daadwerkelijke proces afspraken zal daarom nog een hele opgave worden.
- De ketensamenwerking is provinciebreed opgezet, ambtelijk en bestuurlijk geaccordeerd en de uitdaging is nu om gezamenlijk en op tijd tot resultaten te komen.
- Ketenpartners werken allemaal met verschillende systemen die niet allemaal even goed op orde zijn, dit is een uitdaging voor ons als dienst maar ook als regio. De wil is er, communiceren van de systemen is voor 2020 de uitdaging.
- alle uitdagingen geven een gedifferentieerd beeld per gemeente liggen de uitdagingen weer anders en is er meer of minder focus voor de doelen en uitdagingen. Ook het gunnen van de samenwerking door gemeenten is geeft een gemengd beeld.

- In welke mate (kwalitatief en kwantitatief) gaat de Ow voor bepaalde functies/werkzaamheden van invloed zijn (bijvoorbeeld welk effect minder vergunningen voor Vergunningverleners). In hoeverre is de invloed van de Bruidsschat op de uitvoeringpraktijk bij alle partijen in beeld. Is de invloed van de zorgplicht bekend bij OD-deelnemer. Op welke manier moet hieraan invulling worden gegeven in specifieke situaties; lukt het niet om hier concrete invulling aan te geven dan zal dit via rechtsspraak worden ingevuld. Uitdaging is om voldoende concreet te zijn om ook juridisch houdbare besluiten te nemen.
- Betrokkenheid en het bewustzijn van datgeen een andere partij kan betekenen is voor ons een van de hoofdredenen of voorbereidingen gaan slagen. Wat wij tot nu toe merken is dat de afgelopen jaren vooral verkennend van aard zijn geweest en dat een aantal partij voor de troepen uit zijn gaan lopen. Hierbij gaat de aandacht vooral uit naar het RO-deel en is het VTH-deel nog onderbelicht. Wel merken wij dat juist dit VTH-deel voor nu nog wel eens vergeten wordt, de aandacht nog vooral naar RO. Dit zien wij ook terug in de pilots en casuïstiek die wordt opgepakt. Het bewustzijn bij onze opdrachtgevers en bij ons intern wordt groter daar waar het gaat om de toegevoegde waarde die wij kunnen leveren bij het ontwikkelen van de kerninstrumenten. Ook is door een aantal gemeenten en provincie aangegeven dat ze ons eerder en beter willen laten aansluiten. Hoe dit zich concreet uitwerkt is nog niet duidelijk. Tot nu toe zijn wij op minimaal betrokken geweest en niet gestructureerd (bijvoorbeeld afvaardiging van een collega op een participatieavond bij een gemeente). Bij de uitkomst en vertaling van deze avond(en) en het eindresultaat worden bij niet betrokken (vraag om advies/delen van uitkomsten etc.). In de regio is een platform met daaronder werkgroepen aanwezig. Er zijn ook opdrachten geformuleerd voor deze werkgroepen. Alleen het realiseren van deze opdrachten en het SMART formuleren van deze opdrachten daar zit tot nu toe nog onvoldoende energie op. Het is vooral het informeren van elkaar. Komen tot regionale afspraken etc. is tot nu toe in praktijk uitgebleven. Medewerkers willen heel graag een bijdrage leveren aan de transitieopgaven. Maar voor hen is er nog veel onduidelijk. Een basiscursus hebben zij gevolgd, maar ze zijn toe aan verdieping vanuit de inhoud. Daarbij komt dat de winkel gewoon open blijft en dat het weer een opgaven is die erbij komt. Het creëren van ruimte in doen en denken is een lastige opgaven. We hebben deze mensen wel nodig om met elkaar de opgaven te realiseren nu en in de toekomst.
- Onze partners zullen keuzes moeten maken over een heleboel zaken, wij zijn alleen de uitvoerder. Wij merken dat onze partners nog niet zitten te wachten of hele concrete vragen over werkafspraken/mandaten/etc. Zij zijn nog meer bezig met het abstracte. Maar het is zo 2021 en dan willen we graag met de uitvoering verder kunnen. Het is daarnaast heel lastig dat bv de bruidsschat nog niet is vastgesteld. Dat is juist een onderwerp om afspraken over te maken (bv: wie verleent de LPG-vergunning o.g.v. de tijdelijke vergunningplicht o.g.v. het omgevingsplan van rechtswege?). Hierdoor is het ook lastig om een goede ingang bij de partners te krijgen.
- Vanwege beperkte capaciteit is het lastig om naast de reguliere werkzaamheden de organisatie gedegen (met name concreet inhoudelijk) voor te bereiden op de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast is het lastig om de adviserende en ondersteunende rol die wij richting de gemeenten voor ogen hebben bij het opstellen van Omgevingsvisies en Omgevingsplannen voldoende concreet vorm te geven en de gewenste aansluiting bij de gemeenten te vinden.

- De gunfactor van bevoegd gezag (met name gemeenten) om de Omgevingsdienst in hun kracht te zetten om hun rol te vervullen in het kader van de Omgevingswet. - Als startende

Omgevingsdienst hebben we ruimte nodig en moeten we aftasten welke ruimte we krijgen, nog los van de implementatie Omgevingswet.

- Wij hebben met al onze opdrachtgevers contact over omgevingsvisie en omgevingsplan en omgevingsverordening. Nog niet overal zijn concrete afspraken gemaakt over advisering omdat betreffende gemeente nog niet zover is. Vrijmaken capaciteit in deze hoogconjunctuur is een issue.

VRAAG: Zijn er nog andere vormen van ondersteuning waaraan uw organisatie in deze fase van de invoering behoefte heeft, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven vormen van ondersteuning?

- Informatie omtrent verplichtingen, status, werking en planning van het DSO is niet centraal geregeld. Om goed te kunnen aansluiten bij het DSO is een contactpunt met concrete, formele en actuele informatie wenselijk.
- Het is erg belangrijk dat niet elk bestuur/elke organisatie zelf het wiel uitvindt. Uitwisselen van kennis en informatie is van groot belang, naast afstemmen. Om de kosten van uitvoering beheersbaar te houden is het zeer aan te bevelen dat het aantal variaties in het 'smakenpallet' dat ontstaat bij de invulling van lokale afwegingsruimte te kanaliseren. De koepels en het Rijk kunnen ondersteunen met het (verder) ontwikkelen van standaardprocessen, standaard documenten, toepasbare regels, etc.
- Veel van de informatie die vrijkomt via bijv. de VNG is gericht op gemeenten en is nuttig. Er bestaat echter ook behoefte om meer concretere ondersteuning te krijgen (of te kunnen vinden) specifiek voor omgevingsdiensten.
- aansluitend op mijn vorige toelichting, is het van belang dat onze participanten (vooral de kleinere gemeenten) voldoende op de hoogte zijn van de procedures en inhoud van de wet. Voor het milieudeel nemen wij dat voor onze rekening. Voor het meer algemene deel is ondersteuning van het Rijk nodig.
- nodig is een reële financiële ondersteuning van de gemeenten, zodat die op hun beurt als opdrachtgever middelen ter beschikking kunnen stellen aan de omgevingsdiensten voor deze opgave
- Er is bestuurlijke en ambtelijke kramp m.b.t. de rol en functie van een beleidsrijke OD. Het stelsel is toe aan een consistente visie en dito focus op het werkend maken van het stelsel. er wordt niet voldoende duidelijk gepositioneerd en in het vacuüm dat ontstaan is het moeilijk kwaliteit te leveren binnen een afgesproken kader. M.a.w. er wordt telkens iets anders verwacht... niet onmogelijk, wel lastig.
- Toetsen van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het omgevingsplan. Toezicht en handhaving op de bruidsschatbepalingen.
- Wij hebben graag ondersteuning bij het oefenen in praktijk vanuit de inhoud. Maar ook het snel delen van informatie/ reeds ontwikkelde documenten zou wat ons kunnen helpen. Er is heel veel informatie voorhanden en er zijn heel veel producten/documenten ontwikkeld. Het uitwisselen van al deze kennis en informatie gebeurt nu nog veelal per e-mail en door te zoeken op internet via verschillende kanalen. Daar zien wij ook wel een toegevoegde waarde van OD NL.

- Concrete infobladen over de uitwerking van de instrumenten. Bijvoorbeeld: wat toets je bij vergunningverlening o.g.v. H3 Bal en hoe houd je dan rekening met het omgevingsplan? Er staat wel wat in de toelichting, maar het risico is dat iedereen dat op zijn eigen manier uitlegt. Dan hebben we per 2021 in NL 29 verschillende manieren van milieuvergunningverlening.... Dan kan niet het doel zijn van de wet. Met deze infobladen kunnen we onze vergunningverleners voorlichten en hebben zij iets om op terug te vallen.

- Snel duidelijkheid over invoeringsdatum

Open antwoorden veiligheidsregio’s

VRAAG: Zijn er voor uw organisatie nog andere uitdagingen of knelpunten in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven uitdagingen of knelpunten?

- 1. Capaciteit/expertise en middelen om het informatie-gestuurd werken vorm te geven 2. Tijdig beschikbaar komen van opleidingsmodules voor de medewerkers en adviseurs risicobeheersing
- Zowel afstemmen met de partners binnen de regio als afstemmen met andere Veiligheidsregio's kost energie.
- De uitdaging zal zijn dat alle zaken waar iedereen mee bezig is gestroomlijnd gaat worden. Zodat we niet allemaal hetzelfde uitzoeken maar dat we van elkaar de goede zaken of ontwikkelingen makkelijk over kunnen nemen. Wat ook een uitdaging is om het mogelijk te maken dat er een informatie uitwisseling komt tussen de verschillende partners. zodat we ten alle tijden over het juiste besluit kunnen beschikken zonder dat er uren werk aan besteed hoeft te worden.
- Voortgang van gemeenten niet helemaal duidelijk. Personeelsgebrek.
- 1. Financiële gevolgen. o.a. frictiekosten en reguliere kosten ten gevolge van organisatorische wijzigingen tav taken en taakuitvoering 2. Doorwerking naar de veiligheidsregio ten gevolge van de heroriëntatie van gemeenten op (kern)taken en organisatorische gevolgen
- Er dient nog extra geïnvesteerd te worden in de betrokkenheid van directie en bestuur in het implementatieproces en de benodigde middelen voor realisatie.
- wat landelijk een terugkerend fenomeen lijkt is dat veel gemeenten nog niet bezig zijn met de relaties met ketenpartners en vooral nog intern gericht zijn op ambtelijk vlak
- Er is nog geen programmamanager.
- Het aansluiten van de veiligheidsregio op het DSO is complex. De inschatting is momenteel dat hiervoor externe ondersteuning aangetrokken zal worden.
- Als ketenpartner merken wij dat er door de bevoegde gezagen verschillende trajecten doorlopen worden en dat ze niet alle even ver zijn. Hoe ga je inspelen op deze diverse trajecten.
- We zijn al jaren geleden gestart met de transitie in houding en gedrag van medewerkers en (landelijk) met het opstellen van bouwstenen. Daarnaast zijn we bewust op zoek gegaan naar een nieuw type medewerker, die in staat is/zijn om de andere manier van werken te concretiseren. Resultaat is dat we "er" in de basis klaar voor zijn en nieuwsgierig zijn of lopende en aanstaande initiatieven samen met partners voor nieuwe inzichten en/of uitdagingen gaan zorgen.
- De huidige bestuursopdracht waarin we samen werken met de GGD en OD bied kansen maar maakt ons eigen proces ook weer complexer.

VRAAG: Zijn er nog andere vormen van ondersteuning waaraan uw organisatie in deze fase van de invoering behoefte heeft, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven vormen van ondersteuning?

- Wat moeizaam van de grond komt is het als ketenpartner betrokken worden bij de implementatie van de nieuwe instrumenten en werkwijzen. Gemeenten willen eerst zelf het wiel uitvinden alvorens met ketenpartners om tafel te gaan, b.v. bij de pilots met de omgevingstafel. Dat maakt het voor ons lastig om te kunnen experimenteren en oefenen in onze rol.
- Geen toevoegingen.
- Hoe je de competenties en vaardigheden van het RB personeel om kan laten .
- Er zal best meer ondersteuning gebruikt kunnen worden, vooral op personeelsgebied door meer financiële armslag te krijgen voor wettelijke taken en om de ambitie te verwezenlijken die deels bovenwettelijk zijn.
- Opleidingen, organiseren van nieuwe vakbekwaamheid en cultuur- en gedragsverandering.

Open antwoorden GGD/GHOR-organisaties

VRAAG: Heeft uw organisatie nog andere ambities met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet? Zo ja, welke ambities zijn dit?

- GGD (adviseurs) ook in ruimtelijk domein als trusted advisor . Belangrijk te noemen: in onze ambitie focussen we ons niet op de Omgevingswet maar op het thema gezonde leefomgeving. Omgevingswet is veel meer een vliegwiel.
- integrale samenwerking gemeenten , GGD en GHOR
- Dat de GGD als deskundig partner betrokken is bij de integrale advisering bij omgevingsvisies en -plannen.
- ervoor te zorgen dat gezondheid onderdeel wordt van het maken van afwegingen i.r.t. de fysieke leefomgeving EN duidelijk te maken welke rol de GGD hierbij kan innemen
- Dat de GGD als deskundig partner betrokken is bij de integrale advisering bij omgevingsvisies en -plannen.

VRAAG: Welke disciplines van uw organisatie zijn nog meer actief bezig met werkzaamheden in relatie tot de Omgevingswet?

- Jeugdgezondheidzorg
- Jeugdgezondheidszorg, OGGZ en Toezicht
- zoals eerder gezegd: we werken, met de Omgevingswet als vliegwiel, actief aan een gezonde fysieke leefomgeving
- adviseurs analyseren op welke wijze de Omgevingswet in uitvoering past binnen het Regionale Gezondheidsakkoord.
- maatschappelijke opvang
- informatiemanager
- Veiligheidsbureau, GIS, Facilitair Bedrijf, P&O, Brandweer (GGD is onderdeel van Veiligheidsregio)
- informatiemanager

VRAAG: Zijn er voor uw organisatie nog andere uitdagingen of knelpunten in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven uitdagingen of knelpunten?

- Geen zicht op ambitieniveau van gemeenten irt processen. Gebrek aan samenwerking en samenhang tussen gemeenten in de regio.
- Om dwars door de organisatie heen betrokkenheid te generen - dat aansluit bij de RO/fysieke domein van gemeenten - hebben we 'gezondheid' geoperationaliseerd in 5 bouwstenen: mobiliteit, meedoen, wonen en werken, leefstijl, gebouwen. Hiermee laten we zien dat gezondheid niet hetzelfde is als zorg. Het GGD advies steunt op deze bouwstenen, dat maakt dat we moeten improviseren en verbinden. Deze bouwstenen sluiten niet automatisch aan op de uitvoerings- en bevorderingstaken van de GGD. (Wet Publieke Gezondheid).
- DSO is grote uitdaging. Aanvulling op voorgaande: momenteel werken we met regio aan nieuwe (werk)processen en samenwerkingsafspraken, nodig voor de Omgevingswet. Daaruit gaat blijken wat en hoe groot onze rol is en wat wat de GGD gevraagd kan worden.
- Extern is er een regionaal platform waarin GGD Groningen participeert. Intern moet er nog het nodige gebeuren om draagvlak te krijgen bij alle medewerkers voor uitvoering.
- gemeenten nog teveel op zichzelf, te weinig aandacht hiervoor door budgetstress op zorg
- De koepel (GGDGHORNL) functioneert onvoldoende om de afzonderlijke GGD-en op de goede manier te ondersteunen. Gebrek aan financiele armslag voor koepel en de afzonderlijke GGD-en om én gezamenlijk én in al hun gemeenten goede inzet te leveren. - Een sterk boegbeeld die leefkwaliteit gezicht geeft en uitdraagt hoe je ruimtelijk de gezondheid van de mensen beïnvloedt.
- Intern, als veiligheidsregio, de processen goed op elkaar afstemmen Door de gemeentes gezien worden als trusted advisor
- De Omgevingswet ligt nu vaak bij een wethouder die RO in zijn portefeuille heeft, daardoor wordt VG zowel bestuurlijk als ambtelijk soms laat betrokken bij het proces. Ook vindt men het vaak nog lastig gezondheid een plek te geven tussen de grote hoeveelheid veranderingen die wel concreet zijn te maken blijkt dit toch vaak een lastig thema voor met name de RO hoek. Het vergroten van de bewustwording rond het belang van het thema gezondheid in deze bij ambtenaren en bestuurders anders dan VG is meestal wel een flinke investering voor de ambtenaar VG, vaak samen met ons. Het is nog onduidelijk hoe dit er in de regio uit komt te zien en wat waar daar als GGD mee zouden kunnen of moeten. Dit signaal is eerder ook al afgegeven in het netwerk contactpersonen omgevingswet bij de GGD Ghor. Daar bleek dat het DSO een soort black box is voor alle GGD’en en we onvoldoende zicht hebben op wat het DSO voor de GGD betekent en of er nu actie op nodig is of niet. Met name de capaciteit, zeker in gemeenten waar uitgebreide
- Scheiding tussen fysiek en sociaal domein; ambtelijk, maar zeker bestuurlijk. Binnen ons werkgebied hebben gemeenten verschillend tempo en ambitie.
- Invloed van sociaal domein/gezondheid op fysiek domein is nog steeds niet groot. Vaak achter de feiten aan lopen en jezelf blijven uitnodigen.

VRAAG: Zijn er nog andere vormen van ondersteuning waaraan uw organisatie in deze fase van de invoering behoefte heeft, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven vormen van ondersteuning?

- NIet alle managers binnen de GGD zijn omgevingswet proof.
- Ondersteuning bij het initiëren van regionale implementatie. Bijvoorbeeld Try-Out DSO, loopt in regio IJsselland. Is succes. Try-out blijft doorlopen ook na formele afronding van de Try-Out.
- Financiele ondersteuning / armslag - Boegbeeld
- Toelichting op het antwoord 'zijn we niet van plan' bij de vragen over: - Reserveren van een budget voor implementatie -> dit wordt vanuit de reguliere begroting bekostigd - Het aanpassen van de functieprofielen aan de nieuwe, voor de Omgevingswet benodigde, competenties -> is niet nodig omdat de competenties al onderdeel uitmaken van de huidige profielen.
- Toelichting op het antwoord 'zijn we niet van plan' bij de vragen over: - Reserveren van een budget voor implementatie -> dit wordt vanuit de reguliere begroting bekostigd - Het aanpassen van de functieprofielen aan de nieuwe, voor de Omgevingswet benodigde, competenties -> is niet nodig omdat de competenties al onderdeel uitmaken van de huidige profielen.

Bijlage 2: Vragenlijsten

Omgevingsdiensten

Introductie **Tekstvraag**

Welkom bij de vragenlijst van het halfjaarlijkse voortgangsonderzoek invoering Omgevingswet.

Het onderzoek wordt in opdracht van het programma Aan de slag met de Omgevingswet uitgevoerd door Kantar Public. U kunt de vragenlijst tussentijds opslaan en er later mee verder gaan. Dit doet u door het tabblad van de browser af te sluiten. Met de link in de uitnodiging start u de vragenlijst later weer op. Aan het eind van de vragenlijst krijgt u de mogelijkheid om een PDF te maken van de vragen en de door u gegeven antwoorden.

Mede namens het programma Aan de slag met de Omgevingswet hartelijk dank voor uw medewerking.

Vraag 1 **1 antwoord mogelijk**

Heeft uw bestuur al een ambitieniveau vastgesteld over wat men met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken?

1	Ja
2	Nee
3	Onbekend

Vraag 2 **Matrix**

Hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft?

Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor:

Ook als het ambitieniveau binnen uw organisatie het afgelopen half jaar niet veranderd is, vragen wij u vriendelijk om deze vraag in te vullen.

	Geen ambities	Bescheiden ambities	Grote ambities	Nog onbekend
Verbeteren van omgevingsgerichtheid van de organisatie	❍	❍	❍	❍
Verbeteren samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie ten behoeve van integrale advisering	❍	❍	❍	❍
Borgen van milieu-aspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	❍	❍	❍	❍
Leveren van maatwerk voor de gemeenten	❍	❍	❍	❍
Risicogericht adviseren	❍	❍	❍	❍

Vraag 3 **1 antwoord mogelijk**

Heeft uw organisatie nog andere ambities met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet? Zo ja, welke ambities zijn dit?

1	Ja, namelijk **Open*
2	Nee

Vraag 4 **Matrix**

Welke organisatorische aanpassingen heeft uw organisatie al doorgevoerd in aanloop naar de invoeringsdatum van de Omgevingswet?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Onbekend
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot advies over het ontwikkelen van beleid, zowel visie/lange termijn en het voorlichten en beantwoorden van vragen over het beleid	❍	❍	❍	❍	❍
Afspraken met andere overheden over de doorwerking van beleid	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen om het ontwikkelde beleid om te zetten naar toepasbare regels en het opvoeren en wijzigen ervan	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot overleg met initiatiefnemers en behandeling van meldingen en vergunningaanvragen	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot toezichthouden op activiteiten en handhaven van de aan initiatieven gestelde kaders	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot behandelen bezwaar en beroep	❍	❍	❍	❍	❍
Afspraken met andere overheden over de samenwerking in de keten. Bijvoorbeeld over vergunning- en toezichtprocessen	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot het evalueren van beleid en uitvoering (o.a monitoring omgevingswaarden)	❍	❍	❍	❍	❍
Het opleiden en toerusten van de medewerkers voor de gewenste kennis en competenties onder de Omgevingswet	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 5 **Meer antwoorden mogelijk**

Op welke wijze werkt uw organisatie al samen met andere overheden in het kader van de invoering van de Omgevingswet?

Meer antwoorden mogelijk

1	Het bestuur van de omgevingsdienst heeft voor de hele regio afspraken gemaakt over samenwerking in het kader van de omgevingswet
2	Wij zijn door één of meer andere overheden uit de regio uitgenodigd om te helpen bij de voorbereiding op het opstellen van omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening of waterschapsverordening. De omgevingsdienst is voor samenwerking uitgenodigd door gemeente(n), provincie, veiligheidsregio, GGD en/of waterschap
3	Wij wisselen met overheidsorganisaties in de regio kennis en ervaringen uit over de invoering van de Omgevingswet
4	Wij voeren met één of meer andere overheden in de regio pilots/proefprojecten uit in het kader van de invoering van de Omgevingswet
5	Wij werken nog te weinig samen met andere overheidsorganisaties in onze regio
6	Niet van toepassing

Vraag 6 **Meer antwoorden mogelijk**

U gaf aan dat u door één of meer andere overheden uit de regio bent uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening en/of waterschapsverordening. Door welke overheden bent u uitgenodigd?

Meer antwoorden mogelijk

1	Gemeente(n)
2	Provincie
3	Veiligheidsregio
4	GGD
5	Waterschap
6	Overig

Vraag 7 **Numeric**

Door hoeveel van de [...] gemeenten bent u uitgenodigd?

999	weet niet **Fixed *Exclusive*

Vraag 8 **Meer antwoorden mogelijk**

In hoeverre werkt uw organisatie aan de invoering van de nieuwe kerninstrumenten van de Omgevingswet?

Mijn omgevingsdienst...

Meer antwoorden mogelijk.

1	heeft/krijgt van de gemeenten de opdracht om te adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en/of programma's
2	heeft opdracht van de gemeenten om in pilots in de gemeente deel te nemen
3	heeft voor de gemeenten een specifiek budget voor ondersteuning /advisering van de gemeente bij de invoering van de omgevingswet
4	is / wordt voor de gemeenten vaste adviseur bij het invullen van lokale afwegingsruimte en aanscherpen of versoepelen van normen voor specifieke gebieden
5	wordt voor de gemeenten vaste adviseur bij gemeentelijke deregulering van bestaande verordeningen
6	Niet van toepassing

Vraag 9 **Numeric**

Van hoeveel van de [...] heeft/krijgt u de opdracht om te adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies, omgevingsplannen en/of programma's?

999	weet niet **Fixed *Exclusive*

Vraag 10 **Numeric**

Van hoeveel van de [...] heeft u opdracht om in pilots in de gemeente deel te nemen?

999	weet niet **Fixed *Exclusive*

Vraag 11 **Numeric**

Bij hoeveel van de [...] gemeenten heeft u een specifiek budget voor ondersteuning/advisering van de gemeente bij de invoering van de omgevingswet?

999 weet niet **Fixed *Exclusive*

Vraag 12 **Numeric**

Bij hoeveel van de [...] gemeenten bent/wordt u vaste adviseur bij het invullen van lokale afwegingsruimte en aanscherpen of versoepelen van normen voor specifieke gebieden?

999 weet niet **Fixed *Exclusive*

Vraag 13 **Numeric**

Bij hoeveel van de [...] gemeenten wordt u vaste adviseur bij gemeentelijke deregulering van bestaande verorderingen?

999 weet niet **Fixed *Exclusive*

Vraag 14 **Matrix**

In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Nog onbekend
Het opstellen van een plan voor de digitaliseringsopgave van de organisatie	❍	❍	❍	❍	❍
Het reserveren van een budget voor implementatie van het DSO	❍	❍	❍	❍	❍
Digitaliseren van VTH vergunning-dossiers	❍	❍	❍	❍	❍
Via digitale kaart ontsluiten van toepasbare regels per gemeente	❍	❍	❍	❍	❍
Zaakgericht werken (in VTH-keten)	❍	❍	❍	❍	❍
Digitaal uitwisselen van omgevingsdossiers met ketenpartners	❍	❍	❍	❍	❍
Invoering nieuwe standaarden (o.a. STOP-TPOD en StUF-LVO)	❍	❍	❍	❍	❍
Updaten applicaties	❍	❍	❍	❍	❍
Koppelen van systemen aan DSO	❍	❍	❍	❍	❍
Organiseren beheer nieuwe systemen/ functionaliteiten	❍	❍	❍	❍	❍
Op orde brengen basisgegevens	❍	❍	❍	❍	❍
Meedraaien met/bijdragen aan praktijkproeven of pilots programma Aan de slag	❍	❍	❍	❍	❍
Businesscase gemaakt van de te verwachten kosten voor DSO / digitaliseringsopgave	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 15 **1 antwoord mogelijk**

In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft?

1	Ik heb er vertrouwen in dat wij met onze huidige aanpak en inspanningen op tijd klaar zullen zijn
2	Ik vrees dat we meer zullen moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn. Dit zijn we inmiddels aan het organiseren.
5	Ik vrees dat we meer zullen moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn. Dit zijn we nog niet aan het organiseren.
3	Ik denk niet dat het ons - ongeacht onze aandacht en inspanningen - gaat lukken om onze organisatie op tijd voorbereid te hebben op de invoering van de wet
4	Ik weet het niet

Vraag 16 **Meer antwoorden mogelijk**

Wat ervaart uw organisatie in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet als grootste uitdagingen of knelpunten?

Meer antwoorden mogelijk

1	Betrokken krijgen en houden bestuurders
2	Betrokken krijgen en houden medewerkers
3	Organiseren succesvolle participatie
4	Duidelijkheid over nieuwe regels en wat er gaat veranderen
5	Tijdige oplevering en/of vaststelling van de nieuwe kerninstrumenten
6	Aansluiting op DSO
7	Omzetten van beleid naar toepasbare regels in het DSO
8	Ontsluiten van de kerninstrumenten (omgevingsdocumenten) in het DSO
9	Aanpassing VTH-processen
10	Kosten invoering, de financiering daarvan en/of het vrijmaken van de benodigde capaciteit
11	Interbestuurlijke samenwerking
12	Doorvoeren cultuuromslag binnen de organisatie

Vraag 17 **Open**

Zijn er voor uw organisatie nog andere uitdagingen of knelpunten in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven uitdagingen of knelpunten?

Vraag 18 **Meer antwoorden mogelijk**

Kunt u aangeven aan welke vorm van ondersteuning uw organisatie in deze fase van de invoering het meeste behoefte heeft?

Meer antwoorden mogelijk

1	Ondersteuning bij betrokken krijgen en houden bestuurders
2	Veranderkundige ondersteuning
3	Organiseren succesvolle participatie
4	Voorlichting/informatie over nieuwe regels en wat er wanneer gaat veranderen
5	Ondersteuning bij opstellen van de nieuwe kerninstrumenten
6	Ondersteuning bij aansluiting op DSO
7	Ondersteuning bij het omzetten van beleid naar toepasbare regels in het DSO
8	Ondersteuning bij de ontsluiting van de kerninstrumenten (omgevingsdocumenten) in het DSO
9	Ondersteuning bij aanpassen VTH-processen
10	Financiële middelen en/of capaciteit voor uitvoeren implementatiewerkzaamheden
11	Ondersteuning bij organiseren van interbestuurlijke samenwerking

Vraag 19 **Open**

Zijn er nog andere vormen van ondersteuning waaraan uw organisatie in deze fase van de invoering behoefte heeft, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven vormen van ondersteuning?

Vraag 20 **1 antwoord mogelijk**

Heeft u er bezwaar tegen als de antwoorden over uw organisatie zichtbaar zijn voor en/of gedeeld worden met collega-overheden?

1	ja
2	nee

Vraag 19 **Open**

Heeft u tot slot nog opmerkingen, vragen of toevoegingen aan dit onderzoek?

999	weet niet **Fixed *Exclusive*

Klik hier als u een uitdraai in pdf wilt van de vragen en de door u gegeven antwoorden. Klik daarna op 'Verstuur' om uw antwoorden te verzenden.

Veiligheidsregio’s

Introductietekst **Text**

Welkom bij de vragenlijst van het halfjaarlijkse voortgangsonderzoek invoering Omgevingswet.

Het onderzoek wordt in opdracht van het programma Aan de slag met de Omgevingswet uitgevoerd door Kantar Public. Deze ronde zijn de vragen meer toegesneden op de mijlpalen die in de routeplanner van uw koepel zijn onderscheiden voor de komende jaren. Om de landelijke voortgang op enkele specifieke onderwerpen goed te kunnen monitoren, worden ook enkele herhaalvragen gesteld.

U kunt de vragenlijst tussentijds opslaan en er later mee verder gaan. Dit doet u door het tabblad van de browser af te sluiten. Met de link in de uitnodiging start u de vragenlijst later weer op. Aan het eind van de vragenlijst krijgt u de mogelijkheid om een PDF te maken van de vragen en de door u gegeven antwoorden.

Mede namens het programma Aan de slag met de Omgevingswet hartelijk dank voor uw medewerking.

Vraag 1 **1 antwoord mogelijk**

Heeft uw bestuur al een ambitieniveau vastgesteld over wat men met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken?

1	Ja
2	Nee
3	Onbekend

Vraag 2 **Matrix**

Hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft?

Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor:

Ook als het ambitieniveau binnen uw organisatie het afgelopen half jaar niet veranderd is, vragen wij u vriendelijk om deze vraag in te vullen.

	Geen ambities	Bescheiden ambities	Grote ambities	Nog onbekend
Doorvoeren van uitnodigingsplanologie (globaler maken bestemmingen)	❍	❍	❍	❍
Lokale afwegingsruimte voor specifieke gebieden gebruiken voor aanscherpen normen	❍	❍	❍	❍
Lokale afwegingsruimte voor specifieke gebieden gebruiken voor versoepelen normen	❍	❍	❍	❍
Toepassen maatwerkregels	❍	❍	❍	❍
Deregulering van bestaande verordeningen	❍	❍	❍	❍
Stimuleren van burgerparticipatie	❍	❍	❍	❍
Duurzaamheid	❍	❍	❍	❍
Energietransitie	❍	❍	❍	❍
Klimaatadaptatie	❍	❍	❍	❍
Economische aantrekkelijkheid	❍	❍	❍	❍
Ruimtelijke kwaliteit	❍	❍	❍	❍
Verbeteren dienstverlening	❍	❍	❍	❍
Gezondheid	❍	❍	❍	❍
Fysieke veiligheid	❍	❍	❍	❍
Woningbouw opgave	❍	❍	❍	❍

Vraag 3 **Matrix**

Welke organisatorische aanpassingen heeft uw organisatie al doorgevoerd in aanloop naar de invoeringsdatum van de Omgevingswet?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Onbekend
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot het ontwikkelen van beleid, zowel visie/lange termijn en het voorlichten en beantwoorden van vragen over het beleid	❍	❍	❍	❍	❍
Afspraken met andere overheden over de doorwerking van eigen beleid	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen om het ontwikkelde beleid om te zetten naar toepasbare regels en het opvoeren en wijzigen ervan	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot het evalueren van beleid en uitvoering (o.a monitoring omgevingswaarden)	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot overleg met initiatiefnemers en behandeling van meldingen en vergunningaanvragen	❍	❍	❍	❍	❍
Afspraken met andere overheden over de samenwerking in de keten. Bijvoorbeeld over vergunning- en toezichtprocessen	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot behandelen bezwaar en beroep	❍	❍	❍	❍	❍
Inrichten of aanpassen van processen met betrekking tot toezichthouden op activiteiten en handhaven van de aan initiatieven gestelde kaders	❍	❍	❍	❍	❍
Het opleiden en toerusten van de medewerkers voor de gewenste competenties onder de Omgevingswet	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 4 **Meer antwoorden mogelijk**

Op welke wijze werkt uw organisatie al samen met andere overheden in het kader van de invoering van de Omgevingswet?

Meer antwoorden mogelijk

1	Wij hebben één of meer andere overheden uit de regio uitgenodigd om ons te helpen bij onze omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening of programma
2	Wij werken met één of meer andere overheden in de regio aan één gezamenlijke visie, plan of programma
3	Wij zijn door één of meer andere overheden in de regio uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening of programma/programmatische aanpak
4	Wij wisselen met overheden in de regio kennis en ervaringen uit over de invoering van de Omgevingswet
5	Wij voeren met één of meer andere overheden in de regio pilots/proefprojecten uit in het kader van de invoering van de Omgevingswet
6	Wij werken nog te weinig samen met andere overheden in onze regio

Vraag 5 **Meer antwoorden mogelijk**

U gaf aan dat u door één of meer andere overheden in de regio bent uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun, omgevingsvisie, watervisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening en/of programma/programmatische aanpak. Waaraan werkt u mee?

Meer antwoorden mogelijk

1	Omgevingsvisie
2	Watervisie
3	Omgevingsplan
4	Omgevingsverordening
5	Waterschapsverordening
6	Programma/programmatische aanpak

Vraag 6 **Matrix**

In hoeverre werkt uw organisatie aan de invoering van de nieuwe kerninstrumenten van de Omgevingswet?

	Nee, nog niet	Alleen voorbereidend	In uitvoering	Bestuurlijk vastgelegd	Niet van plan/niet van toepasssing
Omgevingsvisie (dan wel watervisie)	❍	❍	❍	❍	❍
Omgevingsplan, omgevingsverordening of waterschapsverordening	❍	❍	❍	❍	❍
Verplichte programma's	❍	❍	❍	❍	❍
Niet-verplichte programma's	❍	❍	❍	❍	❍
Programmatische aanpak	❍	❍	❍	❍	❍
Projectbesluiten	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 7 **Matrix**

In hoeverre bent u al bezig met de volgende voorbereidende werkzaamheden voor de invoering van de nieuwe kerninstrumenten?

	Nee, nog niet	Alleen voorbereidend	In uitvoering	Bestuurlijk vastgelegd	Niet van plan/niet van toepasssing
Verordeningen kritisch doornemen en stroomlijnen	❍	❍	❍	❍	❍
Op orde brengen bestemmingsplannen en leggers (bijv. aan de hand van het Geonovum programma Data op orde)	❍	❍	❍	❍	❍
Opstellen van bestemmingsplan met verbrede reikwijdte (CHW-plan)	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 8 **Matrix**

In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Nog onbekend
Het opstellen van een plan voor de digitaliseringsopgave van de organisatie	❍	❍	❍	❍	❍
Het reserveren van een budget voor implementatie van het DSO (voor 2019 e.v.)	❍	❍	❍	❍	❍
Het aanschaffen van benodigde software voor het opstellen en wijzigen van toepasbare regels	❍	❍	❍	❍	❍
Het aanpassen en/of aanschaffen van software voor de behandeling van meldingen en vergunningaanvragen	❍	❍	❍	❍	❍
Het aanpassen en/of aanschaffen van software voor het opstellen, wijzigen en publiceren van omgevingsdocumenten (o.a visies, plannen en verordeningen)	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 9 **Matrix**

In hoeverre overweegt uw organisatie om taken op onderdelen uit te besteden aan commerciële partijen of (overheids)samenwerkingsverbanden?

	Hebben we al besloten	Overwegen we serieus	Zijn we niet van plan	Nog onbekend
Het opstellen van toepasbare regels	❍	❍	❍	❍
Het wijzigen en beheren van toepasbare regels	❍	❍	❍	❍
Het afhandelen van meldingen en vergunningaanvragen	❍	❍	❍	❍
Het opstellen, publiceren en wijzigen, en beheren van omgevingsdocumenten (o.a. visies, plannen en verordeningen)	❍	❍	❍	❍

Vraag 10 **1 antwoord mogelijk**

In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft?

1 Ik heb er vertrouwen in dat wij met onze huidige aanpak en inspanningen op tijd klaar zullen zijn
2 Ik vrees dat we meer zullen moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn. Dit zijn we inmiddels aan het organiseren.
3 Ik vrees dat we meer zullen moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn. Dit zijn we nog niet aan het organiseren.
4 Ik denk niet dat het ons - ongeacht onze aandacht en inspanningen - gaat lukken om onze organisatie op tijd voorbereid te hebben op de invoering van de wet
5 Ik weet het niet

Vraag 11 **Meer antwoorden mogelijk**

Wat ervaart uw organisatie in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet als grootste uitdagingen of knelpunten?

Meer antwoorden mogelijk

1 Betrokken krijgen en houden bestuurders
2 Betrokken krijgen en houden medewerkers
3 Organiseren succesvolle participatie
4 Duidelijkheid over nieuwe regels en wat er gaat veranderen
5 Tijdige oplevering en/of vaststelling van de nieuwe kerninstrumenten
6 Aansluiting op DSO
7 Omzetten van beleid naar toepasbare regels in het DSO
8 Ontsluiten van de kerninstrumenten (omgevingsdocumenten) in het DSO
9 Aanpassing VTH-processen
10 Kosten invoering, de financiering daarvan en/of het vrijmaken van de benodigde capaciteit
11 Interbestuurlijke samenwerking
12 Doorvoeren cultuuromslag binnen de organisatie

Vraag 12 **Open**

Zijn er voor uw organisatie nog andere uitdagingen of knelpunten in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven uitdagingen of knelpunten?

Vraag 13 **Meer antwoorden mogelijk**

Kunt u aangeven aan welke vorm van ondersteuning uw organisatie in deze fase van de invoering het meeste behoefte heeft?

Meer antwoorden mogelijk

1	Ondersteuning bij betrokken krijgen en houden bestuurders
2	Veranderkundige ondersteuning
3	Organiseren succesvolle participatie
4	Voorlichting/informatie over nieuwe regels en wat er wanneer gaat veranderen
5	Ondersteuning bij opstellen van de nieuwe kerninstrumenten
6	Ondersteuning bij aansluiting op DSO
7	Ondersteuning bij het omzetten van beleid naar toepasbare regels in het DSO
8	Ondersteuning bij de ontsluiting van de kerninstrumenten (omgevingsdocumenten) in het DSO
9	Ondersteuning bij aanpassen VTH-processen
10	Financiële middelen en/of capaciteit voor uitvoeren implementatiewerkzaamheden
11	Ondersteuning bij organiseren van interbestuurlijke samenwerking

Vraag 14 **Open**

Zijn er nog andere vormen van ondersteuning waaraan uw organisatie in deze fase van de invoering behoefte heeft, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven vormen van ondersteuning?

Vraag 15 **1 antwoord mogelijk**

Heeft u er bezwaar tegen als de antwoorden over uw organisatie zichtbaar zijn voor en/of gedeeld worden met collega-overheden?

1 ja
2 nee

Vraag 16 **Open**

Heeft u tot slot nog opmerkingen, vragen of toevoegingen aan dit onderzoek?

999 weet niet

Open

Klik hier als u een uitdraai in pdf wilt van de vragen en de door u gegeven antwoorden. Klik daarna op 'Verstuur' om uw antwoorden te verzenden.

GGD/GHOR-organisaties

Introductietekst **Text**

Welkom bij de vragenlijst van het halfjaarlijkse voortgangsonderzoek invoering Omgevingswet.

Het onderzoek wordt in opdracht van het programma Aan de slag met de Omgevingswet uitgevoerd door Kantar Public. Deze ronde zijn de vragen meer toegesneden op de mijlpalen die in de routeplanner van uw koepel zijn onderscheiden voor de komende jaren. Om de landelijke voortgang op enkele specifieke onderwerpen goed te kunnen monitoren, worden ook enkele herhaalvragen gesteld.

U kunt de vragenlijst tussentijds opslaan en er later mee verder gaan. Dit doet u door het tabblad van de browser af te sluiten. Met de link in de uitnodiging start u de vragenlijst later weer op. Aan het eind van de vragenlijst krijgt u de mogelijkheid om een PDF te maken van de vragen en de door u gegeven antwoorden.

Mede namens het programma Aan de slag met de Omgevingswet hartelijk dank voor uw medewerking.

Vraag 1 **1 antwoord mogelijk**

Heeft het bestuur van uw GGD of u als DPG al een ambitieniveau vastgesteld over wat men met de komst van de Omgevingswet wenst te bereiken?

1	Ja, mijn bestuur (AB of DB) heeft een ambitieniveau vastgesteld
4	Ja, als DPG heb ik een ambitieniveau vastgesteld
2	Nee
3	Onbekend

Vraag 2 **Matrix**

Hoe ver strekken de ambities (veranderingen t.o.v. huidige beleid) die uw organisatie momenteel met de invoering van de Omgevingswet heeft?

Mijn bestuur heeft het voornemen de invoering van de Omgevingswet te gebruiken voor:

Ook als het ambitieniveau binnen uw organisatie het afgelopen half jaar niet veranderd is, vragen wij u vriendelijk om deze vraag in te vullen.

	Geen ambities	Bescheiden ambities	Grote ambities	Nog onbekend
Verbeteren van omgevingsgerichtheid van de organisatie	❍	❍	❍	❍
Samenwerking met partners binnen en buiten de organisatie ten behoeve van integrale advisering	❍	❍	❍	❍
Borgen van gezondheidsaspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	❍	❍	❍	❍
Borgen van veiligheidsaspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	❍	❍	❍	❍
Borgen van de sociale aspecten in visies en plannen van deelnemende gemeenten	❍	❍	❍	❍
Positieve gezondheid hanteren bij adviseren over de fysieke leefomgeving	❍	❍	❍	❍
Borgen van mogelijkheden om via omgevingsplannen en/of visies van de gemeenten de sociaal economische gezondheidsverschillen te verkleinen	❍	❍	❍	❍

Vraag 3 **1 antwoord mogelijk**

Heeft uw organisatie nog andere ambities met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet? Zo ja, welke ambities zijn dit?

1 Ja, namelijk **Open*

2 Nee

Vraag 4 **Matrix**

Hieronder staat een aantal activiteiten genoemd die een organisatie kan organiseren rondom de invoering van de Omgevingswet. Kunt u per activiteit aangeven in hoeverre uw organisatie deze heeft uitgevoerd?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Nog onbekend
Het vaststellen van een veranderstrategie	❍	❍	❍	❍	❍
Een organisatiebreed invoeringsprogramma/-project, kernteam opstellen	❍	❍	❍	❍	❍
Het reserveren van een budget voor implementatie	❍	❍	❍	❍	❍
Het opstellen van een planning/roadmap die moet leiden tot een tijdige implementatie	❍	❍	❍	❍	❍
Het uitvoeren van een organisatiebrede impactanalyse	❍	❍	❍	❍	❍
Het doorvoeren van veranderingen in de organisatie en/of werkwijze vooruitlopend op de invoering	❍	❍	❍	❍	❍
Het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten/workshops waarin medewerkers geïnformeerd worden over de Omgevingswet	❍	❍	❍	❍	❍
Het opleiden van de medewerkers voor de gewenste competenties onder de Omgevingswet	❍	❍	❍	❍	❍
Het aanpassen van de functieprofielen aan de nieuwe, voor de Omgevingswet benodigde, competenties	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 5 **Meer antwoorden mogelijk**

Welke disciplines van uw organisatie zijn actief bezig met werkzaamheden in relatie tot de Omgevingswet?

Meer antwoorden mogelijk.

1	Gezondheid & Milieu
2	Gezondheidsbevordering
3	Epidemiologie
4	Gemeentelijk gezondheidsbeleid
5	Infectieziektebestrijding
6	GHOR
996	anders, namelijk... **Open *Position fixed*
998	geen van deze

Vraag 6 **Meer antwoorden mogelijk**

Op welke wijze werkt uw organisatie al samen met andere overheden in het kader van de invoering van de Omgevingswet?

Meer antwoorden mogelijk

4	Wij wisselen met gemeenten, omgevingsdiensten, waterschappen en/of provincie in onze regio kennis en ervaringen uit over de invoering van de Omgevingswet.
3	Wij zijn door één of meer andere gemeenten en/of provincie in de regio uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverorderdening, waterschapsverordening en/of omgevingsprogramma
5	Wij voeren met één of meer andere overheden in de regio pilots/proefprojecten uit in het kader van de invoering van de Omgevingswet
6	Wij werken nog weinig samen met andere overheden in onze regio in het kader van de invoering van de Omgevingswet.
7	Wij werken nog niet samen met andere overheden in het kader van de invoering van de Omgevingswet

Vraag 7	**Meer antwoorden mogelijk**

U gaf aan dat u door één of meer andere gemeenten en/of provincies in de regio bent uitgenodigd om mee te werken aan de ontwikkeling van hun, omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening en/of omgevingsprogramma. Waaraan werkt u mee?

Meer antwoorden mogelijk

1	Omgevingsvisie
3	Omgevingsplan
4	Omgevingsverordening
5	Waterschapsverordening
6	Omgevingsprogramma

Vraag 8 **Matrix**

In hoeverre is uw organisatie al bezig met de voorbereidingen op de invoering van het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Nog onbekend
Het opstellen van een plan voor de digitaliseringsopgave van de organisatie in relatie tot de komst van het DSO	❍	❍	❍	❍	❍
Het reserveren van een budget in begroting 2019-2020 voor ICT aanpassingen in kader van komst DSO	❍	❍	❍	❍	❍
Digitaliseren van vergunningdossiers	❍	❍	❍	❍	❍
Zaakgericht werken (in VTH-keten)	❍	❍	❍	❍	❍
Digitaal uitwisselen van omgevingsdossiers met ketenpartners	❍	❍	❍	❍	❍
Invoering nieuwe standaarden (o.a. STOP-TPOD en StUF-LVO)	❍	❍	❍	❍	❍
Updaten applicaties	❍	❍	❍	❍	❍
Koppelen van systemen aan DSO	❍	❍	❍	❍	❍
Organiseren beheer nieuwe systemen/functionaliteiten	❍	❍	❍	❍	❍
Op orde brengen basisgegevens	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 9 **Matrix**

In hoeverre is uw organisatie al bezig met data/indicatoren in relatie tot de Omgevingswet?

	Hebben we al gedaan	Zijn we mee bezig	Willen we gaan doen	Zijn we niet van plan	Nog onbekend
Zelf data leefomgeving en (positieve) gezondheid verzamelen en analyseren	❍	❍	❍	❍	❍
Eigen data verrijken met data over leefomgeving en/of gezondheid uit andere bronnen	❍	❍	❍	❍	❍
Opzet nieuwe onderzoeken om nieuwe data te verzamelen	❍	❍	❍	❍	❍
Integraal beeld maken data/indicatoren leefomgeving en (positieve) gezondheid	❍	❍	❍	❍	❍
Data gebruiken voor advies richting gemeenten	❍	❍	❍	❍	❍
Data ontsluiten voor gemeenten en burgers	❍	❍	❍	❍	❍
Samenwerken op data met andere overheden	❍	❍	❍	❍	❍

Vraag 10 **1 antwoord mogelijk**

In hoeverre heeft u het idee dat u en uw organisatie de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet goed onder controle heeft?

1 Ik heb er vertrouwen in dat wij met onze huidige aanpak en inspanningen op tijd klaar zullen zijn
2 Ik vrees dat we meer zullen moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn Dit zijn we inmiddels aan het organiseren.
3 Ik vrees dat we meer zullen moeten doen dan we nu al gepland hebben om op tijd klaar te zijn Dit zijn we nog niet aan het organiseren.
4 Ik denk niet dat het ons - ongeacht onze aandacht en inspanningen - gaat lukken om onze organisatie op tijd voorbereid te hebben op de invoering van de wet
5 Ik weet het niet

Vraag 11 | **Meer antwoorden mogelijk**

Wat ervaart uw organisatie in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering van de Omgevingswet als grootste uitdagingen of knelpunten?

Meer antwoorden mogelijk

1	Betrokken krijgen en houden bestuurders
2	Betrokken krijgen en houden medewerkers
3	Organiseren succesvolle participatie
4	Duidelijkheid over nieuwe regels en wat er gaat veranderen
5	Tijdige oplevering en/of vaststelling van de nieuwe kerninstrumenten
6	Aansluiting op DSO
7	Omzetten van beleid naar toepasbare regels in het DSO
8	Ontsluiten van de kerninstrumenten (omgevingsdocumenten) in het DSO
9	Aanpassing VTH-processen
10	Kosten invoering, de financiering daarvan en/of het vrijmaken van de benodigde capaciteit
11	Interbestuurlijke samenwerking
12	Doorvoeren cultuuromslag binnen de organisatie

Vraag 12 | **Open**

Zijn er voor uw organisatie nog andere uitdagingen of knelpunten in de huidige fase van de voorbereidingen op de invoering, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven uitdagingen of knelpunten?

Vraag 13 **Meer antwoorden mogelijk**

Kunt u aangeven aan welke vorm van ondersteuning uw organisatie in deze fase van de invoering het meeste behoefte heeft?

Meer antwoorden mogelijk

1	Ondersteuning bij betrokken krijgen en houden bestuurders
2	Veranderkundige ondersteuning
3	Organiseren succesvolle participatie
4	Voorlichting/informatie over nieuwe regels en wat er wanneer gaat veranderen
5	Ondersteuning bij opstellen van de nieuwe kerninstrumenten
6	Ondersteuning bij aansluiting op DSO
7	Ondersteuning bij het omzetten van beleid naar toepasbare regels in het DSO
8	Ondersteuning bij de ontsluiting van de kerninstrumenten (omgevingsdocumenten) in het DSO
9	Ondersteuning bij aanpassen VTH-processen
10	Financiële middelen en/of capaciteit voor uitvoeren implementatiewerkzaamheden
11	Ondersteuning bij organiseren van interbestuurlijke samenwerking

Vraag 14 **Open**

Zijn er nog andere vormen van ondersteuning waaraan uw organisatie in deze fase van de invoering behoefte heeft, of wilt u nog toelichting geven op één van de eerder aangegeven vormen van ondersteuning?

Vraag 15 **1 antwoord mogelijk**

Heeft u er bezwaar tegen als de antwoorden over uw organisatie zichtbaar zijn voor en/of gedeeld worden met collega-overheden?

1	ja
2	nee

Vraag 16 **Open**

Heeft u tot slot nog opmerkingen, vragen of toevoegingen aan dit onderzoek?

999 weet niet

Open

Klik hier als u een uitdraai in pdf wilt van de vragen en de door u gegeven antwoorden. Klik daarna op 'Verstuur' om uw antwoorden te verzenden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl

Onderwerp: Roadmap functionaliteit omgevingsloket DSO-LV
Agendanummer: 3
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 20 november 2019
Doel nota: Ter besluitvorming

Datum
18 novemer 2019

Bijlagen
-

Aard van de behandeling:
Ter besluitvorming

www.aandeslagmetde
omgevingswet.nl

Beslispunten
Het OGB wordt gevraagd:
- in te stemmen met de prioritering van de op te leveren DSO-LV functionaliteiten in 2019 en met het informeren van het interbestuurlijk acceptatieteam over de vaststelling van dit opleverniveau;
- daarmee vast te stellen dat een deel van het DSO-LV basisniveau wordt afgebouwd in 2020.

In de afgelopen periode is in overleg met de koepels en het Rijk geïnventariseerd welke punten nog openstaan voor het afbouwen van het DSO-LV en is geprioriteerd welke functionaliteiten nodig zijn om vanaf begin 2020 te kunnen aansluiten, vullen en oefenen. DSO-LV wordt daarmee in twee stappen opgeleverd. Met de versie per eind 2019 maken we een tussenstap zodat bevoegd gezagen en leveranciers op tijd kunnen starten met het koppelen van eigen systemen, het oefenen en het vullen met inhoud. Met het basisniveau staat er een volledig werkend stelsel conform het hiervoor geformuleerde Programma van Eisen. Dit niveau wordt medio 2020 opgeleverd.

Dit betekent dat het bouwproces met twee incrementen wordt verlengd in 2020. Het Bestuursakkoord wordt daarmee op dit punt niet gehaald.
De uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van afbouw van increment PI 13 en 14 vindt plaats onder verantwoordelijkheid de huidige directeur DSO. De financiering van de afbouwwerkzaamheden wordt door BZK gedekt en komt dus niet ten laste van het beheerbudget.

Roadmap functionaliteit omgevingsloket DSO-LV (omgevingswet.overheid.nl)

art 5.1 lid 2 sub e *, 18-11-2019*

Intro

Dit document beschrijft de geplande DSO-LV functionaliteit die de komende kwartalen beschikbaar komt. Met DSO Basis wordt een volledig werkend systeem opgeleverd conform de eisen en wensen van de opdrachtgevers in het OGB. Eind 2019 versie wordt een tussenstap gemaakt die als doel heeft in 2020 te kunnen oefenen, vullen, koppelen en deze functionaliteiten te kunnen beheren. De in dit document beschreven op te leveren functioaliteit in PI12 betreft het resultaat dat is geformuleerd tijdens de PI12 planningssessie.
In de kwartalen daarna zal telkens aanvullende functionaliteit opgeleverd worden, in een volgorde die gezamenlijk bepaald is en die de praktijk ondersteunt. Een punt van aandacht is dat vulling van het DSO-LV noodzakelijk is om het systeem goed te laten werken. Denk daarbij aan omgevingsdocumenten, annotaties, werkingsgebieden, vragenbomen en indieningsvereisten. De focus op oefenen, vullen en aansluiten is juist bedoeld om het creëren van deze inhoud mogelijk te maken.

Het overzicht wordt getoond naar de type gebruikers:

1. Eenieder (initiatiefnemers, belanghebbenden)
2. Bevoegd gezagen
3. Beheerders
4. Ontwikkelaars

Samengevat:

- Eind 2019 wordt een versie van DSO-LV opgeleverd waarmee het koppelen met eigen systemen, het oefenen en het vullen met inhoud kan starten. Elk kwartaal zal er, naast regulier onderhoud, nieuwe functionaliteit beschikbaar komen.
- Deze komt in het eerste kwartaal van 2020 op alle omgevingen beschikbaar (oefenomgeving, demo omgeving, productieomgeving).
- Voor de inwerkingtreding van de wet op 1-1-2021 komt DSO Basis (basisniveau compleet + prioritaire uitbouw) beschikbaar.

DSO-LV PI12 (eind 2019)

DSO-LV PI12: Kunnen oefenen/vullen/koppelen/beheren met DSO
Deze oplevering van DSO bevat de noodzakelijke functionaliteit om met name als Bevoegd Gezag te *kunnen* werken met DSO:

- Kunnen koppelen van voorzieningen met DSO-LV
- Kunnen oefenen met DSO
- Kunnen produceren met DSO: de eerste productie inhoud van DSO, die in lokale systemen gemaakt wordt, kunnen opslaan, zoals de omgevingsregeling, de omgevingsverordening, vragenbomen, begrippen en de bruidsschat.
- Kunnen accepteren, beheren en exploiteren van de drie genoemde functionaliteiten door de beheerorganisaties.

In de loop van het eerste kwartaal 2020 zal er niet alleen een *oefenomgeving* beschikbaar zijn, maar ook een productie ‘live’ omgeving (ten behoeve van het publiceren van de omgevingsregeling, omgevingsverordening en omgevingsvisies), een demo-omgevingen een omgeving om koppelingen met DSO mee te realiseren en testen.

1. **Interactie tussen loketgebruikers en DSO-LV**

Het omgevingsloket bestaat uit een landingspagina met drie hoofdfuncties en daarbinnen sub-functionaliteiten:

Checken Vergunningsplicht en te nemen maatregelen

- Een vergunningscheck kunnen uitvoeren.
- Tonen van de vragenboom volgens de geselecteerde locatie en werkzaamheid
- De vragenbomen van verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen
- Alleen de relevante vragen worden getoond
- Indien informatie al bekend is, worden vragen voor-ingevuld
- Het tonen van een conclusie
- Vanuit de conclusie direct een aanvraag opstellen
- Tonen van de maatregelen volgens de geselecteerde locatie en werkzaamheid
- Maatregelencheck kunnen afdrukken in Excel
- Vanuit de vergunningscheck direct de juridische regels kunnen zien (onder voorbehoud)

Opstellen en indienen van een verzoek (aanvraag)

- Autorisatie op Mijn Omgevingsloket op basis van DIGID/DSO username-password/e-herkenning
- Een verzoek kunnen opstellen en opslaan, inclusief bijlagen
- Dit verzoek kunnen indienen, aanvullen, intrekken of verwijderen via de projectmap
- Tonen van de indieningsvereisten volgens de geselecteerde locatie en geselecteerde activiteit
- De indieningsvereisten van verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen
- Het verzoek geheel of in gedeelten indienen
- Het verzoek geheel of in gedeelten indienen in de vorm van een Omgevingsoverleg (voorheen Vooroverleg). Het bevoegd gezag kan nog niet instellen voor welke verzoek een omgevingsoverleg aangevraagd kan worden.
- Het afleveren van de aanvraag bij het juiste bevoegd gezag
- Het kunnen wijzigen van het bevoegd gezag voor een specifiek verzoek

Oriënteren op juridische regels (Viewer Regels en Kaart)

- Tonen van alle omgevingswetbesluiten en juridische regels op de geselecteerde locatie
- De juridische regels van de verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen
- Mogelijkheden voor zoeken, filteren en weergave op de kaart. Daarbij kunnen diverse kaarten (Topografische kaart, kadastrale grenzen, etc) worden gebruikt getoond. Randvoorwaarde is dat de juridische regels geannoteerd zijn
- Tonen van het Overbruggingsproduct met daarin alle huidige Ruimtelijke plannen, inclusief bestemmingsplannen, inclusief weergave op de kaart, waarbij onderscheid tussen vigerende plannen en plannen nog in procedure
- Tonen van toekomstige regelgeving via de ontwerpversies van omgevingsdocumenten

2. **Interactie tussen bevoegd gezagen en DSO-LV**

*Het bekendmaken en beschikbaar stellen van **omgevingsdocumenten/juridische regels***

- Aanleveren van (ontwerpversies van) omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, omgevingsplannen en AMvB's/ministeriele regelingen vanuit eigen planvormingssystemen (met een nieuwe standaard: STOP/TP)
- De plannen worden opgesteld en aangeboden door Bevoegd Gezagen. Voor goede vindbaarheid in het loket is annoteren mogelijk gemaakt
- Het spoor voor bekendmaking en beschikbaar stellen van besluiten conform de AWB (Staatscourant etc) blijft naast het DSO-LV bestaan: wel is er één koppeling voor zowel DSO als deze bekendmakingsvoorzieningen

*Het aanleveren van **toepasbare regels***

- Aanleveren van vragenbomen vanuit eigen systemen (conform een nieuwe standaard: STTR)

- Aanleveren van indieningsvereisten vanuit eigen systemen (STTR)
- Aanleveren van toelichtingen (tekst, link naar media)
- Aanleveren van maatregelen
- Een deel van de vragenbomen komt beschikbaar via rijksregels of de bruidsschat
- Voor specifieke regels worden de vragenbomen door bevoegd gezagen zelf gemaakt en beheerd

*Het ontvangen van **verzoeken***
- Genotificeerd worden van initiële meldingen en aanvragen (conform STAM-standaard)
- Genotificeerd worden van aanvullingen op aanvragen (STAM)
- Het opvragen van de inhoud van dit verzoek (STAM)
- Het kunnen doorsturen van de aanvraag naar een ander bevoegd gezag indien verkeerd bezorgd (Draag werkmap over naar ander bevoegd gezag of behandeldienst)

*Het opvragen van **metagegevens***
- Het opvragen van waardenlijsten, werkzaamheden en activiteiten
- Het opvragen van informatieproducten
- Beheerportaal voor het onderhoud op begrippen, waardenlijsten en informatieproducten

*Het starten en gebruiken van **samenwerking** tussen Bevoegd gezagen voor vergunningverlening*
- Autorisatie Samenwerkingsportal op basis van e-herkenning of API
- Het starten/wijzigen/stoppen van een samenwerking
- Toevoegen van medeoverheden aan een samenwerking
- Genotificeerd worden over een nieuwe samenwerking/actieverzoek/documenten
- Overnemen Verzoek informatie, inclusief bijlagen uit de werkmap in de samenwerkingsmap
- Nieuwe/aanvullende documenten delen via de samenwerkingsmap

3. Interacties tussen ontwikkelaars en DSO
(al dan niet in opdracht van overheden)

*Het kunnen **koppelen** van lokale systemen met DSO-LV via services (API's)*
- Het DSO-LV is een open stelsel. Dit biedt de mogelijkheid om lokale systemen aan te sluiten om openbare gegevens en documenten op te halen, en nieuwe gegevens en documenten toe te voegen. Aansluiten kan via de koppelvlakken (services) en standaarden die voor het digitaal stelsel zijn ontwikkeld.
- Voor ontwikkelaars bij ICT-leveranciers en overheden is alle belangrijke (praktische) informatie over koppelvlakken samengebracht op het Ontwikkelaarsportaal Omgevingswet.
- De Services die in het DSO worden gebruikt kunnen ook aangeroepen worden door andere systemen, zoals de eigen website, GIS-viewers, plansystemen etc. (open stelsel)
- API in API-store en ontwikkelaarsportaal

4. Interacties tussen beheerders en DSO

- Diverse beheerfunctionaliteiten ten behoeve van beheer van bovenstaande functies

BASIS

DSO-LV BASIS: daadwerkelijk oefenen/vullen/koppelen/beheren
In 2020 ligt de focus op gebruik. Vanuit de migratie- en implementatieopgave zal DSO, zowel de Landelijke Voorziening als de Keten, in toenemende mate gebruikt worden. Dit zal leiden tot inzichten en feedback op het gebied van onder andere gebruiksgemak, performance en beheer. 2020 zal daarmee in het teken staan van:

- Werken met DSO. Ondersteunen migratie en implementatie
- Doorontwikkelen en '*tweaken'* DSO aan de hand van gebruik
- Uitbouw, volgt interbestuurlijke prioriteitsstelling

1. Interactie tussen loketgebruikers en DSO-LV

Het omgevingsloket bestaat uit een landingspagina met drie hoofdfuncties. Onderstaande mogelijkheden worden gedurende 2020 aan het loket toegevoegd:

Checken Vergunningsplicht en te nemen maatregelen

- Het kunnen opslaan/of printen van deze conclusie in de projectmap
- Verder afmaken van vragenbomen bij locatieselectie met een vlak

Opstellen en indienen van een verzoek (aanvraag)

- Machtigen van derden om een aanvraag op te stellen
- (Papieren) formulier kunnen genereren obv locatie en acitiviteit
- Verwijzen naar berichtenboxen particulieren en bedrijven
- Berichtarchivering en effectueren bewaartermijnen (vernietiging nav DuTo-scan)

Oriënteren op juridische regels (Viewer Regels en Kaart)

- Juridische regels uit het verleden kunnen vinden.
- Diverse performanceverbeteringen (op basis van vectortiling).
- Op locaties waar een omgevingsplan is vastgesteld, worden de bestemmingsplannen niet meer getoondn (Pons).

2. Interactie tussen bevoegd gezagen en DSO-LV

*Het bekendmaken en beschikbaar stellen van **omgevingsdocumenten/juridische regels***

- Gedurende 2020 komen naast de AMVB, Ministeriele regeling, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening en Omgevingsplan de volgende omgevingswetbesluiten ondersteund: Omgevingsvisie, projectbesluit, programma, voorbereidingsbesluit, reactieve aanwijzing, instructie en programma (vooruitlopend op Uitbouw) vanuit eigen planvormingssystemen (via standaard STOP/TP)
- Het aanleveren en in DSO-LV hanteren van afwijkende verbeelding
- Het verkrijgen van een start omgevingsplan en waterschapsverordening gebaseerd op de bruidsschat
- Het afhandelen van 'niet gevalideerd' scenario's in het validatiekoppelvlak
- Het aanleveren en verwerken van basismutaties op omgevingswetbesluiten
- Het aanleveren en verwerken van complexere mutatiescenario's, zoals aparte inwerkingstreding, rectificatie, tijdreizen (in werking op, geldig op)
- Opvragen omgevingsdocumenten uit DSO-LV om te gebruiken in eigen planvormingssystemen (terugleverkoppelvlak, synchronisatieservice)
- Ontsluiting omgevingsdocumenten en juridische regels ten behoeve van INSPIRE

*Het aanleveren van **toepasbare regels***

- Muteren van activiteitenstructuur op basis van nieuwe activiteiten in een omgevingsdocument

*Het ontvangen van **verzoeken***
- Instellen van een behandeldienst voor specifieke (sub)activiteiten en locaties
- Het kunnen instellen voor welke activiteiten wel of geen Omgevingsoverleg wordt aangeboden

*Het vastleggen van **begrippen** in de Catalogus*
- Federatieve bevraging RTR (werkzaamheden) en OZON (activiteiten) tbv onderhoud
- Vergelijken van versies van begrippen (gebruikersinterface)
- Vergelijken van gerelateerde begrippen (gebruikersinterface)

*Het starten en gebruiken van **samenwerking** tussen Bevoegd gezagen voor vergunningverlening*
- Wijzigen en verwijderen van documenten in een samenwerking
- Autorisaties aan samenwerkingspartijen toekennen per document
- Verwijderen van een samenwerking
- Kunnen toevoegen van adviseurs aan een samenwerking

Geen DSO-LV

Wat behoort niet tot DSO-LV in 2021 (niet uitputtend, enkel de meest gestelde vragen)
- Functies voor het *opstellen* van plannen en vragenbomen (moet in eigen plansysteem)
- Functies voor de *behandeling* van meldingen en aanvrage (moet in eigen zaak of VTH-systeem)
- Functies voor *participatietrajecten* (discussiefunctionaliteit)
- Functies om *tegenstrijdigheden* tussen plannen te signaleren
- Functies voor *toezicht* en *handhaving*
- Functies om te *monitoren* en om de nog vrij te vergeven ‘ruimte’ binnen het plan te tonen
- Verleende vergunningen
- *Zaakafhandeling* en terugmelden *voortgang* aan initiatiefnemer
- Communicatie met initiatiefnemers over de voortgang van de zaak
- De informatieproducten zelf. Deze zullen gaandeweg worden gerealiseerd.

BIJLAGE 2: Non Functional Requirements DSO-LV PI12 (eind 2019)

Versie V1.0, 19 sept. 2019

DSO en de Technische Beheer Organisatie TBO hanteert onderstaande NFR-tussendoelen eind 2019 als richtlijn voor eind PI-12. Daarnaast zal TBO ook scoren op de einddoelen eind 2020, maar dat geldt als input voor TBO zelf voor 2020.

NFR-categorie	Eind 2019	Opmerking/Suggestie voor TBO
Prestatie-efficiency	Voor alle NFR's hierover (11 stuks) geldt, dat i.v.m. ontbreken gebruikersgedrag en -aantallen, infrastructuur, en ontbreken van voldoende omvang an content, nog geen exacte streefwaarde is vast te stellen eind 2019. Norm: Huidige performance wordt getoetst op: * 'is het werkbaar in huidige situatie' en * de voorziening is erop gericht grotere aantallen gebruik (o.b.v. huidige inschatting) aan te kunnen, daarbij ook gekeken naar de huidige dienstverlening zoals OLO en RP.nl. * Risicomitigerende maatregel is dat DSO de performance gedurende een kwartaal monitort van de teams. Daartoe benodigde acties worden eind 2019 afgerond. Evidence wordt via de iTM en de teams verkregen.	T.b.v. scoring eind 2019 door TBO, worden voor PI-12 alle 11 NFR's samengevat in links staande doel. Per team wordt 1x gescoord (bij het voldoen aan hiernaast staande norm groen voor de eind 2019), waarbij kwalitatief wordt aangevuld wat voldoet of wat beter kan. Beoordeling van de evidence kan eventueel in samenwerking tussen DSO en TBO gelijktijdig gedurende PI-12. Dit betreft rapportage over 2019. Over 2020 zal het TBO blijven rapporteren op basis van de eindnormen eind 2020. Effort 2020: Naast regulier werk (continuering: handhaving van geleverde niveau) levert dit extra werk voor TBO in afstemming met SBO, wat via de backlog bij de teams in opdracht gegeven moet worden.
Uitwisselbaarheid	einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Bruikbaarheid	Over het algemeen einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
	T.a.v. voldoen aan huisstijl/Digitoegankelijkheid/WCAG: Hiervoor geldt dat alles wat reeds gedaan is behouden blijft. Maar door nog niet in gebruikname per 1/1/2020 kunnen functionele zaken prevaleren boven deze zaken. Overigens is WCAG ook van toepassing op beheerschermen en upload-functionaliteit bij BG's in 2020. Tevens is de WCAG zelf nog aan wijziging onderhevig waardoor een stabiele basis ontbreekt om alle WCAG-aspecten af te ronden. Norm: Alle WCAG features die op dit moment (half sept.) vanuit uitgevoerde scans bekend zijn en aan PI-12 zijn toegewezen, worden eind 2019 uitgevoerd. Nieuwe WCAG-bevindingen of zaken voor pas in 2019 in scope gekomen frontend (bijv. Samenwerkingsfunctionaliteit, frontend catalogus) en Viewer worden in 2019 niet verder opgepakt.	Bij het voldoen aan hiernaast staande norm wordt door TBO groen gescoord voor de eind 2019 situatie. De 2020 rapportage blijft op basis van de eind-2020 norm gescoord worden. NB: De overheid vraagt zich, aangezien onderdelen in WCAG zo scherp opgesteld zijn, zelf op dit moment af hoe men zich volledig aan de WCAG kan houden. Hierover zijn gesprekken gaande tussen ministeries. Sander Haaksma (die momenteel bij DSO het UX-gedeelte en ook digitoegankelijkheid/WCAG trekt) heeft hier ook e.e.a. mee van doen. Mogelijk handig hem hier voor TBO in 2020 ook bij te betrekken? Effort 2020: extra werk voor TBO in 2020, wat via de backlog bij de teams in opdracht gegeven moet worden.

Betrouwbaarheid	Het merendeel van deze NFR's is pas goed te bepalen als SLA-afspraken zijn gemaakt vanuit de beheerorganisatie. Dit is ook in lijn met afspraken hierover t.a.v. beheereisen in het GPVE, waarvan is gezegd dat deze o.b.v. nog te maken afspraken met Beheerorganisatie nader invulling behoeven. Op veel zaken heeft DSO reeds voorbereidingen gedaan en zijn zaken structureel ingebouwd. Daardoor kan aan een aantal NFR's eind 2019 mogelijk al voldaan worden (met name proces-gerelateerde NFR's). De meerderheid van de NFR's over betrouwbaarheid kan pas in 2020 in gezamenlijkheid met de beheerorganisatie bekeken en nader uitgewerkt worden. Deze kunnen nog niet goed gescoord worden eind 2019.	De NFR's waar DSO eind 2019 aan voldoet, scoort het TBO groen eind 2019. De NFR's die afhankelijk zijn van nadere beheerafspraken (in bijv. SLA's) worden door TBO neutraal gescoord in hun rapportage over 2019. Rapportage over 2020 blijft op basis van de eindnorm gescoord worden. Effort 2020: Naast regulier, continuering: extra werk voor TBO in afstemming met SBO, wat via de backlog bij de teams in opdracht gegeven moet worden. Dit kan pas nadat de SLA-afspraken SBO-TBO-OBO beklonken zijn.
Beveiligbaarheid	Over het algemeen einddoel 2020 handhaven: 3SP, 4P, 5P, 1SP, 2SE, 3P, 4P Hashcodes, 5S, 1SP, 2P en 3P. (Door DSO is aan veel NFR's al gewerkt. Zo zijn, en worden ook in PI-12, nog enkele acties uitgevoerd om bijv. PIA, BIA en Architectuur voor enkele teams, en archivering en audit logging voor meerdere teams in te vullen. Voor 1S en 2S geldt: Een ISMS hebben en (volledig) voldoen aan de BIO (BIR-compliancy) is nog niet nodig eind 2019. Dit kan pas goed beoordeeld worden als de dienstverlening is ingeregeld, er echte productie-aanvragen zijn en een door beheerorganisatie gehoste infrastructuur van toepassing is (waarop ISO27002 dan betrekking heeft).	Effort 2020: Mogelijk dat de PIA- of BIA-scan op 1 team (alle overige teams hebben deze al ondergaan), nog tot een enkele door het team zelf op te pakken vervolgactie leidt. Verder als suggestie om in de SLA's op te nemen dat de OBO's aan deze richtlijnen hebben te voldoen voor eind 2020, inclusief levering van evidence. Neem dit mee in de offerte-uitvraag aan OBO's die momenteel opgezet wordt.
Onderhoudbaarheid	Einddoel 2020 handhaven. De NFR-ambitie voor codekwaliteit is 4 sterren. Indien onder de 3,5 ster gescoord wordt dient gedegen uitleg te volgen en indien nodig een actieplan opgesteld te zijn.	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Overdraagbaarheid	einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Functionele geschiktheid	einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Aanvullingen TBO	Merendeel niet gerelateerd aan de teams, maar op DSO-LV breed van toepassing en ook alszodanig getoetst (bijv. proces van gebruikersbetrokkenheid), evidene via usability tests, gebruikerstest en -evaluaties, Evidence TIOBE/SIG, DUTOscans, Procesinrichting etc. De evidence wordt via het Systems Team van DSO verkregen.	Effort 2020: Geen

	Projectdocumentatie (overzicht standaarden, docu per component zoals functionele documentatie): Op zijn minst is er een dienstenbeschrijving en functionele documentatie zodat een beheerder (niet zijnde onderdeel van het huidige team) die verstand heeft van een dergelijk component het opgeleverde component kan beheren. Dit kunnen ook beschrijvingen zijn die vastgelegd is in diverse tooling (zoals confluence, Jira). De software leverende teams leveren een eindopleverdocument op (vergelijkbaar met Opleverdocument dat zij per increment opleveren, maar nu met eindstand en een overdrachtsparagraaf). Huidige richtlijn van DSO t.a.v. documentatie zijn beschreven in procesbeschrijvingen DSO: "20190419 - C03 - DSO Validatieproces incrementen")	Bij RWS bijv. is door SIG een Transferability scan gedaan. Hieruit komt naar voren dat documentatie hoog niveau scoort, zeker uitgaande van een Agile-werkwijze. Met name doordat beheerdocumentatie (in Confluence) en functionele beschrijvingen (in Jira) goed zijn vastgelegd. Effort 2020: Geen
	Patch-management: De OPO's hebben hosting uitbesteed aan partijen die dit in Dienstverleningsovereenkomst gecontracteerd hebben. Ad norm 1. geaccepteerde patch-strategie: Dit lijkt een element dat door Beheerorganisatie in SLA ondergebracht kan worden richting de OBO's. Ad norm 2. aantoonbaar up-to-date: OPO/OBO's moeten, indien gebruik gemaakt wordt van een externe partij voor levering, alleen die versies gebruiken die door betreffende leverancier gesupport worden.	Suggestie: Neem deze zaken mee in de offerte-uitvraag richting de OBO's

Programmadirectie Aan de slag
Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

art 5.1 lid 2 sub e
T art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl

Datum
30 november 2019

Kenmerk

verslag

Concept verslag Opdrachtgevend Beraad Implementatie Omgevingswet

Vergaderdatum	15 oktober 2019
Deelnemers	art 5.1 lid 2 sub e (voorzitter), art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e; art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e (verslag).
	Afwezig: art 5.1 lid 2 sub e, art 5.1 lid 2 sub e

OGB

1 Opening en mededelingen

art 5.1 lid 2 sub e heet alle aanwezigen welkom. Er zijn veel wisselingen in het gezelschap.

art 5.1 lid 2 sub e praat het gezelschap bij over de ontwikkelingen in de Eerste Kamer. De commissie IWO heeft de minister gevraagd om een BIT-advies dat voor de technische briefing van 26 november gereed moet zijn. Tevens wil de Kamer een toets op de toegankelijkheid. Het BIT heeft laten weten dat hiervoor geen capaciteit beschikbaar is. Op dit moment wordt gezocht naar een alternatief dat de Kamer comfort zou kunnen bieden. Met de ADR is nu contact over een getrapt advies. Vóór 26 november zet het programma alle feiten op een rijtje en word een (externe) toets gedaan op de toegankelijkheid. De ADR levert dan voor de kerst een rapport van bevindingen met betrekking tot de vraag of DSO voldoende is getest en of het systeem klaar is om te kunnen aansluiten, oefenen en vullen. In januari zou dan nog aanvullend een gateway-review kunnen worden gedaan die zich richt op de vraag of het systeem klaar is om aan te sluiten, te oefenen en te vullen.

Datum
30 november 2019

2 Verslag OGB d.d. 11 juni 2019 (schriftelijke ronde)

OGB stelt het verslag van 11 juni 2019 vast.

3 Plan Uitbouw DSO-LV

De notitie wordt door het OGB goedgekeurd. art 5.1 lid 2 sub wil graag snel helderheid over de informatieproducten. art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat het goed is dat we verder werken aan het realiseren van niveau 3 en aan het realiseren van noodzakelijkheden uit het basisniveau.
art 5.1 lid 2 sub e vraag zich af of de notitie bestuurlijk zal worden bekrachtigd. Geconcludeerd wordt dat in het Bestuurlijk Overleg de notitie ter vaststelling geagendeerd. De agenda wordt meegezonden als achterliggend kader.

4 Planning IBAT

De voorzitter vraagt of kan worden ingestemd met een conditioneel besluit over acceptatie. Alle partijen kunnen daarmee instemmen. art 5.1 lid 2 sub constateert dat er weinig andere oplossingen zijn om te accepteren maar ook te starten met het beheer. art 5.1 lid 2 sub geeft aan dat hij wel graag wil weten welke zaken nu met meer en minder prioriteit worden uitgewerkt. Gebruiksvriendelijkheid is belangrijk. Hij zal de afvaardiging van het IPO in het IBAT vragen daar op te letten. art 5.1 lid 2 licht toe dat in de prioritering nu eerst bij functionaliteiten voor medewerkers van de organisaties ligt. Die moeten namelijk als eerste met het DSO kunnen werken. Daarna volgen de eindgebruikers. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat de TBO bij de acceptatie vooral kijkt naar de kant van de bestuurbaarheid.

De notie wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het BO van 28 november. Dan kan op 22 januari 2020 het conditioneel besluit worden genomen.

art 5.1 lid 2 sub e vraagt aandacht voor de “mitsen” die uit de acceptatie komen. Daar moet een goede landingsplek voor zijn. Die kunnen betrekking hebben op doorontwikkeling, afbouw en uitbouw en die kennen verschillende financieringsstromen. Hoewel de voorzitter stelt dat er voor de verschillende typen transparante uitgangspunten zijn, waarschuwt art 5.1 lid 2 sub e dat het ook wel eens kan voorkomen dat er sprake is van grijstinten.

Datum
30 november 2019

5 STOP TPOD

art 5.1 lid 2 sub e is akkoord vanuit het perspectief van de wetgeving. Ze vraagt terughoudendheid van de partners om nieuwe dingen toe te willen voegen: een aantal zaken (oa muteren, consolideren) moet nog worden afgemaakt. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat het bij muteren belangrijk is in basisniveau alleen te concentreren op het digitaliseren van de veelvoorkomende scenario's.

art 5.1 lid 2 sub noemt de ontwikkelingen rondom de STOP-TPOD standaard de grootste hickup tot nu toe. Er is veel waardering voor de manier waarop dit is aangepakt. Maar het probleem is nog niet voor 100% opgelost. Zij achterban vraagt om een zachte start. Als de standaard toch niet op tijd werkbaar blijkt, is er dan als achtervang de mogelijkheid om op de oude voet verder te werken? art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat het sturen en monitoren blijft voortgaan op aansluiten. Als het niet op tijd lukt kan een alternatief nodig zijn. Het is verstandig om op tijd in kleine kring na te denken over een "plan B". Maar daar nu open over communiceren bergt het risico dat gemeenten achterover gaan leunen.

art 5.1 lid 2 s vraagt welk deel onzekerheid oproept? art 5.1 lid 2 sub e illustreert dat dit vooral betrekking heeft op de plansoftware. Softwareleveranciers van plansoftware zijn nu in de ontwikkelfase, gemeenten moeten de systemen nog aanschaffen en inrichten. Dit kost tijd, en dan volgt nog aansluiten en vullen en oefenen.
De doorlooptijd is minimaal een jaar, de inschatting is dat misschien niet alle 355 gemeenten dat zullen redden.
Het IPO zit in een soortgelijke positie. Als er nog kinderziektes blijken te zijn, is het heel lastig om op 1 april 2020 een omgevingsverordening te publiceren.
Art 5.1 lid 1 sub e begrijpt het punt, en denkt dat het niet kunnen publiceren via de juiste standaard geen reden zou moeten zijn om de inwerkingtredingsdatum uit te stellen. Het zou daarom goed zijn als de oude weg nog open blijft als dat nodig blijkt. Daarover kan op een later moment worden besloten, als uit de monitor blijkt dat dat nodig is.

Datum
30 november 2019

art 5.1 lid 2 benadrukt dat ondertussen de “verhoogde dijkbewaking” die is ingericht op dit punt, nog steeds doorgaat. De afspraak met de TBO is dat dit ook onder het beheer nog doorgang vindt.

De standaard wordt vastgesteld in het OGB en zal ook ter vaststelling worden voorgelegd aan het BO.

6 Functioneel annoteren.

art 5.1 lid 2 sub e schetst dat dit tussenbericht helder inzichtelijk maakt wat het annoteren nu precies behelst. Er worden vooralsnog geen keuzes gemaakt, het is een eerste stap naar een gezamenlijke strategie.

art 5.1 lid 2 sub vindt dat er een goede beweging is gemaakt, en dat is in goede afstemming gebeurd. Hij vraagt zich af of de bruidsschatregels ook zullen worden geannoteerd, dit was toegezegd. art 5.1 lid 2 sub e zegt dat gestart wordt met de wettelijk verplichte annotaties van de bruidsschat. Daarna kan worden doorontwikkeld als dat nodig is.

Dit onderwerp komt in december terug op de agenda met een eerste nadere uitwerking.

Hamerpunten

7 Tweede kwartaalrapportage 2019 en oplegger

Worden als hamerpunt vastgesteld.

8 Uitgangspunten Financiën 2019 en 2020

Wordt als hamerpunt vastgesteld.

Tussentijdse rondvraag:

art 5.1 lid 2 sub e vraagt om ook de partijen die betrokken zijn bij de wetgeving mee te nemen in het proces van de voortgangsbrief via de reguliere lijnen. Dit wordt toegezegd, met de opmerking gezien de termijnen afstemming zoals gebruikelijk schriftelijk plaats zal vinden. Omdat art 5.1 lid 2 sub e geen deel uitmaakt van het OGB beheer verlaat ze de vergadering.

Datum
30 november 2019

OGB-Beheer

9 Verslag OGB-beheer 2 juli

Het verslag wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

10 Offerteproces Informatiepunt Omgevingswet

art 5.1 lid licht toe dat in het OGB van 2 juli ingestemd is met alle punten rondom het informatiepunt, maar dat nog duidelijkheid nodig was over de verhouding tussen de onderwerpen in het informatiepunt die wel en geen betrekking hebben op de Omgevingswet. Inmiddels is die verhouding bepaald op 90% wel- en 10% niet-Omgevingswet. Eerder werd die verhouding ingeschat op 60% wel en 40% niet.

Bij art 5.1 lid 2 sub roept dit de vraag op of het niet heel kostbaar is om de kosten voor de beide typen vragen uiteen te rafelen nu blijkt dat het deel vragen dat niet gerelateerd is aan de Omgevingswet geen 40% maar 10% is. Hij stelt voor hier pragmatisch mee om te gaan en 10% door het Rijk te laten financieren. Na een of twee jaar kan dan worden gecontroleerd of het klopt. art 5.1 lid 2 sub e benadrukt dat het belangrijk is dat de vragen goed worden beantwoord maar dat de kosten daarvoor op de juiste plek terecht moeten komen. art 5.1 lid 2 sub ondersteunt dit uitgangspunt.

art 5.1 lid 2 su zegt dat aanvankelijk uit werd gegaan van een groter aandeel niet Ow-taken. Het beeld is altijd geweest dat dit onder beheer zou vallen. Maar hij kan zich ook vinden in een de voorgestelde pragmatische oplossing. Wel moet die 10% in de gaten worden gehouden, daarvoor moet een evaluatiemoment worden ingebouwd.
art 5.1 lid 2 sub e suggereert om na drie jaar te evalueren. Het eerste jaar zullen er veel meer vragen komen over de nieuwe wet. Dus het tweede jaar is het eerste normale jaar. Dan is na drie jaar evalueren een goed uitgangspunt.

art 5.1 lid vraagt wel aandacht voor de aansturingsvraag. Zij vraagt om een pragmatische omgang met aansturing rondom de opdrachtverlening: SBO en TBO zullen onderdelen moeten aansturen die buiten hun kennisgebied vallen. art 5.1 lid 2 sub e pleit er voor dit inhoudelijk op operationeel niveau wel samen te houden. Dat is uitdrukkelijk de bedoeling.

Datum
30 november 2019

art 5.1 lid 2 sub stelt voor ook de sturing in de evaluatie op te nemen. De lead opdrachtgever is de SBO/TBO. Het uitgangspunt in het bestuursakkoord is 1 informatiepunt met maximale synergie. Als er gekke dingen gebeuren vanuit de lijn van de beleidsdirecties, dan is herijken noodzakelijk.

Samenvattend besluit het OGB dat de kosten voor het IPOw waar het gaat om inhoudelijke uitleg wet- en regelgeving, voor 90% ten laste komen van het beheer en voor 10% ten laste van het Rijk. Dit geldt voor de niet-OW taken die door de integratie van de vier bestaande helpdesks bij het IPOw terecht komen. De aansturing van het IPOW verloopt via de SBO/TBO lijn.

Hamerpunten

11 Dienstverleningsniveaus DSO-LV

Wordt als hamerpunt vastgesteld.

12 Overleg en Gebruikersbetrokkenheid

Wordt als hamerpunt vastgesteld.

13 Rondvraag en sluiting

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M
art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T
art 5.1 lid 2 sub e

Datum
26 november 2019

Onderwerp	Kaderstelling integraal financieel beeld invoering Omgevingswet
Indiener programmaraad	Interbestuurlijke Werkgroep Integraal Financieel Beeld
Datum	26 november 2019

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:

- Instemmen met de inhoud van de 'kaderstellende notitie'.
- Instemmen met de gewijzigde planning: deze wijkt noodgedwongen af van de oorspronkelijke planning: geen oplevering een half jaar voor inwerkingtreding, maar oplevering herfst 2020

Aanleiding www.aandeslagmetde omgevingswet.nl
Toelichting

Aanleiding

In het Financieel Akkoord en het Beheerakkoord is afgesproken dat een half jaar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een integraal beeld van de financiële effecten van deze wet wordt vastgesteld. Het is daarbij de gezamenlijke ambitie dat Rijk en koepels zich herkennen in dit beeld en dat dit beeld dus zo realistisch mogelijk dient te zijn.
In het Beheerakkoord is afgesproken dat dit integrale financiële beeld dient als een nulmeting ten behoeve van een eerste financiële evaluatie van het nieuwe stelsel in 2022.

In het OGB van 11 juni 2019 is afgesproken dat een onderzoeksagenda moet worden opgesteld waarin staat aangegeven welke onderdelen van het stelsel (al dan niet opnieuw) moeten worden onderzocht op financiële effecten. Om vast te stellen voor welke onderwerpen dit nodig is, wordt eerst een voorlopig financieel beeld opgesteld op basis van de eerder uitgevoerde reguliere artikel-2-onderzoeken.

In het OGB is daarnaast afgesproken dat "eerst een notitie wordt opgesteld waarin de kaders voor het aanvullende onderzoek worden beschreven. Deze kaders geven richting aan het opstellen van de agenda voor aanvullend onderzoek en het onderzoek zelf. Hiermee blijft het proces aan de ene kant beheersbaar en kan het proces aan de andere kant meer zijn dan alleen boekhouden."

Deze 'kaderstellende notitie' treft u hier aan. Uw akkoord hierop wordt gevraagd. De notitie bevat ook een planning. Deze wijkt noodgedwongen af van de oorspronkelijke planning: geen oplevering een half jaar voor inwerkingtreding, maar oplevering herfst 2020.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Toelichting

Kaderstellende notitie integraal financieel beeld invoering Omgevingswet

Deze notitie bevat de kaders voor het onderzoek dat verricht wordt teneinde in 2020 een integraal financieel beeld van de financiële effecten van de Omgevingswet op te kunnen leveren. Het opstellen van deze kaders vormt de eerste van vier stappen waartoe het OGB juni 2019 besloten heeft en die moeten leiden tot een integraal financieel beeld van de financiële effecten van de Omgevingswet:

1. Opstellen kaders.
2. Opstellen kwantitatieve en kwalitatieve analyse van bestaande onderzoeken en op basis daarvan:
3. Opstellen onderzoeksagenda (en uitvoering onderzoek).
4. Opstellen integraal beeld.

Deze notitie is de uitwerking van stap 1 en vormt het plan van aanpak voor de drie vervolgstappen. Naast het opstellen van een integraal financieel beeld, wordt er, conform de afspraken in het beheerakkoord een nulmeting uitgevoerd naar de kosten gerelateerd aan de Omgevingswet en wordt er een monitor ontwikkeld. (Voor deze monitor zal aan de programmaraad later een voorstel worden gedaan.)

Uitgangspunten:

In het proces werken we op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Het proces wordt getrokken door een financiële werkgroep waarin BZK, de Rijkspartijen, IPO, VNG en UvW samenwerken op basis van gelijkwaardigheid.
2. Naast de artikel 2-onderzoeken kunnen alle in de werkgroep vertegenwoordigde partijen deelonderzoeks-resultaten of andere informatiebronnen in de werkgroep inbrengen. Elk onderzoek / elk onderzoeksrapport heeft een gelijke status.
3. Het definitief Integraal Beeld wordt door een onafhankelijk onderzoeksbureau opgesteld.

Nadere uitwerking van de aanpak

De uitgangspunten leiden ertoe dat er verschillende soorten deelonderzoeksresultaten of andere informatiebronnen door elk van de partijen in de werkgroep kunnen worden ingebracht. Deze worden onderworpen aan een gezamenlijke kwantitatieve en kwalitatieve analyse op juistheid en volledigheid. Op basis van de analyse wordt de informatie ofwel opgenomen in het integraal financieel beeld ofwel vormt het input voor heronderzoek. De informatie wordt aan het onafhankelijke onderzoeksbureau ter beschikking gesteld. Dit onderzoeksbureau bepaalt zelf hoe zij de bronnen die vanuit de werkgroep beschikbaar gesteld worden, zal gebruiken. Hieronder een schematische weergave van dit proces.

Programma
Aan de slag met de Omgevingswet

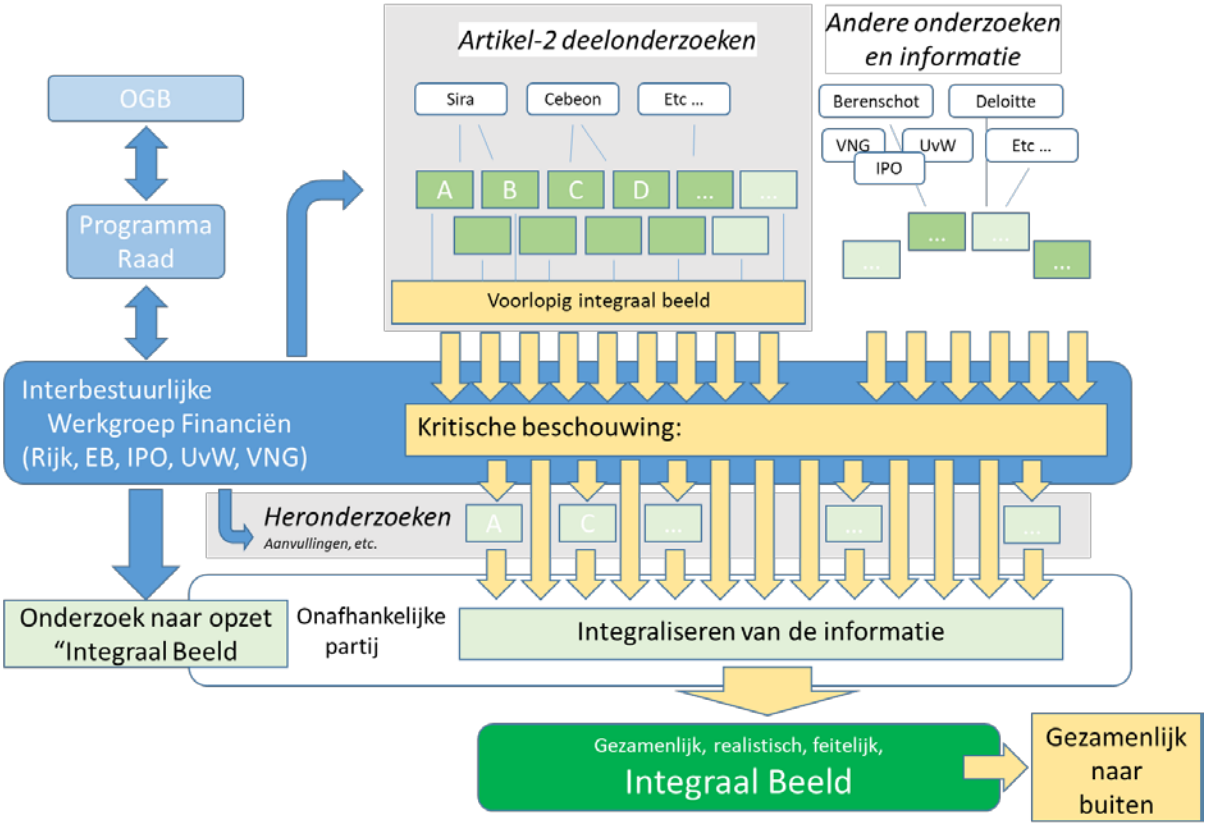

Om tot een goede samenwerking en een goed eindresultaat in de vorm van een gedeeld "Integraal Beeld" te komen conform de opdracht van het OGB (realistisch, feitelijk en meer dan alleen boekhouden), plannen wij de volgende aanpak.

1. Artikel-2 deelonderzoeken & voorlopig overzicht

Dit onderdeel is in volle gang. Artikel-2-onderzoeken worden uitgevoerd en afgestemd. Resultaten uit de onderzoeken worden samengevoegd in een spreadsheet. Daarnaast stellen we een document op dat de effecten kwalitatief beschrijft.
Het overzicht is alleen nog een samenvatting (optelling) van de effecten uit artikel-2-onderzoeken. Andere onderzoeken worden hier geen cijfermatig onderdeel van.

Nodig:

- Overzicht van alle artikel-2-onderzoeken (als start voor de lijst met gebruikte onderzoeken en uitkomsten)
- Vergelijking van de lijst van onderzoeken met de wetsonderdelen (gap-analyse)
- Inzicht in de kwantitatieve effecten
- Overzicht van de kwalitatieve weergave van de effecten
- Interne afstemming over de sommatie en de weergaven

Resultaten:
- Kwantitatieve Analyse ('spreadsheet')
- Kwalitatieve Analyse ('notitie')

Communicatie:
- De resultaten in deze stap worden aan de Programmaraad voorgelegd.
- Elke partij legt deze uitkomsten voor aan haar achterban. De werkgroep neemt de respons hierop mee in stap 3 (zie hieronder).

2. Andere onderzoeken en informatie

Buiten het artikel-2 spectrum vinden ook andere onderzoeken plaats, denk bijvoorbeeld aan onderzoeken van bureaus in opdracht van de koepels, en eigen onderzoek door koepels bij haar leden (waaronder de monitor invoeringskosten). Onderzoeksuitkomsten en –rapporten worden in de Werkgroep ter tafel gebracht en toegevoegd aan de lijst met beschikbare onderzoeken en uitkomsten.

Nodig:
- Inzicht in de onderzoeksrapporten en –uitkomsten die aan de orde zijn, gereed of in ontwikkeling
- Vergelijking van uitkomsten met het beeld uit de artikel-2-onderzoeken

Resultaten:
- Een aanvulling op de onderzoekslijst vanuit de artikel-2 onderzoeken
- Een breed 'gelijk' beeld van de onderzoeken en uitkomsten

Communicatie: *Geen specifieke communicatie nodig*

3. Kritische beschouwing en onderzoeksagenda

a) Van elk van de onderzoeksrapporten en –uitkomsten doen wij een kritische beschouwing, ten aanzien van de actualiteit en de validiteit van de effecten, en hun plaats in een Integraal Beeld. Deze beschouwing kan aanleiding geven tot heronderzoek, herinterpretatie, aanvullend onderzoek, vervanging door andere informatiebronnen of andersoortige aanpassingen[1]. Deze spreken wij in gezamenlijkheid af binnen de werkgroep. We kijken hierbij expliciet ook naar de integraliteit van effecten: zijn de deelresultaten in te passen in een integraal beeld, dit in nauwe afstemming met het onderzoeksbureau dat de Integrale-Beeld methodiek ontwikkelt.

[1] Heronderzoek is nodig wanneer de effecten van wijzigingen in de regelgeving foutief of onvolledig in beeld zijn gebracht. Aanvullend onderzoek betreft effecten die nog helemaal niet beeld zijn en die niet gekoppeld zijn aan onderwerpen die reeds onderzocht zijn (deze optie kan niet bij voorbaat uitgesloten worden).
Aanleiding tot nieuw onderzoek is inhoudelijk beredeneerd en kan zowel afkomstig zijn van de partijen en hun achterban als ook uit inzichten uit eigen onderzoek van de koepels of het Rijk.

b) Vervolgens wordt een onderzoeksagenda opgesteld. Bij het vullen van de onderzoeksagenda zullen we ons moeten beperken tot effecten die nu reeds significant in omvang zijn en waarbij sprake is van gerede twijfel en tot effecten waarvan gerede aanleiding is te veronderstellen dat deze nu onderschat worden en daarmee na correctie ook significant kunnen worden. Na het opstellen van een groslijst aan mogelijk heronderzoeken zal de werkgroep een definitieve lijst opstellen waarbij de (mogelijk) omvang van het effect een dominant criterium zal zijn.
De werkgroep zal bezien of over een aantal 'grote' onderwerpen snel overeenstemming bereikt kan worden over de noodzaak tot heronderzoek. Als dit lukt worden deze onderwerpen met voorrang voorgelegd aan de programmaraad en snel in opdracht gegeven. Hiermee winnen we tijd. De besluitvorming over andere onderwerpen zou dan meer tijd kosten. Deze onderzoeken starten dan later.

c) Herziening van uitgangspunten voor artikel 2 onderzoeken: De onderzoeken naar de financiële effecten van het nieuwe stelsel zijn gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn in 2015 tussen Rijk en koepels vastgelegd in het zogenoemde "Uitgangspuntenrapport". De werkgroep zal bezien in hoeverre herziening / actualisering van deze uitgangspunten nodig is.

Nodig:
- De resultaten uit stap 1 en 2

Resultaten:
- Een onderzoeksagenda.

Communicatie:
- De resultaten in deze stap worden aan de Programmaraad voorgelegd.
- Elke partij stemt deze uitkomsten af met haar achterban – vooral in relatie tot de respons op de kwantitatieve en kwalitatieve analyse, en legt de respons uit de achterban voor aan de Werkgroep

4. Uitvoering heronderzoek

De onderzoeksagenda zoals die volgt uit de vorige stap wordt vervolgens uitgevoerd.
Voordat een onderzoek start, wordt door de werkgroep gezamenlijk een startnotitie vastgesteld. In deze startnotitie worden in ieder geval de relevante wijzigingen in de regelgeving beschreven en kunnen de verwachte financiële effecten beschreven worden (waarbij de verwachtingen tussen de partijen uiteen kunnen lopen). Deze startnotitie is vertrekpunt voor het onderzoek. Het onderzoek wordt begeleid door een begeleidingscommissie waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn. Per onderzoek wordt vastgesteld wie de trekkende partij is, maar de begeleiding (startnotitie en begeleidingscommissie) vindt gezamenlijk plaats.

Nadat heronderzoeken, interpretaties, aanvullend onderzoek etc. is uitgevoerd worden alle informatiebronnen aan het onderzoeksbureau beschikbaar gesteld.

Nodig:
- Een gezamenlijke startnotitie met daarin in ieder geval de relevante wijzigingen in de regelgeving en te verwachte financiële effecten.
- Selectie van de onderzoekspartij(en)

Resultaten:
- Heronderzoek en of aanvullend onderzoek over financiële effecten van de stelselherziening.

Communicatie:
- Geen brede communicatie nodig. Wel zal Iedere partij bezien of en zo ja hoe experts uit de achterban input kunnen geven in de begeleidingscommissies bij de diverse onderzoeken.

5. Nulmeting: baten en lasten van het omgevingsdomein vóór stelselwijziging

Er wordt onafhankelijk onderzoek gedaan naar de kosten van Omgevingswet gerelateerde taken in de periode waarin er nog geen sprake was van de Omgevingswet en waarin overheden daar dus ook nog niet op vooruitliepen. In deze nulmeting dienen de kosten uiteen gesplitst te worden in meerdere categorieën waarbij gedacht wordt aan de ruimtelijke ordening, milieutaken en bouwtaken en zo mogelijk een verdere uitsplitsing.

Zowel de financiële effecten die uit de artikel-2- en de andere onderzoeken blijken, als de effecten die aanvullend (opnieuw) worden onderzocht (stap 4 hierboven), worden vervolgens gepositioneerd ten opzichte van deze subtotalen. In welke kostenpost slaat het geraamde financiële effect neer? Dat geeft perspectief. Het maakt duidelijk hoe groot een financieel effect relatief is. Indien dan bijvoorbeeld zou blijken dat een geraamd effect een onwaarschijnlijk groot aandeel betreft van de oorspronkelijke kosten dan zou dat aanleiding tot correctie kunnen geven. De eventuele correctie vindt vervolgens plaats bij de integratie van de effecten (stap 7 hieronder).

Nodig:
- Een gezamenlijk opdrachtdocument.

Resultaten:
- Een nulmeting van de kosten die nuttige informatie biedt voor de andere onderzoeken.

Communicatie:
- Geen brede communicatie nodig. Wel zal iedere partij bezien of en zo ja hoe experts uit de achterban input kunnen geven in de begeleidingscommissies bij dit onderzoek.

6. Onderzoek naar ontwikkeling van een Integraal Beeld

Wij geven gezamenlijk aan een onafhankelijk onderzoeksbureau (bij voorkeur met verstand van financiële processen bij betrokken organisaties) de opdracht om een methodiek ontwikkelen waarmee een integraal financieel beeld opgesteld kan worden waarbij de deelonderzoeken input vormen. Dit zijn zowel de onderdelen die opnieuw onderzocht zijn als de onderzoeken die eerder door de werkgroep zijn geaccepteerd als voldoende. De methodiek brengt de integrale verandering in beeld brengt en houdt rekening met vragen als:

- De partiële benadering van deeleffecten versus een integrale benadering van het effect van de stelselwijziging op een organisatie.
- De invloed van beleidsinhoudelijke en inrichtingskeuzes op te realiseren effecten en de mate waarin organisaties bepaalde keuzes op een bepaalde manier gaan maken.
- De realiseerbaarheid van effecten op organisatieniveau.
- De aggregeerbaarheid (of andere wijze van samenvoegen) van effecten (plussen, minnen, dubbelingen etc.)
- Is er sprake van wederzijdse afhankelijkheden van effecten?
- Zijn er effecten die niet direct af te leiden zijn uit specifieke wijzigingen in de regelgeving en (dus) niet in de deelonderzoeken aan zijn gekomen?

Om te voorkomen dat dit kaderstellende onderzoek in abstracties blijft steken, kunnen alvast enkele resultaten uit de artikel-2-onderzoeken als uitgangspunt genomen worden. Hierop wordt de voorgestelde methodiek 'geoefend'. Dit biedt zicht op de betekenis van de door de onderzoekers voorgestelde methodiek.

Nodig:
- Een gezamenlijk opdrachtdocument.
- Selectie van de onderzoekspartij

Resultaten:
- Een onderzoeksaanpak die zal worden gebruikt voor het opstellen van een Integraal Beeld.

Communicatie:
- Geen brede communicatie nodig. Wel zal iedere partij bezien of en zo ja hoe experts uit de achterban input kunnen geven in de begeleidingscommissies bij dit onderzoek.

7. Opstellen van een Integraal Beeld

Op basis van het bovengenoemde onderzoek (ad 6) en met gebruik van de in de eerdere stappen ontwikkelde en/of beschikbare informatie stelt het onderzoeksbureau onafhankelijk een Integraal Beeld samen. Dit proces wordt door de Werkgroep als begeleidingscommissie begeleid waarbij iedere partij beziet hoe de inbreng vanuit de achterban benut wordt. Het resultaat wordt aan via de PR en het OGB doorgeleid naar het bestuurlijk overleg en vervolgens openbaar gepubliceerd.

Resultaten:
- Een cijfermatige rapportage ten aanzien van de verwachte Integrale financiële effecten, zowel eenmalig als structureel, voor elk van de betrokken partijen.
- Een uitputtend inzicht en overzicht van de gebruikte brongegegevens
- Een inhoudelijke rapportage over de effecten van de stelselwijziging met een toelichting van de relevante wijzigingen en hun invloed of het Integrale Beeld.
- Deze uitkomsten vormen ook belangrijke input voor de te ontwikkelen monitor van structurele effecten in de komende jaren (over de ontwikkeling van deze monitor zal de werkgroep nog een voorstel doen).

Communicatie:

- De eindresultaten worden aan de Programmaraad voorgelegd.
- Over dit onderzoeksrapport wordt breed gecommuniceerd, zowel in de bestuurslijn als naar de achterbannen.

Rol programmaraad

De programmaraad wordt in ieder geval drie keer betrokken bij de (tussen)resultaten:

- Het voorlopige financiële overzicht (stap 1) wordt gepresenteerd in de programmaraad
- De onderzoeksagenda wordt ter besluitvorming voorgelegd.
- Het definitieve integrale financiële beeld wordt voor akkoord voorgelegd.

Relatie tussen monitor en financieel beeld

Er geldt een verplichting dat vijf jaar na inwerkingtreding van nieuwe regelgeving deze geëvalueerd dient te worden. Zo ook de stelselherziening. Hiervoor dient een beleidsmonitor ontwikkeld te worden. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt tussen de partijen. (Wel is er nu sprake van en monitor die in aanloop naar de invoering naar de implementatie kijkt en die een basis biedt voor de beleidsevaluatie. Deze monitor stopt echter in 2021.)
Specifiek is in het beheerakkoord afgesproken dat er een financiële monitor ontwikkeld wordt. De werkgroep zal hierover met voorstellen richting programmaraad komen. Het integrale financiële beeld vormt een startpunt voor deze financiële monitor.
De rijkspartijen hebben gewezen op de relatie tussen deze algemene beleidsmonitoring (waar financiële monitoring deel van zal uitmaken) en het integrale financiële beeld dat nu wordt opgesteld. Het één moet sporen met het ander en voorkomen moet worden dat de partijen twee maal bevraagd worden naar dezelfde gegevens die vervolgens bovendien dan net weer andere definities zouden kunnen hebben.
Het is niet mogelijk de algemene beleidsmonitor te ontwikkelen voordat het integrale financiële beeld wordt opgesteld. Daarmee zou de planning van het integrale financiële beeld volstrekt onhaalbaar worden. Tegelijkertijd geldt dat de eisen die in het algemeen gesteld worden aan de verplichte evaluatie na vijf jaar zodanig ruim geformuleerd zijn, dat deze de ontwikkeling van het integrale financiële beeld en de financiële monitor niet in de weg zullen zitten. Andersom geldt ook dat juist de significante effecten zoals die zullen blijken uit het integrale financiële beeld posten zullen zijn die kandidaat zijn om onderdeel te worden van de beleidsmonitor.
Hoe dan ook kan gelet op bovenstaande dubbel uitvragen, waarbij bovendien van andere definities sprake zal zijn, voorkomen worden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tijdspad

Het is duidelijk dat met de bestaande vertraging het eerder opgegeven tijdspad (medio 2020 gereed) niet meer realistisch is. We verwachten nu al een vertraging tot in het najaar van 2020.
De werkgroep voorziet op dit moment de volgende globale tijdsplanning:

	2019		2020											
	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1. Art. 2 onderzoeken en VIB														
- Art. 2 onderzoeken														
- Voorlopig Integraal Beeld (xls)		*aanvullingen*												
- Voorlopig Integraal Beeld (word)														
2. Andere onderzoeken					*aanvullingen*									
3. Kritische beschouwingen														
- agenda														
- herziening van de uitgangspunten														
4. Heronderzoeken														
- Eerste tranche heronderzoeken														
- tweede tranche heronderzoeken														
5. Nulmeting														
6. Ontwikkelen Integraal Beeld														
- Opdracht aan onderzoeksbureau														
- Ontwikkelen methodiek														
7. Opstellen Integraal Beeld														
- verzameling onderzoeksresultaten														
- Eerste Integraal Beeld														
- Defintief Integraal Beeld														

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend beraad

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e
@minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
November 2019

Bijlagen
-

Notitie

Onderwerp: : Voorgestelde wijzigingen en issues GPvE, DA en GCR (eindversie)
Agendanummer: 5.1
Actiehouder: art 5.1 lid 2 sub e , art 5.1 lid 2 sub e
Datum: 18 november 2019
Doel nota: Besluitvorming

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:
Aan het OGB wordt gevraagd te besluiten:

1. Globaal Programma van Eisen (GPvE) 2.4 en Doelarchitectuur (DA) 3.2 vast te stellen op basis van de voorgestelde en interbestuurlijke afgestemde wijzigingsvoorstellen.
2. Globaal Content Raamwerk (GCR) 1.1 vast te stellen op basis van de nadere uitwerking van de verbeterpunten.

Kennis te nemen van de adviezen ten aanzien van doorontwikkeling, te weten:

1. Adviseer de Strategische Beheer Organisatie van de LVBB en STOP om de mutatiescenario's buiten basisniveau zo snel mogelijk te realiseren.
2. Implementeer de meer uitgebreide varianten van meervoudig bronhouderschap die nu buiten basisniveau vallen, zodra de softwareleveranciers in staat zijn deze daadwerkelijk goed te verwerken.

Aanleiding

In het OGB is afgesproken dat in 2019 nog twee incrementen van het Globaal Programma van Eisen (GPvE) en Doelarchitectuur (DA) van DSO-LV en daarnaast een update van het Globaal Content Raamwerk (GCR) worden opgeleverd, te weten een versie in juni als input voor PI11 en PI12 en de voorliggende kaderstellende documenten GPvE 2.4, DA 3.2 en GCR 1.1. In de GCR versie 1.1 zijn de verbeterpunten uit de vastgestelde 1.0 versie voor zover mogelijk verwerkt.

Deze versie van de kaders blijft het volledige basisniveau omvatten. Het maakt daarmee geen onderscheid tussen eisen die nodig zijn voor het niveau Aansluiten, Vullen en Oefenen (AVO) of eisen die noodzakelijk zijn voor Inwerkingtreding (IWT). Daarmee is dit de versie waartegen het DSO-LV voor wat betreft het basisniveau wordt 'afgebouwd'.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Op basis van deze versie is daarnaast een addendum opgesteld door de opdrachtgever waarin expliciet is aangegeven welke eisen al dan niet behoren tot het AVO en welke tot het IWT niveau. Het voorliggende GPvE, samen met dat addendum, vormt de referentie voor het IBAT bij de acceptatie voor het niveau 'Aansluiten, Vullen en Oefenen' die na PI12 zal worden uitgevoerd.

De kaders GPvE, GCR en DA worden in zijn geheel overgedragen aan de SBO waar de daarin opgenomen eisen en architectuur onderdeel worden van het reguliere beheerproces van de SBO en TBO Deze kaders vormen daarbij voor de SBO de referentie documenten voor wat voor functionaliteit in- en hoe het DSO-LV is ontwikkeld voor wat betreft het basisniveau. Voor wat betreft de eisen in het GPvE buiten basisniveau geldt dat de SBO (samen met de TBO) deze zal opnemen in de werkvoorraad en nader zal prioriteren samen met de interbestuurlijke partners. Op welke manier de eisen en architectuur uit de huidige documenten daarbij een plaats krijgen binnen de beheerorganisatie wordt nog nader uitgewerkt door de SBO / TBO.

Toelichting

GPvE 2.4 – OGB van december (DSO-LV)

Deze versie van het GPvE is met name gericht op het consolideren van het GPvE zodat deze geschikt is voor overdracht aan de SBO maar ook voor het accepteren van het basisniveau. In deze versie zijn behoudens enkele punten die hieronder nader worden toegelicht met name tekstverbeteringen en verduidelijkingen opgenomen.

Net als bij de vorige versies van het GPvE zijn de wijzigingen uitgewerkt tussen opdrachtgever en Programma en interbestuurlijk getoetst bij het regieteam GPvE / GCR. Bij de afstemming met het Programma is de beschikbare realisatie capaciteit alsmede de planning voor PI12 meegenomen.

De significante wijzigingen (en de daarbij behorende motivatie) zijn op hoofdlijnen:

- Een deel van de beheer eisen is overgedragen aan de SBO. Het betreft eisen voor het dienstverleningsniveau waarbij de SBO deze via een aparte overeenkomst met de TBO / OBO's regelt. Zie ook het OGB-Beheer besluit van 15 oktober jl. Het betreft BEH02, BEH04a-b, BEH05, BEH06a-b, BEH07a-d, BEH11, BEH18 en BEH21.

- Er is een nieuwe eis (ORN04a) binnen basisniveau opgenomen voor het gebruik van een geharmoniseerde symbolisatie als standaard voor het tonen van OW-Besluiten bij het oriënteren. Dit sluit aan bij een eerdere PR notitie op dit punt, waarin geconcludeerd is dat er en standaard, geharmoniseerde, symbolisatie beschikbaar dien te zijn.

- Er is een nieuwe eis (RTR07c) binnen het basisniveau opgenomen om te kunnen testen met toepasbare regels in een omgeving die los staat van de productie omgeving. Dit om te voorkomen dat een onvolkomenheid in de toepasbare regels of het samenspel tussen al bestaande en nieuwe toepasbare regels leidt tot een ongewenste situatie voor een initiatiefnemer. Het zorgt ervoor dat het aanleverende bevoegd gezag niet te laat in actie komt.

- Eis SAM05 stond voor wat betreft het deel samenwerken aan behandelen onterecht buiten basisniveau is daarop aangepast conform eerdere besluiten.

- De PR notitie van juli 2019 over meervoudig bronhouderschap is verwerkt in ROD02a-1 t/m ROD02a-4. Daarbij is er voor gekozen om uit te gaan van een OW-Besluit waarbij geen automatische consolidatie plaatsvindt bij meervoudig bronhouderschap (i.e. het omgevingsplan wordt niet automatisch aangepast door een projectbesluit, voorbereidingsbesluit of reactieve aanwijzing). De verwerking van het omgevingsplan door een OW-Besluit bij meervoudig bronhouderschap vindt vooralsnog plaats via procesafspraken met het desbetreffende Bevoegd Gezag die via een reguliere mutatie van de eigen OW-Besluiten deze wijziging verwerkt.

  De onderliggende reden is dat softwaresystemen van externe leveranciers vooralsnog niet in staat zijn om deze mutaties in het omgevingsplan goed te kunnen lezen en verwerken, waardoor het dus voorlopig niet mogelijk is dit aan te ondersteunen of te testen. Dit betekent wel dat de procesmatige oplossing voldoende ondersteund moet worden. Om die reden is ook expliciet de eis dat de geconsolideerde regeling gedownload kan worden door een bevoegd gezag (ORN22-1, binnen basisniveau) afgesplitst van de meer algemene eis dat dit voor eenieder mogelijk is (ORN22-2, buiten basisniveau).

  De regiegroep adviseert tenslotte om, zodra leveranciers in staat zijn deze mutaties goed te verwerken, zo snel mogelijk meervoudig bronhouderschap ook te gaan ondersteunen in de consolidatie.

- Voor wat betreft het ondersteunen van mutaties op bekendgemaakte en gepubliceerde OW-Besluiten (‘mutatiescenario’s) is er een nadere detaillering gemaakt van de algemene eisen hierover (ROD08c t/m ROD08e). Daarbij is specifiek gekeken naar a) noodzakelijkheid voor de ondersteuning van OW-Besluiten / Omgevingswet, b) de omvang en aard van de mutaties c.q. welke bevoegde gezagen dit raakt en c) de realisatiemogelijkheden. Op basis hiervan is een set mutatiescenario’s binnen basisniveau gedefinieerd en een set buiten basisniveau. Dit sluit aan op de eindconclusie van de werkgroep gefaseerde implementatie STOP (PR juli 2019) op dit punt, waarin geconcludeerd is dat voor de niet-basale mutatiescenario’s eerst een nut/noodzaak afweging gemaakt moeten worden.

  Buiten basisniveau zijn 3 mutatiescenario’s geplaatst voor het verwerken van uitspraken van de Rechterlijke Macht (ROD08d: Schorsen, Opheffen, Vernietigen). De scenario’s binnen het proces Rechterlijke Macht zijn buiten basisniveau geplaatst omdat dit proces buiten de scope van de Omgevingswet valt.

  Daarnaast zijn een zestal complexe scenario’s die relatief weinig voorkomen (ROD08e) buiten basisniveau geplaatst. Voor wat betreft 2020 lijken deze scenario’s alleen voor te komen bij de Omgevingswetgeving. De Omgevingswetgeving kan gedurende 2020 via procesmatige oplossing worden bekendgemaakt en beschikbaar gesteld.

  Tegelijkertijd constateert het regieteam dat deze scenario’s wel vanaf inwerkingtreding van de wet relevant (kunnen) worden en adviseert de regiegroep daarom de (toekomstige) Strategische Beheer Organisatie van de LVBB en STOP om deze scenario’s die buiten basisniveau vallen zo snel mogelijk te realiseren.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

GCR 1.1 – OGB van december
Op verzoek van het OGB is er voor het GCR een managementsamenvatting geschreven. De tekst daarvan (zonder de specifiek verbeterpunten) is hieronder integraal opgenomen.

De wijzigingen in het GCR zijn, behoudens enkele specifieke verbeterpunten die hieronder zijn benoemd, hoofdzakelijk van redactionele aard teneinde het GCR in lijn te houden met de andere kaderstellende documenten. De specifieke verbeterpunten betreffen het opnemen van de meest recente versie van de DuTo scan en het opnemen van Organisatie gegevens als nieuw informatieobject.
Nog niet verwerkt zijn de uitbouw agenda en de bestuurlijke mijlpalenplanning. Doordat deze nog niet waren vastgesteld, was het niet mogelijk deze informatie eenduidig te verwerken. Daarnaast is het architectuurkader rondom lokale vs landelijke informatie(producten) nog niet voldoende uitgewerkt om in het GCR op te nemen.

Deze versie van het GCR is aan de ene kant verder afgestemd met de Doelarchitectuur 3.2, maar aan de andere kant ook met de architectuur van het programma (OGAS).

<u>Managementsamenvatting GCR</u>
Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de uitvoeringsprocessen van de Omgevingswet bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk. Het bestaat uit systemen, standaarden en inhoud (content). Hiermee kunnen burgers en bedrijven de geldende regels over de fysieke leefomgeving raadplegen en vergunningaanvragen of meldingen doen. Om dit te laten werken zijn interbestuurlijk afspraken gemaakt. Het Globaal Content Raamwerk (GCR) is een document waarin alle tot nu toe gemaakte afspraken over de inhoud van het DSO staan samengevat. Deze zijn afkomstig uit de volgende bronnen:

1. De Omgevingswet, de Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) onder de Omgevingswet en de Omgevingsregeling (juridische kaders);
2. Visie op het DSO en Taskforce Complexiteitsreductie (bestuurlijke kaders);
3. Doelarchitectuur en Globaal Programma van Eisen (architectuurkaders).

Waar gaan de afspraken in het globaal content raamwerk (GCR) over?
Er bestaan drie typen content in het Digitaal Stelsel Omgevingswet:

1. Door bevoegd gezagen aangeleverde content, zoals Omgevingswetbesluiten en toepasbare regels;
2. Door derden ontwikkelde gegevenssets, zoals basisregistraties en informatieproducten;
3. De 'systeemcontent', zoals helpteksten en handleidingen.

De afspraken in het GCR beschrijven welke content voor welk digitaal proces nodig is en welke eisen en randvoorwaarden daarbij gelden.

Waarom is het globaal content raamwerk (GCR) nodig?
Het DSO – evenals de content daarbinnen – bestaat uit een centrale en lokale onderdelen die samen een stelsel vormen. De ontwikkeling en het beheer van content ligt niet bij één partij, maar is een samenwerking tussen vele organisaties. Het DSO is een verlengstuk van de dienstverlening van een overheidsorganisatie. Om te garanderen dat informatie die burgers en bedrijven gebruiken kwalitatief goed, actueel en correct is, is van belang om de afspraken hierover duidelijk vast te leggen.
Het GCR biedt inzicht in en overzicht van alles wat er tot nu toe al is afgesproken over de content in het DSO. Het vormt één actueel kader stellend document en naslagwerk. Dat helpt gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk bij de ontwikkeling van hun eigen content-strategie binnen de digitale dienstverlening. Ook wordt het GCR gebruikt bij de uitwerking van de Uitbouw van landelijke voorziening van het DSO.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Wie gebruiken het globaal content raamwerk (GCR)?
De drie belangrijkste doelgroepen van het GCR zijn:

1. Bevoegd gezagen: specifiek gericht op informatiemanagers en architecten binnen gemeenten, provincies, waterschappen en Rijksorganisaties.
2. De beheerorganisaties van de landelijke voorziening van het DSO: specifiek de strategische beheerorganisatie (BZK) en de tactische beheerorganisatie (Kadaster).
3. De ontwikkel- en operationele beheerorganisaties van de landelijke voorziening van het DSO: Rijkswaterstaat, Geonovum, KOOP, Kadaster en RIVM.

Doelarchitectuur (DA) versie 3.2 – DSO
De nieuwe versie van de DA, versie 3.2, is een behoorlijke uitbreiding op de vorige vastgestelde versie (versie 3.11). Dit komt met name doordat, nu de opleverdatum nadert en de bevoegd gezagen in 2020 gaan werken met de nieuwe DSO, de scope is uitgebreid van de nauwere DSO-LV (landelijke voorziening), naar het DSO-brede aspect. Daarnaast zijn er enkele verbanden verduidelijkt met het (in deze notitie reeds genoemde) GCR.

Kort opgesomd:

- Kaders voor het aansluiten door Bevoegd Gezagen (en geheel nieuw hoofdstuk) en andere stakeholders, zoals de leveranciers van informatie over de fysieke leefomgeving.
- Kaders voor het federatief delen van informatie.
- Kaders voor gebruikte uitwisselstandaarden, systemen die bij een bevoegd gezag aanwezig dienen te zijn en hoe zaakgericht werken bij de samenwerking tussen Bevoegd Gezagen wordt ingericht.
- Nieuwe beschrijvende patronen, zoals voor samenwerken aan behandelen.

Er zijn nog enkele aspecten, deels al in de DA benoemd, die nog verdere uitwerking behoeven. Deze komen terecht in versie 3.3 welke onder regie van de SBO / TBO zal verschijnen, naar verwachting begin 2020. Hieronder een korte opsomming (niet uitputtend):

- De zogenaamde ‘Onderzoeksrapporten index’. Deze index staat in de Visie benoemd en is ook al sinds het begin opgenomen in de DA. Verdere uitwerking is er echter nog niet geweest. Hiermee zal deze functie buiten het huidige basisniveau vallen – dat is voor het programma geen probleem. Het kader hiervoor dient echter wel in de DA aanwezig te zijn.
- De doorwerking van gefaseerde implementatie van meervoudig bronhouderschap wordt nog nader uitgewerkt in architectuurkaders.
- Federatie (niet alleen van gegevens, ook van componenten/functionaliteiten, zoals DigiD) is één van de hoekstenen van de NORA architectuur (vertrouwen in elkaar), in het DSO is dit impliciet en nog niet expliciet verwoord.

- Federatief opslaan/ontsluiten is sterk verbonden met de reeds geschreven API/URI strategie en aan de keuze voor ‘linked data’. Ook hier geldt dat het een impliciete keuze is (die vanuit de Stelselarchitect wordt gesteund) maar die nog geen formeel kader heeft waarop toekomstige keuzes gemaakt kunnen worden
- Er bestaan op dit moment verschillen in de bedrijfsfuncties die in de DA staan en die in de OGAS staan. Ook dit komt doordat de OGAS werd aangepast parallel aan het proces van het schrijven van de DA

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Programmabureau

Oplegnotitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e

Datum
2 december 2019

Bijlagen
Rapportage derde kwartaal 2019

Onderwerp	**Kwartaalrapportage Q3 Programma Aan de slag met de Omgevingswet**
Indiener programmaraad	art 5.1 lid 2 sub e
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	2 december 2019
Doel nota	Ter vaststelling

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:
Het Opdrachtgevend Beraad wordt gevraagd kennis te nemen van de bijgevoegde rapportage en deze vast te stellen.

Aanleiding

Elk kwartaal levert het programma Aan de slag met de Omgevingswet een rapportage op, met daarin de verantwoording van de behaalde resultaten en uitgevoerde activiteiten in het programma. De derde kwartaalrapportage van 2019 (Q3 2019) wordt hierbij aangeboden.

Toelichting

In het derde kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het elfde ontwikkelkwartaal (PI-11) achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. In PI 11 is 77% van de voorgenomen activiteiten, zoals opgenomen in het programboard en de backlog, ook daadwerkelijk verricht. Dit betekent een iets lagere realisatie dan gebruikelijk ten opzichte van voorgaande kwartalen (80-85%). Een belangrijke behaalde mijlpaal van het programma DSO is het opleveren van de versie 0.98 kern van de STOP/TPOD-standaard in september. Ook is veel werk verzet in het mogelijk maken van het (unattended) kunnen koppelen van lokale systemen op DSO-LV en oefenen met het stelsel.

Vanuit het deelprogramma Invoeringsondersteuning is in het derde kwartaal onder andere gewerkt aan het opbouwen van een ondersteunende Implementatieorganisatie, waarin drie pijlers van ondersteuning worden voorzien.

1. Ten eerste een migratieteam, dat als taak heeft het DSO (op stelselniveau) inclusief koppelingen en benodigde content te helpen invoeren.
2. Daarnaast een expertiseteam, dat is gericht op het faciliteren van en bijdragen aan kennisdeling gericht op het tijdig gereed staan voor het werken met de nieuwe wet en de DSO-LV.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

3. Ten derde een transitieteam van waaruit praktijkproeven, bijeenkomsten, trainingen en workshops worden georganiseerd. Hierbij wordt gewerkt met Regionale Implementatieondersteuners Omgevingswet (RIO's).

Verder is vanuit de SBO gewerkt aan de meerjarige raamovereenkomst ten behoeve van de formele opdrachtverstrekking van BZK aan het Kadaster in de rol van tactisch beheerder van de DSO-LV. Deze afspraak vormt de grondslag voor jaarlijkse overeenkomsten van opdrachtuitvoering. Ook heeft t.a.v. het onderzoek over het Informatiepunt in het derde kwartaal besluitvorming plaatsgevonden in het OGB-Beheer.

De kwartaalrapportage geeft verder inzicht in de voortgang van het programma in het derde kwartaal door een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden en bereikte resultaten op de deelprogramma's: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Invoeringsondersteuning (IVO) inclusief het Informatiepunt Omgevingswet (IPOw). Daarnaast gaat de rapportage in op de financiële uitputting van de programmaonderdelen alsmede de belangrijkste risico's voor het programma. Ook wordt ingegaan op de activiteiten bij de veranderopgaven bij gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk en op de uitgevoerde werkzaamheden van Beheer. De peildatum van deze rapportage is 1 oktober 2019.

Financiën

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2019	Totaal raming per 1 april 2019	Realisatie t/m 31-12-2018	Realisatie t/m Q3 2019	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	140,8	96,6	37,6	6,6
Informatieproducten	5,5	5,5	0	0
Invoeringsondersteuning	35	16,9	3,6	14,2
Informatiepunt	16,8	9,4	2,9	4,5
Totaal programma	**198,1**	**128,4**	**44,1**	**25,9**

De actualisatie van de kostenraming per oktober 2019 – die ter informatie met de stukken van dit OGB is meegestuurd - levert een kostentotaal van 198,1 mln. De totale kosten van het DSO blijven binnen eerdere ramingen. Door de omvang van de resterende werklast kan het niveau van de kostenraming van 140,8 miljoen euro onder druk komen te staan.

De oorzaak van dit risico is gelegen in de resterende werkvoorraad en de mogelijk nog te verwachten groei daarvan (op basis van historische gegevens) na programma-increment 12 en doet zich met name voor binnen de Plan tot publicatie-keten, in het bijzonder de LVBB (KOOP).
Aan het programma DSO is gevraagd om met risico-beheersende voorstellen te komen om de groei van de werkvoorraad te beteugelen. Op 12 december a.s. worden deze voorstellen voor deze keten uitgewerkt. Vervolgens vinden op 13 en 14 januari a.s. de planning-sessies van 13e programma-increment plaats. Vlak daarna kan middels actuele 'sizing'-gegevens worden vastgesteld of deze voorstellen soelaas hebben geboden. Is dat niet het geval, dan wordt de Programmaraad daarvan aanstonds op de hoogte gesteld en betrokken bij mitigerende maatregelen. Daartoe behoren (combinaties van):

a) Actieve sturing op kostenbeheersing daar waar de overschrijdingen zich voordoen op basis van een gedegen financiële analyse;
b) Nogmaals kritisch beoordelen welke functionaliteiten in de werkvoorraad echt tot het basisniveau behoren en welke niet.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Derde kwartaalrapportage 2019

Datum 2 december 2019
Status Concept

Colofon

Programma	Aan de slag met de Omgevingswet
Versienummer	1.0
Locatie	Den Haag, Turfmarkt 147
Contactpersoon	art 5.1 lid 2 sub e

Inhoud

Colofon 3

1 Inleiding 7

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet 8

3 Governance 9

4 Scope 10

5 Voortgang 11
5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet 11
5.2 Invoeringsondersteuning 13
5.3 Informatiepunt 17
5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet 19
5.5 Veranderopgave Gemeenten 20
5.6 Veranderopgave Waterschappen 22
5.7 Veranderopgave Provincies 24
5.8 Veranderopgave Rijk 26

6 Financiën 29
6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming 29
6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming 29

7 Kwaliteit 32
7.1 Kaders, roadmap, acceptatie 32
7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV 32
7.3 DSO-LV 32

8 Risico's 33
8.1 Ontwikkelingen 33
8.2 Top interne programmarisico's 33

9 Beheer DSO-LV 37

10 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt Omgevingswet (IPOw) 38
10.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends 38
10.2 Vraagafhandeling en doelgroepen 39

11 Bijlage 2: wijzigingen website IPOw per menuonderdeel 40

1 Inleiding

Dit document vormt de derde kwartaalrapportage van 2019 van het programma Aan de slag met de Omgevingswet.

In het derde kwartaal stond een aantal ontwikkelingen centraal. Het programma DSO heeft het elfde ontwikkelkwartaal (PI-11) achter de rug waarin is gebouwd aan het DSO-LV-basisniveau. In PI 11 is 77% van de voorgenomen activiteiten, zoals opgenomen in het programboard en de backlog, ook daadwerkelijk verricht. Dit betekent een iets lagere realisatie dan gebruikelijk ten opzichte van voorgaande kwartalen (80-85%). Een belangrijke behaalde mijlpaal van het programma DSO is het opleveren van de versie 0.98 kern van de STOP/TPOD-standaard in september. Ook is veel werk verzet in het mogelijk maken van het (unattended) kunnen koppelen van lokale systemen op DSO-LV en oefenen met het stelsel.

Vanuit het deelprogramma Invoeringsondersteuning is in het derde kwartaal onder andere gewerkt aan het opbouwen van een ondersteunende Implementatieorganisatie, waarin drie pijlers van ondersteuning worden voorzien.

1. Ten eerste een migratieteam, dat als taak heeft het DSO (op stelselniveau) inclusief koppelingen en benodigde content te helpen invoeren.
2. Daarnaast een expertiseteam, dat is gericht op het faciliteren van en bijdragen aan kennisdeling gericht op het tijdig gereed staan voor het werken met de nieuwe wet en de DSO-LV.
3. Ten derde een transitieteam van waaruit praktijkproeven, bijeenkomsten, trainingen en workshops worden georganiseerd. Hierbij wordt gewerkt met Regionale Implementatieondersteuners Omgevingswet (RIO's).

Verder is vanuit de SBO gewerkt aan de meerjarige raamovereenkomst ten behoeve van de formele opdrachtverstrekking van BZK aan het Kadaster in de rol van tactisch beheerder van de DSO-LV. Deze afspraak vormt de grondslag voor jaarlijkse overeenkomsten van opdrachtuitvoering. Ook heeft t.a.v. het onderzoek over het Informatiepunt in het derde kwartaal besluitvorming plaatsgevonden in het OGB-Beheer.

2 Doelstelling programma Aan de slag met de Omgevingswet

Gemeenten, provincies, waterschappen en het Rijk hebben besloten de implementatie van de Omgevingswet gezamenlijk en integraal uit te voeren. De afspraken over de begeleiding bij de invoering van de wet en het realiseren van een digitaal stelsel zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet in 2015. De concretisering van de afspraken uit het bestuursakkoord staan beschreven in het Programmaplan 2016-2019.

Doelstelling van implementatie is: *iedereen kan werken met en naar bedoeling van de Omgevingswet*. Dit hoofddoel mondt uit in drie subdoelen op het gebied van kennis en kunde, gedragsverandering en digitale ondersteuning. Om deze subdoelen te realiseren bestaat het programma uit twee deelprogramma's: Invoeringsondersteuning incl. Informatiepunt en Digitaal Stelsel Omgevingswet. De deelprogramma's werken samen met de verschillende veranderopgaven. Het programma kent de volgende drie prestatie indicatoren:

- Het programma levert producten en activiteiten die overheden in staat stellen outcome-doelen te bereiken;
- De geleverde producten en activiteiten worden door de betreffende doelgroepen gebruikt en positief gewaardeerd;
- De geleverde producten zijn doelmatig te beheren (voor zover bedoeld voor structureel of langdurig gebruik).

Het programma richt zich daarbij primair op de interbestuurlijke aspecten van implementatie van de Omgevingswet en uniforme kennisdeling over het wettelijke/(digitale) stelsel. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de implementatie van de wet in de eigen organisatie, waarbij de koepels ondersteuning bieden.

3 Governance

In het derde kwartaal hebben geen formele wijzigingen in de governance van het programma plaatsgevonden.

4 Scope

De basis voor de scope van het Programma Aan de slag met de Omgevingswet is vastgelegd in het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet en het Hoofdlijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht en het Programmaplan 2016-2019. Voor het DSO specifiek is er een Globaal Programma van Eisen (GPvE) en een Doelarchitectuur (DA). Het GPvE bevat de richting die de opdrachtgevers voor ogen hebben bij de realisatie van DSO. De specifieke invulling wordt per kwartaal bepaald.

In het derde kwartaal heeft geen regulier OGB plaatsgehad. Er zijn dus geen besluiten genomen die betrekking hebben op de scope van het programma.

5 Voortgang

5.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet

5.1.1 Resultaten en opgeleverde functionaliteit

Door het deelprogramma DSO wordt gewerkt aan drie ketens:

1. *Van plan tot publicatie*: het opstellen en publiceren van omgevings-documenten (juridische regels);
2. *Van idee tot afhandeling*: oriënteren, opstellen, indienen en afhandelen van vergunningsaanvragen en meldingen;
3. *Van vraag tot informatie*: het aanbieden van informatie uit ruimtelijke plannen.nl in combinatie met omgevingsdocumenten en in de toekomst eventueel andere ruimtelijke informatie.

DSO realiseert per keten conform de AGILE werkwijze elk kwartaal/ Program Increment (PI) geprioriteerde functionaliteiten, passend binnen het basisniveau.

Op 10 september heeft het DSO tijdens de kwartaaldemonstratie de in het derde kwartaal 2019 gerealiseerde nieuwe mogelijkheden getoond, in nauwe samenwerking tussen bevoegd gezagen (BG), hun leveranciers, koepels, invoeringsondersteuning en DSO Landelijke Voorziening (DSO-LV). Het kwartaaldoel was "*Op weg naar oefenen/vullen/koppelen met DSO!*". Meer dan 500 vertegenwoordigers van de bevoegd gezagen en de koepels woonden de bijeenkomst bij. Nog eens honderden volgden de kwartaaldemonstratie live via het internet. De kwartaaldemonstratie werd gepresenteerd door zowel DSO, de BLM'ers van bevoegde gezagen als leveranciers van bevoegde gezagen en werd met een 7,7 beoordeeld.

Het doel een robuust DSO te maken, door in kwartaal 3 de focus te leggen op het invullen van non-functionele eisen is gedeeltelijk gelukt. Er zijn stappen gemaakt in testautomatisering, een plan voor performance, de verbetering van de beschikbaarheid van het dienstverleningsniveau en het verbeteren in het voldoen aan de beheereisen. Op het gebied van performancetest, een mechanisme voor het laden van content en auditlogging worden in het vierde kwartaal nog nadere zaken gerealiseerd. Voor de Non-Functionele eisen zijn tussendoelen eind 2019 opgesteld, zodat helder is waar het DSO-LV eind 2019 aan dient te voldoen.

Het doel te kunnen werken met DSO, zodanig dat bevoegde gezagen en diens leveranciers kunnen koppelen en oefenen met het DSO is grotendeels gelukt. Er kan unattended worden aangesloten op STTR en STAM (nog niet op STOP/TPOD v0.97.x), backwards compatibility is geborgd, samenwerkingsfunctionaliteit API's komen beschikbaar en er wordt strakker gestuurd op de relatie met leveranciers. Er komt een productie-omgeving beschikbaar voor de publicatie van de Omgevingsregeling later in 2019 en er is een aansluit- en oefenomgeving ten behoeve van leren/implementeren. En er is een oefentool/omgeving om toepasbare regels te maken.

In september is de STOP/TPOD standaard v0.98 kern opgeleverd, die is vastgesteldin oktober 2019. Daarmee is er een goed resultaat geboekt na een intensivering van gezamenlijke inzet, afstemming en werkwijze in het vorige kwartaal.

Op gecontroleerde wijze zijn in het derde kwartaal 2019 try-outs gedaan met het DSO-LV op basis van de PI-10 release. Standaarden en koppelpunten van het stelsel zijn in samenwerking met leveranciers beproefd. Overheden en leveranciers kunnen zelf aansluiten op de PRE-omgeving van het DSO-LV.

De overall ontwikkeling van DSO-basisniveau vordert gestaag. We liggen op schema om eind 2019 een groot deel van het basisniveau op te leveren, waarmee bevoegde gezagen in 2020 kunnen aansluiten, vullen en oefenen. Met de opdrachtgever, BLM'ers en DSO is intensief afgestemd over wat hiertoe eind 2019 gereed moet zijn, en op welke wijze DSO de GPVE-eisen daartoe heeft geïnterpreteerd. Het heeft tot doel dat er een gezamenlijk beeld ontstaat als fundament voor de acceptatie in december.

Ter afronding van PI-11 is een DSO-kwaliteitsdashboard opgeleverd voor het inzichtelijk maken van bereikte kwaliteit van de opleveringen in het derde kwartaal 2019, inclusief een vrijgaveadvies voor in gebruik name in de PRE-omgeving.

5.1.1.1 Praktijkproeven en praktijkvoorbeelden

In het derde kwartaal zijn weer diverse praktijkproeven uitgevoerd. Daarbij steeds redenerend vanuit gebruikersperspectief. Een compleet overzicht van praktijkproeven staat op de website van het programma.

Enkele in het oog springende praktijkproeven zijn:

- Met Waterschap en diverse leveranciers: Garage casus Limburg in een gesloten keten, als vervolg op de praktijkcasus Waterschap Limburg, met gebruik van werkingsgebieden en activiteiten in de keten.
- Met VNG en gemeente Venlo: Casco omgevingsplan, samenwerken aan behandelen (schermontwerp) en doorleveren aan behandeldienst, met casus bomenkap (gemeente) en wasstraat (Rijk)
- Presentatie door een persoon met een visuele handicap hoe hij het DSO-LV kan gebruiken, door realisatie van WCAG- en digitoegankelijkheidseisen
- Met VNG en gemeente Edam: Voor een omgevingsplan kunnen annoteren, vertalen naar STOP en vragenboom opstellen
- Met VNG en gemeente Rijssen-Holten: Omgevingsplan combineert planteksten en geo-informatie uit de BGT met elkaar, en teksten annoteren met de meest voorkomende activiteiten.

5.1.1.2 Voortgang in de verschillende DSO ketens

De belangrijkste resultaten van de afgelopen periode zijn:

Verder gerealiseerde zaken:

- Ondersteunen Demo's en Praktijkproeven op basis van PI-10 software. Doel van deze praktijkproeven is het verifiëren en verbeteren van het 'doe het zelf' koppelen met DSO via de standaarden en het (oefenen met) opleveren van omgevingsdocumenten;
- Ondersteunen van en samenwerken met bevoegde gezagen voor het leveren van voorbeeld/testcontent in de keten.

5.1.2 Overall werkvoorraad en voortgang

In PI-11 is 77% van de voorgenomen activiteiten en resultaten verricht zoals opgenomen op het programboard en de backlog voor PI-11. Van de teams wordt veel inzet gevraagd voor het verkrijgen /bewerken van content/ (stukken van) omgevingsdocumenten ten behoeve van proeven en try-out. Deze inzet is enigszins ten kosten gegaan van ontwikkelcapaciteit.

Onder andere op basis van prioriteringssessies met de koepels, en een analyse en bespreking van GPVE-eisen met de BLM'ers en penvoerder GPVE, is een gedetailleerd overzicht opgesteld van de op te leveren functionaliteiten per eind 2019 en wat later volgt ten behoeve van het basisniveau. Naar inschatting van het programma is het op basis hiervan nog steeds mogelijk om eind 2019 voldoende functionaliteit in het DSO-LV op te leveren om te kunnen aansluiten, oefenen en vullen.

Uit de rapportages van de ontwikkelpartners komen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Een belangrijk aandachtspunt is beschikbaarheid van realistische content en voldoende (test)data in samenhang met regels en locatie. Dit laatste ondermeer in OZON (op verschillende geografische locaties) bij het opleveren van nieuwe API-functionaliteit).
- Ondermeer de doorwerking van de STOP/TPOD standaard in bijvoorbeeld LVBB en Viewer en ook andere zaken zullen in 2020 een vervolg krijgen.
- De werkzaamheden voor het maken van toepasbare Rijksregels worden in 2020 conform eerder OGB-besluit onder aansturing van de Rijkspartijen geplaatst en loopt nog geheel 2020 door.

5.2 Invoeringsondersteuning

De activiteiten van Invoeringsondersteuning in het derde kwartaal droegen bij aan de volgende doelen: uniform uitleggen van de wet, van de kerninstrumenten en het DSO; Het bieden van ondersteuning bij het borgen van de interbestuurlijke samenhang (waar raken de veranderopgaven elkaar, bijvoorbeeld in de keten van bevoegd gezagen); Het bieden van ondersteuning bij de 'regie' op het geheel van de implementatie (ervoor zorgen dat alle aspecten van de Omgevingswet tijdig aan bod komen bij alle opgaven); Het voorzien in algemene informatie aan publiek en bestuur vanuit ministeriële stelselverantwoordelijkheid; Het monitoren van het inmiddels vastgestelde minimum (geschetst in de kamerbrief/invoeringswet) waar het bevoegd gezag op 1-1-2021 aan moet voldoen; en het bieden van ondersteuning bij het implementeren, het werkend krijgen van het stelsel.

Hierna wordt toegelicht hoe we aan het bereiken van bovenstaande doelen hebben gewerkt

5.2.1 Implementatieorganisatie

Uitgangspunt blijft dat de verantwoordelijkheid voor de invoering van de Omgevingswet bij het bevoegd gezag ligt. Invoeringsondersteuning wil het bevoegd gezag en de veranderopgaven daarbij maximaal ondersteunen. Het derde kwartaal stond daarom mede in het teken van het opbouwen van een ondersteunende Implementatieorganisatie.

In de implementatie organisatie voorzien wij drie pijlers van ondersteuning:

1. Een Migratie-team, dat als taak heeft het DSO (op stelselniveau) inclusief koppelingen en benodigde content te helpen invoeren. Met als ondergrens per bevoegd gezag het wettelijk minimum en met als streven continuïteit in de huidige dienstverlening. Hieronder vallen aan- en afsluitstrategie(en) en een landelijk realistische planning, en ook afstemming met de leveranciers.
2. Een Expertise-team, dat is gericht op het faciliteren van en bijdragen aan kennisdeling gericht op het tijdig gesteld staan voor het werken met de nieuwe wet en het DSO-LV. Om gebruikers concreet voor te bereiden op hun implementatie worden de kerninstrumenten van de wet, het DSO-LV en de daarbij behorende werkprocessen zoveel mogelijk in de samenhang aangepakt, beschouwd vanuit de integrale processen bezien vanuit het bevoegd gezag.
3. Een Transitie-team, waar vanuit we de praktijkproeven, bijeenkomsten, trainingen, workshops organiseren, ondersteunen en/of leveren. Hierin gaan we werken met Regionale Implementatieondersteuners Omgevingswet, die het contact in de interbestuurlijke regio's onderhouden. Circa 10 zogenaamde Regio Implementatieondersteuners Omgevingswet (RIO's) gaan elk 3 regio's bedienen, waarbij de indeling van de Omgevingsdiensten wordt gebruikt.

De Implementatieorganisatie gaat cyclisch en vraag gestuurd werken, gericht op de doelen van het vastgestelde minimum. Deze programmering wordt periodiek opgesteld naar aanleiding van behoefte inventarisatie bij en roadmaps van de veranderopgaven.

5.2.2 Algemene (brede) bijeenkomsten en activiteiten

Onder de regie van invoeringsondersteuning en communicatie is een grote hoeveelheid bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd:

- Try-Outs: afgelopen maanden is er veel ervaring opgedaan met de try-outs in de regio's. Bij alle try-outs waren alle regionale partners actief betrokken. We zien dat alle regio's een vergelijkbaar (in verschillend tempo) proces doorstaan: samen kennis ophalen, samen kennis toepassen in de organisatie en dan de vervolgstap naar implementatie. In die zoektocht wordt helder wat ze zelf te regelen hebben en wat ze het beste regionaal kunnen oppakken. De nieuwe implementatieorganisatie verwerkt de opgedane lessen in hun aanpak.

- Slagsessies: in juli hebben er vier door gebruikers hooggewaardeerde slagsessies plaats gevonden. Met toen nog 18 maanden te gaan voordat het omgevingsloket in gebruik zal worden genomen, was het thema voor deze ronde slagsessies

“voorbereiden en oefenen”. Bij de opening is wederom met een demo getoond wat er de afgelopen tijd is gebouwd en wat er straks zoal kan met het DSO. In twaalf verdiepende middagworkshops onderzochten de deelnemers daarna zelf wat zij nog te doen hebben om straks goed van start te kunnen gaan. Naar aanleiding van de ervaringen van de vorige ronde van slagsessies is er deze keer voor gekozen om vier verschillende sporen te maken voor de te onderscheiden doelgroepen: projectleider, informatiemanager, jurist/ beleidsmedewerker, vergunningsverlener/ dienstverlener.

- Train de trainer Omgevingswet: de opdracht voor begeleiding van het Train de Trainer project is in het derde kwartaal gegund aan Antea. De opleiding bevat zowel een inhoudelijk deel (kennis over de Omgevingswet) als een onderdeel trainingsvaardigheid. In september is begonnen met het opleiden van de eerste groep trainers in Zuid-Holland. In het derde kwartaal is ook gestart met de voorbereidingen van een train de trainer programma Milieubelastende activiteiten om onder meer de Omgevingsdiensten te ondersteunen.

5.2.3 Themagerichte bijeenkomsten en activiteiten

Naast de inzet op brede doelgroepen en grootschalige bijeenkomsten werden ook specifieke thema’s opgepakt die om nadere aandacht vroegen:

- Bijeenkomsten over het instrument Programma: om bewustwording ten aanzien van het instrument programma te vergroten is op 3 juli een eerste bijeenkomst georganiseerd. Tijdens de bijeenkomsten wordt uitleg gegeven over wat het instrument programma is, wat je er mee kan en zijn de verschillende vormen getoond. Verder is er veel aandacht voor eigen casuïstiek en verbinding met het huidige werkveld zodat aanwezigen de kennis en het netwerk dat ze opdoen direct kunnen toepassen in de eigen praktijk.

- Projectbesluit: met betrekking tot kennisontwikkeling en kennisdeling rondom het kerninstrument projectbesluit speelden en spelen een aantal zaken. In september is in klein comité een interbestuurlijke kennisuitwisseling rondom het projectbesluit georganiseerd. Daarnaast is de concept handreiking projectbesluit van de waterschappen (grotendeels) becommentarieerd. Bij een tweetal sessies van de pilot dijkversterking Lauwersmeerdijk, waarin zoveel mogelijk wordt gewerkt conform projectprocedure en projectbesluit, is kennis ingebracht. Ten behoeve van de website is de concepttekst over overgangsrecht projectbesluit opgeleverd. Verder is de opzet van een serie bijeenkomsten rondom kennisuitwisseling projectbesluit interbestuurlijk afgestemd en de voorbereiding voor de uitbesteding ervan loopt.

- Vergunningverlening: vanuit vergunningverlening is er een integrale workshop ontwikkeld en o.a. gegeven tijdens de slagsessies, waarbij redenerend van het proces wordt aangegeven welke juridische aspecten een rol spelen bij het inrichten van het proces. Op dit moment wordt gewerkt aan een doorontwikkeling van deze workshop.

Ten aanzien van de milieubelastende activiteiten (MBA) in het vergunningentraject is een handreiking complexe vergunning/vergunning 2.0 ontwikkeld; het opzetten van een praktijksessie rondom de vergunningverlening MBA (incl. overgangsrecht) en tot slot het opzetten van een specifieke train-the-trainer opleiding voor vergunningverleners, toezicht en handhavers ten aanzien van het toepassen van de MBA-regels in de praktijk vanaf inwerkingtreding.

- Praktijkproef MBA: aan de hand van een “echte” casus (een afvalverwerkingsbedrijf) is met een groep vergunningverleners en handhavers van verschillende omgevingsdiensten getoetst welke veranderingen het Besluit activiteiten leefomgeving voor milieubelastende activiteiten met zich mee brengt. Daarbij is tegelijkertijd gekeken hoe het overgangsrecht van de Invoeringswet Omgevingswet en het Invoeringsbesluit Omgevingswet op een bestaand bedrijf toegepast moet worden.

- Praktijkcongres Omgevingswet voor communicatieprofessionals: deze dag speciaal voor communicatiespecialisten uit geheel Nederland (ruim 200 deelnemers) van zowel overheid als bedrijfsleven georganiseerd. Er zijn diverse workshops gegeven, zoals de rol communicatieprofessionals bij participatie en de Omgevingswet. Verder was er inbreng vanuit NOVI en een key-note speech van Arjan Nijenhuis.

- Het Democratiefestival op 30 en 31 augustus: het communicatieteam heeft een creatief concept ontwikkeld voor een interactieve theater voorstelling. Door middel van het interactieve theaterprogramma is aandacht besteed aan het onderdeel participatie en de Omgevingswet.

- Participatie: het afgelopen kwartaal is inzet geweest op participatie en de Omgevingswet. Zo is er i.s.m. Platform 31 bij de leerkring G40 een presentatie en werksessie gehouden over participatie bij de kerninstrumenten en participatie bij vergunningverlening. Er is een concept wegwijzer participatie bij vergunningverlening opgeleverd. De wegwijzer wordt binnenkort beschikbaar gesteld in de inspiratiegids participatie op www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl.

- Nascholing aardrijkskundedocenten: er heeft voorbereiding plaatsgevonden voor voorlichtingsbijeenkomsten nascholing aardrijkskundedocenten i.s.m. Koninklijke Nederlands Aardrijkskunde Genootschap (KNAG), Hogeschool Amsterdam, Fontys en Hogeschool Rotterdam en de gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven.

5.2.4 Online

De inzet van online communicatie vormt een belangrijk element bij de communicatieaanpak voor de Omgevingswet. Dagelijks worden de sociale mediakanalen van het programma ingezet, zoals tijdens bijeenkomsten, bij speeches, actualiteiten en bij events wordt gestructureerd social media (twitter, LinkedIn, YouTube-kanaal Omgevingswet) ingezet. Daarmee wordt het bereik van de communicatieboodschappen aanzienlijk vergroot.

- MOOC: door middel van online Webinars wil OMOOC Overheidsmanagers, professionals en bestuurders rondom actuele vraagstukken voeden met inspiratie en verdieping. Door een samenwerking met OMOOC, het A&O-fonds gemeenten, waterschappen en provincies hebben we 7 inzichten (webinars) over de Omgevingswet ontwikkelt. De webinars staan op de website van OMOOC, ze zijn gedeeld via de website Aan de slag met de Omgevingswet en door middel van de sociale media kanalen breed verspreid.

YouTube kanaal Aan de slag met de Omgevingswet: steeds meer wordt ook voor het leren gebruik gemaakt van Webinars en worden de DSO demodagen live uitgezonden via internet. De trainingen van Slagsessies, DSO demodagen worden op video vastgelegd en beschikbaar gesteld via het Youtubekanaal van Aan de Slag. Het afgelopen kwartaal zijn hier weer diverse producties toegevoegd.

- Mediamonitoring: In het derde kwartaal is de basis gelegd voor monitoring van het nieuws in de media en online over de Omgevingswet. Deze mediamonitoring geeft

inzicht in trends en nieuwe ontwikkelingen en ondersteunt zo onder meer het werk van de RIO's.

- Kwartslag: het online Magazine Kwartslag, nummer 8, is eind derde kwartaal verschenen. Met artikelen over onder meer DSO-LV en omgevingsvergunningen milieu. Ook hiervoor is een actieve sociale mediacampagne ingezet voor het vergroten van het bereik naast de reguliere abonnees.

5.2.5 *Events*

De zomerperiode stond in het teken van het voorbereiden van de invullingen van de Dag van de Stad, Praktijkfestival en de Bestuurdersbijeenkomst en het Topcongres in het vierde kwartaal. Daarnaast is in derde kwartaal een bijdrage geleverd aan het presenteren van de Omgevingswet tijdens de NOVI roadshow door Nederland.

- AanDeSlag-trofee: Na de inzendtermijn is door de jury een selectie uit de 28 inzendingen gemaakt. Er zijn 5 genomineerde projecten gekozen. Door Art 5.1 lid 1 sub e Art 5.1 lid 1 sub e Art 5.1 lid 1 sub e en Art 5.1 lid 1 sub e zijn de nominaties uitgereikt op locatie. Deze uitreikingen kregen de nodige publiciteit in de lokale media en online. Vervolgens is er een aparte website ingericht voor het stemmen op de vijf projecten. Tevens is een online strategie ontwikkeld om zoveel mogelijk bereik te generen voor het oproepen om te gaan stemmen op een van de vijf projecten.

5.3 Informatiepunt

5.3.1 *Helpdesk wet- en regelgeving, DSO en Invoeringsondersteuning*

Er zijn dit kwartaal 329 vragen binnengekomen. Dit is een groei van 11% ten opzichte van vorig kwartaal. Het merendeel van de vragen is gesteld door medewerkers bij een gemeente, gevolgd door medewerkers van een bedrijf/ adviesbureau. In de maand juli kwam de helft van het aantal vragen van gemeenten terwijl in augustus bedrijven meer vragen stelden dan gemeenten. Mogelijk komt dit door de zomervakantie. Medewerkers van gemeenten en omgevingsdiensten zijn met name geïnteresseerd in was-wordt lijsten, spiekbriefjes, presentaties aan raad en bestuur, inzet van participatie, tijdelijke omgevingsplannen. Het merendeel van de vragen die zijn gesteld door bedrijven/adviesbureaus hebben betrekking op het digitale stelsel.

Uit het klanttevredenheidsonderzoek van de vraagafhandeling kwam naar voren dat gebruikers in het derde kwartaal een waarderingscijfer van 6,8 (was 6,6) geven met een tevredenheid van 80% (was 72%).

5.3.1.1 Vraagafhandeling wet en regelgeving

Voor dit onderdeel zijn 86 vragen (27 % van het totaal) gesteld. De vragen zijn divers van aard. Het varieert van algemene, oriënterende vragen over de wet, tot complexere vragen op een meer specialistisch thema, zoals geluid, bodem, veiligheid, landbouw of MER. Ook zien we een trend van vragen naar transponeringstabellen, 'wat verandert er' en 'was-wordt' lijsten per (milieu)belastende activiteit. Voor vergunningverlening is deze lijst inmiddels beschikbaar. Meer van dit soort overzichten zijn in ontwikkeling.

Wat betreft de instrumenten van de wet worden voornamelijk vragen gesteld over het omgevingsplan, omgevingsvisie en vergunningen. Meerdere vragen hebben betrekking op het omzetten van regels in het tijdelijke deel van het omgevingsplan naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

5.3.1.2 Vraagafhandeling DSO

In het derde kwartaal zijn er opnieuw algemene vragen over bijeenkomsten en verzoeken/vragen over oefenen met de functionaliteiten van het DSO. Regelmatig wordt gevraagd op welke manier organisaties zich kunnen voorbereiden op het DSO en hoe er aangesloten kan worden. Er zijn 146 vragen (44% aantal vragen) over het DSO binnengekomen. Dit is inclusief de verzoeken om API-keys.

Inhoudelijke vragen worden gesteld over:
- toepasbare regels en de bruidsschat (veelvuldig)
- omgevingsvisie, wat is verplicht en welke vorm
- de werking van de viewer

5.3.1.3 Vraagafhandeling Invoeringsondersteuning

Ten slotte heeft 29% van de vragen betrekking op invoeringsondersteuning (97 vragen). In het derde kwartaal wordt met regelmaat gevraagd naar sprekers, procesbegeleiders, trainings- en communicatiemateriaal, zoals filmpjes en casussen. Er is belangstelling naar (deelname aan) bijeenkomsten en presentaties van die bijeenkomsten. Soms blijken klanten niet binnen de beoogde doelgroep van een bepaalde bijeenkomst te vallen. Ook is gevraagd naar welke activiteiten er voor 2020 in de planning staan wat betreft communicatie en invoeringsondersteuning.

5.3.2 Website

Er is ten opzichte van het tweede kwartaal een stijging (8%) te zien in het aantal paginaweergaven (van 331.000 naar 357.000). Er is ook een stijging te zien bij het aantal unieke paginaweergaven, bezoekers, sessies en sessieduur. Het bezoek van de website stijgt al een aantal kwartalen achter elkaar. Dit is conform verwachting, omdat de implementatie van de wet en het DSO steeds dichterbij komt. Het bezoek van de website is ook vergroot door de actievere inzet van social media (zoals o.a. nominaties Aan de slag trofee) door het team Communicatie. De pagina's over de Omgevingswet, de wetsinstrumenten en het digitaal stelsel worden het meest bezocht. Opvallende stijging in aantallen bezoekers dit kwartaal zijn de themapagina's (inhoudelijke thema's) en de praktijkgerichte pagina's. Het totale aantal unieke zoekopdrachten op de website is dit kwartaal licht gedaald. Evenals vorig kwartaal voeren de zoektermen 'bruidsschat', 'participatie' en 'omgevingsplan' de lijst aan. Met op een vierde plaats 'toepasbare regels' (stijging van 94,74%). Gevolgd door, slagsessies en omgevingsvisie. Het keuzeprogramma voor de DSO-dag en de infographic van de bruidsschat zorgden voor een korte piek in het aantal downloads. Eind derde kwartaal staan er circa 1800 pagina's live (waarvan 230 DSO Ontwikkelaarsportaal).

5.3.3 Doorontwikkeling website

In het derde kwartaal zijn op honderden pagina's contentwijzigingen doorgevoerd in verband met het Invoeringsbesluit. De pagina's over de bruidsschat zijn uitgebreid met informatie over gemeentelijke vergunningen en over regels in het tijdelijke deel van het omgevingsplan over de gemeentelijke verordeningen. Daarnaast hebben we de 'technische' bouwactiviteit uitgebreid met onder andere de Wet kwaliteitsborging en 'de knip'. Ook is een overzichtspagina over het Invoeringsbesluit toegevoegd, inclusief een lijst van in te trekken besluiten. Ook is content gepubliceerd over de omgevingsverordening (o.a. afwegingsruimte, digitale beschikbaarheid), de lozingsactiviteit (verduidelijkt) en de milieubelastende activiteit (vergunningverlening en begrenzing locatie). Een nieuw onderdeel dat op verzoek van de doelgroep is gemaakt, gaat in tabelvorm in op de veranderingen voor de milieubelastende activiteit. De eerste tabellen betreffen de vergunningplicht. Aan de thema's is nieuwe content toegevoegd, zoals : bouw (nieuwe thema-ingang), geluid (regels voor praktijksituaties, te beschermen gebouwen en locaties) en lichthinder. Net als het vorige kwartaal zijn redactionele verbeteringen doorgevoerd om de

informatie toegankelijker voor de bezoeker te maken en om de site voor te bereiden op de migratie naar het nieuwe websiteontwerp.

In bijlage 3 staat een overzicht van de veranderingen op hoofdlijnen per *menuonderdeel.* Pagina's die zeker de aandacht verdienen zijn voorzien van een hyperlink.

5.3.4 Bijeenkomsten

Het informatiepunt heeft in het derde kwartaal bijgedragen aan o.a. de volgende bijeenkomsten, pilots en aan projecten:

- Presentatie Introductie Omgevingswet op Slagsessies
- Informatiestand en vraagbaak op Slagsessies
- Presentatie Energie in de Omgevingswet
- Inhoudelijke bijdrage aan Themasessie planvorming
- Inhoudelijke bijdrage aan interbestuurlijke werkgroep Annoteren
- Informatiestand en vraagbaak op DSO-dag, leveranciersmarkt DSO
- Presentatie Zorgplicht bij gemeente Groningen
- Opleiden en begeleiden van externe partij die Train-de-trainer-sessies gaat verzorgen
- Ondersteuning bij demo's, gebruikersevaluatie en slagsessies.
- Inhoudelijke opleiding RIO's

5.4 Monitor Implementatie Omgevingswet

In het 3e kwartaal van 2019 is er door de monitor van het programma ADS hard gewerkt aan uitwerken van een streefnorm voor wat er qua invoering op 1-1-2021 minimaal klaar dient te zijn. Deze streefnorm is door de monitor in nauwe samenwerking met de koepels van VNG, UvW en IPO ontwikkeld en heeft geleid tot een hoeveelheid criteria waarvan er vijf als referentiepunt dienen voor het minimumniveau op de invoeringsdatum. De criteria zijn op 11 juni 2019 door de Programmaraad vastgesteld. De wijze waarop de criteria de komende periode worden gemonitord is op 25 september 2019 in de Programmaraad gepresenteerd.

Aan de hand van deze criteria is onder andere in het derde kwartaal het periodieke inventarisatie-onderzoek onder projectleiders en programmamanagers bij de bevoegde gezagen aangepast en is een aanbesteding uitgezet voor het uitvoeren van dit nieuwe onderzoek. Dit onderzoek is speciaal ontwikkeld voor het faciliteren van de regionale aanpak die de komende fasen van de invoering door het programma wordt voorgestaan. De resultaten zijn inmiddels ter duiding voorgelegd aan de afzonderlijke koepels. Ook is er veel tijd gestoken in het ontsluiten van nieuwe, meer objectieve bronnen voor het meten van de voortgang op de vastgestelde criteria.

Ter facilitering van de koepels van Veiligheidsregio's, GGD's en omgevingsdiensten is in het 3e kwartaal ook onder hun achterbannen een survey over de voortgang van de invoering uitgevoerd.

Daarnaast is in het 3e kwartaal in een apart éénmalig onderzoek onder overheden geverifieerd en gevalideerd vanuit welke vertreksituatie (voor wat betreft ICT-infrastructuur e.a.) de verschillende overheden gaan aansluiten op het DSO. Dit is een belangrijke voorbereiding voor het implementatie- en migratietraject dat het programma ADS met de koepels gaan begeleiden in de komende kwartalen.

Het onderzoek nulmeting effecten Omgevingswet op de rechtspraak is na een jaar voorbereiding van start gegaan met het door de Raad van de Rechtspraak ter

beschikking stellen van meer dan 100.000 teksten van omgevingsrecht gerelateerde uitspraken over de periode 2007-2018.

Op het vlak van de verspreiding van de monitoruitkomsten zijn onder andere presentaties verzorgd bij het overleg van projectleiders Omgevingsdiensten en is een dashboard ontwikkeld en beschikbaar gesteld met monitorresultaten voor de regio aanpak.

5.5 Veranderopgave Gemeenten

Hieronder een globaal overzicht van de bereikte resultaten in het derde kwartaal. Er is geen uitputtende lijst opgesteld, gezien de veelheid aan acties, activiteiten en producten het afgelopen kwartaal.

5.5.1 Algemeen

In het afgelopen kwartaal zijn er op kernposities een aantal personele wisselingen geweest binnen ons programmateam. Zowel de opdrachtgever (directeur Art 5.1 lid 1 sub e als de programmamanager (Art 5.1 lid 1 sub e hebben elders een functie. Voor deze functies zijn waarnemers aangesteld. De nieuwe directeur Leefomgeving, Art 5.1 lid 1 sub e is gestart op 15 oktober. De werving voor de nieuwe programmamanager is inmiddels ook gestart. Wij verwachten dat de nieuwe programmamanager in januari 2020 kan beginnen.
Bij VNG R is per 1 september een interne programmamanager DSO gestart.

In het afgelopen kwartaal is het programma Wet Kwaliteitsborging Bouwen (Wkb) gestart als onderdeel van het programma Omgevingswet. Op dit moment wordt gewerkt aan een plan van aanpak, zowel op inhoud als qua organisatie, en aan de financiering middels een subsidie van BZK.

5.5.2 Implementatie, bijeenkomsten en communicatie

De focus van ons programma verschuift steeds meer richting implementatieondersteuning, zodat gemeenten op tijd klaar zijn voor inwerkingtreding van het nieuwe stelsel en zodoende in staat zijn om met de Omgevingswet hun maatschappelijke opgaven aan te pakken. Hieronder staat een aantal activiteiten dat in het afgelopen kwartaal is ondernomen.

Een team van negen regionale invoeringsondersteuners (RIO's) staat klaar om ondersteuning te bieden aan gemeenten en hun uitvoeringsorganisaties – zoals de Omgevingsdiensten – en om samenwerking binnen de keten te bevorderen. Vier RIO's zijn van VNG, vijf vanuit het implementatieteam AdS. Hierbij wordt samengewerkt met de accountmanagers vanuit VNG realisatie. Er wordt aangesloten bij reeds bestaande samenwerkingen die op regionale schaal rondom de invoering van de Omgevingswet zijn ontstaan. Eind 2019 vindt een evaluatie plaats. Het is de verwachting om dit team begin 2020 verder uit te breiden.

In de afgelopen maanden zijn we aan de slag gegaan met een producten- en dienstencatalogus (PDC). In de PDC, welke te gebruiken is als wegwijzer, zijn alle producten en diensten opgenomen die de VNG voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties heeft ontwikkeld om hen te helpen bij de implementatie van de Omgevingswet.

In het afgelopen kwartaal is samen het programma Aan de slag ondersteuning geboden aan de 17 try out regio's.

Net als voorgaande kwartalen zijn in nauwe afstemming met het programma Aan de slag praktijkproeven uitgevoerd. Vanuit ons programma is hierbij zowel op inhoud als proces vorm aan gegeven en heeft dit geleid tot waardevolle inzichten (o.a. m.b.t. de ketenpraktijkproeven).

In het afgelopen kwartaal is door middel van regiobijeenkomsten het concept ‘omgevingstafel’ uitgerold. Hierbij staat het vooroverleg bij de complexe vergunningverlening centraal. In totaal hebben 450 professionals deelgenomen, verspreid over 13 regio’s (1 regio volgt begin november). De terugkomdagen staan gepland in Q4 2019.

In het afgelopen kwartaal is door AdS een DSO-dag georganiseerd voor in totaal 570 deelnemers. VNG heeft hiervoor diverse workshops georganiseerd. Deze dag is gemiddeld beoordeeld met een 7,3.

In het afgelopen kwartaal zijn voor verschillende doelgroepen kennisbijeenkomsten georganiseerd (o.a. introductiebijeenkomsten rondom toepasbare regels, masterclasses verwerving van Omgevingswetsoftware, etc.).
Ook zijn we wederom actief geweest in de netwerken, vragen ophalen, kennis brengen, uitwisselen en verbinden. Met name G4, G40, Taskforce Samen Organiseren, NMO, Common Ground, etc.

5.5.3 Beleidsontwikkeling en beleidsdoorwerking

In het derde kwartaal:

- Is een werkwijzer voor de overgangsfase 2021-2029 ontwikkeld en gepubliceerd. Deze werkwijzer helpt gemeenten om de overgangsfase uit te voeren. Vragen die hierin centraal staan zijn bijvoorbeeld: welke voorbereidingen kan ik treffen voor 2021?, Hoe bouw ik het nieuwe omgevingsplan op?, Hoe ga ik in de overgangsfase om met initiatieven?, Hoe houd ik de dienstverlening op peil?
- Is een lijst met topactiviteiten vastgesteld en gepubliceerd. Topactiviteiten zijn die activiteiten in de fysieke leefomgeving die het meest worden uitgevoerd door burgers en bedrijven. Deze lijst is onder andere belangrijk voor het ontwikkelen van vragenbomen c.q. toepasbare regels.
- Is een handreiking toepasbare regels beschikbaar gekomen voor gemeenten. Deze handreiking beschrijft waar toepasbare regels voor dienen, waar ze uit bestaan, hoe ze samenhangen met de regels in het omgevingsplan en volgens welk stappenplan ze kunnen worden opgesteld.
- Is actief ingezet op leveranciersmanagement. We richten ons hierbij niet alleen op de leveranciers van plan-, VTH,- en zaaksystemen, maar ook op dienstenleveranciers (o.a. adviesbureaus), zodat zij bekend zijn met ons producten- en dienstenaanbod. In het derde kwartaal heeft dit geleid tot meer samenwerking met de leveranciers waardoor een groter gezamenlijk belang is ontstaan.
- In juli heeft de VNG namens alle gemeenten een ICT-markttoets uitgevoerd met software leveranciers. Dit heeft waardevolle inzichten opgeleverd over de bruikbaarheid van de bestaande specificaties en de benodigde aanvullende activiteiten wat betreft vraagbundeling van gemeenten.
- Eerder dit jaar heeft de VNG namens alle gemeenten een marktverkenning uitgevoerd onder leveranciers naar het softwareaanbod voor aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). In het afgelopen kwartaal zijn de eerste resultaten van deze marktverkenning en de antwoorden vanuit

leveranciers gepubliceerd. Wijzigingen in het aanbod van leveranciers worden in deze resultaten verwerkt en aangeboden aan geïnteresseerde gemeenten.
- Voor het verwerven van software is een masterclass ontwikkeld en uitgevoerd voor informatiemanagers, programmamanagers en inkopers van gemeenten. Deze is intussen al een tiental keren uitgevoerd.
- Als uitvloeisel van de markttoets, marktverkenning en masterclass is een handreiking verwerving omgevingswet software ontwikkeld en gepubliceerd.
- Op 26 september is de zesdaagse Leergang “Het maken van een omgevingsplan” afgerond; een opleiding voor bijna deelnemers van gemeenten over alle belangrijke aspecten bij het maken van een Omgevingsplan. Deze opleiding wordt in het vierde kwartaal en in 2020 herhaald.

5.5.4 Uitvoering en terugkoppeling

In het afgelopen kwartaal:

- Zijn verschillende spiekbriefjes ontwikkeld, onder andere voor het programma, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning. De spiekbriefjes zijn een hulpmiddel voor gemeenten voor het maken van keuzes bij het opstellen van de kerninstrumenten.

- Is een handreiking ontwikkeld over de “essentiële rol van communicatieadviseurs bij de Omgevingswet”.

- Is een keuzemodel ontwikkeld voor gemeenteraden bij de vaststelling van de instrumenten van de Omgevingswet. Het keuzemodel biedt inzicht in de effecten van de verschillende keuzes en is bedoeld om hierover het gesprek aan te gaan binnen de gemeente.

- Een handreiking “Snelservice onder de Omgevingswet” gepubliceerd, waarin gemeenten in drie stappen worden meegenomen bij het implementeren van de snelserviceformule onder het regime van de Omgevingswet.

- Is het werkende proces “Verkennen en begeleiden initiatief” opgeleverd. Werkende processen zijn een manier om de Omgevingswet werkend te krijgen binnen de gemeente door de benodigde organisatorische aanpassingen te maken en iedereen op de gewenste wijze te laten werken.

5.6 Veranderopgave Waterschappen

5.6.1 Waterschappen gezamenlijk

5.6.1.1 Project initiatie document transitieondersteuning Omgevingswet waterschappen (TROWA)
TROWA is de opvolger van UIVO-W met als doelstellingen waterschappen te faciliteren in de ontwikkeling van toepasbare regels in hun verordening; strategische bestuurlijke keuzes via de Unie te agenderen, inzicht te verwerven in (gezamenlijk) opdrachtgeverschap in kader van aansluitvoorzieningen DSO.

Resultaten eerste kwartaal: uitwerking en bespreking met deelnemende waterschappen van 1e increment (v/d 3) met als eerste tussenresultaten van de (handreiking) digitale Waterschapsverordening, te weten het “Informatiemodel”, “de basisprincipes”, “doelenboom” en de “Sturingsfilosofie”. Start van aanvraag-

businesscase TROWA Aansluitvoorziening DSO en de aanvraag-businesscase TROWA Tooling doelgerichte digitale regelgeving. Adviesoplevering eind mei.

Bevorderen betrokkenheid en ondersteuning waterschappen bij het verandertraject o.m. door aanbieding van leerinterventie op basis van een keuzekaart, “menukaart”.

Derde kwartaal:
- Verdere uitwerking handreiking waterschapsverordening met oog op oplevering in 4de kwartaal;
- Uitvoering modulaire ondersteuning methodiek en opbouw verordening op aanvraag;
- Inventarisatie van aanbestedingstrajecten waterschappen voor tooling en de ambitie (beleidsneutrale/digitale omzetting, doelgerichte digitale omzetting of beleidsrijk omzetting);
- Inventarisatie van behoefte aan ondersteuning na oktober 2019.

5.6.1.2 Routekaart anders werken
Gezamenlijk een routekaart voor het verandertraject met als doelstelling: waterschappen hebben een gezamenlijk gedeeld beeld van de veranderopgave en maken afspraken over aanpak en voortgang.

Resultaten eerste, tweede en derde kwartaal:
- A&Ofonds waterschappen verzorgt workshops HRveranderopgave voor de individuele waterschappen. Hierin worden waterschappen begeleid in het maken van een eigen plan van aanpak.
- Door A&O fonds waterschappen georganiseerde HR netwerkdagen voor HR professionals en organisatieontwikkelaars met als thema het anders werken met de Omgevingswet.

5.6.1.3 Roadmap waterschappen
De collectieve roadmap waterschappen geeft enerzijds de relatie aan met het deelprogramma DSO-LV, de planning op het wetgevingsspoor, de kerninstrumenten, het anders werken en de roadmaps van andere bevoegd gezagen waarmee activiteiten beter in de context en perspectief geduid kunnen worden. Anderzijds biedt deze inspiratie, visie, kapstok en kan als het stuurmiddel richting Waterschappen dienen.

- Resultaat eerste kwartaal: roadmap geactualiseerd en voortgang gemeten. Is een dynamisch document dat regelmatig wordt aangevuld en bijgesteld.

- Derde kwartaal: roadmap communicatieproof gemaakt en verspreid onder communicatieadviseurs.

5.6.1.4 Cultuurmeting
Vijf waterschappen nemen deel aan de door Aan de slag met de Omgevingswet aangeboden cultuurmeting en maken met elkaar afspraken. Derde kwartaal: handreiking bespreking cultuurmeting opgesteld.

5.6.1.5 Leerkring programma/projectmanagers Omgevingswet
12 programma- en projectmanagers van waterschappen vormen onder begeleiding van platform 31 een leerkring.

- Derde kwartaal: tweede bijeenkomst met thema betrokkenheid bestuur is voorbereid. Uitvoering op 8 oktober.

5.6.1.6 Workshop participatieplicht derden
Binnen meerdere waterschappen is praktijkgericht in workshops verkend hoe om te gaan met participatieplicht bij vergunningverlening. De cases zijn onderling besproken en worden in de participatiegids opgenomen. In het derde kwartaal is het voorstel voor vervolg uitwerking participatieplicht op 3 oktober in het PIO geagendeerd.

5.6.1.7 Game
Waterschappen hebben met behulp van het Waterschapshuis en een bureau een game ontwikkeld en trainer opgeleid.

5.6.1.8 Kennisontwikkeling
- Oplevering rapportage juridische analyse van effecten overgang van Waterbeheerplan naar Waterbeheerprogramma: beantwoording van juridische vragen over het waterbeheerprogramma onder de Omgevingswet. In opdracht van UvW.
- Door de Unie georganiseerde kennissessie over water in visie en plannen voor de leefomgeving.
- Lopend: themagroepen omgevingsprogramma en projectbesluit aangesloten bij IVO-verkenningen en bijeenkomsten kennisuitwisseling.
- Uitvoering Plan van Aanpak handreiking opleidingsplan omgevingswet voor waterschappen door Stichting Wateropleidingen in samenwerking met Unie van waterschappen. Oplevering in concept in september 2019
- Derde kwartaal: oplevering handreiking/routekaart opleidingsplan loopt voor op schema. Definitieve versie wordt eind september opgeleverd. In kwartaal 4 wordt in een werkgroep een mogelijk vervolg op de handreiking voorbereid. Gedacht wordt aan marktverkenning en gezamenlijke uitvoering.
- Concept handreiking projectbesluit gereed.

5.6.2 Interbestuurlijk

5.6.2.1 Handreiking verordening: interbestuurlijke stuurgroep
De interbestuurlijke stuurgroep verordening is opgenomen in het project TROWA. Art 5.1 lid 1 sub e (juridisch expert) neemt deel aan het project, mede ter bevordering van de interbestuurlijke aspecten. Bij de klankbordgroep is ook een vertegenwoordiger van de gemeenten aangesloten.

5.6.2.2 Kennisontwikkeling
Organisatie van en bijdrage aan uitvoering van train de trainer: regionale interbestuurlijke trainingssessie Omgevingswet door eigen mensen. Blijvend organiseren betrokkenheid waterschappen/ UvW (‘leercommunities’) bij de diverse interbestuurlijke themagroepen kerninstrumenten, leren en ontwikkelen, regionale samenwerking en participatie, roadmap. Inclusief de feedbackloop (‘halen en brengen bij de waterschappen’) en de samenhang (eerste kwartaal tot en met vierde kwartaal).

5.7 Veranderopgave Provincies

De provincies werken met elkaar en in hun regio aan de implementatie van de Omgevingswet. Elke maand komen de provinciale programmamanagers bij elkaar in Utrecht of op één van de provinciehuizen om de stand van zaken te delen en te leren van elkaars ervaringen. In het derde kwartaal lag de focus op de opleveringen van de STOP-TPOD. Direct na oplevering hiervan door het programma DSO hebben de provincies de leverancier van plansoftware opdracht gegeven om deze aan te

passen op de opgeleverde standaard. Dit is nodig om te kunnen starten met oefenen met het publiceren van de provinciale Omgevingsverordeningen en visies. Door het ontbreken van overgangsrecht en de late oplevering van de standaard is de oefentijd die provincies nog hebben slechts beperkt. Een ander onderwerp dat in het derde kwartaal veel aandacht heeft gehad is de vraag of en zo ja hoe provincies in aanvulling op de juridische regels ook Toepasbare regels moeten opstellen. Hiertoe is een workshop georganiseerd, waaruit naar voren kwam dat provincies in ieder geval moeten zorgen dat voor de onderdelen waar deze nu ook al gesteld worden, de indieningsvereisten voor een vergunningaanvraag in het Omgevingsloket worden meegegeven als toepasbare regel. Zonder de juiste bijlagen bij een aanvraag kunnen provincies immers sommige aanvragen niet beoordelen. De workshop krijgt komend kwartaal een vervolg waarbij elke provincie vertegenwoordigd zal zijn om tot een efficiënte afstemming en werkverdeling te komen voor het maken van Toepasbare regels.

Voor het bereiken van de maatschappelijke meerwaarde van het DSO zijn de informatieproducten van cruciaal belang, en daarom investeren provincies in de bouw van informatieproducten Natuur en Externe Veiligheid.
In de eerste helft van 2019 heeft een praktijkproef plaatsgevonden met de Informatiekaart Natuur. Deze praktijkproef heeft aangetoond dat met een berichtenservice de ligging van de Natura2000-gebieden in het Omgevingsloket getoond kan worden. Deze informatie is essentieel voor provincies. In samenwerking met het Rijk wordt nu gezocht naar een oplossing om deze informatie duurzaam in het DSO beschikbaar te maken. In de zomer is de Informatiekaart Natuur opgeleverd en overgedragen aan BIJ12, de beheerorganisatie van de gezamenlijke provincies.

De inventarisatie en analyse van de bestaande provinciale regels voor natuurgebieden die binnen het project Informatiekaart Natuur werd uitgevoerd, leverde de input voor een volgende praktijkproef met DSO. Deze praktijkproef gaat over regels die niet via de Omgevingsverordening worden gepubliceerd omdat er geen locatiegegevens aan gekoppeld zijn. Gedurende de zomer is in samenwerking met het ontwikkelteam van DSO verkend of en hoe deze regels wél in het DSO beschikbaar gemaakt kunnen worden.

In september werd bekend dat de Signaleringskaart EV één van de vijf genomineerde projecten is voor de Aandeslagtrofee die elk jaar wordt uitgereikt. De signaleringskaart biedt ruimtelijk inzicht in de risicobronnen en de zones die daarbij horen, in relatie tot de omgeving (kwetsbaarheid van objecten, bestemmingen). In de signaleringskaart worden data van verschillende bronnen gebundeld, verrijkt en op een gebruiksvriendelijke manier digitaal ontsloten. In oktober kan gestemd worden op de vijf projecten en tijdens de bestuurlijke bijeenkomst van 18 november in de Rijtuigenloods in Amersfoort maakt de minister de winnaar van de trofee bekend.

Ook in de afzonderlijke provincies vinden volop activiteiten en projecten plaats in samenwerking met de ketenpartners. Ter illustratie noemen we hieronder een aantal voorbeelden van deze activiteiten.

In de provincie Drenthe is het omgevingsplatform Drenthe opgericht. In dit platform wordt de ketensamenwerking Omgevingswet vormgegeven. Deze richt zich op de opgaven die ketenpartners samen onder de Omgevingswet moeten oppakken en los staan van de activiteiten die iedere organisatie zelf moet uitvoeren om op 1 januari 2021 te voldoen de Omgevingswet. Er zijn 7 werkgroepen geformeerd die ieder aan

een eigen opdracht werken, gekoppeld aan de verschillende aspecten/onderdelen van de Omgevingswet (Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), juridische instrumenten en anders werken). Verder heeft de provincie de Dag van de Omgevingswet georganiseerd voor collega's van de provincie en alle ketenpartners. Doel van deze dag is verdere bewustwording, netwerken, kennis delen en vergaren op alle drie sporen van de Omgevingswet (Anders werken, Wet en DSO).

In de provincie Overijssel is de afgelopen maanden fors ingezet op de DSO try-out IJsselland. De initiatieventafel voor ketenafstemming voor complexe initiatieven staat in de steigers. De ketenpartners organiseren deze tafel gezamenlijk en centraal. De bevoegd gezagen agenderen aan deze tafel regionale en lokale initiatieven die om meervoudige afstemming vragen. De tafel levert een richtinggevend advies op, de mitsen worden helder en er is zicht op het vervolgproces. Het resultaat van de tafel is basis voor advies met instemming en voor besluitvorming en biedt input voor een mogelijke vergunningaanvraag. Aan tafel zitten de bevoegd gezagen en hun adviseurs. De deelnemers kunnen richtinggevende uitspraken voor hun organisatie doen. Eind van dit jaar start de tafel, vooralsnog één keer per twee weken, mogelijk groeiend naar meer. Door goed te monitoren en evalueren leren de betrokken partijen gaandeweg en sturen waar nodig bij. Ook wordt vormgegeven aan de digitale ondersteuning van de initiatieventafel, om te beginnen met een eigen Sharepoint. Daarbij moet helder in beeld komen wat straks DSO biedt en waar de regio zelf voor zal moeten zorgen. De interbestuurlijke werkgroep toepasbare regels buigt zich over het gezamenlijk maken van vragenbomen. En de interbestuurlijke werkgroep Viewers en (geo)informatieproducten brengt met het combineren van viewers de beschikbare informatie voor een locatie bij elkaar.

Ondertussen hebben de Omgevingstafels Twente en IJsselland geregeld bijeenkomsten voor kennisdeling en wordt een train-de-trainer opgezet om met eigen trainers de collega's te kunnen opleiden voor de Omgevingswet. Daarnaast is de provincie druk met het omgevingswetproof maken van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening. Waar nodig worden de provinciale processen aangepast. Ook wordt de aansluiting op het DSO voorbereid. Provinciale collega's worden meegenomen in het werken in de geest van de Omgevingswet onder meer door het Omgevingsspel met elkaar te spelen.

5.8 Veranderopgave Rijk

5.8.1 Stand van zaken

Een roadmap is opgesteld en de monitoring per kwartaal is in gang gezet. Een risico cq issuelijst is opgesteld met per risico een maatregel in beeld. Elke twee weken is het IVCO en elke maand is het PIOR rijksbreed bij elkaar gekomen om de voortgang van de implementatie te volgen. Ten behoeve van stuurgroepen en OT's zijn meerdere rijksstandpunten geformuleerd op documenten die in het OGB voorgelegd zijn door ADS.

Er is vanuit het Rijk meegedraaid in de interbestuurlijke monitor en de jury van de Aan de slag Trofee.

Een werkgroep Toezicht en Handhaving is bij elkaar gekomen en werkt samen aan een analyse OW en T&H. Doel is een rapport eind 2019 te hebben en begin 2020 een werkconferentie te organiseren.

Eenvoudig Beter en VO Rijk zijn op verzoek van de rijkspartijen begonnen met het organiseren van inhoudelijke verdiepingssessies in het komend kwartaal. Bij rijkspartijen is de uitvraag gedaan naar thema's die terug zullen gaan komen bij deze sessies. Het gaat inmiddels niet meer over brede thema-sessies, maar over gedetailleerde onderwerpen. Ook zijn voorbereidingen getroffen om rijksbreed ook de impliciete kennis over de Omgevingswet zoals aanwezig bij POW en EB te gaan delen met andere rijkspartijen.

Een analyse van de keten van alle activiteiten rond het projectbesluit (van standaard tot aangepast DSO, praktijkproeven en eventuele software bij rijkspartijen) is gemaakt en wordt de komende maanden bijgehouden. Dit om te borgen dat alle activiteiten bij EB, ADS, DSO incl. Geonovum, SBO/TBO en rijkspartijen op elkaar aansluiten in de tijd.

Aanvullingssporen zijn beleidsrijk en omhelzen belangrijke wijzigingen voor de uitvoeringspraktijk. Qua wetgeving zijn ze relatief laat in de tijd gereed. Dit betekent dat in korte tijd omvangrijke doelgroepen bereikt moeten worden met een handelingsperspectief 'wat moet ik ermee'. Dit vergt een soort geplande inhaalslag. Rijksbreed hebben Eenvoudig Beter en de Veranderopgave Rijk workshops georganiseerd om te inventariseren wat er gebeurt en nodig is. De opvolging daarvan is geland in kleine overzichten die door ADS Invoeringsondersteuning opgepakt gaan worden.

Ten behoeve van de IJDO werkconferentie is een interviewreeks opgezet om breder te delen, met als doel inzicht te geven in hoe juridische directies bezig zijn met de Omgevingswet.

Een analyse 'kennisinstituten en de Omgevingswet' is gemaakt om inzicht te krijgen in hoe verschillende instituten al meer of minder samenhangend kijken naar de leefomgeving. Hierover worden gesprekken gevoerd op verschillende plekken om te bezien of verder bevorderen van samenhangend werken mogelijk is.

Met de ABD en rijkstrainee coördinatoren is contact gelegd om het komend jaar de Omgevingswet rijksbreed meer onder de aandacht te brengen.

5.8.2 DIGI

Er is meegedacht met de prioritering van wat komend kwartaal nog 'afgemaakt' wordt in het DSO en wat de kwartalen erna afgemaakt kan worden. Hier is voor een aantal punten de achterban geconsulteerd.

Het Rijk heeft met een team uit meerdere departementen meegedraaid met de proefacceptatie. Spannend blijft de volgordelijkheid tussen oplevering, overdracht aan beheer en de acceptatie.

Rondom de samenwerkingsruimte en vergunningsverlening die ervan gebruikt maakt, is een informele werkgroep meerdere keren bij elkaar gekomen om helderheid te krijgen wat er opgeleverd wordt qua samenwerkingsfunctionaliteit en wat rijkspartijen ermee kunnen; hiervoor is extra analysecapaciteit ingezet.

Rondom de standaarden is veel in beweging. Er is intensief meegedraaid vanuit het Rijk met de ontwikkeling en analyse van opvolgende versies – hier heeft EB een zeer belangrijke rol gespeeld. Het traject van de impactanalyse op de TPOD AMVB-MR heeft als 'bijvangst' groeiend inhoudelijk inzicht opgeleverd bij juridische directies

wat digitaliseren betekent en wat ze er wel en niet mee kunnen; ook is de scenariostudie naar een eventueel serviceteam voor een belangrijk deel gestoeld op deze analyse.

Door alle inzichten rondom de standaard AMVB-MR kon ook goed rijksbreed de stap worden gezet naar het maken van een eigen ‘annotatiestrategie/ aanpak’ om inzichtelijk te maken wat dit ‘taggen’ omhelst. Een klein team vanuit het Rijk is hiermee bezig; dit is hetzelfde team dat ook meedraait met de interbestuurlijke annotatieproeven.

Hoewel het plan uitbouw zelf geen stappen heeft gekend deze zomer, is aan rijkszijde intensief actie genomen om voorbereidingen te treffen rondom informatie. Voor het aansluiten van LAVS, het meldpunt bodem en Natura2000 is concrete vooruitgang geboekt, we weten beter hoe we dit moeten gaan aansluiten. Risico blijft dat het concreet ontsluiten van deze informatie afhankelijk is capaciteit aan de zijde van het DSO.

Er is gestart met de Aansluitstrategie/aanpak Rijk. De aansluitstrategie Rijk levert een globaal ‘draaiboek’ als hulpmiddel voor de Rijkspartijen om tijdig en gecoördineerd te kunnen aansluiten op het DSO. Regie op de aansluitaanpak Rijk wordt gedaan vanuit het IVCO. In september is als eerste stap de monitor voor het koppelvlak vergunningen/meldingen (STAM) vanuit de Rijkspartijen ingevuld om de huidige stand van zaken in beeld te brengen.
De aansluitstrategie Rijk is tevens ingebed in het interbestuurlijke migratietraject, dat tevens in Q3 is gestart.

Notitie tijdelijke verlenging digitalisering regelgeving (‘Vangnet’) is opgesteld en ter besluitvorming (t.a.v. de koers) geagendeerd/geaccordeerd in het IVCO/PIOR en gepland voor nadere besluitvorming in het OT (Q4).

Meerdere gesprekken met SBO/TBO hebben plaats gevonden over de governance en het concreet aansluiten in 2020. Het Rijk heeft zelf een lijn ingezet hoe zij wil aanhaken op SBO/TBO.

6 Financiën

6.1 Totaal verloop realisaties t.o.v. totaalraming

Totaal verloop realisaties tov totaalraming 2019	Totaal raming per 1 april 2019	Realisatie t/m 31-12-2018	Realisatie t/m Q3 2019	Nog te realiseren
Totale prognose DSO (incl. risicoreservering)	140,8	96,6	37,6	6,6
Informatieproducten	5,5	5,5	0	0
Invoeringsondersteuning	35	16,9	3,6	14,2
Informatiepunt	16,8	9,4	2,9	4,5
Totaal programma	**198,1**	**128,4**	**44,1**	**25,9**

6.2 Toelichting ontwikkeling kostenraming

Bovenstaande financiële kerncijfers betreffen per programmaonderdeel:

- de geactualiseerde kostenraming per oktober 2019
- de realisatiecijfers voor de jaren 2015 tot en met 2018
- de realisatie t/m derde kwartaal 2019
- het nog te realiseren deel tot eind programma

De actualisatie van de kostenraming per oktober 2019 levert een kostentotaal van 198,1 mln op. De totale kosten van het DSO blijven binnen eerdere ramingen. Door de omvang van de resterende werklast kan het niveau van de kostenraming van 140,8 miljoen euro echter onder druk komen te staan.

De oorzaak van dit risico is gelegen in de resterende werkvoorraad en de mogelijk nog te verwachten groei daarvan (op basis van historische gegevens) na programma-increment 12 en doet zich met name voor binnen de Plan tot publicatie-keten, in het bijzonder de LVBB (KOOP).
Aan het programma DSO is gevraagd om met risico-beheersende voorstellen te komen om de groei van de werkvoorraad te beteugelen. Op 12 december a.s. worden deze voorstellen voor deze keten uitgewerkt. Vervolgens vinden op 13 en 14 januari a.s. de planning-sessies van 13e programma-increment plaats. Vlak daarna kan middels actuele ‘sizing’-gegevens worden vastgesteld of deze voorstellen soelaas hebben geboden. Is dat niet het geval, dan wordt de Programmaraad daarvan aanstonds op de hoogte gesteld en betrokken bij mitigerende maatregelen. Daartoe behoren (combinaties van):

a) Actieve sturing op kostenbeheersing daar waar de overschrijdingen zich voordoen op basis van een gedegen financiële analyse;
b) Nogmaals kritisch beoordelen welke functionaliteiten in de werkvoorraad echt tot het basisniveau behoren en welke niet.

Compensatie voorgefinancierde kosten Pre-productie en tijdelijk beheer
De door het ontwikkelprogramma voorgefinancierde kosten van pre-productie en tijdelijk beheer en de hiervoor benodigde capaciteit nemen toe. Hierover is in de programmaraad van 7 oktober 2019 en in het OGB van 15 oktober 2019 besloten dat deze kosten vanuit het beheerbudget 2020 worden gecompenseerd voor een bedrag van € 3,7 mln, mits de ruimte in het beheerbudget 2020 dat toelaat.

Budget 2020 voor afbouw DSO-LV in Basisniveau
Het resterende deel van het ontwikkelbudget 2019 wordt eind 2019 aan ontwikkelpartners als voorschot bijdrage betaald als financiering van werkzaamheden voor het afbouwen van het DSO-LV tot basisniveau in 2020. Andere componenten van het budget in 2020 zijn de bovengenoemde compensatie van 3,7 mln voor voorgefinancierde kosten van pre-productie en tijdelijk beheer en verrekening van onderbesteding van in 2019 toegekende bijdragen.

Hiermee zijn er voldoende middelen om de opgetreden risico's binnen de initiële raming uit september 2016 op te vangen. Daarbovenop zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitbouw van DSO fase 2 en (de voorbereiding van) het beheer/ doorontwikkeling door het TBO en de SBO.

6.3 Toelichting ontwikkeling kasuitgaven 2019

De kasrealisatie is in het tweede kwartaal gestegen naar € 44,1 mln. Daarnaast is er 7,9 mln aan openstaande verplichtingen ingesteld waarvan 4,7 mln voor externe inhuur, inbesteding en loonkosten. Voor ontwikkeling en beheer van het DSO is nog 1,5 mln verplicht en voor het informatiepunt nog 0,9 mln. De opdrachten voor ontwikkeling en beheer aan de ontwikkelpartners zijn voor de tweede helft 2019 betaald.

De directe uitgaven voor ingehuurde en gedetacheerde capaciteit (apparaatskosten) vallen lager uit dan eerdere prognoses door lagere bezetting en verbeterde efficiëntie. Diverse meevallers zijn in september ingediend bij FEZ met het verzoek deze middels technische mutaties beschikbaar te maken ter dekking van tegenvallers bij de ontwikkeling van STOP/TPOD in de eerste helft van 2019.

De uitputting van het programmageld voor opdrachten aan ontwikkelpartners in 2019 loopt achter doordat bij RWS, KOOP en Geonovum het invullen van vacatures van benodigde specialisten moeizaam verloopt. Hierdoor wordt een deel van de verplichtingen voor bijdragen aan de ontwikkelpartners afgeboekt waardoor extra vrije ruimte ontstaat.

Voor voorbereidende TBO-werkzaamheden in 2019 wordt nog een uitgave verwacht van 2,5 mln. De resterende vrije ruimte wordt benut voor bevoorschotting van beheer door de TBO en OBO's in 2020 en bevoorschotting van een deel van afbouw werkzaamheden voor het basisniveau in 2020.

In de programmaraad van 7 oktober 2019 en het OGB van 15 oktober 2019 is besloten dat er vanaf januari 2019 geen kosten voor de Monitor en voor Omgeving & Communicatie worden doorbelast aan de ontwikkelkosten. Deze uitgaven hiervoor in 2019 gericht zijn op implementatie door het informeren en meten van de status van de voorbereiding door bevoegd gezagen. Voor de eerste 3 kwartalen van 2019 levert dit een verschuiving van uitgaven van DSO naar IVO van € 345K.

Ten opzichte van eerdere prognoses lopen de uitgaven voor invoeringsondersteuning achter en zal de realisatie over geheel 2019 lager uitvallen. Dit is veroorzaakt door een lager dan verwachte bezetting. In september is gestart met het aantrekken van een nieuw team van 8-10 Regionale Implementatie Ondersteuners (RIO's) dat naar verwachting vanaf november/december van start gaat. Hierdoor zal voor invoeringsondersteuning vanaf 2020 een piek zichtbaar worden in het realiseren van kosten.

7 Kwaliteit

7.1 Kaders, roadmap, acceptatie

Globaal Programma van Eisen (GPvE) 2.3 en Doelarchitectuur (DA) 3.11 zijn vastgesteld in het OGB. In het derde (met vervolg in het vierde kwartaal) is gewerkt aan een GPVE 2.4 en DA 3.2, ter vaststelling in het vierde kwartaal. In het derde kwartaal hebben GPVE-penvoerder, BLM'ers en DSO intensief met elkaar samengewerkt om GPVE en DA en de werkvoorraad van DSO-LV met elkaar in samenhang te houden. Ook is er qua fasering gekeken welke zaken eind 2019 uit het basisniveau nodig zijn ten behoeve van het doel eind 2019 een stelsel te hebben die gereed is om mee te kunnen oefenen, aansluiten, vullen.

Vanuit het interbestuurlijke acceptatieteam heeft begin juli een proef-acceptatie plaatsgevonden op het gevoerde proces en op door DSO-LV geleverde software tot dan toe, met gebruikersvertegenwoordiging die door het acceptatieteam waren uitgenodigd. In oktober zal nogmaals een dergelijke check plaatsvinden, waarna eind 2019 de acceptatie van DSO-LV per eind 2019 zal plaatsvinden.

7.2 Gebruikersbetrokkenheid, gebruik van DSO-LV

Het leveranciersoverleg tussen DSO en leveranciers van bevoegde gezagen is een vast agenda item. In het derde kwartaal zijn mede daardoor grote vorderingen gemaakt met de standaarden, die zo meer en beter aansluiten op de behoeften van leveranciers van bevoegde gezagen.

Het feedbackloopproces om feedback ten aanzien van functionaliteit vanuit gebruikers te verwerken in de prioritering voor vervolg kwartalen is gecontinueerd.

7.3 DSO-LV

Zoals in de opdracht-paragraaf aangegeven is er intensief gewerkt aan de alignement tussen GPVE en Backlog. Zodanig dat de (DSO-interpretatie van de) eisen helder genoeg zijn, en ook een fasering duidelijk is wat eind 2019 gereed moet zijn om vanaf aanvang 2020 goed te kunnen oefenen, aansluiten en vullen door de bevoegde gezagen. Ook bevordert dit het inzichtelijk maken van de mate waarin de eisen in het GPVE zijn gerealiseerd via de componenten, ten behoeve van voortgangsdashboard dat per kwartaal verstrekt wordt.

De intensivering van afstemming en uitwerking van de standaard STOP/TPOD heeft in het derde kwartaal geleid tot veel voortgang. De STOP/TPOD 0.98 kern standaard is opgeleverd, ter vaststelling in oktober 2019. Deze kan verder doorgewerkt worden in het DSO-LV, wat met name voor LVBB, OZON en de Viewer nog veel werk betekent.

Ten aanzien van de non-functional requirements zijn tussendoelen eind 2019 geformuleerd, zodat duidelijk is waar DSO-LV eind 2019 aan dient te voldoen. Vanuit de SBO worden er nadere afspraken gemaakt over het dienstverleningsniveau eind 2020 en verder.

Voor de transitie van DSO naar TBO worden meer en meer de over te dragen gebieden duidelijk. Hier wordt in volgend kwartaal verder invulling aangegeven.

8 Risico's

8.1 Ontwikkelingen

Actuele risico's spelen rondom tijdige behandeling van de Omgevingswet. Programmabreed wordt ingezet om vertraging te voorkomen (risico 1). Verder is het tijdig aansluiten van de bevoegd gezagen op het DSO nog steeds actueel. De monitor is het instrument dat de voortang bijhoudt, en vanuit veranderopgaven, met ondersteuning van Implementatieteam DSO wordt hierop gestuurd. De aanwezigheid van voldoende content in het DSO om bevoegde gezagen te laten oefenen in 2020 blijft een aandachtspunt. Dit kwartaal uitsluitsel hebben over inhoud en reikwijdte van de Bruidsschat is van belang.

Een nieuw en actueel risico is het samenwerkingsproces met de softwareleveranciers. Rijk, Unie en de VNG melden dat het contracteringsproces van leveranciers niet overal soepel verloopt. Dit komt deels door koudwatervrees van leveranciers door het zich nog ontwikkelende DSO. Doordat de standaard nog in ontwikkeling is kan plansoftware nog maar beperkt worden ontwikkeld. Ook speelt de veelheid van uitvragen bij een beperkt aantal leveranciers en de complexiteit van de opgaven van VTH-systemen en Omgevingsdiensten. Het risico wisselt per veranderopgave en daarbinnen ook tussen de verschillende bevoegde gezagen.

Een nieuw en actueel risico is het samenwerkingsproces met de softwareleveranciers. De overgang van het programma DSO naar TBO per 1 januari is aanstaande. Een risico wat hier speelt is of de afbouw van het DSO basisniveau binnen budget blijft en voldoende invulling geeft aan de minimale eisen van het GPVE.

8.2 Top interne programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
1 (3)	Het programma verliest bestuurlijk en/of ambtelijk draagvlak wegens vertraging wetgeving, scopereductie en onvoldoende samenwerking tussen wetgeving en implementatie. Interbestuurlijk karakter van het programma onder druk.	risico omhoog	De behandeling van de Invoeringswet door de EK ligt op het kritieke pad. Als de behandeling van deze wet nog verdere vertraging oploopt, betekent dat dat de invoeringsdatum in gevaar komt met alle gevolgen (o.a. oplopende kosten, wegvallen 'sense of urgency') van dien. Actiepunten Q4: Alles op alles zetten om behandeling van de Invoeringswet door de EK volgens planning doorgang te laten vinden. Dat kan langs verschillende lijnen:: • politieke beïnvloeding via minister of haar politiek assistent • ambtelijk vanuit ADS: comfort bieden aan VC IWO van EK op DSO door opvolging van brief aan EK van afgelopen week met daarin de stappen die komende tijd gaan gebeuren.

			• technische briefing DSO op 26 november a.s. • voortgangsbrief met resultaten monitor voor 2 december a.s.
2 (1)	Individuele bevoegd gezag realiseert de eigen veranderopgave niet voor inwerkingtreding wet.	risico gelijk	Het risico blijft hoog en heeft maximale aandacht. De roadmaps van de VO-en worden op elkaar afgestemd en onderlinge risico's besproken. De vaststelling van de STOP 0.98 Kern zorgt ervoor dat leveranciers vooruit kunnen met aansluiten van de bevoegde gezagen. Het aansluiten van de omgevingsdiensten vergt extra aandacht vanwege de overlap met gemeenten en provincies. Actiepunten voor de komende periode: • In niet-technische termen uitleggen wat wanneer wordt opgeleverd van het basisniveau • Prioriteit proefcontent DSO in PI12 tbv demo. • VO: Aanbesteding leveranciers zo snel mogelijk starten en inzetten op gelijksoortige uitvragen per BG • VO: Resultaten monitor gebruiken voor tijdig sturen en overleg in driehoek Veranderopgave(n) – lokaal BG en DSO-implementatieteam.
3 (2)	De producten die DSO oplevert voldoen niet aan de verwachtingen van de uitvoeringspraktijk.	risico gelijk	Door de campagne van 2016 is een beeld neergezet over de voordelen van de Omgevingswet en het DSO. Dat dit door onder meer het BIT-advies nu meer getemporiseerd beschikbaar komt, kan tot gevolg hebben dat hetgeen op 1-1-2021 wordt opgeleverd (basisniveau) niet aan alle verwachtingen voldoet. Zeker in de komende periode waar bevoegde gezagen echt gaan aansluiten op het DSO, processen gaan veranderen en mensen worden opgeleid, verdient het 'verwachtingenmanagement' extra aandacht. Actiepunten Q4: • In communicatie naar bestuurders (o.a. Bestuurdersbijeenkomst van 18 november a.s.) benadrukken dat beperkte functionaliteit t.o.v. Bestuursakkoord een logisch gevolg is van opvolging BIT-advies • Informatiebrochure opstellen over 'meerwaarde' DSO-LV.
4 (nw)	Samenwerking met softwareleveranciers onvoldoende	Nieuw	RIJK, UVW en VNG melden dat het contracteringsproces van leveranciers niet overal soepel verloopt. Dit komt deels door koudwatervrees van leveranciers door het zich nog ontwikkelende DSO, de veelheid

			van uitvragen bij een beperkt aantal leveranciers en complexe opgaven van VTH-systemen en Omgevingsdiensten. Actiepunten voor het komende kwartaal Unie van Waterschappen: • Monitoren van voortgang van aanbesteden en implementeren en stimuleren. VNG: • Continueren Masterclass verwerving OW software • Opzet nieuwe werkplaats 'Versneller standaard verwerving OW software' waarmee gemeenten aanbesteding meer standaard, kwalitatief beter en sneller kunnen voorbereiden (kans 'slechte' of maatwerk aanbestedingen verkleinen) • Continueren Marktverkenning (standaard vraag beter benadrukken en aanbod voor gemeenten duidelijker maken, waardoor tijd wordt gewonnen en richting wordt gegeven) • Hulp aan dienstenleveranciers, waaronder implementatiepartners en adviesbureaus (waardoor kennisverspreiding van collectieve instrumenten bij deze partijen) • Vraag aan DSO-LV om goede compliancy voorziening voor harde 'test' of software met software conform standaarden. • Maken van een aansluitplan voor gemeenten waarbij leveranciers worden betrokken. • Publicatie Handreiking 'Verwerving OW software' Rijk: • EZK en LNV besteden voorlopig digitalisering projectbesluiten uit aan bijvoorbeeld ingenieursbureaus. • Digitalisering regelgeving in 2020 onder regie van BZK samen met RWS/WVL en KOOP. Als fall-back kan dit in 2021 voortgezet worden. • Het migratieteam voer regie op aansluiting STAM en ondersteunt.
5 (4)	Het DSO-LV is niet tijdig gereed voor inwerkingtreding van de wet.	Risico daalt	Risico daalt. De oplevering DSO-LV basisniveau komt steeds dichterbij. Lijst restpunten is inzichtelijk en overzichtelijk. Met de vaststelling STOP v098 wordt resterende onzekerheid minder. Ook is er nu geprioriteerd in wat nodig is voor (start) aansluiten/oefenen en zijn mitigerende maatregelen in beeld voor knelpunten.

			Actiepunten Q4 • Afbouw Basisniveau in 2020 verder specificeren en inplannen
6 (5)	Er wordt onvoldoende gewerkt binnen het programma vanuit de gedachte van de Omgevingswet.	risico gelijk	Voor de implementatie is kennis van de wet (EB en andere departementen Aansluitsporen) essentieel. Dit is nog niet integraal op orde. Actie Q4 • EB maakt procesafspraken rondom het opleiden van mensen • UVW heeft een wateropleiding-programma en deelt de ervaring met andere veranderopgaven

8.3 Top externe programmarisico's

#(oud)	risico	trend	opmerkingen/ maatregelen
E(xtern) 1 (1)	Budgetspanning onvoldoende de teruggebracht	risico gelijk	In de afgelopen periode is steeds duidelijker geworden wat de scope van DSO-basisniveau is en hoe en wanneer de eisen van het GPvE ingevuld worden. Het taakstellend budget is hard, oplossingen moeten hierbinnen gevonden worden. Wel is er nog een risico rondom acceptatie van het geraamde budget voor afbouw DSO-basisniveau door TBO en overeenstemming over welke risico's met betrekking tot tegenvallers het TBO accepteert. Totdat de overdracht rond is wordt het risico gehandhaafd. Actiepunten Q4 • Ramen van benodigde budget afbouw inclusief risico-opslag voor tegenvallers • Overeenstemming met TBO bereiken over acceptatie werklast afbouw DSO basisniveau en bijbehorend budget
E2 (2)	Beheer exploitatie fase te laat ingericht	Risico gelijk	De organisaties SBO, TBO en OBO's krijgen gestaag vorm Tegelijkertijd is er een aantal aandachtspunten: • Traject voor structurele positie en financiering LVBB/KOOP vraagt meer tijd, beheer in 2020 is geborgd. • Workload/bemensing/organisatie TBO vanaf januari 2020. De opgave voor 2020 is groot (afbouw basisniveau, uitbouw, doorontwikkeling en beheer). Zie R3 • Helderheid over de positionering van het Implementatieteam in relatie tot afbouw, beheer en doorontwikkeling en uitbouw. Actiepunten Q4 • Verder opzetten samenwerking Implementatieteam en TBO • Overdracht per 1-1-2020 monitoren vanuit de PR

9 Beheer DSO-LV

In het derde kwartaal van 2019 zijn zowel de strategische beheerorganisatie (SBO - BZK) als tactische beheerorganisatie (TBO - Kadaster) verder gegaan met het inrichten van de eigen organisatie en processen en de voorbereiding van de in beheer name van het DSO-LV op basisniveau voor wanneer dat eind 2019 opgeleverd zal gaan worden.

In het derde kwartaal hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- De Raamovereenkomst is ondertekend: ten behoeve van de formele opdrachtverstrekking van BZK aan Kadaster in de rol van TBO en de planning en control cyclus is gewerkt aan een meerjarige raamovereenkomst, die grondslag vormt voor jaarlijkse nadere overeenkomsten van opdrachtuitvoering.
- Transitieplan: In het transitieplan wordt aandacht besteed aan alle onderwerpen die aandacht vragen bij de inrichting. Het driehoeksoverleg tussen pDSO, TBO en SBO was ingericht om op alle transitieonderwerpen tot een gezamenlijke uitvoering te komen. Dit transitieoverleg is uitgebreid met implementatie, omdat er veel raakvlakken zijn tussen beheer en implementatie.
- Onderzoek Informatiepunt: In het OGB-beheer van 2 juli heeft besluitvorming plaats gevonden over het onderzoek informatiepunt. Dit onderzoek had betrekking op de functie, de omvang en verdeling van de beheerkosten, de governance en de stand in het ontwikkelen van het Informatiepunt. Het OGB-Beheer heeft gevraagd om een nadere uitsplitsing voor de financiële verdeling naar OW en niet-OW taken van het IPOw. Dit wordt besproken in het OGB-Beheer van 15 oktober.
- Verkenning gebruikersbetrokkenheid en overlegstructuur: vanuit het Kadaster is een verkenning gestart naar de vormgeving van de gebruikersbetrokkenheid. Daarvoor zijn twee dialoogsessies georganiseerd en wordt met de verschillende stakeholders gesproken.
- Het dialoogproces met de beoogde operationele beheerpartijen heeft verdere verdieping gekregen om de beheeropgave vanaf 2020 uit te werken, ter voorbereiding op de opdrachtverlening die dit najaar dient plaats te vinden.

10 Bijlage 1: statistieken Informatiepunt Omgevingswet (IPOw)

10.1 Paginaweergaven per onderwerp en trends

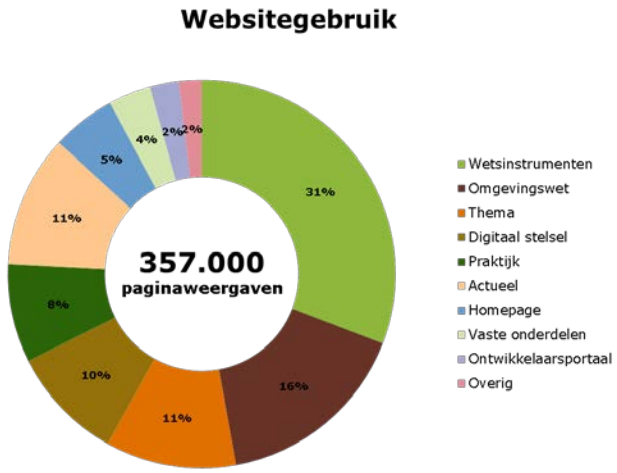

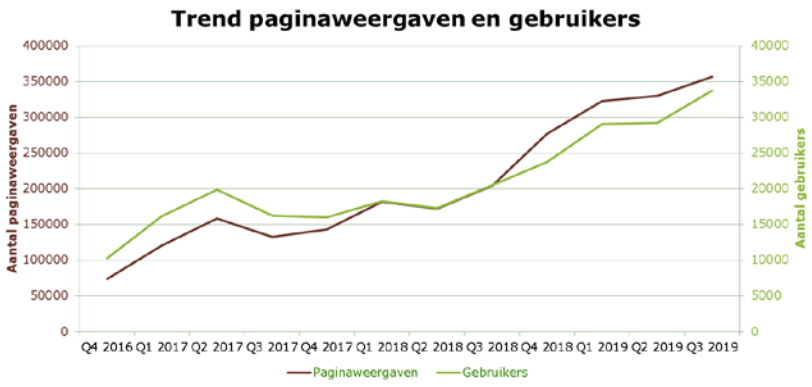

10.2 Vraagafhandeling en doelgroepen

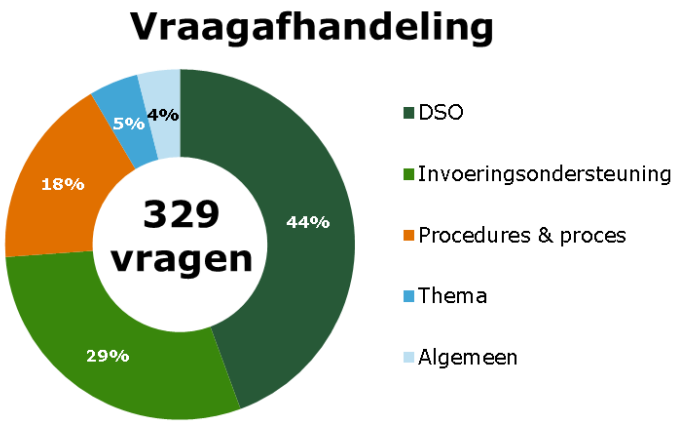

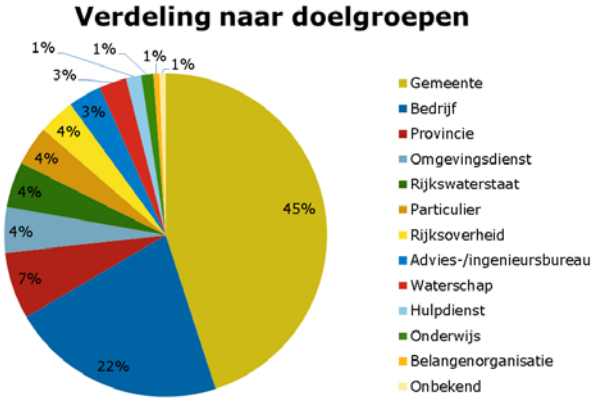

11 Bijlage 2: wijzigingen website IPOw per menuonderdeel

Thema's
Nieuw toegevoegde thema's:
- Bouw

Toegevoegd aan bestaande thema's:
- Geluid: geluidregels voor praktijksituaties (8 pagina's), Te beschermen gebouwen en locaties (7 pagina's)
- Trillingen: informatie over instrumenten (4 pagina's)
- Afval: per instrument en per activiteit, doelmatig afvalbeheer, lozingen van schepen op binnenwateren (5 pagina's)
- Licht: Lichthinder
- Water: Beschermen van waterbelangen
- Geur: Rioolwaterzuiveringsinstallaties
- Externe veiligheid: Register externe veiligheidsrisico's

Omgevingswet
- Hoe de wet tot stand komt: Invoeringsbesluit, overzichtspagina en lijst in te trekken besluiten
- ABC: circa 20 korte begrippen toegevoegd (o.a. Annoteren, Elementenbodemvoorziening, Omgevingsplan tijdelijk deel)
- Uitgangspunten: pagina Procedures uitgebreid

Wetsinstrumenten, geactualiseerd, verduidelijkt en uitgebreid
- Naar aanleiding van Invoeringsbesluit (Kamerversie mei 2019):
    - Bruidsschat: pagina toegevoegd over gemeentelijke vergunningen, diverse pagina's aangepast en heringedeeld
    - Regels in tijdelijke deel omgevingsplan en gemeentelijke verordeningen toegevoegd
    - 'Technische' bouwactiviteit sterk uitgebreid (6 pagina's): De 'knip', Wet kwaliteitsborging voor de bouw, Vergunningvrije bouwactiviteit
    - Overgangsrecht: diverse pagina's instrumenten aangepast
    - Honderden andere pagina's instrumenten en activiteiten aangepast, o.a. over omgevingsplan, waterschapsverordening en milieubelastende activiteit
- Omgevingsregeling (3 pagina's) toegevoegd
- Omgevingsverordening redactioneel verbeterd en informatie toegevoegd over digitale beschikbaarheid, afwegingsruimte, instructieregels en omgevingsverordening in de provincies
- Instructieregel: pagina over ontheffing toegevoegd
- Diverse pagina's over samenhang van de instrumenten verduidelijkt
- Milieubelastende activiteit uitgebreid met:
    - Vergunningverlening (10 pagina's): beoordelingsregels, op te nemen voorschriften, Nederlandse BBT-informatie documenten en BBT-conclusies.
    - Veranderingen in de vergunningplicht en in de OBM (overzichten in downloads)
    - Regelgeving integraal PRTR-verslag
    - Begrenzing van de locatie
- Lozingsactiviteit uitgebreid en verduidelijkt
- Diverse overige pagina's instrumenten en activiteiten redactioneel en inhoudelijk verbeterd

DSO irt wetinstrumenten
- Verbeteren verbinding tussen inhoudelijke informatie over de instrumenten en hoe die terugkomen in het DSO.

Praktijk (in samenwerking met IVO) toegevoegd of aangepast
- Cursus en training: Train de trainer toegevoegd
- Tools en games: pagina over Think!-app toegevoegd

Actueel / Homepage (samen met team Communicatie)
- Slagsessies oktober 2019 (toelichtende pagina) en Slagsessies juli (verslag) toegevoegd
- Ruim tien Nieuwsberichten toegevoegd (over o.a. aanbieding of instemming in de Tweede Kamer van relevante wetsvoorstellen, Terugblik Schakeldag 2019 en Eindrapport consultatie 0.97 versie STOP/TPOD)
- Agenda bijgewerkt

Ontwikkelaarsportaal (door redactie Ontwikkelaarsportaal)
Circa 10 nieuwsberichten geplaatst en agenda bijgewerkt

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Notitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e
M art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl
T art 5.1 lid 2 sub e 4

Datum 25 november 2019

Bijlagen 1

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	Actualisatie kostenraming ADS per 1 oktober 2019
Indiener	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	25 november 2019

Aard van de behandeling:

Ter informatie

Informerende punten:

1. In de Programmaraad van 4 november jl. is op basis van de goedgekeurde uitgangspunten de stand van de kostenraming per 1 oktober gepresenteerd en vervolgens ten behoeve van de Programmaraad van 18 november jl. in gebruikelijke vorm opgemaakt. Het geschatte bedrag komt uit op 140,8 miljoen euro. Dit beeld zal worden verwerkt in de Rijks ICT-dashboard nadat het OGB is geïnformeerd.
2. Het risico bestaat dat het tot dusver stabiele ramingsbeeld van 140,8 miljoen euro wordt overschreden. De oorzaak hiervan is gelegen in de resterende werkvoorraad en de mogelijk nog te verwachten groei daarvan (op basis van historische gegevens) na programma-increment 12 en doet zich met name voor binnen de Plan tot publicatie-keten, in het bijzonder de LVBB (KOOP).Aan het programma DSO is gevraagd om met risico-beheersende voorstellen te komen om de groei van de werkvoorraad te beteugelen. Op 12 december a.s. worden deze voorstellen voor deze keten uitgewerkt. Vervolgens vinden op 13 en 14 januari a.s. de planning-sessies van 13e programma-increment plaats. Vlak daarna kan middels actuele ‘sizing’-gegevens worden vastgesteld of deze voorstellen soelaas hebben geboden. Zo nee, dan wordt de Programmaraad daarvan aanstonds op de hoogte gesteld en betrokken bij mitigerende maatregelen.

Aanleiding

De aanleiding voor deze notitie is de geplande actualisatie van de kostenraming per 1 oktober 2019. De snel naderende voorgenomen overdracht van de afbouw van het DSO naar de TBO per 1 januari 2020 geeft aanleiding tot het ramen van de resterende werklast en de resterende kosten.

Toelichting

Eind dit jaar stopt het deelprogramma DSO (pDSO). De tactische beheer-organisatie (TBO) neemt in 2020 de regie over de resterende ontwikkel-inspanningen over. De actualisatie van de kostenraming per oktober 2019 heeft mede als doel om op basis van de goedgekeurde uitgangspunten inzicht te geven in de omvang en kostenraming van de resterende ontwikkelinspanning. In de programma-incrementen wordt gewoonlijk 85 tot 90% van de geplande functionaliteit opgeleverd. Zo ook in het laatste increment onder regie van het

pDSO. Daarnaast worden er om diverse redenen ontwikkel-inspanningen ten behoeve van DSO LV-basisniveau doorgeschoven naar 2020. De vraag daarbij is of dan ook een evenredig deel van de kosten kan worden doorgeschoven.

Deze notitie geeft op hoofdlijnen inzicht in de stand van de kostenraming ADS per 1 oktober 2019 en daarnaast in de mogelijke omvang van de resterende ontwikkelinspanning. De notitie gaat ook in op, gegeven de goedgekeurde uitgangspunten, welke ruimte er in de kostenraming zelf is om de ontwikkeling van de resterende ontwikkelinspanning te bekostigen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Actualisatie kostenraming oktober 2019

Uitgangspunten

In het OGB van 15 oktober 2019 zijn de ‘Financiële uitgangspunten Aan de Slag 2019 en 2020’ goedgekeurd. Deze zijn deels een aanvulling op en deels een wijziging van de uitgangspunten van de kostenraming per 1 april 2019. Voor het overige blijven de uitgangspunten van april 2019 gelden voor deze actualisatie van de kostenraming.

De wijzigingen en aanvullingen ten opzichte van april 2019 zijn samengevat:

1. Financiering van afbouw door BZK/ADS;
2. Een bedrag van 3,7 miljoen ‘beheer op de lat’ komt ten laste van het beheerbudget;
3. De kosten van BLM’s en BLA’s DSO en Programmaraadleden (m.u.v. UvW) komen met ingang van 2020 niet meer ten laste van het programma. De kosten van Monitor en Communicatie worden vanaf 2019 door ADS/IVO gedragen;
4. De beheerkosten van LVBB in 2018 en 2019 blijven voor rekening van ADS.

Resultaten actualisatie kostenraming op hoofdlijnen

De totale geraamde kosten van het programma ADS bedragen € 192,5 miljoen (zie Tabel 1). Dit is gelijk aan voorgaande jaren. Ook de totale geraamde kosten van DSO-LV-basisniveau zijn met € 140,8 miljoen vergelijkbaar met eerdere ramingen (zie Figuur 1). De cijfers zijn afkomstig uit ‘Kostenraming ADS oktober 2019_v05.xlsx’.

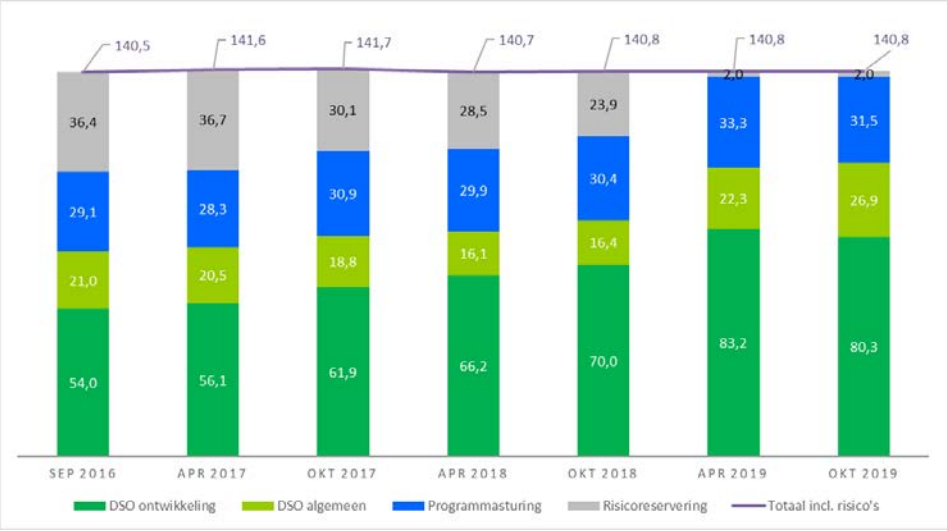

Figuur 1: Resultaten kostenramingen DSO sinds september 2016

Ten opzichte van de raming van april 2019 zijn er behoorlijke verschuivingen in de kostenposten va het DSO (zie Tabel 2). De ontwikkelkosten van het DSO zijn afgenomen met 2,9 miljoen euro. Dit komt vooral door de lagere realisatie van PR0529 Knooppunt in de eerste helft van 2019 (zie Tabel 5). De algemene kosten zijn per saldo gestegen door het opnemen van kostenbesparingen en verschuivingen in reserveringen (zie Tabel 2). Daar tegenover staan voor 4,1 miljoen euro lagere kosten door lagere kostenrealisatie van préproductie, het overhevelen van 3,7 miljoen euro voorgefinancierde beheerkosten naar beheer en

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

het vrijvallen van de destijds nader te detailleren kosten voor transitie DSO (zie Tabel 6). De belangrijkste correcties op de realisatie van 2018 (ongeveer 3 miljoen euro) waren al meegenomen in de raming van april 2019. Enkele nagekomen correcties van de realisatie in 2018 zijn in deze actualisatie verwerkt. Ook zijn de verwachtingen over de realisatie van de kosten van ontwikkeling en préproductie in Q4 van 2019 per saldo naar beneden bijgesteld.

Tabel 1: Gerealiseerde en verwachte investeringskosten deelprogramma's met toeslag van PR&PB per oktober 2019

Programmaonderdelen	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten voorzien in miljoen €									
Deelprogramma DSO	1,4	18,2	27,3	38,3	53,6	0,0	0,0	0,0	138,8
Deelprogramma Invoering	0,7	2,5	7,3	5,9	6,4	8,5	2,5	1,2	35,0
mogelijke toevoeging budget vanuit Informatiepunt				0,0					0,0
Informatiepunt	0,0	2,1	3,2	2,7	4,1	2,9	0,0	0,0	15,1
beheer programmawebsite en helpdesk voor IVO	0,0	0,0	0,4	0,5	0,5	0,3	0,0	0,0	1,8
Totaal informatiepunt	0,0	2,1	3,7	3,2	4,6	3,1	0,0	0,0	16,8
Totaal	**2,1**	**22,8**	**38,2**	**47,5**	**64,6**	**11,6**	**2,5**	**1,2**	**190,6**
Risicoreservering	*2015*	*2016*	*2017*	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*	*Totaal*
Investeringskosten onvoorzien in miljoen €									
Beroep op risicoreservering DSO				-8,5	-26,2				-34,7
Totale risicoreservering sinds april 2017 DSO									36,7
Beroep op risicoreservering IP									0,0
Totale risicoreservering IP									0,0
Resterende risicoreservering DSO en IP	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-8,5**	**-26,2**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**2,0**
Totale investeringskosten inclusief BTW	**2,1**	**22,8**	**38,2**	**38,9**	**38,4**	**11,6**	**2,5**	**1,2**	**192,5**

De kosten van programmasturing zijn door het slechts gedeeltelijk opvullen van vrijgevallen posities en door een fors lagere toedeling van Programmaraad en Programmabureau (PR&PB) afgenomen met 2,5 miljoen euro (zie Tabel 2). Ook is er capaciteit voor omgevingsmanagement, communicatie en implementatie-management verschoven van DSO naar IVO. In de raming van april 2019 bleek een dubbeltelling te zitten met capaciteit van RWS die zowel in het DSO-team als in DSO-ontwikkeling was opgenomen. Deze kosten zijn in deze actualisatie verwijderd uit DSO-ontwikkeling.

Tabel 2: Verschillenanalyse DSO oktober 2019 – april 2019

Verschillenanalyse DSO			
Bedragen in euro's	*april 2019*	*oktober 2019*	*delta*
Investeringskosten in euro's:			
Ontwikkeling	€ 83,2	€ 80,3	€ -2,9
Algemeen	€ 22,3	€ 26,9	€ 4,7
Programmateam	€ 20,6	€ 19,5	€ -1,1
Toeslag PR&PB	€ 12,7	€ 12,0	€ -0,7
Risicoreservering	€ 2,0	€ 2,0	€ -
Totaal voorzien	**€ 140,8**	**€ 140,8**	**€ -**

De meevallers bedragen in totaal per saldo 12,1 miljoen euro (zie Tabel 3 t/m Tabel 6). Deze zijn als reserveringen opgenomen in de post DSO algemeen. Door alle meevallers is de risicoreservering ten opzichte van april 2019 ongewijzigd gebleven.

De indirecte kosten van het deelprogramma DSO zijn verder afgenomen tot 14% van de totale voorziene kosten (zie Tabel 7). De indirecte kosten bestaan uit de kosten van toeslag PR&PB à 11,3 miljoen euro en de overkoepelende activiteiten van programmamanagement en –beheersing à 7,1 miljoen euro uit de 19,5 miljoen euro voor het gehele DSO-Programmateam.

De raming van IVO sluit zoals gebruikelijk op 35 miljoen euro. Ook de raming van Informatiepunt is ongewijzigd gebleven. In de netto raming van IVO zijn de kosten van Monitor en Communicatie vanaf 2019 volledig toegerekend aan IVO. Ook is de overheveling van capaciteit van DSO naar IVO opgenomen. De raming van Informatiepunt blijft gehandhaafd op 16,8 miljoen euro.

De kosten van PR&PB zijn afgenomen door het niet of slechts gedeeltelijk opvullen van vrijgevallen posities en door het overnemen van kosten van programmaraadleden door de koepels. Ten slotte zijn de kosten van formatie van het ministerie van BZK voor PR&PB, DSO en IVO in 2019 à 1 miljoen euro buiten beschouwing gelaten.

Prognose resterende werklast

Op basis van de baseline backlog van programma-increment (PI) 12 in het laatste kwartaal van 2019 en de resultaten van de sizing van de werklast zijn prognoses gemaakt van de per 1 januari 2020 resterende werklast van DSO LV-basisniveau en de daaraan toe te rekenen kosten (zie Tabel 8). De in 2020 resterende werklast is geraamd als percentage van de leverbare werklast van de betreffende ontwikkelteams in PI 11 en PI 12, waarvan de kosten bekend zijn en komt uit op 100%. Op deze manier is volgens de P50[1] de resterende werklast geschat op 14 miljoen euro. Het verschil tussen de P85 en de P50 waarde laat zien wat het risico is als straks de werklast groter blijkt te zijn. De kosten van de resterende werklast kunnen dan oplopen met nog eens 8 miljoen euro. Deze schatting is op basis van de in de laatste werkvoorraad (baseline backlog PI 12) opgenomen werklast met als uitgangspunt dat het aantal features niet verder toeneemt.

Het aantal features in de backlog is in twee jaar flink gegroeid, van 1.300 eind 2017 tot 2.500 eind 2019. Sinds vorig kwartaal is de groei aan het afvlakken, mede omdat enkele teams op het punt van opleveren staan. Enkele andere teams (OZON en LVBB) zitten echter nog midden in een steil verlopende groei. Op basis van historische groei die zich voortzet als een S-curve[2] en zonder bijsturing wordt een groei verwacht tot omstreeks 3.000 features in totaal, waarvan 90% tot het basisniveau behoort. In dat geval komen de geschatte kosten van de resterende werklast van DSO LV-basisniveau uit op 24 miljoen euro met een risico (P85 minus P50) oplopend tot 14 miljoen euro extra.

NB: De prognoses van de werklast zijn voorlopig en worden aangepast op basis van de sizing ter voorbereiding op de planningsessies van PI 13 in januari 2020 en de resulterende baseline programmabacklog die inzicht geeft in de werkvoorraad voor afbouw vanaf PI 13. Het effect van maatregelen tot het terugdringen van (de groei van) de werklast wordt hier ook in meegenomen.

Dekking resterende werklast uit posten in de kostenraming

Het programma ADS heeft als gevestigde praktijk om tegenvallende kosten eerst op te vangen met meevallers alvorens de risicoreservering aan te spreken. De meevallers worden daartoe opgenomen in een post reserveringen in de algemene

[1] De P50 is het percentiel waarin 50% van de uitkomsten lager is dan de berekende waarde. In een Monte Carlo simulatie zijn 1.000 mogelijke uitkomsten van de kosten van de resterende werklast gegenereerd. De helft daarvan pakt lager uit dan de P50. In de P85 valt 85% van de uitkomsten lager uit.

[2] De S-curve volgt de cumulatieve normaalverdeling. Dit is een veelvoorkomend patroon in bijvoorbeeld de groei van populaties en de verspreiding van innovaties in markten. En is ook aannemelijk in de groei van de backlog.

kosten. In Tabel 3 is dit uitgesplitst. De teller van de algemene reserveringen staat momenteel op 11 miljoen euro. De resterende risicoreservering bedraagt 2 miljoen euro. Tezamen is dit 13 miljoen euro. Zoals het er nu uitziet is dit, onder voorbehoud van mee- en tegenvallers in het laatste kwartaal van 2019, niet voldoende om de resterende werklast van DSO LV-basisniveau zonder verdere groei van de backlog te kunnen voltooien.

Conclusie en advies

De conclusie is dat het niveau van de kostenraming van 140,8 miljoen euro onder druk kan komen te staan door de omvang van de resterende werklast. De oorzaak van dit risico is gelegen in de resterende werkvoorraad en de mogelijk nog te verwachten groei daarvan (op basis van historische gegevens) na programma-increment 12 en doet zich met name voor binnen de Plan tot publicatie-keten, in het bijzonder de LVBB (KOOP).
Aan het programma DSO is gevraagd om met risico-beheersende voorstellen te komen om de groei van de werkvoorraad te beteugelen. Op 12 december a.s. worden deze voorstellen voor deze keten uitgewerkt. Vervolgens vinden op 13 en 14 januari a.s. de planningsessies van 13e programma-increment plaats. Vlak daarna kan middels actuele ‘sizing’-gegevens worden vastgesteld of deze voorstellen soelaas hebben geboden. Is dat niet het geval, dan wordt de Programmaraad daarvan aanstonds op de hoogte gesteld en betrokken bij mitigerende maatregelen. Daartoe behoren (combinaties van):

a) Actieve sturing op kostenbeheersing daar waar de overschrijdingen zich voordoen op basis van een gedegen financiële analyse;
b) Nogmaals kritisch beoordelen welke functionaliteiten in de werkvoorraad echt tot het basisniveau behoren en welke niet.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlagen

Tabel 3: Reserveringen uit kostenbesparingen en kostenverschuivingen pDSO

Reserveringen		
Reserveringen apr 2019:	*€*	*2,7*
DSO-PR10 - Open stelsel voor derden	€	0,2
Team 13 vullen	€	1,8
Team 13 maken rijksregels	€	0,2
DSO-PR26 - Centrale serviceorganisatie beheer inrichten	€	0,4
Reserveringen juli 2019, uit:	*€*	*8,7*
Besparing op capaciteit	€	1,1
Minder toeslag PR&PB	€	0,7
Batig saldo ontwikkelteams	€	2,9
Batig saldo algemene kosten (incl. 3,7 mln voorgefinancierd)	€	4,1
Totaal reserveringen	***€***	***11,4***

Tabel 4: Besparingen op capaciteit en programmasturing t.o.v. april 2019

Afwijkingen	**Bedrag**	
DSO team	€	-1.097.080
Toegerekende kosten PR&PB	€	-698.387
Totaal	**€**	**-1.795.467**

Tabel 5: Batig saldo ontwikkelkosten ontwikkelteams t.o.v. april 2019

Afwijkingen	**Bedrag**	
Team12-02	€	223.409
PR04/33/34	€	-81.880
Team 29-05	€	-2.507.979
DSO-PR06 - Gegevenscatalogus	€	122.875
DSO-PR07 - Procesmatig Borgen standaarden	€	28.765
DSO-PR08 - Aansluiten informatiehuizen	€	-64.857
DSO-PR12 - Viewer	€	-30.062
DSO-PR13 - Toepasbare regels	€	-365.356
Team 13 maken rijksregels	€	238.921
DSO-PR16-Informatiehuis Ruimte	€	-127.314
DSO-PR26 - Centrale serviceorganisatie beheer inrichten	€	-451.187
DSO-PR30 - LVBB	€	52.005
DSO-PR31 - OZON	€	9.344
DSO-PR32 - Programma-activiteiten door het TBO	€	89.008
Totaal	**€**	**-2.864.309**

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tabel 6: Batig saldo algemene kosten t.o.v. april 2019

Afwijkingen	**Bedrag**	
Préproductie RWS	€	-1.332.256
Voorgefinancierde beheerkosten STAM, STTR, Gebr Toep PRE	€	-2.500.000
Préproductie Kadaster	€	-199.960
Voorgefinancierde beheerkosten Catalogus, OZON, Viewer, IHR	€	-700.000
Préproductie Geonovum	€	-409.584
Voorgefinancierde beheerkosten STOP/TPOD Standaard en MIM/HIM Stand	€	-350.000
Préproductie KOOP	€	85.118
Voorgefinancierde beheerkosten STOP/TPOD Standaard	€	-150.000
Schrijven GAS'n	€	-120.000
Gebruikersvergoeding	€	-60.964
Programma Applicatie Tooling	€	-39.242
Adviezen, onderzoeken, usability tests, praktijkproeven	€	254.664
Transitie DSO naar beheer (technisch-operationele ondersteuning): deels geabsorbeerd door PR 26	€	-1.600.000
Oplossen issues m.b.t. acceptatie e.d.	€	3.070.216
Totaal	**€**	**-4.052.008**

Tabel 7: Ontwikkeling indirecte kosten pDSO

Raming	**Totale kosten DSO voorzien incl. toeslag PR&PB**	**DSO indirect incl. toeslag PR&PB**	**Indirect als % totaal DSO voorzien**
2016-09	104,1	29,1	28%
2017-04	104,9	26,4	25%
2017-10	111,6	26,3	24%
2018-04	112,1	23,1	21%
2018-10	116,9	22,7	19%
2019-04	138,8	24,9	18%
2019-10	138,8	19,1	14%

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Tabel 8: Raming van de per 1 januari 2020 resterende werklast DSO LV-basisniveau

	Werklast vanaf PI 13 als percentage van PI 11-12 Zonder groei van de backlog			Werklast vanaf PI 13 als percentage van PI 11-12 Met groei van de backlog		
Team	**P15**	**P50**	**P85**	**P15**	**P50**	**P85**
PR02	43%	112%	186%	106%	208%	309%
PR04/33	0%	24%	50%	0%	28%	79%
PR0529	38%	118%	184%	90%	233%	390%
PR06	0%	29%	78%	0%	52%	117%
PR12G	103%	164%	228%	85%	209%	336%
PR12V	0%	54%	124%	0%	106%	229%
PR13U	0%	73%	147%	12%	109%	201%
PR16	0%	27%	94%	0%	56%	136%
PR30	172%	246%	326%	364%	456%	554%
PR31	24%	150%	273%	103%	314%	545%
PR34	57%	78%	104%	78%	104%	156%
Totaal	**45%**	**100%**	**160%**	**90%**	**174%**	**272%**

	Kosten werklast vanaf PI 13 in miljoen euro Zonder groei van de backlog			Kosten werklast vanaf PI 13 in miljoen euro Met groei van de backlog		
Team	**P15**	**P50**	**P85**	**P15**	**P50**	**P85**
PR02	€ 0,4	€ 1,0	€ 1,7	€ 1,0	€ 1,9	€ 2,9
PR04/33	€ -	€ 0,4	€ 0,9	€ -	€ 0,5	€ 1,5
PR0529	€ 0,4	€ 1,2	€ 1,8	€ 0,9	€ 2,3	€ 3,8
PR06	€ -	€ 0,1	€ 0,3	€ -	€ 0,2	€ 0,4
PR12G	€ 1,4	€ 2,3	€ 3,2	€ 1,2	€ 2,9	€ 4,7
PR12V	€ -	€ 0,4	€ 0,8	€ -	€ 0,7	€ 1,5
PR13U	€ 0,0	€ 1,5	€ 2,9	€ 0,2	€ 2,2	€ 4,0
PR16	€ -	€ 0,2	€ 0,8	€ -	€ 0,5	€ 1,1
PR30	€ 3,2	€ 4,6	€ 6,0	€ 6,8	€ 8,5	€ 10,3
PR31	€ 0,3	€ 1,7	€ 3,0	€ 1,1	€ 3,5	€ 6,0
PR34	€ 0,5	€ 0,6	€ 0,8	€ 0,6	€ 0,8	€ 1,2
Totaal	**€ 6,1**	**€ 13,9**	**€ 22,4**	**€ 11,8**	**€ 24,0**	**€ 37,6**

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Notitie

Beheerkosten 2020

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

Datum
27 november 2019

Bijlagen
3 (zie pagina's document onderaan)

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Onderwerp	**Beheerkosten 2020**
Agendapunt	**8.1**
Actiehouder	art 5.1 lid 2 sub e
Datum	**26 november 2019**
Doel nota	**Ter vaststelling**

Aard van de behandeling:

Ter besluitvorming

Voorgesteld OGB Besluit:

- Akkoord op de integrale begroting voor Beheer, Exploitatie en Doorontwikkeling DSO-LV en IPOw voor 2020, ten bedrage van € 25,9 mln excl. indexering 2020 en de extra bijdrage vanuit het Rijk voor IPOW
- Akkoord met de verdeling van de vrije ruimte in het budget

Toelichting - context

Deze notitie is onderdeel van de planning en controlcyclus zoals afgesproken in de beheerovereenkomst en het Beheerarrangement. Met deze notitie wordt het OGB gevraagd akkoord te gaan met de voorgestelde begroting, conform de afspraak in de Beheerovereenkomst[1].

In principe wordt er in het OGB een jaarplan met begroting geagendeerd. Voor 2020 als transitiejaar fungeren het strategisch beheerontwikkelplan en het tactisch beheerontwikkelplan als jaarplan. Op basis van deze plannen is de begroting voor de SBO en TBO opgesteld.

Deze begroting gaat over Beheer, Exploitatie en Doorontwikkeling van het DSO-LV en Informatiepunt OW. De financiering hiervan verloopt via Gemeentefonds, voor provincies een factuur via het IPO, Waterschapsfactuur en Rijksbijdrage vanuit de in het financieel akkoord afgesproken € 25,9 mln. De financiering van de deelopdrachten voor Afbouw basisniveau, ondersteuning Implementatie, en (voorbereiding op) Uitbouw zijn hier niet in meegenomen, omdat de financiering hiervan via BZK loopt. De kosten van Beheer KOOP maken geen onderdeel uit van dit budget. Financiering KOOP loopt via BZK.

[1] Zie Beheerovereenkomst DSO versie 1.0

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De financieringsafspraken voor Beheer en Doorontwikkeling gaan zoals besloten in het OGB van 15 oktober jl. in op basis van een geaccordeerd conditioneel besluit, na vrijgave basisniveau. Het volgende proces is afgesproken:

1. In het Bestuurlijk Overleg (BO) van 22 januari 2020 wordt een conditioneel besluit genomen over de vrijgave van het basisniveau van DSO-LV voor oefenen en aansluiten alsmede de overgang naar Beheer & Doorontwikkeling, gebaseerd op de tussenresultaten van het IBAT, de resultaten van Programma Increment 12 en het advies hierover vanuit ADS en de TBO.
2. De financieringsafspraken m.b.t. het in beheer gaan per 1 januari 2020, conform beheerovereenkomst, op basis van de beoogde conditionele vrijgave in januari.
3. In het BO van april 2020 kan het conditionele besluit uit januari, na afronding van een positieve acceptatietest, worden bekrachtigd.

Overzicht beheerkosten

Totstandkoming van dit overzicht

In 2019 is er voor het eerst gestart met een formeel offerteproces tussen TBO en operationeel beheerorganisaties (OBO's), zijnde RWS, Kadaster en Geonovum. Dit proces is zorgvuldig en met ruimte voor dialoog tot stand gekomen en heeft geleid tot offertes van de OBO's waarin onderscheid is gemaakt tussen Beheer- en exploitatiekosten, Implementatiekosten en kosten voor afbouw.
In het proces is expliciet aangegeven dat de beheerkosten de financiële afspraken niet te boven mogen gaan (hooflijnenakkoord financiële afspraken). De begroting is tot stand gekomen op basis van de voorlopige offertes welke in november zijn opgesteld. De definitieve offertes liggen op dit moment bij de directies van de OBO's ter besluitvorming voor. De streefdatum voor ondertekening is 15 december 2019.
De dienstverlening die de OBO' s aanbieden komt overeen met de scope die in de beheerovereenkomst is afgesproken en zijn wat betreft dienstverleningsniveau overeenkomstig het besluit van het OGB-beheer van 15 oktober jl. om het dienstverleningsniveau voor de huidige voorzieningen OLO, AIM en RP.nl als uitgangspunt te hanteren waar in 2020 naar toe wordt gewerkt. In de bijlage is een beschrijving van de diensten per OBO opgenomen.
De ontvangen (concept) offertes zijn getoetst op 3 hoofdcategorieën: Algemeen (Scope, dienstverleningsniveaus, technische infrastructuur, functioneel beheer), check op compleetheid Service in ketens en financiële onderbouwing plannen 2020. De uitkomsten zijn besproken met de OBO's die hun offertes hebben geüpdate.

Voorstel kostenraming per beheeronderdeel

Onderstaand voorstel geeft een beargumenteerde verdeling van de beheerkosten. Deze is gebaseerd op de verwachte werkelijk gerealiseerde beheerkosten in 2019 en op basis van offertes met inhoudelijke beschrijvingen van de uit te voeren werkzaamheden zijn kosten verdeeld naar redelijkheid en billijkheid. De bedragen zijn gemaximeerd.

Indexatie

De beheerkosten voor DSO-LV worden jaarlijks volgens paragraaf 1 artikel 2c van het beheerakkoord geïndexeerd conform de methodiek die geldt voor agentschappen. De begrote beheerkosten op de begroting van BZK worden geïndexeerd op basis van de IPO bijstellingen berekend door het CPB.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De uitname uit het gemeentefonds loopt mee met de IPO bijstellingen, de factuur aan het IPO en de waterschappen is inclusief de indexatie. Het CPB verwacht een indexatie-percentage van 1,4% te gaan hanteren (MEV 2020, sept 2019), wat overeenkomt met €362.000 additioneel budget voor Beheer en Doorontwikkeling in 2020, die aan het budget onder overige wordt toegevoegd.

Beheeronderdeel:	**Kosten 2020***
RWS	8,5
Kadaster	5,4
Geonovum	1,4
IPOw**	2,7**
TBO	3,8
SBO	1,4
Voorzieningen e-overheid***	0,4
Overige****	2,9
Totaal 2020:	**26,6**
Beschikbaar budget beheerakkoord	25,9
Extra: toezegging Rijk additioneel IPOw*****	PM
Extra: indexatie obv. Beheerovereenkomst	0,4
Beschikbaar voor SBO/TBO Beheer 2020	**26,6**

*Bedragen in € x 1.000.000
**IPOw: de kosten IPOw in 2020 betreffen de 2e helft 2020.
***Voorzieningen e-overheid: bandbreedte aan ramingen te verwachten gebruik. Dit is de mediaan
**** Voor een toelichting zie hieronder
*****Bijdrage Rijk nader te specificeren voor de helft van 2020.

n.b.: deze kostenindicatie voor 2020 is niet representatief voor 2021 en verder door de transitiefase waarin we ons nu bevinden. De transitiekosten die in 2020 indirect onderdeel zijn van de beheerkosten komen bijvoorbeeld voort uit tooling en de inhuur van extra ervaren experts tegen hogere tarieven.

Verdeling van de niet-directe (post "Overige") kosten

Ten aanzien van beheerkosten 2019, wordt een bedrag van € 3,7 mln aan beheer in 2019 door ADS voorgefinancierd. Dit bedrag wordt geacht ten laste van beheerbudget gebracht te kunnen worden, de zogenoemde beheerkosten op de lat, mits er voldoende ruimte is binnen het taakstellend budget van € 25,9 mln. Deze € 3,7 mln mag over een looptijd van 4 jaar (2020-2023) in gedeeltes van het beheerbudget worden afgeschreven, wat overeenkomt met € 930.000,= per jaar. Naar de huidige inzichten past dit binnen het beheerbudget voor 2020.

Voor het aansluiten van e-overheid voorzieningen wordt rekening gehouden met een bandbreedte aan ramingen ten aanzien van te verwachten gebruik. Voor 2020 is een kostenpost opgenomen die overeenkomt met de mediaan van de verwachtingen.

Er wordt voorgesteld om het budget onder "overige" als volgt te verdelen:

Beheeronderdeel:	**Kosten 2020**
Beheerkosten op de lat	0,9
Risicoreservering	2,0
Totaal overige:	**2,9**

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

De direct aan de beheerorganisatie toe te rekenen kosten komen uit op een totaal van € 23,2 mln. De opgenomen reservering kan in 2020 worden ingezet om onvoorziene kosten op te vangen. Bij onder uitputting in 2020 wordt voorgesteld zo mogelijk een bedrag van € 930.000,= ten goede te laten komen aan de beheerkosten op de lat en daarmee deze versneld af te bouwen en het eventuele resterende bedrag toe te voegen aan het budget voor 2021 om te dienen als spaarpot om zo nodig onvoorziene kosten in dat jaar of beheerkosten voor uitbouw op te vangen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1a: Dienstverlening OBO RWS

Het RWS-deel van DSO-LV betreft de volgende onderdelen:

- diensten in de keten van Idee tot Afhandeling, zijnde Omgevingsloket, Gebruikerstoepassingen (checken, opstellen & indienen, samenwerken), contentbeheer gerelateerd aan toepasbaar maken van regels
- diensten m.b.t. het knooppunt en beveiliging
- diensten omtrent DSO-UX (User-eXperience) expertise
- beheerdiensten standaarden STTR en STAM

Hieronder een korte samenvatting per dienst.

Dienst Uitvoeren Toepasbare Regels

Deze dienst valt uiteen in onderstaande kernfuncties en het beheer van de standaard STTR:

Toepasbare regels verifiëren, registreren en uitvoeren
Tijdens het opstellen van toepasbare regels controleert de opsteller of de regels aan de standaard toepasbare regels voldoen (verifiëren). Voor het registreren van toepasbare regels is het koppelen van het lokale regelbeheersysteem aan DSO-LV noodzakelijk (registreren). Na registratie zijn de regels toepasbaar in de vergunningcheck en aanvraag in het Omgevingsloket (uitvoeren).

Functionele structuur
De functionele structuur is de kapstok voor toepasbare regels. De functionele structuur bevat de juridische handelingen (activiteiten) waar toepasbare regels onder hangen. Zonder functionele structuur is het niet mogelijk om toepasbare regels te registreren.

STandaard Toepasbare Regels (STTR)
Alleen regels die voldoen aan de standaard toepasbare regels (STTR) kunnen in het register worden opgeslagen.

Dienst portalen, CMS en DMS
Deze diensten ondersteunen afnemers en de beheerorganisaties DSO bij het uitvoeren van bedrijfsprocessen met betrekking tot de Omgevingswet in combinatie met de dienst Loket.

Dienst loket en beheer standaard STAM
De dienst loket is de centrale plek waar alle digitale informatie over de fysieke leefomgeving straks samenkomt. Zo kan iedereen informatie over de leefomgeving op één plek bekijken en direct gebruiken. De dienst loket bestaat uit de volgende onderdelen.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Dienst knooppunt
Knooppunt is de voorziening ten behoeve van de technische aansluitingen op het DSO. Het Knooppunt maakt het mogelijk dat Informatiehuizen en DSO voorzieningen API's/services via één centrale plek laten lopen.

Dienst DSO-UX (User-eXperience) expertise
Advisering
De dienst DSO UX Expertise adviseert zowel de TBO als de OBO-lagen van de gehele DSO keten met praktische kennis en ervaring op het gebied van user experience expertise en digitale toegankelijkheid. Vormen van advies zijn bijvoorbeeld: Analyse van gebruikersgedrag met behulp van analytics tooling, kwalitatief gebruikersonderzoek en het bewaken van consistentie en kwaliteit van de userinterface over het gehele stelsel.

Dienst beheer centrale content toepasbare regels
Deze dienst richt zich op de content voor het toepasbaar maken van regels, die RWS als ontwikkelpartner voor het DSO realiseert.

Governance en system team
Om de hierboven beschreven diensten te kunnen leveren is in de offerte ook inzet ten behoeve van governance en system team begroot.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 1b: Dienstverlening IPOw RWS

Het IPOw levert de volgende diensten aan de verschillende doelgroepen:
- Website en helpdesk uitleg wet- en regelgeving
- 1e lijns helpdesk DSO-LV
- Klachtenmeldpunt (als onderdeel van de helpdesk)

Daarnaast levert IPOw inbreng van kennis en expertise bij implementatie-activiteiten van/via Aandeslag.

(Adviseurs met) kennis is de basis van het IPOw. RWS heeft jarenlange ervaring met de uitleg en vraagafhandeling over bestaande wetgeving, o.a. door de bestaande helpdesks Water, Bodem+ en InfoMil. Vanuit die kennisbasis is de kennis over de Omgevingswet- en regelgeving opgebouwd. Deze kennis wordt op verschillende manieren ingezet voor verschillenden diensten, zodat de diensten onderling ook versterkt worden.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 2: Dienstverlening OBO Kadaster

- **Viewer Regels en Kaart.** Deze Dienst maakt inzichtelijk welke regels er zijn t.a.v. de fysieke leefomgeving. Bezoekers kunnen zich op iedere gewenste locatie in Nederland oriënteren in de regels die geplden op die locatie.
- **Informatiehuis Ruimte (IHR).** Deze Dienst ontsluit alle bestaande Ruimtelijke Plannen uit RP.nl voor het DSO-LV. Daarnaast levert deze Dienst ook de zgn. overbruggingsfunctie waarmee deze Plannen in samenhang met de nieuwe Omgevingsdocumenten ontsloten worden.
- **Catalogus**. Deze Dienst maakt het voor bronhouders eenvoudiger om de toepasbaarheid en de relatie met gegevens uit ander informatiehuizen te optimaliseren. De catalogus verbindt deze partijen door het aan elkaar relateren van de begrippen die binnen het DSO worden gebruikt en afkomstig zijn uit beleid, wet- en regelgeving, beslisbomen, formulieren e.d. en de dtatsets die binnen het stelsel aanwezig zijn zoals toepasbare regels en besluiten.
- **OZON**. Deze Dienst zorgt ervoor dat de, door de Bevoegde Gezagen opgestelde Omgevingsdocuemten objectgericht worden ontsloten voor het DSO-LV.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Bijlage 3: Dienstverlening OBO Geonovum

A. TPOD standaarden

Implementatie van de TPOD standaarden door het werkveld staat centraal in 2020: bevoegde gezagen (gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk), softwareleveranciers, stedenbouwkundige adviesbureaus en de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (LVBB) nemen de TPOD standaarden in gebruik. Met deze implementatie zal de keten van plan publicatie gaan werken: bevoegde gezagen kunnen besluiten publiceren, bekendmaken en beschikbaarstellen. De bevoegde gezagen kunnen met inwerkingtreden van de Omgevingswet hun werk digitaal (blijven) doen.
Om deze implementatie in de praktijk te kunnen ondersteunen is beheer en (door)ontwikkeling van de TPOD standaarden van groot belang. Met behulp van dit beheerplan geven wij inzicht in onze beheer werkzaamheden. Naast beheer vindt ook (door)ontwikkeling plaats van deze standaarden en ronden we de restpunten voor het basisniveau DSO-LV af.

B. De coördinatietaak op het beheer van de standaarden DSO op de volgende gebieden:

- Toezicht op interoperabiliteit van de standaarden binnen het DSO;
- Creëren van (bestuurlijk) draagvlak voor het wijzigen van DSO standaarden;
- Het afstemmen van wijzigingsverzoeken in het beheer standaarden overleg (OBO's DSO standaarden);
- Wijzigingsverzoeken vertalen naar een wijzigingsvoorstel onderbouwt met een businesscase voor besluitvorming op TBO/SBO niveau en opname in programma backlog;
- Het bestuurlijk laten bekrachtigen van de (gewijzigde) standaarden.

Geonovum zorgt ook voor een optimale afstemming met de verantwoordelijken voor de veranderopgaven (VO's) van de bevoegde gezagen. Vooralsnog is het idee om in 2020 het Tactisch Regie Overleg Standaarden (TROS) te continueren. Geonovum zorgt voor de inhoudelijke afstemming en communicatie naar het architectuurteam, TBO Productmanagement, Product Owners beheerteams en uiteindelijk eventuele wettelijke borging en verankering van de gewijzigde standaard.

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Opdrachtgevend Beraad

Oplegnotitie

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

Onderwerp	**Tweede tussenrapportage OGB Interbestuurlijk Acceptatieteam**
Agendapunt	
Actiehouder	Interbestuurlijk Acceptatieteam (IBAT)
Datum	5 december 2019
Doel nota	Ter informatie en bespreking

Datum
5 december 2019

Bijlagen
Tweede rapport OGB

www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Het Opdrachtgevend beraad wordt gevraagd:
- Kennis te nemen van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen in de tweede tussenrapportage van het IBAT
- Vast te stellen op welke wijze de tussenrapportage openbaar wordt gemaakt

Aanleiding
Het Interbestuurlijk Acceptatie Team (IBAT) heeft de opdrachtformulering met betrekking tot de acceptatie DSO-LV, zoals door het OGB verstrekt, in het eerste kwartaal 2019 vertaald naar een concrete aanpak. Deze aanpak voorziet in:
- De marginale toets van de realisatie;
- De marginale toets van het beheer;
- Feitelijke toets van de bruikbaarheid van de opgeleverde producten in de keten (ketentest).

Voortgang
De marginale toets op de ontwikkeling van DSO-LV is voor een groot deel afgerond. Hier ligt ook het zwaartepunt van de tussenrapportage. Voor het op te leveren resultaat en het proces dat het Interbestuurlijk Acceptatieteam doorloopt, werd tot 22 november 2019 het Basisniveau gehanteerd, zoals dit is beschreven in het Globale Programma van Eisen. Zoals in de eerste tussenrapportage van de marginale toetsen aangegeven wordt dit Basisniveau op 31 december 2019 nog niet gerealiseerd.

Op 22 november 2019 is de opdracht aan het IBAT aangepast, waarbij nu wordt verwacht dat:
1. Bij de marginale toets in december geadviseerd kan worden ten aanzien van de realisatie van de GPvE[1] eisen voor het basisniveau en of de GPvE eisen waaraan dit jaar wordt voldaan voldoende zijn voor aansluiten, vullen en oefenen.
2. Bij de gebruikersacceptatie in februari kan worden getoetst tegen de eisen die noodzakelijk zijn voor aansluiten, vullen en oefenen en kan een oordeel worden gegeven over de mitigerende maatregelen die zijn getroffen t.a.v. de nog niet gerealiseerde eisen van het basisniveau.

[1] GPvE = Globaal Programma van Eisen

Programma
Aan de slag met de
Omgevingswet

Deze tussenrapportage bevat met name de bevindingen vanuit de marginale toets op het realisatieproces en een eerste beeld ten aanzien van het in beheernemen. De ketentest zal in februari 2020 worden uitgevoerd.

Belangrijkste aandachtspunten
In de marginale toets op het realisatieproces hebben een vijftal vragen centraal gestaan. Deze zijn samen met een beschrijving van de context en bevindingen in het rapport gepresenteerd. De conclusies zijn:

Vraag 1 Is het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden zorgvuldig en met succes doorlopen?

Conclusie

Het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden is in hoge mate zorgvuldig en succesvol doorlopen. Aandachtspunt is het blijvend prioriteren binnen de opdracht om op het juiste moment de juiste functionaliteit op te leveren. Zie hiervoor verder de vragen 4 en 5.

Vraag 2 Is het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren adequaat om kwalitatief goede software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is?

Conclusie

Het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren is adequaat om kwalitatief goede en bruikbare software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is.

Aandachtspunt is bewaking van het oplossen van de reeds bekende afwijkingen van de software ten opzichte van de Doel Architectuur en de inpassing van de acceptatiefunctie in de toekomende beheersituatie

Vraag 3 Zijn de afzonderlijke onderdelen in het stelsel zodanig op elkaar afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen?

Conclusie

Op dit moment kan niet worden vastgesteld dat de afzonderlijke onderdelen in het DSO-stelsel zodanig op elkaar zijn afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen. Dit wordt in hoge mate veroorzaakt door een achterstand bij de implementatie van de keten van Plan tot Publicatie (inclusief LVBB en volledige realisatie van STOP).

De verwachting is dat dit in februari 2020 deels kan worden getoetst met een positief resultaat. Kanttekening hierbij is dat dan nog wel gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen die in de loop van 2020 (moeten) worden vervangen door structurele oplossingen. De uitzondering blijft vooralsnog het met alle functionaliteiten opleveren van de keten van Plan tot Publicatie.

Vraag 4 Is de stand van zaken na oplevering PI-12 voldoende om te kunnen Aansluiten, Vullen en Oefenen

Conclusie

Na oplevering PI-12 voldoet het stelsel DSO-LV aan de GPvE-eisen voor Aansluiten, Vullen en Oefenen voor het uitwisselen van toepasbare regels en vergunningaanvragen en meldingen. Voor de keten van Plan tot Publicatie wordt nog niet aan alle GPvE eisen voor AVO voldaan.

Vraag 5 Is het redelijkerwijs te verwachten dat tijdig die eisen zijn ingevuld die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2021 de Omgevingswet adequaat te kunnen ondersteunen (Basisniveau)?

Conclusie

Op dit moment is het antwoord op deze vraag niet met zekerheid te geven. Het IBAT stelt vast dat in ieder geval in de realisatie van de functionaliteit voor de keten van Plan tot Publicatie er nog veel werk is te verzetten, zowel door leveranciers als door het programma. Dit vraagt in ieder geval bijzondere aandacht in de besturing. Op basis van de resultaten van PI-12 en de planning-sessies die momenteel plaatsvinden verwachten wij dat een antwoord op deze vraag pas medio 2020 kan worden gegeven.

Daarnaast is een begin gemaakt met de marginale toets voor de in beheer name van DSO-LV. De vragen en voorlopige conclusies zijn:

Vraag 1 Kan de opgeleverde voorziening technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen?

Conclusie

Het Programma draagt goed gedocumenteerde software, specificaties en processen over en de beoogd beheerorganisatie heeft een transitieaanpak en beheeraanpak beschreven die de verwachting wekken dat de vraag positief kan worden beantwoord. In de komende maanden worden bevindingen nader met TBO en SBO doorgenomen om tot aanscherping van de plannen te komen.

Vraag 2 Is een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV beschikbaar?

Conclusie

De marginale toets ten aanzien van beheer en exploitatie is nog niet zo ver dat hier een eenduidig antwoord op gegeven kan worden. De noodzakelijke initiatieven om de vraag te beantwoorden zijn al wel genomen. Uit de eerste onderzoeken komt vooralsnog een positief beeld.

Op 28 november is een ketentestdag georganiseerd met deelname van een aantal softwareleveranciers. Het doel was:

- Een Beeld krijgen van de huidige werking van de DSO-keten
- Focus lag hierbij op de samenhang tussen applicaties van leveranciers en de DSO-LV en de verwerking van de informatie in DSO-LV.
- Het beeld van DSO-LV levert input voor het interbestuurlijk acceptatie traject van de landelijke voorziening.

Aan de hand een zestal hoofdvragen gaven leveranciers (van met name Gemeenten) presentaties waaruit het volgende algemene beeld naar voren komt:

- Digikoppeling naar DSO-LV: technisch gezien is de aansluiting op DSO binnen een dag mogelijk bij een bestaande klant met al geïntegreerde structuren. Als dat niet het geval is moeten er extra handelingen plaatsvinden en dat kost ook iets meer tijd.
- Over het algemeen is men tevreden over de API's bij het maken van de koppeling naar DSO.
- Veel praktijkvoorbeelden zijn gebaseerd op de ervaringen van gemeente Leidschendam-Voorburg, die volgens een van de leveranciers de volgende

boodschap heeft voor gemeenten die nog opzien tegen DSO-LV, “Gewoon doen, het valt alles mee”.
- Uit alle presentaties samen blijkt ook impliciet dat iedereen in de keten elkaar echt nodig heeft.
- Met betrekking tot het technisch aansluiten als het gebruik van de STAM- en STTR-standaarden is het beeld over het algemeen positief.

- Voor wat de keten “Plan tot Publicatie” betreft wordt het algemene beeld bevestigd: hier is nog een hoop werk te verzetten, zowel voor wat betreft functionaliteit en werking van de keten, de ontwikkeling van de STOP standaard als de documentatie.

Aanbevelingen
Het IBAT doet de volgende aanbevelingen aan het OGB:

1. Het OGB in haar opdrachtgevende rol sterk te laten sturen op een zo spoedig mogelijk realisatie van de restpunten, gericht op afronding van het Basisniveau.
    a. Daartoe na de oplevering van PI 12 te controleren in welke mate de mitigerende maatregelen voldoende geïmplementeerd zijn en daarnaast te controleren of de acties om deze maatregelen te voorzien van definitieve oplossingen zijn ingepland.
    b. Na oplevering van PI-12 te controleren of de aanname dat 2020 voldoende ruimte biedt om alle eisen BN in te vullen nog steeds correct is.
    c. Specifiek de vraag te beantwoorden: wanneer delen en het geheel van BN moeten zijn opgeleverd.
    d. De Bevoegde Gezagen aan te spreken op het aanleveren van implementatieplannen om het prioriteringsproces te optimaliseren.
    e. Voor voldoende financiële ruimte te zorgen om de geïdentificeerde restpunten, aangevuld met de mitigerende maatregelen te realiseren conform de overeengekomen planning.

2. Het proces van overdracht Programma aan TBO/SBO op basis van het plan in beheer name voort te zetten.

Openbaarmaking van de tussenrapportage
Het IBAT adviseert het OGB een standpunt in te nemen met betrekking tot de openbaarmaking van het rapport:
a. In het algemeen, via de website van ADS
b. Richting de achterbannen van de bevoegd gezagen

Voor bespreking in OGB op 10-12-‘19

Tweede Tussenrapportage Interbestuurlijke Acceptatie DSO-LV

DECEMBER 2019

IBAT (INTERBESTUURLIJK ACCEPTATIETEAM)

1 SAMENVATTING....3

1.1 Overzicht van bevindingen....4

1.2 Voorlopige bevindingen t.a.v. beheer en exploitatie....5

1.3 Eerste beeld vanuit de ketenacceptatietest....5

1.4 Aanbevelingen....6

2 GEVOLGDE AANPAK....7

2.1 Introductie....7

2.2 Samenstelling IBAT....7

2.3 Wat wordt geaccepteerd?....7

2.4 Hoofdgebieden....8

3 MARGINALE TOETS OP HET REALISATIEPROCES....10

3.1 Gevolgde aanpak & bevindingen tot 25 november....10

3.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen....10

4 MARGINALE TOETS VOOR BEHEER EN EXPLOITATIE (EERSTE BEELD)....16

4.1 Opdracht....16

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen....16

5 DE KETEN ALS GEHEEL....18

5.1 Algemeen beeld....18

5.2 Bevindingen:....18

6 AANBEVELINGEN....20

7 BIJLAGE A: DETAILBEVINDINGEN REALISATIE....21

7.1 Inleiding....21

7.2 Vraag 1: Is het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden zorgvuldig en met succes doorlopen? 21

7.3 Vraag 2: Is het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren adequaat om kwalitatief goede software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is?....25

7.4 Vraag 3 Zijn de afzonderlijke onderdelen in het stelsel zodanig op elkaar afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen?....26

7.5 Vraag 4 Is de stand van zaken na oplevering PI-12 voldoende om te kunnen Aansluiten, Vullen en Oefenen.....28

7.6 Vraag 5: Is het redelijkerwijs te verwachten dat tijdig die eisen zijn ingevuld die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2021 de Omgevingswet adequaat te kunnen ondersteunen (Basisniveau)?.....29

1 Samenvatting

Het Interbestuurlijk Acceptatieteam (IBAT) is ingesteld door het OGB om haar te adviseren over de bruikbaarheid en de beheerbaarheid van de door het programma DSO op geleverde/ op te leveren resultaat: de DSO-LV (DSO Landelijke Voorziening).

De acceptatie kent drie hoofdgebieden waar een uitspraak over gedaan moet worden:

1. De voorziening zal het stelsel moeten ondersteunen met de vereiste kwaliteit van de opgeleverde functionaliteit, en het geleverde moet aansluiten bij het afgesproken basisniveau waar de voorziening aan moet voldoen.
2. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen kunnen worden.
3. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning.

Hiervoor wordt een proces van marginale toetsing ingericht alsmede een ketentest om te kunnen ervaren en toetsen dat DSO-LV functioneert in de volledige DSO keten, dat wil zeggen in combinatie met de software van bevoegd gezagen.

Voor de op te leveren resultaat en het proces dat het Interbestuurlijk Acceptatieteam doorloopt, werd tot 22 november 2019 het Basisniveau gehanteerd, zoals dit is beschreven in het Globale Programma van Eisen. Zoals in de eerste tussenrapportage is aangegeven wordt dit Basisniveau op 31 december 2019 nog niet gerealiseerd.

Op 22 november 2019 is de opdracht aan het IBAT aangepast 2, waarbij nu wordt verwacht dat:

1. Bij de marginale toets in december geadviseerd kan worden ten aanzien van de realisatie van de GPvE[1] eisen voor het basisniveau en of de GPvE eisen waaraan dit jaar wordt voldaan voldoende zijn voor aansluiten, vullen en oefenen.
2. Bij de gebruikersacceptatie in februari kan worden getoetst tegen de eisen die noodzakelijk zijn voor aansluiten, vullen en oefenen en kan een oordeel worden gegeven over de mitigerende maatregelen die zijn getroffen t.a.v. de nog niet gerealiseerde eisen van het basisniveau.

Als uitgangspunt geldt de notitie “Roadmap functionaliteit omgevingsloket DSO-LV” en een daaraan gekoppeld addendum op het GPvE met een overzicht van eisen.

Deze tussenrapportage bevat met name de bevindingen vanuit de marginale toets op het realisatieproces en een eerste beeld ten aanzien van het in beheernemen. De ketentest zal in februari 2020 worden uitgevoerd.

Deze rapportage is gebaseerd op bevindingen gedaan in de periode tot en met 28 november 2019.

1.1 Overzicht van bevindingen

Voor de marginale toets ten aanzien van het realisatieproces zijn 5 onderzoeksvragen geformuleerd. De samenvatting geeft alleen de conclusies, voor bevindingen en context wordt verwezen naar het hoofdrapport.

Vraag 1 Is het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden zorgvuldig en met succes doorlopen?

Conclusie

Het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden is in hoge mate zorgvuldig en succesvol doorlopen. Aandachtspunt is het blijvend prioriteren binnen de opdracht om op het juiste moment de juiste functionaliteit op te leveren. Zie hiervoor verder de vragen 4 en 5.

Vraag 2 Is het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren adequaat om kwalitatief goede software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is?

Conclusie

Het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren is adequaat om kwalitatief goede en bruikbare software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is.

Aandachtspunt is bewaking van het oplossen van de reeds bekende afwijkingen van de software ten opzichte van de Doel Architectuur en de inpassing van de acceptatiefunctie in de toekomende beheer situatie

Vraag 3 Zijn de afzonderlijke onderdelen in het stelsel zodanig op elkaar afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen?

Conclusie

Op dit moment kan niet worden vastgesteld dat de afzonderlijke onderdelen in het DSO-stelsel zodanig op elkaar zijn afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen. Dit wordt in hoge mate veroorzaakt door een achterstand bij de implementatie van de keten van Plan tot Publicatie (inclusief LVBB en volledige realisatie van STOP).

De verwachting is dat dit in februari 2020 deels kan worden getoetst met een positief resultaat. Kanttekening hierbij is dat dan nog wel gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen die in de loop van 2020 (moeten) worden vervangen door structurele oplossingen. De uitzondering blijft vooralsnog het met alle functionaliteiten opleveren van de keten van Plan tot Publicatie.

Vraag 4 Is de stand van zaken na oplevering PI-12 voldoende om te kunnen Aansluiten, Vullen en Oefenen

Conclusie

Na oplevering PI-12 voldoet het stelsel DSO-LV aan de GPvE-eisen voor Aansluiten, Vullen en Oefenen voor het uitwisselen van toepasbare regels en

vergunningaanvragen en meldingen. Voor de keten van Plan tot Publicatie wordt nog niet aan alle GPvE eisen voor AVO voldaan.

Vraag 5 Is het redelijkerwijs te verwachten dat tijdig die eisen zijn ingevuld die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2021 de Omgevingswet adequaat te kunnen ondersteunen (Basisniveau)?

Conclusie

Op dit moment is het antwoord op deze vraag niet met zekerheid te geven. Het IBAT stelt vast dat in ieder geval in de realisatie van de functionaliteit voor de keten van Plan tot Publicatie er nog veel werk is te verzetten, zowel door leveranciers als door het programma. Dit vraagt in ieder geval bijzondere aandacht in de besturing. Op basis van de resultaten van PI-12 en de planning- sessies die momenteel plaatsvinden verwachten wij dat een antwoord op deze vraag pas medio 2020 kan worden gegeven.

1.2 Voorlopige bevindingen t.a.v. beheer en exploitatie

Voor de marginale toets ten aanzien van beheer en exploitatie zijn 2 onderzoeksvragen geformuleerd.

Vraag 1 Kan de opgeleverde voorziening technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer worden genomen?

Conclusie Het Programma draagt goed gedocumenteerde software, specificaties en processen over en de beoogd beheerorganisatie heeft een transitieaanpak en beheeraanpak beschreven die de verwachting wekken dat de vraag positief kan worden beantwoord. In de komende maanden worden bevindingen nader met TBO en SBO doorgenomen om tot aanscherping van de plannen te komen.

Vraag 2 Is een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV beschikbaar?

Conclusie De marginale toets ten aanzien van beheer en exploitatie is nog niet zo ver dat hier een eenduidig antwoord op gegeven kan worden. De noodzakelijke initiatieven om de vraag te beantwoorden zijn al wel genomen. Uit de eerste onderzoeken komt vooralsnog een positief beeld.

1.3 Eerste beeld vanuit de ketenacceptatietest

Op 28 november is een ketentestdag georganiseerd met deelname van een aantal softwareleveranciers. Het doel was:

- Een Beeld krijgen van de huidige werking van de DSO-keten
- Focus ligt hierbij op de samenhang tussen applicaties van leveranciers en de DSO-LV en de verwerking van de informatie in DSO-LV.
- Het beeld van DSO-LV levert input voor het interbestuurlijk acceptatie traject van de landelijke voorziening.

Algemeen beeld:

Aan de hand een zestal hoofdvragen geven leveranciers (van met name Gemeenten) presentaties waaruit het volgende algemene beeld naar voren komt:

- Digikoppeling naar DSO-LV: technisch gezien is de aansluiting op DSO binnen een dag mogelijk bij een bestaande klant met al geïntegreerde structuren. Als dat niet het geval is moeten er extra handelingen plaatsvinden en dat kost ook iets meer tijd.
- Over het algemeen is men tevreden over de API's bij het maken van de koppeling naar DSO.
- Veel praktijkvoorbeelden zijn gebaseerd op de ervaringen van gemeente Leidschendam-Voorburg, die volgens een van de leveranciers de volgende boodschap heeft voor gemeenten die nog opzien tegen DSO-LV, "Gewoon doen, het valt alles mee".
- Uit alle presentaties samen blijkt ook impliciet dat iedereen in de keten elkaar echt nodig heeft.
- Met betrekking tot het technisch aansluiten als het gebruik van de STAM- en STTR standaarden is het beeld over het algemeen positief.
- Voor wat de keten "Plan tot Publicatie" betreft wordt het algemene beeld bevestigd: hier is nog een hoop werk te verzetten, zowel voor wat betreft functionaliteit en werking van de keten, de ontwikkeling van de STOP standaard als de documentatie.

Aan deze ochtend hebben een vijftal leveranciers een bijdrage geleverd.

1.4 Aanbevelingen

Het IBAT doet de volgende aanbevelingen aan het OGB:

1. Het OGB in haar opdrachtgevende rol sterk te laten sturen op een zo spoedig mogelijk realisatie van de restpunten, gericht op afronding van het Basisniveau.
    a. Daartoe na de oplevering van PI 12 te controleren in welke mate de mitigerende maatregelen voldoende geïmplementeerd zijn en daarnaast te controleren of de acties om deze maatregelen tot voorzien van definitieve oplossingen zijn ingepland.
    b. Na oplevering van PI-12 te controleren of de aannamen dat 2020 voldoende ruimte biedt om alle eisen BN in te vullen nog steeds correct is.
    c. Specifiek de vraag te beantwoorden: wanneer delen en het geheel van BN moeten zijn opgeleverd.
    d. De Bevoegde Gezagen aan te spreken op het aanleveren van implementatieplannen om het prioriteringsproces te optimaliseren.
    e. Voor voldoende financiële ruimte te zorgen om de geïdentificeerde restpunten, aangevuld met de mitigerende maatregelen te realiseren conform de overeengekomen planning.
2. Het proces van overdracht Programma aan TBO/SBO op basis van het plan in beheer name voort te zetten.

2 Gevolgde aanpak

2.1 Introductie

Het OGB heeft in 2018 een acceptatieteam ingesteld, met als doel om te komen tot een methodiek en criteria voor de acceptatie van DSO-LV. Dit team heeft een aanpak bepaald die moet leiden tot een geobjectiveerd oordeel over de bruikbaarheid en beheerbaarheid, in eerste instantie op onderdelen en vervolgens op DSO-LV als geïntegreerd geheel.

2.2 Samenstelling IBAT

De stuurgroep Acceptatie is verantwoordelijk voor het bestuurlijke acceptatieproces en geeft vanuit die hoedanigheid advies aan het OGB.

Leden nemen zitting in deze stuurgroep met mandaat vanuit de koepel of organisatie die zij vertegenwoordigen.

Naam	Rol	Namens	Focus
art 5.1 lid 2 sub e			
art 5.1 lid 2 sub e			In beheername SBO
art 5.1 lid 2 sub e			
			In beheername TBO
art 5.1 lid 2 sub e			
			Opdrachtgever, GPvE

2.3 Wat wordt geaccepteerd?

Volgens de oorspronkelijke opdracht zou het IBAT kijken in hoeverre datgene wat wordt opgeleverd per 1 januari 2020 voldoet aan het in het GPvE gedefinieerde Basisniveau dat conform het Bestuursakkoord één jaar voor inwerkingtreding van de Omgevingswet gereed moet zijn.
De oplevering van het volledige Basisniveau zal echter nog niet plaatsvinden op 31 december 2019. Het OGB heeft het IBAT op 22 november 2019 gevraagd specifiek in te zoomen op die eisen die noodzakelijk zijn voor AVO-niveau (Aansluiten, Vullen en Oefenen). AVO omvat de functionaliteit die per 1-1-2020 (aan het einde van increment 12) noodzakelijk is voor de bevoegde gezagen om aan te sluiten op het DSO-LV, dit te vullen met eigen content en met die content te kunnen oefenen. De beschrijving van AVO-niveau zoals van het OGB ontvangen bevat ook de specifieke GPvE eisen waaraan voor AVO-niveau voldaan moet zijn. Dit is een subset van het basisniveau. In voorkomende gevallen is bekend dat de realisatie met de oplevering na PI-12 nog niet zal voldoen aan dit niveau en zijn workarounds / mitigerende maatregelen gedefinieerd in samenspraak met het programma en de bevoegde gezagen.

2.4 Hoofdgebieden

De acceptatie kent drie hoofdgebieden waar een uitspraak over gedaan moet worden:

1. De voorziening zal het stelsel moeten ondersteunen met de vereiste kwaliteit van de opgeleverde functionaliteit, en het geleverde moet aansluiten bij het afgesproken basisniveau waar de voorziening aan moet voldoen.
2. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen kunnen worden.
3. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning.

2.4.1 Acceptatie op het gebied van functionaliteit van de componenten

Met betrekking tot de acceptatie van de functionaliteit van de componenten is bepaald dat dit in de vorm van een marginale toetsing op de kwaliteitsborging zal gebeuren. Vanuit deze toetsing kan het acceptatieteam adviezen geven aan het OGB voor verbetervoorstellen. Deze toetsing heeft zich gericht op vijf punten:

1. De juiste en volledige vertaling van de back log naar het totaal van DoD's[2] van de diverse sprints. Voor het IBAT is het GPvE hierbij richtinggevend. Aandacht voor gemaakte keuzes en validatie daarvan door product owners en productmanager.
2. Vastgestelde scope met bijbehorende acceptatiecriteria is in begrijpelijke taal gecommuniceerd richting de bevoegde gezagen en hun eindgebruikers (vertaling van de keuzes door invoeringsprogramma naar de achterban).
3. De beheereisen vanuit de beoogde TBO en OBO's gesteld aan DSO-LV met het oog op het kunnen beheren en de waarborgen die gebruikt zijn om vast te stellen of deze beheereisen ook daadwerkelijk doorgevoerd zijn.
4. De inbreng vanuit de bevoegde gezagen gedurende de sprints.
5. Omgang met de geconstateerde afwijkingen ten opzichte van de DoD (afwijkingen in de back log voor komende sprints geplaatst. Communicatie vanuit invoeringsperspectief).

2.4.2 Acceptatie van de in beheer name van DSO-LV

Naast het accepteren van de voorziening DSO-LV als product, zijn er nog twee aspecten in scope van de opdracht aan het acceptatieteam, namelijk:

1. De opgeleverde voorziening moet technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen kunnen worden.
2. Naast het ingerichte beheer moet ook sprake zijn van een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV.

De acceptatie van dit onderdeel zal ook in de vorm van een marginale toets gebeuren aan de hand van documentstudie en interviews met betrokkenen worden de organisatie aan onderstaande aspecten getoetst:

1. Governance, samenwerking en cultuur;
2. Beleid, strategie & architectuur;
3. Personeel;
4. Management van financiële middelen;
5. Management van processen gericht op beheer en ontwikkeling;
6. Stakeholderwaardering & -engagement;
7. Oplevering & Acceptatie.

2.4.3 Acceptatie op het gebied van functionaliteit van de voorziening als geheel

Als laatste wordt het geheel van de componenten van DSO-LV in samenhang geaccepteerd. Cruciaal hierbij is in hoeverre de componenten binnen de keten werken. De vaststelling hiervan is iets wat niet afgedekt wordt binnen de Agile methodiek, omdat deze ervan uit gaat dat er steeds een werkende toevoeging van functionaliteit aan het geheel wordt opgeleverd. Om de samenhang vast te stellen in combinatie met de gewenste performance wordt een ketentest uitgevoerd. Het gaat hier dan specifiek om aspecten als integraliteit van functionaliteit, performance en exploiteerbaarheid.

3 Marginale toets op het realisatieproces

3.1 Gevolgde aanpak & bevindingen tot 25 november

Om tot acceptatie van de functionaliteit te komen is in eerste instantie onderzocht wat “het” is dat klaar moet zijn en hoe dat beeld tot stand is gekomen.

Deze toetsing heeft plaats bevinden aan de hand van 5 vragen:

Vraag 1	Is het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden zorgvuldig en met succes doorlopen?
Vraag 2	Is het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren adequaat om kwalitatief goede software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is?
Vraag 3	Zijn de afzonderlijke onderdelen in het stelsel zodanig op elkaar afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen?
Vraag 4.	Is de stand van zaken na oplevering PI-12 voldoende om te kunnen Aansluiten, Vullen en Oefenen
Vraag 5.	Is het redelijkerwijs te verwachten dat tijdig die eisen zijn ingevuld die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2021 de Omgevingswet adequaat te kunnen ondersteunen (Basisniveau)?

3.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hier worden de onderzoeksvragen beantwoord aan de hand van een beschrijving van de context waarin de vraag moet worden gelezen, de bevindingen die zijn gedaan en de conclusie waar dit toe heeft geleid. Voor een detailuitwerking van bevindingen wordt verwezen naar de bijlage.

Vraag 1 **Is het proces om de vraag (opdracht aan pDSO) actueel te houden zorgvuldig en met succes doorlopen?**

Context

Het IBAT heeft de ontwikkeling van het Globale Programma van Eisen (GPvE) gevolgd van versie 1.0 tot en met de (vermoedelijk in December 2019) nog vast te stellen versie 2.4.

In de loop der tijd is er nadere duiding gekomen van de afzonderlijke eisen, eisen zijn aangepast en nieuwe eisen zijn geïntroduceerd. Dit alles op basis van voortschrijdend inzicht of externe ontwikkelingen. Sommige eisen zijn uit het GPvE gehaald en opgenomen in separate documenten zoals de Doel Architectuur (DA), Globale Content Raamwerk (GCR) en de lijst met standaarden.

De aanpassingen zijn uitvoerig besproken met vertegenwoordigers van het Programma DSO-LV, van de Bevoegd Gezagen en de beoogde beheerpartijen. Dit proces van afstemming is mede door de veelheid aan betrokken partijen diffuus. De vastlegging van de rationale achter een aanpassing is gedurende de looptijd van het programma verbeterd.

Na initiële vaststelling van het GPvE in het Bestuurlijk Overleg zijn nieuwe versies van de genoemde documenten steeds vastgesteld in de Programmaraad en het Opdrachtgevend Beraad.

Op basis van de genoemde versie 2.4 is de kwalificatie Aansluiten, Vullen, Oefenen (AVO) als addendum toegevoegd door de opdrachtgever. Dit addendum is bedoeld om die eisen binnen het Basisniveau te duiden die met prioriteit opgeleverd moeten worden om het aansluiten, vullen en oefenen met de Omgevingswet per 1 Januari 2020 niet in gevaar te brengen. Daar waar de verwachting is dat een eis van het AVO-niveau niet volledig gerealiseerd kan worden is een mitigerende maatregel getroffen om ervoor te zorgen dat er voldoende functionaliteit beschikbaar is om het AVO-niveau per 1-1-2020 te realiseren.

Bevindingen

Het IBAT heeft vastgesteld dat het proces van onderhoud van het GPvE tot op zekere hoogte een zorgvuldig proces is. De motivatie waarom wijzigingen zijn doorgevoerd is niet altijd expliciet terug te vinden waardoor ruimte ontstaat de eisen op verschillende manieren te interpreteren.
Bij wijzigingen is daarnaast wel met het programma en de bevoegde gezagen de impact besproken. Door het vaststellen van het niveau Aansluiten, Vullen en Oefenen (AVO) heeft het OGB de ruimte gecreëerd voor het later opleveren van het volledige Basisniveau (BN). Het laat onverlet dat de eisen met de kwalificatie BN noodzakelijk worden geacht om gerealiseerd te zijn alvorens de Omgevingswet in werking kan treden.

Conclusie

Het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden is in hoge mate zorgvuldig en succesvol doorlopen. Aandachtspunt is het blijvend prioriteren binnen de opdracht om op het juiste moment de juiste functionaliteit op te leveren. Zie hiervoor verder de vragen 4 en 5.

Vraag 2 **Is het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren adequaat om kwalitatief goede software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is?**

Context

Het IBAT heeft het proces gevalideerd om van vraag tot geaccepteerde software te komen. Dit proces begint met het vastleggen van eisen en wensen in de backlog, het definiëren wat aan het einde van een programma increment gereed zou moeten zijn en leidt uiteindelijk naar werkende, geaccepteerde software.

Het IBAT heeft gekeken of dit proces goed in beeld te brengen is. Is van de afzonderlijke stappen duidelijk welke toegevoegde waarde zij leveren en wordt de realisatie daarvan ook voldoende bewaakt? Is de kans groot dat door dit proces te volgende code wordt opgeleverd die voldoet aan de richtlijnen opgesteld in de DA, GCR en dergelijke en is het aannemelijk dat de code die logica en vastlegging oplevert die wordt gevraagd?

Bevindingen

Het proces van het onderhouden van de back log, de pre-planningssessies, de planningssessies, de start architecturen, de sprints, de componenttesten, de gebruikerstesten, de externe codereviews, de feedback zijn beschreven en functioneren zoals beschreven.
De software voldoet aan de wensen zoals door de gebruikers in het programma verwoord, gebreken zijn of te verklaren uit nog op te leveren functionaliteit of het ontbreken van content. De software is volgens externe code-review goed onderhoudbaar. Wel is geconstateerd dat in de opgeleverde software niet altijd voldoet aan de Doel Architectuur. De opgeleverde software en de DA moet op enig moment wel weer in lijn worden gebracht. Zie hiervoor ook vraag 5.
De rol van het IBAT houdt op enig op en vraagt opvolging in de Beheersituatie.

Conclusie

Het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren is adequaat om kwalitatief goede en bruikbare software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is.

Aandachtspunt is bewaking van het oplossen van de reeds bekende afwijkingen van de software ten opzichte van de Doel Architectuur en de inpassing van de acceptatiefunctie in de toekomende beheer situatie

Vraag 3 **Zijn de afzonderlijke onderdelen in het stelsel zodanig op elkaar afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen?**

Context

Het IBAT heeft gekeken naar de opzet van het stelsel DSO-LV en de daarbinnen gedefinieerde componenten die in samenhang de volledige functionaliteit van DSO-LV moeten leveren.
Bij het onderzoek van vraag 2 is al gebleken dat de afzonderlijke componenten afzonderlijk voldoende getest zijn en voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Bij deze vraag gaan wij in op de vraag of de componenten ook adequaat samenwerken.
Om dit vast te stellen worden ketentesten uitgevoerd en zijn pilots/proefprojecten die in het land zijn uitgevoerd geëvalueerd. Daarnaast is gekeken naar de rol van de leveranciers. Zijn zij in staat de bijdrage te leveren die van hen wordt verwacht.

Bevindingen

De volledige ketentest (DSO-LV in combinatie met applicaties van bevoegd gezagen) is nog niet uitvoerbaar. Deze staat gepland in februari 2020, volgend op de oplevering van PI-12. Op 28 november 2019 heeft een leveranciers sessie plaatsgevonden waarin een gedeeltelijke ketentest uitgevoerd en ervaringen van leveranciers uitgewisseld.

Conclusie

Op dit moment kan niet worden vastgesteld dat de afzonderlijke onderdelen in het DSO-stelsel zodanig op elkaar zijn afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen. Dit wordt in hoge mate veroorzaakt door een achterstand bij de implementatie van de keten van Plan tot Publicatie (inclusief LVBB en volledige realisatie van STOP).
De verwachting is dat dit in februari 2020 deels kan worden getoetst met een positief resultaat. Kanttekening hierbij is dat dan nog wel gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen die in de loop van 2020 (moeten) worden vervangen door structurele oplossingen. De uitzondering blijft vooralsnog het met alle functionaliteiten opleveren van de keten van Plan tot Publicatie.

Vraag 4. Is de stand van zaken na oplevering PI-12 voldoende om te kunnen Aansluiten, Vullen en Oefenen

Context

Het Basisniveau is op 1 januari 2020 nog niet volledig beschikbaar.
Het Programma en de vertegenwoordigers van de Bevoegd Gezagen hebben gekeken naar de mate waarin specifieke eisen ingevuld moeten zijn om te kunnen Aansluiten. Mocht dit nog niet mogelijk zijn, zijn één of meer mitigerende maatregelen benoemd die ervoor moeten zorgen dat de Bevoegd Gezagen hun systemen kunnen aansluiten. Bij eventuele belemmeringen voor het Vullen en Oefenen zijn eveneens mitigerende maatregelen benoemd. Een overzicht hiervan is opgenomen als bijlage bij dit rapport.

Bevindingen

Het IBAT heeft een foto genomen van enerzijds de verwachtte oplevermomenten van de eisen en mitigerende maatregelen en anderzijds de uiterste datums waarop de afzonderlijke Bevoegde Gezagen aangeven de invullen van de eis of mitigerende maatregelen nodig te hebben.

Bij deze exercitie komt naar voren dat:

- AVO-niveau is in zichzelf een mitigerende maatregel;
- Omdat niet beschreven is hoe er geoefend zal worden, is het niet te beoordelen in hoeverre AVO m.n. het oefenen mogelijk maakt;
- Binnen het AVO-niveau eisen zijn die onvoldoende gerealiseerd zullen zijn na PI-12 en waarvoor aanvullende mitigerende maatregelen zijn getroffen;
- Gewenste oplevermomenten vanuit het perspectief van de Bevoegd Gezagen in een aantal gevallen eerder zouden moeten liggen dan de planning vanuit pDSO nu aangeeft. Dit betreft onder andere ROD08 (Mutatiescenario's voor omgevingsbesluiten) en ORN22 (Synchronisatieservice);
- Vertegenwoordigers van de Bevoegd Gezagen een diffuse achterban hebben, met diverse meningen over prioriteiten. Voorgaande draagt niet

bij aan het opstellen van een eenduidige roadmap, dit compliceert het proces van prioriteren en bijsturen binnen AVO.

Conclusie

Na oplevering PI-12 voldoet het stelsel DSO-LV aan de GPvE-eisen voor Aansluiten, Vullen en Oefenen voor het uitwisselen van toepasbare regels en vergunningaanvragen en meldingen. Voor de keten van Plan tot Publicatie wordt nog niet aan alle GPvE eisen voor AVO voldaan.

Vraag 5. **Is het redelijkerwijs te verwachten dat tijdig die eisen zijn ingevuld die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2021 de Omgevingswet adequaat te kunnen ondersteunen (Basisniveau)?**

Context

Naast de oplevering van de eisen en mitigerende maatregelen die AVO mogelijk moeten maken, worden in 2020 ook de structurele oplossingen en de overige eisen die onderdeel zijn van het BN opgeleverd.
Om adequaat te kunnen aansluiten, vullen en oefenen wordt de productieomgeving ook een echte productieomgeving waarin issues naar voren gaan komen de leiden tot correctief onderhoud. Dit onderhoud zal ook uitgevoerd moeten worden door het ontwikkelteam.

Bevinding

Van de 182 eisen die het GPvE nu kent, worden 91 eisen als AVO gekenmerkt. Deze AVO-eisen zijn gepland om na oplevering PI-12 beschikbaar te komen. Eventueel met een tijdelijke voorziening om het Aansluiten, Vullen en Oefenen mogelijk te maken (mitigerende maatregelen).
Van de overige eisen zijn 89 eisen als IWT (Inwerkingtreding) gekenmerkt en twee eisen moeten nog worden geclassificeerd. Op basis van de verwerkingscapaciteit van het Programma in het verleden en de inschatting van de omvang van de nog te verrichten werkzaamheden, is het aannemelijk dat ook deze IWT-eisen op tijd gerealiseerd gaan worden. Het IBAT stelt vast dat er voor de keten van Plan tot Publicatie nog veel werk is te verzetten.
In hoeverre de verwerkingscapaciteit van de ontwikkelteams voldoende is nog de vraag omdat in 2020 een aantal significante veranderingen plaatsvinden:

- Door het Aansluiten, Vullen en Oefenen worden meer eisen gesteld aan het Beheer en zal ook een wijzigingenstroom om gang gaan komen voor het oplossen van incidenten, verbeteren beheerbaarheid.
- Met de overdracht aan TBO treden mogelijk personele wisselingen op wat invloed kan hebben op de verwerkingscapaciteit van de ontwikkelteams.

Daarnaast wordt het succes van DSO-LV niet alleen bepaald door de software maar nadrukkelijk ook door de “inhoud”. Zo kunnen zoekfuncties prima functioneren maar zonder goede annotaties worden niet de juiste zaken gevonden. Onbeantwoord is nog de vraag of voldoende tijd beschikbaar is voor het Vullen.

Conclusie

Op dit moment is het antwoord op deze vraag niet met zekerheid te geven. Het IBAT stelt vast dat in ieder geval in de realisatie van de functionaliteit

voor de keten van Plan tot Publicatie er nog veel werk is te verzetten, zowel door leveranciers als door het programma. Dit vraagt in ieder geval bijzondere aandacht in de besturing. Op basis van de resultaten van PI-12 en de planning- sessies die momenteel plaatsvinden verwachten wij dat een antwoord op deze vraag pas medio 2020 kan worden gegeven.

4 Marginale toets voor beheer en exploitatie (eerste beeld)

4.1 Opdracht

Voor de marginale toets ten aanzien van beheer en exploitatie zijn 2 onderzoeksvragen geformuleerd.

Vraag 1. Kan de opgeleverde voorziening technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen?

Vraag 2. Is een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV beschikbaar?

4.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

Hier worden de onderzoeksvragen beantwoord aan de hand van een beschrijving van de context waarin de vraag moet worden gelezen, de bevindingen die zijn gedaan en de conclusie waar dit toe heeft geleid. Voor een detailuitwerking van bevindingen wordt verwezen naar de bijlage. Een verder uitwerking zal plaatsvinden in de volgende IBAT rapportage.

Vraag 1. Kan de opgeleverde voorziening technisch en functioneel op een gecontroleerde manier in beheer genomen?

Context

De acceptatie van dit onderdeel zal ook in de vorm van een marginale toets gebeuren aan de hand van documentstudie en interviews met betrokkenen worden de organisatie aan onderstaande aspecten getoetst:

- Governance, samenwerking en cultuur;
- Beleid, strategie & architectuur;
- Personeel;
- Management van financiële middelen;
- Management van processen;
- Stakeholderwaardering & -engagement;
- Oplevering & Acceptatie,

Bevindingen

Het transitieplan voorziet in het adresseren van de aandachtspunten die gedurende de eerste fase van de marginale toets naar voren zijn gekomen. De uitwerking van de governancestructuur SBO/TBO geeft duidelijkheid omtrent mandaat en geeft waarborgen voor voldoende snelheid in besluitvorming noodzakelijk in meer Dev/Ops georganiseerd beheer. Aandachtspunt is de overgang van beheers mechanismes vanuit de status van project naar beheer en project.

De vertaling van de GPvE naar Epics, Architectuur en Content Framework draagt bij aan transparantie en stuurbaarheid. Bij deze overdracht moet een adequate aansluiting worden bewaakt zodat er geen eisen buiten het zicht vallen.

De overgang van sleutelspelers in het project naar beheer draagt bij aan het compenseren van beperkingen in de documentatie en vergroot de kans dat de processen en cultuur in voldoende mate kunnen worden overgedragen aan beheer.

De beperkte aandacht aan de beheer eisen en het gebrek aan concrete prestatie indicatoren wordt op een pragmatische manier opgepakt. Dit past bij de gevolgde aanpak.

Conclusie

Het Programma draagt goed gedocumenteerde software, specificaties en processen over en de beoogd beheerorganisatie heeft een transitieaanpak en beheeraanpak beschreven die de verwachting wekken dat de vraag positief kan worden beantwoord. In de komende maanden worden bevindingen nader met TBO en SBO doorgenomen om tot aanscherping van de plannen te komen.

Vraag 2.

Is een ingerichte exploitatie en gebruikersondersteuning voor het centrale deel van DSO, namelijk de DSO-LV beschikbaar?

Context

Dit aspect van de marginale toets vangt aan vanaf december 2019. Op basis van de bevindingen elders zijn al wel de onderstaande aandachtspunten opgenomen:

- Gebruikerssupport in 2020
- Betrokkenheid en capaciteit marktpartijen
- Doorlooptijd contracteren leveranciers
- Communicatie over data van aansluiten op productieomgeving.

Conclusie

De marginale toets ten aanzien van beheer en exploitatie is nog niet zo ver dat hier een eenduidig antwoord op gegeven kan worden. De noodzakelijke initiatieven om de vraag positief te beantwoorden zijn al wel genomen.

5 De keten als geheel

Op 28 november is een ketendag georganiseerd waarbij vertegenwoordigers van het IBAT, pDSO en bevoegd gezagen aanwezig waren. Het doel van de dag:

- Een beeld krijgen van de huidige werking van de DSO-keten.
- Focus ligt hierbij op de samenhang tussen applicaties van leveranciers en de DSO-LV en de verwerking van de informatie in DSO-LV.
- Het beeld van DSO-LV levert input voor het interbestuurlijk acceptatie traject van de landelijke voorziening.

Aan deze ochtend hebben de volgende leveranciers een bijdrage geleverd:

- Value & Result
- Landgoed IT
- Knowledge Values
- EnableU
- Centric

5.1 Algemeen beeld

Aan de hand een zestal hoofdvragen hebben softwareleveranciers (van met name Gemeenten) een presentatie gegeven waaruit het volgende algemene beeld naar voren komt:

- Digikoppeling naar DSO-LV: technisch gezien is de aansluiting op DSO binnen een dag mogelijk bij een bestaande klant met al geïntegreerde structuren. Als dat niet het geval is moeten er extra handelingen plaatsvinden en dat kost ook iets meer tijd.
- Over het algemeen is men tevreden over de API's bij het maken van de koppeling naar DSO.
- Veel praktijkvoorbeelden zijn gebaseerd op de ervaringen van gemeente Leidschendam-Voorburg, die volgens een van de leveranciers de volgende boodschap heeft voor gemeenten die nog opzien tegen DSO-LV, "Gewoon doen, het valt alles mee".
- Uit alle presentaties samen blijkt ook impliciet dat iedereen in de keten elkaar echt nodig heeft, naast specialisten lijken generalisten belangrijk.
- Met betrekking tot STAM en STTR is het beeld over het algemeen positief.
- Voor wat de keten "Plan tot Publicatie" betreft wordt het algemene beeld bevestigd: hier is nog een hoop werk te verzetten.

5.2 Bevindingen:

Samenhang standaarden

Sommige standaarden worden apart van elkaar ontwikkeld terwijl ze in de praktijk niet onafhankelijk zijn van elkaar (STOP/TP en STTR). Wel wordt er in een van de presentaties genoemd dat deze leverancier ziet dat experts van standaarden steeds meer samenwerken en de standaarden hierdoor naar elkaar toe groeien.

Documentatie

Documentatie die er is, van met name STOP, is niet gebruiksvriendelijk doordat het moeilijk doorzoekbaar en onbegrijpelijk is. De zoekfunctie werkt niet goed.

Interpretatie standaarden
Er is nog te veel ruimte in de interpretatie van de standaarden en dat zorgt ook daadwerkelijk voor interpretatieverschillen in de praktijk.

Validatie
Validatierapporten zijn beperkt en cryptisch. Validatie lijkt dan correct terwijl bij doorspitten verborgen (onduidelijke) foutmeldingen boven komen. Bijvoorbeeld: bij Ozon wordt veel data uiteindelijk niet ingelezen, terwijl er eerder geen validatiefout wordt weergeven. Daarbij worden sommige gegevens niet gevalideerd, waardoor er in DSO-LV weliswaar geen probleem ontstaat, maar wel in de lokale applicatie (voorbeeld: de lokale applicatie vraagt een specifiek format voor bijvoorbeeld een telefoonnummer, terwijl DSO-LV alles toestaat).

Tweedeling
Het is belangrijk dat er geen tweedeling ontstaat tussen het juridische deel van een Omgevingsbesluit en de daarbij gedefinieerde toepasbare regels. De consistentie is nu niet geborgd.

Overig
- Verder zien gemeenten onduidelijkheid bij gemeenten over het te volgen inkoop- of aanbestedingstraject.
- Er hebben zich nog geen grote problemen voorgedaan m.b.t. capaciteit van DSO-LV, maar er bestaan hierover wel zorgen over of dit in de toekomst zo blijft. Leveranciers vragen zich af of het lukt 400 bevoegd gezagen in 2020 aan te sluiten.
- Nieuwe versies van standaarden zorgen ervoor dat er steeds nieuwe implementaties moeten plaatsvinden in lokale software.

Tot slot
Vanuit de leveranciers is er de vraag of zij als bevoegd gezag kunnen testen. Leveranciers geven aan graag betrokken te willen worden bij het vervolg van deze ketentest die op 17 februari zal plaatsvinden. Ze worden graag tijdig geïnformeerd zodat ze zich goed kunnen voorbereiden.

6 Aanbevelingen

Het IBAT doet op grond van het voorgaande de volgende aanbevelingen aan het OGB:

1. Het OGB in haar opdrachtgevende rol sterk te laten sturen op een zo spoedig mogelijk realisatie van de restpunten, gericht op afronding van het Basisniveau.
    a. Daartoe na de oplevering van PI 12 te controleren in welke mate de mitigerende maatregelen voldoende geïmplementeerd zijn en daarnaast te controleren of de acties om deze maatregelen tot voorzien van definitieve oplossingen zijn ingepland.
    b. Na oplevering van PI-12 te controleren of de aannamen dat 2020 voldoende ruimte biedt om alle eisen BN in te vullen nog steeds correct is.
    c. Specifiek de vraag te beantwoorden: wanneer delen en het geheel van BN moeten zijn opgeleverd.
    d. De Bevoegde Gezagen aan te spreken op het aanleveren van implementatieplannen om het prioriteringsproces te optimaliseren.
    e. Voor voldoende financiële ruimte te zorgen om de geïdentificeerde restpunten, aangevuld met de mitigerende maatregelen te realiseren conform de overeengekomen planning.
2. Het proces van overdracht Programma aan TBO/SBO op basis van het plan in beheer name voort te zetten.

7 BIJLAGE A: Detailbevindingen realisatie

Deze bijlage heeft de status onder handen werk en wordt op basis van de lopende onderzoeken doorlopend geactualiseerd. Mocht nieuwe detailbevindingen in tegenspraak zijn met voorgaande bevindingen worden deze in de stuurgroep IBAT besproken.

De bijlage is bijgewerkt tot 2 december 2019.

7.1 Inleiding

Aangevangen met een Globaal Programma van Eisen (GPvE, versie 1.0) is het programma Digitaal Stelsel Omgevingswet – Landelijke Voorzieningen (DSO-LV) als project begonnen aan de realisatie van de landelijke voorzieningen die nodig zijn om in samenhang tussen gemeente, waterschap, provincie en rijk een goede invulling te kunnen geven aan de nieuwe Omgevingswet.

Door aanpassing van de werkwijze (waterval aanpak naar agile aanpak) is de complexiteit van de realisatie van deze vraag beheersbaar gemaakt. Deze verandering van aanpak heeft consequenties gehad voor de interpretatie en de prioritering van de reeds geformuleerde eisen. Daarnaast heeft het BIT-advies en het op basis daarvan gedefinieerde basisniveau een grote impact gehad. Bevindingen daarop naar aanleiding van deelopleveringen en verandering in wet en regelgeving hebben geleid tot nadere duiding van de eisen en in sommige gevallen tot fundamentele aanpassingen.

In de annexen bij deze bijlage treft u geregeld tekst in kaders aan. Deze kaders kunnen een specifieke kleur meekrijgen.
Groen, geel en rood staat voor een bevindingen die in scope van de opdracht van het IBAT wordt gevraagd.

- Groen staat daarbij voor positief
- Geel voor aandachtspunt
- Rood staat voor een potentiële blokkade voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

In het blauw staan bevindingen die het IBAT wil delen met de opdrachtgever maar die niet expliciet aan het IBAT gevraagd zijn.

7.2 Vraag 1: Is het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden zorgvuldig en met succes doorlopen?

Om deze vraag te beantwoorden zijn de onderstaande verdiepingsvragen gedefinieerd:

1a Met welke opdracht is het Programma gestart?
1b Hoe is de opdracht in de loop van het Programma aangescherpt?
1c Wat betekent AVO in dit proces?
1d Is proces van onderhoud van de opdracht zorgvuldig doorlopen?

7.2.1 Vraag 1a: Met welke opdracht is het Programma gestart?

Het IBAT heeft de ontwikkeling van het Globale Programma van Eisen (GPvE) gevolgd vanaf versie 1.0.

7.2.2 Vraag 1b: Hoe is de opdracht in de loop van het Programma aangescherpt?

Het Programma werkt volgens de principes van Agile. Dat betekent dat gewerkt wordt aan de hand van Stories die onderdeel kunnen zijn van een bovenliggend verhaal, een Epic. De Stories beschrijven een handeling die met software ondersteunt de uitvoerder in staat stelt een resultaat te bereiken.

De eisen van het GPvE lenen zich beperkt voor een doorvertaling naar een Epic. Een deel van de eisen zeggen meer iets over de manier waarop resultaten bereikt of verantwoord moeten worden dan wat er moet gebeuren. Deze eisen zijn beter op hun plaats in de Doel Architectuur (DA). Een deel van de eisen die zich richten op de performance van het stelsel of op de beheerbaarheid zijn beter op hun plaats in het Non Functional Requirements (NFR). Die eisen die zich wel laten vertalen naar wat er moet plaatsvinden en waarom, kunnen als Epic worden herschreven. Het programma heeft dit dan ook gedaan maar dit document heeft geen formele status gekregen.

Het IBAT heeft in kaart gebracht hoe het Globale Programma van Eisen (GPvE) zich gedurende het Programma heeft ontwikkeld. Hiervoor hebben wij naar het proces gekeken[3], naar de verschillende versies van het GPvE[4] en de documenten die een nadere uitwerking geven van het GPvE, zoals de Doel Architectuur (DA), de Lijst Standaarden, het Globale Content Raamwerk (GCR) en de Non Functional Requirements[5] (NFR).

Het resultaat voor voorstaande heeft een register opgeleverd waarin de verschillen tussen de verschillende versies zijn vastgelegd[6]. Steekproefsgewijs is gekeken of in verslagen blijkt of deze veranderingen met instemming zijn doorgevoerd. Ook is gekeken of verplaatsingen van het ene naar het andere document (bijvoorbeeld van GPvE naar de Doel Architectuur) in beide documenten correct zijn verwerkt. Let wel, dit is niet voor elke verandering gecontroleerd, maar daar waar het is onderzocht bleek dit juist te zijn doorgevoerd.
Op basis van het voorlopige onderzoek komen wij tot de volgende bevindingen:

- Eisen zijn gedurende het proces nader geduid en daarbij voor zover nodig opgeknipt, aangevuld, gefaseerd in de tijd (al dan niet onderdeel van basisniveau) of overgedragen aan de beheerorganisatie;
- Door het spreiden van de eisen over meerdere documenten is de aansluiting naar het verleden moeilijk te volgen maar het komt de beheerbaarheid ten goede. De door TBO/ SBO voorgenomen stap de eisen door te zetten in epics/ stories draagt verder bij aan het creëren van een beheersbare en onderhoudbare eisen;
- Eisen ten aanzien van de werking komen na in beheer name in de beschrijving van de werking (epics/ stories) terecht waardoor deze in het natuurlijk test en acceptatieproces van het programma DSO-LV terecht komen.
- Ontwerpeisen waaraan de te realiseren oplossingen moet voldoen staan in de Doel Architectuur.
- Eisen ten aan zien van de (structuur) van de inhoud staan nu in het Globale Content Raamwerk.

- Het IBAT is daarmee in staat gebleken op basis van de beschikbare documenten de aansluiting te maken tussen het oorspronkelijke GPvE (1.0) en de in december vast te stellen versie GPvE (2.4) en de daaruit voortvloeiende documenten “Doel Architectuur”, “Lijst Standaarden”, “Globaal Content Raamwerk” en “Non Functional Requirements”.

7.2.3 Vraag 1c: Wat betekent AVO in dit proces?

Tijdens de uitvoering van de marginale toets werd duidelijk dat op 1 januari 2020 nog niet alle eisen met de indicatie Basisniveau beschikbaar zullen zijn. In de annex 4[7] treft u een overzicht aan van het GPvE versie 2.37 in relatie tot het GPvE 1.0 en per eis de classificatie AVO of IWT.

AVO staat voor Aansluiten, Vullen en Oefen en IWT voor Inwerkingtreding. De eisen met de kwalificatie AVO moeten zo snel mogelijk beschikbaar komen om de Bevoegd Gezag. In totaal kent het GPvE nu 276 eisen. Deze eisen zijn onder te verdelen in Basisniveau of Doorontwikkeling/Uitbouw. Het Basisniveau betreft 182 eisen waarvan er 91 de kwalificatie AVO hebben meegekregen en 89 de kwalificatie IWT en 2 nog moeten worden geduid.
Van deze 91 eisen op AVO-niveau zijn met de oplevering van PI-11 42 volledig gereed en van de 49 overige eisen geldt dat 19 eisen nog niet volledig zijn afgerond maar wel het niveau van AVO hebben of voorzien zijn van een maatregel die AVO mogelijk maakt. Dit kan zijn een dummy bestand of een procedurele afspraak[8].

AVO heeft geen impact op de eisen in de GPvE maar draagt bij aan het prioriteren en genereert alleen tijdelijke eisen (mitigerende maatregelen) die nodig zijn om het proces van AVO tijdig te kunnen aanvangen.

7.2.4 Vraag 1d: Is proces van onderhoud van de opdracht zorgvuldig doorlopen?

De aanpassingen in de GPvE, DA en GCR zijn uitvoerig besproken met vertegenwoordigers van het Programma DSO-LV, vertegenwoordigers van de Bevoegd Gezagen en de beoogde beheerpartijen. Dit proces van afstemming is mede door de veelheid aan betrokken partijen diffuus. De vastlegging van de rationale achter een aanpassing is gedurende de looptijd van het programma verbeterd.

Na initiële vaststelling van het GPvE in het Bestuurlijk Overleg zijn nieuwe versies van de genoemde documenten steeds vastgesteld in de Programmaraad en het Opdrachtgevend Beraad.

Op basis van de genoemde versie 2.4 is de kwalificatie Aansluiten, Vullen, Oefenen (AVO) als addendum toegevoegd door de opdrachtgever[9]. Dit addendum is bedoeld om die eisen binnen het Basisniveau te duiden die met prioriteit opgeleverd moeten worden om het aansluiten, vullen en oefenen met de Omgevingswet per 1 Januari 2020 niet in gevaar te brengen. Daar waar de verwachting is dat een eis van het AVO-niveau niet volledig gerealiseerd kan worden is een mitigerende maatregel getroffen om ervoor te zorgen dat er voldoende functionaliteit beschikbaar is om de oplevering PI12 het AVO-niveau te realiseren.

7.2.5 Voorlopige bevindingen

Het IBAT heeft vastgesteld dat het proces van onderhoud van het GPvE tot op zekere hoogte een zorgvuldig proces is. De motivatie waarom wijzigingen zijn doorgevoerd is niet altijd expliciet terug te vinden waardoor ruimte ontstaat de eisen op verschillende manieren te interpreteren. Bij wijzigingen is met het programma en de bevoegde gezagen de impact besproken.

Door het vaststellen van het niveau Aansluiten, Vullen en Oefenen (AVO) heeft het OGB de ruimte gecreëerd voor het later opleveren van het volledige Basisniveau (BN). Het laat onverlet dat de eisen met de kwalificatie BN noodzakelijk worden geacht om gerealiseerd te zijn alvorens de Omgevingswet in werking kan treden.

7.2.6 Voorlopige conclusie

Het proces om de vraag (opdracht) actueel te houden is in hoge mate zorgvuldig en succesvol doorlopen. Aandachtspunt is het blijvend prioriteren binnen de opdracht om op het juiste moment de juiste functionaliteit op te leveren.

7.2.7 Conclusies in detail

Het IBAT heeft vastgesteld dat:

- Het GPvE versie 2.4 beschrijft wat moet worden opgeleverd.
- Binnen het GPvE is duidelijk wat daarbinnen tot het Basisniveau met worden gerekend.
- Het formele proces om tot aanpassing te komen zorgvuldig verloopt:
    - De verschillen tussen de versies worden genoemd in de verslagen van overleggen en de nieuwe versie wordt expliciet geaccepteerd in het Opdracht Gevend Beraad Omgevingswet (OGB).
    - De mate waarin de motivatie waarom een bepaalde verandering is doorgevoerd is echter beperkt opgenomen in de verslagen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de veelheid van aspecten en bevindingen die vanuit de verschillende partijen worden ingebracht.

Een risico voor dit proces is de rolvastheid van de deelnemers.

- Een voorbeeld hiervan is dat een architect een oordeel moet hebben over de architectuurconsequenties van bepaalde voorstellen en niet over de tijdsimplicaties die deze zouden veroorzaken. Dat is immers aan het OGB om dit te bepalen.
- Een ander voorbeeld betreft de afstemming met de bevoegde gezagen. Niet altijd is even helder wat het mandaat van de BLM'er is en of bepaalde besluiten niet meer vanuit opdrachtgeversniveau in plaats van het programmaniveau zouden moeten komen.
- Uit de gesprekken met betrokkenen van het BG en het Programma komt naar voren dat dit gebrek aan rolvastheid regelmatig is voorgekomen en tot vertraging heeft geleid bij het uitwerken van stories en vaststellen van prioriteiten.

Het IBAT is van mening dat het proces dat wordt gevolgd om de kwaliteit te bewaken opvolging verdient in de fase beheer en doorontwikkeling en onderschrijft de ambitie van TBO/SBO deze procesgang als uitgangspunt te nemen voor de beheersituatie.

Expliciteren van mandaat in de in te richten gremia vraagt daarbij aandacht. Het risico dat afwegingen worden gemaakt in de verkeerde gremia is door het agile werken (team gaat voor individu) immers groter dan bij een traditioneel project.

7.3 Vraag 2: Is het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren adequaat om kwalitatief goede software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is?

Het IBAT heeft het proces gevalideerd om van vraag tot geaccepteerde software te komen.

7.3.1 Vraag 2a: Is het proces van vraag naar geaccepteerd resultaat vastgelegd en bekend bij de deelnemers?

Het proces begint met het vastleggen van eisen en wensen in de backlog, het definiëren wat aan het einde van een programma increment gereed zou moeten zijn en leidt uiteindelijk naar werkende, geaccepteerde software.
Dit proces is uitvoerig geschreven[10]. De werkwijze komt overeen met het beschreven proces.

7.3.2 Vraag 2b: Is van de afzonderlijke stappen duidelijk welke toegevoegde waarde zij leveren en wordt de realisatie daarvan ook voldoende bewaakt?

Het proces van het onderhouden van de back log, de pre-planningssessies, de planningssessies, de start architecturen, de sprints, de componenttesten, de gebruikerstesten, de externe codereviews, de feedback zijn beschreven en functioneren zoals beschreven.

De processen kennen duidelijk deliverables waarvan de kwaliteit kan worden gevalideerd. Voor de deliverables zijn duidelijke prestatie indicatoren opgesteld die de kunnen worden getoetst. Steekproeven op de bijvoorbeeld testverslagen en code reviews geven aan dat deliverables worden getoetst.

7.3.3 Vraag 2c: Is de kwaliteit voldoende van de software?

De software voldoet aan de wensen zoals door de gebruikers in het programma verwoord, gebreken zijn of te verklaren uit nog op te leveren functionaliteit of het ontbreken van content.
De software is volgens externe code-review goed onderhoudbaar.
Wel is geconstateerd dat in de opgeleverde software niet altijd voldoet aan de Doel Architectuur. De opgeleverde software en de DA moet op enig moment wel weer in lijn worden gebracht. Zie hiervoor ook vraag 5.

7.3.4 Voorlopige Conclusie

Het proces van prioriteren, ontwikkelen en accepteren is adequaat om kwalitatief goede en bruikbare software op te leveren die ook beheersbaar en onderhoudbaar is.

Aandachtspunt is bewaking van het oplossen van de reeds bekende afwijkingen van de software ten opzichte van de Doel Architectuur en de inpassing van de acceptatiefunctie in de toekomende beheer situatie.

7.4 Vraag 3 Zijn de afzonderlijke onderdelen in het stelsel zodanig op elkaar afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen?

Het IBAT heeft gekeken naar de opzet van het stelsel DSO-LV en de daarbinnen gedefinieerde componenten die in samenhang de volledige functionaliteit van DSO-LV moeten leveren.

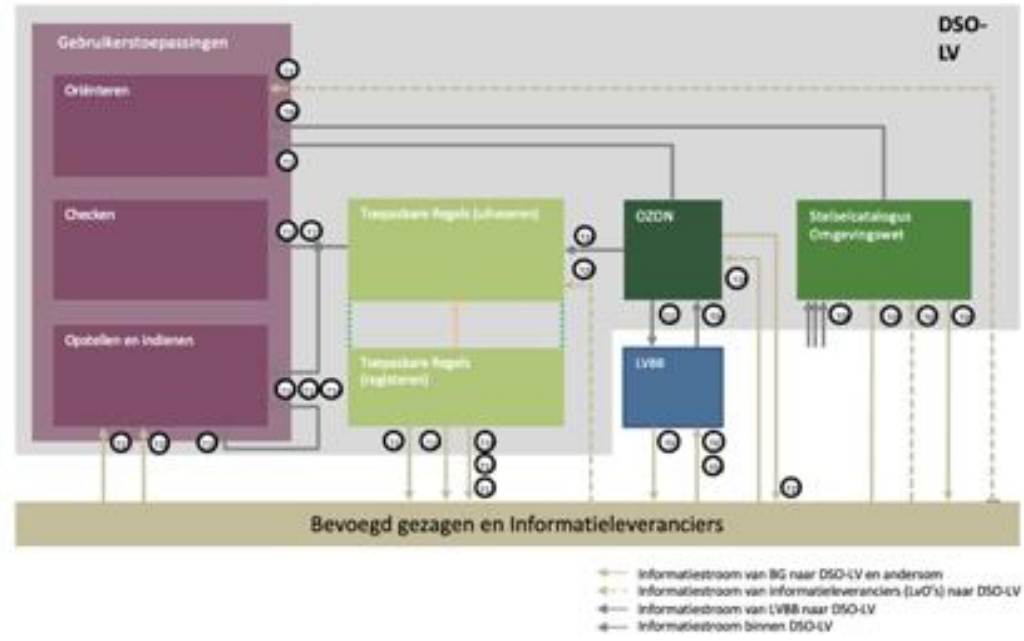

Bij het onderzoek van vraag is al gebleken dat de afzonderlijke componenten afzonderlijk voldoende getest zijn en voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Bij deze vraag gaan wij in op de vraag of de componenten ook adequaat samenwerken. Vragen die daarbij opkomen zijn bijvoorbeeld:

- Zijn de koppelvlakken voldoende eenduidig in beeld zodat samenwerking tussen leverende en ontvangende partij goed kan verlopen?
- Is deze samenwerking getest?
- Hoe staan de leveranciers tegenover DSO

7.4.1 Vraag 3a: Zijn de koppelvlakken voldoende eenduidig inbeeld zodat samenwerking tussen leverende en ontvangende partij goed kan verlopen?

Op dit moment kan niet worden vastgesteld dat de afzonderlijke onderdelen in het DSO-stelsel zodanig op elkaar zijn afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen. Dit wordt in hoge mate veroorzaakt door een achterstand bij de implementatie van de keten van Plan tot Publicatie (inclusief LVBB en volledige realisatie van STOP).
De verwachting is dat dit in februari 2020 deels kan worden getoetst met een positief resultaat. Kanttekening hierbij is dat dan nog wel gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen die in de loop van 2020 (moeten) worden vervangen door structurele

oplossingen. De uitzondering blijft vooralsnog het met alle functionaliteiten opleveren van de keten van Plan tot Publicatie.

7.4.2 Vraag 3b: Is deze samenwerking getest?

Om de samenwerking te valideren worden ketentesten uitgevoerd en zijn pilots/ proefprojecten die in het land zijn uitgevoerd geëvalueerd. De volledige ketentest (DSO-LV in combinatie met applicaties van bevoegd gezagen) is nog niet uitvoerbaar. Deze staat gepland in februari 2020, volgend op de oplevering van PI-12.
Op 28 november 2019 heeft een leveranciers sessie plaatsgevonden waarin een gedeeltelijke ketentest uitgevoerd en ervaringen van leveranciers uitgewisseld.

7.4.3 Vraag 3c: Hoe staan de leveranciers tegenover DSO?

Vanuit de leveranciers is er de vraag of zij als bevoegd gezag kunnen testen. Leveranciers geven aan graag betrokken te willen worden bij het vervolg van deze ketentest die op 17 februari zal plaatsvinden. Ze worden graag tijdig geïnformeerd zodat ze zich goed kunnen voorbereiden.
Leveranciers staan positief tegenover de API, STAM en STTR.

7.4.4 Voorlopige bevindingen

Samenhang standaarden
Sommige standaarden worden apart van elkaar ontwikkeld terwijl ze in de praktijk niet onafhankelijk zijn van elkaar (STOP/TP en STTR). Wel wordt er in een van de presentaties genoemd dat deze leverancier ziet dat experts van standaarden steeds meer samenwerken en de standaarden hierdoor naar elkaar toe groeien.
Documentatie
Documentatie die er is, van met name STOP, is niet gebruiksvriendelijk doordat het moeilijk doorzoekbaar en onbegrijpelijk is. De zoekfunctie werkt niet goed.
Interpretatie standaarden
Er is nog te veel ruimte in de interpretatie van de standaarden en dat zorgt ook daadwerkelijk voor interpretatieverschillen in de praktijk.
Validatie
Validatierapporten zijn beperkt en cryptisch. Validatie lijkt dan correct terwijl bij doorspitten verborgen (onduidelijke) foutmeldingen boven komen. Bijvoorbeeld: bij Ozon wordt veel data uiteindelijk niet ingelezen, terwijl er eerder geen validatiefout wordt weergeven. Daarbij worden sommige gegevens niet gevalideerd, waardoor er in DSO-LV weliswaar geen probleem ontstaat, maar wel in de lokale applicatie (voorbeeld: de lokale applicatie vraagt een specifiek format voor bijvoorbeeld een telefoonnummer, terwijl DSO-LV alles toestaat).
Tweedeling
Het is belangrijk dat er geen tweedeling ontstaat tussen het juridische deel van een Omgevingsbesluit en de daarbij gedefinieerde toepasbare regels. De consistentie is nu niet geborgd.
Overig

- Verder zien gemeenten onduidelijkheid bij gemeenten over het te volgen inkoop- of aanbestedingstraject.

- Er hebben zich nog geen grote problemen voorgedaan m.b.t. capaciteit van DSO-LV, maar er bestaan hierover wel zorgen over of dit in de toekomst zo blijft. Leveranciers vragen zich af of het lukt 400 bevoegd gezagen in 2020 aan te sluiten.
- Nieuwe versies van standaarden zorgen ervoor dat er steeds nieuwe implementaties moeten plaatsvinden in lokale software.

7.4.5 Voorlopige conclusie

Op dit moment kan niet worden vastgesteld dat de afzonderlijke onderdelen in het DSO-stelsel zodanig op elkaar zijn afgestemd dat de potentiële ketens adequaat kunnen worden doorlopen. Dit wordt in hoge mate veroorzaakt door een achterstand bij de implementatie van de keten van Plan tot Publicatie (inclusief LVBB en volledige realisatie van STOP).
De verwachting is dat dit in februari 2020 deels kan worden getoetst met een positief resultaat. Kanttekening hierbij is dat dan nog wel gebruik wordt gemaakt van mitigerende maatregelen die in de loop van 2020 (moeten) worden vervangen door structurele oplossingen. De uitzondering blijft vooralsnog het met alle functionaliteiten opleveren van de keten van Plan tot Publicatie.

7.5 Vraag 4 Is de stand van zaken na oplevering PI-12 voldoende om te kunnen Aansluiten, Vullen en Oefenen

Het Basisniveau is op 1 januari 2020 nog niet volledig beschikbaar.
Het Programma en de vertegenwoordigers van de Bevoegd Gezagen hebben gekeken naar de mate waarin specifieke eisen ingevuld moeten zijn om te kunnen Aansluiten. Mocht dit nog niet mogelijk zijn, zijn één of meer mitigerende maatregelen benoemd die ervoor moeten zorgen dat de Bevoegd Gezagen hun systemen kunnen aansluiten. Bij eventuele belemmeringen voor het Vullen en Oefenen zijn eveneens mitigerende maatregelen benoemd. Een overzicht hiervan is opgenomen als bijlage bij dit rapport.

7.5.1 Voorlopige bevindingen

Het IBAT heeft een foto genomen van enerzijds de verwachtte oplevermomenten van de eisen en mitigerende maatregelen en anderzijds de uiterste datums waarop de afzonderlijke Bevoegde Gezagen aangeven de invullen van de eis of mitigerende maatregelen nodig te hebben.

Bij deze exercitie komt naar voren dat:

- AVO-niveau is in zichzelf een mitigerende maatregel;
- Omdat niet beschreven is hoe er geoefend zal worden, is het niet te beoordelen in hoeverre AVO m.n. het oefenen mogelijk maakt;
- Binnen het AVO-niveau eisen zijn die onvoldoende gerealiseerd zullen zijn na PI-12 en waarvoor aanvullende mitigerende maatregelen zijn getroffen;
- Gewenste oplevermomenten vanuit het perspectief van de Bevoegd Gezagen in een aantal gevallen eerder zouden moeten liggen dan de planning vanuit pDSO nu aangeeft. Dit betreft onder andere ROD08 (Mutatiescenario's voor omgevingsbesluiten) en ORN22 (Synchronisatieservice);
- Vertegenwoordigers van de Bevoegd Gezagen een diffuse achterban hebben, met diverse meningen over prioriteiten. Voorgaande draagt niet bij aan het opstellen van een eenduidige roadmap, dit compliceert het proces van prioriteren en bijsturen binnen AVO.

7.5.2 Voorlopige conclusie

Na oplevering PI-12 voldoet het stelsel DSO-LV aan de GPvE-eisen voor Aansluiten, Vullen en Oefenen voor het uitwisselen van toepasbare regels en vergunningaanvragen en meldingen. Voor de keten van Plan tot Publicatie wordt nog niet aan alle GPvE eisen voor AVO voldaan.

7.6 Vraag 5: Is het redelijkerwijs te verwachten dat tijdig die eisen zijn ingevuld die noodzakelijk zijn om per 1 januari 2021 de Omgevingswet adequaat te kunnen ondersteunen (Basisniveau)?

Naast de oplevering van de eisen en mitigerende maatregelen die AVO mogelijk moeten maken, worden in 2020 ook de structurele oplossingen en de overige eisen die onderdeel zijn van het BN opgeleverd.
Om adequaat te kunnen aansluiten, vullen en oefenen wordt de productieomgeving ook een echte productieomgeving waarin issues naar voren gaan komen de leiden tot correctief onderhoud. Dit onderhoud zal ook uitgevoerd moeten worden door het ontwikkelteam.

7.6.1 Voorlopige bevindingen

Van de 182 eisen die het GPvE nu kent, worden 91 eisen als AVO gekenmerkt. Deze AVO-eisen zijn gepland om na oplevering PI-12 beschikbaar te komen. Eventueel met een tijdelijke voorziening om het Aansluiten, Vullen en Oefenen mogelijk te maken (mitigerende maatregelen).

Van de overige eisen zijn 89 eisen als IWT (Inwerkingtreding) gekenmerkt en twee eisen moeten nog worden geclassificeerd. Op basis van de verwerkingscapaciteit van het Programma in het verleden en de inschatting van de omvang van de nog te verrichten werkzaamheden, is het aannemelijk dat ook deze IWT-eisen op tijd gerealiseerd gaan worden. Een risico vormt echter de vooralsnog de keten van Plan tot Publicatie.
In hoeverre de verwerkingscapaciteit gelijk blijft is nog de vraag omdat in 2020 een aantal significante veranderingen plaatsvinden:

Door het Aansluiten, Vullen en Oefenen worden meer eisen gesteld aan het Beheer en zal ook een wijzigingenstroom om gang gaan komen voor het oplossen van incidenten, verbeteren beheerbaarheid.

Met de overdracht aan TBO treden personele wisselingen op wat invloed kan hebben op de verwerkingscapaciteit van de ontwikkelteams.
Daarnaast wordt het succes van DSO-LV niet alleen bepaald door de software maar nadrukkelijk ook door de “inhoud”. Zo kunnen zoekfuncties prima functioneren maar zonder goede annotaties worden niet de juiste zaken gevonden. Onbeantwoord is nog de vraag of voldoende tijd beschikbaar is voor het Vullen.

7.6.2 Voorlopige conclusie

Op dit moment is het antwoord op deze vraag niet met zekerheid te geven. Het IBAT stelt vast dat in ieder geval in de realisatie van de functionaliteit voor de keten van Plan tot Publicatie er nog veel werk is te verzetten, zowel door leveranciers als door het programma. Dit vraagt in ieder geval bijzondere aandacht in de besturing. Op basis van de resultaten van

PI-12 en de planning- sessies die momenteel plaatsvinden verwachten wij dat een antwoord op deze vraag pas medio 2020 kan worden gegeven.

[1] GpvE = Globaal Programma van Eisen
[2] DoD = Definition of Done
[3] Annex 1: Proces van onderhoud GPvE
[4] Annex 2: Overzicht GPvE's
[5] Annex 3: Overzicht van de overige kaderstellende documenten
[6] Annex 4: Register ontwikkeling GPvE's
[7] Annex 5: Excel overzicht GPvE 2.37 versus AVO, IWT
[8] Annex 6: Excel overzicht met mitigerende maatregelen (work in progress)
[9] Annex 7: AVO overzicht
[10] Processen pDSO

Programmadirectie
Aan de Slag

Contactpersoon
art 5.1 lid 2 sub e

@minbzk.nl

Datum
4 december 2019

agenda

Betreft	Agenda Opdrachtgevend beraad implementatie Omgevingswet
Vergaderdatum	10 december 2019
Vergadertijd	Let op: 10.15 - 11.30
Vergaderplaats	Turfmarkt 147 8e verdieping, Aletta Jacobszaal

OGB

1. Opening en mededelingen

2. Verslagen OGB 15 oktober / 20 november *Ter vaststelling*
- 2.1 Concept verslag OGB 15 oktober
- 2.2 Concept verslag OGB 20 november

3. Kaderstelling integraal financieel beeld invoering Omgevingswet *Ter besluitvorming*
- 3.1 Notitie kaderstelling integraal financieel beeld invoering Omgevingswet

Hamerpunten

4. Actualisatie GPvE / DA / GCR *Hamerpunt*
- 4.1 Oplegnotitie actualisatie GPvE, DA en GCR
- 4.2 GPvE Versie 2.4 *(op aanvraag beschikbaar)*
- 4.3 GCR versie 1.1 *(op aanvraag beschikbaar)*
- 4.4 DA versie 3.2 *(op aanvraag beschikbaar)*

5. Q-rapportage *Hamerpunt*
- 5.1 Oplegger Derde Kwartaalrapportage
- 5.2 Derde Kwartaalrapportage

6. Actualisatie kostenraming *Ter kennisneming*
- 6.1 Notitie actualisatie kostenraming

Ondersteunende Unit implementatie Omgevingswet

Datum
4 december 2019

OGB-beheer

7. Verslag OGB-beheer 15 oktober *Ter vaststelling*
- Concept verslag OGB-beheer 15 oktober (zie 2.1)

8. Beheerkosten 2020 *Ter besluitvorming*
- 8.1 Notitie beheerkosten 2020

OGB 11.05

9. Tussenrapportage IBAT marginale toetsing *Ter bespreking*
In aanwezigheid van Nathan Ducastel
- *9.1 Oplegnotitie tussenrapportage (nog niet beschikbaar)*
- *9.2 Tussenrapportage (nog niet beschikbaar)*

Ter informatie:
- Mailwisseling Acceptatie
- Bijlage a: notitie DSO-LV functionaliteiten PI12 en basisniveau
- Bijlage b: GPvE DSO 2.38 (Excel)

10. Rondvraag en sluiting

Roadmap functionaliteit omgevingsloket DSO-LV (omgevingswet.overheid.nl)

art 5.1 lid 2 sub e *, 18-11-2019*

Intro

Dit document beschrijft de geplande DSO-LV functionaliteit die de komende kwartalen beschikbaar komt. Met DSO Basis wordt een volledig werkend systeem opgeleverd conform de eisen en wensen van de opdrachtgevers in het OGB. Eind 2019 versie wordt een tussenstap gemaakt die als doel heeft in 2020 te kunnen oefenen, vullen, koppelen en deze functionaliteiten te kunnen beheren. De in dit document beschreven op te leveren functioaliteit in PI12 betreft het resultaat dat is geformuleerd tijdens de PI12 planningssessie.
In de kwartalen daarna zal telkens aanvullende functionaliteit opgeleverd worden, in een volgorde die gezamenlijk bepaald is en die de praktijk ondersteunt. Een punt van aandacht is dat vulling van het DSO-LV noodzakelijk is om het systeem goed te laten werken. Denk daarbij aan omgevingsdocumenten, annotaties, werkingsgebieden, vragenbomen en indieningsvereisten. De focus op oefenen, vullen en aansluiten is juist bedoeld om het creëren van deze inhoud mogelijk te maken.

Het overzicht wordt getoond naar de type gebruikers:

1. Eenieder (initiatiefnemers, belanghebbenden)
2. Bevoegd gezagen
3. Beheerders
4. Ontwikkelaars

Samengevat:

- Eind 2019 wordt een versie van DSO-LV opgeleverd waarmee het koppelen met eigen systemen, het oefenen en het vullen met inhoud kan starten. Elk kwartaal zal er, naast regulier onderhoud, nieuwe functionaliteit beschikbaar komen.
- Deze komt in het eerste kwartaal van 2020 op alle omgevingen beschikbaar (oefenomgeving, demo omgeving, productieomgeving).
- Voor de inwerkingtreding van de wet op 1-1-2021 komt DSO Basis (basisniveau compleet + prioritaire uitbouw) beschikbaar.

DSO-LV PI12 (eind 2019)

DSO-LV PI12: Kunnen oefenen/vullen/koppelen/beheren met DSO
Deze oplevering van DSO bevat de noodzakelijke functionaliteit om met name als Bevoegd Gezag te *kunnen* werken met DSO:

- Kunnen koppelen van voorzieningen met DSO-LV
- Kunnen oefenen met DSO
- Kunnen produceren met DSO: de eerste productie inhoud van DSO, die in lokale systemen gemaakt wordt, kunnen opslaan, zoals de omgevingsregeling, de omgevingsverordening, vragenbomen, begrippen en de bruidsschat.
- Kunnen accepteren, beheren en exploiteren van de drie genoemde functionaliteiten door de beheerorganisaties.

In de loop van het eerste kwartaal 2020 zal er niet alleen een *oefenomgeving* beschikbaar zijn, maar ook een productie ‘live’ omgeving (ten behoeve van het publiceren van de omgevingsregeling, omgevingsverordening en omgevingsvisies), een demo-omgevingen een omgeving om koppelingen met DSO mee te realiseren en testen.

1. **Interactie tussen loketgebruikers en DSO-LV**

Het omgevingsloket bestaat uit een landingspagina met drie hoofdfuncties en daarbinnen sub-functionaliteiten:

Checken Vergunningsplicht en te nemen maatregelen

- Een vergunningscheck kunnen uitvoeren.
- Tonen van de vragenboom volgens de geselecteerde locatie en werkzaamheid
- De vragenbomen van verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen
- Alleen de relevante vragen worden getoond
- Indien informatie al bekend is, worden vragen voor-ingevuld
- Het tonen van een conclusie
- Vanuit de conclusie direct een aanvraag opstellen
- Tonen van de maatregelen volgens de geselecteerde locatie en werkzaamheid
- Maatregelencheck kunnen afdrukken in Excel
- Vanuit de vergunningscheck direct de juridische regels kunnen zien (onder voorbehoud)

Opstellen en indienen van een verzoek (aanvraag)

- Autorisatie op Mijn Omgevingsloket op basis van DIGID/DSO username-password/e-herkenning
- Een verzoek kunnen opstellen en opslaan, inclusief bijlagen
- Dit verzoek kunnen indienen, aanvullen, intrekken of verwijderen via de projectmap
- Tonen van de indieningsvereisten volgens de geselecteerde locatie en geselecteerde activiteit
- De indieningsvereisten van verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen
- Het verzoek geheel of in gedeelten indienen
- Het verzoek geheel of in gedeelten indienen in de vorm van een Omgevingsoverleg (voorheen Vooroverleg). Het bevoegd gezag kan nog niet instellen voor welke verzoek een omgevingsoverleg aangevraagd kan worden.
- Het afleveren van de aanvraag bij het juiste bevoegd gezag
- Het kunnen wijzigen van het bevoegd gezag voor een specifiek verzoek

Oriënteren op juridische regels (Viewer Regels en Kaart)

- Tonen van alle omgevingswetbesluiten en juridische regels op de geselecteerde locatie
- De juridische regels van de verschillende bevoegd gezagen geïntegreerd tonen
- Mogelijkheden voor zoeken, filteren en weergave op de kaart. Daarbij kunnen diverse kaarten (Topografische kaart, kadastrale grenzen, etc) worden gebruikt getoond. Randvoorwaarde is dat de juridische regels geannoteerd zijn
- Tonen van het Overbruggingsproduct met daarin alle huidige Ruimtelijke plannen, inclusief bestemmingsplannen, inclusief weergave op de kaart, waarbij onderscheid tussen vigerende plannen en plannen nog in procedure
- Tonen van toekomstige regelgeving via de ontwerpversies van omgevingsdocumenten

2. **Interactie tussen bevoegd gezagen en DSO-LV**

*Het bekendmaken en beschikbaar stellen van **omgevingsdocumenten/juridische regels***

- Aanleveren van (ontwerpversies van) omgevingsverordeningen, waterschapsverordeningen, omgevingsplannen en AMvB's/ministeriele regelingen vanuit eigen planvormingssystemen (met een nieuwe standaard: STOP/TP)
- De plannen worden opgesteld en aangeboden door Bevoegd Gezagen. Voor goede vindbaarheid in het loket is annoteren mogelijk gemaakt
- Het spoor voor bekendmaking en beschikbaar stellen van besluiten conform de AWB (Staatscourant etc) blijft naast het DSO-LV bestaan: wel is er één koppeling voor zowel DSO als deze bekendmakingsvoorzieningen

*Het aanleveren van **toepasbare regels***

- Aanleveren van vragenbomen vanuit eigen systemen (conform een nieuwe standaard: STTR)

- Aanleveren van indieningsvereisten vanuit eigen systemen (STTR)
- Aanleveren van toelichtingen (tekst, link naar media)
- Aanleveren van maatregelen
- Een deel van de vragenbomen komt beschikbaar via rijksregels of de bruidsschat
- Voor specifieke regels worden de vragenbomen door bevoegd gezagen zelf gemaakt en beheerd

*Het ontvangen van **verzoeken***
- Genotificeerd worden van initiële meldingen en aanvragen (conform STAM-standaard)
- Genotificeerd worden van aanvullingen op aanvragen (STAM)
- Het opvragen van de inhoud van dit verzoek (STAM)
- Het kunnen doorsturen van de aanvraag naar een ander bevoegd gezag indien verkeerd bezorgd (Draag werkmap over naar ander bevoegd gezag of behandeldienst)

*Het opvragen van **metagegevens***
- Het opvragen van waardenlijsten, werkzaamheden en activiteiten
- Het opvragen van informatieproducten
- Beheerportaal voor het onderhoud op begrippen, waardenlijsten en informatieproducten

*Het starten en gebruiken van **samenwerking** tussen Bevoegd gezagen voor vergunningverlening*
- Autorisatie Samenwerkingsportal op basis van e-herkenning of API
- Het starten/wijzigen/stoppen van een samenwerking
- Toevoegen van medeoverheden aan een samenwerking
- Genotificeerd worden over een nieuwe samenwerking/actieverzoek/documenten
- Overnemen Verzoek informatie, inclusief bijlagen uit de werkmap in de samenwerkingsmap
- Nieuwe/aanvullende documenten delen via de samenwerkingsmap

3. Interacties tussen ontwikkelaars en DSO
(al dan niet in opdracht van overheden)

*Het kunnen **koppelen** van lokale systemen met DSO-LV via services (API's)*
- Het DSO-LV is een open stelsel. Dit biedt de mogelijkheid om lokale systemen aan te sluiten om openbare gegevens en documenten op te halen, en nieuwe gegevens en documenten toe te voegen. Aansluiten kan via de koppelvlakken (services) en standaarden die voor het digitaal stelsel zijn ontwikkeld.
- Voor ontwikkelaars bij ICT-leveranciers en overheden is alle belangrijke (praktische) informatie over koppelvlakken samengebracht op het Ontwikkelaarsportaal Omgevingswet.
- De Services die in het DSO worden gebruikt kunnen ook aangeroepen worden door andere systemen, zoals de eigen website, GIS-viewers, plansystemen etc. (open stelsel)
- API in API-store en ontwikkelaarsportaal

4. Interacties tussen beheerders en DSO

- Diverse beheerfunctionaliteiten ten behoeve van beheer van bovenstaande functies

BASIS

DSO-LV BASIS: daadwerkelijk oefenen/vullen/koppelen/beheren
In 2020 ligt de focus op gebruik. Vanuit de migratie- en implementatieopgave zal DSO, zowel de Landelijke Voorziening als de Keten, in toenemende mate gebruikt worden. Dit zal leiden tot inzichten en feedback op het gebied van onder andere gebruiksgemak, performance en beheer. 2020 zal daarmee in het teken staan van:

- Werken met DSO. Ondersteunen migratie en implementatie
- Doorontwikkelen en '*tweaken'* DSO aan de hand van gebruik
- Uitbouw, volgt interbestuurlijke prioriteitsstelling

1. Interactie tussen loketgebruikers en DSO-LV

Het omgevingsloket bestaat uit een landingspagina met drie hoofdfuncties. Onderstaande mogelijkheden worden gedurende 2020 aan het loket toegevoegd:

Checken Vergunningsplicht en te nemen maatregelen

- Het kunnen opslaan/of printen van deze conclusie in de projectmap
- Verder afmaken van vragenbomen bij locatieselectie met een vlak

Opstellen en indienen van een verzoek (aanvraag)

- Machtigen van derden om een aanvraag op te stellen
- (Papieren) formulier kunnen genereren obv locatie en acitiviteit
- Verwijzen naar berichtenboxen particulieren en bedrijven
- Berichtarchivering en effectueren bewaartermijnen (vernietiging nav DuTo-scan)

Oriënteren op juridische regels (Viewer Regels en Kaart)

- Juridische regels uit het verleden kunnen vinden.
- Diverse performanceverbeteringen (op basis van vectortiling).
- Op locaties waar een omgevingsplan is vastgesteld, worden de bestemmingsplannen niet meer getoondn (Pons).

2. Interactie tussen bevoegd gezagen en DSO-LV

*Het bekendmaken en beschikbaar stellen van **omgevingsdocumenten/juridische regels***

- Gedurende 2020 komen naast de AMVB, Ministeriele regeling, Omgevingsverordening, Waterschapsverordening en Omgevingsplan de volgende omgevingswetbesluiten ondersteund: Omgevingsvisie, projectbesluit, programma, voorbereidingsbesluit, reactieve aanwijzing, instructie en programma (vooruitlopend op Uitbouw) vanuit eigen planvormingssystemen (via standaard STOP/TP)
- Het aanleveren en in DSO-LV hanteren van afwijkende verbeelding
- Het verkrijgen van een start omgevingsplan en waterschapsverordening gebaseerd op de bruidsschat
- Het afhandelen van 'niet gevalideerd' scenario's in het validatiekoppelvlak
- Het aanleveren en verwerken van basismutaties op omgevingswetbesluiten
- Het aanleveren en verwerken van complexere mutatiescenario's, zoals aparte inwerkingstreding, rectificatie, tijdreizen (in werking op, geldig op)
- Opvragen omgevingsdocumenten uit DSO-LV om te gebruiken in eigen planvormingssystemen (terugleverkoppelvlak, synchronisatieservice)
- Ontsluiting omgevingsdocumenten en juridische regels ten behoeve van INSPIRE

*Het aanleveren van **toepasbare regels***

- Muteren van activiteitenstructuur op basis van nieuwe activiteiten in een omgevingsdocument

*Het ontvangen van **verzoeken***
- Instellen van een behandeldienst voor specifieke (sub)activiteiten en locaties
- Het kunnen instellen voor welke activiteiten wel of geen Omgevingsoverleg wordt aangeboden

*Het vastleggen van **begrippen** in de Catalogus*
- Federatieve bevraging RTR (werkzaamheden) en OZON (activiteiten) tbv onderhoud
- Vergelijken van versies van begrippen (gebruikersinterface)
- Vergelijken van gerelateerde begrippen (gebruikersinterface)

*Het starten en gebruiken van **samenwerking** tussen Bevoegd gezagen voor vergunningverlening*
- Wijzigen en verwijderen van documenten in een samenwerking
- Autorisaties aan samenwerkingspartijen toekennen per document
- Verwijderen van een samenwerking
- Kunnen toevoegen van adviseurs aan een samenwerking

Geen DSO-LV

Wat behoort niet tot DSO-LV in 2021 (niet uitputtend, enkel de meest gestelde vragen)
- Functies voor het *opstellen* van plannen en vragenbomen (moet in eigen plansysteem)
- Functies voor de *behandeling* van meldingen en aanvrage (moet in eigen zaak of VTH-systeem)
- Functies voor *participatietrajecten* (discussiefunctionaliteit)
- Functies om *tegenstrijdigheden* tussen plannen te signaleren
- Functies voor *toezicht* en *handhaving*
- Functies om te *monitoren* en om de nog vrij te vergeven ‘ruimte’ binnen het plan te tonen
- Verleende vergunningen
- *Zaakafhandeling* en terugmelden *voortgang* aan initiatiefnemer
- Communicatie met initiatiefnemers over de voortgang van de zaak
- De informatieproducten zelf. Deze zullen gaandeweg worden gerealiseerd.

BIJLAGE 2: Non Functional Requirements DSO-LV PI12 (eind 2019)

Versie V1.0, 19 sept. 2019

DSO en de Technische Beheer Organisatie TBO hanteert onderstaande NFR-tussendoelen eind 2019 als richtlijn voor eind PI-12. Daarnaast zal TBO ook scoren op de einddoelen eind 2020, maar dat geldt als input voor TBO zelf voor 2020.

NFR-categorie	Eind 2019	Opmerking/Suggestie voor TBO
Prestatie-efficiency	Voor alle NFR's hierover (11 stuks) geldt, dat i.v.m. ontbreken gebruikersgedrag en -aantallen, infrastructuur, en ontbreken van voldoende omvang an content, nog geen exacte streefwaarde is vast te stellen eind 2019. Norm: Huidige performance wordt getoetst op: * 'is het werkbaar in huidige situatie' en * de voorziening is erop gericht grotere aantallen gebruik (o.b.v. huidige inschatting) aan te kunnen, daarbij ook gekeken naar de huidige dienstverlening zoals OLO en RP.nl. * Risicomitigerende maatregel is dat DSO de performance gedurende een kwartaal monitort van de teams. Daartoe benodigde acties worden eind 2019 afgerond. Evidence wordt via de iTM en de teams verkregen.	T.b.v. scoring eind 2019 door TBO, worden voor PI-12 alle 11 NFR's samengevat in links staande doel. Per team wordt 1x gescoord (bij het voldoen aan hiernaast staande norm groen voor de eind 2019), waarbij kwalitatief wordt aangevuld wat voldoet of wat beter kan. Beoordeling van de evidence kan eventueel in samenwerking tussen DSO en TBO gelijktijdig gedurende PI-12. Dit betreft rapportage over 2019. Over 2020 zal het TBO blijven rapporteren op basis van de eindnormen eind 2020. Effort 2020: Naast regulier werk (continuering: handhaving van geleverde niveau) levert dit extra werk voor TBO in afstemming met SBO, wat via de backlog bij de teams in opdracht gegeven moet worden.
Uitwisselbaarheid	einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Bruikbaarheid	Over het algemeen einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
	T.a.v. voldoen aan huisstijl/Digitoegankelijkheid/WCAG: Hiervoor geldt dat alles wat reeds gedaan is behouden blijft. Maar door nog niet in gebruikname per 1/1/2020 kunnen functionele zaken prevaleren boven deze zaken. Overigens is WCAG ook van toepassing op beheerschermen en upload-functionaliteit bij BG's in 2020. Tevens is de WCAG zelf nog aan wijziging onderhevig waardoor een stabiele basis ontbreekt om alle WCAG-aspecten af te ronden. Norm: Alle WCAG features die op dit moment (half sept.) vanuit uitgevoerde scans bekend zijn en aan PI-12 zijn toegewezen, worden eind 2019 uitgevoerd. Nieuwe WCAG-bevindingen of zaken voor pas in 2019 in scope gekomen frontend (bijv. Samenwerkingsfunctionaliteit, frontend catalogus) en Viewer worden in 2019 niet verder opgepakt.	Bij het voldoen aan hiernaast staande norm wordt door TBO groen gescoord voor de eind 2019 situatie. De 2020 rapportage blijft op basis van de eind-2020 norm gescoord worden. NB: De overheid vraagt zich, aangezien onderdelen in WCAG zo scherp opgesteld zijn, zelf op dit moment af hoe men zich volledig aan de WCAG kan houden. Hierover zijn gesprekken gaande tussen ministeries. Sander Haaksma (die momenteel bij DSO het UX-gedeelte en ook digitoegankelijkheid/WCAG trekt) heeft hier ook e.e.a. mee van doen. Mogelijk handig hem hier voor TBO in 2020 ook bij te betrekken? Effort 2020: extra werk voor TBO in 2020, wat via de backlog bij de teams in opdracht gegeven moet worden.

Betrouwbaarheid	Het merendeel van deze NFR's is pas goed te bepalen als SLA-afspraken zijn gemaakt vanuit de beheerorganisatie. Dit is ook in lijn met afspraken hierover t.a.v. beheereisen in het GPVE, waarvan is gezegd dat deze o.b.v. nog te maken afspraken met Beheerorganisatie nader invulling behoeven. Op veel zaken heeft DSO reeds voorbereidingen gedaan en zijn zaken structureel ingebouwd. Daardoor kan aan een aantal NFR's eind 2019 mogelijk al voldaan worden (met name proces-gerelateerde NFR's). De meerderheid van de NFR's over betrouwbaarheid kan pas in 2020 in gezamenlijkheid met de beheerorganisatie bekeken en nader uitgewerkt worden. Deze kunnen nog niet goed gescoord worden eind 2019.	De NFR's waar DSO eind 2019 aan voldoet, scoort het TBO groen eind 2019. De NFR's die afhankelijk zijn van nadere beheerafspraken (in bijv. SLA's) worden door TBO neutraal gescoord in hun rapportage over 2019. Rapportage over 2020 blijft op basis van de eindnorm gescoord worden. Effort 2020: Naast regulier, continuering: extra werk voor TBO in afstemming met SBO, wat via de backlog bij de teams in opdracht gegeven moet worden. Dit kan pas nadat de SLA-afspraken SBO-TBO-OBO beklonken zijn.
Beveiligbaarheid	Over het algemeen einddoel 2020 handhaven: 3SP, 4P, 5P, 1SP, 2SE, 3P, 4P Hashcodes, 5S, 1SP, 2P en 3P. (Door DSO is aan veel NFR's al gewerkt. Zo zijn, en worden ook in PI-12, nog enkele acties uitgevoerd om bijv. PIA, BIA en Architectuur voor enkele teams, en archivering en audit logging voor meerdere teams in te vullen. Voor 1S en 2S geldt: Een ISMS hebben en (volledig) voldoen aan de BIO (BIR-compliancy) is nog niet nodig eind 2019. Dit kan pas goed beoordeeld worden als de dienstverlening is ingeregeld, er echte productie-aanvragen zijn en een door beheerorganisatie gehoste infrastructuur van toepassing is (waarop ISO27002 dan betrekking heeft).	Effort 2020: Mogelijk dat de PIA- of BIA-scan op 1 team (alle overige teams hebben deze al ondergaan), nog tot een enkele door het team zelf op te pakken vervolgactie leidt. Verder als suggestie om in de SLA's op te nemen dat de OBO's aan deze richtlijnen hebben te voldoen voor eind 2020, inclusief levering van evidence. Neem dit mee in de offerte-uitvraag aan OBO's die momenteel opgezet wordt.
Onderhoudbaarheid	Einddoel 2020 handhaven. De NFR-ambitie voor codekwaliteit is 4 sterren. Indien onder de 3,5 ster gescoord wordt dient gedegen uitleg te volgen en indien nodig een actieplan opgesteld te zijn.	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Overdraagbaarheid	einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Functionele geschiktheid	einddoel 2020 handhaven	Effort 2020: regulier, continuering niveau
Aanvullingen TBO	Merendeel niet gerelateerd aan de teams, maar op DSO-LV breed van toepassing en ook alszodanig getoetst (bijv. proces van gebruikersbetrokkenheid), evidene via usability tests, gebruikerstest en -evaluaties, Evidence TIOBE/SIG, DUTOscans, Procesinrichting etc. De evidence wordt via het Systems Team van DSO verkregen.	Effort 2020: Geen

	Projectdocumentatie (overzicht standaarden, docu per component zoals functionele documentatie): Op zijn minst is er een dienstenbeschrijving en functionele documentatie zodat een beheerder (niet zijnde onderdeel van het huidige team) die verstand heeft van een dergelijk component het opgeleverde component kan beheren. Dit kunnen ook beschrijvingen zijn die vastgelegd is in diverse tooling (zoals confluence, Jira). De software leverende teams leveren een eindopleverdocument op (vergelijkbaar met Opleverdocument dat zij per increment opleveren, maar nu met eindstand en een overdrachtsparagraaf). Huidige richtlijn van DSO t.a.v. documentatie zijn beschreven in procesbeschrijvingen DSO: "20190419 - C03 - DSO Validatieproces incrementen")	Bij RWS bijv. is door SIG een Transferability scan gedaan. Hieruit komt naar voren dat documentatie hoog niveau scoort, zeker uitgaande van een Agile-werkwijze. Met name doordat beheerdocumentatie (in Confluence) en functionele beschrijvingen (in Jira) goed zijn vastgelegd. Effort 2020: Geen
	Patch-management: De OPO's hebben hosting uitbesteed aan partijen die dit in Dienstverleningsovereenkomst gecontracteerd hebben. Ad norm 1. geaccepteerde patch-strategie: Dit lijkt een element dat door Beheerorganisatie in SLA ondergebracht kan worden richting de OBO's. Ad norm 2. aantoonbaar up-to-date: OPO/OBO's moeten, indien gebruik gemaakt wordt van een externe partij voor levering, alleen die versies gebruiken die door betreffende leverancier gesupport worden.	Suggestie: Neem deze zaken mee in de offerte-uitvraag richting de OBO's

Groep	Nr	Essentie eis	Basis niveau	Fasering OG (voorstel)	Opmerkingen
ARC	ARC01	Informatie en gegevens die in digitale voorzieningen van het DSO-LV tot stand komen worden op een digitaal duurzame manier opgeslagen (dat wil zeggen dat dezelfde informatie en gegevens zoals beschikbaar gesteld door de registers, gegevensvoorzieningen en registraties binnen het DSO-LV ook na enige jaren nog op exact dezelfde manier gereproduceerd kunnen worden).	J*	OVA	BG Explain: Het relevante deel van de functionaliteit (LVBB) is gereed. Voor overige informatie en gegevens wordt deze op een later moment opgeleverd.
ARC	ARC02	Er wordt een generiek zorgplicht raamwerk opgesteld waarmee per stelselcomponent bepaald kan worden voor welke informatieobjecten (waaronder OW-besluiten, gegevensverzamelingen, informatieservices, berichten, gebruikerstoepassingen) de zorgplicht geldt (en welke partij deze zorgplicht heeft) en welke maatregelen hierbij horen. Maatregelen zijn gebaseerd op zorgplichtniveaus die op hun beurt weer bepalen welke maatregelen genomen moeten worden voor het Duurzaam Toegankelijk maken van de informatie. Voor het bepalen van de maatregelen wordt aangesloten bij de bestaande werkwijze en diensten van het Nationaal Archief.	J*	OVA	
ARC	ARC03	Archiefstukken moeten vernietigd kunnen worden na het aflopen van de bewaartermijn.	J*	IWT	
ARC	ARC06	Het is mogelijk om informatie die binnen het DSO-LV ontstaat daar Duurzaam Toegankelijk te archiveren. Het bepalen welke gegevens dit betreft en welke partij de zorgdrager is, is onderdeel van het zorgplicht controleraamwerk (zie eis ARC02).	J*	OVA	
INS	INS01	Ontsluiting van gegevens conform INSPIRE vereisten via het DSO-LV naar eenieder voor wat betreft als zodanig aangewezen gegevens en alleen indien er geen andere landelijke voorziening is aangewezen om deze informatie te ontsluiten.	J	OVA	BG Explain: In 2020 wordt de OR 'as is' ontsloten en niet als Inspire. Dit vraagt een explain naar Europa
INS	INS02	Gegevens die conform INS01 onder de INSPIRE-richtlijn vallen en via het DSO beschikbaar worden gesteld, worden volgens de INSPIRE-serviceniveaus geleverd.	J*	IWT	

OPD	OPD01	Eenieder kan op publieksvriendelijke wijze kennis nemen van gegevens die via het DSO-LV ontsloten worden.	J*	OVA	
OPD	OPD03	De gegevens worden tenminste op een dusdanige manier beschikbaar gesteld dat er voldaan wordt aan de juridische kaders (wet Hergebruik overheidsinformatie en het bij amendement invoegde lid van artikel 20.8, van de Omgevingswet) en de afspraken die gemaakt zijn in het kader van de Noda (Nationale Open Data Agenda).	J	IWT	
OPD	OPD05	De gegevens worden om niet (gratis) beschikbaar gesteld aan eenieder zonder aanmelden, met beperkte capaciteit en zonder gegarandeerde serviceniveaus op basis van fair use. Zie ook de Inspire eisen voor aanvullende eisen aan Inspire datasets.	J	IWT	
BEH	BEH01	De digitale voorzieningen binnen het DSO-LV voldoen aan de kwaliteitseisen van softwareproducten volgens het raamwerk uit ISO 25010. Hiertoe wordt door opdrachtnemer een nader ingevuld raamwerk opgesteld waarin deze kwaliteitseisen op basis van de gebruikersbehoeften nader gespecificeerd worden tot op component niveau.	J*	OVA	
BEH	BEH03	Er is functionaliteit beschikbaar waarmee het gebruik van digitale voorzieningen binnen het DSO-LV operationeel gemonitord kan worden ten behoeve van beheer van die voorzieningen en ook voor beleidsdoeleinden ten behoeve van de ontwikkeling van het DSO-LV. NB: Het gaat hier met name om het type aanvragen wat bijvoorbeeld wordt gedaan (volume). De exacte inhoud van een bericht valt niet onder de hier genoemde monitoring.	J	OVA	SBO Explain: Middels nadere afspraken (zie ppt PI12 mvp) is tussen DSO-LV en OBO afgestemd welke functionaliteit minimaal noodzakelijk is (MVP). Dit MVP wordt opgeleverd per 1-1-2020.
BEH	BEH08	Er is functionaliteit beschikbaar waarmee de digitale voorzieningen binnen het DSO-LV beheerd kunnen worden (bijvoorbeeld het beheer van stamgegevens, aanpassen van gebruikersinstellingen, toekenning van rechten)	J*	OVA	
BEH	BEH09	De beheerfunctionaliteiten voor de digitale voorzieningen binnen het DSO-LV zijn centraal ontsloten op een dusdanige wijze dat decentrale overheden hiermee die onderdelen waartoe zij voor het beheer geautoriseerd zijn daadwerkelijk kunnen beheren.	J	OVA	

BEH	BEH10	Er is functionaliteit beschikbaar waarmee beheerders fouten kunnen oplossen en terug kunnen gaan naar een eerdere uitgangssituatie en zaken kunnen herstellen.	J	IWT	
BEH	BEH12a	Er is een door de gebruikers geaccepteerde norm vastgesteld voor zowel eenvoudige als complexe verwerking.	J	OVA	
BEH	BEH12b	Indien een eenvoudige of complexe verwerking langer duurt de norm wordt feedback aan de gebruiker gegeven.	J	IWT	
BEH	BEH12c	Er is een door derden geaccepteerde norm vastgesteld voor service aanroepen bij zowel normale als bij piekbelasting. Hierbij is tevens vastgesteld wat de maximale piekbelasting mag zijn.	J	IWT	
BEH	BEH13	Het aantal gebruikers en de daarbij behorende performance van het omgevingsloket is vastgesteld en is gebaseerd op het huidige gecombineerde gebruik van OLO, RP.NL en AIM inbegrepen een factor voor groter toekomstig gebruik door opname van meer content. Bij het aantal gebruikers wordt onderscheid gemaakt tussen niet-ingelogde gebruikers (informatievraag en datavraag), ingelogde gebruikers (doen van een aanvraag, melding of informatieplicht) en service afnemende gebruikers (via systemen van derden). Daarnaast wordt bij ingelogde gebruikers onderscheid gemaakt tussen Bevoegd Gezag en initiatiefnemer. Bij het vaststellen van het aantal service afnemende gebruikers wordt gekeken naar vergelijkbare services waaronder PDOK waar het data afname betreft.	J	IWT	
BEH	BEH14	De fair use workload van het gebruik door derden beïnvloedt niet de workload van de gebruikerstoepassingen.	J	IWT	
BEH	BEH15	Afwijkend gedrag van gebruikers van de gebruikerstoepassingen waarvoor niet hoeft te worden ingelogd mag geen invloed hebben op de gebruikerstoepassingen waarvoor wel moet worden ingelogd zoals indienen. NB: Afwijkend gedrag betreft dat gedrag wat vanuit de reguliere use cases niet verwacht mag worden zoals bijvoorbeeld het opvragen van grote hoeveelheden gegevens of het herhalen van dezelfde zoekvraag.	J	IWT	

BEH	BEH16	Eindgebruikers dienen zonder training en zeer beperkte helpondersteuning de basistaken binnen gebruikerstoepassingen te kunnen uitvoeren.	J	IWT	
BEH	BEH17	Complexiteit kan voor de gebruiker worden verborgen indien dit voor de specifieke taakuitoefening niet relevant is.	J	IWT	
BEH	BEH19	De gebruikerstoepassingen en koppelvlakken bevatten op iedere parameterlijst of invoerveld validatie om (invoer-) fouten te voorkomen.	J	IWT	
BEH	BEH20	Er is een voor de gebruiker duidelijke zichtbare scheiding van vertrouwde en niet vertrouwde zones.	J	IWT	
BEH	BEH22	Er wordt van activiteiten een logbestand bijgehouden waarin dusdanige loggegevens worden bijgehouden dat storingen technisch geanalyseerd kunnen worden.	J	OVA	SBO Explain: Middels nadere afspraken is tussen DSO-LV en OBO afgestemd welke functionaliteit minimaal noodzakelijk is (MVP). Dit MVP wordt opgeleverd per 1-1-2020.
BEH	BEH23	Software voldoet kwalitatief aan de SIG/TÜViT (of daarmee vergelijkbaar) kwalificatie van 4 uit 5 sterren.	J	OVA	
LOK	LOK01	Alle gebruikerstoepassingen en de benodigde informatie voor alle doelgroepen inclusief de content van het DSO zijn (per doelgroep) toegankelijk via één loket; deze is onderdeel van het DSO-LV.	J*	IWT	
LOK	LOK01a	Het loket biedt via een landingspagina tenminste toegang naar de huidige voorzieningen (OLO, AIM en Ruimtelijkeplannen.nl) zolang deze relevant zijn.	J	IWT	
LOK	LOK01b	Daar waar een DSO-LV gebruikerstoepassing de rol van een huidige voorziening volledig heeft overgenomen wordt de (verwijzing naar de) huidige voorziening vervangen door de desbetreffende gebruikerstoepassing	J	IWT	
LOK	LOK01c	Naast de huidige voorzieningen en/of de DSO-LV gebruikerstoepassingen kan het loket ook toegang bieden (doorverwijzen of "linken") naar andere IV-voorzieningen in het domein van de Omgevingswet buiten de scope van het DSO-LV.	J	IWT	
LOK	LOK01d	Het loket geeft toegang tot ondersteunende informatie over wet (Informatiepunt) en digitale voorzieningen (helpdesk)	J	OVA	

LOK	LOK02	Het loket is opgezet vanuit gebruikersperspectief met inachtneming van verschillende typen gebruikers.	J	IWT	
LOK	LOK03	Het loket voldoet voor wat betreft de functionaliteit aan de Digitale toegankelijkheid (web richtlijnen) van de Nederlandse overheid en is voorbereid op de web richtlijnen van de Europese Unie zoals uitgewerkt in het 'Besluit Digitale toegankelijkheid overheid'.	J*	OVA	BG Explain: Het merendeel van de digitoegenkelijkheid is gerealiseerd; er zullen echter nog een aantal verbetervoorstellen uit de laatste toetsing verwerkt moeten worden.
LOK	LOK04	Het loket heeft een uniforme look en feel die in alle gebruikerstoepassingen terugkomt.	J	IWT	
LOK	LOK05	Het loket en de daarin ontsloten gebruikerstoepassingen zijn gesteld in de Nederlandse taal inclusief de daarbij behorende speciale karakters en getalsnotatie.	J	IWT	
LOK	LOK06	Het loket (met uitzondering van door bevoegde gezagen aangeboden content via gegegevensvoorzieningen) is begrijpelijk voor eenieder met taalniveau B1. NB: doel is om het loket voor een zo groot mogelijk deel van de gebruikers bruikbaar te maken. NB2: deze eis slaat niet op de content die door BG wordt aangeleverd. NB3: Delen van het loket die alleen worden ontsloten voor professionele gebruikers mag ook worden ontsloten in een taalniveau en taalgebruik wat passend is bij die professionele groep gebruikers.	J	IWT	
LOK	LOK07a	Het loket ontsluit informatie op basis van locatie. Locatie kan o.a. betrekking hebben op adres, postcode, kadastraal perceel, xy coördinaten ("klik op de kaart").	J*	OVA	
LOK	LOK07b	In aanvulling op LOK07a wordt informatie ook ontsloten via het zoeken met een lijn of vlak geometrie met coördinaten. NB: Deze manier van zoeken geeft steeds de regels die horen bij de werkingsgebieden die door een lijn of vlak worden doorsneden ('intersect') of binnen de geometrie vallen ('within').	J	OVA	
LOK	LOK08	Het loket en de daarin ontsloten gebruikerstoepassingen zijn geschikt voor het grondgebied van Nederland en het daaraan grenzende Nederlands Continentaal Plat (NCP). Gezamenlijk begrenst in de Exclusieve Economische Zone. NB de in het Caribische gebied gelegen gemeenten vallen hier nadrukkelijk buiten.	J	OVA	

LOK	LOK09a	Het loket biedt zoveel mogelijk gebruikers alle relevante en technisch mogelijke gebruikerstoepassingen aan op elk willekeurig moment en plaats op de pc. Er wordt gestreefd naar maximale ontsluiting van het loket zonder dat hiervoor add-ons of plug-ins hoeven te worden geïnstalleerd.	J	OVA	
LOK	LOK10	Gebruikerstoepassingen zijn waar mogelijk geïntegreerd. Denk aan het kunnen bevragen van informatie over de fysieke leefomgeving tijdens het opstellen van een aanvraag. NB: dit hangt af van de beschikbare informatie en de mate waarin deze ondersteunend zijn.	J	IWT	
LOK	LOK11	Bekende gegevens van de gebruiker gaan niet verloren. Hiertoe kan worden ingelogd om gegevens te bewaren en bij het opnieuw inloggen kunnen de opgeslagen gegevens worden gebruikt.	J	OVA	
LOK	LOK12a	De gebruikerstoepassingen vullen binnen de Overheid beschikbare gegevens uit de basisregistraties vooraf in.	J	IWT	
LOK	LOK12c	In aanvulling op LOK12a is het voor een gebruiker mogelijk om vooraf ingevulde gegevens te wijzigen. NB: Dit betreft geen terugmelding zoals bedoeld in LOK12b maar kan voor het ontvangende Bevoegd Gezag wel aanleiding zijn om een formele terugmelding op een basisregistratie te doen.	J	IWT	
LOK	LOK12d	In aanvulling op LOK12c kan het feit dat een vooringevuld gegeven gewijzigd is worden meegegeven bij de aanvraag.	J	OVA	BG Explain: Gaat vermoedelijk niet beschikbaar zijn op 1-1-2020. Het STAM / STTR deel zou wel klaar moeten zijn ivm oefenen. Er dient een bericht naar aangesloten systemen gestuurd te kunnen worden ivm aansluiten. Interface / schermen kunnen later
LOK	LOK15	De gebruikerstoepassingen maken het mogelijk om te voldoen aan de privacywetgeving voor de toegang tot informatie.	J*	OVA	
LOK	LOK16	Inloggen is alleen nodig voor toegang tot informatie of handelingen waarvoor daadwerkelijk identificatie nodig is. Het loket ondersteunt daarvoor waar nodig een beveiligde inlogfaciliteit.	J*	IWT	

LOK	LOK17a	Het loket hanteert in principe de online identificatie van de Nederlandse Overheid (momenteel: DigiD voor burgers en eHerkenning voor bedrijven, toekomstig Idensys).	J	IWT	
LOK	LOK17b	Het loket hanteert naast de online identificatie van de Nederlandse Overheid ook de identificatie van de Europese Gemeenschap (eIdas).	J	IWT	BG Explain: Deze is in de basis voorbereid maar wordt in 2020 volledig uitgerold.
LOK	LOK17c	Voor gebruikers die zich niet via de in LOK17a en LOK17b genoemde online identificatiekunnen identificeren is een alternatief beschikbaar om het loket te kunnen gebruiken. Denk aan niet-ingezetenen zonder toegang tot DigiD of Idensys en buitenlandse bedrijven zonder eHerkenning.	J	OVA	
LOK	LOK18a	Een gebruiker kan namens een ander een aanvraag doen door in de aanvraag waarvoor hij zelf is ingelogd aan te geven namens wie hij deze aanvraag doet.	J	OVA	BG Explain: Gaat vermoedelijk niet beschikbaar zijn op 1-1-2020. Het STAM / STTR deel zou wel klaar moeten zijn ivm oefenen. Er dient een bericht naar aangesloten systemen gestuurd te kunnen worden ivm aansluiten. Interface / schermen kunnen later
LOK	LOK19	Een gebruiker of de daarvoor gemachtigde hoeft slechts eenmalig in (en uit) te loggen voor alle gebruikerstoepassingen binnen het loket (single sign-on) waartoe deze gebruiker rechten heeft op basis van zijn identificatie.	J	IWT	
LOK	LOK21a	Het loket verwijst naar de berichtenboxen (Mijnoverheid voor particulieren en Berichtenbox voor bedrijven of de opvolgers daarvan). NB: In deze situatie is de Berichtenbox een eigen toepassing waartoe de gebruiker vanuit het loket toegang toe heeft. De verwijzing kan door bijvoorbeeld een link op te nemen op een pagina naar de Berichtenbox. De gebruiker logt daar dan apart in.	J	IWT	
LOK	LOK24	De gebruikerstoepassingen zijn benaderbaar en (naadloos) inpasbaar in tenminste andere overheidsloketten zodanig dat deze door tenminste andere overheidsloketten hergebruikt kunnen worden. Denk aan diensten, gegevens, koppelvlakken.	J	IWT	

ORN	ORN01	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de juridisch geldende regels zoals vastgelegd in desbetreffende OW-Besluiten (besluit (en de bekendmaking daarvan) en geconsolideerde regeling).	J*	IWT	
ORN	ORN02	Via deze functie kan eenieder de plaats op het internet vinden waar het (conform de daarvoor geldende wettelijke vereisten vastgestelde en beschikbaar gesteld besluit via bijvoorbeeld bekendmaking of kennisgeving zijnde) OW-Besluit (ook ontwerpbesluiten) wordt ontsloten inclusief de daarbij behorende wettelijke motivering. NB: De plaats op internet zal de LVBB zijn.	J*	IWT	
ORN	ORN04	Via deze functie kan eenieder zowel via tekst als via kaart de geconsolideerde Regeling en vigerende OW-Besluiten en waar van toepassing de daarin opgenomen regels die van toepassing zijn raadplegen. Daarbij kan van tekst naar kaart worden gegaan en omgekeerd. NB: Het raadplegen van vigerende OW-Besluiten geschiedt in de LVBB. Daarmee moet ook daar van tekst naar kaart en omgekeerd gegaan kunnen worden. NB: Het zoeken op locatie vindt naar keuze plaats via punt, lijn of vlak. Zie ook LOK07a en LOK07b	J*	OVA	
ORN	ORN04a	Bij het raadplegen van besluiten wordt gebruik gemaakt van standaard symbolen in een geharmoniseerde symbolisatie.	J	IWT	

ORN	ORN06a	In aanvulling op ORN01 kan eenieder ook kennisnemen van de inhoud en de status van het ontwerp van (wijzigings)besluit en een (wijzigings)besluit wat is vastgesteld maar nog niet in werking is getreden in de geconsolideerde versie. NB: Door onder andere meervoudig bronhouderschap en parallelle procedures kunnen op 1 locatie tegelijkertijd meerdere wijzigingsbesluiten onderhanden zijn met elk een eigen status. NB2: Dit is inclusief de omgevingsvisie NB3: Het kennisnemen van het ontwerp wijzigingsbesluit zelf gebeurt in de LVBB; het daarnaar verwijzen is onderdeel van het DSO-LV	J*	OVA	BG Issue: Omgevingsvisie is niet per 1-1-2020 beschikbaar, planning is PI13. Programma is geen onderdeel basisniveau. Overige documenten in de loop van 2021 BG Explain: Meervoudig bron houderschap wordt nu procesmatig afgevangen en is niet per 1-1-2020 beschikbaar (zie verder ook mutatiescenario's)
ORN	ORN06b	In aanvulling op ORN06a kan eenieder ook kennisnemen van het effect op in werking zijnde regels in OW-Besluiten van het ontwerp van (wijzigings)besluit en een (wijzigings)besluit wat is vastgesteld maar nog niet in werking is getreden. NB: Hierbij wordt inzichtelijk gemaakt welke regels er precies wijzigen als de besluiten geldig worden en welke regels er veranderen. NB2: In feite gaat het hier over 'tijdreizen' naar de toekomst waarbij de situatie zoals die zal gelden op basis van genomen maar nog niet in werking zijnde besluiten. NB3: Deze functionaliteit is onderdeel van de LVBB.	J*	IWT	BG Issue: Het lijkt niet te lukken om het kennisnemen van het effect per 1-1-2020 afgerond te hebben
ORN	ORN07	In deze functie wordt de status (ontwerp, vastgesteld, in werking, in werking in beroepsperiode, onherroepelijk) van een regel op een locatie zoals bedoeld in ORN06a en b duidelijk getoond.	J	OVA	BG Issue: De statusinformatie wordt alleen in de LVBB getoond en niet in het DSO-LV. Omdat ook de OR wordt getoond in 2020 is dit een probleem binnen de viewer.
ORN	ORN08	Waar relevant en bekend wordt de periode tussen vaststelling datum bekendmaking en inwerkingtreding van OW-Besluiten duidelijk getoond.	J*	OVA	

ORN	ORN09a	Deze functie ondersteunt tijdreizen (wat gold er toen – 'ex tunc'). Eenieder kan kennisnemen van de geconsolideerde, toen vigerende, situatie regelingten aanzien van de OW-Besluiten (regeling) op een willekeurig moment in het verleden vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet.	J*	IWT	
ORN	ORN11a	Via de 'Overbruggingsfunctie' kan eenieder, in de overgangssituatie, de in werking zijnde OW-Besluiten van rechtswege (voor zover opgenomen in RuimtelijkePlannen.nl volgens de RO-standaarden die zich hiervoor lenen) evenals de 'bruidsschat' en OW-Besluiten volgens de nieuwe standaarden welke beschikbaar komen na inwerkingtreding van kaart naar tekst raadplegen. NB: Dit is inclusief de omgevingsvisie NB2: De vorm van het document moet zich lenen voor het omzetten naar een object georiënteerde vorm die als zodanig getoond kan worden.	J*	OVA	BG Explain: De 'pons' waarbij delen van een OW-Besluit van rechtswege (vanuit RP.nl) wordt gvervangen door een OW wijzigingsbesluit kan niet per 1-1-2020 ondersteund worden
ORN	ORN11b	Via deze functie kan eenieder, in de overgangssituatie, de in werking zijnde OW-Besluiten van rechtswege (voor zover opgenomen in ruimtelijke plannen volgens de RO Standaarden) naast OW-Besluiten en de bruidsschat volgens de nieuwe standaarden welke zijn toegevoegd na inwerkingtreding raadplegen. Raadplegen is mogelijk tekst naar kaart en van kaart naar tekst en op een dusdanige manier dat voor de gebruiker inzichtelijk is welke regels gelden.	J	IWT	
ORN	ORN12	Via deze functie kan eenieder de regels uit het oude Ruimtelijkeplannen.nl (OW-Besluiten van rechtswege) eenvoudig raadplegen in combinatie met de regels die via de nieuwe standaarden in het DSO-LV zijn opgenomen.	J	IWT	
ORN	ORN15	Via deze functie kan eenieder zoeken op basis van een locatie en een overzicht opvragen van gevonden relevante OW-Besluiten, bekendmakingen en kennisgevingen van vergunningaanvragen. Daarbij worden niet relevante regels (regels die niet voldoen aan de gekozen locatie) uitgefilterd.	J	IWT	
ORN	ORN15a	In aanvulling op ORN15 kan, naast locatie, ook gezocht worden op activiteit.	J	IWT	

ORN	ORN17	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de regels die van toepassing zijn en deze op een gestandaardiseerde wijze hergebruiken in eigen ICT-systemen beschikbaar van eenieder (rekening houdend met beperkingen om informatie digitaal beschikbaar te kunnen stellen op basis van algemene regels rondom openbaarmaking, bescherming van de privacy en intellectuele eigendom).	J	OVA	
ORN	ORN19	Via deze functie heeft eenieder toegang tot functionaliteit waarmee men zich kan abonneren op attenderingen op kennisgevingen (waaronder bekendmakingen) t.a.v. OW-Besluiten, vergunningaanvragen. NB: Hiervoor worden de algemene attenderingsservices gebruikt die mede gevoed worden door de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB)).)	J	IWT	
ORN	ORN20	Via deze functie kan eenieder zich abonneren op statuswijzigingen van OW-Besluiten (besluiten en regelingen). Hiervoor wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande attenderingsservices die, waar nodig, naadloos worden geïntegreerd. Zie eis LOK10. NB: Hiervoor worden de algemene attenderingsservices gebruikt die mede gevoed worden door de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen gebruikt (LVBB).	J	IWT	
ORN	ORN21a	De attendering zoals bedoeld in ORN19 en ORN20 vindt plaats op basis van locatie (coördinaat, adres, gemeente). Zie eis LOK23. NB: Hiervoor worden de algemene attenderingsservices gebruikt die mede gevoed worden door de landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen gebruikt (LVBB).	J	IWT	

ORN	ORN22-1	Bevoegd Gezag kan OW-Besluiten en regels die van toepassing zijn geautomatiseerd overhalen en hergebruiken in het eigen systeem. Dat kan door gestandaardiseerde services te benaderen en zo de gegevens in het eigen systeem te hergebruiken. Voor hergebruik zijn de gegevens geconsolideerd en voor meerdere bevoegd gezagen (gecombineerd) beschikbaar in dezelfde standaard als waarin deze door het Bevoegd gezag zijn aangeleverd. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt NB: Het gaat erom dat de OW-Besluiten in de nieuwe standaarden (STOP / TP formaat) herbruikbaar zijn zodat een Bevoegd Gezag kan beschikken over de laatste, geconsolideerde, versie van regels die voor dat Bevoegd Gezag van toepassing zijn NB2: Deze functionaliteit vult de synchronisatiefunctie in die nodzakelijk is voor het meervoudig bronhouderschap	J	IWT	Deze is niet gereed per 1-1-2020 maar wordt in PI13 gerealiseerd. Het gaat hier om de synchronisatie functionaliteit. In de basis is dit al wel mogelijk (ORN17) voor individuele besluiten
ORN	ORN25b	Via deze functie kan eenieder bij het oriënteren (of indienen van een aanvraag of melding) informatie over de fysieke leefomgeving raadplegen. Zie Informatie fysieke leefomgeving.	J	IWT	
RGH	RGH01	Met deze functie kan eenieder op basis van activiteiten en locatie plichten (waaronder vergunning-, melding- en informatieplichten) alsmede voorschriften en maatregelen bepalen voor zover hiervoor toepasbare regels beschikbaar zijn. Hierbij wordt waar relevant rekening gehouden met de verschillende typen gebruikers. NB: Een mogelijke uitkomst kan ook een totaal verbod of het ontbreken van een plicht (toegestaan) zijn.	J	IWT	

RGH	RGH01a	Indien er op een locatie voor dezelfde activiteit meerdere (sets) toepasbare regels beschikbaar voor hetzelfde type Bevoegd Gezag dan wordt de gebruiker hier tenminste op geattendeerd. NB: Bijvoorbeeld indien de locatie bijvoorbeeld in twee gemeenten valt en daarmee dus twee werkingsgebieden van deze twee gemeenten doorsnijd dan kunnen er twee (mogelijk tegenstrijdige) sets regels van toepassing zijn. In dit geval zullen de Bevoegde Gezagen eerst onderling moeten besluiten welke regelset van toepassing is en is het niet (altijd) mogelijk dit geautomatiseerd af te handelen.	J	IWT	
RGH	RGH03	Via deze functie kan eenieder op basis van specifieke zoekcriteria en locatie alle geldende vragenbomen vinden. NB: Specifieke zoekcriteria kunnen activiteiten / werkzaamheden zijn maar ook een branche of type bedrijf. Zie ook Regelbeheer.	J	IWT	
RGH	RGH04a	Via deze functie kan eenieder de resultaten opslaan, zowel de doorlopen vragenbomen, ingevulde antwoorden als het eindresultaat. Dit kan achteraf aantonen wat de uitkomst bij beantwoording van een bepaalde vraagstelling op enig moment was. De resultaten worden dusdanig vastgelegd dat deze direct op te slaan / af te drukken zijn en voorzien van een eenduidig datum – tijdstempel.	J	IWT	
RGH	RGH05	In deze functie worden de resultaten voorzien van een disclaimer of proclaimer waarin tenminste de strekking is opgenomen dat ‘aan de uitkomsten kunnen geen rechten worden ontleend’. NB onderliggende reden is dat vragenbomen een conclusie geven op basis van een versimpeling van de juridische regels.	J	OVA	
RIF	RIF01	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de informatie die betrekking heeft op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en die via omgevingswetgeving en een gecontroleerd proces van vraagsturing zijn aangewezen en voldoen aan de daarbij gestelde kwaliteitseisen waarop door de aanleverende partij wordt gevalideerd (ten behoeve van de 3B’s).	J*	IWT	

RIF	RIF02	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van in andere wetgeving dan de omgevingswet geregelde informatie en gegevensverzamelingen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving die via het DSO-LV beschikbaar wordt gesteld. De kwaliteit wordt dan niet in het kader van de omgevingswet bepaald maar door de andere wetgeving. NB Ook in deze gevallen wordt de kwaliteit beschreven in de metadata. NB2: Ook in deze gevallen dient er aan de aansluitvoorwaarden voor leveranciers van informatie te worden voldaan. NB3: Hoewel hier geen formele overeenkomst van levering is worden er wel afspraken gemaakt over het aanleveren en dienen deze gegevens te voldoen aan de overige aansluitvoorwaarden.	J	IWT	
RIF	RIF03	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van informatie in de vorm van resultaten van reken en toetsmodellen.	J	IWT	
RIF	RIF04	Via deze functie kan eenieder zowel via tekst als via kaart kennisnemen van informatie over de fysieke leefomgeving voor zover deze zich daartoe lenen.	J	IWT	
RIF	RIF06a	De informatie kan naar keuze getoond worden op een vooraf ingesteld aantal ondergronden van bekende kwaliteit waaronder de basisregistraties (grootschalige) Topografie en Kadaster. NB: er kan ook gekozen worden om bijvoorbeeld landelijke luchtfoto's of het AHN als ondergrond te gebruiken bij het tonen van gegevens.	J	IWT	
RIF	RIF11	Via deze functie kan eenieder kennisnemen van de toelichting (metadata) bij informatie over de fysieke leefomgeving conform metadata standaarden passend bij de aard van de informatie ontsloten (bijvoorbeeld voor geografische gegevens het Nederlands metadata profiel op ISO 19115 geografie, meest recente versie zoals gepubliceerd door Geonovum).	J	IWT	

IND	IND01	Deze functie is in het kader van de omgevingswet de landelijke voorziening voor het doen van elektronische aanvragen en meldingen en informatieplichten. NB: Dit stelt geen specifieke functionele eisen maar geeft de status van de functie aan. Op basis daarvan dient deze functie te voldoen aan het doen van elektronische aanvragen, meldingen en informatieplichten die in de omgevingswet worden gesteld.	J*	IWT	
IND	IND02	Via deze functie kan elektronisch ingediend of gedaan worden: a. een aanvraag om een omgevingsvergunning, b. een melding c. het verstrekken van gegevens en bescheiden (informatieplicht), d. het verstrekken van een aanvraag voor een maatwerkvoorschrift, of e. een aanvraag om toestemming om een gelijkwaardige maatregel te treffen. NB: Dit zijn dus de meldingen en aanvragen die voortkomen uit een plichtbepaling volgens de Omgevingswet en besluiten met een grondslag in de Omgevingswet.	J*	OVA	
IND	IND02b	Het is mogelijk om, na het kiezen van een activiteit en locatie en het volledig invullen maar niet indienen, een aanvraagformulier te kunnen afdrukken wat voldoet aan de indienvereisten zoals bepaald door de geldende set toepasbare regels. NB: Het gaat hier om een aanvraag die wel volledig wordt voorbereid in het DSO-LV maar op papier wordt ingediend ivm veiligheidsredenen.	J	IWT	
IND	IND02d	Als er geen specifieke regels op een locatie voor een bepaalde activiteit beschikbaar zijn wordt een bij die activiteit behorend formulier op basis van de wettelijke algemene aanvraagvereisten getoond. NB Het betreft hier de algemene aanvraagvereisten zoals genoemd in de Omgevingsregeling, artikel 7.2.	J	IWT	

IND	IND03a	In deze functie kan een initiatiefnemer een vergunningaanvraag, melding of informatieplicht inclusief bijlagen elektronisch bij het bevoegd gezag indienen. NB: Het kan hier ook gaan om een aanvraag die nog niet helemaal volledig is en in een later stadium nader wordt aangevuld met bijvoorbeeld aanvullende bijlagen.	J*	OVA	
IND	IND04	Bijlagen conform de lijst pas-toe-of-leg-uit en gangbare standaarden en die voldoen aan de archiefregeling worden geaccepteerd bij aanvragen, meldingen of informatieplichten. De definitieve lijst wordt geregeld via het invoeringsbesluit. Opgenomen zijn : PNG, TIFF en JPG, ODT, ODS, PDF/A, SVG en CSV Daarnaast worden tenminste de volgende (niet formele) gegevens bijlagen ondersteund: MS-Office DOC, DOCX, XLS, XLSX, PDF, GML, ESRI SHAPE, IFC / IFCXML (BIM), XML, RDF en SDF (Lozingsrisico's) De versie die ondersteunt wordt is steeds tenminste de laatste en voorlaatste versie zoals vermeld door de beheerder van de standaard genoemd op de lijsten met standaarden van het Forum Standaardisatie of, indien het formaat daar niet op is opgenomen, op de website van de beheerder van de standaard.	J	OVA	
IND	IND04b	Bij het toevoegen van een bijlage kan door de opsteller worden aangegeven welke bijlagen vertrouwelijk zijn in verband met privacy of bedrijfsgevoelige informatie. Daarbij kan door de opsteller worden gemotiveerd waarom deze de desbetreffende classificatie toekent. NB: Hierdoor weet het behandelende BG welke bijlagen niet zonder meer openbaar kunnen worden gemaakt maar eerst geschoond moeten worden en/of niet aaan alle adviseurs verstrekt.	J*	IWT	BG Explain: Er dient tenminste de mogelijkheid te zijn om een STAM bericht te sturen met en zonder deze informatie om aan te sluiten en de interface te testen. De feitelijke interface kan op een later moment.

IND	IND04c	Het is voor een indiener mogelijk om tenminste een complete en daarnaast een 'geschoonde' bijlage in te leveren. NB: Onder geschoond moet worden verstaan ontdaan van privacy en bedrijfsgevoelige gegevens zodat deze openbaar kan worden gemaakt. Hierdoor houdt de indiener controle over de gegevens die door het BG openbaar gemaakt zullen worden bij bijvoorbeeld publicatie van de aanvraag. Ook wordt het delen van informatie met adviseurs hierdoor eenvoudiger	J	OVA	BG Explain: Er wordt een dummy meegestuurd met de aanvraag waardoor het aansluiten en testen wel kan plaatsvinden. De complete eis kan niet per 1-1-2020 opgeleverd worden.
IND	IND05a	In deze functie wordt een initiatiefnemer bij het invullen van een formulier waarvoor toepasbare regels beschikbaar zijn op een zo efficiënt mogelijke manier geholpen bij het beantwoorden van relevante vragen of het toevoegen van relevante bijlagen. NB: Interactief wordt een enkele, geïntegreerde, set vragen en vervolgvragen getoond, met begrijpelijke en relevante invulvelden (indieningsvereisten - inclusief het zo eenvoudig mogelijk kunnen aangeven van de locatie) samengesteld.	J	IWT	
IND	IND05b	Indien het niet mogelijk is een specifiek formulier samen te stellen op een bepaalde locatie voor een bepaalde activiteit dan wordt een formulier getoond waarop in ieder geval de wettelijke indienvereistenalgemene aanvraagvereisten voor de gekozen activiteit worden getoond met een melding aan de initiatiefnemer dat de initiatiefnemer voor nadere details contact dient op te nemen met het lokale bevoegd gezag voor de specifieke decentrale vereisten voor deze aanvraag. NB Dit lokale bevoegde gezag wordt bepaald aan de hand van de gekozen locatie en activiteit. NB2: Het betreft hier de algemene aanvraagvereisten zoals genoemd in de Omgevingsregeling, artikel 7.2	J	IWT	
IND	IND08a	Deze functie toont de indiener automatisch op een zo efficiënt mogelijke wijze wat het juiste bevoegd gezag en/of behandelende organisatie is.	J*	IWT	

IND	IND08b	In aanvulling op IND08a kan de indiener van een aanvraag, melding of informatieplicht in alle gevallen een eventueel automatisch gekozen bevoegd gezag zelf aanpassen naar het, naar zijn inzicht, juiste bevoegd gezag. Hierbij wordt gekozen uit lijst met mogelijke bevoegde gezagen die horen bij de locatie waarover de aanvraag, melding of informatieplicht gaat. NB: Indien verkeerd gekozen wordt zorgt het ontvangende bevoegd gezag voor het routeren naar het juiste Bevoegd Gezag via IND10b. NB2: Het kan zijn dat er meerdere bevoegde gezagen zijn zoals bij een aanvraag die leidt tot meerdere omgevingsvergunning zoals bv bij de activiteit water.	J*	OVA	
IND	IND08c	Indien het niet mogelijk is een bevoegd gezag te bepalen dan wordt in aanvulling op IND08a aan de indiener de gemeente waarbinnen de aanvraag (hoofdzakelijk) valt als bevoegd gezag voorgesteld. NB: Via IND08b kan de aanvrager deze bevoegd gezag suggestie veranderen. NB2: Het bepalen van de gemeente gebeurt op basis van de geografische locatie van de aanvraag. De gemeente waarbinnen de aanvraag merendeels valt (> 50%) wordt hierbij gekozen.	J	IWT	
IND	IND09	Bij de bepaling van de suggestie van het juiste Bevoegde Gezag zoals bedoeld in IND08a wordt rekening gehouden met de locatie, gekozen activiteit en 'magneet activiteiten' zoals bedoeld in de Omgevingswet (een magneet activiteit is een activiteit waarbij het Bevoegd Gezag voor deze activiteit de afhandeling voor zijn rekening neemt ook als er andere activiteiten zijn waardoor deze op grond van die activiteit geen bevoegd gezag zou zijn. De andere Bevoegde gezagen worden in dit geval gezien als adviseurs).	J*	IWT	
IND	IND10a	Bij het indienen bij Bevoegde Gezag zoals bedoeld in IND08a van de aanvraag of melding wordt rekening gehouden met het feit dat een Bevoegd Gezag een andere instantie kan aanwijzen voor de afhandeling van de aanvraag, melding of informatieplicht.	J*	OVA	BG Issue: De basisfunctionaliteit om te kunnen routeren is af per 1-1-2020. Het uitgebreid kunnen instellen nog niet. Deze dient zsm ontwikkeld te worden.

IND	IND10b	In aanvulling op IND08b en IND08c, kan, een bevoegd gezag een aanvraag of melding welke onterecht aan hem is gerouteerd alsnog routeren naar het juiste bevoegd gezag.	J*	OVA	
IND	IND11a	Deze functie stuurt op het moment van elektronisch indienen van een aanvraag, melding of informatieplicht in het DSO-LV (via de gebruikerstoepassing of het knooppunt DSO-LV) een elektronisch bewijs van verzending gedateerd op het moment van eerste valide ontvangst in het DSO-LV aan de indiener. NB Dit bewijs is voor de indiener toegankelijk via de LV Omgevingsloket. Zie eis LOK21.	J*	IWT	
IND	IND11b	Naast het elektronische bewijs van verzending zoals genoemd in IND11 is het mogelijk een bewijs van ontvangst direct na het indienen op het scherm te tonen. NB: De gebruiker kan dit bewijs printen of lokaal opslaan via standaard functionaliteit van de browser en het besturingssysteem.	J*	IWT	
IND	IND11c	Als onderdeel van de aanvraag zoals verzonden naar het bevoegd gezag wordt een direct publiceerbare versie van de aanvraag meegezonden met de aanvraag. NB: Direct publiceerbaar houdt in dat privacy en vertrouwelijke onderdelen NIET zijn opgenomen in deze versie. NB2: De opmaak en layout van deze versie zijn in een door het DSO-LV bepaalde standaard opmaak en in een formaat wat voor directe publicatie geschikt is zoals pdf.	J	OVA	BG Explain: Gaat vermoedelijk niet beschikbaar zijn op 1-1-2020. In verband met aansluiten is het in ieder geval nodig dat er een pdf verstuurd wordt met de aanvraag. De inhoud daarvan mag nog 'dummy' zijn.
IND	IND11d	Naast het elektronische bewijs van verzending zoals genoemd in IND11 is het mogelijk een bewijs van verzending direct na het indienen op het scherm te tonen. NB: De gebruiker kan dit bewijs printen of lokaal opslaan via standaard functionaliteit van de browser en het besturingssysteem.	J	IWT	
IND	IND12	Het bevoegd gezag kan een vergunningaanvraag, melding of informatieplicht die via een ander kanaal is ontvangen dan via het DSO-LV alsnog ambtshalve opvoeren. Zie ook eis RVM04	J	IWT	

IND	IND14a	Na indienen kan de initiatiefnemer de vergunningaanvraag, melding of informatieplicht inclusief de daarbij behorende bijlagen niet meer als zodanig wijzigen zonder dat deze opnieuw wordt ingediend. Wel kan een reeds ingediende vergunningaanvraag opnieuw ingediend of ingetrokken worden.	J*	OVA	
IND	IND14b	Een initiatiefnemer kan een ingetrokken vergunning aanvraag inclusief de daarbij behorende bijlagen verwijderen en vernietigen	J	IWT	
IND	IND15	In deze functie kan een initiatiefnemer, al dan niet na een verzoek van bevoegd gezag (verstuurd via een e-overheidsbouwsteen) om aanvulling, ook later aanvullingen bij een eerdere aanvraag of informatieplicht elektronisch indienen. Deze aanvulling wordt onderdeel van de eerder ingediende aanvraag of informatieplicht. NB Deze aanvulling betreft ook de noodzakelijke bijlagen die bij de aanvraag of informatieplicht horen. NB2: Het is juridisch niet mogelijk een melding aan te vullen.	J*	OVA	
IND	IND19	Van een ingediende aanvraag, melding of informatieplicht worden in een audit-trail de relevante handelingen vastgelegd die plaats vinden binnen de context van het DSO-LV.	J	IWT	
IND	IND21	Via deze functie heeft een initiatiefnemer de beschikking over een omgeving (MijnOmgevingsloket) met al zijn projectmappen en de daarin opgenomen (concept) aanvragen en meldingen inclusief alle bijbehorende bijlagen en onderliggende stukkenstukken.	J	IWT	
IND	IND22	Deze functie hanteert de projectmap voor het per project bundelen van de informatie van een of meer vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten die nog niet ingediend zijn door de initiatiefnemer (‘het formulier’).	J	IWT	
IND	IND23	In deze functie kan een initiatiefnemer een (concept) formulier opstellen inclusief bijlagen en opslaan in de projectmap.	J	IWT	

IND	IND23a	In aanvulling op IND23. Indien een initiatiefnemer verder gaat met het opstellen van een aanvraag of overgaat tot indienen dan gelden de op dat moment van toepassing zijn de regels voor de aanvraag. Indien de van toepassing zijnde regels zijn gewijzigd tussen het moment van opslaan en het moment van vervolgen van de aanvraag dan krijgt de initiatiefnemer een melding dat de indieningsvereisten gewijzigd zijn. Zie ook IND02a	J	IWT	
IND	IND25	In deze functie kan het bevoegd gezag en/of de behandelende organisatie via het starten van een samenwerkmap een vooroverleg, ingediende aanvraag, melding of informatieplicht beschikbaar stellen voor samenwerken. Zie Samenwerkingsfunctie.	J	OVA	
IND	IND26	Het bevoegd gezag kan een ingediende vergunningaanvraag, melding of informatieplicht inclusief bijlagen naar het eigen systeem overhalen. Dit geldt ook voor de aangevulde vergunningaanvraag. Zie ook de eisen aan het stelselknooppunt.	J	OVA	
IND	IND27	Er kan vanuit deze functie aan een aangesloten systeem een bewijs van ontvangst gestuurd worden dat een aanvraag of melding is ontvangen door het DSO-LV en vanaf daar gerouteerd zal worden zoals een aanvraag die via de gebruikerstoepassingen is gedaan. Het gaat daarbij om een melding aan het systeem waarvandaan de aanvraag of melding is geïnitieerd dat de aanvraag of melding die daar gestart is ook daadwerkelijk is ontvangen en verwerkt. NB: Een voorbeeld hiervan is het kenbaar maken van gecompleteerde en ingediende asbestmeldingen aan de betrokken systemen in de asbestketen.	J	IWT	
IND	IND28	Derden kunnen onder voorwaarden systemen aansluiten voor het aanleveren van meldingen en aanvragen. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt.	J	OVA	

SAM	SAM03	Deze functie ondersteunt tenminste het samenwerken van partijen t.b.v. het behandelen van aanvragen en meldingen zoals ontvangen door het bevoegd gezag inclusief het vooroverleg [nog niet vastgesteld] tussen het bevoegd gezag en andere partijen. NB: bevoegd gezag start deze samenwerking.	J	OVA	
SAM	SAM04a	In deze functie kan bevoegd gezag als (procesverantwoordelijke) per ondersteunde processtap een samenwerking starten.	J	OVA	
SAM	SAM05a	In deze functie kan de procesverantwoordelijke met haar adviseurs samenwerken aan een samenwerkmap. NB: Het gaat hier om adviseurs als niet-natuurlijk persoon met een publieke taak. Deze moeten daarvoor beschikken over een Organisatie Identificatie Nummer zoals opgenomen in de OIN registratie van Logius	J	OVA	BG Explain: deze is nog niet afgerond maar er is voldoende functionaliteit om te kunnen testen (de API en functionele blauwdruk dient afgerond te zijn)
SAM	SAM06a	In deze functie kan de procesverantwoordelijke een samenwerkmap met eenieder delen (via (autoriseren). Diegene waarmee de samenwerkmap gedeeld is kan de samenwerkmap dan inzien en de handelingen uit SAM07a-e verrichten.	J	OVA	
SAM	SAM07a	In deze functie kan de procesverantwoordelijke informatie uitwisselen met iedere geautoriseerde betrokkene. Een gerechtigde kan dus ook zelf informatie aan de samenwerkmap toevoegen.	J	OVA	
SAM	SAM07b	In deze functie kan iedere betrokkene selectief andere betrokkenen notificeren dat er informatie voor hen beschikbaar is. Het is mogelijk om in de notificatie aan te geven wat de gewenste actie is.	J	OVA	
SAM	SAM07e	Zolang de samenwerkmap beschikbaar is kan iedere betrokkene zien tot welke documenten en welke notificaties en discussies hij / zij toegang heeft.	J	OVA	
SAM	SAM08a	De procesverantwoordelijke kan de toegangsrechten van iedere betrokkene per map regelen en beheren.	J	OVA	

SAM	SAM10	In deze functie kan de procesverantwoordelijke een samenwerkmap sluiten en deze inclusief de inhoud te verwijderen waarbij de inhoud vernietigt wordt. Hij dient daarbij zelf te zorgen voor archivering. Het DSO-LV ondersteunt de overdracht van de inhoud van de samenwerkmap ten behoeve van archivering.	J*	OVA	
SAM	SAM12	Systemen van derden kunnen onder voorwaarden via services op het stelselknooppunt DSO-LV geautomatiseerd informatie uitwisselen met de functie voor samenwerking. Zie ook de eisen bij het stelselknooppunt.	J	OVA	
ROD	ROD02a	Het DSO-LV is in staat om bij inwerkingtreding de volgende typen OW-Besluiten te ontvangen via de LVBB: - AMvB's - omgevingsplan - Omgevingsverordening - MR's, meer specifiek de Omgevingsregeling - Omgevingsvisie - Waterschapsverordening - Voorbereidingsbesluit* - Projectbesluit* - Reactieve interventie *: Het betreft de OW-Besluiten die geen bestaand omgevingsplan van een ander bevoegd gezag wijzigen (de OW-Besluiten waarbij geen meervoudig bronhouderschap speelt). NB: dit is een eis die aan de LVBB en DSO-LV gesteld wordt NB2: De eisen ten behoeve van meervoudig bronhouderschap zijn opgenomen in ROD02a-1 t/m ROD02a-3	J*	OVA	BG Issue: Omgevingsvisie lijkt pas in PI13 af te zijn. Is in PI13 nodig voor publicatie NOVI. Voorbereidingsbesluit, projectbesluit en reactieve interventie lijken pas in de loop van 2020 beschikbaar te komen. Waterschappen en Rijk: projectbesluit is wel nodig.
ROD	ROD02a-2	In aanvulling op ROD02a is het mogelijk om een reactieve interventie op een bestaand omgevingsplan bij de LVBB vast te leggen NB: De wijziging die volgt uit deze reactieve interventie zal apart als mutatie van het betreffende OW-Besluit door het betreffende Bevoegd Gezag moeten worden	J*	IWT	

		aangeleverd in het kader van het meervoudig bronhouderschap.			
ROD	ROD04	Voor elk type OW-Besluit (toepassingsprofiel) is een voorbeeld in technische vorm beschikbaar (voorbeeldbestand) inclusief de daarbij behorende toelichting. Deze wordt door opdrachtnemer opgesteld.	J	OVA	
ROD	ROD05-1	Het is mogelijk om een (nieuw) OW-Besluit wat coordinaten bevat en wat conform de generieke structuur en het 'eigen' toepassingsprofiel (eisen ROD01 en ROD02) is vormgegeven in het LVBB vast te leggen NB2 Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	J	OVA	BG Explain: De controle op werkingsgebied lijkt per 1-1-2020 nog niet af te zijn maar is niet beperkend voor het oefenen / aansluiten
ROD	ROD05b	Voor het aanleveren van OW-Besluiten wordt in de LVBB de vigerende standaard ondersteund én minimaal nog twee jaar de voorgaande versie van de standaard. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	J	IWT	
ROD	ROD06	Bevoegde gezagen kunnen via de LVBB concept OW-Besluiten valideren tegen de geldende standaarden en business rules. Zij zorgen zelf voor valide OW-Besluiten. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	J	OVA	
ROD	ROD06b	Bevoegde gezagen kunnen via de LVBB de inhoud van het concept van een OW-Besluit op inhoud controleren alvorens deze bekendgemaakt wordt. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt. NB2: Het is daarbij naast een algemene preview op de inhoud van het OW-Besluit ook mogelijk om de definitieve pdf te controleren zoals deze gepubliceerd zal worden in de Staatscourant.	J	OVA	
ROD	ROD07	Door bij de wet daartoe gerechtigde bestuursorganen aangeleverde (wijzigings)besluiten worden (conform het toepassingsprofiel) gevalideerd en vastleggen in de LVBB. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	J	OVA	

ROD	ROD08	Binnen een OW-Besluit als dat volgens de OW via de LVBB aangeleverd moet worden, kunnen statuswijzigingen voorkomen zonder dat de inhoud van dat OW-Besluit wijzigt. Het is mogelijk om alleen de statuswijziging van een dergelijk OW-Besluit door te geven zonder een volledig nieuwe aanlevering / validatie van dat OW-Besluit. NB Dit is een eis die aan het LVBB gesteld wordt.	J	IWT	BG Issue: Lijkt niet te gaan lukken per 1-1-2020. Vraag Rijk is of dit nodig is ivm aanvullingssporen AMvB en OR.
ROD	ROD08a	Het is mogelijk een OW-Besluit waarin een kennelijke fout verschrijving is gemaakt opnieuw aan te leveren zonder dat dit leidt tot een statuswijziging of nieuw besluit. NB: Het gaat om fouten die zo duidelijk zijn dat deze ook voor de Raad van State onhoudbaar zijn (rectificatie van kennelijke verschrijvingen waarvan de bedoeling niet in twijfel is). Denk hierbij aan het bv opnemen van de tekst 'burgemeester' waar duidelijk is dat bedoeld werd 'burgemeester en wethouders'	J*	OVA	BG Explain: Dit is niet mogelijk per 1-1-2020 omdat deze functionaliteit niet door STOP 0.98 kern wordt ondersteund
ROD	ROD08b	Het is mogelijk een OW-Besluit waarvan de metadata (zoals annotaties, vrije tekst, artikelen en structuurelementen) die ondersteunend zijn aan het besluit maar daar geen juridisch onderdeel vanuit maken, opnieuw aan te leveren zonder dat dit leidt tot een statuswijziging of nieuw besluit. NB: Hiermee is het mogelijk om later annotaties toe te voegen of te wijzigen zonder dat hiervoor een besluitvormingsproces nodig is.	J	OVA	

ROD	ROD08c	Naast ROD08, ROD08a en ROD08b worden de volgende mutatiescenario's ondersteund: - Directe inwerkingtreding (enkelvoudig zelfstandig besluit en rechtsmiddel) - Wijzigen artikelstructuur (Toevoegen, verwijderen, wijzigen) - Wijzigen regeltekst inclusief tabellen en figuren - Wijzigen van werkingsgebieden (geografische informatieobjecten – GIO's) - Rectificatie van een (deel van een) besluit - Wijziging met separaat inwerkingtredingsbesluit - Intrekken van aangeleverd besluit (voor publicatie) - Besluit met toekomstige in- of uitwerkingtreding - Verwerken van consolidatieproblemen en samenloop - Wijzigen van vrije tekst en annotaties - Vervangen van een (deel van een) besluit - Intrekken van een (deel van een) besluit na publicatie	J	OVA	BG Explain: Een deel van de scenario's (wijziging separaat, intrekken, toekomstige inwerkingtreding, muteren werkingsgebieden, verwerken consolidatieproblemen en samenloop, beeindigen regeling) komen in de loop van 2020 beschikbaar en vormen geen belemmering voor het aansluiten.
ROD	ROD09	Statuswijzigingen van een OW-Besluit worden in de historie bij het OW-Besluit vastgelegd als onderdeel van de audittrail.	J	OVA	
ROD	ROD10	Systemen van bevoegde gezagen kunnen onder voorwaarden OW-Besluiten waartoe zij gerechtigd zijnen welke voldoen aan de generieke structuur en het 'eigen' toepassingsprofiel, aanleveren bij één aanleverpunt. Deze OW-Besluiten (ontwerp, vastgesteld) hebben een wettelijke status (in werking getreden, nog in werking te treden, onherroepelijk etc.). Achter dat aanleverpunt vindt zowel de validatie en formele bekendmaking en publicatie plaats (als dat aan de orde is) als de beschikbaarstelling aan (de gebruikerstoepassingen van) het DSO-LV.	J	OVA	
RTR	RTR05	Het is mogelijk een (set van) toepasbare regel(s) te koppelen aan aan een bovenliggende regel (dus een nadere detaillering van een decentraal bevoegd gezag op een rijksregel is deze gekoppeld aan die rijksregel). Als dit niet gebeurt (de regels staan op zichzelf) dan wordt deze gekoppeld aan een juridische activiteit van het Bevoegd Gezag wat deze toepasbare regels heeft aangeleverd.	J	OVA	

RTR	RTR06	In toepasbare regels is het mogelijk om links op te nemen zodat verwezen kan worden naar gegevensverzamelingen en begrippen.	J	IWT	
RTR	RTR07a	In de gegevensvoorziening Toepasbare regels kunnen bevoegde gezagen toepasbare regels opvoeren (‘uploaden’) die voldoen aan de juiste standaard.	J	OVA	
RTR	RTR07b	Voor het aanleveren van toepasbare regels wordt de vigerende standaard ondersteund én minimaal nog twee jaar de voorgaande versie van de standaard. NB: De termijn moet in de beheerfase nader worden afgestemd maar is vooralsnog gebaseerd op: 1 jaar om een nieuwe versie van een standaard in de software door te voeren en 1 jaar om de software te implementeren bij het Bevoegd Gezag. In totaal dus 2 jaar als minimum om OW-besluiten conform de nieuwe standaard te kunnen aanleveren.	J	IWT	
RTR	RTR07c	Het is mogelijk om toepasbare regels op hun werking te kunnen controleren voordat deze in gebruik worden genomen	J	OVA	BG Explain: Nieuwe eis vanuit BG / noodzaak aanleveren content. Als er een workaround via bv pre beschikbaar is, is dit vanuit BLM's geen probleem (er moeten dan wel procesmatige afspraken gemaakt worden).
RTR	RTR08	In de gegevensvoorziening Toepasbare regels kunnen, in aanvulling op RTR07, systemen van derden, mits geautoriseerd, onder voorwaarden via services op het stelselknooppunt geautomatiseerd toepasbare regels opvoeren die voldoen aan de juiste standaard.	J	OVA	
RVM	RVM01	Het in de gegevensvoorzieningde werkmap opnemen van vergunningaanvragen, meldingen en informatieplichten (inclusief bijlagen) vindt plaats op het moment van indienen via het loket of systemen van derden.	J	OVA	
RVM	RVM02	In de gegevensvoorziening werkmap zijn relevante gegevens van de ingediende vergunningaanvraag, de melding en informatieplichten tot een nader te bepalen datum beschikbaar voor het bevoegd gezag. NB: Zie RVM07 en RVM08 voor wat betreft verwijderen en vernietigen	J	OVA	

RVM	RVM03	In het DSO-LV kan het bevoegd gezag een vergunningaanvraag, melding of informatieplicht die via een ander kanaal is ontvangen dan via het DSO-LV alsnog ambtshalve toevoegen op basis van tenminste een beperkte set metadata (wie, wat, waar) maar ook als volledige aanvraag. Deze aanvraag of melding krijgt een aanvullende status 'ambtshalve' naast de reguliere 'proces' status. Zie ook de eisen bij Indienen.	J	IWT	BG Explain: Gaat vermoedelijk niet beschikbaar zijn op 1-1-2020. Vanuit BLM's geen grote haast; wel de architectuur en voor zover mogelijk impact op aansluiting scherp maken in PI12. Op basis daarvan nader besluiten over realisatie.
RVM	RVM06a	Indien aan de gegevensvoorzieninghet DSO-LV een aanvraag, melding of informatieverplichting via een aangesloten systeem wordt aangeboden die niet voldoet aan de daaraan gestelde eisen dan wordt een foutmelding teruggestuurd naar het verzendende systeem en de aanvraag, melding of informatieplicht in zijn geheel geweigerd. (zie ook RVM06b).	J	OVA	
RVM	RVM07	Het Bevoegd Gezag kan vergunningaanvragen, meldingen en berichten ter voldoening aan informatieplichten inclusief de daarbij behorende bijlagen na het overhalen naar het eigen systeem verwijderen en vernietigen. NB: Dit gebeurt in de regel nadat deze is behandeld.	J*	OVA	BG Explain: Gaat vermoedelijk niet beschikbaar zijn op 1-1-2020. Het bericht zou wel klaar moeten zijn ivm oefenen. Er dient een bericht vanuit aangesloten systemen gestuurd te kunnen worden en een ontvangstbevestiging naar die aangesloten systemen ivm aansluiten. Functionele werking kan later.
RVM	RVM08	In aanvulling op RVM07 wordt een aanvraag, melding of bericht ter voldoening aan een informatieplicht na het verstrijken van de maximale wettelijke behandel termijn automatisch verwijderd en vernietigd. NB: De maximale termijn bevat ook de (cumulatieve) termijnen voor beroep en bezwaar en de behandeling daarvan.	J*	IWT	
IHN	IHN09	Het DSO-LV maakt het mogelijk dat leveranciers geautomatiseerd en op uniforme, gestandaardiseerde wijze, via services kunnen aansluiten op het stelselknooppunt en stelt hiervoor aansluitvoorwaarden op.	J	IWT	
IHN	IHN14	Als onderdeel van de aansluitvoorwaarden maken de leveranciers de informatie inclusief de daarbij behorende	J	OVA	

		metadata, begrippen en informatiemodellen toegankelijk via de Stelselcatalogus Omgevingswet.			
IHN	IHN17	Van aangesloten Informatie is voor eenieder beschikbaar: het informatiedomein, de leverancier, de processen, het producten- en dienstenaanbod, de kwaliteitsborging, de dienstverleningsniveaus, de financiering, de aansprakelijkheid en de herleidbaarheid.	J	IWT	
SOW	SOW01a	In de Stelselcatalogus Omgevingswet (SOW) kunnen begrippen opgenomen en ontsloten worden.	J	OVA	
SOW	SOW01b	In de Stelselcatalogus Omgevingswet (SOW) onderdeel Gegevenscatalogus zijn tenminste die begrippen ontsloten die functioneren als de 'ophanghaakjes' voor (decentrale) toepasbare regels. NB: Toepasbare regels (incl. functionele structuur) maken geen onderdeel uit van de SOW maar hebben hun eigen gegevensvoorziening.	J	OVA	BG Issue: De ontsluiting van werkzaamheden wordt nog niet ondersteund
SOW	SOW02	Begrippen: De SOW / Gegevenscatalogus biedt de mogelijkheid begrippen aan elkaar te relateren. Tenminste de mogelijkheid om synoniemen en hiërarchie (bovenliggende en onderliggende) van de begrippen vast te leggen en te raadplegen.	J	OVA	
SOW	SOW03	Informatiemodellen: De SOW / Gegevenscatalogus biedt de mogelijkheid om informatiemodellen die de structuur van de gegevensverzamelingen beschrijven vast te leggen en te raadplegen.	J	OVA	BG Explain: Informatie over de standaarden wordt wel ontsloten (verwijzing); het ontsluiten van informatiemodellen behorende bij informatieproducten is nog niet gereed maar hoeft ook nog niet gereed te zijn.
SOW	SOW04	Gegevensverzamelingen: Eenieder kan via de Stelselcatalogus Omgevingswet beschrijvingen (metadata) vinden van alle informatieproducten en gegevensverzamelingen over de fysieke leefomgeving die via de leveranciers van omgevingsinformatie beschikbaar worden gesteld.	J	OVA	

SOW	SOW07	De Stelselcatalogus Omgevingswet stelt alle informatie zoals bedoeld in eisen SOW02 t/m SOW06 uit de verschillende onderdelen van de SOW aan eenieder beschikbaar zodat deze in samenhang getoond kan worden inclusief de onderlinge relaties tussen die informatie. NB: Het is daarmee mogelijk om vanuit een Informatiemodel bijvoorbeeld te zien welke informatie hier bij hoort of welke informatie welke definities heeft (en vice versa).	J	IWT	
SOW	SOW08	De SOW biedt de mogelijkheid om relaties tussen de inhoud van de onderdelen van de catalogus samen te brengen en te tonen en zo een integraal beeld te bieden. NB: Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de volgende relaties: • Begrippen (die voorkomen in regels) kunnen worden gerelateerd aan hogere en andere regels, informatiemodellen en gegevensverzamelingen. De relatie tussen begrippen en gegevensverzamelingen gaat om het vindbaar maken (steekwoorden) van de benodigde gegevens. • De relaties tussen informatiemodellen onderling, tussen informatiemodellen en bijbehorende gegevensverzamelingen • De relaties tussen de gegevensverzamelingen en de bijbehorende producten en diensten (services) kunnen ook worden vastgelegd.	J	IWT	
SOW	SOW09	Van toevoegingen, wijzigingen en verwijderingen van begrippen worden gegevens bijgehouden die tijdreizen mogelijk maken inclusief een logging en een audit-trail.	J	IWT	
SOW	SOW10	Het is inzichtelijk welke status de begrippen hebben (bijvoorbeeld concept, decentraal, geharmoniseerd, opgenomen in wetgeving).	J	OVA	
SOW	SOW11	Geautoriseerden kunnen specifieke in de catalogus zelf vastgelegde informatie zoals bedoeld in de eisen SOW02 t/m SOW06 toevoegen, verwijderen (niet meer na publicatie van de gegevens) en wijzigen in de verschillende onderdelen van de Stelselcatalogus Omgevingswet als daarbij tenminste blijvend aan de	J	OVA	

		voorwaarden voor opname wordt voldaan (gegevens moeten valide blijven).			
SOW	SOW16	In de Stelsel catalogus omgevingswet kunnen, systemen van derden, mits geautoriseerd, onder voorwaarden via services op het stelselknooppunt geautomatiseerd begrippen opvoeren die voldoen aan de juiste standaard	J	OVA	
SOW	SOW17	De inhoud van de Stelsel Catalogus omgevingswet wordt aan derden ter beschikking gesteld via services op het stelselknooppunt.	J	OVA	
KNP	KNP02	Via het Stelselknooppunt DSO-LV zullen systemen van het bevoegd gezag, initiatiefnemers, belanghebbenden en de rechterlijke macht onder voorwaarden via services geautomatiseerd gegevens uitwisselen. NB: Veelal zullen deze systemen door derden worden geleverd en aangesloten. Zie ook de beheer eisen voor nadere eisen aan de voorwaarden waaraan zowel het loket als de ontsloten services moeten voldoen.	J	OVA	
KNP	KNP03	Via het Stelselknooppunt DSO-LV kunnen systemen van derden via een open koppelvlak (middels services) geautomatiseerd vrij beschikbare gegevens afnemen (als eenieder). NB: Dit houdt onder andere in dat voor het afnemen van open data niet ingelogd hoeft te worden. Zie verder ook de eisen bij Open Data.	J	IWT	
KNP	KNP04	Het Stelselknooppunt DSO-LV heeft functionaliteit voor routering die ervoor zorgt dat gegevens bij de juiste organisatie worden afgeleverd op opgehaald.	J*	OVA	
KNP	KNP05	Indien een bericht wordt ontvangen wordt deze gevalideerd tegen de bij het bericht behorende uitwisselingsregels. Indien valide wordt het bericht gerouteerd (eis KNP04). Indien niet valide wordt het bericht geweigerd. De weigering en de daarbij behorende fout(melding) wordt teruggemeld aan het verzendende systeem.	J	OVA	

KNP	KNP06	Het Stelselknooppunt DSO-LV heeft functionaliteit voor authenticatie en autorisatie t.b.v. de uitwisseling van gegevens en het gebruik van functies van het stelselknooppunt. NB: Hiervoor wordt dezelfde functionaliteit voorzien als bij LOK17 en LOK18 maar dan via Digikoppeling en PKI-Overheid wanneer het om aansluitende systemen in plaats van personen gaat.	J*	OVA	
KNP	KNP08	Het Stelselknooppunt DSO-LV heeft functionaliteit voor archivering van uitgewisselde elektronische berichten met rechtsgevolgen om de juridische onweerlegbaarheid van de uitwisseling te ondersteunen. NB: Zie ook de eisen die ten aanzien van archivering worden gesteld.	J*	IWT	
KNP	KNP09	Het DSO-LV heeft functionaliteit voor het vastleggen en inzien van een audit-trail voor het eigen aandeel in de mutaties en gebeurtenissen zodat achteraf kan worden herleid welke elektronische berichten wanneer tussen welk organisaties of systemen zijn uitgewisseld en met welk resultaat. De audit-trail voldoet aan de eisen van enerzijds de zorgplicht voor archivering en anderzijds de juridische onweerlegbaarheid zoals gesteld door de rechterlijke macht en uitgewerkt in de BIR 2012 (H10.10).	J*	OVA	SBO Explain: Middels nadere afspraken is tussen DSO-LV en OBO afgestemd welke functionaliteit minimaal noodzakelijk is (MVP). Dit MVP wordt opgeleverd per 1-1-2020.
KNP	KNP09a	In aanvulling op KNP09 wordt het eerste moment van ontvangst van een bericht op het knooppunt vastgelegd als het moment waarop dit 'onweerlegbaar' ontvangen is door het DSO-LV.	J*	OVA	
KNP	KNP10	De audit-log bestanden zijn beschikbaar voor geautoriseerde beheerders om beheertaken te kunnen uitvoeren. NB: Indien informatie benodigd is door de rechterlijke macht wordt deze op ad-hoc basis opgevraagd.	J*	OVA	
RBH	RBH03	Bevoegd gezag Rijk kan met regelbeheer de logische structuur van direct werkende rijkswet- en regels op een voor de gebruiker begrijpelijke wijze omzetten in toepasbare regels en deze geschikt maken om op te voeren in de gegevensvoorziening Toepasbare regels.	J	OVA	

RBH	RBH05	Het is mogelijk de direct werkende rijksregels die zijn aangeleverd conform de standaarden voor toepasbare regels aan de gegevensvoorziening toepasbare regels op te nemen.	J	OVA	

Van: art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl> **Namens** art 5.1 lid 2 sub e
Verzonden: donderdag 21 november 2019 17:02
Aan: 'art 5.1 lid 2 sub e ' <art 5.1 lid 2 sub e @VNG.NL>
CC: art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>; art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>; art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>; art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @VNG.NL>; art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>
Onderwerp: RE: Acceptatie DSO-LV

Beste art 5.1 lid 2 sub e

Namens het interbestuurlijk acceptatieteam (IBAT) heb je gevraagd om aan te geven tegen welke specifieke GPVE-eisen en op welk moment door het IBAT moet worden getoetst gelet op de naderende oplevering van DSO-Landelijke Voorziening per 1/1/2020. Het IBAT heeft ook gevraagd de relatie aan te geven t.o.v. de nog op te leveren basisniveau-functionaliteit. De notitie die gister in het OGB is vastgesteld met het niveau per 1/1/2020 geeft antwoord op je vraag en stuur ik je hierbij toe. Daarmee wordt de opdracht aan het IBAT aangepast, zodat ik verwacht dat:

- bij de marginale toets in december geadviseerd kan worden ten aanzien van de realisatie van de GPvE eisen voor het basisniveau en of de GPvE eisen waaraan dit jaar wordt voldaan voldoende zijn voor aansluiten, vullen en oefenen.
- bij de gebruikersacceptatie in februari kan worden getoetst tegen de eisen die noodzakelijk zijn voor aansluiten, vullen en oefenen en kan een oordeel worden gegeven over de mitigerende maatregelen die zijn getroffen t.a.v. de nog niet gerealiseerde eisen van het basisniveau.

De excel met eisen uit de bijlage is een addendum op het GPvE.

Met vriendelijke groet,

art 5.1 lid 2 sub e

Van: art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e @vng.nl> **Namens** art 5.1 lid 2 sub e
Verzonden: vrijdag 8 november 2019 10:04
Aan: art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>
CC: art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>; art 5.1 lid 2 sub e art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>; art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @minbzk.nl>; art 5.1 lid 2 sub e <art 5.1 lid 2 sub e @VNG.NL>
Onderwerp: Acceptatie DSO-LV

Beste art 5.1 lid 2 sub e,

Gedurende het proces dat in 2020 leidt tot een advies over bestuurlijke acceptatie zijn er twee onderwerpen die ik onder de aandacht van het OGB wil brengen. Het IBAT verzoekt het OGB:

- Aan te geven tegen welke specifieke GPVE-eisen moet worden getoetst gelet op de naderende oplevering van DSO-Landelijke Voorziening per 1/1/2020 en de nadien nog op te leveren basisniveau-functionaliteit.
- Kennis te nemen van het annuleren van de ketentest op 28 oktober en van de inspanningen om nog dit jaar een gedeeltelijke DSO-ketentest uit te voeren.

Toelichting op beide punten staat hieronder.

Marginale toets op realisatie
De opdracht van het Interbestuurlijk Acceptatieteam (IBAT) richt zich op de totstandkoming van DSO-LV basisniveau. Volgens bestuurlijke afspraken moet dit basisniveau één jaar voor inwerkingtreding van de wet gereed zijn, zodat bevoegd gezagen zich goed kunnen voorbereiden. Voor het IBAT is het globaal programma van eisen (in de meest recente versie 2.33 en de in voorbereiding zijnde versie 2.4) hierbij leidend in de oordeelsvorming. Inmiddels is in het OGB van 15 oktober gedeeld dat dit basisniveau niet op 1/1/2020 gereed zal zijn, maar dat er voldoende wordt opgeleverd om te kunnen oefenen, aansluiten en vullen. Uit de eerste resultaten van de marginale toetsing, op basis van informatie vanuit het programma en van de opdrachtgever, trekt ook het IBAT de conclusie dat "Per 31 december 2019 het Basisniveau (BN) uit het GPVE niet wordt gerealiseerd."

In de OGB-notitie voor de vergadering van 15 oktober staat de vraag geformuleerd die door het IBAT beantwoord moet worden: "Is wat er nu ligt voldoende voor aansluiten, vullen en oefenen?". Om mogelijk te maken dat bevoegd gezagen kunnen aansluiten, vullen en oefenen (AVO) heeft de opdrachtgever BZK, naar ik heb begrepen de Definition of Done per 1/1/2020 is aangepast. Het IBAT is hiervan informeel van op de hoogte gesteld.

Graag wordt het IBAT geïnformeerd over de status en specificaties van dit aangepaste opleverniveau per 1/1/2020 en in hoeverre dit leidt tot een aangepaste opdracht aan het IBAT. Indien dit opleverniveau nog bekrachtigd moet worden, geven wij in overweging dit op bestuurlijk niveau te doen, vanwege de impact op eerder bestuurlijke afspraken over gereedheid basisniveau (tenminste één jaar van te voren) en in beheername (inclusief kostenverrekening).

Hangende uw reactie houdt het IBAT de rapportage aan.

Ketentest
In de aanpak van het IBAT zijn drie praktijkbeproevingen voorzien (ketentesten). De eerste in juli, waarover u bent geïnformeerd in de eerste rapportage, richtte zich met name op de DSO-LV-keten. Content (data) was nog niet met de juiste bronapplicaties aangeleverd en de gebruikers hebben met name naar het loket gekeken. Vanuit het IBAT werd het door alle bevoegd gezagen noodzakelijk gevonden om de tweede test te focussen op de hele DSO- keten, dat wil zeggen inclusief de koppeling naar de decentrale applicaties. En die begint met het aanleveren van juridische regels vanuit een systeem bij een bevoegd gezag via de LVBB aan het DSO-LV. Het bleek echter niet haalbaar om de ketentest op de voorziene datum (28/10) te doen. Redenen zijn divers: de STOP standaard is nog niet geïmplementeerd, leveranciers zijn nog niet gereed en dus bevoegd gezagen ook niet, de verwachtingen bij de ketentest zijn erg hoog en de afstemming met pDSO had mogelijk beter gekund. Omdat zowel de bevoegd gezagen als het programma DSO het opzetten van een volledige ketentest wel als heel waardevol zien, onder het motto "the proof of the pudding…", wordt er nu alles op gezet om eind november een (tenminste gedeeltelijke) DSO-ketentest te organiseren. Vanuit het IBAT wordt hier extra inspanning geleverd om te trachten ten minste drie praktijkcases te realiseren.

Met vriendelijke groeten,

art 5.1 lid 2 sub e